DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 1 JULI – 31 AUGUSTUS 1941

1 Juli. — Inname van Riga. Erkenning van de Chineesche nationale regeering door het Duitsche Rijk, Italië, Bulgarije, Kroatië, Roemenië, Slowakije, Spanje en Hongarije. Rotterdam annexeert Hilligersberg, Overschie, Schiebroek en IJselmonde. Prof. Mr. J. J. Schrieke secr.-gen. v. h. min. v. Justitie.

2 Juli. — Oproep van staatsleider Pavelitsj tot vorming van Kroatische vrijwilligerskorpsen. Radiorede van Stalin: Door pact met Duitschland heeft de Sovjet-Unie anderhalf jaar aan voorbereiding gewonnen. Sir Auchinleck, Britsch opperbevelhebber in het Midden Oosten i. p. v. Gen. Wavell. Tsjoenking-regeering verbreekt diplomatieke betrekkingen met het Duitsche Rijk en Italië.

3 Juli. — Denemarken eischt terugroeping van de V.S. cons. ambtenaren.

4 Juli. — Rede van den Turkschen premier Saydam: vriendschapsverdrag met Duitschland kenmerkt Turksche buitenl. politiek. Uitsluitend vrijwilligers in den Ned. Arbeidsdienst. Groot-Brittannië en Sovjet-Rusland eischen het doortochts-recht van Iran.

5 Juli. — Rede van Eden: Engeland is onder geen omstandigheden bereid met Hitler te onderhandelen. Vredesverdrag van 9 Mei tusschen Fransch-Indochina en Thailand van kracht. Politieke partijen in Nederland ontbonden (V.D.; S.G.P.; C.D.U.; A.R.; C.H.; Lib.; R.K., S.D.A.P.).

6 Juli. — Oproep van Vlaamsche nat.-socialisten tot strijd tegen bolsjewisme. Jam, stroop en honing in Nederland op den bon. Vrijwilligersverbond Nederland tegen bolsjewisme opgericht.

7 Juli. — Erkenning der Kroatische grenzen door Duitschland. Bezetting van IJsland door strijdkrachten van de V.S. Boekowina bezet door Duitsch-Roemeensche troepen. Grensincidenten tusschen Peru en Ecuador; bemiddelingsaanbod van Argentinië, Brazilië en de V.S.

8 Juli. — Oproep tot vormen van Fransch vrijwilligerslegioen tegen bolsjewisme. Talrijke Engelsche vliegtuigen werpen bommen op ons land.

9 Juli. — Verklaring van Churchill over verblijf van Britsche troepen op IJsland. Poging tot sluiten van wapenstilstand van Gen. Dentz in Syrië. Verklaring van pres. Roosevelt aan de pers: de meeningsverschillen der geografen over den omvang der westelijke hemisfeer zijn onbeteekenend. Dragen van militaire knoopen in Nederland verboden.

10 Juli. — Oproep tot vorming van Nederlandsch vrijwilligerslegioen tegen het bolsjewisme. Einde van den omsingelingsslag van Bialystok en Minsk.

11 Juli. — Worosjilow opperbevelhebber voor het Russische Noord-front, Timosjenko voor het Midden-front en Boedjenny voor het Zuid-front. Nota van staatssecretaris Hull aan Portugal: De V.S. hebben geen bedoelingen om de territoriale integriteit van andere landen aan te tasten.

12 Juli. — Overeenkomst over wederzijdsche hulpverleening tusschen Groot-Brittannië en Sovjet-Rusland. Montenegro wordt tot souvereinen en onafhankelijken staat verklaard.

13 Juli. — Vertrek van de Blauwe Divisie uit Spanje onder gen. Munos Grande.

14 Juli. — Onderteekening van het Fransch-Britsch wapenstilstandsverdrag in Akkon. Bezetting van Syrië en Libanon.

15 Juli. — Verklaring van De Valera over Iersche neutraliteit. President Roosevelt onderteekent wet betr. beschikbaarstelling van een crediet van 31 millioen Dollar voor den bouw van tien kuststations.

16 Juli. — Smolensk ingenomen. Politieke commissarissen in het roode leger benoemd. Generaal Weygand gouverneur-generaal van Algiers. Eng. luchtaanval op Rotterdam.

17 Juli. — Rede van generaal Franco: De V.S. zouden aan de verscheping van graan naar Spanje onaannemelijke politieke eischen hebben verbonden. Bekendmaking van het Zweedsche ministerie van Buitenlandsche Zaken: Het plan van een defensief verbond tusschen Zweden en Finland is door Russischen tegenstand mislukt. Verklaring van de Tsjoenking-regeering: zij is niet genegen met Japan over vrede te onderhandelen. Uitgifte van een zwarte lijst van Ibero-amerikaansche personen en firma's door de V.S.

18 Juli — Mandsjoekwo wordt door Finland erkend. Padvindersuniformen en deelen ervan in Nederland verboden.

19 Juli. — Duitsch gezant moet Bolivia verlaten wegens z.g. bemoeiing met binnenlandsche aangelegenheden.

20 Juli. — Oost-Karelië maakt bekend, dat het zich bij Finland aansluit. Brendan Bracken Britsch informatieminister i.p.v. Duff Cooper. Harold Nicolson leider van de Britsche omroep mij.

21 Juli. — Overeenkomst over de uitwisseling van diplomatieke vertegenwoordigers tusschen de V.S. en Indië.

22 Juli. — Scherp Duitsch protest tegen optreden van Bolivia. Leening van V.S. aan Groot-Brittannië tot een bedrag van 425 millioen dollar. Ongeldigheidsverklaring van het verdrag van de Anglo-Iranische Olie Mij. met Japan. „Technische Noodhulp" in Nederland opgericht.

23 Juli. — Vertrek van Portugeeschen staatspresident Carmona naar de Azoren. Dr. T. Goedewaagen en Dr. R. van Genechten benoemd tot bijz. hoogleeraren te Leiden.

24 Juli. — Rede van gezant Lord Halifax in Los Angelos: Groot-Brittannië zal den oorlog tot het einde voeren. Dr. H. Krekel benoemd tot buitengewoon hoogleeraar letteren en wijsbegeerte te Leiden.

25 Juli. — In Argentinië wordt de bagage van Duitsche gezanten in beslag genomen. Verklaring van Eden over verdedigingsmaatregelen in Malakka ingevolge het Japansche optreden in Indo-China. Blokkeering van de Japansche credieten in Engeland en de Dominions, in de V.S. (26) en Nederlandsch-Indië (28); van de Britsche en Amerikaansche credieten in Japan, Nanking-China, Mandsjoekwo en Mongolië. H. J. Woudenberg benoemd tot commissaris der confessioneele vakbonden in Nederland.

26 Juli. — Verklaring van den Boliviaanschen militairen attaché in Berlijn, Majoor Belmonte: De brief die gediend heeft tot motiveering van de terugroeping van den Duitschen gezant uit Bolivia, zou een vervalsching zijn. Opzegging van alle met Japan gesloten handels- en scheepvaartverdragen door Groot-Brittannië. Neutraliteitsverklaring van Afghanistan. Oproeping van alle Philippijnsche gemotoriseerde strijdkrachten. Eerste contingent v. h. Nederl. vrijwilligerslegioen naar Sovjet-Rusland vertrokken.

27 Juli. — Generaal Bastico opperbevelhebber in Noord-Afrika en Gouverneur-Generaal van Libye. Politieke en militaire overeenkomst tusschen Groot-Brittannië en vertegenwoordigers van De Gaulle over Syrië. De diploma's van Duitsche en Nederl. ingenieurs gelijkgesteld. De titels van ir. en ing. erkend.

28 Juli. — Verbreking der diplomatieke betrekkingen tusschen Finland en Groot-Brittannië. Bessarabië door Duitsche en Roem. troepen bezet. Reorganisatie van het kabinet in Transjordanië door Twefik Pascha Abu Huda. Tot leider v. d. Nederl. Volksdienst benoemd de dir.-gen. v. d. stichting Winterhulp Nederland.

29 Juli — Rede van Mussolini voor de zwarthemden in Mantua op 30 voor een voor het Oostfront bestemd bataljon. Teruggave van in Argentinië in beslaggenomen bagage van een Duitschen koerier. Overeenkomst betr. gemeenschappelijke verdediging van Indo-China tusschen Frankrijk en Japan in Vichy onderteekend. Japansche troepenlandingen in Indo-China. Indië blokkeert de Japansche saldi.

30 Juli. — Rede van Eden over den toestand in Oostazië (Japan-Indochina). Prof. Dr. J. v. Loon, hoogleeraar te Utrecht, benoemd tot lid en tevens voorzitter van den Hoogen Raad in Nederland.

31 Juli. — Kroatië door Denemarken erkend. Wederzijdsche erkenning van Kroatië en Mandsjoekwo. Verbreken van diplomatieke betrekkingen tusschen Groot-Brittannië en Finland. De bijzondere gezant Hopkins overhandigt Stalin een brief van Roosevelt. Beperkende maatregelen ten opzichte van den veestapel in Nederland.

1 Aug. — Overname van het district Lemberg door den Gouverneur-Generaal Dr. Frank. Thailand erkent Mandsjoekwo. Peruaansche verklaring betr. staking van vijandelijkheden met Ecuador. In Nederland taptemelk zonder bon, gestandaardiseerde melk alleen voor kinderen beneden 14 jaar.

2 Aug. — Verklaring van Welles: De houding van de V.S. tegenover Vichy richt zich naar den graad van tegenstand van Frankrijk tegenover de Asmogendheden. Handelsverdrag en diplomatieke briefwisseling tusschen Sovjet-Rusland en de V.S.: Erkenning van de prioriteit bij de levering van oorlogsmateriaal aan Sovjet-Rusland door de V.S. Uitvoerverbod van benzine en motorolie naar Japan door pres. Roosevelt uitgevaardigd.

3 Aug. — Distributie in Nederlandsch-Indië.

4 Aug. — Verklaring van de Vichy-regeering: Frankrijk zal geen vreemde machten meer concessies verleenen zooals Japan. Beëindiging van de bezetting van Indo-China. Ir. A.

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Dr. Josef Goebbels

Bij de oprichting van het Duitsche Rijksministerie voor Propaganda en Volksvoorlichting in 1933 was zijn leider dr. Josef Goebbels, reeds de notoire propagandist van het nationaal-socialisme. Door zijn benoeming tot Rijksminister werd hij destijds met zijn 36 jaren het jongste lid van het kabinet. In 1922 had Goebbels in München Adolf Hitler leeren kennen. Vier jaar later werd hij gouwleider van Berlijn. Als minister gaf dr. Goebbels den stoot tot de algeheele, systematische vernieuwing van de Duitsche kultuur. „Van hieruit moeten de groote impulsen komen", verklaarde dr. Goebbels bij de ingebruikname van zijn ministerie aan den Wilhelmplatz. En zij zijn er vandaan gekomen! De uitbouw van den eersten Meidag tot feestdag van het Duitsche volk, het winterhulpwerk met zijn straatcollectes en eenpansmaaltijden, de rijksverkeersopvoedingsweek, de hoffelijkheidsactie, de wolinzameling voor de frontsoldaten — om slechts een greep uit het vele te doen — zij gingen van hem uit. De Rijkskultuurkamer ontstond met zes afzonderlijke kamers voor literatuur, pers, theater, muziek, film en beeldende kunst; de Rijkscultuursenaat werd gesticht, alles scheppingen uit het niet of herschepping van anarchistische wanorde tot doelmatige orde. Film en radio kregen nieuwe, groote ontwikkelingsmogelijkheden. Evenals vroeger in de door hem gestichte „Angriff" nam dr. Goebbels in het begin 1939 verschenen weekblad „Das Reich" zijn journalistieke werkzaamheid weer op. Zelfs de meest verbitterde tegenstander is vol lof over dit nieuwe weekblad; vrijwel nooit kan hij den lust weerstaan, de politieke hoofdartikelen te lezen, deze waardige mengsels van knappen, gedegen betoogtrant, sprankelenden humor en bijtende satyre. Met groote psychologische kennis worden vlotte zinswendingen en uitdrukkingen uit het leven van alle dag gehanteerd. Nooit missen zij haar effect. Het is een wonderlijke ironie, dat de man, die tot de knapste en gedegenste Duitsche sprekers behoort en bij alle groote gebeurtenissen woordvoerder van het Duitsche Rijk is, na het houden van zijn plichtmatige afscheidsrede aan het gymnasium te Rheydt, waar hij geboren werd en aanvankelijk, voordat hij in Heidelberg zijn doctorstitel behaalde, studeerde, van zijn leeraar te hooren kreeg: „Je kent wel wat, maar voor redenaar deug je niet!"

(V. b. Dr. Goebbels 5772 B)

Mussert houdt te Lunteren een rede ter gelegenheid van het eenjarig bestaan van het Rechtsfront der N.S.B.

5 Aug. — Verklaring, dat het Joegoslavisch—Sovjet-Russische verdrag van 5 April van kracht blijft. Majoor J. N. Breunese, commandant van opbouwdienst in Nederland, eervol ontslagen en op pensioen gesteld.

6 Aug. — Antonescu ontvangt van Hitler het Ridderkruis van het IJzeren Kruis. Rede van Eden: Engeland maakt geen aanspraak op gebied in het Midden-Oosten en koestert geen aanvalsbedoelingen tegenover Thailand. Verklaring van president Carmona: Portugal zal alles doen om de Azoren te behouden.

7 Aug. — Buitenwerkingstelling van artikel 10 van het verdrag van 28 Febr. 1938 tusschen Groot-Brittannië en Transjordanië. De Britsche regeering kan in Transjordanië strijdkrachten onderhouden. 431 Nederlandsche vrijwilligers naar het Oostfront vertrokken.

8 Aug. — Bericht over de vernietiging van het 6e en 12e Sovjet-Russische leger en gedeelten van het 18e leger in de Oekraine. De Fransche generaal Dentz en 35 officieren worden door de Britsche troepen in Syrië geïnterneerd.

9 Aug. — V.S.-aanbod tot militaire ondersteuning wordt door Thailand afgeslagen. In Nederland ouderdomsrente met 40% verhoogd. Doodstraf gesteld op hulp aan den vijand.

10 Aug. — Opname van de vroegere Kroatische boerenpartij in de Oestasja-Beweging. Mededeeling van de gezanten van Groot-Brittannië en Sovjet-Rusland aan Turkije, dat zij geen aanspraken doen gelden op de zeestraten en bereid zijn, Turkije in geval van een aanval te ondersteunen. Eerste radiomuziekfeest in Nederland geopend. Behandeling van Joodsche vermogens bij verordening geregeld.

11 Aug. — Staatssecretaris Hull slaat het voorstel van den vroegeren Amerikaanschen gezant in België, Cudahy, tot een V.S.-initiatief van vredesonderhandelingen af. Centrale Werkgevers organisaties in Nederland ontbonden. Mr. J. Linthorst Homan eervol ontslagen als comm. der prov. Groningen.

12 Aug. — Radiorede van maarschalk Pétain over samenwerking met Duitschland. Oprichting van een ministerie voor nationale verdediging. Admiraal Darlan minister voor Verdediging. Vijandelijkheden tusschen Peru en Ecuador opnieuw uitgebroken.

13 Aug. — Als resultaat van de ontmoeting tusschen Churchill en Roosevelt op zee op 10-13 Aug., wordt er een achtpunten-verklaring (zg. Atlantic-Charter) betr. de oorlogsdoeleinden vastgelegd.

14 Aug. — Duitsche en Roemeensche troepen bereiken de kust van de Zwarte zee. Nota van den Turkschen min. van Buit. Zaken aan den Britschen gezant: De Britsch-Sovjet-russische verklaring van 10 Aug. beteekent geen verandering in het Bijstandsverdrag van 19 Oct. 1939.

15 Aug. — Schrijven van Roosevelt en Churchill worden Stalin overhandigd met de verzekering van hulpverleening: Voorstel tot het houden van een conferentie in Moscou.

16 Aug. — Groot-Brittannië en Sovjet-Rusland eischen van Iran uitlevering van Duitsche toeristen en technici. Nederlandsche P.K. (Propaganda Compagnie) naar het Oostfront vertrokken. Verordening inz. het Joodsche grondbez. afgekondigd.

17 Aug. — Besluit van de Vichy-regeering om de Joegoslavische diplomatieke en consulaire vertegenwoordigingen niet meer te erkennen. Nederlandsche Opera opgericht.

18 Aug. — Fransche protestnota aan Groot-Brittannië tegen de indienstneming van Fransche troepen uit Syrië in Engeland en de benoeming van generaal Catroux tot Oppercommissaris. Denemarken erkent de Chineesche Nankingregeering.

19 Aug. — Rede van maarschalk Pétain bij de eedsaflegging door den staatsraad in Royat: Alle Franschen moeten zich nu vóór of tegen hem uitspreken. Het gebied ten Westen van den Dnjepr in Duitsche handen. Roosevelt onderteekent de op 7 Aug. door den Senaat en op 12 Aug. door het Huis van Afgevaardigden aangenomen wet betr. verlenging van den dienstplicht.

20 Aug. — Sluiting van de Cubaansche consulaten in Duitschland. Op 21 Aug. in Italië. Beëindiging van den door Italië op 28 Oct. 1940 tegen Griekenland verklaarde oorlogstoestand. Opening van een Noord-Afrikaansche economische conferentie in Algiers. In Nederland rood-wit-blauwe fiets-vlaggetjes verboden.

21 Aug. — Japansche verklaring over versperring van den goederentoevoer voor de burgerbevolking in Tsjoenking-China.

22 Aug. — Verklaring van den Deenschen minister-president Stauning over de bezetting van IJsland door de V.S. Bijeenkomst van de gemengde commissie tot vaststelling der grenzen Thailand en Indo-China. Sluiting van de Duitsche consulaten in Mexico en omgekeerd.

23 Aug. — Sluiting van de consulaten van Haiti in Duitschland; op 25 Aug. van de Duitsche consulaten in Haiti en Cuba.

24 Aug. — Generaal Antonescu tot maarschalk van Roemenië benoemd. Rede van den Koning in Kaboel over de neutraliteit van Afghanistan. Japansche journalisten door Batavia uitgewezen.

25 Aug. — Verdrag over den aankoop van 16 Italiaansche schepen door Argentinië. Britsche en Sovjet-Russische troepen marcheeren Iran binnen. Het filmwezen in Nederland centraal geregeld.

26 Aug. — Kabinetshervorming in Thailand; Nai Jayanan min. van Buit. Zaken. In Nederland particul. postverk. met België en Frankrijk verboden.

27 Aug. — Communistische aanslag op Laval en Marcel Déat bij de oprichting van het eerste vrijwilligerslegioen voor den strijd tegen het bolsjewisme. Nieuwe Iraansche regeering onder minister-president Emir Foeroeghi. Pres. Nederl. Bank, Mr. Rost v. Tonningen kondigt hoogere belastingen op inkomen uit kapitaal aan.

28 Aug. — Decreet over de gedwongen verhuizing van de Duitsche bevolking uit het Wolgagebied. Staking van den tegenstand tegen Britsche en Sovjet-Russische troepen in Iran. Gezant Nomura overhandigt een persoonlijk schrijven van den Japanschen premier betr. de Pacific-kwestie aan Roosevelt.

29 Aug. — Mededeeling over de ontmoeting van Hitler en Mussolini aan het Oostfront.

30 Aug. — Finsche troepen heroveren Viipuri, hoofdstad van Karelië. Generaal-overste Milan Nedic vormt een Servische regeering. Rede van Eden: Groot-Brittannië heeft geen territoriale aanspraken op Iraansch gebied.

31 Aug. — Toespraak van staatssecr. Gutterer bij de opening van de Leipziger herfstjaarbeurs over de inrichting van het komende economische systeem. Sterke inkrimping van den veestapel in Nederland; geen eieren meer voor particulieren.

(Vor. ber. 5777)

A. NEDERLAND — Distributie - Levensmiddelenrantsoenen in 1941 en 1942 —

27 Dec. — Onderstaande tabel geeft een overzicht van de per persoon verkrijgbare hoeveelheden levensmiddelen in 1941 en 1942, onderscheiden naar de leeftijdsklassen, waarvoor verschillende rantsoenen zijn vastgesteld, benevens de toeslagen voor bijzonderen arbeid. De tijdelijke toeslagen, zooals voor zieken, aanstaande moeders e.d., zijn buiten beschouwing gelaten — voor eerstgenoemden bestaat uiteraard geen uniform extra-rantsoen — evenals de toeslagen voor zg. giftigen arbeid. De tabel is beperkt tot de artikelen, die in het geheele land in gelijke mate gedistribueerd zijn.

Er zijn enkele artikelen, waarvoor den consument een zekere keuzevrijheid is gelaten. In het algemeen hebben de opgenomen getallen betrekking op de hoeveelheid van het artikel, waarnaar de bonnen zijn genoemd. Indien door de vrije keuze het totale gewicht der verkrijgbare hoeveelheid niet verandert — b.v. vermicelli en maizena — is uiteraard dit gewicht in de tabel opgenomen. Voor eenige artikelen was dit echter niet het geval. Deze uitzonderingen zijn de volgende:

De keuze, welke in 1941 mogelijk was, tusschen koffie en thee, was zoo geregeld, dat van koffie hoogstens 750 g of van thee hoogstens 300 g gekocht kon worden. Gedeeltelijke verwisseling van deze hoeveelheden was mogelijk, terwijl bovendien op een deel der bonnen koffiesurrogaat kon worden aangeschaft, naast de hoeveelheid, die op den koffiesurrogaatbon verkrijgbaar was.

Behalve op de broodbonnen kan ook op bloembonnen brood en gebak worden gekocht, waarbij 100 g brood gelijk aan 70 g bloem wordt genomen, terwijl gebak naar verhouding van de daarin verwerkte hoeveelheid bloem wordt berekend. Op de boter-, resp. vetkaarten, was somtijds margarine resp. boter te verkrijgen, terwijl somtijds ook dierlijk vet of slaolie verkrijgbaar was; aan 250 gram boter of margarine is 200 gram dierlijk vet, resp. 240 gram slaolie gelijkgesteld. Tenslotte zijn de hoeveelheden vleesch opgenomen inclusief been en de vleeschwaren uitgedrukt in vleesch.

(V. b. Levensmiddelendistr. 5778 B)

	Eenheid	0—3 jaar		4—13 jaar		14—20 jaar		21 jaar en ouder		Toeslag zware arbeid		Toeslag zeer zware arbeid		Toeslag langdurige arbeid	
		1941	1942	1941	1942	1941	1942	1941	1942	1941	1942	1941	1942	1941	1942
1 Suiker	kg	14.0	13.0	14.0	13.0	14.0	13.0	14.0	13.0						
2 Versnaperingen	„		[10])3.2		[10])3.2		[12])3.0		[12])3.0						
3 Peulvruchten *)	„	3.0	3.75	3.0	3.75	3.0	3.75	3.0	3.75						
4 Cacao [1])	„	[2])0.3	0.9	[2])0.3	0.9										
5 Koffie (max.) of	„	[3])0.75		[3])0.75		[3])0.75		[3])0.75							
6 Thee (max.)	„	[3])0.3		[3])0.3		[3])0.3		[3])0.3							
7 Koffiesurrogaat	„	1.25	2.25	1.25	2.25	1.25	2.25	1.25	2.25						
8 Jam	„	[4])3.0	6.5	[4])3.0	6.5	[4])3.0	6.5	[4])3.0	6.5						
9 Brood	„	52.6	46.8	105.2	93.6	125.8	114.4	105.2	93.6	52.6	46.8	105.2	93.6	26.0	26.0
10 Bloem	„	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6						
11 Rijst	„	6.75	6.5	[5])2.5		[5])2.5		[5])2.5							
12 Havermout †)	„	4.5	0.75	2.25	0.75	2.25	0.75	2.25	0.75						
13 Vermicelli en Maizena	„	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3						
14 Gort	„	2.0	3.75	2.0	3.75	2.0	3.75	2.0	3.75						
15 Boter en vet	„	5.6	4.75	11.25	10.0	11.25	10.0	11.25	9.25	5.6	4.5	22.5	18.0	1.6	1.6
16 Kaas	„	5.2	5.5	5.2	5.5	5.2	5.5	5.2	5.5						
17 Eieren	st.	41.0	1.0	41.0	1.0	41.0	4.0	41.0							
18 Taptemelk	L.						[11])28.0		[11])28.0						
19 Melk	„	[6])252.0	336.0	[6])126.0	182.0	[7])26.25		[7])26.25							
20 Vleesch	kg	7.6	6.8	15.25	13.7	15.25	13.7	15.25	13.7	7.6	6.8	22.9	20.5	5.2	5.2
21 Aardappelen [8]) a	„	[9])[5]4.0	113 0	[9])102.5	197.0	[9])123.5	281.0	[9])102.5	197.0	[9])48.5	84 0	[9])97.0	168.0		[12])2.0
21 Aardappelen [8]) b	„	[9])48.5	87.5	[9])97.0	171.5	[9])118.0	255.5	[9])97.0	171.5	[9])48.5	84.0	[9])97.0	168.0		[12])2.0
22 Sinaasappelen	„		[13])1.1		[13])1.1										

[1]) Waarvan tweederde suiker. [2]) Ingegaan 16 Nov. '41, in het desbetreffende jaar gedistribueerd gedurende 6 weken. [3]) Waarvan 0,6 kg koffie (0.2 kg thee) naar keuze te vervangen door 1.25 kg koffiesurrogaat. [4]) Idem 14 Juli '41, 24 weken. [5]) Geëindigd 6 Sept. '41, 36 weken. [6]) Ingegaan 19 April '41, 36 weken. [7]) Idem 19 April '41, 15 weken, geëindigd 2 Aug. '41. [8]) a: voor houders van vetkaarten, b. voor houders van boterkaarten. [9]) Ingegaan 28 April '41, 35 weken. [10]) Idem 17 Mei '42, 32 weken. [11]) Idem 6 Sept. '42, 16 weken. [12]) Idem 1 Nov. '42, 8 weken. [13]) Idem 29 Maart '42, 13 weken, geëindigd 11 Juli '42.

*) w.o. ter aanvulling v. h. aardappelrantsoen 0.5 resp. 1.5 kg; in 1942 bovendien w.o. n. keuze te vervangen door havermout 0.5 kg.

†) w.o. n. keuze te vervangen door peulvruchten 0.25 resp. 0.5 kg.

B. NEDERLAND — Germaansche Landdienst - Kerstverlof —

27 Dec. — In den zomer van 1942 vertrok het eerste contingent Landdienst-vrijwilligers naar het gebied Danzig—West-Pruisen en thans, na anderhalf jaar, kan vastgesteld worden, dat de inzet van deze jonge vrijwilligers aan alle verwachtingen voldaan heeft. Met een specialen trein kwamen 15 December de ruim 500 vrijwilligers en vrijwilligsters te Utrecht aan, om de Kerstdagen en de jaarswisseling in het ouderlijk huis door te brengen.

De Germaansche Landdienst bestaat uit jongens en meisjes in den leeftijd van 14 tot 18 jaar, uit Noorwegen, Denemarken, Nederland, Vlaanderen en Wallonië, waarbij ons land aan de spits staat, wat het aantal jeugdige vrijwilligers betreft. Deze jongens en meisjes zijn ondergebracht in kampen, die door eigen jeugdleiders geleid worden. Overdag werken de jongens en meisjes bij de boeren, waar zij geheel in den familiekring zijn opgenomen. De Nederlandsche vrijwilligers zijn thans verdeeld over 11 jongens- en 7 meisjeskampen, die te zamen het Gewest Oost-Duitschland vormen, dat een eigen gewestkwartier in Danzig heeft en dat in voortdurend contact staat met de leiding van den Jeugdstorm in Nederland.

Hoewel het de bedoeling van den Germaanschen Landdienst is, dat de jongens en meisjes zich later als boer en boerin in de Oostgebieden vestigen, kunnen zij, indien zij dit wenschen, na een jaar uit den Landdienst ontslagen worden. Van de jongens en meisjes, die in den zomer van 1942 zijn vertrokken, heeft dit jaar ruim 60% bijgeteekend. Merkwaardig is, dat zoovele jongeren uit de groote steden zich tot den Landdienst aangetrokken voelen. Van het eerste contingent was slechts ongeveer 10% afkomstig van 't platteland. Van belang is ook, dat den Nederlandschen vrijwilligers een gesloten kolonisatiegebied is toegezegd, zoodat later hun Nederlandsche aard niet verloren zal gaan. Het werk, dat thans bij de boeren in Oost-Duitschland wordt verricht, dient als voorbereiding en opleiding voor den lateren kolonisatie-arbeid. **(V. b. 5174 B)**

Handel en Nijverheid - Commissie-Woltersom opgeheven —

27 Dec. — De Nederlandsche Staatscourant van 23 December 1943 bevat een besluit (het z.g. zevende uitvoeringsbesluit) van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, waarbij de organisatiecommissie voor den opbouw van een zelfstandige organisatie ter ontwikkeling van het bedrijfsleven, de z.g. commissie-Woltersom, wordt opgeheven. De haar nog resteerende bevoegdheden zijn overgedragen aan den Raad voor het Bedrijfsleven.

(V. b. Oprichting Comm. Woltersom 4447 A)

N.S.B. - Kerstgroet aan de Nederlandsche arbeiders in Duitschland —

27 Dec. — De „Westfälische Landeszeitung" publiceert een Kerstboodschap, die de Leider van het Nederlandsche volk, Mussert, den in het Duitsche Rijk en in het bijzonder in Westfalen tewerkgestelden Nederlanders langs dezen weg doet toekomen:

„Landgenooten! Ik verheug mij zeer, dat ik u langs dezen weg ter gelegenheid van het Kerstfeest de hartelijkste groeten uit het vaderland kan overbrengen.

Mijn onverwoestbaar geloof aan de goede eigenschappen van mijn volk geeft mij de zekerheid, dat steeds meer Nederlanders zich zullen uitspreken voor de gedachte, dat alleen een onwrikbaar vertrouwen in Duitschland alle tegenstellingen kan overbruggen en dat de nieuwe ordening van Europa, die in dezen oorlog veroverd moet worden, ook voor ons volk een nieuw tijdperk van bloei in het bestek

van zijn natuurlijke mogelijkheden zal brengen. Ook al kan ik u op het oogenblik nog niets tastbaars geven, toch kunt gij er zeker van zijn, dat uw arbeid en de bloedoffers van onze vrijwilligers een ons toekomende plaats in de Europeesche volkengemeenschap waarborgen. Nederlanders! Vervult uw plicht jegens de andere buitenlandsche arbeiders op voorbeeldige wijze, geheel onverschillig, welke functie gij in Duitschland uitoefent. Toont een houding, die zoo correct en fatsoenlijk is, als die van den Duitschen soldaat in uw vaderland!" **(Vor. ber. Mussert 5780 A)**

A. **NEDERLAND — Kunst, Kultuur - Muziek - Hubert Cuypers 70 jaar —**

27 Dec. — De bekende musicus en koordirigent Hubert Cuypers vierde op 26 December zijn 70sten verjaardag. Te Baexem in Limburg 26 December 1873 geboren, ontving hij zijn muzikale opleiding van Franz Neks te Aken; daarna kwam hij te Amsterdam als leider van het St. Alphonsuskoor. Bij Bernard Zweers bekwaamde hij zich in de compositie en maakte hij als scheppend musicus naam door muziek-declamatoria en muziek bij tooneelwerken (van Vondel). Hij fungeert als leider van den „Amsterdamschen Kunstkring", van het mannenkoor „De Vereenigde Zangers", „Die Haghesangers" ('s-Gravenhage), „Sursum Corda" en de Christelijke Oratorium Vereeniging (Amsterdam). Zijn bijzondere hoedanigheden voor deze functie heeft hij echter ten volle en op zijn best kunnen toonen als aanvoerder van het koor „Schola Cantorum" en „De Minnestreelen".

Landbouw - Scherper maatregelen tegen onwillige boeren —

27 Dec. — In Juli 1942 zijn den secretaris-generaal van Landbouw en Visscherij bijzondere bevoegdheden toegekend ten behoeve van de voedselvoorziening. De bijzondere bevoegdheden behelsden, dat de secr.-gen. in gevallen, waarin landbouwers en veehouders hun verplichtingen tot indan wel aflevering van de voortbrengselen van den akkerbouw en van de veehouderij niet nakomen, de inlevering van andere producten kan opleggen. In zeer ernstige gevallen kan overtreders van de voedselvoorzieningsbepalingen en voorschriften het gebruik van hun gronden of bedrijfsgebouwen geheel of gedeeltelijk worden ontzegd.
Dezer dagen is het besluit aangevuld en is in leemten, die de praktijk aanwees, voorzien. Thans is de mogelijkheid geopend een bewindvoerder te benoemen, die in de plaats treedt van den vroegeren eigenaar. Verder kan voortaan ondernemer, die door den maatregel tot bedrijfsontzetting wordt getroffen, een inleveringsplicht worden opgelegd voor het bedrijfsvee en den bedrijfsinventaris, hem kan ook het gebruik van zijn woning worden ontzegd. De gevolgen van bedrijfsontzetting ten aanzien van de pacht zijn eveneens geregeld. **(V. b. 5334 C)**

— Tabaksoogst 1943 50.000 kg —

27 Dec. — De tabaksleveringen van dit jaar mogen thans als afgesloten worden beschouwd, aldus de Utrechtsche correspondent van het Alg. H'blad. Daardoor is het mogelijk een overzicht te verkrijgen over de hoeveelheden, die werden geproduceerd. Bij het bestudeeren van het voorhanden zijnde cijfermateriaal, valt op dat de Rijnstreek te Amerongen in het oude pakhuis tegenover de St. Andries ongeveer 25.000 kg binnenbracht. Daar de geheele Nederlandsche tabaksoogst, voor zoover hij werd ingeleverd, 50.000 kg bedraagt, blijkt dus dat de Rijnstreek de helft van deze hoeveelheid produceerde.
(V. b. Tabaksoogst 1942 5343)

N.S.B. - Mussert bezoekt Vreugde en Arbeid-Kerstfeest te Rotterdam —

27 Dec. — De Leider heeft op 22 December in de Rivièra-hal te Rotterdam, het Kerstfeest gevierd te midden van 000 Rotterdamsche kinderen, wier vaders in het buitenland werken. Mede waren aanwezig de Beauftragte voor de stad Rotterdam, dr. Völckers, de Arbeidsfrontleider Woudenberg, Oberbereichsleiter Eftger, dr. Haagn, namens het Rijkscommissariaat. Dit Kerstfeest was een van de 27, die door Vreugde en Arbeid in samenwerking met den Nederlandschen Volksdienst in 23 plaatsen van ons land worden georganiseerd. In totaal worden de feesten door 25.000 kinderen bezocht. **(V. b. Mussert 5787 B; Kerstrede 1941 4952 F)**

— N.S.B.-uniformen beschermd —

27 Dec. — In het Verordeningenblad no. 30 is een besluit opgenomen van den secretaris-generaal van het departement van Justitie ter bescherming van de uniformen en onderscheidingsteekenen van de nationaal-socialistische beweging der Nederlanden. Hierin wordt bepaald, dat hij die opzettelijk, zonder toestemming van den secretaris-generaal van de N.S.B., uniformen, deelen van uniformen of onderscheidingsteekenen van de nationaal-socialistische beweging der Nederlanden of van haar als zoodanig erkende formaties of nevenorganisaties vervaardigt, in voorraad heeft of in het openbaar draagt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden. Het hier strafbaar gestelde feit wordt beschouwd als een misdrijf. De secretaris-generaal van het departement van Justitie zal in een in de Nederlandsche Staatscourant te plaatsen uitvoeringsbesluit de onder bescherming staande formaties en nevenorganisaties aanwijzen.

Onderwijs - Prof. jhr. dr. G. A. Kreuzwendedich von dem Borne overleden —

27 Dec. — Te Groningen is in den ouderdom van 33 jaar overleden prof. jhr. dr. G. A. Kreuzwendedich von dem Borne. Van 1933 tot 1936 was dr. von dem Borne specialist-internist van het Kanker-instituut te Amsterdam en chef der kliniek bij prof. Ruitinga. In 1938 werd hij benoemd tot eerste geneesheer en hoofd van de tweede interne afdeeling van het Binnengasthuis te Amsterdam. In April 1941 volgde zijn benoeming tot hoogleeraar in de interne geneeskunde aan de Rijksuniversiteit te Groningen.

— Theo Thijssen overleden —

27 Dec. — Op 23 December is te Amsterdam op 64-jarigen leeftijd overleden de heer Th. J. Thijssen, oud soc.-dem. Kamerlid en gemeenteraadslid. Theodorus Johannes Thijssen werd op 16 Juni 1879 te Amsterdam geboren. Nadat hij een opleiding aan de Kweekschool had genoten en tot 1921 onderwijzer was geweest, was hij sindsdien als vrijgestelde van den Bond van Ned. Onderwijzers werkzaam als hoofdbestuurslid-redacteur. Hij leidde o.m. „De Bode" en „School en Huis". De heer Thijssen publiceerde een aantal romans, o.m. Barend Wels, Kees de Jongen, Schoolland, De gelukkige Klas en Het grijze Kind. Voorts is een serie reken- en taalboekjes van zijn hand verschenen, terwijl hij een groot voorvechter van de nieuwe spelling is geweest. In 1933 werd hij tot Kamerlid gekozen en legde hij de functie van voorzitter van zijn vakbond neer.

Politie - Brandweer onderdeel der politie —

27 Dec. — Krachtens een besluit van den secretaris-generaal van het Departement van Justitie verschenen in het Verordeningenblad no. 30, treedt op 1 Januari 1944 een nieuwe regeling van het brandweerwezen in werking. Hierbij is o.m. bepaald, dat de bescherming van de gemeenschap tegen brandgevaar de taak der politie is. Deze wordt uitgevoerd volgens de voorschriften van de verordening Organisatie Politie en de voorschriften van het besluit „Brandweerwezen".
Hoogste brandweerpolitie-instantie is de ten aanzien van politieaangelegenheden bevoegde secretaris-generaal (nader „secretaris-generaal" genoemd) onder wien de uniforme leiding van en het toezicht op het brandweerwezen bij den directeur-generaal van politie berusten.
In gemeenten met staatspolitie-instanties wordt de taak van het brandweerwezen waargenomen door de staatsbrandweerpolitie onder leiding van de staatspolitiegezagsdragers. De tot dusver in deze gemeenten bestaande beroepsbrandweren worden in de staatsbrandweerpolitie opgenomen.
In gemeenten zonder staats- of gemeentelijke brandweerpolitie bedient de burgemeester in zijn hoedanigheid van politiegezagsdrager zich bij de uitvoering van de taak van het brandweerwezen van de vrijwillige brandweren, plichtbrandweren en aangewezen brandweren. Deze brandweren zijn technische hulporganen der politie.
(V. b. Brandweerwezen 5072 A)

B. **BOLIVIA — Omwenteling - Nieuwe regeering gevormd —**

27 Dec. — In de hoofdstad van Bolivia, La Paz, is op 20 December een revolutie uitgebroken. Onder leiding van majoor Taborga en met actieven steun van de in nauw contact met de nationale revolutionnaire partij staande Bolivianen, zijn de opstandelingen er in geslaagd, zich door een putsch meester te maken van den president, Penaranda, en van de ministers van Oorlog en Binnenlandsche Zaken, alsmede van den chef van den generalen staf. Door de revolutionnairen is een nieuwe regeering gevormd, die onder leiding staat van majoor Guarberto Villaroel. De staatsgreep zelf is vrijwel zonder verzet verloopen. Wel werden de bewoners van de hoofdstad op 21 December door het geknetter van machinegeweren uit hun slaap opgeschrikt, maar blijkens mededeelingen van de nieuwe regeering werden er in totaal slechts tien personen gewond. Met een regiment, dat de regeering trouw was gebleven, werd vier uur gevochten. Daarna waren alle belangrijke gebouwen in handen der revolutionnairen. De afgezette president, Penaranda, en zijn broeder zouden naar Arica, in Chili, overgebracht worden.

Regeeringsprogram.
De secretaris-generaal van het Boliviaansche kabinet, Augusto Cespedes, heeft het nationale regeeringsprogram in vier punten samengevat:
1. De natuurlijke rijkdom van het land, moet zooveel mogelijk aan Bolivianen ten goede komen. Tot dusver hebben bepaalde buitenlandsche maatschappijen een voor de belangen van het land nadeeligen invloed uitgeoefend.
2. Nauwe samenwerking met de Ver. Staten zonder dat dit echter een veronachtzaming der Boliviaansche belangen beteekent.
3. De economische en cultureele verbetering van breede volksmassa's, die deels honderden jaren ten achter zijn.
4. Nieuwe verkiezingen voor een president en de Kamers volgens de in de grondwet vastgelegde voorschriften.
(V. b. Boliviaansche reg. 5328 A)

A. NEDERLAND — Perswezen - Uitreiking Dr. Goedewaagenprijs —

27 Dec. — Op 22 December heeft in Pulchri Studio de wnd. Secretaris-generaal van het Departement voor Volksvoorlichting en Kunsten, Jhr. S. M. R. de Ranitz voor de derde maal sedert de instelling, den Dr. Goedewaagenprijs uitgereikt voor de beste journalistieke prestatie. De journalisten, die voor de twee eerste prijzen in aanmerking kwamen, waren Chr. de Graaff, plv. van den hoofdredacteur van het Algemeen Handelsblad en H. J. Lindt, hoofdredacteur van de Arbeiderspers. De derde prijs werd gedeeld door W. van Heugten, hoofdredacteur van het Nieuwsblad van Deurne en M. van Nierop, hoofdredacteur van het Twentsch Nieuwsblad. **(V. b. 5355)**

Sociale Zaken - Kerstuitkeering aan ondersteunden.

De secretaris-generaal van Sociale Zaken heeft goedgekeurd, dat ook dit jaar weer aan alle ondersteunden de gebruikelijke Kerstgave wordt verstrekt. Evenals verleden jaar is het steunbedrag gesteld op 25 pct. van een week steun, waarbij de week van 12 tot en met 18 December het uitgangspunt voor de berekening vormt.
(V. b. Steunregeling 5640 B)

— Regeling voor opnamen in de Amsterdamsche ziekenhuizen —

27 Dec. — In verband met de beperkte verpleegruimte en het stijgende aantal vragen tot opneming in de ziekenhuizen, heeft de burgemeester van Amsterdam in overleg met de besturen van de ziekenhuizen daar ter stede, de volgende maatregelen getroffen: 1e. Met ingang van 16 Januari 1944 is het opnemen van patiënten in een te Amsterdam gevestigd ziekenhuis zonder toestemming van den directeur van den Gemeentelijken Geneeskundigen en Gezondheidsdienst verboden. 2e. Op den verpleegduur van de patiënten in de ziekenhuizen te Amsterdam wordt door den directeur van den G.G.D. contrôle geoefend. Indien een patiënt naar het oordeel van genoemden directeur het ziekenhuis kan verlaten, dient onverwijld ontslag uit de inrichting te volgen. 3e. Indien de omstandigheden dit noodig maken, kan de directeur van den G.G.D. aanwijzingen geven betreffende de exploitatie van een ziekenhuis of van de ziekenhuizen. 4e. Deze maatregelen blijven van kracht, zoolang de buitengewone omstandigheden dit noodzakelijk maken.

— Overzicht der overheidsmaatregelen in 1942 —

27 Dec. — Vooral op het gebied van de volksgezondheid is in het jaar 1942 veel werk door het Departement van Sociale Zaken verzet. Het sterftecijfer in dit jaar was 9.5, het geboortecijfer daarentegen 20.9. Uit deze cijfers valt af te leiden, dat ons volk, ondanks de ongunstige tijden zijn vitaliteit heeft behouden. Interessante gegevens over de werkzaamheden van het Departement van Sociale Zaken in het jaar 1942 bevat het door dit Departement uitgegeven werkje: „Verrichtingen gedurende het jaar 1942".
In dit jaar werden in totaal 51.5 millioen vitamine-C-tabletten aan volwassenen en kinderen uitgereikt. In uitreikingen op de scholen kregen de kinderen hiervan 39 millioen en zwangere vrouwen de overige 12½ millioen. Deze laatsten moesten de tabletten laten afhalen, waaraan het wellicht te wijten is geweest, dat slechts de helft van haar, die er voor in aanmerking kwamen, van deze vitamine-C-verstrekking hebben geprofiteerd.
Intusschen is er alle aanleiding, om tegen deze laksheid te waarschuwen: de voor de gezondheid zoo hoog belangrijke vitamine-C kan menigeen voor ernstige ziekte behoeden.
Aan het Instituut van de Schooltandverzorging is aanzienlijke uitbreiding gegeven, zooals ook het ziekenhuiswezen een wijdere vlucht genomen heeft. De rheumatiekbestrijding is met geheel nieuwe middelen toegerust geworden.
In het hoofdstuk over de arbeidsbemiddeling kan men onder meer lezen, dat het waardevolle statistische materiaal, verkregen bij de medische keuring van een zeer groot aantal werkkrachten, zal dienen als grondslag voor nieuwe maatregelen van sociaal-hygiënischen aard. Men streeft naar een zoo groot mogelijke samenwerking tusschen de onderscheidene afdeelingen en bureau's, opdat de hygiënische bewaking van kind en volwassene zoo goed mogelijk zij. Veel maatschappelijk nadeel en veel menschelijk leed zal aldus voorkomen kunnen worden.

— Insuline voor Diabetici —

27 Dec. — Door bemiddeling van het Nederlandsche Roode Kruis is een hoeveelheid Amerikaansche insuline ter beschikking van de Nederlandsche diabetici gesteld. Het ligt in de bedoeling met de distributie van deze insuline in Februari 1944 te beginnen. Vermoedelijk zal de beschikbare hoeveelheid voldoende zijn om deze ook gedurende Maart en wellicht ook gedeeltelijk in April voort te zetten. De gebruikers van protamine-zink-insuline vallen buiten deze regeling.
(V. b. Volksgezondheid 5704 B; Hulpverl. Roode Kruis 5593 A)

Verkeer - Op Zondag omnibussen te Amsterdam —

27 Dec. — Op Zondagen zullen te Amsterdam omnibussen rijden. De volgende lijnen worden geëxploiteerd door A. Puls: I. van Centraal Station naar Frederiksplein; II. van Centraal Station naar Haarlemmerplein; III. van het Amstelstation naar den hoek Noorder Amstellaan—Scheldestraat. A. J. Holthuizen N.V. exploiteert de twee volgende diensten: I. Centraal Station—Stadionplein en II. Centraal Station—Admiraal de Ruyterweg (Krommert). **(V. b. 5771 A)**

— Verplichte aangifte van motorvoertuigen —

27 Dec. — Op grond van de door den gevolmachtigde van den Führer voor gebruik en registratie van motorvoertuigen uitgevaardigde beschikking en in overeenstemming met den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied en den Wehrmachtsbefehlshaber in Nederland worden door de bevoegde instanties maatregelen ten uitvoer gelegd, waarvan het doel is een regeling te treffen voor 't gebruik en de registratie van motorvoertuigen. O.m. krijgt iedere bezitter van een motorvoertuig in de eerstvolgende dagen via de bevoegde Rijksverkeersinspectie formulieren, welker nauwgezette invulling in alle opzichten verplicht gesteld wordt. Een onachtzame, resp. onware beantwoording van alle vragen, resp. niet-tijdig terugzenden der formulieren wordt als sabotage beschouwd en brengt, ongeacht andere straffen, confiscatie zonder schadeloosstelling van het motorvoertuig met zich mede. **(V. b. Registratie 5375)**

Posterijen - Roofoverval op het postkantoor te Sittard —

27 Dec. — Op den avond van 21 December hebben gemaskerde mannen een roofoverval gedaan op het postkantoor te Sittard. Door een achterdeur drongen zij het kantoor binnen en dreven met pistolen de aanwezige ambtenaren in een hoek. Vervolgens braken zij binnen enkele minuten verschillende blikken trommels met geld en met papieren van waarde open en verlieten het postkantoor met medeneming van onder meer de volgende voorwerpen: een postzak met zeven pakketten oude distributiebonnen, die voor vernietiging bestemd waren; een vrij groote hoeveelheid wissel- en kasgeld; verscheidene bundels brieven, vooral aangeteekende en waarde-zendingen.
(V. b. Aanslag Distr.kantoor 5779 A)

B. FRANKRIJK — Na-oorlogsche positie —

27 Dec. — De correspondent van de N.R.C. meldt zijn blad: Vat men de meeningen samen van vooraanstaande politici, zoowel te Vichy als te Parijs, over Frankrijks positie na den oorlog, dan komt men tot de volgende tien punten, geformuleerd:
1. Frankrijk heeft den oorlog verloren, dien het niet voerde. Het zal den vrede verliezen, dien het in eigen land niet wist te vestigen en een deel van zijn rijk, hetwelk het niet wist te beschermen.
2. Frankrijk zal een plaatsje aan de groene tafel worden gegund, doch een plaats, die in overeenstemming is met zijn prestaties. Dat is een plaats aan het ondereind.
3. Frankrijks rol als groote koloniale mogendheid is uitgespeeld, onverschillig den afloop van den oorlog, waarvan de beslissing het volgend jaar zal vallen.
4. Op den dag dat een wapenstilstand wordt afgekondigd, zal in Frankrijk de burgeroorlog, die in feite reeds is begonnen, in vollen omvang uitbreken.
5. Ongeacht welke orde daarna zal optreden en in welken regeeringsvorm, ze komt noodzakelijk te steunen op de arbeidersmassa, zulks ten koste van de bourgeoisie.
6. Economisch zal Frankrijk de eerste jaren op zichzelf zijn aangewezen; inflatie zal niet kunnen worden voorkomen, waarvan alle niet produceerend kapitaal de kosten betaalt.

7. De prijzen van de producten zullen, in verhouding tot thans, de eerste maanden, misschien jaren na den oorlog niet noemenswaard dalen; het is zeer goed mogelijk dat het distributiestelsel, althans voor een aantal beschermde producten, moet worden gehandhaafd.
8. De belangrijke problemen van na den oorlog zullen het woningvraagstuk zijn, de wederopbouw, de wederinschakeling van meer dan twee millioen Franschen in het arbeidsproces, de sociale organisatie, vooral die van het platteland.
9. Voor de financiering van de staatshuishouding zal Frankrijk zijn aangewezen op credieten en leeningen, welke, indien ze met het buitenland worden afgesloten, Frankrijks politiek over de geheele linie van derden afhankelijk zal maken, en indien ze in het binnenland worden gedekt, hetgeen een onmogelijkheid schijnt, tot drastische bezuinigingen en werkloosheid zullen leiden.
10. Op cultureel, in het bijzonder op letterkundig terrein, op het gebied van mode en luxe-kwaliteitartikelen zal Frankrijk zijn vooraanstaande positie behouden. Parijs zal het centrum blijven van gratie, kunst en goeden smaak en derhalve van toeristisch verkeer.

A. DUITSCHLAND — Plv. Rijksperschef Sündermann over den luchtoorlog —

27 Dec. — Op 23 December heeft de plaatsvervangende Rijksperschef Sündermann, uitgaande van de indertijd door den toenmaligen Britschen premier Baldwin in het Lagerhuis afgelegde verklaring, dat men, wanneer men zich beschermen wil, meer vrouwen en kinderen moet dooden dan de vijand, een uiteenzetting over den luchtoorlog gegeven aan de buitenlandsche journalisten te Berlijn.
Sündermann nam op zich 't bewijs voor de schuld te leveren en greep daarbij o.m. terug op de verklaring van Britsche staatslieden in het Lagerhuis en het Geneefsche volkenbondsprotocol van de jaren 1933—1935, waarin geconstateerd wordt, dat Engeland reeds in die jaren gebruik maakte van bombardementsvliegtuigen om zijn heerschappij in Britsch-Indië en in het Midden-Oosten in stand te houden. Buitengewoon verhelderend was vooral een bij de in Frankrijk gevonden documenten in handen der Duitschers gevallen aanteekening betreffende de Britsch-Fransche besprekingen der generale staven van 3 April 1939, waaruit blijkt, dat de beide toenmalige geallieerden gedurende de tweede phase van den onder oogen gezienen oorlog hun bombardementswapen op het Duitsche achterland in werking moesten stellen ten einde daarmede tot de „uiteindelijke ineenstorting van den Duitschen tegenstand bij te dragen".
Dat Engeland de drijvende kracht is geweest en nog is bij de opening van den luchtoorlog op het civiele achterland, blijkt ondubbelzinnig uit het eveneens in Frankrijk gevonden protocol der bespreking van Chamberlain en Daladier van 17 November 1939.
De richtlijnen van dit protocol opvolgende, bombardeerden Engelsche bommenwerpers voor de eerste maal op 12 Jan. 1940 Duitsch gebied, nadat zij reeds op 5 September 1939 de eerste bommen hadden geworpen op burgers in de Deensche stad Esbjerg. Op 10 Mei 1940 volgde de eerste, vrij groote Britsche luchtoverval. Hij was gericht op Freiburg in Breisgau, 63 burgers werden gedood.
Gezien de Anglo-Amerikaansche beweringen constateerde Sündermann nadrukkelijk, dat het Duitsche luchtwapen voor 20 Juni '40 geen luchtoperatie ten uitvoer heeft gelegd, welke niet rechtstreeks in contact stond met een operatie der troepen op den grond. Zelfs de hoofdsteden Kopenhagen, Oslo, Den Haag, Brussel en Parijs werden zonder luchtaanval ingenomen. Zelfs de vesting Warschau was eerst aangevallen, toen, door Duitsche troepen ingesloten, tevergeefs verzocht was om zich over te geven en bovendien een termijn van 24 uur ter ontruiming van de stad door de burgerbevolking was verstreken.
De plaatsvervangende perschef der Rijksregeering besloot zijn verklaringen met de woorden: Engeland is alleen schuldig aan het uitbreken en de ontwikkeling van den bombardementsoorlog tegen de burgerbevolking en draagt voor al zijn consequenties, ook voor de in 1940 reeds eenmaal ingetreden en in de toekomst opnieuw te verwachten vergelding, de volledige historische verantwoordelijkheid.
(V. b. Vergelding 5764 B; Strijd om Warschau 3944; Bommen op Esbjerg 3944)

B. KERSTMIS 1943 — Boodschappen van dr. Goebbels, maarschalk Pétain, Paus Pius XII en president Roosevelt —

30 Dec. — Rijksminister dr. Goebbels heeft op 24 December tot het Duitsche volk gesproken. Hij wees er op, dat het Kerstfeest, terwijl het vroeger, in vredestijd, het feest van de familie was, thans, op het hoogtepunt van den oorlog, voor millioenen Duitschers als het ware het feest der gescheidenen is geworden. Niemand van ons heeft ook maar in het minst de neiging om dit uur van een weemoedig gescheiden zijn tot een uur van rouw te maken. Daarvoor zijn wij allen veel te hard geworden. Wij hebben in dezen oorlog veel verloren, maar ook veel gewonnen. Als wij armer zijn geworden aan uiterlijke goederen, is onze schat aan innerlijk bezit grooter geworden. Wij leven in een tijd van de wedergeboorte der wereld. Er is een sterk hart voor noodig. om dezen tijd te begrijpen en te verstaan. In de geschiedenis brengt elke geboorte haar weeën mee. Maar het gezonde instinct geeft jongen volken ook steeds weer de kracht om dat te dragen. Wij marcheeren thans met lichte bagage. Velen onder ons hebben niet veel meer te verliezen. Het verlies van hun goed heeft hen slechts harder en strijdvaardiger gemaakt. De vijand heeft er geen denkbeeld van, welk een kracht daarmede in het Duitsche volk is wakker geroepen. Wellicht zal hij die kracht in het komende voorjaar ondervinden bij een militair treffen met onze weermacht in het Westen.

Maarschalk Pétain.
Maarschalk Pétain heeft via de Fransche radio een Kerstoespraak gehouden tot het Fransche volk, waarin hij alle Franschen aanspoorde te denken aan het doodelijke gevaar, waarin Frankrijk zou komen te verkeeren wanneer in Frankrijk een burgeroorlog zou uitbreken of wanneer het communisme zou triomfeeren. Hij vermaande de Franschen om voortaan hun nuttelooze twisten te staken.

Paus Pius XII.
De Paus zeide o.a.: Steeds verschrikkelijker vormen heeft de oorlog aangenomen en zonder onderbreking duurt de strijd voort. Het is de verschrikkelijkste oorlog die ooit gevoerd is en met huivering moeten de volkeren wel zien, waartoe de perfectioneering van de technische hulpmiddelen thans heeft geleid. Slechts Christus alléén kan al deze geesten der verschrikking verdrijven. Derhalve zijn al diegenen in dwaling, die gansch hun vertrouwen stellen op een steeds grootere economische ontwikkeling en zich den vooruitgang en het welzijn der menschheid alleen beloven van een steeds grootere organisatie. Twee dingen vooral willen wij doen. In de eerste plaats willen wij alles in het werk stellen om de treurige gevolgen van den oorlog te verzachten, willen wij al het mogelijke doen voor de gevangenen en voor de dakloozen.

President Roosevelt.
Roosevelt heeft, zoo ontleent het D.N.B. aan den Britschen berichtendienst, in een Kerstboodschap verklaard dat men zich aan geallieerde zijde moet voorbereiden op nog veel meer leed op slachtoffers en persoonlijke tragedies. Er bestaan voor het Amerikaansche volk meer dan genoeg redenen om tot het inzicht te komen, dat deze oorlog een taaie en vernietigende oorlog is. Roosevelt zeide voorts dat de oorlog thans een stadium bereikt, waarin men zich moet voorbereiden op lange verlieslijsten van gesneuvelden, gewonden en vermisten. Er bestaat ook geen gemakkelijke weg naar de overwinning en het einde van den oorlog is nog niet in zicht. De vele officieren, die ik, zoo zei Roosevelt, op mijn buitenlandsche reis heb ontmoet, hebben getuigenis afgelegd van de kracht, handigheid en vindingrijkheid van de vijandelijke generaals en manschappen. Voorts hekelde Roosevelt de bij „menige lieden" in de Vereenigde Staten heerschende meening, dat een snel einde van den oorlog te verwachten en dat een overwinning reeds behaald is. In het verdere verloop van zijn Kerstboodschap verklaarde Roosevelt voorstander te zijn van het toepassen van geweld voor het handhaven van den internationalen vrede. De Vereenigde Staten, Engeland en de Sovjet-Unie zijn het erover eens, zoo zeide Roosevelt. dat „een internationaal gezag uitgeoefend moet worden, zoolang het noodig is." **(V. b. Pétain 5366 C; Paus Pius XII 5659 D; dr. Goebbels 5772 B; Roosevelt 5773 E; Kerstboodschap 1942 dr. Goebbels 5366 B; d. Paus Pius XII 5367 A)**

C. SPANJE — Reorganisatie der Falanx —

27 Dec. — Onder voorzitterschap van generaal Franco en in tegenwoordigheid van leden der regeering en bestuursleden der Falanx, is op 20 December in het paleis van den nationalen raad te Madrid de bijeenkomst van Spaansche gouwleiders gesloten. Partij-minister Arrese maakte de in de vergadering genomen besluiten bekend en wees vooral op de noodzakelijkheid eener hervorming van de Falanx. De organisaties der Falanx-militie zijn met het oog op de binnenlandsche politieke ontwikkeling niet meer noodig, daar de taak, die oorspronkelijk aan de militie was toegedacht, volledig door de weermacht kan worden vervuld. Vervolgens kondigde Arrese de ontbinding, resp. fundamenteele hervorming aan van andere Falanx-organisaties,

die met het oog op de gewijzigde omstandigheden thans ten deele geen recht van bestaan meer hebben.

Grooter persvrijheid.

Minister Arrese deelde voorts mede, dat aan de Spaansche pers een grootere vrijheid dan tot dusver moet worden toegekend, daar een gezonde critiek den Staat slechts van nut kan zijn. De minister motiveerde zijn standpunt met er op te wijzen, dat de wonden van den burgeroorlog reeds flink geheeld zijn, en dat staat en pers over voldoende gezag en discipline beschikken, om een dergelijken stap naar de persvrijheid met waardigheid te ondernemen.

Amnestie.

Generaal Franco heeft een verordening uitgevaardigd, krachtens welke alle Spanjaarden, die op grond van de gebeurtenissen tijdens den burgeroorlog waren veroordeeld tot gevangenisstraffen van ten hoogste 20 jaar, voorwaardelijk in vrijheid gesteld worden. Deze gedeeltelijke amnestie geldt voor degenen, wier delicten gepleegd zijn tusschen 18 Juli 1936 en 1 April 1939. Zij geldt niet voor gevangenen, die zich hebben schuldig gemaakt aan moord of ernstige wreedheden of die zich in de gevangenis niet ordelijk gedragen hebben. Bovendien moet reeds vijf jaar van de straf in de gevangenis uitgezeten of door bepaalde arbeidsprestaties geboet zijn.
De amnestie wordt uitgebreid tot gevangenen, die tot meer dan 20 jaar veroordeeld waren, maar zich bijzonder goed gedragen hebben, een slechte gezondheid hebben of zich verdiensten verworven hebben. Ten slotte geldt de voorwaardelijke invrijheidstelling ook voor leden van weermacht en phalanx, voor geestelijken en kloosterlingen, die zich hebben schuldig gemaakt aan politieke delicten, maar zich overigens goed gedragen en verdiensten jegens het vaderland verworven hebben. **(V. b. Binnenl. pol. 5692 B; Falanx 5247 D; Arrese 5393 B; Gen. Franco 5692 B)**

A. VER. STATEN/ENGELAND — Mutaties bevelvoering geallieerde legers —

27 Dec. — De Britsche opperbevelhebber in het Nabije Oosten, generaal Sir Henry Maitland Wilson, zal nog vóór Kerstmis zijn post verlaten. Hij is benoemd tot oppersten geallieerden bevelhebber in het gebied van de Middellandsche Zee, Generaal Eisenhower tot bevelhebber der Engelsch-Amerikaansche strijdkrachten voor het tweede front. Generaal Karl Spaatz zal het bevel voeren over de gezamenlijke Amerikaansche bombardementsstrijdkrachten, die tegen Duitschland opereeren. Generaal Sir Harold Alexander is benoemd tot opperbevelhebber der geallieerde legers in Italië. Tot opperbevelhebber van de Britsche legergroep onder Eisenhower werd benoemd generaal Sir Bernard Montgomery. Generaal sir Bernard Paget is benoemd tot opperbevelhebber in het Midden-Oosten onder den geallieerden opperbevelhebber in het Middellandsche-Zeegebied. Luchtmaarschalk sir Arthur Tedder is benoemd tot plaatsvervangend opperbevelhebber onder generaal Eisenhower.
(V. b. Mutaties Engel. bevelv. 5725 C; Am. legerl. 5275 A; Gen. Eisenhower 5390 A)

B. NEDERLAND — Bevolking - Cijfers per 31 Dec. 1942 —

30 Dec. — Blijkens de dezer dagen door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde „Jaarcijfers voor Nederland 1941—1942" (Drukkerij Albani C.V.) bedroeg de bevolking van ons land op 31 December 1942 9.076.250 zielen (9.007.722 op 31 December 1941), waarvan 4.530.418 mannen en 4.545.832 vrouwen.
Van de provincies had Zuid-Holland het grootste aantal inwoners, nl. 2.162.322; daarop volgt Noord-Holland met 1.694.657 inwoners. Als derde volgt in de rij Noord-Brabant met 1.087.390 zielen, daarop Gelderland met 970.296 en als vijfde Limburg met 643.180 inwoners. Zeeland staat onderaan in de rij met 257.922 zielen.
Op 31 December 1942 telde ons land acht gemeenten met meer dan 100.000 inwoners, nl. Amsterdam 790.900, Rotterdam 616.910, 's-Gravenhage 507.351, Utrecht 170.880, Haarlem 144.923, Groningen 125.768, Eindhoven 122.136 en Tilburg 103.407 inwoners.
Het geboorteoverschot bedroeg in 1942 103.841 (in 1941 92.243). Het aantal inwoners per km² land bedroeg op 31 December 1941 274.2 (op 31 Dec. 1940 271.1). **(V. b. Bevolking Nederl. 5583 A; A'dam 5639 A; Den Haag 5592 B)**

Rijkscommissariaat - Kerstgeschenk van Rijksminister dr. Seyss-Inquart aan de zusters van het Duitsche Roode Kruis —

30 Dec. — De Rijkscommissaris heeft als blijk van groote erkentelijkheid voor het door haar bij dag en nacht verricht opofferende werk den zusters van het Duitsche Roode Kruis als Kerstgeschenk een eigen landhuis geschonken. zoo deelt de Deutsche Zeitung mede. Hierin kunnen zoowel zij die in Nederland werkzaam zijn als de zusters die de bewoners van de naburige gebombardeerde gebieden met raad en daad ter zijde hebben gestaan, haar korte vacantie en haar vrije dagen doorbrengen.
(V. b. dr. Seyss-Inquart 5769 A)

Kunst, Kultuur - Het Rijksmuseum in 1942 —

30 Dec. — De „Verslagen omtrent 's Rijks Verzamelingen, Geschiedenis en Kunst" deelen omtrent het Rijksmuseum te Amsterdam in 1942 mede, dat hoewel het jaar niet gekenmerkt werd door groote aanwinsten, mede doordat de prijzen op de kunstmarkt een ongekende hoogte hebben bereikt, voor de afdeeling Nederlandsche 17de-eeuwsche schilderkunst kon o.a. door aankoop worden verworven een vroeg schilderij van Govert Flinck (1615—1660) voorstellende Rembrandt als Herder met staf en fluit, met een krans op het hoofd en gekleed in een grijs wambuis en wit hemd. Van onzen grootsten meester was in de verzameling van het Rijksmuseum nog steeds geen beeltenis aanwezig, zoodat dit portret ook uit iconographisch oogpunt een aanwinst van bijzondere beteekenis is. Voorts werd een werk van Willem Maris, „koeien in weiland", aangekocht. Hoewel het museum door gebrek aan brandstoffen gesloten moest worden van 28 Januari tot 1 April is het bezoekersaantal in dezen oorlogstijd toch bevredigend te noemen. Het totaal bedroeg 92.956 tegen 70.239 in 1941. Hierin zijn begrepen de bezoekers van de tentoonstellingen, 3259 leerlingen met 122 geleiders van 113 onderwijsinrichtingen, benevens 2422 bezoekers van de studiezaal in het Prentenkabinet. **(V. b. Rijksmuseum 1878 F)**

C. JOEGOSLAVIE (voormalig) — Positie koning Peter —

27 Dec. — Naar Exchange Telegraph uit Londen meldt, is er in den binnenlandschen politieken toestand van Joegoslavië een buitengewone verscherping ontstaan. De „vrijheidszender Joegoslavië" heeft gemeld, dat de „commissie voor de bevrijding van Joegoslavië" heeft besloten alle leden der Joegoslavische regeering te Kaïro en elders in het buitenland vervallen te verklaren van hun burgerrechten. Koning Peter mag niet naar Joegoslavië terugkeeren, zoolang niet het bevrijde land in vrije stemming heeft beslist over de kwestie eener constitutioneele monarchie.
Volgens een Reuterbericht uit Kaïro heeft de Joegoslavische opperbevelhebber, generaal Zivkowitsj, verzocht van zijn functie te worden ontheven. In Augustus van dit jaar was hij tot opperbevelhebber der Joegoslavische strijdkrachten benoemd. „Svenska Dagbladet" meldt, dat Tito binnenkort een eigen gedelegeerde naar Ankara zal sturen, om „toezicht uit te oefenen op den gezant van het te Kaïro zetelende Joegoslavische comité". Engeland en Amerika zouden zich met dezen maatregel accoord verklaard hebben. **(V. b. 5773 D)**

D. SOVJET-UNIE — Nieuw volkslied; „Internationale" verouderd —

27 Dec. — De Raad van Volkscommissarissen van de Sovjet-Unie heeft naar de Sovjet-Russische berichtendienst meldt, besloten den tekst van het volkslied, de „Internationale", te vervangen door een andere. Voor het nieuwe volkslied, de „Hymne der Sovjet-Unie", is de muziek van den componist Alexandrov gekozen. Het zal met ingang van 15 Maart 1944 algemeen worden gespeeld. In de toelichting tot dit besluit wordt gezegd, dat de „Internationale" wat haar inhoud betreft, niet de belangrijke veranderingen weerspiegelt, die in de Sovjet-Unie na de overwinning van het Sovjet-regiem zijn ontstaan.
Het communistisch orgaan „Daily Worker" merkt volgens den Britschen berichtendienst ten aanzien van de invoering van een nieuw Sovjet-Russisch volkslied op, dat buiten de Sovjet-Unie de „Internationale" met den ouden tekst zal blijven voortbestaan. Het lied zal „dan strijdzang blijven van alle onderdrukten" en door alle arbeiders der geheele wereld gezongen worden als uitdrukking der solidariteit.

E. ITALIE (Republiek) — Arbeidsinzet - Totale mobilisatie —

27 Dec. (D.N.B.) — De staatscommissaris voor de tewerkstelling heeft naar Radio Rome mededeelde, in het kader van de maatregelen tot totale mobilisatie van alle krachten in Italië bepaald, dat in de provincies Rome, Viterbo, Grosseto, Rieti, Terni en eenige andere midden-Italiaansche provincies alle particuliere firma's met ingang van 1 Jan. 1944 geen loonen of salarissen meer aan hun personeel mogen uitbetalen, daar alle arbeiders en employé's overgeplaatst zullen worden naar voor den oorlog belangrijke bedrijven. **(V. b. Ital. reorg. 5757 E)**

DE WERELDOORLOG

A. Zware gevechten aan het Oostelijk front; geslaagde Duitsche aanvallen bij Resjitsa en Kirowograd; Korosten ontruimd - Britsche aanvallen aan de Kanaalkust afgeslagen - Ortona in Zuid-Italië ontruimd - Luchtaanvallen op Berlijn en Rome - Duitsche slagschip „Scharnhorst" verloren —

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 25 Dec. — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: Ten Oosten van Sjitomir gingen de bolsjewisten met sterke strijdkrachten over een breed front tot den aanval over. Zware gevechten zijn gaande.

Ten Noordwesten van Resjitsa blijven onze troepen hun aanval voortzetten. Ten Noordoosten van Sjlobin duren de harde afweergevechten voort.

In het gebied van Witebsk versterkte de vijand zijn druk aanzienlijk. De opdringende aanvalswiggen der bolsjewisten konden opgevangen worden.

26 Dec. — De winterslag in het Oosten werd ook op den Eersten Kerstdag met onverminderde hevigheid voortgezet.

27 Dec. — In het gebied van Sjitomir hebben de bolsjewisten nieuwe, sterke formaties infanterie en tanks in den slag geworpen. Ten Noordwesten van Resjitsa heeft onze aanval tegen hardnekkigen vijandelijken tegenstand verdere terreinwinst opgeleverd.

28 Dec. — Ten Zuidwesten van Dnjepropetrowsk en ten Zuidoosten van Kirowograd zijn Sovjet-aanvallen door tegenaanvallen afgeslagen. In het gevechtsgebied van Sjitomir hield de krachtige druk van den vijand ook gisteren aan. In het gebied van Witebsk stortten herhaalde doorbraakpogingen der bolsjewisten in verbitterde gevechten ineen.

29 Dec. — Ten Noorden van Kirowograd hebben onze troepen ondanks taaien tegenstand van den vijand verscheiden plaatsen stormenderhand genomen.

In het gebied van Sjitomir heeft de vijand zijn aanvallen versterkt.

De bolsjewisten zetten na sterke artillerievoorbereiding en met talrijke tanks, ook in den sector van Korosten den aanval in.

30 Dec. — Ten Noorden van Kirowograd heeft de eigen aanval nieuwe vorderingen gemaakt. In het gevechtsgebied van Sjitomir duurt de zware worsteling met toenemende felheid voort. 72 tanks werden stukgeschoten. De stad Korosten werd na harde gevechten opgegeven.

Bij Witebsk zijn opnieuw ondernomen doorbraakpogingen van de bolsjewieken mislukt.

Zware artillerie van het leger heeft doelen in Leningrad met goed effect beschoten.

WESTELIJK FRONT

25 Dec. — Op 24 December probeerde een uit Engelschen en Franschen bestaande commandotroep onze draadversperringen aan de kust van Het Kanaal te naderen. De troep werd in de pan gehakt.

In den nacht van 23 op 24 December werden door het Duitsche vèrdragende geschut van de marine en het leger aan het Kanaal de Britsche havensteden Dover, Deal en Folkestone met gunstig resultaat onder vuur genomen. De vijand beantwoordde aanvankelijk het vuur, doch na een artillerieduel van eenige uren werd het vijandelijke geschut tot zwijgen gebracht.

29 Dec. — In de ochtenduren van 28 December hebben de Britten getracht een commando-actie te ondernemen tegen het Kanaaleiland Sercq. Dit mislukte reeds in de dichte mijnvelden voor de kust, waar de vijand bij zijn haastigen terugtocht dooden achterliet.

ZUIDELIJK FRONT —

26 Dec. — Aan het Zuid-Italiaansche front werden op 25 December, alleen op den linkervleugel vrij groote gevechtsacties gevoerd. Het zwaartepunt lag weer in den sector van de eerste divisie valschermjagers. Bij de hevige worsteling om Ortona was de vijand er in geslaagd om na herhaaldelijk bloedig afgeslagen aanvallen op 24 December des avonds in het Zuidelijke deel van de stad binnen te dringen. Verbitterde straatgevechten duurden den geheelen nacht voort. Op 25 December des ochtends werden de gevechten om elk huis voortgezet.

28 Dec. — In het gebied van Ortona hebben Duitsche troepen, nadat zij den vijand in de verbitterde gevechten der laatste dagen de zwaarste verliezen aan menschen en materiaal hadden toegebracht, de ruïnes van Ortona ontruimd en nieuwe stellingen dicht ten Noordwesten van de stad betrokken.

LUCHTOORLOG —

24 Dec. — Britsche bommenwerpers ondernamen in de vroege ochtenduren van 24 December weer een terreuraanval op Berlijn. In eenige deelen der stad ontstond aanzienlijke schade. Bovendien bombardeerde de vijand Duitsche kunst- en cultuurmonumenten in Aken. Dom en raadhuis werden zwaar beschadigd; de kroningszaal vernield.

29 Dec. — Geallieerde vliegtuigen hebben op 28 December tegen den middag zware bommen laten vallen op wijken aan den rand van Rome.

30 Dec. — Britsche bommenwerpers ondernamen op 29 December in de avonduren wederom een aanval op Berlijn. Verscheidene stadsdeelen werden zwaar getroffen. Er werden vernielingen, vooral in woonwijken veroorzaakt.

Storingsaanvallen werden voorts gericht op eenige plaatsen in West-Duitschland. Nachtjagers en afweergeschut van het luchtwapen hebben, ondanks zware belemmering door de weersomstandigheden, volgens hetgeen tot dusver is geconstateerd, 23 der aanvallende bommenwerpers neergeschoten.

ZEEOORLOG —

26 Dec. — Duikbooten brachten de laatste dagen op den Atlantischen Oceaan en in de Middellandsche Zee vijf schepen met een gezamenlijken inhoud van 34.500 B.R.T. tot zinken en torpedeerden een ander schip. Uit de begeleidende schepen van konvooien en duikboot-jachtgroepen werden 9 vijandelijke torpedobootjagers en konvooieeringsschepen tot zinken gebracht.

27 Dec. — Op 26 December heeft een formatie Duitsche zeestrijdkrachten, onder commando van schout-bij-nacht Bey, op de Noordelijke IJszee een voor de Sovjet-Unie bestemd konvooi aangevallen en dit, zoowel als den vijandelijken beveiligingsstrijdkrachten zware schade toegebracht. In langdurige gevechten met verre superieure Engelsche zeestrijdkrachten is het, onder commando van den Kapitän-zur-See Hintze staande, slagschip „Scharnhorst", na heldhaftigen strijd, vurend tot de laatste granaat, gezonken. Radio New York heeft medegedeeld, dat de admiraliteit bekend heeft gemaakt, dat 42 Britsche vliegtuigen verloren zijn gegaan in den strijd tegen het slagschip „Scharnhorst". Ook zijn torpedojagers verloren gegaan.

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5784 A.)

B. JAPAN — De strijd om Nieuw-Brittannië —

28 Dec. — Het Keizerlijke hoofdkwartier maakt bekend:

1e. Onze bezettingstroepen zijn sedert 26 December in felle gevechten gewikkeld met de vijandelijke troepen, die aan de Westkust van kaap Gloucester op Nieuw-Brittannië zijn geland.

2e. Luchtstrijdkrachten der marine hebben op 26 December een verrassenden aanval ondernomen op een vijandelijk convooi in de Borgen Bay. Zij hebben de volgende resultaten bereikt: Tot zinken gebracht werden twee zware kruisers, twee groote transportschepen; beschadigd werden drie groote transportschepen, die waarschijnlijk alle drie in den grond zijn geboord. Neergeschoten werden 20 vijandelijke vliegtuigen, waarvan 5 waarschijnlijk. Bij dit gevecht bedroegen onze verliezen 17 vliegtuigen.

3e. Op 27 December hebben luchtstrijdkrachten der marine vijandelijke schepen en installaties in de nabijheid van Kaap Mercus aangevallen en de volgende resultaten bereikt: Tot zinken gebracht werden twee transportschepen, die vol geladen waren met troepen, twee motortorpedobooten, neergeschoten werden 18 vliegtuigen, waarvan 4 waarschijnlijk. Op drie plaatsen werden branden veroorzaakt. Onze verliezen bedroegen 7 vliegtuigen, die nog niet op hun steunpunten zijn teruggekeerd.

4e. Luchtstrijdkrachten der marine bonden op 27 December den strijd aan met ongeveer 50 vijandelijke vliegtuigen, die een aanval ondernamen op Rabaul en schoten er 23 neer, waarvan 8 waarschijnlijk. Onze verliezen bedragen 6 vliegtuigen, die nog niet zijn teruggekeerd.

De strijd in China - Operaties bij Tsjangteh geëindigd —

29 Dec. — Het einde van de militaire operaties ten Westen van het Toengtingmeer is door het keizerlijke hoofdkwartier medegedeeld in het volgende communiqué: Japansche legereenheden, die sedert 2 November in het gebied ten Westen van het Toengtingmeer in het veld waren gebracht, hebben de vijandelijke strijdkrachten in de zesde en negende oorlogszone, die de ruggegraat vormden van den weerstand der strijdkrachten van Tsjoengking, vernietigd en alle militaire installaties van den vijand in het gebied van Tsjangteh, het voornaamste steunpunt van den vijand in deze oorlogszones vernield. **(V. b. Krijgsverrichtingen 5784 B.)**

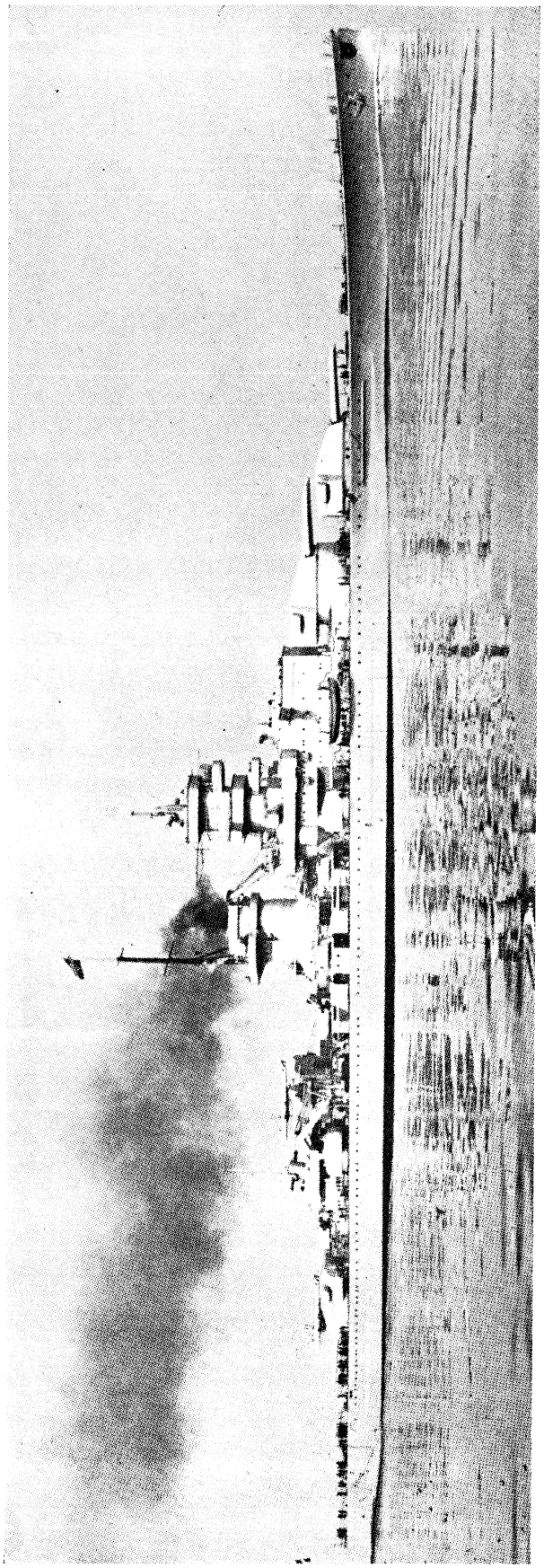

Het Duitsche slagschip „Scharnhorst", dat op 26 December 1943 in de Noordelijke IJszee ten onder ging.

(Foto ontleend aan James' Fightingships)

(Foto C. N. F.-Zeylemaker)

Het gedenkbord dat door de stad Venlo ter gelegenheid van haar 600-jarig bestaan ten geschenke werd aangeboden aan de gemeenten Nijmegen, Roermond, Zutphen en Arnhem. Op het bord staat Hertog Reinoud II te paard in volle wapenrusting afgebeeld.

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 1 SEPTEMBER – 31 OCTOBER 1941

1 Sept. — Verklaring van den Turkschen gezant Gerede in Leipzig: Het Duitsch-Turksch vriendschapsverdrag is een nieuwe bevestiging van de reeds tusschen beide naties bestaande vriendschap. Radiotoespraak van den Servischen premier Nedic: Het Duitsche volk is het Servische niet vijandig gezind. Alle publiekrechtelijke lichamen in Nederland opgeheven.

2 Sept. — Rede van den Lordzegelbewaarder Attlee: De hulp aan Rusland is door geographische mogelijkheden begrensd.

3 Sept. — Verbreking der consulaire betrekkingen tusschen Guatemala en Duitschland.

4 Sept. — Wetten over het beheer van de bevrijde Roemeensche gebieden Bessarabië en Boekowina. Braziliaansch-Portugeesche cultureele overeenkomst. Aanval van den Amerikaanschen torpedojager „Greer" op een Duitsche onderzeeër in het blokkadegebied.

5 Sept. — Britsche en Sovjet-Russische nota's aan Iran. Het bierrantsoen voor café's e.d. in Nederland verlaagd tot 60%.

6 Sept. — Duitsche consulaten in Nicaragua gesloten en omgekeerd. Oprichting van een Hof van Justitie en een staatsgerechtshof in Frankrijk.

8 Sept. — Bezetting van Schlüsselburg; Duitsche omsingeling van Leningrad voltooid. Duitsche economische missie onder leiding van Dr. Clodius in Ankara aangekomen.

8/10 Sept. — Rijksbestuurder Von Horthy bij Hitler aan het Oostfront.

9 Sept. — Verklaring van Churchill in het Lagerhuis: Punt 3 van de 8-punten verklaring beteekent niet, dat de beide deelen van Ierland vereenigd zullen worden. Iran neemt Britsche en Sovjet-Russische eischen aan (interneering Duitschers; sluiting van Duitsche, Italiaansche, Hongaarsche en Roemeensche gezantschappen; aanvaarding van Britsche en Russische bezetting).

10 Sept. — Sovjet-Russische vermaning aan Bulgarije: houding Bulgarije is niet vereenigbaar met de normale betrekkingen tusschen beide staten. In Nederland winkelsluiting geregeld; openstelling v. bepaalde zaken verplicht. Inzameling eikels, beukenootjes e.d. v. rijkswege geregeld.

11 Sept. — Radiotoespraak van Roosevelt; Schietbevel op Duitsche en Italiaansche oorlogschepen. Oprichting nationaal hoofdkwartier voor verdediging in Japan.

12 Sept. — Sluiting consulaten van Panama in Duitschland en de bezette gebieden.

13 Sept. — Sluiting consulaten van Costa Rica in Duitschland.

14 Sept. — Rede Finsche minister van Handel Tanner: Finland denkt niet aan een afzonderlijken vrede.

15 Sept. — Bulgarije wijst Sovjet-nota van 10 Sept. af. Aankondiging van den minister v. d. Marine Knox, dat alle scheepsladingen tusschen Amerika en Ierland beschermd zullen worden. Roosevelt geeft rekenschap over steunverleening aan Engeland. In Nederland is het optreden van Joden in het openbaar bij verorden. geregeld.

16 Sept. — Briefwisseling tusschen generaal Catroux en Sheik Tageddin over de beëindiging van het mandaat over Syrië; Tageddin neemt presidentschap over. Afdanking Shah van Iran. Overeenkomst tusschen Haïti en de V.S. over levering oorlogsmateriaal tot een bedrag van 1,1 millioen Dollar in het kader van de Leen- en Pachtwet. Vermogenswaarden van levende leden van het Huis Oranje-Nassau verbeurd verklaard.

17 Sept. — Oprukken van Sovjet-Russische troepen, op 18 Sept. van Britsche troepen in Teheran. Toespraak van den nieuwen Iraanschen Shah Moh. Schapûr over samenwerking met Groot-Brittannië en Sovjet-Rusland. Gebruik v. namen v. levende leden v. h. Huis van Oranje verboden.

18 Sept. — Vriendschaps-, Handels- en Scheepvaartverdrag tusschen Spanje en Mandsjoekwo in Madrid onderteekend. Begin Japansche operaties in de provincies Hoenan en Kwantoeng. Roosevelt vraagt opnieuw 9,985 milliard Dollar voor de Leen- en Pachtwet.

19 Sept. — Duitsche troepen bezetten Kiew en Poltawa. Verklaring van generaal Dentz in Vichy (op 3 Sept. op vrije voeten gesteld). Zijn troepen hebben zich in Syrië niet bij De Gaulle aangesloten en zijn naar Frankrijk teruggekeerd. Japansch protest tegen Sovjet-Rusland wegens het leggen van drijvende mijnen in Japansche wateren. Vermindering broodrantsoen, meer aardappelen in Nederland.

20 Sept. — Het Fransche stoomschip „Monselet" door Britsche vliegtuigen in den grond geboord. Rede van den Zweedschen premier Hansson: Zweden is besloten zich als zelfstandige natie te handhaven. Paraguay wordt in de Leen- en Pachtwet betrokken.

21 Sept. — Appèl van maarschalk Pétain tegen aanslagen op Duitsche bezettingstroepen.

22 Sept. — Britsche nota aan Finland: Mocht Finland verder in Russisch gebied doordringen, dan zal het openlijk als vijand worden behandeld. Verklaring staatssecretaris Hull: de Neutraliteitswet moet gewijzigd worden. Oogstfeest te Rolde.

23 Sept. — Verordening over de nationaliteit der inwoners van Eupen, Malmedy en Moresnet. Verklaring van Roosevelt, dat de V.S. zich op bewapening van hun handelsschepen voorbereiden.

24 Sept. — De blokkade uitgestrekt tot den invoer van grondstoffen en industrie-producten in Zwitserland.

25 Sept. — Bulgaarsch-Kroatisch handelsverdrag. Opheffing van de Wolga-Duitsche Sovjet-republiek. Kappers in Nederland moeten haarafval bewaren.

26 Sept. — Iraansche gezantschap en consulaten in Duitschland opgeheven.

27 Sept. — Telegramwisseling tusschen de betrokken staten naar aanleiding van den eersten verjaardag der onderteekening van het Driemogendhedenpact. De omsingelingsslag bij Kiew beëindigd. Oproep van den commandant van den vrijwilligen Servischen hulpdienst tot den strijd tegen het bolsjewisme. Familiewapens in Nederland beschermd.

28 Sept. — SS-Obergruppenführer Heydrich belast met de leiding van het Protectoraat Bohemen en Moravië; arrestatie van den premier Elias wegens hoog- en landverraad. Besluit van de inter-amerikaansche neutraliteitscommissie in Rio de Janeiro betr. uitbreiding van de territoriale wateren tot 12 mijlen. Duitsche en Nederlandsche diploma's gelijkgesteld.

29 Sept. — De N.S.N.A.P. (leider dr. Van Rappard) legt haar werk in Nederland neer.

30 Sept. — Japansche mededeeling over de ontruiming van centraal-China en bezetting van de Chineesche Oost-West-Verbinding.

1 Oct. — De Tsjechische premier Elias ter dood veroordeeld. Bezetting van Petroskoi (Oostkarelië). Beëindiging van de op 29 Sept. begonnen conferentie te Moskou met de vertegenwoordigers van de V.S. en Groot-Brittannië, Harriman en Lord Beaverbrook, betr. regeling van steunverleening aan de Sovjet-Unie. Brazilië betrokken in de Leen- en Pachtwet. In Nederland vier doodvonnissen wegens spionn. sabot. en aanslagen.

2 Oct. — Hitler spreekt tot de soldaten aan het Oostfront. Dr. Tsjoeminji minister van Buitenl. Zaken der Nanking-regeering. Eduardo Anze Matienzo Boliviaansch min. v. Buitenl. Zaken. Rijkscommissaris en Reichsfrauenführerin Gertrud Scholtz-Klink spreken te Amsterdam Duitsche vrouwen toe.

3 Oct. — Toespraak van Hitler bij de opening van het winterhulpwerk. Orel bezet. Eng. luchtaanval op Rotterdam, 118 dooden, 70 zwaar- en 120 lichtgewonden.

4 Oct. — Pers-verklaring van staatssecr. Hull: De V.S. hebben gezworen Engeland te helpen en zullen hun transportschepen beschermen. Overeenkomst betr. een gedemilitairiseerde grenszône tusschen Ecuador en Peru.

5 Oct. — Rede van den voorzitter van den Bulgaarschen Sobranje, Kalfoff, over de vergeefsche Britsche pogingen, Bulgarije aan de zijde van de Geallieerden te krijgen en over de vriendschappelijke verhouding met Turkije.

6 Oct. — Finsch antwoord op Britsche nota van 22 Sept.: Finland voert slechts een verdedigingsstrijd. Consulaten van Costa Rica in Duitschland opgeheven. Bekendmaking van het politieke programma van de nieuwe Syrische regeering. Eerste bijeenkomst van de Indische verdedigingsraad in Simla; boodschap van Churchill: in 1942 zullen de Indische met de Britsche legers strijden langs het front tusschen Kaspische zee en Nijl. Verbod tot bewapening van handelsschepen van Panama. Vorming van een Labour-Kabinet in Australië; premier en verdedigingsminister Curtin, min. v. Buitenl. Zaken Evatt.
Alle vervoer in Nederland langs den weg onder contrôle van Autobevrachtingsdienst gebracht.

7 Oct. — Britsch voorstel aan koning Ibn Saoed, om diens zoon Feisal tot koning van Syrië, Transjordanië en het Arabische deel van Palestina uit te roepen. Staatsgreep in Panama; op 9 Oct. beëediging van den nieuwen president De la Guardia; Fabrega min. v. Buitenl. Zaken. Rede van

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Het is een karakteristiek kenmerk van het huidige Duitschland, dat de exponenten der politieke idee, de leidende persoonlijkheden, vrijwel zonder uitzondering tot een generatie behooren, die volgens voor ons gangbare begrippen en in vergelijking met het buitenland als jong wordt aangemerkt. Hitler is 54. Göring en Rosenberg zijn 50, dr. Göbbels bijna 47 en Himmler 43 jaar. Direct achter deze generatie, die het heft in handen heeft, staan reeds vertegenwoordigers van een nieuw geslacht in verantwoordelijke functies, als waarborg voor de continuïteit van het regiem. Onder dezen neemt de Reichsjugendführer Artur Axmann een belangrijke plaats in. Op 18 Febr. werd hij juist 30 jaar. Hij is in Westfalen geboren, doch groeide in de arbeiderswijken van Berlijn op. Reeds op 15-jarigen leeftijd vond hij den in die dagen moeilijken weg tot de werkelijke synthese van nationalisme en socialisme, toen hij in de communistenwijk Wedding de eerste afdeeling van de Hitlerjeugd stichtte. In die eerste jaren waren een woord, een blik, een stap voldoende om straatgevechten met bloedigen en vaak doodelijken afloop uit te lokken. Aan moed en energie, inzicht en organisatietalent ontbrak het Axmann niet. Door deze eigenschappen verkreeg hij reeds op jeugdigen leeftijd verantwoordelijke functies. In 1932 werd hij in de Rijksleiding der HJ opgenomen. Zijn sterke sociale inslag kwam tot uiting toen dr. Ley hem met de leiding van den Dienst voor Sociale Aangelegenheden der HJ en het DAF belastte. Axmann werd de schepper van de Jeugdbeschermingswet, van de Beroepswedstrijden, van de Kindervacantieuitzending en van den Landdienst. In 1940 stond hij als gewoon soldaat in het Westen. Op 7 Augustus van hetzelfde jaar benoemde de Führer hem, nadat Baldur von Schirach gouwleider en stadhouder van Weenen was geworden, tot Reichsjugendführer. In den strijd tegen het bolsjewisme onderscheidde zich Axmann als lieutenant aan het hoofd van een stormtroep. Bij het overrompelen van een bolsjewistischen bunker verloor hij den rechterarm. Wanneer hij thans van de Duitsche jeugd in het kader der totale oorlogsvoering harden inzet vordert, kan hij dezen eisch op grond van eigen prestaties en offers volkomen gerechtvaardigd stellen.

AXMANN

(De Telegraaf) **(V. b. Axmann 5254 A)**

---

den Australischen premier Curtin: Australië zal Groot-Brittannië tot het uiterste steunen. Publicatie v. textieldistributie, ingaande 1 Nov. 1941 in Nederland. Groote kleedingst. en dekens slechts op spec. vergunning.

8 Oct. — Duitsch-Turksche bekendmaking: de vertrouwelijke vriendschapsbetrekkingen kunnen door geruchten over druk op Turkije niet worden verstoord. Inkrimping pluimveestapel in Nederland. Inkrimping bloementeelt met 50%.

9 Oct. — Duitsche bekendmaking over de door Engeland gesaboteerde uitwisseling van zwaargewonde krijgsgevangenen. Bekendmaking van de oprichting van een politieken raad in het bezette Fransche gebied. Duitsch-Turksche economische overeenkomst. Boodschap van Roosevelt aan het Congres met den eisch tot verandering van de Neutraliteitswet van 4 Nov. 1939: hij stelt voor artikel 6 op te heffen: verbod tot bewapening van handelsschepen. Iraaksche regeering onder Nuri Said Pascha. Nieuwe wegenverkeerswet in Nederland afgekondigd.

10 Oct. — Verklaring van Lord Beaverbrook: De overeenkomsten van de Moskousche Conferentie betreffen alleen de levering van oorlogsmateriaal. Verklaring aan de pers van Roosevelt over de erkenning van de nieuwe regeering in Panama.

11 Oct. — Ir. Mussert beëedigt Ned. vrijwilligers voor het Oostfront.

12 Oct. — Rede van den min. v. Economische Zaken, Funk, in Königsberg over problemen van den Duitschen economischen opbouw in het Oosten. Rede voorzitter Raad der Hispaniteit in Madrid.

13 Oct. — Rede gezant Von Papen: Duitschland en Turkije huldigen dezelfde opvatting, den volkeren door een vreedzame ontwikkeling tot stijgende welvaart te voeren. Japansch-Portugeesche overeenkomst betr. oprichting van een luchtlijn tusschen Palau en Delbi (Timor). Sovjet-Russisch antwoord op Japansche nota van 19 Sept. betr. het leggen van drijvende mijnen in de Japansche wateren. Luit.-generaal Berenschot van het Ned.-Ind. leger omgekomen.

14 Oct. — Plan tot scheuring van 100.000 ha weiland in Nederland. Generaal Ter Poorten commandant Ned.-Ind. leger.

15 Oct. — Rede van den directeur der Informatieafdeeling Hiraide over de verslechtering der betrekkingen tusschen Japan en de V.S. Beëindiging van den op 23 Sept. begonnen arbeid van de grens-commissie over de vastlegging der grenzen tusschen Mandsjoekwo en Mongolië. De V.S. erkent de 9-mijlen-zône van de Mexicaansche wateren. Winterhulp Nederland zet 2de actie in Den Haag in.

16 Oct. — Verklaring aan de pers over de vriendschapsbetrekkingen tusschen Bulgarije en Hongarije naar aanleiding bezoek Bulgaarsch premier Filoff aan Boedapest. Radiorede maarschalk Pétain over het aanstaande proces in Riom tegen Daladier, Blum, Gamelin enz. Hull ontkent V.S. invloed op staatsgreep in Panama.

17 Oct. — Wetsontwerp aangenomen over de verandering der Neutraliteitswet door het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden.

18 Oct. — Bericht over de beëindiging van den dubbelen slag bij Brjansk en Wjasma. Nieuw Japansch kabinet: Generaal Tojo premier, min. van Oorlog en Binnenlandsche Zaken, Togo min. van Buitenl. Zaken en min. van Koloniën. Radiorede generaal Tojo: Beëindiging China-conflict, vestiging grootoostaziatische levensruimte, versterking van de betrekkingen met de Asmogendheden. Nicaragua in de Leen- en Pachtwet betrokken. Opheffing bewapeningsverbod van handelsschepen van Panama. De V.S. krijgen landerijen aan het Panama-kanaal voor het inrichten van vliegvelden. In Nederland doodstraf voor saboteurs en econ. misdadigers, ook voor medeplichtigen en aanstichters.

19 Oct. — Odessa hoofdstad van Transnistrië. Eerste landdag te Maarssen van Medisch Front; rede ir. Mussert.

20 Oct. — Rede van Funk in Rome over Europeesche economische samenwerking. Afghanistan willigt Britsche en Sovjet-Russische eisch van 9 en 11 Oct. in om Duitsche en Italiaansche onderdanen uit te wijzen. Eisch van de V.S. aan Guatemala, de Duitsche onderdanen uit het economische leven uit te schakelen. Verklaring Curtin: Australië wenscht niet aan een omsingelingspolitiek in de Pacific deel te nemen.

21 Oct. — Bekendmaking over het bezoek van den Slowaakschen staatspresident Dr. Tiso en den premier Dr. Tuka bij Hitler. Hervatting van de sedert 13 Mei 1938 afgebroken diplomatieke betrekkingen tusschen Groot-Brittannië en Mexico. Protest van Peru tegen het in beslag nemen van 18 bommenwerpers door de V.S.

22 Oct. — Bulgaarsch-Slowaaksch cultureel verdrag gesloten. Diplomatieke betrekkingen tusschen Irak en Japan verbroken.

23 Oct. — Consulaten van Honduras in Duitschland gesloten. Nederlandsche Landstand ingesteld; boerenleider E. J. Roskam. 3½% staatsleening van 500 millioen gulden met ruim 100 millioen gulden overteekend.

24 Oct. — Charkow bezet. In Nederland joden uit niet-econ. vereen. Verbod van arbeid voor niet-joden in Joodsche gezinnen. Uitoefenen van beroep door joden alleen met vergunning.

25 Oct. — Onderhoud Hitler met Italiaanschen min. van Buitenl. Zaken, graaf Ciano. Maquette van Nieuw-Rotterdam in Museum Boymans tentoongesteld.

26 Oct. — Scholingsbijeenkomst N.S.D.A.P. en N.S.B. te Utrecht.

27 Oct. — De V.S. eischt van Finland, zijn troepen achter de grenslinie van 1939 terug te trekken. Italiaansch-Kroatisch verdrag over de vaststelling van de grens tusschen Kroatië en Montenegro. De gevluchte Grootmoefti van Jeruzalem, Amin el Hoesseini in Italië aangekomen. Benoeming van den Argentijnschen min. van Buitenl. Zaken Guinazu tot president van de interamerikaansche conferentie betr. strijdvraag tusschen Peru en Ecuador.

28 Oct. — Hitler ontvangt de Turksche generaals Ali Fuad Erden en Hoessein Erkilet. Troonrede van koning Boris III van Bulgarije: Dank aan Duitschland en Italië voor teruggave Macedonië en Thracië. De consulaire vertegenwoordigers van Venezuela uit Duitschland en de bezette gebieden teruggeroepen. Roosevelt onderteekent nieuw crediet voor 5.985 milliard dollar voor financiering der Leen- en Pachtwet. Radiorede Roosevelt over zoogenaamde Duitsche geheime kaarten betr. verdeeling Zuid-Amerika en zoogenaamde dokumenten betr. afschaffing der godsdiensten. Leveringen aan Sovjet-Unie vinden inplaats van over Wladiwostok, over Archangel plaats. Leidsche studenten naar andere universiteiten verwezen. Procl. i.z. sabotage Duitsche weerm. en voedselvoorz.; ƒ 1000.— v. aanwijz. daders.

29 Oct. — Radiorede premier Ismet Inönü naar aanleiding van den 18en verjaardag der Turksche republiek: Turkije houdt zich aan de bij verdrag overeengekomen verplichtingen.

30 Oct. — Tweede Amerikaansche aanmaning aan Finland: het zal de steun van Amerika in toekomstige moeilijkheden verliezen, wanneer het niet onmiddellijk zijn oorlogshandelingen staakt.

31 Oct. — Waarschuwing van Rijkscommissaris tegen anti-Duitsche uitingen. **(Vor. ber. Recapitulatie 5785)**

A. NIEUWJAARSBOODSCHAPPEN — Duitschland - Oproep van den Führer —

3 Jan. — Ter gelegenheid van de jaarwisseling heeft de Führer een oproep tot het Duitsche volk gericht, waarin hij er o.m. op wees, dat Duitschland's bestaan alleen dat van Europa waarborgt. Dat wil zeggen: elke ineenstorting van Duitschland zou het continent berooven van een 2½ duizend jaar teruggaande cultureele traditie en in plaats daarvan een barbaarschheid stellen, waarvan slechts diegene die zich een voorstelling kan maken, die het bolsjewistische Oosten kent. Wij zien daaruit, dat het hier een oorlog zonder medelijden om zijn of niet zijn betreft, die derhalve door ons helaas ook evenzeer zonder medelijden beantwoord moet en zal worden. Want hoe groot de verschrikking thans ook moge zijn, zij zou niet vergeleken kunnen worden met het afgrijselijke ongeluk, dat ons volk en daarboven uit geheel Europa zou treffen, wanneer deze misdadigerscoalitie ooit zou zegevieren.

Het gevaar voor Europa is enorm. Het zal niet verzacht worden door het feit, dat zekere Britsche of Amerikaansche instanties reeds thans verklaren, dat na dezen oorlog een derde wereldoorlog niet kan uitblijven, de oorlog tusschen de plutocratieën onder elkander en tusschen hen gemeenschappelijk en het bolsjewisme. Het is bovendien voor de menschheid onverschillig of zij ten onder gaat onder joodsch-kapitalistische of joodsch-bolsjewistische dictatuur, of dus deze slaven der menschheid dan de sterrenbanier, de Union-Jack of de Sovjet-vlag opgelegd krijgen. In elk geval: voor hen, die het leed dragen, is het van weinig belang. Ons geheele leven, ons streven en ons bestaan is slechts één taak opgelegd: nl. de duivelsche plannen van de joodsche wereldbrandstichters en hun trawanten tot mislukken te brengen.

Hoe zwaar derhalve deze ons opgedwongen oorlog op zichzelf is, hij staat desondanks in geen verhouding tot het lot, dat allen treffen zou in geval van een nederlaag. Er is dus slechts één categorisch bevel voor ons volk mogelijk, nl.: dezen oorlog onder alle omstandigheden en met alle middelen tot een zegevierenden te maken.

In het vervolg van zijn boodschap stelde Hitler het volgende vast: 1. Na meer dan vier jaren oorlog heeft het Duitsche rijk niet een vierkanten kilometer van zijn bodem verloren. Alleen onze vijanden noemen thans groote gedeelten van hun voormalig bezit niet meer het hunne, zelfs wanneer zij deze langs een omweg van leen- en pachtverdragen als „eilandsteunpunten" enz. elkander wederkeerig afhandig gemaakt hebben; 2. Het Duitsche rijk is in dezen geweldigen oorlog niet alleen naar alle kanten ter bescherming van dit continent ver naar voren gedrongen, doch het heeft daarbij tot nu toe nog elken afzonderlijken tegenslag steeds weer overwonnen.

De Führer schetste 1943 als een jaar dat zware tegenslagen bracht. Desondanks kan iedere Duitscher er van overtuigd zijn: er is niets meer geschied, en er zal niets meer geschieden, dan wat beslist noodzakelijk is om den nieuwen, grooten en geweldigen taken recht te doen geschieden. Deze taak bestaat slechts daarin: in elk geval den oorlog te winnen.

Ten aanzien van het door de geallieerden aangekondigde tweede front verklaarde hij: Wanneer men verzekert, dat de nieuwe invasie niet meer vergeleken kan worden met de landingspoging van Dieppe, dan verwachten wij ook niets anders, want ook onze afweer is, het spreekt vanzelf, sedert dien anders geworden, en in de eerste plaats: de Engelschen, die in Dieppe landden, hebben met den toenmaligen Duitschen afweer in het geheel nog geen kennis gemaakt. Ik spreek het tegenover het Duitsche volk met vol vertrouwen uit, dat waar ook de geallieerden hun landing zullen uitvoeren, de ontvangst passend zal zijn. De Duitsche soldaat zal ook hier, de noodlotsbeteekenis van dezen oorlog inziende, zijn plicht vervullen.

Uitvoerig behandelde Adolf Hitler de bommenaanvallen op Duitschland en verklaarde: Uit de ruïnes zal een nieuwe Duitsche stedenpracht opbloeien, Berlijn en Hamburg, München en Keulen, Kassel en al de andere groote en kleine beschadigde steden zal men enkele jaren na afloop van den oorlog nauwelijks meer herkennen.

Wat voor ons allen en voor mij in het bijzonder smartelijk is, dat zijn derhalve slechts de offers aan menschen en hier weer die aan vrouwen en kinderen en dan het verlies van zooveel persoonlijke have en goed.

Overigens zal het uur der vergelding komen.

Aangezien herstel der geleden schade slechts mogelijk zal zijn na een overwinning, deelde de Führer mede, dat de leiding van den nationaal-socialistischen staat derhalve vast besloten is dezen oorlog met het uiterste fanatisme en tot de laatste consequentie te voeren. Dank zij het geweldige levensgebied en het groote aantal menschen, die in Europa voor onze oorlogsvoering gebruikt kunnen worden, alsmede dank zij onzen roemrijken bondgenoot in Oost-Azië en den met ons in Europa strijdenden volken, die eveneens hun vaderland en daarmede het Europeesche continent verdedigen, vormen wij ook wat menschen betreft een getallenfactor, die niet geringer is dan die van onze vijanden, in het bijzonder, wanneer men niet slechts cijfers, doch de productief bruikbare arbeidskrachten ais werkelijke waarden in aanmerking neemt.

De nieuwjaarsboodschap sloot met de waarschuwing, dat het jaar 1944 harde, zware eischen aan alle Duitschers zal stellen. Het enorme oorlogsgebeuren zal in dit jaar de crisis naderen. Wij hebben het volle vertrouwen, dat wij haar met succes zullen doorstaan. Onze plicht is het, er voor te zorgen, dat wij in Zijn oogen niet te licht schijnen, doch het genadige vonnis, dat „Overwinning" heet, en dat tevens het leven beteekent, zullen krijgen.

Dagorder aan de weermacht.

Naast zijn oproep tot het Duitsche volk heeft de Führer zich nog in een dagorder gericht tot de weermacht, waarin o.m. verklaard werd, dat in 1943 op de schouders van de Duitsche leiding de grootste taak drukte, die wel ooit gesteld kan worden. Al zijn de gevechten in het Oosten nog zoo hevig geweest en zullen zij hevig blijven, het bolsjewisme heeft zijn doel niet bereikt. De plutocratische wereld mag in het Westen haar landingspoging, waarmede zij dreigt, ondernemen waar zij wil: zij zal mislukken. De poging, het Duitsche vaderland murw te maken, leidt tot het tegendeel. Haar bedoeling, de Duitsche oorlogsproductie uit te schakelen, wordt te schande gemaakt. Onze tegenstand zal niet geringer worden, integendeel, hij zal in het jaar 1944 meer succes hebben.

Dagorders van Göring, Dönitz en Himmler.

Rijksmaarschalk Göring, de opperbevelhebber der Duitsche luchtmacht, heeft bij de jaarswisseling een dagorder tot de leden van de luchtmacht gericht, waarin hij onder meer zegt: In dit harde oorlogsjaar heeft ons geheele volk een voorbeeld van bewonderenswaardige dapperheid, trouw en volharding gegeven. Front en vaderland hebben zichzelf waarlijk overtroffen. In weerwil van bittere offers en vele zorgen en nooden hebben zij, de oogen in vertrouwen op den Führer gericht en met heilige liefde voor het vaderland, met sterk hart stand gehouden tegenover alle beproevingen van het lot. Gij, kameraden, hebt in deze gevechten altijd de trotsche, met roem overdekte vaan der luchtmacht hooggehouden; gij zult mijn vertrouwen in uw moed en uw fanatieke plichtsvervulling nooit teleurstellen, dat weet ik. Want ons leven geldt als heilig erfdeel der gevallen helden slechts één gedachte: Duitschland. Zoo gaan wij het nieuwe jaar in, in het besef van de geweldige kracht van het Rijk, bezield door een onwrikbaar vertrouwen en gedragen door de hooge verantwoordelijkheid voor de cultuurwereld van een geheel werelddeel. De weg ligt duidelijk voor ons. Het gaat om overwinning of ondergang.

De opperbevelhebber van de Duitsche marine, groot-admiraal Dönitz, heeft een dagorder tot de marine gericht, waarin hij zegt dat het afgeloopen jaar het Duitsche volk hard heeft gemaakt als geen enkel vroeger geslacht. Wat het lot in het komende jaar ook van ons moge verlangen, wij zullen schouder aan schouder staan, één van wil, onwrikbaar in trouw, fanatiek in ons geloof aan de overwinning.

De Reichsführer-SS Rijksminister van Binnenlandsche Zaken, Heinrich Himmler, heeft bij de jaarswisseling de volgende dagorder uitgevaardigd: Mannen van de Waffen-SS en politie. Tijdens den zevenjarigen oorlog schreef Frederik de Groote de volgende woorden neer: „Wij zullen zoo lang om ons heen slaan totdat onze vervloekte vijanden zich opmaken voor den vrede". Deze zin is ons parool voor het jaar 1944.

Oproepen van minister Speer en Sauckel tot de arbeiders.

Speer, de Rijksminister voor bewapening en oorlogsproductie, heeft tot de arbeiders in de Duitsche bewapeningsindustrie een Nieuwjaarsoproep gericht, waarin o.a. het volgende wordt gezegd: Het jaar 1944 eischt van de Duitsche oorlogsproductie ontzaglijke prestaties. De maximale prestatie, die in 1943 bij de vervaardiging van oorlogsmaterieel is geleverd, moet ondanks alle moeilijkheden nog overtroffen worden en wel tot de uiterste grens van het mogelijke. De geest van den arbeider en van de Duitsche bedrijfsleiders is in 1943 schitterend en voorbeeldig geweest. Zonder eenige reserves kan worden verklaard, dat het bijna uitsluitend aan den Duitschen arbeider en aan den Duitschen bedrijfsleider te danken is geweest, dat de productie van 1943 die van 1942 belangrijk overtrof. De Rijksminister betuigt zijn bijzonderen dank aan die arbeiders van de Duitsche wapenindustrie, die ondanks de steeds weer herhaalde vijandelijke luchtaanvallen in hun prestaties niet te kort geschoten zijn.

De algemeen gemachtigde voor de tewerkstelling, Fritz Sauckel, richtte een oproep tot de buitenlandsche arbeiders en arbeidsters, waarin hij namens den Führer den buitenlandschen arbeiders zijn waardeering en dank betuigt voor hun medewerking.

Radiotoespraak van dr. Goebbels.
Tenslotte memoreeren wij, dat dr. Goebbels op oudejaarsavond door de radio tot het Duitsche volk sprak en na er op gewezen te hebben, dat zeer waarschijnlijk de oorlog in het komende jaar het beslissende stadium zal bereiken, eindigde met de verklaring, dat 1944 het Duitsche volk gereed zal vinden.

(V. b. Nieuwjaarsboodschappen 1943: 5373, 5374 en 5375; Hitler 5769 B; dr. Goebbels 5757 B)

A. NEDERLAND — Nieuwjaarswensch van Mussert.

Op 1 Januari heeft Mussert over de beide Hilversumsche zenders zich in een radio-rede gericht tot het Nederlandsche volk. Drie wenschen voor 1944 heeft hij daarbij uitgesproken. Deze wenschen luidden: 1e. Moge ons vaderland gespaard blijven voor een Engelsch-Amerikaansche invasie, die ons land tot oorlogstooneel zou maken, onze steden en dorpen zou verwoesten en dood en verderf over ons volk zou brengen.

2e. Moge de dam in het Oosten, gevormd door de Duitsche weermacht, de verbondenen en de vrijwilligers, in de komende maanden zóó sterk blijken te zijn, dat de met millioenenlegers aanstormende bolsjewisten en hun door Amerika geleverde enorme strijdmiddelen er niet doorheen komen, waardoor Europa van het bolsjewisme zal worden gered.

3e. Dat Kerstmis 1944 het Nederlandsche volk vereenigd zal zien, dat allen die nu ver weg zijn, weer tot hunne gezinnen in hun eigen huis zullen zijn teruggekeerd en dat wij dan allen met moed en vertrouwen de toekomst tegemoet zullen zien, wetende, dat wij staan aan den vooravond van een nieuwe periode in ons volksbestaan, een periode, die een geweldigen opbloei te zien zal geven van onze nationale waarden, omdat wij ons bekend zullen hebben tot de groote Germaansche en nog grootere Europeesche gemeenschap die de eenig mogelijke waarborg is voor de handhaving van de geestelijke en materieele waarden, die wij behoeven.

In zijn rede gaf de Leider een overzicht van de gebeurtenissen, die tot een wereldrevolutie hebben geleid; hij deed uitkomen hoe dikwijls hij zijn stem had verheven tegen laakbare toestanden binnen onze grenzen. Het is jammerlijk te moeten bedenken, dat ook mijn herhaaldelijke waarschuwingen daartegen van 1935—1940 in den wind werden geslagen.

Hij wees op de gevaren die Europa bedreigen en zeide: Wanneer de Duitsche weermacht den dam in het Oosten niet zou kunnen houden, zullen de bolsjewisten niet alleen Duitschland en den Balkan overstroomen, maar geheel Europa. Het is dwaasheid te denken, dat een Westelijk strookje van Europa daarvan verschoond zou blijven, zooals velen nog doen, die gelooven, dat Engeland en Amerika dit blijvend zouden kunnen beletten.

Nieuwjaarsboodschap van den Rijkscommissaris.
In de Deutsche Zeitung in den Niederlanden heeft Rijksminister, Rijkscommissaris dr. Seyss-Inquart ter gelegenheid van de wisseling des jaars een oproep gepubliceerd waarin hij o.m. zeide:

Wij kunnen het ons openlijk bekennen dat wij na de ervaringen van het jaar 1943 vol vertrouwen en met nog sterker moed de beslissing binnen treden dan toen het begin van het jaar 1943 ons vond. Vandaag kunnen wij uit de generatie van den eersten wereldoorlog het lot dankbaar zijn, dat ons zelf nog de gelegenheid en de geschiktheid heeft gegeven deze schuld uit de Duitsche geschiedenis te wisschen. Eeuwig zouden wij anders, hoewel schuldeloos als soldaten van het front, voor de Duitsche geschiedenis belast zijn met de ineenstorting van het jaar 1918. Nu echter heeft het lot ons de mogelijkheid gegeven deze schandvlek weg te vagen. Over de ineenstorting van het jaar 1918 heen straalt de heldenmoed van het Duitsche volk in het noodlotsjaar 1943 voor altijd in onze geschiedenis. De tegenstander verloor in 1943 krachten welke hem zullen ontbreken bij de eindbeslissing, en was er ondanks alle militaire inspanning en ondanks alle politieke verleidingskunsten niet toe in staat den gehoopten vernietigingsslag te stellen gelijk in 1918; integendeel, wij doorstonden het jaar 1943 terwijl wij tegelijkertijd het jaar 1944 voorbereidden. Onze opmarsch achter de strijdende fronten naar de beslissende slagen is aan den gang. Maar niet slechts gaan de thans voor de aanstaande maanden opgestelde plannen hun uitvoering tegemoet, onze leiding rekent ook nog met een verscheidene jaren durenden oorlog en heeft dienovereenkomstig plannen op langen termijn. Zij kan dit, want zij weet zich niet slechts zeker van haar soldaten aan het front, maar ook van de volksgenooten in het vaderland.

Ten aanzien der Anglo-Amerikaansche tegenstanders verklaarde de Rijkscommissaris: Wij zullen hun van hun verantwoordelijkheid voor de geschiedenis geen gram afnemen, wij zullen ongeacht alle maatregelen, die in het Oosten noodig zouden worden, den tegenstander in het Westen de krachten tegenover stellen, die noodzakelijk zijn om hem van de kusten af te slaan en den hyena's van het politieke en militaire slachtveld geen ruimte te laten.

Alles wacht op den aanval in het Westen. De bolsjewisten verlangen toornig en ongeduldig, de partijgangers op het vasteland als laatsten uitweg uit een herostratische gezindheid en wijzelf in het bewustzijn van de ons door het lot opgedragen taak. Zij zullen zich dus vroeger of later moeten inspannen. Om te beginnen houden zij redevoeringen zooals wij die kennen uit de Homerische verzen. God moge onze vijanden in hun overmoed doen volharden. Als het in het jaar 1944 komt tot een aanval aan het Westelijke front, dan zal het jaar 1944 tegelijkertijd met den zegevierenden afweer van dien aanval de beslissing van dezen wereldoorlog brengen. Ons echter heeft de Führer tot aan den laatsten man met een ijzeren strijdwil en een onschokbaar vertrouwen vervuld. De krachten van alle generaties van het Duitsche volk zijn in zijn wil samengebald, en hij schiep het werk voor alle generaties van Duitschland's toekomst. Waarnaar eeuwen Duitsche geschiedenis hebben gestreefd, waarvoor ontelbare millioenen van de beste Duitschers hebben gebloed en zijn gestorven, wat in vurige worsteling het laatste doel, wat in de bitterste uren de allerlaatste troost was, dat is voltooid. Het Rijk is weer opgestaan. Daarom is ons doel duidelijk, onze zaak rechtvaardig en onze wil hard. Wat thans noodig is, is dat elken vijand een fanatieke wil tot strijden tegemoet slaat, voor Führer en Reich.

(V. b. Nieuwjaarsboodschap 5374 B; Mussert 5787 B; dr. Seyss-Inquart 5791 B)

Kunst, Kultuur - Jaaroverzicht Rotterdamsch Philharmonisch Orkest —

3 Jan. — Aan het jaarverslag (1 Sept. '42—31 Aug. '43) van het Rotterdamsch Philharmonisch Orkest, onder de muzikale leiding van Eduard Flipse, ontleenen wij, dat deze instelling in genoemde periode de volgende concerten gaf: acht volksconcerten, vier jeugdconcerten, zes volksconcerten in Rotterdam-Zuid, alsmede 62 abonnementsconcerten. Een Bach-Mozart programma, dat met Kerstmis werd gegeven had zooveel succes, dat een herhaling moest volgen. Voor den Nederlandschen Omroep werd 19 maal geconcerteerd, terwijl ook 16 abonnementsconcerten werden uitgezonden. Het orkest herdacht zijn 25-jarig bestaan onder gunstige omstandigheden; zoowel de stedelijke, als de staatssubsidie werd belangrijk verhoogd, terwijl de opbrengst van den kaartenverkoop met ƒ 47.500 het dubbele was van hetgeen in 1940-'41 werd ontvangen. De vraag naar muziek overtreft dikwijls het aanbod, zoodat dikwijls alle beschikbare plaatsen worden verkocht. Het aantal concerten zal echter nauwelijks kunnen worden verhoogd.

Oostkolonisatie - Resultaten van de Ned. Oost-Comp. in Litauen —

3 Jan. — Blijkens een onderhoud, hetwelk prof. Dijt met den correspondent van Europapress te Kaunas heeft gehad, heeft de Nederlandsche Oost Compagnie een aantal Nederlandsche tuinders naar Litauen overgebracht, die aldaar met succes werkzaam zijn. Voor het overige zijn de Nederlanders in den landbouw van Litauen in hoofdzaak werkzaam als leiders van bedrijven, als assistenten van de Landbewirtschaftungsgesellschaft Ostland en van de Duitsche „Landwirtschaftsführer". Het modelbedrijf bij Wilna, dat geheel onder Nederlandsche leiding staat, dient voor de opleiding van de voor den arbeid in Litauen bestemde Nederlanders. Op dit modelbedrijf werden reeds zeer belangrijke ervaringen opgedaan. De aardappeloogst kon b.v. met 300 pct. en de graanoogst met 50 pct. worden verhoogd. Ook Nederlandsch fokvee werd daar ingevoerd. Op het gebied der nijverheid zijn in Litauen eveneens Nederlanders werkzaam. In de hoofdstad bevindt zich b.v. een Nederlandsche autoherstelplaats. In Wilna wordt een limonadefabriek door een Nederlander als beheerder geleid en te Kaunas zal binnenkort een groote Nederlandsche wasscherij, voorzien van de modernste machines, worden geopend. Prof. Dijt acht de vooruitzichten voor Nederlanders in het Oostland voor de toekomst alleszins gunstig, vooral bij grootere verantwoordelijkheid en een grootere zelfstandigheid. Bijzonder gunstig acht prof. Dijt de vooruitzichten op het gebied der bodemverbetering, waarvoor de Nederlanders rijke ervaringen uit hun eigen land medebrengen.

(Vor. ber. N.O.C. 5673 A.)

A. NEDERLAND — Perswezen - 100-jarig bestaan van de Nieuwe Rotterdamsche Courant —

3 Jan. — Op 1 Januari 1944 herdacht de Nieuwe Rotterdamsche Courant — sedert lang een der toonaangevende Nederlandsche bladen — haar 100-jarig bestaan. Op 1 Januari 1844 werd ze opgericht door den notariszoon Henricus Nijgh, tezamen met den boekdrukker A. Wijnands. Mr. H. H. Tels, een jong Rotterdamsch advocaat, belastte zich met de hoofdredactie. Het blad, dat in Augustus 1844 reeds met een dagelijksche uitgave verscheen, verkondigde de liberale denkbeelden; een politiek standpunt dat tot Mei 1940 gehandhaafd bleef. Na mr. Tels volgden als hoofdredacteur de heeren dr. Lamping, dr. Zaayer, mr. G. G. van der Hoeven en mr. P. C. Swart. In 1940 is als hoofdredacteur opgetreden mr. J. Huyts, die ruim 20 jaren deel uitmaakte van den redactiestaf. De stichter H. Nijgh werd in 1874 opgevolgd door zijn zoon J. C. Nijgh, terwijl in 1908 de heer H. Nijgh, die sedert 1940 als commissaris der onderneming fungeert, tot directeur werd benoemd. Sedert 1940 is de heer mr. H. de Bloeme, gehuwd met de dochter van den heer H. Nijgh, directeur. De „N. R. C." heeft zich altijd van medewerkers weten te voorzien, die òf van hun eigen rubriek iets bijzonders hebben weten te maken, òf specialiteiten op hun terrein waren. Het blad heeft zich dan ook in binnen- en buitenland een uitstekenden naam verworven.

— Nationale Dagblad — Jan de Nobel opvolger van J. Raatgever als hoofdredacteur —

Met ingang van 1 Januari 1944 is aan den hoofdredacteur van Het Nationale Dagblad Joh. Raatgever op zijn verzoek door den Leider eervol ontslag verleend. Hij zal in deze functie worden opgevolgd door Jan de Nobel die tot dusverre Het Nationale Dagblad te Berlijn heeft vertegenwoordigd. Joh. Raatgever heeft het hoofdredacteurschap op zich genomen van het Algemeen Nederlandsch Sportblad „Sport", dat op 11 Januari a.s. het licht zal zien.
(V. b. Hoofdred. Nat. Dagbl. 4818 A)

Weermacht - Het lot der vloot —

3 Jan. — Aan een artikel in „De Telegraaf", „Kleine vloten in den oorlogsstorm" ontleenen wij het volgende omtrent het lot der Nederlandsche vloot sedert Mei 1940.
Een deel er van werd tijdens deze Meidagen tot zinken gebracht, waaronder de torpedojager „Van Galen" en de kanonneerboot „Johan Maurits van Nassau". De kruiser „Sumatra", flottieljeleider „Van Heemskerck", torpedojager „Isaäc Sweers", mijnenleggers en eenige onderzeebooten weken uit naar Engeland. Een ander deel, waarbij ook onderzeebooten, werd door Duitschland overgenomen. In Indië bevonden zich de „De Ruyter", „Java". „Tromp", zeven torpedojagers en verscheiden onderzeebooten. Eerstgenoemde twee kruisers zonken later in de Java-Zee, benevens drie jagers, in den oorlog tegen Japan. Evenals Polen en Noorwegen nam ook Nederland in den loop van den oorlog schepen over van Engeland, hoofdzakelijk klein materiaal op Engelsche of Amerikaansche werven gebouwd, zooals onderzeebooten en torpedojagers. Nadere gegevens ontbreken.

B. ARGENTINIE — Ontbinding der politieke partijen —

3 Jan. (D.N.B.) — Uit Buenos Aires wordt gemeld, dat de regeering van Argentinië besloten heeft, alle tot dusver in Argentinië bestaande, politieke partijen te ontbinden. In de motiveering van dit besluit wordt gezegd, dat de gezonde elementen van Argentinië door oneerlijke verkiezingsmanoeuvres verre zijn gehouden van elke staatsburgerlijke activiteit. Bovendien hebben de partijen nooit het politieke leven der natie duidelijk weerspiegeld. Zij vielen ook niet te beschouwen als de werkelijke uitdrukking der volksmeening. Integendeel, zij hebben het verkiezingsbedrog en de omkoopbaarheid tot wapen van den strijd gemaakt en slechts haar eigen belang, niet echter dat van het vaderland, op het oog gehad. **(V. b. Partijwezen 5652 C)**

C. DUITSCHLAND — Luchtoorlog - Wederopbouw der getroffen steden —

3 Jan. — In de periode van 1 Januari tot 23 December werden, zoo wordt van Duitsche zijde gemeld, door de Amerikaansche en Engelsche bommenwerpers 62 aanvallen op Duitsche steden ondernomen. Bovenaan de lijst der steden staat Berlijn, dat 12 maal gebombardeerd werd. Dan volgen Wilhelmshaven (9), Essen (8), Hamburg (7), Keulen (6), Bremen (5), Hannover (4). Neurenberg (4), München (3), Wuppertal (2), en Dortmund (2).
De volgende steden werden zwaar getroffen: Aken, Anklam, Bochum, Bonn, Bottrop, Brunswijk, Cuxhaven, Dusseldorf, Darmstadt, Duisburg, Emden, Flensburg, Frankfurt a. Main, Gelsenkirchen, Hagen, Innsbruck, Kassel, Kiel, Koningsbergen, Krefeld, Leipzig, Ludwigshaven, Mannheim, Muelheim, Munchen-Gladbach, Münster, Oberhausen, Offenbach, Oldenburg, Remscheidt, Rheidt, Rostock, Saarlautern, Solingen, Schweinfurt, Stettin, Stuttgart, Straatsburg, Tilsit, Trier, Worms en Wuppertal.
In Duitschland is een plan ontworpen om gedurende het eerste jaar na het einde van den oorlog anderhalf à twee millioen nieuwe woningen te bouwen. Dit project is ontleend aan de richtlijnen, welke Rijksminister Speer voor den wederopbouw van de verwoeste Duitsche steden gegeven heeft. Alles zal dan voor den bouw van woonhuizen moeten wijken. Openbare gebouwen en inrichtingen voor cultuur en sport komen op de tweede plaats.
Om aan de meest dringende vraag na den oorlog te kunnen voldoen, worden in eerste instantie noodwoningen ingericht, welke later zullen worden gebruikt als zomerhuisjes en weekendwoningen. Gebouwen, welke slechts gedeeltelijk vernield zijn zullen onmiddellijk hersteld worden. De eigenlijke nieuwbouw, waarmede dan terzelfder tijd een aanvang wordt gemaakt, zal worden benut om de steden, met name de oude stadscentra te verfraaien en straten en pleinen te verbreeden. De verbetering van slechts gedeeltelijk verwoeste woningen zal volgens de huidige ramingen ongeveer drie à viermaal zooveel woonruimte opleveren als de gelijktijdig ondernomen nieuwbouw. Bouwmaterialen, meubelen en huisraad zullen door de oorlogsindustrie worden geleverd, welke daartoe geheel zal worden omgeschakeld. Op deze wijze hoopt men niet alleen het tempo van den wederopbouw te kunnen bespoedigen, doch ook de kosten niet onbelangrijk te kunnen drukken.
(V. b. Luchtaanvallen 5790 A)

D. VER. STATEN — Stakingen - Spoorwegen onder staatstoezicht —

3 Jan. — In weerwil van het appèl van Roosevelt zijn op 27 December 150.000 Amerikaansche staalarbeiders, werkzaam bij 214 firma's, in staking gegaan, aldus meldt de Britsche berichtendienst uit Pittsburgh. De staking heeft zich uitgebreid tot Pennsylvania, West-Virginia, Indiana, Michigan en New York.
Naar het D. N. B. verder uit Stockholm meldt, heeft Roosevelt Stimson bevolen, de spoorwegen over te nemen, aldus de Britsche berichtendienst. President Roosevelt heeft in een officieele verklaring gezegd, dat de inbeslagneming der spoorwegen „voor het transport van troepen en materiaal en voor het reizigersverkeer, alsmede voor den aanvoer van materiaal en levensmiddelen voor weermacht en burgerbevolking noodzakelijk en ook overigens voor een succesvolle oorlogvoering van groot gewicht is." Hij heeft zich daarom genoodzaakt gezien, onverwijld de spoorwegen tijdelijk in bezit en onder contrôle te nemen om de voortzetting van het bedrijf te waarborgen. Als thans spoorwegbeambten zouden staken, zouden zij dat tegen de regeering der Vereenigde Staten doen. Volgens een Reuterbericht uit Washington hebben thans twee generaals de leiding van het bedrijf op bijna een kwart millioen mijl Amerikaansche spoorlijnen op zich genomen.
Philip Murray, president van den machtigen vakbond de C.I.O. (Committee of Industrial Organisation) heeft den stastakenden arbeiders in de metaalindustrie verzocht het werk te hervatten. Vernomen wordt, dat het appèl van Murray een groote bres in de staking heeft geslagen. In een groot deel der door de staking getroffen fabrieken is 28 Dec. weer normaal gewerkt. In sommige fabrieken wordt echter nog gestaakt. In officieele kringen is men van meening dat de crisis van de staking wel is overwonnen.
Naar het D. N. B. uit Stockholm verneemt, hebben 27 December 15 vakvereenigingen van het niet-rijdend spoorwegpersoneel den oproep tot staking ingetrokken. Thans moeten nog slechts drie vakvereenigingen — alle van het rijdend personeel — beslissen of zij op 31 December de staking willen doorzetten.
Naar de Britsche berichtendienst op 30 December uit Washington meldde, hebben de leiders der Amerikaansche vakvereenigingen van stokers, machinisten en wisselwachters hun stakingsbevel ingetrokken, zonder evenwel gewag te maken van de loonkwestie, die nog steeds niet geregeld is.
Naar het A.N.P. uit Lissabon meldt, wordt in verband met het loonconflict bij de Amerikaansche spoorwegen in zake de verhoudingen bij het spoorwegbedrijf het volgende gemeld: Alle spoorwegarbeiders in de Ver. Staten zijn lid van vakvereenigingen, waarvan het aantal 21 bedraagt. Er bestaan 16 zg. passieve vakvereenigingen met ongeveer 1.1 millioen leden, waarnaast dan nog vijf zg. actieve vakvereenigingen bestaan met ongeveer 300.000 leden, zooals machinisten, stokers enz. Bij de loononderhandelingen treden de actieve vakvereenigingen als een speciale groep op. Deze groep eischte in Januari 1943 een loonsverhooging van 30 pct

Het loongeschil werd aan arbitrage onderworpen, waarbij echter geen overeenstemming kon worden bereikt. President Roosevelt benoemde in Mei 1943 een speciale commissie, welke een regeling tot stand zou moeten brengen. De daarna gevoerde onderhandelingen duurden maandenlang. In September l.l. werd ten slotte een loonsverhooging aanbevolen van 4 dollarcents per uur. Roosevelt gaf deze aanbeveling door aan den leider van het bureau voor de economische stabilisatie, die echter in het kader van de maatregelen ter bestrijding van de inflatie slechts een loonsverhooging van 15 pct. boven het niveau der loonen van 1 Januari 1941 toestond. De actieve vakvereenigingen konden zich hiermede niet accoord verklaren en gaven bevel tot staking. De meerderheid der leden stemde voor een stakingsbegin op 30 December 1943. De zg. passieve vakvereenigingen hadden haar eischen voor een loonsverhooging met 30 pct. reeds in September 1942 ingediend. De daarna gevoerde onderhandelingen hebben niet tot overeenstemming geleid. De aanbeveling van een daarna benoemde speciale commissie om een loonsverhooging van 4 tot 10 dollarcents per uur toe te staan werd door den leider van het bureau voor de economische stabilisatie afgewezen. In een op 23 December j.l. gehouden gemeenschappelijke bijeenkomst van vertegenwoordigers der spoorwegen en der spoorwegvakvereenigingen kon evenmin overeenstemming in zake de looneischen worden bereikt. **(V. b. Stakingen 5735 E.)**

A. VER. STATEN — Wijziging Leen- en pachtwetpolitiek —

3 Jan. — In zake een omschakeling van het pacht- en leensysteem op contante betaling, publiceert het Wallstreet Journal nadere bijzonderheden. Hierin wordt bevestigd, dat de terugkeer naar de contante betaling is toe te schrijven aan een eisch der Amerikaansche regeering. Er zal voortaan geen grens voor de leen- en pachtleveranties worden vastgesteld, doch een aantal goederen zal van de lijst der pacht- en leenwetleveranties worden geschrapt. Zoo is wat Engeland betreft bepaald, dat dit land voortaan alle werktuigmachines, alle boor- en raffinaderij-installaties en alle draagbare werktuigen enz. in contanten moet betalen, terwijl tevens wordt aangenomen, dat ongeveer 90% van alle textielleveranties naar de landen van het Midden-Oosten van de lijst werd geschrapt. De Sovjet-Unie heeft echter, naar Wallstreet Journal meldt, iedere betaling in contanten van de hand gewezen. **(V. b. Leen- en pachtwet 5774 A.)**

B. ENGELAND/VER. STATEN — Mutaties in de geallieerde legerleiding —

3 Jan. — De Britsche berichtendienst maakt officieel bekend, dat admiraal sir Bertram Ramsay is benoemd tot opperbevelhebber der vlootstrijdkrachten der geallieerden onder generaal Eisenhower en luchtmaarschalk sir Trafford Leigh-Mallory tot opperbevelhebber der luchtstrijdkrachten der Geallieerden onder generaal Eisenhower. Pres. Roosevelt heeft medegedeeld, dat luitenant-generaal Jacob Devers is benoemd tot commandant van de Amerikaansche strijdkrachten in de Middellandsche Zee. Verder deelde Roosevelt de benoeming mede van generaal-majoor Jimmy Doolittle tot commandant van de in Groot-Brittannië gestationneerde achtste Amerikaansche luchtvloot.
(V. b. Mut. geall. legerl. 5791 A)

C. WERELDOORLOG — Mogelijkheden voor 1944 —

3 Jan. (Interinf) — Een hooggeplaatste persoonlijkheid uit toonaangevende Duitsche politieke kringen heeft aan den chef-correspondent van het Internationale Informatie-Bureau een interview toegestaan over de vraag, welke gebeurtenissen in 1944 zich kunnen voordoen. Deze hooggeplaatste persoonlijkheid antwoordde op de desbetreffende vragen als volgt:

1) Duitschland verwacht een verscherping van den luchtoorlog en neemt uitgebreide maatregelen voor den afweer in de lucht en op den grond. Ik ben ervan overtuigd, dat verrassingen met betrekking tot het gebruik van nieuwe vliegtuigtypen en hun bewapening kenmerkend zullen zijn voor de luchtgevechten boven Europa.

2) Over het thema „vergelding" zou ik alleen willen zeggen, dat de rust, die in 1943 over Engeland heerschte, de komende twaalf maanden door Duitsche activiteit wordt afgelost, temeer daar het woord „vergelding" zich waarschijnlijk niet slechts zal beperken tot de toepassing van tot nu toe geheim gehouden wapens en de vergelding den grootsten onzekerheidsfactor voor den vijand vormt.

3) In 1944 zal de strijd om de wereldzeeën opnieuw ontbranden. Het Duitsche duikbootwapen haalt diep adem en zal een nieuwen aanloop nemen. De Geallieerde marine en koopvaardij zal rekening moeten houden met de duikbooten als in de succesrijkste tijden van dit Duitsche offensieve wapen.

4) De oorlog in het Oosten zal in 1944 groote beslissende slagen brengen. De Sovjet-Russische legers komen meer en meer in het voornaamste krachtveld van het Duitsche leger en zullen zware slagen moeten incasseeren.

5) Het Italiaansche front zal zich mogelijk ontwikkelen tot een steeds grooter wordende bloedende wonde der Geallieerden.

6) Alle voorteekenen en waargenomen voorbereidingen duiden op de grootste militaire sensatie van het jaar 1944, de invasie! Beschouwt men eenerzijds de Engelsch-Amerikaansche voorbereidingen, anderzijds het sedert den herfst van 1940 opgebouwde reusachtige Duitsche anti-invasieleger met vestingwerken, zooals de wereld nog nooit heeft gezien, dan staan wij voor de grootste worsteling van dezen oorlog met het grootste gebruik van technische middelen.

D. FRANKRIJK — Regeering - Reorganisatie —

3 Jan. — Uitgaande van het standpunt „de openbare orde te verzekeren en te handhaven", heeft, naar het D.N.B. meldt, de Fransche regeering op 30 December wijzigingen in het ministerie van Binnenlandsche Zaken bekend gemaakt, gepaard gaande aan een reorganisatie van dit ministerie.

In het ministerie van binnenlandsche zaken is de functie van staatssecretaris in het leven geroepen en toevertrouwd aan den regionalen prefect van Marseille, Marcel Lemoine. Eveneens is een afdeeling opgericht, belast met het handhaven van de orde. Deze afdeeling is geplaatst onder den chef der militie, Joseph Darnand. De huidige secretarisgeneraal van politie, Bousquet, is op zijn verzoek ter beschikking gesteld. Tot zijn opvolger is benoemd de huidige gewestelijke prefect van Rouaan, André Parmentier, die den titel voert van „directeur-generaal der staatspolitie". De plaatsvervangende directeur-generaal der staatspolitie is eveneens afgetreden.

In een officieele verklaring over deze reorganisatie wordt o.a. gezegd: „Een van de voornaamste zorgen der regeering is onder de huidige omstandigheden de handhaving van de orde. Het behoud van de veiligheid voor den Franschman, zoowel wat betreft zijn persoon als zijn bezit, is een dringende noodzakelijkheid evenals de eisch om de toekomst van Frankrijk te beveiligen door het te beschermen tegen wanorde. De regeering is vastbesloten met versterkte kracht den strijd te voeren tegen de bandieten en het terrorisme, die op verfoeilijke wijze in stad en land tot uiting komen en overal opwinding en onrust veroorzaken. Om hieraan een einde te maken is besloten het ministerie van binnenlandsche zaken te reorganiseeren en versterken. Dit ministerie krijgt tot taak de openbare orde te handhaven. De reorganisatie en versterking hebben ten doel den bureaux, die ressorteeren onder den minister-president, tevens minister van binnenlandsche zaken, de middelen aan de hand te doen voor een meer doeltreffende actie. De veranderingen wijzen zoowel door de hervorming van de structuur, die hiervan een gevolg is, alsook door de gekozen persoonlijkheden op den wil der regeering om de orde te handhaven.

Verder heeft Lucien Romier, minister van staat zijn ontslagaanvrage ingediend, welke door maarschalk Pétain is aanvaard. Romier heeft sedert 12 Augustus 1941 in de verschillende kabinetten de functie van minister van staat uitgeoefend. **(V. b. 5322 A)**

Justitie - Symbolische bedreigingen strafbaar —

3 Jan. (S.P.T.) — De desbetreffende artikelen 305 en 308 van het wetboek van strafrecht zijn op 2 Januari gepubliceerd. Naast de bedreiging met geweld in woord of geschrift, wordt ook de bedreiging door symbolische voorwerpen of afbeeldingen gestraft. Men heeft dezen maatregel genomen om een einde te maken aan het feit, dat tegenwoordig hooggeplaatsten in het openbare leven met de post schrikaanjagende voorwerpen, als miniatuur grafzerken, krijgen thuisgestuurd.

E. INTERNATIONALE ROODE KRUIS — Het werk voor de krijgsgevangenen —

3 Jan. — Door tusschenkomst van zijn delegaties in de verschillende oorlogvoerende landen heeft het internationale comité van het Roode Kruis in December den bevoegden autoriteiten een boodschap voor de krijgsgevangenen en civiele geinterneerden doen toekomen. Het internationale comité heeft verzocht den tekst in alle interneerings- en concentratiekampen bekend te doen maken op het oogenblik, dat de boodschap door de pers en de radio wordt gepubliceerd. Deze boodschap luidt als volgt:

„Op het oogenblik, dat het nieuwe jaar begint, gedenkt het internationale comité van het Roode Kruis met zijn 3000 medewerkers in Genève en in Zwitserland en met zijn gedelegeerden in de geheele wereld de krijgsgevangenen en geïnterneerden van alle naties, alsmede hun familieleden,

op bijzondere en liefdevolle wijze. Het internat. comité van het Roode Kruis en zijn medewerkers spreken hun allen hun warmste en oprechtste deelneming met hun lot uit, alsmede de hartelijke gelukwenschen voor 1944. De Geneefsche instelling heeft zich, trouw aan het ideaal van het Roode Kruis, niet tevredengesteld met het zenden van een boodschap, zooals elk jaar, doch zij heeft zorg gedragen voor de verzending van tallooze Kerstgaven gedurende de laatste maanden, die beschikbaar waren gesteld door de nationale Roode-Kruisinstellingen, die voor hun landgenooten beschikbaar waren gesteld door de nat. Roode-Kruisinstellingen van Amerika, Engeland, Canada, Duitschland en Frankrijk. Ook de Belgische, Poolsche, Nederlandsche, Joegoslavische, Grieksche en Noorsche krijgsgevangenen hebben gaven ontvangen. In den loop van de maanden November en December heeft het internationale comité van het Roode Kruis ongeveer 900 wagons met Kerstgaven voor de krijgsgevangenen der geallieerde landen in Duitschland verstuurd. De Duitsche regeering heeft den Duitschen krijgsgevangenen in de diverse kampen 725 ton goederen, alsmede een geschenk in geld van den Duitschen Rijkskanselier doen toekomen. **(V. b. Intern. Roode Kruis 5782 A)**

A. NEDERLAND — Duitsche verdediging - Veldmaarschalk Rommel bezoekt Nederland —

6 Jan. — Dezer dagen heeft generaal-veldmaarschalk Rommel, die naar uit berichten in de pers bleek, een inspectiereis langs de „Westwall" onderneemt. met zijn naaste medewerkers een vrij langdurig bezoek gebracht aan Nederland. In den loop van zijn inspectietochten heeft de maarschalk sectoren van de kustverdediging en belangrijke verdedigingsinstallaties in het achterwaartsche gebied gecontroleerd. **(V. b. Rommel 5530 B)**

Bevolking - Honderdjarigen —

Aan de „N.R.C." ontleenen wij het volgende staatje van 100-jarigen volgens de uitslagen der tienjaarlijksche volkstellingen sedert 1830:

	mn.	vr.	tot.		mn.	vr.	tot.
1830	7	11	18	1889	2	4	6
1840	4	13	17	1899	4	4	8
1849	1	3	4	1909	4	4	8
1859	2	1	3	1920	3	8	11
1869	4	18	22	1930	5	14	19
1879	5	7	12				

In een aan dit onderwerp gewijde bijdrage deelt het blad mede, dat ons land in 1943 vermoedelijk 13 inwoners telde, die 100 jaar en ouder waren (5 mannen en 8 vrouwen. Nederland maakt met 13 honderdjarigen nog niet zoo'n slecht figuur tegenover het buitenland. Alleen van Bulgarije wordt beweerd, dat het ons in dit opzicht de loef afsteekt, doch hierbij zij vermeld, dat de leeftijdsopgaven aldaar niet steekhoudend zijn gebleken, zoomin als in Turkije en elders, waar zelfs van 130-jarigen werd gerept. Volgens de volkstelling van 1921 b.v. zouden er in Italië in dat jaar 256 honderdjarigen zijn geweest; na onderzoek moest dit cijfer echter worden teruggebracht tot 51. Hongarije meldde in 1935 28 honderdjarigen, doch het bleken er in werkelijkheid slechts 10 te zijn. Alleen van België is het vrij zeker, dat het ons land in aantal honderdjarigen over het algemeen overtreft. **(V. b. Bevolking 5791 B)**

Handel, Nijverheid - Faillissementen in 1943 —

4 Jan. — De daling van het aantal in Nederland uitgesproken faillissementen heeft ook in 1943 aangehouden, zoodat een nieuw record laagtecijfer bereikt is van 327. Uit de cijfers van de laatste jaren blijkt duidelijk, hoe sterk de daling geweest is. In 1937 beliep het aantal faillissementen nog bijna het tienvoudige van het huidige totaal nl. 3125. In 1938 beliep dit 2526, 1939 2129, 1940 1254, 1941 683 en 1942 403. **(V. b. 5697 A)**

Kunst, Kultuur - Leo Ruygrok overleden —

4 Jan. — Op 54-jarigen leeftijd is te Hilversum overleden de musicus Leo Ruygrok. Hij werd op 8 Mei 1889 te Utrecht geboren. Het eerste muziekonderricht kreeg hij van zijn vader den componist J. N. W. C. A. Ruygrok. Na de H.B.S. ging hij naar de muziekschool, waar hij onder leiding stond van Johan Wagenaar, die hem in de compositieleer inwijde. Terzelfder tijd was hij leerling van Ed. Ferrée voor violoncel. In het Utrechtsch Stedelijk Orkest werkte hij drie jaren onder Wouter Hutschenruyter. In Berlijn bekwaamde hij zich onder Paul Estel verder in de compositieleer. Als solo-cellist werkte hij achtereenvolgens te Wintherthur, Lausanne, Angers en Helsinki. In 1914 werd hij benoemd tot tweeden dirigent van de Arnhemsche Orkestvereeniging. In 1919 werd hij dirigent van de Nationale Opera. Deze functie nam hij vier jaar waar. In 1923 volgde Ruygrok's benoeming tot tweeden dirigent van het Residentie-Orkest naast Peter van Anrooy en van het Toonkunstkoor van de afd. 's-Gravenhage. Voorts werd hij directeur van „Apollo" te Delft en hoofdleeraar aan het conservatorium te Rotterdam. De laatste jaren was hij als dirigent aan den Nederlandschen Omroep verbonden.

Financiën - Opbrengst beurszegel —

4 Jan. — Aan „De Telegraaf" ontleenen wij het onderstaande staatje betreffende de opbrengst (in duizenden guldens) van het beurszegel te Amsterdam:

	1943	1942	1941	1940
Januari	199	171	133	70
Februari	203	217	83	81
Maart	176	260	110	75
April	147	188	244	102
Mei	84	134	116	18
Juni	60	149	78	—
Juli	186	123	134	20
Augustus	164	178	160	45
September	118	135	252	145
October	98	141	171	230
November	115	292	174	260
December	82	93	148	97
	1.632	2.081	1.809	1.147

Justitie - Buurtboerenleider vermoord —

4 Jan. — Op 23 December is een aanslag gepleegd op den buurtboerenleider van den Ned. Landstand te Son bij Eindhoven, den 45-jarigen J. van Eck. Het slachtoffer werd zwaar gewond en is den volgenden morgen in het ziekenhuis te Eindhoven aan zijn kwetsuren overleden. Hij laat een vrouw en negen kinderen achter. De aanslag is gepleegd door twee jongelieden van naar schatting 18 à 20 jaar, die zwarte maskers droegen. Zij drongen binnen in de huiskamer, waar Van Eck met zijn vrouw en drie kinderen aan tafel zat, en sommeerden den buurtboerenleider de handen omhoog te steken. Onmiddellijk daarna losten zij eenige schoten, die den heer Van Eck troffen.
(V. b. Aanslagen 5734 B)

— Kerkdiefstallen te 's-Hertogenbosch —

6 Jan. — In korten tijd zijn in de St. Jans Kathedraal te 's-Hertogenbosch twee diefstallen gepleegd, waarbij op klaarlichten dag enkele kostbare altaarkleeden en eenige Perzische tapijten zijn verdwenen. Deze diefstallen hebben thans tot gevolg gehad, dat de prachtige kathedraal voortaan niet meer den geheelen dag voor de vele bezoekers zal zijn geopend. Ook in de St. Pieterskerk heeft een soortgelijke diefstal plaats gehad. Hier zijn een smyrnaaltaarlooper en eenige andere kleeden gestolen. Van de daders ontbreekt elk spoor. Altaarkleeden en andere kostbaarheden zijn in de meeste kerken in Den Bosch voorloopig weggenomen.

Landbouw - Volkstuinen in bedrijfsverband —

10 Jan. — Het departement van Landbouw en Visscherij heeft aan de burgemeesters der daarvoor in aanmerking komende gemeenten een rondschrijven doen toekomen, waarin medewerking wordt verzocht t.a.v. het tot stand komen van bedrijfsvolkstuinen. Het doel van de stichting van bedrijfsvolkstuinen is, om het personeel van groote instellingen en bedrijven, dat over te weinig tijd beschikt om zelf een volkstuin te exploiteeren, in de gelegenheid te stellen, toch van de voordeelen van een volkstuin te profiteeren. Wie daarvoor in aanmerking wil komen, kan een bedrag van ƒ 40 storten en heeft het recht op de opbrengst van 250 m² cultuurgrond. Het voornaamste verschil met hen, die tot nu toe een volkstuin bebouwen, is dat niet ieder zijn eigen stukje grond bewerkt, doch dat voor alle deelnemers van een bedrijf, dat aan de bedrijfsvolkstuinen deelneemt, de tuintjes worden gecombineerd en ook als één geheel worden geëxploiteerd. De opbrengst komt in haar geheel ten goede aan de deelnemers, die natuurlijk evenals op de gewone volkstuinen hun werkkracht ter beschikking moeten stellen. Het groote voordeel van dezen opzet is echter, dat nu het geheel onder deskundige leiding kan worden geëxploiteerd, daar het beheer en de uitvoering zijn toevertrouwd aan het Bureau Aardappelverbouw te Arnhem. Van het door de deelnemers te storten bedrag ad ƒ 40 worden alle onkosten, zooals pacht, kunstmest, zaaizaad en pootgoed, grondbewerking, arbeiders, toezicht enz. betaald. **(V. b. Volkstuinen 5745 A)**

Politie - Kol. Kooymans naar het Oostfront

4 Jan. — Naar „De Telegraaf" verneemt, vertrekt de chef van den algemeenen staf, kolonel der staatspolitie, P. J. Kooymans, over eenige dagen voor de tweede maal vrijwillig naar het Oostfront. Gedurende zijn afwezigheid zal zijn functie worden waargenomen door den luitenant-kolonel der staatspolitie, IJ. de Boer, thans waarnemend gewestelijk politiepresident te Groningen.
(V. b. Kol. Kooymans 5663 B)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Overzicht der situatie aan het Oostelijk front - Luchtaanvallen op Mannheim, Ludwigshafen, Parijs, Berlijn, Kiel, Stettin, West-Duitschland en de bezette gebieden - 225.000 b.r.t. geallieerde tonnage in December tot zinken gebracht; 21 torpedojagers in 10 dagen vernietigd; 47.500 b.r.t. handelstonnage tot zinken gebracht —

OOSTELIJK FRONT —

6 Jan. — Het bolsjewistische winteroffensief, aldus het Alg. H'blad, heeft met een concentratie van de grootste troepenmassa's op het naar verhouding kleine gebied van Kief/Sjitomir, welke laatste plaats volgens een opgave van 1 Januari uit het hoofdkwartier van den Führer werd prijsgegeven, het zwaartepunt geschapen, dat voor de militaire ontwikkeling zoowel als voor den verderen afloop der militaire gebeurtenissen beslissend moest zijn. In den ten Z.O. daarvan aansluitenden frontsector met het zwaartepunt Berditjev hebben gevechten plaats gehad, welke hebben geleid tot het opgeven op 4 Jan. van het Oostelijk deel der stad door de Duitsche troepen. Ook ditmaal zijn de Sovjets gedwongen tegen de Duitsche flankpositie op te stormen, ditmaal speciaal tegen den zuidelijken flank van het penetratiegebied. Zoo hebben op het oogenblik sterke Sovjet-aanvallen plaats in het gebied van Bjelaja Tsjerkov Deze plaats ligt circa 150 km ten O. van Sjitomir, het front buigt hier ver in het gebied van Tsjerkassi naar het Oosten terug, tot in de buurt van den Dnjepr. Ook hebben de Sovjets bij Kritsjev met verscheidene divisies na sterke artillerievoorbereiding over een smal front aangevallen. Verder zijn sterke troepenconcentraties aan de beide toegangen tot De Krim bij Kertsj en bij Perekop door de Duitsche verkenning geconstateerd. Sedert 5 Januari vallen twee nieuwe zwaartepunten van de bolsjewistische inspanningen te bespeuren en wel: 1. In het gebied van Witebsk, waar de Sovjets op het oogenblik zich de grootste moeite geven, evenwel zonder noemenswaardig succes, waaruit de kracht van den Duitschen afweer, ook in dezen sector, duidelijk blijkt. 2. Ten Noorden van Kriwoi-Rog en ten Oosten van Kirowograd, waar zich als gevolg van den door den winter hard geworden bodem de tot dusver grootste tankslag van dezen winter heeft afgespeeld, die geëindigd is met een Duitsch succes.

LUCHTOORLOG —

31 Dec. — Amerikaansche bommenwerpers drongen overdag West-Duitschland binnen en ondernamen een aanval op de steden Mannheim en Ludwigshafen. In het verloop van luchtgevechten, alsmede door luchtdoelgeschut, verloor de vijand 39 vliegtuigen.

1 Jan. — Formaties Britsch-Amerikaansche vliegtuigen hebben overdag groot-Parijs en verscheidene plaatsen in de bezette gebieden aangevallen. De bevolking leed vooral in Parijs zware verliezen. 31 der aanvallende vliegtuigen werden neergeschoten.

2 Jan. — Berlijn werd op 2 Januari wederom gebombardeerd. Luchtverdedigingsstrijdkrachten schoten 30 viermotorige bommenwerpers neer.

3 Jan. — Britsche bommenwerpers ondernamen een nachtelijken aanval op West-Duitschland. 31 viermotorige bommenwerpers werden vernield.

5 Jan. — In de middaguren hebben Amerikaansche bommenwerpers een aanval ondernomen op Kiel.

6 Jan. — Wederom werd een aanval gedaan op Kiel en plaatsen in West-Duitschland en de bezette gebieden. 81 vijandelijke vliegtuigen, waarvan 63 viermotorige bommenwerpers werden neergeschoten. In den nacht heeft het Britsche luchtwapen bij een aanval op Stettin 16 viermotorige bommenwerpers verloren. Britsch-Amerikaansche terreurvliegers hebben hun aanvallen de laatste 24 uur geboet met het verlies van 97 vliegtuigen, waarvan 79 viermotorige bommenwerpers.

7 Jan. — In den afgeloopen nacht hebben enkele Britsche bommenwerpers plaatsen in het Rijnsch-Westfaalsche industriegebied aangevallen.

ZEEOORLOG —

31 Dec. — In den strijd tegen de Britsch-Amerikaansche scheepvaart hebben luchtmacht en marine in de maand December 35 koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 225.200 brt. tot zinken gebracht. 24 andere schepen, met een gezamenlijken inhoud van 122.000 brt. werden door bommen en torpedotreffers zoo zwaar beschadigd, dat de ondergang van vele dezer schepen kan worden aangenomen. Aan vijandelijke oorlogsschepen brachten marine en luchtmacht tot zinken 18 torpedojagers, 1 motortorpedoboot en twee kanonneerbooten. Twee kruisers, 1 oorlogsschip van middelbare grootte, 1 torpedojager en 5 motortorpedobooten werden zoo zwaar beschadigd, dat ook een deel van deze schepen als verloren kan worden beschouwd. Duitsche duikbooten brachten in den Atlantischen Oceaan en in de Middellandsche Zee vijf schepen, met een inhoud van 35.000 b.r.t., tot zinken. Vier andere schepen werden beschadigd.

4 Jan. — Bij aanvallen op vijandelijke strijdkrachten op den Atlantischen Oceaan hebben Duitsche duikbooten opnieuw 6 torpedobootjagers tot zinken gebracht. Daarmede heeft de Britsch-Amerikaansche vloot in de laatste tien dagen door duikbooten in totaal 21 torpedobootjagers verloren.

(V. b. Krijgsverr. 5792 A)

B. JAPAN — Amerikaansche landing op Nieuw-Guinea —

5 Jan. — Volgens een bericht uit het hoofdkwartier van generaal MacArthur zijn de Amerikanen geland bij Saider aan de Noordkust van Nieuw-Guinea. De gelande troepen hebben zich meester gemaakt van de haveninrichtingen en het in de buurt gelegen vliegveld.

6 Jan. — Geallieerde troepen ter sterkte van ongeveer een divisie zijn in den ochtend van 2 Januari in de nabijheid van kaap Goembi, 82 km ten Zuid-Westen van Madang, op Nieuw-Guinea geland.

De strijd op Nieuw-Brittannië —

5 Jan. (D.N.B.) — de jongste frontberichten uit het Zuidwestelijke deel van den Stillen Oceaan leggen den nadruk op den ernst van den toestand aldaar en wijzen er op, dat de operaties bij Kaap Marcus en Kaap Gloucester op Nieuw-Brittannië alsmede in het gebied ten Noorden van Finschhaven en bij Kaap Goembi in het nauwste verband met elkaar staan en zouden kunnen leiden tot een kritieke situatie voor Rabaul. Bij Kaap Merkus zijn de Japanners er in geslaagd, om na hevige gevechten een vijandelijk vliegveld te bezetten. **(V. b. Krijgsverr. 5792 B)**

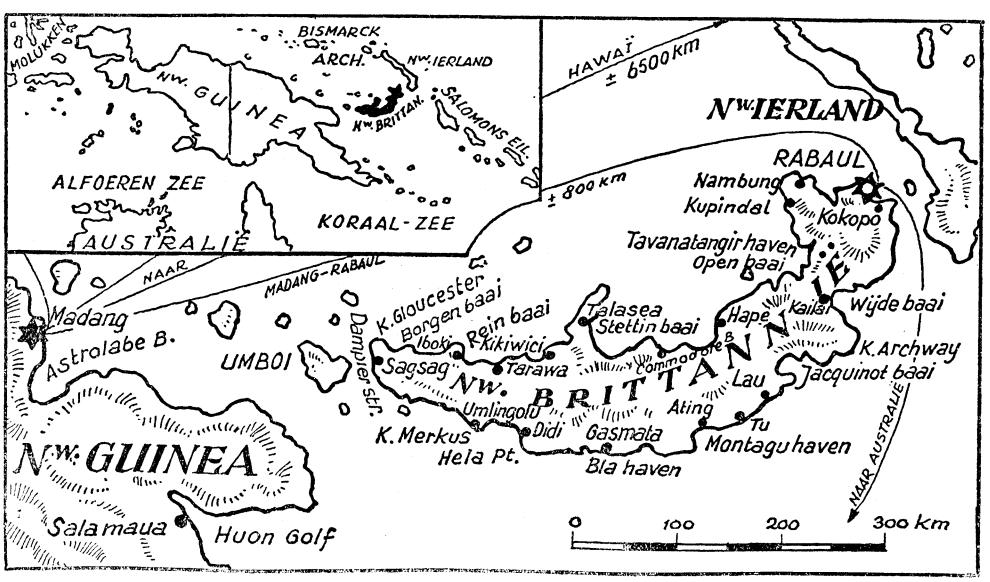

(Eigen teekening K.H.A.)

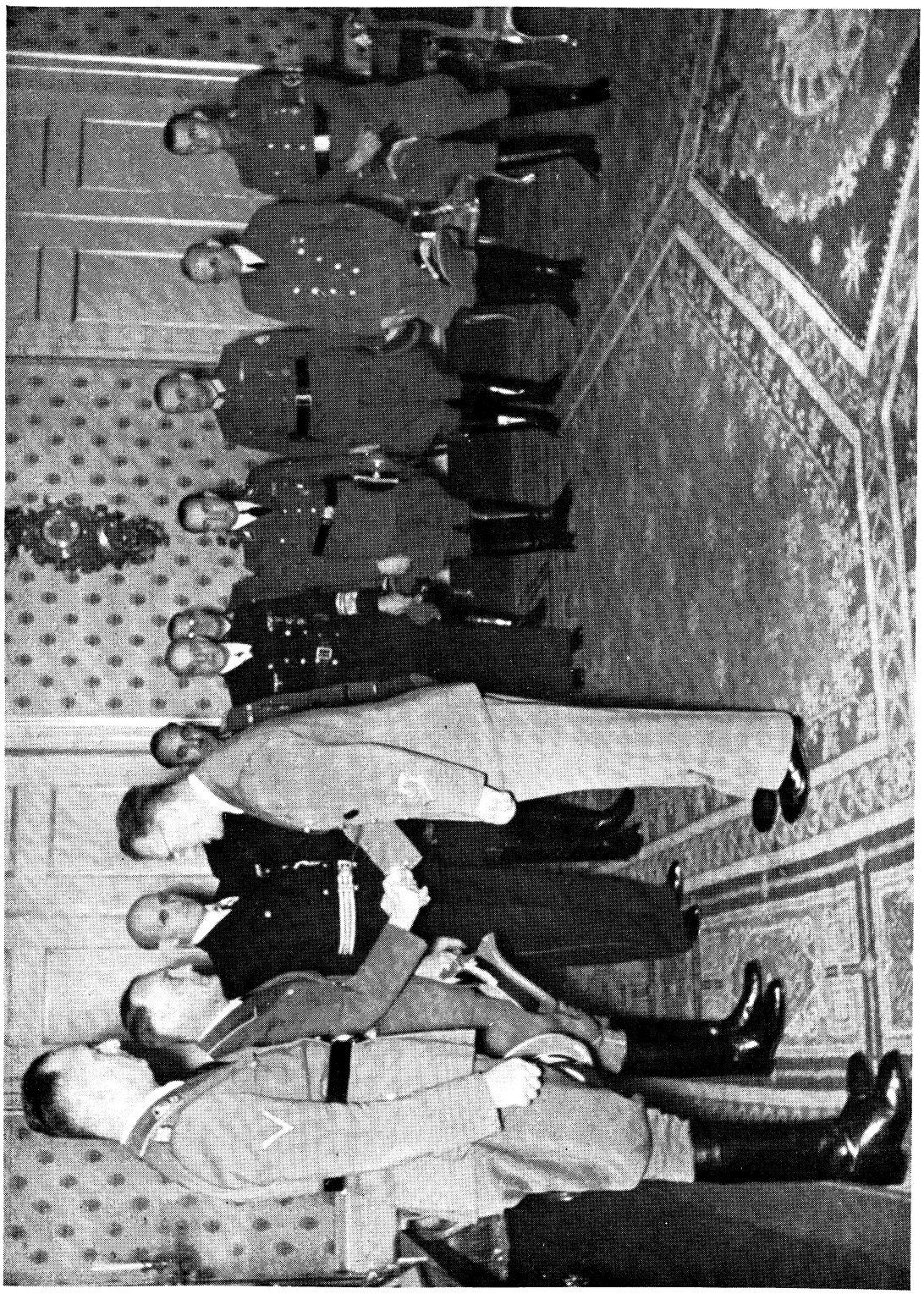

(foto Reynhoudt-Stapf)

Nieuwjaarsontvangst bij den Rijkscommissaris. Dr. Seyss-Inquart ontving op Nieuwjaarsdag vertegenwoordigers van de Weermacht en zijn naaste medewerkers.

(C.N.F.-Stuvel)

Het „Peperhuis", een prachtig pakhuis van de Oost-Indische Compagnie, gelegen aan den Wierdijk te Enkhuizen, wordt thans gerestaureerd. Reeds is bij de plannen voor de stichting van het Zuiderzee-Museum de aandacht gevestigd op dit pand.

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 1 NOVEMBER - 31 DECEMBER 1941

1 Nov. — Duitsche regeering verklaart, dat Roosevelt's kaarten over een verdeeling van Zuid-Amerika en het dokument betr. opheffing godsdiensten vervalschingen zijn. Ziekenfondsbesluit in Nederland in werking. Schoenendistr. verscherpt.

2 Nov. — Bezetting van Simferopol in de Krim.
Per 4 weken 50 gr. cacaopoeder met suiker voor kinderen beneden 14 j. beschikbaar gesteld in Nederland.

3 Nov. — In Nederland verscherpte textielrantsoeneering.

4 Nov. — Protestverklaring van den voormaligen president der V.S., Hoover, tegen de behandeling van Finland.
In Nederland verplichte inschrijving bij brandstofleverancier.

5 Nov. — Duitsch-Kroatisch handelsverdrag.

6 Nov. — Japansche gezant Koeroesoe naar Washington. Benoeming Litwinof tot Sovjet-gezant in Washington.
Nederlandsche vrijwilligers kunnen zich bij Duitsche weermacht melden.

7 Nov. — Duitsch-Italiaansche overeenkomst over de volksverhuizing van Duitschers uit de provincie Laibach (Lubiana). Rentelooze leening van één milliard dollar van de V.S. aan Sovjet-Rusland. Overeenkomst met de V.S. over de levering van oorlogsmateriaal en de vestiging van 13 havens aan de Noordkust van Cuba.
Extra hulp en premie van Heide Mij. voor scheuren van grasland bij groote steden in Nederland.

8 Nov. — Rede van Hitler in München: De strijd tegen het bolsjewisme geldt niet alleen Duitschland, maar geheel Europa. In Panama levende Japanners mogen geen beroep meer uitoefenen.

10 Nov. — De leider der Bosnische Muzelmannen, Dr. Dschafer Kalenovic, plaatsvervangend Kroatisch premier. 1600 Jap. uit Ned. Indië naar Japan terug.

11 Nov. — Finsch antwoord op de memoranda van het gezantschap der V.S. in Helsinki van 27 en 30 Oct.: Finland voert een verdedigingsoorlog tegen de voortdurende bedreigingen van de zijde der Sovjet-Unie.

12 Nov. — Toespraken min. v. Econ. Zaken Funk en Roemeensche min. v. Handel Marinescoe in Kaiserhof in Berlijn: bevestiging van de solidariteit in economische belangen. Fransche min. v. Oorlog, generaal Huntziger, doodelijk verongelukt. Overeenkomsten betr. nauwe Britsch—Sovjet-Russische propaganda-samenwerking.

13 Nov. — Troonrede van den Shah Moh. Schapoer: Iran heeft geen andere keuze dan samenwerking met Groot-Brittannië en Sovjet-Rusland.

14 Nov. — Britsch vliegtuigmoederschip „Ark Royal" in het W. van de Middellandsche Zee gezonken.
Arbeidsvoorwaarden administratief- en bankpersoneel vastgesteld. Wijziging Bodemproductiewet.

15 Nov. — Resultaat volksverkiezing in Roemenië: 3.446.889 ja-stemmen, 78 nee-stemmen voor Antonescoe.

16 Nov. — Kertsj aan Zwarte zee bezet.

17 Nov. — Onderteekening van de op 8 Nov. door den Senaat en op 13 Nov. door het Huis van Afgevaardigden aangenomen, onmiddellijk ingaande, veranderingen van de Neutraliteitswet door pres. Roosevelt.
Rijksleider Alfred Rosenberg, rijksminister voor de bezette gebieden in het Oosten. Generaal-Overste Udet doodelijk verongelukt. Rede van den Japanschen min. v. Buitenl. Zaken Togo op Rijksdag: Japan is besloten tegen de bedreiging van zijn imperium op te treden.

18 Nov. — Sir James Marshall Cornwall tot opperbevelhebber van de Westelijke strijdkrachten benoemd.

19 Nov. — Afscheid generaal Dill, Chef v. d. Engelschen generalen staf; opvolger generaal Sir Allan Brooke. Het Finsche nieuwsbureau bepaalt zijn houding tegenover de op 18 Nov. bekendgemaakte houding van het Moskousche min. v. Buitenlandsche Zaken inzake het Finsche antwoord aan de V.S. van 11 Nov. Overeenkomst tusschen Mexico en de V.S. over de schadeloosstelling voor de in 1938 in beslag genomen olievelden.

20 Nov. — Generaal Weygand met pensioen. Eisch van de militaire bezetting aan Irak tot ontwapening van het Iraaksche leger. Ir. Mussert spreekt te Amsterdam over Germaanschen statenbond.

21 Nov. — Pacht- en Leenwet van kracht tusschen IJsland en de V.S. De ministers Steenberghe en Welter vervangen door Kerstens en v. Mook. Reichspressechef Dietrich in Nederland.

22 Nov. — Ruim 100 Nederlandsche boeren n. Wit-Rusland en de Oekraine vertrokken.

23 Nov. — Heropening der universiteit Straatsburg. Ridderkruisdrager overste Mölders doodelijk verongelukt.

24 Nov. — Amerikaansche troepen naar Nederlandsch-Guyana. Aankondiging van vredesconferentie ter bijlegging van grensconflict Ecuador—Peru.

25 Nov. — Plechtige herdenking van het vijfjarig bestaan van het Antikominternpact. Bulgarije, Denemarken, Finland, Kroatië, Roemenië, Slowakije en China toegetreden. Ned. Kultuurraad en Kultuurkamer ingesteld.

26 Nov. — Rede rijksmin. Von Ribbentrop: Het nieuwe Europa zal zonder Engeland worden opgebouwd. Onafhankelijkheidsverklaring van den Libaneeschen staat door generaal Catroux. Amerikaansche nota aan Japan over de Pacifickwestie.

27 Nov. — Italiaansche vesting Gondar in Abessinië gevallen. Mussert over Amerik. bezetting v. Suriname.

28 Nov. — Britsch ultimatum aan Finland en Hongarije: de vijandelijkheden tegen Sovjet-Rusland moeten op 5 December zijn gestaakt.
Tekort op Haagsche begrooting 1942 geraamd op ƒ 9 millioen.

29 Nov. — Regeeringsverklaring Finsche premier Rangell: Het Oostkarelische volk is een deel van het Finsche volk.
In Nederland extra rantsoen van 100 gr. kaas beschikbaar gesteld.

30 Nov. — Britsch ultimatum aan Roemenië. Gemeenschappelijke verklaring van Japan, China en Mandsjoekwo n.a.l. van den verjaardag van het Driemogendhedenpact: Zij zijn besloten geen inmenging van de V.S. en Groot-Brittannië in de ontwikkeling van Oost-Azië te gedoogen.
In Den Haag leggen 900 nieuwe leden van W.A. gelofte af.

1 Dec. — Onderhoud tusschen rijksmaarschalk Goering en maarschalk Pétain in Florentin-Vergigny. De Finsche rijksdag neemt de op 29 Nov. voorgestelde wetsontwerpen aan betr. vereeniging terugveroverde gebieden.
Ned.-Ind. leger en luchtmacht gemobiliseerd. Premietrekking Winterhulp Nederland. Instelling Hoofdgroep Industrie.

2 Dec. — Basra en Fao (Irak) als vlootbases aan Groot-Brittannië uitgeleverd. Nieuwe regeering in Libanon.

3 Dec. — Senator Moestafa Marlika vormt nieuw Albaneesch kabinet. Extra-bericht van O.K.W. over de torpedeering van den Australischen kruiser „Sidney" door den Duitschen hulpkruiser „Cormoran".
Besluiten betr. oplossing v. organisaties in Ned. Landstand.

4 Dec. — Afwijzend antwoord van Finland op de Britsche nota van 28 Nov. met den eisch de vijandelijkheden tegen Sovjet-Rusland te staken.
In Nederland ambt van dir.-gen. der Ned. Politie opgeheven.

5 Dec. — Overname van de civiele regeering van den voormaligen vrijstaat Estland door S.A. Obergruppenführer Litzmann. Voltooiing van de bezetting van het Hangögebied door Finsche troepen.
Extra winteruitkeering voor werkloozen in Nederland.

6 Dec. — Oorlogsverklaring van Groot-Brittannië aan Finland, Roemenië en Hongarije: oorlogstoestand ingetreden vanaf 7 Dec. 's middags 12 u. Boodschap van Roosevelt aan den Japanschen keizer met den eisch, de Japansche troepen uit Indo-China terug te trekken.
Nederland telt 9 millioen inwoners.

7 Dec. — Oorlogsverklaringen van Indië, Australië, Nieuw-Zeeland en Canada aan Finland, Roemenië en Hongarije. Japansch antwoord op het Amerikaansche memorandum van 26 Nov. Verder onderhandelen onmogelijk.

8 Dec. — Groot-moefti van Palestina Sayid Amin el-Hoesseini bij Hitler. Oorlogsverklaring van Japan aan Groot-Brittannië, Canada, Australië en de V.S. Oorlogsverklaring Groot-Brittannië, Australië, Canada, de regeering van Ned.-Indië, Costa Rica en Nicaragua aan Japan. Oorlogsverklaring van de V.S. aan Japan. Succesvolle aanvallen van Japansche luchtstrijdkrachten op Pearl Harbour (Hawai) en op andere steunpunten.

9 Dec. — Overeenkomst tusschen Fransch Indo-China en Japan over gemeenschappelijke verdediging. Overeenkomst over doortocht voor Japansche troepen door Thailand en garantie voor onafhankelijkheid Thailand. Oorlogsverklaringen van de Dominikaansche republiek, Haiti, Honduras, Cuba, Mexico, Panama en San Salvador aan Japan. Neutraliteitsverklaring van Turkije. Nieuwe verkeerswet in werking. Mobilisatie Ind. Buitengewesten voltooid. N.S.B. bestaat 10 jaar.

10 Dec. — Besprekingen tusschen Italiaansche min. v. Buitenl. Zaken Ciano en den Franschen min. v. Buitenl. Zaken admiraal Darlan in Turijn. Bondsraadslid Dr. Etter

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Een der krachtigste bestrijders van het bolsjewisme in Spanje is de partijminister en secretaris-generaal der Spaansche Falange, Arrese. Hij houdt zijn landgenooten voor oogen, dat de vorming van een Iberisch bloc zonder positieve frontkeuze in het huidige wereldconflict geen afdoende bescherming van den Spaanschen nationalistischen staat waarborgt. De thans 38-jarige José Luis Arrese is van beroep architect. Hij werd in Bilbao geboren en studeerde aan de Technische Hoogeschool van Madrid. Na het voltooien van zijn studies hield hij zich niet alleen met talrijke bouwprojecten, doch ook met de bestrijding van de marxistische arbeidersorganisaties bezig. Hij stichtte de Spaansche arbeidersvereeniging en kwam daardoor in contact met Primo de Rivera. Toen deze de Falange oprichtte, trad Arrese toe en kreeg de opdracht het sociale programma van deze organisatie uit te werken. In dezen tijd ontstond ook zijn boek „De socialistische revolutie van het nationale syndicalisme", dat van zeer moderne sociale opvattingen getuigt. In Maart 1936 werd Arrese met de leiding der Falange in Granada belast. Hier stichtte hij de eerste cellen van de nationaal-syndicalistische arbeidersorganisatie. Op de vele bouwwerken, die hij uitvoerde, duldde hij geen enkel lid van marxistische organisaties. Deswegen werd hij met een doodelijken haat vervolgd. Tweemaal werd een aanslag op zijn leven gepleegd. Tallooze malen moesten zijn bouwwerken het door dynamietaanslagen ontgelden. Bij het ontstaan van den burgeroorlog vertoefde Arrese in Madrid. Hij werd gearresteerd, ontsnapte evenwel en kon zich in het Noorsche gezantschap schuilhouden. Na de verovering van Madrid benoemde Franco hem tot civiel-gouverneur en leider der Falange in de provincie Malaga. Op 20 Mei 1941 werd hij tot secretaris-generaal der Falange en partijminister benoemd. De in December 1942 afgekondigde belangrijke sociale wetgeving wordt aan zijn initiatief toegeschreven. Arrese zetelt in den Nationalen Raad en is een der naaste medewerkers van Franco.

ARRESE

(V. b. Arrese 5790 C.)

Zwitsersch bondspresident voor 1942. Oorlogsverklaring van de Zuid-Afrikaansche Unie aan Japan. Verbreking der diplomatieke betrekkingen tusschen Japan en Egypte.

11 Dec. — Rijksdagrede van Hitler. Duitsch-Italiaansch-Japansche completeeringsovereenkomst tot het Driemogendhedenpact van 27 Sept. 1940. Oorlogsverklaring Duitschland aan de V.S. Oorlogsverklaring Italië aan de V.S. Mobilisatie op Java voltooid.

12 Dec. — Mussert bij Hitler. Verbreking der diplomatieke betrekkingen tusschen Mexico en Duitschland, en Mexico en Italië. Sir Geoffrie Layton opperbevelhebber van de Britsche vloot in het Verre Oosten. Oorlogsverklaringen Bulgarije, Kroatië en Slowakije aan Groot-Brittannië en de V.S., van Roemenië en Hongarije aan de V.S.
Japan noemt den oorlog tegen Groot-Brittannië en de V.S. evenals de conflicten tegen de Tsjoengking-regeering: „Oorlog van het grootere Oost-Azië".
Hitler ontvangt Ir. Mussert en Rijkscomm. Seyss-Inquart.

13 Dec. — Aankondiging verhoogd boter- en kaasrantsoen, verminderd vleeschrantsoen, 40 gr. thee, peulvruchten.

14 Dec. — Opheffing van alle politieke organisaties in Nederland, behalve de N.S.B. Neutraliteitsverklaring van Argentinië tegenover Duitschland en Italië; op 9 Dec. tegenover Japan. Volmacht voor het verzenden van legertroepen naar willekeurige deelen der wereld in de V.S.
Redevoering v. Rijkscommissaris en Ir. Mussert ter gelegenheid tien-jarig bestaan N.S.B.

15 Dec. — Speciale zitting van het Driemogendhedenpact in Berlijn. Rapport van rijksmin. Von Ribbentrop over den toestand. Besprekingen van den Kroatischen staatsleider Dr. Pavelitsj met graaf Ciano in Venetië. N.A.D. verplicht gesteld voor a.s. studenten.

16 Dec. — Gouwleider Dr. Rainer benoemd tot stadhouder van Carinthië. Ned.-Ind. marine requireert alle koopvaardijschepen.

17 Dec. — Rede van Funk in Praag over de opgaven van de economie in het nieuwe Europa. Neutraliteitsverklaring van Frankrijk.

18 Dec. — Verbreking diplomatieke betrekkingen tusschen Hongarije en Egypte. Neutraliteitsverklaring Brazilië.

19 Dec. — Hitler neemt legerleiding over. Afscheids-dagorder van generaal-veldmaarschalk Von Brauchitsch. Spanje niet-oorlogvoerend.

20 Dec. — Rede van den Portugeeschen premier Salazar over de bezetting van Timor op 18 Dec.

21 Dec. — Japan en Thailand sluiten bondgenootschap.

22 Dec. — Von Ribbentrop ontvangt de uitgewezen Iraaksche premier Raschid Ali el Ghailani. Churchill en Beaverbrook komen in Washington aan. Nederlandsche Artsenkamer ingesteld; Dr. Croin voorz. Ir. Mussert spreekt in Den Haag.

23 Dec. — Japansche nota aan Argentinië: Japan streeft geen doeleinden in Zuid-Amerika na.

24 Dec. — Interview Von Ribbentrop: Het is nú niet de tijd over vrede te spreken. Diplomatieke betrekkingen tusschen Mexico en Bulgarije, Roemenië en Hongarije verbroken. Radiorede ir. Mussert. Voedselvoorzieningsblad verschenen.

25 Dec. — Bezetting van de Fransche eilanden St. Pierre en Miquelon door De Gaulle's troepen. Capitulatie van Hongkong. Kaarsen in distributie.

27 Dec. — Onderhandelingen van Eden in Moskou over de oorlogsvoering.

28 Dec. — Amsterdams gemeentebegrooting 1942 definitief vastgesteld met tekort van ƒ 28.191.588.

29 Dec. — Churchill in Ottawa. Oorlogsverklaring van Nieuw-Zeeland aan Bulgarije met inwerkingtreding op 13 Dec.
Mussert naar Oost-Pruisen vertrokken voor Oudejaarsviering met W.A.-legioen. Verkoop van wol, textiel en bont verboden.

30 Dec. — Oproep tot inlevering van warme kleedingstukken voor Duitsche frontsoldaten. Ned.-Ind. regeering roept 17-jarigen op.

31 Dec. — Nieuwjaarstoespraken van Hitler, Goering en Raeder. Oudejaarsboodschap van Rijkscommissaris.

(V. b. recap. Wereldoorlog 5793)

B. NEDERLAND — Handelsovereenkomst met Hongarije —

12 Jan. — Naar van bevoegde zijde wordt medegedeeld, is voor 1944 een overeenkomst tot stand gekomen ter regeling van het handelsverkeer tusschen Nederland en Hongarije. Voor den invoer zijn contingenten vastgesteld, o.a. voor de volgende producten: Hout, geneesmiddelen, geneeskrachtige kruiden, damesconfectie, radio-artikelen en gloeilampen, fotografisch papier, wijn, zaai-erwten en groentezaden. Tevens bestaat in beperkten omvang de mogelijkheid voor invoer van andere producten.
Als tegenprestatie zal Nederland o.a. de volgende producten leveren: Radio-artikelen, metaalwaren, geneesmiddelen, emaille, bloembollen en groentezaden. Ook voor andere producten bestaat een beperkte invoermogelijkheid.

(V. b. Handelsverkeer m. Hongarije 5470 B.)

Jeugdkamp van den Nederl. Omroep —

12 Jan. — De Ned. Omroep heeft veel belangstelling voor de jeugd en een belangrijk deel van de uitzendingen is niet alleen gewijd aan, maar ook bestemd voor de jeugd. Er zijn cursussen georganiseerd, contacten tot stand gebracht en uitzendingen gegeven, die de jeugd wisten te boeien. Hij heeft gemeend niet te moeten volstaan met een enkele samenkomst in een studio. Daarom heeft hij ongeveer 40 jongens en meisjes uit verschillende deelen van ons land, van wie hij wist dat zij ieder hun eigen opvattingen over de problemen van dezen tijd hebben, een week lang samengebracht in het vormingsoord „Drakenburg", nabij Hilversum.
Vogels van diverse pluimage dus, die heel wat meeningsverschillen hadden weg te praten. Zij luisterden naar inleidingen van het hoofd van de afd. bouwkunst en beeldende kunst van het dept. van V. en K., den heer Ed. Gerdes, van Max Blokzijl die over propaganda sprak, van dr. Jansen, die het radio-programma behandelde en van Ph. van Kampen, die het socialisme besprak.
Voortreffelijk was de stemming, en zoowel de waarn. secr.-gen. van het dept. van V. en K., jhr. mr. S. M. S. de Ranitz als de directeur-generaal van den Ned. Omroep, dr. ing. W. A. Herweyer, uitten daarover hun voldoening.

(V. b. 5554)

Regeling vergoedingen bij verplichte tewerkstelling

12 Jan. — Blijkens de „St.-Crt." van 11 Januari is op 3 Januari in werking getreden een beschikking van den Gemachtigde voor den Arbeid, waarbij voorschriften worden gegeven in zake het verlof en de vergoedingen van werkgeverszijde te betalen aan werknemers, die onder verplichting tot dienstverrichting krachtens verordening 42/1941 in een onderneming zijn te werk gesteld.
De beschikking is niet van toepassing op werknemers voor wie de volgende regelingen van kracht zijn: De Duitsche Weermachtsregeling („St.-Crt." 1943 no. 104); de regeling voor bouwvakarbeiders in den Noord-Oostelijken Polder („St.-Crt." 1943 no. 107); de regeling voor de oogstcolonnes („St.-Crt." 1943 no. 161). De regeling voor werknemers in het landbouwbedrijf die buiten hun woonplaats arbeid verrichten („St.-Crt." 1942 no. 107).

(V. b. Gem. v. d. Arb. 5770 A.; Arbeidsinzet 5770 A.)

A. **NEDERLAND — Overzicht 1943 van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten —**
10 Jan. — Volk en Vaderland bevat een overzicht van het werk van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten in 1943. Na te hebben vastgesteld, dat de kinderziekten nagenoeg te boven zijn gekomen en dat het in een tijd van totalen oorlog toch wel degelijk zin heeft, dat een departement in hoofdzaak werk verricht ten behoeve van cultureele aangelegenheden, schrijft de samensteller, jhr. S. M. S. de Ranitz, o.m.: Het departement van Volksvoorlichting en Kunsten kan leiding geven in dien zin, dat het goede uitingen stimuleert: contact houdt met hen, die op cultureel gebied sleutelposities innemen en richtlijnen geeft. Het departement mag niet als een soort politie-agent optreden, die op overtredingen loert. Het is niet de taak allerlei verbodsbepalingen in het leven te roepen waardoor ongewenschte uitingen kunnen worden belet. Het is eerder de taak stimuleerend en vormend te werken en het besef te wekken, dat onze kunst volksverbonden moet zijn en uit den eigen aard onzer Nederlandsche volksgemeenschap moet voortkomen. Doch bovenal moeten schadelijke invloeden worden gekeerd. Het departement heeft er voor te zorgen, dat niet het financieele en commercieele element den boventoon voert en aldus goede kunstuitingen belet worden.
De pers verkeerde in zeer moeilijke omstandigheden: de persreorganisatie, waarbij nog meer bladen het leven moesten laten, andere bladen nog meer beperkt werden, ging verder. De taak van de journalisten was zeer moeilijk. Hun ontbrak de plaatsruimte, terwijl in oorlogstijd de omvang van de berichtgeving van hooger hand grooter is dan in vredestijd. De vroegere vakmenschen, die zich afzijdig stellen en het nieuwe niet kunnen of willen begrijpen, zullen als voorlichters moeten afvallen. Een nieuwe generatie van vakkundige journalisten die werkelijk mede kunnen werken aan den opbouw van een nieuwe volksgemeenschap, zal moeten opkomen. Daartoe dienden de vormingsbijeenkomsten van journalisten op het kasteel „de Cannenburgh". Daartoe zal de vorming van jonge journalisten in nog ruimere mate worden ter hand genomen.
De opzet der radioprogramma's is systematischer geworden; het artistieke peil steeg.
De toeloop naar onze concerten is enorm. Het is niet mogelijk alle factoren te bepalen, die tot dezen bloei medewerkten. Het departement voerde het peil aanmerkelijk op; bracht vernieuwing in het repertoire, waarbij Nederlandsche componisten op den voorgrond werden gesteld.
De prestaties van de opera van het Gemeentelijk Theaterbedrijf te Amsterdam zijn zeer lofwaardig. Er moeten middelen gevonden worden de provincie meer mede te doen genieten.
Het departement zorgde bovenal voor de verbetering van ons volkstooneel, hetwelk een veel grooter aantal onzer volksgenooten bereikt dan de z.g. groote gezelschappen. Bij de reorganisatie van tooneelgezelschappen viel in het bijzonder de aandacht op de belangen van de provincie. Het nieuwe tooneel, hetwelk de nat.-soc. wereldbeschouwing uitdraagt, is er nog niet. Zulke dingen kunnen wij niet forceeren. Datgene wat uit eigen aard voortkomt, wordt natuurlijk bevorderd. Doch ook mogen wij dankbaar zijn, indien het departement het peil van het tooneelspel omhoog kan brengen.
Het departement steunde de schilderkunst en het kunstambacht door tallooze aankoopen en opdrachten. Op vele tentoonstellingen kon ons volk zien wat de Nederlandsche beeldende kunstenaars vermogen. Maar in tallooze winkels in heel ons land kon men zien wat een rommel tegenwoordig op de markt gebracht en grif gekocht wordt. Hier is een ingrijpen met den sterken arm noodig.
Vele kameraden constateeren tot hun ergernis, dat in tallooze étalages van boekhandelaren juist die boeken naar voren gebracht worden, die niet voortkomen uit een gezonde binding aan de volksgemeenschap. Natuurlijk kent men ook op het departement dit euvel. Maar het apparaat ontbreekt, dat op een volkomen deskundige wijze zou kunnen ingrijpen. Een groote zuivering van de boekenmarkt vond plaats door de papierschaarschte en de keuze van boeken, welke in dezen tijd nog kunnen verschijnen. Van enorm belang is het persoonlijk contact met schrijvers, uitgevers en allen, die te maken hebben met de verspreiding van het boek. Er bestaat hier dikwijls geen aanleiding met overheidsmaatregelen nog dieper in te grijpen.
Dit departement is een propaganda-departement. Het moet er toe bijdragen ons volk te winnen door in de eerste plaats hen te winnen, die uit hoofde van hun beroep als volksvoorlichter of kunstenaar of als cultuurverspreider (uitgevers; kunsthandelaren; houders van concert- en theaterzalen enz.) invloed uitoefenen op het geestelijk leven van ons volk. Hier kan niets geforceerd worden. In het jaar 1943 oogstte het departement op sommige gebieden succes; op andere gebieden werden grondvesten gelegd, waarop men kan voortbouwen. **(V. b. Tweej. bestaan 5325 B.)**

Distributie - Rantsoen vervangingsmiddelen verhoogd
10 Jan. — Van 8 Januari af zal men op den bon voor vervangingsmiddelen een grootere hoeveelheid van verschillende der op dezen bon verkrijgbare artikelen kunnen betrekken, dan tot dusverre het geval was. Een volledig overzicht van hetgeen men van 8 Jan. af op den bon voor vervangingsmiddelen betrekken kan, volgt hieronder:
hetzij 150 gram spijsaroma (vroeger 50 gram),
hetzij 100 gram max. 25 blokjes, bouillonblokjes (vroeger 50 gram),
hetzij 150 gram soepblokjes (vroeger 100 gram),
hetzij 150 gram juspasta (vroeger 100 gram),
hetzij 150 gram van die producten, welke worden gebruikt voor de vergrooting van het botervolume of voor de vervanging van olie, vet, boter, botersaus of room (vroeger 100 gram), hetzij 250 gram planten-extract (vroeger 125 gram), hetzij 250 gram pikante saus en ketchup (vroeger 200 gram), hetzij 400 gram van het vervangingsmiddel voor mayonnaise (vroeger 200 gram), hetzij 400 gram van het vervangingsmiddel voor slasaus (ongewijzigd).
(V. b. Levensmidd. distr. 5787 A.; Rants. vervang.midd. 5521)

Financiën - Rijksuitkeeringen aan de gemeenten —
10 Dec. — Staatscrt. no. 253 van 30 Dec. bevat een staat, waarin is vermeld het bedrag der uitkeeringen uit het Gemeentefonds over het uitkeeringsjaar 1942 aan de onderscheidene gemeenten. Voor Amsterdam is het bedrag ƒ 10.517.676; Rotterdam ƒ 7.821.017; 's-Gravenhage ƒ 3.640.421; Utrecht (stad) ƒ 1.419.031; Haarlem ƒ 1.205.449; Hilversum ƒ 364.588; Bussum ƒ 89.594; Nieuwer Amstel ƒ 64.089; Velsen ƒ 322.148; Groningen (stad) ƒ 967.019; Leeuwarden ƒ 365.204; Assen ƒ 118.099; Zwolle ƒ 355.549; Enschede ƒ 530.573; Arnhem ƒ 833.764; Nijmegen ƒ 918.581; Middelburg ƒ 112.036; 's-Hertogenbosch ƒ 488.821; Tilburg ƒ 786.757; Eindhoven ƒ 971.551; Maastricht ƒ 630.763; Heerlen ƒ 497.257.
(V. b. Fin. verh. Rijk/Gemeenten 5715 A.)

— Emissies in 1943 —
10 Jan. — In het geheele jaar 1943 werden, blijkens door het Centr. Bur. v. d. Statistiek gepubliceerde cijfers, uitgegeven: aan aandeelen 10.747.000 nominaal en 13.720.000 reëel, aan obligaties 703.555.000 nominaal en 701.784.950 reëel, terwijl de conversies resp. 58.221.000 en 58.273.585 bedroegen. In totaal hebben de nieuwe uitgiften in 1943 derhalve 772.524.400 nominaal en 773.778.735 reëel beloopen (609.780.000).
Evenals vorige jaren bestonden de uitgiften overwegend uit obligaties en daaronder vormde de groote staatsleening den hoofdschotel. Deze bedroeg ƒ 1 milliard, waarvan 300 millioen bij de Rijksfondsen en instellingen werd geplaatst, zoodat 700 mill. bij het publiek werd ondergebracht. Verder zij opgemerkt, dat, hoewel de nieuwe staatsleening geen conversieleening was, men toch van een conversie kan spreken, voorzoover de opbrengst der nieuwe leening strekte tot het aflossen van schatkistpapier. Na de storting op de staatsleening is het bedrag aan uitstaand schatkistpapier geleidelijk gedaald en heeft op 15 Sept. zijn diepste punt bereikt, nl. 2579 mill. De laatste weekstaat van 's Rijks schatkist geeft weer een bedrag van 3029 aan. Uit den gang van zaken op de emissiemarkt blijkt, dat de staat weinig of geen concurrentie ontmoet, want de uitgiften van particuliere bedrijven vormen naar verhouding slechts een luttel bedrag. Niettemin neemt het aantal gevallen, waarin deze bedrijven een beroep op de kapitaalmarkt doen, steeds toe. Als doel der uitgifte wordt vrijwel onveranderlijk de voorbereiding voor de positie na den oorlog vermeld. **(V. b. Effectenhandel 5759 C.; 5716 A.)**

Jeugd - Utrechtsche jongens 's avonds van de straat
10 Jan. — Met ingang van 5 Januari is het te Utrecht aan jeugdige mannelijke personen (aan vrouwelijke was het reeds verboden) beneden den leeftijd van 20 jaar, verboden zich buiten op te houden: a. na zonsondergang, b. na 18 uur, wanneer het tijdstip van zonsondergang vóór 19 uur geldt, c. na 21 uur, wanneer het tijdstip van zonsondergang valt na 21 uur. Ontheffing van deze bepalingen kan door den politiepresident worden verleend.
(V. b. Jeugdtoezicht 5334 C.)

Justitie - Aanslagen op Overheidsdienaren —
10 Jan. — Op 28 December werd F. M. Hogeweg, opperwachtmeester der staatspolitie te Oldenzaal vermoord, op 31 December d.a.v. werd Anne J. Elsinga, opperluitenant der staatspolitie te Groningen het slachtoffer. Voorts werd op 3 Januari te Leiden de heer G. W. Diederix, directeur van het Arbeidsbureau aldaar, neergeschoten. Door de Höhere SS- und Polizeiführer werd zoowel te Groningen als te Leiden een belooning van ƒ 10.000 uitgeloofd voor aan-

wijzingen, die leiden tot de arrestatie van de daders, terwijl o.m. als tegenmaatregel in de beide steden 50 als anti-Duitsch bekend staande personen werden gearresteerd. Bij hun arrestatie werden in Groningen vijf, in Leiden drie personen neergeschoten. **(V. b. Aanslagen 5799 A.)**

A. INTERNATIONALE ROODE KRUIS — Oproep tot de regeeringen der oorlogvoerende landen —

10 Jan. — Het internationale comité van het Roode Kruis heeft een oproep gericht tot de regeeringen van alle oorlogvoerende staten. In dezen oproep wordt o.m. gezegd, dat het internationale comité zich onlangs gericht heeft tot de oorlogvoerende mogendheden, ten einde haar vooral te verzoeken, de den krijgsgevangenen en geïnterneerden civielen personen door verdragen of door bijzondere verklaringen verleende rechtspositie niet op eenigerlei wijze te hunnen nadeele te wijzigen. De Geneefsche Conventie betreffende de behandeling der krijgsgevangenen verbiedt in artikel 2 vergeldingsmaatregelen tegen krijgsgevangenen. Het internationale comité van het Roode Kruis verzoekt thans in den oproep opnieuw den oorlogvoerenden mogendheden dringend af te zien van alle vergeldingsmaatregelen van iederen aard, welke gericht zijn tegen krijgsgevangenen en geïnterneerden, die uit den strijd getreden zijn of nooit deelgenomen hebben aan de gevechten en die thans als gevangenen weerloos zijn.

Voorts constateert het internationale comité van het Roode Kruis met groote en stijgende bezorgdheid de toenemende verscherping der toegepaste oorlogsmiddelen, welke de burgerbevolking en niet voor den oorlog belangrijke materieele waarden, vaak van onvervangbare cultureele waarde, in steeds breederen omvang mede treffen. Het beginsel van het volkenrecht, volgens hetwelk bij de legitieme vernieling van militaire krachten en voor den oorlog belangrijke objecten een niet in verhouding staande bedreiging en beschadiging van niet-militaire personen en goederen moet worden vermeden, komt, zoo wordt verder gezegd, tegenover de onophoudelijke ontwikkeling in de richting van den totalen oorlog, volkomen op den achtergrond. Het internationale comité van het Roode Kruis beschouwt het, naar ten slotte verklaard wordt, als zijn taak overal in te grijpen, waar feitelijke hulp mogelijk lijkt. De beteekenis van alle waarden, vooral echter van die op zedelijk gebied, die thans op het spel staan, legt het den plicht op zijn stem te doen hooren. **(Vor. ber. 5798 E.)**

B. ASTRONOMIE — De veranderende hemelpool —

10 Jan. — Aan een bijdrage van den astronomischen medewerker van de Nwe R'damsche Crt. ontleenen wij het onderstaande over de veranderende hemelpool.

De aantrekkingskracht van de zon tracht nu dezen aequatorring in het ecliptica-vlak te trekken; met andere woorden: er bestaat een streven de omwentelingsas der aarde, dit is de verbindingslijn van Noord- en Zuidpool, loodrecht op het ecliptica-vlak te plaatsen. De aardas reageert op dit streven met een zijdelings wegdraaiende beweging. Zij behoudt daarbij een hoek van 66½° met het ecliptica-vlak, doch verkrijgt een wentelende beweging om de loodrechte richting op het ecliptica-vlak. Deze beweging van de aardas heet haar precessie. De Noordpool des hemels (dit is het punt aan den hemel, waarheen de aardas gericht is) zal daardoor een cirkel beschrijven rondom de pool der ecliptica (dit is het punt aan den hemel waarheen de loodlijn op het ecliptica-vlak gericht is). De duur van zoo'n omwenteling van de Noordpool des hemels rondom de ecliptica-pool bedraagt ongeveer 26.000 jaren. De snijlijn van het aequator-vlak en van het ecliptica-vlak zal daardoor eveneens eenmaal in de 26.000 jaren een rondgang volbrengen. Ook de maan veroorzaakt dergelijke processie-verschijnselen. Wel is waar is haar massa veel geringer dan die der zon, doch haar afstand tot de aarde is ook veel geringer; daardoor heeft de maan eveneens een grooten invloed. Dien der planeten kunnen wij in eerste instantie verwaarloozen.

De wijze waarop wij de precessie te bespeuren krijgen bestaat uit een schijnbare, langzame verplaatsing van de sterren aan den hemel, een verplaatsing die aan alle sterren gemeenschappelijk is en die dus niet door een werkelijke beweging der sterren veroorzaakt wordt, doch door een wijziging in het nulpunt van telling van één der coördinaten door welke de positie van de sterren aan den hemel vastgelegd wordt.

De Grieksche astronoom Hipparchus (± 150 v. Chr.) wist reeds dat de van het lentepunt uit getelde lengte der sterren per jaar met ongeveer 50 boogseconden toeneemt, terwijl de breedte der sterren vrijwel constant is. Dit toenemen van de astronomische lengte wordt veroorzaakt door het terugschuiven van het lentepunt (= snijpunt van aequator en ecliptica) langs de ecliptica; of anders gezegd: het aequatorvlak draait, met behoud van zijn helling van 23½° op het ecliptica-vlak, langzaam rond om een as die loodrecht staat op het ecliptica-vlak. Dit is het in het voorgaande genoemde precessie-verschijnsel.

Tengevolge van dit precessie-verschijnsel ondergaat het aspect van den sterrenhemel in den loop de aeonen een langzame verandering, veroorzaakt door het feit dat de Noordpool des hemels langzaam en gestadig verandert. Sterren, die thans op- en ondergaan, waren vroeger circumpolair, en omgekeerd. In den tijd van Homerus (ongeveer 900 v. Chr.) waren in het Zuiden van Griekenland de sterren van den Grooten Beer b.v. circumpolair, doch thans zijn zij dit niet meer. De sterren van het Zuiderkruis die 4000 jr. v. Chr. in midden-Europa nog zichtbaar waren, kunnen thans pas ten Zuiden van de Middellandsche Zee waargenomen worden. De bekende ster Famalhaut van de Zuidervisschen, die thans laag boven onzen horizon zichtbaar is, zal door het precessie-effect in den loop der eeuwen zich steeds meer boven den horizon gaan verheffen.

De Noordpool des hemels, die in 26.000 jaar éénmaal rondbeweegt om de pool van de ecliptica, bevindt zich thans zoo dicht bij de Poolster (de uiterste ster van den staart van den kleinen Beer) dat wij hemelpool en Poolster voor practische doeleinden mogen vereenzelvigen. Doch deze Poolster, is alleen daarom Poolster, omdat het uiteinde van de aardas thans toevallig naar die ster toe gericht is. Omstreeks 3000 jaar v. Chr. was het uiteinde van de aardas gericht naar de ster Alpha van den Draak; die ster was dus Poolster in den tijd dat de pyramiden gebouwd werden. Over 12.000 jaar zal de heldere ster Wega van de Lier, die thans nog 51° van de Noordpool des hemels afstaat, tot Poolster geworden zijn. Hoewel zij nooit zoo'n goede Poolster zal worden als de huidige (zij zal ten minste een afstand van 5° van de werkelijke hemelpool behouden) zal zij toch geschikt genoeg zijn om voor practische doeleinden het Noorden aan te wijzen.

Een ander merkwaardig verschijnsel hangt eveneens met de precessie samen. Reeds in de oudheid werden de sterren tot sterrenbeelden gegroepeerd, er is echter een cirkelvormig gebied van het Zuidelijk halfrond des hemels dat door de sterrenkundigen der oudheid, die in de landen om Euphraat en Tigris woonden, niet met sterrenbeelden bezaaid werd. Dit gebied is een cirkelvormig veld rondom een punt van het Zuidelijk hemelhalfrond waar zich 3000 jaar voor Chr. de Zuidelijke hemelpool moet hebben bevonden. Wij leiden daaruit af dat de meeste thans nog bekende sterrenbeelden omstreeks dien tijd gevormd moeten zijn en dat de mythologieën, die aan die sterrenbeelden verbonden werden, toen reeds bestonden.

Het terugschuiven van het lentepunt heeft tot gevolg dat het zich in 26000 jaar door de sterrenbeelden heen beweegt, 1000 jaar voor Chr. bevond het lentepunt zich in het sterrenbeeld de Ram; thans is het over meer dan 1 van de 12 sterrenbeelden van den Dierenriem teruggeschoven en bevindt het zich in het sterrenbeeld de Visschen; over 2000 jaar zal het zich in den Waterman bevinden; 3000 jaar voor Christus bevond het zich in het sterrenbeeld de Stier. Wanneer men nu aanneemt (zooals C. Dupuis in zijn werk „Origne de tous les cultus", + 1790 dat doet) dat de verschijnselen in landbouw en veeteelt en in de natuur den naam bepaalden van het eerste sterrenbeeld dat in het Oosten zichtbaar was geworden zoodra de zon was ondergegaan, dan kunnen de namen van de teekens van den Dierenriem op niet al te vreemdsoortig gedwongen wijze verklaard worden. In Juli b.v., wanneer de door den Nijl veroorzaakte overstroomingen het hevigst waren, noemde men de in het Oosten na zonsondergang zichtbaar geworden sterren, den Waterman, een godheid welke een vaas leeggiet. In September, als de landen weer zoo droog waren gevallen dat er weideplaatsen voor het vee vrij kwamen, noemde men de in het Oosten zichtbare sterrengroep de Ram. De ziekten en plagen die in April in Egypte heerschten gaven aanleiding tot het ontstaan van een sterrenbeeld de Schorpioen enz.

Of dit alles waarheid behelst is onbekend, doch in ieder geval is het door Dupuis ingenieus uitgedacht.

(V. b. Astronomie 5767 A.)

C. ZWEDEN — Troonrede van koning Gustaaf —

13 Jan. — S.P.T. meldde uit Stockholm: De nieuwe zitting van den Zweedschen Rijksdag is 11 Jan. door koning Gustaaf geopend. In zijn troonrede sprak de koning van den rouw van het Zweedsche volk over de vernieling in de wereld. Bijzonder hartelijk drukte de koning het medeleven uit van zijn volk met de broedervolken der andere Scandinavische landen. Hij zeide dat Zweden van harte hun hoop op het herkrijgen van de vrijheid deelt. Het is Zweden wel gelukt zich buiten den oorlog te houden, doch de omstandigheden maken het nog niet mogelijk de militaire

bereidheid te laten verslappen. De vrede, dien Zweden geniet, verplicht het land met alle krachten bij te dragen tot de vermindering van het onheil en te werken voor verzoening en menschelijkheid. De overgang naar een „vredesorde" zal ook Zweden voor een zware taak stellen. De plannen voor den na-oorlogschen tijd worden gereed gemaakt. Het is te hopen dat staat en economie zullen samenwerken als het vrede is, evenzeer zooals dit thans het geval is. Behalve dat de belastingen onveranderd blijven, zijn er belangrijke bedragen noodig, die door leeningen moeten worden opgebracht.

(V. b. Koning Gustaaf 5568 A.; Troonrede 4323 A.)

A. BOLIVIA — Nieuwe regeering door Argentinië erkend —

10 Jan. — Ass. Press meldde 3 Jan. uit bevoegde bron, dat de Argentijnsche regeering heeft meegedeeld, dat zij als eerste land de Boliviaansche regeering erkent.

(V. b. Omwenteling 5788 B.)

B. ENGELAND—VER. STATEN — Mutaties in de legerleiding —

10 Jan. — De Engelsche nieuwsdienst meldt officieel uit New Delhi, dat generaal-majoor Daneye Sultan is benoemd tot plaatsvervangend commandant van de Amerikaansche troepen in Tsjoengking, Birma en Br. Indië onder generaal Stillwell. Deze post is daarmede voor de eerste maal bezet. Naar radio Londen meldt, is tot opvolger van generaal Montgomery als opperbevelhebber van het achtste leger aangewezen generaal sir Oliver Leeth. Het Amerikaansche ministerie van Oorlog heeft medegedeeld, dat generaal-majoor Bedel Smith is benoemd tot stafchef bij het geallieerde hoofdkwartier van generaal Dwight Eisenhower. Tot dusver heeft Smith de functie vervuld van chef bij den generalen staf in het Middellandsche-Zeegebied. Tegelijkertijd met de bekendmaking van deze benoeming heeft het Amerikaansche departement van Oorlog laten weten, dat generaal sir Henry Maitland Wilson is aangesteld tot bevelhebber in het Middellandsche-Zeegebied.

(Vor. ber. 5798 B.)

C. GRIEKENLAND — Inflatie —

10 Jan. — In Griekenland zijn drastische maatregelen genomen teneinde de sterke prijsstijging tegen te gaan. Hoe noodzakelijk de maatregelen waren, blijkt uit de buitengewoon snelle prijsstijging in de periode eind Aug. tot eind Nov. 1943. Sedert begin Dec. zijn de prijzen der belangrijkste levensmiddelen niet meer zoo sterk gestegen als in de voorafgaande maanden; verwacht kan dan ook worden, dat over het algemeen de prijzen zich op het niveau van begin Dec. zullen handhaven. De prijsontwikkeling blijkt uit het volgende overzicht (in drachmen; 1 oka = 1280 g):

	28 Oct. 1940	24 Aug. 1943	11 Oct. 1943	1 Dec. 1943
Brood (oka) . .	10.—	7.000	13.000	34.000
Aardappelen „ . .	6.—	7.500	10.000	28.000
Meel „ . .	12.—	14.000	20.000	38.000
Suiker . .	19.—	24.000	32.000	110.000
Eieren (per stuk) . .	2.—	1.800	3.000	10.000
Tarwe (oka) . .	12.—	7.000	9.500	36.000
Koffie „ . .	150.—	250.000	550.000	1.600.000
Boter „ . .	110.—	90.000	120.000	600.000
Vleesch „ . .	50.—	36.000	40.000	160.000
Olijven „ . .	26.—	7.000	22.000	70.000
Krenten „ . .	32.—	3.000	8.000	12.000
Uien „ . .	7.—	3.000	3.000	8.000
Tomaten „ . .	8.—	3.000	10.000	26.000
Brandhout „ . .	1.60	500	1.500	3.000
Electrische stroom (kWh)	9.—	450	1.320	2.500
Gas (m^3)	10.—	550	550	1.800
1 costuum	3500.—	1.000.000	3.000.000	4.500.000
1 paar schoenen . . .	450.—	300.000	800.000	1.200.000
1 p. schoenzolen . . .	60.—	75.000	150.000	300.000

Bij deze aan „Econ. Nieuws" ontleende opgave teekenen wij aan, dat de officieele koers van de drachme te Amsterdam in 1939 gem. ƒ 1.51 per 100 bedroeg.

D. POLEN (VOORM.) — Verhouding tot de Sovjet-Unie - President Mikolajczyk zoekt steun in de Ver. Staten tegenover de plannen der Sovjet-Unie —

10 Jan. — De „D. Allg. Ztg." meldt, dat de minister-president der uitgeweken Poolsche regeering dezer dagen besprekingen heeft gehad met den Engelschen minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, welke geen vlot verloop zouden hebben gehad, daar Eden volgens het bericht uit Londen zijn sympathie voor Moskou ook tegenover den Poolschen premier niet onder stoelen of banken kon steken. Blijkbaar overtuigd van het hopelooze der Poolsche stappen te Londen is de Poolsche president, Mikolajczyk, plotseling naar Amerika vertrokken. Officieel wordt daaromtrent van Poolsche zijde te Londen medegedeeld, dat Mikolajczyk de Poolsche zaak persoonlijk bij Roosevelt wil bepleiten. Te Londen acht men het waarschijnlijk dat de president de in Amerika wonende en ten deele zeer invloedrijke kringen voor de zaak der Polen wil winnen. Officieel spreekt men van de behandeling van officieele kwesties, doch het is geen geheim, aldus het bericht, dat de Poolsche president een laatste poging wil doen een verzachting der op kosten van Polen aan Moskou verleende concessies te verkrijgen. Zoowel in Poolsche als in Engelsche en Amerikaansche kringen acht men Mikalajczyks reis evenwel bij voorbaat tot mislukking gedoemd.

Amerikaansche regeeringskringen verklaren volgens een eigen bericht van „Svenska Dagbladet" uit New York, dat eenigerlei storing der intergeallieerde politiek daardoor nauwelijks te vreezen is. Engeland noch de Ver. Staten zullen de Sovjet-Unie den oorlog verklaren wanneer de Polen hun vooroorlogsche grenzen terugeischen. Daarom zullen de naties kleine of groote, die vasthouden aan het herstel van het Poolsche gebied, alleen staan tegenover de Sovjet-Unie.

Moskou's standpunt.

Tass verspreidt een „verklaring over de betrekkingen tusschen de Sovjet-Unie en Polen", die een antwoord vormt op de verklaring van de Poolsche emigrantenregeering te Londen van 5 Januari.

Deze verklaring, aldus wordt in het Sovjet-antwoord gezegd, bevatte een reeks onjuiste beweringen, b.v. over de grenzen tusschen de Sovjet-Unie en Polen. De Sovjetverklaring beweert, dat de Westelijke Oekraine en het Westen van Wit-Roethenië in de Sovjet-Unie zijn opgenomen op grond van een in 1939 „op breeden democratischen grondslag" gehouden volksstemming.

De Sovjet-regeering, aldus vervolgt de verklaring, streeft er als steeds naar, vriendschappelijke betrekkingen met Polen tot stand te brengen op de basis van duurzame betrekkingen van goede nabuurschap en wederzijdsche achting en, als het Poolsche volk dat wenscht, ook op den grondslag van een bondgenootschap voor wederkeerige hulpverleening tegen Duitschland. Tot dit doel zou Polens toetreding tot het onlangs gesloten Sovjet-Tsjechische verdrag kunnen dienen.

De Oostelijke grens van Polen zou kunnen worden vastgelegd krachtens een overeenkomst met de Sovjet-Unie. De Sovjet-regeering beschouwt de grens van 1939 niet als onveranderlijk. Correcties ten gunste van Polen zouden kunnen worden aangebracht in dezen zin, dat de districten met een overwegend Poolsche bevolking aan Polen zouden worden overgedragen. In dat geval zou de grens bijvoorbeeld langs de z.g. Curzon-lijn kunnen loopen.

De Sovjet-verklaring meent dan, dat de Poolsche Westgrens moet worden verruimd door inlijving der „Oer-Poolsche landen, waarvan Duitschland zich vroeger heeft meester gemaakt." Op deze wijze zou de Poolsche staat ook den noodzakelijken toegang tot de Oostzee krijgen.

Ten slotte verwijt de Sovjet-verklaring de Poolsche emigranten-regeering, dat zij zich onbekwaam heeft getoond en meermalen den Duitschers in de kaart heeft gespeeld door haar verkeerde politiek. Daarentegen is het in het belang van Polen en de Sovjet-Unie, dat tusschen hen duurzame vriendschappelijke betrekkingen tot stand komen.

E. ROEMENIE — Petroleumproductie —

10 Jan. — In de petroleumindustrie was als gevolg van het nieuwe productieprogramma een toename van het aantal boringen en een stijging van de productie te constateeren. In de eerste 6 maanden van 1943 werden nieuwe boringen verricht ter lengte van 171.670 meter tegen 336.050 meter in het geheele jaar 1942 en 241.500 meter in 1941. De ruwe olieproductie bedroeg in het eerste halfjaar 1943 2.667.500 ton tegen 5.648.140 ton in het geheele jaar 1942 en 5.459.000 ton in 1941. **(V. b. Roem. petr. 5199 C.; Petr. 5775 B.)**

F. GRONDSTOFFEN — Wol - Bedreigd door kunstvezels —

10 Jan. — De internationale wolproducenten hebben zich in den laatsten tijd ongerust gemaakt over de steeds sterkere concurrentie van kunstvezels.

Indien men rekening houdt met hetgeen op het gebied der kunstvezels bereikt is, dan wekt deze houding geen verwondering. Een onlangs verschenen overzicht van het studiebureau van de Amerikaansche universiteit van Pennsylvania, toont duidelijk aan in welke mate het aandeel der synthetische vezels in de bevoorrading der wereldmarkt sinds den eersten wereldoorlog steeg. Volgens deze statistiek ontwikkelde zich het aandeel der verschillende vezel-

soorten in de totale behoefte der Amerikaansche wolverwerkende industrie in de jaren 1925 tot en met 1939 als volgt in millioen lbs:

	1925	1939
Totaal gewicht der verwerkte grondstoffen ..	491.5	510.8
waarvan in procenten:		
wol	83.8	81.2
vezels (vlas of hennep)	5.3	5.4
katoen	9.7	7.9
zijde en kunstzijde	1.2	5.5

Het toenemende percentage kunstzijde leidde dus in hoofdzaak tot een verminderd katoenverbruik: ook het verbruik van wol vertoont een daling, welke sedert 1939 nog aanzienlijk toenam.
Terwijl men tot op heden veronderstelde, dat de verkoop van kunstvezels na den oorlog opnieuw plaats zal maken voor een grooter wolverbruik, zijn deze vooruitzichten er inmiddels minder gunstig op geworden, voornamelijk als gevolg van de aanmerkelijke verbetering der kwaliteit van het synthetische product in de laatste jaren. Hieraan dient te worden toegevoegd, dat de producenten dikwijls de voorkeur geven aan synthetische vezels, omdat het prijsrisico veel minder is. Van 1933 tot 1939 schommelde de prijs van Australische wol viermaal, iedere maal binnen de twee jaren, tusschen 10.5 en 16.7 d. per lb., terwijl de prijs voor kunstvezels gedurende deze periode stabiel bleef.
(Vor. ber. 5775 B.)

A. MUZIEK — Nieuw toonstelsel —

10 Jan. — In Teylers Museum te Haarlem heeft prof. dr. A. D. Fokker op 4 Januari een uiteenzetting en demonstratie gegeven van de tien toongeslachten van den derden graad, waarin als fundamenteele consonant is opgenomen de harmonische zevende. Aan het desbetreffend verslag in het Alg. Handelsblad ontleenen wij:

Het komt er in hoofdzaak op neer, dat dit systeem streeft naar uitbreiding van het toonmateriaal langs natuurlijken weg. Sinds de achttiende eeuw heeft men in de muziek gewerkt met de zoogenaamde „gelijkzwevende temperatuur", die door een kunstmatige stemming het octaaf in twaalf gelijke halve tonen verdeelt en waardoor men de verschillen tusschen tonen als cis en des, des en es, fis en ges, gis en ais, enz. ophief: een praktische maatregel, speciaal ten behoeve van de klavier-instrumenten, die, van een bepaalden toon uit „natuurlijk" gestemd, slechts voor een beperkt aantal verwante toonsoorten bruikbaar waren en over een tamelijk eng begrensd modulatie-vermogen beschikten.

Zal het thans door prof. dr. Fokker samengesteld en gedemonstreerd systeem eindelijk een uitredding brengen? De kans hierop schijnt allerminst uitgesloten. Hetgeen men daarvan door demonstraties op een voor dat systeem speciaal geconstrueerd orgel hoorde, bood uiteraard nog geen houvast. Wèl kreeg men den stelligen indruk, dat het toonmateriaal daardoor niet onbelangrijk wordt uitgebreid. Of nog beter gezegd: aangezien het op een natuurlijke basis berust, kan men het veel meer levenskansen geven dan de stelsels van kwart- en zesde tonen, die in wezen niet anders zijn dan een kunstmatige uitbreiding van het in zichzelf reeds kunstmatige systeem der getemperde stemming, dat de moeilijkheden in beginsel niet opheft, veeleer een uitstel van executie beteekent. Ongetwijfeld opent dat stelsel der toongeslachten met toepassing van de natuurlijke verhoudingen een rijk gebied, dat den componisten in staat stelt, het dynamische in de muziek zuiver te realiseeren.
Nu zou men daartegen kunnen aanvoeren, dat niet de theorie aan de praktijk voorafgaat, maar haar conclusies uit de praktijk moet trekken. Er staat echter tegenover, dat hetgeen een systeem als hetgeen prof. Fokker heeft uiteengezet iets is, wat de componisten al onbewust in praktijk hebben trachten te brengen en dat dus dit systeem niets anders is dan een uit de praktijk geboren en daardoor geïnspireerd middel; een „werktuig", dat de muziek even noodig had als die der achttiende eeuw het „wohltemperiertes Clavier". De waarheid hiervan kan alleen uit het kunstwerk blijken. Het woord is dus in deze aangelegenheid aan onze componisten.

B. NEDERLAND — Landbouw - Tabaksteelt —

10 Jan. — In 1939 bedroeg het tabaksverbruik in Nederland 39 mill. kg. De wereldproductie werd in dat jaar op ca. 1 milliard kg. geschat. Het blijkt dus, dat per hoofd der bevolking de consumptie een achtvoud is van die van den gemiddelden wereldburger. Gaat men echter de statistiek na van de met tabak beteelde oppervlakte in ons land, dan ziet men, dat sedert de jaren tachtig, toen de oppervlakte reeds was gedaald van ruim 1700 ha. tot ruim 1200 ha., de daling zich steeds heeft voortgezet, totdat in 1939 nog slechts enkele proefvelden waren overgebleven. De tijdsomstandigheden hebben de tabakscultuur weer in het middelpunt van de belangstelling geplaatst. Het tabaksareaal in Nederland bedroeg volgens „De Tabaksplant" in 1943 39.80 ha.; er waren teeltvergunningen uitgereikt voor in totaal 49.32 ha.
(Econ. Nieuws)
(V. b. Ned. Tabak 5788 A.)

Landaanwinning - Noordoostpolder - Eerste Boerenleenbank —

10 Jan. — Bij akte, 8 Januari verleden voor mr. Van Kluyve, notaris te Vollenhove, is opgericht de Coöp. Boerenleenbank „De Noordoostpolder". De jonge vereeniging telt reeds ruim 35 leden. **(V. b. N. O. polder 5583 C.)**

N.S.B. - „De Ruytercantate" uitgevoerd door Nat. Jeugdstorm —

10 Jan. — Op 8 Januari werd in aanwezigheid van den Leider en hoofdstormer van Geelkerken door een koor, dat was samengesteld uit de vendels Amsterdam, Den Haag en Rotterdam, in het Amsterdamsche Concertgebouw een opvoering gegeven van de „De Ruytercantate" onder leiding van den opper-vaandrig W. Janssens. De uitvoering dezer cantate, die het leven van den grooten Nederlandschen zeeheld beschrijft, stond op een hoog peil, zoowel het koor als de solisten bleken voor hun taak berekend.

Onderwijs - Dr. K. Müller buitengewoon hoogleeraar

10 Jan. — De burgemeester heeft goedgekeurd, dat het bijzondere lectoraat in de Duitsche taal- en letterkunde, van wege de Nederlandsch—Duitsche Kultuurgemeenschap veranderd wordt in een buitengewoon hoogleeraarschap. Dr. K. Müller krijgt dus thans den titel van buitengewoon hoogleeraar. **(V. b. Dr. Müller 5780 A.)**

Weermacht - Aalmoezeniers voor krijgsgevangenen

10 Jan. — Naar het Commissariaat voor de belangen van de voormalige Ned. Weermacht op informatie mededeelt, is door de autoriteiten toestemming verleend voor een behartiging van de geestelijke belangen der Nederlandsche krijgsgevangenen in Duitschland door Nederl. aalmoezeniers. Reeds zijn eenige aalmoezeniers afgereisd; zoo afgeloopen week drie R.K. geestelijken, die binnenkort gevolgd zullen worden door drie protestantsche zielzorgers. Het ligt in de bedoeling, alle kampen zoo geleidelijk van aalmoezeniers te voorzien. **(V. b. Krijgsgev. 5722 A.)**

C. VER. STATEN — Congres-boodschap van Roosevelt - Arbeidsdienstplicht aangekondigd —

13 Jan. — Het D.N.B. ontleent aan den Britschen berichtendienst: President Roosevelt heeft in zijn jaarlijksche boodschap aan het Congres de invoering bepleit van een wet inzake den arbeidsdienstplicht (national service law), welke, naar hij zeide, beslist noodzakelijk is om alle Amerikaansche krachten en reserves van Amerika voor het behalen van de overwinning te kunnen gebruiken en om voor den duur van den oorlog stakingen te verhinderen.
Roosevelt sloeg verder voor een realistisch belastingprogramma, handhaving van de wet inzake de herziening van oorlogscontracten (renegotiation of war contracts) ter voorkoming van overmatige winsten, een wet betreffende vaste prijzen voor levensmiddelen, die minimale prijzen voor de landbouwers en maximale prijzen voor de verbruikers vaststelt en tijdige verlenging van de wet tot economische stabilisatie van October 1942. Roosevelt verklaarde verder dat de Vereenigde Staten zich op de conferenties te Moskou, Cairo en Teheran verbonden hebben voor buitengewoon omvangrijke en bijzonder gedetailleerde plannen. De Vereenigde Staten zullen de tragische fout van een isolationisme niet herhalen. Het hoogste doel voor de geallieerden, dat op de conferenties ter sprake is gekomen, laat zich samenvatten in het woord „veiligheid". De president waarschuwde echter voor overdreven vertrouwen en zelfvoldaanheid. De gevaarlijke dwaasheid van een dergelijk standpunt laat zich afmeten aan de afstanden, die de geallieerde troepen scheiden van hun definitieve doelen Berlijn en Tokio en aan het totale aantal der gevaren, die nog op hun weg liggen. In Moskou, Cairo en Teheran zijn er vele vitale kwesties geweest die betrekking hadden op den komenden vrede. Deze kwesties zijn besproken in een atmosfeer van volkomen openlijkheid en volledige harmonie. Natuurlijk hebben de Vereenigde Staten zich daarbij in zeker opzicht moeten vastleggen. China, de Sovjet-Unie en Groot-Brittannië zijn waarlijk eensgezind in de erkenning, dat het eigen belang van elk land het noodzakelijk maakt zich te vereenigen tot een duurzaam vredesstelsel, dat een onbeperkt militair toezicht op Duitschland, Italië en Japan noodzakelijk maakt.
Vervolgens ging de president over tot kwesties van de binnenlandsche politiek en spoorde hij aan de oneenigheid aan het thuisfront te doen verdwijnen.

A. WERELDOORLOG — Kosten —

10 Jan. — Op de vraag wat de oorlog in de eerste vier jaren heeft gekost poogt dr. Otto Schwarz, Oberfinanzpräsident a.D. te Erfurt in „Bankwirtschaft" een antwoord te geven. Het zal ieder duidelijk zijn, dat de uitvoering van deze taak slechts met vele voorbehouden mogelijk is en dikwijls schattingen noodig zijn. Voor beide verwijst „De Telegraaf", waaraan wij een en ander ontleenen, naar het oorspronkelijke artikel en vermeldt hier slechts enkele uitkomsten.
Ten eerste dan een overzicht voor eenige landen van de totale inkomsten, uitgaven en tekorten in de eerste vier oorlogsjaren, nl. van 1 Sept. 1939 tot 31 Aug. 1943.

	UITGAVEN Civiele uitgaven	Ooriogs-uitgaven	Totale uitgaven	Gewone inkomsten	Tekorten
Engeland (£ milliard)	2.8	15.1	17.9	8.1	9.8
Ver. St. ($ milliard)	27.1	123.3	150.4	53.8	96.6
Italië (Lire milliard)	135.2	291.0	426.3	159.2	267.1
Japan (Yen milliard)	23.8	53.8	77.6	23.7	53.9

Duitschland publiceert, gelijk bekend, reeds jarenlang geen begrooting. In deze periode werd aan belastingen opgebracht RM. 124 milliard en aan credieten en leeningen opgenomen RM. 192.5 milliard. Bijzondere inkomsten, waaronder o.a. bezettingskosten, raamt schr. op rond RM. 50 milliard, zoodat naar schatting RM. 367 milliard aan het Duitsche Rijk ter beschikking heeft gestaan. Wellicht is dit bedrag te verdeelen in RM. 75 milliard civiele uitgaven en rond RM. 292 milliard oorlogsuitgaven.
Ten einde deze cijfers te vergelijken, kunnen zij, bij gebrek aan een anderen omrekeningssleutel, omgerekend worden in Rijksmark volgens de in Augustus jl. te Berlijn genoteerde valutakoersen. Het volgende staatje geeft dan tevens de verhouding tusschen de uitgaven voor de civiele diensten en de oorlogsuitgaven:

	Civiele uitgaven	Oorlogs-uitgaven	Verhouding van civiele tot oorlogs-uitgaven
	RM. milliard		
Engeland	28	150	1 : 5.2
Ver. Staten	68	308	1 : 4.5
Duitschland	75	292	1 : 3.9
Italië	18	38	1 : 2.2
Japan	14	32	1 : 2.3
	203	820	1 : 4.0

Bij alle landen maken de oorlogsuitgaven dus gemiddeld rond 80% van de totale uitgaven uit. Bij de relatief lage cijfers van Japan dient met de lage loonen en prijzen in dat land rekening gehouden te worden.
Met het astronomische cijfer van RM. 820 milliard is echter slechts een deel van 's werelds oorlogskosten genoemd. Buiten beschouwing blijven bijv. Rusland (officieele oorlogsuitgaven in 1941 reeds Roebel 71 milliard). Frankrijk, China, en de RM. 40 milliard van Canada, Nieuw-Zeeland en Australië. Geen wonder dan ook, dat de stijging der oorlogskosten van jaar tot jaar langzamer wordt; in de meeste staten heeft de oorlogsinspanning een zoo groot deel van de productiekracht en het volksinkomen in beslag genomen, dat een verdere vermeerdering slechts binnen nauwe grenzen mogelijk is.

Trekt men van de loopende inkomsten de uitgaven voor de civiele diensten af, dan valt te berekenen, welk percentage van de oorlogskosten door de resteerende loopende inkomsten wordt gedekt:

	Loopende inkomsten na aftrek civiele uitgaven	Oorlogs-uitgaven	Dekking d. oorlogsuitg. door loopende inkomsten (%)
	R.M. milliard		
Engeland	51.9	149.4	29.4
Ver. Staten	104.4	308.4	33.9
Duitschland	99.2	291.7	34.0
Italië	3.1	37.8	5.6
Japan	—1.05	30.5	—

In de fiscaal zwakke landen Italië en Japan moeten de eigenlijke oorlogsuitgaven dus nagenoeg geheel uit credietmiddelen worden opgebracht.
In overeenstemming met de niet te vermijden groote tekorten in de oorlogsbudgetten is dan ook in alle landen de staatsschuld met sprongen omhoog gegaan:

	Stand begin Sept. 1939	Stand eind Aug. 1943	Toeneming in landsvaluta	Toeneming in R.M. milliard	in %
	In milliarden				
Engeland (£)	8.4	18.1	9.7	96.2	116
Ver. Staten ($)	42.0	150	108.0	270.0	257
Duitschl. (R.M.)	37.4	229.9	192.5	192.5	515
Italië (Lire)	165.0	445.0	280.0	36.8	170
Japan (Yen)	18.0	70.0	52.0	30.5	289
Frankrijk (Frs.)	445.7	1.220	774.3	38.7	174

Bij de sterke verschillen in de relatieve vermeerdering, speciaal tusschen Engeland en Duitschland, moet bedacht worden, dat in de Engelsche schuld van 1939 nog de hooge schuld van den eersten wereldoorlog was opgenomen, die in Duitschland door de inflatie teniet ging.
Per hoofd der bevolking gerekend toont de last van de staatsschuld na 4 oorlogsjaren thans het volgende beeld:

	In R.M. milliard	R.M. p. hoofd der bevolking
Engeland	184.5	3925
Ver. Staten	362.5	2760
Duitschland	230.0	2357
Italië	57.8	1285
Japan	96.2	1266

Engeland heeft dus per hoofd der bevolking nog steeds verreweg de hoogste schuld, bovendien zijn de verplichtingen uit hoofde van de Leen- en Pachtwet jegens Amerika en Canada in deze cijfers nog niet opgenomen.
Vergeleken met de kosten van den eersten wereldoorlog is het duidelijk, dat thans de kosten, door het uitgebreidere krijgstooneel, het intensievere krijgsbedrijf en speciaal het gebruik van meer en grootere technische hulpmiddelen, hooger zijn dan toen. Zij zijn bij alle landen minstens verdubbeld.
De Duitsche oorlogskosten bedragen nu reeds RM. 292 milliard tegen in 1914—18 R.M. 150 à 165 milliard, in Engeland £ 15 milliard tegen £ 6.5 milliard. Amerika's oorlogskosten ad $ 123 milliard zijn reeds 4 maal zoo hoog als de $ 32 milliard in den vorigen oorlog (waaronder nog $ 10 milliard leeningen aan de Geallieerden scholen). Frankrijks oorlogskosten van 1914—18 ad Frs. 135 milliard zijn ten gevolge van de devaluatie met de huidige oorlogskosten ad Frs. 165 milliard en de oorlogsliquideerings- en bezettingskosten van tot nu toe Frs. 537 milliard moeilijk te vergelijken, evenals de Italiaansche oorlogskosten van Lire 42 milliard in 1914—18 met de tegenwoordige Lire 291 milliard. Zeer sterk zijn de oorlogskosten in overzeesche landen gestegen: Australië £ 1194 millioen tegen 1914—18 £ 265 millioen en Canada £ 10 milliard tegen £ 1.3 milliard. Ook het neutrale Zwitserland heeft thans al Zw.frs. 5 milliard — tegen Zw.frs. 1.2 milliard — moeten betalen.
Deze vergelijkingen, aldus besluit Dr. Schwarz zijn studie, zeggen echter weinig. Want zij houden evenmin rekening met wijzigingen in de valuta en koopkracht tusschen 1918 en 1943 als met de stijging der bevolking — speciaal in Duitschland — en de veranderingen in het nationaal inkomen in verschillende landen.
(V. b. Kosten 1e Wereldoorlog 3945 B.)

B. WERELDOORLOG — De Atlantikwall —

12 Jan. — Uit Berlijn werd gemeld:
Voor het eerst werden dezer dagen van Duitsche militaire zijde nadere bijzonderheden medegedeeld over de bewapening van den Atlantikwall. Verklaard werd, dat langs de 2100 km. lange kust van de Pyreneeën tot aan de Noordzee ca. 6000 kanonnen in versterkte stellingen ingebouwd zijn. Deze kanonnen zijn van verschillend kaliber. Er staan zeer zware en ook stukken geschut van het kaliber 8.5 c.m. Bovendien zijn meer dan 3000 pantserbrekende wapenen langs dit front opgesteld. Voorts wordt de kust door millioenen mijnen beschermd. Wanneer men slechts rekening houdt met de 6000 ingebouwde kanonnen, dan blijkt dat elke 300 meter kuststrook door een stuk geschut beschermd wordt. Achter dit verdedigingsfront staan talrijke divisies, die gedurende de laatste weken door generaal-veldmaarschalk Rommel geïnspecteerd werden. Men is er te Berlijn van overtuigd, dat deze divisies in staat zijn in enkele uren of in een dag of nacht elk punt te bereiken, dat ernstig door een invasie bedreigd wordt. **(V. b. 5485 A.)**

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Verbitterde strijd in het Oosten - Frontverloop; overzicht situatie - Hevige luchtslag boven Duitschland —

OOSTELIJK FRONT

15 Jan. — S.P.T. meldde 14 Januari uit Berlijn, dat, volgens officieele Duitsche berichten, het front op dat oogenblik als volgt verliep: In den Noordelijken sector Leningrad-Ilmenmeer tot Welikije Loeki is de toestand niet veranderd. Het front gaat dan met een bocht naar Newel, gaat dan in een boog ten Noorden, Oosten en Zuiden om Witebsk heen en gaat dan weer Zuidwaarts tot het gebied van Zjlobin. Ten Westen van Rezjitsa springt het front naar het Westen, dan buigt het, in de richting naar Sarny gaand, naar het Zuiden naar Berditsjew, tot in het gebied van Winnitsa. Van hier gaat het in Noord-Oostelijke richting tot aan den Dnjepr ten Zuiden van Perejaslaw. Het front volgt dan ten Westen van Tsjerkassy een lijn naar Kirowograd, loopt dan ten Oosten van Kriwoi Rog en springt dan naar het Oosten terug tot in het gebied van den Dnjepr bij Zaparozje. Van het bruggenhoofd Nikopol loopt het front naar Cherson, den Dnjepr langs. Het Zuidelijkste punt is het schiereiland de Krim, nog steeds in Duitsche handen.
Het A.N.P. berichtte 14 Januari uit Berlijn:
De winterslag aan het Oostelijke front woedt met onverminderde hevigheid voort en schijnt in omvang veeleer toe dan af te nemen. Terwijl bij Witebsk, het Noordelijke zwaartepunt van het front, alle Sovjet-Russische aanvallen, hoe hevig ook, tot dusver zijn mislukt, is in het Zuiden een bewegingsoorlog van geweldigen omvang aan den gang. Van het penetratiegebied van Korosten-Sjitomir-Berditsjev uit valt het roode leger waaiervormig aan, waarbij in het bijzonder de aanvallen in Westelijke richting de Duitsche strijdkrachten tot het prijsgeven van terrein genoopt hebben, zoodat de strijd zich op het meest Westelijk gelegen punt van het front langs de spoorlijn tusschen Sarny en Kowel afspeelt. Daarnaast streeft het roode leger er naar, door aanvallen van het gebied tusschen Berditsjev en Dnjepropetrowsk uit, den Zuidelijken vleugel van het front in verschillende deelen te splitsen, om zoodoende de Duitsche gevechtskracht te versnipperen. Hiertoe verlegt het steeds weer het zwaartepunt van zijn aanvallen, die telkenmale met superieure strijdkrachten op een smal front worden ondernomen. De Duitschers ondernemen van hun kant in dezen sector in kracht toenemende tegenaanvallen en voortdurend golft de strijd heen en weer, waarbij er uitermate onoverzichtelijke situaties ontstaan met een buitengewoon grillig verloop der fronten. Het afgrendelingsfront, dat de Duitschers tegen de naar het Zuiden gerichte Sovjet-Russische aanvallen hebben opgericht, steunt op de Boeg, welke rivier een goede bescherming vormt voor de spoorlijn van Odessa naar Lemberg, welke voor het Duitsche ravitailleeringsverkeer onmisbaar is. Buitengewoon zwaar zijn ook de Sovjet-Russische aanvallen aan de Oostzijde van de Pripet-moerassen, waarvan Mosir blijkbaar het doel is. Deze aanvallen worden uit twee richtingen ondernomen, namelijk van het gebied ten Westen van Retsjitza en van den driehoek uit, welke gevormd wordt door Pripet en Dnjepr. Als gevolg van hun overwicht hebben de Russen eenige bressen kunnen slaan in de Duitsche linies. Het belang van den strijd in dezen sector, die nog in vollen gang is, en een buitengewoon verbitterd karakter draagt, is evident, daar bij een verder opdringen der bolsjewisten naar het hart van de Pripet-moerassen het gevaar eener overvleugeling der meer naar het Noorden gelegen Duitsche stellingen zou ontstaan. Aan de Westzijde van de Pripetmoerassen zou voor de Duitsche troepen het gevaar eener bedreiging in den rug toenemen, naarmate de Sovjet-Russische opmarsch van Sarny uit naar het Noorden voortschrijdt. Dit zou tevens een ernstige belemmering vormen voor de ravitailleering der Duitsche strijdkrachten in het moerassengebied. Aangezien echter de Sovjet-Russische strijdkrachten, die tot het gebied van Sarny zijn doorgedrongen, bestaan uit niet bijzonder sterke voorhoeden, vertrouwt men van Duitsche zijde deze bedreiging te kunnen afwenden.

LUCHTOORLOG

9 Jan. — San Remo en Lucca zijn op 7 Januari door de Engelsch-Amerikaansche luchtmacht gebombardeerd. Vooral in Lucca zijn onvervangbare kunstwerken verloren gegaan. In beide plaatsen heeft de burgerbevolking zware verliezen geleden.
11 Jan. — In de middaguren van 10 Januari en in den nacht van 10 op 11 Januari ondernamen Britsch-Amerik. bommenwerpers aanvallen op de Bulgaarsche hoofdstad Sofia.
12 Jan. — In de vroege ochtenduren van den 11den Januari hebben Amerikaansche bommenwerpers eenige plaatsen in Midden-Duitschland aangevallen. Door den onmiddellijk in werking getreden Duitschen afweer konden de aanvallen niet geconcentreerd ten uitvoer worden gelegd. Daarentegen werden volgens de tot nu toe reeds beschikbare nog onvolledige rapporten door Duitsche jagers, jachtkruisers en batterijen luchtdoelartillerie boven het Rijksgebied en de bezette gebieden in het Westen 136 Amerikaansche vliegtuigen, in hoofdzaak viermotorige bommenwerpers, neergeschoten. Negen Duitsche jagers gingen verloren.
14 Jan. — Op 13 Januari is Rome aangevallen door Anglo-Amerikaansche bommenwerpers. Even voor twaalven verschenen de bommenwerpers, voorzien van krachtige jagerbescherming. Door het leggen van een zwaar nevelgordijn trachtten de aanvallende vliegtuigen zich te beveiligen tegen het afweergeschut. Tijdens den aanval vlogen Anglo-Amerikaansche bommenwerpers ook herhaaldelijk over Vaticaanstad.
15 Jan. — Sterke formaties Britsche bommenwerpers vlogen in den nacht van 14 op 15 Januari naar Midden-Duitschland. Strijdkrachten der Duitsche luchtverdediging verhinderden echter de uitvoering van een geconcentreerden aanval. De vijand wierp lukraak bommen op eenige plaatsen. Veertig bommenwerpers werden neergeschoten. Veertien andere vliegtuigen verloor de vijand overdag boven de bezette gebieden in het Westen.

ZUIDELIJK FRONT

13 Jan. — De hevige gevechten ten Westen van Venafro in Zuid-Italië houden nog steeds aan. De geallieerde troepen trachten hier de vlakte van Cassino te bereiken en vormden in verband hiermede een zwaartepunt tusschen de Via Casilina en den Monte Majo. De Duitsche troepen, die tot taak hebben de vlakte van Casilina te verdedigen, zijn aanmerkelijk versterkt, zoodat de geallieerden tot dusver nog geen beslissende resultaten in dezen sector hebben kunnen behalen. Een bijzondere plaats in de verdediging van het gebied neemt de Monte Forchia in, een berg, welke door zijn strategische ligging een groote hindernis voor de aanvallers vormt. De Duitschers hebben hier zeer sterke stellingen ingenomen en bestrijken met hun artillerie 't aanvalsterrein. Ook tusschen Cervaro en den Monte Majo ligt een dergelijk spervuur. Hieraan is het o.m. te wijten, dat de geallieerden tot dusver het riviertje Candida niet konden oversteken.
15 Jan. — Op 14 Januari hebben de Duitsche troepen zich na zware gevechten, die voor den vijand bijzonder hooge verliezen opleverden, in den sector van Cervaro, op voorbereide stellingen, weinige kilometers naar het Westen, gedistancieerd. De krachtig opdringende vijand werd bij hernieuwde aanvallen afgeslagen.

ZEEOORLOG

10 Jan. — In de eerste ochtenduren van 9 Januari hebben Duitsche gevechtsvliegtuigen scheepsdoelen voor de Noordkust van Cyrenaica aangevallen. Op 4 koopvaarders van middelbare grootte werden verscheiden voltreffers geplaatst. Aangenomen kan worden, dat twee van deze schepen vernietigd zijn.

11 Jan. — Duitsche torpedovliegtuigen vielen in de avondschemering van 10 Januari bij de Algerijnsche kust een vijandelijk ravitailleeringskonvooi aan en troffen vijf schepen met een tonnage van 32.000 B.R.T. Het zinken van een transportschip van 8000 B.R.T. werd waargenomen. De vernietiging van andere schepen is waarschijnlijk.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5800 A.)

B. JAPAN — Japansche luchtaanval op de Gilbert-eilanden —

14 Jan. — De luchtmacht der Japansche marine heeft op 11 Januari een aanval gedaan op Tarawa, Makin en Andamama in de Gilbert-groep. Door zware bommen werd uitgebreide schade aangericht. De Japanners leden geen verliezen. Het tempo der luchtgevechten in het Zuid-westelijke deel der Stille Zuidzee is thans zoo toegenomen, dat zij dag en nacht worden voortgezet.

Amerikaansche aanvallen op Borneo en Celebes —
Volgens in de Japansche hoofdstad ontvangen berichten hebben Amerikaansche vliegtuigen op 13 Januari de stad Balikpapan op Noord-Borneo aangevallen.
Op 12 Januari hebben tien Amerikaansche bommenwerpers een aanval ondernomen op Makassar op Celebes. Er werden brand- en brisantbommen geworpen.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5800 B.)

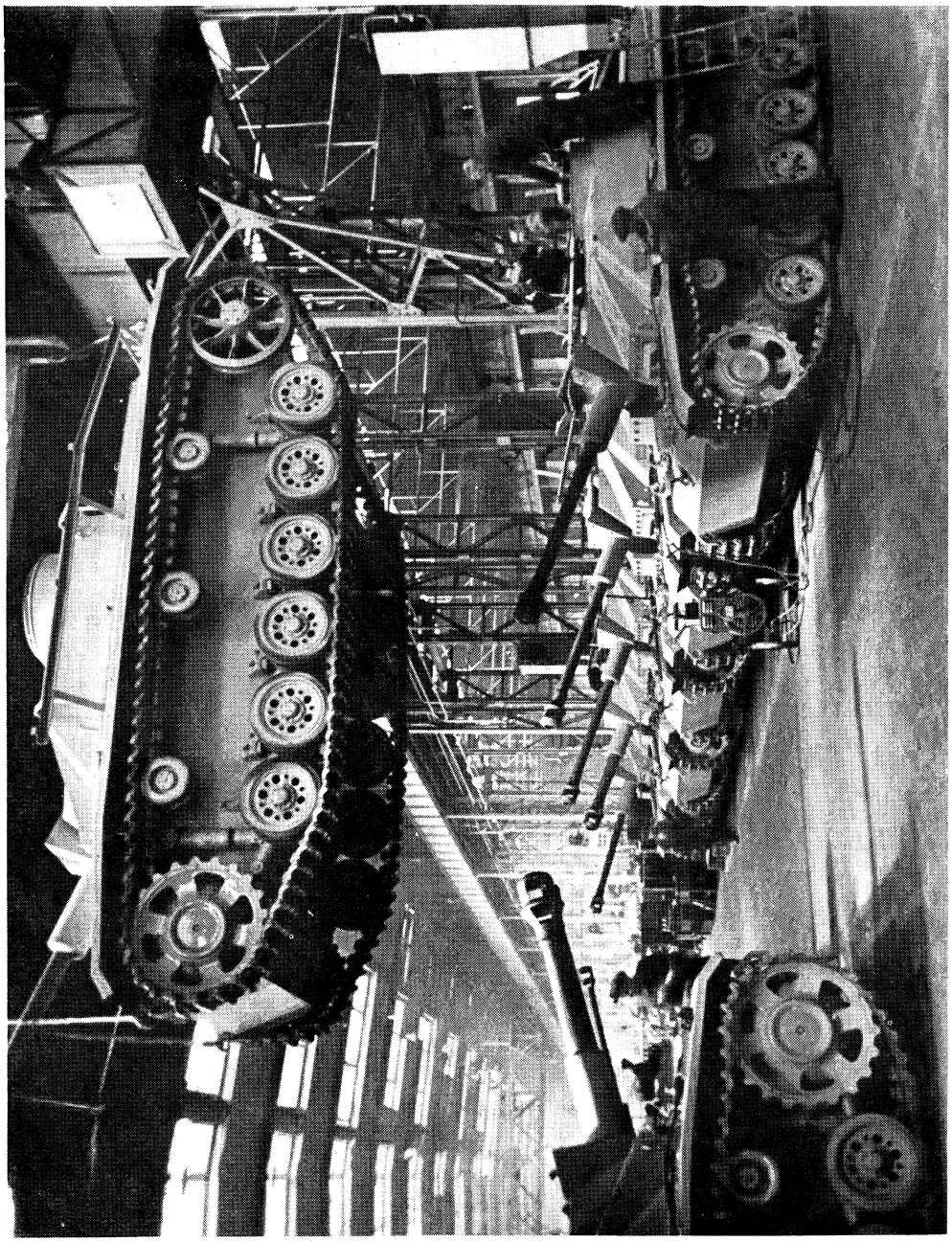

Een blik in de montagewerkplaats van een Duitsche wapenfabriek. Een aantal stukken stormgeschut waaraan de laatste hand gelegd wordt.

(foto Eko-Stapf)

Veldmaarschalk Rommel tijdens zijn inspectietocht langs de verdedigingswerken van West-Europa.

(foto Presse-Bild-Zentrale)

A. WERELDBEVOLKING — Verdeeling naar leeftijden —

In „Economisch-Statistische Berichten" verscheen van de hand van den heer J. Willems een artikel over „Bevolkingsopbouw in eenige landen", waaraan wij het onderstaande ontleenen:

Eén der gegevens, waarover men bij de bestudeering van het probleem der sociale zekerheid, dient te beschikken, is de bevolkingsopbouw. De uitvoerige bevolkingsstatistieken in de laatst verschenen „Annuaire Statistique 1941-'42" van den Volkenbond verschaffen gegevens, die, na bewerking, een indruk bieden van den bevolkingsopbouw in een aantal landen.

Wij verdeelen hiertoe de totale bevolking van een land in drie groepen: jeugd (0—20 jaar), productieve bevolking (20—60 jaar) en ouderen (60 jaar en ouder). De grenzen voor de productieve groep zijn hier, zoowel wat boven- als benedengrens betreft, met opzet wel wat nauw genomen.

Wij hebben nl. onze bewerking beperkt tot eenige meer ontwikkelde, veelal industrieel georiënteerde of in het wereldhandelsverkeer geheel ingeschakelde landen. En hier wijkt o.a. in verband met scholing, militaire en andere verplichtingen, alsmede de levensstandaard en -gewoonten, waardoor men zich eerder geheel of gedeeltelijk uit het actieve leven terugtrekt, deze begrenzing van de productieve groep in doorsnee niet zoo veel van de werkelijkheid af. Bovendien dwong de eisch tot het verkrijgen van een voor de verschillende landen behoorlijk vergelijkbare statistiek, tot het aanvaarden van deze grenzen.

Het tijdstip, waarop onze beschouwingen betrekking hebben, kon, door de eigenaardigheden van het statistisch materiaal, voor de verschillende landen niet altijd gelijk zijn. Voor de hier behandelde Staten kan men dit echter in het algemeen op rond 1939-'40, dus bij het begin van dezen wereldoorlog, stellen.

Jeugd.

Gaat men voor 38 landen, waarvoor gegevens inzake den bevolkingsopbouw gepubliceerd zijn in bovengenoemde statistiek, na, welk percentage de jeugd (0—20 jaar) gemiddeld van de bevolking der afzonderlijke landen uitmaakt, dan komt men op 41%. Voor de door ons uitvoeriger behandelde 13 landen, komen er slechts 3 boven dit algemeen gemiddelde uit, nl. Japan, Bulgarije en de Sovjet-Unie. (Ten aanzien van dit laatste land zij opgemerkt, dat de bevolkingsstatistiek in betrouwbaarheid niet geheel gelijk met die der overige landen valt te stellen).

Jeugd (0—20 jaar) in procenten van de totale bevolking (omstreeks 1940)

Japan	46.5%	Ver. Staten	33.8%
Sovjet-Unie	45.1%	Australië	33.2%
Bulgarije	42.4%	Frankrijk	32.4%
Zuid-Afrika	39.8%	Duitschland	31.9%
Italië	38.7%	Zwitserland	30.4%
Canada	36.9%	Engeland	29.9%
Nederland	36.7%	Zweden	28.6%

Zooals uit dit staatje blijkt, hebben de meeste West-Europeesche en daarmede in karakter gelijk te stellen landen een zeer lage bezetting in den sector jeugd van hun bevolking. Zweden staat hier, niet alleen voor deze groep, maar voor alle landen, waarvoor wij gegevens hebben, het laagst. Italië blijkt, wat zijn bevolkingsopbouw betreft, in het algemeen meer dien van de agrarische Balkanlanden dan dien van het industrieele West-Europeesche gebied te benaderen. Van alle West-Europeesche landen neemt Nederland, wat betreft de jeugdbezetting, de hoogste plaats in.

Ter vergelijking geven wij hieronder nog het jeugdpercentage voor eenige landen, die, wat volledigheid en betrouwbaarheid van hun bevolkingsstatistieken betreft, in het algemeen niet geheel met de overige landen gelijk zijn te stellen.

Jeugd (0—20 jaar) in procenten van de totale bevolking (omstreeks 1940)

Peru	51.6%	Roemenië	45.9%
Mexico	49.4%	Sovjet-Unie	45.1%
Britsch-Indië	48.9%	Griekenland	43.3%
Turkije	47.8%	Finland	34.7%

Peru en Mexico zijn min of meer representatief voor geheel Midden- en Zuid-Amerika. Het hooge cijfer voor Britsch-Indië wordt voornamelijk verklaard door den zeer lagen gemiddelden levensduur in dit land. De gemiddelde levensduur voor 1-jarigen bedraagt daar ongeveer 31 jaar (voor West-Europeesche landen over het algemeen boven de 60 — voor Nederland ruim 68). Turkije is het „jongste" Europeesche land, terwijl ook de Balkanlanden in het algemeen een jeugdbezetting boven de 40 hebben. Ook de Sovjet-Unie bleek, volgens de telling van begin 1939, over een groote jeugdreserve te beschikken. Als men bedenkt, dat Finland van de vier Scandinavische landen nog het hoogste percentage jeugd heeft, dan is de positie van deze Noord-Europeesche landengroep in dit opzicht in het algemeen weinig gunstig.

Productieve leeftijd.

De gemiddelde bezetting in deze groep bedraagt voor 38 landen ± 50%. De Westersche landen blijken in het algemeen ruim daarboven te liggen, hetgeen voornamelijk uit de daling van het sterftecijfer en de dienovereenkomstig grootere bezetting in de oudere leeftijdsgroepen in deze landen kan worden verklaard.

Productieve bevolking (20—60 jaar) in procenten van de totale bevolking (omstreeks 1940)

Zweden	57.6%	Frankrijk	52.6%
Engeland	56.9%	Nederland	51.8%
Zwitserland	56.8%	Zuid-Afr. (blanken)	51.6%
Australië	55.8%	Italië	50.3%
Duitschland	55.7%	Bulgarije	49.4%
Ver. St. (blanken)	55.4%	Sovjet-Unie	48.3%
Canada	53.3%	Japan	46.0%

De volgorde in bovenstaande tabel is vrijwel precies omgekeerd als die in het eerste staatje betreffende de jeugdbezetting, hetgeen, gezien de in het algemeen naar verhouding nog geringe beteekenis van de groep der ouderen, rekenkundig zeer begrijpelijk is. De beteekenis van deze gegevens is, dat de productieve capaciteit van de Westersche landen momenteel nog vrij hoog is. Bedenkt men hierbij, dat de algemeene levensomstandigheden alsmede het ontwikkelingspeil in deze landen naar verhouding vrij gunstig waren, dan is het te begrijpen, waarom deze staten tot dusver ook inderdaad de moderne en economisch meest ontwikkelde landen waren. Opvallend is, dat hier de variaties voor deze groep der bevolking geringer zijn dan voor het jeugdpercentage. Nederland heeft hier, begrijpelijkerwijs, gezien ook het hooge jeugdpercentage, voor het heden in het algemeen een minder sterke bezetting in deze groep dan de overige West-Europeesche landen.

De cijfers of ramingen voor eenige andere landen zijn als volgt:

Productieve bevolking (20—60 jaar) in procenten van de totale bevolking (omstreeks 1940)

Finland	54.4%	Roemenië	47.0%
Sovjet-Unie	48.3%	Mexico	45.3%
Griekenland	47.5%	Turkije	45.0%
Britsch-Indië	47.1%	Peru	42.0%

Ouderen.

Het algemeen gemiddelde bedraagt hier ruim 9%. Als gevolg van den veel hoogeren levensduur in de moderne landen, ligt in deze landen het percentage meestal aanzienlijk hooger. De als gevolg van het dalen van het geboortecijfer en het toenemen van den levensduur reeds lang aangekondigde veroudering, begint zich in sommige West-Europeesche landen inderdaad af te teekenen.

Oudere bevolking (60 jaar en ouder) in procenten van de totale bevolking (omstreeks 1940)

Sovjet-Unie	6.6%	Italië	11.0%
Japan	7.5%	Nederland	11.5%
Bulgarije	8.2%	Duitschland	12.4%
Z.-Afr. (blanken)	8.6%	Zwitserland	12.8%
Canada	9.8%	Engeland	13.2%
Ver. St. (blanken)	10.8%	Zweden	13.8%
Australië	11.0%	Frankrijk	15.0%

(Vor. ber. Wereldbevolking 5623 A.)

A. NEDERLAND — Bezetting - Rijkscommissariaat - Fritz Schmidt-Schule geopend —

17 Jan. — Op 9 Januari is de in de nabijheid van Doorn gelegen eerste eigen D.A.F.-school van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in den Niederlanden geopend.
Tijdens de korte openingsplechtigheid werd het woord gevoerd door den Leiter van het Arbeitsbereich, Dienstleiter W. Ritterbusch, waarin deze het doel der school besprak en bij het hijschen van de vlag, in nagedachtenis aan den het vorige jaar gestorven eersten Leiter van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in den Niederlanden, de school den naam Fritz Schmidt-Schule gaf. **(V. b. Ritterbusch 5771 A.)**

Binnenland - Verplichte aanmelding van leegstaande woningen te Amsterdam —

18 Jan. — De burgemeester van Amsterdam heeft bepaald, dat met ingang van 15 Januari de verordening op de aanmelding van woningen in vollen omvang toepasselijk zal zijn op alle woningen. Dit houdt in, dat alle woningen, welke te huur zijn of komen, dan wel onbewoond geraken, binnen 3 × 24 uur moeten worden aangemeld bij het gemeentelijk centraal bureau voor huisvesting.
(V. b. Woningtoestand 5391)

Distributie - Overzicht prijsbeheersching in 1943 —

17 Jan. — Aan een mededeeling van den Gemachtigde voor de prijzen ontleenen wij, dat in 1943 119329 gevallen van prijsopdrijving werden afgedaan, waarbij ƒ 27.266.509 aan geldstraffen is opgelegd. Sprekender worden zij echter nog wanneer men ze vergelijkt met de correspondeerende cijfers over 1942. Toen zijn er ruim 93.000 prijsovertredingen behandeld en hierbij is bijna ƒ 12 millioen aan boeten opgelegd. Naast de geldstraffen, welke de inspecteurs voor de prijsbeheersching opleggen, zijn er nog verschillende bijkomende straffen, die herhaaldelijk worden gehanteerd en de veroordeelden in het algemeen gevoelig treffen. Bij 14062 (in 1942: 7890) veroordeelingen werden inbeslaggenomen goederen met een normale handelswaarde van ƒ 803.628.53 verbeurd verklaard. Ook werd in 318 strafbeschikkingen de tijdelijke, in enkele gevallen zelfs de definitieve sluiting van winkel of bedrijf gelast, een tijdelijk verbod tot uitoefening van een bepaald beroep werd aan 469 personen opgelegd. Van 48 zaken werd de bedrijfsvoering voor eenigen tijd onder toezicht van bepaalde overheidsinstanties gesteld. Tenslotte is van 2332 vonnissen de openbaarmaking in de pers of anderszins gelast. **(V. b. Overzicht 1942 5383)**

Financiën - Staking der heffing van couponbelasting

18 Jan. — Daar de Secretaris-Generaal van het departement van Financiën het niet wenschelijk acht, dat de couponbelasting, welke per 1 Januari 1942 werd opgeheven, nog zoolang, nadat zij is afgeschaft, zou worden geheven en dit bovendien practische bezwaren oplevert, heeft hij bepaald, dat ter zake van de opbrengsten van buitenlandsche effecten, waarvan de couponbelasting tot op heden om de een of andere reden niet is voldaan, voor het vervolg aanslagen in de couponbelasting niet meer behoeven te worden opgelegd, terwijl, indien te zijner tijd tot uitkeering van deze opbrengsten wordt overgegaan, ook de voldoening van de belasting door middel van deze zegels achterwege kan blijven. Reeds betaalde belasting zal echter in het algemeen niet kunnen worden teruggegeven, ook al zou zij in een enkel geval opbrengsten betreffen, die eveneens nog niet inbaar waren. **(V. b. Belastingen 5762 B.)**

— Effecten - Uitgiften en aflossingen in 1942 —

17 Jan. — Aan een door het Centr. Bur. v. d. Statistiek samengesteld overzicht van de uitstaande aandeelen en obligatieleeningen in 1942, van de uitgiften en vrijgekomen bedragen door aflossingen, ontleende het Alg. H'blad o.m.: De aandeelen, welke officieel zijn genoteerd te Amsterdam, zijn in aanmerking genomen, doch ook de aandeelen van hypotheekbanken. Onder de cijfers van het Rijk zijn niet alleen leeningen van Nederland, doch ook van Ned. Oost- en West-Indië begrepen, zoomede het schatkistpapier van den staat. Omtrent de provincies en gemeenten zijn ook leeningen op schuldbekentenis in aanmerking genomen, van de waterschappen, waarvan weinig bekend is, de drie officieel genoteerde leeningen. Onder de reëele uitgiften is uitsluitend nieuw geld opgenomen, onder nominaal conversies en kapitaalverhooging zonder storting. In de jaren vóór den oorlog overtroffen de aflossingen de nieuwe uitgiften per jaar met eenige honderden millioenen guldens. In den oorlog kwam daarin een totale verandering en overtroffen de uitgiften in toenemende mate de aflossingen; niettemin bleef de geldmarkt ruim door de bekende oorzaken. Het overgroote deel der uitgiften kwam voor rekening van den staat, andere overheidsorganen namen slechts betrekkelijk weinig geld op en de particuliere ondernemingen nog minder.

Gaan wij tot de vermelding der cijfers over dan blijkt het, dat in 1942 reëel ƒ 15.813.000 (29.422.000) aandeelen werden uitgegeven en ƒ 1.053.000 (209.000) terugbetaald. Het Rijk nam ƒ 1.889.885.000 (1.353.004.000) op en betaalde ƒ 165.525.000 (192.095.000) terug, provincies, gemeenten en waterschappen onderscheidenlijk ƒ 28.645.000 (70.935.000) en ƒ 100.499.000 (94.150.000), particuliere ondernemingen ten slotte ƒ 60.446.000 (23.754.000) en ƒ 128.472.000 (88.157.000). Hieruit blijkt dus, dat deze laatste zich meer van schulden hebben bevrijd. Op 1 Januari 1942 bedroeg het uitstaande totale aandeelenkapitaal ƒ 2.669.553.000. In 1942 kwam daarbij door nieuwe uitgiften openbaar ƒ 6.498.000 nominaal en ƒ 8.317.000 reëel verder ondershands ƒ 55.229.000 nominaal en ƒ 7.496.000 reëel, terugbetaald en ingekocht werd ƒ 3.556.000 nominaal en ƒ 1.053.000 reëel, zoodat op 31 December 1942 ƒ 2.727.704.000 uitstond. De openbare uitgiften zijn alle door de nijverheidsondernemingen geschied.
Aan obligaties stond uit op 1 Januari 1942 ƒ 10.986.759.000, werd openbaar nominaal ƒ 1.004.934.000 uitgegeven en reëel ƒ 999.934.000 ondershands ƒ 1.104.027.000 nominaal en reëel ƒ 979.042.000, aflossing en inkoop beliepen nominaal ƒ 502.931.000 en reëel ƒ 394.496.000. Het uitstaande bedrag beliep op 31 December 1942 ƒ 12.592.789.
Uitgiften in den vorm van obligaties overtreffen ver die van aandeelen en dit vindt als reeds vroeger gezegd zijn oorzaak in het feit, dat de staat in ruime mate een beroep op de kapitaalmarkt doet. **(V. b. Emissies 1943 5803 A.)**

Handel, Nijverheid — Het Fonds voor de Prijspolitiek

18 Jan. — In de Ned. St.crt. van 6 Dec. 1943 is een besluit afgekondigd tot vorming van een Fonds voor de Prijspolitiek. Naar aanleiding hiervan had het Financieele Dagblad een onderhoud met den Gemachtigde voor de Prijzen, Mr. H. C. Schokker, die o.m. het volgende mededeelde: Het nieuwe besluit moet in hoofdzaak worden gezien als een centralisatie, een zekere aanvulling op reeds genomen maatregelen. Er zijn b.v. op het oogenblik reeds een 20- tot 25-tal afzonderlijke fondsen onder leiding van verschillende Rijksbureaux werkzaam. Het is de bedoeling, deze geleidelijk onder beheer van het Fonds voor de Prijspolitiek te brengen. Met behoud van de decentralisatie in het kasbeheer zal daardoor een centraal overzicht kunnen worden verkregen en een centrale leiding zijn gewaarborgd.
Zooals bekend is het Landbouwcrisisfonds reeds geruimen tijd werkzaam in de richting van een zoo laag mogelijk houden van de prijzen der eindproducten, eventueel door subsidieering van den producent. Op industrieel gebied doet zich een behoefte gevoelen aan iets dergelijks, in welke richting reeds eenigszins werd gewerkt, doch waaraan toch eenige uitbreiding zal moeten worden gegeven. Mede om deze reden is het Fonds voor de Prijspolitiek ingesteld, al betreft het ook op dit punt voornamelijk consolidatie van den bestaanden toestand. De taak van het fonds betreft zoowel den in- en uitvoer t.o.v. Duitschland als het prijspeil van binnenlandsche industrieele producten. Het prijspeil in Nederland, dat lager lag dan het Duitsche peil, is, naar men weet, daaraan geleidelijk aangepast, Anderzijds deed zich echter bij de „Auftragsverlagerung" het probleem voor, dat de Nederlandsche industrie in bepaalde gevallen niet kon werken voor de prijzen, die aan het Duitsche bedrijfsleven werden betaald. Voor ijzer, staal en benzol b.v. zijn toen de grondstoffen aan de daarvoor in aanmerking komende Nederlandsche bedrijven tegen lager prijzen ter beschikking gesteld. Bovendien werden producten, waarvan de prijzen in Duitschland hooger liggen dan bij ons, soms toch tegen deze hooge prijzen uitgevoerd. Er wordt dan aan de grens een heffing op den prijs gelegd, welke aan het Fonds voor de Prijspolitiek ten goede komt. Voor de industrieele producten kan de politiek van het fonds in enkele woorden worden samengevat: heffing en subsidieering. Mr. Schokker gaf in dit verband een voorbeeld van uiteenloopende grondstoffenprijzen. De verschillen in kostprijs, die in het algemeen de efficiency-premie doen ontstaan, laat men gewoonlijk aan den ondernemer ten goede komen. In abnormale gevallen echter moet egaliseerend worden opgetreden. Dit alles betreft maatregelen binnen een bepaalden bedrijfstak. Subsidieering van een bepaalde groep van bedrijven door een andere groep, die in een meer bevoorrechte positie verkeert, ligt niet in het voornemen. (Econ. Nieuws) **(V. b. 5771 A.)**

Justitie - Doodvonnis van den moordenaar van dr. Posthuma —

17 Jan. — De Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer maakte bekend: Het Polizeistandgericht in Den Haag heeft op 6 Januari j.l. den Nederlandschen onderdaan Johannes Adrianus Joseph Verleum ter dood veroordeeld. Verleum was een der leidende leden van een terreurorganisatie. Hij behoorde tot den kring der daders van den moordaanslag op luit.-generaal Seyffardt. De overige personen, die bij deze daad betrokken

waren, werden door het Polizeistandgericht te Amsterdam reeds op 30 September 1943 gevonnist. Het onderzoek wees uit, dat Verleum, die zijn moordopdrachten van de joodsche communisten Katan en dr. Kastijn in ontvangst had genomen, ook den vroegeren minister van Landbouw Posthuma en den vaandrig der politie Postma op gemeene wijze had doodgeschoten, terwijl hij een leidende rol gespeeld heeft bij den moordaanslag op het echtpaar Reydon en voor den moordaanslag op den commissaris van politie Van Dijk in Nijmegen de vuurwapens geleverd had. Met Verleum is een van de gevaarlijkste terroristen gevonnist, die zonder meer toegaf, dat hij nog meer moorden zou hebben gepleegd, wanneer hij daartoe opdracht zou hebben gekregen. Het vonnis is na onderzoek van de gratiekwestie in de vroege ochtenduren van 7 Januari 1944 voltrokken.

— Doodvonnissen wegens sabotage —

17 Jan. — De Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer maakte bekend: Het Polizeistandgericht in Den Haag heeft op 6 Januari jl. den agent van politie, Jan van Herwijnen, den wachtmeester der marechaussee, Hermanus Kok, den waker Krijn Vreugdenhil en het lid van den ordedienst, Jan Ludema, wegens verschillende daden van sabotage in den zin van par. 1 der Verordening op de bescherming van de orde van 1943 wegens het ongeoorloofd bezit van wapenen en deelneming aan een geheime organisatie, ter dood veroordeeld. De beklaagden hebben op 22 Juni 1943 een overval gepleegd op de arbeidsbeurs in Den Helder. Drie van de daders hadden daarbij geladen vuurwapens bij zich. De in de arbeidsbeurs te Den Helder op wacht staande politie-agent verweerde zich energiek. De voorts bij den aanslag betrokken politie-agent Zwinderman werd door de wacht doodgeschoten. Zwinderman was de aanvoerder van de bende. De beklaagden, met uitzondering van beklaagde Kok, die alleen betrokken was bij den overval van 22 Juni 1943, hadden ook nog andere daden van sabotage gepleegd.
In Maart 1943 hadden zij op het station in Den Helder een wagon met veevoeder in brand gestoken. Voorts hadden zij in Mei 1943 getracht een aanslag te plegen op het raadhuis in Den Helder. Ook hier hadden zij, evenals bij den aanslag op 22 Juni 1943, het doel cartotheek-kaarten betreffende de tewerkstelling in Duitschland te vernietigen. Ten slotte hadden de beklaagden ook nog in een gebouw der N.S.B. een brand gesticht. waarbij propagandamateriaal werd vernietigd. De doodstraf is na onderzoek der gratiekwestie aan de veroordeelden op 7 Jan. jl. voltrokken met uitzondering van beklaagde Van Herwijnen, tegen wien nog een afzonderlijk proces loopt.

— Moordaanslag op politiebeambte te Rotterdam; doodvonnissen wegens terroristische activiteit en sabotage —

17 Jan. — De Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer maakte het volgende bekend: I. Op 11 Januari 1944 tegen 18.20 uur werd op den Statenweg, Rotterdam-Blijdorp, een moordaanslag gepleegd op een Nederlandsch politiebeambte. De dader kon in de duisternis op zijn fiets ontkomen. Voor aanwijzingen, die tot arrestatie van den dader en zijn opdrachtgevers leiden, wordt een belooning ten bedrage van ƒ 10.000 ter beschikking gesteld.
II. Op 12 Januari 1944 hield het Polizeistandgericht in Rotterdam zitting. Het heeft wegens deelneming of ondersteuning van strafbare handelingen, welke het karakter hebben van optreden van benden, de volgende doodvonnissen geveld, die na bekrachtiging door de hoogste rechterlijke macht ten uitvoer werden gelegd: 1. Nicolaas Beuzemaker, onderwijzer, Rotterdam; 2. Cornelis Schalker, kantoorbediende, 's-Gravenhage; 3. Maarten van Baarle, tramconducteur, Rotterdam, wegens communistische activiteit; 4. Maarten Pronk, student, 's-Gravenhage, wegens verboden wapenbezit en terroristische activiteit; 5. Marinus Spronk, koopman, Gorinchem, wegens verboden bezit van springstoffen en terroristische activiteit; 6. Remmert Huibert van der Mil, ambtenaar, Rotterdam; 7. Deodatis de Clerck, bediende, Rotterdam; 8. Artur Franciscus de Clerck, grondwerker, Rotterdam, wegens sabotage.
(V. b. Doodvonnissen 5734 B.; Aanslagen 5803 A.)

A. NEDERLAND — Kunst, Kultuur - W. H. Singer Jr. overleden —

18 Jan. — Het Nederlandsche Roode Kruis bericht, dat de bekende kunstschilder William Henry Singer Jr., vroeger woonachtig te Blaricum, op 9 Januari in den leeftijd van 75 jaar, na een kortstondig lijden onverwachts te Olden in Noorwegen is overleden.

Landbouw — Ned. Vlasinstituut opgericht —

17 Jan. — Het vlas is als gevolg van de oorlogsomstandigheden weer een belangrijk gewas van inlandschen bodem geworden. De uitbreiding van de vlasteelt in ons land en de toegenomen beteekenis van de vlascultuur en de vlasindustrie hebben de behoefte aan voorlichting en onderzoek duidelijk voelbaar gemaakt. In dit licht moet ook worden gezien de oprichting van een „Stichting ten behoeve van het onderzoek voor de Ned. vlasteelt en vlasbewerking" (S.N.V.V.). Het heeft voorloopig onderdak gevonden in een fabrieksgebouw te Wageningen. Later kan de verdere outillage van het instituut ter hand worden genomen in de plaats van de definitieve vestiging, die gelegen moet zijn in een streek, waar vlas wordt verbouwd en verwerkt.
(V. b. Opening Vlasschool 4390 A.)

— Verplichte aardappelteelt voor volkstuinders opgeheven —

11 Jan. — Naar de N.R.Crt. verneemt, is de verplichting voor oorlogsvolkstuinders om 100 m². van hun grond te betelen met aardappelen voor 1944 vervallen. Met inachtneming van plaatselijke verordeningen voor wat betreft hooge gewassen, is men thans dus geheel vrij in de keuze der te verbouwen voedingsgewassen.
(V. b. Volkstuinen 5799 A.)

Oostkolonisatie - Prijsvraag Nederl. Oost-Instituut —

18 Jan. — Het Nederlandsch Oost-Instituut heeft in samenwerking met het departement van Volksvoorlichting en Kunsten en den Nederlandschen Omroep een prijsvraag voor een radio-hoorspel uitgeschreven. Het onderwerp van het hoorspel zal betrekking moeten hebben op de geschiedenis van den trek naar het Oosten. Er zullen drie prijzen worden uitgereikt nl. een eerste prijs van ƒ 450, een tweede prijs van ƒ 250 en een derde prijs van ƒ 150. Het met den eersten prijs bekroonde hoorspel zal, indien het daartoe geschikt wordt bevonden, worden uitgegeven door het Nederlandsch Oost-Instituut; de drie met een prijs bekroonde inzendingen zullen door den Ned. Omroep worden gehonoreerd.
(V. b. Ned. Oost-Inst. 5625 A.)

Postverkeer - Beperking briefverkeer uit Duitschland

17 Jan. — Ingaande 15 Januari mogen ingevolge een door het opperbevel der weermacht getroffen regeling, in het niet zakelijke verkeer in het vervolg ten hoogste twee brieven per maand worden verzonden. Deze brieven mogen niet meer dan twee kantjes schrift bevatten. Ieder kantje van den brief moet den volledigen naam en het volledige adres van den afzender bevatten. Het aantal briefkaarten dat mag worden verzonden, is echter aan geen beperking onderhevig. Alleen blanco briefkaarten, dus ook geen ansichtkaarten mogen worden verzonden. Met ingang van 15 Januari moet de afzender bovendien een contrôlekaart voor het buitenlandsch briefverkeer (Kontrole-Karte für den ausländischen Briefverkehr) overleggen.

— Aangeteekende stukken —

17 Jan. — Aangeteekende zendingen in het binnenlandsch verkeer, al of niet met aangegeven geldswaarde, mits niet zwaarder dan 200 gram, mogen weer als voorheen ook andere zaken dan uitsluitend bescheiden en op papier, perkament of andere, soortgelijke, stoffen gestelde mededeelingen of berichten bevatten. Deze wijziging trad 12 Januari in werking. De overige onlangs gepubliceerde beperkingen bleven van kracht. **(V. b. Briefverkeer 5780 A.)**

Volk en Bodem - „Het Spadehuis" der Frankische Werkgemeenschap te Sittard geopend —

17 Jan. — De Frankische Werkgemeenschap „De Spade" opende 15 Januari haar eigen tehuis in Sittard. De burgemeester van Sittard, verwelkomde bestuur, medewerkers en gasten op het Stadhuis, waarbij hij zijn blijdschap er over uitte, dat dit tehuis in Sittard, het stadje met zijn voor het geheele Frankenland symbolische geschiedenis, terecht gekomen is. De voorzitter van de Werkgemeenschap, H. Bindels, zegde dank voor de belangstelling en leidde prof. dr. J. M. N. Kapteyn, voorzitter van den Bond voor Heem- en Volkskunde, in.
In het Spadehuis, een ruim gebouw met goede vergaderruimte, kantoren en schilderateliers voor kunstenaars, die in Limburg willen werken, alles goed ingericht met meubelen uit Oirschot, speelde de violist Joop Emner twee sonates. Daarna leidde Joh. Willems de tentoonstelling in voor den Limburgschen schilder Pie Schmitz, die hier met 28 doeken laat zien, dat er ook onder de jongere Limburgsche schilders iets leeft, dat ook zij in staat zijn Limburg te vertegenwoordigen.

B. VER. STATEN — Overeenstemming met de spoorwegarbeiders bereikt —

18 Jan. — Het Witte Huis te Washington heeft op 14 Januari een verklaring gepubliceerd, waarin wordt medegedeeld, dat een definitieve regeling tot stand is gekomen in zake de looneischen der Amerikaansche spoorwegarbeiders.
(V. b. Spoorwegstaking 5797 D.)

A. NEDERLAND — Weermacht - Vrijwilligers naar het Oostfront vertrokken —

11 Jan. — Op 10 Januari hebben Mussert en SS-Obergruppenführer Rauter in den Dierentuin te Den Haag, wederom afscheid genomen van een aantal vrijwilligers, die op 't punt stonden naar het Oostfront te vertrekken. Het contingent bestond uit vele honderden mannen, waaronder talrijke leden van de W.A., den Jeugdstorm en den N.A.D.

(V. b. 5749 A.)

B. NATUURRAMPEN — Aardbeving in Argentinië

17 Jan. — Op 15 Januari zijn enkele deelen van Argentinië geteisterd door een zware aardbeving, die ernstige verwoestingen heeft aangericht. Het epicentrum lag in de provincie San Juan, waar de hoofdstad grootendeels met den grond gelijk werd gemaakt. De aardbeving werd in het geheele land. ook in Buenos Aires, hoewel dit duizend kilometer van het epicentrum verwijderd ligt, duidelijk gevoeld. De aardbeving in de Cordilleras is de grootste natuurramp van deze eeuw, die Argentinië heeft getroffen. Niet alleen San Juan, doch ook de nabijgelegen plaatsjes Concepcion en Trinidad zijn bijna geheel verwoest. Tot dusver zijn 500 dooden geborgen, 900 personen werden zwaar en 4000 licht gewond. **(V. b. Aardbeving Turkije 5757 G.)**

C. BELGIE — Levensmiddelenpositie —

17 Jan. — Het broodrantsoen is met 300 gram verhoogd. Boeren die minder dan 5000 kg. moesten leveren, moeten nu aan hun leveringsplicht voldaan hebben. In de laatste week van 1943 moesten de handelaren voor verwerking afleveren: 987.85 ton broodgraan en 93.44 ton gerst. Hierdoor bereikte de leveringsplicht een totaal van 30.835.03 ton broodgraan en 8.884.85 ton gerst. Bovendien werd 5.540.91 ton opgeslagen. Voor peulvruchten werden voor 11.602.144 ton aankoopvergunningen uitgereikt en bijna 7000 ton werden verzonden. De levering van slachtvee nam af, doch de bevolking nuttigde met 2692 ton 105% van de noodzakelijke hoeveelheden. Sedert Juni werden door de aardappelcentrale 702.000 ton consumptie- en 83.100 ton pootaardappelen verdeeld. **(V. b. 5677 E.)**

D. DUITSCHLAND — Propagandaleidersconferentie

17 Jan. — De districtspropagandaleiders der nat.-socialistische beweging uit het geheele Rijk zijn op 12 Januari te Berlijn bijeengekomen op een werkconferentie, waar in een aantal referaten bekende persoonlijkheden van de partij, de weermacht en van den Staat gesproken hebben over den politieken en militairen toestand.

Zoo gaf o.a. Rijksminister Speer een overzicht van den stand der Duitsche bewapening, terwijl groot-admiraal Dönitz het woord voerde over de oorlogvoering ter zee en over de komende mogelijkheden van den duikbootoorlog. Generaal-veldmaarschalk Milch behandelde het onderwerp van den luchtoorlog, waarbij hij Duitschlands voortdurend toenemende afweerkracht in het middelpunt van zijn uiteenzettingen plaatste. De generaal der infanterie Jaschke sprak over de taak van het leger, behandelde daarbij diepgaand de militaire situatie en zeide, de komende ontwikkeling aan de fronten met vertrouwen tegemoet te zien.

Tot slot van de bijeenkomst sprak de Rijkspropagandaleider Rijksminister dr. Goebbels. Hij schilderde den toestand. waarin het Rijk zich politiek en militair aan het begin van dit aan beslissingen zoo rijke strijdjaar bevindt.

(V. b. Leidersconf. 5742 B.)

E. ENGELAND — Winston Churchill in Engeland terug —

18 Jan. — Volgens een bericht van Reuter is Churchill, die in verband met een longontsteking zijn terugreis van de conferentie in Teheran eenigen tijd in Marakesj moest onderbreken, weer in Londen aangekomen.

(V. b. Churchill 5773 E.)

— „Commonwealth"-partij - Verkiezingsnederlaag van den conservatieven regeeringscandidaat —

17 Jan. — Het D.N.B. meldde 11 Jan.: Uit Londen wordt gemeld: De nieuwe „Commonwealth"-partij heeft haar tweede succes behaald bij verkiezingen in het Noordengelsche landelijke district Skipton. De candidaat van de „Commonwealth"-partij, luitenant Lawson, heeft den regeeringscandidaat Riddmough (conservatief) verslagen.

„Morgentidningen" meldt volgens een verdere mededeeling van D.N.B., dat de nederlaag der Britsche regeering bij de tusschentijdsche verkiezing te Skipton in Yorkshire in politieke kringen te Londen zeer de aandacht heeft getrokken. In verschillende conservatieve organen valt op te merken, dat men tot ernstig nadenken komt. Men wijst er met klem op, dat de regeering dit verkiezingsresultaat ernstig moet opvatten als een uiting van de algemeene ontevredenheid over het feit, dat men tot dusverre te weinig heeft gehoord over de regeling der problemen van na den oorlog.

F. GRIEKENLAND — Emigrantenregeering - Prof. Evolos door Moskou benoemd —

17 Jan. — Consequent gaat Moskou verder, aldus meldt de C.D., met zijn pogingen, om invloed te krijgen op den Balkan. Thans heeft Stalin de uitgeweken Grieksche regeering te Cairo laten mededeelen, dat naar het voorbeeld van Tito in Joego-Slavië nu ook in Griekenland een „regeering" zal worden gevormd „ter versterking van den innerlijken Griekschen weerstand". Tot leider van deze Grieksche partisanenregeering is gekozen professor Evolos. De uitgeweken regeering van Koning George zal niet meer door Moskou worden erkend.

G. FINLAND — Kabinet - Mutaties —

17 Jan. — Het D.N.B. meldde uit Helsinki: Toivo Ikonen, tot dusver tweede minister voor Verkeer en Openbare Werken, is afgetreden. Tot zijn opvolger is aangewezen de Karelische Rijksdagafgevaardigde der agrarische partij, Vaeinoe Kaasalainen. **(V. b. Mut. kabinet 4514 F.)**

H. FRANKRIJK — Emigrantenregeering - Proces contra Boisson en Flandin —

17 Jan. — Wegens samenwerking met Vichy of met de Duitschers in Frankrijk zullen 288 personen voor een speciale rechtbank worden gedaagd en berecht, aldus een mededeeling van den commissaris van Justitie in het Fransche comité, François de Menthol. Onder de gedaagden zijn de vroegere g.g. van Fransch West-Afrika Boisson, de oud-minister van Binnenlandsche Zaken. Marcel Peyrouton (die uit eigen beweging uit Zuid-Amerika naar Algiers was gekomen), alsmede Flandin, Bergeret, Pucheu en Tixier-Vignancourt.

(V. b. Arrestatie Boisson, Flandin, Peyrouton 5766 B.)

I. ITALIE (REPUBLIEK) — Graaf Ciano ter dood veroordeeld - Vonnissen voltrokken —

17 Jan. — Het D.N.B. meldde 10 Januari uit Noord-Italië: Sinds 8 Januari heeft in het kasteel Vecchio in Verona voor het bijzondere gerechtshof het proces plaats gehad tegen de onderteekenaars van de door Grandi opgestelde motie voor de vergadering van den grooten fascistischen raad, die geleid heeft tot de bekende gebeurtenissen van den 25en Juli 1943. Met uitzondering van Cianetti, die 30 jaren tuchthuis kreeg, zijn alle beklaagden ter dood veroordeeld. Van de 18 doodvonnissen zijn er 13 uitgesproken in afwezigheid van de beklaagden. De vijf aanwezige ter dood veroordeelden zijn: Mussolini's schoonzoon Ciano, De Bono, Marinelli, Pareschi en Gottardi. Het doodvonnis is 11 Januari kort na 9 uur door den kogel voltrokken.

Het proces.

Uit het communiqué van het agentschap Stefani over de zitting van het gerechtshof te Verona blijkt, dat de aanklacht luidde: landverraad en ondersteuning van den vijand, verraad aan de fascistische idee ten nadeele van het weerstandsvermogen van het land en van de militaire operaties. Met uitzondering van Cianetti, voor wien het bijzondere gerechtshof verzachtende omstandigheden liet gelden, verklaart het vonnis de overige achttien beklaagden des doods schuldig.

Behalve de genoemde en reeds terechtgestelde graaf Ciano, maarschalk De Bono, Pareschi, Marinelli en Gottardi heeft het vonnis betrekking op Grandi, Bottai, Albini, Federzoni, Alfieri, Bignardi, De Vecchi, Acerbo, Bastianini, Rossoni, De Stefani, Balella en De Marsico, die bij verstek zijn veroordeeld.

In het middelpunt van het proces stond het voorlezen van een memorandum van maarschalk Cavallero over zijn eigen kuiperijen en over de gebeurtenissen, die hebben geleid tot den staatsgreep van 25 Juli. Het werd voorgelezen door den president van het bijzondere gerechtshof, Vecchini.

Maarschalk Cavallero, die half September zelfmoord heeft gepleegd, zet in zijn aanteekeningen uiteen, dat hij sedert November 1942 de mogelijkheid van een opvolging van den Duce onder de oogen heeft gezien. Om voor dit geval den koning het samenstellen van een nieuwe regeering te vergemakkelijken werden verscheidene vergaderingen gehouden, waarin Badoglio de meest geschikte persoonlijkheid voor de opvolging scheen. Toen Cavallero in December 1942 de leiding van den algemeenen generalen staf moest neerleggen, is hij zich met deze dingen blijven bezighouden. Over zijn plannen heeft hij ook met den ordonnans-officier van den kroonprins gesproken, die hem de verzekering gaf, dat zijn ideeën aan de hoogste instantie zouden worden voorgelegd.

Bij den val van Sicilië nam het plan van Cavallero con-

cretere vormen aan: de koning moest den Duce de leiding van den oorlog ontnemen, waardoor de militaire volmachten weer op den koning zouden terugvallen. „De rest zou dan geheel van zelf gaan." Badoglio zou worden belast met de nieuwe regeering. In den tusschentijd voerde Cavallero levendige propaganda voor zijn plannen bij verscheidene hooge staatsambtenaren en senatoren. Daarbij verklaarde zich een groot-industrieel bereid meer dan 100 millioen lire ter beschikking te stellen. Voorts voerde Cavallero ook besprekingen met generaal Ambrosio en Badoglio, waarbij werd besloten het doel „langs grondwettigen weg", d.w.z. via den Grooten Raad van het Fascisme te bereiken.

Het requisitoir.

De procureur-generaal van het bijzondere gerechtshof schilderde in zijn requisitoir allereerst de traditioneele politiek van het huis Savoye, die bestaat in het opvangen van revolutionnaire bewegingen, zoolang zij niet bovenmatige risico's opleveren. Zoo kon ook in 1922 de wankelende troon van Savoye op de fascistische revolutie steunen. Toen de militaire nederlagen, veroorzaakt door de voortdurende sabotage van den generalen staf, de kroon in gevaar brachten, stak de vernielende activiteit van de monarchie haar kop op, waarvoor het complot van Cavallero een duidelijk bewijs is. Cavallero heeft onmiddellijk Badoglio gekozen, zooals blijkt uit de aanteekeningen, die de verschillende fasen van het verraad der monarchie en van den generalen staf onthullen. Daar Ambrosio niet den moed had voor een militair pronunciamiento, kwam Cavallero op de gedachte zich te wenden tot hooge persoonlijkheden van het fascisme. Het misdadige plan bereikte zijn hoogtepunt op de agenda van Grandi. Zij bood den koning alle juridische en politieke mogelijkheden voor den val van het regime. Over de schuld van de onderteekenaars van deze agenda kan geen twijfel bestaan. De negentien beklaagden hebben door hun stemming den vijand gunstige mogelijkheden met betrekking tot de militaire operaties geboden. De procureur-generaal eischt derhalve de doodstraf.

Verklaringen der beklaagden.

Het communiqué van Stefani deelt verder nog mede, dat Ciano heeft verklaard, dat hij naar Badoglio is gegaan om voor zich en zijn gezin passen te vragen, waarop deze hem antwoordde, dat de Koning wenschte, dat hij zijn functie van ambassadeur bij den H. Stoel behield. Ook zou hij in ieder geval worden beschermd. Op een vraag van den procureur-generaal bevestigde Ciano omtrent de gebeurtenissen vóór de zitting van den Grooten Raad, dat hij reeds ten huize van Bottai een agenda had gelezen, die echter niet overeenstemde met die, welke bij den Grooten Raad werd ingediend en dat hij vervolgens bij een nieuwe ontmoeting met Grandi in de Kamer den authentieken tekst heeft gezien. Wanneer de Duce hem voor de zitting bij zich zou hebben geroepen, had hij hem van den stand der zaken op de hoogte gebracht.

Op de vraag van den procureur-generaal, waarom hij dit niet tòch had gedaan, antwoordde Ciano, dat hij, sedert hij geen minister van Buitenlandsche Zaken meer was, niet meer de mogelijkheid had gemakkelijk tot het hoofd der regeering door te dringen. Voorts bevestigde Ciano, dat hij de agenda van Grandi reeds vóór de zitting van den Grooten Raad had onderteekend.

De beklaagde Pareschi verklaarde, dat de bij de Italiaansche commandoposten waar te nemen passiviteit, waarvan de Duce in zijn rapport voor den Grooten Raad heeft gesproken, hem geenszins heeft verrast, daar hij in zijn eigen ressort als minister van Landbouw vele bewijzen hiervan had. Pareschi bevestigde voorts, dat de Duce op de inopportuniteit van de agenda van Grandi met het oog op de moeilijke militaire positie heeft gewezen. Tijdens het tweede deel van de nachtelijke zitting is door Grandi en Bottai gesproken over den toestand in het binnenland, in welk verband hij nogmaals heeft gesproken van de moeilijkheden der Italiaansche bureaucratie bij de commandoposten, die b.v. hardnekkig weigerden een verbindingsschakel te leggen tusschen het leger en het ministerie van Landbouw.

Cianetti gaf een uiteenzetting van zijn ervaringen als frontstrijder in Albanië, waar hij het verraad van den generalen staf en van de hooge officieren jegens het eigen land heeft waargenomen en gaf nieuwe voorbeelden, die het „weloverlegde en systematische verraad van den generalen staf" op Pantellaria en Sicilië en in het bijzonder ook in Augusta bewezen. Van het eerste deel van de agenda van Grandi heeft hij bij het lezen hiervan een zeer goeden indruk gekregen.

Het tweede deel kwam hem voor als een „onschadelijke schrikaanjaging". Het is echter een „onvergeeflijke naïveteit" van hem geweest, dat hij zich door Grandi met een ontwijkend antwoord op een door hem gestelde vraag heeft laten afschepen.

Tijdens de zitting van den Grooten Raad heeft Mussolini, naar Cianetti met verwijzing naar zijn voortreffelijk geheugen verzekerde, verklaard, dat de agenda van Grandi twee soorten problemen opwierp: nl. òf de koning neemt de voorstellen aan, dan ontstaan verschillende problemen, „waaronder ook zijn persoonlijk probleem", òf de koning neemt de voorstellen niet aan, waardoor andere problemen aan de orde komen. Cianetti verklaarde voorts, dat hij in zijn rede in den Grooten Raad critiek heeft geoefend op de pers en den generalen staf, die „op de nederlaag aanstuurden". Overigens heeft hij tien uur na de zitting den Duce een brief geschreven, waarin hij zijn door het onderteekenen van de resolutie van Grandi begane ernstige vergissing toegaf en zijn portefeuille ter beschikking stelde.

(V. b. Aftreden Mussolini 5611 C.)

A. LITAUEN — Ex-president Smetona overleden —

17 Jan. — De vroegere president van Litauen, Antanas Smetona, is 8 Januari in een ziekenhuis te Glenville (Ohio) aan de gevolgen van een nicotinevergiftiging gestorven.

Antanas Smetona proclameerde op den 18den December 1918 de onafhankelijkheid van Litauen en werd eenige weken later (4 Januari 1919) tot staatspresident van de nieuwe republiek gekozen. **(V. b. Smetona 3544 B.)**

B. MUZIEK — Ilona Durigo overleden —

17 Jan. — De correspondent van de N.R.Crt. meldde 11 Januari, dat de wereldberoemde altzangeres Ilona Durigo met Kerstmis op 62-jarigen leeftijd in haar geboorteplaats Boedapest overleden is. In ons land kende men haar als

(foto Archief Arbeiderspers)

superieure vertolkster van de altpartijen in Mengelbergs jaarlijksche uitvoeringen van Bach's Matthaeus-Passion, men herinnert zich den stervensweemoed van haar „Ewig, ewig" in „Der Abschied", dat zij o.a. gezongen heeft toen de groote tooneelkunstenaar Willem Royaards ten grave werd gedragen, men hoorde haar ook eenige malen als voordraagster van liederen, van verrassende veelzijdigheid. Na een kortstondig leeraarschap te Boedapest vestigde zij zich op 30-jarigen leeftijd te Zürich, waar zij als hoofdleerares aan het conservatorium verbonden werd. Zestien jaren bleef zij te Zürich wonen, totdat zij in 1937 wederom naar Boedapest terugkeerde.

C. POLEN (VOORM.) — Antwoord van Polen inzake het grenzenprobleem —

17 Jan. (D.N.B.) — In het door den Britschen berichtendienst medegedeelde antwoord van de uitgeweken Poolsche regeering te Londen op de verklaring van de Sovjet-regeering van 11 Januari wordt o.a. gezegd: De Poolsche regeering, die er ernstig naar streeft, de volkomen solidariteit der vereenigde naties te verzekeren, is van meening, dat het de voorkeur verdient thans van verdere besprekingen in het openbaar af te zien. Terwijl de Poolsche regeering eenzijdige beslissingen niet kan erkennen of feiten niet kan goedkeuren, die zich op het gebied der Poolsche republiek afspeelden of kunnen afspelen, heeft zij herhaaldelijk haar oprechten wensch naar een Poolsch-Sovjet-Russische overeenkomst op een voor beide zijden rechtvaardige en aannemelijke basis tot uiting gebracht. Van dit gezichtspunt uit doet de Poolsche regeering een beroep op de regeeringen van Engeland en de Vereenigde Staten, opdat deze

door haar bemiddeling besprekingen tusschen de Poolsche en de Sovjet-Russische regeering tot stand brengen, waaraan ook de Britsche en de Amerikaansche regeering deelnemen, en wel besprekingen over alle nog open vraagstukken, waarvan de oplossing zou kunnen leiden tot een vriendschappelijke en duurzame samenwerking tusschen Polen en de Sovjet-Unie.

Poolsche verklaring door de Sovjet-Unie verworpen

17 Jan. — Volgens Reuter heeft het Sovjet-bureau Tass een officieel antwoord op de verklaring der uitgeweken Poolsche regeering gepubliceerd, waarin gezegd wordt, dat de Poolsche verklaring slechts kan worden uitgelegd als een afwijzing van de Curzon-lijn. Woordelijk zegt het antwoord: „In antwoord op de verklaring, die de Poolsche regeering te Londen op 15 Januari heeft afgelegd, is Tass gemachtigd te verklaren:

1. In de Poolsche verklaring is de kwestie van de erkenning der Curzon-lijn als grens tusschen de Sovjet-Unie en Polen handig vermeden en volkomen genegeerd, hetgeen slechts kan worden uitgelegd als een afwijzing der Curzon-lijn.

2. Ten aanzien van het voorstel der Poolsche regeering, tot het aanknoopen van officieele onderhandelingen tusschen haar en de Sovjet-regeering, is de laatste van meening, dat een dergelijk voorstel misleiding der openbare meening beoogt, aangezien het gemakkelijk te begrijpen is, dat de Sovjet-Unie niet in staat is officieele onderhandelingen te openen met een regeering, waarmede de diplomatieke betrekkingen verbroken zijn. Sovjet-kringen wenschen er aan te herinneren, dat de diplomatieke betrekkingen met de Poolsche regeering verbroken zijn op grond van een fout van deze regeering, nl. wegens haar actieve deelneming aan de anti-Sovjet campagne der Duitschers, in verband met de z.g. moorden in Katyn.

3. Volgens de meening van Sovjet-kringen bewijzen de bovenvermelde omstandigheden opnieuw, dat de huidige Poolsche regeering niet den wensch koestert, goede buurbetrekkingen met de Sovjets tot stand te brengen.

(V. b. Poolsch-Russische grenskwestie 5805 D.)

A. SOVJET-UNIE — Handelsovereenkomst met de Ver. Staten —

17 Jan. — Interinf meldde 10 Jan. uit Lissabon, dat president Roosevelt in Teheran een handelsverdrag met Sovjetvertegenwoordigers afgesloten had. Dit handelsverdrag, dat betrekking heeft op den na-oorlogschen tijd, zou nog slechts op onderteekening wachten. In het middelpunt van de overeenkomst staat een Sovjet-Russische exportopdracht aan de Noord-Amerikaansche industrieën, waarbij leveranties zijn vastgesteld tot een totale waarde van 10 milliard dollar, welke in de eerste drie jaren na afloop van den oorlog zullen worden afgewikkeld. De leveranties zullen vooral bestemd zijn voor het herstel van industrie en verkeer in Rusland. Als tegenprestatie zouden de Sovjets goud en fabrikaten leveren; deze laatste echter slechts voor zoover hiervoor in de Ver. Staten afzetmogelijkheden zouden bestaan.

(V. b. Ver. St.-Sovj.-Unie 5450 B.; Leen- en Pachtwet 5139 A.)

B. TURKIJE — Weermacht - Mutatie legerleiding —

17 Jan. — Ingevolge het aftreden van generaal Tsjakmak als chef van den Generalen Staf van het Turksche leger, werd generaal Orbay als diens opvolger benoemd. Kiasim Orbay werd in het jaar 1886 te Izmir geboren. In 1906 beëindigde hij zijn opleiding aan de academie van den generalen staf. Daarop werd hij een jaar voor verdere militaire vorming naar Duitschland gezonden. Op den dag van de bezetting van Istanboel in 1920 door de Geallieerden sloot hij zich aan bij de vrijheidsbeweging van Kemal Ataturk in Anatolië. Hij bekleedde talrijke commando-functies, o.a. was hij opperbevelhebber van de gendarmerie. In 1941 maakte Orbay een reis naar Engeland om de oorlogsindustrie aldaar te bestudeeren.

C. VER. STATEN — William Vanderbilt overleden —

17 Jan. — In den leeftijd van 65 jaar overleed op 7 Januari te New-York de bekende multimillionnair William Vanderbilt.

— Begrooting 1944-'45 —

17 Jan. (D.N.B.) — Reuter meldt uit Washington dat president Roosevelt op 13 Januari in zijn begrootingsboodschap aan het congres een begrooting heeft voorgelegd van 100 milliard dollar. Dit geweldige bedrag vormt de uitgave der unie voor het belastingjaar, dat op 30 Juni 1945 eindigt. In zijn boodschap heeft Roosevelt verklaard, dat hij er van overtuigd is, dat de periode, waarop de begrooting betrekking heeft, de „meest kritieke in de geschiedenis der Ver. Staten" zal zijn. Roosevelt zeide in zijn boodschap volgens den Britschen berichtendienst o.a. nog, dat van de totale begrooting van 100 milliard dollar naar schatting 90 milliard voor oorlogsuitgaven bestemd is. Deze schatting is gebaseerd op de veronderstelling dat de oorlog nog het geheele op 30 Juli 1945 eindigende begrootingsjaar zal voortduren. Voorts verklaarde hij dat nieuwe oorlogsbelastingen noodzakelijk waren. Men moet het feit onder het oog zien, zoo zeide hij, dat de nalatigheid, tot dusver niet voor een toereikend belastingprogram gezorgd te hebben, de moeilijkheden die een handhaving van de economische stabiliteit met zich medebrengt, nog verhoogd heeft. Naar Roosevelt tenslotte nog zeide, zal de openbare schuld tot en met 30 Juni 1944 $ 198 milliard bedragen en in 1945 zelfs $ 258 milliard.

(V. b. Begrooting 1943-'44 5385)

D. IJSLAND. — Opheffing der bondsacte met Denemarken —

18 Jan. — Het IJslandsche Alting is, naar het Zweedsche Telegraafagentschap uit Reykjavik meldt, op 10 Januari in gewone zitting bijeengekomen. De regeering diende een wetsontwerp in, waarin een republikeinsche grondwet ingevoerd en de bondsacte van Denemarken opgeheven wordt. Op IJsland gevestigde Denen zouden echter tot nader order met de IJslandsche burgers gelijkgesteld worden.

(V. b. Verh. t. Denemarken 5504 I.)

E. SPORT — Schaken - Dr. Aljechin niet krankzinnig

Naar de „Brüsseler Zeitung" van 7 Januari d.d. 6 Januari uit Madrid wordt medegedeeld, heeft de Spaansche schaakbond aan Aljechin toestemming verleend om in geheel Spanje simultaanvoorstellingen te geven tegen Spaansche schaakspelers. Voorts heeft de Spaansche schaakbond aan Aljechin opdracht gegeven de redactie van het Spaansche schaaktijdschrift „Ajedrez Espanol" te reorganiseeren en te verbeteren. Dit telegram zou er dus op wijzen, dat het met de ernstige geestesstoring, waarvoor Aljechin in een gesticht bij Madrid zou zijn opgenomen, nog al losloopt.

(V. b. Aljechin 5771 A.)

F. LANDBOUW — Mais - Wereldproductie —

17 Jan. — Het Internationale Landbouwinstituut raamt het wereldareaal van mais in 1942 op 76.4 mill. ha. tegen gemiddeld 77.8 mill. ha. in de jaren 1935-39. In de verschillende werelddeelen werden de volgende hoeveelheden geoogst: (in mill. ton)

	1941 (of 1941-42)	Jaarl. gemidd. 1924-38
Europa	16.8	18.5
Sovjet-Rusland	—	3.5
Noord- en Midden-Amerika	70.7	55.6
Zuid-Amerika	16.5	15.1
Azië (zonder China en een deel van Indië)	10.0	8.0
Afrika	6.3	5.3
Australië en Oceanië	0.4	0.2
	120.7	106.2

Van de wereldproductie van mais komt slechts een klein gedeelte in den internationalen handel. In de jaren 1936 tot 1940 daalde de wereldhandel in mais van 10 tot 4% der oogstopbrengsten. Argentinië exporteerde in 1939-40 3.2 mill. ton, in 1940-41 1.9 mill. ton, in 1941-42 0.55 mill. ton en in 1942-43 0.22 mill. ton. De maisuitvoer der V. S. bedroeg in 1938 3.7 mill. ton, in 1939 0.82 mill. ton en in 1940 0.97 mill. ton. Van de Europeesche landen had Roemenië den grootsten maisexport; deze beliep in 1939 0.51 mill. ton en in 1940 0.56 mill. ton, doch is sindsdien voortdurend gedaald. (Econ. Nieuws)

(V. b. Mais 5604 D.)

G. GRONDSTOFFEN — Koper - Na-oorlogsche problemen —

17 Jan. — Het blad „Basler Nachrichten" meldt omtrent een waarschijnlijk groote beperking van de koperproductie na den oorlog o.m. het volgende. De wereldproductie van koper, welke in de laatste vredesjaren ca. 2 mill. ton per jaar bedroeg, is sinds het uitbreken van den oorlog tot boven 3 mill. ton gestegen. De Europeesche productie die vroeger 150.000 ton bedroeg, terwijl 450.000 ton moest worden ingevoerd, wordt tegenwoordig op minstens 200.000 ton geraamd. Aan de spits der koperlanden staan de V. S. met een productie van 1.27 mill. ton, gevolgd door Chili met 0.5 mill. ton, Canada met 0.36 mill. ton, Rhodesië met 0.25 mill. ton, Belgische Congo met 0.18 mill. ton en Sovjet-Rusland met 0.16 mill. ton.

De winning van koper uit schroot bedraagt tegenwoordig 800.000 tot 1 mill. ton per jaar. Tezamen met de gewonnen hoeveelheden nieuw koper komt men dus tot een totale productie van 4 mill. ton. Zelfs wanneer men in aanmerking neemt, dat in de eerste jaren na den oorlog belang-

rijke hoeveelheden noodig zullen zijn voor den wederopbouw, lijkt het onwaarschijnlijk, dat op den duur het verbruik de productie zal kunnen bijhouden. Een belangrijke inkrimping van de productie is onvermijdelijk en naar het zich laat aanzien, zullen in hoofdzaak de Amerikaansche kopermijnen hiervan den weerslag ondervinden, die eerst tijdens den oorlog in gebruik zijn genomen, aangezien deze slechts bij de huidige prijzen rendabel zijn. (Econ. Nieuws)
(V. b. Koper 5700 H.)

A. ZOOLOGIE — De mustang in het Noord-Amerikaansche steppegebied —

18 Jan. — Aan de N.R.Crt. ontleenen wij het volgende:
In de Vereenigde Staten is de neiging te constateeren bij het terugzien naar de eigen geschiedenis te schematiseeren, te romantiseeren en te idealiseeren. Legendevorming is in de Vereenigde Staten merkwaardig snel opgetreden ten aanzien van een nog jong verleden van groote deelen des lands, waarin het leven afweek van dat in het Noord-Oosten van de Unie en in Europa. „Het oude Zuiden, zooals dit tot 1865 bestond, is in de traditie een land geworden, zooals dit in werkelijkheid nooit bestaan heeft; de bevolkingsgrens, de „frontier", werd geïdealiseerd op een historisch niet te verantwoorden wijze; het „Verre Westen" werd in de tweede helft der negentiende eeuw een „Wild West", dat nog heden ten dage in stuiversromans en op het bioscoopdoek leeft in een trant, even populair als historisch onwaar". Aldus leidt dr. A. N. J. den Hollander in De Gids een artikel in over De „mustang" en zijn sociale beteekenis in het steppegebied van Noord-Amerika.
De mustang, waarvan een ontzaglijk groot aantal de boomlooze vlakten van het Westen van Noord-Amerika bewoonde eer de blanken onder deze kudden dezelfde verwoesting aanrichtten als onder de bisons, behoort tot den traditioneelen inventaris van het Wilde Westen. De mustang, die niet tot de Amerikaansche fauna behoort, had er langen tijd een zeer belangrijke sociale functie. Voor de komst der Spanjaarden kwam het paard nergens voor.
Van de paarden die Cortez in 1519 naar het vasteland had meegebracht, spoedig gevolgd door verderen invoer, zijn er enkelen ontsnapt, kregen soms de vrijheid indien zij niet goed bruikbaar waren of werden gestolen. In ieder geval kwamen reeds in het midden van de zestiende eeuw in Mexico verwilderde paarden voor: de stamvaders en stammoeders van den Noord-Amerikaanschen mustang. Ongeveer 250 jaar na de landing van Cortez waren overal verwilderde paarden te vinden, van de Sierra Madre in Mexico tot in de grasvlakten van Alberta, van de Stille Zuidzee tot in Illinois. Ze leefden in groepjes van eenige tientallen onder leiding van een hengst. die zich stipt wist te doen gehoorzamen tot een jonger dier hem verdrong. Het talrijkst werden de mustangs in het Zuidelijke deel van het prairie- en steppegebied, waar natuur en milieu het gunstigst waren. In de jaren twintig dezer eeuw waren er nog vele duizenden wilde paarden in het Noord-Westen, waarschijnlijk afstammelingen van verwilderde „ranch"-paarden uit later tijd, afwijkend van het oorspronkelijke type mustang.
De Indianen waren al spoedig meesters in het vangen en temmen. Zij kenden in hun nomadenbestaan slechts den hond, die als pakdier en om vrachten te sleepen slechts weinig hulp bood. Het paard was dus een uitkomst, die vergrooting van het bezit veroorloofde en de bewegingsvrijheid vergrootte. De jacht op bisons werd vergemakkelijkt en het paard zelf werd een middel tot schatvorming, schiep maatschappelijken afstand en leidde tot geheel nieuwe betrekkingen tusschen de stammen. „De wapenen van den prairie-Indiaan, zijn lans, boog met pijlen, lasso en schild, waren voortreffelijk geschikt voor de oorlogvoering te paard en maakten hem, tezamen met zijn terreinkennis, oriëntatievermogen, rijkunst, sluwheid, stoutmoedigheid en wreedheid tot den grimmigen vijand, die hij voor den uit het Oosten naderenden blanke zou blijken te zijn.
Wanneer de prairiestammen het paard leerden kennen is niet nauwkeurig vast te stellen. Bij benadering meent dr. den Hollander te kunnen zeggen, dat de verbreiding van het paard en de Indiaansche ruiterkunst in 1784 haar beslag had gekregen.
Zelfs de literaire fantasie heeft de ruiterkunst der prairie-Indianen niet kunnen overdrijven. Bij de Comanchen, algemeen bekend als de beste ruiters van Noord-Amerika, heeft men een dier zien vangen en berijdbaar maken in een uur tijds. Bekend is dat een met pijl en boog, schild en lans van 4.5 m. bewapende prairie-Indiaan in staat was zich terzijde van zijn galoppeerend paard te laten afglijden, zich met een hiel op den rug van het — vaak ongezadelde dier — vast te houden en zoo, zelf bijna geheel bedekt, onder den hals van zijn paard door, zijn vijand te bestoken met pijlen en lans.
Behalve aan de natuurlijke uitzwerming van het verwilderde paard is de verbreiding van den mustang noordwaarts ook door roof tot stand gekomen. Roof van Spaansche haciendapaarden was lievelingsbezigheid van de sterke stammen naast het Spaansche gebied en toen de voorhoeden der Anglo-Amerikanen in het Westen verschenen, werden raids op Mexicaansche veebezitters een voordeelige sport. Een slothoofdstuk uit de geschiedenis van de verbreiding van het paard van Spaansche afstamming speelt op de beroemde Chisholm Trail. Na den burgeroorlog dreven de cowboys van Texas hierlangs millioenen runderen maar ook honderdduizenden wilde of half wilde „range" paarden. Waarom werden er in het Westen eigenlijk nog paarden gekocht of gestolen? Voornamelijk omdat de mustang in het algemeen een inferieur dier was, al wil de traditie dit ook anders. De nakomelingen der Spaansche paarden waren er in de verwildering niet op vooruit gegaan: het waren kleine dieren geworden met ver van onberispelijke vormen. Een bevoegd beoordeelaar noemt den mustang alleen dan goed als zij door een Indiaan gehouden, verwaarloosd en ruw gereden wordt; in het bezit van een blanke toonde hij zich humeurig, koppig en boosaardig, moeilijk te berijden en steeds gevaarlijk, òf hij ontaardt tot een vetten, luien, kortademigen klepper. Het goede leven bederft den mustang. Zijn beste kwaliteiten, taaiheid, kwiekheid en intelligentie — komen te voorschijn onder ongunstige omstandigheden.
Toen de veeteelt in het Westen zich verder ontwikkelde, de blanke bevolking toenam, de natuurlijke weide meer waarde kreeg, huurden de ranchers wel „mustangers" om de resten van de wilde paarden te verdelgen, die het goede gras wegvraten en ook honderden goede rijpaarden weglokten en bedierven. De vernietiging van duizenden wilde paarden in het bergland van het Noordwesten begin in 1920. Vijf abattoirs slachtten de „schadelijke" dieren en conserveerden het vleesch in blik, voor hondenvoer en voor export naar Europa: het slothoofdstuk van den Noord-Amerikaanschen mustang.

B. SCHEEPSBOUW — Vredesplannen der Amerikaansche reeders; prijsdaling oude schepen —

17 Jan. — Verschillende Amerikaansche reederijen zullen, bij toestemming van de overheid, nog dit jaar beginnen nieuwe schepen naar eigen ontwerp te bestellen. Zij beschikken o.m. over een vordering t.o.v. de regeering van $ 300 mill. op grond van verkochte, gecharterde of verloren schepen. De nieuwe passagiersschepen zullen 19 knoopen loopen en 300 passagiers kunnen vervoeren. Vakkringen meenen, dat de Liberty-schepen zullen worden verschroot of aan andere naties als vrachtschepen worden afgestaan. De prijsdaling op de markt voor gebruikte schepen duurt voort. De hoogste prijs werd midden 1942 bereikt, welke prijs 800% boven het vóóroorlogsche niveau lag. Onlangs trad een prijsdaling van 40% in. Een Zweedsch schip van 7150 B.R.T. dat midden 1942 425.000 kronen opbracht, werd nu voor 265.000 kronen verkocht. De oorzaak hiervan is de groote nieuwbouw; de oudere schepen zijn hierdoor op den duur niet rendabel. (Econ. Nieuws)
(V. b. Scheepsbouw 5774 C.)

C. SPORT — Athletiekwereldrecords —

18 Jan. — Naar de Off. Mededeelingen van de N.A.U. berichten, heeft de I.A.A.F. een groot aantal prestaties als wereldrecords erkend. De Zweed Hardmo neemt op de lijst de eerste plaats in. Hij bracht de volgende records op zijn naam in het snelwandelen: 2 Eng. mijl 13 min. 5.2 sec. te Orebro 26-9-'43; 3000 m. 12 min. 2.2 sec. te Stockholm 8-9-'43; 5000 m. 20 min. 31.6 sec. te Malmö 4-9-'43; 10.000 m. 42 min. 47.8 sec. te Mariestad 19-9-'43; Verder komen op de lijst voor: hardloopen: 1 Eng. mijl A. Andersson (Zweden) 4 min. 2.6 sec. te Gothenburg 1-7-'43; 1500 m. A. Andersson (Zweden) 3 min. 45 sec. te Gothenburg 17-8-'43; Horden: 120 yards: F. Wolcott (Amerika) 13.7 sec. te Philadelphia 29-6-'41; 440 yards: R. Cochrane (Amerika) 52.2 sec. te Des Moines 25-6-'42; 110 m. F. Wolcott (Amerika) 13.7 sec. te Philadelphia 29-6-'41. Snelwandelen: 10 Eng. mijl: F. J. Redman (Engeland) 1 u. 14 min. 30.6 sec. te Londen 26-5-'43; 20 Eng. mijl: H. Olssen (Zweden) 2 u. 41 min. 7 sec. te Boras 15-8-'43; 30 Eng. mijl: F. Cornet (Frankrijk) 4 u. 24 min. 54.2 sec. te Parijs 11-10-'42; 30.000 m. H. Olsson (Zweden) 2 u. 28 min. 57.4 sec. te Boras 15-8-'43. Polsstok: C. Warmerdan (Amerika) 4.77 m. te Modesto 23-5-'42. De dameslijst vermeldt op de nummers horden en hoogspringen den naam van onze landgenoote F. E. Blankers-Koen met resp. 11.3 sec. te Amsterdam 20-9-'42 en 1.71 m. te Amsterdam 30-5-'43 en tenslotte de 3 × 800 m. estafette met 7 min. 15.8 sec. te Parijs 3-10-'43 door de Fransche nationale ploeg (Delepine, Loubet en Dufour).
(V. b. Wereldrecords 5425 C.)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Zwaartepunt van den strijd in het Oosten naar het Noorden verplaatst - Novgorod ontruimd - Overzicht slag bij Witebsk - Luchtaanvallen op Klagenfurt, Berlijn en Maagdenburg - Zware luchtaanval op Londen - 36.500 br.t. geallieerde handelstonnage vernietigd —

OOSTELIJK FRONT.

22 Jan. — De militaire correspondent van het D.N.B. deelde 15 Januari mede, dat de groote winterslag in het Oosten ten gevolge van het stagneeren van het bolsjewistische offensief in den Zuidelijken en den centralen sector, zooals verwacht werd was overgeslagen op het Noorden van het front. De bolsjewistische aanvalsactie is op twee plaatsen ingezet:

1. In het gebied ten Noordwesten van het Ilmenmeer in de richting van Novgorod, waar zij trachten een doorbraak tot stand te brengen. en 2. uit het gebied van Oranienbaum, met als eerste zichtbare doel hier de Duitsche strijdkrachten te binden. Als totaaldoel van de thans begonnen operaties in het Noorden zal men wel de grens der Oostzeelanden moeten aannemen.

Op 18 Januari meldde de Berlijnsche correspondent van het Alg. Handelsblad: Zoowel door de sterkte van de door de Sovjetlegerleiding in den strijd geworpen eenheden als door de krachtige Duitsche tegenmaatregelen kregen de gevechten een dusdanig fel karakter, dat van Duitsche zijde reeds van een nieuw zwaartepunt in den strijd werd gesproken, en op het oogenblik is de situatie in dit gebied nog slechts zoo, dat, wat de felheid van den strijd betreft, deze sector als zwaartepunt op één lijn gesteld kan worden met de sectoren Newel—Witebsk, het penetratiegebied ten W. van Kief en Sjitomir en de groote bocht van den Dnjepr. Daar echter tegelijkertijd met de uitbreiding van den strijd tot het noordelijkste deel van het Oostelijk front de druk in de zuidelijke sectoren merkbaar afnam en de verdediging van de Duitsche posities tusschen Ilmenmeer en Leningrad scheen op te wegen tegen de aanvallen der Sovjets, is het totale beeld van de situatie in de Sovjet-Unie niet ingrijpend gewijzigd.

De A.N.P.-correspondent schreef 19 Januari: De stabilisatie van den toestand komt het sterkst tot uiting in de groote Dnjeprbocht, waar de door von Manstein genomen tegenmaatregelen, het roode leger een halt hebben toegeroepen. Echter ook de pogingen van den tegenstander, het penetratiegebied ten Westen van Kief, stuiten op toegenomen tegenstand der Duitschers, hoewel vooral in het Westen, bij Sarny, de bolsjewisten nog sterken druk blijven uitoefenen. In de Noordelijke sectoren, van Witebsk tot Leningrad, hebben de Duitschers tot dusver met succes aan de aanvallen van de Sovjets het hoofd kunnen bieden. In het bijzonder in de moerassige gebieden tusschen het Ladoga- en het Ilmenmeer hebben de Duitschers ruimschoots tijd gehad, met het oog op de te verwachten aanvallen sterke verdedigingslinies in te richten. die aan Duitsche zijde de verwachting wettigen, dat zij aan alle aanvallen weerstand zullen bieden.

Op 20 Januari schreef de militaire correspondent van het D.N.B., dat het Sovjet-winteroffensief met de verplaatsing van het zwaartepunt naar den Noordelijken sector en in het gebied van Resjitza, zijn tweede stadium was ingegaan. Door op massale wijze infanterie in den strijd te werpen met een steun van artillerie, die zelfs voor bolsjewistische verhoudingen enorm genoemd moet worden, moet vanuit de gebieden van Novgorod en Oranienbaum tegen de Duitschers een tangbeweging ondernomen worden. De ontruiming van Novgorod, op 20 Januari in het weermachtbericht medegedeeld, leidt echter aan Duitsche zijde tot een zoodanig gladstrijken van het front, dat van dit bolsjewistische plan niet veel over zal blijven.

Vervolgens ontleenen wij aan het weermachtbericht van 21 Januari: In den sedert den 13en December voortdurenden grooten afweerslag in het gebied van Witebsk hebben Duitsche onder opperbevel van Generaloberst Reinhardt staande troepen de door de Sovjets nagestreefde doorbraak door het front, waarbij meer dan vijftig infanteriedivisies en talrijke pantserformaties in den strijd gebracht werden, in harde gevechten verijdeld en den vijand zeer zware verliezen toegebracht. Tot den 18en Januari 1944 verloren de bolsjewisten in dezen frontsector meer dan 40.000 dooden. Het aantal gewonden bedraagt een veelvoud daarvan. 1203 vijandelijke tanks en 340 stukken geschut werden vernietigd of buitgemaakt.

ZUIDELIJK FRONT.

22 Jan. — Over den toestand aan het Zuid-Italiaansche front schreef de militaire correspondent van het D.N.B., Martin Hallensleben op 20 Januari o.m.: Terwijl de voornaamste gevechten van deze maand in den tijd van 5 tot 16 Januari zich afspeelden in het gebied ten Noordwesten van Mignano en ten Noordwesten van Venafro, met het doel, om het belangrijke bastion Cassino te veroveren, viel het vijfde leger op 18 Januari ten Oosten van de Golf van Gaeta de Duitsche stellingen aan. De Amerikanen slaagden er in, het door de Duitsche troepen ontruimde plaatsje Minturno te bezetten. Aan de Garigliano moesten de Amerikanen, ook hier weer iedere duimbreed gronds met de zwaarste, bloedige offers betalen.

Van Duitsche zijde rekent men op grond van voortdurende waarneming van de groote vijandelijke voorbereidingen, op een uitbreiding en intensiveering van de krijgsoperaties en wel zoowel in het gebied van de Westkust alsook in het gebied dat vlak voor Cassino gelegen is. De jongste stormloop op dezen sector was de negende aanvalsgolf sedert de ontruiming van Napels op 2 October 1943. Hieruit blijkt hoe sterk de verdedigingskracht der Duitschers is, want in vijftien weken van strijd is de vijand er slechts in geslaagd het front in totaal 30 kilometer naar het Noorden te verschuiven.

LUCHTOORLOG.

17 Jan. — Een aanval van Amerikaansche bommenwerpers was den 16den Januari gericht op Zuid-Duitschland. In Klagenfurt ontstonden schade aan gebouwen en verliezen aan menschenlevens. Door strijdkrachten der luchtverdediging werden achttien vijandelijke vliegtuigen, voor het meerendeel bommenwerpers, neergeschoten.

21 Jan. — Op den avond van den 20sten Januari ondernamen Britsche bommenwerpers een aanval op Berlijn, die ten gevolge van den afweer niet tot een geconcentreerde uitwerking kwam. Er ontstonden verliezen aan menschenlevens en schade aan woonhuizen inzonderheid in arbeiderswijken. 38 Britsche bommenwerpers werden neergeschoten. Eenige vijandelijke vliegtuigen wierpen bommen in West-Duitschland. Boven de bezette Westelijke gebieden en boven de Noorsche kust verloor de vijand nog elf vliegtuigen.

22 Jan. — Formaties Britsche bommenwerpers vlogen in den afgeloopen nacht boven het Noordwest-Duitsche en Midden-Duitsche Rijksgebied. De onmiddellijk krachtig ingrijpende Duitsche luchtverdediging verhinderde hun geconcentreerde aanvallen te ondernemen. In enkele plaatsen, vooral in Maagdenburg, ontstonden geringe verliezen aan menschenlevens en schade in woonwijken. Volgens de totdusver ontvangen rapporten werden 61 Britsche bommenwerpers vernietigd. Bovendien verloor de vijand overdag boven de bezette gebieden in het Westen 7 vliegtuigen. Sterke formaties van de Duitsche luchtmacht vielen in den nacht van 21 op 22 Januari in verscheiden golven Londen aan. Talrijke zware branden werden waargenomen.

ZEEOORLOG.

17 Jan. — Duitsche duikbooten hebben in het Noorden van den Atlantischen Oceaan, in de Middellandsche Zee en in de Zwarte Zee vijf schepen met in totaal 36.500 B.R.T., drie torpedobootjagers en twee duikbooten tot zinken gebracht. Drie andere schepen werden getorpedeerd en twee vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.

WESTELIJK FRONT.

22 Jan. — De Duitsche weermachtsberichten van 20 en 21 Januari deelden mede, dat Duitsche batterijen vèrdragend geschut doelen aan de Engelsche Kanaalkust beschoten. In Deal werden branden waargenomen.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5808 A.)

B. JAPAN — Luchtslag boven Nieuw-Brittannië —

19 Jan. — Nadat in een luchtslag bij Rabaul volgens een mededeeling van het Japansche hoofdkwartier reeds 62 der aanvallende vliegtuigen door den Japanschen afweer waren vernietigd op 14 Januari, werd op 17 Januari wederom een zwaren luchtslag boven dit gebied geleverd. Door het geconcentreerde vuur van Japansche jagers, oorlogsschepen en luchtdoelgeschut werden, naar het Japansche hoofdkwartier meldt, van de 200 vijandelijke vliegtuigen, die Rabaul aanvielen, er 102 neergeschoten. Van 17 vliegtuigen kon de vernietiging niet worden bevestigd. De Japansche jagers schoten 87 toestellen neer, de oorlogsschepen en het luchtdoelgeschut 15. De Japanners verloren twee transportschepen, die tot zinken werden gebracht.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5808 B.)

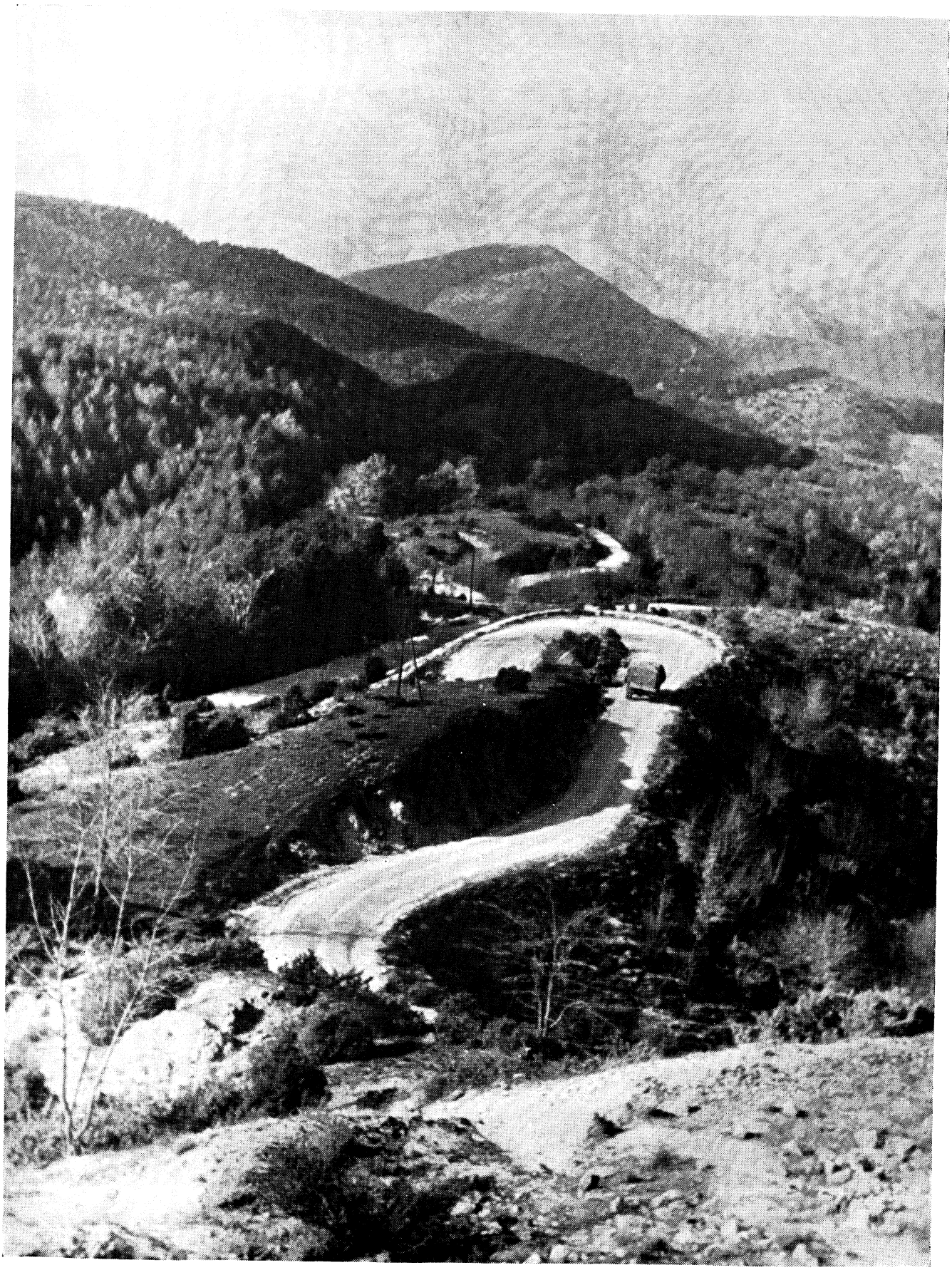

(foto P. K. Engel/Holland)

Het bergterrein in Zuid-Italië, alwaar thans hevige ge-

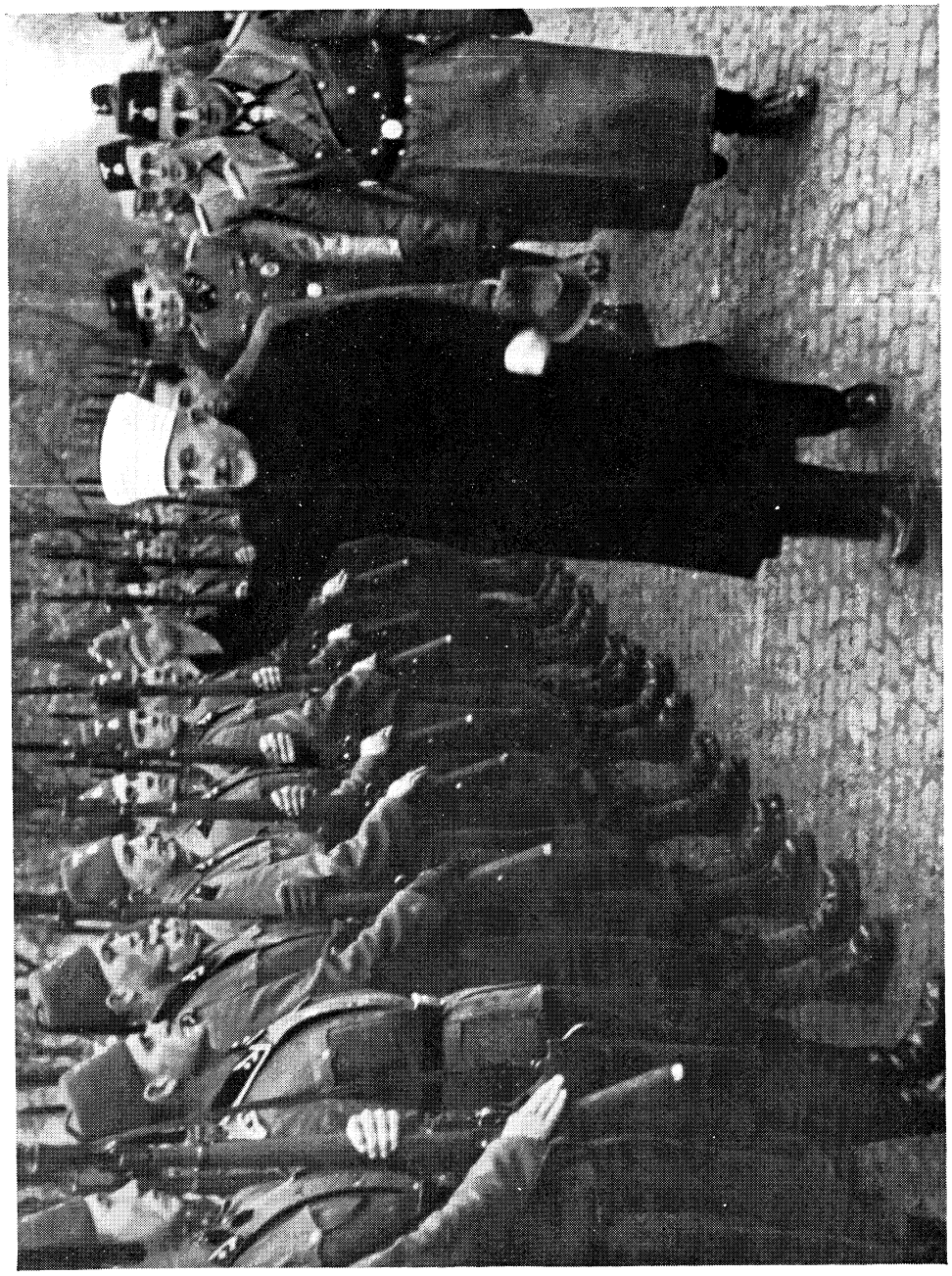

De Groot-moefti van Jeruzalem tijdens een inspectie van Bosnische vrijwilligers.

(foto P.K. Goesling/B.P.B.Z.)

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 1 JANUARI - 28 FEBRUARI 1942

1 Jan. — Nieuwjaarsboodschap van Hitler. Britten ontruimen Serawak. Feodosia door Duitsche luchtmacht bestookt.
2 Jan. — Pantsergevechten bij Agedabia in Lybië. Wavell chef der Geallieerde strijdkrachten in O.-Azië. Dr. van Mook luitenant-generaal van Ned. Oost-Indië.
3 Jan. — Japanners bezetten Manilla. In Nederland wordt het onttrekken van ingezamelde goederen met den dood bestraft.
4 Jan. — Japanners vallen vliegveld op Noord Nieuw-Guinea aan. Sovjets ontketenen nieuwe aanvallen. In Nederland vleeschrantsoen verlaagd van 300 tot 250 gr. per week.
5 Jan. — Zware Japansche aanvallen op Philippijnsch schiereiland Balanga. Nieuwe Japansche landing op Malakka. Ir. Mussert spreekt te Berlijn.
6 Jan. — Japansche luchtraids boven Philippijnen. Fransch staatsman Paringaux vermoord. Wavell vestigt hoofdkwartier der Geallieerden te Batavia. Luit.-gen. Van Mook te Canberra.
7 Jan. — Zeeslag in de Pacific. Portugeesche troepen naar de Kaap Verdische eilanden. Technische Hoogeschool van Delft bestaat 100 jaren.
8 Jan. — Op de Krim gelande Sovjettroepen vernietigd. Onlusten in Iran en Irak. Gouverneur-Generaal van Ned. O.-Indië naar Australië. Indische effecten niet meer toegelaten als onderpand. Particuliere cursussen moeten aangemeld worden in Nederland.
9 Jan. — Duitsche artillerie beschiet Leningrad. Kwala Loempoer door Japan bedreigd. In Nederland een ei voor minderjarigen beschikbaar gesteld.
10 Jan. — Britten trekken zich op Malakka terug. Letterkundige prijzen voor Eekhout, Sinninghe en Brouwer. In Nederland verordening verschenen betreffende ontslag, benoeming en overplaatsing van hoogleeraren.
11 Jan. — Havenwerken van Feodosia bestookt. Japansche troepen geland op Ned. Borneo en Celebes. Klata Loempoer door Japanners bezet. Kerstmarsch W.A., N.S. V.O., P.O. en Jeugdstorm.
12 Jan. — Tarakan capituleert. Menado bezet. Britsch gouverneur van Malakka vlucht naar Calcutta. Eerste auditiemiddag van Ned. Omroep voor jonge componisten.
13 Jan. — Britten trekken terug op Singapore. Duitsch Landgerecht in Nederland straft met twee jaar tuchthuis wegens verspreiden van berichten van verboden zender.
14 Jan. — Vliegveld bij Menado in Japansche handen. Dr. Van Mook te San Francisco. Veerdienst Enkhuizen—Stavoren wegens ijsgang tijdelijk gestaakt.
15 Jan. — Haven van Balik Papan door Japanners gebombardeerd. De stad Malakka bezet. Luchtaanvallen op de Molukken. In Nederland goedkeuring van Departement op drukwerkorders vereischt. Zinken centen, h. stuivers, stuivers, dubbeltjes en kwartjes.
16 Jan. — Japan zet opmarsch op Malakka voort; luchtaanvallen op de Molukken. Dr. H. Fischböck hoofd der Duitsche prijsbeheersching. Duikbooten vallen Long Island aan.
17 Jan. — Clark Kerr volgt Cripps op als Britsch gezant in Moskou. Sjoerdje Faber en Bosman winnen Elfmerentocht.
18 Jan. — Gaullistische torpedojager dringt Spaansche baai binnen en sleept drie koopvaarders der Asmogendheden weg. Ruim 12.000 schaatsenrijders naar Marken.
19 Jan. — Militaire conventie tusschen Duitschland, Japan en Italië. Japansche landing bij Ologapo. Bommen op Ambon, Celebes en Sumatra.
20 Jan. — Feodosia op de Krim door Duitschers heroverd. Japanners bezetten Tavay in Birma. Premier van Birma gearresteerd. In Nederland op Maandag, Woensdag en Donderdag in restaurants ongeschilde aardappelen.
21 Jan. — Verbitterde gevechten in Johore. Japansche troepen bezetten spoorweg naar Singapore. Japansche luchtaanval op Rabaul (N. Guinea). Mr. Schokker opent te Apeldoorn cursus voor prijscontrôle.
22 Jan. — Agedabia in Duitsche handen. Generaal Rommel onderscheiden. Japanners rukken op naar Moulmein. De Minahassa bezet door de Japanners. S. de Groot uit Weidum wint Elfstedentocht in recordtijd van 8 u. 44 min. Ned. Kultuurkamer opgericht. Persgilde opgericht. 28 dooden bij Britschen luchtaanval in O. des lands.
23 Jan. — Japanners landen op Nieuw-Brittannië. Uitzonderingstoestand in Protectoraat opgeheven. Japansche troepen op 70 km van Rangoon. Singapore gebombardeerd. Vergunning vereischt in Nederland voor spaarzegel- en betaalzegelkasbedrijven. Cursussen voor onderwijskrachten ter vernieuwing onderwijs en opvoeding. G. J. Teunissen directeur Ned. Bioscoopbond.
24 Jan. — Duitsche duikbooten brengen in Amerikaansche wateren 18 koopvaarders tot zinken. N.S.N.A.P. (Dr. Van Rappard) sluit zich bij N.S.B. aan. Luchtbeschermingsplicht ingevoerd.
25 Jan. — Japanners landen te Balik Papan en Kendari. Britsche gepantserde divisies in Lybië vernietigd. Australië mobiliseert binnenlandsch leger.
26 Jan. — Thailand verklaart oorlog aan Engeland en V. S. Portugeesche troepen naar Timor. Gen. Wavell in Birma. IJslandsche regeering afgetreden. Duitsche staatssecretaris van Justitie Dr. Freisler in Nederland.
27 Jan. — Resolutie aangenomen door Zuid-Amerik. staten te Rio. Japanners vallen Johore-Bahroe aan. Churchill stelt portefeuillekwestie en dreigt met aftreden. Circulaire van Ned. min. van Binnenl. Zaken over aardappelen en boonen in parken en plantsoenen.
28 Jan. — Felle Japansche luchtaanvallen op de Molukken. Japansche opmarsch op Celebes. Verlenging 48-urige werkweek in de V. S. Amerikaansche troepen in N.-Ierland geland. Britsche aanval op Rotterdam eischt 24 dooden, 4 vermisten, 61 gewonden.
29 Jan. — Rommel herovert Benghasi en wordt bevorderd. Japansche luchtaanval op Amboina. Bolsjewisten op Krim afgeslagen. Brazilië verbreekt betrekkingen met Asmogendheden. Vrij vervoer van invalide oudstrijders in Ned. trams en spoorwegen.
30 Jan. — Ecuador verbreekt betrekkingen met Asmogendheden. Britsch Lagerhuis spreekt met 464 tegen 1 st. vertrouwen in Churchill uit. Hasselman commandant voormalige Ned. weermacht.
31 Jan. — Japansche troepen bezetten Sambas op Ned. Borneo. Uruguay, Paraguay, Bolivia en Peru verbreken diplomatieke betrekkingen met Asmogendheden. Reizigersdienst Ned. Spoorwegen ingekrompen. Nieuwe bovenkleeding tegen inlevering van oude beschikbaar gesteld.
1 Febr. — Quisling vormt nieuwe Noorsche regeering. Japanners belegeren Singapore. Maelmein in Japansche handen. In Nederland bedrijfsorganisatie opgericht voor zuivel, margarine, vet en olie. Verkoop damesvilthoeden verboden.
2 Febr. — Japansche landing op Ambon. Artillerieslag om Singapore begonnen. Zeegevecht bij Marshall-eilanden. Aanmelding van Pers- en Theatergilde bij Ned. Kultuurkamer. Comm. Posthuma naar Ned. Landstand overgegaan.
3 Febr. — Kabinetscrisis in Egypte; Wafdleider Nahas Pasja premier. Japanners bombardeeren Soerabaja. Namen van levende leden van Oranje voor straten, gebouwen e.d. verboden.
4 Febr. — Japanners bezetten Paan in Birma. Levendige gevechtsactiviteit aan het Oostfront. Britten ontruimen Derna. Aantal dooden door Britschen luchtaanval op Rotterdam tot 71 gestegen.
5 Febr. — Soerabaja weer gebombardeerd. Australië in Britsch oorlogskabinet vertegenwoordigd. Diphtherie-epidemie in Noord-Brabant.
6 Febr. — Duitsche artillerie beschiet Leningrad. Duitsche tegenaanvallen bij Koersk. Nieuwe richtlijnen geldelijk beheer bij P.T.T.
7 Febr. — Hoofdkwartier stafchefs V. S. en Engeland in Washington. Egyptisch parlement ontbonden. Muntok en Palembang gebombardeerd. Aflevering van aardappelen op Zondag. Militaire laarzen uit Duitschland voor herstelling in Nederland.
8 Febr. — Japanners landen op eiland Singapore. Dr. Todt omgekomen. Ain al Gazala in N.-Afrika bezet door Astroepen. In Nederland aardappelenrantsoen verlaagd; aanvulling door peulvruchten. Gaslooze uren ingevoerd.
9 Febr. — Japanners bezetten vliegveld Tengah op Singapore. Bommen op Batavia en Rangoon. Batavia en Soerabaja geëvacueerd. Techn. Hoogeschool Delft gesloten wegens gebrek aan brandstoffen. Utrechtsche jaarbeurs uitgesteld.
10 Febr. — De Lafayette te Parijs door brand vernield. Prof. Speer opvolger van Dr. Todt. Overgave van Singapore geëischt. Luchtaanval op Port Darwin. Leden van Kultuurraad benoemd.
11 Febr. — Japanners bezetten de Boekit Timah. Singapore gedeeltelijk bezet. Ned. Kultuurraad geïnstalleerd. Communistische agitatoren gefusilleerd.

A. *BIOGRAFIEEN.* —

In 1926 noodigde de Praagsche regeering professor dr. Vojtech Tuka uit, als jurist en specialist van het volkenrecht den Vrede van Versailles en van de Parijsche voorsteden vanuit het oogpunt van het staats- en volkenrecht toe te lichten. Hij weigerde deze opdracht te aanvaarden met de motiveering, dat 'n dergelijke taak niet tot de faculteit der rechten, doch tot die der medicijnen behoorde.

TUKA

„Enkel 'n professor in de psychiatrie is het gegeven, te onderzoeken, uit welke elementen deze psychose samengesteld is...." Tuka was van 1907 tot 1921 professor in het volkenrecht aan de universiteiten van Fünfkirchen en Pressburg. In 1921 nam hij de hoofdredactie van het blad „Slovak" over. Het jaar daarop benoemde de nationalistenleider Hlinka hem tot zijn plaatsvervanger in de leiding der Slovaaksche volkspartij. In dien tijd stichtte hij de Slovaaksche landwacht „Rodobrana", waardoor hij herhaaldelijk met de Praagsche gezagsdragers in scherp conflict geraakte. Wegens ondermijning van het staatsgezag werd hij tot vijftien jaren kerkerstraf veroordeeld. Van 1929 tot 1938 zat hij deze ongewoon harde straf uit. Bij de stichting van den onafhankelijken staat kreeg hij eerst zijn vrijheid weer. In Maart 1939 kwam hij als plaatsvervangend ministerpresident in de regeering; in October van datzelfde jaar nam hij definitief de leiding over. Sedert Mei 1940 behartigt hij tevens het ministerie van Buitenlandsche Zaken. (Telegraaf)

---

12 Febr. — Duitsch eskader passeert het Kanaal. Tsjang-Kai-Sjek te New Delhi. Ned. vice-admiraal Helfrich opperbevelhebber geall. vloot in Stillen Oceaan.
13 Febr. — Amerikaansche troepen naar Curaçao en Aruba. Wapenfabrieken te Leningrad beschoten. Salomons-eilanden gebombardeerd. Quisling bij Hitler. Strenge straffen in Nederland uitgesproken tegen distributie-ambtenaren wegens bonnenzwendel door Duitsch gerechtshof.
14 Febr. — In Duitschland geen jaarbeurzen in 1942. Voorjaarsbeurs in Utrecht afgelast. Vier Nederlanders gefusileerd wegens spionnage. Insignes en uniformen der N.S.B. in diensttijd geoorloofd.
15 Febr. — Japanners landen op Sumatra bij Palembang. Britten (Gen. Percival) in Singapore capituleeren. Japanners bezetten Palembangsch vliegveld en Anambas-eilanden. Aflevering door bierbrouwerijen in Nederland tijdelijk stopgezet.
16 Febr. — Singapore heet voortaan Sjonan(ko).
17 Febr. — Japansche troepen trekken in Birma over Salwien. Totale mobilisatie in Australië. M. Blokzijl benoemd tot gildeleider Persgilde.
18 Febr. — Begin proces van Riom. Mussert spreekt over Arbeidsdienst. Geen stadsbussen meer op Zondag. C. F. Staargaard benoemd tot commissaris der prov. Groningen.
19 Febr. — Den Pasar (Bali) bezet door Japanners. Port Darwin gebombardeerd. Publicatie documenten i.z. Van Kleffens, Fransche gezant De Vitrolles en grensincident te Venlo in 1939.
20 Febr. — Zeeslag in Straat Lombok. Japanners landen op Timor. Eerste Japansche aanval op Mandalay (Birma). Cripps in Britsche oorlogskabinet. Secr.-gen. van Alg. Zaken Frederiks vervangen door Prof. Schrieke.
21 Febr. — Soerabaja en Koepang door Japanners gebombardeerd. Luchtactie boven Batavia. Japansche oorlogsschepen in Golf van Bengalen. Staat van Beleg in Port Darwin. Twee babies te Wapenveld bij Zwolle door koude overleden.
22 Febr. — Groote Duitsche duikbootactie op Atl. Oceaan. Port of Spain aangevallen door Duitsche duikbooten. Rundvet op boterbon in Nederland. Suikerprijs verhoogd met 1 cent per kg.
23 Febr. — Dr. W. Temple aartsbisschop van Canterbury. Aanmeldingsplicht voor werkloozen van 18—40 jaar in Nederland.
24 Febr. — Japanners bezetten Bali. Kustplaats in Californië gebombardeerd. In W.-Indië weer Amerikaansche schepen getorpedeerd. Verbod tot aanneming van verminkte Ned. geldstukken.
25 Febr. — Mislukte aanslag op Von Papen in Ankara. Vier Nederlanders gefusilleerd wegens poging tot aansluiting bij koloniale leger.
26 Febr. — 90 pct. der Indische oliebronnen in Japansche handen. Britsche troepen te New York. Verhoogde straffen in Nederland wegens luisteren naar verboden zenders. Beperking autoverkeer in Nederland.
27 Febr. — P.T.T. in Nederland in nat.-soc. banen. Eenheid brandstoffen extra voor zuigelingen.
28 Febr. — Zeeslag in de wateren van Java. **(V. b. 5801)**

B. HANDEL EN NIJVERHEID — Bevolking en industrieele capaciteit —

De aanvang van de moderne industrie, aldus de Telegraaf, waaraan wij dit artikel ontleenen, wordt algemeen gesteld op de tweede helft der 18de eeuw. In dien tijd ontstond, met name in Engeland, de fabriek, die zich van de werkplaats o.a. onderscheidde door een grooter aantal arbeiders, een scherper verdeeling der functies in het bedrijf en het gebruik van andere krachtbronnen dan de menschelijke lichaamskracht alleen, waardoor een aanmerkelijke stijging der productie kon worden verkregen. Meer dan anderhalve eeuw heeft de industrie zich over de wereld kunnen uitbreiden. Gaat men na tot welke resultaten die expansie heeft geleid, dan blijkt, dat de verdeeling over de werelddeelen hoogst ongelijkmatig is.

Het Zweedsche tijdschrift „Svensk Utrikeshandel" geeft het volgende overzicht, waarbij opgemerkt moet worden, dat de cijfers betrekking hebben op officeele opgaven vóór dezen wereldoorlog, zoodat niet bekend is, in hoeverre zij de huidige werkelijkheid weerspiegelen. Ook kunnen wij niet nagaan, op welke basis de cijfers der industrieele capaciteit (b.v. aantal industrie-arbeiders, aantal P.K., vermogen der stoomwerktuigen e.d.) zijn berekend. Hier volgen de Zweedsche cijfers:

	Bevolking in mill.	Bevolking in %	Ind. cap. in %
Europa (incl. Sovjet-Unie) waarvan	565	26.6	46
Sovjet-Unie	162	7.6	9
Pan-Amerika	271	12.7	45.5
Azië (zonder Sovjet-Rusland)	1125	52.9	7
Australië en Oc.	11	0.5	1
Afrika	154	7.3	0.5
Geheele wereld	2126	100.0	100.0

Europa, hoewel sterk geïndustrialiseerd, wordt, wat de verhouding per hoofd der bevolking aangaat, sterk overtroffen door Pan-Amerika, hetgeen in de practijk zeggen wil de V.S. Europa, de Sovjet-Unie en de V.S. te zamen beschikken over 90% der industriëele capaciteit, terwijl zij slechts een derde van de wereldbevolking herbergen. De overige twee derden der wereldbevolking moeten 't derhalve met een tiende der industrieele capaciteit stellen. Zonder Japan en Rusland bezit Azië, met meer dan 1 milliard menschen, slechts 2% van 's werelds industrieele capaciteit. Canada, Middel- en Zuid-Amerika te zamen nauwelijks 1.5% en Afrika 0.5%! Voor de wereldindustrie hebben deze gebieden wel is waar een enorme beteekenis gehad doch slechts als leveranciers van grondstoffen. Op den duur is niet te verwachten, dat deze „arbeidsverdeeling" tusschen de continenten gehandhaafd zal worden. In vrijwel alle grondstoflanden valt reeds sinds jaren een tendenz op te merken om zelf tot industrieele verwerking der inheemsche grondstoffen over te gaan. De eerste wereldoorlog heeft vele grondstoffenlanden, speciaal in Zuid-Amerika, er toe gebracht te trachten zelf de artikelen te fabriceeren, die niet meer konden worden ingevoerd en voor het weggevallen afzetgebied in den vreemde een compensatie te vinden door de grondstoffen des lands zelf te verwerken. Na 1918 zijn vele dezer bedrijven tegen de hervatte buitenlandsche concurrentie niet opgewassen gebleken — een aanwijzing, dat het zeer onwaarschijnlijk is, dat alle continenten ooit gelijkelijk geïndustrialiseerd zullen zijn — maar andere industrietakken zijn levensvatbaar gebleken.

In dezen oorlog valt eenzelfde ontwikkeling te bespeuren. In Zuid- en Middel-Amerika, Canada, Zuid-Afrika, Mandsjoekwo, om slechts enkele voorbeelden te noemen, wordt met kracht naar verdere industrialisatie gestreefd, ten deele onder aanmoediging der oorlogvoerenden. Anderzijds remt de oorlog deze pogingen, omdat de noodige machines door de oude industrielanden thans niet of moeilijk geleverd kunnen worden. Toch zullen de leidende industrieele continenten er rekening mee moeten houden, dat hun alleenheerschappij steeds meer bedreigd zal worden. Onjuist zou het echter zijn, hieruit te concludeeren, dat de wereldhandel hierdoor uiteindelijk zal afnemen. Integendeel, de ervaring leert, dat juist de sterk geïndustrialiseerde landen voor dezen oorlog een zeer levendig handelsverkeer met elkaar onderhielden, zoo b.v. de V.S. met Europa (speciaal Engeland), Engeland met Duitschland, en niet te vergeten de Continentaal Europeesche staten onderling.
(V. b. Energie 5775 A)

A. NEDERLAND — Financiën - Effectenhandel in 1943 —

24 Jan. — „Keesing's Hoogste en Laagste Noteeringen" publiceeren thans de definitieve beursomzetten in 1943, welke wij hier laten volgen.

Omzetten in ∫ millioen

	1943	1942	1941
Staatsleeningen	909	726	535
Prov. en Gem.	65	60	52
Pandbrieven	70	69	57
Div. & Premieleen.	49	52	60
Totaal oblig.	1.096	906	705

De omzet op de obligatiemarkt — in nominale bedragen — heeft dus de ∫ 1 milliard overschreden en is ∫ 190 millioen hooger dan 1942 en meer dan de helft, nl. ∫ 391 millioen, hooger dan 1941. Vergeleken bij een basis van 100 voor 2 Jan. 1941 bewogen in 1943 de koersindices zich als volgt:

Koersindices 1943

	Laagste	Hoogste	30 Dec.
Staatsleeningen	109.86	114.87	113.73
Prov. en Gem.	112.69	115.65	115.37
Pandbrieven	113.54	113.81	113.81
Tot. obligaties	112.15	114.55	114.30

Op de aandeelenmarkt zijn de omzetten in nominale bedragen in ∫ millioen als volgt:

	1943	1942	1941
Banken	32	34	35
Industrie	131	202	240
Electr. Gas	0.7	6	3
Handel	8	13	17
Mijnbouw	0.4	3	4
Petroleum	1.4	124	65
Rubber	1	37	31
Scheepvaart	2	47	47
Suiker	0.6	39	22
Tabak	0.6	12	8
Thee	0.3	2	2
Div. Cult.	1	4	7
Spoor en Tr.	1	14	16
Diversen	23	20	29
Totaal	205	562	533

De aandeelenomzet is dus rond 40% van dien van 1941 en 37% van dien van 1942.
Weer op basis 2 Jan. 1941 = 100 bewogen de koersindices zich als volgt:

Koersindices 1943

	Laagste	Hoogste	30 Dec.
Banken	117.33	130.60	124.76
Industrie	130.85	165.48	159.49
Mijnbouw	55.83	57.02	57.02
Handel	71.68	89.39	84.89
Petroleum	129.37	129.37	129.37
Rubber	66.03	66.22	66.22
Scheepvaart	101.95	101.98	101.95
Suiker	66.44	67.55	66.55
Tabak	67.11	68.79	68.79
Totaal	89.77	96.84	95.45

(V. b. Effecten 5810 A.)

Landbouw en veeteelt - Het agrarische inkomen —

In „Europa Oeconomica" behandelde ir. W. F. Gerhardt het vraagstuk der verhouding van het agrarisch inkomen tot dat der overige bevolking. In het verleden, aldus schrijft Het Handelsblad, dat dit artikel aan een beschouwing onderwierp, wisten andere groepen door trust- en kartelvorming en voor de stedelijke arbeiders de arbeidersbeweging hun positie te versterken. doch de landbouw, die door buitenlandsche voortbrenging, door roofbouw verkregen, werd beconcurreerd, bleef volkomen passief. Volgens nadere berekeningen, waarbij het systeem van de commissie-Ebels werd aangehouden, bedroeg het inkomen van den landbouw 12% van het volksinkomen in 1938, terwijl 19% van alle tewerkgestelden in den land- en tuinbouw werkzaam waren. Met 852 gulden per jaar bedraagt het loon van hen, die in land- en tuinbouw werkzaam zijn, twee-derde van het gemiddelde inkomen van alle in Nederland werkzame personen. In het slechte jaar 1931-32, toen het inkomen van den landbouw tot 286 millioen gulden was geslonken, bedroeg de netto pachtsom nog altijd 101 millioen gulden, terwijl in dat zelfde jaar de boer bij een arbeidsloon, dat gelijk stond met dat van den landarbeider, een verlies boekte van samen 178 millioen gulden. In het gunstige jaar 1928-1929, met een landbouwinkomen van 591 millioen gulden, bedroeg het ondernemersinkomen van den boer 23 millioen gulden, terwijl de eigenaar van landbouwgronden 169 millioen gulden opstreek. Indertijd werd op de graanbeurzen de meening verkondigd, dat de landbouwcrisismaatregelen niet waren afgekondigd voor den boer doch voor de leden der Eerste Kamer, die voor een belangrijk deel grondeigenaren waren. De pachtwet van 1937 en het pachtbesluit van 1941 hebben wijzigingen gebracht, waarbij bij een laag agrarisch inkomen het inkomen van den grondeigenaar naar verhouding lager zal zijn dan vroeger. Het valt op dat de zuivere productie van de veeteelt zooveel hooger is dan van den akkerbouw. Het grootste deel der toegevoegde grondstoffen voor den landbouw komt echter ten laste van de veehouderij. Dat was het buitenlandsche voergraan, dat werd ingevoerd.
In dit opzicht blijft, vooral ook indien men van het Deensche voorbeeld wil leeren, in de toekomst een sterke correctie mogelijk, die thans onder druk van den oorlogstoestand wordt toegepast. Een Germaansch volk zonder een gezonden boerenstand gaat ten gronde, betoogt de schrijver. Boeren en arbeiders zullen bij onvoldoende bezoldiging hun bedrijf verlaten. De rechtvaardige verdeeling van het volksinkomen mag niet aan het spel der vrije krachten worden overgelaten. „Alleen door een zoo groot mogelijke beheersching van loon en prijs, uitgaande van een autoritaire leiding van het bedrijfsleven, welke uitsluitend het welzijn van het volk als geheel beoogt, is de oplossing van het probleem in kwestie — te weten de rechtvaardige verdeeling van het volksinkomen over de verschillende bedrijfstakken of, wat op hetzelfde neerkomt, de juiste waardeering van de productie binnen elk dezer bedrijfstakken te verwezenlijken", aldus ir. Gerhardt, die het mede geboden acht, sociale en andere maatregelen te nemen die boer en arbeider het leven op het land zoo aantrekkelijk mogelijk maken en hen aan den grond binden.

Justitie - Platina electroden gestolen —

24 Jan. — Dezer dagen is in de Amsterdamsche Chininefabriek te Amsterdam diefstal gepleegd van een groot aantal platina electroden, welke dienden tot het bereiden van waterstofperoxyde. Deze fabriek is de eenige in Nederland, die alle ziekenhuizen, apothekers, doktoren en technische instellingen van dat geneesmiddel kon voorzien. De voorziening van het geneesmiddel moet worden gestaakt, zoodat een groot aantal lieden de dupes zijn.

N.S.B. - Mussert bezoekt Alkmaar —

24 Jan. — In het kader van de rondreis door alle kringen van de N.S.B. bezocht de Leider op 22 Januari den kring Kennemerland-Noord en voerde het woord op een kringappèl te Alkmaar. Aan de grens der gemeente werd de Leider ontvangen door verschillende autoriteiten. Na de inspectie van formaties W.A. en Jeugdstorm werd het kringhuis bezichtigd. **(V. b. Mussert 5796 A.)**

Pers - Benoeming van hoofdredacteuren bij nieuwsbladen afhankelijk van officieele toestemming —

24 Jan. — Naar wij aan de N.R.Crt. ontleenen heeft voor de aanstelling van een hoofdredacteur de uitgever van een nieuwsblad de toestemming noodig van den Secr.-gen. van het Dep. v. Volksvoorlichting en Kunsten.
(V. b. Journalistenbesl. 4721 A.)

Sport — De paardensport in 1943 —

24 Jan. — „De Telegraaf" ontleende aan „Het Paard" een aantal bijzonderheden betreffende de ontwikkeling van de paardensport in 1943. In totaal telde dit seizoen 96 draversdagen, waarvan er 31 op Duindigt werden gehouden. Wat de bij de draverijen gewonnen bedragen betreft, gaat Stal Vita Nova met ∫ 76.350 aan het hoofd. Hier zijn de cijfers (tot een gewonnen bedrag van ∫ 50.000) de volgende: Stal Vita Nova ∫ 76.350, J. Smit ∫ 68.550, G. J. v. d. Elshout Pzn. ∫ 52.300, stal Rotterdam ∫ 50.450. Het totaalbedrag der in 1943 bij de draverijen uitgeloofde prijzen bedroeg niet minder dan ∫ 1.157.600, welk hooge bedrag voor het grootste deel werd bereikt door de invoering van den totalisator. Een deel (7%) der inzetten immers wordt gesteed tot verhooging der prijzen. De paarden, die dit bedrag van ruim een millioen gulden hebben verdiend, kunnen als volgt worden vermeld (de eerste 7 uit 261 dravers): Barones Spencer

ʃ 57.450, O. Lapize ʃ 23.700, Mesnil-Cher ʃ 20.100, Dutch Hanover ʃ 20.000, Lord Maire ʃ 18.950, Abdullah Scott ʃ 16.500, Zoon van Silladar ʃ 16.300.

A. NEDERLAND — Sociale Zaken - Kosten van het Ziekenfondsbesluit in 1942 —

24 Jan. — Aan „Econ. Nieuws" ontleenen wij eenige der belangrijkste gegevens ten aanzien van de kosten van het „Ziekenfondsbesluit" gedurende 1942, het eerste jaar waarin dit besluit van kracht was. Vóór de invoering van het Ziekenfondsenbesluit bedroeg het totale aantal fondsleden 4.025.541 (1 Jan. 1940). d.w.z. 456 per 1000 inwoners. Het gemiddelde aantal verplicht-verzekerden gedurende 1942 bedroeg 3.360.255, waarbij aan vrijwillig-verzekerden nog een totaal aantal van 2.031.857 dient te worden gevoegd. Het aantal verzekerden is dus met 34% toegenomen. De in de navolgende tabel gepubliceerde gegevens zijn zeer belangrijk en nog nimmer over eenig jaar gepubliceerd.

Kosten van het Ziekenfondsenbesluit in 1942:

	Kosten per persoon p. j.	Totale kosten
1. Geneeskundige hulp	ʃ 3.195	ʃ 10.736.000
2. Genees- en verbandmiddelen	- 2.548	- 8.562.000
3. Specialistische hulp	- 1.447	- 4.862.000
4. Tandheelkundige hulp	- 1.011	- 3.397.000
5. Verloskundige hulp	- 0.360	- 1.210.000
6. Ziekenhuisverpleging	- 3.068	- 10.309.000
7. Uitwendige geneeswijzen	- 0.158	- 531.000
8. Kunstmiddelen	- 0.217	- 729.000
9. Incasso, beheer en contrôlekosten	- 1.423	- 4.782.000
10. Buiten het fondsgebied verleende hulp	- 0.030	- 101.000
11. Overige uitgaven	- 0.017	- 57.000
	ʃ 13.474	ʃ 45.276.000
Herverzekeringspremiën:		
12. Uitkeering bij overlijden	- 0.400	- 1.344.000
13. Tegemoetkoming in de kosten van sanatoriumverpleging	- 0.400	- 1.344.000
	ʃ 14.274	ʃ 47.964.000

De gemiddelde opbrengst per persoon bedroeg in 1942 ongeveer ʃ 16.—. **(V. b. Inv. Ziekenfondsbesl. 4882 B.)**

Verkeer - Verwijdering der vluchtheuvels —

24 Jan. — In verband met de verkeersveiligheid des nachts zullen: 1. De verkeerszuilen en vluchtheuvels moeten vóór 15 Februari a.s. worden verwijderd. 2. De oversteekplaatsen tusschen de trottoirs en de eigenlijke halten moeten aan het begin en het einde der vluchtheuvels worden aangegeven met loodrecht op de rijrichting op den rijweg aan te brengen witte strepen (lichtgevende verf). 3. De onder 1. en 2. genoemde maatregelen moeten worden uitgebreid tot alle vluchtheuvels, dus ook tot die, welke niet als halte worden gebruikt. Eventueel moeten ook aanwezige beplantingen e.d. worden verwijderd. In de groote steden met vrij druk tramverkeer zullen eenige vluchtheuvels worden aangewezen, die behouden kunnen blijven. In aanmerking hiervoor komen de steden: Vlissingen, Middelburg, Rotterdam, Den Haag, Delft, Leiden, Haarlem, Amsterdam, Utrecht, Heerlen, Sittard, Nijmegen, Arnhem, Groningen.

B. NATUURRAMPEN — Catastrophale boschbrand in Australië —

24 Jan. (D.N.B.) — Volgens een bericht aan de „Times" uit Melbourne deelt de officieele commissie voor hulpverleening van den Australischen staat Victoria mede, dat door bosch- en steppenbranden een schade van meer dan £ 5.000.000 is aangericht; verder werden 500 tot 750 huizen, 1.000.000 schapen, 50.000 stuks hoornvee, 1000 paarden, 1000 varkens, 200.000 stuks gevogelte en 5.000 bijenkorven een prooi der vlammen.

C. ENERGIE — Europeesche electriciteitsvoorziening in de toekomst —

Jan. — In 1882 werd, aldus ontleenen wij aan „De Telegraaf", op de internationale electriciteitstentoonstelling te München, voor de eerste maal gelijkstroom met een spanning van 2000 volt over een afstand van 57 km. overgebracht. In 1891 werd over een afstand van 180 km. met 25.000 volt een kracht van 300 pk. overgebracht en voor de eerste maal werd toen een proef genomen met draaistroom. Ongeveer twintig jaar na de tentoonstelling te Frankfort in 1891 waren in Europa leidingen met een spanning van 80.000—100.000 volt in bedrijf; de oorlog van 1914 bracht een vertraging in de ontwikkeling, maar reeds tijdens den oorlog en daarna ontstonden in Frankrijk, Italië, Zwitserland en Duitschland stroomnetten met een spanning van 120.000 volt; hierdoor was het mogelijk grootere systemen te ontwerpen, die elkander konden helpen en tot elkanders reserve konden dienen en die den economischen factor der energieverzorging verhoogden. In de laatste jaren voor 1930 werd de spanning in deze netten opgevoerd tot 220.000 volt; daarmede was het mogelijk geworden electrische energie door groote koppelnetten over de landsgrenzen heen te brengen, waardoor ten aanzien van de energieverzorging dezelfde voordeelen zouden kunnen worden bereikt, die ook een goederenruil van land tot land verschaft. Wanneer dit nu mogelijk blijkt te zijn en wanneer het mogelijk is, dat post en telegraaf, telephoon en radio, goederenruil en personenverkeer het uiterste Noorden van Europa met het uiterste Zuiden verbinden, dan moet het, zoo redeneerden ir. Oskar Oliven en zijn medestanders, ook mogelijk zijn een groot Europeesch krachtnet tot stand te brengen, een „Europanet", dat op de meest efficiënte wijze gebruik zou maken van de Europeesche water- en kolenkrachtinstallaties.

Als een der grootste voordeelen noemde men de mogelijkheid, om nieuwe krachtbronnen, die tot nu toe niet in exploitatie gebracht werden, omdat zij te ver verwijderd waren van de centra van het verbruik, rendabel te maken. Dit gold bijv. voor de waterkracht van den Donau, aan de Dalmatische kust en in Noorwegen en ir. Oliven c.s. rekenden er op, dat in Europa in afzienbaren tijd 5.000.000 k.w. waterkracht economisch nuttig gemaakt zouden kunnen worden. Een ander voorbeeld van één Europeesch groot koppelnet is, dat men de „toppen" van het verbruik aan energie, die overal een hinderpaal vormen voor het economisch goed functionneeren van electriciteitswerken, zou kunnen egaliseeren. Men moet daarbij voor oogen houden, dat, wanneer het in Rostov a. d. Don donker begint te worden, Boekarest nog een uur daglicht heeft; in Weenen bedraagt het verschil anderhalf uur, in Zürich twee uur, in Barcelona twee en een halfuur en in Lissabon drie uur tien minuten. Men kan zich voorstellen, van welk een economische beteekenis het voor de Europeesche electriciteitsvoorziening zou zijn, indien men de toppen van het verbruik, die door het tijdsverschil niet tegelijkertijd vallen, door een Europeesch koppelnet zou kunnen egaliseeren. Ook in de richting Noord—Zuid zouden de verschillen kunnen worden opgevangen niet ten aanzien van de dagelijksche tijdverschillen, maar van de differentiatie van de seizoenen. Zuid-Europa zou des winters stroom kunnen leveren aan Noord-Europa, waar des winters de duisternis veel vroeger invalt dan in het Zuiden. Ten slotte rijst, indien de groote Europeesche koppelnetten werkelijkheid zullen worden, het beeld van een Europeesch electrisch spoorwegnet voor het geestesoog op. Een dergelijk spoorwegnet kan eerst dan gecreëerd worden, indien door de hoogspanningsleidingen ook die landen, die geen eigen energiebronnen hebben, goedkoop electrische energie kunnen ontvangen.

Hoe stelde men zich den aanleg van de Europeesche hoogspanningsnetten nu eigenlijk voor? Op de tweede „Weltkraftkonferenz", die in 1930 gehouden werd en waar ir. Oliven zijn plannen ontvouwde, bleek, dat hem het volgende schema voor oogen stond:

Drie netten zouden gebouwd worden in de richting Noord—Zuid. Het eerste zou loopen van de waterkrachtcentrales in West-Noorwegen (met een zijlijn naar Zweden) over Hamburg en Berlijn en het Midden-Duitsche bruinkoolgebied naar de waterkrachtcentrales in de Alpen en van daar via den Brennerpas naar Genua en Rome. De tweede lijn zou gaan van Calais (waar een groote electro-thermische installatie gebouwd zou worden, die gebruik zou kunnen maken van goedkoope steenkolen uit het nabijgelegen Engeland, Noord-Frankrijk en België) over Parijs, Lyon en de waterkrachtcentrales in het Rhônegebied naar Barcelona en Zaragossa — welke steden eveneens over waterkrachtcentrales beschikken — tot Lissabon, dat gunstig ligt voor den aanvoer van Europeesche steenkool. De derde lijn was gedacht van Warschau via de Duitsch-Poolsche steenkolenlagen door Tsjecho-Slowakije, over Weenen en de Oostenrijksche waterkrachtcentrales naar Joego-Slavië, waardoor de waterkrachtcentrales aan de Dalmatische kust voor het Europeesche krachtnet ontsloten zouden worden. In de richting Oost—West dacht men zich twee lijnen: De eene moest aansluiten aan de van Warschau komende Noord—Zuid-lijn (met aansluiting op de Galicische oliecentra) en zou dan gaan via de Neder-Silezische kolenvelden naar de Midden-Duitsche bruinkoolcentra bij Halle, waar zij de Noord—Zuid-lijn van Noorwegen naar Italië kruist, dan naar West-Duitschland over Koblenz, Trier, naar Parijs, waar zij zou eindigen in de lijn Calais—Lissabon. De tweede lijn zou beginnen in Rostov (steenkolen) en dan over Alexandrowsk (waterkracht) naar Odessa (olie) loopen, om vervolgens via de Roemeensche petroleumvelden naar Boekarest te gaan. Van hieruit zou dan een lijn voor de

levering van energie naar Bulgarije en Turkije gebouwd kunnen worden. De Oost—West-lijn zelf zou van Boekarest den Donau volgen tot de IJzeren Poort en verder over Boedapest naar Weenen, waar zij aansluiting kreeg aan de derde Noord—Zuid-lijn. Van daar zou de lijn via het Alpengebied in Oostenrijk, Zwitserland en Frankrijk naar Lyon loopen, om weer aansluiting te krijgen bij de lijn Calais—Lissabon. De gezamenlijke Europeesche krachtnetten zouden een totale lengte hebben van circa 10.000 km. De spanning zou opgevoerd worden tot 380.000—400.000 volt. Bij de plannen was een gedetailleerde kostenberekening gevoegd; in totaal was de aanleg van het Europeesche krachtnet begroot op Mk. 2 milliard, terwijl het transport der electrische energie in het Europanet zou uitkomen op 1.1 Pf. per k.w.u. **(V. b. Energie 5775 A.)**

A. DUITSCHLAND — Handel, Nijverheid - Geen handelsmonopolies —

24 Jan. — Naar aanleiding van bepaalde verschijnselen, welke wezen op monopolietendenzen in den buitenlandschen handel, verklaarde de onlangs in het Duitsche ministerie van Economische Zaken opgenomen dr. Hayler op de bestuursvergadering der Degriges, dat weliswaar buitengewone tijden ook buitengewone middelen eischen, doch dat monopolies, in welken vorm zij ook mogen opduiken, van de hand dienen te worden gewezen. Juist in de buitenlandsche handelsbetrekkingen voerden monopolies gedwongen tot een verwaarloozing van het particuliere initiatief, van welk initiatief echter een doelbewuste economische politiek geen afstand zal kunnen doen. **(V. b. Ontb. Kartels 5750 D.)**

Weermacht - Prestaties der bewapeningsindustrie —

24 Jan. — Uitvindingen, vereenvoudigingen en verbeteringen hebben den laatsten tijd de prestaties van de Duitsche wapenindustrie zeer aanzienlijk opgevoerd. Zoo is b.v. de productie der loopen van kanonnen en geweren met het tienvoudige toegenomen door een nieuw procédé bij de fabricage. Een ander nieuw procédé voor het richten van geweerloopen heeft verhoogingen der prestaties met honderd procent mogelijk gemaakt. Voorts werd het procédé voor het bewerken van kanonloopen verbeterd en daarmede een verhooging der prestatie van 400 pCt. verkregen.
Het gebruik van granaathulzen uit staal maakt Duitschland onafhankelijk van het tot dusver voor de hulzen uit messing benoodigde koper. Na uitgebreide proefnemingen is men er in geslaagd een kwaliteit staal te maken, die aan alle eischen voldoet, welke aan de hulzen gesteld moeten worden en bovendien in velerlei opzicht beter is dan 't messing. De vervaardiging van hulzen geheel uit staal, zelfs van het zwaarste kaliber, biedt geen moeilijkheden. Geschikte constructies maken het zelfs mogelijk om in de kleinste bedrijven een aanzienlijke fabricage te bewerkstelligen, zoodat de tegenwoordige totale maandelijksche productie aan stalen hulzen viermaal zoo groot is als de vroegere jaarlijksche productie aan hulzen uit messing. Daarbij is de huls uit staal in het technisch gebruik vaak beter dan de huls uit messing. Ook kan zij een tweede maal gebruikt worden. **(V. b. Oorlogsprod. 5676 A.; 5551 A.)**

B. ENGELAND — Winston Churchill over aanstaande militaire gebeurtenissen —

Jan. — „Nog voor medio Maart zal de wereld getuige zijn van de grootste militaire onderneming, die ooit in de geschiedenis is vermeld", heeft volgens S.P.T. Churchill op 19 Januari tegen een afgevaardigde gezegd, toen deze hem tijdens een pauze tusschen de debatten van het Lagerhuis, vroeg hoe het wel met de invasie stond.
In militaire zoowel als in politieke kringen hecht men aan deze uitlating van den premier veel waarde. Immers ook de gebeurtenissen op Sicilië heeft de president op een dergelijke wijze aangekondigd. **(V. b. Churchill 5812 E)**

C. ENGELAND—VER. STATEN — Mutaties in de legerleiding —

24 Jan. — Naar de Britsche berichtendienst meldt, is te Londen officieel medegedeeld, dat generaal Eisenhower het opperbevel over het Amerikaansche leger op het Europeesche oorlogstooneel op zich neemt, naast zijn functie van opperbevelhebber van het expeditiecorps der geallieerden. Eisenhower heeft generaal-majoor Lee benoemd tot plaatsvervangend opperbevelhebber van het Amerikaansche leger op het Europeesche oorlogstooneal, met behoud van zijn functie van generaal van den ravitailleeringsdienst van het Amerikaansche leger op dit oorlogstooneel. Generaal-majoor Bedell Smith is benoemd tot chef van den staf van het Amerikaansche leger op het Europeesche oorlogstooneel, met behoud van zijn functie van chef van den staf van het algemeene hoofdkwartier van het geallieerde expeditiecorps. **(V. b. 5805 B.)**

D. FRANKRIJK — Ontruiming Middellandsche Zeekust —

24 Jan. (S.P.T.) — Tijdens een conferentie van alle belanghebbende ministers, prefecten en vertegenwoordigers van den interministerieelen dienst ter bescherming tegen uit den oorlog voortvloeiende moeilijkheden, is besloten het Fransche kustgebied aan de Middellandsche Zee geheel te ontruimen. Aldus een officieele mededeeling van Zondagavond uit Vichy. Er zullen voorschriften worden opgesteld, waarbij wordt bepaald welke punten het eerst moeten worden ontruimd en die voorts zullen voorzien in een algemeene overbrenging van de Fransche bevolking tot 15 à 20 km. van de kust. Deze maatregelen gelden in het bijzonder voor vrouwen, kinderen en ouden van dagen, verder voor ziekenhuizen, gevangenissen en scholen.
(V. b. Atlantikwall 5807 B.; Bezetting v. Z.-Frankrijk 5313 A.)

Luchtaanvallen - Aantal slachtoffers sedert October 1941 —

24 Jan. (D.N.B.) — De verliezen der Fransche burgerbevolking door Britsch-Amerikaansche bomaanvallen veroorzaakt, bedroegen in den tijd van 1 October 1941 tot Januari 1944 in totaal meer dan 15.000 personen aan dooden. Ruim 20.000 Franschen zijn bij deze luchtaanvallen gewond. Het vernielen van woningen maakte ongeveer een millioen Franschen dakloos. Daar de getroffen gemeenten in het achterland en vele kilometers van militaire objecten verwijderd liggen, is geen schade aangericht aan de verdedigingsinstallaties van den Atlantischen wal.
(V. b. Oorlogsschade 5782 B.; Slachtoffers luchtaanv. 5474 A.)

Regeering - Darnand tot hoofd der politie benoemd

24 Jan. — In opdracht van den minister-president zijn alle politiemanschappen, die belast zijn met de handhaving van de openbare orde en de binnenlandsche veiligheid van den staat geplaatst onder bevel van den secretaris-generaal voor de handhaving van de orde, Darnand.
(v. b. Reorg. reg. 5798 D.)

E. ITALIE (REPUBLIEK) — Handel, Nijverheid - Socialisatie van het bedrijfsleven —

24 Jan. — De Italiaansche ministerraad heeft onder voorzitterschap van den Duce een bijeenkomst gehouden, waarin een aantal principieele besluiten werden genomen in zake de structuur van het bedrijfsleven in het rep. fascistische Italië. De reeds in November 1943 in het partijprogramma van Verona opgenomen eischen in zake een vèrgaande socialisatie van het bedrijfsleven werden thans in wettelijken vorm vastgelegd. Nadat eerst een verhooging der loonen en salarissen met 30 pCt. werd voorgeschreven, wordt thans aan de naamlooze vennootschappen de verplichting opgelegd tot het invoeren van omvangrijke sociale maatregelen. De Italiaansche staat verplicht bovendien alle naamlooze vennootschappen, onverschillig of zij al dan niet onder staatstoezicht staan, in beginsel tot een socialisatie van het bestuur. Bij particuliere maatschappijen met een minimum personeelsterkte van 50 man, moet een bedrijfscommissie van minstens drie personen worden gevormd. De in de jaarlijksche balans vermelde winst moet volgens iederen keer vast te stellen verhouding ter beschikking worden gesteld van het personeel en van den staat, ten einde voor speciale sociale doeleinden gebruikt te worden. Een speciale positie zal voortaan de bedrijfsleider innemen. Hij alleen is de verantwoordelijke leider van de onderneming en heeft aan den staat rekenschap af te leggen over productie en arbeidsdiscipline. De leider van het nieuwe staatsinstituut voor bestuur en financiering wordt door de regeering benoemd. Onder hem staan alle andere bedrijfsleiders. Bij particuliere ondernemingen zal in de meeste gevallen de ondernemer als de verantwoordelijke leider optreden. **(V. b. Org. It. bedrijfsleven 5757 E.)**

F. JAPAN — Rijksdagrede van min.-pres. Tojo - Overzicht betreffende de oorlogsvoering —

24 Jan. (D.N.B.) — De Japansche minister-president Tojo heeft in het parlement verklaard, dat de vijand, ondanks zeer zware verliezen en tegenslagen, zijn ravitailleeringsbases als gevolg van zijn materieele overmacht en dank zij het feit, dat hij er in geslaagd is de Japansche verbindingen ter zee voor een deel af te snijden, naar voren heeft kunnen verplaatsen. De Japansche frontsoldaten hebben den vijand echter aanzienlijke verliezen toegebracht, waarover de leiders der Ver. Staten en Engeland hun volken opzettelijk in het onzekere laten, in het bijzonder wat betreft de verliezen der troepen. Elke soldaat der Japansche weermacht is vastbesloten minstens tien vijandelijke soldaten te vernietigen.
De Japansche krachtsinspanningen voor den oorlog zijn in

elk opzicht verhoogd. De minimum-leeftijd is verlaagd. In het bijzonder is de gevechtskracht van de luchtmacht versterkt en de vliegtuigproductie is sedert een jaar met meer dan het dubbele verhoogd. De oprichting van het ministerie voor bewapening biedt de garantie, dat elke industrie op uiterste kracht werkt. De Anglo-Amerikanen spreken weliswaar van een langen duur van den oorlog, doch verlangen in werkelijkheid zeer vurig naar een zoo snel mogelijk einde van den oorlog in verband met hun lange aanvoerwegen, alsmede door de onrust en de onveiligheid in het vaderland. Japan heeft in den tusschentijd de mogelijkheid om zijn strategische positie verder te versterken en de veroverde grondstofbronnen te exploiteeren, zoodat zijn gevechtskracht die van de vijandelijke mogendheden overtreft. De vijand is derhalve gedwongen om te probeeren een snelle beslissing te verkrijgen.

Ook in dezen oorlog moet men er op voorbereid zijn dat de moeilijkheden nog grooter en ernstiger worden. Zoodra de wederzijdsche uitputting begint zal diegene verliezen, wiens geloof aan de overwinning geschokt is en wiens wil om offers te brengen verzwakt. De geestelijke kracht van het Japansche volk van honderdmillioen zal de overwinning der rechtvaardigheid waarborgen.

De Groot-Oostaziatische conferentie van November 1943 is een belangrijke gebeurtenis geweest voor den opbouw van een welvaartssfeer in Oost-Azië, waarbij in de gemeenschappelijke verklaring de idealen van het Japansche keizerrijk zijn opgeteekend en de overeenstemming met de idealen van alle Groot-Oostaziatische volken bewezen is.

Vervolgens betuigde Tojo zijn deelneming met het lot van de bevolking van die groot Oostaziatische gebieden, die slachtoffer is geworden van de „niets ontziende bombardementen" der Anglo-Amerikanen. Japan zal den moord op onschuldige vrouwen en kinderen eerlang vergelden. Tojo herinnerde voorts aan het feit dat Tsjoengking nog geen hulp van de Ver. Staten en Engeland heeft gekregen, niettegenstaande de regenperiode allang voorbij is en zelfs de periode van droogte reeds half verstreken is.

Onder leiding van Soebhas Chandra Bose maken, zoo verklaarde Tojo, intusschen de voorbereidingen voor de bevrijding van Indië voortdurend vorderingen en binnen niet al te langen tijd zal de vlag van de voorloopig Indische nationale regeering over Indië waaien. De algeheele sympathie van Japan gaat uit naar het Indische volk en zijn bevrijding zal de grootste operatie van deze eeuw zijn.

Met betrekking tot den strijd van Duitschland verklaarde Tojo ten slotte, dat hij begrip heeft voor de moeilijkheden, waarvoor Duitschland geplaatst is. Het Duitsche moreel is na het overwinnen van deze moeilijkheden nog sterker geworden en de Duitsche weermacht is gereed den vijand den beslissenden slag toe te brengen. Japan en Duitschland zijn als een ondeelbaar geheel door de banden van het wederzijdsche geloof aan een nieuwe wereldorde met elkaar vereenigd. Hun verbond is door den ernst van den oorlogstoestand alleen nog sterker geworden. Tezamen zal men de Ver. Staten en Engeland in het Westen en in het Oosten verslaan. **(V. b. Rijksdagrede Tojo 5571 B.)**

A. VERKEER — Lucht- en scheepvaartproblemen —

24 Jan. — Het ligt voor de hand, aldus „De Standaard", dat de civiele luchtvaart na den oorlog een tijdperk van ongekenden bloei zal doormaken. De regeeringen der verschillende landen zullen er niet aan ontkomen voor het geweldige luchtvaartapparaat nieuwe bestemmingen te zoeken, het personeel onder te brengen, de overbodige toestellen te exploiteeren en werk voor de fabrieken te vinden. De luchtvaart krijgt geheel nieuwe mogelijkheden.

Of zij de scheepvaart verdringen zal? Wij betwijfelen het, meenen het zelfs te mogen ontkennen; luchtvaart en scheepvaart zullen elkaar blijven aanvullen.

Er wordt wel eens de schijn gewekt, of de luchtvaart voorshands in voordeeliger positie verkeert dan de scheepvaart, omdat tijdens den oorlog de aanmaak van vliegtuigen niet stil gestaan heeft. Slechts oppervlakkig beschouwd is dit juist. Technisch is er inderdaad veel gewonnen, vliegmoeilijkheden schijnen er niet meer te zijn; maar anderzijds mag niet over het hoofd gezien, dat de vliegtuigfabricage slechts eenzijdig geweest is. Zoodat het heelemaal niet ondenkbaar is dat men zich na den oorlog voorloopig voor verkeersdoeleinden zal moeten behelpen met een bommenwerper en dat voor het vrachtvervoer gebruik gemaakt wordt van gesleepte motorlooze vliegtuigen.

Ook de outillage van de scheepvaart vraagt om voorziening. Weliswaar verspreiden de nieuwsbureaux berichten over den snellen aanbouw van schepen ook nu, maar het kan niet ontkend, dat hier sprake is van seriefabricage, die verband houdt met de krijgskansen der oorlogvoerende partijen. Na den oorlog — den eersten tijd vooral zal dit vraagstuk acuut zijn — gaat het niet om de kwantiteit van het aantal schepen, maar om de kwaliteit.

Het orgaan van het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van het Georg. Bedrijfsleven, „Economische Voorlichting", vestigt er in zijn laatste aflevering de aandacht op, dat in den vorigen wereldoorlog tengevolge van schaarschte aan technici en geschoolde arbeidskrachten de kwalitatieve resultaten in de Vereen. Staten beslist ongunstig waren. Met dit voorbeeld voor oogen, heeft men thans blijkbaar een anderen koers gevolgd en schijnt men alle verwachtingen te koesteren van het z.g.n. Victory-type. De tegenstelling tusschen het prestatievermogen van de productietechniek en de rentabiliteit zal echter ook nà den oorlog blijven bestaan. Standaardisatie kan slechts zin hebben bij den bouw van die schepen, waarnaar bij individueele werven regelmatig een vraag van zekeren omvang bestaat.

Passagiersschepen zullen nimmer in serie gebouwd worden; zij zijn luxe-schepen en in niet geringe mate reclameschepen. Wellicht zal de luchtvaart aan deze passagiersschepen vele passagiers onttrekken, vooral in den eersten tijd, overbodig zullen zij er niet door worden. Maar van de vrachtschepen zal het type evenzeer verschillend zijn, al kan men hier wel aan serie-fabricage denken. Een vaartuig, dat in de ertsvaart op Zweden of Noorwegen wordt gebruikt, dient andere eigenschappen te bezitten dan een dat stukgoederen naar Indië brengt; een boot op Zuid-Amerika moet, met het oog op de retourvracht, anders zijn ingericht dan een, die op Australië vaart; en de diepte van het vaarwater en de afmetingen der havens in de Middellandsche Zee zijn anders dan aan de La Plata of aan de West-Afrikaansche kust.

Ir. Van Dieren, raadgevend scheepsbouwkundig ingenieur te Rotterdam, heeft dezer dagen in een vraaggesprek met een der dagbladen als zijn meening te kennen gegeven, dat de continenten zich na den oorlog wel zooveel mogelijk op zichzelf zullen concentreeren, zoodat de bouw en exploitatie van de kleinere scheepstypen (3000-9000 ton) een belangrijke ontwikkeling zullen toonen. Hoe langer het traject is, hoe rendabeler het groote schip. De praktijk wijst dit ook uit. Ruw gerekend werden voor de vaart op de Noordzee schepen van 500-1500 ton gebruikt, voor de vaart op de Oostzee en naar Spanje schepen van 2000-3000 ton; naar de Middel. Zee voeren schepen van 3000-4000 ton, naar de Zwarte Zee 5000 tonners. Voor West-Afrika en de Oostkust van Z. Amerika kwamen schepen van 6000-9000 ton in aanmerking, op de Chili-lijn was het 9000-tons-type courant, terwijl tenslotte voor de lange lijnen op Oost-Azië en Australië schepen van 10.000-12.000 ton gebruikt werden. Volgens Ir. Van Dieren zal de internationale handel zich na den oorlog hoogstwaarschijnlijk meer concentreeren, zoodat uit dien hoofde een opwaartsche druk op de tonnage te verwachten is.

Havenuitdieping zal dus voorloopig nog niet noodig zijn. Een inzicht, dat door Zweedsche vakkringen en de Amsterdamsche en Rotterdamsche experts gedeeld wordt.

(V. b. 5815 B)

B. SPANJE. — Financiën - Tabaks- en lucifersmonopolie —

24 Jan. — Uit het wetsontwerp in zake een tabaksmonopolie in Spanje blijkt, dat het monopolie voor den duur van 25 jaar zal worden opgericht. Het monopolie zal zich uitstrekken over de 47 Spaansche provinciën en over de Balearen, terwijl de Canarische eilanden en Spaansch Marokko een eigen monopolie bezitten. Het monopolie heeft tevens betrekking op den verkoop van lucifers.

Buitenland - De verhouding tot Engeland —

24 Jan. — De Engelsche pers houdt zich bezig met de verklaring van Eden in het Lagerhuis, dat nog steeds Spaansche vrijwilligers aan het Oostelijke front strijden, en poogt in commentaren sterken druk uit te oefenen op de Spaansche regeering. „Evening News" zegt dat generaal Franco thans een beslissing over zijn houding moet nemen. Sir Samuel Hoare moet in Madrid opnieuw „krachtige protesten" laten hooren, hoe eerder en energieker, hoe beter. Het is thans aan Sir Samuel dit in een „meer rechtstreeksche taal dan de diplomatieke" zoo uit te drukken, dat geen twijfel meer bestaat. Ook „Star" verklaart, dat Franco thans „kleur bekennen" moet, of de Britsche en de Amerikaansche regeering moeten „doeltreffende stappen tegen hem ondernemen".

Radio Bari meldt dat — aldus S.P.T. — de regeering Badoglio zich tot Spanje heeft gewend met het verzoek de in Spaansche havens liggende Italiaansche schepen uit te leveren. Ook de Britsche ambassadeur te Madrid, Sir Samuel Hoare, heeft de Spaansche regeering een dergelijk voorstel gedaan. **(V. b. Dipl. bespr. m. Engeland 5652 E.)**

A. **ITALIE (KONINKR.) — Koning Victor Emanuel verzoekt steun aan den koning van Engeland —**

24 Jan. — S.P.T. meldde uit Algiers: Koning Victor Emanuel heeft den Engelschen koning in een persoonlijken brief om ondersteuning verzocht in zijn moeilijke positie. Graaf Sforza en Wysjinski, de Russische vertegenwoordiger in de geallieerde commissie voor Italië, maken het hem zeer moeilijk. In zijn brief somt Victor Emanuel zijn verdiensten op bij de bezetting van het Zuidelijk gedeelte van zijn land door de geallieerde troepen. Hij vraagt den Engelschen koning behulpzaam te willen zijn bij de handhaving van de oude Italiaansche monarchie, die bij de komende samenwerking een prachtige „trait d'union" zal zijn.
(V. b. Kon. Vict. Em. 5766 D.)

B. **ZOOLOGIE — Kleine walvisch op Texel gestrand**

24 Jan. — Door het gemeentebestuur van De Koog op Texel werd den directeur van 's Rijks Museum van de Natuurlijke Historie te Leiden, prof. dr. H. Boschma, medegedeeld, dat aldaar een walvischachtig dier van omstreeks 7 m. lengte was aangespoeld. Bij onderzoek bleek, dat het hier een dwergvinwalvisch (Balaenoptera acutorostrata) betrof. Dit is, sedert 808 voor zoover bekend is, het 19e exemplaar van deze soort en de 8e sedert het uitbreken van den oorlog in Sept. 1939, dat op de Nederlandsche kust werd aangetroffen.

C. **BEVOLKING — Het stijgend geboortecijfer van jongens in oorlogstijd —**

31 Jan. — Dat in oorlogsjaren meer jongens worden geboren dan in vredestijd, aldus het Alg. H.blad, is in den vorigen wereldoorlog door de statistiek bevestigd. Niet slechts bij de oorlogvoerde partijen, doch ook bij de neutralen, zij het in geringeren omvang. In Duitschland was er destijds een jongensoverschot van 2½%. Ook in den tegenwoordigen oorlog doen zich reeds dergelijke verschijnselen voor. Prof. dr. Ludwig van de universiteit te Halle heeft door nieuwe onderzoekingen een aanvulling geleverd op de tot dusver gehuldigde hypothese, dat dit verschijnsel verband houdt met de voeding in oorlogstijd. Om te beginnen kwam Prof. Ludwig op grond van omvangrijk materiaal tot de slotsom, dat het grootste overschot aan jongens optreedt bij wettige geboorten, voorts bij eerstelingen en betrekkelijk jonge moeders, bij geboorten in de hoogere standen en tenslotte op het platteland. Het overschot is geringer bij onwettige geboorten, bij latere geboorten en betrekkelijk oude moeders, onder de volksklassen, bij tweelingen enz., en in de steden. Prof. Ludwig is tot de gevolgtrekking gekomen, dat er in den oorlog meer jongens worden geboren als gevolg van de toeneming van bepaalde invloeden, die de vrouwelijke kiemen schaden. Deze schadelijke invloeden worden z.i. zonder twijfel door wijziging in het diëet veroorzaakt, echter niet door de geringere hoeveelheid voedsel op zichzelf, maar waarschijnlijk door afwezigheid van of gebrek aan een of andere speciale voedselsoort.

D. **VER. STATEN — Arbeidsdienstplicht - Verzet van de A. F. L. —**

24 Jan. — In haar vergadering te Miami heeft het bestuur van de American Federation of Labor naar United Press meldt een resolutie aangenomen, die zich keert tegen het door president Roosevelt ingediende voorstel omtrent invoering van een nationale arbeidsdienst. De resolutie werd telegrafisch aan de leden van het Congres gezonden. Er wordt o.a. in gezegd: „Geen door menschen gemaakte wet kan stakingen verhinderen zoolang de onrechtvaardige omstandigheden blijven bestaan die stakingen veroorzaken. De ervaringen in andere landen, met name in Engeland, bewijzen, dat ook een arbeidsdienstwet stakingen niet vermag te voorkomen." **(V. b. Arbeidsdienstpl. 5806 C.)**

Verkeer - Spoorwegen weer in particulier beheer —

24 Jan. — Naar uit Washington wordt gemeld heeft de minister van Oorlog, Stimson, bepaald, dat de Amerikaansche spoorwegen weder aan de particuliere ondernemers teruggegeven zullen worden. **(V. b. Spoorwegstaking 5811 B)**

E. **GRONDSTOFFEN — Steenkool als grondstof voor het bedrijfsleven —**

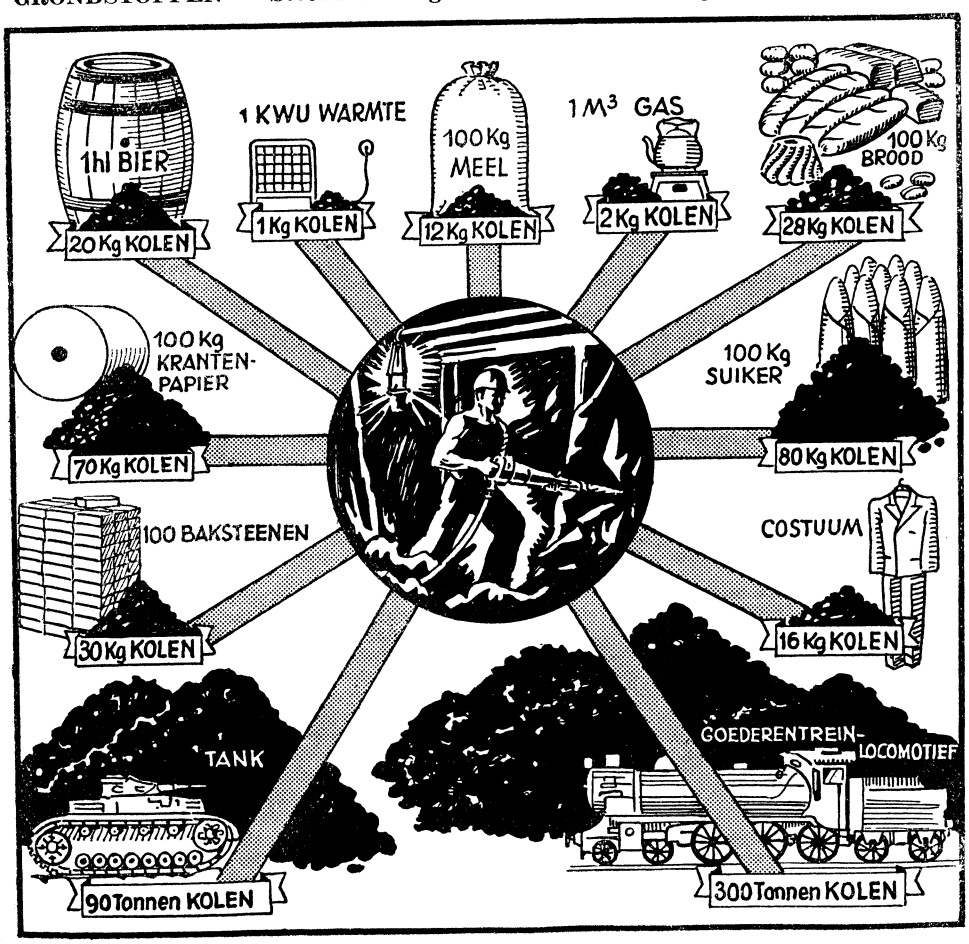

Jan. — Het „Hamburger Fremdenblatt" waaraan wij nevenstaande teekening ontleenden, welke genoemd blad op haar beurt overnam uit het „Handbuch des Kohlenkaufmanns", herinnert in een artikel aan de groote beteekenis. die de steenkool heeft voor het bedrijfsleven. Indien, zoo schrijft het blad, een lijst zou worden opgesteld, waarop in volgorde naar de grootte van hun verbruik de voornaamste consumenten van steenkool voorkomen, zoo zou de industrie daar als nummer één op voorkomen. Daarop volgend het verkeer, met vooral de spoorwegen, die echter op hun beurt weer een belangrijk aandeel hebben in het vervoer der steenkolen voor de overige verbruikers. Daarna zouden de „openbare nutsbedrijven", zooals electrische centrales en gasfabrieken volgen, terwijl ook de landbouw en de kleine nijverheid belangrijke kwanta noodig hebben. Tenslotte mag niet uit het oog worden verloren, dat de steenkool behalve als brandstof tegenwoordig ook als grondstof voor de chemische industrie van de grootste beteekenis is. De teekening brengt tenslotte in beeld hoeveel steenkool noodig is om de daarop voorkomende producten te vervaardigen.

(Teekening ontleend aan het Hamburger Fremdenblatt)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Toenemende hevigheid van het Sovjet-winteroffensief tusschen Ilmenmeer en Leningrad; Duitsche tegenacties bij Sjasjkof en Pogrebisjtsje - Geallieerde landing bij Nettuno in Italië - Nachtjager majoor Prins zu Sayn-Wittgenstein gesneuveld; luchtaanvallen op Berlijn —

OOSTELIJK FRONT

31 Jan. — Op 26 Januari deelde de correspondent van „De Telegraaf" ten aanzien van het Sovjet-winteroffensief mede: De strijd in het Oosten, die de vorige week nog over het geheele front van de Zwarte Zee tot de Finsche Golf, met ongekende hevigheid woedde, blijft sinds enkele dagen beperkt tot den sector tusschen Leningrad en Nowgorod en het gebied van Winnitza in de Oekraïne. Terwijl de Sovjet-Russen ten Zuiden en Zuid-Oosten van Leningrad over een front van 100 km. en tevens ten Westen van Nowgorod, onder dekking van tankcolonnes en gevechtsvliegtuigen, hun pogingen hardnekkig voortzetten om een doorbraak door de Duitsche linies te forceeren, zijn het tusschen Winnitza en Oeman de Duitschers, die het initiatief in handen hebben en het tempo van den strijd voorschrijven. Bij Winnitza waren de Sovjets tot op een gevaarlijken afstand de belangrijke spoorlijn Lemberg—Odessa genaderd. Het front verloopt van Mosjir aan de Pripet naar het Zuidwesten, om bij Sarny weer scherp naar het Zuidoosten om te buigen. Over Berditsjef bereikt het het gebied ten Oosten van Winnitza, waar de breede wig in het Duitsche verdedigingssysteem nogmaals een knik maakt naar het Noordoosten, in de richting van den Dnjepr. Het schijnt wel alsof het hoogtepunt van den strijd nog niet is bereikt. Terwijl de Sovjetrussische stormloop op enkele punten kon worden opgevangen, dringen de bolsjewisten op verscheidene plaatsen nog verder door. Tegenover de vijandelijke artillerie, die op deze maandenlang in rust verkeerende frontsector in enorme massa's was geconcentreerd, passen de Duitschers de gebruikelijke methode der elastische verdediging toe.

Het A.N.P. berichtte 27 Januari: Van Duitsche zijde wordt goede voortgang der tegenaanvallen aan het Zuidelijke front gemeld. Deze tegenaanvallen, welker zwaartepunten bij Sjasjkof en Progebisjtje liggen, worden ondernomen tegen flanken van een vrij ver vooruitspringenden saillant en zoowel van het Noorden als ook van het Zuiden. De aanvallen verloopen in Oostelijke richting. Ondanks den fellen bolsjewistischen tegenstand maken zij vorderingen. Zware tankgevechten zijn hier op het oogenblik gaande. Terwijl de Sovjet-Russische aanvallen in het gebied van Kirowograd alle konden worden afgeslagen, wordt tusschen Pripet en Berezina alsook ten Noorden van het Ilmenmeer nog verwoed gevochten. Tusschen Pripet en Berezina trachtten de bolsjewisten klaarblijkelijk naar Bobreisk door te stooten.

Het weermachtsbericht van 28 Januari deelde o.m. mede, dat de zware afweergevechten bij Kertsj en Perekop, waar de bolsjewisten opnieuw tot den aanval overgingen, alsmede ten Zuidwesten van Tsjerkassy en Zuidoostelijk van Belaja Zerkof, voortduren. De Duitsche ten Zuidwesten van Sjasjkof en Zuidwestelijk van Progrebisjtsje aanvallende troepen wonnen verder terrein, ondanks krachtigen vijandelijken tegenstand. In het gevechtsgebied van Nowograd-Wolynsk mislukten verscheiden vrij sterke aanvallen der Sovjets. Tusschen Pripet en Berezina werden alle doorbraakpogingen der bolsjewisten in zware gevechten verijdeld. Ten Noordwesten van het Ilmenmeer en in het gebied ten Zuiden van Leningrad duurt de afweerslag met toenemende hevigheid voort.

Het weermachtsbericht van 29 Januari meldde o.m., dat ten Noordwesten van het Ilmenmeer en in het gebied ten Zuiden van Leningrad de Duitsche divisies verder in zware afweergevechten met numeriek ver in de meerderheid zijnde vijandelijke strijdkrachten zijn gewikkeld. Bij een systematische terugneming van onze linies werden de plaatsen Lossno en Gattsjina opgegeven. Sedert het begin van den winterslag voor Leningrad werden in dezen frontsector volgens tot heden ontvangen berichten 510 vijandelijke tanks vernietigd.

ZUIDELIJK FRONT

31 Jan. — In de vroege ochtenduren van 22 Januari zijn strijdkrachten van het vijfde Amerikaansche leger onder bevel van generaal Clark achter de Duitsche stellingen op den Westelijken vleugel van het Italiaansche front aan land gegaan. De landing vond plaats bij Nettuno, ten Noorden van de Pontijnsche moerassen en ongeveer vijftig kilometer ten Zuiden van Rome gelegen. Op 25 Januari werd uit Berlijn gemeld, dat drie divisies, bestaande uit Britsche, Amerikaansche en Fransche formaties, tot nu toe aan land zijn gebracht. De voorhoede der invasietroepen marcheert klaarblijkelijk in drie colonnes in verschillende richtingen. De eerste colonne rukt op naar het Oosten in de richting van Littoria, het groote Italiaansche, thans door het Duitsche luchtwapen bezette vliegveld. De tweede trekt naar het Noorden, waar de meegevoerde gemotoriseerde artillerie de Via Appia poogt te blokkeeren. De derde colonne tracht naar het Noordwesten door te dringen en is Rome tot op een afstand van 35 kilometer genaderd. Op 27 Januari deelde het D.N.B. o.m. mede: De in het bruggenhoofd door de Anglo-Amerikanen tot nu toe bijeengebrachte strijdkrachten poogden op 26 Januari in de richting van Littoria naar het Zuiden een sterken druk uit te oefenen, doch werden door de Duitsche storingsformaties hard aangepakt en energiek teruggeworpen. Ook op andere plaatsen van het gebied van het bruggenhoofd kwam het gisteren tot vrij sterke ondernemingen van verkenningstroepen. Intusschen wordt de uitbreiding van het Anglo-Amerikaansche bruggenhoofd ook bemoeilijkt door de geaardheid van het landschap. De kuststreek ten Zuiden van Rome, eeuwenlang berucht wegens haar broedplaatsen van malaria-muggen en daarom een plaag voor de bevolking, herinnert na de drooglegging van de moerassen sterk aan ons polderlandschap. In 1899 was men begonnen met de uitvoering van de plannen tot drooglegging van de Pontijnsche moerassen, een werk, waarover reeds Michel Angelo zijn gedachten had laten gaan. Na enkele jaren waren evenwel de werkzaamheden gestaakt en het behoort tot de meest verdienstelijke daden van Mussolini, dat hij de uitvoering van het oude project hervatte en voltooide. Onder zijn regime werd de ongezonde en volkomen verwilderde streek herschapen in een vruchtbare landbouwprovincie, doorsneden door royale verkeerswegen en bezaaid met moderne nederzettingen, waar duizenden Italiaansche kolonisten een nieuwe broodwinning vonden. Een deel van deze laagliggende polders is, bij wijze van verdedigingsmaatregel onder water gezet, zoodat de geallieerde landingstroepen slechts een smalle strook ter beschikking hebben voor hun opmarsch, hetgeen de verdediging vergemakkelijkt en de Duitschers in staat stelt hun luchtaanvallen te concentreeren.

In den Westelijken sector van het voorste Zuiditaliaansche front duurt de slag om Cassino voort. De vijandelijke strijdkrachten ondernamen op 26 Januari een aanval ten Zuiden van Cassino. Zij werden daarbij door de Duitschers zwaar geteisterd. Niet anders verging het den Anglo-Amerikanen op den Westelijken oever van de Rapido, welken de Duitschers volkomen van den vijand konden zuiveren.

De geallieerde vloot, bestaande uit oorlogs- en handelsschepen, welke de landing ondersteunde, leed zware verliezen. Met de successen van 26 Januari der Duitsche vliegers is het vijandelijke scheepsverlies gestegen tot rond 150.000 brt.

LUCHTOORLOG

25 Jan. — Amerikaansche bommenwerpers vlogen overdag naar het Duitsche rijksgebied. Door het lukraak neerwerpen van bommen ontstond in enkele plaatsen van het West-Duitsche grensgebied geringe schade. 15 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten. De commodore van een eskader nachtjagers, majoor Prins zu Sayn-Wittgenstein, sneuvelde bij zijn 83ste overwinning in den nacht, na vijf Britsche bommenwerpers te hebben vernietigd. De Führer heeft den gesneuvelden nachtjager geëerd, door hem het eikenloof met de zwaarden, behoorende bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis te verleenen. Met hem verliest de Duitsche luchtmacht een van haar beste nachtjagers.

28 Jan. — Britsche terreurvliegtuigen hebben van de voor hen gunstige weersomstandigheden gebruik gemaakt voor een aanval op de Duitsche hoofdstad. Talrijke vijandelijke vliegtuigen vlogen boven het gebied van Groot-Berlijn en wierpen mijnen, brisant-, brand- en fosforbrandbommen neer op verschillende deelen der stad. Er ontstond schade, voornamelijk in de dichtbevolkte woonwijken en aan cultuurmonumenten. De bevolking leed verliezen. Volgens den Engelschen nieuwsdienst gingen 34 Britsche machines verloren.

29 Jan. — In de vroege morgenuren van 29 Jan. zetten Britsche vliegers hun aanvallen op Berlijn voort. Talrijke vijandelijke vliegtuigen wierpen onder bescherming der wolken een groot aantal mijnen, brisant-, brand- en fosforbrandbommen neer. Volgens onvolledige berichten werden 43 vijandelijke bommenwerpers neergeschoten. **(V. b. 5816 A)**

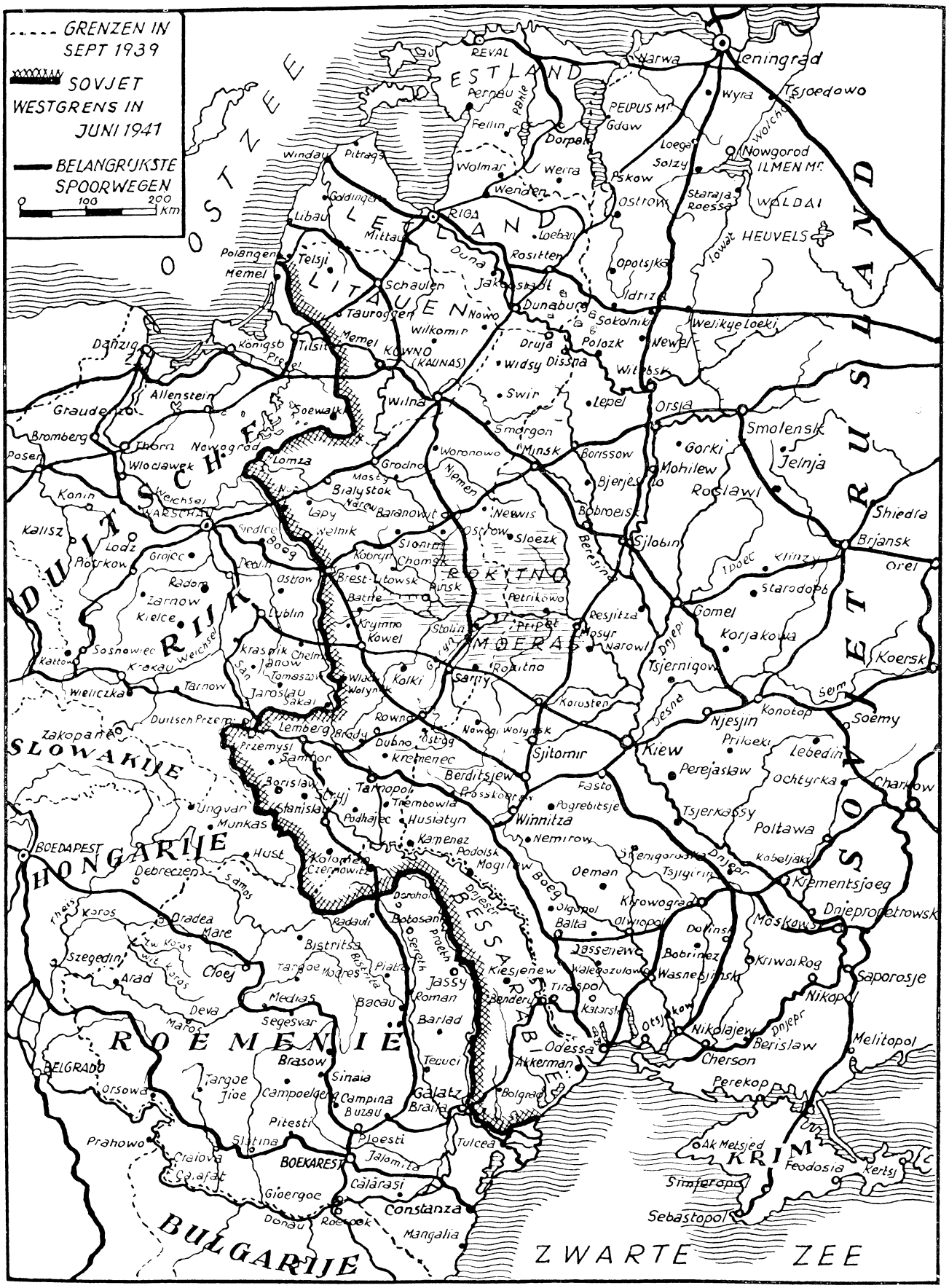

(eigen teekening K. H. A.) OORLOGSTERREIN IN HET OOSTEN

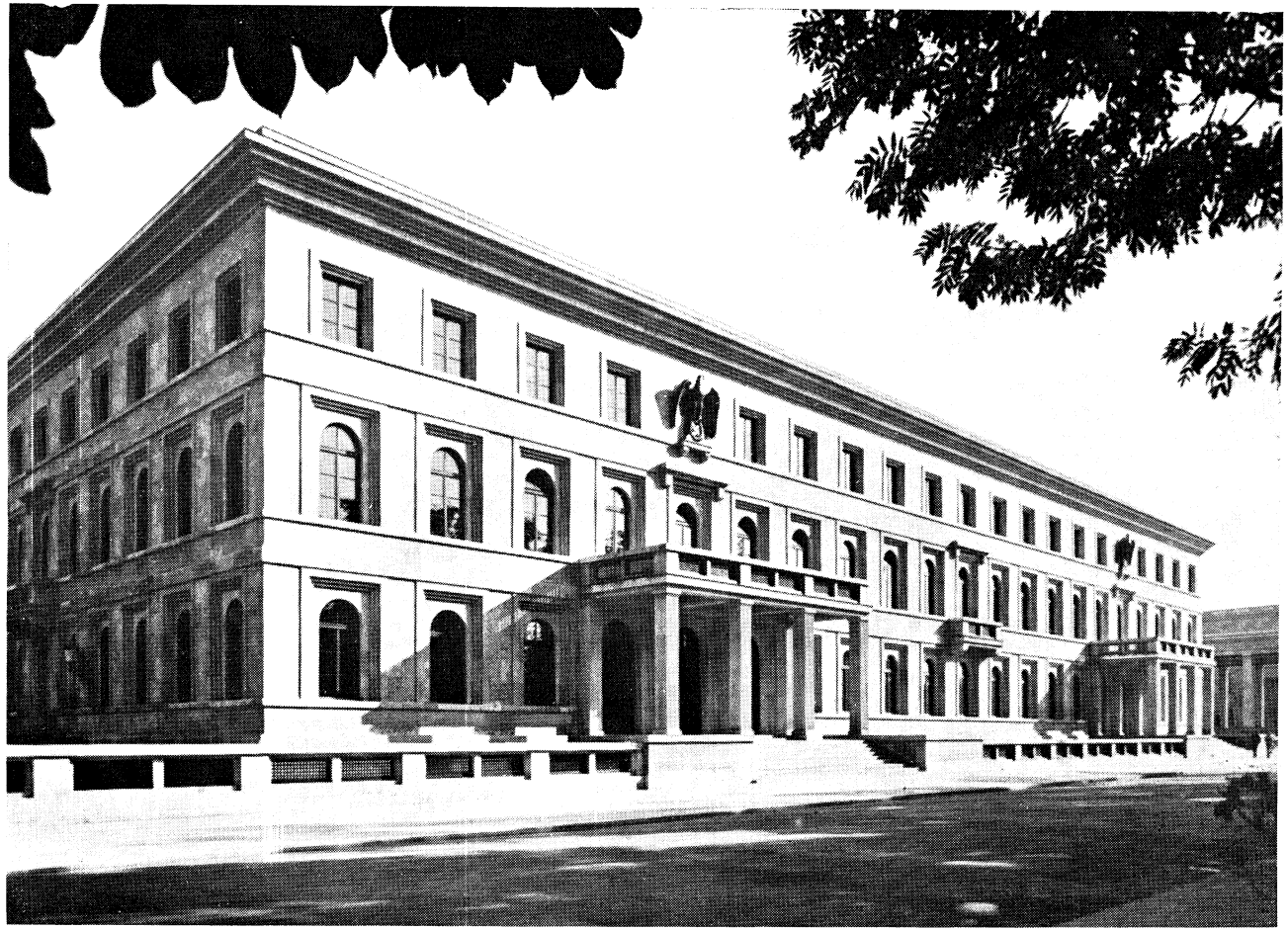

(foto Hoffmann/Stapf.)

De „Führerbau" te München; een schepping van den bekenden Duitschen architect prof. Paul Ludwig Troost, wiens overlijden op 21 Januari 1934 werd herdacht.

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 1 MAART - 31 MEI 1942

1 Mrt. 1942 — Verwoede strijd op de Krim. Dag v. d. Ned. Omroep. Scholingsdag van N.S.D.A.P. en N.S.B. in Den Haag.

2 Mrt. — Japanners landen op drie plaatsen op Java. Felle strijd in Birma. Volledige vergoeding van oorlogsschade boven ƒ 50.000. Verkoop van fietsen verboden.

3 Mrt. — Hertog van Aosta, vicekoning van Ethiopië, overlijdt te Nairobi. Persdecernent Janke benoemd tot legatiesecretaris v. Buit. Zaken.

4 Mrt. — Onlusten en plunderingen te Rangoon. Japanners bezetten steunpunten op Java; felle strijd bij Soerabaja. Eerste contingent nieuw opgeleide politiemannen, 200 man, in Amsterdam aangekomen.

5 Mrt. — Japanners bezetten Batavia. Nieuwe Japansche landingen op West-Java. Japanners over de K. Solo. Verscherpt dansverbod in Nederland.

6 Mrt. — Plaatselijke Sovjet-aanvallen door Duitschers afgeslagen. Nieuwe kolenbonnen in Nederland aangewezen.

7 Mrt. — Japanners bezetten Djambi op Sumatra en omsingelen Bandoeng. Tjilatjap gebombardeerd. Nieuwe Japansche landing op Philippijnen. Radiorede Secretaris N.S.B., ir. Huygen. Ned. Propaganda Compagnie te Berlijn beëdigd.

8 Mrt. — Hevige strijd bij Charkof. Rangoon door Japansche troepen bezet. Vier Nederlanders naar concentratiekamp wegens niet-inleveren van metaal.

9 Mrt. — Ned. Ind. leger op Java capituleert. Von Kallay Hongaarsch premier. Duitschers breken door Sovjetstellingen. Belgische wielrenners mogen in Nederland starten.

10 Mrt. — Oost-Java staakt laatste verzet tegen Japan. Radiorede van Mussert over Indië. Ned. Ambulance voor Oostfront beëdigd.

11 Mrt. — Japansche troepen op Nieuw Guinea. Amerik. convooien naar Australië. Amerik. admiraal Stark bevelhebber Amerikaansche vloot in Europa.

12 Mrt. — Dr. van Mook te Melbourne. Britsch eskader in Middeil. Zee door Italianen bestookt.

13 Mrt. — Japanners aan delta van de Irawadi in Birma. Amerika blokkeert Ned.-Indische saldi. Met bronzen centen zijn alle zilveren en bronzen Ned. geldstukken ingetrokken en vervangen door zinken.

14 Mrt. — Medan, Koetaradja en Sabang in Japansche handen. Japansche troepen landen ten Z.W. van Rangoon. Laatste kolentoewijzing seizoen 1941/42 in Nederland. Eénjarig bestaan van Vervoersfront der N.S.B.

15 Mrt. — Hitler spreekt op Heldengedenkdag te Berlijn. Felle strijd op de Krim.

16 Mrt. — Japanners bezetten Philipp. eiland Panary. Zeegevecht in het Kanaal. Br. bommen op Delli (Port. Timor). Distributie van fietsen. Ir. Mussert spreekt te Amsterdam over verlies van Indië. Alle vak- en standsorganisaties van den Middenstand in liquidatie.

17 Mrt. — Britten in Cyrenaica teruggeworpen. Sovjetaanvallen op Kertsj mislukt. Oudpresident der Philippijnen, Quezon, overleden. Organisatie van huiseigenaren in Ned. opgeheven.

18 Mrt. — McArthur opperbevelhebber in gebied ten O. van Singapore. Nat. soc. ambtenarencorps opgericht.

19 Mrt. — Zelfbestuur in Litauen, Letland en Estland. Japanners bezetten havenstad Bassein. Installatie adviescommissie Ned. Landstand onder leiding v. dr. F. E. Posthuma.

20 Mrt. — Tsjoenking geëvacueerd. Revolveraanslag op Nahas Pasja van Egypte. Zware sneeuwstormen in Zweden. Honderd Ned. boeren naar Rusland vertrokken. Kap. C. ter Poorten benoemd tot inspecteur-generaal v. h. loodswezen.

21 Mrt. — Japanners nemen linie bij Toungoo.

22 Mrt. — Roemenen bezetten bolsjew. stellingen in Donetzbekken. Venezuela legt beslag op schepen der As.

23 Mrt. — Jan Olieslagers, oudvliegenier, overlijdt te Berchem bij Antwerpen. Prof. dr. Goedewaagen spreekt te Amsterdam bij opening van Nederlandsch Kunsthuis.

24 Mrt. — Hitler ontvangt koning Boris van Bulgarije. Rostock door Britten gebombardeerd. Z.-Afrika verbreekt diplomatieke betrekkingen met Vichy. Ned. Volksdienst verzorgt vacantie van 3000 Duitsche kinderen in Nederland.

25 Mrt. — Duitschers behalen succes bij Charkof. Dienstplicht voor vrouwen in Nieuw-Zeeland. Sinaasappelen voor kinderen tot 4 jaar in Nederland. Ned. Tandartsen- en Apothekerskamers. 40-jarige Nederlandsche arbeiders kunnen buiten bezet gebied te werk gesteld worden.

26 Mrt. — Japanners bezetten de Andamanen. Verplichte openstelling van bijna alle winkels, ingaande 1 April 1942, in Nederland.

27 Mrt. — Duitschers slaan bolsjew. cavalerie-aanvallen bij Charkof af. Luistergids in Brailleschrift verschenen. N. Roskam leider afd. Visscherij der Ned. Landstand.

28 Mrt. — Britsche landingspoging bij St. Nazaire afgeslagen. Norwich gebombardeerd. Alle Andamanen door Japan bezet. Ned-Ind. troepen op Borneo staken verzet. Ir. Mussert spreekt te Rotterdam.

30 Mrt. — De Finnen veroveren Suurraari. Eerste nieuwe aardappelen te Monster geveild. Aflevering van bier in Nederland hervat.

31 Mrt. — Bolsjewisten in Lapland teruggeslagen. Coöp. Raad v. Voedselvoorziening ingesteld. Installatie Raad v. d. Voedselvoorziening.

1 April — Geslaagde Duitsche aanval ten N.O. van Orel. Ook voor kinderen tot 14 jaar sinaasappelen in Nederland. Arbeidsdienst verplichtend voor studenten en jonge staatsambtenaren. v. Ravenswaay burg. v. Utrecht.

2 April — Panameesch schip getorpedeerd. Uitspraak Vredesgerechtshof i.z. transport geïnterneerden Filmstad-Amsterdam.

3 April — Japansche troepen geland bij Akyab; Prome bezet. Distributie van aardewerk enz. in Nederland aangekondigd. Rotterd. wethouders vervangen.

4 April — Britsch-Indisch congres wijst voorstellen van Cripps af. Ver. Staten erkennen Gaullistisch Fransch Afrika. Graaf Grote aan Oostfront gesneuveld.

6 April — Japansche luchtaanval op Colombo, hoofdstad van Ceylon.

7 April — Laatste Ned.-Indische strijdkrachten op Sumatra capituleeren. Voormalig Egypt. premier Ali Malar Pasja gearresteerd. Uitspraak i.z. fusillade van gebr. Van Dijk te Dordrecht op 12 Mei 1940.

8 April — Br. vlootsteunpunt Alexandrië gebombardeerd. Nieuwe kerkwetten in Noorwegen; toelating van leeken tot geest. ambt. Aanstellingsbesluit verschenen. Brochure van den voormaligen premier jhr. mr. de Geer: „De synthese in den oorlog".

9 April — Paus ontvangt prins Ruprecht v. Beieren. Japanners bezetten het Christmaseiland. Oproep v. Van Geelkerken tot jeugd over vrijw. landdienst.

10 April — Britsche luchtmacht bombardeert N. en W.-Duitschland. Publicatie tabakrantsoeneering in Nederland.

11 April — Japanners bezetten Batan. Nationalist. relletjes te Kairo. Bulg. kabinet afgetreden. Richtlijnen v. vaststelling van prijzen verschenen.

12 April — Japanners bezetten haven van Cebu en Mariveles. Rijkscommissaris spreekt te Den Haag voor functionnarissen der N.S.D.A.P. Extra steun aan werkloozen verlengd tot 18 April.

13 April — Japansche strijdkrachten geland op Corregidor. Acht functionnarissen van illegale partij in Nederland gefusilleerd.

14 April — Pétain, Darlan en Laval vormen nieuwe Fransche regeering. Laval premier. Vonnis i.z. fusilleering van overste Mussert.

15 April — Luchtgevechten boven Cyrenaica. Japansche luchtactie boven Philippijnen. Door verordening krijgt brandweer toegang tot alle huizen in Nederland. Uitbreiding van bevoegdheid tot gratieverleening.

16 April — Japanners landen op Philippijnsch eiland Panay. Rijkscommissaris bezoekt Goudsberg bij Lunteren.

17 April — Fransch kabinet afgetreden. Darlan opperbevelhebber der weermacht. Politici in Ecuador gearresteerd. Vestiging in Utrecht zonder vergunning verboden.

18 April — Nieuwe regeering in Frankrijk, Pétain alleen staatshoofd. Britsche aanval op Kreta afgeslagen. Amerikaansche luchtaanval op Tokio en Yokohama. Plan tot vestiging van streekmuseum voor Veluwe te Apeldoorn.

19 April — Mislukte aanslag op Doriot te Parijs.

20 April — Hitlers 53e verjaardag gevierd. Olieopslagplaatsen op Curaçao bestookt. Verbod tot betreden van strand en duinen in Nederland.

21 April — Duitsche vorderingen aan Oostfront. Bommen

A. *BIOGRAFIEEN.* —

In een periode, waarin uiteraard de buitenlandsche politiek alle aandacht opeischt, is het licht verklaarbaar, dat de gebeurtenissen op binnenlandsch gebied eenigermate op den achtergrond raken. Zoo komt het, dat men den Duitschen minister van Binnenlandsche Zaken, Dr. Wilhelm Frick, niet vaak in de dagkroniek van het politieke gebeuren vermeld ziet. Niettemin zijn in de laatste maanden ook op binnenlandsch politiek gebied belangrijke veranderingen tot stand gekomen, die alle uitvloeisels van de radicale hervormingsgedachten van het nationaal-socialisme zijn. Als geen andere minister van het Duitsche Rijk draagt juist hij als minister van Binnenlandsche Zaken groote verantwoordelijkheid voor de continuïteit van de wereldbeschouwing en het politiek systeem in de toekomst en hun verankering in het nageslacht.

Dr. Frick

Zijn politiek is voor alles principieel. In nationaal-socialistische rijen is hij 'n oude bekende. Hij nam reeds deel aan den November-putsch van 1923 in München, toen hij daar als ambtenaar op het politie-presidium werkte. Het kostte hem zijn functie. Gevangenneming en veroordeeling tegelijk met Hitler volgden. Op 4 Mei 1924 werd hij in den Rijksdag gekozen als afgevaardigde voor de N.S.D.A.P., wier fractie hij sedertdien leidde. In den zomer 1929 kreeg hij de opdracht, na de stembusoverwinning in Thüringen de eerste nationaal-socialistische regeering te vormen. Na de machtsoverneming werd hij met de binnenlandsche leiding van 't nieuwe Rijk belast.

Onder zijn bestuur kwamen nieuwe wetten op het bestuur der gemeenten, op de ambtenaren, de politie, op het gezondheidswezen, op het ras, den rijksarbeidsdienst en ter verzekering van gezonde erfgenamen en van kinderrijke families tot stand. Tien jaren leidt Dr. Frick thans reeds zijn ministerie. Hij werd op 12 Maart 1877 in de Beiersche Rijnpalts geboren en studeerde in München, Göttingen en Heidelberg, waar hij tot doctor in de rechtswetenschappen promoveerde. (Telegraaf)

---

op Eng. Zuidkust. Amerik. luchtaanval op Japan. Cripps in Londen terug. Wandelmarschen in uniform in Nederland verboden.

22 April — Britsche troepen in Cyrenaica teruggedreven. Olievelden in Birma door Japan bezet.

23 April — Zeegevecht en mislukte Britsche landingspoging bij Boulogne. Pantser- en geschutfabriek in Stalingrad door Duitsche vliegtuigen bestookt. Zomervacantiespreiding v. Rijks-HBS in Nederland.

24 April — Rostock door Britsche, Moermansk door Duitsche vliegtuigen gebombardeerd.

25 April — Duitsche vergeldingsaanvallen op Bath en Exeter wegens Rostock. Nieuwe regeling i.z. gebruik van personenauto's en motorfietsen in Nederland.

26 April — Duitsche Rijksdag bijeen; Hitler eischt concentratie van alle krachten.

27 April — Duitsch offensief aan Oostfront begint. Boodschap van Roosevelt aan Congres. Norwich gebombardeerd. Volkstuinwezen wettelijk geregeld.

28 April — Duitsche luchtaanval op York en Wright. Japanners bezetten plaatsen in Nieuw-Guinea. Britsche bommen op Kiel. Vonnis tegen officieren, die overste Mussert doodgeschoten hebben.

29 April — Conferentie Hitler-Mussolini te Salzburg. Kenteeken voor Joden vastgesteld. Doodstraf geëischt tegen acht bonnendieven.

30 April — Ontploffing in chem. fabriek te Tessenderloo (België) eischt 250 dooden en ca. 1000 gewonden. Japanners bezetten Lasjia in Birma. Geldigheidsduur schoenenbonnen en textielpunten verlengd. Aardappelrantsoen tijdelijk verminderd van 3½ op 2½ kg per week.

1 Mei — Port-Said door Italianen gebombardeerd. Britsche aanval bij Mekili afgeslagen. Ned. Arbeidsfront opgericht. Serviezen alleen bij huwelijk en speciale vergunning. Radiobelasting verhoogd tot ƒ 12.— per jaar.

2 Mei — Japanners trekken Mandalay binnen. Nationale Jeugdstorm viert Dag v. d. Arbeid. Eerste moederschool N.S.V.O. te Arnhem geopend.

3 Mei — Stauning, minister-president van Denemarken, overleden. Demonstratie Ned. Arbeidsdienst te Den Haag. Vormingsbijeenkomst N.S.D.A.P.-N.S.B. te Leeuwarden.

4 Mei — Mislukte landing der bolsjewisten bij Zee van Azof. Japanners rukken uit Birma China binnen. Britsche vliegers boven Vichy. Bekendmaking van 72 doodvonnissen wegens begunstiging van vijand, spionnage, sabotage o.d. Belastingverord. afgekondigd.

5 Mei — Corregidor capituleert voor Japanners. Engelschen landen na tegenstand der Franschen op Madagaskar. Vrijwilligers Ned. Arbeidsdienst voor Oostfront beëedigd.

6 Mei — Britten bezetten Diego Suarez op Madagaskar. Opperbevelhebber der Amerik. luchtmacht in Australië, gen, George, gedood.

7 Mei — Franschen op Madagaskar staken verzet. Zes doodvonnissen wegens bonnendiefstal in Amsterdam.

8 Mei — Duitsch-Roemeensch offensief op Kertsj begint. Extra ondersteuning werkloozen tot 24 Mei verlengd.

9 Mei — Einde slag in de Koraalzee. Japanners bezetten eindpunt Birmaspoorweg. Nieuwe textielpunten in Nederland geldig verklaard. Vijf nieuwe kolenbonnen voor seizoen 1942/43 aangewezen.

10 Mei — Radiorede van Churchill. Duitsche vliegtuigen bombardeeren Z.-Engeland. Japansche luchtmacht bombardeert Voor-Indische stad Imphal. Dr. Ley spreekt te Den Haag en Amsterdam.

11 Mei — Eenige honderden anti-Japansche Nederlanders te Batavia geïnterneerd. Mussert spreekt op zijn verjaardag te Steenderen.

12 Mei — Bekendmaking i.z. 24 doodvonnissen wegens spionnage en sabotage.

13 Mei — Japanners voltooien bezetting van Birma. Rijkscommissaris stelt ƒ 50.000.— beschikbaar voor noodlijdende kunstenaars.

14 Mei — Oprichting lijfwacht van Mussert, samengesteld uit W.A.-leden van 18-23 jaar.

15 Mei — Duitsche troepen dringen bij Kertsj binnen. Sovjetaanvallen bij Charkof afgeslagen. Christiaan van Denemarken 30 jaar koning. Officieren voormalig Ned. leger moeten zich melden; in krijgsgevangenschap naar Duitschland overgebracht.

16 Mei — Vichy wijst eisch der Ver. Staten i.z. Antillen af. Ned. Volksdienst brengt Duitsche kinderen in Gelderland onder. Installatie Raad der Ned. Artsenkamer.

17 Mei — Amerik. slagschip Maryland tot zinken gebracht. Britsche hoofdmacht in Birma door Japanners uiteengedreven. Beëediging van 800 ᛋᛋ-mannen voor Reichsführer ᛋᛋ Himmler, den Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart en Mussert. Tabaksdistributie begonnen.

18 Mei — Verbitterde strijd op Kertsj. Rede van Mussolini tot het directorium der fascistische partij. Overeenkomst tusschen ANWB, NAC en NMV i.z. toeristische voorlichting.

19 Mei — Massale bolsjewistische aanvallen bij Charkof afgeslagen. Max Blokzijl spreekt te Den Haag over zijn ervaringen.

20 Mei — Kertsj geheel in Duitsche handen. Geallieerde conferentie te Ottawa geopend. Boelstra hoofdcommissaris van politie te Rotterdam.

21 Mei — Engeland staat eiland Patos aan Venezuela af. P. Kasteel vervangt G. Wouters als gouverneur van Curaçao.

22 Mei — Italiaansche duikboot brengt slagschip der Ver. Staten tot zinken.

23 Mei — Derde verjaardag van het Stalen Pact, Duitsch-Italiaansch vriendschaps- en bijstandsverdrag. Verordeningen betreffende vrijwillige politie en aangifte van kunstvoorwerpen in bezit van Joden.

24 Mei — Darré met ziekteverlof. Nederlandsche pluimveehouders zonder voedertoewijzing moeten in 1942 15 eieren per kip inleveren.

25 Mei — Lombok, Soembawa en Flores door Japan bezet. Boter- en vetrantsoen in Nederland verlaagd van 200 tot 175 gram per week.

26 Mei — Duitsche successen bij omsingelingslag van Charkof en in Lapland. Egyptisch kabinet afgetreden. Lotsy benoemd tot voorzitter Ned. Voetbalbond.

27 Mei — Verbitterde slag in Marmarische woestijn. Japanners bezetten Lantsji. Wijziging grondslag personeele belasting in Nederland.

28 Mei — Mexico in oorlog met Asmogendheden. Zware bolsjewistische verliezen bij Loeki. Clandestiene slager in Den Haag bij vlucht doodgeschoten. Verordening tegen geheime organisaties.

29 Mei — S. C. Bose bij Hitler ontvangen. Aflevering laatste rantsoen thee v. 40 gr.; 250 gr. sinaasappelen voor kinderen. Maatregelen tot verbetering van vischstand.

30 Mei — Britsche luchtmacht bombardeert Keulen. Slag bij Charkof in het voordeel van Duitschland beslist. Staatsgreep in Ecuador. Inwijding Ned. Kultuurkamer; Rijkscommissaris en prof. Goedewaagen spreken.

31 Mei — Duitsche luchtmacht bombardeert Canterbury. Nederl. verpleegsters n. Oostfront als vrijwilligers vertrokken. (V. b. Recap. 5817)

A. DUITSCHLAND — Elfde verjaardag der machtsovername - Toespraak door den Führer —

7 Febr. — Naar aanleiding van den elfden verjaardag van het overnemen van de macht heeft Hitler vanuit zijn Hoofdkwartier op 30 Januari een rede gehouden voor het Duitsche volk, waarin hij o.m. zeide: „In het vijfde jaar van den grootsten oorlog kunnen niemand meer de oorzaken en dus de zin en het doel van dezen wereldstrijd onduidelijk zijn. Want de tijd, dat het nog den schijn kon hebben, als ging het ook bij dezen strijd slechts om een van de, door Engeland telkens weder aangewakkerde Europeesche conflicten, om het continent onmachtig te maken en het evenwicht der krachten te handhaven ten gunste van het Britsche empire, is lang voorbij. Wat sedert 1936 te Londen stelselmatig tot den oorlog hitste, is thans van drijver gedrevene geworden. De geesten, waarvan zij zich volgens oud-Britsch gebruik ook ditmaal dachten te bedienen, zijn hun als meesters zelf over het hoofd gegroeid. Onverschillig, hoe deze strijd ook zou afloopen: Engeland heeft zijn rol op het continent definitief uitgespeeld. De vraag is niet meer, of in den tegenwoordigen oorlog het oude evenwicht der krachten behouden of hersteld wordt, doch zij luidt thans: wie zal aan het eind van dezen strijd de overwegende mogendheid zijn?"

Hitler beantwoordde in het vervolg van zijn rede deze vraag als volgt: „In dezen strijd kan er slechts één overwinnaar zijn, en dat zal òf Duitschland òf Sovjet-Rusland zijn. De overwinning van Duitschland beteekent het behoud van Europa en de overwinning van Sovjet-Rusland zijn vernietiging.

Het is derhalve voor Engeland en voor de Ver. Staten in het geheel niet meer de vraag of zij na dezen oorlog het bolsjewisme zelf willen of kunnen bestrijden, doch alleen nog de vraag of zij in staat zijn zich het bolsjewisme in de eigen landen van het lijf te houden. Wat Europa evenwel in de praktijk in het algemeen van Britsche beloften tot hulpverleening te verwachten heeft, wordt 't treffendst bewezen door de Engelsch-Amerikaansche houding tegenover het lot van Polen, de Finnen, de Baltische Staten alsmede van gansch Zuid-Oost Europa. Met de gewetenlooze belofte eener garantie, dat zij Polen wilden helpen, heeft men dezen staat eens opgehitst tot den oorlog tegen Duitschland. Met de leugenachtige bewering, andere staten tegen Duitschland in bescherming te moeten nemen, heeft men hun pacten van bijstand opgelegd, en nu worden onder even leugenachtige frazen al deze landen thans aan hun lot overgelaten en opgeofferd.

De vraag der redding van de Europeesche staten en daarmede der redding van Europa is derhalve een vraag, die uitsluitend beslist wordt door het nat.-soc. Duitsche volk en zijn weermacht en de daarmede verbonden staten.

Wanneer Duitschland niet zou overwinnen zou het lot der Noord-, Midden- en Zuid-Europeesche staten in enkele maanden tijds beslist zijn. Het Westen zou echter binnen zeer korten termijn volgen. Tien jaren later zou het oudste continent der beschaving de kenmerken van zijn leven hebben verloren".

De Führer herinnerde aan de positie waarin Duitschland verkeerde ten tijde van de republiek van Weimar en zeide: „Doordat het nationaal-socialisme elf jaar geleden terstond een begin heeft gemaakt met de uitvoering van zijn program, is 't hem nog juist op tijd gelukt den staat op te richten, die niet alleen wat zijn kracht in het binnenland betreft, doch ook wat zijn macht naar buiten betreft, in staat is de Europeesche zending te vervullen die eens in de oudheid Griekenland op zich genomen heeft tegen de Perzen, Rome tegen de Carthagers en in later eeuwen het Avondland eindelijk tegen de invasies van het Oosten.

In het jaar 1933 waren derhalve naast vele andere, vier groote opdrachten aan ons gesteld, van welker oplossing niet alleen de toekomst van Duitschland, doch de redding van Europa, ja wellicht van de geheele menschelijke beschaving afhing.

1. Het Rijk moest door de oplossing der sociale kwesties weer den verloren geganen innerlijken maatschappelijken vrede krijgen, d.w.z. de elementen der klassensplitsing in bourgeoisie en proletariaat dienden in al hun talrijke vormen van verschijning te worden weggenomen en in plaats daarvan diende een volksgemeenschap te worden gezet. Het beroep op het verstand diende te worden aangevuld door het meedoogenloos uit den weg ruimen van de elementen in alle kampen, die op kwaadaardige wijze verzet aanteekenden. 2. De sociaal-politieke eenwording van het volk moest door de nationaal-politieke eenwording worden aangevuld, d.w.z. in de plaats van het niet alleen politiek maar ook als staat verscheurde lichaam van het Rijk moest de nat.-socialistische eenheidsstaat treden en wel in een constructie en met een leiding, die geschikt konden zijn om ook aan de zwaarste aanvallen en beproevingen van de toekomst doeltreffend het hoofd te bieden en stand te houden. 3. De door het volk en de politiek geschraagde eenheidsstaat had tot taak terstond die weermacht te scheppen, die in haar geestelijke oriënteering, haar moreele houding, haar numerieke sterkte en in haar materieele bewapening als instrument voldoende kon zijn om de taak van zelfbehoud op zich te nemen. Nadat de overige wereld alle Duitsche aanbiedingen eener beperking van de bewapening van de hand had gewezen, moest Duitschland zijn eigen bewapening dienovereenkomstig organiseeren. 4. Om in het algemeen met kans op succes zijn bestaan in Europa te kunnen handhaven was de aaneensluiting noodig van al die landen, die door Duitschers bewoond worden of gebieden zijn, welke meer dan duizend jaar van het Duitsche Rijk deel hebben uitgemaakt en die wat het volk betreft en in economisch opzicht onontbeerlijk zijn voor het behoud van het Rijk, d.w.z. voor zijn politieke en militaire verdediging.

Op hoe snelle wijze zich deze socialistische opbouw van ons volkslichaam voltrekt, wordt het sterkste bewezen thans in den oorlog. Want ook de weermacht is nu opgenomen in het kader van deze ontwikkeling. Meer dan zestig procent van het jonge officierskorps komt voort uit de rangen van de manschappen en slaat daarmede de brug naar honderdduizenden arbeiders en boeren of leden van den kleinen middenstand. Het zal eens in de geschiedenis als een der grootste prestaties worden opgeteekend, dat het daarbij in dezen grooten staat is gelukt een socialistische revolutie te beginnen en uit te voeren, die zonder eenige vernietiging van nationaal bezit en zonder eenige beperking in de scheppende kracht der oude standen, niettemin de volledige gelijkstelling van allen heeft bereikt. Deze ontwikkeling zal het nationaal-socialisme in onwrikbare vastberadenheid en consequentie voortzetten.

De wereldoorlog van het jaar 1939 zal eens in de geschiedenis worden opgeteekend als een reusachtige herhaling van het proces tegen de partij in het jaar 1924. De grootheid van het wereldhistorische conflict zal daarbij de oogen en het verstand der naties scholen voor het denken en handelen in zulke geweldige historische afmetingen. Uit de millioenen soldaten en krijgsgevangenen groeien eens millioenen propagandisten voor dit inzicht. Dat de nationaal-socialistische revolutie bovendien in innerlijke organisatie, economisch en potentieel het Duitsche volk de wapens tot zelfbehoud gegeven heeft, kan door niets krachtiger bewezen worden dan door den reusachtigen strijd die thans sinds vijf jaren woedt. Deze worsteling kan daarbij geen ander verloop nemen dan tot dusver nog elke andere groote oorlog op deze aarde genomen heeft. Het op en neer gaan der gebeurtenissen kan derhalve alleen hem terneerdrukken, die historisch noch zien noch denken geleerd heeft. De weg van de visie van den halfblinden soldaat van het jaar 1918 tot aan de realiteit van den nationaal-socialistischen staat in het jaar 1944, was geweldiger en stellig moeilijker dan de weg van het Rijk van heden naar de definitieve overwinning.

Dat aan het einde van dezen strijd evenwel de overwinning van Duitschland en daarmede van Europa zal staan op zijn Westelijke en Oostelijke misdadige aanvallers, is voor elken nationaal-socialist niet alleen de uiting van zijn geloof, doch als afsluiting van den geheelen tot dusver gevoerden strijd een innerlijke zekerheid. De garanten voor deze overwinning zijn niet alleen de soldaten aan het front, doch ook de strijders in het vaderland. Zooals het nationaal-socialisme uit den eersten wereldoorlog geboren werd, zoo zal het in den tweeden zijn uiterste kracht en versterking krijgen.

De poging van onze vijanden, het Duitsche volk en het Rijk door brisant- en brandbommen tot ineenstorting te brengen, zal volk en Rijk tenslotte steeds meer versterken in hun socialistische eenheid en dien harden staat scheppen, die door de Voorzienigheid is uitverkoren, aan de geschiedenis van Europa in de komende eeuwen vorm te geven."

Tenslotte eindigde de Führer met de woorden: „Deze strijd zal tenslotte ondanks alle duivelsche inspanningen van onze tegenstanders leiden naar de grootste overwinning van het Duitsche Rijk".

De herdenking in Nederland.

7 Febr. — Van de bijeenkomsten, in verscheidene plaatsen van ons land gehouden ter herdenking van de machtsoverneming, was de belangrijkste die in het Philips-ontspanningsgebouw te Eindhoven. De plaatsvervanger van den Leider Van Geelkerken, en vervolgens Dienstleiter W. Ritterbusch hebben daar het woord gevoerd. Beide sprekers schilderden het groote werk, dat Adolf Hitler tot stand brengt, en gaven uiting aan hun vast vertrouwen, dat Duitschland onder diens leiding eens als overwinnaar uit den strijd zal treden." **(V. b. 10e verjaard. machtovername 5405 A; Hitler 5795 A; Ritterbusch 5771 A; v. Geelk. 5755 A)**

A. NEDERLAND — De invasie; mogelijke gevolgen voor ons land —

31 Jan. — „De Haagsche Post" publiceerde onder den titel: „Komt de invasie ook in Nederland?" een artikel, waaraan het volgende is ontleend:

Wij weten allen uit het verleden en zelfs uit het zeer kort achter ons liggende verleden, dat het sterkste, meest-afdoende en radicaalste afweermiddel tegen iederen vijand, die ons land bedreigt, de beroemde waterlinie is. Lodewijk XIV heeft er zijn pleizier aan op gekund en voor Mei 1940 waren wij er allen van overtuigd, dat de Duitsche tanks onherroepelijk moesten stranden in den drassigen bodem, dat alle zware geschut even onherroepelijk zich vast zou zuigen in klei- en veengrond en dat wij ons als God in Frankrijk achter onzen muur van water zouden voelen. Het is anders gegaan in Mei 1940. Iedereen weet, hoe het gegaan is. Ondanks onze waterlinie die volkomen faalde, ook al, omdat wij het middel van het land-onder-water-zetten niet tot in de laatste consequenties durfden gebruiken. Dat had immers de vernietiging van het geheele Westelijke deel van ons land beteekend. Een dergelijke radicale inundeering van de Westelijke provincies zou catastrophaal zijn geweest, de bevolking dier provincies aan verdrinkingsdood, aan hongersnood en ziekten hebben overgeleverd, terwijl het anderzijds vijf of zes jaren zou duren voor het moeizaam weer drooggemalen land zijn oude vruchtbaarheid zou herkregen hebben. Deze dichtbevolkte provincies, die geen enkele uitwijkmogelijkheid bieden, behalve op de smalle kuststrook en in het Gooi, zouden in een toestand geraken, die niet veel zou verschillen met dien van den tijd der eerste bewoners in de lage landen. Tot een inundatie in dien omvang kon dan ook niet besloten worden, voor Mei 1940.

De wijze van oorlogvoeren in onze dagen is een geheel andere, een totale geworden. Hoezeer er misschien bedoeld wordt, om zooveel mogelijk leven, have en goed te sparen van de niet-strijdende burgerbevolking, in de practijk is het onmogelijk ook maar in de geringste mate rekening te houden met het leven en de bezittingen dier menschen, die binnen het gebied der oorlogsoperaties liggen ... Het moeizame vooruitkomen van de Engelschen en Amerikanen tegen den taaien weerstand der Duitschers in Italië gaat onverbiddelijk gepaard met voor den strijd noodzakelijke, maar ook willekeurig plaatshebbende vernietiging van alle behuizingen, akkerland en vee, dat niet tijdig weggehaald kon worden, en van de bewoners zelf. Steeds harder en onverbiddelijker wordt de oorlog. Tot nu toe vliegen de Engelsche en Amerikaansche bommenwerpers over ons land heen. Er vallen wel eens wat bommen neer, ergens, maar voor de meeste menschen in ons land is, wat dat betreft, de oorlog beperkt gebleven tot het luisteren naar het gezoem der overtrekkende vliegtuigen en het verwijderd knallen van het afweergeschut. Maar nu de oorlog zijn hoogtepunt nadert, nu er in het jaar 1944 ongetwijfeld gerekend moet worden met althans een poging tot een beslissing, nu men overigens weet, dat de Geallieerden gedwongen zullen zijn om de Westkust van Europa aan te vallen en te pogen den Duitschen muur van staal- en beton te doorbreken, nu kunnen met vrijwel vaststaande zekerheid de dichtbevolkte kuststreken langs de Noordzee, Het Kanaal en den Atlantischen Oceaan rekenen op de volle laag.

Niemand twijfelt er waarschijnlijk aan, dat de Duitschers, zelfs voor een overmacht, die er in zou slagen ergens vasten voet aan de Westkust van Europa te krijgen, niet opzij zouden gaan en terugtrekken. Het is mogelijk dat zij zelfs aan de Engelschen en Amerikanen de gelegenheid zullen geven om te landen — Hitler heeft hen er zelf immers toe uitgenoodigd in verschillende van zijn redevoeringen — om dan eventueel een beslissenden slag te leveren. Nemen wij dus aan, dat de Geallieerden binnen zeer korten tijd zullen moeten trachten een landing op het vasteland te ondernemen, dan zal deze ook bijna niet anders kunnen geschieden dan over een breed front. De afstand van de Engelsche kust naar het vasteland is, zooals iedereen weet, het kleinst in Het Kanaal. Dit punt komt dus in de eerste plaats in aanmerking als brandpunt, of aanvang voor een bruggenhoofd. Bij een massalen aanval — en het zal een massale aanval moeten zijn — dijt het operatiegebied zich echter aanzienlijk uit en het behoort geenszins tot de onmogelijkheden, dat het zich tot onze kust uitbreiden zal. Wel niemand in Nederland zal zoo naïef zijn te gelooven, dat noch aanvaller, noch verdediger ook maar één oogenblik zal aarzelen, die maatregelen ter bereiking van zijn doel te nemen, die het doeltreffendst zijn. Wanneer wij een oogenblik abstractie maken van de aanvalsmiddelen, die de aanvaller zal toepassen ter bereiking van zijn doel, maar ons bepalen tot datgene, wat in casu de Duitsche weermacht zal doen, dan lijdt het geen twijfel of deze zal zonder bedenken gebruik maken van die middelen, die haar ter beschikking staan en die gegeven zijn door het landschap. Hetgeen beteekent, dat de Duitschers de dijken zullen doorsteken resp. in de lucht zullen laten vliegen en de sluizen openzetten, zonder zich daarbij van de meening of het moord-en-brand schreeuwen van welken boer dan ook, ook maar iets aan te trekken, noch ook van het feit, dat daardoor zelfs heele steden onder water zullen komen te staan. Van hun standpunt bezien, kunnen zij ook niet anders denken en handelen. Zij willen den oorlog winnen, koste wat het koste.

Wanneer wij hieraan toevoegen, dat natuurlijk ook de aanvaller datgene zal doen en beslist niet zal nalaten, wat hij in zijn positie moet doen, nl. de verbindingswegen bombardeeren, dus bruggen in de lucht laten vliegen, spoorwegstations vernielen, wegen onklaar maken, kortom het militair en Nachschubverkehr zooveel mogelijk lamleggen, dan is er bijzonder weinig fantasie noodig om zich voor te stellen, dat er een ramp over ons volk komt, die een natuurlijke catastrophe gelijk is. En zelfs in werkelijkheid een natuurramp is. Men kan ook zeggen, dat iedere fantasie te kort schiet om zich den omvang van een dergelijke ramp voor te stellen. Menschen verdrinken bij duizenden, steden zijn afgesloten van iederen aanvoer, ziekten breken uit, wilde opeenhoopingen van vluchtende menschenmassa's versperren ieder verkeer en uitwijken naar het Oosten, naar hooger gelegen gebieden ... hoe? De wegen, die niet vernield zijn, worden natuurlijk uitsluitend voor militaire transporten gebruikt. Ieder ander gebruik zal niet anders dan met geweld verhinderd worden. Er is geen pen, die deze ellende kan beschrijven ... Ons Holland, ons goede Holland, aan de baren ontworsteld, zal opnieuw door de baren verslonden worden, het zal terugkeeren in den toestand, waarin de Batavieren het vonden, toen zij hierheen den Rijn afzakten. Het vruchtbare land zal verziekt worden door het bittere zeewater en mocht men er ooit toe komen, het weer droog te leggen, dan zal het jaren duren voor het zijn oude vruchtbaarheid herwonnen heeft ... Zelfs al zou het Nederlandsche kustgebied niet direct betrokken zijn in een invasie, of zelfs een schijninvasie, die ten doel heeft troepen te binden en af te leiden, dan nog zouden de Duitschers ter dekking van de flanken van het invasiegebied als voorzorgsmaatregel tot inundatie kunnen overgaan. Tijd om dit dichtstbevolkte deel van Nederland te evacueeren is er in dat geval al evenmin. **(V. b. Tweede front 5522)**

Financiën - Dividend in natura —

31 Jan. — De N.V. Landbouwmij. De Bathpolders te Rilland zal per onder-aandeel van ƒ 1000 een bon voor 1 kg. suiker uitreiken op een dividendbewijs, hetwelk daartoe van naam en adres van den eigenaar moet zijn voorzien. Dit is de eerste maal dat in Nederland dividend in natura wordt uitgekeerd. Een Amerikaansche distilleerderij gaf reeds eenigen tijd geleden het voorbeeld, door haar aandeelhouders een hoeveelheid whisky uit te keeren.
(V. b. Dividenden 5759 C.)

Kunst, Kultuur — Maartje Offers overleden —

31 Jan. — Op 28 Januari is in den leeftijd van 51 jaar te Tholen, alwaar zij bij familie vertoefde, de bekende Nederlandsche altzangeres mevr. Maartje Offers plotseling overleden. Zij debuteerde in 1910 op een kerkconcert te Leiden en gaf daarna verscheiden liederenavonden, terwijl zij ook als soliste aan oratoria meewerkte. Na den oorlog werd zij eerst aan de Fransche Opera in de residentie verbonden en daarna van 1920—23 aan de Nationale Opera. Tenslotte engageerde Toscanini haar als prima-donna bij de Scala te Milaan. Zij gaf nog concerten in Italië, waar zij Mengelberg ontmoette, die haar in 1926 meenam naar New York. De nieuwe wereld bekoorde haar weinig en na drie maanden keerde zij in het vaderland terug. In later jaren beperkte mevrouw Offers zich tot lesgeven en trad slechts zelden in het openbaar op.

Landwacht - Doelstelling —

31 Jan. — Het voorbereidende werk, dat noodzakelijkerwijze aan de oprichting van de bij verordening van den 13en November 1943 ingestelde „Landwacht Nederland" moest voorafgaan, heeft thans zijn beslag gekregen.

De Landwacht zal bestaan uit twee diensten: een beroepsdienst en een hulpdienst. De beroepsdienst omvat een vast kader en gekazerneerde eenheden, terwijl de leden van den hulpdienst slechts in hun vrijen tijd hun dienst verrichten zullen. De leden van den beroeps- en hulpdienst beide zullen een grondige politioneele opleiding ontvangen, opdat de zekerheid verkregen wordt, dat zij allen zonder onderscheid naar behooren de uit hun bevoegdheid voortvloeiende taak kunnen vervullen. Deze taak en bevoegdheid, zooals zij zijn vastgesteld, bij verordening van den Rijkscommissaris en nader bij beschikking van den commissaris-generaal

voor de veiligheid, zijn — dit zij nogmaals nadrukkelijk vastgesteld — van zuiver politioneelen aard. Dit in tegenstelling tot den Landstorm Nederland, welke een militair karakter draagt. De taak van de Landwacht bestaat in de ondersteuning van de normale politie in haar opgave de orde en de rust van de Nederlandsche bevolking te handhaven. Hiertoe ontvangen de leden naast hun practische opleiding gedegen onderricht in de voor politie-organen noodzakelijke wetskennis.

Nu moet de Landwacht allerminst worden beschouwd als een verlengstuk van de gewone politie, als een soort hulppolitie. Integendeel, zoowel door den Rijkscommissaris, als door den commissaris-generaal voor de veiligheid is de taak van de Landwacht nauwkeurig omschreven met: bescherming van het leven en goed van nationaal-socialisten en de ordelievende bevolking, bestrijding van politieke moordenaars en saboteurs en beveiliging van de voedselvoorziening en van openbare inrichtingen tegen overvallen en sabotage. Hierdoor treedt het eigen en bijzondere politioneele karakter van de Landwacht duidelijk op den voorgrond. Zij is, om het zoo eens uit te drukken, een gewapend nationaal-socialistische beschermingsorganisatie van de Beweging, als uitsluitende draagster van den politieken wil van het Nederlandsche volk. Het behoeft geen betoog, dat er aan een zoodanige formatie dringend behoefte bestaat. De gebeurtenissen hebben dit voldoende bewezen. Dit alles wil evenwel niet zeggen, dat de Landwacht is opgericht, omdat de Nederlandsche politie in haar taak tekort geschoten zou zijn, integendeel, deze heeft zich trouw en vol plichtsbetrachting ten overstaan van land en volk van haar taak gekweten. In bijzondere tijden echter worden bijzondere maatregelen vereischt. De huidige bewogen tijdsomstandigheden met hun uitzonderlijk karakter van lasten en plichten voor enkeling en gemeenschap maken zoodanige bijzondere maatregelen noodig. Ondanks alle duidelijk betoonde en gewaardeerde loyaliteit is het bestaande politieapparaat niet machtig genoeg om afdoende op te treden tegen de voor Nederlandsche begrippen ongekende duistere praktijken van saboteurs en moordenaars, herhaaldelijk zijn er feiten voorgevallen, die de noodzakelijke rust in dit land in ergerlijke mate verstoren. Alle ordelievende en weldenkende Nederlanders — wij mogen met zekerheid aannemen, dat dezen 90 pct. der bevolking uitmaken — worden hierdoor ernstig verontrust en keuren deze toegespitste verhoudingen ten zeerste af. Zij beseffen maar al te zeer, dat hierdoor het welzijn van land en volk ten sterkste wordt bedreigd.

Het is daarom ontoelaatbaar, dat een kleine minderheid door haar onbezonnen daden de geordende maatschappij in gevaar brengt. Dit kan niet langer getolereerd worden. Daarom is de Landmacht opgericht. Zij komt niet tegenover het bestaande politie-apparaat te staan, maar zal hiermede samenwerken in het belang van de overgroote meerderheid van het Nederlandsche volk. Leden uit de W.A., ᛋᛋ, P.O. en den Jeugdstorm, die daartoe krachtens hun lichamelijke geschiktheid, ontwikkeling en leeftijd in aanmerking komen, zullen hetzij in den beroepsdienst hetzij in den hulpdienst worden opgenomen. Van allen wordt verwacht, dat zij in het besef van hun verantwoordelijkheid ten opzichte van land en volk tot de Landmacht toetreden en dat zij bij de toekomstige vervulling van hun taak disciplinair handelen in den hierboven geschetsten geest.

(V. b. Landwacht 5764 A.)

A. **NEDERLAND — N.S.B. - Nat. Jeugdstorm ingeschakeld in algemeene weerbaarheid —**

31 Jan. — Naar het Alg. H'blad verneemt zal, in het kader der algeheele weerbaarheid, binnenkort ook de Jeugdstorm worden ingeschakeld. Aangezien de inzet in de eerste plaats het mannelijke kader en de Stormers betreft, zullen de Stormersdiensten belangrijk worden gewijzigd. Van de zijde der Jeugdstormleiding zullen binnen afzienbaren tijd nadere mededeelingen volgen. (V. b. N. J. S. 5806 B.)

Prijsbeheersching — Huurprijsregeling nieuwe huizen

31 Jan. — In de Nederlandsche Staatscourant van 26 Januari 1944 werd opgenomen een „Huurprijsbesluit Nieuwbouw '44". Volgens dit Besluit wordt de hoogst toelaatbare huurprijs van nieuw gebouwde objecten, welke na 27 December 1940 zijn gereedgekomen, vastgesteld door het bevoegde Prijzenbureau voor Onroerende Zaken. Bij de berekening van dezen hoogst toelaatbaren huurprijs zullen de stichtingskosten, voor zoover deze van prijspolitiek standpunt bezien aanvaardbaar zijn, als grondslag dienen. Uitgaande van deze stichtingskosten zal de hoogst toelaatbare huurprijs dan door de Prijzenbureaux op een zoodanig bedrag worden vastgesteld, dat daarmede een redelijke rente van het geïnvesteerde kapitaal wordt verkregen. Daarbij wordt er geen rekening mee gehouden of een object na het gereed komen een of meer malen is verhandeld tegen prijzen, welke verre uitgaan boven den kostprijs. Is een te hooge inkoopsprijs betaald, dan moeten de gevolgen daarvan voor rekening van den eigenaar worden gelaten.

(V. b. Onr. goederen 5631 A.)

Overstrooming bij Werkendam —

31 Jan. — In den nacht van 25 op 26 Januari heeft de hooge waterstand bij Werkendam groote schade aangericht. In den polder Keizer Guldenswaard werd een gat van 50 meter in den dijk geslagen. Een vijftigtal gezinnen waren genoodzaakt hun woningen te verlaten. In de Jantjeswaard werd ook ernstige waterschade aangericht. Ook uit plaatsen langs de Lek kwamen berichten over aangerichte schade. In Groot-Ammers kwam het gedeelte Gelkenes geheel onder water te staan. De boot van de reederij aan de Lek kon den aanlegsteiger niet bereiken.

In Nieuw-Lekkerland zijn alle huizen aan den buitenkant van den Lekdijk volgeloopen. Uit Ooltgensplaat wordt gemeld, dat er enkele polders zijn overgeloopen. Er ontstond schade aan polderwerken, terwijl een aantal woningen overstroomd werd.

Verplichte aanmelding van hoogfrequente electrische meetinstrumenten —

31 Jan. — In het op 29 Jan. verschenen Verordeningenblad aflevering no. 1, is een verordening opgenomen van den Rijkscommissaris, volgens welke degene, die electrische apparaten of inrichtingen, waarmede door middel van hoogfrequente trillingen metingen van eenigerlei soort worden gedaan, in bezit heeft dan wel gebruikt, een vergunning behoeft. De directeur- generaal der P.T.T. beslist over het verleenen der vergunning.

Verkeer - Verplicht opstaan voor ouderen in de tram te Amsterdam —

31 Jan. — Met ingang van 28 Januari zijn personen beneden 21 jaar verplicht om bij plaatsgebrek hun zitplaats af te staan aan ernstige invaliden, oudere personen en aanstaande moeders.

P.T.T. - Beperking telefonische oproepen —

31 Jan. — Telefonische oproepberichten worden niet meer aangenomen voor de telefoondistricten Breda, 's-Hertogenbosch, Eindhoven, Maastricht, Haarlem, 's-Gravenhage (met uitzondering van het plaatselijk net Den Haag) en Rotterdam (behalve het plaatselijk net Rotterdam).

B. **ARGENTINIE — Buitenland - Diplomatieke betrekkingen met Duitschland en Japan verbroken —**

31 Jan. — De president van Argentinië, generaal Ramirez, heeft op 26 Januari over alle zenders een toespraak gericht tot het Argentijnsche volk, waarin hij mededeelde, dat Argentinië de diplomatieke betrekkingen met Duitschland en Japan had verbroken. De nieuwe toestand, zoo zeide Ramirez, beteekent echter niet een prijsgeven van de souvereiniteit. De regeering is verplicht de souvereiniteit te handhaven en heeft derhalve besloten de „infiltratie van vreemde ideologieën" tegen te gaan.

Het decreet bestaat, naar S.P.T. meldt, uit drie artikelen. Het is onderteekend door den president, generaal Pedro Ramirez en door den minister van Buitenlandsche Zaken, Alfredo Gilbert. De punten zijn de volgende: 1. Met ingang van heden worden de op het oogenblik bestaande diplomatieke betrekkingen met de regeeringen van Duitschland en Japan afgebroken. 2. De geaccrediteerde diplomatieke vertegenwoordigers van deze twee landen zullen hun passen ontvangen. 3. Het ministerie van Buitenlandsche Zaken zal stappen ondernemen ter uitwisseling van de diplomatieke en consulaire vertegenwoordigers van Argentinië, te Berlijn en Tokio en van die van Duitschland en Japan te Buenos Aires.

Verklaring van Von Ribbentrop.

De Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, heeft zich tegenover een vertegenwoordiger van het Duitsche nieuwsbureau uitgelaten over het verbreken van de diplomatieke betrekkingen met Argentinië. Reeds sedert jaren heeft de Amerikaansche regeering getracht Argentinië te bewegen de diplomatieke betrekkingen met de spilmogendheden te verbreken. Zij heeft hierbij geen middel, geen afpersing onbeproefd gelaten. De regeering Ramirez is thans voor dezen druk bezweken en heeft de souvereiniteit van zijn land prijs gegeven voor de Amerikaansche „welwillendheid". Duitschland verliest door het verbreken der betrekkingen met Argentinië practisch niets, noch voor zijn oorlogvoering, noch voor zijn belangen na den oorlog. De werkelijke verliezer bij dit diplomatieke optreden is Engeland. Engeland heeft in den loop van den oorlog langzamerhand reeds het grootste deel van zijn belangen in midden- en Zuid-Amerika moeten opofferen aan

den Amerikaanschen bondgenoot. Het zal nu ook definitief zijn positie in Argentinië verliezen.

Mutaties in het kabinet —

31 Jan. — Naar de Engelsche nieuwsdienst uit Montevideo meldt, is er op 27 Januari in Argentinië een regeeringscrisis ontstaan door het aftreden van den minister van Justitie Gustavo Martinez Zuviria, van den minister van Landbouw Diego Mason en van den minister van Binnenlandsche Zaken Luis Cesar Perlinger alsmede van drie andere hooge regeeringsambtenaren.

(V. b. Econ. pressie V.S. 5628 F.; Mutatie kab. 5709 A.)

A. BOLIVIA — Nieuwe regeering niet erkend door Engeland, de Ver. Staten en de overige Amerikaansche staten —

31 Jan. — Anthony Eden heeft in het Lagerhuis medegedeeld, dat de Britsche regeering de nieuwe Boliviaansche regeering niet erkent. Te Washington is officieel medegedeeld, dat de Vereenigde Staten geweigerd hebben de nieuwe Boliviaansche regeering te erkennen. De gezant der V. S. te La Paz heeft opdracht gekregen terug te keeren. Ook Brazilië, Costa Rica, Peru, Cuba en Venezuela hebben, volgens den Britschen berichtendienst, het besluit genomen de nieuwe regeering van Bolivia niet te erkennen.
Naar radio New York meldt, hebben Salvador en Nicaragua als eenige der middel Amerikaansche staten de nieuwe Boliviaansche regeering erkend. De Mexicaansche minister van Buitenlandsche Zaken heeft daarentegen medegedeeld, dat Mexico de diplomatieke betrekkingen met de nieuwe Boliviaansche regeering heeft verbroken.

Officieele verklaring der Ver. Staten.

Op 24 Januari is te Washington een door het ministerie van Buitenlandsche Zaken uitgegeven verklaring gepubliceerd, waarbij de Vereenigde Staten weigeren het nieuwe regime van Bolivia te erkennen. In deze verklaring zegt de Amerikaansche regeering, dat revolutionnaire en de geallieerde zaak vijandig gezinde groepen complotten smeedden tegen de Amerikaansche regeeringen, die strijden voor de verdediging van het Westelijke halfrond tegen een aggressie van de spil. De omstandigheden van de omwenteling op 20 December 1943, zoo wordt in de verklaring gezegd, moeten met de hiervoor genoemde revolutionnaire groepen in verband worden gebracht. Het betreft hier een actie, die door de algemeene revolutionnaire beweging is ten uitvoer gelegd en die ten doel heeft het actiegebied dezer beweging steeds verder op het Amerikaansche continent uit te breiden. De Amerikaansche regeering is door deze ontwikkeling, zich baseerend op inlichtingen, die uitgewisseld zijn tusschen de Amerikaansche republieken, gekomen tot een negatief standpunt ten aanzien van de erkenning van de tegenwoordige revolutionnaire junta in La Paz.

(V. b. Nwe regeering 5805 A.)

B. ITALIE (KONINKR.) — Sovjetschip met Italiaansche kinderen vergaan —

31 Jan. (C.D.) — Een Sovjet-Russisch schip, dat een transport Italiaansche kinderen aan boord had en naar Iran onderweg was, is bij het Suez-kanaal in een Engelsch mijnenveld geraakt en ten onder gegaan. Het is niet bekend, hoeveel kinderen bij deze ramp om het leven zijn gekomen. **(V. b. Kinderen n. d. Sovjet-Unie 5783 F.)**

C. DUITSCHLAND — Quisling door den Führer ontvangen —

31 Jan. — In tegenwoordigheid van den Rijksminister en chef der Rijkskanselarij, dr. Lammers, en van den leider der partijkanselarij, Reichsleiter Bormann, heeft de Führer den Noorschen minister-president, Quisling, voor een vrij langdurig onderhoud ontvangen. Een aantal belangrijke vraagstukken betreffende het Europeesche vasteland en de toekomst der Germaansche volken werden besproken in den geest van den gemeenschappelijken strijd.

(V. b. Quisling 5503 B.; Hitler 5795 A.)

Justitie - Schending van het volkenrecht door de Sovjet-Unie - Geallieerde krijgsgevangenen voor den krijgsraad —

31 Jan. — De N.R.Crt. deelde 27 Januari mede, dat het Duitsche ministerie van Buitenlandsche Zaken vorige maand officieel heeft aangekondigd, dat als uitvloeisel van een proces te Charkof, waar eenige Duitschers (twee officieren en een ambtenaar van de weermacht) ter dood werden veroordeeld, binnenkort in Duitschland Engelsche en Amerikaansche krijgsgevangenen, wien een ernstige schending van het volkenrecht ten laste kan worden gelegd, voor een militair gerecht zullen worden gedaagd. Men heeft thans bevestigd, dat de voorbereidingen voor de processen in Duitschland gaande zijn. Dat de ontwikkeling in deze reeds in een vergevorderd stadium verkeert, gelooft men echter niet te moeten aannemen.

D. ENGELAND — Luchtaanvallen - Geleden schade

31 Jan. — Een functionaris van de Britsche spoorwegen heeft volgens de „Yorkshire Post" verklaard, dat de Duitschers sedert het begin van den oorlog door luchtaanvallen in ongeveer 10.000 gevallen het Engelsche spoorwegverkeer hebben gestoord. Het meest hebben daarvan de graafschappen York, Hull, Sheffield, Leeds, Whitby en Middlesborough geleden. Een traject van 5 kilometer in de nabijheid van Coventry behoort tot de meest gebombardeerde trajecten van Engeland. In een enkelen nacht werd het door 40 brisantbommen vernield. Een traject van 4 km. in het Londensche stadsgebied werd niet minder dan 92 maal in negen maanden door vijandelijke bommen vernield.

(V. b. Luchtaanvallen 5344 F.)

E. INTERNATIONALE ROODE KRUIS — Missies naar Japan en de Ver. Staten —

7 Febr. — Het Internationale Comité van het Roode Kruis streeft er naar om alles te doen wat binnen zijn bereik ligt om bij te dragen tot een uitbreiding en intensiveering van zijn actie ten gunste van de krijgsgevangenen en geïnterneerde burgers van alle oorlogvoerende landen. Aan den anderen kant stelt het pogingen in het werk om met het oog op de beide strijdende partijen op absoluut gelijke wijze zonder onderscheid te werken. In dezen geest en met het oog op de beteekenis van zijn taak, die het in het kader van den oorlog in het Verre Oosten heeft, heeft het den regeeringen te Washington en Tokio kennis gegeven van zijn voornemen om — de toestemming dezer regeeringen voorbehouden — gelijktijdig bijzondere missies naar de Ver. Staten en naar Japan te zenden. Het Internationale Comité van het Roode Kruis probeert hierdoor tevens zijn direct contact met de regeeringen en de nationale Roode-Kruisvereenigingen te verdiepen en ook de activiteit van zijn permanente delegaties te vergrooten.

(V. b. Intern. Roode Kruis 5798 E.)

F. POLEN (VOORM.) — Grenskwestie met de Sovjet-Unie - Bemiddelingsaanbod der Ver. Staten door de Sovjet-Unie afgewezen —

31 Jan. — De Sovjet-Russische regeering heeft, naar Reuter op 26 Januari meldde, het aanbod der Amerikaansche regeering tot bemiddeling in het Sovjet-Russisch—Poolsche geschil volgens een te Washington gepubliceerde officieele mededeeling van de hand gewezen.
Te Moskou werd van S.P.T.-zijde verklaard, dat de verhouding tot degenen, die op het oogenblik het Poolsche volk vertegenwoordigen, nog niet zoo is dat men het Amerikaansche aanbod kan accepteeren. Moskou heeft den laatsten tijd meer dan eens laten blijken, dat het niet wenscht te onderhandelen met de Poolsche regeering te Londen.

(V. b. 5814)

G. SPANJE — Verslechtering der betrekkingen met de Geallieerden - Olie-embargo door de Ver. Staten afgekondigd - Verklaring van minister Jordana; ongewijzigde neutraliteitspolitiek —

31 Jan. — Naar Reuter uit Washington meldt, zal Spanje in de maand Februari geen olie uit de V.S. ontvangen. De correspondent van Reuter motiveert deze mededeeling met de volgende woorden: Deze maatregel zal, te zamen met de belangrijke psychologische uitwerking van het verbreken der diplomatieke betrekkingen met de As door Argentinië, een diepen indruk op de Spaansche regeering maken. De „Evening Standard" schrijft, dat de Britsche vloot een aantal schepen heeft aangehouden, dat, nadat het van navicerts was voorzien, oorlogstuig voor Duitschland had geladen. De parlementaire secretaris van het departement van Economische Oorlogvoering, Foot, is te Gibraltar geweest om met den chef van de vloot aldaar de kwestie van het scheepvaartverkeer van Zuid-Amerika op Spanje te bespreken. Alle te Buenos Aires liggende schepen hebben order gekregen voorloopig de haven niet te verlaten. Het in nauwe betrekking tot de Spaansche regeering staande dagblad „Arriba" publiceert volgens D.N.B. een hoofdartikel over de verhouding van Spanje tot de Anglo-Amerikanen. In dit verband herinneren wij eraan, dat onlangs in de Britsche pers een bericht de ronde deed, waarin werd verhaald hoe zich in een voor Engeland bestemde zending sinaasappelen bommen hadden bevonden. Het blad beklaagt er zich over, dat een deel van de Engelsche pers en de Britsche radio, van iedere gelegenheid van geringe beteekenis gebruik maakt om op incorrecte wijze Spanje verwijten te maken. Spanje's buitenlandsche politiek, aldus het blad, wordt gekenmerkt door een strikte neutraliteit en een vastgesloten anti-communistische houding. Buiten-

landsche invloed wordt met alle middelen verre gehouden bij de beslissingen van de leiding van den Staat en van de regeering.
De Spaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Jordana, heeft een verklaring gepubliceerd over de verwerpelijkheid van de anti-Spaansche buitenlandsche propaganda en over de onaantastbaarheid van de Spaansche neutraliteit. Deze verklaring werd door de openbare meening met voldoening ontvangen. **(V. b. Buitenl. pol. 5329 E.)**

A. **VER. STATEN — Sociale Zaken - Verzoening der vakvereenigingsleiders Lewis en Green —**
31 Jan. — De „Daily Express" meldt, dat de betrekkingen tusschen de Amerikaansche vakvereenigingsleiders Green en Lewis, die acht jaar niet met elkander hebben gesproken, hervat zijn. Zij hebben een geheim onderhoud gehad, over welks resultaat nog niets bekend is.
Zooals bekend, verliet John Lewis in 1935 met zijn mijnwerkers de door Green geleide American Federation of Labor en stichtte hij de C.I.O. In 1940 verliet Lewis ook de C.I.O., daar hij tijdens de verkiezingscampagne had verklaard zijn functie te zullen neerleggen, wanneer de door hem verbitterd bestreden Roosevelt in November 1940 herkozen zou worden.
Naar de Britsche berichtendienst in zake de besprekingen tusschen Green en Lewis meldt, is er een fusie tot stand gekomen tusschen de mijnwerkersvakvereeniging en de A.F.L. Het executieve comité van de A.F.L. heeft een resolutie opgesteld, waarin gezegd wordt, dat het den mijnwerkers weer wordt toegestaan lid te worden van de A.F.L. Beide partijen zullen commissies benoemen om de voorwaarden vast te stellen, die vervuld moeten worden voor een terugkeer in de A.F.L.
De Britsche berichtendienst voegt hieraan toe, dat de nieuwe vereeniging der A.F.L. en de mijnwerkers algemeen wordt opgevat als een aaneensluiting van de krachten, die tegen Roosevelt gericht zijn. **(V. b. Vakbonden 5549 A.)**

Presidentsverkiezingen - Roosevelt tot vierde candidatuur uitgenoodigd —
31 Jan. — Naar de correspondent te New York van „Svenska Dagbladet" meldt, heeft het bestuur van de democratische partij der Ver. Staten Roosevelt uitgenoodigd, zich voor de vierde maal candidaat te stellen voor het presidentschap.
(V. b. Roosevelt 5806 C.)

B. **FRANKRIJK — Overzicht politieke situatie - Groeiende onveiligheid —**
7 Febr. — Aan „Het Vaderland" van 26 Januari ontleenen wij het onderstaande artikel:
Het experiment, dat men in 1940 te Vichy begon aan te duiden met den term „nationale revolutie" is juist in den kring van allerlei functionarissen te Vichy nooit volledig tot zijn recht gekomen. Aan dit feit zullen zeker de nog nooit geheel verdwenen bureaucratische gewoonten uit den tijd van de Derde Republiek niet vreemd geweest zijn. Er was echter ook een reeks van nationale revolutionnairen, mannen die ondanks alle politieke manoeuvres van hun tegenstanders, openlijk of in het geheim, zich den mond niet lieten snoeren en opkwamen voor het ideaal van een waarlijk nationale revolutie in Frankrijk en voor Frankrijks toekomstige positie in Europa. Deze mannen zetelden niet te Vichy, maar juist te Parijs. Het waren Marcel Déat, Doriot en ook de leider der Francisten Bucard. Vaak traden zij zoo voortvarend op, dat hun activiteit niet verschoond kon blijven van critiek uit Vichy. En zoo groeide langzamerhand de tegenstelling, welke eenige jaren de Fransche samenleving gekenmerkt heeft, de tegenstelling tusschen de „Nordistes" en de Zuidelijke zone van Frankrijk. Aanvankelijk kon men de demarcatielijn als grensafbakening tusschen Noord en Zuid beschouwen, maar toen de demarcatielijn verviel, bleek al spoedig, dat uit de militaire scheidingslijn een soort ideologische barrière gegroeid was. De hier aangeduide tegenstelling, die natuurlijk nog veel gecompliceerder werd gemaakt door de bestaande variaties van sympathieën, antipathieën en attentistische verschijnselen, moest natuurlijk haar stempel drukken op de politieke omstandigheden in Frankrijk. Wij weten, dat maarschalk Pétain steeds de man is geweest, die wilde trachten een overkoepeling te vinden voor de zoo uitéénloopende stroomingen. Wanneer Laval van den beginne af doortastender optrad, dan waren hier toch hoofdzakelijk tactische overwegingen in het spel. Terwijl Laval, gesteund door de principiëele instemming van Pétain, trachtte de met revolutie samenhangende maatregelen zoo krachtig mogelijk uit te voeren, scheen het oude staatshoofd de ontwikkeling der dingen betrekkelijk als toeschouwer te volgen. Aan het einde van het vorige jaar heeft deze verhouding zelfs geleid tot een periode, waarin een geregeld contact tusschen Laval en Pétain ontbroken schijnt te hebhebben. Er liepen toen trouwens geruchten over een heengaan van Pétain, geruchten waaraan men later deze strekking heeft gegeven, dat Pétain slechts plannen gehad zou hebben om een nieuwe regeling voor zijn eventueele opvolging te bewerkstelligen.
Een ander feit kwam overigens in die dagen de bestaande tegenstellingen nog illustreeren. Wij doelen op het aftreden van den minister van Arbeid. Dit aftreden schijnt verband gehouden te hebben met de geringe vorderingen, welke de Charte du Travail van Augustus 1940 tot op dat oogenblik gemaakt had in de handen van Vichy-trouwe ambtenaren. De Charte bracht zooveel bureaucratische beslommeringen mee, dat Lagardelle zich niet meer den juisten man op de juiste plaats achtte om aan de voortzetting daarvan zijn verdere medewerking te verleenen. Laval heeft nog getracht er Lagardelle van terug te houden, zijn ontslagaanvrage naar Pétain te zenden, daar een verschuiving van de portefeuille van Arbeid de werkzaamheden ten behoeve van de Charte du Travail stellig niet ten goede zou komen. Het mag intusschen als bekend verondersteld worden, dat de binnenlandsche constellatie in Frankrijk steeds meer beheerscht wordt door een groeiende onveiligheid. In het laatste half jaar zijn in Frankrijk niet minder dan 1200 moorden gepleegd en er wordt gewag gemaakt van 200 brandstichtingen maandelijks. Deze omstandigheid heeft er het hare toe bijgedragen om de ontwikkeling in den zin van de door Laval nagestreefde politiek te bespoedigen. Zoo is tot hoofd van het veiligheidswezen benoemd de vroegere chef der militie in de Zuidelijke zone Joseph Darnand. Darnand was eind vorige jaar met eenige van zijn naaste medewerkers toegetreden tot de SS. Duitsche dagbladcorrespondenten te Parijs zien echter in de benoeming van Darnand niet alleen het begin van een nieuwe zuiveringsactie in Frankrijk, maar ook een nieuw streven om alle, de revolutie aanhankelijke, krachten tot gedegen samenwerking te brengen. Aldus beschouwt men ook de benoeming van Henriot tot staatssecretaris van Voorlichting en Propaganda, de benoeming van Cathala tot staatssecretaris van Economische Zaken (ter vervanging van Bonnafous) en van Paul Marion tot staatssecretaris bij den regeeringschef. Ook Henriot is één van de mannen „uit het Zuiden". Al deze benoemingen houden een reactie van Laval in op het langzaam-werkende systeem van Vichy. En hoezeer het Laval in de komende maanden zal gaan om de ordehandhaving aan het binnenlandsche front blijkt ook daaruit, dat hij naast Darnand als ordebewaarder twee staatssecretarissen heeft aangesteld voor het bestuurs- en politiewezen Lemoine en Parmentier. Zij drieën nemen thans ongeveer de functie waar van een minister van Binnenlandsche Zaken, een portefeuille, die sedert de bezetting tot nu toe nog niet van zich had doen spreken.
(V. b. Pol. situatie 5341 A.; Benoeming Darnand 5821 D.; Reorg. Regeering 5798 D.)

C. **PETROLEUM — Naderende uitputting der Noord-Amerikaansche oliereserves —**
7 Febr. — De Amerikaansche minister van Binnenlandsche Zaken, Ickes, heeft medegedeeld, dat de bekende oliereserves van de Ver. Staten in ongeveer 14 jaar uitgeput zullen zijn. Deze verklaring heeft in de Engelsche dagblad- en vakpers diepen indruk gemaakt en aanleiding gegeven tot levendige discussies. Van Britsche zijde werd er op gewezen, dat Ickes de schaarschte van de Amerikaansche oliereserves heeft overdreven, ten einde het gebruik door de Ver. Staten van oliereserves in andere gebieden voor te bereiden. Van Amerikaansche zijde wordt er echter op gewezen, dat in werkelijkheid de oliepositie van de Ver. Staten steeds slechter wordt. Een Amerikaansche oliedeskundige, wijst er in de „Daily Tel." o.m. op, dat vrijwel alle vakorganen der Amerikaansche olie-industrie de laatste maanden met bewijzen hebben kunnen aantoonen, dat de oliepositie den olieproducenten veel zorgen baart. De ontdekking van nieuwe olievelden houdt geen gelijken tred met het verbruik. In het afgeloopen jaar werden b.v. volgens de officieele raming nieuwe oliebronnen aangeboord met een totale productie van 260.054.000 vaten. De olieproductie bedroeg in de Ver. Staten in 1943 1.385.479.000 vaten. Er bestaan in de Ver. Staten bijna 400.000 oliebronnen, doch slechts een zeer gering aantal hiervan levert een werkelijk bevredigende productie. Van betrouwbare deskundige zijde wordt de totale reserve der Ver. Staten thans geraamd op 20 milliard vaten. Deze reserve zou bij een gelijkblijvend verbruik in bijna 14½ jaar zijn uitgeput. Het moet derhalve meer dan waarschijnlijk worden geacht, dat binnen afzienbaren tijd de wereldverzorging met olie niet meer in de eerste plaats afhankelijk zou zijn van de Amerikaansche oliebronnen, doch van die van Iran en het Midden-Oosten. **(V. b. Petroleum 5805 E.)**

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Het bolsjewistische offensief: vier brandpunten; Jamburg, Rowno en Loezk ontruimd - Hevige strijd bij Nettuno en het bergmassief van Cassino in Z.-Italië; ernstige geallieerde scheepsverliezen - 178.000 br.t. handelstonnage en 44 oorlogsschepen in Januari tot zinken gebracht - Luchtaanvallen op Frankfurt a. M., Brunswijk-Maagdenburg, Berlijn en Londen; 806 Britsch-Am. vliegtuigen in Januari boven West-Europa en Duitschland vernietigd —

OOSTELIJK FRONT.

4 Febr. — Aan de Telegraaf ontleenen wij het volgende overzicht betreffende de situatie aan het Oostelijk front. Terwijl de Sovjet-Russen aan het Oostelijke front op zes verschillende sectoren hun aanvallen voortzetten, hebben zich op vier plaatsen brandpunten van den strijd gevormd. Het eerste dezer brandpunten ligt in het Noorden tusschen Ilmenmeer en Finsche Golf, het tweede ten Westen van Nowograd Wolynsk, het derde ten Zuiden van de lijn Belaja Zerkof—Tsjerkassy, het vierde bij Witebsk. Het staat volgens Duitsche verklaringen vast, dat de Sovjet-Russen de grootste krachtsinspanning in het Noorden ontplooien en dat zij daar den zwaarsten druk op de Duitsche verdedigingslinies uitoefenen. Na de ontruiming van het bruggenhoofd Jamburg (Kingissep), vermeld in het weermachtsbericht van 2 Februari, zijn de Duitsche troepen aan het Leningradfront op den Westelijken oever van de Narwa teruggetrokken. De Sovjet-Russen zijn inmiddels den stormloop op de Estlandsche grensstad Narwa begonnen; tegelijkertijd dringen zij langs de spoorlijn Leningrad-Pleskau op laatstgenoemde plaats aan, die ten Zuiden van het Peipusmeer, enkele kilometers ten Oosten van de Estlandsche grens ligt. De actie der Sovjet-Russen tusschen Winnitza en Dnjepropetrofsk is er uit den aard der zaak niet alleen op gericht het Duitsche front, dat tusschen Belaja Zerkof en Tsjerkassy een scherpe bocht naar het Noordoosten maakt in te drukken, doch heeft bovendien ten doel, ten Westen van Kirowograd naar het Zuiden door te dringen, om de Duitsche troepen van generaal-veldmaarschalk von Manstein tot ontruiming van de Dnjeprbocht te nopen. Het front, hetwelk op het oogenblik het meest in beweging is, waar de Sovjet-Russen het verst naar het Westen zijn doorgedrongen en dat derhalve wel de grootste belangstelling trekt, is de sector ten Zuiden bij de Pripetmoerassen. De Sovjet-Russen richten hier hun aanvallen met sterke krachten tegen de linie Polonoje-Sjepetofska—Rowno—Loezk, Het plaatselijk offensief der Sovjets, dat na een korte onderbreking op 31 Januari j.l. begon, werd aanvankelijk uit het gebied van Sarny in Westelijke richting gestaakt. Ten gevolge van den soliden Duitschen tegenstand boog het vervolgens naar het Zuiden, waar het op de linie Sjepetofska-Kolonoje voorloopig tot staan in gebracht. Tusschen Sarny en deze linie zijn de Sovjet-Russen er evenwel in geslaagd verder terrein te winnen. De Duitsche troepen hebben — zooals 3 Februari werd gemeld — de steden Rowno en Loezk vechtend prijs gegeven. Van Duitsche zijde wordt daaraan nog toegevoegd, dat de tegenstanders nog verder naar het Westen opdringen, dat het evenwicht tusschen de overmacht der aanvallende Sovjet-Russen en de Duitsche verdediging nog niet is hersteld, maar dat met de Duitsche tegenmaatregelen inmiddels een begin is gemaakt.

In het gevechtsgebied van Witebsk is de tweede afweerslag in volle hevigheid ontbrand. De vijand leed hooge, bloedige verliezen bij het afslaan van zijn aanvallen, die hij wederom ten Zuidoosten en ten Noordwesten van de stad met talrijke divisies tanks en slagvliegers ondernam. Veertig vijandelijke tanks werden stukgeschoten. De slag duurt voort.

ZUIDELIJK FRONT.

30 Jan. — De Duitsche luchtmacht heeft sedert 22 Januari bij het bestrijden van de vijandelijke landingsvloot vijf torpedobootjagers, vijf vrachtschepen van te zamen 27.000 B.R.T. en zeven landingsvaartuigen van te zamen 14.000 B.R.T. tot zinken gebracht. Drie kruisers, zes torpedobootjagers, 41 vrachtschepen van te zamen 201.000 B.R.T. alsmede 18 landingsvaartuigen werden beschadigd.

2 Febr. — Duitsche vliegtuigen vielen op 1 Februari voor de Noord-Afrikaansche kust een vijandelijk konvooi met succes aan. Een kruiser en negen koopvaardijschepen met een inhoud van 68.000 br.t. werden getroffen.

4 Febr. — In het landingshoofd van Nettuno werden vrij sterke vijandelijke strijdkrachten in een geconcentreerden tegenaanval ingesloten. Ontlastingsaanvallen werden afgeslagen. Aan het Zuidelijke front zette de vijand zijn doorbraakpogingen bij het bergmassief van Cassino voort. De afwisselende gevechten worden van beide zijden met de uiterste verbittering gevoerd.

ZEEOORLOG.

31 Jan. — Het vijandelijke ravitailleeringsverkeer, in het bijzonder een in de Noordelijke IJszee naar Moermansk varend, zeer krachtig beschermd convooi, werd door onze duikbooten met succes aangevallen. Vijf schepen met een inhoud van 32.000 B.R.T., tien torpedojagers en konvooivaartuigen, alsmede drie landingsbooten werden tot zinken gebracht.

1 Febr. — In den strijd tegen de Britsch-Amerikaansche ravitailleeringsvloot brachten de marine en het luchtwapen, in de maand Januari 31 handelsschepen met een inhoud van 178.000 br.t. tot zinken, 51 andere schepen met een inhoud van 249.000 br.t. werden door bommen en torpedotreffers zoo zwaar beschadigd, dat met den ondergang van vele dezer schepen gerekend kan worden. Aan vijandelijke oorlogsschepen werden 28 torpedobootjagers, 4 duikbooten, 2 bewakingsvaartuigen en 10 landingsvaartuigen tot zinken gebracht. Drie kruisers, 6 torpedobootjagers en 25 landingsvaartuigen werden zoo zwaar beschadigd, dat ook met het verlies van een deel dezer schepen te rekenen is.

LUCHTOORLOG.

30 Jan. — Formaties Amerikaansche bommenwerpers ondernamen den 29sten Januari een aanval op Frankfort a. d. Main. Zware schade werd veroorzaakt en onvervangbare cultuurmonumenten werden vernietigd. De bevolking leed verliezen. 61 vijandelijke vliegtuigen, meerendeels viermotorige bommenwerpers, werden neergeschoten.

Krachtige formaties der Duitsche luchtmacht vielen in de avonduren van 29 Januari opnieuw Londen aan. Groote branden en ontploffingen werden waargenomen.

31 Jan. — Op 30 Januari drongen Amerikaansche bommenwerpers tot boven het gebied Brunswijk-Maagdenburg door. 26 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten. Voorts vielen Britsche bommenwerpers de Duitsche hoofdstad aan, waardoor zware schade ontstond in woonwijken, aan cultuurmonumenten, sociale instellingen en openbare gebouwen. De bevolking leed verliezen. Volgens tot dusver ontvangen rapporten werden 44 vijandelijke bommenwerpers vernietigd.

1 Febr. — Boven de bezette gebieden in het Westen en het Rijksgebied werden in de afgeloopen maand 806 Britsch-Amerikaansche vliegtuigen neergeschoten, waarvan 665 vliegtuigen, meest viermotorige bommenwerpers.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5824 A.)

B. JAPAN — Amerikaansche landing op de Marshall-eilanden —

2 Febr. — Uit Pearl Harbor wordt gemeld, dat Amerikaansche troepen op de Marshall-eilanden zijn geland. Zij zijn aan land gegaan op Roi en op Kwadjelin, waar zij bruggenhoofden hebben gevormd. In het communiqué van admiraal Nimmitz wordt gezegd, dat de Japanners fellen tegenstand bieden.

Volgens het communiqué van het Japansche hoofdkwartier van 5 Februari, vielen sterke Amerikaansche zee- en luchtstrijdkrachten, die in hoofdzaak bestonden uit vliegkampschepen en slagschepen en bovendien ondersteund werden door vliegtuigen, die van steunpunten te land waren opgestegen, op den ochtend van 13 Januari de Marshall-eilanden aan. Na een hevig luchtbombardement en een beschieting door scheepsartillerie, gericht op de eilanden Lae, Kwadjelin, Wotje, Maleoelap en Arno, gingen vijandelijke troepen op 1 Februari op de eilanden Kwadjelin en Lae aan land. Bij de afweermaatregelen der aldaar gestationneerde leger- en marinetroepen en der marine-luchtmacht, werden tot 1 Februari 52 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten en 24 beschadigd. Voorts werden 2 torpedojagers in den grond geboord en een kruiser en een torpedojager in brand gebombardeerd. Terwijl de gevechten bij Kwadjelin en Lae nog voortduren, zijn de gebieden, die door de Japansche strijdkrachten op deze eilanden verdedigd worden, stevig in Japansche handen.

Geallieerde vliegtuigverliezen op Nieuw-Brittannië —

2 Febr. — In den tijd van 11 tot 27 Januari, aldus meldde het D.N.B. uit Tokio, vlogen in totaal 2278 vijandelijke vliegtuigen boven Rabaul waarvan er 645 neergeschoten en 23 beschadigd werden. De Japansche verliezen bedragen 47 toestellen.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5816 B.)

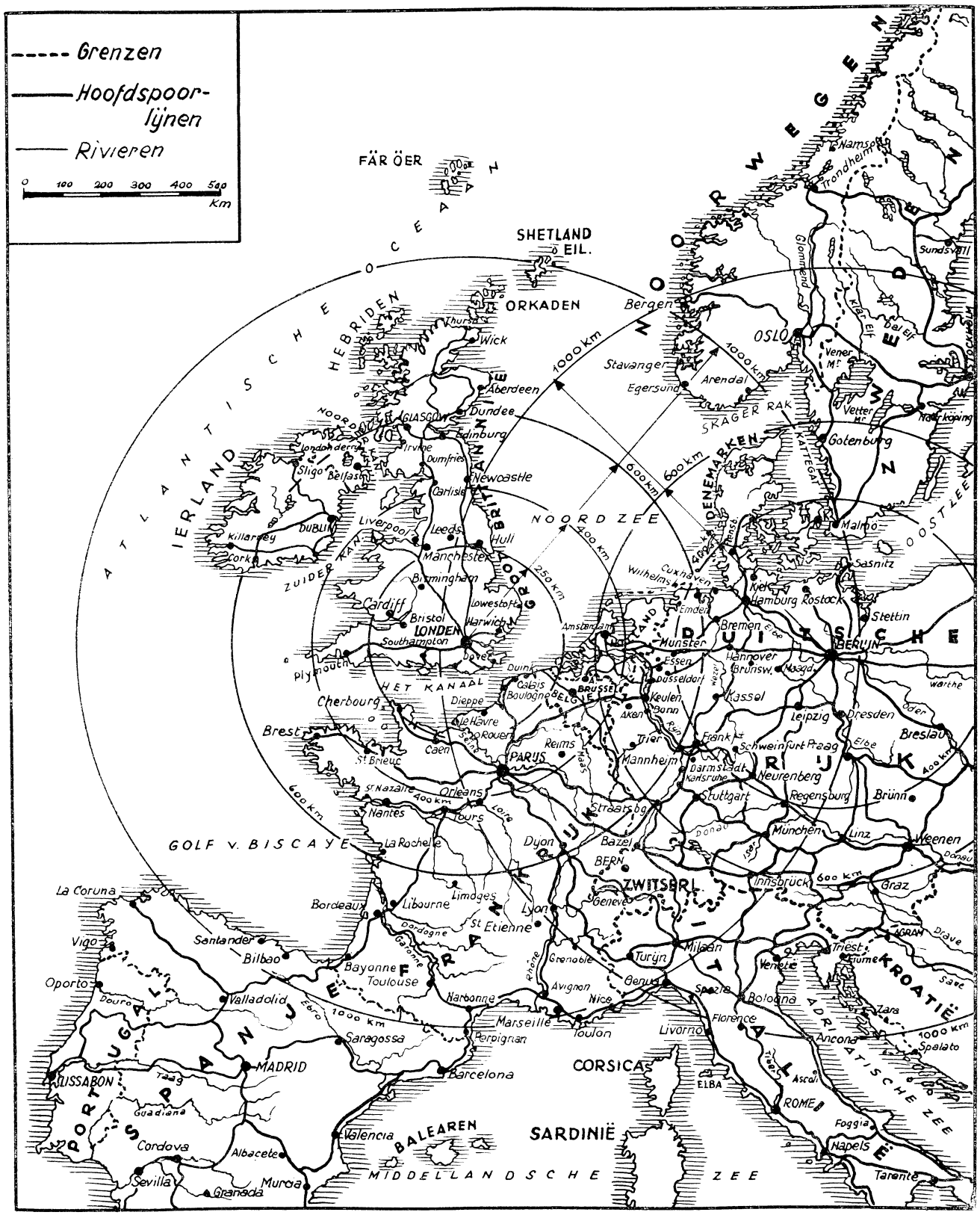
Grenzen
Hoofdspoorlijnen
Rivieren
0 100 200 300 400 500 Km
FÄR ÖER
SHETLAND EIL.
ORKADEN
ATLANTISCHE OCEAAN
IERLAND
HEBRIDEN
NOORWEGEN
SKAGER RAK
KATTEGAT
DENEMARKEN
NOORDZEE
OOSTZEE
ZUIDER ZEE
HET KANAAL
GOLF v. BISCAYE
MIDDELLANDSCHE ZEE
ZWITSERL.
CORSICA
SARDINIË
BALEAREN
PORTUGAL
SPANJE
FRANKRIJK
DUITSCHE
OSLO
Bergen
Trondheim
Stavanger
Egersund
Arendal
Göteborg
Malmö
Kiel
Hamburg
Rostock
Stettin
BERLIJN
Bremen
Munster
Hannover
Essen
Düsseldorf
Keulen
Kassel
Leipzig
Dresden
Breslau
Frankfurt
Schweinfurt
Praag
Mannheim
Darmstadt
Karlsruhe
Neurenberg
Stuttgart
Regensburg
Brünn
Straatsbg
München
Linz
Weenen
Innsbrück
Graz
Bazel
BERN
Genève
Lyon
Milaan
Turijn
Genua
Venetië
Triest
Fiume
Bologna
Florence
Livorno
Ancona
Rome
Napels
Foggia
Tarente
Spalato
Zara
KROATIË
Marseille
Toulon
Nice
Avignon
Grenoble
Perpignan
Narbonne
Toulouse
Bayonne
Bordeaux
Libourne
Limoges
St Etienne
Dijon
Orleans
Tours
Nantes
La Rochelle
St Nazaire
St Brieuc
Caen
Cherbourg
Dieppe
Le Havre
Rouen
Reims
PARIJS
Brest
Calais
Boulogne
Amsterdam
Utrecht
Arnhem
Aken
Trier
Metz
Duinkerken
Plymouth
Southampton
LONDEN
Portsmouth
Harwich
Lowestoft
Yarmouth
Cardiff
Bristol
Birmingham
Manchester
Liverpool
Leeds
Hull
Newcastle
Carlisle
Edinburgh
Dundee
Aberdeen
Wick
Thurso
GLASGOW
Dumfries
Irvine
Belfast
Sligo
Londonderry
DUBLIN
Killarney
Cork
Valladolid
Oporto
Vigo
La Coruna
Santander
Bilbao
Saragossa
Barcelona
MADRID
LISSABON
Sevilla
Cordova
Granada
Albacete
Murcia
Valencia
Tajo
Guadiana
Douro
Ebro
Rhone
Saone
Seine
Loire
Donau
Drave
Save
Elbe
Oder
Weichsel
Warthe
Maas
Rijn
Ems
Weser
Trondheimsfjord
Namsos
Sundsvall
Gloppen
Vener M.
Vetter M.
Hjo
Köping
Malmö
Sassnitz
Wilhelmshaven
Cuxhaven
Emden
Amsterdam
Utrecht
Arnhem
Aken
Trier
Metz
Duinkerken
Calais
Boulogne
Brussel
Gent
Antwerpen
Rotterdam
Den Haag
Leiden
Haarlem
Amsterdam
Zuider Zee
Ijsselmeer
Groningen
Leeuwarden
Assen
Enschede
Arnhem
Nijmegen
's-Hertogenbosch
Eindhoven
Tilburg
Breda
Middelburg
Vlissingen
Terneuzen
Gent
Brussel
Aken
Luik
Namen
Charleroi
Mons
Doornik
Rijsel
Duinkerken
Calais
Boulogne
Abbeville
Amiens
Compiègne
Soissons
Reims
Metz
Nancy
Straatsbg
Colmar
Mülhausen
Basel
Bern
Genève
Lausanne
Montreux
Interlaken
Luzern
Zürich
Winterthur
Schaffhausen
Konstanz
Bregenz
Innsbrück
Salzburg
Linz
Wenen
Brünn
Olmütz
Troppau
Ostrau
Krakau
Lemberg
Tarnopol
Kamenetz
Brest
Pinsk
Minsk
Smolensk
Moskou
Kiew
Charkow
Kursk
Orel
Tula
Kaluga
Moskou
Jaroslawl
Rybinsk
Wologda
Archangel
Murmansk
Petsamo
Kirkenes
Hammerfest
Tromsö
Narvik
Bodö
Trondheim
Namsos
Sundsvall
Gävle
Stockholm
Upsala
Örebro
Karlstad
Göteborg
Jönköping
Norrköping
Linköping
Kalmar
Karlskrona
Malmö
Helsingborg
Halmstad
Varberg
Kristianstad
Ystad
Trelleborg
Visby
Gotland
Oland
Bornholm
Kopenhagen
Aalborg
Esbjerg
Ribe
Flensburg
Kiel
Lübeck
Rostock
Stettin
Danzig
Gdingen
Thorn
Posen
Breslau
Oppeln
Kattowitz

(foto C.N.F./CINO)

Op 28 Januari werd in tegenwoordigheid van den Rijkscommissaris-Rijksminister Dr. Seyss-Inquart in het gebouw van Kunsten en Wetenschappen te Den Haag door den N.J.S. een uitvoering gegeven van de De Ruyter Cantate.

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 1 JUNI - 31 JULI 1942

1 Juni 1942 — Gen. overste Daluege vervangt den op 27 Mei bij een aanslag in het Tsjechische dorp Kladno doodelijk gewonden plaatsvervangend Protector van Bohemen en Moravië ‡‡-Obergruppenführer Heydrich. Schoenen met leeren of rubberzool alleen voor kinderen t/m 9 jaar in Nederland. 39 dooden en vele gewonden door Britschen luchtaanval in Nederland.

2 Juni — Duitsche gen. Crüwell in N.-Afrika in Br. krijgsgevangenschap. Britsche luchtmacht bombardeert West-Duitsche steden. Directeur-generaal van Winterhulp Nederland C. Piek vervangen door F. W. van Vloten, burgemeester van Delft.

3 Juni — Hevige gevechten in Wolchofgebied. Rijkscommissaris opent tentoonstelling v. Duitsche kunst te Groningen.

4 Juni — Hitler bezoekt Mannerheim. Japansche aanval op Dutch Harbour (Aleoeten). Britsche landingspoging aan de Kanaalkust verijdeld. Restaurateurs in Nederland verplicht op Maandag, Woensdag en Donderdag uitsluitend aardappelen in schil te verstrekken.

5 Juni — Onlusten op de Bahamas-eilanden. Japansche aanvallen op Madagaskar, Sydney en Honoloeloe. Luit.-gen. Seyffardt bezoekt te Arnhem nagelaten betrekkingen van Ned. vrijwilligers gesneuveld aan het Oostfront.

6 Juni — Hitler ontvangt Hong. premier Von Kallay. Tsjoetsjau door Japanners bezet. Britsche bommen op Napels. Zeeslag in Stillen Oceaan. Aankondiging extra rantsoenen sigaren en sigaretten in Nederland.

7 Juni — Britsche aftocht in N.-Afrika. Sydney en New Castle door Japansche duikbooten beschoten. Uitslag Pinksterprijsvraag Ned. Omroep.

9 Juni — Heydrich plechtig bijgezet te Berlijn. Durban in Z.-Afrika door Japansche duikbooten geblokkeerd. Vervoerverbod voor groenten in Nederland afgekondigd. Ned. Oost Compagnie opgericht.

10 Juni — Strenge strafmaatregelen tegen Tsjechisch dorp Kladno n.a.v. aanslag op Heydrich. Eerste eetbare brandnetels te Utrecht geveild.

11 Juni — Groote pantsergevechten met Duitsch-Italiaansche successen in Marmarica. Mr. dr. H. Westra tot burgemeester van Den Haag benoemd.

12 Juni — Japanners geland op Aleoeten. Koning George v. Griekenland te Washington. Von Papen bij Turkschen staatspresident Inönü. Nederlandsche missie in Letland voert econ. besprekingen met Duitsche autoriteiten.

13 Juni — Vestingwerken bij Sebastopol door Duitschers veroverd; successen bij Charkof. Britten in Libye moeten Bir Hucheim afstaan. Zomerkamp-1942 van Verbond van Ned. Journalisten geopend.

14 Juni — Amerikaansch-Bolsjewistisch verbond betr. wederzijdsche hulpverleening.

15 Juni — Britsche strijdkrachten in Libye gesplitst; Astroepen breken door naar de kust.

16 Juni — Duitsche vorderingen aan de Donetz. Sovjetbeklaagden te Ankara wegens aanslag op Von Papen tot tuchthuisstraf veroordeeld. Beperking vrije maxima Joodsche vermogenswaarden.

17 Juni — Pétain richt boodschap tot Fransche volk. Groote Duitsch-Italiaansche aanval op geallieerd convooi in Middellandsche Zee.

18 Juni — Moordenaars van Heydrich gevonden en doodgeschoten. Adolf Hühnlein te München overleden. Rijkscommissaris stelt ƒ 20.000.— beschikbaar voor studeerenden in Duitsch.

19 Juni — Noordelijk deel van Sebastopol in Duitsche handen. Churchill in de V.S. Bomaanslagen en branden te Bloemfontein. De Ruyter-tentoonstelling te Amsterdam geopend.

20 Juni — Verwoede strijd bij Sebastopol. Eiland Vancouver door duikbooten beschoten. In Nederland aardappelrantsoen tot 1 kg per week verminderd; Loonbelasting verhoogd. Beëediging van 3000 N.S.B.-functionnarissen te Utrecht.

21 Juni — Tobroek en Bardia in Duitsche handen. Fortificatie Lenin gevallen. Japanners bezetten Natoena-eilanden. In Nederland moeten Joden fietsen inleveren.

22 Juni — Rommel, opperbevelhebber v. h. pantserleger Afrika, bevorderd tot generaal-veldmaarschalk. Generaalpardon Ned. Arbeidsfront verlengd tot en met 30 Sept. 1942.

23 Juni — Astroepen bereiken Lybisch-Egyptische grens. Ortiz, president van Argentinië, treedt af. Strengere bezuiniging op papierverbruik in Nederland.

24 Juni — Capuzzo, Solloem en Halfaya in Duitsche handen; Sidi el Barrani bereikt. Birmingham gebombardeerd. Mussert bezoekt N.-Holland. Dr. Schröder benoemd tot gevolmachtigde van Rijkscommissaris te Amsterdam.

25 Juni — Stellingen bij Sebastopol ingenomen. Mussert spreekt voor een gehoor van 20.000 personen in Amsterdam.

26 Juni — Britsch-Russisch verdrag geratificeerd. Duitsche troepen bereiken Koepjansk. Mussolini bezoekt Sardinië en Zuid-Italië. In Nederland aardappelrantsoen verhoogd tot 1½ kg p. w. Volkstentoonstelling van Ned. kunst te Rotterdam geopend.

27 Juni — Churchill uit de V.S. te Londen terug. Voor serviesgoed punten aangewezen. Gen. Seyffardt naar Nederlandsche vrijwilligers in Graz vertrokken.

28 Juni — Bolsjewisten aan de Wolchof teruggeslagen. Kostelooze melk voor kinderen van werkloozen in Nederland.

29 Juni — Mersa Matroe in handen der Astroepen. Bremen gebombardeerd. In Nederland prijsregeling voor gebruikte goederen. Werkloozenkas Ned. Arb. Front krijgt subsidie van 100% der bijdragen van leden.

30 Juni — Binnenste fortengordel van Sebastopol door de Duitschers veroverd. Mannerheim brengt tegenbezoek aan Hitler. Beperking bewegingsvrijheid en uitoefening van beroep voor Joden.

1 Juli — Sebastopol bezet. Gen. majoor Von Küchler bevorderd tot veldmaarschalk. In Egypte passeeren Astroepen El Daba. Mr. Rost van Tonningen voorz. Raad v. Beheer Ned. Oost Comp.

2 Juli — Von Manstein, opperbevelhebber Krimleger, gen. veldmaarschalk. Astroepen breken door in Egypte. Britten trekken terug op Nijldelta. Rijkscommissaris bezoekt Zeeland.

3 Juli — Sovjetfront doorbroken. Stellingen bij El Alamein door Astroepen bezet. In Nederland aardappelrantsoen verhoogd tot 2½ kg p. week.

4 Juli — Operaties op landtong bij Sebastopol. Nieuw-Zeelandsche troepen bezetten Kairo. Gedwongen verbouw van koolzaad afgekondigd.

5 Juli — Duitsche en verbonden troepen bereiken den Don.

6 Juli — Duitsche mijnen in Suez-kanaal. Japansche aanval op Port Moresby. Lord Halifax uit Washington naar Londen. Eerste verordeningenblad van Ned. Landstand verschenen; 75-jarig bestaan Moerdijkbrug.

7 Juli — Duitschers bezetten Woronesj. Turksch premier Saydam te Istanboel overleden. Verordening betreffende erkenning van Duitsche rechterlijke uitspraken in Nederland.

8 Juli — Duitsche successen bij Charkof-Koersk. Eng.-Amerikaansch convooi in N.-IJszee vernietigd. 's Werelds grootste luchtschipdok Akron in Ohio afgebrand. In Nederland zeeprantsoen van 4 tot 6 weken verlengd. Bepalingen i.z. statiegeld afgekondigd.

9 Juli — Woronesj van bolsjewisten gezuiverd. Britsche aanval in Egypte afgeslagen. Stellingen bij El Alamein door Astroepen bezet. In Nederland bijzonderheden omtrent Nationale Plan gepubliceerd. 400 jeugdstormers naar Oost-Pruisen vertrokken als vrijwilligers bij den landarbeid aldaar.

10 Juli — Hevige artillerie-actie in Egypte. Saradzjogloe Turksch premier. Sovjets schenden neutraliteit van Zweden. A.N.W.B. reikt 50.000ste kampeerkaart uit.

11 Juli — Duitsche successen aan den Don. Engelsch-Egyptisch incident: koning Faroek met verbanning bedreigd. Zweedsch schip door bolsjewisten getorpedeerd. In Nederland hebben prijsbeheerschingsinstanties in eerste halfjaar van 1942 in 36.762 gevallen ƒ 4.942.000.— boeten opgelegd.

12 Juli — Kaukasushavens door Duitsche luchtmacht gebombardeerd. 18 koopvaarders in Amerikaansche wateren getorpedeerd. Hitlerjeugd en Nat.-Jeugdstorm demonstreeren in Roermond.

13 Juli — Bolsjewisten bij Woronesj ingesloten. Britsche bommen op Duisburg. Japanners bezetten Sjwangtsjang. Bekendmaking en verordening betr. sabotage in Nederland. Dr. F. O. Bruyning benoemd tot dir.-gen. der Volksgezondheid.

14 Juli — Anti-As-betoogingen in Costa-Rica. Comm. partij legaal in Californië. Maisky bij Churchill. In Nederland verlaging boter-, kaas- en melkrantsoen, verhooging van vleeschrantsoen. Particulier onderwijs geordend. Restaurateurs moeten bezuinigen op kolen, gas en electriciteit.

15 Juli — Snelle Duitsche opmarsch aan Oostfront. Duitsche verkenningsvluchten boven Eng. kust. In Nederland familiedrukwerk verboden beh. overlijdensberichten van beperkt formaat. Fischböck over Prijspolitiek in Europa.

A. *BIOGRAFIEEN.* —

In de sinds lang heerschende, latente, sociale spanningen in Amerika, die nu en dan, o.a. door de mijnwerkersstaking tot uitbarsting dreigden te komen, speelt John L. Lewis een groote rol, daar hij zich als promotor voor de belangen der arbeiders opgeworpen heeft, die hij als geen ander zoo doelbewust heeft weten te organiseeren.

John Llewellyn Lewis werd op 12 Februari 1882 in Lucas in den staat Iowa geboren. Zijn ouders stammen uit het Engelsche Wales. De vader was landbouwer, matroos en mijnwerker. Als tienjarige droomde de aan fantasie rijke knaap van Napoleon en maatschappelijken roem, doch zijn vader bond deze met romans en geschiedenisboeken geprikkelde eerzucht drastisch in, toen hij hem op veertienjarigen leeftijd eveneens in de mijnen te werk stelde. Lewis vond in het zware werk onder den grond slechts matig bevrediging. Hij trok de wijde wereld in en liep de spreekwoordelijke dertien ongelukken bij twaalf ambachten op. Met een reizend tooneelgezelschap kwam hij in Mexico. Door een baantje op een Oceaanstoomer bezocht hij Europa, dat hij in alle richtingen doorkruiste. Eenige jaren vóór het uitbreken van den eersten wereldoorlog werd hij organisator van den eersten belangrijken Amerik. vakbond, de A.F.L. (American Federation of Labor) en in 1918 pres. van de „Vereenigde Mijnwerkers van Amerika" (United Mine Workers Association), — den machtigen mijnwerkersbond van een half millioen leden, dien hij heden nog bestuurt. Nadat de A.F.L. een reorganisatie van den vakbond in vertikalen zin, zooals Lewis voorstelde, afgewezen had, trad hij in 1935 uit en stichtte de CIO (Council for Industrial Organisations), die een communistische tendenz heeft. Reeds in 1936 telden beide groote vakbonden ieder vier millioen leden.

LEWIS

Kort na de herkiezing van Roosevelt werd Lewis in 1937 diens verbitterde tegenstander. De strijd kwam op het hoogtepunt, toen Roosevelt zich in 1940 voor de derde maal candidaat stelde. Lewis ondersteunde Willkie en zwoer het voorzitterschap van de CIO neer te leggen, wanneer Roosevelt herkozen werd. Hij hield woord en gaf zijn job bij de CIO van 25.000 dollar op. Van een man met zijn revolutionnair temperament was het toch te veel gevergd, zich geheel uit de politiek terug te trekken — ook al had hij nog wel 'n slordigen, lossen duit in de achterhand om zijn verdere levensdagen met vrouw en dochter en een groote slee van een hypermoderne Cadillac van 25.000 dollar op een in Alexandria (Virginia) gelegen landgoed te gaan slijten, dat hij voor 27.000 dollar gekocht had. Op zijn instigatie sloten zich in Juni 1942 de vertegenwoordigers van 105 vakvereenigingen, die tot dusverre buiten de CIO en de A.F.L. gebleven waren tot een nieuwe vakbond, de CIU (Congress of Independent Union) aaneen. Een poging ten slotte om een fusie van de drie vakbonden tot stand te brengen, mislukte. Alleen de CIO (leiding Murray) en de A.F.L. (leiding William Green) sloten zich in Augustus 1942 **aaneen.**

Het oorlogsverloop bood Lewis echter een nieuwe kans tot grootscheepsche politieke agitatie, doordat de steenkolenindustrie, die hij met zijn mijnwerkersbond volkomen beheerscht, een sleutelpositie in de Amerikaansche oorlogsproductie inneemt. Lewis' actie tot loonsverhooging voor de mijnwerkers had succes. De in arbeiderskringen sterk gehate loonstoppolitiek van Roosevelt werd gebroken.

Met dit nieuwe succes in den rug bereidt Lewis zich opnieuw tot een strijd met Roosevelt voor, wiens tegenstander hij zonder twijfel opnieuw bij het presidentschap in 1944 worden zal, — de groote achtergrond van alle politieke en sociale vraagstukken, die op het oogenblik reeds ondanks het krijgsrumoer de aandacht opvraagt.

(V. b. Lewis 4446 G en 5381 A; Stakingen 5823 D)

Biografie dr. Frick - Aanvulling —

Bij de opmaak van pagina 5826 is een alinea abusievelijk weggevallen. Ter aanvulling van de biografie van Dr. Wilhelm Frick dient nog de volgende passus opgenomen te worden:

Op 24 Augustus 1943 trad Dr. Frick als minister van Binnenlandsche Zaken van het Duitsche Rijk af en werd door den Führer benoemd tot rijksprotector van Bohemen en Moravië. Sedertdien bekleedt Heinrich Himmler, Reichsführer ᛋᛋ en chef der Duitsche politie, tevens het ambt van minister van Binnenlandsche Zaken. **(V. b. 5826 A)**

---

16 Juli — Rostof door Duitsche luchtmacht bestookt. Bolsjewistische tegenaanvallen bij Woronesj afgeslagen. Britsche aanvallen bij Alamein gestuit. Hooge functionnarissen der W.A. in Nederland melden zich voor het Oostfront.

17 Juli — Duitschers veroveren Worosjilowgrad. Laval wijst Amerikaansche voorstellen i.z. Fransche vloot in Alexandrië af. Radio-vacantieschool te Hilversum geopend.

18 Juli — Kon. Leopold van België wordt een zoon geboren.

19 Juli — Kolenbekken Krassny door Duitsch-Italiaansche troepen veroverd. Demonstratie Nederl. en Duitsche nationaal-socialisten in Rotterdam. Duitsche weermacht vordert fietsen.

20 Juli — Bolsjew. landingspoging bij Marioepol afgeslagen. Wapenfabriek in Londen gebombardeerd; Britten bombardeeren Bremen en Oldenburg. Nederlandsche taal bij tenniswedstrijden verplicht.

21 Juli — Rostof staat in brand na Duitschen aanval. Radiorede van dir.-gen. v. d. Landbouw G. J. Ruiter over voedselpositie.

22 Juli — Duitsche troepen overschrijden den Don. Belangrijk succes van Duitsche zeestrijdkrachten in Kanaal. Rijkscommissaris dr. Seyss-Inquart viert 50sten verjaardag.

23 Juli — Japansche troepen geland op N.-Papoea. Adm. Leahy stafchef van Roosevelt. Strenge maatregelen tegen Nederlandsche boeren, die goederen achterhouden; boeten verdubbeld. Beschikkingsregeling voor metaal; vergunning voor verkoop.

24 Juli — Rostof door Duitschers ingenomen. Zware Britsche verliezen bij El Alamein. Oase Djaraboeb opnieuw door Astroepen bezet. Vier doodvonnissen voltrokken in Nederland wegens bonnendiefstal te A'dam. Vestigingsverbod v. Hoek van Holland.

25 Juli — Engelsche vliegtuigen boven Vichy. Italiaansche luit.-kol. Moscatelli volbrengt vlucht Rome-Tokio en terug. Vormingschool der N.S.B. te Lunteren geopend.

26 Juli — Bolsjewistische aanvallen bij Woronesj afgeslagen. Britten bombardeeren Hamburg, Duisburg, Homburg en Moers. Aardappelrantsoen in Nederland verhoogd tot 3 kg.

27 Juli — Bataisk ten Z.O. van Rostof door Duitschers veroverd. Zware Duitsche luchtaanval op Birmingham. Achtste leerjaar ingevoerd na 1 Sept. 1942 in Nederland.

28 Juli — Verdere terreinwinst door Duitschers bij Rostof; Berorgenjewskaja bezet. Vele doelen in Engeland bestookt. President Nationale Plan in Nederland wijst natuurreservaten aan.

29 Juli — Birmingham gebombardeerd. Patrouille-actie in Egypte. Mussolini 59 jaar. Voor gestolen levensmiddelen geen extra toewijzingen.

30 Juli — Duitschers bezetten Proletarskaja. Hull gebombardeerd. Britsche vliegtuigen boven Rijnsch-Westfaalsch gebied. Contingent 375 Nederlandsche vrijwilligers uit Den Haag naar Oostfront vertrokken.

31 Juli — Britsche aanval bij El Alamein afgeslagen. Vergoeding op gevorderde fietsen bepaald op ƒ 50.—. **(V. b. 5825)**

B. GRONDSTOFFEN — Rubberplanten in Europa —

7 Febr. — De eerste pogingen om caoutchouc uit Europeesche planten te winnen, werden in de Sovjet-Unie gedaan. In de jaren 1930/1931 werden hier talrijke in het wild groeiende planten op hun caoutchoucgehalte onderzocht. Drie Sagysplanten, nl. Tau-Sagys, Krim-Sagys en Kok-Sagys, kwamen voor verdere proefnemingen in aanmerking. Laatstgenoemde bleek tenslotte het meest geschikt en men ging ertoe over de Kok-Sagys in grooten omvang aan te planten. Zoo zou het areaal in 1941 300.000 ha bedragen, terwijl voor 1942 500.000 ha op het programma stond. In de overige Europeesche landen werden deze proefnemingen aandachtig gevolgd en vele landen gingen eveneens tot de teelt van Kok-Sagys over. Duitschland kwam met de Kok-Sagyscultuur in aanraking na de bezetting van de Oekraine. In Polen werden reeds in 1936 proeven genomen; de wortelopbrengst schommelde tusschen 2 en 6 t per ha, de opbrengst aan ruwe rubber tusschen 150 en 250 kg.

In Hongarije verkeert de teelt nog in het stadium der proefnemingen. In Letland leverde de tweejarige Krim-Sagys 10 tot 15 t per ha en een rubberopbrengst van 100 tot 182 kg per ha; de rubberopbrengst van de Tau-Sagys bedraagt 175 kg. In het voorjaar van 1943 zijn op Fünen in Denemarken teeltproeven met Kok-Sagys genomen. In Zweden leken de proefnemingen aanvankelijk een ongunstig resultaat te zullen opleveren, doch tenslotte bleek dit toch nog mee te vallen, zoodat in 1944 de proefnemingen op grooter schaal zullen worden voortgezet. Ook in Finland zijn in 1943 proefnemingen gedaan en wel met zaad dat uit Duitschland werd betrokken. In Zwitserland is het vorige voorjaar eveneens Kok-Sagys uitgezaaid. In Engeland tenslotte heeft de Kok-Sagys rubberopbrengsten van 65 tot 100 lbs per acre opgeleverd. De droge wortels hadden een rubbergehalte van 2 tot 6%. Ofschoon de teelt in vele landen het stadium der proefnemingen reeds voorbij is, is de teelt nog niet van beteekenis voor de rubbervoorziening van Europa. Daartoe zal het noodig zijn zoowel de opbrengst per ha als het caoutchoucgehalte op te voeren. (Econ. Nieuws)

(V. b. Rubber 5772 A)

A. NEDERLAND — Financiën - Spaargelden in 1943 - Sterke stijging der ingelegde gelden —

7 Febr. — In het afgeloopen jaar is, aldus de N.R.Crt., het tegoed bij de Rijkspostspaarbank en bij de bij den Nederlandschen Spaarbankbond aangesloten spaarbanken aanzienlijk gestegen, waardoor de gunstige tendenz, welke zich in 1942 openbaarde na de ongunstige periode van einde 1938 tot einde 1941, ten volle gehandhaafd bleef.

(in millioenen guldens)

R. P. S.

	inleg	terugbet.	verschil
1938	262.5	202.8	+ 59.7
1939	213.2	239.2	— 25.9
1940	130.7	300.9	—170.1
1941	119.8	168.6	— 48.8
1942	168.6	117.1	+ 51.4
1943	372.2	139.5	+232.6

bijz. spaarbanken

	inleg	terugbet.	verschil
1938	245.4	246.8	— 1.4
1939	190.8	252.1	— 61.3
1940	149.2	240.0	— 90.7
1941	165.6	187.8	— 22.2
1942	196.9	156.9	+ 40.0
1943	293.8	164.2	+129.5

Vooral voor de rijkspostspaarbank is het afgeloopen jaar een recordjaar geweest. De inleggingen waren ruim het dubbele van 1942 en ƒ 100 millioen boven het record van 1938. De terugbetalingen namen in vergelijking met 1942 slechts toe van ƒ 117 tot ƒ 139 millioen. Bij bijzondere spaarbanken was de inleg met ƒ 294 millioen gulden nog bijna ƒ 20 millioen hooger dan het vorige record van ƒ 275 millioen van 1937; de stijging bedroeg in vergelijking met 1942 ongeveer ƒ 100 millioen.

De oorzaken van de enorme stijging der spaargelden waren in 1943 vrijwel dezelfde als die in 1942, nl. grootere inkomsten bij breede lagen der bevolking ten gevolg van uitbreiding der werkgelegenheid in binnen- en buitenland, verdere voortzetting van het uitverkoopen van voorraden bij den middenstand, minder koopgelegenheid voor het publiek, verbetering in de inkomsten der landbouwbevolking, enz.

Als nieuwe factor kwam daar in het afgeloopen jaar nog bij de intrekking der bankbiljetten van ƒ 1000 en ƒ 500, waardoor velen hun opgepotte middelen naar de spaarbank brachten. Voorts werden bij de uitbetaling van de tegenwaarde der ingeleverde biljetten o.m. de spaarbanken ingeschakeld. De maatregelen deden de inleggingen bij de Rijkspostspaarbank in Maart 1943 tot ruim ƒ 42 millioen stijgen tegen ƒ 19 millioen in Februari 1943.

(V. b. Spaarbankinlagen 5632 B)

Binnenland - Oudminister König overleden —

7 Febr. — Op bijna 77-jarigen leeftijd is op 6 Februari te Den Haag overleden, de oud-minister van Waterstaat, ir. A. A. H. W. König. Behalve minister van Waterstaat van 1918 tot 1922 was ir. König korten tijd directeur-generaal der P.T.T. en voorts, van 1924 tot 1928, directeur-hoofdingenieur van den Rijkswaterstaat.

Justitie - Uitbreiding bevoegdheden presidenten rechtscolleges —

7 Febr. — Bij besluit van den Secretaris-Generaal van het Departement van Justitie zijn eenige wijzigingen aangebracht in het z.g. reglement No. 1. Dit reglement, hetwelk strekt ter uitvoering van artikel 19 van de wet op de „regterlijke organisatie en het beleid der justitie", bevat voornamelijk voorschriften betreffende den inwendigen dienst bij de verschillende gerechten: Hooge Raad, Gerechtshoven, Rechtbanken en Kantongerechten. Krachtens deze voorschriften berustte de regeling van den inwendigen dienst bij de gerechten in hoofdzaak bij de colleges zelve b.v. de samenstelling en bezetting van de Kamers, de verdeeling van het werk onder deze Kamers, de vaststelling van de dagen, uur van aanvang en duur der terechtzittingen. Deze bevoegdheden zijn thans ingevolge het bovengenoemde besluit in handen gelegd van de Presidenten der betreffende colleges.

(V. b. Rechterl. macht 5569)

— Parketwachters in functie getreden —

7 Febr. — Dezer dagen zal het corps der parketwachters in functie treden. Een corps, dat speciaal is opgericht voor dienst in het Gerechtsgebouw, transport van gevangenen, enz., kortom alles wat met het werk van den strafrechter samenhangt. Zij vervangen in het Paleis van Justitie de marechaussees, in Amsterdam ten getale van 45 man, terwijl het parketcorps over het geheele land ongeveer 450 man telt. De uniform is nogal opvallend: de kleur is donkergrijs, de platte pet vertoont aan de voorzijde een rood-wit-blauw embleem in een zilveren lauwertak. De zoogenaamde „spiegels" op den kraag zijn donkerrood met zilveren streep. Ook de bies van de pantalon is donkerrood, evenals de afzetting van de uniformpet en de V-vormige strepen op de mouwen

(V. b. Parketwachters 5502 B)

Oostkolonisatie - Nederlandsche boeren naar het Oosten vertrokken —

7 Febr. — Nadat zij eenige weken met verlof in het vaderland hebben vertoefd, is een groep van ongeveer vijftig Nederlandsche boeren opnieuw naar het Oosten vertrokken. De Nederlandsche boeren, die allen reeds geruimen tijd in het Oosten hebben vertoefd, zullen na een scholingsperiode op het landgoed Wakat van de Nederlandsche Oost Compagnie bij Wilna ingezet worden in de Baltische landen.

(V. b. Oostkol. 5722 A)

Handel, Nijverheid — W. A. van Berkel 75 jaar —

7 Febr. — Op 5 Februari vierde de heer W. A. van Berkel, die zijn uitvinding van de vleeschsnijmachine door de Maatschappij van Berkel's Patent in verscheidene landen heeft weten te exploiteeren, zijn 75sten verjaardag. Hij mag daarbij terugzien op een loopbaan, waarin hij van jongeman met een zeer bescheiden positie tot de stuwende kracht van een zelf gesticht en thans groot internationaal concern is geworden. Op 13-jarigen leeftijd verliet hij in 1882 zijn geboortestad Tilburg om te Rotterdam in de slagerij van een familielid te gaan werken. Zijn technische aanleg bracht hem er toe na te gaan of het vleeschsnijden niet machinaal kon worden gedaan, snel en hygiënisch. Door proefnemingen, welke jaren in beslag namen, kwam hij tot de bekende machines met het cirkelvormige, ronddraaiende mes, waaronder de te snijden vleeschwaren geleidelijk worden opgeschoven. Na een kort verblijf te Delft wist hij de belangstelling van enkele Rotterdammers voor zijn machine te wekken, waarna het in 1898 tot de oprichting van de Maatschappij van Berkel's Patent kwam. Het bedrijfskapitaal bestond aanvankelijk uit ƒ 10.000 en het patent voor de snijmachine, ingebracht voor ƒ 40.000. Thans bedraagt het kapitaal der onderneming ƒ 11.2 millioen; zij heeft vestigingen en fabrieken in tal van Europeesche landen, Noord- en Zuid-Amerika en heeft belangen bij enkele bekende ondernemingen op metaalgebied.

(foto Schimmelpenningh)
W. A. van Berkel

Op zijn 70ste jaar was de heer W. A. van Berkel nog directeur van zijn onderneming, welke geleidelijk een groote vlucht had genomen, mede door de uitbreiding van de productie met andere artikelen, zooals weegschalen en winkelautomaten. Daarna is hij eenigen tijd commissaris en gedelegeerde geweest, doch sedert 1 Januari 1943 is hij alleen nog als technisch adviseur aan het concern verbonden. Na zooveel jaren te hebben gewerkt en de Maatschappij Van Berkel's Patent door twee saneeringen heen tot groote beteekenis te hebben gebracht, lokt hem de rust nog niet. Terwijl de onderneming onder andere leiding zich tot een nieuwen opgang heeft toegerust, houdt de jarige zich nog steeds bezig met de techniek, welke hem nog boeit als in het begin van zijn loopbaan.

A. NEDERLAND — De invasie; mogelijke gevolgen voor ons land —

7 Febr. — Het probleem der invasie is in deze kolommen reeds bij een vroegere gelegenheid uitvoerig besproken. Daarbij werden de vele moeilijkheden van een gealliëerde landing aan de West-Europeesche zeekust opgesomd. Na het opzienbarend artikel in de „Haagsche Post" in de laatste week van Januari is het probleem, wat Nederland betreft, ook in ieders mond. Er zijn zwartkijkers, die na kennisname van de H.P.-beschouwing de paniekachtige meening opgevat hebben, dat Nederland „voor de haaien is." Anderen halen onverschillig de schouders op of stellen allen ernst terzijde en zijn van meening, dat een invasie van de gealliëerden nimmer op Nederlandschen bodem zal geschieden. Daarbij betoogen zij naïef, dat de gealliëerden het Nederlandsche volk als bondgenoot beschouwen, dat onze zeekust zich voor een invasie niet leent en steunen daarbij op stoffige uitspraken van haast vergeten admiraals die beweerden, dat een landing in Nederland slechts op nauwelijks veertig dagen van een jaar kan plaats vinden. Overdreven pessimisme en overdreven optimisme zijn beide gelijkwaardig ongegrond. Een invasie in Nederland is zeer goed mogelijk en zelfs zeer waarschijnlijk.

In de eerste plaats is daar het groote feit, dat de weg over Nederland de kortste, naaste weg naar het belangrijke nabije Duitsche industriegebied is en wel de weg over Zeeland, Brabant, Limburg en Gelderland. In de tweede plaats zijn het in het Noorden uitsluitend de havens van Vlissingen en Rotterdam, die een ontscheping van massale troepen- en oorlogstuigtransporten toelaten. De havens van Oostende, Duinkerken en andere Belgische en Fransche kuststeden zijn te klein voor de noodzakelijke massale ontschepingen. Aan Vlissingen en Rotterdam gelijkwaardige havens liggen eerst bij de monding van de Seine en zuidelijker. Dat een landing op de Nederlandsche kust slechts een betrekkelijk klein aantal dagen van het jaar mogelijk is, is een bewering, die voor honderd en meer jaren misschien steekhoudend was, doch die bij de huidige, door de geperfectionneerde techniek, zooveel grootere mogelijkheden geen opgeld meer doet. De Anglo-Amerikaansche staatslieden en militairen hebben herhaaldelijk beweerd dat zij amphibische operaties zullen doorvoeren; landingsoperaties dus met kleine stormbooten en rupstanks, die zoowel te water varen als te land rijden kunnen. De duinen vormen daarbij slechts een betrekkelijk kleine hindernis. Vèrdragend scheepsgeschut kan even met een paar schoten de duinen, die in den weg zouden staan, wegvagen. Bovendien kunnen de rupstanks met hun geperfectionneerde voortbewegingsmogelijkheden zelfs los duinzand, dat toch sterk helmgras bevat, overwinnen.

Inundatie van het polder- en tusschen de rivieren gelegen land zou eerder een nadeel, een hindernis, dan een voordeel, bescherming voor de Duitsche troepen zijn. In dit verband is de alarmeerende voorstelling van zaken in het artikel van de „Haagsche Post" onjuist. De Duitschers zouden hoogstwaarschijnlijk eerst in laatste instantie als de kustverdediging den strijd zou moeten opgeven, tot dit middel hun toevlucht nemen. De inundatie zou dan echter al weinig meer baten, want de Anglo-Amerikanen zouden ongetwijfeld de geïnundeerde gebieden — Holland, Utrecht en het IJsselgebied — wijselijk ontwijken en veeleer hun opmarsch kiezen over den toch steeds kortsten weg: Zeeland, Brabant, Limburg en de Achterhoek.

Een landing in de Duitsche Bocht en bij de aangrenzende gebieden is technisch practisch niet uit te voeren. Het zeegebied is daar ter plaatse dermate zwaar „bemijnd", dat de opruiming van deze mijnenvelden alleen al weken in beslag zou nemen. Een ander belangrijk argument, dat voor de waarschijnlijkheid van een invasie der Gealliëerden hier te lande zou spreken, is het feit, dat onze Noordzeekust voor groote operaties ter zee heel wat gunstiger is dan het smalle Kanaal (Nauw van Calais) waartusschen een opeenhooping van groote Anglo-Amerikaansche vaartuigen een te gemakkelijk te treffen object voor bommen van Duitsche vliegtuigen, mijnen en torpedo's van Duitsche duikbooten zou zijn. De vernietiging van transport- en toevoerwegen over land, speelt bij een invasie slechts een betrekkelijk kleine rol. Door de aanwezigheid van zooveel rivieren, kanalen, meren, plassen, grachten enz. kunnen de amphibische vaartuigen der gealliëerden ook zonder deze landwegen hun beoogde operaties doorvoeren.

Groote beteekenis heeft tenslotte ook de psychologisch-politieke factor, die voor het openen van een invasie op Nederlandsch grondgebied spreekt. De verknochtheid van een belangrijk deel van het Nederlandsche volk aan oude instellingen en persoonlijkheden, de uit een onbegrijpelijke stompzinnigheid nog steeds maar al te vaak betoonde levendige sympathie met Anglo-Amerikaansche interessen, hoe strijdig zulke interessen in wezen ook met specifiek Nederlandsche belangen zijn, vormen factoren, die den Anglo-Amerikanen gereede argumenten geven om daarop te rekenen en daarvan bij voorbaat misbruik te maken. Op grond daarvan stellen zij zich voor dat zij van de bevolking bij hun krijgsverrichtingen steun ondervinden. Het is nu eenmaal een niet te loochenen feit van deze oorlogsjaren, dat de Anglo-Amerikanen ondanks alle schelden op de vijfde kolonne en zoo meer zelf steeds elke niet-militaire hulp, zooals verraad, beloften en bedrog, begunstigd en aangemoedigd hebben. Daarop zijn immers al hun successen opgebouwd. We herinneren slechts aan De Gaulle, Darlan, Giraud, Badoglio en de Italianen! Wanneer Nederlanders zich na lezing van het artikel in de „Haagsche Post" de vraag gesteld hebben: Wat moeten we doen?, — dan is daarop slechts één antwoord: Thuisblijven voor zooverre dit voorgeschreven wordt en zich uit eigenbelang onthouden — nu en als het kritieke oogenblik mocht aanbreken van elken vorm van sympathiebetuigingen ten opzichte van de eventueele „landers" en „invasiejachten".

Het is te verwachten, dat men van Duitsche zijde streng en onverbiddelijk zal optreden, tegen elkeen, die probeert in zulke omstandigheden den vijand te begunstigen. Rellетjesgeest zal zijn kwaden bestraffer vinden, die meedoogenloos — want het gaat hard om hard — zal toeslaan. Er zijn naïvelingen, die meenen, dat na een invasie de oorlog snel beslist zal zijn. Ook dat zijn al te sterke wenschverwachtingen op een onzekere toekomst temidden van een schrijnend slagveld, waarop de strijd telkens heen en weer zal golven. Het zal een slagveld worden van ongetwijfeld ernstiger afmetingen dan in welk deel van Europa ook. De Duitsche soldaat zal niet voetstoots het sterk verdedigde gebied prijsgeven. Om elken meter, elk huis, elke sloot en elke gracht zal verbitterd gevochten worden. Gerekend naar het tempo van de operaties in Italië, — een tempo dat de Duitsche troepen ten overstaan van de onmiddellijke bedreiging van belangrijk Duitsch industriegebied zeker niet zullen laten verhaasten — zal de oorlog dan zeker nog langer dan dit jaar duren, voordat de gealliëerden ten koste van ontzaglijk leed en onschatbare verwoestingen hier te lande aan Maas of Rijn zouden kunnen zijn gevorderd.

Laat men nuchter zijn en verwachtingen niet op wenschen, doch op werkelijke machtsverhoudingen en feitelijke gegevens opbouwen. Indien de Duitsche troepen Nederland zouden moeten inundeeren — voor zoover dit technisch mogelijk en uitvoerbaar is kan men met alle zekerheid vaststellen dat de ramp voor Nederland reeds is geschied.

Of de invasie komt? Niemand weet het! Misschien zelfs Churchill niet, noch Roosevelt. Maar het Nederlandsche volk in zijn geheel zonder uitzondering dient zich in zijn eigen belang van het naakte bestaan te gedragen naar den algemeen geldenden specifiek Nederlandschen wensch, dat de invasie niet zal plaats vinden. (Dagbl. v. N.-Holland)

(V. b. Invasie 5828 A)

Justitie - Alle schilderijen kultuurgoederen —

7 Febr. — Het gerechtshof te Leeuwarden heeft uitgemaakt, dat alle verkoopers van schilderijen, ook van z.g. „Kitsch" in galanterie- en dergelijke zaken, aangesloten moeten zijn bij de Nederlandsche Kultuurkamer. De Hooge Raad, welk college deze zaak aan het Hof ter afdoening had gegeven, had reeds beslist, dat de schilderijen in kwestie wel als kultuurgoederen moesten worden beschouwd. **(V. b. 5741 A)**

Emigrantenregeering - Tolunie met België —

31 Jan. — Te Londen is door de uitgeweken regeeringen van Nederland, België en Luxemburg een tolunie-overeenkomst gesloten, welke een vèrgaande samenwerking in het goederenverkeer beoogt. Gelijkluidende douanetarieven zijn reeds opgesteld, welke zullen worden toegepast bij den handel met derden. Het verdrag is reeds effectief geworden voor de Belgische en Nederlandsche rijksdeelen in Afrika en Amerika. **(V. b. Emigrantenreg. 5754 B; Verdr. m. België 5723 A)**

Kunst, Kultuur - Beeldende kunsten - C. M. Garms overleden —

7 Febr. — De schilder C. M. Garms is op 26 Januari, 80 jaar oud, te Laren overleden. Garms, die te Amsterdam is geboren, heeft de Quellinusschool bezocht, waarna hij te Brussel heeft gestudeerd. Na een reis door Algiers, Tunis en Italië wijdde hij zich aan decoratief werk en voerde hij te Enkhuizen wandschilderingen uit. Als landschapsschilder heeft hij zich ontplooid; gaarne werkte hij in en buiten de kleine steden aan de voormalige Zuiderzee. Ook interieur en stilleven heeft hij geschilderd. In 1892 is hij lid van Arti et Amicitiae geworden, in 1899 van Sint Lucas, van welk genootschap hij 16 jaar secretaris is geweest. Van de Maatschappij Rembrandt was hij eerelid.

A. **NEDERLAND — Politie - Decentralisatie der Amsterdamsche recherche —**
7 Febr. — De ervaringen, gedurende de laatste maanden bij de Amsterdamsche recherche opgedaan met de in het hoofdbureau gecentraliseerde recherche, hebben den bevoegden autoriteiten aanleiding gegeven weer over te gaan tot een decentralisatie van het recherche-apparaat. Het publiek kan zich dus voortaan voor het doen van een aangifte weer begeven naar het politiebureau in zijn eigen wijk. Op deze afdeelingsbureaux zijn een hoofdinspecteur en de noodige rechercheurs, hetgeen de snelheid van het onderzoek slechts kan bevorderen.
(V. b. A'damsche politie 5779 A)

Prijsbeheersching - Makelaars zwaar beboet —
Als tegenwicht tegen den hand over hand toenemenden zwarten handel in onroerende goederen, heeft zich den laatsten tijd, dank zij de speciale aandacht aan dit verschijnsel besteed, een groot aantal koopers, verkoopers, makelaars en andere tusschenpersonen voor den inspecteur voor de prijsbeheersching te verantwoorden gehad. Een aanzienlijk aantal personen, die op de een of andere wijze waren betrokken bij den zwarten handel in huizen, waarvoor prijzen werden betaald, die ver uitgingen boven de door het prijzenbureau vastgestelde waarde, hetgeen dan getracht werd met gefingeerde boekingen te ontduiken, werd veroordeeld. Een aantal makelaars werd voor den tijd van 30 jaar verboden hun beroep uit te oefenen, terwijl zij, met de koopers en verkoopers, werden beboet met bedragen, die, naar gelang den ernst der overtreding, variëerden tusschen de ƒ 70.000 en ƒ 800.—.
(V. b. Prijsbeheersching 5810 A; Onr. goederen 5631 A)

Sociale Zaken - Volksgezondheid - Regeling tandverzorging —
7 Febr. — De verplicht-verzekerden der ziekenfondsen hebben recht op tandheelkundige behandeling. Wat hieronder moet worden verstaan, is thans door den commissaris, belast met het toezicht op de ziekenfondsen, nader omschreven. Bij de saneering van gebitten zullen wortelkanaalbehandelingen alleen in hooge uitzonderingsgevallen worden toegepast. Een zieke tand of kies wordt slechts behouden, indien dit met eenvoudige middelen kan geschieden. Is het gebit van den patiënt eenmaal gesaneerd, dan is hij verplicht elk half jaar bij den tandarts ter controle te verschijnen. Aan dit voorschrift zal streng de hand worden gehouden. Bij de behandeling van gesaneerde gebitten heeft, als dat noodig is, wortelkanaalbehandeling plaats; de verdere zorg bestaat in het wegnemen van defecten, die een nieuwen achteruitgang van het gebit zouden kunnen veroorzaken. In dit geval geschieden de vullingen en wortelkanaalbehandelingen kosteloos. Daarentegen is de verplicht-verzekerde een bijbetaling van ƒ 2.50 verschuldigd, indien in niet gesaneerde gebitten een wortelkanaalbehandeling plaats heeft. Voor vullingen in niet gesaneerde gebitten zal volgens de nieuwe regeling een bijbetaling van ƒ 0.50 per vulling verschuldigd zijn.
(V. b. Tandh. verz. 5697)

Landbouw, veeteelt - Gebruiksveeprijzenregeling; Slachtveeprijzen verhoogd —
7 Febr. — Het voedselvoorzieningsblad van 7 Februari bevat een verordening, waardoor de gebruiksveeprijzen zijn geregeld, tegelijkertijd zijn de slachtveeprijzen met een bepaald bedrag verhoogd. Voor de gebruiksveeprijzen zijn drie prijsklassen vastgesteld met bepaalde maxima, de slachtveeprijzen zijn met een bepaald percentage omhooggebracht. Door deze regeling van de veeprijzen zullen de toenemende wantoestanden in den veehandel, waarvan veelal de veehouder de dupe werd, thans uit den weg worden geruimd, terwijl de daarmede samenhangende nieuwe marktregeling tevens de gelegenheid schept, om den veestapel, voor zoover dat onder de huidige omstandigheden mogelijk is, op een kwalitatief hoog peil te houden en haar tevens onder de veeteeltbedrijven te verdeelen, zoodat ook de kleine boer in staat is zijn bedrijf in stand te houden. Ten slotte zij nog opgemerkt, dat de verhooging der slachtveeprijzen geen prijsverhooging voor het vleesch ten gevolge zal hebben. **(V. b. Veehandel 5480)**

Volk en Bodem - Opgravingen in Drenthe —
7 Febr. — Het Drentsche Dgbl. maakt melding van opgravingen te Erica, begonnen naar aanleiding van het gerucht, dat in heuvels aldaar een koning zou zijn begraven. Het land waarop deze heuvels liggen, werd door de Ned. Heide Maatschappij ontgonnen, en vervolgens heeft de directeur van het biologisch-archaeologisch instituut te Groningen, prof. dr. A. E. van Giffen, systematisch opgravingen gedaan, die thans geëindigd zijn. Inderdaad waren de vondsten interessant, aldus het blad. „In den eenen heuvel werd een steengraf gevonden met een doorsnee van pl.m. 10 meter. Verschillende graven, duidelijk te zien aan de grondverkleuringen, werden onder leiding van den beproefden voorgraver Jan Lantinga, blootgelegd. Voorts werden brandresten aangetroffen. Het dateert uit den overgangstijd, pl.m. 400 v. Chr. Over de graven werd een heuvel opgeworpen, ondersteund en afgezet met een steenkrans van ongelijke hoogte, waarop later een heidevegetatie voorkwam. Langs den omtrek van den grafheuvel was een krans van vier rijen palen ingegraven, zoodat een palissade ontstond. Deze palen waren na enkele eeuwen vergaan en donkere verkleuringen in den vasten grond gaven de plaats aan, waar ze vroeger stonden. Ze dienden waarschijnlijk voor omheining en beschutting. Zeer bezienswaardig was een andere heuvel, waarin een sleutelgraf werd gevonden. Binnen de groote kringgreppelgoot werd een cirkel van 38 paalgaten aangetroffen en daarbinnen een fraaie, gave urn. Hierin zouden dan, naar men fluisterde, de beenderen zijn bewaard van den begraven vorst. Grafgiften werden echter niet gevonden."
(V. b. Opgravingen 5383)

Weermacht - Mussert en comm.-gen. Ritterbusch bezoeken de N.S.K.K. motorschool —
7 Febr. — Op 2 Februari heeft de Leider in gezelschap van commissaris-generaal Ritterbusch en den commandant der W. A., mr. A. J. Zondervan, een bezoek gebracht aan de N. S. K. K.-motorschool „Nederland", in Limburg.
Hier ontvangen eenige honderden Nederlandsche jongemannen een grondige theoretische en practische opleiding in verkeer- en motortechniek, waarbij uiteraard de kennis van verschillende soorten generatoren een belangrijke rol speelt.
Na de bezichtiging werden de leerlingen, allen vrijwilligers van de N. S. K. K.-Gruppe Luftwaffe, versterkt door een dertigtal motor-W.A.-mannen, die een speciale generatoropleiding volgen, op een der oefenplaatsen in carré opgesteld voor een korte plechtigheid, waarbij Oberführer Hegendörfer aan opperbanleider Eman in naam van den Führer het kruis van oorlogsverdienste met de zwaarden overhandigde. Daarna sprak de Leider de mannen toe.
(V. b. N.S.K.K. 5625 A; Mussert 5819 A; Ritterbusch 5810 A)

B. **ARGENTINIE — Diplomatieke betrekkingen met Frankrijk, Bulgarije, Hongarije en Roemenië verbroken —**
7 Febr. — De Argentijnsche regeering heeft de diplomatieke betrekkingen met 't Frankrijk van Vichy, met Bulgarije, Roemenië en Hongarije verbroken.
(V. b. Verbr. dipl. betr. m. D'land 5829 B)

C. **DUITSCHLAND — Arbeidsinzet - Positie der Poolsche arbeiders —**
7 Febr. — De N.R.Crt. deelde mede:
De politie-president van Berlijn heeft een additioneele verordening uitgevaardigd aangaande de civiele Poolsche arbeiders en arbeidsters, waaruit blijkt, dat deze menschen van publieke noch particuliere telefoons gebruik mogen maken. Voorts mogen zij geen fototoestellen aanschaffen, bezitten of gebruiken. Elke omgang van Poolsche arbeiders en arbeidsters met Duitschers is verboden.

D. **ENGELAND — Regeering - Mutatie —**
7 Febr. — Naar de Engelsche nieuwsdienst meldt, is lord Moyne benoemd tot residerend minister in het Midden-Oosten als opvolger van Casey, die thans gouverneur van Bengalen is. **(V. b. Regeering 5742 C)**

E. **ESTLAND — Algemeene mobilisatie afgekondigd.**
7 Febr. — De eerste Estlandsche landsdirecteur, dr. Mäe, heeft een proclamatie tot het Estlandsche volk gericht, waarin hij er op wijst, dat de vijand aan de grenzen van het land staat. Het is duidelijk, dat de terugkeer der bolsjewisten voor iederen Estlander het einde beteekent. Het is de plicht van den Estlander ter bescherming van het vaderland en het Estlandsche volk aan de zijde van de Duitsche weermacht aan te treden. Met het oog daarop heeft hij de algemeene mobilisatie bevolen. Alle mannen van 17 tot 60 jaar, met uitzondering van de gemobiliseerden, zijn verplicht tot dienst bij de zelfbescherming.
(V. b. Afkond. zelfbestuur 5041 B)

F. **FRANKRIJK — Arbeidsinzet - Wettelijke regeling —**
7 Febr. — Het „Journal Officiel" publiceert den tekst van de nieuwe wet over de beschikking der arbeidskrachten.
Volgens het blad moeten alle mannelijke loon- en salarisontvangenden in Frankrijk van 16 tot 60 jaar zich melden,

waarna zij op bijzondere lijsten zullen worden ingeschreven. Dit geldt ook voor vrouwen van 18 tot 45 jaar. De tekst van de wet schept de mogelijkheid, dat arbeidskrachten van de Fransche industrie naar andere bedrijven worden overgeplant, indien dit met het oog op den oorlogstoestand noodzakelijk is. Uitdrukkelijk is bepaald, dat daarmede de op het oogenblik bestaande collectieve verdragen tusschen werkgevers en werknemers krachteloos worden. De vrouwen zullen in de buurt harer woningen worden te werk gesteld in verband met de huishoudelijke bezigheden.

(V. b. Arbeidsdienst 5541 E)

A. INSULINDE — Sumatra - Ordening van het bedrijfsleven —

7 Febr. — In het kader van de ordening van het economisch leven zijn de verschillende reeds bestaande bedrijfsorganisaties van handel, industrie, mijnbouw, landbouw, visscherij, verkeer, bouwnijverheid, bank- en verzekeringswezen, geregeld. Het bestuur van Sumatra kan bedrijfsorganisaties oprichten en ontbinden. De taken der organisaties zijn: 1. De economische ontsluiting van Sumatra; 2. het controleeren van de bedrijfsleiding, 3. bevordering der techniek, verhooging der prestatie en normalisatie. (Econ. Nieuws)

(V. b. Sumatra 5700 G)

B. ITALIE (Republ.) — Proces tegen Italiaansche legerleiders —

7 Febr. — Omtrent een aanklacht, die door het bijzondere gerechtshof tot verdediging van den Staat tegen 7 generaals en 5 admiraals behandeld zal worden, wordt medegedeeld: Generaal Bariboldi was opperbevelhebber van de Italiaansche troepen aan het front in Noord-Afrika; generaal Roboti voerde het bevel over het tweede Italiaansche leger op Sicilië, generaal Cercellino over het Italiaansche leger in Frankrijk. Den beklaagde admiraal Campioni wordt verweten, het eiland Rhodos zonder strijd te hebben opgegeven toen alle mogelijkheden tot verdediging aanwezig waren. Admiraal Mascherpa wordt er van beschuldigd het eiland Leros te hebben opgegeven, admiraal Caversi de verdediging van het eiland Pantelleria in de straat van Sicilië. Admiraal Leonardo heeft de haven van Augusta niet verdedigd en aldus den geallieerden den toegang tot Italië geopend. Van de zeven beschuldigde generaals kunner er vier, van de vijf beschuldigde admiraals drie veroordeeld worden. De overige beschuldigde generaals en admiraals hebben zich door vlucht aan de arrestatie onttrokken.

(V. b. Proces c. Ciano 5812 I)

Joodsch bezit gelijkgesteld met vijandelijk vermogen.

7 Febr. — Het Joodsche eigendom in het republikeinsch fascistische Italië zal voortaan op dezelfde wijze worden behandeld als het eigendom van onderdanen van vijandelijke staten. De „Gazeta Ufficiale" publiceert in dit verband een nieuwe regeling voor de aanmelding en het beheer van het zich in Italië bevindende eigendom van joden, alsmede van onderdanen van vijandelijke staten. **(V. b. Joden 5735 B)**

Nieuwe postzegels.

7 Febr. — Het ministerie van verkeer heeft besloten, dat op de nog voorradige postzegels met de beeltenis van Victor Emanuel een overdruk bestaande uit den republikeinschen lictorenbundel en de woorden „Republica sociale italiana" zal worden geplaatst. Voorts wordt een nieuwe serie uitgegeven met afbeeldingen van cultuurmonumenten, die door de vijandelijke luchtaanvallen zijn verwoest.

C. SOVJET-UNIE — Grondwetsherziening - Decentralisatie en autonomie voor de afzonderlijke republieken der Sovjet-Unie - Svjernik benoemd tot plaatsvervanger van Kalinin —

7 Febr. — Het voorstel van den volkscommissaris voor Buitenlandsche Zaken, Molotof, ter decentralisatie van de Sovjet-Unie is op 1 Februari door den Oppersten Raad der Sovjet-Unie eenstemmig aangenomen. In het kader van dit plan zullen de zestien Sovjet-republieken eigen ministeries van Buitenlandsche Zaken oprichten en zij mogen dan ook zelfstandig met andere staten verdragen afsluiten. Verder krijgen de Sovjet-republieken het recht, legers op te stellen en ten slotte is het haar mogelijk, uit de Sovjet-Unie te treden. Te zamen met deze veranderingen van de in 1936 tot stand gekomen eerste grondwet der Sovjet-Unie is de secretaris van het vakverbond der Sovjet-Unie, Nikolai Sjvernik, benoemd tot vice-president van den grooten raad en daarmede tot vice-president van de Sovjet-Unie.

Volkscommissaris Korneitsjoek uit zijn functie ontheven.

De raad van volkscommissarissen der Sovjet-Unie heeft volgens een officieel bericht van Tass den plv. commissaris van Buitenlandsche Zaken Korneitsjoek van zijn functie ontheven.

Rede van Molotof.

Tass publiceert in extenso de rede, die Molotof heeft gehouden in de slotzitting der tiende bijeenkomst van den Oppersten Raad der Sovjet-Unie over de reorganisatie van het commissariaat van verdediging en van het commissariaat van buitenlandsche zaken. Molotof verklaarde, dat het Sovjetleger op het oogenblik een algemeen Sovjetleger is, waarin afzonderlijke troepenformaties van de Sovjetrepublieken niet bestaan. Thans wordt voorgesteld troepenformaties der Sovjet-republieken in te stellen als onderdeelen van het Roode Leger. Hierdoor ontstaat de behoefte om in de federale republieken commissariaten van defensie op te richten. Nationale troepenformaties, zoo zeide Molotof o.a., bestaan reeds bij het Roode Leger, nl. Litausche Letlandsche, Estlandsche, Georgische, Armenische en enkele andere. Thans echter moeten alle volken der Sovjet-Unie hun plaats in de gelederen van het Roode Leger innemen.

De Sovjetwetgeving kent nu al reeds geen wettelijke beperkingen wat betreft het oproepen van nationaliteiten, doch er moest een bepaalde tijd verstrijken om de werkelijke verwezenlijking van de mobilisatie in het Roode Leger in alle deelen der Sovjet-Unie mogelijk te maken. In den loop van den oorlog is de liefde van de volken der Sovjet-Unie voor het leger nog toegenomen. Iedereen waardeert van ganscher harte wat het Roode Leger voor de voorbereiding der bevrijding van Litauen, Letland, Estland, de Moldavische republiek en van de Karelo-Finsche republiek doet. Bovendien heeft iedereen begrepen, dat het Roode Leger zijn bevrijdingsmissie niet alleen vervult wat betreft het eigen vaderland doch ook voor alle democratische landen. De in de grondwetswijziging tot uiting komende nieuwe belichaming van de toenemende vriendschap onder de Sovjetvolken zal ook de verdere stijging van het gezag der Sovjet-Unie in den oogen van de volken van het Oosten en het Westen bevorderen. De politieke betrekkingen van de Sovjet-Unie met het buitenland waren tot dusver geheel en al geconcentreerd in het federale commissariaat. Thans stelt de Sovjetregeering voor aan de federale republieken volmachten te verstrekken om met de buitenlandsche staten directe betrekkingen aan te knoopen en met deze staten overeenkomsten te sluiten. Hierdoor wordt het noodzakelijk commissariaten van buitenlandsche zaken van de afzonderlijke Sovjetstaten op te richten alsmede een dienovereenkomstige reorganisatie van het federale commissariaat in dergelijke afzonderlijke commissariaten van buitenlandsche zaken. Tot dusver was de Sovjet-Unie in het buitenland vertegenwoordigd door diplomaten der geheele U.S.S.R. Thans ziet het vraagstuk van de buitenlandsche betrekkingen der Sovjet-republieken er anders uit dan 20 jaar geleden, toen de Sovjet-Unie werd gesticht. Thans is de tijd voorbij, waarin enkele buitenlandsche staten hebben getracht het bestaan der Sovjetrepubliek te negeeren. Nu neemt integendeel in de buitenlandsche staten de drang om met de Sovjet-Unie diplomatieke betrekkingen aan te knoopen en te ontwikkelen toe. Er bestaat niet alleen een vriendschappelijke verhouding met Groot-Brittannië, doch de Sovjet-Unie heeft even goede betrekkingen aangeknoopt met de Ver. Staten. Als voorbeeld voor de krachtiger wordende vriendschappelijke betrekkingen van de Sovjet-Unie met de Europeesche staten noemde Molotof het sluiten van het Sovjet-Russisch—Tsjechische verdrag. In dit verband sprak hij van de fundamenten, die voor de samenwerking van de democratische landen met de Sovjet-Unie ook voor den tijd na den oorlog zijn gelegd voor de waarborging van den vrede. Hierbij maakte Molotof nogmaals gewag van de uitbreiding der betrekkingen op het gebied der buitenlandsche politiek van de afzonderlijke Sovjetrepublieken. Er bestaan, zoo zeide hij bijv., niet weinig economische en cultureele behoeften in de Sovjetrepublieken, die door de vertegenwoordigingen der U.S.S.R. in het buitenland niet konden worden bevredigd. Deze nationale eischen der republieken zouden het beste door directe betrekkingen van de afzonderlijke Sovjetrepublieken met de betrokken staten kunnen worden bevredigd. Juist het uitbreiden van de betrekkingen der afzonderlijke Sovjetrepublieken met het buitenland is in het belang van de versterking der samenwerking van de Sovjet-Unie met de andere staten in oorlogstijd, zoowel als in den tijd na den oorlog.

Duitsch commentaar.

De diplomatieke medewerker van het D.N.B., dr. Siegfried Horn, schrijft over deze reorganisatie: Het betreft hier alleen in schijn een maatregel van decentralisatie, in werkelijkheid echter is het een zoowel op het gebied der binnenals buitenlandsche politiek geweldige versterking van de centrale leiding der Sovjet-Unie. Bijzonder actueel echter is deze maatregel met het oog op het oplossen van kwesties, die in den afgeloopen tijd in het middelpunt van de

belangstelling der wereld stonden. Den staten, resp. gebieden, die de Sovjet-Unie, zij het direct of indirect in haar ban denkt te slaan, moet de sprong in het duister door het voorspiegelen van een bepaalde autonomie worden vergemakkelijkt en tevens moet voor de Engelschen en de Amerikanen een gouden brug worden geslagen, die hen in staat zou kunnen stellen thans ook openlijk het streven naar expansie, d.w.z. vooral de Poolsche wenschen van Moskou te aanvaarden, zonder voor de openbare meening der wereld het odium op zich te laden, dat zij het Atlantische Charter over boord hebben geworpen.
De door Molotof afgekondigde maatregelen worden in zekeren zin voorgesteld als een met de democratische beginselen van dit charter overeenstemmende vernieuwing, die voor oorlogstijd en voor den tijd na den oorlog de consolidatie van de anti-fascistische coalitie garandeert. De uitdrukkelijke mededeeling van Molotof, dat de conferenties van Moskou te Teheran hiervoor den doorslag hebben gegeven, moet worden beschouwd als een bevestiging van de daar genomen principieele besluiten betreffende het prijsgeven van Europa aan het bolsjewisme, waarvoor ook de interpretatie pleit, die Molotof geeft van het Sovjet-Russisch-Tsjechische verdrag, dat hij voorstelt als een voorbeeld voor de sterker wordende vriendschappelijke betrekkingen tusschen de Sovjet-Unie en de Europeesche landen.

Nieuwe regeering der Oekraine gevormd.
7 Febr. — In het kader van de Sovjet-Russische grondwetswijziging is volgens radio Moskou den 5den Februari een nieuwe regeering van de Sovjet-Oekraine gevormd. Er werd een zelfstandig commissariaat van Buitenlandsche Zaken der Sovjet-Oekraine gevormd, dat tot nu toe niet bestond. Volgens dit bericht werd N. S. Chroesjtsjef benoemd tot voorzitter van den raad van volkscommissarissen der Oekrainsche Sovjetrepubliek en L. W. Kornijez tot zijn plaatsvervanger. Tot commissaris der Sovjet-Oekraine werd A. S. Korneitsjoek benoemd.

De moord op de Poolsche officieren te Katyn.
7 Febr. — De Sovjet-regeering beweert in een officieel communiqué, dat het vermoorden van duizenden Poolsche officieren in het bosch van Katyn door Duitschland den Sovjets in de schoenen is geschoven, en dat de Duitschers zelf de daders zouden zijn. De Sovjetregeering verklaart dit op grond van een z.g. onderzoek te kunnen beweren. In Berlijn hecht men aan deze verklaring geen beteekenis. De ware toedracht staat onwraakbaar vast en is destijds door tal van neutrale deskundigen protocolair vastgelegd. Naar aanleiding van de beweringen van de Russen, dat de graven van Katyn niet van 1940 maar van 1941, zijn, dus nà de Duitsche bezetting, heeft het A.N.P. zich gewend tot prof. Burlet te Groningen, die destijds deel uitmaakte van de groep neutrale deskundigen, welke een onderzoek gedaan heeft te Katyn. Prof. Burlet herinnerde er aan, dat hij ter plaatse zelf aan de veranderingen van hersens en schedels der slachtoffers heeft kunnen vaststellen wanneer de moorden gepleegd zijn. Het is uitgesloten, dat dit in 1941 is geschied, de veranderingen wezen op vroegeren datum nl. 1940. Hij zelf heeft ook de dagboeken der officieren gezien en deze toonden zoodanige overeenstemming, dat aan het jaar 1940 niet meer te twijfelen viel. Men kon zelfs ongeveer den datum van den massamoord vaststellen, daar sommige dagboeken tot enkele uren voor de executie waren bijgehouden. Alle slachtoffers vertoonden het bekende nekschot, waarmee de Sovjets plegen te dooden.
(V. b. Grondwet 2565 A; Mut. regeering 5628; Katyn 5751 C)

A. SPANJE — Handhaving der neutraliteit; officieel communiqué —

7 Febr. — Generaal Franco heeft op 3 Februari den ministerraad bijeengeroepen om den internationalen toestand te bespreken. Het communiqué, dat hierover door het vice-secretariaat voor Volksvoorlichting is gepubliceerd, verklaart o.m.: De regeering bevestigt, dat de houding van Spanje een houding is van strikte neutraliteit, die het land tot dusver gevolgd heeft. De regeering is bereid met alle scherpte, zoowel van Spanjaarden als van buitenlanders, te eischen, dat de plichten worden nagekomen, die de neutraliteit ons oplegt. Zij is tevens van zins om niet toe te geven aan eenigerlei pressie, die de bedoeling heeft ons af te brengen van onze neutrale houding, welke door alle landen als een onbetwistbaar en souverein recht moet worden gerespecteerd. **(V. b. Buitenl. pol. 5830 G)**

B. TURKIJE — Aardschokken in Anatolië —

7 Febr. — Zooals reeds gemeld, heeft een zware aardbeving Turkije op 2 Februari getroffen. Naar het observatorium te Istanboel meldt, kwamen er in Anatolië 22 aardschokken van verschillende kracht voor. Groote schade werd aangericht in de provincie Kastamonoe in Noordwest-Anatolië. De plaats Tsjerkes werd volkomen vernield. Vier vijfden van de ten Westen van Tsjerkes gelegen stad Gerede zijn ingestort. Het reddingswerk wordt door sneeuwstormen bemoeilijkt, soms geheel onmogelijk gemaakt. Er werden echter reeds pl.m. 4700 dooden geborgen.
(V. b. Aardbev. Turkije 5757 G)

C. VATICAAN — Uitbreiding der pauselijke paleiswacht —

7 Febr. — De paleiswacht van den Paus zal tot 2300 man worden versterkt. In normale tijden loopen de leden van de wacht met ouderwetsche wapens. Thans hebben zij hellebaard en zijdgeweer verwisseld voor automatische vuurwapens, terwijl zij zelfs over licht geschut beschikken. De eigenlijke wachtdienst, het beschermen van de gebouwen van Vaticaanstad, wordt door 800 man waargenomen. De overblijvende 1500 staan ter beschikking van de Zwitsersche garde. **(V. b. Vaticaan 5790 B)**

D. KROATIE — Mutaties in het kabinet —

7 Febr. — De Poglavnik heeft den minister voor Verkeer, den kolonel der oestasja Ante Vokitsj, benoemd tot minister van Oorlog en generaal Matija Tsjanitsj tot opperbevelhebber van de Kroatische weermacht. Tegelijkertijd heeft de Poglavnik Friedrich Navratil, tot nu toe minister van Oorlog, van zijn plichten als zoodanig en als bevelhebber van de Kroatische weermacht ontheven en hem benoemd tot inspecteur-generaal van de landsverdediging.
(V. b. Mutaties kab. 5735 I)

E. LIBERIA — Oorlogsverklaring aan de As-mogendheden —

31 Jan. — Volgens een Reuterbericht zou de regeering van Liberia den oorlog hebben verklaard aan de Spil.
(V. b. Liberia 4849 A.)

F. ECONOMIE, FINANCIEN — Internationale bankbiljettencirculatie —

7 Febr. — Aan „De Waag" ontleenen wij het onderstaande staatje waarin de cijfers der bankbiljettencirculatie van een aantal landen werden opgenomen.

	Aug. '39	Dec. '39	Dec. '40	Dec. '41	Dec. '42	Dec. '43
Denemarken (D. Kr.)	452	600	741	842	983	1349
Nederland (ƒ)	1132	1152	1552	2116	3034	3424
Zweden (Zwd. Kr.)	1126	1422	1482	1700	2016	2266
Zwitserland (Z. fr.)	2024	2050	2273	2337	2637	3048
Engeland (£)	530	555	616	752	923	1084
Amerika ($)	7141	7663	8817	11160	15407	20428
veranderingen in % t.o. vorige jaar:						
Denemarken	+32.7	+23.5	+13.4	+16.7	+38.3	
Nederland	+ 1.8	+34.7	+36.3	+43.4	+12.9	
Zweden	+26.3	+ 4.2	+14.7	+18.6	+12.4	
Zwitserland	+ 1.3	+10.9	+ 2.8	+12.8	+15.6	
Engeland	+ 4.7	+11.0	+22.0	+22.7	+17.4	
Amerika	+ 7.3	+15.1	+26.6	+38.0	+31.9	

(V. b. Bankbilj. circ. 5669 B)

G. ENERGIE — Windturbines als stroomproducenten

7 Febr. — De Berlijnsche A.N.P.-correspondent deelde mede: Sedert geruimen tijd worden in Duitschland windturbines ten behoeve van de industrie in serie gebouwd. Deze uitvindingen berusten op constructies van ingenieur Pilz, den zoon van een molenaar in Midden-Duitschland. Pilz vestigde voor het eerst de aandacht op zich in 1939, toen hij met een kleinen windmotor den eersten prijs won in de rijksberoepswedstrijden voor ingenieurs. Hitler interesseerde zich persoonlijk voor de uitvinding en liet Pilz bij zich komen in Berlijn, waar op het dak van de rijkskanselarij een demonstratie werd gegeven. Met het model van een zijner constructies verlichtte Pilz toen de 250 electrische lampen van de groote zaal der rijkskanselarij. Onmiddellijk werden hem alle middelen en werkplaatsen ter beschikking gesteld, welke hij voor de verdere ontwikkeling van zijn plannen noodig had. Thans worden reeds in de fabrieken drie typen gebouwd, namelijk een 600 watt windaccu, die voor de verlichting van kleinere gebouwen en barakken uitstekend geschikt is, dan de tien kilowatt windmotoren, en de 50 KW windturbines. Al deze constructies leveren reeds stroom bij een windsterkte van twee meter per sec.; de vroegere constructies functionneerden slechts bij vier meter per sec. Op het oogenblik neemt ingenieur Pilz proeven met een 1000 KW turbine, die op een 150 m hoogen mast is opgesteld. Met de eerste 1000 aan de Duitsche industrie geleverde turbines worden jaarlijks ca. 20.000.000 liter benzine bespaard. **(V. b. Energie 5820 C)**

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Sovjet-offensieven bij Nikopol en Kriwoi Rog; Nikopol ontruimd - Geall. aanvallen op Cassino afgeslagen; Duitsche successen bij Nettuno - Zweedsch hospitaalschip „Wiril" door geallieerde vliegtuigen in brand geworpen - Luchtaanvallen op Frankfort a. M. en Brunswijk en het pauselijk zomerverblijf Castel Gandolfo - 62.000 b.r.t. scheepsruimte door Duitsche duikbooten vernietigd.

OOSTELIJK FRONT —

12 Febr. — Ten Westen van Nikopol, dat volgens opgave van het weermachtsbericht van 9 Februari, na zorgvuldige vernieling van alle militaire en voor de economische oorlogvoering belangrijke installaties, volgens bevel werd ontruimd en ten Zuiden van Kriwoi Rog duren de felle Sovjet-Russische aanvallen voort, doch de bijna afgeloopen week werd gekenmerkt door een zekere stabiliteit van het front. De druk der Sovjets bleef in de meeste sectoren onveranderd krachtig. De voornaamste brandpunten waren de gebieden ten Westen van Nikopol, ten Zuiden van Kriwoi Rog, ten Westen van Tsjerkassy, alwaar vrij sterke Duitsche tegenaanvallen werden ondernomen, ten Oosten van Charkof, ten Zuiden van de Beresina en ten Westen van Witebsk. De aanvalsactiviteit der Sovjets in het uiterste Zuiden bij Kertsj en in het Noorden ten Zuiden van Leningrad nam af. In laatstgenoemden sector is dit waarschijnlijk het gevolg van nieuwe uitwijkbewegingen en hergroepeeringen van de Duitsche troepen tusschen Ilmenmeer, Peipusmeer en de Finsche Golf, die zich aan het einde van deze week voltrokken. Aan Duitsche militaire zijde wijst men er ter kenschetsing van de situatie op, dat geen der hevige aanvallen op de genoemde brandpunten de laatste dagen tot noemenswaardige terreinwinst voor de Sovjets heeft geleid. Ook de aanvallen bij Witebsk, waaraan groote beteekenis werd gehecht, leidden niet tot uitwijkbewegingen der Duitsche troepen. Dit offensief, dat met niet minder dan 20 infanterie-divisies en talrijke tanks wordt ondernomen, heeft tot dusver geen succes gehad, doch blijkbaar spannen de Sovjet-Russen alle krachten in om, door een doorbraak bij Witebsk, den Noordelijken frontvleugel tot ineenstorting te brengen. Dit feit is belangrijk, omdat van verschillende zijden de veronderstelling is geuit, dat de Sovjets aldaar de Noordelijke Duitsche legergroep onder generaal-veldmaarschalk van Kückler wilden oprollen, die zich midden in hergroepeerings- en terugtrekbewegingen bevond.

ZUIDELIJK FRONT —

6 Febr. — Aan het Zuidelijke front liep de vijand onophoudelijk storm op het bergmassief van Cassino ten einde een doorbraak te forceeren. Opnieuw drong hij ten Noorden van de stad binnen en nogmaals werd hij door een tegenaanval in zijn uitgangsstellingen teruggeworpen. Op het bruggenhoofd van Nettuno verliep de dag kalm. Aan beide zijden activiteit van verkennings- en stoottroepen. Bij de zuivering van den ketel ten Noorden van Aprilia werd een met pantserwagens versterkt regiment infanterie van den vijand opgerold. Onder de 900 gevangenen bevinden zich 19 officieren. Vernietigd werden elf pantserwagens en twee gepantserde auto's. Twee pantserwagens en talrijke zware infanteriewapens werden onbeschadigd buitgemaakt.

8 Febr. — Aan de fronten van het landingshoofd van Nettuno heerschte slechts geringe gevechtsactiviteit. In de avonduren brachten sterke stoottroepen in het gebied van Aprilia plaatselijke stellingsverbeteringen tot stand. Vèrdragend geschut nam opnieuw scheepsconcentraties en ontschepingen bij Nettuno doeltreffend onder vuur.

11 Febr. — In het landingshoofd van Nettuno werd de zuivering van het gebied van Aprilia voortgezet en ook het station Aprilia veroverd. Sedert het begin van de landing verloren de Amerikanen en Britten in het gebied van Nettuno meer dan 4000 gevangenen en 89 tanks. De landingsplaatsen van den vijand liggen voortdurend onder het vuur van zware Duitsche batterijen vèrdragend geschut. Aan het Zuidelijke front heerschte ten Noordwesten van Cassino den geheelen dag door een levendige gevechtsactiviteit. De vijand, die voor de derde maal Cassino was binnengedrongen, werd in verbitterde gevechten uit de ruïnen van de stad geworpen. Een ten Noordoosten van Cassino verloren gegane hoogte werd heroverd.

Bij een Anglo-Amerikaanschen luchtaanval op Castel Gandolfo, de pauselijke zomerresidentie, zijn talrijke geestelijken om het leven gekomen. Tot de verwoeste gebouwen behoort ook een kerk.

LUCHTOORLOG —

8 Febr. — Eenige vijandelijke vliegtuigen schoten in de middaguren van den 7den Februari het in de haven van Chios liggende Zweedsche Roode-Kruis-schip „Wiril" in brand.

9 Febr. — Amerikaansche vliegerformaties ondernamen in de middaguren van 8 Februari een aanval op West-Duitschland. In het bijzonder werden woonwijken in de stad Frankfort a. d. Main zwaar getroffen. De bevolking leed verliezen. Strijdkrachten der luchtverdediging vernietigden, trots ongunstige afweeromstandigheden, 31 vijandelijke vliegtuigen, meerendeels viermotorige bommenwerpers.

11 Febr. — Formaties Amerikaansche bommenwerpers vlogen in de middaguren van 10 Februari onder krachtige bescherming van jagers het Midden-Duitsche gebied binnen. De Duitsche luchtverdediging belette geconcentreerde aanvallen van den vijand. Door het lukraak werpen van bommen werden in het bijzonder woonwijken van de stad Brunswijk getroffen. 51 vijandelijke vliegtuigen, waaronder 32 viermotorige bommenwerpers werden neergeschoten.

12 Febr. — Formaties Amerikaansche bommenwerpers vlogen in de middaguren van 11 Februari onder sterke bescherming van jagers West-Duitschland binnen. In het bijzonder in woonwijken van de steden Frankfort a. d. Main en Ludwigshafen ontstonden schade en verliezen onder de bevolking. Volgens nog onvolledige opgaven werden 26 der aanvallende toestellen vernietigd.

ZEEOORLOG —

10 Febr. — Duitsche duikbooten brachten in het Noordelijke deel van den Atlantischen Oceaan en in den Indischen Oceaan negen schepen met een inhoud van 62.000 brt. tot zinken, een ander schip werd getorpedeerd.

11 Febr. — Duitsche vliegtuigen voor verren afstand hebben aan de Oostkust van IJsland een vijandelijke tankboot van 8000 brt. tot zinken gebracht.

(V. b. Krijgsverr. 5832 A)

B. JAPAN — De strijd in Birma; actie van het Indische nationale leger —

TOKIO, 7 Febr. (D.N.B.) — Naar het Japansche hoofdkwartier meldt, hebben Japansche eenheden te zamen met het Indische nationale leger op 4 Februari den strijd tegen Engelsch-Indische eenheden in Birma geopend. Vijandelijke eenheden probeerden een aanval te doen op Akyab en Boethidaoeng.

TOKIO, 9 Febr. (D.N.B.) — De Japansche strijdkrachten in Birma, die den beraamden tegenaanval van den vijand voor zijn geweest en op 4 Februari met succes in het gebied van Boethidaoeng in den strijd zijn geworpen, zetten volgens een militairen correspondent van Domei hun opmarsch door het oerwoud en de Mayoe-bergketen voort.

TOKIO, 10 Febr. (D.N.B.) — Een bericht van het Japansche hoofdkwartier bevestigt de totdusver hier ontvangen frontberichten, volgens welke de omsingeling van de in het gebied van Boehn Dauno ingesloten vijandelijke strijdkrachten voortdurend nauwer wordt.
Een Japansche gevechtsgroep heeft op 6 Febr. den vijandelijken troepen den teruggang afgesneden door de brug bij Nagiangiano op te blazen. Andere eenheden zijn bij Thong Bazaar de rivier de Sayoe overgetrokken en rukken nu in zuidelijke richting op, terwijl de frontaal aanvallende Japanners door de vijandelijke verdedigingsstellingen in het gebied van Boehi Dauno heenbraken en thans naar het Noorden oprukken. De hevige gevechten met de voornaamste strijdkrachten van den vijand, die door deze strategische manoeuvre der Japanners ten Oosten van het Sayoe-gebergte zijn ingesloten, duren voort.

De strijd bij de Marshall-eilanden —

7 Febr. — Het Japansche hoofdkwartier heeft bekendgemaakt, dat in het verloop der gevechten bij de Marshalleilanden een vijandelijke kruiser van groot type in den grond is geboord. De vernietiging geschiedde op den ochtend van 3 Februari in de wateren van het eiland Wotje.

(V. b. Krijgsverr. 5832 B)

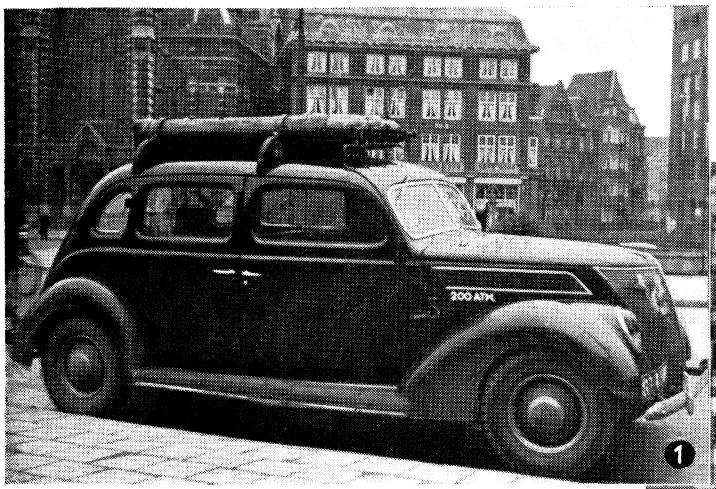

1

2

3

4

5

VERKEER IN OORLOGSTIJD.

Evenals op ieder ander maatschappelijk terrein dwong de oorlog ook op verkeersgebied tot ingrijpende veranderingen. Het straatbeeld kreeg een geheel ander aanzien. Besloot reeds de Nederlandsche regeering tijdens de mobilisatie tot het invoeren van motorlooze Zondagen, teneinde het civiele verbruik van motorbrandstoffen eenigszins te beperken, na de Meidagen van 1940 zagen de Duitsche autoriteiten zich gedwongen tot het treffen van drastische maatregelen. De auto, voortbewogen met benzine of ruwe olie werd een zeldzame verschijning, daarenteger deden auto's met persgas (1), ballongas (2) of met door hout, turf of anthraciet gestookte generatoren, soms ingebouwd (3), soms in den vorm van een speciaal aanhangwagentje (4) hun intrede. Ook de taxi en de autobus verdwenen van de straat. Zij werden opgevolgd door de fietstax (5) en den omnibus of diligence (6 en 7). Op zijn beurt werd de fietstax, nadat bezwaren waren gerezen tegen het gebruik van menschelijke trekkracht, opgevolgd door de ponnietax (8), welke al spoedig als een normaal vervoermiddel werd geaccepteerd

(2 Foto's C.N.F. — 3 Foto's A.P.)

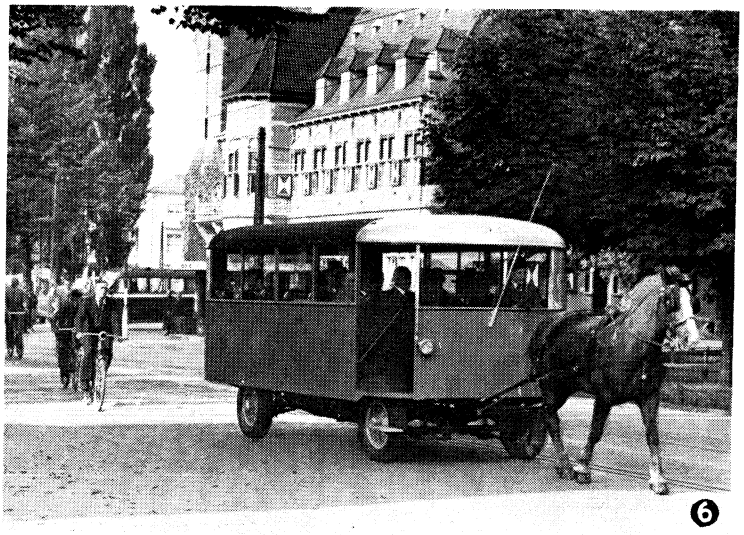

6

7

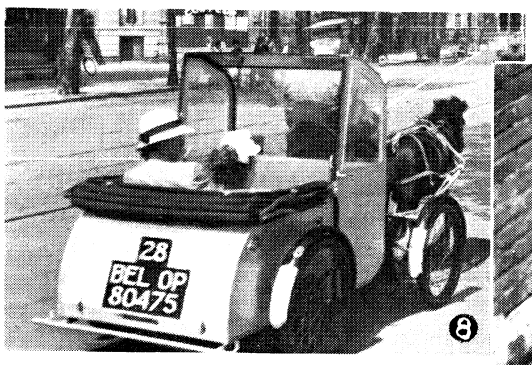

8

9

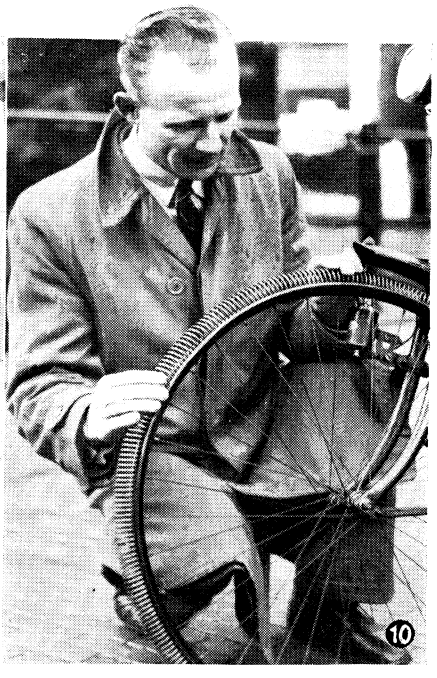

10

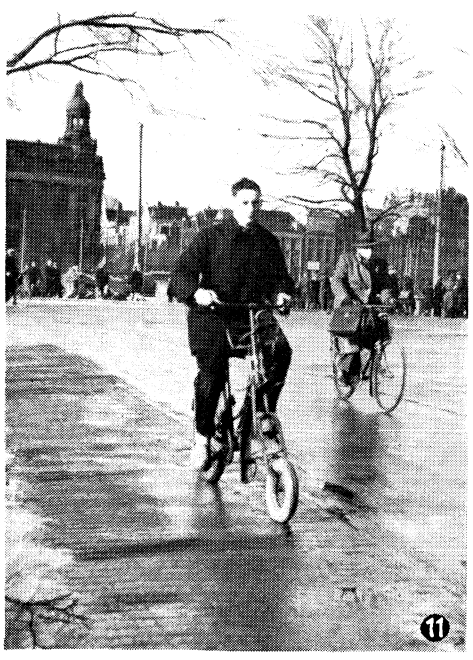

11

Gebrek aan rubber en daardoor van rubberbanden bracht vooral de fietsers in het nauw. Op een van overheidswege uitgeschreven prijsvraag kwamen wel tal van oplossingen binnen, „de" oplossing werd niet gevonden. Wat niet wegnam, dat tal van min of meer ingenieuze constructies van houten (9) of spiraalveeren (10) banden werden toegepast, ofwel vader de autoped van zoonlief requireerde en de wielen daarvan aan zijn fiets monteerde (11). Zullen de rubberbanden, waarvoor geen vervanging werd gevonden, welke in de practijk voldoet, na den oorlog zeker met blijdschap worden begroet, in hoeverre hout en turf hun plaaats weer zullen afstaan aan de benzine, blijft van tal van factoren afhankelijk, die zich thans nog niet laten overzien.

(3 Foto's C.N.F. — 3 Foto's A.P.)

A. Schout bij nacht Von Gadow over de mogelijkheden eener landing op de West-Europeesche kust —

15 Febr. — In de „Deutsche Allgemeine Zeitung" gaf de marinemedewerker, schout bij nacht Von Gadow, een opsomming van de mogelijkheden, die in het geding komen bij een actie der Anglo-Amerikanen op de West-Europeesche kust. Aan de „Telegraaf" ontleenen wij desbetreffend het volgende: Allengs heeft de vraag: „Invasie of geen invasie" plaats moeten maken voor de vraag: „Wanneer zij komen, waar zullen zij dan landen?" In Duitsche militaire kringen heeft men van meet af aan meer aandacht besteed aan deze tweede vraag, omdat het een stelregel van elke legerleiding moet zijn en omdat het in het bijzonder het beginsel van het oppercommando der Duitsche weermacht is rekening te houden met alle mogelijkheden en voorbereidingen te treffen tegen alle eventualiteiten. Lange discussies over de vraag of de Anglo-Amerikanen hun geheele invasiepropaganda slechts geënsceneerd hebben om hun tegenstanders in spanning te houden of zelfs van de wijs te brengen en te dwingen aanzienlijke troepencontingenten en oorlogsmachines in het Westen te laten en het gebruik daarvan aan andere fronten te verhinderen, zijn uit den aard der zaak onvruchtbaar. Komt de invasie niet, dan is in zekeren zin alle moeite vergeefsch, dan is het kolossale werk aan den z.g. Atlantischen muur nutteloos geweest, maar met evenveel recht kan men de zaak omdraaien: Als de Duitschers verzuimd hadden de kusten van West-Europa in staat van verdediging te brengen, dan zouden de geallieerden misschien al lang een landing hebben ondernomen. Er zijn intusschen verschillende factoren, die de opvatting schijnen te rechtvaardigen, dat de geallieerden hun aangekondigde actie tegen West-Europa binnen afzienbaren tijd zullen moeten verwerkelijken, dat zij er niet meer van af kunnen, dat zij zelfs tegen wil en dank iets zullen moeten ondernemen.

Terloops herinnert Von Gadow aan de uitlatingen in het kamp der tegenstanders. Heeft Eisenhower niet verklaard: „Wij zullen den Europeeschen oorlog in 1944 winnen"? En hebben ook Roosevelt en Churchill niet gewaagd van een „naderend tijdstip"? Er zijn evenwel — zoo stelt hij vast — dringender omstandigheden, die den vijand tot energieke inspanning nopen: De bloedige verliezen der Sovjet-Russen — de mislukte plannen in Italië — de groeiende ontevredenheid zoowel bij de bevolkingen als onder de soldaten — de uitgebleven uitwerking van blokkade, agitatie en bomaanvallen — de ondraaglijke toespitsing der na-oorlogsche problemen en de uitputting van Tsjoengking-China.

Invasie-mogelijkheden

„De tijd dringt als nooit te voren, maar waar moet de stoot worden verwacht?" De aanduidingen van Britsche en Amerikaansche zijde zijn natuurlijk geen betrouwbare wegwijzers. Wel is waar zijn invasietroepen op de Britsche eilanden geconcentreerd en zetelt daar ook het opperbevel der strijdkrachten, die voor een actie tegen Europa zijn bestemd. Wel is waar wordt er druk gedelibereerd over de organisatie van partisanenafdeelingen op Fransch grondgebied, terwijl de korte afstand tusschen de Engelsche en de Fransche kust en de landingspogingen bij Dieppe, Boulogne en St. Nazaire als aanwijzingen kunnen worden beschouwd voor een beoogden aanval op dezen kant van de vesting Europa, maar deze aanwijzingen kunnen even misleidend zijn als bijv. de voorspelling van een Amerikaanschen admiraal dat er een landing zal worden ondernomen bij Narvik in Noord-Noorwegen om in de eerste plaats een directe verbinding met de Sovjet-Russen tot stand te brengen en vervolgens het Duitsche front van het Noorden uit op te rollen. Ten slotte zal men evenveel of even weinig waarde moeten hechten aan de toespelingen, die gemaakt worden op de kust van Zuid-Frankrijk, aan de onderhandelingen met Turkije en aan den toenemenden druk op Spanje en Portugal. Deze overwegingen geven Gadow aanleiding zijn aandacht uitsluitend te bepalen bij de „natuurlijke strategische momenten" en dan houdt hij zich allereerst bezig met de invasiemogelijkheden in Noorwegen.

De nadeelen van een aanval uit IJsland en Noord-Engeland op de Noorsche kust liggen allereerst in de enorme afstanden tusschen uitgangsbasis en operatiegebied. Van IJsland naar de kust van Noorwegen zijn het circa duizend kilometer, van de Shetland-eilanden naar Bergen circa driehonderd kilometer, van Scapa Flow of de Schotsche havens naar Stavanger vijfhonderd kilometer. Bovendien zijn slechts enkele Noorsche fjorden en kuststrooken geschikt voor een landing op groote schaal. En ten slotte biedt het bergachtige karakter van het land uitstekende verdedigingsmogelijkheden. Verlokkender voor een aanvaller met een superieure zeemacht zou het, volgens Gadow, moeten zijn de Duitsche verbindingswegen naar Noorwegen, n.l. het Skagerak en het Kattegat af te snijden, te meer daar zulks zou kunnen geschieden zonder aanzienlijke land- en luchttroepen. De beheersching van deze zeestraten, welke toch al met groote verliezen zou gepaard gaan, ware echter op den duur niet mogelijk zonder een bezetting van de Deensche eilanden en Jutland. Daarvoor zou evenwel toch weer een landingsactie moeten worden ondernomen, maar dan zou ook weer een afstand over zee van 550 km. moeten worden afgelegd, waarvoor snelle oorlogsschepen tien tot 12 uur en transportschepen zelfs 24 uur noodig hebben — een riskante onderneming. De Jutlandsche kust is bovendien van steunpunten en fortificaties voorzien. In het Zuiden wordt zij, evenals de Nederlandsche kust, beschermd door wadden en zandbanken en in het Noorden is zij berucht wegens haar felle branding voor het strand.

De schout-bij-nacht komt dan ook tot de conclusie, dat de Kanaalkust (de afstand Dover—Calais bedraagt slechts 36 km.) met haar talrijke havens en geschikte landingsplekken het natuurlijkste aanvalsfront is, maar tegelijk is zij het sterkst verdedigd. Hij herinnert aan de fantastische bouwwerken van den Atlantischen muur, met zijn 6000 in reusachtige bomvrije kazematten ingebouwde kanonnen, aan de talrijke batterijen vèrdragend geschut achter de kustlinie, aan de uitgestrekte mijnenvelden voor de kust en op het land tusschen de vestingwerken en aan de speciale anti-invasie divisies, die paraat staan om onmiddellijk naar de bedreigde punten te worden gedirigeerd. Of hier de voornaamste stoot te verwachten is, op welke en op hoevele plaatsen weet de Duitsche leiding ook niet. De operaties op Sicilië, bij Salerno en op de Zuidzee-eilanden laten evenwel bepaalde gevolgtrekkingen toe. Dat men niet eenvoudig met landingsbooten — waarvan er volgens Engelsche berichten nog 25.000 zouden moeten worden gebouwd — op het strand kan varen om vervolgens de meegebrachte pantserwagens en stormtanks te lossen, hebben de ervaringen van Dieppe reeds aangetoond.

Sedert weken en maanden streven de Anglo-Amerikanen er daarom reeds naar, de Duitsche steunpunten en versterkingen aan de kust van de lucht uit te vernietigen en bressen te slaan. Aan beide zijden is men het daarover eens, dat het welslagen van een landing in hooge mate afhankelijk is van de superioriteit in de lucht. Aan Engelsch-Amerikaansche zijde is men klaarblijkelijk wel van meening deze meerderheid te bezitten, hoewel het aan den overkant van Het Kanaal niet ontbreekt aan wantrouwende speculaties met betrekking tot geheime en verborgen gehouden Duitsche jagerreserves. „Van groot belang", aldus besluit schout-bij-nacht Gadow zijn betoog, „is het in den strijd brengen van sterke formaties parachutisten en luchtlandingstroepen en de verovering van vliegvelden. Dat men niet alleen op vlak strand zou willen landen, maar ook op steile kusten, zooals in Bretagne en in Normandië en nog Zuidelijker, waar tegelijkertijd belangrijke duikbootsteunpunten als doel dienen, bewijst het gewag maken van stormladders en klimwerktuigen. Het is waarschijnlijk, dat — waar de aanvallen ook beoogd mogen zijn — vooral de luchtlandingstroepen in den rug der eerste verdedigingslinie een belangrijke rol zullen spelen, daar zij de anti-invasietroepen moeten ophouden en van achteren tegen het zeefront moeten opereeren. Eveneens is er niet aan te twijfelen, dat schijnaanvallen en afleidingsmanoeuvres zullen worden uitgevoerd om de zwaarste punten van het offensief te versluieren.

Voorts ontleenen wij nog aan een in „De Telegraaf" gepubliceerde beschouwing van het „C. D.":

Toen in de eerste week van dit jaar de Engelsch-Amerikaansche generale staf voor de invasie werd benoemd, ontleende Reuter aan bevoegde militaire kringen, dat generaal Eisenhower, de opperbevelhebber de geallieerde strijdkrachten voor de invasie en zijn drie onmiddellijke medewerkers, zes weken noodig zouden hebben om zich volledig in te werken en de laatste hand te leggen aan de bestaande plannen. Deze termijn van 6 weken eindigt de volgende week. Kort voor Nieuwjaar werd van Amerikaansche zijde het gevleugelde woord „binnen 90 dagen" gesproken. Deze periode loopt af in de tweede helft van Maart. Intusschen sprak Churchill echter vertrouwelijk uit, dat de grootste gebeurtenis van dezen oorlog nog voor half Maart te verwachten is. Dus kan men de invasie verwachten tusschen 20 Februari, wanneer het geallieerde hoofdkwartier voor zijn taak gereed zal zijn en den 15en Maart, den uitersten termijn van Churchill? Een vraag waarop men in Berlijn geen concreet antwoord wenscht te geven.

Het groote vraagteeken blijft hier uitsluitend het initiatief van het geallieerde opperbevel, dat tot dusver alleen maar na het bereiken der absolute overmacht tot eenige actie besloot.

(V. b. Invasie 5828 A.; Tweede front 5522; Atl.wall 5485 A.)

A. NEDERLAND — Germaansche ᛋᛋ - Bezoek van Reichsführer Himmler —

14 Febr. — Uit handen van den Reichsführer-ᛋᛋ hebben dezer dagen 95 ᛋᛋ-mannen, voor het grootste deel leden van de Germaansche-ᛋᛋ in Nederland, in het ᛋᛋ-opleidingskamp Avegoor, bij Arnhem, de Germanische Leistungsrune ontvangen, die verleden jaar door den Reichsführer-ᛋᛋ is ingesteld. Deze Nederlandsche en Duitsche ᛋᛋ-mannen zijn in dubbel opzicht onderscheiden: zij zijn de eerste mannen van de Germaansche-ᛋᛋ, die de Leistungsrune dragen en zij hebben deze als getuigenis van hun soldatesk-sportieve vorming en wereldbeschouwing van den Reichsführer-ᛋᛋ zelf ontvangen. Zoo zijn zij een voorbeeld geworden voor vele duizenden ᛋᛋ-mannen in de Germaansche landen, die, evenals zij, aan de veelzijdige eischen voldoen, die voor het verwerven van de Leistungsrune gesteld worden, en niet slechts op het terrein van de „Wehrsport" liggen, doch ook op het gebied der nationaal-socialistische wereldbeschouwing. De aanwezigheid van den Reichsführer-ᛋᛋ en het feit, dat de Leistungsrune voor de eerste maal werd uitgereikt, drukten hun stempel op de plechtigheid in Avegoor, waarvan het hoogtepunt werd gevormd door de rede van den Reichsführer-ᛋᛋ. De stemmingsvolle sporthal in Avegoor, een bewijs, dat de oudgermaansche bouwkunst de tijden overleeft, was de plaats waar honderden ᛋᛋ-mannen voor den Reichsführer-ᛋᛋ op het uur van de uitreiking stonden aangetreden.

Aan het hoofd van de talrijke eeregasten bevonden zich de Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, de Leider, ᛋᛋ-Obergruppenführer und General der Waffen-ᛋᛋ Berger, chef van het ᛋᛋ-Hauptamt; verder waren aanwezig: ᛋᛋ-Gruppenführer und Generalleutnant der Waffen-ᛋᛋ Demelhuber, ᛋᛋ-Brigadeführer und Generalkommissar für Verwaltung und Justiz dr. dr. Wimmer, de Leiter van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland en Generalkommissar z.b.V. Ritterbusch, Gesandter dr. Bene, Regierungspräsident Piesbergen, Generalmajor der Polizei und ᛋᛋ-Brigadeführer Mascus, ᛋᛋ-Brigadeführer und Generalmajor der Polizei Naumann, de directeur-generaal der Nederlandsche politie prof. dr. Schrieke, ᛋᛋ-Standartenführer Feldmeyer, de plaatsvervangend leider van de N. S. B., Van Geelkerken, de president van de Nederlandsche Bank mr. Rost van Tonningen, de commandant der W. A. mr. Zondervan, de leider van het N.A.F. Woudenberg. Aan den ingang van het ᛋᛋ-opleidingskamp was de Reichsführer-ᛋᛋ ontvangen door den commandant van het kamp, ᛋᛋ-Sturmbannführer dr. Brendel, waarna hij langs het front van een eerecompagnie was geschreden.

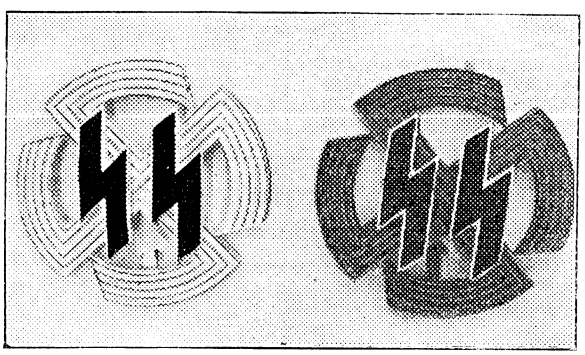

(Foto GL/H.)
DE „GERMANISCHE LEISTUNGSRUNE"
(links in zilver, rechts in brons)

De plechtigheid in de Sporthal werd geopend door fanfareklanken van een muziekkorps der Waffen-ᛋᛋ. In liederen en in woorden van een spreker kwamen geest en ideeën van de ᛋᛋ tot uitdrukking. Toen nam ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter het woord voor de volgende toespraak: Voor de eerste maal zal heden de Reichsführer-ᛋᛋ de door hem ingestelde en door het ᛋᛋ-Hauptamt uitgevoerde Leistungsrune uitreiken. Het is voor ons, die hier in dit Germaansch-Nederlandsche gebied mogen werken, een zeer bijzondere onderscheiding, Reichsführer, dat u voor het eerst de Germanische Leistungsrune hier in Avegoor verleent, in Avegoor, dit Germaansch-soldateske en nationaal-socialistische opvoedingscentrum, dat ons allen in dit gebied zoo na aan het hart ligt. Een plaats van lichaamsoefeningen en weerbaarheidsgeest, die onder het commando van ᛋᛋ-Sturmbannführer dr. Brendel de laatste jaren middelpunt van den Germaanschen ᛋᛋ-arbeid in de Germaansche Nederlanden was. Avegoor is voor alle Germaansche ᛋᛋ-mannen, of zij aan de fronten staan of in het vaderland vertoeven, tot een begrip geworden. Harde, maar mooie uren hebben al deze mannen, die het kamp hebben bezocht, hier doorgebracht. De Germanische Leistungsrune is het eerste prestatie-insigne, dat ook buiten het eigenlijke Duitsche gebied verworven kan worden door mannen van Duitsch en verwant bloed, die de nationaal-socialistische wereldbeschouwing, den nieuwen tijd en de nieuwe orde in het Germaansche levensgebied belijden, en de daarbij behoorende lichamelijke voorwaarden en een daarbij behoorende voorbereiding meebrengen. Zij is een poging, de individueele prestatie tot de prestatie van de gemeenschap op te heffen en daarmede het diepe begrip voor de waarde der gemeenschapsgedachte te wekken en in de gemeenschappelijke prestatie practisch te doen beleven. De gedachte van de strijdbare prestatie beheerscht zoowel de individueele prestatie als die van de groep. Lichamelijke vaardigheid, weerbare geest en vreugde tot den strijd stempelen den drager van deze Leistungsrune tot een weerbaren Germaanschen man. In den uiterlijken vorm van deze Leistungsrune, in het Germaansche zonnerad en in de runen der ᛋᛋ komt deze nationaal-socialistische prestatiewil op symbolische wijze tot uitdrukking, alsook een zinrijke verbinding en een zinrijke uitdrukking van de grondgedachten van de Schutz-Staffel: eer en trouw, plichtsvervulling en onvermoeide, opgewekte strijd te allen tijde voor Führer, volk en rijk.

Officieren en onderofficieren der ᛋᛋ, politieke leiders, Germaansch-Nederlandsche en Germaansch-Duitsche ᛋᛋ-mannen, leden van de Duitsche en de Nederlandsche politie, zijn de eerste gegadigden voor deze, door u, Reichsführer, ingestelde rune. Deze mannen staan thans voor u, Reichsführer, om uit uw hand deze onderscheiding te ontvangen. Wij zijn er allen trotsch op, dat wij dit oogenblik in uw aanwezigheid in de door ons gebouwde sport- en exercitiehal mogen beleven. Ik verzoek u, Reichsführer, ons toe te spreken en de Leistungsrune aan de mannen uit te reiken."

Na de rede van den ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter sprak de Reichsführer-ᛋᛋ: „Drie en half jaar geleden werd het regiment „Westland" in het leven geroepen. Ongeveer drie jaar geleden begon de zware worsteling in het Oosten. Tezelfder tijd werd het toenmalige Nederlandsche legioen opgericht. Het regiment „Westland" trad in het kader van de divisie „Wiking" voor den eersten keer voor den strijd aan in dien tijd. Drie jaar geleden was menige zaak moeilijker dan op het oogenblik. Moeilijker, want wij Duitschers en Nederlanders wisten wel van elkaar af, maar wij kenden elkaar te weinig. Veel wat de een deed, was voor den ander nieuw; wij begrepen elkaar niet. Toen destijds de eerste vrijwilligers in het verband van de Waffen-ᛋᛋ dienst namen en dienst deden, viel deze eerste tijd aan menigeen, dat weet ieder van jullie ouden, al heel zwaar, zwaar zooals de eerste recrutentijd nu eenmaal is. Sinds deze drie jaar is een groote spanne tijds voorbijgegaan, die in onze gemeenschappelijke Germaansche ontwikkeling meer telt dan slechts een tijdsduur van drie keer twaalf maanden. Thans is uit het Legioen Nederland geworden de ᛋᛋ-grenadier-brigade „Nederland". Het regiment „Westland" heeft de eene roemruchte bladzijde na de andere in zijn geschiedenis geschreven en levert juist thans in het kader van zijn oude divisie „Wiking" een bijzonder zwaren strijd, evenals de brigade „Nederland".

Veel echter onderging in deze jaren wijziging in ons zelven. Uit de Nederlandsche vrijwilligers zijn Nederlandsche ᛋᛋ-Führer geworden, die zelf hun compagnieën en bataljons aanvoeren. Uit de mannen, die eens door ons werden opgeleid, is het Germaansch-Nederlandsche Führer- en Unterführercorps ontstaan, dat juist in het afgeloopen halve jaar zijn taak daarin vond, jonge Germaansche vrijwilligers uit alle Germaansche stammen op te voeden tot den strijd. Aldus is het en aldus willen wij het allen eensgezind. Misschien zou nu deze of gene willen vragen: is het wel juist, dat in een tijd, dat een deel van onze kameraden in de brigade Nederland zelfs den zwaarsten strijd van zijn leven vecht aan de uiterste Noordpunt van het Duitsche Oostelijk front, het andere deel echter hier in een plechtig uur bijeen is gekomen voor een sportinsigne? Ik beaam dit. Het is juist, dat wij hier thuis voor dit plechtige uur bijeen zijn gekomen. Ik heb in volle overtuiging, ondersteund door mijn naasten medewerker op dit terrein, den ᛋᛋ-Obergruppenführer Berger, die stichtingsoorkonde voor de Germanische Leistungsrune opgesteld en onderteekend.

Welke beteekenis moeten wij nu aan dit insigne hechten? Dit insigne, onze ᛋᛋ-Runen op het teeken van het zonnerad, het teeken van de ᛋᛋ-divisie „Wiking", moet de beteekenis hebben, dat wij het voorbeeld geven en in het leven immer de besten door het beste trachten te werven. Propaganda zou hier misplaatst wezen. In de groote Germaansche ruimte zullen Germaansche volken slechts dan den weg tot elkaar vinden, als het eene hart wordt gevonden door een ander. Wanneer wij gedachten uitspreken, die wegen wijzen en

richting geven, dan kunnen deze harten haar alleen eensgezind beamen omdat zij van hetzelfde bloed zijn. De Leistungsrune moet één der prestatieproeven en één der opvoedingsmiddelen zijn op den gemeenschappelijken weg, menschen te winnen door gemeenschappelijken strijd voor gemeenschappelijke idealen. Voor u, Duitschers, Nederlanders, Noren, Vlamingen, voor u allen Germanen, voor u echter moet het zelfopvoeding en harden wezen, het verdienen van deze Leistungsrune. Zij moet niet gemakkelijk te verwerven zijn. De voorwaarden zijn streng. Juist u mijn Nederlandsche kameraden, zult krachtens de geërfde waarde van uw bloed hiervoor een groot begrip toonen. Zooals uw voorvaderen, uw vaders en voor een deel gij zelf stuk voor stuk van uw dierbaar land op de zee bevochten hebt, zoo weet gij ook, dat reeds een halfjaar lediggang den ondergang kan beteekenen van een stuk aarde, dat anders een bloeiende tuin kan zijn. Zoo behoort gij op dit gebied van de opvoeding de Leistungsrune niet van vandaag op morgen te bereiken, maar in lange weken en maanden haar voor u te veroveren. De prestatie moet door den man op zichzelf bevochten worden en de rune moet u er toe verplichten niet stil te staan, maar verder te werken. Zij moet ook het bewijs van een soort gemeenschappelijke prestatie van ons Germaansche volk zijn, deze rune, die het eerste gemeenschappelijke Germaansche insigne is. Zij moet u ook aansporen hard te wezen, daar de strijd op deze wereld om het bestaan van ons ras, om het bestaan van ons rijk meedoogenloos is. Gij moet u al vroeg er aan wennen een deugd te beoefenen, die ik u, mijn ᛋᛋ-mannen, bijzonder op het hart druk en die gij niet moogt vergeten, gij, die deze rune thans zult dragen en gij anderen, die haar eerst nog verdienen zult; dat is het inzicht, dat het heele leven uit strijd bestaat, iets anders vindt ge niet. Niet in de natuur, in de wereld van planten en dieren, en eerst heelemaal niet in de wereld van de menschen. Wee hem, die niet strijder wil zijn, wee het volk, dat niet bereid is zijn leven in te zetten, niet te offeren en niet te strijden. De andere deugd, waarop deze rune u moet wijzen, is de deugd van de volharding, van de gestadigheid. De deugd om nooit te buigen, om hard te wezen en trouw. Te weten, dat iedere strijd moet worden gewonnen wanneer de mensch, wanneer het volk niet versaagt. Met deze deugden, waarmede ons Germaansch volk groot geworden is, zal het ook groot blijven. Met de vermaning aan u: Gij dient als dragers van deze runen deze deugden te beoefenen en de anderen er toe op te voeden, verleen ik aan u, de eerste vijf en negentig mannen, thans de Germanische Leistungsrune." Nadat hij zijn toespraak geëindigd had, overhandigde de Reichsführer-ᛋᛋ elk der voor hem aangetreden 95 Führer en mannen der Waffen-ᛋᛋ, der Germaansche-ᛋᛋ in Nederland en van de Duitsche en Nederlandsche politie de Germanische Leistungsrune, elk naar gelang van de persoonlijke prestatie in zilver of brons. Zooals de Leistungsrune zelf symbool is van de groote Germaansche gemeenschap, zoo was de eerste uitreiking daarvan gelijktijdig aan Nederlandsche en Duitsche mannen een getuigenis van het groeien van de Rijksgedachte.

(V. b. Germ.-ᛋᛋ 5779 A.; Rauter 5780 A.; Himmler 5704 B.)

A. NEDERLAND — Arbeidsinzet - Nieuwe regeling voor vrijstelling van tewerkstelling —

14 Febr. — Ten behoeve van den Arbeidsinzet wordt sedert eenigen tijd een nader onderzoek ingesteld naar de mannelijke werkkrachten, welke in de Nederlandsche bedrijven werkzaam zijn. Geschiedde tot voor kort de z.g. uitkamming van deze bedrijven ten behoeve van den arbeidsinzet rechtstreeks door de Arbeidsbureaux, thans wordt een andere methode, de procedure der z.g. Z-kaarten, toegepast, waarbij meer dan tot dusverre aandacht kan worden geschonken aan de belangen van de ondernemingen.

De thans gevolgde methode steunt op de verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied no. 108/1942, op grond waarvan elke ondernemer verplicht is desgevraagd inlichtingen te verstrekken, in het bijzonder omtrent de benoodigde of in zijn bedrijf aanwezige arbeidskrachten.

Onder de nieuwe procedure vallen thans de navolgende groepen van bedrijven en personen:

1. De handel (groothandel, detailhandel, tusschenpersonen), met uitzondering van den levensmiddelenhandel, tenzij deze laatste minder dan 50 pCt. van den geheelen omzet uitmaakt. Uitgezonderd zijn verder de handel in oude materialen en afvalstoffen, alsmede ondernemingen, die uitsluitend of voor meer dan 50 pCt. den houthandel uitoefenen. Ondernemingen, die zoowel bij de industrie als bij den handel zijn georganiseerd, zijn aan de procedure onderworpen zoodra zij een zelfstandige handelsafdeeling hebben of wanneer de handelsafdeeling zoo belangrijk is, dat men practisch van een handelszaak kan spreken;
2. Alle bedrijven, die aangesloten zijn bij de hoofdgroep ambacht of een van hare onderdeelen, uitgezonderd voedselvoorzieningsbedrijven (b.v. slagers, bakkers, banketbakkers) en persbedrijven voor hooi en stroo, dorschbedrijven en grasbedrijven;
3. Hotels, café's, restaurants, pensions en aanverwante bedrijven, aangesloten bij de bedrijfsgroep „Horeca";
4. Accountants, boekhoud- en administratiebureaux, belastingadviseurs en soortgelijke bedrijven en beroepen.

Deze bekendmaking geldt niet meer voor den textieldetailhandel en het textielambacht, aangezien voor deze groepen de Z.-kaartenprocedure reeds is afgesloten. Textielondernemingen, die geen of niet tijdig verzoeken hebben ingediend, worden thans door de arbeidsbureaux bezocht; hun werkkrachten kunnen elders worden ingezet, zonder dat eenig beroep mogelijk is.

Ook voor reeds vroeger door z.g. Ausweise vrijgestelde werkkrachten moeten Z-kaarten worden ingediend, aangezien deze Ausweise met de doorvoering van de Z-kaartenprocedure hun geldigheid verliezen. Vast staat echter, dat deze vroeger gegeven vrijstellingen in beginsel worden gehandhaafd.

Wil nu een ondernemer zekerheid hebben of en in hoeverre hij en zijn personeel voor vrijstelling van arbeidsinzet in aanmerking komen, dan dient hij bij de Hauptabteilung Wirtschaft te Amersfoort een aanvrage daartoe in.

De ontvangst van een aanvrage wordt bevestigd door de toezending van een ontvangstbewijs. Voor zoover Nederlandsche vakgroepen of de Duitsche Kamer van Koophandel voor reeds ingediende aanvragen ontvangstbewijzen hebben afgegeven, blijven deze van kracht. Het ontvangstbewijs waarborgt, dat de arbeidsbureaux zoolang de beslissing op dit verzoek niet is genomen, geen werkkrachten aan het bedrijf onttrekken. **(V. b. Arbeidsinzet 5802 B.)**

Installatie van den heer G. J. H. Fijn tot burgemeester van Hilversum —

14 Febr. — In de zalen van Grand-Hotel Gooiland heeft op 12 Februari de officieele installatieplechtigheid plaats gevonden van den nieuwen burgemeester van Hilversum, den heer G. J. H. Fijn. Onder de gasten bevonden zich o.a. de Beauftragte van den Rijkscommissaris, dr. Schroeder, de secretaris-generaal van de N.S.B., ir. Huygen, de gewestelijk gemachtigde van den Leider, S. Plekker, vertegenwoordigers van den Wehrmachtbefehlshaber en van N.S.D.A.P. en N.S.B.

(V. b. Burg. Hilversum 5771 A.)

Onderwijs - Dr. T. A. Rompelman opvolger van prof. dr. J. M. N. Kapteyn —

14 Febr. — Aan prof. dr. J. M. N. Kapteyn is in verband met het bereiken van de leeftijdsgrens eervol ontslag verleend als hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Groningen en is als zijn opvolger benoemd dr. T. A. Rompelman, die onderwijs zal geven in de oud-Germaansche philologie en de Duitsche taalwetenschap. Dr. Tom Albert Rompelman werd op 12 Augustus 1906 te Leipzig geboren en is thans assistent voor het Duitsch en privaat-docent aan de gemeentelijke universiteit te Amsterdam.

Dierenbescherming - Wijziging vogelbesluit —

14 Febr. — De Staatscourant van 11 Februari bevat twee besluiten van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming in zake een wijziging en aanvulling van de Vogelwet-1936 en van het Vogelbesluit-1937. De inhoud van beide besluiten, die op 1 Mei 1944 in werking treden en die een belangrijke verbetering van de ter zake geldende wettelijke voorschriften beteekenen, komt op het volgende neer.

A. Met ingang van genoemden datum is verboden:

1e. Het onder zich hebben (houden of bezitten), te koop vragen en koopen van in Europa levende beschermde vogels als bedoeld in artikel 1 der Vogelwet-1936. Deze maatregel geldt zoowel t.a.v. levende beschermde vogels als t.o.v. doode, al dan niet gepraepareerde beschermde vogels.

Wat de levende beschermde vogels betreft, zijn van deze bepaling uitgezonderd de z.g. kooivogels. Dit zijn: de zwarte lijster, de kauw, de vink, de putter, de sijs, de kneu, de groenling en de geelgors. Deze laatste soorten mogen derhalve ook na 1 Mei 1944 in volières of kooien worden gehouden, met dien verstande, dat ten aanzien daarvan de thans geldende voorschriften, voor zoover deze bij bovengenoemde besluiten niet gewijzigd zijn, in acht dienen te worden genomen. Alle andere levende beschermde vogels, die thans in volières of kooien worden gehouden, dienen vóór 1 Mei 1944 in vrijheid te worden gesteld.

Voor het onder zich hebben (in bezit hebben) van opgezette beschermde vogels, die niet zijn voorzien van een dergelijk merkteeken (dit geldt derhalve voor alle thans in ons land

aanwezige opgezette beschermde vogels) is een vergunning noodig.
2e. Het onder zich hebben, te koop vragen en koopen van eieren en nesten van beschermde vogels, als bedoeld in artikel 1 der Vogelwet 1936.
3e. Het houden van en deelnemen aan zangwedstrijden en andere wedstrijden, waarbij beschermde vogels zijn betrokken. Derhalve is het houden van en deelnemen aan zoogenaamde „vinkenzangconcourses", een sport, die vrijwel uitsluitend in Zuid-Limburg wordt beoefend, na 1 Mei 1944 niet meer toegestaan. **(V. b. Vogelwet 4938 C.)**

A. NEDERLAND — Distributie - Uitgifte van nieuwe stamkaarten —

14 Febr. — Ter vervanging van de oude, sedert September 1939 in gebruik zijnde stamkaarten, worden nieuwe distributiestamkaarten met bijbehoorende inlegvellen uitgereikt. De distributiediensten zullen voor het afhalen hiervan oproepingskaarten aan de betrokkenen zenden. Deze kaarten moeten, in blokletters of in duidelijk handschrift worden ingevuld en op den dag van oproeping tezamen met het persoonsbewijs en de oude distributiestamkaart door den opgeroepene persoonlijk aan den distributiedienst worden voorgelegd. Slechts zieken, invaliden en ouden van dagen kunnen een ander schriftelijk machtigen. Nadere inlichtingen hieromtrent verstrekt de plaatselijke distributiedienst. Voor personen beneden vijftien jaar kunnen de ouders of verzorgers de distributiestamkaart en het inlegvel afhalen. De oude stamkaart moet zorgvuldig bewaard en op verlangen getoond worden. Dit houdt verband met verschillende verstrekkingen zooals van schoenenbonnen, rijwielbanden enz., welke uitsluitend uit de kaart blijken en waarmede bij nieuwe verstrekking rekening moet worden gehouden.

— Appelen voor de groote steden —

14 Febr. — In de dagbladen werd bekendgemaakt, dat de bewoners der groote steden in den loop van Februari wederom in de gelegenheid zullen worden gesteld een half kilogram appelen tegen den normalen prijs van hun groentehandelaar te betrekken. **(V. b. Distributie 5803 A.)**

Financiën - Staatsloterij —

14 Febr. — Het gemeenschappelijk besluit van 15 October 1943 van de secretarissen-generaal van Justitie en van Financiën in zake het loterijbedrijf zal op 1 Maart a.s. in werking treden. Voortaan zullen alleen Staatsloten verkrijgbaar zijn. De tot dusver bestaande vertegenwoordigers der particuliere ondernemingen zullen thans — naast de thans in functie zijnde collecteurs en collectrices der Staatsloterij — bevoegd zijn tot den verkoop van staatsloten.
De opzet der Staatsloterij is in hoofdzaak dezelfde gebleven. Als belangrijkste verschillen met de bestaande Staatsloterij kunnen worden genoemd: 1. Terwijl tot dusver één serie staatsloten van 21.000 stuks werd uitgegeven, zal voortaan de uitgifte van series van 25.000 loten plaats hebben, en wel van zoovele series als noodig blijkt om aan de aanvraag van het publiek te voldoen. 2. De prijs van 1/20 lot wordt gebracht van ƒ 3.60 op ƒ 4.— en wel met dien verstande, dat de prijs per klasse ƒ 0.80 bedraagt. 3. De hoofdprijzen der eerste vier klassen worden verhoogd tot resp. ƒ 25.000, ƒ 30.000, ƒ 40.000 en ƒ 50.000, terwijl aan de vijfde klasse drie prijzen van resp. ƒ 60.000, ƒ 40.000 en ƒ 30.000 worden toegevoegd (ongeacht de premies van ƒ 30.000 en ƒ 3.000, welke blijven bestaan). 4. De korting van 10 pCt. ten behoeve van den Staat, welke tot dusver plaats had bij de uitbetaling van prijzen beneden ƒ 100, komt te vervallen.
(V. b. 5739 A.)

Handel, Nijverheid - Rijksdienst voor grondstoffenbesparing en bedrijfsrationalisatie —

14 Febr. — Bij besluit van den secretaris-generaal, gepubliceerd in de Staatscourant van 3 Februari is ingesteld een rijksdienst voor grondstoffenbesparing en bedrijfsrationalisatie, gevestigd te 's-Gravenhage. Tot directeur hiervan is benoemd de heer ing. E. F. J. M. Schnabel. De nieuwe rijksdienst heeft tot taak: 1e. het ontwerpen van voorschriften en richtlijnen aangaande de besparing van schaarsche grondstoffen en de toepassing van vervangingsmaterialen, alsmede het toezicht op de naleving van de gegeven voorschriften; 2e. het bevorderen van vereenvoudigde bewerkingsmethodes en constructies welke ten doel hebben de besparing van grondstoffen en energie; 3e. de uitvoering van maatregelen, verband houdende met de rationeele indeeling van werkkrachten en bedrijfsrationalisatie en 4e. het bevorderen van een regelmatige uitwisseling van ervaringen tusschen de bedrijven betreffende de besparing van grondstoffen, werkkrachten en energie. Met ingang van 4 Februari treedt bovengenoemd besluit in werking. De werkzaamheden van het Bureau Grondstoffenbesparing, dat bij dit besluit wordt geliquideerd, wordt door den nieuwen rijksdienst overgenomen.

Landbouw - Voedselvoorziening der dichtbevolkte gebieden - Teeltplan Amsterdam —

14 Febr. — De gemeenten hebben het verzoek ontvangen om in de naaste omgeving door landbouwers groenten te laten telen. Zulks is vooral van belang met het oog op het tekort aan transportmiddelen. Vanzelfsprekend komt alleen de extensieve groentencultuur, welke weinig arbeidskrachten vraagt, in aanmerking voor een dergelijken verbouw, waarbij de landbouwer zelf de kosten zal moeten dragen van bemesting, aankoop zaaigoed, arbeidskosten enz. maar waarbij tevens door de gemeente teeltpremies kunnen worden uitgekeerd teneinde den groentenverbouw aantrekkelijk te maken. De gemeente zal dan verder zorgen voor het transport van het geteelde naar de markt, waar de groenten volgens het gewone distributie-apparaat in den handel worden gebracht tegen normale prijzen. Voor een stad als Amsterdam wordt dit een omvangrijke bemiddeling. Met ettelijke honderden landbouwers zal men contracten dienen aan te gaan voor den verbouw van sperciebloonen, tuinboonen, doperwten, zomer- en herfstbiet, alle mogelijke soorten kool, koolraap, spinazie, uien, peen, vroege aardappelen, prei en knolselderie. Reeds zijn verscheidene honderden contracten afgesloten met landbouwers wier gronden in een straal van 25 kilometer rond de hoofdstad liggen: in de Haarlemmermeer, de Legmeer, den Houtrakpolder en in de omgeving van Purmerend. Uitgaande van de voor het teeltplan benoodigde 1400 hectaren rekent men dat aan premies en aan vergoedingen voor bijzondere kosten ongeveer 825.000 gulden noodig is. Daarnaast zal de gemeente Amsterdam extra kosten moeten maken. Hiervan raamt men de kosten op ƒ 475.000. De burgemeester heeft daarom besloten voor de uitvoering van het teeltplan voor groenten een crediet van in het geheel ƒ 1.300.000 ter beschikking te stellen.
Het gemeentebestuur van Hilversum heeft, in samenwerking met de andere Gooische gemeenten, een dergelijk plan ontworpen, dat binnenkort ten uitvoer wordt gelegd en waarvan verwacht wordt, dat het de moeilijkheden, welke zich bij de groentenvoorziening voordoen, uit den weg zal ruimen.
(V. b. Groentenvoorziening groote steden 5312)

Pers - P.K.-man W. Kuyper aan het Oostfront gesneuveld —

14 Febr. — In den strijd aan het Oostfront sneuvelde de 47-jarige ᛋᛋ-P.K.-man W. Kuyper. De overledene was een zoon van den bekenden hoogleeraar in de kerkgeschiedenis, prof. dr. H. H. Kuyper, kleinzoon van den grooten dr. Abraham Kuyper. Hij was een erkend bekwaam journalist, die jarenlang voor groote Nederlandsche bladen belangrijke reportages en politieke overzichten geleverd heeft. Na een zware militaire opleiding bij de Waffen-ᛋᛋ heeft hij, die daarvoor perschef was van den N.V.D., als P.K.-man menige bijdrage voor de Nederlandsche pers geleverd. In November 1943 vertrok hij van Berlijn naar het front, waar hij voor zijn ideaal gevallen is.

— Nederlandsche ᛋᛋ-Propagandakompanie —

14 Febr. — Aan een bekendmaking in de Nederlandsche pers ontleenen wij dat bij de ᛋᛋ-P.K. eenige verslaggevers, fotografen, radiosprekers, teekenaars en schilders kunnen worden geplaatst, die na hun militaire opleiding te hebben genoten, aan het front zullen worden ingezet om het Nederlandsche volk een beeld te geven van den strijd om de vrijheid van Europa. Tevens kunnen technici worden geplaatst, zooals foto-laboranten, filmoperateurs, chauffeurs etc.
(V. b. Prop. Komp. 4800 C.)

— M. Zwiers hoofdredacteur Nationale Dagblad —

14 Febr. — De Leider heeft de hoofdredactie van het Nat. Dagblad opgedragen aan den heer M. Zwiers, die met ingang van 10 Februari zijn nieuwe functie heeft aanvaard.
(V. b. Nat. Dagblad 5797 A.)

Weermacht - Diensttijd Landstorm verlengd —

14 Febr. — Op voorstel van den höheren ᛋᛋ- und Polizeiführer en in overleg met den Leider, Mussert, heeft de Rijkscommissaris bij bestuursvoorschrift van 17 Januari bepaald dat ter verdere opleiding in nieuwe wapens, de diensttijd van de in September en October 1943 opgeroepen en niet voor den duur van den oorlog verplichte recruten van den „Landstorm Nederland" met zes weken wordt verlengd; voorts, dat alle reservisten, die in den „Landstorm Nederland" resp. in de vroegere „Landwacht Niederlande" hebben gediend, op 15 Februari om bovenvermelde redenen voor vier weken worden opgeroepen. Het ᛋᛋ-Ersatzkommando

Niederlande heeft van den höheren ᛋᛋ- und Polizeiführer opdracht ontvangen, terstond met de oproepingen te beginnen. **(V. b. Landstorm 5780 A.)**

A. **BOLIVIA — Kabinet - Mutaties —**
14 Febr. (D.N.B.) — Naar de Engelsche nieuwsdienst uit La Paz meldt, is in Bolivia een nieuw kabinet gevormd met de volgende drie nieuwe ministers: minister van Landbouw, Rafael Otazo; minister van Binnenlandsche Zaken, kolonel Alfredo; secretaris-generaal van het kabinet, Walter Guevara. Otazo en Guevara behooren tot de revolutionnaire nationalistische partij. De overige leden van het kabinet blijven in functie. **(V. b. Kabinet 5788 B.)**

B. **DUITSCHLAND — Rijksminister dr. Seyss-Inquart president der Deutsche Akademie - Ambtsaanvaarding**
14 Febr. — Rijksminister dr. Goebbels heeft op 10 Februari den nieuwen president der Deutsche Akademie, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, geïnstalleerd. In een toespraak zeide dr. Goebbels, dat de Deutsche Akademie geen taak kan hebben, die schooner en meer in overeenstemming met den tijd is dan de verbreiding, de cultiveering en de bescherming der Duitsche moedertaal. Welk een belangrijke factor in den oorlog de taal kan zijn, toonde de minister aan de hand van het voorbeeld der vrijheidsoorlogen aan. Er is geen generaal, die zich zoo groote verdienste voor het afschudden van het Napoleontische juk heeft verworven als Johann Gottlieb Fichte met zijn „Reden an die Deutsche Nation". Ook in dezen oorlog verkeert het Duitsche volk in de noodzakelijkheid mannen voort te brengen, die met dezelfde macht der taal niet alleen tot het eigen volk maar tot de geheele wereld kunnen spreken. Dr. Goebbels overhandigde daarna den nieuwen president, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, de door den Führer onderteekende oorkonde.
In zijn intreerede als president heeft Rijksminister dr. Seyss-Inquart er allereerst aan herinnerd, dat de stichting van de Deutsche Akademie in 1925 geschiedde in een tijd, die niet alleen aan alle internationale stroomingen in Duitschland breede ruimte liet, maar ook sterke particularistische verschijnselen duldde, doch voor een nationale zending weinig begrip had en volksche gezindheid vaak bespotte, zoo al niet vervolgde. Desondanks gelukte het in 1926 de Duitsche cursussen voor buitenlanders ten uitvoer te leggen in gemeenschap met de universiteit te München, in 1932 de practische werkzaamheid op het gebied der propaganda voor de taal in het buitenland hieraan toe te voegen en in 1934 het tijdschrift „Deutsch-Unterricht im Ausland" in het leven te roepen als herault voor een methodisch onderwijs in het Duitsch. Het verloop van den oorlog heeft de sfeer van actie der Akademie belangrijk uitgebreid in overeenstemming met een in Noord-, Zuid- en West-Europa toenemende bereidheid om de Duitsche taal te leeren. Met de door den Führer in November 1941 voltrokken verleening van de rechten en plichten van een publiekrechtelijk lichaam verwierf de Deutsche Akademie de erkenning van den Staat voor haar werk, dat gewijd is aan de verzorging en bevordering van de Duitsche taal in binnen- en buitenland, benevens het recht om mede te werken aan de bevordering en verspreiding van Duitsch cultuurgoed uit verleden en heden. Haar arbeidsprocedures konden wel in geen andere Duitsche stad zoo volledig zijn als juist in München. Verklarende, dat de Deutsche Akademie de haar gestelde taak naar beste vermogen wilde dienen, gaf Rijksminister dr. Seyss-Inquart een schets van de taken, doelstellingen en plannen van de organisatie. Hij beschreef de werkzaamheid der beide klassen „Forschung und Wissenschaft" en „Kulturaustausch" met de bij de laatste aangesloten afdeelingen voor buitenlandsche lectoraten en het Goethe Instituut en gaf zoowel een beeld van de uitgave van litteraire, taalkundige en cultuurwetenschappelijke werken als van den arbeid ter bevordering van het Duitsch als cultuurtaal in het buitenland en van den overigen cultureelen arbeid der lectoren, voor welker scholing en opleiding in de toekomst een soort seminarium in het leven zal worden geroepen. Bij de vermelding van den thans ruim tien jaar bestaanden voordrachtendienst der Deutsche Akademie in het buitenland verklaarde de president, dat het voor 1944 ter hand genomen program in het Europeesche buitenland het viervoudige omvat van hetgeen in 1940 gegeven werd. Rijksminister dr. Seyss-Inquart wees vervolgens op het drukke geestelijke leven in de in binnen- en buitenland in het leven geroepen vriendenkringen der Akademie, aan welker vermeerdering hij zijn bijzondere aandacht zal schenken. In zijn verdere uiteenzettingen zeide Rijksminister dr. Seyss-Inquart o.a.: „Ook de Deutsche Akademie staat in het gebeuren van dezen tijd en in de beslissing van den tweeden wereldoorlog. Tegenwoordig is de verliezer de vernietigde. In zoo'n geval bestaat er geen buitenstaander. Dat geldt ook voor de Deutsche Akademie als een cultuur-politieke instelling. Dat wij tegenwoordig juist in onze cultureele waarden getroffen worden, maakt deze worsteling ook voor de Deutsche Akademie tot haar eigen zaak. Niet alleen de resultaten van de wetenschap en het onderzoek, maar ons eigen persoonlijke beleven heeft ons de gemeenschap als het oorspronkelijke element van ons leven geopenbaard. Door ons gemeenschapsleven te ordenen volgens de beginselen van volksche verantwoordelijkheid leiden wij Europa naar het uitgangspunt en het doel van zijn wezen. Daarmede vinden wij tegelijkertijd den grondslag van onze Europeesche gemeenschap: aan ieder Europeesch volk is de vrijheid gegeven naar zijn eigen aard te leven en aan ieder is de taak gesteld zijn krachten voor het gemeenschappelijke welzijn en de gemeenschappelijke veiligheid te gebruiken. In deze gemeenschap is tegelijk onze vrijheid gemotiveerd. Wij strijden voor het leven van het Duitsche volk, voor de vrijheid van den Duitschen en Europeeschen mensch. Wij weten dat duizend jaren der geschiedenis der menschheid hun zin zouden verliezen en de belangrijkste prestaties van den menschelijken geest verdaan zouden zijn, wanneer met ons het Avondland zou uitdooven. Daarom weten wij, dat wij zullen overwinnen. Wij treden in één gelid, bij het Duitsche zwaard ook het Duitsche woord, opdat de hoogste goederen der menschheid behouden zullen worden voor de eeuwige toekomst van ons volk."
(V. b. 5781 C.; dr. Seyss-Inquart 5796 A.)

Bewapening - Uitreiking Dr. Fritz Todt-prijs —
14 Febr. — De Führer heeft den dr. Fritz Todt-prijs ingesteld voor bijzondere prestaties op het gebied van uitvindingen ten aanzien van de productie van wapenen, munitie en weermachtsgereedschap. De prijs wordt verleend in den vorm van een eerespeld van goud, zilver of staal met een oorkonde en een prijs in geld. Op 8 Februari, den tweeden sterfdag van Rijksminister dr. Todt, is de prijs voor het eerst uitgereikt. Tijdens een plechtigheid in een wapenfabriek te Berlijn zijn acht Duitsche uitvinders onderscheiden met de eerste klasse van dezen prijs, de gouden speld, die door den Führer zelf wordt verleend.
(V. b. Bewapeningsprest. 5821 A.)

Repatrieering van Duitsche kolonisten uit de Sovjet-Unie —
14 Febr. — In verband met de wijziging van het front in de Sovjet-Unie zijn maatregelen genomen om de talrijke Duitsche kolonisten, die sedert de tweede helft van de achttiende eeuw het steppengebied tusschen Dnjestr en Don bevolken, naar het Duitsche Rijksgebied over te brengen. Het aantal Duitsche dorpen in het Zwarte-Zeegebied in het vroegere Russische gouvernement Jekaterinoslaw, Cherson en Taurie, is gestadig gestegen en bedroeg bij het uitbreken van den eersten wereldoorlog 1077 met een bevolking van ongeveer 600.000 Duitschers. Dezen zullen thans in de gouw Wartheland een nieuw tehuis vinden, waarbij er zorg voor zal worden gedragen, dat het verband der dorpsgemeenschap niet uiteengerukt wordt.
(V. b. Repatrieering v. Volksduitschers 5063 A.)

Weermacht - Lichtingen 1884—1893 opgeroepen —
14 Febr. — De Berlijnsche correspondent van de N. R. Crt. deelde 14 Februari zijn blad mede, dat uit een oproep in de Duitsche pers blijkt, dat alle dienstplichtigen van de jaargangen 1884 tot 1893, die zich tot dusver nog niet behoefden aan te melden, zich thans voor den militairen dienst moeten laten inschrijven.

C. **FINLAND — Ultimatieve eisch der Ver. Staten —**
14 Febr. — Het D.N.B. deelde 9 Febr. mede, dat het Finsche persagentschap een verklaring van het Finsche ministerie van Buitenlandsche Zaken publiceerde, waarin wordt gezegd, dat de Finsche minister van Buitenlandsche Zaken van den Amerikaanschen zaakgelastigde te Helsinki een ultimatieven eisch van het Amerikaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft ontvangen. Het D.N.B. meldt verder uit Stockholm: Op 8 Februari hebben de Sovjet-Russische pers en de radio geheel onverwacht een fellen aanval op Finland geopend. Alle bladen publiceeren uitermate agressieve artikelen over blijkbaar nauwkeurig aangegeven onderwerpen, waartoe zij waarschijnlijk van de regeering aanwijzing hebben ontvangen.
(V. b. Buitenl. pol. 5812 G.; Verh. t. Ver. Staten 4900 F.)

D. **ZWEDEN. — Binnenlandsche politiek - Verklaring min.-pres. Hansson —**
14 Febr. — Minister-president Hansson heeft, aldus meldde 6 Februari het D.N.B. uit Stockholm, den vertegenwoordiger van het Finsche blad „Helsingin Sanomat" een interview toegestaan. Hij gaf daarin als zijn persoonlijke meening te

kennen, dit in tegenstelling tot die van de verschillende Zweedsche partijen, dat een voortbestaan van de Zweedsche eenheidsregeering het beste is. Als argumenten daarvoor noemde hij, dat de Zweedsche sociaal-democraten ook na den oorlog waarschijnlijk de positie van meerderheidspartij of ten minste toch van de sterkste partij zullen hebben, zoodat zelfs bij ontbinding van de eenheidsregeering iedere Zweedsche regeering gevormd zou worden of door de sociaal-democraten alleen of door hen in samenwerking met een andere partij. Verder zijn er, nu de kwestie van den Zweedschen regeeringsvorm en van de landsverdediging zijn opgelost en na de sociale hervormingen enz. geen essentieele tegenstellingen meer. Volgens Hanssons' meening is derhalve een terugkeer tot het klassieke parlementarisme, dat gebaseerd is op meerderheid en oppositie, niet te verwachten. Om bovengenoemde redenen bestaat er voor een oppositie geen vooruitzicht ooit de meerderheidspositie te verwerven. Zij kan haar kracht dus beter in het kader van een eenheidsregeering gebruiken dan volledig geïsoleerd. Ten aanzien van de maatregelen tot hulpverleening aan andere landen na den oorlog — Zweden heeft tot dit doel 100 millioen kronen gereserveerd — verklaarde de minister-president, dat deze maatregelen zich waarschijnlijk niet tot de Noordsche landen zouden beperken. Hij deelde mede, dat er een instituut gevormd wordt, dat over het gebruik van de beschikbaar gestelde gelden zeggenschap zal krijgen. De Zweedsche hulpverleening zal niet in hoofdzaak uit giften in geld, doch uit goederenleveranties bestaan. Ten aanzien van Finland verklaarde de minister-president, dat de Zweedsche regeering met onverminderde belangstelling de positie van Finland gadeslaat.
(V. b. Hansson 5470 A.; Verkiez. 4843 G.; Buitenl. pol. 5804 C.)

A. FRANKRIJK — Evacuatie der Zuidkust —
14 Febr. — De adjunct-secretaris-generaal van de „Nationale Hulp" Gouineau, heeft, naar Belgapress 11 Febr. uit Parijs meldde, bij zijn terugkeer van een bezoek aan het Zuid-oosten van Frankrijk aan de Parijsche pers meegedeeld welke evacuatiemaatregelen de Fransche regeering treft in het gebied van de Middellandsche Zee, als gevolg van de herhaalde Anglo-Amerikaansche bombardementen en van het gevaar voor een eventueele ontscheping. Het doel is vooral uit de gevaarlijke streken overtollige monden te verwijderen: ouderen, kinderen onder de 14 jaar, huisvrouwen, toekomstige moeders en voorts lycea, ziekenhuizen, tehuizen voor ouden van dagen en gevangenissen te doen ontruimen. 480.000 personen van de departementen Alpes Maritimes, Var, Bouches du Rhône, Gard, Hérault, Aude en Pyrenées Orientales zullen naar de naburige departementen Arrèche, Tarn, Drôme en Cantal worden overgebracht. **(V. b. Ontruim. Middell. Z. kust 5821 D.)**

Emigrantenregeering - Helleu teruggeroepen uit den Levant —
14 Febr. — De Engelsche nieuwsdienst meldt, dat het Fransche bevrijdingscomité te Algiers generaal Beynet heeft benoemd tot algemeen gedelegeerde en gevolmachtigde in den Levant in de plaats van generaal Helleu, die is teruggeroepen. **(V. b. Helleu 5757 F.)**

B. ITALIE (KONINKR.) — Opheffing jodenwetten —
14 Febr. (D.N.B.) — Naar de Britsche berichtendienst meldt, zijn op aanwijzing van Victor Emanuel alle anti-semitische wetten uit het Italiaansche wetboek geschrapt. Alle joodsche regeerings- en magistraatsambtenaren zijn op hun post teruggenomen. **(V. b. Positie Joden 5105 B.)**

C. POLEN (VOORMALIG) — „Nationale Raad voor de bevrijding van Polen" in de Sovjet-Unie opgericht
14 Febr. — De Engelsche nieuwsdienst meldt volgens het D.N.B. uit Moskou, dat een Poolsche groep emigranten in de Sovjet-Unie op 13 Februari het publiek heeft verrast met de mededeeling, dat zij heeft opgericht den „Nationalen raad voor de bevrijding van Polen", gevestigd te Moskou.
(V. b. Verh. Sovjet-Unie—Polen 5830 F.)

D. VATICAAN — Pauselijk protest tegen de bombardeering van Castel Gandolfo —
14 Febr. — Na den derden zwaren bomaanval op het Pauselijk zomerverblijf Castel Gandolfo heeft, volgens het D.N.B., het Vaticaan geprotesteerd tegen deze nieuwe schending van het neutrale Pauselijke gebied. **(V. b. 5840 A.)**

E. SAOEDI-ARABIE — Olieovereenkomst met Ver. Staten —
14 Febr. — In zijn functie van president der Petroleum Reserve Corporation heeft de Amerikaansche minister van Binnenlandsche Zaken, Harold Ickes, bekendgemaakt, dat tusschen de regeering der Vereenigde Staten en de regeering van Saoedi-Arabië een overeenkomst is gesloten.
Minister Ickes heeft aan de Arabian American Oil Company, die tot het concern van de Standard Oil behoort en aan de Gulf Oil Corporation opgedragen, een pijpleiding te bouwen, die van de Perzische Golf tot de Oostkust van de Middellandsche Zee loopt. Men raamt de kosten voor dit project op ongeveer 130 millioen dollar. De pijpleiding zal een lengte van 2000 km bezitten. In zake den bouw van een olieraffinaderij in Saoedie-Arabië wordt nog gemeld, dat de uitvoering van den bouw zal worden gefinancierd door de Arabisch-Amerikaansche oliemaatschappij, welke door de Standard Oil of Californië en de Texas Company werd opgericht. **(V. b. Petroleum 5831 C)**

F. VER. STATEN — Weermacht - Mutaties legerleiding —
14 Febr. — De Britsche berichtendienst meldt: Lt.-Gen. Sir Francis Poitiers Nosworthy is benoemd tot opperbevelhebber voor West-Afrika. De Amerikaansche gen.-maj. James H. Doolittle is op het Europeesche oorlogstooneel aangekomen om het commando op zich te nemen over het achtste Amerikaansche luchteskader; lt.-gen. I. C. Eaker wordt opperbevelhebber der geallieerde luchtmacht in het Middellandsche Zeegebied. **(V. b. 5821 C.)**

G. KUNST, KULTUUR — Piet Mondriaan overleden
14 Febr. — De N.R.Crt. deelde 10 Februari mede, dat de Nederlandsche schilder, Piet Mondriaan, 71 jaar oud te New York was overleden. Pieter Cornelis Mondriaan, 7 Maart 1872 te Amersfoort geboren, heeft zijn eerste lessen in het schilderen ontvangen van zijn vader en zijn oom Frits, waarna hij aan de Academie te Amsterdam heeft gestudeerd. Hij behaalde de acte M.O. teekenen. Aanvankelijk schilderde hij landschap, bloemen en figuur in impressionistischen trant. Op de in 1911 gehouden eerste internationale tentoonstelling van den Modernen Kunstkring in het Stedelijk Museum te Amsterdam — hij vormde met Conrad Kickert, Jan Sluyters en Jan Toorop het bestuur — trok o.a. zijn drieluik „Evolutie" de aandacht. Reeds op de volgende tentoonstellingen verschenen zijn „tableau no. .." getitelde schilderijen, welke vrijwel uitsluitend uit horizontalen en verticalen waren opgebouwd.
Mondriaan had zich in 1910 te Parijs gevestigd. De drang naar volstrekte zuiverheid en harmonie dreef hem allengs verder in de richting der, in het cubisme wortelende, abstractie. Hij kwam tot de composities zonder voorstelling, rechthoeken op witten grond, met voornamelijk primaire kleuren ingevuld. Hij trad toe tot de in 1916 door Theo van Doesburg gestichte groep De Stijl en werd lid van de Fransche groep Abstraction-Création, art non figuratif. Zijn denkbeelden heeft hij uiteengezet in zijn publicaties „Le Néoplasticisme" en „Neue Gestaltung". Neo-plasticisme is de richting genoemd: kunst als de plastische uitdrukking van het onbewuste en het bewuste door de verhoudingen tusschen lijnen en kleuren onderling, tot hun elementen teruggebracht, geometrische figuren in rood, geel en blauw. In zijn werk heeft Piet Mondriaan den strijd met het natuurlijke en met de voorstellingen aangebonden met schier dogmatische middeleeuwsche kracht. De groote werkspanningen kwamen uit dien strijd voort. Het was zijn bron. Hij hield van de natuur, hij hield van de oude kunsten en kunstvormen, maar op weg naar wat hij als het nieuwe eeuwige zag, kon hij niet anders dan bestrijden en terugdringen wat in het licht van zijn eeuwigheidsbeleving een sluiering, een hindernis, een vertroebeling, een weerstand was, maar zoodoende is hij dan ook met zijn werk buiten alle werkelijkheid komen te staan.

Yvette Guilbert overleden —
14 Febr. — Yvette Guilbert, de beroemde Fransche voordrachtkunstenares is, naar 10 Februari werd gemeld, te Aix-en-Provence op 77-jarigen leeftijd overleden. Geen enkele Fransche chansonnière is hier te lande zoo bekend en gevierd geweest als Yvette Guilbert. Vooral in Den Haag, waar zij als beginnelinge destijds groote aanmoediging vond, herinnert men zich de karakteristieke figuur met het felroode haar, het wijde groene gewaad met de lange zwarte handschoenen, „een levend en macabre affiche van Lautrec". Haar stem was ontroerend, haar voordracht meesterlijk, haar kennis van het chanson, waarvan zij een verzameling bezat van tachtig duizend stuks, van de vijfde eeuw tot op onzen tijd, onuitputtelijk. Haar ijverig zoeken heeft tal van prachtige liedjes uit de bibliotheken te voorschijn gebracht en weer gemeengoed gemaakt van de Fransche taal en kunst.
Ze werd grootgebracht in het pensionaat van Saint-Mandé, waar haar karakter gevormd werd, om later bestand te zijn

tegen de gevaren der amusementswijken Belleville, Ménilmontant, Clichy en Montmartre, die ze stormenderhand zou veroveren. Als midinette begonnen, ging zij in 1888 op het tooneel. Haar eerste succes stamt uit „Le Moulin Rouge", waar ze het publiek veroverde niet zoozeer door haar stem als wel door haar prachtige voordracht, waarmede ze de Fransche diseuse gecreëerd heeft. Yvette Guilbert heeft een rijk en boeiend leven geleid, dat ofschoon ze tot op hoogen leeftijd is blijven optreden, nimmer is overschaduwd door een tanenden roem.

Edvard Munch overleden —

14 Febr. — Op 30 Januari overleed te Oslo de bekende Noorsche schilder Edvard Munch. Hij werd 12 December 1863 te Loeiten in Hedemarken geboren. Hij bezocht de academie te Oslo en geraakte onder invloed van den impressionist Christian Krogh. Ook Munch schilderde veelal naar sociale motieven. Voor zijn ontwikkeling werd een driejarige studietijd te Parijs (1889—1892) belangrijk, waar hij veel van Gauguin en Manet leerde. Van 1892 tot 1908 woonde hij hoofdzakelijk in Duitschland en maakte reizen naar Parijs, Italië en Noorwegen. In het begin van zijn Berlijnsche jaren wijzigde zich zijn kunstopvatting geheel en wendde hij zich van het naturalisme af. Om hem heen is indertijd veel strijd geweest, verguizing en bewondering, doch zijn ontwikkeling heeft hem gekenmerkt als een der Noordsche meesters van groote beteekenis. Door de expressieve kracht van zijn subjectieve werk is hij als een voorlooper van de expressionisten beschouwd, zelf ging hij in monumentale richting. Rijkscommissaris Terboven en premier Quisling benevens vele Noorsche, Deensche en Finsche kunstinsteilingen hadden bij zijn crematie kransen gezonden.

Jean Giraudoux overleden —

14 Febr. — De bekende Fransche letterkundige Jean Giraudoux is op 31 Januari op 62-jarigen leeftijd in zijn woning te Parijs overleden aan de gevolgen van een niervergiftiging.

A. VEREENIGDE STATEN — Handel, Nijverheid - Overzicht conjunctuur —

14 Febr. — De Amerikaansche oorlogseconomie is vooral op gang gebracht door groote uitgaven van de schatkist. De staat heeft zelf de investeeringen ter hand genomen en de wapenproductie opgebouwd. De bestaande particuliere ondernemingen kregen groote orders en werden ten deele genoodzaakt, zich op de productie van wapens e.d. toe te leggen. Een en ander had een groote stijging van den algemeenen productie-index tot gevolg; sterker nog was echter het accres in den index, welke uitsluitend op de oorlogsproductie betrekking heeft. Stelt men beide indices naast het getal der maandelijksche staatsuitgaven voor oorlogsdoeleinden, dan blijkt duidelijk het onderlinge verband tusschen deze conjunctuurgegevens:

	Uitg. p. mnd. (in mill. $)	Indexcijfers *) Tot. prod.	Oorlogsprod.
4e kw. 1941	1.46	166	108
1e kw. 1942	2.38	172	178
2e kw. 1942	3.54	174	264
3e kw. 1942	4.92	183	345
4e kw. 1942	5.78	194	439
Jan./April 1943 ..	6.28	202	510
Mei/Aug. 1943 ..	7.33	204	587
Sept./Dec. 1943 ..	7.20	205	645

*) Ontleend aan 'NFA.

Een nauwkeurige beschouwing van de voorgaande cijfers leert, dat de oorlogsuitgaven in 1943 aanzienlijk minder snel toenamen dan in 1942 en in het laatste gedeelte van het jongste jaar zelfs daalden. De algemeene productiecijfers toonen dienovereenkomstig een bijna stabiel beeld en ook het tempo, waarin de specifieke oorlogsproductie steeg, werd in 1943 steeds langzamer. Dit bevestigt de meening, dat de expansie van Amerika's oorlogsproductie haar grenzen begint te naderen. Het ware intusschen onjuist, uit de betrekkelijke stabiliteit der productie-indices te concludeeren, dat de oorlogseconomie in de V.S. thans glad verloopt. Binnen de industrie zijn zich nog groote verschuivingen aan het voltrekken, welke moeilijkheden op het gebied van de tewerkstelling van arbeiders veroorzaken. Volgens 'NFA zouden begin 1944 51.5 (v. j. 52.4) mill. arbeidskrachten voor het productieproces beschikbaar zijn.
(Econ. Nieuws) **(V. b. Oorlogsind. 5635 C.)**

B. VERKEER — Scheepvaart - Vergelijkend overzicht betreffende bevolking, scheepsbouw en buitenlandschen handel —

14 Febr. — Prof. Dr. Sven Helander, leider van het „Institut für Seeschiffahrt und Welthandel", maakt in het Hamb. Fremdenblatt een vergelijking tusschen de handelsvloten van een aantal landen met de bevolkingsgrootte, den scheepsbouw en den buitenlandschen handel dezer landen. Het hierna volgende staatje geeft een overzicht van de procentueele aandeelen van de handelsvloot, de bevolking, den buitenlandschen handel en den scheepsbouw van een aantal prominente landen in de wereldtotalen:

	Handelsvloot	Bevolking	Buitenl. handel	Scheepsbouw
Duitschland	5.92	3.12	8.72	16.20
Engeland	26.47	1.71	13.93	35.02
Nederland	3.97	0.35	2.83	6.81
Zweden	2.27	0.26	2.01	5.98
Noorwegen	6.56	0.12	0.99	1.56
Denemarken	1.69	0.16	1.34	4.87
Frankrijk	4.33	1.75	5.12	1.00
Italië	4.85	1.28	2.44	0.82
Ver. Staten	18.74	5.39	12.04	8.80
Japan	6.75	4.25	4.87	—

Een verdere verduidelijking van de cijfers wordt gemaakt door de berekening van een index per hoofd van de bevolking, waarbij het wereldgemiddelde op 1.0 wordt gesteld.

	Scheepvaart	Buitenl. handel	Scheepsbouw
Duitschland	1.9	2.8	5.2
Engeland	15.5	8.1	20.5
Nederland	11.3	8.1	19.4
Zweden	8.7	7.7	23.0
Noorwegen	54.7	8.2	13.0
Denemarken	10.6	8.4	30.4
Frankrijk	2.5	2.9	0.6
Italië	2.7	1.3	0.5
Ver. Staten	3.5	2.2	1.6
Japan	1.6	1.1	—

Hierbij valt in het bijzonder de Noorsche scheepvaart op, die per hoofd haast 55 maal die van het wereldgemiddelde bedraagt. Op dezelfde wijze zou men den scheepsbouw in verband met de bevolkingsgrootte kunnen meten. Volgens Prof. Helander zijn echter de fluctuaties in den scheepsbouw dermate groot, dat men dit criterium moeilijk kan aannemen. Wel heeft hij het aandeel van de handelsvloot uitgedrukt in het aandeel in den wereldhandel, teneinde te kunnen nagaan, in hoeverre een land zijn buitenlandsche handel zou kunnen verzorgen. Indien dit cijfer 1 is, beteekent dit, dat het aandeel van een land in de wereldhandelsvloot evengroot is als het aandeel van dat land in den internationalen handel, waardoor voor de omstandigheden van 1939 kan worden aangenomen, dat het betreffende land zijn geheelen internationalen handel met eigen schepen kan afdoen. Tevens is aangegeven de verhouding scheepsbouw-handelsvloot, doordat het procentueele aandeel in den wereldscheepsbouw is gedeeld door het procentueele aandeel in de wereldtonnage. Onderstaand staatje geeft dit beeld weer:

	Handelsvloot: intern. handel	Scheepsbouw: handelsvloot
Duitschland	0.7	2.7
Engeland	1.9	1.3
Nederland	1.4	1.7
Zweden	1.1	2.6
Noorwegen	6.6	0.2
Denemarken	1.3	2.9
Frankrijk	0.9	0.2
Italië	2.1	0.2
Ver. Staten	1.6	0.5
Japan	1.5	—

Hieruit blijkt, dat landen als Duitschland en Frankrijk in 1939 niet in staat zijn geweest, hun internationalen handel geheel voor eigen rekening te nemen. In den scheepsbouw stond Duitschland echter vrij sterk, evenals trouwens Denemarken en Zweden. Dit wijst er op, dat deze landen zeer veel voor het buitenland hebben gewerkt. (Econ. Nieuws)
(V. b. Overz. Scheepsb. en scheepv. 5774 C.; Samenst. wereldhandelsvl. 5747 A.)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Verminderde gevechtsactiviteit in het Oosten; Staraja Roessa ontruimd; verbinding met ingesloten troepen bij Tsjerkassy hersteld; afweersucces bij Witebsk - Luchtaanvallen op Rome, de abdij van Cassino, Castel Gandolfo, Helsinki en Berlijn; zware aanvallen op Londen - Zeegevecht bij IJmuiden - Hevige strijd om Cassino; landingshoofd Nettuno verkleind —

OOSTELIJK FRONT.

18 Febr. — Met uitzondering van het gebied van Narwa, waar van Sovjet-Russische zijde nog hevige aanvallen worden ondernomen, acht men te Berlijn over het algemeen de spanning aan het geheele front voorloopig geweken. Vrijwel overal is de activiteit van het roode leger aanzienlijk verminderd en men meent hier thans wel te kunnen zeggen, dat de eerste phase van het op 24 December begonnen Sovjet-Russische winteroffensief voorbij is. De vermindering der gevechtsactiviteit is voor een groot deel het gevolg van moeilijkheden, die de modder aan de operaties in den weg heeft gelegd, zoodat bij daling der temperatuur een hervatting der aanvallen valt te verwachten. Met het oog op deze ook in het Noorden te verwachten aanvallen is het Duitsche front tusschen Peipusmeer en Ilmenmeer, dat in de richting van Staraja Roessa ver naar het Oosten uitsprong, ter vermijding van het gevaar van flankaanvallen een eindweegs teruggenomen, hetgeen de ontruiming van Staraja Roessa zelf noodzakelijk heeft gemaakt. Deze ontruiming, na vernieling van alle militaire werken en zonder belemmering van de zijde van den vijand, werd in het weermachtsbericht van 18 Februari bekend gemaakt. In de zware gevechten in het gebied van Nikopol hebben Duitsche divisies onder bevel van de generaals Schörner, Brandenberger, Mieth en Kreysing in den tijd van 5 November 1943 tot 15 Februari 1944 doorbraakpogingen der bolsjewisten verhinderd en hun hooge verliezen toegebracht. Daarbij werden 1754 tanks, 533 kanonnen, talrijke andere wapens en ander oorlogsmaterieel buitgemaakt of vernietigd en 56 vijandelijke vliegtuigen door infanteriewapens neergeschoten. In het gebied ten Westen van Tsjerkassy werd, nadat hevige vijandelijke tegenaanvallen waren afgeslagen, de verbinding met een sedert weken afgesneden vrij sterke Duitsche gevechtsgroep, waartoe ook de divisies Wiking en Wallonië behoorden, die zich baan gebroken had tot aan het front van de tot haar ontzet in actie gekomen tankformaties, hersteld. Bij Witebsk hebben de Duitsche troepen in den strijd van 2 tot 16 Februari 1944 tegen den stormloop van meer dan vijftig infanteriedivisies en talrijke tankformaties der bolsjewisten in hardnekkige gevechten stand gehouden en daardoor in den thans geëindigden tweeden afweerslag een nieuw groot afweersucces behaald. De vijand leed zeer zware verliezen aan menschen en materieel.

LUCHTOORLOG.

13 Febr. — Duitsche gevechtsvliegtuigen ondernamen storingsaanvallen op Zuidoost-Engeland en Londen.

14 Febr. — Sterke formaties zware Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben op 13 Februari des avonds een geconcentreerden aanval op Londen gedaan. Tusschen 21 en 22 uur vielen groote hoeveelheden bommen in het opgegeven gebied, dat duidelijk zichtbaar was. Anglo-Amerikaansche vliegtuigen bombardeerden in den nacht van 12 op 13 Februari Rome, zonder militaire schade aan te richten. De drager van het Eikenloof, kapitein Barkhorn, behaalde den 13den Februari 1944 aan het Oostelijke front zijn 250ste overwinning in de lucht.

15 Febr. — In de periode van 8 tot 14 Februari werden aan het Oostelijk front 206 vijandelijke vliegtuigen vernield, 27 eigen vliegtuigen gingen verloren. In de morgenuren van den 15en Februari vielen formaties vijandelijke gevechtsvliegers de historische abdij Cassino aan. Voorts heeft een groot aantal vijandelijke bommenwerpers in verscheiden golven Rome aangevallen. Tenslotte werd, in weerwil van het pauselijk verzoek, door eenige Engelsch-Amerikaansche vliegtuigen een aanval op het Pauselijke gebied van Castel Gandolfo ondernomen.

16 Febr. — Britsche vliegtuigen ondernamen in den nacht van 15 op 16 Februari een aanval op Berlijn. Luchtverdedigingsstrijdkrachten vernietigden volgens tot heden nog onvolledige rapporten 48 terreurbommenwerpers.

17 Febr. — Helsinki en omgeving stonden in den afgeloopen nacht bloot aan een hevigen vijandelijken luchtaanval. Waargenomen werd, dat meer dan 400 vijandelijke vliegtuigen aan den aanval deelnamen.

19 Febr. — Het luchtwapen ondernam in den nacht van 18 op 19 Februari met sterke formaties opnieuw een zwaren aanval op Londen. Door het en masse werpen van brisant- en brandbommen werden uitgestrekte branden en verwoestingen in het stedelijk gebied veroorzaakt. Berichten van Engelsche zijde noemen dezen aanval een der zwaarste aanvallen, die sedert 1941 op de Britsche hoofdstad zijn ondernomen.

ZUIDELIJK FRONT.

13 Febr. — Aan de Italiaansche fronten mislukte op het landingshoofd van Nettuno een vijandelijke aanval op Aprilia onder het geconcentreerde vuur van alle wapens. Bij Cassino duurde de verbitterde worsteling ook gisteren met onverminderde hevigheid voort.

14 Febr. — De dag verliep zonder noemenswaardige gevechtshandelingen. Formaties gevechts- en slagvliegers, batterijen bestookten scheepsconcentraties en ontschepingen in het gebied van Anzio en Nettuno. Hierbij werd een koopvaardijschip van 6000 B.R.T. door bomtreffers tot zinken gebracht. Bij Cassino duurden de zware gevechten voort. Een nieuwe vijandelijke penetratie tot in het midden van de puinhoopen van Cassino werd geheel uit den weg geruimd.

16 Febr. — Het Duitsche luchtwapen viel scheepsconcentraties in het havengebied van Anzio en Nettuno aan. Een torpedobootjager en vier vrachtschepen met een inhoud van 19.000 B.R.T. werden door voltreffers beschadigd, verscheiden benzine- en materieeldepôts vernield en troepenonderkomens in brand geworpen.

17 Febr. — Ten Zuiden van Rome hebben Duitsche troepen de aanvallen tot verdere verkleining van het vijandelijke landingshoofd bij Nettuno hervat.

18 Febr. — De aanval ter verkleining van het landingshoofd van Nettuno maakte in taaie gevechten vorderingen. Bij Cassino sloegen grenadiers alle vijandelijke aanvallen af.

19 Febr. — In het landingshoofd van Nettuno gelukte het den omsingelingsring tot vier kilometer ten Zuiden van Aprilia naar voren te verleggen. Bij Cassino wierp de vijand in de plaats van de afgematte Amerikanen Indische troepen in den strijd, die gedurende den geheelen dag stormliepen tegen het hoogteblok van Cassino.

ZEEOORLOG.

15 Febr. — Duitsche motortorpedobooten voerden in den afgeloopen nacht een operatie onder de Engelsche kust, zonder verliezen te lijden, uit, Tegelijkertijd dwongen Duitsche kustwacht-strijdkrachten voor IJmuiden Britsche motortorpedobooten tot den strijd, brachten in een hevig gevecht drie dezer vaartuigen tot zinken en dwongen de overige te wijken. De terugkeerende motortorpedobooten vielen deze getroffen vijandelijke formatie aan, schoten nog twee booten in elkaar en beschadigden verscheiden andere.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5840 A.)

B. JAPAN — De strijd in Birma; Britsche divisie omsingeld —

19 Febr. — Naar Domei 15 Februari uit een Japansch steunpunt in Birma vernam, wordt de zevende Britsche divisie, welker sterkte op verscheidene tienduizenden manschappen met tanks en verscheidene honderden vrachtauto's wordt geraamd, nog slechts met groote moeilijkheden door de lucht geravitailleerd. Ofschoon wanhopige pogingen om den omsingelingsring te doorbreken worden gedaan gelooft men dat het tijdstip der vernietiging reeds nabij is gekomen. De zevende divisie, die ten N.W. van Boethidaoeng door Japansche afdeelingen steeds dichter wordt opeengedrongen, heeft reeds alle hoop verloren om zich een weg terug te banen.

Geallieerde aanval op Truk —

19 Febr. — Een op 18 Februari door het Japansche hoofdkwartier gepubliceerd communiqué bevestigt, dat vijandelijke luchtstrijdkrachten sinds den ochtend van 17 Februari het eiland Truk in de groep der Carolinen aanvallen. Formaties vijandelijke vliegtuigen, die herhaalde aanvallen op het eiland ondernemen, waren van vliegkampschepen opgestegen. Tusschen de Japansche en de vijandelijke strijdkrachten worden hevige gevechten geleverd.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5840 B.)

Boven: Het Maximilianeum te Munchen, alwaar Rijksminister dr. Seyss-Inquart op 10 Februari werd geïnstalleerd tot president der Deutsche Akademie.
(foto archief D. Z. i. d. Niederl.)

Onder: De installatieplechtigheid: dr. Seyss-Inquart spreekt zijn rede uit.
(foto P.B.Z./Recla.)

(Foto SS-Oberscharführer Sepp Fritz St.)

De Reichsführer-SS Heinrich Himmler tijdens de eerste uitreiking van de Germanische Leistungsrune te Avegoor.

A. **WERELDOORLOG — De bevrijding van de bij Tsjerkassy ingesloten divisies „Wiking" en „Wallonië"**

21 Febr. — Zooals in het weermachtsbericht van 20 Februari reeds werd gemeld, slaagde een Duitsche afgesneden gevechtsgroep, waarvan ook de divisies „Wiking" en „Wallonië" deel uitmaakten, er in de verbindingen met de hoofdmacht te herstellen en zich te bevrijden uit de bolsjewistische omsingeling. Het D.N.B. geeft hierover het volgende verslag:

Nadat door een diepe Sovjet-penetratie uit Zuidelijke en Noordelijke richting de onder bevel van den generaal der artillerie Stemmermann staande gevechtsgroep op 28 Januari van haar verbindingen was afgesneden, gingen op 4 Februari troepen van het leger en de Waffen-SS op twee plaatsen tegelijk bij verrassing tot doorbraakpogingen over. Gelijktijdig met de Oostelijk van Sjasjkof opdringende aanvalsgroep onder bevel van den generaal der pantsertroepen Breith vielen verder naar het Zuiden de formaties onder luitenant-generaal von Vormann aan, om sterke vijandelijke strijdkrachten tot zich te trekken en zoo de doorbraakpogingen der Noordelijke groep te vergemakkelijken. Bij de volbrenging van haar taak vernietigden zij 129 pantserwagens en 393 stukken geschut van elk kaliber, terwijl zij bijna 700 gevangenen maakten. Ofschoon sterke vijandelijke strijdkrachten door de troepen van generaal von Vormann werden gebonden, stonden de meer Noordelijk opdringende formaties toch altijd nog tegenover ongeveer 10 divisies infanterie en verscheiden pantserkorpsen. Een plotseling invallende dooi maakte het terrein onbegaanbaar en remde de doorbraakoperatie, die aanvankelijk snel terrein had gewonnen. Met ijzeren vastbeslotenheid echter baanden zich de Duitsche troepen een weg. Bezield door den wil, hun kameraden te bevrijden, overwonnen zij alle terreinmoeilijkheden, ook als zij, zooals op één plaats gebeurde, barrevoets moesten aanvallen.

Onder voortdurende aanvals- en verdedigingsgevechten braken zij den tegenstand der bolsjewistische divisies en hadden, toen zij zich met de bevrijde gevechtsgroep vereenigden, 606 Sovjetpantserwagens en 407 stukken geschut vernietigd. Bovendien maakten zij meer dan 1300 gevangenen. Ongeveer de helft van het aantal vernielde vijandelijke pantserwagens kwam op rekening van het zware pantserregiment van den eikenloofdrager luitenant-kolonel Baeke, dat sedert het begin van zijn ingrijpen ten Oosten van Sjasjkof, op 24 Januari, ongeveer 400 pantserwagens heeft vernietigd. In vast vertrouwen op het commando en op hun kameraden leverden intusschen de ingesloten formaties, die alleen nog werden geravitailleerd door de luchteskaders van luitenant-generaal Seidemann, onder bevel van generaal Stemmermann en luitenant-generaal Lieb heldhaftige afweergevechten tegen de numeriek veel sterker en voortdurend stormloopende vijandelijke troepen. Met vernietiging van 101 pantserwagens zuiverden zij, steeds weer tegenaanvallen ondernemende, gevaarlijke penetraties, tot zij op den avond van den 16den Februari overgingen tot de doorbraak door den steeds nauwer wordenden omsingelingsring. In weerwil van de zware sneeuwstormen konden zij de verbinding herstellen. Op den avond van den 18den Februari waren zij opgenomen in de vooruitgeschoven Duitsche hoofdlinie.

Adolf Hitler ontvangt de corpschefs; de generaals Stemmermann, Lieb, Gille en SS-Hauptsturmführer Leon Degrelle onderscheiden —

Na de bevrijding van de ten Westen van Tsjerkassy afgesneden Duitsche gevechtsgroep heeft de Führer 20 Februari in zijn hoofdkwartier de volgende commandanten van de troepenonderdeelen ontvangen, die daar ingesloten waren: den commandant van een vooruitgeschoven afdeeling, luitenant-generaal Lieb, die bij de doorbraak door den omsingelingsring de stoottroepen aanvoerde, den commandant van de SS-pantserdivisie „Wiking", SS-Gruppenführer en luitenant-generaal der Waffen-SS Gille, wiens uit Germaansche vrijwilligers bestaande divisie zich onder zijn leiding in de zwaarste gevechten opnieuw zeer bijzonder heeft onderscheiden, en den commandant van de SS-vrijwilligersbrigade „Wallonië", SS-Hauptsturmführer Leon Degrelle, die na den heldendood van den commandant der brigade het bevel op zich genomen heeft en die zich in de beslissende doorbraakgevechten schitterend gehouden heeft.

De Führer heeft genoemden commandanten persoonlijk de hun, uit waardeering voor hun schitterend persoonlijk optreden en den heldhaftigen strijd van hun troepen verleende hooge onderscheidingen overhandigd. Uit handen van den Führer ontving luitenant-generaal Lieb het eikenloof, behoorende bij het ridderkruis van het IJzeren Kruis, SS-Gruppenführer en luitenant-generaal der Waffen-SS Gille de zwaarden, behoorende bij het eikenloof van het ridderkruis van het IJzeren Kruis, SS-Hauptsturmführer Leon Degrelle het ridderkruis van het IJzeren Kruis. Ook generaal Wilh. Stemmermann, de commandant van het ingesloten legercorps, die sneuvelde op het slagveld, werd het Eikenloof bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend. Verdere hooge onderscheidingen voor troepencommandanten en manschappen, die zich eveneens onderscheiden hebben, zijn verleend en zullen door de plaatselijke bevelhebbers worden overhandigd. De Führer liet zich door de commandanten een uitvoerige uiteenzetting geven over het verloop van de zware en harde gevechten, die na een wekenlange worsteling bekroond werden door de succesvolle doorbraak en het ontzet.

Verklaringen der bevelvoerende officieren —

De A.N.P.-correspondent meldt: Drie officieren van het Duitsche legercorps, dat ten Westen van Tsjerkassy bijna drie weken door de Sovjets omsingeld is geweest, hebben 21 Februari op de persconferentie van hun ervaringen verteld. Zij werden ingeleid door den Reichspressechef dr. Dietrich, die betoogde, dat Moskou, nadat de vernietiging der ingesloten Duitsche strijdkrachten reeds als onafwendbaar was gemeld, door de bevrijding dezer strijdkrachten in groote verlegenheid is gebracht en derhalve zijn toevlucht heeft genomen tot den truc, desondanks de vernietiging der Duitsche troepen te melden. Drie officieren waren daar om te bevestigen, dat van een vernietiging geen sprake is, drie officieren, die nog op 19 Februari midden in den hevigen strijd stonden en per vliegtuig naar Berlijn waren gekomen om van hun nog versche indrukken te verhalen.

Als eerste sprak **luitenant-generaal Lieb,** die het commando over het legercorps heeft overgenomen van den op het slagveld gesneuvelden generaal Stemmermann. Hij vertelde, dat het moreel der ingesloten strijdkrachten steeds goed is gebleven, in afwachting van het bevel, uit te breken. Dit bevel dat om 11 uur in den avond werd gegeven, was ondanks den hevigen tegenstand, die overwonnen moest worden, den daaropvolgenden ochtend uitgevoerd en wel ten koste van slechts geringe verliezen. Generaal Lieb had van den vijand een radiobericht opgevangen, waaruit bleek, dat de tegenpartij uit woede over het gelukken der uitbraakpogingen den bevelvoerenden Sovjet-Russischen generaal van zijn functie heeft ontheven.

De commandant van de SS-pantserdivisie „Wiking", Gruppenführer en **generaal der Waffen-SS Gille,** begon met er op te wijzen, dat hij reeds geruimen tijd deel uitmaakt van deze divisie en tot op heden slechts slagen heeft gewonnen en geen enkelen verloren. Dit doel, aldus vervolgde hij, hadden wij ons ook in de omsingeling gesteld. Tot den laatsten man waren de Wikingers er van overtuigd, en wel vast overtuigd, dat wij of door de troepen buiten bevrijd zouden worden of zelf den omsingelingsring zouden breken. In den aanvang was het voor ons in het geheel nog geen begrip, dat wij ingesloten zouden zijn. Het grootste deel van onze mannen was daarvan pas overtuigd, toen wij door de luchtmacht geravitailleerd moesten worden. Maar ook toen heeft geen enkele man zijn kalmte verloren. Toen de ontzettingstroepen ten gevolge van de modder slechts met moeite vooruit konden komen, de omsingeling nauwer werd en het bevel tot verbreking van den ring kwam, was in zeer korten tijd de opstelling gereed. Ik had de divisie zoo opgesteld, dat wij door een wigvormigen aanval in de richting van Lysjanska door den vijand moesten breken en den kameraden in Lysjanska de hand reiken. De Führer, aldus vervolgde generaal Gille, heeft mij zijn dank en erkentelijkheid bewezen door mij de zwaarden bij het Eikenloof te verleenen. Dat heb ik aan mijn mannen te danken. Zij weten, dat ik hen niet heb vergeten, zooals de sovjet-omroep beweerd had. De leiders hebben zich niet per vliegtuig uit den omsingelingsring verwijderd. Zij hebben de manschappen niet alleen gelaten. Deze Moskousche leugens moesten het doen voorkomen, alsof er onderscheid wordt gemaakt tusschen officieren en manschappen. Het tegendeel is waar: wij allen, generaal, kolonel en kapitein tot aan den gewonen soldaat zijn in den ring gebleven. Aan onze mannen danken wij het dat wij er uit gekomen zijn. Zij hebben met voorbeeldige geestdrift gevochten en met ijzeren wilskracht hebben wij het klaargespeeld den vijandelijken ring te doorbreken.

SS-Hauptsturmführer Degrelle, die deel uitmaakte van een afdeeling der achterhoede, deelde mede, dat in geen geval geheele formaties Duitsche troepen, zelfs niet ter sterkte van een compagnie, door den vijand vernietigd zijn. Het is de tactiek van Stalin om bij den aanvang van een omsingeling op zijn minst het drievoudige aantal van de werkelijk ingesloten strijdkrachten aan de wereld mede te deelen, ten einde steeds nog te kunnen beweren, wanneer de troepen ontzet worden, dat de dan ontbrekende twee derden door de bolsjewisten vernietigd zijn. Het is de nationaal-socialistische geest, zoo verklaarde Degrelle, die zich in deze buitengewone overwinning der Europeesche en

Germaansche soldaten openbaart. De broederschap en de toewijding aan den Führer, de toewijding aan het nationaal-socialisme hebben deze overwinning gebracht.

Slotwoord van Dr. Dietrich —

Rijksperschef dr. Dietrich zeide den drie officieren dank voor hun uiteenzettingen. Zij hebben, zoo zeide hij, met eenvoudige woorden getuigenis afgelegd van de waarheid en de waarheid is, dat ongeveer 90 procent der ingesloten Duitsche troepen zich er door heen geslagen hebben en bevrijd zijn.

Vervolgens keerde dr. Dietrich zich tot de vertegenwoordigers van de Duitsche en buitenlandsche pers met de volgende woorden: „Met de waarheid is het op het oogenblik slecht gesteld in de wereld. Wij hebben thans drie op elkander volgende éclatante gevallen van klaarblijkelijk bedrog der wereldmeening ten aanzien van de zg. geallieerden: ten eerste de leugen van Cassino, welke door de schriftelijke getuigenis van den abt en door de verklaring van de pauselijke autoriteiten ondubbelzinnig onthuld is. Ten tweede het systematisch verzwijgen van het feit, dat groote Duitsche luchtaanvallen op Londen hebben plaats gehad. Ten derde de leugens van de liquidatie der omsingeling van Tsjerkassy, welke heden hier door de officieren der bevrijde Duitsche divisie aan de kaak worden gesteld.

Wel is waar is het helaas waar, dat de leugen vaak sneller is dan de waarheid en dat hij, die er brutaal op los liegt en brutaal beweert, in de wereld het eerst gedrukt en op den duur geloofd wordt. Ik heb eenmaal gezegd, dat onze tegenstanders het beginsel aanhangen: „Wie snel liegt, liegt dubbel". Dat was bij de laatste groote leugen der bolsjewieken vooral het geval. Maar het is even zeker dat op het gebied der publiciteit ten slotte toch de waarheid zich doet gelden. Dat de volken op den duur zich niet ongestraft laten voorliegen zoolang er mannen bij de pers en de publicistiek zijn, die den moed hebben tot de waarheid en die hartstocht bezitten om zonder vrees voor de waarheid te spreken. De leugen te ontmaskeren, de waarheid te dienen, deze mogelijkheden hebben ons heden deze dappere officieren door hun verschijnen gegeven. Het is slechts aan ons de waarheid in de wereld aan de overwinning te helpen. Het bolsjewistische bedrog van Kanef en Korsoen is ontmaskerd. De bevrijding van Tsjerkassy echter zal in de geschiedenis opgenomen worden als een van de belangrijkste voorbeelden van Duitsche soldatendom.

(V. b. 5848 A.)

De Duitsche luchtaanvallen op Londen —

21 Febr. (A.N.P.) — Zoowel van Duitsche als van Britsche zijde zijn over het resultaat der Duitsche luchtaanvallen op Londen tot dusver weinig details verstrekt, alhoewel men uit de publicaties reeds kon concludeeren, dat zij zeer intensief waren geweest. Nu men echter aan de hand van de rapporten der Duitsche piloten en van de door de gevechtsvliegtuigen opgenomen filmstrooken de uitwerking van de aanvallen heeft kunnen vaststellen, is men in leidende kringen van de Duitsche luchtmacht mededeelzamer geworden.

Men spreekt in deze kringen over „de groote brandcatastrofe", welke Londen in den nacht van den dertienden Februari, kort vóór het middernachtelijk uur, heeft getroffen en men kenschetst haar als een brillante combinatie van de talrijke kleinere patrouilleraids van het vorige jaar met het geweld van een modernen grooten aanval.

Men zal zich herinneren, dat het Duitsche legerbericht in de laatste maanden van het vorige jaar herhaaldelijk melding maakte van kleine luchtaanvallen op Londen. Indertijd berichtte ook de „Daily Mail" eenige bijzonderheden over deze raids, onder andere dat de Engelsche luchtverdedigingsstrijdkrachten na twaalf van dergelijke aanvallen er niet in geslaagd waren één der aanvallende Duitsche machines neer te schieten. Het blad schreef toen o.m.: Thans zijn het tien of twintig vijandelijke machines, die Londen aanvallen, maar wie garandeert. dat het er straks niet tweehonderd of meer zijn? Thans blijkt, dat de kleine aanvallen van 1943 inderdaad slechts een soort van verkenningsvluchten zijn geweest, welke voor een groot deel door denzelfden Duitschen officier werden gevlogen. Deze kapitein Werner von P. was verantwoordelijk voor het vaststellen van de gunstigste route langs welke Londen kan worden bereikt. Kapitein Von P. vloog zelf den eersten grooten aanval mee en wel op den rechtervleugel van de spits der Duitsche luchtstrijdkrachten. Hij verklaarde na zijn terugkeer, dat de eerste groote vlaktebranden reeds na vier tot vijf minuten ontstonden, in plaats van na ongeveer vijftien minuten na het hoogtepunt van den aanval.

Uit verschillende andere rapporten blijkt voorts, dat het in de bedoeling der Duitschers heeft gelegen deze vlaktebranden zoo snel mogelijk te veroorzaken en wel met zoo weinig mogelijk machines en materiaal. Daartoe dienden eveneens de kleine aanvallen van 1943, waarbij men het zgn. satellietensysteem heeft uitgedacht. Alle bommen van zwaar kaliber, die de aanvallers meevoeren, worden in een zgn. zwarte groep in het midden der eskaders meegevoerd, zoodat de grootst mogelijke bombardementsconcentratie wordt bereikt. Daarnevens heeft men een werkwijze uitgedacht, welke de diverse branden snel tot één groote vuurzee verbindt, terwijl kringsgewijze daaromheen talrijke andere brandhaarden als satellieten voorkomen. Achter dit zoogenaamde satellietensysteem schuilt natuurlijk een pirotechnisch geheim, waarover niet gesproken kan worden. Het resultaat van deze experimenten heeft de Duitsche piloten — dit blijkt uit hun mededeelingen — zelf verrast. Ook de uitwerking van de nieuwe explosieve munitie is zeer tevredenstellend geweest, meent men in stafkringen. Het geheim hiervan moet hoofdzakelijk in het kaliber gezocht worden.

Over den aanval zelf verklaren de Duitsche piloten, dat de Engelsche luchtverdediging volkomen overrompeld werd. Zij werd pas vijf minuten na het begin van den aanval actief. Dit verklaart ten deele ook de zeer lage Duitsche verliezen, die nog geen vier procent bedragen. Bovendien slaagden de Duitschers er in, onmiddellijk na de eerste hevige kanonnade met bommen een aantal batterijen buiten gevecht te stellen, waardoor de Duitsche machines rustiger konden vliegen. De ballonversperring miste haar uitwerking volkomen, daar deze zonder moeite overvlogen kon worden. De lage verliezen schrijft men ook toe aan het falen der Britsche peilapparaten of aan de manschappen, die deze installaties bedienen moeten. Dit kan men onder meer vaststellen uit het aantal Duitsche machines, dat de Britten boven Londen meenden te hebben kunnen vaststellen, doch dat veel te laag is.

Een interessant beeld van den aanval geven ook de filmstrooken, die door begeleidende snelle gevechtsvliegtuigen werden opgenomen. Hierop ziet men een soort zonnestelsel in een krans van sterren en planeten. In het centrum ligt de gigantische vlaktebrand, omringd door de blokbranden en de aparte brandhaarden.

De landing bij Nettuno; maatstaf voor een invasie in Europa —

21 Febr. — De Duitsche oorlogscorrespondent Wilhelm Zarske publiceert in de „Deutsche Allgemeine Zeitung" een beschrijving van de landing, waaruit blijkt welke enorme middelen noodig waren om de Anglo-Amerikaansche troepen op de kust bij Nettuno te ontschepen.

In de vroege ochtenduren van den 22sten Januari, terwijl de eerste ontscheepte Amerikaansche troepen het begin van de wegen naar Albano en Cisterna reeds hadden bezet, bood zich den Duitschen luchtverkenners het volgende beeld: ongeveer 150 transportschepen van allerlei grootte ankerden voor de kust, meer dan 100 landingsschepen van verschillend, speciaal model lagen reeds op het vlakke strand en waren reeds uitgeladen. Landingssteigers leidden van de zandige kust in zee en een twintig kilometer lange rij kabelballons, die van kleine speciale booten werden opgelaten, flankeerden den opmarschweg uit Napels en beschermden de aankomende vrachtschepen tegen luchtaanvallen. In totaal waren ongeveer 300 vaartuigen van elk soort verzameld. Veertien dagen achtereen voeren de schepen onafgebroken af en aan. Op sommige dagen werd de aankomst van 30 tot 50 schepen vastgesteld. Een of twee kruisers voeren geregeld langs de kust heen en weer en hun zware scheepsartillerie ondersteunde den strijd om het landingshoofd. Een dozijn torpedobootjagers cirkelden voortdurend om de konvooien.

Het grootste deel van de schepen van de transportvloot mat 2000 tot 3000 br. reg.ton. Den 24sten Januari werden hulpvrachtschepen van elk 6000 tot 6800 br. reg.ton waargenomen, waarvan er in de laatste dagen van Januari dagelijks ongeveer 50 tot 60 werden vastgesteld.

Onder de tot nu toe bekende landingsbooten der geallieerden bevindt zich een Engelsche landingsboot voor manschappen van vier en een halve ton, elf meter lang en 9.2 meter breed, die een snelheid ontwikkelt van 15 knoopen, voorzien is van twee reservetanks en een actieradius heeft van 250 zeemijlen. De Amerikanen hebben bij Nettuno gebruik gemaakt van een soortgelijke landingsboot, die zich alleen onderscheidde door een grootere snelheid. De grootere landingsbooten maten 120 tot 150 ton en zijn of uitsluitend voor het vervoer van soldaten of voor het transport van pantserwagens en vrachtauto's bestemd. Bij de speciale landingsbooten voor pantserwagens kon de boeg worden neergeklapt, zoodat de tanks direct van boord af op het strand kunnen rijden. Een landingsboot van 200 ton biedt plaats aan 250 soldaten met volledige uitrusting. De Anglo-Amerikanen hebben bij hun landingsoperaties behalve verbouwde Kanaalveerbooten en tankschepen ook nieuwe constructies gebruikt van 3000 ton, die dertig pantserwagens kunnen bergen

en eveneens op het strand schuiven, zoodat de tanks niet behoeven te worden overgeladen.
Op grond van ramingen en berekeningen komt de oorlogscorrespondent tot de conclusie, dat voor de landingsonderneming bij Nettuno gedurende de eerste veertien dagen waarschijnlijk anderhalf millioen ton scheepsruimte aan transportvaartuigen en grootere handelsschepen noodig is geweest.

A. **NEDERLAND — Arbeidsfront - Kinderclubs —**
21 Febr. — In verscheidene plaatsen in ons land heeft de gemeenschap „Vreugde en Arbeid" in samenwerking met den Ned. Volksdienst kinderclubs opgericht voor alle schoolgaande kinderen, jongens zoowel als meisjes, van 6 tot en met 13 jaar, wier vaders in het buitenland werkzaam zijn. Men heeft hiervoor de medewerking gekregen van het rijkscommissariaat. Het doel der clubs is meer aandacht te besteden aan die gezinnen in ons land, waarvan de vader in het buitenland werkzaam is. Daarmede worden de belangen van het kind gediend en ook van de vaders, die kunnen zien, dat hun kinderen niet aan hun lot worden overgelaten. In het gezin waarvan de vader weg is, heeft de moeder bij de opvoeding de taak van den vader er bij gekregen en dat in een tijd waarin zooveel van de huisvrouwen wordt gevergd. De kinderclubs houden de kinderen aangenaam en ook leerzaam bezig. Was in het begin de deelneming der kinderen gering, er begint verandering te komen nu men ziet wat de kinderen doen en hoe ze nuttig bezig worden gehouden. In enkele plaatsen, zooals Amsterdam en Rotterdam, heeft men resp. al 250 en 500 kinderen voor de kinderclubs, die in groepen van 6—8 en 9—13 jaar worden verdeeld. De deelneming aan de clubs is geheel kosteloos. Er zal niet alleen worden geknutseld, maar ook gespeeld en gezongen. De oudere jongens en meisjes zullen sport en gymnastiek beoefenen.
(V. b. Vreugde en Arbeid 5738 B.)

Arbeidsinzet - De houding der Nederlandsche arbeiders in Duitschland —
21 Febr. — Aan de N.R.Crt. ontleenen wij het onderstaande artikel:
Wie de ontevredenheid wil doorgronden, die er over de tewerkstelling aan Duitschen en Nederlandschen kant bestaat, mag het psychologische element niet verwaarloozen. De Duitschers hebben van het begin af aan vurig gehoopt dat onze arbeiders met den tijd begrip zouden gaan toonen voor den strijd, de moeilijkheden en het streven van het Duitsche volk. Die verwachting was volgens de ideologie van het nationaal-socialisme te meer verantwoord, omdat ons volk toch ook tot de Germaansche volkeren moet worden gerekend. Er is dan ook herhaaldelijk en met klem verzekerd, dat de Nederlandsche arbeiders in Duitschland dezelfde rechten zouden krijgen als hun Duitsche collega's. In de praktijk echter wil daar wel eens wat aan ontbreken. Wat toch is het geval? Over het algemeen geldt de Germaansche mensch voor een individualistische, stugge, ja, bijna onhandelbare figuur. Door de historische ontwikkeling in ons land is dat met den Nederlander wel in bijzondere mate het geval. Hij geeft zich dus niet gemakkelijk over aan de nieuwe vormen en gedachten, die onze Oostelijke naburen voorstaan. Dat komt onder meer tot uiting in zijn gedrag buiten de eigen grenzen en in zijn prestaties in den nieuwen werkkring. Vooral het laatste heeft in Duitsche kringen teleurstelling, om niet te zeggen wrevel, gewekt. Het nationaal-socialisme immers legt sterk den nadruk op het scheppende vermogen van den Germaanschen mensch. De Nederlander heeft altijd de reputatie genoten van een stugge werker te zijn, met eigen initiatief en ondernemingsgeest. Wanneer hij dus nu op schier alle punten beneden de maat blijft, dan moeten daar redenen voor bestaan. In zijn oogen zijn die er ook. De zooeven genoemde historische ontwikkeling is er één van. Verder kunnen er klachten worden beluisterd over de legering, de voeding, de kleeding, de verlofregelingen en meer van dergelijke klachten van materieelen aard, die op zich zelf bewijzen, dat meer idealistische overwegingen tot dusver weinig indruk maken. De ontevredenheid van onze landgenooten openbaart zich in verschillenden vorm. Verreweg het gros is ondergebracht in barakkenkampen, slechts een betrekkelijk gering percentage geniet inkwartiering bij burgers. In tegenstelling tot den Duitscher, met diens aangeboren gevoel voor al wat naar het soldateske zweemt, is de Nederlander allesbehalve een kampbewoner. Hij voelt er zich niet thuis, met het gevolg, dat hij veel verliest van den zin voor orde en netheid, die hem toch overigens niet vreemd is. We hebben tijdens ons verblijf in Duitschland verscheidene kampen bezocht. Daar waren er bij, die in alle soberheid voortreffelijk gebouwd en doelmatig ingericht waren. Er waren er ook, die alle teekenen van een vergane glorie vertoonden en waarop uit hygiënisch oogpunt gerechtvaardigde critiek mogelijk was. Dat de bewoners van zulke kampen zich in hun behuizingen niet bijster op hun gemak voelen is begrijpelijk. Vreemder echter is het, dat zelfs in de beste kampen de Nederlanders — de goeden niet te na gesproken — weinig animo toonen om de woon- en slaapvertrekken, die ze zelf niet eens hoeven schoon te houden, een sfeer van huiselijke gezelligheid te geven. Integendeel, de kampleiding moet er bijna overal bij voortduring streng op toezien, dat er in de barakken geen chaotische toestanden ontstaan.
In dit verschijnsel is één van de middelen te zien, waarmee het meerendeel der Nederlandsche arbeiders hun onwil over de tewerkstelling demonstreert. Maar ze hebben nog meer pijlen op hun boog. Vaak toonen ze zich traag en lusteloos in het werk, om zich aan den anderen kant ten opzichte van den werkgever aanmatigend, soms zelfs brutaal en ongezeglijk te gedragen. Brengen ze hun vrijen tijd buiten het kamp door, dan onderscheiden ze zich door hinderlijke luidruchtigheid en ongemanierdheid en — wat al weer heel verwonderlijk en niet in overeenstemming met het diepere wezen is — door een onverzorgd uiterlijk. Erger nog dan met de mannen is het met de Nederlandsche vrouwen en meisjes gesteld, waarvan er ongeveer 25.000 vrijwillig in Duitschland zijn gaan werken. Met name hun gedragingen op zedelijk terrein zouden, als men niet beter wist, een smet kunnen werpen op den goeden naam der Nederlandsche vrouwen in het algemeen. Het aantal geslachtszieken onder hen is, naar men ons van goed ingelichte zijde verzekerde, ontstellend groot. En per week worden er gemiddeld vier kinderen van onbekende vaders geboren. Misschien zegt dit cijfer op het eerste gezicht niet zoo heel veel. Gaat men echter over een geheel jaar rekenen, dan ziet men de levenswijze der Nederlandsche vrouwen en meisjes — al weer: de goede niet te na gesproken — in schrille kleuren geteekend. Hier en daar is het gedrag der Nederlandsche en andere vreemde arbeiders van dien aard, dat de plaatselijke overheden er ernstig over denken hun bewegingsvrijheid te beperken.
Dit zijn harde woorden. Maar het zijn tevens, om een afgezaagde gemeenplaats te gebruiken, waarheden als koeien. Ze moesten worden gezegd om dieper tot de kern der problemen en moeilijkheden door te kunnen dringen. Enkele jaren geleden nog was het zoo, dat de gemiddelde Duitsche burger met een zeker respect en bewondering over het Nederlandsche volk dacht en sprak. Onze welvaart, onze properheid en ingetogen levenshouding genoten een bijkans legendarische faam en spraken sterk tot de verbeelding van ons buurvolk. In het begin van den oorlog, toen alleen nog maar vrijwillige arbeidskrachten in het Rijk gingen werken, was de houding van het Duitsche volk dan ook uiterst welwillend tegenover de Nederlanders. Die verdienden dat ook, zoowel door hun werkprestaties als door hun gedrag in het openbaar. Maar van het moment af, dat de gedwongen tewerkstelling werd toegepast, kwamen er andere categorieën Nederlanders over de grens en sloegen gaandeweg de Duitsche gevoelens te hunnen opzichte om. Ofschoon behoorende tot den Germaanschen stam worden vandaag den dag de Nederlanders veelal als „buitenlanders" beschouwd. Wat dat wil zeggen, kunnen alleen zij beseffen, die uit ervaring weten welk een geringschattende beteekenis in Duitschland aan het begrip „buitenlander" wordt toegekend. Hoe dit ook zij, de stemming in Duitschland, ook bij sommige officieele instanties, is er voor de Nederlanders in den loop van den tijd niet vriendelijker op geworden. De redelijkheid gebiedt te erkennen, dat dikwijls de Nederlanders voor hun uitzending de arbeids- en levensvoorwaarden in Duitschland gunstiger voorgespiegeld hebben gekregen en nog krijgen, dan ze in werkelijkheid kunnen worden aangetroffen. Deze menschen vertrekken vol optimisme, maar voelen zich danig teleurgesteld, wanneer blijkt, dat hun een luchtkasteel is voorgetooverd. Dit is dan mede een reden om een houding van onverschilligheid en stil verzet aan te nemen. Voeg hierbij de bezwaren tegen de legering, de voeding, de kleeding en het verlof en ge hebt de belangrijkste factoren voor de ontevredenheid aan Nederlandsche zijde. De vraag mag echter worden gesteld, of dit alles voor zoovelen aanleiding mag zijn om vrijwel alle normen van fatsoen uit het oog te verliezen. Zooveel is zeker, dat de bereidheid der Duitsche autoriteiten, om aan overigens gerechtvaardigde wenschen en verlangens tegemoet te komen, geringer wordt naarmate het gedrag der Nederlandsche arbeiders meer reden tot critiek geeft.

Bezoek van Reichsorganisationsleiter dr. Ley —
21 Febr. — Een aantal Gaubeauftragten en D.A.F.-leiders bracht 17 en 18 Februari een tweedaagsch bezoek aan ons land. Zij namen kennis van de omstandigheden, waaronder de Nederlandsche arbeider hier gewend is te werken om

daaruit leering te trekken voor de „Betreuung" der Nederlandsche arbeidskrachten in Duitschland. De Duitsche gasten werden ontvangen op de vormingsschool „Drakenburg" van het N.A.F., waar Reichsorganisationsleiter Dr. Ley hen nog eens wees op het groote belang van een goede verzorging der buitenlandsche arbeiders en de wijze waarop deze dient te worden aangepakt.
Aan deze tewerkstelling waren vooral ook groote gevaren verbonden. In plaats van werkgevers met zweepen en politie in de bedrijven zooals zij zich hadden voorgesteld, troffen deze arbeiders bedrijfsgemeenschappen aan, waarin met vreugde werd gearbeid. Op de hoeken der straten stonden geen posten met machinegeweer. In de bedrijven troffen zij overal een gesloten gemeenschap van Duitsche menschen, onwrikbaar in hun Nationaal-Socialistische overtuiging. Nergens was er verschil in denken en handelen te bespeuren tusschen Gefolgschaft en ondernemer. De gesloten weerbare houding van de Duitsche arbeidsgemeenschap moet dezen buitenlandschen arbeiders, waaronder zich ongetwijfeld ook duizenden agenten van Moskou bevonden, tot nadenken hebben gestemd. Dit was iets nieuws voor hen, iets onbegrijpelijks. Spreker hield er zich derhalve van overtuigd, dat vele dier arbeiders thans anders gaan denken over de huidige vraagstukken en hun houding wijzigen.
Op dezen weg moeten zij verder worden geholpen want het gaat er niet alleen om, dat zij arbeid verrichten, maar ook de hoogste prestatie leveren. Niet onder dwang, maar uit het inzicht dat het recht is aan de zijde van Duitschland en deze oorlog des te spoediger afgeloopen is naarmate meer wapens worden geproduceerd. Ook de „Betreuung" der vreemde arbeidskrachten zal nog verbeterd moeten worden, want tensiotte gaat de meeste wervingskracht uit van brieven waarin de arbeiders naar huis schrijven, dat zij het in Duitschland goed hebben en er goed verzorgd worden.
Aan den anderen kant moeten dezen echter bedenken dat het Duitsche volk in dezen oorlog de bloedoffers brengt voor de gemeenschappelijke Germaansche en Europeesche zaak en er zich dus niet over beklagen, wanneer zij eens hard worden aangepakt.

— Bezoek aan het hoofdkwartier der N.S.B. —

21 Febr. — Op 17 Februari heeft Reichsorganisationsleiter Dr. Ley den Leider een bezoek gebracht in diens hoofdkwartier te Utrecht. De Leider sprak zijn vreugde uit over dit bezoek en vond gelegenheid op ongedwongen wijze met Dr. Ley van gedachten te wisselen, waarbij uiteraard de positie van de Nederlandsche arbeiders in Duitschland ter sprake kwam.

— Opening Arbeitskammer van D.A.F.

21 Febr. — Op 18 Februari vond te Den Haag de feestelijke opening plaats van de Arbeitskammer van het Duitsche Arbeidsfront van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland. De Obmann der D.A.F. in Nederland, de heer Kretschmar, opende deze bijeenkomst.
Gelijk in Duitschland, waar zij reeds lang bestaat, is nu ook hier een Arbeitskammer ingesteld, die het D.A.F. in zijn werkzaamheden dient te ondersteunen. Zij wordt daarbij geholpen door adviseurs, Unterkammer en arbeidscommissies, waarvoor vooraanstaande en actieve leden van het D.A.F. in Nederland zullen worden uitgenoodigd hun medewerking te geven. Deze Arbeitskammer zal, aldus spr., waardevol werk kunnen verrichten bij de verbetering van de sociale verhoudingen in de bedrijven, de uitwisseling van arbeidservaringen, de organisatie van het prestatieloon, enz. Zij zal daarbij tevens haar zusterorganisatie, het N.A.F., kunnen voorlichten en steunen bij eventueele pogingen tot een soortgelijken opbouw van haar organisatie.
De leider van het D.A.F., dr. Ley, hield hierna een rede, waarin hij in een twaalftal punten de doelstellingen van het Duitsche arbeidsfront uiteenzette en de plaats en waardeering van den arbeid in het Europa van vroeger en van thans vergeleek.
De doelstellingen van het D.A.F. formuleerde hij als volgt:

1. De Duitsche mensch is het doel van al ons politiek, economisch en cultureel handelen. Zijn gezondheid, zijn welvaart, zijn kennen en kunnen zijn het doel van al ons streven.
De marxisten en liberalen dachten in tegenstelling hiermede slechts aan geld. Vroeger dachten de ondernemers slechts aan fabrieken en aandeelen, maar de menschen lieten hen onverschillig.
2. De volksgemeenschap overwint het persoonlijk en het groepsegoïsme. De maatschappij bestond voorheen slechts uit tallooze groepen van bij elkaar behoorende belanghebbenden en men stelde het belang van de natie als geheel steeds ten achter bij persoonlijke en groepsbelangen.
3. De prestatie, verricht voor de gemeenschap, vormt den grondslag voor den socialen rang, dien een werker inneemt. In Engeland, in Frankrijk en ook hier en daar in Nederland zijn de maatschappelijke verhoudingen gegrondvest op de verkeerde gedachte, dat de arbeider knecht is en de patroon de heerscher over zijn personeel. Wij herstellen daarentegen de menschelijke rechten in hun oude waarde. Wel moet in elk bedrijf de een bevelen en de ander gehoorzamen, maar dat heeft niets met de menschelijke rechten te doen. Een van de belangrijkste sociale maatregelen aan het begin van den oorlog is dan ook geweest, dat elke werker, onverschillig of hij hoog of laag geplaatst is, dezelfde rechten heeft op levensmiddelen, schoeisel, kleeding, enz.
4. Wij proclameeren het recht op den arbeid en den plicht tot den arbeid. Dit is de grondslag voor alle sociale zekerheid. Wie niet werkt, zal ook niet eten en wij kunnen niet toestaan, dat er menschen zijn, die alleen van hun geld leven en die geen werk verrichten. Wij hebben het recht op den arbeid niet alleen geproclameerd, maar ook verwezenlijkt.
5. Sociale zekerheid bevrijdt de arbeiders van de sociale afhankelijkheid. Deze zekerheid bestaat uit zekerheid van inkomen, zekerheid voor den levensavond, zekerheid bij ziekte en ongeval en zekerheid voor het moederschap, voor weduwen en weezen.
In Engeland, den puriteinsch ingerichten staat, is het geheele maatschappelijke leven afhankelijk van de twintig rijkste families; ja zelfs het koningshuis is daarvan afhankelijk. In Duitschland was de sociale verzorging van de werkers zelfs in den tijd van Bismarck al ver den anderen landen vooruit. Nu zijn wij hiermede nog verder, maar wij zullen niet rusten, voordat ook een grootscheepsche verzorging van de werkers op hun levensavond verzekerd zal zijn.
6. Het recht op onderwijs en ontwikkeling opent aan den begaafden den weg naar economischen en socialen opgang. Het beste onderwijs mag niet uitsluitend gereserveerd blijven voor de bezittende klasse. Door onze maatregelen zal ook de armste jongen, als hij bijzondere gaven heeft, deze tot ontwikkeling kunnen brengen. Een natie, die dat verwezenlijken kan, zal tot de belangrijkste in de wereld behooren. En Duitschland doet dit. Adolf Hitler trekt zich het lot aan ook van den begaafden jongen of het begaafde meisje in het meest afgelegen dorp.
7. Het gezin staat als kiemcel van de volksgemeenschap onder speciale bescherming. Door huwelijksvoorschotten, kindertoeslagen en tal van maatregelen tot bescherming van moeder en kind wordt aan het gezinsleven, als bron van het gemeenschapsleven van het geheele volk, dat in het tijdperk van 't marxisme was ondermijnd, zooveel steun gegeven, dat het zich op een gezonde wijze weer kan ontwikkelen en geen angst meer behoeft te bestaan, hoe men zijn kinderen groot brengt.
8. Het D.A.F. houdt het oog gericht op een doelmatig en vreugdevol gebruik van den vrijen tijd. Naast den materieelen nood kende de Duitsche arbeider ook een cultureelen nood. Spr. wees hierbij op de organisatie Kraft durch Freude, die in korten tijd zooveel heeft bijgedragen tot de cultureele ontwikkeling. Hij vergeleek hierbij Duitschland met Engeland, dat weigerde de KdF-schepen in zijn havens te doen aanleggen uit vrees, dat de Engelsche arbeider bij het zien daarvan ontevreden zou worden.
9. Wij willen een Europa zonder proletariaat maken. Het aanwezig zijn van een proletariaat is een ziektetoestand in een land, die er op wijst, dat de maatschappelijke orde in dat land niet goed is opgebouwd.
10. De nieuwe sociale orde, die wij willen maken, mag geen cliché zijn. Het leven in de volkeren van Europa moet geheel naar eigen aard worden opgebouwd volgens een aantal richtlijnen, die overal haar waarde behouden. Deze richtlijnen houden zich bezig met de gemeenschap van den arbeid, den opbouw van het gezinsleven, de eer van den arbeid, de sociale en cultureele verzorging van den werker, enz.
11. Ondanks het feit, dat de richtlijnen voor een nieuwe sociale orde geen cliché zijn, moeten de volkeren van ons werelddeel begrijpen, dat zij één gemeenschappelijken band hebben en uit één wortel stammen. Zij hebben dezelfde belangen en moeten daarom solidair zijn.
12. Het socialisme is de inhoud van onze idée. Een idée heeft alleen dan waarde, wanneer men er voor vecht. Het pacifisme heeft in ons denken geen plaats en socialisme en pacifisme zijn vijanden op leven en dood. Als wij dezen strijd willen winnen, moeten wij ook den vijand binnen Europa vernietigen. Die vijand is Juda. Juda is de vijand van het nationalisme en van het socialisme. De weg naar het socialisme is eerst dan vrij, als Juda is vernietigd. Engeland heeft zich met Juda verbonden omdat zij beiden vijanden zijn van den vooruitgang van de socialistische gedachte.

Deze grootere is er, Adolf Hitler; en ik ben er van overtuigd, dat Duitschland bevrijd zal worden van Engeland en Juda.
Deze twaalf punten van dr. R. Ley beteekenen voor Nederland bijgevolg — om iedere misvatting te voorkomen — volgens den geest van de uiteenzetting van dr. Ley, die hier slechts zeer in het kort samengevat weergegeven wordt: De Nederlandsche mensch is het doel van al ons politiek, economisch en cultureel handelen. Zijn gezondheid, zijn welvaart, zijn kennen en kunnen zijn het doel van al ons streven. Insgelijks geldt zulks voor Frankrijk, Noorwegen, Denemarken enz. en daarbovenuit Europa.
Dr. Ley eindigde zijn herhaaldelijk door applaus onderbroken rede met het aanhalen van Napoleon op zijn sterfbed te St. Helena: „Ik heb getracht Europa te vereenigen en tot de overwinning te leiden, het is mij niet gelukt. Er zal een ander komen, die grooter is dan ik. Hem zal het gelukken, en hij zal ons werelddeel vereenigen en tot de overwinning voeren."
(V. b. Nederl. Arb. in Duitschland 5747 B.; dr. Ley 5762 A.; Bezoek a. Nederl. 5106 A.)

A. **NEDERLAND — Bevolking - Nijmegen 100.000 inwoners —**
21 Febr. — Volgens de officieele opgave telde Nijmegen op 31 December j.l. 101.425 inwoners. **(V. b. Bevolking 5799 A.)**

Financiën - Spaargelden in 1943 —
21 Febr. — Het tegoed van de inleggers bij de Rijkspostspaarbank bedroeg per ultimo 1943 ∫ 776 millioen tegen ∫ 530 millioen per einde 1942. Voor de bijzondere spaarbanken bedroeg het totale spaartegoed per einde 1942 ∫ 480 millioen, terwijl dit voor einde 1943 op grond van de stijging in het afgeloopen jaar en met inbegrip van bijgeschreven rente op ongeveer ∫ 625 millioen kan worden geraamd. Het saldo spaartegoed van de boerenleenbanken bedroeg derhalve op 31 December 1943 ∫ 873 millioen. Hier bedroeg in 1943 de stijging van het tegoed ∫ 273 millioen.
Per einde 1943 is het totale spaartegoed gestegen tot ongeveer ∫ 2300 millioen, hetgeen een nieuw hoogterecord beteekent. **(V. b. Spaargelden 5835 A.)**

Handel, Nijverheid - Bruinkoolwinning bij Kerkrade
21 Febr. — Op initiatief van een paar groote Nederlandsche aannemersbedrijven zal binnen afzienbaren tijd een begin worden gemaakt met de exploitatie van het bruinkoolveld „Anna", aan de Noordelijke grens der gemeente Kerkrade. In het bruinkoolveld „Anna" — een oude concessie van de Maatschappij „Carisborg" te Treebeek — liggen de bruinkoollagen van tien tot zestien meter onder de oppervlakte van het heuvelachtige terrein. De rijkdom wordt op minstens vier millioen ton bruinkool geschat. De geheele productie is door textielfabrieken in Twenthe en steenbakkerijen aangekocht. Vermoedelijk zal reeds in April de eerste bruinkool ter plaatse gewonnen worden.
(V. b. Mijnbedrijf 5429 A.)

Kunst, Kultuur - Badings' opera „De Nachtwacht" —
21 Febr. — Uit het Handelsblad blijkt, dat de opera over een episode uit het leven van Rembrandt, waaraan Henk Badings, zooals reeds geruimen tijd geleden werd gemeld, bezig was, thans voltooid is en definitief den titel „De Nachtwacht" heeft gekregen. Het werk, waarvoor Tom Bouws in rhythmisch proza en rijmende verzen het libretto schreef, is door een uitgeversfirma aangekocht.
(V. b. Badings 5593 A.)

— Mr. H. G. v. d. Vies-prijs voor Ank van der Moer
21 Febr. — Het bestuur der Vereeniging van Letterkundigen heeft den mr. H. G. van der Vies-prijs voor de beste, gedurende een periode van twee jaar door een Nederlander in het Nederlandsch geschreven tooneelstuk toegekend aan Ank van der Moer, voor het blijspel, door haar geschreven „Waar is mijn dochter?"

— J. P. J. Wierts overleden —
21 Febr. — Te 's-Gravenhage is op 19 Februari op bijna 78-jarigen leeftijd overleden de als componist van Nederlandsche liederen populair geworden J. P. J. Wierts. Het spreekt vanzelf, dat onder het zeer vele, dat van dezen bijzonder productieven componist is verschenen, het eene beter gelukte en sterker insloeg dan het andere. Doch alleen al om liederen als het populaire „Onder moeders paraplu" en het niet minder graag gezongen en gehoorde „Hollands vlag" is Wierts in de geschiedenis van ons volkslied een figuur van beteekenis geweest, die in het populaire genre het kernachtige en beeldende van onze moedertaal ook muzikaal bewust heeft weten te maken.

Landaanwinning - Noordoostpolder —
21 Febr. — Ons groote nationale werk, het winnen en in cultuur brengen van nieuw land in het IJsselmeer, is in de oorlogsjaren gestadig voortgezet. Al moest onder de huidige omstandigheden helaas van het maken van den Zuid-Westpolder voorloopig worden afgezien, de Noord-Oostpolder is in 1941 droog gekomen en in 1942 werd de eerste bescheiden oogst van dit uitgestrekte gebied binnengehaald. In het afgeloopen jaar werd reeds een kleine 9000 ha. geoogst, dat is ruim 1/6 van den beschikbaren grond en dit voorjaar hoopt men circa 16000 ha. te kunnen inzaaien. Ruw geschat zal deze oppervlakte het broodgraan kunnen leveren voor ruim 600.000 menschen. Voor het in cultuur brengen van den geheelen polder, die een oppervlakte heeft van circa 48000 ha., heeft men een vierjaren-plan opgezet. Dit jaar hoopt men het te brengen tot 16.000 ha., in 1945 tot 28.000 ha., in 1946 tot 38.000 ha., om in 1947 ook het laatste stuk in gebruik te nemen.
De vaste bevolking begint zich al aardig uit te breiden. In 1943 is haar aantal meer dan verdubbeld en dit bedraagt thans circa 800. Opmerkelijk is het hooge geboortecijfer, dat zich eveneens in den Wieringermeer voordeed. Op 7 September 1942 werd, een maand na de instelling van het openbaar lichaam, de eerste geboorte aangegeven; in 1943 werden er echter al niet minder dan 31 kinderen geboren. Er bestaan reeds scholen te Ens, Emmeloord en Markenesse. Ook in de geestelijke en medische verzorging is voorzien.
(V. b. N.O.-Polder 5806 B.)

N.S.B. - Instituut der sympathiseerende leden opgeheven —
21 Febr. — Naar „Volk en Vaderland" van 18 Februari meldt, heeft de Leider het volgende bepaald: „De strijd van het nationaal-socialisme tegen de aanranders van Europa teekent zich, zoowel op politiek, als op militair gebied, steeds duidelijker af.
Ook in ons land staan al degenen, die zich hierbij voor het nationaal-socialisme verklaarden, als een hecht blok, in de overtuiging, dat onze wereldbeschouwing zal zegevieren. De innerlijke kracht der Beweging is door de tallooze ons opgelegde beproevingen en door den inzet van vele duizenden leden aan alle fronten en op de zeeën in de laatste jaren dusdanig versterkt, dat geen gevaar meer bestaat voor verlies van beginselvastheid. Beperking van het ledental wordt daardoor thans niet meer noodig geoordeeld, reden waarom ik het navolgende bepaal:
1e. Mijn op 20 Juni 1941 in „Volk en Vaderland" bekend gemaakte bepaling van 17 Juni d.a.v. in zake sluiting tot nader order van de N.S.B. voor rechtstreeksche toetreding van nieuwe leden, wordt hiermede opgeheven.
2e. Het instituut van „sympathiseerend-lid", zoowel als het instituut van „werkend-lid" wordt dientengevolge afgeschaft.
3e. Er worden voortaan onderscheiden; a. leden: zij, die in het bezit van een stamboeknummer gesteld zijn of worden; b. kernleden: leden, die hun krachten in bijzondere mate in dienst stellen van het nationaal-socialisme; zij zijn politieke leiders en ontvangen een rang; c. begunstigers: zij, die zonder eenige verdere verplichting uitsluitend financieelen steun verleenen aan de Beweging; uiteraard worden zij niet als leden der beweging beschouwd."
(V. b. Lidmaatschap N.S.B. 5589 A.)

Justitie - Terroristen doodgeschoten —
21 Febr. — De Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer maakte 18 Februari bekend: Bij de arrestatie van terroristen in Middelstum, provincie Groningen, op 11 Februari 1944, hebben deze verzet gepleegd en zijn daarbij doodgeschoten. Het zijn de volgende terroristen: 1. De monteur Claas Bos uit Middelstum. 2. De gemeente-ambtenaar Jacob Pieter Gootjes uit Baflo. 3. De gemeente-ambtenaar Pieter Gootjes uit Baflo. Zij waren allen in het bezit van vuurwapenen.
Op 14 Februari 1944 is het Polizeistandgericht te Assen bijeengekomen en heeft de onderstaande leden van een groep terroristen ter dood veroordeeld: 1. den wegwerker Gerben Desiré Oswald uit Harlingen; 2. den kantoorbediende Gerrit Schuil uit Harlingen; 3. den timmerman Lolle Rondaan uit Beetgum; 4. den student Folkert Bergsma uit Delft. Het overtuigend bewijs van hun schuld is geleverd en de veroordeelden hebben bekend, een poging tot moord te hebben gedaan op den Nederlandschen eerste-luitenant der politie Van Wijnen te Harlingen, alsmede op een anderen pro-Duitschen Nederlander. Bovendien hebben zij hun medewerking verleend bij overvallen op verscheidene gemeentehuizen en distributiekantoren. Voorts waren zij in het verboden bezit van vuurwapens en hebben zij anti-Duitsche pamfletten verspreid. Het vonnis is, nadat het verzoek om gratie was afgewezen, met den kogel voltrokken.
Op 15 Februari 1944 is het Polizeistandgericht te Soest, provincie Utrecht, bijeengekomen en heeft de onderstaande leden van een groep terroristen ter dood veroordeeld: 1. Den student Cornelis Burger uit Zeist. 2. Schoenmaker Cor-

nelis Karman uit Baarn. 3. Den student Rut Veenendaal uit Tiel.
Het overtuigend bewijs van hun schuld is geleverd en de veroordeelden hebben bekend o.a. aan de volgende strafbare feiten te hebben medegewerkt: Moord op den ambtenaar van den Crisis-Contrôledienst Muller op 3 November 1943, alsmede aan den overval op het distributiekantoor in Geldermalsen in September 1943. Bovendien waren zij voor een deel in het verboden bezit van vuurwapens en hebben zij ophitsende anti-Duitsche pamfletten verspreid. Het vonnis is, nadat het verzoek om gratie was afgewezen, met den kogel voltrokken. **(V. b. Doodvonnissen 5811)**

A. **NEDERLAND — Volk en Bodem - Collectie Casimir Ubagh in Nederland terug —**
21 Febr. — In de tweede helft der vorige eeuw had de archaeoloog Casimir Ubagh te Maastricht een groote verzameling vondsten, betrekking hebbende op prae-historische, vooral neolithische nederzettingen uit de omgeving, als van het palendorp bij Catey en de vuursteenwerkplaatsen te St. Geertruid, samengebracht. Na zijn overlijden geraakte deze waardevolle collectie buiten het land, te Leuven, in het Institut géologique. Dit instituut bestaat binnenkort vijftig jaar en zal dan, door bemiddeling van professor Asselberghs, aan het Natuur Historisch Museum in Limburg een deel dezer verzameling als feestgeschenk aanbieden.

Weermacht - Duitsche verdediging - Plaatselijke evacuatiemaatregelen —
21 Febr. — In verschillende deelen van het Nederlandsche kustgebied geschieden op het oogenblik plaatselijke evacuaties der burgerbevolking, welke op militaire gronden noodig zijn. De evacuaties geschieden in de eerste plaats uit de overweging, dat men de Nederlandsche burgerbevolking tijdig wil beschermen voor mogelijke gevaren.
Alle evacuatiemaatregelen geschieden volgens plannen, waarbij de Nederlandsche autoriteiten en organisaties in groote mate worden betrokken. De bewoners van de te ontruimen gebieden, die bij familieleden en kennissen in andere provincies onderdak kunnen vinden, hebben de mogelijkheid, binnen een bepaalden tijd de nieuwe verblijfplaats zelf te kiezen. Na afloop van dezen termijn geschiedt de ontruiming volgens vastgestelde regelen.
(V. b. Kustverd. 5681 A.; Invasie 5836 A.)

B. **ARGENTINIE — Regeering - Minister-president Ramirez vervangen door Nicolas Repetto —**
21 Febr. — Naar de Engelsche nieuwsdienst meldt, zou, volgens berichten uit Buenos Aires, generaal Ramirez zijn afgetreden. Tot zijn opvolger zou zijn aangewezen Nicolas Repetto.
Een medewerker van de „Times" geeft uit Buenos Aires een sensationeele uiteenzetting van den achtergrond der jongste Argentijnsche regeeringscrisis. Er is goede grond om aan te nemen, aldus schrijft hij, dat de crisis is veroorzaakt doordat men Gilbert, minister van Buitenlandsche Zaken, en kolonel Gonzales, secretaris van het bureau van den president, de bedoeling toeschreef, niet alleen de Spil den oorlog te verklaren, maar ook de diplomatieke betrekkingen met Spanje te verbreken. Dezen hadden als motief aangevoerd, dat Spanjaarden in Argentinië zouden optreden als spionnen en agenten voor de Spil. Een feit is, dat Gonzales op de persconferentie van 11 Februari iets liet doorschemeren over „Spaansche spionnen". Op 14 Februari lagen, aldus de medewerker van de „Times", vier decreten gereed: 1. Oorlogsverklaring aan de Spil; 2. Breuk met Spanje; 3. Afkondiging van het oorlogsrecht; 4. Algemeene mobilisatie. Deze decreten leidden tot de regeeringscrisis. Gilbert stelde voor, dat men door de oorlogsverklaring aan de Spil de weerspannige leden van het kabinet voor voldongen feiten zou stellen. De minister van Justitie, Zuviria, keerde zich onmiddellijk met steun van nationalisten en van de officiersgroep tegen Gilbert. Tot Ramirez werd een ultimatum gericht, waarin het ontslag werd geëischt van alle ministers, die voorstanders van den oorlog waren. Generaal Varre, vice-president, overhandigde Ramirez uit eigen beweging een dergelijk ultimatum.
(V. b. Regeering 5830)

C. **BULGARIJE — Nieuwe volksorganisatie —**
21 Febr. — S.P.T. meldde 18 Februari uit Sofia:
In Bulgarije zal een nieuwe volksbeweging worden gevormd, hetgeen een hervorming van binnenlandsch-politieken aard in het autoritaire, partijlooze regiem van het land beteekent. De beweging zal den naam van „gemeenschapswacht" dragen en de taak op zich nemen van de tot nu toe ontbrekende staatspartij in Bulgarije. De initiatiefnemers weigeren haar een partij te noemen om niet de rivaliteit te wekken van de nog aanwezige partijkrachten uit den tijd voor 1934. De nieuwe beweging zal het hierarchische systeem der volksindeeling onder een politiek dak brengen. De afdeelingen die hieronder vallen, zijn de arbeiders, de boeren, de kooplieden, de industrieelen en zij die vrije beroepen uitoefenen en verder de organisaties van de reservisten van het leger en van de officieele jeugdorganisatie Brannik. De gemeenschapswacht wil volgens de woorden van minister Christoff een band tusschen volk en regeering vormen en niet alleen de openbare meening vormen, doch zelfs op de activiteit van het regeeringsapparaat toezicht houden. Iedereen kan vrij toetreden. De minister voert op het oogenblik onderhandelingen met de regeeringsgetrouwe organisaties, daar de oppositioneelen niets van zich hebben laten hooren.

D. **ENGELAND — Weermacht - Mutaties legerleiding**
21 Febr. — Op 14 Februari is te Londen van officieele zijde het volgende bekend gemaakt: Tot bevelhebber van het Oostelijke commando in Groot-Brittannië is benoemd generaal sir Robert Anderson, tot bevelhebber van het Zuidelijke commando luitenant-generaal W. D. Malton en tot bevelhebber van het Londensche district luitenant-generaal sir Henry Lloyd. **(V. b. 5821 C.)**

E. **GRONDSTOFFEN — Productie van synthetische rubber in de Ver. Staten —**
De synthetische rubberproductie in de V. S. heeft in Januari 1944 50.000 ton bedragen tegen 124.000 ton in het 4de kwartaal 1943, een maandgemiddelde derhalve van 41.000 ton. Men hoopt in het tweede halfjaar 1944 een maandelijksche productie van 75.000 ton te bereiken. (Het Financ. Dagbl.)
(V. b. Rubber 5834 B.)

F. **INTERN. ROODE KRUIS — Postverkeer —**
21 Febr. — In 1943 heeft het Roode Kruis te Genève 20.568.635 brieven gekregen en weggestuurd. Het aantal ontvangen en verstuurde brieven van het uitbreken van den oorlog af tot en met 31 December 1943 bedraagt 59.516.523. In deze periode werden 246.177 telegrammen verstuurd. Alleen in 1943 al 147.458. **(V. b. Intern. Roode Kruis 5830 E.)**

G. **ITALIE (KONINKR.) — Regeering - Mutaties —**
21 Febr. — Naar de Britsche berichtendienst uit Zuid-Italië meldt, heeft Badoglio zijn ministerie gereorganiseerd en Ettore Casati benoemd tot minister van Justitie, Lucifero tot minister van Landbouw en Dino Philipson tot onderstaatssecretaris in het bureau van den minister-president.
(V. b. Regeering 5751 A.)

H. **ITALIE (REPUBLIEK) — Anglo-Amerikaansche bomaanval op Monte Cassino —**
21 Febr. — Op 15 Februari hebben — zooals wij reeds vermeldden in ons oorlogsoverzicht op pag. 5848 A. — Engelsch-Amerikaansche gevechtsvliegtuigen talrijke bommen uitgeworpen op de abdij van Monte Cassino, het moederklooster van de orde der Benedictijnen. Hierbij is het klooster volkomen verwoest en is een groot aantal der bewoners van het klooster gedood, bedolven of gewond. Het klooster had reeds op 15 Januari door vijandelijk artillerievuur groote schade geleden.
In een officieele verklaring stelde maarschalk Kesselring, opperbevelhebber der Duitsche troepen in Italië vast, dat toen het Vaticaan eenige maanden geleden tot hem het verzoek richtte het klooster Cassino niet bij de gevechtshandelingen te betrekken, hij zich met dit voorstel terstond accoord verklaard heeft, op voorwaarde dat de tegenpartij een dienovereenkomstige houding zou aannemen. Hij heeft toen verboden, dat Duitsche soldaten het klooster en zijn naaste omgeving zouden betreden. De strikte naleving van dit bevel is voortdurend gecontroleerd door de bevoegde commandanten en speciaal opgestelde wachtposten en veldgendarmerie. Zelfs van het verlof, om zwaar gewonden in geval van nood tijdelijk in het klooster onder te brengen, is tot aan het bombardement geen gebruik gemaakt. Wel werd aan talrijke Italiaansche vluchtelingen toegestaan zich onder de hoede van het klooster te begeven. Op den dag van den aanval bevonden zich dientengevolge verscheidene honderden vluchtelingen in de abdij, die in vertrouwen op de heiligheid van het geestelijke gebied en zijn neutraliteit het klooster als toevluchtsoord hadden opgezocht. De bewering, dat het klooster was gemaakt tot het „sterkste artillerie-versperringsfort ter wereld" is een vierkante leugen die een bepaald doel nastreeft.
Het feit, dat zich binnen het bereik van het klooster geen Duitsche soldaat heeft opgehouden, wordt bevestigd door schriftelijke verklaringen van den abt van het klooster, bisschop Gregorio Diamare, den beheerder der abdij van Monte Cassino, don Nicola Clementi en den bisschoppelijken gedelegeerde van het bestuursbureau van het diocees van Monte Cassino, don Franceco Salconio.

Voorts deelde maarschalk Kesselring in deze verklaring mede, dat nu de inrichtingen van het klooster zijn vernield het uit militair oogpunt vanzelf spreekt, dat het klooster Monte Cassino in de Duitsche verdedigingswerken wordt opgenomen. De Pauselijke residentie Castel Gandolfo, die eveneens door Engelsch-Amerikaansche bommenwerpers aangevallen en zwaar beschadigd is en waarbij meer dan 500 personen onder wie zestien kloosterzusters, werden gedood, is nooit door Duitsche troepen bezet geweest. De exterritorialiteit van dit gebied is heel bijzonder gerespecteerd.

Verklaring van den abt-bisschop van Cassino —
De abt-bisschop Gregorio Diamare heeft voor den omroep van Rome in den loop van een interview een verslag gegeven van de vreeselijke oogenblikken, die hij en de met hem ingesloten menschen benevens de naar het klooster gevluchte vrouwen en kinderen tijdens het luchtbombardement en de beschieting door het vijfde leger hebben moeten doormaken. De grijze prelaat, die zijn verklaringen met zwakke, maar besliste stem aflegde, wees er allereerst op, dat hij en zijn medebroeders vast vertrouwden op de door beide oorlogvoerende partijen gegeven verzekeringen, dat de kloostergebouwen in ieder geval gespaard zouden worden. „Wij voelden ons volkomen veilig" — zoo ging de abt voort — „tot op 14 Februari plotseling Amerikaansche vlugschriften boven ons werden afgeworpen, waarin men ons uitnoodigde het klooster terstond te verlaten". Op de hier gestelde vraag, of er dan leden van de Duitsche weermacht op het gebied van de abdij geweest waren, antwoordde de abt op beslisten toon: „Neen. Geen enkele Duitsche soldaat. Niemand". Het leven binnen de kloostermuren had zich, zoo ging de abt verder, tot de laatste dagen binnen het kader van vreedzame kloosterlijke beslotenheid en rust kunnen afspelen. **(V. b. Bombardem. Cassino 5848 A.)**

A. NEDERLAND — Financiën - Overzicht ontwikkeling staatsschuld —

14 Febr. — Volgens een opgave van Keesings Financieel Archief verliep de ontwikkeling van de Nederlandsche staatsschuld als volgt:

1 Jan.	Gevest. schuld	Vlott. schuld	Totaal
	(in millioenen guldens)		
1905	1106	13	1120
1914	1148	13	1161
1918	1609	334	1944
1923	2728	837	3566
1931	2387	294	2682
1935	2700	661	3362
1939	3211	774	3985
1940	3140	1077	4217
1941	3587	1741	5329
1942	4463	2394	6857
1943	5331	3177	8509
1944	6123	4180	10303

(V. b. Staatsschuld 5650)

B. JAPAN — Kabinet - Mutaties —

21 Febr. — Het Japansche bureau voor de inlichtingen heeft 19 Februari de volgende kabinetswijzigingen bekend gemaakt:

1. Keita Goto wordt opvolger van Yosjiaki Hatta als minister van Verkeers- en Transportwezen.
2. Sjinjia Oetsjida wordt opvolger van Tatsoenosoeke Jamazaki als minister van Landbouw en Handel.
3. Sotaro Isjiwata wordt opvolger van Okinori Kaya als minister van Financiën.

In plaats van veldmaarschalk Soegiyama heeft ministerpresident generaal Tojo den post van chef van den Japanschen generalen staf op zich genomen. Tevens heeft admiraal Sjimada, de minister van Marine, den post van chef van den admiralen staf op zich genomen, in plaats van groot-admiraal Nagano. Verder heeft het departement van Oorlog bekend gemaakt, dat luit.-generaal Sjojiro Iida benoemd is tot opperbevelhebber van het centrale Japansche thuisleger in plaats van generaal Joen Oetsjirokoe. Laatstgenoemde zal voortaan den post bekleeden van souschef van den generalen staf en bovendien lid worden van den oppersten oorlogsraad. **(V. b. Regeering 5700 D.)**

C. FRANKRIJK — Staatsbegrooting 1944 —

29 Febr. — De gewone Fransche staatsuitgaven voor 1944 worden geraamd op frs. 150 milliard of frs. 22.7 milliard meer dan in 1943. De totale ontvangsten worden geraamd op frs. 136.9 milliard of frs. 35 milliard meer dan in 1943. De rentedienst voor de staatsschulden zal frs. 5.1 milliard meer vereischen, de post salarissen frs. 6.2 milliard. De directe en indirecte belastingen zullen met resp. frs. 11.5 en frs. 11.8 milliard stijgen. Het tekort der Fransche staatsbegrooting wordt voor 1944 geraamd op frs. 14 milliard tegen ruim frs. 26.3 milliard in 1943, frs. 56.5 milliard in 1942 en frs. 66.1 milliard in 1941. Met inbegrip van de speciale begrooting en de andere eischen, welke aan de Fransche schatkist worden gesteld, zullen in 1944 de uitgaven in totaal frs. 408 milliard bedragen tegen frs. 405 milliard in 1943. Na aftrek der gewone ontvangsten moet door credieten frs. 271 milliard worden gedekt tegen frs. 305 milliard in 1943. De Fransche staatsschuld bedroeg per 30 November 1943 frs. 1302 milliard of frs. 235 milliard meer dan per 1 Januari 1943. **(V. b. Staatsuitg. 4748 A.)**

D. SOVJET-UNIE — Weermacht - Maarschalk Sjoekov plaatsvervangend opperbevelhebber —

21 Febr. — Volgens een bericht aan „Aftontidningen" deelt de Sovjet-Russische berichtendienst mede, dat de Sovjet-Russische maarschalk Sjoekov tot plaatsvervanger van Stalin in diens hoedanigheid van opperbevelhebber van het Roode Leger is benoemd. **(V. b. Sjoekov 5378 C.)**

E. KUNST, KULTUUR — $ 127.000 voor een Frans Hals —

21 Febr. — Het schilderij „De vroolijke luitspeler" van Frans Hals heeft op een veiling te New York 127.000 dollar opgebracht. De prijzen voor schilderijen en andere kunstwerken, die vorige jaar voortdurend opliepen, hebben in het nieuwe jaar nieuwe records gevestigd.

F. NEDERLAND — Justitie - Doodstraf gesteld op roofovervallen etc. op gemeentehuizen en distributiekantoren - Decreet van den Rijkscommissaris —

23 Febr. — De in toenemende mate plaats vindende roofovervallen op bevolkingsregisters, distributiekantoren en transporten van distributiekaarten voor levensmiddelen en het daardoor veroorzaakte in gevaar brengen van de gelijkmatige verdeeling van gebruiksgoederen van elke soort, in het bijzonder van levensmiddelen, maken ingrijpende maatregelen noodzakelijk. Op grond van art. 58 der verordening openbare orde (nr. 1/1943) bepaal ik daarom tot nader order: Hij, die door diefstal, plundering, verduistering, afpersing of op andere wijze zich wederrechtelijk bevolkingsregisters, persoonsbewijzen, speciale vergunningen, distributiekaarten voor levensmiddelen, stamkaarten, contrôlezegels, inlegvellen, stempels of andere voorwerpen, die met de verzorging van de bevolking verband houden, toeeigent of deze onbruikbaar maakt of zijn plicht tot het houden van toezicht dan wel het beheeren of bewaken met betrekking tot de bovenbedoelde voorwerpen verzaakt, dan wel een dergelijk strafbaar handelen of nalaten in de hand werkt en daardoor een handeling verricht, die er toe bestemd is of geschikt is de openbare orde of de veiligheid van het openbare leven in het bezette Nederlandsche gebied in gevaar te brengen, wordt als saboteur door het politiestandrecht gevonnist.

's-Gravenhage, 22 Febr. 1944. De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden, get. SEYSS-INQUART.

(V. b. Politiestandrecht 5673 A.)

G. ZWEDEN — Luchtaanval door vreemde vliegtuigen op Stockholm; Protest te Moskou —

25 Febr. — Op 22 Februari zijn door vreemde vliegtuigen bommen geworpen op de Zuidelijke voorstad van Stockholm. Hammarby-Hoejden en op Arata. Voorts zijn bommen geworpen op Strängnäs. In het Zuidelijke stadsdeel van Stockholm had een hevige ontploffing plaats. Onder de bevolking ontstond een paniek en de wildste geruchten deden de ronde. Er zijn tienduizenden vensterruiten vernield. Door scherven werd ook schade aangericht in winkels, woonhuizen enz.

Het Zweedsche ministerie van Buitenlandsche Zaken deelt mede, dat het Zweedsche gezantschap te Moskou instructies zal ontvangen betreffende het inleveren van een protest tegen het afwerpen van bommen op Zweedsch gebied.

(V. b. Neutr. schending 5651 A.; verh. m. Sovjet-Unie 5175 C.)

H. SPANJE — Petroleumembargo der Ver. Staten een maand verlengd —

21 Febr. — Volgens „Svenska Dagbladet" heeft radio Londen medegedeeld, dat de Amerikaansche regeering het verbod van petroleumexport naar Spanje met een maand heeft verlengd. **(V. b. 5830 G.)**

I. KATOEN — Wereldoogst 1944 —

28 Febr. — Het New Yorkschs katoenbureau raamt den wereldoogst op 26.025.000 balen. Deze raming blijft nog beneden de opbrengst van het vorige jaar ad 27.250.000 balen, welke oogst reeds de laagste van de laatste acht jaar was.

(V. b. Katoen 5642 C.)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Cholm, Kriwoi-Rog en Rogatsjef in het kader der distancieeringsbewegingen ontruimd - Duitsche stellingen in het Nettunogebied verbeterd - Zware aanvallen op Londen; Anglo-Amerikaansche aanvallen op Leipzig, Stuttgart, Schweinfurt en Gotha; 806 Anglo-Amerikaansche vliegtuigen in Januari vernietigd - Elf escortejagers in den Atlantischen Oceaan door duikbooten vernietigd —

OOSTELIJK FRONT —

21 Febr. — In het Noordelijk gedeelte van het front hebben zich Duitsche divisies in eenige sectoren ter verkorting van het front, overeenkomstig het ontvangen bevel, van den vijand gedistancieerd. De opdringende bolsjewisten werden teruggeslagen.

22 Febr. — Duitsche troepen zijn in Kriwoi-Rog in zware straatgevechten met doorgedrongen vijandelijke strijdkrachten gewikkeld. Na vernieling van alle militaire installaties, werden de puinhoopen der voormalige stad Cholm in het kader van een voorgenomen distancieeringsbeweging ontruimd.

23 Febr. — De stad Kriwoi-Rog werd na verbitterde gevechten en na vernieling van alle militair belangrijke installaties, ontruimd. In den Noordelijken sector verloopen onze distancieeringsbewegingen ten Zuidwesten en Westen van het Ilmenmeer volgens het plan.

25 Febr. — Rogatsjef werd in den nacht van 23 op 24 Februari, na vernieling van alle installaties, ontruimd.
Terwijl ten Zuidwesten van Narwa hevige aanvallen der Sovjets zonder succes bleven, leidde een aanval van Estlandsche vrijwilligers ten Noordwesten van de stad na harden strijd, tot de opruiming van een vijandelijk bruggenhoofd over de Narwa.
Het Alg. H'blad meldde uit Berlijn, dat troepenconcentraties en hergroepeeringen achter het Sovjet-Russsische front, die van Duitsche zijde zijn waargenomen, er op wijzen, dat weldra in verscheidene sectoren groote aanvallen kunnen worden verwacht. Te Berlijn verklaart men, dat de frontverkortingen, die de laatste weken van Duitsche zijde ten uitvoer zijn gebracht, ten doel hebben de Duitsche fronten in een zoodanige situatie te brengen, dat zij den te verwachten Sovjet-Russischen druk zoo goed mogelijk kunnen opvangen. In het bijzonder moeten de frontverkortingen, die van Duitsche zijde na de opheffing van het beleg van Leningrad, bij Staraja Roessa en Cholm zijn uitgevoerd, in dit licht worden gezien.

ZUIDELIJK FRONT —

In Italië duren de afwisselende zware gevechten in het landingshoofd van Nettuno voort. Door stoottroepacties werden onze stellingen verbeterd. De ten Zuiden van Aprilia ingesloten vijandelijke strijdkrachten werden op een nauwe ruimte bijeengedrongen. Meer dan 400 gevangenen werden binnengebracht. Aan het Zuidelijke front mislukten vijandelijke aanvallen ten Noordoosten van Castelforte. Pogingen van den vijand, de Gari over te steken werden verijdeld. Van het overige deel van het front worden geen bijzondere gevechtshandelingen gemeld.

LUCHTOORLOG —

20 Febr. — In den ochtend van den 20sten Februari richtten Britsche bommenwerpers een terreuraanval op Midden-Duitschland. Door het werpen van een groot aantal bommen werden vooral de woonwijken van Leipzig getroffen. Duitsche strijdkrachten vernietigden 83 viermotorige bommenwerpers.

21 Febr. — Op 21 Februari hebben formaties Britsche bommenwerpers een aanval ondernomen op Stuttgart. In het bijzonder werd schade veroorzaakt in de woonwijken. 49 Britsch-Amerikaansche vliegtuigen, voor het meerendeel viermotorige bommenwerpers, werden neergeschoten. Het Duitsche luchtwapen viel in den afgeloopen nacht met sterke formaties zware gevechtsvliegtuigen opnieuw Londen aan. Groote hoeveelheden brisant- en brandbommen hebben nogmaals uitgestrekte branden en vernielingen in het stadsgebied veroorzaakt.

22 Febr. — Op den 21en Februari vielen Amerikaansche bommenwerpers onder bescherming van jagers, West- en Midden-Duitschland aan. De aangerichte schade is gering. 33 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten. Duitsche vliegtuigen vielen Londen aan.

23 Febr. — In den middag van den 22en Februari vielen formaties Amerikaansche bommenwerpers midden-Duitschland aan. Tegelijkertijd vlogen Amerikaansche bommenwerpers naar Zuid-Duitschland en het protectoraat. Door talrijke brisant- en brandbommen ontstond schade.
De Duitsche luchtverdediging vernietigde 119 vliegtuigen, waaronder 95 viermotorige bommenwerpers. Het Duitsche luchtwapen voerde in den afgeloopen nacht een nieuwen grooten aanval op Londen uit. Sterke formaties zware gevechtsvliegtuigen wierpen op het stadsgebied groote hoeveelheden bommen, die aanmerkelijke schade en uitgestrekte branden veroorzaakten.

24 Febr. — Op 23 Februari vlogen Amerikaansche bommenwerpers het Zuidduitsche gebied binnen. Door den afweer werd den vijand belet, de voorgenomen aanvallen uit te voeren; 45 vliegtuigen werden vernield. Duitsche gevechtsvliegtuigen deden een nieuwen doeltreffenden grooten aanval op Londen, die uitgestrekte branden en verwoestingen in verscheiden wijken van Londen veroorzaakte.

25 Febr. — Op 24 Februari ondernamen Amerikaansche bommenwerpers terreur-aanvallen op Schweinfurt en Gotha. In den afgeloopen nacht deden Britsche bommenwerpers een aanval op Schweinfurt. Onze luchtverdedigingsstrijdkrachten vernietigden bij deze aanvallen 166 vijandelijke vliegtuigen, waaronder 143 viermotorige bommenwerpers. Het Duitsche luchtwapen ondernam in den afgeloopen nacht weer een geslaagden zwaren aanval op Londen. In Januari werden 806 Anglo-Amerikaansche vliegtuigen vernietigd.

ZEEOORLOG —

20 Febr. — Duitsche duikbooten brachten in de wateren voor Nettuno drie landingsschepen en een vrachtschip van 16.000 B.R.T. alsmede twee torpedobootjagers tot zinken. In hetzelfde zeegebied vernietigde een duikboot een vijandelijken kruiser.

21 Febr. — Duitsche duikbooten hebben in het Noorden van den Atlantischen Oceaan elf escorte-torpedojagers tot zinken gebracht.

25 Febr. — Motortorpedobooten brachten in den afgeloopen nacht in het Kanaal, van een door torpedojagers beschermd Britsch convooi, een stoomschip van 2000 br.t. tot zinken en torpedeerden twee andere schepen van 3000 br.t.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5848 A.)

B. JAPAN — Aanval op Truk afgeslagen —

21 Febr. — Eenheden van de Japansche leger- en vlootstrijdkrachten hebben een vijandelijke strijdmacht afgeslagen, die een aanval deed op het eiland Truk. Bij deze operaties hebben de Japansche leger- en vlooteenheden twee vijandelijke kruisers tot zinken gebracht, alsmede een vliegkampschip en een oorlogsschip van onbekende categorie, zwaar beschadigd. Voorts werden 54 vliegtuigen neergeschoten. De Japansche verliezen bedroegen: twee kruisers, drie torpedojagers, 13 transportschepen en 120 vliegtuigen, terwijl bovendien installaties op den beganen grond schade leden.

Birma; de zevende Britsche divisie vernietigd —

22 Febr. — Naar uit berichten van het front in Birma blijkt, is het gros der ingesloten zevende Engelsche divisie onder de onafgebroken aanvallen der Japanners volkomen in de pan gehakt.

Amerikaansche aanval op de Marianen —

24 Febr. — Te Washington werd bekend gemaakt, dat een sterke formatie Amerikaansche zeestrijdkrachten in den Stillen Oceaan een aanval heeft ondernomen op de Marianen. Het communiqué zegt uitdrukkelijk, dat de Marianen door honderden bommenwerpers is aangevallen, waaruit waarschijnlijk mag worden afgeleid, dat hier nog geen sprake is van een landing.

Japansche bezetting op Kwadjelin en Wotho (Marshall-eilanden) overweldigd —

25 Febr. — Het Japansche hoofdkwartier publiceerde een communiqué over de gevechtshandelingen op de Marshall-eilanden, waarin wordt gezegd, dat de Japansche verdedigers van de eilanden Kwadjelin en Wotho ter sterkte van 4500 soldaten en officieren, alsmede 2000 civiele werklieden van het leger en de vloot na een heldhaftigen strijd tegen een aanzienlijke overmacht allen den dood hebben gevonden. Op 6 Februari had de laatste tegenaanval van de Japansche verdedigingsstrijdkrachten plaats.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5848 B.)

NEDERLANDSCHE OOST COMPAGNIE N.V.

BIJZONDERE SIGARETTENTOEWIJZING

Naam .....

Woonplaats .....

Straat huisnummer .....

Nr. 27568

60 SIGARETTEN	59 SIGARETTEN	58 SIGARETTEN	57 SIGARETTEN	56 SIGARETTEN
55 SIGARETTEN	54 SIGARETTEN	53 SIGARETTEN	52 SIGARETTEN	51 SIGARETTEN
50 SIGARETTEN	49 SIGARETTEN	48 SIGARETTEN	47 SIGARETTEN	46 SIGARETTEN
45 SIGARETTEN	44 SIGARETTEN	43 SIGARETTEN	42 SIGARETTEN	41 SIGARETTEN
40 SIGARETTEN	39 SIGARETTEN	38 SIGARETTEN	37 SIGARETTEN	36 SIGARETTEN
35 SIGARETTEN	34 SIGARETTEN	33 SIGARETTEN	32 SIGARETTEN	31 SIGARETTEN
30 SIGARETTEN	29 SIGARETTEN	28 SIGARETTEN	27 SIGARETTEN	26 SIGARETTEN
25 SIGARETTEN	24 SIGARETTEN	23 SIGARETTEN	22 SIGARETTEN	21 SIGARETTEN
20 SIGARETTEN	19 SIGARETTEN	18 SIGARETTEN	17 SIGARETTEN	16 SIGARETTEN
15 SIGARETTEN	14 SIGARETTEN	13 SIGARETTEN	12 SIGARETTEN	11 SIGARETTEN
10 SIGARETTEN	9 SIGARETTEN	8 SIGARETTEN	7 SIGARETTEN	6 SIGARETTEN
5 SIGARETTEN	4 SIGARETTEN	3 SIGARETTEN	2 SIGARETTEN	1 SIGARETTEN

Deze rookerskaart geeft recht op een speciale toewijzing aan sigaretten, welke door den Rijksminister voor de bezette Oostgebieden beschikbaar zijn gesteld voor allen uit Nederland, die zich in- en/of voor de bezette Oostgebieden hebben ingezet. De verdeeling vindt voor de Nederlandsche Oost Compagnie N.V. plaats door het Nederlandsch Oost Instituut, Laan van Meerdervoort 49, Den Haag.

Oorspronkelijk lag het in de bedoeling de sigaretten aan de Nederlanders in het Oosten toe te zenden. Aangezien dit technische bezwaren oplevert, is besloten een speciale regeling te treffen in de verwachting, dat ten minste een deel der aan de familie gezonden sigaretten zijn weg zal vinden naar het Oosten.

Regelmatig zullen bonnen geldig worden verklaard. Tijdens den geldigheidsduur van elke bon kan voor *f* 0.50 een doosje sigaretten, merk „Ukraina" worden gekocht bij een der op bijgaande lijst vermelde winkeliers.

Oorspronkelijk lag het in de bedoeling de sigaretten uitsluitend aan de familie in Nederland toe te zenden. Op verzoek van de Directie van de Nederlandsche Oost Bouw N.V. echter is besloten aan hen, die in het Oosten in dienst dezer maatschappij staan, 40 % van de speciale toewijzing rechtstreeks toe te zenden. In verband hiermede zullen per maand van deze kaart (blauwe opdruk) **drie** in plaats van **vijf** bonnen worden geldig verklaard.

De Nederl. Oost-Comp. en meer speciaal het Nederl. Oost-Instituut onder leiding van dr. W. Goedhuys, heeft in December 1943 een aanvang gemaakt met een bijzondere sigaretten-distributie aan al die Nederlanders, die zich in den loop van dezen oorlog door daadwerkelijken inzet in de Oost-gebieden, hetzij van militairen, administratieven of economischen aard, verdienstelijk hebben gemaakt. Deze sigarettentoewijzing was mogelijk gemaakt doordat de leider van bestuursaangelegenheden der Oost-gebieden, Rijksminister Alfred Rosenberg, een gedeelte van de tabaksoogst in de Oekraine voor dit doel ter beschikking gesteld heeft.

Keesings Historisch Archief No. 662
Archief van 27 Februari 1944

(Foto C.N.F./Otto)

De Reichsorganisationsleiter Dr. Ley bracht een bezoek aan den Leider op het Hoofdkwartier te Utrecht. — Inspectie van de opgestelde eerewacht.

5856b

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 1 AUGUSTUS - 30 SEPTEMBER 1942

1 Aug. — Mijnwerkersstaking in Engeland. Gastenbesluit en vestigingsbesluit in Nederland afgekondigd. Distributie v. smeeroliën en vetten voor auto's. Verkoop Winterhulploten 1942 begonnen.
2 Aug. — Duitsche opmarsch in richting Koeban begint. Hauptdienstleiter Schmidt spreekt te Waubach.
3 Aug. — Churchill naar Moskou vertrokken. Bieraccijns tot ƒ 5.60 verhoogd.
4 Aug. — Duitschers veroveren Worolosjilofsk, Kropotkin en Jekaterinofka. Brighton gebombardeerd. Britten bombardeeren Rijnland en Westfalen.
5 Aug. — As-troepen bereiken de Koeban. Bolsjew. aanvallen op Woronesj verijdeld. In Nederland moeten duiven geslacht worden.
6 Aug. — Spoorwegen tusschen Kaspische en Zwarte Zee verbroken. Duitsche luchtaanvallen op Edinburgh en Cambridge. Stichting Honk en Heem van Ned. Arbeidsfront opgericht.
7 Aug. — Zeeslag bij Salomonseilanden en Aleoeten, 12 Geallieerde oorlogsschepen vernietigd. Aanslag op trein in Rotterdam; uigaansverbod te Rotterdam na 22 uur.
8 Aug. — Geallieerde aanval op door Japan bezette Aleoeten afgeslagen. Invoering stads- en plattelandsbonnen in Nederland afgekondigd.
9 Aug. — Duitschers veroveren Krasnodar en Maikop. Gandhi, Azad, Pandit Nehroe te Bombay gearresteerd. Sportfeest Nat. Jeugdstorm te Deventer.
10 Aug. — Goebbels bezoekt Keulen, Aken en Düsseldorf. Duitschers veroveren Jeisk. Strafproces tegen zwendelaars in suikertoewijzingen voor Duitsch Obergericht in Utrecht.
11 Aug. — Amerikaansche troepen bij Toelagi geland. Wollen goederen in Nederland alleen op bijzondere toewijzingen.
12 Aug. — Groote veldslag ten W. van Kalatsj. Duitschers dringen de Kaukasus binnen. Br. Admiraal Cowan krijgsgevangene te Tobroek. Verijdelde aanslag op zendinstallatie in Nederland.
13 Aug. — Duitschers veroveren Kalmukkenhoofdstad Ellista. Mussert brengt driedaagsch bezoek aan Limburg.
14 Aug. — Bolsjew. aanvallen bij Wjasma en Rezjef tot staan gebracht.
15 Aug. — In zeeslag Middellandsche zee worden 35 geallieerde schepen door Duitschers en Italianen tot zinken gebracht. Vijf gijzelaars te Rotterdam wegens bomaanslag doodgeschoten.
16 Aug. — Hevige Japansche luchtaanvallen op Australische steden.
17 Aug. — Churchill en Harriman verlaten Moskou. Duitsche duikbooten boren 11 Britsch-Amerikaansche schepen in den grond.
18 Aug. — Hardnekkige strijd in Kaukasus. In Oosten van Nederland worden eenige locaalsporen opgeheven.
19 Aug. — Britsche, Amerikaansche en Gaullistische troepen landen over een frontbreedte van 25 km. bij Dieppe. Ze worden door Duitschers in zee teruggedreven.
20 Aug. — Stephan v. Horthy aan het Oostfront als vlieger gesneuveld. Kamp voor sportjournalisten te Valkenburg gesloten.
21 Aug. — Duitsche successen bij afweerslag bij Woronesj.
22 Aug. — Zweden legt mijnenveld aan de Oostkust. Hauptdienstleiter Schmidt spreekt te Amsterdam.
23 Aug. — Duitschers en Roemenen veroveren Krymskaja en Koertsjanskaja in Kaukasus. Japansche luchtaanval op Port Darwin. Sabotage op spoorlijn bij Deventer ontdekt.
24 Aug. — Brazilië verklaart Duitschland en Italië den oorlog. Beperkte dienstregeling Ned. Spoorwegen.
25 Aug. — Duitsche Rijksoorlogsvlag geplaatst op hoogste top van de Kaukasus, de Elbroez. Dr. Thierack, Duitsch minister van Justitie. Avonddiensten Haagsche tram sterk beperkt.
27 Aug. — Hertog v. Kent bij vliegongeluk omgekomen. Nieuwe zeeslag bij Salomonseilanden. Verkoop van groenten en fruit verboden v. venters, restaurants, boomgaarden e.d. in Nederland. Britsche luchtaanvallen op Nederland eischen 18 dooden en 37 gewonden.
28 Aug. — Nieuwe Duitsche vorderingen in Kaukasus. Japansche troepen op Nieuw-Guinea. Achtste leerjaar en achtjarige leerplicht in Nederland ingevoerd. Bepalingen betreffende kinderen van leden van de Duitsche weermacht.
29 Aug. — Sovjetaanval op het Ladogameer afgeslagen. Verkenningspogingen aan Egyptisch front afgeslagen. Japansche luchtaanvallen op Noord-Australië. Max Blokzijl opent in Utrecht tentoonstelling Herlevend Nederland.
30 Aug. — Duitsch-Roemeensche troepen rukken ten Z. van Koeban op. Bolsjewistische tegenaanvallen bij Kaloega en Rezjef afgeslagen.
31 Aug. — Duitschers bereiken binnenste verdedigingsgordel van Stalingrad. Brazilië roept reservisten op. Obergericht in Nederland spreekt drie doodvonnissen uit wegens bonnendiefstal te Beverwijk.
1 Sept. — Duitsch-Roemeensche troepen bereiken Wolga ten Noorden van Stalingrad. Japansche minister van Buitenl. Zaken, Togo, treedt af. Ministerie voor Groot-Oost-Azië opgericht. Ruim 300 Ned. vrijwilligers naar Oostfront vertrokken. Rembrandt's Clementie van Keizer Titus voor ƒ 300.000 verkocht.
2 Sept. — Verdere Duitsche opmarsch bij Anapa en Stalingrad. Duitsche bommenwerpers boven Engeland, Britsche boven Duitsch gebied.
3 Sept. — Bolsjewisten uit kazematstellingen bij Stalingrad verdreven. Bommen op Wight en Karlsruhe. Haagsch echtpaar wegens anti-Duitsche uitlatingen en handelingen tot 3½ en 1½ j. tuchthuis veroordeeld.
4 Sept. — Duitsche troepen over Straat van Kertsj. Bolsjewisten op Taman ingesloten. Baldur v. Schirach antwoordt Roosevelt: Europa is thans de nieuwe wereld. Doodstraf van Duitsch Obergericht te Utrecht tegen vier communisten.
5 Sept. — Britsche luchtaanval op Rouen. Reorganisatie Spaansche regeering: Jordana min. v. Buitenl. Zaken. In Nederland zilveren munten en bronzen halve stuivers buiten omloop.
6 Sept. — Noworossisk in Duitsche handen. In Nederland distributie van tapte- en karnemelk en yoghurt. Onderscheid tusschen stad- en landbonnen ingevoerd. Nat. Zangfeest te Amsterdam.
7 Sept. — Schiereiland Taman door Duitschers bezet. Engelsche luchtaanvallen op Nederland eischen 14 dooden en 8 gewonden.
8 Sept. — Churchill in het Lagerhuis over oorlogstoestand en zijn bezoek aan Moskou.
9 Sept. — Duitsche pantsertroepen forceeren doorbraak bij Noworossisk. Rotterdammer ter dood veroordeeld wegens verboden bezit van wapenen.
10 Sept. — Luchtaanvallen op Astrakan. Nieuwe Britsche troepenlandingen op Madagascar. Bommen op Agram. Verspilling van gas en electriciteit wordt gestraft in Nederland; beperkt gebruik van roltrappen en liften.
11 Sept. — As-troepen bereiken Wolga ook ten Zuiden van Stalingrad. Britsche concentraties bij El Alamein bestookt. Buiten omloop gestelde Nederlandsche munten moeten voor 20 Sept. 1942 ingeleverd zijn.
12 Sept. — Laatste kustfort ten Z. v. Noworossisk in handen van Duitschers. Op Madagascar gevechten bij Botaibokarivier. Organisatie van sportwedstrijden alleen met toestemming van erkende bonden. Joden kunnen vrijstelling van tewerkstelling vragen. Goedewaagen opent muziektentoonstelling te Amsterdam.
13 Sept. — Duitschers dringen Stalingrad binnen. Bolsjew. aanvallen afgeslagen. Aardappelrantsoen in Nederland verhoogd tot 4 kg. per week per persoon.
14 Sept. — Bolsjewistische stellingen bij Terek doorbroken. Mislukte landingen der Britten bij Tobroek. Leider Nat. Jeugdstorm v. Geelkerken op Jeugdcongres Weenen benoemd tot leider werkcommissie voor Kunst en Cultuur.
15 Sept. — Felle strijd in huizen van Stalingrad. Japanners landen op Salomons-eilanden om Guadalcanal te heroveren. Duizend man Ned. Arbeidsdienst helpen in Drente mee bij aardappelrooien.
16 Sept. — Zware Britsche nederlaag bij Tobroek. Von Papen naar Hongarije en Berlijn. Italiaansche vlootactie in haven van Gibraltar.
17 Sept. — Hospitaal van Marsa Mahrac in N. Afrika door Britten gebombardeerd. Vichy wijst Britsche eischen inzake Madagascar af. Extra snoepbon in Nederland, ook voor rookers.
18 Sept. — Duitsche troepen dringen verder door in Stalingrad. Hevige gevechten op Nieuw-Guinea.
19 Sept. — Zware strijd in binnenstad van Stalingrad. Koning Faroek van Egypte ernstig ziek. Verordeningen in Nederland betreffende strafbevelen en overdracht van landbouwbedrijven. Mussert spreekt op gewest. landdag der N.S.B. te Rolde.
20 Sept. — Wendell Willkie te Moskou. Terek en Wladimirowskii door Duitschers veroverd. Voor koeien, geiten en schapen geen gemengd voer in a.s. winter in Nederland.

21 Sept. — Bolsjew. landingspoging te N.W. van Noworossisk mislukt. Drie doodvonnissen voltrokken wegens bonnendiefstal te Beverwijk.

22 Sept. — Hitler confereert met Antonescu en Pavelitsj. Britten op 35 km. afstand van hoofdstad van Madagascar. Vijf personen in Nederland gearresteerd wegens begunstiging van Joden.

23 Sept. — Duitsche luchtaanval op haven van Toeapse. Bij IJsland 19 schepen van geallieerd convooi tot zinken gebracht. Sommige geneesmiddelen in Nederland alleen op recept verkrijgbaar.

24 Sept. — Finland ontkent officieel naar vrede met de Sovjet-Unie te streven. Japansche vlooteenheden op de Atlantischen Oceaan. Vijf dooden, een vermiste en vele gewonden bij Engelschen luchtaanval op Nederland.

25 Sept. — Versterkte steunpunten te Stalingrad veroverd. Duitsche troepen op verscheidene punten aan de Wolga. Vordering van fietsen in Nederland stopgezet. Maatregelen tegen speculatie afgekondigd. Bescherming titel van ingenieur.

26 Sept. — Verjaardag Driemogendhedenpact. In N. Atl. Oceaan Amerikaansch troepentransport grootendeels vernietigd. Viering achtjarig bestaan Nat. Jeugdstorm; kranslegging op Grebbeberg.

27 Sept. — Benoist Mechin treedt uit Fransche regeering. Hitlerjugend in Nederland in N.S.D.A.P. opgenomen.

28 Sept. — Hitler spreekt te Berlijn 12.000 jonge officieren toe. Groot-Brussel gevormd. Voor pensions in Nederland 6 eenheden brandstoffen beschikbaar gesteld.

29 Sept. — Stellingen bij Terek en in Kaukasus veroverd. Aanval op N. Stalingrad. Nieuw Ned. contingent vrijwilligers naar Oostfront vertrokken.

30 Sept. — Hitler opent met groote rede oorlogswinterhulpwerk 1942—1943. Opmarsch in Kaukasus voortgezet. In Nederland trouwringen alleen op bewijs v. ondertrouw verkrijgbaar. **(V. b. 5833)**

A. METEOROLOGIE — Kunstmatige klimaatvorming

Verscheidene wetenschappelijke instituten van ons werelddeel hebben eenigen tijd geleden met elkaar contact genomen met het doel gemeenschappelijke maatregelen der onderscheidene landen te beramen om de weersgesteldheid in bepaalde gebieden te verbeteren. Het ideale klimaatprogramma ware natuurlijk: het voorkomen van langdurige regenperioden in den oogsttijd, langdurige droogte in de groeiperiode, overmatige koude in den winter, verschijnselen, waaronder Europa en de verzorging resp. de voedselvoorziening van ons continent in de oorlogsjaren juist hebben geleden. Men beschouwt het nu reeds als vaststaand, dat een begin zal worden gemaakt met gemeenschappelijke maatregelen tegen overstroomingen, ten einde te verhinderen dat in de toekomst de eene staat den anderen een hoogen waterstand bezorgt. Ook houdt men het voor zeer wel mogelijk de regenperiode van den zomer naar de lente te verschuiven, een probleem dat weer nauw verband houdt met de bestrijding van te strenge koude in den winter. Het gebrek aan regen in het voorjaar in verschillende streken van ons werelddeel verhoogt weer het gevaar van verstepping, hetwelk in Noord-Amerika bereids in een acuut stadium is aangeland, waartoe eveneens ook andere omstandigheden meewerken. Middelen moeten beraamd worden om gebieden, waar zulks noodig geacht wordt, van een dichter plantendek te voorzien om daardoor den bodem tegen het branden van de zon en uitdroging te beschermen en te verhinderen, dat de wind de humuslaag verwaait, wijl een humusrijke grond en een dicht plantendek bevorderlijk zijn voor een gunstige opneming van het water en voorwaarde vormen voor een gelijkmatige verdamping. Daarnaast heeft men de aandacht gericht op de streken, die te nat zijn, waar in het heele jaargetijde een te snelle vochtuitwisseling met de lucht ontstaat, streken waar direct na den regenval of zelfs nog tijdens den regen sterke nevels voorkomen, die zich tot nieuwen regen verdichten. De hieruit voortkomende langdurige regenperioden, die voor de veldvruchten in den zomer zoo schadelijk zijn, hoopt men tegemoet te kunnen treden door het bewerkstelligen van een snellere afvloeiing van het regenwater door middel van meren, rivieren en kanalen, alsook door het water te leiden naar diepe en koele reservoirs, om verdamping zooveel mogelijk te verhinderen. Ten einde te voorkomen, dat de zomer verregent, een omstandigheid, die in den regel een kouden winter meebrengt, omdat de afkoeling door den zomerregen door de zwakke herfstzon niet meer kan worden gecompenseerd, richt men den blik naar den Atlantischen Oceaan, vanwaar de regenwolken door de Westewinden naar Europa worden gedreven. Men droomt er van den regenval kunstmatig boven den Oceaan zelf te verwekken door van vliegtuigen uit de wolken met een bepaalde stof te bestrooien. Op een dergelijke manier wil men ook op het land de regens dáár doen los komen, waar zulks vereischt is. Doch hoe moet het nu met Oost- resp. Noord-Europa, waar zachte voorjaarsregens van noode zijn? Daartoe grijpt men weer terug naar de plannen om den golfstroom meer naar de binnenzeekusten te leiden. Men denkt over de mogelijkheid om het Nauw van Calais te verbreeden en te verdiepen en den Golfstroom via de Duitsche bocht door een doorbraak ook in de Oostzee en vandaar door de Finsche golf, het Ladoga- en Onegameer tot in de Witte zee te brengen en zoodoende het klimaat van Noord- en Noord-Oostelijk Europa te verbeteren tot een stand als ongeveer het Fransche. Evenals voor de regeling van den regenval is ook hiervoor natuurlijk een politieke situatie in Europa vereischt, welke de uitvoering van zulke plannen mogelijk maakt. Niettemin schijnen reeds bij de organisatie-Todt voorbereidingen voor de verwezenlijking van dergelijke projecten te worden getroffen. In zekeren zin staan en vallen deze plannen met het resultaat van de oorlogshandelingen in Oost-Europa, vanwaar de invloed op het Europeesche klimaat heel sterk is. De ervaringen in Sovjet-Rusland tijdens den afgeloopen winter hebben het klimaatonderzoek in Europa geprikkeld. Wat Oost-Europa betreft bestaan er nu reeds plannen tot het vormen van stuwmeren ter voorkoming van de overstroomingen als gevolg van den voorjaarsdooi, vooral aan de Wolga, tot verkleining van de Kaspische Zee door het droogleggen van een gebied ter grootte van Hongarije (naar het voorbeeld van de Zuiderzee) en de bebossching van den Oeral ten einde een klimatologischen grensmuur tegen Siberië op te richten. (N.R.Crt.) **(V. b. Meteorologie 5741 B.)**

B. GENEESKUNDE — Penicilline en notatine als nieuwe geneesmiddelen —

28 Febr. — Het was reeds geruimen tijd bekend, aldus de medische medewerker van de N. R. Crt., dat bepaalde lagere schimmels stoffen afscheiden, die andere lagere organismen sterk in hun groei belemmeren. In het bijzonder worden deze stoffen afgescheiden door een bepaalde schimmel, het penicillium notatum. Het heeft zeer groote moeite en jarenlangen arbeid gekost de werkzame stoffen uit deze schimmels af te scheiden, doch eindelijk is men hierin vrijwel geslaagd. De hierbij gewonnen stoffen zijn het penicilline en notatine. Reeds in ongeloofelijke geringe verdunningen (1 : 25.000.000 en 1 : 1.000.000.000) zijn deze stoffen in staat om allerlei bacteriën, zooals streptococcen, gonococcen, staphylococcen, pneumococcen, typhus en paratyphusbacillen, cholera en miltvuurverwekkers te vernietigen.

Het penicilline is reeds zoover gezuiverd, dat het zonder bezwaar bij den patiënt kan worden ingespoten. Het heeft dan ook reeds bij sommige patiënten levensreddend gewerkt, daar, waar de sulfanilamideverbindingen niet voldoende hielpen. Uit de laatste berichten blijkt bovendien, dat het waarschijnlijk mogelijk is met het penicilline in zeer korten tijd de lues geheel te genezen. Jammer genoeg is men nog niet in staat het penicilline op groote schaal zuiver te bereiden, zoodat het gebruik er van nog zeer beperkt is. Ook andere schimmels leveren dergelijke stoffen, zoodat men deze geheele groep geneesmiddelen onder den naam van mycoïnen samenvat. Een van deze stoffen wordt bereid uit de actinomycesschimmel, een schimmel, die bij den mensch tot een zeer gevaarlijke ziekte aanleiding geeft en die nu merkwaardig genoeg een belangrijk geneesmiddel blijkt te bevatten. De meeste der mycoïnen, het penicilline uitgezonderd, zijn voor den mensch te giftig om intraveneus te worden ingespoten, doch worden plaatselijk in de oogheelkunde, bij etteringen der neusbijholten en op wonden gebruikt. Tot nu toe is het jammer genoeg nog niet gelukt een schimmel te vinden, die in staat is den tuberkelbacil te bestrijden, doch nu men er eenmaal opmerkzaam op is geworden, dat de natuur zelf stoffen maakt, die voor verschillende lagere organismen schadelijk zijn, bestaat de hoop, dat het op deze wijze ook zal gelukken eens den antagonist van den tuberkelbacil te vinden en hieruit het werkzame principe af te zonderen. **(V. b. Geneesk. 5671 B.)**

C. NEDERLAND — P.T.T. - Jaarcijfers 1943 —

28 Febr. — De opbrengsten van het staatsbedrijf der P.T.T. over 1943 waren ruim ƒ 15 millioen hooger dan in 1942. De opbrengst van den postdienst beliep ruim ƒ 47 millioen (v. j. ruim 41 millioen), de telegraafdienst bracht ruim ƒ 2.6 millioen op (v j. 1.5 millioen) en de telefoondienst haalde bijna ƒ 65 millioen (v. j. 56 millioen). De opbrengst van den postcheque- en girodienst was ƒ 17 millioen (1942: 16 millioen). Alleen de opbrengsten verkregen uit de technische verzorging van de omroepzendmiddelen, den radiocontrôledienst, den radiodistributiedienst en de bemoeiingen luistervergunningen daalden van ƒ 10 millioen in 1942 tot ƒ 9 millioen in 1943. **(V. b. Post 5811 A.)**

A. NEDERLAND — Luchtaanvallen op Oostelijk Nederland - Enschede, Nijmegen en Arnhem zwaar getroffen —

28 Febr. — Formaties Britsch-Amerikaansche bommenwerpers ondernamen in de middaguren van 22 Februari aanvallen op verscheiden plaatsen in het Oosten des lands. Vooral de steden Enschede, Nijmegen en Arnhem werden zwaar getroffen. Het sterke gebruik van brandbommen toont aan, dat de aanvallen niet zoozeer op militaire doelen dan wel in de eerste plaats op dicht bebouwde stedelijke woonwijken gericht waren, waardoor een groot aantal woonhuizen, verscheiden kerken, ziekenhuizen en andere openbare gebouwen verwoest werden. De Nederlandsche burgerbevolking leed zware verliezen. Het is op het oogenblik nog niet mogelijk nauwkeurige gegevens over verliezen en verwoestingen te verkrijgen, daar 't reddingswerk nog aan den gang is.

Nader meldt het A.N.P.: De oude stad **Nijmegen** is 22 Februari zeer zwaar getroffen. De Angelsaksische bommenwerpers, die men zoo vaak hoog over had zien vliegen op weg naar de Duitsche steden, keerden zich plotseling tegen deze Nederlandsche stad. Op tal van plaatsen vielen brisant- en brandbommen, die onmiddellijk een groot aantal slachtoffers maakten. Steekvlammen schoten op uit de stad en de torens van de veertiende-eeuwsche St. Stevenskerk en die van De Karmel, het meesterbouwwerk van Ed. Cuypers, zag men waggelen en omlaagstorten. Overal in de straten vielen menschen neer, bloedend, verminkt. Geheele straten waren plotseling in een vuurzee veranderd, te midden waarvan gewonde menschen om hulp jammerden. De brandweer stond voor een schijnbaar hopelooze taak, vier kerken brandden als laaiende fakkels, want behalve de Stevens en de Karmel brandden ook de St. Canisiuskerk van de paters Jezuïeten en de St. Franciscus. Snel breidde het vuur zich uit. Men redde wat te redden was, men bluschte waar men kon, men hielp waar maar mogelijk. Hier vroeg men niet naar geloof of stand of politieke gezindheid. Plotseling vormde zich in de massa der wanhopigen en vertwijfelden een legertje van bezonnen hulpvaardige menschen aaneen. De brandweer, later versterkt uit omliggende plaatsen, de dienst der luchtbescherming, het politiecorps, W.A.-mannen en talrijke andere vrijwilligers waren urenlang bezig om het vuur meester te worden, gewonden te verzorgen en menschen te helpen, die met één slag beroofd waren van hun bezit. Geredde meubelen werden op pleinen en in parken bijeengebracht. Dakloozen kregen denzelfden dag nog van gemeentewege warm voedsel. Het aantal dooden en gewonden is nog niet bij benadering op te geven, talrijke slachtoffers liggen nog onder de puinhoopen. De schade is enorm. De mooie oude stad is plotseling een zwaar gehavende stad, een toonbeeld van oorlogsellende geworden.

Enschede. — De stad is 22 Februari het slachtoffer geworden van een terreuraanval der Angelsaksen, waarbij vooral de arbeidersbevolking zwaar getroffen is. Enschede was trotsch op zijn moderne arbeiderswoningen, nu ziet het met verbeten woede op de zwarte puinhoopen daarvan. Een zeer groot aantal brandbommen werd over de stad uitgestrooid, waardoor zeer talrijke en omvangrijke branden ontstonden. Met groote inspanning is men er ten slotte in geslaagd de branden meester te worden, maar de tranen komen iemand in de oogen, wanneer hij al die arme berooide menschen ziet. Sommigen hebben nog wat kunnen redden en zij bewaken nu zorgvuldig wat er overbleef van hun huiskamer en slaapkamer, van bedden en linnengoed. Onderlinge hulp heeft nog veel erger ramp voorkomen, maar het is zoo al erg genoeg. Als een groote ramp voelt men ook de volkomen verwoesting van de prachtige openbare leeszaal en bibliotheek, een der beste in den lande, zei men hier met trots. Drie kerken zijn in de asch gelegd: een katholieke, een hervormde en een gereformeerde kerk.

Het aantal dooden is tot nog toe niet zeer hoog, maar de materieele schade is enorm. En waar kan men in dezen tijd een ander huis vinden, waar meubelen en lijfgoed koopen? Onderlinge hulp alleen kan hier eenige verlichting brengen.

Arnhem. — Op 22 Februari heeft de vreedzame Arnhemsche burgerij op hoogst pijnlijke wijze kennis gemaakt met de onverantwoordelijke Anglo-Amerikaansche oorlogvoering. In het bijzonder geldt dit voor de bewoners van twee wijken, waarop een reeks brisantbommen zijn neergeworpen, welke rouw en ook groot leed van anderen aard hebben gebracht over velen. Talrijke huizen werden volkomen vernield. Bovendien kregen in de onmiddellijke nabijheid gelegen huizen zoo groote schade, dat zij volkomen onbewoonbaar zijn. Nog belangrijk grooter is het aantal huizen, die tijdelijk geheel of gedeeltelijk onbewoonbaar zijn geworden door de gevolgen van den luchtdruk, die vele honderden ruiten deed springen, tallooze pannen van de daken rukte, plafonds ineen deed storten en inboedels ruïneerde. Veel erger is nog, dat zooveel onschuldige levens plotseling zijn weggerukt en menschen misschien voor altijd zijn verminkt. De luchtbeschermingsdienst, de geneeskundige dienst en de technische noodhulp zijn terstond begonnen met het allervoornaamste: het redden van zooveel mogelijk menschenlevens. In den loop van den middag waren talrijke zwaar gewonden naar de ziekenhuizen overgebracht.

Behalve de officieele diensten hebben ook tal van burgers zeer doeltreffend hulp verleend. Dank zij de medewerking van buurtgenooten, vrienden en kennissen hadden vrijwel alle getroffenen binnen enkele uren nieuw onderdak.

De houding der Nederlandsche emigrantenregeering

De B-correspondent te Berlijn van het A.N.P. meldt: Naar aanleiding van het bombardement van Nijmegen, Arnhem en Enschede meldt Londen, dat daar vóór het bombardement aan de Nederlandsche emigrantenregeering gevraagd was, of zulk een bombardement verantwoord zou zijn. De Nederlandsche emigrantenregeering heeft aan het bombardementsplan haar goedkeuring gehecht. De „N.R.Crt." teekent hierbij aan:

Wij weten uiteraard niet in welken vorm bovenstaande mededeeling precies is geschied. Het is best mogelijk, dat de goedkeuring gevraagd is onder het voorgeven, dat de aanval op militaire doeleinden of uit militair opzicht belangrijke punten gericht zou zijn. Wat dat beteekent, weten wij uit lange ervaring. Het gebeurde te Nijmegen is er slechts een bevestiging van. En dat landgenooten zich genoopt zien om hun toestemming te geven voor maatregelen, die tenslotte honderden weerlooze burgers het leven blijken te kosten en het aangezicht van Nederlandsche steden blijvend verminken, kan het hart slechts met droefheid vervullen.

Overzicht van het aantal slachtoffers —

Op 1 Maart, 8 dagen na den luchtaanval, was de stand der slachtoffers te Nijmegen aldus: aan dooden, 373 geïdentificeerde, nl. 172 mannen, 85 vrouwen, 65 jongens, 51 meisjes; 162 niet-geïdentificeerde dooden. Volgens de tot op dat moment binnengekomen berichten werden vermist: 150 personen. Het aantal zwaargewonden bedroeg 240 personen, waarvan zich 80 in levensgevaar bevinden; 1000 lichtgewonden werden nog verpleegd, terwijl volgens ruwe schatting 2000 personen dermate lichte verwondingen opliepen, dat zij na behandeling huiswaarts konden keeren. Van Duitsche zijde stierven 10 soldaten, 2 SS-mannen, 10 Rijksduitschers, die bij Duitsche instanties werkzaam waren en 3 koeriers. Verwoest werden 4 kerken, één school, 3 warenhuizen en 1250 woonhuizen. Het aantal dakloozen bedraagt ca. 15.000 personen. De Ned. Volksdienst heeft ƒ 200.000 ter beschikking gesteld van de slachtoffers van de Anglo-Amerikaansche bomaanvallen op Nijmegen, Enschede en Arnhem. Voorts kan nog worden medegedeeld, dat zich 1200 personen bij den N.V.D. hebben gemeld voor het als pleegouder opnemen van kinderen uit de door deze bomaanvallen getroffen gezinnen.

Begrafenis der slachtoffers te Nijmegen —

Duizenden van alle rangen en standen bewezen 26 Februari de laatste eer aan de ongeveer 500 slachtoffers van de ramp, wier stoffelijk overschot op de gemeentelijke begraafplaats aan den Graafschenweg te Nijmegen werd ter aardebesteld. Op het tot chapelle ardente ingerichte tooneel van de groote zaal van „De Vereeniging" stonden de stoffelijke resten opgebaard van een der onbekend gebleven burgers als symbool van alle bij deze ramp gevallenen. Ontelbare kransen en bloemen lagen om de baar. Honderden waren in de zaal aanwezig. Op het orgel werd het Largo van Händel en Jezus is mijn toevlucht gepreludeerd. Toen de bloedverwanten van alle overledenen binnen waren, sprak burgemeester van Lokhorst een kort woord.

Tot zijn spijt kon hij niet aan de begrafenis deelnemen, omdat zijn gezondheid dat niet toeliet. Hij deelde ten volle in het leed der burgerij. 22 Februari is een keerpunt in de geschiedenis van Nederland. Wij leden reeds door den oorlog, maar nu worden wij nog veel zwaarder getroffen, juist even zwaar als de in Duitschland gebombardeerde steden. 22 Februari bracht groot leed over Nederland, door een lagen massasluipmoord. Velen zijn nu anders gaan denken over de Engelschen en Amerikanen en beschouwen ze nu niet meer als hun vrienden. Het volk lijdt door den dood van zijn dierbaren, maar ook door verlies van have en goed en door de vernieling van zijn cultuurmonumenten. Spreker dankte allen, die reeds hielpen. Het is een eerepligt van alle Nederlanders om de gevolgen van deze ramp te helpen verlichten. Wij zelf moeten elkaar troosten en leeren berusten. Laat ons vertrouwen in de Voorzienig-

heid, die dit alles als 't ware heeft bedoeld ten beste van allen en van de geheele gemeenschap. Laten wij de belofte afleggen, dat wij goede Nederlanders zullen zijn, juist in de ure van de beproeving.
Na deze woorden traden eenige Roode-Kruiszusters op het podium en legden bloemen op de baar. De organist speelde daarbij Ase's dood van Grieg. Langzaamaan verlieten nu de vele honderden aanwezigen de groote zaal en vormden een onafzienbaren stoet, waarbij zich tallooze burgers aansloten. Voorop reed de lijkwagen, volgehangen met bloemen, terwijl een groote volgwagen tot een reusachtige rijdende bloementuil was geworden. Langs den langen Graafschenweg hadden zich vele duizenden opgesteld, die in stilte den indrukwekkenden stoet langs zich heen lieten trekken. Aan de groeve bevonden zich o.m. de Beauftragte voor de provincie Gelderland, dr. Schneider, deputaties van het Ned. Roode Kruis, de weermacht, het gemeentepersoneel, luchtbeschermingsdienst, twee wethouders. de heeren ir. Hondius en Wolzak, en anderen. De vorige burgemeester van Nijmegen, de heer J. A. H. Steinweg was ook aanwezig. Allen schaarden zich in een wijden kring om de zes groote massagraven, waarin de eenvoudige doodkisten stonden. Op sommige kisten lag een kruis, op anderen waren bloemen gelegd.
Ir. Hondius schetste in sobere woorden de regeling van deze begrafenis, welke zoo stijl- en piëteitsvol mogelijk gehouden moest worden, hetgeen niet had kunnen gebeuren, wanneer elk lijk afzonderlijk had moeten worden begraven. Hier is geen onderscheid gemaakt. Wijlen wethouder Crone ligt hier naast den eenvoudigsten man der stad. Deze ramp heeft de burgerij meer tot elkander gebracht. Zoo kon het ook geschieden, dat de geestelijkheid der stad over alle bezwaren van deze massabegrafenis is heengestapt en dat nu hier zoowel de R.K. als de Prot. godsdiensten vertegenwoordigd waren en gemeenschappelijk optraden.
Wethouder Wolzak legde vervolgens een grooten krans op het graf namens de gemeente-ambtenaren. De deken van Nijmegen, pastoor G. W. van der Heijde, geassisteerd door den pastoor G. J. Lens van O. Carm. en van Kolfschoten S.J., wier kerken vernield zijn, verrichtte de absoute. Verschillende kapelaans van de andere parochies waren mede aanwezig. Tenslotte las de deken, pastoor v. d. Heijde, een gedeelte voor uit den brief van Paulus aan de Thessalonicensen, waarna de R.K. geestelijken de begraafplaats verlieten. Daarna voerde ds. van Selm het woord namens de protestantsche gemeenten. Hij herdacht de dooden en sprak troostwoorden tot hen, die achtergebleven zijn. Hij besloot met het „Onze Vader". **(V. b. Luchtaanv. 5748 A.)**

A. NEDERLAND — Arbeidsdienst - Werkobject te Odoorn overgedragen —

28 Febr. — Op 23 Februari is in het N.A.D.-kamp te Odoorn een voltooid werkobject aan het gemeentebestuur van Odoorn overgedragen. Het bestond uit een fietspad ter lengte van ongeveer 2 km. dat achter de boomen van den weg Exloo—Borger werd aangelegd. **(V. b. N.A.D. 5778 B.)**

Distributie - Verbod tot bereiding van croquetten —

28 Febr. — De bereiding van croquetten, waarin voor het meerendeel een groot percentage aardappelen wordt verwerkt, is voortaan, blijkens een officieele publicatie van 22 Februari verboden, tenzij hiervoor speciale vergunning wordt verleend.

— Tijdelijke verlaging melkrantsoen —

29 Febr. — De in dezen tijd van het jaar optredende moeilijke melkpositie maakt noodzakelijk, evenals het vorige jaar, over te gaan tot een verlaging van het melk- en het taptemelkrantsoen, die van tijdelijken aard zal zijn. Met de hoeveelheid melk, welke tot dusver in 3 weken kon worden gebruikt, zal men ingaande 20 Februari, 4 weken moeten doen. Voor zieken en kinderen van 0—4 jaar blijft de bestaande regeling ongewijzigd van kracht.

— Brandstofrantsoen verlaagd —

28 Febr. — Als gevolg van verschillende omstandigheden zal helaas geen uitvoering kunnen worden gegeven aan het oorspronkelijke voornemen om het verleden jaar ten behoeve van de gezinnen verstrekte rantsoen van tien eenheden brandstoffen voor verwarming ook voor dezen winter toe te kennen, doch zal het rantsoen voor dit jaar tot negen eenheden moeten worden teruggebracht.
(V. b. Distributie 5844 A.)

Emigrantenregeering - Leden van het koninklijk gevolg bij bomaanval op Londen om het leven gekomen

28 Febr. — Naar te Berlijn bekend werd, is bij een der groote Duitsche aanvallen op Londen Koningin Wilhelmina bijna om het leven gekomen. Blijkens Britsche berichten bevond de Koningin zich ten tijde van den bomaanval van Woensdag 23 Februari op het oogenblik dat de Duitsche vliegtuigen boven de Britsche hoofdstad verschenen, in Londen. Zij had zich niet, of nog niet, in een schuilkelder begeven, toen een Duitsche bom in haar onmiddellijke omgeving viel. Eenige leden van het gevolg werden getroffen en kwamen om het leven. De koningin bleef behouden.
Volgens de „Brüsseler Ztg." zouden de twee dooden wachtposten zijn die voor de koninklijke villa op post stonden.

Sovjet-ambassadeur door de Koningin ontvangen —
Naar Radio Oranje mededeelt, heeft Koningin Wilhelmina den 24sten Februari den nieuwen ambassadeur der Sovjet-Unie ontvangen. **(V. b. Em.reg. 5836 A.)**

Financiën - Navordering inkomstenbelasting —

28 Febr. — De Ned. Staatscourant van 21 Februari bevat de zevende uitvoeringsbeschikking inkomstenbelasting, waaraan o.m. het volgende is ontleend: de termijn gedurende welken kan worden nagevorderd was tot dusver voor de inkomstenbelasting drie jaren, gerekend van het begin van het belastingjaar af. Bij de zevende uitvoeringsbeschikking is nu een termijn gekozen van vijf jaren na afloop van het belastingjaar. Behalve de verlenging van dezen termijn, bevat de zevende uitvoeringsbeschikking een nieuwe regeling van de verhooging bij navordering. In de plaats van de viervoudige verhooging op de belasting, te weinig geheven over één der navorderingsjaren, treedt een enkelvoudige verhooging op het over elk navorderingsjaar te min geheven bedrag. Ook voor de inkomstenbelasting zal de verdubbeling achterwege blijven, indien blijkt, dat het niet geheven zijn van de werkelijk verschuldigde belasting niet het gevolg was van opzet of grove onachtzaamheid van de zijde van den belastingplichtige.
Bij een afzonderlijk besluit is ten slotte de termijn, gedurende welken de werkgevers de loonbelastingbescheiden moeten bewaren, verlengd van drie op vijf jaar. Dit was noodig, ten einde bij navordering onoplosbare kwesties over het bedrag van het loon of van de ingehouden loonbelasting te voorkomen. **(V. b. Belastingen 5810 A.)**

Justitie - Mr. P. IJssel de Schepper overleden —

28 Febr. — Mr. P. IJssel de Schepper, oud vice-president van de rechtbank te Rotterdam, is op 23 Februari op 77-jarigen leeftijd overleden. Met mr. IJssel de Schepper is een man heengegaan, die jarenlang een bekende figuur is geweest in Rotterdam, een man wien vooral de zaak der reclasseering ter harte ging. Hij was begonnen als advocaat te Delft; daarna was hij substituut-griffier bij de rechtbank te Amsterdam en drie jaar later, in 1903, werd hij tot rechter te Rotterdam benoemd. Hij is de eerste politierechter bij de Rotterdamsche rechtbank geweest, een functie die hem liever was dan president van de strafkamer.

— Doodvonnissen wegens sabotage —

28 Febr. — De Höhere SS- und Polizeiführer Nordwest deelde 23 Februari mede, dat het politiestandrecht te Amsterdam op 22 Februari 1944 de volgende Nederlandsche staatsburgers als saboteurs ter dood veroordeeld heeft: Harm Gerssen, Willem van de Kamp, Jacobus Heijdra, Albertus Hommerson, Jan Eshuijs, Cornelis Koetsier en Gerhardus Docter. Het vonnis is voltrokken.

— Doodvonnis op verboden bezit van wapens —

28 Febr. — Officieel werd 22 Februari medegedeeld: Max Werkendam uit Amsterdam is bij vonnis van het Deutsche Obergericht d.d. 13 December 1943 wegens verboden bezit van wapens ter dood veroordeeld. Het vonnis is, nadat de kwestie van gratieverleening was onderzocht, voltrokken.
(V. b. Doodvonnissen 5853 A.)

— Aanslag op politiewachtmeester te Amsterdam —

28 Febr. — De Höhere SS- und Polizeiführer deelde 22 Februari mede: In de avonduren van 15 Februari 1944 hebben onbekende personen een overval met vuurwapens gedaan op de woning van den wachtmeester der politie, Olij, te Amsterdam. Olij bleef ongedeerd, zijn vrouw werd door twee schoten zeer zwaar gewond. Voor ter zake dienende aanwijzingen, die tot arrestatie van de daders leiden, wordt een belooning van 10.000 gulden uitgeloofd.

— Moordaanslag op politiewachtmeester te Rotterdam —

28 Febr. — In de vroege ochtenduren van den 21sten Februari werd de Ned. wachtmeester der politie Gerlof Boes door een onbekend manlijk persoon door een schot in het hart gedood. De dader wist in de duisternis zonder herkend te zijn te ontkomen.
Op diens aanhouding werd ƒ 10.000 belooning gesteld.

— Aanslag op postkantoor te Rotterdam —

28 Febr. — Op 23 Februari hebben drie mannen een overval gepleegd op het postkantoor Rotterdam-Charlois. Zij hebben, onder bedreiging met een pistool, het personeel, bestaande uit vijf personen, gedwongen zich in de kluis te begeven. Nadat zij deze gesloten hadden, hebben zij twee geldtrommels, die gereed stonden om met een postauto te worden vervoerd, opengebroken en er ongeveer ƒ 22.000 uit genomen. Tevens maakten zij een aangeteekenden brief buit, waarin zich een groot aantal rantsoenbonnen voor gebak bevond. (V. b. Aanslagen 5811)

A. **NEDERLAND — Landaanwinning - Wrak gevonden in den Noord-Oostpolder —**

28 Febr. — De assistent van het Biologisch Archaeologisch Instituut van de rijksuniversiteit te Groningen, de heer Modderman, heeft een onderzoek ingesteld naar een wrak, dat onlangs in den N.O.-polder werd blootgelegd. Het bleek het overblijfsel te zijn van een in de 14e of 15e eeuw gezonken vrachtschip.

Het wrak heeft een lengte van ongeveer 13 meter. De grootste breedte bedraagt bijna 5 meter. De lading bestond uit baksteenen. In het achterschip vond men nog enkele gebruiksvoorwerpen, als een tang, een bijl en een mes benevens een aardewerken drinkbeker en een drinkkruik. Ook werden nog twee ijzeren kookpotten te voorschijn gebracht. Volgens den heer Modderman is dit het oudste wrak dat tot nog toe in den N.O.P. is gevonden.

(V. b. N.O.-polder 5853 A.; Opgr. 5837 A.)

N.S.B. - Bijeenkomst te Breda - Mussert looft Nederl. vrijwilligers —

28 Febr. (A.N.P.) — De Leider heeft op 25 Februari te Breda in een openbare vergadering het woord gevoerd. Met groote waardeering sprak de Leider over de dapperheid van de Ned. vrijwilligers aan de fronten. Hij had zoo juist van den commandant van de pantsergrenadierbrigade „Nederland", Obergruppenführer Steiner een telegram ontvangen van den volgenden inhoud: „Strijdgroep van de pantsergrenadierbrigade Nederland" heeft zich bijzonder goed gehouden. De strijdlust en de houding van de Nederlandsche vrijwilligers zijn een schitterend voorbeeld voor de opgroeiende Nederlandsche jeugd".

(V. b. Mussert 5837 A.)

B. **GRONDSTOFFEN — Chilisalpeter - Wereldproductie —**

De vooruitzichten voor den afzet van chilisalpeter zijn weinig rooskleurig. Na het verlies van de Europeesche afzetmarkten hebben de V.S., die in 1943 nog ca. 1 mill. ton van dit product importeerden, besloten den invoer in het loopende jaar tot 500.000 ton te beperken. Daarnaast vormt de toegenomen productie van synthetische salpeter in een aantal industrielanden een belemmering voor den afzet van het natuurproduct. In Spanje b.v. zijn installaties in aanbouw met een gezamenlijke capaciteit van 51.250 ton stikstof. Het is moeilijk, betrouwbare inlichtingen te verkrijgen over de toekomstige Europeesche behoefte aan salpeter. Vóór den oorlog exporteerde Chili naar Europa 6 tot 700.000 ton meststoffen. In Engeland is het verbruik in de oorlogsjaren aanzienlijk toegenomen, doch volgens den alg. vertegenwoordiger van het Chileensche salpetersyndicaat zal na den oorlog, wanneer de productie van munitie en springstoffen sterk zal dalen, het concern der Imperial Chemical Industries d.m.v. synthetische salpeter voldoende meststoffen kunnen vervaardigen om in de geheele behoefte te voorzien. Volgens Britsche bladen bedroeg de theoretische wereldcapaciteit van stikstof, Chili buiten beschouwing gelaten, bij het uitbreken van den oorlog 4.5 mill. ton bij een werkelijke capaciteit van 4 mill. ton. Het verbruik beliep 2.9 mill. ton. Sedert het uitbreken van den oorlog is in Canada, Engeland en de V. S. de capaciteit met 1.25 mill. ton uitgebreid, terwijl zij in Europa met 0.2 mill. toenam. Wordt hiervan, i.v.m. achterwege gebleven vervanging, 20% in mindering gebracht, dan zou er nog een capaciteit van 4.76 mill. ton overblijven. De Britsche bladen ramen de jaarlijksche toeneming van het verbruik op 9%. Zij komen daarbij voor het eerste jaar na den oorlog op een verbruik van 4 mill. ton in den landbouw en 0.36 mill. ton in de industrie. (Ec. Nieuws)

C. **DUITSCHLAND — Bataljonscommandant van de ᛋᛋ-Brigade Nederland ontvangt het Ridderkruis —**

28 Febr. — ᛋᛋ-Hauptsturmführer dr. H. J. Rühle von Lilienstern, commandant van een bataljon Nederlandsche vrijwilligers, die in het Noordelijke deel van het Oostelijke front strijden — de ᛋᛋ-Brigade „Nederland" — is door den Führer onderscheiden met het Ridderkruis van het IJzeren Kruis. Zijn bataljon had in den sector van Leningrad kort geleden in den fellen afweerstrijd zeven dagen en zeven nachten zonder adempauze stand gehouden op een punt, dat tegen den aan wapens en menschenmateriaal overmachtigen vijand niet verloren mocht gaan. De nieuwe Ridderkruisdrager, die in den zevenden nacht een verwonding opliep, heeft door zijn heldhaftig voorbeeld zijn manschappen zoo geïnspireerd tot groote daden, dat de opperbevelhebber van dit frontgedeelte zijn speciale waardeering voor hun soldatendaden uitsprak. ᛋᛋ-Hauptsturmführer dr. H. J. Rühle von Lilienstern is vroeger commandant geweest van het ᛋᛋ-Mannschaftshaus te Leiden. Tijdens een recent verlof promoveerde hij te München tot doctor in de handelswetenschappen. (V. b. 5849 A.)

Huwelijksbemiddelingsbureau voor oorlogsgewonden

28 Febr. (A.N.P.) — Naast de huwelijksbemiddeling door particuliere bureaux kent men in Duitschland sedert eenigen tijd ook die door de overheid, zij het ook dat deze laatste zich beperkt tot bepaalde categorieën van menschen. Het spreekt van zelf, dat in den oorlog verminkte soldaten, zoo zij niet reeds zijn getrouwd, niet steeds alleen door het leven wenschen te gaan, doch het vinden van een passende levensgezellin, van wie bij zwaar verminkten vaak een groote opofferingsgezindheid wordt verlangd, is niet altijd even gemakkelijk. Hier nu heeft de overheid zich ingeschakeld. Zij heeft bureaux opgericht, die bemiddeling verleenen bij het sluiten van huwelijken tusschen oorlogsverminkten en vrouwen, die bereid zijn haar lot aan dat der oorlogsinvaliden te binden. Van deze vrouwen, die in overeenstemming met de Duitsche huwelijkspolitiek „erfgezond" moeten zijn, wordt verwacht, dat zij voldoen aan bepaalde eischen, die nu eenmaal in verband met de zeer bijzondere taak, die haar wacht, mogen worden gesteld. Ook oorlogsweduwen, die vaak haar kinderen weer een vader willen geven, kunnen zich tot dit bureau wenden. Het ambtelijke karakter, dat den bezoeker van officieele bureaux zoo vaak onaangenaam aandoet, heeft hier plaats gemaakt voor een persoonlijke behandeling door een ervaren arts en zijn medewerkers die alles doen om den bezoeker zijn schroom te doen overwinnen.

Lijfarts van den Führer onderscheiden —

28 Febr. — De Führer heeft den 24sten Februari den arts en onderzoeker professor dr. Theo Morell te Berlijn het ridderkruis van het kruis voor oorlogsverdienste verleend en hem deze hooge onderscheiding persoonlijk overhandigd. Professor dr. Morell is sedert 1936 lijfarts van den Führer en heeft zich bijzondere verdiensten verworven door zijn jarenlangen arbeid als voorvechter op het gebied van het vitamine- en hormonenonderzoek.

D. **BELGIE — Oud-minister Bovesse vermoord —**

28 Febr. — Oud-minister Bovesse is op 1 Februari j.l. door vier onbekenden in zijn woning te Namen doodgeschoten. Bovesse was minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie in het kabinet-Renkum in 1931. Onder de ministeries de Broqueville en Theunis was hij minister van Justitie. Voorts was hij minister van Onderwijs in het kabinet-Van Zeeland. In April 1937 werd hij benoemd tot gouverneur van de provincie Namen, welke functie hij tot 1940 heeft bekleed. Hij wijdde zich uitsluitend aan zijn praktijk als advocaat. (V. b. Bovesse 2749 D.)

E. **ENGELAND — Lagerhuisrede van Winston Churchill —**

28 Febr. — Churchill, de Britsche minister-president, heeft in het Lagerhuis verklaard, dat de Engelsch-Amerikaansche luchtaanvallen op Duitschland thans beschouwd moeten worden als „het hoofdoffensief" der Geallieerden. In het voorjaar en in den zomer van dit jaar zullen deze aanvallen op Duitschland nog heviger worden. Het luchtoffensief is het „fundament", waarop de Geallieerde plannen voor een overzeesche invasie worden gebouwd. De gedachte, dat de Anglo-Amerikanen het „eersterangsinstrument", de luchtmacht, zouden beperken, wordt door de Geallieerde regeeringen niet aanvaard. Als oorzaak van „het teleurstellende verloop der operaties" in Italië noemde Churchill het weer. Het is overigens niet mogelijk, „een groote omsingelingsbeweging van amphibischen aard aan de Oost- of de Westkust van Italië uit te voeren." In Zuid-Slavië is Tito een „voortreffelijk leider". Zijn partisanen zijn de eenigen, die in Zuid-Slavië werkelijk tegen de Duitschers vechten. Met betrekking tot de besprekingen van Caïro, Teheran en Moskou zeide Churchill: „Tusschen de drie groote mogendheden zouden zeer weinig meeningsverschillen bestaan, als haar vertegenwoordigers eens in de maand bijeen konden komen. Ik hoop, dat het mogelijk zal zijn, in het verdere verloop van den oorlog dergelijke besprekingen te houden.

Churchill gaf toe, dat de Britsche marine sedert 1 Januari 1943 7677 officieren en manschappen en de Britsche koopvaardij 4200 officieren en manschappen hebben verloren. Sedert het begin van den oorlog zijn van een totale sterkte bij het uitbreken van den oorlog van 133.000 man 41.000 officieren en manschappen verloren gegaan. Sedert 1 Januari 1943 zijn 95 Britsche oorlogsschepen tot zinken gebracht, resp. zóó zwaar beschadigd, dat zij meer dan een jaar niet gebruikt konden worden. In Engeland zijn in de genoemde periode 38.300 vliegeniers gedood, 10.400 worden er vermist. Churchill verklaarde voorts de kwestie van het toekomstige Polen persoonlijk met Stalin te hebben aangesneden en met zeer groote voldoening van Stalin te hebben vernomen, „dat deze vastbesloten is, een sterk, integraal en onafhankelijk Polen als een der leidende mogendheden van Europa tot stand te brengen en te handhaven. Ik ben er van overtuigd, dat dit besluit een voorbeeld is van de vaststaande politiek der Sovjet-Unie." Churchill zeide overigens veel begrip te hebben voor het Sovjetstandpunt, dat Rusland het recht heeft, „zich te beveiligen tegen toekomstige aanvallen uit het Westen."
In den aanvang van zijn rede verklaarde hij, dat hij nooit de meening heeft verkondigd, dat het einde van den oorlog in Europa nabij is en dat Duitschland op het punt is genaderd, waarop het zal ineenstorten. Nooit ook heeft hij — Churchill — een garantie gegeven, dat het jaar 1944 het einde van den Europeeschen oorlog zou brengen. In dit opzicht heeft hij ook nooit een dienovereenkomstige verwachting laten doorschemeren. **(V. b. Churchill 5821 B.)**

Gedeeltelijke evacuatie der Britsche kust —
28 Febr. — Uit foto's in de Engelsche pers blijkt, dat uit een niet nader omschreven strook langs de Oost- en Zuidkust van Engeland de burgerbevolking wordt geëvacueerd. De officieele motiveering van dezen maatregel, die door de militaire autoriteiten is gelast, luidt, dat de concentratie van strijdkrachten voor de komende invasie en de gevechtshandelingen, ook op Engelsch gebied, die daarmee zouden kunnen samengaan, tot dit besluit hebben geleid.

A. FINLAND — Wapenstilstandsvoorwaarden der Sovjet-Unie —
28 Febr. — De zender van Stockholm maakt, aldus het Alg. H'blad van 23 Februari, een aantal punten bekend, die de Sovjet-Russische voorwaarden voor een wapenstilstand met Finland zouden behelzen. Te Berlijn acht men ze in zooverre interessant, als ze ongeveer overeenstemmen met de in Britsche publicaties genoemde voorwaarden. Zij luiden: 1. Sovjet-Rusland wenscht in den zin van het Atlantic Charter geen gebiedsuitbreiding. 2. Voor het sluiten van een wapenstilstand eischt Sovjet-Rusland geen verandering der Finsche regeering. Een latere verandering moet uitgaan van de wenschen van het Finsche volk. 3. De Duitsche garnizoenen in Finland, die door de Sovjet-Russen op 500.000 man worden geschat, moeten vrijwillig of gedwongen het Finsche grondgebied verlaten. 4. Militaire bezetting van geheel Finland door Sovjet-Russische troepen zal noodig zijn. De Sovjet-bondstroepen worden echter na den vrede teruggetrokken. 5. Op het oogenblik kan alleen een wapenstilstand worden gesloten; een vrede kan alleen in het kader van algemeene vredesonderhandelingen tot stand komen. 6. Gezien de Sovjet-Russische „opmarsch" is het hoog tijd, dat Finland uit den oorlog treedt.
(V. b. Buitenl. pol. 5845 C.)

B. FRANKRIJK — Evacuatie in Noord-Frankrijk —
28 Febr. — De evacuatie van zekere plaatsen aan de Noordzeekust is op dit oogenblik aan den gang. Deze operatie verloopt zeer gunstig. De Secours National, het Fransche Roode Kruis, de afdeelingen van het commissariaat voor de jeugd en de tehuizen voor de krijgsgevangenen verleenen hun medewerking. De geëvacueerden worden per trein naar de departementen Aube en Cote d'Or gebracht, met uitzondering van hen, die in andere gebieden onderkomen hebben gevonden bij familieleden of vrienden.
(V. b. Evacuatie Z. Frankr. 5846 A.)

C. ITALIE — Weermacht - Overzicht militaire verliezen —
1 Maart — Het officieele partij-orgaan „Corrispondenza Republicana" gaf 29 Februari een samenvattend overzicht van de verliezen, die de Italiaansche weermacht alsmede het geheele volk tijdens den oorlog te dragen had. De verliezen van het Italiaansche leger bedroegen op grond van de officieele publicaties in het orgaan van de weermacht „Le Forze Armate" tot en met Juli 1943 50.641 gesneuvelden aan de verschillende fronten. Daarbij komen nog 203.405 vermisten. De verliezen van de Italiaansche marine bedroegen tot en met Juli 1943 3771 gesneuvelden, 20.189 vermisten. De Italiaansche koopvaardij heeft 2512 dooden. De verliezen van de Italiaansche luchtmacht bedragen 6000 gesneuvelden en vermisten. Het totale aantal Italiaansche soldaten, dat in gevangenschap geraakte, bedraagt 500.000. De verliescijfers der burgerbevolking zijn veel hooger. Definitieve cijfers zijn er nog niet, doch volgens betrouwbare schattingen bedragen de verliezen der burgerbevolking ongeveer 100.000 Italianen, grootendeels vrouwen en kinderen. De Italiaansche marine verloor in dezen oorlog 342 vaartuigen onder welke 84 duikbooten in de Middellandsche Zee en op den Atlantischen Oceaan. De Italiaansche koopvaardijvloot, die bij het begin van den oorlog 3½ millioen ton groot was, is grootendeels verloren gegaan.
De „Corrispondenza Republicana" somt vervolgens de civiele schade op. Door vijandelijke bomaanvallen werden talrijke Italiaansche steden volkomen vernield. De stad Napels moest 104 bomaanvallen doorstaan. Volledig met den grond gelijk gemaakt werden steden als Cagliari, Trapani, Marsala, Messina, Reggio di Calabria, Foggia, Benevento, Avelino, Pascara, Civita Vecchia, Livorno, Arezzo, Pistoia, Ancona en Rimini. Te Milaan werden door de bomaanvallen zestig procent van alle woonhuizen of geheel vernield of onbewoonbaar gemaakt. De door de bomaanvallen aangerichte schade bedraagt ver over de honderd milliard lire. Daarnaast is er echter de verwoesting van unieke historische, artistieke en moreele waarden, die volkomen vernield zijn en waarvan de waarde in het geheel niet kan worden aangegeven.
Het partij-orgaan publiceerde vervolgens de verliezen en schade, die de Italiaansche weermacht in den loop van den oorlog den vijand heeft toegebracht. Vaartuigen van de Italiaansche vloot hebben 200 Britsche koopvaardijschepen met een totale tonnage van 1.474.000 ton tot zinken gebracht. Verder werden 160 vijandelijke oorlogsschepen met een totale tonnage van 365.418 ton in den grond geboord. Meer of minder ernstig beschadigd werden verder door het optreden van de Italiaansche vloot 69 vijandelijke oorlogsschepen met een totale tonnage van 358.560 ton.
Door Italiaansche torpedovliegtuigen werden 86 vijandelijke koopvaardijschepen van te zamen 708.500 ton tot zinken gebracht. Door de bombardementen van de Italiaansche luchtmacht werden 34 vijandelijke koopvaardijschepen, te zamen 177.530 ton groot, in den grond geboord. Door Italiaansche duikbommenwerpers werden 18 vijandelijke koopvaardijschepen met een totalen inhoud van 115.000 ton vernietigd. Verder werden 145 vijandelijke koopvaardijschepen (992.600 ton) beschadigd.
Door het optreden van de Italiaansche luchtmacht verloor de vijandelijke vloot twintig kruisers, drie hulpkruisers, twintig torpedojagers, zeven duikbooten, een kanonneerboot, zes motorbooten en zes nog niet nader vastgestelde vaartuigen. Bovendien werden 200 schepen der vijandelijke vloot getroffen en beschadigd.
In luchtgevechten boven Europa en Afrika werden in totaal 3258 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten en 388 toestellen op den grond vernield. **(V. b. Verliezen 5460 A.)**

D. POLEN (VOORM.) — z.g. Curzonlijn door emigrantenregeering afgewezen —
28 Febr. — Naar de Britsche berichtendienst meldt, is de Poolsche reactie op Churchills verklaring ten aanzien van het Poolsch-Sovjet-Russische conflict 24 Februari ter kennis van minister Eden gebracht door den minister van Buitenlandsche Zaken van de uitgeweken Poolsche regeering, Romer. Ten gevolge van de verklaring van Churchill is de houding der Polen te Londen weer strakker geworden. Zij wijzen thans de Curzonlijn beslist van de hand. Dit nieuwe Poolsche standpunt komt, naar de berichtendienst verder meldt, ook tot uiting in het officieuze Poolsche dagblad „Dzjen ik Polski" dat schrijft: „De Poolsche regeering is vastbesloten de z.g. Curzonlijn als toekomstige grens tusschen Polen en de Sovjet-Unie af te wijzen. Zij zal aan haar opvatting vasthouden." De Britsche berichtendienst merkt in dit verband op, dat de Sovjet-regeering „ongeveer" de Curzonlijn heeft voorgesteld met mogelijke plaatselijke correcties ten gunste van Polen. **(V. b. 5830 F.)**

E. VER. STATEN — Belastingvoorstellen van Roosevelt door het Huis van Afgevaardigden verworpen - Roosevelts veto door Afgevaardigden en Senaat verworpen —
28 Febr. — Roosevelt heeft zijn veto uitgesproken tegen de vermindering van de belastingeischen der Amerikaansche regeering, die het Huis van Afgevaardigden tot op 2315 millioen dollar had teruggebracht. Roosevelt heeft een boodschap aan het Congres gericht, waarin hij verklaart, dat het wetsvoorstel in zijn thans aangenomen vorm volkomen nutteloos is.
Barkley, de democratische leider in den Amerikaanschen

Senaat, heeft zijn functie met ingang van 24 Februari neergelegd. Naar de Britsche berichtendienst meldt, is deze maatregel een protest tegen Roosevelt's veto tegen de belastingwet. De democratische senatoren hebben echter Barkley een kwartier na zijn aftreden als hun leider herkozen.
Barkley was tot dusverre een trouw aanhanger van Roosevelt en een hardnekkig voorstander van vrijwel alle regeeringsvoorstellen.
Naar de Britsche berichtendienst uit Washington meldt, heeft het Huis van Afgevaardigden Roosevelts veto tegen de belastingwetgeving met 299 tegen 50 stemmen verworpen. Ook heeft thans de Senaat het veto verworpen.
(V. b. Roosevelt 5831 A.; Begrooting 5814 C.)

A. **PALESTINA — Heilige Grafkerk open voor niet-Christenen —**
28 Febr. — Tot nu toe was het betreden van de kerk van het Heilige Graf te Jeruzalem aan niet-christenen verboden. Bij verordening van den Britschen Hooge-Commissaris voor Palestina is thans dit verbod opgeheven, zoodat joodsche bezoekers en zelfs joodsche gidsen thans moeten worden toegelaten door de Arabieren, die de kerk bewaken. De christelijke Arabieren hebben besloten daartegen te protesteeren, waarbij zij zich beroepen op de traditie en het Osmaansche recht.

B. **PETROLEUM — Amerikaansche oliepolitiek in het Naburige Oosten —**
29 Febr. — Aan het Alg. H'blad van 9 Februari ontleenen wij: Talrijke sprekers en journalisten in de Ver. Staten hebben zich in de laatste maanden bezig gehouden met het petroleumvraagstuk en daarbij vooral de aandacht gevestigd op het feit, dat Amerika binnen enkele jaren voor een nagenoeg volkomen gebrek aan olie zal komen te staan. Een der éérsten, wiens verklaringen in binnen- en buitenland zeer de aandacht trokken, was de Amerikaansche oliedictator Harold Ickes, minister van Binnenlandsche Zaken der V. S., die enkele maanden geleden in het „American Magazine" onder het opschrift „Onze olie raakt op" een artikel publiceerde, waarin hij tot de merkwaardige slotsom kwam, dat de petroleumreserves der Ver. Staten, van welker aanwezigheid men zeker was, nog slechts gemiddeld het veertienvoud van het jaarlijksche verbruik van het land bedroegen! Van andere gezaghebbende zijde werd geconstateerd, dat deze reserves slechts 38% van den wereldvoorraad bedroegen, terwijl Amerika geregeld 60% van de wereldproductie verbruikte. In verband met deze feiten stelde de commissie-Treeman — de senaatscommissie voor het onderzoek van vraagstukken van belang voor de oorlogvoering — den eisch, dat Engeland aan de Ver. Staten in ruil voor de Leen- en Pachthulp, het recht zou toestaan deel te nemen aan de exploitatie van Britsche grondstofbronnen. De senaatscommissie-van-vijf, welke, na een bezoek aan eenige economische centra en andere belangrijke punten ter wereld, inmiddels naar Amerika was teruggekeerd, wees in haar rapport op de groote beteekenis der petroleum van Iran; zij oefende critiek op het feit, dat Engeland nog steeds grooten invloed had op de oliewinning in het Midden-Oosten en dezen invloed gebruikte, om voorraden aan te leggen, terwijl Amerika nog van zijn reserves aan Engeland afstond. Een en ander gaf Ickes aanleiding tot de uitspraak, dat de V. S. een grooter aandeel moesten hebben in de petroleumproductie buiten Amerika, ten einde in geval van een nieuwen oorlog over voldoende voorraden te kunnen beschikken.
Sindsdien heeft men niet stilgezeten en is er veel gedaan, om de Ver. Staten nader tot het beoogde doel te brengen. Men herinnert zich allereerst de reis der twee Saoedische prinsen naar Amerika in October l.l., die daar hebben onderhandeld over een overeenkomst betreffende het exploiteeren van Arabische oliebronnen met de California Arabian Oil Cy. Als het voornaamste doel der commissie, aan welker hoofd koning Ibn Saoeds oudste zoon emir Fafsal, tevens zijn minister van Buitenlandsche Zaken, stond, werd genoemd het verkrijgen van Amerikaansch kapitaal en machinerieën voor de Arabische petroleumindustrie. Het bijzondere aan deze onderhandelingen was, dat de Amerikaansche regeering er aan deelnam en voor de eerste maal het voornemen te kennen gaf, staatsgelden in de petroleumindustrie te beleggen. In November berichtte „Wallstreet Journal", dat de Ver. Staten 1.25 millioen dollar in de Saoedische olieindustrie wilden steken. De exploitatie zou geschieden door de United Petroleum Reserves Corporation, de eerste staatspetroleumonderneming in de V. S., welke in den zomer van het vorige jaar is opgericht. Zij zal 40% der aandeelen en concessies der California Arabian Standard Oil en der Gulf Oil Corporation verwerven. De Vereenigde Staten zijn hiermede overgegaan tot een stap, dien de Engelschen reeds vóór den eersten wereldoorlog hebben gedaan. In 1913 nl. nam de Britsche regeering, o.a. op aandringen van Churchill, deel aan de oprichting van de Anglo-Iranian Oil Cy. (toen nog Anglo-Persian), waardoor Engeland de schier volkomen contrôle verkreeg over de olie van Iran, en het onder alle omstandigheden was verzekerd van voldoende stookolie voor zijn vloot. Een soortgelijk motief zal ook Washington tot den stap hebben geleid. Ofschoon Saoedisch-Arabië wat olie betreft tot dusver het minst productieve land van het Midden-Oosten was, zijn de vooruitzichten veelbelovend. De productie, welke in 1938 circa 67.000 ton bedroeg, was in 1939 reeds gestegen tot 536.000 ton en in 1940 tot 700.000 ton. Dit jaar verwacht men een productie van meer dan een millioen ton! Ten einde de betrekkingen tusschen de V. S. en Saoedië te bevestigen, zal volgens een bericht uit New York weldra een Saoedisch-Arabisch gezantschap te Washington worden gevestigd. Een Amerikaansche vertegenwoordiging te Er Riaad zal dan stellig niet lang uitblijven.
Niet alleen echter de olie van Saoedië, maar die van het gehééle Midden-Oosten is het doelwit van Washingtons petroleumpolitiek. Verklaarde Ickes indertijd niet, dat Amerika ooit naar Irak, Iran en zelfs naar Afganistan zal gaan? En hoever Amerika reeds op den weg naar het beoogde doel is gevorderd, blijkt het beste uit een recente mededeeling van den plv. petroleumcommissaris der Ver. Staten, Ralph Davies, n.l. dat Amerika's petroleumbelangen in het Midden-Oosten reeds thàns met die van Engeland zijn te vergelijken. De olie van Saoedië en van de Bahreineilanden bevindt zich reeds geheel in Amerikaansche handen. In Irak hebben de Amerikanen de meerderheid der aandeelen van de daar werkende Iraq Petroleum Cy. verworven door het overnemen van het Britsche aandeel in de Texas Corporation. Op Egypte, waar niet lang geleden rijke olielagen zijn ontdekt, heeft Washington een begeerig oog geslagen, evenals op Syrië, waar veel onontgonnen olievelden liggen. In beide landen breidt het zijn invloed voortdurend uit.
De plannen van de Ver. Staten in het Midden-Oosten nemen intusschen een steeds concreteren vorm aan. De Petroleum Reserve Corp. en de Foreign Economic Administration hebben reeds groote projecten ontworpen, welke de regeering en de particuliere ondernemers gezamenlijk zullen uitwerken. De belangrijkste zijn de aanleg van een uitgebreid net van olieleidingen van de Perzische Golf naar de Middellandsche Zee, de bouw van een groote olieraffinaderij in Alexandrië en uitbreiding van die te Haifa.
De leiding naar Alexandrië zou op het schiereiland Qatar in de Perzische Golf beginnen; een van Koweit uitgaande tweede leiding zou er op uitkomen. Van de olievelden in Iran zouden eenige buizen naar Abadan loopen, waar de Anglo-Iranian Oil Cy. een raffinaderij bezit, en van hieruit zou de olie door een buis van 50 cm. middellijn naar Haifa stroomen. Deze stad is reeds sedert jaren met Kirkoek door een Engelsche buisleiding verbonden. Thans zal evenwijdig aan deze leiding ook een Amerikaansche worden aangelegd. De raffinaderij te Alexandrië zou dagelijks 250.000 vaten olie moeten kunnen verwerken; de reeds bestaande installatie zou een capaciteit krijgen van 350.000 vaten per dag. (Een vat is ca. 160 l.). Verder zullen in Saoedisch Arabië en in Koweit nieuwe boringen worden verricht en wel in het eerste jaar op 50 en elk volgend jaar op 10 verschillende plaatsen. Nieuwe boringen in Iran liggen in het voornemen; in Irak evenwel acht men deze niet noodzakelijk. Volgens de jongste berekening, aldus de „Köln. Ztg.", waaraan wij deze gegevens ontleenen, kunnen de olievelden van het Midden-Oosten op ca. 20 milliard vaten worden geschat, d.i. ongeveer evenveel als die der Ver. Staten. Hiervan komen dan ca. 4 milliard vaten op rekening van Irak en ca. 3 milliard op die van Iran. Ter vergelijking diene, dat de Sovjet-Russische voorraden naar raming tusschen de 60 en 80 milliard vaten bedragen!
De kosten der uitvoering van het geheele project, inclusief aanleg van buisleidingen en bouw van raffinaderijen, worden op vele honderden millioenen dollar geschat. Nu het particuliere kapitaal den grondslag heeft gelegd voor de exploitatie, zal deze waarschijnlijk verder nagenoeg geheel door de Amerikaansche regeering worden gefinancierd. Het is nog niet bekend, wat men zal doen met de bezittingen der Amerikaansche, Britsche, Nederlandsche en Fransche particuliere concerns; naar verluidt zou de Petroleum Reserve Corporation in deze aangelegenheid voorzichtig willen optreden, daar zij niet zeker is van de houding der regeeringen van de betrokken landen, voor zoover er nog regeeringen zijn of deze nog wat tegenover Amerika in de melk te brokken hebben.
(V. b. Petroleum 5846 E.; verklaring Ickes 5831 C.)

DE WERELDOORLOG

A. **DUITSCHLAND — Krijgsverrichtingen - Sovjets pogen de Narwa over te steken; offensief in de richting Witebsk; Duitsche afweersuccessen bij Rogatsjef, Newel en Kriwoi Rog - Luchtaanvallen op Augsburg, Regensburg, Fürth, Brunswijk, Helsinki, Parijs, Vaticaanstad, Londen en Rome - In Februari 144.185 ton geallieerde scheepsruimte vernietigd - Duitsche vorderingen in het gebied van Nettuno; sedert 24 Januari ruim 6000 gevangenen —**

OOSTELIJK FRONT —

28 Febr. — In het Noorden, in het gebied tusschen Peipusmeer en Ilmenmeer, duren de Duitsche uitwijkbewegingen nog steeds voort. Zij hebben kennelijk het doel, de lange en grillige frontlijn aanzienlijk te verkorten. Een soortgelijke ontwikkeling valt ook in het Zuiden waar te nemen, waar de Duitschers uitpuilende frontbochten bij Kriwoi Rog en Nikopol hebben prijsgegeven om het onderling verband hunner stellingen hechter te maken. In den centralen sector van het front ondernemen zij sedert eenige dagen tegenaanvallen, welke klaarblijkelijk er op gericht zijn de scherpe Sovjet-Russische wig, die hier diep naar het Westen uitspringt, af te stompen en in te drukken. De Sovjet-Russen hebben hier lange flanken te verdedigen en opereeren op deze bedreigde punten met sterke formaties cavalerie en gemotoriseerde infanterie. Het eenige punt aan het geheele Oostelijke front, waar de Sovjet-Russen aanvallen van grooteren omvang en beteekenis ondernemen, is het gebied van Rogatsjef. Het is er den Russen klaarblijkelijk om te doen, langs de spoorlijn door het Noordelijke deel der Pripetmoerassen door te dringen naar Bobruisk.

2 Maart — De betrekkelijke rust, die de laatste dagen aan het Oostelijke front heerschte, is onderbroken door het opleven van de militaire activiteit in den Noordelijken sector. De Sovjets trachtten hier door de sterke Duitsche verdedigingslinies heen te breken, ten einde aan den Westelijken oever van de Narwa een bruggenhoofd te vormen. Met kleine vaartuigen pogen zij de rivier over te steken.

In den sector van Pskof duren de hevige artillerie- en tankgevechten onverminderd voort. Op een enkele plaats zouden zij de spoorlijn Pskof—Polosk verbroken hebben. Het bolsjewistische offensief tegen Witebsk duurt eveneens voort. Volgens onbevestigde berichten zouden de Sovjets minder dan 15 km. van Witebsk verwijderd zijn. De Duitsche troepen, gesteund door artillerie en tanks, doen hier krachtige tegenaanvallen en brengen den vijand zware verliezen toe. In het gebied van Kriwoi Rog ondernamen de Sovjets in de afgeloopen week talrijke aanvallen, die zonder succes bleven. Ten Noorden van Rogatsjef vielen de bolsjewisten met geconcentreerde strijdkrachten over een smal front aan. Grenadiers en pantsergrenadiers verijdelden echter alle doorbraakpogingen en brachten den vijand zware verliezen toe. Ook ten Noordwesten van Newel nam de hevigheid der vijandelijke aanvallen toe. De doorbraakpogingen werden in zwaren strijd afgeslagen.

4 Maart — In het gebied van Kriwoi Rog mislukten talrijke krachtige aanvallen der Sovjets. In een penetratieplek ten Zuiden van de stad, wordt nog gestreden.

Tusschen de Berezina en den Dnjepr en ten Noorden van Rogatsjef, stortten herhaalde aanvallen der bolsjewisten onder groote verliezen voor den vijand ineen.

Ten Zuidoosten van Witebsk behielden onze troepen hun stellingen.

Ten Noordwesten van Newel en ten Zuidoosten van Pleskau namen de vijandelijke aanvallen in hevigheid af. Daarentegen zetten de Sovjets hun hardnekkige doorbraakpogingen aan de Narwa voort.

LUCHTOORLOG —

26 Febr. — Formaties Amerikaansche bommenwerpers zetten overdag haar aanvallen op Augsburg, Regensburg en Fürth voort. In den afgeloopen nacht vielen Britsche terreurformaties de stad Augsburg aan. Er ontstond in woonwijken aanmerkelijke schade. Strijdkrachten onzer luchtverdediging vernietigden bij deze aanvallen 106 Britsch-Amerikaansche vliegtuigen.

27 Febr. — In den afgeloopen nacht hebben de Sovjets opnieuw de Finsche hoofdstad Helsinki aangevallen.

1 Maart — In de middaguren van 29 Februari vlogen Amerikaansche bommenwerpers Midden-Duitschland binnen en ondernamen terreuraanvallen in het gebied van Brunswijk. Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen doelen in Zuidoost-Engeland en in Londen aan.

2 Maart — Het Duitsche luchtwapen ondernam opnieuw een grooten aanval op Londen. De in verscheiden golven vliegende zware gevechtsvliegtuigen wierpen een groot aantal brisant- en brandbommen op verschillende deelen der stad. Er ontstonden talrijke zware branden en omvangrijke verwoestingen. Door een Anglo-Amerikaansch vliegtuig werden zes bommen neergeworpen in de onmiddellijke omgeving van Vaticaanstad. Van deze bommen kwamen er vier terecht op het exterritoriale gebied van het Collegio Urbano di Propaganda Fide, de beide andere in de omgeving van den muur van Aurelius.

3 Maart — In de middaguren van 2 Maart ondernamen Amerikaansche bommenwerpers terreuraanvallen op plaatsen in West- en Zuidwest-Duitschland. 19 vijandelijke vliegtuigen werden stukgeschoten. In den nacht van 2 op 3 Maart werd de omgeving van Groot-Parijs door Anglo-Amerikaansche vliegtuigen gebombardeerd.

Amerikaansche terreurvliegers vielen 3 Maart Rome aan. De militaire schade is gering. Er ontstonden verliezen onder de burgerbevolking. Amerikaansche bommenwerpers drongen 3 Maart onder bescherming van jagers en bij dichte bewolking, het Noordduitsche kustgebied binnen.

Door het werpen van bommen ontstond schade in de woonwijken van eenige plaatsen en in landelijke gemeenten. 21 vijandelijke machines werden neergeschoten.

ZEEOORLOG —

26 Febr. — In den strijd tegen de vijandelijke ravitailleering brachten duikbooten in den Atlantischen Oceaan, in de Middellandsche Zee en in den Indischen Oceaan zeven schepen met een inhoud van 35.185 b.r.t., elf zeilvrachtschepen alsmede twee escorte-torpedojagers tot zinken.

1 Maart — In den strijd tegen de Britsch-Amerikaansche aanvoerverbindingen hebben marine en luchtmacht in de maand Februari 26 koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 144.185 ton en 11 vrachtzeilschepen tot zinken gebracht, 34 andere schepen met een inhoud van meer dan 200.000 ton werden door bom- en torpedotreffers zwaar beschadigd. Van vele dezer schepen kan worden aangenomen, dat zij ondergegaan zijn. Aan vijandelijke oorlogsschepen werden tot zinken gebracht 1 kruiser, 15 torpedojagers en escortevaartuigen, 8 motortorpedobooten en een bewakingsvaartuig.

ZUIDELIJK FRONT —

27 Febr. — In den tijd van 24 Januari tot 24 Februari werden bij de gevechten in het landingshoofd van Nettuno 5721 gevangenen gemaakt, 212 tanks vernietigd en 21 andere onklaar geschoten. Vijf tanks werden buitgemaakt, meer dan 40 stukken geschut vernietigd of buitgemaakt.

28 Febr. — De sedert eenige dagen ten Zuidwesten van Aprilia, ingesloten strijdkrachten, ter sterkte van ca. twee bataljons, werden na harden strijd vernietigd. Er werden meer dan 650 gevangenen gemaakt.

3 Maart — Duitsche troepen hebben een aanval gedaan op het bruggenhoofd van Anzio. Ondanks den hevigen tegenstand der Amerikanen slaagden zij er in meer dan een kilometer op te rukken. Van de andere Italiaansche fronten vallen geen bijzondere gevechtshandelingen te vermelden.

In het landingshoofd van Nettuno werden ten Zuidwesten van Aprilia en ten Zuidwesten van Cisterna door Duitsche stoottroepen eenige hoogten veroverd.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5856 A.)

B. **JAPAN — Krijgsverrichtingen - Aanval op Amerikaansche vloot bij de Marianen —**

6 Maart — Het Japansche hoofdkwartier heeft bekend gemaakt: „Op 22 Februari zijn vijandelijke vlootstrijdkrachten met tien vliegkampschepen en acht slagschepen, ten Oosten van de Marianen-eilanden opgedoken. Japansche marineluchtstrijdkrachten gingen tot den aanval over en vielen de vijandelijke strijdmacht herhaaldelijk aan. Daarbij werden een vliegkampschip en drie groote oorlogsschepen — waarschijnlijk ook vliegkampschepen — tot zinken gebracht en werd een ander vliegkampschip beschadigd.

Amerikaansche landing op de Admiraliteitseilanden —

6 Maart — Van geallieerde zijde is gemeld, dat Amerikaansche troepen op de Admiraliteitseilanden geland zouden zijn en daar reeds een vliegveld bezet zouden hebben.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5856 B.)

(foto C.N.F.-M.)

Een gedeelte der verwoestingen te Nijmegen, dat op 22 Februari slachtoffer werd van een Anglo-Amerikaanschen luchtaanval.

(foto C.N.F./Brusse)

Op 26 Februari vond te Nijmegen de bijzetting plaats van circa 500 slachtoffers van den Anglo-Amerikaanschen luchtaanval op Nijmegen.

(foto Recla-P. K. Wittke)

De ruïnes van het Italiaansche klooster Monte Cassino, dat op 15 Februari door Amerikaansche bommenwerpers werd gebombardeerd.

A. **KUNST, KULTUUR — Tooneel - Taak en doel der tooneelwetenschap; rede prof. dr. H. Kindermann —**

6 Maart — In verscheidene Nederlandsche steden hield prof. dr. Heinz Kindermann, leider van het „Zentral-Institut für Theaterwissenschaft" der Weensche universiteit, lezingen over het doel en wezen van het theater. Op 3 Maart was prof. Kindermann de gast van de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap te Amsterdam. Hij schetste het tooneel als een kunstwekkende en geschiedenis-vormende kracht. Het liberalistische tijdperk. dat achter ons ligt, dienen we te beschouwen als een voorbereiding tot het groote moment van dezen tijd, waarin de eerste stormloop plaats heeft. Op dit oogenblik leven we in een tijd van vrijheidsstrijd en van romantiek en sedert de Barok was er niet zulk een enthousiasme voor het tooneel als thans. Evenals in den dertigjarigen oorlog oefent het tooneel een genezende werking uit. Dit is vooral het geval met het Duitsche tooneel, dat in zijn heldentijdperk is getreden.

De tooneelwetenschap is een nog zeer jonge wetenschap en hoewel reeds vroeger eenige lieden studie maakten van de geschiedenis van het tooneel, kan men toch eerst sinds 1870 van een werkelijke wetenschap spreken. Was ze aanvankelijk ten nauwste met de literatuurhistorie verbonden, toch werd ze langzamerhand meer zelfstandig en tijdens den vorigen wereldoorlog ontpopte ze zich als een integrale wetenschap, die dan ook aan verscheidene universiteiten in de laatste jaren als zoodanig wordt gedoceerd. Sprekend over het verloop van de tooneelkunde aan de hooge scholen zeide prof. Kindermann, dat de tooneelkunst het meest bloeit door de verbinding van theorie en practijk. Vroeger bezag men de tooneelwetenschap vanuit het gezichtspunt der aesthetica. Omdat men echter den nadruk op het aesthetische legde, zondigde men tegen de grondwetten van het werkelijke levende tooneel met het gevolg, dat men in een luchtledige ruimte terecht kwam. De monomanie van de aesthetische beschouwing werd gedurende den vorigen wereldoorlog gebroken en bracht het tooneel in aanraking met philosophie, psychologie en religie. Nu werd ten volle duidelijk, welk een gewichtige factor het in het zieleleven van een volk inneemt en welke groote opgaven het heeft. Het tooneel vindt geenszins een „aesthetisch doel in zich zelf" doch staat in innige relatie met volk en ras. Daarom vervult het tooneel ook op het oogenblik zoo'n uiterst belangrijke taak achter het front. In korten tijd breidde de tooneelwetenschap zich uit tot een volks- en een volkerenwetenschap.

Spr. besloot zijn voordracht met het geven van een overzicht der werkzaamheden van het „Zentral-Institut". Dit is niet alleen een instelling voor hen die navorschingen willen doen op tooneelwetenschappelijk gebied, doch zij beoogt ook tooneelkundige opvoeding. De studenten nemen doel aan alle mogelijke werkzaamheden bij het Weensche Burgtheater, spelen zelf tooneel, en moeten zich verdiepen in decors, costuums, regie, kortom in alles wat bij het tooneel behoort. De studenten aan het front worden ook zooveel als het in het vermogen ligt geholpen, en ontvangen vier maal per jaar speciale leszendingen. Verder zal het instituut — wat het zuiver wetenschappelijke werk betreft — een tooneelgeschiedenis in drie deelen uitgeven, terwijl tevens een woordenboek voor tooneelwetenschappen zal worden samengesteld.

Wethouder ir. J. Gratama dankte prof. Kindermann voor zijn waardevolle lezing.

B. **INVASIEMOGELIJKHEDEN — Duitsche beschouwing over de voorwaarden tot den aanval —**

13 Maart — In Berlijnsche militaire kringen, zoo schrijft „De Telegraaf", heeft men zich wel is waar niet laten imponeeren door de vogrspelde en aangekondigde data eener landingsonderneming, maar algemeen heeft men toch aangenomen, dat de invasie in het voorjaar zou worden gewaagd en klaarblijkelijk heeft men zijn verwachtingen in dit verband geconcentreerd op het eerste kwartaal van het loopende jaar. Het is namelijk opmerkelijk, dat in de discussies over het invasievraagstuk voor het eerst wordt gewaagd van een „invasievertraging".

In die kringen is men er van overtuigd, dat de redenen van het uitstel der invasieplannen in hoofdzaak van tweeërlei aard zijn. In de eerste plaats, zoo meent men, bestaat er aan Anglo-Amerikaansche zijde nog altijd een aanzienlijk tekort aan scheepsruimte en vervolgens huivert men te Londen voor de wellicht beslissende uitwerking van het waagstuk. Men geeft te Berlijn onomwonden toe, dat het aantal schepen, hetwelk door Duitsche duikbooten tot zinken wordt gebracht, in de laatste maanden is gedaald en dat tegelijkertijd op de Engelsche en Amerikaansche werven in toenemende mate nieuwe vaartuigen zijn gebouwd, maar men beschouwt het als een vaststaand feit, dat desondanks de beschikbare tonnage niet voldoende is, om een groot landingsleger met het benoodigde materieel naar Europa te brengen en daarnaast een zeeoorlog op de andere fronten voort te zetten, de verbinding met de geallieerde troepen op de ver uit elkander liggende, uitgebreide voorposten in het Zuiden en in het Verre Oosten te handhaven en de verzorging van het Engelsche moederland op peil te houden. Zelfs een landing aan de kust van het Kanaal, waarbij slechts een afstand van ten hoogste 40 K.M. over zee zou moeten worden afgelegd, vergt, volgens Duitsche berekeningen, zooveel scheepsruimte, dat daardoor de overige taak van de geallieerde oorlogs- en transportvloot danig in het gedrang zou komen.

De Duitsche legerleiding heeft er nooit eenigen twijfel aan laten bestaan, dat de landingsplannen van den tegenstander voor Duitschland een voortdurende bedreiging zijn en het oppercommando der weermacht dwingen een goed deel van zijn aandacht te wijden aan de verdediging der uitgestrekte Europeesche kusten en aanzienlijke strijdkrachten voor dit doel ter beschikking te houden, maar tevens is herhaaldelijk verklaard, dat in de uitvoering van een inval der geallieerden in Europa voor Duitschland een groote kans ligt opgesloten, omdat in dat geval de Duitsche strijdkrachten gelegenheid zouden krijgen een wellicht beslissenden slag te slaan. Hoe groot het risico voor den aanvaller is, hebben, aldus stelt men te Berlijn nadrukkelijk vast, de operaties op de Italiaansche kust bij Nettuno duidelijk bewezen, waarbij nog te bedenken valt, dat een grootscheepsche actie, als zij zou mislukken of zou blijven steken, voor de geallieerden niet alleen militaire, doch ook politieke gevolgen van buitengewone uitwerking zou hebben. De Duitsche legerleiding huldigt de opvatting, dat de situatie van Duitschland met betrekking tot een eventueele invasie met den dag gunstiger wordt en dat de tijd voor Duitschland werkt. Deze meening berust allereerst op de wijziging van den toestand in de lucht, welke zich daarin uit, dat de tijd van de eenzijdige bombardementen op Duitsche steden is afgelost door een nieuwe phase, waarin het Duitsche luchtwapen deze aanvallen beantwoordt.

Naar aanleiding van deze overwegingen en van de omstandigheid, dat groote Engelsche en Amerikaansche troepencontingenten op de Britsche eilanden zijn geconcentreerd, die werkeloos toezien en een improductieven factor van beteekenis vormen, gaat men in militaire kringen in de Rijkshoofdstad zelfs zoo ver, dat men de these verkondigt, dat de belasting van de Britsch-Amerikaansche oorlogsvoering door de vertraging van de invasie weldra de grens van het draagbare zal hebben bereikt.

(V. b. Invasie 5850; 5841 A.)

C. **VERKEER — Amerikaansche auto's na den oorlog —**

6 Maart — Nadat de „War Production Board" gewaarschuwd had voor al te optimistische verwachtingen wat betreft de nieuwe modellen na den oorlog, hebben de betrokken fabrieken het publiek er al op voorbereid, dat men toch rekening moet houden met een overgangstijd van oorlogs- op vredesproductie. Men zal daarom beginnen met de modellen, die in November 1941, dat zijn die van het modeljaar 1942, gelanceerd zijn. Een Amerikaansche deskundige, William B. Stout, ziet in de naaste toekomst, wanneer de directe gevolgen van den oorlog achter den rug zijn, groote veranderingen en verbeteringen in den automobielbouw. Naar zijn meening zullen de lichte metalen hun intrede doen in den carrosseriebouw, waardoor het gewicht van de wagens aanmerkelijk zal dalen. Dit brengt weer als gevolg mede het gebruik van lichtere banden, die waarschijnlijk zoo geconstrueerd zullen kunnen worden, dat zij op lagere spanning hun taak kunnen volbrengen. De voor- en achterwielen zullen verder uit elkaar komen te staan, terwijl de motor naar achteren verhuist. Dit geeft aanmerkelijk meer ruimte van binnen, waardoor het comfort verhoogd zal kunnen worden. Wat de motoren betreft, zoo zegt hij, zal de automobielmotor stellig kunnen profiteeren van de vorderingen, die de vliegtuigmotor in de oorlogsjaren heeft gemaakt. Door den met lucht gekoelden motor beschikt men automatisch over warme lucht, die in den winter voor de verwarming van het interieur van den wagen gebruikt kan worden. Met betrekking tot de vervanging van versleten of beschadigde onderdeelen van den wagen heeft Stout revolutionnaire denkbeelden ontwikkeld. Hij acht het namelijk niet uitgesloten, dat de moderne auto zoodanig genormaliseerd zal kunnen worden, dat men om zoo te zeggen alle onderdeelen apart kan aanschaffen, van een carrosseriedeur af tot een motor of een carrosserie toe. Het streven der autoindustrie moet er op gericht zijn goede auto's te bouwen, die in aanschaffing en onderhoud niet duur zijn.

Naar een schatting van het vaktijdschrift „Automotive and

A. *BIOGRAFIEEN.* —

De Brinon

Vier jaren bracht graaf Fernand de Brinon als Fransch officier tijdens den eersten Wereldoorlog in de loopgraven door. Zij boden hem voldoende gelegenheid over de oorzaken van den oorlog en zijn uitwerking op Frankrijk na te denken. Hij werd een der weinige Franschen, die de veiligheid en vrede van hun land niet in een voortdurende onderdrukking van Duitschland zagen, doch in een overeenstemming en samenwerking tusschen de beide nabuurlanden. Nadat hij de uniform uitgetrokken had en journalist geworden was, beschouwde hij een werkzaamheid in dezen geest als zijn levenstaak. Met vertegenwoordigers van het nieuwe Duitschland kwam hij eerst op de Economische Wereldconferentie in 1933 in Londen in contact. Adolf Hitler stond hem als eersten Franschen journalist in 1933 een interview toe, waarover De Brinon op 22 November in de „Matin", waaraan hij als „speciaal verslaggever" verbonden was, berichtte. Groot was de sensatie op de Parijsche boulevards en in de hotels van Genève. Voor de eerste maal werd de Duitsche vredespolitiek ten opzichte van Frankrijk uiteengezet. Twee jaren later, in October 1935, werd hij als hoofdredacteur van de „Information" voor de tweede maal door Hitler ontvangen. Sedertdien vertoefde De Brinon jaarlijks eenigen tijd in Duitschland. Te voren had hij in Neuilly het opzienbarende boek „France-Allemagne 1918-34" geschreven, waarmee hij zich tot zijn voormalige frontkameraden richtte en waarin hij aan zijn vertrouwen op Hitler's goede bedoelingen als volgt uitdrukking gaf: „Nog voordat hij kanselier was, gaf hij den wensch te kennen, — zooals hij mijzelf en overigens ook den gezant François Poncet verzekerde, — eens de man te worden, die de beide vijandige volken onder gelijke behartiging hunner wederzijdsche nationale eer zou verzoenen." De invloed van De Brinon trad merkbaar aan het licht, toen hij reeds tijdens de parlementaire regeeringsperiode van Laval diens pacificatie-politiek krachtig ondersteunde Hij speelde destijds een rol op het eerste plan in de vereeniging van Fransche oudstrijders en het „Comité Franco-Allemande". Het volksfrontregiem, dat geen partner voor Duitschland was, vertroebelde alle toenadering. Eerst na de capitulatie kon De Brinon, aanvankelijk als gezant, later als staatssecretaris en gevolmachtigd minister, zijn oude taak weer opvatten. **(V. b. 5434 E.)**

Aviation Ind." waren eind 1943 in de Ver. Staten 30.227.863 auto's geregistreerd of 6% minder dan het voorafgaande jaar. Het aantal personenauto's wordt op 25.674.665 geraamd, dat der vrachtauto's op 4.553.198. **(V. b. Auto's 5672 C.)**

B. NEDERLAND — Financiën - Opbrengsten uit buitenlandsche kapitaalbeleggingen —

6 Maart — Het mag als bekend worden verondersteld, dat de welvaart in Nederland ten nauwste samenhangt met de Nederlandsche kapitaalbeleggingen in het buitenland. Van de buitenlandsche renten en dividenden placht steeds een aanzienlijk deel uit de Ver. Staten te komen, zooals het volgende, aan gegevens van het C.B.S. ontleende staatje aangeeft (in mill. ƒ):

	Totaal	uit de V. S.
1937	221.7	71.3
1938	168.6	46.9
1939	167.1	55.7

Nu de transfereering van dergelijke inkomsten uit de V.S. naar Nederland sinds ruim 3½ jaar niet meer mogelijk is, zijn velen van meening, dat belangrijke bedragen aan dividend en rente voor de Nederlandsche beleggers in Amerika geaccumuleerd ligt. Men zij echter voorzichtig met het trekken van conclusies. Weliswaar is Amerika's bedrijfsleven dank zij oorlogsorders in een ongekende hausse geraakt, doch de aandeelhouders profiteeren hiervan slechts bij uitzondering. In de eerste plaats zijn de belastingen gemiddeld tot 66% van de gemaakte winst gestegen; zij bedroegen in 1939 nog geen 25%. Echter waren de daarna resteerende winsten in 1943 naar schatting nog bijna dubbel zoo hoog als in 1939. Daar de ondernemingen er echter op uit zijn, groote reserves te kweeken, is het tot nu toe in de oorlogsjaren uitgekeerde dividendbedrag ongeveer $ 4 milliard gebleven, zijnde het peil van 1939. Wat betreft het Nederlandsche belang bij deze uitkeeringen, zal sinds het verbreken van de verbindingen met de V. S. het totaal der geaccumuleerde renten en dividenden zijn opgeloopen tot 3 à 4 maal het in 1939 getransfereerde bedrag van 55.7 mill. Neemt men in aanmerking, dat de coupon- en dividendbelasting inmiddels tot 36% is gestegen (1939: 16½%), dan komt men op een netto-bedrag van ca. ƒ 150 mill.

(Ec. Nieuws)

C. RELIGIE — De houding der R.K. kerk ten opzichte van het communisme; herderlijke brief van den bisschop van Parma —

13 Maart (A.N.P.) — De bisschop van Parma, mgr. Evasio, heeft een herderlijken brief in zijn diocees doen voorlezen, die sterk de aandacht heeft getrokken. In een principieele uiteenzetting geeft de bisschop hierin het standpunt van de Katholieke Kerk weer ten aanzien van den oorlog en de groote sociale vraagstukken van dit oogenblik.

„Deze strijd", zoo zegt de bisschop, „zal alleen dan in een waren vrede eindigen en niet worden gevolgd door een oorlog, die nog ontzettender is dan deze, nl. den burgeroorlog, wanneer er een nieuwe orde tot stand komt, die volgens de beginselen van hoogere rechtvaardigheid en naastenliefde de beschaafde volken en de sociale klassen met elkaar verbindt." Vervolgens bespreekt de herderlijke brief de leerstellingen en methoden van het communisme, dat het bestaan van God, van de menschelijke ziel als geestelijk element, een toekomstig leven, de natuurlijke en goddelijke rechten van den mensch en van het gezin loochent en een leer predikt, die in de meest krasse tegenstelling staat tot het Christendom. De bisschop herinnert er dan aan, dat reeds de pausen Pius IX, Leo XIII, Pius XI en Pius XII, de tegenwoordige Paus, het communisme in de scherpste bewoordingen hebben veroordeeld. Het Sovjetcommunisme, zoo vervolgt de brief, tracht nu om tactische redenen de uitvoering van de communistische leer te camoufleeren en slechts in gedeelten in practijk te brengen. Deze methode is bestemd om het publiek een rad voor de oogen te draaien. Het oordeel van de Kerk over het communisme kan thans niet meer worden gewijzigd, evenmin als de leerstellingen van het communisme nog zouden kunnen worden veranderd. Vervolgens bespreekt de brief de „mythe" van de unieke kracht der Sovjettroepen en verklaart, dat deze mythe in elkaar stort wanneer men bedenkt, dat Sovjet-Rusland met opoffering van alle andere belangen des volks 20 jaar lang niets anders heeft gedaan dan zijn geheele activiteit richten op de voorbereiding van den oorlog. Ten slotte verklaart de bisschop, dat de leer van de Kerk in het gezin, in de erkenning van de persoonlijkheid, in de plichten en rechten van den arbeid en in het bezit, den grondslag ziet van den opbouw van iederen staat. **(V. b. Kerstboodsch. Paus Pius XII 5790 B.; Boodsch. bissch. v. Mechelen 5434 A.)**

D. GRONDSTOFFEN — Kunstzijde en celwol; wereldproductie 1932-'42 —

13 Maart — Voor het eerst in 1940 heeft de wereldproductie van celwol die van kunstzijde overtroffen, welk verschijnsel in de beide volgende jaren nog sterker tot uitdrukking is gekomen. Het Financieele Dagblad komt tot deze conclusie door het volgende staatje omtrent de wereldproductie van kunstzijde en celwol:

	(in 1000 metrieke tonnen) kunstzijde	celwol	totaal	aandeel kunstz. (in %)
1932	243	10	253	96
1933	311	13	324	96
1934	365	25	390	93.6
1935	426	64	490	86.9
1936	464	136	600	77.3
1937	544	281	825	65.9
1938	450	435	885	50.8
1939	520	492	1012	51.4
1940	522	612	1134	46.0
1941	588	672	1260	46.7
1942	656	919	1575	41.7

Ongeveer de helft van de toeneming van de productie van kunstzijde in 1942, namelijk 68.000 ton, komt voor rekening van de Ver. Staten, die daarmede hun leidende positie op dit gebied nog verder hebben versterkt. Volgens Rayon Organon is van 1939 tot 1942 alleen in Engeland de kunstzijdeproductie gedaald.

Wat de productie van kunstgarens betreft, kunstzijde en celwol tezamen genomen, komt Duitschland als eerste voor op het lijstje, door genoemd blad samengesteld. Volgens voorloopige cijfers van de American Viscose Corp. zou de Amerikaansche productie van kunstgarens in 1943 ongeveer 658 millioen lbs. hebben bedragen tegen 636 millioen in 1942 en 573 millioen in 1941. **(V. b. Kunstzijde 4776 I.)**

A. **NEDERLAND — N.S.B. - Propaganda-actie „Strijd om Amsterdam" —**

6 Maart — Door de N.S.B. in het district Amsterdam zal in de komende zes weken een versterkte actie worden gevoerd. Onder het motto „Strijd om Amsterdam", waarin de wil besloten ligt, de ziel en het hart der Amsterdamsche bevolking voor de nationaal-socialistische idealen te winnen, zullen de mannen van Mussert alle middelen aangrijpen om te bewerkstelligen, dat ons volk op de meest uitgebreide en meest duidelijke wijze kan kennis nemen van het nationaal-socialisme.
De 4 Maart begonnen actie brengt alle werkers der N.S.B. in Amsterdam in „versterkten inzet". Zij zijn op een aantal besloten bijeenkomsten in de afgeloopen maanden, waarop de heer Frentrop het woord heeft gevoerd, voor hun taak geïnstrueerd. Tot de te gebruiken middelen behooren 800 spandoeken in alle deelen van de stad, 20.000 propagandaplaten, 100.000 brochures, trektochten door de stad met geluidswagens, films, lantaarnplaatjes in bioscopen, marktreclame, optochten met muziek en 35000 huisbezoeken. Men wil hiermede opwekken tot het bezoeken van de ruim 140 volksvergaderingen, die ditmaal in hoofdzaak in klein verband zullen worden gehouden, omdat het uitwisselen van gedachten in kleinen kring ten zeerste op prijs wordt gesteld. De heer Frentrop deelde op de persbijeenkomst, waar het bovenstaande ter sprake kwam, ten slotte mede, dat de verkoop van het weekblad „Volk en Vaderland" waarmede thans een speciale actie zal worden gevoerd, in Amsterdam in de laatste maanden met 25% is gestegen. Uit Utrecht wordt medegedeeld, dat de totaal-oplaag van het weekblad der N.S.B. het kwart millioen reeds zeer dicht nabij is gekomen.

Rede van Mussert —
Drieduizend actieve strijders van Mussert, Nationaal-Socialisten van de daad, waren 4 Maart aangetreden in het Concertgebouw te Amsterdam, om te luisteren naar de bezielende woorden van den Leider, die zijn mannen moed en vertrouwen wilde meegeven in den strijd, welken zij dezen dag waren begonnen, den strijd om Amsterdam. Langs de balcons waren enorme spandoeken aangebracht met de drie leuzen: „Ons nationalisme uw redding", „Ons socialisme uw toekomst" en „Goede Nederlanders staan achter Mussert". Nadat de vlaggen der Beweging waren binnengedragen, sprak de propaganda-inspecteur van het hoofdkwartier, Jac. Frentrop, een kort woord, waarna onder daverende toejuichingen de Leider met zijn medewerkers de zaal binnentrad. Mussert, die met het lied der zwarte soldaten werd verwelkomd, nam voor in de zaal plaats temidden van de hoogere functionarissen en gasten, tot wie behoorden: de secretaris-generaal der Beweging, ir. Huygen, de voorman der Germaansche SS, Feldmeyer, de commandant der W.A., mr. A. J. Zondervan, de waarnemend-commandant van den Nederlandschen Landstorm, Obersturmführer Delfs en de gewestelijk politie-president, overste Van Hilten.
Na een inleidende schets van den ontwikkelingsgang van de Beweging stond Mussert uitvoerig stil bij de gebeurtenissen der Meidagen 1940:
Terwijl ons altijd was voorgehouden, dat we paraat waren met onze IJssel-, Grebbe- en Hollandsche waterlinie en men ons gezegd had, dat alles in orde was, was de regeering, toen de nood aan den man kwam, binnen 3½ dag gevlucht. Degene die over bleef, was generaal Winkelman. Niet één lid der regeering is gebleven, allen zijn er van door gegaan, tegen generaal Winkelman zeggende: gaat U uw gang maar. Maar ook hij is er mee opgehouden, toen de heeren in Londen waren. Na een strijd van 4½ dag kwam de capitulatie. Wij, nationaal-socialisten, schaamden ons daarvoor. Men zegt wel: ja, we moesten wel ophouden, omdat de bombardementen onze steden en dorpen zouden verwoesten, maar wat dan te zeggen van Duitschland, waarop onafgebroken bommen neerkomen. Men kan de vraag stellen: hoe houden die menschen het dan vol? Zij geven zich niet over! Sedert de capitulatie is Nederland bezet. Wij hebben geen eigen regeering meer en zijn geen baas in eigen huis. Wat het voor ons beteekent geen baas te zijn in eigen huis, begrijpen alleen wij, nationaal-socialisten. Gelukkig zijn er ook Duitschers, die dit begrijpen.
Van bezet gebied zijn we nu geworden tot frontgebied. In deze jaren is onze welvaart weggesmolten. West-Indië is door Amerika bezet, de Koningin heeft niets beters weten te doen dan Japan den oorlog te verklaren, ofschoon de uitgeweken regeering haar vlucht aanvankelijk motiveerde met te zeggen, dat zij Indië moest beschermen. In de Indische wateren ging onze vloot ten onder en Indië werd bezet tot en met het kleinste eiland. Duizenden arbeiders zijn sindsdien naar Duitschland gestuurd. En nu saboteert men, knipt kabeltjes door en overvalt distributiekantoren. Toen we kanonnen hadden en mitrailleurs, kortom een weermacht, toen werd het vechten gestaakt. Denkt men nu door kinderachtig saboteeren het wel te winnen? Door de sabotage van thans moet er door Nederlandsche burgers zelfs wacht geloopen worden, iets wat diep beschamend is. Dat hebben deze Nederlanders te danken aan die dwazen — ik kan ze niet anders noemen — die kabels doorknippen en distributiekantoren leeghalen.
Uitvoerig schetste de Leider vervolgens de positie van het Duitsche volk. Tot Nederland terugkeerende zeide hij: Een volk, dat verdeeld is tegen zichzelf kan niet hard zijn. Wanneer wij ons daarop hebben bezonnen, dan vragen wij ons af: wat is het instrument, dat dienstig zou kunnen zijn om Nederland weer een toekomst te geven? Hoe zou ons volk den weg vinden uit den nood? Het antwoord hierop van iedereen, die begrip en verstand heeft, luidt: Dat middel is alleen de N.S.B. of men wil of niet. Er is slechts één middel, de N.S.B.
Wij hebben gestreden tegen de verdeeldheid der politieke partijen en voor de eenheid van ons volk. Op den eenig mogelijken grondslag. Wij hebben gesproken en geschreven tegen defaitisme en Volkenbond en gesproken en geschreven over het zelfrespect van de natie, het fiere zelfrespect. Wij streden tegen den Volkenbond, dat instrument van onteering en van knechting van Europa. Wij streden voor de Europeesche solidariteit, in het besef dat Europa was één volkerenfamilie. Wij streden tegen het waandenkbeeld, dat Engeland het toppunt was van de gerechtigheid. En daartegenover plaatsten wij den raad: Laat ons volk zoo goed mogelijk op zichzelf staan. Wij streden tegen het ontruimen van de forten bij Kijkduin en Vlissingen, welke Nederland op bevel van Engeland niet mocht afbouwen. Nu hebben anderen de bescherming van onze rivieren op zich genomen, nadat wij het Ned. volk hadden gewaarschuwd: Als gij uw kusten niet zelf verdedigt, komt er een ander om het te doen.
Ons socialisme was strijd tegen het marxisme, tegen het staatsabsolutisme, dat de voorbereiding is van bolsjewistische toestanden. Wij streden tegen de opvatting, dat de arbeiders geen vaderland hebben. Daarentegen hebben wij gestreden voor het volksche socialisme, onze wil om de volksgemeenschap te vormen op een wijze, die geheel nieuw was. Het is voor de eer van den arbeid, voor de geborgenheid in eigen volk. Wij hebben geschreven en gesproken tegen de werkloozenpolitiek van Colijn, tegen het residu van 200.000. Wij streden voor het recht op arbeid. Wij streden er voor, dat de jeugd in levensblijheid zou worden opgevoed en voor pensionneering van ouden van dagen door den staat. Wij waren tegen voedselvernietiging, welke daarop neer kwam, dat men het voordeeliger achtte het voedsel met millioenen kg. te vernietigen, dan het — tegen den wensch van Engeland — naar Duitschland te transporteeren. Wij zeiden: Er zal een tijd komen, dat aan dit voedsel groot gebrek is. Wij streden tegen de liberale economie van ieder-voor-zich en stelden daar tegenover dat het algemeen belang moet gelden voor het persoonlijk belang. Wij veroordeelden het neo-malthusianisme en pleitten voor gezinsvorming. Wij vroegen niet in welk huis werd u geboren, maar vroegen: welke eigenschappen, die voor de volksgemeenschap van dienst kunnen zijn, bezit u? Wij verzetten ons tegen den tredmolen, waarin de arbeiders zonder onderbreking liepen en zeiden, dat hun een vacantie van twee weken toekomt, wanneer ze 50 weken hebben gewerkt. In al de afgeloopen jaren hebben wij voor ons volk het beste gewild. Van 1931 tot 1940 zijn wij bedrogen door de marxisten, door de democraten, door de liberalen en door de kerken, van welke laatste wij slechts de wereldlijke macht zullen losmaken van het terrein, dat het hare is, het godsdienstige terrein. Van 1931 af werden wij bespot: Wij waren belachelijk, men zei, dat de oprichting van de N.S.B. door nog wel een hoofdingenieur van den Provincialen Waterstaat een onbegrijpelijkheid was. Toen wij twee jaren bezig waren en het Nationaal-Socialisme in Duitschland aan de macht kwam, zeiden de democraten hier en in andere landen van Europa: dat zal bij ons niet gebeuren, al moet de mitrailleur er aan te pas komen.
Lang stond Mussert stil bij den groei der Beweging tegen de verdrukking in thans en hij besloot: Ons Nationaal-Socialisme zal gelegen zijn in de solidariteit van de Germaansche volkeren en de realiteit van het nieuwe Europa zal onze waarborg zijn voor het eenig juiste nationalisme, dat een historische noodzaak is. Wanneer deze oorlog zal zijn gewonnen door Duitschland en de verbondenen, zal dit land de leidende macht in Europa vormen.
Maar dan zullen er millioenen zijn in Europa, die zich afvragen: zal Duitschland daarvan misbruik maken? en dan zeggen wij, neen. Want na dezen oorlog zal de leider van het Duitsche volk natuurlijkerwijze de leider van Europa zijn. Eenheid in leiding is er dan en verwezenlijkt

wordt, wat eens Napoleon, toen hij op Sint Helena vertoefde, gezegd heeft: Ik heb geprobeerd Europa tot een eenheid te brengen, het is mij niet gelukt, maar na mij zal er eens een man opstaan, die grooter is dan ik, die dat wel zal kunnen en het zal doen. In dezen tijd beleven wij de vervulling van die uitspraak van Napoleon. Daarbij staat vast, dat de Führer trouw en eerlijk is. Wij hebben daarvan een blijk gekregen toen Mussolini bevrijd werd. Die daad kon alleen de Führer stellen. Wij hebben het geloof in de trouw, de eerlijkheid en de vastheid in beginselen van hem op wiens schouders God den last gelegd heeft van het behoud van Europa. Dat geloof is bij ons en blijft bij ons. Wij zullen vasthouden. Voor dit geloof sta ik met mijn leven borg. Kameraden, deze harde feiten en dit vaste geloof zijn de basis van ons Nationaal-Socialisme. Daarom zijn onze duizenden vrijwilligers uitgetrokken. Zij zijn mede waarborg voor den opbloei van het volksche socialisme. Voor dat handel en nijverheid zijn opgebloeid, de eer van den arbeid een gevestigd begrip zal zijn en een heilzame jeugdopvoeding daar is, voor dat iedere volksgenoot weer een woning heeft, voor dat iedere huisvrouw haar linnenkast gevuld heeft, alle ouden van dagen zijn verzorgd en welvaart in de gezinnen zal heerschen, voor dat de boerenstand is georganiseerd, vele cultureele vraagstukken zijn geregeld, hoeveel strijd moeten wij daarvoor nog leveren! Wij volgen daarbij echter een richtsnoer naar een zeer oude Ned. spreuk: Eendracht maakt macht. Een devies oprechter en volkscher dan „Je maintiendrai". Eendracht in Europa, eendracht onder de Germaansche volkeren en de eendracht in het Ned. volk, dat moet ons volk voor oogen houden. Voor alle Nationaal-Socialisten is hier de N.S.B. voor het Ned. volk, de N.S.D.A.P. voor het Duitsche volk en het V.N.V. voor de Zuidelijke Nederlanden. Geen tweespalt dus tusschen Nationaal-Socialisten, maar hechte samenwerking. Dan pas kan de beweging haar taak vervullen in het nieuwe Europa.

Kameraden! Gij zijt opgeroepen om den verderen uitbouw van de Beweging op u te nemen. Ieder op zijn post, juist nu! Trouw aan de beginselen en trouw aan de beweging, wat men er ook van zeggen mag. Pionieren is altijd heel moeilijk, maar bedenkt, dat niets goeds en grootsch ooit tot stand gekomen is zonder de pioniers, zonder de minderheid, die voorging. Verantwoording voor het welslagen van het grootsche werk, dat wij begonnen zijn, berust bij ons allen. Want wij Nationaal-socialisten „Wij heffen hart en handen voor het heil der Nederlanden".

— Zijlma geïnstalleerd als hoofd der afdeeling Agrarische Zaken —

6 Maart — In het bijzijn van tal van functionarissen van de Beweging en van den Nederlandschen Landstand, heeft Mussert op 3 Maart in het hoofdkwartier het nieuwe hoofd van de afdeeling Agrarische Zaken van de N.S.B., den heer Zijlma geïnstalleerd. De burgemeester van Groningen, de heer Tammens, heeft deze installatiebijeenkomst als gemachtigde van den Leider voor Agrarische Zaken geopend met een uitvoerig overzicht van den huidigen stand van onze voedselpositie. Hierna sprak Mussert, die aan de hand van een schematische voorstelling den aanwezigen een duidelijk beeld gaf van de toekomstige inrichting van den staat, en de belangrijke functie die de boerenbevolking daarin heeft te vervullen.

(V. b. Mussert 5837 A.; Agr. front 4841 G.)

A. NEDERLAND — Bevolking - Oudste inwoonster op 105-jarigen leeftijd overleden —

6 Maart — Op ruim 105-jarigen leeftijd is te Beuningen bij Nijmegen overleden de weduwe Van Bergen-Berendsen, de oudste bewoonster van Nederland.

(V. b. Bevolking 5853 A.; Honderdj. 5799 A.)

De luchtaanval op Nijmegen, Enschede en Arnhem; verklaring van Radio Oranje —

6 Maart — Radio Oranje richtte, aldus deelde het Alg. H'blad mede, op 28 Febr. de volgende woorden tot de nagelaten betrekkingen van de slachtoffers der Anglo-Amerikaansche bomaanvallen op Nijmegen, Enschede, Arnhem en andere plaatsen in ons land:

„Wanneer wij hedenavond terugzien op het Geallieerd offensief van de vorige week, dan gelooven wij, dat dit overzicht door velen onzer luisteraars, vooral in eenige steden in het Oosten van ons land, met zeer gemengde gevoelens wordt aangehoord. Wij hebben echter het vertrouwen, dat zij zullen begrijpen, dat de radio, waarnaar ook de vijand luistert, niet het geschikte middel is, om nader in te gaan op een betreurenswaardige aangelegenheid, die, evenals vorige gevallen, de actieve aandacht van onze regeering heeft."

De redactie van het Alg. H'blad verbindt aan dit bericht het volgende commentaar:

Die laatste woorden van de heeren in Londen doen denken aan den tijd toen alle ellende van de werkloosheid steeds maar weer werd afgedaan met de verzekering: „de aangelegenheid heeft de volle aandacht van de regeering". Als troost voor zevenhonderd dooden, alleen al in Nijmegen, en onnoemlijk veel leed dáár en in andere plaatsen des lands, klinkt een dergelijke frase wel thans héél pijnlijk! En meent men in Londen nu werkelijk, dat ook maar iemand in de geteisterde steden, dit Anglo-Amerikaansche „succes" met gemengde gevoelens zal hebben ondergaan? Verwachten deze „aandachtige regeerders" misschien, dat wij in Nederlandsche overlijdensadvertenties voortaan „met gemengde gevoelens" kennis zullen geven van het verlies onzer dierbaarsten, wanneer dat „niets anders" is dan een „betreurenswaardige aangelegenheid" die immers, de actieve aandacht heeft van de emigranten-regeering?

(V. b. 5859 A.; Em.reg. 5859 A./60 A.)

Distributie - Klantenbinding voor schoenreparaties —

6 Maart — In verband met de vele moeilijkheden, welke zich den laatsten tijd ten aanzien van de reparaties van schoenen voordoen, is met ingang van 1 Maart j.l. in geheel Nederland voor de reparatie van schoeisel een klantenbinding ingevoerd. Met ingang van dien datum mag een schoenhersteller uitsluitend nog reparaties verrichten voor degenen, die bij hem als klant zijn ingeschreven.

(V. b. Distributie 5844 A.)

Justitie - Doodvonnissen wegens sabotage —

6 Maart — Het Polizeistandgericht Den Haag heeft op 28 Februari 1944 de volgende Nederlanders als saboteurs ter dood veroordeeld:

Den bouwkundige Klaas Postma; den ambtenaar Roger Henri Rene Abma; den pianostemmer Andrees van Beek; den jood Leo Fischer; den betonemailleur Albertus Henri Hey; den instrumentmaker Cornelis Hey; den belastingbeambte Leonardus Cornelis Hey; den notarisklerk Johannes Holswilder; den jood Karel Keizer; den timmerman Christiaan Kerkhof; den accountant Hans van Koetsveld; den jood Heinz Loewenstein; den student Jacobus Alexander Martens; den bankwerker Egbertus Maria Meulenkamp; den kantoorbediende Hubert van Oorschot; den reiziger Herman van Roon; den kantoorbediende Thomas Franciscus Hendrikus Spoelstra; den student Pieter Verhage; den huisslachter Jan van der Voort; den kantoorbediende Antonius Josephus Rudolphus Hegge.

Het vonnis werd in de vroege ochtenduren van 29 Febr. voltrokken. Bij Albertus Henri Hey en Jan van der Voort, werd het voltrekken van de doodstraf door den Gerichtsherr uitgesteld om de kwestie van gratieverleening te onderzoeken.

Het Polizeistandgericht moest zich in dit proces bezighouden met een organisatie van verzetpleging en terreur, die zich „Oranje Vrijbuiters" noemde en haar centrales had in Utrecht, Woerden en Epe (Gld.). De leden betitelden zichzelf als terroristen en werkten volgens bolsjewistische methoden. De organisatie was naar militair voorbeeld ingericht en droeg alle kenmerken van een uitgesproken geheime terreur- en veemorganisatie.

Met dit vonnis van het Standgericht wordt een geheele reeks moord- en roofovervallen geboet, waaronder de bijzonder wreede en geniepige overvallen op het echtpaar Boyinga, op de echtelieden Oudstedt, op den boer De Ruiter en op de vrouw De Marsma.

Voorts is hiermee geboet een reeks van roofovervallen op distributiekantoren. Het proces heeft ook aangetoond, dat de daders de geroofde levensmiddelenbonnen in de eerste plaats ten bate van zichzelf besteedden en in den clandestienen handel verkochten. **(V. b. Doodvonnissen 5860 A.)**

Kunst, Kultuur - Radio - 3-jarig bestaan van den Nederlandschen Omroep —

6 Maart — Naar aanleiding van de herdenking der oprichting van den Nederlandschen Omroep, thans drie jaar geleden, heeft de directeur-generaal dr. ing. W. A. Herweyer als toelichting tot het uitgevoerde herdenkingsprogramma in een bijeenkomst van de pers een rede uitgesproken, waarin hij o.m. de moeilijkheden memoreerde, die de Nederlandsche Omroep heeft moeten overwinnen. In het afgeloopen jaar steeg 't aantal aangeslotenen op de radiodistributienetten met ruim honderdduizend stuks, welke stijging nog steeds voortgang heeft. Hierbij komen de nog aanwezige radiotoestellen.

De stroom van brieven is een van de bewijzen van het medeleven van den luisteraar. Voorts bezochten in 1943 niet minder dan 12.000 bezoekers de studio's, terwijl 20.000 personen de studio-concerten bijwoonden. Spr. memoreerde voorts, dat de actie onder de jeugd een diepgaande ge-

dachtenwisseling over het jeugdvraagstuk heeft ontketend. Talrijk zijn de getuigenissen van de groote verbondenheid van den Ned. Omroep met het Nederlandsche cultureele leven en met het algemeene volksleven. Wijzende op de overheidsbemoeiingen op financieel en organisatorisch gebied, stelde spr. vast, dat het verkeerd is te denken, dat de Omroep hierdoor tot een Staatsbedrijf in den ouden trant is geproclameerd, waar een referendaris den dirigeerstok zwaait over een dansorkest van commiezen. De omroep als schepping en instrument van den modernen tijd is geenszins te vereenzelvigen met ambtelijke vormen van vroeger. Het nationaal-socialisme wil de overheid leiding doen geven aan het volksleven, het wil juist stimuleeren zonder verstarring tot doode vormen.
Ten slotte stelde spr. in het licht, dat de versterking van de volksverbondenheid in Nederlandschen nationalen zin en de versterking van de volkerenverbondenheid in Germaanschen en Europeeschen zin nog steeds de kerngedachte van den programma-inhoud zijn. Met trots gewaagde spr. er van, dat de banden, welke in vorige jaren tusschen Omroep en front zijn gelegd, in het afgeloopen jaar nog zijn verstevigd.
Vijf en twintig medewerkers van den Omroep zetten als vrijwilligers hun leven in. Spr. wijdde woorden van nagedachtenis aan den gesneuvelden SS Unterscharführer Johan van Dorp, omroeper van den berichtendienst, welke woorden door de aanwezigen staande werden aangehoord.
(V. b. Ned. Omr. 5811 A.; Herdenk. 2-jarig best. 5447)

A. **NEDERLAND — Landaanwinning - Heemraadschap Wieringermeer als zelfstandig lichaam overgedragen aan den Rijkswaterstaat —**
6 Maart — Op 21 Februari is het besluit van den Secr.-Gen. van het Dept. van Waterstaat d.d. 24 Januari 1944, houdende overdracht in beheer en onderhoud van nagenoeg alle waterbouwkundige werken in den Wieringermeerpolder aan het daartoe opgerichte Heemraadschap de Wieringermeer, in werking getreden. Waar tot 21 Februari die zorg bij de Waterbouwkundige Afdeeling der Wieringermeerdirectie berustte, had het Heemraadschap geen gelegenheid zijn taak aan te vangen alvorens het daarmede werd belast. Hiermede is een nieuwe mijlpaal bereikt in de geschiedenis van dit ons Noordhollandsche Zuiderzeeland. Thans heeft de Wieringermeer zijn zelfstandigheid geheel verkregen door de inschakeling van het laatste der nationale bestuursapparaten, n.l. een gemeentebestuur, domeinbeheer en waterstaatsbestuur. Het nieuwe waterschap omvat, op enkele uitzonderingen na, het geheele gebied van de Wieringermeer met alle wegen, vaarten, tochten, bruggen, sluizen, gemalen enz. In het beheer wordt het bestuur, hetwelk gevormd wordt door een Dijkgraaf en vier Heemraden, bijgestaan door een Technischen Dienst onder leiding van een Waterbouwkundig Ingenieur.
(V. b. N.O. polder 5861 A.; 5129 A.)

Oostkolonisatie - J. Barendregt overleden —
6 Maart — Naar van officieele zijde wordt medegedeeld is bij het jongste bombardement op Berlijn om het leven gekomen de heer Jan Barendregt, verbindingsman tusschen de Ned. Oost-Compagnie, den Ned. Landstand en het Ostministerium van rijksminister Rosenberg aldaar. Met hem vielen ook ir. J. B. Vries, rijkslandbouwconsulent in algemeenen dienst, verbonden aan het departement van Landbouw en Gebietskommissar Lohrmann. De heer Barendregt heeft zich verdienstelijk gemaakt voor de Nederlandsche boeren, die naar het Oosten trokken. Hem is posthuum het Kriegsverdienstkreuz eerste klasse toegekend. Het stoffelijk overschot werd 3 Maart te Berlijn ter aarde besteld. Deze plechtigheid werd bijgewoond door rijksminister Alfred Rosenberg, den heer Rost van Tonningen, president, en den heer Krantz, directeur Ned. Oost-Compagnie. Voorts was een deputatie van den Ned. Landstorm aanwezig.
(V. b. Oostkol. 5835 A.)

Pers - Verschijning van „De Tijd" beperkt tot 2 maal per week —
6 Maart — Directie en hoofdredactie van „De Tijd" maakten bekend, dat, ingevolge een verdere beperking van het toegestane papierverbruik, dit blad voortaan slechts op Maandag en Vrijdag zal verschijnen. Tevens wordt medegedeeld, dat de redactie van dit blad aanzienlijk werd ingekrompen. **(V. b. Pers 5844 A.; „De Tijd" 5723 A.)**

Politie - SS-Obersturmführer W. v. Groningen benoemd tot politie-president van Utrecht —
6 Maart — De Rijkscommissaris heeft den SS-Obersturmführer der Waffen-SS, Willem van Groningen, thans werkzaam bij de Rijkspolitie in Amsterdam, tot politiepresident in Utrecht benoemd.

Sport - IJsfeest van Jeugdstorm en Hitlerjugend —
Onder leiding van Stammführer Hans Hosters, organiseerde de Befehlsstelle Niederlande van de Hitlerjugend op 5 Maart een ijsfeest in de Apollohal te Amsterdam. De Rijkscommissaris, rijksminister dr. Seyss-Inquart, gaf door zijn tegenwoordigheid van zijn belangstelling blijk. Het werd een demonstratie van jeugdige schoonheid en gratievolle figuren. Hierbij waren, zooals was te verwachten, de uitblinkers: de Duitsche kampioene Martha Musilek uit Weenen en haar stadgenoote, de Duitsche jeugdkampioene en zestien-jarige gymnasiaste Eva Pawlik. Een ijshockeywedstrijd tusschen een ploeg van de H. J. en den Jeugdstorm leverde een groote overwinning op van 8—0 voor de H. J.
(V. b. Jeugdstorm 5829 A.; dr. Seyss-Inquart 5845 B.)

Verkeer - Beperking van het automatische interlocale telefoonverkeer —
6 Maart — In de eerste helft van Maart moet geleidelijk het automatisch interlocaal telefoonverkeer tusschen de districten Alkmaar, Haarlem, Arnhem, Nijmegen, Venlo, Maastricht en de telefoondistricten, waarmede deze zijn gekoppeld — en wel in beide richtingen — buiten werking worden gesteld. Uitzondering hierop vormt alleen het automatisch interlocaal telefoonverkeer tusschen de districten Haarlem—Amsterdam en Arnhem—Nijmegen in beide richtingen en 's-Gravenhage—Haarlem, echter alleen van de richting 's-Gravenhage uit. **(V. b. Telefoonverk. 5829 A.)**

B. **ARGENTINIE — Binnenlandsche situatie —**
6 Maart (D.N.B.) — Volgens de uit Buenos Aires binnenkomende berichten van de Spaansche correspondenten heerscht in Argentinië weer volkomen rust. De afgetreden president, generaal Ramirez, bevindt zich in de residentie van Olivos, zoo verneemt Efe uit Buenos Aires. Verscheidene buitenlandsche diplomaten en persvertegenwoordigers hebben hem een bezoek gebracht, doch niets anders vernomen dan dat de generaal als gevolg van den ingespannen arbeid der afgeloopen maanden behoefte heeft aan rust.
Naar de Britsche berichtendienst uit Santiago meldt, heeft het Chileensche ministerie van Buitenlandsche Zaken verklaard dat de regeering van Farrell in Argentinië een voortzetting vormt van die van Ramirez en dat derhalve de nieuwe regeering niet behoeft te worden erkend.

Ver. Staten verbreken diplomatieke betrekkingen —
6 Maart (D.N.B.) — Naar de Britsche berichtendienst 4 Maart uit Washington meldt, hebben de Vereenigde Staten de betrekkingen met Argentinië verbroken. De plaatsvervangende minister van Buitenlandsche Zaken, Stettinius, heeft volgens dit bericht op de persconferentie verklaard, dat de Amerikaansche ambassadeur te Buenos Aires opdracht heeft gekregen, de officicele diplomatieke betrekkingen met het regime-Farrell niet voort te zetten. **(V. b. 5854 B.)**

C. **DUITSCHLAND — N.S.D.A.P. - Oprichtingsherdenking —**
6 Maart — Ter gelegenheid van de herdenking van den oprichtingsdag der partij op 24 Febr. is te Berlijn een vergadering van de Reichsleiter, Gauleiter en Verbändeführer der N.S.D.A.P. gehouden. Daarbij heeft Reichsleiter, Rijksminister dr. Göbbels, een algemeen overzicht gegeven van het politieke en militaire gebeuren. Gauleiter Grohe gaf een overzicht van den arbeid der partij in den luchtoorlog en Oberbefehlshaber Backe van de taak van het Rijksbureau voor het landvolk als het politieke leidingsorgaan der partij voor de Duitsche boerenbevolking. Verder werden referaten gehouden over de prestaties van het Duitsche Arbeidsfront in den oorlog en over de militaire positie.
(V. b. N.S.D.A.P. 5642 A.; Herd. 22-jarig best. 5013 A.)

Koopvaardijkapitein geridderd —
6 Maart — De Führer heeft den 55-jarigen gezagvoerder der koopvaardij Paul Hellmann, kapitein van den blokkadebreker motorschip Osorno het ridderkruis van het ijzeren kruis verleend. Daarmede werd in dezen oorlog voor het eerst een gezagvoerder der koopvaardij met deze hooge militaire onderscheiding van dapperheid gedecoreerd. Hellmann heeft de Osorno tweemaal met belangrijke lading voor de oorlogvoering, ondanks talrijke bedreigingen van den vijand, van Japan naar Duitschland overgebracht en daarmede een oorlogsbijdrage van de hoogste beteekenis geleverd.
(V. b. Blokkadebreker 4583 C.)

D. **DUITSCHLAND — Modelbedrijven onderscheiden - Rede dr. Ley —**
6 Maart — De Reichsarbeitskammer heeft in een groote wapenfabriek een bijeenkomst gehouden, waaraan duizenden mannelijke en vrouwelijke arbeiders deelnamen. In het middelpunt van de plechtigheid stond de onderscheiding als

„Kriegsmusterbetrieb" van 134 bedrijfsgemeenschappen uit het geheele rijk, die de beste prestaties hebben geleverd. Reichsorganisationsleiter dr. Ley en Hauptdienstleiter dr. Hupfauer hielden toespraken die culmineerden in het vertrouwen van alle werkenden in den Führer, het volk en de eindoverwinning en het parool naar voren brachten: „Door rationeele werkwijze de hoogste arbeidsprestatie".
De kern van dr. Ley's rede vormde de waardeering voor de voorbeeldige, dappere houding van alle bedrijfsgemeenschappen. De Duitsche mensch, zoo verklaarde dr. Ley, zal nooit capituleeren. Volk en leiding van het huidige Duitschland zijn dapper, taai en verbeten fanatici van het handelen. De Brit meent Duitschland nog eens als in 1918 uit een hinderlaag en door leugen en terreur te kunnen overwinnen. Duitschland is echter door de terreur harder geworden. De strijd om het eigen leven heeft in het Duitsche volk buitengewone energieën gewekt. Dr. Ley schilderde verder aan de hand van voorbeelden het buitengewoon toenemen van de Duitsche wapenproductie. Daaruit bleek, dat het potentieel sedert 1937 verveelvoudigd is. Hij wees tevens op de verklaring van den Führer dat na den oorlog voor den werkenden Duitschen mensch al datgene verwezenlijkt zal worden, waarnaar hij verlangd en dat hij gehoopt heeft. Werkloos zal in Duitschland nooit iemand meer worden, zoo verklaarde hij. Het recht op arbeid zal na den oorlog hecht verankerd worden. Daar zal nog het recht op een rustigen ouden dag komen. Geen Duitscher moet op den ouden dag zorgen hebben, doch het volk zal dan teruggeven, wat hij gedurende zijn werkend leven aan prestaties heeft gegeven. Ook zal in Duitschland de reeds vèr-gaande zekerheid in geval van ziekte, invaliditeit en moederschap nog worden uitgebreid. Woningbouw zal op groote schaal geschieden, de zorg voor de gezondheid zal krachtiger dan ooit worden en het aandeel van alle Duitsche werkenden aan de cultuur groot zijn. Vrije tijd en vacantie zullen het beeld afronden. De nieuwe maatschappelijke orde zal niet afhangen van bezit, stand, afkomst, adel en examen, doch alleen van prestaties. Thans echter staat voor alles werken en strijden voor de overwinning op den voorgrond. De overwinning van de Duitsche wapens zal de voorwaarde zijn voor alle sociale opbouwwerkzaamheden. Om deze te bevechten plaatst het Duitsche volk tegenover de terreur en de aanvallen van den vijand zijn vlijt, dapperheid, taaiheid en geneigdheid tot het brengen van offers, want het is er meer dan ooit van overtuigd, dat deze houding van het volk naar de overwinning zal leiden.

(V. b. dr. Ley 5851 A.; Nat.-Soc. Modelbedr. 5103 C.)

A. FINLAND — Oudpresident Svinhufvud overleden

6 Maart — Naar officieel wordt meegedeeld, is op 29 Februari om 20 uur de voormalige president van de Finsche republiek Pehr Evind Svinhufvud op zijn landgoed in Luumäki in den ouderdom van 83 jaar overleden. Svinhufvud werd 15 December 1861 in Sääksmäki in Midden-Finland geboren als zoon van een zeekapitein. Hij studeerde in de rechten en werd advocaat en notaris. Van 1907 tot 1912 was hij president van den Finschen Landdag, in 1918 werd hij benoemd tot rijksregent. Van 1930 tot 1931 was hij staatspresident, van 1931 tot 1937 president der republiek.

(V. b. Svinhufvud 2590 B.; photo 2604a)

Geheime Rijksdagzitting —

6 Maart — De Finsche Rijksdag is op 29 Februari in geheime zitting bijeen geweest. Na afloop is een officieel communiqué verschenen, dat door de Finsche pers in den volgenden tekst wordt afgedrukt:

„In een gesloten zitting van den Rijksdag heeft ministerpresident Linkomies Dinsdagochtend (29 Februari) een bekendmaking van de regeering over den politieken toestand voorgelezen. Nadat de aangelegenheid overeenkomstig de agenda was voorgelegd, heeft de Rijksdag in een des avonds gehouden bijeenkomst, na een debat van een uur, het voorstel goedgekeurd om zonder meer tot de orde van den dag over te gaan."

Onderhandelingen met de Sovjet-Unie - Wapenstilstandsvoorwaarden —

6 Maart — Radio Moskou heeft volgens een Interinf-bericht van 2 Maart een verklaring verspreid van het Sovjetcommissariaat voor Buitenlandsche Zaken, waarin o.a. wordt medegedeeld, dat te Stockholm officieuze besprekingen zijn gevoerd tusschen den Finschen vertegenwoordiger Paasikivi en den vrouwelijken ambassadeur der Sovjet-Unie, mevrouw Kollontay, over de mogelijke voorwaarden der Sovjet-regeering voor het staken der vijandelijkheden door Finland. In een dezer bijeenkomsten heeft mevrouw Kollontay aan Paasikivi de volgende wapenstilstandsvoorwaarden van de Sovjetregeering overhandigd:

1. Verbreking der betrekkingen met Duitschland en interneering der Duitsche troepen en oorlogsschepen in Finland met de bepaling, dat in geval Finland van meening is, dat laatstgenoemde taak boven zijn macht gaat, de Sovjet-Unie bereid is, Finland door troepen en luchtstrijdkrachten den noodigen bijstand te verleenen.

2. Herstel van het Sovjet-Russisch—Finsche verdrag van 1940 en terugtrekking der Finsche troepen tot de grens van 1940.

3. De Sovjet-Russische en geallieerde krijgsgevangenen, alsmede de geïnterneerde Sovjet-Russische en geallieerde burgers moeten onverwijld naar huis worden teruggestuurd.

4. De kwestie eener gedeeltelijke of volledige demobilisatie van het Finsche leger moet aan onderhandelingen te Moskou voorbehouden blijven.
De kwesties van het herstel der schade, die de Sovjet-Unie door militaire handelingen en door de bezetting van Sovjet-Russisch gebied heeft geleden, moeten eveneens aan onderhandelingen te Moskou voorbehouden blijven.

5. Ook de kwestie van het gebied van Petsamo moet onderwerp van besprekingen worden te Moskou.
Tevens werd aan Paasikivi medegedeeld, dat in geval de Finsche regeering bereid zou zijn deze voorwaarden terstond aan te nemen, de Sovjet-regeering bereid is in Moskou Finsche afgevaardigden te ontvangen ter opstelling van een definitieve overeenkomst.

Duitsch commentaar; verklaring van dr. Schmidt —

6 Maart (A.N.P.) — Op de persconferentie voor de buitenlandsche correspondenten, die 4 Maart is gehouden onder voorzitterschap van gezant dr. Schmidt, is door een correspondent de vraag gesteld of van Duitsche zijde ten aanzien van de kwestie der ontwikkeling van de Finsch—Sovjet-Russische besprekingen een verklaring kon worden afgelegd. In zijn antwoord gaf gezant dr. Schmidt van de aangelegenheid het volgende beeld: Volgens officieele berichten uit Moskou, die in Helsinki en Stockholm bevestigd worden, heeft de Sovjet-Russische regeering Finschen bemiddelaars verzocht de Finsche regeering in kennis te stellen van de Sovjet-Russische voorwaarden voor een uittreding van Finland uit den oorlog. Deze voorwaarden, welker aanvaarding de Sovjet-regeering van Finland verwacht voordat onderhandelingen opgevat worden, zijn:

1) Verbreking van de betrekkingen met Duitschland, interneering van de in Finland aanwezige Duitsche troepen met hulp van het roode leger, dat de Finnen tot dit doel in het land moeten binnenlaten;

2) Terugtrekking van de Finsche troepen tot de grens, die de Sovjet-Unie Finland in 1940 heeft opgedrongen;

3) Onmiddellijke vrijlating van alle in Finsche handen zijnde Sovjet-Russische krijgsgevangenen en civiele geïnterneerden zonder aanspraak op vrijlating van de in Sovjet-Rusland gevangen gehouden Finsche soldaten en burgers;

4) Toestemming van de Finsche regeering in onderhandelingen met de Sovjet-Unie:

a. over een demobilisatie van het Finsche leger;

b. over herstelbetalingen aan de Sovjet-Unie;

c. over de teruggave van het district van Petsamo.

De plaats van de onderhandelingen zou Moskou zijn.
De Finsche regeering heeft den Finschen Rijksdag in kennis gesteld van de voorstellen van de Sovjet-regeering.
De Sovjet-Russische voorwaarden doen zien, aldus verklaarde gezant dr. Schmidt, dat Moskou Finland in een val zou willen lokken om het te vernietigen en om langs politieken weg het doel te bereiken, dat den militairen inspanningen van het roode leger gedurende den geheelen oorlog ontzegd is gebleven. Een Reuter-lezing van de Sovjet-Russische voorwaarden maakt dit nog duidelijker. Deze vermeldt n.l. aanvullend nog de bezetting van alle groote Finsche steden door Sovjettroepen en de verwijdering van alle anti-bolsjewistische elementen uit het Finsche kabinet. In dit verband wees gezant dr. Schmidt op het afwijzende standpunt van de Finsche pers. Dit standpunt van de Finsche bladen, aldus gezant dr. Schmidt, is volgens Duitsche opvatting volstrekt juist. Men moet duidelijk inzien, dat het bij deze voorwaarden niets anders dan een plompe manoeuvre betreft om met behulp van den zenuwenoorlog en een grootsch opgezet politiek bedrog te bereiken wat ontzegd gebleven is aan de militaire inspanningen van de Sovjet-Unie. Gezant dr. Schmidt verklaarde, dat het niet zijn taak is, vooruit te loopen op het standpunt dat de Finsche regeering zou bepalen. In zekeren zin gaf hij hier als woordvoerder van het Rijksministerie van Buitenlandsche Zaken de opvatting van de Wilhelmstrasse ten aanzien van het geheele complex weer. Het doel der bolsjewieken zoo besloot spreker, is nog steeds hetzelfde. Evenals in den

winteroorlog tegen Finland is het ook in dezen oorlog weer de bedoeling van de Sovjet-Unie om Finland in te lijven en in het Finsche gebied de positie te bezetten, die leiden kan tot beheersching van Scandinavië. Het feit, dat Engeland en Amerika trachten de aangelegenheid smakelijk te maken voor de Finnen kan de oogen niet doen sluiten voor dezen feitelijken toestand. **(V. b. 5862 A.)**

A. **ZWEDEN — Protestnota inzake het werpen van bommen op Zweedsch gebied door de Sovjet-Unie afgewezen —**

6 Maart — Het Zweedsche persbureau meldde 1 Maart, dat de Sovjet-regeering het protest der Zweedsche regeering inzake het neerwerpen van bommen op Stockholm van de hand heeft gewezen. In de Russische nota wordt gezegd, dat op het genoemde tijdstip geen Sovjet-Russisch vliegtuig boven Zweden heeft gevlogen. Derhalve is het Zweedsche protest ongegrond. **(V. b. 5855 G.)**

B. **ITALIE (KONINKR.) — Weermacht - Uitlevering der oorlogsvloot aan de Sovjet-Unie —**

6 Maart (D.N.B.) — Naar een bericht d.d. 4 Maart van Reuter uit Washington heeft Roosevelt 3 Maart medegedeeld, dat Italiaansche oorlogsschepen naar de vloot der Sovjet-Unie gezonden zouden worden. Naar de Britsche berichtendienst uit Washington meldt, heeft Roosevelt ten aanzien van het afstaan van Italiaansche oorlogsschepen aan de Sovjet-Unie verklaard, dat de besprekingen omtrent de overdracht van omstreeks een derde van de zich aan geallieerde zijde bevindende Italiaansche vloot aan de Sovjet-Unie bijna afgeloopen zijn. Roosevelt zeide verder, dat de Vereenigde Staten en Groot-Brittannië reeds van een deel der Italiaansche tonnage gebruik maken en dat men op het oogenblik bezig is uit te maken hoeveel van deze tonnage aan de marine der Sovjet-Unie kan worden overgelaten. De kwestie is, naar het bericht verder zegt, namens Stalin ter sprake gebracht door den Sovjet-Russischen ambassadeur te Washington. Naar Roosevelt nog mededeelde, zullen eenige van deze schepen Italiaansche, andere geallieerde bemanningen krijgen. Volgens een bericht van Svenska Dagbladet uit New York is men in de Ver. Staten na de verklaring van president Roosevelt algemeen van meening, dat de Sovjet-Unie twee moderne Italiaansche slagschepen, drie of vier kruisers, 2 tot 12 torpedojagers en 6 of 8 duikbooten zal krijgen.
(V. b. Ital. vloot 5661 A.)

C. **JAPAN — Thee- en Geishahuizen gesloten —**

6 Maart — De uitvoering van de dringende oorlogsmaatregelen, waartoe door het kabinet op 25 Februari is besloten, brengt ook met zich mee, dat de thee- en geishahuizen voorloopig voor een jaar worden opgeheven. Alleen in Tokio worden door dezen maatregel 2100 „machiais" (theehuizen) en 4300 geisha-huizen getroffen. De geisha's, die eeuwenlang op het cultureele en politieke leven van Japan invloed hebben geoefend. zullen haar werkkring van dansen en zich met de gasten onderhouden, moeten opgeven en te werk worden gesteld in bedrijven die voor de Japansche weermacht werken.

Inkrimping van het aantal banken —

6 Maart — Krachtens een verordening zullen voor het einde van April 434 banken en filialen van banken in Japan worden gesloten.

D. **JOEGOSLAVIE (VOORM.) — Randolph Churchill verbindingsman bij Tito —**

6 Maart — Reuter meldt, dat Randolph Churchill, de zoon van den Britschen premier, sedert eenigen tijd als verbindingsman met Tito in het voormalige Zuid-Slavië fungeert. Hij zou daar in gezelschap van een Engelsch overste met een valscherm zijn gedaald. **(V. b. 5791 C.)**

E. **TURKIJE — Geallieerde wapenleveranties gestaakt; olie-embargo —**

6 Maart (D.N.B.) — Reuter ontleende 3 Maart aan Turksche verklaringen, dat de geallieerden de leverantie van oorlogsmateriaal aan Turkije zouden hebben gestaakt. Het Engelsche persbureau voegt hieraan toe, dat officieele Britsche instanties hierover nog geen standpunt hebben ingenomen, doch dat het staken dezer leveranties aan Turkije geen verrassing wekt, en vervolgt dan woordelijk: „Het spreekt vanzelf, dat de geallieerden hun oorlogsmateriaal alleen kunnen missen mits dit wordt gebruikt voor het optreden tegen den vijand. Wanneer Turkije niet het voornemen heeft de door de geallieerden geleverde wapens te gebruiken voor het doel, waartoe zij bestemd zijn, dan kunnen de geallieerden dit materiaal elders wel beter gebruiken." Na het afbreken van de Engelsch-Turksche militaire onderhandelingen te Ankara houdt, naar de „Daily Telegraph" schrijft, de leverantie van geallieerd oorlogsmaterieel terstond op, met inbegrip van de olieleveranties. Twee of drie met oorlogsmaterieel beladen Turksche schepen, die na het besluit tot stopzetting der leveranties naar Turkije onderweg waren, zijn door de Britsche autoriteiten naar de haven van Gibraltar overgebracht, waar zij zouden worden vastgehouden tot instructies waren ontvangen. Het is waarschijnlijk, dat zij hun reis mogen voortzetten, maar Groot-Brittannië en de Vereenigde Staten zullen verdere leveranties weigeren.

Handelsverdrag met Duitschland hernieuwd —

6 Maart — Op grond van een nieuw Duitsch-Turksch handelsverdrag zal Duitschland acht locomotieven en honderddertig wagons aan Turkije leveren. In het voorjaar zullen tevens nieuwe Duitsche verkeersvliegtuigen naar Turkije geëxporteerd worden. Turkije zal Duitschland belangrijke contingenten van zijn tabaks- en vruchtenoogst afstaan. Ook zal Duitschland in Turkije veel geconserveerde en bevroren visch koopen. **(V. b. Buitenl. pol. 5773 E.; Handelsverdr. m. Engel. 5040 D.; Handelsverdr. m. D'land 5504 K.; Leen- en pachtw. 5045 H.)**

F. **KROATIE — Manditsj en Peritsj door den Führer ontvangen —**

6 Maart — De Führer heeft op 1 Maart den ministerpresident van Kroatië, Manditsj, en den Kroatischen minister van Buitenlandsche Zaken, Peritsj, ontvangen. Aan deze ontvangst werd deelgenomen door den Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, en den chef van het opperbevel der weermacht, generaal-veldmaarschalk Keitel. **(V. b. Hitler 5849 A.; Peritsj 5735 I.; Manditsj 5707 A.)**

G. **PORTUGAL — Stopzetting der geallieerde graanleveranties; broodrantsoeneering —**

6 Maart (D.N.B.) — In Portugal zal thans ook de rantsoeneering van brood worden ingevoerd. Bovendien wordt in een decreet van het departement van Economische Zaken een verhooging van de broodprijzen aangekondigd. In de desbetreffende motiveering wordt gezegd, dat Portugals voorziening met broodgraan buitengewoon moeilijk is geworden, daar de verwachte graanleveranties van overzee zijn uitgebleven. Dit uitblijven, zoo wordt met nadruk verklaard, is te wijten aan het staken van de Amerikaansche en Canadeesche leveranties, daar de Geallieerden de toegezegde hoeveelheden niet afleveren.

H. **SPANJE — Regeering - Besluiten ministerraad —**

6 Maart (D.N.B.) — Nadat de Spaansche ministerraad verscheidene dagen vergaderd heeft, is een communiqué gepubliceerd, waarin o.m. wordt gezegd dat aan de Cortes een wetsontwerp over de vervaardiging van brandstof en oliën uit Spaansche producten en een bouwproject, dat het stadsbeeld van Madrid aanzienlijk zal veranderen, zullen worden voorgelegd. Voorts worden 5000 gevangenen uit den burgeroorlog voorwaardelijk vrijgelaten. De aluminiumproductie wordt verklaard tot industrie van nationaal belang. Buitenlanders, die aan den vrijheidsoorlog als actieve frontstrijders hebben deelgenomen, verwerven de Spaansche nationaliteit. **(V. b. 5790 C.)**

I. **VATICAAN — Pauselijk protest tegen het bombardement van Monte Cassino —**

6 Maart — De pauselijke staatssecretaris kardinaal Maglione heeft 2 Maart, naar radio Rome meldt, den bij den H. Stoel geaccrediteerden diplomatieken vertegenwoordigers een afschrift overhandigd van het protest, dat de paus heeft ingediend tegen de verwoesting van de abdij van Monte Cassino door de Engelschen en Amerikanen. Op last van den kardinaal-staatssecretaris is het pauselijke protest ook voor radio Vaticana in de verschillende talen voorgelezen. **(V. b. Bomb. Monte Cassino 5854 H.)**

K. **VER. STATEN — Ondernemingswinsten door belastingen geabsorbeerd —**

6 Maart — De gezamenlijke netto-winsten van alle maatschappijen in 1943 behaald, worden geraamd op $ 8.55 milliard tegen 4.04 milliard dollar in 1939. In de New Yorksche financieele pers wordt er op gewezen, dat de verhouding tusschen netto-winst en bruto-winst in de periode 1939-1943 is gestegen van 3.08 tot 3.4%. In 1917 bedroeg deze verhouding 8.7%, in laatstgenoemd jaar werd slechts 22.6% van de bruto winst door belastingen opgeëischt tegen niet minder dan 61.1% in 1943.

DE WERELDOORLOG

A. **DUITSCHLAND — Krijgsverrichtingen - Toenemende hevigheid der gevechten aan het Oostelijk front; Sovjet-troepen dringen de Duitsche linies ten Z.W. van Kriwoi Rog binnen en overschrijden den spoorweg Tarnopol-Odessa; Oeman door Duitsche troepen ontruimd - Luchtaanvallen op Berlijn; zeer zware luchtslag boven het IJsselmeer - 71.000 br.t. en 16 torpedojagers door duikbooten tot zinken gebracht —**

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 6 Maart — In den Zuidelijken sector zette de vijand zijn vruchtelooze aanvallen ten Zuiden van Kriwoi Rog voort. Het zwaartepunt van de bolsjewistische doorbraak-aanvallen ligt thans in den sector van Swenigorodka.

Aan den autoweg Smolensk-Orsja mislukten aanvallen met groote verliezen voor den vijand. Ten Noorden van Pskof en bij Narwa werden vijandelijke aanvallen afgeslagen.

7 Maart — Aan weerskanten van Kriwoi Rog sloegen onze troepen aanvallen der bolsjewisten in zware gevechten af. In het gebied van Swenigorodka en Sjepetowka duren de zware gevechten onverminderd voort. Aan den autoweg Smolensk—Orsja zetten de bolsjewisten hun doorbraakpogingen voort. Deze pogingen faalden. Ook ten Noorden van Pskof en bij Narwa strandden Sovjetaanvallen.

8 Maart — Ten Zuidwesten van Kriwoi Rog duren de verbitterde gevechten met de in onze linies binnengedrongen vijandelijke strijdkrachten voort. Tusschen de Berezina en den Dnjepr mislukten aanvallen der Sovjets. Aan den autoweg Smolensk—Orsja werden doorbraakpogingen tot mislukking gebracht. In het gebied van Swenigorodka en Sjepetofka-Jampol blijven onze troepen in zware afwisselende gevechten gewikkeld. Bij Narwa maakten onze tegenaanvallen verdere vorderingen.

9 Maart — Terwijl bij Kertsj verscheiden aanvallen der Sovjets mislukten, drong de vijand in het penetratiegebied ten Zuidwesten van Kriwoi Rog verder door. In het gebied van Swenigorodka, ten Zuiden van Sjepetofka, alsmede ten Zuidwesten van Jampol boden onze troepen den bolsjewisten hardnekkigen tegenstand. Ten Westen van Kritsjef gingen de Sovjets tot den aanval over. Zij werden afgeslagen. Aan den autoweg Smolensk—Orsja zette de vijand zijn doorbraakpogingen voort, die opnieuw ineenstortten. Ten Zuidoosten van Witebsk leidde een eigen aanval tot opheffing van een penetratie uit de gevechten van de voorgaande dagen. Tusschen Newel en het meer van Pskof mislukten plaatselijke aanvallen van den vijand. Zuidwestelijk van Narwa wonnen onze tegenaanvallen opnieuw terrein. Een landingspoging der bolsjewisten op het Visschersschiereiland werd verijdeld.

10 Maart — In het gebied ten Zuidwesten van Kriwoi Rog duurde de krachtige vijandelijke druk voort. In de sectoren ten Westen van Kirowograd, ten Zuidwesten van Swenigorodka, ten Zuiden van Sjepetofka, alsmede ten Zuidwesten van Jampol nam de afweerslag in hevigheid toe. In het verloop van zware gevechten werd de stad Oeman opgegeven. Aan het front van Nowo Sokolniki en het meer van Pskof mislukten vijandelijke aanvallen.

11 Maart — Van den Beneden-Dnjepr tot in het gebied van Tarnopol woedt de afweerslag op de huidige brandpunten. Ten Zuidwesten van Kriwoi Rog, in het gevechtsgebied van Kirowograd en ten Zuidwesten van Swenigorodka konden de bolsjewisten in weerwil van den hardnekkigen tegenstand terrein winnen. In het gebied tusschen Pogrebisjtsje en Tarnopol kwam het tot zware afwisselende gevechten. Vijandelijke troepen, die tijdelijk in Tarnopol waren binnengedrongen, werden in een tegenaanval weer uit de stad geworpen.

Overzicht — Het A.N.P. meldde 10 Maart o.m. uit Berlijn: Het offensief van het roode leger is op het oogenblik vrijwel uitsluitend gericht tegen het Zuidelijke deel van het front. De Duitsche strijdkrachten, wier stellingen in het Zuiden een vèr naar het Oosten uitspringenden boog vormen, staan thans bloot aan hevige concentrische aanvallen, die met een groote massa menschen en materiaal worden ondernomen en hun hoogtepunt nog steeds niet bereikt schijnen te hebben. Op den Westelijken vleugel van het front in de Oekraïne hebben de Duitsche troepen voor de Sovjet-Russische overmacht eenig terrein moeten prijsgeven. De bolsjewisten, die in de richting van Tarnopol en Proskurof zijn opgerukt en daarbij reeds eerstgenoemde stad waren binnengedrongen, zijn door de Duitschers weder hieruit verdreven. Ook een stuk van den spoorweg Lemberg-Odessa, dat in Sovjet-Russische handen was, kon hierbij worden heroverd. Hetzelfde geldt ook voor den Oostelijken vleugel, waar 't zwaartepunt van den strijd ten Zuidwesten van Kriwoi Rog ligt. Onder den druk der aanvallen hebben de Duitschers de stad Oeman opgegeven (10 Maart) om aldus strijdkrachten vrij te kunnen maken voor de tegenmaatregelen in den ongetwijfeld van meer belang zijnden sector van Kriwoi Rog, waar de Sovjet-Russische legerleiding een sterke troepenmacht heeft geconcentreerd, die dank zij haar overmacht de Duitsche verdediging terug heeft kunnen dringen.

LUCHTOORLOG —

5 Maart — Op 4 Maart hebben Amerikaansche bommenwerpers terreuraanvallen ondernomen op Bonn en Keulen. Er werd schade aangericht in woonwijken en ontstonden verliezen onder de bevolking. Een betrekkelijk zwakke formatie drong tot Berlijn door, doch werd belemmerd geconcentreerde aanvallen te ondernemen. 41 vijandelijke vliegtuigen, waaronder 21 viermotorige bommenwerpers, werden vernietigd.

7 Maart — Een aanval van Amerikaansche bommenwerpers op Berlijn in de middaguren van 6 Maart leidde tot een buitengewoon groot succes onzer luchtverdedigingsstrijdkrachten. Honderdveertig vijandelijke vliegtuigen, waaronder 118 viermotorige bommenwerpers, werden vernield. De luchtslag woedde, naar het S.P.T. uit Berlijn meldt, tusschen de Zuiderzee en het Havelmeer. Hij wordt een der grootste luchtslagen van dezen oorlog genoemd. De Amerikanen verloren hierdoor belangrijk meer dan duizend man aan vliegend personeel. Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen doelen in Zuid-Engeland aan.

8 Maart — Engelsch-Amerikaansche vliegtuigen hebben 7 Maart een terreuraanval ondernomen op Rome. Talrijke woonhuizen werden getroffen. Er zijn talrijke slachtoffers.

9 Maart — Bij een nieuwen aanval van Amerikaansche bommenwerpers op Berlijn leed de vijand wederom zware verliezen. Er werden 112 vijandelijke vliegtuigen, waaronder 66 viermotorige bommenwerpers, neergeschoten. Duitsche vliegtuigen hebben in den afgeloopen nacht doelen in Zuid-Engeland aangevallen.

10 Maart — Berlijn was 9 Maart weer het doel van een terreuraanval van het Amerikaansche luchtwapen. Ten gevolge van de bijzonder ongunstige weersomstandigheden werden slechts door het luchtdoelgeschut negen vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.

11 Maart — Amerikaansche bommenwerpers ondernamen op 10 Maart opnieuw een terreuraanval op Rome.

ZEEOORLOG —

7 Maart — Bewakingsstrijdkrachten der marine brachten in het zeegebied voor IJmuiden twee Britsche motortorpedobooten tot zinken. Duikbooten hebben op den Atlantischen en den Indischen Oceaan 12 schepen met een gezamenlijken inhoud van 71.000 ton tot zinken gebracht.

9 Maart — Duitsche torpedovliegtuigen hebben in de avonduren van 8 Maart voor de Algerijnsche kust een vijandelijk konvooi aangevallen. Vijf schepen met een inhoud van 52.000 ton werden zwaar beschadigd.

11 Maart — Duitsche duikbooten hebben in de Noordelijke IJszee, op den Atlantischen Oceaan en in de Middellandsche Zee 16 konvooi-torpedojagers tot zinken gebracht en bovendien 3 bommenwerpers neergeschoten.

ZUIDELIJK FRONT —

11 Maart — Van de Italiaansche fronten wordt in de afgeloopen week slechts melding gemaakt van wederzijdsche activiteit van artillerie en stoottroepen.

Volgens een rapport van een in den Westelijken Balkan staand Duitsch leger zijn gedurende Februari 1944 in den strijd tegen de communistische benden 4193 partisanen gesneuveld, 1016 gevangen gemaakt en liepen 436 partijgangers over. **(V. b. Krijgsverrichtingen 5864 A.)**

B. **JAPAN — Krijgsverrichtingen - Amerikaansche landing op de Admiraliteitseilanden —**

4 Maart — Domei meldt, dat het Japansche garnizoen op het eiland Los Negros den vijand, die op 29 Februari op het eiland geland was, zware verliezen toebracht. Onmiddellijk na de landing deden de Japanners hevige aanvallen, doch zij moesten hun stellingen tijdelijk ontruimen. Nadat zij versterkingen van het eiland Manus hadden gekregen, gingen de Japanners in den nacht van 2 op 3 Maart tot tegenaanvallen over.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5864 B.)

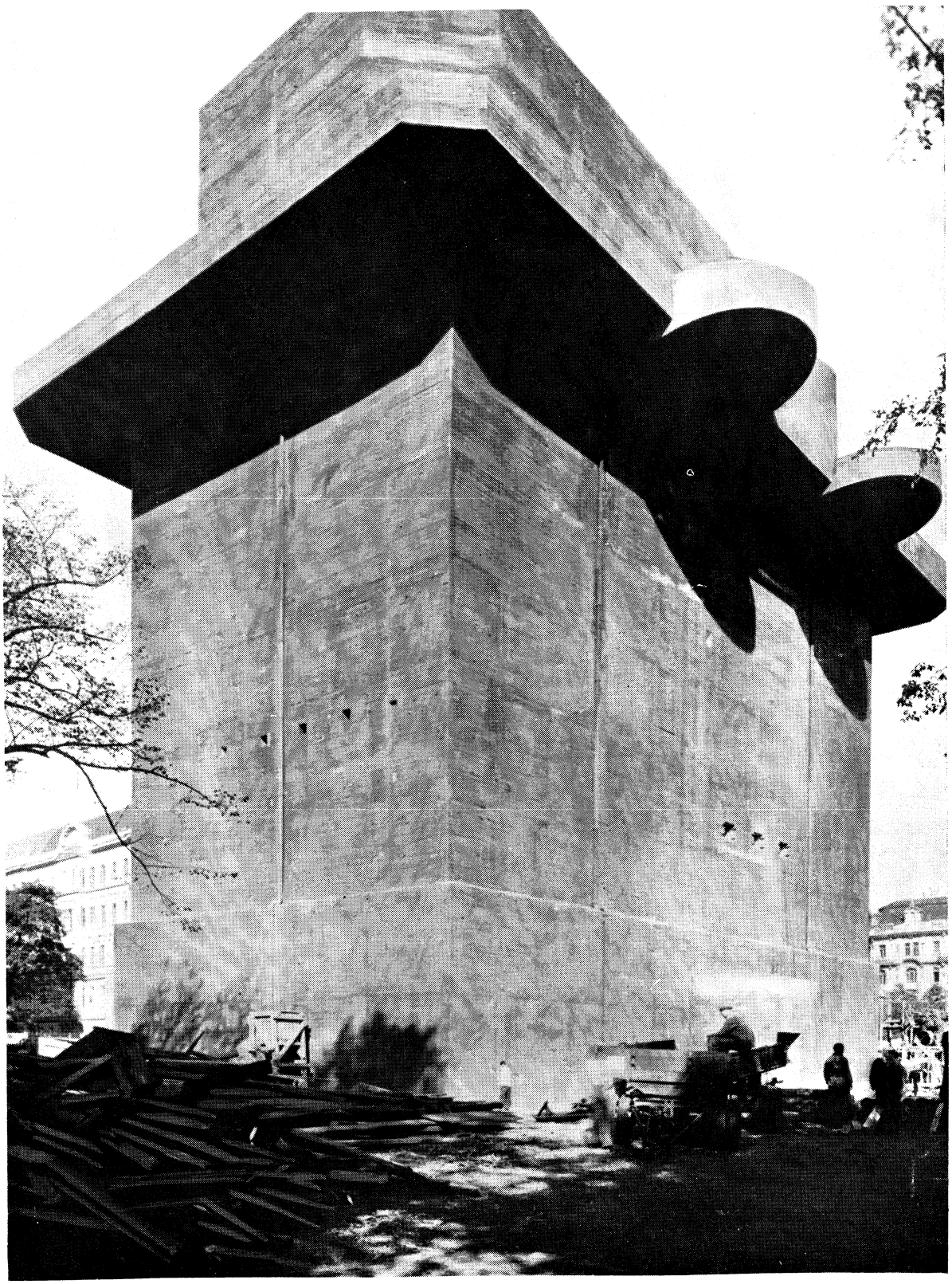

(foto „Holland") VOOR LUCHTAFWEER EN LUCHTBESCHERMING

In eenige door luchtaanvallen bedreigde groote Duitsche steden worden enorme bouwwerken uit beton en staal opgericht, die onder de bevolking reeds den naam van „Flak"-torens gekregen hebben. Met het optrekken van deze bouwwerken, die voor den luchtafweer en tevens tot schuilplaats voor de bevolking dienen, heeft het door Rijksminister Speer geleide Duitsche bouwbedrijf één zijner belangrijkste prestaties gedurende dezen oorlog geleverd.

(foto Weltbild/C.N.F.)

Wilhelm Furtwängler gaf dezer dagen in den Berlijnschen Dom zijn zevende concert met het Berlijnsch Philharmonisch Orkest voor slachtoffers van de bomaanvallen.

A. NEDERLAND — Bevolking - Het Nationale Plan

13 Maart — Voor het nationale plan in Nederland wordt de aard van het onderzoek in hoofdzaak bepaald door het belangrijke kernprobleem „hoe de spanning tusschen het kleine land en zijn groote bevolking opgeheven kan worden", aldus ir. P. Bakker Schut en dr. ir. F. Bakker Schut in hun in Noorduyns Wetenschappelijke Reeks verschenen „Planologie van uitbreidingsplan over Streekplan naar Nationaal Plan". Als onderdeelen van het plan, aldus de sociale redacteur van het Alg. Handelsblad die aan het werkje eenige mede door ons opgenomen conclusies en commentaren verbond, denken de schrijvers zich het wonen, handel en nijverheid, landbouw, recreatie, verkeer en diversen. In ieder dier plannen is weer een aantal plannen opgenomen. In het algemeen gaat het hier om normenplannen, die als richtsnoer dienen bij de uitvoering van wegenplannen, ruilverkaveling streekplannen, vestiging van industrie-terreinen enz.

De zaak waar het om gaat is ernstig genoeg. Iedere acht jaren verdwijnt er in Nederland een oppervlak aan cultuurgrond — even groot als de Wieringermeerpolder — voor een groot deel daar, waar de waarde van den grond, ook voor de voeding der dichtbevolkte steden, het grootst is, terwijl de toeneming van het inwonertal blijkt uit het onderstaande staatje.

Jaar	Aantal inw.	Bevolkingsdichtheid p. K.M².
1850	3 millioen	94
1911	6 id.	182
1942	9 id.	271*
verwacht in 1970	11¼ id.	320

Daarbij komt, dat de agrarische bevolkingsdichtheid, 72 per km²., hier meer dan driemaal zoo groot is als in Frankrijk en Engeland.

Land	Bevolkingsdichtheid p. K.M².	Agrar. bevolk.-dichth. p. K.M².
België	265	76
Nederland	244*	72
Duitschland	135	64
Frankrijk	76	22
Gr. Britt. en Ierl.	196	20
Ver. Staten	16	18

Bovendien is de groeikracht van onze bevolking grooter dan die van de overige cultuurlanden van Europa.

Land	Jaar	Geboortec. p. 1000	Netto Reproductievoet
Nederland	1901—1905	31.5	1.55
Id.	1926—1930	23.2	1.29
Id.	1940	20.8	1.18
Duitschland	1939	20.4	0.98
Engeland	1939	15.5	0.78
België	1939	15.4	0.86
Zweden	1939	15.3	0.76
Zwitserland	1939	15.2	0.79
Frankrijk	1939	14.9	0.87
Ver. Staten	1936	16.6	0.95
Portugal	1939	26.5	1.33
Italië	1939	23.4	1.13
Bulgarije	1939	21.4	1.19

Met Nederlands overbevolking is het nog erger dan uit de boven genoemde cijfers blijkt. In 1940 was reeds 44% van de bevolking des lands geconcentreerd in beide Hollanden. Had Nederland een bevolkingsdichtheid van 271, voor N.-Holland was die 576 en voor Z.-Holland 743. In 1940 woonde meer dan de helft van de bevolking in steden met meer dan 20.000 inwoners, voor N.- en Z.-Holland was dat onderscheidenlijk 75% en 69%. Aanknoopend bij een opmerking, dat de welvaart in ons land grooter was dan in eenige ons omringende landen, zij vastgesteld, dat dit vooral voor beide Hollanden gold, die dit peil bereikten door het voordeel van aardrijkskundige ligging, die vooral tot uiting kwam door het verkeer met ons omringende landen, maar ook ten koste van andere deelen van Nederland, die zich, vooral in den landbouw maar ook elders, moesten laten welgevallen, dat hun arbeid veel lager wordt gewaardeerd dan in de groote steden.

Van 1899 tot 1930, toen de laatste beroepstelling is gehouden, is het aantal beroepspersonen in den landbouw slechts met 5%, in handel en verkeer met 29%, in de nijverheid met 46% toegenomen.

Bedrijfsklassen	Aant. personen in beroep werkzaam 1899 (1000)	%	1930 (1000)	%	Verm. in % v. h. aantal in 1899	Verm. p. bedr.kl. in % der tot. vermeerd.
Nijverheid .	651	33.8	1.236	38.8	90.-	46.4
Landbouw .	570	29.6	639	20.1	12.1	5.4
Visscherij en jacht . .	22	1.2	16	0.5	— 28.1	— 0.5
Handel en verkeer .	322	16.8	695	21.8	115.8	29.6
Overige . .	358	18.6	599	18.8	67.4	19.1
Totaal . .	1.923	100.-	3.185	100.-	65.6	100.-

Volgens de schrijvers kan in het jaar 2000 (rekening houdende met landaanwinning en verbetering op groote schaal) niet meer dan een zesde deel der bevolking een plaats in den landbouw vinden. De overigen zouden moeten worden geborgen in nijverheid en handel en verkeer. Van 1925 tot 1935 nam in de nijverheid de productiviteit van den arbeid met gemiddeld 3% per jaar toe. Dat brengt een betrekkelijke vermindering van de behoefte aan arbeidskracht mee. Aan na-oorlogs-optimisme behoeven wij ons niet schuldig te maken. De Nederlandsche nijverheid zal zich tot het uiterste moeten inspannen, wil zij het levenspeil van den arbeider in de nijverheid handhaven.

In het hoofdstuk dat handelt over het gemeentelijk uitbreidingsplan merken de schrijvers terecht op dat aan het forceeren van den bouw van torenhuizen snobisme niet vreemd is. Als uitzondering willen zij flats in torenhuizen toestaan voor kleine gezinnen van goed gesitueerden. In kleine steden moet het eengezinshuis, desnoods met boven- en benedenhuis, het eenige woningtype blijven. Met betrekking tot het buitenwonen van den stedeling verdient de mededeeling de aandacht dat in 1930 bij de Philipsfabrieken gemiddeld een bedrag van ƒ 4.60 per arbeider of ruim een zesde van het weekloon, verloren ging aan kosten, direct of indirect een gevolg van heen en weer reizen. In dit verband maakt het verschil of het arbeiders geldt, die buiten woonden, den band met de streek aanhouden, dan wel stedelingen, die zich buiten vestigen.

Ook bij de nijverheid is wat spreiding wel gewenscht, zoodat men niet te groote complexen bij elkaar krijgt. In ons land met zijn goede waterwegen is buiten nog menige geschikte plek te vinden. In het boek wordt opgemerkt, dat slechts 9% van alle industrieën diep vaarwater noodig heeft en dat spoorwegaansluiting in vele gevallen niet noodig is. Daaruit volgt o.i. de wenschelijkheid om de industrieele uitbreiding meer binnenwaarts te zoeken waar veel goedkooper kan worden gebouwd, waar de grond goedkooper en de werkkrachten vaak geschikter zijn. De autobus maakt het mogelijk ook daar waar weinig werkkrachten zijn nijverheid te vestigen, omdat men, ook daar waar geen spoorwegverbindingen zijn, naar believen arbeiders kan aanvoeren. **(V. b. Nat. Plan 5170 C.; Bevolking 5868 A.; Bev. en ind. cap. 5818 B.; Graf. geb. cijfers 5583 A.)**

Arbeidsinzet - Verlof voor Nederlandsche arbeiders in Duitschland uitgesteld tot 15 Mei a.s. —

13 Maart — Bij het Nederlandsch Arbeidsfront is bericht ontvangen van het intrekken der verloven voor de Nederlandsche arbeiders in het buitenland. Deze maatregel is op 6 Maart j.l. ingegaan en zal tot 15 Mei van kracht blijven. Hij hangt, naar Het Volk meedeelt, samen met het uitvallen van alle transporttreinen tot dien datum. Slechts in gevallen van zeer ernstige ziekte of overlijden van ouders, vrouw of kinderen wordt een uitzondering op deze bepaling gemaakt. **(V. b. Arbeidsinzet 5852)**

Distributie - Rantsoenwijzigingen —

13 Maart — Officieel werd medegedeeld, dat men in den vervolge op den bon voor beschuit geen brood of gebak meer zal kunnen koopen. Voorts zal voortaan, door de industrie slechts shagtabak van één soort en één kwaliteit worden afgeleverd, zoodat in de winkels binnenkort slechts één soort shagtabak te koop zal zijn. Tenslotte maakte de directeur van het Rijkskolenbureau bekend, dat met ingang van de eerste met ropneming na 29 Februari 1944 de rantsoenen van hotels, café's, restaurants, winkels en warenhuizen teruggebracht zullen worden van 65 op 50 procent. **(V. b. Distributie 5868 A.)**

* Het verschil is een gevolg van het feit, dat de samenstellers van het werkje gebruik maakten van verschillende bronnen; de cijfers van het eerste staatje gelden voor 1942, die van het tweede staatje voor ± 1930.

A. **NEDERLAND — Financiën - Personeele belasting bij evacuatie —**

13 Maart — De Nederl. Staatscourant van 6 Maart bevat een besluit van den secr.-generaal betreffende de Personeele Belasting van perceelen, die in verband met de evacuatie van overheidswege in gebruik zijn gegeven. Deze perceelen worden in dit opzicht geacht te zijn afgestaan ingevolge een overeenkomst van huur en verhuur. Als huurprijs wordt aangemerkt de vergoeding, welke voor het gebruik wordt geheven en die geacht wordt onder normale omstandigheden te zijn bedongen. De perceelen worden, indien zij met de daarin aanwezige meubelen ten gebruike zijn gegeven, geacht zonder meubelen te zijn afgestaan. Het besluit heeft terugwerkende kracht tot 1 Januari 1943.
(V. b. Belastingen 5810 A.; Pers. bel. 5122 F.)

Handel, Nijverheid - Regeling voor veilingen —

13 Maart — In de Staatscourant van 2 Maart j.l. is opgenomen een besluit van de secretarissen-generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Financiën, betreffende het uitoefenen van het bedrijf van tusschenpersoon in onroerende goederen en van dat van veilinghouder, alsmede betreffende het houden van veilingen.
Ten aanzien van tusschenpersonen in onroerende goederen beteekent dit besluit een uitbreiding van het besluit voor de vestiging als makelaar (Staatscourant van 3 September 1942), dat nu voor deze categorie van makelaars buiten werking is gesteld.
Thans is voor alle tusschenpersonen in onroerende goederen, met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1943, de uitoefening van het bedrijf zonder vergunning verboden. Een uitzondering is gemaakt voor hen, die bij de inwerkingtreding van het besluit, het bedrijf uitoefenen en hiermee reeds vóór 1 Januari 1943 waren aangevangen.
Voorts wordt in het besluit het houden van veilingen van roerende goederen met uitzondering van machines, producten van land-, tuin- en boschbouw, veeteelt, pluimveeteelt en visscherij en van zaken, genoemd in de artikelen 566 en 567 van het Burgerlijk Wetboek (schepen, ponten e.d.) verboden. Veilingen kunnen voortaan slechts, na verkregen vergunning van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart gehouden worden door hen, die het houden van veilingen als hun bedrijf uitoefenen.

Justitie - Prof. mr. B. M. Taverne overleden —

13 Maart — Te Nijmegen is op 9 Maart op 69-jarigen leeftijd overleden, prof. mr. B. M. Taverne, vice-president van den Hoogen Raad, welke functie hij sedert 3 Januari 1939 bekleedde. In 1917 werd hij professor in het strafrecht aan de universiteit van Amsterdam. In 1921 werd prof. Taverne raadsheer in den Hoogen Raad en lid van het centraal college voor de reclasseering, in 1919 plaatsvervangend voorzitter van den Raad voor de Scheepvaart.

Kunst, Kultuur - Musea - Bezoek 1943 —

13 Maart — Het Nederlandsch Openluchtmuseum trekt van de Rijksmusea en -monumenten, die te bezichtigen zijn, verreweg de grootste belangstelling. Over 1943 bedroeg het aantal bezoekers ruim 150.000 of veel meer dan die van Haagsche Gevangenpoort en Rijksmuseum te Amsterdam samen, die op de tweede en derde plaats komen met ruim en bijna 70.000. Op grooten afstand volgt dan eerst het Volkenkundig Museum te Leiden met ruim 26.000 belangstellenden. Vergelijkt men de resultaten van het geheele jaar 1943 met die van het laatste kwartaal, dan blijkt de groote invloed der seizoenen. In October, November en December bezette het Rijksmuseum de eerste plaats met bijna 13.000 gasten, gevolgd door de Gevangenpoort met ruim 9000 en het Volkenkundig Museum met 4500, terwijl het Openlucht museum eerst daarna aan de beurt komt met de helft van dit aantal. **(V. b. Musea 5791 B.)**

Landaanwinning - N.O. Polder - Grondbewerking —

13 Maart — Aan het jongste verslag over de werkzaamheden in de Noordoostelijke polderwerken ontleenen wij:
Aan de onkruidbestrijding kon door gebrek aan arbeiders en trekkers betrekkelijk weinig worden gedaan, hoewel de vegetatie bijzonder welig tierde. Zij is dit jaar (1943) voor den landbouw lastig gebleken, in het bijzonder de zeebies, dat rotting in de graanschoven veroorzaakte. Hinderlijk is de vegetatie vaak voor het uitzetten der greppels en slooten. Door gebrek aan personeel en mede door tewerkstelling van een groot aantal arbeiders in den oogst, vorderde in het tweede halfjaar 1943 de begreppelde oppervlakte niet geheel naar wensch. In totaal zijn thans (einde December 1943) 12.695 H.A. ontwaterd, waarvan slechts 3000 H.A. in het laatste halfjaar werden begreppeld. Het slootgraven is zeer bevorderd door het gebruik van draglines; dit werk is het greppelgraven vóór met een lengte van 891 K.M. De voorloopige op proefvelden opgedane ervaring is, dat de zeer fijnzandige, niet scheurende laag (de z.g.n. slooflaag) die vrijwel overal op een diepte van 30 à 50 c.M. onder het maaiveld voorkomt, weinig doorlatend is, zoodat men het grootste deel van den polder een nauwen greppelafstand zal moeten geven. Door de bedekking met het zoete IJsselmeerwater hadden de bovengronden een groot deel van hun zout verloren; dieper in den grond had het bodemwater echter nog het zoutgehalte van het vroegere Zuiderzeewater. Door de kwelbeweging, waaraan alle poldergronden in meerdere of mindere mate onderhevig zijn, heeft dit zoute water van den ondergrond de neiging op te stijgen en zoo de bovenlagen weer te verzouten. Op ontwaterde terreinen wordt deze verzouting in den regel gemakkelijk te niet gedaan door de uitloogende werking van het regenwater, dat door den grond naar greppels en drains wordt afgevoerd. Maar op onontwaterd terrein blijft dit zout in den bodem en hoopt zich steeds meer op. Door dit proces zijn de onontwaterde N.O. poldergronden sinds het droogvallen steeds zouter geworden. (Telegraaf)
(V. b. N. O. polder 5861 A.)

Onderwijs - Toelatingsleeftijd voor de lagere school gewijzigd —

13 Maart — Tot dusver was bepaald, dat kinderen tot scholen, welke haar lessen in de eerste helft van het kalenderjaar aanvangen, konden worden toegelaten, wanneer zij vóór 1 April den leeftijd van zes jaar hadden bereikt. Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming is thans bepaald, dat voor deze scholen de leeftijd van zes jaar bereikt moet zijn vóór 1 Mei van het jaar waarin de toelating geschiedt. **(V. b. L. O. 5749 A.; Leerpl.w. 5230 A.)**

— Eischen toelatingsexamen Middelb. Onderwijs —

13 Maart — De secretaris-generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming heeft aan de besturen der bijzondere scholen voor voorbereidend hooger en(of) middelbaar onderwijs het volgende medegedeeld:
„De thans heerschende toestanden bemoeilijken het onderwijs o.a. aan de lagere scholen in hooge mate. Ook het „huiswerk" moet vaak onder zeer ongunstige omstandigheden worden verricht. De billijkheid vordert ongetwijfeld, dat daarmede zooveel mogelijk rekening wordt gehouden. Dit kan ook geschieden bij het afnemen van de toelatingsexamens voor scholen van voorbereidend hooger en middelbaar onderwijs. Ik verzoek u te bevorderen, dat aan de onder uw bestuur staande school (scholen) in dien geest wordt gehandeld." **(V. b. Exameneischen 5763 A.)**

Volk en Bodem - Bescherming van wilde orchideeën

13 Maart — De in ons land zoo zeldzame inheemsche orchidee, welke vrijwel alleen in Limburg in het wild groeit, wordt door overmatig wegplukken met uitroeiïng bedreigd. Er worden nu stappen gedaan om te komen tot een verordening, die het plukken van deze en eenige andere met uitroeiïng bedreigde bloemen zal verbieden en strafbaar stellen.

Weermacht - Inspectiereis van gen.-veldmaarschalk Von Rundstedt —

13 Maart — De „Pariser Zeitung" deelt mede, dat gen.-veldmaarschalk von Rundstedt, opperbevelhebber van de troepen in het Westen, van 7 tot 10 Maart de troepen heeft geïnspecteerd langs den Westwall. Hij heeft met de meeste aandacht de verdedigingsmogelijkheden bestudeerd, die ten doel hebben elken vijand, die het zou wagen naar het hart van Europa op te rukken. de nederlaag te bezorgen. Hij bezocht de pantserdivisie SS-Adolf Hitler in aanwezigheid van generaal Sepp Dietrich, Obergruppenführer van de SS. Grootscheepsche manoeuvres, geleid door generaal Witt, hebben hem in staat gesteld zich rekenschap te geven van den strijdgeest, die deze troepen bezielt.

Tijdens zijn inspectiereis heeft gen.-veldmaarschalk von Rundstedt besprekingen gevoerd met de bevelhebbers van de weermacht in Nederland en met generaal von Falkenhausen, militair bevelhebber in België en Noord-Frankrijk. Gen.-veldmaarschalk von Rundstedt verklaarde in een korte toespraak tot een pantserdivisie: „Gij zult onmiddellijk elken vijand, die zou landen, terug in zee werpen. Uw ondervinding en uw strijdgeest bewijzen mij, dat gij dit doen zult." Aan het „Alg. H'blad" ontleenen wij desbetreffend nog, dat een tweede sterke verdedigingsstelling werd aangelegd, terwijl rond iedere belangrijke stad nog verdedigingsgordels werden gebouwd. Bijzondere aandacht werd daarbij besteed aan de verdediging van Rotterdam. **(V. b. Invasie 5865 B.; Inspect. verd.w. 5799 A.; v. Rundstedt 5600 B.)**

A. **NEDERLAND — Sport - Ir. A. Paulen voorzitter der Ned. Athl. Unie —**

13 Maart — Op de 12 Maart gehouden jaarvergadering van de Ned. Athletiek Unie werd de heer ir. A. Paulen bij enkele candidaatstelling gekozen tot voorzitter.
Het ledental nam sterk toe. Van 13.000 steeg het aantal tot 16.355 leden. Het bestuur heeft voor 1944 groote plannen: 1e. de centrale training over geheel Nederland; 2e. uitbreiding van jeugdathletiek-wedstrijden; 3e. propaganda onder de jeugd; 4e. examens ter verkrijging van een diploma als jeugd-athletiekleider(ster); 5e. jury-cursussen; 6e. aanschaffing instructieve films; 7e bevordering van de dames-athletiek.

B. **ARGENTINIE — Ongewijzigde buitenlandsche politiek —**

13 Maart — De Argentijnsche minister van Buitenlandsche Zaken, Mason, heeft 6 Maart, na ontvangst van de nota van den onder-minister van Buitenlandsche Zaken der Vereenigde Staten, Stettinius, verklaard, zoo meldt „Informaciones" uit Buenos Aires, dat het standpunt van Stettinius Argentijnsche regeeringskringen zeer sterk heeft verrast, daar Argentinië kort geleden nog eens uitdrukkelijk heeft verzekerd, dat het de vriendschappelijke betrekkingen met de Vereenigde Staten wenscht te versterken. Argentinië zal het verbreken van de diplomatieke betrekkingen met de Spilmogendheden handhaven, evenals de politiek van solidariteit met de overige Amerikaansche landen. Om deze reden zal Argentinië ook alle voor de veiligheid van het continent noodzakelijke maatregelen treffen.

President Ramirez opgevolgd door Farrel —

13 Maart (D.N.B.) — De president van Argentinië, generaal Pedro Ramirez, die reeds op Donderdag 24 Februari zijn functie had overgedragen aan den vice-president van het land, generaal Edelmiro Farrel (volgens eigen verklaring daartoe genoodzaakt door het onmiddellijk moeten nemen van rust) is thans officieel afgetreden. Farrel heeft thans het presidentschap van Argentinië op zich genomen, zooals in een officieel communiqué 10 Maart te Buenos Aires bekendgemaakt is. **(V. b. 5869 B.)**

C. **BELGIE — Aanslagen en terrorisme —**

13 Maart — Aan een artikel „Heldengedenkdag in Vlaanderen", dat in „De Waag" werd gepubliceerd en waarin o.m. het sneuvelen wordt herdacht van Raimond Tollenaere, die als vrijwilliger naar het Oostfront ging, ontleenen wij een uiteenzetting, welke betrekking heeft op het in Vlaanderen bestaande bendewezen:
De tijd van den ridderlijken eerbied voor elkanders opvattingen is ook in Vlaanderen voorbij. Terreur wordt uitgeoefend tegen personen die men soms enkel maar verdenkt; kostbaar goed aan levensmiddelen, bestemd voor de gemeenschap, wordt door brand of met andere middelen vernietigd, in de hoop dat daardoor de chaos zal ontstaan, waarin troebele elementen des te beter kunnen ageeren. Het bendewezen ontwikkelt zich met den dag. Gewone misdadigers maken van dezen tijd van politieke troebelen gebruik om onder het vaandel van z.g. vaderlandsliefde, de wegen van het Vlaamsche en Waalsche platteland onveilig te maken, schrik en moord te zaaien op vreedzame hoeven, roof en sluipmoord te plegen in donkere stadsstraten en gewapende overvallen te organiseeren op banken, kantoren, treinen, enz. Het is onmogelijk den omvang te schatten die deze terreur-beweging, al of niet met politieke doeleinden, de laatste jaren heeft genomen. Wel heeft de leider van het V.N.V. dezer dagen medegedeeld, dat in de jaren 1941, 1942 en 1943 in totaal 149 aanslagen werden gedaan op woningen van leden en van V.N.V.-tehuizen; in den loop dezer jaren werden 44 leden gewond, waardoor ze tijdelijk onbekwaam waren tot werken; vijf zijn blijvend onbekwaam en 52 leden werden vermoord, terwijl aanslagen mislukten op 17 leden. Dus, in twee jaren — 1941 komt slechts in aanmerking voor één geval — werden 118 aanslagen gepleegd op leden van het V.N.V., ongeacht de aanslagen op leden van de SS en van de Duitsch-Vlaamsche Arbeidsgemeenschap (De vlag). Hieruit blijkt hoe breed de politieke terreur om zich heen grijpt. Uit de gevoerde processen is gebleken, dat zij geronseld worden door aanvoerders waarvan ze enkel een deknaam kennen — gewoonlijk een voornaam — dat ze handelen in opdracht van een z.g. superieur, die op zijn beurt weer aan een superieur verantwoording schuldig is. Wordt een aanvoerder gesnapt, dan pleegt hij gewoonlijk zelfmoord, zoo hij de gelegenheid heeft, of zwijgt.
Er zijn twee formaties: het Onafhankelijkheidsfront en de Witte Brigade. Wat onder onafhankelijkheidsfront wordt verstaan is tevens zeer merkwaardig. Communisten en niet-communisten worden er in opgenomen. De eersten verstaan onder „onafhankelijkheid" de bevrijding uit het kapitalisme door Sovjet-Rusland; voor de niet-communisten is onafhankelijkheid de bevrijding van België van de Duitsche bezetting, alzoo de status quo ante. De Witte Brigade is een soortgelijke organisatie, minder opvallend communistisch, met z.g. Belgisch-vaderlandsche bedoelingen, maar waarin toch ook communisten cellen vormen. De „soldaten" van Witte Brigade en Front worden gerecruteerd uit de laagste kringen der samenleving, personen die niets te verliezen hebben en ook vroeger vaak van avontuur en misdaad leefden. Zij ontvangen „soldij", een loon van 1000 tot 1500 frank per maand, dubbel levensmiddelenrantsoen (de bonnen worden bij overvallen op raadhuizen en elders gestolen!) voor hen en hun familie. Stijgen zij in rang, dan wordt de soldij verhoogd. Zij ontvangen wapens en moeten van hoogerhand ontvangen opdrachten klakkeloos uitvoeren, zonder morren, zonder terug te treden. Wie een opdracht niet uitvoert, loopt gevaar zelf neergeschoten te worden; onvoorwaardelijk gedood wordt hij, die over de organisatie of over opdrachten met derden of met buitenstaanders spreekt. Dr. Elias aarzelt dan ook niet te verklaren, ten overstaan van al diegenen, die deze bloedige verantwoordelijkheid van zich zouden willen afwentelen, dat de politieke kringen waaruit deze moordenaars zijn voortgekomen, zedelijk mede verantwoordelijk zijn voor de moorden die werden bedreven, omdat vast staat, dat in vele opzichten deze kringen ook stoffelijk mede verantwoordelijk zijn door de hulp die zij hebben verleend. Voorbeelden; ten eerste: het hoog kerkelijk gezag in dit land veroordeelt enkel het terrorisme omwille van de gevolgen, alsof de daad op zich zelf niet te veroordeelen zou zijn! Ten tweede: in een oproep van de secretarissen-generaal (in meerderheid zijn het nog functionarissen van het vooroorlogsche Belgische regiem) wordt alleen het banditisme aangeklaagd dat niet in verband kan worden gebracht met eenige vaderlandsliefde! Het banditisme van communisten en Witte Brigade gaat dus voor deze Staatsleiders vrij uit! Is het dan nog te verwonderen dat de Belgische Justitie al het mogelijke doet om de daders van aanslagen niet te ontdekken, wanneer de slachtoffers behooren tot de richting der nieuwe orde? Heeft een onderzoeksrechter te Luik niet onlangs van een met veel moeite gesnapte bende van ongeveer zestig terroristen, er meer dan vijftig na verhoor, in voorloopige vrijheid laten stellen, wat m.a.w. zeggen wil, dat ze onderduiken en hun werk voortzetten?
(V. b. Aansl. 5861 D.; V.N.V. 5707 F.)

D. **EIRE — De Valera wijst voorstel der Ver. Staten tot verbreking der diplomatieke betrekkingen van de hand —**

13 Maart — Naar thans bekend wordt heeft de Amerikaansche gezant te Dublin op 21 Februari een nota aan den Ierschen minister-president, de Valera, overhandigd, waarin gezegd werd, dat de neutraliteit van Eire ten gunste van de Spil-mogendheden en ten nadeele van de „Vereenigde naties" werkte. De Amerikaansche regeering drukte in deze nota de hoop uit, dat de Iersche regeering maatregelen zou nemen tot verwijdering van de Duitsche en Japansche vertegenwoordigers in Ierland en dat dit den vorm van het verbreken van alle diplomatieke betrekkingen tusschen Ierland en deze landen zou aannemen. In de Iersche antwoordnota wordt verklaard, dat het voldoen aan den eisch der Vereenigde Staten „de eerste stap in de richting van den oorlog" zou zijn. De Iersche regeering kan aan de Amerikaansche voorstellen niet voldoen zonder haar democratische missie totaal te verraden. Verder zegt de nota, dat de Iersche neutraliteit den eenigen wil van volk en parlement belichaamt. Zij is de logische consequentie van de Iersche geschiedenis en van de opgelegde verdeeling van het nationale grondgebied. De Iersche regeering moet onder alle omstandigheden de neutraliteit van den Ierschen staat en de democratische levenswijze van het Iersche volk beschermen. Haar houding zal ook verder niet bepaald worden door vrees voor welke maatregelen dan ook, die tegen haar genomen zouden kunnen worden.

Engeland zet reisverkeer op Eire stop —

Het Engelsche ministerie van Binnenlandsche Zaken heeft, blijkens een bericht van het D.N.B., 12 Maart bekendgemaakt, dat — met bepaalde uitzonderingen— alle reizigersverkeer tusschen Groot-Brittannië en Noord-Ierland en Eire „om militaire redenen" opgeheven is moeten worden. Volgens dit besluit zullen van 13 Maart af tot nader order geen vergunningen of visa voor het reizigersverkeer tusschen de beide eilanden worden verstrekt, behalve voor zakenreizen, of voor werkzaamheden van dringend nationaal belang, of voor de meest dringende familie-aangelegenheden. Den Ierschen arbeiders in Engeland zal geen verlof worden gegeven voor den terugkeer naar Eire.
(V. b. Iersche neutr. 4770 D.)

A. **FRANKRIJK — Emigrantenregeering - Pucheu ter dood veroordeeld —**

13 Maart — Naar de Britsche berichtendienst meldt, is Pucheu, vroeger minister van Binnenlandsche Zaken te Vichy, door de speciale dissidente rechtbank te Algiers ter dood veroordeeld.

(V. b. Em.reg. 5846 A.; Pucheu 5812 H. en 5643 F.)

B. **COLUMBIA — Regeering afgetreden —**

13 Maart — De regeering van Columbia is, naar de Britsche berichtendienst 9 Maart meldde, afgetreden. Volgens een bericht uit Bogota heeft de president van de republiek Columbia, dr. Alfonso Lopez, officieel bekend gemaakt, dat hij van de verdere uitoefening van het presidentschap afziet.

(V. b. Columbia 4990 D.)

C. **CUBA — Regeering - Wijzigingen in het kabinet**

13 Maart (D.N.B.) — De Cubaansche premier, Ramon Fidyn, en acht ministers zijn afgetreden, aangezien de wet den fungeerenden ministers verbiedt deel te nemen aan de in Juni te houden presidents- en parlementsverkiezingen. De premier is na zijn aftreden candidaat gesteld voor de functie van vice-president, terwijl de overige acht afgetreden ministers candidaat zijn voor de kamer van afgevaardigden en den senaat. Alleen de ministers van Defensie, Justitie, Financiën en Verkeer zullen waarschijnlijk op hun post blijven. President Batista heeft een nieuwen minister van Binnenlandsche Zaken en een van Buitenlandsche Zaken benoemd.

(V. b. Kabinet 5153 F.)

D. **ENGELAND — Mijnwerkersstaking —**

13 Maart — Naar de Britsche berichtendienst 9 Maart meldde, heeft een staking in de kolenmijnen van Wales groote afmetingen aangenomen. In 165 mijnen ligt het werk stil en 85.000 tot 90.000 van de 100.000 arbeiders zijn in staking. De „Daily Mail" bericht, dat op de werven te Belfast gestaakt wordt door 3000 arbeiders. De „Times" meldt, dat meer dan de helft van de havenarbeiders te Glasgow het werk heeft neergelegd. Naar „Exchange Telegraph" uit Londen meldt, wordt het verlies aan steenkool als gevolg van de groote staking der mijnwerkers in Wales door den leider van de mijnwerkers geraamd op 500.000 ton per week.

(V. b. Stakingen 5773 A.)

Weermacht - Mutaties leiding —

13 Maart — Het Britsche ministerie van Oorlog heeft medegedeeld, dat luitenant-generaal Swayne benoemd is tot chef van den staf in Indië. Voorts is luitenant-generaal Morris benoemd tot opperbevelhebber van het commando-Noord en vice-luitenant-generaal Eastwood tot gouverneur van Gibraltar. Vice-luchtmaarschalk John Henry Dalbiac is benoemd tot plaatsvervangend bevelhebber der geallieerde luchtstrijdkrachten in de Middellandsche Zee.

(V. b. Mutaties 5854 D.)

E. **DUITSCHLAND — Heldengedenkdag - Herdenkingsrede van groot-admiraal Dönitz —**

13 Maart — De Heldengedenkdag van het vijfde oorlogsjaar beheerschte 12 Maart de pers. Alle bladen wezen er op, dat de offers van den oorlog groot geworden zijn, doch dat met die offers steeds meer het inzicht gegroeid is, welke ernstige groote zaken in deze beslissende slagen op het spel staan. De opperbevelhebber der Duitsche marine, groot-admiraal Dönitz heeft ter gelegenheid van den Heldengedenkdag een krans van den Führer bij het eeregedenkteeken in de Rijkshoofdstad neergelegd, Vertegenwoordigers van de Weermacht, van de Rijksregeering, van de Rijksleiding der N.S.D.A.P. en van de weermachtsonderdeelen woonden de plechtigheid bij.

Groot-admiraal Dönitz, de opperbevelhebber van de Duitsche marine, heeft in een plechtige herdenking van de groot-Duitsche radio het woord gevoerd. Hij zeide o.m.: Het Duitsche volk zal dezen strijd doorstaan, dank zij de hardheid en de vastberadenheid van het Duitsche vaderland. In de eenheid tusschen leiding, strijdend front en vaderland ligt de geweldige kracht van het Duitsche volk. In deze eenheid is Duitschland onoverwinnelijk. Door deze onwrikbare houding, welke offers en beproevingen deze oorlog ook van het Duitsche volk nog mag eischen, zal Duitschland een Duitschen vrede veroveren, den vrede van een fier, door den nood aaneengesmeed volk met een nieuwe groote toekomst, in een ware nationale en socialistische gemeenschap.

(V. b. Heldengedenkdag '43 5461 A.; Dönitz 5795 A.)

Pers - Dr. Kastenholz overleden —

13 Maart — Op 10 Maart is te Amsterdam in den leeftijd van 49 jaar overleden dr. J. Kastenholz, sedert 1941 hoofdredacteur van het economische weekblad Europa-Kabel. De thans overledene schreef wekelijks in genoemd blad een gezaghebbend economisch hoofdartikel. Voorheen hoofdredacteur van het economische gedeelte van het „Berliner Tageblatt", bekleedde hij na de opheffing van dit blad deze functie bij de „Berliner Börsenzeitung". Hij gold als een der meest vooraanstaande Duitsche economen.

F. **INSULINDE — Borneo, Celebes en Sumatra - Economische ontwikkeling —**

13 Maart — De Japansche pers heeft zich in de laatste weken uitvoerig beziggehouden met de ontwikkeling in Nederlandsch-Borneo. Daaruit blijkt, dat de Japanners van plan zijn om West-Borneo samen te voegen met het voormalige Britsch-Noord-Borneo, evenals Serawak, Broenei en het eiland Laboean, dat onder het bewind van het Japansche leger ressorteert. De belangrijkste producten van Zuid-Borneo zijn bodemschatten, aldus vervolgt de Japansche pers, die den opbouw van een eigen mijnindustrie ter verwerking van ijzer- en mangaanerts mogelijk maken. In de tweede plaats komt de exploitatie van de reusachtige oerwouden. Op grond van de plaatselijke aanwezigheid van grondstoffen kon een aantal kleinere industrieën opgericht worden, waaronder zeepziederijen die cocosolie en cocosbast verwerken. De zout-exploitatie is belangrijk toegenomen.

De Japanners zijn voorts van plan Borneo autark te maken ten opzichte van de voedselvoorziening. De Japansche autoriteiten hebben met dit doel voor oogen een vijfjarenplan opgesteld. Hoofdzakelijk wil men rijst en maïs gaan verbouwen. Voor het overige zijn de Japanners van plan veel werk te gaan maken van de zeevisscherij, die met behulp van Japansche methoden krachtig ontwikkeld zou worden. De inboorlingen worden thans op speciaal daartoe opgerichte visscherijscholen opgeleid. Groote Japansche concerns beoefenen thans op uitgebreide schaal de vischvangst in de wateren van Borneo. Er worden ijsfabrieken en koelhuizen opgericht, die een volledige exploitatie van het rijke vischwater waarborgen.

Celebes — Op Celebes heeft de mijnbouwproductie een record-niveau bereikt, dat reeds een veelvoud bedraagt van vóór den oorlog. Ten einde te voorzien in het tekort aan fabrikaten, werd een groot aantal fabrieken opgericht. De economische activiteit heeft ook geleid tot een aanzienlijke uitbreiding van het verkeer. De rijstcultuur kon sinds de invoering van Japansche aanplantmethoden goede resultaten bereiken. Ter uitbreiding van den veestapel werd een speciaal plan opgesteld.

Sumatra — Ook op Sumatra werd, wat de levensmiddelenproductie en den scheepsbouw betreft, een gunstig resultaat bereikt. De vroeger domineerende rubberproductie werd beperkt ten gunste van den rijstaanplant. Een bevredigend resultaat leverde de eerste katoenoogst op, waarbij als tusschencultuur op de katoenvelden rijst en tarwe worden verbouwd. De rijstaanplant wordt thans uitgebreid door de immigratie van landbouwers uit Java. Er werd een begin gemaakt met de productie van hennep en zijde. Einde 1943 heeft een katoenspinnerij een begin gemaakt met de productie. Over het geheel genomen bevindt Sumatra zich op weg naar het bereiken van autarkie.

(V. b. Borneo 5700 G.; Celebes 5782 C.; Sumatra 5838 A.)

G. **ZWEDEN — Mobilisatiekosten 6 millioen kronen per dag —**

13 Maart (D.N.B.) — In een te Surahammar gehouden rede heeft de Zweedsche minister van Defensie, Sköld, medegedeeld, dat de kosten der militaire paraatheid van Zweden op het oogenblik 6 millioen kronen per dag bedragen.

(V. b. Weermacht 5603 B.)

H. **JAPAN — Totale mobilisatie van den arbeid —**

13 Maart — In Japan heeft de regeering een aantal maatregelen genomen, welke aantoonen, dat zij alle krachten van het land inspant en alle energieën der bevolking mobiliseert om den oorlog in totalitairen zin voort te zetten. Dit plan bestaat in hoofdzaak uit vijftien maatregelen, die onlangs door generaal Tojo zijn verkondigd en inzonderheid betrekking hebben op een beperking van het aantal openbare feestdagen, sluiting van restaurants, theaters en gelegenheden van vermaak, een verbod om artikelen en goederen te produceeren, die niet onmiddellijk van belang zijn voor de oorlogvoering, een exploitatie van alle braakliggende gronden, een beperkt reisverbod, een reorganisatie van de levensmiddelendistributie, een verhooging van de straffen op schending der distributiewetten, een mobilisatie der nog voorhanden reserves aan arbeidskrachten (studenten en scholieren) en een afkondiging van den algemeenen arbeidsdienst voor vrouwen.

(V. b. Arbeidsinzet 5871 C.; Instell. Bew. min. 5693 C.)

A. **POLEN (VOORM.) — Het grensgeschil met de Sovjet-Unie - Antwoord van Stalin —**

13 Maart (D.N.B.) — Exchange Telegraph meldt, dat Stalins antwoord op de naar Moskou gezonden Poolsche verklaring nopens de grenskwestie te Londen is aangekomen. Moskou blijft er bij, aldus Exchange Telegraph, dat de Polen de Curzon-lijn als definitieve grens moeten aanvaarden; de Polen hadden n.l. voorgesteld deze slechts als voorloopig te beschouwen, en pas na den oorlog een definitieve grensregeling te treffen. Het Poolsche voorstel, inmiddels aan weerskanten van de Curzon-lijn geallieerde waarnemers te plaatsen, vindt te Moskou evenmin weerklank. De Sovjet-Unie staat er op, dat wijziging wordt gebracht in de Poolsche uitgeweken regeering en in het Poolsche legerbestuur. **(V. b. 5862 D.)**

B. **SOVJET-UNIE — Weermacht - Mutatie legerleiding —**

13 Maart — De Sovjet-Russische generaal Watoetin, die belast was met het opperbevel over de troepen van het eerste Oekraïnsche front, is, zoo meldt D.N.B. 5 Maart, van zijn functie ontheven. Dit blijkt uit een door het Sovjet-Russische inlichtingenbureau verspreide dagorder van Stalin aan generaal Sjoekof. Als reden wordt officieel ziekte opgegeven. Tot opvolger van Watoetin is de Sovjet-maarschalk Sjoekof benoemd. **(V. b. 5855 D.)**

C. **SPANJE — Buitenlandsche politiek - Rede van minister Arrese —**

13 Maart (D.N.B.) — Te Valladolid heeft de Phalanxminister, Arrese, op 4 Maart een groote politieke rede gehouden. Hij legde den nadruk op de anti-communistische en phalangistische politiek van Spanje en verklaarde, dat een innerlijk eensgezind volk met een in vele slagen beproefden Caudillo aan het hoofd zich nooit door druk van buiten er toe zal laten brengen vrijwillig een weg in te slaan, die onvermijdelijk naar den chaos zou leiden. Hij zeide o.m.:

Juist in deze dramatische uren van den oorlog meent de Phalanx aanleiding te hebben om naar alle windrichtingen te roepen, dat zij niet bang is, Spanje bezit ten minste drie middelen om, zoo noodig, op een beslissend uur alle krachten der natie tegen het dreigende gevaar op te roepen: Ten eerste een duidelijke politieke doctrine, ten tweede een in den vrijheidsstrijd beproefd strijdmoreel en ten derde een Caudillo, wiens politiek en militair programma in beginsel wordt bepaald door de anti-communistische opvatting.

Arrese noemde vervolgens, naast het streven naar nationale eenheid, de sociale revolutie den fundamenteelen factor der Spaansche politiek.

Anarchistische krachten kunnen zich slechts ontwikkelen in een staat, die de sociale gerechtigheid negeert. De nationaal-syndicalistische staat, die rust op duizenden en nog eens duizenden heldengraven, zal niet toestaan, dat hij gemaakt wordt tot een spel van belangen, welke ons vreemd zijn. **(V. b. Buitenl. pol. 5855 H.)**

D. **TURKIJE — De verbroken handelsbetrekkingen met Engeland - Britsche militairen verlaten het land**

13 Maart — Talrijke Engelsche militaire personen in burger, die tot dusver als instructeurs of specialisten hun werkzaamheden verrichtten, verlaten overeenkomstig het bevel dezer dagen Turkije. De openbare meening volgt met bijzondere aandacht de formuleering in de hoofdartikelen van den afgevaardigde Yaltsjin in het blad Tanin, waarin de geleverde Engelsche wapens niet alleen onbeduidend, doch ook „oud ijzer" worden genoemd.

Volgens den correspondent van Reuter te Kairo zou de mislukking van de Britsche militaire missie in Turkije te wijten zijn aan de onwrikbare politieke houding van zekere Turksche kringen. Deze zouden formeel geweigerd hebben luchtsteunpunten aan Groot-Brittannië af te staan en anderzijds een zoo groote hoeveelheid oorlogsmateriaal hebben gevraagd, dat de levering langen tijd in beslag zou nemen. Naar men meent, hebben de luchtvaartkwesties op den voorgrond gestaan van de besprekingen. Deze werden weliswaar op zuiver militair plan gehouden, maar ten slotte na vijf weken van onderhandelen is de Britsche missie genoodzaakt geweest generaal Kasim Orbay, chef van den Turkschen generalen staf, op de hoogte te brengen van haar onmiddellijk vertrek.

Het afstaan van Italiaansche oorlogsschepen aan de Sovjet-Unie —

13 Maart — Turksche politieke kringen wijzen er op, dat de mogelijkheid eener uitbreiding van de Sovjet-vloot in de Zwarte Zee met een deel van de Italiaansche vloot, Turkije als oeverstaat rechtstreeks raakt, al is dit dan ook voorloopig onmogelijk als gevolg van de blokkeering van den toegang tot de Zwarte Zee door de Duitsche grendelpositie in de Egeïsche zee. Het volledig uitvallen van Italië als zeemogendheid in de Middellandsche Zee, zoo verklaart men, is niet in overeenstemming met de Turksche belangen na den oorlog. Turkije wenscht niet de volledige uitschakeling van Italië als Middellandsche Zee-mogendheid. De situatie in de Middellandsche Zee is door het optreden der Sovjets in geen enkel opzicht verbeterd. Ten slotte verklaart men, dat het geheele Middellandsche-Zee-vraagstuk nog andere belangwekkende complicaties heeft gekregen door de plannen van de Ver. Staten in het Midden-Oosten.

Turksche ambassadeur te Londen afgetreden —

13 Maart (D.N.B.) — Van officieele zijde wordt vernomen, dat de Turksche ambassadeur te Londen, Rauf Orbay, is afgetreden. In zijn plaats zou de Turksche ambassadeur in Italië, Oenaydin, benoemd worden.

(V. b. Verh. t. d. Geall. 5871 E.; Uitl. It. vloot 5871 B.)

E. **VER. STATEN — Overzicht stakingen 1928—1943**

13 Maart — Het aantal stakingen gedurende de ambtsperiode van Roosevelt en de 5 daaraan voorafgaande jaren, wordt in onderstaand staatje weergegeven.

1928—627	1932— 841	1936—2172	1940—2450
1929—921	1933—1695	1937—4740	1941—4288
1930—637	1934—1856	1938—2500	1942—2968
1931—810	1935—2014	1939—2000	1943—3750

Sedert 1933 zijn door stakingen, waaraan 13 mill. arbeiders deelnamen, 145 mill. arbeidsdagen verloren gegaan. **(V. b. Stakingen 5797 D.)**

F. **GRONDSTOFFEN — Zijde - Wereldproductie 1940-'42 —**

18 Maart — De wereldzijdeproductie vertoont over de jaren 1940-'42 het volgende beeld (in kg.):

	1940	1941	1942
Brazilië	28.800	38.000	57.000
Bulgarije	155.100	157.500	140.000
China	6.296.300	3.777.700	2.266.600
Frankrijk	48.500	49.700	49.100
Japan	47.383.600	37.419.000	29.900.000
Roemenië	16.000	25.000	29.160
Syrië en Libanon	153.400	127.270	127.270
Spanje	28.500	35.210	38.750
Turkije	186.100	133.330	213.330
Hongarije	34.100	43.260	59.260
Sovjet-Unie	1.708.300	1.916.660	1.916.660
Rest	6.320.600	5.082.800	4.491.000
Totaal	62.300.000	48.800.000	39.200.000

G. **NEDERLAND — Sociale Zaken - Verzekering van kleine zelfstandigen —**

13 Maart — Het rapport, dat in September 1942 werd uitgebracht door de „Staatscommissie inzake uitbreiding der verplichte sociale verzekering tot kleine zelfstandigen", heeft de studiecommissie uit de vakgroep Variaverzekering aanleiding gegeven tot de opstelling van een uitvoerig geschrift, waarin de particuliere verzekeraars hun meening over deze zaak zeggen. Nadat het rapport van de staatscommissie verscheen, heeft inmiddels de organisatie van het Nederlandsche bedrijfsleven haar beslag gekregen. Iedere kleine zelfstandige is ondergebracht in een vakgroep. Het is bekend, dat sinds de sociale verzekering van staatswege bestaat het particuliere verzekeringsbedrijf nog al eens schermt met zijn lage tarieven. Deze kunnen natuurlijk lager zijn als de slechte risico's op de Rijksverzekeringsbank worden afgeschoven.

In het stadium, waarin deze zaak thans verkeert, kan een partijkiezen tusschen staats- en particuliere verzekering achterwege blijven. Vast staat, dat de verzekering allen moet omvatten. Daar nu allen zijn opgenomen in een vakgroep, zou er veel voor zijn te zeggen, de vakgroep de verantwoordelijkheid voor de uitkeeringen te laten dragen. Wijze en vorm van verzekering zouden dan aan haar kunnen worden overgelaten. Wordt er van het particuliere verzekeringswezen gebruik gemaakt, dan zou het een collectieve verzekering kunnen worden, waarbij zoo noodig de beter gesitueerden iets bijdragen voor de minder bedeelden. In geen geval kan worden toegelaten, dat de particuliere verzekeraar de goede risico's afroomt en de slechte overlaat. De verantwoordelijkheid van het individu en van de eigen bedrijfsgroep zijn factoren, die naar voren dienen te worden gebracht. Het kan tegenover andere groepen der bevolking tot onbillijkheden leiden als men zijn lasten afschuift op den staat. Voor en aleer men praat over staatspensioen voor iedereen is het zaak te onderzoeken, of verschillende bedrijfsgroepen en andere corporaties niet in staat zijn zelf haar werkgevers en werknemers te onder-

houden. De staat kan daarvoor regelen stellen en zoo noodig bijspringen en er zullen naast de personen, die in aanmerking komen voor deze regelingen, nog genoeg overblijven, die er buiten vallen en op andere wijze moeten worden geholpen, doch het is allereerst zaak, dat iedere groep zelf haar krachten inspant en door overheidsorganen wordt gehouden aan de verplichtingen tegenover haar leden.
De commissie komt tot de volgende conclusies: 1. aan het door de staatscommissie voorgestelde worde geen uitvoering gegeven; 2. tusschen „sociale" en particuliere verzekering worde een duidelijke en redelijke grenslijn vastgesteld; 3. de staatscommissie worde uitgebreid met vertegenwoordigers van het vrije, particuliere bedrijf en 4. bevorderd worde, dat het particuliere ongevallen-, ziekengeld-, ziektekosten- en ziekenhuiskosten-verzekeringsbedrijf in nog meerdere mate dan tot dusverre den middenstand verzekert. **(V. b. Pos. kl. zelfst. 5640 B.)**

A. NEDERLAND — Financiën - Beperking van inwisseling van Duitsch bankpapier —

18 Maart — De voorzitter van de Hoofdgroep Banken heeft op verzoek van de Ned. Bank, aan de leden van de onder deze hoofdgroep ressorteerende bedrijfs- en vakgroepen een aanwijzing gegeven inzake de inwisseling of storting op guldensrekening van Duitsche betaalmiddelen, welke o.m. inhoudt, dat op de postkantoren in Nederland geen Marken meer ter storting kunnen worden aangenomen. In het algemeen zullen de banken indien bedragen van RM. 200.— of meer worden aangeboden ter inwisseling, naam en adres van den aanbieder moeten vastleggen. Leden van de weermacht moeten worden verwezen naar de Truppenkasse waaronder zij ressorteeren. Het Financieele Dagblad schrijft naar aanleiding hiervan o.m.: Wie den laatsten tijd de ontwikkeling van de posten Papier in het Buitenland en Bankbiljettencirculatie in de weekstaten van de Ned. Bank heeft gevolgd, zal er zich niet over verwonderen, dat de Bank thans een maatregel neemt om het aanbod van marken te beperken, omdat de guldens-biljettencirculatie er nodeloos door wordt verhoogd. In een tijd, waarin „afrooming" van overtollige koopkracht het parool is, teneinde de koopkracht van den gulden te handhaven, verdient het dan ook aanbeveling, eenige contrôle uit te oefenen op buitenlandsche circulatiemiddelen, die de tendens hebben de binnenlandsche circulatie te verhoogen. Uit onderstaande tabel blijkt, dat er een zeker verband bestaat tusschen het aanbod van marken en de circulatie van Nederlandsch bankpapier (in ∫ 1000):

	Papier op het buitenland *)	Bankbiljettencirculatie
6 Mei 1940	770	1.158.613
6 Jan. 1941	142.439	1.544.205
5 Jan. 1942	1.102.643	2.114.342
4 Jan. 1943	1.894.761	3.057.110
3 Jan. 1944	3.215.460	3.511.513
10 Jan. 1944	3.248.492	3.514.599
17 Jan. 1944	3.292.144	3.527.931
24 Jan. 1944	3.345.903	3.552.667
31 Jan. 1944	3.404.527	3.620.109
7 Febr. 1944	3.413.857	3.649.463
14 Febr. 1944	3.474.088	3.682.381
21 Febr. 1944	3.527.480	3.732.415
28 Febr. 1944	3.578.403	3.803.971
6 Maart 1944	3.582.315	3.842.823

Het is voor een buitenstaander niet na te gaan, hoe het aanbod van marken, die tenslotte als markenvorderingen in de weekstaten van de Bank figureeren, ontstaat. Export van Nederlandsche goederen naar Duitschland, arbeidsloonen van de Nederlandsche arbeiders in Duitschland, aankoop door Duitschers van Ned. effecten, verkoop door Nederlanders van Duitsche effecten, het zijn alle factoren, die hier marken brengen, maar kwantitatief zijn zij niet controleerbaar, zoodat ook niet is vast te stellen, of de geheele markenimport met genoemde vier factoren is uitgeput, of dat er nog een onverklaarbare rest bestaat. Zonder te tornen aan het beginsel van het vrije betalingsverkeer tusschen Duitschland en Nederland hoopt de Ned. Bank door bovenstaanden maatregel blijkbaar eenig inzicht in resp. contrôle op den invoer van marken te krijgen.

*) T/m Juni 1943 incl. den post Diverse Rekeningen.
(Econ. Nieuws)

Handel, Nijverheid - Steenbakkerijen —

13 Maart — In het Duitsch-Nederlandsche tijdschrift „Niederlande" werd een artikel gewijd aan de positie der Nederlandsche steenbakkerijen. Wij ontleenen daaraan het volgende: De steenbakkerij is een typisch Nederlandsche industrie, welke tot bloei geraakte toen in het begin van de vorige eeuw op groote schaal straatwegen werden aangelegd. De voornaamste centra dezer industrie bevinden zich langs de IJssel, den Rijn en de Waal, terwijl bovendien in Groningen, Twenthe, Noord-Brabant en Limburg fabrieken gevestigd zijn. In hoofdzaak werden de volgende soorten gefabriceerd: 1. Metselsteenen (circa één milliard stuks per jaar); 2. straatsteenen (circa 450 millioen stuks per jaar): 3. kalkzandsteenen (circa 500 millioen stuks per jaar). De laatste steenen dienen in hoofdzaak voor binnenmuren en fundamenten.
De steenbakkerijen hebben dikwijls moeilijke tijden beleefd. De vraag naar het product was zeer wisselvallig en de kleinere bedrijven konden het dan ook niet altijd bolwerken. Een scherpe onderlinge concurrentie en invoer uit het buitenland maakten den toestand nog moeilijker. In de jaren 1930-'38 maakte de industrie een crisisperiode door. Tal van ondernemingen werden geliquideerd, terwijl vele bakkerijen tijdelijk werden stilgelegd en het personeel ontslagen. De onderstaande cijfers uit het jaar 1938, welke 138 ondernemingen met 80% der totale capaciteit omvatten geeft een beeld der toenmalige situatie:

	Straatsteenen (in Millioenen stuks)	Metselsteenen (in Millioenen stuks)
Productie 1938	356.6	826.0
Verkoop 1938	383.2	880.5
Voorraden per 1 Jan. 1938 ..	122.9	266.6
Voorraden per 31 Dec. 1938 ..	96.3	212.1

De verbeterde positie, welke uit deze cijfers blijkt was een gevolg van een toenemende vraag, o.a. voor militaire doeleinden, wat betreft de metselsteenen, terwijl de overheid groote partijen straatsteenen afnam ten behoeve van den wegenaanleg. De fabrieken, welke de crisisjaren hadden doorstaan konden dan ook weer op volle capaciteit werken. De laatste jaren gaven een toenemende vraag te zien, terwijl de voorraden verder verminderden. De productie daarentegen daalde tengevolge van den oorlog en sedert September '41 mogen steenen dan ook slechts onder overlegging van een aankoopsvergunning worden gekocht. Het gebrek aan benzine en olie bereidt ook deze tak van nijverheid groote zorgen, omdat het afgraven van de klei thans in hoofdzaak met handkracht moet geschieden. Daarenboven baart het gebrek aan brandstoffen voor de ovens schier onoplosbare problemen.

B. DUITSCHLAND — Financiën - Rede van Rijksminister dr. Funk over het probleem der oorlogsschulden en de waarde van het geld —

13 Maart — De Duitsche Rijksminister van Economische Zaken en Reichsbankpresident, dr. W. Funk, sprak 11 Maart voor de Duitsche radio over het onderwerp „ons geld". Hij wees er o.m. op, aldus ontleenen wij aan de „Telegraaf", dat de geweldige prestaties van het Duitsche bedrijfsleven in oorlogstijd slechts hierdoor mogelijk waren gemaakt, dat de economische politiek werd ingeschakeld in de politieke en sociale levenswetten der natie. Ook het Duitsche geld is aan deze wetten onderworpen. Dit is uiteindelijk ook de verklaring voor het stabiel houden van de geldwaarde in den oorlog.
De minister ging vervolgens op de vraag in, of de staat niet op een goeden dag de spaartegoeden zou opeischen, aangezien hij deze voor aflossing van de oorlogsschulden zou moeten gebruiken. Het antwoord hierop is kort en krachtig: de staat zal dit niet doen, aangezien hij het spaartegoed voor de aflossing der schulden niet noodig heeft. Hij mag het ook niet doen aangezien hij den spaarder de belofte gedaan heeft, om voor het Duitsche volk de waarde van zijn spaargelden te behouden. Bovendien zal de staat er het grootste belang bij hebben, dat de in den oorlog gespaarde kapitalen worden benut voor het opbouwwerk in vredestijd, voor het herstellen van de in den oorlog verloren gegane vermogensbestanddeelen.
Wat de oorlogsschulden van den staat betreft kan het volgende worden gezegd: Schulden kunnen slechts door arbeid worden afgelost. Hoe waardevoller de Duitsche arbeid is, hoe waardevoller ook het Duitsche geld is. Het Duitsche geld zal dan ook na den oorlog meer waarde krijgen. Overigens vormt het probleem der oorlogsschulden niet alleen een Duitsch, doch ook een Europeesch en een wereldpolitiek probleem. Het staat in ieder geval thans reeds vast, dat de Duitsche oorlogsschuld noch door een confiscatie van het spaartegoed, noch door 't bedrag van een inflatie zal worden geregeld.

A. PETROLEUM — De strijd om de petroleumgebieden van Voor-Azië —

13 Maart — Aan een artikel op 8 Maart verschenen in „Het Nationale Dagblad" i.z. den strijd om de petroleumgebieden in het Nabije Oosten, ontleenen wij:

Het Nabije Oosten, het sprookjesland, waar eens, niet geheel ten onrechte, het verloren Paradijs gezocht werd, is de verzamelnaam voor de bonte wereld van het voor-Aziatische ras, dat ook politiek een gesloten eenheid vormde, vóórdat de olie-magnaten ontdekten dat het Eden eigenlijk een petroleumparadijs te noemen was. In het Noorden ligt het door het Turksche Mohammedanisme beheerschte gebied, Turkije, Irak (Mesopotamië), Iran (Perzië), Afghanistan, door een verdrag van 1937 definitief tot een gesloten eenheid verbonden. Zuidelijk daaronder begint de Arabische wereld, Saoedi-Arabië. Trans-Jordanië, Palestina, Syrië en de Libanon, waarvan de twee laatste sinds 1920 als Fransch mandaatgebied golden. Heel die strook in het Westen, de Oost-kust van de Middellandsche Zee, vormt trouwens het opmarschterrein van Europa in Klein-Azië. In 1939 forceerden Engeland en Frankrijk een militair verdrag met Turkije, waardoor dit zijn zelfstandige positie in aanzienlijke mate opofferde. Transjordanië vormt een Engelsch mandaat. En Egypte, dat overigens nog in 1937 door een vriendschapsverdrag met Turkije de eenheid tusschen de Arabische wereld en de Turken demonstreerde, staat thans geheel onder Engelschen invloed, ofschoon het zich nog steeds heftig weert, vooral wanneer de Arabisch-Islamitische belangen in het nauw komen, zooals bijvoorbeeld door de brutale indringingspolitiek der Joden in Palestina, die door de Britten op zoo roekelooze wijze gesteund wordt. Dit mozaïek van onderling verwante volkeren, ligt uitgebreid over een land, dat door zijn ligging de natuurlijke verbinding vormt tusschen het Middellandsche Zee-gebied en Indië, maar daardoor natuurlijk ook twistappel werd voor de imperialistische mogendheden. Engeland, dat door zijn geraffineerde politiek van steunpunten in te richten daar, waar de slagaders van het wereldverkeer kloppen, zich ook werkelijk de wereldhegemonie verwierf, speelde vanzelfsprekend ook in dit gebied de baas. En toen het duidelijk begon te worden, dat hier een schatrijk oliegebied lag — de jongste onderzoekingen hebben aangetoond dat één derde van de wereldreserve aan petroleum in het Nabije Oosten te vinden is! — toen besloot Engeland natuurlijk des te vaster om zich deze rijke buit niet te laten ontgaan. En tot het einde van den eersten wereldoorlog was Engeland daar dan ook wonderwel in geslaagd. Deze tweede wereldoorlog zal, zooals wij zullen zien, de ondergang van Engelands macht in het Nabije Oosten tengevolge hebben. Wij kunnen drie rijke olie-gebieden onderscheiden: 1e. het gebied rondom Mosoel, waarvandaan een olieleiding over Fransch gebied naar Tripolis, over Engelsch gebied naar Haifa loopt. In dit gebied opereert de Iraq Petrol Company, wier kapitaal vóór 1914 uit Turksch, Engelsch, Nederlandsch (Kon. Shell) en Duitsche aandeelen was samengesteld. Na den oorlog verdrong Engeland de Turken en Duitschers, maar werd op zijn beurt geleidelijk-aan verdrongen door de Amerikanen, die zich langzaam maar zeker van het meerendeel der aandeelen meester maakten. De kroon op dit bloedzuigerswerk werd gezet in 1941, toen het Engelsche oliegebied z.g. „onder bescherming van de Amerikaansche neutraliteit" werd genomen.

Het tweede belangrijke gebied, maar nog bijna niet in exploitatie genomen, is de breede strook, die van de Bahrein-eilanden dwars door Saoedi-Arabië naar het Mekka-gebied loopt. Gebrek aan materialen maakte tot nog toe een exploitatie op ruimen schaal onmogelijk. De Engelschen hadden zich in 1923 op de Bahrein-eilanden genesteld, die zij als een voornaam steunpunt voor de luchtvaart op Indië inrichtten.

Het derde gebied tenslotte ligt ten Oosten van de Golf van Iran, waar de Britsche Anglo-Iranian Oil Company ongeveer de helft van de reserves heeft aangeboord.

Op het tweede gebied, nu Saoedi-Arabië dus, heeft Amerika het oog laten vallen. Koning Ibn Saoed verleende belangrijke concessies aan Amerika, dat thans voornemens is dit rijke gebied met kracht te gaan exploiteeren. Er bestaan thans druk besproken plannen om een 2000 km. lange leiding van den Golf van Iran dwars door Saoedi-Arabië naar de Middellandsche Zee te leggen, waarop dan een tweede leiding vanuit het Mosoelgebied moet uitkomen. Een gedeelte van de leiding komt parallel met de bestaande Engelsche leiding naar Haifa te loopen en aan de uiteinden der leiding bij de Middellandsche Zee worden groote raffinaderijen gebouwd. Deze taak wordt opgedragen aan de Petroleum Reserve Company, waarvan Ickes de president is, en het directorium practisch geheel door Roosevelts ministers gevormd wordt. Deze onderneming heeft in het algemeen de opdracht gekregen om, waar ter wereld ook, de aanwezige petroleum-reserves zooveel mogelijk voor Amerika te winnen en in exploitatie te brengen. De Standard en de Texas Oil Company zullen voor den vorm in de onderneming vertegenwoordigd zijn. Men stelt zich voor, in April a.s. het desbetreffende contract af te sluiten.

Door deze plannen streeft Roosevelt er naar, definitief de opperheerschappij van Engeland in het Nabije Oosten te breken en daarvoor in de plaats de Amerikaansche hegemonie voor goed te vestigen. Van Amerikaansch standpunt bezien is dit een even verstandige als noodzakelijke politiek. Immers, zonder olie kan geen staat ter wereld bestaan: niet in vredestijd, maar zeker niet in den oorlog.

Aan de „Standaard" ontleenen wij betreffende dezen belangrijken grondstof nog:

Beliep in 1913 de wereldproductie van ruwe olie 385 millioen barrels, in 1914 was deze reeds tot 407 millioen gestegen, waarna zij in 1918 503 millioen bedroeg. In 1937 werd een record geslagen van 2041 millioen vaten, in 1938 daalde de gezamenlijke oliewinning tot 1978 millioen vaten, doch in het begin van dezen oorlog, 1939, werd een getal van meer dan 2000 millioen barrels bereikt. Kan men 't verbruik tijdens den eersten wereldoorlog stellen op ongeveer 1/5 van de productie van de ruwe olie, thans moet dit verbruik veel hooger geschat worden door het grootere aantal vliegtuigen, tanks en schepen en — hetgeen een zeer voornaam punt is — de veel langere afstanden der fronten. Deskundigen hebben berekend, dat het totale verbruik per man per maand minstens drie maal zoo hoog is, als tijdens het laatste jaar van den vorigen oorlog. Men krijgt eenigszins een indruk van het verbruik, als men weet, dat een moderne torpedobootjager van ongeveer 1000 ton bij een snelheid van 20 mijl 1.5 ton olie verbruikt, doch bij een snelheid van 40 mijl per uur 21 ton!

Vóór den oorlog, in 1938, was het aandeel der petroleum exporteerende landen in de behoefte van Engeland, Duitschland en Frankrijk als volgt:

Uitvoerland:	Engel.	Duitschl.	Frankr.
Ver. Staten	18.5%	27.2%	34.9%
Venezuela	4.5	5.8	7.9
Ned. West-Indië	35.4	32.6	—
Britsch West-Indië	6.8	—	—
Columbia	—	—	4.9
Peru	—	3.2	4.3
Ecuador	0.7	—	0.5
Mexico	1.8	8.8	1.7
Roemenië	3.4	11.1	3.1
Sovjet-Rusland	2.6	1.7	1.2
Iran	20.6	4.3	1.4
Irak	4.6	—	39.2
Ned. Oost-Indië	0.7	4.6	—

— Engelsch-Amerikaansche olieconferentie —

13 Maart — Het Amerikaansche departement van Buitenlandsche Zaken heeft, volgens een bericht uit Washington, thans officieel bevestigd, dat tusschen vertegenwoordigers der regeeringen van Engeland en de Ver. Staten binnenkort besprekingen zullen plaats vinden over de wereldolieproblemen. In het middelpunt der besprekingen zullen, naar verluidt, de olievraagstukken van het Nabije en van het Midden Oosten staan.

In Washington werd uiting gegeven aan de verwachting, dat ook de Sovjet-Unie zich binnen korten of langen tijd in de besprekingen zal inschakelen, daar de Sovjet-Unie eveneens plannen heeft opgesteld met betrekking tot de olieproductie in het Midden Oosten.

— Verzet tegen de plannen der regeering der Ver. Staten in het Naburige Oosten —

6 Maart — Volgens een bericht uit New York heeft de aangekondigde aanleg van een Amerikaansche petroleumleiding tusschen de Perzische Golf en de Middellandsche Zee in de Vereenigde Staten groote beweging veroorzaakt. De voormalige president van de California Texas Oil Company en van de Bahrein Petroleum Company, James Moffet, heeft de petroleumleiding economischen waanzin genoemd, die den Vereenigden Staten ten minste 200 millioen dollar, een half millioen ton staal en het transport daarvan om de halve wereld zou kosten. Terwijl de transportkosten van Texas naar New York slechts elf dollarcents bedragen, zouden die van Arabië naar Egypte 24 dollarcents per vat beloopen. Bovendien gaat bij petroleumleidingen 15% van de olie verloren. In politieke kringen denkt men niet, dat de campagne van Moffet succes zal hebben, daar de regeering politieke overwegingen, n.l. de suprematie van Engeland in het naburige Oosten op den voorgrond plaatst.

(V. b. 5863 B.)

DE WERELDOORLOG

A. **DUITSCHLAND — Krijgsverrichtingen - Zware strijd in den Zuidelijken sector van het Oostelijk front; aanval op Tarnopol afgeslagen; Cherson ontruimd - Nederlandsch ᛋᛋ-regiment „Generaal Seyffardt" eervol in het weermachtsbericht vermeld - Luchtaanvallen op Italiaansche steden, Londen, Stuttgart, Brunswijk, Augsburg en Ulm; het Duitsche stoomschip „Kilissi" in de Spaansche wateren vernietigd - Toenemende gevechtsactiviteit in Italië; verbitterde strijd om Cassino —**

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 12 Maart — Tusschen den benedenloop van den Dnjepr en Tarnopol duurt de zware strijd met sterke Sovjet-Russische strijdkrachten voort. Pogingen van bolsjewistische aanvalsspitsen om ten Zuidwesten van Oeman den Boeg over te trekken, werden verijdeld. Een in Tarnopol binnengedrongen vijandelijk regiment werd in felle straatgevechten in de pan gehakt.
Ten Noordwesten van Newel zetten de Sovjets hun doorbraakpogingen voort. Ten Noordoosten van Ostrov, bij Pleskau en aan het front van Narwa handhaafden onze troepen hun stellingen.
13 Maart — Het zwaartepunt van de groote aanvallen der bolsjewisten ligt onveranderd in den Zuidelijken sector van het Oostelijke front. Onze troepen boden daar hardnekkigen tegenstand aan den vijand, die met numeriek sterkere strijdkrachten aanviel. In de penetratiegebieden ten Zuidwesten van Kriwoi Rog, ten Zuidwesten van Oeman en in het gebied ten Oosten van Tarnopol werden aanvalsspitsen der bolsjewisten opgevangen.
14 Maart — In het kader van een te voren beraamde distancieeringsbeweging werd de stad Cherson na vernieling van alle uit militair oogpunt belangrijke installaties ontruimd. In het gebied ten Zuiden van Staro-Konstantinof en ten Oosten van Tarnopol leverden eigen tegenaanvallen succes op.
15 Maart — In het Zuiden van het Oostelijk front beproefden vijandelijke strijdkrachten vergeefs door onze distancieeringsbeweging te stooten. Aan de Ingoel, aan de Midden-Boeg in de Oekraine, ten Zuidwesten van Pogrebisjtsje en in het gebied ten Oosten van Tarnopol zijn zware afweergevechten aan den gang.
In de gevechten van de laatste dagen heeft zich in den Noordelijken sector van het Oostelijke front het Nederlandsche ᛋᛋ-vrijwilligerspantsergrenadierregiment „Generaal Seyffardt", onder bevel van den ᛋᛋ-Obersturmbannführer Jörchel, in het bijzonder onderscheiden.
16 Maart — Aan weerszijden van de Ingoel en ten Westen van Kirowograd verloopen onze distancieeringsbewegingen volgens het plan. Aan de Midden-Boeg, in de Oekraine en ten Zuiden van Staro-Konstantinof werden aanvallende bodsjewistische gevechtsgroepen afgeslagen of opgevangen. Door tegenaanvallen van onze troepen ten Oosten van Tarnopol werden vrij sterke vijandelijke strijdkrachten teruggeworpen en uiteengeslagen. Ten Noorden van Dubno ging de vijand tot den aanval over. Hij werd afgeslagen. Ten Zuidwesten van Narwa wonnen verscheiden tegenaanvallen terrein.
17 Maart — Aanvallen van de Sovjets op Nikolajef mislukten in zware gevechten met groote verliezen voor den vijand. Verder Noordelijk brachten artillerie en formaties gevechtsvliegers pogingen van den vijand om de Boeg over te steken tot mislukking. Aan de Midden-Boeg zijn verbitterde gevechten aan den gang met vijandelijke gevechtsgroepen, die over de rivier gedrongen zijn. Bij Winnitza, in het gebied van Proskoerof en ten Oosten van Tarnopol boden onze troepen den Sovjets met succes tegenstand.
18 Maart — Aan den benedenloop van de Boeg in de Oekraine mislukten Sovjetpogingen onze bruggenhoofden in te drukken. Westelijk van de Midden-Boeg konden vrij sterke Bolsjewistische strijdkrachten meer terrein winnen.

LUCHTOORLOG —

12 Maart — Amerikaansche formaties bommenwerpers vielen op 11 Maart de steden Padua, Florence en Toulon aan. De vijand verloor bij deze aanvallen 30 vliegtuigen. Amerikaansche terreurbommenwerpers wierpen op den ochtend van 11 Maart bommen in het gebied van Münster.
13 Maart — Britsche bommenwerpers en torpedovliegtuigen vielen op 12 Maart in de Spaansche territoriale wateren voor de monding van de Ebro het Duitsche s.s. „Kilissi" aan. Het schip geraakte in brand en ging verloren.
15 Maart — Sterke formaties van het Duitsche luchtwapen vielen in den nacht van 14 op 15 Maart Londen aan. Door het werpen van brand- en brisantbommen werden omvangrijke verwoestingen en talrijke groote branden veroorzaakt. Amerikaansche bommenwerpers ondernamen een aanval op Rome. Er ontstonden zware verwoestingen en verliezen onder de bevolking. Duitsche gevechtseskaders bestookten de haveninstallaties van Napels, alsmede vijandelijke scheepsdoelen voor Napels. Vier transportschepen met een inhoud van 18.000 B.R.T. werden zwaar getroffen. Rome is op 14 Maart opnieuw door Amerikaansche bommenwerpers aangevallen. Er wordt melding gemaakt van groote schade aan gebouwen en van aanzienlijke verliezen onder de burgerbevolking.
16 Maart — Britsche bommenwerpers vlogen in den afgeloopen nacht naar Zuidwest-Duitschland en vielen Stuttgart aan. Bij deze aanvallen verloor de vijand 66 vliegtuigen. In de middaguren van 15 Maart drong een formatie Amerikaansche bommenwerpers het gebied van Brunswijk binnen en wierp bommen op verscheiden plaatsen. Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen laat in den avond van 15 Maart doelen in het gebied van Londen aan.
17 Maart — Amerikaansche bommenwerpers vlogen den 16den Maart Zuid-Duitschland binnen. Zij wierpen op talrijke plaatsen brisant- en brandbommen, vooral op Augsburg en Ulm. Duitsche luchtverdedigingsstrijdkrachten vernietigden 36 der aanvallende vliegtuigen, waaronder 23 viermotorige bommenwerpers.
18 Maart — Een formatie vijandelijke bommenwerpers vloog 17 Maart het Donaugebied binnen en liet zeer verspreid bommen vallen op het gebied van Weenen. Schade en verliezen zijn gering.

ZUIDELIJK FRONT —

12 Maart — Aan de Italiaansche fronten versterkte de vijand zijn activiteit van stoottroepen.
15 Maart — In het landingshoofd van Nettuno ondernam de vijand na krachtige artillerievoorbereiding verscheiden door tanks ondersteunde aanvallen, die met zware verliezen voor den vijand mislukten. Talrijke gevangenen werden gemaakt.
16 Maart — De vijand viel na buitengewoon zware bomaanvallen, door sterke artillerie en pantsers ondersteund de plaats Cassino aan. De aanvallen strandden op den heldhaftigen tegenstand.
17 Maart — De vijand viel opnieuw na hevige bomaanvallen met Nieuw-Zeelandsche, Indische en Fransche troepen de plaats Cassino aan. Een vijandelijke groep strijdkrachten, die de stad kon binnendringen, werd door valschermjagers onmiddellijk weer teruggeworpen.
18 Maart — De zware worsteling in het centrum van Cassino duurt met onverminderde hevigheid voort. Het station Cassino ging na zwaren strijd verloren. In de puinhoopen van de plaats wordt de verbitterde strijd voortgezet.

Eerste communiqué der republ.-Italiaansche troepen

Het opperbevel van de republikeinsch-Italiaansche strijdkrachten heeft 12 Maart zijn eerste communiqué uitgegeven. Het luidt als volgt: In den nacht van 10 op 11 Maart hebben onze torpedovliegtuigen, die voor de eerste maal in actie traden, ter hoogte van Nettuno een schip van 7000 ton getroffen. Het moet als verloren worden beschouwd.
Op 11 Maart heeft een eerste groep jagers verbitterde gevechten geleverd met talrijke vijandelijke formaties.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5872 A.)

B. **JAPAN — Krijgsverrichtingen - Japansch offensief op Bougainville —**

20 Maart — Het onlangs versterkte Japansche garnizoen op het eiland Bougainville heeft op 8 Maart een algemeen offensief geopend op de Amerikaansche en Australische troepen. Van drie omstreden vliegvelden is één reeds in handen der Japanners overgegaan, het tweede is bijna veroverd en om het derde wordt nog fel gestreden. Inmiddels had een andere krachtige Japansche afdeeling, die optrok uit het bergdistrict langs den rechteroever van de rivier de Sawa, op den ochtend van 8 Maart een 800 meter hoogen top bezet nabij Torok, waarna zij den opmarsch voortzette en den vijand zware verliezen toebracht.

De strijd in Birma —

Wat den strijd in Birma betreft, deelt Domei mede, dat een Japansche afdeeling, die Kaladan had ingenomen, haar opmarsch heeft voortgezet en een berg ten Noordoosten van deze plaats bezette. Een andere Japansche troepenformatie heeft in samenwerking met het nationale Voorindische leger een bergterrein ten Noordwesten van Tsjautau bezet. De opmarsch in Noordelijke richting wordt voortgezet.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5872 B.)

HELDENGEDENKDAGSERIE

Ter gelegenheid van den Heldengedenkdag werd door de Duitsche posterijen een serie herdenkingszegels uitgegeven, waarop 13 verschillende weermachtsdeelen met hun wapens werden afgebeeld. Deze zegels, ontworpen door prof. Anton, stellen het volgende voor: v.l.n.r.: pioniers in een stormboot; kettingradmotorfiets; landende valschermjager; duikbootcommandant aan periscoop; granaatwerpers der Waffen ᛋᛋ; zoeklichtbatterij; machinegeweer in stelling; stormgeschut; snelboot in actie; marine-verkenningsvliegtuig; zwaar spoorweggeschut; nevelwerpers en een bergjager (foto Stapf)

Keesings Historisch Archief No. 665
Archief van 10 Maart 1944

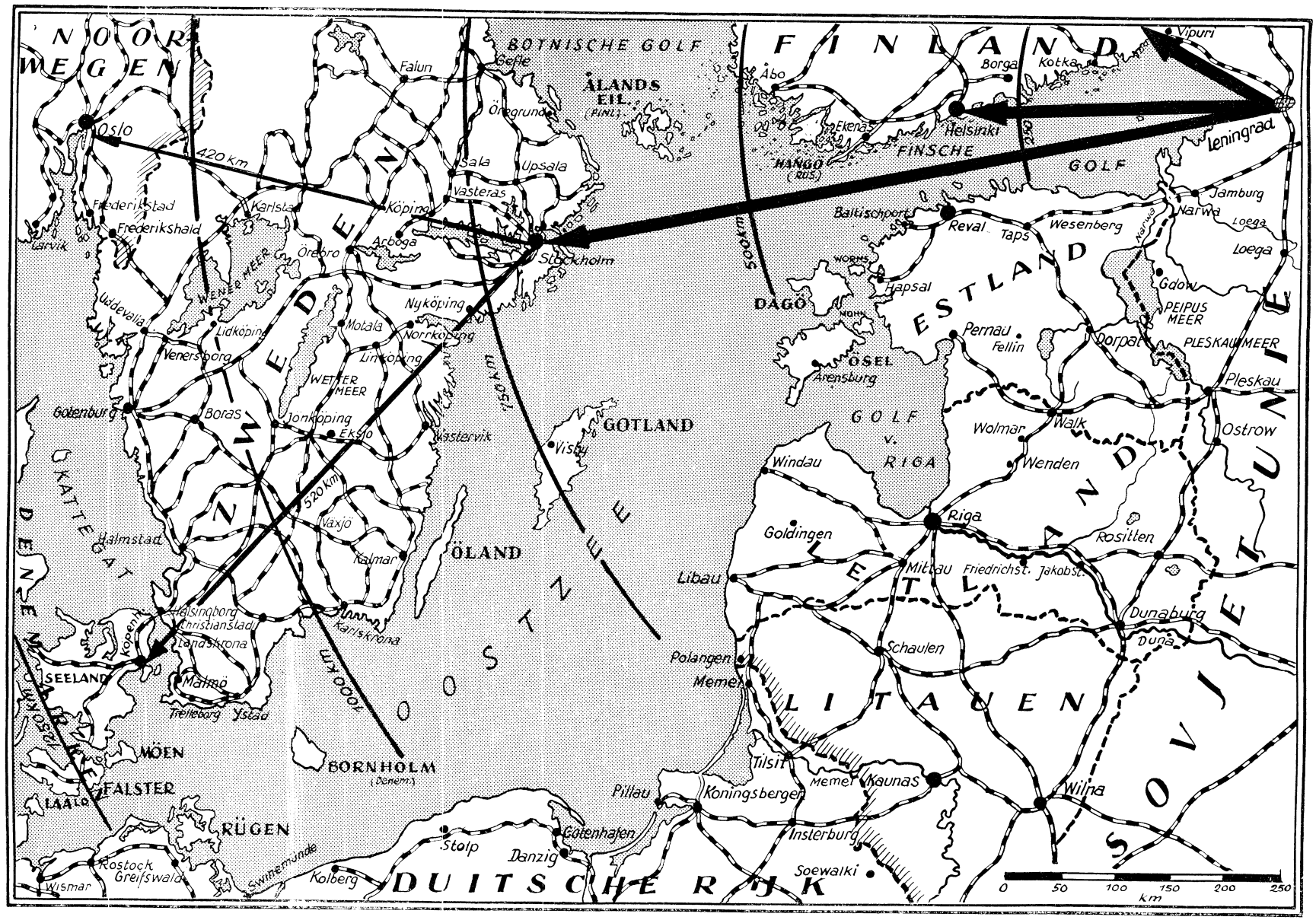

HET OOSTZEEGEBIED

(Kaart ontleend aan Das Reich)

5880b

A. **NEDERLAND — Arbeidsdienst - Driejarig bestaan van den Arbeidsdienst voor meisjes —**
20 Mrt. — Op 18 Maart werd in de kampen van den Arbeidsdienst voor Meisjes het driejarige bestaan, tegelijk met het lentefeest gevierd. Een der hoogtepunten was die in het A.D.M. XI Boxtel, waar o.m. de stafleidster A.C.W. Huigen en de Stabführerin in Holland, Letz, aanwezig waren.
Na een feestelijk ontbijt volgde een herdenkingsbijeenkomst, waarbij de kampleidster een overzicht gaf van de geschiedenis van den A.D.M. in de afgeloopen drie jaren. Hopvrouw Branderhorst herinnerde er aan, hoe op 29 Oct. 1940 een veertigtal Nederlandsche meisjes zich bij de Dienststelle Bethmann vervoegden voor het volgen van een opleiding in Duitschland. Op 3 Maart 1941 keerden zij in Nederland terug, waar zij de fundamenten legden voor den A.D.M. Op 20 Maart 1941 traden de eerste vrijwilligsters aan en werden vier kampen geopend.
De ontwikkeling van den A.D.M. ging, ondanks alle moeilijkheden, door, zoodat op het oogenblik zeventien kampen in ons land zijn gevestigd. Alleen in de provincies Groningen en Friesland zijn thans nog geen A.D.M.-kampen, doch in de toekomst zullen zij ook daar zeker komen.
(V. b. Arb.dienst 5860 A; A.D.M. 5190 A)

Arbeidsfront - Hulp aan begaafden - Mogelijkheden tot universitaire studie verruimd —
20 Mrt. — Door het Nederlandsch Arbeidsfront is een afdeeling „Hulp aan begaafden" ingesteld, welke ten doel heeft begaafde jongeren, die zelf niet beschikken over financieele middelen om een universitaire opleiding te volgen, hoewel zij daar uit hoofde van hun aanleg zeker voor in aanmerking behoorden te komen, toch in de gelegenheid te stellen te studeeren.
In tegenstelling tot de rijksvoorschotten behoeven de verstrekte bedragen niet te worden terugbetaald, tenzij de studie door de schuld van den betrokkene niet tot een goed einde wordt gebracht. Aan de vrije plaatsen zijn toelagen verbonden, die zoo ruim zijn berekend, dat de student zich, zonder in verkwisting te vervallen, kan voorbereiden op zijn taak als leider in het maatschappelijke leven, niet alleen door het verzamelen van kennis, maar ook door het verwerven van een harmonische ontwikkeling naar lichaam en geest.
(V. b. N.A.F. 5851 A; Univ. studie v. arb. 5539)

Bevolking - Eerste huwelijk in den N.O.-Polder —
20 Mrt. — Op 16 Maart is te Zwolle in het administratiegebouw van het burgerlijk bestuur van den N.O. polder het eerste huwelijk uit den Noordoostpolder voltrokken. Het waren de 26-jarige opzichter der Wieringermeerdirectie Evert v. d. Berg uit Emmeloord en de even oude Riemke Fobbe uit Zwolle. **(V. b. Bevolking 5873; N.O. polder 5874 A)**

Handel, Nijverheid - Handelsverkeer met Zweden.
20 Mrt. — Het Alg. H'blad deelde 20 Maart mede, dat ten aanzien van de tot stand gekomen overeenkomst tot regeling van het handelsverkeer met Zweden de bijzonderheden bekend geworden. Ter algemeene oriëntatie kunnen daaruit de volgende inlichtingen worden verstrekt. Voor den invoer zijn contingenten vastgesteld, o.a. voor de volgende producten: hout, papier, cellulose, chirurgische instrumenten, hoefnagels, kogellagers en machines. Daarnaast bestaat nog een beperkte invoermogelijkheid voor andere producten.
In ruil zal Nederland o.a. de volgende producten leveren: bloembollen, planten, boomkweekerijproducten, zout, chemicaliën, pharmaceutische producten, kunstzijde, radiotoestellen, machines en electrotechnisch materiaal. Ten aanzien van de voor bovengenoemde producten vastgestelde invoercontingenten kan worden medegedeeld, dat deze slechts beperkt zijn, zoodat men zich van deze invoermogelijkheden geen overdreven voorstelling dient te maken.
(V. b. Betalingsverk. m. Zweden 5706 A)

— Vergunningsstelsel voor Duitsche orders ingevoerd —
Bij beschikking van den Rijkscommissaris, gepubliceerd in het Verordeningenblad No. 3, d.d. 16 Maart, is betreffende het ontvangen van Duitsche orders door Nederlandsche ondernemingen o.a. het volgende bepaald: Orders tot levering van goederen van elke soort (koop van goederen), alsmede orders tot be- of verwerking van grondstoffen (orders tot vervaardiging), welke door Duitsche natuurlijke personen dan wel rechtspersonen, vennootschappen of andere vereenigingen van personen naar Duitsch recht of door Duitsche instanties naar of in Nederland worden geplaatst, behoeven de vergunning van het Centraal Bureau voor opdrachten voor het bezette Nederlandsche gebied.
Het bovenstaande geldt niet voor: a) koop van grondstoffen; b) koop van goederen, welke voortbrengselen zijn van de voedselproductie en den landbouw in den zin van het Organisatiebesluit Voedselvoorziening 1941 (no. 69). Deze aankoopen van goederen behoeven een vergunning volgens de desbetreffende in het bezette Nederlandsche gebied geldende bepalingen; c) orders, waarvan de goederenwaarde minder bedraagt dan vijfhonderd gulden, voor zoover de order niet moet worden overlegd ter zake van het omwisselen van bewijzen van gerechtigdheid tot het betrekken van grondstoffen; d) koop van Duitsche particuliere personen tot dekking van hun persoonlijke behoeften, ongeacht de verplichting tot het in acht nemen van de anderszins geldende voorschriften, rakende het economische leven.
(V. b. Handelsverk. m. D'land 5738 B)

— Regeling van risico-verzekering van bedrijven —
In een verordening van den Rijkscommissaris, verschenen in het Verordeningenblad No. 3, d.d. 16 Maart, is bepaald, dat de Rijkscommissaris den houder van een bedrijf, waarin een tak van nijverheid wordt uitgeoefend, kan verplichten een overeenkomst, waardoor het risico van het bedrijf geheel of gedeeltelijk is verzekerd, tegen een bepaald tijdstip op te zeggen. Voorts kan worden bepaald, dat zoodanige overeenkomsten slechts met bepaalde verzekeringsondernemingen mogen worden gesloten en dat daartoe slechts van bepaalde tusschenpersonen gebruik mag worden gemaakt. Overtredingen zijn strafbaar. Deze verordening is 16 Maart in werking getreden.

Jeugd - Jeugdwerk van het Arbeidsfront —
20 Maart — In een bijeenkomst in den Stadsschouwburg te Utrecht, heeft het Ned. Arbeidsfront de week van de werkende jeugd geopend. Deze Jeugdweek wordt gehouden tot en met 25 Maart en beoogt de werkende jeugd in ons land ontvankelijk te maken voor de nieuwe arbeidsgemeenschap. Voor deze bijeenkomst waren uit iedere provincie vijf jongens en vijf meisjes afgevaardigd. De leider van het arbeidsgebied „Jeugd" van het N.A.F., Theo Knol, herinnerde aan het groote succes van de eerste jeugdweek welke verleden jaar gehouden was. Spr. hield een warm pleidooi, dat de jeugd de vorming der toekomst in eigen hand moet nemen. „Gaf men ons eens de kans om de jeugd bijvoorbeeld drie maanden onder den invloed van de volwassenen vandaan te halen, dan zouden wij een betere, sterkere jeugd krijgen, en dan zouden wij verwonderd staan, dat het nog mogelijk is zulk een jeugd in ons land te hebben."
Spr. wilde de volgende positieve regelingen als ideaal stellen en t.z.t. ingevoerd zien: bestrijding van het bolsjewisme en Amerikanisme in eigen land, erkenning van de werkende jeugd, omdat zij rechten heeft, het scheppen van eerbied onder de jeugd voor de Oostfrontstrijders, invoering van een algemeene beroepskeuze-voorlichting, leerlingstelsel, hulp aan begaafden, een algemeene vacantieregeling en verbetering van de medische keuring in de bedrijven. Spr. spoorde leiders en leidsters aan om in de komende dagen de jeugd op de beteekenis van den nieuwen tijd te wijzen. De leider van het Arbeidsfront, H. J. Woudenberg, sprak een daarop aansluitend slotwoord.
(V. b. Jeugdw. N.A.F. 5851 A. en 5191)

Justitie - Mr. S. A. van Lunteren lid van den Hoogen Raad —
De Rijkscommissaris heeft den raadsheer in het Gerechtshof te 's-Gravenhage, mr. S. A. van Lunteren, benoemd tot lid van den Hoogen Raad.
Mr. S. A. van Lunteren werd 16 April 1882 te Utrecht geboren. Hij studeerde aan de universiteit aldaar rechtswetenschap en promoveerde in 1918. Nadat hij als ambtenaar bij de Staatsspoorwegen werkzaam was geweest, was hij sedert 1915 repetitor in de rechtswetenschappen en van 1920 tot 1933 bovendien privaatdocent aan de universiteit te Utrecht in algemeene rechtsleer. Van 1923 tot 1927 was hij redacteur van „De Idee", orgaan van het „Bollandgenootschap voor zuivere rede", van 1933 tot 1936 redacteur van „Volk en Vaderland", op 10 Februari 1942 werd hij benoemd tot Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Gravenhage.

— Tijdsduur voorloopige hechtenis gewijzigd —
20 Maart — Het verordeningenblad No. 3, d.d. 16 Maart, bevat een besluit van den secretaris-generaal van Justitie betreffende inverzekeringstelling en voorloopige hechtenis. Ter ontlasting van de organen van Justitie en politie is hierbij bepaald, dat een bevel tot inverzekeringstelling ingevolge art. 58 Wetboek van Strafvordering in plaats van slechts gedurende ten hoogste twee dagen, ten hoogste vier dagen van kracht is. Bij dringende noodzaak kan het bevel door den officier van Justitie tweemaal voor ten hoogste

zes dagen worden verlengd. Het bevel tot bewaring (voorloopige hechtenis) ingevolge art. 65 is voortaan gedurende ten hoogste 90 dagen van kracht. De rechter-commissaris kan echter op de vordering van een officier van Justitie het bevel telkens voor ten hoogste 90 dagen verlengen.

A. **NEDERLAND — Jeugd - Jeugddag van den Nederlandschen Omroep —**

21 Maart — Op den lentedag (21 Maart) werd door den Nederlandschen Omroep in het Concertgebouw te Amsterdam een „Dag van de Jeugd" georganiseerd. Tevens was dien dag het omroep-programma, onder motto „De jonge dag ontwaakt", speciaal aan de jeugd gewijd, o.a. met een feestgedicht van jeugd en lente voor koor en spreekstemmen, waaraan behalve het Omroep-Symphonieorkest een gemengd koor van 350 personen en 4 spreekstemmen medewerkten.

De Omroep heeft bij de organisatie medewerking ondervonden van „de Nationale Jeugdstorm". den Ned. Arbeidsdienst, Jeugd van den Nederlandschen Landstand, het Arbeidsfront, de N.J.H.C., de Nederlandsche vereeniging van Luchtvaart en het Studentenfront; ook de schooljeugd was in grooten getale vertegenwoordigd.

Tot de gasten behoorden de wnd. Secr.-Generaal van het dep. van Volksvoorlichting, jhr. De Ranitz, de Dir.-Generaal van den Omroep, ir. Herweyer, Max Blokzijl, stafleider Quispel van den Jeugdstorm, de leider van het N.A.F., Woudenberg, de chef-staf van den N.A.D., Almenkinders; voorts vertegenwoordigers van den Landstand en de N. J. H. C. Van Duitsche zijde gaf o.a. General-Arbeitsführer Bethmann van den R.A.D. van zijn belangstelling blijk.

(V. b. Ned. Omr. 5868 A.; Jeugdw. Ned. Omr. 5802 B.)

Kunst, Kultuur - Letterkunde - Dr. H. W. van Loon overleden —

20 Mrt. — Volgens een bericht d.d. 13 Maart van „United Press" uit New York is dr. Hendrik Willem van Loon in den ouderdom van 62 jaar overleden.

Hendrik Willem van Loon was op 14 Januari 1882 te Rotterdam geboren. Zijn middelbare opleiding genoot hij aan het Instituut Noorthey te Voorschoten. Hij voltooide zijn studiën vervolgens aan de Harvard University, de Cornell University, de universiteit te München, waar hij in 1912 tot doctor promoveerde. Intusschen was hij van 1906 tot 1908 correspondent geweest van de Associated Press uit Washington, te Moskou, Petersburg en Warschau. Van 1914—1917 was Van Loon als professor in de moderne geschiedenis verbonden aan de Cornell University, waarna hij van 1920 tot 1922 weer optrad als correspondent van de „Associated Press". Gedurende den wereldoorlog had hij ook reeds journalistieke werkzaamheden verricht in Engeland, België, Zweden, Noorwegen, Denemarken en Nederland. Voorts is hij redacteur geweest van de „Baltimore Sun". Van zijn hand zijn talrijke, meerendeels in het Engelsch geschreven werken verschenen, welke gedeeltelijk in het Nederlandsch werden vertaald.

— Maatregelen tegen „Kitsch"-zaken —

20 Mrt. — Dezer dagen zijn op verschillende plaatsen in het land door de politie op verzoek van de Nederlandsche Kultuurkamer z.g. „Kitsch"-zaken, welke schilderijen van zeer twijfelachtig kunstzinnig gehalte verkochten, gesloten. De betrokken handelaren waren niet in het bezit van een bewijs van aanmelding voor het lidmaatschap der Nederlandsche Kultuurkamer, of waren voor het lidmaatschap afgewezen.

In verband met het bovenstaande maakt de Nederlandsche Kultuurkamer het volgende bekend: Het ingrijpen van de politie in z.g. „Kitsch"-zaken zal stelselmatig worden voortgezet in het kader van een algeheele saneering van den kunsthandel, waarvan de uitwassen den laatsten tijd schrikbarende vormen hadden aangenomen. Nogmaals zij medegedeeld, dat het verkoopen van schilderijen verboden is aan hen, die niet in het bezit zijn van een bewijs van aanmelding voor het lidmaatschap der Nederlandsche Kultuurkamer. Daarnaast is het verkoopen van schilderijen door rijwielhandelaren, sigarenwinkeliers, handelaren in mode-artikelen en soortgelijke personen verboden. Eveneens wordt onder de aandacht van belanghebbenden gebracht, dat kunsthandelaren, die na 1 Januari 1941 een kunstzaak hebben geopend, slechts bij zeer hooge uitzondering tot het lidmaatschap van de Nederlandsche Kultuurkamer zullen worden toegelaten. Speciaal de verkoop van kunstproducten welke als z.g. „Kitsch" moeten worden beschouwd, zal met kracht worden tegengegaan. Aan hen, die op grond van bovenstaande bepalingen hun werkzaamheden niet langer mogen voortzetten, wordt aangeraden ten spoedigste daarmede op te houden.

(V. b. Strijd tegen „Kitsch" 5741 A)

N.S.B. - Jeugdstormbijeenkomst te Amsterdam —

20 Mrt. — Ter gelegenheid van den verjaardag van den hoofdstormer Van Geelkerken verzamelden zich op 19 Mrt. de leden van den Nationalen Jeugdstorm op het Beursplein te Amsterdam alwaar 100 nieuwe leden in de formatie werden opgenomen. De opperstamheer Feenstra hield een toespraak, waarna de Jeugdstorm op den Dam voor de Duitsche en Nederlandsche autoriteiten defileerde. Onder de voorbijmarcheerende afdeelingen bevonden zich een marine-eenheid, een brandweer-afdeeling en een met moderne technische hulpmiddelen toegeruste propaganda-formatie.

(V. b. N.J.S. 5869 A)

— Landwacht - In functie getreden —

21 Mrt. — Met ingang van 15 Maart is de Landwacht Nederland haar dienst in het gewest Zuid-Holland en Zeeland, op 21 Maart haar dienst in geheel Nederland begonnen. De Landwachters hebben politiebevoegdheid en zijn kenbaar aan een rooden armband met het opschrfit „Landwacht". Bij de patrouilliediensten van de Landwacht kunnen alle in burger gekleede personen overdag of des nachts worden staande gehouden, ten einde op wapens en ter identificatie te worden onderzocht. **(V. b. Landwacht 5828 A.)**

Prijsbeheersching - Gedwongen prijsverlaging van luxe-artikelen —

20 Mrt. — De dienst van de Prijsbeheersching heeft ingegrepen in een reeks van gevallen, waarbij voor z.g.n. luxe voorwerpen veel te hooge prijzen werden bedongen. Een groot aantal prijsverlagingen is op last van de inspectie van de prijsbeheersching toegepast. Zoo werden bij voorbeeld handwerktafeltjes in prijs teruggebracht van ƒ 39.75 op ƒ 16.50, een slaapkamerlampje van ƒ 19.75 op ƒ 6.50, een huiskamerlamp van ƒ 37.50 op ƒ 12.50, een verbandkastje van ƒ 7.75 op ƒ 2.50, rooktafels van ƒ 67.50 op ƒ 35 en biezen matten van ƒ 9.75 op ƒ 2.75. Er zijn maatregelen genomen, om eventueele ontduiking — of het doen verdwijnen van goederen — krachtig tegen te gaan. De inspectie van de prijsbeheersching raadt den winkeliers in deze branche aan, hun prijzen vrijwillig te herzien en voor zoover noodig, tot het verlangde peil terug te brengen.

((V. b. Prijsbeh. 5837 A)

Sociale Zaken - Ned. Volksdienst stelt ƒ 500.000.— beschikbaar voor Nijmegen, Enschede en Arnhem —

20 Mrt. — Nu de omvang van de ramp te overzien is, blijkt, dat het aanvankelijk beschikbaar gestelde bedrag van ƒ 200.000 niet voldoende is om den eersten nood te lenigen. Daarom heeft de Ned. Volksdienst besloten dit bedrag te verhoogen tot een half millioen. **(V. b. 5859 A)**

B. **ARGENTINIE - Bevolking - Vijfling geboren —**

20 Mrt. — Naar Informacio es uit Buenos Aires meldt, heeft de vrouw van den in het Argentijnsche plaatsje Belgrano wonenden Italiaan Dilligenti het leven geschonken aan vijf gezonde kinderen. De vijfling, drie meisjes en twee jongens, is reeds in Januari geboren. De vader had zich echter uit afkeer van publiciteit tot dusver verzet tegen bekendmaking van de gebeurtenis. De moeder had reeds eerder het leven geschonken aan een drieling.

C. **CUBA — Communistisch minister benoemd —**

20 Mrt. — Naar uit Havanna wordt gemeld, heeft de pres. van Cuba den vooraanstaanden communist Rodriguez benoemd tot minister zonder portefeuille. Voor het eerst maakt een communist deel uit van de Cubaansche regeering. **(V. b. Kabinet 5876 C)**

D. **DUITSCHLAND — Repatrieering van Duitsche kolonisten uit de Sovjet-Unie —**

20 Mrt. — Het aantal Duitschers in Wartheland is tot een millioen gestegen tengevolge van de aankomst van de Duitschers uit het Zwarte Zee-gebied. Na aankomst van de Duitschers, die van het Zwarte Zee-gebied nog onderweg zijn, zal het aantal Duitschers in Wartheland 1,100,000 bedragen. De Rijksgouw Wartheland heeft daarmede, aldus rapporteert Greiser, meer dan de helft van alle Duitschers, die uit de Europeesche kolonisatiegebieden teruggekeerd zijn, opgenomen en in de Duitsche volks- en lotsgemeenschap overgebracht. **(V. b. 5845 B)**

— Herdenking der aansluiting van de Oostmark —

20 Mrt. — Rijksminister dr. Goebbels heeft op 13 Maart te Salzburg onder geweldige belangstelling, het feit herdacht, dat 6 jaar geleden de Alpen- en Donaugouwen weer bij het Rijk werden aangesloten. In zijn rede herinnerde dr. Goebbels ter inleiding aan de bevrijding voor zes jaar van de Oostmark door den Führer en wees er op, dat de bond, die in den huidigen oorlog bezegeld is met 't bloed van

Oostmarksche zonen, voor alle tijden onscheidbaar is. Oostmarkers, Pruisen, Saksers en Beieren staan tegenover de vijanden van het Duitsche volk in een gesloten eenheid. Ten aanzien der huidige situatie merkte dr. Goebbels op: De Spil houdt thans vele troeven, met het oog op de kansen der overwinning, in handen. Na niet al te langen tijd zal het initiatief weer in Duitsche handen overgaan. Nuchter en realistisch gezien, geeft een overzicht van den toestand een voor Duitschland gunstig resultaat. Wanneer de natie zich doordringt met hetzelfde geloof van de gerechtigheid van onze zaak, dat den Führer bezielt, dan zal zij zegevierend uit den strijd treden. Deze oorlog is 'n lange, taaie en verbitterde worsteling. Maar des te meer geldt juist voor hem het woord van Theodor Fontanes: „Een groote tijd is er steeds slechts, wanneer het bijna mis gaat, wanneer men ieder oogenblik denkt: nu is alles voorbij. Dan blijkt dat courage goed is, maar uithoudingsvermogen is beter. Uithoudingsvermogen, dat is de hoofdzaak."

(V. b. dr. Goebbels 5845 B; Herd. aansl. '42, 5036 C)

— Vijf-jarig bestaan van het Protectoraat —

20 Mrt. — (D.N.B.) Naar aanleiding van den vijfden verjaardag van de hereeniging van Bohemen en Moravië met het Duitsche Rijk op 15 Maart, heeft de Rijksprotector in Bohemen en Moravië, Rijksminister dr. Frick, een bezoek gebracht aan den president van den staat, dr. Hacha, en hem een in hartelijken toon gestelden eigenhandig geschreven brief van den Führer overhandigd.

(V. b. Herd. Stichting 4606 C)

— Rede van Rijksminister dr. Funk; verklaring omtrent Duitschlands bewapening —

20 Mrt. — De Duitsche Rijksminister van Economische Zaken, dr. Funk, heeft op 11 Maart te Weenen een rede uitgesproken, waarin hij de in Anglo-Amerikaansche bestaande opvatting, dat het Duitsche oorlogspotentieel ernstig te lijden had onder de bombardementen, bestreed. Hij verklaarde, dat Duitschland het vijfde oorlogsjaar sterk en weerkrachtig met een nauwelijks gestoorde oorlogsindustrie is ingegaan. De leveranties naar het buitenland worden prompt uitgevoerd en nieuwe opdrachten kunnen zonder bedenken worden aangenomen. De Duitsche bewapeningscijfers stijgen voortdurend en zullen blijven stijgen, daar de millioenen in het arbeidsproces opgenomen buitenlandsche arbeiders pas thans, nadat zij zich eenigen tijd moesten inwerken, hun volle arbeidscapaciteit beginnen te ontplooien.

In een commentaar op deze rede, deelt de correspondent van het Handelsblad mede, dat vier- en zesmotorige bommenwerpers, nieuwe pantserwagens aan alle fronten, babytanks, draadloos bestuurd en bevracht met een krachtige explosieve lading, de modernste snelvuurwapens, bommen met een achtvoudige brisant-capaciteit bij constant kaliber, en een groot aantal andere nieuwe uitvindingen de Duitsche weermacht aan het begin van het vijfde oorlogsjaar zijn komen versterken.

(V. b. dr. Funk 5878 B en 5567 B; Bewapening 5845 B)

A. ENGELAND — De Iersche kwestie - Verklaring van Churchill —

20 Mrt. — De minister-president, Churchill, heeft 14 Maart in het Lagerhuis verklaard, dat het reisverbod tusschen Groot-Brittannië en Ierland de eerste schrede is om Eire van de buitenwereld af te sluiten. Churchill billijkte de door de V.S. opgestelde nota in vollen omvang. Al nam de Amerikaansche regeering het initiatief, tijdens de voorafgaande besprekingen werd overleg met Engeland gepleegd. Churchill merkte voorts op, dat hij thans den tijd gekomen achtte om de maatregelen tegen de gevaren, die verborgen zouden liggen in de aanwezigheid van vertegenwoordigers der As in Eire te versterken.

(V. b. Churchill 5861 E; Iersche kwestie 5875 D)

— Wijziging der Engelsche baconpolitiek —

20 Mrt. — Uit Lissabon zijn volgens „De Telegraaf" betrouwbare berichten binnenkomen, welke er van spreken, dat Engeland zich voor langen tijd verplicht heeft zijn geheele baconbehoefte uitsluitend in Canada te dekken. Dit beteekent niet meer of niets minder dan dat Engeland de na-oorlogsche baconbelangen van Nederland en Denemarken volkomen genegeerd heeft en volgens de berichten uit Lissabon heeft men zelfs niet de moeite genomen, ruggespraak te houden met de uitgeweken regeering van Nederland. De baconleveringen van het vasteland van Europa zullen na den oorlog voor onbepaalden tijd worden overgenomen door Canada.

Volgens een tusschen Engeland en Canada gesloten levercontract voor het jaar 1944-45 zal jaarlijks 450.000.000 lbs. bacon van Canada betrokken worden, terwijl de mogelijkheid is opengelaten grootere hoeveelheden van Canada te betrekken. Canada zou dit jaar nog belangrijk meer kunnen leveren dan de hoeveelheden, waarover in het contract gesproken wordt. Uit de cijfers blijkt, dat Canada gedurende den oorlog ongeveer 88% van de totale Engelsche baconbehoefte heeft kunnen dekken, terwijl de thans voor 1944 en 1945 genoemde hoeveelheden ongeveer 60% bedragen van de voor-oorlogsche invoerhoeveelheden.

Uit Lissabon wordt gemeld, dat Engeland zich voor langen looptijd verplicht heeft zijn geheele baconbehoefte uitsluitend in Canada te dekken.

Door de thans getroffen maatregelen demonstreert Engeland, dat het ten eigen nutte weinig neiging vertoont om rekening te houden met de belangen der Westeuropeesche volkeren, waarvan het in de vooroorlogsche jaren tegen abnormaal lage prijzen bacon, boter en andere voor de voedselvoorziening onmisbare producten heeft betrokken en waarvoor de betrokken regeeringen millioenen subsidies hebben verstrekt, ter voorziening en behoud van de Engelsche markt.

(V. b. Baconexp. n. Engel. 2898 A)

B. NEDERLAND — Weermacht - Heldengedenkdag - Plechtigheid op den Grebbeberg —

20 Mrt. — Op 12 Maart zijn de Nederlandsche en Duitsche soldaten, die sneuvelden in de Meidagen van 1940 en wier graven zich bevinden op het voornaamste strijdtooneel dier dagen, den Grebbeberg, in een plechtige samenkomst herdacht. De plechtigheid droeg een eenvoudiger karakter dan die van het vorige jaar, maar de belangstelling was niet minder groot. Terwijl de belangstellenden en formaties in plechtige stilte het oogenblik van den aanvang afwachtten, klonken commando's. De Rijkscommissaris, dr. Seyss-Inquart, in gezelschap van hooge Duitsche gasten en van den Leider Mussert, betrad den doodenakker. De ᛋᛋ Obergruppenführer Demelhüber, luitenant-generaal der Waffen-ᛋᛋ, heeft hierna een rede uitgesproken, waarin hij den strijd van het Duitsche volk herdacht. Hij zeide, dat het geheele Duitsche volk staat aangetreden voor het beslissende oogenblik. Hij herdacht de dooden met enkele woorden, waarna het muziekcorps „Ich hatte einen Kameraden" speelde. Kransen werden neergelegd, o.a. namens den Wehrmachtbefehlshaber, den Rijkscommissaris, Mussert, de Wehrmacht en de partij. Vervolgens werd een driewerf Sieg Heil uitgebracht op den Führer aller Germanen, waarna nog de volksliederen werden gespeeld: Deutschland über alles, het Horst Wessellied en ten slotte het Wilhelmus.

(V. b. Herdenking '43 5462 A)

Wetenschappen - Historie - Dr. N. Japikse overleden —

20 Mrt. — Te 's-Gravenhage is d.d. 13 Maart op 71-jarigen leeftijd de bekende geschiedkundige dr. N. Japikse overleden. Den 29sten November 1872 is hij te Joure geboren.

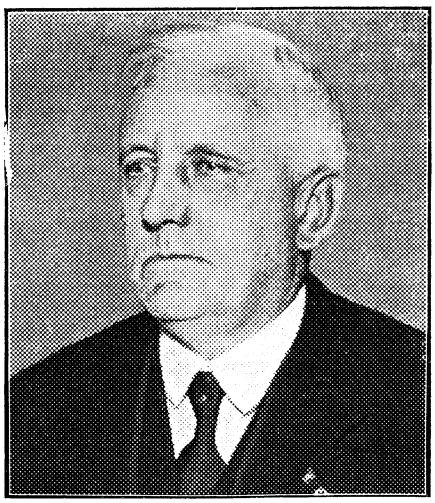

Foto archief Arbeiderspers

In 1900 is hij te Leiden cum laude gepromoveerd in de Letteren en de Wijsbegeerte, op een proefschrift over „De verwikkelingen tusschen de Republiek en Engeland van 1660—1665". Na eenige jaren leeraar te zijn geweest, werd hij in 1910 onderdirecteur van het Bureau voor 's Rijks geschiedkundige publicaties. In 1918 werd hij directeur, als opvolger van prof. Colenbrander. Tot 1 December 1937 is hij zulks gebleven. In 1928 werd hij tevens directeur

van het Kon. Huis-archief. Hij bezorgde o.a. de uitgave van de Brieven van en aan Johan de Witt, van de Resoluties der Staten-Generaal (1576—1609), de Correspondentie van Willem III en H. W. Bentinck. Met prof. Gosses schreef hij het Handboek tot de Staatkundige Geschiedenis van Nederland, dat in hetzelfde jaar uitkwam, 1919, als zijn Staatkundige Geschiedenis van Nederland (1887—1917). Met zijn lidmaatschap van de Nederlandsche commissie tot onderzoek van de oorzaken van den wereldoorlog houden verband Europa en Bismarcks vredespolitiek (1925) en De uitbarsting (1936). Voorts verschenen van zijn hand nog werken over Johan de Witt, Prins Willem III en de geschiedenis van het Huis van Oranje-Nassau.

A. **FINLAND — Wapenstilstandsvoorwaarden der Sovjet-Unie verworpen —**

20 Mrt. (A.N.P.) — In goedingelichte kringen van de rijkshoofdstad werd in den nacht van 15 op 16 Mrt. medegedeeld, dat het Finsche parlement met overgroote meerderheid besloten heeft, de Sovjet-Russische wapenstilstandsvoorwaarden niet te accepteeren. Van de ongeveer tweehonderd parlementsleden stemden tijdens de laatste zeer dramatische zitting slechts zeven en dertig tegen de regeering. De Finsche regeering heeft het besluit van de Finsche volksvertegenwoordiging reeds via de Sovjet-Russische ambassade te Stockholm aan de regeering der Sovjet-Unie medegedeeld. Welke gevolgen deze ontwikkeling voor Finland en voor het verdere verloop van den oorlog zal hebben, kan op het oogenblik nog niet worden overzien.

Het inlichtingenbureau der Finsche regeering heeft 15 Mrt. het volgende communiqué gepubliceerd:

De Rijksdag heeft tijdens de gehouden besloten vergadering het rapport der regeering, dat minister-president Linkomies 14 Maart over den politieken toestand heeft uitgebracht, behandeld. Na een vergadering van anderhalf uur besloot de Rijksdag met algemeene stemmen over te gaan tot de orde van den dag.

Naar volgens het D.N.B. in de Finsche hoofdstad vernomen wordt, komt het besluit van den Finschen Rijksdag, om over te gaan tot de orde van den dag, neer op verwerping van de Sovjet-Russische wapenstilstandsvoorwaarden.

— Brief van den koning van Zweden; diplomatieke pressie der Ver. Staten; Sovjet-voorwaarden verzacht —

20 Mrt. — Het A.N.P. meldde 18 Maart uit Berlijn: Sinds het historische besluit van Helsinki voert de Anglo-Amerikaansche diplomatie in versterkte mate een zenuwoorlog tegen Finland. De Finsche regeering en de Finsche Rijksdag onderzoeken echter koelbloedig de buitengewoon moeilijke positie, die het gevolg van hun besluit is geweest. De inmenging van koning Gustaaf van Zweden, die aan maarschalk Mannerheim en aan staatspresident Ryti een brief heeft geschreven om tot capitulatie aan te sporen, evenals de aanhoudende diplomatieke pressie van Washington, dat Finland tracht te bewegen de diplomatieke betrekkingen met het Duitsche Rijk te verbreken, alsmede de dreigementen der Amerikaansche pers, welke met verbreking der diplomatieke betrekkingen tusschen Amerika en Finland dreigt, heeft de positie van Helsinki uiterst moeilijk gemaakt. Een feit is, dat Moskou thans zijn oorspronkelijke voorstellen in een anderen zachteren vorm heeft gegoten, en dat de Zweedsche regeering op grond hiervan Finland dringend aanraadt te capituleeren.

— Verklaring van den Führer inzake de onderhandelingen —

20 Mrt. — Het D.N.B. meldde 19 Maart uit Stockholm:

Op grond van eenige in het buitenland verspreide berichten over een beweerden stap van den Führer bij den Zweedschen koning in verband met de Finsche kwestie, heeft de Berlijnsche correspondent van de „Stockholms Tidningen" om een rechtstreeksch standpunt van den Führer ten aanzien van deze publicaties verzocht. De Führer heeft den Zweedschen correspondent op zijn vragen het volgende geantwoord:

Vraag: „In buitenlandsche persberichten werd beweerd dat de Führer bij koning Gustaaf van Zweden een stap van toenadering zou hebben gedaan in verband met de bemiddeling van den Zweedschen koning bij Finland. Komen deze berichten met de feiten overeen?"

Antwoord: „De berichten zijn onjuist. Ik zou ook niet weten, waarom ik een zoodanigen stap zou hebben gedaan. Het is mij niet bekend, of koning Gustaaf van Zweden inderdaad in dien zin zijn invloed op Finland heeft geoefend. Speciaal is mij ook niet bekend, wanneer deze stap zou zijn ondernomen. Wanneer dit echter zoo zou zijn, is hier uiteraard sprake van een zuiver Zweedsche aangelegenheid."

Vraag: „Mag ik in dit verband vragen, hoe u in het algemeen den toestand op grond van de wapenstilstandsvoorwaarden beoordeelt?"

Antwoord: „Ik beoordeel de door de Sovjets bekend gemaakte wapenstilstandsvoorwaarden precies zooals zij zijn bedoeld. Haar doel is, zooals van zelf spreekt, Finland in een toestand te brengen, waarin een verdere tegenstand onmogelijk wordt, om dan datgene aan het Finsche volk te voltrekken, wat Molotof indertijd reeds te Berlijn heeft geëischt. Met welke frasen en onder welke voorwendsels deze voorwaarden der Sovjets ook worden bekend gemaakt, is practisch volkomen onverschillig. Het gaat er hier slechts om, het slachtoffer een lus om den hals te leggen, om die dan te gegevener tijd te kunnen aantrekken. Dat Sovjet-Rusland zich tot dezen stap gedwongen ziet, is slechts het bewijs, hoe sceptisch het zijn militaire mogelijkheden zelf beoordeelt. Aan de uiteindelijke bedoeling van het bolsjewisme kan niemand twijfelen, nl. uitroeiing der niet-Russisch-bolsjewistische volkeren in Europa, en in dit geval vooral uitroeiing van de Finnen. Om dit doel te bereiken, heeft men zooals onze tegenstanders openlijk toegeven, den zenuwenoorlog tegen Finland ontketend."

Vraag: „Meer dan eens is de vraag opgeworpen eener garantie voor Finland van de zijde van Engeland en de Ver. Staten. Wat dunkt u van dergelijke garanties voor Finland?"

Antwoord: „De vragen van garanties voor Finland van de zijde van Engeland en de Ver. Staten konden slechts het doel nastreven, den Finnen de onderwerping aantrekkelijker te maken. In de practijk is elke garantie der Engelschen of der Amerikanen een utopie. Noch Engeland, noch de Ver. Staten zouden bij machte zijn een zegevierend Sovjet-Rusland ook maar de geringste voorwaarden te stellen over de definitieve doelstelling, zelfs wanneer zij dit zouden willen. In werkelijkheid echter hebben zoowel Engeland als Amerika niet den geringsten eerlijken wil, een dergelijken invloed te oefenen. In beide landen regeeren dezelfde krachten, zij het ook onder een burgerlijk masker gecamoufleerd, die in Sovjet-Rusland volkomen openlijk de macht bekleeden. Wat Amerikaansche garanties betreft, zoo heeft Duitschland reeds na afloop van den wereldoorlog zijn ervaringen daarmede opgedaan. De plechtig toegezegde 14 punten van Wilson waren, nadat Duitschland de wapens had neergelegd, vergeten. De practische werkelijkheid leidde in elk afzonderlijk geval tot het tegendeel van hetgeen men toendertijd het Duitsche volk heel plechtig had toegezegd. Wat Britsche garanties waard zijn, dat is met het geval Polen op eclatante wijze bewezen. Overigens staan Engeland en Amerika zelf voor ernstige binnenlandsche crises, en de vraag is niet, of zij bij machte zijn het bolsjewisme voorwaarden te stellen, doch hoe lang het hun zal gelukken, de bolsjewistische revolutie in hun eigen landen te verhinderen. Zooals tot dusver nog altijd in het leven der volkeren, is de eenige garantie voor het bestaan van een natie, de eigen kracht."

(V. b. Finsch/Russ. onderh. 5870 A; Hitler 5871 F; Koning Gustaaf 5804 C)

B. **FRANKRIJK — Emigrantenregeering - Pucheu terechtgesteld —**

20 Mrt. — Naar Reuter uit Algiers meldt is de vroegere Fransche minister van binnenlandsche zaken, Pucheu, op 20 Maart doodgeschoten. **(V. b. 5876 A)**

Marcel Déat benoemd tot minister van Arbeid —

20 Mrt. — De voormalige Fransche minister en hoofdredacteur van de „Oeuvre", Marcel Déat, is 16 Maart jl. benoemd tot minister van Arbeid en tot staatssecretaris voor de nationale solidariteit. De staatssecretaris van openbare gezondheid en gezinsleven, Grasset, is benoemd tot minister.

(V. b. Kabinet 5821 D; Déat 5455 A)

Arbeidsdienstplicht - Een millioen Fransche arbeiders in Duitschland —

20 Mrt. — Naar de N. R. Crt. uit Parijs meldt, heeft de Fransche minister-president in een recenten ministerraad aanvullende mededeelingen gedaan inzake de wet nopens den arbeidsplicht. De wet zelve dateert reeds van 4 September 1942 waarbij het beginsel van den verplichten arbeid werd aanvaard; ze is moeilijk te scheiden van de wet, welke het zenden van Fransche arbeiders naar Duitschland mogelijk maakt. Thans is de leeftijdsgrens voor mannelijke personen uitgebreid van zestien tot zestig jaar en voor vrouwelijke personen zonder kinderen van 18 tot 45 jaar. Van arbeid in het buitenland zijn vrijgesteld mannelijke personen beneden achttien jaar en gehuwde vrouwelijke personen. Tevens zijn vrijgesteld zij, die kunnen aantoonen meer dan dertig uren per week in het landsbelang werkzaam te zijn. Voor eenigerlei arbeid in het

buitenland kunnen slechts worden uitgezonden arische arbeiders tusschen 18 en 45 jaar met minder dan vier kinderen, doch geen oud-krijgsgevangenen, geen oud-strijders van het vrijwilligerslegioen tegen het bolsjewisme en geen Elzassers of Lotharingers. Vrouwen beneden 25 jaren zullen in fabrieken harer woonplaats worden te werk gesteld, zoodat ze elken avond naar haar domicilie kunnen terugkeeren. De minimumduur van den arbeid in Frankrijk of elders is vastgesteld op 48 uur per week.
Inzake het aantal Fransche arbeiders welke in Duitschland te werk zullen worden gesteld zijn nog geen officieele cijfers voorhanden, doch officieus verluidt, dat het aantal op ongeveer 1 millioen wordt geschat. **(V. b. Arb.dienstpl. 5837 F)**

A. **INSULINDE — Java - Economische ontwikkeling - Arbeidsdienst —**
20 Mrt. — Het Japansche militaire bestuur heeft de bedrijfsorganisatie op Java vereenvoudigd in het belang van de zelfvoorziening van de Japansche troepen en de grootst mogelijke productie van belangrijk oorlogsmateriaal. Zoo is het aantal onderafdeelingen in de verschillende afdeelingen van het bedrijfsleven verminderd. De industrieele afdeeling, vroeger uit vijf afdeelingen bestaande, telt thans nog: 1. de afdeeling voor bedrijfsleiding, welke verantwoordelijk is voor het beheer van alle industrieën op Java; 2. de mijnbouw- en industrieele afdeeling, welke verantwoordelijk is voor de vergrooting van de minerale productie, de uitbreiding van verschillende takken van industrie en de electriciteitsvoorziening; 3. de landbouwafdeeling. Wegens het gebrek aan werkkrachten is per 1 Maart een arbeidsdienst op Java ingevoerd.

— Tweejarige bezetting - Japansche verklaring —
De woordvoerder van het Japansch militair bestuur heeft ter gelegenheid van den 2den verjaardag van de bezetting van Java o.m. verklaart: „Nadat men op den wensch van de bevolking om aan de verdediging van haar vaderland mede te werken, door de oprichting van een vrijwillig hulpcorps, is ingegaan, is intusschen de opleiding van een Javaansch officierencorps derwijze gevorderd, dat thans met de opleiding van de recruten kan worden begonnen. Ook de politieke medewerking van de inlanders door hun raadgevende comité's heeft tot goede uitslagen ten opzichte van de omschakeling van het land voor den totalen oorlogsinzet geleid."

— Vorming eener emigrantenregeering in Australië - Heroveringsplannen —
In de Anglo-Amerikaansche berichtgeving is, zoo berichtte het C.D., sinds de bezetting van Nederlandsch Oost-Indië alleen sprake geweest van een Ned. Ind. comité, hetwelk ook wel het „Comité-Van der Plas" werd genoemd, naar den voorzitter, het vroegere lid van den Raad van Indië van dien naam. Dit comité heeft nooit een zeer groote rol gespeeld en uitsluitend administratief werk verricht. In den beginne heeft het veel moeite gedaan om jeugdige Nederlanders en Indonesiërs aan te werven teneinde de Ned. Ind. strijdkrachten, die naar Australië waren gevlucht — in de eerste plaats vliegers, maar daarnaast ook vlootpersoneel en kleine contingenten landleger — zooveel mogelijk te versterken. In den zomer van het vorige jaar maakte het „Comité Van der Plas" bekend, dat de opleiding van Nederlandsche militairen in Australië was stopgezet en dat er in plaats daarvan cursussen werden gegeven, die ten doel hadden jeugdige Nederlanders en Indonesiërs op te leiden tot ambtenaren om onmiddellijk na de herovering het binnenlandsch bestuur van N. O. Indië op zich te kunnen nemen.
Dezer dagen nu heeft de minister van koloniën der geëmigreerde Nederlandsche regeering te Londen, de vroegere vice-gouverneur-generaal van N. O. Indië, dr. H. J. van Mook, die op het oogenblik een inspectiereis door Australië maakt, verklaard, dat er inderdaad geen Nederlandsch-Indische regeering bestaat, maar dat het wel in de bedoeling ligt er binnenkort, nl. in Juni a.s., een te vormen. Dit feit zal uitsluitend formeele beteekenis hebben daar de hoofden der departementen zonder uitzondering uit het „Comité-Van der Plas" gekozen zullen worden, zoodat in feite alleen dit comité een meer officieel karakter krijgt dan het tot nu toe had. De Nederlandsche luchtstrijdkrachten in het Verre Oosten en ook de Nederlandsche vlootstrijdkrachten in het Zuidwesten van den Stillen Oceaan — voornamelijk onderzeeërs en verder eenige kleinere eenheden — blijven uiteraard onder het intergeallieerde opperbevel staan en ook de nieuw op te richten Ned.-Indische regeering is natuurlijk afhankelijk van het departement van koloniën.
Dr. Van Mook zeide verder, dat het niet het plan is der geëmigreerde Nederlandsche regeering te Londen om de herovering van N. O.-Indië over te laten aan de Geallieerden, maar dat er in tegendeel voor dit doel dadelijk na de bevrijding van Nederland een zeer sterke troepenmacht zou worden gemobiliseerd. Cijfers noemde dr. Van Mook in dit verband niet, maar reeds eerder heeft men te Londen gesproken over een Nederlandsch leger van 400.000 tot 500.000 man. Wat de kwestie betreft of de Geallieerden, na een eventueele herovering van N. O.-Indië op de Japanners, de territoriale integriteit van deze gebieden zouden erkennen en of zij dus m.a.w. N. O.-Indië in zijn geheel zouden teruggeven aan Nederland, verklaarde dr. Van Mook pathetisch „dat deze kwestie zelfs nooit ter sprake was gekomen".
Voorts deelde het „C.D." mede, dat door den Australischen premier Curtin onlangs in het parlement was gesproken over een Nederlandsch-Indische regeering die in Australië gastvrijheid zou genieten en alle mogelijke hulp en steun zou ontvangen.
(V. b. Insulinde 5876 F; Java 5782 C; dr. Van Mook 4975 E)

B. **ITALIE (Koninkrijk) — Sovjet-Unie knoopt diplomatieke betrekkingen aan —**
20 Mrt. — Te Napels werd 13 Maart officieel medegedeeld, dat de diplomatieke betrekkingen tusschen de Sovjet-Unie en de regeering-Badoglio met een gelijktijdige uitwisseling van ambassadeurs zijn hersteld. Tot dusver bestond de vertegenwoordiging der geallieerden bij Badoglio in het medelidmaatschap van de geallieerde adviseerende commissie.

— Vereenigde Staten verzoeken om inlichtingen —
20 Mrt. — Reuter meldt uit New York, dat Roosevelt en Hull 15 Maart een bespreking hebben gehad. Een Amerikaansch agentschap meldt, dat de Ver. Staten Moskou om een verklaring hebben verzocht nopens de erkenning van Badoglio. **(V. b. 5871 B)**

C. **ITALIE (Republ.) — Pers - Gayda omgekomen —**
20 Mrt. — Bij den luchtaanval van 14 Maart van Anglo-Amerikaansche vliegtuigen op Rome is de voormalige hoofdredacteur van de „Giornale d'Italia", Virginio Gayda, om het leven gekomen. De woning van Gayda werd door een voltreffer in puin gelegd. Gayda bevond zich op dit moment in zijn werkkamer. Ook zijn moeder en zijn zuster werden gedood. **(V. b. Giornale d'Italia 5612; Gayda 3735 C)**

— Vooraanstaande industrieelen in arrest —
20 Mrt. (A.N.P.) — Blijkens een bericht in den „Völkischer Beobachter" is in den laatsten tijd een groot aantal Italiaansche industriemagnaten, die indertijd aan de revolutie van Badoglio hebben medegewerkt, gearresteerd. Onder hen bevinden zich graaf Volpi di Misurata, de ongekroonde koning van de Italiaansche electriciteitsindustrie, ingen. Guido Donegani, pres. van de „Montecatini", 't grootste Italiaansche chemische concern, en Franco Marinotti, de president van de Snia Viscosa, de Italiaansche kunstzijdeindustrie. Senator Luigi Burgo, een papier-magnaat, van wien bekend is, dat hij Badoglio met minstens honderd millioen lire ondersteund heeft, is naar het buitenland gevlucht.

D. **SLOWAKIJE — Vijfjarig bestaan van den staat —**
20 Mrt. — Op 13 en 14 Maart herdacht Slowakije het feit, dat het nu vijf jaar geleden zijn zelfstandigheid verkreeg. In verband hiermede kwamen in Presburg de leiders van de Hlinka-garde in een feestelijke samenkomst bijeen, waar de president van Slowakije en opperste bevelhebber van de Hlinka-garde, dr. Tiso, een rede hield, waarin hij op de historische beteekenis van 13 en 14 Maart in 1939 voor Slowakije wees. De Führer had den Slowaakschen president een in hartelijke bewoordingen vervat telegram gezonden om hem zijn gelukwenschen, ter gelegenheid van den Slowaakschen nationalen dag, te doen toekomen.
(V. b. Onafhank. uitger. 3702 A)

E. **TURKIJE — Rusjen Esjiref Unaydin benoemd tot ambassadeur te Londen —**
20 Mrt. — De Turksche regeering heeft 17 Maart de Britsche regeering om agrement verzocht voor Rusjen Esjiref Unaydin als opvolger van den afgetreden Turkschen ambassadeur te Londen, Orbay. **(V. b. Turksche amb. 5877 D)**

F. **VER. STATEN — Japansche opgave der vlootsterkte in den Stillen Oceaan —**
20 Mrt. — Uit een in de „Westfäl. Landesztg" gepubliceerde correspondentie uit Tokio blijkt, dat de Japanners de sterkte van de Ver. Staten in den Stillen Oceaan als volgt schatten: Wat de landstrijdkrachten betreft, schatten de Japanners de landingstroepen der Amerikanen op Nieuw-

Guinea, Bougainville, Nieuw-Mecklenburg (Nieuw Brittannië), op de Admiraliteits-, de Gilbert- en de Marshalleilanden op 100.000 man en de Amerikaansche bezetting op de Aleoeten op 30.000 man. De luchtmacht der Amerikanen bedraagt in genoemde gebieden ca. 4 à 5000 vliegtuigen. De vlootstrijdkrachten worden als zeer sterk beschouwd. Vijf slagschepen der „Montana"-klasse à 60.000 ton, vijf der „Iowa"-klasse à 50.000 ton en zes der „Washington"-klasse à 40.000 ton moeten in dienst zijn, benevens 25 vliegkampschepen, eenige dozijnen kruisers, ongeveer 150 torpedojagers en 150 duikbooten. Bij de genoemde moderne slagschepen komen nog 10 slagschepen van verouderd type. Daar er ook eenige Britsche oorlogsschepen uit de Middellandsche Zee naar den Stillen Oceaan zijn gezonden, geeft Tokio thans openlijk toe, dat de vlootsterkte van de tegenstanders bijna dubbel zoo groot is als de Japansche.

(V. b. Am. vloot 5145 D)

A. VER. STATEN — Weermacht - Zoon van Roosevelt in Duitsche krijgsgevangenschap —

20 Mrt. — Naar „Volk en Staat" meldt is de oudste zoon van president Roosevelt bij een luchtaanval op Duitschland krijgsgevangen gemaakt. Elliot Roosevelts vliegtuig werd getroffen, maar hij kon zich door middel van een valscherm redden. Zijn gevangenneming zou door het Amerikaansche departement van Oorlog zijn bevestigd.

Ook de grooten, aldus „Volk en Staat", betalen in dezen oorlog hun tol aan Mars. Het is bekend, dat Jacob Stalin, zoon van den dictator, twee jaar geleden bij Witebsk in krijgsgevangenschap is geraakt. Zoo sneuvelden o.a. Mussolini's zoon Bruno, kapitein Horthy, zoon van den Hongaarschen Rijksregent, een zoon van maarschalk Gort, een zoon van maarschalk Keitel, twee zonen van maarschalk von Blomberg, drie zonen van von Bülow (op één dag), een neef van prins Starhemberg, een kleinzoon van keizer Wilhelm II en andere leden van het huis von Hohenzollern, een zoon van generaal Dittmar, de jongste zoon van grootadmiraal Dönitz, enz. Een zoon van Molotof en een neef van generaal Alexander bevinden zich in Duitschland als krijgsgevangenen.

(Stalin's zoon gev. 4774 A; Bruno Mussolini verong. 4788 D; Horthy's zoon 5217 E)

B. IJSLAND — Sovjet-gezant aangekomen —

20 Mrt. — De Sovjet-Russische gezant Krassilnikov is 15 Maart, vergezeld van zijn medewerkers in Reykjavik aangekomen. In een interview met de IJslandsche pers gaf de gezant uiting aan zijn wensch om tusschen de Sovjet-Unie en IJsland vriendschappelijke betrekkingen tot stand te brengen.

(V. b. IJsland 5814 D)

C. GENEESKUNDE — Nieuw middel tegen suikerziekte —

Tot dusver bestond veelal de meening, dat suikerziekte wordt veroorzaakt door tekort aan insuline. Nieuwere onderzoekingen hebben aan het licht gebracht, dat twee verschillende hormonen de suikerstofwisseling van het menschelijk organisme regelen; in de eerste plaats het insuline, dat tot taak heeft het suikergehalte van het bloed te drukken, en voorts een hormoon uit de hypophyse, dat een tegengestelde werking heeft. Gebleken is nu, dat veelal niet tekort aan insuline maar een te veel aan hypophyse hormonen suikerziekte veroorzaakt. Dit heeft geleid tot de samenstelling van een nieuw geneesmiddel, dat bereid wordt uit de aanhangseltjes van de rijpende maïskolven. Bij onderzoekingen is dit middel zeer deugdelijk gebleken. Het kan weliswaar de taak van het ontbrekende insuline in den eigenlijken zin des woords niet overnemen, maar het vermindert de productie van bloedsuiker, zoodat geen insuline behoeft te worden toegediend, en het door het lichaam zelf voortgebrachte insuline voldoende is om het suikergehalte van het bloed binnen de vereischte grenzen te houden. Met de productie van dit geneesmiddel is reeds een aanvang gemaakt. (Alg. H'blad)

(V. b. Nwe geneesm. 5858 B)

D. SUIKER — Britsch-Indische verdringt Javasuiker.

20 Mrt. — Als gevolg van het in 1931 ingevoerde beschermende recht voor de Britsch-Indische suikerindustrie steeg de suikerproductie in dat land in het tijdvak van 1930—1931 tot 1937—1938 van 377.000 ton tot 1,07 millioen ton. In denzelfden tijd nam het aantal suikerfabrieken van 24 op 154 toe. Het laat zich begrijpen, dat een dergelijke uitbreiding der suikerproductie niet zonder invloed bleef op den suikerinvoer, welke van 1930—1931 tot 1937—1938 van 901.000 ton tot 22.000 ton daalde. Deze ontwikkeling was van zeer ongunstigen invloed op de suikerindustrie van Java, welke tot een ingrijpende productiebeperking moest overgaan. Java genoot in zooverre een zekere bescherming tegen de Britsch-Indische concurrentie, dat op grond van het internationale suikerverdrag Britsch-Indië, behalve naar Birma, geen suiker mocht exporteeren. Deze bepaling is sinds 31 Augustus 1942 echter niet meer van kracht, daar Britsch-Indië toen de internationale suikerconventie opzegde. Dat Britsch-Indië de gelegenheid heeft aangegrepen om zijn productie te verhoogen, blijkt wel uit een publicatie van F. O. Licht over de geraamde wereldsuikerproductie in 1942—1943. In dat jaar bedroeg de Britsch-Indische productie aan witte suiker 1.47 millioen ton, tegen 1.02 millioen in het campagnejaar 1941—1942. De suikerproductie van Java liep in denzelfden tijd terug van 1,37 millioen op 0,51 millioen ton.

(V. b. Suiker 5716 B)

E. FRANKRIJK — Agrarische problemen —

De talrijke ruïnes, welke men vooral in het Zuiden van Frankrijk aantreft en die nauwelijks nog den naam van boerderij kunnen dragen, zijn wel is waar een typisch teeken van het verval van een deel van het vroegere Fransche boerendom, doch dit neemt nog niet weg, dat men niet alle Fransche landbouwers over één kam mag scheren en als ondeskundigen mag betitelen. Het klimaat is in dit deel van Europa wel is waar mild en gunstig, doch de bodemgesteldheid vertoont zeer sterke verschillen en vooral in centraal-Frankrijk en de Middellandsche Zee-zone zijn er armtierige gebieden, waar de bodemgesteldheid nauwelijks deugt voor het weiden van schapen. Dit neemt echter niet weg, dat in den Franschen bodem nog groote reserves rusten en dat de zelfvoorzieningsgraad van 83%, zooals dit vóór het uitbreken van den oorlog gold, in geen enkel opzicht de verhoudingen aangeeft, zooals deze bij een intensief bewerken van den grond te bereiken zouden zijn.

Men moet echter eenig voorbehoud maken en niet dadelijk den Franschen boer de schuld geven van deze ongunstige verschijnselen. Ook in Frankrijk werd nl. in de laatste tientallen jaren een regeeringspolitiek gevoerd, welke sterk op de koloniën en op den invoer uit het buitenland georiënteerd was, terwijl de trek naar de industrie-centra de boerenbevolking vaak voor onoplosbare arbeidsproblemen heeft gesteld. De gedurende tientallen jaren doorgevoerde extensiveering van den landbouw heeft naast vermindering van de opbrengst per H.A., wijzigingen in de bodemstructuur en de algemeene landbouwstructuur veroorzaakt, welke in flagranten strijd zijn met de moderne productiemethoden. Zoo is bijv. de akkerbouw van 25.588 H.A. in 1882 tot 19.486 in 1939 gedaald. Hiertegenover is het weideland echter in dezelfde periode met bijna 100% toegenomen. Op het gebied van den akkerbouw is in dezelfde periode de tarweteelt met 39%, de gerstverbouw eveneens met 39% en de roggeverbouw zelfs met 69% afgenomen, terwijl de teelt van voedergewassen sterk is toegenomen. Ook een te ver doorgevoerde verkaveling van gronden heeft tot moeilijkheden geleid. Zoo bestond bijv. in een gemeente van het departement Loire de beteelbare oppervlakte uit 2.179 H.A., verdeeld in ruim 48.000 perceelen. In Oost-Frankrijk dient bij niet minder dan 50% der beteelbare oppervlakte samenvoeging van bedrijven te worden doorgevoerd, in het Zuiden en het Zuidwesten van het land bij 36%, in 't centrum bij 31% en in andere deelen des lands naar percentages, welke varieeren van 17—30%.

De Fransche boer gaat echter steeds meer inzien, dat niet alleen in oorlogstijd, doch bij een juiste landbouwpolitiek ook na dezen tijd de afzetmogelijkheden voor de Fransche bodemproducten gunstig zullen blijven van wege de gunstige verkeersverbindingen met de drukbevolkte industriecentra van Frankrijk en België eenerzijds en andere afzetgebieden van Europa anderzijds. De Fransche tuinbouw heeft naar de Fransche en Belgische industrie-centra regelmatig kunnen verzenden, doch men ziet thans in, dat ook voor broodgraan deze gebieden vele mogelijkheden bieden. Het thans doorgevoerde productie-program wordt dan ook niet gezien als een noodoplossing, doch wel degelijk als een onderdeel van het groote wederopbouwprogram van Frankrijk. (Telegraaf)

(V. b. 5169 E en 4777 G)

F. HONGARIJE — Militaire samenwerking met Duitschland versterkt —

22 Mrt. — De B-correspondent van het A.N.P. meldde 21 Maart: Sedert geruimen tijd is er reeds sprake van geweest, dat de deelneming van de landen in Zuidoost- en Midden-Europa aan den oorlog geactiveerd zou worden. Ook eenige bezoeken aan het hoofdkwartier van den Führer wezen er op, dat de besprekingen dienaangaande begonnen waren. Tot dusver werden officieel nog geen nadere bijzonderheden verstrekt. De vermoedens en de geruchten over deze activeering waren de laatste dagen wel herhaaldelijk het onderwerp van gesprekken in politieke kringen, doch daar geen positieve aanwijzingen ter beschikking stonden, onthield men zich officiëel nog van

commentaar. Eerst op 21 Maart heeft de spreker van het Duitsche ministerie van Buitenlandsche Zaken in de conferentie voor de buitenlandsche pers een einde aan de spanning gemaakt. Gesandter Schmid zeide, dat de gebeurtenissen in Zuidoost-Europa niets geheimzinnigs hebben en dat men er rustig en openhartig over spreken kan. De ontwikkeling van den oorlog heeft een organisatie en een nieuwe opstelling van alle beschikbare krachten noodzakelijk gemaakt. Na wederzijdsch overleg hebben Duitschland en zijn bondgenooten in het Zuidoosten en midden van Europa besloten alle krachten voor den oorlog te mobiliseeren en tot nog nauwere samenwerking over te gaan.

— Dr. E. Vessenmeyer benoemd tot Duitsch gezant in Budapest —

De Führer heeft 22 Maart op voorstel van den rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, dr. Edmund Vessenmeyer benoemd tot gezant en gevolmachtigde van het Groot-Duitsche Rijk in Hongarije. Von Jagow, die tot dusver Duitsch gezant in Hongarije was, heeft een functie gekregen aan het Auswärtige Amt.

— Regeering Von Kallay afgetreden; Doeme Stojay premier en minister van Buitenlandsche Zaken —

23 Mrt. — Het Hongaarsche persbureau M.T.I. heeft 22 Mrt. het volgende officieele communiqué gepubliceerd: Teneinde, in het kader van de gemeenschappelijke oorlogvoering der in het Driemogendhedenpact verbonden Europeesche naties tegen den gemeenschappelijken vijand, Hongarije ter zijde te staan, vooral om de doeltreffende bestrijding van het bolsjewisme door de mobilisatie van alle krachten en het tot stand brengen van uitgebreide beveiligingen te versterken, zijn op grond van onderling overleg Duitsche troepen in Hongarije aangekomen.
In de plaats van de afgetreden tot dusver aan het bewind zijnde regeering heeft de rijksbestuurder de vorming van een nieuwe regeering opgedragen aan Stojay, tot dusver gezant te Berlijn.
Het kabinet is als volgt samengesteld:
Minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken: Doeme Stojay.
Minister zonder portefeuille, belast met de vervanging van den minister-president: Jenoe Rasch.
Binnenlandsche Zaken: Andor Jaross.
Financiën: Lajos Remenyi-Schneller.
Nijverheid: Lajos Szass.
Handel en Verkeer: Anfal Kunder.
Landbouw en Voedselvoorziening: Bela Jourczek.
Minister van Justitie, voorloopig belast met de leiding van het ministerie van Eeredienst en Onderwijs: Istvan Antal.
Honved-minister: Lajos Csatay.

Levensloop ministers.
De Hongaarsche premier en minister van Buitenlandsche Zaken, Doeme Stojay, werd in 1883 te Boedapest geboren. Als officier heeft hij deelgenomen aan den wereldoorlog. Later werd hij ingedeeld bij den generalen staf. In 1924 werd Stojay benoemd tot militair attaché in Berlijn en op 19 December 1935 tot gezant in de Duitsche Rijkshoofdstad. Zijn werk stond in dienst van de traditioneele Duitsch—Hongaarsche vriendschap. Luit.-veldmaarschalk b.d. Stojay is een vertegenwoordiger van den Hongaarschen soldaat, die zijn wapenbroederschap met de Duitschers reeds in den wereldoorlog op de slagvelden heeft bewezen.
De plaatsvervangende minister-president, Jenoe Rasch, was vroeger chef v. d. Hongaarschen generalen staf en minister van oorlog. Hij is lid van de Hongaarsche vernieuwingspartij van Imredy.
Andor Jaross, minister van Binnenlandsche Zaken, was in het vroegere Cechoslovakije leider der Hongaarsche minderheid. Ook hij is lid van de partij van Imredy en staat bekend als groot tegenstander van het liberalisme en van de joden.
Lajos Szass, thans minister van Industrie, was in het oude kabinet minister voor de Voedselvoorziening.
De minister voor Handel en Verkeer, Anfal Kunder, is een nieuw lid van het Hongaarsche kabinet. Hij nam reeds deel aan den strijd tegen het bolsjewisme van Bela Kun in het kader van de Hongaarsche jeugd. In vroegere kabinetten was hij eveneens minister voor Handel en Verkeer en leider van het bureau voor den buitenlandschen handel.
Bela Jourczek, minister van Landbouw en Voedselvoorziening, heeft zich buitengewoon verdienstelijk gemaakt voor de vergrooting van de landbouwproductie.
De minister van Justitie, Antal, was in 't oude kabinet minister van Propaganda. Hij behoorde tot de naaste medewerkers van Gömbös en was lid van de antisemietische beweging tot bescherming van het ras. Bovendien maakte hij naam als nationale studentenleider na den wereldoorlog.
De minister van Oorlog, Lajos Csatay, was als zoodanig reeds lid van de regeering van Kalay, terwijl ook de minister van Financiën, Lajos Remenyi-Schneller deel uitmaakte van de regeering van Kalay. Remenyi-Schneller is een der bekendste economische en financieele deskundigen van Hongarije.

— Karpatenpassen door Duitsche troepen bezet —

Duitsche troepen hebben onmiddellijk na hun opmarsch de Karpatenpassen bezet, die voor de verdediging van het land uiterst belangrijk zijn. Deze maatregel is in vriendschappelijk overleg tusschen Hitler en von Horthy genomen.
(V. b. Kabinet 5611 B; Terugk. troepen v. h. Oostfr. 5766 E)

A. **FINLAND — Wapenstilstandsonderhandelingen - Antwoord aan de Sovjet-Unie gepubliceerd —**

22 Mrt. — De Finsche regeering heeft, zoo wordt in het officieele communiqué, dat 21 Maart werd gepubliceerd, gezegd, op 29 Februari den Rijksdag mededeeling kunnen doen van de wapenstilstandsvoorwaarden, die staatsraad Paasikivi van de Sovjet-gezante in Stockholm had ontvangen en die reeds eerder gepubliceerd zijn.
Toen de aanvaarding dezer voorwaarden in den voorgelegden vorm niet in aanmerking was gekomen, had de Finsche regeering toch niet de mogelijkheid van verdere onderhandelingen van de hand willen wijzen. Derhalve heeft zij den Rijksdag voorgesteld het contact voort te zetten. De meerderheid van den Rijksdag heeft de opvatting der regeering goedgekeurd. Aan de Sovjet-Russische regeering werd medegedeeld, dat de wapenstilstandsvoorwaarden nauwkeurig waren bestudeerd, en werd voorgesteld, dat de Finsche regeering de mogelijkheid zou worden gegeven haar eigen meening omtrent alle met de voorwaarden in verband staande problemen tot uitdrukking te brengen.
De Sovjetregeering heeft echter het antwoord der Finsche regeering volkomen onbevredigend genoemd. In haar antwoord deelde zij mede, dat de overhandigde wapenstilstandsvoorwaarden beschouwd moesten worden als minimale en elementaire voorwaarden en dat eerst na de aanvaarding daarvan de mogelijkheid bestond over het staken der vijandelijkheden te onderhandelen. Voorts eischte zij een positief antwoord binnen een bepaalden termijn. Daarop heeft minister-president Linkomies in de geheime Rijksdagzitting van 14 Maart, waarin hij het Finsche voorstel, benevens het uit Moskou ontvangen antwoord bekendmaakte, vastgesteld, dat er onder deze omstandigheden geen andere mogelijkheid bestond dan een afwijzend antwoord op de eischen der Sovjet-unie te geven.
In het antwoord aan de Sovjet-unie heeft de Finsche regeering er opnieuw op gewezen, hoe noodzakelijk het voor den Finschen Rijksdag geweest zou zijn nauwkeuriger te worden ingelicht omtrent de formeele interpretatie der verschillende punten, alsook omtrent den feitelijken inhoud der voorwaarden. Ondanks haar streven tot herstel van de vreedzame betrekkingen heeft de regeering het echter niet mogelijk geacht de voorwaarden, die het bestaan der natie diep zouden beïnvloeden, van te voren aan te nemen, zonder eerst zekerheid te hebben omtrent haar inhoud en haar interpretatie.

— Verklaring der Sovjet-Unie —

23 Mrt. — Door Radio Moskou is 22 Maart een mededeeling verspreid, afkomstig van het inlichtingenbureau van het commissariaat voor Buitenlandsche Zaken over de Sovjet-Russisch-Finsche betrekkingen. In deze mededeeling wordt gezegd, dat genoemd inlichtenbureau den 1sten Maart de Sovjet-Russische wapenstilstandsvoorwaarden voor Finland bekend heeft gemaakt. Den 8sten Maart heeft het Sovjet-Russische gezantschap te Stockholm het antwoord van de Finsche regeering ontvangen, waaruit bleek, dat het de Finsche regeering moeilijk viel, de voorwaarden zonder voorafgaande bespreking te aanvaarden. Den 10den Maart heeft de Sovjet-regeering daarop de Finsche regeering medegedeeld, dat zij het antwoord onvoldoende achtte. Daarbij werd er de opmerkzaamheid der Finsche regeering op gevestigd, dat de Sovjet-Russische wapenstilstandsvoorwaarden minimale en elementaire eischen vormden en slechts na aanvaarding van deze voorwaarden door de Finsche regeering Sovjet-Russisch—Finsche onderhandelingen over staking der oorlogshandelingen mogelijk waren. De Sovjet-regeering heeft ook medegedeeld, dat zij tot 18 Maart op het antwoord der Finsche regeering zou wachten. Deze heeft echter den 17en Maart een „negatief antwoord" gegeven. De Sovjet-Russische verklaring zegt ten slotte, dat de Finsche regeering aldus de geheele verantwoordelijkheid voor de gevolgen op zich heeft genomen.
(V. b. 5884 A)

DE WERELDOORLOG

A. **DUITSCHLAND — Krijgsverrichtingen - Sterke Sovjet-Russische druk tusschen Boeg en Dnjestr; Winnitza en Smerinka ontruimd; Gevechten ten Westen van den Dnjestr - Luchtaanvallen op München, Friedrichshafen, Frankfurt a. M., Ludwigshafen, Berlijn, Hull en Londen; Majoor zur Lippe-Weissenfeld gesneuveld - Zware gevechten om het bezit van Cassino; geallieerde aanvallen afgeslagen - 46.000 ton door Duitsche duikbooten vernietigd —**

OOSTELIJK FRONT —

19 Mrt. — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: Aan den benedenloop van de Boeg hebben de Sovjets talrijke vergeefsche aanvallen op de Duitsche bruggenhoofden ondernomen. Tusschen den middenloop van de Boeg en den Dnjestr duren de gevechten met opdringende vijandelijke strijdkrachten voort. Aan den bovenloop van de Boeg, alsmede tusschen Proskoerof en Tarnopol zijn aanvallen der bolsjewisten mislukt. In het gebied Krzemieniez—Kowel werden vijandelijke aanvallen afgeslagen of opgevangen. In den centralen frontsector is de gevechtsactiviteit weer opgeleefd. Plaatselijke aanvallen van den vijand op den Zuidelijken oever van de Pripet, ten Zuiden van de Berezina, aan den autoweg van Smolensk en ten Zuidoosten van Witebsk zijn mislukt. In het Noorden van het Oostelijke front is de kracht der vijandelijke aanvallen verminderd.
20 Mrt. — Op het bruggenhoofd Nikolajef, in het gebied van Wosnessensk en ten Noordoosten van Perwomaisk bleven vijandelijke aanvallen zonder resultaat. Tusschen den middenloop van de Boeg en den Dnjestr werd de vijandelijke druk sterker. Winnitza werd na vernieling van alle voor den oorlog belangrijke installaties volgens bevel ontruimd. Ten Oosten van Proskoerof werden gedeelten van bolsjewistische infanteriedivisies uiteengeslagen. Ook tusschen Proskoerof en Tarnopol werden den bolsjewisten zware verliezen toegebracht. In het gebied van Krzemieniez en bij Kowel zijn onze troepen nog steeds in een zwaren afweerstrijd gewikkeld.
21 Mrt. — Ten Noordoosten van Nikolajef bleven vijandelijke aanvallen zonder resultaat. Aan de Beneden-Boeg werden bruggenhoofden der Sovjets door tegenaanvallen opgeruimd of vernauwd. In het gebied tusschen de Midden-Boeg en den Dnjestr kwam het slechts bij Smerinka tot hevige gevechten. Tusschen Proskoerof en Tarnopol drongen onze tegenaanvallen in de vijandelijke stellingen door. Een leemte in het front werd gesloten. In het gebied van Krzemieniez en bij Kowel, namen de vijandelijke aanvallen in hevigheid toe.
22 Mrt. — Aan den benedenloop van de Boeg vielen de Sovjets tevergeefs aan. Tusschen den middenloop van de Boeg en den Dnjestr duren de gevechten met numeriek sterker Sovjetstrijdkrachten voort. De stad Smerinka werd volgens bevel ontruimd. Tusschen Proskoerof en Tarnopol gingen de bolsjewisten opnieuw tot den aanval over. In het gebied van Brody leveren onze troepen zware afweergevechten. Het garnizoen van Kowel sloeg verscheidene vijandelijke aanvallen af.
23 Mrt. — Tusschen den middenloop van de Boeg en den Dnjestr, aan den Dnjestr zelf en in het gebied van Proskoerof—Brody woeden wisselvallige gevechten met superieure vijandelijke strijdkrachten voort. De bezetting van Kowel sloeg hernieuwde aanvallen der bolsjewisten af.
24 Mrt. — Aan het Oostelijk en Noordelijk front van de Krim, alsmede aan den benedenloop van de Boeg mislukten aanvallen der Sovjets. Tusschen den middenloop van de Boeg en den Dnjestr alsmede in het gebied van Proskoerof en Tarnopol duurde de afweerslag tegen numeriek sterkere bolsjewistische gevechtsgroepen voort. Ten Noordwesten van Kowel sloegen onze troepen de aanvallende Sovjets af en wierpen deze terug. Zuidoostelijk van Witebsk zette de vijand zijn vruchtelooze doorbraakpogingen voort.
25 Mrt. — Bij Nikolajef mislukten vijandelijke aanvallen. Pogingen van den vijand om den benedenloop van de Boeg over te steken, werden verijdeld. Tusschen den middenloop van de Boeg in de Oekraïne en den Dnjestr, alsmede ten Westen van den Dnjestr, in het gebied ten Noorden van Balti, bieden Duitsche en Roemeensche troepen den opdringenden vijand hardnekkigen tegenstand. Tusschen Proskoerof en Tarnopol stieten de Sovjets verder naar het Zuiden door. Ten Noordwesten van Kowel werden de bolsjewisten verder teruggeworpen. Ten Zuidoosten van Witebsk handhaafden de Duitsche troepen hun stellingen.

LUCHTOORLOG —

19 Mrt. — Amerikaansche bommenwerpers hebben in de afgeloopen 24 uur bij aanvallen op het Rijksgebied en op Duitsche steunpunten in Boven-Italië zware verliezen geleden. 98 vijandelijke vliegtuigen, waaronder 83 viermotorige bommenwerpers, werden neergeschoten. München, Friedrichshafen en Frankfort a. d. Main werden aangevallen.
20 Mrt. — Amerikaansche bommenwerpers vlogen op 19 Maart Zuidoost-Duitschland binnen en lieten op verscheiden plaatsen bommen vallen. 25 vijandelijke vliegtuigen werden vernietigd. Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen Hull met talrijke bommen aan. In de aangevallen doelen ontstonden uitgebreide branden en ernstige verwoestingen.
21 Mrt. — Den 20en Maart vlogen Amerikaansche bommenwerpers naar Zuidwest-Duitschland en ondernamen aanvallen op Mannheim, Ludwigshafen en voorsteden van Frankfort a. d. Main.
22 Mrt. — Een nieuwe groote aanval van Duitsche gevechtsvliegtuigen op Londen veroorzaakte door het neerwerpen van bommen uitgebreide branden en verwoestingen.
23 Mrt. — Amerikaansche bommenwerpers vielen op 22 Maart Berlijn aan en wierpen zonder grondzicht bommen op verscheidene woonwijken. 19 vijandelijke vliegtuigen, waaronder 13 viermotorige bommenwerpers, neergeschoten. Na aanvallen op plaatsen in Midden-Duitschland ondernamen Britsche bommenwerpers aanvallen op plaatsen in het gebied van Rijn en Main, in het bijzonder op Frankfurt am Main. In het stadsgebied ontstond aanzienlijke schade. De bevolking had verliezen. Nachtjagers en luchtdoelartillerie vernietigden hierbij 55 viermotorige bommenwerpers.
24 Mrt. — Den 23en Maart vielen Duitsche gevechtsvliegtuigen het vijandelijke eilandensteunpunt Lissa aan de Adriatische kust aan. Er werden omvangrijke verwoestingen in het havengebied aangericht. Amerikaansche bommenwerpers vielen den 23sten Maart Noordwest- en Midden-Duitschland aan. Strijdkrachten der luchtverdediging vernietigden 51 vijandelijke vliegtuigen, waaronder 44 viermotorige bommenwerpers.
25 Mrt. — Amerikaansche bommenwerpers vlogen 24 Maart het Rijn-Main-gebied binnen en wierpen op verscheiden plaatsen bommen, in het bijzonder op Frankfort a. d. Main. Bij een nieuwen terreuraanval op Berlijn, in den nacht van 24 op 25 Maart, leden de Britsche vliegers zeer zware verliezen. 112 viermotorige bommenwerpers werden vernietigd. Er ontstonden branden en verwoestingen. De bevolking leed verliezen. Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen opnieuw Londen aan. De aanval veroorzaakte krachtige ontploffingen en talrijke branden, die zich tot vlaktebranden uitbreidden. Majoor Egmont zur Lippe-Weissenfeld Gruppenkommandeur in een eskader nachtjagers en drager van het ridderkruis van het IJzeren Kruis met Eikenloof, is gesneuveld.

ZUIDELIJK FRONT —

19 Mrt. — Stoottroepen vernietigden aan het landingshoofd van Nettuno talrijke vijandelijke nesten van verzet. De vijand zette zijn aanvallen op Cassino voort. In een tegenaanval werd de in het Noordwesten van de plaats liggende burchtruïne heroverd.
20 Mrt. — In de avonduren van 19 Maart bracht een formatie Duitsche torpedovliegtuigen bij een aanval op een vijandelijk konvooi voor de kust van Noord-Afrika schade toe aan vijf geladen vrachtschepen met een gezamenlijken inhoud van meer dan 30.000 ton.
22 Mrt. — De vijand zette zijn aanvallen op Cassino zonder succes voort.
25 Mrt. — In Italië hervatte de vijand zijn doorbraakpogingen bij Cassino. De vijand leed zeer zware verliezen.

ZEEOORLOG —

25 Mrt. — Duitsche duikbooten brachten van konvooien in het Noorden van den Atlantischen Oceaan en op de Middellandsche Zee tien schepen met een inhoud van 46.000 b.r.t., alsmede vijf torpedojagers en escortevaartuigen tot zinken. **(V. b. Krijgsverr. 5880 A)**

B. **JAPAN — Krijgsverrichtingen - Britsch-Indische grens door Japansche troepen gepasseerd —**

23 Mrt. — Het Japansche hoofdkwartier heeft op 23 Maart het volgende communiqué gepubliceerd: Onze van Centraal-Birma tot aan de Birmaansche grens opereerende strijdkrachten hebben half Maart de grens overschreden en rukken op Indischen bodem op om het nationale Indische leger te steunen. Terzelfdertijd zetten onze strijdkrachten den vernietigingsslag tegen de 17e Britsch-Indische divisie in het gebied van Taungzon voort. **(V. b. Krijgsverr. 5880 B)**

NEDERLAND IN OORLOGSTIJD (I)

In den loop van deze oorlogsjaren was het Nederlandsche straatbeeld beheerscht door een voortdurend wisselende keur van propagandaplaten van en voor instellingen van den nieuwen tijd. Wij stellen ons voor, zoover de plaatsruimte dit toelaat, op deze pagina's van diverse platenseries een fotomontage te brengen. De hier gepubliceerde serie heeft betrekking op den Nederlandschen Arbeidsdienst.

TENTOONSTELLING
Nederlandsche Arbeidsdienst
tezamen met den
REICHSARBEITSDIENST
TE ROTTERDAM, WESTZEEDIJK 145
VAN 11-21 OCTOBER
TOEGANG VRI
Opening ZATERDAG 11 OCTOBER 's midda
Dagelijks doorloopend geopend v. 9-19 uur. Ook
„Een Nederlandsche Arbeidsman leeft temidden va

TENTOONSTELLING

TE 'S-GRAVENHAGE
VAN 26 OCT. TOT 5 NOV.
IN DEN DIERENTUIN
TOEGANG VRIJ
DEN GEHEELEN DAG
GEOPEND VAN 9–19 UUR
OOK DES ZONDAGS
NEDERLANDSCHE
ARBEIDSDIENST

A. NEDERLAND — Bevolking - De levensduur van woningen —

Aan „Economisch-Statistische Berichten" ontleenen wij het volgende artikel van dr. ir. H. G. van Beusekom:

Nu het bouwbedrijf ten aanzien van de materialenvoorziening met zoo groote moeilijkheden heeft te kampen, gaat het onderhoud der aanwezige woningen zienderoogen achteruit, terwijl feitelijk, in verband met de meer intensieve bewoning, meer aan onderhoud moest worden gedaan. Er is geen lood of zink voor het herstel van lekkages, het verfwerk kan niet behoorlijk worden bijgehouden en zelfs het houtwerk, dat vergaan is, kan niet worden vernieuwd. Hierdoor ontstaat een achterstand in het onderhoud, die, wanneer daarin niet tijdig kan worden voorzien, den levensduur der woningen zal verkorten.

Anderzijds doet de reeds nu aanwezige achterstand in de woningvoorziening vreezen, dat bij de beperkte bouwmogelijkheid, waarop wellicht na den oorlog moet worden gerekend, in geen jaren het tekort zal zijn ingehaald. Met het oog daarop moet het van groot belang worden geacht, dat de woningvoorraad, die nog aanwezig is, in zoo goed mogelijken staat wordt gehouden en dat de levensduur zoo mogelijk wordt verlengd.

Onze steden tellen nog huizen uit de 16e en 17e eeuw en nog oudere. Anderzijds zijn huizen aanwezig, die nog in de 20e eeuw zijn gebouwd en die reeds nu tot volslagen krotten zijn vervallen. Een gemiddelde kan men hiervan niet nemen. Van de thans aanwezige 2.250.000 woningen zijn er ongeveer 1.350.000 gedurende de laatste halve eeuw gebouwd en hiervan weer 900.000 na den vorigen oorlog. Met eenige afronding kan dus de volgende opstelling worden gemaakt:

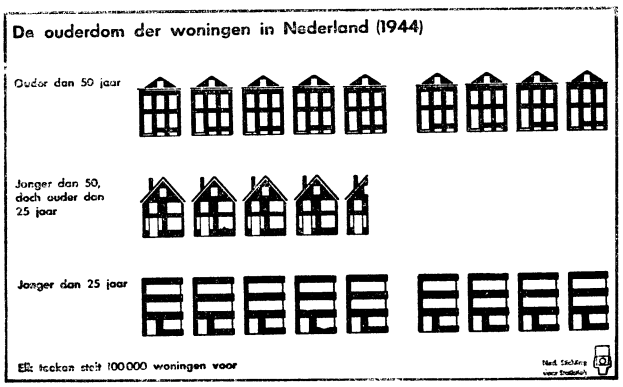

Geeft men den leeftijd van de aanwezige woningen weer in een leeftijdspyramide, dan vertoont deze een groote bezetting in de jaarklassen 5 t/m 19 (gebouwd van 1921 t/m 1936) en een zeer kleine in de jaarklassen 21 tot 26 jaar (gebouwd gedurende den vorigen oorlog). Hieruit volgt, dat een naar verhouding groot deel van den woningvoorraad tamelijk jong is, hetgeen ook blijkt uit de bovenvermelde percentages.

Deze cijfers zeggen intusschen nog niets omtrent den leeftijdsduur van een gemiddelde woning. Deze zal op grond van de ervaring moeten worden geschat. Hieromtrent wordt in „Woningbouw, problemen en perspectieven" door Dr. Ir. H. G. van Beusekom, het volgende gezegd:

„Gedurende de jaren van 1924 t/m 1939 zijn in Nederland ongeveer 660.000 nieuwe woningen gebouwd. In dezelfde periode zijn ongeveer 100.000 woningen afgebroken, d.i. 6.500 per jaar. In deze 100.000 zijn 20.000 woningen begrepen, die na onbewoonbaarverklaring zijn ontruimd en afgebroken. De overige 80.000 zijn gesloopt ten behoeve van de uitbreiding van bedrijven, openbare werken, enz.". Het is niet bekend, hoeveel van deze woningen in slechten staat verkeerden. Zonder twijfel behoorde een deel daarvan tot de oudere woningen, omdat het veel voorkomt, dat in de binnensteden oude woningen worden aangekocht om plaats te maken voor winkelpanden en kantoren. De ervaring leert echter, dat ook wel nieuwe woningen op een onverwacht oogenblik plaats moeten maken voor andere bouwwerken.

De woningvoorraad in 1923 was te stellen op rond 1.565.000 woningen. Een vervanging van 100.000 woningen in 16 jaar beteekent 6.4% van den woningvoorraad of 0.4% per jaar. Naar dezen maatstaf zouden de woningen in Nederland gemiddeld een technischen levensduur moeten hebben van 250 jaar.

In de genoemde publicatie is als gemiddelde technische levensduur van een woning 125 jaar aangenomen. Dit beteekent, dat een woning door behoorlijk onderhoud en regelmatige moderniseeringen constructief gemiddeld 125 jaar mee kan. Daarna beginnen de constructieve elementen van de woning — de muren, de fundeering en de dakconstructie — het te begeven en moet zij worden afgebroken. Uit dit gemiddelde cijfer mag intusschen niet worden afgeleid, dat in de eerstvolgende jaren jaarlijks 0.8% van den voorraad of, bij den huidigen stand van den voorraad, 18.000 woningen per jaar zouden moeten worden vervangen. Dit zou alleen het geval zijn, wanneer de aanwezige woningen gelijkmatig over alle leeftijdsklassen waren verdeeld. Nu dit niet het geval is en de jongere jaren relatief veel sterker zijn bezet, zal de vervanging in de naaste toekomst in een minder snel tempo — zij het dan toch aanmerkelijk sneller dan in het verleden — kunnen geschieden.

Zooals reeds gezegd, telt ons land 900.000 woningen ouder dan 50 jaar, die dus binnen 75 jaar vervangen zullen moeten zijn. Neemt men aan, dat deze 900.000 woningen regelmatig over de jaarklassen verdeeld zijn, waaromtrent echter niets bekend is, dan zouden in de komende 75 jaar ieder jaar 12.000 woningen moeten worden vervangen, d.i. nagenoeg het dubbele van de laatste 15 jaar.

Na 75 jaar wordt het aantal jaarlijks te vervangen woningen aanmerkelijk grooter. Hier staat echter tegenover, dat gerekend moet worden met een geleidelijk stationnair wordende bevolking, zoodat een geringer aantal woningen behoeft te worden gebouwd voor de toeneming der behoefte. In verband hiermede kan bij een gelijkblijvende woningproductie een grooter aantal woningen worden bestemd voor de vervanging van oude woningen.

Een vervanging van 12.000 woningen per jaar, waarop voor de naaste toekomst moet worden gerekend, is binnen het kader van het huidige bouwprogramma reeds een flink aantal. En dit aantal is slechts voldoende bij een gemiddelden technischen levensduur van alle woningen van 125 jaar, welke zeker niet aan den lagen kant is. Dit laatste spreekt te meer, wanneer wij dit cijfer vergelijken met den normalen afschrijvingsduur, die zoowel bij den particulieren bouw als bij den woningwetbouw 50 jaar bedraagt.

De economische levensduur van een woning is echter geheel iets anders dan de technische levensduur, d.w.z. dat een woning technisch wel langer dan 100 jaar mee kan, maar niet in de gedaante, waarin zij werd gebouwd. Een woning toch veroudert, en zij veroudert snel.

De vóór den oorlog 1914—1918 gebouwde woningen waren niet voorzien van electriciteit en sanitaire installaties, veelal niet van waterleiding en rioleering, terwijl soms zelfs bedsteden aanwezig waren.

De thans gebouwde woningen bezitten al de gemakken, welke de oudere woningen ontbeerden, doch het lijdt geen twijfel, dat vóór het einde dezer eeuw en vermoedelijk reeds veel eerder de dan te bouwen woningen gerieven zullen bezitten, die in de thans bestaande woningen slechts met hooge kosten of wellicht in het geheel niet kunnen worden aangebracht.

Als een enkel voorbeeld moge worden genoemd de doucheruimte, die tot dusver alleen in de Amsterdamsche bouwverordening verplicht is gesteld, doch zonder twijfel na den oorlog een meer uitgebreide toepassing zal vinden.

Wanneer na den oorlog op groote schaal nieuwe woningen volgens deze inzichten zullen worden gebouwd, is het te verwachten, dat de woningen, die vóór dezen oorlog nieuw waren en naar de algemeene opvatting aan hooge eischen voldeden, toch weer verouderd zullen zijn.

Deze ontwikkeling herhaalt zich steeds. Altijd weer zullen, tengevolge van nieuwe uitvindingen en gewijzigde inzichten, de woningen, die eenige jaren oud zijn, achterstaan bij de later gebouwde, ook al verkeeren zij constructief nog in uitnemenden staat. De economische levensduur van een woning is nu eenmaal korter dan de technische.

Alleen bij den woningwetbouw heeft regelmatig afschrijving plaats, zoodat deze inderdaad na 50 jaar schuldvrij ten bate van de gemeenschap komt. Een poging, in de periode van deflatiepolitiek gedaan, om door verlenging van den aflossingsduur tot 75 jaar tot huurverlaging te komen, is tengevolge van het krachtige verzet der gemeenten weer ongedaan gemaakt, omdat het minieme voordeel van een lagere annuïteit van enkele centen per week bij verre na niet opwoog tegen het groote nadeel, dat de woningen eerst 25 jaar later schuldvrij zouden worden.

Bij den particulieren bouw geschiedt de aflossing dikwijls minder regelmatig. Weliswaar wordt door iedere hypotheekbank regelmatig 2% aflossing per jaar geëischt, doch het particuliere huizenbezit pleegt af en toe te worden verkocht en dan begint men opnieuw te exploiteeren, doch op een te hoog niveau. Hieraan is het ook toe te schrijven, dat de saneering, zelfs van volkomen verouderde complexen, dikwijls met het oog op de kosten achterwege moet blijven,

omdat de woningen nog met een veel te hooge schuld zijn belast.
Alleen op particuliere woningen, in het bezit van industrieele ondernemingen, groote financieele instellingen, kapitaalkrachtige exploitanten of exploitatiemaatschappijen of beleggingsmaatschappijen, pleegt regelmatig tot het einde toe te worden afgelost. Daar is de mogelijkheid dus grooter om bij veroudering van de woningen tijdig zoo noodig groote kapitalen te besteden aan de moderniseering dan wel, wanneer het niet mogelijk is de woningen op te voeren tot het peil van nieuwgebouwde woningen, de huren te verlagen.
In de komende jaren zal al het mogelijke moeten worden gedaan om den woningvoorraad kwalitatief op peil te houden en door verbetering en goed onderhoud den levensduur zoo lang mogelijk te maken Het is zelfs denkbaar, dat hiervoor, naast de bestaande premies voor het verbeteren van woningen, ook premies uit de openbare kassen voor het aanmoedigen van onderhoudswerk noodig zullen zijn. Hierdoor wordt het wellicht mogelijk, zelfs nog tot een iets langeren gemiddelden levensduur te komen. Maar in ieder geval zal moeten worden vastgehouden aan een regelmatige afschrijving in ten hoogste 50 jaar, omdat alleen dan bij voortgezette exploitatie de middelen beschikbaar komen om de woningen kwalitatief op peil te houden en een behoorlijken economischen levensduur te verzekeren.
(V. b. Nat. plan 5873 A.)

A. NEDERLAND — Arbeidsinzet - Z-kaarten procedure ook op het gebied der voedselvoorziening —
27 Maart — Op grond van de Verordening van den Rijkscommissaris nr. 108/1942, waarbij elke ondernemer verplicht werd desgevraagd inlichtingen te verstrekken omtrent in zijn bedrijf aanwezige arbeidskrachten, is in toepassing gebracht de z.g. Z-kaartenprocedure. Deze procedure wordt thans ook voor het geheele gebied van de voedselvoorziening ingevoerd. Op deze wijze worden voor dit bijzonder belangrijke deel van het economische leven de arbeidskrachten vrijgesteld, die noodzakelijk zijn om de voedselvoorziening te verzekeren. Aan de kaartenprocedure behoeven op dit oogenblik nog niet deel te nemen de eigenaren en werkkrachten van land- en tuinbouwbedrijven, dus boeren, tuinders, visschers en de bij hen werkzame personen.
(V. b. 5843 A.)

Bevolking - Rijksarchieven van Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland naar de „Cannenburch" overgebracht —
27 Maart — Krachtens een besluit van den secretaris-generaal van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming is in het kasteel Cannenburch onder Vaassen een Rijksarchiefbewaarplaats gevestigd, die zal staan onder het beheer van den Algemeenen Rijksarchivaris. In deze Rijksarchiefbewaarplaats zullen worden geplaatst de tot dusver in Rijks- of gemeente-archieven in de provincies Zuidholland, Noordholland (behalve Amsterdam) en Zeeland bewaarde kerkelijke doop-, trouw- en begraafboeken, schepentrouwboeken benevens registers van ontvangsten voor trouwen en begraven, wekelijksche doodenlijsten, staten en verantwoordingen van de gaarders en andere tot de zoogenaamde gaardersarchieven behoorende stukken, die aanteekeningen omtrent geboorten, trouwen, sterven en begraven bevatten. Ook enkele andere archivalia, die in hoofdzaak van belang zijn voor genealogisch onderzoek, zullen op de „Cannenburch" worden ondergebracht.

Distributie - Melkrantsoen in volle-melkgebied verhoogd —
27 Maart — Met ingang van 18 Maart 1944 is de hoeveelheid volle melk, welke in het z.g. volle-melkgebied op den taptemelkbon mag worden afgeleverd, wederom gebracht op 1¾ liter, in plaats van 1 liter per bon.

— Extra-rantsoenen voor IJsselmeer- en Waddenvisschers —
27 Maart — Voor toeslagkaarten wegens zwaren arbeid kunnen gedurende de maanden Maart—November in aanmerking komen alle beroepsvisschers, die vrijwel dagelijks uitvaren en hun vangst aan den afslag aanvoeren, hetgeen moet blijken uit de bedragen tot en met de 12de periode 1944 der bruto-besomming. Per schip mogen hoogstens 3 toeslagkaarten worden uitgereikt bij een besomming van ƒ 1200 per jaar per man. Toeslagkaarten wegens langdurigen arbeid kunnen worden uitgereikt aan alle beroepsvisschers, die niet uitvaren doch op sluizen en langs de kusten visschen, evenals de overige bemanning van schepen, waar reeds 3 personen toeslagkaarten voor zwaren arbeid ontvangen. Deze regeling geldt voor IJsselmeer- en Waddenzeevisschers. Visschers, die worden gestraft wegens het buiten den afslag lossen van visch worden tevens gestraft met inhouding der toeslagkaarten. **(V. b. Distributie 5873 A.)**

Samenstelling van het brood —
27 Maart — Aan het Alg. H'blad ontleenen wij:
De samenstelling van bloem is thans: 56% rogge, 24% tarwe, 17.6% aardappelmeel, 2% aardappelbakmeel, 0.4% calciumcarbonaat. Hierbij dient te worden opgemerkt dat, zooals bekend is, het graan slechts wordt uitgemalen op 85½%. Het blad wijst er op, dat dit bloem zich in zijn tegenwoordige samenstelling moeilijker dan vroeger laat verwerken en hooge eischen stelt aan de vakbekwaamheid van den bakker. Voorts werpt het de vraag op of het, met het oog op de voedingswaarde niet beter zou zijn den vollen korrel te gaan vermalen. De dan verkregen bloem zou ook gemakkelijker kunnen worden verwerkt. **(V. b. Brood 4907 F.)**

Handel, Nijverheid - Plaatsen van „raamadvertenties" verboden —
27 Maart — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, afgekondigd in de Nederlandsche Staatscourant van 24 Maart, is de plaatsing van z.g. raamadvertenties met ingang van genoemden datum verboden. Om echter te gemoet te komen aan de dringende behoefte die sedert de beperking der advertentieruimten bij de pers, is ontstaan om elders dan in de nieuwsbladen, door middel van advertenties goederen te koop, ten verkoop of ter ruil aan te bieden of te vragen, zal aan een beperkt aantal uitgevers de uitgifte van z.g. raamkranten worden gegund. Deze uitgifte zal uiteraard aan bepaalde voorwaarden zijn gebonden. Overtreding van het verbod wordt gestraft met geldboete van ten hoogste duizend gulden.

Justitie - Doodvonnis wegens verboden bezit van wapenen en poging tot moord —
27 Maart — De Nederlandsche onderdaan P. J. M. Vloet, die door het Duitsche Obergericht in de bezette Nederlandsche gebieden wegens verboden bezit van wapens en poging tot moord op Duitsche politieambtenaren als saboteur ter dood veroordeeld was, is nadat de kwestie van gratieverleening was onderzocht, terechtgesteld. **(V. b. Doodv. 5868 A.)**

Kunst, Kultuur - Jaarverslag 1942-'43 van het Concertgebouw te Amsterdam —
28 Maart — Aan het jaarverslag 1942-'43 van het Concertgebouw te Amsterdam ontleenen wij: In Amsterdam werden in het verslagjaar 29 abonnements-, 24 volks-, 6 Beethoven-, 7 zomer- en 6 jeugdconcerten gegeven. In Den Haag werd een tiental uitvoeringen gegeven, terwijl het orkest 9 concerten voor den omroep verzorgde. In Rotterdam, Utrecht en 's-Hertogenbosch is het eveneens opgetreden. In totaal traden 100 solisten op onder leiding van de dirigenten Willem Mengelberg, Ed. van Beinum, Eugen Jochum, Willem van Otterloo, Paul van Kempen en Toon Verhey. De balans van het verslagjaar vertoont een tekort van 78.523 gulden, omdat een subsidie der gemeente Amsterdam ten bedrage van ƒ 80.000 niet werd ontvangen. Besloten is thans een extra-subsidie van ten hoogste ƒ 47.400 aan het Concertgebouw te verleenen. **(V. b. Subsidie 5294 A.)**

Landbouw - Regeling voor vee van boeren in geëvacueerde gebieden —
27 Maart — Aangezien het niet zeker is, dat de landbouwers uit de ontruimde gebieden, indien zij later weer vee noodig hebben, dit op de vrije markt zullen kunnen koopen voor het bedrag, dat zij thans zouden uitbetaald krijgen, is het in het belang van de getroffenen, dat zij recht krijgen op het terugontvangen van vee en goederen. Het is de bedoeling de administratie van de door het Bureau Ontruiming ontvangen dieren en goederen en de daaruit voortvloeiende rechten en de rentebetaling in handen te geven van de boerenleenbanken. **(V. b. Evac. maatr. 5854 A.)**

N.S.D.A.P. - Jungvolk en Jungmädel opgenomen in de Hitlerjugend - Rede van Oberdienstleiter Ritterbusch —
27 Maart — Elk jaar worden de Duitsche veertienjarigen, die tot dan toe in de organisaties van Jungvolk en Jungmädel zijn geweest, plechtig opgenomen in Hitlerjugend en Bund Deutscher Mädel. Tevens leggen zij dan een gelofte van trouw af aan den Führer.
De belangrijkste van de installatiebijeenkomsten, die in verschillende plaatsen werden gehouden, was dit jaar die in den Stadsschouwburg te Maastricht. Onder de genoodigden en belangstellenden bevonden zich de Beauftragte van den Rijkscommissaris voor Limburg, Schmidt, de commissaris voor Limburg en vertegenwoordiger van den Leider, graaf De Marchant et d'Ansembourg, Oberbannführer Voss

der H. J., de B. D. M.-Führerin in Nederland Fr. Hagemense, vertegenwoordigers van partij, weermacht en Duitsche politie en verder de verwanten der kinderen. Oberdienstleiter Ritterbusch sprak de jeugd toe en maakte zijn jeugdigen toehoorders in eenvoudige bewoordingen duidelijk, welke verplichtingen zij tegenover hun volk thans op zich gingen nemen. **(V. b. Opneming H. J. 5471)**

A. NEDERLAND — Religie - Leergeschil in de Geref. Kerken - Prof. dr. K. Schilder geschorst —

27 Maart — De Generale Synode der Geref. Kerken heeft in haar jongste zitting dd. 23 Maart met 41 tegen 5 stemmen besloten om prof. dr. K. Schilder voor den tijd van drie maanden te schorsen in zijn ambtelijke bediening als hoogleeraar aan de theologische hoogeschool te Kampen en als emeritus-predikant te Rotterdam-Delfshaven. Wij vernemen dat dit schorsingsbesluit een uitvloeisel is van het feit, dat naar het inzicht der Generale Synode prof. Schilder zich schuldig gemaakt heeft aan overtreding der artikelen 79 en 80 der Dordtsche Kerkorde en de zonde der scheurmaking beging. De Generale Synode van 1942 heeft namelijk met algemeene stemmen eenige leeruitspraken gedaan, o.a. betreffende het Genadeverbond, waarmede prof. Schilder met nog een aantal predikanten zich niet kunnen vereenigen. Terwijl echter deze predikanten zich onderwierpen aan de kerkelijke discipline, hoewel zij persoonlijk een andere meening zijn toegedaan, bestreed prof. Schilder de leeruitspraak i.z. het Genadeverbond in woord en geschrift, met het uiteindelijke gevolg dat de bovengenoemde maatregel werd genomen. **(V. b. Synode 4820 F.)**

Sociale Zaken - Mevr. Ketelaar-van Goch overleden

27 Maart — Te Amsterdam is op 23 Maart, 65 jaar oud, overleden, mevrouw W. J. H. M. Ketelaar-Van Goch, die aan tal van vereenigingen op sociaal gebied haar krachten heeft gegeven. Zoo is zij bestuurslid geweest van het Centraal Genootschap voor Kinderherstellings- en Vacantiekolonies, van „Zonnestraal", van het Koperen Stelenfonds, van „Amsterdam I" en van tal van andere lichamen.

Tandheelkundige verzorging - Bijbetaling voor prothetische hulp —

27 Maart — De commissaris belast met het toezicht op de ziekenfondsen heeft een nieuw voorschrift uitgevaardigd met betrekking tot de door verplicht-verzekerden verschuldigde bijbetalingen voor prothetische tandheelkundige hulp. Van 1 April a.s. af zullen verplicht-verzekerden, die in het jaar, voorafgaande aan den dag, waarop zij met een aan hun ziekenfonds verbonden tandarts een afspraak maken voor de levering of het overzetten van een kunstgebit, korter dan zes maanden verplicht- of vrijwillig-verzekerd zijn geweest, een extra-bijbetaling zijn verschuldigd naast de reeds vastgestelde betaling. Deze extra-bijbetaling bedraagt bij een verzekering gedurende korter dan 3 maanden $^2/_3$, bij een verzekering gedurende drie maanden of langer, doch korter dan zes maanden, $^1/_3$ van het bedrag, dat het ziekenfonds ingevolge de geldende voorschriften aan den tandarts is verschuldigd. **(V. b. 5837 A.)**

Volksgezondheid - Dr. F. O. Bruyning overleden —

27 Maart — Te Amsterdam is op 18 Maart, 51 jaar oud, overleden dr. F. O. Bruyning, sedert Juli 1942 directeur-generaal van de Volksgezondheid.
(V. b. dr. Bruyning 5177 A.)

Weermacht - Nederlandsche verpleegsters naar Duitschland vertrokken —

27 Maart — Op 25 Maart is het laatste transport van 85 Nederlandsche verpleegsters uit Den Haag naar Duitschland vertrokken, om aldaar verder opgeleid te worden. Deze meisjes hebben reeds in Nederland een korte opleiding ontvangen. Na deze vooropleiding begint de eigenlijke opleiding bij het Duitsche Roode Kruis. Hierna volgt dan een practische vorming van ongeveer drie maanden in verschillende ziekenhuizen. Practijk en theorie worden dan nogmaals in een cursus doorgenomen, waarna de opleiding voltooid is. De meisjes kunnen dan als verpleegster in de lazaretten aan het front of in ziekenhuizen te werk worden gesteld. **(V. b. Verpleegsters n. h. Oostfr. 5512)**

B. ARGENTINIE — Industrialisatie - Gebrek aan vakarbeiders —

23 Maart — De oprichting van talrijke industrieën in de afgeloopen oorlogsjaren heeft een groote vraag doen ontstaan naar industrie-arbeiders. Aan deze vraag kon tot dusver min of meer ten volle worden voldaan. Er openbaart zich echter reeds een tekort aan vakarbeiders, technici en ingenieurs, in welk tekort de binnenlandsche bevolking niet meer kan voorzien. Het is dus niet te verwonderen, dat in de laatste maanden van verschillende zijden wordt gewezen op den noodzaak van immigratie van buitenlandsche vakarbeiders.
Het streven van de regeering is er op gericht, onder gebruikmaking van de in en na den vorigen wereldoorlog opgedane ervaringen, de jonge industrie voor ineenstorting te behoeden en haar positie door geschikte handelspolitieke maatregelen te verstevigen. Zij tracht daarenboven de productiemogelijkheden te vergrooten. Volgens Argentijnsche berekeningen zijn bij den huidigen stand der industrie jaarlijks 40.000 leerlingen of jonge arbeiders met een vooropleiding noodig. Van de 700.000 jonge arbeiders, die in Buenos Aires en omgeving wonen, bezoeken er slechts 4000 een beroepsschool en hiervan hebben er slechts 2000 hun beroepsopleiding voltooid. Hieruit blijkt reeds zeer duidelijk de behoefte aan geschoolde arbeiders en de vraag naar gekwalificeerde immigranten.
Het tijdschrift „Economia Mundial" publiceert enkele cijfers, waaruit blijkt de groote uitbreiding, welke de Argentijnsche industrie in het laatste decennium heeft ondergaan. Waren in 1932 minder dan 400.000 personen in de industrie werkzaam, in 1943 werd het millioen overschreden.

	1937	1939	1941	toeneming in % vgl. met 1939
aant. bedrijven	49.375	53.927	57.940	7,4
personeel	642.386	703.286	829.205	17,9
uitbet. loon in 1000 pes.	948.000	1.056.237	1.284.789	14,4
waarde der verw. grondstoffen in 1000 pesos	2.881.000	3.002.061	3.851.366	28,3
waarde der gefabric. prod. in 1000 pesos	4.708.000	5.127.307	6.337.304	23,6

Het gemiddeld jaarloon per arbeider bedroeg in
1935 .. .. .. 1350 pesos
1937 .. .. .. 1520 pesos
1939 .. .. .. 1600 pesos
1941 .. .. .. 1550 pesos
1942 .. .. .. 1660 pesos*

* Volgens Van Oss' Effectenboek 1944 bedroeg de herleidingswaarde ter beurze van Amsterdam voor de Argent. goud Peso ∫ 2.50, voor de papieren Peso ∫ 1.10. Voor den oorlog bedroeg de waarde van de papieren Peso ca. 44 cent; 1 papier Peso was 0.44 Goud Peso. (Econ. Nieuws)

C. ENGELAND — Europeesch marinesteunpunt door Ver. Staten overgenomen —

27 Maart — De Britsche berichtendienst meldt, dat de Amerikaansche marine op 23 Maart van de Britsche luchtmacht een steunpunt voor de luchtstrijdkrachten van de Amerikaansche marine heeft overgenomen. Dit steunpunt is het eerste op het Europeesche oorlogstooneel, dat in dezen oorlog door de Amerikaansche marine is overgenomen.
(V. b. Steunpunten 4849 A.)

Evacuatiemaatregelen aan de Zuidkust —

27 Maart — Het D.N.B. meldde 21 Maart uit Stockholm: In Engeland is, naar de Londensche zender meldt, bekendgemaakt, dat binnen de eerstvolgende tien dagen de voorbereidingen voor een volkomen stopzetting van het reizigersverkeer aan de geheele Zuidkust en de helft van de Oostkust van Engeland gereed moeten zijn. Het gaat hierbij om een terreingordel langs de kust ter breedte van 10 mijl.

Beperking van het civiele postverkeer —

27 Maart (S.P.T.) — Op 26 Maart is te Londen officieel medegedeeld, dat het civiele luchtpostverkeer met Zwitserland, Portugal, de Azoren, de Kaap Verdische eilanden, Madeira, de Canarische eilanden, Fransch-Marokko, Tanger, Algiers, Tunis, Corsica en Gibraltar in de toekomst om militaire redenen niet meer mogelijk zal zijn.
(V. b. Milit. maatr. 5862)

Radio-rede van Winston Churchill —

27 Maart (D.N.B.) — Winston Churchill heeft 26 Maart voor den Britschen omroep gesproken tot het Britsche volk. Ter inleiding zeide hij, volgens den Britschen berichtendienst, dat de geallieerden „een langen en vreeselijken marsch" moeten afleggen. Over de verhouding van den strijd tusschen Oost-Azië en Europa verklaarde hij, dat men er rekening mede mag houden, dat de „Amerikaansche broeders" met de laatste vezel van hun kracht tot het einde zullen strijden. Sprekende over de gevechten van het Indische nationale leger, waarbij ook de Japanners steun verleenen, verklaarde Churchill, dat hij moest toegeven, dat de Indiërs reeds „in den rug van ons front gekomen" zijn en dat „op verschillende plaatsen de zwaarste gevechten geleverd worden". Churchill trachtte dit feit te verbloemen door te zeggen: „Het zou te vroeg zijn reeds thans resul-

taten van den strijd in deze reusachtige gebieden van bergen en rimboe bekend te maken."
Wat den strijd aan het Oostelijk front betreft, prees Churchill hoogelijk Stalin, aangezien „diens volmachten hem in staat stellen millioenen in beweging te brengen en de leiding van den oorlog zóó te voeren, dat hij voor Sovjet-Rusland en zijn bondgenooten van groot voordeel is". In dit verband verklaarde de Britsche premier, dat Sovjet-Rusland de moeilijkheden van amphibische operaties van grooten omvang „niet volledig kon begrijpen". De Britsche en Amerikaansche taak is, zoo zeide hij, moeilijk en geheel verschillend van die der bolsjewisten, ongeacht de bewondering voor de militaire successen van het Sovjet-Russische volk. Voorts trachtte Churchill de op zijn regeering uitgeoefende critiek een andere richting te geven. Hij sprak van een „groot aantal fatsoenlijke, ja zelfs prominente lieden, die er oprecht van overtuigd zijn, dat zij met hun critiek nuttig werk kunnen doen". Churchill zeide verder, dat ongetwijfeld thans reeds zekere ministers opdracht hebben tot het ontwerpen van plannen voor den tijd na den oorlog. „Hij kon echter niet garandeeren, dat alles volmaakt zal zijn". Aan het einde van zijn radiorede sprak Churchill dan over „het uur der steeds dichter bij komende gevechtshandelingen", weshalve niet van een demobilisatie gesproken kan worden. Ook hierbij wees hij op „het schitterende leger der Ver. Staten", dat gereed staat, resp. binnenstroomt. Hij beweerde, dat behalve dit leger ook Britsche troepen in overeenkomstigen getale gereed staan. Ten slotte verdedigde Churchill zich tegen het verwijt vaak loos alarm te hebben geslagen. In dit verband gaf hij de mogelijkheid toe, dat Engeland zelf „het voorwerp zou kunnen worden van een nieuwen vorm van aanvallen van den kant van den vijand". **(V. b. Churchill 5861 E.)**

Duitsch commentaar —
De Duitsche commentaar op de rede kan volgens Het Alg. Handelsblad in de volgende punten worden samengevat:
1. Teekenend voor de zwakte der Britsche diplomatie acht men het, dat Churchill niets heeft gezegd over het diplomatieke offensief tegen Finland, Ierland, Spanje en de neutrale staten, en over de diplomatieke moeilijkheden in Zuid-Amerika.
2. Evenzeer kenmerkend acht men het feit, dat aanduidingen over de Britsche Europeesche- en wereldpolitiek in de komende jaren en over Britsche na-oorlogsplannen voor de ordening van Europa geheel ontbreken. Churchill komt den Britschen critici, die Eden een te fantasieloozen koers verwijten, in geen enkel opzicht tegemoet.
3. De factoren, waarop Churchill zijn verwachting van een spoedige overwinning („het einde van den oorlog komt òf wel plotseling, maar de oorlog kan ook langzaam uitdooven") baseert, acht men hier zeer zwak. De luchtaanvallen bereiken niet datgene wat de Geallieerden zich er van hadden voorgesteld. Het feit, dat in Italië 25 Duitsche divisies zijn gebonden, mag de aandacht niet afleiden van den zeer sterken tegenstand, dien de Geallieerden hier ontmoeten. Ten aanzien van Sovjet-Rusland ten slotte, is men aan Duitsche zijde vol vertrouwen in de toekomst en in eigen kracht.
4. Het interessantste deel van de rede acht men Churchills scherpe en „geïrriteerde" critiek op zijn critici („onder wie mannen van groot aanzien"). Belangwekkend acht men, dat Churchill niet rechtstreeks op de critiek ingaat, maar in plaats daarvan zijn vierjarenplan ontwikkelt, dat naar Duitsche opvatting een nabootsing vormt van dergelijke plannen in andere landen.

A. FINLAND — Overzicht der economische positie —

27 Maart — Door een concentratie van alle krachten, aldus ontleenen wij aan De Telegraaf, is het Finsche bedrijfsleven er in geslaagd, tijdens den oorlog het evenwicht te bewaren. De oogst van verleden jaar was wel is waar grooter dan in 1942, doch bleef niettemin 25% beneden het gemiddelde van de laatste vredesjaren In de industrie loopt de ontwikkeling nogal uiteen. In de exportindustrie werd de productie belangrijk verhoogd, zoodat weer op 50% van het vooroorlogsche peil wordt gewerkt. Ook nu nog vormt hout de ruggegraat van den Finschen export. De Finsche invoer steeg in 1943 van 11.7 tot 12.9 milliard mark, de uitvoer van 6 tot 8.7 milliard F.M. Het passieve saldo van de handelsbalans daalde van 5.7 tot 4.2 milliard F. M. De Finsche geldmarkt stond in 1943, evenals in de voorafgaande jaren, in het teeken van een toenemende liquiditeit, welke ruimte het gevolg is van de eischen van den staat in verband met de oorlogsfinanciering. Ondanks verhoogde belastingen en de afrooming van koopkracht door de regelmatige emissie van leeningen, zijn de deposito's bij de banken opnieuw gestegen Bij de groote banken en andere particuliere bankinstellingen bedroeg de toename der deposito's 21%. De arbeidsloonen in Finland werden in de tweede helft van Februari 1944 met 4% verhoogd. De loonontwikkeling is daarbij vooruitgeloopen op een verdere verhooging van den index voor de kosten van levensonderhoud.
(V. b. Overz. Ind. ontw. 5425 D.; Staatsschuld 4461 D.)

B. FRANKRIJK — Justitie - Verscherpte actie tegen terreur —

27 Maart — De Fransche politie en militie onder leiding van den secretaris-generaal voor de handhaving der openbare orde, Joseph Darnand, heeft na een onderzoek, dat 14 dagen heeft geduurd, een omvangrijke politie-actie te Lyon uitgevoerd, welke de terreurbeweging in de Zuidelijke zône van Frankrijk om zoo te zeggen heeft „onthoofd", zoo ontleent het Alg. H'blad aan de „Pariser Zeitung" uit Lyon. De geheele generale staf van het geheime terreurleger werd gearresteerd.
De staatssecretaris voor voorlichting en propaganda, Philippe Henriot deelde mede: „Wij weten dat de terroristen voor hun moordenaarswerk niet minder dan 173 millioen per maand uitgaven. Wij kennen de namen van alle medeplichtigen. Wij hebben nu te Lyon, te Vichy, te Parijs en in andere staten alle plannen en alle medeschuldigen ontmaskerd. Frankrijk kan herademen." **(V. b. 5821 D.)**

C. MALAKKA — Industrialisatie —

27 Maart — Onder bezetting der Japanners is Malakka van een koloniaal invoergebied een productiecentrum geworden, dat niet alleen in de eigen behoeften kan voorzien, doch in afzienbaren tijd ook in de behoeften van de zuidelijke gebieden. Het Japansche militaire bestuur heeft een aantal bedrijven opgericht, welke reeds thans een belangrijke rol in de oorlogvoering spelen. Wat de ijzerproductie betreft, werd het aanvankelijk opgestelde productieprogramma aanzienlijk overtroffen, daar bleek, dat het aangetroffen erts een ijzergehalte had tot 68%, terwijl ook de kolenlagen grooter bleken te zijn dan werd verwacht. Voor den oorlog werd, als bekend, de rubberproductie geheel en al uitgevoerd, thans is echter reeds een groote rubberfabriek volledig in werking, welke alle artikelen tot autobanden toe vervaardigt. Voorts heeft zich een scheepsmachine-industrie ontwikkeld, welke van groot belang is voor de kustvaart van dit gebied. Er werd een driejarenplan opgesteld voor de ontwikkeling der textiel-industrie, waardoor gehoopt wordt, dat Malakka eerlang zelf in de behoefte aan textiel zal kunnen voorzien. De uitbreiding der industrieele productie heeft geleid tot de oprichting van een industrieele vereeniging voor Malakka.
(V. b. Malakka 5603 C.; 5700 G.)

D. IRAN — Regeering Soeheily afgetreden —

27 Maart — De Iraansche premier Soeheily heeft zijn verzoek om ontslag alsmede dat van de geheele regeering aan den Sjah overhandigd. **(V. b. Kabinet 5783 E.)**

E. JAPAN — Rede van min.-pres. Tojo - Overzicht der situatie —

27 Maart (D.N.B.) — Minister-president Tojo heeft 22 Maart in het parlement het woord gevoerd, waarbij hij zich in het kort bezighield met den binnenlandschen en buitenlandschen toestand.
Allereerst moet worden opgemerkt, zoo zeide Tojo, dat de militaire situatie gedurende de afgeloopen zes weken zeer ernstig is geworden. Het Japansche rijk staat voor beslissende gevechten, van welker afloop het lot van het land afhankelijk is. Tojo zeide met bijzondere voldoening te kunnen constateeren, dat de totale mobilisatie groote vorderingen heeft gemaakt. Vooral de luchtmacht wordt van dag tot dag versterkt. Anderzijds hebben deze maatregelen grooten invloed op de levensomstandigheden van het volk, doch de regeering zal alles doen om het bestaansminimum te blijven waarborgen. Met voldoening kon de minister er op wijzen, dat alle maatregelen veel begrip en steun bij het geheele volk hebben gevonden. Dit vertrouwen van het volk in zijn leiding geeft de regeering nieuwe kracht bij het volbrengen van haar taak.
Ten aanzien van den toestand in Europa zeide Tojo dat Duitschland er tot dusverre in is geslaagd alle moeilijkheden te overwinnen. Duitschland voert thans met sterke strijdkrachten een elastischen en succesvollen strijd tegen de Engelschen en Amerikanen. Japan wenscht zijn bondgenoot in dezen strijd alle succes. Ten slotte sprak Tojo woorden van waardeering voor de prestaties der verschillende Oostaziatische landen. Hun nauwe en vruchtbare samenwerking levert den besten waarborg, dat Engelschen en Amerikanen er niet in zullen slagen nogmaals in Oost-Azië binnen te dringen.
Tojo legde voorts een officieele verklaring af met betrekking tot de bevrijding van Britsch-Indië, waarin hij o.a.

zeide: Het Indische nationale leger is onder bevel van den leider der voorloopige vrije Indische regeering, Soebhas Chandra Bose, in samenwerking met de Japansche strijdkrachten aangetreden voor den lang verwachten opmarsch in het Indische vaderland. Alle gebieden van Indië, waarin het nationale leger oprukt, zullen onmiddellijk worden onderworpen aan het bestuur van de voorloopige regeering van het Vrije Indië.
(V. b. Tojo 5821 F.; Overz. Oorlogsv. 5821 F.)

A. **NATUURRAMPEN — Uitbarsting van den Vesuvius —**
27 Maart — Reuter vernam 22 Maart uit Napels, dat de uitbarsting van den Vesuvius 21 Maart in een nieuwe fase is getreden. Reusachtige rookwolken bedekken den berg en overkoepelden de Golf van Napels. Het district Cercola is geëvacueerd. Meer dan 14.000 mannen, vrouwen en kinderen hebben de bedreigde plaatsen verlaten. Prof. Imbo, de leider van het observatorium op de helling van den Vesuvius, heeft verklaard, dat de vulkaan lavamassa's uitwerpt tot een millioen kub. meter per uur. De uitbarsting van den Vesuvius schijnt de ernstigste te zijn sinds een eeuw. Naar Efe uit Napels meldt, heeft de nieuwe uitbarsting van den Vesuvius, reeds aan 2000 menschen het leven gekost. Sedert 24 Maart is de uitbarsting minder hevig geworden. Er zijn echter nog steeds nieuwe erupties. De gevaarlijke aschregen is wat verminderd, doch de rookwolken, die boven het geheele gebied hangen en een hoogte van 3000 meter bereiken, zijn dichter geworden. **(V. b. Natuurrampen 5839 B.)**

B. **PALESTINA — Bomaanslagen —**
27 Maart — Volgens de radiozenders van het Naburige Oosten zijn in den nacht van 23 op 24 Maart in vier Palestijnsche steden zware bomaanslagen gepleegd. Een Britsche officier van politie en vijf politieagenten kwamen hierdoor om het leven, vier andere officieren en politieagenten werden zwaar en twaalf licht gewond. Radio-Jaffa verklaart, dat de aanstichters van deze aanslagen bekend zijn: het zijn joodsche extremisten. De motieven liggen voor de hand, zoo verklaart radio-Jaffa verder. Blijkbaar zijn deze lieden van meening, dat men Groot-Brittannië door middel van terreur tot een wijziging van zijn houding en besluiten kan dwingen. Naar de Britsche berichtendienst meldt, is te Tel Aviv en in de jodenwijken van Haifa en Jeruzalem van 17 tot 5 uur een uitgaansverbod afgekondigd.
(V. b. Palestina 5863 A.; Onlusten 3771 G.)

C. **VER. STATEN — Buitenland - Overzicht in 17 punten van het Amerikaansche standpunt —**
27 Maart — De Amerikaansche staatssecretaris, Cordell Hull, heeft 21 Maart een uit 17 punten bestaand programma wereldkundig gemaakt, dat richtlijnen aangeeft, volgens welke naar Amerikaansch inzicht de wereld na den oorlog zal moeten worden georganiseerd. In zijn toelichting zeide Cordell Hull, dat het 17 puntenprogramma nog eens duidelijk de omtrekken wil schilderen van de buitenlandsche politieke opvattingen der Ver. Staten „om daarmede aan de verwarring, welke omtrent het Amerikaansche standpunt bij de openbaarheid heerscht en aan de verkeerde uitlegging van dit standpunt een einde te maken."
De voornaamste punten van Hull's program zijn de volgende:
1. De betrekkingen tusschen de naties dienen geschoeid te zijn op de leest van vrijheid, gelijkheid, gerechtigheid en zedelijkheid.
2. De Ver. Staten streven naar de totstandkoming van een internationaal lichaam, dat tot taak heeft den wereldvrede in stand te houden en dat daartoe zoo noodig met machtsmiddelen moet worden uitgerust.
3. Politieke geschillen tusschen de afzonderlijke naties, die een bedreiging voor den vrede kunnen vormen, dienen voorgelegd te worden aan dit internationaal lichaam, dat door onderhandelingen een vergelijk moet trachten te bevorderen.
4. Strijdvragen omtrent recht en billijkheid dienen te worden voorgelegd aan het internationaal gerechtshof.
5. De nationale bewapening van ieder land dient door internationale samenwerking geregeld te worden, om op die wijze de noodzakelijkheid van invloedssferen, bondgenootschappen en systemen van evenwicht der krachten uit te schakelen.
6. Volledige gelijkberechtiging tusschen de naties onderling, onverschillig of zij groot of klein zijn.
7. De nationale valuta-systemen van ieder land moeten zoodanig worden ingericht, dat het mogelijk is een stelsel van betalingsovereenkomsten in het leven te roepen, waardoor productie en verdeeling van waren en grondstoffen naarmate van de afzetmogelijkheden kunnen worden geregeld.
8. Opheffing van handelsbelemmeringen.
9. Ieder land moet volledige vrijheid bezitten om dien regeeringsvorm te kiezen, welken het wenscht, zoolang een dergelijke regeering de veiligheid van andere landen niet in gevaar brengt.
Tot zoover de belangrijkste punten, waarmede Hull zich voorstelt de na-oorlogsche wereld in betere banen te kunnen leiden. In Berlijnsche politieke kringen is het oordeel over dit programma uiterst scherp. Men karakteriseert het programma als de „tweede golf van het Anglo-Amerikaansche propaganda-offensief tegen de neutralen", dat thans geopend wordt, wegens het mislukken van de diplomatieke pogingen om het evenwicht van de neutrale landen aan de Europeesche peripherie en van de met Duitschland verbonden mogendheden in het Zuidoosten van Europa aan het wankelen te brengen en ze van het Duitsche Rijk te scheiden. **(V. b. Hull 5774 A.; Atl. Charter 4804 G.)**

Leen- en pachtwet één jaar verlengd —
27 Maart — Naar uit Washington wordt gemeld, heeft de commissie voor buitenlandsche zaken van het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden 24 Maart het wetsontwerp, waarbij de leen- en pachtwet voor een jaar wordt verlengd, aangenomen, nadat een door het lid van het Huis van Afgevaardigden Wadsworth ingediend aanvullend voorstel er in was opgenomen. Dit aanvullende voorstel verbiedt den president zonder uitdrukkelijke goedkeuring van het congres na den oorlog met andere landen economische of militaire verplichtingen in definitieve leen- en pachtsovereenkomsten aan te gaan. **(V. b. Leen- en pachtw. 5798 A.)**

D. **ROEMENIE — De positie van het land in verband met den Russischen opmarsch —**
27 Maart (D.N.B.) — Alle Roemeensche bladen bevatten op 26 Maart een uiteenzetting, waarin zich het officieele Roemeensche standpunt weerspiegelt ten aanzien van den toestand die ontstaan is doordat het Roemeensche grensgebied bij de militaire operaties is betrokken geraakt.
De uiteenzetting vermeldt o.a. het volgende: Wij verhelen de waarheid niet over de moeilijke tijden die wij beleven. Doch sedert eeuwen kennen wij slechts ernstige levensomstandigheden. Onze aan gebeurtenissen zoo rijke historie heeft ons daarmede vertrouwd gemaakt. Zij gebiedt ons thans, het vertrouwen in onze kracht en in ons recht niet te verliezen. Het is het gebod van dit oogenblik, de gevaren tegemoet te treden met het vaste geloof in de natie, in den staat en in het leger.

Reserves opgeroepen —
27 Maart — Naar S.P.T. uit Boekarest meldt, werd in de Roemeensche bladen van 26 Maart een verordening van den minister van Defensie, generaal Constatin Pantazi, bekend gemaakt. Alle officieren en onderofficieren van de reserve, zoowel als alle dienstplichtige manschappen van de dienstjaren 1925—1940, die dus in den leeftijd tusschen 25 en 40 jaar zijn en sinds 22 Juni 1941, den dag waarop Roemenië aan den oorlog ging deelnemen, minder dan 45 dagen onafgebroken bij een troependeel of een arbeidsafdeeling zijn ingedeeld geweest, moeten zich tusschen 1 en 15 April bij een recruteeringsbureau melden.
(V. b. Buitenl. pol. 5774 A.)

E. **ZWEDEN — De positie van het Kreugerconcern —**
27 Maart — Het overlijden van den directeur-generaal van de Svenska Tändsticks, F. Ljungberg, gaf volgens De Telegraaf in Zweden aanleiding tot het nagaan van de consolidatiewerkzaamheden, welke Ljungberg in de 12 jaren sedert de Kreugerdébâcle had verricht. Nadat hij de zeer moeilijke onderhandelingen met de Amerikaansche crediteuren had beëindigd, gaf de reconstructiebalans nog schulden te zien van 420 millioen kr. Tot einde 1942 waren de schulden tot 100 millioen kr., vrijwel uitsluitend bestaande uit bankschulden, gedaald. In 1943 werd vervolgens de consolidatieleening terugbetaald, waarmede echter een lichte stijging van de bankschulden gepaard ging. De afwikkeling der oude schulden zou vermoedelijk reeds geheel zijn beëindigd, wanneer niet door de oorlogsomstandigheden de aanzienlijke Zweedsche uitvoer sterk was teruggeloopen. Momenteel bedraagt de bedrijvigheid bij het Zweedsche concern nog slechts ongeveer 20 pct. van de capaciteit. Een gedeeltelijke compensatie werd gevonden door overschakeling der productie naar de buitenlandsche dochtermaatschappijen.
De portefeuille aan buitenlandsche leeningen, welke Kreuger ter uitbreiding van zijn concern in hooge mate had vergroot, bedroeg per einde 1942 130 millioen kr., nadat deze post in de reconstructiebalans was afgeschreven van de nominale waarde van 520 millioen tot 238 millioen kr. De buitenlandsche monopolierechten werden door jaarlijksche afschrijvingen verminderd van 90 tot 59 millioen kr. In verband met de nog bestaande bankschulden en de in-

dustrieele moeilijkheden, zoowel wat den uitvoer als wat enkele buitenlandsche dochtermaatschappijen betreft, zal een hervatting der dividendbetaling eerst eenigen tijd na het einde van den oorlog verwacht kunnen worden.
(V. b. 3007 C.)

Overzicht buitenlandsche politiek —
27 Maart — Naar het Zweedsche Telegraafagentschap meldt, heeft de Zweedsche minister-president, Hansson, 25 Maart het woord gevoerd in de provinciesteden Oerebro en Lindesberg, waarbij hij ook buitenlandsche politieke vraagstukken behandelde. Zoo verklaarde hij o.a., dat Zwedens betrekkingen met de buitenlandsche mogendheden goed zijn. Toch dient, evenals tot dusver, de buitenlandsche politieke ontwikkeling, met de grootste aandacht te worden gevolgd, en mag er geen nalatigheid ontstaan in de waakzaamheid en paraatheid. Vervolgens besprak Hansson ook de Finsche kwestie. Wanneer Zweden den wensch van Finland, zoo spoedig mogelijk den vrede terug te krijgen met behoud van de nationale vrijheid en zelfstandigheid warm deelt, dan valt dit te verklaren, zoowel door de nauwe saamhoorigheid tusschen de beide landen, alsook door het belang dat Zweden stelt in de vrijheid en de vreedzame verhoudingen bij zijn buren. Om geen andere reden heeft de Zweedsche regeering de Finsche regeering van haar gezichtspunten in kennis gesteld.
(V. b. Bem. Finl.—Sovjet-Unie 5884 A.; Buitenl. pol. 5804 C.)

A. **GENEESKUNDE — Bijzonderheden over Penicilline —**
27 Maart — De Nachrichten für Aussenhandel ontleenen aan de Amerikaansche pers nog de volgende bijzonderheden over het belangrijke nieuwe geneesmiddel Penicilline, dat onlangs werd besproken: De beteekenis van P. ligt in de genezing van infecties in open wonden. De sulfanomiden helpen weliswaar ook, maar zijn bij de bestrijding van ettervormende bacteriën niet steeds effectief genoeg. Verder is P. werkzaam bij de bestrijding van bepaalde vormen van longontsteking; het geneest voorts abcessen, geïnfecteerde brandwonden, de beenontsteking osteomyelitis en gonorrhoe. Veelbelovend is de genezende werking bij syphilis. Het voordeel tegenover de sulfanomiden is hierin gelegen, dat P. geen vergiftigende uitwerking heeft; sulfanomiden tasten daarentegen de nieren aan. P. is een uitscheiding van de groenblauwe schimmel, die bij kaas, sinaasappels, brood enz. optreedt. In beginsel bestaan er drie methoden om P. te maken: „surface culture", bran culture" (bran = zemelen) en „submerged culture". Bij de laatste methode worden gesloten vaten met mais-alconol gebruikt. De noodige lucht wordt door de vloeistof gepompt. Na eenige dagen wordt de vloeistof in andere vaten overgebracht, waar zij bij lage temperatuur en onder vacuum geconcentreerd wordt, evenals bij het drogen van bloedplasma. Tegenwoordig kost een pond P. ongeveer 18000 dollar, een enkele dosis 2 dollar. P. laat zich slechts bewaren in volledig drogen toestand, hiertoe moet het ongeveer 20.000-voudig geconcentreerd worden. Waarin de genezende werking van P. bestaat is eveneens nog niet duidelijk. Vermoed wordt, dat het eerst door de bacteriën opgenomen wordt en dezen vervolgens verhindert om een belangrijk element van haar diëet te verteren. De bacteriën vinden dientengevolge den hongerdood. Aan den anderen kant leidt men uit het feit, dat P. eerst na eenige uren werkt af, dat het de vermeerdering van de bacteriën verhindert. (N.R.Crt.)
(V. b. Penicilline 5858 B.)

B. **WETENSCHAPPEN — Natuurkunde - Ultrasonore trillingen in dienst der chemie —**
27 Maart — Aan Die Umschau ontleende de N.R.Crt. een artikel van prof. dr. G. Schmid (Techn. Hoogeschool te Stuttgart) over ultrasonore trillingen in dienst van de chemie. Het volgende is hieraan ontleend: De laagste tonen, die het menschelijk oor kan waarnemen, zijn niet anders dan trillingen van luchtdeeltjes met een frequentie van ongeveer 18 per seconde. De hoogste hoorbare tonen liggen in het gebied van ongeveer 20 kHz (1 kilo Herz is 1000 Hz is 1000 trillingen per seconde). Daartusschen liggen ongeveer 10 octaven, die het menschelijk oor kan waarnemen. Met de moderne hulpmiddelen, die de hoogfrequenttechniek tegenwoordig ter beschikking heeft, kan men met gemak 15 octaven boven de bovenste gehoorgrens komen. Zoo is het mogelijk technisch nog trillingen van 500.000 kHz op te wekken en met geschikte ontvangtoestellen aan te toonen. Het gebied, waarop ultrasonore trillingen toegepast worden, is zeer uitgebreid. Vooral in de chemie wordt er veel gebruik van gemaakt en deze zaak is uitgegroeid tot een aparte wetenschap. Men spreekt daarom wel van phonochemie, een nieuwen term, waaronder men de verschijnselen samenvat, waarbij ultrasonore trillingen in de scheikunde toegepast worden. Zoo gebruikt men die trillingen tegenwoordig voor het versnellen van reacties, bij het onderzoek naar de samenstelling van stoffen, bij diagrammen van bepaalde toestanden, dispersie, coaguleering, magnetisatie, ontgassing, electro-chemische werkingen, enz.
De intensiteit van de ultrasonore trillingen kan zoo groot zijn, dat het mogelijk is, moleculen af te breken en daardoor chemische verbindingen te veranderen. De bij de polymerisatie ontstane kettingmoleculen, die als het ware als een snoer aaneengeregen zijn, ondervinden gemakkelijk den invloed van die trillingen. Die kettingmoleculen spelen in de moderne wetenschap en techniek een zeer belangrijke rol. Hierbij denken wij slechts aan de kunstvezels, dus textielstoffen; verder aan rubber, hout en een groot aantal moderne kunststoffen, die juist hun groote waarde gekregen hebben door de langgerekte kettingmoleculen, waardoor tal van eigenschappen, zooals verspinbaarheid, elasticiteit, vermogen om films en draden te vormen enz. bepaald worden. Behandelt men nu zulke stoffen in een oplossing met ultrasonore trillingen, dan vindt men een sterken teruggang van het moleculairgewicht. De schrijver kon in 1939 bewijzen, dat het met ultrasonore trillingen mogelijk is bij polystyrol, nitrocellulose, rubber e.a. echte chemische hoofdvalenties los te maken.
Afgezien van het belangwekkende van dit wetenschappelijke onderzoek, kan de afbraak van kettingmoleculen voor de practijk waarde krijgen. De langgerekte moleculen van hout en rubber bijvoorbeeld worden door omslachtige bewerkingen tegenwoordig wat ingekort, om de eigenschappen van het materiaal te verbeteren. In de kunstzijdeindustrie lukt dit door de uitgangscellulose dagenlang matig te verwarmen. Met ultrasonore trillingen gaat dit veel vlugger en veel gemakkelijker, vooral, wanneer de stof in oplossing aanwezig is.
(V. b. Scheikunde 5759 B.; Onhoorb. geluid 4646 E.; Natuurkunde 5682 B.)

C. **HONGARIJE — Kabinet Stojay door admiraal Horthy beëedigd —**
27 Maart — Het Hongaarsche Telegraaf agentschap M.T.I. meldt, dat de Rijksbestuurder, admiraal Horthy, op 22 Maart om 5 uur den minister-president, Doeme Stojay, en de leden van de nieuwe regeering in audiëntie heeft ontvangen. Na de audiëntie legden de minister-president en de leden van de regeering in de ceremonieele zaal van den koninklijken burcht in handen van den Rijksbestuurder den ambtseed af.

Gezanten te Stockholm en Madrid het Hongaarsche staatsburgerschap ontnomen —
27 Maart — Naar het D.N.B. uit Boedapest meldt, bevat de Hongaarsche staatscourant van 25 Maart een regeeringsverordening, waarbij den Hongaarschen gezant te Stockholm, Ullein Reviczky, en den Hongaarschen gezant te Madrid, Ambro, het Hongaarsche staatsburgerschap ontnomen wordt.
(V. b. Regeeringsw. 5887)

D. **VEETEELT — Europeesche veestapel en vleeschverbruik —**
30 Maart — De wereldveestapel kan berekend worden naar het aantal stuks, dat in een bepaald land per 100 H.A. aanwezig is en naar het aantal stuks, dat aanwezig is per 100 inwoners. Gemiddeld telde Europa (voor den oorlog) 19 runderen per 100 H.A., waarbij de Sovjet-Unie en Turkije niet werden meegeteld. In de Sovjet-Unie, met haar ontzaglijke uitgestrektheden bevonden zich slechts 2 runderen per 100 H.A. Voor een aantal andere Europeesche landen werden de volgende uitkomsten berekend: Nederland 75; Denemarken 71; België 58; Duitschland 42; Zwitserland 41; Engeland 40; Frankrijk 29; Hongarije 19; Spanje 8; Portugal 8. Een vermindering der „veedichtheid" van Noord naar Zuid valt bij deze cijfers waar te nemen. Per 100 inwoners telde Denemarken 83, Zwitserland 41, Frankrijk 38, Duitschland 29, België 21, Hongarije 21, Spanje 14 en Portugal 14 runderen
Ten aanzien van de vleeschproductie werden door de D. Z. i. d. Niederl. aan „Die Wirtschaft", de volgende cijfers ontleend: België 129; Denemarken 116; Nederland 111; Duitschland 105 K.G. Deze cijfers dateerden uit 1936 en werden berekend naar het slachtgewicht, waarbij de vee-eenheid van een rund op 1, een varken op 0.5 en een schaap op 0.08 werd berekend. Gemeten naar de bevolkingsdichtheid produceerde Denemarken per 100 inwoners 113 K.G., Duitschland 50 K.G., Nederland 40 K.G., België 38 K.G. en Frankrijk 34 K.G. De consumptie bedroeg per 100 inwoners in Denemarken 55 K.G., Duitschland 53 K.G., Nederland 40 K.G. en Frankrijk 37 K.G. De wereldveeteelt laat zich in drie ver-

schillende hoofdgebieden onderverdeelen: 1. Europa met ongunstige voorwaarden, zooals kleine weiden en bijvoedering, bezit een intensieve veeteelt. 2. Zuid-Amerika, het Zuidelijk deel der Ver. Staten, Zuid-Afrika en Australië hebben een extensieven veeteelt, terwijl het derde hoofdgebied slechts weinig mogelijkheden tot den veeteelt biedt: dit is Oost-Azië, alwaar bij kleine weiden een groote bevolkingsdichtheid valt op te merken.

(V. b. Wereldveestapel 4758a)

A. VER. STATEN — Verkeer - „Normandie" vlotgebracht —

30 Maart — Een Fransch blad heeft enkele bijzonderheden gegeven over het vlot maken van de „Normandie". Gedurende meer dan een jaar hebben er dagelijks 600 tot 800 arbeiders aan gewerkt Het kwam voor, dat niet minder dan 75 duikers in actie waren; 8300 kubieke meter slijk moest worden uitgepompt, waarvoor 93 pompen noodig waren. Teneinde de taak der duikers te vergemakkelijken, was een maquette van den Franschen Oceaanreus gemaakt. De totale kosten der operatie bedroegen 2½ millioen dollars.

(V. b. 5724 D.)

B. NEDERLAND — Lichtgas - Toepassing en mogelijkheden —

27 Maart — In een vergadering van de Vereeniging tot bevordering van fabrieks- en handwerksnijverheid te Rotterdam heeft ir. J. P. Vader, de directeur van het Gemeente Gasbedrijf te Rotterdam, zijn denkbeelden uiteengezet omtrent het heden en de toekomst van het gas. Aan deze uiteenzetting ontleenen wij: De eerste gasfabrieken in Nederland, n.l. die te Amsterdam en Rotterdam, dateeren van 1826. De toepassing van het gas voor verlichtingsdoeleinden heeft zich in sterke mate uitgebreid na de uitvinding van het gasgloeilichtkousje in 1891. Omtrent den zelfden tijd kwamen goedkoope en bruikbare gaskooktoestellen aan de markt. Eén van de maatregelen, die van groot gewicht zijn geweest voor het gasgebruik, is de invoering van den muntmeter in 1896.

In 1880 was de productie uit 100 kg. kolen 26 m³. gas. Vóór den oorlog was de productie reeds opgevoerd tot 39 m³., terwijl het brandstoffenverbruik in de ovens daalde van 28 tot 17 pct., alzoo een productieverbetering van 50 pct. en een vermindering van het brandstoffenverbruik van eveneens 50 pct. Bovendien werd door verbeteringen in het buizennet en door andere wijzigingen het netverlies teruggebracht van 15 op 4½ pct. Ir. Vader behandelde vervolgens heel in het kort den overgang van particuliere naar gemeentelijke exploitatie, zooals die in tal van plaatsen is geschied, waarbij hij opmerkte, dat de winst uit de bedrijven maar al te dikwijls de kurk is geweest waarop de gemeentelijke financiën dreven. In Rotterdam is de particuliere exploitatie begonnen in 1826, de gemeentelijke in 1878, resp. 1884. Slechts in enkele plaatsen is op het moment de exploitatie nog in particuliere handen.

In de laatste jaren zijn door de mogelijkheid van verplaatsing van het gas onder hoogen druk verschillende leveringscentra ontstaan, waarbij omliggende gemeenten het gas van een naburig gasbedrijf ontvangen. Dit is een groote schrede vooruit, omdat hierdoor het gas is gebracht in bebouwde kringen, welke voor een afzonderlijke gasvoorziening met een eigen productiebedrijf bezwaarlijk in aanmerking kunnen komen.

Tot en met 1916 viel in Nederland een voortdurende stijging in de gasproductie te constateeren en wel van circa 176 millioen m³. in 1899 tot 508 millioen m³. in 1916. De oorlog 1914—1918 bracht een inzinking, maar na 1918 kwam weer een stijging, die aanhield tot 1931. De toenemende werkloosheid, de vermindering van inkomsten in alle kringen der bevolking en de verbetering van de toestellen, zijn enkele van de oorzaken van de daarna volgende daling. Men herinnert zich den strijd tegen de petroleum, welke brandstof speciaal te Rotterdam zeer goedkoop werd aangeboden, n.l. tegen 3½ ct. per liter. November 1937 bracht de opleving. Een gasbedrijf levert behalve gas, cokes en de grondstoffen zwavelzure ammoniak en teer.

Bij de destillatie van steenkool wordt 80 pct. van de voorhanden energie in een veredelden vorm teruggewonnen. Uit een warmtebalans van de fabriek Keilehaven blijkt, dat voor verkoop beschikbaar komt aan warmte-eenheden: in het gas 18 pct., in de cokes 58.6 pct., in de teer 4.4 pct. en in den vorm van stoom 2.6 pct., totaal dus 83.5 pct. effect. Prof. Van Iterson citeerende, zeide spr., dat de koolteer van groot belang is voor de chemische industrie en dat het dus van groote waarde is, dat de gasindustrie intact blijft.

Spr. laschte hier een opmerking in over de staatsmijnen en het hoogovenbedrijf, die resp. in 1939 80 millioen m³. en 6 millioen m³. gas geleverd hebben.

De boekwaarde van de gasfabrieken in Nederland is gestegen tot 90 millioen gulden, behalve de afschrijvingen en renten is in 1939 nog een winst gemaakt van 9 millioen gulden. Het totale aantal aansluitingen in ons land was het laatste jaar vóór den oorlog 1.300.000, thans is het al opgeloopen tot ruim 1½ millioen.

Het feit alleen al, dat er in onzen aardbodem kolensoorten gevonden worden, die zich bij uitstek voor de gas- en cokesproductie leenen zal er aanleiding toe zijn, dat wij deze kolensoorten niet in de diepte zullen laten rusten, maar dat wij er producten uit vervaardigen, waartoe de techniek ons reeds thans in staat stelt in oneindige variatie, producten, die onmisbaar zijn geworden in onze samenleving. Men denke alleen maar aan alle artikelen, die vervaardigd worden uit steenkoolteer. Denkt men daarbij nog aan de cokesbedrijven, dan kan men zich niet voorstellen, dat ooit, zooals soms wel eens is beweerd, de gasindustrie geen toekomst meer zou hebben.

Het steeds groeiende aantal industrieele toepassingen is het beste bewijs voor de geschiktheid der gasvormige energiebron. Men zie naar Duitschland, waar reeds 50 pct. van alle beschikbare gashoeveelheden aan de industrie ten goede komen. In Nederland steeg de gasproductie in 1936 van 620 millioen m³. tot 750 millioen in 1940, tot 840 millioen in 1941 en tot 947 millioen in 1942.

Uit de cijfers van de gasproductie blijkt, aldus ir. Vader, de veerkracht van de gasindustrie; zag ze een gedeelte van haar debiet verloren gaan, ze vond daarvoor nieuwe en verbeterde door intensieve bewerking haar oude. Spr. wees op het gebruik van gas voor ruimteverwarming, die speciaal door de automatische temperatuurregeling is aan te bevelen. In de industrie is een groote factor, dat men geen opslagruimte voor brandstoffen noodig heeft. We zien het gas in allerlei bedrijven hoe langer hoe meer toepassing vinden: in keukens van café's, restaurants, lunchrooms, cafétaria's, ziekenhuizen, banketbakkerijen, brood- beschuit- en banketbakkerijen, slagerijen, siroop- en limonadefabrieken, koffiebranderijen, in de metaalindustrie, voor bad- en reinigingsinstallaties, voor kleine intermitteerend werkende stoomketels, soldeerinstallaties, emailovens, wasscherijen, strijkerijen, krantenbedrijven, grafische industrie, rijwiel- en kleedingindustrie.

Spreker bezag vervolgens het vraagstuk van de koppeling en de combinatie van bedrijven, die in Nederland met zijn 160 produceerende gasbedrijven en 50 distributiebedrijven heel wat verbetering zou kunnen brengen. Na een korte uiteenzetting van de toestanden op het gebied van de gasvoorziening in landen als Amerika en Duitschland, betoogde de heer Vader nogmaals na den oorlog groote vraag naar brandstofgas te verwachten. Speciaal van de industrie. Daarvoor zal noodig zijn, dat de tarieven voor de industrie zoo laag mogelijk zijn.

Enkele beschouwingen over Rotterdam met zijn gasfabrieken aan de Keilehaven en op den Linker Maasoever en de fabriek te Pernis liet spr. volgen. Daaruit trad aan het licht, dat eerstgenoemde fabriek thans geheel op Hollandsche kolen werkt. De kolen zijn van dien aard, dat harde cokes wordt geproduceerd, die de concurrentie met de cokes uit de speciale cokesfabrieken kan doorstaan en geheel voldoet aan de eischen door de metallurgische bedrijven daaraan gesteld. Voor verkoop komt aan die fabriek jaarlijks vrij 120.000 ton cokes. Per dag wordt er verwerkt 550 ton kolen. De terreinen van de fabriek zijn schitterend gelegen, zoowel voor vervoer per spoor als te water. De fabriek op den linkeroever voldoet, hoewel de ovens van oude constructie zijn, nog aan hooge eischen.

Uit de door ir. Vader geproduceerde cijfers voor het gasverbruik in deze eeuw bleek, dat bij een vermeerdering van het zielental der stad met 46 pct., het aantal verbruikers met 163 pct. was gestegen. Het verbruik was in 1900 bij een zielental van 326.000 reeds 24 millioen m³., waarvan 20 millioen aan particulieren, dat was 65 m³. per inwoner. Voor 1942 waren die cijfers 615.000 inwoners, productie 105 millioen m³., verbruik 97 millioen, particulier 92 millioen, per inwoner 147 m³.

Een nieuw afzetgebied heeft het gas gevonden in de autotractie. In 1941 werd daarvoor 2 millioen m³. geleverd, in 1942 reeds 5 millioen. De gemeente heeft 3 tankstations, bovendien zijn er nog 5 andere stations over de stad verdeeld om aan de behoefte aan gecomprimeerd gas te voldoen.

Het slot van zijn inleiding heeft ir. Vader nogmaals besteed aan het uiten van zijn meening over de komende centralisatie na den oorlog. Hij vertrouwt dat Rotterdam met zijn schitterende ligging voor den aanvoer per schip uit Zuid-Limburg, Duitschland en van overzee dan een groote rol zal gaan spelen in de levering aan de industrie.

(V. b. Energie 5839 G.)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Voortgezette aanvallen der Sovjets in het Oosten; Balti, Proskoerov, Nikolajef en Czernowitz ontruimd; Duitsche tegenaanvallen in het gebied van Kowel; Majoor Rudel ontvangt het Eikenloof met zwaarden en briljanten - Luchtaanvallen op het Ruhrgebied, Bristol, Brunswijk en Neurenberg; kolonel Wilke gesneuveld - 23.000 ton scheepsruimte door duikbooten vernietigd; Maartverliezen der Geallieerden 156.000 br.t. handelsschepen en 36 oorlogsschepen —

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 26 Maart — Aan den benedenloop van de Boeg werden verscheidene aanvallen en overzetpogingen van de Sovjets verijdeld. Aan het geheele front tusschen Perwomaisk en ten Oosten van Brody zijn onze troepen in hevige afweergevechten gewikkeld, in welker verloop de steden Balti en Proskoerov ontruimd werden. Tusschen Dnjepr en Tsjaussy vielen de bolsjewisten met infanterie en pantserformaties aan.

27 Maart — Aan den benedenloop van de Boeg zijn opnieuw aanvallen en pogingen van de Sovjets om de rivier over te steken, mislukt. Aan den middenloop van den Dnjestr is de vijandelijke druk toegenomen. In het gebied Tarnopol-Kowel vielen de bolsjewisten vergeefs aan. In het gebied van de Pripet-moerassen stortten herhaalde aanvallen van den vijand tusschen Styr en Gory ineen. Tusschen Dnjestr en Tsjaussy zetten de bolsjewisten hun doorbraakpogingen voort.

28 Maart — Bij Nikolajef werden aanvallen der Sovjets afgeslagen. In het gebied van Balta duren de zware gevechten voort. Ten Zuiden van Proskoerof, ten Noordwesten van Czernowitz, bij Tarnopol en in het gebied van Brody duurt de afweerslag met onverminderde hevigheid voort. Het garnizoen van Kowel sloeg opnieuw vijandelijke aanvallen af.

29 Maart — Aan den benedenloop van de Boeg zijn opnieuw aanvallen en pogingen der Sovjets om de rivier over te steken, mislukt. De op den Oostelijken oever van de Boeg gelegen stad Nikolajef werd na een wekenlange vernieling van alle uit militair oogpunt belangrijke installaties, volgens bevel ontruimd. Tusschen de Boeg en de Proeth sloegen Duitsche en Roemeensche troepen aanvallen der Sovjets af. Ten Zuiden van Proskoerof, ten Noorden van Czernowitz en aan den bovenloop van den Dnjestr, blijven onze troepen, te zamen met Hongaarsche formaties, in heen en weer golvende aanvals- en afweergevechten gewikkeld. De bezetting van Tarnopol heeft krachtige aanvallen afgeslagen. Ook bij Brody werden alle aanvallen der Sovjets afgeslagen. De Sovjets hebben de stad Kowel vergeefs aangevallen.

30 Maart — Van den benedenloop van de Oekraïnische Boeg hebben zich de Duitsche troepen volgens bevel gedistancieerd, zonder door den vijand gehinderd te worden. Ten Zuiden van Balta en in het gebied tusschen Dnjestr en Proeth werden vijandelijke aanvallen opgevangen. Ten Zuiden van Proskoerof duurt de verbitterde worsteling voort. De stad Czernowitz werd ontruimd. In het gebied van Stanislau zijn gevechten gaande met vijandelijke gevechtsgroepen. Het garnizoen van Tarnopol weerde opnieuw concentrische Sovjet-aanvallen af. In het gebied van Brody verijdelden de Duitsche troepen vijandelijke doorbraakpogingen. Aanvallen der bolsjewisten op de stad Kowel strandden wederom op de standvastigheid der verdedigers.

31 Maart — Tusschen den benedenloop van de Boeg in de Oekraine en den Dnjestr, alsmede tusschen den Dnjestr en de Proeth werden de Sovjets afgeslagen. Roemeensche troepen wierpen aan de Proeth de Sovjets terug en heroverden verscheiden plaatsen. Bij Tarnopol nam de gevechtsactiviteit af. De bezetting van de stad Kowel sloeg vijandelijke aanvallen af. Tusschen Dnjepr en Tsjaussy zetten de bolsjewisten hun doorbraakpogingen vruchteloos voort. Zuidoostelijk van Ostrof en Zuidelijk van Pleskau ondernamen de Sovjets talrijke vruchtelooze aanvallen. Ten Zuidwesten van Narwa werd in dagenlange hevige aanvalsgevechten in het onbegaanbare woud- en moerasgebied, het gros van verscheiden Sovjet-divisies ingesloten en vernietigd.

De Führer heeft majoor Rudel, groepscommandant bij een eskader slagvliegtuigen, als tienden soldaat van de Duitsche weermacht het eikenloof met de zwaarden en briljanten bij het ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend. Het Roemeensche Opperbevel heeft na meer dan twee jaar 30 Maart voor de eerste maal weer een legerbericht uitgegeven.

1 April — De afweerslag in het Zuiden tusschen den benedenloop van de Boeg en ten Zuidwesten van Proskoerof, bij Stanislau, om Tarnopol en in het gebied van Brody, duurt in hevige, wisselvallige gevechten voort. Bij en ten Noorden van Kowel zijn hevige vijandelijke aanvallen mislukt. Tegenaanvallen van onze troepen wonnen terrein. Tusschen den Dnjepr en Tsjaussy werden aanvallen van de Sovjets afgeslagen.

LUCHTOORLOG —

27 Maart — Na aanvallen overdag van Amerikaansche bommenwerpers op Zuidoost-Duitschland hebben Britsche terreurvliegers in den nacht van 26 op 27 Maart steden in het Ruhrgebied aangevallen. Door het werpen van bommen ontstonden te Essen en Oberhausen schade en verliezen onder de bevolking. Luchtverdedigingsstrijdkrachten vernielden 17 viermotorige bommenwerpers.

28 Maart — Bij den afweer van luchtaanvallen op Duitsche vliegvelden in Zuidwest-Frankrijk, zijn 27 Maart 20 Amerikaansche vliegtuigen neergeschoten. Duitsche gevechtseskaders voerden in den nacht van 27 op 28 Maart een zwaren aanval op Bristol uit.

30 Maart — Een formatie Amerikaansche bommenwerpers drong 29 Maart tot Midden-Duitschland door en liet bommen vallen op het gebied van Brunswijk. In luchtgevechten werden 22 vijandelijke vliegtuigen vernietigd. De commodore van een jachteskader, kolonel Wilke, die op grond van 155 overwinningen in de lucht was onderscheiden met het Eikenloof met de zwaarden bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis, is gesneuveld.

31 Maart — In den nacht van 30 op 31 Maart hebben Duitsche luchtverdedigingsstrijdkrachten, bij den afweer van Britsche terreuraanvallen op Neurenberg, haar tot nu toe grootste succes behaald. Zij beletten de uitvoering van een geconcentreerden aanval en vernietigden 141 viermotorige bommenwerpers.

ZEEOORLOG —

31 Maart — Duitsche duikbooten brachten in den Atlantischen en den Indischen Oceaan vier schepen met een inhoud van 23.000 br.t. en een bewakingsvaartuig tot zinken.

1 April — In den strijd tegen de Britsch-Amerikaansche ravitailleeringsvloot brachten marine en luchtwapen in de maand Maart 29 koopvaardijschepen met een inhoud van 156.000 B.R.T. tot zinken. 31 andere schepen met een inhoud van 176.000 B.R.T. werden door bom- en torpedotreffers beschadigd. 22 torpedobootjagers en escortevaartuigen, 2 duikbooten en 12 motortorpedobooten werden tot zinken gebracht.

ZUIDELIJK FRONT —

1 April — Hoewel de strijd om Cassino met onverminderde hevigheid bleef voortduren gelukte het den Geallieerden niet eenig voordeel van beteekenis te behalen. Ook van Duitsche zijde werden in de afgeloopen week in hoofdzaak stoottroepacties gemeld, welke plaatselijke aanvallen deden op vijandelijke stellingen en opslagplaatsen.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5888 A.)

B. JAPAN — Krijgsverrichtingen - Opmarsch in Britsch-Indië —

27 Maart — Op den avond van 22 Maart hebben Indische en Japansche strijdkrachten de verkeersverbindingen naar een punt ten Noorden van Imphal afgesneden. Een andere formatie drong door de vierde en vijfde verdedigingslinie van den vijand in Assam heen en veroverde een voor de verdediging van den vijand belangrijke sleutelpositie. Japansche formaties, die haar opmarsch in Zuidelijke richting naar Tamoe voortzetten, hebben den vijand, die bij de heuvels ten Noorden van Moreh hevig verzet biedt, omsingeld en op 22 Maart vernietigd. De opmarsch naar Sibong werd voortgezet en de aftochtweg van den vijand daarmede afgesneden. De hevige gevechten in dezen sector duren voort. Practisch is het geheele Birmafront van Akyab in het Zuiden tot het Hoekong-dal in het Noorden, in beweging gekomen, aldus het weekoverzicht van D. N. B. over den oorlogstoestand in Oost-Azië.

De strijd op Nieuw-Guinea —

27 Mrt. — In een samenvattend bericht over de gevechtshandelingen op Nieuw-Guinea meldt het Keizerlijke hoofdkwartier: Japansche eenheden, die zich aan het eind van het vorige jaar van Finschhafen uit in de richting van Kalasa bewogen, hebben zich in het begin van de maand Maart via Kaap Goembi in het gebied van Madang geconcentreerd. De Japansche strijdkrachten bij Kaap Goembi en in de stellingen van Madang hebben de terugtrekkende eenheden opgenomen en de overmachtige vijandelijke voorhoede uiteengeslagen. **(V. b. Krijgsverrichtingen 5888 B.)**

NEDERLAND IN OORLOGSTIJD (II)

GRONDSTOFFENBESPARING

In samenwerking met het Propaganda Bureau van het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart werden door den Rijksdienst voor Grondstoffenbesparing en Bedrijfsrationalisme eenige affiches uitgegeven, welke wijzen op de thans wel dubbele noodzakelijkheid, zoo zuinig mogelijk met materiaal om te gaan.

(foto Orbis - Holland)

In het Burgtheater te Weenen had onlangs de première plaats van „Der Nibelungen Not", een nieuwe opera van den dichter Max Mell. Links: Sigmar Schneider als Siegfried; rechts: Liselotte Schreiner als Krimhilde.

A. Financiën — Leenbanken — Historisch overzicht —

De eeuwenoude banken van leening hebben zich, althans in de grootere steden, kunnen handhaven. Wel hebben zij door de zich baanbrekende nieuwe en deels beter bij de behoeften van dezen tijd passende vormen van volkscredíet zeer aan belangrijkheid ingeboet, maar van beteekenis zijn zij nog steeds. Meer nog wellicht dan de andere instellingen ondervinden de beleenbanken thans den druk der oorlogseconomie. Tengevolge van de zich nog voortdurend verder toespitsende goederenschaarschte, de veranderde leefgewoonten der bevolking, de uitzending van arbeiders naar het buitenland en de verschoven waardeverhoudingen is de omvang van haar beleeningen tot ver beneden het niveau van 1939 gedaald. Maar deze oude leeninstituten hebben anderzijds nog genoeg veerkracht om te doen veronderstellen, dat zij na den terugkeer van normale toestanden hun plaats in het maatschappelijk leven zullen weten te hervinden.

De voornaamste tegen de bank van leening aangevoerde bedenking is, dat zij gemakkelijk kan aanzetten tot beleening van noodzakelijke goederen voor niet-noodzakelijke consumptieve doeleinden. Dit bezwaar spreekt uiteraard het sterkst, wanneer het bedrijf wordt uitgeoefend door commercieele ondernemingen, daar deze in veel mindere mate dan de overheidsorganen sociale tendenzen kunnen doen gelden.

Wij kennen in ons land alleen nog stedelijke banken van leening, evenals zulks in België en Frankrijk het geval is; Engeland daarentegen heeft uitsluitend zijn particuliere „pawnbrokers", terwijl in Duitschland naast de overheidsbanken zeer veel particuliere ondernemingen voorkomen.

De techniek der leenbanken is door alle eeuwen heen nagenoeg gelijk gebleven. De ter beleening aangeboden goederen moeten in de bank worden gebracht, waar zij door in dit bedrijf ervaren schatters op hun veilingwaarde worden gewaardeerd. Aan de hand van deze „geschatte waarde" wordt de „beleensom" vastgesteld, meestal op 75 à 90% daarvan. De „pandgever" ontvangt de beleensom alsmede een genummerd „pandbewijs", in de wandeling ook wel „beleen- of lommerdbriefje" genoemd, nadat daarvan een gelijk genummerd deel, de „staart" of het „dubbel" afgeknipt is. Het beleende pand wordt vervolgens in de bank opgeborgen, hetgeen zeer systematisch moet geschieden, opdat het tusschen de tienduizenden panden van de meest onderscheiden soort en waarde terstond kan worden teruggevonden. Want het kan op elk willekeurig moment en wel uiterlijk binnen 6 mnd. door den rechtmatigen houder van het pandbewijs „gelost" worden. Dit bewijs is vervreemdbaar en draagt dus het karakter van toonderpapier. Als het pandbewijs past aan de er bij de beleening afgeknipte staart wordt de bonafide aanbieder tot lossing toegelaten tegen betaling van beleensom en kosten. Wordt een pand echter niet tijdig gelost, dan is het „verstaan" en moet, tenzij de beleening nog ten spoedigste wordt „vernieuwd", in openbaren verkoop worden gebracht. Hetgeen dit ter veiling meer opbrengt dan de verstrekte beleensom en de kosten, blijft als „overschot" gedurende een jaar ter beschikking van den houder van het pandbewijs en vervalt daarna aan de bank. Eventueele verliezen op verkochte panden kan zij niet op den beleener verhalen en moet zij dus zelf dragen.

Hieruit volgt, dat het pandhuiscontract, in juridischen zin, geen credietverhouding schept; de bank leent immers geen geld aan personen, maar beleent goederen, zonder dat er eenige verplichting tot terugbetaling ontstaat.

De stedelijke leenbanken, die wij in onzen tijd kennen als wat verouderde leeninstituten voor den kleinen man, zijn niet meer dan schamele resten van wat dit bedrijf in en tot kort na de middeleeuwen was. De eerste sporen van dit bedrijf gaan terug tot de oudste ons bekende tijden, waarin de mensch zijn teveel aan geldmiddelen of voorraden belegde in sieraden of andere waardevolle bezitsgoederen. In geval van tijdelijken geldnood werd daarvan dan een kleiner of grooter deel verpand.

Tijdens de Kruistochten ontstond in Italië een bloeiend internationaal betalingsverkeer. Weldra trokken de „transmontani" als bankiers en wisselaars door de landen van West-Europa tot in Vlaanderen en Engeland, in de 13de eeuw gevolgd door de eveneens uit Italië afkomstige zgn. „mercatores et scambiatores domini Papa(e)", geldhandelaren die de door den Paus aan kerken en kloosters opgelegde schattingen moesten innen en bij het ontbreken van gereed geld dit tegen onderpand aan de zwaar belaste geestelijkheid uitleenden. Een deel van deze lieden vestigde zich blijvend in onze landen: zij werden door de bevolking al spoedig naar hun plaats van herkomst aangeduid, b.v. als Caorzijnen; later werden zij vrij algemeen Lombarden genoemd.

NEDERLAND

Het oudste spoor van de vestiging der Lombarden in onze streken gaat terug tot het midden der 13de eeuw. In het jaar 1260 werd aan drie hunner een toelatingsbrief verleend door den bisschop van Utrecht, toen verreweg de belangrijkste stad des lands. Zij mochten gedurende de eerste vier dagen „vierden per pond in de aght dagen" (12/3 %) en daarna „derden van het pond per week" (1¼ %) berekenen. De houders dezer bisschoppelijke concessie waren hoogstwaarschijnlijk dezelfde „longobardos cauwersinos", die in 1268 in den Utrechtschen Dom voor het hoogaltaar werden doodgeslagen door een troep opstandige boeren onder aanvoering van Gijsbrecht van Amstel. Weinige jaren later moet reeds vrijwel ieder stadje van eenige beteekenis zijn „lombardtafel" gehad hebben, want blijkens een document van 1282 waren dergelijke inrichtingen te vinden o.a. in Rhenen, Oudewater en zelfs in Ameide.

Voor de graven en landsheeren beteekende een zoo groot aantal lombardbedrijven een niet te versmaden bron van inkomsten; het behoorde n.l. tot hun „regalia" voor elke toelating een geldsom ineens of wel jaarlijksche schattingen te ontvangen. In ruil daarvoor verleenden zij den Lombarden burgerrechten en vaak nog bijzondere vrijheden.

Uit verschillende oorkonden valt af te leiden, dat het bankbedrijf der Lombarden zeer omvangrijk moet zijn geweest. De arme verpandde bij hen kleeding en huisgerei, de koopman zijn handelsvoorraden, de edelman zijn juweelen. Bovendien hielden zij zich bezig met allerlei andere financieele transacties. Zoo traden zij al vroeg als geldwisselaars op tijdens de jaarmarkten en reeds in de oudst bekende Fransche autorisaties zien wij dit als een recht opgenomen, later evenwel beperkt tot hen die tevens muntmeester waren. Ook de wisselbriefhandel, speculaties, grondverkoop en commanditaire geldschieting hadden hun belangstelling. In het algemeen kan men zeggen, dat de Lombarden alle financieele ontdekkingen in praktijk hebben gebracht of hebben geperfectionneerd en gedurende langen tijd den geheelen geld- en crediethandel in handen hadden.

Ten onrechte hebben verschillende Nederlandsche publicisten elkaar nageschreven, dat de Lombarden woeker pleegden op de armen. Dit kan echter bezwaarlijk het geval geweest zijn. Hun tarief bedroeg in de 13de eeuw 12/3 % per week, al spoedig was dit evenwel 1¼%, later 5/8% en zelfs 5/120/0 per week. Het tarief van onze 20ste eeuwsche pandhuizen daarentegen was 5 of 60/0 per maand of gedeelte daarvan, dus vele malen hooger, maar desondanks werd daarmee slechts een bescheiden winst gemaakt. Op de kort loopende beleeningen van geringe panden drukken de daaraan verbonden kosten nu eenmaal relatief zwaar.

Wel echter behaalden de Lombarden grove winsten met de beleening van meer waardevolle panden, alsmede met hun financieele bedrijvigheid op ander gebied, waarbij zij profiteerden van hun plaatselijke monopolistische positie.

In den loop der 17de eeuw besloten verschillende stedelijke besturen, op aandringen der Staten, het pandhuisbriefje in eigen hand te nemen. Amsterdam gaf in 1614 het voorbeeld. Rotterdam en Hoorn volgden in 1635, daarna nog vele andere steden, o.a. Den Haag in 1671.

Ook de stedelijke leenbanken droegen een monopolistisch karakter en werden winstgevend geëxploiteerd.

Tijdens de Republiek waren de stadsbanken ongetwijfeld van groote economische beteekenis. Zij waren niet alleen pandhuis voor armen en kleine burgers, maar vervulden — althans aanvankelijk — tevens de functie van credietbank voor ieder die voor particuliere of handelsdoeleinden geld noodig had en daarvoor pand kon geven. De Regeering der Maasstad schakelde de leenbank zelfs enkele malen in bij haar mercantilistisch streven om de stapelmarkt van de Westfaalsche linnens en van het kwikzilver der Oostenrijksche regie tot zich te trekken. Ook de stadsleenbanken van Hoorn en Middelburg hebben zich intensief met het verleenen van handelscredieten bezig gehouden. Zoodra het particulier initiatief echter eigen wegen had gevonden, beperkten de productieve beleeningen zich weldra tot de kleinere transacties.

De stedelijke leenbank was dus oorspronkelijk geenszins alleen „asylium egentibus", een toevlucht voor behoeftigen, zooals vroeger in gebrekkig Latijn boven den ingang der Rotterdamsche instelling te lezen stond. Haar archief bewaart trouwens nog menige herinnering aan den glorieuzen tijd, toen zij vorsten en prinsen tot haar cliënten kon rekenen. De aanzienlijkste onder hen was koningin Henriëtte Maria van Engeland, gemalin van Karel I en schoonmoeder van onzen prins Willem II, die in de jaren 1642 en 1643 een deel van de Engelsche kroonjuweelen verpandde voor de in dien tijd enorme som van ∫ 400.000. Veel genoegen heeft de leenbank aan deze merkwaardige transactie evenwel niet beleefd. Toen koning Karel zijn langen strijd tegen de parlementspartij had verloren en zijn hoofd op het

schavot had gelaten, moesten de juweelen verkocht worden; en hoewel het bericht van de te houden veilingen naar alle voorname steden van Europa was gezonden, leverde deze verkoop groote schade op.

De primaire taak van de stedelijke banken was echter steeds, ook tijdens de Republiek, te voorzien in de crediet-behoeften van de kleine burgerij, speciaal in die van armen en minvermogenden. De Fransche revolutie liet haar zelfs alleen deze laatste functie over. Waren beleeningen boven de ∫ 1000 in de 17de en 18de eeuw althans in de groote steden vrij talrijk, tijdens de omwenteling werden deze transacties verboden en daarna kwamen zij veel minder dan vroeger voor. Deze ontwikkeling was ongetwijfeld mede een gevolg van het K. B. van 31 October 1826, no. 132, dat de banken van leening wilde zien als instellingen van liefdadigheid.

Zoo werden de stedelijke leenbanken in den loop der 19de eeuw, wel meer dan vroeger inrichtingen van openbaar nut, die geen winsten meer afwierpen. Dit laatste was echter minder een gevolg van de tariefsverlagingen dan van de veel geringere beleening van groote panden.

Over de jaren van 1830 af is, eerst van overheidswege en later door het C.B.S., statistisch materiaal gepubliceerd, aan de hand waarvan het verloop der beleeningen kan worden nagegaan.

Beleeningen in gemeentelijke en verpachte banken

Jaar	Aantal banken Gem.	Verp.	Beleeningen Aantal	Totaal bedrag	Bedrag per beleening
1830 .	17	80	1.609.473	∫ 4.432.606.—	∫ 2.75
1850 .	31	69	2.288.712	- 6.312.437.—	- 2.76
1870 .	34	42	2.861.079	- 8.129.588.—	- 2.84
1890 .	25	18	2.550.767	- 7.032.530.—	- 2.76
1910 .	16	1	2.196.698	- 8.496.336.—	- 3.87
1920 .	17	0	1.790.142	- 14.563.944.—	- 8.14
1936 .	10	0	724.000*)	- 4.800.000.—*)	- 6.63
1942 .	10	0	269.000*)	- 3.300.000.—*)	- 12.27

*) afgerond.

Uit deze gegevens blijkt, dat de beleeningen in de jaren vóór 1870 zoowel in aantal als bedrag niet onbelangrijk zijn toegenomen, hetgeen waarschijnlijk is toe te schrijven aan een geleidelijke verbetering van den economischen toestand en speciaal van de financieele positie der arbeidersklasse in die periode. Want het is inderdaad niet zoo — als men licht geneigd is te veronderstellen — dat de pandhuisbeleening toeneemt, wanneer de economische situatie verslechtert. De omvang der beleening volgt integendeel min of meer de maatschappelijke conjunctuurgolven, zooals ook in het buitenland meermalen werd opgemerkt. In tijden van algemeene welvaart stijgt de consumptie-behoefte, het publiek stelt hooge eischen aan het leven en tracht die te bevredigen door desnoods een deel van zijn goederenbezit te verpanden. Algemeene verarming daarentegen werkt op de beleening remmend.

Na 1870 openbaarde zich een teruggang, welke nog steeds niet tot staan is gekomen en waarvoor verschillende oorzaken zijn aan te wijzen.

De achteruitgang van het bedrijf der banken van leening komt vooral tot uitdrukking, indien men rekening houdt met den aanwas der bevolking.

Beleeningen te Rotterdam per 1000 inwoners

Jaar	Beleeningen Aantal	Bedrag	Jaar	Beleeningen Aantal	Bedrag
1795 .	2400	∫ 18.000.—	1910	450	∫ 2.090,—
1830 .	1750	,, 6.210,—	1920	710	,, 3.240,—
1850 .	3300	,, 10.225,—	1930	260	,, 1.860,—
1870 .	3190	,, 10.205,—	1939	215	,, 1.230,—
1890 .	2400	,, 6.780,—	1942	105	,, 785,—

Hierbij valt op te merken, dat de weekbeleeningen vroeger veel frequenter waren dan thans. Dat op 1000 inwoners of ongeveer 250 gezinnen in 1859 niet minder dan 3300 beleeningen voorkwamen is aldus te verklaren, dat een aantal gezinnen een of meermalen per week van de bank gebruik maakte. Als een gezin b.v. geregeld elke week 2 panden inbrengt en weer lost, beteekent dit reeds 104 handelingen in een jaar. De cijfers van enkele jaren verdienen nog onze aandacht. Het zeer hooge beleenbedrag in het boekjaar 1795 (grootendeels over 1794 loopende) is daaruit te verklaren dat vóór de omwenteling veel meer hooge panden werden beleend dan na dien tijd. De stijging van het bedrag in 1920 is een gevolg van de waardedaling van het geld in en na den vorigen oorlog, terwijl de scherpe inzinking, welke 1942 laat zien, een gevolg is van de huidige oorlogsomstandigheden.

(Econ. Voorl.)

(V. b. Leenbanken 5363 D)

A. NEDERLAND — Arbeidsfront - Bezoek van ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter —

3 April — ᛋᛋ-Obergruppenführer und General der Polizei, Rauter, bracht, vergezeld van den heer Kretschmar, Obmann der Deutschen Arbeitsfront, en mr. Rost van Tonningen een bezoek aan eenige instellingen van het Nederlandsche Arbeidsfront. In het gebouw van de landelijke leiding te Amsterdam zette de leider van het Arbeidsfront, Woudenberg, in een korte rede de verschillende aspecten van het werk van het Arbeidsfront uiteen, waarna eenige films van het Arbeidsfront werden vertoond. Vervolgens bezichtigde het gezelschap het gebouw van de Arbeiderspers. Ten slotte toonde Obergruppenführer Rauter zijn bijzondere belangstelling voor het vormingsoord „Drakenburg" van het Arbeidsfront.

(V. b. N.A.F. 5881 A; Rauter 5780 A)

Arbeidsinzet - Nieuwe regeling der arbeidsvoorwaarden op bouwwerken voor Duitsche instanties —

3 April — Ten behoeve van werknemers, in dienst van bouwondernemingen, die bij bouwwerken en op bouwterreinen van de Duitsche Weermacht en bij het Duitsche civiele bestuur zijn tewerkgesteld, heeft de gemachtigde voor den arbeid een nieuwe regeling van arbeidsvoorwaarden vastgesteld, die uitsluitend bij slecht weer gedurende de wintermaanden zal worden toegepast. De nieuwe slechtweer-regeling, die telken jare in het tijdvak 15 October—31 Maart zal gelden, kent aan de arbeiders, wanneer in tijdloon wordt gewerkt, een vergoeding toe van 60 pct. van het vastgestelde uurloon. Voor werknemers met een vast weekloon geldt als het vastgestelde uurloon het weekloon, gedeeld door het aantal normale arbeidsuren per week. Bij accoordloon wordt uitgegaan van het uurloon, vermeerderd met 30 pct. De „Bauleiter" kan, indien bij accoordwerk dit percentage niet regelmatig wordt bereikt, een geringer percentage — of ook slechts het uurloon — aan de berekening ten grondslag leggen.

(V. b. Arbeidsinzet 5890 A)

Binnenland - Begrooting 1944 van Noord-Holland

3 April — Verschenen is de begrooting 1944 van Noord-Holland. Deze is de eerste, welke zonder toepassing van overgangsregelingen geheel naar de nieuwe bepalingen betreffende de financieele verhouding van Rijk en provincie is opgemaakt. Als belasting kunnen thans worden geheven ten hoogste 60 opcenten op de hoofdsom der grondbelasting en ten hoogste 50 opcenten op de personeele belasting. Eén opcent op de personeele belasting wordt geraamd op ∫ 50.000. Eén opcent op de grondbelasting wordt geraamd op ∫ 63.000. De laatste normale jaren zijn 18 opcenten geheven. Een verhooging met 10 beteekent nog geen verzwaring van belastingdruk, omdat de voormalige Rijksopcenten op de grondbelasting met 10 zijn verlaagd. Voor zoover zij den 28 opcenten te boven gaat, zal de provinciale heffing een verzwaring van belastingdruk meebrengen. Een verhooging tot 36 opcenten wordt nu onvermijdelijk geacht. Daarom zal een storting in het Wegenfonds achterwege moeten blijven.

Voor onvoorziene uitgaven blijft nog een bedrag van ∫ 350.000 beschikbaar. Het batig saldo voor den gewonen dienst, waarmede de rekening over 1941 sluit, wordt toegevoegd aan het verleden jaar ingestelde reservefonds, waarvoor de begrooting 1944 een bedrag aanwijst van ∫ 3.073.587. De begrooting van het Fonds voor Ontginningswerken wordt voor 1944 vastgesteld op ∫ 748.621. Een storting in het fonds wordt niet noodzakelijk geacht, omdat de uitgetrokken bedragen voor de in uitvoering zijnde werken en voor werken, waarvoor bijdragen zijn toegevoegd, voldoende zullen zijn.

Besloten is voor 1944 te heffen 36 opcenten op de belasting voor gebouwde eigendommen, waarvan de opbrengst wordt geraamd op ∫ 2.016.000 36 opcenten op de ongebouwde met een geraamde opbrengst van ∫ 252.000 en 50 opcenten op de personeele belasting, waarvan de opbrengst wordt geraamd op ∫ 2.500.000. De begrooting beloopt in totaal ∫ 59.212.000.

(Alg. H'blad)

(V. b. Nrd. Holland 5463)

— Regeling voor tijdelijk aangestelde ambtenaren verlengd —

3 April — In het Verordeningenblad No. 4 van 29 Maart is een instructie van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied opgenomen tot wijziging van de in-

structie no. 87/1943, betreffende de ambtsperiode van tijdelijk aangestelde ambtenaren. De in die instructie gestelde datum van 31 Maart 1944 is thans gewijzigd in 31 Maart 1945.
(V. b. 5692 A)

A. NEDERLAND — Bevolking - Dalend vrouwenoverschot —

3 April — Aan de zoo juist verschenen statistiek der „Bevolking der Gemeenten in Nederland op 1 Januari 1943", ontleenen wij met betrekking tot de verdeeling der Nederlandsche bevolking in mannen en vrouwen de volgende gegevens: Voor het Rijk in Europa waren per 1000 mannen aanwezig:

In 1830	1045 vrouwen.
In 1859	1031 vrouwen.
In 1909	1021 vrouwen.
In 1920	1013 vrouwen.
In 1939	1005 vrouwen.
In 1943	1003 vrouwen.

Hieruit blijkt, dat het vrouwenoverschot sedert 1830 regelmatig dalende is, een verschijnsel, dat op het platteland nog sterker is dan in de steden, zoodat in vele kleine gemeenten reeds van een mannenoverschot kan worden gesproken.

AANTAL VROUWEN PER 1000 MANNEN IN GEMEENTEN MET:

	minder dan 5.000 inwoners	5.000 tot 20.00 inwoners	20.000 tot 100.000 inwoners	100.000 en meer inwoners
1830	1007	1007	1057	1202
1840	1002	1018	1035	1189
1869	979	994	1070	1168
1899	960	986	1062	1121
1909	958	984	1051	1104
1920	960	983	1033	1079
1939	942	981	1027	1068
1943	942	975	1037	1063

(V. b. Bevolk. 5890 A; verd. mannen en vrouwen 5791 B)

Distributie - Speciale groenteregeling voor zieken —

3 April — Om te bereiken, dat zieken, die in aanmerking komen voor extra rantsoenen groente, ook voorzien worden van speciale groente of fruit, zullen de distributiediensten in den vervolge alleen aan zieken, die op bedoelde extra rantsoenen recht hebben, de normale rantsoenbonnen uitreiken. Aan alle andere categorieën, die in aanmerking komen voor rantsoenbonnen groente, reiken de distributiediensten in den vervolge rantsoenbonnen groente uit, waarvan aan den rechterkant een strook is afknipt. **(V. b. Distributie 5890 A)**

Kunst, Kultuur - Muziek - Schoolonderwijs —

Reeds geruimen tijd werd het in bevoegde kringen als een leemte gevoeld, dat tot nu toe geen speciale opleiding bestond voor musici, die aan onderwijs-instellingen belast zijn met het geven van algemeen vormend muziekonderwijs. Met het oog hierop is in beginsel besloten, dat bij het Rijksconservatorium te 's-Gravenhage en het Amsterdamsche Conservatorium de opleiding ter hand zal worden genomen en dat een diploma „leeraar schoolmuziek" zal worden ingevoerd. **(V. b. Muziekonderwijs 5593 A)**

Financiën - Verkoop van *f* 100 millioen 3% Grootboekinschrijvingen —

3 April — In de Nederl. Staatscourant van 28 Maart is een besluit van den Secr.-Gen. van het Depart. van Financiën tot het verkoopen van inschrijvingen in het grootboek der 3% Nationale Schuld verschenen. De Secretaris-Generaal van het Departement van Financiën is bevoegd inschrijvingen in het Grootboek der 3% rentegevende Nationale Schuld te verkoopen tot een nominaal bedrag van honderd millioen gulden. De gelegenheid tot het koopen van inschrijvingen wordt geopend op 3 April. De inschrijvingen worden aangenomen in bedragen van ∫ 50 of veelvouden daarvan. De koers, waartegen de inschrijvingen worden verkocht, wordt dagelijks door den Secretaris-Generaal bepaald.
De Telegraaf teekent bij dit bericht o.a. aan: Voor het eerst sinds 1931 wordt tot een dergelijke openstelling van inschrijving op het Grootboek der 3% Nationale Schuld overgegaan. Destijds had de inschrijving betrekking op ∫ 60 millioen. De groote beleggingsvraag heeft ten gevolge gehad, dat inschrijvingen op het Grootboek ter beurze vrijwel niet meer aangeboden worden. De betrokken belegging is echter in sommige gevallen — bijv. indien geld belegd moet worden voor minderjarigen — imperatief voorgeschreven. Ten einde voor deze beleggingen nieuwe mogelijkheden te creëeren, is thans, naar aangenomen mag worden, tot deze uitgifte overgegaan.

Handel, Nijverheid - Eerste ruilwarenbeurs —

3 April — De economische toestand hier te lande is tengevolge van de oorlogsomstandigheden langzamerhand van dien aard geworden, dat het ons volk hoe langer hoe moeilijker valt nieuwe gebruiksgoederen te koopen. Vandaar dat het publiek in toenemende mate een toevlucht is gaan zoeken in den ruilhandel. Om deze te vergemakkelijken en tevens in min of meer geordende banen te leiden heeft de overheid van Rotterdam een plan uitgewerkt voor de oprichting van een gemeentelijke ruilwarenbeurs, die in den loop van April geopend zal worden. Deze officieel geleide ruilcentrale is de eerste in ons land.
De ruilwarenbeurs beoogt het volgende:
1. Bemiddeling te verleenen, onder heffing van een kleine premie, tusschen particulieren, die goederen willen ruilen;
2. Te bepalen, welke goederen zullen worden geruild (niet in aanmerking komen bijv. levensmiddelen of levende dieren);
3. Den prijs, of beter nog: de ruilwaarde, vast te stellen;
4. Den ruil niet slechts mogelijk te maken, maar ook te vergemakkelijken. Het financieele element kan daarbij een rol spelen, voor zoover er soms grootere of kleinere bedragen moeten worden bijbetaald. Ook kan het voorkomen, dat de beurs goederen koopt en dan weer ten ruil aanbiedt.
(V. b. D'sche ruilhandel 5708 B)

Landbouw - Landelijke loonregeling gewijzigd —

3 April — In de Staatscourant van 30 Maart werd een beschikking opgenomen ten aanzien van landelijke loon- en arbeidsvoorwaarden in den landbouw, welke in hun thans geldenden vorm per 31 Maart afliepen. Daar de regeling zelf op verschillende punten in de practijk tot bezwaren aanleiding gaf, zoodat het niet wenschelijk was haar werkingsduur te verlengen, heeft de gemachtigde voor den Arbeid, in afwachting van een algeheele herziening, een nieuwe regeling — eveneens met beperkten werkingsduur — uitgevaardigd, waarin aan de voornaamste bezwaren wordt tegemoet gekomen **(V. b. Inkomsten landarb. 5144 D)**

N.S.B. — W.A. - Luchtvaartschool geopend —

3 April — De luchtvaartschool der Luchtvaart W.A. (Lu-W.A.) te Doorn is thans gereed om 15 April haar leerlingen te ontvangen. De eenige eisch, dien de Lu W.A. aan de leerlingen stelt is, dat zij na het beëindigen van den cursus, die een jaar duurt, zich volledig aan den opbouw van de Nederlandsche luchtvaart zullen geven. De Lu W.A. heeft besloten, voor het volgen van de cursussen niets in rekening te brengen. Cursussen en volledige verzorging zijn dus geheel gratis. De leerlingen moeten den leeftijd van 18 jaar hebben bereikt en mogen dien van 21 jaar niet hebben overschreden. **(V. b. W.A. 5748 A)**

— Woord van den Leider tot het Nederlandsche volk.

3 April — „Volk en Vaderland" van 1 April brengt als hoofdartikel een woord van den Leider tot het Nederlandsche volk, met name tot de „zeer waardevolle elementen, die vurige strijders kunnen worden voor de herrijzenis van volk en vaderland, als zij overtuigd zijn dat er een weg leidt uit het moeras van het heden". Voor hen somt hij een reeks feiten op, waarvan, aldus ontleenen wij aan de N.R.C., de juistheid door niemand kan worden ontkend en bij ons weten ook door niemand geloochend worden. Hieruit trekt de Leider de volgende conclusie: „Wanneer Duitschland verslagen wordt, is er geen macht ter wereld, die kan beletten dat, zooals de Zuid-Afrikaansch-Britsche veldmaarschalk Smuts dit heeft uitgedrukt, het communisme zal schrijden over Europa. Niemand kan ontkennen dat Sovjet-Rusland onmiddellijk vergroot zou worden met Oost-Europa, nl. Estland, Letland, Litauen, Oost-Polen, Bessarabië. Niemand kan ontkennen, dat een nieuw Tsjecho-Slowakije onder Benesj in sovjet-geest en in sovjet-verband gevormd zou worden en dat een nieuw communistisch Zuid-Slavië onder Tito als vertegenwoordiger van Stalin zou ontstaan. Niemand kan ontkennen dat Turkije de Dardanellen zou moeten openen om de sovjet-Middellandsche Zee-vloot in verbinding te brengen met Sovjet-Rusland.
Niemand kan ontkennen, dat een verslagen nationaal-socialistisch Duitschland met verwoeste steden de natuurlijke prooi zou zijn van het communisme. Ook al zou Sovjet-Rusland niet binnen marcheeren, dan zou Stalin toch in

ieder geval zorg dragen dat een communistische Duitsche regeering, gevormd te Moskou, het bewind in handen zou nemen. Een verbond van Sovjet-Rusland met Sovjet-Duitschland en de Sovjet-Oost-Europeesche landen zou daarmede gepaard gaan.
Dan is ontstaan een Europeesch-Aziatisch Sovjet-verbond, omvattende de 300 à 400 millioen menschen. De kracht van dit blok is veel grooter dan de kracht van het huidige Sovjet-Rusland. Dit is nog het minst erge dat ons te wachten staat. Gezien de kracht van het huidige Sovjet-Rusland, wetende dat een deel van de kracht van het huidige Duitschland zoo groot is voor Engeland en Amerika dat een invasie in Europa ook nu nog voor de Angelsaksen zeer riskant lijkt, is het duidelijk, dat zelfs al zouden de Angelsaksen West-Europa tegen het communisme willen beschermen, zij de mogelijkheid daartoe eenvoudig niet hebben. Zij zullen dan waarlijk al erg blij zijn als zij het communisme in eigen land de baas kunnen blijven.
Een Engelsch-Amerikaansche bezetting van West-Europa kan nimmer stand houden. Zij kan ten hoogste tijdelijk zijn, zooals na 1918 ook tijdelijk deelen van Rusland bezet zijn. Maar na korten of langen tijd zouden deze troepen moeten worden teruggetrokken en Sovjet-Europa zou worden voltooid. Dien bezettingstijd zouden onze geldmagnaten en daarmede verbonden intellectueelen gebruiken om de koffers te pakken, de dominees vertrokken naar Zuid-Afrika en Canada, de pastoors werden te werk gesteld in Amerika. Hoeveel zouden er nog kunnen vertrekken? Tienduizend, honderdduizend? Dat is mogelijk. Maar het volk, de millioenen menschen van Nederlands stam, zij zouden onvoorwaardelijk ten prooi vallen aan het communisme en daarin te gronde gaan. Het einde van het Nederlandsche volk; de oplossing in het communistisch volkerenmengsel van centraal Azië en Europa.
Ik hoor nog deze tegenwerping: de Amerikaansch-Engelsche luchtvloot zou voldoende zijn om Stalin af te houden van West-Europa. Maar gij, die zoo denkt, moet inzien, dat de vernietiging van Europeesche steden en Europeesche cultuurmonumenten in de oogen van Stalin een zegen des hemels is. Het communisme eischt de verbreking van de banden met het verleden. Het uitwisschen van het verleden is de voorwaarde voor den bloei van het communisme en amerikanisme. Niemand, die den dom van Keulen heeft aanschouwd, vindt een Amerikaanschen wolkenkrabber mooi. Niemand, die Neurenberg heeft gezien, bewondert den communistischen bouwstijl. Ook op dit punt reiken Roosevelt en Stalin elkander de hand. Stalin, beschikkende over onmetelijke ruimten voor zijn oorlogsindustrie en vijand van de Europeesche cultuur, lacht om dreiging met luchtbombardementen.
Zoo is de conclusie uit de harde, nuchtere feiten, met terzijde lating van elk gevoelselement. Het doodsuur van het huidige nationaal-socialistische Duitschland zou tevens zijn het doodsuur van het Europeesche volkerenleven, de Europeesche cultuur en de Europeesche godsdiensten. Het zou het geboorte-uur zijn van het communistische Europeesch-Aziatische continent met als hoofdstad Moskou en met Stalin als den modernen Djengis Khan. Er zijn slechts twee mogelijkheden: mét Duitschland vóór Europa en daarmede vóór eigen vaderland, of tegen Duitschland, maar dan ook automatisch en zonder dat u dit gevraagd wordt vóór een communistisch Europa onder opperleiding van Stalin. Een andere keuze is er niet. Die keuze is door ons gedaan: vóór Europa en dus mét Duitschland, verbonden op leven en dood. Zoo gebiedt ons onze liefde voor volk en vaderland. En gij, volksgenoot?" **(V. b. Mussert 5867 A)**

A. NEDERLAND — N.S.D.A.P. - Rede van Oberdienstleiter Ritterbusch te Arnhem —

3 April — Te Arnhem heeft op 2 April de leider van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland in het Rembrandttheater het woord gevoerd voor leden van de Partij, de Weermacht, en genoodigden uit de Beweging. Oberdienstleiter Ritterbusch ving zijn rede aan met erop te wijzen, dat Engeland sedert eeuwen de opvatting heeft verbreid, dat Duitschland de rustverstoorder zou zijn in Europa. Deze opvatting vindt men terug in het verwijt, dat hier te lande den Duitschers dikwijls tegenklinkt: Waarom zijt gij hier gekomen? Deze politieke gedachte van de Duitsche onrust spruit voort uit het feit, dat in iederen Duitscher de drang leeft scheppend werkzaam te zijn. De Engelschen hebben zich daarentegen met een minimum aan scheppend vermogen een wereldrijk vergaard. In hun oogen deugt derhalve niemand die zich daartegen keert. Spreker schilderde dan hoe het Duitsche volk al sedert 50 jaar lang geen rust meer heeft gekend. Die jaren vormden een ononderbroken inspanning.
Vervolgens schetste hij in welk een gevaar het zich in 1918 bevond. Al waren de legers onverslagen en vocht het volk even trouw als thans, het bevond zich in een geestelijken noodtoestand. Het onwrikbaar geloof ontbrak en de leiding liet het volk in den steek.
In dezen geestelijken nood van het Duitsche volk kwam de Führer. Heel zijn leven na zijn vijftiende levensjaar was één ononderbroken inspanning. In zijn leven weerspiegelt zich dat van het Duitsche volk.
De Führer zag in, dat het leven van een volk geen mechanisch iets is; dat elk lidmaat slechts doel en zin heeft zoolang het deel uitmaakt van het geheele organisme. Uit dezen geest groeiden in het Duitsche volk enorme krachten. Tot besluit vroeg spreker zich af wat thans, nu de ononderbroken krachtsinspanning van het Duitsche volk haar hoogtepunt bereikt heeft, wel het allerbelangrijkste is. Beslissend is alleen, dat ieder bereid is de noodzakelijke offers te brengen, en nimmer twijfelt aan de toekomst van zijn volk. In een moment van zwakte zal hij altijd kunnen opzien naar het Duitsche front en naar den Führer, die eens de verzekering gaf dat hij zijn wil altijd vijf minuten langer zal volhouden dan die van zijn tegenstander.
(V. b. N.S.D.A.P. 5890 A; Ritterbusch 5890 A)

Onderwijs - Uitbreiding van het aantal beschikbare leerkrachten —

3 April — De secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming heeft met het oog op een tijdelijk tekort aan onderwijskrachten bij het lager onderwijs, door wijziging van enkele artikelen van de Lager-Onderwijswet maatregelen getroffen ter uitbreiding van het aantal benoembare leerkrachten bij dit onderwijs. Daardoor is de mogelijkheid geopend onderwijzers, die aanspraak kunnen maken op, dan wel in het genot zijn van voorloopig pensioen, zonder voorafgaande goedkeuring in de school te handhaven dan wel te herplaatsen. Bij tijdelijke ontstentenis van leerkrachten kunnen ook gehuwde onderwijzeressen in de school worden geplaatst zonder voorafgaande goedkeuring. Voorts is het geoorloofd onderwijzers, die aanspraak kunnen maken op, dan wel in het genot zijn van ouderdomspensioen in de school te handhaven dan wel te herplaatsen.
(V. b. Onderw. pers. 5362 B; L.O. 5874 A)

— Prof. N. Kal overleden —

3 April — In den ouderdom van 69 jaar is op 1 April overleden prof. N. Kal, hoogleeraar in de scheepsbouwkunde aan de Technische Hoogeschool te Delft. Nicolaas Kal werd 15 Januari 1875 te Rotterdam geboren. Hij bezocht de ambachtsschool aldaar en tevens den avondcursus van de Academie voor beeldende kunsten en was van 1890—1905 practisch werkzaam bij de Maatschappij voor scheeps- en werktuigbouw „Feyenoord" te Rotterdam. In laatstgenoemd jaar werd hij assistent in de scheepsbouwkunde aan de Technische Hoogeschool te Delft, van 1911—1922 was hij leeraar aan de M.T.S. te Dordrecht en vervolgens hoogleeraar in de scheepsbouwkunde te Delft.

— Noodeindexamen voor kweekscholen —

3 April — De secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming heeft in een schrijven aan de directeuren en directrices van de Rijks- en bijzondere kweekscholen voor onderwijzers en/of onderwijzeressen medegedeeld, dat de leerlingen van het hoogste leerjaar der kweekscholen, die ten gevolge van maatregelen van Duitsche of Nederlandsche autoriteiten niet in staat zijn aan het kweekschooleindexamen of aan het Staatsexamen voor onderwijzer deel te nemen, tot den secretaris-generaal een verzoek kunnen richten om uitreiking van een akte van bekwaamheid als onderwijzer(es).
(V. b. Eindexamens M.O. 5763 A; Kweekscholen 5271 A)

Prijsbeheersching - Contrôle op verhuizingen —

3 April — Alle in Nederland uitgevoerde verhuizingen, of zij gedwongen zijn dan wel vrijwillig, worden thans geregeld en gecontroleerd door een te 's-Gravenhage gevestigd bureau, de Regeling-Centrale Meubeltransport van de vakgroep Goederenvervoer (kortweg R.C.M.). Het waarborgt den verhuizenden vakkundige behandeling tegen billijken prijs, den verhuizers een redelijk bestaan, de overheid een maximaal rendement van transportmiddelen en brandstof. Op gelukkige wijze is hier een coördinatie van alle betrokken categoriëen tot stand gekomen. De lessen, uit de eerste twee groote evacuaties getrokken — waaruit niet minder dan 1500 proecessen-verbaal resulteerden — zijn ter harte genomen en zoowel publiek als verhuizers varen er wel bij. (Telegraaf)
(V. b. Prijsbeh. 5882 A)

Sport - Harbig gesneuveld —

3 April — Op 30 Maart meldde het A.N.P.: De bekende

Duitsche athleet Rudolf Harbig is als Feldwebel aan het Oostfront gesneuveld. De naam van Harbig komt meermalen op de wereldrecordlijst voor. In Juli 1939 liep Harbig in Milaan de 800 meter in 1 min. 46.6, hetgeen een nieuw wereldrecord beteekende. Het oude record stond op naam van den Engelschman Wooderson met 1 min. 49.2 sec. Een maand later vestigde hij ook op de 400 meter een nieuw wereldrecord, nl. in Frankfort a. d. Main, met 46 sec. Het oude record van den Amerikaan Williams verbeterde hij met 0.1 sec. In Mei 1941 ten slotte haalde hij ook het wereldrecord op de 1000 Meter naar beneden. In Dresden bracht hij het oude record van den Franschman Ladoumègue van 2 min. 23.6 sec. op 2 min. 21.5 sec.
(V. b. Wereldrec. Harbig 5425 C)

A. **NEDERLAND — Verkeer - Maatregelen betreffende het verkeer ter zee —**
3 April — Blijkens het Verordeningenblad no. 4 van 29 Mrt. heeft de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied een verordening vastgesteld, houdende maatregelen betreffende het verkeer ter zee. In deze verordening wordt o.a. bepaald, dat aanmonstering, ongeacht het tijdstip, waarop het monsterboekje is uitgereikt, slechts met toestemming van het Deutsche Seemannsamt mag geschieden.
(V. b. 4917 B)

Posterijen - Huis-aan-huis-bestelling gestaakt —
3 April — De gelegenheid tot huis-aan-huis-bestelling van ongeadresseerde stukken — behoudens voor bepaalde drukwerken — wordt voorloopig buiten werking gesteld.
(V. b. Postverkeer 5811 A)

Weermacht - Inspectiereis van veldmaarschalk Rommel —
3 April — Het D.N.B. meldde 28 Maart: Generaal-veldmaarschalk Rommel heeft wederom talrijke steunpunten aan de Nederlandsch-Vlaamsche kust bezocht en zich vooral overtuigd van de afweerkracht der nieuwste vestingwerken. Ook generaal-veldmaarschalk Sperrle heeft steunpunten en inrichtingen van de luchtmacht aan de kust van het Kanaal bezocht. Hij heeft daarbij het woord gevoerd tot de aangetreden manschappen over hun huidige en komende taak en reikte daarbij onderscheidingen uit aan manschappen, die zich verdienstelijk hebben gemaakt.
(V. b. Inspectie 5874 A; Rommel 5799 A)

— Vrijwilligers naar het Oostfront vertrokken —
3 April (A.N.P.) — In den Dierentuin hebben Mussert en SS-Obergruppenführer und General der Polizei Rauter op 31 Maart wederom afscheid genomen van een aantal vrijwilligers. Een deel hunner zal na de vooropleiding aan den strijd aan het Oostfront gaan deelnemen, een ander deel wordt opgenomen in den Landstorm om zoonoodig Europa's westgrens te helpen verdedigen.
Mussert sprak de vertrekkenden op hartelijke wijze toe, en drukte de mannen ten slotte op het hart goede soldaten te worden en zich hun voorgangers waardig te toonen.
SS-Obergruppenführer Rauter herinnerde aan het voorbeeld, dat de vermoorde generaal Seyffardt heeft gesteld. Spr. wees er op, dat Nederland eenige generaties lang geen oorlog meer heeft gekend. Het militaire handwerk hebben de Nederlanders daardoor verleerd. Spr. hoopte echter, dat het goede Germaansche bloed zich niet zou verloochenen.
(V. b. Vertrek Vrijw. 5812 A)

B. **CHINA (Tsjoengking) — Grensincident met Buiten-Mongolië —**
3 April (S.P.T.) — Het officieele persbureau der Sovjets, „Tass", maakt melding van een grensincident tusschen Sovjet-Rusland en Tsjoengking-China. Blijkens die mededeeling, hebben Tsjoengking-Chineesche troepen, die in het Noordoosten van Sinkiang gelegerd waren, tegen het eind van 1943, bij de achtervolging van vluchtelingen, de grens van Buiten-Mongolië overschreden en aldaar „in bewoonde dorpen" gevechtshandelingen gepleegd. De regeering van Buiten-Mongolië trof haar maatregelen en wees de Tsjoengking-troepen gewapenderhand terug. In Buiten-Mongoolsche regeeringskringen heerscht de stellige overtuiging, dat bij een herhaling van dergelijke gebeurtenissen de Sovjet-republiek haar verplichtingen, neergelegd in het pact van wederzijdschen bijstand van 13 Maart 1936, zal nakomen en alle hulp zal verleenen, ten einde de onafhankelijkheid van Buiten-Mongolië te waarborgen.

C. **DENEMARKEN — Landbouw - Zuivelproductie gestegen —**
3 April — De Deensche melkproductie bedroeg in 1943, zooals blijkt uit de jaarverslagen der Deensche zuivelfabrieken, 3465 millioen kg, tegenover 2990 millioen kg in 1942 en 4877 millioen kg in 1939. De huidige productie ligt dus 29% onder die van voor den oorlog en 16% boven die van 1942. De boterproductie lag in 1943 15% boven die van 1942, maar 22% beneden die van 1939. De kaasproductie steeg in 1942 met 23%, maar bleef 15% beneden de vredesproductie.

D. **DUITSCHLAND — De situatie in het Oosten - Verklaring van rijksminister dr. Frank —**
3 April — De N.R.C. berichtte 30 Maart uit Berlijn:
Nu een deel van het gouvernement-generaal als gevolg van het ver naar het Westen opgedrongen Sovjet-Russische offensief oorlogsterrein is geworden, heeft de gouverneur, dr. Frank, aanleiding gevonden tijdens een betooging van de N.S.D.A.P. te Krakau het woord te voeren over den militairen toestand van het oogenblik en over de vooruitzichten.
Hij zeide o.m.: „Wij weten, dat, in weerwil van de omstandigheid, dat het front dichtbij is gekomen, nu de onbeperkte energie van de Duitsche mannen en vrouwen in alle deelen van dit land nog in verhoogden omvang tot uiting komt. Het is slechts een onbelangrijk klein stukje van ons gebied, waarin de vijand zich met gebruikmaking van de op het oogenblik door den Führer, geheel volgens zijn plannen, gedulde strategische situatie heeft kunnen binnenglippen. De vijand in het land beteekent echter voor ons de overneming van den frontgeest in de totaliteit van het leven in dit gebied. Hij zal hier op een tegenstand stooten, die, ver boven het militaire uit, hem geen oogst, geen vruchten en geen haard zal opleveren. Het is mijn overtuiging, dat de algemeene toestand van den oorlog ons het recht geeft ons met verhoogd geloof te vervullen. Duitsche mannen en vrouwen, het is niet de zwakte van het Duitsche leger of van de Duitsche weermacht, die het terugtrekken in het Oosten tot gevolg heeft. De reden moet gezocht worden in de noodzakelijkheid van de maatregelen in het raam van den oorlog in Europa in zijn geheel. De Führer als opperste veldheer van den oorlog, heeft zijn plannen zoo gesmeed, dat eens de tegenaanval zijn gevolgen zal meebrengen. De Sovjetunie zal terugbetaald krijgen en wij zullen, dat geloof ik niet alleen, maar ik weet het ook, in het kleine stukje van het gouvernementgeneraal, dat wij moesten ontruimen, den oogst weer onder Duitsche leiding binnenbrengen."
Aan het „Alg. H'blad" ontleenen wij: Deze, naar velen hier aannemen, op kennisneming van de plannen van het hoofdkwartier van den Führer gebaseerde verklaring, vormt in politieke kringen te Berlijn het gesprek van den dag. Men ziet in de rede de bevestiging, dat de terugtochten in het Oosten, hoewel de daar ontstane situatie zeker ernstig is, volgens lang te voren vastgestelde plannen geschieden en dat de reserves in het Oosten en Midden van Europa, die op het oogenblik aan het oostelijk front nog niet worden gebruikt, op een zeker moment voor den slag terug, ja zelfs voor een tegenoffensief zullen aantreden.
De verklaring van minister Frank wordt in het bijzonder daarom belangrijk geacht, omdat: 1. De gouverneur-generaal in het algemeen geacht kan worden in naam van den Führer en met diens voorkennis te spreken. 2. Door de verklaring, dat de Duitschers weer in het geheele Gouvernement-Generaal zullen oogsten, voor het eerst van officieele zijde een zekere, zij het ook vage termijn voor de te verwachten Duitsche tegenactie werd aangegeven.
(V. b. dr. Frank 5754 A)

Justitie - Twee Nederlanders terdoodveroordeeld —
3 April — Het A.N.P. meldde 30 Maart uit Berlijn: Twee Nederlandsche staatsburgers, die bij Duitsche boeren te werk waren gesteld, zijn ter dood veroordeeld, daar zij des nachts in de omgeving van Euskirchen koeien uit de weide hadden gestolen en ter plaatse hadden geslacht. De personen, aan wie zij het vleesch hadden verkocht, zijn tot tuchthuisstraffen veroordeeld.

Overzicht der militaire en politieke situatie - Rede van Rijksminister dr. Goebbels —
3 April — Rijksminister dr. Goebbels heeft op 31 Maart het woord gevoerd op een groot appèl van de Berlijnsche partijleiding.
Dr. Goebbels begon met te zeggen, dat het bij een beschouwing van de oorlogspositie, vooral in tijden van elkaar snel opvolgende gebeurtenissen, meer verhelderend werkt en doeltreffender is, de grondbeginselen van de Duitsche oorlogvoering in het oog te houden, dan zich uitsluitend te houden aan de dingen van den dag. Bij het afwegen van de Duitsche overwinningskansen, zoo vervolgde dr. Goebbels, is het daarom goed, de algemeene oorlogssituatie van thans te vergelijken met de situatie van 1939. Het is een feit, dat al te gemakkelijk vergeten wordt, dat het

Duitschland is gelukt, den ring te verbreken, dien de vijanden van Duitschland in 1939 om het Rijk hadden gelegd. Toen is de positie van Duitschland zeer gevaarlijk geweest en even heeft het er naar uitgezien, alsof Duitschlands vijanden de om den hals van het Duitsche volk gelegde lus nog maar behoefden aan te halen. Dit ernstige gevaar zijn wij thans te boven gekomen. De vijand staat ver voor de Duitsche grenzen".

De minister plaatste vervolgens in een beschouwing van de vijandelijke krijgspositie, tegenover de Duitsche successen de verkeerd uitgevallen politieke en ook militaire situatie van Engeland op dit oogenblik. Engeland heeft Duitschland in 1939 den oorlog verklaard, omdat het niet wilde dulden, dat Dantzig en een deel van den Poolschen corridor aan het Rijk overgingen. Daarmede werd, naar men in Engeland meende, het Europeesche evenwicht verstoord en een verstoring van het Europeesche evenwicht zou niet vereenigbaar zijn met den Engelschen eisch in zake nationale veiligheid. Met krachtige argumenten bewees dr. Goebbels vervolgens de these, dat de Britsche oorlogsdoelstelling aan het wankelen is geraakt door te verklaren, dat Engeland, dat indertijd aan het Duitsche volk zijn levensrecht wilde weigeren, nu moet toezien, hoe die weigering van het levensrecht voor het nat.-soc. Duitschland tot een overrompeling van het Europeesche evenwicht door het Sovjet-bolsjewisme leidt en hoe Engeland zelf gevaar loopt, door dit gif geïnfecteerd en vernietigd te worden.

Overgaande op den militairen toestand wees de minister er op, dat het Oostelijke front slechts een gedeelte vormt van het geheele gebied van de Duitsche oorlogvoering. Men kan derhalve de ontwikkeling in het Oosten slechts juist beoordeelen in samenhang met andere belangrijke operatieve taken, welker oplossing in het kader van het totale Duitsche strategische plan verwacht kan worden. Even doorslaggevend als Duitschlands handhaving in het Oosten, is, dat, wanneer de Engelschen en Amerikanen in het Westen een invasie-poging zouden ondernemen, zij met bebloede koppen worden afgeslagen. Daarin kan het keerpunt van dezen oorlog liggen. Zonder twijfel zouden zij bij een invasie op alle gebieden op Duitsche reserves stuiten, van welker omvang zij zich thans blijkbaar, althans naar hun uitlatingen te oordeelen, geen of slechts een onvoldoende voorstelling kunnen maken.

Met hetzelfde vertrouwen en dezelfde zelfverzekerdheid, die zijn andere uiteenzettingen kenmerkten, behandelde dr. Goebbels ten slotte ook het vraagstuk van den luchtoorlog. Het valt niet te betwisten, zoo zeide hij, dat de vijandelijke terreur het Duitsche volk zware beproevingen oplegt en smartelijke offers vergt. Dat verandert evenwel niets aan het feit, dat het Duitsche volk die terreur moet doorstaan. Zelfs de luchtterreur is voor het Duitsche volk nog beter te verdragen dan een vernietigende vrede, zooals de vijanden dien het Duitsche volk hebben toegedacht. Overigens heeft de ervaring geleerd, dat men het met inspanning van alle krachten ook met de moeilijkste problemen van den luchtoorlog kan klaarspelen. Zelfs de Duitsche wapenproductie hebben de Engelschen en Amerikanen niet essentieel vermogen te storen. In dit verband bracht de minister hulde aan de bevolking in de gebieden van den luchtoorlog. Ten slotte verklaarde dr. Goebbels, dat het geheele Duitsche volk eensgezind is in den wil, de vijandelijke terreur te trotseeren en de beproevingen van dezen strijd door een weldra weer op Duitschland overgaand initiatief zegevierend te boven te komen.

(V. b. dr. Goebbels 5882 D; Overzicht situatie 5827 A)

A. **DUITSCHLAND — Weermacht - Veldmaarschalken Von Manstein en Von Kleist onderscheiden —**

3 April — De Führer heeft, blijkens een mededeeling van 31 Maart, generaal-veldmaarschalk von Manstein, opperbevelhebber van een legergroep, als 59sten soldaat van de Duitsche Weermacht, en generaal-veldmaarschalk von Kleist, opperbevelhebber van een legergroep, als 60sten soldaat der Duitsche Weermacht het eikenloof met de zwaarden bij het ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend. **(V. b. Ondersch. v. Manstein 5161 D)**

— Dwergtank als nieuw wapen —

3 April — De Duitsche bladen publiceeren afbeeldingen van het nieuwe Duitsche wapen voor het bestoken van pantserwagens en kazematten, dat den naam „Goliath" draagt. Het is een kleine, slechts tot kniehoogte reikende rupsauto, die uit de verte wordt bestuurd en welker zeer explosieve lading, eveneens een nieuwe vinding, de grootste verwoestingen aanricht. **(V. b. Nieuw wapen 5772 B)**

B. **ENGELAND — Financiën - Begrooting en oorlogskosten —**

3 April — De nieuwe Britsche begrooting, welke bij het Lagerhuis zal worden ingediend, zal aan oorlogsuitgaven £ 5 milliard bevatten. De dagelijksche oorlogskosten van Engeland zijn de laatste weken gestegen tot gemiddeld £ 15 millioen. Deze kosten zijn £ 1.5 millioen hooger dan het dagelijksche gemiddelde in het loopende begrootingsjaar tot dusverre is geweest. **(V. b. Oorlogskosten 5541 D)**

Nederlaag der Engelsche regeering in het Lagerhuis - Minister van Onderwijs biedt ontslag aan - Motie van vertrouwen aangenomen —

3 April — De Britsche regeering heeft 28 Maart in het Lagerhuis een nederlaag geleden bij de stemming over gelijke salarieering van vrouwelijke en mannelijke onderwijskrachten. Tijdens de behandeling van de onderwijswet werd gestemd over een amendement, ingediend door de conservatieve afgevaardigde mevrouw Cazalet-Keir en inhoudende gelijke salarieering voor gelijk werk. De minister van Onderwijs, Richard Butler, protesteerde namens de regeering tegen dit amendement. Het resultaat der stemming was 117 stemmen tegen en 116 stemmen voor de regeering. Volgens de „Daily Mail" heeft minister Butler bij den premier zijn ontslagaanvrage ingediend.

Churchill heeft 29 Maart, aldus meldt de Engelsche nieuwsdienst, in het Lagerhuis een verklaring afgelegd over de nederlaag. die de regeering 28 Maart bij de stemming over een onderwijskwestie in het Lagerhuis heeft geleden. Hij zeide — zoo meldt D.N.B. — dat de Britsche regeering besloten heeft te verzoeken, dat het amendement — dat tegen den wensch der Britsche regeering was ingediend — zal worden ingetrokken. Deze intrekking, zoo zeide de premier, zou als een votum van vertrouwen worden opgevat. Wanneer de Britsche regeering geen voldoende meerderheid zou kunnen krijgen, zou dit de gebruikelijke constitutioneele gevolgen met zich meebrengen.

Het Lagerhuis heeft 30 Maart met 425 tegen 23 stemmen het vertrouwen in de Engelsche regeering uitgesproken, zoo meldt de Britsche berichtendienst. Mevr. Cazalet—Keir, die het amendement op de onderwijswet had ingediend, dat tot de nederlaag der regeering heeft geleid, heeft, naar de Britsche berichtendienst meldt, vandaag in het Lagerhuis verklaard, dat zij thans tegen haar eigen voorstel zal stemmen om den nadruk te leggen op haar „onbeperkte vertrouwen in den minister-president.

(V. b. Churchill 5891 C; Vertrouwensmotie 4589 A)

C. **FINLAND — Kabinet - Mutatie —**

3 April — Blijkens een bericht in de „Völkischer Beobachter" is de leider van het Finsche informatiedepartement, dr. Vikuna, op zijn verzoek eervol ontslagen. Hij is vervangen door generaal-majoor Heikki Kekoni.

— Rijksdagzitting.

3 April — De correspondent van het „Alg. H'blad" deelde uit Berlijn mede, dat de Finsche Rijksdag per 3 April in buitengewone zitting was bijeengekomen.

(V. b. Kabinet 5812 G; Rijksdagzitting 5884 A)

D. **HONGARIJE — Regeering Stojay beheerscht de binnenlandsche situatie - Regeling van het Jodenvraagstuk - Opheffing van vakvereenigingen en politieke partijen —**

3 April — Het A.N.P. meldde 28 Maart uit Berlijn: In verband met de bewering van Churchill, dat het Zuid-Oosten voor een chaos staat, verklaart gezant dr. Schmidt, leider van de persafdeeling van het departement van buitenlandsche zaken, op grond van zijn persoonlijke indrukken, dat b.v. in Boedapest volkomen rust heerscht. Hetzelfde geldt voor alle Zuid-Oost-Europeesche steden. Volgens den B-correspondent van het A.N.P. wenscht het Hongaarsche volk een oplossing van het Jodenvraagstuk en de uitschakeling van die kleine groepen, die met de Joden samenwerken, tegen Europa, tegen Hongarije en tegen Duitschland. Hongarije telt ruim achthonderd duizend gedoopte joden, doch het aantal personen, dat onder de Neurenberger-paragrafen valt wordt op ongeveer 1.400.000 geschat, dat wil zeggen ongeveer tien procent van de totale bevolking. Thans kan men aannemen, dat de nieuwe maatregelen inderdaad tot de uitschakeling van de Joden als politieken en economischen factor in Hongarije zullen leiden.

Het D.N.B. meldde 29 Maart uit Boedapest: De Esti Ujsag publiceert een onderhoud met Imredy, den leider van de Hongaarsche vernieuwingspartij. Imredy verklaarde, dat noch de georganiseerde bescherming van de belangen van de Hongaarsche arbeiders noch de door hen opgespaarde gelden aan de liquidatie van het marxisme ten offer zullen vallen. Het geld van de vakvereenigingen zal nu pas in den vollen zin des woords eigendom van de arbeiders zijn en

niet meer gebruikt worden voor onduidelijke internationale belangen.
Szendy, de burgemeester van Boedapest is afgetreden.
Naar het Hongaarsche telegraafagentschap meldt, heeft de regeering de onafhankelijke partij van kleine boeren, de Hongaarsche sociaal-democratische partij en den boerenbond ontbonden.
(V. b. Regeeringswijz. 5894 C; Jodenprobl. 4479 C)

A. **HONGARIJE — Onderwijs gestaakt —**
Bij beschikking van den minister van Onderwijs, wordt het onderwijs op alle middelbare scholen en vakscholen 31 Maart gestaakt. Een dergelijke verordening was enkele dagen geleden reeds voor de lagere scholen afgekondigd.

Maatregelen tegen de Joden.
Het Hongaarsche staatsblad publiceerde 31 Maart drie verordeningen tot regeling van het jodenvraagstuk.
Volgens de eerste verordening mogen in joodsche huishoudingen of daar waar joden wonen, geen niet-joden in huishoudelijke betrekking werkzaam zijn. Elk dienstverband, dat onder deze bepaling valt, moet uiterlijk op 30 April zijn geëindigd.
Volgens de tweede verordening moeten joodsche werknemers in staats- en gemeentedienst en anderen openbaren dienst worden ontslagen. Joodsche notarissen, beëedigde translateurs en gerechtelijke deskundigen moeten hun werkzaamheden staken. Op 31 Mei moeten alle joodsche advocaten uit de Kamer van advocaten uitgesloten zijn.
De derde verordening bepaalt, dat op 30 April alle joden uit de ledenlijsten van de Kamer voor pers, theater en film moeten zijn geschrapt.

Regeeringsverklaring.
3 April (S.P.T.) — In de regeeringsverklaring van Sztojay wordt ten aanzien van de gebeurtenissen aan het Sovjet-Russische front gezegd: Tegenover dit doodelijke gevaar kan de Hongaarsche natie alleen uit eigen kracht geen stand houden. Het bolsjewisme te onderwerpen en zoodoende den ondergang van Europa af te wenden, dat is alleen aan onzen machtigen bondgenoot, den Leider van het Groot-Duitsche Rijk, Adolf Hitler, mogelijk. In den geest van de Hongaarsch-Duitsche lotsgemeenschap, zoo wordt in de verklaring verder gezegd, nemen Duitsche troepen aan de verdediging van ons grondgebied deel, zooals dit ook in Finland en andere landen het geval is. De verklaring kondigt mobilisatie van alle krachten aan, versterking van het binnenlandsche front, strijd tegen alle pogingen om de weerstandskracht te ondermijnen, alsmede sociale rechtvaardigheid. De inzet van alle krachten wordt als „de wil van den eersten Hongaar, den Rijksbestuurder". verkondigt. Ten slotte wordt het vertrouwen in de uiteindelijke zege tot uitdrukking gebracht. **(V. b. 5902 D)**

B. **INDIE — Vrijlating van Gandhi geëischt —**
3 April — Het D.N.B. meldde 27 Maart uit Stockholm: 112 redacteuren van de meest uiteenloopende politieke richtingen uit alle deelen van Britsch-Indië eischen naar de Britsche berichtendienst uit Bombay meldt, vrijlating van Gandhi. Zij hebben een brief gezonden aan den onderkoning, Lord Wavell, waarin zij de aandacht vestigen op de groote ontevredenheid in zeer breede kringen der Indische bevolking en op het wantrouwen der Indiërs ten aanzien van de plannen van Engeland in Indië.
(V. b. Gandhi 5449 A)

C. **IRAN — Nieuwe regeering gevormd door Mohammed Saad —**
3 April — Mohammed Saad heeft in opdracht van den Sjah van Iran een nieuwe regeering gevormd. Saad is tevens minister van buitenlandsche zaken. **(V. b. 5892 D)**

D. **JAPAN — Visscherijverdrag met de Sovjet-Unie gesloten —**
3 April (Europapress) — De op 30 Maart te Moskou gesloten verdragen tusschen Japan en Sovjet-Rusland over de verlenging van het visscherijverdrag en den afstand van Japansche olie- en kolenconcessies in Noord-Sachalin, werden door den Japanschen staatsraad onder voorzitterschap van den Tenno goedgekeurd. Het protocol van het visscherijverdrag, dat sinds Januari 1928 telkens met 1 jaar werd verlengd, wordt nu voor den duur van 5 jaren geldig en voorziet in enkele territoriale wijzigingen in de visscherijzones. In de overeenkomst tot overgave van Japansche olie- en kolenconcessies in Noord-Sachalin verplicht Sovjet-Rusland zich tot betaling van 5 millioen roebel en tot de jaarlijksche levering van 50.000 metrieke ton olie, terwijl Japan alle olie- en kolenconcessies op Noord-Sachalin aan Sovjet-Rusland afstaat. Overigens garandeert de Sovjet-Russische regeering het veilige en belastingvrije vervoer der huidige olievoorraden uit Noord-Sachalin naar Japan. **(V. b. Visscherijverdr. 5045 A)**

E. **ROEMENIE — Minister van Financiën afgetreden; prof. Netta benoemd —**
3 April (D.N.B.) — De Roemeensche minister van Financiën, Neagu, is 2 April afgetreden. Professor Geron Netta, die jarenlang leider is geweest van het Roemeensche economisch-wetenschappelijke instituut, is tot zijn opvolger benoemd. **(V. b. Kabinet 5700 C)**

Sovjettroepen passeeren de Proeth; verklaring van volkscommissaris Molotof —
3 April — De Berlijnsche correspondent van „De Telegraaf" deelde mede, dat, nadat de Duitsche pers hier reeds 31 Maart melding van had gemaakt, de radiozender te Moskou er 2 April met eenigen ophef melding van maakte, dat Sovjet-Russische troepen de Proeth waren overgestoken en bij Belzy en Jassy bruggenhoofden hadden gevormd.
Molotof, de Sovjet-Russische volkscommissaris voor Buitenlandsche Aangelegenheden, heeft op 2 April naar aanleiding van het overschrijden van de Proeth door Sovjet-Russische troepen door de radio een verklaring afgelegd, dat deze operatie uitsluitend op grond van militaire overwegingen en met zuiver militaire bedoelingen wordt uitgevoerd. Maar dat de Sovjet-Unie niet beoogt Roemeensch gebied te annexeeren of zich in de binnenlandsche aangelegenheden en in het bijzonder in de sociale structuur van Roemenië te mengen. In militaire en politieke kringen te Berlijn is men er evenwel van overtuigd, dat noch de ervaringen van het verleden en de voorbeelden van andere landen, noch de aanvankelijke successen der Sovjet-Russen aan de grenzen in staat zullen zijn, Roemenië te misleiden en dat derhalve ook de verklaring van Molotof de Roemeensche regeering en het Roemeensche leger niet zullen doen afdwalen van den eenmaal ingeslagen weg. **(V. b. Molotof 5838 C.)**

F. **SOVJET-UNIE — Volkscommissaris voor Wit-Roethenië benoemd —**
3 April (D.N.B.) — Bij decreet van den oppersten raad voor Wit-Roethenië is, naar Tass 31 Maart meldde, Kisselev benoemd tot volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken voor Wit-Roethenië. **(V. b. Volkscomm. 5838 C.)**

G. **TURKIJE — Leen- en pachtwetleveringen door de Ver. Staten gestaakt —**
3 April (D.N.B.) — Het Zweedsche blad „Nya Dagligt Allehanda" publiceert een bericht van United Press uit Washington volgens hetwelk van betrouwbare zijde verklaard zou zijn, dat de Vereenigde Staten de leen- en pachtleveranties aan Turkije stopgezet hebben. Zij zouden willen afwachten tot de houding van Turkije zou zijn opgehelderd.
(V. b. Stopzetting geall. leveringen 5871 E.)

H. **VER. STATEN — Bevolking —**
3 April — Het bureau voor de statistiek te Washington raamt de totale bevolking der Ver. Staten met inbegrip van de zich overzee bevindende troepen op 136.485.262 personen. Dit is vergeleken met 1 Juli 1943 een toeneming van 4.815.987 personen. **(V. b. Bevolking 4395 G; 4826 D)**

I. **ZWEDEN — Weermacht - Partisanenformaties —**
3 April — De opleiding van Zweedsche partisanen-formaties en z.g. vrije jagers door het Zweedsche leger wordt, volgens een bericht van 29 Maart van het Zweedsche telegraafagentschap, sedert lang ten uitvoer gelegd en geschiedt op geheel modernen grondslag. Bij de oorlogsoefening van partisanen in Värmland, die zes dagen heeft geduurd, is ook de burgerwacht vertegenwoordigd geweest. De burgerwachtsleden hadden bevel ook tijdens hun werk wapens bij zich te hebben.

— Mutatie legerleiding —
3 April (D.N.B.) — Op 1 April is generaal Thörnell als opperbevelhebber der Zweedsche weermacht opgevolgd door generaal Jung; als bevelhebber van het leger is generaal Holmquist door generaal Douglas opgevolgd.
(V. b. Weermacht 5876 G)

J. **FRANKRIJK — Evacuatie en inundatie aan de kust —**
11 April — Na de met ingang van Februari jl. tot stand gekomen inundaties en evacuaties van uitgestrekte gebieden langs de kust van Het Kanaal, worden thans nieuwe maatregelen tot beveiliging van de Middellandsche-Zeekust tegen een invasie ten uitvoer gelegd. Er worden uit dit gebied 200.000 menschen geëvacueerd.
(V. b. Ontruiming Midd.-Zeekust 5821 D)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Aanvallen der Sovjets afgeslagen; Duitsch afweersucces tusschen Dnjepr en Tsjaussy; Distancieeringsbeweging ten Oosten van den beneden-Dnjestr voortgezet; garnizoen van Kowel ontzet - Luchtaanvallen op Zuidwest- en Zuidoost-Duitschland, Boedapest, Boekarest en Ploesti - Stoottroepactiviteit bij Cassino - Veertien geallieerde torpedojagers in de N. IJszee vernietigd —

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 2 April — Tusschen den benedenloop van de Boeg en den Dnjestr vielen de bolsjewisten ten Noordwesten van Beresofka met sterke infanterie- en pantserstrijdkrachten aan. Zij werden afgeslagen. Tusschen Dnjestr en Proeth sloegen Duitsche en Roemeensche troepen vijandelijke groepen terug. De poging van den vijand om een weg te banen naar Jassy, werd verijdeld. Vijandelijke strijdkrachten, die den Jijiasector trachtten over te steken, werden teruggeslagen. Ten Zuidwesten van Proskoerov en in het gebied van Stanislau leverden eigen aanvallen terreinwinst op. De bezetting van Tarnopol sloeg talrijke aanvallen af.

3 April — Ten Westen van Otsjakof werden pogingen van den vijand om over te steken verijdeld, ten Westen van Beresofka werden aanvallen afgeslagen. Tusschen Dnjestr en Proeth en in het gebied van Czernowitz, ten Noorden van den Dnjestr, duren de zware gevechten voort. Bij Stanislau wierpen Hongaarsche troepen vijandelijke strijdkrachten terug. Het garnizoen van Tarnopol heeft verder stand gehouden. Aanvallen der bolsjewisten op de stad Kowel mislukten. Tusschen den Dnjepr en Tsjaussy hebben de troepen in zware gevechten van zeven dagen doorbraakpogingen van 17 vijandelijke divisies infanterie, een gemotoriseerde en twee pantserbrigades verijdeld en daarmede een schitterend afweersucces behaald.

4 April — Ten Westen van Beresofka zijn aanvallen van de Sovjets mislukt. In het gebied van Czernowitz, zijn onze troepen nog steeds in zware gevechten verwikkeld. De stad Tarnopol bleef behouden. In het gebied van Brody vielen de Sovjets tevergeefs aan. Ten Zuiden van Pleskau hebben de Sovjets hun doorbraakpogingen voortgezet.

5 April — Ten Oosten van den Beneden-Dnjestr voerden de Sovjets verscheiden vergeefsche aanvallen uit. Tusschen den Dnjestr en de Proeth zijn gevechten met Sovjettanks aan den gang. Ten N. van Jassy veroverden Roemeensche troepen een door den vijand bezet heuvelterrein. In het gebied ten Noorden van Czernowitz baande een groep Duitsche strijdkrachten zich een terugweg naar de aangewezen doelen. Tusschen Stanislau en Tarnopol alsmede in het gebied ten Zuiden en ten Noordwesten van Brody veroverden onze troepen talrijke plaatsen. De verdedigers van Tarnopol hielden stand. Aanvallen in het gebied van Kowel brachten bij den verderen opmarsch verscheidene hoogten en plaatsen in Duitsch bezit. Ten Zuiden van Pleskau zijn nieuwe doorbraakpogingen van de Sovjets ineengestort.

6 April — Ten Oosten van den Beneden-Dnjestr hebben zich troepen van den vijand gedistancieerd. Zij hebben hier, evenals tusschen den Dnjestr en de Proeth, Sovjetaanvallen afgeslagen. De in het gebied van Czernowitz ten Noorden van den Dnjestr vechtende Duitsche strijdkrachten hebben verder terrein gewonnen. In den sector Stanislau-Tarnopol, evenals in het gebied ten Zuiden van Brody zijn bolsjewistische strijdkrachten uiteengeslagen. Formaties van het leger en de Waffen-SS hebben na dagenlange gevechten door de Pripetmoerassen den vijandelijken ring om Kowel verbroken en daardoor hun kameraden uit de omsingeling bevrijd. Zuidoostelijk van Ostrof en ten Zuiden van Pleskau handhaafden onze troepen hun stellingen.

7 April — Ten Noorden van Odessa alsmede tusschen Dnjestr en Proeth vielen de Sovjets zonder succes aan. Ten Noorden van Czernowitz won de aanval der Duitsche divisies verder terrein. In den sector Stanislau—Tarnopol en ten Zuiden van Brody braken de Duitsche troepen vijandelijken tegenstand en wierpen de bolsjewisten terug. Ten Noorden van Kowel mislukten aanvallen der bolsjewisten. Aan het Narwafront drongen Duitsche troepen in vijandelijke stellingen binnen en sloegen zij tegenaanvallen af.

8 April — Op de Krim mislukten plaatselijke aanvallen van de Sovjets in het Ssiwasj-bruggenhoofd en op de landengte van Perekop. Ten Noorden van Odessa zijn zware gevechten met de bolsjewisten aan den gang. Ten Oosten van den Beneden-Dnjestr, alsmede tusschen den Dnjestr en de Proeth werden bolsjewistische aanvallen afgeslagen. Tusschen Czernowitz en Tarnopol hebben de Duitsche aanvallen goede vorderingen gemaakt. De verdedigers van Tarnopol hebben krachtige aanvallen der Sovjets afgeslagen. Ten Zuiden en ten Noorden van Brody hebben de Duitsche troepen op verscheiden punten de Sovjets teruggeworpen. Ten Zuidoosten van Ostrof en ten Zuiden van Pleskau hebben de Sovjets hun doorbraakpogingen hervat. Aan het Narwafront heeft de aanval der Duitsche troepen goede vorderingen gemaakt.

LUCHTOORLOG —

2 April — 1 April vloog een formatie Amerikaansche bommenwerpers boven Zuidwest-Duitschland. De vijand wierp op verschillende plaatsen bommen neer, die geringe schade en verliezen veroorzaakten. Een deel der bommen viel op Zwitsersch gebied. 21 Amerikaansche vliegtuigen werden neergeschoten.

3 April — Bij een aanval van Amerikaansche bommenwerpers op Zuid-Oost-Duitschland werden 54 vijandelijke vliegtuigen vernietigd. In Steyr is schade ontstaan.

4 April — Een formatie Amerikaansche bommenwerpers ondernam 3 April een aanval op Boedapest. Er ontstond schade in woonwijken en de bevolking leed verliezen. Zeventien vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten.

5 April — Een overdag ondernomen aanval van Amerikaansche bommenwerpers op Boekarest veroorzaakte schade en verliezen. 44 vijandelijke vliegtuigen werden vernietigd.

6 April — Tijdens een overdag ondernomen aanval van Amerikaansche bommenwerpers in het gebied van Ploesti brachten Duitsche en Roemeensche luchtverdedigingsstrijdkrachten 53 viermotorige vliegtuigen ten val.

ZUIDELIJK FRONT —

2 April — Uit Italië worden geen bijzondere gebeurtenissen gemeld. Duitsche vliegtuigen vielen voor de Noord-Afrikaansche kust in den nacht van 31 Maart op 1 April een vijandelijk convooi aan. Twee vrachtschepen met een totalen inhoud van 18.000 b.r.t. werden tot zinken gebracht. Tien andere koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 63.000 b.r.t., alsmede een torpedojager werden zwaar getroffen.

4 April — In Italië werden ten Noordwesten van Cassino sterke vijandelijke stoottroepen afgeslagen. Er werden gevangenen gemaakt.

ZEEOORLOG —

4 April — Op de Noordelijke IJszee vielen onze duikbooten de laatste dagen formaties vijandelijke oorlogsschepen aan en brachten veertien torpobootjagers en korvetten, waaronder verscheiden groote torpedobootjagers van de „Tribal"-klasse tot zinken. Britsche vliegtuigen beproefden van een vliegkampschip een Noorsch steunpunt der marine aan te vallen. Hierbij werden door het slagschip „Tirpitz" vier en door een patrouillevaartuig twee vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. **(V. b. Krijgsverrichtingen 5896 A.)**

B. JAPAN — De strijd in Britsch-Indië —

3 April (S.P.T.) — De Britsche sleutelstelling in het dal van de Manipoer, Imphal, is nu van alle verbindingen afgesneden. Japansche troepen hebben de plaats omsingeld en bereiden thans een algemeenen aanval voor. Ook de weg van Imphal naar Kohima staat thans onder Japansche contrôle. De Japansche hoofdaanval van Birma uit schijnt, naar de Britsche berichtendienst uit New Delhi meldt, Imphal voorbij te gaan en in Noordwestelijke richting voortgezet te worden, ten einde de belangrijke spoorlijn en den weg naar Manipoer af te snijden, langs welken de ravitailleering voor de troepen van generaal Stillwell wordt aangevoerd.

Luchtaanval op Amerikaansche vloot bij de Carolinen

4 April — Het keizerlijke hoofdkwartier heeft bekendgemaakt: Sterke vijandelijke vlooteenheden werden op 29 Maart ten Zuiden van de Carolinen waargenomen. De Japansche luchtmacht bond terstond den strijd aan en ondernam van 29 Maart tot 1 April verscheiden zware aanvallen. Daarbij werden twee kruisers en een vliegkampschip in den grond geboord. Twee slagschepen en een ander groot oorlogsschip, alsmede verscheiden andere schepen werden zwaar beschadigd of in brand geschoten. Tusschen 30 Maart en 1 April probeerde de vijandelijke luchtmacht herhaaldelijk Japansche stellingen op de Palaoe-eilanden aan te vallen. Bij deze operaties werden ca. 80 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. Een vijandelijke luchtaanval op de Marshalleilanden, de Oostelijke Carolinen en den Bismarck-archipel werd door den Japanschen afweer verijdeld. Zestig vijandelijke machines werden neergeschoten of vernield.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5896 B.)

DUITSCHE OEFENINGEN AAN DEN ATLANTIKWAL

Boven: Tusschen de als huisjes gecamoufleerde bunkers trekt een vlammenwerper-afdeeling ten aanval.

(foto's Orbis-Holland)

Onder: een aanval tegen een de stelling binnengedrongen vijand, die door een tegenstoot wordt verjaagd.

Een tweetal afbeeldingen van de „Goliath"-dwergtank, een kleine per draad bestuurbare rupsauto, gevuld met explosieve stoffen, die als een nieuw wapen door de Duitsche weermacht wordt gebruikt in den strijd tegen pantserauto's en kazematten.

(foto's Weltbild C.N.F. en Atlantik-Holland)

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 1 OCTOBER - 31 OCTOBER 1942

1 Oct. — Duitsche troepen dringen N. stadsdeel Stalingrad binnen. De sedert twee maanden bij Rezjef woedende bolsj. aanvallen houden aan. Britsche aanvallen in Egypte afgewezen. In September brachten Duitsche strijdkrachten 161 geall. schepen met 1.011.700 brt. tot zinken. Kapt. Marseille sneuvelt in Afrika. Duitsch-Britsch zeegevecht voor Nederl. kust. Ambtsduur Britsche parlement met nieuw jaar verlengd. Verbetering in sociale verzorging Duitsche soldaten en familieleden. Japanners vorderen op Nieuw-Guinea. Britsche troepen veroveren Madagascar onder „symbolische verdediging" (Churchill) der Fransche troepen.

2 Oct. — Ring om Stalingrad nauwer aangehaald. Terreinwinst in Kaukasus. Economische mobilisatie in Brazilië. In Londen gesloten verdrag over afbakening invloedsferen tusschen Engeland en V.S. in Nabije Oosten bekend gemaakt.

3 Oct. — Succes bij slag om Ladogameer. Gen. veldmaarschalk Rommel ontvangt intern. pers ten huize van Dr. Goebbels. Kellogg gestorven. Roosevelt onderteekent de door Congres aangenomen Anti-Inflatiewet: loongrenzen van 15.000 en 25.000 dollars 's jaars vastgesteld. Dominionminister en pl.v. premier Attlee keert uit Canada in Engeland terug. Pierlot, premier Belg. emigrantenregeering tevens min. van Oorlog. Vijf doodvonnissen in Ned. voltrokken.

4 Oct. — Oogstdankfeest in Berlijnsch Sportpaleis; rede van Backe en Goering. V.S.-troepen bezetten deel der Aleoeten. Byrnes, directeur econ. stabiliseering in V.S. ter bestrijding van inflatie. Stalin beklaagt zich in interview aan „Ass. Press" over geringe Britsch-Amerikaansche hulp. Besluit tot remigratie naar Duitschland van 30.000 Volksduitschers uit Kroatië. Hauptdienstleiter Schmidt spreekt op Oogstdankfeest in Den Haag.

5 Oct. — Hevige gevechten in N.W. Kaukasus en Z. van Terek. Terreinwinst in Stalingrad. Mr. Zondervan herneemt de leiding der W.A. in Nederland.

6 Oct. — Maarschalk Kwaternik treedt af in Kroatië. Overeenkomst tusschen Geallieerden en Sovjet-Unie over levering van oorlogsmateriaal en grondstoffen aan laatste. Vragen aan Churchill in Britsch Lagerhuis over Stalins interview van 4 dezer. Arbeidsdienstplicht voor Belgen ook over Duitsch Rijksgebied uitgebreid.

7 Oct. — Terreinwinst in Kaukasus. Britten bombardeeren Osnabrück. Britsche en V.S. gezant ondernemen stappen bij Stalin over zijn gewraakt interview. Roosevelt deelt mee, dat Vereen. Naties na oorlog oorlogsmisdadigers ter verantwoording zullen roepen. Lordkanselier Simon eischt uitlevering oorlogsmisdadigers op dag van wapenstilstand. In Nederland vonnissen wegens beleediging van SS-vrijwilligers.

8 Oct. — Uit represaille over behandeling Duitsche soldaten bij Dieppe e.a. worden Britsche krijgsgevangenen geboeid. Terreinwinst in Stalingrad. Kabinetswijziging in Canada onder Mackenzie King. Kabinetswijziging in Irak onder Nuri Said. Willkie keert van bezoek aan Moscou en China in V.S. terug. Halifax verklaart in Pittsburgh, dat lengte v. oorlog wegens verplaatsing van grondstoffenvoorraden eerder ten nadeele dan ten gunste Geallieerden uitvalt. Nieuwe Indië-wet in Londen afgekondigd. Zeeslag tusschen Japanners en Geall. in Pacific.

9 Oct. — Vijf bolsj. divisies en twee brigades bij Ilmensee vernietigd. Britten knevelen eveneens Duitsche krijgsgevangenen; nieuwe represailles van Duitsche zijde. Instituut van politieke commissarissen in Roode Leger afgeschaft. Sumner Welles spreekt in Boston over V.S.-bijdrage tot oorlog en naoorlogsplannen t.a.v. infiltratie in Z.-Amerika. In Nederland wordt elk bedrijf verplicht econ. inlichtingen aan Rijkscommissariaat te verstrekken; wijziging der Ziektewet.

10 Oct. — Luchtmacht Astroepen bombardeert Alameinstelling en Alexandrië. Twaalf Geall. schepen bij Kaapstad en Atl. Oceaan tot zinken gebracht. Engeland en V.S. doen afstand exterritoriale rechten in China (met uitsluiting van kroonkolonie Hongkong). Negus van Abessinië treedt tot Atlantic-charter toe. Kabinets- en bestuursreorganisatie in Kroatië. Chili en Argentinië protesteeren tegen rede van Sumner Welles. In Nederland opent Leider derde moederschool der N.S.V.O. in Amsterdam.

11 Oct. — Bolsj. aanvallen bij Terek afgeslagen; ontlastingspogingen in Stalingrad mislukken. Ital. onderzeeër torpedeert Britsche s.s. „Oransayde" (20.000 brt.). Rede van Dr. Goebbels op dichterbijeenkomst in Weimar. Japanners melden successen in Sjantoeng.

12 Oct. — In navolging doel Ned. Oostcompagnie wordt in Brussel privé-onderneming „Syndicat Belgo-Européen" gesticht. Leider V.S. marine-informatiedienst deelt mee, dat bij levering aan Sovjet-Unie over zee op verlies van minstens 50% moet gerekend worden. Op vlootschouw in Edinburgh noemt Churchill strijd tegen U-booten grootste probleem van dezen oorlog; kondigt aankomst V.S. troepen in Engeland en luchtaanvallen op Duitschland aan. Europeesch P.T.T.-congres in Weenen geopend. Roosevelt geeft in „haardpraatje" groote scheepsverliezen toe; stelt daartegenover nieuwbouw; appèl aan V.S. jeugd aan strijd deel te nemen; eenheid oorlogvoering tot stand gekomen. In Nederland tweejarig bestaan der N.S.D.A.P. gevierd.

13 Oct. — Oostfrontactiviteit van Hong. troepen en Spaansche Blauwe Divisie in O.K.W. geroemd. SS-legioen Estland gevormd. Smuts in Londen aangekomen; kondigt Geall. offensief aan. Braziliaansche lucht- en zeevloot onder V.S.-commando. Luxebelasting in Zwitserland ingevoerd. F. v. Vloten geeft rekenschap over werk van Ned. Volksdienst en Winterhulp.

14 Oct. — Aanvallen Astroepen op Alameinfront. Kiel en Wight gebombardeerd. Duitsche U-booten brengen twee groote troepentransportschepen tot zinken. Ook politieke commissarissen op Sovjet-vloot afgeschaft. Diplomatieke betrekkingen tusschen Sovjet-Unie en Australië aangeknoopt. Britsch-Duitsch zeegevecht in Kanaal. Bijna honderd dooden bij Britsche luchtaanval op Z. Limburg. V.S.-garnizoen op Bahrein-eilanden.

15 Oct. — Terreinwinst in Stalingrad. V.S. min. v. Oorlog deelt mee, dat V.S.-leger einde 1943 7½ millioen manschappen zal tellen. Nieuwe zeeslag bij Salomons-eilanden. Verdere inkrimping pluimveestapel in Nederland.

16 Oct. — Tractorfabriek Dsjersjinskii in Stalingrad veroverd. Versterkte Britsche luchtaanvallen op Duitsche steden. Bericht van O.K.W. over kneveling van krijgsgevangenen. Brood- en melkrantsoeneering in Zwitserland. V.S.-regeering maakt bekend, dat Italianen van lijst der als vijanden behandelde naties worden afgevoerd. Thailandsche nat. vergadering draagt voor duur oorlog bevoegdheden aan regeering over. In Nederland vijftien gijzelaars ter dood gebracht als represaille tegen sabotage. Evacuatiemaatregelen n.a.v. uitbreiding der kustverdediging. Woudenberg geeft uiteenzetting over Ned. Arbeidsfront; afkondiging Grondwet van den Arbeid.

17 Oct. — Oostfrontactiviteit Slowaaksche en Roemeensche leger in O.K.W. geprezen. Wapenfabriek „Roode Barricade" in Stalingrad veroverd. Sedert veertien dagen voeren bolsjewisten tegenaanvallen in gebied Kalinin-Toropez uit. Onderhoud tusschen Willkie en Roosevelt; Willkie bepleit opening tweede front.

18 Oct. — Cuba neemt diplomatieke betrekkingen met Sovjet-Unie weer op. Dr. Goebbels spreekt op bijeenkomst in Feldherrnhalle in München (Uit nietsbezitters zijn bezitters geworden.). Amnestie en verbetering sociale wetten n.a.v. 20en verjaardag fascist. revolutie in Italië. V.S.-troepen landen in Liberia.

19 Oct. — Europeesche P.T.T.-vereeniging opgericht. V.S.-minister van Financiën Morgenthau in Londen. Salazar in Madrid. Koning Christiaan van Denemarken bij paardrijden gewond. Gemeenteambtenaar van Eindhoven wegens burgerlijke dienstweigering tot gevangenisstraf veroordeeld. Muller-Reinert gevolmachtigde van Rijkscommissaris in Utrecht.

20 Oct. — Strijd in en om Stalingrad duurt voort. Canadeesche spoorlijn White Pass-Yukon aan V.S. voor oorlogsduur afgestaan. Rede van Laval tot Fransche arbeiders, in Duitsche fabrieken te gaan werken. Britsche min. van Financiën verlangt een completeeringscredïet van een milliard pond sterling, waarmee Britsche oorlogsuitgaven een totaal van 12.050 mill. pond sterling hebben bereikt.

21 Oct. — Hernieuwde bolsj. aanvallen tusschen Don en Wolga. Groote luchtgevechten boven Egypte. Onder leiding van Roosevelt zitting Pacifische oorlogsraad. Uitbreiding bevoegdheden geall. mil. bezetting in Iran. Uitbreiding bevoegdheden van gemachtigde voor prijzen in Nederland. Rede van Smuts voor Britsche Hooger- en Lagerhuis. (Deze oorlog is voortzetting eerste wereldoorlog, voorspelt einde 1944, eischt duidelijker definieering van Atlantic-charter).

22 Oct. — Admiraal Darlan in Dakar. Staf de Clercq, leider V.N.V., gestorven; dr. Elias opvolger. Politieke amnestie in Spanje. Hevige luchtgevechten in Egypte. Kallay over Hongaarsche politiek; voortzetting samenwerking

met As; Joden verliezen rechten op grondbezit. Nieuw Chileensch kabinet onder Rios. In toespraak tot bolsj. jeugd wijst Kalinin op moeilijkheden in levensmiddelenvoorziening als gevolg van verlies van Oekraine en Koeban. Zeegevecht bij Salomonseilanden. Zweedsch min. v. Oorlog Skoeld in een rede: Zweden weigert zich bij machtgroepeering aan te sluiten en ziet geen reden, zich met ander politiek systeem bezig te houden, zoolang deze niet doelmatiger en dichter bij werkelijkheid staan dan eigen beproefden staatsvorm.

23 Oct. — Turijn en Genua gebombardeerd. Leidersbeginsel („Vodza") in Slowakije ingevoerd; versterkte verankering van Hlinka-partij in staatsapparaat. Eng. min. van Arbeid Bevin maakt bekend, dat achttienjarigen in Engeland tot mil. dienstplicht zullen opgeroepen worden. Eleanor Roosevelt in Engeland aangekomen. Dr. Ley tot Rijkswoningcommissaris benoemd. Uitbreiding van vestigings- en verhuisverbod in Nederland.

24 Oct. — Nieuwe Duitsche vorderingen in Stalingrad. Turijn, Genua en Savona gebombardeerd.

25 Oct. — Begin groote Britsche aanval in Egypte. Zestien geall. schepen tot zinken gebracht. Bombardement van Milaan e.a. N.-Italiaansche steden. Finsche staatspresident Ryti spreekt afkeuring bolsj. oorlogsvoering uit. Na lange pauze weer eerste Jap. aanvallen op Br. Indisch gebied. Slotzitting commissie tot eerherstel aan Vlaamsche activisten. Op gemeenschappelijke kaderdag N.S.D.A.P.-N.S.B. in Nijmegen wordt uitbreiding arbeidsdienst aangekondigd.

26 Oct. — Britsche aanvallen in Egypte afgeslagen; landing bij Mersa Matroek afgeslagen. Noorsch propagandaminister Dr. Lunde bij auto-ongeluk omgekomen. V.S.-luchtaanvallen op Hongkong en Z. China. Groote zeeslag in Z. Pacific bij Sante Cruz; Jap. melden hooge verliezen der Geall. Kaderleden van Jeugdstorm naar Oostfront.

27 Oct. — Noorsche staat neemt alle Joodsche vermogens in beslag. Duitsche delegatie onder Dr. Ley neemt deel aan 20ste verjaardagviering fasc. revolutie in Rome. Volgens mededeeling van Eng. min. van Binnenl. Zaken Morrison werden in eerste drie oorlogsjaren in Engeland 47.305 burgers gedood en 55.658 gewond. Stakingen in onbezette Fransche gebied. Kroonprins Frederik van Denemarken regent wegens ziekte van zijn vader. Radiorede van Willkie over frontreis, bepleit oprichting tweede front; als Japan Indië mocht veroveren zijn we verloren; scherpe critiek op kol. politiek der Britten.

28 Oct. — Afweerstrijd in Stalingrad. Astroepen verdedigen zich hardnekkig tegen Britsche aanvallen uit Alameinstellingen. Fascistische partij telt 4.770.770 leden. Max Stampe opvolger van H. Gernand als leider hoofdafdeeling Volksvoorlichting en Propaganda in Rijkscommissariaat. Ned. banken in Indië moeten hun werkzaamheden staken.

29 Oct. — Roemeensche troepen veroveren Naltsjik op bolsjewisten. Verhoogde activiteit in Egypte. Maarschalk Pétain ontvangt Fransche kardinalen. Staatssecretaris voor Joodsche problemen in Roemenië opgericht. Kroonprins Umberto tot maarschalk van Italië benoemd. Bij opening Boelgaarsche Sobranje geeft koning Boris motiveering der op As gerichte politiek. Morgenthau op terugreis van Engeland naar V.S. door Salazar ontvangen. Nieuwe Jap. troepenlandingen op Guadalcanar. Nederlandsche SS heet voortaan Germaansche SS in Nederland. Ned. arbeidsmannen van vrijw. inzet aan Oostfront teruggekeerd.

30 Oct. — Wet tot veranderde samenstelling Hongaarsche parlement aangenomen. Nieuwe Britsche aanvallen in Egypte; nieuwe landing bij Mersa Matroek verijdeld. Litwinof ook tot Sovjet-gezant in Cuba benoemd. Uruguay neemt diplomatieke betrekkingen met Sovjet-Unie weer op. Eden noemt in rede voor Schotsche vakverbondsarbeiders Hitler en nationaal-socialisme geen toeval, doch een symptoom; het Britsche oorlogsdoel is eerst dan vervuld, als probleem Duitschland geheel en al is opgelost.

31 Oct. — Nieuwe terreinwinst in Stalingrad. Britsche aanvallen in Egypte verflauwen. Rijksminister Speer bepleit in een oproep algeheele omschakeling van rollend verkeer op generatoren. In October werden 111 Geall. schepen met 720.575 brt. tot zinken gebracht. Ned. emigrantenregeering doet afstand van exterritoriale rechten in China. Tabak- en snoeprantsoen verlaagd in Nederland. Reorganisatie Ned. politievereenigingen. Eeretafel gevallen Ned. vrijwilligers van Oostfront onthuld door generaal Seyffardt. Uitreiking van onderscheidingen aan Duitsche nat.-soc. in Nederland. Sinterklaas-speelgoedinzameling Jeugdstorm begint.

(Voor de samenstelling van „De Wereldoorlog in data" werd gebruik gemaakt van bronnen als: Archiv der Gegenwart; Das Reich (Brennspiegel); Brüss. Zeitung; Jahrbuch der Auswärtigen Politik; Europa Handbuch; Wie, wat, waar? uitg. Rott. Nieuwsblad-Haagsche Courant).

(V. b. Recap. 5857)

A. PETROLEUM — Historisch overzicht van het gebruik —

Aan „Het Vaderland" ontleenen wij het volgende artikel over petroleum: Wie heden ten dage het woord aardolie op de lippen neemt, roept daarmede een der meest vitale vraagstukken van onze eeuw en van den huidigen oorlog in het bijzonder op. Vooral na den eersten wereldoorlog was er geen mogendheid van eenige beteekenis, op wier buitenlandsch-politiek program niet het punt voorkwam, dat in Washington eens kernachtig werd samengevat in de woorden: „We fight for oil". Fel was dan ook de strijd, zij het, dat hiervan naar buiten betrekkelijk weinig bleek, tusschen de toonaangevende mogendheden om de controle over aardolieproduceerende gebieden in handen te krijgen. Mesopotamië, Venezuela, Mexico, Roemenië, zij allen weten van dien oorlog onder de oppervlakte mede te praten. En als eens de geschiedenis van dezen „aardolie-oorlog" werkelijk en geheel geschreven kan worden — want aan fantastische en fragmentarische verhandelingen ten deze bestaat waarlijk geen gebrek — dan zal pas ten volle blijken, welke krachten en machten de zucht naar aardolie in de wereld ontketende.

Moge het tegenwoordige gebruik op mammoeth-schaal van aardolie dan al een novum in de geschiedenis zijn, de aardolie en haar toepassingen zijn daarom nog geen vindingen der laatste honderd jaar. Integendeel, over het voorkomen en het gebruik van aardolie in reeds lang vervlogen eeuwen staan ons vele berichten ter beschikking. Waren de naden van de arke Noach's niet met pek bestreken? En leert ons niet Herodotus, dat de muren van Babylon werden opgetrokken met behulp van asphalt, gewonnen in de streek van de rivier, die stroomde langs den landweg naar Indië, dus in Mesopotamië? In den Bijbel is sprake (Maccabeeën) van godsvruchtige priesters, die het heilig vuur verborgen hadden in een drogen put. Ook elders in den Bijbel staan onmiskenbare toespelingen op het voorkomen van aardolie. Ook minder gewijde bronnen der Oudheid maken melding van het gebruik van aardolie. Een legende verhaalt, bijvoorbeeld, dat Alexander de Groote een jonkman ter dood liet brengen, door hem brandend water te laten drinken. De Egyptenaren, meesters in de kunst van het balsemen, maakten gebruik van aardolieachtige stoffen. Op Sicilië, nabij het huidige Girgenti, werd aardolie gebruikt voor de verlichting van den tempel van Jupiter, wel een der oudste voorbeelden van het gebruik van petroleum voor verlichtingsdoeleinden. Ook de Chineezen, en misschien de Japanners, kenden reeds vóór het begin onzer jaartelling het gebruik van aardolie voor dit doel. Hoe lang de bewoners van Amerika de toepassing van aardolie gekend hebben, is niet met zekerheid te zeggen, doch toen de Europeanen omstreeks 1500 in dat werelddeel kwamen, gebruikten de Roodhuiden de aardolieproducten reeds voor verscheidene doeleinden. In de Rijken der Inca's (Peru) en der Atzteken (Mexico) was de bevolking, ten tijde dat de Spaansche conquistadores er binnenvielen, eveneens met het gebruik van aardolie bekend. Wat Oost-Azië betreft, reeds vóór 1000 n. C. werd in Insulinde petroleum gewonnen.

Niet slechts voor vreedzame doeleinden, ook in den oorlog vond de aardolie reeds vroeg toepassing. Uit de vele voorbeelden hiervan doen wij slechts een greep. De bekende veldheer Belisarius gebruikte deze wondere stof in zijn strijd tegen de Vandalen in Noord-Afrika. Hij liet een troep varkens met aardolieachtige stof insmeren, deze vervolgens in brand steken, en de dieren aldus besmeerd, besmeurd, brandend en gillend den vijand tegemoet jagen. Het verhaal wil, dat de Vandalen hiervan zoo schrokken, dat Belisarius' overwinning er gemakkelijker en grooter door kon worden. De Atjehers attaqueerden de Portugeezen met behulp van aardolie, en wel in dier voege, dat zij deze stof gebruikten, om de vijandelijke schepen in brand te steken. Eenige eeuwen later deden de Britten soortgelijke ervaringen op als de Portugeezen, namelijk in de jaren (omstreeks 1825), toen zij hun belangstelling tot Birmah gingen uitstrekken en dientengevolge met dit land in oorlog geraakten. De Birmeezen, wier land rijke aardoliehoudende terreinen bevat, gebruikten in hun strijd tegen de Britsche oorlogsschepen zoogenaamde „fire rafts", die als een soort branders dienst deden. Het waren tot vlotten vereenigde bamboestengels, waarop een aantal met aardolie gevulde kruiken werden gezet, die, althans brandende, weinig begeerenswaardige buren waren voor de toenmalige houten oorlogsschepen. Zelfs in de haven van Rangoen zijn eenige Britsche schepen aan die, den Britten aanvankelijk niet bekende, branders ten offer gevallen.

Lacus asphaltites noemden de Romeinen de Doode Zee, en de bewoners der landen in de nabijheid van dit meer dreven in de grijze oudheid handel in aardolieproducten. Een dergelijke handel wordt ook genoemd in het relaas van

Marco Polo betreffende zijn verblijf aan de boorden van de Kaspische Zee. Blijkbaar was Polo getuige van een verschijnsel, dat in hedendaagsche petroleum-terminologie als een „spuiter" wordt aangeduid. In luttel tijds, aldus deze Venetiaansche Vorst der Ontdekkingsreizigers, leverde die bron zooveel olie op, dat wel honderd schepen ermede gevuld konden worden. Voorts berichtte Polo, dat die olie per kameel tot aan Bagdad toe werd gebracht. Hij vond bij zijn tijdgenooten weinig geloof, doch later is gebleken, dat deze, zoowel als vele andere zijner mededeelingen, zonder twijfel juist waren. Ook wat hij vertelde betreffende het gebruik van aardolie voor heelkundige doeleinden, klopt met de feiten.
Reizigers zoowel als missionarissen in vervlogen eeuwen wisten hehaaldelijk ook te berichten van „heilige" en „eeuwige" vuren, die centra waren van heidenschen eeredienst. Noord-Amerika, Perzië, Insulinde zijn voorbeelden van gebieden, waaromtrent dergelijke berichten bestaan. Uit Perzië kwamen de geloovigen eeuwen lang naar de vuren in de nabijheid van Bakoe, die niet anders waren dan brandende aardoliebronnen of met aardolie brandend gehouden vuren. Op het schiereiland Apscheron (Kaspische Zee) bevonden zich tot voor kort (bevinden zich nog?) de resten van eenen tempel, eertijds opgericht door Voor-Indische Vuuraanbidders. Ongeveer een eeuw geleden was deze tempel nog een druk bezocht bedevaartsoord.
(V. b. Petroleum 5879 A)

A. **NEDERLAND — Nederlandsche Bank - Dr. F. H. Repelius onderdirecteur —**
Aan dr. F. H. Repelius, adjunct-secretaris der Nederlandsche Bank is, met ingang van 1 April j.l. de titel van onder-directeur toegekend. **(V. b. Ned. Bank 5640 B)**

Justitie - Mr. J. Wijnveldt procureur-generaal bij den Hoogen Raad —
Het Rijkscommisariaat maakte 8 April bekend: De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft mr. J. Wijnveldt te Nijmegen, advocaat-generaal bij den Hoogen Raad, benoemd tot procureur-generaal bij den Hoogen Raad.
Mr. dr. Jan Wijnveldt werd 31 Mei 1884 geboren te 's-Gravenhage. Hij studeerde te Leiden en te Utrecht. In 1917 promoveerde hij op een proefschrift: „Neutraliteitsrecht te land". Mr. Wijnveldt begon zijn loopbaan in 1908 als advocaat te Amsterdam. Het jaar daarop werd hij ambtenaar O. M. bij het Kantongerecht te Rotterdam en in 1918 substituut-officier van Justitie te Rotterdam. Bovendien werd hij advocaat-generaal bij den Hoogen Raad.
(V. b. Hooge Raad 5881 A)

Kunst, Kultuur - Amsterdamsche monumenten worden in teekening gebracht —
Tijdens een onderhoud van „De Telegraaf" met den wethouder van Publieke Werken ir. Jan Gratama en den hoofdarchitect E. P. Messer, werden eenige mededeelingen gedaan omtrent de wijze waarop de gemeente Amsterdam zijn architectonisch schoon in beeld laat brengen. De burgemeester stond vorigen herfst een crediet van ƒ 100.000 toe om de bouwkundig waardevolle gemeente-eigendommen te doen opmeten en op papier te doen vastleggen. Ook van de belangrijkste particuliere gebouwen werd een lijst opgesteld, die zoowel kerken en hofjes als woonhuizen vermeldde. In totaal werden aldus 400 van Amsterdams fraaiste monumenten door de stedelijke Monumentencommissie voor opmeting aangewezen. Een en ander, teneinde, indien de stad door een ramp getroffen zou worden, de beschikking te hebben over teekeningen, noodzakelijk voor den herbouw in den oorspronkelijken staat. De stedelijke eigendommen, samen 70 bouwwerken, zijn bereids door P. W. gefotografeerd, opgemeten en in teekening gebracht. Van de 330 aangewezen particuliere gebouwen is een honderdtal afgewerkt; hier berust de uitvoering bij particuliere architecten en teekenaars, die door de stad worden gehonoreerd. De kosten per gebouw bedragen ongeveer ƒ 200. Alle teekeningen en foto's worden in drievoud opgeborgen: bij de gemeente Amsterdam, bij Rijksmonumentenzorg en in een schuilkelder.
(V. b. Monumentenzorg 5424 B)

N.S.B. - Tweede oproep van den Leider tot het Nederlandsche volk —
„De bolsjewisten staan halverwege Amsterdam!" zoo roept Mussert uit in het hoofdartikel van „Volk en Vaderland" van 6 April, ter kenschetsing van het gevaar uit het Oosten. „En wat het gevaar uit het Westen betreft, zoo heeft de Italiaansche les wonderen verricht". Iedereen ziet thans wel in, „dat de opmarsch van de bolsjewisten van het Oosten uit en de Angelsaksische invasie van het Westen uit doodelijke bedreigingen van Europa zijn." „Europa, dat naar onze opvatting moet worden een vast verbond van vrije volken, waarin ieder volk naar eigen aard kan leven en zich ontplooien. Dit naar eigen aard leven en zich ontplooien is, om met den Rijkscommissaris dr. Seys-Inquart te spreken, de eenige ware vrijheid, die niet ontaardt in losbandigheid en ten slotte in dictatuur." „Maar hij, op wiens schouders nu rust de verantwoordelijkheid voor de verdediging van Europa, kan en mag bij de ordening van Europa na den vrede niet vergeten in de weegschaal te leggen het gewicht van de offers, die zijn gebracht voor het behoud van Europa. Van alle volken van Europa heeft, naar mijn overtuiging, het Nederlandsche volk, na het Duitsche, op economisch gebied het meeste tot de oorlogvoering bijgedragen. Het doet er niet toe in hoeverre dit vrijwillig of gedwongen geschiedde, op dit gebied heerscht koude zakelijkheid, spreken de nuchtere cijfers".
„Onze militaire inzet als sterk en doelmatig geleid volk is tot dusver niet mogelijk geweest. Vóór Mei 1940 werd het verkeerd geleid en na Mei 1940 is ons land bezet gebied zonder eigen regeering. Een volk zonder regeering kan niet als georganiseerde eenheid te velde trekken en zou dit ook niet willen doen als het oorlogsdoel niet concreet voor oogen staat.
„Maar wat op dit gebied en onder de gegeven omstandigheden kon worden gedaan, is gedaan. Vrijwilligers zijn gekomen, eerst met tientallen, toen met honderden en daarna met duizenden, zoodat wij nu van tienduizenden kunnen spreken.
„Naast de economische en de militaire deelneming aan de verdediging van Europa, staat als derde de arbeidsplicht in Duitschland", aldus de Leider.
„Wanneer ieder volk van Europa per millioen zielen evenveel soldaten aan de Europeesche fronten had staan als het Duitsche, zou Duitschland geen enkel zedelijk recht hebben om één Nederlander of één Franschman als arbeider naar Duitschland te dirigeeren. Helaas doet zich het feit voor, dat in militair opzicht de verdediging van Europa voor 90% rust op den Duitschen soldaat. Practisch zal wel het geheele weerbare deel van het Duitsche volk aan de fronten staan, voor zoover het niet onontbeerlijk is in Duitschland zelf. De fronten vragen om wapens en munitie, de plaatsen in de fabrieken en werkplaatsen, welke door het oproepen van soldaten leeg zouden komen, moeten worden ingenomen. Als men denkt, dat zelfs in de Vereenigde Staten de arbeidsplicht op het programma staat, moet het toch duidelijk zijn, dat aan Europeeschen arbeidsplicht niet viel te ontkomen. Een harde oorlogsnoodzaak! Er is maar één houding", zoo besluit de Leider, „die in het belang is van ons volk: rustig gaan en u zelf blijven, en voorts door het leveren van behoorlijk werk den duur van dezen vervloekten oorlog helpen bekorten. De vlag hoog houden! Behalve de economische offers, die zijn gebracht, buiten den militairen inzet van onze vrijwiligers, staat dan aan het einde van den oorlog de arbeid van honderdduizenden als Nederlands bijdrage aan de verdediging van Europa en dus Nederlands recht op een eervolle plaats in het Nieuwe Europa." **(V. b. 5899 A)**

— Nat. Jeugdstorm - Zeiltocht door Noord- en Zuid-Holland —
Te Amsterdam zijn op 10 April drie zeiljachten van de Marine Jeugdstorm aan de De Ruyterkade aangekomen. Verscheiden autoriteiten, o.a. van de Kriegsmarine, waren ter ontvangst aanwezig, waarbij het stafkwartier was vertegenwoordigd door hoofdstamheer H. G. van der Ben. De marinejongens, onder leiding van opperbootsman Bartelis, werden begroet door den streekleider van Amsterdam, hoofdhopman E. Zilver. De schepen zullen nog Haarlem, Leiden, Den Haag en Rotterdam aandoen.
(V. b. Jeugdstorm 5882 A; Marineafd. 5740 A)

Verkeer - Centraal Nederlandsch Motorvoertuigenbedrijf opgericht —
Van de ca. 50.000 vrachtauto's, welke Nederland voor den oorlog telde, zijn er thans, de bestelwagentjes inbegrepen, 17.000 over. Van dit ingekrompen wagenpark wordt het uiterste gevergd.
Om het autovervoer op de been te houden is nu van staatswege met medewerking van de Duitsche overheid opgericht de N.V. Centraal Ned. Motorvoertuigenbedrijf „Cenembe", die belast is met de regeling van herbouw, reparaties en revisies van vrachtauto's, inbouw van generatoren en tankgasinstallaties, alsmede de verzorging van het loopende materiaal. Van de oprichting van een eigen centrale werkplaats is afgezien. Evenals vroeger kan van de diensten van het particuliere bedrijf worden gebruik gemaakt. De vennootschap zal in de gelegenheid worden

gesteld onderdeelen, ook banden, uit het buitenland te betrekken. De groote vrachtautodiensten hebben zich reeds alle aangemeld voor deelneming. Het vrachtautoverkeer zal zijn vaste plaats krijgen in de vervoersordening, en niet meer als voorheen zullen de vrachtrijders tegen hun medevrachtrijders en tegen andere verkeersmiddelen concurreeren. De regeling, die nu wordt opgezet, houdt bij de verstrekking van onderdeelen voor vernieuwing van wagens rekening met prijzen zooals de Prijsbeheersching die goedkeurt. Het is mede de bedoeling stijging van vrachtkosten te voorkomen. Als directeur van Cenembe treedt op jhr. Teding van Berkhout. (Alg. H'blad)

A. **NEDERLAND — Telefoonverkeer met Duitschland aan vergunning onderworpen —**

Van 1 Mei 1944 af is voor het telefoonverkeer met Duitschland een vergunning noodzakelijk, die door den „Sonderstab O. K. W." aan firma's en particulieren, die op economisch gebied een vooraanstaande positie bekleeden, zal worden verstrekt. Verzoeken daartoe kunnen worden ingediend bij de Rüstungs-Inspektion, de Hauptabteilung Gewerbliche Wirtschaft en de Deutsche Handelskammer. De aanvrager mag slechts één telefoonnummer opgeven, waarmede de gesprekken zullen worden gevoerd. Slechts zakelijke telefoonaansluitingen zijn toegestaan, niet echter privé-aansluitingen van de eigenaren, directeuren, procuratiehouders enz. Verzoeken van firma's en particulieren, die niet kunnen aantoonen, dat zij om „Kriegs- und Wehrwirtschaftliche" redenen regelmatig en dringend met aangeslotenen in Duitschland wenschen te spreken, worden niet in behandeling genomen.

(V. b. Beperking telefoonverk. 5869 A)

Onderwijs - Maatregelen tot bestrijding van het tekort aan studieboeken —

11 April — De voorziening van school- en leerboeken baart den secretaris-generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming groote zorgen. Het was dan ook noodzakelijk, bepaalde voorschriften hieromtrent uit te vaardigen. Alle overtollige leerboeken kunnen de leerlingen voortaan inleveren bij het hoofd van de inrichting, waar zij onderwijs ontvangen. Deze zorgt op zijn beurt voor opzending aan het Centraal Boekhuis te Amsterdam, welke instelling, na verkoop aan den boekhandel, de zendingen afrekent op basis van 45% van den normalen verkoopprijs, indien ten minste geen reparatie noodig is geweest. De boekhandel verkoopt deze boeken weer voor 75% van den verkoopprijs. Van belang is verder, dat de boekhandel school- en leerboeken uitsluitend mag verkoopen aan leerlingen van een inrichting van onderwijs of particulieren cursus. (Telegraaf)

B. **AUSTRALIE — Oorlogsverliezen —**

11 April — De Australische minister van oorlog Forde heeft, volgens een bericht van den Engelschen berichtendienst, verklaard, dat men zich er op moet voorbereiden, dat de oorlog nog jaren kan duren. Forde deelde mede, dat de Australische verliezen tot en met 31 Maart van dit jaar 68.797 man bedragen, waarvan 16.600 zijn gesneuveld en bijna 30.000 man gevangengenomen.

C. **BELGIE — Justitie - Optreden der Duitsche politie tegen het bendewezen —**

Aan een op 7 April in de Brüsseler Zeitung gepubliceerde bekendmaking ontleenen wij, dat de Deutsche Sicherheitspolizei, Geheime Feldpolizei und Feldgendarmerie in de periode van 1 Maart 1943 tot 15 Februari 1944 in totaal circa 4700 communisten, terroristen en bandieten hebben gearresteerd. Daardoor werden 963 gevallen van moordaanslagen, springstofmisdrijven en bandietenovervallen opgehelderd. De opheldering van meerdere misdrijven zal volgen. Door tijdige arrestatie kon een vrij groot aantal in voorbereiding zijnde moorden en overvallen worden verhinderd. Voor een belangrijk deel richtten de opgehelderde en de voorgenomen aanslagen zich tegen loyale inwoners van België. Een deel der misdadigers werd reeds veroordeeld, waarbij in ernstige gevallen doodvonnissen en zware vrijheidsstraffen werden uitgesproken. In een aantal gevallen, waarbij aanslagen waren gepleegd op leden van de Duitsche weermacht of vernieuwingsorganisaties werd het vonnis door ophanging voltrokken. Bij de talrijke acties der Duitsche politie tegen illegale — vooral communistische — organisaties werden aanzienlijke hoeveelheden springstoffen in beslag genomen. Door de succesvolle activiteit der Duitsche politie is het gelukt de door terreur en misdaad bedreigde bevolkingskringen — in het bijzonder in loyale en nationaalsocialistische kringen — duidelijk tot uiting te brengen, dat de bezettende macht den strijd tegen de misdadigers effectief gevoerd heeft en ook in de toekomst krachtig zal blijven optreden. **(V. b. Aanslagen 5875 C)**

D. **BOLIVIA — Reorganisatie van het kabinet —**

In de Boliviaansche regeering werden, naar Efe 11 April meldde, eenige wijzigingen aangebracht; minister van Buitenlandsche Zaken werd Emique Valivieso; van Financiën: Jorge Zarco; van Verdediging: Majoor Jose Pinto; van Landbouw: majoor Emundo Nogales.

(V. b. Kabinet 5845 A)

E. **BULGARIJE — Maatregelen tegen partisanen —**

11 April — In Bulgarije, dat niet in oorlog is met de Sovjet-Unie, uit de stijgende spanning op het Balkan-schiereiland zich in het optreden van troepen partisanen, waartegen de Bulgaarsche regeering met vastberadenheid optreedt. Het is de bedoeling, dat de bevolking in dezen strijd tegen de partisanen verzameld wordt in een onlangs door de regeering opgerichte politieke organisatie „Kracht der Gemeenschap". **(V. b. Nwe volksorganisatie 5854 C)**

F. **DUITSCHLAND — Waarschuwing aan de Zweedsche pers terzake de berichtgeving over bombardementen —**

Op de persconferentie van 3 April van het ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft de woordvoerder van von Ribbentrop de aandacht gevestigd op het volgende:

Den laatsten tijd is het de Rijksregeering opgevallen, dat de Zweedsche pers doorloopend gedetailleerde berichten geeft van de schade tengevolge van luchtaanvallen in Duitschland, die gerekend moeten worden te vallen onder de wet der geheimhouding, of wier verbreiding en verstrekking aan buitenlandsche persorganen strafbaar is volgens de desbetreffende wetsbepalingen van het Duitsche Rijk. Zoogenaamde Zweedsche reizigers, passagiers van de luchtvaart en dergelijke worden als kroongetuigen in deze berichten opgegeven. Het zijn echter klassieke gevallen van landverraad en spionnagedienst. Wij kunnen ons niet voorstellen, dat Zweedsche reizigers, hetzij ze al of niet als officieele personen mogen gelden, zich aan een dergelijke eclatante inbreuk op het recht zouden schuldig maken en zich daardoor tegelijk aan strafrechtelijke vervolging zouden blootstellen. En dat te meer, omdat dergelijke reizigers er steeds op gewezen is en ook voor het vervolg op gewezen zal worden, welke gevolgen een dergelijk gedrag voor hen zou kunnen meebrengen. Daarom zijn wij van meening, dat deze berichten van Zweedsche bladen een gefingeerd karakter dragen en meldingen zijn, die verwarring in het leven moeten roepen. Zij, die zich aan hun verbreiding schuldig maken, stellen zich in dienst van vijandelijke inlichtingenpolitiek.

(V. b. Houding Zweedsch pers 5660 B; Verk. D'land-Zweden 5766 F)

Verklaring van den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, over de politiek der Sovjet-Unie —

De Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, heeft 5 April den Berlijnschen vertegenwoordigers van het Roemeensche persbureau, Rador, een interview toegestaan en dezen eenige vragen beantwoord, die voor Duitschland en Roemenië van gemeenschappelijk belang zijn.

Molotofs verklaring ten aanzien van de bedoelingen der Sovjet-Unie inzake Roemenië, noemde Rijksminister von Ribbentrop geen verrassing, doch een politieke truc, welke deel uitmaakt van de Russische oorlogsvoering. De machthebbers van het Kreml gebruiken de politieke list wanneer hun militaire krachtsontplooiing het hoogtepunt heeft overschreden. Vandaar de pogingen der Sovjets om Finland in den val te lokken, het dingen naar Bulgarije, de dreigementen aan Hongarije en de verlokkingen voor Roemenië. Hij meende echter, dat iedere Roemeen de bolsjewistische verzekeringen op hun juiste waarde zou weten te schatten. Ten aanzien van Churchills instemming met en bewondering voor de verklaring van Molotof, verklaarde von Ribbentrop, dat men in Engeland duidelijk inzag niets te kunnen uitrichten tegen de politiek van Stalin in Europa en hij kwalificeerde diens houding dan ook als zuivere huichelarij. Hij verschijnt onmiddellijk in het parlement en — nadat hij pas kort geleden de Atlantische Charta ter wille van de bolsjewisten zonder met de oogen te knipperen over boord heeft geworpen — doet hij thans alsof hij aan deze verklaring geloof hecht en stelt het voor alsof er van de zijde van Moskou geen gevaar meer kan komen voor de Engelsche belangen. Ongetwijfeld zou hij graag de ongerustheid en bezorgdheid van het Engelsche volk en parlement over de Engelsche buitenlandsche politiek willen bezweren.

Ten aanzien van de vraag, hoe de minister den toestand van Engeland en de Ver. Staten tegenover het politieke spel der Sovjet-Unie beoordeelde, noemde von Ribbentrop dezen toestand er een van volkomen hulpeloosheid. Over het gevaar, dat de Sovjet-Unie was voor het voortbestaan van Groot-Brittannië, verklaarde hij, dat hij zich daaromtrent reeds herhaalde malen in het openbaar had uitgelaten en hij vroeg den vertegenwoordiger van het Roemeensche persbureau wat deze dacht, dat er van de Engelsche vitale belangen in het Nabije Oosten zou terechtkomen, indien Duitschland met zijn bondgenooten niet de geheele Russische kracht aan het Oostelijk front in bedwang hield. Men heeft te Londen en te Washington de Sovjet-Russische politiek nooit begrepen. Daarom valt men ook van de eene verbazing in de andere. Het eenige gevoel, dat in Engeland en Amerika reeds thans vrij algemeen verbreid is, is, dat zoowel Churchill als Eden, zoowel Roosevelt als Hull voortdurend door de Sovjet-regeering om den tuin geleid worden. Daarom zijn de betrekkingen tusschen de bondgenooten in het Oosten en het Westen ondanks alle verzekeringen, ook allesbehalve schitterend. Naast de brutale machtsontplooiing en de daarmede gepaard gaande meedoogenlooze politieke methoden van Moskou is het vooral de groote zorg voor de uitbreiding van het bolsjewisme onder de arbeidersmassa's in de Westelijke staten zelf, die de kiem voor ernstige moeilijkheden in zich bergt. Wanneer u mij nu vraagt, zoo vervolgde de minister, of de Westelijke mogendheden den een of anderen dag de politiek van het Kremlin het hoofd zullen bieden, dan kan ik daaromtrent slechts het volgende zeggen: Wanneer ooit de bolsjewisten de Duitsche legers overwinnen en Europa binnendringen zouden, dan zou noch Engeland noch Amerika — zelfs indien zij wilden — de noodige machtsmiddelen hebben om de bolsjewistische politiek hier het hoofd te bieden. Derhalve zijn het ook alleen de legers der verbonden Europeesche volken, die het bolsjewisme kunnen terugslaan en ook zullen terugslaan. Eén ding moeten wij daarbij beseffen, dat wij bij onzen strijd tegen het bolsjewisme geen rekening mogen houden met de verschillen van meening in het vijandelijke kamp, noch ons ook maar ooit daarop mogen verlaten.

In antwoord op de vraag hoe minister von Ribbentrop de toestand in Roemenië beoordeelde met het oog op de Sovjet-Russische aanvallen, verklaarde deze: De gebeurtenissen kan men slechts in samenhang met den algemeenen toestand in Europa en in het kader van de wereldomvattende totale oorlogvoering der landen van het driemogendhedenpact juist beoordeelen. Uw vaderland, Roemenië, is in dit Europa en voor dit Europa een niet te scheiden bestanddeel. De bedreiging van uw grenzen richt zich niet slechts tegen Roemenië alleen, doch tegen alle verbonden Europeesche volken. Aan den Dnjestr wordt Europa evenzeer verdedigd als op welke andere plaats van ons continent dan ook. Wanneer de vijand thans geruchten rondstrooit, die het Roemeensche volk willen wijsmaken, dat de Duitsche leiding strategisch overweegt, Roemenië op te geven, dan kunnen wij daarover slechts lachen. Wij kunnen evengoed Berlijn opgeven. U weet, dat wij Berlijn voor de zwaarste Anglo-Amerikaansche luchtaanvallen niet hebben opgegeven, doch verbitterd en met groot succes verdedigen. Net zoo zullen wij Roemenië verdedigen. De Führer en maarschalk Antonescu kennen het gevaar precies. Zij zien het zonder vrees onder oogen en zullen met hun legers strijden tot Roemenië definitief bevrijd en den bolsjewisten het Balkangebied eens en voor al versperd is.

Wat betreft de luchtaanvallen op Roemeensche steden, verklaarde von Ribbentrop er niet aan te twijfelen of de houding der bewoners zou niet achterblijven bij die der Duitsche steden. **(V. b. Verklaring Molotof 5903 E; von Ribbentrop 5829 B)**

A. EIRE — Telefoonverkeer door Engeland gestaakt —

Naar de Britsche berichtendienst 5 April meldde, zijn de isoleeringsmaatregelen tegen Eire verscherpt. De Engelsche minister van Posterijen heeft medegedeeld, dat het openbare telefoonverkeer tusschen Groot-Brittannië en alle deelen van Ierland gestaakt is.

(V. b. Rel. m. Engeland 5883 A)

B. DUITSCHLAND — Staatssecretaris Backe benoemd tot Rijksminister —

Het D.N.B. meldde 6 April uit Berlijn: De Führer heeft den staats-secretaris van het Rijksministerie voor voedselvoorziening en landbouw, Herbert Backe, tot Rijksminister benoemd. Rijksminister Backe blijft belast met de leiding der zaken van het Rijksministerie voor voedselvoorziening en landbouw en van den Rijksboerenleider.

(V. b. Kabinet 5757 B; Backe 5279)

Dr. Goebbels „Stadtpräsident" van Berlijn —

De Führer heeft, naar het D.N.B. 7 April meldde, in afwijking van de desbetreffende bepalingen van de wet op de organisatie en het bestuur der Rijkshoofdstad, de leiding van het bestuur der Rijkshoofdstad ter concentratie van haar krachten, in het bijzonder voor oorlogsdoeleinden, opgedragen aan den gouwleider van Berlijn, Rijksminister dr. Goebbels, wiens huidige functies door deze benoeming niet worden aangetast. In zijn nieuwe functie voert dr. Goebbels den titel van „Stadtpräsident".

(V. b. dr. Goebbels 5882 D)

Oorlogsfinanciering - Rede van Rijksminister Graf Schwerin-Krosigk —

11 April — De Duitsche minister van Financiën, Graf Schwerin-Krosigk, hield een rede over de financiering van den oorlog. Aan deze rede ontleenen wij aan het desbetreffende verslag in „De Telegraaf":

Vrijwel de geheele productiekracht van het Rijk — aldus de minister — moet thans in dienst van den oorlog worden gesteld. Voor particuliere verbruiksgoederen kan bij de felheid van dezen strijd slechts een geringe marge blijven bestaan. Het gevolg is natuurlijk, dat een gedeelte van het aanwezig geld niet kan worden uitgegeven en in zooverre inboet wat zijn koopkracht betreft. Deze koopkracht komt eerst in dat oogenblik wederom vrij, wanneer na afloop van den oorlog wederom voldoende verbruiksgoederen ter beschikking staan. Dat het geld tot dat tijdstip zijn waarde behoudt, daarvoor zorgt de Prijscommissaris door de handhaving van de prijsstabiliteit voor alle verbruiksgoederen. Het gaat derhalve slechts om een voorbijgaande stillegging van koopkracht, echter niet om een ontwaarding van het geld. Ook in het feit, dat in den zwarten handel stijgende prijzen worden betaald, kan geen ontwaarding van het geld worden gezien. Het is een overoude regel, dat, wanneer goederen schaarsch zijn, een zwarte markt niet volledig kan worden voorkomen. Het gepraat, dat de spaarsaldi vroeg of laat zullen kunnen worden weggenomen, vormt slechts een der geruchten uit de gifkeuken van de vijandelijke propaganda. Bovendien zal het na den oorlog blijken, welke geweldige mogelijkheden liggen in de omschakeling van de Duitsche oorlogs- op de vredesproductie. Dan zal blijken, dat het sparen de moeite heeft geloond. Juist is slechts dit eene, dat voor zoover het geldoverschot niet wordt gebruikt voor sparen, dit geld een druk uitoefent op de prijzen en dientengevolge een gevaar voor inflatie kan doen ontstaan.

De financieele politiek heeft door de belastingen het meest werkzame middel in de hand om de gevaarlijke overtollige en daardoor overbodige koopkracht af te roomen. Door de belastingen wordt tegelijkertijd een bijdrage geleverd tot de financiering van de oorlogslasten en tot de bestrijding van het inflatiegevaar. Hierin ligt de groote financieele en politiek-economische beteekenis der belastingen. In Duitschland is tot dusverre in 4½ oorlogsjaar iets meer dan 50% van de totale oorlogsuitgaven gedekt kunnen worden door belastingen en andere loopende ontvangsten, met inbegrip van de bijdragen der door Duitschland bezette gebieden. Het tweede groote middel der oorlogsfinanciering, het crediet, had men derhalve slechts voor nog geen 50% der oorlogsuitgaven behoeven te benutten. Wij hebben niet, aldus ging de minister voort, zooals in den eersten wereldoorlog, staatsleeningen uitgegeven, doch we hebben de vereischte credietbedragen voor het grootste gedeelte opgenomen bij de banken en andere geldinstellingen. Dit wordt thans de methode der geruischlooze oorlogsfinanciering genoemd. Haar uitvoering berust voor een groot gedeelte op de hooge spaarprestatie van het Duitsche volk. Veel Duitschers maken zich thans zorgen over den omvang van de rijksschulden, maar in de eerste plaats loopt de stijging van de publieke schuld parallel met een daling van de particuliere schulden in de Duitsche volkshuishouding. In de tweede plaats wordt de schuld van het Rijk op verregaande wijze vereffend door de aanwinst van groote en vruchtbare gebieden in het Westen en in het Oosten. In de derde plaats is de rijksschuld uiteindelijk een schuld van het Duitsche volk aan zichzelf. Het kan en moet daarom ook na den oorlog gelukken, om de publieke schuld gedeeltelijk uit de belastingontvangsten van de wederom opbloeiende particuliere industrie af te lossen of gedeeltelijk op langen termijn te consolideeren, zoodat in een langen zegenrijken vrede de vereischte tijd voor het doorvoeren van de schuldenaflossing van het Rijk zal worden verkregen. Ook de bankbiljettendrukpers werd niet meer dan noodig was gebruikt. Wel is waar is het bedrag der in omloop zijnde betalingsmiddelen sedert het begin van den oorlog met ongeveer het drievoudige gestegen, doch de oorzaken hiervoor zijn bekend. Dit zijn: de behoeften der Wehrmachtskassen, de betaling van familie-onder-

steuning, de hoogere loonbedragen in de oorlogsindustrie, alsmede de loonbedragen voor de millioenen buitenlandsche arbeiders en ten slotte de stijging van het aantal inwoners op grond van de gebiedsuitbreiding van het Rijk. De stijging van het in omloop zijnde geld biedt derhalve geen reden tot bezorgdheid.

(V. b. Oorlogsschuldenprobl. 5878 B; verkl. Graf Schwerin-Krosigk 5087 C)

A. **ENGELAND — Mijnwerkersstaking —**
De staking der mijnwerkers in Engeland, zoo werd 3 April uit Genève gemeld, breidt zich nog steeds uit, zoo meldt de Engelsche pers. In het Londensche ministerie voor de brandstoffenvoorziening is medegedeeld, dat in Yorkshire alleen meer dan 95.000 mijnwerkers staken, 62 mijnen in Yorkshire liggen geheel stil. Ook in de steenkooldistricten van Midden-Schotland zouden in de afgeloopen dagen 3000 mijnwerkers het werk hebben neergelegd.

— Kolenexport naar neutrale landen gestaakt; energierantsoenen verlaagd —
Naar Reuter 6 April meldde heeft de gevolmachtigde voor de brandstofvoorziening, majoor Lloyd George, in het Lagerhuis medegedeeld, dat als gevolg van de staking in de kolenmijnen de steenkoolexport naar neutrale landen is gestaakt. Majoor Lloyd George deelde mede, dat hij het rantsoen gas en electrischen stroom voor industrieverbruikers tot 25% heeft moeten beperken.

(V. b. Mijnwerkersstaking 5876 D)

Lord Catto gouverneur van de Bank of England —
Naar de Britsche berichtendienst meldt, werd Lord Catto met ingang van 18 April benoemd tot president van de Bank of England. Montague Norman neemt, nadat hij 24 jaar de Bank of England heeft geleid, ontslag als president i.v.m. den toestand van zijn gezondheid. De nieuwe gouverneur was tot dusverre financieel adviseur van den Britschen minister van financiën.

(V. b. Bank of Engl. 3643 A; Norman 2491 A)

B. **FRANKRIJK — Emigrantenregeering - Reorganisatie van het comité te Algiers; communistische leden opgenomen; De Gaulle opperbevelhebber —**
Het D.N.B. meldde 5 April uit Stockholm: Het Fransche comité te Algiers is gereorganiseerd. Twee communistische vertegenwoordigers, Grenier als commissaris voor luchtvaart en Billoux als commissaris zonder portefeuille, die zich zal bezighouden met de organisatie van de jeugd, zijn in het comité opgenomen. Als commissaris voor de opvoeding is voorts de vroegere links-burgerlijke Corsicaansche senator Giacobbi tot het comité toegetreden. De Gaulle heeft ingevolge een besluit van het Fransche comité te Algiers, naar de Engelsche berichtendienst meldt, het commando op zich genomen van de Fransche strijdkrachten. Het besluit van het comité is 4 April in een speciale zitting genomen, waarbij ook de negen communistische leden van het comité aanwezig waren.

— Giraud weigert af te treden en accepteert geen nieuwe functie —
Generaal Giraud heeft aan generaal de Gaulle een brief geschreven, waarin hij hem op scherpen toon beschuldigt, de wetten van de Fransche republiek te hebben geschonden door hem — Giraud — als opperbevelhebber van de Fransche dissidente legers aan den kant te hebben gezet, aldus ontleent het D.N.B. aan den Engelschen nieuwsdienst. Giraud voegt in den brief hieraan toe: „Ik treed niet af en den eerepost, dien ge voor mij bestemd hebt, neem ik niet aan". In met Giraud bevriende kringen wordt gezegd, dat deze zijn brief op 9 April heeft verzonden. Duff Cooper, de Britsche ambassadeur te Algiers, heeft Giraud en de Gaulle op 9 April bezocht, om te trachten de breuk tusschen de beide generaals te heelen. Men acht het mogelijk, dat eenige leden van het comité zullen aftreden, om Giraud te steunen.

(V. b. Emigr. reg. 5884 B; de Gaulle 5620 D; Giraud 5743 A)

C. **GRIEKENLAND — Emigrantenregeering - Min. pres. Em. Tsuderos afgetreden - Sovjet-Unie verbreekt diplomatieke betrekkingen —**
Op 3 April is de premier van de te Caïro vertoevende Grieksche regeering, Emanuel Tsuderos, afgetreden. Deze stap moet in verband staan met de vorming van een Grieksch comité van partisanen, dat er zich op laat voorstaan „alle politieke richtingen in Griekenland te vertegenwoordigen". Koning George heeft het ontslag aanvaard. Hij heeft met de vorming van een nieuw ministerie Sophocles Venizelos, een zoon van den bekenden politicus, belast. „Afton Tidningen" deelde uit Moskou mede, dat de Sovjet-regeering de diplomatieke betrekkingen met de Grieksche emigrantenregeering heeft verbroken.

(V. b. Emigr.reg. 5812 F)

D. **HONGARIJE — Maatregelen der regeering Stojay - Geheime zenders te Budapest ontdekt —**
Het C. D. meldde 4 April: Te Boedapest heeft de politie bij één enkele razzia dertig geheime zenders ontdekt, die voor Engeland werkten. Telkens weer worden bewijzen gevonden voor de samenwerking tusschen vroegere leidende politici en de mogendheden van het Westen. Thans haalt Hongarije in, wat het vroeger heeft verzuimd; dit blijkt, behalve uit verschillende binnenlandsche maatregelen, uit den versterkten inzet der „Honved" aan het front, welke noodzakelijk is geworden, nu de bolsjewistische divisies de Hongaarsche grens meer en meer naderen.

— Uitschakeling van Joodsche advocaten en journalisten —
Naar aanleiding van de regeling van de jodenkwestie is aan 2000 advocaten bij de bali te Boedapest en aan 125 journalisten verboden hun beroep uit te oefenen.

— Nationaal-socialisten in vrijheid gesteld —
Volgens een mededeeling in het Belgische dagblad „Volk en Staat" heeft de staatssecretaris bij het Hongaarsche departement voor buitenlandsche zaken, Baky, de onmiddellijke invrijheidsstelling bevolen van alle nationaal-socialisten, die wegens hun politieke overtuiging waren geïnterneerd en tevens de opheffing van het politietoezicht op de leden van deze partij.

— Vasvari benoemd tot staatssecretaris van Nijverheid —
Het D.N.B. meldde uit Boedapest: Tot staatssecretaris aan het ministerie van Nijverheid is op 6 April benoemd L. Vasvari. De benoeming van Vasvari is van bijzondere beteekenis, omdat hij voortkomt uit arbeiderskringen. Hij was lid van de christelijk-sociale vakorganisatie en heeft een leidende rol gespeeld bij de organisatie van het Hongaarsche vakvereenigingsleven. Vasvari was oorspronkelijk machinebankwerker, daarna specialiseerde hij zich op de montage van locomotieven en dankte daaraan zijn algemeen aanzien onder breede kringen van de Hongaarsche arbeiders. Zijn benoeming kan derhalve beschouwd worden als symbool voor den socialistischen en arbeidersgezinden koers van de tegenwoordige regeering.

— Arnothy benoemd tot vertegenwoordiger van den minister-president —
Minister-president Stojay, die tevens met de leiding van het ministerie van Buitenlandsche Zaken is belast, heeft 11 April tot zijn permanenten vertegenwoordiger den buitengewonen gezant en gevolmachtigden minister Michael Jungert Arnothy benoemd. De nieuwe minister was tot 1933 diplomatiek vertegenwoordiger van Hongarije in de Baltische landen, vervolgens gezant in Ankara en is daarna gezant in Moskou geweest. In 1939 werd hij gezant in Sofia.

(V. b. Maatr. reg. Stojay 5903 A; Kabinet 5894 C)

E. **VER. STATEN — Presidentsverkiezingen - Wendell Willkie geen candidaat —**
Naar de Britsche berichtendienst uit Omaha 6 April meldde, heeft Wendell Willkie verklaard, dat het thans duidelijk is, dat hij geen candidaat voor het presidentschap kan worden gesteld. Hij verzocht daarom zijn vrienden van iedere activiteit met dat doel af te zien.

(V. b. Pres. verk. 5831 A; Willkie 5604 A)

Radiorede van Cordell Hull; waarschuwing aan de neutrale landen —
Naar het D.N.B. aan den Engelschen nieuwsdienst ontleent, heeft Cordell Hull, de Amerikaansche minister van Buitenlandsche Zaken, op 9 April een radiorede gehouden, waarin hij begon met zich te richten tot de neutrale staten en dezen nadrukkelijk verzocht, op te houden met de ondersteuning van de spil. Hull verklaarde woordelijk: „Wij kunnen niet langer aanzien dat de neutrale staten de hulpmiddelen der geallieerden gebruiken, wanneer zij gelijktijdig bijdragen tot den dood der soldaten, wier offer evenzeer voor hun eigen redding als voor de onze dient." In dit verband beweerde Hull, dat de Vereenigde Staten met pijnlijke zorgvuldigheid de souvereine rechten respecteeren van de neutrale staten en geen enkele natie gedwongen

hadden, zich aan te sluiten bij den strijd der geallieerden. Over het Fransche comité te Algiers zeide Hull: „Het comité is niet de regeering van Frankrijk en wij kunnen het als zoodanig niet erkennen".
Vervolgens kwam Hull te spreken over Italië en zeide hij dat het belang van de Vereenigde Staten in Italië er in gelegen is, de zoo spoedig mogelijke vorming van een vrije en democratische regeering te ondersteunen. Hull betoogde dat er van een compromis met het fascisme in Italië geen sprake kan zijn. De gebeurtenissen in Italië, zoo zeide Hull, hebben zich echter niet ontwikkeld zooals de Vereenigde Staten gehoopt hadden. Hull zette vervolgens uiteen dat de politiek ten aanzien van Italië, die indertijd in de verklaring van Moskou door de regeeringen van Engeland, de Sovjet-Unie en de Vereenigde Staten was vastgelegd, tot dusver is uitgevoerd en ook thans wordt uitgevoerd. Alleen het deel, dat de invoering van democratischer elementen in de Italiaansche regeering eischt, is nog niet verwezenlijkt.
Cordell Hull besprak vervolgens de tusschen de geallieerden gevoerde onderhandelingen over de behandeling van hun tegenstanders en het tot stand brengen van een toekomstigen vrede en beweerde dat er slechts van een blijvenden vrede sprake kan zijn, wanneer de ware belangen van de Vereenigde Staten, van het Britsche Commonwealth, van de Sovjet-Unie en van China op elkaar zouden zijn afgestemd. Dit overleg en deze gemeenschappelijkheid van handelen onder de vier geallieerde naties noemde Hull den grondslag voor elke georganiseerde internationale actie.
Na het Atlantische handvest, de verklaring van Moskou en de geallieerde conferenties van Kaïro en Teheran te hebben aangeroerd, zeide Hull dat deze documenten geen formule bieden voor de oplossing van alle vraagstukken of een ontwerp zijn voor de vorming van de toekomst. Hull gaf te kennen dat het Atlantische handvest „de fundamenteele doeleinden" tot uitdrukking brengt. Het Atlantische handvest is geen wetboek en geeft geen kant en klare oplossingen. Daarna verklaarde Hull dat de Vereenigde Staten hun aanbod handhaven, tusschen de Sovjet-Unie en de Polen te Londen te bemiddelen. De minister besprak vervolgens de kwestie van een internationale organisatie tot handhaving van den vrede. Een zoodanige organisatie moest berusten op de verplichting, zoo zeide hij, dat de staten die daarvan lid zijn, tegen elkaar of tegen eenige andere natie geen gebruik zullen maken van geweld. Hull hield een pleidooi voor de oprichting van een internationaal gerechtshof voor het bijleggen van internationale geschillen en van nog andere soortgelijke internationale instellingen, die de handhaving van den vrede tot taak moeten hebben. Aan het slot van zijn redevoering hield de minister zich bezig met de geallieerde politiek tegenover Duitschland en Japan en zeide: „Er kan van geen compromis met het fascisme en nazisme sprake zijn. Deze moeten verdwijnen en wel overal. Zij kunnen niet rekenen op een vrede op basis van onderhandeling. Op geen compromis en op geen enkele gelegenheid om terug te keeren."

(V. b. Amer. buitenl. pol. 5893 C)

A. **ITALIE (Koninkr.) — Italiaansche soldaten in het leger der Sovjet-Unie —**

11 April — De nauwe samenwerking tusschen de Sovjets en de regeering-Badoglio heeft ertoe geleid, dat met goedvinden van Badoglio in de Sovjet-Unie Italiaansche troepenafdeelingen worden opgesteld, die in het kader van het Sovjet-Russische leger zullen strijden. Het zou hier, zoo ontleent de N.R.C. aan de Köln. Ztg., ongeveer 50 tot 80.000 krijgsgevangenen betreffen.

— Prof. Kostilew benoemd tot Sovjet-vertegenwoordiger bij de regeering-Badoglio —

Stalin heeft, volgens de N.R.C. van 8 April, prof. Kostilew tot diplomatieken vertegenwoordiger van de Sovjet-Unie bij de regeering van Badoglio benoemd, aldus berichten in de Amerikaansche pers. Badoglio heeft op zijn beurt den voormaligen Italiaanschen gezant in Afghanistan, Pietro Quaroni, tot zijn officieelen vertegenwoordiger te Moskou benoemd. **(V. b. Milit. samenw. m. d. Sovjet-Unie 5871 B; Dipl. erkenning 5885 B)**

B. **ROEMENIE — Justitie - Verscherpte ordemaatregelen —**

De omvangrijke evacuaties uit de bedreigde gebieden zijn op 6 April aanleiding geworden tot eenige drastische maatregelen van de zijde der regeering. Zoo staat thans de doodstraf op diefstal of plundering tijdens de evacuatie of tijdens het transport, terwijl de gendarmerie in eenige gebieden het recht heeft gekregen, oogenblikkelijk te schieten op een ieder, die als hij aangeroepen wordt, niet aanstonds blijft staan.

C. **SAN SALVADOR — Revolutionnaire beweging —**

Naar de Britsche berichtendienst 4 April uit Costa Rica meldde verklaren daar aangekomen vluchtelingen, dat in San Salvador wordt gevochten. Men zegt, dat de regeering reeds is voorbereid sinds de herkiezing van Martinez als president. De beweging begon 2 April met een aanval op de kazernes. Twee zenders brachten berichten over de revolutie, doch reeds te 18 uur zwegen zij. Aan de grens tusschen Salvador en Guatemala braken twee plaatselijke opstanden uit. President Martinez heeft aan alle gezantschappen medegedeeld, dat de revolutie is onderdrukt. Personen, die uit Nicaragua te New York zijn aangekomen, verklaren dat de toestand in San Salvador ernstig is; een deel der hoofdstad is in handen der revolutionnairen. Volgens de laatste berichten moet de staatsgreep als mislukt worden beschouwd. Er zouden uitsluitend kleine straatgevechten en schietpartijen hebben plaatsgevonden. Het hoofd van de revolutionnaire beweging is kolonel Tito Calvo geweest. **(V. b. San Salvador 5322 A)**

D. **ZWITSERLAND — Volkenbondsraadzaal te Genève door brand vernield —**

Ten gevolge van een brand te Genève is, zoo berichtte C. D. op 31 Maart, de voormalige raadzaal van den Volkenbond in het paleis Wilson totaal vernield.

(V. b. Volkenbond 5564 B; Gebouw 2488 C)

Amerikaansche bomaanval op Schaffhausen - Stappen te Washington —

Op 1 April 1944 van des ochtends 10.30 uur af, hebben Amerikaansche bommenwerpers in formaties van 30 toestellen sterk, over de kantons Thurgau en Schaffhausen gevlogen. Tegen 11 uur werden bommen geworpen op de stad Schaffhausen. Tegen 14 uur werden branden gemeld in Flurlingen en Feuerphalen. In Schaffhausen stonden de kamgarenspinnerij, de leerfabriek, een lakenfabriek, een rijwielfabriek, de electrische centrale, de aardewerkfabriek en het Roomsch-Katholieke vereenigingshuis in brand. Ook het hoofdbureau van politie werd ernstig getroffen.
Officieel wordt voorts uit Bern medegedeeld, dat het politieke departement onmiddellijk het Zwitsersche gezantschap te Washington van het werpen van bommen op Schaffhausen op de hoogte gesteld en opdracht gegeven heeft bij de Amerikaansche regeering de noodige stappen te doen. Verdere instructies zullen gegeven worden, wanneer de schadeposten binnengekomen zullen zijn. Des middags heeft bondsraad Pilet-Golaz den gezant der Vereenigde Staten te Bern, Harrison, ontvangen, die, naar eveneens officieel verluidt, den Bondsraad zijn diep leedwezen te kennen heeft gegeven over de ramp, die de stad Schaffhausen heeft getroffen. **(V. b. Luchtaanv. 5643 D)**

— Amerikaansche verontschuldigingen —

Officieel wordt medegedeeld, dat de Zwitsersche gezant te Washington op 1 April op het Amerikaansche departement van Buitenlandsche Zaken een eerste onderhoud over het bombardement van Schaffhausen heeft gehad. De vertegenwoordiger der Amerikaansche regeering gaf uiting aan zijn groote ontsteltenis en zijn diep leedwezen over het bombardement, dat, zooals hij zeide, slechts door een vergissing verklaard kan worden.
Naar de Britsche berichtendienst meldt, heeft minister Hull op 3 April verklaard, dat de Ver. Staten zorg zullen dragen voor een „passende schadeloosstelling" voor de schade, veroorzaakt door het bombardement.

E. **WETENSCHAPPEN — Dr. C. J. Wijnaendts Francken overleden —**

Te Leiden is op 10 April op 80-jarigen leeftijd overleden dr. C. J. Wijnaendts Francken. Hij werd 14 November 1863 te Rotterdam geboren. Op 27-jarigen leeftijd promoveerde hij cum laude tot doctor in de wis- en natuurkunde op een proefschrift getiteld „De Sclereïden". Van 1898 tot 1902 zette hij zijn studiën voort aan de universiteiten van Jena, Zürich, Parijs en Berlijn, voornamelijk op het gebied van de psychologie en philosophie. Dadelijk na zijn promotie ondernam hij groote reizen, waarbij hij tot 1913 Europa in alle richtingen doorkruiste en bezoeken bracht aan Amerika, Azië en Afrika. Dr. Wijnaendts Francken is vele jaren lid geweest van de redactie van het Tijdschrift voor Wijsbegeerte, bestuurslid van de Kant-Gesellschaft en van de vereeniging Het Spinozahuis. Van zijn hand verschenen tal van werken op wijsgeerig en ethisch terrein. In 1934 stelde de thans overledene de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde in staat, een tweejaarlijksche prijs van ƒ 500.—, als dr. C. J. Wijnaendts Franckenprijs, in te stellen.

(V. b. W. Franckenprijs 4717 F)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Sovjet-offensief op de Krim; Kertsj en Odessa ontruimd; Sovjet-opmarsch in Roemenië tot staan gebracht; succesvolle Duitsch-Hongaarsche tegenaanvallen bij Stanislau; Delatijn heroverd — Amerikaansche luchtaanvallen op Duitschland; Brunswijk, Posen, Stettin, Aken, Augsburg, Schweinfurt en Boedapest gebombardeerd; talrijke bommenwerpers vernietigd — 37.000 ton scheepsruimte door Duitsche duikbooten vernietigd — Aanval op Rhodos afgeslagen —

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 9 April — Op de Krim hebben de bolsjewieken op het Ssiwasj-bruggenhoofd en bij Perekop over een breed front aangevallen. Ten Noordwesten van Odessa duren de zware gevechten voort. In de Boekowina zijn Roemeensche troepen in den strijd gewikkeld met den opdringenden vijand. Tusschen Stanislau en Tarnopol hebben Duitsche en Hongaarsche troepen de bolsjewieken naar het Oosten teruggeworpen.

10 April — Aan het landingshoofd van de Ssiwasj en op de landengte van Perekop is de kracht der vijandelijke aanvallen toegenomen. In het gebied van Odessa zijn onze troepen in een zwaren afweerstrijd gewikkeld. De stad zelf werd, na verwoesting van alle voor de oorlogvoering van belang zijnde inrichtingen, in het kader der bewegingen ontruimd. In de Boekowina hebben Duitsch-Roemeensche troepen met succes weerstand geboden aan den vijand. De verdedigers van Tarnopol zijn in een zwaren afweerstrijd gewikkeld met den binnengedrongen vijand. Tusschen Dnjepr en Tsjaussy werden stellingssectoren heroverd en werden gevangenen en buit gemaakt. Aan het front van Narwa werden ingesloten bolsjewieken in de pan gehakt.

11 April — Ten Noordoosten van Tiraspol werd een vijandelijke penetratie afgegrendeld. Ten Westen van Orhei werd een penetratieplaats vernauwd. In het gebied ten Zuiden van Stanislau heroverden Duitsche en Hongaarsche troepen de tijdelijk verloren gegane stad Delatijn. Tusschen Czernowitz en Brody werd de zuivering van het terrein voortgezet. Het garnizoen van Tarnopol bleef standhouden. Ten Zuidoosten van Ostrof liepen de bolsjewisten vruchteloos storm op onze stellingen.

12 April — Op de Krim hebben zich Duitsche en Roemeensche troepen naar verder Zuidelijk gelegen stellingen gedistancieerd. De stad en haven van Kertsj werden na verwoesting van alle belangrijke installaties ontruimd. Bij Ovidiopol, ten Oosten van de Dnjestr-monding, hebben onze troepen vijandelijke aanvallen afgeslagen. Aan den Beneden-Dnjestr, ten Zuidoosten van Orhei en ten Noordoosten van Jassy, zijn doorbraakpogingen der Sovjets mislukt. Tusschen Stanislau en Tarnopol hebben Duitsche en Hongaarsche formaties opnieuw een aantal plaatsen ingenomen.

13 April — In het Noordelijke deel van de Krim en op de landengte ten Noordoosten van Feodosia hebben Duitsche en Roemeensche divisies de, onze distancieeringsbewegingen volgende, bolsjewisten afgeweerd.

Ten Noordwesten van Odessa hebben Duitsche troepen op den Westelijken oever van den Dnjestr nieuwe stellingen ingenomen. Ten Noordwesten van Jassy hebben Duitsche en Roemeensche formaties de zuivering voortgezet van het gewonnen terrein. Tusschen den Midden-Dnjestr en het gebied ten Noordwesten van Brody hebben Duitsche en Hongaarsche troepen bolsjewistische strijdkrachten uiteengeslagen. In de ruïnes van Tarnopol verdedigt zich het garnizoen verbeten tegen den verder aanvallenden vijand. In het gevechtsgebied van Kowel hebben Duitsche troepen de bolsjewisten teruggeworpen.

14 April — Op de Krim bieden Duitsche en Roemeensche troepen in het gebied van Feodosia en Simferopol hardnekkigen tegenstand. Aan den benedenloop van den Dnjestr heeft de tegenstander getracht op verscheiden plaatsen den overgang over de rivier te forceeren. Ten Noordwesten van Jassy hebben Duitsche en Roemeensche troepen verder terrein gewonnen. In het gebied van Delatyn en ten Oosten van Stanislau zijn Duitsche en Hongaarsche troepen verder opgedrongen. Ten Zuiden van Pleskau hebben de bolsjewisten hun doorbraakpogingen hervat. Zij werden overal afgeslagen.

ZUIDELIJK FRONT —

11 April — In verscheiden sectoren van het front in Italië drongen stoottroepen stellingen van den vijand binnen en vernietigden steunpunten van den tegenstander. Een aan de Westkust van Rhodos gelande Britsche commandogroep werd in een gevecht tot op den laatsten man in de pan gehakt.

12 April — Duitsche vliegtuigen hebben een aanval ondernomen op het Britsch-Amerikaansche aanvoerverkeer in de Middellandsche Zee. Zij vernietigden daarbij twee torpedojagers, en beschadigden zes vrachtschepen met een gezamenlijken inhoud van 42.000 brt.

13 April — Op het landingshoofd van Nettuno is een vijandelijke aanval afgeslagen. Aan het Zuidelijke front werden verscheiden steunpunten van den tegenstander vernietigd en gevangenen binnengebracht.

LUCHTOORLOG —

9 April — Bij de vlucht van Amerikaansche bommenwerpers naar Duitschland zijn 8 April luchtgevechten tot ontwikkeling gekomen. Door Duitsche jagers en door afweergeschut werden 87 vliegtuigen, waarvan 65 viermotorige bommenwerpers neergeschoten. In West- en Midden-Duitschland, vooral in het gebied van Brunswijk, ontstond schade en verliezen van menschenlevens.

10 April — Amerikaansche bommenwerpers zijn naar Noord- en Oost-Duitschland gevlogen en hebben op eenige plaatsen, vooral op Posen, bommen geworpen. De luchtverdediging vernietigde 71 vliegtuigen, waaronder 62 viermotorige bommenwerpers. Aanvallen van vijandelijke stoorvliegtuigen waren gericht op West- en Zuidwest-Duitschland.

11 April — Bij den afweer van aanvallen op doelen in de bezette gebieden in het Westen werden den 10en April en in den afgeloopen nacht 29 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.

12 April — Op 11 April hebben Amerikaansche bommenwerpers, bij aanvallen op Midden- en Oost-Duitschland, opnieuw zware verliezen geleden. 129 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten. In verscheiden plaatsen, vooral in Stettin, ontstonden schade en verliezen. Britsche bommenwerpers ondernamen in den afgeloopen nacht een aanval op Aken. 22 aanvallende vliegtuigen werden neergeschoten.

13 April — Bij aanvallen van Amerikaansche bommenwerpers op het Zuid-oosten, Noord- en Midden-Duitschland zijn 12 April 51 Amerikaansche vliegtuigen, waarvan 38 viermotorige bommenwerpers, neergeschoten.

14 April — Amerikaansche bommenwerpers hebben op 13 April Hongaarsch gebied benevens Zuid-Duitschland aangevallen. Vooral in Boedapest, Augsburg en Schweinfurt is schade ontstaan. In luchtgevechten en door afweergeschut zijn 91 vliegtuigen vernietigd.

ZEEOORLOG —

12 April — Duitsche duikbooten hebben vijf schepen in den grond geboord met een gezamenlijken inhoud van 37.000 brt., alsmede twee torpedojagers en een mijnenveger.

(V. b. 5904 A)

B. JAPAN — De strijd in het Birmaansch-Indische grensgebied —

7 April — Van de Birmaansch-Indische grens wordt gemeld, dat eenheden der Japansche troepen den vijandelijken troepen in Kindat den terugweg hebben afgesneden. Op 3 April dwongen zij in het gebied ten Zuiden van Kindat een afdeeling van 400 man tot den strijd, die zij volkomen vernietigden. Japansche vooruitgeschoven troepen drongen den 5den April onder bescherming hunner artillerie Kindat binnen.

14 April — Terwijl bij Kohima de vernietigingsslag woedt, zijn, naar Domei meldt, eenige Indisch-Japansche formaties thans van het Zuiden uit Dimapoer tot op 15 kilometer genaderd en brengen zij de spoorwegverbinding van Bengalen naar Assam en den ravitailleeringsweg der strijdkrachten, die op het oogenblik onder generaal Stilwell strijden, in gevaar. Overgebleven vijandelijke strijdkrachten bieden op een heuvel bij Kohima nog verbitterden tegenstand. Intusschen hebben de Indisch-Japansche formaties, die op 9 April van Tsjoswoma, ongeveer 8 km ten Noorden van Kohima gelegen, uit oprukten, hun opmarsch voortgezet en achtervolgen zij den vijand. Zij sloten het strategische punt dat den toegang vormt tot de Brama-Poetra vlakte. Op 12 April hebben de Indisch-Japansche strijdkrachten een punt bereikt, dat op ongeveer 35 kilometer ten Noord-Westen van Kohima en slechts 5 km ten Zuiden van een belangrijk strategisch steunpunt van den vijand op den weg Kohima—Dimapoer ligt. Een andere afdeeling brengt de achterwaartsche en frontstellingen van den vijand, die in den sector van Hoekawang opereert, in gevaar.

(V. b. 5904 B)

(Foto C. N. F. Dingjan)

Het gobelin, een duinlandschap met de zee op den achtergrond, van J. Semey, dat aan het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten ter plaatsing in het gebouw op de Princessegracht te Den Haag, werd overgedragen.

In Midden-Drente worden de verschillende oude Paaschgebruiken nog in eere gehouden. Zingend trekken kinderen door de straten van het dorp om de brandstoffen voor hun Paaschbult bij elkaar te brengen.

(C. N. F.v. Buiten)

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 1 NOVEMBER - 30 NOVEMBER 1942

1 Nov. — In Brazilië treedt i.p.v. Milreis-muntvoet een decimale Cruzeiro-muntvoet in werking. Bolsjewisten ondernemen Z. v. Stalingrad en Z.O. van Ilmenmeer groote aanvallen. Heropleving Britsche activiteit bij El Alamein. Kroaatsche staat neemt Joodsche vermogens in beslag. Axmann verleent ridderkruis aan Hitlerjongens in Düsseldorf, die zich bij reddingswerk na Britsch bombardement onderscheiden hebben. Aoki eerste Jap. min. voor Groot-Oost-Azië. Turksch staatspresident Ineunoe over strikte neutraliteit van het land. Morrison verklaart, dat alle Britsche reserves aan menschenmateriaal ingeschakeld zijn, enkel in organisatie is nog verhooging rendement te verkrijgen. Viering van 70sten verjaardag van generaal Seyffardt in Den Haag. Bijeenkomst in Vught over doel en taak Germaansche ᛋᛋ.

2 Nov. — Duitsche vorderingen in Kaukasus; heftige strijd aan Terek. Astroepen ondernemen tegenaanvallen bij El Alamein. Dr. Dietrich, rijksperschef over geestelijke oorlogvoering en objectiviteit op jaarvergadering buitenl. journalisten in Berlijn. Alle Joodsche vermogens in bezette Oostgebieden in beslag genomen. In Congresboodschap bepleit Roosevelt opheffing van tolwetten, die oorlogvoering schaden. In Nederland verordening over senaten van hoogescholen. Verordening tot regeling arbeidsvoorwaarden; handhaving van loon- en prijspeil. Uitbreiding der bevoegdheden van Duitsche rechtbanken in Nederland. Regeling van vergoeding ingeval van evacuatie. Scherper controle op groentenhandel; beperking van sierteelt; vermindering aantal postbestellingen.

3 Nov. — Bolsj. landingspogingen over Don afgewezen. Pantserslag in Egypte. Zestien schepen uit geall. convooi tot zinken gebracht. Volgens nieuwe verkiezingen in V.S. bestaat Huis Afgevaardigden uit 220 (267) democraten, 208 (162) republikeinen; senaat 56 (66) democraten en 38 (28) republikeinen.

4 Nov. — Zuiveringsacties in grootendeels bezette Stalingrad. V.S. marineminister Knox waarschuwt voor groot optimisme over V.S. operaties in Pacific. Doodvonnis wegens sabotage in Nederland voltrokken.

5 Nov. — Hevige Oostfrontgevechten aan rivieren Kuma, Terek en Don. In Egypte trekken Astroepen zich op enkele punten in achterwaartsche stellingen terug. 26 Geall. schepen tot zinken gebracht. Franschen geven tegenstand op Madagascar op.

6 Nov. — Hevige pantserslag bij Foeka en Mersa Matroek. Intocht van V.S. troepen in Jeruzalem. Dr. Best rijksgevolmachtigde in Denemarken. Japansch protest tegen behandeling van geïnterneerden in Canada. In rede voor Moscovistische stadssovjet maakt Stalin bekend, dat alle bolsj. fabrieken van het Westen tijdig naar het Oosten zijn overgebracht en daar opnieuw werden opgebouwd; schrijft groote bolsj. verliezen toe aan ontbreken van tweede front. Samensmelting van Ned. financiëele weekbladen. Verhooging levensmiddelenrantsoenen in Italië.

7 Nov. — Gevechten in W. Kaukasus houden aan. Genua gebombardeerd. Volgens Jap. berichten zijn van Juli tot eind October 34 geall. schepen tot zinken gebracht. Tienjarig bestaan der W.A. gevierd.

8 Nov. — Bolsj. aanvallen aan Donfront afgeslagen. Führer spreekt in Löwenbraukeller in München: Van ons komt geen vredesaanbod meer. Nieuwe regeering in Servië onder Neditsj, die in radiorede op bolsj. gevaar wijst. In den nacht op 8 Nov. landen Geall. strijdkrachten onder commando van generaal Eisenhower in gebied van Algiers en Oran. Rede van Roosevelt tot Fransche volk. Pétain protesteert en beveelt Darlan en Juin tot tegenstand. Verbreking van diplom. betrekkingen van Vichy met V.S. Boodschap van Roosevelt tot Franco en Carmona: Spaansche en Portugeesche gebieden zullen gerespecteerd worden. Cordell Hull maakt bekend, dat instandhouding diplom. betrekkingen met Vichy uitsluitend ten doel had verzet te organiseeren en operaties in N.-Afrika mogelijk te maken. In Nederland kindervoedingsproducten gerantsoeneerd.

9 Nov. — Concentraties Geall. vloot in wateren van Algiers door luchtmacht en duikbooten der As bestookt. In Atl. Oceaan 16 Geall. schepen met 103.000 brt. tot zinken gebracht. Terugtocht in Egypte. Fransch volksbloc in Canada opgericht, o.l.v. Maxime Raymond. Casablanca, Rabat, Oran en Algiers ernstig bedreigd. Wapenstilstand voor stad Algiers. Oproep van De Gaulle. Laval bij den Führer en v. Ribbentrop ontvangen. Alle in V.S. bevindende Fransche schepen in beslag genomen.

10 Nov. — Astroepen trekken zich in N.-Afrika verder terug. Hevige gevechten voor Algerijnsche kust. Tweeslachtige houding van Darlan wordt bekend. Giraud in Algiers aangekomen. Deensche regeering onder Bühl treedt af; Scavenius vormt nieuw kabinet. Churchill kondigt nieuw keerpunt aan; Engeland wint steeds laatsten slag, die thans ingeluid wordt. In Nederland gewijzigd werkplan N.O. polder. Regeling der naamgeving voor pasgeborenen. Nieuwe regeling groentenvoorziening groote steden aangekondigd. Doodvonnis wegens sabotage voltrokken. Geslaagde 3½% staatsleening ter grootte van een milliard gulden.

11 Nov. — Bolsj. aanvallen in W. Kaukasus en aan Terek afgeslagen. Strijd van stoottroepen in Stalingrad. Verdere afzetbeweging in N. Afrika. Hevige lucht- en zeegevechten met geall. landingsvloot voor N. Afrikaansche kust. In verband met landing Geall. troepen op Fransch N. Afrikaansch gebied hebben Duitsche en Italiaansche troepen démarcatielijn onbezette Frankrijk overschreden. Brief van Führer aan Pétain en oproep tot Fransche volk. Pétain ontvangt v. Rundstedt en protesteert tegen overschrijding van demarcatielijn. Fransche schepen in Alexandrië door Geall. overgenomen en in de vaart gezet. Regeeringsverklaring nieuw Deensch kabinet; verdieping samenwerking met Duitschland; machtigingswet verleend tot handhaving rust en orde. Britsche koning spreekt in troonrede bewondering voor bolsj. troepen uit en vernieuwt belofte tot hulp. Churchill over gebeurtenissen in N. Afrika en tweede front. Roosevelt deelt mee, dat tweede front in Europa niet voor komend jaar uitvoerbaar is; N. Afrika is het kleinere tweede front.

12 Nov. — Hevige lucht- en zeegevechten voor Algerijnsche kust. Queen Elisabeth (85.000 brt.) tot zinken gebracht. Duitsche troepen bereiken Fransche Midd.zeekust. Italiaansche troepen bezetten Nice en overschrijden Rhone. Corsica bezet. Hevige gevechten aan Libysch-Egyptische grens. Darlan geeft alle Fransche strijdkrachten in N. Afrika bevel wapenen neer te leggen. In Nederland spreekt Rijkscommissaris van Oostfront teruggekeerde Ned. arbeidsmannen in Amersfoort toe; rede van den Leider.

13 Nov. — Groote zee- en luchtgevechten in Middellandsche Zee; bezetting Zuid-Fransche kust voltooid. Nieuwe Britsche aanvallen in Marmarica. Japansche militaire attaché's van Europa te Berlijn bijeen. Smuts spreekt in Londen over nieuwe wending in den oorlog. Collin Ross spreekt in Kol. Instituut te Amsterdam. Britsch min. v. Volksgezondheid, Brown, deelt mee, dat in Engeland sedert oorlogsbegin 2.75 millioen huizen zijn beschadigd.

14 Nov. — Bolsj. aanvallen in Kaukasus afgeslagen. Tobroek ontruimd. 20 geallieerde schepen (119.000 brt.) in Atl. Oceaan en sedert 9 Nov. in Midd. Zee 31 schepen (218.100 brt.), benevens een aantal oorlogsschepen tot zinken gebracht. Genua gebombardeerd. Geallieerde en verbonden naties verbreken diplom. betrekkingen met Vichy. Pétain desavoueert Darlan. Franco en Carmona berichten Roosevelt, dat zij alles vermijden zullen om goede betrekkingen met de V.S. te verstoren. Nieuwe zeeslag tusschen Japanners en Geallieerden bij Guadalcanar. Tweejarig bestaan van het Nat. Soc. Studentenfront in Utrecht gevierd; rede van den Leider.

15 Nov. — Bolsj. aanvallen op alle fronten afgeslagen. Astroepen trekken verder terug uit Cyrenaica. Voortgezette aanvallen op geall. schepen voor Algerijnsche kust. Onderzeetunnel tusschen Hondo en Kynsjioe (Japansche eilanden) na zesjarigen arbeid van drie millioen arbeiders voor verkeer opengesteld. Ter feestelijke viering gebeurtenissen in N.-Afrika worden in Engeland alle klokken geluid. Darlan benoemt Giraud tot commandant der Fransche strijdkrachten in N.-Afrika. Radiorede van Giraud; Pétain desavoueert hem. Int. Jeugdcongres in Londen; rede van Maiski, Cripps (tegen zelfstandigheid kleine naties!) en Benesj. Nieuw Japansch offensief in China. Vijftien doodvonnissen wegens sabotage in Nederland. Dag der politie in Nederland gevierd.

16 Nov. — Duitsche tegenaanvallen in Kaukasus en in Stalingrad. Astroepen in Tunis geland. In overzicht over zeegevechten in Midd. Zee wordt bericht dat 89 schepen met 183.000 brt. vernietigd en verder 35 schepen met 234.000 brt. zwaar beschadigd zijn. Britsche troepen verlaten IJsland en worden afgelost door V.S.-troepen. Wet ter opvolging van Pétain door Darlan opgeheven; Pétain spreekt over Darlan en Giraud. Boelgaarsche regeering wijst protest der Sovjet-Unie tegen houden Anti-Kominterntentoonstelling

in Sofia af. Gedeeltelijke mobilisatie in Spanje. Darlan noemt Geallieerden zijn bondgenooten in radiotoespraak en wordt door Eisenhower tot leider van het „Strijdende Frankrijk" benoemd. De Gaulle distancieert zich door een officeele verklaring vanuit Londen van Darlan, Giraud e.a. Nederlander gestraft wegens ongeoorloofde verwijdering uit werk bij Duitsche weermacht. G. K. Schmidt benoemd tot gevolmachtigde van Sauckel in Nederland. Vormingsbijeenkomst N.S.D.A.P.—N.S.B. in Assen.

17 Nov. — Astroepen ontruimen Derna. Militaire dienstplicht voor alle Cubaansche mannen tusschen 20—25 jaar ingevoerd. McArthur neemt opperbevel der Geall. troepen op Nieuw Guinea over. V.S.-troepen landen op Fransche Antillen. Roosevelt verklaart, dat overeenkomst van Eisenhower met Darlan slechts een voorloopige regeling is; uiteenzetting over de tegenslagen in de Pacific.

18 Nov. — Bolsj. aanvallen in Kaukasus afgeslagen. Ramirez min. van Oorlog in Argentinië. Laval ontvangt uitgebreide volmachten en wordt interimistisch opvolger van Pétain.

19 Nov. — Bolsj. aanvallen op Visschersschiereiland afgeslagen. Verdere terugtocht Astroepen in Cyrenaica. Meldingsplicht voor Joden in Noorwegen ingevoerd. Militaire dienstplicht in Hongarije van 20 tot 19 jaar verlaagd. Boelgarije krijgt door vrijhaven Antivari toegang tot de Adria. Gaullistisch generaal Le Gentilhomme hooge commissaris in Madagascar. Wijziging in Fransche regeering. In radiorede doet Pétain beroep op Fransche volk zich tegen Geallieerden te verzetten. In Egyptische troonrede verklaart Nahas Pasja, dat Britsch-Egyptisch verdrag ook verder richtlijn voor politiek van het land is. Japan meldt, dat grootste deel van Pacific-vloot der Gealliëerden vernietigd is. Duitsche Theater in Haagschen Stadsschouwburg in tegenwoordigheid van Rijksminister Dr. Goebbels en Rijkscommissaris geopend.

20 Nov. — Duitsche tegenaanvallen in W. Kaukasus. Nieuwe vorderingen in Stalingrad. Bengasi ontruimd. Griekse premier Tsolacogloe afgetreden; Logothetopoulus opvolger. Radiorede Laval over gebeurtenissen in N.-Afrika: accoordeering met Duitschland is eenige weg om Europa te redden; moedigt Franschen aan tot vrijwilligerslegioen toe te treden. Zweedsch-Finsch handelsverdrag gesloten.

21 Nov. — Hevige bolsj. aanvallen ten Z. van Stalingrad en in Kalmukkensteppe; landing over Newa afgewezen. In periode van 1 tot 20 Nov. verloor Britsch luchtwapen 249 vliegtuigen tegenover 97 Duitsche vliegtuigen. 23 geall. schepen met 120.000 brt. tot zinken gebracht. Generaal J. B. M. Hertzog, voormalig premier van Z.-Afrika, overleden. Boliviaansche regeering treedt af. Rede van Leider voor Zeevaartfront te Rotterdam; afdeeling Zeevaart opgericht. 15 Nederlanders wegens sabotage terechtgesteld. Kameraadschapsbond Ned. Politie in Wassenaar opgericht.

22 Nov. — Afweerstrijd ten Z. van Stalingrad en groote Donboog houdt aan. Bolsj. aanvallen bij Woronesj afgewezen. V.S.-troepen op Britsche Fidsji-eilanden geland. Brief van den Führer aan Laval. Gebietsführer Blomquist der H.J. in Nederland geïnstalleerd. Tentoonstelling N.S.V. en Ned. Volksdienst in Den Haag geopend. Vormingsbijeenkomst N.S.D.A.P.—N.S.B. in Haarlem.

23 Nov. — Afweerstrijd bij Stalingrad en aan de Don. Britsche aanvallen bij Agedabia afgeslagen. Stuttgart gebombardeerd. Bij decreet maakt Franco samenstelling nationalen raad der Phalange bekend. Cripps treedt uit Britsch oorlogskabinet en wordt min. v. Vliegtuigproductie; Cranborne lord-zegelbewaarder; min. v. Binnenl. Zaken Morrison, lid v. h. Oorlogskabinet. Smuts in Kaapstad teruggekeerd. Catroux in Londen. Darlan verklaart, dat Fransch W.-Afrika zich vrijwillig onder zijn leiding heeft geschaard. V.S.-generaal Keynes in Marokko. Overeenkomst tusschen V.S. en Martinique. Wijziging bezettingsschadebesluit in Nederland; beperking der beschikking over roerende goederen in geval van evacuatie. Inlevering van kerkklokken. Extra levensmiddelen voor familie van vrijwilligers. Wijziging loonbelasting. Rantsoenverlaging van gas en electriciteit. Justitioneele regeling ter inning van kleine vorderingen. Uitbreiding van opsporingsbevoegdheden van Ned. politie. Regeling benoeming van onderwijzend personeel.

24 Nov. — Plaatselijke doorbraak der bolsjewisten aan Donfront. President Rios van Chili wenscht neutraliteit van land in stand te houden. Tweejarig bestaan Departement van Volksvoorl. en Kunsten in Amsterdam herdacht. Ook Ned. vrouwen en meisjes kunnen als Nachrichtenhelferin bij ᛋᛋ aangenomen worden.

25 Nov. — Afweerstrijd tegen bolsj. aanvallen. Na bezoek van staatspresident Arroye del Rio in Washington landen V.S.-troepen in Ecuador. Eden over het verbod van rede De Gaulle voor Britsche radio; weigert uiteenzetting over verhouding tot Darlan.

26 Nov. — Hevige bolsj. pantseraanvallen tusschen Wolga en Don, Z. van Kalinin en Z.O. en W. van Toropez. Nieuwe Boliviaansche regeering. Generaal Nehring commandant der Astroepen in Tunis. Verlieslijst Fransche vloot bekend gemaakt. Brief van Führer aan Petain met motiveering van op dien dag uitgevoerde bezetting van Toulon. Demobilisatie van Fransche leger. Willkie bepleit voor Comité tot Hulp aan Rusland in Toronto nauwste samenwerking met Sovjet-Unie. Volgens mededeeling van mr. Zondervan heeft 60% der W.A. vrijwillig aan Oostfront dienst genomen.

27 Nov. — Bolsj. vallen aan in Kalmukkensteppe, Wolga-Dongebied en op Midden-Oostfront. Hevige gevechten in Cyrenaica en Tunis. 19 geall. schepen met 123.000 brt. tot zinken gebracht. Ministerraad in Vichy; Darlan en Giraud van Fransch staatsburgerschap vervallen verklaard; uitbreiding van volmachten voor Laval; kan ook grondwetswijziging doorvoeren. Deel van Fransche vloot gaat tot zelfverzinking over. Klantenbinding voor groentenverkoop in Nederland tijdelijk uitgesteld. Extra-boterrantsoen voor Kerstdagen aangekondigd; vleeschrantsoen verminderd.

28 Nov. — Bolsj. aanvallen in W. Kaukasus, O. van Alagir en tusschen Wolga en Don. Hevige afweergevechten Z.W. van Kalinin en bij Toropez. Columbia, Peru en Ecuador verbreken diplom. betrekkingen met Vichy. R. J. Fuglesang opvolger van verongelukten Noorschen propagandaminister Dr. Lunde. Britsche en Z.-Afrikaansche strijdkrachten bezetten Fransche eiland Réunion. Roemeensch-Turksch handelsverdrag onderteekend. Westfaalsche kunsttentoonstelling in Den Haag. Eerste gewest. bureau Ned. Kultuurkamer in Groningen geopend.

29 Nov. — Backe over productieslag in vierde oorlogsjaar in rede te Posen. Churchill in radiorede over opmarsch van achtste leger in Libye; waarschuwt voor „bedrogbeelden van geluk" — al te voorbarig optimisme. Japan bericht vernietiging van 119 geall. oorlogsschepen en 870 vliegtuigen sedert 7 Aug. 1942. N.S.B.-functionarissen leggen eed op Leider te Arnhem af.

30 Nov. — Overdracht van staatsmacht der Australische bondstaten op bondsregeering. Amezaga president van Uruguay. Venezuela en Chili verbreken diplom. betrekkingen met Vichy. Groote nachtslag bij Lunga (Guadalcanar) tusschen Japan en Geall. Pacific-vloot. Besluit tot bescherming Ned. jeugd afgekondigd. Regeling legitimatieplicht. Wijziging voorschriften i.z. vlaggen door ambtenaren. Reclasseeringsbesluit afgekondigd. Regeling gemeentelijke dienst van de politie. Inentingsplicht afgekondigd. Ordening van het tentoonstellingswezen.

(Voor de samenstelling van „De Wereldoorlog in data" werd gebruik gemaakt van bronnen als: Archiv der Gegenwart; Das Reich (Brennspiegel); Brüss. Zeitung; Jahrbuch der Auswärtigen Politik; Europa Handbuch; Wie, wat, waar? uitg. Rott. Nieuwsblad-Haagsche Courant).

(V. b. Recap. 5905)

A. NEDERLAND — Arbeidsinzet - Geen straf voor „opduikers" —

In een op 15 April te Maastricht gehouden openbare volksvergadering heeft Max Blokzijl medegedeeld, dat hij den laatsten tijd een drukke correspondentie heeft gevoerd met kringen van zgn. onderduikers. Hij had daarbij den indruk gekregen, dat velen van hen misleid zijn door de omstandigheden en graag uit de verwarring wilden loskomen. Na van de betreffende instanties te dezen aanzien de noodige waarborgen en instemming te hebben ontvangen, kon Max Blokzijl aan deze onderduikers de verzekering geven, dat zij straffeloos zullen kunnen terugkeeren, onder voorwaarde, dat zij bereid zouden zijn zich voor een of ander nuttig en positief doel beschikbaar te stellen.

(V. b. Arb.pl. lichting '22 en '23, 5625 A)

Binnenland - Luchtaanval op Den Haag —

Op 11 April, even voor 15 uur, hebben eenige Anglo-Amerikaansche vliegtuigen, met gebruikmaking van het wolkendek, bij verrassing een aanval in scheervlucht gedaan op een stadsdeel van Den Haag, waar zich talrijke Nederlandsche dienstgebouwen bevinden. Behalve een dienstgebouw van het Nederlandsche burgerlijke bestuur werden acht woonhuizen totaal vernield, en zeven woonhuizen zwaar beschadigd. Tot dusver zijn 17 dooden, 27 zwaar- en 46 lichtgewonde Nederlanders geteld. Veertig tot vijftig Nederlanders liggen nog onder het puin bedolven. Onder de dooden bevinden zich zeven vrouwelijke personen. De bedolvenen zijn in hoofdzaak jonge meisjes. De verliezen zijn zoo zwaar, doordat ten tijde van den aanval het bureau met alle mannelijke en vrouwelijke ambtenaren volledig aan het werk was. Nadat zij hun bommen hadden neergeworpen, vuurden de vliegers met hun boordwapens blindelings in de straten der stad.

Op 19 April werd nader gemeld, dat het aantal dooden was gestegen tot 62, waaronder 26 vrouwen.

(V. b. Luchtaanvallen 5868 A)

A. **NEDERLAND — Distributie - Melkrantsoen verhoogd —**
In verband met de stijgende melkproductie is het mogelijk met ingang van 16 April de tijdelijke verlaging van het melk- en taptemelkrantsoen ongedaan te maken. Daarmede worden de rantsoenen weer gebracht op het peil van vóór 20 Februari 1944, ad 1¾ liter per week.
(V. b. Distributie 5890 A)

Financiën - Regeling rentevergoeding van publiekrechtelijke leeningen —
15 April. — De wnd. secretaris-generaal van het departement van Financiën heeft aan de Hoofdgroep Banken medegedeeld, dat er in verband met de beheersching van het rentepeil zijnerzijds voor de door provinciën, gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen te sluiten geldleeningen normen zijn gesteld met betrekking tot de daarover te vergoeden rente. Krachtens deze normen mag het rendement van provinciale- en gemeenteleeningen en van leeningen aan waterschappen, polders, e.d. niet lager zijn dan 2¾% bij een looptijd van 1 jaar en 3½% bij een looptijd van 20 jaren of langer. Voor leeningen met een looptijd, welke tusschen deze grenzen ligt, dient de rente naar evenredigheid te worden bepaald.

— **Financieele regeling van het Duitsche reisverkeer naar Nederland —**
Krachtens een beschikking van de directie der Duitsche Rijksbank van 28 Maart mag voortaan in het civiele reisverkeer naar Nederland maximaal 150 gulden per persoon worden afgegeven.
(V. b. Gelden v. reisverk. n. D'land 4395 D; Opheffing deviezengrens 4622 C)

Justitie - Doodvonnissen wegens terreur en illegale actie —
Het Polizeistandgericht Den Haag heeft op 13 April 1944 de volgende Nederlandsche onderdanen ter dood veroordeeld: Den ambtenaar Willem Lengton, geboren 1917, zonder vaste woonplaats; den teekenaar Karel Schipper, geboren 1919, wonende te Den Haag; den kantoorbediende Jan Hoberg. geboren 1925, wonende te Amsterdam; den marechausseebeambte Hendrik Drogt, geboren 1920, wonende te Dedemsvaart; den landarbeider Gerard Jansen, geboren 1923. wonende te Dedemsvaart; den kantoorbediende Fokke Jagersma, geboren 1920, wonende te Meppel; den autohandelaar Jan Rijkmans, geboren 1920, wonende te Meppel; den boekhouder Gerrit Jan van den Berg, geboren 1919, wonende te Arnhem; den distributie-ambtenaar Wiepke Timmersma, geboren 1896, wonende te Wehe; den timmerman Jacob Kraal, geboren 1914, wonende te Ruinerwold; den politiebeambte Johannes Kippers, geboren 1899, wonende te Oud-Schoonebeek. Het vonnis is met den kogel voltrokken.
De ter dood veroordeelden hadden zich aangesloten bij terreurgroepen, die betrekkingen hebben onderhouden met een onder communistischen invloed staande terreurorganisatie en welker doel was de uitvoering van roofovervallen op distributiekantoren en gemeentehuizen, benevens moorden op in openbaren dienst zijnde Nederlanders.
(V. b. Doodvonnissen 5890 A)

Kunst, Kultuur - Vestigingsverbod voor leesbibliotheken —
Het letterengilde van de Nederlandsche Kultuurkamer deelde 14 April mede:
Nieuwe leesbibliotheken zullen voorloopig niet mogen worden gevestigd. Van deze bepalingen kan in bijzondere gevallen dispensatie worden verleend. Derhalve zal in de meeste gevallen afwijzend worden beschikt op desbetreffende aanmeldingen. Van na 1 Januari 1941 geopende bibliotheken zal opnieuw worden beoordeeld of zij in stand zullen kunnen blijven.

— **Rietstapprijs voor heraldische kunst —**
13 April — Het Departement voor Volksvoorlichting en Kunsten heeft voor de tweede maal een prijsvraag uitgeschreven voor werkstukken van heraldieke kunst. Aan deze prijsvraag, die den naam „Rietstap-prijs" draagt, kan iedere Nederlander deelnemen; niet slechts wapenkundigen, doch ook teekenaars en beoefenaars der heraldiek. De prijsvraag is genoemd naar den grooten hervormer op heraldisch gebied uit de negentiende eeuw. J. B. Rietstap.
Gevraagd wordt: Het teekenen en kleuren van 3 volledige manswapens, dus schild met helm, helmteeken en helmkleeden, op wit of getint papier of perkament uit te voeren in waterverf (geen plakkaatverf) zonder het gebruik van metaal of bladgoud en zonder metaalzilver, waarvan: Eén wapen uit te voeren in Oud-Gothischen stijl, één in laat-Gothischen stijl en één in Renaissance-stijl. Een bedrag van ƒ 1350, verdeeld over 5 prijzen wordt onder de bekroonde inzenders verdeeld. **(V. b. 5705 B)**

— **Literatuur - Mevr. S. J. A. Lugten-Reys overleden -**
Mevrouw Susanna J. A. Lugten-Reys, als schrijfster vooral onder haar schuilnaam Nannie van Wehl bekend, is 63 jaar oud te Rotterdam op 15 April overleden.
Te 's-Gravenhage is zij onderwijzeres en leerares aan een kweekschool geweest. Zij was o.a. medewerkster van het tijdschrift „School en Leven" van den bekenden opvoedkundige Jan Ligthart. Tot haar publicaties behoorden verder studies over historische gebeurtenissen en personen: over de Afrika-reizigster Alexandrine Tinne, over den Grooten Trek der Zuid-Afrikaners, over Florence Nightingale, Boerhaave en Jean Henry Dunant, grondlegger van het Roode Kruis.

N.S.B. - Raad voor de magistratuur ingesteld —
Bij besluit van 27 Maart 1944 van den Leider is ingesteld een Raad voor de magistratuur. Deze raad zal in voorkomende gevallen een onderzoek instellen naar misdragingen of misslagen van leden der Beweging, die een gezagsfunctie in overheidsdienst bekleeden, welke niet met de waardigheid van het overheidsambt vereenigbaar zijn, teneinde den Leider in staat te stellen te beslissen, of het betrokken lid met het oog op het aanzien der Beweging van het lidmaatschap der Beweging vervallen moet worden verklaard. Desbetreffende klachten worden bij den raad aanhangig gemaakt en toegelicht door den procureur van den Leider, aan wien ieder lid en elke instantie der Beweging verplicht is desgevraagd alle door hem verlangde inlichtingen schriftelijk of mondeling te verstrekken. Tot voorzitter van den Raad voor de magistratuur heeft de Leider benoemd F. E. Müller, burgemeester van Rotterdam, tot leden S. L. A. Plekker, burgemeester van Haarlem, prof. dr. H. Westra, burgemeester van 's-Gravenhage, mr. A. J. Backer, commissaris der provincie Noord-Holland. Tot procureur van den Leider is benoemd dr. J. H. Carp, president van het Vredesgerechtshof. Aan den raad is als griffier toegevoegd mr. H. F. Torringa, directeur der Vereeniging van Nederlandsche gemeenten.
(V. b. N.S.B. 5907 A; Houding ambtsdragers t.a.v. N.S.B. 5668 B)

— **Mussert over Nederlands positie na den oorlog —**
In „Volk en Vaderland" van 14 April bespreekt Mussert de positie van Nederland na een Duitsche overwinning. Aan „De Telegraaf" ontleenen wij desbetreffend: „Ja, zegt de Nederlander, wanneer de oorlog gewonnen is, kan niemand aan het Duitsche volk de vruchten van de overwinning ontnemen. Dan heeft het Duitsche volk gewonnen en is het de groote macht op het Continent. Het kan de andere volken in de vruchten van de overwinning laten deelen; het kan ze ook aan hen onthouden; het kan dan zelfs de andere volkeren van Europa naar willekeur knechten en ontrechten. Wie zal dit kunnen beletten? Wie waarborgt ons dat dit niet gebeurt? Als Duitschland den oorlog heeft gewonnen, wat dan? Blijven wij dan bezet gebied, worden wij een kolonie of een provincie van Duitschland; worden wij geëxporteerd in Oostelijke richting wegens „overbevolking"; mag het Nederlandsch in Nederland de tweede taal worden, zooals vóór den taalstrijd in Vlaanderen; krijgen wij de rol van groenteboer voor Duitschland? enz. enz.
Een rij van honderd min of meer kwaadaardige vragen zouden zoo beantwoord moeten worden. Laten wij daaraan niet beginnen, want de geest, die deze vragen stelt is niet gezond, heeft te weinig geloof in de levenskracht van ons volk en in het fatsoen van het Duitsche volk. Niemand gelooft, dat Duitschland zulke maatregelen zou nemen. Welnu, dan is er deze keuze: het Nederlandsche volk te onderdrukken en te ontrechten met als zekere reactie de voortdurende vijandschap, die steeds geraffineerder vormen zou aannemen, of een eerlijke, hartelijke voor beide volkeren vruchtbare samenwerking na te streven in overeenstemming met het toenemende besef van bloeds- en lotsverbondenheid. Dit laatste is het doel, dat de Nederlandsche nat.-socialisten nastreven. De waarborgen, dat van de beslissende Duitsche zijde geen andere politiek kàn voorzitten, zijn: 1. Het gezonde verstand, dat zegt, dat men met bajonetten veel kan doen, alleen er niet op blijven zitten, dat in Europa een ordening moet plaats vinden op volkschen grondslag en op basis van Gerechtigheid; 2. de nationaal-socialistische beginselen, zooals die door de belangrijkste Duitsche persoonlijkheden zijn uiteengezet en zooals die door ons voor ons Volk zijn neergelegd in onze bronnen: Godsvertrouwen, Liefde voor Volk en Vaderland en Eerbied voor den arbeid; 3. de persoon van den Führer, zooals hij daar is gerezen boven zijn volk uit als Germaansch Führer en daarbovenuit als top van Europa's

verdediging en verantwoordelijk voor Europa's toekomst. Meer waarborgen heb ik niet, maar zij zijn voor mij, en voor tienduizenden met mij, voldoende. Het is een verheugend verschijnsel, dat dit geloof met den dag toeneemt, de tienduizenden zijn bezig honderdduizenden te worden. Er komt lente in de lucht.

Over den wederopbouw na de overwinning schrijft Mussert: De wederopbouw zal dan tot fundament hebben den wil om zorg te dragen, dat er nooit meer oorlog zal zijn in Europa; in een paar woorden: de Europeesche solidariteit. Ieder volk zal zijn Europeesche taak krijgen. In de eerste plaats in de verdediging. Het jonge Nederlandsche volk zal zijn aandeel bijdragen in de groote Germaansche weermacht, niet alleen naar getalsterkte, maar ook naar kwaliteit. Eenheid van leiding in de militaire verdediging behoort er te zijn, en die kan in geen betere handen gelegd worden dan zij nu is. Economisch moeten alle volkeren van Europa samenwerken om ons oude Continent een welvaart te geven, waarvan de z.g. nieuwe wereld, Amerika, geen besef heeft, omdat de welvaart daar verdeeld is in overvloed voor een deel der bevolking en armoede voor een grooter deel.

Verder heeft ieder volk zich te ontwikkelen op de nieuwe basis volgens eigen aard: Wij zullen hier eerst alle sporen van den oorlog hebben uit te wisschen. Dit is niet gering. De sporen van den 4½ dag oorlog waren, met uitzondering van Rotterdam en Middelburg, in korten tijd verdreven. De herbouw was beter dan hetgeen vernield was. Nu is Nederland weer frontgebied. Duizenden huizen zijn afgebroken, tienduizenden ha land onder water gezet, geheele stadswijken verwoest door bomaanvallen uit de lucht. Het zou hoogst onbillijk zijn de lasten daarvan te laten drukken op diegenen, die het treft. Wanneer wij, nationaal-socialisten, den mond vol hebben van solidariteit, dan toch in de eerste plaats van onze solidariteit als volksgenooten. Het geheele volk heeft de lasten van dien wederopbouw te dragen. Het komt er niet op aan om de slachtoffers z.g. schadeloos te stellen met bankbiljetten waarvoor men niet kan terugkoopen wat men kwijtgeraakt is. Het komt er op aan, dat bij den wederopbouw het geheele volk zich inspant om eerst aan de meest getroffenen terug te geven datgene, wat de oorlog hun ontnomen heeft. Een volk is zoo rijk als het zijn arbeidskrachten kan organiseeren. Om iedere linnenkast weer gevuld te krijgen, om de menschen behoorlijk te kleeden en te voeden, is een goede volks- en staatsleiding onontbeerlijk. Het staatsbestuur moet grondig worden gereorganiseerd door het uitsnijden van alle inrichtingen tot het voeren van klassenstrijd en partijenstrijd en door het invoeren van de gewestelijke decentralisatie. Het onderwijswezen, wetenschappen en cultuur, volksgezondheid, sociale zaken, enz., zij roepen alle om krachtige, doelbewuste leiding, gericht op de versterking van lichaam en geest van den Nederlandschen mensch.

(V. b. Mussert 5907 A)

A. **NEDERLAND — Sport - Demonstratie van de Medau Schule —**
De demonstraties, welke Medau's gymnastiekschool onder de auspiciën van de Befehlstelle Niederlande van de N.S.D.A.P.-Reichsjugendführung hier te lande geeft, zijn 16 April te Rotterdam voortgezet in de Rivièrahal van de Diergaarde. Onder de aanwezigen bevond zich de Rijkscommissaris Rijksminister dr. Seyss Inquart, de Beauftragte voor Rotterdam Präsident Dr. Völckers en de burgemeester F. E. Müller. Dertien dames, onder leiding van Hinrich Medau, beoogen op deze wijze propaganda te maken voor een nieuwen vorm van gymnastiek, waarbij onder muzikale begeleiding alle bewegingen vrij worden uitgevoerd.

Prijsbeheersching - Prijsregeling voor consumptie-ijs —
16 April — Teneinde de ook bij den verkoop van consumptieijs veelvuldig voorkomende prijsopdrijving te beteugelen, werden voor de in de zomermaanden zoo belangrijke versnapering van overheidswege maximumprijzen vastgesteld. Voor schepijs en verpakt ijs zal niet meer dan een dubbeltje, voor een coupe, geserveerd in een ijssalon of soortgelijke inrichting, niet meer dan een kwartje gevraagd mogen worden. **(V. b. Prijsbeh. 5900 A)**

Visscherij - Beperkingen van het vischgebied —
De Wehrmachtsbefehlshaber in Nederland maakte 14 April voor het Nederlandsche gebied de volgende beperkingen der visscherij bekend: In de gebieden van Scheveningen en IJmuiden moet bij het visschen een afstand van één zeemijl uit de kust in acht genomen worden. De uiterste zeegrens blijft vastgesteld op 3 zeemijl uit de kust. In de zeegaten der Zeeuwsche wateren is het passeeren van de volgende lijnen naar zee toe verboden: In het zeegat Goeree de lijn Hellevoetsluis-Stellendam; in het zeegat Brouwershaven de lijn Ouddorp-Scharendijke; in het Westgat en de Roompot de lijn Koudekerke-Noordwestpunt en Noord-Beveland. Bij het visschen voor het eiland Walcheren moet een minimum afstand van 500 m in acht genomen worden.

(V. b. Verboden vischgebieden 5681 A)

Voedselvoorziening - Gevolgen der inundaties —
14 April — „Het Volk" houdt zich bezig met de vraag, of en in hoeverre de inundaties invloed hebben op onze voedselpositie. Het blad stipt daarbij aan, dat reeds in de achter ons liggende oorlogsjaren veel gevergd is van het aanpassingsvermogen van de plattelandsbevolking. In dit verband herinnert het o.a. aan het grootendeels afslachten van den pluimveestapel, de ingrijpende vermindering van het aantal varkens en runderen en aan den sterk toegenomen verbouw van koolzaad, noodig geworden om de vetproductie zooveel mogelijk op peil te houden. Het blad constateert dan, dat ons volk zijn boeren dankbaar kan zijn voor het tot nu toe gepresteerde. Wij zijn daardoor voor den ergsten nood gespaard gebleven. Men kan zeggen, dat onze voedselvoorziening zich de laatste jaren op een bepaald — zij het niet zeer hoog — niveau gestabiliseerd heeft. Daarbij hebben verschillende ruiltransacties mede invloed ten goede gehad. Het is een geluk, dat deze ruiltransacties steeds omvangrijker worden en dat ook het Duitsche Rijk begrip toont voor onze moeilijkheden en steeds meer het systeem van onze levering tegen betaling vervangt door compensatie-transacties. Zoo konden wij in het afgeloopen jaar met Frankrijk en België suiker ruilen tegen broodgraan. Op het oogenblik wordt weer een ruiltransactie met het Rijk afgewikkeld, waarbij wij aardappelen leveren voor rogge. Deze aanvulling van onzen meelvoorraad schept weer de mogelijkheid het broodrantsoen op de oude hoogte te handhaven.

Zal nu intusschen, dat is de vraag, dit bereikte wellicht verstoord worden door de inundaties? Er is reden om aan te nemen, dat dit althans niet in ernstige mate het geval zal zijn. Een vermindering van de productie zal zonder twijfel niet geheel te vermijden zijn. Toch zijn er ook nu nog allerlei uitwijkmogelijkheden. Om een enkel voorbeeld te noemen: er zal ongeveer een derde van de suikerproductie uitvallen. Dit zal echter niet van invloed behoeven te zijn op het maandelijksch suikerrantsoen, daar de verminderde productie quantitatief verhaald kan worden op de toewijzing aan de jamfabrieken, die op hun beurt als vervanging glucose krijgen van de aardappelmeelfabrieken, dat als voedingsstof dezelfde waarde heeft, maar als huishoudsuiker ongeschikt is. Ten aanzien van de vetvoorziening verkeeren wij in de gelukkige positie, dat de met koolzaad beteelde oppervlakte, die droog blijft, nog grooter is dan de oppervlakte, die het vorig jaar ter beschikking stond, terwijl de oogst, dank zij den zachten winter, zich voorloopig goed laat aanzien. Bovendien wordt er deze periode circa zes procent meer melk afgeleverd dan het vorig jaar ondanks een verdere vermindering van den veestapel met acht pct. Het wegvallen van centra van groentenproductie kan gecompenseerd worden door den verbouw van groenten door de verschillende steden en door een verdere uitbreiding van de eigen teelt op volkstuinen en kleine tot nu toe ongebruikte hoekjes siertuin e.d. Een vermindering van den export, die overwogen wordt, zal hier verdere verlichting kunnen brengen. Daarnaast zal een verhooging van de productie op de droogblijvende gronden nagestreefd moeten worden, en ook zal een versnelde ontsluiting van geschikte gronden, o.a. van den N.O.polder en een verdere scheuring van weiden in het komende najaar veel kunnen verhelpen. Tenslotte verwacht het blad veel van een krachtige bestrijding van den zwarten handel, die groote hoeveelheden aan het niet gefortuneerde deel van ons volk onttrekt. **(Invasie mog. gevolgen 5828 A)**

Weermacht - Huldiging der Tsjerkassy-strijders - Redevoeringen van ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter, den Leider en den Rijkscommissaris - Verzorging der nagelaten betrekkingen —
In den Stadsschouwburg te Utrecht zijn op 11 April de Nederlandsche vrijwilligers, die zich in het verband van de Divisie Wiking bij Tsjerkassy bijzonder hebben onderscheiden officieel geheuldigd. Tal van hooge functionarissen bevonden zich in het gezelschap van den Rijkscommissaris, toen deze met den Leider en ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter de zaal betrad. Tot hen behoorden de plaatsvervanger van den Leider, C. van Geelkerken en mr. M. M. Rost van Tonningen, ir. C. J. Huygen, ᛋᛋ-Standartenführer J. H. Feldmeyer, mr. A. J. Zondervan, F. E. Müller, C. van Ravenswaay, gemachtigde voor sociale zaken, Müller Reinert, gemachtigde van den Rijkscommissaris voor de provincie Utrecht en W. B. Engelbrecht, commissaris van deze provincie.

SS-Obergruppenführer Rauter voerde als eerste het woord, om er als vertegenwoordiger van den Reichsführer SS-Himmler aan te herinneren, hoe de SS-Standarte Westland in het verband van de Divisie Wiking reeds eenige jaren aan den strijd in het Oosten deelneemt, daarbij veel lauweren aan haar vaandel heeft gehecht. Het staat vast, dat zij de achting van alle Nederlanders hebben veroverd, al zijn die ook nog zoo verstokt. Velen van hun kameraden zijn gevallen en hebben aldus hun trouw met hun bloed betaald. Velen ook bevinden zich op het oogenblik in de hospitalen. Met groote waardeering maakte spreker gewag van de geste van een Germaansche formatie onder leiding van SS-Obergruppenführer Steiner. Als voorbeeldig blijk van kameraadschap en waarachtig socialisme heeft deze een inzameling gehouden, met het resultaat, dat aan de kinderen van de gevallen Nederlandsche vrijwilligers der divisie Wiking een spaarbankboekje kan worden uitgereikt met een inlage van 3000 mark voor elk kind.
In aansluiting aan deze woorden ging SS-Obergruppenführer Rauter er toe over de 183 spaarbankboekjes, uitgegeven door de Bank der Deutschen Arbeit, uit te reiken aan de moeders van de daarvoor in aanmerking komende kinderen. De boekjes bleken voorzien van een oorkonde met de leuze: „Wer sein Volk liebt beweisst es einzig durch die Opfer, die er für dieses zu bringen bereit ist". Verder bevatten de boekjes een opdracht van SS-Obergruppenführer Steiner, luidende:
„Dein Vater gab sein Leben im Freiheitskampf der germanischen Völker, damit du leben kannst.
Ehre sein Opfer indem du anfängst wo er aufhörte und indem du bedenkst, dass du das Kind einer germanischen Helden bist. Deinen Lebensweg begleiten die besten Wünschen der Kameraden deines Vaters, mit denen er kämpfte und neben denen er fiel. Es lebe unser Führer und unsere germanische Gemeinschaft". Wanneer een achtergebleven betrekking meer dan één kind te verzorgen heeft, werd toch voor ieder kind 3000 Mark beschikbaar gesteld. Een weduwe met zeven kinderen ontving van den SS-Obergruppenführer zeven boekjes tot een bedrag van 21.000 RM.

Na een herdenking van de gevallen strijders nam **Mussert** het woord. Den oorlog van 1940 voelt spreker als een vernedering. Wie maakt er nu vier en een halven dag oorlog? Met dat al is er toch reden tot blijdschap en wel om het weinige bloed, dat er in die dagen gevloeid is. Het was een broederstrijd, die nooit over ons land had mogen komen. Zich richtend tot de Tsjerkassy-strijders, constateerde Mussert, dat dezen bezig zijn den smaad van den korten oorlog uit te wisschen. Onze gelijkwaardigheid wordt hiermede aan de Duitschers bewezen en bovendien wordt aangetoond, dat het een dwaasheid is, nog een weermacht voor ons alleen te willen hebben. De oorlog van thans moet in eendrachtig samengaan van alle Europeesche volken tot een goed einde worden gebracht. De bescherming van ons continent is opgedragen aan den Germaanschen soldaat, den Europeeschen soldaat van straks.

In een korte toespraak wees de **Rijkscommissaris** erop, dat de vrijwilligers van de divisie Wiking den dood in de oogen hebben gezien en dientengevolge geleerd hebben, al wat klein is van zich af te werpen. Hij herinnerde er voorts aan, hoe zij behulpzaam zijn, den strijd, die Duitschland eigenlijk vijf en twintig jaar geleden al werd opgedrongen te beëindigen. Ook deze soldaten hebben zich tot taak gesteld, door hun daden de rechten onzer kinderen op een gelukkige toekomst te verzekeren. Als vertegenwoordiger van den Führer en het Duitsche volk meende spr. te kunnen zeggen, dat hij en zijn medewerkers zich in dit land slechts als „Treuhänder" voelen. Het is een speling van het lot geweest, dat de Duitsche weermacht tijdelijk de bescherming over deze gewesten op zich heeft moeten nemen. In de overtuiging, dat de Nederlandsche vrijwilligers door den dienst aan het front ware nationaal-socialisten zijn geworden, hoopt de Rijkscommissaris eens het bestuur over ons land aan hen te kunnen overdragen. Zij zijn er toe geroepen, de volksche vrijheid van dit volk te bewaren binnen de grenzen der Germaansche gemeenschap.

(V. b. Tsjerkassystrijders 5849 A; Rauter 5898 A, 5901 A; Mussert 5915 A; Dr. Seyss-Inquart 5845 B)

— Krijgsgevangenen wegens moedig gedrag in vrijheid gesteld —

Bij besluit van het O.K.W. van 10 Maart zijn twee Nederlandsche krijgsgevangenen in de gelegenheid gesteld, naar Nederland terug te keeren. Ontslag uit de krijgsgevangenschap had plaats wegens het met gevaar voor eigen leven redden van een vrouw onder een brandend vliegtuig.

(V. b. Krijgsgev. 5806 B)

A. BELGIE — Verplichte inlevering van radiotoestellen te Antwerpen —

Op grond van een verordening van den militairen bevelhebber in België en Noord-Frankrijk van 4 April, wordt in de stad groot-Antwerpen, het arrondissement Antwerpen en de gemeenten Lier, Duffel, Heindonk en Walem het bezit van radio-ontvangtoestellen verboden. Zij moeten voor 18 April bij de daartoe aangewezen autoriteiten worden ingeleverd. Rijksduitschers, leden van de weermacht of de Duitsche politie, leden van het Duitsche Roode Kruis en daarmede gelijkgestelde organisaties behoeven hun toestellen niet in te leveren. De mogelijkheid, dat de ingeleverde toestellen te zijner tijd aan de eigenaars worden teruggegeven, wordt in de bekendmaking opengelaten.

(Brüss. Zeitung)

B. GEALLIEERDEN — Britsch-Amerikaansche nota's aan Zweden en Turkije inzake het handelsverkeer met Duitschland - Engelsch protest te Madrid —

Het Zweedsche ministerie van Buitenlandsche Zaken deelde mede, dat 13 April door de gezanten van Engeland en de Ver. Staten een nota betreffende den Zweedschen handel met de Spilmogendheden is overhandigd.
Het Zweedsche sociaal-democratische partijblad „Morgen Tidningen", dat in nauw contact staat met den Zweedschen premier Hansson, keert zich in krachtige bewoordingen tegen de politiek, die Engeland en de Ver. Staten voeren tegenover den Zweedschen handel. De geallieerden, zoo schrijft het blad, hebben reeds voor overhandiging van de thans ingediende nota geprobeerd, storingen te verwekken in de handelsbetrekkingen van Zweden met Duitschland. De Zweedsche regeering heeft er in dit verband op gewezen, dat de Zweedsch-Duitsche handel plaats vindt op grond van een gesloten verdrag, en dat zich tot dusver niets heeft voorgedaan dat aanleiding zou kunnen zijn voor Zweden om van dit bedrag af te wijken. Wanneer de Engelsch-Amerikaansche nota bepaalde eischen stelt blijft de Zweedsche regeering niets anders over dan te wijzen op het geldende handelsverdrag. Het is in de Zweedsche politiek niet gebruikelijk, dat men zonder dwingende reden verdragen met andere mogendheden verbreekt.
Een staking van den Zweedschen handel met Duitschland aldus merkt „Aftonbladet" op, zou niet alleen beteekenen, dat de invoer van daar uitblijft, doch ook zou alle handel met Zwitserland, Spanje, Portugal en andere continentale landen worden stopgezet. Zweden zou m.a.w. van al zijn handelsbetrekkingen beroofd worden. Een ja op de nota der Westelijke mogendheden zou derhalve zeer ernstige gevolgen voor Zwedens verzorging met zich meebrengen.
De Zweedsche Rijksdag is op 19 April in geheime zitting bijeengekomen tot het aanhooren van een verslag over buitenlandsche politieke aangelegenheden.

— Nota aan Turkije —

Reuter meldt uit Istanboel, dat de Britsche en Amerikaansche regeering Turkije een gemeenschappelijke nota hebben gezonden betreffende het Turksche handelsverkeer met Duitschland en de door de As bezette landen.
Betreffende de démarche der Engelsche en Amerikaansche ambassadeurs te Ankara, verneemt S.P.T., dat stopzetten der leveranties aan Duitschland werd verlangd.
Naar aanleiding van de nota heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Menemendzjogloe ten overstaan van journalisten der geallieerde naties verklaard, dat de Turksche betrekkingen met de vereenigde naties bekend zijn. De Turksche politiek is steeds in een geest van eensgezindheid en overeenstemming ten aanzien van de eigen bondgenooten en van de bondgenooten van deze bondgenooten ontwikkeld.

— Engelsch protest te Madrid —

Verder heeft de Britsche regeering, naar Reuter in bevoegde Londensche kringen verneemt, door den Britschen ambassadeur in Madrid, sir Samuel Hoare, bij de Spaansche regeering krachtige stappen laten doen betreffende het in beslag nemen van de aan de Engelsch-Amerikaansche petroleummaatschappijen Shell and Vacuum Oil behoorende olievoorraden in Tetoean (Spaansch Marokko). Ook de regeering van de Ver. Staten zou dergelijke stappen hebben ondernomen. De in beslag genomen voorraden zouden slechts klein zijn en de maatregel van de Spaansche autoriteiten zou een gevolg zijn van de weigering der genoemde petroleummaatschappij, de speciale belasting te betalen, die door de Spanjaarden na het verbod der olieverschepingen naar Spanje, eind Januari is ingevoerd.

(V. b. Waarschuwing C. Hull 5910 E; Duitsch-Zw. transitoverkeer 5628 B; D'sch-Turksch handelsverdrag 5871 E; Stopzetting geall. lev. a. Turkije 5903 G; Olie-embargo t. a. v. Spanje 5855 H).

A. **FINLAND — Besloten zitting van den Rijksdag —**
De Finsche Rijksdag is 12 April in een besloten zitting bijeengeweest. Na afloop werd volgens het D.N.B. de volgende officieele mededeeling gepubliceerd: De minister van Staat, Linkomies, heeft in de bijeenkomst van den Finschen Rijksdag een rapport der regeering voorgelezen over den buitenlandschen toestand. Nadat overeenkomstig de agenda de behandeling der kwestie naar de volgende bijeenkomst was verwezen, besloot de Rijksdag met algemeene stemmen over te gaan tot de orde van den dag.
(V. b. Vredesonderh. 5887 A)

B. **HONGARIJE — Liberale en anti-Duitsche politieke partijen ontbonden —**
17 April — De Hongaarsche minister van Binnenlandsche zaken heeft zes links-liberale en anti-Duitsche politieke partijen of verwante bewegingen ontbonden en haar vermogen in beslag genomen ten gunste van de oorlogshulpverleening. De bekendste van de verboden organisaties is de Burgerlijke Vrijheidspartij. Ook de Hongaarsche Zionistenvereeniging is ontbonden.

— Dagorder van admiraal Horthy —
16 April — De Rijksregent van Hongarije heeft een dagorder gericht tot de Honved, waarin o.a. wordt gezegd:
De oorlog nadert zijn einde en is in het beslissende stadium gekomen, in de eerste plaats voor het lot van Hongarije, want de vijand staat dicht bij onze grenzen. Er is dus thans weer sprake van de directe verdediging van ons vaderland. In dezen strijd is er geen terug, doch alleen maar een voorwaarts. Ik verwacht, dat een ieder zijn plicht zal vervullen en dat gij u uw dapperen voorvaderen waardig zult toonen. Het treft mij smartelijk, dat ik in deze ernstige uren niet bij u kan zijn. Ik zal er echter voor zorgdragen, dat hier in het vaderland tot aan de uiterste grens van het mogelijke voor diegenen gezorgd wordt, die u het naaste staan. Evenals in den eersten wereldoorlog staan wij ook nu niet alleen. Ook thans strijden wij met hetzelfde Duitsche leger schouder aan schouder, dat ons van 1914 tot 1918 in eerlijke bondstrouw terzijde gestaan heeft en waarmede wij op onverganke lijke wijze ook in dezen oorlog door met bloed bezegelde kameraadschapsbanden verbonden zijn. Wij moeten alles doen, opdat wij uit dezen storm, waarin wij niet alleen ons vaderland, doch de geheele menschheid, haar cultuur en beschaving verdedigen, zegevierend te voorschijn komen.
(V. b. Maatr. Hong. reg. 5910 D; Leger terug v. h. Oostfront 5766 E; Horthy 5499 E)

C. **ITALIE (Koninkr.) — Abdicatieplannen van koning Victor Emanuel —**
12 April — De voormalige koning van Italië, Victor Emanuel, heeft, naar Reuter meldt, in een radiorede medegedeeld, dat hij zich uit de politiek wil terugtrekken en dat hij zijn zoon Umberto „tot stadhouder van Italië" wil benoemen. Deze benoeming zou van kracht worden, wanneer de geallieerden er in zouden slagen Rome binnen te rukken. Voorts verklaarde Victor Emanuel, dat hij het geweest is, die acht maanden geleden het fascistische regime ten val heeft gebracht en Italië geplaatst heeft aan de zijde der geallieerden, opdat het „aan den strijd tegen het nazisme zou deelnemen". **(V. b. Victor Emanuel 5823 A)**

D. **INSULINDE — De economische en politieke toestand op Java —**
Omtrent de ontwikkeling op Java bevat Die Deutsche Volkswirtschaft een belangwekkende correspondentie, einde Februari uit Jokohama gedateerd. Aan de N.R.C. ontleenen wij desbetreffend: Dr. Soekarno, de voorzitter van den raad van advies van Java, wordt meer en meer een leidende persoonlijkheid op Java.
Als jongeman, die de Technische Hoogeschool te Bandoeng heeft doorloopen, richtte hij de Indonesische Nationale Partij op, welke later den naam Indonesia kreeg. Later werd hij naar Flores verbannen en de partij werd verboden. Thans is Indonesia de kerngroep van de nationale wedergeboorte op Java, welke in Maart verleden jaar tot uitdrukking kwam in de oprichting van het Nationale Javaansche Verbond door Poetera, waarvan dr. Soekarno voorzitter is. In verband met de voortgaande ontwikkeling liquideerde Poetera zelf midden Januari het Verbond en richtte een meer omvattende organisatie van de bevolking op Java met inbegrip van Chineezen op, welke begin Maart onder den naam Volksdienst in het openbaar zou optreden. Deze organisatie zou voor den eersten keer de groote arbeidsreserves van Java voor de overwinning in Oost-Azië organiseeren.
Het Japansche bestuur erkent geheel de organisatievormen van de bevolking op Java uit den tijd vóór het Nederlandsche bestuur en begunstigt het weer opleven van den ouden vorm van burenhulp, de kern van de oude Javaansche staatsgedachte. Dit wordt als de eerste stap tot de mobilisatie van Java beschouwd. De raad van advies voor Java, welke zijn tweede zitting kort tevoren had gesloten, noemde als belangrijkste punt van het komende werk van het bestuur op Java de nieuwe organisatie van de bevolking in het kader van Groot-Oost-Azië op grondslag van de dessa. In dezelfde zitting zijn economische vraagstukken behandeld, in het bijzonder de vergrooting van de voortbrenging van levensmiddelen door verbetering van de bemesting, de methoden van verbouwen en door keuze van de plantensoorten. In Djakarta zou 90 pct. van de rijstvelden volgens Japansche methoden worden bewerkt. Het landbouwplan van het Japansche bestuur voor dit jaar voorziet in een vergrooting van de bebouwde oppervlakte in Djakarta, de ontginning van woesten grond in de Preanger, een ruimer gebruik van kunstmest, vooral fosfaten, den aanleg van nieuwe bevloeiingssystemen. De belangstelling voor kapok, het belangrijkste product van Java, waarvoor het voor den oorlog bijna het wereldmonopolie bezat, is weer naar voren gekomen nu kapok tezamen met katoen goed kan worden versponnen. Ter beveiliging van de kapokmarkt heeft de Japansche Contrôlemaatschappij de volgende prijzen vastgesteld: kapokvezels gereinigd ƒ 11.40, kapokzaad ƒ 2.25 en ongereinigde kapok ƒ 1.26, alles per 100 kg. De theeplantages, welke haar voornaamste afzetgebieden verloren, leggen zich nu toe op groene thee voor de Chineesche bevolking.
De suikerindustrie op Java is begin 1944 geheel gereorganiseerd. De groote voorraden suiker worden voor oorlogsdoeleinden gebruikt. In de toekomst zal de suikerindustrie van Java behalve de eigen behoefte van het eiland ook die van de omliggende gebieden dekken, evenals van het Japansche leger in het Zuiden. De overbodige suikerfabrieken zullen worden veranderd in chemische fabrieken voor de productie van alcohol. De suiker wordt in hennepzakken verpakt, welke met goed resultaat zijn vervaardigd. De industrialiseering van Java maakt eveneens voortgang, zij het in mindere mate dan de landbouw, welke de voornaamste rol speelt. Te Bandoeng zouden proeven met de vervaardiging van fotografisch papier met goed resultaat zijn bekroond, zoodat men de productie van bromidepapieren ter hand kan nemen. Het Japansche bestuur zou in April van dit jaar groote leeningen beschikbaar stellen voor de uitbreiding van de industrie op Java, vooral op het gebied van textiel, papier en natronloog. Intusschen nemen de spaartegoeden van de Javaansche bevolking regelmatig toe, hetgeen een bewijs van vertrouwen in het Japansche bestuur wordt geacht. Begin Februari beliepen de tegoeden ƒ 5 millioen, welken stand men pas einde Maart had verwacht. **(V. b. Java 5885 A)**

E. **ROEMENIE — Dagorder van maarschalk Antonescu —**
De staatsleider, maarschalk Antonescu, heeft, aldus meldde 10 April het D.N.B., uit het Roemeensche hoofdkwartier een dagorder tot de soldaten gericht, waarin onder meer gezegd wordt: „Een nieuwe reeks hevige gevechten ligt vóór ons. Aan de zijde der dappere Duitsche kameraden hebt gij drie jaar lang gevochten en steeds weer talrijke legers overwonnen. Thans hebt gij den heiligen plicht in dit voorjaar den vijand te beletten, dat hij zijn slavernij uitbreidt over onze Moldavische broeders. Toont de wereld, dat wij weten te overwinnen om niet als volk te sterven".
(V. b. Dagorder Horthy 5918 B; Antonescu 5499 E)

F. **SOVJET-UNIE — Kapt. Kravtsjenko, lid van de Sovjet-Russische inkoop-commissie te Washington, legt zijn functie neer —**
12 April — Het lid van de Sovjet-Russische inkoopcommissie te Washington, kapitein Kravtsjenko, heeft aan de New York Times medegedeeld, dat hij zijn functie heeft neergelegd, aangezien hij niet langer wil medewerken aan Stalins geheime politiek, die in werkelijkheid gericht is tegen de democratische staten. Kravtsjenko heeft tot nog toe als deskundige op het gebied van metaalertsbewerking door de Vereenigde Staten gereisd en voor vele millioenen ingekocht, en kan derhalve beschouwd worden, temeer daar hij reeds sinds 1929 lid der communistische partij is, als een van Stalins naaste medewerkers.
(V. b. Amerik. leveringen 4896 G)

— Generaal Watoetin overleden —
De bevelhebber van het eerste Oekraïnische front, generaal Watoetin, is in den nacht van 14 op 15 April na een zware operatie in Kief gestorven, zoo meldt, volgens het D.N.B., de Sovjet-Russische berichtendienst.
(V. b. gen. Watoetin 5877 B)

A. **WERELDOORLOG — Overzicht der situatie; beschouwing van Martin Hallensleben —**

Aan een door den militairen medewerker van het D.N.B., Martin Hallensleben, op 18 April gepubliceerd overzicht der oorlogssituatie ontleenen wij: Men kan nauwelijks verwachten, dat reeds de eerstvolgende dagen die gebeurtenissen zich zullen voordoen, welke aan den oorlog een dramatisch hoogtepunt zullen geven, maar men moet er op grond van de veelomvattende Duitsche voorbereidingen eenerzijds en op grond van de concentraties bij de Anglo-Amerikanen anderzijds rekening mee houden, dat de invasie niet lang meer op zich zal laten wachten. In Duitsche militaire kringen is men er vast van overtuigd, dat het oostelijke front, ondanks de belasting, waaraan het door de Duitsche leiding uit algemeen strategische overwegingen wordt blootgesteld, voldoende zal standhouden tot het signaal wordt gegeven voor den nieuwen grooten Duitschen aanval. Men verheelt daarbij van Duitsche zijde geenszins den ernst van den toestand aan de afzonderlijke frontsectoren en men vervalt ook niet in de fout, die de vijand maakte in den tijd van de groote Duitsche successen, nl. de poging om de gebeurtenissen eenvoudig en bagatelle te behandelen, maar men is in kringen van de Duitsche generaliteit meer dan overtuigd, dat het bij de tegenwoordige verschijnselen, die de bindende weerstand in het Oosten voor de Duitsche positie met zich brengt, slechts uit den tijd voortvloeiende veranderlijke waarden betreft, die niet buiten de contrôle van de eigen kracht liggen.

Uit deze zekerheid van houding der hooge Duitsche militairen kan men terecht de conclusie trekken, dat de Duitschers volgens een zeer bepaald plan te werk gaan, dat voor het jaar 1944 in de eerste plaats voorziet in het rekening houden met de militaire noodzaken in het Westen, waaronder vooral het gewapend zijn tegen elke verrassing, met behulp waarvan de vijand toch moet starten, wil hij tenminste een beginsucces behalen. Men zegt hierbij nauwelijks te veel, wanneer men verklaart, dat deze zoogenaamde „voorrang" tegenover het Westen automatisch gekoppeld zit aan het Oosten, d.w.z. dat op het moment, waarop de bolsjewisten bepaalde linies bereikt zullen hebben, maatregelen tegen het Oosten merkbaar zullen worden. Dat overigens alle afzonderlijke verschijnselen van dezen oorlog, waaronder ook de gebeurtenissen, die zich op het oogenblik in den Zuidwestelijken driehoek van De Krim afspelen, pas dan in haar juiste proporties kunnen worden gezien, wanneer men deze bekijkt in het geheele kader van den oorlog, is onlangs opnieuw bewezen door een gebeurtenis, die nauwelijks kan worden overschat: nl. door een op 15 April te Tokio gehouden vergadering van de technische commissie van de mogendheden, aangesloten bij het Driemogendhedenpact, waarvan het militaire karakter uit het gemeenschappelijk gepubliceerde communiqué duidelijk is gebleken. De oorlog is geen onderneming, die militair in een Europeesch en in een daarvan gescheiden Oost-Aziatisch conflict kan worden verdeeld. Het is een ondeelbare de geheele wereld omvattende oorlog. De Duitsch-Japansche plannen zijn hiermede in overeenstemming en hierdoor wordt begrijpelijk, waarom de Duitsche leiding den blik naar het Westen richt en daarbij tijdelijk in het Oosten terrein prijsgeeft.

(V. b. Overzicht mil. situatie 5901 D)

B. **LANDBOUW — De landbouw als bron van volksbestaan in Nederland —**

Bij het Nederlandsch Economisch Instituut verscheen onder bovenstaanden titel, een studie van Ir. D. J. Maltha, met medewerking van een aantal deskundigen. Opzet van deze studie is een afgerond gedocumenteerd beeld te geven van dezen tak van volksbestaan in ons land. Daarbij is vooral aandacht geschonken aan de historisch verworven plaats, welke de landbouw in het economisch bestel inneemt, en aan die essentieele waarden van den landbouw, welke, in het verleden gegroeid, ook voor de toekomst hun belang zullen moeten behouden, wil de landbouw zijn belangrijke taak in het geheel kunnen blijven vervullen. Nadat in de inleiding van het eerste deel is gewezen op de verschillen tusschen industrie en landbouw, verschillen, welke sociologisch tot uiting komen in de tegenstelling stad-platteland, wordt de historische ontwikkeling van den Nederlandschen landbouw, in het bijzonder die na 1800, behandeld.

Daarbij worden vijf tijdvakken onderscheiden, welke als volgt kunnen worden gekarakteriseerd.

1. Vóór 1800 speelt de landbouw een ondergeschikte rol; het economische leven is samengetrokken in de steden.

2. 1800—1880. Met de Fransche revolutie verdwijnt het standsverschil, de boerenstand komt op als een vrije bevolkingsgroep. Toch is de landbouw nog geen gelijkwaardige partner van handel en industrie.

3. 1880—1914. De landbouwcrisis van 1880—1895 vormt een volgenden mijlpaal; nadien nemen langzamerhand de boeren zelf het heft in handen. Vereenigingsleven en coöperatie bloeien op. De „veredelingslandbouw" begint.

4. 1914—1929. De wereldoorlog 1914—1918 verstoort de ontwikkeling. Na den oorlog gaat echter de lijn stijgend verder. De veredelingslandbouw, mogelijk door verschillende factoren, waaronder invoer van goedkoope granen, krachtvoer en kunstmest en de gunstige geografische ligging, neemt een zeer groote vlucht.

5. 1929—1939. De goede gang van zaken in den Nederlandschen landbouw is afhankelijk geworden van den toestand in het buitenland; de crisis van 1929 heeft een zeer sterken weerslag in onzen landbouw. De hierdoor ontstane crisis is ernstiger dan die van 1880. Regeeringsmaatregelen, aanvankelijk uitsluitend bedoeld als steun, leiden een ordening in, welke steeds verder om zich heen grijpt.

Er wordt op gewezen, dat het behoud van den veredelingslandbouw een noodzaak is in verband met den eisch van een zoo groot mogelijke arbeidsbezetting in den landbouw. Voorts worden bodem en klimaat, arbeid en techniek, de natuurlijke factoren, welke het beeld van onzen landbouw mede hebben bepaald, nader bezien. De geologische verscheidenheid en het gematigde klimaat maken veel uiteenloopende teelten mogelijk. De geografische ligging, temidden van sterk geïndustrialiseerde landen, waarmede goede snelle verkeersmogelijkheden bestaan, is zeer gunstig voor den export van „veredelde" landbouwproducten, in het bijzonder van kwaliteitsproducten, welke door onzen technisch hoog ontwikkelen landbouw gemakkelijk kunnen worden voortgebracht. Beschreven wordt voorts de arbeid van de verschillende groepen van in den landbouw werkzamen, waarbij uitvoerig is stilgestaan bij de belooning van den arbeid der kleine boeren en der landarbeiders. Voorts worden in dit hoofdstuk behandeld de ontwikkeling van de techniek in den landbouw en de oorzaken van de, in vergelijking tot de industrie, geringe mechanisatie.

De studie geeft de navolgende eindconclusies, welke in een slotbeschouwing zijn opgenomen: De Nederlandsche cultuurgrond vertoont een groote verscheidenheid, waarop, mede dank zij het gematigde zeeklimaat, een groot aantal producten kan worden verbouwd. Dank zij een hooge ontwikkeling van de boeren en een uitgebreide voorlichting is het mogelijk geworden de opbrengsten van zeer vele van deze producten per oppervlakte-eenheid op te voeren tot cijfers, welke tot de hoogste van de wereld behooren. Specialisatie heeft plaatsgevonden op die producten, welke slechts kunnen worden voortgebracht door een hoogstaanden landbouw en een intensieve cultuur. Het succes van deze teelten is des te grooter, doordat, dank zij de gunstige geografische ligging van Nederland ten opzichte van de omringende industriestaten, het vervoer snel en goedkoop kon plaats vinden. Overige gunstige factoren zijn: de groote vlucht van het vereenigingsleven, daarmede samenhangend van de coöperatie en de uitstekend geoutilleerde landbouwindustrieën.

Een teruggang van deze ontwikkeling zou een zoodanig verlies beteekenen voor onzen landbouw, dat de landbouwbevolking tot een zeer veel lager levenspeil zou moeten terugvallen niet alleen, maar bovendien op eenigerlei wijze een oplossing zou moeten worden gevonden voor de, onder die omstandigheden veel te groote bevolkingsdichtheid ten plattelande. Niet ontkend wordt, dat aan de geschetste ontwikkeling bezwaren zijn verbonden, met name de afhankelijkheid van het buitenland. In de eerste plaats geldt deze afhankelijkheid de voedselvoorziening van ons land in tijden van politieke spanningen of oorlog (broodgranen en vet); in de tweede plaats den grooten invoer van veevoeder en kunstmeststoffen. Geheel te ondervangen zijn deze bezwaren niet, wel moet worden gestreefd naar een betere verhouding (waarbij mede het woord zal moeten zijn aan wetenschap en techniek). Een derde bezwaar geldt de afhankelijkheid van het buitenland voor den uitvoer. Deze uitvoer mag echter niet worden losgelaten, omdat het èn voor ons land èn voor Europa een ernstige terugslag zou zijn, indien het overschot van de specifieke producten van onzen geperfectionneerden landbouw (waaronder begrepen tuinbouw) niet meer een plaats in het buitenland zou kunnen vinden. Door internationaal overleg zijn wellicht ernstige schokken als die van 1929 en de volgende jaren te vermijden. Tenslotte wordt gewezen op het groote probleem van het overschot der landbouwbevolking hier te lande, veroorzaakt door het tekort aan cultuurgrond, welk probleem van overheerschende beteekenis is en voor een groot deel het beeld van onzen landbouw beheerscht. Reeds terwille hiervan is het noodzakelijk, dat door een zoo intensief mogelijken landbouw een zoo groot mogelijk aantal boeren met hun gezinnen op den vaderlandschen bodem een bestaan kunnen vinden.

(Econ. Stat. Ber. No. 1451)

(V. b. Agrarisch inkomen 5819 A; Inventarisatie 5575 A)

DE WERELDOORLOG

A. **DUITSCHLAND — Feodosia en Simferopol ontruimd; strijd bij Tarnopol geëindigd; Nadworna en Ottynia heroverd Luchtaanvallen op Belgrado, Boedapest, Kroonstad, Berlijn, Parijs, Kassel, Paderborn, Keulen, alsmede op Londen en Hull - Zweedsch hospitaalschip door Amerikaansche vliegtuigen tot zinken gebracht - Convooi voor de Noord-Afrikaansche kust gebombardeerd —**

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 15 April. — Op de Krim hebben de Duitsche en Roemeensche troepen de steden Feodosia en Simferopol ontruimd. Aan den Beneden-Dnjestr beproefden de Sovjets hun bruggenhoofden op den Westelijken oever te verbreeden. Alle aanvallen werden afgeslagen. Bij Delatyn en Stanislau vielen de bolsjewisten aan. Zij werden afgeslagen. Ten Westen van Tarnopol drongen Duitsche troepen de vijandelijke stellingen binnen. Het garnizoen van de stad heeft zich verder gehandhaafd.
In het gebied ten Noorden van Brody en Zuidwesten van Kowel sloegen onze troepen bolsjewistische gevechtsgroepen uiteen. Ten Zuiden van Pleskau zette de vijand zijn doorbraakpogingen voort.
16 April — Aan den benedenloop van den Dnjestr en bij Orhei mislukten aanvallen van den vijand. Ten Noordwesten van Jassy brachten Duitsche troepen den bolsjewisten zware verliezen toe. Ten Oosten van Stanislau werden bolsjewistische groepen teruggeworpen.
Ten Westen van Tarnopol drongen onze aanvalsformaties verder naar voren. Ten Zuiden van Pleskau viel de vijand aan. Hij werd met zware verliezen afgeslagen.
17 April — In het gevechtsgebied van Sebastopol zijn vijandelijke aanvallen voor onze stellingen ineengestort. Aan den beneden-Dnjestr zijn pogingen der bolsjewisten om hun bruggenhoofden te verbreeden en op andere plaatsen op den Westelijken oever der rivier vasten voet te krijgen, mislukt. Ten Noorden en Noordwesten van Jassy werden vijandelijke aanvallen afgeslagen. In het gebied Delatyn-Stanislau zijn Hongaarsche formaties in strijd gewikkeld met bolsjewistische strijdkrachten. Duitsche troepen hebben ten Oosten van Stanislau de Sovjets ten Zuiden van den Dnjestr teruggeworpen. Bij Tarnopol zijn Duitsche troepen van het Westen uit tot in de vijandelijke stellingen doorgedrongen. Zij hebben reeds een deel van het garnizoen der stad, dat zich naar het Westen een uitweg had gebaand, opgenomen. Ten Zuidwesten van Kowel werden de bolsjewisten verder teruggeworpen.
18 April — Aan den Beneden-Dnjestr en in het gebied van Jassy zijn de vijandelijke aanvallen in hevigheid afgenomen. In het gebied van Delatyn-Stanislau en ten Oosten van Stanislau hebben Duitsche en Hongaarsche formaties vijandelijken tegenstand gebroken. Bij Tarnopol hebben zich nog meer deelen van het garnizoen een weg gebaand naar de vooruitgedrongen formaties van het leger en de Waffen-SS. Daarmede heeft de heldhaftige strijd van het garnizoen onder bevel van generaal-majoor von Neindorff, die den dag voor den uitval gesneuveld en intusschen door den Führer met het Eikenloof behoorende bij het ridderkruis van het IJzeren Kruis onderscheiden was, zijn einde gevonden.
19 April — Bij Sebastopol hebben de bolsjewisten vergeefs onze stellingen aangevallen. Aan den Beneden-Dnjestr zijn talrijke aanvallen van den vijand mislukt. Ook ten Noorden van Jassy zijn aanvallen der bolsjewisten ineengestort. In het Oosten van de Boekowina hebben Roemeensche troepen het op de vorige dagen gewonnen terrein van vijanden gezuiverd. Tusschen de Karpathen en het gebied ten Oosten van Stanislau zetten Duitsche en Hongaarsche divisies met succes haar aanvallen voort. Daarbij is de stad Nadworna door Hongaarsche troepen genomen.
20 April — In het achterwaartsche gebied van den centralen sector werden acties tegen bolsjewistische benden met succes uitgevoerd. De bolsjewisten verloren meer dan duizend dooden. Meer dan honderd bendenkampen werden verwoest. Ten Zuidwesten van Narwa drongen Duitsche troepen de vijandelijke stellingen binnen en wonnen terrein.
21 April — Tusschen de Karpathen en den bovenloop van den Dnjestr zijn Duitsche en Hongaarsche troepen verder opgedrongen. De stad Ottynia werd door Hongaarsche formaties ingenomen.
22 April — In de Oostelijke Boekowina, tusschen de Karpathen en aan den Boven-Dnjestr wonnen de Duitsche aanvallen in hardnekkige gevechten verder terrein.

LUCHTOORLOG —

16 April — Amerikaansche bommenwerpers vielen in Roemenië o.a. Boekarest aan. Er ontstond schade. Door Duitsche en Roemeensche jagers alsmede door luchtdoelartillerie werden 20 vliegtuigen vernietigd. Bij aanvallen van Amerikaansche jagers op Noord- en Midden-Duitschland werden op 15 April 31 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.
Amerikaansche bommenwerpers hebben op 7 April de Noord-Italiaansche stad Treviso aangevallen. Daar de stad zelf geenerlei militaire installaties bezit, werd zij niet door luchtdoelartillerie beschermd. De Amerikaansche vliegtuigen wierpen groote hoeveelheden zware bommen op de stad neer, waardoor zij practisch geheel verwoest werd. Alleen aan dooden liggen 5000 mannen, vrouwen en kinderen onder de puinhoopen. Ook onvervangbare cultuurmonumenten werden vernietigd.
17 April — Vijandelijke bommenwerpers hebben den 16en April en in den afgeloopen nacht aanvallen uitgevoerd op Belgrado, Boedapest en Kroonstad. 17 vijandelijke bommenwerpers zijn neergeschoten.
18 April — Amerikaansche bommenwerpers hebben in den loop van den 17den April aanvallen ondernomen op steden in Zuidoost-Europa.
19 April — Op 18 April zijn Amerikaansche bommenwerpers doorgedrongen tot Berlijn. In verscheiden plaatsen zijn schade en verliezen ontstaan. 44 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten. Aanvallen van Britsche bommenwerpers waren gericht op het gebied van Parijs en het Oostzeegebied. Een sterke formatie zware Duitsche gevechtsvliegtuigen heeft Londen aangevallen. In de doelgebieden ontstonden groote branden en verwoestingen.
20 April — Amerikaansche vliegtuigen hebben op 19 April aan de kust van Zuid-Frankrijk het Zweedsche Roode-Kruisschip „Embla" tot zinken gebracht. Geallieerde bommenwerpers vielen op 19 April West- en Midden-Duitschland aan. In Kassel en Paderborn ontstond schade. 31 vliegtuigen werden vernietigd.
21 April — Vijandelijke bommenwerpers hebben doelen in de bezette Westelijke gebieden aangevallen. In den afgeloopen nacht ondernamen Britsche vliegtuigen een aanval op Keulen. Er ontstond vooral in de woonwijken aanzienlijke schade. Aanvallen van enkele Britsche vliegtuigen waren gericht op Berlijn. 12 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten. Duitsche vliegtuigen bombardeerden in den afgeloopen nacht Hull. In de doelgebieden werden zware verwoestingen waargenomen.
22 April — Amerikaansche bommenwerpers vielen den 21en April zonder zicht op den grond, verscheiden steden in Zuidoost-Europa, vooral Boekarest, aan. 19 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten.

ZUIDELIJK FRONT —

16 April — In het landingshoofd van Nettuno ondernam de vijand aanvallen op steunpunten ten Zuidwesten van Littoria, die na tijdelijk verloren te zijn gegaan, in een tegenaanval heroverd werden.
21 April — Duitsche vliegtuigen hebben in den afgeloopen nacht een aanval ondernomen op een konvooi voor de kust van Noord-Afrika. Zij brachten twee torpedobootjagers, vier vrachtschepen met een inhoud van 29.000 B.R.T., alsmede een groote tankboot tot zinken. 13 koopvaardijschepen met een inhoud van 103.000 B.R.T., twee troepentransportschepen en drie torpedobootjagers kregen zware treffers. **(V. b. Krijgsverr. 5912 A)**

B. **JAPAN — Luchtaanval op Sabang —**
21 April — Volgens een communiqué van het hoofdkwartier, dat 21 April is uitgegeven, is een slagformatie vijandelijke vlooteenheden in den ochtend van 19 April verschenen in de wateren ten Westen van Sumatra en heeft een luchtaanval uitgevoerd op het aan de kust gelegen eiland Sabang.

De strijd om Imphal —
18 April — De in de omgeving van Imphal aangelegde Engelsche stellingen vallen de een na de ander in Japansche handen, zoo meldt Domei. Tegelijkertijd zetten Japansch-Indische formaties, die een offensief ondernamen op Britsche steunpunten in het gebied van Sengmai, ongeveer 20 km ten Noorden van Imphal, hun stormloop voort.
Japansche en Indische strijdkrachten zetten haar opmarsch in de nabijheid van de spoorlijn Assam-Bengalen naar den weg Kohima-Dimapoer voort.
(V. b. Krijgsverr. 5912 B)

NEDERLAND IN OORLOGSTIJD (III)

De oorlog deed de reeds bestaande behoefte aan buitenlandsche arbeidskrachten in Duitschland nog aanzienlijk toenemen. Ook in Nederland werd, zooals ook uit de hier afgebeelde reclamebiljetten blijkt,

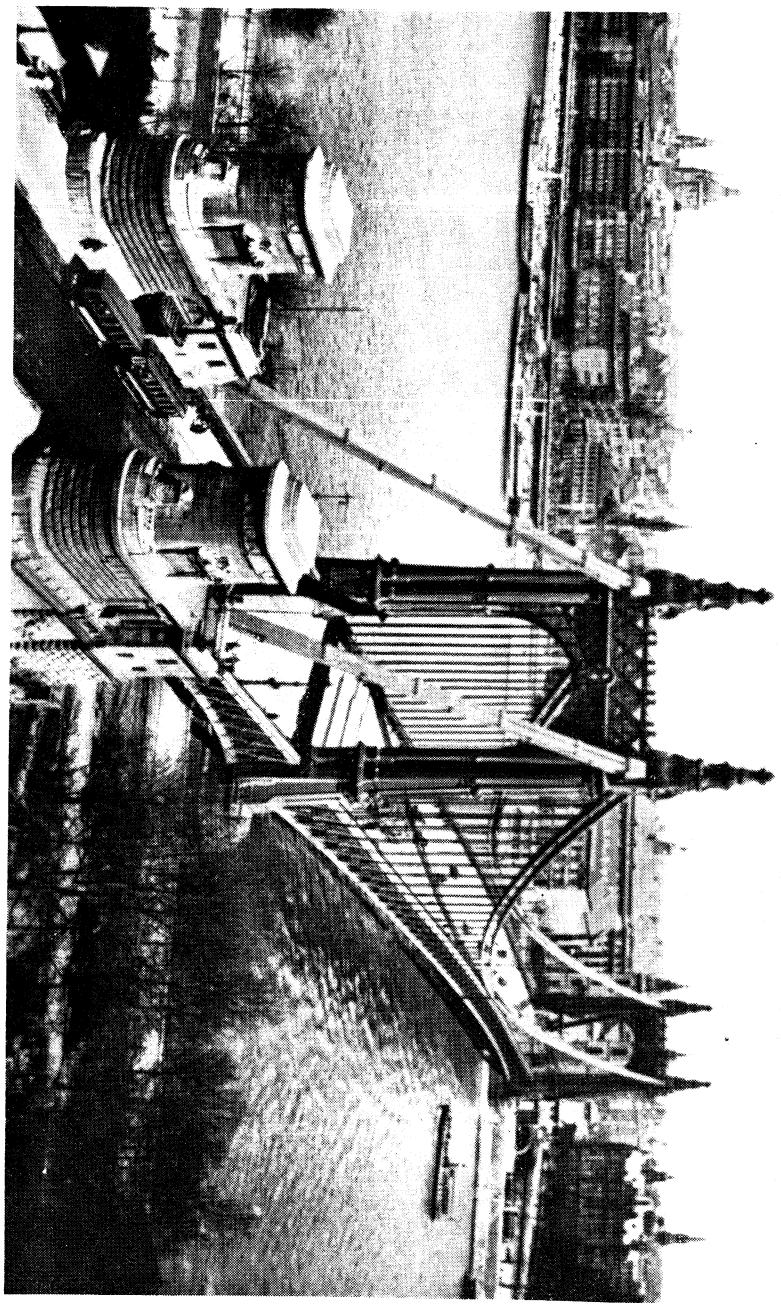

Budapest: gezicht op den Donau.

(foto Archief Arbeiderspers)

A. DUITSCHLAND — Adolf Hitler 55 jaar - Herdenkingsrede van dr. Goebbels —

Op den vooravond van den 55sten verjaardag van den Führer op 20 April heeft Rijksminister dr. Goebbels in de Staatsopera te Berlijn een rede gehouden.

Niet alleen het geluk, ook de roem, zoo zeide hij o.a., zwenkt in den oorlog eeuwig tusschen de groote mannen en volken heen en weer. Op zijn vroegst bij het einde van den oorlog, meestal echter pas een geruimen tijd later, wanneer de oorlog in zijn historisch-blijvende gebeurtenissen voor iedereen zichtbaar aan het daglicht treedt, zal men ook zijn afzonderlijke gebeurtenissen, respectievelijk zijn bepalende factoren objectief kunnen beoordeelen.

Of Europa bolsjewistisch wordt of dat wij er in slagen ons continent voor dit gevaar te bewaren en zijn volken zoodoende van deze doodelijkste bedreiging te verlossen, deze beslissing zal het beeld van de toekomstige wereld voor vele generaties, zooal niet voor altijd, beslissend bepalen. Hier ligt dus dientengevolge ook het historische aspunt van den oorlog. De man, die ons continent uit deze geestelijke en op zijn minst genomen vooraf beraamde militaire omklemming definitief bevrijdt, zal aan het einde van deze geweldige worsteling historisch gezien de man van dezen oorlog zijn. Wij achten ons thans allen belast met een historische taak. Voor ons is het doel van dezen oorlog niet alleen duidelijk, doch ook vaststaand en onveranderlijk. Dit doel echter dienen, wil zeggen den Führer volgen, trouw en vol overgave aan zijn werk meewerken en in alle stormen van dezen oorlog op hem, ieder persoonlijk denken en handelen, oriënteeren. Wij kunnen gelukkig zijn hem te bezitten, want hij waarborgt in zijn persoon niet alleen ons vaste geloof aan de overwinning, doch daarnaast ook de bestendigheid van onze nationale leiding, de karaktervolle fundamenteele houding van onze oorlogsopvattingen en de zuiverheid van onze oorlogsdoelstelling.

In andere oorlogvoerende landen moge de leiding zaakwaarneemster zijn van klasse- of standsbelang, door parlementaire meerderheden met meer of minder tegenzin gedekt, als een noodzakelijk kwaad beschouwd en aanvaard worden, omdat er geen betere ter beschikking staat, of zelfs het vreesaanjagende resultaat zijn van een in blinde woede razende massaterreur, die over millioenen lijken gaat, bij ons is de Führer woordvoerder en voltrekker van den wil van het geheele volk.

Mij was, aldus dr. Goebbels, het geluk beschoren, evenals vroeger in den tijd van onzen strijd om de macht, ook thans in dezen tijd van den gigantischen oorlog, in vele, ja in de meeste bijzonder gelukkige en ook bijzonder kritieke uren, in de onmiddellijke nabijheid van den Führer te zijn. Hij is steeds dezelfde gebleven. Ik heb hem nooit zien twijfelen en nooit zien wankelen. Hij onderscheidt zich van alle andere staatslieden van onzen tijd door het feit, dat hij gevaren bijtijds inziet en deze dan ook moedig tegemoet treedt. Daarvoor dankt hem vandaag het Duitsche volk. De geheele beschaafde menschheid zal hem daarvoor later eens moeten bedanken. Wanneer er op het gebied van de volks- en staatsleiding een goddelijke begaafdheid bestaat, die instinctmatig het juiste en noodzakelijke aanvoelt, en wanneer deze tezamen met het onwrikbare inzicht van wat telkens het doelmatigste is, het hoogste historische leiderschap vormt, dan is hij de drager daarvan.

Ook het grootste leiderschap blijft in zijn werk niet verschoond van tegenslagen en nederlagen. Deze vormen de eenige gelegenheden, waarin het leiderschap zijn waarde ten volle kan bewijzen. Waar hebben het Rijk en zijn leiding bij een van deze proeven gefaald? Nooit heeft het Duitsche volk zoo vol vertrouwen naar zijn Führer opgekeken als in de dagen en uren, toen het zich bewust werd van den geheelen ernst van dezen strijd om zijn leven, maar zich hierdoor niet liet ontmoedigen, doch zich des te krachtiger en onwrikbaarder voor zijn doelstellingen uitsprak. Nooit was hij zoo dicht bij ons als in de oogenblikken van gevaar, nooit voelden wij ons met hem zóó verbonden, als wanneer wij het gevoel hadden, dat hij ons evenzeer noodig had als wij hem. Wij hebben zoodoende de hooge verwachtingen van onze vijanden te niet gedaan. Zij wilden, dat wij zelf datgene deden, wat zij uit eigen kracht niet konden volbrengen, nl. ons overweldigen. Hier lag voor hen de eenige mogelijkheid voor onze nederlaag. Wij hebben daarvan de grootste kans van onze overwinning gemaakt.

Wij wilden den Führer op zijn verjaardag zeggen, dat hij voor ons alles is, zoowel in dezen huidigen smartelijken tijd, als in de komende lichtere toekomst. Wij wenschen hem gezondheid en kracht en een gezegende hand. Hij moet weten dat hij zich ieder uur op zijn volk kan verlaten. Wanneer nood en gevaar dicht voor hem staan, dan staan wij nog dichter achter hem. Wij gelooven in hem en in zijn historisch werk en wij gelooven, dat hij zijn werk ten slotte met de overwinning zal bekronen. Niet zijn tegenstanders, maar hij zal de man van deze eeuw zijn, want hij gaf deze eeuw beteekenis, inhoud en doel. Deze beteekenis aanvaardend en dezen inhoud begrijpend, zullen wij dit doel bereiken. Hij echter is de wegwijzer naar dit doel. Hij beveelt, wij volgen!

Rijksmaarschalk Goering richt oproep tot het Duitsche volk en dagorder aan de weermacht —

Rijksmaarschalk Hermann Göring heeft ter gelegenheid van den verjaardag van den Führer een oproep tot het Duitsche volk gericht; waarin hij erop wees hoe in alle beproevingen van den oorlog volk en Führer nauw verbonden blijven. Hij herinnerde er aan dat het Duitsche volk, tegen iedere taak is opgewassen, wanneer het zich vol vertrouwen aan een leiding kan overgeven. Tenslotte gaf hij uitdrukking aan zijn rotsvast geloof in de komende overwinning.

In gelijken zin richtte hij zich met een dagorder tot de weermacht. **(V. b. 54ste verj. d. Hitler 5493 A.; Dr. Goebbels 5909 B.; Goering 5795 A.)**

B. NEDERLAND — Herdenking Hitlers verjaardag - Samenkomst van Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten te Nijmegen - Redevoeringen van Rijksminister dr. Seyss-Inquart en den Leider —

Ter gelegenheid van den verjaardag van den Führer is 20 April te Nijmegen een bijeenkomst gehouden van Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten, waar de Rijkscommissaris Rijksminister dr. Seyss-Inquart en de Leider van het Nederlandsche volk, ir. A. A. Mussert, het woord gevoerd hebben. Onder de autoriteiten bevonden zich o.m. de Wehrmachtsbefehlshaber in den Niederlanden, generaal der vliegers, Fr. Christiansen, ᛋᛋ Obergruppenführer und General der Polizei, Rauter, de hoofdstormer Van Geelkerken en de commandant der W.A., Zondervan.

Rede van Mussert —

Mussert noemde het een voorrecht namens de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden, de hartelijke gelukwenschen te mogen overbrengen aan de oudere en grootere zuster, de Nationaal-Socialistische Partij, ter gelegenheid van den verjaardag van den Führer. Spreker schetste hierna hoe Adolf Hitler niet alleen een prediker der idee was, maar ook een bouwer. Slechts zes jaren was het hem vergund te bouwen; toen moest hij zijn volk te wapen roepen ter verdediging tegen kapitalisme en bolsjewisme. Ongetwijfeld zal het echter de gelukkigste dag zijn in het leven van den Führer, wanneer hij dien opbouwarbeid wederom ter hand zal kunnen nemen.

Mussert memoreerde vervolgens den strijd, dien de N.S.B. in Nederland te voeren kreeg, nadat hij zich in 1935 had uitgesproken voor Mussolini's standpunt in zake Abessinië. Sedertdien voelde de N.S.B. zich trouw verbonden met nationaal-socialisme en fascisme, en deze trouw bewezen haar leden tot in de democratische concentratiekampen van 1940, waaruit de Führer hen ten slotte verlost heeft. Spreker zeide dit nimmer te zullen vergeten. Tragisch noemde hij het, dat Duitschland het leeuwenaandeel moet dragen van den strijd. De nationaal-socialisten zouden niets liever zien, dan dat alle Europeesche volkeren daarin hun aandeel bijdroegen. Spreker gaf de verzekering, dat de N.S.B. alles zal doen wat in haar vermogen ligt om daarin, wat Nederland betreft, verandering te brengen. Duizenden harer leden zijn reeds voorgegaan en namen op alle brandpunten der fronten aan den strijd voor Europa deel. Wanneer wij dan lezen, zoo vervolgde Mussert, over bolsjewisten, die op sommige punten oprukken, en over invasie-plannen, voelen we ons toch immer gerust, omdat we weten, dat er één aan den top van Europa staat, die van Duitsch leider is geworden de Germaansche leider en, hoewel nog niet door allen als zoodanig erkend, in feite de leider van Europa is. Het is onze diepste overtuiging, zoo verklaarde hij, dat God den Führer aan Europa gegeven heeft om het spookbeeld van den ondergang van het Avondland te verdrijven en daarvoor den opgang in de plaats te stellen.

Rede van den Rijkscommissaris —

Aan de rede van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, ontleenen wij: De verjaardag van den Führer is voor ons Duitschers de feestdag van het Duitsche volk, waarop wij met terzijdestelling van alle zorgen en alle moeiten van den tijd en alledaagsche gelijkvormigheid uit de volheid van ons hart en de sterkste sympathie aan onzen Führer denken en het lot dankbaar zijn, dat het ons vergund heeft, tijdgenooten en medestrijders van den Führer te zijn. Zijn werk en het lot van dit werk is beslissend voor elken Europeaan. Daaraan ontkomt niemand meer. Dit lot is zoo geweldig en groot, dat er geen terug meer mogelijk is. Het is onzinnig te gelooven, dat het ooit mogelijk zou zijn, ons

en het gebeuren terug te dwingen in een situatie, zooals die vóór dezen wereldoorlog bestond. Of de toekomst wordt, zooals de Führer haar gevormd heeft en zooals wij hem willen helpen haar te vormen, òf een namelooze ellende komt over dit continent. En alles wat boven is, zinkt naar onder, en wat ergens in de diepste diepte verborgen leeft, rukt zich los en stormt over ons heen. Wij zijn ons er van bewust, dat de vuurproef, die voor ons staat, nog veel zwaarder zal worden, dat thans het oogenblik aanbreekt, waarop de vijanden ons van alle zijden zullen aanvallen. Toen Stalingrad viel, heeft het lot op ons allen gedrukt, niet alleen omdat onze helden daar hun offer brachten, maar omdat het een somber lot was, dat daar dreigde. Als wij thans militaire berichten uit Oost-Galicië krijgen, kunnen die zijn zooals ze willen: wij zijn kalm, want wij weten, dat wij daar Europa zullen houden. Het is voor ons, die in het Oosten van ons Rijk gestaan hebben een in de eeuwen onzer geschiedenis gestaafde zekerheid, dat deze horden nooit over de Karpathen zullen komen.

Daarom, kameraden, moeten wij beproevingen en slagen, die wij schijnbaar ontvangen, eigenlijk slechts opvatten als een gelegenheid om te toonen wat wij waard zijn. Daarbij is de Führer ons voorbeeld. Ik heb den Führer eenige weken geleden op een oogenblik van de belangrijkste beslissingen kunnen meemaken, ik heb hem meegemaakt, den man, op wien een reusachtige last van verantwoordelijkheid ligt. In 1918, 1919 heeft hij met den moed der vastbeslotenheid den strijd aanvaard. En naar mate zijn strijd werd voortgezet, groeide de verantwoordelijkheid, die op zijn schouders ligt. Thans staat hij niet alleen voor Duitschland, maar voor geheel Europa borg. En als wij in ons beroep en bij deze taak menigmaal denken, dat het nauwelijks nog te dragen is, kameraden, denkt dan steeds aan den Führer. Wat ons als enkelingen moeilijk mag lijken, is toch slechts een honderdmillioenste deel van hetgeen op de schouders van den Führer ligt. Hij echter is de rust en de kracht. Juist op den aan beslissingen rijken dag, waarop ik hem meemaakte, vloeide hij over van kracht en sterkte. Dat is de genade in dezen mensch, dat hij in het bewustzijn van een volle verantwoordelijkheid niet slechts alles draagt, maar grooter en sterker zijn kracht op anderen overdraagt, naar mate zijn taak zwaarder is. De Führer heeft volbracht wat slechts zeer weinigen genialen menschen is gegeven, strijder te blijven en een wijze te zijn. Dat is het grootsche van zijn verschijning.

Kameraden, men heeft de juistheid van onze in 1941 opgestelde these „Duitschland strijdt voor Europa" betwist. Men heeft ons gezegd, dat Duitschland slechts strijdt voor een door Duitschland beheerscht Europa. Ik wil mij met deze kwestie in het geheel niet bezighouden. Ik kan mij zelfs indenken, dat toen de voorstelling van dit Europa hier en daar ook in Duitsche hoofden nog geheel niet duidelijk was. Thans weten wij, dat het wezen van dit Europa bestaat in de vrije ontplooiing van de cultuur der Europeesche volken, in de volksche vrijheid der Europeesche naties, die er zich van bewust zijn dat zij Europeanen zijn en een Europeesche taak hebben. Voor dit inzicht, voor deze wijsheid is het Duitsche volk een moeilijken weg gegaan en heeft het grenzenlooze offers gebracht. Aan dit inzicht houden wij daarom vast. Wij keeren ons tegen elk imperialisme waar het ook vandaan komt, omdat wij weten dat een imperialisme het einde in Europa beteekent, het einde van den Europeeschen geest. Wij verlangen vrijheid voor de Europeesche volken, maar een vrijheid in het besef van hun verantwoordelijkheid voor Europa zelf. Zij moeten en zullen alle aantreden. Daarmede zullen zij hun vrijheid verwerven. Dat is het ook, wat ons zoo dicht bij u brengt, Nederlandsche kameraden. Dat gij uw volk voorgegaan zijt, om met ons den weg van offers voor dit Europa, dat ten slotte de vrijheid van uw eigen volk beteekent, te gaan. De Nederlander heeft een zeer bijzondere waarde aan zijn onafhankelijkheid gehecht. Welnu, de grooten, die uitgetrokken zijn om de onafhankelijkheid der kleine volken te handhaven, hebben haar reeds totaal afgeschreven. Of men het een Engelschman vraagt — wien men over het algemeen tegenwoordig niet veel meer vraagt — of een Amerikaan, voor allen is het duidelijk, dat deze bepaalde souvereiniteit der kleine volken voorbij is.

En nu moet gij Nederlanders er over gaan nadenken, welke situatie in laatste instantie gunstiger is: de afhankelijkheid van een Amerikanisme, waarvoor de Nederlanden een smal bruggenhoofd, nauwelijks honderd kilometer diep, moeten vormen, met voor zich een gebolsjewiseerde massa op een gebied van zes tot zevenduizend kilometer diep, of een afhankelijkheid, die slechts beteekent een sub-ordineering onder de gemeenschap der Europeesche naties, waarin natuurlijk Duitschland als de sterkste in aanmerking komende leidende mogendheid geldt. Overigens echter vormt de massa der Europeesche naties, de Nederlanders, de Vlamingen, de Noren, de Denen, de Franschen, de Italianen, de Slowaken, de Hongaren, de Roemenen en neutralen, wanneer zij zich aansluiten een groote gemeenschap, die alleen reeds door haar menigvuldigheid de mogelijkheid van gemeenzaamheid en van gelijken rang biedt. Het nadenken over de z.g. onafhankelijkheid en over het feit, dat hetgeen geweest is nooit terugkomt, moet den Nederlanders leeren, waar hun toekomst ligt. Het gaat niet meer om de onafhankelijkheid, maar om de rechtsgelijkheid van het Nederlandsche volk in de gemeenschap der Europeesche volken. Kameraden, gij zult zeggen, dat er nog menig gebrek is, nog menige hindernis en moeilijkheid. Dat is juist. Want wij treden elkander thans immers — niet wij nationaal-socialisten, maar wij Duitschers en Nederlanders — niet te gemoet in de verhouding, die wij Duitschers wenschen. Het zou ons veel liever zijn, als het geheele Nederlandsche volk onze militaire bondgenoot was, als hier dozijnen voortreffelijk uitgeruste Nederlandsche divisies stonden. Dan hadden wij een zorg minder en wij allen, zooals wij hier zijn, zouden in het Oosten onze taak kunnen vervullen. Zoover zijn we nog niet. Daardoor verkeeren wij hier niet alleen in de situatie van den politiek gelijk denkende en kameraad, maar ook nog in de rol van bezettende mogendheid. Maar u moogt dien toestand niet zien als den toestand, dien wij ons voor de toekomst voorstellen. De toekomstige verhouding moet een verhouding van vertrouwen zijn. Wie vertrouwen wil ontmoeten, moet zelf vertrouwen geven, en wie vertrouwen wil geven, moet het zelf ontmoeten. Dit alles wordt echter slechts verkregen door de prestatie. Naarmate het Nederlandsche volk prestaties levert, niet voor de Duitschers, maar voor zijn eigen toekomst, groeit het vertrouwen en daarmede de rechtsgelijkheid en de vrijheid der Nederlanders.

Het Duitsche volk en de Duitsche leiders mogen van zich zeggen, dat zij voor Europa hebben gestreden, om niet te spreken van de geschiedenis, waarin Duitsch bloed steeds weer in het Oosten het lot van Europa heeft gered. Ik herinner slechts aan een gebeurtenis, die zich enkele jaren geleden afspeelde op een militair zeer belangrijk oogenblik, n.l. toen Molotof naar Berlijn kwam. Molotof heeft namens de bolsjewistische regeering den Führer voorgesteld, dat Duitschland er zich niet om zou bekommeren, als de bolsjewisten Finland bij de Sovjet-Unie zouden inlijven, als zij door Roemenië zouden opmarcheeren, als zij Bulgarije zouden inlijven en de Dardanellen bezetten.

Wat zou er gebeurd zijn als de Führer op dit alles ja gezegd had? Op het oogenblik der militaire beslissing van den strijd met Engeland zou de bolsjewistische macht in het Oosten afgeleid zijn langs wegen, die hem minstens een jaar zouden hebben beziggehouden, waarbij bovendien Engeland nog voor de noodzaak gesteld zou zijn, op te komen voor de door Londen gegarandeerde staten Turkije en Roemenië. Als bovendien de bolsjewistische regimenten en luchtvloten aan de kust van de Botnische Golf zouden zijn geweest, zou ook menig Zweedsch blad heel anders schrijven dan nu. Als de Führer toen neen heeft gezegd, dan droeg hij in zich het verantwoordelijkheidsgevoel van den Duitschen man, die in herinnering aan de groote staten van Karel den Grooten, van Hendrik I, van Prins Eugenius voor Europa is opgekomen. Hij heeft tot zichzelf gezegd, dat het bolsjewisme niet in Europa mocht worden binnengelaten, als zou dat nog zoo'n tactisch succes geweest zijn. Daarom, kameraden, is het Adolf Hitler, die „Europa" mag zeggen, want hij heeft zelf het geheele Duitsche volk met zijn lot in de waagschaal der geschiedenis geworpen, had hij van Europa afgezien en Europa bij dit spel ingezet, dan was de situatie tactisch wellicht gemakkelijker geworden. Kameraden, wederom gaat onze blik naar den Führer. Hij heeft ons de richting aangegeven, doordat hij ons het volksche rasbewuste, en de taak van onze gemeenschapsordening heeft geschonken. Uit een volksche gemeenschapsordening kan nooit een imperialisme ontstaan, want zij wordt gebouwd op de vrijheid der door het ras bepaalde volken. Er bestaat echter geen mensch op zichzelf, een mensch bestaat slechts onder het stempel van zijn ras. Dat is een fundamenteele wet, waaraan niet getornd kan worden. Daarom is ons rasbewustzijn en de inzet in onze gemeenschap van volk en ras, de eerste opdracht, die wij van onzen Schepper hebben gekregen. Niet om anderen op deze of gene wijze te overheerschen. Elk leven in zijn ras en op zijn bodem, naar zijn verplichting en verantwoordelijkheid moeten altijd in zijn volk berusten. Zoo heeft God het gewild, want hij heeft de rassen geschapen.

Nadat de Rijkscommissaris zijn rede had uitgesproken, lichtte Oberdienstleiter Ritterbusch in een korte toespraak beteekenis en zin toe van de plechtige beëediging op den Führer van 324 mannelijke en vrouwelijke partij-functionarissen, welke hierna geschiedde. **(V. b. Hitlers verj.dag in Nederl. 5494 A.; Mussert 5916 A.; Dr. Seyss-Inquart 5916 A.)**

A. WERELDOORLOG — Invasie-mogelijkheden —

Het A.N.P. meldde 18 April uit Berlijn:

Men kan den laatsten tijd geen krant ter hand nemen, waarin niet op zijn minst een artikel voorkomt, dat het thema invasie behandelt. Dit geldt niet alleen voor de Duitsche pers, doch evenzeer voor de Engelsche en Amerikaansche bladen en wel in nog sterkere mate. In een bekend Engelsch tijdschrift werd dezer dagen in een artikel van slechts enkele kolommen niet minder dan 132 maal het woord invasie gebruikt. Het is het woord dat op het oogenblik alle militaire, zoowel als politieke beschouwingen beheerscht en met recht kan men dan ook van een invasiekoorts spreken. Nog zijn er sceptici, ook hier in Duitschland, die een invasie der Engelschen en Amerikanen in Europa niet, althans voorloopig niet verwachten, doch hun aantal wordt steeds geringer. In de hoogste Duitsche militaire kringen schijnt men evenwel grootscheepsche militaire operaties der Geallieerden binnen niet al te langen tijd waarschijnlijk te achten, waarop o.a. het feit wijst dat de aandacht in versterkte mate op West-Europa wordt geconcentreerd. In officieele Duitsche uitlatingen wordt onomwonden gesproken van te verwachten militaire operaties in het Westen.

In Engeland, van waaruit de sprong naar het continent moet worden gewaagd, is een geweldig invasie-apparaat opgebouwd. Een sterk invasieleger, waarvan de manschappen een speciaal onderscheidingsteeken dragen, staat gereed om de grootste militaire operatie in de geschiedenis, die over den afloop van den oorlog moet beslissen, te beginnen. Een groot aantal speciale landingsvaartuigen ligt klaar om op een gegeven sein deze troepen naar het Europeesche vasteland over te brengen en in jarenlangen arbeid is het materieel opgestapeld, dat de landing moet vergemakkelijken. Het is onder meer bekend dat een groot aantal metalen landingsmatten is vervaardigd om het uitladen van materieel op het vlakke strand een vlot verloop te doen hebben. Daarbij zullen ongetwijfeld nog volkomen nieuwe wapens in den strijd worden geworpen. De Amerikanen hebben voor de invasie een vliegenden vlammenwerper geconstrueerd, een vliegtuig, dat een met een zeer brandbare vloeistof gevulde tank uitwerpt, waardoor over een groote oppervlakte alles in vlammen opgaat. Terwijl over de waarschijnlijkheid van komende Geallieerde operaties weinig twijfel bestaat, moet men in het duister tasten omtrent het tijdstip en de plaats, waar zij verwacht kunnen worden, tot op zekere hoogte zelfs omtrent de wijze, waarop de Geallieerden te werk zullen gaan.

De nervositeit, die in het Geallieerde kamp heerscht en die de laatste dagen tot een climax is gestegen, doet vermoeden, dat de „dag" aanstaande is. De weersomstandigheden zijn voor een landingsoperatie gunstiger dan over eenigen tijd waarschijnlijk het geval zal zijn. Hoewel voor het openen van een offensief in het Westen door de Geallieerden alleen een frontale aanval op de Duitsche „Atlantikwall" in aanmerking schijnt te komen en het element der verrassing geen overwegende rol zal kunnen spelen, temeer omdat de luchtverkenning den Duitschers alle voorbereidingen aan gene zijde van het Kanaal moet verraden, blijven de punten, waarop de landing zich zal concentreeren, een onzekere factor en daar ieder uur bij een dergelijke operatie winst beteekent, is aan te nemen, dat bij de landing een zoo groot mogelijk gebruik zal worden gemaakt van de nachtelijke duisternis en van den in dit jaargetijde vaak boven het zeegebied hangenden nevel. Er zijn evenwel nog andere aanwijzingen, dat de Geallieerden spoedig den grooten stap zullen wagen. Als zoodanig kunnen, hoewel dit niet noodzakelijk het geval behoeft te zijn, de in den laatsten tijd aanzienlijk in omvang toegenomen Anglo-Amerikaansche luchtaanvallen op belangrijke continentale spoorwegverbindingen, niet alleen in West-Europa doch ook verder in het achterland, gelden, alsmede de aanvallen op Duitsche vliegvelden. Ook de opvallende inactiviteit der Britsche luchtmacht, die den laatsten tijd weinig nachtelijke bombardementen heeft uitgevoerd, kan haar oorzaak vinden in den wensch, deze voor de komende operaties te sparen. Een feit, dat wel het sterkst er op wijst, dat de invasie op handen is, is het afgekondigde verbod der Britsche regeering aan alle diplomatieke vertegenwoordigingen in Engeland, met uitzondering van de Amerikaansche en Sovjet-Russische en die der Dominions, voor de Engelsche censuur oncontroleerbare mededeelingen aan haar regeeringen te doen. De leden der diplomatieke vertegenwoordigingen, waaronder ook die der vereenigde naties, mogen het Britsche eiland niet verlaten. Het is nauwelijks aan te nemen, dat de Britsche regeering tot een dergelijken verstrekkenden maatregel, die wordt gemotiveerd met de noodzakelijkheid, het uitlekken van gegevens omtrent komende militaire operaties te voorkomen, zou zijn overgegaan, indien niet werkelijk spoedig een grootscheepsche militaire actie was te verwachten.

De Berlijnsche correspondent van de Telegraaf berichtte op 19 April t.a.v. dit onderwerp: In Duitsche militaire kringen bevestigt men de Engelsche bewering, dat de Westelijke mogendheden in ieder opzicht voor een invasie volkomen zijn uitgerust en dat zij thans ook over de scheepsruimte beschikken, die voor zulk een onderneming noodig is. Volgens de opvatting van genoemde Duitsche kringen ligt de voornaamste kans der geallieerden echter in het moment der verrassing, minder wat betreft het tijdstip, waarop de invasie zou beginnen, dan wel wat de plaats van de landing, de techniek der operaties, het gebruik der wapenen en troepen en ook wat de toepassing van nieuwe middelen aangaat,

Tegenover het starre verdedigingsfront aan de West-Europeesche kust beschikken de Anglo-Amerikanen over beweeglijke strijdmiddelen, waardoor zij volgens Duitsche opvatting in staat zijn, op elke gewenschte plek het zwaartepunt van hun aanval te vormen. De radius van de Britsch-Amerikaansche bommenwerpers en van de geallieerde lange-afstandjagers is zoo groot, dat zij op ieder punt van de Atlantische kust tusschen de Golf van Biscaje en de Noordzee een landingsleger van de lucht uit kunnen dekken en ondersteunen. Ook al stelt de Duitsche observatiedienst vast, dat op het Engelsche eiland alles voor den start gereed is, dan moet toch altijd nog worden afgewacht op welke plaats in West-Europa de hoofdaanval zou zijn gericht, zoodat hier het eerste verrassingsmoment aanwezig is. Terwijl men aan Duitsche zijde zonder meer het numerieke overwicht van den tegenstander aan oorlogsschepen en vliegtuigen erkent, houdt men er tevens rekening mee, dat de Anglo-Amerikanen uit de ervaringen, opgedaan bij de landingen in Afrika en Italië, een nieuwe tactiek hebben ontwikkeld, die eveneens verrassingsmomenten in zich bergt. Ten slotte verklaart men te Berlijn, dat ook het gebruik van nieuwe wapenen voor de Duitsche verdediging verrassingen zou kunnen opleveren. Wel is waar hebben de Duitschers reeds bij verschillende gelegenheden, en vooral bij de landing der geallieerden bij Nettuno kennis gemaakt met allerlei nieuwe technische hulpmiddelen, die de tegenstander gebruikte, zoo bijvoorbeeld met speciaal voor landingsoperaties geconstrueerde landingsbooten van allerlei typen, maar intusschen schijnen de scheepsconstructeurs der Engelsche en Amerikaansche werven weer geheel nieuwe modellen te hebben ontworpen, die zich kenmerken door een geslaagde combinatie van een zeer groote tonnage en zeer geringen diepgang. Er is sprake van landingsboot-transportschepen, die 8000 ton meten en 15 kleinere landingsbooten aan boord hebben. Zij zijn zoo gebouwd, dat zij ook troepen, pantserwagens, geschut en vrachtauto's direct op het strand kunnen lossen. Zij hebben nl. slechts een geringen diepgang. Klaarblijkelijk zijn ook Amerikaansche landingsbooten in gebruik, die een lengte van 100 meter en een breedte van 15 meter hebben en plaats bieden aan 30 pantserwagens. Men kan gevoeglijk aannemen, dat ook de techniek om schepen van deze afmetingen door kunstmatigen nevel aan het oog van den verdediger te onttrekken, inmiddels is verbeterd. Voorts verwacht men in Duitsche militaire kringen, dat de aanvallen in verband met de zware betonnen kazematten en afweervuren, die de Atlantische en de Noordzeekust beschermen, gebruik zullen maken van bijzondere springladingen, die ten doel zouden hebben deze tot dusverre onoverkomelijke hindernissen uit den weg te ruimen of er althans een bres in te slaan. Zonder twijfel, aldus verklaart men in deskundige Duitsche kringen, zullen de aanvallers nog andere „geheime wapenen" in reserve houden, die pas op het beslissende oogenblik eener landing in verschijning zouden treden.

In weerwil van al deze overwegingen is men evenwel aan Duitsche zijde overtuigd, dat de verdedigingsmaatregelen van dien aard zijn, dat zelfs verrassingen niet gevreesd behoeven te worden. Men wijst er in dit verband op, dat de Engelschen en Amerikanen er niet in zijn geslaagd den Duitschen jager — een van de voornaamste verdedigingswapenen tegen een invasie — uit te schakelen, terwijl het voorbeeld van Cassino duidelijk heeft aangetoond, dat een voldoende voorbereide verdediging zelfs de sterkste concentratie artillerievuur en de zwaarste luchtaanvallen verduurt. Bovendien is men van Duitsche zijde van meening, dat een plaatselijke superioriteit van den tegenstander in de lucht en zelfs de kans dat vijandelijke luchtlandingstroepen de verbindingswegen tusschen het kustfront en het achterland tijdelijk bezetten en afsnijden niet van beslissenden invloed zouden zijn, aangezien de bezetting van den Atlantikwal voorzien is van munitie en proviand, die in de reusachtige betonnen kazematten zijn opgeslagen en voldoende zijn voor langen tijd. De beslissing zou volgens

Duitsche lezing daarentegen afhangen van de vraag of de aanvallers, zelfs al waren zij door dezen wal heengebroken, zouden kunnen standhouden tegen de snel bewegelijke reserves, die de Duitsche leiding overal achter het kustfront heeft gestationneerd. En ten slotte, zoo verklaart men te Berlijn, beschikt ook Duitschland over de mogelijkheid om zijn tegenstander en in het bijzonder de ravitailleering der Britsch-Amerikaansche landingsstrijdkrachten menige verrassing te bezorgen.

(V. b. Invasiemogelijkheden 5865 B.; Atl. wall 5807 B.)

A. NEDERLAND — Inundatiemaatregelen —

Aan de Deutsche Zeitung i. d. Niederlanden van 18 April ontleenen wij de onderstaande beschouwing van Kriegsberichter dr. Gerh. Krause over de inundatiemaatregelen, welke van Duitsche militaire zijde werden getroffen: Zouden de Anglo-Amerikanen in het uitmondingsgebied van Schelde, Maas en Rijn de invasie willen beginnen en willen doen slagen, dan zouden zij een van de groote havens in handen moeten zien te krijgen, b.v. Amsterdam, Rotterdam of Antwerpen. Reeds sinds jaar en dag is men er mede begonnen, met gebruikmaking van de bestaande Nederlandsche vestingwerken, aan de toegangswegen naar de verder in het land gelegen groote havens en, aan andere, het eerst in aanmerking komende landingsplaatsen, versperringsforten aan te leggen. Zij zijn intusschen geweldige, van onder tot boven met zware wapens voorziene betonnen vestingen geworden, waar tusschen weer, met gebruikmaking van de soms 50 meter hooge, voor den verdediger zeer gunstige, kust, een keten van tegenstandsnesten is aangelegd. Alle belangrijke plaatsen in het binnenland hebben daarbij haar eigen beveiligingsgordels gekregen, die voor een deel als vestingwerken en voor een deel als veldversterkingen zijn gebouwd. De overstroomingszones loopen nu zoo, dat zij zoowel de eerste verdedigingslinie aan de kust beveiligen, zooals ook de overige verdedigingslinies en -sectoren in een practisch onafgebroken verband zich aaneenrijen. Ook wanneer vijandelijke luchtlandingstroepen ergens in het vlakke binnenland, waar misschien het overstroomingsnet maar dun is, dalen, hebben zij geen bewegingsvrijheid.

Of het onderwater gezette land voor den vijand practisch werkelijk onbegaanbaar is, is iets, dat proefondervindelijk bewijs noodig heeft. Dergelijke proeven zijn reeds veelvuldig genomen en worden onder wisselende omstandigheden en met telkens andere middelen herhaald. Deze proefnemingen zijn tot dusver voor alle voertuigen op ondubbelzinnige wijze negatief uitgevallen. De waterspiegel is weliswaar niet zoo hoog, dat de voertuigen, waarmede de proeven genomen zijn, geheel onder water kwamen, maar zij bleven hopeloos steken. Infanteristen, die probeerden door het water heen te waden, onverschrokken kerels en goede zwemmers, die zich vrijwillig hadden aangemeld, gleden uit, lagen weldra languit in het water, kwamen slechts moeizaam overeind, met vuil geworden, onklaar geraakte wapens, verloren in den moerassigen grond hun laarzen, kwamen slechts langzaam en met groote moeite vooruit en de voorsten kwamen ten slotte in een afwateringsgreppel, zoodat de poging moest worden gestaakt.

Door de polders loopt een groot aantal van dergelijke greppels; daar zij onder den waterspiegel niet te zien zijn, vormen zij vallen voor man en paard; booten en alle vaartuigen met eenigen diepgang echter loopen weer aan den grond, omdat de waterstand voor hen te laag is. Waar echter voor rubberbooten en andere overtochtsmiddelen met zeer geringen diepgang een mogelijkheid bestaat om hier doorheen te komen, worden bijzondere hindernissen opgeworpen. Bijzondere voorzorgsmaatregelen zijn voorts daar genomen, waar een verharde weg vlak onder den waterspiegel ligt of waar een trace van een weg of spoordijk, dam of dijk boven het water uitkomt.

Eisenhower zou hier thans precies zoo een échec lijden als de hertog van Alva en de hertog van Parma voor de watervlakten, toen de Nederlanders in den hoogsten nood eenvoudig de dijken doorstaken. Thans worden geen dijken meer doorgestoken. De techniek van de „wilde" overstrooming is vervangen door de meer verfijnde en gecompliceerde methoden van de „beteugelde" overstrooming.

(V. b. Inundatie 5916 A.)

B. ENGELAND — Diplomatiek verkeer onder contrôle

In verband met de invasie meldde de Britsche berichtendienst, dat de Britsche regeering den chefs van alle diplomatieke missies in Engeland heeft medegedeeld, dat zij van 17 April te middernacht tot nader order niet meer kan toestaan:

1. het verzenden of ontvangen van telegrammen door diplomatieke missies, als zij niet in direct leesbare taal gesteld zijn;
2. het verzenden van „diplomatenpost", die niet aan de censuur is onderworpen en het ontvangen van diplomatenpost zonder censuur;
3. het vertrek uit Engeland van officieele koeriers of diplomatieke of consulaire vertegenwoordigers of van leden van hun officieelen of persoonlijken staf van medewerkers

Voor dezen „in verband met het tweede front" getroffen maatregel is naar verluidt alleen een uitzondering gemaakt voor de diplomaten van de Ver. Staten, de Sovjet-Unie en de Britsche dominions, behalve Eire.

Reuter publiceert een commentaar waarin o. m. gezegd wordt: „Door deze verwonderlijke en onverwachte beslissing is het Vereenigde Koninkrijk aan den vooravond der invasie min of meer volledig van de buitenwereld afgesneden. Engeland is thans één groot militair garnizoen, dat door de censuur en de veiligheidspolitie gebarricadeerd is. Zelfs particuliere brieven, die van het eene deel van Engeland naar het andere verzonden worden, zijn aan de censuur onderworpen.

Nader werd op 19 April gemeld, dat te Londen een nieuwe uitzonderingsbepaling is gepubliceerd. Deze machtigt ambtenaren der politie om te allen tijde wegen af te zetten, ten einde belangrijke militaire transporten door te laten, en geeft iederen soldaat het recht maatregelen te nemen en van geweld gebruik te maken om wegen voor het militaire verkeer schoon te vegen. Een tweede, op grond van de Defensiewet uitgevaardigde verordening beperkt de immuniteit van diplomaten tijdelijk. Volgens deze verordening worden de diplomatieke vertegenwoordigingen, haar staven zoowel als haar huispersoneel beschouwd als iedere andere buitenlander. Naar Reuter uit Dublin meldt, is 18 April de stopzetting bekendgemaakt van het algeheele scheepvaartverkeer tusschen Cork (Zuid-Ierland) en Groot-Brittannië.

(V. b. Bep. maatr. in Engeland 5891 C.)

C. NEDERLAND — N.S.B. - Rede van Mussert te Amsterdam —

Op 18 April heeft Mussert het woord gevoerd op een kringappèl van den kring Amsterdam-Noord der N.S.B. Kringleider Broers schetste in een inleidend woord de moeilijkheden, waarmede de organisatie in dit gebied te kampen heeft. Na het bombardement van het vorige jaar heeft 35 procent van de leden der Beweging in Amsterdam-Noord moeten evacueeren, 28 procent doet dienst bij de Kriegsmarine, de Waffen-SS en het N.S.K.K.

De Leider wees er in zijn toespraak op, dat ondanks de oorlogsmoeilijkheden het contact tusschen hem en de strijdende nationaal-socialisten niet verloren ging. Hij herinnerde aan zijn bezoek op het Blauwe Zand in 1937. Die vijandschap en die haat zijn er niet meer. De oplaag van „Volk en Vaderland" is van 60.000 in 1937 gestegen tot 260.000 in 1944. Wat in 1940 gebeurd is, hadden wij, zoo riep Mussert uit, willen voorkomen. Men vraagt: Waarom zijn de Duitschers hier gekomen? Dat is duidelijker dan ooit: Amerika poogt de neutralen in den oorlog te brengen. Zou onze vroegere regeering, als zij nog hier was en wij waren neutraal, neen durven zeggen en de betrekkingen met Duitschland niet willen verbreken? De Leider stelde vast, dat het bombardement van enkele dienstgebouwen in Den Haag zoo goed als zeker door Nederlanders is uitgevoerd. Tientallen jonge menschen zijn daarbij omgekomen. Men zegt dat dit oorlogsnoodzaak is, maar kunnen die Nederlanders dan niet na zessen komen, in plaats van 's middags om drie uur, terwijl 170 jonge meisjes aan het werk zijn?

— Frontzorgactie te Breda gesloten - Redevoeringen van mr. Zondervan en Mussert —

Te Breda is 23 April de laatste bijeenkomst gehouden van de frontzorgactie. Op deze bijeenkomst hebben Mussert en de commandant der W.A., Zondervan, het woord gevoerd. Mr. Zondervan beschreef het doel en streven van de actie en deelde mede dat er 500 voorstellingen werden gehouden met totaal 300.000 bezoekers. Financieel werd de Frontzorgactie, aldus de spreker, een groot succes, daar een half millioen gulden werd bijeengebracht. Bovendien werden nog 200 voorstellingen georganiseerd voor de kinderen van de frontstrijders en oostlandarbeiders.

Mussert gewaagde in zijn rede o.m. van de oprichting van de stichting voor den Nederlandschen frontstrijder, welke beoogt den strijders, die niet meer kunnen vechten, een behoorlijke plaats in de maatschappij te verzekeren.

(V. b. Frontzorgactie 5640 B.; Mr. Zondervan 5748 A.; Mussert 5921 B)

A. **NEDERLAND — N.S.B. - Maatregelen tot handhaving van orde en discipline; regeling lidmaatschap nevenorganisaties —**

In „Volk en Vaderland" van 21 April werd de onderstaande order van den Leider gepubliceerd:
1. De politieke organisaties en de formaties der Beweging: W.A., ᛋᛋ, Jeugdstorm en de N.S.V.O., kennen uitsluitend de begrippen leden en begunstigers.
2. De gezagdragers der politieke organisatie — blokleiders, buurtleiders, groepsleiders, onder-kringleiders, kringleiders en de districtleiders — kunnen geen lid of begunstiger van een formatie zijn.
3. Niet-leden der Beweging kunnen lid zijn van één der formaties. Teneinde de Beweging tegen indringing van politiek ongewenschte elementen te beschermen, behoeven zij de verklaring „geen bezwaar" van den districtsleider der Beweging in wiens district zij woonachtig zijn.
4. Niet-leden der Beweging kunnen begunstiger zijn van één of van meer formaties. **(V. b. 3853 A.)**

Landwacht - Inval te Dordrecht —

In den nacht van 18 op 19 April heeft de Landwacht te Dordrecht een inval gedaan. Honderden distributiekaarten, honderden levensmiddelenbonnen, tientallen vervalschte persoonsbewijzen en tientallen blanco persoonsbewijzen werden in beslag genomen. Ook een groote hoeveelheid levensmiddelen viel in handen van de Landwacht.
(V. b. Landwacht 5882 A.)

Justitie - Doodvonnis wegens moord —

De Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer maakte 24 April bekend: De Nederlandsche distributieambtenaar Hendrik Romeijn, geboren 1921, wonend in Drunen, is bij vonnis van het ᛋᛋ- und Polizeigericht Den Haag van 27 Maart 1944 wegens moord op den commissaris van politie Van Dijk te Nijmegen, als saboteur ter dood veroordeeld. Het vonnis is voltrokken.
(V. b. Doodvonnissen 5915 A.)

Financiën - Landelijke Hypotheekbank; emissie van 10 millioen gulden 3½% pandbrieven —

24 April — De Landelijke Hypotheekbank te 's-Gravenhage bericht dat zij de inschrijving op ∫ 10.000.000 3½% pandbrieven in stukken van nominaal ∫ 1000 aan toonder tot den koers van 101¾% openstelt.
De Landelijke Hypotheekbank is ontstaan uit de Delflandsche Hypotheekbank. Het arbeidsterrein van de bank zal o.m. liggen op het gebied der wederopbouwhypotheken, terwijl zij zich eveneens belast met de financiering van uit voormalig joodsch bezit stammend onroerend goed en het verleenen van hypotheken ook op kleine panden in de provincie. **(V. b. Land. Hyp. Bank 5771 A)**

Weermacht - Contingent Landstorm beëedigd —

Op 20 April is op een kazerneterrein van ons land een nieuw contingent manschappen van den Landstorm Nederland ter sterkte van bijna 400 vrijwilligers op plechtige wijze beëedigd, ten overstaan van den Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart en den Leider van het Nederlandsche volk, Mussert, benevens den Höheren ᛋᛋ- und Polizeiführer ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter. Het was voor het eerst, dat bij een dergelijk gebeuren in den Landstorm een geheel uit Nederlanders bestaande eere-compagnie was geformeerd, terwijl ook voor het eerst een eigen muziekcorps van den Landstorm de plechtigheid met muziek opluisterde. **(V. b. Landstorm 5844 A.)**

B. **FINLAND — Vredesonderhandelingen met de Sovjet-Unie gestaakt —**

De plaatsvervangende Sovjet-Russische commissaris van Buitenlandsche Zaken, Wysjinski, heeft, naar radio-Moskou 23 April meedeelt, op een persconferentie een verklaring afgelegd over de Sovjet-Russisch—Finsche betrekkingen. Wysjinski ging uit van het standpunt, dat de Sovjet-voorwaarden voor een wapenstilstand, samengevat in de bekende zes punten, op 1 Maart gepubliceerd zijn. Het antwoord van de Finsche regeering, dat op 8 Maart aan de Sovjet-missie te Stockholm werd overhandigd, is door de Sovjet-regeering als onbevredigend beschouwd. De Finsche regeering is meegedeeld, dat de aan Paasikivi overhandigde voorwaarden in den vorm van zes punten de „minimale en elementairste" voorwaarden waren. De Sovjet-regeering verwacht „binnen een week een positief antwoord". Een overschrijding van dezen termijn zou als een verwerpen van de Sovjet-voorwaarden worden beschouwd. Hierop heeft de Finsche regeering op 17 Maart geantwoord, dat de Sovjetvoorwaarden, die „het bestaan van de geheele natie raken" toch niet van tevoren zonder kennis te hebben van de interpretatie dezer voorwaarden aangenomen konden worden. Dit antwoord noemde Wysjinski „practisch negatief". Op 26 Maart zijn desalniettemin Paasikivi en Enkel te Moskou aangekomen. Op 27 en 28 Maart vonden besprekingen plaats tusschen Paasikivi, Enkel, Molotof en Bekanosof. Bij deze gelegenheid heeft de Sovjet-regeering voorgesteld, dat Finland uiterlijk einde April de betrekkingen met Duitschland zou verbreken en de Duitsche troepen en oorlogsschepen in Finland zou interneeren of de Duitsche troepen en de schepen tot over de grenzen van Finland zou verdrijven. De Sovjet-regeering zou Finland hierbij „met haar troepen hulp kunnen verleenen". Voorts moet Finland de Sovjet- en verbonden krijgsgevangenen en gearresteerde burgers onmiddellijk uitleveren. Vijftig procent van het Finsche leger moet in den loop van Mei gedemobiliseerd worden, terwijl in de maanden Juni en Juli het Finsche leger vervolgens „op vredessterkte" moet worden teruggebracht. Finland moet aan de Sovjet-Unie een schadevergoeding betalen ten bedrage van 600 millioen Amerikaansche dollars, betaalbaar in vijf jaar, door leveranties van goederen. Petsamo en het gebied van Petsamo moeten worden teruggegeven.
Finland heeft in zijn antwoord van 19 April meegedeeld, dat de voorstellen voor een deel reeds om technische redenen niet te verwezenlijken zijn. Zij zouden in belangrijke mate de voorwaarden krachtens welke Finland zijn bestaan als zelfstandige staat zou kunnen voortzetten, ondermijnen en het Finsche volk een last op de schouders leggen, die de grenzen van zijn krachten in aanzienlijke mate overschrijdt. De Sovjet-voorstellen bieden dus geen mogelijkheid voor het herstel van normale betrekkingen met de Sovjet-Unie.
Op 22 April heeft de Sovjet-regeering geantwoord, dat zij dus voor kennisgeving aanneemt, dat „de Finsche regeering in haar antwoord de Sovjet-voorwaarden als basis voor onderhandelingen van de hand wijst en de wapenstilstandsonderhandelingen heeft gestaakt". De tegenwerping van Finland, dat de voorstellen der Sovjet-Unie voor een deel om technische redenen niet te verwezenlijken zijn, beschouwt de Sovjet-Unie als „niet steekhoudend".
Een communiqué over de Finsch—Sovjet-Russische betrekkingen is 23 April te Helsinki gepubliceerd. Het communiqué schetst de notawisseling en de Moskousche besprekingen van Paasikivi en Enkel met Molotof en Dekanosof over de Sovjet-Russische wapenstilstandsvoorwaarden op soortgelijke wijze als Wysjinski ze volgens den Moskouschen zender had voorgesteld. **(V. b. Vredesonderh. 5918 A.)**

C. **TURKIJE — Chroomlevering aan Duitschland gestaakt —**

22 April — Naar aan de „D. Z." uit Berlijn wordt gemeld, heeft de Turksche regeering, na langdurige onderhandelingen te hebben gevoerd, thans haar besluit te kennen gegeven, de leveranties van chroom in het algemeen aan een uitvoerverbod te onderwerpen. **(V. b. 5917 B.)**

D. **ZWEDEN — Afwijzing der geallieerde nota inzake de leveringen aan Duitschland —**

Naar de Zweedsche pers mededeelt zou de Zweedsche regeering op 22 April een afwijzend antwoord hebben verzonden op de nota der Geallieerden met betrekking tot den Zweedschen uitvoer van kogellagers naar Duitschland.
De bijzondere correspondent van de „Daily Sketch" in de Vereenigde Staten schrijft: Zou de Zweedsche regeering het wagen, den eisch der regeering van de Ver. Staten tot stopzetting der leveranties aan Duitschland binnen drie maanden tijds af te wijzen dan zal de Amerikaansche regeering tot strafmaatregelen overgaan. Reeds in de nota heeft de Amerikaansche regeering gedreigd, dat zij in geval van weigering de noodige stappen zal nemen. Deze maatregelen zouden o.a. bestaan in de stopzetting van den uitvoer van belangrijke grondstoffen naar Zweden.
(V. b. Geallieerde nota 5917 B.)

E. **ITALIE (KONINKR.) — Economische onderhandelingen met de Sovjet-Unie —**

Het D.N.B. meldde 20 April uit Milaan: Volgens radio-Bari is te Napels een Sovjet-Russische handelsdelegatie aangekomen, die met Badoglio zal onderhandelen over den uitvoer van levensmiddelen uit Zuid-Italië naar de Sovjet-Unie en over een grootere deelneming van Sovjet-staatskapitaal aan de uitbreiding van bepaalde Zuid-Italiaansche industrieën. De economische besprekingen zullen ook betrekking hebben op de problemen van den tijd na den oorlog. In de eerste plaats wordt gedacht aan het beschikbaar stellen van vrije zones voor de Sovjet-Unie in ten minste één, wellicht ook in twee Zuid-Italiaansche havens.
(V. b. Relat. m. d. Sovjet-Unie 5911 A.)

A. **ITALIE (KONINKR.) — Regeering Badoglio gereorganiseerd —**

Naar den Britschen berichtendienst uit Napels wordt gemeld, zou Badoglio op 17 April aan Victor Emanuel het ontslag van zijn kabinet hebben aangeboden. Deze zou het ontslag van het kabinet hebben aanvaard en Badoglio verzocht hebben een nieuw ministerie te vormen, op breede basis en rekening houdend met de door alle partijen naar voren gebrachte wenschen.

Naar Amerikaansche persbureaux 21 April uit Napels melden, heeft Badoglio een nieuw ministerie gevormd, dat als volgt is samengesteld: Badoglio, minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken. Ministers zonder portefeuille: Benedetto Croce, graaf Sforza, Ciulio Rodino. Arangio Ruiz, Justitie. Francesco Cerebona, Landbouw. Eugenio Reale (communist), minister van Economische Zaken, onder wien ook Arbeid, Handel en Levensmiddelendistributie ressorteeren. Rafaele de Carro, Openbare Werken.

(V. b. Mutaties Kabinet 5854 G.)

B. **ITALIE (REPUBL.) — Prof. Gentile overleden —**

17 April — Professor Giavanni Gentile, president van de Academie voor Wetenschappen en een leidende figuur op het gebied der fascistische cultuurpolitiek, is te Florence overleden. Professor Gentile, die in 1875 op Sicilië geboren werd, was de belangrijkste tegenvoeter van den liberalen Italiaanschen filosoof Benedette Croco. Hij was de eerste fascistische minister van Onderwijs en leidde in Italië de groote school-hervorming in de jaren 1922-'25.

Maatregelen tot versterking der nationale verdediging —

20 April — Op voorstel van den minister van Oorlog heeft de ministerraad een wetsdecreet aangenomen, dat voorziet in de doodstraf voor alle militaire en burgerlijke personen, die in den een of anderen vorm deelnemen aan acties van partisanen. In een ander door den ministerraad vastgesteld decreet worden bedrijfsleiders van industrieele ondernemingen, die bij het gebruik van grondstoffen de voor het nationale belang noodzakelijke discipline niet in acht nemen, gestraft met een boete tot een maximum van één millioen lire. Voorts besloot de ministerraad over te gaan tot de vorming van een vrouwelijken hulpdienst, die voor de fascistische partij zal worden opgericht en vervolgens door de Italiaansche weermacht zal worden overgenomen en geleid. Voorts heeft de ministerraad besloten de vermogens van in het buitenland wonende Italianen, die gekant zijn tegen den fascistisch-republikeinschen staat te confiskeeren.

Boodschap der Ierssche regeering aan Duitschland inzake de veiligheid van Rome —

De Ierssche regeering heeft de Duitsche Rijksregeering op 20 Maart een boodschap van den Ierschen minister-president De Valera laten overhandigen, waarin deze het militair ontzien van de stad Rome bepleit.

De Rijksregeering heeft de Ierssche regeering geantwoord met een nota, die op 18 April door den staatssecretaris van het ministerie van Buitenlandsche Zaken aan den Ierschen zaakgelastigde is overhandigd. In deze nota wordt o.m. gezegd: Als de boodschap van den heer minister-president De Valera uitgaat van de bewering, dat door de oorlogvoerende partijen geenerlei maatregelen zijn genomen voor de veiligheid van de stad Rome, dan is dat, wat Duitschland betreft, geenszins in overeenstemming met de feiten. De Rijksregeering heeft veeleer haar dringenden wensch, de onvervangbare kunstschatten en monumenten der open stad Rome voor de beschaafde wereld te behouden, sedert langen tijd door verstrekkende maatregelen in de daad omgezet, die tot een volledige demilitariseering van Rome hebben geleid en waardoor aan het Engelsche en Amerikaansche opperbevel elk voorwendsel is ontnomen, woonhuizen en kerken, monumentale bouwwerken en ziekenhuizen willekeurig te vernielen en honderden vrouwen, kinderen en ouden van dagen te dooden. **(V. b. Positie Rome 5651 C.)**

Justitie - Bastianini bij verstek terdoodveroordeeld —

19 April — Bastianini, die vroeger Italiaansch ambassadeur in Warschau en Londen is geweest en door den krijgsraad te Verona ter dood is veroordeeld, is naar Zwitserland gevlucht.

— Scorza vrijgesproken —

22 April — Scorza, de voormalige secretaris-generaal van de fascistische partij, die er van beschuldigd werd na de arrestatie van den Duce niet de noodige maatregelen te hebben genomen voor een algemeene mobilisatie van de fascistische partij tegen Badoglio, is te Milaan vrijgesproken.

(V. b. Besluiten ministerr. 5757 E.; Processen 5838 B.; Scorza 5513 F.)

C. **INDIE — Onafhankelijkheidsliga - Regeering van het Vrije Indië overgebracht naar Voor-Indië —**

23 April — Soebhas Chandra Bose heeft aangekondigd, dat de regeering van het Vrije Indië weldra naar een groote plaats in Voor-Indië zal worden overgebracht. De leden der regeering zijn reeds daarheen op weg. Er bestaat reeds een plan voor het bestuur van de bevrijde gebieden.

(V. b. Onafh. Liga 5723 B.)

D. **DUITSCHLAND — N.S.D.A.P. - Gouwleider Wagner overleden - Paul Giesler benoemd —**

Op 14 April is te München de eerste gouwleider van de gouw München Oberbayern, Adolf Wagner, overleden. De Führer heeft 17 April met de Reichsleiter, rijksministers, gouwleiders en generaals der weermacht deelgenomen aan de rouwplechtigheid. Rijksminister dr. Goebbels sprak een herdenkingsrede uit.

Tot opvolger van den overledene benoemde de Führer Paul Giesler, welke tevens tot minister-president van Beieren werd benoemd.

Arbeidsinzet - Beperking van het reizen van buitenlandsche arbeiders —

Sedert 15 April hebben buitenlandsche arbeiders voor een reis binnen het Duitsche Rijksgebied een reisvergunning noodig, aldus bericht de N.R.C. Deze reisvergunningen worden echter door den bedrijfsleider alleen in dringende gevallen verstrekt. Buitenlandsche arbeidskrachten, die thans in treinen worden aangetroffen zonder deze vergunning, loopen groot gevaar onder verdenking het arbeidscontract te hebben gebroken te worden gearresteerd.

(V. b. Maatr. t. a. v. buitenl. arb. 5873 A.; Arbeidsinzet 5884 B.)

Weermacht - Mutaties: Generaloberst Model bevorderd tot veldmaarschalk; Graaf Strachwitz onderscheiden met de briljanten van het Ridderkruis —

Met ingang van 1 Maart 1944 heeft de Führer den Generaloberst Model tot generaal-veldmaarschalk bevorderd; den generaal der bergtroepen Schörner tot Generaloberst.

Met ingang van 20 April 1944: den generaal der pantsertroepen Harpe tot Generaloberst; den generaal der pantsertroepen Hube tot Generaloberst; den generaal der infanterie Rendulic tot Generaloberst.

Voorts verleende de Führer op 19 April het Eikenloof met de Zwaarden en Briljanten bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis aan Oberst Hyazinth Graf Strachwitz, als 11den soldaat van de Duitsche Weermacht. Ook generaloberst Hans Hube, die in den eersten wereldoorlog een zijner armen verloor en in den tweeden wereldoorlog als opperbevelhebber van een armee zeer belangrijke prestaties verrichtte, ontving deze onderscheiding. **(V. b. Mutaties 5660 B.)**

E. **HONGARIJE — Weermacht - Mutatie legerleiding**

20 April — De rijksbestuurder heeft den bevelhebber van het tweede legercorps uit Stuhlweissenburg, Vitez Edlen Johann von Vörös, benoemd tot chef van den Hongaarschen generalen Honvedstaf. Zijn voorganger, generaal Vitez Franz Szombathelyi, is op eigen verzoek van zijn functie ontheven.

(V. b. Mutatie 4825 C.)

Justitie - Amnestie voor politieke misdrijven —

23 April — De Rijksregent heeft een algemeene politieke amnestie afgekondigd. Dientengevolge komen alle voor de publicatie van het amnestiebesluit gepleegde politieke strafbare handelingen, die in verband met nationale opvattingen of een nationaal streven zijn begaan voor amnestie in aanmerking, uitgezonderd hoogverraad en dynamietaanslagen.

(V. b. Maatr. reg. Stojay 5910 D.)

F. **NEDERLAND — Arbeidsinzet - Maatregelen tegen ongeoorloofd verzuim —**

Ter bestrijding van ongeoorloofd verzuim heeft de gemachtigde voor den Arbeid, blijkens de Ned. Staatscourant van 17 April, zijn overwerkbeschikking aangevuld met een bepaling, dat arbeidstijd, verloren gegaan door ongeoorloofd verzuim, bij de berekening van het normale maximum aantal uren per week, niet in aanmerking mag worden genomen. In gevallen waarin overwerk moet worden betaald, d.i. meestal slechts dan, wanneer de werktijd meer dan 48 uren per week bedraagt, mag dus bij de beantwoording van de vraag hoelang er overwerk verricht is, de door ongeoorloofd verzuim verloren gegane arbeidstijd, niet als arbeidstijd worden beschouwd. Eerst, wanneer de verzuimde uren zijn ingehaald en het aantal van 48 uren per week is bereikt, beginnen de overuren te tellen.

(V. b. Boetenstelsel 5633 A.; Arbeidsvoorw. 5898 A.)

A. **NEDERLAND — Onderwijs - Prof. J. Hessing overleden —**

19 April — Prof. J. Hessing, bijzonder hoogleeraar vanwege het Bollandgenootschap voor Zuivere Rede, is in den ouderdom van 70 jaar overleden.
Met prof. Hessing is een merkwaardig geleerde heengegaan. Schoolsche opleiding had hij weinig genoten — hij volgde slechts de lagere school en een instituut „met middelbare bevoegdheid" — maar wat hem in dit opzicht ontbrak, werd rijkelijk vergoed door de kennis die hij zich door zelfstudie had weten eigen te maken. Om zijn talenkennis was hij vermaard: de moderne talen, Latijn, Grieksch, Hebreeuwsch en Sanskriet leerde hij, met weinig hulp, zichzelf, ten einde de groote denkers der oudheid te kunnen bestudeeren. Hij beoefende bovendien verscheidene vakken: natuurwetenschap, biologie, hoogere wiskunde en kunstgeschiedenis. Vóór alles was prof. Hessing echter philosoof, hoewel hem pas op lateren leeftijd gegeven werd een werkkring te verwerven op het gebied, waarop zijn talenten het meest schitterden. Jarenlang was hij plantkundige aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen en eerst in 1932 werd hij geroepen tot het ambt van bijzonder hoogleeraar aan de Leidsche universiteit vanwege het Bolland-Genootschap om onderwijs te geven in de Hegelsche philosophie.

Volk en Bodem - Toenemend aantal windmolens —

18 April — Op den onlangs gehouden „molendag", van de vereeniging van „De Hollandsche Molen" werd o.m. medegedeeld, dat in het jaar 1943 67 windmolens, die gedeeltelijk al jaren werkloos en verwaarloosd waren, weer in gebruik werden genomen. Voorts werd besloten in de nieuw gewonnen gebieden van de voormalige Zuiderzee een aantal molens te plaatsen. **(V. b. Molens 5263)**

Arbeidsfront - Tentoonstelling - Overzicht werkzaamheden —

Te Haarlem werd op 15 April een tentoonstelling geopend van het Nederl. Arbeidsfront. Deze is bedoeld om een overzicht te geven van de organisatie van het Arbeidsfront en zal, nadat zij op 23 April te Haarlem gesloten wordt, ook in een aantal andere plaatsen van ons land te zien zijn, In zijn openingswoord verklaarde de heer Piersma, provinciaal leider van het N.A.F. in Noord-Holland, o.a. dat er reeds 7000 sociaal-voormannen in de bedrijven staan. Vreugde en Arbeid organiseerde niet minder dan 1100 voorstellingen en 5 huisvlijttentoonstellingen. Ruim 160.000 personen namen aan de zwemcursussen deel, in de vacantieoorden werden 150.000 overnachtingen geteld en de bedrijfsvergaderingen werden door 280.000 bezoekers bijgewoond.
(V. b. Arbeidsfront 5898 A.)

B. **VATICAAN — Bevolking verdrievoudigd —**

14 April — Het aantal inwoners van Vaticaanstad is sinds het begin van den oorlog verdrievoudigd, aldus de Deutsche Ztg. i. d. Niederl. Vroeger woonden er 627 personen, geestelijken en leeken; thans 2000. Velen van de nieuwe bewoners zijn geestelijken, die uit Zuid-Italië gevlucht zijn. Ook de bevolking van de exterritoriale gebieden van het Vaticaan heeft zich uitgebreid; zij bedraagt 6000 tegen 2000 vroeger.
(V. b. Vaticaan 5839 C.)

C. **IJSLAND — Nota van de Deensche regeering —**

17 April — Het D.N.B. meldt uit Kopenhagen: Denemarken acht de overeenkomst met IJsland van 1918, zoolang de bepalingen van deze overeenkomst, waaronder ook die met betrekking tot de rechtsgelijkheid van de IJslanders in Denemarken, niet door een nieuwe Deensche wet worden gewijzigd of opgeheven, nog steeds van kracht. Dit is het standpunt, dat het Deensche ministerie van Buitenlandsche Zaken in een aan den IJslandschen zaakgelastigde te Kopenhagen overhandigde en thans gepubliceerde nota van 11 April, inneemt. Deze nota is een gevolg van de door den IJslandschen zaakgelastigde aan het Deensche ministerie overhandigde drie mededeelingen over de besluiten van het IJslandsche Alting ten aanzien van de opheffing van de overeenkomst met Denemarken.
(V. b. Opheffing overeenk. m. Denem. 5814 D.)

D. **VER. STATEN — Leen- en pachtwet een jaar verlengd —**

19 April — Naar de Britsche berichtendienst meldt, heeft het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden de bevoegdheid van president Roosevelt tot het sluiten van verdragen in het kader van de Leen- en Pachtwet, welke bevoegdheid op 30 Juni afloopt, met 334 tegen 21 stemmen met een jaar verlengd.
Aan „De Telegraaf" ontleenen wij, dat het totaal der leveranties krachtens deze wet thans op circa $ 20 milliard kan worden geschat, waarvan ongeveer 50% oorlogsmateriaal, 21% metalen en machines, 14% levensmiddelen en 15% diensten. **(V. b. 5893 C.)**

E. **RELIGIE — Encycliek „Orientalis ecclesiae decus" van paus Pius XII —**

Paus Pius XII heeft zich in een op Paaschmaandag (19 April) gedateerde encycliek, „Orientalis ecclesiae decus", die hij, naar van Vaticaansche zijde verluidt, heeft opgesteld naar aanleiding van den dood, 1500 jaar geleden, van den Slaven-apostel Cyrill, gericht tot de Oostersche Kerk. Hij roept haar in deze encycliek op, terug te keeren tot de eenheid der kerk. De Paus stelt voor, een dag te wijden aan de Oostersche Kerk en verhoogde aandacht te schenken aan den terugkeer der afgedwaalde broeders der Oostersche Kerk. **(V. b. Encycliek 5603 G.; Paus Pius XII 5871 I.)**

F. **NOORWEGEN — Ontploffingsramp te Bergen —**

24 April — Norsk Telegrambyraa meldt, dat zich in de stad Bergen een explosie heeft voorgedaan, waardoor onder de Noorsche burgerbevolking ca. 200 dooden en 2000 gewonden te betreuren zijn. De explosie werd gevolgd door een zwaren brand, waaraan waardevolle cultuurmonumenten ten prooi zijn gevallen, zooals de uit de 13e eeuw dateerende Haakons-hal en de uit den tijd der Hanze dateerende „Tyske Brygga" (Duitsche brug).

G. **ENGELAND — Anti-stakingsmaatregelen - Loonovereenkomst in de mijnen —**

20 April — De Engelsche regeering kan krachtens de haar verleende nieuwe volmachten tot het tegengaan van stakingen voortaan iedere stakingsactie bestraffen met dwangarbeid tot vijf jaar, hooge geldboeten of met beide, aldus meldt Reuter.
Naar de Britsche berichtendienst meldt, zijn 20 April de bepalingen van een loonovereenkomst voor den duur van vier jaar voor de Engelsche mijnindustrie definitief door het ministerie vastgesteld. **(V. b. Stakingen 5910 A.)**

Financiën - Britsch-Amerikaansche valutaovereenkomst —

De Britsche Kanselier voor de Schatkist, Sir John Anderson, heeft op 21 April in het Engelsche Lagerhuis medegedeeld, dat als resultaat der valuta-onderhandelingen tusschen Engelsche en Noord-Amerikaansche financieele deskundigen een overeenkomst was bereikt in zake valutamaatregelen na den oorlog, welke overeenkomst tevens de grondbeginselen bevat voor het oprichten van een internationaal valutafonds.
Naar S.P.T. nader meldt, is te Londen en Washington in den nacht van 21 op 22 April officieel gemeld, dat de Amerikaansche en de Britsche regeeringen hebben besloten tot de oprichting van een gemeenschappelijk stabilisatiefonds voor na den oorlog. De Amerikanen hebben daarbij hun zin doorgezet, wat de basis der valuta betreft: alle valuta's zullen volgens dit plan namelijk weer aan het goud worden gekoppeld. Volgens dit plan zal een fonds ten bedrage van acht tot tien milliard dollar worden gevormd, waaraan ook de verbonden staten hun aandeel kunnen bijdragen. Iedere deelnemende staat moet minstens 25 procent van het bedrag zijner deelneming in goud betalen. Wanneer dit vlak na den oorlog om technische redenen niet mogelijk zou zijn, zal dit deel tot 10 procent worden teruggebracht. De rest kan in deviezen worden gestort. De Vereenigde Staten zullen hun aandeel uitsluitend in goud betalen. De stemkracht zal evenredig zijn met het in het fonds gestorte aandeel.
Naar verder wordt vernomen, zal later, wanneer alle aanvankelijk nog niet deelnemende, landen eveneens tot het fonds zullen zijn toegetreden, het kapitaal van het fonds verhoogd kunnen worden tot $ 10 milliard. De quota, waarmede de afzonderlijke landen aan het kapitaal van het fonds zullen deelnemen, bedragen $ 2½ à 2.7 milliard voor de Vereenigde Staten, $ 1.25 milliard voor Engeland en bijna $ 1 milliard voor de Sovjet-Unie. Ieder lid van 't fonds moet een gedeelte van zijn quotum in goud storten, nl. òf 25% van het quotum òf 10% van de goudreserves resp. deviezenvoorraden, al naar gelang welke berekening het kleinste bedrag oplevert. **(V. b. Intern. valutapl. 5491 D.)**

DE WERELDOORLOG

A. **DUITSCHLAND — Bolsjewistische aanvallen aan den beneden-Dnjestr hervat; alle aanvallen afgeslagen - Doorbraakpogingen in het gebied van Jassy verijdeld - Duitsche terreinwinst bij Kowel - Luchtaanvallen op Hamm, Koblenz, Dusseldorf, Brunswijk, Weenen, Mannheim, Boekarest, Friedrichshafen, Karlsruhe, Essen, Schweinfurt, München, alsmede op Bristol en havens en scheepsconcentraties aan de Engelsche kust —**

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 23 April — In het gebied van Sebastopol, aan den benedenloop van den Dnjestr, en in de Boekowina kwam het slechts tot plaatselijke gevechten. Tusschen de Karpathen en den bovenloop van den Dnjestr wierpen Duitsche en Hongaarsche troepen de bolsjewisten verder terug. Ten Zuidwesten van Narwa maakten onze aanvallen nieuwe vorderingen.

24 April — In het gebied van Sebastopol vielen de Sovjets met sterke strijdkrachten aan. De Duitsche troepen behaalden een volledig afweersucces. Tusschen de Karpathen en den bovenloop van den Dnjestr bleef de aanval der Duitsche en Hongaarsche troepen terrein winnen.

25 April — In het gebied van Sebastopol heeft de vijand zijn aanvallen voortgezet. Zij mislukten. Tusschen de Karpathen en den bovenloop van den Dnjestr hebben Duitsche en Hongaarsche troepen tegenaanvallen afgeslagen. Ten Zuidwesten van Kowel werd de kern eener bolsjewistische divisie cavalerie ingesloten en vernietigd.

26 April — Aan den benedenloop van den Dnjestr gingen de bolsjewieken over een breed front tot den aanval over. De Duitsche troepen behaalden in zware gevechten een volledig afweersucces. Plaatselijke penetraties werden opgevangen of door tegenaanvallen gezuiverd.

27 April — Aan den beneden-Dnjestr hebben de bolsjewisten hun aanvallen voortgezet. Alle doorbraakpogingen zijn met groote verliezen afgeslagen. Ten Noorden van Jassy zijn de Sovjets met sterke strijdkrachten tot den aanval overgegaan. De aanvallen mislukten. Plaatselijke penetraties werden afgegrendeld.

28 April — Aan den beneden-Dnjestr heeft de vijand tevergeefs beproefd zijn bruggenhoofden uit te breiden. Ten Noorden van Jassy zijn doorbraakpogingen van vijandelijke strijdkrachten verijdeld. Ten Zuidwesten van Kowel zijn Duitsche troepen door de vijandelijke stellingen heen gebroken en hebben de Sovjets in den Turja-sector teruggeworpen.

LUCHTOORLOG —

23 April — Amerikaansche bommenwerpers vielen 22 April West-Duitschland aan. Vooral in Hamm en Koblenz ontstonden schade. 37 Amerikaansche vliegtuigen werden vernietigd. Britsche bommenwerpers ondernamen in den afgeloopen nacht aanvallen op steden in West- en Midden-Duitschland. Vooral in Dusseldorf en Brunswijk ontstonden schade en verliezen onder de bevolking. Luchtverdedigingsstrijdkrachten vernietigden 76 Britsche bommenwerpers.

24 April — Amerikaansche bommenwerpers vielen op 23 April Weenen aan. Vooral in Wiener-Neustadt ontstonden schade en verliezen. 31 vijandelijke vliegtuigen werden vernietigd. In den afgeloopen nacht waren aanvallen van Britsche bommenwerpers gericht op het Oostzeegebied en op Mannheim. Zes vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten. Sterke eskaders zware Duitsche gevechtsvliegtuigen ondernamen in den afgeloopen nacht een geconcentreerden aanval op Bristol, die uitgebreide branden en groote verwoestingen tengevolge had.

25 April — Amerikaansche bommenwerpers hebben aanvallen gericht op Boekarest. Duitsche en Roemeensche luchtverdedigingsstrijdkrachten vernietigden 25 vijandelijke vliegtuigen. Bij den afweer van aanvallen op München en Friedrichshafen werden 97 Amerikaansche vliegtuigen neergeschoten. Britsche bommenwerpers ondernamen in den afgeloopen nacht met schending van Zwitsersch rechtsgebied een zwaren aanval op München. Er ontstonden schade in de woonwijken en verliezen onder de bevolking. Onvervangbare cultuurmonumenten vielen aan de vijandelijke terreur ten prooi. Hiertoe behooren o.a. de oude pinacotheek, de Bonifaciusbasiliek, de Tonhalle, de Odeon-concertzaal, het Wittelsbach-paleis, de Academie voor Beeldende Kunsten, de Academie voor Toonkunst, de Beiersche staatsbibliotheek. Ook de steden Karlsruhe en Mannheim waren het doel van Britsche aanvallen. 45 Britsche bommenwerpers werden neergeschoten.

26 April — Duitsche formaties zware gevechtsvliegtuigen vielen in den afgeloopen nacht concentraties in de havens van de Engelsche Zuidoostkust met goede uitwerking aan.

27 April — Formaties Britsche bommenwerpers deden aanvallen op het Roergebied en Zuidwest-Duitschland. Er ontstond ten deele aanmerkelijke schade, vooral in Essen en Schweinfurt. Luchtstrijdkrachten vernietigden 41 viermotorige terreurbommenwerpers. Formaties zware Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben in den afgeloopen nacht de aanvallen op scheepsconcentraties aan de Engelsche Zuidkust met goede uitwerking voortgezet.

In Duitsche militaire kringen vestigt men de aandacht op de Duitsche afweersuccessen. Tot en met 25 April vernietigde de Duitsche luchtafweer 1264 Engelsche, resp. Amerikaansche oorlogsvliegtuigen, een getal, dat in meer dan een opzicht belangwekkend is. Aangenomen wordt, dat de Anglo-Amerikanen ongeveer 10.000 man vliegend personeel verloren hebben, ongeacht de z.g. stille verliezen.

28 April — Formaties Britsche bommenwerpers hebben aanvallen ondernomen op West- en Zuidwest-Duitschland, in het bijzonder op Friedrichshafen. Er ontstond schade; 47 viermotorige bommenwerpers werden neergeschoten. Snelle Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben in den afgeloopen nacht doelen in Oost-Engeland en formaties zware gevechtsvliegtuigen scheepsconcentraties en andere in militair opzicht belangrijke doelen in de nabijheid van de Zuidwestkust van Engeland met goede uitwerking aangevallen.

ZUIDELIJK FRONT —

24 April — Aan het landingshoofd van Nettuno werd een aanval van den vijand ten Zuidoosten van Aprilia uiteengeslagen. Aan de Adriatische kust drongen stoottroepen de vijandelijke stellingen binnen, vernietigden verscheiden steunpunten en brachten den vijand verliezen toe.

25 April — Aan het landingshoofd van Nettuno werd een verloren gegaan steunpunt herwonnen. Aan het Noordelijke front van het bruggenhoofd werden aanvallen van den vijand afgeslagen.

ZEE-OORLOG —

28 April — Duitsche motortorpedobooten hebben zonder eigen verliezen den 28sten April bij de Engelsche Zuidkust uit een Britsch konvooi drie schepen met een totalen inhoud van 9100 B.R.T. tot zinken gebracht.

(V. b. Krijgsverr. 5920 A)

B. **JAPAN — Krijgsverrichtingen - Paletwa veroverd —**

Domei meldt, dat Japansche troepen in samenwerking met het nationale Voor-Indische leger op 20 April Paletwa, een der belangrijkste vijandelijke steunpunten in het Kaladandal, hebben genomen. Hiermede is de strijd van de Japansche troepen tegen de Britsche divisies in den Zuidelijken sector van het Birma-front in zijn eindstadium gekomen. De Japansche eenheden hebben de Britsch-Indische zevende divisie in de pan gehakt, en eveneens de vijfde divisie verslagen. Met de inneming van Paletwa is thans het lot van deze twee divisies, alsook van de 26e Britsch-Indische divisie, definitief bezegeld.

Geallieerde landingen op Nieuw-Guinea —

Het Japansche hoofdkwartier maakt bekend: Onder krachtige dekking is de vijand op 22 April begonnen met landingen in de nabijheid van Hollandia en Aitape op Nieuw-Guinea. De vijand heeft zijn strijdkrachten sindsdien versterkt. Japansche landtroepen en luchtstrijdkrachten in het gebied van deze beide punten leverden strijd met den vijand en zijn op het oogenblik met hem in gevechten gewikkeld. De verdedigers van Hollandia (op Nederl. Ind. gebied) hebben de stad en haar omgeving ontruimd. De Amerikaansche landingstroepen uit de Humboldt- en de Tanamerahbaai hebben contact met elkaar gekregen op den autoweg, die achter Hollandia omloopt, en beide punten, welke ongeveer 40 km. van elkaar verwijderd liggen, verbindt.

De strijd in China —

In de provincie Honan hebben Japansche troepen den 18den April in het gebied van Tsjoengmao ten Westen van Kaifeng, de Gele Rivier overschreden. De Japanners bereikten 25 April een punt aan den spoorweg halverwege Tsjengtsjau en Lojang.

(V. b. Krijgsverr. 5920 B)

De tengevolge van een Amerikaanschen luchtaanval verwoeste pinacolheek te München.

(foto Archief Arbeiderspers)

Ter gelegenheid van den 55sten verjaardag van den Führer werd door de N.S.B. en N.S.D.A.P. te Nijmegen een vergadering belegd, alwaar o.a. door den Leider werd gesproken.

(foto Arbeitsber. N.S.D.A.P./Stapl.)

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 1 DECEMBER - 31 DECEMBER 1942

1 Dec. — Alaskastraat (2700 km lang) voor verkeer opengesteld. Alle oorsprongwaren uit bezette gebieden zijn voor Duitsche Rijk tolvrij met uitzondering van wijn, tabak en minerale oliën. Bolsjew. aanvallen ten N. van Toeapse, Terek, tusschen Wolga en Don en Z.W. van Kalinin en Toropez. Plaatselijke activiteit Cyrenaica. In November 166 geall. schepen met 1.035.200 brt. tot zinken gebracht. William Beveridge dient plan ter uitbanning van de armoede in Engeland in. Opheffing expressebestelling in Nederland. Nederlanders wegens verboden wapenbezit terechtgesteld. Saboteerende boeren kunnen uit bedrijf worden gezet. Voorrangskaarten N.V.D. ingevoerd. Serviesgoed en metalen keukengerei onder distributie.

2 Dec. — Duitsche tegenaanvallen in Tunis. Rede van Mussolini over oorlogstoestand en verdediging tegen aanvallen van Churchill. Darlan noemt zich staatschef over Fransch-Afrika; protest van De Gaulle. Eden over samenwerking met Sovjet-Unie en over wapenmonopolie der vier groote mogendheden.

3 Dec. — Rede van Roosevelt voor internat. studentencongres in Washington over vier vrijheden van Atlantic-Charter. Eden in Lagerhuis deelt mee, dat hij zich door verklaring van Darlan niet gebonden acht. Eisenhower uit zijn tevredenheid over Darlan. Knox deelt mee, dat U.S.A. 200 millioen dollar per dag aan oorlogskosten uitgeven. Cranborne over zelfstandigheidsstreven der Britsche koloniën (Dominions).

4 Dec. — Bolsj. aanvallen ook in O. Kaukasus. Hevige gevechten in Tunis. Groote aanval op Napels. Officieele nota der U.S.A. distanciëert zich van Darlan en erkent als militair chef in N. Afrika enkel Eisenhower. Liberia verleent bij verdrag Ver. Staten recht voor duur oorlog militaire maatregelen in het land te treffen; verzoekt toetreding tot Atlantic-Charter. Ondersteuningswet voor groote families en vrijgezellenbelasting in Boelgarije ingevoerd. Nieuwe lichting N.A.D. opgekomen.

5 Dec. — Rede van Dr. Goebbels in Berlijnsch Sportpaleis. Fransche ministerraad over demobilisatie van Fransche leger. Churchill waarschuwt in Bradford tegen optimisme.

6 Dec. — Bolsj. aanvallen houden aan. Duitsche vorderingen in Tunis. V.S. maken verlieslijst over Pearl Harbour bekend (slag van 7 Dec. 1941). Roosevelt belast Claude Wickard met totaalcontrôle der levensmiddelenvoorziening in V. S. Finsche staatspresident Ryti over strijd tegen Sovjet-Unie; oproep van Mannerheim. Italiaansch-Roemeensch handelsverdrag gesloten. Felle aanvallen van De Gaulle op Darlan. Hevige luchtaanval op Eindhoven.

7 Dec. — Nieuwe bolsj. aanvallen bij Wolga en Don. Verhoogde activiteit in Cyrenaica. Aanslag op v. Papen in Turkije wordt voor hoogste gerechtshof berecht. Vrouwelijke conductrices op gemeentetrams in Nederland.

8 Dec. — De op 25 Nov. begonnen hevige afweerslag tegen bolsj. offensief over geheele Oostfront duurt nog voort. Franco over Europeesche belangen van Spanje; veroordeelt liberalisme en communisme. Jodenwetten ook in onbezette Fransche gebied. Nieuwe president der Republikeinen in V. S., Harrison Spangler, voorspelt zege van zijn partij bij komende verkiezingen. Volksongevalverzekering in Duitschland ingevoerd. Boodschap van Churchill aan Roosevelt over verjaardag oorlogsdeelname der V.S. Boodschap van Churchill aan bevolking in Pacific-gebieden. Volgens officieele bekendmaking bedragen verliezen der V. S. sedert 8 Dec. 1941 58.307 dooden, vermisten of gevangenen. Catroux desavoueert Darlan. V. S. krijgen steunpunten in Dakar en Fransch W. Afrika.

9 Dec. — Duitsche tegenaanvallen a. Oostfront. 15 Geall. schepen met 108.000 brt. tot zinken gebracht. Tojo en Tani over Japans aandeel in oorlog. Verkiezingen voor Opperste Sovjet een jaar uitgesteld. Cordell Hull erkent verdienste van verraad van Darlan, doch acht hem niet geschikten man om Vrije Frankrijk te leiden. Ned. episcopaat laat afwijzend standpunt t.a.v. Ned. Arbeidsdienst varen.

10 Dec. — Japanners wijzigen namen der Insulinde-gebieden en steden. Generaal Zeitzler i.p.v. Halder chef van generalen staf van Duitsche leger. Roosevelt bevestigt andermaal, dat positie van Darlan slechts van voorbijgaanden aard is. Eden spreekt in geheime zitting van Lagerhuis over Darlan. Geen Nederlandsch of Engelsch meer in telefoonverkeer in Insulinde. Leider Mussert door den Führer ontvangen.

11 Dec. — Telegramwisseling over verjaardag v. militair bondgenootschap tusschen Duitschland, Japan en Italië. Bijeenkomst over civiele luchtverdediging o.l.v. Rijksminister Frick in Berlijn. Roosevelt benoemt W. Philips tot gezant in Br. Indië. Duitsche krijgsgevangenen in Engeland en Canada van kneveling bevrijd. Geallieerden bezetten Gona op N. Guinea.

12 Dec. — Nieuwe bolsj. aanvallen bij Rsjew; afweer in Cyrenaica; aanvallen in Tunis. Roosevelt geeft rekenschap over verrichtingen van Pacht- en Leenwet.

13 Dec. — Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss Inquart maakt in Amsterdam op viering elfjarig bestaan der N.S.B. inschakeling der N.S.B. in bestuursapparaat bekend; Mussert Leider Ned. Volk. Laval stelt Fransche pers in kennis met brief van Pétain aan Führer; Laval kondigt zuivering van bestuur aan en scherpere maatregelen tegen Joden; lot van Frankrijk is aan zege van Duitschland gebonden. Stimson over Darlans positie en toestand in N.-Afrika. Japansch offensief in Yoennan en Burma begint.

14 Dec. — Vele luchtgevechten in Tunis en Cyrenaica. Fransch-Guyana gaat tot Geallieerden over. Turksch premier Saradzogloe verklaart in interview, dat Turkije over liberalistisch systeem teleurgesteld is en besloten heeft streng regiem van autoritaire zelfverdediging toe te passen. Abessinië verklaart Duitschland, Italië en Japan den oorlog. Eerste boerderij in N.O. polder betrokken. Verordening over fabricage van films in Nederland.

15 Dec. — Nieuwe doorbraakpogingen der bolsjewisten. Britsche aanvallen in Cyrenaica. Bestuur Fransch Indo-China maakt bekend, dat het zijn verplichtingen t.a.v. Vichy zal nakomen. Dr. Ganzenmüller spreekt op Hogeschoolweek in München over „Verandering in Europeesch verkeerswezen". Bestuur van Madagascar aan De Gaulle toegewezen. Dr. Rothenberger over vorming van nat. soc. rechtspraak in Frankfort. Telegraafverkeer met België hersteld.

16 Dec. — Bolsj. doorbraakpogingen in tegenaanvallen afgeslagen. Britten vallen opnieuw in Cyrenaica aan. Overeenkomst Duitschland-Italië over intensiveering der oorlogsindustrie. Britsche productieminister Lyttleton geeft na bezoek aan V.S. overzicht over oorlogsproductie der Geallieerden in Lagerhuis. Goedewaagenprijs in Den Haag uitgereikt.

17 Dec. — Astroepen trekken zich in Cyrenaica terug. Celio bondspresident van Zwitserland. Britsche sabotagetroep bij Bordeaux vernietigd. President Batista van Cuba verklaart na bezoek aan Washington, dat geallieerde invasie in Spanje situatie aanmerkelijk verbeteren zou. Darlan deelt mee, dat hij geen na-oorlogsplannen heeft en zich dan als ambteloos burger wil terugtrekken. In Nederland regeling der sociale verzorging van oorlogsvrijwilligers. Registratie en requisitiebesluit van goederen. Regeling arbeidsovereenkomsten v. stilgelegde bedrijven; wijziging kieswet. Butaan, propaan, appelen en zuidvruchten distributiegoederen. Positieverbetering voor onderwijzers.

18 Dec. — Duitsche tegenaanvallen Oostfront. Verder terugtrekken Astroepen in Lybië. Nieuw Duitsch-Zweedsch handelsverdrag. Spaansch minister van Buitenl. Zaken Jordana in Lissabon. V.S. Prijscommissaris Henderson treedt af. Bedrijfsrust tusschen Kerstmis en Nieuwjaar in Nederland afgekondigd.

19 Dec. — Hernieuwde bolsj. aanvallen afgeslagen. Ciano en Laval bij den Führer. Australië heft, na herstel diplom. betrekkingen met Sovjet-Unie, verbod der communistische partij op. Reorganisatie der Nederl. politie; centralisatie der leiding en werkzaamheid.

20 Dec. — Duitsche tegenaanvallen Oostfront. Fascistische partij in Italië totaal gemobiliseerd. Spanje en Portugal vormen een gemeenschappelijk Iberisch bloc. Bijeenkomst der emigrantenregeeringen in Londen over na-oorlogsche maatregelen tegen Duitschland. Wangtsjingwei in Japan. Sovjetisch kolchossysteem in Kaukasus en Koeban opgeheven. Tweejarig bestaan technisch gilde der N.S.B. herdacht; rede Leider. Germaansche ᛋᛋ in Nederland viert Midwinterzonnewendefeest (Joelfeest).

21 Dec. — Bolsjewisten forceeren doorbraak Midden-Don; strijd om Welikye Loeki. Geallieerde aanvallen in Tunis. Duisburg en Hull gebombardeerd. Werkdienst in Oekraine ingesteld. Overeenkomst tusschen V.S. en Nicaragua over Panamerikaverkeersweg. Murphy persoonlijk gezant van Roosevelt in N.-Afrika.

22 Dec. — Afweerslag in Midden-Don houdt aan. Spoorlijn Haifa—Beiroet—Tripolis (Syrië) geopend. Werkdienst Holland in Rowno opgericht.

23 Dec. — Duitsche tegenaanvallen. Welikye Loeki door bolsjewisten omsingeld. Bijzondere herhalingsoefeningen in Zweden. Verlenging Duitsch-Deensche handelsovereenkomst. Ceylon verlangt volledige onafhankelijkheid. Einduitspraak tegen bedrijvers aanslag op v. Papen in Turkije. Wegens woekerbestrijding particuliere leenbanken in Nederland gesloten.

24 Dec. — Afweerstrijd aan Oostfront houdt aan; Astroepen vallen aan in Tunis.

25 Dec. — Duitsche tegenaanvallen in Dongebied. Britsche aanvallen in Tunis. Radiorede van Dr. Goebbels n.a.v. vierde oorlogskerstmis.

26 Dec. — Darlan vermoord; Giraud zijn opvolger. Bolsj. activiteit bij Terek, Wolga en Don, Woronesj en Kaluga. Japansche Tenno over oorlog.

27 Dec. — Terreinwinst Astroepen in Tunis. Bericht van Tojo over oorlog.

28 Dec. — Verdrag van Saadabad automatisch verlengd. Zuid-Slavische emigrantenregeering o.l.v. Jovanowitsj treedt af.

29 Dec. — Hernieuwde bolsj. aanvallen tusschen Wolga en Don. 15 Geallieerde schepen met 85.000 brt. tot zinken gebracht. Fransch Somaliland sluit zich bij Vrije Frankrijk aan.

30 Dec. — Voortzetting bolsj. aanvallen en Duitsche afweer. 19 Geall. schepen met 100.300 brt. tot zinken gebracht.

31 Dec. — Welikye Loeki weerstaat nog steeds bolsj. aanvallen. Hernieuwde activiteit in Tunis. Radiorede van dr. Goebbels tot Duitsche volk. Credietverdrag tusschen Duitschland en Turkije onderteekend. Verandering in Britsche kabinet.

(Voor de samenstelling van „De Wereldoorlog in data" werd gebruik gemaakt van bronnen als: Archiv der Gegenwart; Das Reich (Brennspiegel); Brüss. Zeitung; Jahrbuch der Auswärtigen Politik; Europa Handbuch; Wie, wat, waar? uitg. Rott. Nieuwsblad-Haagsche Courant).

(V. b. Recapitulatie 5913)

A. NEDERLAND - Provincie Zeeland tot „Sperrgebiet" verklaard —

Met ingang van 20 April 1944 te twaalf uur is, bij beschikking van den Commissaris-Generaal voor het Veiligheidswezen de geheele provincie Zeeland verklaard tot verboden gebied (polizeiliches Sperrgebiet). Dit houdt o.m. in, dat het betreden en het verlaten der provincie slechts dan is toegestaan indien men in het bezit is van de daartoe benoodigde papieren, welke bij den burgemeester der gemeente(n), die men wenscht te bezoeken of te verlaten, moet aanvragen. **(V. b. Bep. maatr. Zeeland 5668 B.)**

Onderwijs - Dr. F. C. Bursch benoemd tot hoogleeraar te Amsterdam —

1 Mei — Aan de gemeentelijke universiteit van Amsterdam is tot buitengewoon hoogleeraar in de prae-historie benoemd dr. F. C. Bursch, conservator bij het Rijksmuseum voor Oudheden te Leiden en directeur van het Rijksbureau voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek.

(V. b. Univ. A'dam 5806 B.; dr. Bursch 5272)

Religie - Bijbelverkoop van het Nederlandsch Bijbelgenootschap —

20 April — De bijbelomzet van het Nederlandsch Bijbelgenootschap is in 1943 grooter geweest dan in de 130 jaren, dat het bijbelgenootschap bestaat, ooit in een enkel jaar het geval is geweest, nl. in ronde cijfers 75.000 bijbels, 90.000 nieuwe testamenten en 40.000 bijbelgedeelten.

(V. b. Nederl. bijbels 5682 A.)

Dag van den Arbeid - Meirede van Mussert —

Op 1 Mei heeft de Leider zich via de radio tot het Nederlandsche volk gewend. In zijn rede behandelde hij de geschiedenis der socialistische arbeidersbeweging in Nederland, waarbij hij hulde bracht aan de nagedachtenis van Troelstra, Domela Nieuwenhuis, Schaepman en Talma. Na met enkele woorden de verburgerlijking en de verwording van den strijd der arbeiders in herinnering te hebben gebracht, gaf Mussert uiting aan zijn optimisme ten aanzien van de toekomst en verklaarde hij:

Niettegenstaande de bezwaren aan dezen tijd van wereldoorlog verbonden, geloof ik onwrikbaar aan den opgang. Ik kan mij niet voorstellen, dat Europa's toekomst zou bestaan in den ondergang als domein van de Sovjetrepublieken met Moskou als hoofdstad, of kolonie van het Noordamerikaansch-Engelsche grootkapitaal, zooals Perzië of Britsch-Indië. Zooiets kan ik niet gelooven en wil ik niet gelooven.

De revolutie, die zich voltrekt, is die van den arbeid tegen het kapitalisme. Tot 1914 was het kapitalisme onbeperkt de baas. In 1914 begon het geweld met de wapenen en in de geschiedenis zal dit jaar vermeld worden als het begin van het einde van het kapitalistische tijdperk. Van 1914 tot 1918 woedde de oorlog, die eindigde met de schijnbare overwinning van het kapitalisme. Ik zeg schijnbaar, omdat wij nu weten, dat toen reeds de grondslag werd gelegd voor den ondergang van het kapitalisme.

Twintig jaar lang, van 1919 tot 1939, is het tijdvak van de voorbereiding en het begin van den opbouw van de socialistische volksgemeenschappen in Europa. Van 1933 tot 1939 liet Hitler aan de wereld zien, dat het Duitsche volk in snel tempo verlost werd uit den druk van het kapitalisme. Het privaat-kapitalisme en het staatskapitalisme, New York en Moskou, verbonden zich tot vernietiging. In 1939 vond Londen het voorwendsel om den oorlog te verklaren, wegens Danzig en den Corridor. De derde phase begon: de eindstrijd tusschen het volksche socialisme van Europa eenerzijds en het kapitalisme van Amerika, vereenigd met het communisme, d.w.z. het staatskapitalisme van het Sovjetwereldrijk, anderzijds.

Wij gelooven in het behoud van Europa, dank zij het nationaal-socialisme, dank zij Adolf Hitler, die de top is van de defensieve macht van Europa. Het kapitalistische tijdvak was voor den arbeider een stikdonkere nacht. Nu is het nòg nacht, hoe laat in den nacht, twee uur, drie uur, wij weten het niet. Maar de nacht zal eindigen en de zon zal opgaan en dan komt stralend een nieuwe dag, de dag van het volksche socialisme, het eenig mogelijke socialisme. Dan gaat Europa een nieuwe toekomst in en in dat nieuwe Europa zal zijn een herboren Nederlandsch volk.

— Meirede van Woudenberg —

Het Nederlandsch Arbeidsfront heeft in het Concertgebouw te Amsterdam den dag van den Arbeid gevierd. De leider van het N.A.F., H. J. Woudenberg, sprak een rede uit, waarin hij het doel van het Arbeidsfront en de beteekenis van den Dag van den Arbeid uiteenzette. Voortaan, zoo deelde spr. mede, zal de eerste Mei geen onderonsje meer zijn, maar een nationale feestdag. Voorts bracht hij hulde aan de sociale voormannen, waarvan er thans 7000 in de verschillende bedrijven aanwezig zijn.

Namens de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden bracht Mussert vervolgens de wenschen over aan het N.A.F. bij het tweejarig bestaan. In zijn toespraak wees hij op den zwaren tijd, welke ook drukt op de voormannen en bedrijfsvoerders in de bedrijven. Opdat in den strijd tegen het kapitalisme de arbeiders de overwinning zullen behalen is het noodig, dat zij een eenheid vormen. Ik zal den dag zegenen, zoo eindigde de Leider, waarop wij daden kunnen toonen, waarop wij het volksche socialisme in daden kunnen omzetten.

Ten slotte stond op het podium de leider van het Arbeidsfront, Woudenberg, met een sociaal voorman aan de eene zijde en een bedrijfsvoerder aan den anderen kant. Dit was, zoo zeide de heer Woudenberg, een symbool. Het N.A.F. heeft besloten op dezen 1 Mei-dag een insigne uit te reiken, overeenkomende met het embleem van het N.A.F. Aan den sociaal voorman en den bedrijfsvoerder reikte hij als eersten dit insigne uit.

(V b. Meirede Mussert '43 5511; Mussert 5924 C.; Woudenberg 5415 A.; N.A.F. 5898 A.)

B. DUITSCHLAND — 1 Mei-viering - Oproep van dr. Ley —

(D.N.B.) — Dr. Ley, de leider van het Duitsche Arbeidsfront, heeft ter gelegenheid van den eersten Mei, den nationalen feestdag van het Duitsche volk, een oproep gericht tot alle werkende Duitschers, waarin hij hun zijn waardeering betuigt voor hun buitengewone prestaties.

Bij de Anglo-Amerikaansche terreuraanvallen, zoo wordt in den oproep gezegd, is het niet altijd gemakkelijk geweest al die strijdmiddelen te vervaardigen, die tegen den vijand in den strijd worden geworpen. Desondanks is dit dank zij de houding van den Duitschen arbeider gelukt, hoewel het ingespannen werken tijdens de 55 maanden oorlog voor de arbeiders een groote belasting was en de vermoeienissen van een langen en zeer ingespannen arbeid voor hen dikwijls bijna bovenmenschelijk zijn geweest. Als bewijs voor de groote prestaties van de arbeiders noemt dr. Ley het feit, dat b.v. de productie van steenkool in Duitschland elk oorlogsjaar snel gestegen is, in tegenstelling met Engeland, de Ver. Staten en de Sovjetunie, waar de steenkoolproductie ieder jaar is gedaald. Het werkende vaderland heeft maar één eerzucht: de vervulling van de taak, die de Führer het vaderland heeft opgedragen: zich het front waardig te toonen. Derhalve zal er ook geen November 1918 meer komen. Dezen keer zullen de vijanden van het Duitsche volk overwonnen worden en ondanks alle bestaande en komende lasten, zal het Duitsche volk niet ineenstorten.

(V. b. Dr. Ley 5869 D.)

A. **NEDERLAND — Financiën - Afsluiting der gemeenterekening 1942 —**

Nu dus de rekening over 1942 in de verschillende gemeenten kan worden afgesloten, doet zich het verschijnsel voor, dat in de meeste gemeenten de financieele uitkomsten over 1942 gunstiger zijn dan eertijds het geval was. Dit wordt met name geconstateerd in die gemeenten, welke vroeger onder zware geldelijke zorgen voor werkloosheidsvoorziening gebukt gingen en in vele gevallen onder de noodlijdende moesten worden gerangschikt.

In de nieuwe voorschriften betreffende de financieele verhouding tusschen Rijk en gemeente is nl. bepaald, dat de kosten voor werkloozenzorg voor de volle honderd procent ten laste van het Rijk komen. Daar de uitkeering per inwoner practisch onveranderd is gebleven, is de financieele toestand der gemeenten, vooral voor gemeenten met een hoog percentage arbeidersbevolking, thans beduidend gunstiger geworden.

Voor gemeenten, welke eertijds tot de z.g. „welgestelde" gerekend werden, b.v. Wassenaar, Bloemendaal, Baarn, Zeist, e.a. is de nieuwe regeling minder gunstig dan voorheen, daar in die gemeenten de werkloosheidsvoorziening nimmer zulke groote offers uit de gemeentekas heeft geëischt. Door het groote aantal kapitaalkrachtige ingezetenen verkeerden de financiën van dergelijke gemeenten doorgaans reeds in zeer gunstigen toestand, zelfs wanneer slechts een gering aantal opcenten op de Gemeentefondsbelasting en op de Vermogensbelasting werd geheven. Maar onder de nieuwe voorschriften betreffende de financieele verhouding tusschen Rijk en Gemeente zullen de vorenbedoelde inkomsten niet meer in de gemeentekassen vloeien, doch ten bate komen van het Rijk.

Naast het derven dezer inkomsten geldt voor de hier bedoelde gemeenten ook nog als ongunstige factor, dat er in de meeste gevallen betrekkelijk weinig bedrijven gevestigd zijn, welke onder de Ondernemingsbelasting vallen. Deze gemeenten, die vroeger financieel er zoo goed voorstonden, zullen dus voortaan uitsluitend aangewezen zijn op de uitkeeringen uit het Gemeentefonds en de opcenten op de „Grondbelasting gebouwde eigendommen".

Wat de gemeenterekening over 1942 betreft, kan er nog op gewezen worden, dat het batig saldo voor zeer veel gemeenten nog gunstiger had kunnen zijn, wanneer de ondernemingsbelasting ten volle verrekend zou zijn. De gemeenten hadden, in afwachting van de resultaten der toenmaals nog nieuwe belasting, een zeker bedrag geraamd als opbrengst uit de ondernemingsbelasting, doch thans blijkt, dat over 1942 slechts gerekend zal kunnen worden op een gedeelte van de totale opbrengst dier belasting. Ten bate van 1942 komen n.l. uitsluitend de definitieve aanslagen, welke waren opgelegd tot 1 November 1943.

(V b. Overz. gem. financiën 5685 B.; fin. verh. t. rijk en gemeenten 5715 A.; Rijksuitkeering a. d. gem. 5803 A.)

— Belastingen - Personeele belasting in 1942 —

Het Centraal Bureau voor de Statistiek publiceert een aantal gegevens betreffende de personeele belasting, die met ingang van 1942 ingrijpend is veranderd. Sindsdien zijn de grondslagen dienstboden, paarden, motorrijtuigen, pleziervaartuigen en biljarten vervallen, terwijl de grondslagen huurwaarde en mobilair niet meer gelden voor bedrijfslocaliteiten. De gemeenten hebben alleen nog de bevoegdheid wijziging in de classificatie aan te brengen en opcenten op de hoofdsom te heffen. Het aantal perceelen, belast naar den eersten grondslag bedroeg in 1933 1.595.669, steeg tot 1.809.588 in 1941 en daalde in 1942 tot 1.776.510. De belastbare huurwaarde dezer perceelen steeg van ƒ 511 millioen over 1933 tot ƒ 516 millioen over 1934, daalde vervolgens tot ƒ 478 millioen over 1937, steeg tot ƒ 499 millioen over 1940 en daalde tenslotte in 1942 tot ƒ 466 millioen. De gemiddelde belastbare huurwaarde per perceel is voortdurend gedaald van ƒ 321 over 1933 tot ƒ 263 over 1942. Alle grondslagen tezamen brachten in de jaren 1937 tot en met 1940 telkens ruim ƒ 27 millioen op, over 1941 bijna ƒ 26 millioen en over 1942 ƒ 22 millioen. De daling van de opbrengst in hoofdsom van den grondslag huurwaarde en de ongunstige tijdsomstandigheden dwongen een groot aantal gemeenten het aantal opcenten op deze belasting te verhoogen, zoodat deze van ƒ 33 millioen in 1933 steeg tot ƒ 44 millioen over 1941, om als gevolg van bovengenoemde verandering in 1942 tot ƒ 37 millioen te dalen. (Econ. Nieuws)

(V. b. Pers. Bel. 5874 A.)

Justitie — Ambtenaren wegens wegblijven van een verplicht gestelde vergadering voor het Vredegerechtshof —

Voor het Vredegerechtshof hadden zich 13 April elf ambtenaren van de gemeente Hengelo (O.) te verantwoorden wegens het niet opvolgen van een bevel van den burgemeester om een vergadering bij te wonen waar een uiteenzetting over den Ned. Volksdienst zou worden gegeven. Bij het verhoor der verdachten werd o.a. opgemerkt, dat men meende, dat de N.V.D. een onderdeel was van de N.S.B., en dat men daarom niet naar de vergadering wenschte te gaan. Andere verdachten waren van meening, dat de burgemeester niet de bevoegdheid had hen naar een vergadering te zenden, die niets met hun dienst te maken had. Nadat de procureur-generaal mr. van Vloten een week gevangenisstraf had geëischt, werden zij op 27 April, hoewel het Vredegerechtshof hun houding scherp laakte, vrijgesproken, omdat zij formeel niet tot het bijwonen dezer vergadering verplicht konden worden.

(V. b. Vredegerechtshof 5771 A.)

Luchtbescherming - Voorschriften —

26 April — Ter uitvoering van de luchtbescherming zijn voor het geheele land voorschriften vastgesteld, die o.m. inhouden, dat bewoners van woonhuizen en andere gebouwen verplicht zijn, bij luchtalarm of luchtaanvallen menschen, die op straat zijn, in hun huizen of woningen op te nemen, wanneer er geen openbare schuilplaatsen of daartoe geschikte andere schuilgelegenheden in de onmiddellijke nabijheid liggen. Het is verboden op de daken te klimmen, uit ramen of deuren naar buiten te zien of zich aan ramen of deuren op te houden. Huizen en woningen, welke tijdelijk verlaten worden, moeten ten einde de gevolgen van luchtaanvallen te kunnen bestrijden, steeds toegankelijk blijven.

Waar dit, zonder de verduisteringsmaatregelen te schaden, kan geschieden, moeten bij luchtalarm of luchtaanvallen de ramen geopend worden, ten einde in het geval van een luchtaanval glasschade door luchtdruk enz. te vermijden. Wanneer ten gevolge van luchtaanvallen een begin van brand ontstaat, is ieder verplicht dezen brand in de bij hem in gebruik zijnde vertrekken onmiddellijk te bestrijden. Iedereen is verplicht op vordering van de politie of van de organen der luchtbescherming hulp te verleenen ter bestrijding van de door luchtaanvallen ontstane schade.

In alle openbare en particuliere gebouwen moeten thans reeds o.m. de volgende luchtbeschermingsmaatregelen getroffen worden: In alle vertrekken van het dak tot in den kelder, moet in voldoende hoeveelheid zand en bluschwater gereed gezet worden, terwijl tevens luchtbeschermingsmateriaal aanwezig moet zijn. Zolders, welke niet als woonruimte gebruikt worden, moeten, ten einde de uitwerking van brandbommen tegen te gaan, bedekt worden met een 5 centimeter hooge laag zand of gedroogde aarde.

(Luchtbeschermingsverord. 5230 A.)

Prestatiewedstrijd Duitsche bedrijven in Nederland - Redevoeringen van Kretschmar, Obmann van het D.A.F., Prof. dr. Bockhacker en Oberdienstleiter Ritterbusch —

In een op 30 April in het Deutsche Theater in Den Haag door de Deutsche Arbeitskammer belegde bijeenkomst, werden de prijzen uitgereikt, welke waren verbonden aan de oorlogsprestatiewedstrijd 1943/1944 van Duitsche bedrijven in Nederland. De Obmann van het D.A.F., Kretschmar, wees op de goede resultaten, welke door de Duitsche bedrijven in Nederland zijn bereikt. Naast het toekennen van prestatieloon en verbeterde beroepsopleiding stonden in het middelpunt van de belangstelling: het behoud van de gezondheid en de arbeidskracht door gezondheidszorg en sportbeoefening, en voorts een psychologisch juiste leiding, welke erop gericht is den arbeider een positieve instelling bij te brengen.

Prof. dr. Bockhacker belichtte vervolgens het vraagstuk van de prestatie voor volk en individu van zijn biologische zijde. Voorts beschreef hij den langen weg, welken men heeft moeten doorloopen om geleerd door de ondervinding, te komen tot de beste methode. Bedrijfstechnische, bedrijfspolitieke, sociale maatregelen en die op het gebied der gezondheidszorg werden alle gericht op het verwezenlijken van een nieuwe sociale orde.

Oberdienstleiter Ritterbusch bezag, alvorens hij overging tot het uitreiken van de prijzen, het vraagstuk uit het standpunt van de politieke leiding. De politieke leiding heeft tot taak de hoogste prestatie uit het volk naar voren te brengen. Dit is slechts dan mogelijk, wanneer ieder op die plaats terecht komt van waaruit hij zijn hoogste prestatie kan leveren. Het gaat er aldus om een zinvollen inzet te scheppen voor iederen volksgenoot. Het is, aldus besloot hij, onmogelijk een sociale orde op de gelijkheidsgedachte op te bouwen. Nog altijd geldt: ieder het zijne, maar niet ieder evenveel.

(V. b. Prestatiewedstrijd 5555; Ritterbusch 5900 A.)

A. NEDERLAND — P.T.T. - Beperking van den postdienst —

25 April — Op postkantoren, die tot nog toe overdag doorloopend waren opengesteld, is — uitsluitend voor postzaken — een tusschentijdsche sluiting ingevoerd van 12.30 uur tot 14 uur. Met ingang van 7 Mei zullen voorts de kantoren op Zon- en feestdagen voor den postdienst gesloten worden. De gelegenheid tot het kosteloos afhalen van correspondentie op die dagen wordt opgeheven. Aan nieuwe verzoeken om tegen betaling van het z.g. busrecht de correspondentie ten postkantore te mogen afhalen kan niet meer worden voldaan. Het aantal briefpostbestellingen is verminderd tot één per dag, behalve in enkele groote plaatsen. De extra-avondbestellingen voor dagbladen, die in sommige plaatsen werden uitgevoerd, zijn opgeheven. **(V. b. Bep. postverk. 5811 A.)**

Handel, Nijverheid - Economisch Historisch Archief - Jaarverslag —

Dezer dagen verscheen het 22ste Econ. Hist. Jaarboek, hetwelk een overzicht geeft van de werkzaamheden van het Econ. Hist. Archief gedurende de laatste jaren. Aan „De Telegraaf" ontleenen wij desbetreffend: Uit de drie jaarverslagen krijgt ook de buitenstaander een indruk van het belang, dat het Econ.-Hist. Archief voor den stand der wetenschappelijke onderzoekmogelijkheden in Nederland heeft. Zonder ophouden wordt gestreefd naar completeering van de verzameling koopmansarchieven, handelsboeken en -correspondenties, koers- en prijslijsten en verdere bescheiden en publicatiën betreffende bestaande of opgeheven industrieele en handelsondernemingen. In 1940 werd een belangrijk deel van het archief der Ned.-Zuid-Afrikaansche Spoorweg Mij. ontvangen, waaronder de directiearchieven te Amsterdam en Pretoria. Van de overige aanwinsten noemen wij de archieven van de bladen „Het Nieuws van den Dag" en het „Volksdagblad", van de Holl Sociëteit van Levensverzekeringen, van diverse Indische cultuurondernemingen en van de Batav. Ooster-Spoorweg Mij. De afd. Jaarverslagen nadert langzaam maar zeker de volledigheid.

Behalve het verzamelen van handelseconomische archieven ten dienste van onderzoekingen en publicatiën door derden, geeft het Econ.-Hist. Archief ook zelf uitgaven in het licht. Deze reeks opende in 1919 met Posthumus' „Documenten betreffende buitenlandsche handelspolitiek in de 19e eeuw", terwijl ook jhr. Van Winter's werk over het aandeel van den Amsterdamschen handel aan den opbouw van het Amerikaansche gemeenebest in vakkringen zeer de aandacht trok. Een geannoteerde uitgave van het oudste aandeelhoudersregister van de Kamer Amsterdam der V.O.C., verzorgd door dr. F. W. Stapel, is in voorbereiding.

Amsterdam - Oudwethouder Walrave Boissevain overleden —

Op 67-jarigen leeftijd is op 19 April te Amsterdam overleden de heer Walrave Boissevain, oudwethouder van Amsterdam. In zijn functie van wethouder heeft hij eerst de Volkshuisvesting beheerd; later, toen hij voor de tweede maal benoemd werd, stond hij aan het hoofd van Publieke Werken en Kunstzaken.

De heer Boissevain is voorts lid van de Tweede Kamer en van de Provinciale Staten geweest. Voordat hij zijn politieke loopbaan begon, was hij verbonden aan de Maatschappij „Nederland", waarvan zijn vader Jan Boissevain, de stichter is geweest.

De thans overledene heeft in het politieke en openbare leven vele functies bekleed. Hij is president-commissaris geweest van de Twentsche Bank, de firma Wm. Müller en Co. en van andere ondernemingen. **(V. b. Boissevain 3939 B.)**

Distributie - Textielpunten geldig verklaard —

Voor kinderen van 3 tot 15 jaar werden met ingang van 20 April 20 punten van de textielkaart geldig verklaard. De textielpositie laat niet toe, dat ook voor de overige categorieën der bevolking punten geldig verklaard worden. Voor de inwoners der door oorlogsgeweld getroffen steden werden speciale maatregelen getroffen om den ergsten nood te lenigen. Ook speelt de voorziening van inrichtingen met textielgoederen een belangrijke rol.

— Een kilo suiker in voorschot —

29 April — In verband met de bijzondere omstandigheden, die tengevolge van inundatie- en evacuatiemaatregelen in bepaalde deelen des lands heerschen, zal het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd overgaan tot de distributie van één kg suiker. Het is echter de bedoeling, dat eenmaal in September en eenmaal in October van dit jaar de normale veertiendaagsche bonaanwijzing achterwege zal blijven. **(V. b. Distributie 5915 A.; Textieldistr. 5739 A.)**

B. INSULINDE — In Hollandia Nederlandsch bestuur hersteld —

Amerikaansche troepen onder bevel van generaal MacArthur hebben 23 April landingen uitgevoerd op Nieuw-Guinea, o.a. ten Westen van Hollandia, een kleine havenstad op Nederlandsch gebied. Na fellen strijd, waarbij het Japansche garnizoen niet opgewassen was tegen de Amerikaansche overmacht, welke werd bijgestaan door eenige eenheden van de Nederlandsch-Indische vloot alsmede een aantal Nederlandsch-Indische vliegtuigen, werd Hollandia bezet. Op denzelfden dag dat de Amerikaansche mariniers Hollandia binnenrukten, landde er op een der vliegvelden van de stad een aantal vliegtuigen, die ongeveer 100 Nederlandsche en Indonesische ambtenaren uit Australië aanvoerden. Deze groep van ambtenaren stond onder leiding van majoor Davis Schermer, een officier van het Ned.-Indische leger, die met eenig militair vertoon de Nederlandsche vlag heesch, nadat hem namens generaal MacArthur het burgerlijk bestuur over het bevrijde deel van Ned.-Nieuw-Guinea was overgedragen. Aan dit nieuwe bestuursapparaat is de naam gegeven van „Netherlands Indies Civil Administration", bij afkorting „Nica". **(V. b. 5928 B.)**

C. BELGIE — Letterkunde - Cyriel Verschaeve 70 jaar —

Op 30 April werd de Vlaamsche priester, dichter en filosoof Cyriel Verschaeve 70 jaar. Op 30 April 1874 werd hij te Ardoye in West-Vlaanderen geboren. Verschaeve is een strijdersnatuur. Meer dan 25 jaren heeft het Vlaamsche volk naar den eenvoudigen dorpspriester in het West-Brabantsche dorpje Alveringhem opgezien. Vooral zijn historische drama's „Jacob van Artevelde", „Philips van Artevelde" en „Ferdinand Verbiest" (alle uit het jaar 1913) en zijn vele studies over oude Vlaamsche schilders, schrijvers, musici en anderen hebben er veel toe bijgedragen het bewustzijn van de Vlamingen voor eigen cultureele waarden te herscheppen en te versterken.

(foto Archief Arbeiderspers)

Ter gelegenheid van dezen verjaardag heeft Verschaeve, naar uit Brussel wordt gemeld, de Vlaamsche jeugd opgeroepen tot den strijd tegen het bolsjewisme. „Strijden" — zoo zegt de priester-dichter in dezen oproep — „is de hoogste cultuurdaad, mits de strijd geen gewone strijd om geld en goed is, doch een strijd om het leven zelf. Wie niet strijdt, wanneer alle levenswaarden in gevaar verkeeren, is het leven niet waard. Dit is nu in dezen strijd het geval. Wij moeten opstaan tegen hetgeen ons allen het geheele leven en de geheele wereld bedreigt. Voor „outer en heerd", voor God en gezin. Daarom gaat het nu. Het Oosten dreigt en satans zonne gaat aan het dagen. Strijdt dus tegen den rooden draak zonder bedenkingen. Wanneer het gaat om dood en duivel, moeten alle bedenkingen wijken."

D. RELIGIE — Verkiezing vicaris-generaal der jezuïeten —

Een 22 April bijeengekomen college bestaande uit de vier te Rome aanwezige assistenten der orde-provinciën Duitschland, Frankrijk, Iberisch Amerika en de Slavische gebieden, alsmede uit de 36 oudste te Rome aanwezige jezuïetenpaters heeft als opvolger van den in 1942 overleden generaal der jezuïeten, Ledochowski, Vicaris Norbert de Boynes gekozen tot vicaris-generaal der Jezuïeten-orde.

A. **DUITSCHLAND — Ontmoeting tusschen Hitler en Mussolini —**
De Führer en de Duce hebben op 22 en 23 April een ontmoeting gehad. In den loop der gemeenschappelijke besprekingen, die gevoerd zijn in den geest van de tusschen den Führer en den Duce bestaande oude vriendschap, zijn de politieke, militaire en economische problemen besproken, welke de beide landen en hun gemeenschappelijke doelstellingen betreffen. In de besprekingen tusschen den Führer en den Duce, waaraan de Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, generaal-veldmaarschalk Keitel en van Italiaansche zijde maarschalk Graziani en staatssecretaris Mazzolini deelnamen, werd het onwrikbare besluit bekrachtigd om den strijd schouder aan schouder tot het behalen van de eindoverwinning en tot het bereiken van de door de Spil en de mogendheden van het Drielandenpact nagestreefde politieke doelstelling voort te zetten. Aan de bijeenkomst tusschen den Führer en den Duce namen ook deel de Duitsche ambassadeur en gevolmachtigde van het Groot-Duitsche Rijk in Italië, Rahm, en de Italiaansche ambassadeur in Berlijn, Anfuso. In aansluiting op de bijeenkomst met den Führer inspecteerde de Duce op een exercitieterrein de daar opgestelde Italiaansche divisies en overtuigde zich van den stand harer opleiding en uitrusting. **(V. b. Ontm. Hitler—Mussolini 5677; Hitler 5884 A.; Mussolini 5725 D.)**

Regeering - Staatssecretaris Gutterer afgetreden en opgevolgd door dr. Naumann —
1 Mei — De Führer heeft staatssecretaris L. Gutterer van het rijksministerie van Volksvoorlichting en Propaganda op eigen verzoek om gezondheidsredenen ontslag verleend en tot zijn opvolger benoemd den ministerialdirektor dr. Werner Naumann. Rijksminister Göbbels heeft Gutterer vervolgens benoemd tot president van het U.F.A. concern.

Arbeidsinzet - „Pioniers van den arbeid" benoemd —
1 Mei — Op voorstel van dr. Robert Ley, leider van het D.A.F., werden tot „pionier van den arbeid" benoemd: Rijksminister dr. Dorpmüller, dr. Hermann Röchling, dr. Albert Vögler, prof. dr. Claudius Dornier, ing. Helmut Stein, de draaier Ernst Becker, de meester-horlogemaker Schwarzer, de boorder Küsters en de werkmeester Eugen Weiczorek. Voorts waren in een bijeenkomst van de Reichsarbeitskammer, voor de vijfde maal in dezen oorlog, de vertegenwoordigers van het Duitsche volk bijeen om die bedrijven te eeren, die ondanks de moeilijkheden als gevolg van den oorlog, voorbeeldige prestaties hebben geleverd. 71 Bedrijven werden tot modeloorlogsbedrijven verklaard. Voorts kregen 14 bedrijven de hooge onderscheiding van nationaal-socialistische modelbedrijven. **(V. b. 5103 C.)**

Weermacht - Generaloberst Hube omgekomen —
Generaloberst Hans Hube, opperbevelhebber van een leger, aan wien de Führer op 20 April het Eikenloof met de zwaarden en briljanten bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis had verleend, is door een tragische omstandigheid plotseling en onverwacht uit het leven weggerukt. Ter herdenking van den doode gelaste de Führer een staatsplechtigheid, die 26 April in tegenwoordigheid van den Führer in de Mozaïekzaal van de Nieuwe Rijkskanselarij te Berlijn plaats vond en waarbij Rijksmaarschalk Hermann Göring aan de persoonlijkheid van dezen soldaat lof toezwaaide. Door den Führer werd een dagorder aan het leger gericht, waarin de schitterende kwaliteiten van Generaloberst Hube naar voren werden gebracht. **(V. b. Gen. Hube 5926 D.)**

— ᛋᛋ-Gruppenführer Gille onderscheiden met de briljanten van het Ridderkruis —
25 April — De Führer heeft het eikenloof met zwaarden en briljanten bij het ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend aan den ᛋᛋ-Gruppenführer en luitenant-generaal der Waffen-ᛋᛋ, Herbert Gille, commandant van de ᛋᛋ-Pantserdivisie „Wiking" als twaalfden soldaat van de Duitsche weermacht. **(V. b. Gille 5849 A.)**

B. **GRIEKENLAND — Emigrantenregeering - Kabinet-Venizelos afgetreden - Papandreu minister-president —**
27 April — Naar de Britsche berichtendienst uit Caïro meldt, is de uitgeweken Grieksche regeering-Venizelos alweer afgetreden. Koning George heeft Papandreu, den leider der sociaal-democraten, die op 15 April te Caïro is aangekomen, belast met de vorming van een nieuw kabinet. Papandreu heeft reeds den eed als minister-president en minister van buitenlandsche zaken afgelegd.
(V. b. Kab. 5910 C.)

C. **EGYPTE — Hongersnood - 130.000 slachtoffers —**
Naar 25 April uit Caïro werd gemeld, zijn reeds 130.000 Egyptenaren van honger omgekomen, omdat de in Egypte gestationneerde Engelsche troepen het graan van de Egyptische boeren hebben opgeëischt. Omtrent de op het oogenblik in Egypte heerschende toestanden worden onderzoekingen ingesteld, welker resultaten echter streng geheim gehouden worden. Koning Farouk heeft de door den hongersnood geteisterde gebieden op het platteland bezocht en heeft in het eerste dorp waar hij kwam geconstateerd, dat daar reeds 16 procent van de bevolking van honger was omgekomen.

D. **ENGELAND — Financiën - Staatsuitgaven —**
De kanselier van de schatkist, sir John Anderson, heeft 25 April in het Engelsche Lagerhuis een rede over het budget gehouden. Wij ontleenen daaraan het volgende: In vergelijking met den tijd voor den oorlog is de levensstandaard in Groot-Brittannië met 29 procent gestegen. De inkomsten waren in het jaar 1943 omstreeks 600.000.000 pond sterling hooger dan in 1942. Ten aanzien van het budget volstond sir John Anderson met vast te stellen, dat de Engelsche staatsuitgaven in 1943 omstreeks 90 procent hooger lagen dan de inkomsten. De totale inkomsten hadden 3039 millioen pond sterling bedragen, de uitgaven 5799 millioen pond sterling. **(V. b. Begrooting 5902 B.)**

Invasiemaatregelen - Uitreisverbod —
Op 25 April heeft het Engelsche ministerie van Buitenlandsche Zaken met het oog op de militaire situatie een reisverbod voor de Engelsche bevolking afgekondigd. De reeds verleende uitreis-vergunningen verliezen Donderdagnacht, den 27sten April, om middernacht haar geldigheid.
(V. b. Invasiemaatr. 5924 B.)

E. **KROATIE — Kabinet - Mutatie —**
1 Mei — De poglavnik heeft den minister van Buitenlandsche Zaken Peritsj van zijn functie ontheven en den minister van Binnenlandsche Zaken Lorkowitsj voorloopig belast met de waarneming van Buitenlandsche Zaken.
(V. b. Kabinet 5839 D.; Peritsj 5871 F.)

F. **FRANKRIJK — Maatregelen tegen de processen der emigranten-regeering —**
25 April — S.P.T. meldt uit Vichy: De Fransche regeering heeft besloten om ter bescherming van de door het comité te Algiers aangeklaagde officieren en soldaten een zeker aantal personen in bewaring te stellen. Het zijn lieden, die op eenigerlei wijze in betrekking staan tot degenen, wier directe streven tot de rechtsgedingen in Algiers heeft geleid. Zij zullen bij wijze van represaille verantwoordelijk geacht worden voor het lot van hen, die terecht moeten staan voor het tribunaal te Algiers.

— Processen beëindigd —
26 April — De zender Algiers meldt, dat de processen tegen leden van de regeering-Laval zijn geëindigd. In totaal zijn 39 beklaagden bij verstek ter dood veroordeeld; twee stonden terecht en werden veroordeeld tot 10 en 15 jaar dwangarbeid.
(V. b. Processen emigr.reg. 5876 A.; Emigr.reg. 5910 B.)

G. **INDIE — Hongersnood in Bengalen —**
27 April (D.N.B.) — Volgens de „Aftontidningen", heeft de Indische politicus Josji in het Indische congres meegedeeld, dat tijdens den hongersnood in Bengalen in 1943 5 millioen van de 50 millioen zielen gestorven zijn tengevolge van epidemieën als malaria, cholera en pokken.
(V. b. Hongersnood 5743 B.)

H. **GENEESKUNDE — Nieuwe behandeling bij bevriezing —**
De Freiburgsche hoogleeraar Kilian, maakt melding van een nieuwe succesvolle geneesmethode bij bevriezing. Deze methode is uiteraard bij de behandeling van soldaten aan het Oostelijke front ontdekt. Daarbij werd geconstateerd, dat de oorzaak der bevriezing gelegen is in tekort aan zuurstof in het lichaam. De nieuwe behandeling, die reeds voortreffelijke resultaten heeft opgeleverd, bestaat hierin, dat de vaatkrampen, welke als gevolg der bevriezing optreden, worden bestreden door kunstmatig opgewekte koorts, welke den bloedsomloop versnelt en den bloeddruk verhoogt, zoodat het bloed ook kan doordringen tot de bevroren lichaamsdeelen. **(V. b. Geneeskunde 5891 A.)**

A. TURKIJE — De handelsbetrekkingen met Duitschland - Verklaring van Menemencioglоe —

24 April — Naar de zender Ankara meldt, heeft de Turksche minister van Buitenlandsche Zaken, Menemencioglоe in de nationale vergadering nogmaals een overzicht gegeven van de motieven, die hebben geleid tot staking der chroomleveranties aan de spilmogendheden. De kwestie der chroomleveranties, zoo zeide hij o.a., werd voor het eerst opgeworpen, toen de Turksche diplomatieke missie te Londen was voor het sluiten van het bondgenootschapsverdrag tusschen Engeland en Turkije. Engeland verlangde toen, dat de geheele chroomexport uitsluitend naar de Angelsaksische mogendheden zou worden gedirigeerd. Wij hebben, aldus de minister, dit voorstel indertijd welwillend bestudeerd en de behoeften der beide bondgenooten tegen elkander afgewogen. Deze leverantieovereenkomst was vastgesteld op twee jaar. Dit verdrag liep eind 1941 af. Tegen het einde van 1942 wendde de Duitsche regeering zich tot Turkije voor de chroomleverantie in het komende jaar. Niettemin verlengden wij het chroommonopolie voor Engeland met een jaar. Met medeweten van Engeland echter hadden wij reeds een overeenkomst met Duitschland gesloten. In elk geval staat vast, dat wij in het begin van 1943 uitsluitend aan Engeland en de V.S. chroom hebben geleverd. De bewering, dat wij den laatsten tijd bijzonder intensief aan Duitschland hebben geleverd, moet ik van de hand wijzen. Turkije past steeds de politiek toe, dat zij slechts levert in ruil tegen andere leveranties, die inderdaad reeds geschied waren, onze grenzen gepasseerd waren en den verbruiker reeds bereikt hadden. Bovendien was dit verdrag reeds in 1941 aan de Duitschers toegezegd. Wij hadden, aldus verklaarde de minister, daardoor een hoeveelheid leveranties in te halen. **(V. b. 5925 G.)**

B. PORTUGAL — Engeland verlangt stopzetting der leveringen aan Duitschland —

Op 26 April heeft de Engelsche minister van Buitenlandsche Zaken, Anthony Eden, bevestigd, dat de Amerikaansche en de Engelsche regeeringen nu ook aan de Portugeesche regeering een nota hebben gezonden waarin stopzetting van de leveranties aan Duitschland wordt geëischt. Over de beperking van den uitvoer van wolfram naar Duitschland wordt onderhandeld, aldus Eden. De minister sprak de verwachting uit, binnenkort nadere mededeelingen over dit onderwerp te kunnen doen.

— Afwijzend antwoord van Portugal —

29 April — Naar Efe uit Washington verneemt, meldt de Amerikaansche pers, dat de Portugeesche regeering den Britschen eisch betreffende den wolframleveranties aan Duitschland heeft afgewezen. In een briefwisseling tusschen Churchill en Salazar heeft volgens deze berichten de Portugeesche regeeringschef verklaard, dat Portugal niet op grond van het bondgenootschap met Engeland verplicht is de leveranties aan Duitschland te staken. Bovendien wenscht Portugal zich niet met nieuwe gevaren in te laten, want de door Engeland geëischte maatregelen zouden door Berlijn als een openlijke vijandige daad beschouwd kunnen worden. **(V. b. Pressie der Geall. op neutralen 5925 D.)**

C. ZWEDEN — Het antwoord aan Engeland inzake de handelsrelaties met Duitschland —

25 April — Het Zweedsche antwoord aan Engeland in de kwestie van de leveranties van kogellagers aan Duitschland is, naar verluidt, overhandigd. Het zou hoffelijk, doch negatief zijn. Zweden heeft naar het heet de volgende gezichtspunten naar voren gebracht:

1) dat het aanvaarden van het verzoek der geallieerden een eenzijdige verbreking zou beteekenen van het onlangs gesloten Zweedsche handelsverdrag, waarin de hoeveelheid kogellagers, die in 1944 aan Duitschland geleverd zou worden, met medeweten der Engelschen en Amerikanen werd vastgelegd.

2) dat Zweden volkomen van Duitschland afhankelijk is voor zijn vitalen invoer van steenkolen, cokes, meststoffen en chemicaliën voor zijn industrie, alsmede voor ijzer, daar de geallieerden op het oogenblik niet in staat zijn, deze goederen te leveren. **(V. b. 5925 D.)**

Bevolking per einde 1943 —

De Zweedsche bevolking is in 1943 toegenomen met 64.660 personen, waardoor zij gestegen is tot in totaal 6.523.000 personen. Deze toeneming van de bevolking is in de eerste plaats veroorzaakt door een geboorteoverschot van 59.000. **(V. b. Bevolking 4654 I.)**

D. ROEMENIE — Kabinet - Mutatie —

27 April — Jon Marian, tot dusver minister van landbouw, is, naar officieel bekend gemaakt wordt, in verband met ziekte afgetreden. Hij is vervangen door Petro Membianoe. **(V b. Kabinet 5903 E.)**

E. SOVJET-UNIE — Viering van den 1sten Mei - Oproep van Stalin —

(S.P.T.) In een oproep ter gelegenheid van den 1 Mei roept Stalin wederom op tot de vorming van een tweede front. Volgens zijn woorden kan er geen twijfel aan bestaan, dat Duitschland slechts verslagen kan worden „door gecombineerde slagen in het Oosten door onze legers en in het Westen door de legers van onze geallieerden". Voorts wees Stalin er op, dat men er niet mee volstaan kan den vijand uit de Sovjetunie te verdrijven, maar dat de Sovjettroepen ook de Polen, de Tsjechoslowaken en andere volken van West-Europa dienen te bevrijden. Deze taak, aldus verklaarde Stalin, zal duidelijk moeilijker blijken te zijn dan de verdrijving van de Duitsche troepen uit de Sovjetunie. Zij zou dan ook slechts door gelijktijdige gevechten in het Oosten en Westen tot stand gebracht kunnen worden. **(V. b. Stalin 5773 C.)**

F. VER. STATEN — Minister van Marine Frank Knox overleden —

Naar radio New York meldt, is de Amerikaansche minister van marine Knox 28 April in den ouderdom van 70 jaar te Washington tengevolge van een hartverlamming overleden. Sedert 1940 maakte Knox als minister van Marine deel uit van Roosevelts kabinet. Voordat hij zich in de politiek begaf speelde hij een belangrijke rol in de krantenwereld. Nog in 1936 behoorde hij als republikeinsch candidaat voor het vice-presidentschap tot de tegenstanders van Roosevelt. **(V. b. Knox 4900 D.)**

Presidentsverkiezing - Generaal MacArthur geen candidaat —

30 April — Generaal MacArthur heeft uit het Geallieerde hoofdkwartier op Nieuw Guinea gemeld, dat hij zich niet republikeinsch candidaat voor het presidentschap laat stellen. De leider der beweging om MacArthur candidaat te stellen, heeft daarop medegedeeld, dat de organisatie haar pogingen zal opgeven. **(V b. Pres.verk. 5910 E.; Gen. MacArthur 5038 A.)**

G. PETROLEUM — Britsch-Amerikaansche olieconferentie —

25 April — Naar de United Press in een door de Aftontidningen gepubliceerd bericht uit Washington meldt, zouden de Amerikaansche vertegenwoordigers op de Britsch-Amerikaansche olieconferentie het doel nastreven om een einde te maken aan de monopoliepositie van eenige Britsche ondernemingen op de wereldmarkt. In welingelichte kringen in Washington is verklaard, dat de Amerikaansche delegatie van plan is een einde te maken aan de door de Engelschen opgerichte handelsbarrières en aan een aantal kartelovereenkomsten en beperkende bepalingen, welke in de door de Engelschen beheerschte zones bestaan. Deze kartelovereenkomsten en beperkende bepalingen hadden het nl. tot dusverre voor de Amerikaansche maatschappijen geheel onmogelijk gemaakt om haar producten te kunnen afzetten.

Volgens United Press zullen de vertegenwoordigers der Vereenigde Staten op de conferentie de volgende punten als doel der onderhandelingen voorstellen:

1. De olie moet voor alle landen der wereld ter beschikking staan op voorwaarde, dat de olie voor vreedzame doeleinden zal worden gebruikt.
2. Er zal een olieovereenkomst worden gesloten tusschen Engeland en de Vereenigde Staten, waarbij later Nederland, Frankrijk en de Sovjet-Unie zich zullen aansluiten.
3. Met toestemming van het Amerikaansche congres alsmede van het Engelsche Lagerhuis zal een internationale oliecommissie worden opgericht. Deze commissie zal tot taak hebben inzake olieproblemen van internationale beteekenis voorstellen te doen. Deze internationale oliecommissie zal echter geen recht hebben om besluiten te nemen.

26 April — Uit Washington wordt vernomen, dat de Engelsch-Amerikaansche petroleumonderhandelingen plotseling op een dood punt zouden zijn geraakt. De Washington Post schrijft, dat in de kwestie van de Amerikaansche olieleiding door Saoedi Arabië de moeilijkheden tot dusverre niet konden worden opgelost. Het Amerikaansche departement van buitenlandsche zaken heeft nu aan den senaat laten mededeelen, dat op dit oogenblik geen nieuwe stappen zullen worden ondernomen. **(V. b. Petroleum 5906 A.; Eng.-Amer. conf. 5879 A.)**

A. KUNST — Bescherming van kunstschatten in oorlogstijd —

15 April — De directeur-generaal van de Duitsche musea, Geheimrat prof. dr. Kuemmel, die de supervisie over het kunstbezit der door Duitschland bezette gebieden van Europa heeft, heeft over zijn arbeid enkele mededeelingen gedaan aan de buitenlandsche correspondenten te Berlijn. Aan „De Telegraaf" ontleenen wij: Prof. Kuemmel wees er op, dat men zich niet door de oorlogsgevolgen mag laten verleiden om het vraagstuk van de bescherming van kunstschatten van enghartig nationaal standpunt te bezien. De kunstschatten van Europa, die te zamen de geschiedenis van de menschheid vormen, behooren ook aan de geheele menschheid toe, en wanneer ten gevolge van een luchtaanval een werk van Albrecht Dürer verloren gaat, dan is dat niet alleen een verlies voor de Duitschers, maar evenzeer voor de Engelschen. Helaas is er reeds heel veel vernield. Beroemde wandschilderingen van Kaulbach, voorstellende de geschiedenis van de menschheid, zijn te Berlijn door een fosforbom volkomen vernietigd, de Poort van Milete, deel uitmakende van het Berlijnsche Pergamon-altaar, heeft van den luchtdruk te lijden gehad. Te Keulen en Aken zijn onherstelbare verliezen ontstaan. Prof. Kuemmel meende, dat hier niet van opzet sprake is, doch wel van grove onvoorzichtigheid. In heel Europa zijn thans de verplaatsbare kunstschatten zoo goed mogelijk in veiligheid gebracht, waarbij de Duitsche instanties ten nauwste hebben samengewerkt met de verschillende nationale lichamen die op dit terrein werkzaam waren.

Bijzonderen lof had dr. Kuemmel voor hetgeen in het aan kunstschatten zoo rijke Nederland reeds vóór den oorlog is gedaan; Nederland heeft zijn oude schilderkunst beschermd op een wijze, die bewonderenswaardig mag worden genoemd. Hetzelfde geldt voor Frankrijk. Bij het uitbreken van den oorlog heeft men alle kostbaarheden uit de groote musea over de Fransche kasteelen op het platteland verspreid. Thans is men bezig met het opnieuw beveiligen en catalogiseeren van het geheele Fransche kunstbezit, waarvan honderdduizenden foto's worden vervaardigd. Het Fransche volk zal daardoor na den oorlog de beschikking hebben over den meest grandiozen kunstinventaris, die er ter wereld bestaat. De in Frankrijk genomen maatregelen zijn zóó doeltreffend gebleken, dat tot nu toe vrijwel niets van beteekenis is verloren gegaan.

Minder te spreken was prof. Kuemmel over Begië, waar het bijv. is voorgekomen, dat een kostbare Van Dijck, die opgerold op een vrachtauto werd getransporteerd, in handen viel van een boer, die het doek gebruikte om er een koestal mee af te dekken. Wat Sovjet-Rusland betreft, hebben de bolsjewisten voor zoover bekend, goed gezorgd voor de unieke verzameling Rembrandts in het museum te Leningrad. In Duitschland is men betrekkelijk laat, nl. eerst in den herfst van 1939, met de bescherming van de kunstschatten begonnen. Hier was dit vraagstuk bijzonder moeilijk, omdat het kunstbezit, in het bijzonder het bezit aan oude schilderijen, over een groot aantal musea, die elk wereldbeteekenis hebben, is verdeeld. De musea, waarin deze schatten waren ondergebracht — men denke aan Weenen, München, Kassel, Dresden, Keulen en Berlijn — zijn met hun bovenlichten en groote vensters de kwetsbaarste plekken, die er in den oorlog te vinden zijn en bovendien liggen zij gewoonlijk in de zenuwcentra van het maatschappelijk leven. Het was een ontzaglijk werk, om alle kunstschatten uit deze en alle andere musea in veiligheid te brengen, doch men is daarin geslaagd.

Een voortdurende contrôle op de in veiligheid gebrachte kunstwerken is dan ook vereischt. Een uitgebreid deskundig personeel is daartoe noodig. De vaststaande kunstschatten kunnen door inmetselen slechts onvolledig beschermd worden en met wandschilderingen is dat geheel onmogelijk. Helaas zijn in Duitschland dan ook reeds talrijke wand- en plafondschilderingen verloren gegaan, ook in kerken.

Prof. Kuemmel betreurt het ten zeerste dat er vóór den oorlog niets gekomen is van plannen, om in ieder land een zone te scheppen van enkele vierkante kilometers, waar het belangrijkste kunstbezit in duidelijk gekenmerkte en des nachts met schijnwerpers verlichte betonnen kelders zou kunnen worden ondergebracht. Dit vraagstuk is echter niet zoo eenvoudig, omdat dergelijke „taboe-zones" als militaire aanknoopingspunten zouden kunnen dienen. Wel gelooft prof. Kuemmel, dat men in de toekomst nergens meer zal overgaan tot het bouwen van musea met bovenlichten en vensters. Het moderne museum moet een betonconstructie zijn zonder openingen en met electrische verlichting en met een luchtbehandelingsinstallatie.

(V. b. Kunstbesch. i. oorlogst. 3648 D.)

B. EUROPA — Prijzen en kosten van levensonderhoud —

De oorlog heeft in bijna alle landen prijsbewegingen veroorzaakt, die eenerzijds de prijsstructuur binnen elk land ontwrichten en anderzijds aanzienlijke prijsverschillen tusschen de landen onderling doen ontstaan. De Bank voor Internationale Betalingen publiceert in haar laatste jaarverslag cijferreeksen, aan de hand waarvan men de ontwikkeling in de verschillende landen kan vergelijken. Het volgende staatje geeft de percentages, waarmede de prijzen en kosten van levensonderhoud in een aantal Europeesche landen aan het einde van 1942 t.o.v. het eerste halfjaar 1939 waren gestegen resp. gedaald:

	Voeding	Verw. en Verl.	Kleeding	Huren	Div.	Totaal
Bulgarije	+ 73	+ 31	+ 78	0		+ 52
Denemarken	+ 61	+ 33	+ 87	0		+ 46
Duitschland	+ 42	+ 67	+ 72	+ 2	+41	+ 42
Finland	+ 89	+123	+127	+12	+81	+ 81
Zweden	+ 6	— 2	+ 32	0	+ 6	+ 8
Zwitserland	+ 57	+112	+ 84	+ 7	+47	+ 56
Hongarije	+135	+ 50	+112	+35	+42	+101

In vijf van de zeven landen zijn de kosten voor kleeding het sterkst gestegen. Naast de schaarschte aan grondstoffen voor de textielindustrie is de overgang tot vervangingsstoffen hiervoor verantwoordelijk. In drie der landen zijn de huren stabiel gebleven, in de overige vier kan de stijging bescheiden worden genoemd. Opvallend is de sterke toeneming van de kosten voor voeding, die in alle landen, m.u.v. Duitschland, valt waar te nemen. De opvoering van de eigen productie in landen, die op invoer van overzeesche landbouwproducten zijn ingesteld, de door velerlei oorzaken belangrijk gestegen invoerprijzen en andere omstandigheden zijn tevens de verklaring van het sterke uiteenloopen der landbouwprijzen in de verschillende landen. De tarweprijs b.v. bedroeg aan het einde van 1943, omgerekend in Zw. frs, in Argentinië 6.63 en in Kroatië 103.44.

(Econ. Nieuws)

((V. b. Europ. levensonderh.kosten 4374 A.)

C. GOUD — Internationale beteekenis en toekomstige functie —

In het Alg. H'blad publiceerde prof. dr. M. D. Dijt in een viertal artikelen eenige beschouwingen over het goud. Aan het slot werden de belangrijkste conclusies nog eens samengevat en werd het volgende vastgesteld:

1. Door de bemoeiingen der regeeringen met de stabilisatie der prijzen van goederen heeft het goud zijn functie van waardemeter, vooral sedert 1929, grootendeels verloren.
2. Door de concentratie van het goud bij de circulatiebanken heeft het goud zijn functie van ruilmiddel in het binnenland langzamerhand volledig afgestaan aan het papieren geld.
3. Door de toenemende, bij het kapitalisme behoorende, onhoudbare internationale schuldenstructuur is het goud in de crediteurlanden en in het bijzonder in de Ver. Staten van Amerika opgehoopt. Hierdoor verloor het zijn zin voor de handhaving van den internationalen gouden standaard en een vrij internationaal kapitaal- en goederenverkeer.
4. Sedert het goud zijn zin voor de ontwikkeling van ruil, voortbrenging en volkswelvaart heeft verloren — en dit was sedert 1929 voor logisch denkenden duidelijk geworden — is de goudproductie en zijn de goudvoorraden grooter dan ooit geworden. De goudproductie heeft slechts nog beteekenis voor de goudproducenten, die 40 à 200% dividenden opstrijken en de goudvoorraden waren in de periode der devaluaties slechts dienstbaar aan grootspeculanten.
5. Als oorlogskas had de goudvoorraad in den oorlog 1914—1918 reeds weinig beteekenis; in den huidigen oorlog en bij de verdeeling van vrijwel de geheele wereld in twee partijen, is zijn invloed tegenover de oorlogsproducties in de oorlogvoerende landen zeer gering. De overheveling van de Fransche, Nederlandsche, Belgische, Poolsche en andere krijgskassen aan Amerika, hebben voor het verloop van den oorlog niet de minste beteekenis en kunnen als een zinloos cadeau aan de Ver. Staten worden opgevat.
6. Als grondstof voor de chemische industrie, sieraden, tandprothese e.d., blijft het goud van waarde, doch daartoe is de huidige wereldvoorraad voor ongeveer anderhalve eeuw toereikend.

(V. b. Goud 5767 C.)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Hevige bolsjewistische aanvallen aan den beneden-Dnjestr en de Sereth afgeslagen - Duitsche terreinwinst bij Kowel en aan den bovenloop van den Dnjestr - Luchtaanvallen op Berlijn, Plymouth, Florence, Midden-Frankrijk, Ploesti en Turnu-Severin - 32.000 ton en 5 torpedojagers in de N. IJszee vernietigd - Overzicht geallieerde scheeps- en vliegtuigverliezen - Overzicht partisanenverliezen in den Balkan —

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 29 April — Aan den beneden-Dnjestr bevochten Duitsche troepen tegen vijandelijke aanvallen een volledig afweersucces. In het gebied van Jassy slaagden de bolsjewisten er niet in onze stellingen te doorbreken. Ten Zuidwesten van Kowel is het gewonnen terrein gezuiverd van verstrooide vijandelijke strijdkrachten, waarbij een ingesloten bolsjewistische gevechtsgroep werd vernietigd. Onder de ongeveer 2000 gevangenen bevindt zich ook een divisiecommandant met zijn staf.

30 April — Voor Sebastopol en aan den Beneden-Dnjestr bleven plaatselijke aanvallen van den vijand zonder resultaat. Tusschen de Karpathen en den bovenloop van den Dnjestr won onze aanval, ondanks taai verzet der bolsjewisten, verder terrein.

1 Mei — Tusschen Witebsk en Polozk werden plaatselijke aanvallen der bolsjewisten afgeslagen. Ten Zuiden van den bovenloop van den Dnjestr alsmede ten Zuidwesten van Kowel konden onze troepen in harde gevechten verder terrein winnen.

2 Mei — Tusschen de Karpathen en den bovenloop van den Dnjestr leverden de aanvallen der Duitsche en Hongaarsche troepen nieuwe terreinwinst op. Voor Sebastopol alsmede tusschen de monding van den Dnjestr en de Karpathen mislukten plaatselijke aanvallen der bolsjewisten.

3 Mei — Aan beide zijden van den middenloop van de Sereth zijn de Sovjets op een smal front met sterke infanterie- en pantserstrijdkrachten en met gebruikmaking van talrijke slagvliegtuigen tot den aanval overgegaan. De beoogde doorbraak is door den tegenstand der Duitsche en Roemeensche troepen verijdeld.

4 Mei — Ten Oosten van de Sereth zette de vijand zijn aanvallen voort. Alle pogingen om door te breken, werden verijdeld.

5 Mei — Ten Oosten van de Roemeensche Sereth vielen de bolsjewisten, tijdens den geheelen dag, over een smal front in dicht opeenvolgende golven aan. Zij werden in harde gevechten afgeslagen.

6 Mei — Ten Oosten van de Roemeensche Sereth zijn verscheidene aanvallen der bolsjewisten ineengestort.

De groote bolsjewistische aanvallen, die door de opperste Duitsche oorlogsleiding op grond van uitgebreid verkenningsmateriaal verwacht werden, zijn begonnen. Het is kenmerkend, dat de aanvaller, ondanks het massale gebruik van strijdkrachten, niets heeft kunnen bereiken. Hieruit blijkt, dat de Duitsch-Roemeensche leiding, die kennis droeg van de kracht van de te verwachten vijandelijke operatie, tijdig genoeg voorzorgsmaatregelen heeft getroffen, om den bolsjewistischen stormloop het hoofd te kunnen bieden.

LUCHTOORLOG —

30 April — Amerikaansche bommenwerpers ondernamen 29 April een terreuraanval op Berlijn. Er ontstond schade in woonwijken en verliezen onder de bevolking. De Duitsche luchtverdediging schoot 129 Amerikaansche vliegtuigen neer. Duitsche formaties veroorzaakten in den afgeloopen nacht bij een aanval op Plymouth en op concentraties van schepen voor de Engelsche Zuidwestkust verwoestingen voor langen tijd.

3 Mei — Amerikaansche bommenwerpers hebben 2 Mei een terreuraanval ondernomen op Florence. Talrijke huizen werden verwoest.

4 Mei — Bij den afweer van Britsche luchtaanvallen op Midden-Frankrijk werden in den nacht van 3 op 4 Mei 51 viermotorige vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. Het onder bevel van luitenant-kolonel Nordmann staande jachteskader Mölders meldt van het Oostelijk front zijn 8.000ste overwinning in de lucht.

5 Mei — Het D.N.B. deelde mede: De Duitschers hebben van Januari tot April 1944 bij de Anglo-Amerikaansche terreuraanvallen 4318 getelde Engelsche of Amerikaansche vliegtuigen neergeschoten, nl. in Januari 806, in Februari 886, in Maart 1234 en in April 1392. In de maand April verloren de Sovjets bovendien nog 1319 vliegtuigen.

6 Mei — Amerikaansche bommenwerpers ondernamen in den loop van den dag aanvallen op Ploesti en Turnu-Severin, die schade en verliezen onder de bevolking ten gevolge hadden. Door strijdkrachten der Duitsche en Roemeensche luchtverdediging werden 47 der aanvallende vliegtuigen neergeschoten.

ZEE-OORLOG —

30 April — In gevechten tegen het vijandelijke konvooiverkeer op den Atlantischen Oceaan en in de Middellandsche Zee brachten Duitsche duikbooten vier schepen met een inhoud van 32.000 brt., en vijf konvooitorpedojagers, waaronder twee groote torpedojagers van het modernste type, tot zinken.

1 Mei — In den strijd tegen de Britsch-Amerikaansche verbindingen brachten luchtmacht en marine in April 23 schepen met een inhoud van 153.820 brt. tot zinken. 34 andere schepen met een totalen inhoud van 227.000 brt. werden door bom- en torpedotreffers zwaar beschadigd.

Aan vijandelijke oorlogsschepen werden 27 torpedojagers en konvooivaartuigen, een mijnenveger en 7 motortorpedobooten tot zinken gebracht, alsmede 5 torpedojagers en 9 motortorpedobooten beschadigd.

4 Mei — Duikbooten vielen in de Noordelijke IJszee een naar Engeland varend, door torpedobootjagers en vliegtuigen van een vliegtuigmoederschip beschermd konvooi aan. Zij brachten acht torpedobootjagers en konvooieeringsvaartuigen tot zinken en torpedeerden vijf schepen met een gezamenlijken inhoud van 30.000 brt.

5 Mei — Het D.N.B. deelde mede: Van Januari tot April van dit jaar verloor de vijand in totaal 1.484.003 brt. In dit getal zijn begrepen de in den grond geboorde en de zwaar beschadigde Engelsch-Amerikaansche schepen die waarschijnlijk voor langen tijd onbruikbaar zijn. In hetzelfde tijdvak hebben Duitsche duikbooten 92 Anglo-Amerikaansche torpedojagers en escortecorvetten tot zinken gebracht. Daardoor is het totaal aantal getorpedeerde Engelsch-Amerikaansche torpedojagers en escortevaartuigen, sedert de eerste toepassing van de nieuwe Duitsche aanvalstactiek der duikbooten, dus tijdens de afgeloopen acht maanden, reeds tot 155, met een bemanning van ca. 23.250 koppen, gestegen.

ZUIDELIJK FRONT —

2 Mei — Op den Balkan werd bij groote weers- en terreinmoeilijkheden de strijd tegen communistische benden met succes voortgezet. In de harde gevechten verloren de bandieten in de maand April meer dan 9000 dooden, 3700 gevangenen alsmede talrijke wapens en munitie. De zuiveringsactie van den Balkan heeft sinds September van verleden jaar de communistische benden 70.592 dooden en 63.654 gevangenen gekost. Alleen in April reeds verloren de benden 11.224 dooden en 4.228 gevangenen.

6 Mei — In Italië vonden, behalve levendige wederzijdsche verkennings- en stoottroepactiviteit, in de afgeloopen week geen groote gevechtshandelingen plaats.

(V. b. Krijgsverr. 5928 A.)

B. JAPAN — Britsche terugtocht in Birma —

1 Mei — Uit het Indisch-Birmaansche grensgebied wordt gemeld, dat de vijand, die tot dusver in zijn steunpunt Parel voor de laagvlakte van Imphal hardnekkig verzet bood, thans als gevolg van de energieke aanvallen der Japansche troepen een algemeenen terugtocht is begonnen. In Zuid-Birma rukken de Japansche formaties, die bij Paletwa in den strijd zijn geworpen voor vernietigingsoperaties tegen de West-Afrikaansche troepen in het gebied ten Zuiden van Waleton naar de grens op. Andere troepenonderdeelen hebben op 27 April de steunpunten Kaman en Paukan, ten Noorden van Paletwa, veroverd.

De strijd in China; Tsjengtsjau in Japansche handen —

Naar de Engelsche nieuwsdienst uit Tsjoengking meldt, heeft de Tsjoengkineesche militaire woordvoerder toegegeven, dat Japansche strijdkrachten op 22 April de stad Tsjengtsjau, een spoorwegknooppunt in de provincie Honan, hebben veroverd.

(V. b. Krijgsverr. 5928 B.)

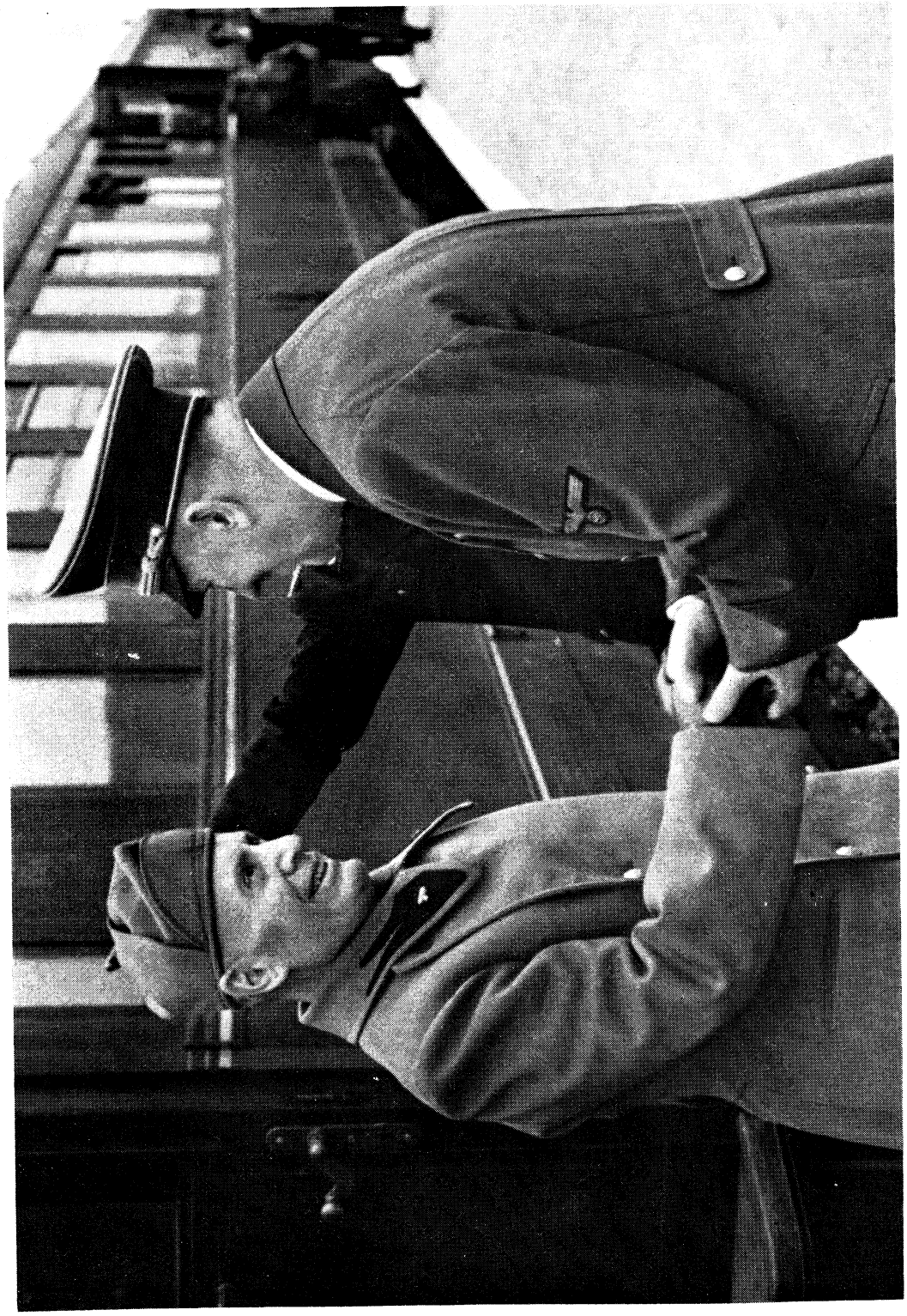

(Foto Hoffmann/Stapf)

De Führer en de Duce hebben op 22 en 23 April geconfereerd. De begroeting tusschen de beide staatshoofden.

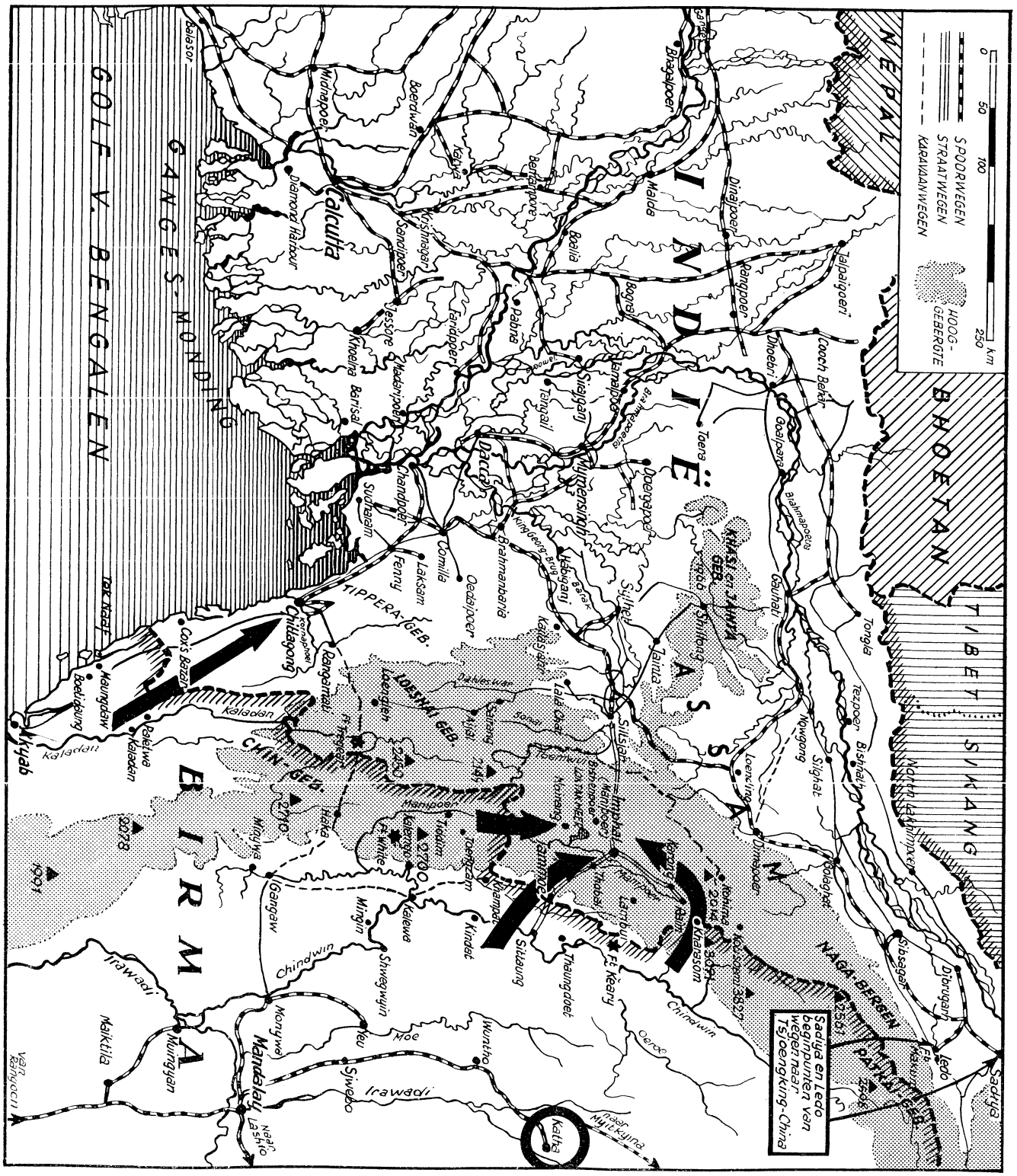

Het Birmaansch-Indische oorlogstooneel.

(Kaart ontleend aan Das Reich)

A. WERELDOORLOG — Eenige gegevens betreffende den modernen luchtoorlog *)

In het onderstaande publiceeren wij een aantal op den luchtoorlog betrekking hebbende gegevens, welke wij ontleenen aan het met medewerking van het Duitsche Luchtvaartministerie in 1943, met een voorwoord van generaal-veldmaarschalk Milch, uitgegeven boekje „Kriegsflugzeuge".

De militaire vliegtuigen, welke door de verschillende landen worden gebruikt, zijn in verschillende groepen onder te verdeelen. De voornaamste dezer groepen zijn: 1. Jachtvliegtuigen; 2. Gevechtsvliegtuigen; 3. Bommenwerpers; 4. Zware bommenwerpers; 5. Duikbommenwerpers. Daarnaast bestaan nog tal van groepen, welke voor speciale doeleinden worden gebruikt, zooals: verkenningsvliegtuigen, slagvliegtuigen (welke op geringe hoogte aan den strijd op den beganen grond deelnemen), verbindingsvliegtuigen, transportvliegtuigen en vliegtuigen, welke voor meer uiteenliggende taken geschikt zijn. Buitendien kent het luchtwapen nog vliegtuigen, die van oorlogsschepen opstijgen, de katapultvliegtuigen en boordvliegtuigen, alsmede machines die opstijgen vanaf speciaal daartoe ingerichte vliegkamp- of vliegtuigmoederschepen.

Het voornaamste luchtwapen is tegenwoordig wel de bommenwerper, wiens taak is, doelen te land of ter zee met bommen te bestoken. Terwijl deze twee- of meermotorige machines in den regel hun bommen afwerpen, terwijl zij zich horizontaal door de lucht voortbewegen, stoot de, meestal eenmotorige, duikbommenwerper tot op geringe hoogte (eenige honderden meters) naar beneden, om eerst dan zijn bommen los te laten. De trefkans wordt daardoor grooter, terwijl ook de aanvangssnelheid der bommen stijgt. Worden de bommenwerpers uit den aard der zaak in hoofdzaak gebruikt tot het aanvallen van doelen op het aardoppervlak, de jachtvliegtuigen dienen daarentegen tot den strijd tegen den tegenstander in het luchtruim zelf. Jachtvliegtuigen zijn gewoonlijk éénpersoonstoestellen, terwijl de gevechtsvliegtuigen meestal een bemanning van 2 of 3 personen hebben. Deze laatste toestellen zijn ook zwaarder bewapend en worden wel gebruikt ter bescherming van bommenwerpers of verkenningsvliegtuigen.

Naast de bommen van uiteenloopend kaliber kent het luchtwapen nog andere wapens, zooals torpedo's, vliegtuigmijnen, machinegeweren en lichte kanonnen (2 tot 4 cm.). De torpedo's komen in groote trekken overeen met die welke vanaf vaartuigen worden gelanceerd, terwijl ook de mijnen geen principieel verschil met de zeemijnen vertoonen. De lichte machinegeweren hebben een kaliber van 7.5 tot 8 mm., de zware van 12.5 tot 15. De vuursnelheid van een modern licht machinegeweer bedraagt ca. 1100 tot 2000 schoten per minuut, van een zwaar 600 tot 800.

Jachtvliegtuigen hebben een bewapening van 2 tot 12 machinegeweren, meestal twee in den romp, de rest in de vleugels der machine ingebouwd. Gevechtsvliegtuigen beschikken over 4 tot 14 machinegeweren en hebben meestal nog eenige kanonnen aan boord. Voor de verschillende types, welke in de diverse landen in gebruik zijn loopt natuurlijk de bewapening, al naar de bijzondere eischen, welke gesteld worden, uiteen.

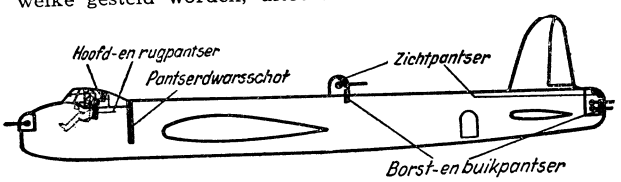

De pantsering van een tweemotorig jachtvliegtuig.

Militaire vliegtuigen bezitten meestal een pantsering. Om gewicht uit te sparen beperkt deze pantsering zich tot de meest vitale deelen van het toestel, terwijl de bemanning door hoofd-, borst- en rugpantsers zoo goed mogelijk wordt beschermd. De pantserplaten hebben een dikte, welke varieert tusschen 4.5 en 15 mm., pantserglas heeft een dikte van 40 tot 75 mm. Het gewicht der pantsering van een eenpersoonsjachtvliegtuig bedraagt ca. 30 tot 80 Kg., bij een meermotorige bommenwerper bedraagt dit wel 500 Kg.

Een explosieve bom bestaat uit een hoeveelheid springstof in een stalen mantel. Opdat de bom regelmatig zal vallen is deze voorts nog voorzien van stabilisatievlakken. Bij de ontploffing wordt de mantel in kleine stukjes uiteengerukt (bij een 12 Kg.-bom in ongeveer 1000 stukjes van elk ca. 10 gram), die met een snelheid van ongeveer 1500 meter per seconde worden weggeslingerd.

De vrijkomende hoeveelheid gas oefent druk uit op de omgeving en richt daardoor ook nog schade aan. Dikwandige bommen worden in hoofdzaak gebruikt, indien de uitwerking der scherven het voornaamste is — bij aanvallen op levende doelen —, dunwandige wanneer een zoo hoog mogelijke luchtdruk wordt vereischt. In het laatste geval bedraagt de hoeveelheid springstof 45 tot 65% van het totale bomgewicht. Scherven hebben een uitwerking, welke op een afstand van 300 meter nog doodelijk kan zijn.

Scherfbommen hebben meestal een gewicht van 10 tot

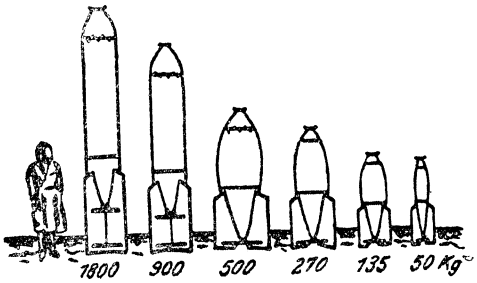

Amerikaansche bommen van uiteenloopend kaliber; ter bepaling der grootte diene de ernaast opgestelde menschelijke figuur.

15 Kg. en komen in uitwerking ongeveer overeen met een 10 cm. granaat. De luchtdruk neemt naarmate de afstand grooter wordt snel af. Luchtdrukbommen hadden in den eersten wereldoorlog al een gewicht van 50 tot 1000 Kg., na den oorlog werden in de Ver. Staten reeds bommen met een gewicht van 1820 Kg. gefabriceerd. Bij de ontploffing van ca. 1000 Kg. springstof (1800 Kg. bom) werd op

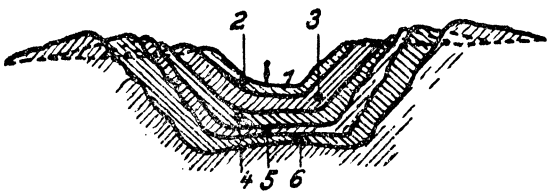

Uitwerking van bommen.
Afmetingen der bomtrechters (3 mm. is 1 meter in werkelijkheid).

1 bom van	50 Kg.	4 bom van	500 Kg.
2 „ „	135 „	5 „ „	900 „
3 „ „	270 „	6 „ „	1800 „

een afstand van 50 meter een druk van ongeveer 25 t/M² gemeten (voldoende om muren van huizen in te drukken). Op een afstand van 500 meter konden nog slechts vensterruiten worden ingedrukt. Tenslotte zijn er nog de brandbommen, welke zooals in den naam reeds duidelijk wordt, het doel hebben brand te veroorzaken. Vliegtuigmijnen hebben een gewicht van 500 Kg. en meer. Meestal worden zij met behulp van parachutes, die nadat de mijn op het water terecht is gekomen automatisch loslaat, uitgeworpen. De torpedo heeft een gewicht van ongeveer 700 Kg., met

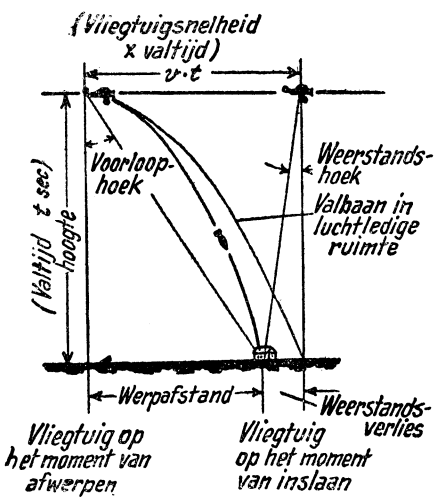

Teekening van de situatie bij het afwerpen van een bom.

een springstofinhoud van 150 tot 200 Kg. Een luchtdrukmotor verleent de torpedo een snelheid in het water van 60 Km. per uur en zij kan een afstand van 2000 meter afleggen. Meestal beweegt zij zich op een diepte van 3 meter door het water.
Wordt een bom op een hoogte van 4500 meter uitgeworpen dan bedraagt de valtijd van de bom (gemeten in een luchtledige ruimte) rond 30 seconden. Beweegt het toestel zich met een snelheid van 360 Km. per uur voort, d.i. 100 meter per seconde, dan heeft de bom bij het verlaten van het vliegtuig ook deze snelheid en bedraagt de werpafstand 3000 meter.

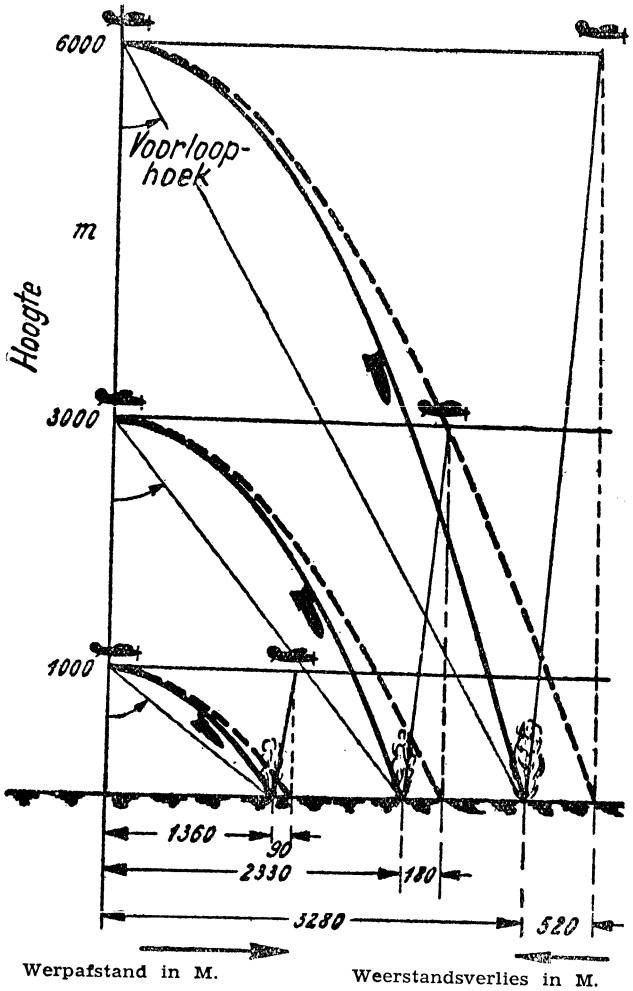

De positie van het vliegtuig op het oogenblik van het afwerpen en van het inslaan van de bom.

Hoogte in M.	Werpafst. in M.	Weerstands-verlies in M.	Valtijd in sec.	Afstand afgelegd gedurende den valtijd in M.
1000	1360	90	14.5	1450
2000	1920	180	21	2100
3000	2330	270	26	2600
6000	3280	520	38	3800

Vliegtuigsnelheid 360 Km. per uur.

In werkelijkheid zal de valtijd wat grooter en de werpafstand wat kleiner zijn, omdat zich verschillende factoren voordoen, die daar invloed op uitoefenen. Het uitwerpen van de bom geschiedt door den bommenrichter, niet op het moment dat hij het doel onder zich ziet, maar op het oogenblik waarop hij het doel onder een bepaalden hoek, den voorloophoek, voor zich ziet. Deze hoek wordt door hem met behulp van zijn richtapparaat vastgesteld. Passeert het doel zijn viziermiddelpunt dan laat hij de bom vallen.

*) De illustraties werden overgenomen uit „Kriegsflugzeuge", Ausgabe 1943.

A. NEDERLAND — Arbeidsdienst - 1600 man ingeschakeld tot het aanleggen van dijken —

2 Mei — Daar waar het, in verband met de inundatie-maatregelen die worden getroffen ter verdediging tegen een eventueele invasie, niet strikt noodzakelijk was een gebied onder water te laten loopen, heeft de Duitsche weermacht toestemming gegeven, dijken aan te leggen, ten einde stukken land vrij te houden. Op die manier is het mogelijk nog vele hectaren voor overstrooming te behoeden, hetgeen natuurlijk van belang is voor de voedselvoorziening. Om nu den aanleg van deze nooddijken te bespoedigen, werd op aanvraag van den Rijkswaterstaat de N.A.D. ingeschakeld. Een corps van 1600 man werd gevormd, dat in het Westen en midden des lands dit werk heeft aangevat.
(V. b. N.A.D. 5881 A.)

Arbeidsinzet - Verlof voor arbeiders in Duitschland toegestaan —

6 Mei — Uit Berlijn wordt aan Het Volk gemeld, dat er met ingang van 15 Mei weer verloftreinen naar Nederland rijden. De belangstelling hiervoor is zoo groot, dat tot ongeveer half Juni de treinen reeds zijn volgeboekt.
(V. b. Arbeidsinzet 5926 D/F.; Verlof Nederl. arb. in D'land 5873 A.)

Binnenland - Uitbreiding van het verboden gebied in Zuid-Holland —

Door den Generalkommissar für das Sicherheitswesen werd 2 Mei een nieuwe vaststelling van het verboden gebied in Zuid-Holland bekendgemaakt. Het reeds in zijn bekendmaking van 26 September 1942 verboden gebied werd met ingang van 5 Mei uitgebreid tot de eilanden Putten en Tien-Gemeten en met ingang van den 20sten Mei 1944 tot het eiland Beyerland. Het verboden gebied omvat dan het Noordwestelijke deel van het eiland Rozenburg, dat door de verbodsbordjes, die door de weermacht geplaatst zijn, wordt aangegeven en de eilanden Voorne, Putten, Beyerland, Tien-Gemeten en Goeree-Overflakkee. Het betreden en bevaren van bovengenoemde gebieden en van de tusschen deze gebieden liggende wateren en waterwegen is slechts geoorloofd met een vergunning van den Beauftragte van den Rijkscommissaris voor de provincie Zuid-Holland.
(V. b. Verb. gebied 5930 A.; verboden gebied Z.-Holl. 5271 A.)

Financiën - Overzicht der Naamlooze Vennootschappen in 1939 —

Uit de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek omtrent binnenlandsche naamlooze vennootschappen over het jaar 1939, het eerste jaar, waarover de in 1940 ingevoerde winstbelasting werd geheven, blijkt, dat van de 25277 in 1939 bestaande vennootschappen met een gestort kapitaal van ƒ 5848 millioen er 22643 behoorden tot de groep der besloten en 2634 tot de groep der open vennootschappen. Het gestorte kapitaal bedroeg respectievelijk ƒ 1569 millioen en ƒ 4279 millioen. De reserves van alle vennootschappen tezamen beliepen ƒ 2872 millioen of 49% van het gestorte kapitaal, er werd een winst behaald van ƒ 824 millioen of 9½% van het totale zuiver vermogen.
In 1939 waren van de 25277 vennootschappen 97% in Nederland werkzaam, met een gestort kapitaal van ƒ 3331 millioen, welk bedrag slechts 57% uitmaakt van het totale gestorte kapitaal; de winst ad ƒ 511 millioen bedroeg 62% van de totale winst.
Tot de belangrijkste klassen kunnen, wat het zuiver vermogen en de winst betreft, worden gerekend: crediet- en bankwezen (met inbegrip der holding companies), handel, bereiding van voedings- en genotmiddelen, verkeer en steenkolen, turf, zout, enz. Deze vijf bedrijfsklassen hadden over 1939 tezamen een zuiver vermogen van ƒ 6182 millioen of 71% van het totale zuiver vermogen van alle bedrijfsklassen. De winst beliep per saldo ƒ 528 millioen of 64% van het totaal.
(V. b. N. V.schappen 5639 B.)

Justitie - Doodvonnissen wegens sabotage —

2 Mei — De Nederlandsche onderdanen Johannes Meyer, Hendrik de Vries en Tjalling Bakker zijn door het Deutsche Obergericht wegens sabotage ter dood veroordeeld. Zij hebben communistische actie gevoerd o.m. door het verspreiden van opruiende geschriften en door pogingen tot brandstichting. Het vonnis is voltrokken.
(V. b. Doodvonnissen 5925 A.)

Verkeer — Beperking telefoonverkeer - Oproepberichten beperkt tot de groote steden —

8 Mei — Telefonische oproepberichten kunnen thans alleen nog worden aangenomen voor de plaatselijke netten Amsterdam, 's-Gravenhage, Rotterdam en Utrecht.
(V. b. P.T.T. 5932 A.; Bep. telef.verk. 5869 A.)

A. **NEDERLAND — Kunst, Kultuur - Monumentenzorg - Inventarisatie van het stedenschoon —**

6 Mei — Door het Rijksbureau voor de Monumentenzorg is sedert eenigen tijd de geheele inventarisatie van het stedenschoon in Nederland ter hand genomen. Men is namelijk tot de overtuiging gekomen, dat het stedelijk schoon niet slechts wordt gevormd door een altijd gering aantal zeer belangrijke monumenten van geschiedenis en kunst, maar dat integendeel juist de reeks kleine gevels van een meestentijds bescheiden vormtaal een overwegenden factor in het stadsbeeld vormen. Volledige gegevens werden reeds verzameld van Heusden, Edam, Oirschot, Oudewater en Thorn. Te Enkhuizen, Alkmaar en Hoorn is men of reeds bezig of een definitieve beslissing wachtende. Hasselt, Elburg, Broek in Waterland, Doesburg, Franeker en Hilvarenbeek zijn de plaatsen, die binnenkort aan de orde zullen worden gesteld. De secretaris-generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming heeft den directeur van het Rijksbureau voor de Monumentenzorg een crediet van ƒ 60.000 voor het uitvoeren van deze werkzaamheden verleend.

(V. b. A'damsche monumenten 5907 A.; Monumentenzorg 5649 A.)

Landbouw - Voedselvoorziening - Overzicht optreden C.C.D. —

4 Mei — Het toezicht op de naleving van de verplichte teelt van oliehoudende zaden heeft den Crisis Controle Dienst aanleiding gegeven in N. Holland 300 processen-verbaal op te maken. Deze 300 verbalen zijn slechts een klein deel van de 59.000, die van 1 October tot 1 April j.l. zijn opgemaakt. In beslag genomen werd in dat tijdvak 998.000 kilo graanzaden en peulvruchten. In verband daarmede werden 14.000 verbalen opgemaakt. In de Wieringermeer, waar 70 fraude-gevallen werden achterhaald, werd 50 ton graan in beslag genomen. Bovendien zijn vele malen frauduleus gedorschte of verkregen producten naar hun rechtmatige bestemming geleid. Van de 5150 processen-verbaal der afdeeling Algemeene Contrôle hadden 4000 betrekking op aardappelen. 1.785.000 kilo aardappelen zijn in beslag genomen. 6000 malen moesten zuivelovertredingen worden vastgesteld. Er werden 8900 kilo boter en 13.000 kilo kaas in beslag genomen; 2 millioen kilo versche groenten en fruit zijn in beslag genomen. Aan den clandestienen export van peen naar het buitenland uit de omgeving van Beverwijk is een eind gemaakt. In verband met toezicht op den veehandel werden het laatste halfjaar 8400 verbalen opgemaakt en 300 runderen en 150 paarden in beslag genomen. **(V. b. 5748 A.)**

— Teelt op braakliggende gronden —

De totale oppervlakte van den met aardappelen, peulvruchten, groenten en granen bebouwden braakliggenden grond bedroeg in 1942 1083.5 ha, in 1943 1337.6 ha, welke een opbrengst gaven van meer dan 7.3 millioen kg. aan genoemde producten.

De in 1943 beteelde braakliggende gronden van de gemeente Amsterdam gaven de volgende opbrengst:

aardappelen, (40 ha) 576.500 kg; peulvruchten, (28 ha) 33.100 kg; groenten en koolzaad, (18 ha) 894.000 kg; granen, (165 ha) 292.700 kg.

Voor Rotterdam zijn deze cijfers resp.: 1.850.000 kg aardappelen (100 ha); 21.000 kg peulvruchten (40 ha); 710.000 kg groenten (opp. niet nauwkeurig bekend) en granen 21.000 kg (10 ha), terwijl 's-Gravenhage het volgende beeld geeft (oppervlakten niet nauwkeurig bekend): 759.000 kg aardappelen, 78.000 kg peulvruchten, 217.000 kg groenten en 10.000 kg granen.

De cijfers voor het geheele land waren: aardappelen 4.564.000 kg (416.6 ha); peulvruchten 166.000 kg (158.2 ha); groenten 1.127.000 kg (88.8 ha); granen 1.459.000 kg (674 ha).

(Econ. Nieuws) **(V. b. Voedselvoorz. gr. steden 5844 A.)**

N.S.B. — Jeugdstorm - Jongmaatsgilde opgericht —

6 Mei — Vanwege het Stafkwartier van den Nationalen Jeugdstorm is een zg. Jongmaatsgilde in het leven geroepen. Dit Gilde wil een hechten band vormen tusschen de nationaal-socialistische — en de daarmee sterk sympathiseerende, maar door ouders of anderen geremde, jeugd. Het lidmaatschap kan voor laatstgenoemde groep van jongeren geen enkel bezwaar opleveren, omdat de leden van het Jongmaatsgilde noch een uniform, noch een insigne dragen. Men dient hen ongeveer als een soort begunstigende leden van den Nationalen Jeugdstorm te beschouwen, die echter niet alleen en uitsluitend hun financieele verplichtingen hebben, doch ook regelmatig onder leiding bij elkaar komen en dan politieke scholing ontvangen. Bovendien genieten zij vrijwel alle tegemoetkomingen, die ook voor de stormers en stormsters gelden.

(V. b. Jeugdstorm 5907 A.)

B. **BRITSCH-INDIE — Gandhi in vrijheid gesteld —**

Naar de Britsche berichtendienst meldt, heeft het ministerie voor Britsch-Indië op 6 Mei het volgende besluit ten aanzien van de vrijlating van Gandhi bekendgemaakt: Met het oog op de medische rapporten ten aanzien van den gezondheidstoestand van Gandhi, heeft de regeering van Brisch-Indië besloten, hem onvoorwaardelijk in vrijheid te stellen. Dit besluit is enkel en alleen genomen op grond van de medische bevindingen. Volgens een nader bericht van den Britschen berichtendienst uit Poena, is Gandhi 6 Mei om acht uur, na zijn vrijlating, door luitenant-kolonel Bhandari, den inspecteur-generaal van de gevangenis, naar Parnakoeti, het paleis van lady Thackersey, een oude bekende van Gandhi, gebracht. Hier heeft hij tien jaar geleden, in Mei 1934, tien dagen gevast. Een groote volksmenigte, die uit de dagbladen kennis gekregen had van de vrijlating, wachtte hem voor Parnakoeti af.

(V. b. Gandhi 5449 A.)

C. **DENEMARKEN — IJsland - Gewijzigde verhouding niet erkend - Boodschap van koning Christiaan -**

7 Mei — Naar aanleiding van het besluit van het Alting en de regeering van IJsland om het bondsverdrag met Denemarken te ontbinden en een republikeinsche grondwet in te voeren, heeft koning Christiaan van Denemarken de IJslandsche legatie in Kopenhagen een boodschap voor den IJslandschen minister-president te Reykjavik doen toekomen, bestemd voor de regeering en het volk van IJsland.

De koning zegt daarin, dat hij, zoolang de tegenwoordige toestanden bestaan, de wijziging van den regeeringsvorm, waartoe Alting en regeering van IJsland zonder overleg met Denemarken hebben besloten, niet kan erkennen. Gedurende heel zijn regeeringstijd is het steeds zijn streven geweest het welzijn van het IJslandsche volk te bevorderen. Hij heeft de ontwikkeling van IJsland trachten te volgen en zich voor oogen gehouden wat het rijk als Noordschen staat van nut kon zijn. Op deze eerbiediging van de wenschen des volks, welke Alting en regeering van IJsland steeds bij hem hebben ontmoet, kan uiteraard nog meer bij de behandeling der voor het toekomstige lot van het land beslissende problemen worden gerekend. Intusschen heeft hij van zijn kant het recht te verwachten, dat besluiten over den toekomstigen regeeringsvorm, waardoor de band tusschen het IJslandsche volk en zijn koning voor altijd zou worden doorgesneden, niet worden verwezenlijkt, zoolang zoowel IJsland als Denemarken door een vreemde mogendheid zijn bezet. Hij spreekt de vaste overtuiging uit, dat het niet zeer gelukkig zou zijn voor de goede broederschapsbetrekkingen tusschen deze twee Noordsche staten, welke hem zoo ter harte gaan, wanneer dit zou geschieden.

(V. b. Verh. Denemarken—IJsland 5927 C.)

D. **JAPAN — Weermacht - Admiraal Koga gesneuveld - Admiraal Tojoda benoemd tot opperbevelhebber —**

5 Mei (D.N.B.) — Admiraal Mineichi Koga, opperbevelhebber der vereenigde vloot, is in Maart 1944 op zijn post overleden, toen hij aan het front uit een vliegtuig de operaties leidde. Admiraal Soëmoe Tojoda is benoemd tot zijn opvolger en heeft zich reeds belast met het opperbevel over de vereenigde vloot. Tot diens opvolger in de functie van opperbevelhebber van het vlootstation Jokosoeka is admiraal Zengo Josjida benoemd.

Soëmoe Tojoda is in den loop van zijn carrière o.m. marine-attaché in Londen geweest, hoogleeraar aan de marine-academie, opperbevelhebber van het duikbootwapen en chef van den staf der vereenigde vloot. In 1941 werd hij tot admiraal bevorderd en benoemd tot chef van de marine-basis in Koere, waarna hij zitting kreeg in den oppersten oorlogsraad en ten slotte chef van het vlootstation Jokosoeka werd. **(V. b. Adm. Koga 5539 B.)**

E. **PETROLEUM — Voorbesprekingen Britsch-Amerikaansche olieconferentie beëindigd —**

5 Mei — Het Amerikaansche departement van Buitenlandsche Zaken heeft medegedeeld, dat de voorbereidende besprekingen over het petroleumvraagstuk tusschen Amerikaansche en Britsche deskundigen geëindigd zijn. Deze besprekingen betreffen de hangende vraagstukken der Amerikaansche en Britsche petroleumindustrie in het buitenland. Daarbij is het aanleggen van een Transarabische petroleumleiding voorgesteld. Het resultaat der besprekingen zal aan de beide regeeringen worden voorgelegd.

(V. b. Olieconf. 5934 G.)

A. WERELDOORLOG — Invasiemogelijkheden - Dreigement als wapen —

29 April — In het orgaan van den Duitschen Staatsminister voor Bohemen en Moravië verscheen een artikel, waarin de vraag wordt gesteld, of de geallieerden van plan zijn, de met zooveel ophef aangekondigde groote landingsactie werkelijk ten uitvoer te brengen, dan wel of de Engelschen en Amerikanen met hun voorliefde voor het pokerspel slechts bluffen. Tegelijkertijd wordt de mogelijkheid overwogen, dat Moskou geen invasie wenscht, maar meer heil verwacht van een voortdurend dreigen met een landing op de Europeesche Westkust.

In het artikel wordt Italië als voorbeeld aangehaald. Voordat dit land daadwerkelijk aan den oorlog deelnam bond het aanzienlijke Engelsche krachten in het Middellandsche Zee-gebied en vormde het een factor van onzekerheid. Na het intreden van Italië in den oorlog, maakte deze onzekerheid weldra plaats voor het besef, dat het fascistische oorlogsapparaat in menig opzicht niet zoo functionneerde als aanvankelijk was verwacht en voor de Duitsche legerleiding bleek het reeds na korten tijd noodzakelijk te zijn, den bondgenoot te steunen en bijstand te verleenen. Italië als factor van onbekende sterkte, was voor Engeland gevaarlijker dan later, toen het waas der geheimzinnigheid was verscheurd en de waarde der Italiaansche weermacht voor vriend en vijand tot een concrete grootheid was herleid. De artikelschrijver in het Boheemsche blad volgt bij zijn beoordeeling van het Sovjet-Russische standpunt ten opzichte van de Anglo-Amerikaansche invasie-politiek een analogen gedachtengang. Uitgaande van de omstandigheid, dat de Duitsche legerleiding — zooals hijzelf onomwonden toegeeft — haar Oostelijk front aanmerkelijk heeft verzwakt om in het Westen sterk te zijn, vestigt hij de aandacht van zijn lezers op de meening van een bepaalde categorie strategische rekenkunstenaars, die meenen dat daarmee het effect, hetwelk de Sovjet-Russen van een tweede front verwachten, reeds is bereikt en dat daarom de oprichting van een tweede front in het geheel niet meer noodig is.

„Op Engelschen bodem" — aldus wordt verder verklaard — „bevindt zich een groote Sovjet-Russische militaire missie. Zij heeft zich zonder twijfel een oordeel gevormd over de Engelsche en Amerikaansche legers. Ten slotte hebben ook bestaande of reeds verdwenen fronten een goede gelegenheid geboden, om de strijdwaarde van deze armeeën te bestudeeren. Het is nauwelijks aan te nemen, dat Stalin op grond van de rapporten der militaire vertegenwoordigers en waarnemers een verkeerde voorstelling heeft van de mogelijkheden en grenzen der vereenigde strijdkrachten. Tot nu toe waren de Sovjets met haar prestaties zeer ontevreden, hetgeen zij ook niet onder stoelen of banken hebben gestoken. Zouden zij nu op grond van zulke negatieve vaststellingen betere prestaties verwachten in geval van een moeilijke invasie? Een verpletterende nederlaag der Engelsche en Amerikaansche strijdkrachten bij een invasie zou tot gevolg hebben, dat de geheele kracht der Duitsche legers zich tegen de Sovjet-Russische strijdmacht in het Oosten zou richten om een laatste beslissing te forceeren."

Onder deze omstandigheden is voor Moskou een invasie „in being" van grootere beteekenis dan een zonder wapenen en materiaal naar Engeland teruggedreven landingsexpeditie. „Schuilt derhalve", zoo besluit de artikelschrijver zijn betoog, „achter den Sovjet-Russischen eisch om een tweede front op te richten, wel de volle militaire ernst?" En hij beantwoordt deze vraag zelf met de woorden: „Bijna lijkt het twijfelachtig."

Landingsmateriaal der Geallieerden —

Het 5 Mei verschenen nummer van „Das Reich" bevat o.m. een artikel van den Duitschen marinedeskundige Adalbert von Goerne, waarin deze het materieel, dat de geallieerden voor operaties tegen het Europeesche vasteland hebben bijeengebracht, aan een beschouwing onderwerpt. Uit het artikel blijkt, dat ook enkele Nederlandsche kanaalbooten, waaronder de „Koningin Emma" van de Mij. „Zeeland" voor invasie-doeleinden zijn omgebouwd.

De geallieerden duiden de verschillende transportvaartuigen, waarover zij beschikken, aan met letterteekens. Zoo wijzen bijv. de letters Lci op een landingsboot voor infanterie (Landingcraft infantry) en Lca is een vaartuig, dat speciaal voor het vervoer van geschut is uitgerust (Landingcraft artillery). Landingsschepen voor tanks dragen den naam Lct (Landingcraft tanks).

De grootere landingsschepen, waartoe o.a. de 4135 bruto registerton metende „Koningin Emma" en de 2950 br. reg. ton metende „Princesse Joséphine Charlotte" van den Belgischen Kanaaldienst behooren, worden aangeduid als L.S. (landing ships).

De „Koningin Emma" kan 450 man landingstroepen met hun uitrusting vervoeren, doch biedt bovendien op voor- en achterdek plaats aan acht landingsstormbooten, twee motorlandingsbooten en eenige gepantserde machinegeweerbooten. Bovendien is het schip met zeer veel luchtafweergeschut van verschillend kaliber uitgerust. Door zijn snelheid (25 km per uur) is het schip in staat, vlooteenheden te begeleiden. De „Koningin Emma" is ingedeeld bij die klasse van schepen, die bij de eerste aanvalsgolf moeten optreden.

Onder de verdere landingsbooten bevinden zich een groot aantal speciale constructies van allerlei modellen en afmetingen. De Amerikanen maken gebruik van zeswielige landingsautomobielen, die omstreeks 20 man transporteeren en die op het land een snelheid van 60 km per uur bereiken. In het water bedraagt de snelheid omstreeks 12 km. Een ander Amerikaansch type, dat o.a. door Amerikaansche mariniers werd gebruikt bij landingsoperaties in het gebied van Guadalcanar draagt den naam „Alligator" en bereikt een snelheid van 37 km te land en 10 km te water.

De Britten hebben in het bijzonder werk gemaakt van een snelle landingsboot voor manschappen, welke speciaal geschikt is voor nachtelijke operaties. Deze booten hebben een bemanning van vier matrozen en kunnen 20 man landingstroepen aan boord nemen. Zij zijn uitgerust met granaat- of nevelwerpers. **(V. b. Invasie 5923 A.)**

B. ENGELAND — Buitenland - Minister Eden confereert met Stalin - Invasie door de Sovjets geëischt —

6 Mei — De Engelsche consul te Barcelona verklaarde: Eden heeft twee dagen in het Kreml vertoefd om te trachten Stalins instemming te verkrijgen voor een hernieuwd uitstel van een tweede front. Stalin heeft het Engelsch-Amerikaansche verzoek categorisch van de hand gewezen en opnieuw aangedrongen op onverwijlde invasie in het Westen. In tegenstelling tot den vroegeren Russischen eisch, die altijd alleen betrekking had op de invasie in het Westen, hebben de Russen thans een gelijktijdige landing aan de Kanaalkust en in het gebied van de Middellandsche Zee verlangd. **(V. b. Eden 5735 H.; Stalin 5934 E.)**

Conferentie der dominion-premiers - Rede van Churchill —

2 Mei — De Britsche berichtendienst publiceert de toespraak, die Churchill bij de opening der conferentie van de premiers der Dominions heeft gehouden. Churchill sprak van „het gevaarlijkste hoogtepunt in het conflict der staten" en verklaarde niet te verwachten, dat de conferentie een volledige oplossing zal vinden voor alle problemen, waarvoor het Britsche Rijk zich ziet geplaatst. Dit is ook in de hitte van het gevecht nauwelijks mogelijk, aldus Churchill; het is echter hoog tijd, dat wij aan de conferentietafel plaatsnemen om van gedachten te wisselen. **(V. b. Churchill 5902 B.)**

C. TURKIJE — Verklaring van Menemencioglоe - Crisistoestand waartegen voortdurende waakzaamheid geboden blijft —

5 Mei — De Turksche minister van Buitenlandsche Zaken, Menemencioglоe, heeft tegenover de Turksche pers verklaringen afgelegd. Het is misplaatst, zoo zeide hij, eventueele gevaren te overdrijven. Aan den anderen kant is het thans echter ontoelaatbaar, dat men iedere gedachte aan mogelijk gevaar verwerpt, omdat daaruit ernstige consequenties zouden kunnen voortvloeien. Turkije leeft op het oogenblik in een crisis. Zoolang de kritieke toestand niet is opgeheven, moet het dagelijksche leven hieraan worden aangepast. Mocht Turkije op een zekeren dag ter verdediging van zijn vitale belangen de wapens ter hand nemen, dan zou dat geenszins een onverwachte verrassing wekken. Voortdurende paraatheid en waakzaamheid zijn geboden. **(V. b. Menemencioglоe 5934 A.)**

Regeering weigert concessies aan Amerikaansche petroleum-ondernemingen —

6 Mei — Volgens een bericht van United Press uit Ankara aan de „Nya Dagligt Allehanda" heeft de Turksche regeering het verzoek van een groep Amerikaansche petroleummaatschappijen om concessies voor de exploitatie van petroleum op Turksch gebied van de hand gewezen. De Amerikaansche maatschappijen wenschten het recht van exploitatie voor 99 jaar te pachten. De houding der Turksche regeering in deze kwestie kent geen compromis. De Amerikanen waren voornemens vrij omvangrijke boringen te doen, waarvan het resultaat gelijkelijk tusschen Turkije en de Vereenigde Staten zou worden verdeeld. Tevens lag het in het voornemen een olieleiding naar een haven aan de Middellandsche Zee aan te leggen.

(V. b. Petroleum 5939 E.; Am. petr.politiek in Voor-Azië 5879 A.)

A. NEDERLAND — Handel, Nijverheid - De verbruikscoöperatie in den kleinhandel —

Aan een in „Economische Voorlichting" no. 18 verschenen artikel over „De verbruikscoöperatie in den detailhandel" ontleenen wij het volgende:

Een der typische bedrijfsvormen in den detailhandel is de verbruikscoöperatie. Zij is hier te lande in de tweede helft der vorige eeuw ontstaan; zij was in den detailhandel de eerste vorm naast het middenstandsbedrijf, spoedig gevolgd door warenhuis, filiaalbedrijf en andere vormen.

Het aantal algemeene verbruikscoöperaties bedroeg in 1938 302, haar gezamenlijk ledental beliep ruim 274.000. Hiervan zijn er 123 opgericht tot en met 1914, 110 tusschen 1915 en 1919, 40 tusschen 1920 en 1924, 29 na 1924. Vooral in de jaren rondom het einde van den vorigen wereldoorlog zijn talrijke verbruikscoöperaties opgericht; een niet onbelangrijk aantal daarvan is intusschen opgeheven.

De gezamenlijke omzet dezer 302 verbruikscoöperaties bedroeg in 1937 ruim ∫ 63.700.000, samengesteld als volgt:

kruidenierswaren	∫ 33.600.000
manufacturen	„ 1.700.000
huishoudelijke artikelen	„ 300.000
brandstoffen	„ 2.500.000
detailhandel	∫ 38.100.000
brood en banket	„ 18.000.000
overige groepen	„ 7.600.000
	∫ 63.700.000

De omzet in brood en banket is voor een gedeelte via winkels gegaan en kan in zooverre als detailhandel worden beschouwd; de omzet der „overige groepen" is grootendeels eveneens detailhandel. De totale detailhandelsomzet der verbruikscoöperaties kan op ongeveer ∫ 50.000.000 per jaar worden gesteld.

Omtrent de verspreiding en beteekenis van de algemeene verbruikscoöperaties over de verschillende provincies geven de volgende cijfers een beeld:

	Aantal algemeene verbruikscoöperaties	Aantal leden	Aantal leden per 1000 inwoners	Omzet	Omzet per lid [1]	Omzet per inwoner
Groningen	12	12.371	29.5	∫ 2.979.000	∫ 241.—	∫ 7.10
Friesland	5	8.126	19.3	„ 1.736.000	„ 214.—	∫ 4.13
Drenthe	17	5.456	22.4	„ 1.344.000	„ 318.—	„ 5.53
Overijssel	36	24.394	43.1	„ 7.530.000	„ 309.—	„ 13.32
Gelderland	50	21.625	23.9	„ 5.550.000	„ 255.—	„ 6.13
Utrecht	13	11.423	24.5	„ 3.007.000	„ 263.—	„ 6.44
Noord-Holland	25	34.373	20.9	„ 9.055.000	„ 293.—	„ 5.50
Zuid-Holland	44	108.314 [2]	51.2 [2]	„ 18.773.000	„ 174.— [2]	„ 8.87
Zeeland	13	5.385	21.2	„ 1.061.000	„ 197.—	„ 4.18
Noord-Brabant	28	19.150	19.1	„ 5.415.000	„ 280.—	„ 5.39
Limburg	59	23.529	39.4	„ 7.254.000	„ 307.—	„ 12.14
Nederland	302	274.146	31.7	∫ 63.704.000	∫ 232.—	∫ 7.37

[1]) Bij de berekening van dit gemiddelde is er geen rekening mede gehouden, dat een deel van den over de leden omgeslagen omzet bestaat uit omzet aan niet-leden. Dit deel is niet in alle provincies gelijk.

Om uit te maken, welke belangrijkheid de verbruikscoöperatie in de verschillende provinciën heeft, kan men allerlei maatstaven gebruiken, die tot uiteenloopende conclusies leiden. Zoo is, naar de absolute grootte volgens ledental en omzet, Zuid-Holland verreweg nummer één en Zeeland de laatste, doch in een reeks, opgesteld naar den gemiddelden omzet per lid vinden wij Zuid-Holland met Zeeland achteraan, Drenthe, Overijssel en Limburg aan den kop. Een goede maatstaf voor de bepaling, welke beteekenis de verbruikscoöperatie in de geheele maatschappelijke en economische structuur der verschillende provinciën heeft, is het aantal leden per 1000 inwoners; een nog betere die van den gemiddelden coöperatie-omzet per provincie-inwoner. Volgens den eersten maatstaf staan Zuid-Holland, Overijssel en Limburg duidelijk bovenaan, Noord-Brabant en Friesland onderaan; de tweede maatstaf bevestigt de leidende posities van Overijssel en Limburg en accentueert Friesland als de provincie, waar in het algemeen de verbruikscoöperatie zich relatief het minst heeft ontwikkeld. De verbruikscoöperaties staan niet geheel los van elkaar. Op een zeer gering aantal uitzonderingen na zijn zij deelgenooten in de Coöperatieve Groothandelsvereeniging „De Handelskamer" (H.A.K.A.), die haar economische top-organisatie is. Deze instelling heeft tot doel: de groothandel in en de fabricage van levensmiddelen en andere verbruiksartikelen ten behoeve van haar deelgenooten, de plaatselijke coöperatieve verbruiksvereenigingen. Hoewel de coöperaties door haar aansluiting bij de Handelskamer haar vrijheid van handelen in geen enkel opzicht zien verminderd, ligt het voor de hand, dat het onderlinge contact en de voorlichting van haar top-organisatie wel eenige eenheid in actie veroorzaken.

Kort voor den oorlog had de Handelskamer een omzet van ongeveer ∫ 30.000.000 bereikt; na verrekening van grondstof- tot eindproductprijzen (meel resp. brood) of van inkoop- tot detailverkoopprijzen (winkelartikelen) dekt deze omzet een zeer belangrijk deel van de ruim ∫ 60.000.000 omzet der coöperaties. Eenige formeele verplichting voor een coöperatie, die deelgenoote van de Handelskamer is, bij haar in te koopen, bestaat niet. Handelskamer en andere fabrikanten en grossiers vormen tezamen de aanbodpartij op de inkoopmarkt der verbruikscoöperaties; concurrentie en prijsvorming beslissen daar.

[2]) Inbegrepen ± 24.000 ingeschreven leden, die hun lidmaatschap niet meer uitoefenden en in 1940 zijn afgeschreven. Na aftrek zou het aantal leden per 1000 inwoners 39.7 bedragen, de omzet per lid ∫ 224.

B. VER. STATEN — Handel, Nijverheid - Productie synthetische rubber —

8 Mei — De productie van synthetische rubber in de V.S. bedraagt momenteel 50.000 tot 60.000 ton per maand. Tweederde van alle fabrieken zijn reeds in vol bedrijf. Wanneer alle fabrieken volledig in bedrijf zullen zijn, zal de productie 75.000 ton per maand bedragen. Terwijl voor de Amerikaansche productie geen gegevens omtrent de kosten bekend zijn, deelt de Canadeesche regeering dienaangaande mede, dat de door de Canadeesche regeering opgerichte fabriek Bunarubber vervaardigt voor 40 dollarcents per lb. Bij een volledige benutting van de capaciteit wordt een verlaging der productiekosten verwacht tot 16 dollarcents, terwijl voor natuurrubber momenteel 41 dollarcents wordt betaald. **(V. b. 5854 E.)**

Overstroomingen in Missouri en Illinois —

2 Mei — De „Daily Express" meldt, dat in de Amerikaansche staten Missouri en Illinois een gebied van meer dan 400.000 ha is overstroomd. De Missouri en de Mississippi blijven stijgen. Een groot deel van den oogst is reeds vernield. Tienduizend soldaten en ingenieurs van het Amerikaansche leger, personeel van de civiele afweerorganisatie en vrijwilligers werken op het oogenblik dag en nacht om de overstrooming te stuiten. Bij St. Louis heeft de stroom een dijk van 12 m hoogte doorbroken, duizenden gezinnen werden daardoor dakloos. **(V. b. Natuurrampen 5893 A.)**

Neutrale firma's op de zwarte lijst —

Een aanvulling van de zwarte lijst, die 6 Mei door den Minister van Buitenlandsche Zaken, Cordell Hull, is uitgegeven, vermeldt de namen van 38 firma's in Eire. Vier Zweedsche firma's zijn aan de zwarte lijst toegevoegd. Van de Spaansche firma's zijn er tien bijgekomen en is er een geschrapt, terwijl er thans ook tien Portugeesche firma's op zijn gezet. **(V. b. Zwarte lijst 4781 A.)**

A. **DUITSCHLAND — Arbeidsinzet - Wijziging in het systeem van tewerkstelling van buitenlanders —**

2 Mei — De Berlijnsche correspondent van het Alg. Handelsblad deelde mede, dat dr. Stotfang, leider van het bureau van den algemeen-gemachtigde voor de tewerkstelling in Duitschland op een persconferentie mededeelde, dat de invoering van een verandering in het systeem der tewerkstelling van buitenlandsche arbeidskrachten, waardoor deze in een bepaalde periode (één tot twee jaar) door landgenooten zouden worden afgelost, wordt overwogen. Aanvankelijk heeft men van Duitsche zijde de arbeiders, die verplicht werden tot werken in Duitschland, contracten voor een half jaar of een jaar laten teekenen, omdat men de arbeidsvoorwaarden contractueel wilde vastleggen. Sindsdien is bepaald, dat de arbeidstijd dezer arbeiders, ongeacht den in het contract aangegeven duur, kan worden verlengd. Omdat deze nieuwe regeling tot onrechtvaardigheden leidt, overweegt men thans een systeem van rechtvaardige aflossing.

— Nederlandsche boekhandel te Potsdam —

2 Mei — De materiaaldienst van de N.S.B. heeft, blijkens een bericht van den Berlijnschen redacteur van het Alg. H'blad, onlangs te Potsdam den eersten Nederlandschen boekwinkel in Duitschland geopend.

(V. b. Buitenl. arb. in D'land 5884 B.; Nederl. arb. in D'land 5873 A.)

Bevolking - Geboorte-, sterfte- en huwelijkscijfers over 1943 —

2 Mei — De correspondent van de N.R.C. te Berlijn deelde mede:

In het afgeloopen jaar zijn in het Duitsche Rijksgebied meer huwelijken gesloten dan mocht worden verwacht. Het totale cijfer bedraagt volgens een overzicht van het Duitsche Rijksbureau voor de Statistiek 625.906. De cijfers wat betreft de geboorten en de sterfgevallen zijn resp. 1.539.841 (ruim 79.000 meer dan in 1942) en 1.144.761. De ontwikkeling van het aantal geboorten acht men weliswaar bevredigend, doch zij moet toch met het oog op de algemeene omstandigheden als geenszins voldoende worden gekenschetst. Het sterftecijfer van de burgerbevolking (dus de gesneuvelden te velde en de slachtoffers van den luchtoorlog buiten beschouwing gelaten) is ongeveer hetzelfde gebleven als in de twee voorafgaande jaren, n.l. 12.2 per 1000.

(V. b. 5474 C.)

Kunst, Kultuur - Prof. dr. Hans Pfitzner 75 jaar —

De Duitsche componist Hans Pfitzner vierde 5 Mei zijn 75sten verjaardag. Hier te lande kent men weinig van zijn muziek. Het ontbreken van een gevestigd opera-bedrijf heeft het niet mogelijk gemaakt Pfitzner's belangrijkste werk, het muziek-drama „Palestrina" te geven en de kennis omtrent Pfitzner's oeuvre moet zich bepalen tot enkele uitvoeringen van fragmenten uit „Die Rose vom Liebesgarten", de ouverture „Kätchen von Heilbronn", de vioolsonate. eenige liederen en de nog niet zoo lang geleden in Den Haag gespeelde symphonie, die uit een strijkkwartet ontwikkeld is.

Ook in Duitschland zelf heeft het lang geduurd voordat Pfitzner meer dan bij naam alleen bekend was. In het begin van zijn carrière werd hij overschaduwd door Richard Strauss en Max Reger, tusschen wie hij, met een zoowel naar het romantische als naar het klassieke gerichten geest, het midden hield.

Pfitzner, die te Moskou uit Duitsche ouders geboren werd, bracht zijn jeugd door te Frankfort a. d. M., waar zijn vader violist aan de opera was en waar hij het conservatorium afliep. Hij heeft lange jaren als dirigent gewerkt, o.a. te Mainz, aan het Theater des Westens te Berlijn en aan de opera te Straatsburg, waar hij ook directeur van het Conservatorium was. Als leeraar heeft hij gewerkt op eerste posten, o.a. aan de Muziekhoogeschool te Berlijn. Vermelding verdient nog, dat Pfitzner zich een scherp polemist betoond heeft, die in geruchtmakende brochures o.a. de aesthetiek van Busoni aanviel en met kracht opkwam voor het absolute in van Beethoven's muziek, in tegenstelling tot de opvattingen in het boek van Paul Bekker.

(V. b. H. Pfitzner 4740 D.)

Financiën - Staatsschuld —

6 Mei — Aan het einde van 1943 bedroeg de Duitsche staatsschuld 255 milliard Rm. Sinds het begin van den oorlog is zij met 220.3 milliard toegenomen; het aandeel van de gefundeerde schuld aan deze stijging bedroeg 86.38 milliard of 39.2%, het aandeel der rentelooze schatkistbiljetten en rijkswissels 125.59 milliard of 57%, het aandeel der overige leeningen met korten looptijd 8.58 milliard of 3.9%. De vermeerdering van de staatsschuld was in de achter ons liggende oorlogsjaren van jaar tot jaar grooter. De schuld steeg in 1940 met 33.6 milliard, in 1941 met 49.3 milliard, in 1942 met 57.2 milliard en in 1943 met 69.6 milliard. De gemiddelde maandelijksche toeneming bedroeg in de oorlogsmaanden van 1939 2.10 milliard, in 1940 2.80 milliard, in 1941 4.11 milliard, in 1942 4.77 milliard en in 1943 5.80 milliard, terwijl het laatste kwartaal van 1943 een stijging te zien gaf van gemiddeld 6.62 milliard per maand.

De verhouding tusschen de vaste en vlottende schuld heeft zich in de laatste jaren sterk gewijzigd. Het aandeel der leeningen met langen looptijd aan de totale toeneming der staatsschuld bedroeg in 1940 48.2%, in 1941 43.6%, in 1942 41.0% en in 1943 nog slechts 33.5%. Bij de huidige samenstelling der staatsschuld bedraagt de gemiddelde rente minder dan 3%, hetgeen een rentelast van ca. 7.5 milliard per jaar beteekent. Een dergelijke rentelast is weliswaar bij een normale belastingopbrengst van 36 milliard per jaar niet gering, blijft echter binnen dragelijke grenzen. (Ec. Nieuws)

(V. b. Staatsschuld 5909 B.)

B. **SPANJE — Accoord met de Geallieerden t.a.v. de handelsrelaties met Duitschland - Wolfram-export naar Duitschland beperkt - Amerikaansch petroleumembargo opgeheven —**

Het Spaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft 2 Mei medegedeeld, dat met Engeland en de Ver. Staten een overeenkomst is gesloten, krachtens welke Spanje de wolframleveranties aan Duitschland beperkt, de werkzaamheden van het Duitsche consulaat-generaal in Tanger worden gestaakt en de levering van olie aan Spanje door de Anglo-Amerikaansche mogendheden zal worden hervat.

Voorts werd 2 Mei door de Spaansche regeering het volgende communiqué gepubliceerd: „De Spaansch-Anglo-Amerikaansche onderhandelingen betreffende het olie-embargo hebben tot een overeenkomst geleid, alle hangende geschillen betreffende de economische betrekkingen van Spanje met Engeland en de Vereenigde Staten zijn, na besprekingen, die uit den aard der zaak van langen duur zijn geweest, tot een oplossing gebracht. Het verdrag is gebaseerd op begrip voor de neutrale positie van Spanje en de werkelijkheden van het oogenblik, waardoor het mogelijk is geworden, de betrekkingen van Spanje met de belanghebbende naties te normaliseeren. Zooals bekend hebben de onderhandelingen tusschen Spanje, Engeland en Amerika plaats gehad tijdens een crisis, die vooral gedurende de laatste week merkbaar was. Zonder dat echter aan de belangen en aanzien der deelnemende partijen afbreuk is gedaan, heeft men een goede regeling kunnen vinden."

— Verloop der onderhandelingen —

6 Mei — Een toonaangevende persoonlijkheid van het Spaansche bedrijfsleven heeft aan den Madrileenschen vertegenwoordiger van het D.N.B. over de tusschen Spanje en Anglo-Amerikanen bereikte overeenkomst verklaard, dat de te Londen en Washington aangeheven triumfkreten in geen verhouding staan tot het resultaat, dat noch indrukwekkend, noch bijzonder fair kan worden genoemd.

De Anglo-Amerikaansche onderhandelaars hadden van Spanje pas bepaalde concessies gekregen, nadat zij drie maanden lang alle middelen van den politieken en economischen druk te baat hadden genomen, en door een geregelde gedeeltelijke blokkade Spanje aan den rand van een catastrophe hadden gebracht. In dezen even ongelijken als tegen het volkenrecht indruischenden strijd tusschen oorlogvoerende groote mogendheden en het nog onder de gevolgen van den driejarigen burgeroorlog lijdende neutrale Spanje heeft de regeering te Madrid ten deele moeten toegeven, om de ergste gevolgen allereerst van de natie verwijderd te houden. Het ontbreken van benzine en olie heeft in de derde maand der onderhandelingen reeds tot een volledige stillegging der visscherij-flottieljes en der spoorwegmotorwagens geleid. De ravitailleering der Spaansche steden kwam daardoor ernstig in gevaar. Niettemin heeft Spanje zich bij de onderhandelingen zeer hard getoond, en het feit, dat de Anglo-Amerikanen in de kwestie, die voor hen het belangrijkste was, nl. het wolfram-embargo voor Duitschland, hun eischen niet volkomen hebben weten door te zetten, is een bewijs voor de hardnekkigheid van het Spaansche verzet.

Ook omtrent het lot der Italiaansche oorlogsschepen werd pas een besluit genomen na het ontvangen van de uitspraak van een internationaal krijgsgerecht, zoodat deze schepen in geen geval bij de aangekondigde invasie-handelingen zullen worden gebruikt.

(V. b. Pressie Geall. 5934 A/B/C.; Onderh. m. Spanje 5917 B.; Ital. vloot 5871 B.)

A. WETENSCHAPPEN — Astronomie - Levensduur der sterren —

Aan de N.R.Crt. ontleenen wij onderstaand artikel van den astronomischen medewerker van dit blad:

Volgens Lockyer doorloopen de sterren een evolutie, waarbij zij als uiterst ijle, koude gasbollen ontstaan, een ontwikkelingsgang volgen waarbij zij aanvankelijk in temperatuur stijgen en later weer in temperatuur dalen, om tenslotte op te houden te bestaan als lichtgevende hemellichamen. Aan iedere ster afzonderlijk hebben wij dezen levensgang nimmer bespeurd: de enkele tientallen jaren, die wij de sterren in dit opzicht pas bestudeeren, zijn te kort ten opzichte van den levensduur der sterren, die vele millioenen jaren bedraagt, dan dat daarin veranderingen, die op een voortschrijdende evolutie zouden kunnen wijzen, bespeurd kunnen worden. Toch zijn er bepaalde feiten, welke de evolutie-hypothese kunnen schragen, b.v. het waarnemingsfeit, dat zij volgens haar spectraaltypen gerangschikt kunnen worden, en dat deze rangschikking tevens verband houdt met haar ouderdom en haar temperatuur. Bovendien speelt de overweging daarbij een rol dat de sterren voortdurend energie verliezen door uitstraling, en dat zij daardoor in massa achteruit gaan: tusschen spectraaltype en massa der sterren bestaat eveneens een statistisch verband. Een vraag van belang is natuurlijk in hoeveel tijd zich deze ontwikkelingsgang der sterren afspeelt. Men neemt aan dat de sterren ten minste zoo oud zijn als de zon en de zon is bepaald ouder dan de aarde; de leeftijd van deze wordt geschat op ten minste 2000 milliard jaren. Dat is dus volgens de gangbare opvatting een benedenste grens voor den levensduur der sterren. Een bovenste grens vindt men door den tijd te berekenen, waarin alle massa als energie uitgestraald zal zijn. Voor de zon leidt dit tot een levensduur van 14 billioen jaren; er bestaan redenen om te denken, dat de zon daarvan al ongeveer 2 billioen jaren geleefd heeft. Uit de massa's der sterren en de door haar uitgezonden stralingsenergie heeft men als gemiddelden levensduur ongeveer 20 billioen jaren gevonden. Om tot een dergelijk resultaat te komen moet men beschikken over de volgende gegevens: spectraaltype, temperatuur, straal, massa, lichtkracht. Er zijn echter slechts weinig sterren, waarvan men al deze gegevens kent: het zijn er een 60-tal, alle componenten van dubbelsterren. Wanneer men deze gegevens met elkaar in verband brengt, dan blijkt dat de sterren haar ontwikkelingsgang beginnen als roode, koude, ijle reuzensterren, waarvan de massa gemiddeld ongeveer 30 maal zoo groot is als die der zon; de temperatuur is 3000°; het soortelijk gewicht is millioen maal zoo klein als dat van water, dus ongeveer duizend maal zoo klein als dat van lucht. Tijdens het hoogtepunt der ontwikkeling bedraagt de massa gemiddeld nog 25 maal die der zon; de temperatuur is inmiddels gestegen tot meer dan 20.000°; het soortelijk gewicht is 100 à 10 maal zoo klein als dat van water. Na dit maximum wordt de ster een gaandeweg uitdoovend hemellicht; wanneer zij haar bestaan als zichtbare ster beëindigt in de gedaante van een koude, roode compacte dwergster, is de massa afgenomen tot 0.4 maal die der zon; de temperatuur is dan gedaald tot ongeveer 2500°; het soortelijk gewicht is toegenomen tot ongeveer 3.6. Hoe lang duurt nu deze ontwikkelingsgang? Teneinde dit te beoordeelen nemen wij aan dat het geheele sterrenstelsel zich in een stationnairen toestand bevindt. Daarmede bedoelen wij dat er evenveel sterren ontstaan als ijle nevelbollen als er in den loop van den ontwikkelingsgang sterren door massa-verlies verdwijnen, d.w.z. een te geringe massa overhouden om nog als ster waarneembaar te kunnen blijven. Het totale aantal sterren en het aantal in iedere faze der evolutie blijven dan voortdurend gelijk. Dan is het duidelijk, dat die stadia het vlugst doorloopen worden, welke de minste sterren bevatten. In de stadia, waarin de meeste sterren voorkomen, is de verblijftijd het grootst. De verhouding der verblijftijden kan men dus vinden door de sterren der diverse stadia te tellen. Dit heeft men gedaan in een betrekkelijk dichte omgeving van de zon; men moet zich wel tot naburige sterren beperken, omdat van de ver verwijderde sterren in het algemeen slechts de grootste, die over een groote lichtkracht beschikken, waarneembaar zullen zijn. Roode dwergsterren b.v., die zich in ver van ons verwijderde deelen van het heelal bevinden, kunnen wij door haar geringe lichtkracht niet waarnemen. In die bestudeerde omgeving van de zon bevonden zich 20 reuzensterren tegen 10.000 roode dwergsterren. Wij kunnen daaruit besluiten, dat de verblijftijd in het reuzenstadium 500 maal zoo klein is als in het roode-dwergstadium; of nog anders gezegd: de ontwikkeling verloopt in de eerstgenoemde faze 500 maal zoo snel als in de laatstgenoemde faze. Op grond van dergelijke overwegingen, waarvan wij hier natuurlijk slechts het principe kunnen aangeven, heeft men afgeleid, dat gemiddeld een ster 2 milliard jaren in het stadium verkeert van koude, roode, ijle reuzenster; daarna heeft de ster nog 4 milliard jaren noodig om het hoogtepunt van haar ontwikkeling te bereiken, waarin zij dan ongeveer 5 milliard jaren verkeert. Daarna verloopt de evolutie in omgekeerde volgorde. Gedurende 80 milliard jaren verkeert de ster in het A-stadium (spectraal type A, b.v. Sirius en Deneb); dan gaat zij over naar het spectraal type F, waarin zij ongeveer billioen (= 1000 milliard) jaren verkeert (b.v. Canopus, Procyon). Op het F-stadium volgt het spectraal type G (de zon, Capella), hetwelk ongeveer 3 billioen jaren duurt. Daarna komt de ster in haar laatste levensfaze, die eener roode, koude, compacte dwergster; dit duurt ongeveer 15 billioen jaren. Voor den totalen levensduur der sterren komt men zoodoende op ruim 20 billioen jaren. Gedurende de eerste levensstadia wordt betrekkelijk veel energie uitgestraald; de totale energie-uitstraling gedurende het roode dwergstadium bedraagt slechts ongeveer 3 maal zooveel als gedurende het zooveel korter durende roode reuzenstadium. De totale, door een ster gedurende haar geheele bestaan uitgestraalde energie-hoeveelheid wordt becijferd op 2×10^{44} calorieën.

Al dergelijke uitkomsten zijn afgeleid uit waarnemingen, die betrekking hebben op de sterre-atmosferen; spectra, temperaturen, stralingsenergie per eenheid van oppervlak, e.d. volgen uit spectroscopische en stralingsmetingen, die uit den aard der zaak slechts iets onthullen kunnen omtrent de buitenste gedeelten der ster. Tot nu toe hebben de sterrenkundigen het, aangaande het inwendige der sterren, slechts tot vermoedens kunnen brengen, die betrekking hebben op den toestand, waarin de materie in het inwendige der sterren verkeert en op den aard van de energiebronnen, waaruit tenslotte alle in het heelal uitgestraalde energie afkomstig is. Wat den physischen toestand betreft, waarin de sterre-materie zich bevindt, weten wij dat de atmosferen bestaan uit zeer ijle gassen, die zich als ideale gassen gedragen. Of nu de geheele ster uit ideaal gas opgebouwd is, blijft daarmede echter een open vraag. Zelfs van zeer groote, ijle reuzensterren, waarvan het gemiddelde soortelijke gewicht duizend maal zoo klein is als dat van lucht, weten wij niet met zekerheid te zeggen of b.v. in de omgeving van het middelpunt de sterre-materie óók zoo ijl is. Het zou zeer best kunnen zijn, dat aldaar dichtheden der materie optreden, die den idealen gasvormigen toestand uitsluiten. In het algemeen gesproken weten wij er niets van hoe de dichtheid der sterre-materie en haar temperatuur van de oppervlakte naar het middelpunt veranderen. Wij moeten er echter op vertrouwen, dat het ons eenmaal gelukken zal, op grond van astronomische waarnemingen, laboratorium-proeven en op grond van wat wij omtrent de grenzen van de geldigheid der natuurwetten zullen weten, het inwendige der sterren voor onzen drang naar weten te ontsluiten. In ieder geval meenen wij thans zoo ver te zijn, dat wij zeggen mogen, dat in het inwendige der sterren de atomen der materie in hoogen graad gedissocieerd zijn; zij zijn volledig gesplitst in electronen, atoomkernen en ander elementaire deeltjes der materie. Bovendien spelen stralingsverschijnselen, gravitatie-krachten en de gasdruk in het binnenste der sterren een rol. Dit alles wordt nog gecompliceerd door het feit, dat de snelheden van de deeltjes waaruit de ster bestaat in het inwendige zoo groot kunnen zijn, dat de massa dier deeltjes op een door de relativiteitsleer gegeven wijze afhangt van de snelheid waarmede zij door elkander vliegen. Hoe grooter de snelheid is, des te grooter is n.l. de massa. De toestandsvergelijking der sterre-materie moet al deze omstandigheden in rekening kunnen brengen en om daarna tot een afgeronde theorie ontwikkeld te kunnen worden moeten bepaalde wetmatigheden (b.v. het Russell-diagram en de massa-licht-kracht-wet) er mede verklaard kunnen worden. Doch zoo ver zijn wij nog lang niet.

(V. b. Astronomie 5804 B.)

— Praehistorie - Opgravingen in Kenya —

8 Mei — Naar Reuter meldt zijn in een groot dal in Kenya (Oost-Afrika), in de omgeving van Nairobi, versteeningen van dierlijke skeletten en werktuigen uit het steenen tijdperk gevonden. Een deskundige is van meening, dat dit de belangrijkste praehistorische opgraving is welke de wereld ooit heeft gekend. Tot de totnutoe ontdekte fossielen behooren o.a. geraamten van olifanten, giraffen en een wild zwijn. Merkwaardig is evenwel dat de lichaamsomvang van dit zwijn overeenkomt met dien van den rhinoceros, zooals wij dien thans kennen. Men acht het waarschijnlijk, dat indien de opgravingen na den oorlog op grootere schaal zullen kunnen worden voortgezet, versteeningen van menschelijke skeletten zullen worden gevonden.

(V. b. Praehistorie 5078 A.; Anthropologie 4695 E.)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Sebastopol ontruimd; Sovjet-bruggenhoofd aan den beneden-Dnjestr opgeruimd; Afweerslag tusschen Proeth en Moldau beëindigd, Sovjet-aanval afgeslagen - Luchtaanvallen op Roemenië, Frankrijk, België, Hongarije en het Duitsche rijksgebied - Beperkte activiteit in Italië —

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 7 Mei — Voor Sebastopol zette de vijand zijn aanvallen voort. Zij werden in heen-en-weer golvende gevechten afgeslagen, plaatselijke penetraties werden afgegrendeld.

8 Mei — Terwijl in den Zuidelijken sector van Sebastopol een penetratie gelukte, sloegen onze troepen in den Noordelijken sector alle vijandelijke aanvallen af. Ten Oosten van de Roemeensche Sereth hebben pantsergrenadiers een domineerend hoogteterrein veroverd. Tusschen Proeth en Moldau heeft de op 26 April begonnen afweerslag voorloopig zijn einde gevonden. De met twintig infanterie- en verscheiden pantserdivisies beoogde doorbraak der bolsjewisten mislukte.

9 Mei — In het gebied van Sebastopol duren de zware gevechten voort. Ten Noorden van Jassy bleven vrij zwakke aanvallen van de bolsjewisten zonder resultaat.

10 Mei — In het bruggenhoofd Sebastopol zijn Duitsche en Roemeensche troepen nog in zware gevechten gewikkeld met de opdringende bolsjewisten. In het kader van onze distancieeringsbewegingen werden de puinhoopen van de stad Sebastopol ontruimd.

11 Mei — In het gebied ten Westen van Sebastopol sloegen onze troepen op 10 Mei te zamen met bataljons Roemeensche bergjagers verbitterde aanvallen van sterke vijandelijke strijdkrachten af. Aan den Beneden-Dnjestr braken onze divisies door een vijandelijke bruggenhoofdstelling op den Westelijken oever van de rivier heen, drongen diep in de artilleriestellingen door en ruimden het geheele bruggenhoofd op.

12 Mei — In het achterwaartsche gebied ten Zuiden van Polotsk hebben afdeelingen van het leger en de politie te zamen met inheemsche vrijwilligers sterke Sovjetbenden in gevechten, die drie weken duurden, ingesloten en vernietigd. De vijand leed zware verliezen aan menschenlevens. Meer dan 6000 dooden werden geteld, 6700 gevangenen werden binnengebracht, 102 bendenkampen, 264 bunkers en gevechtsstellingen verwoest en talrijke zware en lichte wapens, alsmede omvangrijk oorlogsmateriaal buitgemaakt of vernietigd.

LUCHTOORLOG —

7 Mei — Amerikaansche bommenwerpers deden 6 Mei een aanval op verscheidene plaatsen in Roemenië. Vooral in Kroonstad ontstonden schade en verliezen. Drie en twintig vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten.

8 Mei — Britsch-Amerikaansche bommenwerpers ondernamen 7 Mei terreuraanvallen op Boekarest, waar zij schade en verliezen aanrichtten. Strijdkrachten der Duitsche en Roemeensche luchtverdediging schoten 14 vijandelijke vliegtuigen neer. Amerikaansche bommenwerpers ondernamen een terreuraanval op Berlijn en West-Duitschland. In het bijzonder in Berlijn ontstond schade aan woonhuizen en cultuurinrichtingen, alsmede verliezen aan menschenlevens. Door strijdkrachten der luchtverdediging werden bij deze aanvallen, alsmede boven de bezette gebieden in het Westen 26 vijandelijke vliegtuigen, waaronder zeventien viermotorige bommenwerpers, neergeschoten. Engelsch-Amerikaansche bombardementsvliegtuigen hebben de streek van Rouaan-Elboeuf aangevallen. De Anglo-Amerikaansche luchtmacht heeft volgens Ofi in den afgeloopen nacht voor de tiende maal in enkele dagen tijds een kleine plaats in het Noordwesten van het departement Seine-et-Oise aangevallen. Amerikaansche bommenwerpers hebben 8 Mei een aanval op woonwijken van Brussel ondernomen. Op 7 Mei werd Mechelen opnieuw door Anglo-Amerikaansche bommenwerpers aangevallen. Van 11 April tot 6 Mei 1944 werd de omgeving van Namen elfmaal gebombardeerd door de Anglo-Amerikaansche luchtmacht.

9 Mei — Amerikaansche bommenwerpers hebben 8 Mei opnieuw aanvallen op Berlijn en Brunswijk ondernomen. Er ontstonden schade en verliezen. Strijdkrachten der luchtverdediging vernietigden bij deze aanvallen 86 Amerikaansche vliegtuigen.

10 Mei — Op 8 en 9 Mei is de stad Brussel weer het voorwerp geweest van een Britsch-Amerikaanschen luchtaanval. Talrijke woningcomplexen werden weggevaagd en er waren vele slachtoffers. Op 7 Mei hebben Britsch-Amerikaansche vliegtuigen de Luiksche agglomeratie aangevallen. De arbeiderswijken werden zwaar beschadigd, twintig personen werden onder het puin bedolven. 8 Mei stond Kamerijk aan een nieuw en hevig bombardement bloot.

11 Mei — Door aanvallen van Amerikaansche bommenwerpers op Zuidoost-Duitschland ontstonden vooral in Wiener Neustadt schade en verliezen onder de bevolking. Hierbij, alsmede bij aanvallen op plaatsen in de bezette gebieden in het Westen werden 69 vijandelijke vliegtuigen vernietigd.

12 Mei — Amerikaansche bommenwerpers vielen 11 Mei plaatsen in Zuidwest-Duitschland aan. Inzonderheid te Saarbrücken ontstonden schade en verliezen onder de bevolking. 31 vijandelijke vliegtuigen werden vernietigd.

ZEE-OORLOG —

12 Mei — Duitsche torpedovliegtuigen hebben in den avond van den 11den Mei ten Oosten van Algiers een vijandelijk ravitailleeringskonvooi aangevallen, waarbij 7 vrachtschepen met 49.000 B.R.T. en een torpedojager tot zinken werden gebracht. Twaalf andere vrachtschepen met 86.000 B.R.T., een groote tankboot, een lichte kruiser, alsmede 2 torpedobootjagers werden beschadigd.

ZUIDELIJK FRONT —

12 Mei — Aan het Zuidelijke front in Italië werden in de afgeloopen week verscheiden vijandelijke aanvallen afgeslagen. Stoottroepen bliezen talrijke vijandelijke gevechtsposten op. Gevechtsvliegtuigen vielen schepen aan het landingshoofd van Nettuno met goed gevolg aan. Een aantal schepen werd vernietigd. In den strijd tegen communistische benden op den Balkan werd in de laatste vier maanden een groot gedeelte van het Kroatische kerngebied bevrijd. De communisten verloren 3000 dooden en 1200 gevangenen.

(V. b. Krijgsverr. 5936 A.)

B. JAPAN — De strijd in Britsch-Indië —

8 Mei — In de gebieden ten Noorden en ten Noordwesten van Kohima blijven de Indo-Japansche troepen nog steeds in het bezit van de behaalde terreinwinst. Op 8 Mei nam de aanval op Parel, de zuidoostelijke poort naar Imphal, in hevigheid toe. Het grootste deel van de Japansche formaties, dat reeds op 1 Mei de buitenwijken was binnengedrongen, beschermde de versterkingen en bracht den vijand zware verliezen toe. Naar van een plaats aan het front in het zuidelijke grensgebied in Voor-Indië wordt gemeld, zijn Japansche troepenonderdeelen op een bepaald punt tezamen met Vrij-Indische troepen via de zuidelijke Birmaansch-Indische grens het Indische moederland ingetrokken.

De strijd in China - Loyang door Japansche troepen bedreigd —

8 Mei — Met buitengewone snelheid zijn goeduitgeruste Japansche formaties, die gesteund werden door pantserwagens en luchtmacht, van het Zuidoosten uit doorgedrongen tot de voorsteden van de strategisch belangrijke stad Loyang aan de Loenghai spoorlijn in Honan.

9 Mei — De omsingelingsring der Japansche troepen rondom tien Tsjoengkineesche divisies, ongeveer 80.000 man, wordt steeds nauwer, nu de Japansche operaties in dit gebied haar laatste stadium hebben bereikt. De Japansche pantserwagens, die van het Noordwesten uit de afweerstellingen van den vijand zijn binnengedrongen, brengen het gros der vijandelijke formaties vernietigende slagen toe.

Ter verduidelijking der situatie in dit gebied deelde het Alg. H'blad mede: Het strijdgebied in Honan wordt door de volgende verbindingslijnen beheerscht: 1. de Gele Rivier of Hoangho; 2. de spoorlijn Peking—Hankau; 3. de spoorlijn Sjanghai—Toengkwan, die in Honan ten Zuiden van de Gele Rivier loopt en de lijn Peking—Hankau bij Tsjengtsjau kruist. In het gebied, dat ten Noorden door de Gele Rivier en ten Oosten door de lijn Peking—Hankau wordt begrensd, woedt de slag. Ten Noorden van de Gele Rivier beheerschen de Japanners reeds enkele jaren het gebied tot aan de plaats waar de rivier een scherpe bocht naar het Noorden maakt bij Tsjoengkwan.

De strijd op Nieuw-Guinea - Nieuwe geallieerde landingen —

8 Mei — De afweergevechten van de ver in de minderheid zijnde Japansche verdedigers van Hollandia en Aitape op Nieuw-Guinea duren voort. Twintig km. ten Noordwesten van Hollandia hebben de geallieerden verdere landingen ondernomen. De Japanners hebben tusschen Madang en Wewak sterke stellingen aangelegd en betrokken.

(V. b. Krijgsverr. 5936 B.)

NEDERLAND IN OORLOGSTIJD (IV)

WINTERHULP NEDERLAND. Eenige propagandaplaten dezer op 20 October 1940 door den Rijks-

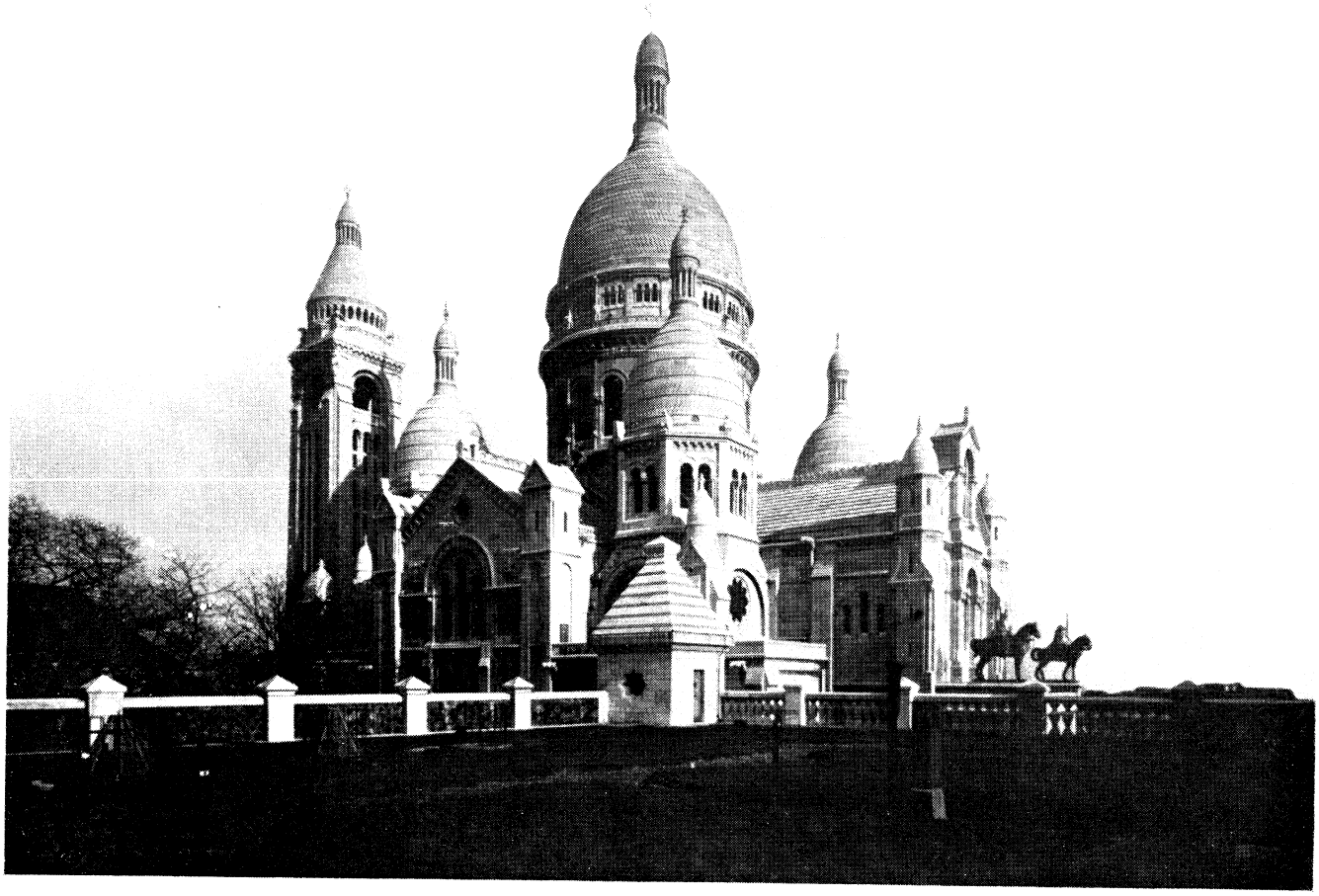

PARIJS. De Sacré Cœur op Montmartre werd bij een der jongste Anglo-Amerikaansche luchtaanvallen zwaar beschadigd.

(foto Transocean-Europapress)

A. **Mussert 50 jaar —**

Aan het „Alg. H'blad" ontleenen wij het onderstaande herdenkingsartikel van de hand van L. Lindeman:

„Hoeveel liever zou het mij zijn, niet te behoeven spreken, maar te kunnen bouwen," zoo sprak Mussert op 1 Mei j.l. op een feestelijke bijeenkomst van het Arbeidsfront in het Concertgebouw te Amsterdam. Deze uitspraak typeert, zeer bondig, den persoon van den Leider.

In de periode van den fellen strijd der partijen tegen het opkomende nationaal-socialisme, was het een geliefde gewoonte, vooral van caricaturisten, om Mussert voor te stellen als een drukdoenden demagoog of als iemand, die zichzelf tot dictator wilde uitroepen. Mussert is echter nòch demagoog nòch dictator, maar wel Leider. Leider zijn beteekent: de potentieele krachten gericht tot ontplooiing brengen, ter verkrijging van een harmonisch geheel. Leider zijn beteekent dus bouwer zijn. Om een volk te kunnen leiden, moet men niet alleen tot dat volk behóóren, maar moet men ook een fanatiek vaderlander zijn. Musserts geloof aan de innerlijke kracht en de goede eigenschappen van het Nederlandsche volk is zóó groot, dat daardoor zijn wil, om dat volk te dienen, te behouden en omhoog te stuwen, altijd opgewassen blijft tegen de vele offers, welke het leiderschap vergt, en het geheele persoonlijke leven van den Leider in beslag neemt. Dat is één zijde van het leiderschap, namelijk die, welke tot het inzicht voert, dat alleen een man met een schier grenzenlooze geestkracht, als Mussert bezit, Leider kan zijn. Maar het is ook diè zijde, waaruit de groote aanhankelijkheid, het onverwoestbare vertrouwen en de onvoorwaardelijke trouw van tienduizenden strijders voor het doel, dat de Leider zich heeft gesteld, hun oorsprong vinden. Het voorbeeld van den eenvoud en de werkzaamheid is niet het kenmerk van den dictator, maar wèl van den eersten dienaar van het volk.

De àndere zijde is die, welke meer appelleert aan het nuchtere verstand. De Leider is namelijk een groot realist. Deze eigenschap is het, welke hem in het bijzonder onderscheidt van al degenen, die in het verleden te onzent óók een volksbeweging hebben willen stichten op nationaal-socialistischen of fascistischen grondslag. Mussert heeft zich altijd volledig rekenschap gegeven van de positie van Nederland te midden der andere volken. Daardoor kreeg zijn nationaal-socialisme, ofschoon het ideologisch uiteraard identiek is aan de geestelijke schepping van Adolf Hitler, van meet af aan een eigen Nederlandsch karakter. Het gezegde: „het nationaal-socialisme is geen exportartikel", moet dan ook als volkomen juist worden erkend.

NEDERLAND

Aangezien het voorheen de gewoonte was, aan de meening van den Leider zoo weinig mogelijk publiciteit te verleenen, is het, als illustratie van het bovenstaande, wellicht niet overbodig er aan te herinneren, welke nationale politiek de Leider voorstond in verband met Nederlands positie als koloniale mogendheid. Reeds in het jaar 1936 waarschuwde hij voor de eenzijdig (op het Westen) gerichte politiek der Nederlandsche regeering. Ons land maakt deel uit van het vasteland van Europa en heeft groote economische belangen bij het Duitsche achterland. Anderzijds bracht onze koloniale positie mede, dat een goede verstandhouding met Engeland noodzakelijk was. „Oorlog met Duitschland beteekent de vernietiging van ons land, oorlog met Engeland het verlies onzer overzeesche gewesten", aldus de Leider. Aan de hand van dit, toen actueele nationaal-Nederlandsche probleem en mede als consequentie van zijn reeds van de stichting der N.S.B. af gepropageerde stelling van een solidair Europa, deed hij een beroep op de toenmalige Nederlandsche regeering, om een zóódanige politiek in te leiden, dat Nederland de brug zou kunnen worden, waarover de beide krachtigste staten van Europa elkander zouden kunnen ontmoeten. De Leider zag toèn reeds duidelijk, dat, ofschoon de door het Westen gemaakte beroering om Abessinië weer was bedaard, een Europeesche oorlog op den duur toch niet zou uitblijven, tenzij er langs den weg van een groeiend Europeesch bewustzijn een gezonde verstandhouding zou kunnen worden verkregen tusschen Duitschland en Engeland. De Leider zag hier een taak voor Nederland, omdat ons volk èn door zijn plaats, èn door zijn traditie, aangewezen was, om hier bemiddelend op te treden. Het staat natuurlijk niet vast, dat, wanneer onze regeering een even vooruitzienden blik had gehad als de Leider, wanneer zij het wassende gevaar van een nieuwen oorlog had herkend en intijds een eerlijke poging tot bemiddeling had gedaan, ook al had zij dit alleen maar ondernomen uit puur Nederlandsch zelfbehoud, dat de oorlog dan niet zou zijn uitgebroken. Maar wèl zou dan alles zijn gedaan, om het vertrouwen van beide oorlogvoerende partijen te verwerven en was een 10e Mei 1940 niet noodig geweest....

Vergelijk deze vaderlandsche politiek van den Leider met de zielige gebaren b.v. van een Albarda, die ons volk jarenlang misleidde met de verraderlijke leuze „Indië los van Holland" en die nu met zijn mede-uitgewekenen voor de Londensche microfoon orakelt over scheep gaan naar Indië, om het koloniale rijk terug te veroveren.... Dàt is demagogie! Wanneer men de vele publicaties van den Leider herleest, treft men nergens een schijn van demagogie aan en nergens een poging, om een politiek voordeel te behalen. Voortdurend valt het daarentegen op, dat het altijd brandende Nederlandsche belangen zijn, waarmede zijn geest zich bezighoudt. Ook het zoo juist verschenen boek „Mussert als ingenieur" getuigt hiervan op indrukwekkende wijze. Zoowel in de door Mussert als waterstaatsingenieur ontworpen projecten, als bij de uitvoering van werken, was het b.v. zijn bijzondere zorg er voor te waken, dat van den zoo kostbaren Nederlandschen cultuurgrond geen vierkante meter méér verloren zou gaan dan hoogst noodzakelijk was. Het klassieke voorbeeld van de wijze, waarop de Leider voor de levensbelangen van het Nederlandsche volk opkwam, is geweest zijn strijd tegen het beruchte Belgische verdrag, eenige jaren vóór hij de Nationaal-Socialistische Beweging stichtte. Door een met groote voortvarendheid en overtuigingskracht gevoerde actie is het hem toen met een handjevol medewerkers gelukt, een aanslag op de Nederlandsche volkswelvaart nog op het láátste nippertje af te weren.

Deze staat van dienst en zijn in een dertienjarigen strijd als Leider der Beweging tentoongespreid scherp inzicht in het wereldgebeuren, houden den waarborg in, dat de honderdduizenden in en buiten de Beweging, die hun vertrouwen aan den Leider hebben geschonken, niet zullen worden teleurgesteld, en dat de uitspraak, waarmede wij dit opstel aanvingen, den hartelijken wensch van den Leider uitdrukt. Allen, die den Leider van nabij kennen, weten, dat het houden van redevoeringen niet tot zijn geliefde bezigheden behoort. Maar desondanks trekt hij op het oogenblik van kring tot kring, om in een honderdtal vergaderingen het tempo en de marschrichting der Beweging te bespreken en zijn strijders met een kernachtig woord te bezielen. Ziehier het parool: Om straks in het groot te kunnen gaan bouwen, moet éérst de aanval op Europa zijn afgeslagen. De solidariteit van het dan op te trekken nationale bouwwerk zal afhankelijk zijn van de geestelijke gesteldheid van het Nederlandsche volk. De Beweging, als draagster der idee, heeft tot taak den wil en de daad der Nederlanders te richten op het verwerven van een eervolle plaats in het nieuwe Europa van vrije, samenwerkende volken, een plaats, verdiend en veroverd door de aanvaarding van een redelijk deel van de verdediging van ons werelddeel. Glashelder heeft de Leider dit vraagstuk in de afgeloopen weken in een drietal artikelen in „Volk en Vaderland" geschetst. Deze artikelen vormen een hernieuwd appèl aan het geweten, aan het gezonde verstand, den nationalen zin, de Nederlandsche eer, den socialistischen wil en het Europeesche bewustzijn. Strijden en arbeiden tot het uiterste, om Europa te behouden, geeft onbetwistbare rechten, als de oorlog ten einde is! De Beweging draagt het uit en geeft het voorbeeld. Zonder Musserts appèl zouden er thans geen dertigduizend Nederlandsche soldaten te velde staan, maar doordat zij er stáán verwierf de Beweging het recht de vertegenwoordigster te zijn van den politieken wil van het Nederlandsche volk. Door dit werk van den Leider erkende de Führer hem als Leider van het Nederlandsche volk.

De groote beteekenis van deze erkenning is slechts tot weinigen doorgedrongen. Maar geheel realistisch bezien wil zij zeggen, dat, wanneer het meerendeel der Nederlanders Musserts leiderschap aanvaardt, dat dan de bestaande oorlogstoestand tusschen den Duitschen en den Nederlandschen staat tot een onbelangrijke formaliteit zal zijn geworden, dus dat ons volk zich dan niet aan den verkeerden kant van de conferentietafel zal bevinden, wanneer er eenmaal over vrede zal worden gesproken. Ons volk aan den goeden kant te krijgen, óók in den zin der Europeesche gedachte, daarvoor strijdt de Leider sedert het slot van de Mei-tragedie, nu juist vier jaren geleden. „Van vijand tot bondgenoot" was het — toen veelal niet begrepen — parool, dat de Leider in Juni 1940 uitgaf. Aan zijn van dit tijdstip af consequent doorgezette politiek is het echter te danken, dat er thans ten aanzien van het vraagstuk der zelfstandigheid van Nederland na den oorlog geen onzekerheden meer zijn.

Eéns zal het geheele Nederlandsche volk inzien, wat Mussert in deze moeilijke jaren van ons volksbestaan heeft gepresteerd en het zal den Leider eeren als den man, die zijn volk ten goede leidde, toen de verantwoordelijke regeerders het in den steek hadden gelaten.

(V. b. Mussert 5930 A.; Verjaardag 1943 5518)

A. NEDERLAND — Bezetting - Uitzonderingstoestand in geval eener invasie —

In het Verordeningenblad is een decreet van den Rijkscommissaris opgenomen (no. 15/1944, verschenen 13 Mei), waarin voor het bezette Nederlandsche gebied de uitzonderingstoestand wordt aangekondigd voor het geval, dat de militaire situatie in West-Europa bijzondere maatregelen vereischt. In dit geval zal op verzoek van den weermachtbevelhebber in Nederland door den Rijkscommissaris de uitzonderingstoestand worden afgekondigd. De bevolking zal hiervan door aanplakking en eventueel door een bekendmaking in de pers, door middel van den radio-omroep of door een andere wijze van bekendmaking, op de hoogte worden gebracht.

Het decreet houdt een reeks bepalingen in, die gelden voor den duur van den uitzonderingstoestand:

In artikel 2 van het decreet wordt o.a. het volgende bepaald: (1) Hij, die zich met den vijand inlaat, de kracht van het Groot-Duitsche Rijk en zijn bondgenooten benadeelt dan wel de uitvoering van een militaire opdracht verhindert, wordt gestraft met den dood. (2) Ieder verzet tegen maatregelen van de bezettende macht, iedere verstoring van de openbare orde, iedere benadeeling van het arbeidsproces, ieder optreden, dat de voorziening in gevaar brengt, wordt gestraft met den dood. (3) Poging en deelneming zijn op gelijke wijze strafbaar als het voltooide strafbare feit. (4) Indien de doodstraf in uitzonderingsgevallen, waarin bijzondere in den persoon van den beklaagde gelegen verzachtende omstand'gheden bestaan, bovenmatig is te achten dan wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of met gevangenisstraf voor den tijd van niet minder dan tien jaren. In alle gevallen kan naast de vrijheidsstraf of de doodstraf een geldboete tot een onbeperkt bedrag worden opgelegd. (5) Het nemen van maatregelen op het gebied van de Sicherheitspolizei blijft onaangetast.

Artikel 3 van het decreet bepaalt het volgende: (1) Iedere rechter, ambtenaar of ander lid van het personeel van een gerecht, een andere overheidsinstantie, een openbaren dienst of bedrijf, een openbare instelling, inrichting of bureau alsmede van een niet-openbare instelling of inrichting of van een niet-openbaar bedrijf, waarin een belangrijke taak wordt vervuld dan wel voor den oorlog belangrijke opdrachten moeten worden uitgevoerd, iedere arts en apotheker, iedere vroedvrouw en iedere dierenarts moeten de werkzaamheden, die hun beroep of hun dienstbetrekking medebrengen, volgens de hiervoor geldende bepalingen, in het bijzonder volgens de bijzondere beschikkingen van de bezettende macht, verder uitoefenen en, indien deze door overmacht zijn onderbroken, dezelve terstond na opheffing van de belemmeringen hervatten. (2) Hij, die de werkzaamheden, die zijn dienstbetrekking of beroep medebrengt, in strijd met de bepalingen van het eerste lid niet of niet naar behooren uitoefent dan wel in geval van onderbreking door overmacht deze niet hervat, wordt gestraft met den dood. De in de artikelen 2 en 3 van het decreet genoemde strafbare feiten worden op grond van de tot dusver geldende processueele voorschriften berecht, d.w.z. met toepassing van de thans geldende competentie-bepalingen door de Duitsche civiele gerechten, de krijgsraden en de SS- en politiegerechten, en eventueel door de militaire standgerechten.

Met betrekking tot de werkzaamheden van de Nederlandsche overheidsinstanties en bedrijven, enz., bevat het decreet in artikel 6 de volgende bepalingen: (1) Alle Nederlandsche overheidsinstanties, diensten, instellingen, bureaux, inrichtingen en bedrijven — al dan niet van openbaar karakter — voeren de aanwijzingen uit, die door militaire instanties of militaire commandanten rechtstreeks aan hen worden gegeven. (2) Dit geldt ook voor artsen, apothekers, vroedvrouwen en dierenartsen.

Gedurende den uitzonderingstoestand zijn in artikel 7 de commissaris-generaal voor bestuur en justitie als algemeen plaatsvervanger van den Rijkscommissaris en de hoogere SS- en politieleider en commissaris-generaal voor de openbare veiligheid als plaatsvervanger van den Rijkscommissaris voor politiezaken aangewezen. Beiden treffen de maatregelen, die ter uitvoering van militaire opdrachten voor het civiele ressort noodzakelijk zijn.

De bevoegdheden, die de beide plaatsvervangers van den Rijkscommissaris voor den duur van den uitzonderingstoestand bezitten, worden in artikel 8 van het decreet als volgt geregeld: (1) Bij de uitoefening van de hun volgens artikel 7 toekomende bevoegdheden kunnen de aldaar genoemde plaatsvervangers van den Rijkscommissaris binnen den kring hunner bevoegdheid rechts- en bestuursvoorschriften uitvaardigen, alsmede aan alle Duitsche en Nederlandsche overheidsinstanties, met inbegrip van de gerechten, aan alle diensten, instellingen, dienstbureaux, inrichtingen en bedrijven — al dan niet van openbaar karakter — aanwijzingen geven. Voor de gerechten geldt dit, voor zoover in andere voorschriften niet anders is bepaald, niet ten aanzien van de rechterlijke werkzaamheid. Eveneens kunnen aan artsen, apothekers, vroedvrouwen en dierenartsen aanwijzingen worden gegeven. (2) De door de plaatsvervangers van den Rijkscommissaris uitgevaardigde rechtsvoorschriften worden in het Verordeningenblad afgekondigd, voor zoover niet om bijzondere redenen een afkondiging door middel van aanplakking, door den radio-omroep, door de pers of op andere wijze noodzakelijk is. Geschiedt de afkondiging van rechtsvoorschriften op verschillende wijzen, dan treden de voorschriften in werking op het tijdstip van de vroegste afkondiging.

In overeenstemming met de in artikel 8 aangegeven volmachten van de plaatsvervangers van den Rijkscommissaris kunnen ook de gevolmachtigden van den Rijkscommissaris aan de in artikel 8 genoemde instanties en personen voor het gebied van hun provincie, resp. voor hun stad, aanwijzingen geven en voorloopige beschikkingen uitvaardigen.

Arbeidsinzet - Verlof der Nederlandsche arbeiders in Duitschland opnieuw uitgesteld —

15 Mei — Het N.A.F. deelde mede, dat het verbod met verlof te gaan voor buitenlandsche arbeiders, die zich in Duitschland bevinden, voorloopig is verlengd. Het Ned. Arbeidsfront deelde mede, dat deze beslissing door den General-Bevollmächtigte für den Arbeitseinsatz, Sauckel, is genomen in verband met het naderen van den beslissenden slag om Europa. De arbeiders, die reeds een plaats in een der „verloftreinen" hadden gekregen, hebben hun verlof opnieuw moeten uitstellen. **(V. b. 5938 A.)**

Distributie - Scheermesjes —

In den loop van Mei zullen weder vijf scheermesjes beschikbaar worden gesteld voor iederen mannelijken ingezetene, die in het bezit is van een tabakskaart.

(V. b. Scheermesjes 5762 B.; distributie 5932 A.)

Kunst, Kultuur - Muziek - Activiteit van het departement voor Volksvoorlichting en Kunsten —

Tijdens een op 11 Mei gehouden persconferentie van het Depart. voor Volksvoorlichting en Kunsten werden de aanwezigen bij monde van den heer Jan Goverts, Hoofd van de Afdeeling Muziek, ingelicht over de bemoeiingen die zich het Departement getroost om rechtstreeks of indirect invloed uit te oefenen op het concertleven in het algemeen en op het muziek-paedagogisch terrein in het bijzonder om zoo het cultuur-peil van den eenvoudigen muziekgevoeligen mensch te verhoogen. In verband hiermede deelde spreker mede, hoe men reeds stimuleerend heeft gewerkt op verbetering van den schoolzang door het uitgeven van een schoolalbum van 40 liederen, werkelijke kinderliederen, die niet boven de bevatting van het kind uitgaan. Ook zal men trachten deskundige muziekleeraren aan te stellen die het twijfelachtige cijferschrift in verbinding weten te brengen met het practische notenschrift en belangstelling weten te wekken door b.v. gramofoonplaten voor Nederlandsche muziek. Waar het duidelijk blijkt, dat de opgroeiende jeugd behoorlijk muziek wil leeren, moet de beunhazerij verdwijnen en daarmede honderden zoogenaamde privé-muziekscholen, die den volke slechte diensten bewijzen. Wat de volksmuziek aangaat, zijn repertoire-verbetering, programma-toezicht en smaakverbetering van koorvereenigingen, harmonie-, fanfare- en mandolinegezelschappen dringend gewenscht en moet alle onwaardige muziek worden geweerd. Ook in het geven van opdrachten aan componisten en het aanstellen van reizende instructeurs voor die plaatsen in de provincie waar geen vakman aanwezig is, zal het Departement zijn invloed laten gelden. Studiebeurzen werden ingesteld voor jonge talenten ook met het oog op het practische muziekleven, zoodat bij de orkesten tekorten aan alten, hoorns, fagotten, bassen enz. in de toekomst worden opgeheven. De amusementsmuziek moet gezuiverd van negersche invloeden; een repertoire van Europeesche gezonde amusementsmuziek duldt geen overzeesche exotische dansen, die hoogstens op hun plaats zijn in de revue. De orkesten zullen aangemoedigd worden tot het geven van nieuwe verdienstelijke werken van hedendaagsche toondichters naast onbekende klassieken. Van belang zijn de paedagogische concerten ter opleiding van de jeugd in het hedendaagsche muziekleven.

Het Volksconcert wil men vervangen door gewone concerten, welke iets duurder zijn en goedkoope- of werkersconcerten, welke laatste speciaal bedoeld zijn voor hen, die vroeger niet naar een concert plachten te gaan,

Ten slotte kunnen de kamermuziek-instellingen veel bijdragen tot bekendmaking van Nederlandsche moderne en klassieke werken.

(Overz. werkzaamh. dep. v. V. en K. 5803 A.)

A. **NEDERLAND — Kunst, Kultuur - Kor Kuiler met pensioen —**

10 Mei — Kor Kuiler zal met ingang van het nieuwe seizoen zijn functie van dirigent der Groninger Orkest Vereeniging neerleggen en met pensioen gaan. Kor Kuiler werd in November 1910 tot dirigent benoemd en is sederdien onafgebroken, dat is dus 34 jaar, als zoodanig werkzaam geweest. Kor Kuiler werd in 1877 te Alblasserdam geboren. Hij ontving zijn muzikale opleiding te Rotterdam en Amsterdam (Zweers, compositie, Roentgen, piano). In 1904 vestigde hij zich te Groningen als leider van de zangvereeniging „Bekker". Als componist heeft Kuiler een aantal liederen op zijn naam staan, voorts een pianosonate, „Een winterdag" voor kinderkoor en orkest en andere orkestwerken. Ook schreef hij de muziek bij eenige openluchtspelen, o.a. „Antigone" en „'s Levens bruiloftsfeest". Zijn laatste belangrijke werk was de opera „Saskia".

— Film - Prijsvraag voor een kinderfilm —

10 Mei — Met de bedoeling te voorzien in de behoefte aan een goede Nederlandsche film, welke speciaal geschikt is voor kinderen, heeft het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten een prijsvraag uitgeschreven voor de vervaardiging van een scenario voor een speelfilm, geschikt voor kinderen. Er wordt een aantal prijzen ter beschikking gesteld en wel een eerste prijs van ƒ 1000, welke uitsluitend wordt toegekend, indien volgens het oordeel van de jury het scenario voor practische verfilming in dezen tijd in aanmerking komt, een tweede prijs van ƒ 500 en vijf aanmoedigingsprijzen van ƒ 100.

(V. b. Film 5771 A.)

Financiën - Overzicht coöperaties en commanditaire vennootschappen in 1939 —

15 Mei — In mededeeling 36 van de afdeeling Statistiek der Overheidsfinanciën van het Centraal Bureau voor de Statistiek zijn eenige gegevens gepubliceerd betreffende de in het rijk gevestigde comm. vennootschappen op aandeelen, coöp. en andere vereenigingen en onderlinge verzekeringsmaatschappijen over het boekjaar 1939. Opgenomen zijn de gegevens van 274 commanditaire vennootschappen op aandeelen met een gestort kapitaal van ƒ 31 millioen en een zuiver vermogen van per saldo ƒ 5 millioen, 3.174 coöperatieve vereenigingen met een gestort kapitaal van ƒ 37 millioen en een zuiver vermogen van ƒ 152 millioen, 1.714 andere vereenigingen op coöperatieven of onderlingen grondslag met een gestort kapitaal van ƒ 3 millioen en een zuiver vermogen van ƒ 24 millioen, 1.133 vereenigingen — andere dan op coöperatieven of onderlingen grondslag — die een bedrijf uitoefenen met een gestort kapitaal van ƒ 5 millioen en een zuiver vermogen van ƒ 24 millioen, alsmede 1.153 onderlinge verzekeringsmaatschappijen met een gestort kapitaal van ƒ 15 millioen en een zuiver vermogen van ƒ 80 millioen. **(V. b. Coöperaties 5941 A.; Comm. venn. 5143 A.)**

Justitie - Veldpostdief terechtgesteld —

9 Mei — De 21-jarige Albertus Mulder was bij den Bahnpostdienst in het rayon van het Luftgaupostamt Amsterdam werkzaam. Hij heeft daarvan gebruik gemaakt om op groote schaal veldpostbrieven te ontvreemden. Behalve op tabakswaren had hij het vooral voorzien op contant geld. Op deze wijze maakte hij in den loop van den tijd bijna 25.000 RM. buit, die hij doorbracht met vrouwen van lichte zeden en in ander lichtvaardig gezelschap. De misdadiger, die bijzonder wordt gekarakteriseerd door de verwerpelijke motieven van zijn handelwijze, is wegens voortgezetten diefstal met gebruikmaking van de door den oorlog veroorzaakte buitengewone omstandigheden als oorlogsmisdadiger door het Feldkriegsgericht ter dood veroordeeld. Het vonnis is voltrokken.

— Doodvonnissen wegens sabotage —

10 Mei — Het bureau Wehrmachtsbefehlshaber in den Niederlanden deelt mede:

De 24-jarige Gerard Frank Smits uit Hulsberg (Limburg) werd bij een huiszoeking in het bezit aangetroffen van een vuurwapen, dat hij op een gegeven oogenblik tegen de Duitsche bezettende macht wilde gebruiken. Hij is als saboteur ter dood veroordeeld.

De 23-jarige Dirk Plagmeijer uit Sassenheim had tezamen met andere Nederlanders opdracht een militair object te bewaken. Hij verliet zijn post en beschadigde een onderdeel van het aan zijn bescherming toevertrouwde militaire object. Hij deed dit met de bedoeling, daardoor zijn geringschatting voor de Duitsche bezettende macht tot uitdrukking te brengen. Plagmeijer werd als saboteur eveneens ter dood veroordeeld. Het vonnis over Smits en Plagmeijer is met den kogel ten uitvoer gelegd.

(V. b. Doodvonnissen 5938 A.)

N.S.B. — 50ste verjaardag van den Leider - Ruim ƒ 150.000 voor het sociale werk der Beweging —

Ter gelegenheid van den 50sten verjaardag van den Leider van het Nederlandsche volk is 11 Mei te Utrecht een bijeenkomst gehouden van medewerkenden van het hoofdkwartier. De Leider werd om 9 uur verwelkomd en gelukgewenscht door den secretaris-generaal der N.S.B., ir. Huygen. Op zijn bureau vond de Leider een prachtig bloemstuk. Den jarige werd een boekwerk aangeboden, samengesteld door ir. J. Homan van der Heide en den heer J. M. Figee, getiteld: „Mussert als ingenieur". Na een inleidend woord van den heer J. W. Westenberg, directeur van de uitgeverij Nenasu, bood de heer Figee het boek aan. Vervolgens werd een feestelijke samenkomst gehouden in den Stadsschouwburg, waar alle werkers van het hoofdkwartier bijeen waren. De secretaris-generaal der N.S.B. heeft ir. Mussert toegesproken. Namens de Beweging deed spr. de belofte, dat de leden der N.S.B. met vertrouwen op God, in goede en slechte uren hun Leider trouw zullen blijven, als het moet tot den laatsten druppel bloed.

De gemachtigde voor de Financiën, de heer Van Bilderbeek, die hierna het woord voerde, bood den Leider een bedrag in geld aan, bestemd voor het sociale werk van de Beweging, bijeengebracht door de leden en begunstigers. Alle nevenorganisaties hebben daartoe medegewerkt en zoo kon den Leider een bedrag van ƒ 151.250 worden overhandigd. Dat deze inzameling alle vorige overtreft, bracht de heer Van Bilderbeek bijzonder naar voren.

Vier „ukkepullen", jongste leden van den Jeugdstorm, boden onder daverend gejuich van de aanwezigen bloemen aan, zoomede een bedrag aan geld, bijeengebracht uit de spaarpotten van de ukkepullen, de pullen en de donsmeeuwen. De heer Van Bilderbeek overhandigde vervolgens een fraai inktstel voor Mussert's werkkamer in Den Haag. Daarna bood het hoofd van de afdeeling „Vorming", de heer Nije, uit naam van deze afdeeling èn het departement van volksvoorlichting en kunsten den jarige een proefdruk aan van een artikel over „Werkendam voorheen en thans", dat gepubliceerd wordt in een boekwerk in drie deelen, dat als bijzonder nummer van „Ontwakend volk" binnenkort de pers zal verlaten en dat handelt over het geestelijke en cultureele leven van Nederland en over het werk van de N.S.B. der Nederlanden.

Gelukwensch van den Führer. —

De Führer heeft den Leider het volgende telegram gezonden: „Ter gelegenheid van uw vijftigsten verjaardag bied ik u mijn oprechte gelukwenschen aan. Ik voeg hieraan mijn beste wenschen toe voor uw verderen succesvollen strijd voor de verwezenlijking van de doelstellingen van het nationaal-socialisme".

Te 's-Gravenhage nam de Leider de gelukwenschen in ontvangst van de Duitsche autoriteiten, alsmede van zijn gemachtigden voor Staatsaangelegenheden en van officieele vertegenwoordigers van overheidsinstellingen. De Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart, was de eerste, die zijn gelukwenschen kwam aanbieden. Hij deed zijn wenschen vergezeld gaan van zijn portret met opdracht. Commissaris-generaal Ritterbusch las den Leider den tekst voor van de telegrafische gelukwenschen van den Führer, van Reichsleiter Bormann en Reichsorganisationsleiter dr. Ley en overhandigde als persoonlijk geschenk den „Atlas van de zeehavens der Bataafsche republiek, die van Batavia en Onrust".

Voorts kwamen den Leider complimenteeren de commissarissen-generaal dr. dr. Wimmer en SS-Obergruppenführer und General der Polizei, Rauter. Deze laatste bracht de gelukwenschen van den Reichsführer SS Himmler over. Als geschenk van dezen ontving de Leider het driedeelige werk van Terwen over het „Koninkrijk der Nederlanden". Ook vertegenwoordigers van de weermacht, alsmede hooge functionarissen van Staat en Partij boden hun gelukwenschen aan. Van Nederlandsche zijde maakten hun opwachting de gemachtigden van den Leider voor Staatsaangelegenheden, eenige secretarissen-generaal van departementen en deputaties van het Ned. Arbeidsfront, van den Landstand, van den Ned. Volksdienst, van den Ned. Arbeidsdienst en van de Nederlandsche politie.

Ter gelegenheid van den verjaardag van den Leider werden in Den Haag, Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Arnhem en Groningen feestvergaderingen belegd, alwaar resp. Van Geelkerken, ir. Huygen, Vlekke, de Bruyn, Jan Hollander en Max Blokzijl het woord voerden.

(V. b. Verjaardag Mussert 5945 A.)

A. **NEDERLAND — N.S.B. - F. v. d. Veen benoemd tot stafleider in Duitschland —**

11 Mei — Blijkens Volk en Vaderland heeft de Leider den heer F. v. d. Veen tot Stafleider van de N.S.B. in Duitschland, in den rang van Hoofdbaljuw, benoemd. Deze functie van hoogsten gezagsdrager der Beweging in Duitschland werd door den heer v. d. Veen reeds waargenomen sinds 17 Januari 1944, op welken datum de Leider op zijn verzoek eervol ontslag verleende aan den heer P. G. de Jager Meezenbroek.

— Nationale Jeugdstorm - Jeugdstormers opgenomen in de N.S.B. —

In den Stadsschouwburg te Utrecht zijn 11 Mei vierhonderd leden van den Jeugdstorm, die den leeftijd van 18 jaar hebben bereikt, door het afleggen van een gelofte opgenomen in de N.S.B. In zijn functie van hoofdstormer sprak Van Geelkerken. Na dank te hebben gebracht voor alles, wat de jeugdstormers reeds hebben gedaan voor hun volk en vaderland, ried spreker hun aan, twee dingen bijzonderlijk te bewaren, nl. het geloof en het enthousiasme. Vergeet nooit, dat wij de toekomst van ons volk zijn. Gij moet blijven de fanatieke dragers van de nationaal-socialistische gedachte. Met de woorden: „Leider, ik geef ze u hierbij over, aan u vertrouw ik ze verder toe", besloot Van Geelkerken zijn rede. Nadat Mussert de jeugd had toegesproken, spelde hij één jeugdstormster en één jeugdstormer het insigne van de Beweging op de borst.

(V. b. Jeugdstorm 5939 A.)

Onderwijs - Prof. dr. B. Faddegon ontslagen —

8 Mei — Prof. dr. B. Faddegon, buitengewoon hoogleeraar in het Sanskrit en vergelijkende Indo-Germaansche Taalwetenschap, zal wegens het bereiken van den zeventigjarigen leeftijd de Amsterdamsche universiteit verlaten.

— Dr. L. J. Del Baere benoemd —

Dr. L. J. Del Baere, directeur van het Gemeenteziekenhuis aan den Bergweg te Rotterdam, werd benoemd tot hoogleeraar aan de universiteit te Utrecht in de plaats van prof. dr. C. D. de Langen, die sedert 1938 hoogleeraar was in de geneeskunde.

(V. b. Univ. A'dam 5806 B.; Utrecht 5633 A.)

Prijsbeheersching - Prijsaanduiding voor uitgestalde waren —

Een publicatie in de Nederlandsche Staatscourant van 11 Mei maakt aan alle onzekerheid op het gebied der prijsaanduiding een einde. Bij wijze van uitvoeringsvoorschrift van het oorspronkelijke besluit is thans bepaald, dat prijsaanduiding is voorgeschreven voor alle artikelen, die zoodanig voor den verkoop zijn uitgestald, dat zij van den openbaren weg af zichtbaar zijn, zoodat dit besluit dus thans ook op de andere dan de eerder genoemde takken van handel van toepassing is. Dit geldt ook voor die artikelen, die niet voor den verkoop, maar om andere redenen op dezelfde wijze zijn uitgestald, wanneer in het betrokken bedrijf gelijke of soortgelijke goederen voor den verkoop aanwezig zijn. De bepalingen omtrent de wijze van prijsaanduiding zijn dezelfde: duidelijk zichtbaar en goed leesbaar; terwijl de reeds gegeven voorschriften op dit gebied, in zooverre door dit nieuwe niet anders wordt bepaald, eveneens van kracht blijven.

(V. b. Prijsbeheersching 5916 A.; Prijsaanduidingsbesl. 4690 A.)

Sociale zaken - Uitkeeringen Invaliditeits- en Ouderdomswet 1919 —

Op 1 Maart 1944 werden 56.249 weduwenrenten en 18.418 weezenrenten krachtens de Invaliditeitswet genoten, terwijl op genoemden datum 112.128 personen, die uit hoofde van de Invaliditeitswet vóór 1 Juli 1922 onder de verplichte verzekering vielen, zich in het genot van een ouderdomsrente van drie gulden per week bevonden. Voorts ontvingen 96.280 personen een rente wegens blijvende of tijdelijke invaliditeit. Van degenen, die in het tijdvak 1919—1923 gebruik hebben gemaakt van de voor hen geopende gelegenheid, om tegen een wekelijksche rente van 39 cents, op grond van de Ouderdomswet een verzekering aan te gaan, waren op 1 Maart j.l. 74.923 personen in het genot van een ouderdomsrente van drie gulden per week. Ten slotte waren op 1 Maart j.l. van degenen, aan wie in 1919, bij de inwerkingtreding van de Ouderdomswet, of reeds daarvóór, een kostelooze ouderdomsrente van drie gulden werd toegekend, nog 4.810 personen in het genot daarvan. **(V. b. 4475 B.)**

— Besmettelijke ziekten —

8 Mei — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van sociale zaken is besluit no. 82/1940, waarbij de inenting tegen typhus en paratyphus verplicht is gesteld, bij besluit no. 135/1942 tevens uitgebreid tot diphtherie en roodvonk, aldus gewijzigd, dat de bepaling, volgens welke de verplichting niet geldt voor personen, die op grond van godsdienstige motieven overwegende bezwaren hebben, is komen te vervallen. Slechts op grond van geneeskundige motieven kunnen dus nog overwegende bezwaren geldend worden gemaakt. (Verord.blad No. 5)

(V. b. Besm. ziekten 5723 A.)

Verkeer — P.T.T. - Telefoneeren door en voor derden verboden —

15 Mei — Aan een in de pers verschenen publicatie ontleenen wij, dat het in de districten, waarin de niet noodzakelijke telefoonaansluitingen buiten gebruik zijn gesteld, ten strengste verboden is, behoudens in een aantal speciale gevallen, de aansluiting ter beschikking te stellen van een ander of berichten voor derden aan te nemen.

(V. b. P.T.T. 5932 A.; bep. telefoonverk. 5908 A.)

Weermacht - Duitsche Roode Kruis-zusters door den Rijkscommissaris beëedigd —

In Musis Sacrum te Arnhem heeft op 14 Mei in aanwezigheid van den Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart, een plechtigheid plaats gevonden ter gelegenheid van de beëediging van 378 zusters van het Duitsche Roode Kruis, wier taak het zal zijn, hier te lande gewonde en zieke soldaten te verplegen. Alvorens de eigenlijke beëediging plaats vond, sprak Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart een rede uit, waarna dr. Rauter, algemeen leider van het Duitsche Roode Kruis in Nederland, een kort overzicht gaf van de geschiedenis van het Duitsche Roode Kruis. Een dergelijke beëediging vond voor de tweede maal plaats; de eerste geschiedde in Januari van dit jaar in Den Haag.

(V. b. Duitsche verpleegsters in Nederl. 5791 B.; dr. Seyss-Inquart 5921 B.)

B. **DUITSCHLAND — Nieuwe wapens —**

5 Mei — Bijzonderheden werden bekend gemaakt over eenige nieuwe wapens tot afweer en vernietiging van tanks, die het Duitsche leger aan het Oostelijke front heeft gebruikt. Het betreft de z.g. tank-vernielers. In de beschrijving van de toepassing van dit nieuwe wapen wordt geschilderd, hoe de tankvernieler de tanks tot op 30 meter naderbij laat komen. Intusschen is de spits van de „pantservuist" op een der aanvallende T. 34 tanks gericht, één handgreep, en in een rechte baan vliegt de nieuwe soort munitie op de T. 34 af. Door de botsing van de munitie met het staal van de T. 34 worden een zeer groote energie en een zeer hevige hitte ontwikkeld, zoodat alle staal wordt doorboord en de tank in een oogenblik in brand staat. Voorts maakt de Duitsche weermacht gebruik van een nieuw soort werpmunitie, die aan aanvallende tanks blijft kleven en deze doet ontploffen of branden.

(V. b. Nwe wapens 5902 A.)

C. **BELGIE — Bevolking —**

10 Mei — België heeft volgens de jongste telling 8.246.862 bewoners. Daarvan zijn er 4.051.564 mannen en 4.195.298 vrouwen. Vergeleken met het jaar 1942 is de bevolking met 11.355 menschen toegenomen. Zooals men ziet, heeft ook België een vrouwenoverschot en wel ten getale van ruim 144.000. **(V. b. Bevolking 5384 B.)**

D. **SLOWAKIJE — Dr. Tiso en min.pres. Tuka door den Führer ontvangen —**

De Führer heeft 13 Mei den Slowaakschen staatspresident, dr. Tiso, ontvangen, die vergezeld van den Slovaakschen minister-president, Tuka, den minister van Oorlog, Catlos, en den propagandachef, Tido Gaspar, op 12 Mei voor een bezoek waren aangekomen. De Führer heeft met den president van den Slovaakschen staat een hartelijk onderhoud gehad over de betrekkingen van het Duitsche Rijk met Slovakije, die bepaald worden door den geest van vriendschap. Aan de besprekingen werd voorts deelgenomen door Rijksminister Von Ribbentrop en generaal-veldmaarschalk Keitel.

(V. b. Hitler 5921 A.; dr. Tiso 5885 D/5454 A.; Tuka 5818 A.)

E. **EIRE — Parlementaire nederlaag van de regeering De Valera - Algemeene verkiezingen uitgeschreven —**

Naar de Britsche berichtendienst uit Dublin meldt, heeft de regeering van Eire op 9 Mei bij de behandeling van de verkeerswet in tweede lezing met 64 tegen 63 stemmen een nederlaag geleden. Deze wet voorziet in het oprichten van een nieuwe verkeersmaatschappij, waarin opgenomen de bedrijven van de Great Southern Railways en de Dublin United Transport Company. In Dublin is officieel medegedeeld, dat waarschijnlijk op 30 Mei algemeene verkiezingen zullen worden gehouden. **(V. b. Eire 5926 B.)**

A. **FRANKRIJK — Financiën - Staatsschuld —**
Uit de onlangs bekend gemaakte cijfers over de Fransche staatsschuld blijkt, dat deze binnen een jaar met rond 267 milliard frs. is gestegen, tegen een stijging van circa 185 mrd. in 1942. Volgend staatje geeft een gedetailleerd overzicht over de ontwikkeling in mill. frs:

schuld	1-1-'42	1-1-'43	31-12-'43
gefundeerd	54.892	44.302	44.301
amortiseerbaar	216.074	243.017	293.950
in jaarl. termijnen terug te betalen	62.354	62.784	63.956
middellang- en kortloopend	320.737	421.065	518.584
bij de emissiebanken	227.310	295.511	412.709

De sterke stijging van middellange- en kortloopende schuld is vnl. een gevolg van de emissie van schatkistpapier, terwijl in de post amortiseerbare schuld de in 1943 opgenomen langloopende leeningen tot uitdrukking komen. De inkomsten voor het gewone budget staan voor 126.646 mrd. frs. genoteerd, de uitgaven voor 134.992 mrd. frs. De financieele verplichtingen buiten de gewone begrooting bedroegen voor de bezettingskosten 219.407 mrd. frs, voor het deficit in de Fransch-Duitsche clearing 63 milliard, voor andere uitgaven 45.494 mrd. en voor voorschotten aan de staatskas 25.667 milliard frs. (Econ. Nieuws)
(V. b. Staatsfinanciën 5855 C.)

Justitie - Représaillemaatregelen tegen de processen te Algiers —
8 Mei — Als vergeldingsmaatregel voor de voltrekking van het illegale te Algiers gevelde vonnis tegen den vroegeren commandant van de Afrikaansche Falange, luitenant-kolonel Christofini, zijn tien prominente terroristen voor den krijgsraad te Annecy gebracht. Zij waren bij de zuiveringsacties in Haute Savoye eenige weken geleden door de Fransche beveiligingstroepen gearresteerd, doch de behanling van hun zaak was tot dusver uitgesteld. Als vergelding voor het fusilleeren van Christofini zijn de beklaagden ter dood veroordeeld. Vijf hunner zijn terstond terechtgesteld. **(V. b. Représailles 5933 F.)**

— „Maquisards" gevonnist —
De Duitsche militaire rechtbank te Poitiers heeft 8 Mei 33 terroristen, deel uitmakende van een door de communisten geleide organisatie, ter dood veroordeeld en doen fusilleeren. De bandieten huisden in het „maquis", waar men hen na een verwoed gevecht heeft kunnen arresteeren. Bij de daarop volgende zuiveringsactie heeft men de hand kunnen leggen op een groot aantal mitrailleurs, geweren, revolvers, munitie en handgranaten. Ook werden drie vrachtauto's in beslag genomen. De misdadigers hadden sinds October tegenover de bevolking van het departement Charente een ware terreur uitgeoefend en tevens talrijke misdaden begaan. **(V. b. Actie tegen terroristen 5892 B.)**

Emigrantenregeering - Admiraal Derrien veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf —
Tegen vice-admiraal Derrien, den voormaligen commandant van de haven Bizerta, is de doodstraf geëischt, meldt Reuter. Derrien is 12 Mei veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf. **(V. b. Proc. emigr.reg. 5933 F.)**

B. **GEALLIEERDEN — Pressie op de bondgenooten van Duitschland —**
Engeland, de Vereenigde Staten en de Sovjet-Unie hebben 12 Mei Hongarije, Roemenië, Bulgarije en Finland aangemaand, terstond met Duitschland te breken of de consequenties te dragen. Een hierover uitgegeven gemeenschappelijke verklaring is, naar Reuter meldt, in scherpe woorden gehouden en gelijktijdig te Londen, Washington en Moskou gepubliceerd. Zij vormt volgens Reuter het hoogtepunt van een aantal waarschuwingen, die Cordell Hull den laatsten tijd tot de verschillende aangemaande staten heeft gericht.
(V. b. Boodschap Molotof 5903 E.; druk op neutrale staten 5942 B.; Programma Buitenl. pol. C. Hull 5893 C.)

C. **NOORWEGEN — Verlangens der Sovjet-Unie —**
12 Mei — Volgens inlichtingen uit verschillende bron heeft de Sovjet-Unie, Engeland en Amerika den wensch te kennen gegeven, aan een eventueele bezetting van Noorwegen deel te nemen. In verband daarmede trekt een door alle Stockholmsche bladen gepubliceerde mededeeling de aandacht, dat er thans in het Noorden van Scandinavië reeds een Sovjet-Russische infiltratie merkbaar is, waarbij niet alleen Sovjet-Russische partisanen, doch ook de Russische roebel een rol zouden spelen.
In Duitsche politieke kringen wijst men in verband met deze geruchten op de verklaring, welke de Sovjet-Russische commissaris voor Buitenlandsche Zaken, Molotof, tijdens zijn bezoek aan Berlijn, tegenover den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken heeft afgelegd, dat Sovjet-Rusland als Europeesche mogendheid zich niet onverschillig kan toonen tegenover de problemen van het Kattegat en de Belt. Bovengenoemde inlichtingen zouden, zoo verklaart men te Berlijn, slechts aansluiten bij de traditioneele buitenlandsche politiek van Stalin. De Sovjet-Unie laat thans ook aanspraken op de vorming van steunpunten in Noorwegen hooren.
(V. b. Berlijnsche verklaring Molotof 4731 A.)

D. **SAN SALVADOR — President Martinez vervangen door Menendez —**
10 Mei — Maximiliano Hernandez Martinez, president van San Salvador heeft het presidentschap overgedragen aan den huidigen minister van defensie, Ignacio Menendez.

Nieuw kabinet; rust hersteld —
Generaal Menendez heeft een kabinet gevormd. Minister van Buitenlandsche Zaken is Avila. Naar verluidt is de afgetreden president, generaal Martinez, per vliegtuig naar Zuid-Amerika vertrokken. De algemeene staking is 10 Mei geëindigd, nadat de nieuwe regeering een algemeene amnestie had afgekondigd en vrijheid van pers en meeningsuiting had verleend. **(V. b. San Salvador 5911 C.)**

E. **VER. STATEN — Financiën - 3½ milliard dollarcrediet voor leen- en pachtwetleveringen gevraagd —**
Naar de Engelsche nieuwsdienst uit Washington meldt, heeft president Roosevelt 6 Mei het Congres goedkeuring verzocht voor het uittrekken van 3½ milliard dollar, teneinde het leen- en pachtprogram gedurende het belastingjaar, dat op 30 Juni 1945 eindigt, te kunnen voortzetten. Verder verzocht Roosevelt het Congres hem tot 30 Juni 1945 alle tot dusver nog niet uitgegeven resteerende bedragen der vroeger goedgekeurde uitgaven voor leen- en pachtdoeleinden ter beschikking te stellen.
(V. b. Leen- en pachtwet 5927 G.)

Sociale zaken - Toenemend aantal stakingen —
10 Mei — Uit Washington wordt gemeld, dat de Amerikaansche regeering veel heeft te stellen met een voortdurend toenemende onrust op de arbeidsmarkt. Een officieel onderzoek naar den toestand heeft alarmeerende tendenties aan den dag gebracht. De vorige week is een voortdurende verslechtering ontstaan, die ernstige onrust in leidende kringen heeft gewekt. In de eerste drie maanden van 1944 zijn in Noord-Amerika in totaal 1030 stakingen voorgekomen, waarvan 330 in Januari, 340 in Februari en 360 in Maart. De overeenkomstige cijfers van 1943 waren 195, 210 en 248. De arbeidsmoeilijkheden zijn ook in April nog toegenomen.
(V. b. Stakingen 5877 E.)

Regeering - James Forrestal minister van Marine —
11 Mei — President Roosevelt heeft James Forrestal tot minister van marine benoemd als opvolger van den overleden kol. Frank Knox. **(V. b. 5934 F.)**

F. **ZWEDEN — Economische pressie der Geallieerden**
8 Mei — Nu de Geallieerden met hun druk op de Zweedsche regeering geen succes hebben gehad, probeeren de Ver. Staten thans door bemiddeling van hun onderhandelaar Griffis, die op het oogenblik te Stockholm verblijf houdt, de Zweedsche firma's door directe onderhandelingen tot het opgeven van haar handelsbetrekkingen met Duitschland over te halen, zoo melden „Svenska Dagbladet" en andere Zweedsche dagbladen. Griffis zal die producten, welke Duitschland niet meer mag ontvangen, opkoopen. Mochten de Zweedsche firma's weigeren met de Geallieerden zaken te doen, dan zouden zij het gevaar loopen op de zwarte lijst gezet en na den oorlog geboycot te worden, aldus deze Zweedsche bladen. **(V. b. 5934 C.)**

G. **ZWITSERLAND — De luchtaanval op Schaffhausen - Schade 35 millioen francs —**
11 Mei — De groote raad van Schaffhausen heeft een rapport van zijn president over de schade van het bombardement op Schaffhausen van 1 April goedgekeurd. Er zijn 1021 treffers in gebouwen geconstateerd, 123 woningen zijn onbruikbaar geworden, de totale schade zal waarschijnlijk 35 millioen francs bedragen. **(V. b. Luchtaanval 5911 D.)**

A. „BEZET NEDERLAND" — Brochure van mr. J. J. Schrieke —

Begin Mei verscheen bij de N.V. Drukkerij „Elsevier" te Amsterdam onder den titel „Bezet Nederland en het Haagsche Landoorlogsreglement van 1907" van de hand van mr. J. J. Schrieke, secretaris-generaal van het departement van Justitie, een brochure, waarin hij vanuit juridisch standpunt een beschouwing over Nederland in bezettingstijd levert. Hieraan ontleenen wij het volgende, uitvoerige uittreksel:

Nederland is thans bijna vier jaren bezet gebied; voor de bevolking beteekent dit feit een diep in geest en leven insnijdende ervaring. In alle opzichten onvoorbereid, door den stroom der gebeurtenissen medegesleurd en in breede lagen ook daarna slecht voorgegaan, heeft zij de beteekenis van wat zij ervoer onvoldoende verstaan en de mate van zelfbeheersching en zelfbeperking, welke de nieuwe bestuursvorm haar heeft opgelegd, telkens weer onderschat. Daardoor veroorzaakte deze periode meer pijn en leed dan bij meer bezinning noodig ware geweest. Meer bezinning blijft dan ook voor heden en naaste toekomst de klemmende eisch. De druk, welke de bezetting op zich zelf beschouwd ongetwijfeld voor ons volk beteekent, zal in zijn gevolgen immers worden verzacht, wanneer ieder zich meer dan te voren rekenschap zou willen geven van den aard der bezetting, van de wettelijke bevoegdheden der bezettende macht en van de hieruit voor ambtenaren en burgerij voortvloeiende plichten.

Het mag als bekend worden verondersteld dat de bezettende macht zich in het algemeen stelt op den grondslag van het zgn. Landoorlogsreglement, d.i. het op de tweede Vredesconferentie te 's-Gravenhage op 18 October 1907 onder medewerking van Duitschland, bij verdrag vastgestelde Reglement betreffende de wetten en gebruiken van den oorlog te land, waarvan Afdeeling III: „Van het militair gezag op het grondgebied van den vijandelijken staat" (welke de artt. 42—56 omvat) hier van belang is. De bekende, aan vele juristen eigen, eenzijdige belangstelling voor wetteksten heeft, evenzeer als de natuurlijke wensch van velen om voor zich, zijn leven, zijn werken en zijn verlangen een zoo breed mogelijk terrein open te houden, er toe geleid, dat men dit reglement is gaan beschouwen als een volledige reglementeering van de bevoegdheden en verplichtingen eenerzijds der bezettende macht, en anderzijds der bevolking, onder de huidige omstandigheden. Het is een fatale vergissing. Een zoodanig allesomvattend karakter draagt dit reglement in het geheel niet. Voor wie zich nog eens in de belangwekkende verslagen verdiept, waarin men het ontstaan van deze regeling kan volgen, is dit zonder meer duidelijk. Meer dan een algemeen geldenden gedragsregel voor de oorlogsvoerenden in hun betrekkingen tot elkander en tot de bevolkingen mag men er niet in zien. Vóór alles stond de bedoeling voorop om onnoodige wreedheid en hardheid in de oorlogspraktijk te vermijden en te voorkomen. Doch evenzeer was men er van overtuigd, dat het „Nood breekt wet" een gebod is, waartegen in oorlogstijd geen enkele rechtsregel vermag te vrijwaren. Een oorlogsrecht, dat in tegenspraak zou komen met de oorlogsnoodzaak, is onbestaanbaar. Of m.a.w.: oorlog schept oorlogsnoodrecht, waarvan een reglementeering slechts de hardheid kan matigen. Dit inzicht had tot gevolg, dat in het Landoorlogsreglement nauwelijks van de bevoegdheden, doch wel van de verplichtingen der bezettende macht, niet van de plichten, doch zooveel te meer van de bescherming der burgerij gesproken wordt. Door dit uit het oog te verliezen, raken zoowel de argelooze als de mazenzoekende lezer op een dwaalspoor. Bovendien was het reglement reeds tijdens zijn ontstaan althans op één punt bij zijn tijd ten achter. De samenstellers stonden al te zeer onder den indruk van de met staande legers opgedane ervaringen. Zij verkeerden al te zeer in de meening, dat de bevolking in de toekomst niet meer aan den strijd zou deelnemen, waardoor deze zijn karakter van vernietigingskrijg zou verliezen. Hij zou worden gevoerd door een — zij het omvangrijke — groep van gespecialiseerde technici, die hem binnen den beperkten, scherp begrensbaren kring eener militaire beroepsaangelegenheid zou trekken, en daardoor zou zich een duidelijke scheiding tusschen het militair belang en dat der bevolking laten trekken. De commissie, die het reglement ter conferentie behandelde, bestond dan ook vrijwel uitsluitend uit, ten deele in de praktische politiek betrokken, juristen en militairen, die hun werk slechts konden zien als een gewenschte of noodzakelijke beperking van de militair-technische werkzaamheid.

De vorige wereldoorlog heeft het reeds — overtuigend! — anders geleerd. Wel verre van overwonnen te zijn door het militair-technisch optreden van zijn tegenstanders, werd Duitschland op de knieën gebracht door den druk van den honger, dien deze door hun blokkade op de burgerbevolking wisten te leggen. Daarmede had de oorlog zijn karakter van vernietigingskrijg scherper dan ooit getoond en het militaire belang een omvang gekregen als in 1907 zelfs niet werd vermoed. De ontwikkeling is op dit punt niet blijven staan. De allesomvattende oorlog van heden kent geen voor hem gesloten gebieden meer, 's burgers tandenborstel en schoenveter maken zoo goed als kogel en zijgeweer deel uit van de oorlogsbehoeften en daarmede is aan het Landoorlogsreglement weliswaar niet zijn verzachtende strekking, doch zeer zeker zijn voornaamste grondslag, de nauwgezette scheiding tusschen civiel en militair belang, ontvallen. Praktisch beteekent dit, dat verschillende bepalingen van het reglement zich niet meer, naar den letter, laten toepassen. Er is een derde factor, die op de wijze van toepassing van het meergenoemde reglement een onvoorzienen invloed heeft geoefend. In den huidigen oorlog gaat het — alweder zoo geheel anders dan men in 1907 kon voorzien — niet in de eerste plaats om revanche, verlegging van grenzen, bevrijding van vroeger afgescheurd gebied, vóórop staat de worsteling der geesten. Drie wereldbeschouwingen staan tegen elkaar in het veld, die over en weer elkaar uitsluiten. Dit uiteraard bekende feit kan hier niet onvermeld blijven, omdat het den aard der bezetting medebepaalt.

Voor een bezettende macht van nationaalsocialistischen huize wordt de houding door haar beginsel bepaald. De aard der bezetting wordt door de beginselen van het nationaalsocialisme onafwendbaar beïnvloed.

Een grondgebied wordt volgens art. 42 als bezet beschouwd, wanneer het zich feitelijk bevindt onder het gezag van het vijandelijk leger. Dit is onloochenbaar de staat, waarin Nederland zich sedert half Mei 1940 bevindt. Dan is — aldus art. 43 — het gezag van de wettelijke overheid feitelijk overgegaan in handen van dengene, die het gebied heeft bezet. Het gezag is feitelijk overgegaan, of, zooals de bekende door de uitgeweken regeering nagelaten geheime Aanwijzingen het uitdrukken, al verbinden deze er niet de juiste gevolgtrekking aan: de uitoefening van de souvereiniteit — d.i. de volle regeeringsmacht — is, zoolang de bezetting duurt, feitelijk in handen van den bezetter. De staat van oorlog, welke tusschen Duitschland en het Koninkrijk der Nederlanden bestond, is daarmede, voor wat het bezette gebied en zijn bevolking betreft, beëindigd. Daarvoor is, zooals de Aanwijzingen het terecht omschrijven, een nieuwe rechtstoestand in de plaats getreden, n.l. de staat van bezetting, die oorlogshandelingen uitsluit. „Elke handeling" — aldus de Aanwijzingen — „van overheid of bevolking, gericht tegen de belangen van het bezettingsleger, elke vijandige daad m.a.w. zal door den bezetter worden beschouwd als krijgsverraad en doet de schuldigen te recht staan voor den vreemden krijgsraad. De in functie gebleven Nederlandsche ambtenaar zal zich van deelneming aan dergelijke handelingen onthouden."

Artt. 112, 56, 57 en 58 Grondwet, die bepalen,

dat de wetgevende macht gezamenlijk door den Koning en de Staten-Generaal wordt uitgeoefend;

de uitvoerende macht bij den Koning berust;

door den Koning algemeene maatregelen van bestuur worden vastgesteld; en

de Koning het opperbestuur heeft der buitenlandsche betrekkingen,

zijn door den feitelijken overgang der souvereiniteit ten aanzien van het bezette gebied automatisch buiten werking getreden.

Daarmede heeft het grondwettelijk en wettelijk gezag der uitgeweken overheid, in zijn vollen omvang, ten aanzien van het bezette gebied zijn voorloopig einde genomen; dat van den bezetter is daarvoor in de plaats getreden. Dit kan ook niet anders, want practisch zou in het bezette gebied een geordend leven niet meer mogelijk zijn, indien daar niet één gezag met kracht van wet voor allen heerschte. Met dit gezag is ook de bevoegdheid tot regeeren, met name die om aan bevolking en ambtenaren bevelen en opdrachten te geven, aan de vroegere regeering, waar deze zich ook moge bevinden, ontvallen; die bevoegdheid komt nu alleen toe aan de bezettende macht. Hiermede is het voorschrift onzer grondwet, dat de zetel der Regeering in geen geval buiten Nederland kan worden verplaatst, in overeenstemming. Indien de bezetter in staat is elk oogenblik zijn wil met geweld door te zetten, dan — aldus verder de Aanwijzingen — „zal het plaatselijk bestuur zich aan diens gezag moeten onderwerpen". Als instructie voor de ambtenaren hebben die zeer geheime Aanwijzingen dan ook op alle punten, waar zij in strijd komen met de regelingen en bevelen der bezettende macht, haar kracht verloren. Het is allerminst een geheim, dat de naar Engeland gevloden regeering zich aan deze voorschriften niet houdt

Zij tracht zelfs herhaaldelijk, uit haar vluchtoord, door middel van de Radio opdrachten en bevelen aan de achtergelaten ambtenaren en bevolking te geven en schendt daarmede het in het Landoorlogsreglement belichaamde Volkenrecht. Wat nog erger is: zij drijft dengene, die aan haar inblazingen gehoor geeft, tot handelingen, die strijdig zijn met de hem door het feit der bezetting ten opzichte der nieuwe Overheid opgelegde rechtsplichten. Waar het gezag op deze laatste is overgegaan, hebben ambtenaren en bevolking deze, en deze alleen, te gehoorzamen. Slechts onder erkenning van dezen regel zijn onder de bezetting geordende toestanden en verhoudingen bestaanbaar. Iedereen kan weten, welk lot dengene wacht, die in strijd met dezen regel handelt, en daarom is het bedrijf van hen, die, zelf buiten het bereik van den bezetter, tusschen dezen en de hem onderworpen bevolking stoken, niet anders dan een misdaad tegenover het eigen volk. De bezettende macht is ook in dit opzicht voor de vroegere regeering in de plaats getreden, dat op haar met de regeeringsbevoegdheden ook de daaraan onafscheidelijk verbonden verantwoordelijkheid voor den gang van zaken in, voor het wel en wee van het bezette gebied is overgegaan. Zij beoordeelt naar eigen inzicht, wat wèl en wat niet noodig is.

Art. 43 van het Landoorlogsreglement bevat de beperking, dat bij de maatregelen, die de bezetter neemt, ten einde zooveel mogelijk de openbare orde en het openbaar leven te herstellen en te verzekeren, de in het land geldende wetten geëerbiedigd moeten worden, behoudens volstrekte verhindering.

De te eerbiedigen, in het land geldende wetten zijn in het algemeen niet als bij toeval ontstaan, doch vormen den weerslag van destijds heerschende opvattingen, inzichten, theorieën. Verliezen deze laatste hun gelding, — hetgeen de schrijver aan de hand van voorbeelden aantoont, dan bezwijken ook de wetten, die daarvan een uitvloeisel waren. De bezettende macht maakt op vrijheid van beweging aanspraak, waar zij niet alleen van de practische onmogelijkheid, doch evenzeer — en waarlijk niet op losse gronden — van de wetenschappelijke onjuistheid der geheele oude ordening voor het heden overtuigd is en bovendien door woord en daad, voor zoover de oorlogsomstandigheden het toelaten, den weg naar een betere toekomst wijst.

In het derde en laatste hoofdstuk van zijn brochure houdt prof. Schrieke zich met de positie van ambtenaren en burgerij bezig. Hij komt tot de conclusie: Waar door de bezetting het gezag der wettelijke overheid feitelijk op den bezetter is overgegaan. zijn ambtenaren en bevolking, door en voor den duur der bezetting, onder een nieuwe overheid komen te staan. Voor hen ontstond daardoor de rechtsplicht om, bij uitsluiting, aan de nieuwe overheid te gehoorzamen. Voor de wet binnen het bezette gebied kan slechts de erkenning gelden van de naakte en harde feiten, waarin de bevolking moet berusten. Deze staat tegenover een gezag, dat voor haar kracht van wet heeft en zich ook als zoodanig laat gelden. Algemeen wordt door de deskundigen op volkenrechtelijk gebied aangenomen, dat de rechtsgevolgen van de maatregelen, welke de bezettende macht binnen den kring van haar bevoegdheid heeft genomen, zelfs na de bezetting, moeten worden erkend, waaruit volgt, dat hier wel degelijk van een rechtsverhouding sprake is. Verbiedt art. 45 van het Landoorlogsreglement den bezetter de bevolking — en dus ook de ambtenaren — te noodzaken haar trouw te zweren, algemeen wordt het eischen van een loyaliteitsverklaring van de ambtenaren volkenrechtelijk geoorloofd geacht, omdat de bezettende macht daartegenover de positie van den betrokkene waarborgt. Zoo erkennen ook de Aanwijzingen, dat het niet in strijd is met het volkenrecht, indien de bezetter het in functie blijven van de Nederlandsche ambtenaren slechts toestaat op voorwaarde, dat deze zich uitdrukkelijk verbinden, zich, zoolang zij in functie zijn, te onthouden van elke opzettelijke benadeeling van hem, bezetter. Ook overigens kan de ambtenaar gerust zijn, want evenzeer staat volkenrechtelijk vast, dat hij, die te goeder trouw de bevelen der bezettende macht opvolgt, zich later met een beroep op die goede trouw vermag te rechtvaardigen, en zich ten aanzien van ambtshandelingen, die van hem, onder bedreiging met onmiddellijke sanctie, zijn geëischt, zoo noodig door een beroep op overmacht zal kunnen verschoonen. Voor ambtenaar en bevolking beide is het noodig te beseffen, dat het oorlogsnoodrecht rechtens een souverein karakter draagt, d.w.z. dat de uitoefening van dat recht, zoomede de wijze, waarop en de mate waarin het wordt uitgeoefend, in voorkomende gevallen uitsluitend ter beslissing staan van de mogendheid, die er gebruik van maakt. Het bezettingsrecht is niet aan bepaalde vormen gebonden. Het moge zich uiten in een verordening, een besluit van den Rijkscommissaris, een regeling of een aanwijzing van een der Commissarissen-Generaal, een eenvoudig schriftelijk of mondeling bevel, zijn kracht is steeds dezelfde, en slechts de doelmatigheid beslist over de wijze, waarop het tot ons komt.

Zij, die volhardend in hun „attentisme" eerst het einde van den oorlog willen afwachten, zien over het hoofd, dat onze staatsinrichting en maatschappelijke ordening van vóór Mei 1940 door de verschuivingen, die overal plaats vinden, waardeloos zijn geworden en dat wij ons, hoe eer hoe beter, moeten voorbereiden op het groote werk van den opbouw, dat ons, onder nieuwe verhoudingen, na den oorlog wacht en ten deele thans reeds roept. We mogen het gevaar niet loopen, dat wij, na de jaren van bittere verarming, die wij doorleven en waarvan er nog meer zullen volgen, nogmaals zouden ondervinden hopeloos achter te zijn.

A. FINANCIËN — Goud en grondstoffen in het internationale ruilverkeer —

16 Mei — In „De Telegraaf" verscheen van de hand van een bijzonderen medewerker onder den titel „Goud en grondstof" een beschouwing over het Amerikaansche valutaplan. Wij ontleenen daaraan:

De tijden van laagconjunctuur en hoogconjunctuur, van wereldcrises, onderconsumptie en werkloosheid, hebben aangetoond, dat het goud als reguleeringsmiddel voor de internationale betalingen en internationale valuta-dekking slechts een zeer beperkte waarde had.

De goudpolitiek der Ver. Staten is vastgeloopen op de goederenruilpolitiek van tal van landen, tot welke politiek deze landen genoopt werden door het feit, dat de Ver. Staten het internationale goud naar zich toe trokken en daardoor de snelle circulatie van het internationale betaalmiddel onmogelijk maakten. In de laatste vóóroorlogsche jaren bleek een zeer beweeglijke goederenruil tusschen twee landen meer stabiliteit aan den dag te leggen, dan de internationale goudvaluta, welke verstarden, toen de wereldgoudvoorraad zich meer en meer in één land ging ophoopen.

In dit licht bezien krijgt het nieuwe valuta-plan der geallieerden een anderen achtergrond dan men aanvankelijk zou vermoeden. Men heeft van Washington uit den indruk willen wekken alsof deze valuta-plannen gebaseerd waren op een volkomen begrip van de economische en monetaire moeilijkheden van de landen, welke geen of weinig goudreserves bezitten.

In feite is dit nieuwe plan echter een zeer doorzichtig spel der Ver. Staten om de bevroren goudvoorraden na den oorlog weder in circulatie te brengen onder contrôle en overmacht van de Ver. Staten en hun bondgenooten. Door een poging van machtsherstel van het goud zouden de Ver. Staten weder kunnen beschikken over het reguleeringsapparaat voor den internationalen deviezenhandel en zich door middel van de meerderheid van de wereldgoudvoorraden machtsposities op de grondstoffenmarkten kunnen veroveren. Dit laatste wordt duidelijk bij een nadere studie van de Amerikaansche plannen tot oprichting van internationale instituten tot regeling van de grondstoffenverdeeling en regeling van de prijzen voor grondstoffen op de wereldmarkten, bij welke regeling de Ver. Staten zich via de genoemde instituten meerderheidsrechten bij de vaststelling van verdeeling en prijsbepaling hebben voorbehouden. De Ver. Staten verzekeren zich op deze wijze van het monopolie op de internationale geldmarkt. De beide genoemde reguleeringsinstituten voor de grondstoffenverdeeling en de prijzen doen hetzelfde op het gebied van de productie, den internationalen handel en de uiteindelijke consumptie in de onderscheidene landen. Het nieuwe Amerikaansche valutaplan is dus eigenlijk als het sluitstuk te beschouwen van den monopolistischen driehoek, welke gevormd wordt door de internationale grondstoffenproductie, de opbrengst dier grondstoffen (prijzencontrôle) en de internationale valuta.

Aan dit plan heeft de Zweedsche econoom, prof. Myrdal, die kortelings terugkeerde van een bezoek aan de Ver. Staten, te Stockholm een voordracht gewijd. Hij gaf te kennen, dat president Roosevelt met zijn plannen geen kans heeft de na-oorlogsche problemen op economisch en valutapolitiek te overwinnen. De tegenwoordige hoogconjunctuur is zeer betrekkelijk en wordt door de oorlogseconomie en oorlogsproductie in het leven geroepen. Indien deze opdrachten vervallen, staan de Ver. Staten voor het belangrijke vraagstuk of zij met behulp van een conjunctuurpolitiek, welke wederom openbare investeeringen noodzakelijk maakt, het aantal opdrachten kunstmatig kunnen verhoogen. De Ver. Staten moeten een export-offensief openen, doch hiertegen kunnen zij geen invoerbehoefte van beteekenis plaatsen. Voor de niet-Amerikaansche handelspartners heeft het dus weinig zin zich op de Amerikaansche invoerbehoefte in te stellen. De Amerikaansche markt kan slechts weinig opnemen, waarbij nog komt, dat zoowel de Amerikaansche landbouw als industrie zich tegen invoer van eenige beteekenis altoos krachtig verzet.

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Ontruiming van de Krim; Nieuw offensief in Z. Italië - Duitsche troepen trekken zich op nieuwe stellingen terug - Verhoogde Britsche en Amerikaansche luchtactiviteit boven Fransche en Belgische Kanaalkust en de Balkan.

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 13 Mei — Onze achterhoeden bij Sebastopol waren nog in verbitterden strijd gewikkeld met den vijand en dekten het wegvoeren van de Duitsch-Roemeensche formaties. Op den Westelijken oever van de Moldau sloten Roemeensche formaties onderdeelen eener vijandelijke divisie infanterie in en vernietigden die.
14 Mei — Van de Krim zijn op 13 Mei de laatste Duitsch-Roemeensche troepen naar het vasteland overgebracht. Sedert den 1sten November 1943 liepen daar de bolsjewisten met 29 infanteriedivisies, verscheiden artilleriedivisies, pantser- en marine-brigades storm om den ring te verbreken en de Duitsche strijdkrachten te vernietigen. Aan den Beneden-Dnjestr ruimden Duitsche troepen opnieuw een vijandelijk bruggenhoofd op en vernietigden daarbij sterke Sovjetstrijdkrachten.
In de periode van 15 tot en met 20 Mei wordt na de ontruiming van de Krim slechts plaatselijke gevechtsactiviteit tusschen Karpathen en den bovenloop van den Dnjestr alsmede ten Zuiden van de Berezina gemeld. Formaties van de luchtdoelartillerie van het leger schoten sinds het begin van den veldtocht in het Oosten 2000 vijandelijke vliegtuigen omlaag. Op 17 Mei vielen sterke formaties gevechts- en slagvliegtuigen bolsjewistische concentraties en troepenonderkomens ten Zuid-Oosten van Ostrof en in het gebied van Pleskau met waargenomen goede uitwerking aan. In de Finsche Golf en voor Noordelijk Noorwegen bij aanval op Duitsch convooi werden bolsjewistische bommenwerpers omlaag geschoten.
18 Mei — Sterke formaties zware Duitsche gevechtsvliegtuigen ondernamen in den afgeloopen nacht een geconcentreerden aanval op het stationsemplacement van Smolensk. Sovjet-Russische bommenwerpers ondernamen een aanvalspoging op een Zuid-Finsche haven.
19 Mei — Sterke formaties Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen in den afgeloopen nacht de stations Rowno, Sarny en Sdolboenowo met goede uitwerking aan.
20 Mei — Een Finsche formatie gevechtsvliegers viel in den afgeloopen nacht een vijandelijk ravitailleeringssteunpunt achter het front van de Swir aan.

LUCHTOORLOG —

13 Mei — De aanhoudende sterke aanvallen van Britsch-Amerikaansche bommenwerpers op de bezette gebieden in het Westen kunnen als voorbereiding van de invasie beschouwd worden. In den tijd van 1 tot 10 Mei verloor de vijand daarbij 182 vliegtuigen, waaronder 120 viermotorige bommenwerpers. Duitsche vliegtuigen bombardeerden in den nacht van 12 op 13 Mei twee vijandelijke vliegvelden aan de Oostkust van Corsica. Amerikaansche bommenwerpers ondernamen 12 Mei aanvallen op verscheiden plaatsen in Midden-Duitschland en op Brüx. In luchtgevechten en door luchtdoelartillerie werden 91 Amerikaansche vliegtuigen neergeschoten. Britsch-Amerikaansche vliegers, die op 12 Mei plaatsen in de bezette gebieden in het Westen aanvielen, hebben in Leuven zware verwoestingen veroorzaakt aan de beroemde kathedraal.
14 Mei — Amerikaansche bommenwerpers vielen plaatsen in het Oostzeegebied en in West-Duitschland aan. Vooral in de steden Stettin en Osnabrück ontstonden schade en verliezen. 41 vijandelijke vliegtuigen werden vernietigd.
15 Mei — Een formatie Duitsche vliegtuigen ondernam in de ochtenduren een geconcentreerden aanval op Bristol.
16 Mei — In de ochtenduren van 16 Mei vielen Duitsche gevechtsvliegtuigen de Britsche havenstad Portsmouth met een groot aantal brisant- en brandbommen aan.
Aan de berichten omtrent de aanvallen op Belgische en Fransche steden ontleenen wij, dat in den nacht van 11 tot 13 Mei Leuven, Herentals, Lokeren, Aarschot, Luik, Hasselt, Antwerpen, Namen, Rijssel, Valenciennes en Epinal werden aangevallen.
17 Mei — In den afgeloopen nacht lieten eenige Britsche vliegtuigen bommen vallen op het stadsgebied van Berlijn. Amerikaansche bommenwerpers ondernamen in den loop van 18 Mei terreuraanvallen op verscheidene plaatsen in Zuidoost Europa. Vooral in de steden Belgrado en Ploesti ontstonden schade en verliezen onder de bevolking.
Amerikaansche bommenwerpers drongen op 19 Mei onder krachtige bescherming van jagers het rijksgebied binnen en veroorzaakten door het op goed geluk uitgooien van bommen op verschillende woonwijken der rijkshoofdstad, alsmede op Brunswijk, schade aan gebouwen en verliezen onder de bevolking.
In den nacht van 19 op 20 Mei lieten enkele Britsche vliegtuigen bommen vallen op het gebied van Keulen.

ZUIDELIJK FRONT —

13 Mei — Aan het Zuidelijke front ging de vijand ten Oosten van de Golf van Gaeta tot aan het gebied ten Noordwesten van Cassino met sterke strijdkrachten, ondersteund door hevig artillerievuur, talrijke pantserwagens en slagvliegers, tot een grootschen aanval, welke afleiding en troepenbinding beoogt, over. Er ontwikkelden zich zware gevechten.
14 Mei — De gevechten aan het Italiaansche Zuidelijke front werden vooral in het gebied ten Noorden van Castelforte en ten Zuiden van Cassino met toenemende hevigheid voortgezet.
15 Mei — Na verbitterde gevechten, waarbij de vijand alleen ten Zuiden van Cassino vijftig pantserwagens verloor, hebben de Duitsche troepen zich in den Zuidelijksten frontsector enkele kilometers naar het Westen op een voorbereide grendelstelling gedistancieerd.
16 Mei — Aan het Italiaansche front zette de vijand zijn aanvallen op ons verdedigingsstelsel met zwaartepunt ten Zuiden van Cassino voort. Na verbitterde wisselvallige gevechten gingen eenige heuvelstellingen verloren. In andere sectoren werden plaatselijke penetraties in tegenaanvallen gezuiverd of afgegrendeld.
17 Mei — In het bergachtige terrein van het Italiaansche Zuidelijke front woedt over een breedte van 35 km een materiaalslag van de grootste afmeting. Onafgebroken trommelvuur met een geweldig gebruik van munitie, de sterkste luchtaanvallen, het gebruik van de pantserwagens als mobiele artillerie, een verbitterde worsteling om elk steunpunt en elke hoogte, die vaak binnen korten tijd meermalen van eigenaar wisselen, dit alles geeft aan deze gevechten het kenmerk van de groote afweerslagen van den vorigen wereldoorlog. Tegenover een groote vijandelijke overmacht bieden onze troepen thans sinds zes dagen een heldhaftig verzet. De in het kader der gevechten voltrokken uitwijkbewegingen verloopen volgens plan. De uiterst zware bloedige verliezen van den vijand staan in geen verhouding tot de zuiver tactische terreinwinst die hij kon behalen. Aan het landingshoofd van Nettuno vonden gisteren geen gevechten van beteekenis plaats.
18 Mei — Het gelukte den vijand op 17 Mei na verbitterde gevechten, ten Noorden van Formia in onze stellingen binnen te dringen. Tegenmaatregelen zijn aan den gang. In het gebied van Osperia werden alle vijandelijke aanvallen, die met het sterkste gebruik van artillerie en pantserjagers werden ondernomen, afgeslagen. Cassino, waarop de Engelschen en Amerikanen sinds maanden met gebruikmaking van sterke strijdkrachten tevergeefs hadden stormgeloopen, werd in den afgeloopen nacht ten gunste eener verder achterwaarts gelegen grendelstelling, zonder slag of stoot ontruimd. Aan het landingshoofd van Nettuno werden bij oplevende gevechtsactiviteit sterke aanvallen van den vijand ten Zuiden van Cisterna en ten Zuiden van Littoria afgeslagen. Een sterke formatie Duitsche gevechtsvliegtuigen viel in den afgeloopen nacht met waargenomen goede uitwerking vijandelijke concentraties en aanvoerwegen in het gevechtsgebied Minturno aan.
Amerikaansche bommenwerpers richtten aanvallen op verscheidene havensteden aan de Italiaansche Westkust en op het eiland Elba.

19 Mei — De hevige gevechten duren vooral in den sector ten Westen en ten Noordwesten van Esperia en bij Pontecorvo, voort. De vijand, die met zeer krachtigen steun van pantserwagens en slagvliegtuigen na een artillerie-trommelvuur van verscheidene uren, aanviel, werd met zeer zware verliezen voor hem afgeslagen. Een plaatselijke penetratie bij St. Oliva werd na een verbitterd gevecht afgegrendeld.

20 Mei — De groote afweerslag duurt onafgebroken voort. Onze troepen betrekken in den sector tusschen Gaeta en Pontecorvo in verbitterde gevechten met sterk overmachtige vijandelijke strijdkrachten infanterie en pantserwagens al vechtende nieuwe stellingen. De vooruitspringende frontboog van Gaeta werd ontruimd. Eenige hoogten ten Noorden van Itri en de plaats Campodimele vielen na harden strijd in 's vijands handen. **(V. b. Krijgsverr. 5944 A.)**

NEDERLAND IN OORLOGSTIJD (V)

NEDERLANDSCHE VOLKSDIENST. Sedert de oprichting in de tweede helft van Juli 1941 heeft de Volksdienst door reclameplaten de aandacht op zijn streven gevestigd: door een vrijwillige organisatie

Deze foto verzinnebeeldt den strijd aan het Oostfront. Sedert Februari woeden aan het Narwafront verbitterde gevechten, over het bezit van deze twee burchten, waarvan de linksche „Hermannsburg" voor 400 jaren gesticht werd door Duitsche orderidders en de rechtsche „Iwangbrod" in het jaar 1492 door Czaar Iwan III. Tusschen beide burchten, tot op vandaag gespaard, stroomt de rivier de Narwa.

(foto P.K. dr. Pauli-Transocean-Europapress)

KUNST - KULTUUR — Europeesche literatuurgeschiedenis —

9 Mei — In de Europäische Revue (XX 1/2) publiceert prof. dr. Jan de Vries „Betrachtungen über eine Europäische Literaturgeschichte". Elke wetenschap streeft naar steeds verder omvattende synthesen. De behandeling van de afzonderlijke talen leidde tot de vergelijkende taalwetenschap, deze echter mondt vanzelf weder uit in een algemeene linguïstiek, welke tenslotte door een taalphilosophie bekroond wordt. Ook op het gebied der literatuurwetenschap heeft dezelfde ontwikkeling plaats gegrepen. De letterkunde van een volk vertoont het beeld van een onvoltooid weefsel, het volledige tapijt wordt gevormd door de literatuur der Europeesche volken in hun geheel. Afgezien van algemeene literatuurwetenschap of literatuurphilosophie komt het allereerst aan op de vergelijkende en samenvattende behandeling van de Europeesche literatuur. Een Europeesche literatuurgeschiedenis is een eisch van dezen tijd. Waaraan zij moet voldoen en welke vraagstukken daarbij aan de orde komen, gaat schr. in den breede na. Dat nog geen methode, aldus luidt zijn conclusie, haar juistheid van toepassing heeft bewezen, beteekent voordeel, omdat nieuwe paden kunnen worden ingeslagen, en nadeel in zoover men slechts door eigen mistasten verder kan komen. De taak is geweldig doch noodzakelijk. Voor het bereiken van de Europeesche eenheid moet worden gestreden en de vergelijkende literatuurgeschiedenis heeft daartoe haar bijdrage te leveren. Zij mag er niet voor terugschrikken een oordeel uit te spreken over vroegere eeuwen, dat niet op zuiver aestetische grondslagen berust: nagegaan moet worden, welke geestelijke verschijningen in vroegeren tijd de Europeesche eenheid hebben bevorderd, door welke andere zij wederom is uiteengerukt.

Tot dusver gedane pogingen, de litteraire verschijningen van een aantal volken of zelfs van de heele wereld samenvattend te behandelen, zijn vrijwel steeds mislukt. Zij streefden niet naar synthese, doch plaatsten de verschillende literaturen, naar de landen gerangschikt, eenvoudig naast elkaar. De wereld is geen organische eenheid en een wereldliteratuur kan geen realiteit zijn, doch voor een samenvattende behandeling van de litteraire verschijningen van een aantal volken moet en kan een grondslag gevonden worden, mits deze volken met elkaar in geestelijke betrekking hebben gestaan. Daarbij rijst aanstonds de vraag hoe ver het begrip Europa moet worden uitgestrekt, omdat de draden ook naar Azië gaan. Indische noch Perzische literatuur mag worden veronachtzaamd en met den Joodschen geest, zooals die in de Hebreeuwsche literatuur is belichaamd, is de Christelijke wereld van het Westen voortdurend in aanraking geweest. Ook deze vormt een bouwsteen van de Europeesche letteren, zij het dan vaak een steen des aanstoots. De negatieve elementen in het geestesleven van Europa moeten eveneens worden nagegaan. Van belang is de invloed van de Babylonische en de Egyptische cultuur op de klassieke wereld.

EUROPA

Eerst het Romeinsche rijk beteekent een macht, welke ook in geestelijk opzicht naar een eenheid binnen de grenzen streefde. Belangrijke deelen van de hedendaagsche Europeesche wereld vallen evenwel buiten het kader der Romeinsche wereldheerschappij, vooral een zoo belangrijk gebied als het Germaansche. De gezamenlijke literatuur der Germanen, heldenepos, Edda, de Scandinavische vormen van Skaldenlied en familiesaga, heeft haar bestaan gevoerd aan den zelfkant van het Europeesche geestelijk leven en eerst sedert de 18e eeuw de belangstelling gehad van vrij beperkte kringen van letterkundigen en onderzoekers. Het litteraire erfdeel der oud-Germaansche volken heeft zoozeer zijn uitwerking op de vormgeving van den Europeeschen geest gemist, althans voor zoover letterkundige werken betreft, dat de oud-Germaansche literatuur, gelijk de Egyptische en de Perzische, als een eenheid op zich zelf dient te worden behandeld. Dit verhindert niet, dat zij meermalen zal moeten worden aangehaald: de Karolingische epiek in Frankrijk is een voortzetting van het oud-Germaansche heldendicht, de Fransche chansons de geste zetten de traditie van het Frankische heldendicht voort, enz. Het typeerend Germaansche element in de litteraire verschijningen der latere eeuwen zal moeten worden nagegaan. De Grieksche en Romeinsche literatuur in haar bloeitijd hebben ons vasteland beheerscht. Een Europeesche literatuurgeschiedenis moet met licht en schaduw werken al naar den invloed van bepaalde schrijvers op latere geslachten. Hoe belangrijk is bij voorbeeld de lijn van Homerus naar Vergilius, van hen over Prudentius tot het oud-Engelsche Beowulf-epos en Eckeharts Waltharius, vervolgens tot Dante en Milton en tenslotte naar Goethe! Het Renaissance-drama heeft zich uit de klassieke tragedie ontwikkeld. Het Christendom is de band, welke de Europeesche volken geleidelijk tot een eenheid heeft gemaakt. Sedert de 12e eeuw kan slechts van een algemeene Europeesche literatuur worden gesproken, omdat de nationale literaturen daarvan de naar het volk bepaalde specifieke verschijningen zijn. Een algemeene literatuurgeschiedenis is derhalve iets anders en meer dan een verzameling van afzonderlijke literaturen, het komt aan op de verbindende draden, naar vorm en geestelijken inhoud.

De eenheid van Europa treedt overtuigend aan den dag door de groote stroomingen in de literatuur: Renaissance en Barok, Romantiek en Naturalisme zijn Europeesche verschijningen, welke in elk volk op eigen wijze optreden, doch overal een overeenkomstigen grondslag hebben. De nieuwe tijd bewijst, hoe snel achtereen de „ismen" over Europa gaan. De samensteller van een Europeesche literatuurgeschiedenis mag echter niet bij het algemeene stilstaan zonder de nationale verschillen te doen uitkomen. Een roman van Dostojewskij is iets anders dan een roman van Bjørnson of Flaubert. Welk een verschil tusschen de Duitsche, de Fransche, de Engelsche en de Nederlandsche romantiek! De scheppende persoonlijkheid is te allen tijde het centrale punt van elke geestelijke beweging.

Doch vaak kan het stramien van een tijdsgeest beter worden herkend in de kunstenaars van middelbare grootte dan in de meesters, die de boeien van hun tijd hebben verbroken. De ideeën van een tijd spreken het duidelijkst uit de gemiddelde geesten, die de vaste banen hebben gevolgd, maar hoofdzaak blijft de vrij scheppende fantasie. De vergelijkende literatuurgeschiedenis zoekt niet naar overeenkomst, doch naar onderscheid. Ter karakteriseering van een cultuurperiode zijn de vertalingen van onvergankelijke kunstwerken van groote beteekenis: de Homerus, zooals de Renaissance hem voorstelde is een ander dan de Homerus uit de dagen van classicisme en romantiek. Coornherts Doolinghe van Ulysses verraadt een andere houding dan de Duitsche vertaling door Johann Heinrich Voss. Bij zijn voorbeelden noemt schr. ook de vertalingen van Dante en Shakespeare.

De geniale kunstenaars scheppen nieuwe vormen en stellen nieuwe wetten. Een reeks biographieën van de voornaamste kunstenaren vormt nochtans geen beeld van den Europeeschen geest als geheel. Een algemeene literatuurgeschiedenis moet aandacht schenken aan de betrekking, waarin de kunstenaar heeft gestaan tot de geestesstroomingen van zijn tijd, welke hem ten deele hebben gevormd en waarop hij anderdeels invloed heeft geoefend. Een kunstenaar als Victor Hugo is alleen te begrijpen op grond van zijn drama's, romans en lyriek, doch als Europeesche verschijning heeft de dichter een andere beteekenis dan als romanschrijver. Van Europeesch standpunt is de Werther veel belangrijker dan Iphigenie, heeft Faust een algemeen, Reineke Fuchs een beperkt nationale beteekenis.

Het aandeel der volken in de Europeesche ontwikkeling loopt sterk uiteen. Terwijl Duitschland, Frankrijk, Engeland en Italië vrijwel in elk tijdperk op eenigerlei gebied den toon hebben aangegeven, treden andere volken slechts in bijzonder gunstige omstandigheden naar voren: de Nederlanden in de Gouden Eeuw, de Scandinavische volken eerst in den nieuwen tijd. Andere volken zijn door hun ontoegankelijke taal, hun beperkte politieke beteekenis of hun positie aan de grens van Europa nauwelijks toegekomen aan een scheppende functie in het Europeesche letterkundige leven. Het Finsche volk heeft dit eigenlijk alleen met de Kalevala bereikt. De Nederlandsche literatuur heeft, met uitzondering van zeer weinige 17e eeuwsche werken alleen voor het Nederlandsche volk beteekenis. Ibsen en Strindberg hebben zoo grooten invloed kunnen verwerven, doordat zij als dramatische kunstenaars door het tooneel het Europeesche publiek bereikten; dit voorrecht heeft een Boutens niet. Wie de letterkundige verschijningen in de Europeesche ruimte behandelt, zal derhalve bijzondere aandacht moeten besteden aan de vertalingen welke geestelijken samengroei mogelijk maken. Slechts weinigen kunnen Tolstoj in het Russisch lezen, doch de vertalingen van zijn werken hebben hem tot een macht in Europa gemaakt. Helaas heeft winstbejag in de laatste decennia in hoofdzaak de keuze van de te vertalen werken bepaald, waardoor buiten de landsgrenzen vaak een verkeerde indruk van de literatuur van een volk wordt gevestigd.

Voor een Europeesche literatuurgeschiedenis is nog te weinig voorbereidend werk verricht en de juiste methode is nog onvoldoende beproefd. Over het algemeen heeft men zelfstandige nationale literatuuroverzichten naast elkaar gesteld of is men in een compilatie vervallen, waarbij men bleef steken in een woestenij van namen en titels. Een gunstige uitzondering vormde G. Kalff's poging, de geschiedenis der Europeesche literatuur in de 15de en 16de

eeuw te schrijven, doch schr. onderwerpt zijn hoofdstuk „litteraire" stroomingen aan critiek, omdat de vorm slechts een uiterlijk kenteeken is. Belangrijker is, door te dringen tot de idee, tot het gevoel, dat een tijdperk beheerscht. Literatuurgeschiedenis is geschiedenis van den geest. Wellicht vraagt elke periode een eigen methode van behandeling. (Nwe R'damsche Crt)

(V. b. Kunst, Kultuur 5942 A., 5935 A.)

A. NEDERLAND — Voedselvoorziening —

16 Mei — In het maandblad „Voeding" vestigt prof. dr. J. M. Geerts, sprekende over de veranderingen van de voeding in de Europeesche landen tijdens de oorlogsjaren, de aandacht op het feit, dat Europa vóór den oorlog afnemer was van de agrarische overschotten van de geheele wereld. In dat verband wijst hij er op, dat de voornaamste voedseltekorten — 8 millioen ton koren, 6½ millioen ton oliehoudende zaden en 0.6 millioen ton suiker — door invoer moesten worden aangevuld.

De statistiek toont aan, dat het Zuid-Oostelijke gedeelte van het Continent zichzelf voor de volle honderd procent kon bedruipen, dat Denemarken zelfs een gering overschot had, maar dat daartegenover landen als België en Nederland met een zelfvoorzieningspercentage van onderscheidenlijk 51 en 67 hun binnenlandsche behoeften op geen stukken na konden dekken. Ten aanzien van het geheele continentale Europa was de toestand zoo, dat 91 procent van de bevolking met eigen levensmiddelen kon worden gevoed, terwijl het resteerende gedeelte, of ongeveer dertig millioen menschen, op aanvoer van overzee was aangewezen.

Wat voor Europa in het algemeen geldt, is op ons land in bijzondere mate van toepassing. Ook hier is het voedingsvraagstuk door den oorlog tot een brandende kwestie geworden. Het hierboven genoemde zelfvoorzieningspercentage van 67 spreekt wat dat betreft een duidelijke taal. De meest in het oog vallende verandering in deze oorlogsjaren, welke in verband met dit tekort moest worden ingevoerd, noemt prof. Geerts de inkrimping van den veestapel: Door het vee met krachtvoer te voeden, kreeg men veel zuivelproducten en goed slachtvee. Een rund had 300 à 400 kg krachtvoer per jaar noodig. Eén-vijfde van het krachtvoer werd van overzee aangevoerd. De verhouding van het gebruikte krachtvoer tot de hoeveelheid vleesch, vet en eieren, die men daaruit verkrijgt, is 7 : 1. Doordat geen krachtvoer meer kon worden ingevoerd en de eigen granen en aardappelen in de eerste plaats moesten dienen voor voeding van den mensch, was het noodzakelijk een deel van het rundvee maar vooral van den varkensstand en het pluimvee op te ruimen. De inkrimping van den rundveestapel geeft echter minder vetproductie. De veestapel bedroeg in 1942 in ons land nog 2,4 millioen runderen, w.o. 1¼ millioen stuks melkvee. Door mindere voeding liep de melkproductie per koe gemiddeld per jaar van 3600 tot 2700 l terug. Hierin zit 3.35 pct. vet. Dit vet wordt in hoofdzaak voor boterbereiding gebruikt, terwijl taptemelk geconsumeerd wordt. Vóór 1940 waren er in ons land 2 millioen varkens, nu ½ millioen. Het aantal hoenders slonk van 33 millioen tot 3,7 millioen, d.i. tot 12 pct.

Tot de drastische maatregelen van overheidswege genomen om den gewijzigden toestand onder het oog te zien, behoorde naast deze vérgaande inkrimping van den veestapel een krachtige uitbreiding van de teelt van landbouwvoedingsgewassen. Daarmee werd beoogd een aanvulling te verkrijgen voor het uitvallen van eiwit en vet van dierlijken oorsprong. Gelijk prof. Geerts met statistische gegevens aantoont, bleef het streven om door omzettingen in de aan te planten gewassen onze voedingspositie te verbeteren niet zonder succes. Uit zijn vergelijkend overzicht van de uitgestrektheid der voornaamste Nederlandsche landbouwgewassen in de periode 1921 t/m 1930 en in 1942 blijkt, dat in verreweg de meeste gevallen de bebouwde oppervlakten aanzienlijk zijn toegenomen. Slechts zelden ziet men een verminderden aanplant:

	ha		ha
Tarwe	+ 85.943	Erwten	— 22.676
Rogge	+ 80.648	Aardappelen ..	+ 37.567
Gerst	+ 23.929	Winterkoolz. ..	+ 2.000
Haver	— 50.000	Mosterdzaad ..	— 2.200
Boonen	+ 17.307	Bl. Maanzaad..	+ 3.900

Ook het areaal, met tuinbouwproducten beplant, is in de oorlogsjaren sterk uitgebreid. Van 96.862 ha in 1940 steeg het tot 103.977 ha in 1941. En ook daarna werd de oppervlakte nog belangrijk vergroot. Uit het bovenstaande blijkt duidelijk, welk een geweldige uitbreiding de teelt van het broodgraan heeft ondergaan en hoe zeer de met aardappelen beplante oppervlakte is toegenomen. Koolzaad was in 1942 nog maar weinig aangeplant. Door het uitvriezen moesten vele akkers in het voorjaar worden bezaaid met papaver, vandaar de sterke stijging van blauw-maanzaad. In 1943 is veel meer koolzaad geplant, namelijk over een oppervlakte van 45.000 ha. Door den zachten winter slaagde de oogst goed, met als verheugend gevolg, dat uit dit product olie gedistribueerd en de margarine-industrie van grondstoffen voorzien kon worden. Men kan, aldus prof. Geerts, zeggen, dat onze voedselvoorziening zich de laatste jaren op een bepaald — zij het niet zeer hoog — niveau gestabiliseerd heeft.

(V. b. 5939 A., 5919 B.)

Germaansche ᛋᛋ - Tournée van voorman Feldmeyer met de Germaansche jeugd —

De Germaansche ᛋᛋ in Nederland organiseert een aantal bijeenkomsten ten einde de jeugd een doel aan te wijzen, dat de moeite waard is om er zich voor te geven. Op deze bijeenkomsten spreekt de voorman der Germaansche ᛋᛋ in Nederland ᛋᛋ-Standartenführer Feldmeyer over „De jeugd en het Rijk". Zij worden opgeluisterd door koor en orkest van de Reichsschule Valkenburg waar Duitsche en Nederlandsche jongelui gemeenschappelijk les krijgen.

In Leeuwarden werd de eerste bijeenkomst gehouden, op 16 Mei vond er een te Groningen in den Stadsschouwburg plaats. Deze werd bijgewoond door ᛋᛋ-Obergruppenführer en General der Polizei Rauter, en den Leiter der Reichsschule Valkenburg, ᛋᛋ-Sturmbannführer dr. Kemper.

ᛋᛋ-Standartenführer Feldmeyer stelde onze eeuw tegenover den tijd, waarvan de Germaansche sagen getuigen. Treft daarin, wat toen verankerd leek in een heilige en natuurlijke orde der dingen, hoe geheel anders moet men getuigen van den aanvang onzer eeuw. Men had den natuurlijken grondslag van het leven verloren. Wat zwak en gedegenereerd was, werd in „paleizen" verpleegd, terwijl gezonde jeugd verkommerde, weerloosheid werd gepredikt als een hoog ideaal, kinderloosheid aangeprezen, rassenchaos en rassenvermenging werden bevorderd. We waren wel ver afgewaald.

In dezen tijd zien we de veel gesmade moderne jeugd ontstaan, losgeslagen van de ankers. Spreker zeide het echter niet eens te kunnen zijn met het oordeel der oudere generatie over deze jeugd. Was de jeugd niet veeleer te prijzen, omdat zij rebelleerde tegen kunstmatige constructies en geen ooren had voor dergelijke theorieën. Had de jeugd, die toen onze nat.-socialistische mogelijkheid nog niet kon kennen, eigenlijk geen gelijk? De oudere generatie is voor een deel zelf aansprakelijk voor haar gedragingen.

In dezen wendetijd worden de grondslagen der samenleving herzien. Het nat.-socialisme wil alle vernis en alle vuilnis verwijderen, opnieuw vorm geven aan wat in de natuur zelf aanwezig en gegeven is. Geen wonder derhalve, dat de jeugd, die zooveel dichter dan de ouderen staat bij de oerbron van het leven, zich instinctmatig aangetrokken voelt tot het nat.-socialisme. De jeugd erkent het leidersbeginsel als iets dat vanzelf spreekt, kameraadschap, saamhoorigheid, bereidheid tot den strijd en rasbewustzijn liggen in haar natuur. Wat wij daarom van deze jeugd verwachten, is meer dan gehoorzaamheid. Wij verlangen van haar, dat zij zich reeds ondanks haar jaren een zekere verantwoordelijkheid bewust is met betrekking tot de instandhouding van volk en ras, dat zij zich niet den zatten „burger" maar den frontsoldaat tot voorbeeld kiest en ten slotte, dat zij zich steeds opnieuw met revolutionair sentiment aan de generatie van nu zal appelleeren.

(V. b. Germaansche ᛋᛋ 5842 A.; Jeugd 5882 A.)

Kunst, Kultuur - Boekwezen —

Volgens een bericht in het „Hamburger Fremdenblatt" werden in de noordelijke en zuidelijke Nederlanden gedurende de laatste tien vooroorlogsjaren in doorsnee 10.000 boekwerken per jaar gepubliceerd, waarvan 2000 wetenschappelijke. Op de bevolking omgerekend beteekent dat op iedere 1300 Nederlanders een boekwerk. In Duitschland verscheen in dezelfde periode een boek op iedere 2230 inwoners, in Engeland op iedere 3313 en in Frankrijk op iedere 3600 personen.

(V. b. 5915 A.; Ned. boekenprod. 1938—42 5608 B.)

B. FRANKRIJK — Emigrantenregeering - Naamsverandering in „Voorloopige regeering der Fransche Republiek" —

16 Mei — Naar de Britsche berichtendienst uit Algiers meldt, heeft de Fransche „consultatieve vergadering" zich accoord verklaard met een voorstel van het Fransche comité, volgens hetwelk het comité zich „Voorloopige regeering der Fransche Republiek" wil noemen.

(V. b. 5949 A.)

A. NEDERLAND — Justitie - Doodvonnissen wegens sabotage, verboden wapenbezit en illegale propaganda —

17 Mei — Het Polizeigericht te Amsterdam heeft de Nederlanders Lute Thijs de Haan, geb. 1914, student; Ferdinand Alfons Maria van der Ham, geb. 1916, houthandelaar; Hendrikus Johannes Antonius Wittebold, geb. 1920, gemeenteambtenaar; Marten Lijnema, geb. 1910, landbouwer, als saboteurs ter dood veroordeeld.
De veroordeelden hadden zich aangesloten bij een verzetbeweging. Zij hebben voortdurend personen gesteund, die zich als delinquenten wisten te onttrekken aan een vervolging door de Duitsche autoriteiten.
Het Polizeistandgericht Arnhem heeft op 15 Mei den student Julius Moormann uit Nijmegen, geb. 1924, ter dood veroordeeld, omdat hij op 10 April 1944 in Nijmegen tezamen met den student Georg Muskens geprobeerd heeft een Rijksduitschen Polizei-oberinspektor te berooven en te vermoorden. Hij was in het bezit van een knuppel, terwijl de door het verzet van den Polizeioberinspektor doodgeschoten student Georg Muskens een pistool gebruikt had, waarmede hij den Duitschen ambtenaar verwondde.
De op grond van de Ordnungsschutzverordnung en de Gewaltverbrecherverordnung gevelde doodvonnissen zijn na onderzoek van de gratiekwestie voltrokken.
20 Mei — Het Deutsche Obergericht in het bezette Ned. gebied heeft de communisten Johan Hissink, Johannes Hoogendoorn en Jan van der Zwaag wegens sabotage ter dood veroordeeld. Hissink en van der Zwaag zijn jarenlang opgetreden als communistische functionarissen en hebben in aanzienlijken omvang communistische pamfletten verspreid. De veroordeelde Hoogendoorn heeft als drukker deze pamfletten vervaardigd. Het vonnis is voltrokken.
De veroordeelden waren in leidende functie voor de verboden C.P.N. (Comm. Partij Nederland) illegaal werkzaam en hielden zich o.a. bezig met de vervaardiging en verspreiding van het illegale vlugschrift „De Vonk".
De beklaagde Jan Zeeuw uit Velsen is bij vonnis van het Deutsche Obergericht als saboteur ter dood veroordeeld. Hij heeft illegale ophitsende communistische geschriften verspreid en deelgenomen aan verscheidene daden van sabotage tegen inrichtingen van de Duitsche weermacht. Het vonnis is voltrokken.

(V. b. 5947 A.)

Perswezen — Mr. J. Kalff Jr. overleden —

In den ouderdom van 79 jaar is te Soesterberg overleden mr. J. Kalff Jr., oud-hoofdredacteur van het Alg. Handelsblad. Mr. J. Kalff studeerde aan de Utrechtsche universiteit en promoveerde in 1888 tot doctor in de Rechten. Hij vestigde zich daarna als advocaat te Amsterdam. Hij werd opgenomen in de leiding van het tijdschrift „Het Tooneel" en van de toenmalige „Portefeuille". Onder zijn leiding en met zijn medewerking werd de reeks monografieën „Mannen en vrouwen van beteekenis" uitgegeven. In 1893 benoemde Charles Boissevain hem tot kunstredacteur van het Alg. Handelsblad. In 1908 volgde zijn benoeming tot hoofdredacteur, welke belangrijke journalistieke functie hij gedurende 23 jaar heeft bekleed.

(V. b. Pers 5876 E.)

Weermacht - Vrijwilligers Oostfront - Dr. J. B. van Heutsz Jr. onderscheiden —

18 Mei — Uit de handen van SS-Obergruppenführer Steiner ontving, naar „Storm" meldt, SS-Sturmbannführer dr. J. B. van Heutsz jr. het IJzeren Kruis 1ste klasse.
Deze 61-jarige vrijwilliger — zoon van den generaal en gouverneur-generaal Van Heutsz — verkreeg deze onderscheiding wegens zijn bijzonder dapper gedrag in het brandpunt van een grooten bolsjewistischen aanval.

(V. b. 5916 A.)

Distributie - Bijzonder rantsoen vette kaas —

Het ligt in de bedoeling gedurende de periode van 11 tot en met 24 Juni a.s. een bijzonder rantsoen van 100 gram vette kaas beschikbaar te stellen, waarvoor de bon voor 27 Mei moet ingeleverd worden.

(V. b. 5946 A.)

B. SOVJET-UNIE — Buitenland - Naoorlogsplannen met Duitsche weermacht —

18 Mei — De gezant der Sovjet-Unie in Londen Goesew deed volgens „Das Reich" het „Europa-comité" der Geallieerden het voorstel na beëindiging van den oorlog de geheele Duitsche weermacht krijgsgevangen te maken en tot dwangarbeid in Siberië te verplichten. (V. b. 5949 C., 5940 B.)

C. ENGELAND — Weermacht - Sovjet-onderscheiding voor Harris —

18 Mei — De hoogste militaire onderscheiding der Sovjetunie, de eerste klasse van de Soeworoforde, is verleend aan den chef van het Britsche bommenwerperscommando, luchtmaarschalk Sir Arthur Harris. De Sovjet-ambassadeur, Goesew verklaarde bij de uitreiking der orde, dat deze de „waardeering der Sovjetunie voor de militaire diensten van den onderscheidene" uitdrukt.

(V. b. Engeland Weermacht 5891 C.; Sovjet-Unie 5949 C.)

Financiën - Oorlogsuitgaven en kosten van levensonderhoud —

Volgens een mededeeling van den Engelschen Kanselier van de Schatkist Sir John Anderson in het Lagerhuis op 25 April van dit jaar bedroegen de oorlogsuitgaven in Engeland in 1943 5799 millioen pond sterling, waarmee de inkomsten die in totaal 3059 millioen pond sterling bedroegen met 90% overschreden werden. In zijn rede waarmee hij de noteering van een uitgavenpost van 181 op 5938 millioen pond sterling begeleidde, stelde Sir John Anderson vast, dat de levensstandaard in Groot-Brittannië heden 29% hooger dan die van den vooroorlogstijd ligt.

(V. b. 5933 D.)

Sociale Zaken - Stakingen —

Volgens een publicatie van de „Daily Telegraph" vertoonden de in Engeland sedert 1940 ontstane stakingen het volgende beeld:

	1940	1941	1942	1943 (tot Nov.)
Stakingen	922	1.241	1.303	1.633
Stakende arbeiders	292.000	360.000	456.000	528.000
Verloren arbeidsuren	940.000	1.080.000	1.530.000	1.680.000

(V. b. 5927 G.)

Buitenland - Eden bij Stalin —

19 Mei — Ongeveer tegelijkertijd met het bezoek van Stettinius aan Londen heeft Anthony Eden een reis naar Moskou gemaakt, alwaar hij met Stalin een bespreking over den toestand voerde. In het bijzonder zou het Sovjetaandeel aan de bezetting van Noorwegen ter sprake gebracht zijn. Na zijn terugkeer te Londen heeft Eden de kwestie met Stettinius behandeld en het resultaat daarvan zou zijn, dat de uitgeweken Noorsche regeering mededeeling zou hebben ontvangen, dat de Sovjet-Unie medezeggenschap ontvangt bij de onderhandelingen over een regeling der toekomstige bezetting van Noorwegen.

(V. b. 5940 B.)

D. NOORWEGEN — Emigrantenregeering - Overeenkomst met Geallieerden en Sovjet-Unie —

19 Mei — Reuter meldt, dat tusschen de uitgeweken Noorsche regeering en de regeeringen van Groot-Brittannië, de V.S. en de Sovjet-Unie op het Britsche ministerie van buitenlandsche zaken een burgerlijke overeenkomst is onderteekend.

(V. b. 5949 C.)

E. GRIEKENLAND — Emigrantenregeering - Nieuw kabinet —

Volgens persberichten van 27 April trad de twee weken geleden gevormde Grieksche emigrantenregeering onder Sophocles Venizelos weer af. Ex-koning George belastte den voorzitter van de Grieksche sociaal democratische partij Papandreu met de vorming van een nieuwe regeering.

(V. b. 5933 B.)

F. ZUID-SLAVIE — Emigrantenregeering - Kabinetswijziging —

19 Mei — Ex-koning Peter van Zuid-Slavië heeft volgens een bericht van Exchange uit Londen, minister-president Poeritsj en generaal Mihailowitsj in zijn functie van min. van oorlog laten vallen. De ex-koning heeft de ontslagaanvrage van Poeritsj, die reeds lang geleden was ingediend, aanvaard. In de voorwaarde van Soebasic, dat Mihailowitsj geen lid mag zijn van het nieuwe kabinet heeft ex-koning Peter onvoorwaardelijk toegestemd.

(V. b. 5871 D.)

G. DENEMARKEN — N.S.A.P. - Clausen als leider afgetreden —

18 Mei — Blijkens een mededeeling van het Nat. Dagblad, meldt „Faedrelandert", het orgaan der Deensche Nat. Soc. Arbeiderspartij, dat dr. Frits Clausen, de leider dezer partij, zijn mandaat ter beschikking heeft gesteld. De D.N.S.A.P. blijft voortbestaan onder een leidersraad, bestaande uit C. O. Jörgensen, Th. Larsen en Holger Johansen.

(V. b. Denemarken 5699 E., 5814 D.)

A. **NEDERLAND — Bezetting - Geneeskundige behandeling van leden der Duitsche weermacht —**

20 Mei — In het Verordeningenblad is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris, betreffende de geneeskundige behandeling van leden van de Duitsche weermacht. Daarin wordt met ingang van 18 Mei het geven van medische adviezen aan en de geneeskundige behandeling van de leden der Duitsche weermacht, alsmede van de leden van het personeel van de Duitsche weermacht, die van Duitsche nationaliteit zijn, door artsen of andere personen, die zich op eenigerlei wijze met de geneeskunde bezighouden (Heilpersonen), die niet behooren tot de Duitsche weermacht, de Waffen-SS, de Duitsche politie of den Rijksarbeidsdienst, behoudens uitzonderingen van noodgevallen en speciale lastgeving, verboden.

(V. b. Weermacht 5948 A.; Bezetting 5950 A.)

— Onbevoegd in- en uitreizen van Nederland —

Bij verordening van den Rijkscommissaris is, met ingang van 18 Mei 1944, de strafbepaling inzake het onbevoegd binnenreizen of uitreizen van het bezette Ned. gebied (ten hoogste 2 jaren gevangenisstraf of een geldboete van ten hoogste twintigduizend gulden) aangevuld met een bepaling volgens welke de door den rijkscommissaris (commissaris-generaal voor de openbare veiligheid) daartoe gemachtigde Duitsche instanties den verdachte, indien diens schuld haar gering voorkomt, in overweging kunnen geven een door haar vast te stellen bedrag tot schikking van de zaak van ten hoogste vijftig gulden te betalen.

(V. b. Bezetting 5950 A.)

Volksgezondheid - Levertraan - Geschenk van het Vaticaan —

20 Mei — De Paus heeft dezer dagen via den Berlijnschen Nuntius, mgr. Orsenigo, aan mgr. dr. J. de Jong, aartsbisschop van Utrecht, medegedeeld, dat uit Vaticaanstad was afgezonden een aantal vaten levertraan ten behoeve van Nederlandsche zieke kinderen, meldt De Tijd. In dat telegram werd aan den aartsbisschop verzocht, zich in verbinding te stellen met het Ned. Roode Kruis, dat inmiddels de levertraan reeds door bemoeiingen van den Beauftragte van het Roode Kruis in ontvangst heeft genomen. In overleg met het Ned. Roode Kruis en den geneeskundigen hoofdinspecteur is besloten de levertraan — 87 vaten van 100 liter — te distribueeren onder de sanatoria en ziekenhuizen met omvangrijke afdeelingen voor tuberculosepatiënten, ongeacht de kerkelijke gezindte.

(V. b. Jeugd 5954 A.; Volksgezondheid 5948 A.; Vaticaan 5927 B.)

Distributie - Overheidsgroentewinkels in Wassenaar -

20 Mei — Onlangs werden de overheidsgroentewinkels te Wassenaar, de eerste gemeente van ons land, waar deze ingesteld waren, gesloten, omdat van de zijde van de groenteboeren de verzekering was gegeven, dat er voortaan tegen normale prijzen aan een ieder zou worden verkocht. Blijkbaar is dit in de practijk op een mislukking uitgeloopen, want deze winkels zijn heropend. Bij het Aan en Verkoopbureau van Tuin- en Sierteeltproducten kwamen zooveel klachten binnen van inwoners van Wassenaar, dat men de sluiting weer ongedaan heeft moeten maken.

(V. b. Distributie 5955 A., 5899 A.)

B. **VER. STATEN — Buitenland - Conferentie van Teheran - Aanbod van Roosevelt aan Stalin over Kieler Kanaal —**

20 Mei — De Saturday Evening Post publiceert, naar D.N.B. meldt, een artikel van Forest Davies, waarin voor het eerst de sluier wordt opgelicht over de conferentie van Teheran, zoo meldt Associated Press uit Nieuw York. In het artikel wordt gemeld, dat Roosevelt in Teheran de oprichting van een kleinen vrijstaat rondom het Kaiser Wilhelm-kanaal heeft voorgesteld, die geïnternationaliseerd zou moeten worden om Rusland zoodoende na den oorlog een vrije doorvaart naar de Noordzee te verschaffen. Deze z.g. Kielsche staat zou geen eigen leger hebben en ook geen zelfstandige buitenlandsche politiek mogen voeren, doch door een geallieerde controle-organisatie bestuurd worden. Dit geïmproviseerde voorstel van den Amerikaanschen president heeft Stalin gefascineerd. Toen Stalin dit voorstel had vernomen, stond hij op, drukte met een ernstig gezicht Roosevelt de hand en verklaarde: „Hier is de oplossing, dit is het juiste". Het idee van Roosevelt om een Kielschen staat op te richten, zoo gaat het Amerikaansche blad verder, was echter maar een onderdeel van een schets der internationale betrekkingen, die Roosevelt gaf om ten eerste Rusland een bewijs te geven van de oprechtheid der Ver. Staten en ten tweede om de noodzakelijkheid te doen uitkomen van een Russische deelneming aan het ontwerpen van een vredesplan.

(V. b. V.S. 5949 E.; Teheran 5773 C.)

Economie - Financiën - Winsten der industrie-concerns tijdens dezen oorlog —

Mei — Volgens een publicatie in de „Völkischer Beobachter", die de cijfers aan officieele mededeelingen ontleent, konden de Noord-Amerikaansche industrie-maatschappijen van 1939 tot 1943, na aftrek van alle belastingen, een zuivere winst van 29 milliard dollars boeken, waarvan 16.7 milliard dollars aan dividenden werden uitbetaald. In 1943 bedroegen de winsten 8.55 mrd. dollars tegenover 4.04 mrd. dollars in het jaar 1939. De hoogste winsten konden in het algemeen in het jaar 1941, het jaar van de intrede van de V. S. in den oorlog, verkregen worden, zooals uit de navolgende tabel blijkt:

	Zuivere winst in mill. dollars			
	1937	1941	1942	1943
Unit. Stat. Steel	94.9	110.2	71.8	63.6
Bethl. Steel	31.8	34.5	25.4	32.1
Chrysler	50.7	40.1	15.5	23.0
Aviat. Corp.	0.4	2.5	4.7	3.5
Goodyear	7.3	13.8	14.3	21.5
Unit. Stat. Rubber	8.6	13.7	8.4	14.2
Sun Oil	9.5	16.5	8.7	13.4
Gen. Electric	63.6	57.8	45.0	44.1
West. Electric	20.1	23.1	13.4	22.4
Radio Corp.	9.0	10.2	9.0	10.2

En nog beklagen zich de Amerikaansche zakenmenschen er over, dat deze oorlog niet zoo veel opbrengt! In den eersten wereldoorlog bedroeg de winst per dollar 8.7%, terwijl deze thans slechts 3.4% bedraagt! Destijds eischten de belastingen bovendien slechts 22.6% van den omzet, thans 61.1%.

Financiën - Oorlogsuitgaven —

20 Mei — De oorlogsuitgaven der V. S. hebben in de maand April 1.873.250.000 pond sterling bedragen. De uitgaven sedert 1 Juli 1940 beloopen 46 milliard pond sterling.

(V. b. 5949 E.)

C. **ENGELAND — Dominions - Conferentie in Londen**

Op 1 Mei begon in Londen onder het presidium van W. Churchill een Empire of Dominion-conferentie met een vertrouwelijke zitting. Deelnemers aan deze conferentie waren behalve de premier-minister de vier premiers van de Dominions: Curtin van Australië, King van Canada, Fraser van Nieuw-Zeeland en Smuts van Zuid-Afrika, en vertegenwoordigers van Indië, de maharadja van Kasjmir en Sir Firoz Khan. Ierland wenschte niet aan de conferentie deel te nemen. Verder waren aanwezig vertegenwoordigers der drie generale staven van de Britsche weermacht, Attlee als plaatsvervangend premier, Amery als minister van Indië, Eden als minister van Buitenl. Zaken en Lord Cranborne als minister der Dominions.

Op 19 Mei werd een slotcommuniqué gepubliceerd. De premiers der Dominions hebben aan het slot van hun conferentie te Londen een verklaring onderteekend, die volgens Reuter spreekt over de volgende punten:

1. Volledige overeenstemming ten aanzien van de buitenlandsche politiek; 2. een gemeenschappelijk besluit „tyrannie en onderdrukking" uit de wereld te bannen; 3. een besluit er naar te streven, dat alle thans door Duitschland en Japan „overweldigde" landen ‚bevrijd" worden en zelf moeten beslissen over den „toekomstigen vorm eener democratische regeering".

Naar Reuter verder uit Lissabon meldt zijn de besprekingen der premiers van de Dominions over de kwestie der „wereldveiligheid" uitsluitend van voorbereidenden aard geweest. Volgens Reuter verluidt ten slotte, dat de minister-president Fraser en Curtin de hoop koesteren, op hun terugreis uit Engeland een ontmoeting te kunnen hebben met president Roosevelt.

Voorts werd nog gemeld, dat Nieuw-Zeeland 189.000 man aan troepen, Zuid-Afrika 269.000 man, Canada 750.000 man, Australië 870.000 man en Indië 2 millioen man in den huidigen oorlog ter beschikking stelden. **(V. b. 5940 B.)**

D. **FRANKRIJK — Binnenland - Doodvonnissen tegen leiders Fransche verzetbeweging als represaille voor terechtstelling van Derrien —**

Begin Mei werd volgens een officieele mededeeling van de regeering van Vichy het doodvonnis voltrokken tegen een aantal leiders van de Fransche verzetbeweging in Savoye als represaille voor het o.a. tegen admiraal Derrien uitgesproken doodvonnis, die door het comité van Algiers wegens loyaliteit aan Pétain werd vervolgd. Voorts werd een groot aantal personen en familieleden van de in Algiers politiek werkzame Franschen in gijzeling genomen. **(V. b. 5949 A.)**

A. BELGIE — Distributie - Overzicht der rantsoenen

Mei — Aan het Vlaamsche Dagblad „Volk en Staat" ontleenen we onderstaand overzicht der rantsoenen zooals die in de periode van 21 April tot en met 20 Mei 1944 verstrekt werden:

Geldige zegel	PRODUKT	Dagelijks rantsoen	Totaal rantsoen voor 30 dagen	Hoeveelheid per zegel	Aantal zegels per periode
1	Naar keuze:				
	a) Keukenbrood	300 gr.	9 kg.	300 gr.	30
	b) Wettelijk meel	220 gr.	6 kg. 600	220 gr.	30
	c) Deegwaren	125 gr.	3 kg. 750	125 gr.	30
	d) Biscottes en biscuits	125 gr.	3 kg. 750	125 gr.	30
	e) Diëetlevensmiddelen	125 gr.	3 kg. 750	125 gr.	30
	f) Peperkoek	200 gr.	6 kg.	200 gr.	30
	g) Banketgebak	300 gr.	9 kg.	300 gr.	30
	h) Zetmeelhoudende prod.	125 gr.	3 kg. 750	125 gr.	30
2	Gebrande gerst	3.33 gr.	100 gr.	33.3 gr.	3
3	Margarine	4.16 gr.	125 gr.	41.6 gr.	3
4	Boter	10.83 gr.	325 gr.	108.3 gr.	3
5	Cichorei	3.33 gr.	100 gr.	33.3 gr.	3
6	Geraffineerde suiker	33.3 gr.	1 kg.	333 gr.	3
7	Peulvruchten	8.33 gr.	250 gr.	83.3 gr.	3
8	Onbenuttigd.				
9	Smeerkaas	5 gr.	150 gr.	50 gr.	3
10	Versch en bevroren vleesch alsook vleeschkonserven	20 gr.	600 gr.	20 gr.	30
12	Naar keuze:				
	a) Konfituur en gelei, fruit- of bietensiroop, vruchtenmoes, compote	20 gr.	600 gr.	100 gr.	6
	b) Kunsthonig, invertsuiker en vloeibare suiker, suiker- en kandijsiroop, broodsmeersel	20 gr.	600 gr.	100 gr.	6
	c) Gekonfijte vruchten	15 gr.	450 gr.	75 gr.	6
	d) Suikergoed	12 gr.	360 gr.	60 gr.	6
	e) Gevanilleerde suiker	12 gr.	360 gr.	60 gr.	6
20	Aardappelen	500 gr.	15 kg.	1 kg.	15

(V. b. België 5948 C.)

B. DUITSCHLAND — Handel, Nijverheid - Stopzetting industrie —

Mei — Nadat reeds in Sept. '43 de stillegging van alle Duitsche bedrijven gelast was, welke niet voor de oorlogsvoering van belang zijn, zijn thans uitvoeringsbepalingen op deze verordening afgekondigd. Men heeft er vooral naar gestreefd de zelfstandigheid van het bedrijf, dat door de maatregelen wordt getroffen, zooveel mogelijk te laten voortbestaan. Deze zelfstandigheid komt in verschillende varianten voor:

a. Het stilgelegde bedrijf moet voor een andere onderneming werken met eigen of aangekochte installaties.

b. Het stilgelegde bedrijf vormt een onderafdeeling van een andere onderneming, welke laatste de verantwoordelijkheid draagt voor den omvang en de kwaliteit van de productie in het stilgelegde bedrijf.

c. Het stilgelegde bedrijf vormt met een andere onderneming een zg. „Kriegsbetriebsgemeinschaft", op grond waarvan de productie gezamenlijk wordt beoefend en de kosten en de winst gemeenschappelijk worden verdeeld. Het stilgelegde bedrijf wordt mede-ondernemer, aan kapitaal en karakter van beide ondernemingen wordt niets veranderd.

d. De bedrijfsinstallaties van 't stilgelegde bedrijf kunnen op grond van een overeenkomst tusschen de belanghebbenden worden verpacht, wat tevens geldt voor de gebouwen, werkplaatsen, e.d. (V. b. 5942 A.; 5909 B.)

C. ECONOMIE, FINANCIEN — Internationale bankbiljetten-circulatie —

16 Mei — Aan de Nat. Zeitung is onderstaand staatje ontleend, waaruit de bankbiljettencirculatie van een aantal landen gedurende de laatste jaren kan worden afgelezen:

(in milliarden van de munteenheid)

	Eind 1938	Eind 1942	Eind 1943	Eind Mrt. 1944
Nederland	0.99	3.03	3.42	3.99*)
Kroatië	—	—	43.62	48.97
Finland	2.09	9.62	10.83	11.55
Turkije	0.19	0.72	0.81	0.85
U.S.A.	4.47	12.19	16.88	17.64
België	21.99	67.75	83.05	86.68
Engeland	0.50	0.92	1.09	1.12
Frankrijk	110.94	383.00	500.39	514.32
Roemenië	34.00	117.35	161.39	166.00
Duitschland	8.22	24.38	33.68	33.79
Zwitserland	1.75	2.64	3.05	2.98
Slowakije	1.39**)	2.74	3.53	3.39

*) Stand op 3 April **) Eind 1939.

(V. b. Geldcirculatie 5839 F.)

D. GRONDSTOFFEN — Katoen - Wereldproductie en -verbruik —

16 Mei — De wereldoogst 1943-44 zal waarschijnlijk een kleine daling ten opzichte van die over 1942-43 ad 27,25 millioen balen te zien geven, doch wordt toch geschat op het vooroorlogsche peil van 26.60 millioen balen. Een te verwachten daling van den Amerikaanschen oogst van 12.82 millioen balen in 1942-43 tot 11.48 millioen balen in 1943-44, wordt zeer waarschijnlijk gecompenseerd door hoogere opbrengsten van andere productiegebieden.

Het verbruik wordt voor de Ver. Staten getaxeerd over 1943-44 op 10.50 millioen balen tegen 11.10 millioen in 1942-43. Andere landen melden evenwel weer een toename van het verbruik. Over 1942-43 was het totale wereldverbruik iets onder de 25 millioen balen tegen 28.50 millioen in het laatste seizoen voor het uitbreken van den oorlog. Voor 1943-44 wordt een lichte daling van het verbruik verwacht. De wereldvoorraden, welke bij het begin van het seizoen 1943-44 op 23.59 millioen balen werden getaxeerd, zullen waarschijnlijk iets toenemen. Het dalende verbruik is toe te schrijven aan verschijnselen, die als gevolg van den oorlog gaan optreden, n.l. verminderde productie-capaciteit wegens uitvallen van productiemiddelen en gebrek aan arbeidskrachten. (V. b. Katoen 5855 I.)

Rubber — Intern. comité ontbonden —

10 Mei — Het Internationale Rubbercomité is thans ontbonden, nadat de verlenging van vier maanden, die was vastgesteld voor beraadslagingen over de vorming van een nieuw comité op breederen grondslag, was afgeloopen. Te Londen streefde men ernaar, het comité in eenigerlei vorm te handhaven en men hoopt daar ook nog een nieuwe organisatie te kunnen oprichten. (V. b. Rubber 5941 B.)

E. NOORWEGEN — De aanspraken der Sovjets - Rede van Quisling —

Op een massabijeenkomst tegen de bolsjewistische bedreiging heeft minister-president Quisling te Oslo uit naam van het Noorsche volk verklaard, dat dit zich met alle middelen zal verzetten tegen een bolsjewistische bezetting van Noorwegen of van een deel daarvan. De Noren, die gevolg geven aan de bevelen van den vroegeren koning, den vroegeren kroonprins of de emigrantenregeering, maken zich, aldus vervolgde Quisling, schuldig aan landverraad. De toestand eischt, dat alle Noren zich aansluiten bij het gemeenschappelijk nationale streven om den strijd tegen het bolsjewisme te voeren. Het lot van Noorwegen is verbonden aan dat van Duitschland en Europa. Daarom zal Noorwegen in nauwe samenwerking met Duitschland en in toenemende mate deelnemen aan de organisatie van alle Europeesche krachten. (V. b. 5949 C., 5955 D.)

A. WETENSCHAPPEN — Physiologie - Geestelijke ontwikkeling en rijpheid —

13 Mei — Gewoonlijk wordt een menschenleeftijd op dertig jaar getaxeerd, zoo zegt een artikel in Die Umschau. Statistici gronden deze uitspraak op het feit, dat de oude Grieken gemiddeld maar 29 jaar werden en de Romeinen en geslachten van vele eeuwen daarna het gemiddeld niet verder brachten dan dertig. Bij de Romeinen werd een veertiger betiteld met „senex", d.w.z. grijsaard en wanneer men de gemiddelde leeftijden van de Duitsche keizers van de achtste tot de achttiende eeuw nagaat, komt men op een gemiddelde van 33 jaren. Sedert 1800 is de gemiddelde leeftijd van de menschen hooger geworden en deze is in de twintigste eeuw steil omhoog gegaan. De opvallende verhooging van den gemiddelden leeftijd, die in de laatste 70 jaren 50 procent bedroeg, moet voornamelijk toegeschreven worden aan de ontwikkeling van de medische en hygiënische wetenschappen. Het is echter de vraag, zoo zegt de schrijver, of hier ook geen biologische omstandigheden een rol spelen, die misschien in een nog hoogere mate verantwoordelijk zijn voor de verlenging van het menschenleven. De levensduur is niet alleen van de leefwijze afhankelijk, maar ook van het ras en de samenstelling daarvan. Sommige rassen hebben een lang leven; andere weer een relatief kort. Eertijds schijnen de menschen vroeger rijp geweest te zijn, waarmede ook een vroegere aftakeling gepaard is gegaan. Lessing heeft eens de klacht geuit: Wanneer de kwade vier kruisjes komen, is het met de menschen gedaan. Dit kan er op wijzen, dat dit in zijn tijd zoo geweest is. Tegenwoordig weten wij, dat de vruchtbaarste jaren van den man tusschen de veertig en de zestig liggen. Ieder mensch heeft namelijk het uitsluitend bij hem behoorende tempo. Mevr. de Frischeisen-Köhler heeft eenigen tijd geleden in het Kaiser Wilhelm Instituut onderzoekingen verricht bij meer dan duizend personen, waarbij zeer merkwaardige dingen aan het licht zijn gekomen. Wanneer men iemand met den vinger op de tafel laat kloppen, dan komt na de overwinning van het eerste vreemde gevoel een bepaald rhythme te voorschijn en zoo vaak men de proef herhaalt, vindt men steeds dezelfde frequentie terug. Het maakt geen verschil, of men moe of frisch is, zorgen heeft of in een vroolijke bui verkeert. Zelfs een gezelschap, dat geheel dronken was en later volkomen nuchter onderzocht werd, gaf steeds als resultaat, dat iedere bepaalde persoon zijn eigen frequentie onder beide omstandigheden had behouden. Nog verwonderlijker wordt dit verschijnsel, als men een metronoom neemt en aan proefpersonen vraagt, welke frequentie zij het aangenaamst vinden. Dan blijkt, dat die frequentie genoemd wordt, welke geheel of zoo dicht mogelijk ligt bij de eigen frequentie van die proefpersoon. Herhaalt men de proeven na jaren, dan blijkt de frequentie geen verandering ondergaan te hebben. Het tempo van de ouders vindt men veelal terug bij de kinderen. Wanneer beide ouders langzaam zijn, vindt men van de 100 kinderen er 71 met een langzaam tempo. Zijn beide ouders vlug, dan hebben van de 100 kinderen er 56 een vlug tempo. Vrouwen hebben over het algemeen een vlugger tempo dan mannen. Voor de opvoeding zijn deze gegevens van zeer groot belang. Een langzaam kind moet men niet opjagen. Het raakt veel gemakkelijker vermoeid en men bereikt er in den regel het tegenovergestelde mede van wat men wil bereiken. Niemand kan uit zijn vel springen en men moet de menschen nu maar nemen, zooals zij zijn, zegt de schrijver.

Dat de prestaties van de menschen aan geen leeftijd gebonden zijn, blijkt wel uit tal van voorbeelden. Max Planck was 42, toen hij zijn quantentheorie uitwerkte. Alexander von Humboldt was 76, toen hij met zijn groote werk: Kosmos begon. Mascagni schreef op zijn 18e jaar zijn eerste opera, Pascal vond op 12-jarigen leeftijd een geometrisch systeem en publiceerde op 17-jarigen leeftijd zijn studies over kegelsneden. Mozart gold op 6-jarigen leeftijd voor een wonderkind. Het raadsel van de vroege begaafdheid voor muziek en wiskunde is nog niet opgelost. Aan het slot van zijn artikel herinnert de schrijver aan de nog raadselachtige werking van de schildklier. Deze weegt maar enkele grammen. Een fractie van een gram in gewicht kan echter beteekenen hooge intelligentie of volslagen stompzinnigheid. Naar het schijnt, heeft ook de schildklier een belangrijken invloed op de ontwikkeling van den mensch. **(V. b. 5943 A.)**

B. SOVJET-UNIE — Religie - Patriarch Sergius, metropoliet van Moskou, overleden —

16 Mei — Radio-Moskou heeft volgens Reuter medegedeeld, dat de Moskousche patriarch Sergius door een beroerte getroffen en overleden is. Hij was 78 jaar oud.

(V. b. Sergius 5677 D.)

Industrie - Petroleumwinning —

De Engelsche „Petroleum Times" deelt het volgende mede omtrent de oliewinning in Rusland. Onderstaand staatje geeft de productiecijfers der vier groote Russische oliedistricten. Zij berusten ten deele op schattingen (in 1000 ton)

	1940	1941	1942	1943
Bakoe	24.000	24.000	20.000	17.500
Oeral-Wolga	3.000	3.800	5.800	7.000
Grosny	3.000	1.900	1.200	1.000
Maikop	2.000	2.000	1.000	—

De oliegebieden in het Oosten van Rusland zijn van minder beteekenis dan de hierboven genoemde. Zij konden hun productie handhaven. Het schijnt, dat in geheel Rusland ongeveer 47 mill. ton olie zou kunnen worden gewonnen. Volgens de Britsche pers werden ook de olievelden in den Oeral in belangrijke mate ontwikkeld. Nieuwe rijke olievelden zijn bij Ufa aan den Transsiberischen spoorweg ontdekt en in gebruik genomen. Ten Noorden van de Kaspische Zee liggen de eveneens nieuwe olievelden van Imba.

(V. b. 5918 F.)

C. DUITSCHLAND — Voedselvoorziening - Uiteenzetting van Rijksminister Backe —

De Duitsche Rijksminister voor de Voedselvoorziening, Backe, sprak op 13 Mei voor den Grootduitschen omroep over de voedselpositie van Duitschland. De minister wees er o.m. op, dat van beslissenden invloed voor de gelijkmatigheid en de zekerheid van de Duitsche voedselvoorziening in de eerste plaats naast de bijdrage van de bezette gebieden het eigen Duitsche grondgebied was of met andere woorden: De klimaat- en bodemomstandigheden van de Duitsche ruimte zijn zoo uiteenloopend, dat slechte oogsten bij alle cultuursoorten en in alle deelen van het Rijk uitgesloten zijn. Dit heeft ook het afgeloopen jaar wederom zeer duidelijk aangetoond, in welk jaar tegenover een slechten aardappel- en groente-oogst een zeer goede graanoogst heeft gestaan, hetgeen een compensatie voor de ontstane tekorten mogelijk maakte. De stand van den aanplant van het wintergraan, dat het Duitsche broodgraan is, van de olievruchten alsmede de tot dusverre geldende weersomstandigheden maakten het volgens den minister mogelijk, om met volledige gerustheid de toekomst tegemoet te zien. Ook de huidige stand van de Duitsche veeteelt komt over de geheele linie overeen met de verwachtingen. De rundveestapel beweegt zich bijna op vredesniveau en het is zelfs te verwachten, dat het vredesniveau nog in den loop van dit jaar wordt bereikt. Het aantal varkens beweegt zich in overeenstemming met het uitgegeven parool en in de gerechtvaardigde verwachting eener verbeterde voederpositie na dezen oogst wederom in stijgende lijn; hierdoor kan de huidige stand van de vleesch-, boter- en vetvoorziening voor de verdere toekomst als verzekerd worden beschouwd. Vooral is ook de voorziening van den Duitschen bodem met natuurlijken mest en hierdoor de handhaving van de Duitsche productiekracht verzekerd.

(V. b. 5909 B.; 5683 C.)

D. ENGELAND — Leveringen aan de Sovjet-Unie - Verklaring van Churchill —

16 Mei — Men bericht uit Londen, dat Churchill onlangs in het Lagerhuis bijzonderheden heeft bekendgemaakt over de hulp, welke het Britsche rijk naar de Sovjet-Unie stuurt. Hij verklaarde, dat Engeland in den loop van de laatste 30 maanden meer dan 5000 gevechtswagens, 6000 vliegtuigen en grondstoffen ter waarde van 8 millioen pond sterling aan de Sovjets geleverd heeft. Churchill voegde er aan toe, dat het meerendeel van deze leveranties geschiedde via het Noordelijk deel van den Atlantischen Oceaan. Ten slotte besloot Churchill met de verklaring, dat de Sovjet-Unie ten gevolge van de verkeersopstopping in de havens, aan Engeland al de beloofde hoeveelheden hout niet heeft kunnen leveren.

(V. b. 5956 C.)

E. NEDERLAND — Verkeer - Nederlandsche scheepsbouwopdrachten in de Ver. Staten —

16 Mei — Volgens Spaansche persberichten uit Londen heeft de Nederlandsche emigranten-regeering te Londen met den Amerikaanschen scheepsbouwer Henry J. Kayser een contract afgesloten voor den bouw van 30 kleine vrachtschepen, bestemd voor de Nederlandsche koopvaardijscheepvaart voor den tijd na den oorlog. De schepen zullen een tonnage van 3000—4000 ton en een vaarsnelheid van 15—17 mijl hebben. Men zal echter eerst na het gereedkomen van het oorlogsprogramma van Kayser met den bouw beginnen.

(V. b. Scheepsb. 5847 B.)

A. **NEDERLAND — Wetenschappen - Wijsbegeerte - Prof. dr. T. Goedewaagen over de Nederlandsch-Duitsche betrekkingen op wijsgeerig gebied —**
In het Boymansmuseum te Rotterdam sprak 13 Mei prof. dr. T. Goedewaagen over de Nederlandsch-Duitsche betrekkingen op wijsgeerig gebied.

De Duitsche philosophie, aldus spr., wil in de diepte naar het absolute dringen, heel het zijn encyclopedisch omvatten en dynamisch zich laten ontwikkelen. De Nederlandsche philosophie is vaak meer in de theologische speculatie en de wetenschappelijke ervaring, dan in omvattende wijsgeerige stelsels te vinden. Spr. acht de theologisch-dogmatische begripsvorming van groot belang voor de philosophie. Randgebied en kerngebied der Germaansche kultuurruimte vullen elkaar dan ook op gelukkige wijze aan. Wat de Duitscher vaak aan wijsgeerige bescheidenheid mist heeft de Nederlander, minder weidsch van geestelijke allure, vaak te veel. Eerst zijn de Duitschers onze leeraren, dan volgt een periode, waarin het Duitsche geestesleven uit Nederland tal van impulsen ontvangt, ten slotte is weer Duitschland de leidende kracht.

De eerste impuls van Duitsche zijde is die der mystiek van Eckhart tot Böhme. Deze mystiek, een zuivering van godsdienstig beleven en denken beoogend, vond in Nederland een gretig gehoor. Eckhart kreeg in Ruusbroec een leerling, uit wiens omgeving weer Geert Groote en de Moderne Devotie voortkwamen. Uit de broederschap des Gemeenen Levens kwam weer een nieuwe Duitsche mystiek tot bloei: Thomas van Kempen en indirect, ook Nicolaus van Kues. Een dergelijke kringloop nam zijn uitgangspunt in den mysticus Böhme, wiens invloed in Nederland bijzonder groot is geweest (Jan Luyken) en om wiens figuur in de zeventiende eeuw hier zich een wijde kring van mystiek-geloovigen vormde, die weer op Duitschland heeft ingewerkt.

Op deze eerste uitwisseling volgde een tweede, die van Nederland uitging, het humanisme, dat duidelijk beginnend bij de Moderne Devotie via Erasmus, Coornhert, Hugo de Groot e.a. het individu ontdekte en meer wereldsch gericht dan de Duitsche mystiek de typische uiting van een zeevarende burgerij van een vrijgevochten randgebied was. Klassicisme, invloed van Romaansch denken en beelden (Cartesianisme en formalisme) speelden hierbij een groote rol.

In den tijd van Duitschlands geestelijk en politiek verval ging van Nederland een zuiverende Europeesche invloed uit. Het humanisme is weliswaar later tot individualisme verstard, maar zijn groote ontdekking, die van het individu, wordt daarmee niet te niet gedaan. Een laatste uitlooper dezer humanistische lijn is Hemsterhuis, die op de Duitsche Sturm-und-Drang en romantiek een grooten invloed heeft gehad en door Goethe, Herder, Jacobi, en Novalis zeer hoog is geschat. Kant vindt dan in Van Hemert en Kinker zijn wegbereiders. In Thorbecke, Groen van Prinsterer en Jacob Geel werkt de romantiek der Duitschers door. In Opzoomer, Multatuli en Van Vloten neemt het empirisme, sterk door Feuerbach en zijn kring bepaald, de overhand. In de tweede helft der negentiende eeuw herleeft ook hier het Kantianisme en Hegelianisme. Fechner en Lotze hebben hier hun pleitbezorger in Heymans en na den wereldoorlog vindt ook het realisme van de phaenomenologenschool en Nic. Hartmann hier veel gehoor (Kortmulder).

Het proces van Kant tot Hegel — dat het proces van het tot bewustzijn van zichzelf komende denken zelf is — voltrekt zich ook te onzent. Onder den indruk van den weergaloozen denkarbeid der Duitschers heeft ook in Nederland een opbloei van het wijsgeerig denken plaats, waarbij het niet onwaarschijnlijk is, dat de Nederlandsche denkers, geschoold door anderhalve eeuw Duitsche denktucht, in de toekomst een geheel eigen sterk geluid zullen laten hooren, gelijk reeds nu Bolland en, zij het in mindere mate, Hessing in Duitschland bekendheid genieten.

Wil het Nederlandsche denken opnieuw in de Europeesche philosophie een element van stuwende kracht vertegenwoordigen, dan zal het vooral ook zichzelf, zijn eigen denkstijl, eigen geschiedenis en eigen mogelijkheden, moeten leeren kennen. Zal de organische eenheid in den zin van Thorbecke's bedoeling tusschen Nederland en Duitschland ook op dit terrein tot stand komen, dan is daarbij een eerste vereischte: zelfkennis. Men ziet in Duitschland met veel belangstelling naar het land van Hemsterhuis, Erasmus, Ruusbroec en Bolland uit. Juist aan de periferie van een cultuurgebied komen soms krachten in beweging, waaraan het kerngebied behoefte heeft.

(V. b. Wijsbegeerte 5927 A.; Goedewaagen 5826, 5692 A.; Hessing 5927 A.)

B. **FRANKRIJK — Protest Fransche kardinalen tegen Anglo-Amerikaansche luchtaanvallen —**
20 Mei — De Fransche kardinalen hebben den 1sten Mei, naar aanleiding van de luchtbombardementen aan het episcopaat van het Britsche Imperium en de Vereenigde Staten een oproep gericht, waaraan we o.m. ontleenen:
„De luchtbombardementen, die op het oogenblik in Frankrijk steeds talrijker worden, vervullen onze harten met droefenis en angst. Bijna iederen dag zijn wij inderdaad getuige van de vreeselijke verwoestingen, welke de Geallieerde krijgsverrichtingen in de lucht onder de burgerlijke bevolking aanrichten. Duizenden mannen, vrouwen en kinderen, die met den oorlog hoegenaamd niets hebben te maken, worden gedood of gekwetst en hun huizen vernield.
Kerken, scholen en hospitalen worden verwoest, een uiterst smartelijk schouwspel, dat men thans in geheel Europa en tot zelfs in Rome ziet.
Wij gelooven dan ook, vereerde broeders, dat het onze plicht is ten overstaan van deze stijgende ellende een oproep tot u te richten.
In den naam van zoo vele slachtoffers, die om erbarmen roepen, dringen wij er op aan, dat gij uw tusschenkomst zoudt verleenen om bij uwe respectieve regeeringen te vragen Frankrijk en Europa in de mate van het mogelijke te sparen.
Wij zijn er immers van overtuigd, dat men zich zou kunnen inspannen om de militaire objecten met meer zorg te onderscheiden van de nederige woningen van vrouwen en kinderen, die er rond liggen. Z.H. de Paus zeide reeds met Kerstmis 1942 in zijn roerende toespraak tot de wereld: „De luchtoorlog heeft zonder onderscheiding of althans zonder voldoende voorzichtigheid, steden, goederen, woningen, alsmede plaatsen van weldadigheid en gebed vernield."
Wij meenen ook, vereerde broeders, dat men de gedenkteekenen van onze steden, kunstschatten en herinneringen, en meer in het bijzonder onze kerken zou kunnen ontzien. Denkt er aan, dat de vaders van talrijken onder u en de andere geloovigen gebeden hebben onder de eeuwenoude gewelven onzer kathedralen en zelfs aan hun bouw hebben gewerkt. Helpt ons door uw tusschenkomst deze getuigenissen van ons gemeenschappelijk geloof te sparen, welke ook het bezit zijn van de geheele christelijke wereld.
Wij smeeken u broederlijk bij de verantwoordelijke leiders op te komen voor de afschaffing van de oorlogsmethoden, die in den blinde onschuldige menigten treffen, het gezicht van ons vaderland schenden en tusschen de naties een haat kunnen doen ontstaan, die zelfs de vrede niet meer zou kunnen uitwisschen."
Volgens „Le Petit Parisien" van 15 Mei, is bovenstaande oproep op 14 Mei verscheidene malen door alle Fransche radiostations omgeroepen, terwijl de Engelsche en Spaansche vertaling van den tekst is uitgezonden door het station van „la Radiodiffusion nationale". Ook het radiostation van het Vaticaan heeft den Franschen tekst omgeroepen.

(V. b. 5952 A.)

C. **BELGIE — Luchtaanvallen - Beperking van het onderwijs —**
15 Mei — Uit hoofde van het toenemend aantal luchtbombardementen heeft het ministerie van openbaar onderwijs bepaald, dat tot Pinksteren het onderwijs in gemeenten met meer dan 20.000 inwoners en in de gevaarlijk gelegen plaatsen niet meer geregeld zal worden gegeven. Op last van den schepen van openbaar onderwijs te Brussel zijn alle gemeentescholen van Groot-Brussel tot nader order gesloten.

(V. b. 5952 A.)

Weermacht - Oproep van Dr. Borms —
Dr. Borms heeft 14 Mei op een betooging te Antwerpen het woord gevoerd. Uit geheel Vlaanderen waren Vlamingen uit de Waffen-SS, N.S.K.K., Vlaamsche Wachtbrigade, „Hitler-Jeugd Vlaanderen" en andere formaties samengestroomd. Dr. Borms verklaarde o.m., dat Vlaanderen in vertrouwen op den Führer strijdend zijn toekomst zou bouwen, hij deed een beroep op alle Vlamingen om Vlaanderen te dienen met de wapens in de hand en door het voorbeeld van Tollenaer volgend toe te treden tot de Vlaamsche Stormbrigade.

(V. b. 5849 A.; 5707 F.; 5750 B.)

D. **ZWITSERLAND — Justitie - Wering van vluchtelingen —**
20 Mei — De voormalige Italiaansche minister van financiën, graaf Volpi, en andere persoonlijkheden van het fascistische regime zijn aan de Zwitsersche grens op instructie van den bondsraad teruggestuurd.
Op 1 Mei bevonden zich, naar de chef van het departement van justitie en politie meedeelde, 74.662 vluchtelingen, emigranten en geïnterneerden in Zwitserland, waarvan 12.778 militairen waren. Op het oogenblik is de toevloed geringer dan voorheen.

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Voortzetting van het groote offensief der Geallieerden in Zuid-Italië - Duitsche troepen trekken zich op Rome terug - Verbinding tusschen Cassino en Nettuno-front tot stand gekomen - Hevige luchtgevechten boven het Westen en geheel Duitschland - Gevechtspauze aan het oostelijk front —

ZUIDELIJK FRONT —

Over het strijdverloop aan het Zuidelijk front in Italië in de week van 21 tot 27 Mei gaf de Berlijnsche correspondent van „De Telegraaf" d.d. 27 Mei een overzicht waaraan we o.m. ontleenen:

De strijd om Rome, die eind Januari met de landing der Amerikanen bij Nettuno begon, is thans in alle hevigheid ontbrand. De formaties van Generaal Clark's 5de leger in het bruggenhoofd van Nettuno-Anzio hebben contact gekregen met de overige strijdkrachten van het 5de leger, die van het oorspronkelijke Cassino-front naar het Noordoosten zijn doorgedrongen. De vereeniging der Britsch-Amerikaansche troepen maakt een einde aan de geïsoleerde positie van het 5de leger in het bruggenhoofd en heeft de vorming van een gesloten aanvalsfront mogelijk gemaakt, dat nu aan de Tyrrheensche-zeekust ten Noorden van Anzio begint, bij Cisterna de Via Appia bereikt, van daar ongeveer parallel met dezen heirweg langs de Zuidelijke hellingen van den Monti Lepini naar het Zuidoosten loopt, bij Pico de Liri kruist en dan naar het Noorden de Melfa volgt om zich vervolgens dwars door de Apennijnen voort te zetten tot de Adriatische kust bij Ortona.

In de ochtenduren van den 12den Mei openden het 5de Amerikaansche en het 8ste Britsche leger aan het Garigliano-front, na een uiterst intensieve voorbereiding door artillerie en bommenwerpers het offensief dat leidde tot de verovering van Cassino, Esperia, Campodimele, Formia, Gaeta en Itri. Aanvallen op Pontecorvo en Terracina mislukten aanvankelijk, maar toen de opmarsch der Anglo-Amerikanen dreigde te stagneeren, werd den 23sten Mei uit het bruggenhoofd van Nettuno-Anzio een eveneens met groote overmacht aan artillerie en pantsertroepen ondernomen aanval in Zuidoostelijke richting geopend. Amerikaansche stormtroepen van het 5de leger drongen door tot in Cisterna; een Duitsche tegenaanval wierp ze weer naar het Zuiden terug, maar toen de Amerikanen 24 Mei des avonds voor de tweede maal de stad binnendrongen, was hun overmacht zoo groot, dat de Duitsche leiding de stad opgaf. Met de bezetting van dit kruispunt aan de Via Appia ontstond er evenwel voor generaal-veldmaarschalk von Kesselring een geheel nieuwe situatie. Cisterna, waar de spoorlijn Napels-Rome en de Via Appia elkander kruisen en waar bovendien de nieuwe Pontijnsche kuststraatweg met de Via Appia samenkomt, bewaakt, evenals Cassino, den ingang tot een dal. Dit dal, dat in vrijwel Noord-Zuidelijke richting loopt, vormt den weg naar Valmontone, het belangrijke verkeersknooppunt aan de Via Casilina, den tweeden heirweg van Napels naar Rome. Deze bedreiging en de hervatte druk der Anglo-Amerikanen op de linie Terracina—Pontecorvo deden het de Duitsche legerleiding klaarblijkelijk raadzaam schijnen de geheele kuststrook tusschen Anzio en Terracina, alsmede de Pontijnsche moerassen te ontruimen. Tegelijkertijd werd ook Pontecorvo prijsgegeven en trokken de Duitsche verdedigers zich terug op den Westelijken oever van de Melfa, een zijriviertje van de Liri. Littoria, de hoofdstad der nieuwe Pontijnsche provincie, die door de Duitschers voor een deel onder water was gezet, is door de voorhoede der Amerikanen uit het bruggenhoofd van Nettuno bezet. Terwijl zoowel om Pontecorvo als om Cisterna hevig is gevochten en de verliezen aan beide zijden bijzonder zwaar zijn geweest, is de terugtocht der Duitsche formaties uit het kustgebied naar de heuvelstellingen aan gene zijde van de Via Appia ongestoord ten uitvoer gebracht.

Ten aanzien van de Geallieerde bewering, dat de Gustaaflinie ontruimd en de Hitler-linie ingedeukt is, verklaren Duitsche militaire kringen, dat deze linies niet bestaan.

21 Mei — Nadat de vijand in den ochtend van den 20sten Mei met onze nieuwe stellingen aan den Westelijken vleugel van het Italiaansche Zuidelijke front slechts door vrij zwakke verkenningsaanvallen contact had gezocht, ging hij in de middaguren opnieuw met sterke infanterie- en pantserstrijdkrachten tot den grooten aanval over. Om de plaats Fordi ontstonden verbitterde gevechten. In den sector Pico-Pontecorvo bracht de vijand een plaatselijke penetratie tot stand. Bijzonder hevige vijandelijke aanvallen werden aan de randen der stad Pontecorvo tot staan gebracht. In den sector van Piedimonte werden sterke vijandelijke aanvalsgroepen door geconcentreerd vuur van artillerie en werpers uiteengeslagen en een penetratie in het Zuid Oostelijke deel van de stad na harden strijd in een tegenaanval wederom opgeruimd.

22 Mei — Sterke vijandelijke infanterie- en pantserstrijdkrachten bleven met het zwaartepunt in de sector Lenola-Pontecorvo aanvallen.

23 Mei — Aan het landingshoofd van Nettuno heeft de vijand in de vroege ochtenduren van heden de activiteit van zijn artillerie tot trommelvuur doen toenemen. De gevechten zijn in vollen gang. Ten Noordoosten van Terracina kon de vijand zich in het bezit stellen van een hoogte.

24 Mei — De vijand zette zijn grooten aanval uit het landingshoofd van Nettuno met toenemende hevigheid voort. Aan den Westelijken vleugel van het Zuidelijk front en in het doorkloofde bergterrein tusschen Sonnino en Vallecorsa wordt verbitterd gestreden.

25 Mei — De groote afweerslag neemt door toenemend gebruik van vijandelijke pantserformaties aan hevigheid toe. Uit het gebied van Littoria hebben onze troepen zich volgens bevel in Noordoostelijke richting naar de bergranden gedistancieerd.

OOSTELIJK FRONT —

De reeds verleden week ingetreden gevechtspauze na de ontruiming van de Krim hield ook deze week aan. In den nacht van 20 op 21 Mei en in die van 23 op 24 Mei vielen Duitsche gevechtsvliegtuigen de spoorwegknooppunten Sjepetowka en Sdolbunowo aan. Kustbatterijen der marine namen Sovjetstellingen op het schiereiland Margerburg in de Baai van Narwa onder vuur.

Op 22 Mei werd uitsluitend melding gemaakt van de vrijvechting van een rivierbocht aan den benedenloop van den Dnjestr ten Z. van Dubosari.

Op 23 en 26 Mei luchtaanval op het station Dshankoi op de Noordelijke Krim.

Op 26 Mei ondernamen formaties Duitsch-Roemeensche slagvliegtuigen aanvallen op bolsjewistische troepenconcentraties ten Z. van Dubosari.

LUCHTOORLOG —

In de week van 21 tot 27 Mei heerschte er boven geheel Europa een groote activiteit in de lucht. Bolsjewistische vliegtuigen ondernamen tot tweemaal toe een aanval op een Duitsch convooi in de Noord-Noorsche wateren.

21 Mei — In den afgeloopen nacht wierpen eenige Britsche vliegtuigen bommen in het Rijnsch-Westfaalsch gebied.

22 Mei — Formaties Amerikaansche jachtvliegers ondernamen gisteren aanvallen op plaatsen en personentreinen in Noord- en Midden-Duitschland. In den afgeloopen nacht richtten Britsche bommenwerpers zonder dat er uitzicht was op de aarde, een terreuraanval op het stadsgebied van Duisburg en verscheidene andere plaatsen in het Rijnlandsch-Westfaalsche gebied. Snelle Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen afzonderlijke doelen in O.-Engeland aan.

23 Mei — Amerikaansche bommenwerpers ondernamen gisteren een aanval op het stadsgebied van Kiel. In den afgeloopen nacht vielen Britsche bommenwerpers verscheidene Duitsche steden aan, o.a. Dortmund en Brunswijk. Sterke formaties zware Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen in den afgeloopen nacht opnieuw de Britsche haven Portsmouth aan. Snelle gevechtsvliegtuigen zetten den strijd tegen afzonderlijke doelen in Oost-Engeland voort.

24 Mei — Amerikaansche bommenwerpers vielen gisteren verscheidene plaatsen in de bezette gebieden in het Westen en in Zuidwest-Duitschland aan, o.a. Saarbrücken. Enkele Britsche vliegtuigen wierpen in den afgeloopen nacht bommen op Berlijn en in het Rijnlandsch-Westfaalsche gebied.

25 Mei — Op 24 Mei en in den nacht van den 25sten Mei ondernamen Britsch-Amerikaansche formaties hevige aanvallen op Berlijn, Wiener-Neustadt en verscheidene plaatsen in het gebied van Weenen. 's Nachts was Aken het doel van een Britschen luchtaanval, terwijl 's nachts Berlijn voor een tweede maal door Britsche vliegtuigen werd aangevallen. Snelle Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen in de vroege morgenuren van 25 Mei afzonderlijke doelen in Oost-Engeland aan.

26 Mei — Amerikaansche bommenwerpers vielen verscheidene plaatsen in de bezette gebieden in het Westen, alsmede steden in het Zuid-West-Duitsche grensgebied aan. Vooral in Mülhausen ontstond schade.

27 Mei — Afzonderlijke vliegtuigen wierpen in den afgeloopen nacht bommen op steden in West- en Zuidwest-Duitschland.

(V. b. 5952 A.)

(foto Stapf)

Afscheid van Nederlandsche meisjes, die zich vrijwillig voor het Duitsche Roode Kruis gemeld hebben.

Door de sterke passen der Abruzzen, die vol krommingen zijn, rollen onophoudelijk Duitsche ravitailleeringsvoertuigen naar het Zuidelijk front, waar de gevechten in grooter hevigheid dan ooit tevoren ontbrand zijn.

(foto Stapl)

A. NEDERLAND — Bezetting - Bezoek van Reichsminister, Reichsleiter dr. Alfred Rosenberg aan Nederland - Rede in Concertgebouw te Amsterdam —

Reichsminister Reichsleiter Rosenberg heeft dezer dagen een bezoek aan ons land gebracht en in een groote bijeenkomst, welke 23 Mei in het Concertgebouw te Amsterdam is gehouden, een rede uitgesproken. De bijeenkomst werd bijgewoond door tal van vertegenwoordigers van staat, partij, weermacht en beweging en verder door eenige duizenden uit Duitsche en Ned. nat.-soc. formaties.

Nadat Reichsleiter Rosenberg, vergezeld door den Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss Inquart en door Mussert, onder luide toejuichingen de zaal had betreden en de eeregasten, onder wie ᛋᛋ Obergruppenführer und General der Polizei Rauter had begroet, leidde het orkest de bijeenkomst in met den vaandelmarsch.

Oberdienstleiter Ritterbusch verwelkomde vervolgens den Rijksminister als verkondiger en beschermer der nationaal-socialistische idee, noemde het een bijzonder voorrecht voor de aanwezigen hem te mogen aanhooren, en verleende den Reichsleiter daarop het woord.

Reichsleiter Rosenberg ving zijn rede aan met vast te stellen, dat er tijden van vrede zijn en tijden van strijd. Niet beslissend echter is de tijd, waarin iemand geboren wordt; beslissend is alleen hoe hij zich in zijn tijd gedraagt. Is men in perioden van vrede en welstand week geworden en lui, dan zal men in tijden van strijd de benoodigde krachten niet kunnen opbrengen ,en zeker niet in een strijd, waarin het gaat om het bestaan zelf. Zulk een strijd is ons geslacht opgelegd.

Spreker wilde dezen niet zien als een op zichzelf staand feit. Hij is een voortzetting onder andere vormen van den vorigen wereldoorlog. Beschouwt men de houding, welke het Duitsche volk in de afgeloopen vijf en twintig jaar daartegenover heeft aangenomen, dan kan men slechts vaststellen, dat het dezen strijd eerlijk onder oogen heeft gezien en aanvaard.

Volgens een Engelsche these moeten de oorzaken voor dezen strijd worden gezocht in het ontstaan van Pruisen. De Engelschen vergeten echter één ding, nl. dat er al sprake was van een Duitsch rijk voordat er ooit van een Britsch gesproken werd.

Ter illustratie van deze stelling deed de Reichsleiter eenige grepen uit de geschiedenis en liet hij zijn gehoor in groote trekken de ontwikkeling volgen, welke het Duitsche rijk heeft doorgemaakt, sinds het H. Roomsche rijk ineenstortte. Germaansche krachten gaven toen het aanzien aan verschillende staten, wier onderlinge strubbelingen werden afgesloten met den 30-jarigen oorlog en uitliepen op een volkomen versplintering. Een ander volk scheen geroepen leiding te geven aan Europa. Het Frankrijk van Lodewijk tot Napoleon heeft hiernaar gestreefd, doch het experiment faalde, omdat Frankrijk biologisch niet krachtig genoeg was. Het heeft zich slechts kunnen handhaven, ondersteund door andere machten. Het jaar 1940 bewees dit opnieuw.

Eind 18de begin 19de eeuw duikt het Britsche rijk op, nadat het zijn concurrenten, Spanje, Frankrijk en ook Nederland van de zeeën heeft verdreven. Engeland, dat niet meer is dan een splinter van Europa, richtte zijn blik niet op het continent, doch over zee. Daaraan heeft het zijn imperiale ontwikkeling te danken. Nimmer heeft het in zich een roeping of zending gevoeld, die vervuld moest worden ten bate van Europa, nimmer een Europeesche idee gekend. Steeds wanneer de Engelschen het woord Europa in den mond namen, was Europa geen doel, doch slechts de inzet.

Terugkeerend naar 1918, het jaar waarin Duitschland ineenstortte, schetste Reichsleiter Rosenberg vervolgens de politiek, welke een joodsche Volkerenbond met Europa bedreef, en de bemoeienissen van het Amerikaansche kapitalisme. Het bolsjewisme stak den kop op en ging streven naar de beheersching van Europa. Overal ontstond een onrust, welke de verstandige Europeanen tot nadenken had moeten stemmen. Voor de eerste maal in de geschiedenis werd het probleem „Europa" gesteld....

De beweging van Adolf Hitler heeft als eerste de Europa-ondermijnende krachten onderkend en zich daartegen gekeerd. Zij verwierf zich in den strijd een nieuwe beschouwing van staat en leven, protesteerde tegen de eischen van Walther Rathenau bij het verdrag van Rapallo, veroordeelde dat Europeesche staten hun technici naar de Sovjet-Unie stuurden, omdat zij wist, dat het bolsjewisme hen slechts zou gebruiken om het de wapenen in handen te geven, waarmee Europa moest worden overrompeld.

Spreker, die na dertig jaar weer in de gelegenheid was geweest, Russische steden te zien, waaraan hij destijds reeds een bezoek had gebracht, kon niet nalaten zijn gehoor zijn indrukken daarvan te schetsen. De huizen zijn vervallen en rampzalig geworden, de bevolking is door het bolsjewistische bewind gedecimeerd en willoos gemaakt. Van duizenden kilometers ver worden deze menschen thans samengesleept om hen, nadat men hun fantasie tot in het perverse heeft opgezweept, te laten stormloopen op Europa. Wie dit alles van nabij heeft gezien, weet dat alleen de Duitsche muur in het Oosten Europa nog zal kunnen behoeden voor ondergang.

Zijn conclusies trekkend uit het verleden, stelde de Reichsleiter vast, dat het ineenstorten van het Duitsche rijk de versplintering van Europa inleidde. De wereldgeschiedenis leert, dat Europa alleen kan bestaan, wanneer een krachtige en sterke kern daartoe de garanties biedt. Is deze niet aanwezig, dan moet Europa ondergaan of kan het hoogstens nog een financieel-politieke kolonie worden van andere machten. Duitschland heeft derhalve geen andere taak dan die van het oude Duitsche rijk te beschouwen als een wettelijk erfdeel en de Duitsche rijksidee in al haar grootheid te doen uitgroeien tot een idee voor „Duitschland en Europa".

De Duitsche rijksidee nog aan een andere analyse onderwerpend, merkte spreker op, dat men het wel eens zoo heeft voorgesteld alsof in het verleden alleen de invloeden van de antieken, Grieken en Romeinen, en die van het Christendom de scheppende zijn geweest voor de Europeesche cultuur, en het Germanendom den ontvangenden factor zou hebben gevormd. Daartegen wilde hij ten sterkste opkomen. Of zou men zich soms kunnen voorstellen, dat Christelijke Hottentotten ooit Gothische domkerken zouden hebben gebouwd....

Na te hebben gereleveerd, dat de Duitsche rijksidee voor het eerst onder Theodorik den Groote bewust het karakter kreeg van een Groot-Germaansche rijksidee, en nadat hij den weg van het Klein-Duitsche rijk naar het Groot-Duitsche rijk had geschetst, constateerde de Reichsleiter, dat de ingeslagen weg blijkbaar de historisch eenig mogelijke is geweest.

Wanneer men zich dan afvraagt, zoo vervolgde hij, waarom het Duitsche Rijk in den eersten wereldoorlog ineenstortte, moet men er toe komen de oorzaak te wijten aan het ontbreken van een bindende wereldbeschouwing. Die ineenstorting is zeker geen militaire geweest. Hierin nu ligt het groote wonder, dat het Duitsche volk, juist toen het terneer geslagen lag, zijn ware levensbron en kracht ontdekte. Dit moment beteekent de groote wende. Ditmaal beroemt Duitschland zich niet op de prestaties van deze of gene klasse of categorie, maar op die der gansche natie. Drager van de rijksidee kan iedere man en iedere vrouw zijn. In dezen geest kent het Duitsche Ritterkreuz slechts Duitsche menschen.

Het Duitsche Rijk heeft dan thans dezen beslissenden strijd op zich genomen, ten eerste omdat er geen nadere weg is, en ten tweede omdat anders alle eerder gebrachte offers tevergeefs zouden zijn geweest. Deze strijd heeft geleid tot versterking, versteviging en verdieping van ons inzicht Het nationaal-socialisme heeft zich tot taak gesteld draagster te zijn van de rijksidee. Het is haar dienaresse geworden. Eens zullen zijn verdiensten worden beoordeeld naar de mate waarop het die heeft gediend.

Niet altijd beseffen wij allen den diepen historischen zin van ieder gebeuren. Dikwijls wordt die eerst aan het einde der worsteling duidelijk. Al meten wij thans met andere maten, ook de kleine schermutselingen uit vroeger dagen hebben haar zin en beteekenis gehad. Spreker verwachtte dat ook eerst aan het einde van den huidigen strijd ieder duidelijk zal kunnen zien wat daarbij op het spel heeft gestaan. Volgens hem zal blijken, dat dit de 2000-jarige cultuur van het avondland en haar wedergeboorte zal zijn geweest. In dit licht bezien moet men alle kleine misverstanden terzijde stellen. Eens zal blijken, dat deze strijd ook voor de kleine naties en ook voor diegenen die Duitschland nu nog vijandig gezind zijn is gevoerd. Het is ons continent herhaaldelijk aangezegd, het wordt met de biologische vernietiging bedreigd.

Het is goed zoo, aldus ongeveer besloot de Reichsleiter zijn rede, dat er geen nevenwegen meer zijn en alle bruggen achter ons zijn afgebroken. Den eenigen en juisten weg voor zich ziende, verzamelt de natie al haar krachten. Voor deze eeuw zij ons parool: „Das Reich und Europa".

(V. b. Rosenberg 5384 A.)

Luchtaanvallen - Treinen en schepen gemitrailleerd - 30 Mei — De door de Anglo-Amerikanen sedert eenigen tijd in Duitschland, Frankrijk en België toegepaste methode om de burgerbevolking door aanvallen met de mitrailleurs van laagvliegende toestellen te terroriseeren, is thans ook in toepassing gebracht op de Nederlandsche burgerbevolking. Zoo zijn door aanvallen met mitrailleurs op rijdende treinen en varende schepen in de bezette Nederlandsche gebieden tijdens de Pinksterdagen 22 Nederlanders gedood, 27 zwaar en een groot aantal licht gewond.

(V. b. Luchtaanvallen 5914 A.)

A. NEDERLAND — Justitie - Doodvonnissen wegens sabotage, illegale actie en benadeeling van de weermacht —

22 Mei — Officieel wordt medegedeeld: De beklaagden Isaak Hendrik Ruppert, Willem Jorritsma, Gerrit Joseph Roukens, Wouter Jaspers, Petrus Gerardus Frederik Snelleman en Abraham de Kriek, allen uit Rotterdam, zijn als saboteurs door het Duitsche Obergericht ter dood veroordeeld. Zij hebben opruiende communistische pamfletten vervaardigd en verspreid en contributies geïnd voor de illegale C.P.N. Het vonnis is voltrokken.

De boekhouder Cornelis Spitters uit Waalwijk is door het Duitsche Obergericht in de bezette Ned. gebieden ter dood veroordeeld, omdat hij in het ongeoorloofde bezit was van munitie en getracht heeft een lid van de Duitsche weermacht te verleiden hem twee pistolen te verkoopen. Het vonnis is voltrokken.

23 Mei — Het Duitsche Obergericht in de bezette gebieden heeft de Nederlanders Anton Kranenburg en Dirk Eliza Wieringa, wegens sabotage ter dood veroordeeld. De veroordeelden hebben in den nacht van 31 Augustus op 1 September 1943 te zamen met andere mededaders, voorzien van maskers en vuurwapens, een aanslag gepleegd op een gemeentehuis, de bewakers met doodschieten bedreigd en geboeid en een wegens valschheid in geschrifte gearresteerden gevangene met geweld bevrijd. Het vonnis is voltrokken.

25 Mei — Het bureau van den weermachtsbevelhebber in Nederland deelt mede:

De 48-jarige aannemer Jan Flier heeft als aannemer bij het uitvoeren van aan hem opgedragen bouwwerkzaamheden de bezettende macht door bedriegelijke kuiperijen voor verscheidene honderdduizenden guldens benadeeld. Hij deinsde er om zijn doel te bereiken ook niet voor terug om andere personen om te koopen. Door zijn onverzadigbare zucht naar geldelijk gewin werd hij tot zijn misdadige handelingen aangezet. Flier is derhalve wegens het schade toebrengen aan defensiemiddelen, bedrog, valschheid in geschrifte en omkooperij door het Feldkriegsgericht als oorlogsmisdadiger ter dood veroordeeld. Het vonnis is met den kogel voltrokken.

26 Mei — Naar de Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer „Nordwest" mededeelt, heeft het Polizeistandgericht te 's-Hertogenbosch op 24 Mei 1944 de Nederlanders Jan Roes, geboren 1918, Jan Noorda, geboren 1919, en Willem Oosterheers, geboren 1918, ter dood veroordeeld, omdat zij op 29 Maart 1944 te Groningen een overval hebben gepleegd op een banklooper, om hem van een aanzienlijk bedrag aan geld te berooven.

Voorts werden op 24 Mei ter dood veroordeeld: de ambtenaar Wilhelmus Berkelmans, geb. 1912; de textielfabrikant Robert van Spaendonck, geb. 1916; de onderhopman bij den Nederlandschen Arbeidsdienst Johannes de Jong, geb. 1916; de ambtenaar Henricus Verbunt, geb. 1909; de bediende Carolus Aarts, geb. 1907; de kantoorbediende Barend Busnac, geb. 1922; de kantoorbediende Albertus Meintser, geb. 1920.

De veroordeelde Berkelmans heeft als ambtenaar bij het bureau van den burgerlijken stand te Tilburg deel uitgemaakt van een geheime organisatie en sinds jaren voor ondergedoken personen valsche persoonsbewijzen gemaakt. Berkelmans heeft in Januari 1944 de veroordeelden De Jong, Verbunt, Aarts, Busnac en Meintser aangezet tot het vermoorden om politieke redenen van een Nederlandschen politie-ambtenaar. De veroordeelde Van Spaendonck heeft deelgenomen aan voorbesprekingen over den voorgenomen moord en zijn pistool ter beschikking gesteld. Het vonnis is na onderzoek van de kwestie van gratieverleening voltrokken. De veroordeelde Aarts zag zijn doodvonnis gewijzigd in 15 jaren tuchthuis.

Tenslotte heeft het Polizeistandgericht te 's-Hertogenbosch op 24 Mei 1944 de volgende Nederlandsche burgers ter dood veroordeeld: den ambtenaar Harmen van Rossum, geb. 1917; den student Cornelis Anna Hendrik Wagtho, geb. 1921; den kantoorbediende Petrus Adrianus Juten, geb. 1918; den bakkersknecht Jacob Everaers, geb. 1917; den landbouwer Jacob Jan Hage, geb. 1921.

De veroordeelde Van Rossum heeft den overval op het distributiekantoor te Bergen op Zoom op 4 Maart mogelijk gemaakt. De veroordeelde Waghto heeft verscheidene vuurwapens, munitie en ontplofbare stof in zijn bezit gehad. Hij heeft als lid van een terreurorganisatie deelgenomen aan het in brand steken van een opslagplaats van de Wehrmachtbezirksverwaltung te Bergen op Zoom op 4 Jan. 1944, voorts door inbraak in den nacht van 29 op 30 Oct. 1943 opgeborgen radiotoestellen en op 26 Febr. 1944 een motorrijwiel ten behoeve van de terreurgroep gestolen.

De veroordeelde Everaers heeft aan Waghto een pistool met munitie, de veroordeelde Hage heeft Waghto twee pistolen verschaft. De veroordeelde Juten heeft als lid van de terreurgroep na de arrestatie van Waghto diens wapens uit een bergplaats weggehaald. Het vonnis is na onderzoek van de kwestie van gratieverleening aan alle veroordeelden voltrokken.

(V. b. Doodvonnissen 5955 A.)

Arbeidsinzet - Max Blokzijl over de positie der „onderduikers" —

Naar aanleiding van een desbetreffende vraag in de jeugdvergadering op 23 Mei te Enschedé deelde Max Blokzijl het volgende mede: Ik heb onlangs in een volksvergadering in Maastricht bekend gemaakt dat onderduikers, die overigens een zuiver geweten hebben, maar zich hadden laten overhalen tot het zich onttrekken aan tewerkstelling of eenigen anderen vorm van positieve medewerking, in de veronderstelling daarmede een patriottische daad te verrichten, ongestraft weer kunnen opduiken, mits zij zich bereid verklaarden, onmiddellijk weer ingeschakeld te worden, dus bijv. bij de weermachtsonderdeelen, de Waffen-ᛋᛋ, de Organisation Todt, de industrie in Duitschland, enz. Een en ander natuurlijk door de bezettende overheid vast te stellen. Ik heb de verantwoordelijkheid voor de straffeloosheid dezer berouwvolle categorie van misleide onderduikers toen aanvaard en had natuurlijk daartoe de officieele machtiging. Het kan zijn voorgekomen, dat in enkele gevallen de Arbeitsämter niet tijdig deze machtiging bevestigd hebben gekregen en dat in die uitzonderingsgevallen tijdelijke doorzending der betrokkenen naar het doorgangskamp te Amersfoort is geschied. Intusschen zijn echter alle Arbeitsämter op de hoogte gesteld en zullen nog slechts die zich meldende onderduikers via Amersfoort aan het werk worden gezet, die als contractbrekers te beschouwen zijn.

(V. b. 5914 A.)

Handel, Nijverheid — Verpakkingsvoorschriften —

In de Stct. van 25 Mei is een wijziging van de verpakkingsvoorschriften voor papier en carton gepubliceerd, waarbij deze met een aantal bepalingen werden uitgebreid. In het vervolg is het onder meer verboden artikelen meervoudig te verpakken, voorzoover niet strikt noodzakelijk ter bescherming van de te verpakken artikelen.

Van belang is ook het verbod om de volgende artikelen in zakken of zakjes te verpakken: beschuit in een hoeveelheid welke op minder dan twee rantsoenbonnen verkrijgbaar wordt gesteld, opticienartikelen, boorden en dassen, foto's, fournituren, galanteriewaren, hoeden en petten, brood in iederen vorm of soort, horlogeriewaren, juweliersartikelen, kolen, monsters, overhemden, schoenen en schoenonderdeelen, speelgoederen, waschgoed, briefkaarten, inmaakvliezen, eieren, heele kazen, ijzerwaren

(V. b. Verpakkingsvoorschriften 5739 A.)

Financiën - Stopkoersen Duitsche effecten —

24 Mei — De voorzitter van de Vereeniging voor den Effectenhandel (bedrijfsgroep Effectenhandel) heeft het volgende bepaald: Als stopkoersen van de obligatiën en pandbrieven, die in de prijscourant voorkomen in de rubriek „Duitschland" en ook aan de beurs te Berlijn officieel genoteerd zijn, gelden met ingang van 24 Mei 1944 telkenmale de koersen overeenkomende met de laatstbekende noteeringen der betreffende fondsen aan de beurs te Berlijn, herleid volgens de pariteit Berlijn-Amsterdam.

(V. b. Stopkoersen 5748 A.; D'sche effecten 5649 A.)

— Overzicht gemeenterekening 1942 Amsterdam —

22 Mei — Uit de gemeenterekening van Amsterdam over 1942 blijkt, dat de rekening van den gewonen dienst van den Ontvanger een nadeelig saldo vertoont van ƒ 7.535.816, bij een totaal aan ontvangsten van ƒ 157.872.660, en van uitgaven van ƒ 165.408.476. De rekening kon sluitend worden gemaakt doordat een bijdrage werd opgenomen van den kapitaaldienst aan den gewonen dienst tot dekking van het eigenlijke tekort van ƒ 18.711.764. Vergelijkt men dit tekort met dat van de oorspronkelijke begrooting over 1942, ad ƒ 28.181.588, dan valt te constateeren, dat de uitkomst van het dienstjaar bijna 9½ millioen gulden minder ongunstig was dan men had voorzien.

(V. b. Begrooting A'dam 5384 C.)

Arbeidsdienst — Ned. studenten aan Duitsche hoogescholen arbeidsdienstplichtig —

20 Mei — Naar de Deutsche akademische Austauschdienst, filiaal Den Haag, mededeelt, moeten krachtens ministerieel besluit alle Nederlanders van beiderlei kunne, die aan een Duitsche hoogeschool willen studeeren, tevoren Nederlandschen Arbeidsdienst vervullen, voor zoover zij volgens medisch oordeel daartoe geschikt worden bevonden.

(V. b. Arbeidsdienst 5938 A.; Arbeidsdienstpl. 5419 A.)

A. NEDERLAND — N.S.B. - Germaansche ᛋᛋ - Vergadering in Berlijn —

23 Mei — Ondanks omstandigheden, die uit den aard der zaak heel anders zijn dan in Nederland, ontplooien N.S.B. en ᛋᛋ in Duitschland een niet onbelangrijke activiteit. Deze wordt gekenmerkt door een hartelijke samenwerking tusschen de leiding der instanties der N.S.B. in Duitschland en de Nederlandsche vertegenwoordiging der Germaansche ᛋᛋ. In een j.l. te Berlijn belegde openbare vergadering kwam dit o.a. tot uiting doordat de Nederlandsche verbindingsofficier der Germaansche ᛋᛋ in Berlijn, Heubel, en de Stafchef der N.S.B. in Duitschland, Fr. v. d. Veen, na elkaar het woord voerden en vervolgens afwisselend vragen der aanwezigen beantwoordden.

Hauptsturmführer Willem Heubel wees erop, dat er wel eens van spanningen tusschen ᛋᛋ en N.S.B. wordt gesproken (op zichzelf zijn spanningen gezond, aldus spr.). We vinden ze overal in de natuur. ᛋᛋ en N.S.B. hebben beide een eigen taak en er behoeven tusschen deze twee geen verschillen te bestaan.

Terwijl de N.S.B. tot taak heeft ons volk te winnen voor het nationaal-socialisme, vormt de ᛋᛋ den stoottroep, die in het openbaar zelden op den voorgrond treedt, maar uiterst belangrijke speciale taken vervult. De ᛋᛋ bepaalt zich daarom tot het verzamelen van een kleine schaar van uitverkoren trouwe mannen.

De ᛋᛋ ziet als de groote verdienste van Mussert, dat hij de samenbundelaar van het nationaal-socialisme in Nederland is en erkent hem ook als den Leider van het Nederlandsche volk.

Men verwijt de ᛋᛋ wel eens, dat zij te radicaal is. Wanneer het echter een enkele maal tot wrijvingen komt, is dit meestal een gevolg van geprikkeldheid van beide zijden.

De stafchef der N.S.B. voor Duitschland, die hier eenige weken geleden door den Leider als zoodanig is benoemd, zag de taak der N.S.B. vooral daarin, dat zij naar vermogen tracht mede te werken, opdat Europa den oorlog wint. Voor deze taak moeten alle persoonlijke belangen op den achtergrond worden gesteld. Spr. wees er op, hoe vele Nederlanders zich aan deze taak wijden door dienst te nemen bij de Waffen-ᛋᛋ en andere formaties der Duitsche weermacht. Echter ook de arbeiders, die in Duitschland werken, overgeplaatst van hun Nederlandsche woonhuizen naar barakken of kampen, doen hetzelfde voor de Duitsche en daarmede Europeesche overwinning. Hun positie lijkt vaak hard; die der soldaten aan de fronten is echter nog veel harder. Spr. deed een beroep op den Nederlandschen arbeider, om zooveel mogelijk te presteeren, opdat de Nederlandsche vakarbeider in Duitschland zijn goeden naam kan behouden. Bij goeden arbeid zal men ook in Duitschland probeeren zijn levensomstandigheden zoo gunstig mogelijk te maken.

De Nederlandsche arbeidskameraden moeten er van worden overtuigd, dat het ook hùn belang is, dat Duitschland, dus Europa, dezen oorlog wint.

(V. b. Germ. ᛋᛋ 5954 A.; N.S.B. 5948 A.)

— Mussert spreekt te Amersfoort, Rotterdam en Den Haag —

20 Mei — Te Amersfoort heeft Mussert een rede gehouden in een volksvergadering. Hij begon met vast te stellen dat ieder volk om de 200 à 300 jaar zware tijden doormaakt. Met ons volk is dit ook het geval. Er heerschte in ons land verdeeldheid en verwarring. De Nationaal-Socialisten dragen zeker niet het minst van de huidige moeilijkheden. Doch wij hebben het geloof, aldus spr., dat dit alles noodzakelijk is om tot betere tijden te komen. Het is de moeite waard zich voor het nat.-socialisme in te zetten. Langzaam maar zeker dringt de waarheid door. Een bewijs? Volk en Vaderland heeft bijna een oplaag van 270.000 ex. Alleen voor een nat.-socialistisch Nederland zal plaats zijn in het nieuwe Europa. Daarvoor strijden wij, uit liefde voor ons volk.

Op 20 Mei sprak Mussert te Rotterdam op een bijeenkomst in het Colosseumtheater.

Mussert teekende in zijn rede met verschillende voorbeelden de enorme verwarring der geesten, welke nu in het Nederlandsche volk heerscht. Gedurende 25 jaar is er van alle kansels gepredikt tegen het goddelooze communisme. Men hield bijzondere bidstonden voor de Finnen. Maar plotseling hoorde men in geen enkele kerk meer ook maar één woord tegen dit bolsjewisme. De Finnen zijn eensklaps vijanden geworden. De nationaal-socialisten zijn niet blij met dezen tijd. Er zijn vele dingen, die zij gaarne anders hadden gezien. Dat honderdduizenden in het buitenland arbeiden is alleen oorlogsnoodzaak. Deze oorlog moet gewonnen worden, anders is het uit met Europa. Wij kunnen nog tevreden zijn met ons huidig lot, want men stelle zich voor wat er zou gebeuren als Nederland niet was bezet. Ons leed en onze ellende waren dan niet te overzien. Het is tragisch, dat, nu Duitschland in het Oosten zijn opgelegden plicht vervult, een ander Europeesch volk het in den rug aanvalt. Daarom is het jammer, dat wij nu niet kunnen zeggen, dat wij zelf voor de verdediging van onze kusten zullen zorgen. Maar wij behoeven ons niet te schamen voor ons volk; het heeft getoond een even goed soldaat te kunnen zijn als het Duitsche. De Beweging heeft in dezen haar plicht gedaan; 2/3 van haar leden draagt de uniform. Wij richten onze hoop niet op Engeland. Van Engeland hebben wij nooit iets gehad.

In Den Haag sprak de Leider in den Dierentuin.

In ademlooze spanning, aldus de Leider, wacht niet alleen Europa, maar practisch de geheele wereld het antwoord op de vraag, of Europa zal herleven dan wel ten onder gaan. In die moeilijke omstandigheden moeten wij als pioniers voor ons volk den wil hebben, ons met al onze kracht voor Europa te geven, dat door het bolsjewisme wordt bedreigd. Na de gruwelijke daden te hebben gehekeld van de Anglo-Amerikaansche bommenwerpers, die onder de burgerbevolking dood en verderf zaaien en monument na monument vernielen, zette spreker de beteekenis van het blanke ras, het Noordras met zijn scheppend vermogen, uiteen.

Het nationaal-socialisme is de uitkomst voor dezen tijd, die ons de solidariteit der Europeesche volkeren moet brengen. Tusschen deze volkeren moet geen oorlog ooit meer mogelijk zijn. Tenslotte wijdde spr. eenige woorden van sympathie aan de leden der Beweging in Indië, welke nadat zij reeds door het Gouvernement waren geïnterneerd, ook door de Japanners in gevangenschap worden gehouden.

(V. b. Mussert 5947 A.)

Onderwijs - Dr. L. H. Grondijs en ir. B. Wigersma resp. te Leiden en Delft benoemd tot hoogleeraar —

23 Mei — Bij beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming is benoemd tot gewoon hoogleeraar in de faculteit der letteren en wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Utrecht om onderwijs te geven in de iconographie en de kerkelijke kunst, dr. L. H. Grondijs, thans buitengewoon hoogleeraar. Prof. Grondijs werd in 1878 te Pamekasan (Ned. Indië) geboren en heeft te Utrecht en te Leiden, aan de Sorbonne en de Ecole des Hautes études te Parijs letteren en wijsbegeerte gestudeerd. Daarna is hij als leeraar werkzaam geweest. Gedurende den wereldoorlog was hij als speciaal berichtgever voor de Revue des Deux Mondes en l'Illustration werkzaam aan het Russische front. Van 1918—1920 vertoefde hij in Siberië als officier-lid van de Fransche missie aldaar. In 1935 werd hij benoemd tot bijzonder hoogleeraar in de geschiedenis der Byzantijnsche cultuur vanwege het Universiteitsfonds aan de Universiteit te Utrecht.

Tevens is, met ingang van den dag, waarop hij zijn ambt zal aanvaarden, benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in de afdeeling der algemeene wetenschappen aan de Technische Hoogeschool te Delft om onderwijs te geven in de wijsbegeerte ir. B. Wigersma. Ir. Wigersma werd in 1877 te Leeuwarden geboren. Na de voltooiing van zijn studie was hij tot 1918 werkzaam in de industrie; daarna werd hij leeraar in natuurkunde. In 1942 werd hij docent in de technische philosophie aan de Hoogeschool te Delft. De heer Wigersma was in 1930 oprichter van den Intern. Hegelbond, welks uitgaven hij redigeerde; in 1936 richtte hij met anderen het weekblad „De Waag" op, waarvan hij echter in Juni 1940 het voorzitterschap der redactie neerlegde.

(V b. Univ. Leiden 5927 A.; Delft 5900 A.)

— Voorziening in vacatures —

20 Mei — De secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming, heeft met ingang van 18 Mei bepaald, dat, indien de burgemeester in een vacature in het onderwijzend personeel van een school voor gewoon, voortgezet gewoon, uitgebreid lager, buitengewoon lager, vervolg, middelbaar, gymnasiaal, nijverheidsonderwijs of van een kweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen, door de benoeming van een vaste leerkracht moet voorzien, hij, zoo mogelijk drie maanden voor het openvallen der betrekking, een oproep in de door genoemden secretaris-generaal aan te wijzen nieuwsbladen of tijdschriften moet plaatsen.

(V. b. Onderw.pers. 5900 A.; Reg. benoem. 5327)

Distributie - Citroenen voor de bevolking van Amsterdam —

25 Mei — Het plaatselijk verdeelingskantoor te Amsterdam is thans begonnen met de distributie van 125 gram citroenen per hoofd der bevolking. **(V. b. Distributie 5956 A.)**

A. **BELGIE — V.N.V. - Driejarig bestaan Vlaamsche Wachtbrigade —**

Mei — Aan het Vlaamsche dagblad „Volk en Staat" ontleenen we navolgende bijzonderheden over doelstelling, inrichting en geschiedenis van de Vlaamsche Wachtbrigade:

De Vlaamsche Wachtbrigade bestaat drie jaar, drie jaar van opbouw en ontplooiing.

Op 1 Mei 1941 werd de Vlaamsche Wachtbrigade, toen nog Fabriekswacht genoemd, gesticht. Niemand had durven verhopen, dat dit kleine hoopje van 59 zwarte wachters zou uitgroeien tot een leger van duizenden gehelmde soldaten, in dienst van hun volk en van de Germaansche gemeenschap.

Toen de bezetting in ons land voltrokken was, werd het weldra een dringende noodzakelijkheid fabrieken, stapelplaatsen enz. te beschermen tegen sabotage, aanvallen en spionnage. Het ging er om daadwerkelijk mee te werken en onmiddellijk aan te pakken. Hier was een eenige gelegenheid om een keurkorps samen te stellen van betrouwbare mannen, die door het feit dat ze dagelijks samen waren, konden gedrild en opgeleid worden volgens een vast plan. Kameraad Turcksin, nu Brigadeleider der V.W.B., kreeg de opdracht in de V. N. V.-kringen degelijke elementen aan te werven. Na een paar weken werden de eerste 59 man ingezet in het Vilvoordsche. Uit die groep zou de huidige W.B. groeien. Nog geen organisatie, geen wapens, materieele moeilijkheden, maar dat kon die mannen niet afschrikken. Het doel van hun inzet werd voor de wachters klaar omlijnd en was tweevoudig:

1) Ook op het thuisfront wordt de kamp voor een beter Europa en een schooner Vlaanderen uitgevochten, men kan daaraan medehelpen door zich in te zetten om de levensbelangrijke nijverheids- en militaire inrichtingen te bewaken.

2) Vorming tot politiek soldaat in dienst van eigen volk, ten einde aan Vlaanderen zijn soldatengeest en zijn oude weerbaarheid terug te schenken.

Leider Staf de Clercq, onder wiens aanstuwen de Fabriekswacht ontstaan was, kon zijn verwondering niet verbergen, toen hij in de zaal van het „Vlaamsch Huis" te Vilvoorde een eerste maal de manschappen schouwde en hij daar voor zich heele peletons weluitgeruste zwarte soldaten zag verschijnen.

Nog grooter zou zijn verwondering zijn wanneer in Mei 1942, pas één jaar na de stichting, daar op de Markt van Vilvoorde een duizendtal Wachters verschenen, aangevoerd door eigen officieren, martiaal en stijlvol.

Ondertusschen bewees de W.B. te zijn een school voor offervaardigheid en dadendrang. Talrijk waren de jongens, die uit den schoot der Wachtbrigade vertrokken naar het Oostelijk front, in de Wapen-ᛋᛋ, in het N.S.K.K., bij het S.K. der O.T. Velen betaalden reeds met hun bloed hun trouw aan hun ideaal.

Na den zege-Tollenaeremarsch, waarvan de W.B. een leeuwenaandeel had, zouden haar manschappen twee droeve marschen houden moeten: hun Leider Staf de Clercq werd door een onmeedoogende ziekte uit het strijdperk gerukt, hun Kommandant Heerbanleider Jozef Podevijn viel onder de kogels van sluipmoordenaars.

Ook eenvoudige kampers, die hun jong leven gewijd hadden aan de welvaart van hun volk, vielen onder de kogels van betaalde moordenaars. Heerbanleider Meuris volgde Podevijn op als Kommandant der V.W.B. Nieuwe initiatieven schoten op, innerlijke versteviging van Kader, organisatie en manschappen volgde.

Op 19 December werd in de omgeving van Brussel een school voor officieren en aspirant-officieren geopend.

Ondertusschen was het ledenaantal niet meer te rekenen met tientallen, maar waren het duizendtallen geworden.

Juni 1943 zou een heele kentering teweeg brengen in de Vlaamsche Wachtbrigade. De V.W.B. werd namelijk opgenomen als Wehrmachtsgefolge. Heel wat moeilijkheden werden daarmee opgelost. De Wachtbrigade bleef nochtans een zelfstandige organisatie met eigen kader van officieren en eigen beheer. Van nu af staat de W.B.-man naast zijn Duitschen Kameraad, strijdend voor een beter Europa, in nauwer kontakt dan vroeger.

Het jaar 1943 zou een bloedig jaar voor de Wachtbrigade worden. Elf kameraden vielen op het thuisfront door sluipmoordenaarshanden. In 1944 volgden nog twee. Diverse leidende persoonlijkheden lieten intusschen aan het Oostfront hun leven.

Niettegenstaande den zwaren wachtdienst en de zeer moeilijke oorlogsomstandigheden vindt de W.B. nog den tijd haar mannen het zoo noodzakelijke geestelijke voedsel te geven, omdat het leven dat haar drijft gezond is, omdat zij, in de mate van het mogelijke, een harmonie leert scheppen tusschen het materieele en het geestelijke. De W.B. beseft haar taak; tot haar komen er velen, die, geestelijk, sociaal en zelfs lichamelijk ruwe brokken zijn, maar 't zijn volksgenooten. Zij wil die ruwheid schaven, die harten opvoeden, die geesten stalen, die lichamen drillen. Zij wil van hen waardige Vlamingen maken. Daar de Wachtdienst zwaar is en het kazerneleven zijn eentonigheid en verveling niet spaart, werd er voor gezorgd gezond verzet aan de Wachters te geven. Een kabaretgroep werd in het leven geroepen die telkens met succes optreedt, hetzij in de kompanies hetzij op kameraadschapsavonden.

Op sociaal gebied is de W.B. voorbeeldig georganiseerd. Op 26 Februari werd in een kasteel te Stabroek de pers ontvangen bij de opening van haar „Heem Voor Moeder en kind: Heidelucht". Hier komen de vrouwen onzer Wachters eenige weken een opbeurende rustkuur genieten.

Ondertusschen werd er een film gemaakt van de W.B. „De Wachtbrigade waakt". Brabant en de Kempen, Oost- en West-Vlaanderen konden reeds kennis maken met het leven der W.B.

Van April 1944 af heeft de W.B. ook haar poorten opengesteld voor de jongens tusschen 14 en 17 jaar, die, in den schoot der Wachtbrigade, een schoone toekomst kunnen tegemoet gaan. Geen jeugdbeweging is het, maar een jeugdoriënteering. Iets tastbaars geven aan de jeugd en terzelfdertijd ze opvoeden in den nieuwen geest. Het brengt een degelijke oplossing voor de stuurloosheid bij de jeugd en het niet-weten-waar-naartoe-met-de-kinderen bij vele ouders.

(V. b. Aanslagen 5908 C.; V.N.V. 5707 F.)

— Luchtaanvallen - Herderlijke brief van kardinaal van Roey —

Op Zondagmorgen 21 Mei is in alle kerken van België een herderlijke brief van kardinaal Van Roey, primaat van België, voorgelezen, welke bedoeld was als een dringend verzoek, tevens een protest met betrekking tot de luchtbombardementen, die dood en verwoesting zaaien in België. De kardinaal richtte zich hierin tot de regeeringen van het Britsche Koninkrijk en van de V.S., tot de openbare meening van de verbonden mogendheden en in het bijzonder tot de Belgen, die verblijven in Engeland en in de V.S. „Ik doe minder beroep op medelijden dan wel op het verstand en het geweten", aldus o.m. de kardinaal. „Sedert ongeveer een maand is België dag en nacht het voorwerp van voortdurende luchtaanvallen, met het doel, zoo verklaart men, de stations, knooppunten en de inrichtingen van de spoorwegen te vernietigen. Als gevolg van de wijze waarop zij uitgevoerd worden, doen deze aanvallen iederen keer stroomen bloed vloeien en veroorzaken zij ongehoorde en onherstelbare verwoestingen in onze stedelijke en landelijke agglomeraties. Men zegt ons: Vertoeft niet in de nabijheid van stations en van vertakkingen der spoorwegen. Maar tot hoever loopt de gevaarlijke zone, wanneer men ziet, dat bommen slachtoffers maken en woningen vernietigen tot op verschillende kilometers afstand van deze objecten? In bijna alle steden en zelfs in geheele streken heerscht in verband met de gevaren, die hen dag en nacht bedreigen en waaraan zij zich niet kunnen onttrekken, een doodelijke paniekstemming. In deze uiterst benarde oogenblikken doe ik een dringend beroep op het verstand en het geweten der verantwoordelijke leiders", aldus de kardinaal, die in naam van België verzoekt have en goed van de burgers te ontzien, daar anders de beschaafde wereld zich eens met afschuw rekenschap zal geven van de ontzettende behandeling, die een onschuldig en loyaal land heeft moeten verduren".

In het vervolg van zijn herderlijken brief dringt de kardinaal aan op nationale solidariteit, hulpverleening en Godsvertrouwen.

(V. b. Luchtaanv. België 5959 C.; Kard. Van Roey 5434 A.; Protest Fransche kard. 5959 B.)

B. **ECUADOR — Grensgeschil met Peru bijgelegd —**

21 Mei — Volgens een bericht van Associated Press uit Buenos Aires hebben de regeeringen van Argentinië, Brazilië, Chili en de Vereenigde Staten als bemiddelaars in het grensgeschil tusschen Ecuador en Peru een oplossing voorgesteld, die door de beide partijen in principe is aanvaard.

(V. b. Grensgeschil 4758 D.)

Revolutiepoging - Kabinet afgetreden —

Volgens een bericht van Associated Press is te Quito in Ecuador een revolutie uitgebroken. De beweging zou worden geleid door aanhangers van den vroegeren president Velasco Ibarra, die in ballingschap leeft. Volgens berichten van den Britschen berichtendienst is de president van Ecuador, dr. Carlos Arroyo del Rio met alle leden van zijn kabinet afgetreden. Hij droeg zijn bevoegdheden over aan den vice-voorzitter van den senaat, dr. Fausto Navarro Allende en koos domicilie in de Mexicaansche ambassade.

(V. b. Kabinet 4804 F.)

A. ENGELAND — Winston Churchill in het Lagerhuis over de buitenlandsche politiek —

Uit Genève meldt D.N.B.: Churchill heeft 24 Mei in het Lagerhuis de debatten over de buitenlandsche politiek geopend. Hij behandelde allereerst de onlangs geëindigde bijeenkomst van de ministers der dominions en gaf toe, dat deze conferentie „niet tot vaste besluiten of nauwkeurige beslissingen" heeft geleid.

Churchill besprak vraagstukken der Middellandsche Zee- en Balkanpolitiek. Hij gaf toe dat hem in October van het afgeloopen jaar „een groote teleurstelling" was bereid, doordat hij niet in staat was geweest „de noodige strijdkrachten op de been te brengen voor de verovering van de heerschappij in de Aegeïsche Zee".

Deze teleurstelling ging vergezeld van een „overdreven voorzichtige houding van Turkije". De geallieerden hadden gehoopt dat Turkije in Februari of Maart „moedig" in den oorlog zou gaan, of dat het den geallieerden op zijn minst „de voor de acties van den luchtoorlog der geallieerden noodzakelijke steunpunten zou hebben toegestaan". Deze hoop is thans vervlogen. Men heeft daarom opgehouden Turkije Britsche en Amerikaansche wapens te leveren. Men heeft ook opgehouden Turkije te bezweren zich aan de zijde der geallieerden te scharen.

Over Italië zeide Churchill, dat de geallieerden na den val van Mussolini „sneller of stoutmoediger" hadden moeten handelen. Churchill vermeed een verklaring af te leggen, dat de geallieerden Rome als open stad zouden behandelen. Hij zeide slechts, dat de geallieerden hopen, „dat Rome geen kennis zal maken met den strijd der geallieerde legers". Hij wees er op, dat Victor Emanuel heeft besloten, zich na de inneming van Rome in het particuliere leven terug te trekken ten gunste van zijn zoon, den prins van Piemonte.

Sprekende over de Spaansch-Engelsche betrekkingen zeide Churchill, dat er in Engeland een meening is, volgens welke de Britsche buitenlandsche politiek jegens Spanje het best tot uiting gebracht wordt in komische of onhebbelijke caricaturen van generaal Franco." Churchill verklaarde van meening te zijn dat de Britsche politiek jegens Spanje meer dan dat beteekent. Hij maakte voorts gewag van de overeenkomst met Spanje over de in Spaansche havens gevluchte Italiaansche schepen en over de beperking der wolframleveranties aan Duitschland.

Engeland zal geen oorlogsmateriaal meer aan generaal Mihailowitsj zenden, het heeft voor „maarschalk" Tito gekozen. Tito zal in de toekomst een militairen vertegenwoordiger te Londen benoemen, opdat een nauw contact verzekerd is.

Ten aanzien van de Poolsche kwestie verklaarde Churchill, dat Eden en hij sinds geruimen tijd alles doen om een hervatting der betrekkingen tusschen de Sovjetregeering en de uitgeweken Poolsche regeering te Londen te bewerken. Alle pogingen zijn echter helaas zonder succes gebleven. In ieder geval moet Polen als compensatie voor gebiedsafstand in het Oosten gebied ten koste van Duitschland krijgen.

Churchill verklaarde voorts, dat de Britsche regeering nog niet kan beslissen of het comité te Algiers beschouwd zal worden als wettige vertegenwoordiging der Fransche republiek. In volledige overeenstemming met Roosevelt heeft hij De Gaulle uitgenoodigd binnenkort naar Londen te komen.

Over de betrekkingen tusschen Engeland en de Sovjet-Unie zeide Churchill nog, dat er tot dusverre niets is voorgevallen, op grond waarvan Engeland het sluiten van een twintigjarig bondgenootschap met de Sovjets zou moeten betreuren. Dit bondgenootschapsverdrag zal de domineerende factor in de toekomstige betrekkingen tusschen beide landen zijn.

Een Grieksche brigade en een groot deel der Grieksche marine hebben eenigen tijd geleden gemuit en zich uitgesproken voor een nieuwe organisatie, die afwijzend staat tegenover den koning en zijn regeering. De Grieksche brigade was op 30 mijl afstand van Alexandrië door Britsche troepen omsingeld en de Grieksche schepen, die in de haven van Alexandrië gemuit hadden, werden onder het bereik van het geschut van sterkere Britsche vlootstrijdkrachten gebracht, die daar snel waren geconcentreerd. De spanning duurde drie weken. Toen werd de muiterij onderdrukt, de muitende schepen bezet en ongeveer 50 muiters gedood of gewond.

— Verklaring van Eden inzake overeenkomsten met Nederland, België en Noorwegen —

De debatten in het Britsche Lagerhuis over de buitenlandsche politiek zijn 25 Mei gesloten met een rede van Eden. Deze zeide onder meer, dat Engeland de laatste dagen overeenkomsten heeft gesloten met België, Noorwegen en Nederland. Het is moeilijk, aldus Eden, deze overeenkomsten openbaar te maken, omdat zij niet alleen politieke, maar ook militaire clausules bevatten.

(V. b. Churchill 5956 C./5940 B.; positie Turkije 5940 C.; pos. Spanje 5942 B.; Maarschalk Tito 5871 D.; Poolsche grenskwestie 5877 A.; Erkenning Fransche emigr. reg. 5954 B.; betrekk. m. d. Sovjet-Unie 5955 C.; Eden 5955 C./5940 B.; Dominionconf. 5956 C.)

B. HONGARIJE — Regeering - Bela von Imredy in het kabinet opgenomen —

Op 23 Mei is Bela von Imredy benoemd tot minister-zonder-portefeuille voor Economische Zaken. In de samenstelling van het Hongaarsche kabinet zal voorloopig geen verandering komen, daar Imredy, als vooraanstaand deskundige voor economische zaken, in de huidige regeering bijzondere taken krijgt toegewezen. De vernieuwingspartij, waarvan hij de leider is, is thans in het kabinet met vier ministers vertegenwoordigd.

Imredy werd in 1891 geboren, begon in 1925 zijn ambtenarenloopbaan bij het Hongaarsche ministerie van financiën en werd in 1932 als minister van financiën in het kabinet-Gömbös opgenomen. In 1935 trad hij af en werd president van de Hongaarsche nationale bank. Zonder als zoodanig ontslag te nemen werd hij in 1938 opgenomen in het kabinet Dranyi als minister-zonder-portefeuille voor economische zaken, en had hij tot taak zorg te dragen voor de uitvoering van het toenmalige economische programma. In Mei 1938 werd hij minister-president, doch trad in 1939 weder af. Sedertdien voerde Imredy voortdurend oppositie tegen den nieuwen liberalen regeeringskoers, die met Teleki als minister-president begon en met Kallay eindigde.

(V. b. Kabinet 5910 D.; Imredy 3446 A.)

— Regeeringsverklaring van min.-pres. Stojay —

Op 24 Mei heeft de regeering-Stojay zich aan het Huis van Afgevaardigden voorgesteld. De minister-president hield bij die gelegenheid een uitvoerige rede, waarin hij het standpunt van de regeering schetste, zonder, naar hij zeide, een tot in bijzonderheden afdalend programma te willen geven. De regeering wil geen kabinet met een van te voren verkondigd programma en werkplan zijn, doch een regeering die behoorlijken, snellen arbeid levert.

Nadat de minister-president woorden aan de strijdende Honved-troepen had gewijd, verklaarde hij, dat de strijd tegen het bolsjewisme aan de zijde van den Duitschen bondgenoot de richting van de Hongaarsche buitenlandsche politiek aangeeft, alsmede grondslagen, die de reorganisatie op binnenlandsch-politiek terrein bepaalden. Stojay herinnerde verder aan de unieke militaire prestaties van den Duitschen bondgenoot, die den zekersten waarborg voor de gemeenschappelijke overwinning vormen. Hongarije wenscht de verplichtingen, die uit het anti-Kominternpact voor het land voortvloeien, in de eerste plaats den strijd tegen het bolsjewisme, met alle middelen en met inspanning van alle krachten van het land, getrouw te vervullen.

Stojay herinnerde er aan, dat het afwerpen van de ketenen van Trianon in de eerste plaats te danken is aan de traditioneele Duitsch-Hongaarsche vriendschap. Daarom zou elke Hongaarsche politiek te veroordeelen zijn, die dit feit zou negeeren en den plicht van dankbaarheid ondergeschikt zou maken aan de politieke conjunctuur van het oogenblik. De pijlers van de Hongaarsche politiek waren duizend jaar lang eerzaamheid, oprechtheid, trouw aan het gegeven woord en eerlijke vervulling van de aanvaarde verplichtingen.

Ook de betrekkingen met de Italiaansche sociale republiek worden bepaald door eeuwenoude banden en tradities. Met de overige leden van het anti-Kominternpact wordt Hongarije verbonden door het gemeenschappelijke belang, de vernietiging van het bolsjewisme. Stojay zeide er naar te zullen streven, dat de betrekkingen met alle naburen zijn doordrongen van een geest van oprechte samenwerking.

(V. b. Maatr. kab. Stojay 5918 B.)

C. FINLAND — Verklaring van minister Salovaare inzake Karelië —

21 Mei — Bij de plechtigheden van den Finschen Heldengedenkdag in de Karelische plaats Lappeenranta, in tegenwoordigheid van president Ryti en maarschalk Mannerheim, heeft minister Salovaare een rede gehouden, waarin hij zeide, dat Finland geen belangstelling heeft voor de geallieerde vredesagitatie. Toen de vijand onlangs weer de uitlevering van Karelië eischte, zoo zeide hij, was het consequent dat wij dien eisch afwezen. Dit bewees opnieuw de overtuiging van alle Finnen, dat Karelië een onafscheidelijk deel van Finland vormt. Het buitenland schijnt dat niet steeds te begrijpen of te willen begrijpen.

(V. b. Vredesonderhandelingen 5925 B.)

A. ITALIE (Republiek) — Justitie - Admiraals ter dood veroordeeld —

26 Mei — Naar de bladen melden zijn de admiraals Campioni, Mascherna, Lionardi en Pavesi ter dood veroordeeld. De vonnissen tegen Campioni en Mascherna zijn reeds voltrokken. De admiraals Leonardi en Pavesi zijn bij verstek veroordeeld.

Admiraal Campioni was tot 8 September 1943, zoo wordt in het vonnis gezegd, gouverneur, militair commandant en bevelhebber van de Italiaansche vlootstrijdkrachten in de Aegeïsche Zee. Op 8 September om 23 uur ontving hij van het Italiaansche oppercommando het bevel geen tegenstand te bieden aan Engelsch-Amerikaansche landingstroepen en het contact zoeken met de Angelsaksische mogendheden niet te storen. Hij gaf dit bevel aan de onder hem staande commandoposten door en gaf daarmede zijn persoonlijke instemming met het verraad van Badoglio te kennen. Hij heeft zich, aldus het vonnis, daardoor aan dezelfde misdaad schuldig gemaakt. Admiraal Campioni beschikte over voldoende middelen om te verhinderen, dat de vijand de onder zijn bevel geplaatste gebieden in bezit nam en deze van het moederland afscheidde.

Admiraal Mascherna, commandant van een Italiaansch vlootsteunpunt op het eiland Leros heeft het bevel van admiraal Campioni tot onmiddellijk staken der vijandelijkheden aan de onder hem geplaatste commando's doorgegeven en op 12 September 1943 geen tegenstand geboden aan de landing van de Engelschen of getracht dat te doen.

Leonardi heeft als commandant van het Siciliaansche vlootsteunpunt Augusta geen tegenstand geboden aan de Angelsaksische aanvallen tusschen 9 en 12 September 1943 en heeft het vlootsteunpunt zonder strijd aan den vijand overgegeven.

Admiraal Pavesi heeft als commandant van het vlootsteunpunt op het eiland Pantellaria bij het begin van de vijandelijke luchtaanvallen op het eiland in de eerste dagen van Juni 1943, zoogenaamd wegens gebrek aan water en levensmiddelen, en wegens het groote aantal gesneuvelden, het eiland aan den vijand overgegeven, ofschoon verdere tegenstand mogelijk was.

(V. b. Processen w. hoogverraad 5926 B.)

— Nieuwe vlag —

22 Mei — Door een in de Italiaansche staatscourant gepubliceerd decreet van den Duce wordt de nieuwe vlag van de Italiaansche sociale republiek omschreven. De vlag bestaat uit de tot dusver bestaande tricolore met de drie verticaal naast elkaar liggende banen groen-wit-rood. Het kruis van Savoye, dat tot dusver als teeken van het koningshuis midden op de vlag stond, verdwijnt. Aan de punt van den vlaggestok bevindt zich het teeken van den lictorenbundel, de fascio. De oorlogsvlag van de Italiaansche weermacht vertoont in het midden, over de drie banen heen een zwarten adelaar met uitgespreide vleugels, die op een horizontaal liggenden fascistischen lictorenbundel staat. De vlag moet 1.50 meter lang en een meter breed zijn.

B. INSULINDE — Amerikaansche persstemmen ten aanzien van de rechten na een herovering —

20 Mei — Het Alg. H.blad publiceerde eenige uitingen van Amerikaansche bladen, welke een licht werpen omtrent de opvattingen, die er in de Ver. Staten bestaan ten aanzien van de rechten op de door Japan bezette Engelsche en Nederlandsche bezittingen na een eventueele herovering door de Ver. Staten.

„News Week" b.v. schrijft: Wanneer wij wilden, dan zouden wij het Empire nu reeds kunnen vernietigen. Het leven en de veiligheid der Engelsche Dominions en van enkele koloniën van Londen is immers meer van Roosevelt, dan van Churchill afhankelijk. De kracht van het Empire wordt niet meer vertegenwoordigd door de in Londen uitgeoefende macht. Wij onderhandelen thans onmiddellijk met de Britsche dominions, hetgeen zóólang geen bedreiging van het Empire beteekent, als Engeland bereid is eendrachtig met ons samen te werken. Maar de U.S.A. eischen, dat de belangen van het Empire op die der Ver. Staten worden afgestemd. Het zelfde verlangen wij ook van de Franschen, de Nederlanders, de Belgen en andere bezitters van koloniale rijken.

De „New York Saturday Daily News" schrijft: Offeren wij een groot aantal onzer soldaten op, om Birma en Malakka te heroveren, alléén maar om deze landen aan de Britten terug te geven? Moet Nederlandsch-Indië weer aan Nederland komen, wanneer wij het met òns bloed en òns zweet hebben veroverd? Hetgeen de Engelschen en Nederlanders aan Japan hebben verloren, dat is verloren. Wanneer wij het den Japanners nu weer kunnen ontnemen, dan hebben wij volgens de historische regelen en de precedenten van het verleden, het recht, om het te behouden!

C. BALKAN — Unie van Socialistische Sovjetrepublieken —

16 Mei — Tusschen de Grieksche en Bulgaarsche communisten eenerzijds en de Sovjet-Unie anderzijds is te Caïro een overeenkomst tot stand gekomen, welke de stichting eener „Unie van Socialistische Sovjetrepublieken op den Balkan" beoogt. Deze Unie zou Griekenland, Macedonië, Bulgarije en Servië omvatten. De communistische partijen van Griekenland en Bulgarije mogen voor het bereiken van dit doel een tactiek volgen die hun goed dunkt. Beide partijen, zoo wordt verder gezegd, zullen werken voor de veiligheid van de Noordelijke grens der unie, en wel met het doel den Donau te bereiken, die als grens van Bulgarije en Servië wordt bestempeld. Deze grens zou ten Noorden van Fiume aan de Adriatische Zee moeten eindigen. Bulgarije zou een toegang naar de Egeïsche Zee verkrijgen. Punt 5 behelst het reeds vermelde plan voor de stichting van een autonome republiek onder Sovjet-Russische controle, die de Dardanellen met Stamboel zou omvatten. Als Grieksch-, Servisch- en Bulgaarsch Macedonië wordt het gebied bestempeld tusschen de rivier de Nestos en den berg Rodoti in het Oosten, de bergen Rila, Osokoff en Sar in het Noorden, de Albaneesche Alpen en de Pindusbergketen in het Westen, en den berg Olympus en de Egeïsche Zee in het Zuiden, een gebied, dat een onafhankelijke, autonome sovjet-socialistische republiek binnen de unie moet vormen. Daartoe zou ook het eiland Thasos moeten behooren.

(V. b. Bolsjew. expansie 5957 E.)

D. DUITSCHLAND — 5-jarig bestaan van het vriendschapspact met Italië; telegrammenwisseling tusschen Führer en Duce —

23 Mei — Ter gelegenheid van den vijfden verjaardag van de onderteekening van het Duitsch—Italiaansche vriendschaps- en bondgenootschapspact hebben de Führer en de Duce telegrammen gewisseld. Het telegram van den Führer aan den Duce gewaagt van Hitlers onwrikbare zekerheid, dat ongeacht alle moeilijkheden, die overwonnen moeten worden aan het einde van dezen lotsbeslissenden strijd de overwinning van de mogendheden aangesloten bij het Pact van Drie zal staan als veiligste waarborg voor een gelukkige en vrije toekomst van deze volken. In zijn telegram aan den Führer spreekt Mussolini ook namens de Italiaansche sociale republiek van zijn diepgewortelde vertrouwen in de overwinning van de wapens van het Duitsche rijk en zijn bondgenooten.

(V. b. Vriendschapspact 5121 A.; Hitler 5948 D.; Mussolini 5933 A.)

Weermacht — Laatste zoon van grootadmiraal Dönitz gesneuveld —

20 Mei — Klaus Dönitz, eerste luitenant ter zee, de oudste en laatste zoon van grootadmiraal Dönitz, is in een zeegevecht voor de Engelsche kust gesneuveld. Pas onlangs verloor grootadmiraal Dönitz zijn jongsten zoon, die eveneens dienst deed als officier bij de Duitsche marine.

(V. b. 5886 A.)

E. ZWITSERLAND — Zuiveringsactie in de Sociaal-democratische partij —

24 Mei — Naar het blad „Volksrecht" meldt, heeft het bestuur der Zwitsersche sociaal-democratische partij een zuiveringsactie doorgevoerd en een groot aantal personen uit de partij gezet. De maatregel tegen de Zürichsche partijleden is genomen wegens de stichting van de „Partij van den Arbeid" en ter voorkoming van andere splitsingen.

Een nader bericht deelt desbetreffend mede: In verschillende kantonnale secties der Zwitsersche sociaal-democratische partij doen zich scheuringsverschijnselen voor, het sterkst te Bazel en Zürich. In Bazel is een „Partij van den Arbeid" gevormd, die een groote aantrekkingskracht uitoefent op de linksche oppositie in de sociaal-democratie. In Zürich hebben 33 functionarissen der sociaal-democratische partij een brochure gepubliceerd, doch door royeeringsmaatregelen schijnt het partijbestuur hun actie te willen verijdelen.

F. IJSLAND — Volksstemming inzake de opheffing der personeele unie met Denemarken —

25 Mei — Aan de volksstemming op IJsland omtrent de opheffing van de personeele unie met Denemarken en de invoering van een republikeinsche grondwet heeft een buitengewoon groot aantal stemgerechtigden deelgenomen. Vóór de opheffing van de personeele unie met Denemarken stemden 70.536, tegen slechts 535 personen; vóór de invoering van een republikeinschen staatsvorm spraken zich 68.862 stemmen uit, tegen 1064. Ongeldig waren 157 stemmen.

(V. b. 5939 C.)

A. **VER. STATEN — Bevolking - Toenemend aantal naturalisaties —**
23 Mei — Een Amerikaansch tijdschrift heeft er zijn verwondering over uitgesproken, dat het aantal naturalisaties in de Vereenigde Staten zoo toeneemt. Daarbij haalt het blad de jongste verschenen statistiek aan en wijst er op, dat in het jaar 1943 400.000 buitenlanders in de V.S. zijn genaturaliseerd. **(V. b. Bevolking 5903 H.)**

Volksvertegenwoordiging - Opheffing Communistische partij —
The Times maakt volgens S.P.T. melding van de 21 Mei door den voorzitter Earl Browder bekend gemaakte opheffing der communistische partij in de V.S. Het blad veronderstelt dat met de formeele oplossing der communistische partij de communistische invloeden nog niet uit de V.S. verdwenen zijn. Achter het Congress of Industrial Organisations, dat grooten invloed op het bestuur van de Labour Party uitoefent, staat wederom Earl Browder, die zeker ook in de toekomst niet zal nalaten zijn stem te doen gelden.

B. **EIRE — Vorming koopvaardijvloot —**
16 Mei — Om te ontkomen aan den economischen druk, die wordt uitgeoefend in de laatste jaren, is men in Ierland overgegaan tot het vormen van een eigen koopvaardijvloot. Tot dat doel is in 1941 opgericht de Irish Shipping Co., welke in het buitenland eenige schepen heeft aangekocht. De Ierssche vloot bestond einde 1943 uit diverse schepen met een tonnage van 34.000 brt. Thans schijnt verdere uitbreiding der vloot niet mogelijk te zijn, maar na den oorlog wil men deze met kracht ter hand nemen.

C. **BULGARIJE — Bevolking - Huwelijkspremie —**
13 Mei — Een arbeider, die de bepalingen der sociale verzekering stipt is nagekomen, ontvangt voortaan, indien hij vóór het bereiken van zijn 28ste levensjaar huwt, een ondersteuning van 5000 lewa, en een arbeidster beneden de 24 jaar in hetzelfde geval 3000 lewa. Sluiten arbeider en arbeidster een huwelijk, dan beloopt de totale steun 10.000 lewa. Voor gezinsvermeerdering wordt 2000 lewa per kind uitgekeerd. (Econ. Nieuws)
(V. b. Bevolking 5401 C.)

D. **ZWEDEN — Volksvertegenwoordiging - Sociaaldemocraten weigeren samenwerking met de communisten —**
Het congres van de Zweedsche socialistische partij heeft, naar Dagens Nyheter meldt, 25 Mei unaniem het voorstel van de communisten van de hand gewezen om bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer van den Rijksdag samen te werken. Een bijzondere reden voor deze weigering van het communistische voorstel is het feit, zoo meldt Dagens Nyheter, dat de activiteit van de communisten ten doel heeft gehad een kloof tot stand te brengen in de arbeidersklasse. Deze communistische activiteit heeft niets van haar karakter verloren en het communistische voorstel om bij de verkiezingen samen te werken, is niets anders dan een nieuwe manoeuvre onder het masker van het eenheidsfront.
(V. b. Verkiezingen 4381 E./4843 G.)

E. **ENGELAND — Canadeesche baconleveringen —**
26 Mei — Het Canadeesche ministerie van Landbouw heeft bekend gemaakt, dat met Engeland een nieuwe baconovereenkomst werd afgesloten, waarbij Engeland tot 1947 evenveel Canadeesche bacon zal afnemen als in de laatste vier jaar. Wanneer de leveranties in het huidige tempo zouden worden voortgezet, was Canada goed op weg om aan Engeland dit jaar een hoeveelheid bacon te leveren, welke door Canada aanvankelijk in twee jaar zou worden geleverd. Aan de Telegraaf ontleenen wij: Tot het jaar 1940 leverde Denemarken, dat voor den oorlog gemiddeld 184.000 ton bacon produceerde, ruim 50% van Engelands totale behoefte aan dit voedingsmiddel. Nederland verschafte 8% van Engelands totale behoefte, terwijl 6% uit het vroegere Polen kwam. **(V. b. 5883 A.)**

Economie - Leiding van staatswege —
26 Mei — De Britsche minister voor den wederopbouw, lord Woolton, heeft een uitvoerige verklaring afgelegd inzake de naoorlogsche Britsche economische regeeringspolitiek. Deze beteekent een erkenning van het invoeren van een staatsleiding in het Britsche bedrijfsleven na den oorlog. De meest dringende taak van het Engelsche bedrijfsleven na den oorlog zal zijn het bereiken van een stijging der productie, welke door de regeering zal worden bevorderd. Dit zal zij doen door eenerzijds op besliste wijze stelling te nemen tegen eventueele pogingen om zich op dit gebied beperkingen op te leggen, anderzijds zal zij het gebruik van het kapitaal door een systematische belastingpolitiek in de juiste banen leiden. Een dergelijke politiek zal moeten leiden tot een stabilisatie van prijzen en loonen op een verstandig peil. Hiertoe zal een regeling van de koopkracht noodzakelijk zijn. Op de schatkist rust in het kader van de algemeene economische politiek de taak de kapitaalsinvesteeringen te regelen door een juiste rentepolitiek. Hierbij zal moeten worden overwogen in hoeverre de regeering door een methode van variabele belastingheffing een stabiliseerenden invloed kan oefenen op den graad van bedrijvigheid.

F. **THEE — Internationale restrictie verlengd —**
22 Mei — Het internationale thee-restrictieverdrag werd tot 2 jaren na den oorlog verlengd. Momenteel bedraagt het productiequotum 125%, wat er toe geleid heeft, dat Britsch-Indië en China alle beperkingen hebben opgeheven en verleden jaar een oogst kon worden binnengehaald van 793.5 mill. lbs. Momenteel is het Britsche Ministerie van Voedselvoorziening de eenige aankooper.
(V. b. Theerestrictie 4182 A.)

G. **ZUID-AFRIKA — Minister-president Smuts spreekt in Birmingham over na-oorlogsche vraagstukken —**
20 Mei — Naar de Britsche berichtendienst meldt heeft Smuts, de Zuid-Afrikaansche premier, te Birmingham een rede gehouden, waarin hij zijn meening over den militairen toestand uiteenzette en zich ook bezig hield met vraagstukken van den tijd na den oorlog. Het na-oorlogsprogramma van de geallieerden bevat, zoo zeide hij, ook een „nieuwe wereld-omvattende organisatie, die bijna onvermijdelijk een verbeterde en hervormde uitgave van den ouden Volkenbond zal zijn". De oude Volkenbond heeft gefaald, doordat hij niet was voorzien van het noodige gezag om den vrede te bewaren. Den volgenden keer moet de verantwoordelijkheid gelegd worden „op de schouders dergenen, die de macht bezitten". Smuts noemde in dit verband de Vereenigde Staten, het Britsche Rijk en de Sovjetunie een „drievoudig bolwerk tegen „agressie", doch de laatste, met welke het nauw moet samenwerken, „moet eerst nog voor de geschiedenis van de menschheid haar groote bijdrage leveren". **(V. b. Smuts 5766 H.)**

H. **TIBET — Troonsbestijging van den Tasji Lama —**
22 Mei — De 7-jarige Tasji Lama, heeft dezer dagen zijn troon als geestelijk overheerscher over een deel van Tibet bestegen. De installatie vond plaats in aanwezigheid van meer dan 100.000 Tibetanen, Mongolen en Chineezen. De Tasji Lama is een van de beide priesterkoningen in Tibet. De andere is de Dalai Lama, die thans 10 jaar oud is en in Februari 1940 den troon besteeg.
(V. b. Dalai Lama 4164 D.; Tasji Lama 3047 E.)

I. **TURKIJE — Militaire maatregelen tegen eventueele landingen —**
27 Mei — Met betrekking tot het wetsontwerp betreffende maatregelen voor de verdediging van het Turksche gebied tegen verrassende vijandelijke landingen aan de kusten of uit de lucht wordt bekend, dat alle personen tusschen 15 en 60 jaar verplicht zullen worden den vijandelijken indringers gewapend verzet te bieden, waarvoor organen van het ministerie van landsverdediging de noodige bewapening en munitie, alsmede instructies en instructeurs ter beschikking zullen stellen en verdeelen.
(V. b. Weermacht 5814 B.; mil. maatr. 5040 D.)

K. **SOVJET-UNIE — Religie - Metropoliet Alexei opvolger van Sergius —**
16 Mei — Naar Reuter uit Moskou in verband met den dood van den Sovjetrussischen patriarch Sergius meldt, zal de metropoliet van Leningrad Alexei als oudste metropoliet het ambt van den patriarch overnemen. **(V. b. 5958 B.)**

L. **SCHEEPVAART — Verliezen der neutrale koopvaardijvloot —**
23 Mei — Op grond van een statistiek in „Svenska Dagbladet" meldt het Zweedsche Telegraaf-Agentschap, dat de toegenomen geallieerde luchtactie in het voorjaar heeft geleid tot een aanzienlijke stijging van de verliezen der neutrale koopvaardij. Deze bedroegen in April 29.808 brt., het hoogste cijfer sinds October 1943. In totaal zijn sedert het uitbreken van den oorlog 1166 schepen met een totalen inhoud van 6.230.000 brt. verloren gegaan.
(V. b. Scheepvaart 5847 B.)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Voortzetting geallieerd offensief in Italië; Aprilia ontruimd; geallieerde troepen dringen Ceccano en Carpineto binnen; Duitsche distancieeringsbewegingen voortgezet - Succesvolle Duitsch-Roemeensche aanvallen bij Jassy - Luchtaanvallen op Duitschland, de bezette westelijke gebieden en Engeland - 131.700 br.t. geallieerde handelstonnage in Mei tot zinken gebracht; overzicht geall. vliegtuigverliezen in Mei —

ZUIDELIJK FRONT

Hoofdkwartier van den Führer, 28 Mei — De vijand zet zijn grooten aanval met het zwaartepunt ten Zuidwesten van Velletri, ten Zuiden van Valmontone, in het dal van de Giugliano en bij Ceprano voort. Aan weerszijden van Velletri mislukten alle aanvallen. De naar Valmontone oprukkende aanvalsgroep werd ten Zuidwesten van de plaats tot staan gebracht. Pogingen van Marokkaansche bergtroepen om het dal van de Giugliano te openen, bleven zonder resultaat. Ten Zuidwesten van Ceprano wierpen onze troepen den vijand over de Sacco terug. Bij Ceprano bleef de vijand aanvallen.

29 Mei — De dag stond in het teeken van succesvolle afweergevechten. In den sector Aprilia-Valmontone sloegen onze divisies de aanvallen van den vijand af. Het puinveld van Aprilia werd aan den vijand overgelaten. Ten Oosten van Lanuvio zuiverden pantsergrenadiers een vijandelijke penetratie. Ten Zuiden van Valmontone werd het penetratiegebied van de vorige dagen vernauwd. In den sector Roccagorga-Castro di Volschi sloegen onze troepen alle aanvallen af.

30 Mei — Het zwaartepunt van den aanval lag aan den uitersten Westelijken vleugel van de kust tot de Albaner bergen. De vijand slaagde er in, op enkele punten plaatselijke penetraties tot stand te brengen. Ten Oosten van Velletri mislukten talrijke vijandelijke aanvallen. Ten Zuiden en ten Zuidwesten van Valmontone sloegen onze troepen alle aanvallen uiteen en heroverden terrein. In het gebied aan weerszijden van Ceccano viel de vijand met overmachtige strijdkrachten aan en kon in de plaats binnendringen.

31 Mei — Aan den Zuidelijken en Zuidoostelijken rand van de Albaansche bergen zijn alle doorbraakpogingen van den vijand mislukt. In de Lepiner bergen drongen Marokkaansche bergtroepen onze dekkingslinies binnen en bereikten Carpineto. In den sector Frosinone ten Zuidoosten van Sora, alsmede bij Alfedena brachten onze achterhoedetroepen den opmarsch van sterke vijandelijke strijdkrachten tot staan.

1 Juni — De vijand zette zijn aanvallen op de Zuidelijke helling van de Albaansche bergen en in den sector van Frosinone voort. Ten Westen van Velletri sloegen onze troepen alle aanvallen af. Ten Oosten van Velletri zijn zware gevechten met vijandelijke strijdkrachten, die onze stellingen zijn binnengedrongen, aan den gang. Bij Frosinone mislukten vijandelijke aanvallen.

De bestrijding van communistische benden op den Balkan werd met succes voortgezet. In den tijd van 1 tot 15 Mei verloren de communisten meer dan 5000 dooden, 1300 gevangenen en verscheidene honderden overloopers. Talrijke stukken geschut, wapens en oorlogstuig van allerlei aard alsmede 34 ravitailleeringskampen werden buitgemaakt of vernietigd.

2 Juni — Bij de zware gevechten in Italië, die vooral in het gebied van Velletri en Valmontone tot de grootste hevigheid zijn opgevoerd, heeft de strijdvaardigheid van onze troepen zich altijd weer weten te handhaven tegen de numerieke en materieele overmacht van den vijand. Een intusschen afgegrendelde penetratie, die de vijand ten Noordoosten van Velletri kon bereiken, kostte hem uiterst zware bloedige verliezen. Aan de noordelijke helling van de Lepiner bergen hebben onze divisies zich na het afweren van talrijke vijandelijke aanvallen gedistancieerd op den noordelijken oever van de rivier de Sacco. In het gebied van Sora werden voor onze nieuwe stellingen alle aanvallen van den vijand afgeslagen.

Om de Albaansche bergen is verbitterd gestreden. Bij Lanuvio hebben onze troepen alle vijandeijke aanvallen afgeslagen. Bij de Zuidoostelijke uitloopers van de Albaansche bergen en aan weerszijden van de Via Casilina viel de vijand den geheelen dag aan. Onzen troepen gelukte het de vijandelijke aanvalsspitsen in de avonduren ten Oosten van Rocca di Papa en ten Zuiden van Palestrina-Cave tot staan te brengen.

OOSTELIJK FRONT

28 Mei — Het kwam slechts tot plaatselijke gevechten in het voorterrein van de Karpathen. Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen in den nacht van 27 op 28 Mei de stations Rowno en Sarny aan.

29 Mei — De bestrijding van het Sovjet-Russische aanvoerverkeer werd overdag en des nachts met succes voortgezet.

30 Mei — Het kwam niet tot krijgsoperaties van beteekenis.

31 Mei — Ten Noorden van Jassy zijn infanterie- en pantserformaties door een vijandelijk stellingssysteem gebroken en hebben de Sovjets in het daarachter gelegen rivierdal teruggeworpen.

1 Juni — Onze troepen zetten hun aanval ten Noorden van Jassy voort. In het voorterrein van de Karpathen en ten Zuidoosten van Brody verliepen plaatselijke aanvalsacties van Duitsche en Hongaarsche formaties met succes. De Duitsche luchtmacht viel overdag en des nachts het Sovjet-Russische spoorwegverkeer aan. Talrijke spoorwegemplacementen en twee treinen met oorlogsmaterieel werden vernietigd.

2 Juni — Duitsche en Roemeensche troepen sloegen ten Noorden van Jassy vrij sterke tegenaanvallen van de Sovjets af en zuiverden eenige penetratieplekken.
Ten Noordwesten van Jassy drongen Duitsche en Roemeensche troepen de vijandelijke stellingen binnen en veroverden een domineerend heuvelterrein.

LUCHTOORLOG

28 Mei — Amerikaansche bommenwerpers ondernamen terreuraanvallen op de steden Mannheim en Ludwigshafen, Saarbrücken en Trier. Hier en boven de bezette gebieden in het Westen werden 39 vijandelijke vliegtuigen vernietigd. Britsche bommenwerpers ondernamen in den afgeloopen nacht een aanval op Aken. 28 bommenwerpers werden neergeschoten.

29 Mei — Amerikaansche bommenwerpers drongen in de middaguren het West- en Midden-Duitsche gebied binnen. Schade werd aangericht in Keulen en in eenige steden van Midden-Duitschland. In luchtgevechten en door luchtdoelartillerie werden 75 vijandelijke vliegtuigen vernietigd. Duitsche vliegtuigen ondernamen aanvallen op de Britsche havensteden Torquay en Brighton, alsmede op afzonderlijke doelen in Oost-Engeland.

30 Mei — Amerikaansche bommenwerpers drongen overdag tot het Noord-, Centrale en Zuidoost-Duitsche gebied door. Vooral in Leipzig, Posen en Kottbus onstond schade. De bevolking leed verliezen. In luchtgevechten en door luchtdoelartillerie werden 94 vijandelijke vliegtuigen vernietigd. Duitsche vliegtuigen ondernamen aanvallen op Falmouth en Portsmouth.

31 Mei — Amerikaansche bommenwerpers drongen overdag het Rijksgebied binnen en veroorzaakten in eenige plaatsen schade en verliezen onder de bevolking. Strijdkrachten der luchtverdediging vernietigden 42 vijandelijke vliegtuigen.

1 Juni — Amerikaansche bommenwerpers wierpen in West- en Zuidwest-Duitschland bommen op verscheiden plaatsen. In het bijzonder in Osnabrück en Hamm ontstonden schade aan gebouwen en verliezen aan menschenlevens. 13 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten. Amerikaansche bommenwerpers veroorzaakten in Ploesti schade en verliezen onder de bevolking. Strijdkrachten der Duitsche en Roemeensche luchtverdediging vernielden 28 vijandelijke vliegtuigen. De Engelschen en Amerikanen hebben in Mei bij hun aanvallen 1839 vliegtuigen verloren, waaronder 1026 viermotorige bommenwerpers. Het verlies aan vliegend personeel kan op ruim 10.000 man geraamd worden.

3 Juni — Amerikaansche bommenwerpers vielen verscheiden plaatsen in Hongarije en Roemenië aan. Boven de bezette gebieden in het Westen en het Rijksgebied werden 33 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.

ZEEOORLOG

1 Juni — Van de Britsch-Amerikaansche ravitailleeringsvloot werden in Mei 24 koopvaardij- en transportschepen met een totalen inhoud van 131.700 br.t. tot zinken gebracht en 23 andere schepen met een inhoud van 169.000 br.t. beschadigd. Bovendien werden 17 torpedobootjagers en escortevaartuigen, 2 duikbooten, 8 motortorpedobooten en 3 beschermingsvaartuigen tot zinken gebracht en talrijke andere vaartuigen beschadigd. **(V. b. 5960 A.)**

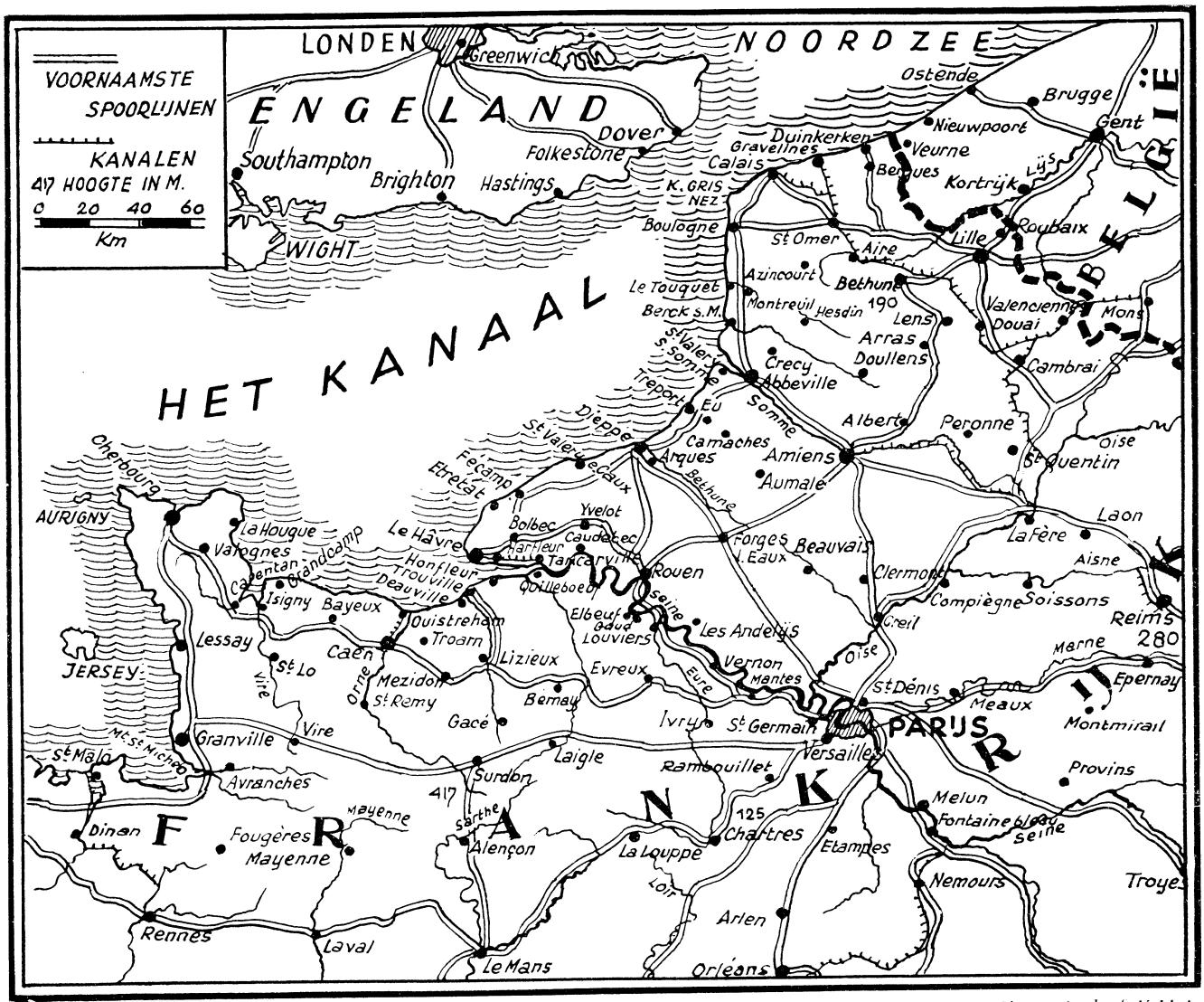

De Kanaalkust

(Kaart Archief K.H.A.)

Ter gelegenheid van zijn bezoek aan Nederland sprak Reichsleiter Reichsminister dr. Alfred Rosenberg in het Concertgebouw te Amsterdam een rede uit.

(foto Stapl-Arbeitsbereich N.S.D.A.P.)

A. Vier jaren Rijkscommissariaat - Uiteenzetting van Rijksminister dr. Seyss-Inquart —

29 Mei was het vier jaren geleden dat de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, Rijksminister dr. A. Seyss-Inquart, zijn ambt aanvaardde. Naar aanleiding daarvan heeft de Rijkscommissaris aan een vertegenwoordiger van het D.N.B. een vraaggesprek toegestaan, waaraan we het volgende ontleenen:

Dr. Seyss-Inquart zeide, een dubbele taak te hebben. Eerst moest worden gezorgd voor de orde en veiligheid van het openbare leven en vervolgens ging het er om er voor te zorgen, dat de door de bezettende macht gestelde eischen werden nagekomen en dat het aanwezige potentieel zooveel mogelijk voor de oorlogvoering zou worden gebruikt. Algemeen ging het er echter om rekening te houden met een geestelijke en politieke ontwikkeling, die, aldus de Rijkscommissaris, naar wij thans weten, streeft naar de vorming van een Europeesch-gemeenschappelijk gebied, dat zich naar het Oosten en Westen moet handhaven en waarin de Nederlanders de rol moeten spelen, die hun toekomt krachtens hun ligging en hun bijzondere eigenschappen. Op binnenlandsch-politiek gebied moesten maatregelen genomen worden om tegenstrevende krachten tegen te gaan. Wij moesten ons de contrôle verschaffen over instellingen, die, ofschoon zij niet rechtstreeks tot de politiek behooren, op het beslissende oogenblik door de tegenpartij tegen ons gebruikt zouden kunnen worden.

Gevraagd naar het betrekken van de in Nederland aanwezige krachten bij de oorlogvoering, noemde de Rijkscommissaris het resultaat bevredigend. De Nederlandsche bijdrage op economisch gebied is zoowel absoluut als vergelijkenderwijs zeer hoog. Bijzonder erkentelijk, aldus dr. Seyss-Inquart, zijn wij voor de prestaties van den landbouw, die circa 280 menschen per vierkanten km. moet voeden en die daarbij zes tot acht procent van de geheele productie heeft afgestaan. Ook het bedrijfsleven onderscheidt zich door zijn deelneming aan overhevelingsorders en door de zelfstandige financiering van zijn prestaties. De tewerkstelling verloopt zonder noemenswaardige moeilijkheden. Deze zijn slechts hier en daar ontstaan bij de tewerkstelling in Duitschland. In dit verband vestigde de Rijkscommissaris er de aandacht op, dat de Nederlandsche arbeider door aard en traditie weinig geschikt is voor het leven in werkkampen. Het „onderduiken" staat daarmede in verband. Dr. Seyss-Inquart noemde de schade daarvan voor Duitschland gering en legde er bijzonder den nadruk op, dat de meeste onderduikers in handen vallen van het bolsjewisme en van de misdaad.

NEDERLAND

De vertegenwoordiger van het D.N.B. vroeg vervolgens naar de algemeene houding van de Nederlanders. De Rijkscommissaris zeide daarop, dat de bevolking de groote lasten van oorlogstoestand en bezetting kalm heeft aanvaard. Hij noemde daarbij de inundatie, de evacuatie en het verrichten van werkzaamheden aan dijken. De Nederlandsche autoriteiten hebben de orde in haar land goed gehandhaafd. Zeer voortreffelijk, aldus de Rijkscommissaris, is de houding van de Nederlandsche vrijwilligers in hun optreden aan de fronten, vooral in de Waffen-SS. De SS-pantsergrenadierdivisie „Wiking" en de SS-brigade „Nederland" werden meer dan eens in het weermachtbericht vermeld. Ook bij de marine, luchtmacht en het N.S.K.K. hebben Nederlandsche vrijwilligers zich voortreffelijk gehouden. Een bepaald aantal Nederlanders is ook in Stalingrad geweest en daar gesneuveld. Deze mannen hebben zich goede soldaten en betrouwbare kameraden getoond, en daarin ligt de bijzondere waarde van hun optreden voor het Nederlandsche volk. Immers, zij hebben het bewijs geleverd, dat bij den komenden gemeenschappelijken opbouw van Europa op de Nederlanders kan worden gerekend, dat bij hen de vereischte kwaliteiten en karaktertrekken aanwezig zijn, dat het dus slechts aankomt op het krijgen van nieuwe inzichten en een nieuwe houding. De werkelijk verbitterde vijanden van Duitschland en het nationaal-socialisme vindt men slechts in een betrekkelijk kleinen kring. Het gros van de Nederlanders neemt een afwachtende houding aan. De belangstelling voor uiteenzettingen van politieken aard neemt echter toe. Het zoeken naar een vorm, die met de nieuwe ontwikkeling in overeenstemming is, is een thans reeds merkbare geestelijke beweging, die wij ondersteunen door waar het slechts mogelijk is de wegen voor dergelijke uiteenzettingen te openen.

Op de vraag: hoe stelt zich wel de Nederlander, voor zoover hij positief staat tegenover een toekomstige Europeesche gemeenschap, zijn positie en zijn aandeel in het nieuwe Europa voor?, antwoordde de Rijkscommissaris: De Nederlander kan en wil zijn blik niet beperkt houden tot de nauwe ruimte. Hij had goed bestuurde eigen overzeesche gebieden en een levendig verkeer met de geheele wereld. Dientengevolge zou hij, hoezeer ook overtuigd van de noodzakelijkheid zijner oriënteering naar Duitschland en Europa, toch den blik over de verre zee niet willen verliezen en ziet hij zijn taak in een toekomstig Europa in het handhaven van het contact en het verkeer met de rest van de wereld.

Over de positie van de N.S.B. zeide dr. Seyss-Inquart letterlijk:

„De N.S.B., die thans 13 jaar bestaat, werd door ons aangetroffen en is dus een door en door Nederlandsche aangelegenheid. Zij heeft in de afgeloopen jaren zich zelf meer en meer gericht naar de doelstellingen van het nationaal-socialisme zooals deze reeds vroeger in Duitschland bestonden. De vraag is wel eens gesteld, of aan de N.S.B. de leiding over den staat moet worden opgedragen. Wij kunnen ons echter niet onttrekken aan de verantwoordelijkheid, die wij door de bezetting op ons hebben genomen, zoolang de toestanden hier bepaald worden door de oorlogvoering. De heer Mussert zelf ziet op dit tijdstip zijn taak niet in staatkundigen zin, maar veeleer in politieken zin, doordat hij werkt aan het vestigen van de overtuiging, dat voor Nederland in het samengaan met Duitschland in den zin van de Europeesche lotsgemeenschap de eenige mogelijkheid gelegen is zich te handhaven en overeenkomstig zijn beteekenis zich te laten gelden. Dat de N.S.B. op groot verzet stuit is volkomen natuurlijk, want er zijn onder de Nederlanders vele menschen, die zoo vastgeroest zitten in oude voorstellingen en systemen, dat zij slechts zeer tegen hun zin zich losmaken van den vermeenden grondslag van hun bestaan en de neiging hebben om in het algemeen het nationaal-socialisme verantwoordelijk te stellen voor den algemeenen toestand en de N.S.B. in het bijzonder voor bepaalde moeilijkheden. Bij de N.S.B. valt een te waardeeren standvastigheid van het standpunt te constateeren. Ondanks de militaire gebeurtenissen van de afgeloopen maanden heeft het aantal en de bereidwilligheid van haar leden om op te treden geen verzwakking ondergaan."

De Rijkscommissaris besloot zijn uiteenzettingen met enkele opmerkingen over de mogelijkheid van een invasie. De Nederlandsche bevolking is over het algemeen kalm, hoewel haar de vernietigende gevolgen van een ernstigen strijd duidelijk voor oogen staan. Zij ziet aldus dr. Seyss-Inquart, hoe krachtig dit gebied beschermd is en ondergaat met gelatenheid de Duitsche bezetting. Het kan zijn, dat er bij een invasie hier of daar storingen zullen optreden, maar tot een uit de bevolking zelf voortspruitende crisis zal het niet komen. Wij, Duitschers, zijn evenwel vol vertrouwen, dat wij de taak zullen vervullen, die onze Führer in dit gebied gesteld heeft, met het wapen in de hand wanneer de vijand zal komen, en in orde en arbeid wanneer wij den vrede tegemoet gaan. **(V. b. Dr. Seyss-Inquart 5921 B.)**

Over de ontwikkeling van de Nederlanden in de vier jaren van het Rijkscommissariaat schrijft een correspondent van de „Deutsche Allgemeine Zeitung" uit Den Haag in het Vlaamsche dagblad „Volk en Staat":

De vier jaren van het rijkscommissariaat waren voor Nederland een wending in den opbouw van zijn politiek en economisch bestaan en een hoogtepunt tot het verkrijgen van een nieuwe Europeesche positie. Aan het einde van deze vierjarige periode zijn er altijd nog vele Nederlanders, die zich niet aan den veranderden toestand van hun land aangepast hebben. Maar het inzicht dat het negatieve nog nooit de bron van de toekomst is geweest, zal eerstdaags baanbreken. De N.S.B. heeft sedert eenige jaren het constant blijvend ledenaantal van 100.000, doch het getal koopers van zijn orgaan is van maand tot maand gestegen. Van Duitschland uit gezien zijn de vier jaren rijkscommissariaat in ieder geval een bewijs, dat de ingeslagen weg de juiste was en is.

Ook in de Duitsche pers werd aandacht geschonken aan den vierden verjaardag van het Rijkscommissariaat in Nederland. De Deutsche Allgem. Zeitung herinnert er in een artikel aan, dat, overeenkomstig den wil van den Führer, Nederland niet als overwonnen vijandelijk gebied, maar als een in de toekomst gelijkberechtigd volk moest worden beschouwd. Daarom werd in tegenstelling tot de overige bezette gebieden in het Westen, reeds eenige weken na de beëindiging der oorlogshandelingen een burgerlijk bestuur ingesteld. Aan de hand van eenige citaten uit redevoeringen van den Rijkscommissaris, wijst genoemd blad erop, hoe deze zijn taak verstaan heeft en daarbij poogt, het Nederlandsche volk te overtuigen van de juistheid der grondbeginselen van het nationaal-socialisme.

Tenslotte berichten wij, dat onder den titel „Vier Jahre in den Niederlanden" bij de „Volk und Reich Verlag" een boek verscheen, waarin een twintigtal der voornaamste redevoeringen, welke in dit tijdperk door Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart werden uitgesproken, zijn samengevat. **(V. b. 3 jaar Rijkscomm. 5517 A.)**

A. NEDERLAND — Bezetting - Tewerkstelling der bevolking van Rotterdam —

2 Juni — Aan een publicatie van het gemeentebestuur van Rotterdam betreffende een verplichte tewerkstelling der burgerij ten behoeve van het aanleggen van Duitsche verdedigingswerken ontleenen wij o.a., dat deze tewerkstellingen in overeenstemming zijn met het volkenrecht. Ze zijn gebaseerd op het door alle staten erkende landoorlogsreglement. Sedert Paschen al werkt nu de Rotterdamsche bevolking aan deze taak. Nadat aanvankelijk alleen gemeentepersoneel met leeraren en onderwijzers was ingeschakeld, heeft men een overzicht gekregen van de verdere werkzaamheden, die verricht dienen te worden. Er is daartoe een nieuwe beschikking verschenen. Ingevolge deze beschikking kan elke mannelijke burger van 18 tot 50 jaar voor deze werkzaamheden worden opgeroepen en dat voor een tijd van maximaal 4 weken. Het gemeentebestuur heeft de noodige berekeningen gemaakt en is tot de conclusie gekomen, dat, wanneer iedereen, zonder uitzondering, zijn deel van de werkzaamheden op zich neemt, volstaan kan worden met een tewerkstelling voor niet langer dan één week. In het algemeen worden geen vrijstellingen verleend en wordt ook geen rekening gehouden met de politieke gezindheid der betrokkenen. **(V. b. Verpl. tewerkstelling 5802 B.)**

— Verbod tot het vertoonen van vlaggen —

Blijkens het verschenen Verordeningenblad is bij verordening van den Rijkscommissaris het vertoonen en hijschen van vanen, vlaggen en wimpels van iedere soort, voor zoover in de verordening niet anders is bepaald, verboden.
De Rijkscommissaris kan verdere uitzonderingen van het verbod toestaan.
Hij, die in strijd handelt met de bepalingen van deze verordening of met de toegestane vergunningen, dan wel deze tracht te ontduiken, wordt, voor zoover niet volgens andere bepalingen een zwaardere straf is verbeurd, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren en met geldboete tot een onbeperkt bedrag of met een dezer straffen. In ernstige gevallen kan tuchthuisstraf, van ten minste een jaar doch van ten hoogste vijftien jaar worden opgelegd.
(V. b. Vlaggenverbod 4802 H.)

— Aanraken of medenemen van vliegtuigonderdeelen verboden —

De Rijkscommissaris heeft blijkens een op 3 Juni verschenen verordeningenblad no. 8 een verordening uitgevaardigd, waarvan artikel 1 aldus luidt: Hij, die vliegtuigen, onderdeelen of apparaten van vliegtuigen dan wel uit vliegtuigen neergeworpen voorwerpen, van welken aard ook, vindt, is verplicht deze onaangeraakt te laten liggen en van de vondst onverwijld aangifte te doen bij de dichtstbijzijnde instantie van de Duitsche politie of bij de dichtstbijzijnde Duitsche militaire instantie. Volgens artikel 2 wordt hij, die in strijd handelt met de bepalingen van artikel 1 dan wel deze tracht te ontduiken, voor zoover niet volgens andere voorschriften een zwaardere straf is verbeurd, gestraft met tuchthuisstraf van ten minste een jaar doch van ten hoogste vijftien jaren, gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren of met geldboete tot een onbeperkt bedrag. Naast de vrijheidsstraf kan telkens ook een geldboete worden opgelegd.

Distributie - Paarlen colliers distributiegoed —

3 Juni — Het Verordeningenblad bevat een beschikking van den secretaris-generaal van het Dep. van Handel, waarbij paarlcolliers worden aangewezen als distributiegoederen in den zin van artikel 4 van de distributiewet 1939.
(V. b. Distributie 5963 A.)

Financiën - Duitsch deviezenbeschermingscommando ingesteld —

Bij de vierde verordening van den Rijkscommissaris tot wijziging van de verordening no. 37/1940 betreffende maatregelen op het gebied van de bescherming van deviezen, belasting en douanerechten, gepubliceerd in het Verordeningenblad van 18 Mei 1944, wordt bepaald, dat met de uitvoering van de bepalingen van het Deviezenbesluit 1940 (no. 27/1940), alsmede de uitvoeringsvoorschriften daarvan, naast de daarin bedoelde Nederlandsche ambtenaren belast zijn de ambtenaren van het Duitsche deviezenbeschermingscommando (Devisenschutzkommando). De ambtenaren van het Duitsche deviezenbeschermingscommando zijn voorts naast de bevoegde Nederlandsche ambtenaren belast met de medewerking bij de uitvoering van de onderstaande voorschriften met inbegrip van de op grond daarvan uitgevaardigde uitvoeringsvoorschriften: Distributiewet 1939, Prijsbeheerschingsbesluit, Voedselvoorzieningsbesluit, Deviezenbesluit 1941, Verordening no. 148/1941 betreffende de behandeling van het joodsche geldelijke vermogen, economisch Sanctiebesluit 1941. Verordening no. 58/1942 betreffende de behandeling van joodsche vermogenswaarden, besluit no. 106/1942 betreffende de aangifte en inlevering van waardepapieren, besluit in zake den handel in effecten en beschikking no. 5/1944 betreffende het ontvangen van Duitsche orders door Nederlandsche ondernemingen. Deze verordening treedt in werking op 18 Mei 1944.

Jeugd - Germaansche ᛋᛋ - Reichsschule Valkenburg —

Mei — De Germaansche ᛋᛋ in Nederland heeft bij de uitgeverij „Storm" een boekje laten verschijnen over de Reichsschule Valkenburg. Deze school staat open voor Duitsche en Nederlandsche jongens, die wat lichaam en geest, karakter en erfelijke gezondheid betreft, meer dan middelmatig zijn. Na een strenge keuring komen ze een jaar op proef op school. Het einddiploma geeft dezelfde rechten als de einddiploma's h.b.s. en gymnasium. Kinderen van onbemiddelde ouders kunnen zonder kosten voor de ouders worden opgenomen. De school let vooral op de karaktervorming. Men wil de jonge mannen klaar maken voor het volle leven, waarin zij een leidersrol zullen krijgen. Sport neemt een zeer groote plaats in bij de opleiding om het lichaam te stalen, moed en zelfvertrouwen aan te kweeken en de kameraadschap te bevorderen. Tweemaal in de acht schooljaren (10 tot 18 jaar) trekken de leerlingen het volle leven in als boerenknecht of arbeider. Groote reizen zullen zij maken binnen en buiten het rijk. De school is een internaat. Eenmaal per maand gaan de leerlingen een paar dagen naar huis. Ook de vacanties brengen zij thuis door.
In Heythuizen bestaat met dezelfde doelstelling een internaat voor meisjes. **(V. b. Germ. ᛋᛋ 5954 A.)**

Justitie - Aanslag op Rijksduitscher —

In de ochtenduren van 30 Mei werd de beheerder van het kindertehuis „De Beele" in Voorst, provincie Gelderland, de 60-jarige Rijksduitscher Singenstreu, in het park van het kindertehuis uit een hinderlaag doodgeschoten aangetroffen. Het onderzoek heeft uitgewezen, dat de moordenaars illegale elementen zijn, die met een auto in het park van het kindertehuis waren vastgereden en die op Singenstreu uit een hinderlaag het doodelijke schot hebben gelost, toen deze een onderzoek naar het verblijf van den auto in het park wilde instellen.
Op 3 Juni werd het stoffelijk overschot van den verslagene ter aarde besteld. Aan de groeve werd het woord gevoerd door Oberdienstleiter Ritterbusch, die in een afscheidswoord dank en groeten van den Führer overbracht. Daarna werden vele kransen op het graf neergelegd, o.a. door den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart en ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter. **(V. b. Aanslagen 5860 A.)**

— Economisch sanctiebesluit —

20 Mei — Bij besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Landbouw en Visscherij, van Handel en Nijverheid en Scheepvaart en van Justitie is met ingang van 18 Mei bepaald, dat hij, die opzettelijk niet voldoet aan een vordering door een opsporingsambtenaar krachtens eenig voorschrift van het Economisch Sanctiebesluit 1941 gedaan, gestraft wordt met gevangenisstraf van ten hoogste vier maanden of geldboete van ten hoogste twaalfhonderd gulden. Bovendien kan bij veroordeeling de bijkomende straf van verbeurdverklaring worden opgelegd.
(V. b. Econ. Sanctiebesl. 5435 C.)

Arbeidsinzet - Premies voor arbeiders bij bedrijfsverbeteringen —

Het komt voor, dat ambitieuze arbeiders voorstellen doen tot het aanbrengen van verbeteringen in de wijze van werken in de onderneming of de omstandigheden, waaronder daar wordt gewerkt. Indien deze voorstellen door den werkgever deugdelijk worden bevonden en deze er toe overgaat de verbeteringen aan te brengen in zijn bedrijf, is het niet meer dan billijk, dat de arbeider, die het initiatief nam, een redelijke belooning ontvangt. Daarom heeft de Gemachtigde voor den arbeid, blijkens de Staatscourant van 2 dezer, thans een premiebeschikking no. 1 uitgevaardigd, waarin hij voor het toekennen van dergelijke premies eenige algemeene bepalingen vaststelt.
Alle werkgevers die als regel twintig of meer arbeiders in dienst hebben, mogen voortaan zonder schriftelijke toestemming van den Gemachtigde jaarlijks aan ten hoogste 5 pct. van het totaal aantal werknemers voor bovengenoemd doel een geldpremie schenken. Deze uitkeering ineens mag ten hoogste ƒ 250 bedragen.

A. NEDERLAND — Kunst, Kultuur - Tentoonstelling vereeniging „Hendrick de Keyser" —

1 Juni — In de Bijenkorf te Amsterdam werd op 1 Juni door de vereeniging „Hendrick de Keyser" een tentoonstelling geopend, waarmede zij een overzicht geeft van haar werk en streven. De Amsterdamsche wethouder en vicevoorzitter der vereeniging, ir. Gratema, sprak een openingswoord. Hij wees er o.m. op, dat de vereeniging niet het vormen van een afgeronde collectie beoogt, waarin elk huistype is vertegenwoordigd. „Hendrick de Keyser" trekt zich alleen het lot aan van die oude gebouwen, die door wanbegrip of om financieele redenen verloren dreigen te gaan. Aangezien dit het minst met openbare of groote gebouwen het geval is, is het zwaartepunt van het huizenbezit van „Hendrick de Keyser" als vanzelf in het eenvoudige burgerhuis komen te liggen.

— Nederrijnsche Kultuurdag —

Te Arnhem is op 27 en 28 Mei voor de tweede maal een Nederrijnsche Kultuurdag gehouden.
De openingsbijeenkomst was in den tuin van het Gemeentemuseum. De gemachtigde van den Rijkscommissaris voor Gelderland, dr. Schneider, en de wnd. secretaris-generaal van Volksvoorlichting en Kunsten, jhr. mr. S. M. S. de Ranitz, waren onder de aanwezigen. De Nederlandsche president der Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap, de heer H. C. van Maasdijk, hield een rede, waarin hij deze instelling die thans 30.000 leden telt, kenschetste als een instrument dat moet dienen om het Nederlandsche volk in een innige verstandhouding tot het Duitsche te brengen. Het Arnhemsche kamerkoor gaf een concert evenals het Nederlandsche koor Zangerskonste. Daarna volgde een bezoek aan de in het Stedelijk Museum gearrangeerde tentoonstelling: „Meesterwerken der Duitsche schilderkunst". De dag werd besloten met een opvoering van de opera „Der widerspenstige Zähmung" van Hermann Götz door de Kameropera onder leiding van Jaap Kool. De uitvoering werd bijgewoond door den Rijkscommissaris en vele eeregasten, o.m. den SS-Obergruppenführer und General der Polizei Rauter en de Beauftragten van den Rijkscommissaris voor Zuid-Holland, Gelderland en Rotterdam.
Op 28 Mei werd de Nederrijnsche Kultuurdag besloten met een concert in Musis Sacrum van het Concertgebouworkest o. l. v. W. v. Otterloo. De Rijkscommissaris behoorde tot de toehoorders. 's Morgens is in het Rembrandt-Theater de première voor Nederland gegeven van de Bavaria-film „Der unendliche Weg".

(V. b. N.D.K. 5569; Nederrijnsche Kultuurdag 5522)

— Henry ter Hall overleden —

Op 31 Mei is te Rijswijk de bekende amusementskunstenaar Henri J. ter Hall op 78-jarigen leeftijd overleden.
Henri J. ter Hall werd in 1866 te Haarlem geboren. Als 14-jarige jongen nam hij dienst bij de Kon. Ned. Marine in Den Helder, waar hij eenige jaren later leerling-muzikant werd. Tot 1892 bleef hij in militairen dienst. De jonge Ter Hall gevoelde zich zeer aangetrokken tot de declamatiekunst en kwam op het denkbeeld revues in elkaar te zetten. Zijn eerste revue heette: „Naar Sonsbeek" en werd te Arnhem drie maanden achter elkaar opgevoerd. Het gezelschap groeide geleidelijk. In 1908 voerde Ter Hall te Rotterdam een groote revue van drie bedrijven op.
Behalve de revue heeft Henri ter Hall ook de bioscoop in ons land gebracht.
In de revue heeft Ter Hall tot 1917 samen met Nieuwenhuizen Sr., later ook met Nieuwenhuizen Jr. en Buziau, meegespeeld. Na de dertigste revue trok het echtpaar Ter Hall zich terug.
De heer Ter Hall heeft zich ook op politiek terrein bewogen. Hij was lid der Tweede Kamer.
Ten slotte zij vermeld Ter Hall's werkzaamheden voor het Dorus Rijkersfonds, dat hij in 1923 heeft opgericht.

(V. b. H. ter Hall 2166 B.)

— M. D. Henkel overleden —

De waarnemende hoofddirecteur van het Rijksmuseum te Amsterdam, de heer M. D. Henkel, is overleden. De heer Henkel werd in 1879 te Kassel geboren. Hij studeerde philologie en kunstgeschiedenis te Berlijn, Amsterdam en Bonn. In April 1908 werd de heer Henkel als assistent aan het Rijksprentenkabinet te Amsterdam verbonden.
Sinds het overlijden van dr. Schmidt—Degener in 1941 was Henkel waarnemend hoofddirecteur van het Rijksmuseum.

(V. b. Rijksmuseum 5791 B.; Schmidt-Degener 4909 E.)

— Cor van der Lugt Melsert legt zijn functie neer; Ben Royaards benoemd —

Naar het A. N. P. verneemt, zal de heer Cor van der Lugt Melsert, die van 1938 af het tooneelgezelschap van den Stadsschouwburg heeft geleid, zijn functie als intendant wegens gezondheidsredenen aan het einde van dit seizoen, per 1 Augustus, neerleggen. Als opvolger is tot artistiek leider benoemd Ben Royaards, sinds het begin van dit seizoen als regisseur en acteur aan dit gezelschap verbonden.

Ben Royaards
(foto Archief Arbeiderspers)

Benjamin Lucien Royaards, zoon van dr. Willem Royaards, is 28 September 1904 te Amsterdam geboren. In 1926 heeft hij gedebuteerd bij het Nieuw Nederlandsch Tooneel. In 1936 sloot hij zich aan bij de Nederlandsche Tooneelgroep, die haar zetel te Groningen had. Het volgend jaar is hij als acteur en hoofdregisseur verbonden aan den Kon. Nederlandschen Schouwburg te Antwerpen.

(V. b. Tooneel in Nederland 5381 A.)

— Prijsvraag voor Volksmeubelen —

3 Juni — Ter bevordering van de gezonde ontwikkeling van het volksmeubel, schrijft de secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten een prijsvraag uit. Het is de bedoeling ontwerpen te verkrijgen voor een huiskamerameublement voor een eenvoudige, moderne etage-woning.
Er worden prijzen uitgeloofd van 1000, 750 en 500 gld. voor de beste ontwerpen, benevens een aantal premies groot ƒ 250.

Luchtaanval op Roosendaal - Treinen gemitrailleerd

In de middaguren van 31 Mei hebben Anglo-Amerikaansche vliegtuigen bommen neergeworpen op woonwijken van de stad Roosendaal. Tot dusver werden 63 gedoode, 65 zwaar gewonde en meer dan 100 licht gewonde Nederlandsche burgers, onder wie vrouwen en kinderen, geborgen. Verwacht kan worden, dat de verliescijfers nog zullen stijgen. Bovendien werden weer door laag vliegende vliegtuigen rijdende treinen met de mitrailleurs aangevallen. In het Noorden des lands werd zelfs een tram beschoten. De Nederlandsche burgerbevolking leed bij deze aanvallen volgens de totdusver ontvangen rapporten een verlies van 28 dooden. Ongeveer 50 personen werden zwaar en 60 licht gewond.

(V. b. Luchtaanvallen 5961 A.)

Sport - Kolfbaan te Amsterdam —

26 Mei — In de Apollohal te Amsterdam wordt thans een kolfbaan in gereedheid gebracht. De volgende week zal de baan voor kolfspelers worden opengesteld.

A. **NEDERLAND — Prijsbeheersching - Prijsaanduiding groenten en fruit —**

2 Juni — Tot nu toe werd regelmatig in de dagbladen bekend gemaakt, welke de officieele prijzen waren voor groenten en fruit. Hierin zal binnenkort een verandering komen. In plaats van deze publicatie wordt de groentehandelaar verplicht op de plaats van verkoop, op voor het publiek duidelijk zichtbare wijze, een officieele prijslijst op te hangen, welke de op dat tijdstip geldende prijzen bevat.
(V. b. Prijsbeh. 5948 A.; Groenteverkoopregeling 5607 A.)

Film van Nijmegen —

De groep Nijmegen van de Technische Noodhulp heeft van de opruimingswerkzaamheden na den Anglo-Amerikaanschen luchtaanval van 22 Febr. op Nijmegen een film gemaakt, die dezer dagen vertoond werd. De film, een smalfilm, door een cineast van de T.N. opgenomen en door een Nederlandsche filmmaatschappij gemonteerd, geeft een goed beeld van de vernielingen, de werkzaamheden, de organisatie der hulpverleening enz. Nadat de film was vertoond, overhandigde majoor Beck, Duitsch leider van de Technische Noodhulp in Nederland, aan ir. Hondius, plaatsvervangend burgemeester van Nijmegen, een zilveren schaal als particulier geschenk van dankbare Nijmeegsche burgers.
(V. b. Luchtaanv. Nijmegen 5868 A.)

Oostkolonisatie - Bezoek Gauleiter dr. Meyer —

20 Mei — De permanente vertegenwoordiger van den rijksminister voor de bezette gebieden in het Oosten, Gauleiter und Reichsstatthalter dr. Meyer, heeft een dezer dagen een bezoek gebracht aan Rijksminister dr. Seyss-Inquart, ten einde met dezen en met den leider van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in den Niederlanden, Oberdienstleiter Ritterbusch, vraagstukken van den Nederlandschen inzet in het Oosten te bespreken.
In het kader van dit bezoek hield Gauleiter dr. Meyer een lezing over de Duitsche taak in de bezette gebieden in het Oosten. Daarbij wees hij in het bijzonder op het Nederlandsche aandeel in de vroegere kolonisatie in het Oosten en schetste hij in bijzonderheden de étappes van den Duitsch-Germaanschen arbeid in het Oosten. Telkens wanneer het Rijk sterk genoeg was om de binnen-Aziatische rassenvolken te weerstaan, stond de zaak van het Rijk er goed voor — zoo zeide spr. — wanneer het rijk echter zijn historische missie in het Oosten vergat, overstroomden de rassenvolken de rijken van Europa.
(V. b. Oostkolonisatie 5869 A.)

Verkeer - Wijziging maximum-snelheid —

Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Waterstaat zijn de art. 43 ter en 55 van het motor- en rijwielreglement in dier voege gewijzigd, dat met ingang van 18 Mei jl., voor motorrijtuigen en aanhangwagens nieuwe maximumsnelheden zijn vastgesteld.
De snelheidsbeperking dient op de voor- en achterzijde van het motorrijtuig, c.q. op de achterzijde van den aanhangwagen te worden aangegeven.
(V. b. Max. snelh. 5021 B.)

— Tourisme - Vreemdelingenverkeer in 1943 —

Door het Centraal Bureau v, d. Statistiek werden eenige gegevens gepubliceerd betreffende het vreemdelingenverkeer in de maanden Mei-September 1943. Het aantal overnachtingen was in het seizoen 1943 het grootst in Gelderland (523.049); daarop volgde Noord-Holland met 258.330, Limburg met 224.903 en Noord-Brabant met 190.657. Het minst bezocht werden Drente en Zeeland. De gemiddelde verblijfsduur was 2.8 dag. **(V. b. Vreemdelingenverk. 4632 D.)**

Weermacht - Krijgsgevangenen en onderdanen vijandelijke staten - Ondersteuning verboden —

Verordeningenblad no. 8 d.d. 3 Juni bevat een verordening van den Rijkscommissaris betreffende het verbod tot ondersteuning van krijgsgevangenen of onderdanen van vijandelijke staten. Hierin is bepaald:
Hij, die leden van de voormalige Nederlandsche weermacht, die zich aan de krijgsgevangenschap hebben onttrokken, dan wel ontvluchte of niet in het bezit van een bewijs van vrijlating of verlof zijnde krijgsgevangenen onderdak verschaft, verbergt of hen op andere wijze behulpzaam is, wordt, voor zoover niet volgens andere bepalingen een zwaardere straf is verbeurd, gestraft met tuchthuisstraf van ten minste een jaar doch van ten hoogste vijftien jaren of met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren. In ernstige gevallen kan de doodstraf worden opgelegd. Op gelijke wijze wordt gestraft hij, die op geloofwaardige wijze kennis krijgt van het feit, dat leden van de weermacht van een met Duitschland oorlogvoerende mogendheid buiten gesloten troepenverband in uniform of in burgerkleeding, of dat andere personen, die gedurende den oorlog in strijd met de bestaande voorschriften uit het vijandelijke buitenland in het bezette Nederlandsche gebied zijn gekomen, hier verblijf houden en nalaat hiervan onverwijld bij de dichtstbijzijnde instantie van de politie of de dichtstbijzijnde militaire instantie aangifte te doen. Deze verordening is in werking getreden op 2 Juni 1944. **(V. b. Krijgsgevangenen 5917)**

B. **DUITSCHLAND — Weermacht - Legerleiding in het Westen —**

De Duitsche troepen, die aan de Kanaalkust de wacht houden, staan onder bevel van generaal-veldmaarschalk van Rundstedt, den opperbevelhebber van West, en generaal-veldmaarschalk Rommel, die als opperbevelhebber van een legergroep betiteld wordt. Van de militaire leiding in dit gebied maken voorts deel uit generaal-veldmaarschalk Sperle als commandant der luchtstrijdkrachten, kolonel-generaal Blaskowitz, opperbevelhebber van een legergroep, admiraal Krancke en generaal der pantsertroepen Freiherr Geyr von Schweppenburg. **(V. b. Legerleiding 5926 D.)**

Handel, Nijverheid - Concentratie van den handel —

23 Mei — De concentratie van den Duitschen handel is thans in vollen gang. Het doel is niet de stillegging zonder meer van een aantal bedrijven, maar den handel zooveel mogelijk aan de behoeften in oorlogstijd aan te passen, aldus deelde dr. Wieser van de „Reichsgruppe Handel" onlangs aan de Duitsche pers mede. Aan de actie tot concentratie, welke volgt op de actie tot stillegging van bedrijven verleden jaar, liggen voorschriften ten grondslag, welke de ministers Speer en Funk in November 1943 hebben uitgevaardigd. Het gaat er thans niet om de bedrijven, wier activiteit door den verminderden aanvoer van goederen wordt belemmerd, zonder meer te sluiten en hun werkkrachten naar de wapenindustrie over te brengen. De oorlogsomstandigheden stellen nieuwe eischen aan den handel, waaraan hij dank zij een groot aanpassingsvermogen ook onder de moeilijkste omstandigheden weet te voldoen. Dikwijls verandert de bevolkingsdichtheid van plaatsen door evacuaties en dan moet de handel aan de behoefte van het publiek op soepele wijze kunnen voldoen.
De concentratie, aldus Europa-Kabel, brengt nu eens met zich mede, dat firma's gaan samenwerken en een andermaal, dat men die bedrijven uitkiest, welke het meeste blijken te kunnen presteeren en zich onmisbaar hebben getoond voor de bevolking. Zulke bedrijven worden als L-bedrijven in een lijst opgenomen; zij krijgen een bepaalde taak toegewezen, doch hebben dan ook het voordeel, dat zij niet meer personeel behoeven af te staan.
De boven geschetste concentratie verschilt van de stilleggingsactie van verleden jaar, omdat zij niet in de sluiting van bepaalde bedrijven voorziet. De actie van verleden jaar was veel mechanischer van opzet, hetgeen er toe leidde, dat later een aantal bedrijven moest worden heropend.
(V. b. Stopzetting bedr. 5609 A.; Kartelvorming 5821 A.)

Luchtaanvallen - Amerikaansche piloten door de bevolking ter dood gebracht —

1 Juni — Tijdens een van de laatste dagaanvallen van Amerikaansche bommenwerpers op Duitsch gebied, zijn, aldus ontleenen wij aan „De Telegraaf", drie Amerikaansche vliegers met behulp van hun parachute uit de getroffen machine omlaaggesprongen en door de woedende bevolking gelyncht. Deze gebeurtenis, die niet alleen een schel licht werpt op de stemming van de Duitsche landbevolking, doch tevens een volkenrechtelijk probleem aan de orde stelt, heeft uit den aard der zaak in ruimen kring opzien gebaard. Ofschoon van officieele Duitsche zijde geen verklaring is afgelegd, waaruit het standpunt der Rijksregeering kan worden afgeleid, kan gevoeglijk worden aangenomen, dat dit standpunt in wezen zal overeenstemmen met de beschouwing van Dr. Goebbels, die hij eenige dagen geleden in een artikel in de „Völkischer Beobachter" heeft gepubliceerd en waarin hij in zeer scherpe bewoordingen de Anglo-Amerikaansche aanvallen op de burgerbevolking veroordeelde en wees op de mogelijke reacties van de zijde der Duitsche bevolking.
Tegenover buitenlandsche persvertegenwoordigers heeft de plaatsvervangende rijksperschef, Helmut Suendermann, gesproken over den weerklank, die het artikel van dr. Göbbels,

inzake de volksjustitie over Anglo-Amerikaansche terreurvliegers, in de Engelsche en Amerikaansche bladen heeft gevonden. Naar hij zeide, volgt deze weerklank het motto: niet de moordenaar heeft schuld, maar de vermoorde. De den laatsten tijd steeds talrijker wordende gevallen van beschieting in scheervlucht van vreedzame burgers, vooral vrouwen en kinderen, in de dorpen, op wegen en de akkers door Amerikaansche vliegers, hebben een zoodanige verontwaardiging onder de landelijke bevolking veroorzaakt, dat deze reeds sedert eenigen tijd in afgelegen streken tot eigen rechtspleging over gaat, wanneer Amerikaansche of Engelsche vliegers daar gedwongen zijn uit hun beschadigde toestellen te springen.
Suendermann wees in dit verband op den jongsten herderlijken brief van den bisschop van Marseille, waarin deze de geloovigen in zijn diocees toeroept, dat „het menschelijke geweten over dergelijke moorden, die den oorlog onteeren, in opstand komt". Hieraan behoeft van Duitsche zijde niets te worden toegevoegd, tenzij dan, dat niemand in Duitschland er meer aan zal denken op de in zijn handen vallende Anglo-Amerikaansche terreurvliegers volksjustitie toe te passen van het moment af, dat aan vijandelijke zijde het geven van moordbevelen aan de vliegtuigbemanningen gestaakt wordt. Het geheele vraagstuk kan dus, naar Suendermann zeide, even snel opgelost worden, als het door dergelijke systematische moorden acuut geworden is.
(V. b. Luchtaanv. Burgerbevolking 5964 A.)

A. **BULGARIJE — Kabinet Bosjilof afgetreden - Iwan Bagrianof minister-president —**
Minister-president Bosjilof heeft 1 Juni het ontslag van zijn kabinet aangeboden, dat door den regentschapsraad is aangenomen. De oud-minister Iwan Bagrianof werd door de regenten belast met de vorming van de nieuwe regeering. Deze is inmiddels samengesteld en bestaat uit de volgende personen: Minister-president en Buitenlandsche Zaken ad interim: Iwan Bagrianof; Binnenlandsche Zaken en Openbare Gezondheid: prof. Alexander Stanisjof; Onderwijs: prof. Mihail Arnaudof; Financiën: Safof; Justitie: Roessef; Oorlog: luitenant-generaal Roessof; Handel: Wasilef; Landbouw: prof. dr. Kostof en Verkeer: Koltsjof, tevens Openbare Werken ad interim.
Regeeringsverklaring —
Minister-president Bagrianof heeft via den Bulgaarschen omroep het woord gericht tot het Bulgaarsche volk. Na te hebben herinnerd aan de rede waarmede hij ruim drie jaar geleden uit de regeering heenging, waarin hij o.a. zeide, dat de Bulgaren slechts gerechtigheid onder de volken en onder de menschen wenschen, vervolgde de premier, dat in deze tijden, waarin de menschen den drempel van den nieuwen tijd overschrijden, het Bulgaarsche volk zich alle moeite moet getroosten om zich een eervolle plaats in die nieuwe wereld te verzekeren. Ons lot moet in onze eigen handen liggen. Mogen wij er allen vast aan gelooven — zoo besloot hij — dat niemand een volk zal willen verhinderen zijn bijdrage te leveren en er voor te vechten, dat het zijn plaats in een nieuwe wereld der gerechtigheid verkrijgt.
(V. b. Mut. Kabinet 5707 E.)

B. **ITALIE. — Strijd tegen de partisanen —**
Te middernacht van den 25sten op den 26sten Mei liep de termijn, binnen welken zich partisanen straffeloos konden aanmelden, af. Derhalve zijn 26 Mei in de partisanengebieden stelselmatig, groot-opgezette operaties begonnen. Mededeelingen van partisanen die zich de laatste dagen hebben aangemeld, vormen daarvoor materiaal van groote waarde.
Uit het Italiaansche hoofdkwartier wordt officieel gemeld, dat het totale aantal partisanen, dat zich tot dusver bij de burgerlijke en militaire instanties der republiek heeft aangemeld, thans 44.145 bedraagt.

C. **DENEMARKEN — Veeteelt - Omvang veestapel —**
Volgens de telling van 25 Maart 1944 bestond de rundveestapel uit 3.033.000 stuks, hetgeen vergeleken met Maart 1943 een toeneming met 209.000 stuks beteekent, maar 5% kleiner is dan de wintertelling van 1939. Het aantal koeien steeg met 117.000 stuks tot 1.527.000, dat der vaarzen met 37.000 tot 643.000 stuks. Voor kalveren is de stijging rond 7% tot 737.000. Hoewel de tellingsbasis voor paarden ietwat verschilt van die van vorig jaar, kan toch worden vastgesteld, dat het aantal ruinen iets kleiner is, het aantal veulens grooter en de totale paardenstapel niet is veranderd. De pluimveestapel ontwikkelde zich als volgt: 55% meer hanen, drie maal zooveel kuikens; in totaal 2.5 millioen stuks, d.w.z. 45% meer dan in Maart '43. (Econ. Nieuws)
(V. b. Zuivelprod. 5901 C.; Veestapel 2102 C.)

D. **VER. STATEN — Handelsbesprekingen met de Sovjet-Unie afgebroken —**
31 Mei (A.N.P.) — Volgens de „Financial News" zijn de besprekingen tusschen Amerikaansche en Sovjet-vertegenwoordigers over de voorwaarden van een particuliere handelsovereenkomst voor na den oorlog, afgebroken. De vertegenwoordigers van de Sovjets zijn er niet ingeslaagd om den twijfel van de Amerikanen aangaande de mogelijkheid van tegenleveranties van de zijde van de Sovjet-Unie op te heffen.
Het „Alg. H'blad" merkt bij dit bericht op:
Het bovenstaande bericht heeft betrekking op de tijdens de conferentie van Teheran gevoerde voorloopige besprekingen over een crediet van niet minder dan 10 milliard dollar voor den wederopbouw van de Sovjet-Unie. Dat de Amerikanen zich in hun politieke gedragslijn uitsluitend laten leiden door zakelijke overwegingen, blijkt uit genoemd bericht duidelijk.
(V. b. Handelsovereenkomst m. d. Sovjet-Unie 5814 A.)

E. **LUCHTOORLOG — Ontwikkeling sedert 1942 —**
1 Juni (C. D.) — Toen den vierden Juli 1942 een formatie van een kleine honderd Amerikaansche viermotorige bommenwerpers op klaarlichten dag boven Duitsch gebied verscheen, was dit een sensatie, waarmede men zich zoowel in Duitschland als in het geallieerde kamp wekenlang bezighield. De Amerikanen hadden in hun Flying Fortresses en Liberators twee typen bommenwerpers ontwikkeld, waarvan zij geloofden, dat ze een revolutie in den luchtoorlog teweeg zouden brengen. Hun doel was het geweest, vliegtuigen te construeeren, die zich zelfstandig konden verdedigen tegen elken aanval van luchtdoelgeschut en jagers. Te dien einde hadden zij hun bommenwerpers zóó zwaar gepantserd en met boordwapenen uitgerust, dat ze slechts drie ton bommen konden meevoeren, terwijl de Engelsche nachtbombardementstoestellen een maximum capaciteit hebben van acht ton bommen. In de practijk hebben noch de Flying Fortresses, noch de Liberators voldaan. Zij bleken niet in staat, het hoofd te bieden aan de Duitsche jagers. De Amerikanen kwamen toen op de gedachte ze door jagers te laten escorteeren.
Aanvankelijk stonden voor dit doel Engelsche Spitfires en Hurricanes en Amerikaansche Tomahawks met beperkten actieradius ter beschikking.
Tegen den zomer van 1943 was de Amerikaansche industrie zoover, dat zij jachtvliegtuigen met een grooteren actieradius in serie kon bouwen. De Thunderbolt en de Lightning verschenen en de Amerikaansche dagaanvallen werden uitgebreid tot Noordwest-, Midden- en Zuidwest-Duitschland. De verliezen bleven ook toen nog zwaar. Ten eerste konden zij de Focke Wulffs en Messerschmidts, die alleen maar belangstelling hadden voor de bommenwerpers, niet dwingen tot de verhoopte luchtgevechten, en ten tweede was hun actieradius nog altijd te beperkt om de zooveel langzamer vliegende viermotorige bommenwerpers op de uit- en de thuisreis effectief te beschermen. Begin 1944 kreeg het Amerikaansche luchtcorps in Engeland de beschikking over den Mustang, een jager met een vrij grooten actieradius, welke door het meevoeren van een reservetank nog aanzienlijk kan worden verhoogd. De Mustang zorgde voor de tweede sensatie in de Amerikaansche dagaanvallen, toen den 11den Januari van dit jaar, volgens Amerikaansche cijfers, 500 viermotorige bommenwerpers, geëscorteerd door 750 jagers, tot onder den rook van Berlijn doordrongen. Hiervan werden volgens het O.K.W. 130 toestellen neergeschoten; de Amerikanen gaven een verlies van 80 machines toe.
Sindsdien zijn slechts enkele maanden verloopen en luchtslagen van nog veel grooteren omvang zijn een geregeld terugkomende gebeurtenis geworden.
Van Duitsche militaire zijde wijst men er op, dat de aanvallen der Amerikanen ongetwijfeld een imposant karakter hebben. Doch wanneer van Amerikaansche zijde triomfantelijk getallen worden genoemd over 2000, 3000 en desnoods nog meer vliegtuigen, moet bedacht worden, dat deze getallen in wezen een bewijs zijn voor de sterkte van den Duitschen afweer. **(V. b. Luchtoorlog 5937 A.)**

F. **EIRE — De Valera herkozen —**
31 Mei — Naar de Britsche berichtendienst uit Dublin meldt, is de minister-president De Valera in Eire herkozen.
De regeeringspartij, de Fianna Fail, heeft een absolute meerderheid van 14 stemmen verworven. De uitslag der verkiezingen luidt: Fianna Fail 76 zetels, Fine Dael 30 zetels, Labour 8 zetels, nationale labourpartij 4 zetels, boeren 9 zetels, onafhankelijken 11 zetels.
(V. b. De Valera afgetr. 5948 E.)

DE WERELDOORLOG

A. Invasie begonnen; uitgebreide geallieerde operaties te land, ter zee en in de lucht in het kustgebied van Normandië; landingen in de Seinebaai en op het schiereiland van Cherbourg; bruggenhoofd aan den Orne-mond; hevige strijd om het bezit van Caen en Bayeux - Rome ontruimd; Anglo-Amerikaansch offensief in Italië voortgezet; succesvolle Duitsche operaties in den Balkan - Duitsch-Roemeensche terreinwinst bij Jassy —

INVASIE

Aan officieele berichten uit het Duitsche hoofdkwartier en verklaringen van officieele instanties ontleenen wij:

6 Juni — In de eerste morgenuren van den zesden Juni is door het neerlaten van luchtlandingstroepen in het gebied van de monding van de Seine de lang verwachte invasie der Britten en Amerikanen begonnen. Zij werd ingeleid door een toespraak van generaal Eisenhower, terwijl voor de emigrantenregeeringen van Nederland, België, Noorwegen en Frankrijk door resp. prof. Gerbrandy, Pierlot, Hambro en De Gaulle het woord gevoerd werd; in den loop van den ochtend legde Churchill in het Lagerhuis een verklaring af, terwijl des avonds de koning van Engeland eenige woorden tot zijn volk sprak; Roosevelt publiceerde het feit via een persconferentie. De centra der geallieerde luchtlandingsoperaties lagen behalve bij Barfleur, bij Carentan, aan den mond van de Orne, ten Noordoosten van Caen en tusschen de mondingen van Seine en Orne. Ook op de eilanden Guernsey en Jersey werden Amerikaansche parachutisten neergelaten; de strijd aldaar werd ten gunste der Duitsche verdedigers beslist. Vanuit zee werd ten Westen van Le Havre, in de Seine-baai, met behulp van een zeer sterke landingsvloot, eveneens de aanval op het vasteland geopend. Deze formatie van landingsvaartuigen werd zoowel op haar Oostelijke, als op haar Westelijke flank beschermd door zes slagschepen en 20 torpedojagers. De Duitsche tegenaanval werd geopend door een flottielje torpedobooten. Terwijl zware zeestrijdkrachten, gesteund door sterke luchtstrijdkrachten de betrokken kustgebieden onder vuur namen, trachtten de geallieerden met behulp van talrijke storm- en landingsbooten de kust te naderen. Zware windvlagen, mist en regenbuien bereidden vooral den kleineren vaartuigen groote moeilijkheden. Teneinde zich te onttrekken aan het razende vuur der Duitsche kustverdediging, waarbij alle werken van den Duitschen Atlantischen Wal in dit gebied in actie kwamen, hulden zij zich in nevels. De Engelsche en Amerikaansche troepen, die de kust poogden te bereiken kregen het hard te verantwoorden toen zij stootten op de onderwatersperringen, die overal waren aangebracht. Evenals de parachutisten en de luchtinfanterie, die op tal van plaatsen in mijnenvelden terecht kwam, leden zij uiterst zware verliezen.

De actie streeft blijkbaar naar een tweeledig doel: in de eerste plaats wil het geallieerde opperbevel de mondingen der rivieren tusschen Le Havre en Cherbourg gebruiken om hier, beschermd door vaste bruggenhoofden, nieuwe aanvalsformaties met zware wapens aan land te kunnen zetten. In de tweede plaats hebben de luchtlandingsaanvallen op Normandië, die over een groote uitgestrektheid worden ondernomen, ten doel, hier een aantal vliegvelden in handen te krijgen, teneinde met zweef- en transportvliegtuigen versterkingen en zware wapens te kunnen aanvoeren.

In een later bericht deelde „Interinf" mede, dat het zwaartepunt van de landingen van zee uit en van de actie der valschermtroepen gelegen was in het Noordoostelijke gebied van Normandië, met name in het gebied van Caen. Terwijl sterke Amerikaansche valschermtroepen in de buurt van Barfleur daalden, begon in het gebied van St. Vast-la-Hogue een massale landingsactie; andere amphibieoperaties werden ondernomen tegen den mond van de Vire en van de Orne.

In een exposé, dat door de Wilhelmstrasse des avonds om 12 uur in een speciale persconferentie ten behoeve der buitenlandsche journalisten werd gegeven, deelde de militaire woordvoerder mede, dat bijna alle Britsche en Amerikaansche parachutisten en luchtlandingstroepen tusschen Cherbourg en Le Havre waren vernietigd en dat ook een groot deel van de geallieerde troepen, die van zee uit aan land waren gezet, van de kust waren verdreven. Slechts op één plaats, n.l. in de nabijheid van Caen, aan den mond van de Orne, hadden de Anglo-Amerikanen zich op een kuststrook van 15 tot 20 K.M. lengte en 1 tot 1½ K.M. diepte weten te handhaven. Terwijl de Duitsche tegenmaatregelen werden voortgezet, werd er tevens op gewezen, dat ook de geallieerden zoowel vanuit zee als door de lucht versterkingen ontvingen. Dat zich daaronder ook pantserwagens bevinden blijkt uit het feit, dat tijdens de gevechten bij Caen in den loop van den dag 35 vijandelijke pantserwagens buiten gevecht gesteld werden. Omtrent het Duitsche luchtwapen werd medegedeeld, dat de Duitsche legerleiding dit wapen voorloopig in reserve had gehouden, omdat het onjuist zou zijn tegen de Engelsch- Amerikaansche overmacht het risico van al te zware verliezen te loopen.

7 Juni — Terwijl volgens de Duitsche verklaringen de meeste landingspogingen konden worden verijdeld, wordt bevestigd, dat de geallieerden gedurende den nacht van 6 op 7 Juni nieuwe troepen en materiaal aan land konden brengen. In den vroegen morgen van den 7den Juni slaagden zij erin, aan de beide zijden van den Orne-mond en ten N.W. van Bayeux te landen, zoodat zij thans over twee bruggenhoofden beschikken. Deze landingen werden uitgevoerd door vele divisies. Daarnevens werden op vele plaatsen luchtlandingstroepen achter het front afgezet, zoodat zich op de straatwegen, in dorpen en provinciestadjes verbitterde gevechten tusschen de tegenstanders ontwikkelden. De Britsche pantserafdeelingen, die vanuit het bruggenhoofd pogen door te stooten naar het 15 K.M. landinwaarts gelegen Caen hebben dit doel nog niet bereikt. Caen bezit een bruikbare haven, een vliegveld en is tevens een spoorwegknooppunt aan de lijn Parijs-Cherbourg. In den middag van den 6den Juni is ook het Duitsche luchtwapen in actie gekomen en heeft aanvallen ondernomen op de invasievloot voor de Normandische kust. Hoewel de ongunstige weersomstandigheden beletten de resultaten nauwkeurig vast te stellen, konden toch 30 tot 40 wrakken en brandende schepen op het water en op het strand worden geteld. Tusschen de Duitsche kustbatterijen en de geallieerde oorlogsschepen in Het Kanaal kwam het herhaaldelijk tot een geweldig duel. De betonnen en stalen kazematten van den Atlantischen wal hadden het gecombineerde scheepsgeschut en de Britsche bommenwerpers te verduren. Overigens werd de gevechtsactie in de lucht aan weerszijden door het weer ernstig belemmerd.

Van geallieerde zijde, waarop van Duitschen kant geen commentaar gegeven wordt, zijn eenige bijzonderheden omtrent de sterkte der invasiestrijdkrachten medegedeeld. De vloot zou hebben bestaan uit 4000 oorlogsvaartuigen alsmede eenige duizenden kleinere scheepjes. De Atlantische wal zou met 694 stukken scheepsgeschut zijn gebombardeerd, terwijl 11.000 vliegtuigen in eerste linie aan de operaties zouden hebben deelgenomen.

8 Juni — Het Duitsche opperbevel deelde mede, dat de geallieerden beproefden de gevormde bruggenhoofden te versterken; nieuwe landingspogingen werden niet ondernomen. Vanuit het bruggenhoofd tusschen Caen en Bayeux ging de vijand in Zuidwestelijke richting tot den aanval over, terwijl de van Duitsche zijde aangevoerde reserves eveneens in den strijd geworpen werden. Om de stad Bayeux wordt hevig gevochten; de Duitsche steunpunten in de vijandelijke bruggenhoofden houden stand. De Amerikaansche troepen die zich vanuit de lucht en de zee ten Noorden van Carentan aan den voet van het schiereiland van Cherbourg hadden genesteld, hebben uiterst zware verliezen geleden, waarbij zij door concentrisch gevoerde tegenaanvallen steeds verder ineengedrukt worden.

Later uit Berlijn ontvangen berichten wijzen er op, dat generaal Montgomery, die belast werd met de leiding der tot dusver aan land gebrachte troepen, het zwaartepunt zijner operaties van de baai van de Seine naar het Normandische schiereiland heeft verplaatst. Hij heeft behalve de Amerikaansche luchtlandingstroepen, die tusschen Carentan en Ste-Mère-Eglise opereeren, ook in het gebied ten Noorden van Coutances valschermeenheden ter sterkte van ongeveer een divisie in den strijd geworpen. Zij hebben klaarblijkelijk opdracht het schiereiland naar het Zuiden af te grendelen. Een poging eener geallieerde formatie, in de ochtenduren van den 7den Juni ondernomen, om met behulp van talrijke landingsvaartuigen op de Noordwestpunt van het schiereiland Cotentin, ten Oosten van Kaap de la Hague een nieuw landingshoofd te vormen, ontmoette een zoo zwaren afweer uit de batterijen van den Atlantischen wal, dat zij, na ernstige verliezen te hebben geleden, moest worden opgegeven. De twee Amerikaansche luchtlandingsdivisies, die op den 6den Juni op het Normandische schiereiland in den strijd waren geworpen zijn op een zeer klein gebied bijeengedrongen. Beheerschten zij aanvankelijk den straatweg Carentan-Valognes over een lengte van ongeveer 18 K.M., op 7 Juni konden zij hun positie nog slechts over een lengte van ongeveer 6 K.M. behouden. Zij hebben

uiterst zware verliezen geleden, ondanks het feit, dat zij via een smal bruggenhoofd aan de Oostkust van Normandië vanuit zee versterkingen o.a. met pantserwagens en zware wapens ontvingen.
In het gebied ten Oosten van de Orne hadden Britsche valschermtroepen zich meester gemaakt van het plaatsje Varaville. In een Duitschen tegenaanval werd de plaats heroverd, de Britsche troepen werden van de kust afgesneden en op een klein met bosch bedekt terrein ten Noorden van Caen opeengedrongen, waar zij thans zijn blootgesteld aan het vernietigingsvuur der Duitsche wapens. Hiermede is het de Duitsche leiding gelukt de Britsche bruggenhoofdstelling op den Oostelijken Orne-oever in te drukken en buiten werking te stellen.
De Anglo-Amerikanen beschikken thans aan den mond van de Orne over een bruggenhoofd met een breedte van circa 34 K.M. en een diepte van circa 10 K.M. Voorts werd op 7 Juni nog een kleiner bruggenhoofd gevormd tusschen de kustplaatsen Russy en Berville, ten Noordwesten van Bayeux.
Omtrent den omvang der geallieerde operaties kan nog worden gemeld, dat tot dusver zes Anglo-Amerikaansche divisies zijn geïdentificeerd. Deze aanvalsformaties werden reeds op den 6den Juni in het vuur gebracht en vermoedelijk werden zij in den loop van den daarop volgenden nacht en dag met twee tot vijf divisies versterkt. Generaal Eisenhower, de Amerikaansche opperbevelhebber kan in totaal echter over circa 80 divisies beschikken, zoodat met de waarschijnlijkheid van nieuwe landingsoperaties kan worden gerekend.

9 Juni — Van Duitsche zijde werd bekendgemaakt, dat het den geallieerden, zij het ook onder groote verliezen, gelukte het landingshoofd aan de Normandische kust te versterken. Het heeft thans een lengte van 60—70 K.M. en strekt zich uit van den Ornemond tot Carentan. Terwijl de Engelschen onder den druk der Duitsche aanvallen het gebied ten Oosten van den Ornemond moesten prijsgeven, slaagden zij er in met hun tankformaties naar Zuidwesten door te dringen. De Duitsche leiding besloot tot het ontruimen van Bayeux; ten Zuidoosten van deze plaats ontwikkelden zich hevige gevechten. De Anglo-Amerikaansche aanval, welke zich vanuit Ste-Mère-Eglise in Noordelijke en Zuidelijke richting ontwikkelde, kon slechts weinig terrein winnen.
Voorloopige bekendmakingen deelen mede, dat totdusver door het Duitsche luchtwapen en lichte Duitsche vlootstrijdkrachten tenminste 23 schepen met een inhoud van ongeveer 120.000 br.t. tot zinken werden gebracht, terwijl talrijke andere zoo zwaar beschadigd werden, dat zij eveneens met een aanzienlijk verlies aan manschappen en materiaal moesten worden opgegeven. Omtrent de geallieerde vliegtuigverliezen werd van Duitsche zijde gepubliceerd, dat behalve 193 motor-, minstens 1000 zweefvliegtuigen totdusver door de geallieerden werden verloren.
Nauwkeurige gegevens omtrent den omvang van het geallieerde invasieleger zijn nog niet bekend, echter kan worden aangenomen, dat minstens 15 à 16 Anglo-Amerikaansche divisies in den strijd werden geworpen, terwijl een Duitsche raming, welke gedekt wordt door mededeelingen van Engelsche zijde, aanneemt, dat het luchtlandingsleger ca. 200.000 man omvatte. In Duitsche militaire kringen wordt dan ook aangenomen, dat de totale sterkte ver boven een kwart millioen ligt. In weerwil van deze geweldige krachtsinspanning slaagden de geallieerden er tot dusver niet in een haven van beteekenis te bezetten; de aanvoer van zwaar materiaal, zooals zwaar geschut, tanks en andere wapenen, die voor de vorming van een werkelijk „tweede front" onontbeerlijk geacht kunnen worden, stuit dan ook op buitengewoon groote moeilijkheden. De grootste transportvliegtuigen en de zweefvliegtuigen met een maximum-capaciteit van 6 ton kunnen in dit gemis niet voorzien.

ZUIDELIJK FRONT

5 Juni — Daar het front in den loop der gevechtshandelingen steeds meer de stad Rome naderde, bestond het gevaar, dat dit oudste cultuurcentrum der wereld in de rechtstreeksche gevechtshandelingen zou worden betrokken. Ten einde dit te vermijden, heeft de Führer bevolen de Duitsche troepen Noordwestelijk van Rome terug te trekken.
Ondanks het aanbod van de Duitsche leiding, de stad Rome niet bij de gevechtshandelingen te betrekken, ten einde haar cultureele waarden te behouden, zijn Amerikaansche pantserformaties in de middaguren van den vierden Juni tot in het stadscentrum doorgedrongen, om zich in het bezit te stellen van de bruggen over den Tiber. Er ontstonden verbitterde straatgevechten. Bij Cave, ten Zuiden van Quarcino en ten Noorden van Sora hebben Duitsche troepen sterke vijandelijke aanvallen afgeslagen.

6 Juni — De vijand ondernam van Rome uit vergeefsche aanvallen tegen onze dekkingen ten Westen en Noorden van de stad. Ten Oosten van de stad stortten de gedurende den geheelen dag ondernomen vijandelijke aanvallen bij Tivoli ineen.
In Kroatië hebben Duitsche troepen het centrum der bendengroepen van Tito overvallen en na dagenlange zware gevechten uiteengeslagen. De vijand verloor volgens voorloopige berichten 6240 man. Bovendien werden talrijke wapens van allerlei aard en vele inrichtingen voor de ravitailleering buitgemaakt.

7 Juni — In Italië ging de vijand in het gebied ten Westen van Rome, weer tot den grooten aanval over. Met overmachtige infanterie- en pantserformaties slaagde hij er in, na een verbitterden strijd onze stellingen binnen te dringen. Ook ten Noorden van Rome kon de vijand een vrij diepe penetratie tot stand brengen.
De strijd tegen de communistische benden op den Balkan werd in de maand Mei met succes voortgezet. De vijand leed zware verliezen en verloor, behalve 17.200 dooden, 8.700 gevangenen en overloopers. Geschut, lichte en zware infanteriewapens, munitie- en voorraadopslagplaatsen werden vernietigd of buitgemaakt.

8 Juni — In Italië is de vijand met sterke strijdkrachten aan weerskanten van het meer van Bracciano verder opgerukt. Hierbij zijn in het gebied van Civita Vecchia en bij Civita Castellana hevige gevechten ontstaan. De vijand volgt onze uitwijkbewegingen slechts aarzelend.

9 Juni — Op het Italiaansche oorlogstooneel lag het zwaartepunt der Geallieerde acties in het gebied ten Westen van Rome. De Amerikaansche pantserwagens en infanteriedivisies rukten 7 Juni naar het Noorden verder op. Zij bezetten daarbij o.a. de havenplaats Civita Vecchia en de plaats Bracciano. De stad Tarquinia werd door de Duitsche troepen opgegeven.

10 Juni — Ten Oosten van den Tiber volgt de vijand onze distancieeringsbewegingen in de Sabijnsche bergen en op de Zuidelijke uitloopers van den Grand Sasso, opgehouden door achterhoedetroepen en talrijke vernielingen der straatwegen, ook verder slechts aarzelend.

OOSTELIJK FRONT

4 Juni — Duitsch-Roemeensche troepen hebben ten Noordwesten van Jassy de bolsjewisten verder teruggedreven en verscheiden heuvelstellingen ingenomen. Sterke tegenaanvallen van den vijand mislukten.

5 Juni — De aanval der Duitsch-Roemeensche troepen ten Noordwesten van Jassy won, ondanks hevigen tegenstand en tegenaanvallen, verder terrein.

6 Juni — De Duitsch-Roemeensche troepen zijn ten Noordwesten van Jassy in harde gevechten verder opgedrongen en hebben tegenaanvallen afgeslagen.

7 Juni — Er ontstonden slechts zuiveringsgevechten in het gebied van Jassy. Bij de bestrijding van het vijandelijke aanvoerverkeer door de luchtmacht werden talrijke stations grondig verwoest en werden verscheiden spoorwegtrajecten onderbroken.

8 Juni — De vijand verloor in den tijd van 30 Mei tot 7 Juni 1400 gevangenen, 209 tanks, 410 stukken geschut en granaatwerpers, alsmede talrijke andere wapenen. Er werden 328 vijandelijke vliegtuigen vernietigd.

10 Juni — Afgezien van plaatselijke gevechten in het gebied ten Noorden van Jassy en in het voorterrein der Karpathen zijn geen bijzondere gebeurtenissen gemeld. Het Finsche legerbericht deelde mede: De vijand heeft op de Karelische landengte een algemeen offensief ingezet, gesteund door bijzonder fel artillerievuur en sterke luchtstrijdkrachten. De aanvallen, die op verschillende punten werden uitgevoerd, werden afgeslagen met uitzondering van eenige kleine, beperkte penetraties.

LUCHTOORLOG

7 Juni — Amerikaansche bommenwerpers hebben op steden in Zuidoost-Europa bommen geworpen en vooral in Ploesti, Kroonstad, Turnu-Severing en Belgrado schade en verliezen veroorzaakt. Door Duitsche en Roemeensche luchtverdediging werden 21 vijandelijke vliegtuigen vernietigd.
10 Juni — Amerikaansche bommenwerpers voerden 9 Juni een terreuraanval uit op de stad München. Strijdkrachten der luchtverdediging schoten 35 vijandelijke vliegtuigen neer.
(V. b. 5968 A.)

A. JAPAN — De strijd in China; Loesjan en Lojang veroverd —

13 Mei (D.N.B.) — Japansche troepen hebben Loesjan, den voorloopigen zetel van de provinciale regeering van Honan en het hoofdkwartier van het 32ste Tsjoengking-leger, veroverd. Hiermede zijn de Japansche troepen ongeveer 120 kilometer ten Zuiden van de Loenghai-spoorlijn, meer dan 100 kilometer naar het Westen opgerukt. Naar de Britsche berichtendienst meldt, is in Tsjoengking officieel toegegeven, dat Japansche troepen den terugtochtsweg der Chineezen versperren. Twee afdeelingen van het Japansche leger, die deelnemen aan het groote offensief in Honan, hebben zich volgens een mededeeling van het keizerlijk hoofdkwartier vereenigd. De eene groep begon op 1 Mei haar opmarsch in het gebied van Hsinjang, terwijl de andere van het 200 kilometer verder naar het Noorden aan de spoorlijn Peking-Hankau gelegen Hsoetsjang uit opereerde. De ontmoeting vond plaats in de stad Kiosjan.

25 Mei — De stad Lojang is 24 Mei door de Japansche troepen na een hevigen aanval bezet. Meer dan 2000 gesneuvelde vijanden werden geteld en meer dan 4000 gevangenen gemaakt.

30 Mei — Japansche eenheden zijn op 27 Mei in het gebied rondom het Toengkingmeer offensieve operaties begonnen tegen de Tsjoengkineesche strijdkrachten in de zesde oorlogszone.

Overzicht:

In het huidige offensief dat 18 April werd geopend, zijn twee afzonderlijke operaties te onderscheiden. De eerste speelde zich af langs de spoorlijn Peking—Hankau. Japansche troepen marcheerden uit Tsjengsjau naar het Zuiden en uit Hankau naar het Noorden op en slaagden erin bij het kleine station Kakoesjan contact met elkaar te krijgen. Op deze wijze is de spoorwegverbinding van Peking naar Hankau, een afstand van 3800 km., thans geheel in Japansche handen. De tweede operatie had eveneens Tsjengsjau tot uitgangspunt en ging in Oostelijke richting naar Lojang, de hoofdstad der provincie Honan, welke plaats op 24 Mei werd veroverd. Op deze wijze kregen de Japanners ook een aanzienlijk deel van een tweede belangrijke Chineesche spoorwegverbinding in handen, nl. van de Loenghai-lijn, die van Haitsjou aan de Gele Zee over Kaifeng en Lojang naar Signan leidt.

Dit dubbele offensief, waardoor de Japanners voor het eerst zijn doorgedrongen in het Westelijk stroomgebied van de Hoangho, begon intusschen niet bij Tsjengsjau, dat zij in 1941 hadden veroverd, maar spoedig daarop weer moesten ontruimen, doch eenige honderden km. ten N.O. van deze stad, op een punt waar een vroegere Japansche opmarsch in 1938 tot staan was gebracht. De Chineezen hadden toen als uiterste middel de dijken van de Hoangho doorgestoken en de geweldige overstrooming, die hier het gevolg van was, dwong de Japanners hun verdere plannen op te geven. Dit verdedigingssysteem heeft zes jaar lang voldaan, maar schijnt thans ten gevolge van een abnormaal lagen waterstand te hebben gefaald.

De strijd in Britsch-Indië —

19 Mei — De omsingeling van het Britsch-Indische vierde leger in het gebied van Imphal door de Japansche troepen is voltooid. De Engelschen kunnen nog slechts door vliegtuigen geravitailleerd worden.

3 Juni — Uit Rangoon wordt gemeld, dat het aantal overloopers der Indische troepen in het Indische grensgebied vooral de laatste dagen opvallend toeneemt. 15.000 Britsch-Indiërs zijn naar de Japansche troepen overgeloopen. Het zijn voornamelijk jongelieden uit de studeerende kringen, die zich bij het leger van Bose aansluiten.

Luchtaanval op Oost-Java —

20 Mei — Vijftig geallieerde bommenwerpers hebben 26 Mei getracht een aanval te doen op Oostelijk Java uit de richting van den Indischen Oceaan. Tien der vijandelijke machines probeerden Soerabaya aan te vallen. Deze poging faalde echter, aangezien de Japansche luchtafweer drie toestellen neerschoot en de overige machines op de vlucht dreef. Er werd slechts onaanzienlijke schade berokkend aan de Japansche installaties op den beganen grond.

Amerikaansche landing op Biak —

Op 27 Mei des ochtends zijn Amerikaansche strijdkrachten geland op het eiland Biak bij Nieuw-Guinea. De Japansche bezetting van dit eiland en de in dezen sector in den strijd geworpen Japansche luchtmacht bonden den strijd aan met de vijandelijke troepen. Op het oogenblik zijn hevige gevechten gaande.

(V. b. 5944 B.)

B. LUCHTAANVALLEN OP BELGIE EN FRANKRIJK —

5 Juni — Sedert de vorige maand staan België en Frankrijk bloot aan aanhoudende zware aanvallen van Anglo-Amerikaansche bommenwerpers, welke, blijkens een publicatie van het Duitsche opperbevel d.d. 13 Mei, als een voorbereiding tot de invasie konden worden beschouwd. Aan de desbetreffende berichten ontleenen wij:

In den nacht van 19 op 20 Mei heeft de Anglo-Amerikaansche luchtmacht een aanval gedaan op Orleans. Honderden woonhuizen werden geheel vernield. Door dit bombardement werden 2500 personen geteisterd en werd bovendien de kathedraal der stad zwaar beschadigd.

In den nacht van 20 op 21 Mei heeft het Anglo-Amerikaansche luchtwapen Le Mans gebombardeerd.

Boulogne was 21 Mei het voorwerp van een Britsch-Amerikaansch bombardement.

Op 24 Mei heeft de Anglo-Amerikaansche luchtmacht de omgeving van Parijs aangevallen. In het departement Seine et Oise werden drie gemeenten gebombardeerd. Des avonds zijn verschillende steden in Noord-Frankrijk, o.a. Kamerijk, gebombardeerd.

Op 23 Mei hebben Anglo-Amerikaansche bommenwerpers 'n aanval gedaan op Epinal. De materieele schade is aanzienlijk. Dienzelfden ochtend hebben Anglo-Amerikaansche vliegtuigformaties ook opnieuw Le Mans gebombardeerd.

De Anglo-Amerikaansche luchtmacht heeft 25 Mei Lyon gebombardeerd. De streek van Beauvais is 25 Mei tweemaal gebombardeerd, waardoor talrijke personen om het leven zijn gekomen. In het departement Oise zijn verschillende steden aangevallen. Een stad in de nabijheid van Soissons werd met bommen bestookt. Voorts is een stad in het departement Var gebombardeerd. De Anglo-Amerikaansche luchtmacht heeft opnieuw een aanval gedaan op Groot-Brussel. De gemeente Thienen in de provincie Brabant werd zeer zwaar gebombardeerd. Ook de gemeente Hasselt werd geteisterd. Omstreeks het middaguur werd de agglomeratie van Mechelen gebombardeerd.

De Anglo-Amerikaansche luchtmacht heeft 26 Mei opnieuw Lyon aangevallen. Het aantal slachtoffers bedroeg reeds 491. Voorts heeft de Anglo-Amerikaansche luchtmacht aanvallen ondernomen op Kamerijk, Douai Béthune, Tonnerre. In het departement Loire is een stad aangevallen, waardoor belangrijke materieele schade ontstond. Verscheiden honderden personen werden gedood.

Bij de Anglo-Amerikaansche luchtaanvallen op Frankrijk op 26, 27 en 28 Mei zijn meer dan 4000 menschen omgekomen en bijna 5000 gewond. Tijdens de Pinksterdagen (28 en 29 Mei) zijn de volgende steden door de Anglo-Amerikaansche luchtmacht geteisterd: Marseille: Volgens de officieele gegevens van de prefectuur waren gisteravond om 20 uur reeds 1200 lijken geïdentificeerd. 1125 gewonden zijn naar de ziekenhuizen overgebracht. Avignon: 305 dooden, 600 gewonden, 3000 personen dakloos; Nimes: 150 dooden, 150 gewonden, 443 huizen verwoest; Chartres: 52 dooden, 40 zwaar gewonden, 50 huizen verwoest; Angers: ruim 120 dooden, ongeveer 200 gewonden. Nice: 255 dooden, 153 vermisten, 473 gewonden. Voorts werd de omgeving van Montpellier gebombardeerd. Bij een aanval van de Anglo-Amerikaansche luchtmacht op 27 en 28 Mei op het departement Seine et Oise werden 214 personen gedood.

In den loop van 30 Mei hebben Britsch-Amerikaansche vliegtuigen Antwerpen andermaal met bommen bestookt. Verscheidene wijken van Groot-Brussel zijn door de Anglo-Amerikaansche luchtmacht zwaar gebombardeerd De schade is aanzienlijk. In den loop van denzelfden morgen hebben drie opeenvolgende golven vanuit zeer groote hoogte het centrum der stad Rouaan gebombardeerd. Een aanval werd gedaan op Nantes, waardoor aanzienlijke schade werd aangericht. Tot dusver is in de laatste drie dagen, gedurende welke de luchtaanvallen op Zuid-Frankrijk in hevigheid zijn toegenomen, in zeven aangevallen steden het aantal dooden gestegen tot ruim 5000, het aantal gewonden tot ruim 6000. Op 31 Mei heeft de Anglo-Amerikaansche luchtmacht een buitengewoon hevigen luchtaanval gedaan op Rouaan. Overal in de stad kwamen bommen neer en ontstonden branden. De schade in de woonwijken is aanzienlijk. De St. Vincentius-kathedraal is zwaar beschadigd en de oude markt in een puinhoop veranderd. Volgens de jongste berichten zijn er bijna 1000 dooden. Voorts is een voorstad van Reims hevig gebombardeerd, die reeds tweemaal tevoren aangevallen was. De Engelsch-Amerikaansche luchtmacht heeft op 4 Juni opnieuw de omstreken van Nantes en in het bijzonder het gebied ten Zuiden der stad gebombardeerd. Naar uit Marseille wordt gemeld, is het aantal slachtoffers van het jongste bombardement op Marseille tot 1412 gestegen.

(V. b. Luchtaanvallen 5952 A.; 5940 A.; Invasie 5974 A.; 5964 A.; 5959 B.)

DE INVASIE IN FRANKRIJK

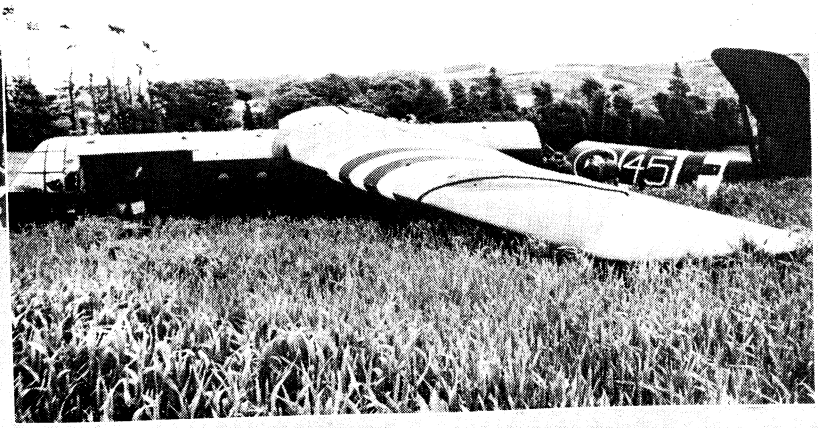

1. De overblijfselen van een zweefvliegtuig, dat boven het Normandische kustgebied werd neergeschoten. 2. Een groepje krijgsgevangenen, die reeds in de eerste faze van den strijd in Duitsche handen vielen. 3. Vluchtelingen in het brandende Caen. 4. Een der zweefvliegtuigen, zooals zij in de eerste dagen bij honderden in het gevechtsgebied neerkwamen.

(foto's Stapf (1), P.B.Z. (1), Atlantic (2)

NEDERLAND IN OORLOGSTIJD (VI)

Eenige affiches van de Luchtbescherming, welke beoogen het publiek te wijzen op het gevaar van lucht-

A. **Landaanwinning - Industrievestiging ten behoeve van de Zuiderzeevisschersbevolking —**

Aan Economisch-Statistische Berichten ontleenen wij het volgende uit een artikel van de hand van dr. Chr. Plomp:

Het is begrijpelijk, dat, toen met de afsluiting der Zuiderzee voor de Overheid de noodzaak naar voren kwam, de visschersbevolking bij het zoeken naar nieuwe bestaansmogelijkheden behulpzaam te zijn, ook werd gedacht aan de beteekenis, welke de industrie in dit opzicht kon hebben. Het was te verwachten, dat de Overheid met haar streven tot industrialiseering der visschersgemeenten een zware taak te wachten stond, temeer waar de algemeene economische toestand na 1930 zeer ongunstig was.

De eerste fabriek, welke met steun van de Overheid werd opgericht, was een knoopenfabriek te Spakenburg in 1929. Dit bedrijf heeft van den beginne af met gunstig resultaat gewerkt. Bij de totstandkoming in 1929 waren er ongeveer 100 arbeiders; dit aantal kon tot het uitbreken van den oorlog worden opgevoerd tot ongeveer 300 arbeiders.

Bij de in 1932 te Volendam opgerichte kunstpaardenhaarfabriek verkeerde het bedrijf reeds spoedig na de oprichting in financieele moeilijkheden, welke tot stopzetting er van leidden. De fabriek werd evenwel reeds spoedig onder andere leiding en op bescheidener voet weer in werking gesteld.

Het bedrijf heeft zich naderhand gestadig ontwikkeld, zoodat bij het uitbreken van den oorlog de vooruitzichten zeer behoorlijk waren. Op genoemd tijdstip waren in deze fabriek ongeveer 55 arbeiders werkzaam, nagenoeg uitsluitend Volendammers.

De derde fabriek, welke in het kader van de plannen tot industrialiseering der Zuiderzeegemeenten werd opgericht, was de schoenfabriek te Volendam in 1933. Het bedrijf ontwikkelde zich niet erg gunstig, zoodat het in 1938 in ernstige financieele moeilijkheden verkeerde, welke uitliepen op een faillissement. Om de door de fabriek geschapen werkgelegenheid te behouden, werd een „belanghebbende" in staat gesteld het bedrijf te koopen, waarna de fabriek door den oorspronkelijken ondernemer weer in exploitatie werd gebracht. Het bedrijf heeft zich nadien gunstig ontwikkeld; vóór den oorlog werkten er ongeveer 60 arbeiders.

In 1934 werd te Spakenburg met financieele medewerking der gemeente een pantoffelfabriek opgericht, welke reeds spoedig werd omgezet in een schoenfabriek. In dit bedrijf werden onmiddellijk 120 „belanghebbenden" of kinderen van dezen tewerkgesteld. Dit bedrijf heeft met dusdanige moeilijkheden te kampen gehad, dat in 1937 het faillissement volgde. In de tweede helft van datzelfde jaar werd de fabriek onder andere leiding en met een beperkter opzet weer in werking gesteld. De onderneming heeft zich sedertdien behoorlijk ontwikkeld; bij het uitbreken van den oorlog werkten er ongeveer 65 zoons en dochters van „belanghebbenden".

Van geheel andere beteekenis was de oprichting van een lingeriefabriek te Volendam in 1935. Doordat hier nagenoeg uitsluitend van vrouwelijke arbeidskrachten gebruik zou worden gemaakt, werd het aanpassingsprobleem der visschersbevolking er feitelijk maar weinig door tot oplossing gebracht. In 1936 bleek de ontwikkeling van het bedrijf door verschillende oorzaken niet gunstig te verloopen. Na wijziging in de bedrijfsleiding en verhooging der opleidingsvergoedingen is een aanmerkelijke verbetering opgetreden; in 1940 werkten er ongeveer 40 meisjes.

Behalve in Volendam zijn ook in Elburg, Monnikendam en Vollenhove textielfabriekjes opgericht, waarbij voor de opleiding der meisjes een opleidingstoeslag werd verleend. De belangstelling van meisjes uit het visschersmilieu is in deze plaatsen echter gering gebleken.

In 1938 werd te Volendam, dat de meeste belangstelling voor de vestiging van nieuwe industrieën heeft gehad, een fabriek van bretels, sokophouders en dergelijke artikelen opgericht. Dit bedrijf, waarin overwegend van vrouwelijke arbeidskrachten gebruik wordt gemaakt, heeft zich van den aanvang af gunstig ontwikkeld; in het begin van 1940 waren er ongeveer 40 jongens en meisjes werkzaam.

Voor de industrieele ontwikkeling van Volendam is verder nog van beteekenis geweest de verplaatsing naar Edam in 1938 van een voordien te Tegelen gevestigde koperwarenfabriek. Na aanvankelijke moeilijkheden, welke hebben geleid tot een financieele reorganisatie, ontplooide het bedrijf zich gunstig. In Mei 1940 waren er ongeveer 40 jongens werkzaam, meest Volendammers.

Wij zullen in het volgende de factoren, welke het verloop van de industrialiseering der Zuiderzeegemeenten hebben bepaald, wat uitvoeriger bezien. Door wellicht voor de hand liggende oorzaken hebben de Zuiderzeegemeenten slechts bij uitzondering kapitaalkrachtige ondernemers tot zich getrokken. Om aan deze moeilijkheid tegemoet te komen, heeft de Overheid aan de gegadigden voor de oprichting van een nieuw bedrijf niet alleen leeningen verstrekt, doch heeft zij ter voorziening in het bedrijfskapitaal in enkele gevallen bovendien een voorschot gegeven op de vergoedingen, welke gedurende enkele jaren voor de scholing der arbeiders zouden worden betaald. Het opnemen van dit voorschot als bedrijfskapitaal is principieel onjuist gebleken. De vergoedingen voor de opleidingskosten kunnen nu eenmaal niet anders besteed worden dan voor het doel, waarvoor zij worden verstrekt, nl. ter compensatie van de onvoldoende arbeidsprestaties van het fabriekspersoneel. De nadeelen, verbonden aan het werken met ongeschoold personeel, kwamen door het in voorschot opnemen als bedrijfskapitaal geheel ten laste van de bedrijfsopbrengsten, hetgeen er toe heeft bijgedragen, dat de financieele positie van enkele bedrijven tenslotte onhoudbaar werd.

Het behoeft geen betoog, dat de leiding van een nieuw bedrijf, met ongeschoold personeel, afkomstig uit een geheel ander milieu dan dat van fabrieksarbeiders, hooge eischen stelt aan de bedrijfsleiding. Helaas zijn niet alle oprichters der nieuwe bedrijven figuren gebleken, die krachtig genoeg waren om de optredende moeilijkheden het hoofd te kunnen bieden. De ervaring heeft hier wel duidelijk aangetoond, dat, wanneer van overheidszijde de industrievestiging wordt aangevat, een strenge selectie der ondernemers op hun capaciteiten tot de noodzakelijkheden behoort.

Vraagt men zich af, welke rol de aard van het product heeft gespeeld in de mate van welslagen der in de Zuiderzeegemeenten opgerichte bedrijven, dan zou allereerst kunnen worden opgemerkt, dat slechte ervaringen zijn opgedaan met artikelen, waarin op de binnenlandsche markt reeds een hevige concurrentie bestond.

Een belangrijke ervaring lijkt mij, dat gunstige resultaten zijn bereikt met de voortbrenging van artikelen, welke grootendeels werden geïmporteerd.

De volkomen ongeschooldheid en ongedisciplineerdheid van het personeel waren factoren, waarmee vooral in de beginperiode van de industrialiseering bij de bepaling van het te fabriceeren product rekening moest worden gehouden. Het is daarom gewenscht gebleken, met de fabricage van een betrekkelijk eenvoudig te bewerken product te beginnen. De practijk heeft geleerd, dat, ondanks de hieromtrent uitgesproken pessimistische verwachtingen, niet het minst uit den kring der visschersbevolking zelf, het verrichten van fabrieksarbeid door uit het visschersmilieu afkomstigen zeer goed mogelijk is gebleken. De ongebondenheid is trouwens in werkelijkheid niet zoo sterk; slechts in Spakenburg is zij een factor van beteekenis gebleken. Het verloop onder de arbeiders is echter nergens groot geweest. Men dient natuurlijk wel te bedenken, dat slechts weinig sprake is geweest van de omscholing van visschers tot fabrieksarbeiders. De bedrijven zijn meest opgezet met jongeren, die nog niet of nauwelijks in het visschersberoep werkzaam waren geweest.

NEDERLAND

Vatten wij het geheel samen. Door de noodzaak, de visschersbevolking aan de gevolgen van de afsluiting der Zuiderzee te doen aanpassen, heeft de Overheid de industrialiseering der Zuiderzeegemeenten ter hand genomen. Door verschillende oorzaken, voor een groot deel samenhangende met de figuur der als ondernemer opgetreden personen, zijn de moeilijkheden en kosten, aan deze industrialiseering verbonden, vrij aanzienlijk geweest. Groote reducties op het oprichterskapitaal waren in enkele gevallen noodig om de bedrijven op een eenigszins rendabele basis te plaatsen. De kosten, voor de Overheid aan deze industrialisatie verbonden, zijn vrij hoog geweest, zij bedragen in totaal ongeveer ƒ 225.000. Meet men het resultaat der industrialiseeringspogingen evenwel af naar de beteekenis, welke zij voor de bevolking hebben gehad, dan is dit resultaat belangrijk te noemen. Tenslotte is toch bereikt, dat in enkele groote visscherspla atsen, vooral in Volendam en Spakenburg, een basis is gelegd voor verdere industrialisatie. Vóór den oorlog viel reeds op te merken, hoe enkele bedrijven gingen uitgroeien. De beteekenis, welke de met medewerking van de Overheid tot stand gekomen industrie in de Zuiderzeegemeenten heeft, valt eenigermate af te leiden uit het feit, dat daardoor een directe werkgelegenheid is geschapen voor ruim 600 uit het visschersmilieu afkomstige personen (1940). Men dient bij de beoordeeling van de financieele zijde van het vraagstuk ook wel in het oog te houden, dat in hoofdzaak sociale overwegingen bij de industrievestiging in de Zuiderzeegemeenten den doorslag hebben gegeven. Het principe, dat een dergelijk ingrijpen financieele lasten voor de Overheid meebrengt, moge hierin zijn rechtvaardiging vinden. De financieele gevolgen voor de Overheid dienen natuurlijk wel binnen redelijke grenzen te blijven.

(V. b. Overz. Inpold. Zuiderzee 5129 A.)

A. **NEDERLAND — Justitie - 31 doodvonnissen wegens overvallen, aanslagen, sabotage en verboden bezit van wapens —**

7 Juni — De höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer „Nordwest" maakt bekend: Het Polizeistandgericht 's-Hertogenbosch heeft de volgende Nederlanders ter dood veroordeeld: 1. den gemeenteambtenaar Jan Hageman te Eibergen, geb. 1895; 2. den fotograaf Hendrik Heinen te Eibergen, geb. 1914; 3. den wachtmeester der marechaussee Cornelis Poulie te Varsseveld, geb. 1919; 4. den douanebeambte Gerrit Kleisen te Zundert, geb. 1917; 5. den loondorscher Johannes Sonderen te Lintvelde, geb. 1912; 6. den wagenmaker Theodorus Sonderen te Lintvelde, geb. 1913; 7. den smid Hermanus Mom te Eibergen, geb. 1920; 8. den manufacturier Hendrik Kruizinga te Neede, geb. 1921; 9. den landbouwer Willem Rohaan te Neede, geb. 1912; 10. den kunstschilder Carel Verschuur te Wageningen, geb. 1919; 11. den opperwachtmeester der marechaussee Teunis Wortman te Neede, geb. 1911; 12. den wachtmeester der marechaussee Hermanus Blaauwgeers te Lichtenvoorde, geb. 1918; 13. den landbouwer Hendrik Wiggers te Dale, geb. 1886; 14. den hotelhouder Jacobus Westland te Wageningen; 15. den bioscoopeigenaar Willem Westland te Wageningen.

Al deze veroordeelden behoorden tot of steunden geheime groepen, die in de provincie Gelderland vooral in den Achterhoek, gevormd zijn om distributiekantoren te overvallen, moordaanslagen op Nederlandsche politieambtenaren en andersdenkende Nederlanders uit te voeren, wapenen voor illegale doeleinden te verschaffen, spionnage te verrichten en den vijand te begunstigen.

Voorts heeft het Polizeistandgericht te 's-Hertogenbosch ter dood veroordeeld: 1. den gemeentebeambte Markus Assies te Assen, geb. 1919; 2. den gemeenteambtenaar Albert Rozema te Hoogeveen, geb. 1914; 3. den postbeambte Hendrik Raat uit Hoogeveen, geb. 1920; 4. den gemeenteambtenaar Wiepke van der Zee te Oosterhesselen, geb. 1918; 5. den distributieambtenaar Marinus Veth te Papendrecht, geb. 1920; 6. den tuinman Albert van der Ziel te Zandeweer, geb. 1922; 7. den tooneelspeler Henry van Ees te Den Haag, geb. 1922; 8. den verzekeringsagent Christiaan Diemel te Leiden, geb. 1914; 9. den meubelmaker Adriaan de Rijks te Gouda, geb. 1921.

Deze veroordeelden hebben in aanzienlijke mate verzetsorganisaties gesteund. Zij hebben deels zelf deelgenomen aan overvallen op distributiekantoren, postkantoren en andere openbare instellingen. Teekenend is een overval op een particuliere bouwonderneming, waarbij de loongelden voor Nederlandsche arbeiders zijn geroofd. Een deel der daders is in het bezit van wapenen geweest. Tegen 22 veroordeelden is het vonnis voltrokken. Twee veroordeelden zijn voorgedragen voor begenadiging.

9 Juni — Aan een publicatie in de dagbladen ontleenen wij, dat door den Duitschen krijgsraad werden terdoodveroordeeld: de landbouwer Joeke Andrae, geboren 1919, wonende te Ferwerd; de 27-jarige Heinrich Mülbauer; Theodor van Niel; de 40-jarige Sipke Tiestra en de 30-jarige Jan Ludwig. Zij waren schuldig bevonden aan het verboden bezit van wapenen, welke zij te zijner tijd tegen de Duitsche bezettende macht wilden gebruiken.

12 Juni — Naar de höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer „Nordwest" bekend maakt, heeft het Polizeistandgericht te Amsterdam de volgende Nederlanders ter dood veroordeeld: 1. den beeldhouwer Gerrit van der Veen uit Amsterdam, geb. 1902; 2. den onderwijzer Paul Guermonprez, geb. 1908, zonder vaste woonplaats; 3. den beeldhouwer Johan Limpers uit Amsterdam, geb. 1915 en 4. den danser Karel Pekelharing, geb. 1909, zonder vaste woonplaats. De veroordeelden waren lid van een organisatie van weerstand, die in 1942 in het leven was geroepen en over een groot deel van Nederland was verspreid. De doodvonnissen die overeenkomstig de bepalingen van de Verordening op de Bescherming der Orde zijn geveld wegens voortgezette sabotage en onbevoegd bezit van vuurwapens en munitie, zijn, na onderzoek van de gratiekwestie, voltrokken.

(V. b. Doodvonnissen 5962 A.)

— Besluit inzake testamenten van Nederlanders in het buitenland —

Het Verordeningenblad no. 10, d.d 10 Juni, bevat een besluit van den secr.-gen. van Justitie betreffende testamenten van Nederlanders en Nederlandsche onderdanen in het buitenland.

Artikel 1 van dit besluit luidt: Nederlanders of Nederlandsche onderdanen, die verblijven in het Groot-Duitsche Rijk, in het gebied van deszelfs bondgenooten in Europa of in de door de Duitsche troepen bezette gebieden buiten het bezette Nederlandsche gebied, kunnen hun uitersten wil maken bij ieder onderhandsch stuk, mits het gedeelte van het stuk, dat den uitersten wil bevat, door den erflater eigenhandig is geschreven en het stuk door hem is onderteekend. Medewerking van een openbaar ambtenaar is niet vereischt.

Artikel 2 bepaalt, dat Nederlanders of Nederlandsche onderdanen, die zich in Duitschen militairen dienst bevinden dan wel volgens de hiervoor geldende voorschriften ten aanzien van het maken van een militair testament met personen in Duitschen militairen dienst zijn gelijkgesteld, hun uitersten wil eveneens kunnen maken in den vorm van een Duitsch militair testament.

Dit besluit is in werking getreden en geldt voor den duur van den oorlog.

Het besluit is mede van toepassing op testamenten vóór zijn inwerkingtreding doch na 14 Mei 1940 gemaakt, voor zoover zij overeenkomstig de voorschriften van het onderhavige besluit zijn gemaakt en de erflater na de inwerkingtreding van dit besluit is overleden.

Bezetting - N.S.D.A.P. - Inwijding B.D.M.-wimpels - Toespraak van den Rijkscommissaris —

Op 4 Juni hebben de Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart en de B.D.M.-Reichsreferentin dr. Jutta Rüdiger gesproken tot 3200 Duitsche en Nederlandsche meisjes en jongens, die in het openluchttheater te Valkenburg waren bijeengekomen ter gelegenheid van de plechtige inwijding van B.D.M.-wimpels en -vanen.

De bijeenkomst werd o.m. bijgewoond door Oberdienstleiter Ritterbusch, den Beauftragte van den Rijkscommissaris voor Limburg, Schmidt, Gebietsmädelführerin frl. W. Hagemense, H. J.-Gebietsführer Blomquist, hoofdstormer Van Geelkerken, ᛋᛋ-Standarteführer Feldmeyer, den commissaris der provincie graaf de Marchant et d'Ansembourg. In zijn toespraak verklaarde de Rijkscommissaris o.m.: Duitsche meisjes en jongens, gij zijt de toekomst van ons volk, gij staat den Führer het naast en zult zijn missie vervullen. De wimpels zijn het symbool van de trouw aan volk en rijk. Steeds zullen zij jullie herinneren aan je heiligste verplichting: trouw te zijn aan het bloed van ons volk en de trouwste volgelingen te zijn van den Führer.

(V. b. dr. Seyss-Inquart 5969 A.; Hitler Jugend 5890 A.)

Arbeidsdienst - Strafbepalingen op dienstonttrekking enz. —

Het 9 Juni verschenen Verordeningenblad bevat een besluit van de secr.-gen. van Algemeene Zaken en van Justitie ter bescherming van den Nederlandschen Arbeidsdienst. Hierin worden strafbepalingen vastgesteld in gevallen van het zich geheel of gedeeltelijk onttrekken aan de vervulling van den arbeidsdienstplicht. Ook de medeplichtigheid of het uitlokken wordt gestraft. De maximumstraf werd bepaald op 5 jaren gevangenisstraf; in bijzonder ernstige gevallen wordt deze strafmaat verdubbeld. Het Vredegerechtshof is in eerste en in laatste instantie bij uitsluiting bevoegd de 5 strafbaar gestelde feiten te berechten.

(V. b. Arbeidsdienst 5962 A.; Wetgeving 5881 A.)

Bevolking - Dalend inwonertal van Amsterdam —

Naar wij vernemen is thans vastgesteld, dat de hoofdstad op 1 Januari 1944 771.640 inwoners telde tegen 790.900 op 1 Januari 1943.

(V. b. Bevolking 5899 A.; Inwonertal A'dam 5791 B.)

B. **DENEMARKEN — Bevolking - Beroepstelling —**

Hoewel Denemarken, aldus Econ. Nieuws, over het algemeen als een landbouwland bekend staat, laten de jongste statistische gegevens zien, dat industrie en ambacht gedurende de laatste jaren sterk in omvang zijn toegenomen. Volgens de cijfers der volkstelling van 5 Nov. 1940 is 33.4% der Deensche bevolking bij industrie en ambacht, 27.7% bij den landbouw, 12.6% bij den handel, 8% bij het bestuursapparaat en bij de vrije beroepen, 6.5% bij het transportbedrijf betrokken, terwijl 10.8% der bevolking van vermogen, ouderdomsrente enz. leeft. Circa 1% der bevolking had geen beroep opgegeven:

	personen zonder beroep	kinderen	totale bevolking	%
landbouw	—	298.700	1.065.400	27.7
industrie en ambacht	—	356.500	1.285.300	33.4
handel	—	103.700	484.600	12.6
transportbedrijf ..	—	70.100	248.600	6.5
bestuursapparaat en vrije beroepen ..	—	62.400	306.500	8.0
niet gen. beroepen	—	13.700	39.800	1.0
personen zonder ber.	293.800	33.500	414.100	10.8
	293.800	938.600	3.844.300	100.0

(V. b. Bevolking 5595 H.)

A. NEDERLAND — N.S.B. - Propaganda-actie „Strijd om Amsterdam" beëindigd; Rede van Mussert —

Tot besluit van de groote propaganda-actie te Amsterdam heeft de N.S.B. op 10 Juni in het Concertgebouw te Amsterdam een openbare vergadering gehouden, waarin de Leider het woord heeft gevoerd. Deze vergadering, die ook door tal van niet-nationaal-socialisten werd bijgewoond, was het slot van den arbeid, die in de afgeloopen maanden is verricht om het volk nader te brengen tot het nationaal-socialisme.

Na een korte begroeting door den Gewestleider Ouwerkerk, nam de Leider het woord. Hij wees erop, dat wij staan temidden van het grootste gebeuren dat ooit in de geschiedenis heeft plaats gevonden. De heele wereld leeft in spanning en zelfs na eeuwen zal men er aan herinneren dat in Juni 1944 de Engelschen en Amerikanen probeerden Europa binnen te vallen.

Het is moeilijk om niet vernietigd te worden, doch rechtop te blijven staan, wetende waarom het gaat. In 1939 wisten wij door de pers dat het om Dantzig en den Corridor ging. Zou men bij een landing hier ons opnieuw willen wijsmaken, dat het gaat om Dantzig, dat evengoed Duitsch is als Brussel Nederlandsch is?

Hadden wij tegenover de geweldige machten die ons bedreigen, een eensgezind Europa, dan stonden wij daar met 400 millioen menschen en dan stonden aan de grenzen 50 millioen soldaten. Het tragische is echter, dat het Duitsche volk voor negentig procent moet doen wat het Vereenigde Europa zou moeten doen. Duizenden van zijn zonen vallen, zijn steden worden kapot gegooid en anderen doen of het hun niets aangaat. De offers zijn groot. Maar dat het bolwerk er nog staat, dat danken wij Europeanen aan het nationaal-socialisme, aan Adolf Hitler, die alleen in staat is Europa te beschermen. En wanneer de oorlog is gewonnen, dan zullen wij eens Adolf Hitler op deze plaats in ons midden mogen begroeten en hem onzen dank brengen.

Na erop gewezen te hebben, dat ook het Nederlandsche volk gaat begrijpen, dat de beschaving niet uit Engeland of Amerika komt, bracht spr. hulde aan de Nederlandsche treinmachinisten en stokers, die in weerwil van de luchtaanvallen hun werk voortzetten.

Wat de invasie betreft gaf de Leider als zijn meening te kennen, dat men er zeker van zou kunnen zijn dat de geallieerde legers reeds in Nederland zouden zijn binnengevallen, wanneer onze kust niet verdedigd zou zijn. Dan zou ons land reeds lang oorlogstooneel zijn geweest. Daarom bracht Mussert, onder luid gejuich, dank aan de Duitsche weermacht, omdat deze onze kust in staat van verdediging heeft gebracht. Hij wees ook op de steeds groeiende medewerking van duizenden Nederlandsche jongens en mannen, die Europa helpen verdedigen. De Narwa wordt verdedigd door het Nederlandsche legioen.

De positie der N.S.B. zelve besprekend, zeide Mussert: „De Beweging is trouw, en met voldoening aanschouw ik dat steeds nog tienduizenden trouw blijven aan hun beginselen en aan mij, zelfs bij de groote dreigingen uit het Oosten en het Westen. In Mei 1944, toen van alle kanten de dreigingen groeiden, kwamen er tweeduizend leden meer bij dan er afgingen.

En wat tot slot mij zelf betreft. Er zijn er ongetwijfeld die zich zullen afvragen: waar zult gij, Leider, zijn, wanneer de invasie hier in ons land komt? Staat uw auto al klaar? Waar zult gij zijn?

Geroep uit de zaal: „Bij ons".

„Ja, mijne kameraden", ging de Leider voort, „ik heb mijn besluit genomen. Als de invasie komt zal ik, onder alle omstandigheden te Utrecht zijn. Vanochtend heb ik een nieuwe uniform gekregen, die van vrijwillig soldaat bij de Duitsche weermacht. Die uniform zal ik aantrekken, zoodra hier de invasie zal komen."

(V. b. Prop.actie A'dam 5867 A.)

— Telegram van Mussert aan den Führer —

De Leider heeft 6 Juni aan den Führer het volgende telegram gezonden:

„Führer, nu de invasie begonnen is, is het mij een behoefte u, mijn Führer, te zeggen, dat alle Nederlandsche nationaal-socialisten in trouw en lotsverbondenheid op leven en dood aan uw zijde staan.

Het gaat om het zijn of niet zijn van Europa. Wij vormen een eenheid en aan de spits van deze eenheid staat u, mijn Führer. Zoo zien wij u als den Führer van geheel Europa en wij vertrouwen, dat God ons in dezen strijd bijstaat. Ons geloof en ons vertrouwen zijn onwrikbaar.

(V. b. Hitler 5966 D.)

— Bescherming der uniformen —

12 Juni — De seretaris-generaal van het departement van Justitie heeft op grond van het Besluit ter bescherming van de uniformen en onderscheidingsteekenen van de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden bepaald, dat voor de toepassing van art. 1 van dit besluit als formaties en nevenorganisaties van de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden worden beschouwd: de Weerafdeeling (W.A.); de Germaansche ᛋᛋ in Nederland; de Nationale Jeugdstorm; de Nationaal-Socialistische Vrouwen Organisatie; het Economisch Front; het Medisch Front; het Nationaal-Socialistisch Studentenfront; het Opvoedersgilde; het Rechtsfront; het Technisch Gilde; het Vervoersfront.

(V. b. 5788 A.)

— Frontzorg - Opbrengst collecte *f* 150.000 —

6 Juni — De persdienst van de N.S.B. meldt, dat de eerste landelijke Frontzorgcollecte, welke, als besluit van de W.A. Frontzorgactie 1943—1944, op 27 Mei j.l. is gehouden, bij voorloopige telling 150.000 gulden heeft opgebracht.

(V. b. Frontzorg 5924 C.)

— Mussert in Noord-Overijssel —

Op 6 Juni heeft de Leider een bezoek gebracht aan een aantal groepen van den kring Noord-Overijssel. In de schuren van de groepsleiders werden de samenkomsten, die een kameraadschappelijk en intiem karakter droegen, gehouden. In zijn betoogen gaf Mussert als zijn vaste overtuiging te kennen, dat de vijanden vroeg of laat uit Europa zullen worden verdreven.

Landwacht - Aanslagen —

In den nacht van 20 op 21 Mei zijn te Berkhout bij het opbrengen van personen de leden van de landwacht Boeke Braaksma, geboren 1900, wonende te Haarlem en Arie Groot, geboren 1899, door onbekend gebleven personen doodgeschoten. Op 1 Juni werden bij de contrôle van persoonsbewijzen te Westerblokker twee leden van de landwacht doodgeschoten en één gewond. De vermoorden zijn Cornelis Molenaar, geboren 1917, woonachtig te Blokker en Gerard Renooy, geboren 1915, wonende te Zaag. Bij het beantwoorden der schoten werd een der terroristen zwaar gewond. Door zijn kameraden werd hij met een schot in het hoofd gedood. Gewond werd het lid van de landwacht en tuinier Haavok de Vos, geboren 1878, wonende te Westerblokker. Op 2 Juni werd het lid van de landwacht Leonard A. J. H. H. Tubergen, geboren 1901, wonende te Amsterdam, voor zijn woning door een onbekenden dader door drie schoten op zeer geringen afstand neergeschoten. Hij kreeg een schot in de kaak, in de borst en in den schouder. Er bestaat geen levensgevaar. **(V. b. Aanslagen 5970 A.; Landwacht 5925 A.)**

Landbouw - Dr. Posthuma en Graf Grote herdacht —

Op initiatief van den Gemachtigde voor Landbouw en Visscherij is 3 Juni te Arnhem in Musis Sacrum een bijeenkomst gehouden ter herdenking van dr. F. E. Posthuma en F. F. Graf Grote, Landesbauernführer en leider van de Geschäftsgruppe Ernährung und Landwirtschaft bij het Rijkscommissariaat.

Dr. Posthuma werd op 3 Juni 1943 door moordenaarshand om het leven gebracht, Graf Grote sneuvelde in Maart 1942 aan het Oostfront.

Van Duitsche zijde werd de bijeenkomst bijgewoond door den Beauftragte voor Gelderland van den Rijkscommissaris, dr. Schneider. De aanwezigen waren voornamelijk van den Landstand. Eerst werd door den heer Tammens, burgemeester van Groningen en Gemachtigde voor Landbouw en Visscherij een herdenkingsrede uitgesproken, waarin hij de verdiensten der overledenen in herinnering bracht. Daarna voerd Mussert het woord. Deze noemde dr. Posthuma een man van uitzonderlijk formaat. Vanaf 1932, aldus de Leider, werd van verschillende zijden geprobeerd dr. Posthuma te bewegen de leiding van een herstelbeweging op zich te nemen. Maar deze zag er geen heil in. Wel is waar leed hij onder de verwording en worstelde er tegen met heel de sterkte van zijn persoonlijkheid, maar hij achtte het nog te vroeg om met succes dit volk in zijn gezapige rust wakker te schudden. Ik kan mij zijn innerlijk leed zoo goed begrijpen, riep de Leider uit, ik heb er zelf mee geworsteld, zes lange jaren, van 1925 tot 1931, tot ik het besluit nam de N.S.B. te stichten. Ondanks hoon en verdachtmaking leefde Posthuma voor zijn volk. Reeds lang nationaal-socialist naar den geest, aarzelde hij dan ook niet, na de Meidagen van 1940 zijn rijke ervaring in dienst te stellen van dit volk. Zulks in nauwe samenwerking met den helaas te vroeg gestorven Graf Grote, dezen edelman met zijn boerenziel, die voor zijn eigen volk het hoogste offer heeft gebracht, maar ook ons volk een warm hart toedroeg.

(V. b. dr. Posthuma 5560 B.; Graf Grote 5061 E.; Mussert 5963 A.; Tammens 5398 B.)

A. NEDERLAND — Landbouw - Voedselvoorziening - Wijziging in het stelsel van oogstinlevering —

12 Juni — De stand van de voedselvoorziening maakt het noodzakelijk alle maatregelen te treffen om de aflevering van de voor de voeding belangrijke akkerbouwproducten, als granen, aardappelen, oliehoudende zaden en peulvruchten, zoo hoog mogelijk op te voeren. Het is vooral om deze reden, dat het voor den oogst-1944 gekomen is tot een herziening van het sedert 1939 geldende stelsel van inneming van akkerbouwproducten, welk stelsel niet meer den waarborg biedt dat de geoogste producten tot het bereikbare maximum worden afgeleverd.

Het zwaartepunt der contrôle is van het dorschen verlegd naar een taxatie van den oogst. Voortaan zal de afleveringsplicht voor ieder bedrijf met behulp van de oogsttaxatie in kilogrammen worden bepaald.

De tweede voornaamste wijziging is, dat aan den teler meer belang wordt gegeven om aan de uitvoering der maatregelen zijn algeheele medewerking te verleenen. De boer mag namelijk van de genoemde producten van zijn oogst de helft behouden van hetgeen hij meer levert dan zijn aanslag bedraagt. Alleen van de oliehoudende zaden mag niets op de bedrijven achterblijven, omdat het zelfpersen van oliehoudend zaad verlies van olie geeft. Voor de helft van hetgeen meer wordt geleverd dan de verplichte hoeveelheid oliehoudende zaden, ontvangt de teler toewijzingen voor olie. Ieder, die niet aan zijn verplichtingen voldoet, wordt streng aangepakt. Alle gunsten (vergunning tot huisslachting, recht om kippen te houden, zelfverzorgersbehoud en de telerspremies) worden hem zonder vorm van proces onthouden. Wordt de aanslag niet geleverd, dan pleegt de teler bovendien een strafbaar feit, waarvoor hij zich zal hebben te verantwoorden. Zij, die een overtreding hebben begaan, die invloed kan hebben op den aanslag of oorzaak is, dat aan den inleveringsplicht niet kan worden voldaan (onjuiste inventarisatie-opgave, clandestien dorschen, frauduleus vervoer, enz.) krijgen automatisch een hooge boete opgelegd, waartegen geen beroep mogelijk is.

(V. b. Voedselvoorz. 5954 A.)

Luchtaanvallen — Schaderegeling voor Nederlanders in Duitschland —

12 Juni — Door het A.N.P. werd nagegaan wat het Duitsche rijk doet voor landgenooten, die aldaar slachtoffer van een luchtaanval worden. In Duitschland kent men twee regelingen, die de schade, aan lijf of leden ontstaan, kunnen vergoeden. De eene regeling is de ook bij ons bekende ongevallenverzekering (Unfallsversicherung), de andere regeling is de personen-schade-vergoeding (Personenschädenrecht).

Het hangt van de omstandigheden af welke regeling in werking treedt. Wordt een landgenoot, die hier werkt, bij een luchtaanval gewond of gedood, en gebeurt dit tijdens zijn werk of in het lager, dat hem als verblijf is toegewezen, dan treedt de ongevallenverzekering in werking. In alle andere gevallen wordt de personenschadevergoeding van kracht.

De overeenkomst tusschen beide regelingen is, dat zij ten doel hebben den betrokkene zoo snel mogelijk weer geschikt te maken voor de samenleving en zelfs, indien dit mogelijk is, voor zijn oude beroep. Mocht dit niet lukken, dan worden maatregelen genomen voor een herscholing voor een ander beroep, zoodat een menschwaardig bestaan ook voor de toekomst verzekerd is. Bovendien ontvangt de getroffene ziekengeld, zakgeld enz. Kortom, de buitenlandsche werker ontvangt precies dezelfde behandeling als de Duitsche burger. Het verschil tusschen de beide regelingen treedt pas te voorschijn wanneer uitkeeringen wegens invaliditeit of sterfgeval gedaan moeten worden.

De Unfallsversicherung betaalt bij algeheele invaliditeit een rente ter hoogte van tweederde van het jaarinkomen, dat voorheen verdiend werd. Bij gedeeltelijke invaliditeit wordt een gedeelte van dit bedrag uitgekeerd. Bij sterfgeval (door middel of als gevolg van den luchtaanval) wordt aan de achtergebleven weduwe, indien ze gezond is, 20 pct. van het jaarinkomen uitbetaald en indien ze door ziekte of andere gebreken niet in staat is te werken 40 procent van dat bedrag. Per kind beneden 18 jaar ontvangt de weduwe nog 20 pct. met dien verstande, dat het totale bedrag, dat het gezin ontvangt, niet hooger mag zijn dan 80 procent van de vroegere jaarverdienste van den man.

De Personenschädenverordnung betaalt eveneens een bepaald bedrag uit, dat echter berekend wordt naar den stand, plaats van inwoning en graad der invaliditeit. (De Personenschädenverordnung is ontstaan ten behoeve van militairen, die in den oorlog gewond werden.) Ook daarbij bestaan verschillende toeslagen voor weduwe en kinderen. In bijna alle gevallen zal de Unfallsversicherung op den Ned. werker worden toegepast. Dit ligt in den aard van zijn verblijf in Duitschland.

— Joodsch kamp beschoten —

5 Juni — Hoe stelselloos de Anglo-Amerikaansche vliegers hun doelen uitzoeken, blijkt uit het feit, dat bij de aanvallen met boordwapenen der laatste dagen ook een jodenkamp, waarin zich nog gedoopte joden bevinden, met machinegeweren en boordkanonnen werd beschoten. Daarbij werden eenige joden gedood en een aantal zwaar gewond.

(V. b. Luchtaanvallen 5971 A.; Joden 5762 B.)

Financiën - Begrooting 1944 Amsterdam —

12 Juni — Aan de eerst thans gepubliceerde begrooting der gemeente Amsterdam voor het dienstjaar 1944 ontleenen wij de volgende eindcijfers: uitgaven ƒ 136.514.236, ontvangsten ƒ 118.354.849. Tekort ƒ 18.159.387, bij een geraamd tekort voor den dienst 1943 van ƒ 30.438.611, zoodat de nieuwe begrooting ƒ 12.279.224 gunstiger is dan haar voorgangster.

(V. b. Gem. fin. A'dam 5962 A.)

— Belastingen - Accijns op gedistilleerd verhoogd —

Bij besluit van den secr.-gen. van het departement van Financiën is met ingang van 15 Juni de accijns op het gedistilleerd verhoogd van tweehonderd vijftig gulden op tweehonderd vijf en zeventig gulden per hectoliter ad 50 percent.

(V. b. Belastingen 5931 A.)

Onderwijs - Toezicht op particulier onderwijs —

3 Juni — Naar wij vernemen, zal het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming een speciale inspectie voor het toezicht op het particulier onderwijs instellen. Het arbeidsterrein van deze inspectie zal de volksopvoeding en volksontwikkeling omvatten ten aanzien van niet meer leerplichtigen, voor zoover de secretaris-generaal dit bepaalt en daarvoor niet reeds wettelijke voorschriften bestaan.

(V. b. Part. onderwijs 5178 B.)

— Prof. Kapteyn herbenoemd te Groningen —

Aan prof. dr. J. M. N. Kapteyn is met ingang van den dag waarop zijn ontslag als hoogleeraar zou ingaan, opdracht verleend om in de faculteit der Letteren en Wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Groningen onderwijs te geven in de volkskunde. Prof. Kapteyn is voorzitter van den Bond van Heem- en Volkskunde, leider van de Stichting Saxo-Frisia en voorzitter van de Volksgemeenschap Groningen van de Ned.-Duitsche Kultuurgemeenschap.

(V. b. Prof. Kapteyn 5843 A.)

Kunst, Kultuur - Tooneel - Mien Faassen-Braakensiek overleden —

8 Juni — De tooneelspeelster Mien Faassen-Braakensiek is, zeventig jaar oud, te Amsterdam overleden. Als dochter van den souffleur Braakensiek had Mien Faassen reeds als kind van vijf jaar op de planken gestaan. Later oogstte zij vooral succes in de revue „De Doofpot". Na haar huwelijk met den tooneelspeler Alex Faassen was zij verbonden aan de Nederlandsche Tooneelvereeniging tot kort na den dood van haar echtgenoot in 1911. Daarna is zij o.a. bij het gezelschap van Herman Bouber opgetreden.

— Film - „Dr. Vlimmen" verfilmd —

27 Mei — Naar het „Alg. H'bld" verneemt, heeft de Duitsche filmindustrie besloten tot de verfilming van den Nederlandschen roman „Dr. Vlimmen", van mr. A. Roothaert. Dr. Vlimmen is de eerste Nederlandsche roman, die door de Duitsche filmindustrie als basis voor een draaiboek is gekozen. Uit de Vlaamsche literatuur werd het bekende werk van Stijn Streuvels „De Vlasaard" verfilmd. Deze film welke in Duitschland onder den titel „Wenn die Sonne wieder scheint" werd uitgebracht, werd ook in ons land vertoond.

(V. b. Film 5947 A.)

— Muziek - Willem Landré 70 jaar —

Op 12 Juni vierde de componist Willem Landré zijn 70sten verjaardag. Hij werd in 1874 te Amsterdam geboren en studeerde bij Bernard Zweers. Na zijn muzikale opleiding te hebben voltooid, werd hij in 1901 muziekrecensent, welke functie hij tot 1938, o.a. bij de „Nieuwe Rotterdamsche Courant" vervulde. Van 1918 af doceerde hij harmonieleer, compositieleer en muziekgeschiedenis aan het Conservatorium te Rotterdam. Het sterkst heeft hij zich echter steeds tot de compositie aangetrokken gevoeld en zich daaraan ook gewijd zooveel als zijn werkzaamheden van recensent en leeraar hem daartoe gelegenheid gaven. Hij componeerde tal van werken voor orkest, sonates, strijkkwartetten, liederen en koorwerken en zet ook nu nog zijn werkzaamheden in zijn tegenwoordige woonplaats, Doetinchem, voort

A. VER. STATEN — Staatsschuld —

Van 12 Juni af zal, aldus de N.R.C., in de Vereenigde Staten de inschrijving open staan op de vijfde groote oorlogsleening; het aangeboden bedrag ad $ 16 milliard is het hoogste, tot nu toe ooit door de Amerikaansche schatkist aangeboden. Dat de kapitaalmarkt hierbij een krachtproef zal ondergaan, kan men veronderstellen op grond van de uitslagen der vorige oorlogsleeningen. Deze zijn immers wel is waar steeds geslaagd, doch de mate, waarin zij werden overteekend, werd steeds geringer, zooals het volgende staatje aangeeft:

Oorlogsleening	Aangeboden bedrag (in mrd. $)	Ingeteekend voor (in mrd. $)	Overteekening (in %)
1e Dec. 1942	9	12.9	43
2e April 1943	13	18.5	42
3e Sept.-Oct. 1943	15	18.9	26
4e Jan-Febr. 1944	14	16.7	17
5e Juni-Juli 1944	16	—	—

Naar schatting zal de totale Amerikaansche staatsschuld in het midden van dit jaar een hoogte van ca. $ 188 milliard hebben bereikt, hetgeen ten opzichte van 1939 een ruime verviervoudiging beteekent:

Totale schuld der Ver. Staten		
30 Juli 1939	$ 40.4	milliard
30 „ 1941	„ 49.0	„
30 „ 1942	„ 72.4	„
30 „ 1943	„ 136.7	„
30 „ 1944	„ 188.0	„

Beziet men de wijze waarop de Amerikaansche staatsschuld is verdeeld over beleggers, dan blijkt zich bijna twee vijfde in het bezit der banken te bevinden, particulieren houden vrijwel hetzelfde gedeelte en voor het overige treden verzekeringmijen, Fed. Reserve banken, spaarbanken e.d. op als bezitters van de staatsschuld.

Verdeeling van het bezit aan staatsfondsen:

	October 1943	In % van het totaal
Banken	$ 63.2 mrd.	38 %
Particulieren	„ 59.5 „	36 %
Staatsinstellingen	„ 15.8 „	9 %
Verzekeringmaatsch.	„ 14.4 „	8 %
F. R. banken	„ 8.8 „	5 %
Spaarbanken	„ 6.0 „	4 %

(V. b. Oorlogsuitgaven 5956 B.; Begrooting 5814 C.)

B. ENGELAND — Invasie - Verklaring van Churchill in het Lagerhuis —

De militaire woordvoerder in de Wilhelmstrasse deed 6 Juni mededeeling van de rede, welke minister-president Churchill dien ochtend in het Lagerhuis had gehouden. Churchill zeide daarbij volgens genoemden woordvoerder o.a.: Een reusachtige vloot van meer dan 4000 oorlogsschepen en vele duizenden kleinere vaartuigen is Het Kanaal overgestoken. Een ontzaglijk bombardement werd op de Duitsche kustverstersterking geopend; 11.000 vliegtuigen hebben in eerste linie aan de operaties deelgenomen en talrijke luchtlandingstroepen zijn er in geslaagd, achter de Duitsche linies te landen. Het grootste deel van de Duitsche kustbatterijen is reeds tot zwijgen gebracht. De landing begon des morgens om zes uur en duurde tot kwart over acht. De komende weken zullen groote veldslagen te zien geven. Het moreel van de troepen is uitstekend. Zij hebben de beste wapens, die de moderne wetenschap heeft kunnen uitdenken. Churchill deelde verder mede, dat de verrassing van den vijand gelukt is. De commandanten van de verschillende afdeelingen melden, dat alle operaties volgens plan verloopen. En welk een plan. Dit groote offensief is het moeilijkste en gecompliceerdste, dat we tot nu toe hebben beleefd.

(V. b. Churchill 5965 A.; Invasie 5974 A.)

C. HONGARIJE — Min.-pres. Stojay bezoekt den Führer —

De Führer heeft 7 Juni den Hongaarschen minister-president, Döme Stojay, ontvangen, die den 6den Juni met den chef van den Hongaarschen generalen staf, Vörös, voor een bezoek was aangekomen. Aan de verschillende besprekingen namen de Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, en generaal-veldmaarschalk Keitel deel. Des avonds waren de Hongaren de gasten van den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken.

(V. b. Stojay 5965 B.; Hitler 5979 A.)

D. ITALIE (KONINKRIJK) — Koning Victor Emanuel afgetreden —

Radio-Bari heeft 5 Juni medegedeeld, dat Victor Emanuel ten gunste van zijn zoon, den prins van Piemont, afstand van den troon heeft gedaan. Op 5 Juni heeft hij een decreet onderteekend, waarin hij afstand doet van zijn volmachten en die overdraagt op de regeering van Badoglio.

(V. b. Victor Emanuel 5918 C.)

Wapenstilstand met Frankrijk herroepen —

Naar de Engelsche Nieuwsdienst meldt, heeft Badoglio zijnerzijds den Italiaansch-Franschen wapenstilstand van 1940 herroepen.

(V. b. Fr.-It. wapenstilstand 4269 A.)

Maarschalk Badoglio afgetreden; Ivanoe Bonomi min.-president —

10 Juni — Badoglio heeft zijn ontslag bij prins Umberto ingediend, die Ivanoe Bonomi met de vorming van een nieuwe regeering heeft belast.

In het door Bonomi gevormde, nieuwe Italiaansche kabinet hebben twee communisten zitting, n.l. de communistische leider Togliatti en de communist Gullo. Togliatti bekleedt den rang van minister zonder portefeuille. Gullo staat aan het hoofd van het ministerie van landbouw. Als overige leden van het kabinet worden genoemd: graaf Alessandro Casati als minister van Oorlog en Luchtvaart, Siglienti als minister van Financiën en admiraal Decourten als minister van Marine. Graaf Sforza en prof. Benedetto Croce maken als ministers zonder portefeuille deel uit van het kabinet. Bonomi was van Juni 1921 tot Februari 1922 de voorlaatste minister-president voordat het fascisme in October 1922 aan de macht kwam. Daarna was hij verscheidene jaren werkzaam als advocaat. Een bijzondere rol heeft hij gespeeld na de omwenteling van 25 Juli van het vorige jaar. Toen heeft hij de leiding op zich genomen van talrijke kleine partijen, die zich bij Badoglio aanmeldden, van de christelijke democraten tot aan de communisten, die hij volgens parlementaire methoden zocht te vereenigen. Tijdens het bewind van Badoglio ging Bonomi reeds door voor den eigenlijken parlementairen leider.

(V. b. Kabinet 5926 A.)

E. ITALIE (REPUBLIEK) — De ontruiming van Rome - Oproep van den Duce —

Naar aanleiding van de ontruiming van Rome (zie pag. 5975) heeft Mussolini op 5 Juni een oproep tot het Italiaansche volk gericht, waarin hij na gewezen te hebben op de ernst van dit verlies, dat een gevolg is van het verraad der monarchie, hulde brengt aan de Duitsche weermacht. Hij roept de bewoners der stad op, moreel standvastig te blijven en besluit als volgt: Soldaten, te wapen! Arbeiders en boeren, aan het werk. De republiek wordt door de plutocratie en haar huurlingen van alle rassen bedreigd. Verdedigt haar. Leve Italië. Leve de Italiaansche socialistische republiek.

(V. b. Mussolini 5966 D.; Ontr. Rome 5975)

F. SPANJE — Justitie - Spionnen terdoodveroordeeld

5 Juni — Het Spaansche ministerie voor het Leger heeft bekendgemaakt, dat het tegen vier wegens spionnage ter dood veroordeelde Spanjaarden uitgesproken doodvonnis is voltrokken. Tegelijkertijd werd medegedeeld, dat de leider der geheime spionnageorganisatie in een vuurgevecht met de politie gedood is.

(V. b. Justitie 5871 H.)

G. PORTUGAL — Wolframuitvoer naar Duitschland gestaakt —

Het minister-presidium heeft op 7 Juni aan de pers een officieele nota overhandigd, waaruit bleek, dat de Portugeesche regeering zich als gevolg van een ultimatieven eisch der Britsche regeering genoodzaakt heeft gezien den uitvoer van wolfram met onmiddellijken ingang stop te zetten.

(V. b. Geall. pressie 5934 B.)

Handel, Nijverheid — Achtjarenplan —

Met de uitvoering van een achtjarenplan voor de industrie, waarmede 2 mrd. esc. is gemoeid, hoopt men, aldus ontleenen wij aan „Econ. Nieuws", 500 mill. esc. per jaar op den invoer te besparen. De fabricage van blik t.b.v. de sardinenconserveering zal ter hand worden genomen. Verder zullen ijzer- en kopersmelterijen worden opgericht en ammoniumsulfaat voor den wijnbouw worden geproduceerd, alsmede kunstmest en cellulose. Bestaande industrieën zullen worden gerationaliseerd. Het betreft hier de cement-, tabak-, lucifer-, suiker-, kurk- en textielindustrie. Door den bouw van krachtcentrales hoopt men 150.000 t. kolen en 12.000 t. olie per jaar te sparen. Van het benoodigde kapitaal, groot 600 mill. esc., zal 70% aan buitenlandsche grondstoffen en arbeidskracht worden uitgegeven.

A. **FRANKRIJK — Invasie - Radiotoespraak van Pétain —**

Maarschalk Pétain heeft 6 Juni een radiotoespraak gehouden. „De Duitsche en Angelsaksische legers zijn op onzen grond met elkander in contact. Frankrijk wordt dus tot slagveld", aldus Pétain. Vervolgens verzocht het staatshoofd allen Fransche diensten, spoorwegemployé's en arbeiders, op hun post te blijven. Hij zeide: „Franschen, verergert ons ongeluk niet door daden, die tragische représailles over u zouden kunnen brengen. De onschuldige Fransche bevolking zou de gevolgen dragen. Luistert niet naar degenen, die door de poging, van onzen nood gebruik te maken, het land in het ongeluk zouden storten. Slechts door het bewaren van de strengste discipline kan Frankrijk gered worden. Gehoorzaamt dus aan de bevelen der regeering. Laat elk zijn plicht vervullen. De omstandigheden van den slag zullen het Duitsche leger wellicht aanleiding geven tot het nemen van bijzondere maatregelen in de gevechtszones. Schikt u in deze noodzakelijkheid. In het belang van uw redding beveel ik u dat dringend aan. Ik bezweer u, Franschen, vooral te denken aan het doodelijke gevaar, dat ons land zou loopen, als deze plechtige waarschuwing niet zou worden opgevolgd.

— Radiotoespraak van Darnand —

Op 7 Juni heeft Darnand een radiotoespraak gehouden voor de ordebewaarders en de militie, waarin hij na herinnerd te hebben aan hetgeen de maarschalk den dag te voren had gezegd, o.a. zeide: Vanaf hedenavond mobiliseer ik de vrije garde van de Fransche militie. Ik roep alle mannen op tot het verlaten van hun werkplaats, tot het beveiligen van hun gezin, om daarna zich bij hun corps te voegen. Het burgerlijk leven heeft een einde genomen. Vreest niet uw leven in de waagschaal te stellen, om niet het lot te ondergaan van de slaven, die men wurgt. Mannen van de militie, Franschen, te wapen!

(V. b. Pétain 5790 B.; Darnand 5821 D.; Invasie 5981 B.)

Bevolking - Geboorte- en sterftecijfers 1939-'43 —

Het aantal geboorten is in 1943 met 10% gestegen t.o.v. 1942, nadat in de beide voorafgaande jaren eveneens reeds een toeneming met 10% was geconstateerd De voorloopige cijfers, die op 86 departementen betrekking hebben — exclusief Elzas-Lotharingen en Corsica —, luiden zonder de sterftegevallen door oorlogshandelingen:

	Aantal geboorten	Negatief geboorte-overschot
1939	442.500	51.300
1940	431.100	171.900
1941	361.800	167.000
1942	406.500	97.300
1943	441.400	36.300

Het sterftecijfer is 477.700 voor 1943, tegen 608.000 in 1940 en 493.800 in 1939. Opmerkelijk is het groote aantal sterftegevallen bij kinderen tot één jaar: 34.500 tegen 30.700 in 1939 en 40.200 in 1940. **(V. b. Geboortecijfers 5596 A.)**

Financiën - Overzicht kapitaalmarkt —

In 1943 werd aan openbare leeningen niet minder dan 171 milliard francs opgebracht, d.w.z. 47 milliard francs meer dan in 1942, welk jaar, ten opzichte van de beide voorafgaande jaren, slechts een stijging van de emissies te zien gaf van resp. 8 en 26 milliard francs. In totaal werd van 1940 tot 1943 519 milliard francs voor openbare leeningen aan de kapitaalmarkt onttrokken.

Ten opzichte van de van 1940 tot 1943 geëmitteerde officieele leeningen, welke bestonden uit 387 milliard kortloopende en 132 milliard langloopende leeningen, blijven de eischen, welke het Fransche bedrijfsleven aan de kapitaalmarkt gesteld heeft belangrijk bij die der regeering ten achter. Ten opzichte van de vooroorlogsche verhoudingen zijn zij echter nog zeer aanzienlijk gebleven en hebben in de laatste 4 jaren een bedrag van 106 milliard francs overschreden, waardoor dus het totale kapitaal, dat door de kapitaalmarkt opgebracht is, 625 milliard bedraagt.

De spaargelden, welke in 1940 zeer gering waren en slechts 0.5 milliard francs bedroegen, stegen in 1941 reeds met sprongen tot 7 milliard, tot 19.75 milliard in 1942 en 31.5 milliard in 1943, waardoor het totale bedrag der spaargelden over deze jaren 58.5 milliard francs beliep. Ook de depositogelden bij de Fransche banken zijn, na 1942 snel toegenomen en zijn sinds eind 1939 met 66 milliard gestegen. Deze aanzienlijke kapitaalvorming is een gevolg van de omstandigheid, dat de inflationistische tendens, welke zich na de nederlaag van Frankrijk deed gevoelen, in den loop der jaren verder om zich heen gegrepen heeft en zeer aanzienlijke prijs- en loonsverhoogingen tot gevolg heeft gehad.

(V. b. Staatsschuld 5949 A.)

Arbeidsdienst ontbonden; manschappen blijven ter beschikking van den staat —

Op voorstel van den minister van Arbeid, Déat, werd 9 Juni besloten tot ontbinding van den Franschen arbeidsdienst. De jongemannen, tot dusver bij den arbeidsdienst ingedeeld, zijn thans onderworpen aan een algemeene dienstverplichting, waarbij zij voor verschillende werken in Frankrijk worden gebruikt. **(V. b. Arbeidsd. 5541 E.)**

B. **DUITSCHLAND — Publicatie inzake Anglo-Amerikaansche aanvallen op neutrale schepen —**

Het Internationale Informationsbüro maakt, op grond van officieele bewijsstukken voor den tijd van 1 Januari 1943 tot eind April 1944, melding van 35 vaststaande gevallen van ernstige neutraliteitsschendingen tegenover de koopvaardij van Zweedsche, Turksche, Spaansche, Zwitsersche en Portugeesche staten, begaan door Anglo-Amerikaansche lucht- en vlootstrijdkrachten. In al deze gevallen waren deze schepen van verre aan de nationale kleuren te herkennen. Bijzonder karakteristiek voor de vijandelijke oorlogvoering zijn een aantal zeer ernstige volkenrechtsschendingen tegenover in dienst van het Internationale Roode Kruis varende neutrale schepen, die behalve de nationale kleuren nog de kenteekenen van het Roode Kruis vertoonden.

(V. b. Aanv. op Roode Kruis-schepen 5920 A.; Verliezen neutr. koopvaardijvloot 5967 L.)

C. **POLEN (VOORM.) — Kolonel Beck overleden —**

Kol. Beck, de vroegere Poolsche minister van Buitenlandsche Zaken is op 5 Juni in de gemeente Staneski in de nabijheid van Boekarest overleden. Beck heeft twee jaar, naar een officieel bericht van de Roemeensche regeering mededeelt, aan zware tuberculose geleden.

(V. b. Kol. Beck 3782 E.)

D. **BELGIE — Distributie - Brood- en boterrantsoenen**

Volgens een verklaring van den secretaris-generaal van het Min. van Landbouw en Voedselvoorziening zijn de voorraden broodgraan voldoende, zoodat daaruit de behoefte voorloopig kan worden gedekt. Voor het oogenblik moet echter worden overgegaan tot een verlaging van het broodrantsoen van 300 tot 250 gram per dag en van het margarinerantsoen tot op 50 gram per maand, terwijl het boterrantsoen van 325 tot 350 gram per maand wordt verhoogd. Graanleveranties uit Duitschland en Frankrijk garandeeren de voorziening van de bevolking. (Econ. Nieuws)

(V. b. Distributie 5957 A.)

E. **IRAK — Reorganisatie van het kabinet —**

5 Juni — Na het aftreden van minister-president Noeri es Saïd, heeft de voormalige voorzitter van het Huis van Afgevaardigden Hamdi al Badschadschi een nieuw kabinet gevormd. Minister van Buitenlandsche Zaken is Arschad Omary, tot dusver burgemeester van Bagdad; van Binnenlandsche Zaken, Moestafa Omary; van Oorlog, Tashin Ali. De overige leden van het kabinet hadden reeds eerder zitting in het kabinet. **(V. b. 5746 A.)**

F. **CUBA — Regeering - Ramon Grau Sanmartin president —**

3 Juni — Ramon Grau Sanmartin is gekozen tot president van Cuba. Sanmartin is door de oppositie tot candidaat gesteld en heeft een onloochenbare meerderheid verkregen.

(V. b. Staatshoofd 4299 E.)

G. **FINLAND — Finsche firma's op de Amerikaansche zwarte lijst —**

Volgens Reuter heeft het Amerikaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken medegedeeld, dat op de nieuwe zwarte lijst 84 Finsche firma's voorkomen. Het is de eerste maal, dat een dergelijke maatregel tegen Finsche firma's is genomen. De nieuwe lijst is op 1 Juni van kracht geworden.

(V. b. Am. zw. lijst 5941 B.)

H. **MAROKKO — Grens tusschen Fransch- en Spaansch-Marokko gesloten —**

Naar de Engelsche nieuwsdienst uit Algiers meldt, is de grens tusschen Spaansch- en Fransch-Marokko op 10 Juni om redenen van „militaire veiligheid" gesloten. Alleen Gaullistische, Britsche, Amerikaansche en Sovjet-Russische diplomaten mogen de grens overschrijden.

DE WERELDOORLOG

A. Gevechten in Normandië met toenemende hevigheid voortgezet; zware verliezen der geallieerden aan manschappen en materiaal; geen beslissende wijziging in de situatie - Met uitzondering van den strijd op de Karelische landengte, geen bijzondere gevechtshandelingen aan het Oostelijk front; wederzijdsche voorbereidingen tot hernieuwd offensief - Geallieerden zetten opmarsch in Italië voort; Orvieto ontruimd - Nieuw soort projectiel van het zwaarste kaliber als nieuw wapen in den strijd tegen Engeland in gebruik genomen —

INVASIE

10 Juni — De gevechten om het bruggenhoofd namen in hevigheid toe. Van beide zijden werden nieuwe strijdkrachten aangevoerd. Onder de Duitsche tankaanvallen kromp het door de Geallieerde bezet gehouden gebied ten Oosten van den Orne-mond verder in en maakten de zuiveringsgevechten op dien oever goede vorderingen. Ten Westen en Noordwesten van Caen zetten de Duitsche pantsertroepen hun aanvallen voort. Daarentegen ondernamen de geallieerden, die daarbij o.m. gebruik maakten van 70-tons tanks krachtige aanvallen vanuit het gebied van Bayeux in Westelijke richting en noopten tot de ontruiming van Isigny. Op het schiereiland van Cherbourg werden de verbitterde gevechten voortgezet. De Britsch-Amerikaansche strijdkrachten, die van uit Ste-Mère-Eglise met hun pantsers naar het Westen pogen op te rukken, terwijl tevens bij Montebourg een aanval in Noordelijke richting werd ingezet, hebben in de eerste plaats ten doel de beide bruggenhoofden, die nog door een smalle strook langs de Vire gescheiden zijn tot een geheel te vereenigen, terwijl in de tweede plaats de verovering van Cherbourg beoogd wordt. De Duitsche troepen weren zich uitstekend tegen sterke geallieerde strijdkrachten en een numeriek sterker luchtwapen. In de eerste drie dagen werden ruim 200 pantserwagens stukgeschoten en eenige duizenden gevangenen binnengebracht. De Duitsche steunpunten binnen het door de Anglo-Amerikanen bezette gebied blijven fellen tegenstand bieden.

11 Juni — De zware en verbitterde gevechten tusschen Orne en Vire duren voort. Pogingen der geallieerden om hun bruggenhoofd te verdiepen werden afgeslagen. In het Westen gelukte het de vereeniging met de Amerikanen in het bruggenhoofd van Carentan tot stand te brengen. Pogingen om in de richting van Cherbourg terrein te winnen werden afgeslagen. Nieuwe, achter het Duitsche front neergelaten luchtlandingstroepen werden voor het grootste deel vernietigd. Door lichte Duitsche zeestrijdkrachten werden negen aanvoerschepen vernietigd; voor de Nederlandsche kust en in de Duitsche Bocht ontstonden gevechten met Engelsche motortorpedobooten.

12 Juni — In groote trekken bleef de situatie onveranderd. Pogingen van de Anglo-Amerikanen om tusschen Caen en Bayeux naar het Zuiden en ten Noorden van den Viremond in de richting Cherbourg terrein te winnen mislukten. Slechts slaagden de Amerikanen er in om na harden strijd Carentan binnen te dringen. Uit het Interinf-verslag blijkt, dat deze daarbij uiterst zware verliezen leden. Het artillerieduel tusschen de geallieerde vloot en de Duitsche vestingwerken ter weerszijden van St. Vaast werd voortgezet. Luchtmacht en marine boorden drie schepen met een gezamenlijken inhoud van 37.000 ton in den grond; hieronder bevond zich een troepenschip van 20.000 ton. Andere groote schepen met een inhoud van 27.000 ton werden zwaar beschadigd. Wat den algemeenen toestand betreft, verneemt Interinf het volgende: Na zes nachten en vijf dagen van de hardste gevechten hebben de geallieerden met gebruikmaking van 18 grootendeels beproefde en voortreffelijk bewapende elite-divisies, met ondersteuning van allerlei soorten en aanvullende speciale formaties, een bruggenhoofdstelling in handen gekregen, die reikt van den Westelijken oever van den Ornemond tot aan de Oostelijke kust van het schiereiland Cotentin, ten Z.O. van Ste-Mère-Eglise. De diepte dezer positie schommelt tusschen 12 en 20 K.M. De bemanningen van de vloot en het personeel van het luchtwapen niet meegerekend, heeft generaal Montgomery thans 350.000 à 400.000 man troepen in den strijd geworpen.

13 Juni — Aan het einde van den zevenden dag, aldus de Berlijnsche correspondent van de Telegraaf, kan worden vastgesteld, dat de geallieerden er inderdaad in geslaagd zijn, met hun mokerslagen een gat in den buitenmuur van den Atlantischen Wal te kloppen; een feit, dat men in Duitsche militaire kringen niet tracht te bagatelliseeren, al wijst men er daar op, dat het altijd mogelijk is plaatselijke successen te behalen indien daartoe gebruik gemaakt wordt van een zoo reusachtig apparaat als de Anglo-Amerikanen in den loop der jaren hadden geschapen. Met welk een geweld de aanval op de Normandische kust werd ondernomen blijkt uit enkele getallen: tien Duitsche kustbatterijen in een bepaalde zone kregen te zamen in 24 uur tijds meer dan 5000 ton bommen te verwerken en in totaal zouden de geallieerden met 2600 bommenwerpers omstreeks 20.000 ton bommen boven Noord-Frankrijk hebben afgeworpen, een hoeveelheid waarvan de omvang duidelijk wordt, wanneer men bedenkt, dat bij den zwaarsten luchtaanval, welke ooit werd uitgevoerd, omstreeks 2800 ton bommen op Berlijn werden geworpen.

De Berlijnsche A.N.P.-correspondent wijst er op, dat nadat de geallieerden er in slaagden eenige bruggenhoofden te vormen, het invasiegebied nog steeds verkeert in een stadium van voorbereiding tot den komenden grooten slag. De Anglo-Amerikanen banen zich aan het strand met behulp van baggermachines, grijpers en springstofladingen een weg voor hun zware gevaarten en maken er met voldoening melding van, dat zij drie „landingsstrips" konden aanleggen, smalle vlakke strooken grond waarop vliegtuigen kunnen landen, terwijl zij reeds twee vliegvelden hebben geïmproviseerd, welke echter, naar van Duitsche zijde wordt gemeld, slechts een betrekkelijke waarde hebben omdat zij te dicht onder het Duitsche artillerievuur liggen. Ook de Duitsche tegenmaatregelen komen geleidelijk tot ontwikkeling. Dat de uitwerking daarvan zich niet sneller doet gevoelen spruit voort uit het feit, dat men aan dien kant steeds een zekere reserve in acht blijft nemen. Want in weerwil van de geweldige krachtsinspanningen, die de geallieerden zich hier getroosten, blijft men er te Berlijn van overtuigd, dat reeds in de komende dagen een nieuwe aanval op een ander punt zal volgen. Zelfs het bezoek dat Churchill, Eisenhower en Smuts op 12 Juni brachten aan het Normandische bruggenhoofd, levert naar Duitsche meening geen bewijs, dat deze frontsector van primair belang is. Pas wanneer 60 of meer Anglo-Amerikaansche divisies op het vasteland zouden zijn overgebracht, zouden de Duitsche reserves zonder gevaar voor verrassingen elders tegen deze hoofdmacht in het veld kunnen worden gebracht. Tot dusver bevinden zich circa 20 divisies op Franschen bodem.

Omtrent de krijgsverrichtingen van den 12den Juni deelde het O.K.W. mede, dat de geallieerden met zeer sterke strijdkrachten op talrijke plaatsen poogden hun bruggenhoofd in Zuidelijke en Zuid-Westelijke richting te verruimen. Generaal Marcks, de verdediger van het schiereiland Cherbourg, sneuvelde.

14 Juni — Aan het bericht van het O.K.W. ontleenen wij, dat een gepantserde gevechtsgroep het geallieerde bruggenhoofd ten Oosten van de Orne is binnengedrongen en den tegenstander zware verliezen toebracht. Voorts werden eenige tijdelijk verloren gegane plaatsen heroverd. Een vijandelijke pantserverkenningsgroep werd ten Zuiden van Caumont totaal vernietigd. Vijandelijke, door tanks, scheepsgeschut en vliegtuigen ondersteunde aanvallen werden afgeslagen. Interinf deelt mede, dat het in de late middaguren van 13 Juni tot hevige gevechten kwam Zuidwestelijk van Bayeux en in het gebied van Carentan. Een poging door Britsche formaties ondernomen om St. Lo te veroveren werd afgeslagen, afgezien van eenige plaatselijke penetraties van geringen omvang. Ten Noorden van Carentan vielen Amerikaansche pantserafdeelingen aan in Westelijke richting. Teneinde hun troepen te sparen trokken de Duitschers eenige kilometers terug op gunstiger stellingen. Een correspondent van het D.N.B. had een gesprek met generaalveldmaarschalk von Rundstedt, welke verklaarde over den loop der gebeurtenissen absoluut tevreden te zijn. Hij deelde mede, dat de Anglo-Amerikanen in de eerste invasieweek 300 tanks verloren, terwijl de verliezen der 15 à 20 ingezette vijandelijke divisies zeker op 85.000 man geschat mogen worden. Van Duitsche zijde worden nog steeds reserves aangevoerd en de beslissende strijd is nog niet begonnen. Generaal Dittmar wees er in zijn wekelijkschе radiovoordracht op, dat het doel van Montgomery om in de eerste plaats het schiereiland van Cherbourg te veroveren, nog niet bereikt werd. Z.i. zijn de gevechten aan de Normandische kust de inleiding tot nog grooter gebeurtenissen.

Bij contrôle der gevangenen bleek, dat de geallieerde troepen beschikten over groote hoeveelheden Fransch bankpapier. Een belangrijk deel van dit papier was speciaal voor dit doel in Amerika vervaardigd, zonder dat te voren overleg gepleegd was met de Fransche emigranten-regeering, die daar klaarblijkelijk maar weinig mee ingenomen is.

15 Juni — Aan het O.K.W. bericht ontleenen wij, dat de slag in Normandië nog steeds in hevigheid blijft toenemen. De geallieerden pogen hun bruggenhoofd naar alle zijden uit te breiden. Zoowel van Duitsche als van Anglo-Amerikaansche zijde worden versche infanterie- en pantsertroepen in het vuur gebracht. Op 14 Juni ontwikkelden zich in het bijzonder hevige gevechten om Tilly, Caumont en Z. Westelijk van Balleroy, waarbij de Duitsche troepen hun stellingen konden handhaven. Ten Oosten van Caumont namen Duitsche pantserformaties eenige taai verdedigde plaatsen in, terwijl geallieerde valschermjagers, die ten N.O. van St. Lo waren neergesprongen, werden vernietigd. In het gebied ten Westen en Noorden van Ste-Mère-Eglise behaalden de geallieerden een geringe terreinwinst. Omtrent de gedurende de eerste tien dagen door de geallieerden geleden verliezen worden de volgende cijfers gemeld: ruim 400 tanks en meer dan 1000 vliegtuigen; luchtmacht, marine en kustverdediging brachten 2 kruisers, 9 torpedojagers, 23 transportschepen en twaalf landingsschepen voor tanks met een gezamenlijken inhoud van 149.700 br.t. tot zinken. Beschadigd werden 5 kruisers, 16 torpedojagers, 8 motortorpedobooten en 58 transportschepen. Bovendien gingen vele schepen verloren door mijnen, terwijl tenslotte geweldige hoeveelheden materiaal aan boord der getroffen schepen mede ten onder gingen. De verliezen aan dooden en gewonden, waarbij speciaal eliteformaties werden getroffen, zijn een veelvoud van die der Duitsche.

16 Juni — Aan het O.K.W.-bericht ontleenen wij: De afgeloopen dag stond in het teeken van succesvolle tegenaanvallen der Duitsche troepen. Door pantserformaties werd een wig gedreven in het geallieerde bruggenhoofd ten Oosten van de Orne. Ten Westen van Caumont en ten Zuidoosten en Zuiden van Carentan werden de Anglo-Amerikanen teruggeworpen, waarbij zij zware verliezen leden. In het gebied ten Westen en Noorden van Ste-Mère-Eglise duren de zware gevechten voort, waarbij de geallieerden een geringe terreinwinst konden behalen.
Aan de berichten van Interinf ontleenen wij, dat de op 14 Juni ondernomen Duitsche tegenaanval ten N. Westen van Montebourg tot resultaat had, dat de geallieerden deze plaats moesten ontruimen en de Duitsche troepen bezit namen van den straatweg van Montebourg naar Quineville. Andere Amerikaansche troepen, die via Douves wilden oprukken in de richting Valognes, het eerste doel in den aanval op Cherbourg kwamen niet veel verder dan Pretot. Een aanval op Saint Lo, door de Amerikanen ondernomen vanuit Balleroy mislukte. Omtrent de situatie in het frontgebied ten Zuiden van Bayeux wordt gemeld, dat Tilly zich nog stevig in Duitsche handen bevindt, daarentegen bevinden zich in Caumont nog Britsche formaties.

OOSTELIJK FRONT

12 Juni — Op de Karelische Landengte begon de vijand in de vroege ochtenduren van 11 Juni opnieuw zijn grooten aanval, ondersteund door een uiterst sterk artillerievuur en sterke luchtstrijdkrachten. Tijdens de hevige gevechten, die den geheelen dag en nacht onverminderd voortduurden, gelukte het den vijand, door het Westelijk deel van onze stellingen op de Karelische Landengte heen te dringen.
13 Juni — In het Westelijke deel van de Karelische landengte woedden de bijzonder hevige gevechten den geheelen dag en den geheelen nacht door. In den sector Vammelsuu viel de vijand, door pantserstrijdkrachten ondersteund meermalen onze stellingen aan, maar deze aanvallen werden afgeslagen.
14 Juni — In het Westelijke en het centrale deel van de Karelische landengte heeft de vijand zijn hevige aanvallen voortgezet. Volgens berichten der Sovjets is het leger van Goworof met een sterke pantsereenheid langs de kust doorgebroken in de richting van Viipuri (Wiborg). Meer Oostelijk hebben de zeer sterke verdedigingswerken op de Karelische landengte standgehouden.
15 Juni — Op de Karelische landengte duren de vijandelijke aanvallen met volle hevigheid voort. De druk is het sterkste bij Siiranmaeki. Bij Kuuterselkae gelukte het den vijand onze stellingen binnen te dringen. Bij Kivennapa en Siiranmaeki zijn onze troepen onafgebroken in zware gevechten gewikkeld.
16 Juni — De gevechten werden ten Westen van Vahmelsuu en Kuuterselkae voortgezet. Bij Kivennapa werden de vijandelijke aanvallen afgeslagen. De hevigste gevechten vonden plaats bij Siiranmaeki. Overigens hebben zich in de afgeloopen week aan het Oostelijke front geen gevechtshandelingen van belang voorgedaan. Aan weerszijden worden de voorbereidingen voor de komende botsing in snel tempo voortgezet, wat aan Duitsche zijde inzonderheid tot uitdrukking komt in de vorming van operatieve reserves van voldoende sterkte bij alle Duitsche legercorpsen.

ZUIDELIJK FRONT

10 Juni — In Italië lag het zwaartepunt der gevechten in den frontsector ten Westen van den Tiber. De vijand viel hier onze achterhoedetroepen met sterke pantserstrijdkrachten aan en drong na hevige gevechten Viterbo binnen.
11 Juni — De vijand ondernam door pantserwagens ondersteunden aanvallen op onze nieuwe stellingen, die Oostelijk van het meer van Bolsera tot een penetratie leidden. Pogingen om den Tiber naar het Noordoosten over te steken werden bij Orte afgeslagen.
12 Juni — Het zwaartepunt van de gevechten lag aan het front tusschen de kust van de Tyrrheensche Zee en het Meer van Bolsena. Na een harden strijd slaagde de vijand er in, aan weerskanten van het meer terrein te winnen.
13 Juni — De vijand viel met sterke strijdkrachten van de kust van de Tyrrheensche Zee tot aan den Tiber aan. In de Centrale Apennijnen en de Abruzzen blijft de vijand onze distancieeringsbewegingen slechts aarzelend volgen.
14 Juni — De vijand heeft met geconcentreerde strijdkrachten zijn aanvallen ter weerszijden van het Meer van Bolsena voortgezet. Na zware gevechten werd de vijand ten Westen van het meer afgeslagen. Ten Oosten van het meer kon de vijand terrein winnen. In den afgeloopen nacht distancieerden zich onze troepen daar enkele k.m. naar het Noorden, terwijl de vijand op den voet volgende.
15 Juni — Onze, een zwaren strijd leverende troepen boden den vijand ook gisteren verbitterden tegenstand, doch konden ten slotte niet verhinderen, dat de vijand naar het Noorden terrein won.
16 Juni — De geallieerde druk op den uitersten Westelijken vleugel duurt met onverminderde hevigheid voort. Aan Amerikaansche tanks en gemotoriseerde formaties gelukte het na een vrij langdurigen strijd, uit het gebied van Orbetello tot in de streek van Grosseto door te dringen. Ten Noorden van het meer van Bolsena werd de plaats Aquapendento ontruimd. In den aangrenzenden terreinsector drongen pantservoorhoeden der geallieerden Orvieto binnen.

LUCHTOORLOG

12 Juni — Bij aanvallen van formaties Amerikaansche bommenwerpers op het Bulgaarsch-Roemeensche gebied werden door strijdkrachten van de Duitsche, Roemeensche en Bulgaarsche luchtverdediging achttien vliegtuigen neergeschoten.
13 Juni — Britsche bommenwerpers lieten in den afgeloopen nacht bommen vallen in het Rijnlandsch-Westfaalsche gebied. Vooral in Recklinghausen en Essen ontstond schade. Door nachtjagers werden 21 vliegtuigen neergeschoten.
14 Juni — Amerikaansche bommenwerpers hebben 13 Juni München aangevallen. Er ontstond schade, de bevolking leed verliezen. Door luchtverdedigingsstrijdkrachten werden 37 vliegtuigen neergeschoten,
15 Juni — Amerikaansche bommenwerpers hebben aanvallen gedaan op Boedapest. Door strijdkrachten van de luchtverdediging werden 18 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.
16 Juni — Zuid-Engeland en het stedelijk gebied van Londen zijn in den nacht van 15 op 16 Juni en den daaropvolgenden ochtend bestookt met een nieuw soort projectiel van het zwaarste kaliber. **(V. b. 5974 A.)**

A. JAPAN — Amerikaansche luchtaanval op Japan

16 Juni — Op het Noordelijke deel van Kioesjoe, het Zuidelijkste groote eiland van het Japansche moedereiland, deelt het Japansche hoofdkwartier mede, werd door twintig Amerikaansche bommenwerpers van het type B. 29 en B. 24 op 16 Juni een luchtaanval uitgevoerd. De aanval geschiedde 2 uur 's nachts en is de eerste luchtaanval op Japan sinds ruim twee jaar. De vijandelijke vliegtuigen waren komen aanvliegen via Zuidelijk Korea. Zeven vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten en drie beschadigd. De Japansche luchtstrijdkrachten en grondinstallaties liepen vrijwel geen schade op. De grondtroepen leden eenige verliezen. Het Amerikaansche bericht, dat Tokio zou zijn gebombardeerd, wordt van Japansche zijde nadrukkelijk ontkend.

Amerikaansche vlootaanval op de Marianen —

14 Juni — Een sterke geallieerde formatie schepen is op 11 Juni in de wateren ten Oosten van de Marianeneilanden verschenen en van den middag van 11 Juni tot den ochtend van 13 Juni werden de Japansche steunpunten op de eilanden Saipan, Tinian en Omiya door vliegtuigen aangevallen. Japansche eenheden vielen den vijand aan, brachten een oorlogsschip tot zinken en deden 121 vijandelijke vliegtuigen neerstorten. Hevige gevechten worden gemeld tusschen Japansche afdeelingen en vijandelijke strijdkrachten, die in den ochtend van den 15en Juni op het eiland Saipan in de Marianen trachtten te landen, nadat de vijandelijke luchtmacht een reeks aanvallen op eilanden van deze groep had gedaan. **(V. b. 5976 A.)**

Richard Strauss naar een teekening van Leonhard Fanto (naar Gysi's Strauss-biografie)

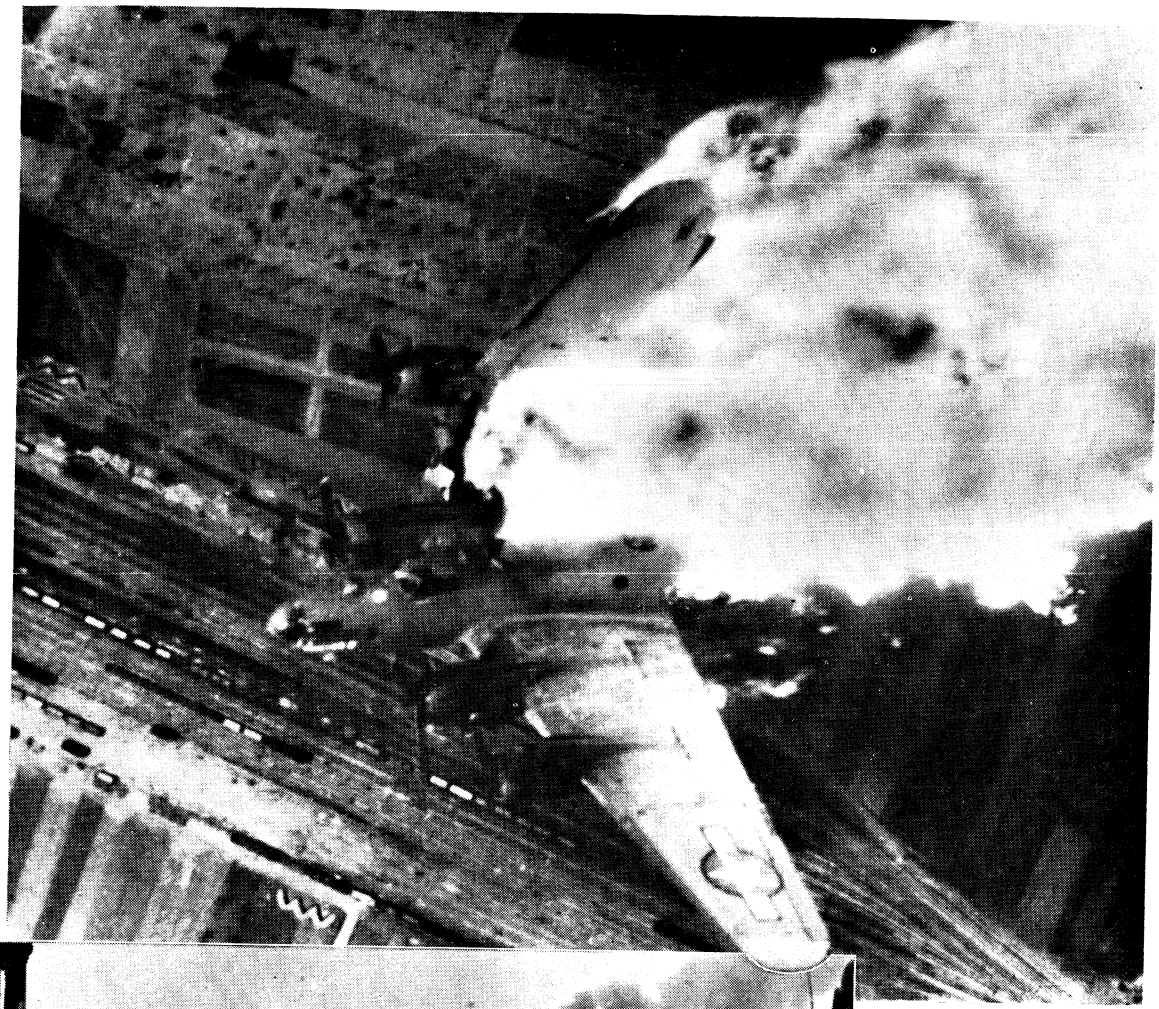

Een Amerikaansche bommenwerper van het type „Fortress B 17" werd door het Duitsche afweergeschut getroffen en stort omlaag. De foto toont het moment waarop de rechtervleugel afbreekt. De bemanning kwam bij dezen val om het leven. — Bij een aanval op Berlijn hebben de geallieerde vliegers ook den beroemden Franschen Dom op de Gendarmenmarkt door het werpen van bommen verwoest.

A. DUITSCHLAND — Weermacht - Vergeldingswapen „V 1" als nieuw wapen in den strijd tegen Engeland —

17 Juni — Nadat door den Führer op 8 November, door het oppercommando der Duitsche weermacht op 24 November, door Rijksminister dr. Goebbels op 29 November en tenslotte door den plaatsvervangenden rijksperschef Sündermann was aangekondigd, dat Duitschland niet werkloos zou blijven toezien hoe de Engelsche en Amerikaansche bommenwerpers zijn steden verwoestten en het antwoord op deze terreuraanvallen in den vorm eener „vergelding" zou worden gegeven, deelde het O.K.W. op 16 Juni het volgende mede: „Zuid-Engeland en het stedelijke gebied van Londen zijn in den afgeloopen nacht en hedenochtend bestookt met een nieuw soort projectiel van het zwaarste kaliber". Dat het hier geen incidenteelen aanval betrof blijkt uit het feit, dat ook de O.K.W.-berichten der daarop aansluitende dagen er melding van maken, dat dit bombardement schier onafgebroken wordt voortgezet. De nadrukkelijkheid waarmede door de hoogste Duitsche militaire instantie de ingebruikneming van dit nieuwe wapen werd aangekondigd, bewijst dat hiermede de „vergelding" een aanvang heeft genomen. Het bericht heeft dan ook in Duitschland een diepen indruk gemaakt. In de overige deelen van Europa is het nieuwe wapen het gesprek van den dag, terwijl in Engeland, alwaar men ter geruststelling van het publiek, de uitwerking poogt te bagatelliseeren, de minister van Binnenlandsche Zaken, Morrisson, zich genoopt zag een verklaring in het Lagerhuis af te leggen.

Verklaring van plv. Reichspressechef Sündermann. — Oost-Engeland en Londen zijn in den afgeloopen nacht aangevallen met projectielen uit een nieuw soort wapen, aldus Hellmut Sündermann, de plvv. Reichspressechef in een toelichting, die op 16 Juni werd gegeven in antwoord op vragen van buitenlandsche persvertegenwoordigers met betrekking tot een verklaring van den Engelschen minister van Binnenlandsche Zaken, Morrison, in het Lagerhuis. Morrison zeide in zijn verklaring, dat de Duitschers „vliegtuigen zonder piloten" tegen Engeland in den strijd hadden gebracht. Morrison noemde den aanval „vrij ernstig", weigerde echter nadere bijzonderheden mede te deelen. Sündermann wees op de meest nadrukkelijke wijze op de door de Britten sedert jaren uitgevoerde luchtterreur. Tienduizenden doode Duitsche vrouwen en kinderen klagen de moordmethoden der Britsche oorlogvoering aan.
In militaire kringen der rijkshoofdstad verklaarde men heden over het gebruik van het nieuwe Duitsche anti-invasiewapen slechts, dat het hier een instrument met uiterst groot effect betreft. Het nieuwe Duitsche wapen wordt door de militairen algemeen een operatief instrument geacht.

Waarnemingen van Duitsche verkenningsvliegtuigen — Duitsche verkenningsvliegers rapporteeren steeds weer, dat boven groote gebieden van Zuidoost-Engeland een dichte rooksluier hangt, vooral boven Zuid-Londen, onafgebroken van Kingston tot Bromley. Maar ook in het gebied van Seven Oaks en Sutton hangt een ondoordringbare rookwolk, die elke waarneming onmogelijk maakt. Bij Southampton drongen Duitsche verkenningsvliegtuigen door de rookwolken. Zij konden zij het ook met de grootste moeite eenige foto's maken, welke aantoonen, dat een groot deel der havenwerken en van de aangrenzende stadswijken in vlammen staan. Andere Duitsche vliegtuigen, die in den ochtend van den 16den Juni van een operatie tegen doelen in het centrum van het Kanaal terugkeerden, meldden dat zij te Spithead tusschen Portsmouth en Wight talrijke schepen van een in Zuid-Oostelijke richting varend konvooi zagen, die plotseling in brand geraakten en als brandende fakkels op zee dreven. Dit konvooi was blijkbaar terechtgekomen in het doelgebied van de Duitsche projectielen, waarmede Zuid-Engeland sedert uren bestookt wordt.

De uitwerking in Engeland — In de berichten uit Engeland wordt gezegd, dat de Britsche hoofdstad op 16 Juni het langste luchtalarm van dezen oorlog heeft gehad. Zestien uur lang zaten de Londenaars in de kelders en in de tunnels van den ondergrondschen spoorweg. De fabrieken en kantoren konden niet werken. Alle winkels en café's waren gesloten. In Londen zelf zijn de grootste vernielingen aangericht. Pakhuizen en havenwerken aan de Theems staan in vlammen. Het spoorwegverkeer is op verscheiden plaatsen verbroken en staat voor het grootste deel stil. Andere berichten spreken van een toenemende „angststemming" onder de Londensche bevolking. De zender Daventry is zwaar beschadigd. Na eenigen tijd hervatte hij zijn uitzending door middel van een andere installatie. Daarbij werd meegedeeld, dat op het oogenblik slechts gramofoonplaten kunnen worden uitgezonden.

Verklaring van Reichspressechef dr. Dietrich. — Reichspressechef dr. Dietrich heeft een verslaggever van de Zwitsersche „Neue Zürcher Zeitung" op 19 Juni een interview toegestaan, waarin hij op de vraag: „Kunt u mij iets zeggen over het verdere verloop van de vergelding?" antwoordde: „Ik verraad geen geheim, wanneer ik zeg, dat de stroom van ontploffende projectielen en kogels naar het militaire doel Zuid-Engeland zal voortgaan en waarbij, naar ik u verzekeren kan, nog sterkere strijdmiddelen gebruikt zullen worden, tot Engeland tot het inzicht komt, dat de door hem gepropageerde luchtterreuroorlogvoering alleen een boemerang is, die Groot-Brittannië op vreeselijke wijze zelf treft. Daarvoor kan het Engelsche volk dan mannen als Churchill, Vansittard en alle anderen bedanken, die de brute uitroeiing van het Duitsche volk met alle middelen tot Engelsch oorlogsdoel hebben verheven. In Duitschland heeft men jegens het Engelsche volk nooit dergelijke voornemens gekoesterd. Onze strijd is niet gericht tegen het Engelsche volk, doch tegen diegenen, die Engeland en de wereld in dezen oorlog hebben gedreven."

Beschrijvingen van het nieuwe wapen. — Hoewel van Duitsche officieele zijde omtrent den aard van het nieuwe wapen geen gegevens worden gepubliceerd, welke het mogelijk maken zich een nauwkeurige voorstelling daarvan te maken, kan men zich uit verklaringen van ooggetuigen toch eenigermate een beeld vormen. Het Engelsche nieuwsbureau Reuter spreekt over een „Duitsch vliegtuig zonder bestuurder, dat als een vuurpijl door de lucht schiet". Volgens een bericht van „United Press" uit Londen in „Dagens Nyheter" liet in den nacht van 15 op 16 Juni alsmede op 16 Juni overdag een fantastische golf Duitsche onbemande bommenwerpers een regen brisant- en brandbommen op Zuid-Engeland vallen. Ooggetuigeberichten maken er melding van dat deze mysterieuze projectielen als uit kometen bestaande parelsnoeren van den nachtelijken hemel naar beneden kwamen, waar zij dan als reusachtige vuurkogels ontploften. Waarnemers van deze nieuwe Duitsche aanvalstechniek berichten, dat de projectielen een ontzaglijke snelheid ontwikkelen. Volgens piloten van een Amerikaansch steunpunt in Engeland brengen zij een geluid voort dat aan een reusachtige waschmachine herinnert.

Reeds herhaaldelijk zijn er over „ferngelenkte" vliegtuigen, machines, die met behulp van radiogolven en gecompliceerde electrische instrumenten worden bestuurd en over grooten afstand op een bepaald doel kunnen worden gedirigeerd, in vakbladen en ook in buitenlandsche dagbladen uitvoerige beschouwingen en zoo nu en dan zelfs fantastische verhalen gepubliceerd, aldus ontleenen wij aan de Telegraaf. In Britsche berichten is herhaaldelijk sprake geweest van een „racket-propelled-glider-bomb", welke door raketten wordt voortgedreven en langs draadloozen weg wordt bestuurd. Volgens deze oncontroleerbare beschrijvingen zouden deze draadloos bestuurde vliegtuigen eigenlijk niet veel meer zijn dan vliegende projectielen, die bij het vallen op den bodem tot explosie kwamen, omdat zij voor het grootste gedeelte met ontplofbare stoffen zijn gevuld.
Omtrent de uitwerking van het geheime wapen is men te Berlijn voorts van meening, dat deze zeer groot is. Het zou hier een wapen betreffen, dat in het kader valt van militaire beslissingen, dat m.a.w. van beslissende beteekenis zou kunnen worden. In zijn uitwerking zou het wapen te vergelijken zijn met het gebruik van zware bommenwerpers of lange-afstandgeschut tegen de achterwaartsche verbindingen van den vijand, in dit geval dus geheel Zuid-Engeland. Men is hier in deskundige kringen voorts van meening, dat het hier niet gaat om een zeepbel, die korten tijd schittert, en dan uiteenbarst, doch om het begin van een militaire actie, welke zich in tijd en ruimte uitstrekt en welke niet alleen als vergeldingsmiddel, doch tevens als een doeltreffend „anti-invasiewapen" moet worden beschouwd. Ten aanzien van de mededeeling van minister Morrison, dat reeds afweermaatregelen worden getroffen, merkt men op, dat de Duitsche deskundigen nauwkeurig weten, welke afweermaatregelen tegen het nieuwe wapen mogelijk zijn en dat deze mogelijkheden in de plannen gecalculeerd werden, zoodat tegen eventueele afweermaatregelen van Engelschen kant bij voorbaat tegenmiddelen bestaan.
De B-correspondent te Berlijn van het A.N.P. meldt: Van welingelichte militaire zijde wordt te Berlijn medegedeeld, dat voorloopig ook van Duitsche zijde geenerlei technische bijzonderheid over het vergeldingswapen zal worden verstrekt en dat men zich slechts aan een algemeene mededeeling zal houden. Men is hier van meening, dat het nieuwe wapen bij de verdere ontwikkeling van de invasie een rol van beteekenis zal gaan spelen.

(V. b. Verkl. Hitler 5727 A.; Verkl. O.K.W. en dr. Goebbels 5757 B.; Aankond. 1e gebruik 5984; Nieuwe wapens 5948 B.)

A. **NEDERLAND — Binnenland - Gemeenten - Richtlijnen omtrent aanstelling en bezoldiging van wethouders —**

13 Juni — Ten aanzien van het aantal en de bezoldiging van de wethouders in de verschillende gemeenten zijn richtlijnen vastgesteld.

In gemeenten met minder dan 10.000 inwoners worden twee onbezoldigde wethouders benoemd.

In gemeenten van 10.000 tot 20.000 inwoners worden ten hoogste drie onbezoldigde wethouders benoemd.

Voor de gemeenten met 20.000 tot 50.000 inwoners bestaat, al naar het karakter der verschillende gemeenten, de mogelijkheid tot het benoemen van ten hoogste drie onbezoldigde wethouders, of één bezoldigde en twee onbezoldigde, of twee bezoldigde en twee onbezoldigde.

De gemeenten van 50.000 tot 70.000 inwoners krijgen twee bezoldigde en twee onbezoldigde wethouders.

De gemeenten van 70.000 tot 100.000 inwoners krijgen ten hoogste drie bezoldigde en twee onbezoldigde wethouders.

De gemeenten van 100.000 tot 500.000 inwoners krijgen alleen bezoldigde wethouders en wel ten hoogste vier.

De steden met meer dan 500.000 inwoners, t.w. Amsterdam, Rotterdam en Den Haag, krijgen eveneens slechts bezoldigde wethouders en wel ten hoogste zes.

De bezoldigde wethouders ontvangen een bezoldiging, die 10 pct., in de gemeenten Amsterdam, Rotterdam en Den Haag 20 pct., meer bedraagt dan die van den gemeentesecretaris der betrokken gemeente. Daar, waar meer dan één bezoldigde wethouder werkzaam is, ontvangt diegene van hen, die tot taak heeft, als algemeen vertegenwoordiger van den burgemeester op te treden, een bezoldiging, die 15 pct., in de gemeenten Amsterdam, Rotterdam en Den Haag 25 pct., meer bedraagt dan die van den gemeentesecretaris der betrokken gemeente.

Aan de onbezoldigde wethouders kan met goedvinden van het toezichthoudend orgaan een jaarlijksche vergoeding worden toegestaan van ten hoogste ƒ 400 in gemeenten tot 10.000 inwoners, ƒ 500 van 10.000 tot 20.000 inwoners, ƒ 600 van 20.000 tot 30.000 inwoners, ƒ 700 van 30.000 tot 40.000 inwoners, ƒ 800 van 40.000 tot 50.000 inwoners, ƒ 900 van 50.000 tot 60.000 inwoners, ƒ 1000 van 60.000 tot 70.000 inwoners en ƒ 1200 van meer dan 70.000 inwoners.

De onbezoldigde wethouder, in den zin van par. 5 lid 3 van de Verordening nr. 152/41, aangewezen als algemeen vertegenwoordiger van den burgemeester, ontvangt 150 pct. van de voor de overige onbezoldigde wethouders van de betrokken gemeente vastgestelde bedragen.

(V. b. Bezoldiging burgemeesters 5553 A.)

Financiën - Daling van het bedrag der uitstaande hypotheken in 1943 —

Blijkens Mededeeling 37 van de afdeeling statistiek der overheidsfinanciën van het Centraal Bureau voor de Statistiek hebben in 1943 35.146 nieuwe hypotheekinschrijvingen voor ƒ 420 millioen plaats gevonden. Daartegenover stond het buitengewoon hooge aantal van 103.100 doorhalingen voor ƒ 741 millioen. Per saldo zijn dus 67.954 hypotheken voor ƒ 321 millioen meer doorgehaald dan nieuw ingeschreven.

In 1939 overtrof het aantal nieuwe inschrijvingen nog juist het aantal doorhalingen; sindsdien is het omgekeerde in steeds stijgende mate het geval. In de jaren 1939 tot en met 1943 is het aantal openstaande inschrijvingen afgenomen met 186.900 en het uitstaande bedrag is gedaald met ƒ 1239 millioen.

De rentevoet, welke in het achter ons liggende tijdvak tot 1939 steeds is gedaald, toont na een stijging in 1940 opnieuw een dalende tendenz en bedroeg in 1943 gemiddeld 4.02 pct. De gemiddelde hypotheekrente van de openstaande inschrijvingen daalde van eind 1938 tot einde 1943 van 4.94 pct. tot 4.67 pct.

(V. b. Hyp. schuld 3286 B.)

Germaansche ᛋᛋ - Jeugdbijeenkomsten te Amsterdam en den Haag - Toespraak van Voorman Feldmeyer —

Een groep leerlingen van de Reichsschule te Valkenburg heeft op 17 Juni in het Concertgebouw te Amsterdam een korte uitvoering van zang, muziek en spreekkoren gegeven, waarin de idealen van deze bewust-Germaansche jongeren naar voren werden gebracht. Onder de gasten bevonden zich o.m. de Obergruppenführer en General der Polizei Rauter en verschillende vertegenwoordigers van Duitsche en Nederlandsche partij-formaties. De Voorman der Germaansche ᛋᛋ in Nederland, ᛋᛋ-Standartenführer Feldmeyer zeide in een korte rede o.m. dat hij, die het leven waard wil zijn, bereid moet zijn voor zijn leven te vechten en het desnoods te verliezen. Te midden van de innerlijke verzwakking der voorafgaande jaren is een nieuw geloof geboren. De Führer is opgestaan die macht kreeg over onze harten, over de harten van millioenen. In dit geloof strijdt de nieuwe jeugd, zelfbewuster dan de oudere generatie. Voor hen is het „Rijk" geen optelsom, geen constructie, die uitgaat van bestaande grootheden. Spr. keerde zich tegen de overgeleverde geschiedbeschouwing en wees op den volkschen samenhang in de Germaansche ruimte. Deze nieuwe jeugd wil geen mokkende koloniale mogendheid zijn zonder koloniën en is te zelfbewust om te vreezen een protectoraat te worden. Zij begrijpt, dat het geheel aankomt op den revolutionnairen wil tot het Groot-Germaansche Rijk. Onze plaats in de toekomst zal afhangen van onze houding. Gelijkgerechtigdheid is afhankelijk van het aanvaarden van gelijke plichten. De nieuwe jeugd voelt zich innerlijk verbonden met de frontsoldaten. De bijeenkomst werd met een groet aan den Führer besloten.

Eenzelfde bijeenkomst werd gehouden te 's-Gravenhage in de groote zaal van den Dierentuin. Ook hier sprak ᛋᛋ-Standartenführer Feldmeyer. De Rijkscommissaris woonde deze bijeenkomst bij. **(V. b. Germ. ᛋᛋ 5970 A.; Feldmeyer 5954 A.)**

Handel, Nijverheid - Verscherpte contrôle op uitvoer naar Duitschland —

De vervaardiging en verzending van artikelen en andere goederen buiten de grenzen, die getrokken zijn door de overheidsmaatregelen voor het bedrijfsleven, zijn verboden. Ter controleering van dit verbod zal van 1 Juli 1944 af, alle warenuitvoer naar Duitschland aan een strenge en rigoureuze contrôle worden onderworpen. Wie goederen van welken aard ook per spoor, per expediteurs met vrachtauto's of met schepen naar Duitschland wil verzenden, moet te voren het bewijs van een speciale vergunning hebben verkregen. Zonder dit bewijs moeten de spoorwegen, de expediteurs of de verschepers het aannemen van de zending weigeren.

Ter verkrijging van het bewijs moeten worden overgelegd:
a. Voor alle producten op het gebied van de voedselvoorziening en van den landbouw ofwel de origineele uitvoervergunning van het ministerie voor Landbouw en Visscherij, ofwel, indien de uitvoervergunning niet tijdig kan worden verstrekt, resp. de uitvoer in gedeeltelijke zendingen geschiedt, een door den exporteur uit te schrijven formulier.
b1. Voor alle fabrikaten, halffabrikaten en grondstoffen (behalve kolen en cokes, welke zonder vergunning mogen worden uitgevoerd) een afschrift van de ordervergunning van de Zentralauftragsstelle. b2. Voor zendingen met een goederenwaarde beneden ƒ 500 en voor zendingen van Duitsche particulieren ter dekking van hun persoonlijke behoefte een speciale uitvoerverklaring, voor zoover niet de Zentralauftragsstelle om speciale reden een uitvoervergunning heeft verstrekt (voor reisbagage is geen vergunning vereischt).

(V. b. Exportcontrôle 5881 A.)

Justitie - Doodvonnissen wegens sabotage en terrorisme —

15 Juni — Naar de höhere ᛋᛋ- und Polizei-Führer „Nordwest" mededeelt, heeft het Polizeistandgericht Amsterdam den eigenaar van een drukkerij Franciscus Duwaer uit Amsterdam, geb. 1911, ter dood veroordeeld. De veroordeelde had van de helft van 1943 af tot aan zijn arrestatie op 8 Juni 1944 in zijn drukkersbedrijf voor een weerstandsgroep, die over verscheidene provincies in Nederland was verspreid, formulieren voor persoonsbewijzen, benevens zegeltjes en contrôlezegels voor persoonsbewijzen, in grooten omvang vervalscht. Het Polizeistandgericht nam aan, dat de voortgezette actie van den veroordeelde in staat is geweest de openbare orde in het bezette Nederlandsche gebied in gevaar te brengen en heeft hem overeenkomstig par. 1 van de verordening op de bescherming van de orde als saboteur ter dood veroordeeld. Het vonnis is na onderzoek van de gratiekwestie voltrokken.

Voorts werden terdoodveroordeeld: de fabrieksarbeider Albert Reulen uit Roermond, geb. 1916 en de lasscher Jacobus Frenken uit Maasniel (Limburg) geb. 1921. De veroordeelden hadden als leden van een terroristengroep deelgenomen aan de gewapende overvallen op het gemeentehuis te Haelen op 18 Februari 1944, op het gemeentehuis te Venhuizen op 28 Maart 1944 en op het gemeentehuis te Heiloo op 12 Mei 1944. Daarbij werden levensmiddelenbonnen, geld, formulieren voor persoonsbewijzen en andere zaken in vrij grooten getale gestolen. Bij den overval op het gemeentehuis te Venhuizen heeft een der daders den zich te weer stellenden Nederlandschen politie-agent neergeschoten. Daarmede hebben de veroordeelden zich schuldig gemaakt aan deelneming aan een geheime organisatie, aan voortgezette sabotage en aan het onbevoegd bezit van vuurwapens. Het vonnis is na onderzoek van de gratiekwestie voltrokken.

(V. b. Doodvonnissen 5978 A.)

A. **NEDERLAND — Justitie - Nasleep van een „tafelpartij" voor de rechtbank —**
In verschillende Brabantsche plaatsen legt men voor het merkwaardige volksgericht, dat „tafelen" wordt genoemd, nog een groote voorliefde aan den dag. Menig boerenzoon, die een huwelijksbelofte verbrak of een meisje dat haar vrijer bedroog of op andere wijze de dorpsmoraal schokte, moest tot zijn of haar nadeel ondervinden, dat in dat geval de dorpsgenooten een hardhandige eigen berechting toepasten, welke daarin bestond, dat men naar de woning van de(n) betreffende trok en den boel daar kort en klein sloeg. Vaak bleek een simpel gerucht voor een dergelijke collectieve woedeuitbarsting reeds voldoende, zoodat niet zelden na een „tafelpartij" bleek, dat er een vergissing in het spel was geweest en men de(n) verkeerde te pakken had gehad. In den zomer van 1943 speelde zich te Best een dergelijke „tafelpartij" af en trok een troep opgewonden boerenjongens naar de woning van een meisje, dat er van beticht werd haar verloving met een boerenzoon te hebben verbroken. Ook hier bleek een misverstand in het spel te zijn geweest. De politie was van de voorgenomen „tafelpartij" op de hoogte en greep energiek in. Eén der deelnemers, een jongeman uit Best, weigerde zijn persoonsbewijs te laten zien en zette het op een loopen. Hij werd echter achterhaald en staande gehouden, doch trachtte zich toen opnieuw los te rukken, waarbij hij den politieman een klap in het gelaat gaf, hetgeen hem dezer dagen voor den Bosschen politierechter bracht. De verdachte werd veroordeeld tot tien dagen gevangenisstraf.

— Mr. N. S. Hoekstra advocaat-generaal bij den Hoogen Raad —
15 Juni — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft mr. N. S. Hoekstra, officier van Justitie te Middelburg, benoemd tot advocaat-generaal bij den Hoogen Raad. **(V. b. Hooge Raad 5907 A.)**

N.S.B. - ir. W. L. Z. v. d. Vegte door den Führer onderscheiden —

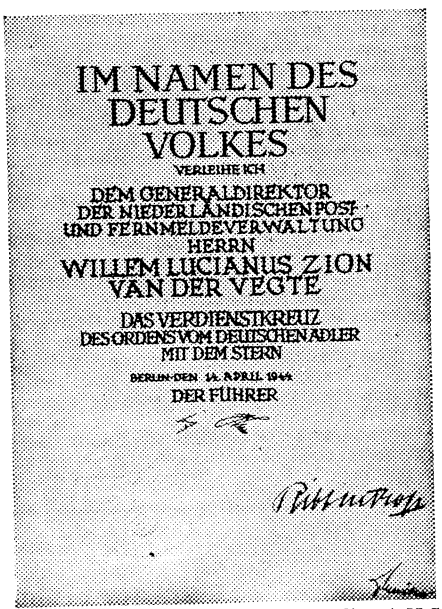
IM NAMEN DES DEUTSCHEN VOLKES
VERLEIHE ICH
DEM GENERALDIREKTOR DER NIEDERLÄNDISCHEN POST UND FERNMELDEVERWALTUNG HERRN
WILLEM LUCIANUS ZION VAN DER VEGTE
DAS VERDIENSTKREUZ DES ORDENS VOM DEUTSCHEN ADLER MIT DEM STERN
BERLIN DEN 14. APRIL 1944
DER FÜHRER

(Fotodienst N.S.B./Swart)

Op 10 Juni ontving ir. W. L. Z. van der Vegte uit handen van den Rijks-Commissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart in tegenwoordigheid van Postpresident dr. Linnemeyer het „Verdienstkreuz des Ordens vom Deutschen Adler mit dem Stern" met bijbehoorende oorkonde onderteekend door den Führer, Rijksminister van Buitenlandsche Zaken von Ribbentrop en den chef van de Rijkskanselarij dr. Meissner. Deze hooge onderscheiding werd verleend als blijk van waardeering voor zijn medewerking als Directeur-Generaal der P.T.T. aan de tot standkoming van de Europeesche Postvereeniging welke in October 1942 werd opgericht.
(V. b. v. d. Vegte 5755 A.)

Kunst, Kultuur — Tooneel - Speciale voorstellingen voor de weermacht —
Het Deutsche Theater in den Niederlanden, dat sedert zijn oprichting in de cultureele verzorging van de in Nederland liggende Duitsche soldaten een van zijn voornaamste taken ziet, zal zich, rekening houdende met de gegeven omstandigheden, voor de rest van den speeltijd uitsluitend aan deze taak wijden. Afstand doende van het geven van opera's, operettes en groote tooneelstukken, zullen de kunstenaars zich geheel wijden aan de cultureele verzorging van de leden der weermacht met kleine en groote bonte programma's, die zoowel in de steden als ook in de stellingen als zoogenaamde „bunkerprogramma's" gegeven zullen worden. Het Deutsche Theater heeft 18 Juni in den Stadsschouwburg te Den Haag met een grooten „bonten middag" voor een geheel bezette zaal een begin gemaakt met deze taak. Voor zoover het de taak van de cultureele verzorging van de leden der weermacht toelaat, zal ook het publiek in de verschillende steden in de gelegenheid gesteld worden dit en de volgende programma's van het Deutsche Theater te zien. **(V. b. Deutsche Theater 5488)**

Landbouw - Bijenteelt —
Het aantal bijenvolken in de wintermaanden kan op 175.000 worden geschat; in den zomer is het aantal volken veel grooter. De meeste volken worden gehouden in de ouderwetsche korven; slechts ongeveer een vierde gedeelte is gehuisvest in de meer moderne bijenkasten. De bijenteelt wordt voornamelijk in kleine tot zeer kleine bedrijfjes uitgeoefend; het grootste gedeelte van de 25.000 imkers heeft slechts 4—10 volken. Men mag niet rekenen op een hoogere opbrengst dan 10 kg per wintervolk. De gewonnen bijenwas wordt vrijwel geheel weer in eigen kring gebruikt, daar de kastimkers was tekort komen, daar zij dit in den vorm van kunstraat aan de kastvolken geven. Zelfs in dezen tijd kunnen de imkers voor hunne bijenvolken suiker betrekken, onder vrijdom van accijns, van crisis-suikerheffing en c.q. van invoerrecht, voor niet meer dan ongeveer 20 cent per kg.
(Econ. Nieuws)

Luchtaanvallen - Loos gerucht in Eindhoven —
15 Juni — Te Eindhoven ontstond op het gerucht, dat er strooibiljetten zouden zijn uitgegooid, waarin met een bombardement werd gedreigd, een paniekstemming onder de bevolking. Duizenden verlieten huis en haard om in het open veld veiligheid te zoeken. In den loop van den middag kwam men tot het besef, dat men het slachtoffer was geworden van de fantasie van onevenwichtige menschen. In feite zijn er in het geheel geen pamfletten uitgegooid.

— Kindertehuis in Ermelo beschoten —
Op 9 Juni heeft een Anglo-Amerikaansch vliegtuig in scheervlucht een kindervacantieoord te Ermelo met boordwapens aangevallen. Het gebouw werd daarbij beschadigd. Slechts aan een gelukkig toeval is het te danken, dat geen kinderen het slachtoffer zijn geworden van dezen moordaanslag.
(V. b. Luchtaanvallen 5980 A.)

Onderwijs - Schoolgeld lager onderwijs —
In de „Stscrt." van 14 Juni is opgenomen een besluit betreffende de heffing van schoolgeld voor het gewoon voortgezet gewoon en uitgebreid lager onderwijs. Hierbij wordt als maatstaf genomen het bedrag, dat de schoolgeldplichtige verschuldigd is over het laatstverloopen jaar wegens inkomstenbelasting, loonbelasting en vermogensbelasting, tot een hooger bedrag dan ƒ 15. Beneden dit bedrag is geen schoolgeld verschuldigd. In het besluit zijn tabellen opgenomen van de verschuldigde schoolgelden bij de verschillende belastingbedragen. Behalve bepalingen over restitutie teveel betaald schoolgeld, verzoeken om ontheffing, invordering enz. wordt bepaald, dat het besluit voor het eerst toepassing vindt op het na 30 Juni 1943 begonnen schoolgeldjaar. **(V. b. Schoolgeld 5749 A.)**

Prijsbeheersching - Optreden tegen bloemenwinkels
In aansluiting op een onlangs ondernomen actie tegen galanteriewinkels, die over het algemeen veel te hooge prijzen berekenden, hebben op 15 Juni een groot aantal ambtenaren van de Prijsbeheersching een onderzoek ingesteld naar de prijzen, die dit soort winkels berekenden. Het resultaat was, dat bij vele zaken groote partijen snijbloemen in beslag genomen werden, welke later tegen de officieele prijzen werden verkocht. **(V. b. Prijsbeh. 5948 A.)**

Distributie - Ook voor kantoormeubelen vergunning noodig —
In de Staatscourant van 16 Juni is een wijziging van de meubeldistributiebeschikking opgenomen, krachtens welke voortaan ook voor het in ontvangst nemen van kantoormeubelen door gebruikers een vergunning noodig is. Daarentegen valt een aantal andere in de beschikking genoemde meubelen in den vervolge buiten deze distributieregeling.
(V. b. Meubeldistributie 5607 A.)

A. **NEDERLAND — Sociale Zaken - Gezondheidstoestand in 1942 —**

In de Verslagen en mededeelingen betreffende de Volksgezondheid, uitgegeven door den voorzitter van den Gezondheidsraad met medewerking van den directeur-generaal van de Volksgezondheid e.a., is opgenomen het verslag over 1942 van den geneeskundigen hoofdinspecteur van de Volksgezondheid.

Wat de gezondheidstoestand der bevolking betreft, zoo heet het in dit verslag, deze kan, rekening houdend met de onvermijdelijke nadeelige gevolgen van den oorlogstoestand, in het algemeen niet ongunstig genoemd worden. Er doen zich echter verontrustende verschijnselen voor, welke tot groote waakzaamheid aansporen.

De toeneming van de sterfte aan tuberculose, welke in 1941 onrustbarend groot was, zette zich in 1942 voort. Per 10.000 inwoners der gemiddelde bevolking bedroeg n.l. dit sterftecijfer 6.12 in 1942, tegen 5.92 in 1941. Ik vrees, dat met een verdere stijging van de sterfte der tuberculose zal moeten worden rekening gehouden, gezien de groote stijging van het aantal nieuwe gevallen van open tuberculose, dat aan vrijwel alle consultatiebureaux voor tuberculosebestrijding en speciaal in de groote steden wordt vastgesteld. Het gebrek aan plaatsruimte in sanatoria, met als gevolg zeer lange wachttijden, blijft bij de bestrijding dezer ziekte een groot bezwaar.

Het algemeene sterftecijfer was in 1942: 9.6 per 1000 inwoners tegen 10 in 1941; de sterfte van kinderen beneden 1 jaar bedroeg 39.8 per 1000 levend geborenen tegen 43.4 in 1941.

Onder de besmettelijke ziekten vertoonde de diphtherie een buitengewone uitbreiding. Het aantal aangegeven gevallen van deze ziekte bedroeg in 1942: 19.407 tegen 5.437 in 1941 en 1273 in 1939.

Het aantal geslachtsziekten nam eveneens belangrijk toe, zooals blijkt uit de rapporten van de adviesbureaux en uit een door mij gehouden enquête onder de Nederlandsche artsen. Bedenkelijk hierbij is vooral de aanzienlijke toeneming van gevallen van lues, welke ziekte voor de volksgezondheid in haar gevolgen uiterst gevaarlijk is.

Verder vermeldt het verslag, dat het huwelijkscijfer in 1942 abnormaal hoog was, n.l. 9.7 per 1000 inwoners tegen 7.3 in 1941 en 7.6 in 1940. Vooral in de steden viel een sterke toeneming waar te nemen; voor de groep van gemeenten boven 100.000 inwoners bedroeg de stijging ten opzichte van 1941 ruim 45%; voor de groep van 50.000 tot 100.000 inwoners 34% en voor die van 20.000 tot 50.000 inwoners 33%.

Het geboortecijfer was 21 per 1000 inwoners tegen 20.3 in 1941. Het geboorteoverschot bedroeg in 1942: 11.5 tegen 10.3 in 1941.

Zooals steeds was het geboortecijfer het hoogst in de provincies Noord-Brabant en Limburg, n.l. resp. 26.1 en 25.1; de geboorteoverschotten in deze provincies waren resp. 17 en 16.1. Wel een groot verschil met de groep gemeenten boven 100.000 inwoners, waar het geboortecijfer 16.3 en het geboorteoverschot slechts 7 bedroeg.

Op 1000 huwelijken in 1941 gesloten, kwamen in 1942 in de groepen van gemeenten beneden 20.000 inwoners gemiddeld 349 levend geborenen voor, tegen 200 in de groep gemeenten boven 100.000 inwoners. Voor de gemeenten Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage zijn deze cijfers resp. 176, 188 en 200.

De algemeene sterfte bedroeg 9.5 per 1000 inwoners, tegen 10 in 1941. Hierbij zij opgemerkt, dat in laatstgenoemd jaar een griepepidemie vooral in de maand Februari een groot aantal slachtoffers maakte. In totaal stierven aan griep 4298 personen in 1941 tegen 920 in 1942.

Het aantal overledenen tengevolge van oorlogshandelingen was 815 tegen 930 in 1941 en 4668 in 1940.

In 1942 stierven 5549 personen aan tuberculose tegen 5305 in 1941 en 3881 in 1940.

De sterfte van kinderen beneden 1 jaar oud was in 1942 lager dan in 1941, n.l. resp. 39.8 en 43.4 per 1000 levend geborenen. Zooals gewoonlijk was de kindersterfte het laagst in de groep van gemeenten boven 100.000 inwoners, n.l. 30.8 per 1000 levend geborenen tegen 43.4 in de gemeenten beneden 20.000 inwoners. **(V. b. 5703 A.)**

Verkeer - P.T.T. - Alleen voor den oorlog of volksbestaan belangrijke telefoonaansluitingen blijven gehandhaafd —

Om twijfel op te heffen wordt er nadrukkelijk op gewezen, dat, bij de geleidelijk door te voeren buitengebruikstelling van alle telefoonaansluitingen, die niet beslist noodzakelijk zijn voor de oorlogvoering of het volksbestaan, o.a. uitgezonderd zijn de volgende voor de instandhouding van het economisch leven in Nederland noodzakelijke aansluitingen, t.w.: Die der bedrijven van belang voor de oorlogvoering; der grootere fabrieken en andere ondernemingen; de huisaansluitingen van leidinggevende directeuren en eventueel van verantwoordelijke bedrijfsleiders dezer bedrijven, enz. voor zoover deze aansluitingen onmisbaar voor de instandhouding van het bedrijf zijn. **(V. b. Telefoon 5948 A.)**

— Spoorwegen - Zoowel voor als achter uit- en instappen toegestaan —

De Nederlandsche Spoorwegen zullen van 15 Juni af niet meer vasthouden aan den bekenden maatregel, speciaal voor de electrische treinen, dat het publiek over het voorbalcon uit- en over het achterbalcon instapt. Thans laat de directie het aan de vrije beoordeeling van het reizigerspubliek over in- en uit te stappen waar het wil. Echter: eerst wanneer alle reizigers, die den trein verlaten, zijn uitgestapt, mag het op de perrons wachtende publiek instappen.

(V. b. Spoorwegen 5764 A.)

Weermacht - Vrijwilligers Oostfront - Commandant in ᛋᛋ-brigade „Nederland" onderscheiden —

10 Juni — De Führer verleende het Ridderkruis bij het IJzeren Kruis aan ᛋᛋ-Hauptsturmführer Karl-Heinz Frühauf, bataljonscommandant in de ᛋᛋ-Pantsergrenadierbrigade „Nederland". **(V. b. 5955 A.)**

B. **SPORT — 50-jarig bestaan van het Intern. Olymp. Comité —**

Op 16 Juni bestond het Int. Olympische Comité, dat gevestigd is in Lausanne, 50 jaar. In het middelpunt der festiviteiten staat de herdenking van Pierre de Coubertin, den stichter der moderne Olympische Spelen. De Coubertin was het, die in Juni 1894 in Parijs een congres bijeenbracht, dat tot stichting besloot. In den eersten wereldoorlog verlegde hij den zetel van het toen juist twintig jaar oude comité van Parijs naar Lausanne en richtte daar ook het Olympische museum in. De eerste Olympische Spelen werden in 1896 in het historische Athene gehouden en na dien zijn zij iedere vier jaar gehouden, met uitzondering van 1916, toen de eerste wereldoorlog woedde. De laatste Olympische Spelen, de elfde dus, werden in 1936 in Berlijn gehouden. Toen namen niet minder dan veertig landen deel met 5000 atleten en ongeveer 30.000 andere vertegenwoordigers. 150.000 vreemdelingen uit de geheele wereld bezochten de Rijkshoofdstad, zoodat dit één van de grootste sportfeesten ter wereld is geweest. Sedert 1920 zijn ook de Olympische winterspelen ingesteld.

De spelen voor 1940, oorspronkelijk aan Japan toegewezen, doch vervolgens aan Finland, zijn wegens den huidigen oorlog niet doorgegaan. Om dezelfde redenen heeft Engeland van de spelen voor 1944 in Londen moeten afzien. Voor 1948 zijn nog geen plannen gemaakt.

(V. b. Int. Olymp. Com. 4959 D.)

C. **DUITSCHLAND — Gouvernement-Generaal - Ontwikkeling van den tuinbouw —**

Het groente-areaal van het Generaal-Gouvernement zal, aldus Econom. Nieuws, dit jaar tot 70.000 ha. worden uitgebreid. De glascultuur heeft een omvang van 1.2 mill. m². bereikt. Aan bedrijfsmiddelen worden jaarlijks beschikbaar gesteld: 500 ton ijzer in den vorm van gereedschap, machines en stookinstallaties, 3500 m³. hout, 200.000 m². glas, 20.000 ton kunstmest en 20.000 ton steenkool. Het tuinbouwareaal was de laatste jaren als volgt over de verschillende districten verdeeld:

	1942	1943	1944
	ha.	ha.	ha.
Krakau	9.470	7.111	11.000
Lublin	6.856	6.575	8.000
Radom	7.773	5.623	9.000
Warschau	9.574	8.167	12.000
Gallicië	19.573	18.323	30.000
Totaal	53.246	45.799	70.000

Er zijn twee uitgesproken tuinbouwcentra in het Generaal-Gouvernement, nl. het gebied rondom Warschau en de streek rondom Krakau. Eerstgenoemd centrum beslaat een oppervlakte van meer dan 5500 ha., waarvan 800 ha. tot het stadsgebied van Warschau behoort. Het tuinbouwcentrum Krakau heeft een oppervlakte van 4500 ha., waarvan 500 ha. in de stad Krakau is gelegen. De tuinbouw in het district Gallicië, welke vroeger een oppervlakte besloeg van 60.000 ha., was onder het Sovjet-bewind bijna geheel verdwenen, doch wordt thans geleidelijk weer in zijn vroegeren omvang hersteld. **(V. b. Gen. Gouvernem. 5901 D.)**

A. **INVASIE — Wereldpers aanvankelijk geheel en al aangewezen op Duitsche berichten —**

Het begin der invasie, aldus ontleenen wij aan een artikel van dr. H. Goitsch in de Deutsche Zeitung i. d. N., was een wereldsensatiebericht van den eersten rang, waarop door duizenden journalisten in alle mogelijke landen was gewacht. Het opvallende daarbij was, dat de eerste berichten over deze door Engelschen en Amerikanen begonnen onderneming uit Duitsche bron kwamen en de geheele wereld gedurende den eersten invasiedag nagenoeg uitsluitend op deze Duitsche berichten bleef aangewezen. Dit was ook de reden, dat men in verschillende hoofdsteden, alwaar de Duitsche berichten werden ontvangen, zonder dat uit Engeland of Amerika eenige bevestiging werd ontvangen, aanvankelijk met een Duitsche truc meende te doen te hebben en deze berichten dan ook met zeer veel wantrouwen werden gelezen.

In New York was het bericht een complete verrassing. Maar het Amerikaansche publiek moest — en zooiets is in de Amerikaansche journalistiek nog nooit voorgekomen — drie uren wachten, voordat het eerste Londensche communiqué werd gepubliceerd. Gedurende deze drie uren weigerde de officieele Amerikaansche instanties de Duitsche berichten te bevestigen of daarop eenig commentaar te geven. Het des nachts om 1.30 uur ontvangen Duitsche radiobericht werd dan ook als Duitsche propaganda beschouwd, terwijl eerst om 3.32 het eerste officieele communiqué door de radio werd verspreid. Zoo gebeurde het dan ook, dat een der leidende Amerikaansche bladen, de „New York-Times" schreef, dat de Duitschers melding maakten van de begonnen invasie. In Engeland wist het publiek, dat 's morgens gewoon aan het werk was gegaan, niets van den strijd die op eenige honderden kilometers afstand aan de Fransche kust woedde. Ook hier was men aanvankelijk volkomen op de Duitsche berichtgeving aangewezen en volgde pas om tien uur het eerste officieele communiqué. Toen het Britsche Lagerhuis dien ochtend bijeenkwam wist een groot aantal leden nog van niets en Churchill had zich, toen hij den leden de eerste inlichtingen gaf, een zeker monopolie omtrent dit onderwerp verschaft. Pas 's avonds om ongeveer zeven uur stond de Engelsche militaire censuur de publicatie van eenige berichten van Engelsche oorlogscorrespondenten toe, welke berichten bovendien nog uiterst vaag en algemeen gehouden werden. Het gevolg was natuurlijk, dat de spanning in Engeland ongekende afmetingen aannam en allerlei geruchten de ronde deden.

In Moskou wist het publiek 's middags om 12 uur nog niets van de invasie. Daarover was op geen enkele wijze eenig bericht gepubliceerd en aldaar was de ontruiming van Rome nog het voornaamste nieuws.

In de neutrale landen was het al niet veel anders en hoewel in het algemeen een eenzijdige berichtgeving met het oog op de neutraliteit angstvallig wordt vermeden, zag de pers zich ditmaal genoopt, alleen de Duitsche berichten omtrent het belangrijke nieuws in grooten opmaak te publiceeren. **(1e bericht Invasie 5974 A.)**

B. **FRANKRIJK — Regeering - Darnand staatssecretaris van Binnenlandsche Zaken —**

15 Juni — Joseph Darnand, tot nu toe secretaris-generaal voor de handhaving der orde en chef van de Fransche militie, is benoemd tot staatssecretaris van het ministerie van Binnenlandsche Zaken. In de desbetreffende mededeeling wordt gezegd, dat de zware lasten en de verantwoordelijkheid die op den secretaris-generaal voor de handhaving van de orde rusten, den chef der regeering er toe hebben geleid Darnand tot staatssecretaris te benoemen. Als zoodanig zal hij zijn vroegere functies blijven vervullen en deelnemen aan de beraadslagingen der regeering. Het ontslag van Lemoine, die tot dusver staatssecretaris van het ministerie van Binnenlandsche Zaken was, werd aanvaard en Lemoine zal tot staatsraad worden benoemd, zoo wordt tevens medegedeeld. **(V. b. Kabinet 5884 B.; Darnand 5982 A.)**

Maquisards worden als francs-tireurs beschouwd —

De leden van de „Maquis" zijn francs-tireurs en zullen als zoodanig behandeld worden. Alle pogingen van den tegenstander om over dit feit te redetwisten zijn doelloos. Deze verklaring is 16 Juni in de Wilhelmstrasse afgelegd voor de vertegenwoordigers van de buitenlandsche pers, waarbij men wees op de volkenrechtelijke, in de Haagsche Conventie vastgelegde bepalingen. Duitschland houdt zich strikt daaraan, hetgeen reeds blijkt uit het feit, dat het de troepen van de Gaulle, die in Afrika in krijgsgevangenschap zijn geraakt, als krijgsgevangenen behandelt en eveneens de troepen van de Gaulle, die aan Britsche zijde in Normandië, resp. in Italië in den strijd zijn. **(V. b. 5949 A.)**

C. **TURKIJE — Minister van Buitenlandsche Zaken Menemencioglоe afgetreden —**

De Turksche minister van Buitenlandsche Zaken, Menemencioglоe, is, naar radio-Ankara mededeelt, afgetreden. De Turksche ministerraad kwam 14 Juni bijeen. Minister-president Saradcioglоe zal de portefeuille van Buitenlandsche Zaken ad interim overnemen. Na den ministerraad op 15 Juni werd het volgende officieele communiqué uitgegeven: „Aangezien de ministerraad de buitenlandsche politiek, die de laatste dagen door den minister van Buitenlandsche Zaken, Menemencioglоe, werd gevoerd, niet heeft goedgekeurd, is Menemencioglоe afgetreden."

De Turksche bladen geven uitvoerigen commentaar op het aftreden van den minister van Buitenlandsche Zaken, Menemencioglоe. In het blad „Vakit" betreurt de afgevaardigde Us het aftreden van den minister, dat een gevolg is van de verschillen van opvatting in het Foreign Office en het Turksche ministerie van Buitenlandsche Zaken over het varen van schepen door de Zeeëngten. Het Turksche ministerie was tegen een wijziging in de politiek der Zeeëngten, Engeland eischte van Turkije de contrôle op alle doorvarende schepen. De Geallieerden duldden de doorvaart van Duitsche schepen door de zeeëngten niet meer, hoewel zij vroeger daartegen geen bezwaar hadden gehad. Het staat vast, dat Turkije wegens principieele meeningsverschillen over de uitvoering der bepalingen van het verdrag van Montreux omtrent de zeeëngten een diplomaat van beteekenis heeft verloren. **(V. b. Menemencioglоe 5940 C.; Kabinet 5751 D.)**

D. **BELGIE — Industrie - Financieele ontwikkeling in oorlogstijd —**

16 Juni — De Belgische industrie is reeds in den loop van het afgeloopen jaar er toe overgegaan de buitengewoon groote liquiditeit op de kapitaalmarkt te benutten voor het aanschaffen van middelen, welke voorloopig heelemaal niet noodig zijn, en over het algemeen pas na den oorlog aangewend kunnen worden. Hoe aanzienlijk op de emissiemarkt teruggegrepen werd komt duidelijk tot uiting in het feit, dat in 1943 in totaal 1.17 milliard door het particuliere bedrijfsleven opgenomen werd, d.w.z. verreweg het hoogste bedrag der laatste 12 jaren met uitzondering van het hoogconjunctuurjaar 1937, toen de emissies 1.25 milliard francs bereikten. Ten opzichte van 1942, welk jaar een bedrag aan emissies van 315 mill. francs aangeeft, is een stijging met bijna het viervoud ingetreden. Ten opzichte van 1941, waarin op de emissiemarkt ook een buitengewone bedrijvigheid viel waar te nemen, bedraagt de stijging 55%. Van het totale bedrag in het afgeloopen jaar komt, zonder rekening te houden met conversies, 698 mill. of meer dan de helft voor rekening van obligaties.

Koning Leopold naar andere verblijfplaats —

15 Juni — Een officieele mededeeling in de Belgische pers maakt bekend, dat er een verandering is gekomen in de verblijfplaats van den Belgischen koning. In verband met het bombardement van het koninklijke slot te Laeken, waar de koning sedert zijn capitulatie verblijf houdt, heeft, aldus de officieele mededeeling, de Führer zich verplicht gevoeld, den koning en zijn naaste verwanten in veiligheid te brengen. Den koning is een andere verblijfplaats aangewezen, die, naar de mededeeling verder gaat, zijn rang en positie waardig is. **(V. b. Koning Leopold 5183 E.)**

E. **VER. STATEN — Finsche gezant uitgewezen —**

16 Juni — De Britsche berichtendienst meldt uit Washington, dat aan den Finschen gezant in de Vereenigde Staten, Procope, en drie gezantschapsraden de passen zijn overhandigd. De vier diplomaten zijn uitgenoodigd de Vereenigde Staten te verlaten. In de motiveering voor deze stap zegt het ministerie van Buitenlandsche Zaken, dat het werk der vier Finnen zich „tegen de belangen van de Vereenigde Staten heeft gericht". Deze maatregel beteekent echter geen verbreking der diplomatieke betrekkingen tusschen de Vereenigde Staten en Finland. **(V. b. Verh. t. d. Ver. Staten 5845 C.)**

F. **ZUID-SLAVIE — Onderhandelingen tusschen koning Peter en maarschalk Tito —**

17 Juni — Koning Peter heeft maarschalk Tito een schrijven gezonden. Reuter wijst er op, dat Churchill tot dezen stap heeft aangezet. In Duitsche politieke kringen wordt het feit belangwekkend genoemd, dat het den Britschen invloed gelukt is den koning der uitgeweken Zuidslavische regeering zoozeer onder den druk te zetten, dat hij thans contact heeft gezocht met zijn vroegeren verbitterdsten tegenstander. **(V. b. 5955 F.)**

A. ECONOMIE, FINANCIEN — Kosten van het levensonderhoud —

Op een volledig en in alle opzichten betrouwbaar internationaal overzicht van de ontwikkeling der kosten van levensonderhoud in 1943 kan, uit hoofde van de door den oorlog nog verscherpte onvolmaaktheid van het statistisch materiaal, geen aanspraak worden gemaakt. Uit de ter beschikking staande gegevens blijkt echter duidelijk, dat de, sinds het uitbreken van den oorlog stijgende, tendentie der kosten van levensonderhoud in de wereld, globaal genomen, ook in 1943 heeft aangehouden, hoewel het verloop in de afzonderlijke landen nogal verschillend is. Eenerzijds zijn er een aantal landen, waar de prijzen van de goederen ter bevrediging der dagelijksche behoeften eind 1943 relatief slechts weinig hooger zijn dan eind 1942, zoodat van een vèrgaande stabiliseering kan worden gesproken. Deze is hoofdzakelijk het gevolg van de prijspolitiek der Overheid in deze landen en, voorzoover het voedingsmiddelen betreft, mede van de gunstige oogstresultaten. Anderzijds is in een reeks landen de prijsstijging verder voortgeschreden. Bij vergelijking met de ontwikkeling in de voorafgaande jaren zien we echter, dat de stijging van de kosten van levensonderhoud veelal langzamer is geworden.

Ontwikkeling der totale kosten van levensonderhoud *)

Augustus 1939 = 100	1939	1940	1941	1942	1943		
		December			Juni	Sept.	Dec.
Duitschland	99.3	102.7	104.5	106.7	109.5	108.3	108.8
Bulgarije	102.3	121.3	165.7	179.8			
Denemarken	1) 110.8	2) 141.1	3) 151.4	4) 156.1	5) 154.2	6) 156.1	7) 156.1
Finland	1) 109.9	129.7	148.5	179.2	185.1	193.1	195.0
Kroatië (Agram)	1) 121.4	156.0	227.8	446.3	865.5	903.4	8) 1177.4
Noorwegen	106.0	129.5	142.6	147.6	149.4	149.4	9) 149.9
Portugal (Lissabon)	104.8	118.1	135.6	147.6	154.2	159.5	164.3
Roemenië (Bukarest)	112.4	150.9	234.0	346.8	425.5	454.6	476.1
Zweden 10)	105.3	120.7	134.3	141.4	141.4	141.4	142.0
Zwitserland	103.5	116.5	134.3	145.5	148.2	148.8	149.6
Spanje	108.1	135.9	166.7	165.8	163.9	166.1	169.0
Turkije (Istanboel)	106.4	120.1	147.1	285.1	282.5	286.3	289.2
Hongarije (Budapest)	100.0	114.9	138.5	150.5	154.1	195.8	196.0
Engeland	112.3	126.5	129.0	128.4	129.0	128.4	128.4
Ierssche Vrijstaat	9) 111.0	9) 124.3	9) 137.0	9) 157.8	11) 159.0	12) 164.2	12) 164.2
IJsland (Reykjavik)	1) 112.0	142.0	177.0	272.0	246.0	262.0	259.6
Ver. Staten van Amerika	100.8	101.0	111.7	121.9	126.3	12) 124.7	12) 124.7
Canada	103.8	107.7	115.4	116.9	119.2	119.2	119.2
Argentinië	105.4	101.2	112.4	112.4	116.7	107.7	109.7
Chili	105.6	116.0	146.8	178.7	199.0	199.0	13) 199.0
Peru	102.5	111.7	123.7	8) 133.3	140.7	144.6	9) 145.4
Egypte	107.0	122.7	153.9	193.8		197.8	199.8
Palestina	119.5	163.1	11) 210.5				
Unie van Zuid-Afrika	101.1	105.4	111.1	121.6	125.8	126.2	126.5
Nieuw-Zeeland	102.0	106.0	110.6	112.7			
Japan (Tokio)	107.9	117.2	120.2	122.7	129.0	130.5	132.8
Mantsjoekwo (Hsingking)	116.1	146.5	169.8	184.7	11) 194.0	198.1	13) 198.1

*) In de totale kosten zijn begrepen: voeding, woninghuur, verwarming en verlichting, kleeding en een restgroep. Voor Denemarken, Finland en Zweden inclusief belastingen; Japan zonder woninghuur; Zwitserland, Hongarije zonder restgroep; Roemenië zonder woninghuur, verwarming en verlichting; Portugal slechts voeding, verwarming en verlichting.
1) Januari 1940 — 2) Januari 1941 — 3) Januari 1942 — 4) Januari 1943 — 5) Juli — 6) October — 7) Januari 1944 — 8) October — 9) November — 10) Juni 1939 = 100 — 11) Mei — 12) Augustus — 13) September.

In sterkere mate dan voor 1943 zijn voor de geheele tijdruimte sedert het begin van den oorlog verschillen in de ontwikkeling der kosten van levensonderhoud te constateeren. Alleen Duitschland heeft den stand van voor den oorlog met slechts 9% overschreden. Dan volgen Zweden (42%), Zwitserland (50%), Noorwegen (50%) en Denemarken (56%), terwijl de stijging in Portugal en Spanje ongeveer twee-derde bedraagt. Ongeveer verdubbeld zijn de kosten van levensonderhoud gedurende den oorlog in Finland en Hongarije. In Turkije, Roemenië, Kroatië, Servië en in het bijzonder Griekenland heeft het levensonderhoud een zeer sterke prijsstijging ondergaan. Buiten Europa schijnt Argentinië het eenige land te zijn, waar de prijzen slechts weinig zijn gestegen. Met één-kwart tot één-derde zijn de kosten van levensonderhoud in Canada, de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, Engeland en Japan gestegen; met ongeveer de helft in Peru en met ongeveer twee-derde in Ierland.

Bij vergelijking der indexcijfers voor verschillende landen dient men er rekening mede te houden, dat de hoogte en de beweging der indexcijfers beïnvloed zijn door de verschillende berekeningsmethoden (basisperiode, aard en hoeveelheid der betrokken artikelen, weging en prijzen).

(V. b. Kosten levensonderhoud Europa 5935 B.)

B. ZWEDEN — Handel, Nijverheid - 437 firma's op de geallieerde zwarte lijst —

Naar de Britsche berichtendienst mededeelt heeft George Hall, onderstaatssecretaris in het Engelsche ministerie van Buitenlandsche Zaken, 13 Juni in het Lagerhuis in antwoord op een vraag bekend gemaakt, dat het aantal particulieren en firma's in Zweden, dat op de zwarte lijst is geplaatst, 437 bedraagt. **(V. b. Zwarte lijst 5941 B.)**

Volksgezondheid - 500.000 rheumatiekpatiënten —

Volgens de nieuwste Zweedsche statistiek lijden 80 à 100.000 Zweden zoodanig aan rheumatiek, dat zij ongeschikt zijn om te arbeiden. Ruim een half millioen menschen heeft last van min of meer ernstige rheumatische aandoeningen, 140.000 patiënten hebben gewrichtsrheumatiek, meer dan 22.000 Zweden zijn ten gevolge van rheuma volslagen invalide geworden.

C. IJSLAND — Republiek uitgeroepen - Rijksbestuurder Björnsson president —

De IJslandsche nationale feestdag werd 17 Juni gevierd met de uitroeping van de republiek. Uit Reykjavik wordt gemeld, dat Björnsson, tot dusver rijksbestuurder, tot eersten president van de republiek IJsland is gekozen. De verkiezing is geldig tot Juli 1945. Na afloop van zijn verkiezing werd Björnsson door de aanwezige buitenlandsche gezanten, onder wie de Zweedsche zaakgelastigde, gelukgewenscht. Van bevoegde Deensche zijde wordt vernomen, dat koning Christiaan naar aanleiding van de uitroeping der republiek op IJsland het volgende telegram heeft gezonden aan de regeering van IJsland te Reykjavik: „Betreurende, dat de scheiding tusschen mij en het IJslandsche volk onder de bestaande omstandigheden ten uitvoer werd gebracht, wil ik mijn beste wenschen uitspreken voor de toekomst van de IJslandsche natie en de hoop, dat de banden, die IJsland met de andere Noordsche landen verbinden, zullen worden versterkt. **(V. b. 5966 F.)**

D. ENGELAND — Weermacht - Mutaties in leger- en vlootleiding —

15 Juni — Sir Bruce-Frazer, de chef van de Engelsche Noordzeevloot is afgetreden. Tot zijn opvolger werd benoemd Sir Henry Moore, onder gelijktijdige bevordering van vice-admiraal tot admiraal. De reden dezer commandowisseling is onbekend.

18 Juni — Generaal Montgomery is benoemd tot opperbevelhebber van alle in Frankrijk opereerende troepen. Hiermede werd de Amerikaansche generaal Bradley, welke tot dusver in rang aan hem gelijk was, aan hem ondergeschikt.

(V. b. Mut. legerl. 5876 D.)

DE WERELDOORLOG

A. **DUITSCHLAND — Schiereiland Cherbourg afgesneden; aanval op stad, haven en vesting begonnen; overzicht verliezen invasievloot - Zware druk op Finland; Wiborg ontruimd; Russische zomeroffensief bij Orsja begonnen - Luchtaanvallen op Weenen, Presburg, Hamburg, Bremen, Hannover, Wesermünde, Maagdenburg, Stettin, Berlijn - Onafgebroken beschieting van Londen en Zuid-Engeland met dynamiet-meteoren - Duitsche terugtochtsbewegingen in Italië voortgezet; Elba ontruimd —**

WESTELIJK FRONT

Het O.K.W. meldde 17 Juni: Ten Oosten van de Orne veroverden wij in onzen aanval na hevige gevechten het grootste deel van het boschgebied ten Zuiden van Bevent. Op den vijand, die met sterke pantserstrijdkrachten ten Zuidwesten van Tilly aanviel, behaalden onze pantserformaties een volledig afweersucces. Aan beide zijden van den straatweg Bayeux—St. Lo viel de vijand met sterke strijdkrachten aan. Ten Zuidwesten van Carentan mislukten krachtige aanvallen van den vijand. Slechts in het gebied van St. Mère Eglise gelukte het den vijand naar het Westen tot St. Sauveur le Vicomte door te dringen.

18 Juni — In het gebied ten Noordoosten en Zuidwesten van Tilly sloegen onze pantsertroepen alle vijandelijke aanvallen af. Ten Oosten van Caumont bereikte onze aanval het heuvelterrein ten Zuiden van Livry. Het zwaartepunt van de gevechten lag in het gebied ten Zuidwesten van Balleroy, waar Amerikaansche formaties in de richting van St. Lo ons front probeerden te verbreken. Zij werden in een verbitterden, wisselvalligen strijd afgeslagen. Alleen in dezen sector had de vijand meer dan duizend dooden. Onder den indruk van zijn zware verliezen trok hij zich in vlucht op zijn uitgangspunt terug. Op het schiereiland Cherbourg zette de vijand zijn aanvallen in het gebied van St. Sauveur le Vicomte voort, doch kon slechts geringe terreinwinst behalen.

19 Juni — De vijand slaagde er in, met uiterst sterk gebruik van zijn artillerie en luchtwapen, door onze beveiligingen heen te stooten en de westkust van het schiereiland Cherbourg te bereiken bij Barneville-sur-Mer. Het afgrendelingsfront onzer troepen is ten Zuiden en Noorden daarvan gevormd. Het vijandelijke bruggenhoofd ten Oosten van de Orne werd verder vernauwd. Ter weerszijden van Tilly heeft de vijand aangevallen op een breed front. Alle aanvallen stortten zonder succes ineen. Ten Noordoosten van St. Lô is een penetratie van den vorigen dag in een tegenaanval opgeheven. Gevechtsvliegers hebben voor het landingshoofd vier koopvaarders met een inhoud van 36.000 B.R.T. en twee torpedobootjagers tot zinken gebracht. Zes andere koopvaarders met een inhoud van 44.000 B.R.T. en vier torpedobootjagers werden zwaar beschadigd.

20 Juni — In het gebied van Tilly—Livry beproefde hij meermalen door ons front te stooten. Alle aanvallen mislukten. Ten Zuidwesten van Tilly werd daarbij een vijandelijk bataljon volkomen uiteengeslagen en de bataljonsstaf gevangengenomen. Op het schiereiland Cherbourg vonden geen groote gevechten plaats. De vijand verkende alleen met pantserafdeelingen het Zuidelijk front van de vesting Cherbourg. S.P.T. berichtte dienaangaande: De Amerikanen zullen er naar streven, den voorloopig nog zwak naar het Westen uitgestoken arm te versterken en vooral een begin te maken met de eigenlijke belegering van Cherbourg. Zij zullen dan fortificaties ontmoeten, zooals zij ze in Italië noch in Normandië hebben leeren kennen. De haven van Cherbourg is volgens de beginselen van de nieuwe Duitsche vestingbouwkunde ook naar de landzijde beschermd. Hier staan forten zoo machtig en vuursterk als de troepen der Westelijke mogendheden nog nooit hebben ontmoet. De vesting heeft ook voorraden van allerlei aard.

21 Juni — Het bruggenhoofd van den vijand ten Oosten van de Orne is verder vernauwd. Vijandelijke aanvallen ten Zuidwesten van Tilly werden uiteengeslagen. Aanvallen van den tegenstander ten Noorden van Valognes mislukten. De vijand heeft het Zuidelijke front van de vesting Cherbourg met zwakke strijdkrachten afgetast. Sedert 6 Juni hebben het luchtwapen, de oorlogsmarine, benevens kustbatterijen van leger en marine voor de Normandische kust en in Het Kanaal, de vijandelijke verliezen ten gevolge van mijnen niet meegerekend, twee kruisers, 14 torpedobootjagers, 4 torpedomotorbooten, 27 vracht- en transportschepen met een inhoud van 167.400 B.R.T. en 12 landingsschepen voor pantserwagens met een inhoud van 18.300 B.R.T. in den grond geboord. Met bommen, torpedo's en artillerietreffers werden drie zware kruisers, drie andere kruisers, 21 torpedobootjagers, 9 motortorpedobooten, 68 handels- en transportschepen met een inhoud van 287.000 B.R.T., 2 landingsvaartuigen met een inhoud van 4.000 B.R.T. en een schip van middelbare grootte beschadigd.

22 Juni — Het landfront van de vesting Cherbourg werd door den vijand met vrij sterke verkenningsstrijdkrachten afgetast. Deze ondernemingen werden evenwel verijdeld. Bij de gevechten op het schiereiland Cherbourg sneuvelde lt.-generaal Hellmich op 17 Juni.

23 Juni — De vijand is met sterke strijdkrachten overgegaan tot den aanval op het landfront van de vesting Cherbourg. Hevige gevechten, waarin sterke vijandelijke scheepsartillerie en luchtstrijdkrachten ingrepen, kwamen tot ontwikkeling, vooral aan het Zuidoostelijke en Oostelijke front van de vesting. Waar eenige van onze nesten van weerstand in het breed getrokken vestingfront verloren gingen, zijn tegenaanvallen aan den gang. Aan de rest van het front van het landingshoofd zijn slechts plaatselijke gevechten geleverd zonder al te groote beteekenis. In den afgeloopen nacht hebben gevechtsvliegers en torpedotoestellen twee torpedobootjagers, een troepentransportschip met een inhoud van 10.000 br.t. en een vrachtschip met een inhoud van 8.000 br.t. in den grond geboord. Twee kruisers, twee torpedobootjagers, drie vrachtschepen met een inhoud van 28.000 br.t. en vier andere koopvaarders werden zwaar beschadigd.

ZUIDELIJK FRONT

17 Juni — In midden-Italië verplaatste de vijand zijn zwaartepunt naar het gebied ten Noordoosten van het meer van Bolsena. Het gelukte hem in de stellingen van onze achterhoedetroepen eenige penetraties tot stand te brengen. In het gebied van Grosseto en ten Oosten daarvan, werden alle vijandelijke aanvallen afgeslagen. Hedenmorgen vroeg is de vijand, na zware luchtaanvallen op verscheiden plaatsen op het eiland Elba geland.

18 Juni — De in het Noorden en Zuidoosten van het eiland Elba gelande vijand werd in zee teruggedreven. Slechts bij Marina gelukte het den vijand, in een klein bruggenhoofd vasten voet te krijgen. Ondanks een massaal gebruik van zijn pantserformaties kon de vijand ons front slechts in eenige sectoren iets terugdrukken.

19 Juni — Het garnizoen van het eiland Elba biedt heroïeken tegenstand en heeft den tegenstander zware verliezen toegebracht. Tegenover een overmachtigen vijand hebben zich onze troepen moeten terugtrekken op het Noordoostelijke deel van het eiland.

In den sector van Perugia was het een bijzonder zware dag van strijd. Met geconcentreerde krachten viel de vijand den geheelen dag aan, zonder dat het hem gelukte, vrij groote terreinwinst te behalen.

20 Juni — De zwakke bezetting van het eiland Elba heeft den strijd den geheelen dag hardnekkig voortgezet. In den afgeloopen nacht is zij naar het vasteland overgebracht. In midden-Italië zette de vijand zijn aanvallen voort, zonder dat het hem gelukte de gehoopte doorbraak tot stand te brengen.

21 Juni — Over een frontbreedte van ruim 140 K.M. heeft in Midden-Italië met onverminderde kracht de groote afweerslag gewoed. Door den harden tegenstand van onze troepen mislukten alle doorbraakpogingen van den vijand. Na opheffing van plaatselijke penetraties was des avonds de voornaamste gevechtslinie volledig in onze handen.

22 Juni — Als gevolg van de zware verliezen, die de vijand heeft geleden en die hem dwongen tot vrij groote hergroepeeringen, is hij pas des middags met het zwaartepunt aan weerszijden van het Lago Trasimeno met sterke strijdkrachten tot den aanval overgegaan. De Duitsche troepen handhaafden zich in hun stellingen.

23 Juni — Na voltooiing der hergroepeering heeft de vijand opnieuw bijna over het geheele front aangevallen. In het gebied ten Noorden van Grosseto slaagde hij er in, na verbitterde gevechten, ons front eenige km. naar het Noorden terug te drukken.

OOSTELIJK FRONT

17 Juni — Het Finsche weermachtbericht meldt: Op de Karelische landengte was de vijandelijke druk in den loop van de laatste 24 uur op het spoorwegstation Perkjaervi nog steeds buitengewoon zwaar. Daarbij werden Seivaestoe, Uusikirkko en Kanneljaervi opgegeven. De gevechten duren voort.

19 Juni — Op de Karelische landengte waren de vijandelijke aanvallen in het gebied tusschen de Finsche Golf en Vuoksen levendig. Bijzonder hevige gevechten werden geleverd

bij Kaukjaervi-Summa alsmede op de landengte tusschen Muolaenjaervi en Vuoksen. Koivisto, Makslahti, Valkjaervi en Rautu werden opgegeven.
20 Juni — In het Westelijke deel van de Karelische landengte was de vijandelijke druk vooral sterk gericht op Wiborg. Johanne, Kyyroela en Muolaa werden opgegeven. Naar het inlichtingenbureau der regeering in aanvulling op het weermachtbericht heeft medegedeeld, begon ook op de landengte van Aunus en op die van Maaselkae een levendige actie van Sovjet-Russische verkenningstroepen.
22 Juni — De vijand viel onze stellingen ten Zuiden van Wiborg aan. Na hevige gevechten slaagde de vijand er in, de stad binnen te dringen. Onze troepen moesten zich op nieuwe stellingen, even ten Noorden en ten Noordoosten van de stad terugtrekken. In het Oostelijke deel van de landengte werd een poging van den vijand om over het Huvanto-kanaal te trekken, verijdeld.
23 Juni — De A.N.P.-correspondent te Berlijn meldt: Nadat de in de laatste dagen sterk toegenomen activiteit in den centralen sector van het Oostelijke front in militaire kringen te Berlijn reeds het vermoeden had doen rijzen, dat hierin de inleiding tot het verwachte Sovjet-Russische zomeroffensief moest worden gezien, is thans alle twijfel hieromtrent weggevallen. Officieele Duitsche militaire kringen kunnen heden, 23 Juni, mededeelen, dat het Roode Leger in den centralen sector tot het groote offensief is overgegaan. Nadat kort geleden een beperkte activiteit van Sovjet-Russische patrouilles was geconstateerd, is een paar dagen geleden een krachtig artillerievuur ingezet, dat van Duitsche zijde werd beantwoord. Deze artillerie-activiteit beperkt zich overwegend tot de gebieden van Tarnopol, Kowel en Witebsk. Het zwaartepunt van den Sovjet-Russischen aanval ligt bij Orsja.
Het offensief gaat van dien frontsector uit, die voor de bolsjewisten het meeste achtergebleven is. Voorloopig gaat het er dus eerst om, de gevaarlijke bocht van het Duitsche front op te heffen, waarbij ongetwijfeld de bedoeling voorzit om door een doorbraak het dichte verkeersnet in de richting der Baltische landen te veroveren en om zoodoende het Noordelijke Duitsche front van het Zuidelijke front te scheiden. De Duitschers zijn sedert maanden hierop voorbereid. Zij hebben het uitgestrekte front op zijn voornaamste punten in vergaande mate kunnen versterken. Wanneer men de Duitsche troepenbewegingen gedurende de laatste twee maanden heeft gevolgd, krijgt men den indruk, dat de Duitsche oorlogvoering het Oosten geenszins veronachtzaamd heeft ten gunste van het Westen. In kringen van toonaangevende Duitsche militairen heeft men reeds sedert lang de maatregelen voor de thans ontstane situatie besproken, met als resultaat, dat men niet alleen sterk genoeg is om aan alle eventualiteiten met de beste kansen op succes het hoofd te kunnen bieden, doch dat men ook over voldoende militaire middelen beschikt, om op het beslissende oogenblik op het Oostelijke oorlogstooneel met een krachtig initiatief te kunnen optreden.

LUCHTOORLOG

17 Juni — Den 16en Juni vloog een formatie Amerikaansche bommenwerpers naar Zuid-oost-Duitschland en wierp bommen op Weenen en Presburg. In den afgeloopen nacht vielen Britsche bommenwerpers de steden Duisburg en Oberhausen aan en veroorzaakten daar schade. Boven het Rijksgebied en de bezette gebieden in het Westen, werden overdag en in den afgeloopen nacht door strijdkrachten der luchtverdediging 83 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.
19 Juni — Een formatie Amerikaansche bommenwerpers is naar Noordwest-Duitschland gevlogen. Vooral in de woonwijken van Hamburg, Bremen, Hannover en Wesermünde ontstonden schade en verliezen aan menschenlevens. 61 vijandelijke vliegtuigen werden vernietigd.
20 Juni — Amerikaansche bommenwerpers hebben 19 Juni aanvallen ondernomen op de steden Hamburg, Hannover, Maagdenburg en Stettin. Afweerstrijdkrachten vernietigden 58 vliegtuigen, 23 viermotorige bommenwerpers moesten op Zweedsch gebied een noodlanding maken.
22 Juni — Sterke formaties Amerikaansche bommenwerpers richtten 21 Juni een aanval op Berlijn. Vooral in woonwijken werd schade aangericht aan gebouwen en ontstonden verliezen aan menschenlevens. Door strijdkrachten der luchtverdediging werden 67 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. Een Britsche formatie bommenwerpers viel in den afgeloopen nacht plaatsen in het Rijnlandsch-Westfaalsche gebied aan. Nachtjagers en luchtdoelartillerie der luchtmacht schoten 62 viermotorige bommenwerpers neer. Naar het Internationale Informationsbüro verneemt, zijn bij den aanval van Duitsche vliegtuigen op het Sovjet-Russische vliegveld Poltawa in den nacht van 21 op 22 Juni 40 Amerikaansche bommenwerpers volkomen vernield. Verder ontploften dertien stapels bommen. De Duitsche formaties hebben hiermede een zwaren slag toegebracht aan de Amerikaansche formatie, die tijdens de luchtgevechten van den 21sten Juni in de nabijheid van Berlijn van de hoofdmacht werd losgeslagen en naar Rusland vloog.
Het vergeldingswapen — 23 Juni — Sedert den 15den Juni 23.40 zijn Zuid-Engeland en het stadgebied van Londen, met slechts geringe onderbreking, voortdurend blootgesteld aan het vuur van de zwaarste projectielen. Met zeer zware verwoestingen in de getroffen gebieden valt te rekenen.
(V. b. 5983 A.)

A. **JAPAN — De strijd in China; Tsjangsja bezet** — 19 Juni — Naar Domei van het front in Hoenan meldt, hebben Japansche troepen in den namiddag van den 18en Juni na een algemeenen aanval op de met muren omringde stad Tsjangsja, deze geheel bezet. De Japansche troepen zuiveren de omstreken thans van resteerende troepen.

Geallieerde landing op de Marianen — Het Japansche hoofdkwartier meldde 20 Juni: Geallieerde formaties, die de Marianen aanvallen, hebben op 15 Juni een bruggenhoofd gevormd en haar troepen geleidelijk versterkt. Japansche bezettingstroepen gingen tot den strijd over en brachten den vijand steeds zwaarder slagen toe. De vijand concentreerde bij de Marianen talrijke vlootstrijdkrachten, bestaande uit vliegkampschepen en slagschepen, zoodat vrijwel het grootste deel der Zuidzeevloot voor de Marianen lag. De Japansche vliegtuigen ondernemen thans dagelijks aanvallen. Volgens de tot dusverre ontvangen berichten zijn daarbij een slagschip, twee kruisers, een torpedojager en een duikboot tot zinken gebracht en vier vliegkampschepen, twee slagschepen, vier kruisers, zes transportschepen en een oorlogsschip van niet-herkend type beschadigd. Meer dan 300 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten. Aan onze zijde eenige verliezen aan schepen en vliegtuigen. Van welk een beslissende beteekenis het bezit van Saipan (Marianen) voor den vijand zou zijn, aldus het Alg. H'blad, blijkt uit het feit, dat het bezit van een steunpunt op dit eiland de hoofdstad Tokio binnen den actieradius van vliegtuigen zou brengen, want de afstand bedraagt 2200 kilometer, d.w.z. dat moderne bommenwerpers, die onlangs ook voor Noord-Kioesjoe in den strijd zijn geworpen, den afstand in 5½ uur kunnen afleggen.
22 Juni — De jongste te Tokio ontvangen frontberichten maken melding van nieuwe zware verliezen voor de op Saipan gelande geallieerde troepen. Het zou den Japanners gelukt zijn, in den rug van de landingstroepen talrijke tanks aan land te zetten, die een bijzonder aandeel hebben in de afweerresultaten. Het zware Japansche kustgeschut op het naburige eiland Tinian bestookt voortdurend de concentraties der geallieerde troepen op Saipan en de artilleriestellingen der Amerikanen. Laatstgenoemden zetten nog steeds troepen aan land en nieuwe versterkingen konden onder bescherming van de bommenwerpers tot vlak bij het Japansche vliegveld in het Zuidelijke deel van Saipan doordringen.

Amerikaansche oorlogsschepen tot zinken gebracht — Inzake het tot zinken brengen van een Amerikaansch slagschip bij de Marianen, waarvan door het Japansche hoofdkwartier 20 Juni melding werd gemaakt, worden nog de volgende bijzonderheden vernomen. Het betreft hier een modern slagschip van 45.000 ton, dat tot de „Iowa-klasse" behoorde. Het schip werd bij het eiland Guam in den grond geboord. Het zwaar beschadigde slagschip was van het type „North Carolina", dat 35.000 ton groot is. Dit oorlogsschip kreeg zeer zware treffers in de omgeving van de Marianen op 15 Juni. Twee der vier vliegkampschepen, die hetzij zwaar beschadigd werden, in brand geraakten of zware slagzij maakten, behooren tot de 24.000 ton groote „Essex-klasse". Een derde is een omgebouwde kruiser van 10.000 ton van de „Independence-klasse". Van de beide in den grond geboorde kruisers behoorde er een tot een groot type. Onder de vier beschadigde kruisers bevinden zich drie zware.

Zeeslag in den Stillen Oceaan — Het Japansche hoofdkwartier heeft 23 Juni het volgende communiqué uitgegeven: Onze gecombineerde vlooteenheden hebben op 19 Juni drie vijandelijke groepen ontmoet en terstond den aanval geopend. De slag werd op 20 Juni voortgezet. In dit tijdsbestek werden door onze eenheden tot zinken gebracht of zwaar beschadigd: vijf vijandelijke vliegkampschepen, ten minste één slagschip, terwijl ruim 100 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten. Onze eenheden brachten den vijand echter geen beslissenden slag toe. Onze verliezen bedragen: 1 vliegtuigmoederschip, twee hulptankschepen en 50 vliegtuigen. (V. b. 5984 A.)

INUNDATIE IN NEDERLAND. In het kader der door de Duitsche militaire overheid genomen maatregelen tot wering der Anglo-Amerikanen van Nederlandsch grondgebied, werden ook uitgestrekte terreinen onder water gezet. (foto Holland)

NEDERLAND IN OORLOGSTIJD (VII)

Affiches van het Nederlandsch Arbeidsfront, de uit de voormalige vakbonden voortgevloeide organisatie, welke beoogt alle Nederlandsche werkers in zich te vereenigen.

A. NEDERLAND — Handel, Nijverheid - De Groothandel in Bloembollen -

Aan „Economische Voorlichting" no. 22 ontleenen wij het volgende: Een echt Nederlandsche tak van handel is de groothandel in bloembollen. Er zijn maar weinig andere uitvoerartikelen, waarvan in de geheele wereld de naam zoozeer verbonden wordt met dien van Nederland als de bloembollen. En als uit die bollen in den verren vreemde de bloemen zijn ontloken, dan herkent men ze als de kleurige boden van het lage land aan de Noordzee.

Hoe door en door Nederlandsch de bloembollencultuur en de bollenhandel ook zijn geworden, toch kwamen de bollen hier uit den vreemde. Zij kwamen uit het Oosten. Het eerst kwam vrij zeker de narcis. Een Homerische hymne spreekt van „de narcis, op wonderbare wijze glinsterend"; Sophocles zag de schoonste plaats ter aarde door narcissen gesierd; Virgilius prees de schoone bloem en Mohammed leerde: „wie twee brooden heeft, hij verkoope er één voor enkele narcissen, daar immers brood voedsel voor het lichaam is, doch de narcis voedsel voor de ziel". Later kwam de narcis naar West-Europa; in 1543 in een kruidentuin te Pisa, in 1560 te Zürich, in 1570 te Parijs, in 1580 te München, maar in 1561 importeerde Mathias de Lobel reeds de trosnarcis in Nederland.

Hyacinthus orientalis heet het geslacht der hyacinthen, maar veel meer dan dat zij inderdaad uit het Oosten komen, weet men niet.

De tulpen vonden de Kruisridders in het wild bloeiende in Syrië en Klein-Azië. De Turken kweekten in haremtuinen den „tulipan"; in 1554 zag een gezant van keizer Ferdinand ze bloeien in de dalen bij Adrianopel en in 1559 bracht Gesner uit Constantinopel tulpen mee naar Augsburg. Kort daarna begon Carolius Clusius in Nederland tulpen te kweeken; in 1601 schreef hij een boek over: „Rariarum plantarum historia" en daarin worden reeds negentien soorten beschreven.

In dien tijd werd de tulpenbol het voorwerp van een wel zeer speculatieven handel. In de jaren van 1634 tot 1638 vierde de windhandel in tulpenbollen hoogtij. De handel werd gedreven in collegiën, die in de herbergen vergaderden. Zelden namen vaklieden er aan deel. Het begon met de wevers van de vele lakenweverijen in Haarlem; het sloeg over naar andere ambachtslieden, naar kleine neringdoenden, naar boeren en burgers, tot zelfs de rector van de Latijnsche school in Haarlem nam er aan deel.

Men verkocht de bollen naar het gewicht, waarbij de maat het „aas" was, iets minder dan een twintigste gram. Een bol, „Vise Roy", wegende 685 azen, bracht op een veiling in de Nieuwe Schutters Doelen te Haarlem in 1637 ƒ 4203 op, een „Admirael van Enchuysen" ƒ 5200, twee „Brabansons" samen ƒ 3800, een „Sjery Catelijn" ƒ 2610.

In Alkmaar werden 120 tulpenbollen voor ƒ 90.000 verkocht. De prijzen stegen en stegen; men verdrong elkaar, kocht en verkocht zonder de bollen zelfs maar gezien te hebben; fortuinen werden verdiend en weer verloren en natuurlijk volgde een débacle.

Sindsdien hebben de cultuur van en de handel in bloembollen zich gestadig ontwikkeld. Terwijl in 1860 de oppervlakte der bollenvelden nog slechts 300 ha. bedroeg en de export een waarde had van rond ƒ 1.000.000, was bij de intrede van de 20ste eeuw de oppervlakte reeds tot 2500 ha. en de uitvoerwaarde tot ƒ 7.500.000 gestegen, terwijl in het jaar 1930 de oppervlakte der bloembollenvelden de 10.000 ha. naderde en de waarde der uitgevoerde bloembollen ƒ 46.000.000 overschreed.

Deze cijfers zijn in de jaren na 1930 belangrijk verminderd; zij bewijzen niettemin, hoe in de twintigste eeuw zoowel de cultuur als de groothandel zich uitermate krachtig hebben ontwikkeld, zoodat de bloembollen een belangrijk Nederlandsch exportartikel zijn geworden.

De vermeerdering geschiedt, doordat de oude bollen jonge bollen vormen. In de oksels van den tulpenbol vormen zich nieuwe bollen; bij narcissen eveneens. Bij hyacinthen worden in de onderzijde der bollen wonden gemaakt door „hollen" of „snijden". In die wonden ontstaan dan vele jonge bolletjes, die na enkele jaren voortkweeken weer bloemen kunnen voortbrengen. De nieuw ontstane bollen vormen den oogst, die in Juni en Juli plaats vindt.

De bollencultuur is arbeidsintensief; het planten, het afdekken, het „losdekken", het overmesten, het schrepelen, het „ziekzoeken" en het bloemen snijden vergt veel werkkrachten.

De bloemen, waarvan men de fleurige pracht bij een bezoek aan de bloeiende bollenvelden in het voorjaar bewondert, worden meerendeels zoo snel mogelijk gesneden en vernietigd; den kweeker gaat het om de bollen en om voedselonttrekking en ziekten te voorkomen, worden de bloemen spoedig verwijderd.

Een kapitaal van hoogere waarde dan zijn kostbare gronden met hun zorgvuldig geregelde watervoorziening vormen voor den Nederlandschen bollenkweeker zijn zeer degelijke vakkennis en zijn door vele geslachten verzamelde ervaring.

De inkoop van de bollen door den groothandel geschiedt op verschillende manieren, waarvan de zgn. „groene veiling" wellicht de oudste is.

Op de „groene veiling" worden de bollen gekocht, terwijl zij nog te velde staan. De meer gebruikelijke wijze van verhandelen is echter de verkoop der droge bollen.

Koopers en verkoopers ontmoeten elkaar op vaste plaatsen en uren en deze beurshandel is ook nu nog van groote beteekenis. Te Haarlem en te Hillegom wordt geregeld beurs gehouden. Tenslotte is men ook in den bloembollenhandel overgegaan tot het veilingsysteem, naar analogie van den veilinghandel in andere tuinbouwproducten.

Ofschoon geheel nauwkeurige cijfers ontbreken, neemt men aan, dat in normale jaren omstreeks 90% van alle bloembollen wordt geëxporteerd.

Een van de middelen, gebruikt om de vraag te stimuleeren, is de propaganda. Belangrijker dan de individueele reclame door catalogussen en dergelijke is de onpersoonlijke reclame, die vooral de laatste tien jaar is toegepast. Affiches, platen en films worden verspreid; radiovoordrachten worden gehouden; in 1941 zijn in Duitschland een millioen collectieve catalogussen verzonden, waarop 40.000 bestellingen ter waarde van RM. 780.000 binnenkwamen. Maar vooral laat men de bloemen zelf de vriendelijke boden zijn. Op de World Fair te New-York werden een millioen bollen geplant; honderdduizenden bollen zijn onder Engelsche schoolkinderen verdeeld; er zijn bollen geplant in parken in Zweden, Auckland, Rhodesia, La Plata en Parijs; in 1941 werd een parkbeplanting in Hamburg verzorgd, die door tienduizenden bezocht werd; er zijn dat jaar bollen en bloemen gezonden naar tentoonstellingen in Berlijn, Keulen, Brussel, Weenen.

Het voornaamste middel blijft de uitzending der reizigers. Vaak zijn het de firmanten zelf, die op reis gaan en zoo zwermden al sinds tientallen jaren de bollenhandelaren uit naar vele vreemde landen. Vóór 1914 al gingen zij naar Engeland, naar Centraal-Europa, naar Scandinavië en naar Rusland; in latere jaren vooral ook naar Amerika. Daarbij komt het aan op ondernemersgeest, op deugdelijke vakkennis, op durf en initiatief en op goed koopmanschap.

De kosten van dit systeem, dat telkenjare vele honderden verkoopers doet uitzwermen, zijn hoog. In 1929 kostte de verkoop in Amerika door rond 200 reizigers 1.6 à 2 millioen gulden op een omzet van ƒ 10 millioen; in 1932 waren de kosten op een omzet van nog geen ƒ 3 millioen weinig lager. Bedroeg de export van bloembollen in 1900 nog slechts 8 millioen kg., in 1915 was deze reeds tot 26.5 millioen kg. gestegen. Toen bracht de oorlog een diepe inzinking en in 1918 bedroeg de export slechts 11.490.000 kg. met een waarde van ƒ 8.054.000.

Een geheel juist beeld geven de waardecijfers van den bollenexport niet. Men neemt namelijk voor de statistiek van in-, uit-, en doorvoer in plaats van de factuurwaarde een bepaalden norm per kg aan, die ieder jaar in overleg met de belastinginspectie wordt vastgesteld. Daarbij wordt voor de bollen van tulpen, hyacinthen en narcissen éénzelfde norm aangenomen, terwijl de prijzen zeer sterk verschillen. Als men de opbrengstcijfers van den bollenexport beschouwt, moet dus rekening gehouden worden met het feit, dat zij de opbrengst niet nauwkeurig weergeven. Die cijfers toonen tot 1931 een constante stijging. De export bedroeg in:

1918	kg.	11.490.000	ƒ 8.054.000
1919	,,	14.002.000	- 17.495.000
1920	,,	16.406.000	- 19.548.000
1925	,,	31.146.000	- 44.718.000
1930	,,	45.565.765	- 46.419.358
1931	,,	45.974.000	- 29.161.103
1932	,,	47.438.000	- 19.171.521
1933	,,	42.446.060	- 19.372.511
1934	,,	44.119.255	- 22.256.907
1935	,,	44.119.633	- 21.641.734
1936	,,	43.713.603	- 23.131.272
1937	,,	43.126.659	- 28.074.914
1938	,,	52.168.471	- 31.326.124

Juiste cijfers omtrent den binnenlandschen afzet ontbreken. Men neemt aan, dat in sommige jaren de binnenlandsche verkoop van bloembollen tusschen 10 en 15% van den totalen oogst heeft bedragen. De export richt zich naar vele wereldstreken. In het laatste normale jaar 1938 was de uitvoer over de verschillende landengroepen, waarmee men in deze branche gewoonlijk rekent, als volgt verdeeld:

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Onder de geallieerde deskundigen voor de economische problemen van morgen duikt herhaaldelijk de naam van den Engelschen hoogleeraar in de economie aan de universiteit van Cambridge, John Maynard Keynes, op. In de economieleer is de in 1883 geboren Keynes bekend door zijn publicaties over valutaproblemen, terwijl hij bovendien naam maakte met enkele diepgaande studies over de economische gevolgen van den eersten wereldoorlog, waarin hij de geallieerde economische maatregelen aan scherpe critiek onderwierp. Keynes is een der voornaamste vertegenwoordigers van het, zij het nog in het liberalisme wortelende streven, dat in de stabilisatie van prijzen de voornaamste taak van economiepolitiek ziet. Op het ongebreidelde liberalisme van Adam Smith en Ricardo oefende hij felle critiek uit, waardoor hij langen tijd als „ketter" uitgekreten werd. Na jarenlange publicistische werkzaamheid nam hij in October 1941 actief aan de economiepolitiek deel door zijn benoeming tot bestuurslid van de Bank of England, als opvolger van Lord Stamp, die bij een luchtaanval om het leven kwam. Zijn benoeming destijds was een kleine zijsprong van dit machtige college, welks 24 leden tot dusverre uitsluitend uit vertegenwoordigers van de Londensche bankwereld, de City, bestonden. Bovendien wekte zijn benoeming te meer bevreemding, omdat Keynes bekendheid verworven had door zijn jarenlange critiek op de traditioneele, conservatieve financiëele en economische politiek der regeering. Ter bestrijding van het inflatiegevaar had hij een verhooging van belastingen en een overgang tot gedwongen sparen geëischt, welken eisch hij aan het begin van dezen oorlog nog eens met nadrukkelijke waarschuwing herhaald had.

John Maynard Keynes

In het van zijn hand in 1936 verschenen boek over de „Algemeene theorie der werkzaamheid van cijns en geld", evenals in zijn vroegere publicatie „Over het geld" verkondigde hij theorieën, die voor het Engelsche economische denken revolutionnair waren. Doch de schijn, zoo bleek spoedig, was „erger" dan de werkelijkheid. Keynes hield aan het liberalisme als zoodanig in zijn wezen vast. Hij beschreed slechts den halven weg en tastte het Britsche bankwezen en de macht van de City in zijn ideeëngoed niet aan, zeer tot ongenoegen van de Labour Party, die na een jarenlangen vergeefschen stormloop gehoopt had, in hem een voorman te vinden, die de macht van de Britsche haute finance door de invoering van een algemeene staatscontrôle op het tot in hoogste instantie nog steeds privaat gebleven Engelsche bankwezen zou breken. Zijn aanwezigheid in het hoogste college van de Bank of England bleef tot dusverre zonder gevolgen, daar ook hier het systeem van „balance of power" nog steeds overheerscht.

In de Anglo-Amerikaansche debatten over de toekomstige economische politiek en valuta vertegenwoordigt Keynes, zooals bekend, het standpunt, dat gestreefd moet worden naar de oprichting van een goudloos goederenverrekeningsverkeer met een internationale clearingbank als vereffeningsinstituut. Dit zou verwantschap met het door Duitschland reeds in Europa toegepast clearingverkeer doen vermoeden, als de uitgangspunten niet fundamenteel verschillend waren. Terwijl de door Duitschland gepropageerde en toegepaste economie van het prestatiebeginsel van volk en enkeling uitgaat, doet Keynes concessies aan het kapitaalbezit en aan de goud- en kapitaalbezittende landen, lees: bank- en productietrusts. Het centrale bankconsortium, dat in zijn clearingsconceptie de economische macht beheerscht, bepaalt bovendien bij credietverleening, hoeveel ieder volk mag presteeren. Uitgaande van een preferentie ten aanzien van enkele machten beteekent dat willekeur en afhankelijkheid van gunst of afkeer — een kennelijk vasthouden aan het kapitalistisch systeem.

Keynes was langen tijd raadsman van den vroegeren Kanselier van de Schatkist, Sir Kingsley Wood, wiens geleidelijk streven naar verbreeding van den regeeringsinvloed op het economisch leven (o.a. door investeering van regeeringskapitaal in het bedrijfsleven en de — echter afgewezen — voorstellen tot gedwongen sparen) aan de impulsen van Keynes toegeschreven werd.

Groep I	(Ver. Staten, Canada, Midden-Amerika)	∫ 5.076.687
Groep II	(Groot-Brittannië en Ierland)	- 16.725.502
Groep III	(Duitsche Rijk, Hongarije)	- 2.674.313
Groep IV	(Frankrijk, Italië, Zwitserland, Roemenië etc.)	- 2.461.391
Groep V	(Polen, Randstaten, vroeger ook Rusland)	- 220.981
Groep VI	(Scandinavië, Denemarken, Finland)	- 3.616.743
Groep VII	(Overige wereldeelen)	- 550.507

Deze cijfers melden alleen resultaten. Zij toonen niets van de moeilijkheden, die overwonnen moesten worden om die resultaten te bereiken. Toch moest daarvoor een harde strijd worden gevoerd. Invoerrechten, beperkende bepalingen, voorschriften omtrent behandeling der bollen, clearing- en deviezenregelingen, de opkomst van eigen cultures in verschillende landen, hiermede zijn slechts enkele van die moeilijkheden genoemd. Oude afzetgebieden gingen verloren, nieuwe moesten moeizaam veroverd worden. Het is zeker allereerst aan de energie, de veerkracht en het aanpassingsvermogen van den groothandel in bloembollen te danken, dat de export op een zoo hoog niveau kon worden gehandhaafd.

De oorlog heeft den bollenhandel zwaar getroffen.

In 1940 had de export slechts een waarde van rond ∫ 7.500.000. Met de voornaamste afzetgebieden zijn de verbindingen verbroken. Toch bleek ook hier een herstel mogelijk en in 1941 had de export — van rond 20 millioen kg. — alweer een waarde van circa ∫ 16.500.000.

Daarvan gingen voor een waarde van ∫ 1.210.000 bollen naar Frankrijk, Zwitserland, België en Italië en kleine partijtjes naar Roemenië en Bulgarije; voor ∫ 2.570.000 naar Zweden, Finland, Denemarken en Noorwegen. De groote stijging kwam door den sterk verhoogden export naar Duitschland, dat voor ∫ 12.745.000 bollen kocht.

In 1942 en 1943 is deze export gehandhaafd; men kan zeggen, dat alle aanbod van Nederlandsche bloembollen werd opgenomen, zoodat vrijwel geen onverkoopbaar surplus is overgebleven.

In verschillende landen wordt gedurende de laatste jaren een eigen bollencultuur nagestreefd en bevorderd. In Amerika ontwikkelde zich een vrij uitgebreide narcissencultuur voor bollenteelt. In Engeland, met name in Lincolnshire, eveneens, zoomede in Noordelijke streken van Duitschland. De export van een artikel, dat niet tot de directe levensbehoeften of tot de onvervangbare grondstoffen behoort, zal altijd kwetsbaar blijven.

De krachten echter, welke de sterke ontwikkeling van dezen handelstak mogelijk hebben gemaakt, blijven ook na den oorlog aan het werk.

De actieve verkoopspolitiek, gemoderniseerd en door systematische propaganda gesteund, tevens geschraagd door de vaardigheid en de jarenlange ervaring van hen, die den groothandel in bloembollen bedrijven, zal steeds een groote kracht blijven ontwikkelen. Een voortreffelijke, bekwaam en vakkundig en met wetenschappelijke voorlichting geleide cultuur, een met veel wilskracht en ondernemingsgeest geleid apparaat van den groothandel, met deze gegevens kan men ook thans voor het Nederlandsche bloembollenbedrijf een goede toekomst voorzien.

(V. b. Bloembollen 5303; Grafiek 4611 A.)

B. NEDERLAND — Arbeidsdienst - Vrijwilligers naar het Oosten vertrokken —

Op 20 Juni zijn uit Veenendaal via Amersfoort en Oldenzaal honderd mannen van den N.A.D. vrijwillig naar het Bezirk Bialistok vertrokken om tezamen met de aldaar reeds aanwezige arbeidsmannen de Oostafdeeling 301 te vormen.

(V. b. N.A.D. n. Oostl. 5722 A.)

Distributie - Abrikozen voor kinderen —

22 Juni — Voor kinderen van 2 en 3 jaar zullen binnenkort 100 gram gedroogde abrikozen beschikbaar worden gesteld.

— Aardappelrantsoen tijdelijk verlaagd —

Officieel werd medegedeeld, dat met ingang van 25 Juni het aardappelrantsoen is verlaagd van 4 tot 2 K.G. per week. In verband met het bovenstaande wordt er op gewezen, dat een en ander een gevolg is van de moeilijkheden, welke zich ieder jaar bij den afloop van het seizoen voordoen. Aangenomen kan worden, dat de moeilijkheden van 2 Juli a.s. af, wanneer uit den nieuwen oogst kan worden geput, weer achter den rug zullen zijn. Ter aanvulling van het verlaagde aardappelrantsoen werd voor de stedelijke gebieden een extra-hoeveelheid brood van 400 gr. p. p. beschikbaar gesteld.

— Stroop op voorschot —

24 Juni — Het Rijksbureau voor de voedselvoorziening in oorlogstijd maakt bekend, dat binnenkort, met handhaving van het normale rantsoen een voorschot van 500 gram stroop per persoon ter beschikking van het publiek gesteld zal worden. De consument moet er rekening mede houden, dat het, evenals zulks bij het beschikbaar gestelde suikervoorschot het geval is, ook voor stroop in de bedoeling ligt, het voorschot op het jam(stroop)rantsoen in mindering te brengen.

(V. b. Distributie 5970 A.; Aardappelrants. 5607 A.)

A. **NEDERLAND — N.S.B. - Mussert spreekt te Arnhem over de vergelding —**
In een volksvergadering der Nat. Soc. Beweging in gebouw Musis Sacrum te Arnhem, heeft de Leider op 17 Juni een rede gehouden, waarin hij zich over de vergelding als volgt uitliet: De maand Juni 1944 zal ingaan in de historie gedurende honderden jaren, omdat thans geschiedenis wordt gemaakt als nooit tevoren. Behalve aan de invasie in Normandië denk ik aan het feit dat thans Engelands Zuidkust onder het zwaarste vuur ligt. Londen staat in brand. Wij begrijpen dat het niet overdreven was, toen men sprak over het dramatische hoogtepunt in dezen strijd. Wanneer wij nu vernemen van vergelding dan zijn wij menschelijk genoeg om het leed te begrijpen van hen op wie dit neerkomt, maar steeds blijft ons daarbij voor oogen, dat het Engeland was dat dezen oorlog begon. Vraagt men ons dus hoe wij het vinden dat de vergelding thans is losgebroken dan is er slechts één antwoord op die vraag: op 3 September 1939 verklaarde Engeland aan Duitschland den oorlog!
(V. b. Mussert 5979 A.)

— Zonnewendefeest van den Nat. Jeugdstorm —
21 Juni was het de dag, waarop de zon haar hoogsten stand van het jaar bereikte. Naar aanleiding hiervan zijn in de Germaansche landen zonnewendefeesten gehouden, waarvan het feest op den Marienburg bij Dantzig het hoogtepunt vormde. Voor Nederland werd het zonnewendefeest, dat georganiseerd werd door den „Nationale Jeugdstorm" en de Hitler-Jugend, gehouden in het openluchttheater Frankendaal te Amsterdam. Als sprekers traden op de leider der Befehlsstelle Niederland der Hitler-Jugend, Gebietsführer W. Blomquist en Hoofdstormer C. van Geelkerken, die uiteenzetten, dat het doel van deze feesten was, dat de jongeren een belijdenis aflegden voor den gemeenschappelijken strijd, dien zij schouder aan schouder voeren onder leiding van den Führer Adolf Hitler.
(V. b. N. J. S. 5948 A.)

Justitie - Aanslagen - Kapitein van politie te Zaandam doodgeschoten —
Op 21 Juni is te Zaandam een aanslag gepleegd op den kapitein van politie Ragut. Toen de kapitein in uniform door de Westzijde fietste, werd hij ter hoogte van de Bootenmakersstraat door een tot nu toe onbekend persoon aangevallen, die uit een revolver eenige schoten op hem loste, waardoor hij zoodanig werd getroffen, dat de politieman aan de gevolgen is overleden.

— Districtskommandeur van de Landwacht in Drenthe vermoord; begrafenis —
23 Juni — In tegenwoordigheid o.a. van Mussert en ᛋᛋ-Obergruppenführer en General der Polizei Rauter is te Assen het stoffelijk overschot van den districtskommandeur van de Landwacht in Drenthe, T. Buursma, die tijdens een onderzoek te Musselkanaal is vermoord, ter aarde besteld. Op de begraafplaats werden o.m. kransen gelegd door Mussert, ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter, inspecteur-generaal Van Geelkerken, de beide inspecteurs van de Landwacht, Zondervan en Feldmeyer, en verder namens N.S.B., Landwacht en W.A. ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter, de Leider, inspecteur-generaal der Landwacht Van Geelkerken en mr. A. J. Zondervan, commandant der W.A., namen met enkele woorden afscheid van den overledene.
ᛋᛋ Obergruppenführer Rauter deelde daarbij mede, dat de Führer den overledene posthuum had onderscheiden met de Kriegsverdienstmedaille met de zwaarden.

— Opperwachtmeester Stap te Utrecht doodgeschoten
Te Utrecht is 22 Juni het stoffelijk overschot van den in de uitoefening van zijn plicht gevallen opperwachtmeester Willem Stap met corpseer ter aarde besteld. Tijdens de plechtigheid werd o.a. het woord gevoerd door luit.-kol. Donders, namens den directeur-generaal van de staatspolitie, en luit.-kol. van Groningen, politiepresident van Utrecht.
(V. b. Aanslagen 5979 A.)

Verkeer - Tourisme - Verboden water voor pleiziervaartuigen —
Met de machtiging van de bevoegde Duitsche autoriteiten maakt de inspecteur-generaal voor de scheepvaart bekend: Met ingang van 21 Juni is het verboden op de hieronder omschreven vaarwegen en meren, alsmede de aan deze vaarwegen of meren gelegen havens, met pleiziervaartuigen, zooals kano's, zeilbooten, roeibooten, motorbooten enz. te varen en ligplaats te nemen. Het varen ter verwijdering van pleiziervaartuigen uit de bedoelde vaarwegen en meren is vooralsnog toegestaan. Tevens is het verboden de pleiziervaartuigen, welke in gevolge het bovenstaande uit de bedoelde vaarwegen en meren verwijderd moeten worden, in het gebied ten Westen van het Merwedekanaal (dit kanaal inbegrepen) ligplaats te doen nemen, op het droge te brengen of op te slaan in loodsen, bootenhuizen, enz. De bedoelde vaarwegen en meren zijn: De Oostelijke ringvaart van den Haarlemmermeerpolder van 't gemaal De Lijnden af tot aan de Oude Wetering, met inbegrip van de Westeinder plassen, de Oude Wetering, Braassemermeer, Paddegat, Woudwetering, Heimanswetering, Oude Rijn van Koudekerk af tot aan de Gouwesluis, de Gouwe tot aan het Verbindingskanaal, het Verbindingskanaal en de Hollandsche IJsel van het Verbindingskanaal af tot aan de Nieuwe Maas.
(V. b. Verboden wateren 5681 A.; Tourisme 5972 A.)

— Wegverkeer - Regeling locaal meubeltransport —
22 Juni — Het meubeltransport wordt thans in zijn geheel aan een vergunningsstelsel gebonden. Daarbij zal het gebruik van motortractie bij plaatselijke verhuizingen tot het uiterst worden beperkt. Het Besluit Verhuizingen 1943 geldt thans voor alle verhuizingen met welk vervoermiddel dan ook, zoowel binnen een gemeente als tusschen verschillende gemeenten onderling. Voor elk meubeltransport is dus voortaan een vergunning noodig. **(V. b. Meubeltransp. 5764 A.)**

P.T.T. - Beperking telefoonverkeer —
Telefonische oproepberichten — dit zijn verzoeken aan niet-abonné's om met den aanvrager een gesprek te voeren — zijn sedert 15 Juni mede vervallen in de telefoonnetten te Amsterdam en te 's-Gravenhage. **(V. b. 5988 A.)**

Landbouw - Oogstjaar 1945 - Scheuring van 50 H.A. grasland —
24 Juni — Teneinde te verhinderen, dat tengevolge van inundatiemaatregelen als wel door langzamen achteruitgang van de vruchtbaarheid van den bodem, de voedselvoorziening achteruitgaat, moet, hoeveel opofferingen het ook moge kosten, gebruik worden gemaakt van bestaande bodemreserves en een meer rationeele productie worden toegepast. Het is noodig, dat ten behoeve van het oogstjaar 1945 50.000 ha. grasland wordt gescheurd. Eensdeels wordt dan gebruik gemaakt van opgespaarde plantenvoedende stoffen, anderdeels zal door vermijding van dierlijke producten het rendement van de producten grooter worden.
Deze 50.000 hectaren zullen over de verschillende provinciën worden verdeeld; iedere provinciale productiecommissaris zal opdracht krijgen, een bepaalde oppervlakte voor scheuring te doen aanwijzen. Een gedeelte hiervan, wellicht ongeveer de helft, en voor de klei- en zavelgronden een grooter deel, zal vóór 10 Augustus 1944 geploegd moeten zijn en vóór 20 Augustus 1944 met koolzaad ingezaaid moeten worden. Deze oppervlakte koolzaad zal niet in mindering komen van de verplichting, welke eerstdaags voor koolzaadverbouw oogst 1945 geldend zal worden gemaakt.
Overwogen wordt een scheurpremie te verstrekken van ƒ 500 per ha., als boven de gewone verplichting op dit gescheurde grasland koolzaad wordt verbouwd. Aan een bedrag van ƒ 400 wordt gedacht, als op dit gescheurde grasland extra aardappelen worden geteeld, terwijl voor granen, peulvruchten en andere gewassen met uitzondering van groenvoedergewassen ƒ 300 zal worden voorgesteld. Degenen, die op het gescheurde grasland extra koolzaad verbouwen, ontvangen in den winter 1945-'46 een hoeveelheid koolzaadkoek, welke geacht kan worden de productie van die extra oppervlakte te zijn. **(V. b. Landbouw 5987 A.; Teeltplan 1944 5779 A.)**

Jeugd - Unie van Speeltuinorganisaties —
Elke speeltuin heeft een bestuur benevens een „raad van beheer". Meelevende ouders verrichten al het noodzakelijke werk, terwijl een opzichter met de dagelijksche leiding van den tuin is belast. De speeltuinen zijn verbonden tot centrales of gewestelijke federaties, die op haar beurt deel uitmaken van een landelijke gemeenschap, de Nederlandsche Unie van Speeltuin Organisaties, kortweg N.U.S.O.
Haar devies is: overal waar geen speeltuin-vereeniging bestaat kome er een. Dat de behoefte inderdaad groot mag worden genoemd, blijkt uit de cijfers van de laatste jaren voor Amsterdam. In 1940 waren bij 29 speeltuinen 6741 gezinnen aangesloten. 1943 bracht 14.986 gezinnen en dat, terwijl drie tuinen gesloten werden. Het aantal bezoekende kinderen beliep in het verslagjaar 1943 2.421.960.

Luchtaanvallen - Verkeersmiddelen beschoten —
Anglo-Amerikaansche vliegers hebben 20 Juni in Nederland wederom in scheervlucht terreuraanvallen met boordwapenen op verkeersmiddelen en voorbijgangers op den openbaren weg gedaan. Daarbij werden negen Nederlandsche burgers gedood, 16 zwaar en een vrij groot aantal licht gewond. **(V. b. Luchtaanvallen 5987 A.)**

A. **NEDERLAND — Financiën - Emissies 1940-'43 —**
Het Centr. Bur. v. d. Statistiek heeft een nieuw overzicht samengesteld over de jaren 1940-'43 van alle bedragen, die als nieuw geld door de overheid en het bedrijfsleven op de kapitaalmarkt zijn opgenomen (in ƒ 1.000), exclusief de leeningen op schuldbekentenis en het kapitaal, dat niet bij openbare emissie is opgenomen.

	Aandeelen			
	1940	1941	1942	1943
Staat	—	—	—	—
Prov. en Gem. ..	—	—	—	—
Bk. Cred.inst. ..	—	—	—	120
Industrie	1.441	13.161	8.815	9.493
Handel	—	—	—	2.145
Scheepvaart	570	—	—	1.300
Diversen	—	220	—	701
Totaal	2.011	13.381	8.815	13.759

	Obligaties			
	1940	1941	1942	1943
Staat	229.313	987.500	995.000	997.500
Prov. en Gem. ..	—	1.600	2.500	2.149
Bk. Cred.inst. ..	—	—	—	—
Industrie	—	—	290	296
Handel	—	—	—	—
Scheepvaart	—	—	—	—
Diversen	304	100	1.179	1.584
Totaal	229.617	989.200	998.969	1.001.529

(Econ. Nieuws) **(V. b. Emissies 5803 A.)**

— Spaargelden in 1942 —
In 1941 waren als bekend de opvragingen bij de spaarbanken sterk verminderd en begonnen de gelden wederom naar de banken terug te vloeien. De zwellende stroom van middelen, welke zijn weg naar de banken vond, nam steeds grooter omvang aan. Dit komt ook tot uiting in de desbetreffende cijfers door het Centr. Bur. v. d. Statistiek gegeven. Het aantal inleggers, dat, zooals blijkt, in 1940 nog 4.326.000 had bedragen en in 1941 tot 4.285.000 was gedaald, liep in 1942 op tot 4.424.000, zoodat, te rekenen naar dit aantal, ongeveer de helft van het aantal inwoners van Nederland spaarde in 1942. Totaal bedroeg het spaartegoed niet minder dan ƒ 1.684.043.000 tegen ƒ 1.428.361 in 1941 en ƒ 1.437.242 in 1940. Met deze cijfers voor oogen behoeft men zich zeker niet te verbazen over de groote geldruimte, daar de stortingen de opvragingen ook in 1943 en 1944 overtroffen. Opmerkelijk is het, dat het tegoed bij andere spaarbanken dan de Rijkspostspaarbank sterker steeg. In 1943 had echter een tegenovergestelde ontwikkeling plaats; bij de Rijkspostspaarbank was de toeneming ƒ 232.69 mill. groot en bij de bijzondere spaarbanken ƒ 129.18 mill. Bij de Rijksinstelling beliep het tegoed in 1940 ƒ 515.84 mill. tegen ƒ 479.33 mill. in 1941 en ƒ 543.53 mill. in 1942; bij de bijzondere banken waren de cijfers ondersch. ƒ 437 mill., ƒ 426.11 mill. en ƒ 483.01 mill., terwijl het tegoed bij de boerenleenbanken ƒ 440.62 mill., ƒ 478.47 mill. en ƒ 595.02 mill. beliep en in 1942 dus de kroon spande.
Was het gezamenlijke tegoed bij de Rijkspostspaarbank en bijzondere banken in 1942 met ƒ 1.026.54 mill. nog ver beneden het hoogste bedrag dat in 1938 met ƒ 1.241.21 mill. werd bereikt, einde 1943 was het tot ƒ 1.388.000 opgeloopen en had dus een nieuw hoogtepunt bereikt, dat inmiddels in 1944 reeds weder is overtroffen.
Blijkens de verslagen der spaarbanken werden gelden ingelegd, welke feitelijk niet het karakter van spaargeld bezitten. Het C. B. v. d. St. merkt hierbij op, dat niet uit de cijfers kan worden afgeleid, of zulks in sterker mate het geval was dan voor den oorlog, daar het tegoed per boekje nog steeds belangrijk bij dat vóór den oorlog ten achter blijft. Immers in 1942 had het ƒ 275 bedragen tegen ƒ 330 in 1938, het hoogst bereikte bedrag.
Het saldo tegoed was het hoogste in de provincie Groningen met ƒ 23.064 per 100 inwoners en het laagste met ƒ 8.727 in Limburg.
Wat de rente betreft blijkt dat het overgroote deel der banken 3% of minder vergoedde. De gekweekte rente is bij de Rijkspostspaarbank van 3.59% in 1941 tot 2.95% in 1942 gedaald en bij de bijzondere banken van 3.68% tot 3.69% nog zelfs iets gestegen. Het voordeelig renteverschil is gedaald bij de Rijkspostspaarbank van 0.95% tot 0.31% en bij de bijzondere banken van 0.98 tot 1.07 gestegen. Dit onderscheid wordt verklaard, doordat de Rijkspostspaarbank geen en de bijzondere banken wel hypotheken bezitten, welke een rente van 4% opbrengen. Deze vindt men met ƒ 116 mill. (v. j. 135 mill.) vermeld voor de bijzondere banken. De effecten vormen het leeuwendeel der beleggingen nl. ƒ 380 mill. (349 mill.) bij de R.P.B. en ƒ 317 mill. (v. j. 270 mill.) bij de bijzondere banken. Bij deze laatste valt een verschuiving naar de uitzetting op korten termijn te bespeuren nl. ƒ 50 mill. in 1942 tegen ƒ 17 mill. in 1941; een gevolg van de moeilijkheid belegging op de effectenmarkt te vinden en van de aflossing van hypotheken. Overheidsobligaties nemen de grootste plaats onder de beleggingen in.
(V. b. Spaargelden 5853 A.)

— Inhouding van loonbelasting —
De Ned. Staatscourant van 20 Juni bevat de zestiende uitvoeringsbeschikking loonbelasting 1940, waarbij o.m. wordt bepaald, dat de secretaris-generaal van het departement van Financiën een werkgever kan opdragen, bij de inhouding van de loonbelasting ook de belooningen en de prestaties, welke zijn werknemers van een door den secretaris-generaal aangewezen anderen werkgever of van een door den secretaris-generaal aangewezen derde ontvangen, als door hem uitbetaald loon aan te merken. De secr.-generaal kan voorts een werkgever opdragen de loonbelasting te berekenen over het gezamenlijk bedrag van de belooningen, welke zijn werknemers van hem en van een door den secretaris-generaal aangewezen anderen werkgever ontvangen en op de aldus berekende loonbelasting de door den anderen werkgever ingehouden loonbelasting in mindering te brengen.
(V. b. Belastingen 5980 A.; Loonbel. 5152 B.)

— Regeling inzake uitgifte schatkistpapier —
In het Verordeningenblad is een verordening gepubliceerd van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied houdende een wijziging der verordening no. 178/1940 betreffende voorziening in kasbehoeften en consolidatie van vlottende schuld.
Hierbij wordt bepaald, dat aan het artikel 1 der desbetreffende verordening (in welk artikel wordt bepaald, dat de secretaris-generaal van het departement van Financiën wordt gemachtigd, ter voorziening in kasbehoeften, tot het beloop daarvan, schatkistbiljetten of schatkistpromessen uit te geven, schatkistbiljetten te beleenen en leeningen op korten termijn te sluiten) een nieuw tweede lid wordt toegevoegd van den volgenden inhoud: de secretaris-generaal van het departement van Financiën wordt voorts gemachtigd, schatkistbiljetten uit te geven tot een telkens door hem te bepalen maximum bedrag, voor zoover De Nederlandsche Bank een dergelijke uitgifte gewenscht acht voor de regeling van de geldmarkt.
Deze verordening trad in werking op 17 Juni 1944.
(V. b. Staatsleeningen 5899 A.; Nederl. Bank 5907 A.)

Roode Kruis - Toezending van pakketten aan krijgsgevangenen —
Het hoofdbestuur van het Ned. Roode Kruis deelt mede, dat met ingang van 1 Juli 1944 een nieuwe regeling van de pakketzendingen aan alle Nederlandsche krijgsgevangenen in Duitschland van kracht wordt. In de eerste plaats zal met ingang van dien datum maandelijks een „Nationaal pakket" van 5 kg., bevattende levensmiddelen, door het Ned. Roode Kruis aan alle Nederlandsche krijgsgevangenen worden gezonden. De z.g. briefpakjes van 2 kg. (6 à 8 per maand), die door de familieleden over de post via het Ned. Roode Kruis werden gezonden, komen te vervallen. In de plaats daarvan mogen de familieleden één pakket van 5 kg. per maand via het Ned. Roode Kruis zenden.
(V. b. Krijgsgev. 5972 A.)

— Vorming van chirurgische ploegen —
23 Juni — Het hoofdbestuur van het Ned. Roode Kruis heeft in samenwerking met de plaatselijke Roode Kruisafdeelingen, in al die gemeenten van ons land, waar twee of meer chirurgen zijn gevestigd, z.g. kleine chirurgische ploegen geformeerd. Deze ploegen hebben tot taak om uit te rukken naar plaatsen, die door een ramp zijn getroffen en waarbij het aantal gewonden zoo groot is, dat de ter plaatse gevestigde chirurgen den stroom niet meer kunnen verwerken.
Het personeel van zulk een ploeg bestaat uit één chirurg met een assistent en twee à drie verpleegsters. Als materiaal voeren zij mee een chirurgisch instrumentarium, verband- en narcosemateriaal, linnengoed en zoo noodig gedroogd bloedplasma. De voornaamste taak van deze ploegen is om de operatieve capaciteit van bestaande en nog intact zijnde ziekenhuizen te vergrooten. Wanneer in de getroffen plaats geen ziekenhuis is of wanneer het ziekenhuis is vernield, kunnen de chirurgische ploegen in ieder geval eenige voorloopige chirurgische hulp bieden, b.v. in een noodziekenhuis, gebouw voor wijkverpleging e.d. totdat de afvoer der gewonden naar elders kan geschieden.

A. **DUITSCHLAND — Arbeidsinzet - Rijksverdedigingsverordening van Sauckel —**
22 Juni — Gouwleider en Rijksstadhouder Sauckel heeft een tweede verordening uitgevaardigd in zake de aanmelding van mannen en vrouwen voor taken der Rijksverdediging. Volgens deze verordening moeten zich in beginsel alle mannen, die tot dusver nog niet tot aanmelding verplicht waren, van 16 tot 65 jaar en vrouwen van 17 tot 45 jaar, die in het Rijksgebied wonen, aanmelden bij het arbeidsbureau hunner woonplaats, zoodra zij door het arbeidsbureau worden opgeroepen door middel van de pers en door aanplakbiljetten. Buitenlanders, aanstaande moeders en vrouwen met een nog niet leerplichtig kind of minstens twee kinderen beneden veertien jaar zijn vrijgesteld.
(V. b. Arbeidsinzet 5957 B.; 1e Verordening 5417 A.)

Landbouw - Groenteproductie —
Van 1933 tot 1936 steeg de groenteconsumptie in het Rijk van 3.2 mill. tot 3.5 mill. ton. De rantsoeneering van andere belangrijke levensmiddelen deed de vraag naar groente in het eerste oorlogsjaar stijgen tot gemiddeld het drievoudige; thans is de vraag naar schatting tot het zesvoudige vergroot. Het tuinbouwareaal is uitgebreid van 131.000 ha. in 1939 tot 392.000 ha. in 1943, doch ook dit was nog niet voldoende. In 1942-43 bedroeg de groenteoogst 6.4 mill. ton tegen 3.2 mill. ton in 1941-42.
Van den totalen groentenverbouw in 1943 bestond 12.8% (13%) uit vroege groenten, 50.1% (50.3%) uit zomer- en herfstgroenten en 37.1% (36.7%) uit winter- en duurzame groenten. (Econ. Nieuws
(V. b. Landbouw 5988 C.)

Kunst, Kultuur - Werner Kraus 60 jaar —
De Duitsche tooneel- en filmspeler Werner Krauss werd op 23 Juni 1884 te Gestungshausen bij Kolberg geboren en heeft zich tot een artist ontwikkeld, waarop het Duitsche tooneel en de Duitsche film met recht trotsch mogen zijn. Sedert 1913 speelt hij tooneel en sinds 1916 werkt hij voor de film. Ontelbaar zijn de rollen, welke hij in dien langen tijd vertolkte. Een van zijn eerste filmrollen was die in „De student van Praag". Bekend is ook zijn rol in de avantgardistische film „Het kabinet van dr. Caligari". Zijn eerste geluidsfilmrol was die van den rebelschen generaal York in Ucicky's „Yorck"-film en onvergetelijk zijn zijn creaties in „Mann ohne Namen", „Hundert Tage", „Burgtheater", „Robert Koch", „Jud Süss", „Annelie", „Zwischen Himmel und Erde", „Die Entlassung" en „Paracelsus", welke laatste twee films nog niet in Nederland werden uitgebracht. Er is waarschijnlijk wel geen tooneelspeler, dien men meer naar waarheid een meester van het masker zou kunnen noemen dan Werner Krauss.

Onderwijs - 400 jarig bestaan der universiteit van Koningsbergen —
22 Juni — Over enkele weken zal het feit, dat de Albertus-universiteit te Koningsbergen 400 jaar geleden is opgericht, plechtig worden herdacht. Voor die gelegenheid zullen speciale operavoorstellingen en een concert worden gegeven. Voorts worden verscheidene voordrachten gehouden door professoren van de diverse faculteiten. Het hoogtepunt van de feestelijkheden wordt gevormd door een feestrede te houden door een vertegenwoordiger van de rijksregeering. Met een universiteitssportfeest, een toespraak van Reichsstudentenführer Scheel en een herdenking van Kant aan zijn graf te Koningsbergen zal deze herdenking worden beëindigd.

Weermacht - Vrouwen bij luchtdoelartillerie —
19 Juni — De eerste proefneming om Duitsche vrouwen de zoeklichten en electrische apparaten der luchtdoelartillerie te laten bedienen, die door de luchtmacht in nauw contact met de Reichsfrauenführung is gedaan, heeft een positief resultaat opgeleverd. Het gebruik van „Flakwaffenhelferinnen" zal in aanzienlijken omvang er toe bijdragen, dat manlijk personeel vrijkomt voor den strijd aan het front. De minimum-leeftijd is 20 jaar, een maximum-leeftijd is niet vastgesteld. De „Flakwaffenhelferinnen" zijn geen soldaten, doch behooren tot het Wehrmachtsgefolge.

B. **DENEMARKEN — Volk en bodem - 2000 jaar oude ploeg gevonden —**
In het Donneruplund-moeras, bij Give in midden-Jutland, werd bij het turfsteken een 2.000 jaar oude houten ploeg opgegraven. De ploeg, waarvan de afzonderlijke onderdeelen door deskundigen van het Deensche Nationaal-Museum werden samengesteld, is van hetzelfde type als de beroemde ploeg van Döstrup in Himmerland. Enkele onderdeelen vertoonen echter een afwijking, welke op een hoogere trap van ontwikkeling wijst. De ploeg stamt uit de overgangsperiode van het brons- naar het ijzertijdperk.

C. **ENGELAND — Minister Lyttelton over Roosevelt's houding t.a.v. den oorlog tegen Japan —**
22 Juni — De Britsche minister Lyttelton heeft tegenover de Amerikaansche kamer van koophandel te Londen verklaringen afgelegd, ten aanzien van de voorgeschiedenis van het conflict met Japan. Hij zeide ronduit, dat Japan door de Vereenigde Staten was geprovoceerd en dat dus de Vereenigde Staten schuld droegen aan den oorlog tegen Japan. Lyttelton zeide verder, dat zonder de actieve medewerking van de Vereenigde Staten aan de bewapeningsproductie voor December 1941 Engeland den oorlog niet had kunnen volhouden. In een voor het Lagerhuis afgelegde verklaring tracht Lyttelton den indruk van zijn onthullingen te verzwakken. Hij sprak zijn leedwezen uit, dat hem deze bekentenis was ontglipt.
(V. b. Onderhandelingen Ver. Staten—Japan 4927 A.)

Beperkende maatregelen voor vreemde diplomaten opgeheven —
Naar de Britsche berichtendienst meldt, zijn de van den 17en op den 18en April in Engeland van kracht geworden diplomatieke beperkingen met ingang van 19 Juni om 24 uur weder opgeheven. **(V. b. 5924 B.)**

Beteekenis van Londen —
Aan het statistische materiaal, dat indertijd door den heer F. van Zutphen in „De Waag" werd gepubliceerd over de economische beteekenis van Zuid-Engeland en Londen, ontleenen wij het volgende uit het Alg. H'blad: In Groot Londen woont circa 20%, het vijfde deel der totale Engelsche bevolking.
De buitenlandsche handel van Engeland vindt in eerste instantie plaats via de havens van Zuid- en Midden Engeland. Van den totalen Britschen invoer kwam tot kort voor den oorlog binnen: 41.4% over Londen, 2.4% over Harwich, 0.8% over Dover, 3.3% over Southampton, 3.3% over Bristol, 0.7% over Newport, 0.9% over Swansea, 18.9% over Liverpool, 5.5% over Manchester, 1.4% over Gr. Grimsby, 6.7% over Hull, 0.7% over Coole. De overige 14% komen over Middlesbrough, Newcastle, Leith, Dundee, Aberdeen, Greenock, Glasgow, Belfast e.d.
In 1938 stoomden gemiddeld 40 koopvaardijschepen per dag de Theemsmonding op. Via de hoofdstad werden niet minder dan 70% der vleesch-, 45% der suiker-, 46% der rubber- en 44% der woltransporten geïmporteerd.
In economisch-, zoowel als in politiek opzicht speelt Londen in Engeland een zeer belangrijke rol, hetgeen met betrekking tot 't eerste met enkele cijfers geïllustreerd kan worden: in het gebied van Londen bevonden zich in 1935 48% van alle Engelsche fabrieken voor electr. machines, 26% van alle Engelsche autofabrieken, 34% van alle Engelsche vliegtuigfabrieken, 28% van alle Engelsche chem. fabrieken, 40% van alle Engelsche zeepfabrieken, 42% van alle Engelsche kleurstoffabrieken, 57% van alle Engelsche meubelfabrieken, 32% van alle Engelsche glasfabrieken, 46% van alle Engelsche conservenfabrieken, 72% van alle Engelsche fabrieken v. wetenschappelijke instrumenten.
Overigens is nog een groot aantal van deze — en andere — takken van industrie in andere deelen van Zuid- en Midden-Engeland gevestigd.
Verder wees de schrijver er op, dat in Londen 22.4%, en in Zuid Engeland 15.9% van de arbeiders wonen, in totaal dus 38.3%. Verschillende factoren hebben deze ontwikkeling in de hand gewerkt. Allereerst waren het de groote industrieën, welke zich vooral in de laatste decennia in Zuid- en Midden-Engeland zeer snel ontwikkelden en vele arbeiders „opzogen", terwijl bovendien het gunstiger klimaat in het Zuiden dit proces bespoedigde. Zoo vestigde de zware industrie zich vooral in het gebied rondom Londen, het Kanaal van Bristol en Birmingham. De kolen- en ijzermijnen in Noordelijke deelen des lands onderhielden door middel van verkeerswegen contact met de Zuidelijker gelegen industriecentra.

D. **ZWEDEN — Noodlandingen van Amerikaansche bommenwerpers —**
Naar Reuter uit Stockholm meldt, hebben 23 vliegende vestingen 20 Juni in Zuid-Zweden een noodlanding gemaakt, waarvan 16 op het vliegveld Malmö. De bemanning van een toestel, dat in brand vloog, is om het leven gekomen. Het aantal in Zweden neergekomen geallieerde vliegtuigen is thans gestegen tot 137. Van deze toestellen hebben 113 een noodlanding moeten maken, de 24 andere zijn neergestort of door den Zweedschen afweer neergeschoten. De noodlandingen zijn voor het grootste deel verricht door vliegende vestingen en Liberators.

A. **FRANKRIJK — Emigrantenregeering - Fransche kunstenaars ter dood veroordeeld —**
23 Juni — De Ned. Corr. Dienst meldt uit Parijs: Het Fransche comité in Algiers heeft meer dan 270 Fransche kunstenaars ter dood veroordeeld, die in het moederland, speciaal te Parijs, wonen. Hun „misdaad" bestaat daarin, dat zij niet emigreerden, doch hun land trouw bleven. Onder de veroordeelden bevinden zich kunstenaars, die in de geheele wereld bekend zijn, zooals Maurice Chevalier, Harry Baur, Danielle Darrieux, Paul Valéy en Raimu.
(V. b. Processen Emigrantenreg. 5949 A.)

Invasie - 35.000 burgerslachtoffers —
20 Juni (S.P.T.) — Van officieele Fransche zijde wordt het aantal slachtoffers dat als gevolg van de militaire operaties in Normandië is gevallen, op 35.000 geschat. De Fransche regeering heeft maatregelen genomen om op uitgebreide schaal aan de zwaar getroffen bevolking in deze gebieden hulp te bieden. De departementen die aan Cotentin grenzen hebben alle maatregelen genomen om vluchtelingen op te nemen. Vrachtauto's worden ter beschikking gesteld. Vrachtverkeer voor commercieele doeleinden die niet met de voedselvoorziening in verband staan, is in deze gebieden verboden. **(V. b. Slachtoffers v. d. oorlog 5976 B.)**

Kunst, Kultuur - Henri Ghéon overleden —
21 Juni — De Fransche tooneelschrijver Henri Ghéon is, naar „De Telegraaf" meldt, in den ouderdom van 69 jaar overleden. Meermalen is men ook in Nederland in de gelegenheid geweest met het tooneelwerk van dezen auteur kennis te maken. Ghéon vestigde zijn reputatie als schrijver van tooneelstukken met het werk dat hij voor het leekentooneel heeft geschreven. Ook het groote theater evenwel bracht verscheidene van zijn spelen tot opvoering. In ons land en meer nog in Vlaanderen waren Ghéons „leekespelen" steeds een geliefd repertoire voor katholieke dilettantenvereenigingen. Aanvankelijk is Henri Ghéon als medicus werkzaam geweest. In dien tijd, omstreeks 1897, begon hij gedichten te schrijven: „Chanson d'aube" en „La solitude de l'été". Daarna zagen de treurspelen „Le Pain" en „l'Eau de Vie" het licht.

Verkeer - Electrificatie van het spoorwegnet —
Juni — Een grootscheepsch electrificatieplan werd voor de spoorwegen opgesteld, dat een traject van in totaal 2.000 km. omvat en zich over 10 jaar uitstrekt. De kern van het plan is de electrificatie van het traject Parijs—Marseille. Het electrische spoorwegnet zou daarmede tot 5.524 km. worden uitgebreid.

B. **JAPAN — Sociale Zaken - Arbeidstijden en -loonen**
De Kamer van Koophandel te Tokio publiceerde de volgende cijfers: De arbeidstijd per dag bedroeg in Januari 1944 gemiddeld 10.19 uur tegenover 10.15 uur in Januari 1943. De volgende cijfers geven de arbeidstijden in enkele industrietakken in vergelijking met het vorige jaar.

	Arbeidstijd in		Loonindex *) in	
Industrietak	Jan. '44	Jan. '43	Jan. '44	Jan. '43
Textiel	9.51	9.51	184.3	168.1
Metaal	10.07	11.34	192.0	167.1
Machines	10.03	9.50	167.3	154.1
Keramiek	9.55	9.55	234.0	188.5
Chemie	11.10	10.39	220.8	204.2
Levensmiddelen	10.06	10.44	215.2	180.2
Kleeding	11.15	10.45	249.3	196.1
Drukkerij en binderij	11.21	12.07	135.5	141.3

*) Basis 1935 = 100.

De geringe loonstijging bij de machine-industrie is een gevolg van de tewerkstelling van jeugdige personen, terwijl in de keramische industrie d.e.t. slechts oudere arbeiders werken met hoogere loonen. (Econ. Nieuws)

C. **BELGIE — Landbouw - Ontwikkeling van den tuinbouw —**
In de Belgische groenteteelt zijn sedert het begin van den oorlog wijzigingen gekomen, aldus Econom. Nieuws. Vóór den oorlog werd in België een niet te onderschatten hoeveelheid Nederlandsche tuinbouwproducten afgezet. De oorlogsomstandigheden stelden de Belgische kweekers voor het probleem, hun eigen land van groenten te voorzien. Weldra bleek, dat dit met het bestaande areaal onmogelijk was, temeer daar het verbruik tengevolge van de schaarschte aan andere voedingsmiddelen steeg. Men ging dan ook onmiddellijk over tot instelling van een Hoofdgroepeering voor Tuinbouwproducten, welke tot taak kreeg, de groente- en fruitmarkt te ordenen en te trachten in alle nooden van de tuinbouwers te voorzien. In 1941 werden voor de eerste maal maximumprijzen voor groenten vastgesteld. De tijdsomstandigheden en de overheidsmaatregelen hebben een omwenteling teweeggebracht, welke hieronder op de voornaamste punten zal worden weergegeven. De teelt van witlof, welke vóór den oorlog 7.000—8.000 ha. besloeg, was in 1943 tot 2.700 ha. teruggeloopen. De kleine boeren, die zich in hoofdzaak met de teelt van witlof bezighouden, hebben deze ten behoeve van de teelt van andere groenten en aardappelen beperkt, omdat zij genoodzaakt waren, zich met de laatstgenoemde producten grootendeels zelf te voorzien. Andere factoren, die tot de inkrimping hebben bijgedragen, zijn de lage prijzen en de kolenschaarschte. Ook de teelt van asperges is verminderd. Van de 500 ha. — het vóóroorlogsche minimum — zijn nauwelijks 390 ha. overgebleven. Erwten zijn misschien wel de slechtst betaalde groenten geweest, zoodat ook hier een groote inkrimping van de teelt niet zal verwonderen. De teelt van bloemkool bleef ongeveer op peil. Bij prei was een niet onbelangrijke uitbreiding vast te stellen. De teelt van uien, witte en roode kool onderging een lichte uitbreiding. De andere groentesoorten gaven weinig veranderingen te zien. Een grootscheepsche propaganda, welke sinds 1943 wordt gevoerd ten bate van de uitbreiding der groenteteelt op de landbouwbedrijven, is geen succes geworden.
(V. b. Landbouw 5610 B.; Voedselvoorz. 5982 D.)

D. **TURKIJE — Verkeer - Motoriseering —**
Juni — Vergeleken met Europa en Amerika vertoont de motoriseering van Turkije een grooten achterstand. Toch moet worden vastgesteld, dat zij in de laatste vijftien jaren in het bijzonder sinds 1937 goede vorderingen heeft gemaakt. Aangezien Turkije geen automobiel-, tractoren- en bandenfabrieken bezit, zijn met het uitbreken van den oorlog moeilijkheden gerezen, die de motoriseering steeds meer vertragen. Gedurende de afgeloopen drie jaren zijn aan het autoverkeer vele beperkingen opgelegd. In de 14 Turksche steden met meer dan 20.000 inwoners is 30% en in de kleine steden en op het platteland 7.5% der auto's stilgelegd. Sedert 1 Jan. 1944 zijn opnieuw 57.000 automobielen voor het ombouwen op gasaandrijving aangemeld; op 1 Maart waren hiervan reeds 8.246 omgebouwd. Bij de voorziening van vloeibare brandstoffen zijn nog geen bijzondere moeilijkheden opgetreden. Er is steeds een voorraad aanwezig, voldoende voor een normaal verbruik gedurende zes maanden. Zij zijn de laatste drie maanden met 15% gestegen, terwijl het particuliere verbruik opnieuw met 3% werd verlaagd. De Motorverkeersbond telde vijf jaar geleden slechts 800 leden. Thans zijn 45.000 autobezitters en 18.000 eigenaars van gemotoriseerde verkeersondernemingen in één verkeersorganisatie vereenigd. (Econ. Nieuws)
(V. b. Verkeer 5660 C.)

E. **HONGARIJE — Kameraadschapsvereeniging Oostfrontstrijders - Rede van Imredy —**
24 Juni — Op de eerste groote betooging van de pas opgerichte Hongaarsche „kameraadschapsvereeniging van strijders aan het Oostelijke front", heeft Imredy een rede uitgesproken, waarin hij de programpunten nogmaals uiteenzette: 1. strijd tegen het bolsjewisme met volledig gebruik van alle nationale krachten, trouw aan het bondgenootschap met Duitschland, 2. strijd om een binnenlandsche vernieuwing, een totale systeemwijziging en een verwezenlijking van den nationaal-socialistischen staat in Hongarije.
(V. b. Imredy 5965 B.)

F. **ITALIE (KONINKR.) — Kabinet Bonomi beëedigd**
24 Juni — Volgens berichten van den Britschen nieuwsdienst heeft Umberto van Savoie het nieuwe kabinet Bonomi beëedigd. Het kabinet is niet op het huis Savoie beëedigd. **(V. b. 5981 D.)**

Pers - Achttien couranten verboden —
17 Juni — Volgens uit Rome ontvangen berichten heeft het geallieerde opperbevel een verbod tot verschijnen uitgevaardigd voor 18 Italiaansche couranten, waaronder de veelgelezen Popolo di Roma. Voorts werden voorloopig verboden de Messaggero en de Giornale d'Italia. In Rome is een nieuw blad verschenen, de Corriere di Roma, dat weliswaar door Italianen geleid wordt, doch algemeen beschouwd wordt als het orgaan van het geallieerde commando. Voorts zou, naar hier bekend wordt, een communistisch blad als orgaan van de communistische partij verschijnen.
(V. b. Pers 5651 C.)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Krijgsverrichtingen - Zware strijd in Normandië; Cherbourg ingesloten, stad ontruimd, havens verwoest - Sovjet-offensief voortgezet; Witebsk en Orsja ontruimd, garnizoenen verbreken omsingelingsring - Terugtochtsbewegingen in Italië voortgezet; communistische benden op den Balkan vernietigd - Luchtaanvallen op Giurgiu, Ploesti, Bremen, Boedapest, Weenen en Saarbrücken - „V1"-storingsvuur op Londen voortgezet - Finsche troepen verder teruggedrongen —

WESTELIJK FRONT

24 Juni (O.K.W.) — Aan het landfront van den sector Cherbourg is het gisteren tot verbitterde gevechten gekomen, die ook des nachts werden voortgezet. In de namiddaguren gelukte het den vijand enkele Duitsche steunpunten te veroveren en verder naar de vesting op te dringen. Ten Oosten van de Orne-monding joegen Duitsche kustbatterijen een vijandelijke landingsformatie uiteen en schoten verscheiden transport- en vrachtschepen in brand.

25 Juni — Nadat in de avonduren ten Zuidwesten en ten Zuidoosten van Cherbourg eenige van onze steunpunten na verbitterde gevechten op korten afstand verloren gingen, kon de vijand daar de randen der stad Cherbourg bereiken. In het gebied van Tilly ging de vijand met sterke strijdkrachten tot den aanval over.

26 Juni — De bezetting van Cherbourg onder bevel van den luitenant-generaal von Schlieben, tezamen met sterke deelen van de Duitsche marine en de luchtmacht is sinds gisteren in de stad en in het havengebied in een verbitterden huizenstrijd gewikkeld. Twee eischen van den vijand, den strijd te staken en de vesting over te geven, werden niet beantwoord. De haven en alle installaties, die voor de oorlogvoering van belang zijn, zijn opgeblazen. Voor de gevechtsstelling van den vestingcommandant en voor het arsenaal zijn de vijandelijke aanvallen in het vuur van de verdedigers ineengestort. Aan het Zuidelijke front stortten vijandelijke aanvallen ten Oosten van de Orne voor onze stellingen ineen. In het gebied van Tilly gelukte het den vijand, die den geheelen dag met sterke infanterie- en pantserstrijdkrachten aanviel, met uiterst zware verliezen aan dooden en gewonden de ruïnes der stad te bezetten.

27 Juni — Te Cherbourg werd den geheelen dag door met zeer groote verbittering gestreden. Eerst tegen den avond gelukte het den vijand, die in de bloedige straatgevechten zware verliezen had geleden, zich in het bezit van een groot deel van de stad te stellen. In het arsenaal en in een aantal steunpunten van de marine en luchtmacht houden de dappere bezettingen tegen alle vijandelijke stormaanvallen stand.

Land- en kustbatterijen van de zich op het schiereiland ten N. van Cherbourg bevindende eigen gevechtsgroepen steunden de verdedigers der stad. In het gebied van Tilly heeft de vijand zijn aanvallen tot verdere sectoren uitgebreid. De vijand kon slechts weinig terrein winnen.

28 Juni — In Cherbourg verdedigden zich nog steeds talrijke steunpunten van het leger, de marine en het luchtwapen. Het binnenvaren van de haven is daardoor den vijand nog steeds belet, al zijn ook de puinhoopen van de stad in zijn bezit. Ook in het Noordoostelijk en het Noordwestelijk deel van het schiereiland houden nog enkele steunpunten stand. In Normandië lag het zwaartepunt van de gevechten weder in 't gebied ten Z.O. van Tilly. Gedurende den geheelen dag vielen sterke vijandelijke infanterie- en pantserformaties door het zwaarste scheepsgeschut gesteund, ons front aan. Hun stormloop stortte ineen door den taaien tegenstand van onze divisies. Slechts in één sector kon de vijand na harden, afwisselenden strijd zijn penetratiegebied in geringe mate verbreeden.

29 Juni — In Normandië heeft de vijand zijn aanvallen tot bijna 25 km. breedte uitgebreid. Bijzonder verbitterd waren de gevechten in het gebied ten Zuidwesten van Caen. Ten Oosten van de Orne zijn herhaalde aanvallen van den vijand ineengestort. In het gebied van Cherbourg blijven zich verscheidene van onze steunpunten tegen de vijandelijke overmacht handhaven. De haven is verwoest, de ingang nog altijd versperd. De bijna 1000 meter lange kade, die de groote en de kleine reede van Cherbourg scheidde is door mijnontploffingen zoo zwaar verwoest, dat hij bijna over zijn geheele lengte naar buiten werd geworpen. Nabij deze kade is het grootste droogdok van Cherbourg vernield. De toegang tot de voorste haven is versperd, de sluizen naar de twee andere havens zijn opgeblazen. Door de vernieling der sluizen loopen de havenbekkens bij eb droog. Het zeestation en de handelshaven zijn eveneens versperd, kaden en de toegangswegen naar het zeestation zijn opgeblazen. Het zeestation zelf is eveneens totaal verwoest.

30 Juni — De vijand heeft zijn geweldige krachtsinspanningen voortgezet om de stad Caen van haar ravitailleeringslinies af te snijden en van het Zuidwesten uit te veroveren. Met zeer sterke gebruikmaking van artillerie en luchtmacht kon de vijand zijn penetratieruimte in verbitterde gevechten aanvankelijk vergrooten tot hem een krachtige Duitsche tegenaanval in de flank trof en hem een groot deel van het veroverde terrein weer ontrukte. Aan het overige deel van het landingshoofd zijn aanvallen van den vijand ten Oosten van de Orne en ten Zuidwesten van Tilly mislukt. Ten Noordoosten van St. Lô binnengedrongen Amerikaansche troepen werden in een tegenaanval teruggeworpen. In het gevechtsgebied van Cherbourg is de vijand over een breed front thans ook tegen onze gevechtsgroepen op de Noordwestelijke spits van het schiereiland tot den aanval overgegaan. Sedert den 6en Juni werden aan het invasiefront meer dan 900 vijandelijke pantserwagens stukgeschoten.

OOSTELIJK FRONT

24 Juni — Aan het Zuidelijk deel van het Oostelijke front zijn alle aanvallen der bolsjewisten mislukt. In den centralen frontsector nam de groote aanval der Sovjets in hevigheid toe en breidde zich tot andere sectoren uit. Terwijl tusschen de Pripet en Tsjaussy alle aanvallen vruchteloos bleven, gelukte het sterke vijandelijke infanterie en pantserstrijdkrachten ten Oosten van Mogilef aan beide zijden van den autoweg van Smolensk en aan beide zijden van Witebsk, onze voorste stellingen binnen te dringen. De afweerslag wordt hier met toenemende hevigheid voortgezet. De bolsjewisten verloren gisteren in den centralen sector van het Oostelijke front 73 pantserwagens en 53 vliegtuigen. Ten Zuidoosten van Ostrof in het gebied van Pleskau en ten Noordwesten van Narwa zijn talrijke Sovjetaanvallen mislukt.

25 Juni — De Duitsche divisies staan in den geheelen centralen frontsector in zwaren afweerstrijd tegen het met sterke infanterie-, pantser- en luchtstrijdkrachten gevoerde offensief der Sovjets. Het gelukte den vijand slechts ten Oosten van Mogilef, aan den autoweg van Smolensk en in het bijzonder in het gebied van Witebsk zijn penetraties te vergrooten. Op alle andere plaatsen stortte de vijandelijke stormloop bloedig ineen; 252 vijandelijke pantserwagens werden vernietigd. Jagers en luchtdoelartillerie brachten 42 Sovjetvliegtuigen ten val. Tusschen Polozk en Pleskau ondernamen de bolsjewisten talrijke vergeefsche aanvallen, waarbij nog 27 pantserwagens werden stukgeschoten.

26 Juni — In den centralen sector duurt de afweerslag met onverminderde hevigheid voort. De bolsjewisten werden in de meeste sectoren afgeslagen. Ten Zuiden en Oosten van Bobroeisk kon de vijand echter eenige penetraties bereiken. Ook in het gebied ten Oosten van Mogilef won de vijandelijke aanval na bloedige gevechten terrein naar het Westen. Aan de Duna zijn eveneens verbitterde gevechten aan den gang, terwijl ten Oosten van Polozk en ten Zuidoosten van Pleskau aanvallen van de bolsjewisten, die door tanks en slagvliegers werden ondersteund, mislukten.

27 Juni — In de sectoren van Bobroeisk, Mogilef en Orsja zijn de Duitsche divisies in hevigen afweerstrijd gewikkeld tegen de met geconcentreerde strijdkrachten aanvallende Sovjets. Ten Westen en Zuidwesten van Witebsk trokken zij al strijdend op nieuwe stellingen terug. Ten Oosten van Polozk stortten talrijke aanvallen van de bolsjewisten ineen. Ten Zuidoosten van Pleskau ruimden onze grenadiers een penetratie van den vorigen dag op.

28 Juni — De verbitterde gevechten in het gebied van Bobroeisk en Mogilef duren voort. Na de ontruiming van de steden Orsja en Witebsk heeft de zware afweerslag zich verplaatst naar het gebied ten Oosten van de Midden- en Boven-Beresina. Ten Zuidoosten van Polozk zijn herhaalde doorbraakpogingen van de bolsjewisten mislukt. Ten Zuidoosten van Pleskau zijn plaatselijke aanvallen van den vijand ineengestort.

Het Internationale Informatiebureau verneemt, dat het Duitsche garnizoen van Orsja er in geslaagd is, den bolsjewistischen omsingelingsring te verbreken en zich den weg naar het Westen vrij te maken. Ook het garnizoen van Witebsk baant zich al strijdende in gesloten egelfront een weg naar de eigen linies.

29 Juni — In den centralen sector hebben de bolsjewisten in het verloop van den verbitterden afweerslag op eenige plaatsen verder terrein gewonnen. De garnizoenen van Bobroeisk en Mogilef boden den met overmachtige strijdkrach-

ten aanstormenden vijand fellen tegenstand. Oostelijk van den midden- en bovenloop van de Berezina, alsmede ten Zuiden van Polozk duren de zware gevechten met de opdringende bolsjewisten voort.
30 Juni — Tusschen Sloesk en Bobroeisk werden vijandelijke aanvalsspitsen op eenige punten opgevangen. Bij Borissof en ten Zuidwesten van Polozk kwam het tot hevige gevechten met vijandelijke aanvalsgroepen. Ten Zuidoosten van Polozk stortten ook gisteren alle aanvallen der bolsjewisten bloedig ineen.
In Wit-Roethenië werd een operatie tegen benden met succes ten einde gebracht. In gevechten werden 342 bendenkampen en 936 bunkers vernield. Behalve 7700 dooden verloren zij 5300 gevangenen.

ZUIDELIJK FRONT

24 Juni — In Italië werd in het gebied ten Noorden van Grosseto ook gisteren zwaar gevochten. Met sterke concentratie zijner strijdkrachten kon de vijand daar onze stellingen binnendringen.
25 Juni — De vijand viel gisteren in den westelijken sector ons front opnieuw op verscheidene plaatsen met sterke strijdkrachten aan. Na zware gevechten kon de vijand in den kustsector onze linies enkele kilometers achteruit drukken.
26 Juni — Het zwaartepunt van den strijd lag ook gisteren in den sector van de kust tot aan het Trasimeensche Meer. De vijand kon hier na verbitterde gevechten met onze troepen, die taai verzet boden, slechts enkele kilometers naar het Noorden terrein winnen.
Op den Balkan hebben Duitsche troepen in zware gevechten van drie weken in de bergen van Zuid-Albanië communistische bendengroepen uiteengeslagen. De vijand verloor behalve 3000 dooden talrijke gevangenen, vele wapenen van allerlei aard alsmede groote opslagplaatsen van munitie en voorraden.
27 Juni — De vijand zette zijn doorbraakaanvallen voort. Ondanks den steun van artillerie en tanks kon hij slechts op eenige punten op den uitersten Westelijken vleugel eenige km. in Noordelijke richting opdringen. Aan het overige front tot aan het Trasimeensche meer behaalden onze troepen een volledig afweersucces.
28 Juni — In den sector tusschen de kust en het Trasimeensche meer wordt verbitterd gevochten. De vijand beproefde door ons front te breken. Het kwam tot zware afwisselende gevechten, waarin de vijand echter slechts op den uitersten Westelijken vleugel terrein kon winnen.
29 Juni — Er ontstonden gisteren verbitterde gevechten ten Zuiden en Zuidwesten van Siena, waar de vijand geringe vorderingen kon maken. Ten Westen van het Trasimeensche Meer behaalden onze divisies een volledig afweersucces.
30 Juni — Aan het Italiaansche front werd aan de kust van de Ligurische Zee en in den sector ten Zuidwesten en ten Zuidoosten van Siena verbitterd gestreden. De vijand kon slechts weinig terrein winnen. Aan beide zijden van het Trasimeensche meer heeft de vijand zijn doorbraakpogingen tegen den avond hervat.

LUCHTOORLOG

24 Juni — Het storingsvuur op Londen werd overdag en des nachts met hevige salvo's voortgezet. Boven het landingshoofd en de bezette gebieden in het Westen werden 40 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. Bij aanvallen van Amerikaansche bommenwerpers op Servisch en Roemeensch gebied, werden Giurgiu en Ploesti getroffen. De luchtverdedigingsstrijdkrachten vernielden 18 vijandelijke vliegtuigen.
25 Juni — Er lag nog steeds storingsvuur op Londen en zijn buitenwijken. Een formatie Amerikaansche bommenwerpers viel opnieuw Roemeensch gebied aan en wierp bommen in het gebied van Ploesti. Duitsche, Roemeensche en Bulgaarsche luchtverdedigingsstrijdkrachten vernietigden 23 vijandelijke vliegtuigen. Amerikaansche bommenwerpers ondernamen in de middaguren van gisteren een terreuraanval op Bremen. Door luchtverdedigingsstrijdkrachten werden boven het Rijksgebied en de bezette gebieden in het Westen overdag en des nachts 59 vijandelijke vliegtuigen vernietigd.
26 Juni — Het storingsvuur op Zuid-Engeland werd overdag en des nachts voortgezet. Een vrij zwakke formatie vijandelijke bommenwerpers viel in den afgeloopen nacht Boedapest aan. Zeven vliegtuigen werden neergeschoten.
27 Juni — Het stedelijk gebied van Londen was weer aan zwaar V 1-storingsvuur blootgesteld.
Een formatie Amerikaansche bommenwerpers viel gisteren de stad Weenen aan. Er ontstond schade en de bevolking leed verliezen. Strijdkrachten der Duitsche en Hongaarsche luchtverdediging vernietigden 54 vijandelijke vliegtuigen.
28 Juni — Amerikaansche bommenwerpers deden gisteren een aanval op Boedapest. Luchtverdedigingsstrijdkrachten vernielden 24 vijandelijke vliegtuigen. Het gebied van Londen ligt onafgebroken onder zwaar vuur van de V 1. De V 1 is de laatste 24 uur in nog grooter intensiteit in gebruik genomen, zoo verneemt het D.N.B. Volgens den Britschen radio-omroep hebben de Duitschers thans hun aanvallen met het wapen V 1 ook tot de graafschappen van Noord-Engeland uitgebreid. Er ontstond schade en er vielen slachtoffers.
29 Juni — Amerikaansche bommenwerpers deden gisteren een aanval op Boekarest. Duitsche en Roemeensche jagers haalden 12 vijandelijke bommenwerpers omlaag. Tevens ondernamen zij een aanval op Saarbrücken. Boven het landingshoofd en de bezette Westelijke gebieden werden 41 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. Londen ligt nu sinds twee weken onder het onophoudelijke vuur van de V 1.
30 Juni — Amerikaansche bommenwerpers vielen gistervoormiddag plaatsen in Midden-Duitschland aan. In Maagdenburg en Wittenberg ontstond schade en leed de bevolking verliezen. Boven het Rijksgebied en de bezette gebieden in het Westen werden door de luchtverdediging 34 vliegtuigen neergeschoten.

(V. b. Krijgsverr. 5991 A.)

A. FINLAND — Krijgsverrichtingen —

25 Juni — In het Westelijk deel van de Karelische landengte viel de vijand in Tali de Finsche stellingen aan. De aanvallers werden teruggeslagen. Tusschen Wiborg en de Vuoksen zijn talrijke aanvallen van den vijand afgeweerd. Aan den oever van het Ladogameer gelukte het den vijand echter de stellingen binnen te dringen. Op de landengte van Aunus hebben de Finsche troepen verscheidene aanvallen afgeslagen. Op de landengte van Maaselkae was de vijandelijke druk ten Westen van Karhumaeki het sterkst. De stad werd opgegeven.
26 Juni — Op de Karelische landengte viel de vijand gisteren de Finsche stellingen aan tusschen de bocht van Wiborg en Tali. Ondanks taai verzet gelukte het den vijandelijken pantserstrijdkrachten op twee punten door deze stellingen te breken.
27 Juni — Op de Karelische landengte zette de vijand zijn door pantserstrijdkrachten geleide aanvallen rechtstreeks ten Noorden van Tali voort, waarbij het hem gelukte, op één plek in de Finsche stellingen binnen te dringen. Op de Aunus-landengte bleef de vijandelijke druk het sterkst in het kustgebied van het Ladogameer bij Aunuksenlinna, dat werd prijsgegeven. De Koivisto-eilanden werden ontruimd.
28 Juni — Op de Aunus-landengte trokken onze troepen zich op nieuwe stellingen terug. Nurmvila, Latva en Soutjaervi werden prijsgegeven. Ten Zuiden van Karhasaeki trokken onze troepen zich van Kaeppelselkae terug.
30 Juni — Op de Karelische landengte werden ten Noorden en Noordwesten van Tali hevige gevechten geleverd. Op de Aunus-landengte is de vijandelijke druk verder toegenomen. In het kader van den stelselmatigen aftocht van onze troepen werd Aeaenislinna (Petroskoj) ontruimd.

(V. b. Finsche Krijgsverr. 5991 A.)

B. JAPAN — Krijgsverrichtingen - De strijd rond de Marianen —

26 Juni (D.N.B.) — In kringen, die in nauw contact staan met de Japansche vloot, wordt medegedeeld, dat onderdeelen van de Japansche gecombineerde vloot alsmede eenheden van de luchtmacht der marine, in den strijd tegen de vijandelijke vloot en commandoformaties in de wateren rondom de Marianen in den tijd van 12 tot 20 Juni de volgende resultaten hebben behaald: Slagschepen: 1 tot zinken gebracht, 1 ander tot zinken gebracht of beschadigd. 2 zwaar beschadigd. Vliegtuigmoederschepen: minstens 5 òf tot zinken gebracht òf beschadigd, meer dan 4 zwaar beschadigd. Kruisers twee tot zinken gebracht, 4 zwaar beschadigd. Torpedojagers: 1 tot zinken gebracht. Oorlogsvaartuigen van een niet geïdentificeerde categorie: 1 zwaar beschadigd. Duikbooten: 1 tot zinken gebracht. Vliegtuigen: minstens 400 neergeschoten. Volgens dezelfde kringen bedragen de verliezen aan Japansche zijde: 1 vliegtuigmoederschip, 2 daarbij behoorende olietankschepen en 50 vliegtuigen. Ook de op het land gestationneerde Japansche luchtmacht liep eenige schade op.
Naar in het jongste frontbericht wordt gezegd, loopt de Japansche verdedigingslinie op het eiland Saipan van de stad Garapan naar den berg Tabochu, het hoogste punt op dit eiland. De vijandelijke infanterie, gesteund door tanks, poogt van het Zuiden naar het Noorden op te rukken, doch stuit nog steeds op hevigen tegenstand van de Japansche verdedigers. **(V. b. Jap. Krijgsverr. 5992 A.)**

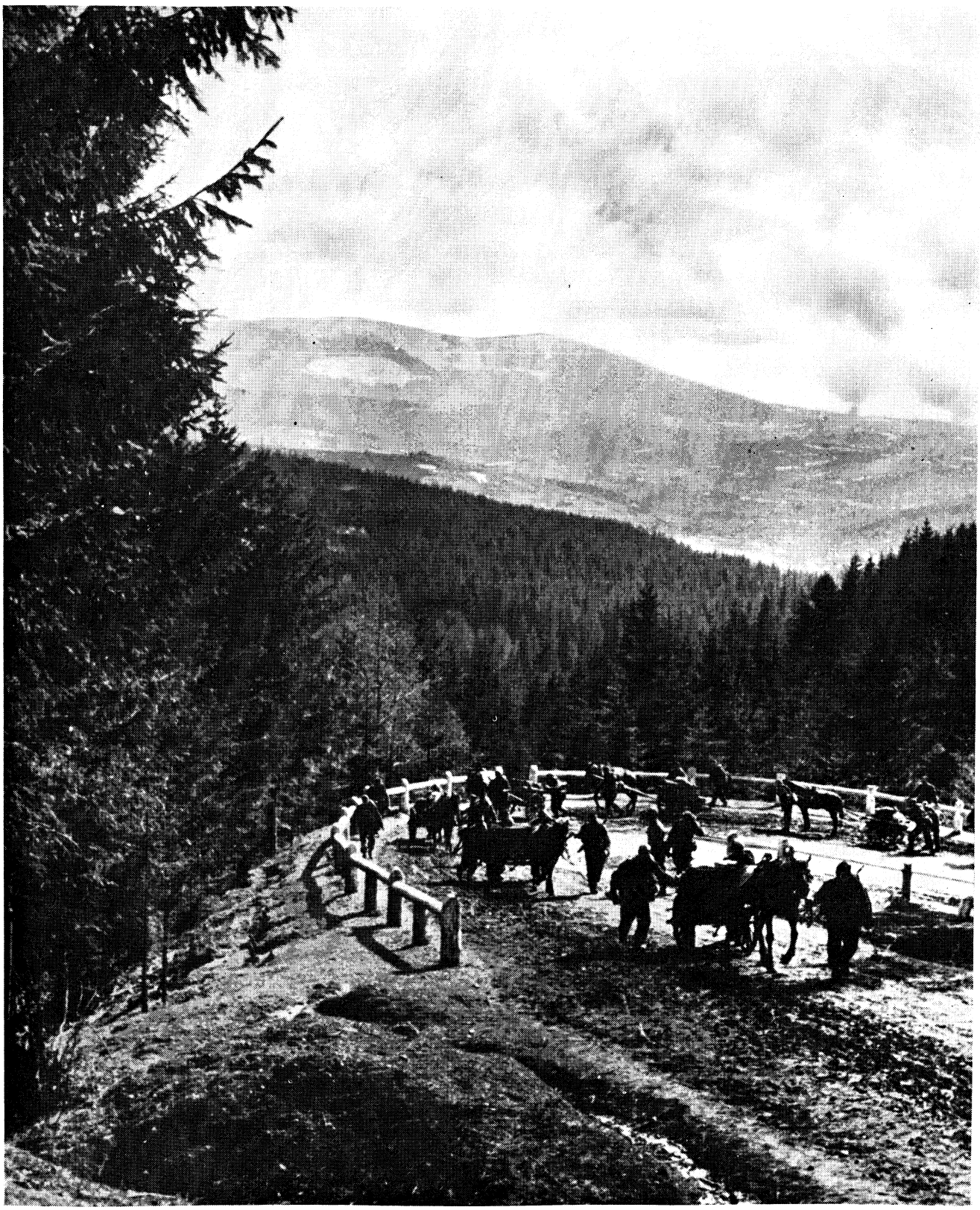

Hongaarsche troepen op weg naar het Karpathenfront. (foto P. K. Makla-Holland)

De strijd in *Normandië*

1

2

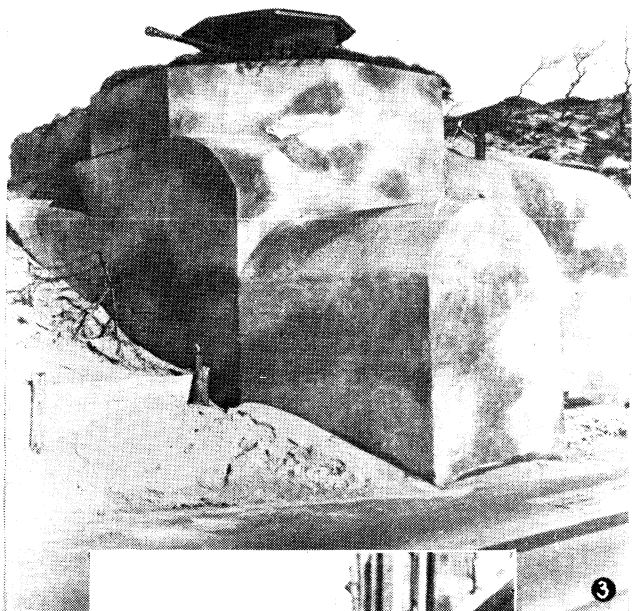

3

4

1. Fransche vrouwen vluchten met de schamele resten hunner bezit. 2. Duitsche pantsergrenadiers gereed tot actie. 3. Een der vele vestingwerken der „Atlantik-Wall", welke thans in verbitterden strijd met de Anglo-Amerikaansche invasietroepen zijn gewikkeld. 4. Puinhoopen in het stadje Caen, dat, eensklaps geworden tot een centrum der oorlogshandelingen, vrijwel totaal verwoest werd. (foto's P.K.-Holland(3) Stapf (1)

A. NEDERLAND

Emigrantenregeering in Londen

Het gaat dezen keer minder om een brandende, dan om een uitgebrande kwestie. We verlaten een oogenblik den openbaren weg, en treden binnen in een panopticum. Plaats der handeling is Londen, of wat er vandaag nog van overeind staat. Niet-meer-handelende-personen zijn een aantal „excellenties", aldus Max Blokzijl in zijn radiopraatje van 29 Juni.

„De regeering".. Wie waren dat eigenlijk op 1 Mei 1940? De Staatsalmanak 1940 vertelt het ons:

Algemeene Zaken: jhr. mr. D. J. de Geer.
Buitenl. Zaken: mr. E. N. van Kleffens.
Justitie: prof. mr. P. S. Gerbrandy.
Binnenl. Zaken: H. van Boeyen.
Onderwijs, K. en W.: G. Bolkestein.
Financiën: jhr. mr. D. J. de Geer.
Defensie: A. Q. H. Dijxhoorn.
Waterstaat: ir. J. W. Albarda.
Economische Zaken: mr. Steenberghe.
Sociale Zaken: dr. J. v. d. Tempel.
Koloniën: Ch. J. J. M. Welter.
Landbouw en Visscherij: mr. dr. A. A. van Rhijn.

Op 13 Mei 1949 vluchtten deze elf ministers met Koningin en koninklijke familie, benevens met een tros van ambtenaren, journalisten, industrieelen enz. naar Londen, teneinde tegen de grondwettelijke voorschriften in van daar uit het koninkrijk te blijven regeeren en verder vooral Ned.-Indië voor bezetting te vrijwaren.

Al spoedig verdween de minister-president, tevens minister van Alg. Zaken en van Financiën. Die zit al sinds jaar en dag weer in Den Haag, nadat hij er op 4 September 1940 de brui aan had gegeven en in Februari 1941 in ons land was teruggekeerd. Hij had een passagiersbiljet voor het vliegtuig Londen-Batavia aanvaard, maar was in Lissabon uitgestapt, omdat het heimwee naar Den Haag hem te erg werd. In zijn plaats kwam prof. Gerbrandy, die sedertdien den minister-president speelt.

Hoe zag zijn kabinet er in September 1943 uit? Van de „ouden" zaten er nog in:

Minister-president en minister voor algemeene oorlogvoering: prof. Gerbrandy, tevens Justitie.
Binnenl. Zaken: Van Boeyen.
Buitenl. Zaken: Van Kleffens.
Sociale Zaken: Van den Tempel.
Waterstaat: Alberda.
Onderwijs: Bolkestein.

Doch daar houdt het lijstje der zes overgebleven getrouwen dan ook mee op, want minister de Geer is niet de éénige, die hen heeft verlaten. Waar zijn de heeren Dijxhoorn, Steenberghe, Van Rhijn en Welter gebleven?

Op hùn stoelen vinden we:

Koloniën: H. J. van Mook.
Oorlog: jhr. v. Lidth de Jeude.
Marine: admiraal Furstner. (Defensie is dus weer in twee deelen gesplitst.)
Justitie: J. R. H. van Angeren.
Handel, Nijverheid en Scheepvaart: P. A. Kerstens.
Financiën: J. v. d. Broek.
Minister z. portef.: J. A. W. Burger.

Gelijk gezegd: dat is de groep van September 1943; maar nù het kabinet van 2 Juni j.l., dus drie weken geleden. Luister naar Radio Oranje:

„De regeering heeft met het oog op de huidige en komende gebeurtenissen na rijpe overweging eenige ingrijpende wijzigingen aangebracht in de arbeidsverdeeling en de werkwijze van het kabinet. Allereerst heeft daarbij het beheer van de koopvaardijvloot haar bijzondere aandacht gehad. Gezien de belangrijkheid van onze koopvaardij", aldus prof. Gerbrandy, „niet alleen ten aanzien van de oorlogvoering, maar ook van haar bijdrage tot het toekomstige economische herstel van het koninkrijk, is besloten, een afzonderlijk departement van Scheepvaart en Visscherij op te richten, onder leiding van een vakminister. De zorg voor de scheepvaart ressorteerde tot nu toe onder het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart. Tot leider van het nieuwe ministerie is benoemd de heer J. M. de Booy, oud-zeeofficier en directeur der Bataafsche Petr. Maatschappij. Aan den heer P. A. Kerstens werd de leiding van het departement van Handel, Nijverheid en Landbouw aangeboden, doch daar hij zich met de herindeeling en de mutaties op dit tijdstip niet heeft kunnen vereenigen, heeft de heer Kerstens aan Hare Majesteit zijn ontslag aangeboden. Dit ontslag is aanvaard."

Ook de minister van Justitie dr. J. M. R. van Angeren heeft zijn portefeuille ter beschikking gesteld, doch Hare Majesteit heeft het ontslag niet aanvaard."

Het departement van Handel, Nijverheid en Landbouw zal nu worden waargenomen door den minister van Financiën, ir. J. v. d. Broek. Maar ook in de bezetting van Binnenlandsche Zaken en van Algemeene Zaken is wijziging gebracht. De officieele lezing deelt mede:

„Gezondheidsredenen hebben den minister van Binnenlandsche Zaken, den heer Van Boeyen, aanleiding gegeven H. M. de Koningin zijn ontslag aan te bieden, daar zijn post een sterken physieken toestand vereischt, aangezien de mogelijkheid, dat de leider van genoemd departement tot de eersten zal behooren, die na de bevrijding van ons land zal terugkeeren. Hare Majesteit heeft deze zienswijze gewaardeerd en er mee ingestemd en tot nieuwen minister van Binnenlandsche Zaken benoemd den heer mr. J. A. W. Burger. De heer Van Boeyen heeft zich bereid verklaard als minister van Algemeene Zaken in het kabinet te blijven, zoodat dit bij voortduring profijt kan trekken van zijn ervaring en deskundigheid."

Hieruit is dus af te leiden, dat prof. Gerbrandy behalve minister-president alleen nog maar minister voor algemeene oorlogvoering is, zonder dat hier echter van een departement mag worden gesproken. Druk zal hij het niet hebben, daar immers bij „Oorlogvoering" „Defensie" departementaal is uitgeschakeld. Bovendien zijn de oude departementen van Oorlog en Marine weer herleefd.

Terwijl „Algemeene Zaken" al in September 1943, vermoedelijk als overbodig, uit het lijstje der departementen werd geschrapt, werd het dezer dagen opnieuw ingesteld, klaarblijkelijk om den heer Van Boeyen aan een functie te helpen. De officieele lezing doet niet eens moeite, om dit te bedekken, maar zegt woordelijk:

Eenige zaken, tot nu toe ressorteerende onder Binnenlandsche Zaken, zijn naar Algemeene Zaken overgebracht.

Bovengeschetste vertooning nu noemt men nog „de Regeering". Dit droevige geval daarginds in Londen aanvaarden sommige Nederlanders nog als wettig, wetgevend, volksleidend? In ernst willen sommigen aan deze wassen beelden de toekomst van ons volk toevertrouwen? Er zijn altijd nog saboteurs te vinden, die met de „wetten" en „verordeningen" van dit wassenbeelden-college fatsoenlijke Nederlandsche ambtenaren, beambten en particulieren in de war brengen en die gehypnotiseerd blijven staren naar een regeering, welker huidige samenstelling ze stellig pas uit dit radiopraatje vernemen en welker wettig gezag verdwenen is op 13 Mei 1940. Laat alle excellenties gaan met dank voor de vele en belangrijke diensten den lande bewezen en laat prof. Gerbrandy worden benoemd tot minister van Berouw, Inkeer en Ballingschapsbelangen. De andere ministers mogen dan een regeeringscommissie vormen ter bestudeering van de bestrijding der Duitsche geheime wapenen.

(V. b. Emigr. reg. 5868 A.)

Bezetting - Nederlands positie in den Europeeschen landbouw - Rede van Rijksminister Herbert Backe —

30 Juni — Voor een gezelschap gasten, uitgenoodigd door den Rijkscommissaris, onder wie zich vooral talrijke vertegenwoordigers bevonden uit het economische leven, landbouw en industrie, heeft Rijksminister Herbert Backe, in tegenwoordigheid van den Rijkscommissaris een voordracht uitgesproken waarin hij principieele uiteenzettingen gaf ten aanzien van de toekomstige structuur van den Europeeschen landbouw.

Na er op gewezen te hebben, dat het veredelingsbedrijf binnen het bestek van den Nederlandschen landbouw de grootste beteekenis had en ook in de toekomst zal hebben, merkte Rijksminister Backe op, dat de werkelijke prestatie van den Nederlandschen bodem voor de voorziening der inlandsche bevolking gelegen was tusschen 65 en 70 procent, waarbij er nog rekening mede moet worden gehouden, dat dit percentage ook berustte op het gebruik van geïmporteerden mest, machines, enz. De bezetting van Nederland stelde den landbouw voor de taak den binnenlandschen bodem te maken tot uitsluitende basis voor de voeding. Dat vooronderstelde vele beperkingen en eischte vooral een belangrijke wijziging van het op hoog peil staande veeveredelingsbedrijf. Aan den anderen kant waren op het gebied van de bodemproductie zekere veranderingen noodzakelijk.

De succesvolle wijziging van den Nederlandschen landbouw leidde binnen drie jaar tot een uitbreiding van de bebouwde oppervlakte der akkers met rond 180.000 ha. De verbouw van broodgraan werd met 25 procent van aardappelen met 71 procent en van oliehoudende zaden zelfs met 1700 procent uitgebreid. De veestapel werd aangepast aan de voorhanden voeroppervlakte. De tot dusver bereikte resultaten hebben getoond hoe goed deze wijziging is gelukt. Het bereikte succes is echter niet in de laatste plaats de verdienste van den Nederlandschen boer, die toen hij eenmaal zijn groote taak inzag, van zijn verantwoordelijkheid bewust de gewenschte wijziging ter hand nam. Thans kunnen wij wel zeggen, dat voor den tijd van den oorlog het wijzigingsproces is afgesloten. Het gaat er thans in de eerste plaats om het bereikte resultaat te behouden. De onder groote moeilijkheden verworven verbouwingsstructuur zal den grondslag vormen voor een op vredesvoet gedreven landbouw.

Rijksminister Backe gaf tenslotte een uiteenzetting van de richtlijnen der toekomstige economische politiek in het Europeesche gebied.

(V. b. Rijksmin. Backe 5909 B.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

De in 1866 geboren Zweedsche econoom Gustaaf Cassel, die hoogleeraar in Stockholm is, geldt als een der voornaamste theoretici van de staathuishoudkunde van de oude liberale school. Reeds in zijn jeugdwerk, dat in 1899 verscheen, knoopte Cassel aan de theorie van het economische evenwicht vast en trachtte hij de prijsnivelleeringsthesen van de Zwitsersche economen, vader en zoon Walras, in eenvoudiger vormen te kleeden (Grenswaardetheorie). Aan deze theorie wijdde hij uitvoerige publicaties. Vooral werkte hij enkele belangwekkende thesen uit over den samenhang van de prijzen van verbruiksgoederen onderling, evenals hun samenhang met de prijzen van productiegoederen (kostengoederen). In de theorie van de inkomensverdeeling, die Cassel als prijstheorie behandelt, heeft zijn werk er veel toe bijgedragen, de theorie van het wachten (als variant op de abstinentstheorie) in de economie ingang te doen vinden. Wachten en kapitaaldispositie zijn voor Cassel synonieme begrippen en zoo dient hij den cijns aan als prijs voor de kapitaaldispositie. Zijn prijs- en cijnstheorieën vonden in het Duitschland van vóór 1933 grooten aanhang; veel invloed oefende Cassel uit op het werk van Adolf Weber.

CASSEL

Heden ten dage hebben deze theorieën weinig beteekenis meer, nu het geheele economische leven niet alleen in Europa, doch evenzeer in Engeland en Amerika en zelfs in de neutraal gebleven landen in het teeken van een steeds doelbewuster gevoerde productie- en consumptieleiding staan, terwijl naar menschelijke berekening te verwachten valt, dat deze uitingen eener geleide economie ook nog in den naoorlogstijd voortgang zullen vinden.

Sedert den eersten wereldoorlog houdt Cassel zich bezig met valutaproblemen en de leer der wisselkoeren. Hier trachtte hij de reeds vóór hem verkondigde meening, dat de wisselkoersen door de verhoudingen van de koopkracht van twee valuta bepaald worden, opnieuw te grondvesten. Over deze theorie is als de theorie van de koopkrachtpariteit veel gediscuteerd. Cassel geldt als een der hoofdaanhangers van de prijsgave van den gouden standaard. Zijn voornaamste publicatie is het standaardwerk „Theoretische Sociaaleconomie". Kortelings gaf de nestor der Zweedsche economisten, die als toeschouwer bij diverse valutabesprekingen der Anglo-Amerikanen tegenwoordig was, zijn meening weer over de te voeren valutapolitiek na den huidigen oorlog. Daarbij gaat hij van het standpunt uit, dat de schepping van een wereldvaluta in de eerste plaats een aangelegenheid van Engeland en Amerika, van het pond en den dollar, is. Een volkomen nieuwe internationale valuta is volgens Cassel niet mogelijk. De dollar en het pond hebben zich slechts in een onderling evenwicht te stabiliseeren en de valuta der andere landen moeten zich daaraan maar aanpassen! Een nationaal zelfbeschikkingsrecht van andere landen over hun valuta evenals eenig nationaalpolitiek moment in de economie gaat hij achteloos voorbij.

Cassel meent, dat wanneer men slechts de fouten van den vorigen na-oorlogstijd n.l. de oprichting van tolmuren en vrijhandelspolitieke belemmeringen vermijdt, alles straks wel op zijn pootjes terechtkomen zal. In zijn optimistische conclusies over de valutabesprekingen tusschen dollar en pond ziet hij het tevens over het hoofd, dat de aanwezigheid van zulke groote voorraden gesteriliseerd goud in de V. S. den Amerikanen er ongetwijfeld toe zal verleiden, ondanks alle liberalisme toch een politiek moment in de economie in te schakelen, door den eisch te stellen, dat goud bij de toekomstige valutabepaling een rol moet spelen. Maar de Zweed Cassel is een oud man, wiens heele leven en werken in het liberalisme en de vrije markt opgegaan is. Hij is even oud en grauw als zijn tallooze theorieën, die hoogstens nog op hoogescholen als historische bijzonderheden aandacht waardig gekeurd worden.

B. NEDERLAND — Nederlandsche Bank - Jaarverslag 1943-'44 —

30 Juni — Het jaarverslag van den president van De Nederlandsche Bank, zoo ontleenen wij aan het Alg. H'blad, over 1943-1944 opent met er aan te herinneren, dat karakter en bestuur der bank door de verordening No. 58/1943 omtrent de wijziging van het statuut grondig zijn gewijzigd, waarbij eenige opmerkingen omtrent de vroegere positie der bank en het beginsel, dat bij het oude bestuur voorzat, worden gemaakt. „De constructie, welke in den loop der jaren was ontstaan en een gevolg was van het door het vroegere bestuur aanvaarde beginsel der z.g. onafhankelijkheid van de circulatiebanken", aldus de president, „kon in de moderne opvattingen der totaliteit der belangen der volksgemeenschap niet worden gehandhaafd."

Op de nieuwe grondslagen en met de aangevulde directie heeft de bank hare werkzaamheden voortgezet. In overeenstemming met het publiekrechtelijk karakter der bank heeft zij samenwerking gezocht met de departementen voor bijzondere Economische Zaken en van Financiën, zoomede het prijzencommissariaat en den gemachtigde voor den arbeid, welke bij de vervulling van haar taak hare natuurlijke bondgenooten zijn. Ieder dezer overheidsorganen draagt op zijn wijze bij tot de handhaving der koopkracht van den gulden. In oorlogstijd en vooral in den totalen oorlog, aldus merkt de president verder o.m. op, waar credieten aan het bedrijfsleven practisch geheel zijn geliquideerd, zijn de mogelijkheden der bank, den gulden te verdedigen, nog meer beperkt, waartoe zij telkens de hulp van de vier genoemde organen moet inroepen.

Het departement van Financiën vooral kan de toeneming der zwevende koopkracht vertragen. Een nieuwe bron, als zoodanig wordt genoemd, de financiering van het creditsaldo der betalingsbalans met het buitenland. De omvang der zwevende koopkracht kan worden afgemeten naar de toeneming van het markenbezit, waaromtrent cijfers worden vermeld, waaruit blijkt dat die van ƒ 474.2 mill. in het eerste kwartaal 1943 tot ƒ 739.8 mill. in het eerste kwartaal 1944 zijn opgeloopen. De daardoor ontstane liquiditeit op de geldmarkt wordt o.m. weergegeven door stijging van de saldi van anderen, welke van ƒ 437.3 mill. in het eerste kwartaal 1943 tot ƒ 725.7 mill. in het eerste kwartaal 1944 toenamen. Het gevolg van de groote liquiditeit was o.a. een verlaging der deposito en spaarbankrente. De open marktpolitiek wordt verder gememoreerd; de geldmarkt zal als bekend worden afgeroomd door schatkistpapier.

Een open marktpolitiek door koop en verkoop van staatsobligaties door de bank lijkt gezien de huidige omstandigheden, in dezen vorm niet voor verwezenlijking vatbaar. Het toenemend aanbod van Rijksmarken wordt verder besproken, waaromtrent sprekende cijfers worden gegeven. Sedert de opheffing der deviezengrens op 1 April 1941 is het aanbod toegenomen van gemiddeld 5.4 mill. mark per dag in het tweede kwartaal van 1941 tot 11.2 mill. mark in het eerste kwartaal 1944. In nauwe samenwerking met de Duitsche autoriteiten zijn maatregelen genomen de zwevende koopkrachtontladingen te breidelen, welke maatregelen nader worden besproken. In verschillende gevallen hebben de Duitsche autoriteiten reeds aanleiding gevonden tot vervolging over te gaan.

De verder toegenomen ruimte op de geldmarkt vormt daarna een punt van bespreking. De schatkist dekte haar geldbehoeften vooral op de open markt. Bij het begin van het jaar had de bank nog ƒ 122 mill. in portefeuille rechtstreeks geplaatst, na 19 April evenwel niets meer. Het bedrag aan schatkistpapier steeg met ƒ 65.5 mill. in het afgeloopen boekjaar; op de open markt daalde het disconto van schatkistpapier. De noteering van particulier disconto werd sedert Augustus 1943 gestaakt.

Wat de kapitaalmarkt aangaat wordt de geringe plaats in het licht gesteld door de andere uitgiften dan de groote staatsleening van ƒ 700 mill. ingenomen.

Sedert 27 Juni 1941 heeft het wisseldisconto der bank onveranderd 2½%, promessendisconto 3% en beleening zoomede voorschotten in rekening courant 3½% bedragen.

Het opereerend kapitaal is in 1943-1944 van ƒ 1.859.01 milliard tot ƒ 2.946.51 milliard toegenomen.

Een toeneming van den metaalvoorraad van ƒ 892.155.076 tot ƒ 931.594.698 goud en een daling van ƒ 4.116.128 tot ƒ 135.230 zilver wordt vermeld.

Bankbiljetten in omloop alleen stegen van ƒ 2.704.925.881 tot ƒ 3.099.288.338.

Blijkens de verdeeling der winst ad ƒ 470.543 over 1 April 1943—30 Juni 1943 kwam ƒ 237.803 aan de bank, ƒ 44.331 aan de reserve en ƒ 188.409 aan den staat. Van de winst ad ƒ 19.479.623 op 1 Juli 1943—31 Maart 1944 komt ƒ 3.895.924 aan het reservefonds, ƒ 14.833.698 aan den staat en ƒ 50 (v. j. ƒ 55) per aandeel aan aandeelhouders.

(V. b. Jaarverslag '42-'43 5586; Nederl. Bank 5996 A.)

Landbouw - Kersen eten in de boomgaarden verboden —

26 Juni — Het Bedrijfschap voor groenten en fruit maakte bekend, dat, teneinde tot een zoo billijk mogelijke verdeeling der beschikbare hoeveelheden te komen, het ook dit jaar verboden is, kersen in de boomgaarden te eten. Tevens vestigt het bedrijfschap nog eens de aandacht op het voorschrift, waarbij het in het algemeen aan telers verboden is het door hen geteelde fruit te verkoopen en af te leveren anders dan over een veiling.

Luchtaanvallen - Treinen, auto's en tram beschoten —

Op 29 Juni overdag hebben Anglo-Amerikaansche vliegers in scheervlucht wederom personentreinen en auto's, ja zelfs melkwagens, met boordwapenen aangevallen. Bovendien werd tegen 10 uur des ochtends de tram tusschen Edam en Volendam met boordwapenen beschoten. Daarbij werden drie Nederlandsche vrouwen van 17, 30 en 67 jaar, en een vierjarig meisje gedood. Zeven Nederlanders werden zwaar gewond.

(V. b. Luchtaanvallen 5995 A.)

A. NEDERLAND — Landbouw en Veeteelt - Landbouwinventarisatie 1942-'43 —

Aan het verslag in het Maandschrift van het Centr. Bur. v. d. Statistiek betreffende de landbouwinventarisaties ontleenen wij: De oorlogsomstandigheden dwongen den landbouw tot opvoeren van de bodemproductie door intensiveering van het bedrijf. De hoogere prijzen werkten stimuleerend, het tekort aan arbeidskrachten, landbouwwerktuigen en kunstmest oefende een remmende invloed uit. Voor het eerst in de geschiedenis der landbouwstatistiek daalde de oppervlakte blijvend grasland beneden de helft van de totale oppervlakte cultuurgrond.

Indeeling der gronden in ha.	1942	1943
Met akkerbouwgewassen beteeld (incl. kunstweiden en braakland)	1.049.686	1.129.140
Blijvend grasland	1.214.946	1.143.731
Met bloembollen beteeld	4.938	4.516
Met groenten en fruit beteeld	63.646	72.615
Met bloemkweekerijgewassen beteeld	854	851
Met boomkweekerijgewassen beteeld	2.397	2.660
Totaal cultuurgrond ..	2.336.467	2.353.513
Kwelders en schorren	5.716	5.352
Erf, tuin voor eigen gebruik, woeste gronden, bosch, grienden, riet, wegen, enz.	280.468	284.142
Totale oppervlakte	2.622.651	2.643.007
Granen:		
Wintertarwe, witte	36.542	68.674
„ , roode	11.918	18.470
Zomertarwe, witte	62.116	42.056
„ , roode	33.367	19.783
Winterrogge	267.033	303.408
Zomerrogge	13.615	13.809
Wintergerst	4.574	7.247
Zomergerst	46.355	38.897
Haver, witte en gele ..	97.195	108.982
„ , zwarte	6.306	4.964
Boekweit	485	544
Korrelmais	3.676	4.181
Mengsels van granen (v. d. korrel)	2.511	1.903
Totaal granen	585.693	632.918
Peulvruchten (voor korrelwinning):		
Veldboonen	6.073	4.964
Gemengde veldboonen ..	842	503
Groene erwten	32.307	26.145
Schokkers	1.272	801
Capucijners	3.627	3.130
Grauwe erwten	1.382	1.354
Bruine boonen	14.324	5.903
Witte boonen	2.011	1.361
Totaal peulvruchten ..	61.838	44.161
Zaden:		
Koolzaad	4.036	48.509
Bruin mosterdzaad	84	67
Geel mosterdzaad	304	406
Karwijzaad	969	953
Blauwmaanzaad	6.602	7.827
Kanariezaad	82	55
Vlas, blauwbloei	2.771	2.053
„ , witbloei	19.811	13.108
Hennep	191	110
Tabak	26	76
Soyaboonen	10	4
Land- en tuinbouwzaden	17.816	23.763
Andere handelsgewassen	52	192
Totaal handelsgewassen	52.754	97.123

Knol-, wortel- en bolgewassen:	1942	1943
Consumptie-aardappelen:		
op kleigrond	69.828	75.161
op zand of veen	88.878	86.043
Fabrieksaardappelen ..	52.861	50.665
Suikerbieten	40.787	44.272
Mangelwortels, voederbieten	54.614	53.340
Koolrapen en knollen ..	6.545	5.591
Wortelen (paardepeen, enz.)	1.648	1.535
Cichorei	429	314
Andere knol-, wortel- en bolgewassen	31	27
Totaal	315.621	316.948
Groenvoedergewassen:		
Roode klaver	10.180	13.549
Witte klaver	1.342	1.674
Lucerne	2.112	2.137
Kunstweiden of tijdelijke graslanden	12.739	11.827
Andere groenvoedergewassen	4.604	4.285
Totaal groenvoedergewassen	30.977	33.472
Braakland (incl. gewassen voor groenbemesting)	2.803	4.518
Rundvee:		
Vrouwelijk jongvee beneden 1 jaar	495.545	405.262
Mannelijk jongvee beneden 1 jaar	36.522	31.517
Jongvee 1—2 jaar:		
Drachtig	79.433	69.445
Gust	424.500	246.995
Jongvee ouder dan 2 j.:		
Drachtig	44.695	49.166
Gust	9.158	9.842
Jongvee totaal	1.089.853	812.227
Melk- en kalfkoeien:		
1 × gekalfd	263.150	230.940
2 × „	250.568	238.263
3 × „	253.438	242.623
ouder	507.191	488.681
Melk- en kalfkoeien totaal	1.274.347	1.200.507
Stieren 1 jaar en ouder	33.838	24.729
Ander mestvee beneden 1 jaar (incl. ossen) ..	7.046	893
Mestvee en vee bestemd om vet te maken (incl. ossen) 1 jaar en ouder	35.469	19.223
Totaal rundvee	2.440.553	2.057.579
Paarden:		
Veulens	35.202	46.602
Paarden beneden 3 jaar	53.040	59.678
„ 3 jaar en ouder	248.935	245.699
Totaal paarden	337.177	351.979
Schapen en geiten:		
Totaal schapen	574.497	450.837
Totaal geiten	202.948	196.352

Het totaal aantal **varkens** bedroeg in 1943 544.535 stuks, tegen 490.953 in 1942. Het aantal stuks **pluimvee** dat in 1942 3.787.000 stuks bedroeg, steeg tot 3.934.000.

Oppervlakte beteeld met groenten en fruit (gemeten maat in ha.):	1942	1943
Warmoezerijgewassen en fruit onder glas	3.041	3.061
Warmoezerijgewassen en vroege aardappelen in den vollen grond	46.969	53.111
Klein fruit	1.419	1.330
Pit- en steenvruchten ..	50.169	54.269

Van de sierteeltgewassen daalde de oppervlakte bloembollen in vergelijking met 1942 van 4.419 tot 4.171 H.A. De oppervlakte boomkweekerijgewassen nam in vergelijking met 1940 (2.436) met 100 ha. toe, terwijl de oppervlakte bloemkweekerijgewassen in vergelijking met 1942 (254) tot 139 ha. verminderde.

Volgens de gegevens van de inventarisatie werd de tabaksteelt met 50 ha. uitgebreid, in werkelijkheid was dit cijfer veel hooger. De boeren gaven de tabak, die zij teelden, veelal op onder de rubriek „tuin voor eigen gebruik" en een groot aantal telers was niet bij een Provinciale Landbouw-Crisis-Organisatie aangesloten. De teelt van land- en tuinbouwzaden nam de laatste jaren sterk toe. In 1940 bedroeg de oppervlakte 8.000 ha. en in 1943 24.000 ha., een stijging met 200 pct. De teelt van landbouwzaden nam in vergelijking met 1942 toe met 3.700 ha., de teelt van tuinbouwzaden met 2.200 ha.

Van de landbouwzaden steeg de verbouw van voederbietenzaad met 400 ha., van koolrapenzaad met 500 ha., van stoppelknollenzaad met 500 ha. en van klaverzaad met 1.600 ha. De teelt van spinaziezaad nam toe met 600 ha., terwijl de teelt van sla en snijboonen voor zaad met 600 ha. verminderde. De oppervlakte beteeld met sluitkool voor zaadwinning steeg van 90 ha. tot 780 ha.

De verbouwde oppervlakte cichorei, van belang voor het koffiesurrogaat, verminderde met 100 ha.

(V. b. Inventarisatie 5575 A.)

Arbeidsdienst - Hoogere bezoldiging leidsters A. D. M. —

De Arbeidsdienst voor Meisjes heeft zich, aldus ontleenen wij aan het Nat. Dagblad, gaandeweg ontwikkeld tot een instituut, dat een groote aantrekkingskracht op onze vrouwelijke jeugd blijkt uit te oefenen en tegelijkertijd stijgt dan ook het aantal kampen. Het spreekt van zelf, dat tegelijk met den groei van den A.D.M. ook het beroep van leidster in onze organisatie aan belangrijkheid heeft gewonnen. Ook van officieele zijde is men tot deze erkenning gekomen en aangezien de tot nu toe geldende voorloopige bezoldiging van de leidster in den A.D.M. al zeer bescheiden was, heeft de secretaris-generaal van het departement van Algemeene Zaken dezer dagen een besluit uitgevaardigd, waarbij de voorloopig vastgestelde bezoldiging van 22 Juni 1942 is herzien. De thans vastgestelde bezoldiging houdt een aanmerkelijke verbetering in van de salarieering der leidsters, wier rangen tegelijkertijd met enkele nieuwe zijn aangevuld.

(V. b. A.D.M. 5981 A.; A.D. 5994 B.)

Emigrantenregeering - Wolff en Van Zwanenberg benoemd tot adviseurs

28 Juni — De Ned. Corr.dienst meldt uit Stockholm:

De uitgeweken Nederlandsche regeering te Londen heeft, naar te Stockholm wordt vernomen, twee emigranten uit Nederland benoemd tot regeeringsadviseurs en chef-inkoopers. Het betreft hier den vroegeren bankier Daniël Wolff, die zich belast zag met het uitbrengen van advies terzake van het aankoopen van wapenen en de uitvoering van de desbetreffende regeeringsorders, en Sal van Zwanenberg, in Nederland een bekende figuur uit de affaire te Oss, die benoemd is tot adviseur en inkooper der regeering op het gebied van de levensmiddelen.

A. NEDERLAND — Verkeer - Electrificatie - Koppelnetten voor Zuid- en West-Nederland —

30 Mei — Aan de Telegraaf ontleenen wij het volgende:

Het vraagstuk van het electriciteitskoppelnet is in Nederland reeds van vrij ouden datum. Reeds jaren geleden achtte men het wenschelijk, de electrische centrales in Nederland te verbinden door een hoogspanningsnet, met het doel onderling electrischen stroom te kunnen uitwisselen. In de eerste plaats zou hierdoor grootere bedrijfszekerheid kunnen ontstaan; immers, zou door een technische storing ergens een centrale uitvallen, dan zou het hoogspanningsnet aan de stad, die zonder stroom zou geraken, van andere centrales uit stroom kunnen toevoeren. In de tweede plaats zou het hoogspanningsnet voor de afzonderlijke centrales een besparing beteekenen op het reservevermogen der geïnstalleerde machinecapaciteit. Immers, ook bij de electrische centrales geldt de stelregel, dat degene, die op zichzelf staat, een grootere reserve moet hebben, dan wanneer men op elkaar kan steunen.

Er was echter één groot nadeel, de financieele factor, want de tegenstanders van een koppelnet betoogden, dat de genoemde grootere bedrijfszekerheid en besparing van reservevermogen, met nog andere voordeelen van de koppeling, niet opwegen tegen de kosten van den bouw en de exploitatie van het koppelnet. Deze financieele factor heeft ten gevolge gehad, dat de bouw van een electriciteitskoppelnet in Nederland een schoone droom bleef, tot in de huidige periode de overwegingen van veiligheid en bedrijfszekerheid het definitief wonnen van financieele bedenkingen.

Een der voordeelen, welke bij de exploitatie van de gekoppelde centrales kunnen worden bereikt, is, dat men door de mogelijkheid om electriciteit van de eene centrale naar de andere te transporteeren meer vrijheid heeft om van de in de Nederlandsche centrales opgestelde machines, die in bedrijf te nemen, welke het modernst zijn en dus het meest economisch werken en de oude turbines stop te zetten. Hierdoor kan o.a. een besparing worden bereikt op de voor de electriciteitsopwekking benoodigde brandstof. Een ander voordeel, dat aan de exploitatie van de gekoppelde centrales is verbonden, is, dat men in elke niet gekoppelde centrale gaarne zooveel reservemachinevermogen in bedrijf neemt (dit is de z.g. „draaiende" reserve), dat de grootste eenheid kan uitvallen, zonder dat de verbruiker hiervan hinder ondervindt, terwijl zulks gekoppeld niet voor elke centrale noodig is, omdat bij het uitvallen van een machine in één centrale gesteund kan worden op de „draaiende" reserve in de andere centrales. Er is dus, behalve de reeds genoemde besparing op het reservevermogen der geïnstalleerde machinecapaciteit, ook nog een besparing op het „draaiende" reservevermogen, wat eveneens tot een vermindering van het brandstoffenverbruik kan leiden.

In groote trekken komt dit op het volgende neer: Van de mijn Maurits loopt een lijn over Roermond naar Geertruidenberg. Van Geertruidenberg naar Dordrecht is de lijn in aanleg, hetgeen in verband met geografische moeilijkheden (den Biesbosch!) een zwaar karwei is. Van Dordrecht over Rotterdam en Den Haag naar Leiden is de lijn in bedrijf. Dan komt een verbinding van Leiden naar Velsen en van Velsen naar Amsterdam; voor het laatste gedeelte heeft de burgemeester van Amsterdam nu zoo juist het voorloopige crediet van ƒ 2.700.000 ter beschikking gesteld. Van Amsterdam is het koppelnet geprojecteerd naar Utrecht; vervolgens naar Nijmegen en dan over Blerik weer naar Roermond. Daarmede zal dan het geheele Zuidwesten van Nederland gekoppeld zijn. Dit is, „electrisch" gesproken, het belangrijkste gedeelte van Nederland, omdat 85 à 90 pct. van het totale electriciteitsverbruik van Nederland door het geschetste Zuidwestelijke gedeelte wordt geconsumeerd. De centrales Leeuwarden, Groningen, Zwolle en Hengelo zullen onderling verbonden worden door een 100.000-volt-net. Door het minder intensieve electriciteitsverbruik in het Noordoosten kan men daar volstaan met een lagere spanning dan in het Zuidwesten. De verbinding tusschen de Noordelijke en de Zuidelijke netten zal tot stand komen door een 150.000-volt-lijn van Nijmegen over Apeldoorn naar Deventer.

Ten einde eenheid van opzet en uitvoering van het geheele hoogspanningsnet in Nederland en de onderdeelen te bevorderen, zal gebruik gemaakt worden van de diensten van de Naamlooze Vennootschap tot Keuring van Electrische Materialen te Arnhem (de „K.E.M.A.") en het Centraal Bureau van de Vereeniging van Directeuren van Electriciteitsbedrijven in Nederland (de „V.D.E.N."), welke combinatie ook een belangrijk aandeel gehad heeft in de technische voorbereiding van de tot dusver in Nederland gebouwde hoogspanningslijnen met bijbehoorende transformatorstations. De N.V. Kema zal worden belast met het uitwerken van de benoodigde projecten, het vervaardigen van de vereischte bestekken en teekeningen voor de electrotechnische en bouwkundige werken, het traceeren der lijnen, het keuren en beproeven der materialen en het algemeene toezicht bij de uitvoering der werkzaamheden. De K.E.M.A. zal haar werkzaamheden verrichten in nauwe samenwerking met een commissie, waarin zitting hebben de directies der N.V. Electriciteitsbedrijf Zuid-Holland, van het Provinciaal Electriciteitsbedrijf van Noord-Holland en van het Gemeente-Energiebedrijf van Amsterdam.

(V. b. Electrificatie 5471)

Financiën - Regeling van minimum-hypotheekrenten —

27 Juni — De persdienst van het departement van Financiën deelt het volgende mede: Reeds in April 1942 werden de notarissen in kennis gesteld met richtlijnen in zake minimum-hypotheekrenten, welke de overheid in acht genomen wenschte te zien bij de afsluiting van eerste hypotheken op gebouwde eigendommen. Voor zulke hypotheken behoorde een rentevoet van ten minste 4% 's jaars te worden overeengekomen.

Thans is overgegaan moeten worden tot het uitwerken van een wettelijke regeling, waarvan de afkondiging eerlang kan worden tegemoet gezien. Onder de aandacht van belanghebbenden wordt gebracht, dat daarbij een voorziening wordt getroffen, ingevolge welke ter zake van eerste zoowel als verdere hypotheken, die van 27 Juni 1944 af worden aangegaan in strijd met de beginselen van het af te kondigen besluit, van rechtswege een rente van 4% 's jaars zal zijn verschuldigd. Tevens wordt er op gewezen, dat ook het voldoen en aannemen van een lagere rente dan 4% 's jaars, ingeval een rente van 4% 's jaars zal zijn verschuldigd of wettelijk vastgesteld (het in den voorgaanden zin bedoelde geval) is verboden, terwijl overtreding zal kunnen worden gestraft met een geldboete van ten hoogste vijftig duizend gulden. De secretarisgeneraal van het departement van Financiën zal overigens de bevoegdheid hebben, zoowel in het algemeen als voor een bepaald geval, uitzonderingen op de bepalingen van het besluit toe te staan, uiteraard eerst nadat het zal zijn afgekondigd. Hierover zullen t. z. t. nadere mededeelingen volgen.

Ten slotte wordt er nog op gewezen, dat de bepalingen van het besluit ter voorkoming van opdrijving van hypotheekrenten onverminderd van kracht blijven.

(V. b. Hypotheken 5986 A.)

Prijsbeheersching - Contrôle op luxe artikelen - Tentoonstelling in Deventer —

30 Juni — Na de actie tegen die winkeliers in luxe-artikelen, die een veel te hoogen prijs voor hun waren bedongen, heeft de Prijsbeheersching aan de fabrikanten dier artikelen de verplichting opgelegd, monsters hunner producten op te zenden aan den dienst van den Gemachtigde voor de Prijzen te Deventer voor het bepalen van den juisten prijs. Een stroom van artikelen is daar nu binnengekomen. Iedere fabrikant krijgt voor zijn artikelen een codeteeken, terwijl ieder artikel wordt geprijsd. Bij iedere vaststelling wordt rekening gehouden met den kostprijs van het goede artikel. Is de afwerking minder goed dan wordt de prijs lager gesteld en omgekeerd. Ook de gebruikswaarde speelt een belangrijke rol bij de beoordeeling. Zoo kan het voorkomen, dat een artikel in verband met de geringe gebruikswaarde geen prijs krijgt toegewezen, of een prijs die belangrijk onder den kostprijs ligt. De fabrikant heeft nu twee mogelijkheden: of wel den aanmaak stop te zetten, of wel de kwaliteit dusdanig te verbeteren, dat hem een loonende prijs kan worden toegekend. Om den zakenmenschen gelegenheid te geven, hun prijzen aan te passen aan de huidige, wettelijk toegestane prijzen, wordt in Deventer thans een tentoonstelling gehouden van alle artikelen, waarvoor een prijsvaststelling afgegeven wordt. Belanghebbenden doen verstandig, zoo spoedig mogelijk aan de hand van de daar geëxposeerde artikelen tot herprijzen over te gaan daar kan worden aangenomen, dat ongecodeerde artikelen binnenkort niet meer door grossiers en winkeliers mogen worden verkocht. Tevens zijn alle andere individueele prijsvaststellingen, welke bij de contrôles den handel gegeven zijn, vervallen.

(V. b. Prijsbeh. 5987 A.; Contr. op luxe art. 5882 A.)

Oostkolonisatie - Jeugdstormleden naar Oostland —

Op 27 en 28 Juni vertrok een nieuw contingent Stormers en Stormsters van den Nationalen Jeugdstorm naar den Germaanschen Landdienst in het Oosten, waar zij, levend in kampen onder Nederlandsche leiding, de boeren zullen helpen bij den voor de voedselvoorziening van Europa zoo belangrijken arbeid. In de Jeugdherberg Rhijnauwen werd van de jongste Nederlandsche vrijwilligers afscheid genomen door Banführer Schmerder van de Befehlsstelle der Hitlerjugend en den stafleider van den Jeugdstorm, opperbanheer Quispel.

(V. b. Oostkol. 5994 B.; N.J.S.-leden n. Oostl. 5640 B.; Germ. Landd. 5787 B.)

A. NEDERLAND — Sociale Zaken - Beschikking inzake loon- en salarisnormen —

27 Juni — Artikel 1 van het besluit no. 120/1942 van den secr.-gen. van het departement van Sociale Zaken verplicht tot handhaving van het loon- en salarispeil. Dit artikel verbiedt n.l., behoudens eenige uitzonderingen, elke verandering van de bestaande loon- en salaris-normen, alsmede van andere regelmatige uitkeeringen. Tijdens den werkingsduur van de verordening no. 217/1940 heeft het college van rijksbemiddelaars, op grond van richtlijnen dienaangaande, door de bevoegde autoriteiten verstrekt, den term „loon- en salarisnormen" en „regelmatige uitkeeringen" vrij ruim uitgelegd. Het is echter komen vast te staan, dat een dergelijke ruime bevoegdheid van den individueelen ondernemer tot onaanvaardbare consequenties leidt. Meer dan eens worden loonsverhoogingen gegeven met de motiveering, dat er sprake is van een periodieke loonsverandering of van een functie-wijziging. De ervaring leerde evenwel, dat het begrip „periodiciteit" allerminst vaststaat, terwijl „functiewijzigingen" dikwijls uit minimale arbeidsverschillen worden afgeleid.
Teneinde nu allen twijfel weg te nemen en een onjuiste interpretatie van artikel 1 van bovengenoemd besluit onmogelijk te maken, heeft de gemachtigde voor den arbeid — gebruik makende van zijn bevoegdheid krachtens artikel 4 van besluit no. 120/1942 — thans een beschikking uitgevaardigd, waarin hij duidelijk aangeeft wat onder „loon- en salarisnormen" moet worden verstaan, n.l. de door het college van rijksbemiddelaars of den gemachtigde voor den arbeid goedgekeurde loon- en salaris-schalen of, indien zulke schalen niet bestaan, de loonen en salarissen, die op 9 Mei 1940 bestonden of sindsdien — met inachtneming van de bepalingen van den „loonstop" zijn vastgesteld of gewijzigd. Als andere „regelmatige uitkeeringen", waarvan verandering volgens artikel 1 verboden is, worden beschouwd alle vergoedingen, hoe ook genoemd, die een periodiek karakter dragen, alsmede alle op geld waardeerbare rechten van periodiek karakter, die uit de arbeidsvoorwaarden voortvloeien of aan de arbeidsverhouding verbonden zijn, zooals b.v. uitkeeringen bij ziekte, kinderbijslagen, reis- en rijwielvergoedingen, door den ondernemer betaalde pensioenpremies e.d. Deze beschikking, die in werking trad op den dag van haar afkondiging, is gepubliceerd in de Ned. St.crt. van 26 Juni.

— Strafbepalingen —

In de verordening van den Rijkscommissaris betreffende de ordening van den arbeid is aan den Gemachtigde voor den Arbeid de bevoegdheid verleend om aan overtreders der door hem uitgevaardigde beschikkingen een administratief-rechtelijke straf op te leggen. Blijkens een in de St.crt. van 26 Juni verschenen besluit van den secr.-gen. van het departement van Sociale Zaken heeft dit beginsel thans een nadere uitwerking gevonden, voorzoover het de overtreding van loonvoorschriften betreft. De gemachtigde zal thans zelf straf kunnen opleggen zoowel aan hen, die zonder toestemming de loonen hebben verhoogd of lokloonen hebben aangeboden of betaald, als aan hen, die zich niet houden aan de minimum- en maximumbepalingen in de geldende loonregelingen. Deze administratiefrechtelijke straf zal kunnen bestaan uit een geldboete van ten hoogste vijf-en-twintig duizend gulden. Dit maximum kan echter worden overschreden, indien het gaat om ten onrechte betaalde of ingehouden loon- of salarisbedragen dan wel uitkeeringen. Alsdan kan namelijk het maximum worden verhoogd tot het drievoud van bedoelde bedragen.

— Loonbetaling bij verplicht verzuim —

De gemachtigde voor den arbeid heeft — blijkens de Ned. St.crt. van 26 Juni — een nieuwe beschikking uitgevaardigd, waarbij bepaald wordt, dat iedere werkgever verplicht is zijn arbeiders het loon of salaris door te betalen over den arbeidstijd, die noodzakelijkerwijs wordt verzuimd tengevolge van: verplichte aanmelding voor den arbeidsinzet, het treffen van maatregelen, noodig ter voorbereiding van de tewerkstelling onder verplichting tot dienstverrichting, tot maximaal 12 uren, keuring voor den Arbeidsdienst, alsmede keuring voor dienstneming bij de Duitsche weermacht, Waffen-SS en den Landstorm Nederland.

(V. b. Loonen en Salarissen 5419 A.)

Germaansche SS - Zonnewendefeest - Rede voorman Feldmeyer —

Aan het Alg. H'blad ontleenen wij:
Voor een aantal SS-mannen werd de zomerzonnewende 1944 tot een hoogtepunt in hun leven, doordat zij met het afleggen van den SS-eed zich op leven en dood met den Führer aller Germanen verbonden.
„Gij zijt hier aangetreden als vrije mannen, die bereid zijn alle verplichtingen der SS op zich te nemen", zoo zeide de Voorman der Germaansche SS in Nederland SS-Standardführer H. J. Feldmeyer tot de te beëedigen mannen van de 3e en 4e SS en SS-politie-standaard. „Gij wordt opgenomen in de Groote Germaansche SS-orde- en sibbegemeenschap. Van nu af zult gij steeds het devies der SS belijden „mijn eer is trouw". De eedsaflegging is niets anders dan de openlijke en trotsche belijdenis van wat in uw hart en ziel vorm en inhoud heeft gekregen", zoo vervolgde de Voorman tot de aangetreden mannen. „Het is een openlijke belijdenis tegenover de wereld. Een zinvoller achtergrond, dan die van het huidig tijdgebeuren zou nauwelijks denkbaar zijn. Gij legt den eed af op het oogenblik, waarop de strijd van ons ras zijn hoogtepunt nadert. In het Westen woedt een slag die over dood en leven beslist en in het Oosten zijn honderden van ons reeds gevallen. Deze gevallenen, die trouw waren aan het Grootgermaansche ideaal en den Führer leggen u de verplichting op verder te strijden. „Het Rijk is deze heilige verplichting" zoo ging Feldmeyer voort, het groeit niet zoo maar zonder meer, maar waar het op aan komt is onze revolutionnaire wil tot het Rijk. Daarom is de eedsaflegging een scheppende daad, omdat gij u daarmede straks in de rijen schaart van de bouwers van het Rijk. Weest zelfbewust en weest er trotsch op, dat gij mede tot de eersten in den lande behoort, die in een persoonlijke verhouding staan tot den Führer. Het kan zijn dat van u in de komende dagen veel zal worden geëischt, zooals er aan de SS steeds zware eischen worden gesteld. Toont u dan SS-man, toont dan hoezeer uw ideaal een krachtbron is. Het devies dat ik u meegeef, zoo eindigde de Voorman is de oude trotsche spreuk „Ende ick wille niet wanken".
Hierna nam SS-Standartenführer Feldmeyer den eed af.

(V. b. Germ. SS 5986 A.; Zonnewendefeest 5569)

N.S.B. - Rede van Mussert te Rotterdam —

In „Odeon" heeft Mussert 29 Juni tot familieleden van frontstrijders N.S.K.K.-mannen en Oostlandboeren en leden van de N.S.V.O. gesproken over de vrouw ten opzichte van het militairisme, de maatschappij, het huwelijk en de beweging.
Vooral de vrouw tijdens het marxisme was het, die, omdat haar oordeel meer gebaseerd was op het gevoel, na 1918 Nederland wilde ontwapenen. Niemand van ons wenscht oorlog, maar het is een verschijnsel, dat we niet in de hand hebben. De natuur is strijd. Aan de hand van de geschiedenis ging spr. na, hoezeer de oorlog die er altijd geweest is en er altijd zal blijven, van karakter veranderd is. Mussert sprak vervolgens over de opkomst van het vrouwenkiesrecht en de voor- en nadeelen daarvan. Het is goed, dat de vrouw in de keuken staat, maar volgens het nationaal-socialisme is haar belangrijkste taak voortbrengster en opvoedster van de kinderen te zijn, hoedster van de goede zeden, van de volkswaarden en van de beschaving. De gezinnen vormen de cellen waaruit de geheele maatschappij is opgebouwd. Er moet dan ook een dag in de week zijn, bij voorkeur de Zondag, waarop de man niet aan het gezin onttrokken wordt. Na den oorlog zullen er millioenen jonge mannen afwezig zijn, gevallen in den strijd. Het recht op de kinderen zal dan een vraagstuk worden, zóó moeilijk dat spr. daarvoor thans nog geen oplossing aan de hand wil doen. Spr. besloot: Europa zal niet vernietigd worden. Na dezen donkeren tijd komt het nieuwe licht omhoog.
Vóór de rede van Mussert sprak de landelijk leidster van de N.S.V.O., mej. Couzy, van hart tot hart tot de vrouwen haar iets willende meegeven, zooals zij zeide, waardoor zij in deze moeilijke tijden sterker komen te staan.

(V. b. Mussert 5995 A.; Mej. Couzy 5625 A.)

B. CHINA (TSJOENGKING) — Bezoek van vice-president der Ver. Staten, Wallace —

26 Juni — Naar het D.N.B. aan den Engelschen berichtendienst ontleent, is een gemeenschappelijke verklaring verstrekt naar aanleiding van een bezoek van den Amerikaanschen vice-president Wallace aan Tsjoengking. In deze verklaring wordt gezegd, dat Wallace en Tsjiang Kai-sjek kwesties van gemeenschappelijk belang hebben besproken en over de beginselen en fundamenteele doeleinden een volkomen overeenstemming hebben bereikt. In de verklaring wordt op den wederzijdschen steun bij de voortzetting van den oorlog de nadruk gelegd, zijnde een factor van fundamenteele beteekenis voor de betrekkingen tusschen Amerika en China. Voorts wordt gezegd, dat de Chineesch-Amerikaansche vriendschap en een Chineesch—Sovjet-Russische overeenkomst belangrijk zijn voor iederen vrede in de zone van den Stillen Oceaan.

C. MONACO — Kroonprinses afgetreden; prins Rainier opvolger —

26 Juni — De dochter van den regeerenden vorst Lodewijk II van Monaco, prinses Charlotte, heeft van haar titel van kroonprinses afstand gedaan ten behoeve van haar zoon, die thans dus den titel van kroonprins draagt. Zijn naam is Rainier.

(V. b. Monaco 1920 C.)

A. FINLAND — Bezoek van den Duitschen Rijksminister Von Ribbentrop - Toezegging van Duitschen steun in den strijd tegen de Sovjet-Unie —

27 Juni (D.N.B.) — De Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, heeft een bezoek gebracht aan de Finsche regeering. Tijdens dit bezoek werden de voor Duitschland en Finland van belang zijnde kwesties en in het bijzonder de door de Finsche regeering naar voren gebrachte wensch naar gewapende hulp besproken. De Duitsche regeering heeft zich bereid verklaard aan dezen wensch van de Finsche regeering te voldoen.

De besprekingen, die tusschen Rijksminister Von Ribbentrop eenerzijds en president Ryti en den Finschen minister van Buitenlandsche Zaken, Ramsay, anderzijds, plaats vonden, werden gedragen door den geest van wapenbroederschap tusschen de legers en de vriendschap tusschen de beide volken. Volledige overeenstemming werd op alle punten bereikt.

Duitsch commentaar.

De diplomatieke correspondent van het D.N.B., dr. Siegfried Horn, schrijft: Het hedenavond omtrent het bezoek van Rijksminister Von Ribbentrop aan Helsinki gepubliceerde communiqué brengt tot uitdrukking, dat Finland — zooals niet anders te verwachten was — vastbesloten is zijn strijd tegen Sovjet-Rusland met alle middelen voort te zetten, en dat Duitschland den Finschen wapenbroeder iedere denkbare hulp tegen den gemeenschappelijken vijand zal verleenen. De strijd van Finland om zijn vrijheid en zelfstandigheid vormt een integreerend bestanddeel van het gemeenschappelijke afweerfront tegen de geheel Europa op dezelfde wijze bedreigende overstrooming door het bolsjewisme. Volgens dit inzicht handelen de voor Finlands lot verantwoordelijke kringen. Ditzelfde inzicht doet Duitschland, zijn belofte getrouw, dat het geen wapenbroeder of bondgenoot, die wil strijden, in den steek zal laten, tot iedere hulpverleening bereid zijn. Gemeenschappelijke strijd op grond van gemeenschappelijk inzicht in den achtergrond op de doelstellingen van het Sovjet-imperalisme, dat is het te Helsinki opnieuw bekrachtigde parool. Hierdoor zijn ook degenen, die uit militaire of politieke opportuniteitsredenen of om redenen van een vermeende belangengemeenschap, Finland willen overhalen tot het aanvaarden van voorwaarden, die gelijkstaan met zelfmoord als staat en volk, van een verwachting beroofd.

De militaire instanties van het Duitsche Rijk toonen zich natuurlijk ten aanzien van vragen, die bijzonderheden der Duitsch-Finsche overeenkomst betreffen, zeer terughoudend. Zij geven slechts te kennen, dat de steun aan Finland voor hen een vanzelfsprekende daad van wapenkameraadschap is.

Uit verschillende aanwijzingen blijkt, dat de opperste Duitsche legerleiding reeds vrij sterke contingenten voor het Finsche oorlogstooneel heeft losgemaakt, waarvan de gevechtskracht zich waarschijnlijk reeds spoedig zal doen gevoelen.

Het opperbevel zal natuurlijk in Finsche handen blijven. In militaire kringen in de Rijkshoofdstad ziet men in de bereidwilligheid, waarmede de Duitsche leiding juist nu troepen ter beschikking stelt, een aanwijzing hoe sterk in den grond genomen het geheele potentieel van het Duitsche Rijk is en met welke koelbloedigheid men in leidende Duitsche militaire instanties den algemeenen toestand beoordeelt. **(V. b. Finsche buitenl. pol. 5965 C.; Von Ribbentrop 5981 C.)**

B. DUITSCHLAND — Weermacht - „Panther"-tanks als nieuw wapen

24 Juni — De Berlijnsche pers geeft een uiteenzetting van de capaciteit van den nieuwen Duitschen gepantserden gevechtswagen „Panther". De „Völkischer Beobachter" schrijft, dat de Pantherwagens voortdurend in grooten getale worden afgeleverd aan het front en ook aan de weermachtsafdeelingen in het binneniand. Dit beteekent niet, dat de productie van den „Tiger" verminderd is. Beide typen worden gebruikt voor speciale taken. In uitvoering, bewapening en capaciteit blijken zij superieur te zijn aan den Russischen T 34, den Amerikaanschen „Sherman" en den Engelschen „Churchill". **(V. b. Nwe wapens 5985 A.)**

C. ENGELAND — Militaire verliezen in Italië - Verklaring van Churchill —

Naar de Engelsche nieuwsdienst meldt, heeft Churchill 27 Juni in het Lagerhuis, in antwoord op een desbetreffende vraag, de volgende verklaring afgelegd: Op 16 Februari heb ik in antwoord op een vraag in het Lagerhuis medegedeeld, dat tot 12 Februari de Britsche legers in Italië, met inbegrip van de Indische en de dominion-troepen, de volgende verliezen hebben geleden: 7635 gesneuvelden, 23.283 gewonden en 5708 vermisten, in totaal 36.626 manschappen. Tusschen dat tijdstip en den intocht der geallieerden in Rome hebben genoemde strijdkrachten nog de volgende verliezen geleden: 6696 gesneuvelden, 24.683 gewonden en 5117 vermisten, in totaal 36.496 manschappen. Onze totale verliezen van de landing in Italië tot aan den val van Rome bedragen derhalve 14.331 gesneuvelden, 47.966 gewonden en 10.825 vermisten, dus in totaal 73.122 manschappen.

(V. b. Churchill 5981 B.; Verl. 5556 C.)

D. VER. STATEN — Presidentsverkiezingen - Dewey republikeinsch candidaat —

26 Juni — De gouverneur van New York, Thomas Dewey, is op het republikeinsche nationale convent in Chicago 28 Juni benoemd tot republikeinsch candidaat voor het presidentschap, nadat, naar de Britsche berichtendienst meldde, de gouverneur van Ohio, John Bricker, verklaard had, van zijn candidatuur af te zien. Dewey kreeg alle stemmen met uitzondering van één stem, die uitgebracht werd op generaal Mac-Arthur.

(V. b. Pres.verk. 5934 F.)

E. TSJECHO-SLOWAKIJE (VOORMALIG) — Dr. Hodza overleden —

29 Juni — Naar de Amerikaansche berichtendienst meldt, is de voormalige Tsjechische minister van Buitenlandsche Zaken, dr. Hodza, in Florida op 66-jarigen leeftijd overleden.

(V. b. Tsj.-Slow. 5783 B.; Hodza 3450 E.)

F. BOLIVIA — Regeering door Engeland en Brazilië erkend - Diplomatieke betrekkingen met Ver. Staten hervat —

26 Juni — Reuter meldt, dat de Britsche en de Braziliaansche regeering de Boliviaansche regeering hebben erkend. De betrekkingen tusschen de Vereenigde Staten en Bolivia zijn hervat.

(V. b. 5830 A.)

G. FRANKRIJK — Regeering - Minister Henriot vermoord —

28 Juni (D.N.B.) — De Fransche staatssecretaris van Voorlichting, Philippe Henriot, is in den afgeloopen nacht te Parijs vermoord. Men verneemt, dat vijftien als leden der militie verkleede individuen zich toegang tot het ministerie hebben verschaft, waar zij binnendrongen in de slaapkamer van Henriot en hem vermoordden.

Henriot, de Fransche staatssecretaris van volksvoorlichting, bracht den nacht door in zijn bureau te Parijs, dat niet ver van de Seine, de Kamer van afgevaardigden, het ministerie van Oorlog en de Duitsche ambassade is gelegen. De weinige leden van het personeel, die getuige waren van den aanslag, verklaarden, dat op 28 Juni des morgens vóór zessen een aantal gewapende mannen in eenige auto's voor het gebouw stilhielden. Zij hielden met hun automatische pistolen 2 politie-agenten in bedwang. Drie der indringers, die de indeeling van het huis hebben moeten kennen, begaven zich naar de eerste verdieping en klopten aan de deur van de slaapkamer, waar Henriot en zijn vrouw zich ter ruste hadden begeven. Henriot zou zelf den grendel van de deur hebben geschoven, waarna een der indringers den staatssecretaris door een kogel in het hart doodde.

Levensbeschrijving Henriot — Philippe Henriot werd, naar D.N.B. meldt, op 7 Januari 1889 te Reims als zoon van een officier geboren. Na volbrachte studie in de klassieke talen werd hij aanvankelijk docent. In 1925 begaf hij zich voor het eerst in het politieke leven, toen hij als afgevaardigde van het departement Gironde werd gekozen. In 1932 vertegenwoordigde hij den kring Bordeaux en in 1936 werd hij herkozen. In de Kamer maakte hij spoedig naam door zijn scherpe aanvallen op de communisten. Het hoogtepunt van zijn parlementaire carrière lag in den tijd van de Stavinsky-affaire, waarbij hij door zijn scherpe aanvallen op de regeering-Chautemps feitelijk tot haar val bijdroeg. Na den wapenstilstand was Henriot een der grootste voorstanders van de nationale revolutie. Op 6 Juni 1944 werd hij tot staatssecretaris van het departement van Voorlichting benoemd. Hier heeft Henriot zich inzonderheid door zijn dagelijksche radiovoordrachten bekend gemaakt; hij was een van de beste redenaars van dezen tijd.

Herdenkingsrede van Laval — In een voor de Fransche radio gehouden herdenkingsrede heeft premier Laval o.a. verklaard: „Deze moord bewijst het best, dat Henriot's tegenstanders geen ander middel gehad hebben om hem te antwoorden, en dat zij er derhalve de voorkeur aan gegeven hebben, hem op deze wijze tot zwijgen te brengen. Zijn dood is een bewijs voor den grooten invloed, dien hij op de openbare meening van Frankrijk heeft uitgeoefend. Vervolgens sprak Laval zijn innige deelneming uit met de weduwe en de kinderen van Henriot en verzekerde hij hun van de hulp der Fransche regeering. Hij deed een beroep op het Fransche volk tot eenwording en eendracht, opdat het niet ten prooi zal vallen aan de verschrikkingen van den burgeroorlog. Ten slotte prees Laval Henriot, die, zooals hij zeide, als martelaar op zijn post is gevallen.

De regeering heeft hulde gebracht aan de nagedachtenis van Philippe Henriot en tot een staatsbegrafenis besloten. De Duitsche Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, heeft den chef der Fransche regeering, Laval, telegrafisch zijn deelneming en die der Duitsche regeering betuigd.

DE WERELDOORLOG

WESTELIJK FRONT

2 Juli — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: In het penetratiegebied ten Zuidwesten van Caen heeft de tegenstander zijn doorbraakpogingen gisteren in de middaguren hervat. Alle aanvallen zijn mislukt. Bij zuiveringsacties in het Fransche gebied zijn 80 terroristen geliquideerd.

4 Juli — In Normandië viel de vijand gisteren op den Westelijken vleugel van het landingshoofd aan. Hij werd in hoofdzaak verdreven en kon slechts op eenige plaatsen onze linies binnendringen.

5 Juli — De vijand is gistermorgen aan weerszijden van den weg Bayeux—Caen met sterke infanterie- en pantserstrijdkrachten tot den aanval overgegaan.

6 Juli — In den sector ten Z.-W. van Carentan tot aan de Westkust van het schiereiland van Cherbourg vielen Amerikaansche formaties den geheelen dag met krachtige ondersteuning van artillerie en tanks aan. In Zuid-Frankrijk werd een Engelsche sabotagegroep in een gevecht vernietigd. In Midden-Frankrijk werd een Britsche sabotagegroep geliquideerd.

7 Juli — Bij Le Plessis en ten Zuiden van Montgardon werd de binnengedrongen vijand verdreven. De zuivering van het boschgebied ten Oosten van La Haye du Puits is nog aan den gang. In het Fransche gebied werden 157 terroristen en aan valschermen neergelaten Britsche sabotagetroepen in een gevecht vernietigd.

8 Juli — De vijand zette zijn aanval tegen den Westelijken vleugel van het landingshoofd voort. Ten Zuidwesten van Airel en ten Zuidwesten van Carentan kon hij geringe terreinwinst behalen. De tijdelijk in La Haye du Puits binnengedrongen vijand werd na zware straatgevechten weer teruggeworpen. In het Fransche gebied werden 213 terroristen en vijandelijke saboteurs in een gevecht vernietigd.

Troepen van het leger en van de Waffen-SS vernietigden in de eerste maand der invasiegevechten 1059 vijandelijke panserwagens. In luchtgevechten en door luchtdoelartillerie werden 1655 vijandelijke vliegtuigen omlaag gehaald. In hetzelfde tijdvak werden door luchtmacht, marine en kustbatterijen van leger en marine 56 koopvaardij- en transportvaartuigen met te zamen 348.600 br.t. en talrijke kleinere ravitailleeringsvaartuigen en landingsbooten tot zinken gebracht. Nog 45 handels- en transportschepen met te zamen 269.000 br.t. werden zwaar beschadigd. Aan vijandelijke oorlogsschepen werden twee zware kruisers, nog vier kruisers, 26 torpedojagers, een fregat en tien motortorpedobooten in den grond geboord. Verscheiden slagschepen, 22 kruisers, 25 torpedojagers, 13 motortorpedobooten en 28 speciale landingsvaartuigen liepen zware beschadigingen op.

A. DUITSCHLAND. Anglo-Amerikaansche aanvallen in Normandië afgeslagen; Engelsche sabotagegroepen en terroristen in Bretagne, Midden- en Zuid-Frankrijk vernietigd; Vergeldingsvuur op Londen voortgezet - Overzicht Anglo-Amerikaansche scheepsverliezen in eerste invasiemaand - In de Sovjet-Unie Sloesk, Borissof, Minsk, Polozk, Kowel en Baranowitse door de bolsjewisten heroverd; Wilna bedreigd; Geallieerde opmarsch in Italië; Siena ontruimd - Luchtaanvallen op Hongarije, Roemenië, Weenen, Kiel, Leipzig en Opper-Silezië.

OOSTELIJK FRONT

1 Juli — In den centralen sector blijven onze troepen in zwaren afweerstrijd gewikkeld.

2 Juli — Aan het centrale front hebben onze divisies den overmachtigen bolsjewieken hardnekkig verzet geboden. In het gebied van Sloesk hebben de bolsjewieken terrein kunnen winnen. De plaats werd opgegeven. Bij Ossipowitsj hebben onze troepen hun stellingen gehandhaafd. De gevechtsgroepen uit het gebied van Bobroeisk hebben zich een weg gebaand naar onze strijdkrachten. Interinf deelt mede, dat ook de stad Borissof werd ontruimd.

3 Juli — In den centralen sector werden Westelijk van Sloezk krachtige aanvallen der bolsjewisten afgeslagen. In het gebied van Ossipowitsj en aan den middenloop van de Beresina distancieerden zich onze divisies naar het gebied om Minsk.

4 Juli — De gevechten zijn verder in felheid toegenomen. Ten Westen van Sloesk wisselden aanvallen met tegenaanvallen af. De tot aan de spoorlijn Baranowitse—Minsk opgedrongen vijand werd in een tegenaanval teruggedreven. Bolsjewistische pantserstrijdkrachten drongen Minsk binnen en trokken verder naar het Westen op. In het gebied ten Westen van Polozk sloegen onze troepen aan de Duna herhaalde aanvallen van de bolsjewisten af. De stad werd na afwisselende gevechten prijsgegeven.

5 Juli — In den Zuidelijken sector werd Kowel ten behoeve van de plaatselijke frontverkorting volgens de plannen en zonder vijandelijken druk ontruimd. Ten Zuiden van Minsk banen zich onze formaties al strijdende een weg verder terug. Ten Noordwesten van de stad werden hevige aanvallen der bolsjewisten afgeslagen. Om Molodetsno wordt verbitterd gevochten.

6 Juli — In het Zuiden is de gevechtsactiviteit tusschen den bovenloop van den Dnjestr en Kowel herleefd. In den centralen sector wordt op de landengten van Baranowitse en Molodetsno verbitterd gevochten.

7 Juli — In den centralen sector duren de zware gevechten voort. Op de landengte van Baranowitse werden vijandelijke aanvallen ten Oosten van de stad opgevangen. Ook in het gebied ten Westen van Molodetsno wordt verbitterd gevochten. Ten Noorden daarvan zijn vijandelijke aanvalsgroepen in opmarsch naar Wilna.

8 Juli — In den Zuidelijken sector van het Oostelijke front zetten de Sovjets hun plaatselijke aanvallen tusschen den bovenloop van den Dnjestr en Kowel met vrij sterke formaties voort. Zij werden afgeslagen. Aan beide zijden van Baranowitse duren de gevechten met onverminderde hevigheid voort. De puinhoopen van de plaats werden zonder strijd aan den vijand overgelaten. De vijandelijke druk op Wilna wordt nog steeds sterker.

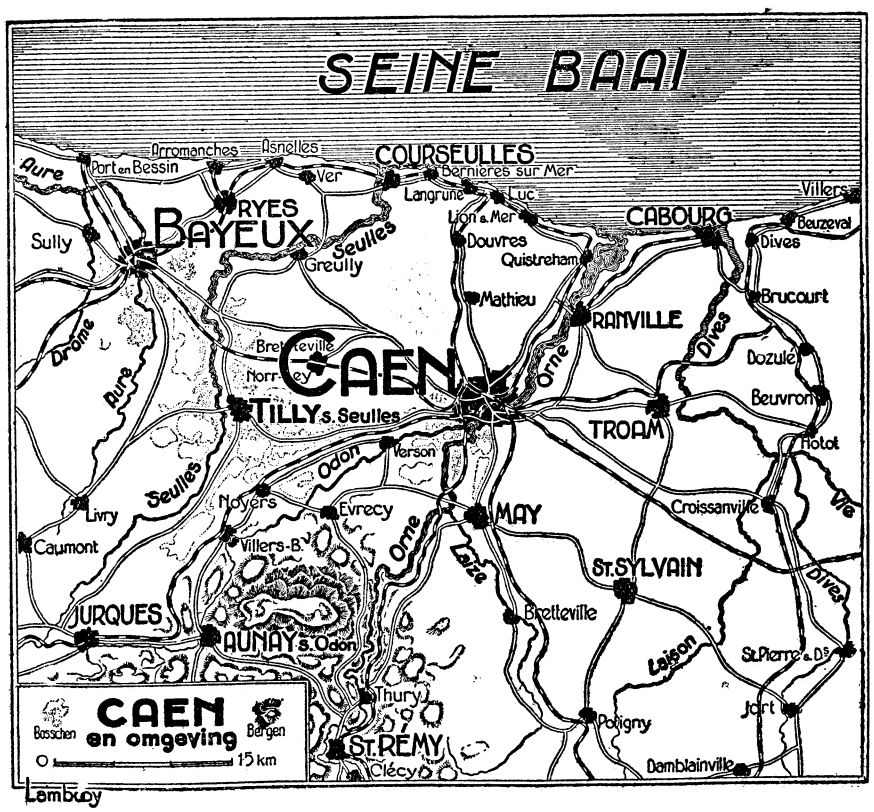

ZUIDELIJK FRONT

1 Juli — In gevechten, die met uiterst zware verliezen gepaard gingen, gelukte het den vijand, in den kustsector en in het gebied ten Z. van Siena verder door te dringen.

2 Juli — Het zwaartepunt der vijandelijke aanvallen lag in den Westelijken kustsector en in het gebied ten Zuidoosten van Volterra. Onze troepen hebben zich hier op den Cecinasector gedistancieerd. Ook ten Zuidoosten van Volterra kon de vijand naar het Noorden terrein winnen.

3 Juli — In Italië woedde de verbitterde afweerslag ook gisteren met buitengewone hevigheid. Daar de gevechtshandelingen zich uitstrekten tot het gebied van Siena en het gevaar bestond, dat zeer kostbare cultuurmonumenten vernietigd zouden worden, zijn onze troepen vrijwillig en zonder vijandelijken druk naar het gebied ten Noorden van Siena teruggenomen.

4 Juli — Alleen in den Westelijken kustsector, in het gebied van Siena en aan de Adriatische kust werd hevig gevochten. Aan de Westkust kon de vijand geringe terreinwinst behalen.

6 Juli — In het gebied ten Noorden van Siena werd ons front ter verkorting enkele kilometers naar het Noorden teruggenomen.

7 Juli — Na harde gevechten aan de Ligurische kust, bij Volterra, ten Noordwesten van Siena, in het gebied van Arezzo, aan weerskanten van Umbertide en aan de Adriatische kust werd de vijand, afgezien van geringe plaatselijke penetraties, met verliezen afgeslagen.

LUCHTOORLOG

3 Juli — Amerikaansche bommenwerpers deden gisteren een aanval op Boedapest. Er ontstond schade in woonwijken en verliezen onder de bevolking. Luchtverdedigingsstrijdkrachten vernietigden 45 vijandelijke vliegtuigen.

4 Juli — Amerikaansche bommenwerpers wierpen bommen op Belgrado en verscheiden plaatsen in Roemenië. Strijdkrachten der luchtverdediging schoten 19 vijandelijke vliegtuigen neer.

5 Juli — Amerikaansche bommenwerpers vlogen naar Roemenië en wierpen bommen op Kroonstad. Er ontstond schade.

6 Juli — Boven de bezette Westelijke gebieden verloor de vijand 57 vliegtuigen, waaronder 44 viermotorige bommenwerpers.

7 Juli — Amerikaansche bommenwerpers ondernamen gisteren een aanval op Kiel. Bovendien viel een zwakke formatie bommenwerpers Weenen aan. Door nachtjagers werden 12 vliegtuigen omlaag geschoten. Boven het landingshoofd en de bezette Westelijke gebieden werden 22 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.

8 Juli — Een sterke formatie Amerikaansche bommenwerpers vloog gistermiddag naar Midden-Duitschland en wierp bommen op verscheiden plaatsen. Vooral in Leipzig ontstonden schade aan gebouwen en verliezen aan menschenlevens. Andere Amerikaansche bommenwerpers vielen plaatsen in Opper-Silezië aan. Luchtverdedigingsstrijdkrachten vernietigden bij deze aanvallen 92 vijandelijke vliegtuigen, waaronder 71 viermotorige bommenwerpers. In totaal verloor de vijand gisteren boven het Rijksgebied en de bezette gebieden in het Westen in totaal 188 vliegtuigen, waaronder 144 viermotorige bommenwerpers.

Het vergeldingsvuur op Londen werd gedurende de afgeloopen week nagenoeg zonder onderbreking en in verscherpte hevigheid overdag en des nachts voortgezet. **(V. b. Krijgsverr. 5999 A.)**

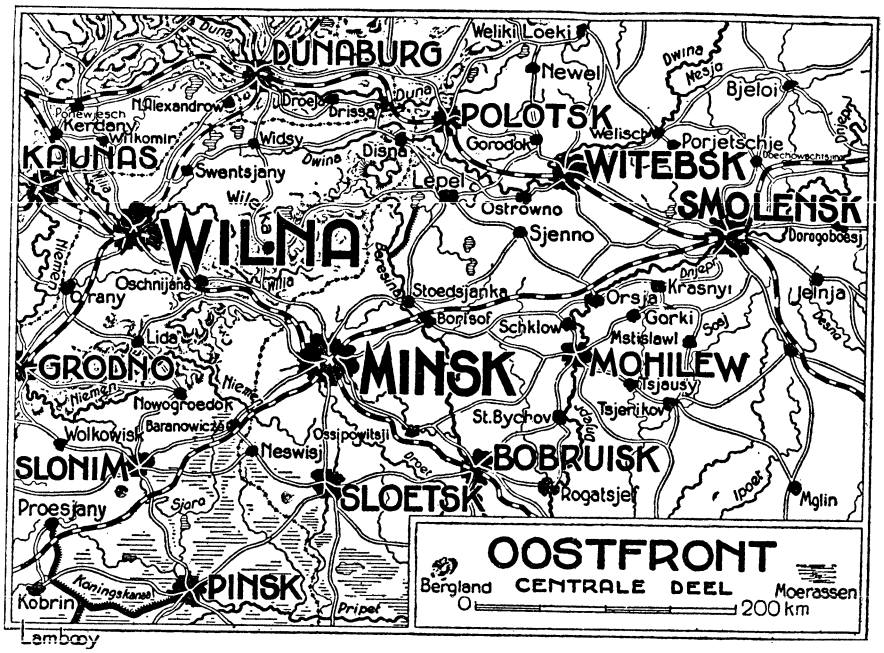

A. FINLAND — Voortzetting van het Sovjet-offensief —

1 Juli — Op de Karelische landengte lag het zwaartepunt van den vijandelijken aanval nog steeds in het gebied tusschen Suomenvedenpohja en Karisalmi. Op de landengte van Aunus was de vijandelijke druk in de richting Vitele-Raja en in het gebied ten Noorden daarvan bijzonder sterk. In de richting van Maaeselkae ondernam de vijand plaatselijke aanvallen.

4 Juli — Op de Karelische landengte begon de vijand gisterochtend opnieuw een algemeen offensief. Toen de avond viel waren onze linies weer volkomen in onze handen. Des nachts begon de vijand een aanval op het bruggenhoofd van Aeyaepaeae, waarbij het hem gelukte, op een plaats in onze stellingen binnen te dringen. In de richting Aunus werden hevige gevechten geleverd tegen sterken vijandelijken druk. In de richting Maaselkae werden de vijandelijke aanvallen afgeslagen.

5 Juli — In het Westelijk deel der Karelische landengte werden vijandelijke aanvallen op verscheiden plaatsen afgeslagen. In de richting Aunus was de vijandelijke druk ten Westen van Sakmi en Viljaervi het krachtigst. Op eenige plaatsen slaagde de vijand er in onze stellingen binnen te dringen, zoodat onze troepen iets werden teruggetrokken. Gisterochtend ondernam de vijand een landingspoging in de baai van Viipuri. Onder bescherming van kunstmatigen nevel gelukte het op eenige eilanden troepen aan land te zetten.

6 Juli — Op de Karelische landengte wordt in Aeyraepaeae nog altijd hevig gestreden. Ondanks den tegenstand gelukte het den vijand eenige steunpunten in te nemen. Teikari moest als gevolg van den overmachtigen vijandelijken druk ontruimd worden.

7 Juli — Op de Karelische landengte in de baai van Viipuri werden vijandelijke aanvallen op eenige eilanden afgeslagen. In Ayraepaeae kon de vijand zijn penetratieplek iets uitbreiden. Ten Noordwesten van het Ladogameer was de vijandelijke druk ten Westen van Salmi en in de richting Kaesnaestelkae het sterkst. Hier won de vijand eenig terrein.

(V. b. Finsche krijgsverr. 6000 A.)

B. JAPAN — Strijd bij de Marianen

2 Juli (D.N.B.) — In de drie weken na de eerste landing op Saipan tot 30 Juni hebben de Amerikanen in het gebied der Marianen 35 oorlogsschepen verloren, o.m. zware eenheden, 13 transportschepen en ongeveer 700 vliegtuigen. Bij de in den grond geboorde schepen zijn twee moderne slagschepen, twee vliegkampschepen en vier torpedobootjagers, terwijl nog vijf vliegkampschepen en de verder genoemde eenheden of wel tot zinken gebracht of zeer zwaar beschadigd zijn. Volgens een frontoverzicht hebben de Amerikanen sinds hun eerste optreden in de wateren van de Marianen op 11 Juni j.l. naar raming 27.800 man van hun luchtmacht en marine verloren. Daarvan zouden ca. 9000 man zijn gedood en 18.000 gewond, de rest wordt vermist. Hierin zijn niet begrepen de Amerikaansche verliezen bij de gevechten op het eiland Saipan, die door de Amerikanen zelf worden opgegeven met ca. 10.000 man.

Amerikaansche aanval op de Boninеilanden —

6 Juli — Terwijl de Japansche eenheden op het eiland Saipan nog verbitterden strijd leveren tegen den overmachtigen vijand, hebben de Amerikanen het zwaartepunt van hun offensief verlegd naar de eilandengroep van Bonin, slechts 1.000 km. ten Zuiden van Tokio. Daar vielen zij op 3 en 4 Juli met verscheidene honderden vliegtuigen aan. In den middag van 4 Juli verschenen ook vijandelijke formaties torpedojagers en kruisers in de wateren van het eiland Tsjitsji-jima en beschoten dit.

De strijd in China —

Naar 2 Juli uit Tokio wordt gemeld, hebben formaties van het Japansche leger, die de stad Tsjoetsjau ten Zuiden van Tsjangtsja hadden bezet, op 14 Juni het haastig opgestelde tweede leger tijdens zijn snellen terugtocht tusschen Tsjoetsjau en Likow ingesloten en volledig vernietigd. De verliezen van den vijand bedragen ruim 8000 man. Het voornaamste steunpunt der Chineesche troepen van Tsjoengking in Hoenan, de stad Hengjang, is door de Japanners intusschen geheel omsingeld.

(V. b. Jap. krijgsverr. 6000 B.)

NEDERLAND IN OORLOGSTIJD (VIII)

De Nederlandsche postzegels, welke in de periode Mei 1940 tot Juli 1944 werden uitgegeven.

(Voor vervolg zie s.v.p. den achterkant van deze pagina.)

De Nederlandsche postzegels, welke in de periode Mei 1940 tot Juli 1944 werden uitgegeven.

A. **DUITSCHLAND**

POSITIE IN HET VIJFDE OORLOGSJAAR

Uiteenzetting van generaal Dittmar

(D.N.B.) — In zijn 27 Juni uitgesproken radiovoordracht over den militairen toestand heeft luitenant-generaal Dittmar uiteengezet, dat de Duitsche leiding de strategische voornemens der Geallieerden, zooals die in Teheran waren vastgelegd, steeds uitsluitend van een militair standpunt heeft trachten te zien met bewust uitschakelen van alle ongetwijfeld aanwezige politieke geschilpunten. Het is duidelijk, dat zoo'n opvatting in meer dan één opzicht buiten beschouwing liet, dat er nog nooit een coalitie is geweest, die ook in de uiterste beweegredenen der deelgenooten volledige overeenstemming heeft getoond. Dit had echter in ieder geval dit goede, dat het Duitschland behoedde voor een gevaarlijk zelfbedrog ten aanzien van den omvang en den ernst der in dit jaar te verwachten gevechten. Met op zijn minst tijdelijke achterstelling van alle politieke gezichtspunten achter het overheerschende doel om het gehate Duitschland te overwinnen, zijn Britten, Amerikanen en bolsjewieken overgegaan tot den concentrisch geleiden, naar tijd en effect op elkaar afgestemden aanval in het Zuiden, Westen en Oosten. De taak, die daarmede aan Duitschland is gesteld, kan alleen bestaan in het met succes afweren van de groote offensieven, terwijl het eigenlijke doel der vijanden moet zijn de vernietiging van zoo sterk mogelijke deelen der Duitsche en verbonden strijdkrachten en daarmede een fundamenteele verzwakking van het Duitsche gevechtsvermogen.

Eerst in de tweede plaats, zoo ging luitenant-generaal Dittmar verder, komen vorderingen, die tot uitdrukking komen in het veroveren van bepaalde stukken terrein. Zij kunnen van zeer groote beteekenis zijn, maar hun waarde is niet op dezelfde wijze absoluut als de verliesbalans, die overal en onder alle omstandigheden de beslissende grootheid vormt voor ons, evenals voor onzen vijand. Het wil ons voorkomen, dat deze kwestie zeer bijzondere beteekenis heeft met het oog op onze westelijke tegenstanders. Uit talrijke met elkaar in overeenstemming zijnde berichten weten wij, met welke buitengewone offers Britten en Amerikanen, en vooral de laatsten, de totdusverre verworven geringe vorderingen op het landingshoofd van Normandië hebben moeten koopen. Wij kennen de verwachtingen ten aanzien van een snel einde van dezen oorlog, die in beide oorlogvoerende landen door de breede massa verbonden waren met het begrip der invasie en de door de regeering ijverig gevoede verwachting, dat het daarbij een actie betrof, die gezien de ongehoorde overmacht aan materiaal aan Geallieerde zijde, eenvoudig niet kon mislukken. Daarmede was ongetwijfeld de verzekering tegenover de eigen volken verbonden, dat de verliezen binnen draaglijke grenzen zouden blijven. Dit is anders uitgekomen. Men behoeft geen strateeg te zijn om te weten dat hoe langer hoe meer de omvang der gebrachte offers de vraag naar zin en doel van deze ontzaglijke verliezen zal doen opkomen. De gebeurtenissen hebben getoond, dat de overmacht van strijdkrachten en middelen aan Anglo-Amerikaansche zijde groot genoeg is geweest om met een stoot van geweld, zooals men zich dien slechts moeilijk kan voorstellen, maar ook met buitengewoon zware verliezen in Cherbourg binnen te dringen. Wij hebben zelf het buitgemaakte bevel van het zevende Amerikaansche legerkorps in handen gehad betreffende het voorgenomen verloop van de invasie. Cherbourg moest, dat blijkt daaruit, op den vierden dag genomen zijn. Bijna precies drie weken heeft de strijd om de vesting in breederen zin geduurd.

Er kan geen twijfel over bestaan, dat er in iederen oorlog fasen bestaan van de operatieve, ja strategische ontwikkeling, waarin ook een korte tijdwinst — van den anderen kant gezien tijdverlies — van buitengewone beteekenis kan zijn. Zoo'n fase schijnt ons op het oogenblik te zijn gegeven. In de eerste plaats ten aanzien van stad en haven van Cherbourg zelf. Een vroegtijdige verovering zou van beslissende beteekenis hebben kunnen zijn voor de voortzetting van de invasie. Thans drie weken na het begin van de invasie, is het nut, dat de tegenstander binnen afzienbaren tijd daaruit kan trekken, niet meer zoo groot, aangezien er tijd genoeg is gebleven om de haveninstallaties te vernielen. Maar ook in een ander opzicht hebben drie weken strijd om de vesting van Cherbourg operatieve vruchten afgeworpen. Haar weerstand vooral echter de activiteit van haar garnizoen in de gevechten te land gedurende de eerste twee invasieweken heeft aanzienlijke krachten van den tegenstander gebonden in een tijd, dat deze, vooral met een in de eerste dagen veroverde groote haven in den rug, het bruggenhoofd wellicht zouden hebben kunnen maken tot een springplank voor de beslissende operatie, die in het voornemen lag. Dat wij deze tijdruimte gebruikt hebben om onze krachten te groepeeren en den opmarsch voort te zetten, dat zal nog blijken. De Britten en Amerikanen, aldus ging lt.-generaal Dittmar voort, staan ondanks Cherbourg nog altijd in het al te nauwe landingsgebied aan de kust van Normandië en zullen wel weten, dat deze toestand geenszins zonder gevaar voor hen is, te minder, daar hun geenszins gemakkelijke situatie door zekere, in de eerste plaats door het nieuwe wapen zichtbaar geworden wapentechnische ontwikkelingen een belangrijke verscherping kan ondergaan. Zoo kan ook hierin een ernstig motief voor den tegenstander gelegen zijn om zich te haasten en Montgomery zal derhalve alles in het werk stellen om het verworven landingshoofd te verbreeden en te verdiepen.

Ten aanzien van den slag in midden-Italië zeide spr., dat deze het karakter draagt van een afleidings- en bindingsaanval van den grootsten omvang. Van dit standpunt moeten de vorderingen van den tegenstander worden beschouwd, die er niet in is geslaagd de nagestreefde operatieve doorbraak tot stand te brengen, doch wiens geheele actie door de Duitsche divisies is omgezet in een frontaal uitgevoerd, aan verliezen rijk volgen. De uithoudingskracht van de troepen van veldmaarschalk Kesselring zal van belangrijken invloed zijn op de gebeurtenissen aan het invasiefront. Het is nog te vroeg, aldus lt.-generaal Dittmar, om in bijzonderheden te spreken over het bolsjewistische groote offensief. Evenals aan het Atlantische front schijnt ook in het Oosten een opeenvolgende volgorde der afzonderlijke partieele offensieven in het voornemen te liggen. Hierover zal te zijner tijd uitvoeriger kunnen worden gesproken. Vast staat in ieder geval reeds thans, dat ook in het Oosten iedere afzonderlijke gevechtshandeling wordt bepaald door het daarboven staande doel der succesvolle uitvoering van een oorlog op verscheidene fronten en daarnaar moet worden beoordeeld.

Aangaande hetzelfde onderwerp schrijft de Berlijnsche redacteur van het Alg. H'blad d.d. 27 Juni o.m.:

Ook in militaire kringen loochent men geenszins het feit, dat de Geallieerden in het Westen en de Sovjets in het Oosten tactische successen hebben behaald. Men acht ze echter hoe onaangenaam op zichzelf ook in geenen deele beslissend voor het verdere verloop van de operaties in het Oosten en het Westen.

Men verklaart te Berlijn deze successen niet alleen uit de overmacht aan menschen en materieel der Geallieerden, doch tevens uit het terughouden der Duitsche reserves door de legerleiding. Duitschland weet, dat het in den stormloop, welke Geallieerden en Sovjets thans hebben ingezet, om zijn bestaan gaat, en dat het marschdoel van beide tegenstanders Berlijn is.

Indien Duitschland den Sovjet-Russischen en den Geallieerden opmarsch tot staan wil brengen en het invasieleger wil verslaan, dan moet het, zoo verklaart men te Berlijn, zijn hoofdmacht op het beslissende oogenblik op de juiste wijze in den strijd werpen en op deze wijze een voor Duitschland gunstigen keer in den oorlog bewerkstelligen.

Zoo zou het vorderen der Sovjets in den middensector van het Oostelijke front gedurende de laatste dagen moeten worden toegeschreven aan de omstandigheid, dat de Duitsche legerleiding, alvorens haar in het Oosten staande reserves te doen ingrijpen, wil afwachten, waar zich het zwaartepunt van het Sovjet-offensief vormt en op welke punten, behalve in het midden, wellicht nog meer aanvallen zullen worden gedaan. Ofschoon men er rekening mee houdt, dat de Duitsche tegenstand in het Oosten de volgende dagen zal worden versterkt, acht men het zeer wel mogelijk, dat in de komende weken en maanden rekening moet worden gehouden met een gestadig heen en weer golven van den strijd.

Het A.N.P. meldde 27 Juni desbetreffend uit Berlijn:

Drie weken geleden sprak men te Berlijn ook al over invasie, vergelding, zomeroffensief-West, zomeroffensief-Oost, zomeroffensief-Zuid, val van Rome en hernieuwd luchtoffensief.

Drie weken zijn verstreken en thans is het zoo ver. Te Berlijn, dat ook in deze dagen frontstad is, gaat het leven echter rustig verder. Die rust wordt ongetwijfeld gestimuleerd door de koelbloedigheid, de vastberadenheid en de zelfverzekerdheid, waarmede de opperste leiding van het Rijk haar maatregelen neemt.

Men zal dan ook goed doen bij alles wat in de komende weken gebeurt, en dat zal zéér veel zijn, te bedenken, dat thans alles op alles wordt gezet. Daarom zal de opperste Duitsche leiding ook genoodzaakt zijn in de toekomst de radicaalste maatregelen te nemen, die noodig zullen zijn om de overwinning te behalen, maatregelen, die, dat staat nu reeds vast, ten deele zullen bestaan uit militaire verrassingen van sensationeelen aard. V 1 was slechts het begin.

(V. b. Gen. Dittmar 5983 A.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Van dezen Amerikaanschen zakenman geeft Sinclair Lewis een markante beschrijving in zijn „Babbitt". Lewis maakt van de karakteristiek een caricatuur. Dat ligt misschien minder aan Lewis dan aan het type van den Amerikaanschen zakenman, die-wil-slagen-in-het-leven en die daardoor ons lichtelijk doet glimlachen, zooals de spot van Lewis dit behendig kan uitlokken. Toen Stettinius in staatsdienst trad, kwam hij evenals zoovele andere staatslieden der V.S. versch uit den handel, waarin hij carrière had gemaakt. Daarin ligt een gezonde kern in zooverre, dat met de belangen van staat slechts die mannen belast worden, die bewezen hebben, iets in het maatschappelijk leven te kunnen presteeren. Het systeem van beroepspolitici is in Amerika vrijwel niet in tel. Aan den anderen kant kleeft aan dezen gang van zaken een groot nadeel, daar de mogelijkheid bestaat, dat de gewezen zakenlieden ook na hun overgang tot de behartiging van het algemeen belang, hun eigen belang niet uit het oog verliezen.

Stettinius

Edward R. Stettinius is afstammeling van een Duitscher, die omstreeks 1790 het gezin van een Lutherschen dominee in Stettin verliet om zich in de V.S. te vestigen. Nadat de eerste loot van het geslacht op Amerikaanschen bodem zijn geluk in de uitgeverij beproefd en een kleinkind het ambt van vrederechter vervuld had, begon de eigenlijke financiecle en maatschappelijke opgang der familie Stettinius met Edward R. Stettinius Senior, die zich tot almachtig inkoopagent van het bankiershuis Morgan voor de Geallieerden opwerkte (1915). Hij verankerde tenslotte zijn positie als onderstaatssecretaris in het ministerie van Oorlog (1918), waardoor hij collega werd van Franklin Delano Roosevelt, die destijds in het ministerie van Marine werkzaam was. Edward R. Stettinius Junior, 22 October 1900 geboren, vertoonde aanvankelijk buitennissige neigingen. Hij studeerde niet, zooals normale telgen van de Washingtonsche society, aan een der bekende universiteiten van het Westen, Harvard of Princetown, doch kreeg zijn opleiding in het Zuidelijke Virginia. Daar verwierf hij zich een zekere populariteit door sociaal werk onder studenten, die moeilijk hun studies konden betalen. Zijn vader zond hem na zijn studietijd naar Europa. Na zijn terugkeer begon Edward R. Jun. aanvankelijk zijn maatschappelijke loopbaan ook bij het bankiershuis Morgan. De vice-president der „General Motors", die van zijn sociaal werk onder de studenten gehoord had, deed hem het aanbod, de sociale belangen van het tienduizendkoppige personeel van deze industrie te behartigen, mits hij zich zelf eerst als eenvoudig arbeider met een normaal uurloon voor zijn toekomstige functie trainde. Edward R. Jun. accepteerde. Het experiment slaagde. In 1933 kreeg hij de eervolle taak als verbindingsman te fungeeren voor de concerns Standard Oil, General Motors, General Electric met de „Braintrust" van Roosevelt, een taak, waarin hij dank zij zijn wederzijdsche verbindingen tot algemeene tevredenheid slaagde. In 1938 volgde ondanks zijn jonge jaren de benoeming tot president van het machtige concern „United Steel Corporation", wiens president Myron C. Taylor speciaal gezant van Roosevelt o.a. bij het Vaticaan werd.

In Mei 1940 verliet hij deze functie om in staatsdienst over te gaan en in het kader van den eersten Verdedigingsraad als vertrouwensman van Roosevelt de leiding van de Hulpwet aan Engeland en later van de Pacht- en Leenwet op zich te nemen. In September 1943 ging hij van deze machtige functie tot den diplomatieken dienst over en wel als opvolger van onderstaatssecretaris Sumner Welles, die op gespannen voet met Cordell Hull leefde. Andermaal kwam Stettinius naar Europa, thans teneinde de samenwerking tusschen de Geallieerden en de Sovjet-Unie op hechtere basis te vestigen. Tot dat doel had hij diverse besprekingen met Churchill en Stalin.

B. NEDERLAND

Kunst, Kultuur - Architectuur - M. W. Dudok 60 jaar —

De bekende architect M. W. Dudok te Hilversum werd 6 Juli 60 jaar. Te Amsterdam geboren, was hij oorspronkelijk bestemd voor den militairen dienst. In 1905 werd hij tweede-luitenant der genie. Tot 1913 bleef hij officier. Twee jaar was hij daarop ingenieur bij Gemeentewerken te Leiden en van 1915 tot 1927 directeur der publieke werken te Hilversum en van laatstgenoemd jaar tot nu toe gemeentearchitect. Daarnaast verrichtte hij zeer veel werk als particulier architect.

In Hilversum heeft hij eenige scholen, een heele arbeiderswijk en het raadhuis gebouwd, in Rotterdam de Bijenkorf, in Schiedam de H.A.V.-Bank, in Velsen het columbarium, in Utrecht den schouwburg, in Parijs het Nederlandsche Studenten Tehuis in de Cité Universitaire en te Calcutta een bioscooptheater. Daarmede verwierf hij zich zulk een internationale reputatie, dat hij o.a. werd benoemd tot lid van het Oostenrijksche Verbond van Architecten, den Duitschen en den Belgischen bond en het Royal Institute of British Architects, dat hem als opvolger van Cuypers en Berlage in 1938 zijn gouden medaille toekende. Dudok was o.a. scheidsrechter in een geschil tusschen de architecten van het Volkenbondspaleis in Genève en de regeering van dat kanton over het plein voor het gebouw. Ook het ontwerp voor het monument voor Van Heutz in Weltevreden is van zijn hand in samenwerking met wijlen den beeldhouwer Van den Eynde.

Aanslagen - W.A.-man gewond; politieambtenaar gedood —

Op 1 Juli heeft te 's-Gravenhage een onbekend gebleven persoon een revolveraanslag gepleegd op een W. A.-man die met een burger in de Van der Boschstraat liep. Beiden werden gewond. Een voorbijganger is tevens slachtoffer geworden van deze terreurdaad. Hij werd eveneens gewond. De dader, van wien elk spoor ontbreekt, wist te ontkomen. In een stad in het Oosten van het land is dezer dagen op een Nederlandschen politieman een laffe moord gepleegd. De politieman voerde een onschuldig gesprek met een winkelier. Een jongeman naderde den politiebeambte van achteren, trok een pistool, drukte dat tegen het achterhoofd van den agent en gaf vuur, voordat de agent gewaarschuwd kon worden.

(V. b. Aanslagen 5995 A.)

Het recht van de kleine groep - Radiopraatje van Max Blokzijl —

In zijn radiopraatje van 22 Juni, aldus ontleenen wij aan de N. R. Crt., hield Max Blokzijl zich bezig met een extranummer van het illegale blad Vrij Nederland, waarin de toekomst van Nederlandsch-Indië besproken wordt, in dien zin dat, alles uitgaande van de veronderstelling, dat de geallieerden den oorlog winnen, een lans gebroken wordt voor een onafhankelijk Insulinde. In het bijzonder werd de spreker getroffen door de volgende zinsnede:

„Weliswaar omvat de nationale beweging (in Nederlandsch-Indië) een kleine groep van naar schatting 100.000 menschen, vergeleken bij de 70 millioen zielen, die het Indonesische volk telt. Maar dit als argument aan te voeren, dat dan die beweging niet het recht heeft zich de vertolkster te noemen van het leven en streven van het volk, zou beteekenen dat men de geschiedenis niet verstaat. Er is immers geen land of tijdperk dat niet een „kleine groep" kent, die de strevingen van een volk op een bepaald tijdstip vertegenwoordigt. Het argument, dat het slechts een „kleine groep" is en daarom niet representatief voor den volkswil, snijdt geen hout".

Daarmee in zijn algemeenheid is Max Blokzijl het geheel eens om daar dan aan vast te knoopen:

Wij nationaalsocialisten weten, dat dit Nederlandsche volk in meerderheid evenmin achter ons staat. Deze massa van ons volk is nog besluiteloos. Het wacht helaas af. Staat morgen een militaire overwinning van Duitschland en zijn medestrijders vast, dan zal blijken, dat behalve de werkelijk-onverzoenlijken, talloozen zich onmiddellijk of na korten tijd achter de vanen van de nieuwe orde zullen opstellen. Maar heden doen wij dat nog n i e t. Intusschen: achter den Leider in Nederland staat de kleine groep (maar altijd nog naar verhouding achtmaal grootere dan die der Indonesische activisten) van 100.000 leden der N.S.B. Achter die 100.000 staat zeker een veelvoud van sympathiseerenden, die om welke reden dan ook nog niet tot aansluiting kunnen of willen overgaan, en achter deze allen staat het Duitsche volk van 90 millioen, staan alle overige nationaalsocialisten in en buiten Europa, die zich solidair voelen met de kleine strijdende groep in Nederland.

Te beweren, dat deze groep van 100.000 Nederlanders niet het recht zou hebben zich de vertolkster te noemen van het volk waartoe zij behoort, zou (om nog eens woordelijk het pamflet aan te halen) „beteekenen dat men de geschiedenis niet verstaat".

Honderdduizend strijders dit recht te geven — mijn waarde illegale — als het in de kraam te pas komt, maar honderdduizend strijders dit recht te ontzeggen, als het toevallig tegenstanders van u zijn, dat is al te goedkoop. En dat vindt u zelf natuurlijk ook, al zoudt ge liever uw tong afbijten dan het toe te geven. Maar ik vond uw opmerking pikant genoeg om ze hier even wereldkundig te maken.

Luchtaanvallen - Personentrein beschoten —

Op 30 Juni is een personentrein in het Noorden van het land door twee vliegtuigen beschoten. Hierdoor werden vijf personen gedood, terwijl zeven zwaargewonden in een ziekenhuis moesten worden opgenomen. **(V. b. 6002 B.)**

A. NEDERLAND

Economie, Financiën - Daling der aandeelenkoersen —

Aan de N.R.C. van 8 Juli ontleenen wij: Kon reeds eenigen tijd worden waargenomen, dat de belangstelling voor aandeelen was verminderd, o.a. doordat er na een emissie meestal zoo veel aanbod ter markt kwam, dat de vraag ruimschoots beneden den stopkoers kon worden bevredigd, de afgeloopen week was de kentering zeer duidelijk en traden er speciaal voor industrieele aandeelen soms vrij scherpe reacties in. Soms vertoonde zij niet den minsten weerstand en daalden de koersen 20 tot 30 punten of nog meer beneden hun stop.
Ernstig verstoord werd de illusie, dat de zwevende koopkracht zich voorloopig wel op de aandeelenmarkt zou blijven ontladen, voor het eerst door het groote aanbod in Amerikaansche aandeelen. Gemiddeld genomen daalde de dollarwaarde in Amerikaansche fondsen van ∫ 5 à ∫ 6 tot ongeveer ∫ 3.50. Aanvankelijk had dit geen invloed op de locale markt, al won de meening meer en meer veld, dat ook deze markt feitelijk boven haar pariteit noteerde, waarvoor men eenige aanknooping meende te kunnen vinden bij het koerspeil van voor den oorlog, het lage rendement en de weinig gunstige vooruitzichten op een verbetering daarvan. De aandeelenmarkt moet het namelijk hebben van z.g. (denkbeeldig) goede kansen en nu men het er algemeen over eens is geworden, dat er na den oorlog aanzienlijke winstmiddelen aan den fiscus zullen moeten worden afgedragen en er eveneens een belangrijk deel van de winst aan het herstel moet worden geofferd — wat stellig niet meer denkbeeldig is — verdwijnen de goede perspectieven van den horizon en is men geneigd, tot de werkelijkheid terug te keeren. Ook in hoog noteerende fondsen kwam er aanbod en verdween soms de achterstand in de vraag. In andere gevallen daalde de koers belangrijk verder beneden den stop.
Op het oogenblik schijnen inderdaad wel alle factoren samen te werken om de baisse-gedachten te ondersteunen. Zoo heeft ongetwijfeld ook de nieuwe geldmarktregeling een steentje tot de ontdooiïng van de aandeelenmarkt bijgedragen. Nu de banken namelijk in de gelegenheid zijn, hun overtollige middelen in schatkistpapier te beleggen, zijn zij ook bereid, hoogere rente te vergoeden voor depositogelden en deze weer met open armen tegemoet te treden. Enkele instellingen zijn daartoe reeds overgegaan en andere zullen spoedig volgen. Voor het publiek wordt het deponeeren van geld bij de banken aantrekkelijker en velen zullen daardoor wellicht eerder geneigd zijn, effecten op te ruimen en de opbrengst daarvan als banktegoed aan te houden.
Dat het aanbod zich voorloopig heeft beperkt tot binnenlandsche industrieelen, vindt vermoedelijk zijn oorzaak hierin, dat voor Olie's, scheepvaartwaarden en Indische fondsen de stopkoersen een half jaar eerder werden afgekondigd, op grond waarvan wordt aangenomen, dat dit materiaal relatief goedkooper is dan het zuivere binnenlandsche. Psychologisch speelt hierbij uiteraard ook de totale onzekerheid omtrent de toekomst van deze fondsen een rol. Daardoor immers heeft de bezitter alle gelegenheid, zich uitsluitend de denkbeeldig goede kansen voor oogen te stellen en de kwade min of meer voorbij te zien. In alle gevallen is het opmerkelijk, hoe men zich angstvallig van een oordeel omtrent de toekomstige waarde van Indische fondsen onthoudt, al wordt dan toegegeven, dat ook in Indië de ondernemingen zware belastingen zullen moeten betalen en het niet waarschijnlijk is te achten, dat speciaal tropische grondstoffen aan de algemeene tendenz tot prijsbeheersching zullen ontkomen.
(V. b. Koersen 5819 A.)

Weermacht - Kruiser „Sumatra" op een mijn geloopen —

6 Juli. (SPT.) — De in geallieerden dienst varende Nederlandsche kruiser „Sumatra" is op een mijn geloopen en waarschijnlijk gezonken, aldus hebben leden van de bemanning, die de Noordfransche kust hebben bereikt, medegedeeld.
De „Sumatra" bevond zich, aldus „De Telegraaf", tijdens het uitbreken van den oorlog in ons land, is daarna naar Engeland vertrokken, en later door de Middellandsche Zee naar Indië. Toen Indië door de Japanners werd bezet, is de „Sumatra" naar Australië gegaan. De verdere bewegingen van dezen kruiser zijn onbekend. De „Sumatra", gebouwd op de Ned. Scheepsbouw Mij., is 6700 ton groot, bewapend met 10 kanonnen van 15 cm. en een aantal luchtafweerkanonnen. De bemanning telt ongeveer 500 koppen. Het zusterschip „Java" is destijds in de Java-zee gezonken, evenals de derde, grootere kruiser „De Ruyter".
(V. b. Lot Nederl. vloot 5797 A.)

Pers - Inkrimping der dagbladen wegens papiergebrek —

8 Juli — De schaarschte aan courantenpapier is op het oogenblik zoodanig, dat alle dagbladen in Nederland op last van de autoriteiten, althans voorloopig, wederom ingrijpend op het verbruik van papier dienen te bezuinigen. De directies van de groote dagbladen deelden naar aanleiding daarvan mede, dat te beginnen met de volgende week Dinsdags, Woensdags en Vrijdags met 2 pagina s zal worden verschenen. Op de andere dagen blijft de omvang 4 pagina's.
(V. b. Inkrimping dagbl. 5869 A.; Papierschaarschte 5962 A.)

Handel, Nijverheid - 10-jarig bestaan Duitsche Kamer van Koophandel

1 Juli — Ter gelegenheid van haar tienjarige bestaan heeft de Duitsche Kamer van Koophandel voor Nederland van haar tijdschrift Die Niederlande een feestelijk dubbelnummer uitgegeven, waarin verschillende deskundigen de economische betrekkingen tusschen Nederland en Duitschland behandelen. Het jubileumnummer opent met woorden van gelukwensch van den Rijkscommissaris Rijksminister dr. Seyss-Inquart en van den president der Reichswirtschaftskammer dr. ing. E. H. A. Pietzsch. Voorts wijdt de president van de jubileerende kamer, Alfred Flesche, een beschouwing aan het tienjarige bestaan.

Duitsche verdediging - Verbod tot betreden der geïnundeerde gebieden —

Op 8 Juli werd door den Generalkommissar für das Sicherheitswesen beschikt, dat aan alle personen verboden is, zich zonder bijzondere vergunning op te houden in de om militaire redenen geïnundeerde gebieden in de bezette Nederlandsche gebieden. In het bijzonder is het betreden, rijden, baden, bevaren en het er heen drijven van vee verboden. Onder het verbod vallen óók de zich in het geïnundeerde gebied bevindende en dit gebied omgevende dijken, straat- en andere wegen **(V. b. Inundatie 5924 A.)**

Jeugd - Jeugdleidersconferentie —

Ruim vijftig jeugleiders en jeugdleidsters, behoorende tot het kader van den Jongen Landstand, den Ned. Arbeidsdienst, den Arbeidsdienst voor Meisjes, het Ned. Arbeidsfront en den Nat. Jeugdstorm zijn enkele dagen in het vormingsoord Drakenburg nabij Baarn bijeen geweest om problemen, de jeugd betreffende, in kameraadschappelijken geest te bespreken en over verschillende onderwerpen van gedachten te wisselen.
Deze driedaagsche bijeenkomst is, aldus meldt het A.N.P., ongetwijfeld vruchtdragend geweest. Verschilpunten konden in de meeste gevallen worden weggenomen en het resultaat van de besprekingen in deze uitmuntende sfeer was een hernieuwd vast voornemen om de jeugd te stuwen en te vormen tot karaktervolle Nederlanders.
Over het onderwerp Arbeidsdienst heeft hoofdarbeidsleider De Ruyter en over het onderwerp Jonge Landstand de heer Schurink het woord gevoerd.
Veel enthousiasme verwekte de kommandeur der ᛋᛋ-Schule Avegoor, ᛋᛋ Sturmbannführer dr. Brendel, die sprak over het nationaal-socialisme. Over het socialisme zeide de arbeidsfrontleider H. J. Woudenberg kernachtige dingen en zijn klare uiteenzettingen werden met geestdrift ontvangen. Ook de voorman der Germaansche ᛋᛋ in Nederland, ᛋᛋ Standartenführer Feldmeyer, wist zijn gehoor te boeien met zijn interessante rede.

Binnenland - C. J. Ph. Zaalberg overleden —

Te 's-Gravenhage is den 4en Juli op 71-jarigen leeftijd overleden de heer C. J. Ph. Zaalberg, oud directeur-generaal van den Arbeid. De heer Zaalberg is te Varsseveld geboren; hij bezocht de h.b.s. te Zierikzee en na nog eenigen tijd op een kostschool te Oisterwijk te zijn geweest is hij naar het Instituut van Marine in Den Helder gegaan. In 1893 werd hij adelborst 1e klasse en 4 jaar later luitenant ter zee 2e klasse. In 1900 verliet hij den zeedienst. Hij werd toen benoemd tot inspecteur van den Arbeid. In 1918 werd hij tot waarnemend directeur-generaal bevorderd. Van 1920 tot 1932 was hij directeur-generaal. In laatstgenoemd jaar werd hij directeur van de B.E.N.A.S. Naast genoemde functies heeft de heer Zaalberg nog andere ambten vervuld. Zoo was hij voorzitter van den Nijverheidsraad, lid van den Economischen Raad, voorzitter van de Nijverheidsorganisatie voor toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek en secretaris van het Nationaal Steuncomité.

Scheepvaart - Het optreden der N. Z. H. Redding-Mij. in oorlogstijd

Aan de „Telegraaf" van 6 Juli ontleenen wij, dat van Mei 1940 tot Mei 1944 door de reddingbooten der N.Z.H.R.M. en haar bemanningen 340 tochten werden uitgevoerd, waarbij 710 schepelingen en vliegers konden worden gered.

Distributie - Aardappelrantsoen 3 K.G. per week; oude aardappelen bonvrij —

Met ingang van 10 Juli is het aardappelrantsoen verhoogd tot 3 kg. per persoon per week. Bovendien mogen de kleinhandelaren de aardappelen van den ouden oogst, welke zij nog in voorraad hebben, zonder in ontvangst nemen van bonnen, tegen ten hoogste den voor oude aardappelen vastgestelden prijs uitverkoopen. **(V. b. 5994 B.)**

A. DUITSCHLAND

Weermacht -Generaloberst Dietl omgekomen —

Uit het Hoofdkwartier van den Führer, 1 Juli — Generaloberst Dietl is op 23 Juni 1944 bij een vliegtuigongeval om het leven gekomen.

In de dagorder van den Führer ter gelegenheid van den dood van Generaloberst Dietl wordt o.a. gezegd: „Als voortreffelijk soldaat in den strijd om het nat.-socialistische Groot-Duitschland heeft Generaloberst Dietl zich vooral in den strijd om Noorwegen en Finland onderscheiden en zijn mannen van de eene overwinning naar de andere geleid. Onvergetelijk zal zijn strijd om Narvik blijven tegen de sterkste overmacht van den vijand en in de hardste omstandigheden.

In een officieele staatsplechtigheid, waarbij behalve de Führer aanwezig waren gen.-veldmaarschalk Keitel als chef van het opperbevel der weermacht, de Rijksminister van Buitenlandsche Zaken von Ribbentrop, grootadmiraal Dönitz, de Reichsführer-SS Himmler, gen.-veldmaarschalk Milch, alsmede talrijke Rijksministers, Rijksleiders, generaals van het leger, van de luchtmacht en van de Waffen-SS, voorts admiraals van de marine en wapenattaché's van de verbonden en bevriende naties, naast andere vertegenwoordigers uit weermacht, partij en staat, heeft de Duitsche natie 1 Juli afscheid genomen van den door een hard lot plotseling uit het leven weggerukten Generaloberst Dietl.

Afscheidswoord van den Führer —

De Führer heeft in de plechtige herdenking voor den overleden Generaloberst Dietl dezen in gevoelvolle bewoordingen een laatsten groet gebracht. De Führer zeide o.a.: „De militaire prestaties van den Generaloberst Dietl zullen in het boek der geschiedenis worden opgeteekend. Zijn persoonlijkheid kan echter alleen hij volledig beseffen, die het geluk had hem in den loop van vele jaren zelf mee te maken.

Generaal Dietl heeft wellicht het duidelijkst in zijn persoon de synthese gevonden, aan den eenen kant onverbiddelijk hard te zijn in het eischen en aan den anderen kant toch op te gaan in de bezorgdheid voor zijn mannen. Hij heeft daardoor eigenlijk het type van den nationaal-socialistischen officier geschapen, van een officier, die niet week is in het eischen en verlangen, niet zwak om zijn menschen te laten optreden, doch die nauwkeurig weet, dat voor dezen strijd geen offer te groot of te duur is om niet gebracht te worden, van den officier, die aan den eenen kant deze harde en uiterst harde eischen stelt, aan den anderen kant echter 't lot van zijn ondergeschikten als hun ware vriend en vader tot zijn eigen lot maakt. Juist in de jaren van 1933 tot 1936, toen ik met den blik op de Duitsche toekomst geweldige waagstukken moest ondernemen, toen stond deze man onwrikbaar en vanzelfsprekend achter mij en dat is zoo voortgegaan tot de laatste dagen. Mijn persoonlijke vriendschap jegens hem maakt het mij bijzonder smartelijk, hem te herdenken. Wanneer ik van dezen vriend thans afscheid neem, gebeurt het derhalve met de bitterste gevoelens van een diep getroffen man, aan den anderen kant evenwel met het onbuigzame fanatisme, dat ook dit offer op het altaar van het vaderland voor ons allen slechts een nieuwe verplichting is."

Von Rundstedt (Foto Stapf)

Veldmaarschalk von Rundstedt vervangen door veldmaarschalk von Kluge —

6 Juli — Om gezondheidsredenen is generaal-veldmaarschalk von Rundstedt in het opperbevel in het Westen opgevolgd door generaal-veldmaarschalk von Kluge. De Führer heeft in een hartelijk gesteld eigenhandig schrijven veldmaarschalk von Rundstedt, die zich in de moeilijkste situaties in Polen en in Frankrijk hoogelijk heeft onderscheiden, zijn bijzonderen dank uitgesproken, en het voornemen te kennen gegeven van zijn diensten gebruik te maken voor speciale opdrachten. Voorts werd hem 't Eikenloof bij het Ridderkruis verleend.
(V. b. Legerleiding 5972 B.)

— Levensloop Von Rundstedt —

Generaal-veldmaarschalk von Rundstedt, die dit jaar 69 jaar wordt, heeft zich als kolonel-generaal in het begin van den oorlog belast met het bevel over de legergroep-Zuid, waarmede hij in den omsingelingsslag van tien dagen aan de Szura het voornaamste Poolsche leger versloeg en den zegetocht in Polen bekroonde met de verovering van Warschau. In den veldtocht tegen Frankrijk voerde hij bevel over legergroep A. Zijn troepen braken op 30 Mei '40 door de sterke vijandelijke stellingen aan de Maas heen, korten tijd later door de naar het Noordwesten verlengde Maginot-linie en op 9 Juli door de stellingen van de Weygand-zone, waarmede de weg vrij werd voor den vernietigenden slag in den rug van de voornaamste versterkingen der Maginot-linie. In den loop van den oorlog werd generaal-veldmaarschalk von Rundstedt, die in de gedenkwaardige zitting van den Rijksdag van 19 Juli 1940 door den Führer was bevorderd tot generaal-veldmaarschalk, benoemd tot opperbevelhebber in het Westen.

— Levensloop Von Kluge —

De nieuwe opperbevelhebber in het Westen, generaal-veldmaarschalk Günther von Kluge, die op 30 October 1882 in Posen, als zoon van een officier in actieven dienst geboren werd, diende tijdens den eersten wereldoorlog als kapitein bij den staf. In 1918 werd hij bij Verdun gewond. Ingedeeld bij de 100.000 man Rijksweer, werd hij in 1923 tot majoor bevorderd en werkzaam gesteld bij den staf van de derde divisie. Zijn bevordering tot kolonel en zijn benoeming tot commandeur van een regiment artillerie geschiedden in 1930. In 1933 werd hij generaal-majoor en kort daarop inspecteur der Nachrichtentruppe. Achtereenvolgens was hij daarna luit.-generaal, divisie-commandant en chef van den Wehrkreis IV te Münster, in 1934, bevelvoerend generaal van het zesde legercorps in 1935, en ten slotte in 1938 opperbevelhebber van de legergroep in Hannover.

Von Kluge (Foto Stapf)

Op 2 Juli is het stoffelijk overschot van Generaloberst Dietl te München aangekomen en in tegenwoordigheid van vertegenwoordigers van weermacht en partij op het Nordfriedhof bijgezet.

— Levensloop generaal Dietl —

De gestorven Generaloberst Dietl werd op 21 Juli 1890 te Band Aibling in Beieren geboren. Op negentienjarigen leeftijd werd hij als cadet opgenomen in een infanterieregiment, waarin hij in 1914 als adjudant van het eerste bataljon fungeerde. In April 1919 vocht hij in het vrijcorps Epp tegen de communisten te München en in 1920 volgde zijn benoeming tot compagniescommandant van een nieuw gevormd infanterieregiment van den Rijksweer. Toen de Führer in November 1923 zijn historischen marsch naar de Feldherrnhalle hield, stond ook de Compagnie Dietl opgesteld. Nadat hij in 1934 tot kolonel was bevorderd, werd Dietl belast met het commando van een regiment bergjagers. In 1939 nam hij deel aan den veldtocht in Polen en op 9 April 1940 begonnen de gevechten om Narvik, welke op 10 Juni van dat jaar in een Duitsche overwinning eindigde. Op 19 Juni 1940 werd hem als eersten soldaat der Duitsche weermacht het Eikenloof bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend. Op 15 Januari 1942 werd de tot Generaloberst bevorderde belast met het opperbevel van het legercorps Lapland. **(V. b. Generaal Dietl 4256)**

A. DUITSCHLAND

Bijeenkomst van leiders der oorlogsindustrie - Rede van den Führer —

5 Juli — Op een vergadering, die Rijksminister Speer had bijeengeroepen om den verantwoordelijken mannen der Duitsche wapen- en oorlogsproductie verdere richtsnoeren voor hun arbeid te geven, hebben Rijksminister Speer en de bureauchefs van zijn ministeries het woord gevoerd, terwijl in opdracht van Rijksminister Backe staatsminister Ricke sprak over de voedselpositie van het Duitsche volk. Het hoogtepunt der bijeenkomst werd gevormd door een ontvangst der deelnemers door den Führer in zijn hoofdkwartier. De Führer gaf den verantwoordelijken mannen van de Duitsche bewapening en oorlogsproductie een overzicht van de taak van het Duitsche bedrijfsleven in oorlog en vrede.

Deze oorlog, aldus zeide de Führer, kan niet worden afgemeten naar gebeurtenissen van den dag. In een zoo geweldige, historische worsteling speelt een voorbijgaand succes of een voorbijgaande tegenslag geen beslissende rol. In dezen grootsten strijd om het lot van het Duitsche volk, die beslist over zijn of niet zijn van vele geslachten, heeft elk slechts den plicht, onvermoeid voor de overwinning te strijden en te werken. Ik weet, dat een ongekende zenuwkracht en een ongekende vastbeslotenheid noodig zijn om in tijden als deze te volharden, maar boven ons staat als de ster, die ons handelen leidt, het eene beginsel, dat voor geen enkele moeilijkheid gecapituleerd wordt.

De Führer wees op den heldenmoed aan het front, waar zooveel dappere soldaten dag aan dag het schijnbaar onmogelijke mogelijk maken en ook voor onoplosbaar lijkende moeilijkheden niet terugdeinzen, maar ze toch steeds weer meester worden. Als gij dezen heldenmoed gadeslaat, dan begrijpt ge ook mijn onwrikbaar vertrouwen. Zou tegenover een dergelijk heldendom een leiding als de onze, die zoo gelukkig is te kunnen zeggen, dat zij vier jaar lang slechts successen heeft behaald, in eenig opzicht falen? Neen. Wij zullen dezen tijd doorstaan en ten slotte dezen oorlog winnen. De overwinning zal ons eens allen schadeloos stellen voor onze offers, onze zorgen en ons bloed.

Deze oorlog is niet alleen een oorlog van de soldaten, maar vooral ook van de technici. Technische uitvindingen hebben van het begin af haar stempel op hem gedrukt. In den loop van den strijd zijn de vijanden er in geslaagd, van onze ervaringen te leeren, onzen voorsprong op menig gebied in te halen en op enkele terreinen ons voorloopig ook voorbij te streven. De Duitsche uitvindersgeest echter is bezig het technische evenwicht te herstellen om zoo de voorwaarden te scheppen, waardoor het stuur van den oorlog voor goed zal worden omgegooid.

Aan het slot van zijn toespraak betuigde de Führer Rijksminister Speer en zijn medewerkers zijn bijzonderen dank voor hun voortreffelijke prestaties op het gebied der Duitsche bewapening en droeg hij hun op, dezen dank ook over te brengen aan alle arbeiders in de Duitsche wapenbedrijven.

(V. b. Hitler 5981 C.; prof. Speer 5676 A.; Stand d. bewapening 5551 A.)

Weermacht - „Pantserschrik" en „Pantservuist" als nieuwe wapens

Sinds eenigen tijd beschikt de Duitsche infanterie over twee nieuwe tankafweerwapens. Beide berusten op het z.g. rakettenprincipe. De „pantservuist", welke lijkt op een groote handgranaat, bestaat uit een kegelvormige verdikking met aan het eind een vrij dikken loop. De infanterist, die dit wapen bedient, laat de tank tot op worpafstand naderbij komen; vervolgens slingert de pantservuist, die slechts éénmaal kan worden gebruikt, zijn lading in de richting van de tank. Een speciale inrichting zorgt er voor, dat het zijn richting behoudt.

De „pantserschrik" bestaat uit een bijna twee m. langen, dikken loop, waaruit raketbommen op naderende pantserwagens kunnen worden afgevuurd. De „pantserschrik" wordt door twee man bediend. **(V. b. Nieuwe wapens 6006 B.)**

— Gen.oberst Dollmann overleden

2 Juli — Generaloberst Dollmann, opperbevelhebber van een legercorps is den 27sten Juni plotseling overleden. De Führer heeft naar aanleiding daarvan een dagorder uitgevaardigd, waarin o.a. wordt gezegd: „Het waagstuk in den aanval over den Rijn de voor onoverwinnelijk gehouden Maginotlinie te doorbreken, heeft Generaloberst Dollmann met succes uitgevoerd. Door zijn voortreffelijke leiding van een leger aan de kust van den Atlantischen Oceaan heeft hij mede de voorwaarde geschapen voor den afweer van de invasie en in den afweerstrijd geholpen, de vèrstrekkende plannen van den vijand te verijdelen, zoodat het eerste doel van de landing van den vijand niet bereikt werd."

De Führer heeft hem het Eikenloof bij het Ridderkruis posthuum verleend.

— Generaals v. Wickede en Eglseer verongelukt —

Op 23 Juni heeft de Duitsche weermacht nog twee generaals verloren. De Duitsche bladen brachten 7 Juli berichten over den dood van den generaal der infanterie von Wickede, bevelhebber van een legercorps dat zich bij den strijd om de „vesting Demjansk" onderscheidde, en de generaal der bergtroepen Karl Eglseer, bevelhebber van een berglegercorps, dat onder meer optrad bij de gevechten in den Kaukasus.

— Generaloberst Rendulic opvolger van Dietl —

Uit een door Generaloberst Rendulic tot zijn troepen gerichten dagorder blijkt, dat deze met ingang van 28 Juni door den Führer werd belast met het opperbevel der Duitsche strijdkrachten in Lapland. **(V. b. Legerl. 6012 A.)**

B. FRANKRIJK

De aanslag op Henriot - 20 millioen francs belooning voor opsporing der daders —

4 Juli. De Fransche regeeringschef Laval heeft een belooning van twintig millioen francs uitgeschreven, voor de opsporing van de moordenaars van den staatssecretaris van inlichtingen en propaganda Philippe Henriot. **(V. b. 6006 G.)**

De positie der „maquisards" - Verklaring van den Engelschen minister van Buitenl. Zaken —

6 Juli. De Britsche minister van Buitenlandsche Zaken heeft op een desbetreffende vraag in het Lagerhuis geantwoord, dat de Engelsche regeering alles zal doen om te bereiken, dat de in Duitsche handen vallende leden der Fransche verzetsbeweging als krijgsgevangenen worden behandeld. Eden zeide, dat zijn regeering zich in verbinding heeft gesteld met de regeering der Vereenigde Staten en de betreffende Fransche autoriteiten. **(V. b. 5989 B.; Eden 5965 A.)**

C. ENGELAND

Min.-president Churchill spreekt in het Lagerhuis over de „V 1" —

6 Juli — In een verklaring over de aanvallen der vliegende bommen op Engeland heeft Churchill, naar de Britsche berichtendienst meldt in het Lagerhuis gezegd, dat het een vergissing zou zijn, het ernstige karakter van dezen bijzonderen vorm van aanvallen te onderschatten.

Churchill zette uiteen, hoe men van Engelsche zijde geprobeerd heeft, inlichtingen te krijgen over het nieuwe Duitsche wapen voordat het in gebruik werd gesteld. Tevens was de minister van Binnenlandsche Zaken er mede begonnen, de schuilgelegenheden op den openbaren weg te versterken. Churchill schilderde verder, hoe men getracht heeft door sterke formaties van het commando bommenwerpers de plaatsen te treffen, die naar Engelsche opvatting proefstations waren voor het nieuwe Duitsche wapen. Deze aanvallen, zoo zeide hij, hebben als gevolg van den grooten afstand zware verliezen gekost, die Engeland zich echter heeft moeten getroosten. Churchill beweerde, dat, indien de Engelsche en Amerikaansche terreuraanvallen op Frankrijk en Duitschland niet hadden plaats gehad, het bombardement van Londen waarschijnlijk reeds een halfjaar eerder zou zijn begonnen.

Het aantal vliegende bommen, dat dagelijks „van Frankrijk uit" naar Engeland komt, bedraagt, volgens Churchill, ongeveer 100 tot 150. Voor zoover de ouders zulks wenschen, worden de kinderen uit de gevaarlijke zone geëvacueerd. (Met betrekking tot de evacuatie van kinderen, meldt Reuter, dat tot 29 Juni ruim 5000 kinderen uit Londen zijn vertrokken. 30 Juni en 2 Juli zijn nog andere, groote transporten schoolkinderen uit Londen vertrokken. Red.)

Churchill gaf met nadruk te verstaan, dat Groot-Brittannië de maatregelen, die het in zijn land neemt, moet voegen in de uitgebreide plannen van de krijgsoperaties, daar de gevechtshandelingen in Normandië of de aanvallen op doelen in Duitschland niet daaronder mogen lijden.

— Duitsch commentaar —

In de Wilhelmstrasse ziet men in de 6 Juli door Churchill in het Lagerhuis afgelegde verklaring over de vliegende bommen een bevestiging voor den ernst en de afmeting der uitwerking van het nieuwe Duitsche wapen „V 1". Voorts ziet men daarin een bevestiging van de groote onrust, die zich heeft meester gemaakt van de Engelsche bevolking en ten slotte een bevestiging voor den omvang van de critiek op de Britsche regeering, die zich genoodzaakt ziet over het vraagstuk rekenschap af te leggen.

— Nadere bijzonderheden omtrent de „V 1" —

Interinf meldt omtrent „V. 1" nog: De ontploffende projectielen worden afgevuurd van uit een ondergrondsche installatie, die bijzonder sterk beveiligd is tegen beschieting door artillerie en luchtaanvallen. Het wapen kan een onbemand vliegtuig worden genoemd, dat door middel van raketaandrijving een snelheid van ongeveer 600 km. per uur krijgt. In den kop van het onbemande vliegtuig bevindt zich een nieuw soort springstoflading van ongeveer 1000 kilogram, waarvan de ontploffende uitwerking die van de tot nu toe gebruikte ontploffingsmiddelen verre overtreft.

(V. b. „V 1" 5985 A.; Churchill 5981 B.)

A. FINLAND

Diplomatieke betrekkingen door Ver. Staten verbroken —

Het officieele Finsche inlichtingenbureau heeft 30 Juni het volgende communiqué uitgegeven:
De plaatsvervangende zaakgelastigde der Ver. Staten in Finland heeft heden om 18 uur den minister van Buitenlandsche Zaken meegedeeld, dat de regeering der Ver. Staten besloten heeft haar diplomatieke betrekkingen met Finland te verbreken en dat de regeering van Zwitserland verzocht is de belangen der Ver. Staten in Finland te behartigen.
In de commentaren der Finsche bladen wordt deze stap over het algemeen betreurd. Tot op het laatste moment had men geloofd aan het begrip der V.S. voor de Finsche zaak.

— Rede min.-president Linkomies - Geen andere keus dan doorvechten aan de zijde van Duitschland —

Linkomies, de Finsche minister-president, heeft 2 Juli een radiorede gehouden, waarin hij onder meer zeide: Na een pauze van ruim twee jaar moet onze weermacht thans reeds voor de vierde week ononderbroken zware gevechten leveren. De groote concentraties van den vijand en vooral zijn overmacht aan artillerie, pantserwapen en luchtmacht hebben geleid tot aanvangssuccessen, onder den druk waarvan onze troepen zich stap voor stap hebben teruggetrokken.
De krachtproef met de Sovjet-Unie is om natuurlijke redenen een ongelijke. De vijand is niet alleen numeriek sterker, omdat hem groote menschenmassa's ter beschikking staan, maar ook omdat zijn technisch materiaal overvloediger is.
Daar wij ons niet op genade of ongenade aan den vijand willen overgeven, hebben wij geen andere keuze dan den strijd. De aanvaarding van de Duitsche hulp verandert niets aan den aard van onzen strijd. Wij voeren den oorlog nog altijd tot het afweren van den tegen Finland gerichten aanval en van het Finland bedreigende gevaar. Voor den succesvollen strijd was de overeenkomst met Duitschland noodzakelijk. Met het oog op deze hulp, die Duitschland ons verleent, is het Finlands natuurlijke plicht, pas na overleg met Duitschland de wapenen neer te leggen. Het spreekt immers vanzelf, dat wij, terwijl wij Duitsche hulp aanvaarden, niet tegelijkertijd kunnen rondloopen met de gedachte aan beëindigen van den strijd. Dat zou immers al worden verboden door de eerlijkheid, waaraan Finland meer dan wellicht eenig ander land pleegt vast te houden.
(V. b. Relaties m. d. Ver. Staten 5989 E.; Overeenk. m. D'land 6006 A.)

B. ZUID-SLAVIE — Reorganisatie van het kabinet —

Het officieuze Engelsche nieuwsbureau meldt, dat 7 Juli het nieuwe kabinet van de uitgeweken Joegoslavische regeering zijn beslag heeft gekregen. Minister-president is Ivan Soebasitsj, die tevens de portefeuille van Buitenlandsche Zaken en van Defensie heeft gekregen. Een merkwaardigheid is, dat Milhailowitsj niet aan deze regeering deelneemt. Men noemt het een coalitie-kabinet. Twee Serviërs, twee Slovenen en twee Kroaten hebben er zitting in. Onder hen zijn twee aanhangers van Tito, namelijk Vokosavuyevitsj, vroeger professor aan de universiteit van Belgrado, die minister van Agrarische Zaken werd, en Drago Marusci, de vroegere gouverneur van Slovenië die de portefeuille van Verkeer en Justitie kreeg toegewezen.

— Geen Engelsche steun meer aan generaal Milhailowitsj —

24 Juni — Naar de Britsche berichtendienst meldt heeft de onderstaatssecretaris van het Engelsche ministerie van Buitenlandsche Zaken, Hall, in het Lagerhuis verklaard, dat de Britsche regeering besloten heeft geen daadwerkelijken steun meer te verleenen aan generaal Milhailowitsj en zijn organisatie.

Overeenkomst tusschen maarschalk Tito en min.-pres. Soebasitsj —

1 Juli — Tito en Soebasitsj, de premier van de in Londen verblijvende Joegoslavische regeering zijn overeengekomen, dat het opperbevel over alle Joegoslavische strijdkrachten voortaan bij maarschalk Tito zal berusten. Zij hebben verder besloten om door middel van een volksstemming, die pas later zal worden gehouden, oplossing te brengen in het vraagstuk betreffende de terugkomst van den koning. Of koning Peter met deze regeling accoord zal gaan blijft voorloopig een vraag.
(V. b. pos. Tito 5989 F.; Kabinet 5955 F.)

C. INDIE — Rede van Gandhi voor congresvertegenwoordigers —

Reuter meldt uit New Delhi, dat Gandhi op 29 Juni voor ongeveer 50 Congresvertegenwoordigers het woord heeft gevoerd. Hij verklaarde van meening te zijn, dat er thans geen oorlog tegen Japan zou zijn, wanneer Indië vrij was geweest. Er is echter geen reden tot pessimisme of wanhoop. Wij beschikken over de gouden methode der geweldloosheid en der lijdelijkheid, zoo zeide hij. Ten aanzien van het gebrek aan levensmiddelen en de daaruit voortgevloeide ellende verklaarde Gandhi, dat alleen een representatieve nationale regeering dit euvel meester kan worden.
(V. b. Gandhi 5939 B.)

D. CHINA (TSJOENGKING) — Maarschalk Tsjiang Kai-sjek komt met de communisten tot overeenstemming —

2 Juli — Exchange Telegraph meldt uit Tsjoengking, dat van bevoegde zijde wordt medegedeeld, dat een volledige overeenstemming tot stand is gekomen tusschen de communistische partij in China en maarschalk Tsjiang Kai-sjek.
(V. b. Tsjiang Kai-sjek 5765 B.; Verh. t. d. Sovj. Unie 5901 B.)

E. ZWEDEN — De Amerikaansche noodlandingen - Verzoek tot vrijlating afgewezen —

26 Juni — Naar de „Dagens Nyheter" meldt, zouden de Vereenigde Staten de Zweedsche regeering verzocht hebben aan Amerikaansche vliegtuigen, die na een noodlanding in Zweden door de bemanning binnen 48 uur wederom vliegklaar" gemaakt zijn, de retourvlucht naar de bases in Engeland toe te staan. Van Zweedsche zijde zou men tegenover deze Amerikaansche wenschen een afwijzende houding aannemen met het motief, dat Zweden een dergelijke concessie niet kan doen zonder te worden beschouwd als steunpunt der geallieerde luchtmacht. **(V. b. 5997 D.)**

F. NEDERLAND

Jaarverslag Nederl. Bank; commentaar van „De Telegraaf" —

Het jongste jaarverslag van den President der Nederlandsche Bank is evenwichtig gericht op 't centrale probleem: de toeneming der zwevende koopkracht, aldus „De Telegraaf" dd. 4 Juli. Deze subordineering van alle andere beschouwingen aan dit kernvraagstuk wordt door de feitelijke situatie der Nederlandsche financiën ten volle gemotiveerd.
Men is in dezen oorlog zoo aan het lezen van groote cijfers gewoon geraakt, dat millioenen-getallen, waarvan men vroeger verstomd zou hebben gestaan, thans laconiek ter kennisgeving worden aangenomen. Een gelatenheid, die allerminst in overeenstemming is met den ernst van den toestand. Uit een enkel feit kan deze reeds blijken. Men kan veilig aannemen, dat de hoeveelheid in Nederland ter beschikking staande goederen sinds het uitbreken van den oorlog aanmerkelijk gedaald is, maar in stede van een overeenkomstige inkrimping toont de omloop aan bankbiljetten een vermeerdering van ƒ 1.158 millioen per 6 Mei '40 tot ƒ 4.072 millioen per 1 Mei 1944, dat wil dus zeggen een toeneming van 100% tot 351%.
De eerste reden van deze wanverhouding, wat den geldkant betreft, is de vermeerdering der staatsuitgaven, welke zoodanig stegen, dat zij — evenals in alle andere landen — niet door belastingen konden worden gedekt. De tweede oorzaak schuilt in het verkeer met Duitschland. Ons tot de eenvoudigste voorstelling beperkend kan men dit als volgt voorstellen. Duitschland, tot de laatste vezel ingespannen in de productie van voor den oorlog en zijn levensonderhoud noodzakelijke goederen, is slechts in uiterst bescheiden mate in staat artikelen naar ons land te leveren.
Tegenover een Nederlandschen export naar Duitschland staat dus geen import uit Duitschland, maar er ontstaat een vordering op Duitschland, welke t.z.t. gebruikt zal kunnen worden om goederen uit Duitschland te importeeren of om deelnemingen in het Duitsche bedrijfsleven te verwerven. Voorloopig geschiedt noch het een noch het ander en zoo zijn deze vorderingen op Duitschland, de „saamgebalde koopkracht", opgeloopen tot ƒ 3.920 millioen per 1 Mei '44.
Wat dit cijfer beteekent, wordt duidelijk, wanneer men bedenkt, dat Nederland in 1939 uit Duitschland ƒ 357 millioen importeerde.
De Nederlandsche exporteur kan niet onbepaald op zijn geld wachten en doet dus zijn vordering op Duitschland aan de Nederlandsche Bank over. Deze betaalt hem daarvoor in guldens en krijgt zelf een vordering in Marken. Naarmate de export naar Duitschland toeneemt, vormt de Markenvordering dus een steeds belangrijker deel van de dekking van den gulden. In het vorige jaarverslag werd medegedeeld, dat deze verhouding bijna 2/3 beliep, thans kan men berekenen dat per 1 Mei 1944 elke gulden van de opeischbare middelen der Nederlandsche Bank voor rond 80 cent dekking vond in de Markenvordering. Het tempo der toeneming van het Markenbezit wordt sneller. Per kwartaal zijn vanaf aanvang 1943 de cijfers der stijging in ƒ millioen: 474, 262, 493, 594 en eerste kwartaal 1944 739 (d.w.z. niet minder dan Rm. 11.2 millioen per werkdag).

(V. b. 6002 B.)

DE WERELDOORLOG

A. Voortzetting Sovjet-offensief; Lida, Pinsk en Wilna ontruimd - In Normandië hevige strijd om Caen; aanvallen bij La Haye du Puits afgeslagen, Amerikaansche doorbraakpogingen in het gebied van St. Lô verijdeld; terroristen- en sabotagegroepen vernietigd - 11.000 ton door duikbooten, een kruiser en torpedojager door Duitsche marinestrijdmiddelen tot zinken gebracht - Aanvallen in het gebied van Volterra, geringe geallieerde terreinwinst - Luchtaanvallen op Weenen, Ploesti, München en Boedapest - Zwaar vergeldingsvuur op Londen —

OOSTELIJK FRONT

9 Juli — Het opperbevel der Duitsche weermacht maakt bekend: In het Oosten is in het gebied van Kowel de kracht der vijandelijke aanvallen toegenomen. In den centralen sector heeft zich de afweerslag verplaatst naar het gebied ten Westen van de landengten van Baranowitsje en Molodetsjno. In het verloop van hardnekkige gevechten om Lida ging de plaats verloren. Het garnizoen van Wilna sloeg herhaalde aanvallen van de bolsjewisten af.

10 Juli — Hernieuwde doorbraakpogingen bij Kowel werden verijdeld. Ten Westen van Baranowitsje vingen onze divisies de opdringende bolsjewisten in verbitterde gevechten aan de Szcara, aan weerskanten van Slonim, op. Ten Noordwesten van Wilna werden de Sovjets in een tegenaanval teruggeworpen. Ten Noordwesten van Polozk zijn de doorbraakpogingen mislukt door den tegenstand van onze troepen.

11 Juli — In het gebied van Kowel werd in zware afweergevechten, die 4 dagen duurden, de stormloop van de 10 Sovjet-infanterie-divisies, een pantsercorps en 2 pantserbrigades afgeslagen. In den centralen sector leveren onze troepen bij drukkende hitte gevechten met sterke vijandelijke strijdkrachten, die ook ons verliezen brengen. Voorbij Wilna, waarvan het garnizoen alle aanvallen afsloeg, dringt de vijand verder naar het Westen en het Zuidwesten op. De vijand slaagde er in, Zuidoostelijk van Noworsjef een plaatselijke penetratie te verkrijgen.

12 Juli — Onze divisies hebben zich verder naar het Westen gedistancieerd. Ten Oosten van Olita werden de bolsjewisten in een tegenaanval opgevangen. De verdedigers van Wilna hebben in het Westelijke deel der stad herhaalde aanvallen der bolsjewisten uiteengeslagen. Tusschen Oetena en Polozk zijn aanvallen der bolsjewisten met zware verliezen ineengestort. Ook ten Zuiden van Noworsjef zijn nog verbitterde gevechten aan den gang.

13 Juli — In het Zuiden zijn plaatselijke aanvallen der bolsjewisten afgeslagen. In den centralen sector duren de zware afweergevechten tusschen Pripet en Duna voort. Terwijl ten Westen van de Szcara alle bolsjewistische doorbraakpogingen zijn verijdeld, hebben onze divisies in het gebied ten Zuiden van Wilna zich naar het Westen gedistancieerd.

14 Juli — Ten Westen van Loezk distancieerden zich onze divisies uit een vooruitspringenden frontboog en sloegen in de nieuwe stellingen vijandelijke aanvallen af. In verband met onze uitwijkbewegingen in het gebied van de Pripetmoerassen, die verloopen zonder door den vijand gehinderd te worden, is de stad Pinsk ontruimd. In den centralen sector werden doorbraakpogingen der Sovjets verijdeld. De bezetting van Wilna is, overeenkomstig het bevel door den omsingelingsring der Sovjets heengebroken en heeft zich strijdend een weg gebaand naar de Westelijk gereedstaande Duitsche troepen.

15 Juli — In het merengebied Noordelijk van Wilna, aan weerszijden van de Duna, alsmede in het gebied van Opotsjka werden de over een breed front voortgezette doorbraakpogingen der Sovjets in hoofdzaak afgeslagen. Onze troepen zuiverden enkele penetratieplekken. In den Zuidelijken sector gingen de bolsjewisten in het gebied van Tarnopol en Loezk over tot den verwachten aanval. In den centralen sector weerden zich onze divisies tegen de bolsjewistische doorbraakpogingen.

Verdediging der Baltische landen. — Voor de vertegenwoordigers van de buitenlandsche pers heeft de militaire woordvoerder der Rijksregeering op 13 Juli stelling genomen tegenover zekere combinaties betreffende een zg. rechttrekken van het front in de Oostzeelanden. Hij zette uiteen: Een rechttrekken of verkorting van het front in het gebied der Oostzeelanden komt in geen geval in aanmerking. Wanneer ten Zuiden van het Baltische gebied, in de streek van Polozk het Duitsche front eenigszins wordt teruggetrokken, gebeurt dat alleen om een aansluiting op den nieuwen toestand in den centralen sector te bereiken, en daarmede een bescherming van het Baltische gebied beter te kunnen waarborgen. Het Baltische gebied behoort tot de Europeesche ruimte. De Duitsche weermacht zal deze Europeesche ruimte zoowel in het Zuiden als in het Noorden van het oostelijk front in ieder geval verdedigen en houden.

Overzicht. —

14 Juli (C. D.) — Het groote Sovjet-Russische zomeroffensief werd sinds lang verwacht. Het werd zelfs vroeger verwacht dan het is losgebroken, want de Sovjets, die met koortsachtige haast hun voorbereidingen troffen, waren begin Mei reeds zoover dat zij hun opmarsch desnoods konden beginnen, terwijl hun legers sinds de tweede helft van Mei werkloos hebben staan wachten tot het tijdstip aanbrak, dat Stalin te Teheran met Churchill en Roosevelt schijnt te hebben afgesproken.

In de voorbereidingen vielen drie zwaartepunten te onderscheiden: Ordsja, Tarnopol en Jassy, gebieden die met hun achterwaartsche verbindingen dan ook herhaaldelijk door het Duitsche luchtwapen zwaar werden gebombardeerd.

Den 22sten Juni eindelijk, den derden verjaardag van het uitbreken van den oorlog tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie, ontbrandde het groote zomeroffensief der Sovjets en wel in het gebied van Ordsja. Het derde Wit-Russische leger onder generaal Sjernikofski rukte op in de algemeene richting Borissof, het tweede Wit-Russische leger onder generaal Sjakarof met als strategisch doel Mogilef.

Twee resp. drie dagen later begon het eerste Baltische leger onder generaal Bagramian een opmarsch in de richting van Polozk en het eerste Wit-Russische leger onder generaal Rokosofski in de richting van Bobroeisk. In den loop der laatste weken ontbrandde de strijd geleidelijk over een front van circa 500 K.M., dat de Sovjets thans nog schijnen te willen uitbreiden door aanvallen op den uitersten Noordelijken vleugel, waar generaal Jereminko met het tweede Baltische leger tot een offensief is overgegaan en op den uitersten Zuidelijken vleugel, waar het Duitsche legerbericht melding maakt van hevige aanvallen in het gebied van Gomel, die teruggeslagen en daarna weer hervat werden, maar waarvan dient te worden afgewacht, of het hier een werkelijk nieuw offensief betreft dan wel een actie van zuiver plaatselijk karakter.

Verrassend was de ongekende hoeveelheid materieel, welke de Sovjets in den strijd wierpen. Hun opeengehoopte materieel, artillerie, tanks en vliegtuigen, overtrof alles wat voorheen ooit aan het Oostelijke front is opgetreden. Zoo werd Witebsk b.v. bestormd door 14 tankdivisies. Het trommelvuur, dat het offensief inleidde, werd uitgebraakt door meer dan 100.000 kanonnen.

In het algemeen kan nu worden gezegd, dat de Sovjet-Russische strategie in zooverre een grondige wijziging heeft ondergaan, dat het aanstormen van divisie na divisie, die in het geconcentreerde Duitsche afweervuur de afschuwelijkste verliezen leden, nagenoeg geheel heeft opgehouden. De Sovjets, die tijdens den Duitschen opmarsch herhaaldelijk heele divisies infanterie meedoogenloos opofferden om tijd te winnen ten einde b.v. een batterij naar achteren te brengen, zijn thans zuinig geworden met hun menschen en bijna roekeloos met hun materieel.

Het verloop van den strijd is bekend. De Duitsche legerleiding volgde ook thans weer de methode, iederen duimgreed grond hardnekkig te verdedigen, om den vijand zoo zwaar mogelijke verliezen toe te brengen en hem op die manier geleidelijk te laten „leegloopen".

Van Duitsche zijde wordt er op gewezen, dat de Sovjet-Russen thans weldra op de definitieve Duitsche afsluitingsstellingen zullen stooten, die zijn aangelegd om niet alleen de nieuwe Duitsche Oostgrenzen, doch ook de Baltische staten te beschermen. De eerste afsluitingsstelling strekt zich uit van Ostrof over Dunaberg naar Kowno. De middelste ligt tusschen de Njemen en de Neres, ten O. van Olita en ten W. van Wilna. De Zuidelijkste stelling loopt in Noord-zuidelijke richting ten W. van Slonim en Baranowitsje.

WESTELIJK FRONT

9 Juli — In Normandië ging de vijand op den frontsector ten Noorden van Caen over een breed front met sterke strijdkrachten tot den aanval over. In de zware gevechten gelukte het hem ten Noordoosten en Noordwesten van Caen onze stellingen

binnen te dringen. Ook aan weerskanten van den weg Caumont-Caen ondernam de vijand sterke aanvallen, waarbij hij plaatselijke penetraties kon behalen. Tusschen Vire en Taute werd den geheelen dag verbitterd gevochten. Ten Noordwesten van Le Plessis en ten Zuidwesten van La Haye du Puits viel de vijand vruchteloos aan.

10 Juli — Na verbitterde gevechten drukte de vijand onze linies tot den Zuidrand van Caen terug. Tusschen Airel en Saint Eny kon de vijand geringe terreinwinst behalen. Ten Zuiden van La Haye du Puits werden vijandelijke aanvallen afgeslagen. In het Fransche gebied werden weer 239 terroristen en saboteurs in gevechten vernietigd.

11 Juli — In Normandië is thans over groote deelen van het front van het vijandelijke bruggenhoofd de afweerslag aan den gang. De verliezen van den vijand zijn zeer groot.

12 Juli — Ten Oosten van de Orne wierpen onze troepen den bij Colombelles doorgebroken vijand op zijn uitgangsstellingen terug. Ten Zuidwesten van Caen heeft onze tegenaanval terrein gewonnen. Om Eterville wordt verbitterd gevochten. In den sector van St. Lô zijn doorbraakpogingen mislukt.

13 Juli — De vijand heeft ten Noordoosten van St. Lô na urenlang trommelvuur ons front aangevallen. Valschermjagers en infanterie deden alle doorbraakpogingen mislukken. Tusschen de Vire en het gebied van St. Eny benevens tusschen Gorges en de kust is gedurende den geheelen dag verbitterd gestreden.

14 Juli — De Amerikanen wierpen nieuwe formaties in den slag en zetten hun aanvallen, met het zwaartepunt in de richting van St. Lô, voort. Het gelukte hem op geen enkel punt de beoogde doorbraak te forceeren.

15 Juli — De vijand ondernam slechts plaatselijke aanvallen Oostelijk en Noordoostelijk van St. Lô alsmede in den sector tusschen Pont Hebert en Saint-Eny. Sterke Engelsche artillerieconcentraties in het gebied Zuid-Westelijk van Caen wijzen op nieuwe aanvalsplannen der Britten. Het tweede Engelsche leger, dat in den bruggenhoofdsector tusschen Caen en Bayeux een oppervlakte van ongeveer 800 vierkante kilometer bezet houdt, bestaat op het oogenblik uit 4 legercorpsen en ongeveer 20 pantserdivisies. Met de andere afdeelingen en de speciale troepen zullen in dit gebied waarschijnlijk een half millioen Engelschen en soldaten van het Britsche rijk gelegerd zijn. Men kan berekenen, dat het geheele bruggenhoofd beschikt over 3000 tanks.

ZEEOORLOG

9 Juli — Duikbooten brachten 2 schepen met een inhoud van 11.000 B.R.T. tot zinken. Door strijdmiddelen der Duitsche marine werden in de wateren van het invasiefront een kruiser en een torpedobootjager tot zinken gebracht, alsmede verscheiden schepen getorpedeerd.

14 Juli — Aan een D.N.B.-bericht ontleenen wij, dat de geallieerden in de periode van 6 Juni tot 8 Juli de volgende oorlogsschepen verloren: 2 zware kruisers, andere kruisers, 26 torpedojagers, een fregat en 10 motortorpedobooten. Bovendien werden verscheiden Engelsch-Amerikaansche slagschepen, 22 kruisers, 25 torpedojagers, 13 motortorpedobooten en 28 speciale landingsschepen door bommen of torpedotreffers zwaar beschadigd. Hierin zijn niet begrepen de Engelsch-Amerikaansche verliezen aan oorlogsschepen door mijntreffers. In totaal bedraagt de daarmede tot zinken gebrachte Engelsch-Amerikaansche ruimte aan oorlogsschepen rond 85.000 ton.

ZUIDELIJK FRONT

9 Juli — In Italië zette de vijand zijn aanvallen met bijzondere kracht aan de Ligurische kust bij Volterra, ten Noordwesten van Siena en aan de Adriatische kust voort.

10 Juli — Onze aan den Westelijken kustweg bij Volterra, Poggibonsi, Arezzo en aan de Adriatische kust opgestelde troepen hebben zich gisteren opnieuw door bijzondere standvastigheid onderscheiden.

11 Juli — De vijand zette zijn doorbraakpogingen voort. Hem bleef elk succes van beteekenis ontzegd.

12 Juli — Het zwaartepunt van de gevechten lag gisteren aan weerskanten van den Tiber in den sector ten Zuiden van Cita di Castello. Ten Oosten van den Tiber brachten tegenaanvallen van onze troepen het vijandelijke optreden tot staan.

13 Juli — Het is gisteren alleen tot vrij groote gevechtshandelingen gekomen aan de Ligurische kust en ten Zuidwesten van Cita di Castello. De vijand heeft op enkele plaatsen geringe successen kunnen behalen.

14 Juli — De vijand bepaalde zich tot aanvallen in het gebied ten Noorden van Volterra en aan beide zijden van den Tiber in den sector van Cita di Castello. De terreinwinst van den vijand bleef onbeteekenend. In het gebied achter het front en in het gebied van Boven-Italië werden verscheiden bendegroepen en sabotagetroepen vernietigd.

15 Juli — De vijand hervatte zijn grooten aanval op onze stellingen tusschen de Ligurische kust en Poggibonsi. Onze troepen weken enkele kilometers naar het Noorden uit. Poggibonsi ging na zware straatgevechten verloren. In den sector ten Zuidoosten van Arezzo en aan weerszijden van den Tiber werden vijandelijke aanvallen afgeslagen.

LUCHTOORLOG

9 Juli — Amerikaansche bommenwerpers vielen gisterochtend Weenen aan. Luchtverdedigingsstrijdkrachten vernietigden 30 vijandelijke vliegtuigen. Zwaar vergeldingsvuur blijft op Londen en zijn buitenwijken liggen.

10 Juli — Een formatie Amerikaansche bommenwerpers heeft gisteren verspreid bommen geworpen in het gebied van Ploesti.

Zeestrijdkrachten, koopvaardijschepen en marineartillerie schoten van 1 tot 10 Juli 66 vliegtuigen omlaag. Het V. 1-vergeldingsvuur op Londen duurt met slechts geringe onderbrekingen voort.

11 Juli — De V. 1 blijft het gebied van Londen onder zwaar vergeldingsvuur houden.

12 Juli — Een formatie Amerikaansche bommenwerpers ondernam gisteren een terreuraanval op München. Door luchtdoelartillerie werden 27 vliegtuigen, waarvan 24 viermotorige bommenwerpers vernietigd. Zwaar V. 1-vergeldingsvuur blijft op het gebied van Groot-Londen liggen.

13 Juli — Amerikaansche bommenwerpers hebben gisteren een terreuraanval gericht op München; vele kunstwerken werden verwoest. Door afweergeschut werden 31 viermotorige bommenwerpers vernietigd. Het zware vuur der V. 1 op Londen duurt voort.

14 Juli — Amerikaansche bommenwerpers ondernamen gisteren weer een terreuraanval op München. Door strijdkrachten der luchtverdediging werden 29 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. Het gebied van Groot-Londen bleef aan zwaar vergeldingsvuur bloot staan.

15 Juli — Een formatie Amerikaansche bommenwerpers heeft een aanval ondernomen op Boedapest. Door luchtverdedigingsstrijdkrachten werden 12 vliegtuigen vernield.

(V. b. Krijgsverr. 6007 A.)

A. FINLAND

Aanhoudende druk der Sovjets —

10 Juli — Sedert het begin van de groote aanvallen op 9 Juni heeft de vijand in den tijd van een maand 803 tanks verloren.

Op de Karelische landengte heeft de vijand gisteren getracht op twee landtongen der Viipuri-baai aan land te gaan. Hij werd echter weer in zee geworpen. In Vuosalmi werden hevige gevechten geleverd met de over de Vuoksen gezette vijandelijke strijdkrachten. Taai strijdend trokken onze troepen zich terug op het bruggenhoofd van Aeyraepaeae.

Sedert 9 Juni hebben Finsche en Duitsche luchtstrijdkrachten 995 vijandelijke machines neergeschoten.

11 Juli — In Vuosalmi duren de harde gevechten voort. Ten Noordoosten van het Ladogameer boden onze troepen den vijand sterken tegenstand. Onze afdeelingen, die zich bij Suojaervi terugtrokken, zijn in hevige gevechten gewikkeld met vijandelijke strijdkrachten, welken aanzienlijke verliezen worden toegebracht.

12 Juli — In het Westelijk deel der Karelische landengte heerschte hoofdzakelijk wederzijdsch artillerie- en granaatwerpersvuur. In het door den vijand veroverde bruggenhoofd bij Vuosalmi wisselden tegenaanvallen af met vijandelijke uitbreidingspogingen. Ten Noordoosten van het Ladogameer was de druk nog altijd sterk.

13 Juli — Bij Vuosalmi viel de vijand aan en drong onze linies binnen. Hij werd in een tegenaanval teruggeworpen. Ten Noordoosten van het Ladogameer ondernamen sterke vijandelijke strijdkrachten op verscheiden plaatsen aanvallen, die uiteengeslagen werden.

14 Juli — Op de Karelische landengte wierp de vijand zijn aanvalsformaties in het vuur onzer troepen. Alle aanvallen werden afgeslagen. Noordoostelijk van het Ladogameer ontplooide de vijand een heftige aanvalsbedrijvigheid. De aanvallen werden alle afgeslagen.

(V. b. Finsche krijgsverr. 6008 A.)

B. JAPAN

De strijd in Birma —

7 Juli (D.N.B.) — In den strijd tegen de Japansche troepen aan de Salwien, aan het front in Noord-Birma, heeft de vijand, aldus meldt Domei, in een slag, die van 20 tot 30 Juni duurde, 2482 man aan dooden verloren. De Japanners verloren 317 man.

Luchtaanval op Japan —

9 Juli — Vijandelijke vliegtuigen zijn den 8sten Juli van een steunpunt in China uit naar Japan gevlogen. Zij vlogen boven het Westen en Noordwesten van het eiland Kioesjoe, doch werden onmiddellijk door den Japanschen afweer afgeslagen.

De strijd in China —

12 Juli — Domei meldt, dat de Japanners op 4 Juli Joengfeng, een belangrijk vijandelijk steunpunt in Hoenan, hebben veroverd.

(V. b. Jap. krijgsverr. 6008 B.)

BOVEN: Duitsche tank tusschen de ruïnes van Tilly. ONDER: Het opblazen der kranen van het zeestation Cherbourg. LINKS: Een verwarde ijzermassa bleef over. (foto's Orbis-Holland)

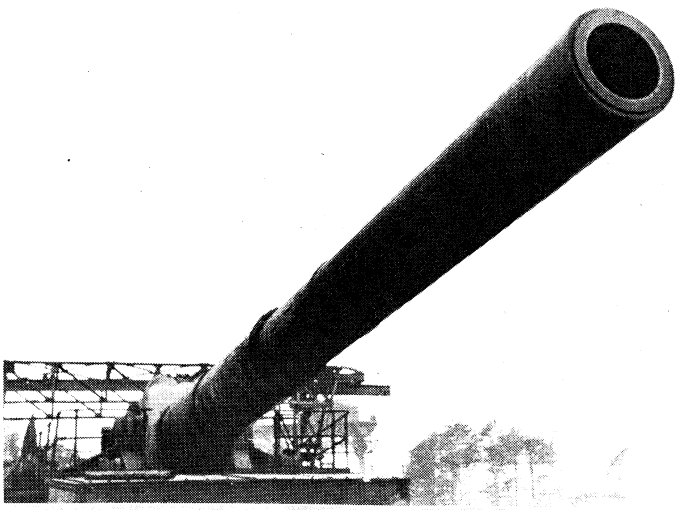

RECHTS: De „pantserschrik" en de „pantservuist", nieuwe pantserafweerwapens, welke onlangs bij de Duitsche weermacht in gebruik genomen werden. LINKS: De Japansche militaire attaché Osaka en generaal Foerster bezoeken een Duitsche zoeklichtbatterij, alwaar meisjes als „Flakhelferinnen" dienst doen. Een stuk van het zwaarste kaliber, dat alvorens aan een der fronten te worden opgesteld, nog moet worden ingeschoten.

(foto's Orbis-Holland)

A. NEDERLAND

Nationale REMBRANDT-herdenking

Tentoonstellingen in geheele land

De week van 10 tot 15 Juli werd op zeer speciale wijze aan de Nederlandsche cultuur gewijd met als hoogtepunt de viering van den Rembrandtdag op 15 Juli, den geboortedag van den grooten meester onzer schilderkunst, De bedoeling van een en ander is meervoudig. Door bezinning op het verleden wil men het cultureel zelfrespect van ons volk verhoogen om aldus ook den bodem te bereiden voor een doeltreffende cultureele werkzaamheid in de toekomst. Maar men wil tevens naar buiten onze nationaal-cultureele prestaties doen spreken ook met het oog op onze cultureele zelfstandigheid in het Europa van morgen.

De belangrijkste gebeurtenissen van de cultuurweek waren de drie officieele vieringen op 15 Juli. Vooreerst te Amsterdam, waar prof. dr. G. A. S. Snijder, president van den Ned. Kultuurraad en jhr. mr. S. M. S. de Ranitz het woord voerden en de Rembrandtlegpenning werd uitgereikt aan prof. Jan de Vries. In Groningen sprak de heer E. Gerdes, hoofd van de afd. Beeldende Kunsten van het Dept. van Volksvoorlichting en Kunsten, met een voorwoord van den commissaris der provincie Groningen en declamatie van drs. J. S. Postma. In Maastricht traden als sprekers op de heeren H. Bindels, bestuurder der gem. werkgemeenschap en J. Delsing, gewestelijk bestuurder van de Ned. Kultuurkamer te Maastricht, ook hier met een voorwoord van den commissaris der provincie. Behalve deze drie officieele bijeenkomsten waren er op 15 Juli nog tal van plaatselijke vieringen.

Een reeks van tentoonstellingen werd in deze week georganiseerd, o.a. in het Rembrandthuis te Amsterdam, dat wederom voor het publiek werd opengesteld. In Den Haag is er in Pulchri Studio een tentoonstelling van schilderijen, aankoopen van het Dept. van V. en K. van de laatste jaren, welke als een herdenking van de levende kunstenaars moet worden gezien. In het Rijksmuseum te Amsterdam werd de centrale tentoonstelling van de Ned. Kultuurkamer geopend, waar het beste werk van de gehouden regionale tentoonstellingen is bijeengebracht. Voorts is er nog een reeks van exposities te Assen, Eindhoven, Rotterdam, Breda, Gouda, Maastricht, Roermond, Sittard, Lochem, Zutfen en Winterswijk. Te Rotterdam opende dr. Hannema in het Museum Boymans een zomertentoonstelling met een lezing over Rembrandt. Wat het muzikale gedeelte van de cultuurweek betreft, werd de medewerking verkregen van de groote symphonie-orkesten, die bijzondere concerten gaven. Ook de harmonie-orkesten traden op groote schaal op: in Amsterdam 13, Den Haag 11 corpsen en nog honderd andere harmonie-orkesten door geheel Nederland. Zangkoren gaven overal in het land uitvoeringen.

Verder waren er nog tooneelvoorstellingen, tooneelwedstrijd te Maastricht, vertooning van een speciale film „Rembrandtdag 1944" in alle bioscooptheaters, terwijl het programma van den Ned. Radio Omroep voor een belangrijk deel van deze cultuurweek en den Rembrandtdag werd gewijd.

Deze Nederlandsche documentaire film kwam tot stand onder de supervisie van Jan Theunissen; de opnamen werden verzorgd door H. Kommer Jr., terwijl de door Cornelis Thoen samengestelde tekst werd gesproken door Fred. Menger.

Rembrandt-herdenking te Amsterdam: Rede jhr. S. M. S. de Ranitz —

Als hoogtepunt van den Rembrandtdag te Amsterdam is op 15 Juli in de aula van het Koloniaal Instituut een plechtige bijeenkomst gehouden in tegenwoordigheid van den Leider, waar de wnd. secretaris-generaal van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten, jhr. mr. S. M. S. de Ranitz, en de president van den Nederlandschen Kultuurraad, prof. dr. G. A. S. Snijder, spraken.

Na een beschouwing over Rembrandts leven en werk zeide jhr. De Ranitz o.m.: Ons volk van Rembrandts tijd was toonaangevend op elk gebied. Vooral daar presteerden de Nederlanders iets uitzonderlijks waar zij individueel hun geestelijke daadkracht tot uiting konden brengen: in natuurwetenschappen, de medische wetenschap, de schilderkunst, op het gebied van handel en zeevaart, bouwnijverheid en ambacht. Zoodra de spankracht van den strijd verminderde openbaarden zich echter ontbindende factoren. Na het einde van de vorige eeuw bespeuren wij dan weer overal teekenen van opleving. Sinds de Haagsche School toonen onze schilders een groote scheppende kracht. Het bijzondere vakmanschap, hetwelk steeds de basis is geweest van onze schilderkunst, bestaat nog altijd. Sinds de Beweging van Tachtig heeft onze literatuur ook zeer bijzondere manifestaties opgeleverd. Op het gebied van de muziek zijn wederom na langen tijd van stilzwijgen belangrijke componisten werkzaam geweest. Het muziekleven in Nederland maakt een tijd van bloei door. In de laatste halve eeuw was ons volk niet alleen op het gebied van de natuur-wetenschappen, de techniek en de handel nog in staat iets grootsch te verrichten, ook op het gebied van de cultuur duiken telkenmale werkers van beteekenis op.

(foto dept. V. en K.)
Jhr. mr. S. M. S. de Ranitz

Doch wanneer wij de kunstuitingen van de laatste vijftig jaren toetsen aan de woorden, die de Führer bij de inwijding van het Huis der Duitsche Kunst in 1937 te München sprak, begrijpen wij, wat ontbreekt. De Führer zeide toen: „Een kunst, die niet meer op de vreugdevolste en innigste instemming van de gezonde breede massa des volks rekenen kan, maar slechts op een kleine, deels belanghebbende, deels geblaseerde kliek steunt, is onverdraaglijk". Inderdaad het is slechts een betrekkelijk kleine groep die deel heeft aan het scheppend genie, dat steeds nog in Nederland leeft.

Langzaam rijpt de gedachte, dat ons volk slechts dan wederom tot een werkelijk volk kan worden indien het niet langer binnen de omheining blijft leven, doch een actief medestrijdend en medebouwend deel wordt van een grootere volkengemeenschap. Ik ben er van overtuigd, dat de gezonde zoo uiterst waardevolle krachten, welke in ons volk leven, eerst dan tot ontplooiing kunnen komen, wanneer ons volk zijn plaats zal hebben veroverd in de gemeenschap van Germaansche volken en van Europa.

De staat kan nimmer een nieuwe cultuur doen ontstaan. De staat kan er slechts toe medewerken, dat schadelijke invloeden worden bestreden, invloeden, welke vreemd zijn aan onzen volksaard, of louter commercieele invloeden, welke elk cultureel streven in de kiem kunnen smoren. De staat kan ook waardevolle cultuuruitingen stimuleeren. Als zoodanige stimulans moet ook worden gezien de Rembrandt-legpenning.

Rembrandtpenning voor prof. J. de Vries

In deze cultuurwende neemt voor ons volk prof. Jan de Vries een geheel eigen plaats in. Daar de omwenteling van ons cultuur-historisch denken zich voltrekt in alle Germaansche en Europeesche volkeren, is mede door de macht van zijn wetenschap en door de kracht van zijn scheppend en herscheppend vermogen Jan de Vries een figuur waardig door ons te worden gezien in die reeks van Nederlandsche mannen, wier levenswerk met Europeesche maat wordt gemeten. De toekenning van den Rembrandt-legpenning aan prof. Jan de Vries geschiedt niet uitsluitend vanwege zijn buitengewone wetenschappelijke en cultureele verdiensten, doch ook, omdat prof. Jan de Vries in zijn werken ons volk den weg wijst en het resultaat van zijn arbeid ook steeds aan ons volk brengt.

Nadat de wnd. secretaris-generaal van het departement van V. en K. den Rembrandt-legpenning aan prof. Jan de Vries had overhandigd en nadat deze een woord van dank had gesproken, sprak prof. G. A. S. Snijder over Rembrandt als symbool van de Nederlandsche cultuur.

Kunstenaars en geleerden bij den Leider

Tenslotte vermelden wij, dat in het kader van de Rembrandtweek op 14 Juli in het kabinet van den Leider een kleine bijeenkomst werd gehouden, waarbij een aantal vertegenwoordigers van wetenschap en cultuur aanwezig waren.

(V. b. Rembrandtherd. 4759 A.; Jhr. de Ranitz 5803 A.; Mussert 6005 A.; Prof. de Vries 5953 A.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

„Zaakwaarnemer van het gisteren" karakteriseerde de Duitsche pers zijn functie als gouverneur van de Bank of England, sedert Lord Catto einde Mei aldaar Montagu Norman opvolgde. In de Britsche pers is over Lord Catto weinig geschreven. De geringe mededeelzaamheid is wederkeerig, alhoewel Lord Catto eigenaar van een Londensch dagblad is. Thomas Catto is Schot van geboorte. Als kind van onbemiddelde ouders zag hij in 1879 in Aberdeen het levenslicht. Door een stipendium ontsloot zich de middelbare school voor hem. Toen hij 15 jaar oud was moest hij zelf zijn kost verdienen. Zijn maatschappelijke loopbaan begon hij als leerling in een reederijkantoor in Newcastle-on-Tyne. Via een krantenadvertentie kwam hij in dienst bij het gerenommeerde grootbedrijf MacAndrews & Forbes. Door taaie vlijt werkte hij zich bij deze firma, waarvoor hij tien jaren werkte, tot directiesecretaris op.

Na dezen leertijd ging Catto naar het buitenland. Het eerst werkte hij in Rusland, vervolgens in het Nabije Oosten. Hij was nog geen dertig jaren oud, toen hij naar Amerika verhuisde, waar hij het filiaal van de firma MacAndrews & Forbes in de hoedanigheid van vice-president ging besturen. In New York kreeg hij ook voor het eerst officieel contact met de Britsche regeering; aanvankelijk als Britsch vertegenwoordiger bij de Russische commissie in New York. In 1918 droeg men hem de leiding van de Geallieerde levensmiddelencommissie in de U.S.A. en Canada op.

LORD CATTO

Na een tienjarig verblijf in Amerika, trok Catto na afloop van den eersten wereldoorlog naar Indië, waar hij als directeur-generaal het invloedrijke concern Andrew Yule in Calcutta beheerde. Hier breidde zich zijn toch reeds aanzienlijk vermogen gul uit, zoodat het Britsche filiaal van het bankiershuis Morgan — Morgan Grenfell & Co. — op zoek naar jonge machtige relaties, die het in de oerconservatieve Citykringen van den ouden stempel niet verwerven kon, Catto waardig keurde, als deelgenoot op te nemen. Daarnaast leidde hij als directeur een verzekeringsmaatschappij en de Mercantile Bank of India.

Het in New York gelegde contact met het Britsche ministerie bleef Catto ook in Indië zorgvuldig onderhouden. Herhaaldelijk ontving de Britsche Schatkist van hem waardevolle adviezen, waarop tenslotte de openlijke dank niet uitbleef: in 1936 bood de Britsche regeering Catto de adelsbrieven aan. Als Brit nam Catto de onderscheiding aan, doch als zakenman hield hij in afwijking van de gebruikelijke gewoonte zijn eigen naam vast. Daarmee werden voor hem de hoogste sporten van het Britsche openbare leven open gesteld. De Bank of England nam hem in het directorium op. Sir Kingsley Wood deed er nog een schepje op, toen hij hem, waarschijnlijk op voorspraak van Anderson, die Catto uit Indië kende, tot financieelen adviseur van de Schatkist benoemde. Hierdoor kwam Catto als collega naast den gezaghebbenden Keynes te staan. Een tijdlang had het den schijn, dat Keynes hem overvleugelen zou. De Londensche City, wars van experimenten en theorieën, vond in Catto den nuchteren en koel berekenenden practicus. Zij had begrip voor zijn koude geslotenheid, zijn afkeer van haastige vernieuwingen en economische plannen op langen termijn. Zij vertrouwde meer op de practische ervaringen en het gezonde menschenverstand, die uit de loopbaan van Catto vast te stellen zijn, op zijn koopmanssluwheid en het goed gesternte van den geboren practicus, die succes had.

Naast Lyttleton, die de productie, Bevin, die den arbeidsinzet en Lord Woolton, die de Voeding bestuurt, is Catto de man, die door zijn deskundige adviezen het geschokte prestige van het Empire in den algemeen te verwachten handelsveldtocht van morgen tegen het U.S.A.-imperialisme moet herstellen. Montagu Norman was nog de vertegenwoordiger van de Britsche Haute Finance, de zwijgzame, doch zeer nadrukkelijk tastbare woordvoerder der achter de coulissen der gebeurtenissen manoeuvreerende bankhuizen der City; Catto is handelsman, uit den goederenhandel — de tweede sport der kapitalistische systematiek — voortgekomen. Op hem rust de taak de staatsmacht leidend en remmend in te schakelen, opdat de oorlogslasten in Engeland geen sociale catastrophe veroorzaken.

In de groeiende financieele en economische controverse met de U.S.A. is van Catto te verwachten, dat hij tot elken prijs een principieel conflict, dat tot een breuk zou leiden, zal vermijden. Zijn taak zal vóór alles erop gericht zijn, de hem toevertrouwde belangen van het traditioneel bevoorrechte privaatbezit — in geld, goederen en macht — in den overgang van gisteren naar morgen veilig te stellen.

B. NEDERLAND —

Arbeidsfront - Propaganda-actie - Rede G. J. Zwertbroek —

In een reeks bijeenkomsten van het N.A.F. in verscheidene plaatsen van ons land, zal de heer G. J. Zwertbroek, leider van het arbeidsgebied propaganda van het N.A.F., spreken over „De kapitalistische vijand voor de poorten van Europa". Op 10 Juli werd in het N.V. huis te Utrecht de eerste van deze bijeenkomsten gehouden. De heer Zwertbroek hield den Nederlandschen arbeiders voor oogen, dat het met de afwachtende houding thans gedaan moet zijn, en dat men positie moet kiezen in het conflict. Zoomin als de arbeider zich kan plaatsen buiten het tijdsgewricht, zoomin kan ook het Arbeidsfront zich onttrekken aan de politieke kentering van dezen tijd. Wie zich dan ook niet thuis voelt in onze gelederen, aldus spreker, kan beter weggaan, want wij zullen een strijd voeren op leven en dood met de kapitalisten en hun satellieten.

Na verklaard te hebben hoe het Duitsche volk naar het nationaal-socialisme gedreven werd, omdat het niets anders meer bezat dan zijn arbeid, het fundament van het nationaal-socialisme, wekte spr. de Nederlandsche arbeiders op dit voorbeeld te volgen. **(V. b. N.A.F. 5930 A.)**

Arbeidsinzet - Voor vrouwelijke arbeidsters toestemming vereischt —

4 Juli. De secr.-gen. van Sociale Zaken heeft zijn besluit, krachtens hetwelk vrouwelijke werknemers, die sedert 1 Juli 1943 niet in het arbeidsproces waren opgenomen, konden worden aangesteld zonder tusschenkomst van het Gewestelijk Arbeidsbureau, ingetrokken. Voor hun aanstelling is thans weder toestemming van het Arbeidsbureau vereischt.

(v.b. Arbeidsinzet 5970 A; Vrouwenarbeid 5770 A)

— Z-S-kaartenprocedure voor industrie en econ. vereenigingen —

8 Juli — De procedure der Z-S-kaarten wordt thans ook toegepast op de geheele Nederlandsche industrie. Alle bedrijven, die zijn aangesloten bij een onder de hoofdgroep Industrie gerangschikte vak- of vaksubgroep moeten deelnemen. De Z-procedure is verder gelast voor: 1. kantoren van kartels; 2. bureaux van vereenigingen, die haar leden op economisch gebied vertegenwoordigen of adviseeren, zooals vereenigingen van huiseigenaren en grondbezitters; 3. kantoren van vereenigingen van economische adviseurs (accountants), belastingconsulenten, boekhouders en soortgelijke beroepen; 4. adviesondernemingen en -ondernemers voor het bedrijfsleven, in het bijzonder voor het ontwerpen van plannen, marktanalyses, organisaties enz.

(V. b. Z-kaarten 5890 A.)

— Nederlanders onderscheiden —

15 Juli — Vijf Nederlanders zijn voor hun voorbeeldige houding en moedig gedrag tijdens de terreuraanvallen op Berlijn onderscheiden, meldt „Het Volk". De Führer verleende den Nederlandschen personeelsleden van de Reichsanstalt für Films und Bild in Wissenschaft und Unterricht te Berlijn, Nicolaas aan de Kerk, Theodorus van der Steen, Adrianus Kruit, Marinus Hutzezon en Willem Bakker, de Duitsche bronzen medaille voor verdiensten.

(V. b. Moedig gedrag Nederl. 5917)

Bevolking - Stijgend geboortecijfer in 1943 —

Van Januari tot en met November 1943 kwamen in Nederland 190.840 geboorten voor, een hoog aantal in vergelijking met hetzelfde tijdvak van 1942, waarin 174.704 geboorten plaats vonden. De eerste elf maanden van 1943 toonen dus een gunstig verschil van 16.136 geborenen en het laat zich aanzien, dat de statistiek over het geheele jaar nog iets fraaier zal zijn. Het voorloopige cijfer van het aantal geboorten in 1943 is namelijk 209.270 hetgeen ruim 19.000 verschilt met 1942. Voor een deel, aldus het maandblad van het Centraal Bureau voor de Statistiek, vindt men de verklaring in de stijging van het aantal huwelijken in 1942, die haar weerslag vindt in het aantal geborenen in 1943. Daarmede is men er echter niet, want het aantal eerstgeborenen bedroeg in 1943 8400 meer. Met het groote aantal huwelijken in 1942 is het verschijnsel dus slechts voor een deel verklaard.

(v.b. Bevolking 5988 A)

Prijsbeheersching - Spakenburg gestraft —

8 Juli — De geheele Spakenburger vloot is voor den tijd van 14 dagen het uitvaren verboden, aldus meldt het Nationale Dagblad, als strafmaatregel voor het feit, dat vrijwel de geheele aanvoer in den zwarten handel verdwijnt. De toestand was thans zoo, dat per week per botter gemiddeld 20 à 30 pond visch aan den afslag werden afgeleverd. Wanneer men nagaat, dat blijkens de statistiek in behoorlijke jaren Spakenburg maandomzetten had van 90.000, zegge negentig duizend pond aal, dan kan men nagaan wat daar „zwart" is verhandeld en clandestien is verdiend.

(V. b. Prijsbeh. 6004 A.)

A. FINANCIEN —

Intern. valutaconferentie te Bretton Woods —

Aan een artikel in het Alg. H'blad van 15 Juli van de hand van zijn redacteur prof. dr. M. D. Dijt ontleenen wij het volgende: Onder den naam „Geallieerde monetaire en financieele conferentie" worden sedert het begin van deze maand te Bretton Woods (New Hampshire — Ver. St.) de plannen tot stichting van een na-oorlogsch internationaal stabilisatiefonds en van een internationale bank voor den wederopbouw besproken door ongeveer 300 gedelegeerden van de geallieerde mogendheden, waaronder 16 ministers van Financiën en vele leiders van centrale banken. De Ver. Staten zijn vertegenwoordigd door de volgende personen: minister Morgenthau, F. M. Vinson, leider van het bureau voor economische stabilisatie, Dean Acheson van het staatsdepartement, Edward Brown, president der National Bank te Chicago, Leo Crowley, leider van het bureau voor buitenlandschen handel, Marriner Eccles, leider van den Federal Reserve Board, den senator Robert Wagner en Charles Tobey, de vertegenwoordigers van het Huis van Afgevaardigden Jesse Wolcott en Brent Spence, alsmede den assistent van Morgenthau, Harry White. De Engelsche delegatie staat onder voorzitterschap van den bekenden econoom Lord Keynes, terwijl de derde voornaamste aan de conferentie deelnemende mogendheid, de Sovjet-Unie, zich laat vertegenwoordigen door den plaatsvervangenden commissaris voor den buitenlandschen handel M. S. Stepanow.

De bedoeling is, om na den oorlog door monetaire maatregelen, ondersteund door een internationaal valutastabilisatiefonds, een grootere en vrijere goederenuitwisseling mogelijk te maken. Zooals bekend is stagneerde de ontwikkeling van het internationale ruilverkeer na den vorigen oorlog onder invloed van de verkeerde internationale credietstructuur, waardoor de landen van Centraal-Europa, die de meeste behoefte aan goedereninvoer hadden, niet konden koopen, terwijl het tot 1925 duurde eer de internationale credietverleening zóódanig functionneerde, dat dit bezwaar kon worden opgeheven. Evenwel werd door deze credietverleening de schuldenstructuur nog ondraaglijker, hetgeen eerst na het uitbreken van de wereldcrisis van 1929 en volgende jaren bleek. Bij een geallieerde overwinning zou de credietstructuur nòg scheever worden dan na 1918 het geval was en het is duidelijk, dat zonder nadere voorzieningen een vrije en flinke ontplooiing van den internationalen goederenruil zeer bezwaarlijk zal zijn. Want niet alleen zouden de internationale schulden eenige malen grooter zijn dan na 1918, maar ook zouden er nieuwe debiteuren optreden, waardoor zeer ernstige moeilijkheden zouden worden veroorzaakt.

Voorstel van Keynes —

Zoo wees bij de besprekingen op de huidige conferentie Lord Keynes, de voorzitter der Engelsche delegatie, er reeds op, dat Engeland einde 1944 voor ongeveer $ 12 milliard aan buitenlandsche oorlogsschulden zou bezitten. Bedenkt men daarbij, dat Engeland voor den oorlog crediteur was voor ongeveer $ 14 milliard (£ 3.5 milliard), dan blijkt het enorme verschil! En nu beweert Engeland bij monde van Lord Keynes, dat het „zooals vanzelf spreekt" verplicht is zijn schulden te betalen, maar dat het onjuist zou zijn deze aangelegenheid vast te koppelen aan het streven om een normaal functionneeren van den wereldhandel te verzekeren! Inderdaad, want dan zou Engeland een groot uitvoeroverschot moeten krijgen, waartegen de uitvoerbelangen van Amerika zich uiteraard zouden verzetten. Een puzzle alzoo, waarvoor de conferentie van 300 deskundigen te Bretton Woods wel geen oplossing zal brengen.

Inmiddels is het interessant de verschillende standpunten van deelnemers en niet-deelnemers te leeren kennen en te toetsen aan hunne bedoelingen. De Ver. Staten hebben er belang bij, ook ter voorkoming van een zeer sterke economische inzinking en een ernstige sociale crisis, dat na den oorlog een zoodanige situatie ontstaat, dat de uitvoer naar vele landen kan worden gehandhaafd of uitgebreid, waarbij zoo veel mogelijk landen tot hun schuldenaars gaan worden. Een autoritair geregelde buitenlandsche handel van andere landen zou hierbij een onoverkomelijke hinderpaal zijn en Amerika wil dit dus zooveel mogelijk voorkomen. Het voorbeeld van Duitschland na 1933 staat den Amerikaanschen kapitalisten nog te duidelijk voor oogen. Alles moet dus gedaan worden om Engeland te weerhouden tot een centraal geleiden buitenlandschen handel over te gaan. Een slagen van de conferentie zou dus beteekenen, dat de rest van de wereld zich met handel en valuta geheel ondergeschikt zou maken aan de Ver. Staten.

Engelands autonomie —

In Engeland ziet Lord Keynes dit gevaar duidelijk komen, vandaar dat hij door zijn valuta-plan in 1943 een zekere autonomie voor Engeland wilde veroveren. Dit plan is echter door Amerika reeds bij de voorbesprekingen verworpen en daar men niet kan aannemen, dat Engeland zijn economische belangen bij een financieele onderwerping aan de Ver. Staten behartigd acht, moet men tot de conclusie komen, dat Engeland reden heeft, om de Ver. Staten politiek te vriend te houden in het belang van het voeren van den oorlog. Hoe het zich echter na een gewonnen oorlog weer onafhankelijk van de Ver. Staten zou kunnen maken, is een raadsel.

De derde groote deelnemer, de Sovjet-Unie, heeft heelemaal geen belang bij het handhaven of het uitbreiden van een grooten uitvoer, doch wil zooveel mogelijk goederen invoeren voor den inwendigen opbouw van den staat en de vertegenwoordiging van Stalin op de bedoelde conferentie heeft reeds duidelijk gezegd, dat de Sovjet-Unie ook na den oorlog haar autarkische politiek niet zal opgeven. Dit plan staat dus lijnrecht tegenover dat van de Ver. Staten. Zooals men weet, willen de Ver. Staten na den oorlog echter kapitaalgoederen op crediet of tegen betaling in goud aan de Sovjet-Unie leveren. En waar dit land een zeer groote goudproductie heeft, ziet het in het verwerkelijken van het valutaplan een mogelijkheid zijn goudvoorraden kwijt te raken aan Amerika, terwijl het er niet over denkt aan den zg. vrijen wereldhandel mee te doen.

Over de kleine landen wordt zoo goed als niet gesproken. Bolivia en de neutrale landen ontbreken. De uitgeweken Poolsche regeering heeft een crediet gevraagd van $ 2 milliard, die van Tsjecho-Slowakije acht leeningen op langen termijn minder dringend; die van Nederland wilde, dat die landen, die 25% van hun quotum in het stabilisatiefonds in goud voldoen, in plaats van het maximum percentage van 10% p. j., meer dan 20% van hun quotum zouden kunnen opvragen. Na bestrijding werd dit voorstel echter teruggetrokken. Van de opvattingen der kleine landen is echter nog niet veel bekend geworden. Mexico wil meer aandacht aan het zilver besteed hebben, terwijl een voorstel van Br.-Indië tot besteding van zijn tijdens den oorlog verkregen buitenlandsche saldi zoowel van Engelsche als Amerikaansche zijde werd bestreden en ten slotte werd verworpen.

Beschouwing van Funk —

Interessant zijn de beschouwingen, die de minister van Economische Zaken van Duitschland, Funk, in een rede, welke dezer dagen te Koningsbergen werd gehouden, aan de conferentie heeft gewijd. Minister Funk wees in de eerste plaats op de politieke beteekenis van de conferentie, waarvan het doel was: a. te doen alsof de overwinning spoedig te verwachten is; b. het verzekeren van de machtspositie voor den vredestijd en c. het zoeken van een oplossing voor de na den oorlog dreigende economische en sociale crisis. Wat het economische betreft, legde minister Funk er den nadruk op, dat men met valutaplannen geen werkelijk herstel kan bereiken. Ieder land moet zijn eigen economie en zijn financieele evenwicht in orde brengen en dan volgt de valuta vanzelf. Pogingen tot herstel van het eens zoo hooggeprezen automatisme van den gouden standaard moeten mislukken.

„Wij zullen het niet dulden", aldus minister Funk, „dat de waarde van ons geld door een buitenlandsche regeering of door de bankiers van Wallstreet wordt bepaald en wij zullen het niet toelaten, dat de Duitsche prijzen op de tarwemarkt te Chicago worden vastgesteld. Wie de waarde van het geld bepaalt, bepaalt ook het sociale leven van het volk. Wat kan overigens de wereld verwachten van de wereldomvattende plannen, welke komen uit een land, dat tot dusverre bij het scheppen van orde in zijn eigen bedrijfsleven in vredestijd geheel heeft versaagd en welks leidende staatsman naar het middel van den oorlog greep, omdat hij hoopte op deze wijze de economische crisis meester te kunnen worden?" „In plaats van valutaplannen te brengen moet ieder land voor zich er door een verstandige economische ordening voor zorgen, dat de betalingsbalans niet uit haar evenwicht geraakt." Duitschland wil dus, dat ieder land orde op eigen zaken brengt, autonoom blijft en daardoor medewerkt aan een betere wereldorde. Het heeft dus geen behoefte aan een wereldvaluta, waardoor het in de financieele macht van vreemden zou komen.

Overeenstemming stabilisatiefonds —

In de op 15 Juli gehouden bijeenkomst van de conferentie werd naar officieel wordt gemeld, overeenstemming bereikt in zake het aan de parlementen van de 44 aan de conferentie deelnemende staten voor te leggen plan in zake de oprichting van een internationaal valutastabilisatiefonds. Dit stabilisatiefonds zal over een totaal bedrag aan middelen beschikken van $ 8.8 milliard. Het fonds heeft ten doel de internationale valutastabilisatie en het herstel van den wereldhandel. Van het totale bedrag ad $ 8.8 milliard zullen de Vereenigde Staten een bedrag verstrekken van $ 2.75 milliard, Engeland $ 1.3 milliard, terwijl Engeland te zamen met de Dominions over ongeveer eenzelfde bedrag zal beschikken als de Ver. Staten, de Sovjet-Unie $ 1.2 milliard, China $ 0.55 milliard, Frankrijk $ 0.45 milliard, Br.-Indië $ 0.4 milliard, Canada $ 0.3 milliard.

(V. b. Eng.-Am. valutaconf. 5927 G.)

A. DUITSCHLAND —

Weermacht - Nieuwe wapens —

Over de nieuwe door Duitschland in den strijd gebrachte wapenen brengt de pers tal van beschouwingen. Onderstaande uiteenzetting ontleenen we aan een artikel „Keerpunt van oorlogstechniek" in de N.R.Crt. van 6 Juli j.l.:

Een Duitsch blad kon de uitspraak van den Amerikaanschen schout bij nacht Gatsh aanhalen, dat de Duitschers een nieuwen vorm van oorlogvoering hadden uitgevonden, waarin geen menschen meer, maar nog slechts materieel werd ingezet. Een Duitsch oorlogsverslaggever, de N. S. K. K. Kriegsberichter Egon Kutsch, is in de Völk. Beob. dieper in deze ontwikkeling getreden en heeft de technische ontwikkeling gedurende dezen oorlog in drie golven geschetst.

De eerste golf omvat de periode van het begin van den oorlog tot het najaar van 1942, die door een ondubbelzinnige superioriteit werd gekenmerkt. Herinnerd wordt aan de Stuka's, de zelfstandig opereerende pantserdivisies en de duikbooten. De beide sterkste tegenstanders, Engeland en de Sovjet-Unie, met de Vereenigde Staten op den achtergrond, kwamen echter in onderlinge samenwerking alle crises te boven en wonnen zoo den noodigen tijd om uit de bittere ervaringen met de Duitsche wapens en hun moderne toepassing leering te trekken.

Hiermede werd de tweede golf in de technische ontwikkeling der strijdmiddelen ingeleid. Het luchtwapen van de tegenstanders kreeg een numerieken en technischen voorsprong, de afweer tegen de Duitsche duikboot was door het gebruik van een nieuw localiseeringsapparaat doeltreffender geworden.

Deze en andere tegenslagen, die de tweede, in het teeken onzer vijanden staande, golf voor ons tengevolge had, zouden ons wellicht omvergeworpen hebben, wanneer onze weerstandskracht niet uit de reserves, die wij als vrucht van de eerste golf hadden geoogst, gevoed had kunnen worden. Hoe zouden de vertragingsgevechten in het Oosten mogelijk zijn geweest, zonder de successen van onzen stormachtig terrein winnenden opmarsch in de beide zomers van 1941 en 1942? Hier herhaalt zich thans, aldus het artikel, wat wij reeds bij de eerste golf vaststellen konden, doch ditmaal in omgekeerden zin: thans zijn wij het, die den noodigen tijd winnen om, wat de ontwikkeling van de techniek betreft, in zekeren zin diep adem te halen. In alle stilte voltrekt zich bij ons de voorbereiding van de derde golf in de technische ontwikkeling van nieuwe wapens. Met de actie van de V. 1 is het startschot der derde golf gevallen. Deze derde golf staat in het teeken der Duitschers. Zij waarborgt ons, aldus het besluit, de eindoverwinning der Duitsche wapens, want een vierde golf zal niet meer komen.

Hier wordt gezegd wat op het spel staat en wat de kansen zijn, die met de nieuwe wending in de oorlogstechniek aan de Duitsche wapenen geboden zijn. **(V. b. Nwe wapens 6013 A.)**

Verkeer - Reisbeperking ingevoerd

Ter beperking van het reizigersverkeer wordt 17 Juli, tot nader order ingevoerd, dat men een vergunning moet aanvragen voor het uitvoeren van een reis. Behoudens voor reizen tot 100 km. heeft men in het algemeen een speciale vergunning noodig. Uit de bijzonderheden dienaangaande blijkt, dat deze vergunningen slechts in bescheiden omvang zullen worden verstrekt. Naar en van Oost-Pruisen is het niet-militaire reisverkeer vrijwel geheel stopgezet.

In- en uitvoercijfers 1938-'43 —

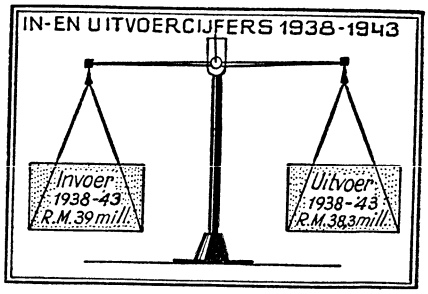

Volgens de officieele buitenlandsche handelsstatistiek heeft de Duitsche in- en uitvoer zich tijdens den oorlog als volgt ontwikkeld (in milliarden rijksmark):

	inv.	uitv.		inv.	uitv.
1938 ..	5.4	5.2	1941 ..	6.7	6.8
1939 ..	4.8	5.2	1942 ..	8.8	7.6
1940 ..	5.0	4.9	1943 ..	8.3	8.6

Het aandeel van Duitschland in den buitenlandschen handel der Europeesche landen ligt tusschen 50 en 80 pct. In bovengenoemde handelscijfers zijn Duitsche wapenleveranties aan andere landen niet begrepen, tenzij dat de wapens bij wijze van uitzondering werden geleverd in het kader van het wederzijdsche handelsverkeer.

De grootste belasting der Duitsche betalingsbalans wordt gevormd door het verrekenen der prestaties der in Duitschland werkende buitenlandsche arbeiders. In 1943 werd voor een bedrag van ruim Rm. 2 milliard aan loonen naar het buitenland overgemaakt.

(V. b. In- en uitvoer 3627 B.)

Rede van Rijksminister dr. Goebbels

10 Juli — Rijksminister dr. Goebbels heeft het woord gevoerd op een groote bijeenkomst in een gouw-hoofdstad in het Oosten van het Duitsche rijk. Zijn woorden werden door de meer dan 200.000 toehoorders in de zalen der stad en op de pleinen der per radio aangesloten steden met geestdriftige instemming ontvangen.

Dr. Göbbels kenmerkte dezen oorlog als een slechts eenmaal voorkomend historisch conflict, dat niet met oorlogen in het verleden kan worden vergeleken. Terwijl vroeger werd gestreden om het bezit van een provincie, om strategische grenzen of economische belangen, gaat het thans om zijn of niet zijn van het Duitsche volk.

Vele millioenen volksgenooten aan het front en in het vaderland vervullen de eischen van den totalen oorlog zonder tegenspreken en met onbeperkten wil zich persoonlijk te geven. Toch zijn er in groote deelen der totdusver van de vijandelijke luchtterreur verschoond gebleven gebieden van het Duitsche rijk nog zeer aanzienlijke reservekrachten aanwezig. Deze moeten thans worden toegevoegd aan de vereende inspanningen van het geheele Duitsche volk aan het front en in het strijdend vaderland, teneinde aldus het laatste deel van den weg naar de overwinning mogelijk te maken.

Wij weten dus heel precies, zoo verklaarde dr. Göbbels, dat er voor ons geen mogelijkheid bestaat dit conflict over tien, twintig of vijftig jaar te herhalen, wanneer wij ons thans in het beslissende tijdvak van onze geschiedenis niet opgewassen toonen tegen den vereenigden stormloop van onze vijanden, want volgens hun steeds weer herhaalde getuigenissen zouden zij hun doel daarin zien, het Duitsche volk in zijn nationale bestaan te vernietigen en het aldus voor altijd uit het leven der volken te verwijderen. De spreker trad vervolgens in den huidigen politieken en militairen toestand. Onder stormachtige instemming der aanwezigen verklaarde de minister dat hij heel openlijk kon spreken, daar hij het Duitsche volk voor sterk genoeg hield de waarheid te verdragen. Duitschland heeft den algemeenen stormloop van zijn vijanden uit het Westen en het Oosten tegen dezen zomer verwacht en met hun materieele meerderheid, die op vele gebieden aan den dag trad rekening gehouden. Daarom was het ons ook duidelijk dat dit niet zonder zware belastingen en ernstige beproevingen zou verloopen.

Tredend in den toestand aan de fronten verklaarde dr. Göbbels, dat het verloop, dat de invasie tot dusver heeft gehad, de verwachtingen heeft bevestigd, die Duitschland van zijn versterkingsinstallaties en van de strijdkracht van zijn soldaten heeft gehad. Slechts met buitengewone offers aan menschen en materieel is het den Engelschen en Amerikanen gelukt op een smalle strook van het West-Europeesche vasteland vasten voet te krijgen.

Ook de zware belastingen van het oogenblik aan het Oostelijke front behandelde dr. Göbbels met dezelfde realistische openhartigheid. Er kan geen twijfel aan bestaan, zoo verklaarde hij, dat de Duitsche soldaten aan het Oostelijke front op het oogenblik het bovenmenschelijke moeten presteeren om den stormloop der bolsjewistische pantserjagers tegen te houden.

Vervolgens hield dr. Göbbels zich uitvoerig met den luchtoorlog bezig. De zware beproevingen en verliezen, die de vijandelijke luchtterreur voor de Duitsche burgerbevolking in het vaderland met zich heeft gebracht en nog brengt, werden door dr. Göbbels volledig toegegeven. Toch is den vijand zijn duivelsch plan, het oorlogsmoreel van het Duitsche volk door de meest meedoogenlooze terreur te breken, op geen enkele wijze gelukt. Dat hij de Duitsche wapenproductie niet hinderen kon bij haar opwaartsche ontwikkeling, dat deze tegenwoordig op volle toeren werkt en voortdurend stijgende resultaten afwerpt, begint de vijand zelf geleidelijk in te zien.

De Londensche pers heeft destijds de hoonende vraag gesteld, of het door ons aangekondigde wapen misschien in het propagandaministerie in plaats van in de wapenkamer was uitgevonden. Het is niet te verwachten, dat de Engelschen deze vraag nog eens zullen stellen nu thans voor de naaste toekomst nieuwe en zwaardere vergeldingswapens worden aangekondigd.

Wij willen de moeilijkheden in het eigen kamp zeker niet onderschatten, zoo vervolgde dr. Göbbels, doch het moet ons duidelijk zijn, dat ook de vijand even zware zorgen heeft, die hun elken dag van den oorlog meer last veroorzaken. Ook in Londen, Washington en Moskou kan men geen ijzer met handen breken. Wij weten, dat wij alle kansen op de overwinning in onze handen hebben. Wij hebben alle reden de komende beslissende maanden met souvereine gelatenheid en in het bewustzijn van onze materieele en moreele kracht tegemoet te zien. De strijdlust van het Duitsche front is na vijf zware oorlogsjaren ondanks veelvuldige terugtochten en tegenslagen niet aan het wankelen gebracht.

(V. b. dr. Göbbels 5921 A.; mil. pol. situatie 6009 A.)

A. **FRANKRIJK —**

Emigrantenregeering - Comité de Gaulle door Ver. Staten erkend —

Reuter meldt uit Washington, dat president Roosevelt heeft verklaard, dat de Ver. Staten besloten hebben het comité-De Gaulle tot aan de verkiezingen te erkennen als „bestuur en regeering de facto" in de door de geallieerden bezette gebieden van Frankrijk. Naar S.P.T. meldt, is tijdens de besprekingen van generaal De Gaulle te Washington een Fransch-Amerikaansch concept-verdrag opgesteld, waarbij wordt bepaald, dat generaal Eisenhower de hoogste militaire instantie in de door de geallieerden bezette gebieden in Frankrijk zal blijven.

(V. b. Erk. Em.reg. 5651 B.)

Dienstplicht in de door geallieerden bezette gebieden —

10 Juli (A.N.P.) — Naar te Berlijn wordt vernomen, hebben de Geallieerden de geheele mannelijke bevolking tusschen 18 en 45 jaar in het door hen veroverde Normandische gebied dienstplichtig verklaard. Een aantal personen, die, naar het oordeel van den bezetter, gevaar opleveren voor de algemeene veiligheid en de geallieerde operaties, is gearresteerd en zal voor inmiddels opgerichte standgerechten moeten terechtstaan. De maatregelen der Anglo-Amerikanen om in de door hen bezette gebieden de voormalige leden van de Fransche Weermacht op te roepen, hebben aangetoond, dat groote deelen van de manlijke bevolking zijn gevlucht.

Regeering - Parmentier secretaris-generaal v. Binnenlandsche Zaken

26 Juni — De secretaris-generaal der Fransche politie, Parmentier, is benoemd tot secretaris-generaal van het ministerie van Binnenlandsche Zaken met behoud van zijn eerste functie.

— Marion en Bonnefoy opvolgers van Henriot —

11 Juli — De functies van den overleden minister van Propaganda, Henriot, zijn niet aan één man overgedragen, men is tot splitsing overgegaan. Paul Marion is, met behoud van zijn functie als staatssecretaris bij den regeeringschef, belast met de zorg voor propaganda en radio. Generaal Bonnefoy krijgt de leiding over de afdeeling voorlichting en censuur.

Oudminister George Mandel gedood

15 Juli — Naar de Parijsche bladen melden heeft de voormalige Fransche minister Georges Mandel, op weg naar een Fransch interneeringskamp, den dood gevonden. In het bericht wordt gezegd, dat Mandel door de Duitsche autoriteiten aan de Fransche justitie was overgedragen. Op weg naar een interneeringskamp werd de auto, waarin Mandel zich bevond, aangevallen, waardoor Mandel werd gedood.

(V. b. Regeering 5989 B.; Mandel 5482 B.)

B. **INSULINDE —**

Java's houtproductie —

Onder het Japansche militaire bestuur is de hoeveelheid gekapt Djatihout wederom tot het vooroorlogsche niveau gestegen en bedraagt thans 1.4 millioen kub. meter. De nieuwe aanplant bedroeg in 1943 25.000 ha. Het Japansche militaire bestuur heeft een speciale afdeeling voor boschbeheer opgericht, dat contrôle oefent op den vroegeren dienst der bosschen op Java en Madoera. De Japanners overwegen in verband met de groote behoefte aan hout op Java den invoer van hout uit andere gewesten. In den loop van 1943 werden de groote houtzagerijen van Batavia, Semarang en Soerabaja, welke aanvankelijk vernield waren, wederom geheel hersteld.

(V. b. Java 5918 D.)

C. **ITALIE (KONINKR.) —**

Zuiveringsactie van Bonomi —

13 Juli — Uit Rome wordt vernomen, dat de regeering Bonomi haar voornaamste taak thans ziet in het voeren van een z.g. politieke zuiveringsactie. Alléén uit het stadsbestuur van Rome zijn reeds 1300 ambtenaren verwijderd en aan de universiteiten van Zuid-Italië zijn 800 hoogleeraren ontslagen.

Fascisten te Rome gefusileerd —

Berichten uit het bezette Italië melden, dat na de bezetting van Rome de politie talrijke personen wegens fascistische gezindheid gearresteerd en in de gevangenissen opgesloten heeft. Zes jeugdige fascisten, die tijdens het onderzoek openlijk zeiden fascisten te zijn, zijn doodgeschoten.

Represailles door republikeinsche regeering aangekondigd —

De fascistische partij wil onder geen omstandigheden de terechtstelling van onschuldige slachtoffers dulden. De fascistische regeering beschikt over een aantal gijzelaars, en zal voor de noodzakelijke represailles niet terugschrikken. Naar gemeld wordt zijn thans, na bevestiging van het fusilleeren der zes jonge fascisten, de aangekondigde tegenmaatregelen bevolen.

(V. b. Reg. Bonomi 5998 F.)

D. **SOVJET-UNIE —**

Uitlevering van emigranten verlangd

12 Juli (C. D.) — Volgens „Folkets Dagbladet" heeft Stalin aan de Sovjet-gezantschappen in de geallieerde landen opdracht gegeven de uitzetting te eischen van alle Russische emigranten, die na de revolutie van 1917 hun vaderland hebben verlaten.

De Sovjet-gezant te Kairo heeft bij de Egyptische regeering dezen eisch ingediend en daaraan toegevoegd, dat ook de Russische emigranten, die in Egypte werden genaturaliseerd, moeten worden uitgezet.

E. **GUATEMALA —**

Opstandige beweging; president Ubico verjaagd —

4 Juli — De president van Guatemala en zijn kabinet zijn afgetreden. Een militaire junta, die zich met de regeering heeft belast, heeft de door president Ubico opgeheven constitutioneele garanties hersteld. De militaire commissie, die de macht zal uitoefenen tot aan de verkiezing van een nieuwen president, heeft een voorloopige regeering benoemd.

Voorts wordt gemeld, dat bij de jongste opstanden in Guatemala 200 menschen gedood en gewond en verscheiden honderden gearresteerd zijn.

(v. b. Guatemala 5322 A)

F. **ZUID-SLAVIE —**

De verhouding tusschen koning Peter en maarschalk Tito —

13 Juli — Naar Associated Press bericht heeft Peter van Zuid-Slavië met Tito een overeenkomst geteekend, waarbij Peter dit bolsjewistischen bendenhoofd erkent als chef van alle militaire organisaties. Peter verplicht zich verder zich tot aan het einde van den oorlog van elke politieke activiteit te onthouden.

(V. b. 6014 B.)

G. **TURKIJE —**

Hernieuwde druk der geallieerden —

Opnieuw, aldus berichtte de Telegraaf 15 Juli uit Berlijn, is thans een actie ingeleid, om de Turken tot het prijsgeven van hun neutraliteit te bewegen, een actie, welke ditmaal klaarblijkelijk niet alleen van Engeland en de Ver. Staten uitgaat, maar bovendien door de Sovjet-Unie wordt gesteund. Daarmede is het Turksche neutraliteitsprobleem in een nieuw stadium getreden, hetwelk zich van de vorige onderscheidt door een grootere gecompliceerdheid en een ernstiger karakter.

Zonder twijfel zal de Turksche regeering ook ditmaal al haar krachten inspannen om de onderhandelingen te Ankara in de richting van een compromis te sturen. Omtrent de kansen van slagen laat men zich uit den aard der zaak te Berlijn niet uit. Men wijst er evenwel op, dat Engeland een politieke overwinning noodig heeft ter compensatie van de uitgebleven verwachte successen der invasie, terwijl een Turksch succes voor Roosevelt van groot belang zou zijn ter aanbeveling van zijn candidatuur bij de a.s. presidentsverkiezingen. Om beide redenen — aldus concludeert men in de Wilhelmstrasse — zouden Londen en Washington er ditmaal niet voor terugdeinzen hun zwaarste politieke geschut op Turkije te richten en dezen staat te dwingen zijn passieve houding te laten varen en zich in het geallieerde front te voegen.

(V. b. Geall. pressie 5917 B.; verkl. Menemencioglce 5940 C.)

H. **PHILIPPIJNEN —**

Europ. missionarissen geïnterneerd

Daar gebleken is — aldus heeft de woordvoerder van het Japansche bureau van voorlichting medegedeeld, — dat Engelsche, Amerikaansche en Nederlandsche priesters en missionarissen op de Philippijnen spionnage dreven en andere ongewenschte actie voerden, hebben de Japansche militaire autoriteiten op de Philippijnen zich genoodzaakt gezien alle burgers van vijandelijke staten, die zich bezighouden met religieuze aangelegenheden op 8 Juli opnieuw te interneeren.

(V. b. Philippijnen 5708 A.)

I. **INDIE —**

Radioboodschap van Bose aan Gandhi

Sjonan (Singapore), 8 Juli (D. N. B.) — Soebhas Chandra Bose heeft per radio een boodschap tot Gandhi gericht, waarin hij den Mahatma vertrouwd tracht te maken met het plan, drie millioen Indiërs buiten de Indische grenzen in den strijd te brengen. De Indiërs binnen en buiten de grenzen zijn er van overtuigd, aldus de boodschap, dat de onafhankelijkheid slechts in een gewapenden strijd kan worden verworven.

(V. b. Gandhi 6014 C.; Bose 5926 C.)

K. **ALBANIE —**

Diplomatieke betrekkingen met Duitschland hervat —

13 Juli — Teneinde de vriendschappelijke verhouding tusschen de Duitsche en de Albaneesche regeering te versterken, heeft de regeering van het Duitsche rijk ook formeel de diplomatieke betrekkingen met de Albaneesche regeering tot stand gebracht. **(V. b. Albanië 5724 A.)**

L. **ARGENTINIE —**

Bevolking —

De Argentijnsche bevolking beliep op 31 December 1942 12.708.386 zielen, hetgeen vergeleken met 1941 een vermeerdering met 191.251 zielen beteekent. Buenos Aires telde 2.433.284 (2.408.900) inwoners. In 1942 immigreerden 19.295 personen.

(V. b. Bevolking 5882 B.)

A. NEDERLAND —

Sport - Bezoek van Reichssportführer Breitmeyer —

De Duitsche Reichssportführer Arnold Breitmeyer bracht 12 Juli een kort bezoek aan ons land. De vertegenwoordigers van het Nederlandsche sportleven hadden de gelegenheid met den Duitschen sportleider van gedachten te wisselen en van hem de richtlijnen te vernemen, waarin het Europeesche sportleven, zelfs in het vijfde oorlogsjaar en voor de toekomst opgebouwd dient te worden. Arnold Breitmeyer wees hierbij speciaal op de Europeesche opgave in het internationaal sportleven, dat vooral vruchten zal dienen af te werpen in de komende periode na dezen oorlog.

In een na de begroeting door den persen sportreferent van den Rijkscommissaris dr. H. Harster uitgesproken rede, wees hij er op, dat, hoewel het sportleven in Duitschland ten zeerste werd beinvloed door den oorlog en verleden jaar ruim 74% der deelnemers aan de nationale athletiekkampioenschappen onder de wapenen waren, de lichamelijke opvoeding zooveel mogelijk op normale wijze wordt gehandhaafd.

Wij moeten, aldus spr., nationaal onze zaken in orde hebben om beter gereed te zijn voor het vervullen van onze taak, welke wij hebben ten aanzien van onze Europeesche opgave. Evenals in het verleden, zal immers het internationale sportcontact beter dan op welk ander gebied ook de moeilijkheden onderling, welke kunnen bestaan, overbruggen.

De secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, prof. Van Dam, dankte den Reichssportführer voor zijn woorden en heette hem tevens namens de Nederlandsche sportautoriteiten in ons land welkom.

(V. b. Bezoek Reichssportf. v. Tschammer und Osten 5123 A.)

Landwacht - Drie dooden bij vuurgevecht —

In den nacht van 8 op 9 Juli ontmoetten te Dreumel (Maas en Waal) twee hulplandwachters een groep personen. De groep ging aan den haal, waarbij een der mannen schoot. Hierop ontstond een vuurgevecht, waardoor een der hulplandwachters, de 19-jarige G. J. van Heck uit Dreumel, werd gedood. Twee personen van de groep werden eveneens gedood. **(V. b. Landwacht 5995 A.)**

Nederlandsche Volksdienst - D. H. Querner leider te Amsterdam —

Te Amsterdam werd 8 Juli de heer D. H. Querner belast met de stedelijke leiding van den Nederlandschen Volksdienst. Zijn voorganger, de heer L. Dekker, werd in de centrale leiding belast met de zorg der sociale aangelegenheden.

(V. b. N.V.D. 5620 A.)

Binnenland - Gaslooze uren in diverse gemeenten —

Met het oog op de noodige kolenbesparing zullen in de gemeenten 's-Gravenhage, Haarlem, Groningen, Nijmegen, Leeuwarden, Vlaardingen, Almelo, Gouda, Sneek, Ede, Steenbergen en Schoonhoven en in de gemeenten, die gas betrekken van gasproductiebedrijven, gevestigd in de genoemde gemeenten, de uren, gedurende welke dagelijks gas wordt geleverd, met ingang van 13 Juli worden beperkt tot: 5 tot 9 voormiddag, 11 voormiddag tot 14 namiddag en 17 tot 20.30 namiddag. **(V. b. Gasrants. 5327; Gasl. uren 5052 F.)**

Visscherijverbod N. Waterweg —

14 Juli — Het bureau van den bevelhebber der weermacht in Nederland maakt bekend: Op grond van de verordening nr. 100/41 van den Rijkscommissaris wordt de visscherij op den Nieuwen Waterweg van de zeegrens Hoek van Holland tot de haveninvaart Maassluis met onmiddellijken ingang verboden.

(V. b. Verb. vischwater 5681 A.)

B. GRIEKENLAND —

Soc. Zaken - Loon in natura —

20 Juni — De Grieksche regeering heeft eenigen tijd geleden een wet uitgevaardigd, welke bepaalt, dat al degenen, die loon of salaris genieten, een deel hiervan in levensmiddelen krijgen uitbetaald. Personen, die zwaren arbeid verrichten, ontvangen per maand: 5½ oka meel (1 oka = 1280 gram), ½ oka olijfolie, olijven en zeep, 2¼ oka peulvruchten en 1½ oka gedroogde vruchten. De overige arbeiders en employé's ontvangen 4 oka meel, ⅜ oka olijfolie, ⅓ oka olijven en zeep, 1¾ oka peulvruchten en 1 oka gedroogde vruchten. Arbeiders en employé's in door luchtaanvallen bedreigde gebieden krijgen ½ oka meelproducten en ¾ oka peulvruchten extra. Met den burgerlijken staat der werknemers wordt geen rekening gehouden; een vrijgezel ontvangt dus evenveel levensmiddelen als een gehuwde werknemer met kinderen.

De Grieksche werknemers ontvangen in de toekomst drie soorten vergoedingen; ten eerste hun loon in geld, dat op 15 Januari voor het laatst werd verdubbeld, ten tweede het z.g. „sysition", d.w.z. voeding uit de cantine of ter vervanging hiervan een bedrag in geld en ten derde de thans ingevoerde betaling in levensmiddelen. De geldelijke belooning bedraagt voor een geschoolden arbeider 2—3 mill. drachme, de vergoeding voor het voedsel uit de cantine beloopt 630.000 drachme per maand en de waarde der uit te reiken levensmiddelen ligt ongeveer bij 1.5 mill. drachme. Met de nieuwe wet wordt een probleem aangevat, dat in de laatste maanden van zeer groote beteekenis is geworden. Alle loonsverhoogingen van den jongsten tijd waren niet toereikend om den Griekschen arbeiders en employé's ook maar een bestaansminimum te garandeeren, daar de prijsontwikkeling een veel sneller verloop had. Een groot aantal werkgevers was er reeds sinds langen tijd toe overgegaan, hun personeel in goederen te betalen, teneinde hen in staat te stellen, zich door ruilhandel van het noodige te voorzien. Zoo betaalde een sigarettenfabriek ten deele in den vorm van sigaretten, terwijl een kunstmestfabriek een deel van het loon in kunstmest voldeed. Men rekent er op, dat van den nieuwen maatregel, die de behoefte aan bepaalde verbruiksgoederen doet stijgen, een prijsopdrijvende werking zal uitgaan. (Econ. Nieuws)

(V. b. Inflatie 5805 C.)

C. LANDBOUW —

Vitamine-gehalte van aardappelen —

In Zwitserland werd een onderzoek ingesteld naar het gehalte aan vitaminen-C van aardappelen. Vastgesteld werd, dat de verschillende soorten weliswaar een uiteenloopend vitamine-gehalte bezitten, doch dat dit ook bij de exemplaren van één soort sterk verschilt. Bij de onderzochte 20 soorten werd geen invloed van den grond of de grootte der aardappelen gevonden. Zwarte plekken hadden geen daling van het vitamine-gehalte tot gevolg, terwijl verschrompelde, schimmelige aardappelen zelfs meer dan het normale vitamine-gehalte bleken te bezitten.

D. GRONDSTOFFEN —

Koffie - Wereldproductie 1940-1943

De wereldproductie aan koffie is van 2.26 mill. ton in 1940 gedaald tot 2.21 mill. ton in 1941, 2.06 mill. in 1942 en 1.76 mill. in 1943. Voor het loopende jaar wordt een verdere daling verwacht, in verband met droogte in de zuidelijke staten van Brazilië. De productie van Zuid-Amerika is gedaald van 1.61 mill. ton in 1941 tot 1.53 mill. in 1942 en 1.34 mill. in 1943, in Midden-Amerika van 0.30 mill. ton tot 0.27 mill. en 0.23 mill. ton, in Azië van 0.14 mill. ton tot 0.12 mill. en 0.08 mill. ton en in Afrika van 0.16 mill. tot 0.14 en 0.11 mill. ton. De koffievernietiging zal in het loopende oogstjaar worden beperkt, daar men, ondanks groote koffievoorraden der Ver. Staten, bij het einde van den oorlog een aanzienlijk tekort aan koffie verwacht. In de Ver. Staten is het koffie-verbruik tijdens den oorlog sterk gestegen. In het loopende jaar zal de koffie-invoer der Ver. Staten ruim 17 mill. balen bedragen. Daarom is het herziene koffie-quotum voor de Ver. Staten voor het in September afloopende kalenderjaar verhoogd van 17.49 tot 20.96 mill. balen van 60 kg. Van dezen grooteren invoer zal Brazilië 2.03 mill. balen voor zijn rekening nemen, waardoor het totale Braziliaansche quotum op 12.26 mill. balen wordt gebracht. De Braziliaansche koffie-export is met circa 2.8 mill. balen gestegen en in verband met het nieuwe koffie-quotum verwacht men een verdere stijging van den export.

(v.b. Koffie 5376 E)

Verbruik en naderende uitputting der wereldvoorraden —

Volgens een onderzoek van een Zweedschen professor zouden, bij een voortzetting der productie op het huidige peil, de kolenreserves over rond 400 jaar zijn uitgeput. Aannemende, dat het kolenverbruik jaarlijks met 4% toeneemt, zouden de kolenvoorraden in de wereld reeds na 200 jaar zijn uitgeput. In de laatste 50 jaar vóór den eersten wereldoorlog was de verbruiksstijging minstens van denzelfden omvang. Bij een gelijke verbruikstoeneming zouden de ijzerertsreserves reeds na 100 jaar uitgeput zijn. Koper zal waarschijnlijk reeds over enkele decennia tot de zeldzame metalen behooren. De levensduur der thans bekende olievoorraden wordt op 10 tot 20 jaar geraamd. Voortdurende boringen ontsluiten echter steeds weer nieuwe oliebronnen. In den tijd van 1900 tot 1944 werd driemaal zooveel kolen en ijzer, vijfmaal zooveel koper en vijftien maal zooveel olie gewonnen als waarschijnlijk in de geheele daaraan voorafgaande geschiedenis der menschheid. (Econ. Nieuws)

Suiker - Internationale samenwerking bestendigd —

1 Juli — De internationale suikerconventie van 1937, waartoe 21 landen behoorden, was in 1942 voor den duur van 2 jaren verlengd tot eind Augustus 1944. Deze overeenkomst zal ook na Augustus in '44 formeel worden voortgezet en eerst na het einde van den oorlog zal een definitieve regeling voor de internationale suikermarkt worden getroffen. Voor den overgangstijd na den oorlog rekent men op een aanzienlijk suikertekort. In verband hiermede wordt een plan uitgewerkt, volgens hetwelk de overschotten in de verschillende productiegebieden zullen worden gedirigeerd naar de landen met een suikertekort.

(v. b. Suiker 5886 D)

DE WERELDOORLOG

A. Groote activiteit aan het geheele Oostelijke front; Grodno ontruimd - Zware geallieerde aanvallen in Normandië; St. Lô ontruimd - Afweerslag in Italië voortgezet; Arezzo, Livorno en Ancona ontruimd - Luchtaanvallen op Ploesti, Saarbrücken, Augsburg, München, Weenen, Kiel, Keulen, Roergebied, Berlijn, Koblenz, Schweinfurt, Friedrichshafen, Wetzlar, Leipzig, Hamburg, Mannheim en Ludwigshafen - 74.000 b.r.t. en 2 torpedojagers door duikbooten vernietigd - V 1 bombardement op Londen voortgezet —

OOSTELIJK FRONT

16 Juli — Het opperbevel van de Duitsche weermacht maakt bekend: In de strijdgebieden van Tarnopol en Loezk sloegen de Duitsche divisies de aanvallen der bolsjewieken af. In een tegenaanval werden enkele penetratieplekken opgeheven. Tusschen Pripet en Njemen alsmede bij Grodno hebben onze troepen in hevige gevechten doorbraakpogingen van den vijand verijdeld.

17 Juli — In den Zuidelijken sector nam de afweerslag ten Oosten van den bovenloop van den Boeg in hevigheid toe. In zware, wisselvallige gevechten werden de uit het gebied van Tarnopol en Loezk aanvallende Sovjet-Russische pantserstrijdkrachten opgevangen. Tusschen Pripet en Duna hielden de harde gevechten over een breed front aan. Aan den Njemen verijdelden onze divisies verscheiden doorbraakpogingen van de bolsjewisten. Bij Grodno hebben onze troepen zich na stelselmatige ontruiming van de stad op den Westelijken oever van den Njemen gedistancieerd. Tusschen Duna en Peipusmeer mislukten talrijke aanvallen van de bolsjewisten. Alleen in het penetratiegebied ten Zuiden van Opotsjka kon de vijand na wisselvallige gevechten terrein winnen.

18 Juli — In het Zuiden vielen de Sovjets ten Oosten van den bovenloop van den Boeg opnieuw met sterke strijdkrachten aan. In den centralen sector hebben troepen op verscheiden plaatsen de bolsjewisten, die tot den Westelijken oever van de Njemen waren doorgedrongen, over de rivier teruggeworpen. Ten Westen van Wilna, in het merengebied ten Zuiden van Dunaburg, ten Noorden van de Duna, in het penetratiegebied van Opotsjka, alsmede ten Zuiden van Ostrof, probeerden de bolsjewisten ook gisteren door ons front heen te breken. Al hun aanvallen stortten echter bloedig ineen.

19 Juli — De groote afweerslag op het geheele front tusschen Galicië en het Peipusmeer duurt voort. In den Zuidelijken sector zijn de vijandelijke aanvallen in hevigheid toegenomen. Hier worden zware gevechten geleverd met den in de richting van Lemberg aanvallenden vijand. Ten Westen van Kowel gingen de Sovjets opnieuw tot den aanval over. Op den Westelijken oever van de Njemen sloegen onze troepen in het gebied van Grodno en Olita vijandelijke strijdkrachten, die de rivier overgestoken waren, uiteen. Ten Noordwesten van Wilna werden alle vijandelijke aanvallen afgeslagen. In het merengebied ten Zuiden van de Duna hielden onze troepen onwrikbaar stand tegen de onverpoosd aanvallende bolsjewisten. Ten Noorden van de Duna tot aan het Peipusmeer werden de aanvallen van vrij sterke Sovjet-Russische strijdkrachten uiteengeslagen.

20 Juli — In het Zuiden zijn onze divisies in het gebied ten Oosten van Lemberg in zware afweergevechten gewikkeld. Vijandelijke doorbraakpogingen in de richting van de stad zelf werden opgevangen. Bolsjewistische strijdkrachten, die van Kowel uit opdrongen, werden aan den Boeg tot staan gebracht. Ook in den centralen sector duren ten Noorden van Brest-Litowsk hevige gevechten voort. In het gebied van Grodno zijn Sovjet-Russische gevechtsgroepen, die naar den Westelijken oever van den Njemen waren overgezet, teruggeworpen. In het merengebied ten Noordwesten van Wilna, alsmede tusschen de Duna en Ostrof, werden aanvallen van de bolsjewisten uiteengeslagen en werden eenige penetraties afgegrendeld.

21 Juli — De gevechten in het gebied van Lemberg en aan den bovenloop van den Boeg duren met onverminderde hevigheid voort. Onze divisies bleven den bolsjewisten taaien weerstand bieden en brachten hun zware verliezen toe.
Ten Noorden van Brest-Litowsk hebben de troepen de bolsjewisten in een tegenaanval teruggeworpen. Verscheidene aanvalsspitsen van den vijand werden ingesloten en vernietigd. Ten Oosten van Bialystok is de vijand onze stellingen binnengedrongen. Hier zijn verbitterde gevechten aan den gang. Ten Noordwesten van Grodno werden Sovjet-Russische gevechtsgroepen in een tegenaanval verdreven. Aan den weg Kowno-Dunaburg, alsmede tusschen Dunaburg en het Peipusmeer vielen de bolsjewisten op talrijke plaatsen aan. Zij werden afgeslagen of opgevangen.

22 Juli — Door tegenaanvallen onzer troepen werden Oostelijk van Lemberg eenige lacunes in het front gesloten. Noordwestelijk van de stad behaalden de Sovjets verdere terreinwinst. Aan den bovenloop van den Boeg werden de tot den Westelijken oever doorgedrongen bolsjewisten in zware gevechten opgevangen. Tusschen Brest-Litowsk en Grodno viel de vijand met sterke infanterie- en pantserstrijdkrachten aan. Hij kon op eenige plaatsen verder oprukken. Ten Noordoosten van Kowno duren de verbitterde gevechten voort. Tusschen het merengebied Zuidwestelijk van Dunaburg en het Peipusmeer werden talrijke vijandelijke aanvallen uiteengeslagen.

Overzicht —

22 Juli (S.P.T.) — Het onmiddellijke doel van het huidige offensief in den sector Tarnopol-Brody is Lemberg. Iets meer naar het Noorden liepen de aanvallers storm tegen de Duitsche hoofdgevechtslinie aan den Westelijken oever van den Boeg. In den middelsten sector ondernamen de Duitschers een tegenaanval tegen de Sovjets. Voornamelijk tegen de roode wig, die op Brest-Litowsk gericht wordt. Oostelijk van Bialistok gelukte het den Sovjets tot penetraties in de Duitsche linies te komen. Aan den bovenloop van den Njemen woedden voorts verbitterde gevechten.
Wat den Noordelijken sector betreft, breidden de aanvallers hun activiteit tot aan het Peipusmeer uit. Ter weerszijden van den weg naar Riga, waar grootere afdeelingen optrokken tegen de Duitsche grendelstellingen ten Oosten van de Letlandsche grens, kwam het tot omvangrijker acties.

WESTELIJK FRONT

16 Juli — In Normandië zijn hevige Britsche aanvallen op een Duitsche heuvelstelling ten Zuidwesten van Caen met zware verliezen voor den vijand ineengestort. Sterke Amerikaansche aanvallen mislukten bij St.-Lô, Pont Hebert en aan den weg Carentan-Périers. In het Westelijke deel van het schiereiland Cherbourg werden verscheiden aanvallen afgeslagen.

17 Juli — Ten Zuidwesten van Caen gingen Engelsche divisies gisteren opnieuw tot den grooten aanval over. Het gelukte den vijand, eenige dicht achter onze linies liggende plaatsen binnen te dringen. Onverwijlde tegenaanvallen van onze reserves wierpen hem terug. Bij een zuiveringsactie in Zuid-Fransch gebied werden 460 terroristen in gevechten vernietigd.

18 Juli — De afweerslag in het gebied ten Zuidwesten van Caen en ten Noordoosten van Saint Lô heeft aan beide zijden de grootste afmeting aangenomen. Ten Zuidwesten van Caen werden alle groote vijandelijke aanvallen tot staan gebracht. Bijzonder hevig waren de vijandelijke doorbraakpogingen in het gebied ten Noordoosten van Saint Lô. Het gelukte den vijand na uiterst zware verliezen onze linies tot den Noordelijken rand van de stad terug te drukken. In het Fransche gebied werden wederom 167 terroristen en bandieten in den strijd vernietigd.

19 Juli — De vijand is thans ook ten Oosten van de Orne tot een grooten aanval overgegaan. Eerst na zeer zware gevechten en ten koste van groote verliezen kon de vijand onze stellingen binnendringen. Nadat in den loop van den dag alle aanvallen op St. Lô afgeslagen waren, drong de vijand in de avonduren de stad binnen, waar zich hevige straatgevechten ontwikkelden. Bij een zuiveringsactie in Fransch gebied werden 70 terroristen in gevechten vernietigd.

20 Juli — De vijand heeft zijn aanvallen ten Oosten en Zuidoosten van Caen den geheelen dag voortgezet, zonder dat het hem gelukte de beoogde doorbraak te bereiken. Na verbitterde gevechten, die den geheelen dag in St. Lô woedden, werden de puinhoopen van de stad prijsgegeven. Vijandelijke aanvallen van de stad uit naar het Zuiden stortten ineen. Batterijen van het Kanaaleiland Alderney schoten een escorteerenden vijandelijken torpedojager in brand, die na hevige ontploffingen in de diepte verdween. In het Fransche gebied werden weer 151 terroristen in gevechten vernietigd.

21 Juli — Ten Zuidoosten en ten Zuiden van Caen heeft de vijand zijn aanvallen met vrij sterke infanterie- en pantserstrijdkrachten voortgezet, zonder dat hij terreinwinst van beteekenis kon beha-

len. Ook in het gebied ten Noordwesten van St. Lô hebben onze troepen alle vijandelijke aanvalsgroepen uiteengeslagen. Bij de gevechten op 18 en 19 Juli werden in Normandië 200 vijandelijke tanks stukgeschoten. Bij zuiveringsacties in het Fransche gebied werden wederom 285 terroristen in den strijd vernietigd.
22 Juli — De vijand ondernam gisteren Oostelijk en Zuidelijk van Caen aanvallen, waarbij hij op eenige punten in onze hoofdgevechtslinie kon binnendringen. Reeds des avonds was echter een verlorengegaan terrein door tegenaanvallen onzer troepen weer in ons bezit. Noordwestelijk van St. Lô mislukten heftige plaatselijke aanvallen van den vijand. In het Fransche gebied werden 73 terroristen in den strijd vernietigd.

ZUIDELIJK FRONT

16 Juli — De afweerslag in Midden-Italië woedde gisteren met bijzondere hevigheid in het gebied van Peccieli en Arezzo. Na een verbitterden strijd hebben onze troepen zich hier naar nieuwe heuvelstellingen gedistancieerd. Aan den Tiber zijn verscheidene vijandelijke aanvallen mislukt, terwijl in het gebied van Sassoferrato de vijand door succesvolle plaatselijke ondernemingen van onze bergtroepen gevoelige verliezen leed.
17 Juli — Het zwaartepunt van de gevechten lag gisteren ten Noordoosten van Volterra, bij Arezzo en aan weerskanten van den Tiber. Terwijl alle met geconcentreerde krachten ondernomen aanvallen met zware verliezen voor den vijand werden afgeslagen, gingen de puinhoopen van de stad Arezzo na verbitterden strijd verloren.

Op den Balkan werd een vrij groot centrum van benden na harde gevechten gezuiverd. De communisten verloren vèr over de 1400 dooden en talrijke gevangenen.
18 Juli — Ten Zuidoosten van Livorno, ten Noorden en Noordwesten van Volterra, in het gebied aan weerskanten van Arezzo en ten Zuiden van Ancona ondernam de vijand talrijke aanvallen, waarbij hij echter slechts geringe terreinwinst kon behalen.
19 Juli — De vijand heeft zijn aanval van de kust van de Ligurische Zee tot in het gebied van Arezzo, alsmede in den Adriatischen kustsector, voortgezet. Terwijl hij ten Zuiden en Zuidoosten van Livorno afgeslagen werd, distancieerden zich onze troepen ten Oosten daarvan naar den Noordelijken oever van de Arno. Ten Zuidwesten van Ancona viel de vijand met sterke strijdkrachten aan en wist een vrij diepe penetratie tot stand te brengen. De volkomen vernielde haven van Ancona werd daarop opgegeven en het Front achter den Eseno-sector, even ten Noorden van Ancona, teruggenomen.
20 Juli — De vijand is in verbitterde, voor hem met groote verliezen gepaard gaande gevechten, het Zuidelijke deel van Livorno en de volkomen verwoeste havenwerken binnengedrongen, waar hevige straatgevechten ontbrandden. In de avonduren werden onze troepen op stellingen ten Noorden van de stad teruggenomen. Ten Noordwesten van Poggibonsi mislukten talrijke aanvallen van den vijand. Ten Westen van Ancona gelukte het den vijand op den Noordelijken oever van de rivier de Eseno met betrekkelijk zwakke krachten zich te nestelen.
21 Juli — Er vonden gisteren alleen vrij groote gevechtshandelingen plaats in den Adriatischen kustsector, waar de vijand onbeteekenende terreinwinst kon behalen.
22 Juli — Alleen aan den uitersten linkervleugel slaagde de vijand er in een weinig terrein te winnen. In het Italiaansche gebied zijn den laatsten tijd 70 terroristen in den strijd vernietigd.

LUCHTOORLOG

16 Juli — Een Amerikaansche formatie bommenwerpers vloog gisterochtend Roemenië binnen en wierp bommen op Ploesti. Strijdkrachten der luchtverdediging vernietigden 12 vijandelijke toestellen.
17 Juli — Formaties Amerikaansche bommenwerpers vielen verscheiden plaatsen in Zuid- en Zuidwest-Duitschland aan, o.a. Saarbrücken, Augsburg en München. Een andere van het Zuiden komende formatie Amerikaansche bommenwerpers viel Weenen aan. Door de luchtverdediging werden 43 vijandelijke vliegtuigen vernietigd.
19 Juli — Een sterke formatie Amerikaansche bommenwerpers deed een aanval in het gebied van de Oostzee. Vooral in Kiel werd schade aangericht. Een andere formatie viel plaatsen in Zuid-Duitschland aan. Des nachts vonden vrij zwakke aanvallen plaats op het gebied van Keulen, op het Roergebied en op Berlijn. Bij al deze aanvallen werden 89 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.
20 Juli — Formaties Amerikaansche bommenwerpers ondernamen van het Westen en het Zuiden terreuraanvallen op West-, Zuidwest- en Zuid-Duitschland. Vooral in de woonwijken van de steden München, Koblenz, Schweinfurt en Saarbrücken ontstond schade. De bevolking leed verliezen. Door strijdkrachten der luchtverdediging werden 61 vijandelijke vliegtuigen neergehaald.
21 Juli — Formaties Amerikaansche bommenwerpers vielen van het Zuiden en Westen uit plaatsen in West-, Zuidwest- en Midden-Duitschland aan. Vooral in Friedrichshafen, Wetzlar en Leipzig ontstond schade en werden verliezen veroorzaakt onder de bevolking. Door strijdkrachten der luchtverdediging werden 47 vijandelijke vliegtuigen, waaronder 45 viermotorige bommenwerpers, omlaaggeschoten. Des nachts viel een Britsche formatie plaatsen in het Rijnlandsch-Westfaalsche gebied aan. Storingsvliegtuigen wierpen bovendien bommen op het stadsgebied van Hamburg. 39 viermotorige bommenwerpers werden daarbij neergeschoten.
22 Juli — Amerikaansche bommenwerpers drongen uit het Westen en uit het Zuiden het Duitsche gebied binnen en vielen verscheiden plaatsen in Zuid- en Zuidwest-Duitschland aan. Vooral in München, Mannheim, Ludwigshafen en Schweinfurt ontstonden schade en verliezen. Luchtverdedigingsstrijdkrachten vernietigden 68 vijandelijke vliegtuigen.
Uit de weermachtsberichten van 16 tot 22 Juli blijkt, dat het V 1-vergeldingsvuur op Groot-Londen onafgebroken werd voortgezet.

ZEEOORLOG

22 Juli — Duikbooten hebben in zware gevechten 9 schepen met een gezamenlijken inhoud van 74.000 B.R.T. en 2 torpedojagers tot zinken gebracht. Een derde torpedojager en vier schepen werden door torpedo's getroffen.
(V. b. Krijgsverr. 6015 A.)

A. JAPAN —

Laatste gevechten op Saipan —

Het Japansche hoofdkwartier maakte 18 Juli bekend: de Japansche troepen op het eiland Saipan zijn op 7 Juli met inspanning van alle krachten een laatsten geweldigen aanval op de vijandelijke troepen begonnen. Alle Japansche soldaten, waaronder de opperbevelhebber van de Japansche strijdkrachten, luitenant-generaal Saito, alsmede de opperbevelhebber van de Japansche marinestrijdkrachten, schout-bij-nacht Toedjimoera, stierven den heldendood. Ook ongeveer 3000 gewonden kozen vrijwillig den dood. De Amerikanen leden hierbij zeer groote verliezen.

Luchtaanval op Madoera —

20 Juli — Van Japansche militaire zijde wordt gemeld, dat voor het eerst het aan de Oostelijke kust van Java gelegen eiland Madoera door de Amerikaansche luchtmacht is aangevallen. Vijf Amerikaansche vliegbooten hebben boven het eiland gevlogen en hier en daar bommen geworpen.

Offensief bij Hengjang —

De Japansche strijdkrachten, die sinds 2 weken de stad Hengjang omsingeld houden, hebben 11 Juli het algemeen offensief op de in de stad opgesloten resteerende troepen van Tsjoengking geopend. De luchtmacht werkt nauw met de infanterie samen. In en bij de stad wordt hevig gevochten. De vijand moet zich geleidelijk terugtrekken.

Landing op Goeam —

22 Juli — Naar Domei bericht, speelt zich een hevige strijd af tusschen de Japansche garnizoenen in Omiyajima (Goeam) en vijandelijke strijdkrachten, die op 21 Juli op Goeam zijn geland. Japansche eenheden brengen den indringers zware verliezen toe.

Overzicht —

Saipan, aldus ontleenen wij aan een artikel in „De Telegraaf" is thans een Amerikaansch steunpunt geworden. De Amerikanen bereikten dit met een vloot die, volgens Japansche gegevens, bestond uit 15 à 16 slagschepen van 35.000 tot 45.000 ton, ongeveer 25 kruisers, waaronder van de 25.000 ton metende Alaska-klasse, meer dan 300 torpedojagers, 10 gewone vliegkampschepen, eenzelfde aantal tot vliegkampschepen verbouwde kruisers, benevens een aantal tot vliegkampschepen verbouwde koopvaarders, met ongeveer 1000 vliegtuigen. Dat beteekent, dat de Amerikaansche admiraal Nimitz door zijn aanval op dezen sector van den binnensten Japanschen verdedigingsgordel tweeërlei doeleinden heeft bereikt. Ten eerste heeft hij voor een voorgenomen doorbraak naar de Oostchineesche Zee een bres geslagen op een plek, van waaruit hij de mogelijkheid tot operaties naar verscheidene richtingen bezit: tegen de Bonin-eilanden en Japan in het Noorden, tegen de Philippijnen en eventueel China's Oostkust in het Westen, tegen Yap, de Palau-eilanden en Ned.-Indië in het Zuidwesten. Bovendien geeft het bezit van vliegvelden op Saipan den Amerikanen de mogelijkheid tot bombardementen op de Japansche eilanden zelf.
(V. b. Jap. krijgsverr. 6016 B.)

(foto Rijksmuseum)

REMBRANDT: Eendracht van het land.

Japansche soldaat in Noord-China op post aan den Chineeschen muur. (foto Transocean-Europapress)

A. DUITSCHLAND

AANSLAG OP DEN FÜHRER

Hitler ongedeerd; complot mislukt.

Op den Führer is 20 Juli een aanslag gepleegd. Een bom die door kol. graaf von Stauffenberg was neergelegd, kwam op twee meter afstand aan de rechterzijde van Hitler tot ontploffing. De Führer zelf heeft, behalve lichte brandwonden en kneuzingen, geen letsel bekomen, doch enkele zijner medewerkers werden gewond. Zwaar gewond werden luit.-generaal Schmundt, gen.-majoor Brandt, medewerker Berger en kol.-generaal Korten. (Uit een 24 Juli gepubliceerde mededeeling blijkt, dat gen.-majoor H. Brandt, kol.-generaal G. Korten alsmede de medewerker H. Berger aan de bekomen verwondingen zijn overleden). Lichtere verwondingen bekwamen luit.-generaal Jodl, de generaals Buhle, Bodenschatz, Heusinger, Scherff, de admiraals Voss, von Puttkamer, Kapitän zur See Assmann en luit.-kolonel Borgmann. De Führer heeft na den aanslag zijn werk hervat en — volgens program — den Duce ontvangen voor een vrij langdurige gedachtenwisseling. Korten tijd na den aanslag arriveerde de Rijksmaarschalk bij den Führer.

Het complot, waarvan deze aanslag een uitvloeisel was en dat door een zeer kleine groep officieren gesmeed was, is volkomen mislukt. Voor zoover de aanstichters, na het mislukken van den aanslag geen zelfmoord hebben gepleegd, aldus meldt het Duitsche Nieuwsbureau, worden zij door bataljons van het leger gefusilleerd. Onder degenen, die doodgeschoten zijn, bevindt zich ook de bedrijver van den aanslag, kolonel graaf von Stauffenberg. De overige personen, die door hun houding aan deze misdaad schuldig zijn, zullen ter verantwoording worden geroepen. Nergens zijn incidenten voorgekomen. Rijksmaarschalk Göring heeft een toespraak tot de luchtmacht gericht en groot-admiraal Dönitz tot de marine.

Radiorede van Adolf Hitler —

De radiorede, die de Führer in den nacht van 20 op 21 Juli uit zijn hoofdkwartier tot het Duitsche volk heeft gericht, luidt:

Duitsche volksgenooten, ik weet niet, voor de hoeveelste maal thans een aanslag op mij beraamd en uitgevoerd is. Wanneer ik thans tot u spreek, dan geschiedt dit echter vooral om twee redenen: 1. opdat gij mijn stem hoort en weet, dat ik zelf ongedeerd en gezond ben. 2. opdat gij echter ook nadere bijzonderheden verneemt over een misdaad, die in de Duitsche geschiedenis haar weerga niet vindt.

Een zeer kleine kliek eerzuchtige, gewetenlooze en tevens misdadige, domme officieren heeft een complot gesmeed, om mij uit den weg te ruimen en om tegelijk met mij den staf van de Duitsche weermachtleiding uit te roeien. De bom, die door kolonel graaf von Stauffenberg was neergelegd, kwam op twee meter afstand aan mijn rechterzijde tot ontploffing. Zij heeft een aantal mijner dierbare medewerkers zeer zwaar gewond, een is gestorven. Ik zelf ben volkomen ongedeerd tot op zeer kleine schaafwonden, kneuzingen of brandwonden na. Ik vat dit op als een bevestiging van de opdracht der Voorzienigheid, mijn levensdoel te blijven nastreven, zooals ik tot dusver gedaan heb. Want ik kan ten overstaan van de geheele natie plechtig bekennen, dat ik sedert den dag, waarop ik in de Wilhelmstrasse mijn ambt aanvaardde, maar één enkele gedachte heb gehad, naar beste weten en geweten mijn plicht te vervullen en dat ik, sedert het mij duidelijk werd, dat de oorlog onvermijdelijk was en niet meer kon worden uitgesteld, eigenlijk alleen maar zorg en arbeid heb gekend en in tallooze dagen en doorwaakte nachten alleen voor mijn volk heb geleefd.

Er is in een tijd, waarin de Duitsche legers de zwaarste worsteling doorstaan, evenals in Italië nu ook in Duitschland een zeer kleine groep geweest, die nu geloofde, evenals in 1918, den dolkstoot in den rug te kunnen toebrengen. Zij heeft zich ditmaal echter zwaar vergist. De bewering van deze usurpators, dat ik niet meer leef, wordt thans op dit oogenblik weerlegd, waarin ik tot u, mijn beminde volksgenooten, spreek. De kring, dien deze usurpators vormen is zeer klein. Deze heeft met de Duitsche weermacht en vooral ook met het Duitsche leger niets te maken. Het is een zeer kleine groep misdadige elementen, die thans onbarmhartig worden uitgeroeid. Ik beveel derhalve op dit oogenblik: Ten eerste, dat geen enkele civiele instantie een of ander bevel mag aanvaarden van een dienstinstantie, die deze usurpators zich aanmatigen. Ten tweede, dat geen enkele militaire instantie, geen enkele leider van een troep, geen enkele soldaat mag gehoorzamen aan een of ander bevel van deze usurpators, dat integendeel een ieder verplicht is, den overbrenger of den gever van een dergelijk bevel of onmiddellijk te arresteeren, of bij verzet oogenblikkelijk te vernietigen.

Ik heb, om definitief orde te scheppen, tot bevelhebber van het leger in het vaderland Rijksminister Himmler benoemd. Ik heb Generaloberst Guderian benoemd tot lid van den generalen staf, om den door ziekte op het oogenblik afwezigen chef van den generalen staf te vervangen en een tweeden beproefden leider van het Oostelijk front tot zijn assistent benoemd. In alle andere dienstbureaux van het Rijk komt geen wijziging. Ik ben er van overtuigd, dat wij met het vernietigen van deze zeer kleine kliek van verraders en samenzweerders nu eindelijk ook in den rug van het vaderland de atmosfeer scheppen, die de strijders aan het front noodig hebben. Want het is onmogelijk, dat terwijl aan het front honderdduizenden en millioenen brave mannen tot hun laatsten ademtocht strijden, in het vaderland een zeer kleine groep eerzuchtige erbarmelijke creaturen deze houding voortdurend tracht te dwarsboomen. Dit keer wordt hiermede nu zoo afgerekend, als wij dat als nationaal-socialisten gewend zijn.

Ik ben er van overtuigd, dat iedere fatsoenlijke officier, iedere dappere soldaat dit in dit uur zal begrijpen.

Welk lot Duitschland getroffen zou hebben, wanneer de aanslag vandaag gelukt zou zijn, daarvan kunnen zich misschien maar zeer weinigen een voorstelling maken. Ik zelf dank de Voorzienigheid en mijn Schepper, niet omdat zij mij behouden heeft — mijn leven is alleen zorg en is alleen arbeid voor mijn volk — doch ik dank Hem alleen, omdat Hij mij de mogelijkheid gaf, om deze zorgen te kunnen blijven dragen en met mijn werk verder door te gaan, zoo goed als ik dat voor mijn geweten kan verantwoorden.

Iedere Duitscher, geheel onverschillig wie hij is, heeft den plicht meedoogenloos tegen deze elementen op te treden, hen of onmiddellijk te arresteeren of, wanneer zij op welke wijze dan ook verzet zouden bieden, zonder meer te vernietigen. De bevelen aan alle troepen zijn uitgevaardigd. Zij worden blindelings uitgevoerd, overeenkomstig de gehoorzaamheid, die het Duitsche leger kent.

Ik begroet in het bijzonder u, mijne oude strijdmakkers, nog eens van harte, nu het mij weer vergund is geweest aan een lot te ontkomen dat niet voor mij iets vreeselijks in zich verborg, doch dat voor het Duitsche volk verschrikkingen gebracht zou hebben. Ik zie hierin ook een vingerwijzing van de Voorzienigheid, dat ik mijn werk moet blijven voortzetten en derhalve zal blijven voortzetten.

Het complot; officieele verklaring —

Van officieele zijde werd 21 Juli in Berlijn medegedeeld, dat de duur van het complot van het oogenblik van den aanslag tot de arrestatie van de laatste samenzweerders in totaal niet langer dan zes uur heeft geduurd. De poging van de kleine clique samenzweerders om zich in het bezit te stellen van de machtsmiddelen van het Rijk, kon zonder hulp van troepenformaties gemakkelijk in de kiem gesmoord worden, zonder dat een druppel bloed, behalve dan het bloed der verraders, gevloeid heeft.

Het Duitsche officierscorps staat, zijn eed getrouw, als één man achter den Führer, Adolf Hitler. Dit is, aldus meldt Interinf uit Berlijn, de overheerschende indruk, dien men vandaag in alle militaire kringen krijgt.

In deze kringen worden vandaag ook opmerkelijke bijzonderheden vernomen over de poging van de kliek samenzweerders om zich door den gisteren gepleegden springstofaanslag op den Führer en zijn staf van intiemste militaire medewerkers, in het bezit te stellen van het geheele regeeringsgezag. De kliek samenzweerders bestond uit enkele afgedankte generaals, die zich met een handvol officieren in belangrijke functies bij het leger in het vaderland hadden vereenigd en als degenen moeten worden beschouwd, die de geheele onderneming hebben geïnspireerd. Zij, die geenerlei functies meer bekleedden en reeds sedert verscheidene jaren vóór het uitbreken van den oorlog niet meer de geringste rol speelden in de Duitsche weermacht, waren het ook, met wie de vijandelijke mogendheid al sedert geruimen tijd contact had verkregen. Het feit, dat de Duitsche weermacht niets te maken heeft met den aanslag, resp. met de samenzwering, blijkt in het bijzonder ook uit het feit, dat niemand van de deelnemers contact had met het front, laat staan, dat zij zelf aan het front waren, resp. onlangs zijn geweest. Hierop wijzen de Duitsche militairen in actieven dienst alsmede de leiders van alle reserveformaties natuurlijk met nadruk.

Van alle fronten in Oost en West, in Noord en Zuid, zijn via de commandoposten tallooze dagorders van de opperbevelhebbers, bevelhebbers, commandanten, alsmede van de chefs der andere militaire eenheden ontvangen, waarin

naast de absolute trouw aan Adolf Hitler, tevens de overtuiging tot uitdrukking komt, dat het front de beste garant is voor de onwrikbaarheid van den strijd en voor den uiteindelijken zegevierenden afloop van dezen strijd op alle oorlogstooneelen. Tegelijkertijd wordt aan de gelukwenschen aan den Führer voor zijn behoud de voldoening vastgeknoopt, dat met Heinrich Himmler thans een man aan het hoofd van het leger in het vaderland is geplaatst, wiens militair-organisatorische bekwaamheid, die vooral tot uiting is gekomen bij den opbouw van de Waffen-SS, de garantie biedt voor een versterkte totale krachtsinspanning van de natie voor het behalen van de overwinning.

Aan een bericht van den B-correspondent van het A.N.P. ontleenen wij nog: De putschpoging van een kleine groep Duitsche generaals, waaronder de vroegere chef van den generalen staf en chef van het Truppenbüro der legerleiding, kol.-generaal Beck, tot de leidende persoonlijkheden behoorde, is ongetwijfeld een van de groote sensaties van den oorlog. In de Wilhelmstrasse worden de gevolgen van de putschpoging niet onbeteekenend genoemd, want men neemt aan, dat thans een zuivering zal plaats vinden, die tot een activeering der oorlogsinspanningen zal leiden. Een deel der putschisten bekleedde invloedrijke posities, welke zij, naar men hier verklaart, gebruikt hebben om de Duitsche oorlogvoering schade te berokkenen. Dit zal thans niet meer mogelijk zijn. De eenige kleine reactie, die in Duitschland kon optreden, is thans vernietigd.

De achtergrond van den aanslag —

Aan een bericht van den correspondent van de N.R.Crt. d.d. 24 Juli ontleenen wij: Het zal nog wel eenigen tijd in beslag nemen vóór aan het licht treedt, welke maatregelen hier zijn genomen als contra-actie na den aanslag op Hitler en de poging tot omwenteling. Hitler heeft in den nacht na het gebeurde in zijn toespraak tot het Duitsche volk aangekondigd, dat „ditmaal zal worden afgerekend zooals wij dat als nationaal-socialisten gewend zijn". Dit zijn woorden, die over den aard van de maatregelen weinig twijfel laten. Ook de Duitsche pers heeft in de laatste twee dagen in beschouwingen gefulmineerd, niet alleen tegen de samenzweerders zelf, doch ook tegen de kringen, waaruit zij zijn voortgekomen. Dr. Ley, de leider van het Duitsche arbeidsfront, die iederen Zaterdag een artikel in Der Angriff publiceert, is in zijn laatste beschouwing in een en ander nader getreden en heeft daarbij wel van zeer vèrgaande maatregelen gewaagd. Met alle felheid keert dr. Ley zich tegen den adel. Hij zegt van deze klasse, dat zij „gedegenereerd tot op het gebeente, van blauwen bloede tot in het idiote, corrupt tot het afschuwelijke en laf als alle gemeene creaturen" is.

„Als eenige reactionnairen hebben aangenomen zich weer te kunnen oprichten, dan zal hun nu eindelijk duidelijk worden gemaakt, dat hun tijd onherroepelijk voorbij is. Wij zullen dat inhalen, wat aanvankelijk wellicht bewust is nagelaten. Dit vuil moet worden uitgeroeid. Het is niet voldoende den dader alleen te grijpen en onbarmhartig ter verantwoording te roepen, maar men moet ook het geheele broeisel uitroeien. Iedere Duitscher moet weten dat hij als hij zich tegen het strijdende Duitschland plaatst, in woord of geschrift, of zelfs metterdaad tot verraad aanspoort, dat hij en zijn familie dan moeten sterven.

De leider van de conferentie voor de buitenlandsche pers heeft verklaard, dat de geheele aangelegenheid thans achter den rug is. In Duitschland heerscht, aldus werd betoogd, absolute rust. Nergens zijn storingen geweest, alle steden toonen het normale beeld. Alleen te Berlijn zouden eenige officieren en adjudanten de verwezenlijking van de omwenteling hebben nagestreefd. Zulks heeft zich dan o.a. geopenbaard in de bezetting van de regeeringswijk. Den commandant van de divisie Gross-Deutschland was medegedeeld, dat de Führer niet meer leefde en dat de weermacht de leiding van den staat had overgenomen en hem was toen opgedragen de regeeringswijk te doen afzetten. De dienstdoende majoor kon zich echter in verbinding stellen met dr. Göbbels, die hem ervan overtuigde dat de aanslag niet gelukt was, waarop de afzetting werd opgeheven.

De haard van het verzet schijnt in het z.g. reserveleger te hebben gezeten. De bittere nasmaak blijft nu over, schrijft de Völkischer Beobachter, dat in Duitschland een handvol mannen, die de officiersuniform droegen en bij het reserveleger weliswaar geen beslissende, maar wel technisch belangrijke posten bekleedden, een complot konden smeden. Zij vermochten toch door hun opvatting en hun stille sabotage, door hun niet medewerken en hun corrupte bureaucratie zand in het mechaniek te strooien van de belangrijke machine, die den aanvoer van krachten naar het front bedient".

Om het front hierover nu gerust te stellen schrijft een ander blad, na eerst te hebben aangeteekend dat de gevaren toch grooter waren dan men wist: Waar het mogelijk was dat op belangrijke plaatsen saboteurs zaten, kan van een volkomen uitputting van alle krachtreserves geen sprake zijn. Het voornaamste resultaat van den aanslag moet aldus een radicaal onderzoek van het geheele apparaat van het reserve-leger zijn. Voortaan zou er geen volksenergie meer verloren gaan, doch onmiddellijk naar die plaatsen worden geleid, waar de nood aan den man is. Een mobilisatie van alle nog braak liggende reserves wordt in dit verband aangekondigd.

Aan het Alg. H'blad dd. 25 Juli ontleenen wij: Een vraag, die thans velen bezig houdt, is, welke reactie de gebeurtenissen van 20 Juli uiteindelijk op het front zullen hebben. Een frontverslaggever uit den op het oogenblik hevig betwisten sector van Lemberg en den Boeg geeft het Duitsche thuisfront de verzekering, dat noch door de gebeurtenissen in het hoofdkwartier van den Führer, noch door de buitengewone verscherping van den militairen toestand, het front ook maar in het minst zijn vorm heeft verloren. Het militaire apparaat, schrijft hij, functionneert zooals het steeds heeft gedaan, ook de in de zwaarste gevechten gewikkelde troepen zijn als voorheen geheel intact en vervullen hun taak dapper en met de gebruikelijke geestdrift. „De soldaat aan het Oostelijke front heeft in de laatste drie jaar zooveel dramatische en schijnbaar hopelooze situaties doorstaan dat hij thans in zijn plichtsgetrouwe houding door niets meer kan worden geïnfluenceerd. De zware strijd en de onverpoosde nabijheid van den dood zijn sedert jaren zijn levenselement en er heeft niets plaats gevonden, dat dit natuurlijke en het geheele bestaan in beslag nemende feit van het soldateske leven zou kunnen uitschakelen. Er wordt verder gevochten met hetzelfde gebruik van alle krachten, met dezelfde bereidheid tot sterven."

Dagorder van den Führer —

De Führer heeft op 21 Juli de volgende dagorder tot het leger gericht:

„Soldaten van het leger, een kleine kring gewetenlooze officieren heeft op mij en den staf van de weermachtleiding een moordaanslag gepleegd, ten einde het staatsgezag in handen te krijgen. De Voorzienigheid heeft deze misdaad laten mislukken. Door het onmiddellijke daadkrachtige ingrijpen van trouwe officieren en soldaten van het leger in het vaderland werd de kliek verraders binnen enkele uren vernietigd of gearresteerd. Ik heb niet anders verwacht. Ik weet, dat gij evenals tot dusver in voorbeeldige gehoorzaamheid en trouwe plichtsvervulling dapper strijdt, totdat wij ondanks alles aan het einde de overwinning zullen hebben behaald."

Toespraak generaal Guderian —

De chef van den generalen staf van het leger, Generaloberst Guderian, heeft 23 Juli de volgende toespraak tot het leger gericht:

„Na de dagorder van den Führer aan zijn leger te hebben bekendgemaakt, voeg ik namens het Duitsche leger daaraan het volgende toe: Enkele ten deele op non-actief zijnde officieren hadden den moed verloren en uit lafheid den weg der schande verkozen boven den weg van plicht en eer, die uitsluitend den fatsoenlijken soldaat past. Het leger heeft zichzelf gezuiverd en de onbehoorlijke elementen uitgestooten. Aan alle strijdende fronten en in het vaderland wordt koortsachtig en opofferend voor de overwinning gewerkt. Volk en leger staan hecht verbonden achter den Führer. De vijand vergiste zich toen hij geloofde, op een splitsing in de generaliteit van het leger te zijnen gunste te kunnen rekenen. Ik sta jegens den Führer en het Duitsche volk borg voor de hechtheid van de generaliteit van het corps officieren en van de manschappen van het leger ten aanzien van het eenige doel, de overwinning te bevechten onder de leuze, die de eerbiedwaardige veldmaarschalk von Hindenburg ons vaak inprentte: De trouw is het kenmerk van de eer. Leve Duitschland en onze Führer Adolf Hitler. En nu, volk, aan het geweer."

De benoeming van generaal Guderian

Met betrekking tot de benoeming van Generaloberst Guderian bij den Duitschen generalen staf schrijft de militaire correspondent van het D.N.B., Martin Hallensleben, o.a.: „De chef van den generalen staf van het Duitsche leger, Generaloberst Zeitzler, moest reeds sedert eenige weken als gevolg van een ernstiger worden van een infectieziekte zijn zaken door zijn plaatsvervanger Generaleutnant Heusinger laten behandelen." Nadat thans General Heusinger door de verwondingen, die hij opliep bij den aanslag op den Führer, eveneens is uitgevallen, heeft Adolf Hitler, zooals hij zelf in zijn toespraak verklaarde, den 56-jarigen generaal en generaal-inspecteur van het tankwapen, Heinz Guderian, die zich in talrijke slagen heeft onderscheiden, met de waarneming van de zaken van Generaloberst Zeitzler belast. Guderian is de eerste Duitsche generaal van het tankwapen en de trefkracht van de Duitsche tanks bij het uitbreken van den oorlog droeg in belangrijke mate bij tot een verandering in de strategische en tactische opvattingen.

(V. b. Hitler 6012 A.; Aansl. Hitler 4031; Himmler 5704 B.; Legerleiding 6013 A.)

A. NEDERLAND —

Overval Huis v. Bewaring Amsterdam —

In den nacht van 14 op 15 Juli heeft een volkomen mislukte overval plaats gehad op het Huis van Bewaring aan het Kleine Gartmanplantsoen te Amsterdam. Om 2.30 uur kwamen daar twee auto's met te zamen twaalf man, overrompelden de bewakers en drongen naar binnen. Daar werden zij echter opgewacht door een Duitsch commando, dat met automatische wapens de indringers te lijf ging, waardoor vijf man gedood en vier man zwaar gewond werden. De drie overige overvallers werden gearresteerd.

Overval op postkantoor te Rotterdam

Op 17 Juli is een overval gepleegd in het postkantoor aan den Soetendaalscheweg te Rotterdam, door vijf gewapende mannen, die met pistolen dreigden en eenige geldtrommels leegroofden, waarin ongeveer ƒ 30.000 à ƒ 35.000 was opgeborgen. Later werd in de omgeving een man aangehouden, die een koffertje bij zich had, waarin een bedrag van ƒ 33.000, eenige sieraden, een aantal geladen pistolen, maskers en gummihandschoenen waren geborgen.

(V. b. Overvallen 5861)

Terroristen en saboteurs standrechtelijk doodgeschoten —

De Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer und Generalkommissar für das Sicherheitswesen maakte 18 Juli bekend:

1e. Wegens den laffen moordaanslag op 15 Juli 1944 te Amsterdam op leden van de bezettende macht is op 16 Juli 1944 een aantal gearresteerde terroristen en saboteurs standrechtelijk doodgeschoten.

2e. Wegens den laffen moordaanslag op den afdeelingsleider van het Bureau van den Burgerlijken Stand, Van Daalen op 15 Juli 1944, te Rotterdam, is op 17 Juli 1944 een aantal gearresteerde terroristen en saboteurs standrechtelijk doodgeschoten.

3e. (Bekendmaking dd. 21 Juli)

Wegens den arglistigen moord en moordaanslag op leden der bezettende macht op 6 en 7 Juli 1944 te Nijmegen is een aantal gearresteerde terroristen en saboteurs standrechtelijk doodgeschoten.

(V. b. doodvonnissen 5986 A)

Spertijd gewijzigd; om tien uur binnen —

Bij beschikking van 19 Juli van den commissaris-generaal voor de veiligheid werd bepaald, dat met ingang van 25 Juli 1944 voor de bezette Nederlandsche gebieden het sluitingsuur vervroegd wordt tot 21 uur en het begin van het tijdstip waarop men zich niet in de open lucht mag ophouden vervroegd tot 22 uur. Verdergaande plaatselijke beschikkingen, die reeds van kracht zijn, worden hierdoor niet beïnvloed.

(V. b. Spertijd 5668 B.)

Luchtaanval op Oosten des lands —

Op 21 Juli was het Oosten van het land opnieuw het doel van Anglo-Amerikaansche luchtterreur-aanvallen. Door het werpen van brandbommen op een stad werden een rusthuis en eenige woonhuizen verwoest, een meisjesschool zwaar beschadigd, drie meisjes gedood, twee zwaar en verscheidene anderen licht gewond. Bovendien werden in het Oosten van het land bij aanvallen met boordwapens in scheervlucht op een autobus en een taxi vijf Nederlanders gedood, terwijl één zwaar en 14 andere licht gewond werden **(V. b. Luchtaanv. 6010 B)**

Landaanwinning - Naamgeving —

18 Juli — De secretaris-generaal van het departement van Waterstaat heeft, naar men van de zijde van de directie van de Wieringermeer heeft medegedeeld, den Noordoostpolder thans een officieelen naam gegeven, nl. Urkerland. Verder zijn de volgende dorpsnamen vastgesteld: Emmeloord, Luttelgeest, Marknesse, Ens, Nagelse, Espe en Rutten.

(V. b. N.O. Polder 5881 A)

Prijsbeheersching - Maatregelen tegen Spakenburg —

19 Juli — De Spakenburgsche vloot heeft, naar het Nat. Dagblad meldt, verlof verkregen weer uit te varen. Iedere schuit zal een bepaald quantum visch aan den afslag moeten brengen. Naar verluidt is als norm 150 pond gesteld, wat een kuiler midden in het seizoen per week kan aanbrengen. Ook moeten zij uitsluitend aan den eigen afslag lossen. **(V. b. 6018 B)**

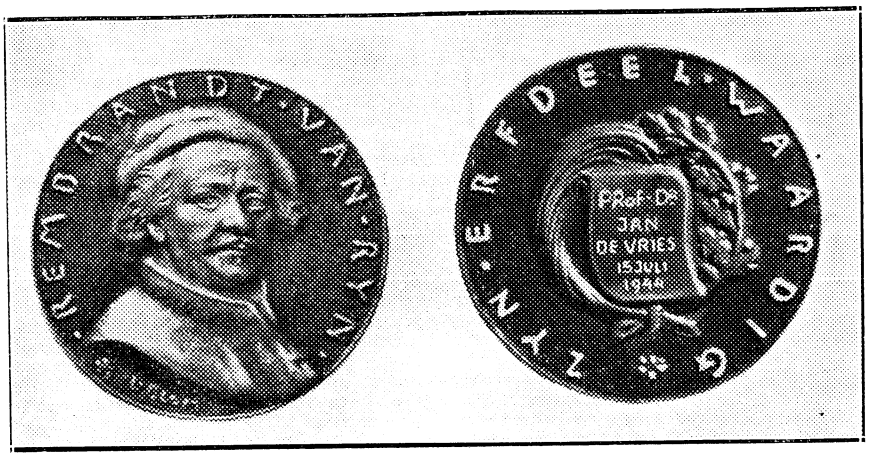

(foto „De Waag")

De Rembrandtpenning, welke op 15 Juli, ter gelegenheid van de Nederlandsche cultuurweek, werd uitgereikt aan prof. dr. Jan de Vries.

Verzekeringswezen - Beperking molestschade-uitkeering —

In de Staatscourant van 21 Juli j.l. is opgenomen een besluit van den secretaris-generaal voor Bijzondere Economische Zaken en van den secretaris-generaal van het departement van Justitie betreffende de uitbetaling van schadepenningen door onderlinge molestverzekeringsmaatschappijen. In artikel 1 wordt bepaald, dat het aan onderlinge molestverzekeringsmaatschappijen verboden is ter zake van geheel vernietigde of onherstelbaar beschadigde onroerende goederen, alsmede ter zake van onroerende goederen, welke herstelbare schade van 500 gulden en hooger hebben geleden, ingeval voor den herbouw of het herstel van het onroerend goed door den algemeen gemachtigde voor den wederopbouw en voor de bouwnijverheid geen goedkeuring is verleend, schadepenningen uit te betalen tot een beloop van meer dan 25% van het volgens de verzekeringsovereenkomst uit te keeren bedrag. Dit verbod houdt op van kracht te zijn, zoodra een rijksbijdrage voor het desbetreffend schadegeval is verleend of is komen vast te staan, dat een zoodanige bijdrage niet verleend zal worden.

Onderwijs - Geen terugbetaling van rijksbeurzen —

20 Juli — De secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming, heeft bepaald, dat de rijksbeurzen, welke tot dusver als rentelooze voorschotten werden verstrekt, in het vervolg dit karakter niet meer zullen dragen. Te beginnen met de voor den cursus 1944-1945 te verleenen beurzen zullen dus geen terugbetalingen meer behoeven plaats te hebben.

Pers - H. M. C. Holdert overleden —

Op 21 Juli is te Bussum, 74 jaar oud, overleden de heer H. M. C. Holdert.

De heer Holdert, een in het courantenbedrijf zeer bekende persoonlijkheid, werd op 4 Juni 1870 te Salatiga op Java geboren. In het drukkersvak grootgebracht nam hij in 1902 het dagblad De Telegraaf over, dat toen nog gevestigd was in de onaanzienlijke panden in de St. Nicolaasstraat te Amsterdam. Dank zij zijn helderen geest en geniale leiding wist hij het blad tot grooten bloei te brengen, zoodat in 1930 de verplaatsing naar het kapitale gebouw op den N.Z. Voorburgwal noodig werd. Tot op het laatst van zijn leven gaf hij leiding aan zijn blad tot in alle details.

B. EUROPA — Zuivelproductie —

Juni — Aan Econ. Nieuws ontleenen wij een staatje, dat een overzicht geeft van de melkgift per koe per jaar in liters:

Nederland	3400	Noorwegen	1700
Denemarken	3200	Italië	1700
België	3000	Slowakije	1400
Zwitserland	3000	Gen.-Gouv.	1400
Duitschland	2500	Roemenië	1300
Zweden	2500	Spanje	1100
Finland	2150	Portugal	1100
Hongarije	1850	Griekenland	1100
Protectoraat	1800	Servië	1050
Frankrijk	1750	Bulgarije	800

Het Europeesche gemiddelde is ongeveer 1980 liter per koe en per jaar. In Duitschland bedroeg in 1943 de melkproductie 18.9 milliard liter en de boterproductie 695.000 ton bij een rundveestapel van 22.9 millioen stuks.

(V. b. Eur. veestapel 5894 D.)

C. HONGARIJE —

Plv. min.-pres. Rasch afgetreden —

20 Juli — De plaatsvervangende ministerpresident Rasch is op zijn eigen verzoek van zijn functie ontheven.

(V. b. Kabinet 5965 B.)

A. DUITSCHLAND —

Weermacht - Eénmanstorpedo als nieuw wapen —

Vanuit het hoofdkwartier van den Führer werd 18 Juli medegedeeld, dat de verschillende malen in het Weermachtbericht gemelde vernietiging van vijandelijke schepen door nieuwe strijdmiddelen moet worden toegeschreven aan het gebruik van torpedo's, die door één man naar den vijand gebracht worden.

De marinemedewerker van het Intern. Informationsbüro, kapitein-ter-zee Hansen, deed in aansluiting op dit bericht mededeelingen over dit wapen, dat onlangs in de Seinebaai met groot succes tegen de invasievloot is gebruikt.

Kapitein Hansen zeide, dat de éénmanstorpedo bestaat uit twee gewone torpedo's, van welke er eene, die men „drager" noemt, de gevechtstorpedo, welke onder haar hangt, naar het doel brengt. Op den kop van den drager, welke kop ongeveer 1.50 m. lang en 0.75 m. breed is, is een koepel van onsplinterbaar glas aangebracht, waaronder de torpedoschutter zit. Deze ruimte is natuurlijk zeer beperkt en laat slechts de meest noodzakelijke handgrepen toe. Tusschen zijn beenen heeft de schutter de stuurinrichting. Twee kaliumpatronen ververschen voortdurend de lucht onder den lucht- en waterdichten koepel. De schutter heeft dezelfde proviand bij zich als op duikbooten gebruikelijk is. Als de torpedo voor den aanval uitvaart, kan men behalve den glazen koepel, die meestal ook nog onder water ligt, niets van haar zien, zoodat de schutter in alle kalmte het meest waardevolle doel kan uitkiezen en in de onmiddellijke nabijheid daarvan kan komen. Dan maakt hij met een handel, die eveneens tusschen zijn beenen is aangebracht, de gevechtstorpedo los, die, electrisch voortbewogen, met groote snelheid op haar doel aanstuurt... de schutter ademt door een masker, dat gevoed wordt door de beide kaliumpatronen en beschikt over een reddingsinstallatie voor duikers, waaraan hij zich steeds kan toevertrouwen, nadat hij den glazen koepel heeft afgeworpen en den drager heeft verlaten. Het nieuwe wapen wordt door vrijwilligers bediend. De Führer heeft op voorstel van grootadmiraal Dönitz, den aanvoerder van de in de Seine-baai in den strijd gebrachte éénmanstorpedo's, luit.-ter-zee Johann Krieg en den schrijver-Obergefreite Walther Gerhold voor het feit, dat zij met een éénmanstorpedo een vijandelijken kruiser tot zinken hebben gebracht, het ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend. **(V. b. Nieuwe wapens 6013 A.)**

Maarschalk Kesselring onderscheiden

De Führer heeft op 15 Juli het Eikenloof met de zwaarden en briljanten bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend aan generaal-veldmaarschalk Albert Kesselring, als veertienden soldaat van de Duitsche weermacht. De Führer heeft de hooge onderscheiding persoonlijk aan den generaal-veldmaarschalk overhandigd en hem tegelijkertijd de meest hartelijke gelukwenschen uitgesproken in verband met zijn 40-jarig dienstjubileum op 20 Juli.

Levensloop maarschalk Kesselring —

Veldmaarschalk Kesselring werd op 30 Nov. 1885 te Marksteft in Franken geboren. Op 20 Juli 1904 begon hij zijn militaire carrière bij een Beiersch artillerieregiment. Reeds vóór den eersten wereldoorlog werd hij opgeleid tot ballon-waarnemer. Als brigade-adjudant en stafofficier nam hij deel aan den oorlog van 1914 tot 1918. In de daarop volgende vredeperiode deed kapitein Kesselring dienst in verschillende functies van den generalen staf. Inzonderheid bij het nieuw opgebouwde Duitsche luchtwapen vond hij gelegenheid zijn militaire talenten te ontplooien. Zoo werd hij in Juni 1936, nadat hij inmiddels tot luitenant-generaal was bevorderd, benoemd tot chef van den generalen staf van het luchtwapen. Na den veldtocht in Polen werd hem op 30 Sept. 1939 het Ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend. In de Rijksdagzitting van 19 Juli 1940 bevorderde de Führer hem tot generaal-veldmaarschalk. Zoowel aan het Oostelijke front als in Afrika heeft Kesselring aan de veldtochten van het Duitsche leger deelgenomen; sedert den herfst van 1943 leidt hij den strijd der Duitsche troepen in Italië.

(V. b. Legerl. 6013 A.)

Repatrieering van Volksduitschers —

20 Juli — De emigratie der Duitschers uit de Baltische staten Wolhynië, Galicië, uit het Narwa-gebied, het land van Cholm en Lublin, uit Bessarabië. uit de Boekowina, de Dobroedsja en uit Bosnië had plaats in zeven groepen. De laatste groote trek van 350.000 Rusland-Duitschers kwam dezer dagen over de Rijksgrens. Het samenbrengen van deze menschen van de besneeuwde bergen van den Kaukasus tot aan de wateren van de Proeth en hun tocht naar het beschermende vaderland brachten schier onoverkomelijke moeilijkheden met zich, schrijft de „Völk. Beobachter". Deze moeilijkheden werden nog vergroot door het feit, dat de tocht samenviel met de militaire distancieeringsbeweging, die alleen reeds alle verkeerswegen en transportmiddelen bovenmate in beslag nam." Het blad wijst er voorts op, dat vele van deze families sinds 150 jaar in Rusland gevestigd waren. In het geheel zijn 908.000 menschen naar Duitschland teruggebracht.

(V. b. 5882 D.)

Onderscheiding voor buitenlandsche arbeiders ingesteld —

19 Juli — Uit erkentelijkheid voor de toewijding en het uitstekende gedrag van het meerendeel der buitenlandsche werkers in Duitschland heeft de Führer, naar Van Honk mededeelt, een bijzondere onderscheiding in het leven geroepen, die verleend zal worden aan verdienstelijke buitenlandsche arbeiders van alle naties. Deze onderscheiding bestaat uit een bronzen medaille, die gedragen wordt aan een rood lint met zwart-witten rand. Zij vormt een bijzondere klasse van den Duitschen adelaar. De onderscheiding wordt ook uitgereikt aan buitenlandsche arbeiders, die zich bij terreuraanvallen opvallend goed hebben gedragen.

(V. b. Onderscheid. buitenl. arb. 6018 B.)

Film - Emil Jannings 60 jaar —

Op 23 Juli vierde de bekende Duitsche filmkunstenaar zijn 60sten verjaardag. Hij werd 23 Juli 1884 te New York uit een Duitsch-Amerikaansch huwelijk geboren. Op 10-jarigen leeftijd werd hij naar Duitschland gestuurd. De jongen wilde matroos worden, maar na een mislukte reis kwam hij als 16-jarige aan het Goerlitzer Stadttheater, waar hij alles deed en alles speelde. Na een keer als figurant in een film opgetreden te zijn, kwam hij in contact met den regisseur van de beroemde Caligari-film, die hem een kans gaf. „Madame Dubarry" met Pola Negri, waarin hij de rol van Lodewijk XV speelde, was de eerste stap van zijn carrière.

Arbeidsinzet - Mobilisatie van alle arbeidsreserves —

18 Juli — De algemeen gevolmachtigde voor den arbeidsinzet, gouwleider Sauckel, heeft dezer dagen in Thüringen een oorlogsarbeidsconferentie bijeengeroepen van de voorzitters der gouwarbeidsbureaux, waar beraadslaagd is over een reeks acties voor het gebruik van arbeidskrachten in Duitschland zoowel als in de bezette gebieden. De bijeenkomst had ten doel een duidelijke afbakening voor het tweede halve jaar van 1944, d.w.z. de totale mobilisatie der nog voorhanden arbeidsreserves. De Rijksminister voor bewapening en oorlogsproductie, prof. Speer, was aanwezig. Gouwleider Sauckel riep er toe op om in ieder geval voorrang te verleenen aan de belangen van het Rijk en den oorlog bij de verdeeling van de beschikbare krachten. De technische oorlog eischt het gebruik van alle krachten van lichaam, geest en ziel. Op den voorgrond staat thans niet de arbeid op zichzelf, maar de arbeid als prestatie. **(V. b. 5997 A.)**

B. SPANJE —

Rede Franco; voortzetting neutraliteitspolitiek —

De nationale raad der Falanx is 18 Juli op den vooravond van den achtsten verjaardag van het begin van de nationale wederopstanding, onder voorzitterschap van generaal Franco in Madrid bijeengekomen.

Nadat de minister van de Falanx had medegedeeld, dat 22 October syndicaatsverkiezingen gehouden zullen worden, hield generaal Franco een rede, waarin hij o.a. zeide: Spanje is bereid met alle naties samen te werken. Het weigert echter met andere volken oorlog te voeren. Een verstandige ordening dient haar basis te vinden in de vrijheid en onafhankelijkheid van elk volk. De economische politiek van de afzonderlijke volken moet een nationale economische politiek zijn, want geen enkel volk is bereid methodes te aanvaarden, die niet zijn belang zijn. Internationale conferenties in den ouden stijl zouden ieder plan om tot een nieuwen vorm van de internationale samenleving te komen, doen mislukken. Spanje is, of het nu gevraagd wordt deel te nemen aan internationale conferenties of niet, bereid voor den vrede der volken en voor zijn eigen zaak het zijne te doen.

In het tweede deel van zijn rede voor den nationalen raad der Falanx sprak generaal Franco over kwesties betreffende de binnenlandsche politiek. Het volk neemt aan de politiek van den staat door zijn bestuur en door de syndicaten deel. Op cultureel, economisch, sociaal en militair gebied zijn groote vorderingen gemaakt. Wat de begrooting betreft, hier heeft men met succes de tering naar de nering gezet. Groot zijn de vorderingen op het gebied van den spoorwegbouw en de irrigatie. Ondanks het ontbreken van kunstmeststoffen en tractoren en het feit, dat als gevolg van de weersomstandigheden sedert het einde van den burgeroorlog nog geen goede oogst in Spanje is binnengehaald, is de voedselpositie aanzienlijk beter geworden. De liquidatie van het probleem der politieke gevangenen is bijna geëindigd. Op het oogenblik bevinden zich in Spaansche gevangenissen slechts nog 23.000 gevangenen. Reeds in normale tijden bedraagt het aantal gevangenen circa 20.000.

(V. b. Buitenl. pol. 5877 C; Binnenl. pol. 5871 H.; Franco 5790 C.)

A. BELGIE - NOORD-FRANKRIJK

Invoering Burgerlijk Bestuur - Gouwleider Grohé Rijkscommissaris —

Bij decreet van den Führer van 13 Juli 1944 is het tot dusver bestaande militaire bestuur in België en Noord-Frankrijk door een burgerlijk bestuur vervangen, aan het hoofd waarvan de Rijkscommissaris voor de bezette gebieden van België en Noord-Frankrijk staat. Tot Rijkscommissaris voor de bezette gebieden van België en Noord-Frankrijk heeft de Führer den gouwleider Grohé benoemd. Voor het tot Noord-Frankrijk behoorende deel van het gebied zal een speciale, onmiddellijk onder den Rijkscommissaris voor de bezette gebieden van België en Noord-Frankrijk ressorteerende commissaris voor het burgerlijke bestuur worden benoemd.

Door deze nieuwe regeling is het bureau van den militairen bevelhebber in België en Noord-Frankrijk komen te vervallen. De militaire bevelhebber had behalve het bestuur over het onder hem geplaatste gebied ook tot taak het uitoefenen van de militaire souvereine rechten. De uitoefening van deze rechten zal voortaan door den weermachtsbevelhebber in België en Noord-Frankrijk geschieden. Tot weermachtsbevelhebber in België en Noord-Frankrijk heeft de Führer den generaal der infanterie, Grase, benoemd.

Ambtsaanvaarding Grohé —

In verband met het invoeren van het burgerlijk bestuur in België en Noord-Frankrijk vond 18 Juli in de senaatszaal van het parlementsgebouw te Brussel een korte plechtigheid plaats, waarbij de generaal van de infanterie von Falkenhausen, Rijkscommissaris Grohé de uitvoerende macht en aan den generaal van de infanterie Grase de militaire souvereiniteitsrechten overdroeg.

Rijkscommissaris Grohé stelde als middelpunt van zijn toespraak twee beslissende feiten, ten eerste het verscherpen van de oorlogvoering in verband met den vooruitgang van de bewapeningstechniek en ten tweede het groeiende inzicht in Europa, dat de strijd van Duitschland ook zal beslissen over het lot van de overige Europeesche volken. Aan de militaire fronten nemen de gevechten toe in hevigheid, en er bestaat geen twijfel, dat geen ander middel dan dat der wapens de uiteindelijke beslissing in dezen oorlog zal teweeg brengen. De Duitsche geest der uitvinding, die reeds zoo vaak het bewijs geleverd heeft van deugdelijkheid, legde zich met thans zichtbaar resultaat er op toe voor de Duitsche soldaten wapens te vervaardigen, die uitgaan boven alles wat tot nu toe bereikt werd en aldus werd niet alleen een voorbijgaande technische voorsprong van den vijand ongedaan gemaakt, doch eveneens een tegenwicht gevormd voor de over het geheel genomen meerderheid van onze vijanden, wat betreft menschen en materiaal. Deze nieuwigheden, dat weten wij, zullen den oorlog tot een beslissing leiden in onzen geest".

Rijkscommissaris Grohé onderstreepte daarna als factor van doorslaggevende beteekenis het vertrouwen in den Führer, die het Duitsche volk uit innerlijke verscheurdheid en uiterlijke zwakte maakte tot een eenheid sterk van wil en wapening, een onvergelijkelijken socialen vooruitgang voor de breede massa inleidde en als laatste bekrachtiging van het onwankelbare geloof in hem, de zwaarste crises van dezen oorlog steeds opnieuw wist te beheerschen. „Wij weten derhalve, zoo riep de Rijkscommissaris uit, er mag komen wat wil, Adolf Hitler zal alles in het reine brengen, omdat het Duitsche volk hem onvoorwaardelijk volgt, en al zijn krachten levert voor de verwezenlijking van het Duitsche doel". Het bij de Europeesche volken met reuzenschreden om zich heen grijpende inzicht, dat de door Duitschland gevoerde strijd ook beschikt over hun eigen lot, aldus vervolgde de Rijkscommissaris, doet hen begrijpen, dat ook zij alle krachten mede in de weegschaal te werpen hebben. „Duitschland belichaamt niet slechts een land, zoo zeide de Rijksminister, dat door geschiedenis, aardrijkskundige ligging en zielenaantal natuurlijkerwijze aanspraak heeft op de leiding in Europa, doch het is ook de eenige macht, die dit werelddeel kan behoeden voor den ondergang in den bolsjewistisch-kapitalistischen chaos".

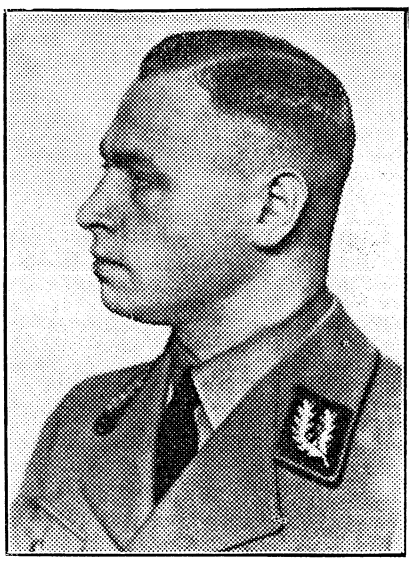

Gouwleider Crohé
(foto Holland)

Tegenover den zwaren last, dien deze oorlog, oplegt aan het Duitsche volk, stelde de Rijkscommissaris den fanatieken wil tot overwinnen en die fierheid, welke haar grondslag bekwam door de geschiedkundige prestaties van Duitschland. „Met fier opgeheven hoofd mogen wij staan onder de volkeren van Europa, welker bestaan als volk het resultaat is van onze daden, de daden onzer soldaten, de prestaties van onze wetenschap, de vlijt van onze arbeiders en juist in dezen oorlog weer opnieuw het heldhaftige volhouden van onze vrouwen en kinderen. Waar zou de zin van de wereldgeschiedenis blijven, indien niet dit Duitsche volk bij het einde van den oorlog den zegepalm in de hand hield?

Wij willen niet ten onder gaan in het bolsjewisme, en wij verafschuwen de uitbuitende zielloosheid van het Amerikanisme. Aan de geschiedenis van Europa mag geen einde komen en de geestes- en zielekrachten mogen niet verstikt worden in het naakte materialisme. De beslissing hieromtrent valt in dezen oorlog en als een van de oudste volgelingen van den Führer, als iemand, die het Duitsche volk van heden in al zijn lagen door en door kent, kan ik verzekeren, dat Duitschland zijn strijd onder geen omstandigheden zal stopzetten, alvorens het de overwinning behaald zal hebben.

De Rijkscommissaris gaf daarna tegenover generaal Grase uitdrukking aan zijn kameraadschappelijke toewijding en onderstreepte de vriendschappelijke betrekkingen, welke sedert jaren bestaan hebben tusschen hem en generaal von Falkenhausen.

Toespraak tot secr.-generaal —

In aansluiting op de plechtigheid van de overneming van de uitvoerende macht, heeft Rijkscommissaris Grohé de secretarissen-generaal ontvangen teneinde hen op de hoogte te stellen van de wijzigingen welke hiermede gepaard gaan. Te dezer gelegenheid heeft hij een redevoering gehouden waarin hij o.m. verklaarde: „De Führer heeft het tijdstip gekomen geacht, om het Duitsche militaire bestuur in België en Noord-Frankrijk te vervangen door een Duitsch burgerlijk bestuur, aan het hoofd waarvan hij mij tot rijkscommissaris heeft benoemd.

Na onderstreept te hebben dat de onzinnige oorlog, dien Engeland en de Ver. Staten tegen Europa voeren de Europeesche volkeren geleid heeft tot de erkenning dat zij een lotsgemeenschap vormen en dat zij derhalve ook hun toekomst, onder uitschakeling van alle buiten-Europeesche en aan Europa vijandige krachten, gemeenschappelijk moeten verzekeren, vervolgde de rijkscommissaris: „Ik twijfel er niet aan dat gij den wil van de overgroote meerderheid der bevolking van uw land tot uiting brengt, indien gij in dezen zin uw arbeid en onze gemeenschappelijke taak opvat. Europa moet al zijn krachten in dienst stellen van den oorlog om zich tegen zijn vijanden te handhaven. En indien Duitschland sinds jaren de grootste menschenoffers brengt om het bestaan van allen te verdedigen, kan het niet te veel gevraagd zijn, als van de anderen tenminste de inspanning van alle economische krachten wordt verwacht. Het getuigt van een groeiend inzicht, hetwelk zij tezamen zullen bevorderen, dat totnutoe reeds talrijke mannen uit uw land zich vrijwillig geschaard hebben in de gelederen van de strijdende weermacht.

Het nationaal-socialistische Duitschland, dat ik de eer heb hier te vertegenwoordigen, heeft niet alleen een zwaren militairen last voor geheel Europa op zich genomen, doch in zijn innerlijke samenstelling ook beginselen toegepast, die aan de breede massa der bevolking gelijke maatschappelijke rechten en sociale rechtvaardigheid waarborgen. De nat.-soc. beginselen verklaren de volkeren van „middel tot doel" tot het „doel" zelf, en alle politiek en alle arbeid dient tot hun behoud en hun welvaart. De arbeidende bevolking van uw land, die zich in dienst stelt van onze Europeesche taak, zal dan ook in mij als vertegenwoordiger van het nat.-soc. rijk steeds een bijzonderen vriend aantreffen.

De groote traditie uwer steden en de bekwaamheid van uwe bevolking zijn mij bekend. In het bewustzijn van deze uitnemende feiten, heeft niet alleen het Rijk, maar ook de stad Keulen, waar ik vandaan kom, steeds alles gedaan om de cultureele en economische betrekkingen, die ons verbinden, te bevorderen. Indien wij ons thans geheel op den oorlog moeten instellen, kunnen wij dit met temeer vastberadenheid doen, daar wij besloten zijn, onder alle omstandigheden de overwinning te behalen, om dan onze krachten weder op die gebieden tot ontplooiing te kunnen brengen die voor volkeren een vreedzaam samenleven in verband met sociale en cultureele welvaart mogelijk maken." **(V. b. Driej. mil. bestuur 5563 B.)**

A. JAPAN —

Nomoera minister van Marine —

Het Japansche Bureau van Voorlichting heeft 17 Juli volgens Domei bekend gemaakt, dat de Tenno persoonlijk Naokoeni Nomoera heeft ingeleid in het ambt van minister van Marine, als opvolger van admiraal Sjigetaro Sjimada, die van zijn post is ontheven. De ambtsoverdraging vond plaats in het keizerlijke paleis.

18 Juli — Voorts werd de benoeming aangekondigd van vice-admiraal Takazoemi Oka tot plv.v. minister van Marine als opvolger van admiraal Sawamoto, die is benoemd tot commandant van het vlootstation Koere.

De val van Saipan - Rede van Tojo

Naar aanleiding van den val van Saipan heeft min.-pres. Tojo op 18 Juli een verklaring afgelegd waarin hij o.m. zei:

Ons keizerrijk ziet zich thans in een toestand, die voor onze geheele geschiedenis van het hoogste belang is. Hij geeft ons de zeldzame gelegenheid den vijand te verpletteren en de overwinning te bevechten. Voor de verdediging van ons keizerrijk geeft ons dit tijdstip maar één weg aan, dien wij moeten inslaan. En die bestaat hierin, den vijand zoo snel mogelijk te verpletteren en de overwinning te bevechten, en uitsluitend en alleen daarin zonder de geringste illusie en zonder de minste gedachte aan leven en dood met de toewijding van onze totale kracht aan deze taak en met doeltreffende uitbuiting der ervaringen, die opgedaan zijn door het bloed van onze wapenmakkers en onze andere medeburgers.

Ons oorlogsdoel voor Oost-Azië treedt duidelijk naar voren uit het keizerlijk decreet, waarmede de oorlog werd verklaard. Voor ons is het een oorlog, die beslist over den opgang of den val van ons keizerrijk, evenals een oorlog ter bevrijding van Azië. Voor onzen vijand bestaat het doel van dezen oorlog echter er in Groot Oost-Azië in slavernij te brengen en de wereld te beheerschen. Het is een strijd tusschen de verdediging van het bestaan en de heerschzucht, tusschen bevrijding en aggressie. Het gaat er thans om het tegenoffensief der Engelschen en Amerikanen volkomen uiteen te slaan, daartoe moeten wij met de verschillende volken van Groot Oost-Azië en onze Europeesche bondgenooten nauw samenwerken.

De werkelijke oorlog begint thans. Wij willen derhalve allen, ons geheele volk van honderd millioen, onzen eed en onze vastberadenheid vernieuwen om het hoogste offer te brengen en den door dertig eeuwen overgeleverden traditioneelen strijdgeest van ons land er op te concentreeren de eindoverwinning te behalen en daarmede ook zijner keizerlijke majesteit den vrede te hergeven."

Kabinet Tojo afgetreden —

Domei meldt, dat generaal Tojo 19 Juli het ontslag van het Japansche kabinet bij den keizer heeft ingediend. De Tenno heeft na het aftreden van minister-president Tojo, op 19 Juli den grootzegelbewaarder, markies Koitsji Kido, uitgenoodigd, hem zijn meening kenbaar te maken over de keuze van een opvolger. Markies Kido heeft hierop een conferentie van de hoogste staatslieden, onder wie de zeven vroegere premiers en de president van het geheime kabinet, in het keizerlijke paleis belegd. Tojo woonde deze conferentie eveneens bij. De Tenno heeft hierop op 20 Juli generaal Koeniaki Koiso, gouverneur-generaal van Korea, en den vroegeren minister-president admiraal Mitsoemasa Jonai opdracht gegeven tot het vormen van een kabinet. Omtrent de redenen voor het aftreden van het kabinet maakt het Japansche informatiebureau het volgende bekend: Sedert het uitbreken van den oorlog in Azië heeft de regeering in nauwe samenwerking met het keizerlijke hoofdkwartier het uiterste gedaan om een succesvollen oorlog te voeren. Nadat de premier, generaal Tojo, heeft ingezien, dat, om het volk nieuwe energie toe te voeren en een krachtiger oorlogvoering te bereiken, een aftreden van het geheele kabinet noodzakelijk is, opdat het door een sterker kabinet vervangen kan worden, heeft hij de verzoeken om af te treden van alle ministers van het kabinet verzameld en ze in een audiëntie op 18 Juli in het keizerlijke paleis den troon voorgelegd.

Mutaties legerleiding —

Te Tokio zijn voorts de volgende mutaties in de legerleiding bekendgemaakt: De vroegere opperbevelhebber van het Kwantoengleger, generaal Josjiro Oemetsoe, is benoemd tot chef van den generalen staf. Tot nieuwen opperbevelhebber van het Kwantoengleger is aangewezen generaal Otezo Jamada, die tot dusver inspecteur-generaal was van de militaire opleiding. In zijn plaats treedt veldmaarschalk Soegijama. Luitenant-generaal Mitsjio Soegawa is benoemd tot inspecteur-generaal van de legerluchtmacht.

Nieuw kabinet; generaal Koiso premier —

22 Juli — Generaal Koiso en admiraal Jonai hebben den keizer de namen der leden van het nieuwe kabinet voorgelegd. Het kabinet is aldus samengesteld:

Minister-president: generaal Koiso.
Marine: admiraal Jonai.
Oorlog: generaal Soegijama.
Financiën: Tsjiwata.
Binnenlandsche Zaken: Odatsji.
Bewapening: Foedzjiwara.
Buitenl. Zaken en Oost-Azië: Sjigemitsoe.
Transport en Verkeer: Maeda.
Landbouw: Sjimada.
Justitie: Matsoezaka.
Onderwijs: Nimomija.

Ministers zonder portefeuille zijn Matsjida, Kodama en Ogata.

Levensbeschrijving Koiso —

Generaal Koeniaki Koiso is thans 65 jaar. Reeds als jong officier heeft hij zich in den Russisch-Japanschen oorlog onderscheiden. Tijdens zijn loopbaan is hij reeds eenmaal vice-minister van Oorlog geweest gedurende het Mandsjoerijsche incident onder den toenmaligen minister van Oorlog, Araki. Daarna kreeg hij de belangrijke functie van chef van den staf van het Kwantoengleger. In 1936 werd hij commandeur van het Koreaansche garnizoen. In November 1937 volgde zijn bevordering tot generaal. Na verdere werkzaamheden bij den generalen staf, werd Koiso midden 1938 gepensionneerd. In April 1939 werd hij in het kabinet-Hiranoema belast met de leiding van het ministerie voor Koloniale Aangelegenheden. Dezelfde functie bekleedde hij onder Jonai in 1940. In dien tijd werd zijn bijnaam „Koreaansche tijger", zeer populair. Na zijn aftreden als minister trok Koiso zich weer in het ambtelooze leven terug, tot men hem in 1942 benoemde tot gouverneur-generaal van Korea.

Levensbeschrijving Jonai —

Ook admiraal Mitsoemasa Jonai is thans 65 jaar. Jonai is een van de bekendste admiraals van Japan. Reeds in drie kabinetten is hij minister van Marine geweest. Hij heeft de gebruikelijke carrière van marine-officier doorloopen en is in 1937 tot admiraal bevorderd. Hetzelfde jaar was hij juist benoemd tot opperbevelhebber van de vereenigde Japansche vloot, toen hij, nog voor hij deze laatste functie had aanvaard, aangesteld werd tot minister van Marine onder Hajasji. Ondanks zijn ministerieele optreden is Jonai minder politicus dan militair. Hij gaat door voor een bijzonder goed kenner van China.

(V. b. Jap. kab. 5855 B.; Legerl. 5939 D.; Val v. Saipan 6024 A.; Tojo 5892 E.)

B. FRANKRIJK —

Maquisards - Duitschland's houding

18 Juli — Aan een mededeeling van de Ausland-Informationsdienst ontleenen wij: De maatregelen, welke het opperbevel heeft genomen en zal nemen tegen burgers, die achter de Duitsche linies ageeren om met gebruikmaking van den oorlog hun crimineele instincten uit te leven, zijn volgens de letter zoowel als volgens den geest in overeenstemming met de Haagsche bepalingen betreffende den oorlog te land. De rol, welke Frankrijk en de Fransche burger bij de botsing tusschen de Duitsche troepen en de Anglo-Amerikaansche invallers moeten spelen, is eens en voor al vastgesteld. De Fransche regeering en het Fransche volk zijn gebonden door de bepalingen van den wapenstilstand. Bovendien heeft de Fransche regeering een groot aantal beschikkingen ter uitvoering van die bepalingen uitgevaardigd. De Franschen, die zich daaraan niet houden plaatsen zich buiten het wapenstilstandsverdrag, buiten de Fransche wetten en buiten de Haagsche bepalingen. Zij worden dienovereenkomstig behandeld. **(V. b. 6013 B.)**

Voedselvoorziening - Volkstuinen

Tot dusver zijn 7.178.689 Cartes de Jardinage uitgereikt, welke recht geven op den aankoop van zaden en bedrijfsmiddelen t.b.v. het onderhouden van volkstuinen, waarvan de totale oppervlakte 387.500 ha. beslaat. Bovendien werd 67.612 ha. in cultuur gebracht door bedrijven op grond van de wet ter bevordering van fabriekstuinen. Alleen reeds deze oppervlakte leverde in 1943 een oogst van 158.400 t. aardappelen, 5000 t. peulvruchten en 33.000 t. versche groente. Op het oogenblik bestaan 7780 bedrijfskeukens, welke 1.212.000 personen van maaltijden voorzien. **(V. b. Landbouw 5886 E.)**

— Evacuatie van Parijs —

Alle Parijsche bladen zijn 18 Juli verschenen met een oproep tot de vrouwen en kinderen beneden de 14 jaar te Parijs, om, in het belang van de voedselvoorziening der stad, te evacueeren. Door het Roode Kruis en „Secours National" zijn reeds bureaux opgericht, tot welke men zich kan wenden, wanneer men genegen is de Fransche hoofdstad te verlaten.

Daders moordaanslag Henriot gearresteerd —

20 Juli (S.P.T.) — De daders van den moordaanslag op den Franschen staatssecretaris voor Voorlichting, Philippe Henriot, welke gepleegd werd op 26 Juni zijn op één na in handen van de militie gevallen. **(V. b. 6013 B.)**

DE WERELDOORLOG

A. Toenemende strijd in het Oosten; Ostrof, Pleskau, Lublin, Narwa, Lemberg, Brest-Litowsk, Bialystok en Dunaburg ontruimd — Engelsch-Amerikaansche aanvallen in de gebieden van Caen en St. Lô — Luchtaanvallen op Ploesti, Kiel, Berlijn, Stuttgart, Boedapest, Wiesbaden, Merseburg en Hamburg — Aanvallen op Florence afgeslagen.

OOSTELIJK FRONT —

Uit het hoofdkwartier van den Führer wordt gemeld: 23 Juli — In het Oosten woedt de afweerslag met groote verbittering voort. In het gebied van Lemberg bereikten vijandelijke aanvalsspitsen den Oostelijken rand der stad. Verder ten Noordwesten stootten gemotoriseerde formaties der bolsjewisten naar de San en Westelijk van den bovenloop van de Boeg in het gebied van Lublin door. Ook tusschen Brest-Litowsk en Grodno zijn hevige gevechten aan den gang. Noordwestelijk van Grodno werden de bolsjewisten in een tegenaanval verder naar het Oosten teruggeworpen. Ten Noordoosten van Kowno vingen onze dappere grenadiers herhaalde aanvallen van de Sovjets op. Tusschen Dunaburg en het Peipusmeer werden sterke infanterie- en pantserstrijdkrachten van de bolsjewisten in hoofdzaak afgeslagen. Na verwoesting van alle voor de oorlogvoering van belang zijnde installaties, werden de puinhoopen van Ostrof en Pleskau ontruimd.
24 Juli — In Galicië en ten Westen van den bovenloop van de Boeg werden talrijke aanvallen van de bolsjewisten in verbitterde gevechten afgeslagen. Slechts in eenige sectoren wonnen de vijandelijke aanvalsspitsen verder terrein. In het stadsgebied van Lemberg duren zware gevechten voort. Het garnizoen van Lublin handhaafde zich tegen herhaalde vijandelijke aanvallen. Tusschen Brest-Litowsk en Grodno, alsmede ten Noordoosten van Kowno mislukten doorbraakpogingen van den vijand. Tusschen Dunaburg en het Peipusmeer werden hevige aanvallen van de Sovjets uiteengeslagen.
25 Juli — De groote afweerslag tusschen den bovenloop van den Dnjestr en de Finsche Golf gaat met toenemende hevigheid verder. In het stadsgebied van Lemberg duurt de verbitterde strijd voort. Tusschen de Boeg en de Weichsel houdt de krachtige vijandelijke druk aan. Het garnizoen van Lublin bood verbeten tegenstand aan den van alle zijden stormloopenden vijand. Ten Noordwesten van Brest-Litowsk werden bruggenhoofden der bolsjewisten op den Westelijken oever van de Boeg in een tegenaanval opgeruimd. Tusschen Bialystok en Grodno alsmede ten Noordoosten van Kowno mislukten alle doorbraakpogingen van de Sovjets. Aan het front van Dwinsk tot aan de Finsche Golf zijn talrijke aanvallen van den vijand, met groote verliezen ineengestort.
26 Juli — Tusschen den bovenloop van den Dnjestr en Lemberg zijn talrijke aanvallen van de bolsjewisten bloedig ineengestort. In Lemberg hebben onze troepen den vijand teruggeslagen. In het strijdgebied tusschen den bovenloop van de Boeg en de Weichsel heeft de vijand in de richting van de San en het gebied van Lublin verder terrein gewonnen. Ten Zuidoosten van Lublin daarentegen werden alle aanvallen afgeslagen. Tusschen Brest-Litowsk en Grodno, alsmede ten Oosten en Noordoosten van Kowno zijn alle vijandelijke doorbraakpogingen mislukt. Ook aan het front tusschen Dunaburg en de Finsche Golf hebben onze troepen een volledig afweersucces behaald.
27 Juli — In den sector Stanislau-Lemberg werden talrijke aanvallen der Sovjets afgeslagen. Het stadscentrum van Lemberg wordt nog steeds door onze grenadiers met succes verdedigd. In het gebied van Jaroslau en Lublin houdt de sterke vijandelijke druk aan. De stad Lublin ging na verbitterden strijd verloren. Aan weerszijden van Brest-Litowsk, bij Bialystok en ten Oosten van Kowno werden alle doorbraakpogingen van de bolsjewisten verijdeld en plaatselijke penetraties afgesloten.
Tusschen Dunaburg en de Finsche Golf zijn talrijke aanvallen van de Sovjets ineengestort. De in een vooruitspringenden boog van het front gelegen stad Narwa werd, na de vernieling van alle voor de oorlogvoering belangrijke installaties, ontruimd. In den hier geleverden strijd hebben zich Nederlandsche Pantser-SS-Grenadiers, die belast waren met de dekking van de Duitsche distancieeringsbeweging, bijzonder onderscheiden door uitmuntenden strijdgeest. Aanvallen van den vijand op de verkorte, eenige kilometers meer Westwaarts loopende nieuwe stellingen bleven zonder resultaat. In den tijd van 24 Juni tot 24 Juli werden in den Noordelijken sector 924 Sovjettanks vernield.
28 Juli — De groote afweerslag tusschen de Karpaten en de Finsche Golf is in hevigheid nog toegenomen. Nadat de vijand er in verschillende sectoren in geslaagd was, ten deele diep in ons front binnen te dringen, werden, ter besparing van strijdkrachten, in eenige sectoren vooruitspringende frontbochten teruggenomen. In het kader van deze rechttrekking van het front werden, na verwoesting van alle voor de oorlogvoering belangrijk zijnde inrichtingen, de steden Lemberg, Brest-Litowsk, Bialystok en Dunaburg ontruimd. In Galicië zijn onze troepen volgens bevel naar nieuwe stellingen in het voorterrein der Karpaten uitgeweken, waarna zij alle aanvallen van de sterk opdringende bolsjewisten afsloegen. Ten Westen van de San zijn wisselvallige gevechten met opdringende vijandelijke aanvalsspitsen aan den gang. Tusschen den bovenloop van de Boeg en den Weichsel werden aanvallen der bolsjewisten, die door tanks waren ondersteund, in een verbitterden strijd afgeslagen, nadat talrijke vijandelijke tanks waren vernietigd. In den sector Bialystok en Kowno zijn plaatselijke aanvallen der bolsjewisten mislukt. Ten Noorden van Kowno zijn hevige gevechten aan den gang. Aan het front tusschen Dunaburg en de Finsche Golf zijn zware aanvallen met groote verliezen voor den vijand ineengestort.
29 Juli — Hevige aanvallen der bolsjewisten in het voorterrein der Karpaten werden in tegenaanvallen afgeslagen. Een overzetpoging over de rivier werd verijdeld. Ten Zuidoosten van Warschau en bij Siedlce duren verbitterde gevechten voort. Tusschen den middenloop van de Boeg en Kowno hebben onze troepen alle doorbraakpogingen van den vijand afgeslagen. In den sector Kowno-Riga is de vijandelijke druk sterker geworden. Ondanks tegenstand van het garnizoen is de vijand de stad Schaulen binnengedrongen. Vijandelijke strijdkrachten, die naar Mitau optrokken, werden in een tegenaanval uit de stad geworpen.

Overzicht —

(S. P. T.) — In antwoord op den hoogen druk van de legers van Konjef en Rokosky in het voorterrein der Karpaten, in Galicië en in het generaal-gouvernement heeft de Duitsche legerleiding een wezenlijke correctie aangebracht op haar frontlinies in dit gebied. Dit was noodzakelijk, omdat daar twee Duitsche linies achter elkaar lagen. Dit gaf tot allerlei ongewenschte situaties aanleiding. Soms, bijvoorbeeld wanneer de Sovjetstoottroepen door het meest Westelijke front waren teruggeslagen, attaqueerden zij onverwachts de bezettingstroepen van het andere, meer Oostelijk liggende Duitsche front in den rug. Zoo kwam het tot de ontruiming van Lemberg, Bialystok en Brest-Litowsk. Tijdens de corrigeerende Duitsche bewegingen kwam het ten Zuiden en ten Westen van de San, alsmede in de groote bocht van den Weichsel, tusschen de mondingen van de San en de Wieprz, tot uiterst beweeglijke gevechten. Tusschen den bovenloop van de Boeg en de Wieprz ging het ongeveer in denzelfden geest toe. Ook hier hield de groote druk der Sovjets aan. De bezettingstroepen van Brest-Litowsk slaagden er in, zich een doortocht naar de nieuwe Duitsche linies te banen. Tusschen de Pripet en de Duna, waar sinds dagen hevige aanvallen werden ondernomen op de taai verdedigde Duitsche grendelstellingen, gelukte het den Sovjets ten slotte verschillende penetraties te bewerkstelligen, die reeds tot de ontruiming van Bialystok hebben geleid. Ten Noordoosten van Kowno herhaalden de roode troepen, waarvan de kern gevormd wordt door het tankcorps „Bagramjan", hun poging, om in de richting van Schaulen naar de Oostzee door te breken. Om de Duitsche grendelstelling benoorden Panevezys-Seduva is thans een hevige tankslag aan den gang. Aan de Zuidelijke punt van het Duitsche Noordelijke front, tusschen Dunaburg en de Finsche Golf, veranderde de situatie door de ontruiming van Dunaburg. Volgens de meening van een Duitsch militair commentator is het hoogtepunt van de gevechten aan het Oostelijke front thans wel bereikt. Daar de strijd op het oogenblik nog aan den gang is, kon de commentator geen gedetailleerde mededeelingen over de gevechtshandelingen doen. Hij liet echter doorschemeren, dat de Duitsche legerleiding heeft besloten tot de beweeglijke gevechtstactiek over te gaan. Deze, zooals de commentator het noemde, aanvallende verdedigingstactiek, biedt de Duitsche leiding grootere mogelijkheden dan het starre vasthouden van een of andere linie.

WESTELIJK FRONT —

23 Juli — In Normandië werd gisteren ten Zuiden van Caen verbitterd om eenige plaatsjes gestreden, die verscheiden malen van eigenaar wisselden en ten slotte in onze handen bleven. Bij aanvallen ten Zuidwesten van Caen behaalde de vijand een plaatselijke penetratie, die werd afgegrendeld. In Zuidoost-Frankrijk werden in een sterk door benden onveilig gemaakt gebied 268 terroristen in den strijd vernietigd.

24 Juli — De vijand ondernam alleen ten Zuidwesten van Caen verscheiden aanvallen zonder successen te behalen. Op den Westelijken vleugel van het landingshoofd werd een plaatselijke penetratie in een tegenaanval opgeheven. De vijand verloor daarbij 450 dooden en 300 gevangenen. In het Fransche gebied werden Engelsche sabotagegroepen, die met valschermen waren neergelaten en 219 terroristen in den strijd vernietigd.

25 Juli — De Amerikanen zijn gisteren ten Noordwesten van St. Lô en ten Zuidwesten van Carentan met sterke strijdkrachten tot den aanval overgegaan. In verbitterde gevechten werd de vijand afgeslagen. In de vroege ochtenduren van heden zijn Engelsche divisies in het gebied van Caen na zeer sterke voorbereiding door artillerie en luchtmacht tot haar daar verwachten aanval overgegaan. Er ontwikkelden zich zware gevechten, die steeds in hevigheid toenemen. In het Fransche gebied werden bij zuiveringsacties 75 terroristen in gevechten vernietigd.

26 Juli — Ten Zuiden van Caen is de vijand er in geslaagd ten Westen van den weg Caen-Falaise onze stellingen binnen te dringen. Onze troepen verhinderden evenwel elke uitbreiding der vijandelijke peneraties en gingen tot den tegenaanval over. Na verbitterde gevechten waren des avonds de oude stellingen weer volledig in onze handen. Ook ten Noordwesten van St. Lô woedt een afweerslag van groote afmetingen. Nadat de eerste vijandelijke aanvallen waren afgeslagen, slaagde de vijand er in op eenige plaatsen ons front binnen te dringen en den weg St. Lô-Périers naar het Zuidwesten te passeeren. Tegenaanvallen zijn aan den gang. Sinds de ochtenduren van heden zijn de gevechten ook overgeslagen op het gebied ten Noorden van Périers. In het Zuidfransche gebied werden wederom 110 terroristen in den strijd vernietigd.

27 Juli — Ten Zuiden van Caen werden de gisteren door ons heroverde stellingen versterkt en behouden. Concentraties van tanks ten Oosten van Caen werden uiteengeslagen. Ten Westen van Caumont verkreeg de vijand enkele plaatselijke penetraties, die afgesloten werden. Amerikaansche formaties zetten ten Westen van St. Lô haar aanvallen voort. Een vijandelijke aanvalsgroep slaagde er in, tot in het gebied van Canisy door te dringen. Hier en in het gebied van Marigny duren hevige gevechten voort. Ten Noorden van Périers behielden onze troepen hun stellingen. In Fransch gebied werden 40 terroristen in gevechten neergelegd.

28 Juli — Aan weerszijden van St. Lô hebben de Amerikanen hun grooten aanval voortgezet. Terwijl zij ten Oosten van St. Lô er slechts in slaagden, eenige onbelangrijke penetraties te bereiken, werden onze troepen ten Zuidwesten van de stad in verbitterde gevechten verder naar het Zuiden en Zuidwesten teruggedrongen. De tegenaanvallen tot sluiting van het op eenige plaatsen opengescheurde front zijn aan den gang. 75 tanks werden stukgeschoten. In den sector van Caen ondernam de vijand slechts vruchtelooze aanvallen van geringen omvang. Torpedovliegers brachten in den nacht van 26 op 27 Juli in de Seinebaai een vijandelijke tankboot van 4.000 br.t. tot zinken en beschadigden vier transportschepen met een inhoud van 25.000 br.t. alsmede een torpedojager ernstig. In het Fransche gebied werden 42 terroristen in den strijd vernietigd.

29 Juli — In het Westelijke deel van het Normandische landingshoofd heeft de groote vijandelijke aanval zich gisteren nog verder uitgebreid. Ten Westen van St. Lô gelukte het den vijand verder naar het Zuidwesten op te dringen. Op den Westelijken vleugel hebben onze divisies zich naar Coutances gedistancieerd. In het Fransche gebied werden wederom 189 terroristen in den strijd vernietigd.

ZUIDELIJK FRONT —

23 Juli — In Italië ondernam de vijand gisteren slechts talrijke plaatselijke aanvallen, die werden afgeslagen.

24 Juli — De vijand ondernam gisteren vrij sterke aanvallen ten Noorden van Livorno. Bijzonder verbitterd werd gevochten in het gebied ten Noorden van Poggibonsi, waar onze troepen alle vijandelijke aanvallen uiteensloegen. Ook in den Adriatischen kustsector bleven aanvallen van den vijand zonder succes.

25 Juli — De vijand ondernam gisteren plaatselijke aanvallen in het gebied van Pisa, ten Oosten van Pontedera en ten Oosten van Poggibonsi, alsmede ten Noorden van Citta di Castello. Hij werd overal afgeslagen. Ten Noorden van Citta di Castello in onze stellingen binnengedrongen vijandelijke troepen werden teruggeworpen.

26 Juli — De groote aanval op het gebied ten Zuiden van Florence is begonnen. De verwachte doorbraak is aan den vijand niet gelukt. Ten Noorden van Arezzo en aan weerskanten van den Tiber zijn vijandelijke aanvallen mislukt, waarbij plaatselijke penetraties werden afgegrendeld. Aan de Adriatische kust is de vijand opnieuw tot den aanval overgegaan.

27 Juli — Den vijand bleef in het gebied ten Zuiden van Florence ook gisteren, trots alle pogingen om door ons front te stooten, ieder succes ontzegd. Een plaatselijke penetratie, die de vijand eerst na zeer zware gevechten ten Zuidwesten van Figline tot stand wist te brengen, werd afgegrendeld.

28 Juli — Sinds de vroege ochtenduren is de vijand over een breed front ten Zuiden van Florence opnieuw tot een grooten aanval overgegaan.

29 Juli — In Italië is de tweede groote vijandelijke aanval op Florence bloedig ineengestort. Met circa 8 divisies is de vijand, door zeer krachtig artillerievuur ondersteund, steeds weer op ons front losgestormd, zonder eenig succes te behalen.

LUCHTOORLOG —

23 Juli — Een formatie Amerikaansche bommenwerpers wierp bommen in het gebied van Ploesti. Door luchtverdedigingsstrijdkrachten werden 26 vijandelijke vliegtuigen vernietigd.

24 Juli — Een formatie Britsche bommenwerpers ondernam in den afgeloopen nacht een terreuraanval op Kiel. Afzonderlijke vliegtuigen vielen bovendien Berlijn aan.

25 Juli — Na aanvallen overdag in Zuidwest-Duitsch gebied, ondernam een formatie Britsche bommenwerpers des nachts een terreuraanval op Stuttgart. Eenige vliegtuigen hebben bovendien bommen geworpen op Berlijn en in Oost-Pruisen. Er werden 15 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.

26 Juli — Vijandelijke bommenwerpers hebben plaatsen in West- en Zuidoost-Duitschland aangevallen. Vooral in Stuttgart is schade aangericht en zijn slachtoffers gevallen. 51 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten.

27 Juli — Amerikaansche bommenwerpers vielen plaatsen in Zuidoost-Duitschland en Roemenië aan. Door de luchtverdediging werden 42 vijandelijke vliegtuigen vernield.

28 Juli — Amerikaansche bommenwerpers hebben een terreuraanval uitgevoerd op Boedapest. Door strijdkrachten der luchtverdediging werden 29 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.

29 Juli — Amerikaansche bommenwerpers vielen overdag plaatsen in Midden- en West-Duitschland aan, waaronder Wiesbaden en Merseburg. Des nachts waren Stuttgart en Hamburg het doel van vijandelijke terreuraanvallen. Strijdkrachten der luchtverdediging haalden 97 vliegtuigen naar beneden.

Uit de dagelijkskse korte mededeeling blijkt, dat het V. 1-storingsvuur op Londen blijft voortduren.

(V. b. Krijgsverr. 6023 A.)

Lombaay

Boven: Een foto van den Führer met zijn naaste medewerkers, welke direct na den mislukten aanslag werd genomen. Van links naar rechts: de Duce, Reichsleiter Martin Bormann, groot-admiraal Dönitz, de Führer, Rijksmaarschalk Goering, SS-Gruppenführer Fegelein en General-oberst Loerzer.

Onder: De plaats van den moordaanslag. De pijl geeft aan, waar de Führer stond. Daarnaast: De Führer en de Duce op de plaats van den moordaanslag.

(foto's Hoffmann-Stapl)

De „Eenmanstorpedo".

1. De torpedo wordt te water gelaten.

De drager met den man, die het wapen bedient, zittende in een glazenkoepel. Eronder hangt de gevechtstorpedo, die naar het doel wordt gelanceerd.

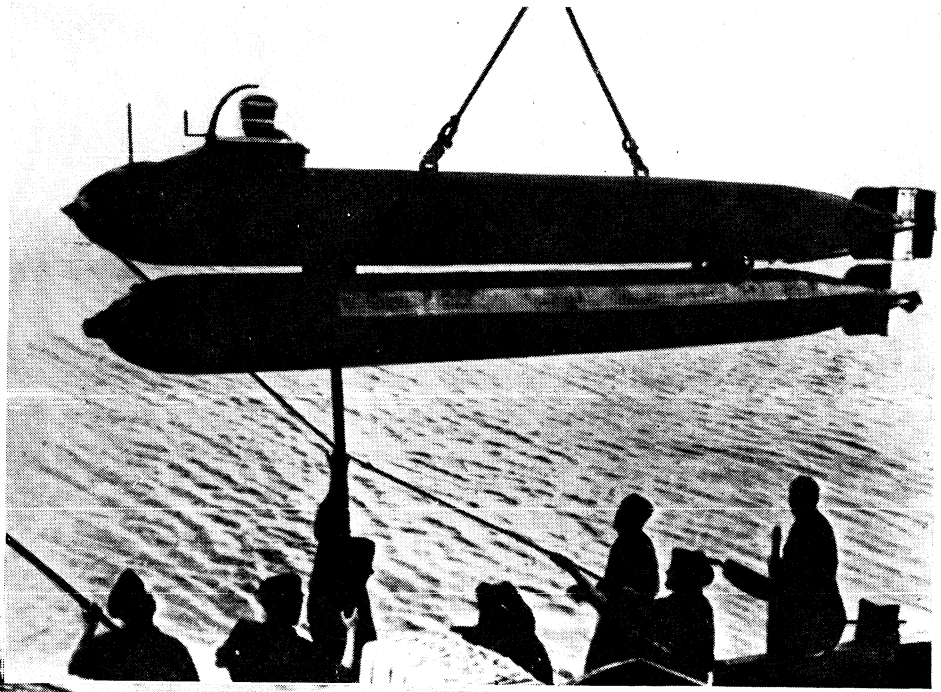

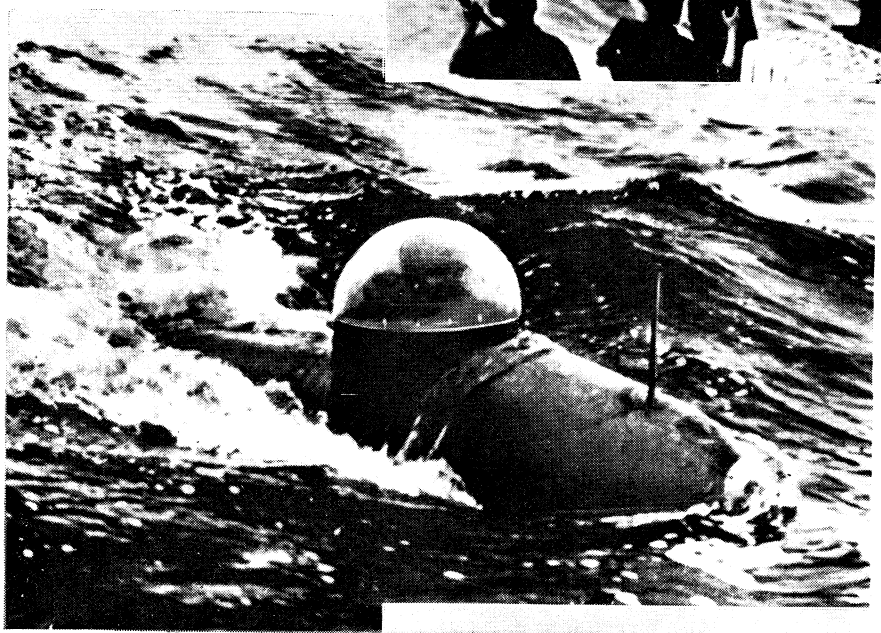

2. De eenmanstorpedo zooals deze zich door het water voortbeweegt.

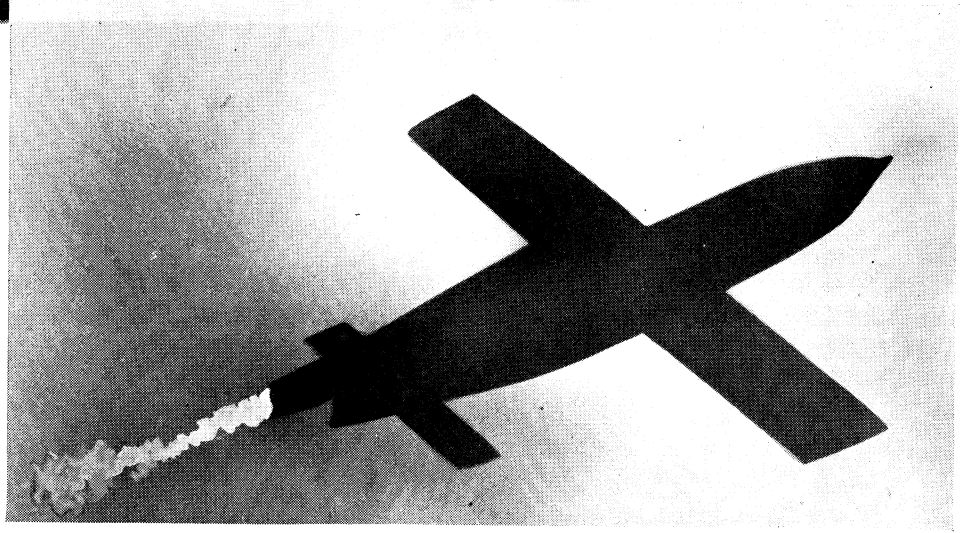

De V I, het Duitsche vergeldingswapen, dat Londen bombardeert.
Aan den staart ziet men het vlammende uitlaatgas der aandrijving.

(foto's Stapl)

A. DUITSCHLAND

DE MISLUKTE AANSLAG

Dr. Goebbels richt zich tot het Duitsche volk

Aan een radiotoespraak, waarin op 26 Juli Rijksminister dr. Goebbels tegenover het Duitsche volk rekening en verantwoording aflegde over de gebeurtenissen van 20 Juli en de gevolgtrekkingen, die daaruit moeten worden gemaakt, ontleenen wij, dat de minister na erop gewezen te hebben, dat de vijand met dezen mislukten aanslag niet het geringste voordeel heeft behaald, mededeelde, dat hij in den middag van den 20sten Juli door een telefonische mededeeling uit het hoofdkwartier van den Führer van den aanslag op de hoogte werd gebracht. Na verteld te hebben, welke gevoelens zich op het vernemen van deze tijding van hem meester maakten, zeide dr. Goebbels over het verdere verloop van het complot o.m.:

Des middags om vier uur begon de achter den pleger van den aanslag staande kleine kliek verraders haar draden te spinnen. De dader van den aanslag, een zekere graaf Stauffenberg, was intusschen met een koeriersvliegtuig te Berlijn aangekomen en had het gelogen bericht meegebracht, dat de Führer tengevolge van den aanslag was omgekomen en dat thans voor deze misdadige eerzuchtigen de weg tot handelen open stond.

Onder het voorwendsel, de politieke leiding van het Rijk te moeten beschermen, gaven zij, die — zij het ook slechts heel korten tijd — in het bezit waren van het apparaat in de Bendlerstrasse, het Berlijnsche wachtbataljon het bevel de regeeringswijk af te zetten, waarmede toen ook tegelijkertijd hun op eenige wijze belangrijke oproerige activiteit ten einde was. Want zij hadden vergeten, dat het Berlijnsche wachtbataljon evenals alle formaties van de Duitsche weermacht bestaat uit fanatieke nationaal-socialisten, en dat zijn commandant majoor Remer, die zich bij het bliksemsnelle neerslaan der tegen den staat gerichte activiteit van deze meineedige en trouwelooze kliek groote verdiensten heeft verworven, in allerijl naar mij toe kwam om zich op de hoogte te laten brengen van den stand van zaken. Majoor Remer kon van mijn schrijftafel af terstond met den Führer worden verbonden en van hem terstond duidelijke ondubbelzinnige bevelen in ontvangst nemen over zijn verdere maatregelen.

De bevelen komen hierop neer, dat de bende verraders terstond moet worden neergeslagen en de misdadigers moeten worden gearresteerd. In enkele minuten is het wachtbataljon van zijn post in de regeeringswijk en in mijn tuin samengetrokken. Op verzoek van majoor Remer spreek ik tot de verzamelde manschappen, zet hun de feiten uiteen en beleef een uitbarsting van woede en verontwaardiging zooals ik tot dat oogenblik nog niet had leeren kennen. Het huizenblok in de Bendlerstrasse wordt bezet door het Berlijnsche wachtbataljon, zonder dat ook maar een schot valt, aangezien daar zelf reeds alles tegen de groep verraders in opstand is gekomen. Zij zijn reeds ontwapend en zitten volkomen hulpeloos en verlaten opeengeperst in een dienstkamer en trachten wanhopig regeering te spelen. Een ter plaatse bijeengekomen standgerechtshof veroordeelt de duidelijk schuldigen, de overigen worden in verzekerde bewaring gesteld. Een peleton van het wachtbataljon verricht terstond de executies. Bespaart mij u verdere bijzonderheden te melden. Van belang schijnt mij toe, dat een poging tot een putsch door het leger zelf wordt neergeslagen. Geen soldaat en geen officier behoeft zich te schamen, dat hij dezelfde uniform draagt, die deze va banque spelers droegen, resp. onwaardig waren te dragen. Geen troepenonderdeel, noch aan het front noch in het vaderland, is in de kritieke uren ook maar een oogenblik gaan wankelen in zijn trouw aan Führer, aan regime, en aan het Duitsche volk. Allen, officieren en soldaten hebben gewedijverd in het vurige streven den smaad uit te wisschen en de trouwelooze bende verraders neer te slaan. Dat deze bende, voor zoover dit nog niet het geval is, haar verdiende straf zal krijgen, behoeft nauwelijks nog te worden gezegd. Wij zijn dat schuldig aan een front, dat thans bijna vijf jaar moedig en dapper zijn zwaren plicht heeft vervuld en de geheele natie een practisch voorbeeld geeft van de nationaal-socialistische volksgemeenschap.

Verbinding met den vijand —

Al maanden was het mij opgevallen, dat de vijandelijke pers met regelmatige tusschenpoozen er op wees, dat zij nog een bijzondere pointe harer oorlogvoering had opgespaard. Steeds weer werd te Londen, Washington en Moskou beweerd, dat er in Duitschland in zekere kringen der generaliteit een oppositie bestond en steeds weer werden daarbij bepaalde namen genoemd, die ook thans bij de putschpoging van 20 Juli aan den dag zijn getreden. Niet dàt alléén is er een bewijs voor, dat deze misdadigers met den vijand samenzwoeren en in opdracht van hem hebben gehandeld. Duidt hierop óók niet het feit, dat bij den aanslag op den Führer Engelsche springstof is gebruikt, dat de pleger van den aanslag verwant was met de hooge Engelsche aristocratie en de Londensche pers na het bekend worden van den aanslag uitdrukking gaf aan haar levendige hoop, dat de gebeurtenissen van 20 Juli nu zeer spoedig zouden leiden tot de ineenstorting van Duitschland? Het was tòch een aanslag uit het kamp van den vijand, ook al waren creaturen met Duitsche namen bereid haar ten uitvoer te leggen. Zij allen echter hebben zich verrekend. Zij hebben zich verrekend bij hun beoordeeling van het Duitsche volk, van den Duitschen soldaat en ook vooral van de nationaal-socialistische beweging. Ten slotte kan men met ons geen Badoglio spelen!

De dader van den aanslag was door een van de gearresteerde generaals met een schijnvoorstel naar de dagelijksche bespreking van den toestand gezonden. Hij had de springstof in een actetasch in de vergaderkamer medegenomen en onder het voorwendsel deze te willen nederzetten, in een onbewaakt oogenblik den Führer direct voor de voeten geschoven. In het geheele vertrek was er binnen de enorme ontploffingsgolf, die door de springstof werd opgewekt, slechts een enkele plek die daar betrekkelijk onaangetast door bleef en dat was de plaats, waar de Führer aan de kaartentafel zat. De kaartentafel zelf werd door de ontploffing het vertrek in geslingerd, maar de Führer bleef, behalve lichte kneuzingen, brandwonden en schrammen volkomen ongedeerd.

Ik schaam me niet te bekennen, dat ik een mensch ben, die in de geschiedenis gelooft. Mijn geloovigheid ten aanzien van den diepen zin der geschiedenis heeft op 20 Juli opnieuw een bevestiging gekregen. Materialisten ten aanzien van de historie mogen daarover glimlachen, ik ben er desondanks vast van overtuigd, dat het Lot den Führer op dit tragische oogenblik in zijn genadige bescherming heeft genomen, aangezien het hem nog gereed wil houden voor een groote toekomst, en ik heb het gevoel, dat ook ons volk in zijn geheel dezelfde overtuiging is toegedaan. Hoe zou het anders mogelijk zijn, dat zoo'n duistere dag een volk zoo'n geweldigen impuls kon geven.

Totale oorlog —

Rijksminister dr. Goebbels gaf in aansluiting hierop een toelichting op de consequenties die moeten worden getrokken uit de gebeurtenissen.

De Führer heeft reeds in zijn middernachtelijke toespraak van 20 Juli medegedeeld, dat hij Rijksminister Heinrich Himmler belast heeft met de leiding van het vervangingsleger in het vaderland. De Rijksminister voor bewapening en oorlogsproductie. Albert Speer, heeft de Duitsche bewapeningsproductie opgevoerd in een omvang, die verbazingwekkend is. De vijandelijke luchtaanvallen hebben onze oorlogsproductie geen ernstige schade kunnen toebrengen, integendeel niet eens kunnen verhinderen, dat de productie van wapens en munitie van maand tot maand enorm is gestegen. Dit intensiveeringsproces gaat onverstoorbaar voort, en heeft zijn hoogtepunt nog lang niet bereikt.

Wij hebben daarvoor echter groote aantallen arbeidskrachten noodig, en wel vooral Duitschers, die immers toch steeds de kern van het bewapeningsbedrijf vormen. Bovendien moeten de uit de bewapeningsindustrie naar de Weermacht overgaande jongemannen worden vervangen. Daarom is het noodzakelijk de kracht van het Duitsche vaderland in veel grootere mate uit te buiten en te gebruiken dan tot dusver het geval is geweest. De totale oorlog is het gebod van het oogenblik.

Sprekende over de taak, welk hem wacht als Rijksgevolmachtigde voor den totalen oorlogsinzet, zeide dr. Goebbels: Ik zal mijn volmachten gebruiken, om de lasten van den oorlog rechtvaardig te verdeelen en ieder, die eenigszins daartoe in staat is op te roepen voor werk, dat voor den oorlog van belang is. Uit wetten en verordeningen zal duidelijk blijken, wat een ieder individueel heeft te doen en te laten en wat zijn plicht is jegens het vaderland. De toestand aan de fronten, in het bijzonder aan het oostelijke front, zal zich op grond van de ontworpen maatregelen spoedig wijzigen, en wel belangrijk te onzen gunste. De oorlog zal een nieuw gezicht krijgen, en het zegevierend geschreeuw zal onzen vijanden in de keel blijven steken. Zij dachten ons met den 20sten Juli een vernietigenden slag te kunnen toebrengen. Zij hebben ons slechts wakker geschud. De gevolgen zullen niet wij maar zij bespeuren.

A. Biografie Dr. Lammers.

Tot de centrale figuren van het Duitsche regeeringsapparaat behoort ongetwijfeld dr. Hans-Heinrich Lammers, die, met den titel van Reichminister, de in deze dagen meer dan ooit belangrijke functie van chef der Rijkskanselarij vervult. Dr. Lammers, die reeds voor de machtsovername in 1933 als lid der N.S.D.A.P. de verantwoordelijke functie van „Ministerialrat" bekleedde, behoort tot de enkele figuren, die uit hoofde hunner karaktereigenschappen, en bekwaamheden, behooren tot de naaste medewerkers van den Führer en als zoodanig medewerken aan de voorbereiding en uitvoering der belangrijkste beslissingen.

Op 30 Januari 1933 werd de toenmalige staatssecretaris van het ministerie van Binnenlandsche Zaken tot zijn eigen verrassing benoemd tot staatssecretaris der Rijkskanselarij, welke functie zich, nadat Rijkskanselier Adolf Hitler tevens staatshoofd was geworden, wijzigde in die van chef der Rijkskanselarij. Drie jaren later ontving dr. Lammers, overeenkomstig het toenemende gewicht van zijn post den titel van Rijksminister. Was voor 1933 de Rijkskanselarij in hoofdzaak een bureau alwaar tusschen de diverse departementen en den Rijkskanselier in hoofdzaak onaangename mededeelingen werden gewisseld, dr. Lammers had van zijn taak geheel eigen opvattingen en bouwde deze instelling uit tot een elastisch bestuursapparaat van den Führer, in het bijzonder met betrekking tot de binnenlandsche civiele aangelegenheden. Waarbij hij persoonlijk er voor zorgt, Adolf Hitler in te lichten inzake problemen op het gebied van bestuur, politiek en wetgeving. De wijze waarop deze beide mannen samenwerken wordt geteekend door dr. Lammers' uitspraak: „Met een paar woorden is de Führer ook in ingewikkelde kwesties volkomen op de hoogte".

Het spreekt vanzelf, dat dr. Lammers niet slechts met den Führer, maar ook met vele andere hooggeplaatste functionarissen in Partij en Staat in nauw contact staat; in de eerste plaats met den leider der Partijkanselarij Bormann en niet minder met Himmler, den chef der ᛋᛋ en minister van Binnenlandsche Zaken en, sedert den historischen aanslag van den 20sten Juli j.l., bevelhebber van het leger in het vaderland. Dat hier van een inderdaad goede samenwerking mag worden gesproken, blijkt ook uit het feit, dat vele verordeningen, waarvoor de Führer de richtlijnen heeft vastgesteld, voor den Staat door dr. Lammers en voor de partij door Bormann, in onderlinge samenwerking worden uitgegeven.

(foto Stapf)

Als zoon van een dierenarts op 27 Mei 1879 in Lublinitz (het tegenwoordige Loben in Opper-Silezië) geboren, studeerde hij rechten en bij het uitbreken van den eersten wereldoorlog was hij rechter. Tijdens dezen oorlog deed de krachtig gebouwde en meestal boven zijn kameraden uitstekende Lammers dienst als kapitein. Hij verwierf het IJzeren Kruis Eerste Klasse en kreeg nadat hij was afgekeurd voor den velddienst een positie bij het bestuur der bezette gebieden.

Hoewel rechtsradicaal van opvatting meende hij ook na den oorlog zijn vaderland niet in den steek te mogen laten en bleef hij als hooggeplaatst ambtenaar — echter zonder een eed van trouw op de grondwet van Weimar af te leggen! — zijn plicht vervullen. In 1922 maakte hij persoonlijk kennis met Adolf Hitler, welk contact hernieuwd werd na de wederoprichting der Partij. Hij brak met de Deutschnationalen en trad reeds geruimen tijd voor de machtsovername tot de N.S.D.A.P. toe.

Zijn, tegenwoordig wel zeer beperkte, vrije tijd besteedt dr. Lammers aan zijn liefhebberijen: jagen en paardrijden — indien de beide dochters althans geen beslag op vader leggen.

(Gegevens ontleend aan Das Reich)

Nieuwe wapens —

In het laatste deel van zijn rede besprak dr. Goebbels de nieuwe wapens, welke binnenkort in het veld gebracht zullen worden.

Hij zeide o.m.: Wij hebben den voorsprong, dien de vijand tot dusver op den een of anderen sector van de oorlogstechniek in handen had, niet slechts ingehaald maar voorbijgestreefd. De resultaten van deze ontwikkeling zijn nog voor het kleinste deel in het stadium der proefnemingen, voor het grootste deel echter in het stadium der productie. Ik zou mij schamen, zoo'n taal te spreken, wanneer de feiten mij daartoe niet het recht gaven. Ik heb kort geleden moderne Duitsche wapens gezien, bij welker aanblik mij het hart niet krachtiger sloeg, maar een oogenblik bleef staan.

Wij hebben allen op zichzelf niet de bewijskracht der techniek noodig om ons te overtuigen van de stelligheid van de komende overwinning. Wij gelooven in haar, omdat wij in het Duitsche volk gelooven. Maar het stemt ook vreugdevol, zoo'n stelligheid der opvattingen en perspectieven bevestigd te zien door de reëele feiten. En dat is op het gebied van onze bewapeningsproductie meer dan eens het geval. Het Duitsche uitvindingsgenie heeft zijn krachtproef doorstaan. Wij hebben er lang op moeten wachten, tot het weer het woord vroeg. Nu zal het spoedig zoover zijn. De vijand is niet over den berg, zooals zijn leidende figuren steeds weer beweren, maar hij staat er nog voor. Dat zal de ontwikkeling der eerstvolgende weken en maanden toonen.

Rijksminister dr. Goebbels besloot zijn rede met de opmerking: Ik geloof, dat het Duitsche volk meer reden heeft over de totale balans van den 20sten Juli tevreden te zijn dan zijn vijanden. De Führer staat, als steeds, aan het roer van onzen staat en stuurt volk en natie met zekere hand door alle stormen en noodweer van dezen oorlog heen. Ons volk is dapper, moedig en vlijtig en heeft slechts de eene gedachte, zóó te strijden en te werken, dat de overwinning aan ons zal zijn.

(V. b. dr. Goebbels 6020 A.; Aanslag 6025 A.)

B. NEDERLAND. —

N.S.B. - Mussert over den aanslag op Hitler —

In het Concertgebouw te Amsterdam heeft de Nat.-Soc. Beweging op 23 Juli uitdrukking gegeven aan haar voldoening en vreugde over het mislukken van den aanslag op het leven van Adolf Hitler. Tot de gasten behoorden o.m. de plaatsvervangend leider der Beweging, Van Geelkerken, de president van de Nederlandsche Bank, Rost van Tonningen, de secretaris-generaal der N. S. B., Huygen, de Arbeidsfrontleider, H. J. Woudenberg en vele andere vooraanstaande functionarissen van Beweging en overheid. Ook van Duitsche zijde waren verschillende vertegenwoordigers aanwezig.

In den namiddag van den 20en Juli, aldus de Leider, gebeurde dit wonder, dat op twee meter afstand van den Führer een bom, die daar was neergelegd, ontplofte. Er zijn 3 dooden, enkele zwaargewonden en vele lichtgewonden, maar de Führer bleef ongedeerd. Dat moet toch tot de ziel spreken van iedereen. Het was een daad van verraad. Verraad wordt slechts gepleegd aan een goede zaak. Het behoort tot de geliefkoosde middelen van de onderwereld. Verraad zit altijd bovenin, dat is een vaststaand feit; de middelen tot het verraad zijn verschillend, laster, verdachtmaking of geweld. Verraad komt altijd boven in tijden van moeilijkheden. De N. S. B. heeft dat ook ondervonden in 1937, zoo goed als aan de ondermijningspogingen na 1940. Wij zijn echter blij, dat wij op de proef zijn gesteld. Het verraad heeft een belangrijke rol gespeeld in den oorlog. Toen Rommel aan de Egyptische grenzen stond, pleegden de Italianen verraad en Rommel wachtte tevergeefs op de schepen die hem benzine moesten brengen.

Na herinnerd te hebben aan het verraad van Darlan en Badoglio zeide Mussert: Te bedenken valt, dat dit jongste verraad de daad is van een enkeling. Maar verraad is het en hierop valt onzerzijds slechts één ding te zeggen: Trouw! Tegenover het verraad van den enkeling, de trouw van de massa!

Mussert bracht hier hulde aan de trouw van de eenvoudige leden der Beweging. De aanslag op den Führer heeft ons een schok gegeven; als het nationaal-socialisme zou vallen, krijgt Moskou de macht in Europa en zal Europa een stuk van Azië worden. Europa, het hart van de wereld, zou doodbloeden. De Führer is de schepper van de idee van het nationaal-socialisme, de bouwer van het Groot-Duitsche Rijk en de grondlegger van het Nieuwe Europa. Zoo zien wij dus, wat er op het spel stond. Hier herinnerde Mussert aan den eed, dien de functionarissen der Beweging in den zomer van 1942 op hem hebben afgelegd en die hun, thans meer dan ooit, verplichtingen oplegt, blijkens de eedsformule ook tegenover den Führer.

Deze bijeenkomst der Nederlandsche nationaal-socialisten, zoo besloot de Leider, beoogt een groet te zenden aan den Führer, die in stilte en eenzaamheid in het hoofdkwartier zijn plicht doet. Hij is de door God gezonden man om Europa te behouden. De tijd nadert, dat Europa uit het lijden van den oorlog zal zijn verlost en de opbouw kan beginnen. Tegenover het verraad van den enkeling, staat de trouw der millioenen. Daarom: vastberaden voorwaarts! Als een onverbreekbare phalanx achter den Führer! Door dik en door dun!

(V. b. Aanslag o. d. Führer 6033 A.; Mussert 6017 A.)

A. NEDERLAND —

Arbeidsfront - Geschil met de N.V. meelfabriek Schiedam —

24 Juli — Door het Nederlandsche Arbeidsfront werd bij den Gemachtigde van den Arbeid een klacht ingediend tegen de N.V. Meelfabriek Schiedam, omdat de door deze onderneming betaalde loonen te laag waren. Nadat door den Gemachtigde een onderzoek was ingesteld, schreef deze voor de verschillende categorieën van werknemers een loonsverhooging voor, ingaande 19 Juni j.l. De onderneming weigerde echter aan deze uitspraak gevolg te geven, waarbij zij zich beriep op het departement van Sociale Zaken. Naar aanleiding hiervan ontstond een geschil tusschen het N.A.F. en genoemde fabriek. Op 13 Juli heeft de leider van het N.A.F., H. J. Woudenberg, in een conferentie de pers op de hoogte gebracht van het conflict, terwijl tevens in Schiedam een openbare vergadering werd belegd. Voorts werd de directie der fabriek verzocht een bedrijfsappèl te mogen houden. Dit werd echter geweigerd, waarop een geluidswagen van het N.A.F. post vatte voor de fabriek en op die wijze de arbeiders zijn opvatting kenbaar maakte. Hierop liet de fabrieksleiding, via haar advocaat, het N.A.F. weten, dat zij bij een eventueele herhaling het Arbeidsfront zou doen dagvaarden. Aangezien het N.A.F. de actie voortzette, bracht de N.V. Meelfabriek Schiedam de zaak in kort geding voor de rechtbank te Rotterdam, welke op 18 Juli vonnis wees en het N.A.F. in het ongelijk stelde. De veroordeeling hield tevens in, dat de N.A.F.-actie moest worden gestaakt en dat iedere overtreding gestraft zou worden met ƒ 1000 boete. Het N.A.F. heeft tegen deze beslissing hooger beroep aangeteekend. Op 23 Juli wendde de Arbeidsfrontleider zich per radio tot het Nederlandsche volk waarbij hij een uiteenzetting gaf van het geschil en de door het N.A.F. daarbij aangenomen houding.

Naar aanleiding van verschillende in de pers verschenen berichten en beschouwingen, achtte de gemachtigde van den Arbeid het 24 Juli noodig onder de aandacht te brengen, dat hij de eenige bevoegde autoriteit is, om, in geval van gevaar voor den arbeidsvrede of handelingen in strijd met zijn beslissingen, maatregelen te nemen. In het onderhavige geval heeft hij de door voornoemde directie geuite bezwaren aanstonds in onderzoek genomen. Dit onderzoek is nog niet geëindigd, zoodat hij ter zake van de geopperde bezwaren nog geen definitieve beslissing heeft kunnen nemen.

27 Juli — Naar de N. R. Crt. bericht, is in de kwestie van de loonen bij de meelfabriek Schiedam, in nader overleg van den gemachtigde voor den arbeid met de directie overeenstemming bereikt. De nieuwe regeling is met terugwerkende kracht tot 19 Juni j.l. ingevoerd.

(V. b. N.A.F. 6018 B; Gem. v. d. Arbeid 5770 A.)

Distributie - Aardappelrantsoen verlaagd; zeep tegen beenderen —

Op 29 Juli werd het aardappelrantsoen verlaagd tot 2 K.G. p. persoon p. week. Ten gevolge van de inundatiemaatregelen is de totaal ter beschikking komende hoeveelheid midden-vroege aardappelen belangrijk lager dan normaal het geval geweest zou zijn. Bovendien begon ten gevolge van eenige nachtvorsten de aardappeloogst enkele weken later dan oorspronkelijk mocht worden aangenomen, waardoor thans de diverse oogstwerkzaamheden (koolzaad dorschen, graanoogst e.d.) samenvallen. De huidige bezetting aan arbeidskrachten maakt het uiteraard niet mogelijk alle werkzaamheden tegelijkertijd te verrichten, met als gevolg een te geringen aanvoer van consumptie-aardappelen. Ter aanvulling wordt per 30 Juli een rantsoen van 250 gram peulvruchten beschikbaar gesteld.

Voorts wordt de mogelijkheid geopend tot het verkrijgen van zeep zonder bon. Tegen inlevering van 5 K.G. beenderen wordt een stukje zeep bonvrij beschikbaar gesteld. De bedoeling is, dat ook de afgekookte beenderen, welke tot dusver voor 90% verloren gingen hoewel zij nog 300 gram vetzuuur per 5 K.G. bevatten, als waardevolle grondstof tot hun recht komen.

(V. b. Distributie 6011 A.)

N. S. B. - Opperstormleider Elferink vermoord —

26 Juli — De Landwacht-opperstormleider, chef der Kompanie Zuid-Holland, M. H. Elferink, werd vorige week te Rijswijk vermoord. Op 25 Juli had te Den Haag de teraardebestelling plaats. In den stoet liepen talrijke Nederlandsche en Duitsche autoriteiten en functionarissen der Beweging mee. Aan de groeve werd gesproken door den commandant der W. A., heerbancommandant Henken, den gewestelijk kommandeur van de Landwacht Van der Heyden en inspecteur-generaal Van Geelkerken.

(V. b. Aanslagen 6010 B.)

— Jhr. de Blocq van Scheltinga afgetreden —

28 Juli — Op zijn verzoek is aan jhr. D. de Blocq van Scheltinga, burgemeester van Wassenaar, eervol ontslag verleend uit de functie van chef van het kabinet van den Leider, onder dankbetuiging voor de vele en belangrijke diensten in deze functie bewezen. Jhr. D. de Blocq van Scheltinga werd benoemd tot Gemachtigde in bijzonderen dienst, onder toekenning van den rang van Hoofd-Baljuw.

(V. b. Kabinet v. d. Leider 5519; 5447)

Pers - Nieuwsblad van het Noorden opgeheven —

23 Juli — Blijkens een in het „Nieuwsblad van het Noorden" verschenen mededeeling, zal met ingang van 1 Augustus de uitgave van dit blad worden gestaakt tengevolge van het feit, dat het vanaf dien datum geen papier meer krijgt toegewezen.

(V. b. Inkrimping dagbl. 6011 A.)

De Rijkspostspaarbank in 1943 —

25 Juli — Uit het jaarverslag van de Rijkspostspaarbank blijkt, dat in 1943 het aantal inleggingen 2.610.810 bedroeg tegen 1.482.028 in 1942, terwijl het bedrag dier inleggingen ƒ 372.265.606 was tegen ƒ 168.603.103 in het voorafgaande jaar. De inleggingen vermeerderden dus in aantal met 1.128.782 en in bedrag met ƒ 203.662.503. Terugbetaald werd in 910.267 posten ƒ 139.745.165 of na aftrek van de rente in den loop van het jaar uitbetaald bij geheele afbetaling van boekjes, ƒ 139.575.327 tegen in 1942 in 1.003.735 posten ƒ 117.198.661, vermindering dus in aantal 93.468 en vermeerdering in bedrag ƒ 22.376.665.

Aan rente werd bijgeschreven ƒ 16.807.218 (incl. de in den loop van het jaar uitbetaalde rente ad ƒ 169.837), zoodat het tegoed der inleggers einde 1943 bedroeg ƒ 792.849.671, zijnde ƒ 249.317.020 meer dan einde 1942.

(V. b. Spaargelden 5996 A.)

Belastingen - Merkwaardige methode tot ontduiking —

28 Juli — Aan het Alg. H'blad ontleenen wij het volgende bericht, dat wij signaleeren als een merkwaardig teeken des tijds: De wegen, langs welke in zwarten handel verdiend geld „wit" wordt gemaakt, zijn vele. De houders van het zwarte geld hebben daar vele opofferingen voor over. Van de transacties, waarmee dit geld is verkregen, zijn zoomin omzet- als inkomsten-, vermogens- of welke belasting ook betaald.

Welke merkwaardige vondsten soms worden gedaan bij die poging om zwart geld wit te maken blijkt hieruit, dat bij collecteurs van de Staatsloterij wordt geïnformeerd om op de hoogte te worden gehouden van de namen van winnaars van prijzen. Zoo is dezer dagen een 100.000 uit de Staatsloterij, waarop 85.000 gulden wordt betaald, overgedaan aan iemand (en op diens naam gezet) die er 200.000 gulden voor betaalde. Hij had die twee ton er gaarne voor over om zoo 85.000 gulden, die hij had „gewonnen" te kunnen verantwoorden bij de belastingen.

Groentevoorziening Den Haag en Rotterdam —

Van den oogst 1944 heeft de gemeente 's-Gravenhage reeds binnengehaald: 150.000 kg. vroege aardappelen, 30.000 stuks bloemkool, 10.000 kg. doperwten, 3000 komkommers, 12.000 kg. spinazie, 4000 kg. tuinboonen, voorts sla, snijbiet, rabarber, radijs, prei enz. Ook van de contracttelers uit Zoetermeer en Bleiswijk worden geregeld partijen groente door tusschenkomst van de gemeente t. b. v. de bevolking ontvangen.

Door landbouwers op den linker- en rechter Maasoever, die zijn ingeschakeld bij de contractteelt, zullen 940.000 kg. spruitkool, 380.000 kg. uien en voorts een hoeveelheid stamboonen worden afgeleverd. Te Bleiswijk oogsten schoolkinderen doperwten, waarvan in totaal 175.000 kg. wordt verwacht. De bedoeling is, dat de bevolking deze groente extra ontvangt boven de door de distributie toegewezen hoeveelheid.

(Econom. Nws.) **(V. b. 5844 A.)**

Arnhem - Burgemeester Bloemers gepensionneerd —

29 Juli — De Rijkscommissaris heeft den burgemeester H. P. J. Bloemers te Arnhem met onmiddellijken ingang gepensionneerd. Tegelijkertijd heeft de Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden den burgemeester E. A. A. Liera te Gouda met de voorloopige waarneming van de zaken van den burgemeester van Arnhem belast.

(V. b. Burgemeesters 5771 A.)

Nederlandsche literatuurprijzen —

19 Juli — Het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten deelt mede, dat de secretaris-generaal van dit departement voor het jaar 1943 prijzen heeft toegekend aan een aantal letterkundigen, t.w. Henri Bruning, Cor Bruyn, dr. D. Kalma, Nico de Haas, L. Roggeveen en mevrouw J. de Jong—Snijders van Wissekerke.

(V. b. Literatuurprijzen 5528.)

Terroristen gefusilleerd —

De Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer en Generalkommissar für das Sicherheitswesen deelde 29 Juli mede: Wegens den laaghartigen moordaanslag op een lid van de bezettende macht te Breda op 21 Juli 1944 werd een aantal terroristen en saboteurs op 28 Juli 1944 standrechtelijk doodgeschoten.

(V. b. Doodvonnissen 6027 A.)

A. NEDERLAND —

Overzicht scheepshypotheken 1939—1943 —

In de jaren 1939 tot en met 1943 zijn 3810 gewone hypotheken méér doorgehaald dan ingeschreven, terwijl het bedrag der openstaande inschrijvingen daalde met ruim ƒ 44 mill. Van de crediethypotheken nam het aantal af met 62, terwijl het bedrag der openstaande inschrijvingen toenam met ƒ 40 mill. De rentevoet is aanvankelijk gestegen van 5.08% in 1939 tot 5.24% in 1941, vervolgens weer gedaald tot 4.48% in 1943. 32% van het bedrag der in 1943 nieuw ingeschreven hypotheken werd verstrekt door scheeps- en andere hypotheekbanken, 35% door andere banken en instellingen, 33% door particuliere personen, 4% der inschrijvingen drukt op Nederlandsche zeeschepen, 95% op binnenschepen, 1% op visscherijvaartuigen. Van de in 1943 doorgehaalde hypotheken bedroeg de gemiddelde looptijd voor de gewone hypotheken bijna 12 jaren, die van de crediethypotheken 8.5 jaar.
(Econom. Nws.)

(V. b. Daling hypotheken 5986 A.)

Religie - Episcopaat en R.K. pers —

Op 16 Juli werd in de R. K. kerken van Nederland een herderlijk schrijven voorgelezen, waarin werd gewaarschuwd tegen de Nederlandsche pers op grond van het feit, dat deze pers medewerkt aan de verbreiding der nationaal-socialistische idee. Tevens werd geklaagd over een uitschakeling van de R. K. pers, en voorts werd door het episcopaat gezegd, dat de meeste der thans nog verschijnende R. K. bladen door de bisschoppen niet meer als katholieke bladen worden erkend.
Hiertegen is de hoofdredacteur van „De Limburger Koerier" de heer Hugo van den Broeck, fel in verweer gekomen. Aan zijn uitvoerigen openbaren brief, gericht tot den aartsbisschop en de bisschoppen van Nederland, in genoemd blad van 22 Juli j.l. ontleenen wij het volgende:
Het staat als een paal boven water, dat tot nu toe geen katholieke courant in Nederland omdat zij katholiek was of is werd verboden of in haar omgeving beperkt. Alle verboden en beperkingen zijn uitsluitend het gevolg van het feit, dat uitgevers en dagbladschrijvers stelling hebben genomen tegen de levensbelangen van de Europeesche volken en de zijde hebben gekozen van Duitschlands vijanden.
Kan men redelijkerwijs van Duitschland verlangen, dat het zijn vijanden als vrienden zal behandelen? En dit nog wel in een oorlog, waarbij het gaat om het zijn of niet-zijn van het Duitsche volk? Waarbij 't naar de meening van Duitschland — welke meening door honderdduizenden Nederlanders wordt gedeeld — ook gaat om het lot van Europa, ook om de plaats, welke Nederland in Europa zal bekleeden? Duizenden katholieken in Nederland staan geestelijk en actief in het front tegen Duitschland en Europa. Hiertegenover staat het feit, dat andere duizenden katholieken in Nederland vol overtuiging de zijde van Duitschland en van Europa hebben gekozen. Op grond van welk katholiek beginsel zou aan deze laatsten het recht kunnen worden ontzegd, mede te werken aan de overwinning van de Europeesche volken, welke door Amerikanisme en bolsjewisme in hun bestaan worden bedreigd? Wie voor Europa kiest verwerft daarmede de kans en de middelen om voor eigen christelijke overtuiging zonder eenige reserve op te komen.
Wie tegen Europa kiest, moet als journalist zijn taak neerleggen en kan wellicht den weg vinden naar de illegale blaadjes, maar in de dagbladpers van Nederland is onder vigueur van het Journalistenbesluit en onder de huidige verhoudingen voor hem op een leidinggevenden post geen plaats meer.
Maar wat men niet kan doen — wat men als eerlijk man zelfs niet mag probeeren te doen —, dat is als hoofdredacteur te blijven zitten, zich achter een bisschop te verschuilen om niets te doen; want niets doen is voor de pers de meest-verderfelijke vorm van neutraliteit, een onzijdigheid, die terecht niet wordt geduld, omdat zij in wezen niet anders is dan een vorm van sabotage aan de volksvoorlichting en soms erger en zwaarder wordt gestraft dan openlijke vijandschap aan de zaak van Europa en van de nieuwe orde.

(V. b. Houding Episcopaat 5103 E.)

B. DUITSCHLAND —

Generaloberst Guderian, sedert 20 Juli chef van den generalen staf.
(foto Stapf)

Totale oorlogvoering; decreet van den Führer —

De Führer heeft op 25 Juli 1944 voor het gebied van het Grootduitsche Rijk en dienovereenkomstig voor de daarbij aangesloten en de bezette gebieden een decreet uitgevaardigd over het totale gebruik van arbeidskrachten voor den oorlog, welks essentieele bepalingen als volgt luiden:
De oorlogstoestand dwingt tot een volledige uitbuiting van alle krachten voor weermacht en bewapening. Derhalve verorden ik:
1. De voorzitter van den ministerraad voor de Rijksverdediging, Rijksmaarschalk Hermann Göring, moet het geheele openbare leven in ieder opzicht aanpassen aan de eischen van de totale oorlogvoering. Ter uitvoering van deze taak stelt hij mij een „Rijksgevolmachtigde voor het totale gebruik van arbeidskrachten" voor. Deze moet er in het bijzonder zorg voor dragen, dat alle openbare verrichtingen aangepast zijn aan de doelstelling van den totalen oorlog en geen krachten onttrekken aan weermacht en bewapening.
Hij moet het geheele staatsapparaat met inbegrip van Rijksspoorwegen, inrichtingen en bedrijven nagaan met het doel, om door een absoluut rationeel gebruik van menschen en middelen, door stopzetting of beperking van voor den oorlog minder belangrijke taken en door vereenvoudiging der organisatie en der procedure, het maximum aan krachten voor weermacht en bewapening vrij te maken. Ter bereiking van deze doelstellingen kan hij van de hoogste Rijksautoriteiten inlichtingen eischen en hun instructies verstrekken. De op grond daarvan door de bevoegde hoogste Rijksautoriteiten uit te vaardigen rechtsvoorschriften en principieele bestuursverordeningen worden uitgevaardigd in overeenstemming met den Rijksminister en chef der Rijkskanselarij, den leider der partijkanselarij en den algemeenen gevolmachtigde voor het Rijksbestuur.
2 De leider der partijkanselarij zal de door mij verordende maatregelen krachtdadig ondersteunen door het optreden der partij op grond van de hem verleende volmachten.
Op grond van dit decreet heeft de Führer op voorstel van den voorzitter van den ministerraad voor de Rijksverdediging, Rijksmaarschalk Hermann Göring, Rijksminister dr. Goebbels benoemd tot „Rijksgevolmachtigde voor het totale gebruik van arbeidskrachten voor den oorlog".

— Maatregelen —

28 Juli — In overeenstemming met den Rijksgevolmachtigde voor het totale gebruik van arbeidskrachten voor den oorlog, rijksminister dr. Goebbels, heeft gouwleider Sauckel als algemeen gevolmachtigde voor het gebruik van arbeidskrachten een verordening uitgevaardigd ten aanzien van de werkzaamheid van arbeidskrachten in schijn-arbeidsovereenkomsten. Hierdoor wordt een einde gemaakt aan de omstandigheid, dat er nog lieden waren, die slechts in schijn hun bijdrage aan de algemeene inspanning leverden. Vóór 15 Aug. 1944 moeten alle schijnarbeidsposities ontbonden zijn. Na dien termijn worden scherpe strafbepalingen van kracht voor degenen die geen gevolg geven aan deze verordening. Ook vrouwen zullen intensiever aan het arbeidsproces gaan deel nemen. De leeftijdsgrens voor vrouwen, die te werk worden gesteld, is van 45 op 50 jaar gebracht. Ook in het ambtenarencorps zal een groot aantal vereenvoudigingen worden aangebracht en zal bovendien een grootsch appèl aan het verantwoordelijkheidsgevoel van het Duitsche volk worden gericht.
Onder veldpostnummer 08000 kan door iederen Duitscher een voorstel worden ingediend, hoe de totale oorlog voor 100 procent kan worden doorgevoerd.

(V. b. Arbeidsmobilisatie 6028 A.; Hitler 6025 A.)

Duitsche groet voor geheele weermacht —

24 Juli — De Rijksmaarschalk van het groot-Duitsche Rijk heeft den Führer gemeld, dat alle deelen der weermacht naar aanleiding van zijn redding verzocht hebben in de weermacht den Duitschen groet te mogen invoeren als een teeken van onverbrekelijke trouw aan den Führer en van nauwste verbondenheid tusschen weermacht en partij. De Führer heeft voldaan aan den wensch der weermacht en zijn toestemming gegeven. Met ingang van 24 Juli komt derhalve in de plaats van het saluut door het tikken van de rechterhand aan de hoofdbedekking eerbetoon door het brengen van den Duitschen groet.

A. DUITSCHLAND —

Conferentie tusschen Führer en Duce

22 Juli — Van 16 tot 20 Juli heeft de duce een inspectietocht gemaakt naar de Italiaansche divisies, die in Duitschland worden opgeleid. De duce overhandigde den Italiaanschen regimenten hun vaandels, richtte een toespraak tot de troepen en werd overal met groote geestdrift ontvangen. Aan het einde van zijn reis bezocht de duce den Führer in diens hoofdkwartier. Het onderhoud tusschen den Führer en den duce werd gevoerd in den geest van de grootste hartelijkheid. De Führer en de duce bestudeerden den toestand en bespraken o.a. de kwestie der Italiaansche oorlogsgeïnterneerden. Er werden richtsnoeren opgesteld voor het oplossen van deze kwestie in overeenstemming met de moreele en materieele belangen van beide landen. Deze oplossing voorziet in een overheveling van de oorlogsgeïnterneerden naar den stand van vrije arbeiders of naar den stand van hulpkrachten van de Duitsche weermacht.

(V. b. Hitler 6036 B; Mussolini 5981 E.; Conferentie Hitler-Mussolini 5933 A.)

De aanslag op den Führer; namen van de daders —

De drie generaals, wier namen thans officieel bekend zijn gemaakt, als de drie leidende figuren bij de poging tot omwenteling in Duitschland, waren Generaloberst Ludwig Beck, voormalig chef van den generalen staf van het leger, generaal der infanterie Friedrich Olbricht, voormalig chef van het algemeene legerbureau van het O.K.W., alsmede Generaloberst Erich Hoeppner die voorheen eveneens lid van den generalen staf was.

Generaal Beck, die den leeftijd van 64 jaar bereikt had, verliet op 31 October 1938 den actieven militairen dienst wegens een zenuwinstorting. Vlak voor zijn arrestatie heeft Beck zich van het leven beroofd. Generaal Olbricht wordt te Berlijn geschetst als de man, die de eigenlijke draden van de samenzwering in handen hield. Hij was nog in actieven dienst. Hij vervulde de tweede plaats in de leiding van het binnenlandsche leger (het z.g. „thuis-leger") en was daardoor in staat zich in vrij vèrgaande mate van het militaire apparaat in het vaderland te bedienen en eigenmachtig bevelen aan troepenonderdeelen te geven, zooals hij ook den avond van den 20sten Juli deed. Generaal Erich Hoeppner, die den 57-jarigen leeftijd bereikte, vervulde in den eersten wereldoorlog een functie bij den generalen staf. Na 1933 maakt hij vrij snel promotie, in den Poolschen veldtocht leidde hij een pantsercorps en tijdens de verovering van Frankrijk trad hij aan dit front op als commandant van het 16de legercorps, dat uit pantser- en gemotoriseerde troepen bestond. In 1941 werd hij wegens den terugtocht aan het Oostelijk front uit den actieven dienst ontslagen.

(V. b. Aanslag 6034 B.)

B. POLEN (VOORMALIG) —

Emigrantencomité te Moskou —

25 Juli — De zender te Moskou heeft een manifest gepubliceerd van het door Moskou aangestelde „Poolsche comité der nationale bevrijding" dat als volgt is samengesteld: André Witos, Wanda Wasilefska, generaal Rola Zeleski, luitenant-generaal Siegmund Berling en Pleslau Drosner.

In het manifest wordt het comité het „eenig wettige orgaan" voor de Polen genoemd. Dit „uit Poolsche patriotten in de Sovjet-Unie" bestaande comité, zoo wordt o.m. gezegd, is de eerste wettige machtsbron. De emigrantenregeering in Londen echter heeft zich, volgens dit manifest, zelf aangesteld, waarbij zij zich gebaseerd heeft op een onwettige grondwet. De leden dezer emigrantenregeering worden avonturiers genoemd, die Polen dicht bij de catastrophe hebben gebracht. De wetgeving gaat thans over op het „Poolsche comité der nationale bevrijding". Als programpunt behelst het manifest o.m. de „verdrijving der landverraders van September '39, opheffing van het grootgrondbezit, herstel van de joden in hun rechten en wraakoefening jegens de Duitschers en de landverraders". Voorts wordt een uitbreiding van de Poolsche grens tot aan de Oder, de inlijving van belangrijke kustgebieden, van Oost-Pruisen en Silezië geëischt.

Als waarborgen voor de uitvoering van dit program wordt de „bond der Slavische volken" aangegeven.

In Londen heeft men den indruk gekregen, dat Moskou de vorming van een Poolsch comité nu reeds heeft bekendgemaakt om hiermede een stillen wenk te geven aan Mikolajczyk, den premier van de Poolsche regeering te Londen, van zijn reis naar Moskou af te zien. Naar de Britsche berichtendienst in een officieele verklaring van 24 Juli zegt, noemt de Poolsche uitgeweken regeering te Londen de vorming van een „Poolsch comité voor de nationale bevrijding" in het door de bolsjewisten bezette gebied een „poging van den kant van een handvol usurpatoren, om de Poolsche natie een politieke leiding voor te schrijven, die in tegenstelling staat tot de overweldigende meerderheid van de natie".

De Britsche berichtendienst meldde 27 Juli dat de Poolsche premier Mikolacjzyk naar Moskou is vertrokken ten einde aldaar met leden der Sovjet-regeering over de Poolsch-Russische betrekkingen te beraadslagen.

Overeenstemming tusschen Moskou en Poolsche Sovjet —

27 Juli — Het D.N.B. ontleent aan den Britschen berichtendienst:

In tegenwoordigheid van Stalin is een overeenkomst onderteekend tusschen het Sovjet-Russische commando en de Poolsche Sovjet. Zij bepaalt o.a., dat de hoogste machtsbevoegdheid in het gebied der militaire operaties, waar eenheden van het Sovjet-leger op het gebied van het huidige gouvernement-generaal, in handen ligt van het Sovjet-Russische opperbevel, alsmede dat de Poolsche Sovjet in het door de bolsjewisten bezette Poolsche gebied een bestuursapparaat en een systeem voor de recruteering van mannen voor de Poolsche gewapende strijdkrachten zal oprichten, waarbij actieve samenwerking met den Sovjet-Russischen opperbevelhebber gegarandeerd moet worden. Bij de onderteekening van het verdrag waren voor de Sovjet-Unie o.a. nog aanwezig Molotof, de volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken, en de plaatsvervangende commissaris Wysjinski. Van de Poolsche Sovjet was aanwezig de plaatsvervangende president Witos.

Met de onderteekening van een verdrag, aldus S.P.T. heeft Moskou te kennen willen geven, dat het aldaar opgerichte Poolsche comité door de Sovjet-Russische regeering wordt erkend. Volgens een mededeeling van radio Moskou betreft het geteekende verdrag de verhouding van het Poolsche comité te Moskou tot de Sovjet-Russische autoriteiten.

(V. b. Poolsch-Russische betr. 5877 A.)

C. ARGENTINIE —

Ambassadeur uit Washington teruggeroepen —

26 Juli — In een communiqué van de Argentijnsche regeering betreffende de terugroeping van den Argentijnschen ambassadeur te Washington, wordt verwezen naar verklaringen, die volgens berichten uit Washington den Amerikaanschen minister van Buitenlandsche Zaken worden toegeschreven en welke de Argentijnsche regeering niet kan aanvaarden, zonder nadeel voor zijn waardigheid.

Het Amerikaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft 26 Juli naar Reuter uit Washington meldt, een verklaring gepubliceerd. Daarin wordt o.a. gezegd: „De regeering der Ver. Staten is van meening, dat de Amerikaansche republieken en haar aanhangers onder de vereenigde naties dienen te blijven volharden in haar huidige politiek van het niet erkennen van het regime-Farrell, totdat dit door onmiskenbare handelingen bewijst, dat in de politiek van Argentinië een fundamenteele verandering ten gunste van de zaak der Anti-Spilmogendheden en een ondersteuning van de Inter-Amerikaansche vereeniging en van de gemeenschappelijke actie gekomen is.

Volgens den Britschen berichtendienst heeft de Argentijnsche minister van Buitenlandsche Zaken, Peluffo, 26 Juli in een radiorede mededeelingen gedaan met betrekking tot uitlatingen van Cordell Hull over de buitenlandsche politiek van Argentinië. Peluffo verklaarde o.a.: „Argentinië zal den tegenwoordigen politieken koers handhaven en iedere poging, de Argentijnsche bevolking van haar regeering te scheiden, zal mislukken".

(V. b. Argent.—Ver. St. 5869 B.)

D. IRAN —

Ex-Sjah Riza Pahlavi overleden —

De vroegere Sjah van Iran, Riza Pahlavi, is blijkens een officieele bekendmaking op 25 Juli na een korte, doch hevige ongesteldheid overleden. Hij had op 17 Dec. 1925 den troon bestegen, waar hij in Sept. 1941 afstand van deed om opgevolgd te worden door zijn zoon Mohamed, die de positie van constitutioneel monarch verkreeg. Riza Pahlavi heeft zijn laatste levensdagen in Zuid-Afrika doorgebracht. **(V. b. 4873 E.)**

E. JAPAN —

Regeeringsverklaring generaal Koiso

23 Juli — De nieuwe Japansche minister-president, generaal Koiso, heeft in zijn eerste toespraak alleen een in algemeene termen gehouden verklaring afgelegd over de politiek van zijn regeering. Koiso zeide er naar te zullen streven, de kritieke situatie van het oogenblik te boven te komen en den oorlog tot een gezegevierend einde te brengen. Het doel van dezen heiligen oorlog, zoo vervolgde hij, is reeds omschreven in het keizerlijk decreet van 3 December 1941. Het Japansche volk weet zelf, waar het op aankomt. Elkeen moet op zijn plaats zijn plicht doen tot het uiterste. In nauwste saamhoorigheid met het volk ben ik voornemens alle moreele en materieele krachten van het volk te mobiliseeren en in dienst van den oorlog te stellen. Dat is de politiek in het binnenland. In zake de buitenlandsche politiek wil ik de nauwe samenwerking met de verbonden naties voortzetten. Ik ben er vast van overtuigd, dat het Japansche volk met alle middelen en met ijzeren vastberadenheid de regeering in haar streven zal ondersteunen.

(V. b. Kabinet Koiso 6030 A.)

A. FINANCIEN —

Valutaconferentie te Bretton Woods geëindigd —

De internationale valuta-conferentie te Bretton Woods is op 23 Juli met een vergadering, waaraan door alle gedelegeerden werd deelgenomen geëindigd met de behandeling van een ontwerp voor een „International Bank for Reconstruction and Development" dat werd aangenomen. Overeengekomen is, dat de bepalingen betreffende het nieuwe bankinstituut van kracht zullen worden, zoo gauw de helft van de uitgenoodigden er aan zal deelnemen en het inteekeningskapitaal voor 65% is volteekend. Ter aanvulling van hetgeen wij reeds publiceerden over de besluiten, welke zijn genomen op de internationale valutaconferentie, ontleenen wij aan Econom. Nieuws het volgende overzicht van de quota en het aantal stemmen der deelnemende landen:

	in mill. $	aantal stemmen
Ver. Staten	2750	27750
Gr. Britannië	1300	13250
Sovjet-Unie	1200	12250
China	550	5750
Frankrijk	450	4750
Indië	400	4250
Canada	300	3250
Nederland	275	3000
België	225	2500
Australië	200	2250
Brazilië	150	1750
Tsj.-Slowakije	125	1500
Polen	125	1500
Zuid-Afrika	100	1250
Mexico	90	1150
Joego-Slavië	60	850
Bolivia	60	850
Noorwegen	50	750
Chili	50	750
Nieuw-Zeeland	50	750
Columbia	50	750
Cuba	50	750
Egypte	45	700
Griekenland	40	650
Peru	25	500
Iran	23	480
Venezuela	15	400
Philippijnen	15	400
Luxemburg	10	350
Irak	8	330
Abessinië	6	310
Dominica	5	300
Ecuador	5	300
Costa-Rica	5	300
Guatemala	5	300
Haiti	5	300
Honduras	2,5	275
Salvador	2,5	275
Nicaragua	2	270
Paraguay	2	270
IJsland	1	260
Panama	0,5	255
Liberia	0,5	255
Totaal	8833	99080

Van de kleine staten is derhalve het quotum van Nederland het grootst.

(V. b. Val.conf. 6019 A.)

B. ITALIE (REPUBLIEK) —

Militarisatie fascistische partij —

Op den verjaardag van den staatsgreep van Badoglio op 25 Juli is op bevel van den Duce een reorganisatie voltrokken van de Fascistische republikeinsche partij op militairen grondslag, terwijl overgegaan werd tot de vorming van „zwarte brigades". Volgens het bevel van den Duce, gedateerd 1 Juli, wordt de fascistisch-republikeinsche partij gereorganiseerd tot een militair organisme. Alle tot de partij behoorende fascisten van 18 tot 60 jaar, die geen lid zijn van de weermacht, vormen in het vervolg het „hulpcorps der zwarte brigades", dat wordt samengesteld uit afzonderlijke actie-afdeelingen in „zwarte brigades". Op 25 Juli zijn 20.000 squadristen (oude fascistische strijders) ingelijfd in de „zwarte brigades".

(V. b. Weermacht 5862 C.)

C. ITALIE (KONINKR.) —

Maatregelen tegen fascisten —

25 Juli (D.N.B.) — Met betrekking tot de sedert eenige maanden reeds begonnen actie tot zuivering van het openbare leven van alle fascistische elementen door de geallieerde bezettingsautoriteiten in Italië, heeft de leider der communisten, Togliatti, een verklaring afgelegd, die, naar hier wordt verklaard, duidelijk afwijkt van de verklaringen van de regeering en van de liberale partijpolitiek. Togliatti eischte bij het uitvoeren van de zuivering stelselmatige maatregelen en bestraffing alleen van de voornaamste verantwoordelijke fascistische leiders, niet echter vervolging van het groote aantal middelmatige of kleine ambtenaren of van personen die tot de fascistische partij behooren uit de laagste klassen der bevolking. Daarentegen heeft de door de regeering gevormde commissie onder leiding van den leider der liberale partij, Sforza, in de laatste maanden een meedoogenlooze bestraffing geëischt van alle fascisten.

(V. b. 6021 C.)

Minister Groce afgetreden —

Benedetto Groce, de liberale partijleider en bekende wijsgeer, is afgetreden. Tot opvolger van Groce in het kabinet-Bonomi is als minister zonder portefeuille aangewezen dr. Carandini.

(V. b. Samenst. kabinet 5998 F.)

D. TURKIJE —

Scheepvaartverkeer op Zwarte Zee gesloten —

24 Juli — (S.P.T.) Het scheepsverkeer voor reizigers op de Zwarte Zee is op last van de Turksche regeering stopgezet. Als motief wordt het houden van luchtbeschermingsoefeningen opgegeven. Het burgerlijke luchtverkeer op de binnenlandsche route, zal eveneens binnenkort stilgelegd worden. De reden, waarom men tot dezen maatregel heeft besloten, is niet bekend.

Onderhandelingen met de Sovjet-Unie —

26 Juli — De „Tribune de Genève" meldt uit Ankara: De besprekingen tusschen Turkije en de geallieerden, die ruim een maand geleden in Ankara zijn begonnen, zijn overgegaan in rechtstreeksche Sovjet-Russisch-Turksche besprekingen, die op het oogenblik in Moskou worden gevoerd. De huidige onderhandelingen hebben vooral ten doel te komen tot overeenstemming ten aanzien van de door de Sovjet-Unie geeischte wijziging van het regime over de Dardanellen.

(V. b. Buitenl. pol. 5940 C.)

E. VER. STATEN —

Roosevelt candidaat presidentschap

De democratische nationale conventie — aldus Reuter — heeft president Roosevelt 19 Juli symbolisch tot candidaat voor het presidentschap benoemd. Reeds op 11 Juli had deze verklaard, dat hij bij een eventueele herverkiezing, zijn vierde ambtsperiode zou aanvaarden.

(V. b. pres. verk. 6006 D.; Roosevelt 5831 A.)

F. DUITSCHLAND —

V. 1 - Proefnemingen en productie -

28 Juli — Het Nederlandsche correspondentie-bureau meldde uit Berlijn, dat met de vliegende bommen, alvorens in den strijd te worden geworpen, uitvoerige proefnemingen zijn gedaan in een dorp op de Lüneburger heide. Het dorp werd voor dit doel geëvacueerd. Daarna stelde men op verschillende punten sterke betonnen muren op, waarin 7 cm. dik kogelvast glas gemonteerd was, materiaal, dat ook voor de kijkgaten der Duitsche pantserwagens wordt gebruikt. Daarna plaatste men een V. 1-projectiel in het dorp, dat ten slotte electrisch tot explosie werd gebracht. Men kwam ongeveer tot het volgende resultaat: in een straal van 700 m. was alles, zelfs gebouwen van 20 m. hoogte, vernietigd, ingestort of omgevallen. In een straal van 1½ km. waren de dikke betonnen muren uiteengereten en het pantserglas vergruizeld, in een straal van 3 km. waren de daken van de huizen gevlogen en de muren vertoonden scheuren. Alleen de betonnen muren waren onbeschadigd. Met een ongeladen V. 1 werden door de bekende invliegster Hanna Reitsch een aantal vluchten gemaakt, waarbij zij tenslotte zwaar gewond werd. In deskundige Duitsche kringen wordt er nog op gewezen, dat het V. 1-wapen een aanmerkelijke besparing aan grondstoffen beteekent. De vliegende bom bevat geen koper, geen nikkel, geen chroom en geen aluminium. In haar huidigen vorm werd zij geconstrueerd door een 23-jarigen technisch zeer begaafden marinesoldaat uit Interbruck, die de belangrijkste onderdeelen uit staalblik vervaardigde. Een V. 1-projectiel wordt 20 maal zoo snel gebouwd als een normaal jachtvliegtuig en volgens de jongste Duitsche berichten werken thans reeds een groot aantal fabrieken aan haar productie, die op het oogenblik reeds vele duizenden per dag bedraagt.

(V. b. V. 1 6013 C.; Nwe Wapens 6028 A.)

G. ZWITSERLAND — Export met medewerking van den staat —

De Zwitsersche exportrisicogarantie, die bij de wet van April 1939 haar definitieven vorm ontving, wordt door het Zwitsersche bedrijfsleven beschouwd als een gelukkige combinatie van particulier initiatief en staatssteun. De staat subsidieert niet en mengt zich ook niet in de keuze en het tot stand komen der transacties, doch helpt slechts, met het oog op werkverschaffingsmogelijkheden mede, risico's te dragen, welke door het particuliere bedrijfsleven niet alleen zouden kunnen worden gedragen.

Het systeem der exportrisicogarantie is in de eerste plaats gedacht voor transacties met een bijzonder langen afwikkelingstermijn en voor affaires van grooten omvang. Volgens de officieele opvatting zal de garantie vooral ten goede komen aan die exporteurs, die niet over voldoende liquide middelen beschikken om groote en langloopende transacties zelf te kunnen financieren en voor wie derhalve de garantie van den Bond tegelijkertijd een faciliteit beteekent bij het verkrijgen van de, voor de financiering van den uitvoer benoodigde credieten bij de Zwitsersche banken. In de verwachting, dat onder deze omstandigheden niet bepaald kapitaalkrachtige exporteurs zich met voorrang van de Bondsgarantie zullen bedienen, hebben de banken er op aangedrongen, dat de garanties in een dusdanigen vorm worden gegoten, dat zoo noodig beleening of disconteering der betrokken vorderingen bij de Nationale Bank mogelijk is.

DE WERELDOORLOG

Siedlce, Kalvaria, Wilkowisjken, Mitau en Kowno ontruimd; Birsen en Radzymin heroverd, 3908 tanks en 1329 vliegtuigen in Juli door de bolsjewisten verloren. Amerikaansche doorbraak ten Zuiden van Aranches, Aanvallen op Florence - In Juli 149.000 ton geallieerde scheepsruimte en 27 oorlogsschepen vernietigd.

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 30 Juli — Aan het Oostelijke front werden in het voorterrein der Karpaten vijandelijke aanvallen afgeslagen, of tot staan gebracht. In de groote bocht van den Weichsel wierpen onze troepen den vijand, die de rivier was overgestoken, in den tegenaanval terug. Tusschen Warschau en Siedlce zijn Duitsche troepen nog steeds in zware gevechten met opdringende Sovjet-strijdkrachten. Het tijdelijk afgesneden garnizoen van Brest-Litowsk baande zich met medeneming van de gewonden een weg naar onze linies. Tusschen den middenloop van de Boeg en Olita vingen onze troepen hevige aanvallen der bolsjewisten bij Bialystok en Noordoostelijk van Augustow op. In het gebied van Kowno ging de vijand tot den verwachten grooten aanval over. In Letland leverden aanvallen der Sovjets op de stad Mitau en Noordoostelijk van Ponewitsj geen resultaat op. Tusschen de Duna en het Peipusmeer handhaafden onze grenadiers hun stellingen.

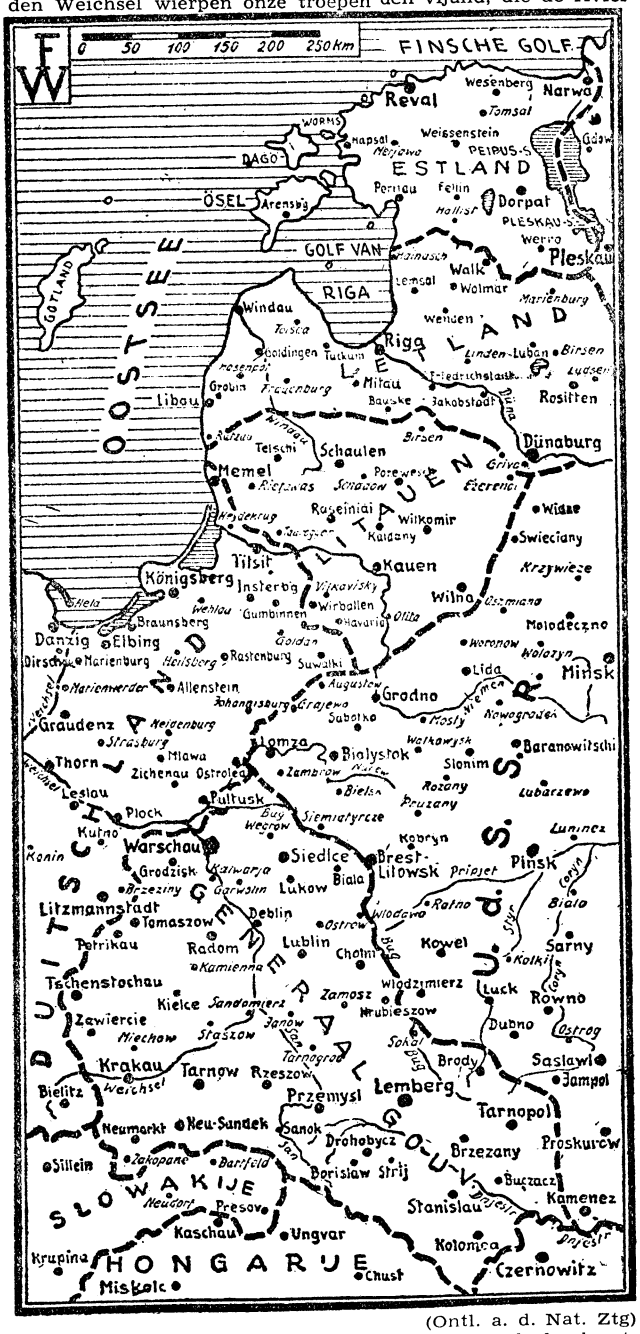

(Ontl. a. d. Nat. Ztg)

31 Juli — In het voorterrein der Karpaten mislukten vijandelijke aanvallen. In het gebied van Warschau werd een doorbraak verhinderd. Na herhaalde Sovjet-aanvallen op Siedlce te hebben afgeslagen, distancieerden onze troepen zich naar nieuwe stellingen verder naar het Noorden. Tusschen den middenloop van de Boeg en Olita werd het front gehandhaafd. Bij Kowno zetten de bolsjewisten hun aanvallen voort en konden zich van de stad meester maken. In Letland wordt hevig gevochten om Mitau en bij Birsen. Westelijk van Ostrof werden bolsjewistische aanvallen in hoofdzaak afgeslagen. Op de landengte van Narwa verijdelden onze divisies alle doorbraakpogingen van Sovjet-strijdkrachten. De vijand leed buitengewoon zware verliezen.

1 Aug. — Op de Noordelijke helling der Karpaten dringen vijandelijke strijdkrachten op naar den Beskidenpas. Tusschen het brongebied van den Dnjestr en de groote bocht van den Weichsel wierpen onze pantserdivisies de Sovjets in verscheiden sectoren terug. Bij de groote bocht van den Weichsel werden alle bolsjewistische pogingen, de rivier over te steken, verijdeld, op een penetratie na. Bij Warschau houdt de hevige vijandelijke druk aan. Tusschen den middenloop van de Boeg en Augustow werden plaatselijke distancieeringsbewegingen volgens de plannen ten uitvoer gelegd. Ten Westen van Kowno viel de vijand vruchteloos aan. In Mariampol woeden verbitterde straatgevechten. Ook in de stad Mitau wordt hevig gevochten. In het gebied van Birser wierpen tegenaanvallen den binnengedrongen vijand terug. Oostelijk van de Duna werden alle vijandelijke aanvallen der bolsjewisten uiteengeslagen. Aan den succesvollen afweer der laatste dagen heeft het derde (Germaansche) SS-Pantsercorps met de Germaansche Vrijwiligersdivisies SS-Nordland en SS-Nederland, de twintigste Estlandsche Vrijwilligersdivisie, de 11de Oostpruisische infanteriedivisie een bijzonder aandeel gehad.

2 Aug. — Op de Noordelijke helling der Karpaten werden de naar den Beskidenpas opdringende vijandelijke strijdkrachten in een tegenaanval teruggeworpen. In de groote bocht van den Weichsel werden talrijke vijandelijke aanvallen afgeslagen. Tegen een vijandelijk bruggenhoofd Zuidelijk van Warschau, zijn tegenaanvallen gaande, Noordoostelijk van Warschau wierpen Duitsche troepen de bolsjewisten in den tegenaanval terug. Tusschen het woud van Augustow en de Memel kwam het tot zware heen en weer golvende gevechten, in het verloop waarvan de plaatsen Kalvaria en Wilkowisjken verloren gingen. In Letland werd het Zuidelijke deel van Mitau ontruimd, nadat de bruggen vernield waren, Birsen werd in een tegenaanval heroverd.

3 Aug. — Op de Noordelijke helling der Karpaten mislukten talrijke Sovjet-aanvallen. Door tegenaanvallen werd de vijand teruggeworpen. In de groote bocht van den Weichsel werd de vijandelijke druk Westelijk van Baranof sterker. Pogingen om de rivier over te steken werden verijdeld. Noordoostelijk van Warschau kwam het tot zware heen en weer golvende gevechten. De stad Radzymin werd in een tegenaanval heroverd. In den sector Seinen- Wilkowisj en bij Mitau zijn verbitterde gevechten gaande. In het gebied van Birsen namen Duitsche troepen verscheiden plaatsen. In den grooten afweerslag tusschen de Karpaten en de Finsche Golf zijn in de maand Juli alleen al door troepen van het leger en de Waffen-SS 3908 vijandelijke tanks stuk geschoten, 250 andere vijandelijke tanks werden door de luchtmacht vernield. In dezelfde periode verloren de Sovjets 1329 vliegtuigen.

4 Aug. — Aan den Noordoostelijken rand der Karpaten is de vijandelijke doorbraakpoging in de richting van den Beskidenpas mislukt. Herhaalde bolsjewistische aanvallen ten Westen van Reichshof werden afgeslagen. Aan het overige front zijn hevige gevechten gaande in het gebied ten Oosten van Sandomierz, aan weerszijden van Poelawy en Zuidoostelijk van Warschau. Noordoostelijk van Warschau werden Sovjet-strijdkrachten door een tegenaanval van haar verbindingen afgesneden en opeengedrongen; 76 vijandelijke pantserwagens werden vernield.

WESTELIJK FRONT —

30 Juli — De doorbraakpogingen der Amerikanen duurden gisteren aan weerszijden van de Vire, bij Moyon en in den sector Beaucoudary-Peroy den geheelen dag voort. Zij werden overal bloedig verijdeld. Aan den Westelijken vleugel braken onze divisies, die tijdelijk van de hoofdstrijdkrachten waren weggedrongen, van Coutances uit door de vijandelijke linies naar het Zuiden en betrokken stellingen in het gebied Gavray-Trelly.

31 Juli — De vijand breidde in Normandië zijn grooten aanval uit tot het geheele front. De gevechten worden aan beide kanten met toenemende verbittering gevoerd. Ten Zuiden van Hottot werden alle vijandelijke aanvallen uiteengeslagen. Aan weerszijden van Caumont kon de vijand een vrij diepe penetratie in ons front bewerken. Noordwestelijk van Torigni-sur-Vire mislukten doorbraakpogingen der Amerikanen. Met buitengewone felheid woedden de gevechten Zuidelijk van Sourdeval en Cérences. Pantserformaties zijn overgegaan tot den aanval op den ver binnengedrongen vijand. Uit het gebied ten Noorden van Sourdeval baande zich een pantsergevechtsgroep der Waffen-SS, die tijdelijk van haar verbindingen was afgesneden, een weg naar onze strijdkrachten.

1 Aug. — In Normandië distancieerden onze troepen zich in eenige sectoren enkele kilometers naar het Zuiden. In de nieuwe stellingen werden alle aanvallen van den vijand afgeslagen. De op onzen Westelijken vleugel diep in onze stellingen binnengedrongen vijand werd vlak ten Zuiden van Avranches in den tegenaanval opgevangen.

2 Aug. — Ten Zuiden van Caen stortten vijandelijke aanvallen ineen. Ook aan weerszijden van Moyon en in het gebied van Percy-Villedieu werden alle aanvallen der Amerikanen uiteengeslagen. Zuidelijk en Oostelijk van Avranches zijn hevige gevechten gaande.

3 Aug. — De vijand zette zijn hevige aanvallen in het centrale en het Westelijke deel van het landingshoofd den geheelen dag voort. Hij kon slechts op enkele punten successen behalen. Daar zijn onze troepen tot den tegenaanval overgegaan. Zuidoostelijk van Villedieu bevinden eigen pantserformaties zich in een zich ontwikkelenden aanval naar het Westen. De over Avranches naar het Zuiden en Westen opgedrongen vijandelijke strijdkrachten vielen met haar pantservoorhoeden Rennes en Dinan aan, waar zij werden afgeslagen. In het Fransche gebied werden 118 terroristen in den strijd vernietigd. Bij deze zuiveringsoperaties hebben de bandieten sedert 6 Juni 7300 dooden en 4700 gevangenen verloren.

4 Aug — Plaatselijke aanvallen van den vijand mislukten Zuidwestelijk van Caen. In het gebied van Coulvain werden den geheelen dag hevige gevechten geleverd. In het gebied van Vire gelukte het den vijand door een tegenaanval terug te slaan en den samenhang van het front te herstellen. Een sterke vijandelijke groep is ingesloten en wordt concentrisch aangevallen. Noordoostelijk en Oostelijk van Avranches stortten talrijke vijandelijke aanvallen ineen. In het Oosteijke deel van Bretagne dringen de over Avranches in Zuidelijke richting doorgebroken gemotoriseerde troepen van den vijand naar het Zuiden en het Westen op.

ZUIDELIJK FRONT —

30 Juli — In Italië sloegen onze troepen ook gisteren weer alle aanvallen uiteen, die de vijand ondernam om naar Florence door te breken. Bij zuiveringsoperaties achter het front verloren de terroristen in de periode van 12 Mei tot 24 Juli 8300 man aan dooden en 7500 aan gevangenen.

31 Juli — De vijand heeft zijn grooten aanval op Florence ten gevolge van de geleden verliezen niet voortgezet.

1 Aug. — In Italië hervatte de vijand zijn doorbraakpogingen op Florence. Zij strandden opnieuw op den onwrikbaren tegenstand van onze troepen.

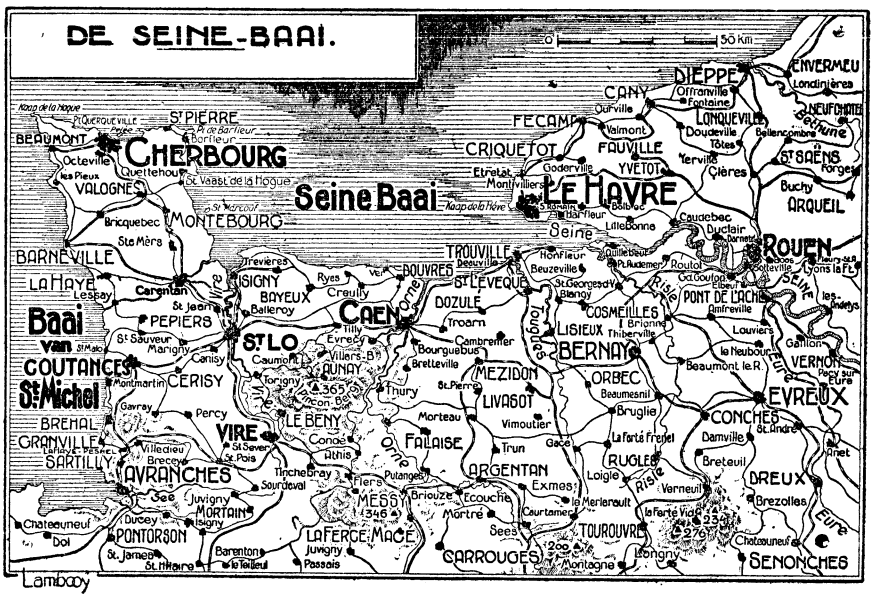

2 Aug. — In Italië mislukten wederom alle doorbraakpogingen van den vijand ten Zuidwesten en ten Zuiden van Florence. Vijandelijke artillerie beschoot gisteren Florence, hoewel de stad, om haar cultuurgoederen te sparen, door het Duitsche commando niet militair gebruikt wordt en geen troepen herbergt. Ook de historische scheeve toren van Pisa werd beschadigd.

Duitsche torpedovliegtuigen vielen voor de Noordafrikaansche kust een vijandelijk konvooi aan. Vier vrachtschepen met een inhoud van 26.000 ton en een torpedojager werden getroffen. Bovendien werden zeven koopvaardijschepen met een inhoud van 49.000 ton vernietigd.

Bij den strijd tegen de communistische benden op den Balkan leed de vijand in Juli buitengewoon zware verliezen aan dooden en gewonden. Behalve 13.000 dooden verloor hij 3800 man aan gevangenen en overloopers.

3 Aug. — De Duitsche troepen hebben ook gisteren alle vijandelijke doorbraakpogingen in de richting van Florence verijdeld.

4 Aug. — Onze troepen distancieerden zich op een nauw bruggenhoofd dicht ten Zuiden van Florence. De stad met haar cultuurschatten ligt onder zwaar artillerievuur.

Een vijandelijke landingsoperatie, ondernomen op 2 Augustus tegen het Dalmatische eiland Korcoela, werd door het garnizoen van het eiland afgeslagen.

LUCHTOORLOG —

30 Juli — Amerikaansche bommenwerpers ondernamen terreuraanvallen op midden-Duitschland en Bremen. Door luchtverdedigingsstrijdkrachten werden 34 vliegtuigen neergeschoten.

31 Juli — Een formatie Amerikaansche bommenwerpers viel gisteren Boedapest en eenige andere plaatsen in Hongarije en Kroatië aan. Duitsche en Hongaarsche luchtverdedigingsstrijdkrachten vernietigden 15 vijandelijke vliegtuigen.

1 Aug. — Amerikaansche bommenwerpers vielen gisteren Boekarest en Ploesti aan. Door Duitsche en Roemeensche luchtverdedigingsstrijdkrachten werden elf vijandelijke vliegtuigen vernietigd. Amerikaansche bommenwerpers deden terreuraanvallen op de steden München, Mannheim, Ludwigshafen en Frankenthal. In weerwil van de moeilijke afweeromstandigheden werden 15 vliegtuigen neergeschoten.

Formaties der Duitsche luchtmacht hebben in Juli boven het gebied van het Duitsche rijk, aan het Westelijk front en in Zuidoost-Europa in totaal 1830 Britsch-Amerikaansche vliegtuigen vernietigd. Daaronder bevinden zich 1236 viermotorige bommenwerpers.

4 Aug. — Vijandelijke bommenwerpers ondernamen terreuraanvallen op Friedrichshafen, Saarbrücken en Kempten. Door luchtverdedigingsstrijdkrachten werden 43 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.

ZEEOORLOG —

31 Juli — Duikbooten hebben drie koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 22.000 ton, twee bewakingsvaartuigen en een mijnenveger tot zinken gebracht.

1 Aug. — Marine en luchtmacht hebben in de maand Juli 25 vracht- en transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 149.000 ton tot zinken gebracht. Twintig transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 110.000 ton werden beschadigd. Aan vijandelijke oorlogsschepen werden twee kruisers, tien torpedojagers, een fregat, een mijnenveger, twee patrouillevaartuigen en elf torpedomotorbooten tot zinken gebracht. Een slagschip, vier kruisers, elf torpedojagers, een torpedoboot, twee speciale landingsschepen en verscheiden motortorpedobooten werden deels zwaar beschadigd.

4 Aug. — Door strijdmiddelen der marine (éénmanstorpedo's) en duikbooten werden in de wateren voor het invasiefront een kruiser, drie torpedojagers, twee korvetten, alsmede vijf transportschepen en een speciaal schip met een gezamenlijken inhoud van 36.000 ton tot zinken gebracht. Talrijke andere schepen met een gezamenlijken inhoud van ruim 56.000 ton werden getroffen.

(V. b. Krijgsverr. 6031 A.)

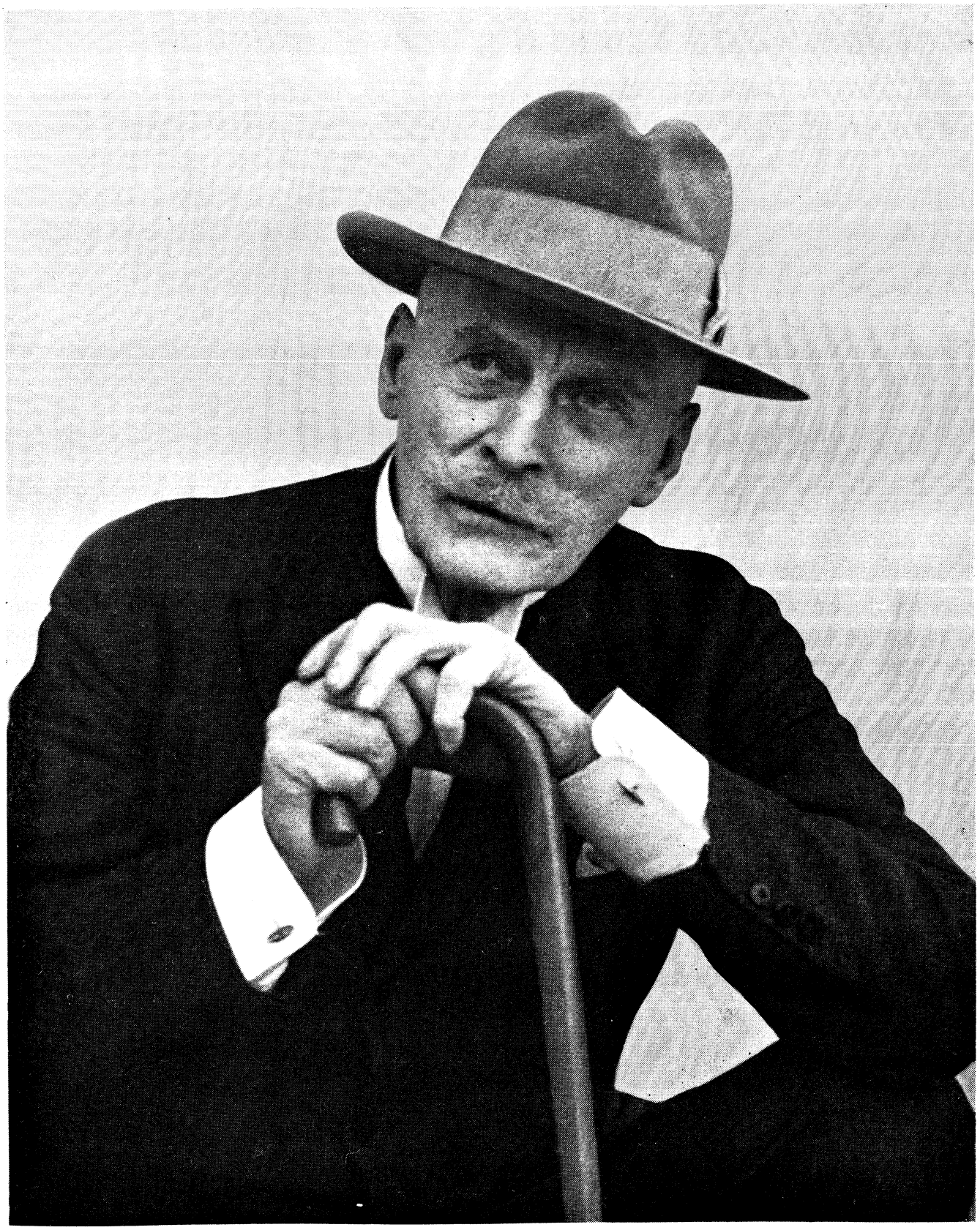

KNUT HAMSUN, de beroemde Noorsche schrijver, vierde op 4 Augustus zijn 85sten verjaardag. (Foto Hoffmann)

DE AANSLAG OP DEN FÜHRER

Rechts en onder: Foto's van de massavergadering waar de Reichsorganisationsleiter Dr. Ley sprak.

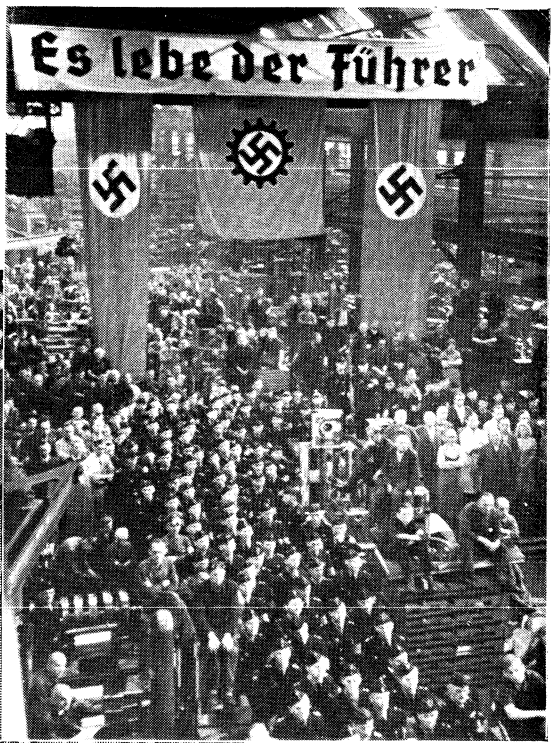

Links: In een massale demonstratie getuigt de Weensche bevolking van haar aanhankelijkheid aan den Führer.

(foto's P.B.Z., Orbis-Holland, Stapl)

NOORDZEEVISSCHERIJ

Overzicht vischopbrengst 1903–1938

Aan „Economische Voorlichting" no. 25 ontleenen wij het volgende betreffende den vischstand in de Noordzee: Het is een algemeen erkend feit, dat in de periode van 1930 tot 1940 de opbrengst van de visscherij naar bodemvisch in de Noordzee in alle landen voortdurend is teruggeloopen, zoodat men schepen moest opleggen of verder gelegen vischgronden moest gaan opzoeken. Veelal wordt dit geweten aan een achteruitgang van den vischstand, veroorzaakt door een te intensieve bevissching van de Noordzee. Men vraagt zich thans af, of na de periode van betrekkelijke rust, die de vischstand gedurende dezen oorlog geniet, de vischstapel zich weer zal hebben hersteld en, indien dit het geval mocht zijn, hoe hij dan op een weer toenemende visscherij zal reageeren. De beantwoording van deze vraag is van groot belang, omdat het de eerste stap is om te komen tot maatregelen, waarmede het wederoptreden van een zoo ongunstigen toestand als die van het afgeloopen decennium moet worden voorkomen. Het beste hulpmiddel om tot een antwoord te komen is de geschiedenis van de ontwikkeling van de bevissching van de Noordzee; dit geldt in het bijzonder voor de laatste veertig jaren, aangezien toen, onder auspiciën van den Internationalen Raad voor het Onderzoek der Zee, een geregelde studie van den vischstand is gemaakt. Een beschouwing van het verloop van de bevissching in deze periode kan leeren of inderdaad een toestand van overbevissching van den bodemvischstand in de Noordzee was ingetreden. Indien dit het geval blijkt te zijn, is ongeveer het tijdstip te bepalen, waarop deze toestand intrad en zal men zich een denkbeeld kunnen vormen van de maximale vangst, die de Noordzee kan opbrengen en van de daarmee correspondeerende, maximaal toelaatbare, bevisschingsintensiteit.

De visscherij met stoomtrawlers, die omstreeks 1860 was begonnen nam tot het begin van den eersten wereldoorlog nog steeds in omvang toe. Daarnaast werd met zeiltrawlers gevischt; door motorkracht gedreven schepen speelden tot 1914 nog geen noemenswaardige rol. In de periode van 1903—1910 is het aantal stoomtrawlers van de voornaamste de Noordzee bevisschende landen verder toegenomen: in Engeland van gemiddeld 1193 in de periode 1903—1906 tot gemiddeld 1389 in de periode 1911—1914, in Schotland van 273 tot 326, in Duitschland van 145 tot 263 en in Nederland van 73 tot 142. Ongetwijfeld is dus in deze periode ook de bevisschingsintensiteit toegenomen. Na 1918 is de situatie minder overzichtelijk. Wel is sedert den vorigen wereldoorlog in alle bovengenoemde landen het aantal stoomtrawlers gedaald — in Engeland van gemiddeld 1413 in de periode 1919—1922 tot gemiddeld 1181 in de periode van 1935—1938, in Schotland van 393 tot 355, in Duitschland van 379 tot 346 en in Nederland van 179 tot 129 — doch er viel een aanzienlijke toeneming van den gemiddelden inhoud — en daarmede ongetwijfeld ook van de trekkracht — van de stoomtrawlers te constateeren: in Engeland van 217 tot 274 bruto-ton, in Schotland van 70 tot 86 netto-ton, in Duitschland van 646 tot 845 m^3 bruto en in Nederland van 458 tot 548 m^3 bruto. Deze cijfers hebben echter betrekking op het totale stoomtrawlerbezit van de verschillende landen en vooral in latere perioden hebben veel van deze schepen gevischt buiten de Noordzee, meest in de Arctische wateren. Dit blijkt uit de vermindering van het aantal reisdagen van stoomtrawlers in de Noordzee: van de periode 1923—1926 tot de periode 1935—1938 liep het gemiddeld aantal reisdagen per jaar van stoomtrawlers in de Noordzee voor Engeland terug van 148.375 tot 109.115, voor Duitschland van 31.228 tot 9.518 en voor Nederland van 30.106 tot 18.232; alleen voor Schotland nam het toe van 53.484 tot 59.474.

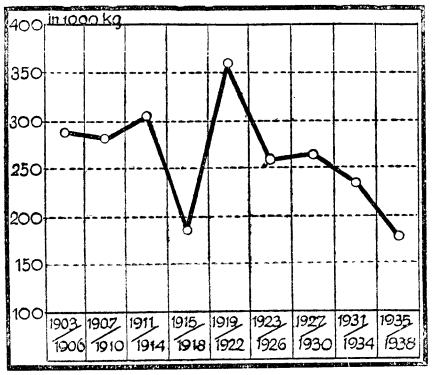

Gemiddelde jaarlijksche vischaanvoer

De daling van de bevisschingsintensiteit tengevolge van de vermindering van het aantal reisdagen in de Noordzee wordt eenigermate gecompenseerd door een vermeerdering van de vischkracht van het net bij het in gebruik komen van den Vigneron-Dahl trawl sinds ongeveer 1924, van de klossenpees en van wekkers alsmede door de vergrooting van de trekkracht van de schepen. De daling is echter in de Zuidelijke Noordzee zoo groot, dat niet aan te nemen is, dat zij door de toeneming van de vischcapaciteit van de stoomtrawlers wordt teniet gedaan. Doch sinds den vorigen oorlog is (uitgezonderd in Engeland) de visscherij met motorschepen — voornamelijk van het kottertype — enorm toegenomen: van 1923—1926 tot 1935—1938 nam het aantal motorvaartuigen in Denemarken toe van 234 tot 340, in Duitschland van 125 tot 170, in Nederland van 183 tot 474 en in Engeland slechts van 116 tot 120. Deze schepen vischten in hoofdzaak in de Zuidelijke Noordzee. Hun gemiddelde vischcapaciteit is waarschijnlijk geringer dan die van den gemiddelden stoomtrawler; hun aantal is echter zoo groot, dat men zeker mag aannemen, dat de totale bevisschingsintensiteit van de Zuidelijke Noordzee in de periode van 1918 tot 1939 is toegenomen.

Het aantal reizen van stoomtrawlers in de Noordelijke Noordzee is minder sterk teruggeloopen. De middelgroote stoomtrawlers bleven hier visschen; de groote stoomtrawlers vischten hier nog wanneer de omstandigheden voor de verre visscherij minder gunstig waren. In dit gebied werd hoofdzakelijk op schelvisch gevischt.

Voor deze soorten zou de invoering van den V.-D. trawl een verscherping der vischcapaciteit van 50% hebben gebracht. Brengt men deze factoren in rekening bij een vergelijking van het aantal reisdagen in de perioden 1923—1926 en 1935—1938, dan moet men alleen al op grond hiervan concludeeren, dat de bevisschingsintensiteit in de Noordelijke Noordzee is gestegen; nog geen rekening is dan gehouden met de toeneming van de trekkracht van de schepen.

Er is nog een andere methode, waarmee men direct de bevisschingsintensiteit van verschillende perioden kan vergelijken. Men kan namelijk geregeld visch merken en nagaan, welk percentage daarvan na een bepaalde periode is teruggevangen. Dergelijke proeven zijn uitgevoerd met schol en zij wijzen erop, dat de bevisschingsintensiteit in de periode 1929—1930 minstens gelijk was aan die van vóór den eersten wereldoorlog. Zij bevestigen de conclusie, dat de bevisschingsintensiteit na 1918 opnieuw en voortdurend is gestegen.

Uit de cijfers, die den jaarlijkschen aanvoer van schelvisch, kabeljauw, schol en tong weergeven, blijkt duidelijk, dat onmiddellijk na den eersten wereldoorlog een belangrijke stijging inzette, welke zich echter niet kon handhaven. Speciaal valt dit op bij de schelvisch en kabeljauw. Na de groote stijging in de periode 1919—1922 komt een even groote teruggang in de volgende periodes, zoodat de opbrengst van deze soorten aan het einde van 1938 weer kleiner is dan de opbrengst van de beperkte visscherij tijdens de oorlogsperiode. Ditzelfde beeld, hoewel niet in zoo sterke mate, vinden wij ook bij schol. Ook hier een opleving na de oorlogsperiode, die zich kon voortzetten tot het einde van 1930. Daarna trad in de volgende periode een sterke daling in, welke zich ook tot 1938 voortzette. De opbrengst van schol ligt echter aan het einde van de laatste periode nog belangrijk boven die aan het einde van de periode 1915—1918. Een geheel ander beeld geeft de tongvisscherij. Dat hier van een overbevissching nog geen sprake is, blijkt uit de voortdurende stijging.

gemiddelde jaarlijksche aanvoer uit de Noordzee in 1000 kg. van

Periode	Schelvisch	Kabeljauw	Schol	Tong
1903—1906	164.429	71.831	56.209	3.288
1907—1910	151.205	83.965	49.148	2.478
1911—1914	138.744	110.865	49.083	2.254
1915—1918	93.461	64.257	29.669	787
1919—1922	187.803	111.448	49.790	4.031
1923—1926	126.989	71.334	50.105	3.105
1927—1930	119.262	68.621	64.170	4.794
1931—1934	110.458	68.042	52.174	6.081
1935—1938	67.730	56.570	46.763	6.723

Geconstateerd is, dat de vischstand zich in den vorigen oorlog aanzienlijk heeft hersteld en dit zal ook nu weer het geval blijken te zijn. Maar wanneer de visscherij zich na den oorlog weer op dezelfde wijze zal gaan ontwikkelen als na 1918, zal zich het geval van overbevissching na een tiental jaren ook weer voordoen en daarom zal een internationale regeling noodzakelijk zijn die de bevisschingsintensiteit in overeenstemming brengt met de productiekracht van den vischstapel van de Noordzee. De totale aanvoeren uit de Noordzee hebben met uitzondering van de periode 1915 tot 1922 steeds ca. 420 mill. kg. per jaar bedragen. Dit moet dus de maximale opbrengst van den vischstapel van de Noordzee zijn. Het is zaak deze hoeveelheid visch met zoo weinig mogelijk kosten en moeite te oogsten.

(Vor. ber. 5758 B.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Knut Hamsun, zijn geboortenaam is Kurt Pedersen, werd 4 Augustus 1859 in het Noorsche dorpje Lom in het Gudbransdal geboren. Waren zijn voorouders nog welgestelde boeren, het lot was den kleinen Kurt blijkbaar minder gunstig gezind, want zijn vader was slechts een arme dorpskleermaker. De financieele omstandigheden weerspiegelden zich in zijn opvoeding: aanvankelijk schoenmakersleerling was het door zelfstudie, dat hij hulponderwijzer worden kon. In den tijd, dat hij als onderwijzer op een der Lofodeneilanden werkte gaf hij voor eigen rekening zijn eerste novelle uit. Voorloopig was Noorwegen hem te klein en trok hij als journalist naar Amerika, alwaar hij echter om aan den kost te komen van alles moest aanpakken en o.a.

KNUT HAMSUN

werkte als tramconducteur, winkelbediende en landarbeider. Nadat zijn gezondheid hem dwong tot den terugkeer naar het vaderland waagde hij nog een tweede poging, welke wederom mislukte. Zijn in 1890 onder den naam „Sult" (Honger) verschenen roman getuigt dan ook van de geleden ontberingen. Dit werk werd een keerpunt in Knut Hamsuns leven; het sloeg in en had vooral in Duitschland veel succes. Daarna volgden tallooze werken, die hem beroemd maakten in de geheele wereld en met Bernard Shaw en Gerhart Hauptman op één hoogte brachten. Toch werd hij geen boekenfabrikant. „Ik ben een zwerver, die boeken heeft geschreven, een boer, een werkman, iemand, die het van niet tot iet gebracht heeft — dat is alles", getuigde hij eens van zichzelf. En het typeert hem, dat ook zijn meest karakteristieke helden telkens weer vogelvrijen en avonturiers zijn. Hamsun toont zich in al zijn werken een opstandige, doch in het bijzonder in zijn laatste werken blijkt duidelijk, dat bij al zijn individualistische critiek, toch wel degelijk het geloof, althans de hoop op een betere samenleving in hem leeft. In zijn boeken vindt men aldoor weer zijn Noordschen aard, zijn onbedwingbaren vrijheidsdrang, zijn fieren zin voor onafhankelijkheid terug, al hebben zijn latere werken, zooals „Onder de herfststerren", „Een zwerver speelt en sordine" en „De laatste vreugde", welke omstreeks 1910 verschenen, een milder klank.

Het bloed zijner voorouders verloochende zich niet in hem; toen de omstandigheden hem daartoe in staat stelden, vestigde hij zich te Nordland als boer en hij nam zich zelfs herhaalde malen voor, het schrijven er aan te geven, om zich meer aan zijn boerenarbeid te wijden. Wat intusschen niet wegnam, dat nog vele romans van hem het licht zagen, o.a. in 1917, het wereldvermaarde „Markens grøde", dat in Nederland verscheen onder den titel „Hoe het groeide". Daarna vestigde hij zich met zijn vrouw en drie kinderen op een landgoed Nørholm aan de Oslofjord. Toen hem in 1920 de Nobelprijs ten deel viel, breidde hij zijn grondbezit opnieuw uit, hoewel de financieele voorspoed hem niet inhalig maakte en hij een bedrag van 100.000 kronen ter verdeeling onder kunstenaars en kindertehuizen beschikbaar stelde.

Sedert 1936, toen hij zich verzette tegen de candidatuur van den communist Ossietzky voor den Nobelprijs voor den vrede, hebben vele bewonderaars van zijn boeken zich van hem afgewend. Doch evenmin als hij zich ooit bekommerde om officieelen roem, hechtte hij waarde aan de opvattingen van een deel van zijn publiek en had hij den moed eerlijk voor zijn overtuiging uit te komen. Op een leeftijd, dat velen reeds alle belangstelling voor het leven hebben verloren, koos hij geestdriftig partij voor het nationaal-socialisme. Waarvan hij in 1943 nog getuigde op het Europeesche journalistencongres te Weenen, waar hij het woord voerde.

(Gegevens ontleend a. h. Alg. Handelsblad)

B. NEDERLAND —

Bevolking - Overzicht 1939—1943 —

Aan de N.R.C. van 22 Juli ontleenen wij: Nu dezer dagen door het Centraal Bureau voor de Statistiek de voorloopige cijfers betreffende de geboorten, huwelijken en sterfgevallen in het afgeloopen jaar zijn bekend gemaakt, wenschen wij aan deze publicatie enkele hoofdcijfers te ontleenen, en deze met de overeenkomstige in de voorafgaande jaren te vergelijken. Zooals vanzelf spreekt beginnen de zoo moeilijke omstandigheden, waarin ook ons volk nu reeds sedert meer dan vier jaar verkeert, wat de voedselvoorziening, de verwarming, kleeding, huisvesting en zoo meer betreft, zich ook in de cijfers betreffende den loop der bevolking gaandeweg bemerkbaar te maken.

Het totale bevolkingscijfer nam tusschen December 1942 en 1943 toe met 31.302 zielen, t.w. van 9.090.223 tot 9.121.525 zielen, tegen een stijging met 91.901 in het daaraan voorafgaande jaar. Deze geringere toeneming der bevolking moet van een groot overschot der vertrokkenen boven gevestigden het gevolg zijn. Immers was de toeneming van het aantal der levendgeborenen in 1943 tegenover die in 1942 belangrijk grooter, dan die der sterfgevallen. De eerste beliepen in 1943 209.270, of 19.295 meer dan in het voorafgaande jaar, terwijl de sterfgevallen (91.445 in totaal) 5405 meer bedroegen. Uit deze cijfers zou men dus een sterkere uitbreiding van de bevolking dan in 1942 geboekt werd mogen verwachten.

Wat de geboorten, huwelijken en sterfgevallen betreft waren de verhoudingscijfers per 1000 inwoners in de laatste vijf jaren als volgt:

	huwelijken	geborenen	sterfgevallen
1939 ..	9.2	20.7	8.6
1940 ..	7.6	20.8	9.9
1941 ..	7.3	20.3	10.0
1942 ..	9.7	21.0	9.5
1943 ..	7.2	23.0	10.1

De geborenen zijn de levendgeborenen; de doodgeborenen waren, per 1000 geborenen in totaal 18.5 tegen 19.4 in 1942. Hier derhalve een opmerkelijke daling, die te meer treft, wanneer men bedenkt, dat het verhoudingscijfer in 1936/40 gemiddeld 25.0 bedraagt. De sterfte van kinderen in het eerste levensjaar daarentegen vertoont toeneming: voor 1936/40 bedroeg het gemiddelde 37.7 per 1000 levendgeborenen, in 1941 43.4, in 1942 40.3 en in 1943 41.4, in alle oorlogsjaren dus boven het eerstgenoemde gemiddelde.

In de bovenstaande quotiënten der algemeene mortaliteit zijn de sterfgevallen tengevolge van oorlogshandelingen begrepen. Hun aantal bedroeg sedert het begin van den oorlogstoestand voor de militairen 2247, en voor de burgerbevolking 5971, waarvan in 1943 alleen 1804. Het algemeen sterftecijfer is in 1943, na de daling in het voorafgaande jaar, weder gestegen, al mag het nog steeds in algemeenen zin niet onbevredigend worden genoemd. Eerst in de dertiger jaren daalde hier te lande de algemeene sterfte beneden de 10 per mille, en de geleidelijke veroudering van ons volk, tengevolge van de aanmerkelijk kleinere huwelijksvruchtbaarheid bij vroeger vergeleken, doet, van al het overige afgezien, eerlang een verdere toeneming van het sterftecijfer verwachten.

Het cijfer der huwelijksfrequentie is, na het abnormaal hooge cijfer voor 1942, dat het hoogste was hier te lande tot dusver ooit waargenomen, in 1943 weer sterk gedaald, en op het voor ons land gebruikelijke peil teruggekeerd. Het cijfer der levendgeborenen per 1000 zielen vertoont weder een vrij groote stijging, die niet enkel van de groote huwelijksfrequentie in 1942 het gevolg was. Immers het algemeene cijfer van 23.0 per 1000 zielen laat zich splitsen in 7.2 eerstgeborenen en 15.8 latergeborenen, welke cijfers voor 1942 resp. 6.3 en 14.7 waren, Ook voor de latergeborenen is er dus een aanmerkelijke toeneming te constateeren. Voor daling van het bevolkingscijfer ten onzent bestaat voorloopig nog geen gevaar: de vervangingsfactor is hier te lande nog steeds positief.

Met betrekking tot de sterftecijfers blijkt, bij splitsing naar de doodsoorzaken, dat naast stijging bij sommige, daling voor andere viel waar te nemen. Wij laten hier voor de laatste vijf jaren de verhoudingscijfers voor de belangrijkste doodsoorzaken, per 1000 zielen der werkelijke bevolking, volgen.

Gestorven per 1000 zielen in: aan:	1939	1940	1941	1942	1943
diphtherie	0.01	0.01	0.02	0.10	0.28
tuberculosen ..	0.41	0.44	0.60	0.61	0.70
griep of infl. ..	0.22	0.18	0.46	0.10	0.09
andere besm. of paras. ziekten .	0.08	0.09	0.15	0.16	0.20
kanker en andere maligne tumoren	1.34	1.38	1.42	1.43	1.43
diabetes	0.14	0.16	0.13	0.12	0.13
pneumonieën	0.54	0.62	0.63	0.56	0.62
hartziekten	1.51	1.68	1.51	1.48	1.38
hersenbloeding ..	0.67	0.73	0.71	0.68	0.62
zelfmoord	0.08	0.11	0.07	0.09	0.08

De sterfte aan besmettelijke ziekten blijkt sterk te zijn gestegen, vooral wat betreft de diphtherie en de tuberculosen. De uitbreiding der sterfte aan tuberculosen was in het afgeloopen jaar weer grooter dan in 1942. Deze ziekten veroorzaakten in totaal 6357 sterfgevallen, een cijfer dat overigens nog ver achterstaat bij dat in den vorigen oorlog bereikt, toen het in 1918, bij een zeer veel kleinere bevolking, 13.667 beliep. De sterfte aan hartziekten is, na de aanzienlijke toeneming in het zoo emotievolle jaar 1940, ook in het afgeloopen jaar relatief verder teruggegaan. Zij is thans lager geworden dan die aan carcinoom en andere maligne gezwellen. Ook die ingevolge hersenbloedingen liepen verder terug. Alles tezamen genomen, is het beeld dat de sterftestatistiek te zien geeft voor 1943 echter minder gunstig dan voor 1942.

(V. b. Bevolking 5988 A.)

Arbeidsinzet - Z.S.-procedure voor het bankwezen —

4 Aug. — Van bevoegde zijde wordt medegedeeld: De procedure der Z-S kaarten als maatregel op grond van de verordening van den Rijkscommissaris betreffende de verplichting tot het verstrekken van inlichtingen, wordt thans ook toegepast op het geheele gebied van het bankwezen, d.w.z. alle onder de hoofdgroep banken ressorteerende ondernemingen. **(V. b. Z. kaarten 6018 B.)**

A. NEDERLAND — Justitie - Rector Magnificus van Delft veroordeeld —

Op 22 Juni gaf de rector magnificus der Technische Hoogeschool, prof. ir. J. Muysken, door middel van aanplakking in de gebouwen dezer hoogeschool te Delft bekendheid aan het besluit van den senaat van 19 Juni, waarbij deze aan den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming voorstelde de taak van de Technische Hoogeschool te beperken en het onderwijs aan het einde van den loopenden cursus stop te zetten. De Senaat was daarbij teruggekomen op zijn advies van 8 April 1943, waarbij den studenten werd aangeraden de bekende loyaliteitsverklaring te onderteekenen. Reeds in het afgeloopen voorjaar had prof. Muysken het departement van Opvoeding, W. en K. voorgesteld het onderwijs aan de T. H. stop te zetten, welk voorstel het departement niet had aanvaard. Naar aanleiding van bovenbedoelde bekendmaking had prof. Muysken zich voor het Obergericht te verantwoorden.
De aanklacht tegen prof. M. luidde, dat hij als rector magnificus der Hoogeschool heeft getracht, de taak van dit publiekrechtelijke lichaam te bemoeilijken of onmogelijk te maken. De Generalstaatsanwalt zag daarin een vergrijp tegen art. 1 van de verordening betreffende de plichten der ambtenaren van 15 Mei 1943 en hij ging in zijn aanklacht uit van het standpunt, dat de bekendmaking van 22 Juni het doel en de strekking had, onrust onder de studenten te veroorzaken en hen te misleiden.
Prof. M. verklaarde, aan het besluit van den senaat in de gebouwen der T. H. bekendheid te hebben gegeven, omdat hij deze wijze van handelen beter achtte dan af te wachten of langs illegalen weg geruchten omtrent het besluit van den senaat tot de studenten zouden doordringen.
De Generalstaatsanwalt zeide in zijn requisitoir, de verklaring van prof. M. niet als verontschuldiging te kunnen aanvaarden. Spr. vorderde een jaar gevangenisstraf, plus betaling van de kosten van het geding. Mr. C. R. C. Wijckerheld Bisdom pleitte vrijspraak.
Het Obergericht veroordeelde prof. M. tot een jaar gevangenisstraf met aftrek van den sedert 23 Juni in preventief doorgebrachten tijd. In zijn toelichting zeide de president o.a., dat hoewel vergrijpen als het onderhavige principieel streng gestraft dienen te worden, in dit geval de minimumstraf toegepast is, daar beklaagde slechts weinig politiek inzicht bezat en schade door zijn optreden niet is veroorzaakt.
(V. b. T. H. Delft 5546)

— Doodvonnissen wegens illegale actie —

31 Juli — Het Duitsche Obergericht in het bezette Nederlandsche gebied heeft als Sondergericht den Nederlander Jan Postma ter dood veroordeeld. Postma was een der leidende figuren van de C. P. N. en heeft op een vooraanstaande plaats gedurende de jaren 1942 en 1943 als leidend functionaris der illegale C.P.N. en als uitgever van een communistisch opruiend geschrift gefjverd.
De Nederlanders: 1) Albert Huisman, kolenhandelaar te Zaandam, 2) Josephus Swolfs, laborant te Zaandam, 3) Willem van den Burgh, politiebeambte te Amsterdam, zijn bij vonnis van het Duitsche Obergericht als Sondergericht ter dood veroordeeld.
De veroordeelden zijn op illegale wijze werkzaam geweest in dienst van de verboden communistische partij en wel Huisman en Swolfs door deelneming aan aanslagen op verkeersinstallaties en installaties der Duitsche weermacht, Van den Burgh door het doorgeven van vuurwapenen.
De vonnissen zijn na onderzoek van de mogelijkheid van gratie voltrokken.
(V. b. Doodvonnissen 6035 A.)

Onderwijs - Prof. W. A. E. v. d. Pluym ontslagen —

1 Aug. — Bij beschikking van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming is aan prof. W. A. E. van der Pluym, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als hoogleeraar aan de Rijksacademie van Beeldende Kunsten te Amsterdam.
De kunsthistoricus prof. Willem van der Pluym volgde in 1918 prof. J. Six op als hoogleeraar aan de Rijksacademie. Deze functie heeft hij dus een volle vijf en twintig jaar bekleed.

— Prof. dr. E. C. Wiersma overleden —

Op 42-jarigen leeftijd is 31 Juli in het Academisch ziekenhuis te Leiden overleden prof. dr. E. C. Wiersma, hoogleeraar in de afdeeling der Algemeene Wetenschappen aan de Technische Hoogeschool te Delft. Grooten naam heeft prof. Wiersma verworven door zijn in nauwe samenwerking met en onder leiding van prof. dr. W. J. de Haas verrichte onderzoekingen aan het Kamerlingh Onnes-laboratorium te Leiden.

— Prijsvraag geschiedenisboek

1 Aug. — Op de in 1943 door den secretaris-generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming uitgeschreven prijsvraag voor een geschiedenisboek voor het lager onderwijs zijn op 1 October 1943 tien manuscripten ontvangen. Na beoordeeling is de eerste prijs (ƒ 1000) toegekend aan dr. M. O. Albers. Voor twee 2de prijzen van ƒ 500 zijn in aanmerking gebracht M. C. Schaefer en B. Dijkstra, terwijl aan Tjeerd Nielsen en E. M. A. Duyckink Dörner ieder een derde prijs van ƒ 250 kon worden toegekend. **(V. b. 5502 B.)**

Beperking telefoonverkeer —

29 Juli — De mogelijkheid tot het aanvragen van telefonische oproepberichten is thans voor het geheele land opgeheven. **(V. b. Bep. telef.verk. 5995 A.)**

Restauratie der Groote Kerk te Schiedam —

29 Juli — Besloten werd tot ingrijpende restauratie van de Groote Kerk te Schiedam. De werkzaamheden zullen worden uitgevoerd onder leiding van den architect H. van der Kloot Meijburg. De kosten worden geraamd op circa 600.000 gulden, welke door rijk, provincie, gemeente en de Ned. Herv. Kerk worden gedragen. Het betreft hier het behoud van een gothisch kerkgebouw, dat in de 14de eeuw gebouwd werd.
(V. b. Monumentenzorg 5939 A.)

N.S.B. - Kabinet van den Leider —

Blijkens een mededeeling in Volk en Vaderland d.d. 4 Augustus is dr. K. van Eybergen tot waarnemend chef van het kabinet van den Leider benoemd. Voorts werd met ingang van 1 Augustus het kabinet verplaatst naar Korte Vijverberg 3 te Den Haag. **(V. b. 6035 A.)**

Het conflict in de Gereformeerde Kerken —

2 Aug. — Het conflict in de Gereformeerde Kerken wordt steeds scherper. De maand, waarmede de schorsing van prof. Schilder verlengd is, was 31 Juli geëindigd en de synode is nu bijeengekomen om te beslissen, welke verdere maatregelen tegen prof. Schilder genomen zullen moeten worden. Intusschen is prof. dr. S. Greydanus door de synode voor drie maanden geschorst, terwijl ook ds. D. van Dijk uit Groningen, eveneens een der meest bekende medewerkers van prof. Schilder, met de synode zoodanig in conflict is gekomen, dat hij, die lid der synode is, deze verlaten heeft en zich door zijn secundus heeft laten vervangen.
4 Aug. — De Generale Synode der Geref. Kerken heeft besloten prof. dr. K. Schilder als hoogleeraar te Kampen te ontslaan. Tevens werd prof. Schilder afgezet als emeritus-predikant van de Geref. Kerk van Rotterdam-Delfshaven.
(V. b. 5891 A.)

Berechting loonovertredingen —

1 Aug. — In de eerste zittingen van het instituut, dat de gemachtigde voor den arbeid in het leven heeft geroepen voor de berechting van overtredingen der loonvoorschriften, werden, behalve een aantal kleinere boetes, ook boetes opgelegd van ƒ 45.000 en ƒ 20.000, telkens wegens uitbetaling van te hooge loonen.
(V. b. 6005 A.)

Minimum hypotheekrenten —

Bij besluit van de secretarissen-generaal van de Departementen van Financiën en van Justitie is het den leden van de Vakgroep Onroerende Zaken, die vóór de inwerkingtreding van dit besluit hun bedrijf mede door het opnemen van door hypotheek gedekte geldleeningen plachten te financieren, verboden zonder vergunning van den secretaris-generaal van het Departement van Financiën al dan niet door hypotheek gedekte obligatieleeningen aan te gaan, waarvan de rente minder dan 4 pct. 's jaars bedraagt en de koers van uitgifte hooger is dan 101 pct., met dien verstande, dat vergunning niet is vereischt voor conversie van obligatieleeningen, welke vóór de inwerkingtreding zijn aangegaan.
(Verordeningenblad no. 13)
(V. b. 6004 A.)

Bezoldiging voorm. weermachtspersoneel —

Het Verordeningenblad No. 13 van 29 Juli bevat het dertiende uitvoeringsbesluit van den commissaris voor de belangen van de voormalige Nederlandsche weermacht nopens maatregelen ten aanzien van de bezoldiging en verzorging van militair en burgerlijk personeel der voormalige Nederlandsche zee- en landmacht.
(V. b. 5487 A.)

Luchtaanvallen op treinen —

Op 4 en 5 Augustus hebben Anglo-Amerikaansche vliegers weer in verschillende deelen des lands van vlakbij met boordwapenen aanvallen gedaan op rijdende personentreinen, op auto's en wandelaars.
Den 4en Augustus werden 3 Nederlanders gedood en 14 zwaar gewond. Op 5 Aug. was het aantal slachtoffers nog veel grooter. Op 5 Augustus vielen als Nederlandsche slachtoffers der Anglo-Amerikaansche aanvallen 60 dooden, 75 zwaar gewonden en 120 licht gewonden.
(V. b. Luchtaanvallen 6027 A.)

A. DUITSCHLAND —

Dagorder Reichsführer ᛋᛋ Himmler —

De Reichsführer ᛋᛋ Heinrich Himmler heeft op 2 Augustus als bevelhebber van het reserve-leger de volgende dagorder uitgevaardigd: Op 20 Juli heeft onze Führer en opperste oorlogsleider Adolf Hitler mij benoemd tot bevelhebber van het reserve-leger en chef van de legerbewapening. Vandaag, op 1 Augustus, den dag waarop 30 jaar geleden de strijd om het behoud, om het leven van ons Duitsche volk begon, wend ik mij voor het eerst tot u. Front en vaderland verwachten terecht van het aanvullende leger de grootste verrichtingen. Wij zullen noch de kameraden aan het front, noch het dierbaarste wat ons volk heeft, kinderen, vrouwen en ouders, teleurstellen. Ik weet, dat het binnenlandsche leger voorbeeldig zal zijn in zijn trouw en gehoorzaamheid.

Ik beveel, dat in garnizoenen en staven dag en dag minstens zoolang opgeleid, dienst gedaan en plicht vervuld wordt als de wapenarbeider in zijn fabriek werkt. Ik verlang dat officier en soldaat en alle leden van het leger zonder voorbehoud en oprecht afstand doen van elke zelfzuchtigheid en van den vervloekten etappegeest. Ik verlang, dat elke officier en elke soldaat, die in het binnenland bespaard kan worden, overeenkomstig zijn wensch naar het front gezonden wordt of, wanneer hij daarvoor niet geschikt is om redenen van leeftijd en gezondheid, wordt vrijgegeven voor den bewapeningsarbeid.

Van de officieren en ambtenaren in het bijzonder verwacht ik, dat zij slechts gebruik maken van het eene voorrecht, meer plichten te vervullen, meer dienst te doen en aan het front nog dapperder en standvastiger dan de manschappen te zijn.

Nooit wankelend in onze trouw en in ons geloof, zonder aarzeling in onze gehoorzaamheid, fatsoenlijk in onze gezindheid, nooit moede in onze vlijt, nauwgezet in de vervulling van onze plichten hebben wij ons voorgenomen, door daad en prestatie de schande van den 20sten Juli te doen vergeten en het nationaal-socialistische volksleger van den Führer en zijn Rijk te worden.

(Vor. ber. Himmler 6025 A.)

De aanslag op den Führer; dr. Goerdeler voortvluchtig —

1 Aug. — Tegen den vroegeren burgemeester van Leipzig, dr. Karl Goerdeler, die in 1932-1933 Rijkscommissaris is geweest voor de prijsvorming, is wegens medeplichtigheid aan den aanslag op den Führer, een verzoek tot aanhouding uitgevaardigd. Voor mededeelingen, die leiden tot zijn arrestatie, is een belooning van een millioen Rijksmark uitgeloofd.

— Majoor Remer bevorderd —

2 Aug. (D. N. B.) — De Führer heeft den commandant van het Berlijnsch wachtbataljon „Gross-Deutschland", majoor Remer, drager van het Eikenloof, bevorderd tot kolonel wegens zijn vastberaden houding op 20 Juli.

— Eereraad voor het leger benoemd - Daders voor Volksgerechtshof —

4 Aug. — Het leger heeft den Führer den wensch te kennen gegeven om tot een onmiddellijk herstel van zijn eer, zoo snel mogelijk door een meedoogenlooze zuiveringsactie bevrijd te worden ook van den laatsten misdadiger, die deelgenomen heeft aan den aanslag op 20 Juli 1944. De wensch luidde, dat de schuldigen vervolgens uitgeleverd zouden worden aan de volksjustitie.

De Führer heeft aan dezen wensch voldaan en met name bepaald: een eereraad van maarschalken en generaals van het leger moet onderzoeken, wie op eenigerlei wijze aan den aanslag heeft deelgenomen en uit het leger moet worden gestooten en wie als verdacht. om te beginnen ontslagen moet worden.

In dezen eereraad heeft de Führer aangesteld: generaal-veldmaarschalk Keitel, generaal-veldmaarschalk von Rundstedt, kolonel-generaal Guderian, generaal der infanterie Schroth, luitenant-generaal Specht. Als plaatsvervangers: generaal der infanterie Kriebel, luitenant-generaal Kirchheim.

De door den Führer benoemde eereraad van het leger is op 4 Augustus bijeengekomen en heeft op grond van de beschikbare resultaten van het onderzoek den Führer de volgende voorstellen voorgelegd:

Uit de weermacht worden gestooten: a) De in arrest zijnde generaal-veldmaarschalk von Witzleben, generaal der berichtentroepen Fellgiebel, luitenant-generaal von Haase, generaal-majoor Stieff, generaal-majoor von Treschkow, kolonel van den generalen staf Hansen luitenant-kolonel van den generalen staf Bernardis, majoor van den generalen staf Hayessen, kapitein Klausing, reserve eerste luitenant graaf von der Schulenburg, reserve eerste luitenant von Hagen, reserve-luitenant graaf York von Wartenburg.

b. De op 20 Juli standrechtelijk doodgeschoten generaal der infanterie Olbricht, kolonel van den generalen staf graaf von Stauffenberg, kolonel van den generalen staf Mertz von Quirnheim, reserve eerste luitenant von Haeften.

c. De verraders, die zich door zelfmoord zelf schuldig hebben verklaard: kolonel-generaal b. d. Beck, generaal der artillerie Wagner, kolonel van den generalen staf von Freytag-Loringhoven, luitenant-kolonel Schrader.

d) De deserteurs generaal der artillerie Lindemann *), majoor van den generalen staf Kuhn (naar de bolsjewisten overgeloopen).

e) Een voorstel tot uitstooting van den vroegeren kolonel-generaal Hoeppner is overbodig, aangezien Hoeppner — daar hij in 1942 reeds uit de weermacht was gestooten — niet meer tot het leger behoorde.

De Führer heeft de voorstellen aanvaard. De uitgestootenen worden ter beschikking gesteld van het Volksgerecht of Volksgerechtshof, om terecht te staan.

*) Dit is niet de opperbevelhebber van de Duitsche troepen aan het Narwafront, dat is n.l. General-oberst Lindemann.

(v. b. Aanslag op den Führer 6037 A.)

Rijks- en gouwleidersconferentie —

De „National-Sozialistische Parteikorrespondenz" meldt o.m., dat op 3 en 4 Aug. een conferentie is gehouden van de Rijksleiders, Gouwleiders en Verbändeführer der N.S.D.A.P. onder leiding van den leider der Rijkskanselarij, Rijksleider Bormann. De conferentie waarop door Reichsleiter dr. Goebbels, Rijksminister Speer en den Reichsführer ᛋᛋ Himmler het woord werd gevoerd, werd tot een indrukwekkende betooging van innerlijke aaneengeslotenheid en hecht vertrouwen in de overwinning.

(v. b. Leidersconf. 6013 A; 5812 D.)

Weermacht - Generaal Kreipe stafchef van het luchtwapen —

2 Aug. — Als opvolger van den bij den aanslag op den Führer om het leven gekomen kol.-generaal Korten, heeft Rijksmaarschalk Göring den lt.-generaal Werner Kreipe, tot dusver generaal der vliegeropleiding, aangesteld tot chef van den generalen staf van het luchtwapen.

— Veldmaarschalk Rommel gewond

Generaal-veldmaarschalk Rommel heeft op 17 Juli in Frankrijk tengevolge van een luchtaanval een ongeluk gehad met zijn auto. Hij bekwam daarbij verwondingen en een hersenschudding. Er bestaat geen levensgevaar.

(v. b. Legerleiding 6028 A.; Maarsch. Rommel 5972 B.)

B. JAPAN —

Regeeringsprogramma —

Tijdens een Kabinetszitting, die 28 Juli is gehouden in de ambtswoning van den premier in aanwezigheid van het geheele ministerie, werd het kernstuk der agenda gevormd door een program van vier punten van generaal-veldmaarschalk Soegijama en admiraal Jonai. In den loop van de Kabinetszitting verklaarden Soegijama en Jonai, dat het leger en de vloot een spoedige verwezenlijking van het program wenschen, op grond waarvan een energieke voortzetting van den oorlog tot aan de duidelijke overwinning doeltreffend samengevat kan worden. Zij zeiden, dat het leger en de marine volkomen eensgezind zijn in de ondersteuning van de maatregelen. Het plan behelst de volgende punten: 1. Energieke voortzetting van den oorlog door de regeering tot aan de ondubbelzinnige overwinning in hecht geloof aan het eindresultaat. 2. Grootere zorgen der regeering ten behoeve van een vrijere meeningsuiting in het publiek met het doel de stemming en den strijdgeest der bevolking op te voeren. 3. Uitvoering van alle mogelijke maatregelen tot een spoedige vergrooting der gevechtskracht, in het bijzonder die van de luchtvloot. 4. Zorg der regeering voor een krachtig en vereenvoudigd bestuur der staatsaangelegenheden met het doel de politieke macht der regeering in alle volkslagen te laten doordringen.

Mutaties vlootleiding —

2 Aug. — De Japansche admiraal Oikawa is benoemd tot chef van den admiralen staf. Admiraal Nomoera is benoemd tot chef van de vlootbasis Jokosoeko. Admiraal Josjida en admiraal Sjimada zijn benoemd tot lid van den oppersten oorlogsraad.

(V. b. Kabinet 6037 E.; Legerl. 6030 A.)

C. ITALIE (Republiek) —

Maarschalk Graziani commandant Duitsch-Italiaansch leger —

Naar S.P.T. op 2 Aug. verneemt, is maarschalk Graziani door den Führer en den Duce tot opperbevelhebber van een nieuw, uit Duitsche en Italiaansche divisies bestaand leger benoemd. Naar aanleiding hiervan hebben maarschalk Graziani en generaal-veldmaarschalk Kesselring dagorders tot de onder Graziani's bevel staande Duitsch-Italiaansche troepen gericht.

(V. b. Legerl. 5717 A.)

D. SPANJE —

Graaf Jordana overleden —

3 Aug. — De Spaansche minister van buitenlandsche zaken, graaf Jordana, is plotseling overleden.

(V. b. Jordana 5830 G.; Kabinet 5238 B.)

A. TURKIJE —

Toenemende pressie der geallieerden - Nationale vergadering bijeen —

31 Juli — Het Turksche probleem, dat de laatste weken ten gevolge van den versterkten druk der geallieerden steeds aan actualiteit had gewonnen, is thans in een acuut stadium getreden, waardoor binnen enkele dagen de geheele situatie op den Balkan een ander aspect zou kunnen krijgen, bericht de Berlijnsche correspondent van „De Telegraaf".
De berichten, welke op 30 Juli uit de Turksche hoofdstad te Berlijn binnenkwamen droegen een uitermate ernstig karakter. Reeds uit den overhaasten terugkeer van den Duitschen ambassadeur, von Papen, die zijn vacantie, welke hij in zijn villa aan den Bosporus doorbracht, plotseling onderbrak om zich weer naar zijn post te begeven, en uit verschillende uitlatingen van geallieerde zijde, kon men in de laatste dagen destilleeren, dat de pressie, welke ditmaal in groote eensgezindheid door Londen, Washington en Moskou werd uitgeoefend, een dramatisch hoogtepunt naderde. Het blijkt thans, dat dit hoogtepunt wordt gevormd door het feit, dat de Turksche regeering voor den geallieerden druk is bezweken en dat zij bepaalde besluiten heeft genomen, welke 2 Augustus aan de Turksche Nationale Vergadering zullen worden voorgelegd, na op 1 Augustus nogmaals in een geheime kabinetszitting aan de orde te zijn gesteld.

Verdere beperking scheepvaartverkeer —

Als gevolg van een beschikking van den algemeenen directeur van de Turksche scheepvaartlijnen is sedert 29 Juli nu ook het scheepvaartverkeer in de Aegeïsche Zee gestaakt, zoodat nu het Turksche zeeverkeer in zijn geheel stilligt.

Von Papen bij Saraçiogloe —

31 Juli — De Duitsche ambassadeur von Papen heeft den Turkschen minister-president Saraçiogloe een bezoek gebracht in verband met de in omloop zijnde berichten volgens welke Turkije het voornemen heeft de diplomatieke en economische betrekkingen met Duitschland te verbreken. De Duitsche ambassadeur heeft den Turkschen minister-president in zeer ernstigen vorm uiteengezet, dat deze onder den druk van Engeland voorgenomen verbreking Turkije definitief zal berooven van zijn vrijheid van handelen, die het als trotsche natie tot dusver zoo naijverig heeft bewaakt. Engeland wil met dezen stap zonder eenigen twijfel de door dat land geëischte deelneming aan den oorlog door Turkije met alle voor dit land zoo ernstige consequenties afdwingen.

Betrekkingen met Duitschland verbroken —

2 Aug. — Naar de zender van Ankara meldt, heeft de Turksche nationale vergadering het voorstel der regeering tot verbreking der economische en politieke betrekkingen met Duitschland aangenomen.
De Turksche minister-president Saraçiogloe heeft in zijn rede voor de groote nationale vergadering, welke voorafging aan het besluit om de betrekkingen met Duitschland te verbreken, o.m. verklaard:
De Turksche buitenlandsche politiek is steeds vreedzaam geweest. Turkije was van opvatting met vreedzaam overleg alles te kunnen bereiken.
Ten aanzien van den Duitschen opmarsch in het vroegere Zuid-Slavië en in Griekenland sprak Saraçiogloe de meening uit, dat „Turkije ieder offensief op den Balkan als een gevaar gevoelt". Op 12 Mei 1939 is Turkije — zoo ging spr. verder — reeds uit zijn neutraliteit getreden, door het pact met Engeland te onderteekenen, waarop in Juni een overeenkomst met Frankrijk volgde, waarna, bij het uitbreken van den oorlog het driemogendhedenverdrag met Engeland en Frankrijk werd gesloten. Duitschland is toen tot een overeenstemming gekomen met Roemenië en begon „den Balkan te bedreigen". Turkije stond plotseling alleen tegenover de Duitschers. Duitschland heeft gevraagd, of Turkije oorlog tegen Duitschland wilde voeren. Turkije heeft daarop geantwoord, dat dit van de Duitschers afhing. Daarop heeft Duitschland zijn troepen van de Turksch-Bulgaarsche grens teruggetrokken. Aan het „vriendschaps- en nietaanvalsverdrag met Duitschland" is voorafgegaan, dat Turkije zich tot de geallieerden heeft gewend en de uitdrukkelijke voorwaarde gekregen heeft, dat het verdrag niet in tegenstelling mocht staan tot het bondgenootschap van het drielandenpact. Thans is Turkije door de geallieerden uitgenoodigd de diplomatieke betrekkingen met Duitschland af te breken. De geallieerden hebben den Turken beloofd hen met alle financieele en militaire hulp schadeloos te stellen.

Duitsch commentaar —

2 Aug. — Het besluit van het Turksche parlement, de politieke en economische betrekkingen met Duitschland af te breken, is, zooals in de Wilhelmstrasse wordt verklaard, voor Duitschland geen verrassing geweest. Het feit, dat de regeering van Ankara op aandringen van Londen, Menemençioglоe, den minister van Buitenlandsche Zaken, die niet alleen een voorstander was van de neutraliteitspolitiek doch ook van de handhaving eener goede verstandhouding met het Duitsche Rijk, opofferde, alsmede de omstandigheid, dat Turkije de chroomleveringen aan Duitschland in overeenstemming met den eisch van Londen stopzette, hadden in Duitsche politieke kringen de verwachting tot zekerheid doen rijpen, dat de Turksche regeering ook voor den verderen druk der Anglo-Amerikanen en Sovjet-Russen zou zwichten.
Men neigt te Berlijn tot de veronderstelling, dat zekere Turksche kringen zich vleien met de hoop door het afbreken der betrekkingen met Duitschland een directe en actieve inmenging in den Europeeschen oorlog te kunnen vermijden. De Turksche minister-president Saraçiogloe heeft bij de motiveering van het betreffende besluit uitdrukkelijk verklaard, dat Turkije onveranderd vasthoudt aan het standpunt onder alle omstandigheden buiten het geding te willen blijven en geenerlei krijgshandelingen tegen Duitschland en zijn bondgenooten te ondernemen, tenzij Turkije van dien kant zal worden aangevallen. Ook de Britsche premier, minister Churchill heeft 2 Aug. in zijn rede voor het Lagerhuis den Turkschen stap in dien zin geïnterpreteerd. Te Berlijn is men evenwel van meening, dat Turkije zich thans in een positie heeft begeven, waarin het niet meer naar eigen wil kan beschikken en beslissen en waarin het zijn politieke gedragslijn op zijn minst zal moeten toetsen aan de wenschen van Londen, Washington en Moskou.
(V. b. Bep. scheepv. 6038 D.; Buitenl. pol. 6038 D.)

B. POLEN —

Onderhandelingen met de Sovjet-Unie —

1 Aug. — Naar de Britsche berichtendienst meldt is de Poolsche „premier" Stanislau Mikolajczyk in gezelschap van den „minister van Buitenlandsche Zaken" Romer te Moskou aangekomen.
Reuter publiceert een commentaar op het bezoek van Mikolajczyk aan Moskou, welk commentaar via den zender van Moskou is uitgegeven door den „deskundige voor Europa" van het nieuwsagentschap Tass. Het commentaar verklaarde, dat de vorming van een Poolsch eenheidsfront onafhankelijk van de werkzaamheid der „emigrantenregeering te Londen" die bewezen heeft afzijdig te staan van het leven van het Poolsche volk en van de huidige gebeurtenissen in Polen, tot stand is gekomen. Ja, men kan bijna zeggen, ondanks de werkzaamheid dezer zoogenaamde regeering. Talrijke persstemmen geven uitdrukking aan de meening, dat het bezoek van Mikolajczyk aan Moskou alléén dan eenigerlei beteekenis heeft, wanneer hij gemeenschappelijke taal kan spreken met de Sovjetregeering en vooral met het Poolsche bevrijdingscomité. Het Poolsche volk heeft reeds zijn meening over het huidige en toekomstige lot van Polen tot uitdrukking gebracht doordat het zijn eigen leven en uitvoerende organen in het leven heeft geroepen en er is geen macht, die het Poolsche volk van dezen weg kan afbrengen.

2 Aug. — Interinf meldde 2 Augustus uit Stockholm, dat wat de grens-kwestie betreft, het voorstel der Poolsche emigrantenregeering te Londen er op zou neerkomen, dat beide partijen de Curzonlijn zouden erkennen als voorloopige scheidingslijn. Geldige grenzen zouden dan eerst na het einde van de vijandelijkheden worden getrokken. Men kan in Londen eveneens hooren, dat de Polen de verzekering hebben gegeven begrip te hebben voor de essentieele en van Russisch standpunt uit onvermijdelijke eischen. Ook ten opzichte van een eventueele reorganisatie van het Poolsche kabinet zouden de Poolsche kringen uitdrukking gegeven hebben aan hun bereidheid om zekere concessies te doen. **(V. b. 6037 B.)**

C. DENEMARKEN —

Toenemende bevolking —

Aan de Berl. Börsenzeitung ontleenen wij, dat het geboorteoverschot in Denemarken in 1943 steeg tot 46.846. Er werden 84.946 levende kinderen geboren (43.285 jongens. 41.661 meisjes) tegenover 79.545 in 1942. (21.4% tegenover 20.4%) 1832 kinderen werden doodgeboren. Het aantal onwettige geboorten steeg van 6724 tot 7529. Het aantal overledenen bedroeg 37.982 (1942: 37.527). Er werden 36.738 huwelijken gesloten en 4913 ontbonden.
(V. b. Bevolking 5978 B.)

D. SYRIE —

Diplomatiek contact met de Sovjet-Unie —

26 Juli (D. N. B.) — Met uitzondering van Kaïro maken de zenders in het Naburige Oosten met veel nadruk melding van de aanknooping van diplomatieke betrekkingen tusschen de Sovjet-Unie en Syrië.
De zender Naburig Oosten voegt aan de berichten toe, dat men de diplomatieke betrekkingen van 26 Juli af als tot stand gekomen beschouwt, zonder af te wachten tot de vertegenwoordigers zijn uitgewisseld. **(V. b. Syrië 5644 F.)**

A. ENGELAND —

Lagerhuisrede van Churchill —

Churchill heeft 2 Augustus in het Lagerhuis een rede uitgesproken, waarin hij zich bijna geheel heeft beziggehouden met het geven van een overzicht van de oorlogssituatie.

Wij moeten, zoo zeide Churchill, ten aanzien van de mogelijkheid van onverwachte en onzekere dingen, die in de toekomst kunnen opduiken, zeer waakzaam zijn. Voorts herinnerde hij nogmaals aan de in Januari 1942 te Washington afgelegde verklaring, dat Duitschland moet worden beschouwd als de voornaamste vijand en dat slechts een minimum der noodzakelijke krachten voor de operaties tegen Japan moest worden uitgetrokken. In dit verband bracht Churchill groote hulde aan de Amerikaansche krachtsinspanning in Oost-Azië.

Betreffende de gevechten in Europa verklaarde Churchill o.m. dat de keuze der kuststrook, waar zou worden geland, reeds gedaan was bij de besprekingen te Quebec. Te Teheran is Stalin de belofte gegeven, dat het invasieplan einde Mei of begin Juni zou worden verwezenlijkt. Stalin van zijn kant heeft beloofd dan alle Russische legercorpsen in den strijd te werpen, hetgeen inderdaad bij het algemeene offensief in het Oosten is gebeurd.

Ten aanzien van de Sovjet-Unie verklaarde Churchill, er van overtuigd te zijn, dat het 20-jarig verdrag van Engeland met de Sovjet-Unie een der duurzaamste factoren zal blijken te zijn bij het „behoud van den vrede en de orde en bij de voortschrijdende ontwikkeling in Europa".

Over de aanvallen met de V. 1 zeide Churchill, dat tot dusver als gevolg van deze aanvallen 4735 dooden en ruim 14.000 zwaar gewonden zijn gevallen. Bovendien zijn een groot aantal personen lichter verwond. Verwoest werden 17.000 huizen en er werden er 800.000 beschadigd. Voorts zeide hij, dat bijna een millioen menschen bij de evacuatie uit Londen steun hebben gekregen. Opnieuw sprak Churchill het vermoeden uit, dat de Duitschers andere, nog doeltreffender wapens zouden kunnen gaan gebruiken. Wat de Russisch-Poolsche kwestie betreft, noemde Churchill den toestand voor de Polen hoopvol.

Belangwekkend waren de uitlatingen van Churchill ten opzichte van de verliezen der Engelsche luchtvloot. Zij zouden in verhouding tot het aantal in den strijd geworpen mannen van het vliegend personeel der luchtvloot de verliezen der andere weermachtonderdeelen verre overtreffen. Ook de verliezen van het Amerikaansche luchtwapen zijn buitengewoon zwaar.

(V. b. Churchill 6013 C.; V. 1. 6013 C.)

Schade luchtaanvallen —

31 Juli — De commissie voor den wederopbouw van de Londensche City heeft, naar de Daily Mail meldt, medegedeeld, dat de wederopbouw van deze kern van Londen alleen al vijftig tot honderd jaar zal duren. Men raamt de kosten op 150 millioen pond sterling of misschien zelfs nog meer. Sedert den grooten brand van 1666 is de Londensche City nog nooit zoo zwaar verwoest als thans.

(V. b. 5344 F.)

Weermacht - Admiraal Fraser vlootchef in het Oosten - Balkanluchtvaartgroep —

31 Juli (D. N. B.) — Reuter meldt, dat admiraal sir Bruce A. Fraser als opvolger van admiraal sir James F. Sommerville benoemd is tot opperbevelhebber der Oostelijke vloot. Sommerville zal een nieuwe functie krijgen.

Voor het gebied van de Middellandsche Zee is een nieuw geallieerd luchtvaartcommando benoemd, dat den naam „Balkangroep" zal dragen. Vice-luchtmaarschalk William Elliot, die de laatste vijf maanden de functie van chef der R.A.F. in Gibraltar bekleedde, zal het opperbevel leiden.

(V. b. Legerl. 5990 D.)

B. FINLAND —

Maarschalk Mannerheim president —

1 Aug. — De president van de Finsche republiek, Risto Ryti, heeft in een brief aan de regeering medegedeeld, dat hij zijn ambt van president der republiek neerlegt. In een toespraak tot den Finschen Rijksdag deelde minister-president Linkomies mede, dat de maarschalk van Finland, baron Mannerheim, zich op verzoek van de regeering en den Rijksdag bereid verklaard heeft, het ambt van president der republiek te aanvaarden. In zijn brief schrijft de afgetreden president Ryti: „Ik ben tot de overtuiging gekomen, dat het hoogste uitvoerende gezag zoowel op het gebied van het militaire alsook van het burgerlijk bestuur in dezen tijd in handen van een en denzelfden persoon geconcentreerd dient te worden. Derhalve heb ik besloten, het ambt van president der republiek neer te leggen. Bij het nemen van dit besluit heeft ook het feit zijn invloed doen gelden, dat mijn gezondheid als gevolg van den zwaren verantwoordelijken last, die gedurende vele jaren op mijn schouders heeft gerust, geleden heeft."

Maarschalk Mannerheim
(foto archief Arbeiderspers)

In zijn verklaring in den Rijksdag deelde minister Linkomies verder mede, dat de regeering tot het besluit kwam, het houden van een eigenlijke verkiezing onnoodig te achten, doch dat het ambt van president der republiek direct en zonder verkiezing aan maarschalk Mannerheim moet worden toevertrouwd. In den Rijksdag is diensvolgens een wetsvoorstel aangenomen om het ambt van president der republiek aan maarschalk Mannerheim toe te vertrouwen.

(V. b. Buitenl. pol. 6014 A.)

C. ITALIE (Koninkrijk) —

Regeeringsmaatregelen —

29 Juli — De Italiaansche schijnregeering-Bonomi heeft, naar uit Rome verluidt, een opperste gerechtshof ingesteld voor het vonnissen van militairen en vooraanstaande persoonlijkheden van het fascistische regiem. Tot commissaris voor de ten uitvoerlegging van de strafmaatregelen tegen fascisten en voor de zuivering van het bestuursapparaat van fascistische elementen is benoemd de voormalige minister van buitenlandsche zaken uit het liberale tijdperk graaf Sforza. De zuiveringsactie voor het uit den weg ruimen van alle fascistische elementen is nu door de regeering-Bonomi tot op alle door de geallieerde troepen bezette gebieden van Italië uitgebreid. Als symbolische daad voor de totale uitroeiing van het fascisme is in Rome het grafmonument voor de gesneuvelden der fascistische revolutie op het Kapitool vernield. De regeering-Bonomi heeft voorts op de jongste vergadering van den ministerraad besloten de doodstraf af te schaffen. Op dezelfde vergadering werd voorts besloten het bestuur van de Banca d'Italia te reorganiseeren.

Voorts heeft de schijnregeering-Bonomi met toestemming der geallieerde bezettingsautoriteiten de pers gereorganiseerd, welke reorganisatie 1 Augustus van kracht wordt. Volgens de nieuwe bepalingen wordt de politieke censuur opgeheven. De militaire censuur daarentegen blijft bestaan. Krachtens de nieuwe voorschriften zijn in Rome tien dagbladen toegelaten, waaronder zes bladen als organen van de zes politieke partijen, die tezamen de regeering hebben gevormd. Voorts vier bladen, die politieke stroomingen vertegenwoordigen buiten de officieele politieke partijen. Onder de zes politieke partijbladen is ook, naar verluidt, een officieel communistisch orgaan. Op Sicilië zijn drie dagbladen, op Sardinië twee en in de afzonderlijke provincies elk een groot dagblad toegelaten.

(V. b. 6038 C.)

D. HONGARIJE —

Arbeidersorganisatie gesticht —

26 Juli — Overeenkomstig een regeeringsverordening werd in Hongarije een eenheids-arbeidersorganisatie opgericht onder den naam „Landesverband ungarischer Industriearbeiter". Alle industriearbeiders zijn verplicht tot de nieuwe organisatie toe te treden. Het doel der organisatie is: verdieping van het nationaliteitsgevoel, verheffing der Christelijke moraal, beveiliging der geestelijke en materiëele belangen der arbeiders.

(V. b. Maatr. Kab. Stojay 5965 B.)

E. PHILIPPIJNEN —

Expresident Quezon overleden —

1 Aug. — Reuter meldt uit New York, dat de voormalige president der Philippijnen, Manuel Quezon, op zijn buitenverblijf aan tuberculose is overleden.

(V. b. Philippijnen 6021 H.)

F. BELGIE—NOORD-FRANKRIJK

Rijverbod voor auto's —

Bij verordening van den Rijkscommissaris voor België en Noord-Frankrijk is het verkeer met personen-auto's met ingang van 15 Augustus verboden. Voor motorfietsen, waaronder ook de electrische worden verstaan, zal per 1 Sept. een gelijkluidend verbod ingaan.

(S.P.T.)

DE WERELDOORLOG

Bolsjewistische aanvallen en doorbraakpogingen afgeslagen; Wilkowisjken heroverd - Hevige gevechten in Frankrijk; Engelsche aanvallen bij Caen afgeslagen; Amerikaansche terreinwinst in Bretagne; Aanvallen op Brest, Lorient, St. Nazaire en St. Malo afgeslagen - Actie met éénmanstorpedo's - Luchtaanvallen op Duitschland, Roemenië en Hongarije - V. 1 bombardement voortgezet —

OOSTELIJK FRONT

Uit het hoofdkwartier van den Führer:

5 Aug. — In het voorterrein van de Karpaten en in de groote bocht van den Weichsel werden talrijke aanvallen in tegenaanvallen uiteengeslagen. Bij Milec en ten Zuidoosten van Warka konden de Sovjets terrein winnen. Ten Oosten van Warschau, tusschen Memel en Boeg en ten Oosten van de Duna werden vijandelijke aanvallen afgeslagen.

6 Aug. — Ten Oosten van Warschau werd het sedert 1 Augustus afgesneden derde Sovjet-pantsercorps na harde gevechten, vernietigd.
Tusschen Weichsel en Memel zette de vijand zijn aanvallen op dezelfde zwaartepunten voort.
In Letland wordt vooral bij Mitau en Birsen verbitterd gevochten.

7 Aug. — In het Oosten werden aan weerszijden van Milec en ten Noordwesten van Baranof Sovjet-aanvallen afgeslagen. Ten Zuidoosten van Warka wierpen onze tanks de bolsjewisten naar het Oosten terug. Ten Noordwesten van Bialystok werd een Sovjet-aanval uiteengeslagen. Ten Noorden van de Memel verijdelden onze troepen de doorbraakpogingen. In Letland kwam het bij Birsen en ten Oosten van de Duna tot verbitterde gevechten.

8 Aug. — In het Oosten mislukten Noordwestelijk van Milec herhaalde Sovjetaanvallen. Noordwestelijk van Baranof drong de vijand met sterke strijdkrachten onze stellingen binnen. In Litauen werden Noordelijk van de Memel doorbraakpogingen der Sovjets verijdeld. Noordelijk van Birsen en Noordelijk van de Duna is de afweerstrijd onzer troepen met de binnengedrongen Sovjetstrijdkrachten nog gaande.

9 Aug. — In het gebied van Baranof werden krachtige Sovjet-aanvallen afgeslagen. Zuidoostelijk van Warka zijn pantserformaties tot den tegenaanval overgegaan en in de door den vijand verdedigde stellingen binnengedrongen. Ten Zuidwesten van Bialystok hervatten de bolsjewisten hun aanvallen. Bij Raseinen binnengedrongen vijandelijke strijdkrachten werden in den tegenaanval afgegrendeld. Aan het Letlandsche front stortten talrijke vijandelijke aanvallen ineen.

10 Aug. — In het Oosten zijn bij Sanok en Milec hevige gevechten met binnengedrongen vijandelijke strijdkrachten gaande. Noordwestelijk van Baranof werden herhaalde vijandelijke aanvallen uiteengeslagen en de Sovjets in een tegenaanval teruggeworpen. Zuidoostelijk van Warka wint de tegenaanval onzer pantserformaties verder terrein. Westelijk van de Boven-Naref werden herhaalde aanvallen der bolsjewisten afgeslagen of opgevangen. Bij Wilkowisjken zijn tegenaanvallen onzer troepen gaande. Noordelijk van de Memel mislukten in het gebied van Raseinen hernieuwde doorbraakpogingen der Sovjets.

11 Aug. — Tusschen Stryj en Weichsel stortten talrijke bolsjewistische aanvallen na zwaren strijd bloedig ineen. Noordwestelijk van Baranof zetten onze troepen hun aanval voort. Tusschen Warschau en Augustof hervatten de bolsjewisten in verscheiden sectoren met sterke strijdkrachten hun aanvallen na een gevechtspauze van verscheiden dagen. Oostelijk van Warschau werden alle aanvallen uiteengeslagen. Ten Noordwesten van Bialystok kon de vijand onze stellingen binnendringen. Tegenaanvallen brachten hem tot staan.
Ten Zuidwesten van Kowno werd de stad Wilkowisjken in een tegenaanval heroverd.
Noordelijk van de Memel zetten de Sovjets hun aanvallen niet voort. In den zesdaagschen slag bij Raseinen hebben onze troepen daardoor een volledig afweersucces bevochten. Aan het Letlandsche front vielen de bolsjewisten over een breed ront aan. Zuidwestelijk van het meer van Pskof drong de vijand onze stellingen binnen. Zware gevechten zijn hier aan den gang.

Overzicht

11 Aug. (C. D.) — Sinds weken nu woedt er vlak aan de Oost-Pruisische grens een zware slag. De divisies van het roode leger, wier taak het was als eerste Duitschland binnen te dringen, staan niet alleen tegenover de Duitsche strijdkrachten, die reeds aan dit deel van het front waren opgesteld, maar ook tegenover sterke Duitsche reserves, die intusschen zijn aangevoerd.
Het zwaartepunt van den strijd ligt in den sector Kalvaria en Scharken, ten Noorden van den Memel, die drie jaar geleden, toen de Duitsche opmarsch naar het Oosten begon, bij eersten stormloop werd overwonnen. Hier strijden sinds eenige dagen de Duitsche grenadiers en pantsergrenadiers onder een bijna tropische zon in een bolwerk, dat in recordtempo door de burgerij van Oost-Pruisen werd opgeworpen. Reeds verschillende malen is het Russischen tankcolonnes gelukt over dit bolwerk heen te komen. Telkens echter slaagde de Duitsche verdediging er in de bressen, die op deze wijze in dit bolwerk waren geslagen, af te sluiten, waarna de doorgebroken Russische tanks in achterwaartsche Duitsche linies voor goed tot staan werden gebracht. Een deel van de Russische tanks, die zoo ten onder gingen, staat op naam van majoor Rudel, den bekenden tankjager, die met de 3½ cm.-kanonnen van zijn voor deze jacht gebouwden Junkers-duikbommenwerper den 5en Augustus zijn 300ste tank buiten gevecht stelde.
Generaal-veldmaarschalk Model, opperbevelhebber midden, heeft in een gesprek over den toestand aan het Oostelijke front gezegd: „Na weken van terugwijken is thans weer de strijd van de standvastigheid gekomen. Nieuwe krachten der verdediging stroomen in steeds sterkere mate naar het ressort van de legergroep midden. Ik stel vertrouwen in de inspanningen van den totalen oorlog, die aan het strijdende front reeds thans menschen en wapenen zenden om den muur tegen den Sovjet-Russischen tegenstander weer hecht te maken".

WESTELIJK FRONT

5 Aug. — In Normandië ondernam de vijand gisteren ten Noorden van Vire alsmede ten Oosten van Avranches, krachtige aanvallen, die werden afgeslagen. In Bretagne boden de bezettingen van onze steunpunten den verder naar het Westen en Zuidwesten opdringenden gemotoriseerden strijdkrachten hevigen tegenstand.

6 Aug. — Ten Zuiden van Caen viel de vijand tevergeefs aan. Ten Noordoosten en ten Westen van Vire alsmede ten Oosten van Avranches hadden de hevige, vijandelijke aanvallen slechts weinig succes. Ten Zuiden van Avranches dringen gemotoriseerde strijdkrachten van den vijand verder naar het Zuidoosten door. Hevige gevechten zijn ontbrand bij Mayenne en Laval.

7 Aug. — Ten Westen van de Orne voerde de vijand tot binding van onze strijdkrachten plaatselijke aanvallen uit. In het gebied ten Westen van de Vire, alsmede ten Oosten van Avranches ging de tegenstander met in totaal ongeveer negen divisies tot zware aanvallen over. Eerst na een urenlange worsteling gelukte het den tegenstander onze stellingen binnen te dringen. Bij Mayenne en Laval zijn onze bezettingen in strijd gewikkeld met vijandelijke strijdkrachten. Ook ten Zuidoosten van St. Malo en in het gebied van deze vesting zelf, zijn hevige gevechten ontbrandt. Onze steunpunten in Bretagne bleven den tegenstander tegenstand bieden. Torpedovliegtuigen brachten in de Seine-baai drie torpedobootjagers tot zinken.

8 Aug. — Na een trommelvuur van verscheiden uren ging de vijand Zuidelijk van Caen tot den aanval over. Zuidwestelijk van Vire en Oostelijk van Avranches zetten de Amerikanen hun doorbraakaanvallen voort. Verder naar het Zuiden wierpen pantserdivisies den vijand aan weerskanten van Mortain naar het Westen terug. In het gebied ten Oosten van Laval versterkte de vijand zijn druk.
In Bretagne sloegen onze beveiligingsafdeelingen vijandelijke aanvalstoppen uiteen en distancieerden zich vervolgens volgens bevel op de sectoren Brest en Lorient. Om St. Malo wordt verbitterd gevochten.

9 Aug. — Zuidelijk van Caen tot Oostelijk van Avranches zijn zeer zware gevechten gaande. De vijand slaagde er echter alleen ten Zuiden van Caen en ten Zuiden van Vire in, in ons front binnen te dringen. In het gebied van Le Mans kwam het gisteren tot verbitterde gevechen, in welker verloop de vijand de stad binnendrong. In Bretagne werden de in de richting van Lorient en Brest aanvallende Amerikaansche formaties afgeslagen. Om St. Malo wordt nog steeds hard gevochten.

10 Aug. — Zuidelijk van Caen zette de vijand zijn hevige aanvallen voort en breidde hij zijn penetratiegebied naar het Zuiden en Zuidoosten uit. Onze tegenaanvallen vingen echter de vijandelijke gevechtsgroepen op en brachten haar tot staan. Van 7 tot 9 Augustus verloor de vijand ten Zuiden van Caen en ten Westen van de Orne 278 pantserwages. Ook

aan de rest van het front zette de vijand zijn hevige aanvallen op dezelfde zwaartepunten voort. Hij kon echter alleen Zuidelijk van Le Plessis en Zuidelijk van Vire terrein winnen. In Bretagne werden door tanks gesteunde aanvallen der Amerikanen in het gebied van St. Nazaire, Lorient en Brest afgeslagen. De verdedigers van St. Malo leveren een zwaren strijd tegen den van alle kanten aanvallenden vijand.

11 Aug. — In het gebied ten Zuidoosten van Caen werd het vijandelijke penetratiegebied afgegrendeld en het frontverband hersteld. Buitengewoon verbitterd werd gevochten in het penetratiegebied ten Zuiden van Vire, dat de vijand ten gevolge van onze tegenaanvallen niet kon vergrooten. In het gebied van Le Mans zijn hevige gevechten gaande met den in Noordelijke richting aanvallenden vijand. De verdedigers van St. Nazaire, Lorient en Brest sloegen wederom alle aanvallen af. Het garnizoen van St. Malo handhaafde ook gisteren de stad. Uit de weermachtberichten van 5 tot 11 Augustus ontleenen wij, dat in deze periode in het Fransche achterland 924 terroristen in den strijd vernietigd werden.

Overzicht

12 Aug. — Aan „De Telegraaf" ontleenen wij: Terwijl in het Oosten de tegenstand der Duitsche legers voor Warschau en aan de Oostpruisische grenzen niet alleen sterker wordt, doch allengs overgaat in tegenaanvallen, waardoor een eenigszins evenwichtige toestand is ontstaan, ontwikkelen de operaties der geallieerden in Frankrijk zich in een snel tempo.

De operaties der Anglo-Amerikanen hebben kennelijk een voorloopig tweeledig doel: Ten eerste een insluiting der Duitsche pantserlegers, die op de linie Caen—Vire—Mortain den opmarsch der geallieerden moeten stuiten, en die tevens tot taak hadden om naar de baai van St. Michel door te dringen en de geallieerde troepen in Normandië en Bretagne van elkander te scheiden. Het tweede doel der Anglo-Amerikanen is de opmarsch naar Parijs.

Wat het eerste betreft, zijn de Amerikanen er in geslaagd uit het gebied van Le Mans naar het Noorden oprukkend aanzienlijke terreinwinst te behalen, terwijl de Canadeezen, die van Caen naar het Zuiden drukken, slechts enkele kilometers in de richting van Falaise zijn gevorderd. Beide groepen hebben kennelijk de opdracht, zich te vereenigen en een ring te sluiten om de Duitsche pantserdivisies en afweertroepen, die in het Normandische heuvelland de frontale aanvallen der Amerikanen uit het Westen wisten af te slaan.

Over de vorderingen der Amerikanen in de richting van Parijs wordt van Duitsche zijde slechts verwezen naar het communiqué uit het Hoofdkwartier van Generaal Eisenhower, volgens hetwelk de voorhoede der Amerikaansche pantsercolonnes Chartres, op 75 km. ten Zuidwesten van de Fransche hoofdstad zou hebben bezet. Volgens hetzelfde communiqué zouden Nantes, de groote haven aan de Loire, en Angers, 80 km. verder land-inwaarts van Duitsche troepen zijn gezuiverd en zou ten slotte Dinan, ten Zuiden van Saint Malo zich in geallieerde handen bevinden.

ZUIDELIJK FRONT

5 Aug. — In Italië werden onze troepen naar het gebied ten Noorden van Florence teruggetrokken. Ten Noorden van Arezzo worden hevige gevechten gevoerd met den vijand, die bij den Monte Altuccio in onze stellingen is binnengedrongen.

Italiaansche torpedovliegtuigen hebben ten Noordoosten van Bengasi een vrachtschip van 7000 brt. tot zinken gebracht en twee andere van te zamen 14.000 brt. zwaar beschadigd.

6 Aug. — Een poging om Zuidelijk van Florence de Arno over te steken, werd verijdeld. Noordelijk van Arezzo bewerkstelligde de vijand een plaatselijke penetratie, doch in een tegenaanval werd hij teruggeworpen.

7 Aug. — Bij zuiveringsoperaties in het Italiaansche gebied werden in het tijdvak van 1—5 Augustus 1212 terroristen en saboteurs in gevechten in de pan gehakt.

10 Aug. — In Italië hervatte de vijand aan de Adriatische kust zijn aanvallen met sterke strijdkrachten.

ZEEOORLOG

7 Aug. — Duikbooten brachten vijf schepen van in totaal 31.000 brt., alsmede twee torpedobootjagers tot zinken.

10 Aug. — Door speciale strijdmiddelen der marine (éénmanstorpedo's) verloor de vijand in de Seinebaai wederom zes volgeladen ravitailleeringsschepen met een gezamenlijken inhoud van 25.500 ton, en torpedobootjager en en bewakingsvaartuig.

LUCHTOORLOG

5 Aug. — Vijandelijke bommenwerpers vielen gisteren Bremen, Hamburg, Anklam en Schwerin aan. 46 vijandelijke vliegtuigen werden vernield.

6 Aug. — Vijandelijke bommenwerpers ondernamen terreuraanvallen op Maagdenburg en Brunswijk. 36 vijandelijke vliegtuigen werden vernield.

7 Aug. — Vijandelijke bommenwerpers deden gisteren terreuraanvallen op Berlijn en Hamburg alsmede op eenige plaatsen in het gebied van de Oostzee. Boven het Rijksgebied en de bezette gebieden in het Westen werden 57 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.

8 Aug. — Amerikaansche bommenwerpers vielen gisteren eenige plaatsen in Opper-Silezië aan. In den afgeloopen nacht vlogen storingsvliegtuigen over Zuidoost-Duitschland. 28 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten.

10 Aug. — Vijandelijke bommenwerpers lieten overdrag bommen vallen op Boedapest. Des nachts viel een vrij zwakke formatie Ploesti aan, waarbij zij 14 vliegtuigen verloor. In West- en Zuidwest-Duitschland werden vooral Saarbrücken, Karlsruhe, Pirmasens en Luxemburg aangevallen. 33 vijandelijke vliegtuigen werden vernield.

11 Aug. — Vijandelijke bommenwerpers vielen gisteren Ploesti aan. Luchtverdedigingsstrijdkrachten schoten dertien vliegtuigen neer.

Uit de weermachtberichten van 5 tot 11 Augustus blijkt, dat het V. 1 vergeldingsvuur op Londen in onverminderde hevigheid blijft voortduren.

(V. b. Krijgsverr. 6039)

A. JAPAN — De strijd om de Marianen —

26 Juli (D. N. B.) — Het Japansche Hoofdkwartier heeft medegedeeld, dat sinds den ochtend van 23 Juli de vijand probeert te landen in de haven en aan de Noordwestkust van het eiland Tinian (Marianen). De Japansche troepen gingen terstond tot den strijd over. Zij brachten den vijand in de haven van Tinian zware verliezen toe en sloegen hem terug. In het Noordwesten van het eiland slaagde de vijand er, ondanks krachtige Japansche tegenaanvallen, in, tegen den middag te landen.

Van Goeam (Marianen) wordt gemeld, dat sinds 22 Juli hevige gevechten plaats vinden in het gebied van Arre. De stellingen bevinden zich grootendeels nog in Japansche handen. Op 26 Juli heeft de vijand met enorme offers twee nieuwe landingspogingen gedaan. Daarbij hebben de Japanners een landingsboot tot zinken gebracht, een andere boot in brand geschoten, 11 amphibietanks tot zinken gebracht en de helft van de overige schepen in den grond geboord. Ook een transportschip van 10.000 b.r.t. werd zwaar beschadigd en moest met slagzij de vlucht nemen.

1 Aug. — Sedert de landing van vijandelijke strijdkrachten in het Noorden van het eiland Tinian hebben de Japansche troepen verdere ondernemingen van den tegenstander verhinderd en brachten zij hem groote verliezen toe. Op 23 Juli gelukte het den vijand de laatste verdedigingslinie van de Japanners binnen te dringen, zoodat de linies thans door elkaar heen loopen.

De Japansche bezetting van het eiland Rota heeft dagelijks bombardementen door artillerie en vijandelijke vliegtuigen te verduren. Tot nu toe wist zij niettemin iedere vijandelijke landingspoging te verhinderen.

4 Aug. — Het Japansche garnizoen op Goeam levert nog steeds hevige gevechten tegen de vijandelijke troepen, die daardoor op groote moeilijkheden stuiten. De vijandelijke verliezen nemen met den dag toe. Van 29 tot 31 Juli verloor de vijand 1450 man aan dooden en 3200 aan gewonden. De totale verliezen sedert de landing bedragen ten minste 18.450 man. Ook in het Zuiden van Tinian wordt nog altijd hevig gevochten. De vijandelijke verliezen bedragen hier 14.950 man.

10 Aug. — Volgens de laatste frontberichten zijn op het eiland Goeam in verschillende gebieden nog hevige afweergevechten gaande.

De strijd in China

9 Aug. (D. N. B.) — Het belangrijke spoorwegknooppunt en steunpunt van het Amerikaansche luchtwapen Hengjang is 8 Augustus na een belegering van bijna anderhalve maand door Japansche troepen ingenomen. Het aantal gevangenen bedraagt 13.000. Op het slagveld werden 4100 gesneuvelden aangetroffen.

Luchtaanval op Hondo

11 Aug. — Naar het Japansche hoofdkwartier heeft bekend gemaakt, hebben 11 Augustus ongeveer 20 vijandelijke vliegtuigen, die van het Chineesche continent kwamen. o.a. boven gebieden van Korea en het westelijk gedeelte van het Japansche hoofdeiland gevlogen. Er werd nagenoeg geen schade aangericht.

(V. b. Jap. krijgsverr. 6024 A.)

De oorlog in Azië

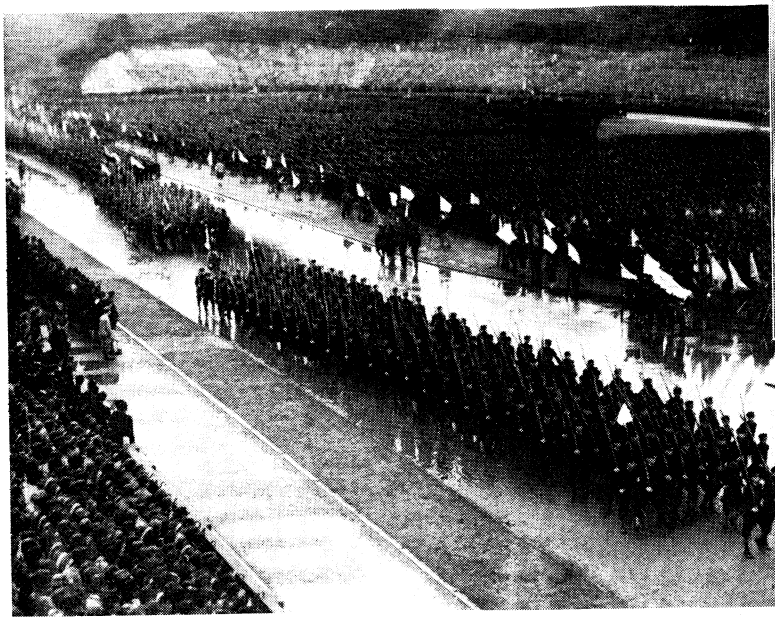

1. Militaire parade in Tokio waarmede Japansche studenten, die onder de wapenen geroepen zijn, afscheid nemen van hun professoren.
2. Japansche soldaat op wacht in het grensgebied van Birma.
3. Een Japansche marineafdeeling in gevecht met Amerikaansche troepen.
4. Subhas Chandra Bose, de bekende leider der Indische onafhankelijkheidsbeweging tijdens een bezoek aan Singapore (Shonan).

(foto's Transocean-Europapress)

Zitting van het Volksgerechtshof te Berlijn. De gewezen veldmaarschalk von Witzleben, een der leidende figuren van den aanslag op den Führer, staat terecht.

(Foto Hoffmann Stapf)

A. DUITSCHLAND

De aanslag op den Führer

Samenzweerders voor Volksgerecht

8 Aug. (D.N.B.) — Het volksgerecht van het Groot-Duitsche Rijk heeft in de groote zaal van het Kammergericht te Berlijn, op 7 en 8 Augustus de zaak behandeld tegen acht uit het leger gestooten verraders, die deelgenomen hadden in leidende functie aan de misdaad van 20 Juli.

De beklaagden Erwin von Witzleben, Erich Hoeppner, Hellmuth Stieff, Albrecht von Hagen, Paul von Hase, Robert Bernardis, Friedrich Karl Klausing en Peter Graf York von Wartenburg werden als meineedige, eerlooze, eerzuchtige wegens hoog- en landverraad ter dood veroordeeld. Hun vermogen vervalt aan het Rijk.

Het vonnis is twee uur na de uitspraak voor alle veroordeelden met den strop voltrokken.

Aan het verslag der rechtszitting ontleenen wij:

In de groote zaal van het Kammergericht te Berlijn kwam op 7 Augustus de eerste senaat van het volksgerecht bijeen.

De beklaagden dragen geen uniform.

Als de president den eersten beklaagde Erwin von Witzleben oproept en deze de hand wil opheffen om den Duitschen groet te brengen, verzoekt de president hiervan verschoond te blijven, met de woorden „De Duitsche groet wordt slechts gebracht door volksgenooten, die hun eer nog bezitten".

De Oberreichsanwalt Lautz dient de aanklacht in met de korte motiveering, dat de beklaagden in den zomer van 1944 als deelnemers aan een kleinen kring van samenzweerders getracht hebben den Führer door laffen moord te dooden, om daarna door een revolte in het binnenland de macht over leger en staat aan zich te trekken met het doel, om zich smadelijk aan den vijand over te geven.

Eerst wordt verhoord de voormalige generaal-majoor Stieff, die o.m. de helsche machine naar Stauffenberg had laten brengen, en mededeelde, dat eerst het plan had bestaan den Führer uit den weg te ruimen, door hem een nieuwe uniform te demonstreeren. Een der argelooze frontsoldaten, die daartoe zou worden uitgekozen, zou in zijn uitrusting een tijdbom hebben, die Hitler met de grenadiers zou dooden.

Daarna gaat de president over tot het verhooren van den vroegeren generaal-veldmaarschalk von Witzleben en den vroegeren generaloberst Hoeppner. Samen met Beck, aldus blijkt uit het verhoor o.a., had hij er over gesproken, dat degenen, die de Führer aan het hoofd der militaire oorlogvoering geplaatst had, „niet goed" waren en „de goeden" waren uitgeschakeld. Op de vraag van den president, wie het beter had kunnen doen, antwoordt von Witzleben: „Wij beiden, Beck en ik". Voorts had hij het plan zich van den Führer meester te maken, maar niet in den vorm van een aanslag. Men zou wachten op een tijdstip, dat de Führer met zoo klein mogelijk gevolg op reis zou zijn, opdat men zich van hem kon meester maken. Wij waren van meening, dat een Führer in leven nuttiger voor ons zou zijn, dan een nietlevende". Tenslotte blijkt, dat von Witzleben in de „nieuwe regeering" de rol van „opperbevelhebber" had.

Vervolgens werd de vroegere kolonel-generaal Hoeppner verhoord. Hij werd in 1942 wegens lafheid en ongehoorzaamheid uit het leger gestooten. Hoeppner geeft toe, dat hij bij de besprekingen ook gedacht heeft aan de mogelijkheid van een gewelddaad jegens den Führer. Bij het verhoor wordt vastgesteld, dat de daders vreesden, dat zij de opzettelijk door hen in het vaderland achtergehouden strijdkrachten aan het front zouden moeten afstaan en dat dan de door hen voor omwentelingsplannen in het vaderland achtergehouden troependeelen verzwakt zouden worden.

De mededeelingen, die zij op 20 Juli over den aanslag ontvingen, luidden verschillend. Op de eerste, in den Bendlerstrasse van Stauffenberg ontvangen mededeeling, dat de Führer door den aanslag was gedood, nam Olbricht uit een brandkast de voor het verraad voorbereide bevelen. Tegelijkertijd werd gemeld, dat Stauffenberg rapporteerde, dat er bij de zware ontploffing, die hij gehoord en gezien had, niemand het leven had kunnen behouden. Het was geweest, alsof er een 15 cm-granaat was ingeslagen. Intusschen kwam Beck naar Olbricht en maakte zich zelf chef der regeering. Ook Witzleben kwam en men begon te „regeeren". Hoeppner begon als „opperbevelhebber van het leger in het vaderland" in het daarvoor aangewezen dienstvertrek met de lectuur van de intusschen door Witzleben uitgevaardigde „bevelen". Hij had vervolgens o.m. de Gruppenleiter van het opperbevel van het leger bijeen geroepen, doch was bij hen op energieken tegenstand gestuit. Hij heeft, toen vervolgens tegen 18 uur officieel bekend werd gemaakt, dat de Führer nog leefde, er met Beck over beraadslaagd, of men zich niet door een „krachtproef" meester kon maken van den omroep. Het verraderlijke drijven van Beck, Witzleben en Hoeppner vond een plotseling einde, toen officieren en soldaten van het leger het dienstvertrek van Hoeppner bestormden. Bij de verdere, nog slechts minuten durende afwikkeling van de misdaad, werd een deel van hen standrechtelijk gefusilleerd. Kolonel-generaal Beck trachtte zelfmoord te plegen en bracht zich met drie pistoolschoten verwondingen toe. Om redenen, die op het oogenblik nog niet opgehelderd zijn, werd hij daarop door kolonel-generaal Fromm persoonlijk definitief doodgeschoten. Hoeppner liet zich arresteeren.

Na Hoeppner kwamen de handlangers voor den rechter. In de eerste plaats graaf York von Wartenburg, neef van Stauffenberg. In het burgerlijk leven Oberregierungsrat, wilde hij thans staatssecretaris van den Rijkskanselier worden, een functie, waarmede Gördeler zich zou belasten. De beklaagde was op de hoogte van de verschillende moordtermijnen. Hij was regelmatig op de hoogte gebracht en verklaarde dat het in het voornemen lag onverwijld contact op te nemen met den vijand in het Oosten en in het Westen. Wel koesterde, naar hij verklaarde, de samenzweerderskliek geen enkelen twijfel, dat de vijanden zouden vasthouden aan een onvoorwaardelijke capitulatie en vernietiging van het Duitsche Rijk en volk.

Als laatste beklaagden kwamen voor de 24-jarige kapitein Friedrich Karl Klausing, luitenant-kolonel Bernardis en Paul von Hase.

Aan het slot van het verhoor wees de voorzitter er op, dat de putschisten het misdadige voornemen hadden gehad tot een overeenkomst te komen met het vijandelijke buitenland. Hij stelde voorts den beklaagde Witzleben de vraag of hij in zijn vorige militaire dienstbetrekking na het mislukken van het verraad nog verklaringen heeft afgelegd in dien zin, dat voor den putsch niet voldoende personen ter beschikking hadden gestaan. De beklaagde antwoordde hierop, dat hij bij het mislukken van deze putschpoging „een fundamenteele vergissing" had geconstateerd. Hij had steeds geloofd, dat „betrouwbare troependeelen en een vrij groote kring hooge officieren" zouden meedoen. Zijn groote dwaling is het geweest, dat hij zich volledig heeft vergist ten aanzien van de nationaal-socialistische houding der Duitsche weermacht.

Vervolgens behandelde de Oberreichsanwalt de kwestie van het voltrekken van het te verwachten doodvonnis. De beklaagden hebben zich met hun daad gesteld buiten iedere betrekking tot de volksgemeenschap, den grond en het vaderland. De aanslagplegers hebben trouwbreuk gepleegd jegens den „Obersten Kriegsherr" en tegenover hun kameraden, en Duitschland op het oogenblik van het hoogste gevaar blootgesteld aan nieuwe ongehoorde lasten. Dat zoo'n smadelijke actie er niet mee kan worden geboet, dat een eerlijke kogel een einde maakt aan het leven van de beklaagden, is een onbetwistbaar feit. De doodstraf kan slechts met den strop worden voltrokken.

De Oberreichsanwalt besloot met de woorden: „Wanneer het vonnis zal zijn voltrokken, is een schandvlek uit de geschiedenis van de Duitsche weermacht uitgewischt, zooals er nooit tevoren een is geweest en zooals er nooit in de toekomst meer een zal zijn." Alle beklaagden zijn zonder uitzondering medeplichtigen of daders van den aanslag en het verraad. Bij geen hunner is het zoo gelegen dat hij niet voor zijn persoon ten minste een belangrijke bijdrage voor het hoogverraad had. Zij hebben de oorlogsinspanningen van Duitschland systematisch geblokkeerd. Zij hebben getracht door een moordaanslag op den Führer, die door Gods zegen is mislukt, macht te krijgen over leger en vaderland. Zij waren typische reactionnairen. Zij wilden laf en onwaardig Duitschland aan den vijand uitleveren. Zij zijn derhalve niet alleen hoogverraders, zij zijn ook infame landverraders. De straf, die elk hunner volgens de wet moet treffen, is de doodstraf.

Na de aanklachtrede van den Oberreichsanwalt kregen de aangewezen verdedigers het woord. In de anderhalf uur durende uiteenzettingen der verdedigers van de beklaagden kwam behalve een diepgaande juridische waardebepaling van de aanklacht tot uitdrukking dat reeds op 20 Juli het vonnis over deze beklaagden was uitgesproken door de uitspraak van het lot en door de stem van het Duitsche volk.

De beklaagden kregen toen het hun volgens de wet toekomende laatste woord. De beklaagden Klausing en Bernardis verzochten het door hen verwachte vonnis met den kogel te voltrekken.

(V. b. Aanslag, Uitlevering aan Volksjustitie 6044 A.)

A. *Biografie Thomas Dewey*

Door het convent van de republikeinsche partij, dat in Juni te Chicago bijeenkwam, teneinde zich te beraden, welke man waardig geacht kon worden, op te treden als tegencandidaat van Roosevelt ter gelegenheid van de a.s. presidentsverkiezingen, welke in het komende najaar in de Ver. Staten zullen worden gehouden, werd, met uitzondering van één stem, die op generaal MacArthur werd uitgebracht, Thomas Dewey als zoodanig gekozen. In het politieke Jeruzalem is hij zeker geen vreemdeling; na in 1938 de verkiezingsnederlaag te hebben geleden, werd hij in 1942 tot gouverneur van New York gekozen. Een handige verkiezingspolitiek: eenige geslaagde aanvallen op de democratische partij en een record-aantal toespraken bezorgden hem toen met 2.116.000 tegen 1.505.000 stemmen op zijn tegenstander Bennet, de overwinning. Of hij thans inderdaad een kans maakt op de verovering van het „Witte Huis"? Het dient te worden afgewacht, maar in elk geval is het feit, dat reeds tienmaal een gouverneur van den staat New York candidaat voor het presidentschap der Ver. Staten werd gesteld en viermaal een gouverneur van New York tot dit hoogste ambt werd uitverkoren, voldoende om de belangstelling van vriend en tegenstander op te wekken.

(foto archief Arbeiderspers)

In 1903 geboren in het stadje Ossowo in Mitchigan, waar zijn vader een uitgeverij dreef, was Thomas Dewey's mooie stem aanvankelijk het eenige wat den jongeman deed opvallen onder zijn kornuiten. Hij droomde dan ook van een kunstenaarsloopbaan en zelfs nog tijdens zijn studietijd op de Colorado-universiteit te New York oefende hij regelmatig baritonopera-partijen. Nochtans koos hij zich een prozaïscher beroep en werd advocaat. Nog geen 30 jaar oud werd hij benoemd tot eersten assistent van den Officier van Justitie van een der New Yorksche districten en in 1935 kreeg hij zijn eerste groote kans. Hem werd namelijk opgedragen, een einde te maken aan het racket-systeem, een typisch Amerikaansche vorm van afperserij, die aldaar door de gangsterbenden in het groot bedreven werd. Dewey stoorde zich niet aan tradities, hij ontzag niets of niemand, was onomkoopbaar en gaf zijn helpers carte blanche. Speelholen werden door zijn menschen overvallen, gangsterkroegen gesloten; geheime agenten wisten zich bij de benden in te dringen en op het juiste oogenblik hard en raak toe te slaan. Maar, hoewel hij een overweldigend succes kon boeken, genoot hij niet die populariteit, waarmede het Amerikaansche publiek in dergelijke gevallen zoo royaal kan zijn. Er werd namelijk gemompeld, dat Dewey arrogant was en Amerika prefereert bescheiden helden. In 1942 bleek hij ook dit te hebben aangeleerd....

In een land waarin politieke koehandel en corruptie welig tieren, poogde Dewey binnen het kader van zijn bevoegdheden schoon schip te maken. En toen zijn republikeinsche partijgenooten, na twintig jaar gezucht te hebben onder een democratisch bewind, zich opmaakten de beste en vetste baantjes in de wacht te sleepen, liet Dewey een lijst der candidaten opstellen en gaf deze aan de politie door met de opdracht het verleden der heeren na te gaan. Dewey's werkmethode bepaalt zich tot het aangeven van de groote lijnen, waarbij hij de details aan zijn medewerkers overlaat. Zijn devies is: „De beste mannen opzoeken, ze met de volle verantwoordelijkheid belasten en meer werk geven dan ze aankunnen". Hetgeen een steek op Roosevelt is, die, gelijk bekend, alles onder zich poogt te houden.

In den loop der jaren heeft Dewey het klappen der politieke zweep geleerd. Hij speelt het klaar om ondanks den oorlog de inkomsten te vermeerderen en de uitgaven te doen dalen, waarbij hij verklaart dat het overschot bestemd is voor de soldaten die van het slagveld terugkeeren. Hetgeen de kiesgerechtigde soldaten natuurlijk graag hooren willen en hun stemmen zijn hem even welkom als die der farmers, negers en arbeiders. Politieke fouten heeft Dewey tot dusver nog niet gemaakt en zijn tegenstanders noemen hem dan ook een „modeljongen", een mengsel van nauwkeurigheid, vlijt, kalmte en doelbewustheid. Of deze man als president de trappen van het „Witte Huis" bestijgen zal.....?

(Gegevens ontleend aan „Das Reich")

B. NEDERLAND —

Doodvonnissen wegens illegale actie

9 Aug. — Het Polizeistandgericht 's-Hertogenbosch heeft op 5 Augustus onderstaande vier-en-twintig Nederlanders wegens misdrijven tegen de verordening op de bescherming der orde ter dood veroordeeld:

den installateur W. Santema, geb. 2 Maart 1902; 'den winkelbediende J. van der Laan, geb. 14 December 1914; den hulpmachinist G. Mooij, geb. 30 Januari 1923; den belastingambtenaar P. van Gils, geb. 6 October 1916; den vlashandelaar F. Vogel, geb. 23 Mei 1909; den student R. van Baarle, geb. 31 Juli 1918; den bestuursambtenaar J. Spits, geb. 18 Maart 1916; den laborant T. Mooij, geb. 21 Februari 1920; den ingenieur J. W. H. Penning, geb. 21 September 1917; den boekhandelaar Douve Werkman, geb. 12 Juli 1914; den winkelbediende D. Engelsen, geb. 1 April 1921; den handelsbediende P. Pleurke, geb. 1 December 1920; den kantoorbediende J. Hagedoorn, geb. 2 Juni 1911; den drukker E. Overeem, geb. 12 October 1919; den conservator S. Bastiaans, geb. 7 Februari 1891; den leeraar H. Uittien, geb. 16 September 1898; den kantoorbediende J. van de Mortel, geb. 5 April 1910; den patroonteekenaar A. Gort, geb. 24 Januari 1914; den schilder C. de Graaff, geb. 3 November 1914; den advocaat L. C. Dijkman, geb. 5 Augustus 1919; den student L. van Duuren, geb. 5 Augustus 1917; den kantoorbediende J. R. de Mildt, geb. 26 Februari 1924; den onderwijzer J. Nauta, geb. 3 Mei 1917; den magazijnbediende A. V. Martens, geb. 27 September 1917.

Alle veroordeelden waren vooraanstaande actief deelnemende leden van een organisatie tot het verspreiden van ophitsende geschriften. Allen waren reeds voor de oprichting dezer organisatie werkzaam in andere illegale vereenigingen. Volgens een bepaald organisatieplan namen zij deel aan de samenstelling en verspreiding van een vrij omvangrijk illegaal ophitsend geschrift, dat den laatsten tijd openlijk opriep tot strijd tegen de bezettende macht. Ook vereenzelvigt zich het geschrift met degenen, die Nederlandsche nationaal-socialisten vermoorden. Het bevatte verder zeer onbehoorlijke caricaturen, die den Führer van het Groot-Duitsche Rijk en zijn soldaten moeten beleedigen, maar tegelijkertijd Stalin verheerlijken.

Het Standgericht heeft geconstateerd, dat in dezen kring van daders de auctores intellectuales moeten worden gezien van talrijke misdaden tegen de bezettende macht, die de laatste maanden zijn gepleegd. Op grond van deze overweging en omdat de in de verordening op de Bescherming der Orde genoemde strafbare feiten in meer dan een opzicht aanwezig zijn, moest de doodstraf worden uitgesproken.

Het vonnis is na onderzoek van de mogelijkheid van gratie aan drie-en-twintig veroordeelden voltrokken. Andries Gort werd begenadigd tot vijftien jaar tuchthuisstraf.

10 Aug. — De Nederlander H. P. de Bie is bij vonnis van het Duitsche Obergericht ter dood veroordeeld, daar hij in het verboden bezit van een vuurwapen met munitie was en anti-Duitsche geschriften had verspreid. Het vonnis is na onderzoek van de mogelijkheid van gratie voltrokken.

(V. b. Doodvonnissen 6043 A.)

Verhooging van tabaks- en bieraccijns —

12 Aug. — Met ingang van 15 Augustus worden blijkens een afkondiging in het Verordeningenblad no. 14. d.d. 11 Augustus, de opcenten op den tabaksaccijns, welke thans ten getale van 100 worden geheven, verhoogd, en wel tot 200 voor sigaren en sigaretten en tot 300 voor rook- en pruimtabak en snuif. De bestaande wijze van berekening en heffing van opcenten op den tabaksaccijns blijft onveranderd. „De Telegraaf" teekent bij dit bericht aan, dat het gevolg van deze verhooging zal zijn dat een pakje sigaretten dat thans 52½ cent kost in het vervolg 70 ct. zal kosten. Het pakje van 90 ct. wordt ƒ 1.20, dat van ƒ 1.20 wordt ƒ 1.60.

Blijkens een besluit van den secretarisgeneraal van het departement van Financiën, opgenomen in de Staatscourant van 11 dezer, zullen met ingang van 15 Augustus 100 opcenten op den accijns op het bier worden geheven.

(V.b. Bieraccijns 5201; Tabaksaccijns 4604 B.)

Sport - Jaarverslag Ned. Gymn. Verbond —

10 Aug. — Het jaarverslag van het Ned. Gymn. Verbond over 1943 is uitgekomen. Hieruit blijkt de voortdurende bloei van het leidende turnlichaam, dat thans met een totaal van 110.000 leden één der grootste sportbonden van het land is. De vaardigheidsproeven trokken in totaal ruim 4200 deelnemers en aan deze proeven hebben thans in de laatste zes jaren ruim 20.000 turners(sters) deelgenomen. **(V. b. Sportbeoef. 5749 A.)**

A. NEDERLAND —

Distributie - Levensmiddelenrantsoeneering 1941-'43 —

In het onlangs verschenen Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek zijn gegevens opgenomen betreffende de totale hoeveelheden der gerantsoeneerde levensmiddelen, welke in 1943 per persoon werden gedistribueerd. Hieraan zijn onderstaande cijfers, uitgedrukt in kg (voorzoover niet anders vermeld) ontleend; zij hebben op personen van 21 jaar en ouder betrekking. Ter vergelijking zijn de overeenkomstige cijfers over 1941 en 1942 toegevoegd.

No.	Artikel	1941	1942	1943
1.	Suiker	14.0	13.0	13.0
2.	Versnaperingen	——	3.0	1.41)
3.	Peulvruchten	3.0	3.75	1.875
4.	Cacao	——2)	——	——
7.	Koffiesurrogaat	1.25	2.25	2.25
8.	Jam	3.0	6.5	7.0
9.	Brood	105.2	93.6	93.6
10.	Bloem	3.6	3.6	3.6
11.	Rijst	2.5	——	——
12.	Havermout	2.25	0.75	2.5
13.	Vermicelli	1.3	1.3	1.3
14.	Gort	2.0	3.75	3.375
15.	Boter en vet	11.25	9.25	7.375
16.	Kaas	5.2	5.5	3.7
17.	Eieren	41.0 st.	——	1
18.	Taptemelk	——	28.0 l.*)	84.0 l.
19.	Melk	26.25 l.*)	——	——
20.	Vleesch	15.25	13.7	7.225
21.	Aardappelen3): a	102.5	197.0	265.0
	b	97.0	171.5	213.0
25.	Vervang.midd.4)	——	——	0.35
26.	Raapolie	——	——	0.18

*) Bij 18 en 19: Melk werd van 9/4/'41—2/8/'41 à 1¾ l. p. w. gedistribueerd; taptemelk werd ingaande 6/9/'42 à 1¾ l. p. w. gedistribueerd.

1) Geregelde distributie op 17 April 1943 gestaakt. 2) Plus 0.75 kg koffie of 0.3 kg thee maximaal. 3) a: Voor personen beneden de inkomensgrens (houders van vetkaarten), b: voor prsonen boven de inkomensgrens (houders van boterkaarten). 4) Uitgedrukt in bouillonblokjes; distributie ingegaan 13 Juni '43, in 1943 gedistribueerd gedurende 28 weken. (Econ. Nieuws)

(V. b. Levensmiddelendistr. 5787 A.)

— Bloem voor kinderen - Aardappelrantsoen verhoogd —

12 Aug. — Door bemiddeling van het Roode Kruis is een hoeveelheid bloem uit Hongarije geïmporteerd. Deze bloem zal in den vorm van een extra-rantsoen van 500 gram beschikbaar worden gesteld voor kinderen, geboren in de jaren 1926 tot en met 1939.

Voorts werd medegedeeld, dat het aardappelrantsoen met ingang van 14 Augustus wederom 3 Kg per persoon per week bedraagt. **(V. b. Distributie 6035 A.; Roode Kruisgiften 5593 A.)**

— Centralisatie van den groentenhandel —

12 Aug. — Het is noodzakelijk gebleken de groenten- en fruitvoorziening geheel in handen van het bedrijfschap voor groenten en fruit te leggen, nu door den langdurigen oorlogstoestand een geregelde voorziening — vooral van de groote bevolkingscentra — vaak niet mogelijk bleek. Alleen op deze wijze, waarbij elk rechtstreeksch contact van de veilingen met den handel wordt verbroken, zal het mogelijk zijn met de ter beschikking staande producten en de voor spreiding beschikbare vervoersmiddelen de algemeene voedselvoorziening onder deze omstandigheden naar behooren te dienen. Tot deze centralisatie van aanvoer en spreiding, die zeer binnenkort in werking zal treden, is eerst besloten, nadat met de Duitsche autoriteiten ten opzichte van de te exporteeren hoeveelheden zoodanige overeenstemming was bereikt, dat vaststond, welk kwantum bestemd is voor export en over welke overblijvende hoeveelheden ten behoeve van de eigen voedselvoorziening kan worden beschikt. Het systeem van export van een zeker percentage van de per veiling aangevoerde hoeveelheid is hiermede komen te vervallen. Een grootere aanvoer ter veiling brengt dus niet automatisch een ruimeren export met zich mede. De voor het binnenland bestemde hoeveelheden zijn van dien aard, dat, indien zoowel de teler, de veiling, de handel als de consument bereid zijn de noodige medewerking te verleenen, een eenigszins dragelijke voorziening van groenten en fruit in den lande kan worden verkregen.

(V. b. Groentenverkoopreg. 5607 A.)

Verkeer - Beperking taxi- en spoorwegverkeer —

9 Aug. — De secretaris-generaal van het departement van Waterstaat maakt bekend, dat ingevolge den precairen toestand van de motorbrandstof en het materiaal in den vervolge geen taxi's of huurauto's met benzine mogen worden gebruikt, terwijl taxi's of huurauto's met generator- of gasaandrijving slechts mogen worden gebruikt indien daartoe een dringende noodzaak bestaat.

10 Aug. — De Ned. Spoorwegen deelen mede, dat ingaande Zondag 13 Augustus, uitsluitend op de geëlectrificeerde baanvakken, de dienst op werkdagen des avonds en op Zon- en Feestdagen over den geheelen dag wordt beperkt.

(V.b. Beperking autoverkeer 5723 A.)

Literatuur - Jo van Ammers-Küller 60 jaar —

Op 13 Augustus vierde de populaire schrijfster Jo van Ammers—Küller haar 60sten verjaardag. Haar eerste werk, „De Roman van een Student", publiceerde zij in 1914. Na deze eersteling heeft zij vrij regelmatig, meestal iedere twee jaar, een

(foto archief Arbeiderspers)

nieuwen roman voltooid en voortdurend werd haar lezerskring grooter, vooral na het succes van „De Opstandigen" van 1925. Van haar meest bekende werken noemen wij nog: „Vrouwenkruistocht", ‚De Appel en Eva" en „Ma". Haar beste werken onderscheiden zich door een bijzondere intuïtie voor het verleden.

Arbeidsinzet - Z.S.-procedure voor het bouwvak —

8 Aug. — De procedure der Z-S kaarten als maatregel op grond van de verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied no. 108/42 betreffende de verplichting tot het verstrekken van inlichtingen wordt thans ook toegepast op het geheele gebied van de Nederlandsche bouwindustrie.

Er moeten derhalve aan deelnemen de ondernemingen, welke onder de volgende groepen ressorteeren:

1. vakgroep burgerlijke en utiliteitsbouw met de ondervakgroep a) woningbouw voor de markt.
2) vakgroep grond- en waterbouw met de ondervakgroepen: a) constructieve betonbouw en b) heiwerken.
3. vakgroep wegenbouw met de ondergroepen: a) bitumineuze wegenbouw, b) betonwegenbouw, c) klinkerwegen, keiwegen en tegelpaden.
4. vakgroep baggerwerken.
5. vakgroep aanverwante bedrijven.

(V. b. Z-kaarten 6042 B.)

Financiën - Wijziging effectenprovisie —

9 Aug. — De voorzitter van de Ver. v. d. Effectenhandel heeft tot een wijziging van de provisietarieven besloten, welke hoofdzakelijk hierop neerkomt, dat de tarieven thans voor het geheele land gelijk worden. Blijkens de toelichting zijn daardoor de speciale tarieven voor Amsterdammers vervallen. Het Amsterdamsche wordt nu aangepast aan het algemeene tarief. De bijzondere tarieven voor Rijksorganen, instellingen en fondsen blijven bestaan. Hieronder valt ook de afdeeling secretarie van De Nederlandsche Bank.

B. VEREEN. STATEN —

Scheepsbouw - Aanbouw „Liberty-ships" gestaakt —

12 Aug. — Het laatste Liberty-schip is, aldus de N.R.C., in verband met het besluit der Amerikaansche autoriteiten tot het stopzetten van de vervaardiging van Liberty-schepen ten einde sneller varende schepen van het type Victory te bouwen, in Juli j.l. van de Westkust van de Ver. Staten van stapel gelooopen van de werf Kaiser van de Richmond Shipbuilding Co. te San Francisco. Deze werf is inmiddels reeds overgegaan tot den bouw van Victory-schepen met een snelheid van 15 knoopen. Bij deze tewaterlating deelde de vicepresident der United States Maritime Commission mede, dat de Amerikaansche werven na den oorlog een concurrentiestrijd met elkander zullen moeten voeren voor het bouwen van ten hoogste 100 schepen per jaar. Wat met de overtollige werfcapaciteiten moest worden gedaan was nog niet bekend. De werkgelegenheid in den scheepsbouw begint reeds te verminderen. Bij de 4 werven te Richmond van Henry J. Kaiser daalde het totale aantal arbeiders van 93.000 tot 73.000 per begin Juli.

(V. b. Scheepsbouw 5958 E.)

Roosevelt bezoekt Hawaii —

11 Aug. (S.P.T.) — President Roosevelt is drie dagen op Hawaii geweest. In Honoloeloe heeft hij den „Oorlogsraad voor den Pacific" bijeengeroepen, aldus luidt een communiqué dat 10 Augustus te Washington is bekendgemaakt. In politieke kringen der Amerikaansche bondshoofdstad is men van meening, dat de samenkomst op Hawaii gezien kan worden als een startschot voor een aanval op de Philippijnen.

(V. b. Roosevelt 6038 E.)

A. DUITSCHLAND — Leidersconferentie - Rede van den Führer —

De „National-Sozialistische Partei-Korrespondenz" meldt: Op 4 Augustus zijn de Reichsleiter en de gouwleiders aan het slot van een bijeenkomst door den Führer in zijn hoofdkwartier ontvangen. In een toespraak gaf de Führer een uiteenzetting van den achtergrond en het verband van de gebeurtenissen van 20 Juli. Bij de beoordeeling van de misdaad mag men, aldus zeide hij, niet vergeten, dat deze verraders in werkelijkheid niet pas sedert 1941, maar reeds sinds het aan het bewind komen van het nationaal-socialisme voortdurend de krachtsinspanning en den strijd van het land gesaboteerd hebben. De clique was in aantal beperkt, maar in invloed aanzienlijk.

De Führer zette uiteen, hoe van deze kringen een permanent verzet tegen maatregelen der regeering uitging, dat groeide tot een openlijk verraad jegens de strijdende troepen en tot directe sabotage der frontvoorziening. De overweldigende meerderheid, onder wie duizenden flinke Duitsche officieren, heeft met deze misdadige clique niets gemeen gehad en keert zich met verontwaardiging en afschuw van haar af. Thans is het zaak, uit deze gebeurtenissen de consequenties te trekken. Ten slotte zal men eens inzien, dat deze op het oogenblik zelf zoo smadelijke daad wellicht de meest zegenrijke voor de geheele Duitsche toekomst is geweest.

Den strijd tegen de buitenlandsche vijanden vrees ik niet, aldus verklaarde de Führer. Met hen spelen wij het ten slotte ondanks alles klaar. Ik moet slechts het bewustzijn hebben, dat in onzen rug volkomen veiligheid, een geloovig vertrouwen en trouwe medewerking heerschen. Dat is de voorwaarde. Door het gebruik van alle militaire en binnenlandsche kracht van het land zullen wij alle moeilijkheden overwinnen.

Ik ben, aldus de Führer, het lot, dat mij in het leven liet, dankbaar alleen omdat ik den strijd kan voortzetten. Want ik geloof, dat ik voor het land noodig ben, dat het een man noodig heeft, die onder geen omstandigheden capituleert, maar vastberaden de vaan van het geloof en het vertrouwen hooghoudt, en omdat ik geloof, dat geen ander dat beter zou doen dan ik het doe. Welke slagen er ook van het lot mogen komen, steeds zal ik als drager dezer vaan pal staan. Juist door den 20sten Juli heb ik een vertrouwen gekregen als nooit te voren in mijn leven. Daarom zullen wij ten slotte dezen oorlog tot een zegevierend einde brengen.

(V. b. Hitler 6025 A.; Aanslag 6044 A.; Leidersconf. 6044 A.)

Krijgsgevangenen door Amerikanen vermoord - Duitsche protestnota —

11 Aug. (D.N.B.) — Zes Duitsche soldaten, onder wie een zwaar gewonde, die in Amerikaansche gevangenschap waren geraakt, werden door elementen van een Amerikaansche infanteriedivisie in een stal gedreven en daar met handgranaten en karabijnschoten vermoord. Een overlevende, wien het gelukte na eenige uren te ontkomen en naar de Duitsche linies terug te keeren, heeft van deze misdaad een beëedigde verklaring afgelegd. Het Duitsche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft deze ongelooflijke volkenrechtsschending tot het voorwerp van een nota gemaakt, die aan het Zwitsersche politieke departement is overhandigd om te worden doorgegeven aan de Amerikaansche regeering. De Duitsche regeering verwacht, dat de schuldige Amerikaansche soldaten voor dezen zuiveren moord worden gestraft en dat de Amerikaansche regeering maatregelen treft om een herhaling van dergelijke moorden te verhinderen.

Arbeidsmobilisatie - Maatregelen van dr. Goebbels —

10 Aug. — De Rijksgevolmachtigde voor het totale gebruik van arbeidskrachten voor den oorlog, Rijksminister dr. Goebbels, deelde mede, dat teneinde op korten termijn aanzienlijke hoeveelheden arbeidskrachten voor de bewapeningsindustrie vrij te maken, de volgende zes relingen werden getroffen:

1) Alle vrouwelijke hulpkrachten in huishouding en bedrijf van andere dan Duitsche nationaliteit zullen in de bewapeningsindustrie te werk worden gesteld. De op het oogenblik nog haar beroep als personeel in huishouding en bedrijf uitoefenende Duitsche arbeidskrachten zullen voor een deel tewerk worden gesteld bij de bewapening, voor een deel werk toegewezen krijgen in huishoudingen waar zij dringend noodig zijn. Dus in de eerste plaats kinderrijke gezinnen.

2) Een heele reeks lichtingen onontbeerlijk verklaarden, waaraan het front bijzonder dringend behoefte heeft, wordt uit het geheele openbare leven en na overleg met den Rijksminister voor Bewapening en Oorlogsproductie, Albert Speer, voor een groot deel ook uit de bewapeningsindustrie genomen, nadat de vervangende werkkrachten daar ingewerkt zijn.

3) De kringen der bevolking, die tot dusverre weinig gelegenheid hadden tot deelneming aan de gemeenschappelijke oorlogsinspanningen zullen door zoo groot mogelijke intensifieering van den thuisarbeid dienstbaar gemaakt worden aan de wapenproductie. Voor thuisarbeid komen in de eerste plaats in aanmerking arbeidskrachten die niet onder den arbeidsdienstplicht vallen.

4) Het cultureele leven in al zijn vertakkingen wordt belangrijk beperkt. De desbetreffende afzonderlijke maatregelen zijn reeds ter hand genomen. O.m. zal reeds in de eerstvolgende dagen de geheele Duitsche opleiding voor film en theater gesloten worden, terwijl de jonge acteurs en actrices naar de wapenindustrie worden overgeheveld.

5) Verdere belangrijke krachten besparende maatregelen op het gebied van het algemeen binnenlandsche bestuur, de spoorwegen, de posterijen en het cultureele leven zijn aan den gang of worden voorbereid. Zij worden het publiek voor het van kracht worden van geval tot geval bekendgemaakt.

6) Wat den stijl van het openbare leven betreft, deze moet thans principieel worden aangepast aan den totalen oorlog. Niet het uiterlijke vertoon van een plechtigheid zal in de toekomst gelden als maatstaf voor haar beteekenis, maar haar eenvoud en doelmatigheid. Alle openbare plechtigheden, welker aard niet door den oorlog bepaald wordt, zooals recepties, installaties in functies, feest- en schouwburgweken, muziekdagen, opening van tentoonstellingen, herdenkingsplechtigheden, die niet dienstig zijn aan de onmiddellijke bevordering der gemeenschappelijke oorlogsinspanningen moeten achterwege blijven. Het onvermijdelijke essentieele deel van zulke plechtigheden moet voltrokken worden in een kader, dat ieder niet met den tijd overeenstemmend vertoon vermijdt en geheel gericht is op het doel van de plechtigheid.

— Beperking postverkeer —

12 Aug. — Rijksminister dr. Ohnesorge heeft een vereenvoudigingsprogram voor de Duitsche posterijen uitgewerkt en voor uitvoering gereed gemaakt, zoodat de Duitsche wapening en de weermacht met één slag vele tienduizenden uitstekend geschoolde arbeidskrachten en soldaten ter beschikking krijgt. Als onmiddellijk te verwezenlijken maatregelen werden uitgevoerd: 1. Stopzetting van het verzenden van drukwerk, zakelijke papieren, monsters en gemengde zendingen; 2. Stopzetting van het verzenden van pakjes; 3. Vergaande beperkingen in den pakketdienst, waarbij de verzending van voor de wapening en anderszins vitale goederen verzekerd blijft; 4. Stopzetting van het bestellen van brieven op Zondag of op een anderen dag in de week; 5. in alle steden wordt het bestellen van brieven beperkt tot eenmaal per werkdag; 6. Verdere belangrijke beperking van het ledigen van brievenbussen; 7. Stopzetting van niet voor den oorlog belangrijke particuliere telefoonaansluitingen, naarmate van de plaatselijke eischen; 8. Vervallen van den boodschappendienst en bepaalde soorten gesprekken; 9. Verzenden van telefoonrekeningen met tusschenpoozen van drie of meer maanden; 10. Opheffing van bepaalde soorten telegrammen.

— Beperking van pers- en filmwezen

S.P.T. meldde 12 Augustus, dat gerekend kan worden op belangrijke beperkingen in de Duitsche krantenwereld, bijv.: dat principieel in iedere stad, de allergrootste daar buiten gelaten, nog maar één dagblad zal worden getolereerd. Geïllustreerde dagbladen, tijdschriften en vakbladen zullen tot een minimum worden gereduceerd. De kleine staf van 20 personen, die Goebbels assisteert om een millioenenmassa in dienst van oorlogsproductie en weermacht te stellen, werkt rusteloos voort om de organisatie vlot te doen verloopen. Voor het filmwezen zijn de beperkingsmaatregelen voltooid. Alle tooneel- en filmscholen zijn gesloten. Over het geheele land zijn de bioscopen in drie groepen verdeeld. De kleine bioscopen, met één prijsklasse, de middelgroote bioscopen met twee en de groote theaters met drie prijsklassen. Daardoor vervallen entreebiljetten en zijn er geen juffrouwen meer noodig om de plaatsen aan te wijzen; 46 drukkerijen die uitsluitend bioscoopkaartjes drukten zijn gesloten en ter beschikking van de oorlogvoering gesteld. Cultuurfilms worden, enkele uitzonderingen daargelaten, niet meer vervaardigd. Ook bij de productie van speelfilms zal terdege worden rekening gehouden met de nijpende omstandigheden.

(V. b. Arbeidsmobilisatie 6033 A.; dr. Goebbels 6033 A.)

Weermacht - Generaal Sepp Dietrich onderscheiden —

De Führer heeft het eikenloof met zwaarden en briljanten bij het ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend aan SS-Oberst-Gruppenführer, commandeerend generaal van het SS-pantsercorps „Leibstandarte SS Adolf Hitler", Sepp Dietrich, als zestienden soldaat der Duitsche weermacht.

(V. b. Ondersch. 6028 A.)

Dr. Goerdeler gearresteerd —

De voormalige burgemeester van Koningsbergen en daarna eerste burgemeester van Leipzig b.d. dr. Goerdeler, is 12 Augustus in de nabijheid der Oost-Pruisische grens gearresteerd.

(V. b. dr. Goerdeler 6044 A.; Aanslag o. d. Führer 6049 A.)

A. HONGARIJE —

Wijzigingen in het kabinet —

8 Aug. — In Hongarije heeft een wijziging in de regeering plaats gevonden. De ontslag-aanvrage van den minister zonder portefeuille belast met economische aangelegenheden, Imredy, van den minister van binnenlandsche zaken, Jaross en van den minister van handel, Kunder, zijn aanvaard. Tot nieuwen minister van binnenlandsche zaken is benoemd Nikolaus Bonczos. De leiding van het ministerie van handel berust voorloopig bij den minister voor industrieele aangelegenheden Ludwig Szasz, terwijl het economisch ministerie onbezet blijft. Op de conferentie van de partij „Hongaarsch leven" heeft 10 Augustus president graaf Teleki meegedeeld dat de partijleider, minister-president Stojay, door ziekte niet kon verschijnen en een brief heeft gericht tot de partij, waarin o.m. gezegd wordt dat de jongste mutaties in het kabinet een belangrijk stadium beteekenen op den weg van de Hongaarsche binnenlandsche politieke ontwikkeling. De minister-president zegt in den brief dat hij het noodzakelijk acht eenheid onder de rechtsche partijen tot stand te brengen en onvoorwaardelijk vertrouwen heeft in het tot standkomen van deze eenheid. Hij wijst er op, dat hij zijn desbetreffende streven ook verder zal voortzetten. Het zou echter onder de huidige omstandigheden voor geheel Hongarije fataal zijn wanneer in den loop en ten gevolge van dit op het tot standbrengen van de eenheid gerichte streven de activiteit van de regeering in de leiding van het land ten aanzien van kracht, tempo en activiteit minder zou worden en zij het karakter zou krijgen van onzekerheid en talmen. Juist met het oog op de vitale belangen van Hongarije is de regeering ten aanzien van richting en tempo van haar activiteit stabiel en krachtig. Aan den anderen kant staat zij voor alle belangrijke en constructieve rechtsstaande krachten van goeden wil open. De regeering zal derhalve zonder acht te slaan op den stand van de binnenlandsch politieke onderhandelingen een onafgebroken activiteit ontwikkelen op ieder gebied van de regeeringsactiviteit zoowel ter vergrooting van het oorlogspotentieel en de consolidatie der binnenlandsche toestanden als ter uitvoering van sociale en economische hervormingen.

(V. b. Mut. kabinet 6027 C.; Stojay 5981 C.)

B. GRONDSTOFFEN —

Petroleum - Engelsch-Amerikaansche overeenkomst —

10 Aug. — De Engelsch-Amerikaansche olie-overeenkomst werd 8 Augustus onderteekend.

De overeenkomst zal in werking treden zoodra beide regeeringen zullen hebben medegedeeld, dat zij tot het uitvoeren van de bepalingen der overeenkomst bereid zijn. De overeenkomst houdt o.m. in, de oprichting van een oliecommissie, welke zal bestaan uit vertegenwoordigers der beide regeeringen. De overeenkomst zal met een opzeggingstermijn van drie maanden kunnen worden opgezegd. De overeenkomst heeft betrekking op meer dan 80 pct. van de wereldproductie.

Besloten werd op interventie van de zijde der Sovjetunie, dat alle plannen inzake de productie en de verdeeling der wereldolievoorraden in overeenstemming zullen worden gebracht met de plannen voor het tot stand brengen van een internationale organisatie voor de veiligheid, waarover door vertegenwoordigers van Engeland, der Ver. Staten en van de Sovjet-Unie nog tegen het einde van deze maand in Dumbarton Oaks in de Ver. Staten besprekingen zullen worden gevoerd.

Voor de oliegebieden, waarvoor nog geen concessies werden verleend, zal het beginsel van de open-deur gelden, terwijl voorts de productie, het raffineeren, het vervoer en de verdeeling der betreffende hoeveelheden niet door eenzijdige restricties door een der beide regeeringen mag worden belemmerd. Engeland moet zich in enkele gevallen voor zijn olieverkoopen in het Midden-Oosten in dollars laten betalen. In ruil hiervoor hebben de Ver. Staten de toezegging gedaan, dat de thans bestaande concessies zullen worden gerespecteerd. In den op te richten petroleumraad zal rekening moeten worden gehouden met de belangen van olieverbruikende landen.

(V. b. Petroleum 6022 D.; Eng.-Am. bespr. 5939 E.)

Tin - Wereldproductie —

27 Juli — Het blad Mining Journal becijfert de wereldproductie over 1943 op 133.000 ton, verdeeld als volgt: Bolivia 38.500 ton, Belgisch Congo 20.000 ton, het Verre Oosten 45.000, Nigeria 15.000, China 5.000, Portugal 3.000, Bretagne 1.200, Centraal en Zuid-Afrika 1.300, Australië 2.800, Canada 600 en Mexico 1.000 ton.

(V. b. Tin 5700 H.)

Wol - Wereldvoorraad —

9 Aug. — Volgens de Australian Wool Board zou de wereld-wolvoorraad aan het eind van het campagne-jaar 1944-45, dat is ongeveer midden 1945, een hoeveelheid bereikt hebben van 10 millioen balen. Hiervan zouden 6 millioen balen, overeenkomend met de opbrengst van 2 campagne's, bestaan uit Australische wol. Een groot deel dezer voorraden zijn in handen der Engelsche regeering.

(V. b. Wereldvoorr. 5775 B.)

C. TURKIJE —

Mobilisatie-maatregelen —

7 Aug. — De Turksche regeering heeft het bevel gegeven tot algeheele verduistering van de steden Ankara, Istanboel en Izmir. Het bevel treedt onmiddellijk in werking.

De Nationale Vergadering heeft 8 Augustus een wetsvoorstel aangenomen, dat de regeering de volledige bevoegdheid geeft de evacuatie van alle groote steden te gelasten. Verder is een wet van kracht geworden, volgens welke alle valide mannen in den leeftijd van 16 tot 60 jaar en alle vrouwen tusschen 20 en 45 jaar worden opgeroepen voor een binnenlandsche defensieformatie.

Daders aanslag op Von Papen vrijgelaten —

9 Aug. — Kornilov en Pavlov, die geruimen tijd in de gevangenis hebben doorgebracht wegens een aanslag op von Papen en kort geleden amnestie hebben verkregen, zijn 9 Augustus vrijgelaten. Alle geallieerde politieke gevangenen zijn in Turkije op vrije voeten gesteld.

(V. b. Aanslag 5057 D.)

Von Papen in Berlijn —

10 Aug. — De ambassadeur der Duitsche regeering te Ankara von Papen is 9 Augustus in de Rijkshoofdstad teruggekeerd. Von Papen is teruggekeerd met den eersten extra-trein, waarin zich vele vooraanstaande Duitschers bevonden.

(V. b. Duitsch-Turksche spanning 6045 A.)

D. WETENSCHAPPEN —

Nederlandsche onderzoekingen naar Penicilline —

Dr. J. J. Duyvené de Wit, mej. dr. A. Jaarveld, prof. dr. B. C. P. Jansen, A. van Luyk, dr. R. Luyken, H. K. Oosterhuis en J. R. Wybrans Jr. doen in de aflevering van 5 Augustus van het Ned. Tijdschr. v. geneeskunde een mededeeling waaraan wij het volgende ontleenden:

Het is bekend, dat de sinds 1935 ter bestrijding van infectieziekten gebruikte sulfonamides op principieel andere wijze werken dan de reeds lang bekende desinfectantia. De sulfonamides remmen namelijk op specifieke wijze bepaalde fermenten die voor de stofwisseling van de ziekteverwekkende micro-organismen noodig zijn. Op gelijke wijze schijnen te werken de bacterievergiften, die worden geproduceerd door micro-organismen en die vaak nog veel werkzamer zijn, dat wil zeggen in veel kleiner doses werken dan de sulfonamides.

Sinds enkele jaren worden vooral in Engeland en Amerika uitgebreide onderzoekingen verricht in universiteits- en fabriekslaboratoria over afscheidingsproducten van de schimmel Penicillium notatum Westl., door Fleming in 1929 penicilline genoemd, en andere door schimmels, gisten en andere micro-organismen geproduceerde stoffen, die door Vonkennel worden samengevat onder den naam „mycoines".

Ook hier te lande heeft één van ons (A. van Luyk) reeds in 1939 gewezen op het groote belang van stofwisselingsproducten van micro-organismen voor medische toepassing. Van Luyk zag onder andere, dat de cultuurvloeistof van Penicillium expansum Luik (Thom) den groei van de huidschimmel Trichophyton rosaceum Sab sterk belemmerde. Op grond van een uitvoerig onderzoek van Van Luyk naar de fungicide werkzaamheid van een groot aantal schimmels (t.o. van Pythium mamillatum) is nu de Penicillium expansum Westl. nader in studie genomen. Mej. Jaarsveld heeft de cultuurvloeistof van Penicillium expansum uitvoerig onderzocht. Het bleek, dat deze oplossing reeds in groote verdunning in staat is den groei van allerlei ziekteverwekkende bacteriën te remmen. Dit onderzoek zal later afzonderlijk gepubliceerd worden.

De schrijvers doen vervolgens mededeelingen omtrent de wijze, waarop zij er in geslaagd zijn uit de cultuurvloeistof een kristallijn materiaal, „expansine" genaamd, te isoleeren.

Het oefent een sterk remmende werking uit op verschillende micro-organismen; zoo wordt de groei van Pythium mamillatum reeds volkomen geremd in verdunning van 1 op 6.000.000; met Staphylococcus aureus is dit het geval in een verdunning van 1 : 100.000. Ook de groei van coli (Escherichia coli) en van cholera-bacillen (Vibrio cholerae) wordt erdoor geremd en wel in een verdunning van 1 : 20.000.

In tegenstelling tot het penicilline, dat geheel ongiftig schijnt te zijn, is expansine vrij giftig: een hoeveelheid van ongeveer 1 mgr per dag wordt nog juist verdragen door een volwassen rat; toediening van enkele mg, hetzij per os, hetzij intraperitoneaal, werkt echter doodelijk. Het zal nu de vraag zijn, hoe de verhouding is van de werkzame ten opzichte van de toxische dosis, zoo merken de schrijvers aan het slot van hun mededeelingen op, aldus de kwestie van de practische toepassing nog in het midden latend.

(V. b. Penicilline 5894 A.)

A. ZWITSERLAND —
Handel, Nijverheid - Wetenschappelijk onderzoek —

Als een der voornaamste middelen voor het behoud van de werkgelegenheid na den oorlog wordt in Zwitserland de handhaving en opvoering van den export beschouwd. Export is echter op den duur slechts mogelijk, indien Zwitserland op de wereldmarkt kan concurreeren. Door de hooge productiekosten en transporttarieven gedwongen, heeft de Zwitsersche industrie zich vóór den oorlog op de vervaardiging van kwaliteitsproducten toegelegd. Industrie en staat hechten er groote waarde aan, thans opnieuw een kwaliteitsvoorsprong te verkrijgen. Daartoe zijn echter twee dingen noodig: uitbreiding van het wetenschappelijke onderzoek en vernieuwing van het productie-apparaat. In de jaarverslagen van industrieele ondernemingen wordt steeds opnieuw gewezen op de inspanningen, die de respectievelijke firma's zich op het gebied van het wetenschappelijke onderzoek getroosten. Blijkens een verslag van den Bondsraad hebben in de jaren 1942 en 1943 meer dan 40 particuliere ondernemingen hun laboratoria en researchbureaux uitgebreid. Talrijke andere maatschappijen besloten het wetenschappelijke onderzoek ter hand te nemen of te intensiveeren. Van de instellingen op dit gebied, die den laatsten tijd in het leven zijn geroepen, kunnen worden genoemd het Tropeninstituut te Bazel, waarvoor de staat een bijdrage heeft verstrekt van 300.000 Zw. frs. en waarvan men verwacht, dat het den buitenlandschen handel, het vreemdelingenverkeer en de chemische industrie zal stimuleeren, en het Researchinstituut voor den Buitenlandschen Handel en den Afzet, verbonden aan de handelshoogeschool te St. Gallen. **(V. b. In- en Uitvoer 4120 C.; Staatsbemoeienis m. export 6038 G.)**

B. JAPAN —
Bewapening der bevolking —

7 Aug. (S.P.T.) — Als onderdeel van de onlangs aangekondigde totale oorlogvoering in Japan, heeft het kabinet besloten de geheele Japansche bevolking van wapenen te voorzien. Met de bewapening van het Japansche volk zal zoo snel mogelijk worden begonnen en de bevoegde autoriteiten van leger, vloot, der besturende lichamen en het ministerie van Opvoeding zijn uitgenoodigd desbetreffende voorstellen in te dienen.

(V. b. Regeeringsprogramma 6044 B.)

C. POLEN —
De onderhandelingen met de Sovjet-Unie —

9 Aug. — Tegenover vertegenwoordigers van de pers verklaarde de Poolsche „premier" Mikolajczyk met betrekking tot zijn besprekingen met leden van het „Poolsche nationale comité" en met den voorzitter van den „Poolschen nationalen raad", dat van beide zijden bepaalde voorstellen zijn gedaan. „De voorstellen, die door den voorzitter van den „Poolschen nationalen raad" naar voren zijn gebracht", zoo zeide Mikolajczyk, „zullen na onze aankomst in Londen in overweging worden genomen. Er is geen definitieve overeenkomst bereikt, doch de onderhandelingen werden in een vriendschappelijke atmosfeer gevoerd". Toen men Mikolajczyk vroeg of hij optimistisch gestemd was ten aanzien van een succesrijke beëindiging der onderhandelingen, zeide hij: „De onderwerpen, die wij behandelen zijn zeer moeilijk. Zij raken de toekomst van Polen en de betrekkingen met de Sovjet-Unie. Maar niet alleen dat. Zij vormen een proefgeval in Europa, aan de hand waarvan men de mogelijkheden van den komenden vrede en de samenwerking tusschen de volkeren kan bestudeeren. Dit groote probleem is het, dat op de een of andere wijze een oplossing verlangt."

(V. b. 6045 B.)

D. ITALIE (Koninkrijk) —
Benjamino Gigli gefusilleerd —

7 Aug. — De Ned. Corr. Dienst meldt uit Milaan: Volgens berichten uit het hoofdkwartier van den Duce is men daar er van overtuigd, dat het bericht over het fusilleeren van Benjamino Gigli op waarheid berust. Naar een Zweed meldde, werd Gigli in hechtenis genomen, nadat hij had geweigerd, aan anti-Duitsche demonstraties deel te nemen. Bij zijn verhoor door de Britsche autoriteiten weigerde de beroemde Italiaansche tenor beslist, zich met politieke aangelegenheden te bemoeien. Uit de omstandigheid, dat Gigli in Duitschland was opgetreden, heeft men toen de aanklacht opgebouwd, dat hij met Duitschland samenwerkte. Bij een massa-terechtstelling is toen ook Gigli doodgeschoten.

Onderzoek van examens —

De regeering Bonomi heeft, naar de Italiaansche omroep 8 Augustus meldde, bevolen, dat alle academische examens en promoties der afgeloopen 20 jaar aan een onderzoek moeten worden onderworpen.

(V. b. Regeeringsmaatr. 6046 C.; Fusilleering fascisten 6021 C.)

E. BELGIE —
Geboorte- en sterftecijfers 1943 —

België telde op 31 December 8.246.862 inwoners. Vergeleken met het cijfer van eind December 1942 viel een daling met 11.835 te constateeren. Over 1943 werden 120.655 geboorten en 107.767 sterfgevallen geboekt. Het overschot van de geboorten op de sterfte was hooger dan in 1942, toen het slechts 11.542 bereikte, doch lager dan in 1941 (20.253) en in 1940 (14.760). Het geboortecijfer was in het afgeloopen jaar 14.6 per 1000 inwoners, tegen 23.0 in Nederland.

(V. b. Bevolking 5384 B.)

Staatsbegrooting 1944 —

28 Juli — De Belgische regeering heeft een dezer dagen de staatsbegrooting over 1944 gepubliceerd. Hieruit blijkt, dat men in het nieuwe begrootingsjaar een stijging der gewone inkomsten van 15.270 mill. frs. tot 16.737 mill. verwacht. Voorts verwacht men een daling der gewone uitgaven van 21.377 tot 20.573 mill. frs. Het begrootingstekort van 3.836 mill. frs. (in 1943 6.107 mill.) en de overige staatsuitgaven, zooals b.v. de oorlogsverplichtingen, het tekort der spoorwegen enz., zullen door de uitgifte van staatsleeningen worden gedekt. (Econom. Nieuws)

(V. b. Staatsschuld 4463 F.)

F. SPANJE —
Lequerica minister van Buitenlandsche Zaken —

12 Aug. — Naar verluidt is José Feliz Lequerica, tot dusver Spaansch ambassadeur te Vichy, benoemd tot opvolger van Jordana als minister van buitenlandsche zaken. Lequerica is, naar verder verluidt, op 11 Augustus in de zomerresidentie van generaal Franco beëedigd.

(V. b. Kabinet 6044 D.)

G. FINLAND —
Dagorder maarschalk Mannerheim -

7 Aug. (D.N.B.) — De opperbevelhebber van de Finsche weermacht, maarschalk Mannerheim, heeft de volgende dagorder tot het leger gericht: „Krachtens de door den Finschen Rijksdag aangenomen wet heb ik het hooge ambt van president der republiek op mij genomen. Volledig bewust van de groote verantwoordelijkheid, heb ik dit gedaan door hetzelfde plichtsgevoel, dat de Finsche soldaten bezielt.

Soldaten! De strijd om het bestaan en de toekomst van het land wordt voortgezet. In mijn kwaliteit van opperbevelhebber der weermacht doe ik een beroep op uw uithoudingsvermogen en standvastigheid. Een onwrikbaar wederzijdsch vertrouwen en de eenheid van ons volk zijn de sterkste bescherming van het land."

Hackzell minister-president —

Op 8 Aug. is een nieuwe Finsche regeering gevormd. Zij bestaat uit de volgende personen:

Minister-president: Hackzell (Conservatieve Concentratiepartij).
Buitenl. Zaken: Carl Enckell (partijloos).
Oorlog: luitenant-generaal Walden (onveranderd, partijloos).
Binnenlandsche Zaken: Kaarlo Hillilae (tot dusver gouverneur van Lapland en lid van de Agrarische Partij).
Justitie: Baron von Born (leider van de Zweedsche Volkspartij).

(V. b. Regeeringswijziging 6046 B.)

Arbeidsmobilisatie —

16 Aug. — Het ministerie voor verkeer en publieke werken in Finland heeft een aantal maatregelen afgekondigd inzake de totale mobilisatie van arbeidskrachten in Finland. Het belangrijkste hiervan is het besluit, waarbij de arbeidsplicht der vrouwen, welke tot dusverre algemeen gold voor de leeftijden van 18—55 jaar in enkele speciale gevallen wordt verlengd tot de jaarklassen tusschen 15 en 65 jaar.

H. ZWEDEN —
Scheepvaart —

29 Juni — Ongeveer de helft van de Zweedsche koopvaardijtonnage vaart sinds de afsluiting van het Skagerak in overzeesche wateren, terwijl de andere helft der vloot in de Oostzee werkzaam is. Tot dusver hebben de Zweedsche schepen zoowel binnen als buiten de afsluiting behoorlijke winsten kunnen maken, hoewel in de overzeesche vaart aanzienlijke tonnageverliezen niet te vermijden waren. Op de Zweedsche werven kon echter de bouwbedrijvigheid op gang worden gehouden. Door een levendigen nieuwbouw kon een sterke tonnagevermindering worden vermeden, zoodat de positie van de Zweedsche vlag onder de scheepvaartlanden geen noemenswaardige wijziging heeft ondergaan. De in de vaart gebrachte nieuwe schepen waren echter niet voldoende om de verloren gegane tonnage geheel te vervangen, doch hier tegenover staat, dat de vloot door moderniseering kon worden verbeterd.

De vlootvermindering, welke in het eerste oorlogsjaar met rond 100.000 B.R.T. het sterkst was, is in de beide daarop volgende jaren merkbaar verminderd, om in 1943 geheel tot stilstand te komen en zelfs plaats te maken voor een lichte tonnage-uitbreiding. De grootte der Zweedsche koopvaardijvloot bedroeg in 1939 1.62 millioen B.R.T. en aan het eind van 1943 1.42 millioen B.R.T. De daling bedraagt dus rond 200.000 B.R.T. of iets meer dan 12% van het vooroorlogsche peil.

(V. b. Neutr. koopv.vl. 5967 L.; Zw. verl. 5370 E.; Zw. Scheepsb. 4703 A.)

DE WERELDOORLOG

Anglo-Amerikaansche omsingelingsoperaties in Bretagne; gevechten in Chartres en Orléans; St. Malo gevallen - Landing aan de Fransche Rivièra - Stabilisatie in het Oosten; bolsjewisten heroveren Wilkowisjken - Hernieuwd optreden van éénmanstorpedo's - Trier en Straatsburg gebombardeerd,

FRANKRIJK (Westen) —

Hoofdkwartier van den Führer, 12 Aug. — Ten Zuidoosten van Caen en aan weerszijden van de Orne werden plaatselijke aanvallen afgeslagen. In den sector ten Zuiden van Vire-Mortain zette de tegenstander zijn doorbraakpogingen den geheelen dag voort. Hevige gevechten zijn nog gaande. Ten Noorden van Le Mans heeft de vijand zich versterkt en streeft hij er naar, door aanval naar het Noorden in den rug van ons hoofdfront te stooten. Om Alençon zijn hevige gevechten ontbrand. Het garnizoen van St. Malo sloeg ook gisteren weer alle vijandelijke aanvallen af.

13 Aug. — Aan het front ter weerszijden van de Orne en ten Zuiden van de Vire heeft de vijand talrijke afzonderlijke aanvallen uitgevoerd, die grootendeels werden afgeslagen. De gevechten in het gebied van Alençon hebben zich nog meer naar het Noorden verplaatst en zijn toegenomen in omvang en felheid. De Amerikanen zijn opnieuw overgegaan tot den aanval op St. Malo. Wederom werden zij na felle gevechten bloedig afgeslagen.

14 Aug. — Aan het Normandische front hield de sterke vijandelijke druk aan, zonder dat de vijand noemenswaardige successen kon behalen. In het gebied ten Noorden van Alençon rukten gepantserde gevechtsgroepen op tegen den opdringenden vijand. Er ontsponnen zich hevige gevechten, die nog voortduren. De verdedigers van St. Malo sloegen ook gisteren alle aanvallen af.

15 Aug. — De aanvalsformaties van het 15de Amerikaansche legercorps en het eerste Canadeesche leger hebben de laatste 24 uur hun sedert lang waargenomen omsingelingsoperaties uit het gebied ten Zuiden van Caen en ten Noorden van Le Mans voortgezet met alle hun ter beschikking staand materieel. Zoo bleven de vorderingen, die beide stootformaties van het eerste Amerikaansche leger zoowel in het Laizedal als aan den weg van Caen naar Falaise en ten Oosten van de Orne konden behalen, beperkt tot enkele kilometers en ook die moesten evenals op de vorige dagen betaald worden met buitengewoon zware verliezen aan dooden, gewonden en materieel. De garnizoenen van St. Malo en Dinard handhaafden hun steunpunten. Het fort De la Varde ging na heldhaftigen tegenstand verloren.

16 Aug. — In Normandië tracht de vijand met het grootste gebruik van materieel over een breed front in de richting van Falaise door te breken, om zich te vereenigen met uit het gebied van Carrouges naar het Noorden aanvallende Amerikaansche strijdkrachten. De vijand slaagde er in binnen te dringen in ons front en in Zuidelijke en Oostelijke richting terrein te winnen. Uit het gebied van Alençon naar het Oosten opdringende vijandelijke strijdkrachten zijn in den sector Chartres-Dreux in zwaren strijd met onze beveiligingsstrijdkrachten gewikkeld. In Bretagne ging Dinard verloren. De resten van het garnizoen van St. Malo die zich hebben teruggetrokken in de Citadel, trotseeren daar nog steeds alle bestormingen.

17 Aug. — In Normandië zijn alle pogingen der Amerikaansche en Canadeesche troepen, om zich in den driehoek tusschen Caen, Flers en Alençon bevindende Duitsche troepen te omsingelen, ondanks een nog steeds geweldig gebruik van luchtstrijdkrachten, tankformaties en artillerie, door den onwankelbaren tegenstand der Duitsche troepen mislukt. De beide Canadeesche stoottroepen zijn er niet in geslaagd in de richting Falaise noemenswaardige vorderingen te maken, evenmin als de Amerikanen in de richting Argentan, terwijl deze zich eveneens niet tusschen de distancieeringsbewegingen der Duitsche troepen in de bocht der rivier hebben kunnen dringen. Gemotoriseerde vijandelijke strijdkrachten rukken verder naar het Oosten in de richting van den middenloop van de Seine en naar het Zuidoosten in de richting van de Loire op. De stad Dreux ging na zwaren strijd verloren. Om Chartres en Orléans zijn hevige gevechten ontbrand. In Bretagne is de toestand in hoofdzaak onveranderd.

18 Aug. — In Normandië werd de Westelijk van de Orne ver vooruitspringende bocht in het front tot achter de rivier teruggenomen. Onze tegenaanvallen in het gebied van Argentan sloegen vijandelijke strijdkrachten, die een omtrekkende beweging wilden maken, uiteen en verwijdden daardoor de nauwte tusschen Falaise en Argentan. Om Chartres wordt nog steeds verbitterd gevochten. Ook in Orléans woedden den geheelen dag hevige straatgevechten met Amerikaansche troepen, die zich in den loop van den strijd in het bezit van de stad konden stellen. Het garnizoen van St. Malo is voor de vijandelijke overmacht bezweken. De Führer heeft den commandant van de vesting St. Malo, kolonel Andreas von Aulock, het eikenloof behoorende bij het ridderkruis van het ijzeren kruis verleend.

19 Aug. — In Normandië moeten de beraamde distancieeringsbewegingen over Orne en Dives naar het Oosten op den vijand bevochten worden, die van het Noorden tot in de ruimte van Trun is doorgestooten. In het gebied ten Noordoosten van Chartres zijn vijandelijke aanvallen tot staan gebracht. Ten Noorden daarvan strijden onze beveiligingen aan de Seine bij Mantes en Vernon met de voorste Amerikaansche verkenningstroepen.

Volgens berichten gepubliceerd in de weermachtberichten van 12 tot 18 Augustus werden 582 terroristen in het Fransche gebied doodgeschoten.

FRANKRIJK (Zuiden) —

15 Aug. — Nadat de vijand de laatste dagen zijn luchtaanvallen op verdedigingswerken en verkeersinstallaties in het Zuidfransche kustgebied aanzienlijk versterkt had, landde hij in de vroege ochtenduren van heden in het gebied Toulon—Cannes. De Duitsche kustverdediging is in gevechten met de vijandelijke landingstroepen gewikkeld.

16 Aug. — Verscheidene vijandelijke landingspogingen tusschen Toulon en Cannes werden afgeslagen. De vijand slaagde er echter in op eenige punten der kust vasten voet te krijgen. De in den rug van onze verdedigingszone neergelaten vijandelijke luchtlandingstroepen worden door Duitsche reserves aangevallen.

17 Aug. — In het kustgebied van Zuid-Frankrijk duren de hevige gevechten tegen den vijand, die in toenemende mate versterkingen uit de lucht en uit zee krijgt, voort. Na zwaren strijd slaagde de vijand er in de stad Cannes binnen te dringen. De haveninstallaties van Cannes, Nice en St. Tropez werden opgeblazen. Verwacht wordt, dat verder landinwaarts zwaarder tegenstand zal worden geboden.

18 Aug. — De vijand kon zijn bruggenhoofd tusschen Toulon en Cannes uitbreiden en versterken. De Duitsche dekkings- en versperringsformaties sloegen gepantserde verkenningsafdeelingen van den vijand, die ver naar het Noorden opdrongen, af. Verscheidene pogingen van den vijand, om Westelijk van Toulon nieuwe troepen aan land te brengen, mislukten.

19 Aug. — De vijand heeft zich in het landingshoofd versterkt. Verscheiden door tanks gesteunde aanvallen op het landfront van Toulon werden uiteengeslagen.

OOSTELIJK FRONT —

12 Aug. — In het Oosten werden hernieuwde aanvallen der Sovjets bij Sanok en Mielec na harden strijd evenzeer uiteengeslagen als in de groote bocht van den Weichsel ten Westen van Baranof en ten Zuidoosten van Warka. Ten Noordwesten van Bialystok werden doorbraakpogingen der Sovjets verijdeld. Aan het Letlandsche front werden aanvallen der bolsjewisten in hoofdzaak afgeslagen. Ten Zuidwesten van het meer van Pskof kon de vijand eenig terrein winnen. Aan het Narwafront bleven aanvallen der Sovjets zonder succes.

13 Aug. — Tusschen het brongebied van de Proeth en de groote bocht van den Weichsel zijn verscheiden aanvallen der bolsjewisten afgeslagen. Ten Noordwesten van Bialystok werden doorbraakpogingen van ruim 10 bolsjewistische divisies infanterie in harde gevechten opgevangen. Aan het Letlandsche front heeft de vijand ook gisteren weer op talrijke plaatsen tevergeefs aangevallen. Alleen ten Zuidwesten van het meer van Pskof kon hij zijn penetratiegebied uitbreiden. Zware gevechten duren hier voort.

14 Aug. — In het voorterrein der Karpathen tot aan den Weichsel werden plaatselijke Sovjetaanvallen uiteengeslagen. Op de Weichselbruggenhoofden ten Westen van Baranof en ten Zuidoosten van Warka zijn verbitterde gevechten gaande. Noordoostelijk van Warschau en Zuidwestelijk van Bialystok werden talrijke vijandelijke aanvallen afgeslagen en plaatselijke penetraties afgegrendeld. Noordwestelijk van Bialystok drongen de bolsjewisten onze troepen in een verbitterden strijd eenige kilometers naar het Westen terug. Aan het Letlandsche front strandden de met overmachtige strijdkrachten ondernomen doorbraakpogingen van den vijand op den hardnekkigen tegenstand onzer divisies. In het penetratiegebied ten Zuidwesten van het meer van Pskof duurt de verbitterde worste-

ling met de verder opgedrongen Sovjetstrijdkrachten voort.
15 Aug. — In het voorterrein der Karpathen kwam het gisteren slechts tot plaatselijke gevechtshandelingen. Zuidoostelijk van Warka vielen de bolsjewisten met verscheiden divisies infanterie aan. De gevechten zijn nog in vollen gang. In Litauen wierpen grenadiers, gesteund door pantserwagens en stormgeschut, bij Raseinen de bolsjewisten uit een penetratie, die de laatste dagen ontstaan was. In Estland mislukten herhaalde Sovjet-aanvallen bij Modohn. In het penetratiegebied Zuidwestelijk van het meer van Pskof konden de bolsjewisten, in weerwil van een zeer groot gebruik van strijdkrachten, slechts weinig terrein winnen.
16 Aug. — In het voorterrein der Karpathen bereikten formaties van het leger en de Waffen-SS Westelijk van Sanok eenige frontverbeteringen. In de groote bocht van den Weichsel, Westelijk van Baranof, namen pantser- en pantsergrenadierformaties verscheidene plaatsen en sloten een leemte in het front. Zuidoostelijk van Warka, alsmede tusschen den Weichsel en den Boven-Naref werden talrijke aanvallen der bolsjewisten uiteengeslagen. Aan weerszijden van de Memel vielen de Sovjets in het gebied van Wilkowisjken en Raseinen met massale strijdkrachten aan. Alleen bij Wilkowisjken slaagden zij er in een weinig terrein te winnen. In het penetratiegebied ten Zuidwesten van het meer van Pskof duren de heen en weer golvende gevechten met onverminderde hevigheid voort.

17 Aug. — In het voorterrein der Karpathen werden de Noordwestelijk van Krosno aanvallende Sovjets teruggeworpen. In den sector aan weerszijden van Wirballen zetten de Sovjets hun doorbraakpogingen den geheelen dag voort. Aan het Letlandsche front handhaafden onze grenadiers hun stellingen. In Estland zijn onze troepen ten Westen van het meer van Pskof nog steeds in zwaren strijd gewikkeld met opdringende Sovjetstrijdkrachten.
18 Aug. — Roemeensche troepen verijdelden pogingen der Sovjets om den benedenloop van den Dnjestr over te steken. In het voorterrein der Karpathen worden westelijk van Sanok en Noordwestelijk van Krosno wederom hevige gevechten geleverd. Op het Weichselbruggenhoofd van Baranof mislukten herhaalde aanvallen der bolsjewisten. Aan weerszijden van Wilkowisjken zetten de Sovjets met veertien divisies hun aanvallen voort. Wilkowisjken ging opnieuw verloren. Aan het Letlandsche front strandden de vijandelijke doorbraakpogingen ten Noorden van Birsen en in het gebied van Modohn. In Estland werden talrijke vijandelijke aanvallen afgeslagen of opgevangen. Aan den hals tusschen het meer van Pskof en het Peipusmeer zijn hevige gevechten ontbrand.

19 Aug. — Aan den benedenloop van den Dnjestr zijn herhaalde pogingen der bolsjewisten om over te steken, uiteengeslagen. In het voorterrein der Karpathen hebben Hongaarsche troepen ten Zuidwesten van Delatyn een domineerend heuvelterrein ingenomen. In het bruggenhoofd aan den Weichsel ten Westen van Baranof is de weerstand van den vijand tegen onze aanvalstroepen aanzienlijk krachtiger geworden. Ten Noordoosten van Warschau is de vijand, gesteund door tanks en slagvliegers op een breed front tot den aanval overgegaan, doch heeft ten gevolge van onze taaie verdediging en de terstond aanvangende tegenaanvallen slechts geringe successen kunnen bereiken. Ook ter weerszijden van Wilkowisjken hebben de bolsjewisten hun doorbraakaanvallen met sterke infanterie- en pantserstrijdkrachten voortgezet. Ook deze mislukten. In den sector Modohn aan het Letlandsche front stortten hevige vijandelijke aanvallen ineen. In Estland duren de zware, wisselvallige gevechten ten Westen van het meer van Pskof voort.

LUCHTOORLOG —

12 Aug. — Amerikaansche bommenwerpers ondernamen terreuraanvallen op Straatsburg, Saarbrücken en Mülhausen. De Straatsburger domkerk werd beschadigd. Des nachts viel een vrij zwakke formatie Berlijn aan. Elf machines werden neergeschoten.

13 Aug. — Na een aanval van Amerikaansche bommenwerpers op Metz hebben vrij zwakke Britsche formaties vliegers in den nacht bommen geworpen op Brunswijk, Hildesheim, Rüsselsheim en Kiel. 58 bommenwerpers werden neergeschoten.

15 Aug. — Door vijandelijke bommenwerpers werd gisteren schade aangericht in Mannheim, Ludwigshafen, Trier en Kaiserslautern. De bevolking leed verliezen. De Dom van Trier werd zwaar getroffen. In den afgeloopen nacht lieten vliegtuigen bommen vallen op Berlijn en het Rijnlandsch-Westfaalsche gebied. Boven Duitschland en het bezette Westelijke gebied verloor de vijand 22 vliegtuigen.
16 Aug. — Amerikaansche bommenwerpers vielen West- en Noordwest-Duitschland aan. Door luchtverdedigingsstrijdkrachten werden 29 vliegtuigen neergeschoten.

17 Aug. — Vijandelijke bommenwerpers vielen Midden- en Zuid-Duitschland aan. In Maagdenburg en Dessau werd schade aangericht. In den afgeloopen nacht ondernamen Britsche bommenwerpers aanvallen op Stettin en Kiel. Afzonderlijke vijandelijke vliegtuigen lieten bommen vallen op Berlijn en West-Duitschland. 49 vijandelijke vliegtuigen werden vernietigd.

18 Aug. — Bij aanvallen op het gebied van Ploesti werden 18 bommenwerpers neergeschoten. In den afgeloopen nacht lieten afzonderlijke Britsche vliegtuigen bommen vallen op Mannheim, Ludwigshafen en het Rijnlandsch-Westfaalsche gebied.
19 Aug. — Amerikaansche bommenwerpers hebben Ploesti opnieuw aangevallen. Een betrekkelijk zwakke formatie vijandelijke bommenwerpers heeft gisteren het stedelijk gebied van Metz aangevallen. Des nachts was Bremen het doel van een Britschen terreuraanval. Er ontstond schade aan gebouwen en verliezen aan menschenlevens. Vrij zwakke vijandelijke formaties wierpen bommen op Rijnsch-Westfaalsch gebied en op Berlijn.
De actie met het V 1 vergeldingswapen werd ook in de afgeloopen week voortgezet; uit de desbetreffende uit Engeland afkomstige berichten blijkt, dat o.m. het Buckingham-palace werd beschadigd.

ZEEOORLOG —

12 Aug. — Duikbooten brachten voor de kust van het invasiegebied en in andere zeegebieden vier vrachtschepen van tezamen 22.000 b.r.t. en twee mijnenvegers tot zinken. Drie andere schepen en een torpedobootjager werden getorpedeerd.
17 Aug. — Lichte vlootstrijdkrachten brachten voor de Fransche Atlantische kust in de morgenuren van 15 Augustus twee Britsche torpedobootjagers tot zinken. Een eigen vaartuig is gezonken, een tweede werd beschadigd. In den strijd tegen de landingsvloot beschadigde de luchtmacht voor St. Tropez twee vijandelijke transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 18.000 ton zoo zwaar, dat zij verloren geacht kunnen worden.
18 Aug. — Door strijdmiddelen der marine werden in de Seine-baai twee vijandelijke torpedojagers en vier transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 25.000 ton tot zinken gebracht. Een groot transportschip van 15.000 tot 20.000 ton en acht andere schepen met een gezamenlijken inhoud van 48.000 ton werden door torpedo's getroffen. Zij kunnen als gezonken worden beschouwd.

ITALIAANSCHE FRONT —

17 Aug. — In Noord-Italië zijn in de periode van 11 tot 15 Augustus 884 terroristen vernietigd.
18 Aug. — Verscheidene pogingen van den vijand om de Arno over te steken en talrijke verkenningsaanvallen werden verijdeld. Overigens werden in de afgeloopen week van dit front geen belangrijke gevechtshandelingen gemeld.
(V. b. Krijgsverr. 6047)

JAPAN —

De strijd in Birma —

13 Aug. — Het Japansche hoofdkwartier deelt mede: De Japanners hebben het gebied tusschen Boethidaung en Maungdauw stevig in handen. Zij bezetten bovendien het Karakandal. In den sector tusschen Kohima en Imphal hebben de Japanners zich naar de grens teruggetrokken. Zij treffen thans voorbereidingen voor nieuwe operaties. De Japansche troepen in den sector Mogaung hebben een belangrijke vijandelijke stelling bezet en dwingen sterke vijandelijke troepen tot den strijd. Het Japansche garnizoen van Myitkyina trok zich in den nacht van 2 op 3 Augustus, nadat het den vijandelijken omsingelingsring had doorbroken, op een nieuw steunpunt terug. In het gebied van de Noekiang hebben de Japanners hun stellingen stevig in handen en verijdelden zij zoodoende de pogingen van den vijand den weg door Birma te heropenen.

De strijd in China —

14 Aug. — Het Japansche offensief in de provincie Hoenan, dat den 8sten Augustus tot de verovering van Hengjang leidde, wordt naar het keizerlijke hoofdkwartier meldt na afloop van de zuiveringsactie in dat gebied voortgezet. Volgens dit bericht hebben de Tsjoengkineesche strijdkrachten, sedert het begin van den veldtocht op 27 Mei, tot 8 Augustus 66.468 gesneuvelden op het slagveld achtergelaten en 27.477 man aan gevangenen verloren. De Japanners maakten 335 kanonnen, 1505 lichte en zware machinegeweren en 13.666 geweren buit. Bovendien werden 869 vliegtuigen neergeschoten, in brand geschoten of beschadigd. De Japansche verliezen bedragen naar het keizerlijk hoofdkwartier mededeelt 5343 gesneuvelden.

Luchtaanval op Palembang —

12 Aug. — Palembang op Sumatra is 11 Augustus voor het eerst sedert de verovering van het eiland door de Japanners, door geallieerde vliegtuigen aangevallen. Een petroleumtank geraakte in brand. Overigens werd slechts geringe schade aangericht.
(V. b. Jap. krijgsverr. 6048 A.)

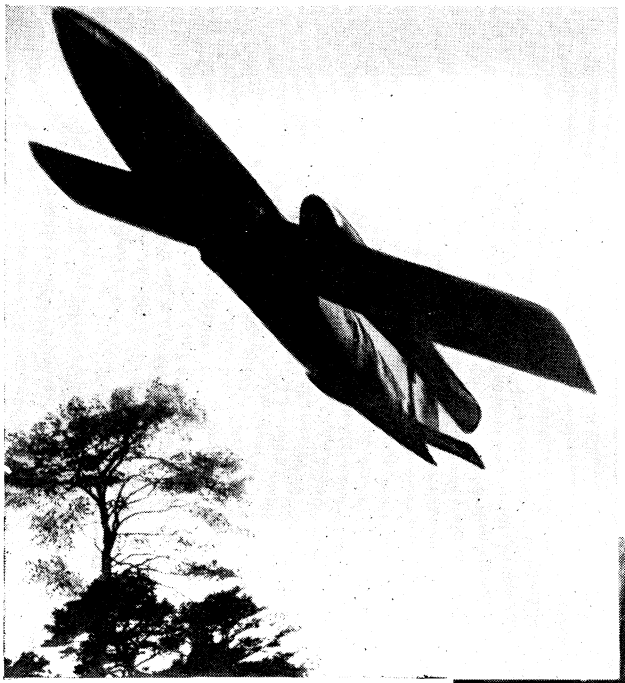

De V 1 na den start. Met groote snelheid verheft het projectiel zich in de lucht.

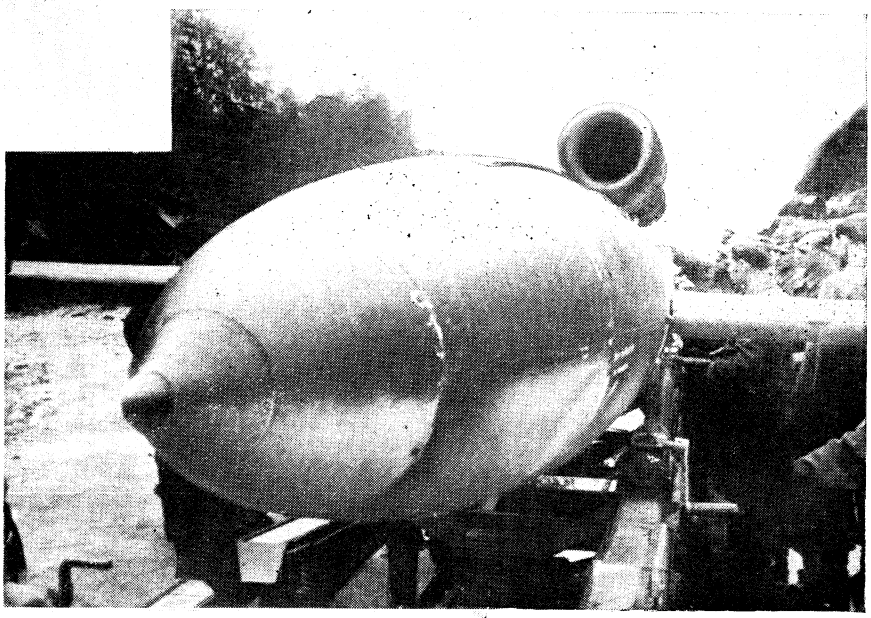

De V 1 voor den start.

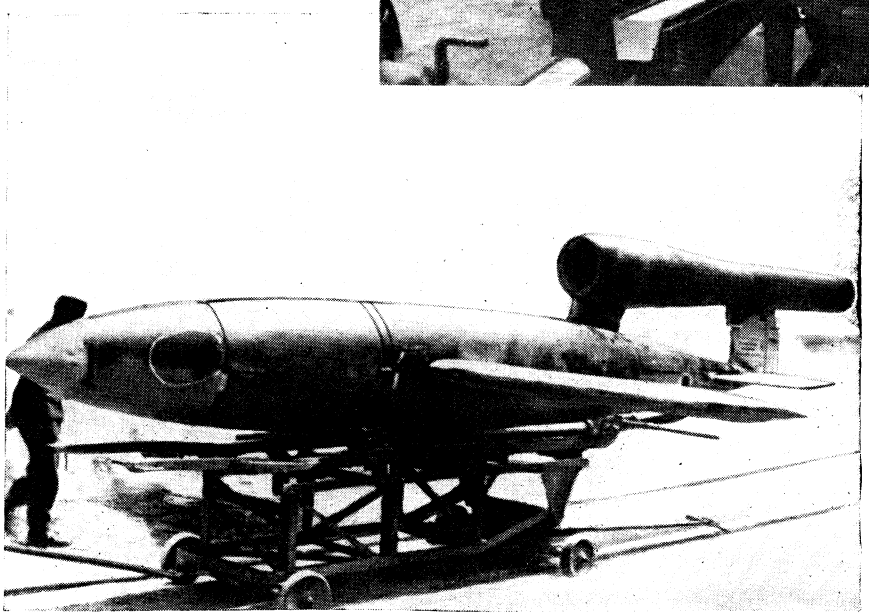

De V 1 op weg naar de startplaats. Het projectiel wordt in beweging gebracht met behulp van samengeperste lucht. Na den start krijgt de V 1 door een raket-installatie een constante hooge snelheid, terwijl een bijzonder stuurapparaat voor de juiste richting zorgt.

(Foto's Stapf-Hoffmann)

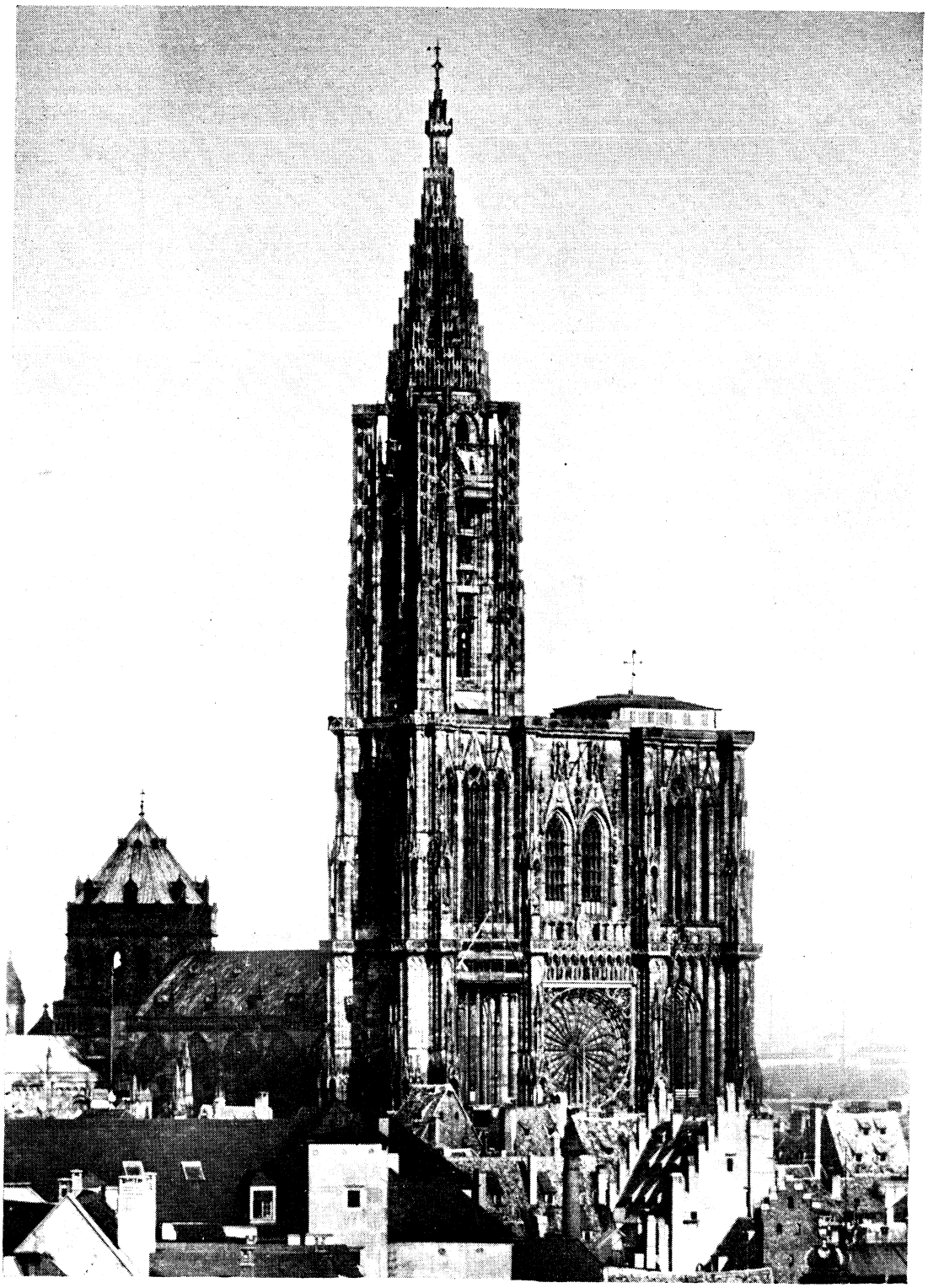

(foto archief Arbeiderspers)

Gezicht op de kathedraal van Straatsburg, die tengevolge van een luchtaanval op 11 Aug. ernstig werd beschadigd.

A. DUITSCHLAND.

De Militaire Situatie

Uiteenzetting van Generaal Dittmar

Door luitenant-generaal Dittmar werd op 15 Augustus een radiovoordracht gehouden waarbij hij de militaire situatie op de verschillende fronten onderwierp aan een beschouwing. Generaal Dittmar zeide o.m.: Wij mogen er heden wel in alle openlijkheid over spreken. In den loop van de maand Juli zijn er dagen van zeer ernstige bezorgdheid geweest. Wat aan Duitsche troepen in het midden van het Oostelijke front, van den Noordelijken rand der Pripetmoerassen, Noordelijk tot aan Witebsk aan het gevechtsfront stond, had na heldhaftigen tegenstand het onderspit gedolven tegenover de massale bestorming der bolsjewisten, of was weggedrongen naar de onherbergzaamheid der moerassen en bosschen van het achterland. Vijandelijke tanks en gemotoriseerde formaties rukten langs de wegen en autobanen naar het Westen op. Wat hun in plaatselijke versperringsgrendels of geïmproviseerde fortificaties aan tegenstand geboden werd, werd door omsingeling ineffectief gemaakt. De weg naar Oost-Pruisen, naar het Gouvernement-Generaal, dus naar den benedenen middenloop van den Weichsel, in het Zuiden tot het brongebied van Weichsel en Oder, en via de Beskidenpassen naar de Hongaarsche laagvlakten, scheen voor de bolsjewieken open te staan. Het Duitsche Oosten, de essentieele basis van onze nationale weerstandskracht, moest beschouwd worden als ernstig bedreigd. Wat daartegenover aan Duitsche zijde ter beschikking stond, bestond op vele plaatsen uit troepen van geringere gevechtswaarde, alarmeenheden, overschietende manschappen van staven, trossen, ravitailleeringstroepen en soortgelijke instellingen, die tot formaties waren samengevoegd, beveiligings- en politie-eenheden, voor een groot deel bestaande uit oudere manschappen. Zij hebben dapper gevochten en zich goed gehouden onder uitstekende leiding en met een eenigermate behoorlijke voorziening van zware wapens, zelfs in den moeilijken gevechtsvorm van den beweeglijk uitgevoerden afweer. Zij hebben getoond, dat ook de Duitsche soldaat op gevorderden leeftijd nog onder bepaalde omstandigheden tot ongewone prestaties in staat is.

Bolsjewistische overmacht —

De omstandigheden, die tot een dergelijke verscherping van den toestand hadden geleid, kunnen in hoofdzaak tot een enkele oorzaak worden teruggebracht: de numerieke overmacht van den tegenstander. Wij weten thans, dat de verhouding der groote eenheden aan Duitsche en Sovjet-Russische zijde over het algemeen 1 op 20 bedragen heeft. Dat hierbij het aantal gepantserde en overige gemotoriseerde formaties aan Sovjet-Russische zijde nog een bijzonder overwicht opleverde, verscherpte voor ons den toestand evenzeer als de vele malen grootere aantallen luchtstrijdkrachten der bolsjewisten. Intuschen werd aan gevechtskrachtige formaties aangevoerd, wat elders beschikbaar was geworden, toen de hoofdstootrichtingen der Sovjets ondubbelzinnig vaststonden. Ook de strijd van deze formaties was in hoofdzaak nog van vertragenden aard en moest dit zijn, aangezien ook haar aantal nog niet bij benadering een evenwicht der wederzijdsche krachten tot stand bracht. Maar toch kon de afweer veel actiever gevormd worden dan voorheen, een feit, dat op zichzelf reeds bijdroeg tot een vertraging van het opmarschtempo van den vijand. Wel is waar konden de natuurlijke verdedigingslinies van San, Weichsel en Njemen niet gehouden worden, de verovering daarvan echter werd den tegenstander ten minste niet gemakkelijk gemaakt.

Een essentieel ander karakter konden de gevechten in het Oosten eerst krijgen, toen in steeds toenemende mate de aanvoer van formaties uit het vaderland merkbaar werd. In dit nog niet geëindigde maar eerst ingeleide stadium der ontwikkeling staan wij thans. De invloed daarvan heeft zich reeds doen merken in eerste, vrij groote tegenslagen voor den tot dusverre zoo succesvollen tegenstander. De vernietiging der tot aan den Beskidenpasweg doorgebroken Sovjet-Russische infanteriedivisies, de zware tegenslag van het derde Sovjet-Russische pantsercorps in het gebied ten Noordoosten van Warschau en de herovering van de voor de Oostpruisische grens liggende stad Wilkowisjken, kunnen genoemd worden als symptomen voor de versterkte Duitsche afweerkracht.

Gezien deze ontwikkeling kan men met verbittering de vraag stellen, welke wending de dingen aan 't Oostelijke front volgens alle menschelijke verwachtingen wel zouden hebben genomen, wanneer datgene wat thans reeds aan krachten kon worden gemobiliseerd bij wijze van voorzorg en dus tijdig ter beschikking gesteld was. Want, dit is zeker, wat thans mogelijk is, zou ook reeds maanden geleden uitvoerbaar zijn geweest. Een onuitsprekelijke woede vervult het Duitsche volk tegen degenen, die door nalatigheid of bewuste sabotage dit hebben verhinderd, maar ook het gevoel van uiterst sterke afwijzing van die geesteshouding, die zulke nalatigheden, zij het ook onbewust, heeft bevorderd. Wij hebben de aanvankelijke en voortdurend opgevoerde wanverhouding der krachten aan onze en Sovjet-Russische zijde gedurende den eersten tijd van het Sovjet-Russische zomeroffensief niet alleen in 't licht gesteld om de ineenstorting van den Duitschen centralen frontsector voor het Duitsche volk verklaarbaar te maken. Deze motiveering, hoe ernstig en van hoe groot belang zij zonder twijfel is, heeft ten minste dezen eenen positieven kant, dat zij ons leert, dat er slechts bepaalde, volstrekt binnen ons bereik liggende voorwaarden noodig waren om vooreerst minstens een tijdelijk evenwicht tot stand te brengen. Dat is ten minste al iets, aangezien het toekomstige mogelijkheden aanduidt.

Grensversterkingen —

Wij zouden hier ook het licht kunnen laten vallen op het met voorbeeldige krachtdadigheid ingeleide en in korten tijd aanzienlijk opgeschoten werk van de Oostelijke grensversterkingen, het resultaat der voorbeeldige lotsgemeenschap van een heele provincie. Hier is een waardevolle grondslag gelegd voor alle verdere stappen. Hij heeft bij Augustof en Wilkowisjken reeds zijn vuurproef doorstaan en een belangrijk effect gehad op het verloop der gevechtshandelingen in het gebied aldaar. Gelijke maatregelen van grootsch opgevatte fortificaties van het land zijn ter hand genomen overal waar zich een bedreiging van Duitschen bodem of het voorterrein er van afteekent. Daarmede wordt een gemeenschapsarbeid geleverd, die niet alleen een weerspiegeling vormt van den handhavingswil van den harden Oost-Duitscher, vooral van het Oost-Pruisische volk, maar die ook als in den besten zin Europeesch kan gelden. Want ook al de niet-Duitsche bevolkingsdeelen, die uit de vroeger door ons bezette gebieden met onze troepen naar het Westen zijn getrokken, zijn ingeschakeld in den arbeid aan den Oostwal en geven het beste wat zij hebben, omdat zij weten, dat dit werk ook tot hun bescherming verricht wordt. Laten wij niet vergeten, dat er thans een scheur loopt dwars door het meerendeel der Europeesche volken, vooral die in het Oosten, welke de communistisch georiënteerde deelen scheidt van die, welke zich uitspreken voor hun volkswezen en die reeds op grond van hun opvatting als boeren of als van hun waardigheid bewuste arbeiders de doodelijke nivelleering door het bolsjewisme met alle scherpte van de hand wijzen.

Dreiging in het Westen —

Een blik op den toestand in het Oosten zou zonder een afmeten der laatste gebeurtenissen in het Westen onvolledig en daardoor onbevredigend zijn. De gevechten hier zoowel als daar, moeten immers volgens het plan van onze vijanden in de nauwste wisselwerking met elkaar in verbinding staan. Zij moeten, dat ligt voor de hand, de Duitsche krachten dwingen tot verdeeling, de aandacht van de Duitsche leiding evenals het gebruik der reserve versplinteren en op die wijze onze afweerkracht tot een geleidelijken ondergang brengen. Men kan wel zeggen, dat tot dusverre van den kant van den vijand niets is nagelaten om dit voor de hand liggende plan in volledige omvang ten uitvoer te leggen. De ontwikkeling die de gevechtstoestand aan het Normandische front laatstelijk heeft ondergaan, vormt, dat kan niet bestreden worden, een nieuwe zware belasting voor ons. De doorbraak van Avranches heeft het gedurende bijna acht weken stabiel en plaatselijk begrensd gehouden front uitgebreid tot aan den Westelijken top van Bretagne, hier echter zonder den tegenstander tot dusverre operatieve successen te brengen, aangezien de Bretonsche havens nog niet veroverd zijn.

Veel ernstiger is op het oogenblik de poging van de Britten en Amerikanen om van Le Mans via Alençon het over het geheel naar het Noorden gerichte Duitsche front tusschen Orne en Vire uit het Zuiden in een tang te vatten. Er zullen van onze zijde zeer handige operaties noodig zijn, om aan dit gevaar het hoofd te bieden. Maar wij mogen niet over het hoofd zien, dat een losser worden der gevechtsfronten, zooals dit thans is geschied, ook eenige kans kan bieden om doeltreffend terug te slaan, waardoor aan den strijd om tijdwinst, dien wij voornamelijk met het oog op de toekomstige wapentechnische ontwikkeling voeren, steeds nieuwe perspectieven wordt geboden.

(V. b. Uiteenzetting gen. Dittmar 6009 A.)

A. **NEDERLAND —**

Verkeer - Departement van Verkeer en Energie - Ir. E. van Dieren secretaris-generaal —

Bij Verordening No. 40/1944 van 10 Augustus 1944 (Verordeningenblad no. 14) heeft de Rijkscommissaris onderstaande arbeidsterreinen geplaatst onder de bevoegdheid van een „secretaris-generaal voor verkeer en energie": het transportwezen, met name de spoor- en tramwegen, het wegverkeer, de geheele binnen- en zeescheepvaart, alsmede de luchtvaart, de electriciteitsvoorziening, de gasvoorziening en de drinkwatervoorziening.

Op grond van deze verordening heeft de Rijkscommissaris den secretaris-generaal van het departement van Waterstaat, ir. Van der Vegte op diens verzoek ontheven van het beheer ten aanzien van de zaken, welke thans in het departement voor Verkeer en Energie zijn ondergebracht en gelijktijdig ir. E. van Dieren te Rotterdam benoemd tot secretaris-generaal voor Verkeer en Energie.

Levensloop ir. Van Dieren —

De tot secretaris-generaal van het nieuwe departement voor Verkeer en Energie benoemde ir. E. van Dieren, werd 18 Juni 1895 te Amsterdam geboren, als zoon van den bekenden medicus. In 1919 behaalde Evert van Dieren aan de Technische Hoogeschool te Delft het diploma van scheepsbouwkundig ingenieur. Zijn loopbaan als ingenieur begon hij bij de Kon. Ned. Stoomboot Maatschappij te Amsterdam en hij bleef daar werkzaam tot 1937, toen hij zich als zelfstandig scheepsbouwkundig ingenieur te Rotterdam vestigde. Ir. Van Dieren volgde 7 Januari 1942 ir. J. F. de Vogel op als voorzitter van het college van curatoren der Technische Hoogeschool. Voorts was hij tot nu toe voorzitter van den Raad voor Vakopleiding, leider van den Raad voor de Visscherij en commissaris o.a. van de Nederlandsche Oost-Compagnie.

— Maatregelen inzake goederenverkeer —

In het Verordeningenblad No. 14, d.d. 11 Augustus, is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris nr. 41/1944 betreffende het beschikkingsrecht over goederen tijdens hun vervoer op de Nederlandsche Spoorwegen. Deze verordening houdt maatregelen in, waardoor ook in geval van bijzondere verkeersmoeilijkheden of verkeersstremmingen een ordelijke afwikkeling van het goederenverkeer wordt gewaarborgd.

Voorts zal door een besluit van den secr.-gen. van Waterstaat betreffende het vervoer van goederen door middel van voertuigen, voortbewogen door paarden, muilezels of muildieren, het beroepsvervoer in sterkere mate dienstbaar gemaakt worden aan het verkeer.

— Toenemend aantal generatoren —

De vervaardiging van gasgeneratoren in Nederland kenmerkte zich, aldus ontleenen wij aan Econ. Nieuws, bij het uitbreken van den oorlog uit technisch oogpunt door een grooten achterstand in vergelijking met het buitenland; de aanzienlijke invoer van vloeibare brandstoffen vóór den oorlog kan hiervoor als verklaring gelden. Deze achterstand moest op korten termijn worden ingehaald; men is tot de oprichting van een Rijksbureau voor Generatoren en Tankgas overgegaan, welke instelling het ter beschikking stellen van buitenlandsche ervaringen op dit gebied aan de Nederlandsche industrie ten doel had. Daarbij deed zich de moeilijkheid voor, dat de buitenlandsche generatoren vrijwel uitsluitend voor de verbranding van hout en houtskool geschikt waren, dus grondstoffen, waarover Nederland slechts in bescheiden mate beschikt. Voor Nederland daarentegen komt het gebruik van turf, turfcokes en anthraciet als generatorbrandstof in aanmerking. De voor deze brandstoffen geschikte generatoren bevonden zich evenwel bij het uitbreken van den oorlog nog in het stadium van ontwikkeling en de Nederlandsche industrie heeft dan ook een groot aandeel in de vervaardiging van nieuwe soorten en typen generatoren gehad. De overheid heeft zich bij de vervaardiging van gasgeneratoren tot het leiding geven beperkt; het risico der productie berustte geheel en al bij de industrie. Momenteel zijn in Nederland circa 20.000 generatoren in gebruik, waarvan ongeveer 16.000 in het verkeer te land, 2.700 in den landbouw, 550 in de industrie en meer dan 775 in de scheepvaart.

— Spoorwegen - Jeugd verplicht tot opstaan —

17 Aug. — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Waterstaat is in het Algemeen Vervoer op de spoorwegen de volgende nieuwe bepaling opgenomen: Indien in een rijtuig niet voldoende zitplaatsen beschikbaar zijn, is een reiziger, jonger dan een en twintig jaar, op aanwijzing van de beambten en bedienden van den spoorweg, verplicht, zijn zitplaats af te staan aan een van een behoorlijk plaatsbewijs voorzienen reiziger, voor zoover deze den leeftijd van ten minste veertig jaar heeft bereikt, dan wel kennelijk invalide of ziek is.

(V. b. Verkeersbep. 6051 A.; Opstaan v. ouderen 5829 A.)

Distributie - Textiel - Bereidverklaringen vereischt —

17 Aug. — Bij indiening van aanvragen ter verkrijging van textielgoederen, welke niet of nagenoeg niet meer door de Nederlandsche industrie worden aangemaakt, zullen de plaatselijke distributiediensten voortaan overlegging vragen van een bereidverklaring, waaruit ten minste moet blijken, dat een bepaalde winkelier uit den bij hem aanwezigen voorraad het gewenschte artikel kan leveren, bovendien moeten daarin de prijs, alsmede het codenummer van dat artikel worden vermeld.

— Tabaksrantsoen —

18 Aug. — Het is noodzakelijk gebleken met ingang van 20 Augustus het tabaksrantsoen te verlagen. In den vervolge krijgt men de beschikking over tweederde gedeelte van de hoeveelheid tabak, sigaren, cigarillos of sigaretten, welke men tot dusverre ontving.

(V. b. Distributie 6051 A.; Tabaksdistr. 5649 A.; Textiel 5932 A.)

Sport - Westeinder en Brasemermeer vrij voor watersport —

15 Aug. — In afwijking van de bestaande beperkende bepalingen betreffende het bevaren van de Westeinderplassen en het Brasemermeer met pleiziervaartuigen, maakt de inspecteur-generaal voor de Scheepvaart met machtiging van de bevoegde Duitsche autoriteit bekend, dat de zich op de Westeinderplassen en op het Brasemermeer bevindende pleiziervaartuigen aldaar verder mogen verblijven en niet behoeven te worden afgevoerd. Bovendien mogen eigenaren van pleiziervaartuigen, wier vaartuigen uit deze vaarwaters zijn afgevoerd, hun vaartuigen terugvoeren. **(V. b. 5995 A.)**

Rotterdam - Begrooting 1944 —

15 Aug. — Volgens den geleidebrief tot de gemeentebegrooting voor het dienstjaar 1944 toont de begrooting in de uitgaven een totaal van ƒ 133.786.529 en in de ontvangsten van ƒ 109.136.529, zoodat op grond van deze cijfers een tekort van ƒ 24.650.000 zou moeten worden aangenomen (voor 1943 was een nadeelig saldo van ƒ 36.000.000 becijferd). Geen van deze cijfers echter kan een juist beeld van den financieelen gang van zaken geven, aangezien nog rijksbijdragen kunnen worden verwacht, waarvan de grootte nog niet bekend is.

De gecons. schuld bedroeg op 1 Jan. 1944 ca. ƒ 297.300.000 tegen ca. ƒ 305.000.000 op 1 Jan. 1943, ongerekend de crisisschuld, de voorschotten uit het Werkfonds en het Verkeersfonds, benevens de woningbouwvoorschotten. De crisisschuld was bij het afsluiten van den dienst 1942 te stellen op ca. ƒ 97.000.000 waarvan ƒ 91.300.000 is gefinancierd met leeningen, voor welker aflossing opnieuw wordt geleend. De vlottende schuld bedroeg op 1 Januari 1944 ƒ 78.500.000. Hierbij wordt aangeteekend, dat de vlottende schuld ongunstig wordt beïnvloed door de omstandigheid, dat in het tekort voor 1942 van ruim ƒ 13.700.000 tot nu toe nog geen bijdrage van het rijk uit de IIe afdeeling van het Gemeentefonds is ontvangen, terwijl ook het tekort van 1943, geraamd op ƒ 36.000.000, nog geheel op de gemeente drukt. (N. R. Crt.)

(V. b. Begrooting 5413 A.)

Landaanwinning - Ontwikkeling van den Noordoostpolder —

Aug. (Europapress) — Hoewel de Noordoostpolder nog niet geheel in cultuur kon worden gebracht levert hij reeds een belangrijke bijdrage in de Nederlandsche voedselvoorziening. In 1944 werd een oppervlakte van 16.000 H.A. met graan bezaaid, waarvan de oogstopbrengst wordt geschat op 45.000 ton, een hoeveelheid voldoende om een half millioen menschen gedurende een half jaar te voeden. Voor 1945 zullen 28.000 H.A., voor 1946 38.000 en voor 1947 48.000 H.A. bezaaid worden, in hoofdzaak met graan en koolzaad.

(V. b. N.O. Polder 6027 A.)

Veeteelt - Verplichte rundveelevering

De aanslag voor de verplichte rundveelevering 1944 bedraagt gemiddeld 120 kg. per rund boven 1 jaar. De aanslag over 1945 wordt gecombineerd met den aanslag 1944. De aanslag zal over het tijdvak van 1 December 1943 tot 1 December 1945 worden gesteld op gemiddeld 270 kg. per rund boven 1 jaar, waarvan voor 1 December a.s. minstens 150 kg. moet worden geleverd. De hoeveelheid van 150 kg. moet worden opgelegd ter handhaving van het vleeschrantsoen en omdat de veestapel sinds vorig jaar belangrijk is toegenomen en het niet verantwoord is den winter in te gaan met een veestapel, welke grooter is dan 't vorige jaar.

Het bedrijfsmaximum zal per 1 December 1944 voor veehouders, die minder melk hebben geleverd dan het gemiddelde, lager worden gesteld dan per 1 December 1943. Voor veehouders, die meer melk hebben geleverd dan het gemiddelde, zal het bedrijfsmaximum per 1 December a.s. kunnen worden verhoogd. In totaal zal het bedrijfsmaximum per 1 December 1944 evenwel op dezelfde hoogte worden gesteld als per 1 December 1943. Van een inkrimping van den veestapel ten opzichte van December 1943 is dus geen sprake. **(V. b. Veelevering 4590 E.)**

A. NEDERLAND —

Financiën - Ontwikkeling van bouwkassen —

Het jaar 1943 is wel een zeer typisch en uitzonderlijk jaar voor de bouwkassen in Nederland geweest. Eenerzijds immers hebben de kassen in dit jaar hun grootsten bloei doorgemaakt, anderzijds is alle verdere ontwikkeling op 26 Juli 1943 stopgezet door maatregelen van overheidswege. Het aantal bouwkassen was op 1 Jan. 1943 24, vermeerderde in 1943 met 3 en verminderde met 5, zoodat einde 1943 22 bouwkassen bestonden. Hiervan werken er 19 volgens het rentelooze systeem en 3 met debet- en creditrente. De ontwikkeling in 1943 kan blijken uit het volgende staatje:

	totaal aantal contracten	totaal afgesloten bouwkapitaal (in ∫ 1000)
31 Dec. 1941 .	7.303	34.500
31 Oct. 1942 .	15.294	79.600
31 Dec. 1943 .	28.199	168.662

Nog sprekender dan de stijging van het aantal contracten is de groei van het afgesloten bouwkapitaal, het bedrag, waarvoor de deelnemers bij de kas hebben gecontracteerd om dit t.z.t. als hypothecaire geldleening te ontvangen. Tengevolge van de sterke toeneming van het aantal contracten en het daarop gecontracteerde bouwkapitaal is te verwachten, dat het bedrag aan bouwkapitaal, aan de deelnemers toegekend, eveneens een sterken groei zal vertoonen, terwijl tengevolge daarvan eveneens is te veronderstellen, dat het bedrag aan uitstaande hypothecaire geldleeningen is toegenomen. Een en ander is ook inderdaad het geval, hetgeen moge blijken uit de volgende gegevens:

	totaal toegekend bouwkapitaal (in ∫ 1000)	totaal uitstaand bedrag aan hypothecaire geldl.
31 Dec. 1941 .	4.000	1.778
31 Oct. 1942 .	6.500	2.671
31 Dec. 1943 .	18.331	4.888

Zeer opvallend is, dat, terwijl het door de 22 kassen sedert hun oprichting tot einde 1943 aan de deelnemers toegekende bouwkapitaal is gegroeid tot ruim ∫ 18 mill., het bedrag aan uitstaande hypothecaire leeningen per 31 Dec. 1943 nog slechts bijna ∫ 5 mill. bedroeg. De oorzaak hiervan is natuurlijk te zoeken in het feit, dat het bouwen of koopen van huizen de laatste jaren practisch onmogelijk is, zoodat een groot aantal deelnemers blijkbaar niet weet, wat zij met de toegekende geldleening moeten aanvangen. Bovendien moet worden aangenomen, dat vele deelnemers, die eertijds een contract afsloten om daarmede een rentedragende hypothecaire geldleening af te lossen, deze geldleening reeds met geldmiddelen, verkregen uit andere financieele bronnen, hebben afgelost.

(Econ. Nieuws)

(V. b. Bouwspaark. 5672 B.)

Onderwijs - Prof. dr. B. J. H. Ovink overleden —

16 Aug. — Te Amsterdam is in den ouderdom van 82 jaar overleden prof. dr. B. J. H. Ovink, oud-hoogleeraar aan de Utr. Universiteit, ridder in de Orde van den Ned. Leeuw. Prof. Ovink studeerde te Leiden en promoveerde aldaar in 1886 in de klassieke letteren op een dissertatie over Persius. Na achtereenvolgens leeraar in de klassieke talen te zijn geweest aan de gymnasia te Oldenzaal, Winschoten, Gouda en Leiden, zag hij zich in 1913 benoemd tot hoogleeraar in de wijsbegeerte en psychologie aan de Utrechtsche universiteit. Hij aanvaardde het hoogleeraarsambt met een rede over: Het critisch idealisme, waarin hij zich een aanhanger van de Marburgsche Neo-Kantiaansche school noemde en verklaarde, dat Christelijk geloof en critische philosophie moeten samengaan om ons tot een steeds dieper en zuiverder kennis van ons menschelijk wezen te brengen. Bij het bereiken van den 70-jarigen leeftijd beëindigde hij zijn werkzaamheid aan de universiteit te Utrecht.

— Prof. ir. J. Muysken ontslagen —

17 Aug. — Bij beschikking van den commissaris-generaal voor Bestuur en Justitie is ir. J. Muysken als hoogleeraar in de werktuigbouwkunde aan de Technische Hoogeschool te Delft ontslagen.

(V. b. Prof. Muysken 6043 A.)

Weermacht - Kruiser „Tromp" verloren —

15 Aug. — Uit Berlijn wordt aan „Het Volk" gemeld: Volgens de Engelsche berichtgeving is het verlies bekend gemaakt van den kruiser „Tromp".

(De „Tromp" was een flottieljeleider van 3350 ton, die in 1936 in Amsterdam op stapel was gezet. Het schip liep 32.5 mijl en was bewapend met zes kanonnen van 15 cm. een aantal mitrailleurs en zes torpedokanonnen. De bemanning bestond uit 295 koppen. Tijdens een aanval van Japansche marinevliegtuigen op een vlootformatie in de Javazee op 4 Februari 1942, werd volgens mededeelingen van het Japansche hoofdkwartier zware schade toegebracht aan dezen kruiser.)

(V. b. Nederl. vloot 6011 A.)

Arbeidsinzet - Z.S. procedure voor wegvervoer, hout- en boschbedrijf

15 Aug. — De procedure der Z.-S. kaarten als maatregel op grond van de verordening van den Rijkscommissaris betreffende de verplichting tot het verstrekken van inlichtingen, wordt thans ook toegepast op het geheele gebied van de Nederlandsche „Bedrijfsgroep wegvervoer", alsmede voor het geheele gebied van het bosch- en houtbedrijf.

(V. b. Z.-kaarten 6051 A.)

B. ENGELAND —

Overheidsinvloed op bedrijfsleven —

27 Juli (Europapress) — De Engelsche Minister van Handel, Dalton, heeft in het Lagerhuis bevestigd, dat de Engelsche regeering haar invloed op het na-oorlogsche bedrijfsleven zal handhaven en zoo noodig nog zal uitbreiden. Dalton verklaarde, dat de staatscontrôle in ieder geval zal blijven voortbestaan voor al die bedrijven, welke met regeeringssteun zijn ontstaan. Het is in het bijzonder het voornemen van de regeering op deze wijze de sleutelindustrieën, welke voor een voldoende productie en verdeeling van vitale goederen doorslaggevend zijn, constant te controleeren, teneinde vanuit deze commandoposten op het geheele verloop van het na-oorlogsche bedrijfsleven invloed te kunnen uitoefenen. Regeeringsbedrijven zullen over het algemeen worden verpacht en niet worden verkocht. Het doel der staatscontrôle is het verkrijgen van een evenwichtige structuur van het economisch leven, niet in de laatste plaats door een zoo doeltreffend mogelijke spreiding der industrieele vestigingsplaatsen, waarbij vooral die gebieden voorrang zullen genieten, welke in de jaren tusschen de beide oorlogen met een latente werkloosheid te kampen hadden.

(V. b. Geleide economie 5967 E.)

C. DUITSCHLAND —

Arbeidsmobilisatie - Concentratie der pers —

17 Aug. — Aan de door Reichsleiter Amann bekendgemaakte concentratiemaatregelen in de Duitsche pers, als gevolg der algemeene arbeidsmobilisatie ontleenen wij, dat o.m. de Berliner Börsenzeitung wordt vereenigd met de Deutsche Allgemeine Zeitung en de Berliner Lokalanzeiger met de Berliner Morgenpost. De Berliner Volkszeitung met haar oplage van 250.000 exemplaren verdwijnt. De nog bestaande bladen in de voorsteden worden samengesmolten tot enkele kranten. In Weenen worden, met inbegrip van de Volkszeitung, alle kleine bladen vereenigd tot de „Kleine Wiener Kriegszeitung". Een reeks provinciale bladen wordt samengevoegd en als eenig geïllustreerd blad blijft over de Illustrierte Beobachter en de Berliner Illustrierte met kopbladen in Hamburg, München, Stuttgart en Weenen.

(V. b. Oph. Frankf. Ztg. 5642 A.)

— Beperking effectenhandel —

19 Aug. — In het kader van de verdere omschakeling in het Duitsche bedrijfsleven heeft de Duitsche Rijksminister van Economische Zaken voor de Berlijnsche beurs verdere beperkingen bevolen, welke per 1 September in werking zullen treden. De vrije makelaars hebben tot nader aankondiging geen toegang meer tot de beurs, zij mogen in verband hiermede niet meer optreden als bemiddelaars voor effectentransacties. De vaststelling van aandeelennoteeringen zal nog slechts op twee dagen per week plaats vinden. De beurstijd wordt, om de afwikkeling van de transacties mogelijk te maken tot twee uur verlengd.

— Maatregelen in het protectoraat

De Duitsche staatsminister voor Bohemen en Moravië heeft medegedeeld, dat thans wordt begonnen met de uitvoering der maatregelen voor de totale oorlogsinspanning in het Protectoraat. Voorloopig staan onder meer de volgende maatregelen op het programma: Bij de openbare administratie worden alle werkzaamheden, die niet voor den oorlog van belang zijn, zonder uitzondering gestaakt. Een aantal rechtbanken wordt tijdelijk gesloten. De leeftijdsgrens voor den arbeidsplicht voor vrouwen wordt op 50 jaar gesteld. Schijnarbeidsbetrekkingen worden strafbaar gesteld. Het onderwijs wordt vereenvoudigd. Op cultureel gebied worden talrijke instellingen gesloten of beperkt. Alle musea worden gesloten. Op het gebied van de pers worden vooral de tijdschriften zeer beperkt. De omvang van de dagbladen wordt ingekrompen. Ook op landbouwgebied worden alle bedrijven, die niet rechtstreeks de oorlogseconomie en de voedselvoorziening dienen, stopgezet. Voor de post worden soortgelijke maatregelen van kracht als in Duitschland.

(V. b. Arbeidsmob. 6052 A.)

Weermacht - Veldmaarschalk Model onderscheiden —

17 Aug. — De Führer heeft den opperbevelhebber van de legergroep midden, generaal-veldmaarschalk Walter Model als 17en soldaat van de Duitsche weermacht het Eikenloof met de zwaarden en briljanten, behoorende bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis, verleend. Na maarschalk Rommel is de 53-jarige generaal-veldmaarschalk Model de tweede generaal-veldmaarschalk van het Duitsche leger, die deze hoogste Duitsche onderscheiding voor dapperheid ontvangt.

(V. b. Ondersch. 6052 A.)

A. NEDERLAND —

N.S.B. - Limburgsche Volksdag - Rede Mussert —

In het Openluchttheater te Valkenburg heeft de Nat. Soc. Beweging op 15 Augustus den traditioneelen Limburgschen Volksdag gehouden. Tot de aanwezigen behoorden de secretaris-generaal der N. S. B., Huygen, de Beauftragte van den Rijkscommissaris, Schmidt, en de Kreisleiter der N.S.D.A.P., de heer Quant, Mussert's Limburgsche gemachtigde d'Ansembourg, herdacht in zijn inleiding de gevallenen. Na redevoeringen van den leider van het Arbeidsfront, Woudenberg, en van den heer Vlekke, adviseur van den Leider, nam Mussert zelf het woord. Men tracht tegenwoordig, aldus de Leider, alle onaangename dingen in de schoenen van de nationaal-socialisten te schuiven. Zij zijn echter het gevolg van den oorlog, dien wij niet gewild hebben, maar die ons opgedrongen is. Zooals de Fransche revolutie en het Russische communisme doorgewerkt hebben, zonder dat de tegenstand van buiten daaraan iets kon veranderen, zoo zal ook de nat.-soc. revolutie doorwerken.

Spr. hekelde de veranderde houding van vele geestelijken ten opzichte van het communisme. Europa zal een stuk Sovjetrepubliek of een kolonie van de Vereenigde Staten worden, indien niet langzaam maar zeker in de volkeren de overtuiging rijpt, dat zij één geheel vormen. De strijd is moeilijk, aldus Mussert, maar zij zal niet vergeefs gestreden zijn. Europa moet het cultuurcentrum van de wereld blijven. Wij, nationaal-socialisten, laten het hoofd niet hangen. Twee jaar geleden hebben de tegenstanders gezegd: En tóch wint Engeland. Nu, nu het niet meer zoo goed gaat, zeggen wij: En tóch wint Hitler! Zouden wij minder moed en minder geloof hebben dan onze tegenstanders?

Dan zullen wij trotsch kunnen zijn, dat wij in dezen tijd, vaak nog onbegrepen door de groote massa, hebben meegestreden voor het bereiken van dit ideaal. Er zal dan een gelukkig Nederland in een gelukkig Europa zijn.

Daarvoor te strijden is onze taak en onze roeping. Daarvoor hebben wij elkaar gevonden en daarvoor blijven wij elkaar trouw. Daarom zullen wij ook gezamenlijk de overwinning beleven.

— Instelling Jeugdstormfrontfonds

19 Aug. — Naar het A.N.P. meldt heeft hoofdstormer van Geelkerken ter gelegenheid van het tienjarige bestaan van den Nationalen Jeugdstorm, dat op 30 September feestelijk zal worden gevierd, een Jeugdstormfrontfonds ingesteld voor de oprichting van een Jeugdstormherstellingsoord, ten behoeve van hen, die als lid van den Jeugdstorm naar het front zijn vertrokken en daar zijn gewond geraakt en voor Stormsters, die zich aan het front hebben onderscheiden als Roode Kruiszuster, of zich op andere wijze verdienstelijk hebben gemaakt. Stormers en Stormsters uit de geteisterde gebieden, die zich verdienstelijk hebben gemaakt, benevens alle leden van den Jeugdstorm, die zich aan het thuisfront onderscheiden en wier lichamelijke toestand een periode van rust dringend noodig maakt.

(V. b. Mussert 6034 B.; Limb. Volksd. 5634 A.; Jeugdst. 5995 A.; Frontzorg 5979 A.)

Luchtaanvallen —

In den loop van 15 Augustus zijn in verschillende deelen van het land wederom aanvallen met boordwapens door Anglo-Amerikaansche vliegtuigen in scheervlucht ondernomen op personentreinen, auto's en voetgangers, alsmede door het werpen van bommen, onder de Nederlandsche burgerbevolking, 32 personen gedood, 13 zwaar en 72 lichtgewond. Eenige woonhuizen en een kerk werden door bommen zwaar beschadigd. In de late middaguren van 18 Augustus is Maastricht door Anglo-Amerikaansche vliegtuigen aangevallen. Er ontstond aanzienlijke schade aan woonhuizen. Tot dusver zijn de lijken van 61 Nederlanders geborgen, 72 werden zwaar en ruim 200 licht gewond. Aangezien het opruimingswerk nog aan den gang is, moet een stijging van het aantal dooden worden verwacht.

(V. b. Luchtaanv. 6043 A.)

Kunst, Kultuur - Johan Polet 50 jaar

De Amsterdamsche beeldhouwer Johan Polet werd 17 Augustus vijftig jaar. Zoon van een steenhouwer, kreeg hij zijn opleiding aan de Quellinus- en de Kunstnijverheidschool in de hoofdstad. Hij maakte o.a. het gevelbeeldhouwwerk aan de Haagsche Bijenkorf, het Domela Nieuwenhuismonument te Amsterdam, dierplastieken op het Leidsche Plein aldaar, een monument voor de Nederlandsche gevallenen in dezen oorlog en verder het beeld De Bezinning, dat door de studenten bij het 300-jarig bestaan van de Amst. Universiteit werd aangeboden.

(Archief Arbeiderspers)

— E. v. Beijnum inspecteur muziekonderwijs —

Blijkens een bericht in de Staatscourant van 16 Augustus is met ingang van 1 September benoemd tot inspecteur voor het muziekonderwijs in vasten dienst de heer E. van Beijnum, thans leeraar aan het Rijksconservatorium voor muziek hier ter stede.

(V. b. Muziekonderwijs 5899 A.)

Religie - Mgr. dr. G. C. van Noort 60 jaar priester —

De deken van Amsterdam, mgr. dr. G. C. van Noort, heeft op 15 Augustus zijn diamanten priesterjubileum gevierd. Na een kerkelijke plechtigheid in de Willibrorduskerk, bijgewoond door den bisschop van Haarlem mgr. J. P. Huibers, werd mgr. Van Noort 's middags in het Amstelhotel door tal van wereldlijke en kerkelijke autoriteiten met zijn zeldzaam jubileum gefeliciteerd.

— Episcopaat waarschuwt tegen sluikhandel in levensmiddelen —

17 Aug. — In verschillende diocesen in Nederland is Zondag 13 Aug. een herderlijke brief van de bisschoppen voorgelezen, waarin de vroegere opmerkingen in zake de ontoelaatbaarheid van den „zwarten" handel en den daaruit voortvloeienden woeker worden herhaald en de boeren en andere landbouwproducenten opnieuw worden aangespoord de door hen geoogste producten ter beschikking te stellen van de daartoe bevoegde Nederlandsche instanties. Slechts deze instanties zijn in staat, zoo wordt in den herderlijken brief gezegd, een eerlijke en rechtvaardige verdeeling van de dringend noodzakelijke levensmiddelen voor de geheele bevolking van het land, in het bijzonder ook voor de minder bemiddelde inwoners der steden, tot stand te brengen.

(V. b. Episcopaat 6036 A.)

— Het conflict in de Geref. kerken

19 Aug. — Het conflict in de Geref. kerken schijnt zich meer en meer te gaan toespitsen, aldus de N. R. Crt. Van de zijde der bezwaarden is verleden week te 's-Gravenhage een groote vergadering gehouden, waar zeer vele bezwaarden uit het geheele land bijeen zijn geweest en waar als sprekers zijn opgetreden ds. H. Knoop uit Rotterdam-Delfshaven, prof. dr. S. Greydanus en prof. dr. K. Schilder uit Kampen en ds. D. van Dijk uit Groningen. In die vergadering is aan de bezwaarden geadviseerd om een door prof. Schilder samengestelde uitvoerige nota van wederkeer en vrijmaking te zenden aan hun eigen kerkeraad. De actie schijnt er dus op gericht te zijn om het conflict naar de plaatselijke kerken te verleggen, waarbij dus de bezwaarden en geschorste ambtsdragers niet zelf hun kerkverband zullen verbreken, maar het er op aan zullen laten komen, dat zij door hun kerkeraad afgezet en buiten het kerkverband geplaatst zullen worden.

(V. b. 6043 A.)

Effecten - Overzicht dividenden —

In de eerste phase van den oorlog (1940 en 1941) werd de Nederlandsche industrie met zeer gunstige financieele resultaten bedeeld. Naarmate echter stijgende onkosten, fiscale eischen, grondstoffen- en materiaalschaarschte, gebrek aan arbeidskrachten enz. gingen optreden, bleef er van hooge winsten en dividenden weinig over. Was zulks reeds in 1943 bij het publiceeren van de jaarverslagen over 1942 het geval, nog duidelijker zijn, wat de dividenduitkeeringen betreft, de cijfers van dit jaar. Wanneer wij de tot dusver gepubliceerde resultaten van de industrieele ondernemingen, welker (gewone) aandeelen officieel ter beurze worden genoteerd onderzoeken, blijkt, dat van de 94 industrieele ondernemingen er slechts 38 haar dividenden konden handhaven, terwijl een 5-tal de uitkeeringen verhoogde; in de overige gevallen werden de dividenden of verlaagd of wederom gepasseerd. Ter verkrijging van een inzicht in de algemeene hoogte der dividenden diene het volgende staatje: (cijfers over het bedrijfsjaar 1943 of 1942-43)

Divid. van	Uitgekeerd door:	Divid. van	Uitgekeerd door:
15 %	1 ondernem.	4 %	17 ondernem.
12 %	1 ,,	3½%	2 ,,
8 %	1 ,,	3.3 %	1 ,,
7 %	3 ,,	3 %	11 ,,
6 %	21 ,,	2½%	2 ,,
5 %	6 ,,	2 %	1 ,,
4½%	1 ,,	nihil	26 ,,

(V. b. Aandeelkoersen 6011 A.)

A. **VER. STATEN —**

Steunpunten; ook in Nederl. Indië —

Naar Reuter uit Washington meldt heeft senator Mc Kellar uit Tennessee 15 Aug. een resolutie in den senaat ingediend, volgens welke president Roosevelt met Ecuador onderhandelingen moet openen over het afstaan der Galapagos-eilanden in permanent Amerikaansch bezit. De resolutie, aldus zegt het bericht verder, verlangde ook het in bezit nemen door de Vereenigde Staten van alle eilanden, die Noordelijk van den equator tot den 30sten breedtegraad voor Pearl Harbour aan Japan toebehooren of onder mandaat van dat land staan. Hiertoe moeten ook Formosa en de Rioekioe-eilanden worden gerekend. Verder wordt de verwerving door de Ver. Staten verlangd van de Bermuda-eilanden en van alle West-Indische eilanden, die thans in het bezit van Europeesche landen zijn.

Terwijl hij zich voor de resolutie uitsprak verklaarde senator Robert Reynolds, de voorzitter van de senaatscommissie voor militaire zaken, naar Reuter verder meldt: De Britten en Franschen moeten er op worden voorbereid, dat zij aan de Vereenigde Staten, als gedeeltelijke betaling van hun schulden aan de Vereenigde Staten uit den vorigen en uit dezen oorlog, die eilanden afstaan, welke de Vereenigde Staten in het belang van hun veiligheid na den oorlog noodig hebben. Hij verklaarde verder, dat hetzelfde voor de Nederlandsche regeering zal gelden, „wanneer wij het bezit van Nederlandsch Oost-Indië hebben hersteld".

(V. b. Rechten n. herov. v. N. O. I. 5966 B.; Steunp. 5491 A.)

Roosevelt op de Aleoeten —

17 Aug. — Volgens United Press heeft president Roosevelt in de afgeloopen week een bezoek gebracht aan de Aleoeten.

Men spreekt van de mogelijkheid van een ontmoeting in Britsch-Indië, om de intensiveering van de oorlogvoering in dit gebied met admiraal Mountbatten te bespreken.

(V. b. Roosevelt 6051 B.)

B. **POLEN —**

Poolsche Sovjet te Lublin bijeen —

18 Aug. — Te Lublin is, naar de zender van Moskou meldt, de eerste zitting gehouden van den Poolschen Sovjet. Het door Moskou opgerichte z.g. Poolsche nationale comité is het recht gegeven voor den tijd van den oorlog op het door de bolsjewisten bezette Poolsche gebied verordeningen en wetten uit te vaardigen. Er werd ook terstond besloten tot een wet op de partieele mobilisatie, welke de onmiddellijke mobilisatie van tien lichtingen der Polen voor de bolsjewisten behelst.

(V. b. Poolsche nat. com. 6054 C.)

C. **SPANJE — Bevolking —**

Op een oppervlakte van 504.712 km². telt Spanje 26 mill. inwoners, d.i. 46.84 inwoners per km². De grootste bevolkingsdichtheid komt voor aan de Spaansche kust. Het land bezit 16 steden met een inwonertal tusschen 50.000 en 100.000; hiervan liggen er 11 aan de kust en 5 in het binnenland. Van de 11 steden met meer dan 100.000 inwoners liggen er 6 aan de kust en 5 in het binnenland. Spanje is na Zwitserland het meest bergachtige land van Europa. Zwitserland heeft echter een bevolking van 100 inwoners per km². Men zegt, dat Spanje arm aan water is en dat de bodem zich niet leent voor bebouwing op groote oppervlakten. Griekenland is veel armer aan water en daar leven gemiddeld 49.8 menschen per km². Het te kleine aantal inwoners is te wijten aan een ondoelmatige bevolkingspolitiek in het verleden. Sedert de ontdekking van Amerika zijn millioenen Spanjaarden naar overzee vertrokken, waardoor Spanje eeuwenlang een verzwakking der bevolking heeft gekend. Voorts hield men zich onvoldoende bezig met de volksgezondheid. Ook mag de woelige Spaansche geschiedenis als een der oorzaken der te dunne bevolking niet worden vergeten. Volgens Spaansche economisten zou Spanje 40 mill. menschen kunnen voeden, zoodat er dus nog plaats is voor 14 mill. menschen. (Econ. Nieuws)

(V. b. Bevolking 4802 F.)

D. **INSULINDE —**

Arbeidsmobilisatie voor Aziaten op Java —

17 Aug. — Door den centralen bijraad van het militaire bestuur op Java zijn gedurende de vierde vergadering op verzoek van den Japanschen opperbevelhebber besluiten genomen in zake de mobilisatie van arbeidskrachten ten behoeve van de levensmiddelenverzorging en de versterking der verdediging.

Allen, die tot de Groot-Aziatische rassen en volken behooren, zullen aan het arbeidsproces moeten deelnemen. Voor mannen zijn de leeftijdsgrenzen van 18 tot 40 en voor vrouwen van 18 tot 25 jaar. Employé's werkzaam in bedrijven, die voor de oorlogvoering van geen nut zijn, zullen naar fabrieken worden overgeplaatst die voor de Japansche strijdkrachten draaien. Veel mannenwerk zal door vrouwen worden overgenomen.

(V. b. Tot. oorlog in Japan 6044 B.)

Industrialisatie van Java —

Half Mei 1944 begon het militaire bestuur een actie tot uitbreiding der industrieele bedrijvigheid. Als resultaat hiervan hebben 83 fabrieken opdracht gekregen hun installaties uit te breiden, terwijl 36 fabrieken hun productie aanzienlijk moesten uitbreiden. Vóór 15 Juli hadden 26 fabrieken de eerste opdracht volledig vervuld en 32 fabrieken voor 70%. In alle betrokken industrietakken, scheepsbouw, soda-, carbid-, zwavelzuur-, batterijen-, glas- en tegelindustrie, steeg de productie. Door den bouw van zes nieuwe electriciteitscentrales wordt de aanvullende energie verkregen.

(V. b. Econ. toest. Java 5918 D.)

50-jarige herdenking van het „verraad van Lombok" —

Op 26 Augustus viel een somber jubileum in de Nederlandsche koloniale geschiedenis te herdenken. In den nacht van 25 op 26 Augustus 1894 had namelijk de beruchte overval op het bivak van Tjakranegara plaats, waarbij, met den aankleve van dien, aan Nederlandsche zijde sneuvelden: 9 officieren en 88 minderen, gewond geraakten: 17 officieren en 255 minderen, vermist werden: 14 minderen. In het licht van onzen tijd mogen de getallen, die ge hier aantreft, gering gelijken: toenmaals bezag men deze nederlaag onzer expeditionaire troepenmacht als een feit van zeer groote beteekenis.

E. **GEALLIEERDEN —**

Gen. Eisenhower opperbevelhebber in W. Frankrijk —

15 Aug. — Generaal Eisenhower, de opperbevelhebber der geallieerde troepen, heeft thans persoonlijk het opperbevel over alle in Normandië en Bretagne strijdende troepen op zich genomen.

Bevel Middell. Zeegebied —

15 Aug. — De Britsche berichtendienst meldde o.m. als legeraanvoerders in het gebied der Middellandsche Zee: Opperbevelhebber: Sir Henry Mailand Wilson (Groot Brittannië), plaatsvervangend opperbevelhebber en commandeur van de Amerikaansche strijdkrachten: lt.-generaal Jacob C. Bevers (Ver. Staten); commandeur der geallieerde troepen in Italië: generaal Sir Harold Alexander (Groot Brittannië); opperbevelhebber der geallieerde luchtstrijdkrachten: lt.-generaal J. C. Baker (Ver. Staten); opperbevelhebber der geallieerde vloot: admiraal Sir John Cunningham (Groot Brittannië).

(V. b. Engelsche legerl. 6046 A.; Am. leiding 5846 F.)

F. **SOVJET-UNIE —**

Econom. onderhandelingen met Ver. Staten —

16 Aug. (A.N.P.) — Volgens particuliere berichten uit Washington onderhandelt op het oogenblik een Sovjet-delegatie met Amerikaansche autoriteiten over de voortzetting der leen- en pachtwetleveranties na den oorlog. De Sovjets wenschen een verlenging van de Amerikaansche leen- en pachtleveranties na den oorlog, waarbij het leen- en pachtsysteem zou moeten worden omgezet in een credietovereenkomst. De Sovjets zouden voornemens zijn in Londen een soortgelijk voorstel te doen.

(V. b. Onderh. 5973 D.)

G. **FRANKRIJK —**

Regeering verlaat Vichy —

Op desbetreffende vragen is 19 Augustus in de Wilhelmstrasse verklaard, dat de Fransche regeering met het oog op de militaire gebeurtenissen en gezien zekere organisatorische noodzakelijkheden geneigd is den zetel der regeering uit Vichy naar een andere Fransche stad te verplaatsen. Men noemt het mogelijk, dat deze verhuizing reeds aan den gang is. De vraag, of minister-president Laval zich nog in Parijs bevindt, werd ontkennend beantwoord.

(V. b. Regeering 6021 A.)

H. **BELGIE—NOORD-FRANKRIJK**

ᛋᛋ-Gruppenführer Junclaus militair bevelhebber —

15 Aug. — Naar van bevoegde zijde wordt medegedeeld, is bij een bevel van den Führer de positie van bevelhebber der weermacht in België en Noord-Frankrijk in personeele unie vereenigd met die van den Höheren ᛋᛋ- und Polizeiführer en is ᛋᛋ-Gruppenführer Junclaus tot bevelhebber der weermacht benoemd.

(V. b. Bestuur België-Nrd.-Fr. 6029 A.)

I. **GRONDSTOFFEN —**

Intern. Rubberovereenkomst —

17 Aug. — De voorbereidende besprekingen tot het oprichten van een nieuwe internationale rubberovereenkomst, welke tusschen Engeland, de Ver. Staten en Nederland hebben plaats gevonden, hebben volgens mededeeling van het Amerikaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken tot vèrstrekkende overeenstemming geleid. Aan deze besprekingen hebben niet alleen vertegenwoordigers der natuurrubberbelangen doch ook die der synthetische rubberindustrie deelgenomen. Binnen afzienbaren tijd zullen de besprekingen wederom worden hervat, waarbij een voorloopig programma tot bestudeering van de internationale rubbermarkt zal worden ontworpen. De betrokken partijen zijn het er in ieder geval over eens, dat de oprichting van een commissie voor de permanente contrôle van de rubbermarkt wenschelijk zou zijn.

(V. b. Rubber 5957 D.)

A. WIJN — Wereldproductie en verbruik —

De wijnbouw wordt voornamelijk beoefend in Europa. Dit werelddeel nam in vredestijd ± 81% van de wereldproductie voor zijn rekening. Op verren afstand volgde Afrika met ± 10½%, vervolgens Zuid-Amerika met 5% en Noord-Amerika met 2½%, terwijl Azië en Australië samen het resteerende procent leverden. Over de periode 1930-'38 bedroeg de gemiddelde jaarlijksche wijnproductie (in 1.000 hl.):

in Europa	147.380
in Afrika	20.189
in Zuid-Amerika	10.966
in Noord-Amerika	4.718
in Azië	237
in Australië	743
Totaal	184.233

Zooals bekend, kan de wijnbouw alleen beoefend worden onder bepaalde klimatologische voorwaarden, vnl. warmte en vochtigheid. Het Middellandsche zeegebied is voor wijnbouw zeer geschikt. De Europeesche Staten, aan deze oude binnenzee gelegen, doch ook Noord-Afrika, met name Algiers en Tunesië, zijn dan ook wijnbouwlanden van beteekenis. Echter, tot ver buiten de invloedssfeer van de Middellandsche Zee is wijnbouw zeer wel mogelijk. Portugal en Madeira, voorts groote deelen van Frankrijk en sommige streken van Duitschland en van Midden-Europa, zijn wijnbouwgebieden van beteekenis.

Door hun subtropisch klimaat zijn eveneens voor wijnbouw geschikt de Zuid-Afrikaansche Unie en enkele Staten van Zuid-Amerika, t.w. Chili en Peru. Ook deze productiegebieden zijn niet van beteekenis ontbloot.

Wijnbouw wordt voorts nog in geringe mate beoefend in enkele der Noord-Amerikaansche Staten (in het bijzonder in Californië) en in kleine deelen van Azië (voornamelijk op Cyprus) en Australië.

Onderstaande tabel geeft een inzicht in den omvang en de spreiding van den internationalen handel in wijn. Het verschil tusschen wereldimport en -export, dat uiteraard slechts schijnbaar is, is te wijten aan gebreken in het statistische grondmateriaal.

Overzicht van de voornaamste productie- en consumptiegebieden
(× 1,000 hl.)
(Jaargemiddelden over 1930—1938)

	Jaar-productie	Inheemsch verbruik	Import	Export	Saldo + = import — = export
Europa:					
Frankrijk	57.725	70.575	13.700	850	+ 12.850
Italië	37.900	36.553	13	1.360	— 1.347
Spanje	18.280	16.334	1	1.947	— 1.946
Portugal	7.633	6.825	—	808	— 808
Roemenië	8.770	8.767	—	3	— 3
Griekenland	3.710	3.443	—	267	— 267
Joego-Slavië	3.570	3.550	—	20	— 20
Hongarije	3.365	3.068	—	297	— 297
Duitschland	2.700	3.559	907	48	+ 859
Oostenrijk	1.090	1.172	82	—	+ 82
Zwitserland	550	1.504	960	6	+ 954
Groot-Brittannië	—	740	740	3	+ 740
Nederland	—	704	110	6	+ 104
Afrika:					
Algiers	17.130	3.280	30	13.880	— 13.850
Tunesië	1.265	145	5	1.125	— 1.120
Unie van Zuid-Afrika	1.190	1.123	2	69	— 67
Zuid-Amerika:					
Argentinië	6.360	6.370	15	5	+ 10
Chili	3.020	2.942	—	78	— 78
Noord-Amerika:					
Vereenigde Staten	5.170	5.273	103	—	+ 108
Wereld	184.233		17.790	18.660	

(Econom. Stat. ber. no. 1465)

B. KLIMATOLOGIE —

Temperatuurstijging aan de Noordpool —

Gedurende de laatste honderd jaar is het klimaat aan de Noordpool aanmerkelijk minder geworden, en vooral in de laatste tien jaar is het er beduidend warmer dan vroeger. In doorsnee lag de wintertemperatuur van 1930 tot 1940 op Spitsbergen 7½ graad boven die van de jaren 1910 tot 1920. Vanzelfsprekend hebben deze wijzigingen in de temperatuursverhoudingen ook op ander gebied groote veranderingen teweeggebracht. De onderzoekers zijn van meening, dat zich aan de Noordpool een soort omwenteling voltrekt.

In een eenzaam dal op Spitsbergen vond de Noorsche Poolonderzoeker Svanerup korenbloemen. Het was niet moeilijk te raden hoe de zaden hier kwamen, want de haver voor de in de kolenmijnen werkende paarden werd uit Europa geïmporteerd en tusschen de haver bevonden zich zaden van korenbloemen. Svanerup zocht verder en vond nog een aantal andere planten, die voorheen in deze Noordelijke streken niet wilden gedijen, maar die thans den strengen winter doorstaan. Verscheiden dezer planten hebben zich klaarblijkelijk reeds verscheiden jaren op Spitsbergen voortgeplant.

Van de kapiteins der Poolsche schepen kreeg Svanerup de bevestiging van zijn veronderstelling. Ook de drijfijsgrens verplaatst zich naar het Noorden, terwijl waarnemingen in Noord-Noorwegen en op Groenland hebben uitgewezen, dat de gletschers daar korter worden.

Uiteraard rijst de vraag of men hier te doen heeft met een der bekende klimaatschommelingen. Doch dit is nauwelijks aan te nemen, want de wijziging voltrekt zich sprongsgewijze. De oorzaak ligt hoogstwaarschijnlijk in den Golfstroom, de centrale verwarming van Europa, die in de Golf van Mexico zijn oorsprong heeft. In de laatste twintig jaar is waargenomen, dat zijn temperatuur hooger is dan voorheen en dat hierin geen schommelingen voorkomen, daar de toeneming van de warmte constant is. Verdere waarnemingen, die verricht werden op het gebied van dierenleven bevestigden Svanerup's conclusies. De kabeljauw en de haring hebben koud water noodig om te kunnen leven en als gevolg van de toenemende warmte van den Golfstroom hebben zij Noordelijker breedten opgezocht. Deze volksverhuizing in de visschenwereld werd echter tevens veroorzaakt door de omstandigheid, dat de kleine zeediertjes, die hun tot voedsel dienen eveneens de koudere regionen hebben opgezocht. Precies zoo ging het met de vogels, die de visschen volgden, welke hun tot voedsel dienen. De Poolhazen daarentegen hebben zich sedert 1939 uit het Poolgebied teruggetrokken, aangezien de gewijzigde weersomstandigheden het moeilijker maken bij hun karig voedsel te komen. Ten gevolge van het feit, dat in den herfst regen valt in plaats van sneeuw zooals voorheen het geval was, vormt zich een ijskorst op den grond, zoodat de hazen niet bij hun voedsel kunnen komen. Ook de muskusos is op het spaarzame groen onder de sneeuw aangewezen. Voorheen kwam hij niet Zuidelijker dan tot den 71sten breedtegraad, doch dit is thans anders geworden.

De grootere warmte op Spitsbergen heeft echter ook onaangename gevolgen. Daar de bodem langer vochtig blijft en uitgestrekte strooken land door de ontdooiende gletschers bloot komen te liggen, zijn de vroeger door ijs bedekte gebieden veranderd in moerassen en deze vormen ideale broedplaatsen voor de muggen, die er voorheen niet werden aangetroffen. Daaronder bevinden zich ook de steekmuggen, die de malaria overbrengen. Deze ziekte komt thans wel op Spitsbergen voor.

Welke gevolgen kan de grootere warmte aan de Noordpool op den duur voor onze streken hebben? In de eerste plaats zal er rekening moeten worden gehouden met warmere winters. Wellicht zou hierdoor ook het sedert December aanhoudende, voor dit jaargetijde buitengewoon warme weer, slechts zoo nu en dan door koude dagen onderbroken, veroorzaakt worden, aldus schrijft de „National Zeitung". Dit zou ook gelden voor de zware regens van den laatsten tijd, aangezien er een grooter gedeelte van de Noordelijke IJszee ijsvrij wordt en daardoor meer vocht afstaat aan de lucht. Als gevolg hiervan moeten de zomers minder warm worden en meer neerslag brengen. Het klimaat in Oost-Duitschland en West-Rusland zal waarschijnlijk milder en de bodem vruchtbaarder worden, terwijl er rekening mede moet worden gehouden, dat binnen afzienbaren tijd in Zuid-Duitschland een klimaat zal heerschen dat met dat van Noord-Italië overeenkomt. Vanzelfsprekend acht het blad dit geen axioma, waarvan niet zal worden afgeweken of dat onmiddellijk werkelijkheid zal worden, aangezien er nog steeds schommelingen optreden.

(V. b. Eur. klim. wijz. 5671 C.)

C. ITALIE (REPUBLIEK) — Inspectietocht Mussolini —

14 Aug. — Op een inspectietocht langs de verschillende frontsectoren heeft Mussolini formaties der republikeinsche weermacht bezichtigd. Tegelijkertijd heeft hij tijdens zijn reis naar het front de provinciale regeeringschef van Bologna, Pescara, Ravenna, Forli en Ferrara, benevens verscheidene hooggeplaatste personen der partij ontvangen.

(V. b. Mussolini 6037 A.)

DE WERELDOORLOG

Duitsche distancieeringen in West- en Zuid-Frankrijk; gevechten in en om Parijs; Landing bij St. Jean de Luz; toenemende activiteit van terroristen - Sovjetoffensief op Zuidelijken vleugel hervat; Jassy opgegeven - Luchtaanvallen op Duitschland, Hongarije en Roemenië - Engelsche kruiser getorpedeerd - Omwenteling in Roemenië -

FRANKRIJK (WESTEN) —
Hoofdkwartier van den Führer, 20 Aug. — In Normandië gaan de Duitsche divisies al strijdende uit het gebied ten Noorden van Argentan en onder het afweren van flankaanvallen naar het Oosten terug. In het gebied ten Noordoosten en ten Noorden van Chartres leveren onze versperringsformaties strijd met vijandelijke strijdkrachten, die uit Zuidwestelijke richting versterkingen ontvangen.
21 Aug. — In Normandië hebben onze divisies in het gebied ten Noorden van Argentan na een verbitterde worsteling de vijandelijke afsluiting in Noordoostelijke richting doorbroken en de verbinding met een haar tegemoetkomende pantsergroep tot stand gebracht. Krachtige vijandelijke aanvallen op ons afweerfront aan de Dives en Vire-sector werden afgeslagen. Tusschen de Eure en de Seine oefent de vijand druk uit in Noordelijke richting. Daar werden bij Pacy-Vernon vijandelijke aanvalsvoorhoeden uiteengeslagen. In het gebied ten Oosten en Noordoosten van Chartres houdt de druk van den vijand op den middenloop van de Seine aan.
22 Aug. — Opnieuw zijn deelen van Duitsche uit het gebied ten Noorden van Argentan doorgebroken gevechtsgroepen achter onze linies opgenomen. Na harde gevechten slaagde de vijand er in, in het gebied ten Westen van Lisieux een penetratie in ons afweerfront tot stand te brengen. Ten Westen en Noorden van Dreux kon de vijand in Noordelijke richting terrein winnen. De bij Mantes naar den Noordelijken oever van de Seine overgestoken vijand werd tot staan gebracht. De vijandelijke strijdkrachten, die den Seine-sector ten Zuiden van Parijs verkenden, werden door onze strijdkrachten afgeslagen.
23 Aug. — Ten Westen van den benedenloop van de Seine volgt de vijand onze distancieeringsbewegingen aan weerskanten van Lisieux snel. Bij en ten Westen van Evreux alsmede tusschen Eure en Seine bieden onze divisies taai verzet. Hij kon slechts geringe terreinwinst behalen. Onze tegenaanval op het bruggenhoofd ten Noorden van Mantes wierp den vijand verder naar de rivier terug. Ten Zuiden van Parijs viel de vijand onze vooruitgeschoven beveiligingen met sterke strijdkrachten aan en drong deze tot de Seine terug. Verder Zuidelijk wordt aan de Yonne gestreden.
24 Aug. — In Normandië hebben onze troepen bij den Touques-sector, in het gebied van Lisieux en verder Zuidelijk alle aanvallen van den vijand afgeslagen. Een vijandelijke gevechtsgroep, die ten Westen van Evreux opdrong, werd tot staan gebracht. Ten Noordwesten van Mantes wierpen onze troepen de Amerikanen bij La Roche-Goyen over de Seine terug en zuiverden de rivierbocht ten Zuiden van deze plaats van den vijand. Ten Noordoosten van Fontainebleau werden de vijandelijke strijdkrachten, die de Seine overgestoken waren, in een tegenaanval naar den oever der rivier teruggeworpen.
25 Aug. — In het gebied ten Noordwesten van Parijs is de vijand met sterke strijdkrachten van het Westen en Zuiden uit onze divisies gevolgd, die zich in de richting van den benedenloop van de Seine gedistancieerd hebben. Bijzonder hevig was de druk ten Zuiden van Elbeuf. Ten Westen van Parijs is de vijand, door talrijke tanks gesteund, tot den aanval overgegaan en tot aan den Westelijken rand der stad doorgedrongen. In de buitenwijken van de stad zijn hevige straatgevechten ontbrand.
26 Aug. — Ten Westen van den benedenloop der Seine hebben onze divisies in de vernauwde bruggenhoofdstelling alle vijandelijke aanvallen afgeslagen. Met vrij sterke strijdkrachten is de vijand gisteren het Zuidelijk deel van Parijs binnengedrongen, waar den geheelen dag straatgevechten aan den gang waren. Ten Zuiden van Parijs slaagde de vijand er in tusschen Corbeil en Montereau op eenige plaatsen de Seine over te steken. Ten Oosten van de Yonne drongen vijandelijke verkenningsstrijdkrachten naar het Zuidoosten op.
Tegen den beneden- en middenloop van de Seine hielden de krachtige geallieerde aanvallen aan. De sterke druk der geallieerde tegen de Duitsche troepen, die in het mondingsgebied van de Seine nog op den Westelijken oever staan, zoowel als de pogingen om het bruggenhoofd bij Mantes te versterken en bij Mélun nieuwe bruggenhoofden te vormen, kunnen als één samenhangende operatie beschouwd worden, waartoe men dan ook nog de onderneming van Montargis uit tegen den middenloop van de Yonne rekenen kan; kennelijk is het doel van de geallieerden om de Seine geheel in handen te krijgen, met beide oevers, daar het oversteken van de rivier met groote risico's gepaard gaat, wanneer er op den Oostelijken oever nog een actief verdedigingsfront bestaat.

FRANKRIJK (ZUIDEN) —
20 Aug. — In Zuid-Frankrijk probeert de vijand met sterke pantserstrijdkrachten in den strijd te werpen zijn bruggenhoofd aan de kanten en in Noordelijke richting uit te breiden. Vooral in de bergdalen ten Noorden van Toulon wordt hevig gestreden.
21 Aug. — In het bergterrein ten Noorden van Toulon valt de vijand met sterke strijdkrachten in Westelijke en Noordwestelijke richting aan.
22 Aug. — De vijand volgt snel onze distancieeringsbewegingen tusschen de kust en de Durance naar het Westen. Om Toulon woeden verbitterde gevechten.
23 Aug. — In Zuid-Frankrijk houdt de bezetting van Toulon stand tegen den vijand. Ten Zuiden van de Durance distancieerden onze divisies zich naar het Westen. Op de paswegen aan de Fransch-Italiaansche grens worden verscheiden groepen terroristen met zware, bloedige verliezen teruggeworpen en voor het grootste deel vernietigd.
24 Aug. — Aan de Zuid-Fransche kust boden de bezettingen van Marseille en Toulon verbeten tegenstand. Ten Noorden van de Durance zijn gevechten gaande met vijandelijke strijdkrachten, die probeeren, onze distancieeringsbewegingen in het Rhônedal voor te zijn. In het Fransch-Italiaansche Alpengebied dringen onze gevechtstroepen, ondanks den tegenstand der terroristen, naar het Westen door. De Maddalena-pas is weer in Duitsch bezit. Met steun van Fransche vrijscharen hebben de Amerikanen den 22sten Augustus een kleine groep strijdkrachten bij St. Juan de Luz aan land gezet. Een poging deze groep verder te versterken mislukte.
25 Aug. — In het gebied van Toulon en Marseille duurt de verbitterde strijd voort. In het terrein ten Oosten van de Rhône waren onze flankdekkingen in strijd gewikkeld met vijandelijke formaties, die pogen onzen bewegingen in het Rhônedal voor te zijn.
26 Aug. — De garnizoenen in Toulon en Marseille handhaven zich nog steeds. Over de gevechten meer landinwaarts valt moeilijk een beschrijving te geven, daar de toestand daar zeer onoverzichtelijk is. De deelen van het leger Blaskowitz, die tot nu toe tegenstand hebben geboden, maken zich blijkbaar van den vijand los en trekken zich terug in de richting van Lyon. Om deze terugtrekkende beweging voor te zijn hebben de geallieerden verscheidene snelle eenheden in het bergland ten Noorden doen oprukken en deze eenheden thans naar het Westen tegen het midden van de Rhône laten aanvallen. Met ondersteuning van Fransche partisanen is het dezen eenheden gelukt zich tusschen Montelimar en Valence tot dicht aan de Durance naar voren te dringen, waar op het oogenblik hevige gevechten tusschen deze troepen en die Duitsche troepen die de distantieeringsbewegingen naar het Oosten beschermen, plaats hebben.

Optreden der „maquis" —
26 Aug. — Aan de „Dienst aus Deutschland" ontleenen wij:
Het was voor het Duitsche opperbevel geen verrassing, dat de invasie in Normandië de illegale ondergrondsche beweging in Frankrijk aanzienlijk activeerde. Toen de Noord-Fransche invasie zich operatief begon te ontplooien en de geallieerden tot een landing in Zuid-Frankrijk overgingen, schenen de Fransche partisanen gunstige kansen voor hun acties aanwezig te achten. Vooral de landing in Zuid-Frankrijk was een signaal voor de sedert langen tijd voorbereide actie in het bergachtige terrein van Zuid-Frankrijk, waar de partisanen niet alleen hun belangrijkste steunpunten hadden, maar tevens over gunstige geografische factoren voor een illegalen strijd beschikten. Zoo werd het begin van de invasie in het Zuiden het sein voor een actieve samenwerking tusschen de partisanen en de gelande troepen. De leden van de Fransche ondergrondsche beweging bezetten achter het Duitsche front belangrijke strategische punten, die zij zoolang onder hun contrôle hielden tot de geallieerde troepen genaderd waren. De betrekkelijk snelle verbreeding van het Zuid-Fransche bruggenhoofd is voor een aanzienlijk deel het gevolg van de activiteit der Fransche illegale strijders, die ook in andere opzichten — b.v. door het aanwijzen van verbindingswegen in het bergterrein — den geallieerden diensten bewezen.
Bijzonder groot was en is nog de activiteit der Fransche partisanen in het Fransch-Italiaansche en Fransch-Spaan-

sche grensgebied, waar het tot harde gevechten kwam met de Duitsche troepen en waarin de illegale strijders ernstige verliezen leden. Volgens een Duitsch verslag overvielen de partisanen gedurende de laatste weken verscheidene plaatsen. Zij namen de bevolking der plaatsen mee en ook kleine Duitsche bezettingen. Duitsche bergjagers en vrijwillige formaties uit het Oosten, zooals Oekrainers, Kozakken en Noord-Kaukasiërs vielen met medewerking van het Duitsche luchtwapen de illegale strijders aan. Zij versloegen ze en brachten een grooten buit aan materiaal en gevangenen binnen. Ook in het Fransch-Spaansche grensgebied en in centraal-Frankrijk zijn de partisanen veel actiever geworden. De illegale strijders in centraal-Frankrijk streven blijkbaar naar een vergemakkelijking van de verbindingen tusschen de geallieerde troepen in Noord- en Zuid-Frankrijk.

OOSTELIJK FRONT —

20 Aug. — In het Zuiden deed de vijand tusschen den Dnjestr en de Sereth talrijke vergeefsche aanvallen. In het bruggenhoofd over den Weichsel ten Westen van Baranof leverden onze divisies den geheelen dag zware afweergevechten. In het bruggenhoofd ten Zuidoosten van Warka werden vijandelijke aanvallen afgeslagen. Ten Noordoosten van Warschau konden de bolsjewisten slechts geringe terreinwinst behalen. De verbitterde gevechten duren voort. Aan weerszijden van Wilkowisjken alsmede ten Zuiden van Schaken werden nieuwe doorbraakpogingen der Sovjets verijdeld. Aan het Letlandsche front woeden ten Westen van Modohn verbitterde gevechten met binnengedrongen Sovjet-gevechtsgroepen. In Estland hield de sterke bolsjewistische druk ten Westen van het meer van Pskof aan.

21 Aug. — De bolsjewisten gingen ten Zuiden van Tiraspol en ten Noordwesten van Jassy tot den aanval over. In het voorterrein van de Karpaten ten Zuidwesten van Mielec, in de bruggenhoofden over den Weichsel ten Westen van Baranof, ten Westen van Lublin en ten Zuidoosten van Warka werden de bolsjewistische aanvallen afgeslagen of opgevangen. Ten Noordoosten van Warschau werden de doorbraakaanvallen der Sovjets in de richting van de Boeg opgevangen. Ten Zuiden van Wilkowisjken en bij Schaken duren de harde afweergevechten voort. In Letland herstelden Duitsche pantserformaties via Tuckum aanvallend, de tijdelijk verloren gegane verbinding met de in Koerland strijdende formaties van het leger. Alle pogingen der Sovjets om hun penetratiegebieden ten Westen van Modohn en ten Westen van het meer van Pskof uit te breiden, werden afgeslagen.

22 Aug. — Duitsche en Roemeensche troepen zijn ten Zuidwesten van Tiraspol, alsmede tusschen de Proeth en de Sereth in zware worsteling gewikkeld met sterke strijdkrachten der Sovjets. Ten Zuidwesten van Mielec duren verbitterde gevechten voort. In de bruggenhoofden aan den Weichsel, alsmede ten Noordoosten van Warschau, aan beide zijden van Wilkowisjken en bij Raseinen zijn vijandelijke aanvallen afgeslagen. Hernieuwde aanvallen der bolsjewisten bij Bauske en ten Westen van Modohn zijn ineengestort. Ten Westen van het meer van Pskof hebben de Sovjets hun aanvallen voortgezet.

23 Aug. — In Zuid-Bessarabië en in Moldavië bleven de Sovjets met sterke pantser- en gemotoriseerde strijdkrachten aanvallen. Na zware gevechten werd de stad Jassy opgegeven. Ten Zuidoosten van Warka en ten Noordoosten van Warschau werden hernieuwde doorbraakpogingen der Sovjets verijdeld. Tusschen Boeg en Narew gingen de Sovjets opnieuw tot den aanval over. De vijand werd in de achterwaartsche linies opgevangen. Ten Westen van Modohn werden de bolsjewisten na harden strijd teruggeworpen. Ten Westen van het meer van Pskof mislukten vijandelijke aanvallen.

24 Aug. — In het Zuidelijke deel van het front drong de vijand tot in het gebied van de Beneden-Proeth door. Ook aan de Midden-Sereth zijn bij Roman hevige gevechten aan den gang. Ten Noordoosten van Warschau sloegen formaties van de Waffen-SS aanvallen der bolsjewisten af. Tusschen Boeg en Narew werden de aanvallen der Sovjets tot staan gebracht. In het penetratiegebied van Modohn werd de vijand verder teruggeworpen. Ten Westen van Pskof mislukten hernieuwde aanvallen der bolsjewisten.

25 Aug. — In het Zuiden trekken de Duitsche troepen, nadat deelen der Roemeensche formaties, op bevel van de koninklijke samenzweerdersclique, den tegenstand tegen de bolsjewisten hebben gestaakt, al strijdend verder naar de Proeth en de Sereth terug. In het bruggenhoofd van den Weichsel, ten Noordwesten van Baranof hebben onze divisies pogingen van den vijand om naar het Noorden door te breken, verijdeld. In het tijdvak van 11 tot 23 Augustus werden in deze gevechten 434 vijandelijke tanks en 634 kanonnen buitgemaakt of vernietigd. Tusschen Boeg en Narew werd de door den vijand beoogde doorbraak verijdeld. Ten Westen van Modohn mislukten herhaalde vijandelijke aanvallen. Ook ten Noordoosten van Walk bleven hernieuwde aanvallen der bolsjewisten zonder resultaat.

26 Aug. — In het Roemeensche deel van het front hebben onze divisies zich onder het afweren van bolsjewistische aanvallen gedistancieerd naar de bevolen gebieden. In Moldavië sloegen op 24 Augustus Duitsche en het bondgenootschap trouw gebleven Roemeensche troepen verscheiden aanvallen af. Hier en daar voorgekomen tegenstand van aanhangers der Roemeensche koningskliek werd gebroken. In het gebied van Boekarest en in de stad zelf werden herhaalde aanvallen der verraders afgeslagen. Tusschen de Karpaten en den Weichsel zijn aanvallen der bolsjewisten gestrand. Tusschen Weichsel en Narew breidden zij hun aanvallen uit tot verdere sectoren en werden teruggeslagen. Talrijke aanvallen ten Westen van Modohn en ten Noordoosten van Walk zijn ineengestort. Om Dorpat zijn verbitterde gevechten ontbrand.

Overzicht —

26 Aug. (Interinf) — Aan den uitersten Zuidelijken vleugel van het Oostelijke front zijn de bolsjewisten door de houding der Roemeensche troepen tot een goedkoop succes gekomen. Dezelfde Roemeensche divisies, die, ten minste ten deele, eenige dagen geleden aan de zijde van hun Duitsche wapenbroeders zich bijzonder weerden en belangrijke frontsectoren aan den greep der bolsjewisten onthielden, hebben het met hun wapeneer vereenigbaar geacht deze goed versterkte sectoren zonder strijd op te geven en zonder rekening te houden met de Duitsche bondgenooten de wapens neer te leggen. In eenige sectoren, voornamelijk in het gebied aan weerskanten van Jassy, was de tegenstand der Roemeensche formaties bij het begin der groote Sovjet-aanvallen zoo gering, dat het slechts door de taaie verbetenheid der hier staande Duitsche formaties en de bekwaamheid der Duitsche leiding gelukte de gevaarlijke uitwerking van dit falen te voorkomen. Als gevolg van deze gebeurtenissen is het den bolsjewisten gelukt de plaatsen, die in het gebied boven den Noordelijken arm van den Donaumond liggen, te bezetten. De Duitsche strijdkrachten distancieerden zich hier naar de midden- en beneden-Proeth. Krachtige pogingen der bolsjewisten, om door het snel naar voren brengen van hun tankwiggen uit het gebied van Jassy naar het Zuiden den Duitschen formaties den terugweg over de Proeth af te snijden, leidden aan den benedenloop van de rivier tot verbitterde gevechten, tijdens welke het den bolsjewisten gelukte op twee plaatsen de bruggen over de Proeth op te blazen en de stelselmatige Duitsche concentrische bewegingen te hinderen. De gevechten duren hier met groote verbittering voort.

LUCHTOORLOG —

20 Aug. — Een formatie Amerikaansche bommenwerpers viel het gebied van Ploesti aan.

21 Aug. — Vijandelijke bommenwerpers vielen overdag plaatsen in Zuidoost-Duitschland en in Hongarije aan. In den nacht wierpen enkele vliegtuigen bommen in het gebied van Opper-Donau; 15 terreurbommenwerpers werden neergeschoten.

23 Aug. — Amerikaansche bommenwerpers vielen Weenen en Opper-Silezië aan. Luchtverdedigingsstrijdkrachten schoten 57 vliegtuigen neer.

24 Aug. — Amerikaansche bommenwerpers vielen verscheiden plaatsen in dedigingsstrijdkrachten werden 28 vliegtuigen vernietigd.

25 Aug. — Amerikaansche bommenwerpers vielen verscheiden plaatsen in Noord- en Midden-Duitschland alsmede in het Sudetenland en in Bohemen aan. Hierbij werden vooral de steden Kiel en Pardubitz getroffen. Luchtverdedigingsstrijdkrachten schoten 48 vliegtuigen neer.

26 Aug. — Vijandelijke formaties bommenwerpers hebben overdag bommen geworpen op Rostock, Wismar, Schwerin en Brünn. Des nachts hebben vooral Rüsselsheim en Darmstadt het doelwit gevormd van Britsche terreuraanvallen. Voorts werden bommen geworpen op Berlijn en omgeving en in het Rijnlandsch-Westfaalsche gebied. Luchtverdedigingsstrijdkrachten hebben boven Duitsch gebied en boven de bezette Westelijke gebieden 75 vliegtuigen neergeschoten.

ZEEOORLOG —

22 Aug. — Duikbooten hebben zeven vijandelijke vaartuigen met een inhoud van 40.000 B.R.T., alsmede drie bewakingsvaartuigen en een motorkanonneerboot tot zinken gebracht.

23 Aug. — In de Noordelijke IJszee viel een Duitsche duikboot een kruiser van de „Dido"-klasse aan. Na drie torpedotreffers brak de kruiser in tweeën en zonk.

25 Aug. — Bij een operatie van Duitsche duikbooten in de Noordelijke IJszee werden een hulpvliegtuigmoederschip en vier torpedobootjagers tot zinken gebracht.

26 Aug. — Bij een actie tegen de scheepvaart der benden op de Egeïsche Zee hebben de communisten zware verliezen geleden. 142 vijandelijke kustvaartuigen en zeilbooten werden vernietigd of opgebracht.

(V. b. Krijgsverr. 6055)

De Fransche Rivièra tusschen Toulon en Cannes, alwaar geallieerde troepen op 15 Augustus landden. (Archief Deutsche Zeitung i.d.N.)

Links boven: De Duce wijdt het nieuwe vaandel van de divisie „Monte Rosa"; rechts: Generaal-veldmaarschalk A. Kesselring, opperbevelhebber der Duitsche troepen in Italië, werd door den Führer onderscheiden met het Eikenloof met zwaarden en briljanten, behoorende bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis; middenlinks: Admiraal Noakoe Nomoera, Japansch minister van Marine; rechts: Maarschalk Mannerheim verlaat als president van Finland het parlementsgebouw te Helsinki; onder: De plechtige bijzetting van wijlen generaal Korten, een der slachtoffers van den aanslag op den Führer, op het eerehof van het Tannenbergmonument.

(Foto's Orbis/Holland [1], Trans Ocean-Europapress [3], P.B.Z. [1]).

De Wereldoorlog in data

Recapitulatie van 1 Januari—12 Februari 1943

1 Jan. — Sovjetaanv. in Terekgebied, groote Donbocht en Stalingrad afgeslagen; wederz. stoottroepactiviteit in Libye en Tunis; Luchtaanval op O. Engeland; Engelsch-Duitsch zeegevecht b. h. Bereneiland — Merauke door Japansche vliegtuigen gebombardeerd — Dagorder v. Hitler aan het leger — Nieuwjaarsrede rijkscomm. dr. Seyss-Inquart — Tijdel. verhooging soc. verzekeringen 1 jaar verlengd — Nieuwjaarsrede v. Mussert — Speciale textielpunten bij huwelijk.

2 Jan. — Sovjetdoorbraakpogingen in Kaukasus verijdeld; aanv. op Welikye-Loeki afgeslagen; plaatselijke gevechten in Tunis — Baron Frans Courtens, Belgisch kunstschilder, overleden — Zustergemeenschap N.V.D. opgericht.

3 Jan. — D'sche aanvallen bij Kaloega; luchtaanval op Hull; Britsche aanvallen in Libye afgeslagen.

4 Jan. — Sovjetaanvallen bij Stalingrad afgeslagen; gesl. D'sche stoottroepactie in centr. deel Oostfront — Maarsch. Kwaternik (Kroatië) gepensionneerd — Spoorwegongeluk b. Hannover — Departem. v. Soc. Zaken n. Amsterdam — 25-j. bestaan ver. „Hendrick de Keyser".

5 Jan. — Afweergevechten in Dongebied; toen. gevechtsactiviteit in Tunis — Zeegevecht b. Guadalcanar — Oudste inwoonster v. Nederland 104 jaar.

6 Jan. — Sovjetaanvallen in Dongebied; en bij Welikye-Loeki afgeslagen; geringe activiteit in N.-Afrika — 61.126 Am. soldaten sedert deelname a. d. oorlog gesneuveld — Kapelaan w. houden v. verboden inzameling tot 2 mnd. gevangenisstraf veroordeeld.

7 Jan. — Strijd in Don- en Kalmukkengebied; bewegingsoorlog a. h. Oostfront; stoottroepactiviteit in Libye; geall. aanv. in Tunis afgesl. — Congresboodschap pres. Roosevelt — Gen. Giraud in Dakar — 10 j. bestaan „Volk en Vaderland" — Laatste rechtszaken i. z. behandeling v. N.S.B.-ers in Meidagen '40 afgedaan.

8 Jan. — Succesvolle afweer in centr. Kaukasus, Dongebied en N.W. Stalingrad; plaatsel. activiteit in N.-Afrika; geall. schepen v. Bougie gebombardeerd — Gen. von Arnim opperbevelh. in Tunis — Gen. Giraud n. d. Soedan — Doodvonnis w. pol. moord.

9 Jan. — Nanking-China verkl. Engeland en Ver. Staten d. Oorlog — Student w. moord en sabotage t. dood veroordeeld — Bewakingsdienst t. sabotage ingesteld — Instelling politiestandrecht — Reorganisatie paardensport.

10 Jan. — Tankconvooi in Middell. Zee vernietigd — Dag v. d. Oude W. A., rede Mussert — Bijeenk. N.S.B.—N.S.D.A.P. 's-Hertogenbosch, spr. Hauptdienstleiter Schmidt en van Geelkerken — Maarsch. Antonescu (Roemenië) door Hitler ontvangen.

11 Jan. — Rede Sauckel over inschakeling v. arbeidskrachten in D'land — Italië doet afstand van exterritoriale rechten in China — 400 Jeugdstormers van Kerstverlof n. Pruisen terug.

12 Jan. — Verbitterde strijd a. h. Oostfront — Rijksmaarsch. Goering en Min. Rosenberg 50 jaar — 100 milliard dollar begrooting Ver. Staten.

13 Jan. — Plaatsel. gevechten in W. Kaukasus — Toenem. strijd op Nw. Guinea.

14 Jan. — Zware strijd in gebied v. Stalingrad; hevige luchtactie in Afrika — Ontm. Roosevelt-Churchill in Casablanca — Doodvonnis w. moord en wapenbezit — Verduistering v. bonkaarten door Landesgericht gestraft.

15 Jan. — Zware afweerstr. b. Stalingrad en Welikye-Loeki — Opheffing part. pandhuizen — ir. J. Gratama weth. v Amsterdam.

16 Jan. — Heftige verdedigingsstrijd bij Stalingrad; Britsche luchtaanval op Berlijn — Irak verkl. Asmogendheden den oorlog — Zomertijd in Zwitserland afgeschaft — Verpl. opgave naam en adres in verkoopadvertenties — Mussert neemt afscheid v. 570 Oostfrontvrijwilligers.

17 Jan. — D'sche luchtaanval op haven v. Bône — 3 jongens d. landmijnen zwaar gewond — 25 j. bestaan Postgirodienst — Samenkomst N.A.F.—D.A.F. te Utrecht.

18 Jan. — Bijeenk. Spaansche oorlogsraad — Overeenk. Arabië met Engeland en Ver. Staten — J. C. Krenning hoofdcomm. v. politie te A'dam — Dr. A. C. Oudemans overleden.

19 Jan. — Harde strijd om Stalingrad — Zweden verhoogt mil. paraatheid — Peyroutin gouvern.-gener. v. Algiers — Hitler ontv. Spaansche min. Arrese — Doodvonnis w. aanslag op lid D'sche weermacht — Dept. v. Financiën n. Deventer.

20 Jan. — Zware strijd in Dongebied; aanv. in Stalingrad afgeslagen; D'sche luchtaanval op Bône — Chili verbreekt betrekkingen m. Asmogendheden — Econ. pact D'land—Japan — Besselman Eur. bokskampioen — 2 j. bestaan N.S.K.K. in Nederland — Zeven personen te Maasbree b. ontploffing v. projectiel gedood.

21 Jan. — Massale Sovjetaanvallen bij Stalingrad; aanvallen in Tunis afgesl.; luchtaanval op Londen — Hitler ontvangt Jap. gezant Osjima — Tentoonst. „Kunst der Front" geopend.

22 Jan. — Zware afweersl. om Stalingrad; D'sche distancieeringsbew. in O. Kaukasus; D'sche terreinwinst in Tunis geconsolideerd — Dienst Gem. v. d. Prijzen n. Deventer.

23 Jan. — Pantsergevechten b. Tripolis; 36.000 geall. scheepsruimte vernietigd — 17 doodvonnissen w. illegale actie.

24 Jan. — Tripolis d. Ital.-D'sche troepen ontruimd — Vleesch- en melkrantsoenen verlaagd — Nederl. verpleegsters n. D'land vertrokken.

25 Jan. — 6de D'sche leger te Stalingrad ingesloten; Woronesj ontruimd; contact tusschen Britsche legers in Libye en Tunis — Ned. Oostvisscherij opgericht — Rembrandttheater te A'dam afgebrand — Mr. Fruin pres. gerechtshof te A'dam.

26 Jan. — Bolsjew. doorbraakpog. a. h. Oostfront afgeslagen — Reorg. bestuur fasc. partij in Italië — 6000 personen bij razzia te Marseille gearresteerd — Ned. emigr.reg. doet afstand v. exterritoriale rechten in China — Verplichte aanmelding Indisch bezit — Nwe burgemeesters te Leeuwarden, Groningen en Nijmegen.

27 Jan. — Aanvallen b. Ladogameer en t. W. v. Woronesj afgeslagen — Peru verbr. betrekkingen met Frankrijk — Stichting t. onderh. v. D'sch-Nederl. betrekkingen opgericht — Rede H. J. Woudenberg te Rotterdam.

28 Jan. — It. luchtaanval op Malta; 103.000 ton geall. scheepsruimte vernietigd — Conf. Roosevelt-Churchill geëindigd — Dept. v. Bijz. Econ. Zaken n. Amsterdam — Mr. H. Reydon opv. van prof. dr. Goedewaagen als secr.-gen. v. Volksvoorl. en Kunsten — Mr. dr. R. v. Genechten comm. v. Z. Holland.

29 Jan. — Zware gevechten b. Woronesj; geall. stellingen in Tunis veroverd — Aanmeldingsplicht v. mannen en vrouwen in D'land — Regeling handelsverkeer Nederland—Hongarije — Verhooging kinderbijslag.

30 Jan. — Zeeslag b. Salomonseilanden — Herdenking machtsovername in D'land in 1933; proclamatie v. d. Führer; redevoeringen van Rijkscomm. en ir. Mussert — Adm. Dönitz opperbevelh. d. marine — N.S.B. ingeschakeld in openbaar bestuur; oprichting staatspolitiek secretariaat.

31 Jan. — Aanvallen a. d. Donetz afgeslagen; Britsche aanvallen t. W. v. Tripolis afgeslagen — Gen. Paulus (verd. v. Stalingrad) bevorderd tot veldmaarschalk — Gen. Ambrosio chef Ital. gen. staf.

1 Febr. — Zuidel. groep in Stalingrad overweldigd; ongestoorde distancieering tusschen Kaukasus en Don — Duitsche arbeidsmobilisatie v. d. vrije beroepen — Rede Mussolini over Libye — Gemachtigden v. d. Leider benoemd — C. v. Rijst gemachtigde v. d. Arbeid — Ph. Blank hoofdcomm. van Haarlem.

2 Febr. — Heftiger afweerstrijd i. h. Oosten — Churchill voert besprekingen in Turkije — Tsjiang-Kai-sjek n. d. Ver. Staten — Afbraak oude havenwijk van Marseille — Opening girorekeningen tijdel. stopgezet — Begrootingstekort 1943 R'dam ∫ 36 millioen — Prof. dr. Lameris afgetreden.

3 Febr. — Strijd om Stalingrad geëindigd; 6e leger bezweken v. overmacht; wisselvallige gevechten tusschen Don en Donetz; Aanvallen in Tunis afgeslagen — Churchill bezoekt Egypte en Cyprus — Rede dr. Goebbels in wapenfabriek — Wijziging verord. inz. speculatie in effecten; vrij bedrag verlaagd van 100.000 tot 50.000 gulden — Wegens val v. Stalingrad schouwburgen etc. 3 d. gesloten.

4 Febr. — Slag a. h. Ladogameer; bolsj. aanvallen b. Noworossisk afgeslagen; omsingelingspogingen tusschen Don en Donetz verijdeld — Sluiting v. bedrijven in Duitschland: toelichting rijksmin. Funk.

5 Febr. — Landingspogingen bij Noworossisk verijdeld; afweerslag tusschen Don en Oskol — Regeeringswijziging in Italië: 9 nieuwe ministers, graaf Ciano amb. b. h. Vaticaan, Mussolini leidt Buitenl. Zaken - Gen. H. A. Seyffardt doodgeschoten.

6 Febr. — Duitsche duikbooten vernietigen 16 schepen (102.500 ton) — Vierling in Zwolle geboren.

7 Febr. — Bloedige bolsj. verliezen aan Don en bij Noworossisk — Partijleidersconferentie i. h. Duitsche hoofdkwartier — Vormingsdag N.S.B.—N.S.D.A.P. te Leiden: Hauptdienstl. Schmidt over totale mobilisatie.

8 Febr. — Japansche troepen ontruimen Boena en Guadalcanar — Sluitingsuur te N.- en Z.-Holland vervroegd tot 9 uur; uitgaansverbod tot 10 uur.

9 Febr. — Toenemende heftigh. v. d. strijd i. h. Oosten; D'sche tegenaanvallen a. d. Don — Secr.-gen. Reydon bij aanslag gewond, zijn vrouw doodgeschoten.

10 Febr. — Sovjettroepen in Donetz- en Oskolsector teruggeworpen; toenemende activiteit bij Leningrad — Burgerbevolking uit Lorient geëvacueerd — Begrafenis gen. Seyffardt; afscheidswoorden v. Mussert en dr. Seyss-Inquart — Gandhi in hongerstaking — Begrootingstekort 1943 Den Haag ∫ 19½ millioen.

11 Febr. — Duitsche afweersuccessen a. h. Oostfront — Guy la Chambre, gewezen Fransch minister v. luchtvaart in vrijheid — Lagerhuisrede v. Churchill over toestand en toekomst — Schilder W. A. v. Konijnenburg 75 jaar.

12 Febr. — Beweeglijke afweerstrijd i. h. Oosten; aanvallen op Noworossisk, Koebanbruggenhoofd en Welikye-Loeki afgeslagen — Roosevelt kondigt invasie en actie tegen Japan aan.

(V. b. Recapitulatie 5929)

A. Biographie Henry Kaiser

In de herinnering van Henry Kaiser, thans de scheepsbouwkeizer der Verenigde Staten, wiens „Liberty"- en „Victory"ships bij tientallen, zoo niet bij honderdtallen de werven verlaten, zal het jaar 1906 waarschijnlijk met gulden cijfers zijn geboekstaafd.

Immers: In Mei van dat jaar betrad een jongedame, badgast in Lake Placid, een aldaar gevestigd fotozaakje om er foto's te laten ontwikkelen en afdrukken. Behalve de foto's ontwikkelde zich ook iets anders. Namelijk de liefde tusschen Bessie Fosburgh, de lieftallige badgast en Henry Kaiser, den eigenaar van het zaakje. Welke echter wreed verstoord werd door papa Fosburgh, die zakelijk meende, dat er van een „vaste verkeering" geen sprake kon zijn, zoolang zijn schoonzoon in spé geen vaste betrekking met een vast salaris van tenminste 125 dollars in de maand had. De jonge Kaiser, die zelf ook inzag, dat zijn seizoenbedrijfje niet veel toekomstmogelijkheden bood en mogelijk reeds voelde, dat er grooter kansen voor hem waren weggelegd, schonk aan dit advies gehoor, deed het zaakje aan den kant, zocht en vond een betrekking en .... na een jaar was er bruiloft.

Veertien jaar lang bleef hij als verkooper werkzaam. Totdat hij zich in 1921 ten tweede male zelfstandig maakte en zich vestigde als aannemer. „Time is money" was zijn, overigens niet oorspronkelijk devies. Maar veel meer oorspronkelijk was de manier waarop hij dit advies in een nuchtere werkelijkheid wist om te zetten. Hij mechaniseerde zijn bedrijf waar dit mogelijk was, met tot gevolg, dat hij, toen hij een straatweg van 30 mijlen in Californië kreeg te bouwen — een opdracht van dien omvang was hem nooit eerder ten deel gevallen — zoowel in tempo als in kosten zijn concurrenten ver de baas was. Consequent ging hij verder op den eenmaal ingeslagen weg: steeds meer motoren en steeds grooter en meer werk verzettende machines vonden een plaats in zijn onderneming, waarbij het dikwijls ging om oorspronkelijke constructies.

De New Deal en de daaraan verbonden bouwwerken voor rekening van den staat bood hem nieuwe, grooter mogelijkheden. Aan het hoofd van een consortium nam hij het op zich de Boulder-Damm te bouwen en twee jaren binnen den gestelden termijn leverde hij dit gigantische werk voltooid af. Meerdere projecten van dien aard en afmetingen volgden en waarschijnlijk zou hij ook de Shasta-Damm aan den Sacramento, dubbel zoo groot als de Boulder-Damm, met een waterverval van 170 meter voor zijn rekening hebben genomen, ware het niet, dat zijn offerte op een totaal-bedrag van 40 millioen, 200.000 dollar te hoog was. Waarop hij zich tevreden stelde met de levering der benoodigde bouwmaterialen, o.a. het cement, alhoewel hij niet één cementmolen bezat. Wat voor Kaiser geen bezwaar was. Met de voor hem reeds spreekwoordelijk geworden snelheid ging hij aan den slag: in Augustus 1939 teekende hij het contract en op een door hem in datzelfde jaar gegeven kerstdiner prijkte de eerste zak cement uit zijn cementfabriek, de „Permanent Cement Mill", de grootste en modernste cementmolen ter wereld!

De oorlog maakte van den grootsten aannemer van bouwwerken, den grootsten scheepsbouwer der Ver. Staten. In December 1940 onderteekende hij, die thans nog spreekt over het „vooreinde" van een schip, zijn eerste scheepsbouwcontract, thans is hij de bezitter van acht geweidige scheepsbouwondernemingen. Ook hier werden nieuwe bouwmethoden door hem ingevoerd en de waarlijk revolutionnaire wijzigingen hadden tot gevolg, dat het record betreffende het aantal dagen, dat verstrijkt tusschen de kiellegging en het van stapel loopen van een schip reeds lang op zijn naam staat. Steeds vol technische visioenen, welke hij met zijn practischen zin en zijn talrijke tot zelfstandigen arbeid opgevoede medewerkers in een ongelooflijken korten tijd weet te verwezenlijken, gaat er van den thans 62 jarigen Henry Kaiser een activiteit uit, welke op zijn omgeving een somtijds schier verbijsterende uitwerking heeft. Zoo gaat het verhaal, dat zijn vrouw hem eens overhaalde met een klein gezelschap een korte vacantiezeereis te maken. Gedurende deze reis legde de onvermoeibare Kaiser zoozeer beslag op zijn gasten, dat het heele gezelschap ten slotte uitgeput van vacantie thuiskwam — met uitzondering van den gastheer, die reeds een uur later in een belangrijke zakenconferentie was gewikkeld!

B. NEDERLAND —

Arbeidsinzet - Z.S.-kaarten voor Indische ondernemingen —

21 Aug. — Van bevoegde zijde wordt medegedeeld, dat de procedure van de Z-kaarten ook van toepassing is op de hier te lande gevestigde of kantoor houdende, maar haar bedrijf geheel of gedeeltelijk in Nederlandsch-Indië, Suriname of Curaçao uitoefenende ondernemingen, voor zoover zij niet reeds uit anderen hoofde aan deze procedure waren onderworpen.

(V. b. Z.S.-kaarten 6059 A.)

Justitie - Doodvonnissen wegens illegale actie en spionnage —

22 Aug. — Door het Kriegsgericht zijn ter dood veroordeeld:

1. wegens poging tot oprichting en bewapening van een illegale verzetsorganisatie, G. van den Boogerd, cand.-notaris, geboren 1908, en A. Slot, smid, geboren 1918; 2. wegens het maandenlang verbergen van neergeschoten vijandelijke piloten en poging, dezen bij de vlucht te helpen, M. Lelivelt, timmerman, geboren 1896; 3. wegens spionnage G. K. Fikkert, kantoorbediende, geb. 1906; E. Horrix, kantoorbediende, geb. 1908; F. J. L. Tempel, musicus, geb. 1898; F. F. Willemsen, kantoorbediende, geb. 1921. De beklaagde Willemsen heeft in het bijzonder het in hem door de Duitsche weermacht, die hem als kantoorbediende in dienst had genomen, gestelde vertrouwen op grove wijze misbruikt. Alle doodvonnissen zijn na onderzoek van de mogelijkheid van gratie voltrokken.

(V. b. Doodvonnissen 6050 B)

— Aanslag op C.C.D.-controleur —

Op 21 Augustus werd een driewieler, die op den Hoogeweg in de gemeente Zeist reed, door een crisiscontrole-ambtenaar aangehouden. Hierbij werd de ambtenaar door een tot nu toe onbekenden man van achteren aangevallen en door een schot in den rug getroffen. De ambtenaar is aan de bekomen schotwonden bezweken. De dader wist te ontkomen.

(V. b. Aanslagen 6035 A)

Weermacht — Landstormformaties beëedigd —

Op 20 Augustus hebben op een groot sportveld in het centrum van ons land eenige honderden leden van den Nederlandschen Landstorm den eed van trouw op den Führer afgelegd. De Leider heeft den eed afgenomen in tegenwoordigheid van ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter, den kommandeur van den Landstorm Nederland, ᛋᛋ-Standartenführer Kohlrooser en tal van hooge autoriteiten.

Nadat de Leider en ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter de troepen hadden geschouwd, betrad laatstgenoemde het spreekgestoelte. In dit ernstige uur, aldus spreker, staan opnieuw eenige honderden Nederlanders aangetreden om den eed van trouw op den Führer af te leggen. Reeds meer dan 20.000 Nederlandsche mannen, mijn kameraden, zijn u hierin voorgegaan. Zij allen staan trouw en dapper in de formaties der Waffen-ᛋᛋ, zij houden Nederlands naam hoog aan alle deelen van het front. Het Germaansche lot ligt mede in hun handen.

Hierna nam de Leider het woord. Er zijn in ons vaderland honderdduizenden volksgenooten, die ons min of meer beklagen, op zijn minst ons belachelijk vinden. Over veertien dagen is het immers toch afgeloopen! Waarom staan wij dan hier? vroeg de Leider. Omdat wij innerlijk weten, welk een weg ons volk gaan moet om uit zijn grooten nood van het heden te worden verlost. Duizenden zijn u reeds voorgegaan en dat is goed. Natuurlijk zouden wij gaarne zien, dat alle Nederlandsche jongemannen den Germaanschen wapenrok droegen. Zoover is het helaas nog niet.

Gij zijt niet voor het Oosten bestemd, maar ter verdediging van den eigen vaderlandschen bodem. Dit uur kan spoedig slaan. Europa's vijanden staan voor de poorten van Parijs. Daarmede naderen zij de rivier, die in den wereldoorlog een begrip werd van onzegbaren heldenmoed, de Somme, d.w.z. het voorveld van de Nederlanden. Gij zult uw plicht doen, zooals uw kameraden in Tsjerkassy, Stalingrad, het Narwafront en overal elders hun plicht mannelijk trouw hebben gedaan. Wij hebben een onverwoestbaar vertrouwen in Adolf Hitler, die door God geroepen is Europa voor den chaos te bewaren. De mislukte aanslag op zijn leven heeft ons geloof in zijn Europeesche zending nog versterkt.

De Leider las hierop de eedsformule voor welke de regimentscommandeur in de Duitsche taal herhaalde en die door de te beëedigen soldaten met geheven rechterhand werd nagezegd.

(V. b. Landstorm 5925 A.; Mussert 6034 B.; Rauter 5916 A.)

Spoorwegen - Electrificatie traject Amsterdam-Amersfoort —

22 Aug. — De werkzaamheden ter electrificatie der spoorwegen op de lijn Bussum-Hilversum maken goeden voortgang, meldt de „Gooi- en Eemlander". Het werk op het station Bussum is thans geheel gereed gekomen en reeds is een aanvang gemaakt met het aanbrengen der voedings- en spandraden op het traject Bussum-Hilversum waarvan reeds een gedeelte gereed was. Het ligt in de bedoeling in September dit geëlectrificeerde traject in gebruik te nemen, zoodat dan de lijn Utrecht-Hilversum wordt uitgebreid tot het station Bussum. Daarna zal de lijn Amsterdam-Amersfoort worden afgewerkt en men rekent er op dit traject, bijzondere omstandigheden voorbehouden, met Januari gereed te hebben.

(V. b. Spoorw. Electr. 5103 D.; Spoorw. 6051 A.)

A. NEDERLAND —

Spaargelden - Provinciaal overzicht

Uit de cijfers van het jaarverslag der Rijkspostspaarbank blijkt, dat het gemiddelde tegoed per inwoner in Zeeland ∫ 174.76, in Noord-Holland ∫ 92.55 en in Friesland ∫ 51.69 bedraagt. Hoewel deze verschillen gedeeltelijk zijn toe te schrijven aan het feit, dat de spaarzin der zuidelijke provincies van ons land grooter blijkt te zijn dan in de groote steden, waar het publiek losser is met zijn geld, moet de hoofdoorzaak toch worden gezocht in de belegging der spaargelden bij de bijz. spaarbanken en bij de boerenleenbanken. Vergelijkt men de cijfers van het saldo-tegoed per 100 inwoners bij I. de Rijkspostspaarbank, de bijzondere spaarbanken en de boerenleenbanken tezamen (ultimo 1942):

Groningen	∫ 29.411
Zeeland	- 24.713
Gelderland	- 22.309
Friesland	- 22.136
Overijssel	- 18.902
Drente	- 17.759
Limburg	- 17.128
Utrecht	- 16.519
Zuid-Holland	- 15.952
Noord-Holland	- 15.708
Noord-Brabant	- 14.212

II. de Rijkspostspaarbank (over 1943) afzonderlijk

Zeeland	∫ 17.476
Noord-Brabant	- 12.233
Noord-Holland	- 9.255
Utrecht	- 9.088
Zuid-Holland	- 8.431
Limburg	- 7.740
Overijssel	- 7.716
Gelderland	- 7.433
Groningen	- 6.276
Friesland	- 5.169
Drente	- 3.941

III. de boerenleenbanken afzonderlijk

Drente	∫ 13.028
Friesland	- 11.236
Gelderland	- 11.043
Zeeland	- 10.447
Limburg	- 8.401
Overijssel	- 8.167
Groningen	- 6.347
Noord-Brabant	- 5.842
Utrecht	- 5.254
Noord-Holland	- 4.335
Zuid-Holland	- 3.990

dan ziet men frappante verschillen. Groningen staat nr. 1 bij den staat der totalen en nr. 9 bij den staat der Rijkspostspaarbank, Friesland resp. nr. 4 en 10 en Drente nr. 6 en 11, terwijl het nr. 1 staat bij de boerenleenbanken. De conclusie is, dat in de Noordelijke provincies het persoonlijk contact met de boerenleenbanken en de bijzondere spaarbanken zoo groot is, dat de Rijkspostspaarbank daar niet die plaats inneemt als in de Westelijke provincies, en men de voorkeur geeft aan belegging van zijn spaargelden bij eerstgenoemde banken.

(Econ. Nieuws)
(V. b. Spaargelden 6035 A.)

Distributie - Rost van Tonningen hekelt de groentevoorziening —

In een redevoering, op 22 Augustus uitgesproken te Hilversum, heeft mr. M. M. Rost van Tonningen, secretaris-generaal van het departement van Bijzondere Economische Zaken, gewezen op het bestaan van chaotische toestanden op het gebied van de voedselvoorziening in het algemeen en op dat van de groente- en fruitdistributie in het bijzonder. Hij zeide o.m.: „Waarom is er in ons land een saboteerende voedselvoorziening, die er voor zorgt dat kunstmatig een hongertoestand in het leven wordt geroepen? Waarom worden de schuldigen hieraan niet weggejaagd? Waarom moet mijn departement ontdekken, dat menschen, die zware veroordeelingen achter den rug hebben wegens sluikhandel, als leider van P.V.K.'s worden gehandhaafd met toestemming van het Bedrijfschap voor groenten en fruit? Wij eischen, dat de betrokkenen worden verwijderd en aan het spitten worden gezet. Waarom worden in ons land dergelijke economische misdadigers niet gefusilleerd? Waarom staat men de sabotage van onze voedselvoorziening toe? Ons programma ligt klaar en onze menschen staan gereed! Wij verlangen, dat de vervloekte slappe geest in ons land eindelijk wordt uitgeroeid."

(V. b. Groentevoorz. 6051 A.)

— Gas- en electriciteitsrantsoen verlaagd —

Het is noodzakelijk gebleken, op het gas- en electriciteitsverbruik drastisch te bezuinigen. De thans geldende rantsoenen voor huishoudelijk gebruik zullen met ingang van 26 Augustus met ongeveer 15 pct. worden verlaagd. Voor de verbruikers, die nog over naar verhouding hooge rantsoenen beschikken, zal de verlaging belangrijk meer dan 15 pct. bedragen. **(V. b. 6022 A; 5873 A.)**

Handel, Nijverheid - 50-jarig bestaan Ned. Scheepsbouw Mij. —

Op 25 Augustus bestond de Nederlandsche Scheepsbouw Mij. te Amsterdam vijftig jaar. Zij heeft zich in den loop van deze halve eeuw een groote reputatie gemaakt en is uitgegroeid tot een der sterkste industrieele ondernemingen in ons land. Vrijwel alle voorname Nederlandsche en vele buitenlandsche scheepvaart-maatschappijen hebben schepen op de werven der Scheepsbouw laten maken. De onderneming werd opgericht door Daan Goedkoop, die in 1919 werd opgevolgd door de zoons D. Goedkoop Dzn. en H. Goedkoop, terwijl thans de leiding overgaat op den zoon van D. Goedkoop Dzn., den heer P. Goedkoop Dzn.

Landstand - Mutaties —

Het wnd. hoofd van den Nederlandschen Landstand heeft per 1 Augustus eervol ontslag verleend aan den heer H. Witteveen te Vaassen als boerenleider der provincie Gelderland en tot diens opvolger benoemd den heer H. C. Henny te Steenderen. **(V. b. 5723 A.)**

B. FINLAND —

Duitsche onderscheiding voor maarschalk Mannerheim —

20 Aug. — De Führer heeft den opperbevelhebber van de Finsche weermacht en maarschalk van Finland, Carl Gustaf baron Mannerheim, het eikenloof behoorende bij het ridderkruis van het IJzeren Kruis verleend.

(V. b. Mannerheim 6054 G.; Onderscheidingen 6059 C.)

C. ZUID-SLAVIE —

Overeenkomst tusschen ex-koning Peter en maarschalk Tito —

21 Aug. (S.P.T.) — De regeering van den geëmigreerden Koning Peter van Joegoslavië heeft bij monde van haar ministerpresident, Subasic, met den leider der partisanen, Tito, een overeenkomst gesloten volgens welke een beslissing inzake de kwestie der monarchie werd uitgesteld tot na den oorlog. Tevens werd bepaald, dat er tot dit tijdstip zooveel mogelijk samenwerking tusschen beide partijen zal zijn. **(V. b. 6021 F.)**

D. VER. STATEN —

Weermacht - Verliezen —

Volgens een Reuter-bericht uit Washington heeft Stimson op 24 Augustus verklaard, dat de verliezen van het leger aan gesneuvelden, gewonden, vermisten en krijgsgevangenen tot 6 Augustus te zamen bedragen 261.589 man. De Amerikaansche verliezen in Zuid-Frankrijk bedragen volgens het voorloopige rapport van 20 Augustus 1.221 dooden en vermisten en 1.754 gewonden. De Amerikaansche verliezen van het leger aan grond- en luchtstrijdkrachten in het Middellandsche Zeegebied bedragen sedert de eerste landing op het Italiaansche vasteland tot 7 Augustus aan gesneuvelden, gewonden en vermisten 91.823 man.

(V. b. Am. verl. 5724 D.)

Scheepsbouw - Productie 1943-'44 —

In Juli werden, aldus Europapress, in de Ver. Staten 126 schepen met een waterverplaatsing van 1.274.433 ton afgeleverd, in de eerste zeven maanden waren het er in totaal 924 met 9.901.984 tegenover 1.037 met 10.483.673 ton in denzelfden tijd van het vorige jaar. Een Deensch tijdschrift vermoedt een gebrek aan tankschepen in de Ver. Staten, daar de U. S. Maritime Commission in Mei opdracht heeft gegeven tot het bouwen van 62 nieuwe eenheden. Om deze schepen voor 1 Juli 1945 klaar te krijgen, zullen de leveringstermijnen voor andere schepen verschoven worden. Volgens ambtelijke mededeelingen zijn 118 tankers in het eerste halfjaar 1944 afgeleverd; er zal in het tweede halfjaar een zelfde aantal hieraan worden toegevoegd. Het betreft hier schepen met een laadvermogen van 16.000 ton en een snelheid van 16—18 mijl.

Een ander bericht meldt, dat de U. S. Maritime Commission een plan heeft opgesteld voor den verkoop der Libertyschepen, waarvan de aanbouw sedert eenigen tijd werd stopgezet. De commissie heeft zich op het standpunt gesteld, dat zij slechts koopers voor deze schepen zal kunnen vinden wanneer zij aanzienlijk beneden de productiekosten verkoopt. Zoo zal een Libertyschip, dat thans $ 2 millioen kost voor $ 600.000 worden aangeboden. Hiervan zal echter slechts een termijn van wellicht een vijfde of ongeveer $ 120.000 onmiddellijk betaald behoeven te worden. Het resteerende bedrag zal in termijnen verdeeld over een periode van tien jaar kunnen worden voldaan. Voor zoover de koopers de termijnen in oorlogsobligatiën wenschen te voldoen, zal betaling in contanten niet noodig zijn. **(V. b. Scheepsb. 6051 B.)**

E. FRANKRIJK —

Diplomatieke betrekkingen door Zweden en Turkije beëindigd —

Het Zweedsche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft op 24 Augustus via het Zweedsche Telegraafagentschap bekendgemaakt, dat de diplomatieke betrekkingen tusschen Zweden en de regeering van Vichy hebben opgehouden te bestaan. Ook heeft Turkije besloten den Turkschen ambassadeur bij de regeering te Vichy terug te roepen. Aan den ambassadeur van de regeering te Vichy in Ankara werd medegedeeld, dat hij geen volmachten meer bezit.

F. BRAZILIE —

Minister Aranha afgetreden —

24 Aug. — Naar de Britsche berichtendienst uit Rio de Janeiro meldt, is de Braziliaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Oswaldo Aranha, afgetreden.

(V. b. Aranha 4968 D.)

A. DUITSCHLAND —

Weermacht - Verklaring gen.-veldm. von Brauchitsch —

19 Aug. — Aan een door generaal-veldmaarschalk von Brauchitsch, voormalig opperbevelhebber van het Duitsche leger, in de „Völk. Beobachter" gepubliceerd artikel, waarin hij uiting geeft aan zijn verontwaardiging over den aanslag op en zijn dankbaarheid voor de redding van den Führer op den 20sten Juli, ontleenen wij o.a.: Door de benoeming van den Rijksminister Himmler tot bevelhebber van het reserveleger en chef van de legerbewapening, zijn leger en ᛋᛋ, die sedert jaren op alle oorlogstooneelen gemeenschappelijk gevochten en gebloed hebben, nog nauwer aaneengesloten. Menig soldaat zal vooreerst hebben betreurd, dat die taak niet werd toevertrouwd aan een beproefd officier van het leger. Hij zal echter spoedig de wijsheid van de beslissing van den Führer erkennen. De tijd, waarin leger en Waffen-ᛋᛋ in onderling streven naast elkaar stonden, was een noodzakelijke ontwikkelingsperiode. Nu worden beide vereenigd in een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid, en beide zullen, gedragen door het geloof aan den Führer en aan Duitschlands toekomst, het hoogste voor den inzet tot de overwinning presteeren.

Als Nationaal-socialist en als voormalig opperbevelhebber van het leger sta ik met hart en verstand achter de beslissing van den Führer.

De ernst van den toestand aan het einde van het vijfde oorlogsjaar dwingt tot den hoogsten krachtsinzet op alle gebieden. Als wij werkelijk alles daarop instellen, dat wij den oorlog winnen en alles nalaten, wat niet onvoorwaardelijk dit doel dient, hebben wij onvermoede mogelijkheden. Over den zin en het doel van dezen oorlog bestaat geen twijfel. Bij de vijanden bestaat de superioriteit aan menschen en materiaal ten aanzien van het getal. Zij zijn echter slechts één in de ontkenning. Nog steeds hebben in het eindresultaat geloof, geest en gemeenschapskracht over geld, haat en massa gezegevierd. Het Duitsche volk werd steeds slechts door eigen schuld overwonnen en is steeds slechts door eigen kracht weer opgestaan. Een oorlog, zooals wij dezen zijn gedwongen te voeren, is zonder zware terugslagen en verliezen ondenkbaar. Uit den nood groeit steeds de hoogste kracht. Thans geldt het deze in te zetten. Dan zal uit den smaad van den 20en Juli het keerpunt tot de definitieve zege geboren worden.

(V. b. Aanslag 6052 A.; Von Brauchitsch 4951 D.)

— Gen. H. Jüttner plaatsvervanger van Himmler —

21 Aug. — ᛋᛋ-Obergruppenführer en generaal van de Waffen-ᛋᛋ, Hans Jüttner, is de permanente plaatsvervanger van den Rijksleider ᛋᛋ, Himmler, in zijn eigenschap als bevelhebber van het reserveleger. **(V. b. Legerleiding 6044 A.)**

Arbeidsmobilisatie - Sluiting van theaters, uitgeverijen en scholen; vacantieverbod —

24 Aug. — Naar de Rijksgevolmachtigde voor de totale oorlogsinspanning, Rijksminister dr. Goebbels, mededeelt, moeten alle theaters, variété's, cabarets en tooneelscholen voor den 1sten September 1944 gesloten worden. De desbetreffende „Fachschaften" en vakgroepen worden opgeheven en het particuliere tooneel-, zang- en dansonderwijs wordt gestaakt. Alle circus-ondernemingen, op enkele na, die noodig zijn voor het behoud van het waardevolle dierenbezit, worden stilgelegd. Alle orkesten, muziekscholen en conservatoria staken met uitzondering van enkele leidende lichamen, waaraan ook de omroep voor de uitvoering van zijn programma's dringend behoefte heeft, hun artistieken arbeid. Op het gebied van de beeldende kunst worden om dezelfde reden kunsttentoonstellingen en wedstrijden gestaakt en academies, kunsthoogescholen alsmede de particuliere kunst- en schilderscholen gesloten. Publicaties op het gebied der schoone letteren, amusements- en aanverwante lectuur worden gestaakt.

De door de N.S.-gemeenschap „Kraft durch Freude" verzorgde „Truppenbetreuung" wordt gestaakt.

Een groot aantal vakscholen, die niet rechtstreeks voor den oorlog belangrijke doelen dienen, zooals bijv. huishoud- en handelsscholen, worden tot nader order gesloten. Ook aan de hoogescholen vinden van het gezichtspunt der oorlogsnoodzakelijkheid uit vèrgaande inkrimpingen plaats.

Met ingang van 16 October 1944, wordt de nieuwe verzamelkaart voor levensmiddelen ingevoerd. Daardoor zal een besparing van rond 300 millioen levensmiddelenkaarten per distributieperiode worden bereikt.

Onmiddellijk ingaande wordt een algemeen voorloopig verbod van vacantie afgekondigd. Van dit vacantieverbod zijn uitgezonderd vrouwen, die het vijftigste en mannen, die voor 31 December 1944 het 65ste levensjaar hebben bereikt.

Tot volledig gebruik van de arbeidskracht wordt de arbeidstijd bij de openbare bestuursinrichtingen en op de bureaux in het economisch leven uniform op ten minste 60 uur per week gesteld.

De vrijkomende krachten zullen voor zoover zij voor den oorlog bruikbaar zijn, aan de strijdende troepen worden toegevoegd. Alle anderen worden in wapen- en oorlogsproductie gebruikt.

Strafbepalingen —

De Rijksminister van Justitie zal een verordening uitvaardigen tot beveiliging van de totale oorlogsinspanning, krachtens welke met gevangenisstraf en boete of met een van beide gestraft kan worden, degene, die opzettelijk of door nalatigheid een gebod of verbod overtreedt, dat is opgenomen in een gerechtelijk voorschrift in zake maatregelen tot uitvoering van de totale oorlogsinspanning. In bijzondere gevallen kan tuchthuis- of doodstraf worden uitgesproken. De gemeenschappelijke oorlogsinspanningen zijn niet slechts een kwestie van vrijwilligheid. Er wordt zorg voor gedragen, dat de lasten die er mee gepaard gaan, rechtvaardig verdeeld worden.

(V. b. Arbeidsmob. 6059 C.)

B. HONGARIJE —

Opheffing politieke partijen —

24 Augustus werd in de Hongaarsche Staatscourant een regeeringsverordening gepubliceerd volgens welke alle politieke partijen met onmiddellijken ingang worden ontbonden zonder rekening te houden met haar politieke oriënteering. Iedere politieke activiteit is verboden. Het vermogen der partijen, waar het ook gedeponeerd is, wordt door de politie geblokkeerd en in veiligheid gesteld. Bij het overtreden van deze regeeringsverordening zullen zware straffen worden uitgedeeld. De verordening is onmiddellijk in werking getreden.

(V. b. Pol. partijen 5902 D.)

C. GEALLIEERDEN —

Conferentie te Dumberton Oaks —

Naar de Britsche berichtendienst meldt, begon op 21 Augustus te Dumberton Oaks bij Washington de viermogendhedenconferentie, die zich zal bezighouden met de problemen der beveiliging van den vrede door een machtige internationale organisatie der volken. Amerika is vertegenwoordigd door onderstaatssecretaris Stettinius, Groot-Brittannië door Sir Alexander Cadogan, de Sovjet-Unie door zijn gezant in Washington Gromyko, en China door zijn Londenschen diplomatieken vertegenwoordiger dr. Wellington Koo.

De Amerikaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Hull, heeft in zijn openingstoespraak op de Int. Veiligheidsconferentie te Dumberton Oaks verklaard, dat de werkzaamheden der conferentie reeds zijn vastgelegd in de verklaringen te Moskou afgelegd, door de ministers van Buitenlandsche Zaken van de Sovjet-Unie, de Vereenigde Staten en Engeland. Men is het er over eens, dat de beoogde organisatie tot behoud van den vrede bij voorbaat tot mislukking gedoemd is, als achter haar niet de macht staat, die als uiterste middel kan worden aangewend, als alle andere middelen gefaald zouden hebben. Deze macht moet snel in voldoende mate en met onvoorwaardelijke betrouwbaarheid beschikbaar zijn.

(V. b. Conf. Teheran 5773 C; Conf. Moskou 5215 C.)

D. ENGELAND-DUITSCHLAND —

Uitwisseling van krijgsgevangenen —

22 Aug. — Naar Exchange Telegraph meldt, zou een nieuwe uitwisseling van Duitsche en Britsche zwaargewonden, artsen en verplegend personeel worden voorbereid. Deze zou met toestemming van de Zweedsche regeering den 8sten September te Gotenburg geschieden.

(V. b. Uitw. krijgsgev. 5717 B.)

E. SLOWAKIJE —

Oproep der regeering —

(D.N.B.) — De minister van Binnenlandsche Zaken, Mach, heeft 26 Augustus namens de Slowaaksche regeering een oproep aan het Slowaaksche volk voorgelezen, waarin er op gewezen wordt, dat de vijanden van Slowakije er naar streven orde en rust in den staat te verstoren. De Slowaaksche regeering is echter, evenals de president van den staat en het geheele Slowaaksche volk vastbesloten tegen dit streven op te treden.

Het Slowaaksche volk kan er nooit en door niets toe gebracht worden zijn vriend en bondgenoot, het Duitsche volk, te verraden, doch het zal, ondanks alle pogingen der vijanden, trouw en eervol aan de zijde van dat volk volhouden, zooals het ook in goede tijden aan zijn zijde stond.

Het Slowaaksche leger en de veiligheidsorganen zullen zoo noodig met alle energie optreden, teneinde zelf orde en rust in het land te herstellen en te handhaven. Slowakije is vrij en het hangt alleen van de Slowaken af of het deze vrijheid zal behouden. Alle geruchten over bezetting van Slowakije door vreemde troepen zijn leugens van de vijandelijke propaganda. **(V. b. Slowakije 5948 D.)**

F. INDO-CHINA —

Speciale volmachten voor Decoux —

21 Aug. — De gouverneur-generaal van Fransch Indo-China, vice-admiraal Decoux heeft op grond van een besluit van de Fransche regeering te Vichy volmacht ontvangen om alle in het kader van den oorlog noodzakelijke maatregelen in het belang van Indo-China te nemen.

(V. b. Decoux 4953 B.)

A. BULGARIJE —

Buitengewone parlementszitting; rede min.-pres. Bagrianof —

19 Aug. — In het paleis van Justitie te Sofia is het Bulgaarsche parlement in buitengewone zitting bijeengekomen. Minister-president Bagrianof verklaarde o.a., dat het Bulgaarsche volk wegens de in de afgeloopen 25 jaar ondernomen vergeefsche pogingen om een geschikten regeeringsvorm te vinden, in de vorige jaren niet de mogelijkheid heeft gehad zich op actieve wijze te uiten over de politieke vragen van den dag. Dank zij een openbare meening, die zich spontaan uitte, doch die niet den vorm van een organisatie aannam, kon toen een regeering gevormd worden, met welker plannen en koers het volk het geheel eens is, hetgeen tot uiting is gekomen in de houding van het volk.
De rede van den Bulgaarschen minister-president in het Sobranja heeft, naar de D.A.D. meldt, in de Internationale pers tot vrij uiteenloopende combinaties geleid. In Berlijnsche kringen wordt geconstateerd, dat de stap van Turkije geen politieke en militaire gevolgen gehad heeft. Dat de Zuid-Oost-Europeesche staten zich met Duitschland verbonden blijven voelen, blijkt het duidelijkst op de fronten, waar de Hongaren, Roemenen en talrijke vrijwilligers den strijd met het bolsjewisme aanbinden.

— Rede Zankof —

21 Aug. — Op den derden dag van de zitting heeft o.m. de vroegere minister-president Zankof het woord gevoerd. „Waarom, zoo zeide hij o.m., is Bulgarije innerlijk vervallen? Omdat het volk zonder politieke leiding en opvoeding is gebleven". Hij, spreker, heeft ten aanzien van de buitenlandsche politiek steeds achter den koning gestaan. Met diepe ontsteltenis vernemen dan ook de nationale kringen des lands, dat men over de nieuwe regeering en haar minister-president reeds spreekt als over den Bulgaarschen Badoglio. Verscheiden sprekers, zoo ging Zankof voort, hebben Duitschland het verwijt gedaan, (spr. bedoelde daarmede o.m. den afgevaardigde Petko Stainof), dat Duitschland geen belangstelling heeft gehad voor Bulgarije. Dat is geenszins in overeenstemming met de werkelijke feiten. Duitschland heeft Bulgarije Thracië teruggegeven, ofschoon Bulgarije geen deel wilde gaan nemen aan den oorlog. Gij allen, zoo richtte Zankof zich tot de vergadering, hebt toentertijd met grooten bijval deze geschenken toegejuicht en gij waart verrast, toen later Macedonië daar nog bij kwam. Hebben wij reden om de betrekkingen met Duitschland te verbreken? Ik zeg neen, want wij geven daarmede de eenige troef uit handen. De Duitsche soldaat zal n.l. den oorlog nooit verliezen, hij zal nooit capituleeren. En wanneer Duitschland den oorlog verliest, is ook Europa verloren.

— Rede van Draganof —

23 Aug. — De minister van Buitenlandsche Zaken, Draganof, begon 23 Augustus zijn uiteenzettingen met behandeling van de betrekkingen met Duitschland. Hij herinnerde aan den gemeenschappelijken strijd van beide landen tijdens den wereldoorlog, waaraan Bulgarije heeft deelgenomen, ten einde het ideaal van het Bulgaarsche volk — de vereeniging van alle Bulgaren — te verwezenlijken. Niet zoozeer de wapenbroederschap verbindt de beide landen, zoo verklaarde hij, als het onrechtvaardige lot, dat aan beide landen is opgelegd door de overwinnaars in den vorigen oorlog. Wat Turkije betreft, verklaarde de minister, dat de wederzijdsche betrekkingen altijd goed geweest zijn en Turkije ingezien heeft, dat Bulgarije een uitgang naar de Zwarte Zee noodig heeft. Wanneer het tot verwikkelingen mocht komen, geschiedt zulks tegen den wil van beide volken. In aansluiting hierop wees Draganof op de vriendschappelijke betrekkingen met Rusland. De oorlogsverklaring aan Engeland en Amerika noemde spr. een vergissing, stelde echter in het licht, dat de Engelschen zelf de schuld aan deze ontwikkeling dragen, aangezien hierin een consequentie gezien moet worden van de niet-nakoming der garantiebeloften van 1919. Voortgaande kwam minister Draganof te spreken over de politiek van koning Boris, dien hij een staatsman van Europeesch formaat noemde. Hij verklaarde, dat zijn regeering deze politiek zal voortzetten, welke afgebakend is volgens deze gezichtspunten: 1. Vreedzame regeling van alle aangelegenheden; 2. overeenstemming met alle naburige landen; 3. vermijding van den oorlog voor het Balkangebied.
De Sobranje heeft de regeeringsverklaring eenstemmig goedgekeurd.
(V. b. Regeeringsverkl. Bagrianof 5973 A.)

Eischen van Griekenland —

28 Aug. (D.N.B.) — Uit Londen wordt gemeld: De Grieksche uitgeweken regeering heeft een verklaring gepubliceerd over eischen aan Bulgarije. Deze eischen zijn: 1. strategische wijziging der Noordelijke grens van Griekenland ten gunste van Griekenland; 2. bestraffing van de Bulgaarsche leidende personen, militaire leiders en al degenen, die verantwoordelijk zijn voor de tegen de Grieksche bevolking genomen maatregelen; 3. betaling van schadevergoeding; 4. opvoeding van het Bulgaarsche volk volgens de Grieksche richtlijnen, zooals die door de geallieerden voor de Duitschers worden gewenscht; 5. bezetting van Bulgarije door troepen der geallieerden.
(V. b. Bezetting Tracië 4660 B.)

B. ECUADOR —

Geen bezitsafstand —

20 Aug. (D.N.B.) — Naar Ere meldt, heeft de nationale vergadering van Ecuador een voorstel tot verkoop van de Galapagos-eilanden met groote meerderheid van stemmen verworpen.
(V. b. Galapagos-eil. 6061 A; 4858 C.)

C. GRONDSTOFFEN —

Energie; wereldproductie —

Onderstaande grafiek geeft de procentueele verdeeling weer van de wereldproductie aan energiestoffen in de jaren 1930 en 1935.

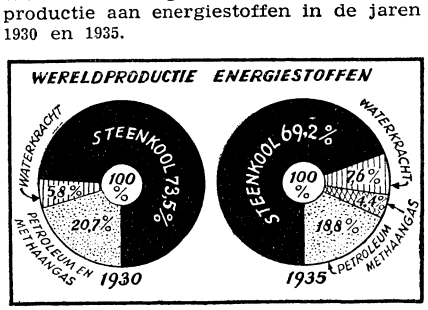

Ten aanzien van de caloriewaarde geeft de Telegraaf, waaraan wij de gegevens ontleenen, de volgende cijfers:
1 K.G. petroleum = 10.000 calorieën
1 K.G. steenkool = 5.000 „
1 M³. methaangas = 8.123 „
(V. b. Petroleum 6053 B.; Energie 6004 A.; Steenk. 5823 E.)

Vet; Europeesche productie —

Europa zonder Engeland en de Sovjet-Unie verbruikte in vredestijd, aldus ontleenen wij aan Econom. Nieuws, jaarlijks 7.5 mill. ton vet, technische vetten inbegrepen. Hiervan was 3 mill. ton plantenvet, 2.8 mill. ton melkvet, 0.9 mill. ton varkensvet, 0.4 mill. ton rundvet en 0.4 mill. ton walvischtraan. Van de plantaardige vetten werd 1.9 mill. ingevoerd. De eigen productie, die dus 1.1 mill. ton groot was, bestond uit 0.75 mill. ton olijfolie en 0.35 mill. ton olie uit oliezaden. Deze laatste werden geteeld op een oppervlakte van 1.7 mill. ha. Van deze 350.000 ton plantenvet werd 101.000 ton gewonnen uit zonnebloempitten, 88.000 ton uit kool- en raapzaad, 81.444 ton uit vlaszaad, 16.000 ton uit hennepzaad, 15.000 ton uit sojaboonen, 13.000 ton uit maanzaad, 11.000 ton uit katoenzaad, 9.000 ton uit sesamzaad, 8.000 ton uit aardnoten, 4.000 ton uit mosterdzaad en 3.000 ton uit ricinuszaad.
Duitschland, waar in 1932 slechts 5.000 ha. met oliezaden was beteeld, won in 1943 op 450.000 ha. ongeveer 280.000 ton plantenvet. In Frankrijk, waar in 1941 slechts 15,000 ha. voor de teelt van oliezaden werd gebruikt, bedroeg het areaal in 1943 reeds 250.000 ha., hetwelk naar schatting 100.000 ton vet opleverde. In België is de teelt van koolzaad in drie jaar tijds van 31 tot 26.000 ha. uitgebreid; in 1943 bedroeg de productie 24.000 ton zuiver plantenvet. Het areaal wordt tot 50.000 ha. vergroot. Nederland teelt oliezaden op een oppervlakte van 55.000 ha.; in 1940 was slechts 2.000 ha. hiermede beteeld. Finland breidde zijn areaal uit van 425 ha. in 1942 tot 2.300 ha. in 1943 en tot 5.000 ha. in 1944. In Zweden was de stijging sinds 1941 als volgt: witte peper van 12.700 tot 29.700 morgen, winterkoolzaad van 2.500 tot 11.200 morgen, zomerkoolzaad van 0 tot 14.800 morgen, vlas van 2.400 tot 6.200 morgen. In Roemenië werd in 1943 355.340 ha. met zonnebloemen beteeld of 24.000 ha. meer dan de plannen voorschreven.
(V. b. Voedselvoorz. Europa 5441 A.)

D. POLEN —

Opstand in Warschau —

21 Aug. — Op 1 Augustus brak in Warschau een inmiddels door Duitsche troepen onderdrukte Poolsche opstand uit.
De opstandelingen wier aantal vrij aanzienlijk moet zijn geweest, waren alle aanhangers der uitgeweken Poolsche regeering in Londen, die „Nationaal-Poolsch" is ingesteld, in tegenstelling tot het „Roode Poolsche Comité" in Moskou. Terwijl van Sovjet-Russische zijde wordt verklaard, dat de opstand moest mislukken doordat hij niet was gecoördineerd met het Russische offensief, neemt men in de Wilhelmstrasse als vaststaand aan, dat de heele opstand te Warschau een valstrik voor de nationaal ingestelde Poolsche beweging is geweest. Door deze niet te ondersteunen leverden de Sovjets de Poolsche nationale opstandelingen als het ware aan de Duitsche weermacht uit. Door het voorgevallene komen ook de besprekingen van den Poolschen „minister-president" met Stalin in een ander daglicht. Het lijkt waarschijnlijk, dat deze mede over de verstrekking van Sovjethulp aan de in Warschau begonnen nationaal-Poolsch ingestelde opstandige beweging hebben geloopen, doch eveneens zijn mislukt.
(V. b. Poolsch-Russische bespr. 6054 C.; Poolsche Sovjet 6061 B.)

A. ROEMENIE —

Omwenteling - Staatsleider Antonescu uitgeschakeld - Oproep tot staking van den strijd —

24 Aug. (D.N.B.) — Koning Michaël van Roemenië heeft in een oproep het Roemeensche leger bevolen, den strijd tegen de bolsjewistische indringers te staken. De staatschef van Roemenië, maarschalk Antonescu, is door een laffe hinderiaag van den koning en zijn verradersclique, bestaande uit anglophiele politici en reactionnaire hovelingen uitgeschakeld.
Een door den koning in het leven geroepen z.g. democratische regeering, die onder de namen Maniu Bratianu, in feite echter door de communisten gevormd is, heeft aan Moskou de uitlevering van het land aangeboden. In geheel Roemenië zijn daarop onlusten uitgebroken.

Oproep tot voortzetting van den strijd

24 Aug. (D.N.B.) — Een nationale groep patriotten heeft zich aan 't hoofd gesteld van een beweging, die gericht is tegen den koning en zijn verraad en heeft het Roemeensche volk en het Roemeensche leger in een appèl opgeroepen den strijd tegen het bolsjewisme voor vrijheid en leven tegen dood en ondergang voort te zetten.
In dit appèl wordt o.m. gezegd: Koning Michaël belooft u den vrede. In waarheid echter beteekent deze vrede niets anders dan de bezetting van Roemenië door het roode leger en zoodoende de bolsjewiseering van Roemenië en het uitschakelen en uitroeien van het Roemeensche volk. Het is een infame leugen, dat de Engelschen en Amerikanen de Roemeensche onafhankelijkheid hebben gegarandeerd.
Reeds thans staat het vliegtuig voor koning Michaël klaar om hem en zijn aanhang op het juiste oogenblik naar het buitenland in veiligheid te brengen. Het van het Roemeensche volk en den Roemeenschen staat gestolen goud heeft hij reeds sedert maanden naar het buitenland laten brengen.
Roemeensche soldaten. De nationale Roemeensche regeering roept u op geen enkel bevel van den verraderkoning en zijn handlangers in het leger op te volgen doch trouw aan de zijde van onzen Duitschen bondgenoot, die evenals gij zijn bloed voor de verdediging van den Roemeenschen grond vergiet, tegen de bolsjewisten verzet te bieden tot het uiterste.

Duitsche gezantschap geïsoleerd —

26 Aug. — In kringen van het Duitsche departement van Buitenlandsche Zaken wordt vernomen, dat het Duitsche gezantschap in Boekarest door Roemeensche troepen en politiestrijdkrachten is omsingeld. Onder deze omstandigheden bestaat geen mogelijkheid tot rechtstreeksch contact.

Capitulatie-voorwaarden —

27 Aug. (Interinf) — De nationale Roemeensche regeering is door vooraanstaande persoonlijkheden van het Roemeensche leger in kennis gesteld van de capitulatievoorwaarden. De eischen der Sovjet-Unie luiden als volgt:
1e. Het Roemeensche leger behoudt zijn wapens voor zoover het gebruikt wordt voor den strijd in Transsylvanië.
2e. Het geheele Roemeensche leger moet onverwijld zijn voorraad wapens en munitie aan het opperbevel der Sovjets overdragen. De ravitailleering van de tegen Hongarije strijdende formaties wordt door Sovjetgevolmachtigden geregeld.
3e. Roemenië stelt onmiddellijk 1.4 millioen arbeiders en voorts 100.000 specialisten — architecten, ingenieurs, aannemers, monteurs — ter beschikking voor den wederopbouw van de verwoeste gebieden der Sovjet-Unie. In dit aantal zijn de gedemobiliseerde onderdeelen van het Roemeensche leger begrepen.
4e. Een terugkeer van de Roemeensche krijgsgevangenen uit de Sovjet-Unie zal afhangen van de totale tenuitvoerlegging van de aan het Roemeensche expeditiecorps gestelde taak. De groepsgewijze terugkeer der krijgsgevangenen na dit tijdstip hangt af van de wijze, waarop de opdrachten worden vervuld, die Roemenië zijn gegeven.
5e. De in Roemeensche handen zijnde Sovjet-Russische en andere geallieerde krijgsgevangenen moeten onmiddellijk aan de Roemenië binnenrukkende troepen worden overgegeven en eventueel met Roemeensche wapens worden uitgerust.
6e. De door den Roemeenschen overval op de Sovjet-Unie in 1941 geroofde gebieden Bessarabië en de Boekowina worden bij de Sovjet-Unie ingelijfd.
7e. De Noordelijke Dobroedzja wordt, een definitieve regeling na het einde van den geheelen oorlog voorbehouden, onder het Sovjet-opperbevel geplaatst.
8e. De contrôle over de scheepvaart op den Donau neemt voor den duur van den oorlog het Sovjet-opperbevel op zich.
9e. Over het ter beschikking stellen van land-, lucht- en marinesteunpunten geeft het opperbevel der Sovjets directe aanwijzingen.
10e. De voorwaarden voor het herstel zullen de Roemeensche regeering op een later tijdstip worden medegedeeld.
11e. De Roemeensche regeering neemt de verantwoordelijkheid op zich, dat alle verordeningen en eischen van het opperbevel der Sovjets door alle Roemeensche militaire en civiele bureaux onverwijld worden uitgevoerd.
12e. De Roemeensche regeering verplicht zich, na het einde van de oorlogshandelingen aan het Roemeensche volk gelegenheid te geven om op een democratische wijze van verkiezing te stemmen over zijn toekomstigen regeeringsvorm.
13e. De Sovjet-Unie verklaart zich reeds thans bereid, na het van kracht worden van het vredesverdrag het roode leger terug te trekken uit het gebied van den Roemeenschen staat.

(V. b. Verkl. Molotof 5903 E.)

B. JAPAN —

Weermacht - Krijgsgevangenen op Formosa —

19 Aug. — Naar de Britsche berichtendienst uit Washington meldt, heeft het Amerikaansche Roode Kruis bekend gemaakt, dat ongeveer 2500 geallieerde krijgsgevangenen in kampen op het eiland Formosa verblijven. Tweehonderd dezer gevangenen zijn Amerikanen, de overige Engelschen en Nederlanders. De delegatie van het Roode Kruis, die een onderhoud gehad heeft met generaal Wainwright, den vroegeren commandant van Bataan, zeide, dat hij haar had medegedeeld, dat de toestanden op Formosa, zoo goed zijn als men, wanneer men zijn verstand gebruikt, slechts kan verwachten.

(V. b. Eur. krijgsgev. in Japan 5641 B.)

Arbeidsdienstplicht voor vrouwen —

23 Aug. — Uit Tokio wordt gemeld, dat op grond van artikel zes van de in 1941 uitgevaardigde wet tot algemeene mobilisatie van het Japansche volk de reeds bestaande arbeidsdienst voor vrouwen bij regeeringsbesluit verplicht is gesteld voor alle ongehuwde vrouwen van 12 tot 40 jaar.

(V. b. Arbeidsmob. 6044 B; 5876 H.)

C. ENGELAND —

Scheepvaart - Na-oorlogsche positie

25 Aug. — De Engelsche scheepvaartdeskundige Sir Archibald Hurd schrijft, volgens Europapress in het Londensche maandblad Nineteenth Century and After, dat Duitschland er in geslaagd is Engeland van zijn domineerende positie op de wereldzeeën te verdringen. Aan de Engelsche scheepvaart is zeer groote schade toegebracht. Honderden groote oceaanschepen, olietankbooten enz. werden tot zinken gebracht, terwijl ongeveer 28.000 ervaren officieren en bekwame manschappen der handelsscheepvaart hun leven hebben verloren. Tegenover dezen achteruitgang der Britsche koopvaardijvloot stelt Sir Archibald Hurd de geweldige uitbreidingen van de Amerikaansche koopvaardijvloot, welke thans onbetwist de eerste plaats in de wereld heeft veroverd. Aan het einde van 1944 zullen de Vereenigde Staten over twee derde van de wereldtonnage beschikken en met één sprong hebben de Ver. Staten de positie van leidende zeemacht verworven, zoowel op het gebied van de koopvaardij als van de oorlogsvloot.

(V. b. 5636 E.)

Churchill in Italië —

25 Aug. — De Engelsche ministerpresident Winston Churchill brengt een bezoek aan Italië. O.a. werd uit Rome gemeld, dat de Paus den Engelschen minister-president Churchill in audiëntie heeft ontvangen. De bespreking duurde ongeveer een uur.

(V. b. Churchill 6046 A; Paus Pius 5927 E.)

D. ITALIE (REPUBLIEK) —

Commandant Nationale garde afgetreden —

20 Aug. — De commandant van de republikeinsche nationale garde, die eenige dagen geleden in de gelederen van het republikeinsche leger werd opgenomen, is afgetreden. Het aftreden geschiedde om zuiver persoonlijke redenen.
Het bevel over de garde werd tijdelijk door den Duce overgenomen.

(V. b. Nat. Garde 6038 B.)

E. RELIGIE —

Kardinaal Maglione overleden —

22 Aug. — Naar te Milaan wordt medegedeeld, is kardinaal-staatssecretaris Maglione overleden. Luigi Maglione was op 2 Maart 1877 te Casoria, bij Napels geboren. In 1908 begon hij zijn diplomatische carrière in dienst van het Vaticaan. In 1926 werd hij benoemd tot nuntius te Parijs. Als waardeering voor zijn diensten benoemde Paus Pius XI hem tot kardinaal priester en nog in hetzelfde jaar kreeg hij den kardinaalshoed. De tegenwoordige Paus heeft hem in 1939 tot zijn opvolger als kardinaal-staatssecretaris benoemd.

(V. b. Coll. v. Kard. 5783 A.)

F. GRONDSTOFFEN —

Tarwe als brandstof —

24 Aug. — Typeerend voor de algeheele ontwrichting der grondstoffenvoorziening als gevolg van den wereldoorlog is o.a. een mededeeling van de Compania Italo-Argentina de electricidad te Buenos-Aires, een der belangrijkste Argentijnsche electriciteitscentrales met een jaarlijksche productie van ruim 400 millioen kwu., dat in 1942 de gebruikte brandstof voor 33% bestond uit tarwe en lijnzaad, welk percentage in 1943 zelfs opliep tot 60%. Per dag werden in 1943 ca. 1000 ton tarwe en lijnzaad verstookt! **(V. b. Tarwe 5701 A.)**

DE WERELDOORLOG

Krachtige geallieerde druk op Noord-Frankrijk; Amiens en Verdun ontruimd - Afweergevechten in Rhônedal bij Valence - Trommelvuur op Engelsche kust - Sovjet-zomeroffensief opgevangen; aanvallen op Zuidelijke en Oostelijke Karpaten afgeslagen - Nieuw offensief aan de Adriatische kust - 226.500 ton geallieerde scheepsruimte in Augustus vernietigd.

FRANKRIJK —

28 Aug. — De strijd in Frankrijk valt op het oogenblik in drie zônes uiteen, aldus ontleenen wij aan een bericht van den Berlijnschen correspondent van het Alg. H'blad. Langs de Seine-Yonnelinie trachten de Duitsche troepen de pogingen der Amerikanen om in N. en N.O. Frankrijk door te dringen te voorkomen, terwijl aan de monding van de Seine, het zevende leger langzaam onder den voortdurenden druk der Britten en Amerikanen terugtrekt. De groote omsingelingsbeweging ten N.O. van de Seine, die men na de vorming van het Amerikaansche bruggenhoofd bij Mantes en Vernon verwachtte, is tot nu toe verijdeld, doordat hevige Duitsche tegenaanvallen uitbreiding van dit bruggenhoofd voorkwamen. In Parijs zelf is het opdringen der Amerikanen begunstigd door het optreden van terroristen, die door de Geallieerden zijn bewapend. Ten Zuiden van Parijs vormt het Seine-bruggenhoofd der Amerikanen bij Melun een der brandpunten van den strijd. De strijd golft hier op en neer. De tweede gevechtszône vormt Oost-Frankrijk, rondom het Rhônedal en het gebied van Z.W. Frankrijk. In deze gebieden trachten de Duitsche troepen door snelle bewegingen naar het Noorden terug te trekken, terwijl de Amerikanen door snelle pantseroperaties in de richting van en in het Rhônedal deze terugtochten trachten af te snijden. Snelle Duitsche pantserafdeelingen pogen op hun beurt de afsnoerende bewegingen der Amerikanen te doorstooten of af te buigen. In Midden-Frankrijk werd een opstand van Fransche terroristen onderdrukt.

De derde zône vormt het bruggenhoofd aan de Riviera. Hier trachten de Geallieerden in snelle marschen naar het Noorden op te rukken en tegelijkertijd in oostelijke richting de passen door de Zee-Alpen naar het Italiaansche gebied te forceeren. Deze laatste pogingen zijn tot nu toe mislukt. De Alpenpassen worden door vrij sterke Duitsche afdeelingen bezet, die ze zoowel tegen aanvallen van Maquisards als tegen Geallieerde afdeelingen konden houden.

29 Aug. — Aan den benedenloop van de Seine werd het gros van onze troepen naar den Noordelijken oever van de rivier teruggenomen. Aanvallen van den vijand, van zijn bruggenhoofd ten Noordwesten van Parijs uit ondernomen, werden tot staan gebracht. Onze steunpunten in de stad zijn na dagenlange zware gevechten voor de vijandelijke overmacht bezweken. Ten Oosten van Parijs is de vijand thans over een breed front naar het Noorden gezwenkt om over de linie Chalons sur Marne, Chateau Thierry in onze Zuidelijke flank te stooten. In het Rhônedal hebben onze troepen zich volgens bevel naar het Noorden gedistancieerd. Het garnizoen van Marseille blijft, in de haven op een beperkt gebied bijeengedrongen, dapper tegenstand bieden.

30 Aug. — Nadat onze divisies tot zevenmaal herhaalde aanvallen ten Noordwesten van Parijs in harde gevechten hadden opgevangen, weken zij op nieuwe stellingen naar het Noordoosten uit. De stad Rouaan werd na verwoesting van de belangrijke militaire objecten prijsgegeven. Tusschen Parijs en Reims werden de naar het Noorden aanvallende Amerikaansche strijdkrachten in gevechten tot staan gebracht. In het Zuidelijke deel van Soissons zijn straatgevechten ontbrand. Ten Zuiden van de Marne hebben vijandelijke gemotoriseerde formaties in den opmarsch naar het Oosten de streek van Châlons-sur-Marne bereikt.

In het Rhônedal hebben onze flankbeveiligingen talrijke vijandelijke aanvallen van het Oosten uit afgeslagen. Een vrij groot aantal vijandelijke tanks werd vernietigd.

In het Alpengebied ten Westen van de Fransch-Italiaansche grens werd de stad Briançon na zwaren strijd met Fransche terroristen en Amerikaansche verkenningsstrijdkrachten weder in bezit genomen.

31 Aug. — Ten Noorden van Parijs is de vijand tot staan gebracht. Tegen de vijandelijke aanvalscolonnes, die uit het gebied van Beauvais naar het Noorden oprukken, zijn tegenaanvallen aan den gang. In het gebied Laon—Reims zijn onze troepen in zwaren strijd gewikkeld met vijandelijke tankstrijdkrachten, die N.O.-waarts en Noordwaarts verdere terreinwinst konden boeken. In het dal van de Rhône is de vijandelijke druk in het bijzonder tegen Valence toegenomen.

1 Sept. — In Noord-Frankrijk zijn onze troepen onder sterken vijandelijken druk verder naar het Noordoosten in de richting van de Somme teruggegaan. Na harden strijd stelde de vijand zich in het bezit van Amiens en drong van daar verder naar het Noordoosten en Noorden door. Tegenaanvallen worden ondernomen. Ook uit het gebied Laon-Rethel duurt de sterke vijandelijke druk naar het Noorden voort. In den opmarsch uit het gebied Châlons-sur-Marne en naar het Oosten heeft de vijand het Zuidelijk deel van de Argonnen doorstooten en is hij over een breed front naar de Maas opgerukt. Bijzonder hevig waren de gevechten in het gebied van Verdun, dat in de middaguren door onze troepen werd ontruimd. Het strijdgebied van Brest ligt, nadat de eerste vijandelijke groote aanval was mislukt onder permanente zware vijandelijke beschieting. De marine-batterij Cécembre blijft ondanks bijna onafgebroken beschieting, waaraan ook een slagschip deelneemt, den toegang tot de haven van St. Malo versperren. In het Rhônedal duren de zware afweergevechten van onze troepen in het gebied van Valence voort. In België en Noord-Frankrijk werden in den tijd van 10 tot 20 Aug. 1950 terroristen in den strijd vernietigd. Sedert 1 Sept. 1.53 uur is een trommelvuur met de zwaarste projectielen aan den gang, dat zoowel een deel van de Britsche invasiehavens als ook verkeersaders en militaire centra in Zuid-Engeland onder een gericht vuur neemt. Het vuur wordt vanaf de Engelsche kust beantwoord.

2 Sept. — In Noord-Frankrijk blijven onze troepen aan het geheele front van Atrecht tot aan het gebied van Verdun in zware afweergevechten gewikkeld.

Overzicht.

1 Sept. (A.N.P.) — In Noord-Frankrijk heeft zich een vrijwel ononderbroken en tamelijk rechtlijnig front gevormd, dat zich in Noordelijke richting beweegt. Na een door het geallieerde opperbevel uitgevoerde hergroepeering staan op den Westelijken vleugel de Canadeezen, in het midden de Engelschen en op den Oostelijken vleugel de Amerikanen. Tijdens den opmarsch naar het Noorden zijn de geallieerden in het Westen bij Amiens de Somme gepasseerd en in het Oosten bij Sedan de Maas. Ten aanzien van den strijd in Zuid-Frankrijk, waar de Duitschers zich door het Rhônedal naar het Noorden blijven terugtrekken, doen zich geen nieuwe gezichtspunten voor.

In verband met het verloop van den strijd in Frankrijk spreekt men in Berlijnsche militaire kringen van een crisis, waaraan men echter terstond toevoegt, dat deze niet in een paniek zal ontaarden. Men erkent, dat de overmacht der geallieerden, in de eerste plaats in de lucht, daarnaast echter ook op het gebied van tanks en artillerie, en niet in de laatste plaats ook wat het aantal beschikbare divisies betreft, de Duitsche legerleiding voor moeilijke problemen stelt. De geallieerden hebben het in de hand, dank zij hun overmacht, het zwaartepunt hunner aanvallen naar believen te wijzigen. De Duitsche legerleiding heeft met dit geallieerde overwicht rekening te houden en voert dienovereenkomstig de verdediging. Zij distancieert zich van den tegenstander, teneinde haar troepen te sparen, om deze meer naar achteren te kunnen concentreeren in een hecht verdedigingsfront. Men is er van overtuigd, een plaats te zullen vinden, waar de teruggetrokken troepen, eventueel met reserves aangevuld, tegen den geallieerden stormloop stand kunnen houden. Het is een dramatische wedren met den tijd: het gaat erom, den geallieerden opmarsch zoo lang mogelijk op te houden, om tijd te winnen voor een verdedigingszône, waar met kans op succes tegenstand kan worden geboden.

OOSTELIJK FRONT —

27 Aug. — In Roemenië dringt de vijand met sterke strijdkrachten verder naar het Zuiden op. Duitsche gevechtsgroepen staan op het punt door de Sovjet-Russische versperringsgrendels aan weerskanten van de Beneden-Proeth te breken. Op de hellingen van de Oostelijke Karpaten sloegen onze troepen hevige aanvallen der Sovjets af. Ten Westen van Stanislau veroverden Hongaarsche troepen eenige heuvelstellingen. In het Weichselbruggenhoofd ten Westen van Baranof, ten Westen van Kazimierz en ten Zuidoosten van Warka werden vijandelijke doorbraakpogingen afgeslagen. Tusschen Weichsel en Narew duurt de afweerslag met onverminderde hevigheid voort. Ten Westen van Modohn en ten Westen van het Peipusmeer sloegen onze troepen aanvallen der bolsjewisten af en zij grendelden eenige penetraties af. De puinhoopen van de stad Dorpat vielen na hevige gevechten in handen van den vijand.

28 Aug. — Bij het voortzetten van den aanval in Zuidelijke en Westelijke richting is de vijand over de Sereth getrokken en heeft hij Foxcani veroverd.

Tegen de poging van den vijand om via de Oostelijke Karpaten Hongarije binnen te dringen, maken tegenaanvallen van

Hongaarsche en Duitsche troepen goede vorderingen. Bij en ten Noordwesten van Piatra-Neamt mislukten Sovjetaanvallen. In het Weichselbruggenhoofd ten Westen van Baranof zijn harde aanvals- en afweergevechten gaande. Tusschen Weichsel en Narew zetten de bolsjewisten hun grooten aanval voort en breidden dezen in Noordelijke richting tot op den Bobrsector uit.

29 Aug. — In Roemenië blijven onze formaties aan weerszijden van den benedenloop van de Proeth vechten tegen den van alle kanten losstormenden vijand. In het Zuidelijke deel der Oostelijke Karpaten zijn in het Hongaarsche grensgebied hevige gevechten van Duitsche en Hongaarsche troepen tegen opdringende Sovjet-Russische gevechtsgroepen gaande. Van welingelichte militaire zijde te Berlijn wordt volgens het S.P.T. vernomen, dat de toestand in Roemenië zeer ingewikkeld is. Men deelt mede, dat de Sovjets den benedenloop van de Proeth en de Sereth hebben bereikt. Aan den rand der Karpaten zijn de plaatsen Piatra-Keamt en Tjergoel-Ocna in handen van het Roode Leger gevallen. Ver ten Oosten van deze gebieden strijden echter nog Duitsche troepen, die trachten, wederom met hun hoofdmacht in contact te komen. Roemeensche troepen zijn 26 Augustus in den loop van den dag op verschillende plaatsen tot vijandelijkheden met de Duitsche formaties overgegaan, overeenkomstig de overeenkomst, die de verraderlijke hofcamarilla met de bolsjewisten heeft gesloten.

30 Aug. — De Roemeensche ontwikkeling had verder ten gevolge, dat de Sovjet-Russen de Sereth overschrijden konden en dat thans ook Zuidwestelijk van de Beneden-Sereth de stad Buzau in hun handen gevallen is. Ten slotte konden zij over het Zuidelijk deel van de Oostelijke Karpaten het Hongaarsche grensgebied bereiken. Daar gelukte het den Sovjets op twee plaatsen, nl. bij Targu Orna, den straatweg te volgen en verscheiden kilometers het Hongaarsche gebied binnen te dringen. Duitsche en Hongaarsche troepen bevinden zich daar in hevigen strijd tegen de verder oprukkende tegenstanders. Aan de overige sectoren van het front nam de intensiteit van de Russische aanvallen ten gevolge van de zware verliezen af.

31 Aug. — In Roemenië is de vijandelijke druk in de richting van Ploesti toegenomen. Aan de Zuidoostelijke grenzen van Zevenburgen zijn nieuwe hevige aanvallen der bolsjewisten afgeslagen. Aan het overige gedeelte van het front kwam het gisteren slechts ten Noordoosten van Warschau tot vrij groote gevechtshandelingen, waarbij de door de Sovjets beoogde doorbraak nogmaals verijdeld werd.

1 Sept. — Het is thans gelukt het bolsjewistische zomeroffensief voor een aaneengesloten front tusschen de Oostelijke Karpaten en de Finsche Golf op te vangen. Hierbij werden meer dan 4200 vijandelijke tanks en rond 5000 stukken geschut vernietigd, alsmede meer dan 13.000 gevangenen gemaakt. Aan de Zuidelijke en Oostelijke Karpaten hebben Duitsche en Hongaarsche formaties gisteren talrijke aanvallen van de bolsjewisten uiteengeslagen. In het bruggenhoofd van den Weichsel ten Westen van Baranof zijn onze troepen tijdens den aanval diep de vijandelijke stellingen binnengedrongen. Ten Westen van Annapol werd een Sovjet-Russisch bruggenhoofd op den Westelijken oever van den Weichsel vernietigd. Ten Noordoosten van Warschau alsmede tusschen Boeg en Naref zijn nieuwe door tanks en slagvliegers ondersteunde aanvallen der bolsjewisten in harde gevechten ineengestort. In Estland hebben onze grenadiers een vijandelijke gevechtsgroep in verbitterde boschgevechten ten Noordwesten van Dorpat over de Embach naar het Zuiden teruggeworpen.

2 Sept. — In de Oostelijke Karpaten sloegen onze bergtroepen aanvallen der Sovjets af. In het Noordwestelijke deel van het bruggenhoofd van Baranof werden de bolsjewisten teruggeworpen.

Ten Noordoosten van Warschau heeft de vijand zijn doorbraakpogingen voortgezet. Tusschen Boeg en Narew hebben onze troepen in zware gevechten, die negen dagen duurden, den stormloop van dertig bolsjewistische infanteriedivisies en verscheiden formaties tanks en stormgeschut afgeslagen.

ITALIAANSCHE FRONT —

27 Aug. — Op den Westelijken vleugel van het Italiaansche front ondernam de vijand talrijke vergeefsche verkenningsaanvallen. In den Adriatischen kustsector ging hij weder tot zware aanvallen over.

31 Aug. — De vijand is aan de Adriatische kust opnieuw over een breed front tot een grooten aanval overgegaan. Met veelvuldig gebruik van slagvliegers, artillerie en tanks gesteund door vlootstrijdkrachten kon hij bij Urbina en Pesaro plaatselijke penetraties tot stand brengen.

1 Sept. — Aan de Adriatische kust moesten onze troepen den geheelen dag aan zeer sterke, vijandelijke aanvallen het hoofd bieden, waarvan de kracht steeds meer toenam. Tijdens de verbitterde gevechten kon de vijand wel is waar op enkele plaatsen onbelangrijke penetraties in ons front tot stand brengen, de beoogde doorbraak kon hij evenwel niet forceeren.

LUCHTOORLOG —

27 Aug. — Vijandelijke bommenwerpers vielen overdag Mannheim, Ludwigshafen en eenige steden in het Rijnlandsch-Westfaalsche gebied aan. Des nachts ondernam de Britsche luchtmacht aanvallen op Kiel en Koningsbergen. Vooral in woonwijken, aan cultuurmonumenten en sociale instellingen werd schade aangericht. Vijandelijke vliegtuigen wierpen bovendien bommen op Berlijn en Hamburg. Sovjet-bommenwerpers vielen de stad Tilsit aan. Jachtvliegtuigen en luchtdoelartillerie schoten boven het gebied van het Duitsche Rijk en boven de bezette gebieden in het Westen, 71 vijandelijke vliegtuigen neer.

28 Aug. — Vijandelijke bommenwerpers vielen overdag plaatsen in West- en Noord-Duitschland aan, waaronder Duisburg en Emden. Andere luchtaanvallen waren gericht op Opper-Silezisch gebied. In den nacht wierpen enkele vijandelijke vliegtuigen bommen neer op Mannheim en Ludwigshafen. 24 vijandelijke vliegtuigen werden bij deze aanvallen neergeschoten.

29 Aug. — Amerikaansche bommenwerpers vielen plaatsen in het gebied van Weenen en in Hongarije aan.

30 Aug. — Amerikaansche bommenwerpers vielen de steden Moravisch-Ostrau en Oderberg, alsmede Hongaarsch gebied aan. Des nachts ondernam het Britsche luchtwapen aanvallen op Stettin en Koningsbergen. Afzonderlijke vliegtuigen wierpen bommen op Berlijn en Hamburg Strijdkrachten der luchtverdediging schoten 82 viermotorige terreurbommenwerpers neer.

31 Aug. — Amerikaansche bommenwerpers hebben aanvallen op Bremen en Kiel ondernomen. Andere aanvallen waren gericht op plaatsen in Hongarije. In den afgeloopen nacht wierpen Britsche vliegtuigen bommen in het gebied tusschen Rijn en Main.

1 Sept. — In den afgeloopen nacht wierpen afzonderlijke vijandelijke vliegtuigen bommen op plaatsen in Noordwest- en West-Duitschland.

2 Sept. — In de maand Augustus vernietigde de luchtmacht aan het Oostelijke front 1571 vijandelijke vliegtuigen: hiervan werden er 1202 in luchtgevechten neergeschoten. De luchtmacht vernietigde in de maand Augustus 1868 Britsch-Amerikaansche vliegtuigen. Hiervan werden alleen boven het Duitsche Rijksgebied 798 vijandelijke vliegtuigen in luchtgevechten en door de luchtdoelartillerie neergeschoten. 318 andere vijandelijke vliegtuigen werden door vlootstrijdkrachten neergeschoten.

Blijkens de mededeelingen uit het Hoofdkwartier van den Führer werd ook van 27 Augustus tot 2 September het V1 bombardement op Londen voortgezet.

ZEEOORLOG —

27 Aug. — In de Noordelijke IJszee brachten onze duikbooten wederom een torpedobootjager tot zinken en zij beschadigden een groot oorlogsschip ernstig door torpedotreffers. Voor de Westfransche en Nederlandsche kust zijn de laatste dagen de gevechtshandelingen ter zee in aantal en hevigheid toegenomen.

29 Aug. — Naar de marinecorrespondent van het Intern. Informationsbüro verneemt hebben de onder leiding van kapitein ter zee Böhme staande Duitsche strijdmiddelen in het gebied voor den mond van de Seine tot nu toe in totaal vier kruisers, negen torpedojagers, twee korvetten en ongeveer 35 koopvaardijen transportschepen der geallieerden van te zamen 225.000 B.R.T. tot zinken gebracht of door torpedotreffers zoo zwaar beschadigd, dat zij voor de geallieerde invasievloot verloren gingen.

30 Aug. — Motortorpedobooten brachten in den nacht van 29 op 30 Augustus ten Westen van Dieppe een vijandelijken torpedobootjager tot zinken; voorts werd door bewakingsvaartuigen een Britschen torpedobootjager van de „Hunt"-klasse vernietigd.

31 Aug. — In het Kanaal en in den Indischen Oceaan hebben duikbooten zes vijandelijke schepen met een totalen inhoud van 36.000 B.R.T., een torpedobootjager, alsmede een bewakingsvaartuig tot zinken gebracht en een vijandelijk vliegtuig neergeschoten.

1 Sept. — In den strijd tegen de Britsch-Amerikaansche ravitailleeringsvloot hebben de Duitsche marine en luchtmacht in de maand Augustus 45 vracht- en transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 226.500 brt. tot zinken gebracht; 28 andere schepen met een gezamenlijken inhoud van 262.000 brt. werden door torpedo- en bomtreffers ten deele zwaar beschadigd. De ondergang van een groot deel dezer schepen moet waarschijnlijk geacht worden. Aan vijandelijke oorlogsschepen werden 1 hulpvliegkampschip, 2 kruisers, 23 torpedojagers, 2 corvetten, 2 duikbooten, 13 torpedomotorbooten, 1 motorkanonneerboot en 11 beveiligingsvaartuigen tot zinken gebracht en 2 slagschepen, 5 zware en lichte kruisers, 14 torpedojagers, 1 corvet, 3 torpedobooten en 6 motortorpedobooten beschadigd.

2 Sept. — Strijdmiddelen der marine brachten voor de Noordwestelijke kust van Frankrijk ondanks krachtigen vijandelijken afweer 2 transportschepen met een inhoud van 15.000 B.R.T. tot zinken.

(V. b. Krijgsverr. 6063/64)

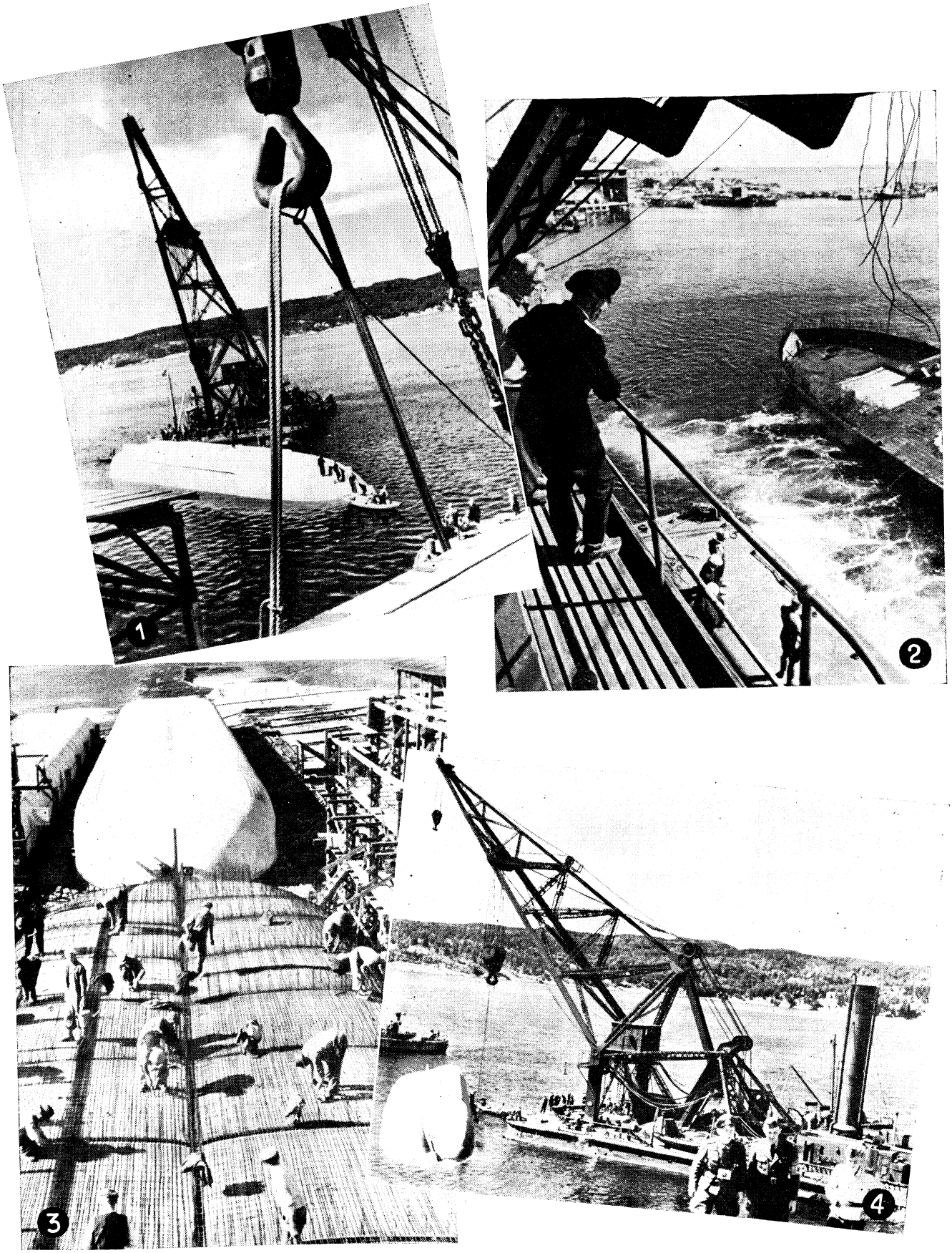

BETONNEN BINNENVAARTSCHEPEN. 1. Het met de kiel naar boven te water gelaten schip wordt door een kraan gekeerd. 2. Een deel van het gekeerde schip. 3. Het schip in aanbouw.

VLUCHTELINGEN. Foto no. 1 laat zien hoe vluchtelingen met behulp van op een schutting gespijkerd briefjes eenig levensteeken aan hun nabestaanden geven. De foto's 2 tot 7 geven een beeld van hu

NEDERLANDS BEVRIJDING!

Radiorede van H. M. Koningin Wilhelmina

Prins Bernhard opperbevelhebber der Nederlandsche strijdkrachten

Namens H.M. Koningin Wilhelmina werd op 3 September voor Radio-Oranje het volgende gezegd:

„Landgenooten,
Gij weet, dat de bevrijding voor de deur staat. Gij weet, dat onze land-, zee- en luchtmacht schouder aan schouder vecht met de bondgenooten. Het is ons bekend, dat onze binnenlandsche strijders het groote oogenblik van zich aan te sluiten bij de actie der zegevierende legers, met ongeduld afwachten.
Ik wil U thans mededeelen, dat ik Prins Bernhard benoemd heb tot bevelhebber der Nederlandsche Binnenlandsche Strijdkrachten onder het opperbevel van generaal Eisenhower. Prins Bernhard neemt hierbij de leiding op zich van het gewapend verzet in Nederland.
Tot spoedig weerziens!"

(V. b. Kon. Wilh. 5860 A., 5754 B.; Prins Bernhard 4072 B.)

Instructie aan het Nederlandsche volk —

Radio-Oranje maakte op 3 September de volgende instructie aan het Nederlandsche volk bekend:

„Machtige geallieerde legerafdeelingen vechten op Belgisch grondgebied. Daarom worden nu de volgende instructies gericht tot het Nederlandsche volk:

1. Probeert niet tot een algemeenen opstand te komen.

2. Volgt nauwkeurig de bevelen van de leiders op. Probeert met alle bedekte middelen het vijandelijke vervoersysteem te ontwrichten. Zorgt er voor, dat de vijandelijke spoorweg-, waterweg- en wegenverbindingen op alle mogelijke plaatsen in de war worden gebracht.

3. Gaat voort met de administratie van den vijand en zijn handlangers te desorganiseeren.

4. Verleent alle mogelijke hulp aan leden van de verzetsbeweging. Helpt hen bij hun werk, verbergt hen of helpt hen te ontsnappen. Geeft hun, als U hebt voedsel en kleeding."

Aanwijzingen aan de Nederlanders in Duitschland —

Radio-Oranje maakte op 5 September den in Duitschland werkenden Nederlanders bekend, dat zij, indien eenigszins mogelijk, de fabrieken moesten verlaten en daarbij moesten handelen volgens de volgende aanwijzingen:

1. In geen geval op weg gaan naar Nederland, België of Frankrijk. U zoudt dan in het gebied van de militaire operaties belanden en dan in gevaar zijn.

2. Is men in Oost- of Zuid-Duitschland, dan moet men zich naar de aangrenzende landen begeven: Polen, Tsjecho-Slowakije, Zwitserland of zich bij het leger van maarschalk Tito voegen.

3. Kunt U dit niet doen, zoekt dan dekking op het land. Praat met de menschen op het land en kijkt de kat uit den boom. De Duitsche bevolking wordt aangeraden U te helpen.

4. Zij, die een belangrijke rol spelen, dienen op hun post te blijven.

5. Indien dit niet gaat, keer dan terug naar de fabrieken van den vijand en wacht dan rustig af. Om chaos te voorkomen is dit voor alle buitenlanders absoluut noodzakelijk."

Wij vestigen er de aandacht op, dat wij ten aanzien van de berichten van Radio-Oranje niet voor de woordelijke juistheid van den tekst kunnen instaan. Deze berichten werden illegaal opgenomen, waarbij Duitsche storingzenders soms een goede ontvangst bemoeilijkten.

Radiorede van minister-president prof. dr. P. S. Gerbrandy —

Nadat door Radio-Oranje reeds op 3 September er op was gewezen, dat de overheidsdienaren tot plicht hadden den vijand zooveel mogelijk afbreuk te doen, besprak ook minister-president prof. dr. Gerbrandy dit onderwerp in zijn op 4 September aan het Nederlandsche volk gerichte radiorede. Hieronder volgt de tekst dezer rede:

„Landgenooten,
Nu de geallieerde legers in een onweerstaanbaren opmarsch de Nederlandsche grens overschreden hebben, wil ik uit naam van U allen onzen bondgenooten een hartelijk welkom toeroepen op onzen vaderlandschen bodem. Zelden zijn mannen met grooter ongeduld verbeid. Gij zult hun de ontvangst bereiden, die zij verdienen, verdienen als de soldaten van de vrijheid, als vernietigers van de ergerlijkste dwingelandij, die de wereld ooit heeft gekend. Zij hebben met hun Russische kameraden recht op de onvergankelijke dankbaarheid van ons volk. Het uur der bevrijding heeft geslagen. Weldra zal het oogenblik komen, waarop onze geliefde Vorstin in ons midden zal terugkeeren, om te regeeren in rechtvaardigheid en vrede. Een innige dankbaarheid stijgt op tot God, die ons uit zoo grooten nood wil verlossen en die ons niet eeuwig wil kastijden. Er zal vreugde heerschen overal, maar niet weinigen zullen er zijn, bij wie de vreugde vermengd is met een gevoel van smart over het vele dierbaars, dat verloren ging, met herinneringen aan degenen, die niet meer zijn en met gedachten aan onze landgenooten in de verre overzeesche gewesten, die nog zuchten onder het vreemde juk en smachtend uitzien naar hun bevrijding. Voor het herwinnen van de vrijheid, die ons nu geschonken wordt, waagden velen hun leven en werd zoo onnoemelijk veel leed geleden. En nog is alles niet voorbij, nog kan van iedereen, hoeveel ook reeds doorstaan is, een nieuwe maar laatste krachtsinspanning worden geëischt. De geallieerde opperbevelhebber heeft gisteren reeds doen aankondigen, dat ieders taak nog nader zal worden omschreven in korte, duidelijke bewoordingen. Het personeel in overheidsdienst heeft tevens door Radio-Oranje een uitdrukkelijke opdracht ontvangen, een opdracht, die ik hierbij herhaal, om alle misdaden te verhinderen, die de vijand op het laatste oogenblik tegen Nederlanders of hun eigendommen nog wil begaan. Indien zij hierdoor genoodzaakt zouden zijn onder te duiken, moeten zij dit doen. Helpt hen te ontsnappen. Helpt hen aan kleeding en voedsel. De verzetbeweging in Nederland is nu één hechte strijdersorganisatie geworden. Als een geregelde militaire formatie onder haar eigen bevelhebbers, onder de opperste leiding van generaal Eisenhower, wordt het bevel over het Nederlandsche binnenlandsche leger gevoerd door Z.K.H. Prins Bernhard, wiens benoeming bij koninklijk besluit U gisteren door mededeeling van H.M. Koningin Wilhelmina bekend gemaakt is. Landgenooten, dit zijn groote dagen in de geschiedenis van ons volk. Het zal van ieder van ons, man zoowel als vrouw, afhangen, hoe het nageslacht later over ons oordeelen zal. Een zware verantwoordelijkheid rust op ons allen om deze bevrijdingsdagen een waardige bekroning te doen zijn op ons moeilijk werk. Weest ordelijk en gedisciplineerd. Gedraagt U naar de aanwijzingen van de leiders der vroegere ondergrondsche, en nu openlijke patriottische beweging. Wat nu gebeurt zal langen tijd een stempel drukken op den ontwikkelingsgang van ons volk. Ik vraag van U ieder uiterste plichtsvervulling, toewijding en gemeenschapszin. Nederland herrijst! Moge het zijn in grootheid!

(V. b. Gerbrandy 5974, 5743 E.)

De bevrijding van Nederlandsch-Indië —

6 Sept. (Radio-Oranje) — Minister-president Gerbrandy heeft te Londen verklaard, dat de plannen voor het zenden van een Nederlandsch legercorps naar het Verre Oosten gereed liggen. Onmiddellijk na den terugkeer van de Nederlandsche regeering naar Nederland zal met de uitvoering dezer plannen worden begonnen.

(V. b. Bevr. Ned. Indië 5885 A.)

Order van Z. K. H. Prins Bernhard

Radio-Oranje maakte op 5 September den volgenden order van Z. K. H. Prins Bernhard, in zijn kwaliteit van bevelhebber der Nederlandsche Binnenlandsche Strijdkrachten bekend:

„Officieren, onderofficieren en manschappen der Nederlandsche land-, zee- en luchtmacht, die op dit oogenblik in Nederland vertoeven, dienen, zoo zij de beschikking hebben over hun uniform, dit nog niet aan te trekken. Het oogenblik waarop zij dit wel kunnen doen zal nog nader worden bekend gemaakt."

(V. b. Prins Bernh. en B. Str.kr. 6073)

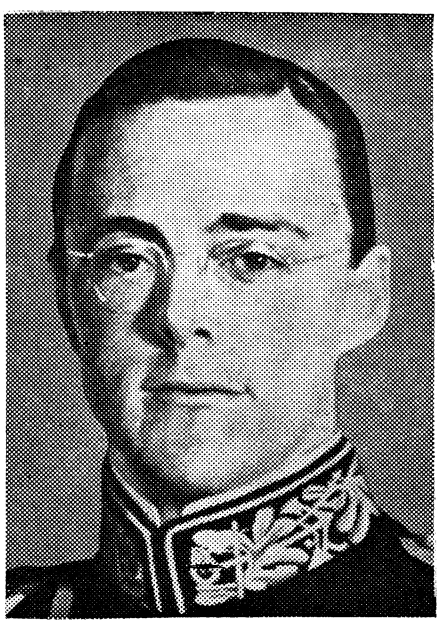

Z.K.H. Prins Bernhard

A. **NEDERLAND — Nederlandsche regeering neemt afscheid van Engeland —**

6 Sept. (Radio-Oranje) — Minister-president Gerbrandy heeft op 5 September op een persconferentie te Londen uit naam van de Nederlandsche regeering afscheid genomen van Engeland. Zoolang Engeland stand hield, zoo zeide prof. Gerbrandy o.m., is het mogelijk geweest, dat Nederland werd bevrijd. Voorts deelde de minister mede, dat zoodra Koningin Wilhelmina in Nederland zal zijn teruggekeerd, hij zijn ontslag en dat van het geheele kabinet zal aanbieden, opdat dit in volkomen vrijheid kan worden hervormd.

Volgens de laatste te onzer beschikking staande gegevens is het thans zitting hebbende kabinet als volgt samengesteld:

Minister-president en minister voor Algemeene Oorlogvoering: prof. P. S. Gerbrandy,

Binnenlandsche Zaken: mr. J. A. W. Burger,

Buitenlandsche Zaken mr. E. N. van Kleffens,

Sociale Zaken: dr. J. v. d. Tempel,

Algemeene Zaken: H. v. Boeyen,

Waterstaat: ir. J. W. Albarda,

Onderwijs: G. Bolkestein,

Koloniën: dr. H. J. van Mook,

Oorlog: jhr. ir. O. C. E. van Lidth de Jeude,

Marine: adm. J. F. Furstner,

Justitie: mr. G. J. van Heuven Goedhart.

Scheepvaart en Visscherij: J. M. de Booy,

Financiën: ir. J. v. d. Broek, tevens minister van Handel, Nijverheid en Landbouw ad interim. (red. K. H. A.)

(V. b. Gerbrandy 6073; Reg. 6001 A.)

Tol-unie met België en Luxemburg

6 Sept. (Radio-Oranje) — Tusschen de regeeringen van Nederland, België en Luxemburg werd op 5 September een tol-unie gesloten. Deze tol-unie, welke een tijdelijk karakter draagt, zal voorloopig van kracht worden onmiddellijk na het herstel van de regeeringen der bevrijde landen. Zij is een logische voortzetting van de monetaire overeenkomst, welke tusschen genoemde landen reeds op 21 October 1943 werd gesloten.

(V. b. 5836 A.)

Afkondiging van den Bijzonderen Staat van Beleg —

Nadat op 5 September door Radio-Oranje reeds mededeeling was gedaan van het Koninklijk Besluit, waarbij werd medegedeeld, dat na de bevrijding van Nederland een bijzondere staat van beleg zou worden afgekondigd, volgde in de uitzending van 6 September een toelichting op dezen staat van beleg, waaraan wij het volgende ontleenen:

De staat van beleg is noodzakelijk ter handhaving van orde en rust en ter bescherming van allen die van goeden wille zijn. Gedurende dezen staat van beleg is het gezag in handen der militaire autoriteiten, welke echter nauw zullen samenwerken met het burgerlijk bestuur. In het algemeen zal het burgerlijk bestuur zijn functie op normale wijze kunnen uitoefenen, waarbij het militaire gezag slechts in die gevallen van zijn bijzondere bevoegdheden gebruik zal maken, indien sneller en krachtiger dan het burgerlijk bestuur bij machte is om te doen, moet worden opgetreden.

Omtrent de organisatie van dit militaire gezag werd o.m. gezegd, dat dit zal worden onderverdeeld in een aantal secties, zooals binnenlandsch bestuur, justitie, politie, luchtbescherming, economische zaken, volksgezondheid, enz. Daarbij ligt het in de bedoeling om van stonde af aan, landgenooten, die gedurende de bezetting in Nederland vertoefden, bij de verschillende militaire gezagsorganen in te deelen, opdat zooveel mogelijk in den geest van de Nederlandsche bevolking kan worden opgetreden.

Het militaire gezag kan in de uitoefening van zijn taak beschikken over openbare inrichtingen, zooals posterijen, telefonie, enz. Het kan alle openbare middelen van vervoer in gebruik nemen. Het kan publieke onroerende goederen vorderen; het kan publieke roerende goederen vorderen, vernietigen, onbruikbaar maken of uit een bepaald gebied verwijderen. Dit geldt evenzeer voor alle particuliere eigendommen. Een regeling voor schadeloosstelling zal nader worden getroffen.

Het militaire gezag kan huisvesting en voeding van Nederlandsche en geallieerde militairen en niet-militairen gelasten. Het kan burgers verplichten tot het verrichten of nalaten van bepaalde handelingen.

Het militaire gezag heeft de bevoegdheid niet-militairen op te roepen in militairen dienst. Vrijgesteld van deze burgerlijke en militaire plichten zijn o.m. de ministers, de leden van de hooge colleges van staat, van de rechterlijke macht en enkele andere belangrijke regeeringsorganen.

Gedurende den staat van beleg kunnen in het belang van de handhaving der openbare orde bepaalde burgerlijke vrijheden worden opgeheven, waarbij o.m. de persoonlijke vrijheid, de vrijheid van drukpers en het recht van vergaderen werden genoemd. Deze en andere vèrstrekkende bevoegdheden van dit gezag zullen slechts dan worden uitgevoerd, indien de omstandigheden dit noodzakelijk maken.

Deze bijzondere staat van beleg zal zoo spoedig als de omstandigheden dit mogelijk maken worden opgeheven, waarmede dan het militaire gezag over burgerlijke aangelegenheden komt te verdwijnen.

Gen.-majoor Kruls benoemd tot chef van den generalen staf —

7 Sept. (Radio-Oranje) — De regeeringsvoorlichtingsdienst meldt: Bij Koninklijk besluit van 5 September werd de kolonel van den generalen staf mr. H. J. Kruls bevorderd tot generaal-majoor en benoemd tot chef van den generalen staf van het militair gezag in Nederland.

Reorganisatie van de pers —

Op 7 September werd door Radio-Oranje een door de Nederlandsche regeering uitgevaardigde instructie ten aanzien van de pers in het bevrijde Nederlandsche gebied gepubliceerd.

In beginsel wordt in deze instructie de verschijning verboden van alle bladen, die in bezet Nederland in het openbaar na 1 Januari 1943 zijn verschenen.

Tenzij de geallieerde militaire autoriteiten anders bepalen zal verschijning slechts zijn toegestaan aan de volgende vier soorten van bladen:

1. de zoogenaamde „illegale" pers,

2. dagbladen, nieuwsbladen of tijdschriften, waarvan de verschijning in welken vorm of onder welke benaming ook vóór uiterlijk 1 Januari 1943 voor den verderen duur van de vijandelijke bezetting geheel werd gestaakt.

3. dagbladen, nieuwsbladen of tijdschriften, die toestemming tot voorloopige verschijning hebben gekregen, hetzij van den minister van Binnenlandsche Zaken, hetzij van het militair gezag,

4. dagbladen, nieuwsbladen of tijdschriften, die verschijnen op last van de geallieerde militaire autoriteiten, mits de inhoud van iedere publicatie zich niet verder uitstrekt dan tot den strikten inhoud van zulk een lastgeving.

In deze instructie wordt onder illegale pers verstaan elk blad of tijdschrift, dat onder de bezetting gedurende korter of langer tijd regelmatig is verschenen in strijd met de door of vanwege den bezetter uitgevaardigde maatregelen. Elke overtreding dezer persinstructies zal worden aangemerkt als misdrijf. De regeering zal voorts een commissie instellen voor de zuivering van de pers.

(V. b. pers 6036 A.; 6035 A.)

Regeeringsmededeeling aan de burgerlijke autoriteiten —

Op 6 September werd door Radio-Oranje mededeeling gedaan van een instructie, bestemd voor de gezagsgetrouwe civiele autoriteiten op bevrijd Nederlandsch gebied. Hierin werd medegedeeld, dat de Koningin reeds een besluit heeft bekrachtigd, inhoudende een voorziening omtrent het bestuur der Nederlandsche gemeenten. Om redenen van veiligheid kan dit besluit thans nog niet worden gepubliceerd.

Echter kunnen civiele autoriteiten, wier loyaliteit ten aanzien van het gezag der Nederlandsche regeering te Londen steeds boven elken twijfel was verheven, thans reeds voorloopige voorzieningen treffen. Deze bevoegdheid blijft beperkt tot het strikt noodzakelijke en zooveel mogelijk tot de normale ambtsbemoeiingen. Voorts mogen deze voorloopige voorzieningen niet afwijken van de door de geallieerden uitgegeven voorschriften.

Uitgesloten van iedere bevoegdheid tot het verrichten van eenige rechtsgeldige ambtsverrichting zijn alle al of niet tijdens de bezetting benoemde autoriteiten, die lid, sympathiseerend lid of begunstiger zijn geweest van een nationaal-socialistische of fascistische organisatie. Het spreekt daarbij vanzelf, dat niemand aan deze laatstbedoelde personen gehoorzaamheid verschuldigd is.

De Gulden in het nationale en internationale ruilverkeer —

9 Sept. (Radio-Oranje) — Namens den minister van Financiën werd het volgende bekend gemaakt:

Het is de bedoeling, dat de geallieerde legers in Nederland zullen betalen met Nederlandsch geld. Dit Nederlandsche geld zal bestaan uit nieuwe zilveren munten, die de Nederlandsche regeering in de Vereenigde Staten heeft laten aanmunten, en uit muntbiljetten in coupures van één, twee en een half, tien, vijf en twintig, vijftig en honderd gulden. (De munten zijn zilveren dubbeltjes, kwartjes en guldens).

Door den snellen opmarsch der geallieerde legers door Frankrijk en België is het mogelijk, dat de troepen in het begin nog niet over Nederlandsch geld beschikken. Indien nu deze troepen in dat geval Fransch of Belgisch papiergeld of betaalmiddel aanbieden, doet de Nederlandsche regeering een beroep op de Nederlandsche bevolking, den geallieerden legers alle medewerking te verleenen en dit Belgische of Fransche papiergeld in betaling aan te nemen. In dat geval is de omrekeningskoers als volgt: één gulden staat gelijk met 18.70 Fransche franken en met 16.50 Belgische franken.

A. NEDERLAND - (Bezet gebied)

Dreigend Oorlogsgeweld

Afkondiging Uitzonderingstoestand

Decreet van den Rijkscommissaris
4 Sept. — Door den Rijkscommissaris werd voor het bezette Nederlandsche gebied de „uitzonderingstoestand" afgekondigd. De bevolking werd in dat decreet opgeroepen, orde en rust te bewaren, haar werkzaamheden op normale wijze voort te zetten, niet te vluchten

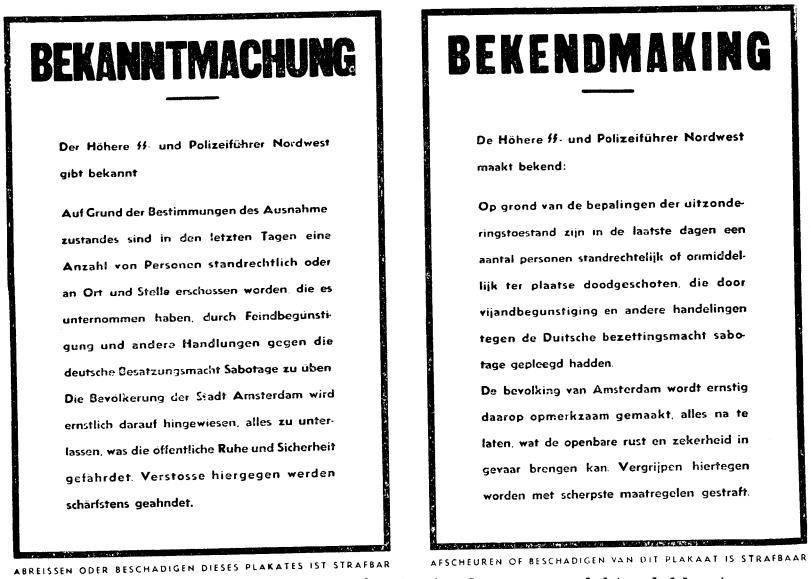

BEKANNTMACHUNG

Der Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer Nordwest gibt bekannt

Auf Grund der Bestimmungen des Ausnahmezustandes sind in den letzten Tagen eine Anzahl von Personen standrechtlich oder an Ort und Stelle erschossen worden, die es unternommen haben, durch Feindbegünstigung und andere Handlungen gegen die deutsche Besatzungsmacht Sabotage zu üben.

Die Bevölkerung der Stadt Amsterdam wird ernstlich darauf hingewiesen, alles zu unterlassen, was die öffentliche Ruhe und Sicherheit gefährdet. Verstösse hiergegen werden schärfstens geahndet.

ABREISSEN ODER BESCHADIGEN DIESES PLAKATES IST STRAFBAR

BEKENDMAKING

De Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer Nordwest maakt bekend:

Op grond van de bepalingen der uitzonderingstoestand zijn in de laatste dagen een aantal personen standrechtelijk of onmiddellijk ter plaatse doodgeschoten, die door vijandbegunstiging en andere handelingen tegen de Duitsche bezettingsmacht sabotage gepleegd hadden.

De bevolking van Amsterdam wordt ernstig daarop opmerkzaam gemaakt, alles na te laten, wat de openbare rust en zekerheid in gevaar brengen kan. Vergrijpen hiertegen worden met scherpste maatregelen gestraft.

AFSCHEUREN OF BESCHADIGEN VAN DIT PLAKAAT IS STRAFBAAR

Reproductie van een begin September aangeplakt plakkaat

en in geen geval eigenmachtig te handelen. Elk verzet tegen de bezettende macht wordt overeenkomstig de aan de troepen gegeven bevelen onmiddellijk en met geweld van wapenen gebroken. Elke poging zich met den vijand in te laten en de kracht van het Groot-Duitsche Rijk en zijn bondgenooten te benadeelen, wordt gestraft met den dood of zware vrijheidsstraffen.
(V. b. Uitz. toestand 5946 A.)

Wijziging van den spertijd —
4 Sept. — In aansluiting op de afkondiging van den uitzonderingstoestand werd door den „Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer" bepaald, dat met onmiddellijke inwerkingtreding de spertijd — welke reeds was verscherpt — was gewijzigd en wel in dier voege, dat de tijd, waarin men zich niet in de open lucht mag bevinden, ingaat om 20 uur en eindigt om 4 uur. Samenscholingen van allerlei aard, in het bijzonder die, welke een demonstratief karakter dragen, waarbij meer dan vijf personen bij elkander staan, worden beschoten, evenals ieder, die in den verboden tijd niet op den eersten aanroep blijft staan.
(V. b. Spertijd 6027 A.)

Mededeeling aan krijgsgevangenen
4 Sept. — De Wehrmachtbefehlshaber maakte bekend, dat in vrijheid gestelde, in Nederland levende leden van het vroegere Nederlandsche leger, krachtens het Duitsche militaire wetboek van strafrecht, met den dood worden gestraft, indien zij, onder schending van het volkenrecht, vrijwillig of op bevel krijgsdiensten verrichten tegen het Duitsche Rijk of diens bondgenooten en opnieuw in gevangenschap geraken. Hij, die gelooft, aldus de mededeeling, deze verplichting in de toekomst niet te kunnen nakomen, moet zich in den tijd van 5 tot en met 8 September 1944 in Amersfoort, Waterlookazerne, melden, en wordt naar een krijgsgevangenenkamp overgebracht. **(V. b. Krijgsgev. 5996 A.)**

Waarschuwing tegen geruchten —
6 Sept. — Het Rijkscommissariaat deelde mede: Sinds 4 September liepen er geruchten — en de Britsche radio verspreidde officieel als bericht van Eisenhowers hoofdkwartier — als zouden de Engelsch-Amerikaansche troepen Nederlandsch grondgebied hebben bereikt en Breda hebben bezet. Deze geruchten hebben een groote verwarring teweeggebracht. Het Duitsche weermachtbericht heeft sinds den aanvang van den oorlog een onbetwistbare autoriteit verworven door de harde juistheid en betrouwbaarheid zijner gegevens. Ook ten aanzien van oorlogsgebeurtenissen, die het Nederlandsche belang zouden raken, kan men de Duitsche legerberichten veilig als richtsnoer nemen.

Beurssluiting —
5 Sept. — Door de Ver. voor den Effectenhandel te Amsterdam werd bekend gemaakt, dat met ingang van 5 September het verhandelen van fondsen, die gebonden zijn aan stopkoersen, alsmede van Nederlandsche staatsfondsen, werd gestaakt. Practisch komt dit op een algeheele beurssluiting neer.
(V. b. Stopkoersen 5962 A.)

Beperking van het betalingsverkeer —
5 Sept. — Door de Nederlandsche Bank, geteekend door haar directeur, den heer P. H. A. Bijleveld, werd medegedeeld, dat het betalingsverkeer met ingang van 6 September aan beperkende bepalingen was onderworpen. Rechthebbenden kunnen, tenzij dit noodig is voor de uitbetaling van loonen etc., slechts beschikken over een bedrag van ƒ 100.— per week. Teneinde echter te voorkomen, dat de voedselvoorziening door dezen maatregel zou worden gestoord, werden op 8 September daarop betrekking hebbende aanvullende maatregelen van kracht.

Oproep aan de boeren —
7 Sept. — Van officieele zijde werd een oproep tot de boeren en vervoerders gericht, waarin werd gewezen op de noodzakelijkheid, dat er aardappelen worden gerooid, broodgraan wordt gedorscht, melk aan de normale afnemers wordt geleverd, de veelevering doorgang vindt, enz. Een en ander teneinde te voorkomen, dat de voedselvoorziening, in het bijzonder die der groote steden, in gevaar komt. Hoe precair de situatie reeds is, blijkt o.m. uit het feit, dat de bonnen voor melk, boter, margarine en aardappelen, welke normaal hun geldigheid op 9 September zouden hebben verloren, met een week verlengd zijn.
(V. b. Distrib. 6067 A.)

Opzegging molesttransportverzekering —
Door de vakgroep Transportverzekering werd medegedeeld, dat met ingang van 7 September de premies voor het landmolesttarief en van het molesttarief voor waarden voor reizen binnen Nederland zijn vervallen.
(V. b. Molestverz. 6027 A.)

Zuinigheid met gas en electriciteit
7 Sept. — Nadat reeds met ingang van 6 September in Amsterdam gaslooze uren waren ingesteld, waarbij de gaslevering zich beperkte tot 8 uren per etmaal, verschenen in de pers opwekkingen, o.a. van het departement van Landbouw en Visscherij, om ten aanzien van

Voorkomt de stopzetting van electriciteits- en gaslevering

BEZUINIGT tot het uiterste

GEMEENTE-ENERGIEBEDRIJF AMSTERDAM

Reproductie van een begin September aangeplakt plakkaat

het verbruik van energie de grootst mogelijke spaarzaamheid te betrachten. Voorts werd de aflevering van brandstoffen aan verbruikers verboden.
(V. b. 6067 A.)

A. NEDERLAND (Bezet gebied)

De N. S. B. op 5 en 6 September

Commentaren van de pers

In de Haagsche Courant en Het Ochtendblad is critiek uitgeoefend op het feit, dat op 5 en 6 September verschillende instanties, aan het hoofd waarvan leden der N.S.B. staan, niet meer bereikbaar waren. Dit heeft, aldus b.v. de Haagsche Courant, aanleiding gegeven tot groote verwarring en was in strijd met het decreet van den Rijkscommissaris, dat ieder zijn werk op de gewone wijze moest blijven verrichten. In verband hiermede wordt van de zijde der N.S.B. het volgende medegedeeld:

„Naar aanleiding van een publicatie in een Haagsch blad, waarin de indruk wordt gewekt, dat alle leden der N.S.B. het hazenpad gekozen hebben, kan worden verklaard, dat de leidende functionarissen der Beweging op hun post zijn gebleven en ook zullen blijven. Het evacueeren van vrouwen en kinderen van vele leden der N.S.B. is een begrijpelijke voorzorgsmaatregel, welke er op gericht is, de veiligheid van hen zooveel mogelijk te verzekeren. Met uitzondering van enkelen, die tegen den huidigen toestand geen geestelijk overwicht konden behouden, bleven de mannelijke leden tusschen de 16 en 60 jaar op hun post en volgen de bevelen van den Leider, rond wien zij zich juist thans in onverbrekelijke trouw scharen".

De Telegraaf teekende daarbij het volgende aan: Het Departement van Volksvoorlichting was 6 September gesloten; de leiding bevond zich dus niet op haar post. De Nederlandsche Kultuurkamer was 6 September gesloten; de leiding bevond zich dus niet op haar post. De bureaux van den Ned. Volksdienst waren wel is waar niet gesloten, maar de landelijke leiding was niet op haar post; ten bewijze hiervan diene het feit, dat een nieuwe landelijke leiding is samengesteld en het financieel beheer in handen is gegeven van de Algemeene Rekenkamer. (De nieuwe landelijke leiding van den N.V.D. bestaat thans uit de heeren L. Paauw, arts, J. S. Galjart, drs. W. F. van Leeuwen en L. Dekker en is gevestigd te Den Haag, Prinsestraat 57. - red.)

De Haagsche Courant verklaart niet te hebben geschreven, dat alle N.S.B.-ers waren gevlucht. „Wij weten zeer goed, dat tal van overtuigde N.S.B.-ers op hun post zijn gebleven, er niet aan denken heen te gaan. Zij weten heel goed, wat zij, bij een mogelijken omkeer riskeeren. Zij dragen de consequenties hunner overtuiging en blijven op hun post. Daarvoor kan men respect hebben." „Niet de Beweging", zoo vervolgt het blad, „gold deze kritiek, doch wel degenen, die bij voortduring in woord en geschrift en per radio het overgroote deel van ons volk hekelden, dat er intusschen niet toe te bewegen was, geloof te hechten aan de door hen geponeerde levenswijsheid. Wat moet er niet in de jeugd omgaan, die telkens weer als het ware geprest werd, zelfs haar ouders ontrouw te worden? Zij moet zich nu nog wel bedrogen voelen door dergelijke voorlichters, die ook zelfs voor alle overtuigde N.S.B.-ers hebben afgedaan. Zelfs onder de nat.-soc. journalisten, die telkens weer met groot misbaar op de niet bij de N.S.B. aangesloten collega's afgaven, zijn ook nu reeds deserteurs. Zij hebben hun post verlaten. Zij, die telkens weer het heengaan van de Koningin en de toenmalige regeering in de Meidagen van 1940 hekelden, hebben, — terwijl er thans geen direct gevaar dreigde —, hetzelfde gedaan. Een dergelijke mentaliteit dient aan de vergetelheid te worden ontrukt."

De Nieuwe R'damsche Courant schrijft in een hoofdartikel o.m.: „Onder de verschijnselen van zenuwachtigheid, die dezer dagen te bemerken waren, rekenen wij de vlucht voor de verantwoordelijkheid van verscheidene vooraanstaande figuren juist uit die kringen, waarin men in de afgeloopen jaren met zooveel nadruk de verantwoordelijkheid voor het lot en de toekomst van ons volk en land heeft opgeëischt. Wie verantwoordelijkheid voor zich opeischt, moet zich bewust zijn, dat hij zich daar ook ooit voor zal moeten verantwoorden. Degenen die in deze bezettingsjaren verantwoordelijkheid voor bestuur en voorlichting gedragen hebben, hebben tot dusver de gelegenheid van verantwoording jegens hun volk gemist. Eens zal deze gelegenheid weerkeeren. Wanneer de omstandigheden er toe zouden leiden, dat de bezetting wijkt en een Nederlandsche regeering optreedt, welke den steun van het volk in een duidelijke meerderheid heeft, dan is het afleggen van verantwoording een natuurlijke verplichting.

F. W. van Vloten, burgemeester van Delft en dir.-generaal van Winterhulp, verliet zoo snel mogelijk zijn post.

De Haarlemsche Courant merkt op: Nu de oorlog onze Nederlandsche grenzen genaderd is en nu er de laatste dagen zelfs geruchten rondgingen, dat de gevechtshandelingen onze Zuidgrens op enkele punten gepasseerd waren, nu was het oogenblik gekomen, waarop blijken zou, in hoeverre vele dappere woorden in het verleden uitgesproken, gedragen werden door den wil, achter deze woorden, zoo noodig daden te stellen en in hoeverre deze woorden maar leege holle en looze praatjes voor den vaak waren. Er moet dan geconstateerd worden, dat verschillende vooraanstaande figuren, zooals de directeur-generaal van Winterhulp en den N.V.D., F. W. van Vloten, verschillende hoogere en hoogste departementale gezagsdragers, die in woord en geschrift en achter een veilige microfoon altijd zoo dapper over de nieuwe orde wisten te praten, maar die, nu het er misschien op aan zou kunnen komen, voor dat vurig beleden ideaal persoonlijk iets te riskeeren, ijlings de beenen namen. Met betrekking tot deze figuren neemt het blad dan het korte, kernachtige en den laatsten tijd nogal populaire karakteristiek „Labbekakken" in den mond.

Het Nationale Dagblad memoreert in een hoofdartikel van 7 September de geruchten welke in ons land circuleerden en merkt in verband daarmede op: „Welk een droevig, welk een beschamend beeld biedt op deze wijze een deel van het Nederlandsche volk in oogenblikken nu inderdaad voor ieder zichtbaar, het zijn of niet zijn der natie op het spel staat." Omtrent de houding der N.S.B.ers zegt het blad: „Zeker, de rijen van ons nationaal-socialisten zijn door het emotioneele gebeuren der laatste dagen niet onbewogen gebleven. Hier en daar is de storm voor een enkeling te zwaar geweest. Maar de rug van de troep staat recht, onbewogen.

In een hoofdartikel van 8 September schrijft het blad ten aanzien van de houding der nationaal-socialisten: „Deze wordt gekenmerkt door het feit, dat de leidende functionarissen op hun post zijn gebleven en ook zullen blijven. Met uitzondering van enkelingen, die hun geestelijk evenwicht niet konden bewaren, bleef elk lichamelijk volwaardig lid der Beweging op zijn post om daar te kunnen handelen in overeenstemming met de bevelen van den Leider. Mussert, op wiens persoon onze vijanden het hebben voorzien, vlucht in deze dagen niet, eenvoudig omdat hij als karakter, als persoonlijkheid en als nationaal-socialist het vluchten niet heeft geleerd. Vluchten is voor hem een onbekend begrip, hij heeft slechts geleerd te marcheeren. In een hoofdartikel van 9 September gaat het blad uitvoerig in op de beschuldigingen door de Haagsche Courant geuit en schrijft: „Wanneer de Haagsche Courant haar beschuldigingen op losse gronden heeft neergeschreven, dan behoort op dit oogenblik de hoofdredacteur van dit blad reeds te zijn gefusilleerd, omdat hij de eer van een aantal ons allen bekende kameraden aangetast heeft. Maar wanneer daartegenover deze beschuldigingen juist zijn, dan is het dezelfde eer der kameraden, die wel hun plicht bleven doen, dan is het de eer van het onbekende kameraadske dat gisteren met Volk en Vaderland in Utrecht colporteerde, die eischt, dat de plichtsverzakers zonder voorbehoud den weg terug wordt afgesneden. Deze menschen behooren niet terug te keeren op de posten, die zij zoo smadelijk in den steek lieten toen het nog slechts in de verte een weinig onweerde."

Volk en Vaderland maakt in zijn nummer van 8 September 1944 bekend, dat het VoVa-archief is verbrand. Niemand behoeft, zoo luidt o.m. de mededeeling, dus eenige vrees te koesteren, dat eventueel hier binnenkomende „bevrijders" op het redactiebureau van VoVa zijn naam en adres zullen vinden. Voorts verklaart dit blad in een door de diverse redactieleden geteekend hoofdartikel „Naar eer en geweten", dat de toekomst hun in het gelijk zal stellen en zij Leider en Beweging trouw zullen blijven.

CRISES IN OOST-EUROPA

A. ROEMENIE — Omwenteling - Verwarde situatie —

27 Aug. (D.N.B.) — Koning Michael heeft bekend gemaakt, dat hij zich beschouwt als in oorlogstoestand met Duitschland.

29 Aug. — Uit Berlijn wordt gemeld: De toestand in Roemenië is volgens de laatste ontvangen berichten uitermate verward. De verbindingen tusschen Boekarest en de provincie zijn grootendeels verbroken en het civiele verkeer ligt stil. Sommige steden worden door Duitsche en Roemeensche troepen tegen aanvallen van partisanen en achter koning Michael staande troepen verdedigd. Daarentegen bevindt zich een aantal steden, waaronder ook Boekarest, in handen der achter koning Michael staande troepen. Aan het front hebben sommige Roemeensche divisies den strijd opgegeven, andere vechten aan Duitsche zijde verder; nog weer andere divisies hebben de wapens neergelegd, doch hun stellingen niet verlaten. Er bestaan thans drie centrale regeeringsinstanties, elk van verschillende richting, die tegenstrijdige bevelen geven.

31 Aug. — Het D.N.B. meldt van de Roemeensche grens: De leider der IJzeren Garde, Horia Sima, heeft een oproep gericht tot het Roemeensche leger, waarin hij de houding van koning Michael en zijn aanhangers met de scherpste woorden brandmerkt. Hij verklaart, dat de oorlog nog niet beslist is, want het Duitsche volk ontplooit thans zijn volle kracht om de overwinning te behalen. Geen Roemeensch officier en geen soldaat kan het rechtvaardigen, zoo vervolgt deze oproep, wanneer hij gevolg geeft aan de bevelen van de verradersregeering, want het begane verraad beteekent den dood van het Roemeensche volk. De taak van het Roemeensche leger is het land tegen het bolsjewisme te beschermen en te vechten voor het voortbestaan van Roemenië in de geschiedenis.

(V. b. Omwenteling 6070 A.)

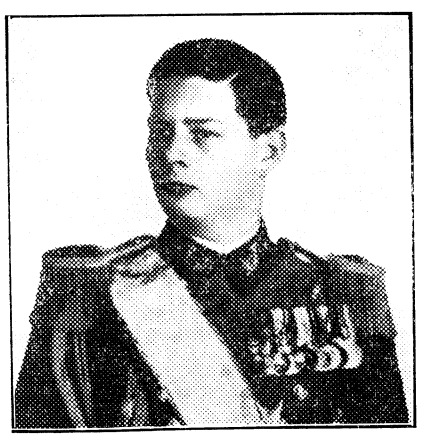

Koning Michael

Wapenstilstandsdelegatie te Moskou aangekomen —

31 Aug. — Naar van Duitsche zijde wordt gemeld heeft radio-Moskou medegedeeld, dat een Roemeensche delegatie tot het voeren van onderhandelingen over het sluiten van een wapenstilstand te Moskou is aangekomen. Van deze delegatie maken deel uit prins Stirby, minister van Justitie Patrascanoe, viceminister van Binnenl. Zaken Damacanoe en luit.-kol. Focsanianoe.

Sovjettroepen bezetten Roemenië —

3 Sept. — Uit de uitzendingen van Radio-Oranje blijkt, dat de Sovjettroepen, zonder op ernstigen tegenstand te stuiten, het Roemeensche grondgebied bezetten en oprukken in de richting van de grenzen met Hongarije, Joegoslavië en Bulgarije.

8 Sept. — Radio-Oranje meldt, dat de Russen snel door Roemenië oprukken en reeds bijna alle sleutelstellingen aan den linkeroever van den Donau in handen hebben. Reeds werden bijna 3000 Duitschers gevangen genomen, waaronder drie generaals. De Duitsche tegenstand blijft gering.

(V. b. Roemenië—Sovjet Unie 6070 A.)

Oorlogstoestand met Hongarije —

8 Sept. — Radio-Oranje meldt, dat op 7 September in Roemenië een verklaring werd gepubliceerd, dat gezien de houding der Hongaarsche regeering ten aanzien van het gedeelte van Zevenburgen, dat indertijd bij het verdrag van Weenen door Hitler ten koste van Roemenië aan Hongarije werd toebedeeld, een oorlog tusschen de beide landen niet meer valt te vermijden.

B. BULGARIJE — Kabinet Bagrianof afgetreden —

1 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: De Bulgaarsche minister-president Bagrianof heeft over radio Sofia het aftreden van zijn kabinet bekend gemaakt. Hij verklaarde, dat hij tot aan de vorming van een nieuwe regeering belast is met de leiding der staatszaken.

Moeravief minister-president —

3 Sept. (D.N.B.) — Comstoa Moeravief heeft een nieuwe regeering gevormd. Dit beteekent, nadat het zijn voorganger Bagrianof niet gelukt was, Bulgarije terug te voeren naar den toestand van neutraliteit, een duidelijke zwenking naar links. Door het Sovjet-Russische persbureau Tass werd de samenstelling der nieuwe regeering als volgt opgegeven:

Minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken: Comstoa Moeravief,
Binnenlandsche Zaken en Verkeer: Virgil Dimof,
Financiën en Handel: Girginof,
Justitie en Eeredienst: Boris Pavlof,
Oorlog: gen.-majoor Iwan Marinof,
Landbouw: Christo Petrof,
Openbare Werken: Daskalof,
Minister zonder portefeuille: Moesjanof, Boerof en Gitsjef.

Regeeringsverklaring —

5 Sept. (D.N.B.) — Door min.-pres. Moeravief werd op 4 September een regeeringsverklaring voor de radio voorgelezen. De nieuwe regeering, zoo zeide hij o.m., heeft alle krachten om zich heen verzameld, welke gekant zijn tegen een deelneming van Bulgarije aan dezen wereldoorlog. Er wordt thans een onvoorwaardelijke neutraliteit nagestreefd. Indien Duitschland daarbij moeilijkheden in den weg zou leggen, zouden de betrekkingen met dit land worden verbroken. Het Driemogendhedenpact is voor Bulgarije buiten werking gesteld, het anti-kominternpact wordt opgezegd. Alle maatregelen worden genomen om den vrede met Engeland en de Ver. Staten te herstellen. Gepoogd zal worden de goede betrekkingen met alle nabuurstaten, in de eerste plaats met Turkije te verdiepen en te herstellen. De eerste zorg der nieuwe regeering is echter een verhouding tot stand te brengen met het broederlijke Rusland, opdat deze zich tot een hartelijke vriendschap zal ontwikkelen.

(V. b. Regeeringsverkl. 6069 A.)

Betrekkingen met Duitschland verbroken - Sovjet-Rusland verklaart den oorlog —

5 Sept. — Van Duitsche zijde wordt bericht, dat Bulgarije op 5 September de diplomatieke betrekkingen met Duitschland heeft verbroken.
Door Radio Moskou werd 5 September medegedeeld, dat Molotof, volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken dien avond om 7 uur in opdracht zijner regeering den Bulgaarschen gezant te Moskou, Stamenof, een nota heeft overhandigd, waarin de Sovjet-Unie aan Bulgarije den oorlog verklaard.
In deze nota wijst de Russische regeering er op, dat Bulgarije Duitschland gedurende drie jaren in zijn strijd tegen de Sovjet-Unie heeft gesteund. Met het oog op de nieuwe militaire en politieke situatie poogt Bulgarije thans, evenals Roemenië en Finland, zich los te maken van zijn betrekkingen met Duitschland. In feite onderhoudt de Bulgaarsche regeering deze betrekkingen nog steeds en volgt zij een neutraliteitspolitiek, welke er slechts op gericht is, Duitschland diensten te bewijzen. Daarom kan de Sovjet-regeering deze politiek niet anders beschouwen dan een factische oorlogvoering in het kamp van Duitschland tegen de Sovjet-Unie.

Wapenstilstand door Bulgarije verzocht —

6 Sept. — Radio-Oranje meldt: Ruim 7½ uur nadat Rusland aan Bulgarije den oorlog had verklaard, heeft de Bulgaarsche regeering om wapenstilstand verzocht. Op dit verzoek werd door Moskou nog niet geantwoord. De positie van de Bulgaarsche wapenstilstandsdelegatie te Cairo, welke daar wacht op instructies der inmiddels afgetreden Bulgaarsche regeering onder leiding van Bagrianof, is nog niet opgehelderd.

Diplomatieke betrekkingen met Italië, Kroatië en Slowakije verbroken —

7 Sept. (D.N.B.) — De Bulgaarsche regeering heeft besloten de diplomatieke betrekkingen met de sociaal-fascistische republiek Italië, met Kroatië en met Slowakije te verbreken. Deze beslissing werd den diplomatieken vertegenwoordigers van deze landen te Sofia officieel medegedeeld.

Bulgaarsche oorlogsverklaring aan Duitschland —

9 Sept. — Radio-Oranje meldt: Bulgarije heeft Duitschland den oorlog verklaard. Rusland heeft in een wapenstilstand met Bulgarije toegestemd.
Het D.N.B. meldt hieromtrent uit Stockholm, dat in een door het Sovjet-Russische volkscommissariaat van Buitenlandsche Zaken gepubliceerde verklaring wordt gezegd, dat de Sovjet-regeering onder verwijzing naar de verbreking der diplomatieke betrekkingen met Duitschland door de Bulgaarsche regeering en het feit, dat Bulgarije den oorlog heeft verklaard aan Duitschland, mededeelt, dat zij het thans mogelijk acht het verzoek der Bulgaarsche regeering om wapenstilstand te onderzoeken.

De Britsche berichtendienst deelde mede, dat volgens de Bulgaarsche omroep de Russische troepen sedert 8 September, 9.30 uur van de Dobroedsja uit Bulgarije binnenrukken zonder tegenstand te ontmoeten. Het (Duitsche) Intern. Informationsbüro deelt mede, dat de overschrijding van de Bulgaarsche grens door de Russische troepen op drie plaatsen tegelijk geschiedde. De ten Noorden van den Donau geconcentreerde tanks en gemotoriseerde strijdkrachten trokken over den Donau in de omgeving van Giurgiu en Russe. De voorhoeden hebben het Demoticagebied bereikt. De algemeene opmarschrichting is de Aegeische Zee. Een andere tankcolonne is op weg naar Sofia. Radio-Oranje meldt nog, dat de Russische legers de voornaamste Zwarte Zee-haven van Bulgarije, Warna, bezet hebben. De wapenstilstandsvoorwaarden worden thans door de Russische, Engelsche en Amerikaansche regeeringen opgesteld.

10 Sept. — Radio-Oranje meldt, dat de Russische troepen de havenstad Burgas bezet hebben en daarmede de Griekse grens tot op een afstand van 80 kilometer zijn genaderd.

A. HONGARIJE — Regeeringscrisis - Stojay afgetreden; Lakatos min.-president —

29 Aug. — Het D.N.B. bericht: De Hongaarsche minister-president Stojay, die veertien dagen geleden wegens ziekte met verlof ging, heeft, daar zijn gezondheidstoestand niet verbeterde, zijn ontslag aangevraagd. De regeering verklaarde zich solidair met hem en is eveneens afgetreden. De rijksbestuurder, admiraal Horthy, heeft dit ontslag aanvaard en kol.-generaal Lakatos belast met de vorming eener nieuwe regeering.

De samenstelling van het nieuwe kabinet luidt als volgt:

Minister-president: kol.-gen. Lakatos,
Binnenlandsche Zaken: Bonczos,
Buitenlandsche Zaken: luit. veldmaarschalk Hennyey,
Financiën: Remenyi-Schneller,
Landbouw en Voedselvoorziening: Hela Jurcazek,
Justitie: Vladar,
Defensie: Csatay,
Onderwijs en Eeredienst: Rakovsky,
Nijverheid: Tibor Gyulay,
Handel en Verkeer: Oliver Markos.

De nieuwe minister-president is bevelhebber geweest van het eerste Hongaarsche leger in den sector van gen.-veldmaarschalk Model aan het Oostfront en hij werd o.m. onderscheiden met het ridderkruis van het IJzeren Kruis.

In den eersten ministerraad, welke door het nieuwe kabinet werd belegd, heeft min.-pres. Lakatos het programma der regeering in de volgende drie zinnen samengevat: 1. Voortzetting van den oorlog ter bescherming van de Hongaarsche grenzen. 2. In alle omstandigheden handhaving van de binnenlandsche orde en rust. 3. Handhaving en zoo mogelijk stijging van den tegenwoordigen stand der productie.

Mutaties —

1 Sept. (S.P.T.) — Dr. von Kolosvary-Borasa, regeeringscommissaris voor pers en omroep is afgetreden. Dr. Hlatky heeft zijn taak overgenomen. Tot staatssecretaris werd benoemd dr. Horvathk.

(V. b. Regeeringsmutaties 6053 A.)

Oorlogstoestand met Roemenië —

7 Sept. (D.N.B.) — De chef van den generalen staf van het Hongaarsche leger deelt mede:

Wegens de herhaalde schendingen van de Hongaarsche grens door Roemeniërs, is het Hongaarsche leger ter verdediging van de grens en ter verdrijving van de Roemeensche aanvallers, overgegaan tot den tegenaanval op de sterke Roemeensche strijdkrachten, die bij Klausenburg waren opgemarcheerd.

B. SLOWAKIJE — Opstand - Bezetting door Duitsche troepen —

Nadat nog op 26 Augustus door den Slowaakschen minister van Binnenlandsche Zaken was medegedeeld, dat zich geen vreemde troepen op Slowaaksch grondgebied bevonden en alle desbetreffende berichten gedoodverfd werden als leugens der vijandelijke propaganda, meldt het D.N.B. op 30 Augustus: Van officieele zijde wordt medegedeeld, dat op verzoek van de Slowaaksche regeering Duitsche troepen Slowakije zijn binnengerukt om deel te nemen aan den strijd tegen de partisanen en om orde en rust in het land te herstellen.

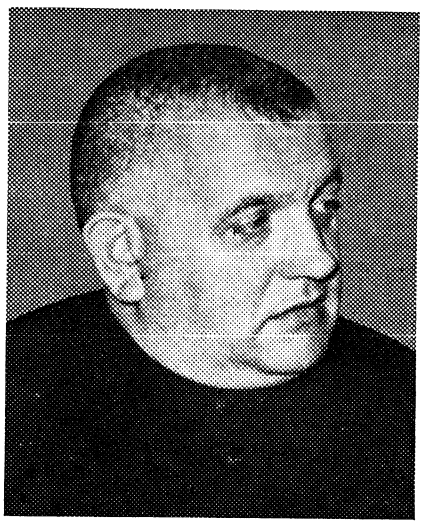

Staatspresident dr. Tiso

31 Aug. (A.N.P.) — Door staatspresident dr. Tiso werd een radiorede gehouden, waaruit blijkt, dat bepaalde politieke elementen in sommige deelen van het land geprobeerd hebben onrust onder de Slowaaksche weermacht te stichten, waardoor het hun schijnt te zijn gelukt, eenige garnizoenen tot ontrouw te bewegen. Voorts hebben in verschillende deelen van Oost-Slowakije partisanen in samenwerking met Russische parachutisten getracht wanorde in het land te stichten. Zij maakten daarbij misbruik van den naam van den minister van Oorlog, Catlos en gaven in zijn naam valsche bevelen aan verschillende garnizoenen in de provincie. Naar aanleiding van deze situatie heeft de Slowaaksche regeering tegenmaatregelen genomen en werd op grond van het ondersteuningsverdrag met Duitschland de Slowaaksche grens door Duitsche troepen overschreden.

Kabinet Tuka afgetreden; dr. Stephan Tiso minister-president —

5 Sept. (D.N.B.) — Dr. Tiso, de staatspresident, heeft het ontslag der regeering Tuka aanvaard en de volgende regeering benoemd:

Minister-president: dr. Stephan Tiso, voorzitter van het opperste gerechtshof te Presburg. Deze heeft tevens de leiding van de ministeries van Buitenlandsche Zaken en Justitie in handen genomen.

Binnenlandsche Zaken: Alexander Mach,
Landsverdediging: Stephan Hassik,
Financiën: dr. Pruzinsky,
Volksvoorlichting en Onderwijs: dr. Aladar Kocis, secr.-generaal der Slowaaksche volkspartij,
Economische Zaken: dr. Medricky,
Verkeer en Openbare Werken: Ludwig Lednar.

(V. b. Slowakije 6068 E.)

C. GRIEKENLAND — Regeering te Caïro afgetreden —

30 Aug. — Volgens het D.N.B. meldde de Britsche berichtendienst uit Caïro, dat de leden der aldaar gevestigde Griekse regeering, onder wie de plaatsvervangende minister-president Venizelos, zijn afgetreden. Aangenomen wordt, dat dit een gevolg is van meeningsverschillen, welke onder de ministers ontstonden na den terugkeer van min.-pres. Papandroe, die te Rome met den Britschen minister-president Churchill besprekingen had gevoerd.

(V. b. Regeering 5955 E.)

Inflatie —

30 Aug. — Europapress meldt: De inflationistische tendenzen hebben in Griekenland gedurende de laatste maanden nieuwe prijsstijgingen veroorzaakt. Deze was in de maanden Juni en Juli zoo groot, dat de regeering te Athene zich genoodzaakt zag nieuwe bankbiljetten van opnieuw hoogere waarden uit te geven. Werden begin April voor het eerst bankbiljetten van 500.000 drachmen uitgegeven, thans werden de eerste bankbiljetten van 5 millioen drachmen in circulatie gebracht. Naar schatting zijn de prijzen thans ongeveer een millioen maal zoo hoog als voor het uitbreken van den oorlog.

(V. b. Inflatie 6022 B.)

D. FINLAND — Betrekkingen met Duitschland verbroken - Wapenstilstand met de Sovjet-Unie —

4 Sept. — Radio-Oranje meldt, dat aan het Finsch-Russische front een wapenstilstand tot stand gekomen is en de Duitsche troepen Finland verlaten.

Aan een bericht van het D.N.B. ontleenen wij de volgende bijzonderheden: De Finsche regeering heeft de betrekkingen met Duitschland verbroken en geëischt, dat de Duitsche troepen uiterlijk vóór 15 September uit Finland zullen worden teruggetrokken. In geval de Duitsche troepen in den genoemden tijd niet mochten zijn teruggetrokken, zullen zij ontwapend en aan de geallieerden als krijgsgevangenen worden uitgeleverd.

Volgens een mededeeling van het officieele Finsche nieuwsbureau zouden, op grond van een overeenkomst tusschen de Finsche en de Russische regeering, de vijandelijkheden tusschen Finland en Rusland op 4 September des avonds om 8 uur worden gestaakt.

S.P.T. meldt, dat de Finsche minister-president Hackzell in een rede het volgende heeft medegedeeld: Het Finsche parlement is op 2 September in een besloten zitting bijeengekomen teneinde het vraagstuk tot het aanknoopen van vredesonderhandelingen met Rusland te bespreken. Reeds had de Finsche regeering zich op 25 Augustus tot het Sovjetgezantschap te Stockholm gewend met de vraag of de Sovjet-regeering bereid zou zijn, een Finsche vredesdelegatie te ontvangen. Op 29 Augustus werd het Russische antwoord, waar ook Engeland en de Ver. Staten hun goedkeuring aan hadden gehecht, ontvangen. Hierin werd aan

Finland de eisch gesteld, de betrekkingen met Duitschland te verbreken en de Duitsche regeering te verzoeken, binnen twee weken haar troepen uit Finland terug te trekken. Zoodra hieraan zou zijn voldaan, zou de Sovjet-Russische regeering bereid zijn, de Finsche delegatie te ontvangen. De Finsche regeering is tot de overtuiging gekomen, dat maatregelen moeten worden genomen om met de Sovjet-Unie tot een overeenkomst te komen. De Finsche Rijksdag heeft zich hierbij aangesloten en zijn vertrouwen in de regeering uitgesproken.

Duitsch commentaar —
De Duitsche pers verklaart, dat de bovenomschreven ontwikkeling in de lijn der verwachtingen lag, sinds president Ryti werd opgevolgd door maarschalk Mannerheim, van wien al spoedig bleek, dat hij alles in het werk stelde om tot een vergelijk met Moskou te komen. Opgemerkt wordt, dat generaal Rendulic, de opperbevelhebber der Duitsche troepen in het Noorden van Finland toch reeds bezig was, zijn front te ontruimen, omdat deze soldaten kunnen worden ingezet op andere posten waar zij dringender noodig zijn. Tenslotte wordt vastgesteld, dat Finland thans nationale zelfmoord heeft begaan.

Wapenstilstandsonderhandelingen —
6 Sept. — Radio-Oranje meldt, dat een Finsche delegatie zich op weg naar Moskou heeft begeven, teneinde aldaar met de Sovjet-regeering onderhandelingen aan te knoopen.
(V. b. Finland 6067 B.; 6054 G.)

A. **ENGELAND — Generaal Montgomery bevorderd tot veldmaarschalk —**
31 Aug. (S.P.T.) — Generaal Montgomery, de bevelhebber der Britsche troepen in het Westen, is bevorderd tot veldmaarschalk.
(V. b. Legerl. 6061 E.)

Minister Morrison over den vrede —
6 Sept. (Radio-Oranje) — De Britsche minister van Binnenlandsche Zaken Morrison heeft op 5 September een rede gehouden waarin hij o.m. verklaarde, dat het Engelsche volk niet meer met een schijnvrede tevreden zou zijn. Wij moeten de zekerheid hebben, zoo zeide hij, dat er nooit weer sprake zal zijn van agressie. Wij moeten er voor zorgen, dat de fascisten en de Japanners nooit weer andere landen kunnen binnenvallen. In de geschiedenis is duidelijk gebleken, dat dit alleen mogelijk zal zijn, als wij de internationale betrekkingen op rechtvaardige beginselen baseeren. Wij moeten een voldoend aantal internationale strijdkrachten hebben voor de uitvoering van dit plan. Een politiemacht is alleen dan een politiemacht, als zij ter beschikking staat van een gemeenschap, die werkelijk één is in haar streven voor het algemeen welzijn.
In het vervolg zijner rede verklaarde Morrison o.m., dat een der noodzakelijke voorwaarden tot bestendiging van den vrede is, dat men tot op zekere hoogte afstand weet te doen van de traditioneele politiek. Maar vooral is het noodig, dat elk land op zichzelf bereid is in een bepaald geval zijn eigen belangen ondergeschikt te maken aan die van de volkerengemeenschap.

Verduistering gedeeltelijk opgeheven —
7 Sept. (Radio-Oranje) — In Engeland worden met ingang van 17 September de verduisteringsbepalingen gedeeltelijk opgeheven. Met uitzondering van het kustgebied en bij luchtalarm, zal met ingang van dien datum weer kunnen worden volstaan met het gebruik van normale gordijnen en blinden, gelijk in vredestijd.

De V 1 buiten werking —
7 Sept. (Radio-Oranje) — Op een op 6 September te Londen gehouden persconferentie werd verklaard, dat het gevaar van de V 1 geweken was. Gedurende tachtig dagen werd Londen met vliegende bommen bestookt. In het geheel werden er ca. 8000 afgeschoten. Hiervan bereikten er 2900 Engeland en 2300 Londen; 25% verdwaalde, 46% werd vernietigd door afweergeschut en jagers.
8 Sept. (C.D.) — Naar verluidt is in Londen het verblijf van koningin Wilhelmina door een vliegende bom getroffen. Een lid van het personeel vond hierbij den dood.
Aan bovenstaande mededeelingen voegen wij toe, dat het stereotiepe „Londen en Zuid-Engeland lagen weer onder het vuur van de V 1" van 5 tot 16 September niet meer in het officieele Duitsche weermachtbericht voorkwam. Daarna werd hier onregelmatig melding van gemaakt. (Red.)
(V. b. „V 1" 6013 C.)

B. **JAPAN — Rijksdagrede van min.-president Koiso —**
6 Sept. (Radio-Oranje) — In een rede, welke de Japansche minister-president Koiso op 6 September voor het Japansche parlement heeft gehouden, verklaarde deze o.m., dat de mogelijkheid bestaat, dat de geallieerde strijdkrachten op Japan zelf zullen landen. Hij voegde er aan toe, dat thans het bestaan van Japan zelf op het spel staat.
Aan het D.N.B. ontleenen wij nog het volgende aan de rede van Koiso: Na uiting te hebben gegeven aan zijn bewondering voor Duitschland en zijn vertrouwen te hebben uitgesproken, dat ook dat land er in zal slagen de krijgskansen weer te zijnen gunste te doen keeren en de uiteindelijke overwinning te behalen, maakte hij het voornemen der Japansche regeering bekend om ook de bevolking van het vroegere Nederlandsch-Indië onafhankelijkheid te verleenen.
Nader ingaande op de militaire situatie wees minister Koiso er op, dat het vooral aankwam op een vergrooting van de trefkracht van het Japansche volk en daarbij in de eerste plaats van het Japansche luchtwapen.
Sinds 1937 werd in totaal 137 milliard Yen aan oorlogskosten uitgegeven. Op de loopende staatsbegrooting ten bedrage van ruim 76 milliard Yen drukken de militaire uitgaven met een bedrag van 63 milliard Yen.
Aansluitend op de rede van den minister-president werd het woord gevoerd door den minister van Marine, die rapport uitbracht over den toestand ter zee sedert de laatste rijksdagzitting. Hij constateerde daarbij openhartig, dat afgezien van enkele plaatselijke successen, de toestand zich voor Japan minder gunstig stig had ontwikkeld en er voor de toekomst nog op nieuwe tegenslagen moest worden gerekend.
(V. b. Koiso 6044 B.; Overz. Oorlogsv. 5892 E.)

C. **ZWEDEN — Beperking van het asylrecht —**
6 Sept. — Door Radio-Oranje werd medegedeeld, dat een der Zweedsche ministers heeft verklaard, dat aan het einde van den oorlog een groot aantal personen, die zich schuldig hebben gemaakt aan misdaden en in strijd met het volkenrecht zijnde handelingen, zullen pogen naar neutraal gebied te ontkomen, teneinde op die wijze aan hun straf te ontkomen. Echter, zoo verklaarde de minister, wij zullen deze z.g. politieke vluchtelingen niet toelaten. Mochten enkelen hunner toch voor de Zweedsche grenzen komen, dan zullen zij onmiddellijk naar hun eigen land worden teruggezonden.

Duitsch transitoverkeer met Noorwegen verboden —
10 Sept. (Radio-Oranje) — De Zweedsche regeering heeft het vervoer via Zweden van goederen en troepen uit Duitschland naar Noorwegen en omgekeerd, verboden.
(V. b. Transitoverk. 5628 B.)

D. **ZWITSERLAND — Militaire maatregelen —**
Nadat volgens een D.N.B.-bericht Zwitserland reeds op 31 Augustus nieuwe troepen onder de wapenen had geroepen en zijn opperbevelhebber een dagorder uitgevaardigd had, waarin hij o.m. zeide: „In onze onmiddellijke nabijheid bestrijden groote legers elkaar. Beproefde veldheeren en dappere soldaten staan tegenover elkaar. Velen vallen op de slagvelden. Soldaten, denkt steeds daaraan. Dit zal u helpen uw plicht te vervullen en de daarmede verbonden offers op u te nemen, ten einde zoodoende tot over de grenzen van ons land voor ons vrij vaderland eer te behalen en achting af te dwingen", werd naar het D.N.B. op 5 September meldde, door den Bondsraad op voorstel van den opperbevelhebber tot een partieele mobilisatie der grenstroepen besloten.
(V. b. Mobilisatie 5667 A.)

E. **DUITSCHLAND — Protest inzake de behandeling van krijgsgevangenen —**
28 Aug. (D.N.B.) — Via Zwitserland heeft het Duitsche ministerie van Buitenlandsche Zaken een protest ingediend ter zake de behandeling van Duitsche krijgsgevangenen door Amerikaansche troepen. Uit een verklaring van kolonel Von Aulock, was de Duitsche regeering namelijk gebleken, dat Amerikaansche strijdkrachten Duitsche krijgsgevangenen bij den strijd om St. Malo op hun tanks hadden gezet, teneinde de verdediging der aangevallen Duitsche steunpunten te bemoeilijken. In haar protest geeft de Duitsche regeering uitdrukking aan haar verwachting, dat door de Amerikaansche regeering maatregelen zullen worden getroffen, dat dergelijke schendingen van het volkenrecht zich niet zullen herhalen.
(V. b. Behand. krijgsg. 6052 A.)

Arbeidsmobilisatie - 389 theaters gesloten —
31 Aug. (D.N.B.) — In Duitschland werden op 31 Augustus 389 theaters voor den verderen duur van den oorlog gesloten. Door dezen maatregel, welke valt binnen het kader der door dr. Goebbels gelaste algemeene burgerlijke mobilisatie komen 42.000 menschen vrij voor het front of de wapenfabrieken.
(V. b. Arbeidsmob. 6068 A.)

Beperking van het onderwijs; opheffing van tijdschriften, etc. —
31 Aug. (D.N.B.) — Eveneens voor rekening der arbeidsmobilisatie komen nog de volgende maatregelen:
Het Pruisische ministerie van Financiën wordt opgeheven.
Een aantal studeerenden moeten hun studie opgeven, teneinde aan het front of in fabrieken te worden ingezet.

Beschikkingen werden uitgevaardigd ten aanzien van de leerlingen der achtste klasse van hoogere onderwijsinrichtingen en de leerlingen der achtste en zevende klasse der Oberschulen voor meisjes.
Van de 1500 in Duitschland verschijnende tijdschriften zal het grootste deel voortaan niet meer uitkomen.
Alle ambulante tentoonstellingen worden gesloten.
Het Duitsche Roode Kruis wordt gereorganiseerd. Hierdoor zullen eenige tienduizenden arbeidskrachten vrijkomen.
(V. b. Arbeidsmob. 6079 E.)

Oproep tot de jeugd —

3 Sept. (D.N.B.) — Generaal-Oberst Guderian, chef van den generalen staf van het leger, richtte zich in een oproep tot de Duitsche jeugd, waarin hij o.m. zeide, dat de vijandelijke overmacht er in was geslaagd, na krachtsinspanning van verscheidene jaren de Duitsche fronten terug te dringen. Het was echter mogelijk dezen vijanden te beletten, den Duitschen bodem te betreden, mits het geheele Duitsche volk schouder aan schouder stond. Hij besloot met de woorden: „Behoudt het vuur der jeugd en het geloof in den Führer. Het gaat in dezen oorlog om uw Duitschland, uw toekomst en uw geluk. Gij moet daarvoor strijden, zooals bijna elke Duitsche generatie daarvoor heeft moeten strijden."
(V. b. Guderian 6026)

Verschroeide aarde als verdedigingsmiddel —

5 Sept. — Radio-Oranje deelt mede, dat het Duitsche volk werd opgeroepen om in de door de geallieerde bedreigde gebieden alles te verbranden en te vernietigen opdat den vijand niets bruikbaars in handen zou vallen.

A. FRANKRIJK — Voorloopige regeering gevormd —

29 Aug. (D.N.B.) — Reuter heeft de samenstelling van de voorloopige regeering der Fransche Republiek bekend gemaakt. Volgens dit bericht zou De Gaulle het presidentschap op zich genomen hebben, terwijl generaal Catroux de staatszaken, René Massigli de Buitenlandsche Zaken en Em. Bastier de la Vigerie de Binnenlandsche Zaken waarnemen.
12 Sept. — De N.R.Crt. deelt mede, dat volgens de Zwitsersche pers generaal De Gaulle in den nacht van 9 op 10 September de volgende wijzigingen heeft aangebracht in zijn voorloopige regeering:
Buitenlandsche Zaken: Georges Bidault,
Binnenlandsche Zaken: André Tixier,
Oorlog: André Diethelm,
Financiën: Lepercu,
Marine: Louis Jacquinot,
Economische Zaken: Pierre Mendes-France,
Landbouw: Robert Tanguy-Prigent.
(V. b. Reg. De Gaulle 6021 A.)

B. POLEN — Memorandum aan de Sovjet-Unie —

29 Aug. — Volgens het D.N.B. heeft de Poolsche regeering te Londen een memorandum opgesteld over de regeling der Poolsch-Russische betrekkingen.
Punt één van dit memorandum voorziet in een permanente Russisch-Poolsche samenwerking na den oorlog op basis van een bondgenootschap en adviseert de definitieve Russisch-Poolsche grenzen eerst na den oorlog vast te stellen.
In punt twee wordt de vorming van een Poolsche regeering onder leiding van Mikolajczyk voorgesteld, waarin de communistische partij en het Poolsche comité te Moskou op een passende wijze vertegenwoordigd dienen te zijn.
Punt drie voorziet in de regeling van de vraagstukken, die verband houden met de grondwet door het houden van een volksstemming zoodra Polen definitief is bevrijd.
(V. b. 6054 C.)

C. PORTUGAL — Reorganisatie der regeering —

8 Sept. — De Portugeesche regeering werd op 5 September gereorganiseerd. De nieuwe regeering heeft dezelfde doelstellingen als haar voorgangsters. Zij staat onder leiding van denzelfden regeeringschef en zij gehoorzaamt aan denzelfden imperatief van de Portugeesche revolutie.
Minister-president dr. Salazar heeft bij de installatie van den nieuwen minister van Oorlog o.a. verklaard: „Ik weet niet, wat er nog van ons verlangd zal worden. Ik weet wel, dat er op het oogenblik belangen zijn, die niet zoo veilig zijn, als de eer en het recht van Portugal eischen. Ik weet, dat van dezen dag af onze voorbereidingen voor alle eventualiteiten beter en ons vertrouwen steeds vaster zullen worden. De nieuwe minister van Binnenlandsche Zaken, luit. kolonel Botelho Moniz, verklaarde o.m. te rekenen op den steun van de „Nationale Unie", de politie en de nationale garde. Hij kondigde voorts een zuivering van zijn ministerie van alle ongeschikte elementen aan.
(V. b. Salazar 5513 A.; Reg. 4351 D.)

D. VER. STATEN — Oorlogsproductie —

Aan de „Bulletin Financier Suisse" ontleenen wij, dat in de Ver. Staten in 1943 $ 82 milliard werd uitgegeven voor oorlogsdoeleinden, tegen 50 milliard in 1942 en 13 milliard in 1941. Het indexcijfer der industrieele bedrijvigheid bedroeg 239 (in 1942 199, in 1940 100). De staalproductie bedroeg 88.87 millioen ton, 98.1% van het theoretisch maximum. In 1943 werden 86.000 vliegtuigen gebouwd, in 1942 47.694 toestellen en in 1941 19.403 toestellen. Verwacht wordt dat in 1944 circa 120.000 vliegtuigen zullen worden geproduceerd. In 1943 kwamen 1896 nieuwe schepen met een tonnage van 19.238.000 ton in dienst. Dit cijfer komt overeen met 20% van de wereldvloot in 1939.
(V. b. Scheepsb. 6067 D.; Oorlogsprod. 5635 C.)

E. VATICAAN — Rede van Paus Pius XII —

1 Sept. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van het feit, dat vijf jaren geleden de tweede wereldoorlog uitbrak, heeft Paus Pius XII op 1 September over den zender van Vaticaanstad een rede gehouden. Hij zeide, dat het noodzakelijk is, bij een komende verordening een nieuwe sociale orde in het leven te roepen, opgebouwd op de grondrechten van den mensch en in Christelijken zin. Uitvoerig behandelde hij de rol van de kerk in de toekomstige sociale en economische politiek, waarbij hij verklaarde, dat de technische vooruitgang alleen nog niet zonder meer een verbetering van de sociale positie der arbeiders beteekent.
In het verdere verloop van zijn rede herinnerde de Paus aan de moeilijke positie waarin Italië en vooral Rome zich thans bevinden, waarbij hij een beroep op de nog niet zoo zwaar door den geesel van den oorlog getroffen volken deed, hier de helpende hand te bieden.
Tenslotte pleitte hij er voor, dat de millioenen krijgsgevangenen en geïnterneerden aan het einde van den oorlog zoo spoedig mogelijk aan hun gezinnen zullen worden teruggegeven en hij besloot met de opmerking, dat de volken der aarde het recht hebben, van hun staatslieden aan het einde van dezen oorlog een duurzamen vrede, waaraantige vei-

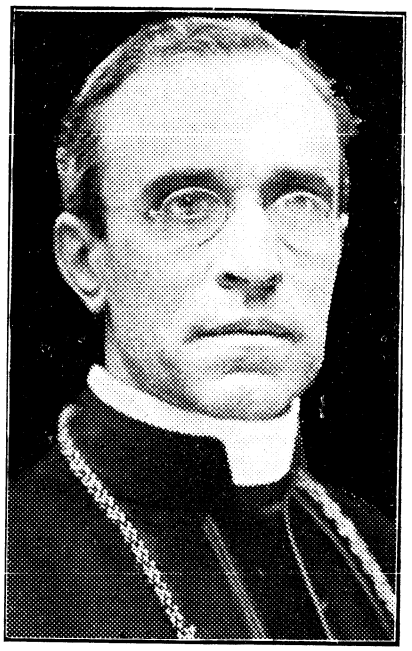

ligheid en algemeene welvaart te verwachten. **(V. b. Paus Pius XII 5927 E.)**

F. BELGIE — De regeering terug op vaderlandschen bodem —

8 Sept. — De Belgische regeering is op 8 September uit Londen in Brussel aangekomen. De eerste minister, Hubert Pierlot, vaardigde een proclamatie uit, waarin hij o.m. zegt: „De regeering zal al haar krachten inspannen om de normale herneming van onze instellingen te verzekeren, het nationaal leven te herstellen, de bevrijding van België en van den Koning te bespoedigen en aan de zijde van onze bondgenooten den strijd tot aan de volledige overwinning voort te zetten."

Samenstelling van het teruggekeerde kabinet —

Het teruggekeerde kabinet Pierlot heeft de volgende samenstelling:
Hubert Pierlot: eerste-minister en minister van landsverdediging;
P. H. Spaak, minister van buitenlandsche zaken, arbeid en bevoorrading;
De Vleeschouwer: minister van koloniën en openbaar onderwijs;
Aug. Balthasar: minister van verkeerswezen;
Aug. de Schrijver: minister van binnenlandsche zaken en landbouw;
Delfosse: minister van justitie en informatie;
Camille Gutt: minister van financiën en economische zaken.
(Het Laatste Nieuws)

Financieele maatregelen —

6 Sept. — De minister van financiën heeft per radio een aantal financieele en economische maatregelen afgekondigd. Aan vergunning zijn onderworpen o.m. de uitvoer van grondstoffen en de verkoop, aankoop, invoer of uitvoer van effecten. De wisselbeurzen worden gesloten. Buitenlandsche bankbiljetten moeten aangegeven worden. Terugbetalingen op bank- en girorekeningen worden beperkt tot frs. 2000 per week. De wisselkoers van het pond sterling is bepaald op 176,50 fr. en van den dollar op 43,77 fr.

DE WERELDOORLOG

Snelle geallieerde opmarsch in de richting van Duitschland en Nederland - Kanaalhavens ingesloten - Russische opmarsch in den Balkan - Aanval op Gothenlinie in N. Italië - Luchtaanval op slagschip „Tirpitz" - Finland staakt den strijd - Luchtaanvallen op Japansche eilanden - Landingen op Palau- en Molukkeneilanden-

WESTELIJK FRONT —

3 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat pogingen om de Somme bij Abbeville over te steken mislukten. Hevig wordt gevochten bij Douai, Rethel en Sedan. Lyon werd ontruimd. De marinebatterij op het Ile de Cécembre staakte na een gevecht van vijf weken den strijd.
Radio-Oranje meldt, dat de Britsche troepen de Nederlandsche grens tot op 60 K.M. zijn genaderd. Abbeville is veroverd. Britsche troepen bereikten Rijssel en rukken op naar Calais. Amerikaansche afdeelingen bereikten Namen en omsingelden Bergen. De geallieerden staan op 50 K.M. van de Duitsche grens.

4 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat de Duitsche troepen Noordwestelijk van Atrecht eenige kilometers naar het Noorden zijn uitgeweken. In het gebied ten Noorden van Bergen wordt zwaar gevochten. Op de Westelijke hellingen der Ardennen en ten Zuidoosten van Sedan werden vijandelijke aanvallen afgeslagen.
Radio-Oranje meldt: Op 3 September werd Brussel bevrijd. Amerikaansche troepen bij Charleroi en Nancy. In midden-Frankrijk rukken de formaties op naar het dal van de Saône.

5 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat de gevechten zich verplaatsten naar Antwerpen en Brussel. In de Ardennen werden pogingen om de Maas over te steken afgeslagen. In Noord-Frankrijk konden de geallieerde troepen vrij diepe penetraties bereiken.
Radio-Oranje meldt: Breda bereikt en Britsche troepen dringen Nederland verder binnen. Antwerpen, Gent, Abbeville en Leuven bevrijd. Artillerie beschiet Duitsch grondgebied; Amerikaansche troepen hebben de Duitsche grens overschreden; zij dringen Limburg binnen. De in Noord-Frankrijk achtergebleven Duitsche troepen tot den ondergang gedoemd.

6 Sept. — Van Duitsche zijde wordt een terugtocht op het Albert-kanaal gemeld. Zware gevechten in Antwerpen. Geallieerde aanvallen op de linie Leuven, Namen, Sedan. Pogingen om de Moezel ten Noorden van Nancy over te steken mislukt. De uit Zuid- en Zuidwest-Frankrijk teruggenomen troepen hebben het gebied om Dijon en het plateau van Langres bereikt. Aanvallen op de passen der Fransch-Italiaansche grens afgeslagen.
Radio-Oranje meldt: Opmarsch van het Amerikaansche leger in de richting Aken en Saarbrücken; voorterrein der Siegfriedlinie bereikt. 50.000 man Duitsche troepen bij Calais ingesloten. De Maas ten Zuiden van Verdun gepasseerd. In het gebied tusschen Bergen en Compiègne ruim 45.000 Duitschers gevangen genomen. De geheele Kanaalkust tusschen de Seine en de Schelde geïsoleerd. Geslaagde Amerikaansche aanvallen tusschen Metz en Nancy. Het Amerikaansche zesde leger, dat vanuit Zuid- en Midden-Frankrijk oprukt nog slechts 100 K.M. van het derde leger verwijderd. Geen bijzonderheden over de Engelsche vorderingen in Nederland. Le Havre door Engelsche troepen ingesloten; weigert zich over te geven; wordt zwaar van uit de lucht gebombardeerd. Ieperen bevrijd. Nederlandsche troepen op weg naar Nederland.

7 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat een bruggenhoofd ten Noorden van Antwerpen werd uiteengeslagen. De vijandelijke druk in het gebied Leuven-Sedan houdt aan. Geslaagde tegenaanval ten Zuiden van Sedan. Geallieerde aanvallen ten Oosten van Verdun en bij Toul mislukt. Hevige gevechten op de Fransch-Italiaansche grens.
Radio-Oranje meldt: Sterke Amerikaansche bruggenhoofden bij Dinant en Namen. Meer Zuidelijk de Moezel gepasseerd. St. Omer, Chalon-sur-Saône, Gent, Kortrijk, Sedan, Hoei en Armentières bevrijd. Terugtocht van het 19de Duitsche leger in de richting Belfort. Het 2de Britsche leger aan het Albert-kanaal tusschen Antwerpen en Maastricht. Nederlandsche troepen, ingedeeld bij het Britsche leger, opereeren met succes. Sinds de landing in Normandië maakten de Amerikaansche troepen alleen reeds ruim 250.000 gevangenen. Vijf geallieerde bruggenhoofden aan de Moezel gevormd. Het Marne-Rijn-Kanaal bereikt. Het 15de Duitsche leger vlucht van Bergen in de richting Aken. Metz en Nancy door de Duitsche troepen ontruimd.

8 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: Bij Ieperen hebben onze nakomende troepen onze naar het Noorden uitwijkende divisies beschermd. Aan weerszijden van Luik houdt de zware druk aan. Aanvallen van den vijand in het gebied van Toul, bij Besançon werden afgeslagen. In Zuid-Frankrijk oefenen de geallieerden een zwaren druk op de verdediging van Italië uit in de richting Monaco-Monte Carlo; oorlogsschepen ondersteunen deze actie. Zeer hevig wordt gevochten bij de Alpenpassen, Colde Maddalena, bij Mont Genèvre, bij Mont Cenis en den kleinen Bernard.
Radio-Oranje meldt, dat de Amerikanen hun twee bruggenhoofden over de Moesel hebben behouden. Amerikaansche troepen staan aan den rand van Luik. Britsche troepen zijn het Albert-kanaal overgestoken en bevinden zich 50 K.M. ten Zuiden van Eindhoven. Maarschalk Model werd benoemd tot opvolger van Von Kluge. Het derde leger heeft zich in de buurt van Belfort met het zevende vereenigd. Fransche troepen staan op 40 K.M. afstand van Dijon. Veldmaarschalk Montgomery bezocht Brussel.

9 Sept. — Van Duitsche zijde worden harde afweergevechten in Vlaanderen gemeld. Aanvallen in Noordelijke richting vanuit het bruggenhoofd Antwerpen werden uiteengeslagen. Bruggenhoofden ten Noorden van Hasselt werden in een tegenaanval ingekrompen. Om Luik en ten Noordwesten van Metz wordt hevig gevochten. Bij Besançon en aan de Doube zijn Duitsche uit Zuid- en Zuidwest-Frankrijk terugtrekkende formaties in zwaren strijd met den uit het Zuiden opdringenden vijand, die poogt door te stooten, naar de Bourgondische Poort, gewikkeld. De havens Boulogne, Le Havre, Brest en Lorient houden nog steeds stand.
Radio-Oranje meldt, dat vijf geallieerde legers van de Nederlandsche tot aan de Zwitsersche grens naar de Siegfriedlinie oprukken. Luik werd genomen. In het gebied van Metz werden bruggenhoofden over de Moezel opgericht. De geallieerden troepen staan op 15 K.M. afstand van Belfort; de strijd om de Bourgondische poort is begonnen. Ostende werd bevrijd. Benoorden het Albert-Kanaal bereikten de geallieerden een punt op 15 K.M. van de Nederlandsche grens. In West-België bereikten de troepen Thielt. circa 25 K.M. ten Zuidoosten van Brugge. Fransche troepen veroverden Beaune en Le Creusot. In de richting van Verdun ondernamen de Duitsche troepen een tegenaanval, waarbij zij het geallieerde hoofdkwartier omsingelden. De situatie kon echter worden hersteld en de Duitschers werden afgeslagen.

OOSTELIJK FRONT —

3 Sept. — Van Duitsche zijde wordt het afslaan van aanvallen in de Karpaten gemeld, voorts slechts ten Noordoosten van Warschau gevechtshandelingen van beteekenis.
Radio-Oranje meldt, dat Russische troepen oprukken naar de grenzen van Joego-Slavië en Hongarije.

4 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat de bolsjewisten ten Noordoosten van Wysskof tot den verwachten grooten aanval zijn overgegaan.
Radio-Oranje deelt mede, dat de Duitschers melding maken van een nieuw offensief ten Noordoosten van Warschau.

5 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat zwaar gevochten wordt in het Zuidoostelijk deel van Zevenburgen. Hongaarsche troepen sloegen in de Woudkarpaten bolsjewistische aanvallen af. In het Weichselbruggenhoofd ten Noordwesten van Baranof leidde succesvolle aanvallen tot een frontverkorting. Tusschen Boeg en Naref wierpen de Sovjets nieuwe troepen in den strijd. In Estland werden tusschen het Wirzmeer en Dorpat Sovjet-Russische troepen in de pan gehakt. Bij Dorpat werden de bolsjewisten naar het Zuiden teruggeworpen.
Radio-Oranje deelt mede, dat de Russische legers ten Noordoosten van Warschau zijn doorgebroken. De Russen trokken de Karpaten over naar Transsylvanië; Brazow werd veroverd.

6 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat Hongaarsche troepen de Roemenen in Zevenburgen terugwierpen. In de Oostelijke Karpaten werden Sovjet-aanvallen afgeslagen. Ten Noorden van de Boeg werden sterke Sovjet-aanvallen tot staan gebracht aan de beneden-Naref.
Radio-Oranje meldt, dat de Russen op 85 K.M. van de Joego-Slavische grens staan. De activiteit der partisanen in Joego-Slavië neemt toe. Russische afdeelingen hebben op diverse punten de Narwa overgestoken; ongeveer 150 plaatsen werden veroverd en ruim 25.000 Duitschers onschadelijk gemaakt. In de buurt van Warschau werden circa 50 plaatsen bezet.

7 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: De Hongaarsche aanval tegen de Roemenen maakt vorderingen. In Zeven-

burgen en de Karpaten werden bolsjewisten uiteengeslagen. Zware gevechten aan de Naref. De plaats Ostrolenka werd ontruimd.

Radio-Oranje meldt, dat Tito's partisanen, gesteund door geallieerde strijdkrachten op het moment. dat de Russen de grenzen van Joego-Slavië beginnen te overschrijden, een offensief zijn begonnen. De Russen passeerden op drie plaatsen de Bulgaarsche grens. Het offensief tegen Warschau maakt goede vorderingen; in deze stad duurt de strijd der partisanen voort. De Donau-haven Turnu-Severin werd bevrijd. Geallieerde vliegtuigen bestoken de Duitsche terugtochtswegen in den Balkan.

8 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat in het Zuidoostelijke deel van Zevenburgen en in de Oostelijke Karpaten vijandelijke aanvallen werden afgeslagen. Aan de beneden-Naref werden bolsjewistische doorbraakpogingen verijdeld.

Radio-Oranje meldt, dat naar schatting op den Balkan 20 Duitsche divisies zijn afgesneden. De slag tusschen Boeg en Naref neemt een voor de Russen gunstig verloop. In Warschau wordt zwaar gevochten tusschen Duitsche troepen en Poolsche partisanen.

9 Sept. Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat vijandelijke aanvallen in Zevenburgen, bij Szeklen, werden afgeslagen. Aan den Noordrand van de Woudkarpaten en aan de beneden-Naref mislukten bolsjewistische aanvallen.

Radio-Oranje meldt, dat de burgerbevolking in Servië in opstand is gekomen en zich bij maarschalk Tito aansluit. De Bulgaarsche Zwarte Zee-haven Varna werd bezet. Bij de bezetting van Bulgarije ondervinden de Russen geen tegenstand. Russische patrouilles zijn in Oost-Pruisen geweest.

ITALIAANSCHE FRONT —

3 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat de Anglo-Amerikaansche troepen hun aanvallen aan de Adriatische kust hebben voortgezet.

Radio-Oranje meldt, dat de geallieerde troepen de Gothenlinie zijn binnengedrongen.

4 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat de Duitsche divisies zich van de Arno hebben gedistancieerd.

Radio-Oranje meldt, dat de Anglo-Amerikaansche troepen de Gothenlinie hebben doorbroken.

6 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat vijandelijke doorbraakpogingen werden verijdeld; sedert 31 Augustus werden 259 vijandelijke tanks stukgeschoten.

Radio-Oranje meldt, dat de geallieerde troepen de Gothenlinie achter zich hebben.

7 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeldt. dat de geallieerden in dagenlangen vergeefschen stormloop zware verliezen lijden.

Radio-Oranje meldt, dat de geallieerde legers oprukken naar Rimini. Er wordt verbitterd gestreden.

8 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat de verbitterde gevechten blijven aanhouden.

Radio-Oranje meldt, dat de Anglo-Amerikaansche troepen Lucca, N. O. van Pisa, en Prato, N. W. van Florence hebben bezet. Britsche oorlogsschepen bombardeeren de stellingen bij Rimini. Italiaansche partisanen opereeren bij het Lago Maggiore.

LUCHTOORLOG —

4 Sept. — Van Duitsche zijde worden Amerikaansche aanvallen op Mannheim en Ludwigshafen gemeld. Jachtvliegtuigen drongen door naar West- en Zuidwest-Duitschland.

5 Sept. — Radio-Oranje meldt: Bommenwerpers hebben een aanval gedaan op Karlsruhe.

6 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: De steden Mannheim, Karlsruhe, Stuttgart en Ludwigshafen werden gebombardeerd. 's Nachts wierpen Britsche vliegtuigen bommen op Hannover. 31 geallieerde vliegtuigen werden neergeschoten.

Radio-Oranje meldt: Bommenwerpers deden aanvallen op doelen in en achter de Siegfriedlinie. Jagers deden aanvallen op verkeerspunten in Nederland en Duitschland. 171 Duitsche vliegtuigen werden vernield; 13 eigen bommenwerpers en 17 jagers gingen verloren. Zware aanvallen werden gedaan op de havens Le Havre en Brest.

7 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: Geallieerde jachtformaties drongen in West-Duitsch gebied door. Bommenwerpers deden een aanval op Emden en Hamburg.

Radio-Oranje meldt: Amerikaansche jagers ondernamen gisteren aanvallen op het Duitsche verkeer vanaf de Zuiderzee tot aan Coblenz. Een auto-colonne van het uit het gebied van Bergen naar Aken terugtrekkende Duitsche 15e leger werd zwaar getroffen.

8 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: In den afgeloopen nacht ondernamen Britsche vliegtuigen een aanval op Karlsruhe.

Radio-Oranje meldt: 1000 zware Amerikaansche bommenwerpers hebben heden Ludwigshafen en andere deelen van West-Duitschland aangevallen.

9 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: Amerikaansche bommenwerpers ondernamen aanvallen op Karlsruhe, Mainz, Mannheim en Ludwigshafen; 22 toestellen werden neergeschoten. Des nachts wierpen Britsche machines bommen op Neurenberg.

Radio-Oranje meldt: Meer dan 1000 zware Amerikaansche bommenwerpers hebben heden Mainz, Mannheim en Dusseldorf gebombardeerd.

ZEEOORLOG —

4 Sept. (S.P.T.) — De Duitsche legerleiding heeft besloten, de zeestrijdkrachten, die zich bevinden in de bedreigde marinebases aan de Somme en in het Nauw van Calais naar elders over te brengen. De overbrenging werd gestoord door geallieerde luchtaanvallen, waarbij slechts één vaartuig verloren ging.

6 Sept. — Radio-Oranje meldt, dat Engelsche vliegtuigen tusschen 22 en 29 Augustus vier aanvallen hebben gedaan op het Duitsche slagschip „Tirpitz". Rookgordijnen maakten het onmogelijk de juiste uitwerking waar te nemen. Waarschijnlijk werd het schip echter door zware en minder zware bommen getroffen; ook werden vier vrachtschepen, een duikboot en een duikbootmoederschip getroffen.

7 Sept. — Radio-Oranje meldt, dat Britsche vliegtuigen Emden, de dichtsbijzijnde haven waarin de uit het Kanaal teruggetrokken Duitsche schepen hun toevlucht kunnen nemen, werd gebombardeerd. Duitschland heeft thans openlijk erkend, dat de duikbootoorlog is mislukt.

JAPAN —

Luchtaanvallen

20 Aug. (Domei) — Het keizerlijke hoofdkwartier deelde mede, dat door circa 60 vijandelijke bommenwerpers, afkomstig uit China, een aanval werd uitgevoerd op Kioesjoe en het Westelijke deel van het bezette eiland Sjoegokoe.

21 Aug. (Domei) — Een tweede groep vijandelijke bommenwerpers zette overdag en des nachts de aanvallen op Kioesjoe en Sjoekogoe voort.

1 Sept. (Domei) — Een tiental in China opgestegen Amerikaansche bommenwerpers ondernam in den nacht van 31 Augustus een aanval op Formosa.

12 Sept. (Radio-Oranje) — Gecombineerde lucht- en vlootstrijdkrachten ondernamen 8 September een aanval op Mindanao, het Zuidelijkste eiland der Philippijnen. 68 Japansche vliegtuigen werden vernietigd en een Japansch convooi van 52 schepen in den grond geboord.

25 Aug. (Domei) — Volgens berichten uit Tokio zijn de laatste dagen de eilanden Halmaheira en Celebes herhaaldelijk door geallieerde vliegtuigen aangevallen, evenals de Japansche bases op het westelijke deel van Nieuw-Guinea.

Birma

25 Aug. (Domei) — Aan het Birma-front is de vijand sedert 16 Augustus voortdurend opgedrongen. Tengjoe werd na een hardnekkige Japansche verdediging door de geallieerde troepen genomen.

China

1 Sept. (Domei) — Door de Japansche troepen werd Lisjoei in de provincie Tsjekiang (China) veroverd. Hiermede is een uiterst belangrijk vliegveld der Amerikaansche luchtmacht in Japansche handen gevallen.

4 Sept. (D.N.B.) — Japansche troepen openden op 29 Augustus een offensief op de troepen van Tsjoengking-China, die ten Zuiden van Hengjang waren geconcentreerd. De circa 20 divisies sterke vijandelijke strijdmacht wordt thans verdreven; zij is in verwarring geraakt.

7 Sept. (D.N.B.) — Omtrent het Japansche offensief bij Hengjang wordt gemeld, dat het Japansche offensief gericht is tegen circa 200.000 Chineesche en 30.000 man Amerikaansche troepen en de Amerikaansche vliegvelden in dit gebied in gevaar brengt. Westelijk van Hengjang zijn de Japanners opgerukt tot 45 K.M. van Pauking. De strijd heeft een voor de Japanners gunstig verloop.

Nieuwe landingen

15 Sept. (Radio-Oranje) — Amerikaansche troepen zijn geland op de Palaueilanden, 1000 K.M. ten Oosten van de Philippijnen en op het Nederlandsche Molukkeneiland Morotai, dat deel uitmaakt van de Halmaheiragroep.

FINLAND —

Het laatste Finsche legerbericht, dat werd uitgegeven, luidde:

„Op de Karelische Landengte viel een kleine vijandelijke afdeeling onze stellingen in het gebied van de spoorbrug te Servali aan. In de overige sectoren storingsvuur van zware wapens. In enkele andere sectoren van ons Oostelijk front werden kleine vijandelijke afdeelingen verspreid en verdreven. Het vijandelijke luchtwapen bombardeerde doelen in de voorste linie en in onzen rug. Onze jagers schoten een vijandelijken bommenwerper neer. In overeenstemming met het gesloten verdrag werden de vijandelijkheden aan de fronten op 4 September 1944 om 8 uur gestaakt".

(V. b. Krijgsverr. 6071/72)

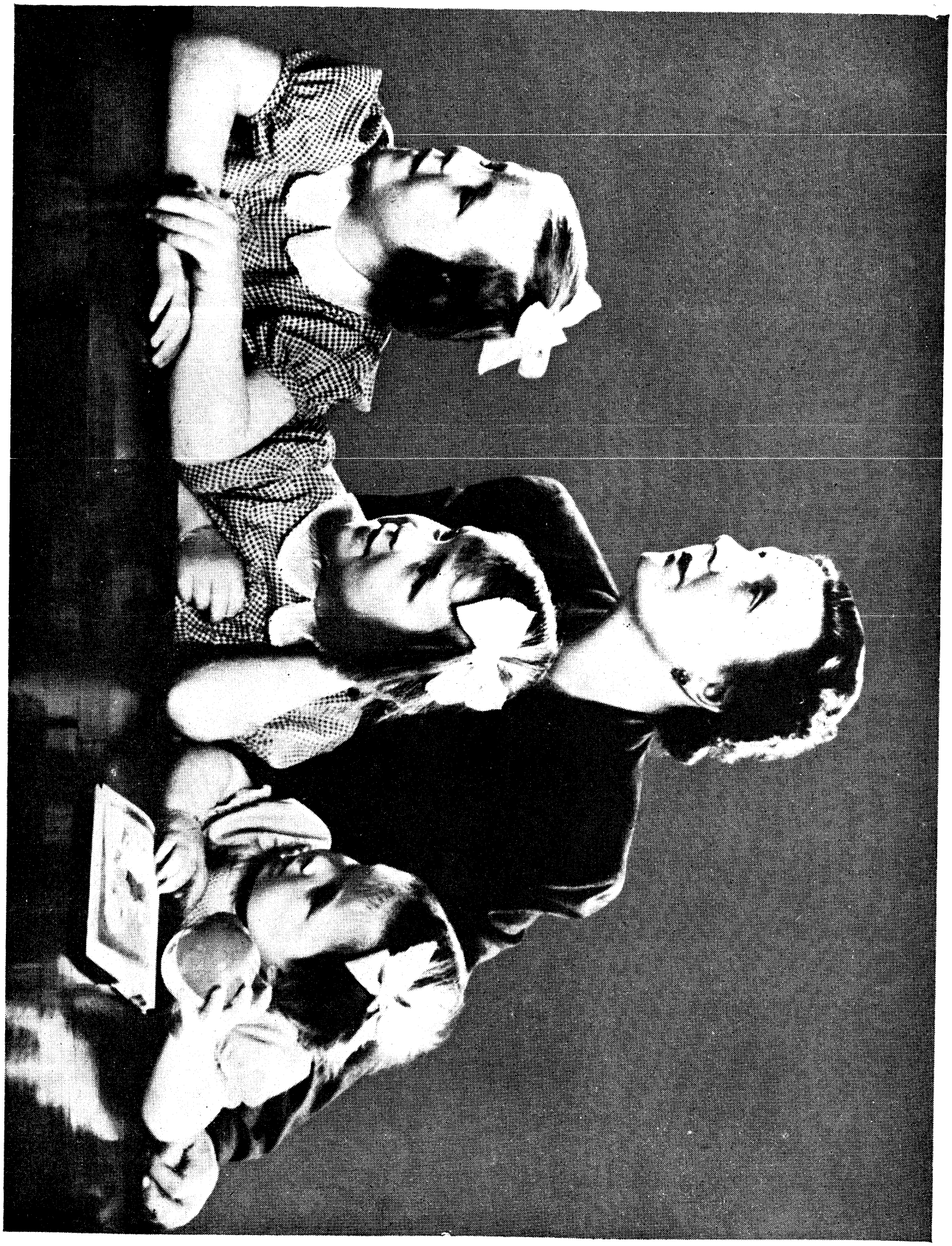

Prinses Juliana met de Prinsesjes Beatrix, Irene en Margriet.

A. **NEDERLAND** —

Bevrijdingsmaatregelen door de Regeering

Speciale mededeeling aan de bevolking van Rotterdam —

Door Radio-Oranje werd op 5 September het volgende uitgezonden:
Aan de bevolking van Rotterdam,
De volgende boodschap wordt tot U gericht in opdracht van den geallieerden opperbevelhebber:
Het personeel van de havens en spoorwegen te Rotterdam wordt verzocht ter beschikking te blijven in de buurt van de plaats, waar zij nu werken. Den eigenaars van fabrieken en arbeiders in fabrieken en havenwerken en aan de spoorwegen te Rotterdam wordt verzocht de volgende installaties te beschermen tegen vernietiging door de Duitschers: fabrieken, wagons, machines, locomotieven, voertuigen, kranen, openbare bedrijven en brandweerinstallaties. Alles moet in het werk worden gesteld om materiaal enz. te beschermen, opdat het in dienst kan worden gesteld, zoodra de geallieerden Rotterdam hebben bevrijd. Men wordt verder verzocht zoo zorgvuldig mogelijk te letten op en aanteekening te houden van het leggen van mijnen in de havens en haveninstallaties van Rotterdam. De bevolking wordt gewaarschuwd op haar hoede te zijn voor tijdbommen, welke de vijand zou kunnen leggen in de buurt van de havens en de dokken. De bevolking wordt in het bijzonder gewaarschuwd tegen het aanraken van schakelaars, handles of voorwerpen, die er op het eerste gezicht onschuldig uitzien, zonder te hebben onderzocht of er geen explosieve lading aan is bevestigd. Eveneens met het oog hierop dienen bijzondere voorzorgen genomen te worden met het openen van ramen en deuren in gebouwen in de buurt van de havens. Zoo mogelijk alle z.g. truc-bommen aangeven, indien de vijand de haven heeft verlaten. Aangeven op borden met groote letters. Er moet bij de eerste de beste gelegenheid aangifte worden gedaan aan de eerste eenheden, die er arriveeren, als de vijand het gebied heeft verlaten. Radio Oranje voegde hieraan nog toe: Dit is geen oproep tot algemeen gewapend verzet in Rotterdam. Het is een oproep aan de bevolking als geheel en aan enkele groepen om een bepaalde taak te dragen.

(V. b. Instr. bev. 6073 A.)

Oproep aan alle vluchtelingen —

Radio-Oranje deelde op 5 September het volgende mede:
Op last van den opperbevelhebber wordt de volgende oproep gericht aan alle vluchtelingen of geëvacueerden en aan alle gedeporteerden van andere nationaliteit uit België of Nederland:
De geallieerde bevrijdingslegers snellen nu voorwaarts en de Duitsche legers worden aan alle fronten vernietigd. Het overschot van de vijandelijke legers in het Westen vlucht naar de grens. Een groot deel van België is bevrijd en de volgende instructies worden gericht tot hen, die in Nederland hun eigen woning hebben moeten verlaten en die er in de eerste plaats op uitzijn, naar hun eigen huis terug te keeren. Ik zeg tot U: Blijft, waar ge zijt. Verlaat Uw huidige standplaats niet. Er zijn zeer volledige plannen opgesteld om U te helpen en om het U mogelijk te maken, zoo spoedig de oorlogsomstandigheden dit toelaten, naar Uw gezin en Uw woning terug te keeren. Deze plannen kunnen alleen dan met succes ten uitvoer worden gebracht, als ge deze instructies opvolgt en zooveel mogelijk met de geallieerde autoriteiten samenwerkt. Ge zult ons helpen door te blijven waar ge zijt en daardoor den weg vrij te houden voor de geallieerde troepen. Ge kunt ons helpen door kalm te blijven, opdat er nergens waar wij langs zullen trekken, verwarring zal ontstaan. Blijft waar ge zijt en wij zullen des te sneller de maatregelen kunnen nemen, die het U mogelijk zullen maken naar Uw huis of naar Uw eigen land terug te keeren. Het uur der bevrijding slaat ook voor U!

H. K. H. Prinses Juliana in Engeland; Z.K.H. Prins Bernhard aan het front —

9 Sept. (Radio-Oranje) — Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana is hedenmiddag om kwart voor drie in Engeland aangekomen.
Na deze mededeeling riep Radio-Oranje de prinses uit aller naam een hartelijk en eerbiedig welkom toe, daarbij de hoop uitsprekend, dat het haar spoedig zou zijn gegeven, haar reis naar bevrijd Nederland voort te zetten.
In aansluiting hierop gaf de zender nog de volgende bijzonderheden: Bij haar aankomst op het vliegveld, werd de prinses verwelkomd door H.M. de Koningin. Nauwelijks was het vliegtuig geland of de prinses omhelsde reeds haar moeder. Op haar reis werd de prinses vergezeld van haar particulieren secretaris, mr. W. van Tets, echter niet door de kleine prinsesjes, die in Ottawa (Canada) zijn achtergebleven.
10 Sept. (Radio-Oranje) — Z. K. H. Prins Bernhard heeft op 9 September een onderhoud gehad met de Koningin-moeder van België. Op 10 September was de prins aanwezig in het bruggenhoofd over het Albert-kanaal, waar de Nederlandsche troepen vechten.

(V. b. Prinses Juliana 4223 B.; Prins Bernh. 6073 A.)

Z.K.H. Prins Bernhard tot de binnenlandsche strijdkrachten —

12 Sept. — Via Radio-Oranje richtte Prins Bernhard zich met de volgende woorden tot de Nederlandsche Binnenlandsche Strijdkrachten:

„Landgenooten, leiders van het binnenlandsch verzet:
In verband met de verschillende maatregelen wil ik, ter voorkoming van misverstand, op enkele punten nog den nadruk leggen. Deze orders zijn in het bijzonder gericht tot de leiders der geheime organisaties, die in samenwerking met elkaar de geallieerde legers bij hun taak zullen helpen.
1. De wil en geest tot samenwerking moet in het bijzonder in dezen tijd tot uiting komen.
2. De orders, die gij van mij ontvangt, zullen U worden gezonden via agenten van geheime diensten of door van mij afkomstige koeriers. Deze agenten en koeriers zijn dus spreekbuizen waardoor U mijn orders zult ontvangen.
3. De orders welke ik geef moeten stipt en met discipline worden uitgevoerd.
4. Helpt elkander met de uitvoering van de ontvangen orders. Dit geldt voor alle organisaties en groepen, welke zich hebben verbonden tot verzetsorganisaties, ook voor die, welke mij niet persoonlijk bekend zijn.
5. De organisaties, waarmede ik reeds contact heb, zijn reeds geautoriseerd om de tenuitvoerlegging van mijn orders en bevelen te organiseeren.
Ik draag hierbij U allen op, in goede verstandhouding ter bevrijding van ons vaderland verder samen te werken. Ondergrondsche strijders, ik weet, dat ik op U rekenen kan.
In gelijken zin sprak ook de minister van Oorlog, jhr. ir. Van Lidth de Jeude, die er voorts op wees, dat het gevoel van teleurstelling, dat was ontstaan, doordat de verwachtingen, welke door de snellen opmarsch der geallieerden in het Westen waren gewekt, niet zoo snel in vervulling gingen als werd gehoopt, niet de overhand mocht krijgen. Hij verklaarde, dat dit gevoel van teleurstelling thans plaats kan maken voor een gevoel van groote vreugde nu inderdaad de geallieerde troepen onze grens hebben overschreden.

(V. b. Prins Bernh. 6083 A.; N.B.S. 6073 A.)

De bevrijding van Maastricht en Eijsden —

15 Sept. (Radio-Oranje) — Uit een door Robert Kiek, oorlogscorrespondent van het A.N.P. te Londen, gegeven reportage van het bevrijde Maastricht blijkt, dat de heele stad een vlaggenzee is en ook de geheele bevolking, wier enthousiasme geen grenzen kent, zich getooid heeft met de nationale kleuren.
Door de bevolking van Eijsden en Maastricht, de eerste Nederlandsche gemeenten, die door de geallieerde troepen werden bevrijd, werd een telegram gezonden aan H.M. de Koningin, waarin zij uiting geeft aan haar gevoelens van vreugde over de bevrijding en trouw aan het Huis van Oranje.
Ook aan president Roosevelt werd een betuiging van hulde en dank gezonden.
Jhr. mr. W. Michiels van Kessenich, die op 20 September 1941 om principieele redenen zijn ambt neerlegde, werd verzocht weder zijn functie als burgemeester van Maastricht op zich te nemen. De door de bezetters aangestelde burgemeester is gevlucht. De eerste krant is reeds verschenen.

(V. b. Ontslag burg. Maastr. 4840 C.)

Oproep aan de Nederlandsche arbeiders in Duitschland —

13 Sept. — Radio-Oranje maakt melding van een boodschap, welke door het geallieerde hoofdkwartier gericht werd tot de Nederlandsche en buitenlandsche arbeiders in Noordwest, West- en Zuid-Duitschland. In deze boodschap wordt gewezen op het gevaar, dat zij zullen worden gebruikt om verdedigingswerken aan te leggen. Teneinde aan dit gevaar te ontkomen wordt aangeraden, onder te duiken en zich te verbergen op het land of in de stad. Er wordt op gewezen, dat de Duitsche autoriteiten niet meer beschikken over voldoende menschen om al deze onderduikers op te sporen.

(V. b. Oproep buitenl. arb. 6073 A.)

Oproep aan de boeren —

16 Sept. — Door Radio-Oranje werd de volgende oproep uitgezonden: „De Nederlandsche autoriteiten raden den Nederlandschen boeren met klem aan, vernielingen van dorschmachines te voorkomen. Het landsbelang eischt voorts, dat de boeren hun oogst volledig afwerken en afleveren en de voorschriften opvolgen van de autoriteiten, die met de zorg voor de voedselvoorziening zijn belast.

(V. b. Oproep boeren 6075 A.)

A. **NEDERLAND** —

Instructies na de luchtlandingen

Het officieele communiqué —
Het Geallieerde Opperbevel maakte op Zondagmiddag 17 September 1944, om 15.41 precies, het volgende communiqué bekend:
„It is announced by Supreme Headquarters that strong forces of the First Allied Air-borne Army were landed in Holland this afternoon".
Onmiddellijk na deze aankondiging volgden diverse instructies van Generaal Eisenhower voor de bevolking van Nederland.

Spoorwegstaking afgekondigd —
17 Sept. (Radio-Oranje) — In verband met de actie van het Britsch-Amerikaansche luchtlandingsleger, werd de volgende instructie afgekondigd:
Naar aanleiding van een uit Nederland ontvangen vraag en na overleg met het opperbevel, mede in verband met de operaties, die heden in Nederland zijn aangevangen, acht de regeering thans het oogenblik aangebroken, een instructie te geven tot een algemeene staking van het spoorwegverkeer, teneinde het vijandelijk vervoer van troepenconcentraties zooveel mogelijk te beletten.
De regeering geeft zich rekenschap van de groote verantwoordelijkheid, die zij daardoor aanvaardt, doch zij meent, na rijp beraad, dat in de gegeven omstandigheden deze daad van zoo overwegend militair belang is, dat niet langer mag worden gewacht met uitvoering te geven aan dezen maatregel. De regeering, in het volle besef van de moeilijkheden, die daardoor ontstaan, laat de wijze van uitvoering aan Uw beleid over en wenscht U allen de kracht toe, deze actie naar beste vermogen uit te voeren.

Instructies voor de bevolking ten Zuiden van Rijn en Lek —
17 Sept.((Radio-Oranje) — Namens het geallieerd opperbevel werden op 17 September de volgende instructies gericht tot de bevolking van het Zuidelijk deel van Nederland, ten Zuiden van de Lek en den Rijn:
Het oogenblik waarop gij zoolang hebt gewacht, is gekomen. Nu de geallieerde legers op Uw grondgebied staan en bij hun operaties ook door Nederlandsche commandotroepen worden gesteund, zijn Uw volledige bijstand en gehoorzaamheid aan de bevelen van den opperbevelhebber onmisbaar voor de spoedige bevrijding van Nederland. Ik richt daarom de volgende instructie tot de Nederlandsche strijdkrachten van het verzet in het gebied ten Zuiden van de Lek en den Rijn:
1. Voert Uw operaties tegen den vijand geheel in overeenstemming met het oorlogsrecht. Als de vijand zich tegen Uw strijdmacht aan buitensporige handelingen te buiten gaat, verzamelt dan alle beschikbare gegevens omtrent de schuldigen, vooral hun namen en indeeling, opdat zij door de geallieerden gestraft kunnen worden.
2. Volgt nauwkeurig de bevelen op, die ge van Uw leider, Prins Bernard, of van Uw plaatselijke leiders ontvangt. Gaat U niet te buiten aan ongeorganiseerde uitbarstingen van geweld. Vermijdt, voor zoover mogelijk, alle gevechtshandelingen tegen sterkere vijandelijke afdeelingen.
3. Het is van nu af aan Uw taak, fabrieken, mijnen en andere industrieele installaties te beschermen en niet meer om sabotage te plegen. Ge moet vooral voorraden benzine, olie en smeerolie voor vernietiging door den vijand behoeden. Deze installaties en voorraden zullen binnenkort weer door Nederlanders en hun bondgenooten gebruikt moeten worden.
4. Zoodra ge contact maakt met geallieerde troepen, verleent hun dan allen mogelijken steun en volgt de bevelen van de geallieerde militaire bevelhebbers nauwkeurig op.
5. Zoodra het gebied waar wordt geopereerd, door de geallieerde legers is bevrijd, kunt ge het beste helpen door orde en rust te handhaven en U van verdere actie te onthouden, totdat ge van Uw leiders orders ontvangt.
Tot de bevolking in het gebied ten Zuiden van Lek en Rijn, dat nog niet werd bevrijd werd gezegd, dat niet gepoogd moest worden tot een algemeenen opstand te komen, doch de eigen verzetsgroepen zooveel mogelijk hulp en steun te verleenen, onderduikers te verbergen of te helpen ontsnappen. Voorts moesten zooveel mogelijk maatregelen voor eigen veiligheid worden genomen, o.a. door thuis te blijven, behalve in het eigenlijke strijdgebied.
Tot de bevolking van het gebied ten Noorden van Rijn en Lek, waar nog geen gevechtshandelingen plaats hebben, werd gezegd, dat de tijd van handelen nog niet was aangebroken. Totdat dit oogenblik wel is aangebroken moet de bevolking, in afwachting van nieuwe instructies, rustig blijven en zich van elke actie of demonstratie onthouden.
(V. b. N.B.S. 6083 A.; Instr. bev. 6083 A.)

Boodschap van Prins Bernhard —
17 Sept. (Radio-Oranje) — Z.K.H. Prins Bernhard heeft de volgende boodschap gericht tot het Nederlandsche volk:
Nederlanders, landgenooten en leden van onze verzetsgroepen:
Geallieerde parachutetroepen en landstrijdkrachten zijn van heden af op ons grondgebied. Na 4½ jaar, die begonnen met de parachutisten en tanks van den vijand, komen Britsche parachutisten en Britsche tanks U bevrijden. Onder hen zijn onze brigade en onze commando's en onze piloten zijn boven U. Uw taak, afgezien van de orders. die rechtstreeks van Uw leiders uitgaan, is de volgende: In de buurt, waar parachutisten geland zijn en daar waar onze troepen over de grens zijn, helpt gij hen wanneer hun commandanten U om hulp vragen, van welken aard dan ook. In ieder geval, zorgt dat zij alle informaties van U kunnen krijgen aangaande den vijand, zijn bewegingen en concentraties. Helpt de geallieerde troepen voor zoover mogelijk met werkkrachten. Helpt hen met waak- en patrouillediensten, wanneer dit gewenscht wordt. Arresteert en bewaakt menschen, die den vijand zouden kunnen helpen in de door de geallieerde bezette gebieden, tenzij zij zich verzetten. Houdt U bereid om op orders van de geallieerde commandanten alle hulp te verleenen voor het bewaken van krijgsgevangenen. Wanneer gij in deze gebieden één dezer taken uitvoert, maakt U dan kenbaar door de armbanden, die ik in mijn eerste order noemde.
Houdt U voorts in alle gebieden, die niet definitief en vast in geallieerde handen zijn, uiterst kalm, houdt strikt orde en volgt de verdere instructies van Uw leiders op.
(V. b. Prins Bernhard 6083 A.)

Voorbarige demonstratie —
Radio-Oranje zond op 15 September de volgende mededeeling uit van Prins Bernhard in diens kwaliteit van opperbevelhebber der Nederlandsche Binnenlandsche Strijdkrachten:
Het Nederlandsche volk wordt aangeraden, in afwachting van de komst van de bevrijdingslegers, zich te onthouden van elke demonstratie tot dat de geallieerde troepen ter plaatse zijn en meester van de situatie.

Geen bloemen e.d. —
Een tweede mededeeling van Prins Bernhard via Radio-Oranje op 15 September luidde:
Wanneer Nederlandsch gebied door de geallieerden bevrijd is wordt het de bevolking met den meesten klem ontraden om bloemen, vruchten en andere voorwerpen aan te bieden of toe te werpen. Er zijn in het verleden gevallen geweest, dat landverraderlijke elementen onder dergelijke bloemen en vruchten explosieve ladingen hadden verborgen. Noodzakelijke voorzorgsmaatregelen van de zijde der geallieerde troepen hebben hier en daar helaas slachtoffers geëischt onder de burgerbevolking.
(V. b. Prins Bernhard 6084 A.; Instr. bevolking 6084 A.)

ALLIIERTES OBERKOMMANDO
(Supreme Headquarters Allied Expeditionary Force)

An die Offiziere und Mannschaften des deutschen Heeres in Holland!

Mächtige alliierte Truppeneinheiten kämpfen auf holländischem Boden. Daher gibt der Oberbefehlshaber der Alliierten Armeen die folgende Erklärung ab:

Die holländischen Widerstandsgruppen kämpfen nunmehr Schulter an Schulter mit den alliierten Truppen. Sie haben den Befehl, ihre Aktionen im Einklang mit den Bestimmungen des Kriegsrechtes auszuführen. Sie werden von ihren eigenen Offizieren geführt und unterstehen dem Kommando Seiner Königlichen Hoheit, Prinz Bernhard, der vom Oberbefehlshaber der Alliierten Armeen zum Befehlshaber der holländischen Streitkräfte ernannt wurde. Diese Truppen sind nun ein Teil der Alliierten Armeen.

Der Oberbefehlshaber der Alliierten Armeen ist entschlossen, mit allen Mitteln die Urheber von Grausamkeits-Akten zu verfolgen. Die Schuldigen werden der gerechten Strafe zugeführt werden.

ZO.0

Oproep aan de Duitsche soldaten in Holland, verspreid door het Geallieerd Opperbevel

Voorloopige Ned.-Indische regeering
De Regeerings Voorlichtingsdienst meldt: Bij K.B. van 14 September 1944 is een voorloopige regeering voor Nederlandsch-Indië ingesteld en is Dr. H. J. van Mook tijdelijk benoemd tot waarnemend Gouverneur-Generaal. Voorloopig zal hij zijn standplaats in Australië hebben. De regeering van het Australische Gemeenebest heeft vriendelijk haar gastvrijheid aan deze organisatie verleend. **(V. b. Ned.-Indië 6073 A.)**

A. **NEDERLAND (Bezet gebied) —**

Overzicht der situatie van 11-17 September

Radiorede van Mussert —

Op 10 September werd door ir. Mussert een radiorede tot het Nederlandsche volk gericht. Na de verschillende geruchten der afgeloopen dagen te hebben gememoreerd en gezegd te hebben, dat er thans personen en persorganen blijken te zijn, die meenen, dat na vier jaren hun kans gekomen is, zich nog juist verdienstelijk te maken voor de heeren uit Londen, verklaarde spr., dat hem gebleken was, dat het Nederlandsche volk de ernst der huidige situatie begrijpt. Het trof hem, dat niemand, waar hij zich ook bevond, hem een onvertogen woord toevoegde.

Na nogmaals het standpunt der N.S.B. ten opzichte van het wereldgebeuren te hebben uiteengezet, ging ir. Mussert nader in op de houding der N.S.B. op 6 en 7 September jl. Hij zeide: „Maandagavond (4 Sept.) heb ik in het hoofdkwartier alle districtsleiders der Beweging bijeen gehad om hun de order te geven, de vrouwen en kinderen van leden, die zich bedreigd gevoelen, uit het Zuiden en Westen des lands te evacueeren naar het Noordoosten. Van Dinsdag af is daaraan gevolg gegeven door duizenden, begeleid door mannen, die daarna hadden terug te keeren om in de Landwacht hun plaats in te nemen." En na er op te hebben gewezen, dat dit gewapend geleide niet voortsproot uit gevoelens van wantrouwen jegens het Nederlandsche volk, doch een voorzorgsmaatregel tegen het grauw, dat volgens spr. op de loer ligt, zette hij zijn betoog voort met de woorden: „Natuurlijk zijn er, die hun posten onrechtmatig verlaten hebben, maar dit zijn de uitzonderingen, die altijd en overal voorkomen. Niet naar hen zien wij meer om, maar naar de honderden en honderden, die op eenzame posten staan, vrijwel of geheel verlaten en die onverschrokken hun plicht doen."

Na gewezen te hebben op het gevaar, dat z.i. Europa bedreigt van de zijde der Anglo-Amerikanen en het communisme en uiting te hebben gegeven aan zijn vertrouwen in de uiteindelijke overwinning van het nationaal-socialisme, eindigde hij met de volgende woorden: „En gij, mijne volksgenooten, die niet met ons staat, maar het geluk van volk en vaderland in andere richting zoekt, ook gij weet, dat de beslissing nadert. Spoedig zullen wij het weten. Wij allen begrijpen, dat het niet gaat om ons, maar om de toekomst van ons volk, dat wij liefhebben. Twee dingen meen ik ook met recht van U te kunnen vragen. In de eerste plaats om respect te hebben voor de taaiheid, de onverzettelijkheid en den moed van het Duitsche volk, dat in Europa den strijd reeds jaren voert tegen drie vereenigde wereldmachten en niet op de knieën te krijgen is. Voorts, en dit het laatst en bovenal: hebt Uw vaderland lief en blijft onder alle omstandigheden gelooven in de goede en groote gaven van ons volk, dat ook gij wilt dienen. Uit deze moeilijke periode zal het opstijgen. Ons Godsvertrouwen, onze liefde voor volk en vaderland en onze eerbied voor den arbeid zullen ons dragen, juist nu. Voor volk en vaderland, hou zee!"

(V. b. Mussert 6066 B.; Houding N.S.B. 6076 A.)

Inspectietocht van den Rijkscommissaris —

11 Sept. — Uit de pers blijkt, dat Rijkscommissaris, dr. Seyss-Inquart op 6 September een bezoek bracht aan Rotterdam, teneinde aldaar met den burgemeester en den Beauftragte te overleggen, welke voorzieningen moesten worden getroffen in verband met de moeilijkheden, voortgevloeid uit den gespannen verkeerstoestand. Voorts begaf hij zich naar de provincies Limburg en Noord-Brabant en wel in het bijzonder naar de steden Maastricht, Eindhoven en 's-Hertogenbosch, waar hij de daar gevestigde bestuursinstanties controleerde.

(V. b. Seyss-Inquart 5978 A.)

Nationaal-socialisten

De vijand poogt ons land binnen te dringen.
Hun handlangers trachten binnenslands oproer te verwekken.
In dit beslissend uur geldt voor U slechts een parool:

DE WAPENS OPNEMEN EN VECHTEN

Strijdt tegen de legers der plutocratische „bevrijders", tegen de moordenaars van vrouwen en kinderen!
Meldt U bij de Waffen-SS of de Landstorm Nederland.
Helpt mede den vijand binnenslands neer te slaan door Uw plaats in te nemen in de rijen der Landwacht Nederland. Meldt U bij:

de Landstorm-Ersatzeinheiten Hoogeveen, Veenendaal
het SS-Ausbildungslager Avegoor
de Meldestellen van het SS Ersatzkommando Niederlande
of bij de plaatselijke eenheden der Landwacht Nederland

Leve de Führer!

Heil Hitler!

De Voorman der Germaansche SS in Nederland
FELDMEIJER
SS-Standartenführer

Reproductie van een begin September in Nederland aangeplakte affiche

Energie-besparingsmaatregelen —

De stagnatie in de steenkolenvoorziening noodzaakt tot steeds ingrijpender maatregelen ter beperking van het energieverbruik.

Te Amsterdam zullen met ingang van 12 September de trams tusschen 's morgens 10 en 's middags 4 uur niet meer rijden. De industrie zal met ingang van dien datum, enkele vitale en levensmiddelenbedrijven daargelaten, geen electrischen stroom meer ontvangen. Opnieuw wordt gewaarschuwd voor de dramatische gevolgen, welke onherroepelijk voortvloeien uit een volkomen stopzetting der levering van gas en electriciteit.

14 Sept. — Door het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart wordt bekend gemaakt, dat met ingang van 15 September voor het geheele land de volgende uren gelden, waarop gas mag worden afgeleverd: 's morgens van 7 tot 8 uur, 's middags van 11 tot 1 uur en 's avonds van 5 tot 7 uur. In de Staatscourant van 14 September verscheen het „Besluit noodorganisatie vaste brandstoffen", waarin o.m. het vervoer en verbruik van vaste brandstoffen zonder vergunning is verboden.

15 Sept. — Ter besparing van electriciteit moeten des Zaterdags alle winkels, met uitzondering van levensmiddelenzaken, na 13 uur gesloten zijn.

16 Sept. — In aansluiting op de reeds eerder getroffen maatregelen deelt het Departement van Landbouw en Visscherij mede, dat een concentratie van bakkerijen zal plaats hebben, ter besparing van energie en grondstoffen. De stilgelegde bakkerijen zullen bij den broodverkoop worden ingeschakeld. Voorts wordt bekend gemaakt, dat de bereiding van biscuits, vermicelli enz., bakkerijgrondstoffen, zelfrijzend bakmeel, bier, ijspoeder, ijs, beschuit en alle soorten van gebak verboden is.

Van de Nederlandsche Spoorwegen vernamen wij, dat, terwijl het spoor- en tramverkeer op werkdagen reeds tot een minimum is beperkt, dit verkeer op Zondag geheel en al stil ligt.

P.T.T. deelt mede, dat op groote vertraging in het postverkeer moet worden gerekend. Het telegraafverkeer is stopgezet, postpakketten en aangeteekende stukken, worden niet meer aangenomen.

18 Sept. — De burgemeester van Amsterdam kondigde een verbod af voor winkels, café's en restaurants om overdag van 8 uur tot een half uur voor zonsondergang licht te gebruiken. Voor bioscopen en theaters werd een algeheel verbod tot het afnemen van electriciteit uitgevaardigd. Zulks was in den Haag reeds op 7 September geschied.

(V. b. Energie-besp. 6075 A.; Spoorw. verk. 6051 A.; Postvervoer 5932 A.)

Justitie - Doodvonnissen —

De Dienststelle des Wehrmachtbefehlshabers maakte op 4 September bekend: Jacobus Jeremias van den Boogert, geboren 21 Januari 1906, gemeente-ambtenaar te Epe, is door een Wehrmachtgericht ter dood veroordeeld. Boogert, die reeds in 1941 illegaal werkzaam was geweest, heeft in den laten zomer van 1943 een Engelschen agent verborgen en hem gesteund bij zijn spionnagewerk. Voorts was hij in het bezit van een pistool. Het vonnis is na onderzoek der gratiekwestie voltrokken.

De Nederlanders Joan Gelderman, geboren 18 November 1918, Tijmen Hoekstra, geboren 3 Januari 1898, Johannes Hendrik Cieraad, geboren 20 Juli 1903, Hendrikus Limbeek, geboren 8 Januari 1919, zijn wegens spionnage, begunstiging van den vijand, bezit van wapens en verspreiding van opruiende geschriften door een krijgsraad ter dood veroordeeld. De straf is na onderzoek van de gratiekwestie voltrokken.

(V. b. Doodvonnissen 6066 B.)

— Optreden tegen kerkelijke organen —

16 Sept. — Door Rauter, den Generalkommissar für das Sicherheitswesen werd een beschikking afgekondigd, waarin werd medegedeeld, dat 1. de verzending van kerkelijke bladen aan Nederlanders die in den „Arbeitseinsatz" werken, tot misbruiken had geleid en derhalve de verzending dezer bladen was verboden. 2. Dat van dit verbod was uitgezonderd het maandblad „De Kerkpost", uitgegeven door de samenwerkende protestantsche kerken in Nederland en dat voorts een dergelijk, door Rauter goed te keuren, katholiek maandblad, waarvan de oprichting aan de R.K. kerk zou worden overgelaten, alsnog zou worden uitgezonderd. Deze bladen zouden zich uitsluitend met de zielszorg mogen bezighouden.

(V. b. Pers 6074 A.)

A. **NEDERLAND (Bezet gebied) —**

Justitie - Duitsche represailles —

8 Sept. — Bij wijze van voorbeeld tot welke rigoureuze maatregelen de Duitsche bezetting gedurende den uitzonderingstoestand meende te moeten overgaan, laten wij onderstaande bekendmaking volgen van den „Ortskommandant" van Laren (N.-H.), zooals deze in de Duitsche en Nederlandsche taal in de „Gooi- en Eemlander" werd gepubliceerd:

„In het tijdvak van 4 t/m 7 September 1944 is het huis van het lid der N.S.B., Adrianus Regoort, Blaricum, Schapendrift 8 B, geplunderd. Ik heb bevolen, dat als vergelding het huis Eemnesserweg 24, Blaricum, afgebrand wordt. Dit is op 8 September 1944 te 13.30 uur geschied. Daarbij is gebleken, dat in dit huis een groote hoeveelheid munitie verstopt was. Wapen- en munitiebezit is verboden. Ik ben derhalve gedwongen nog twee huizen als strafmaatregel te vernietigen. Deze maatregel heeft de bevolking aan zichzelf te wijten. Ik noodig de bevolking uit, alle eventueel nog verstopte wapenen en munitie voor Dinsdag den 12 September 1944 te 12 u. bij de gemeente-politie te Laren N.H. in te leveren. Wie na dezen termijn nog in het bezit van wapenen en munitie — ook jachtgeweren — aangetroffen wordt, moet de gevolgen zelf dragen. (w.g.) Schennen, Obstlt. u. Ortskommandant, Laren, 8 September 1944.

(V. b. Uitzonderingstoestand 6075 A.)

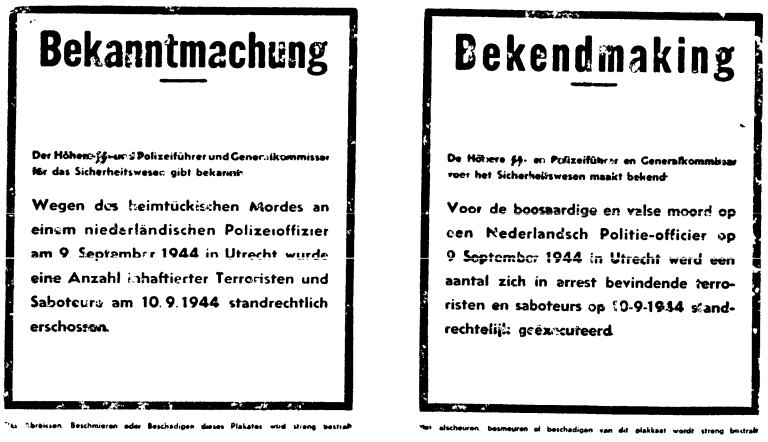

Bekanntmachung

Der Höhere SS- und Polizeiführer und Generalkommissar für das Sicherheitswesen gibt bekannt:

Wegen des heimtückischen Mordes an einem niederländischen Polizeioffizier am 9. September 1944 in Utrecht wurde eine Anzahl inhaftierter Terroristen und Saboteure am 10. 9. 1944 standrechtlich erschossen.

Das Abreissen, Beschmieren oder Beschädigen dieses Plakates wird streng bestraft

Bekendmaking

De Hôhere SS- en Politieführer en Generaalkommissaris voor het Sicherheitswesen maakt bekend:

Voor de boosaardige en valse moord op een Nederlandsch Politie-officier op 9 September 1944 in Utrecht werd een aantal zich in arrest bevindende terroristen en saboteurs op 10-9-1944 standrechtelijk geëxecuteerd.

Het afscheuren, bemoeien of beschadigen van dit plakkaat wordt streng bestraft

Reproductie van een in Utrecht begin September aangeplakt plakkaat

— Razzia's tegen inactieve Nederlanders —

De Höhere SS- und Polizeiführer „Nordwest" deelt mede: De Duitsche SS- en politieformaties, met inbegrip van den Arbeitscontrolldienst en de geheele Nederlandsche politie hebben opdracht gekregen in steden en dorpen, op straten en pleinen 16- tot 50-jarige Nederlanders, die kennelijk niets om handen hebben en hun tijd zoekbrengen met lanterfanten en lummelen, onverwijld te arresteeren en naar het tewerkstellingskamp te Amersfoort over te brengen. Van daar zullen zij ter beschikking gesteld worden van de arbeidsbureaux in Duitschland. **(V. b. Arbeidsinzet 6066 B.)**

— Verbod vergaderingen —

13 Sept. — De Gewestelijk Politiepresident te Amsterdam maakt bekend, dat in de provinciën Noord-Holland en Utrecht tot nader order geen toestemming voor het houden van vergaderingen meer gegeven zal worden. Reeds verleende vergunningen moeten als vervallen worden beschouwd.

Sociale Zaken - Wachtgeldregelingen —

12 Sept. — De burgemeester van Amsterdam vestigt er de aandacht op, dat werkgevers, wier bedrijf in de huidige omstandigheden, o.a. door beperking in de levering van gas en electriciteit, tot stilstand komt, terwijl niettemin het personeel in dienst moet worden gehouden, voor subsidie in aanmerking komen, wanneer zij een wachtgeldregeling ter goedkeuring voorleggen.

Distributie - Noodbonkaarten —

12 Sept. — Bij wijze van voorzorgsmaatregel worden noodbonkaarten uitgereikt, omtrent het gebruik waarvan t.z.t. nadere mededeelingen zullen volgen.

— Proviandeering op eigen gelegenheid verboden —

13 Sept. — De burgemeester van Amsterdam maakte bekend, dat de voedselvoorziening van Amsterdam nog voor geruimen tijd verzekerd is, wanneer de rondom Amsterdam aanwezige voorraden ten algemeenen nutte worden aangewend. Daar geconstateerd werd, dat door een steeds grooter aantal personen te eigen behoeve levensmiddelen uit de polders worden weggesleept, werd door hem bepaald, dat het betreden dezer polders door hen, die daar niet wonen of werken, verboden is. De politie ontving opdracht nauwlettend toe te zien op de naleving dezer bepaling.

(V. b. Distrib. 6083 A.; 6075 A.)

Financiën - Beperking betalingsverkeer —

Inzake de toepassing van de Verordening Beperking Betalingsverkeer 1944 op Duitsche betaalmiddelen maakt De Nederlandsche Bank bekend, dat zij deze betaalmiddelen aanneemt ter crediteering van de tegenwaarde op bank- of girorekeningen, op welke rekeningen vervolgens overeenkomstig art. 3 der Verordening kan worden beschikt. Inwisseling van Duitsche betaalmiddelen zal slechts in enkele gevallen plaats vinden, o.a. voor grensarbeiders en buitenlandsche reizigers.

(V. b. Bep. betalingsverkeer 6075 A.)

— Beperking levensverzekeringsuitkeeringen —

De Verzekeringskamer deelt mede, dat, ingevolge de ingetreden oorlogstoestand (ingaande 15 September te 0 ure), de uitkeeringen op levensverzekeringen, indien althans een oorlogstoestandclausule in de polis werd opgenomen, worden teruggebracht tot 90%. Zij herinnert er aan, dat dit een tijdelijke maatregel is, welke ook reeds in Mei 1940 van kracht was, waarbij de verzekerden zich vooralsnog niet behoeven te verontrusten.

(V. b. Verzekeringen 6075 A.)

Luchtaanvallen - Beschieting van vervoermiddelen —

13 Sept. — Hoewel zoowel door Radio-Oranje als door de illegale pers er herhaaldelijk op wordt gewezen, dat er zoo min mogelijk gereisd moet worden omdat de geallieerde vliegers opdracht hebben gekregen ook in het bezette Nederlandsche gebied het spoorwegverkeer lam te leggen, blijkt dat er nog steeds slachtoffers vallen. Op 28 Augustus werden 14 personen gedood, 29 zwaar- en ruim 60 lichtgewond. Op 1 September werden 34 Nederlanders gedood, 27 zwaar- en 9 lichtgewond. Op 10 September werden 19 personen gedood, 22 zwaar- en 23 lichtgewond.

15 Sept. — Als gevolg van aanvallen van geallieerde vliegtuigen op verkeersmiddelen vielen, blijkens een publicatie in de pers, op 12 en 13 September wederom 15 Nederlanders als slachtoffer. 32 Nederlanders werden zwaar, talrijke lichtgewond.

(V. b. Luchtaanvallen 6060 A.)

Onderwijs - A. W. Groote overleden

4 Sept. — Op 84-jarigen leeftijd overleed te Amsterdam de heer A. W. Groote, ontwerper van het bekende en veel gebruikte stenografie-systeem Groote. De heer Groote was oud-officier; meer dan veertig jaar was hij in militairen dienst, dien hij met den rang van luitenant-kolonel verliet. Hij was officier in de orde van Oranje-Nassau en verwierf de zilveren medaille van de stad Amsterdam.

Religie - Het conflict in de gereformeerde kerken —

7 Sept. — Na de afzetting van Prof. Schilder zijn in verschillende plaatsen, o.a. Krommenie, Rotterdam-Zuid, Berkel-Rodenrijs, vrijgemaakte kerken ontstaan. Elders rezen moeilijkheden met voorgangers en ambtsdragers, o.a. te Leiden. **(V. b. 6060 A.)**

Scheveningen-Radio veertig jaar —

13 Sept. — Deze maand is het veertig jaar geleden, dat te Scheveningen het radio-telegrafisch station, aanvankelijk met een werkingssfeer van 200 km. werd opgericht op een terrein aan de Visschershaven. In den loop der jaren werd het station voortdurend verbeterd, zoodat het geleidelijk aan de hoogste eischen van de huidige techniek voldeed, hetgeen buitenlandsche ingenieurs meermalen tot de uitspraak bracht, dat Scheveningen aan de spits staat van de huidige kuststations.

B. **CONFERENTIES —**

Churchill confereert te Quebec met president Roosevelt —

11 Sept. — Radio Oranje meldt, dat Churchill in een haven aan de Oostkust van Canada is aangekomen. Hij zal te Quebec een ontmoeting hebben met president Roosevelt, teneinde verschillende problemen met hem te bespreken.

Nader wordt gemeld, dat zich in het gevolg van Churchill, dat zich ter gelegenheid van diens negende ontmoeting se-

dert 1941 met president Roosevelt naar Canada begaf, de volgende personen bevinden: veldmaarschalk Sir Allan Brook als chef van den empire-staf, den chef van den generalen staf, admiraal Sir Cunningham en maarschalk Charles Portal. Voorts de minister voor het oorlogstransportwezen, Lord Leathers, den thesaurier-generaal Lord Cherwell, generaal-majoor Laycock en generaal Sir Hastings. Ook mevrouw Churchill en de lijfarts van den minister-president, Lord Moran, zijn in Canada aangekomen. Verwacht worden nog de minister van Buitenlandsche Zaken, Anthony Eden en de Amerikaansche staatssecretaris van Buitenlandsche Zaken Cordell Hull. De Canadeesche minister-president Mackenzie King zal als gastheer optreden.

12 Sept. (S.P.T.) — President Roosevelt is op 11 September in gezelschap van zijn vrouw en zijn lijfarts Ross Mac Intyre te Quebec aangekomen. Onder de politieke en militaire persoonlijkheden van zijn gevolg bevindt zich o.a. William Leahy, de chef van den Amerikaanschen generalen staf.

Stalin zal aan de besprekingen niet deelnemen. Deze motiveerde zijn afwezigheid met de dringende bezigheden in verband met de Sovjet-Russische militaire ope-

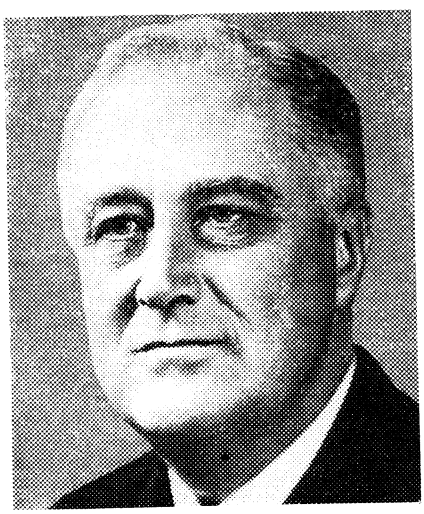

President Roosevelt

raties, die hem beletten het land te verlaten. Alle resultaten zullen echter, naar verluidt aan de Sovjet-regeering worden voorgelegd.

17 Sept. (D.N.B.) — Naar Reuter meldt werd door Churchill en Roosevelt een gemeenschappelijke verklaring uitgegeven over de gehouden conferentie. Daarin wordt gezegd, dat in een reeks bijeenkomsten alle aspecten van den oorlog tegen Duitschland en Japan zijn besproken. Over alle punten is men tot overeenstemming gekomen, zoowel ten aanzien van den afloop van den oorlog in Europa, die thans in zijn eindphase getreden is, alsook ten aanzien van den strijd tegen Japan. De grootste moeilijkheid waarvoor de conferentie heeft gestaan, was ruimte en gelegenheid te vinden om tegen Japan de strijdkrachten op te stellen, die de betrokken naties bereid zijn ter beschikking te stellen.

(V. b. Confer. 6068 C.; 6019 A.; 5956 B.)

A. BULGARIJE —

Kabinet Moeravief afgetreden; Georgijef premier —

12 Sept. — Radio-Moskou publiceerde de volgende nieuwe samenstelling der Bulgaarsche regeering:

Minister-president: Kimon Georgijef,
Buitenlandsche Zaken: Petko Stainof,
Oorlog: Damian Weltsjef,
Eeredienst: prof. Dimtr. Michaltchef,
Openbare Werken: Boris Stefanof,
Justitie: Christo Neitsjef,
Financiën: prof. Stojanof,
Handel: Dimtr. Neikof,
Landbouw: Basil Paulif,
Verkeer: Angle Dersjanski,
Minister zonder portefeuille: Mikola Popof,
Gezondheid: dr. Rajo Raitsjef,
Sociale Zaken: Grigor Fetfadsjifjef,
Propaganda: Dimo Kasassof,
Opperbevelhebber: Iwan Marinof.

De leden van den Bulgaarschen regentschapsraad zijn afgezet en vervangen door prof. Ganef en Pawlof.

Nationalistische tegenregeering —

12 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat prof. Alexander Zankof een nationalistische tegenregeering heeft gevormd. Deze stelt zich ten doel den strijd aan de zijde van Duitschland voort te zetten. Nadere bijzonderheden omtrent deze regeering, die op Bulgaarsch grondgebied zou zijn gevestigd, zijn nog niet bekend.

(V. b. Regeering 6077 B.)

B. ROEMENIE —

Wapenstilstand met de Sovjet-Unie geteekend —

13 Sept. — S.P.T. meldt uit Stockholm, dat de wapenstilstand tusschen de Sovjet-Unie, Groot-Brittannië en de Ver. Staten aan de eene en de Roemeensche regeering van koning Michael aan de andere zijde, op 12 September te Moskou werd onderteekend. Het D.N.B. meldt, dat de zender Moskou den officieelen tekst heeft bekend gemaakt. Het verdrag bevat 20 punten. In de overeenkomst verklaart Roemenië zich verslagen en verplicht het zich o.m. 10 infanteriedivisies ter beschikking te stellen voor den strijd tegen Duitschland. Het verplicht zich de zich nog in Roemenië bevindende Duitsche troepen te ontwapenen en te interneeren. De Roemeensche regeering zorgt voor transport der geallieerde troepen op Roemeensch grondgebied en draagt de kosten hunner verzorging en verpleging. Zij hergeeft allen krijgsgevangenen de vrijheid en zorgt voor hun repatrieering. Alle Duitsche eigendommen moeten worden in beslag genomen. De oorlogsschatting bedraagt 300 millioen dollar, binnen zes jaren te voldoen aan de Sovjet-Unie. De staatsgrenzen, vastgesteld in de Russisch-Roemeensche overeenkomst van 28 Juni 1940, worden hersteld.

(V. b. Roemenië—Sovjet-Unie 6077 A.)

Duitsche gezant gesneuveld —

15 Sept. (D.N.B.) — De Duitsche gezant te Boekarest, Von Killinger, is bij de poging van Roemeensche militietroepen, het gezantschapsgebouw te bestormen en het personeel aan de bolsjewisten uit te leveren, gesneuveld.

C. FRANKRIJK —

Uitbreiding der voorloopige regeering —

13 Sept. — De Engelsche nieuwsdienst meldde nog de volgende benoemingen in de voorloopige Fransche regeering:
Luchtvaart: Charles Tillon,
Arbeid: Alexandre Parodi,
Krijgsgevangenen, gedeporteerden en vluchtelingen: Henry Frenay,
Noord-Afrika: generaal Catroux.

(V. b. Regeering 6080 A.)

Statuut van maarschalk Pétain afgeschaft —

12 Sept. — De voorloopige regeering De Gaulle heeft in een bekendmaking medegedeeld, dat het Fransche statuut van maarschalk Pétain met al zijn wetten wordt afgeschaft en Frankrijk een republiek blijft. **(V. b. 5231 B.; 4558 B.)**

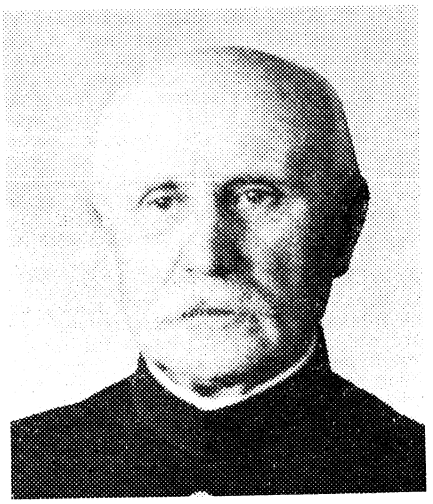

Maarschalk Pétain

Arrestatiebevel tegen Pétain —

16 Sept. (D.N.B.) — Radio Brazaville heeft gemeld, dat door de Fransche regeering een bevel tot arrestatie werd uitgevaardigd tegen maarschalk Pétain. Deze bevindt zich echter reeds sedert eenigen tijd op Duitsch gebied. **(V. b. 5982 A.)**

Strafmaatregelen tegen „collaborateurs" —

17 Sept. (D.N.B.) — Tegen de Franschen, die als „collaborateurs" met de Duitschers samenwerkten of verraad pleegden jegens de belangen der geallieerden zullen zoo spoedig mogelijk voor een speciaal gerechtshof worden gedaagd. Zij zullen ter dood, tot gevangenisstraf of tot nationale degradatie worden veroordeeld. Onder deze laatste straf verstaat men het intrekken van alle burgerlijke rechten.
Voorts wordt bekend gemaakt, dat de vroegere ministers Peyrouton, Flandin en Tixier Vignancourt, welke zich reeds in Algiers in hechtenis bevonden, naar Parijs zullen worden overgebracht om daar berecht te worden.

D. ZWITSERLAND —

Opheffing der verduistering —

12 Sept. (D.N.B.) — De Zwitsersche Bondsraad heeft op 12 September met goedkeuring van den opperbevelhebber van het leger besloten met onmiddellijken ingang de opheffing van de verduistering voor het geheele Zwitsersche gebied te bevelen.

E. DUITSCHLAND —

De aanslag op Hitler; politieke deelnemers gevonnist —

11 Sept. (D.N.B.) — Op 11 September werd het vonnis uitgesproken tegen de

personen, die als politici aan den aanslag op Hitler van 20 Juli hebben meegewerkt en die onder de leiding van dr. Goerdeler een regeering tot uitlevering van het Duitsche volk aan zijn vijanden wilden vormen.
De behandeling had plaats voor het volksgerechtshof. Beklaagden waren: dr. Goerdeler, voormalig eerste burgemeester en commissaris van de prijzen, die als Rijkskanselier zou optreden; dr. Wilh. Leuchner, voorheen minister van Binnenlandsche Zaken van Hessen, die vice-kanselier zou worden; Ullrich von Hassell, voorheen ambassadeur, die minister van Buitenlandsche Zaken zou worden; dr. Joseph Wirmer, advocaat, die minister van Justitie zou worden; Trott zu Solz, voormalig legatieraad en in het complot werkzaam als buitenlandsch politiek adviseur; graaf Helldorf, voormalig politiepresident van Berlijn, die de nat.-soc. ministers zou arresteeren; voorts nog eenige vroegere parlementsleden, waaronder Paul le Jeune-Jung.
Alle beklaagden bekenden en werden na een uitvoerig verhoor door den Oberreichsanwalt ter dood veroordeeld.
(V. b. Aanslag 6049 A.)

Arbeidsmobilisatie —

14 Sept. — Het D.N.B. deelt mede, dat de Rijksminister van Financiën een verordening heeft uitgevaardigd tot vereenvoudiging van het belastingwezen, waardoor niet alleen talrijke arbeidskrachten van den rijksfinanciëndienst vrij komen voor ander werk, doch tevens een belangrijke arbeidsbesparing aan millioenen Duitsche belastingbetalers wordt gebracht.
Voorts zullen opnieuw tienduizenden bedrijven volgens een bijzonder strengen maatstaf op arbeidskrachten worden gecontroleerd. Ook dit „uitkammen" zal weer een groot aantal arbeidskrachten opleveren.
(V. b. Arbeidsmob. 6079 E.)

Breitscheid en Thälmann gedood —

15 Sept. — Het D.N.B. deelde mede, dat volgens een Duitsche mededeeling bij een geallieerden aanval op het con-

Breitscheid

centratiekamp Buchenwald, de vroegere Rijksdagafgevaardigden Breitscheid en Thälmann werden gedood.
Breitscheid behoorde tot de leidende figuren der sociaal-democratische partij, terwijl de thans 78-jarige Thälmann leider der communisten was. Beide mannen verbleven sedert 1933 in het concentratiekamp.
17 Sept. — Radio-Oranje deelt mede, dat door het Engelsche ministerie van Luchtvaart werd ontkend, dat een aanval op het concentratiekamp Buchenwald was ondernomen. Derhalve is de eenigst mogelijke verklaring voor den dood van dergelijke bekende personen, dat ze door de Gestapo zijn vermoord. Het is bekend, dat Himmler al eenigen tijd bezig is, alle personen in Duitschland te dooden, die verzet tegen Hitler zouden kunnen leiden.

Vernielingsboot als nieuw wapen —

16 Sept. — Het D.N.B. meldt, dat door een marinedeskundige eenige bijzonderheden werden medegedeeld omtrent een nieuw wapen, een vernielingsboot, die sedert eenigen tijd bij de Duitsche marine in gebruik is en waardoor reeds 35 schepen met een inhoud van 225.000 br.t. werden vernietigd. De vernielingsboot wordt door één man tot op 200 meter afstand van zijn doel gebracht. Door een slingerapparaat laat deze man zich dan uit de boot werpen, in het vertrouwen te zullen worden opgepikt, waarna de raceboot, die een lading ontploffingsmiddelen aan boord heeft, radiografisch naar zijn doel geleid wordt. **(V. b. 6028 A.)**

A. NEDERLANDSCH-INDIE —
De landing op Morotai —

Aan „Vrij Nederland" ontleenen wij:
De landing op Halmaheira is een feit. De actie werd voorafgegaan door zware luchtaanvallen en vernielende bombardementen. In plaats echter van op het eiland Halmaheira zelf en in het bijzonder op de door de Japanners versterkte Zuidkust, kwam de landing op het ten Noordoosten van Halmaheira gelegen eiland Morotai en was zoodoende een volkomen verrassing. De verdediging was dientengevolge zwak en het vliegveld te Pitoe viel reeds den eersten dag in Amerikaansche handen. Het Hoofdkwartier op Nieuw-Guinea zei in een communiqué, dat alle doeleinden op Morotai waren bereikt. Generaal MacArthur voegde daar van het strijdtooneel zelf aan toe: „We zullen hier spoedig een lucht- en vlootbasis hebben. Onze veldtocht nadert thans zijn beslissende faze. De nederlaag staart Japan in het gelaat. Onze stelling hier is veilig en de operatie beantwoordt aan haar doel. We beheerschen nu de Molukken. Ik verheug me dat dit met zoo geringe verliezen bereikt is".
Een blik op de kaart toont, dat de landing op Morotai, ofschoon op zichzelf een eiland van geringe economische beteekenis, ook voor de verdere bevrijding van Indonesië een geheel nieuw verschiet opent. Want Morotai ligt slechts een goede 200 mijl van de Minahassa en bestrijkt daarmee niet alleen de Molukken maar ook Celebes. Ook de olievelden en -installaties van Tarakan en Balikpapan worden van de nieuwe luchtbasis Morotai bedreigd, en met de volgende sprong naar de Philippijnen is het met de Japansche olievoorziening van Borneo geheel afgeloopen.
Die sprong naar de Philippijnen wordt zóó algemeen verwacht, dat het niet uitgesloten is dat MacArthur de Japanners toch weer voor een nieuwe verrassing gaat plaatsen. Vooral als we hooren, dat ook de Australische troepen zich gereed maken voor een nieuwen slag. Morotai bedreigt direct de Japansche basis aan de Kaoe-baai op Halmaheira en opent den weg voor de verdere bevrijding van een gansche reeks Nederl.-Indische eilanden. **(V. b. Ned.-Indië C084 A)**

B. ITALIE (KONINKRIJK) —
Onderzoek naar illegale verrijking

13 Sept. — Het D.N.B. bericht uit Milaan, dat door de regeering Badoglio een onderzoek wordt ingesteld naar de wijze waarop vooraanstaande figuren der vroegere fascistische regeering aan hun vermogen zijn gekomen. De lijst omvat ruim 400 personen uit 48 steden. Op vier na werden alle beklaagden vrijgesproken. De vermogens van Grandi, oud-minister van Justitie ten bedrage van 90 millioen lire, van Acerbo, oud-minister van Landbouw, ad één millioen lire, van Bottai, oud-minister van Onderwijs ad 10 millioen lire en van Ugo Rocci ad 790.000 lire werden in beslag genomen.
(V. b. 6046 C.)

C. TURKIJE —
Hasan Saka minister van Buitenlandsche Zaken —

14 Sept. (D.N.B.) — De zender van Ankara heeft op 13 September bekend gemaakt, dat de afgevaardigde van Trapezont, Hasan Saka, is benoemd tot minister van Buitenlandsche Zaken.
(V. b. 5989 C.)

D. IJSLAND —
Regeering Thordarson afgetreden —

17 Sept. (D.N.B.) — Naar Reuter uit Reykjavik meldt is het IJslands kabinet, waarvan Bjoern Thordarson president was, afgetreden. Op verzoek van den IJslandschen president Svein Björnsson, blijven de ministers nog in functie.
(V. b. 5990 C.)

E. DENEMARKEN —
Algemeene staking uitgebroken —

17 Sept. (Radio-Oranje) — Als protest tegen de deportatie van 400 krijgsgevangenen brak in Denemarken een algemeene staking uit. De Deensche Vrijheidsraad zond vanuit Londen aan het Deensche volk een radio-boodschap, waarin o.m. werd medegedeeld, dat de dag der bevrijding nabij was.

F. FINLAND —
Wapenstilstandsdelegatie —

15 Sept. (D.N.B.) — De Finsche minister-president, Hackzell, die als leider der Finsche wapenstilstandsdelegatie te Moskou vertoeft, heeft een zware beroerte gekregen. Zijn toestand is ernstig. De Finsche regeering heeft thans de minister van Buitenlandsche Zaken, Enckel, tot leider der delegatie benoemd. Deze is per vliegtuig naar Moskou vertrokken.

Duitsche troepen slaags met de Finnen —

17 Sept. (Interinf.) — Op 15 September moest, krachtens de voorloopige Finsch-Russische wapenstilstandsbepalingen, het Finsche eiland Hogland aan de Sovjet-Unie worden afgestaan. Van Duitsche zijde achtte men het gewenscht, dit eiland in bezit te nemen. Tegen de verwachtingen ontzegde de Finsche bezetting met geweld van wapens den Duitschen formaties den toegang.
(V. b. Wapenstilst.onderh. 6078 D.)

G. HONGARIJE —
Arbeidsdienstplicht —

12 Sept. (A.N.P.) — Krachtens een regeeringsverordening is voor geheel Hongarije de plicht tot aanmelding ingevoerd voor alle mannelijke personen tusschen 14 en 60 jaar en voor vrouwelijke personen tusschen 14 en 50 jaar.

DE WERELDOORLOG

- Geallieerde troepen bereiken en overschrijden Nederlandsche en Duitsche grenzen - Maastricht bevrijd - Luchtlandingen in Nederland - Russische opmarsch in den Balkan en vorderingen bij Warschau - Russische vorderingen aan de Adriatische kust - 37.000 ton bommen op Duitschland -

NEDERLAND —

15 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat Maastricht verloren ging. Radio-Oranje meldt, dat Maastricht 4 jaar, 4 maanden en 4 dagen na het begin van den Duitschen inval als eerste Nederlandsche stad werd bevrijd.

16 Sept. — Radio-Oranje meldt: Poolsche troepen, ingedeeld bij het 2de Britsche leger, hebben bij Hulst in Zeeuwsch-Vlaanderen de Nederlandsche grens overschreden.

17 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat de Angio-Amerikanen, nadat het hun niet gelukte de Duitsche linies tusschen de Scheldemonding en de Maas te doorbreken in de gebieden van Tilburg, Eindhoven, Nijmegen en Arnhem sterke landingsformaties uit de lucht hebben neergelaten. De strijd is in vollen gang; de geallieerden leden zware verliezen.

Radio-Oranje meldt, dat aan de luchtlandingen ruim 1000 zweef- en andere vliegtuigen deelnamen. De Duitsche tegenstand in de lucht is gering. Tot dusver zijn de landingen geslaagd, hoewel op sommige punten krachtigen tegenstand wordt ondervonden. Tegelijkertijd is vanuit het bruggenhoofd ten Noorden van het Schelde-Maaskanaal een krachtig offensief geopend.

OVERIG WESTELIJK FRONT —

10 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: Vijandelijke bruggenhoofden bij Gent en Hasselt werden verkleind. Ten Zuiden van Maastricht werd de vijand teruggeslagen. Tusschen Verviers en Arlon kon de vijand plaatselijke penetraties tot stand brengen. Het gebied van Dole werd opgegeven. In de buurt van Besançon wordt zwaar gestreden. Aan de Fransch-Italiaansche grens werden eenige vijandelijke bergstellingen veroverd.
Radio-Oranje meldt: Geallieerde troepen hebben Zeebrugge bezet. Amerikaansche troepen dringen in de buurt van Luik verder op. De Westelijke Moezeloever wordt steeds meer van vijanden gezuiverd. De Britsche strijdkrachten hebben hun bruggenhoofd over het Albert-kanaal verder uitgebreid.

11 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: Vijandelijke pogingen om de bruggenhoofden over het Albert-kanaal uit te breiden mislukten. In het penetratiegebied van Beeringen vielen valschermjagers de Britten bij verrassing in de flank aan en vernietigden groote voorraden. Op de lijn Verviers-Metz dringt de vijand over een breed front op. Ten Zuiden van Mont Cenis en aan den Maddalena-pas werden belangrijke bergstellingen veroverd.

Radio-Oranje meldt: Britsche patrouilles doorgedrongen op Nederlandsch grondgebied ten Zuiden van Valkenswaard. Britsche tankaanval ten Noorden van Beeringen; brug over de Schelde bezet. Amerikaansche troepen nemen aan den strijd ten Noorden van het Albert-kanaal deel. De stad Luxemburg door Amerikaansche troepen bevrijd.

12 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: Bij Brugge, Gent en Antwerpen zijn vijandelijke aanvallen mislukt. Ten Noorden van Hasselt kon de vijand in de richting Eindhoven opdringen. Zeer hevig wordt gevochten bij Luik en bij Metz. De druk tegen Vesoul houdt aan.

Radio-Oranje meldt: Amerikaansche troepen passeeren bij Trier de Duitsche grens; Eupen bevrijd, hoofdstellingen der Siegfriedlinie bereikt. Krachtig Duitsch verzet tusschen Nancy en Metz. In het Zuiden hebben het derde en het zevende Amerikaansche leger, dat uit Zuid-Frankrijk komt, zich ten Westen van Dyon met elkaar vereenigd. Uitbreiding van het bruggenhoofd over het Maas-Schelde-kanaal; geheele Zuidelijke oever tusschen Hasselt en Maastricht in het bezit van Amerikaansche troepen. Zware aanvallen op Le Havre.

13 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: Vijandelijke doorbraakpogingen bij Hasselt en Verviers in de richting Aken mislukt. Ten Noorden van Luxemburg werden de laatste dagen 142 tanks stukgeschoten. Amerikaansche formaties rukken aan op Luneville aan den bovenloop van de Moezel. Ook om Neufchateau wordt zwaar gestreden. De druk tusschen Vesoul en de Zwitsersche grens houdt aan. Vijandelijke troepen zijn Le Havre binnengedrongen. De strijd om de Alpenpassen duurt voort; aanvallen werden afgeslagen.

Radio-Oranje meldt: Le Havre heeft zich overgegeven; de bevelhebber gewond onder de gevangenen. Bruggenhoofden over het Albert-kanaal geconsolideerd. Amerikaansche troepen veroveren fort Eben Emal. Spa en Malmedy door Amerikaansche troepen bevrijd.

14 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: Het Engelsche bruggenhoofd bij Gheel is geliquideerd en de Britsche troepen in het gebied van Neerpelt pogen hun Bruggenhoofden over het Maas-Schelde-kanaal uit te breiden. Het bruggenhoofd bij Beeringen werd verkleind. Zeer verbitterd wordt gevochten tusschen Maastricht en Aken. Ten Zuidwesten van Luneville slaagden de Amerikanen er in de stad te bereiken, doch werden teruggeslagen. Op het plateau van Langres en in het gebied voor de Bourgondische Poort duren de zware gevechten voort. Tusschen Vesoul en de Zwitsersche grens werden alle Amerikaansche aanvallen afgeslagen.

Radio-Oranje meldt: Geallieerde troepen ondernemen aanvallen op de Siegfriedlinie. In groote getale trekken zij de Moezel over; Neufchateau werd bevrijd. In Noord-België pogen de Duitschers stellingen te bezetten achter het Maas-Schelde-kanaal, dat België met Nederland verbindt.

15 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: De bruggenhoofden aan het Albert- en het Maas-Schelde-kanaal werden verder verkleind. Tusschen Maastricht en Aken zetten de Amerikanen hun aanvallen langs den weg Maastricht, Valkenburg, Vaals, Aken voort. Ten Zuiden en Zuidoosten van Aken slaagde de vijand er in de Westwall binnen te dringen. Vèrdragend Duitsch geschut beschiet de Zuid-Engelsche havens.

Radio-Oranje meldt: Ten Zuiden van Aken zijn de eerste Amerikaansche afdeelingen door de Siegfriedlinie heen. Zij bevinden zich in de buitenwijken van de stad. Onder den druk van Duitsche tegenaanvallen moest het bruggenhoofd over het Leopoldkanaal ten Noordoosten van Brugge worden ingekrompen. Over het Maas-Scheldekanaal zijn de geallieerden zoover gevorderd, dat zij op een punt ten Zuiden van Valkenswaard de Nederlandsche grens tot op een afstand van drie kilometer zijn genaderd. De hevige Amerikaansche aanvallen dwongen de Duitschers zich terug te trekken op een linie 12 K.M. ten Oosten van Maastricht. De geallieerde troepen vechten thans op 3 punten op Duitsch gebied n.l. bij Aken, bij Prüm en bij Trier.

16 Sept. — Radio-Oranje meldt: Op het front ten Oosten van Aken zijn de Amerikanen met groote kracht door de Siegfriedlinie heengebroken. In de buitenwijken van Aken wordt gevochten. Geallieerde troepen zijn Stolberg, Noordelijk van Aken binnengerukt en bevinden zich thans op 50 K.M. afstand van Keulen. Langs de Moezel vormen het 1ste, 7de en 3de geallieerde leger een gemeenschappelijk front. Nancy en Epinal werden bevrijd. Amerikaansche tanks bevinden zich reeds 25 K.M. voorbij Nancy. De Canadeesche troepen hebben zes bruggenhoofden over het Maas-Scheldekanaal.

17 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat de vijand bij Aken zijn doorbraakpogingen voortzet. Bij Echternach trok hij over de Sauer. Aan weerszijden van Nancy duurt de strijd voort. De doorbraakpogingen tusschen Epinal en de Zwitsersche grens zijn afgeslagen. Radio-Oranje meldt, dat de doorbraak door de Siegfriedlinie is voltooid; geallieerde troepen rukken op naar den Rijn en de Roer. In Brest houden van de bezetting van 25.000 man nog 5.000 man stand; reeds werden 16.000 gevangenen binnengebracht.

OOSTELIJK FRONT —

10 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat bolsjewistische aanvallen in Zevenburgen werden afgeslagen. Bij Sanok en Krosno werden doorbraakpogingen afgeslagen. Bij Ostrolenka mislukten Sovjet-aanvallen.

11 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat de bolsjewisten hun aanvallen in het gebied van Warschau hebben hervat. Bij Sanok en Krosno wordt zwaar gevochten. In Zevenburgen werden Sovjet-aanvallen door Duitsch-Hongaarsche troepen afgeslagen.

12 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat bolsjewistische doorbraakpogingen bij Sanok en Krosno werden afgeslagen. Ten Oosten van Warschau werden Sovjet-aanvallen afgeslagen. Vijandelijke aanvallen in Zevenburgen mislukten.

Radio-Oranje meldt: Ten Noordoosten van Warschau wordt zwaar gevochten. Russische patrouilles bevinden zich in Oost-Pruisen. In Roemenië veroverde het Roode Leger weer 200 plaatsen. Patriotten in Slowakije deden aanvallen op de spoorwegen naar Duitschland, Hongarije en Polen.

13 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat het den bolsjewisten gelukte ten Zuidoosten van Warschau een penetratie tot stand te brengen. Bij Sanok en

Krosno duren de zware gevechten voort. In Zevenburgen werden de vijandelijke aanvallen afgeslagen. Ten Noordoosten van Ostrolenka mislukte een Sovjet-doorbraakpoging; Lomsja werd prijsgegeven. In Midden-Finland mislukten bolsjewistische pogingen om de Duitsche distancieeringsbewegingen te storen.

Radio-Oranje meldt: De Russen veroverden Lomscha; zij naderen Warschau. De strijd in Warschau gaat nog steeds voort; vanuit Italië werden de verdedigers door geallieerde vliegtuigen voorzien van wapens en munitie. Op den Balkan overal onlusten en gevechten. De Russisch-Roemeensche troepen vechten 180 K.M. van de Hongaarsche grens; de Roode Legers rukken op in de richting der Hongaarsche Laagvlakte. De opstand in Slowakije duurt voort.

14 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat de vijand ten Oosten van Warschau kon doordringen tot Praga, waar in de straten wordt gevochten. In Zuidelijk Zevenburgen, bij Sanok en Krosno en in Estland werden vijandelijke aanvallen afgeslagen.

Radio-Oranje meldt: De Russen hebben 50 plaatsen in Transsylvanië veroverd.

15 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: In Zevenburgen, bij Sanok en Krosno mislukten Sovjet-aanvallen. Aan den Weichsel ten Noorden van Sandomierz werd een vijandelijk bruggenhoofd opgeruimd. In het gevechtsgebied van Warschau ging Praga verloren. Ten Noordwesten van Lomsja distancieerden de Duitsche troepen zich op den Noordelijken Narefoever. De Sovjets openden in Letland en Estland een offensief, waarbij veertig divisies in het gebied van Bauske en ten Zuiden van het Wirzmeer een tangbeweging trachten uit te voeren. Het gelukte den bolsjewisten de Memel bij Bauske over te steken.

Radio-Oranje meldt: Praga, voorstad van Warschau is veroverd. De strijd in Warschau duurt voort. Het Roode Leger zet zijn opmarsch in Zevenburgen voort.

16 Sept. — Radio-Oranje meldt: Het Russische offensief tegen de Duitsche stellingen ten Noorden van Praga is in vollen gang. Er wordt hevig gevochten. In Oost-Slowakije is contact tot stand gebracht tusschen de Tsjechische troepen en de eenheden van het Russische leger. die drie dagen geleden de grens van Tsjecho-Slowakije hadden overschreden. In Finland wordt gevochten tusschen Duitsche en Finsche troepen.

17 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: Duitsch-Hongaarsche troepen sloegen in Zevenburgen bij Torenburg en Neumark bolsjewistische aanvallen af. Tusschen Sanok en Krosno zette de vijand zijn aanvallen voort. Ten Noordoosten van Warschau werd een volledig afweersucces bereikt. Ten Zuidwesten van Mitau werden de bolsjewisten teruggeslagen. Ten Noorden van Bauske zijn tegenaanvallen aan den gang. In drie dagen werden 234 Sovjet-tanks vernield.

Radio-Oranje meldt: De opstandelingen in Warschau krijgen sedert 13 September dagelijks door de Russen aanvoer van wapens en levensmiddelen. De Polen in Warschau hebben contact gekregen met de Russen. Afdeelingen van het Roode Leger rukken door de Karpaten op; zij kregen contact met Tsjecho-Slowaaksche patriotten.

ITALIAANSCHE FRONT —

10 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat om Gemmano zwaar gevochten wordt.

11 Sept — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat de distancieeringsbewegingen in de Apennijnen zonder vijandelijken druk beëindigd zijn. Op den Oostelijken vleugel werden alle doorbraakpogingen afgeslagen.

12 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: In den sedert twee weken voortdurenden slag aan de Adriatische kust hebben onze troepen den overmachtigen vijand bij zijn vergeefschen doorbraakpogingen de zwaarste verliezen toegebracht. Achter het front werden benden vernietigd.

13 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: Geallieerde aanvallen ten Noorden van de Arno werden afgeslagen. Aan de Adriatische kust behaalden de Duitsche troepen tusschen Pian di Castello en Riccione een volledig afweersucces.

Radio-Oranje meldt: Aan het geheele front wordt zwaar gevochten. Alles wijst er op, dat de Duitschers de Gothen-linie tot het uiterste willen houden.

14 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat sterke vijandelijke aanvallen ten Noorden van Lucca en Pistoia, alsmede ten N.O. van Florence zijn mislukt. In het oostelijke deel van het front breidde de vijand zijn grooten aanval tot andere sectoren uit.

15 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat ook heden alle stormaanvallen mislukten, met uitzondering van een penetratie bij Coriano.

16 Sept. — Radio-Oranje meldt: Aan het Italiaansche front wordt thans het hevigst gestreden te Rimini aan de Adriatische kust. In weerwil van den heftigen Duitschen tegenstand hebben Britsche troepen het vliegveld van Rimini veroverd.

17 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: De Anglo-Amerikanen zetten hun zware aanvallen voort. Ten Noorden en Noordoosten van Florence werden zij na hevige gevechten afgeslagen. Aan de Adriatische kust poogt de vijand naar Rimini op te dringen.

LUCHTOORLOG —

10 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: Vijandelijke bommenwerpers vielen Dusseldorf. Mainz en Mannheim aan; 29 vliegtuigen werden vernietigd. 's Nachts werden München-Gladbach en Brunswijk aangevallen.

Radio-Oranje meldt: De R.A.F. bombardeerde vannacht München-Gladbach en Brunswijk. 1100 zware Amerikaansche bommenwerpers vielen Stuttgart en Neurenberg aan. De Siegfriedlinie werd door ruim 1000 bommenwerpers gebombardeerd.

11 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat vijandelijke bommenwerpers Ulm, Heilbronn, Stuttgart, Neurenberg en Weenen aanvielen; 45 vliegtuigen werden vernietigd. Des nachts wierpen enkele vliegtuigen bommen op Berlijn.

Radio-Oranje meldt: Hevige luchtaanvallen op Duitschland, in het bijzonder op het Roergebied; 77 Amerikaansche en 175 Duitsche toestellen vernietigd.

12 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat Anglo-Amerikaansche bommenwerpers overdag de steden Hannover, Maagdenburg en Eisenach aanvielen. Des nachts vormden Darmstadt en Berlijn het doelwit.

Radio-Oranje meldt: Vanuit Italië werden vliegtuigfabrieken in Duitschland gebombardeerd. Voorts werden o.m. de spoorwegen achter de Siegfriedlinie bestookt.

13 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: Overdag vielen Anglo-Amerikaansche bommenwerpers de steden Münster en München aan. Op 11 September werd ook de stad Fulda getroffen. Des nachts waren de aanvallen gericht op Frankfort a. d. Main, Mainz en Stuttgart.

Radio-Oranje meldt: Zware aanvallen werden ondernomen op Frankfurt a. d. M., Stuttgart, doelen in het Roergebied en Berlijn. Vanuit Italië werden oliefabrieken enz. in Silezië en bij Krakau gebombardeerd. Ruim 1000 zware bommenwerpers opereerden boven Zuid- en Zuidwest-Duitschland.

14 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: Vijandelijke formaties vielen Stuttgart, Darmstadt, Osnabrück en Auschwitz aan; 81 vliegtuigen werden vernietigd.

Radio-Oranje meldt: Geallieerde bommenwerpers ondernamen hun aanvallen over een gebied, dat zich van het Roergebied uitstrekte tot aan Tsjecho-Slowakije en van Polen tot München. 53 Duitsche jagers werden vernietigd, 38 geallieerde vliegtuigen worden vermist, 400.000 brandbommen werden op Frankfurt, 200.000 op Stuttgart uitgeworpen. Voorts werd een aanval gedaan op Duitsche oorlogsschepen in de haven van Den Helder; kazerne, radiostation en geschutsopstellingen werden bestookt.

15 Sept. — Radio-Oranje meldt: Vanaf Russische vliegvelden deden Amerikaansche bommenwerpers een aanval op Budapest.

16 Sept. — Radio-Oranje meldt: In de eerste vijf dagen van deze week hebben Engelsche bommenwerpers meer dan 16.000 ton bommen geworpen op fabrieken en installaties in Duitschland. In het bijzonder werden aanvallen ondernomen op fabrieken van synthetische olie. Gedurende vier nachten werd Berlijn door Mosquito's bestookt met bommen van twee ton. Amerikaansche bommenwerpers hebben tusschen 8 en 13 September ruim 21.000 ton bommen afgeworpen op doelen in Duitschland. In deze periode hebben Engelsche en Amerikaansche vliegtuigen bijna 600 Duitsche toestellen vernietigd.

17 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: Overdag wierpen vliegtuigen bommen op Bremen-Kloppenburg en des nachts op Brunswijk en Rheine, op Hongaarsch gebied en in de streek der Debreczen. Het V 1 vuur op Engeland duurt voort.

Radio-Oranje meldt: Geallieerde vliegtuigen ondernamen aanvallen op wegen en spoorwegen ten Zuiden van Bremen en achter de Siegfriedlinie. De Duitsche luchtmacht deed geen poging dit te verhinderen.

ZEEOORLOG —

10 Sept. — Radio-Oranje deelt mede, dat er in Augustus weer meer Duitsche duikbooten dan geallieerde vrachtschepen werden vernietigd.

11 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat Duitsche duikbooten aan de Engelsche kust en in het Kanaal 11 schepen met een inhoud van 43.000 br.t., een torpedojager, een fregat en een mijnenveger vernietigden.

(V. b. Krijgsverr. 6081/82)

Een stroom van Engelsch oorlogsmateriaal in Lisieux, welke plaats omstreeks 20 Aug. 1944 het middelpunt was van zware gevechten.

Het lossen van geallieerde versterkingen op de Fransche kust.

A. **NEDERLAND** —

Regeeringsmaatregelen voor bevrijd gebied

Handhaving van het prijspeil - Distributiebonnen —
18 Sept. (Radio-Oranje) — Namens het militair gezag werden een tweetal mededeelingen gepubliceerd. De eerste deelt mede, dat ten behoeve der militaire bevrijdingslegers speciale distributiebonnen zijn uitgegeven, welke door de winkeliers moeten worden aangenomen, de tweede heeft betrekking op de handhaving van het huidige prijspeil en bepaalt, dat tot nader order geen wijziging mag worden gebracht in de prijzen van roerende goederen en diensten, welke golden op 4 September j.l. Voorts werd bij Koninklijk besluit bepaald, dat met ingang van 16 September, behoudens enkele uitzonderingen, alle transacties in roerende goederen ter waarde van meer dan ƒ 2000.—, alsmede alle transacties in onroerende goederen zijn verboden. Zulks teneinde verschuivingen in de prijzen tegen te gaan.
De regeering doet een beroep op de bevolking aan de handhaving dezer maatregelen mede te werken, in het belang der sociale rechtvaardigheid en de economische toekomst van ons land. Zij zegt daarbij toe, dat zoo spoedig mogelijk zal worden teruggekeerd tot een systeem van prijsbepaling, waarbij met andere factoren, o.a. den kostprijs zal worden rekening gehouden.
(V. b. Distrib. 6086 A; Prijsbeh. 6027 A)

Steun voor slachtoffers der verzetbeweging —
24 Sept. (Radio-Oranje) — Reeds worden in bevrijd Nederland stappen gedaan om de nagelaten betrekkingen van hen, die bij het verzet zijn omgekomen, niet onverzorgd achter te laten. Het Nederlandsche volk heeft blijk gegeven, de aloude traditie van onderling hulpbetoon ook na de bevrijding te willen hooghouden. De overheid zal daarbij niet achterblijven. Een besluit tot eerste hulpverleening aan oorlogsslachtoffers werd reeds door de Koningin bekrachtigd en onmiddellijk na den terugkeer zullen de noodige voorzieningen worden getroffen, organisatorisch en materieel, waarbij de daadwerkelijke medewerking van groote groepen, die tijdens de bezetting op dit gebied reeds zulk voortreffelijk werk hebben verricht, niet kan worden gemist. Bevorderd zal worden, dat een nationaal fonds tot stand komt.
De Koningin, die in hooge mate met bovenbedoeld streven sympathiseert, en die haar nationaal inkomen, voor zoover zij het niet strikt noodig heeft om in haar dagelijksch bestaan te voorzien, bestemd heeft om te helpen de nooden te lenigen van de zoo zwaar geteisterde bevolking van Nederland en Nederlandsch-Indië, stelde reeds een som van 5 maal ƒ 100.000 beschikbaar.

Voedsel- en grondstoffenvoorziening - Rede van ir. J. v. d. Broek —
20 Sept. (Radio-Oranje) — De minister van Financiën, tevens van Handel, Scheepvaart en Nijverheid, ir. J. v. d. Broek, deelde in een radiotoespraak o.m. mede: De regeering stelt alles in het werk om levensmiddelen en andere goederen aan te koopen. De aanvoer zal echter slechts langzamerhand kunnen plaats vinden. De regeering zal zorgen, dat zoo spoedig mogelijk het noodige voor het levensonderhoud aanwezig is, al zal niet direct het peil van voor de leegrooving door de Duitschers kunnen worden bereikt. Gedurende zekeren tijd zal er nog distributie van levensmiddelen en gebruiksartikelen moeten blijven. Men zal dit begrijpen wanneer men denkt aan de zware eischen, die de oorlog stelt aan de geallieerden en aan de grootte der voor voedselvoorziening belangrijke gebieden, die door de Duitschers bezet zijn of bezet zijn geweest.
Ook in Engeland is distributie en juist daardoor is op voortreffelijke wijze in het noodige voorzien. Naar verwacht mag worden, zullen spoedig normale verhoudingen worden hersteld en zullen vele maatregelen kunnen worden opgeheven.
De situatie van het oogenblik besprekend, wees de minister er op, dat het van groot belang is, dat de boeren de granen afdorschen en geen sabotage op het gebied der voedselvoorziening wordt gepleegd.
Wat de industrie betreft zijn vele maatregelen getroffen tot het importeeren van grondstoffen, doch ook dit kost tijd. Daarbij moet niet uit het oog worden verloren, dat nog steeds belangrijke grondstofgebieden in handen van den vijand zijn en ook de scheepsruimte beperkingen oplegt. Ook op dit terrein zal er dus distributie blijven. Spoedig zal evenwel de industrie weer op gang worden gebracht en zal zij voor ons en niet voor den vijand produceeren.
Met verschillende landen worden credietovereenkomsten voorbereid. Te New York werd reeds een leening van 100 millioen dollar afgesloten, terwijl het goud van de Nederlandsche Bank nog voor het grootste deel aanwezig is. Er is voldoende crediet tot het verkrijgen van deviezen, noodig voor herstelaankoopen.

Nederlandsche vrijwilligers —
23 Sept. (Radio-Oranje) — De chef van de staf Militair Gezag deelt mede, dat in Maastricht 3 compagnieën vrijwilligers zijn opgericht en dat er nog 3 in wording zijn.

Militair Gezag —
23 Sept. (Radio-Oranje) — Vertegenwoordigers van het Militair Gezag zijn al aangekomen in Maastricht, Eindhoven en tal van andere plaatsen. De samenwerking tusschen deze uitvoerders van het Militair Gezag en de plaatselijke autoriteiten, de bevolking en den geallieerden opperbevelhebber is voortreffelijk. **(V. b. Mil. Gezag 6074 A)**

Waarschuwing tegen massa-deportatie —
19 Sept. (Radio-Oranje) — Mannelijke Nederlanders tusschen 16 en 50 jaar worden dringend gewaarschuwd voor nieuwe Duitsche pogingen tot massa-deportatie, die onder het mom van actie tegen leegloopers worden opgezet. In wezen is het een poging onze volkskracht te breken. De Nederlandsche politie wordt herinnerd aan de lastgeving der regeering om onder geen beding mede te werken. **(V. b. 6086 A)**

Waarschuwing tegen voorbarig vlaggen —
23 Sept. (Radio-Oranje) — Namens Prins Bernhard, opperbevelhebber bij de Nederlandsche strijdkrachten en den chef van den staf van het Militair Gezag wordt in overleg met het geallieerd opperbevel de volgende waarschuwing gericht tot de Nederlandsche bevolking:
In enkele gevallen is het gebeurd, dat de bevolking, bij het verschijnen van de eerste geallieerde troepen in de straten van haar stad, de vlaggen heeft uitgestoken, ofschoon het de aankomst van vooruitgeschoven patrouilles betrof. De vijand is vaak niet of niet voldoende op de hoogte van deze geallieerde troepenbewegingen. Het uitsteken van de vlag verschaft den vijand waardevolle inlichtingen en brengt de veiligheid van de bevolking ernstig in gevaar in die gevallen, waar de geallieerde patrouilles na volbrachte taak, zich terugtrekken. De Nederlandsche bevolking wordt er daarom met klem op gewezen de vlag niet uit te steken en niet tot openbare demonstraties over te gaan, voordat haar woonplaats vast in geallieerde handen is. **(V. b. Instr. bevolking 6084 A)**

Kunstschatten teruggevonden —
18 Sept. (Radio-Oranje) — In Maastricht is een schuilkelder gevonden, waarin een groot aantal schilderijen van beroemde Nederlandsche meesters, o.a. „De Nachtwacht" van Rembrandt, werd aangetroffen.
Aan „De Telegraaf" ontleenen wij, dat indertijd op last der inspectie van de kunstbescherming een groot aantal kostbare doeken uit het Rijksmuseum, het Mauritshuis, het Frans Halsmuseum, het Museum Boymans, enz. in de St. Pietersberg een tegen elk oorlogsgeweld bescherming biedende schuilplaats hadden gekregen.

De spoorwegstaking geslaagd —
19 Sept. — Radio-Oranje publiceert een verklaring der regeering, waarin zij uiting geeft aan haar groote voldoening, dat de spoorwegstaking over het geheele land een voldongen feit is. Zij spreekt haar bewondering uit over de houding van het spoorwegpersoneel en dringt er op aan, niet toe te geven aan de pressie van den vijand tot hervatting van den arbeid. Zij wenscht allen de kracht toe, die noodig is om vol te houden, totdat de dag der bevrijding, en die dag is nabij, zal zijn aangebroken.
(V. b. Spoorwegstaking 6084 A)

Plunderingen door Landwacht en S. D. —
19 Sept. (Radio-Oranje) — De regeering deelt mede, dat het haar bekend is, dat de z.g. Sicherheitsdienst en de Landwacht van de bezetting de vrijheid kregen vóór hun aftocht nog naar hartelust mee te nemen en uit te plunderen. Zij wijst er op, dat een ieder het recht heeft, zich met alle middelen tegen pogingen tot roof te verweren. Zij doet de toezegging, niets onbeproefd te zullen laten om de schuldigen te vinden en te straffen, waarbij zij verzoekt, thans elk gegeven, dat t.z.t. daartoe van belang kan zijn, nauwkeurig te noteeren.

B. **NEDERL.-INDIE** —

Strijd tegen Japan —
19 Sept. — Aan een door Radio-Oranje gepubliceerde verklaring van president Roosevelt, waarin deze mededeelt, dat Nederland binnenkort zijn aloude vrijheid zal herwinnen, ontleenen wij de uitlating: „Ook in Nederland weet men, dat de overwinning niet voltooid kan zijn, voordat ook Japan is verslagen."

Dr. Van Mook naar Australië —

19 Sept.((Radio-Oranje) — Dr. H. J. van Mook, minister van Koloniën, is naar Australië vertrokken, alwaar hij als luitenant-gouverneur-generaal zal optreden aan het hoofd van een voorloopig Nederlandsch gouvernement.

(V. b. Ned. Indië 6088 A, 6084 A)

A. **NEDERLAND (Bezet gebied) —**

Controle op de spoorwegen —

21 Sept. — Door den SS.-Obergruppenführer en General der Polizei, Rauter, werd bekendgemaakt, dat het verboden is de spoorlijnen, inclusief een 15 meter breede strook links en rechts daarvan, te betreden. Dit met uitzondering van overwegen etc. Voorts is het verboden te blijven staan bij bruggen, tunnels, Duitsche dienstgebouwen. etc. in een omtrek van 100 meter. Op personen, die dit verbod overtreden, wordt na een eerste waarschuwing terstond geschoten.

(V. b. Uitzonderingstoestand 6086 A)

Huldiging Lodewijk van Deyssel —

22 Sept. — Op 22 September werd de Nederlandsche letterkundige Lodewijk van Deyssel 80 jaar. Als gevolg van de oorlogsomstandigheden was slechts een gering aantal leden van het huldigingscomité te Haarlem op de receptie aanwezig, terwijl ook het officieele geschenk niet kon worden aangeboden. Men bepaalde zich er toe den grijzen literator, aldus ontleenen wij aan De Telegraaf, een stuk .... zeep aan te bieden.

(V. b. 1814 I)

N.S.B. over de rijwielvorderingen —

23 Sept. — Naar aanleiding van een vraag deelt „Volk en Vaderland" mede: „Er heerscht in Nederland thans oorlogstoestand en dit heeft tot gevolg, dat men zich niet altijd kan beroepen op formeele bevoegdheden. De vraag of de Landwacht als politieorganisatie al of niet de bevoegdheid heeft fietsen te vorderen is op zichzelf dan ook niet zoo belangrijk. Maar van groot belang is wel, of de Landwacht steeds correct optreedt en ontvangstbewijzen afgeeft.

Energie-besparingsmaatregelen —

18 Sept. — De Secretaris-Generaal van het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart maakt bekend, dat het verboden is buiten de officieele verduisteringsuren electriciteit voor verlichting te gebruiken. De thans geldende electriciteitsrantsoenen worden met ingang van heden tot de helft verminderd.

20 Sept. — Te 's-Gravenhage en omstreken kan met ingang van morgen in de ochtenduren geen gas meer worden geleverd. Er is nog gas beschikbaar tusschen 11—13 uur en tusschen 17—19 uur.

21 Sept. — De Secretaris-Generaal van het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart maakt bekend, dat met ingang van 22 dezer nog slechts tusschen 17 en 19.30 uur gas kan worden geleverd.

(V. b. 6085 A)

De N.S.B. na de bevrijding —

Onder den titel „De N.S.B. dreigt met sluipmoord" geeft „Vrij Nederland" een artikel weer uit een orgaan van de nat. soc. jeugdbeweging. Wij ontleenen aan dit artikel:

„Een nuchtere kijk op den toestand geeft ons geen enkele reden tot juichen; de situatie is ernstig en schijnbaar kan slechts een wonder Duitschland en zijn bondgenooten van den ondergang redden. Toch zijn wij nimmer bevreesd geweest. Ons geloof in de uiteindelijke overwinning der Duitsche wapenen is onwankelbaar. Juist in dezen tijd van ernstige tegenslagen voelen wij ons sterk, omdat wij de innerlijke zekerheid bezitten te strijden voor positieve waarden, voor iets verhevens. Indien de Nederlandsche Nationaal-Socialisten hun eigen leven belangrijker hadden geacht dan het welzijn van hun land, zouden er geen 40.000 man vrijwillig dienst hebben genomen in de S.S., de N.S.K.K., de O.T., de Landstorm, de Landwacht, de Duitsche Marine, enz.

Niettemin, wij hebben onzen werkelijkheidszin niet verloren. Verre van dat, wij houden met alles rekening, wij durven ver vooruit te zien. Wij begrijpen de huidige situatie zelfs zoo goed, dat wij een tijdelijke bezetting van Nederland door de geallieerden niet voor onmogelijk houden."

Het blad schetst dan den toestand die hier dan wellicht zou kunnen ontstaan: „Alle N.S.B.'ers opgeknoopt aan boomen en straatlantaarns". Het gaat echter verder:

Wij blijven heusch niet rustig thuis zitten wachten tot men ons onder het applaus der buren komt halen. Er zal gehandeld, er zal risico genomen moeten worden om ons in handen te krijgen, want wij hebben gezworen, dat wij niet voor de tweede maal onder Joodsche overheersching willen komen. Daarom zullen wij waarschijnlijk voor eenigen tijd een ondergrondsch bestaan leiden; doch wij zullen dien tijd actiever benutten dan de gemiddelde „onderduiker". Speciaal zullen wij het gemunt hebben op de Joden en hun dienaren, die natuurlijk van den overkant terug zullen komen om dezelfde funeste politiek voort te zetten als voor den oorlog. Want met hun hebben wij enkele hartige woorden te wisselen.

En nu kunt U deze woorden heethoofdig noemen of onverantwoordelijk, maar wij geven een ieder die aldus denkt, de verzekering dat hij er ditmaal naast is. De slag tusschen Nationaal-Socialisme en het dubbele kwaad van Jodendom en Bolsjewisme is niet beslist op den dag dat de legers van het veld verdwijnen, en evenmin wanneer de wapens worden neergelegd. Eén der partijen zal den slag slechts dan hebben gewonnen wanneer de tegenstander volkomen verdelgd is en dood ter neer ligt. Dit houden wij voortdurend voor oogen, en wij handelen dienovereenkomstig! Desnoods als partisanen!" **(V. b. N.S.B. 6092 A; 6085 A)**

B. **BELGIE —**

Eerste parlementszitting sedert 1940

20 Sept (Radio-Oranje) — Te Brussel is op 19 September het Belgische parlement voor de eerste maal sedert de Duitsche bezetting in 1940 bijeengekomen. Minister-president Pierlot bracht in deze zitting verslag uit over het beleid van zijn kabinet tijdens de jaren, welke in Engeland werden doorgebracht. De Belgische premier verklaarde o.m., dat de verspreide landgenooten, de krijgsgevangenen en de gedeporteerden thans binnen afzienbaren tijd naar huis zouden terugkeeren en dat ook de koning in de uitoefening van zijn constitutioneele functie zou worden hersteld.

(V. b. Kab. Pierlot 6080 F)

Prins Karel benoemd tot regent —

21 Sept. (Interinf) — Prins Karel is op 20 September door het Belgische parlement met 210 tegen 54 stemmen gekozen tot regent voor den duur der afwezigheid van koning Leopold. (Prins Karel, graaf van Vlaanderen, is een jongere broer van den koning. — Red.)

(V. b. photo 2040a)

C. **BULGARIJE —**

Arrestaties —

22 Sept. (D.N.B.) — Het Sovjet-Russische nieuwsagentschap meldt, dat het Sovjet-Russische commando in Bulgarije de leden van den vroegeren Bulgaarschen regentschapsraad, prof. Filof, prins Cyril en lt.-generaal Michof heeft gearresteerd. Voorts zijn, behalve een reeks Duitsche en Italiaansche persoonlijkheden, nog gearresteerd de vroegere premier Bosjilof en de vroegere minister Wasilief. **(V. b. Regentschapsraad 6087 A; 5723 C)**

D. **DENEMARKEN —**

Politie ontbonden —

19 Sept. (Radio-Oranje) — In Denemarken is de politie ontbonden en vervangen door de Gestapo en den Sicherheitsdienst.

Nader wordt op 20 September gemeld: Nadat de Duitschers het standrecht hadden afgekondigd, werd het kasteel Amalienburg te Kopenhagen, de residentie der koninklijke familie door Duitsche troepen belegerd. Het gebouw werd door de Deensche troepen verdedigd, waarbij verschillende Duitschers werden gewond. De vijand trok zich daarop terug en verklaarde, dat het incident berustte op een vergissing. Op last van den chef der politie en ᛋᛋ, Franken, is de Deensche politie ontbonden en werden alle politiebureaux door Duitschers bezet.

(V. b. 6088 E)

E. **DUITSCHLAND —**

Maarschalk von Rundstedt weer in functie —

20 Sept. — Radio-Oranje meldt, dat te Londen bevestiging werd ontvangen, dat de Duitsche strijdkrachten in het Westen weer worden aangevoerd door veldmaarschalk von Rundstedt. Tijdens de geallieerde landingen in Normandië voerde

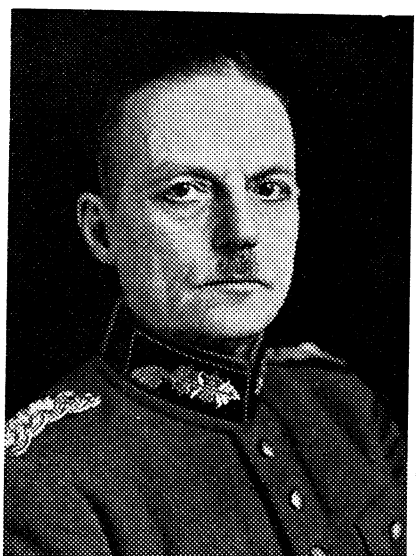

Maarschalk von Rundstedt

hij ook het bevel, doch werd ontslagen, omdat hij Hitler in een rapport er op had gewezen, dat de situatie, gezien de geallieerde overmacht aan manschappen, vliegtuigen en materiaal voor Duitschland hopeloos was. Thans is hij in zijn functie hersteld, doch Duitschlands positie is sedert begin Juli nog heel wat ernstiger geworden. **(V. b. 6012 A)**

Geallieerde instructies aan het Duitsche volk —

19 Sept. — Naar Radio-Oranje meldt heeft een zegsman van het geallieerde hoofdkwartier voor de eerste maal voor de radio instructies gegeven aan het Duitsche volk. Zich richtend tot de bevolking van West- en Zuidwest-Duitschland zeide hij, dat het geallieerde militair gezag het wetgevend, juridisch en uitvoerend gezag in de bezette deelen van Duitschland op zich zal nemen. De eerste taak van dit gezag zal zijn de verzekering van de verbindingen der geallieerde legers en het onderdrukken van alle activiteit, die een spoedige beëindiging van den oorlog zou kunnen belemmeren. Alle leden van de N.S.D.A.P., de ᛋᛋ en diegenen, die een leidende rol hebben vervuld in het laatste regiem worden onmiddellijk van hun posten ontheven. De burgerbevolking wordt aangeraden het dagelijksch werk zoo goed mogelijk voort te zetten.

V 1 wapen —

23 Sept. (D.N.B.) — Militaire kringen in Berlijn verklaren het feit, dat de beschieting van Zuid-Engeland en het gebied van Groot-Londen door de V 1 niet meer voortdurend in het officieel Duitsche weermachtsbericht wordt genoemd door te zeggen, dat de Duitsche vliegende bommen blijkbaar quantitatief in den laatsten tijd niet meer zoo massaal zijn afgevuurd als in de vorige weken. De vraag, of zij hiervoor in de plaats door de Duitschers qualitatief versterkt zijn, werd in het midden gelaten.

(V. b. „V 1" 6079 A, 6038 F, 6013 C)

A. FINLAND —

Wapenstilstandsvoorwaarden —

20 Sept. (D.N.B.) — Aan het Finsche volk zijn 19 September de voorwaarden van den Finsch-Russischen wapenstilstand medegedeeld. De voornaamste bepalingen zijn:

1. Een onmiddellijk terugtrekken der Finsche troepen op de bij den vrede van Moskou in 1940 overeengekomen grens.
2. Afstand van het gebied van Petsamo.
3. Verpachting van Porkklala Udde als militair steunpunt voor den tijd van 50 jaar.
4. Het tijdelijk beschikbaar stellen van vliegvelden in het Zuiden en Zuidoosten van Finland aan de geallieerden.
5. Het beschikbaar stellen van de Finsche koopvaardijvloot aan de geallieerden.
6. Het steunen der geallieerden door bijzondere materiaalleveranties.
7. Ontwapening der Duitsche strijdkrachten in Finland en haar uitlevering aan de geallieerden.
8. Snelle demobilisatie van het Finsche leger tot vredessterkte.
9. Betaling van een oorlogsschadevergoeding van 300 millioen dollar binnen den tijd van 6 jaar.

Deze voorwaarden werden namens de regeering van Finland eenerzijds en de regeeringen van Engeland en Rusland anderzijds geteekend.

(V. b. Wapenstilst. 6088 F)

Nieuw kabinet —

21 Sept. — De regeering Hackzell is afgetreden. President Mannerheim heeft den president van het opperste administratieve gerechtshof, Urho Jonas Castren, benoemd tot minister-president. Op diens voorstel werden als ministers benoemd:

Buitenlandsche Zaken: Carl Enckell,
Plaatsverv. min. v. Buitenl. Zaken: gen.-maj. Ilmari Armas en Eino Martola,
Justitie: Baron von Born,
Binnenlandsche Zaken: Hillilae,
Plaatsverv. min. v. Binnenl. Zaken: Emil Viktori Luuka,
Landsverdediging: Walden.
Financiën: Onni Alfred Hiltonen,
Onderwijs: prof. Kall Kauppi,
Landbouw: Kaliokoski,
Verkeer: Salovaara,
Plaatsverv. min. v. Verkeer: Vuori,
Handel en Industrie: Christ. Takki,
Sociale Zaken: Fagerholm,
Voorlichting: Ellilae,
Plaatsverv. min. v. Voorl. Jalo Aura.

(V. b. Kabinet 6054 G; Hackzell 6088 F, 6078 D, 6054 G; Mannerheim 6067 B)

Betrekkingen met Hongarije, Kroatië, Slowakije en Japan verbroken

20 Sept. (D.N.B.) — Uit Helsinki wordt gemeld, dat de Finsche regeering de diplomatieke betrekkingen met Hongarije, Kroatië, Slowakije en Japan heeft verbroken.

(V. b. Dipl. betr. 6014 A)

B. FRANKRIJK —

Reorganisatie van de pers —

19 Sept. — Volgens het D.N.B. meldt de „Tribune de Genève" uit Parijs, dat een groot aantal dagbladen werd opgeheven, o.a. „Oeuvre", „Matin", „Petit Parisien", „Paris Soir", „Le Temps" en het „Journal des Debats". Na vier jaar zwijgen verschijnen weer „Le Soir", „Figaro", „l'Aube". De communistische bladen „Humanité" en „Populaire" hebben de grootste oplage. Nieuwe bladen zijn: „Franctireur Combattant", „La France Libre" en „Le Front National".

21 Sept. (D.N.B.) — De „Tribune de Genève" meldt uit Lyon, dat door het Fransche ministerie van Voorlichting alle bladen, die gedurende de Duitsche bezetting in Frankrijk zijn blijven verschijnen aan een onderzoek zullen worden onderworpen. In totaal zullen 660 kranten, waarvan 106 dagbladen, zich moeten rechtvaardigen. Daarvan verschenen er 280 in het bezette en 380 in het onbezette gebied. Van de 1252 bladen, die in 1939 verschenen, werden er 974 verboden of trokken zich uit eigen beweging terug.

Zuiveringsacties —

21 Sept. — De „Tribune de Genève" meldt volgens het D.N.B., dat duizenden ambtenaren, die onder het bewind van Pétain hebben gewerkt hun ambt hebben moeten neerleggen. In afwachting van de maatregelen. die tegen hun zullen worden getroffen, verblijven zij in de hotels van Vichy.

22 Sept. (D.N.B.) — Amerikaansche correspondenten berichten uit Parijs, dat bij de Fransche marine reeds zeven admiraals zijn afgezet en vijf bij de reserve zijn geplaatst. De admiraals Abrial en Platon zijn gearresteerd; bevelen tot arrestatie zijn uitgevaardigd tegen Jean Esteva, voorheen vlootvoogd te Algiers, George Robert, voorheen gouverneur van Martinique en tegen admiraal Paul Auphan.

Jefferson Caffery benoemd tot ambassadeur der Ver. Staten —

22 Sept. (D.N.B.) — Jefferson Caffery, die voorheen de Ver. Staten in Rio de Janeiro vertegenwoordigde, werd door president Roosevelt benoemd als vertegenwoordiger der Ver. Staten bij de regeering De Gaulle, in den rang van ambassadeur.

C. HONGARIJE —

Regeeringsverklaring min.-pres. Lakatos —

21 Sept. (D.N.B.) — De regeering Lakatos heeft zich aan beide kamers voorgesteld. De minister-president Lakatos hield daarbij een rede, waarin hij o.m. verklaarde, dat Hongarije niet strijdt met expansiedoeleinden, maar om een waarlijk veilig bestaan voor ieder te waarborgen. De buitenlandsche politiek wordt bepaald door de overeenkomsten met Duitschland. De regeering zal alles doen om als voorwaarden voor een succesvolle oorlogsvoering het staatsgezag en de geldigheid van het recht te verzekeren. De nieuwe regeering, die uit vaklieden is samengesteld is bereid elken Hongaar de hand te reiken, die haar wil steunen; zij respecteert de eeuwenoude constitutie en wil zelfs den schijn vermijden een militaire regeering te zijn. Zij is er op uit alle krachten samen te voegen en zij zal daarbij de meest energieke middelen toepassen. Voorts zal tegen de Joden worden opgetreden.

(V. b. Regeering 6078 A)

D. KROATIE —

Pawelitsj bij Hitler —

20 Sept. (D.N.B.) — Staatsleider Pawelitsj heeft op 19 en 20 September een bezoek aan Hitler's hoofdkwartier gebracht. De besprekingen, aldus wordt gemeld, verliepen in den geest van de oprechte en trouwe vriendschap tusschen de beide volken en hadden de gemeenschappelijke voortzetting van den strijd tot onderwerp.

(V. b. Pawelitsj 5505 C)

E. PHILIPPIJNEN —

Oorlog met Engeland en de V.S. —

23 Sept. (D.N.B.) — Uit Tokio wordt gemeld, dat de president van de Philippijnsche republiek, Laurel, heeft verklaard, dat de Philippijnen zich in oorlog bevinden met de Ver. Staten en het Britsche Empire.

(V. b. dr. J. de Laurel 5738 A)

F. ROEMENIE —

Maarschalk Antonescu gearresteerd

18 Sept. — Volgens het D.N.B. deelde de Sovjetberichtendienst mede, dat door de Sovjettroepen in Roemenië de volgende personen werden gearresteerd: maarschalk Antonescu, de oud-minister van Buitenlandsche Zaken Mihai Antonescu, de oud-minister van Oorlog generaal Pantasi, de vroegere inspecteur-generaal der gendarmerie Vasiliu en de oud-prefect der politie te Boekarest Eleftrescu.

(V. b. Antonescu 6070 A, 5918 E)

G. ZWEDEN —

Kamerverkiezingen —

18 Sept. (D.N.B.) — Op 17 September werden in Zweden verkiezingen voor de Tweede Kamer gehouden. De uitslagen, waarbij die van 1940 tusschen haakjes worden vermeld, luiden als volgt: Sociaal-Democraten: 115 (134); Rechtsche partij: 39 (42); Boerenbond: 36 (28); Volkspartij: 25 (23); Communisten 15 (3).
In de parlementaire situatie brengen deze uitslagen geen wijzigingen. De Sociaal-Democraten blijven ondanks hun achteruitgang toch in het bezit van een meerderheid.

(V. b. 4381 E)

Beperking der leveranties aan Duitschland —

19 Sept. — Radio-Oranje meldt de inkrimping van de leveringen van ijzererts door Zweden aan Duitschland.
Het D.N.B. berichtte, dat Engeland, de Sovjet-Unie en de Ver. Staten scherpe protestnota's aan Zweden hebben gericht terzake de Zweedsche leveringen aan Duitschland.

(V. b. 5934 C)

DE WERELDOORLOG

Zware strijd bij Arnhem; Eindhoven en Nijmegen bevrijd - Hevige gevechten om Aken - Brest en Boulogne gevallen - Nieuwe Russische offensieven in de Oostzeestaten en in Hongarije - In Italië de Gothenlinie doorbroken - Bommen van 6 ton op de „Tirpitz".

NEDERLAND —

18 Sept. (D.N.B.) — De gevechten tegen de geallieerde luchtlandingstroepen in Nederland duren voort.

(R.O.) — De operaties in Nederland der uit de lucht gelande formaties verloopen naar wensch. Het Britsche tweede leger zet zijn offensief in de richting Eindhoven voort.
Valkenswaard werd gepasseerd. Poolsche troepen wonnen terrein op den Noordelijken oever van het kanaal Axel-Hulst.

19 Sept. (D.N.B.) — De vijandelijke luchtlandingstroepen in midden-Nederland werden versterkt. Duitsche aanvallen op de landingsplaatsen winnen langzaam terrein. Vanuit Neerpelt is de vijand Eindhoven binnengedrongen.
(R.O.) — Tanks van het Britsche leger rukten op en vereenigden zich met de luchtlandingstroepen bij Eindhoven, dat bevrijd werd. Bij den verderen opmarsch werd de Waal in de buurt van Nijmegen bereikt. De Duitsche troepen ten Westen van deze oprukkende troepen hebben hun rechtstreeksche verbinding met Duitschland verloren. Het luchtlandingsleger maakte zich meester van verschillende rivieroverganger op Nederlandsch gebied; de Duitschers pogen de bruggen te laten springen.

20 Sept. (D.N.B.) — Bij Arnhem worden de luchtlandingstroepen nauwer opeengedreven; 1700 gevangenen werden gemaakt. Vanuit Eindhoven drong de vijand op naar het Noordoosten; tegenaanvallen zijn gaande.
(R.O.) — In Nijmegen zijn gevechten gaande; ten Zuiden der stad kregen uit Eindhoven oprukkende Britsche troepen contact met de luchtlandingstroepen. Het Britsche tweede leger overschreed de Maas bij Grave. Door de lucht werden nieuwe versterkingen naar Nederland gebracht. Enkele bruggen in de omgeving van Arnhem zijn in handen der Britsche luchtlandingstroepen. Eindhoven werd vannacht door Duitsche vliegtuigen gebombardeerd; er is schade, de bevolking hield zich goed. Sittard werd door de Amerikanen bevrijd.

21 Sept. (D.N.B.) — De luchtlandingstroepen bij Arnhem zijn grootendeels vernietigd en op een klein gebied bijeengedrongen; er werden 2800 gevangenen, waaronder de commandant der divisie, gemaakt. Bij Nijmegen wordt zwaar gevochten tegen uit Eindhoven oprukkende vijandelijke pantserafdeelingen. Ten Zuiden van de Scheldemonding wist de vijand een plaatselijke penetratie te verkrijgen.
(R.O.) — Om het bezit der Waal- en Rijnbruggen wordt hevig gestreden. De corridor tusschen de Nederlandsche grens en Nijmegen wordt versterkt, doch staat bloot aan hevige Duitsche aanvallen. Ten Westen van dezen corridor bevinden zich naar schatting 100.000 man Duitsche troepen, die naar het Noorden moeten worden gedreven. Contact met de luchtlandingstroepen bij Arnhem kon nog niet tot stand worden gebracht. Poolsche troepen bereikten Terneuzen en bevrijdden Axel en Hulst.

Bij het bombardement van Eindhoven door Duitsche vliegtuigen vielen 120 burgerslachtoffers.
22 Sept. (D.N.B.) — De aanvallen tegen de in het gebied van Arnhem opgesloten Engelsche luchtlandingstroepen worden voortgezet. De ten Noorden van Nijmegen aanvallende vijand werd opgevangen. Duitsche aanvallen ten Zuiden van Nijmegen winnen langzaam terrein. Britsche pogingen de pantserwig vanuit Eindhoven naar het Westen te verbreeden werden verijdeld. Uit een nadere mededeeling blijkt, dat de verkeersbrug bij Nijmegen werd opgeblazen, terwijl om het bezit van de spoorbrug zwaar gestreden wordt. Ter ondersteuning der luchtlandingstroepen bij Arnhem lieten de Engelschen ten Zuiden van Arnhem nieuwe valschermjagers neer, die de aan de Waal strijdende troepen te hulp moesten komen.

(R.O.) — De stad Nijmegen is veroverd en van vijanden gezuiverd; het aantal slachtoffers onder de burgerbevolking is, den zwaren strijd, die hier geleverd werd in oogenschouw genomen, zeer gering. Ook de verkeersbrug bevindt zich in geallieerde handen, terwijl de Duitschers de spoorbrug konden opblazen. Geallieerde strijdkrachten dringen over de brug de Betuwe in, met het doel contact te krijgen met de luchtlandingstroepen bij Arnhem. Zij worden ten Noorden van Nijmegen opgehouden door een sterke Duitsche strijdmacht. De luchtlandingstroepen bij Arnhem bevinden zich in groote moeilijkheden. De corridor door Brabant werd verbreed; de kon. brigade Prinses Irene passeerde 21 September Eindhoven op weg naar

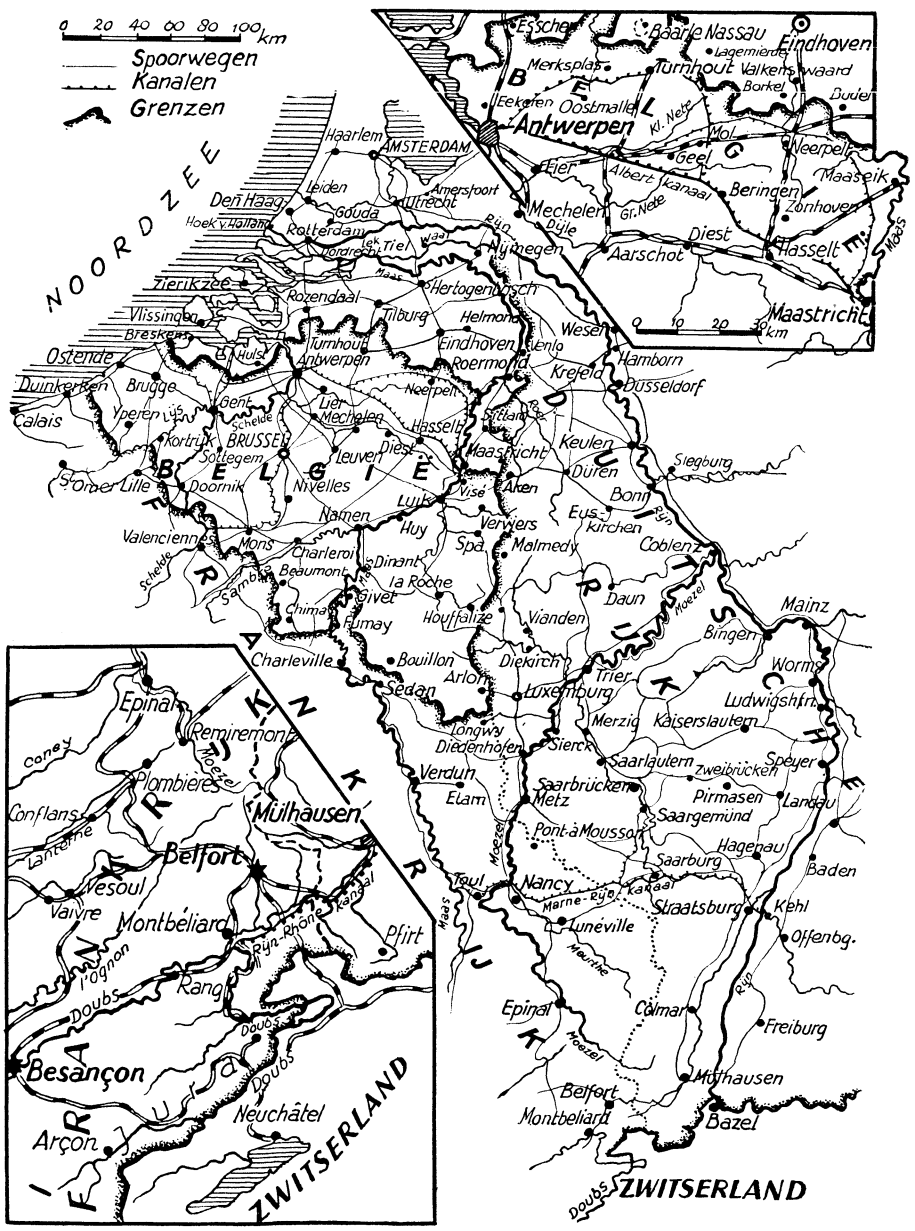

het front. In het grensgebied van Zeeuwsch-Vlaanderen maakten de Canadeesche troepen de laatste twee dagen 10.000 gevangenen; Terneuzen en Philippine werden bevrijd.

23 Sept. (D.N.B.) — Het Duitsche afweerfront ten Noorden van Nijmegen kon zich handhaven. Vanuit het Oosten en Westen aanvallende formaties gelukte het bij Veghel het contact tusschen de geallieerde strijdkrachten in Zuid- en Midden-Nederland te verbreken. Pogingen van den vijand zijn penetratiegebied bij Eindhoven uit te breiden mislukten. De distancieeringsbewegingen in West-Nederland verloopen volgens de plannen en het gelukte sterke formaties met hun uitrusting over den mond van de Schelde te voeren.

(R.O.) — De geallieerden vorderen met moeite in de richting van Arnhem, alwaar de Britsche luchtlandingstroepen zich in een critieke positie bevinden. Op eenige punten hebben Britsche patrouilles, doorstootend vanuit het Zuiden, den Rijn in de omgeving van Arnhem bereikt en contact tot stand gebracht met de parachutisten. die in de Betuwe zijn gedaald. Te Elst duren de zware gevechten voort. Hevige strijd wordt geleverd langs den corridor van Eindhoven naar Nijmegen, welke in de buurt van Nijmegen kon worden verbreed. Tusschen Veghel en Uden slaagden Duitsche troepen er tijdelijk in den toevoerweg af te snijden. doch zij werden tenslotte verdreven. In Zeeuwsch-Vlaanderen vluchten de Duitschers, onder achterlating van hun uitrusting over de Schelde.

24 Sept. (D.N.B.) — In Midden-Nederland heeft de vijand op 23 September opnieuw vrij sterke strijdkrachten ten Zuiden en Zuidoosten van Nijmegen neergelaten. De distancieeringsbewegingen in West-Nederland nemen het voorgenomen verloop.

(R.O.) — De situatie van de geïsoleerde luchtlandingstroepen bij Arnhem werd door versterkingen eenigszins verlicht. Eenige patrouilles konden onder hevig Duitsch vuur den Rijn oversteken, doch van een ontzet kan nog niet worden gesproken. De geallieerde hoofdmacht ondervindt bij Elst nog zeer hevigen Duitschen tegenstand, terwijl ook Zuidoostelijk van Nijmegen, bij Groesbeek zwaar gevochten wordt tegen bij Kleef geconcentreerde Duitsche versterkingen. Tusschen Eindhoven en Nijmegen is de hoofdweg via Veghel weer geheel in geallieerde handen, hoewel nog steeds hevige Duitsche aanvallen moeten worden afgeslagen. Ten Zuidoosten van Eindhoven werd Weert bevrijd en dringen geallieerde patrouilles op naar de Maas.

OVERIG WESTELIJK FRONT —

18 Sept. (D.N.B.) — Tusschen Antwerpen en Maastricht ging de vijand tot den aanval over teneinde contact met de neergelaten formaties te krijgen. Hij kon slechts geringe terreinwinst behalen. Tusschen Maastricht en Aken, bij Nancy en Luneville duren de zware afweergevechten voort. In de puinhoopen van Brest wordt nog zwaar gevochten. Aanvallen op Boulogne en Duinkerken werden afgeslagen.

(R.O.) — Ten Zuidoosten van Aken zijn de Duitschers tot den tegenaanval overgegaan. Amerikaansche troepen bezetten Luneville. In totaal werden in het Westen 400.000 krijgsgevangenen gemaakt. Canadeesche troepen zetten een algemeenen aanval op Boulogne in.

19 Sept. (D.N.B.) — Ten Noordwesten van Aken behaalde de vijand geringe terreinwinst. Tegenaanvallen bij Luneville hebben succes. De vesting Brest gaf zich over; in Boulogne kon de vijand binnendringen.

(R.O.) — De Amerikaansche troepen overschreden bij Sittard de Duitsche grens. De Duitsche tegenstand ten Noorden van het Maas-Schelde-kanaal wordt zwakker. Ten Oosten van Aken rukken de Amerikanen in de richting Düren op. Bij Metz vorderen de geallieerden in de richting van Straatsburg.

20 Sept. (D.N.B.) — Ten Noordwesten van Aken kon de vijand zijn penetraties uitbreiden. Ten Zuidwesten der stad wint de eigen aanval langzaam terrein. In het gebied van Nancy-Luneville zware, onoverzichtelijke gevechten.

(R.O.) — Ten Noordoosten van Antwerpen rukken geallieerde troepen op in de richting van de Nederlandsche grens.

21 Sept. (D.N.B.) — In het gebied van Aken werden alle vijandelijke aanvallen afgeslagen. Het bruggenhoofd over de Sauer bij Echternach werd verkleind. Bij Luneville werden na zware gevechten de Duitsche strijdkrachten tot op den Oostelijken rand der stad teruggetrokken. Aanvallen op Boulogne en Calais werden afgeslagen.

(R.O.) — Hevige gevechten woeden ten Oosten van Aken en Stolberg; de Duitschers ondernemen verwoede tegenaanvallen. Ten Noordoosten van Nancy rukken Amerikaansche troepen op in de richting van Karlsruhe. Brest en Boulogne zijn gevallen.

22 Sept. (D.N.B.) — De aanvalspoging ten Noorden van Aken, ondernomen vanuit Zuid-Limburg, werd niet voortgezet. Ten Zuidoosten van Aken, ten Zuiden van Stolberg kwam het tot verbitterde gevechten. Bij Pont à Mousson en in het gebied van Nancy-Luneville werden vijandelijke aanvallen afgeslagen. Om de stad Rémiremont wordt zwaar gevochten.

(R.O.) — Stolberg is zoo goed als in handen der Amerikanen. 40 K.M. ten Oosten van Nancy wordt zwaar gevochten.

23 Sept. (D.N.B.) — Ten Zuiden van Aken werden vijandelijke aanvallen afgeslagen. Aan het Eifelfront zuiverden de Duitsche troepen het geallieerde bruggenhoofd over de Sauer bij Echternach. In het gebied van Luneville duren de zware gevechten voort. Aan de Boven-Moezel heen en weer golvende gevechten bij Epinal en Rémiremont.

(R.O.) — Tusschen Aken en Trier is de situatie nagenoeg ongewijzigd.

24 Sept. (D.N.B.) — Zuidoostelijk van Aken en aan het Eifelfront werden alle vijandelijke aanvallen afgeslagen. Oostelijk van Luneville behaalde de vijand aanvankelijk succes, doch werd later opgevangen. De in de bruggenhoofden Epinal en Rémiremont vechtende eigen troepen werden na zwaren strijd op den Oostelijken oever van de Moezel teruggenomen. In Boulogne bieden resten der bezetting nog altijd verzet. Folkestone en Dover werden door marine-batterijen onder vuur genomen.

(R.O.) — Afgezien van een geringe terreinwinst ten Noorden van Nancy valt van de rest van het front weinig te melden. In Boulogne werd het laatste Duitsche verzet gebroken; de garnizoenscommandant werd gevangen genomen.

OOSTELIJK FRONT —

18 Sept. (D.N.B.) — Aan de Servisch-Bulgaarsche grens ontstonden plaatselijke gevechten met Bulgaarsche afdeelingen. In Zuid-Zevenburgen mislukten vijandelijke aanvallen. Ook bij Sanok en Krosno werden nieuwe hevige aanvallen der bolsjewisten afgeslagen. In Letland en Estland woedt de strijd met uiterste felheid voort.

(R.O.) — De Russen melden het afslaan van sterke Duitsche tegenaanvallen in Letland ten Westen van Walk en ten Zuiden van Riga.

19 Sept. (D.N.B.) — Aan de Noordwestelijke grens van Roemenië werd de vijand op verschillende punten teruggeworpen. Bij Sanok en Krosno werden vijandelijke aanvallen afgeslagen. Ten Noordoosten van Warschau vielen de Sovjets vergeefs aan. In Letland en Estland werden vijandelijke doorbraken verhinderd.

(R.O.) — Bij Dorpat zijn de Russen diep in de Duitsche stellingen gedrongen. De Russische luchtmacht bombardeerde met succes de haven van Libau. Aan den Weichsel, tegenover Warschau, heeft een hevig artillerieduel plaats. Het Poolsche bevrijdingsleger in Warschau valt de Duitsche stellingen op den Westelijken oever aan; met behulp van vliegtuigen ontvangen zij voedsel en munitie. Russische en Roemeensche troepen blijven doordringen in Noordelijk Transsylvanië.

20 Sept. (D.N.B.) — In Zevenburgen mislukten bolsjewistische aanvallen. Evenzoo sloegen bij Sanok en Krosno de Duitsche troepen de hevige aanvallen af. Pogingen om bij Warschau den Weichsel over te steken werden verijdeld; enkele doorgedrongen troepen werden afgesneden. Aanvallen bij Mitau leverden verbeterde stellingen op. In Letland en Estland werden de aanvallen der Sovjets afgeslagen of opgevangen. In den sector Kandanlaksja werden twee vijandelijke bruggenhoofden vernietigd.

(R.O.) — De Russen zijn in de Oostzeestaten een nieuw offensief begonnen en Riga tot op 14 K.M. genaderd. De verbindingen van het achtste Duitsche leger in Letland zijn in Russische handen; Bauske en Mitau werden veroverd. Tusschen Estland en Letland werd Walk veroverd, waardoor de verbinding tusschen de Duitsche troepen in Estland en die in Letland werd verbroken.

21 Sept. (D.N.B.) — De harde afweerslag om de Karpatenpassen duurt voort. Bij Warschau werden bolsjewistische gevechtsgroepen op den Westelijken Weichseloever vernietigd. Aanvallen ten Noordoosten van Warschau en ten Noordwesten van Bialystok werden afgeslagen. Duitsche troepen wonnen terrein ten Zuiden van Mitau. In Letland en Estland zette de vijand zijn aanval voort. In een week werden daar 600 Sovjetpantserwagens vernield.

(R.O.) — In Estland en Letland worden 200.000 Duitschers met vernietiging bedreigd.

22 Sept. (D.N.B.) — In Zevenburgen werden aanvallen op den Szekeltop afgeslagen. De afweerslag in het gebied van Sanok en Krosno duurt voort. Pogingen om den Weichsel over te steken bij Warschau mislukten wederom. Ten Zuiden van Mitau wint de Duitsche tegenaanval terrein. Opnieuw werden de doorbraakpogingen in Letland en Estland verijdeld; in het Noordelijk deel van Estland zijn de distancieeringsbewegingen uit den Narwasector volgens het plan verloopen.

(R.O.) — De Poolsche patriotten in Warschau hebben contact gemaakt met Russische troepen, die den Weichsel zijn overgestoken.

23 Sept. (D.N.B.) — Plaatselijke gevechten in Zuidelijk Zevenburgen. Zuidelijk van Sanok en Krosno duurt de afweerslag met onverminderde hevigheid voort. Vijandelijke aanvallen ten Zuiden van de Memel mislukten. Zuidwestelijk Mitau gelukte het de Duitsche stellingen verder te verbeteren en vijandelijke tegenaanvallen af te slaan. De strijd in het Noorden neemt in hevigheid toe; het gelukte de vijandelijke doorbraakpogingen te verhinderen, terwijl de terugtochtsbewegingen in Estland volgens de plannen verloopen.

(R.O.) — In Estland is de stad Reval thans in Russische handen. In Roemenië werd Arad, 13 K.M. van de Hongaarsche grens, door Russische en Roemeensche troepen veroverd.

24 Sept. (D.N.B.) — In Zuidwestelijk Zevenburgen mislukten aan weerskanten van Torenburg vijandelijke doorbraakpogingen. Roemeensche formaties leden bij Neumarkt zware verliezen. Bolsjewistische aanvallen in Szeklen en de Oostelijke Karpaten bleven zonder resultaat. Ten Zuiden van Sanok en Krosno duren de zware gevechten nog steeds voort. In den Noordelijken sector gaan de bewegingen der Duitsche troepen ondanks den sterken druk der bolsjewisten volgens de plannen door. Bij gevechten tegen benden in Noordelijk Slowakije werden ruim 40 Sovjet-commissarissen gevangen genomen. In Roemenië moest de stad Arad door de Hongaarsche troepen worden prijsgegeven.

(R.O.) — Het Roode Leger is een groote aanval op Hongarije begonnen. Op een front van 80 K.M. breedte vechten Russische en Roemeensche troepen op Hongaarschen bodem. In Estland trekken de Russische troepen na de verovering van Reval in Zuidwestelijke richting naar de Golf van Riga; Pernau werd bezet.

ITALIAANSCHE FRONT —

18 Sept. — (D.N.B.) — In den sector Lucca-Pestoia bleven de vijandelijke aanvallen zonder succes. Ten Noorden van Florence viel de vijand den geheelen dag hevig aan. Alle doorbraakpogingen werden verijdeld.

19 Sept. (D.N.B.) — Ten Noorden van Florence en aan de Adriatische zee duren de zware afweergevechten voort; doorbraakpogingen werden verijdeld.

(R.O.) — In het gebied van Rimini wordt nog steeds zwaar gevochten; Duitsche tegenaanvallen ondernomen vanuit de Gothenlinie werden afgeslagen.

20 Sept. (D.N.B.) — De afweerslagen aan de Adriatische kust bereikten hun hoogtepunt. In ten deele nieuwe stellingen werden de doorbraken verhinderd. Ten Noorden van Florence werden vijandelijke aanvallen afgeslagen.

(R.O.) — Tusschen San Marino en de Adriatische kust wordt verbitterd gevochten.

21 Sept. (D.N.B.) — De zware afweergevechten ten Noorden van Florence en aan de Adriatische kust woeden voort. Ten Zuiden van Firenzuola werd een vrij groote vijandelijke penetratie afgegrendeld. Andere penetraties ontstonden aan de Adriatische Zee. Doorbraakpogingen mislukten.

(R.O.) — Het achtste leger is ten Noorden van Florence gevorderd. Aan de Adriatische kust zijn afdeelingen van het Italiaansche leger na de verovering van het vliegveld van Rimini verder opgerukt. Tusschen Rimini en San Marino zijn Britsche troepen de zwaar verdedigde Duitsche stellingen binnengedrongen. De geallieerden vergrooten hun bres in de Gothenlinie.

22 Sept. (D.N.B.) — De slag om de Povlakte woedt voort. Ten Noorden van Florence mislukten talrijke geconcentreerde vijandelijke aanvallen. Tusschen San Marino en de Adriatische kust konden de Engelschen de Duitsche stellingen binnendringen; om het bezit van San Lorenzo wordt hevig gevochten, terwijl de Engelsche voorhoede kon opdringen tot aan den straatweg naar Rimini.

(R.O.) — Rimini is in geallieerde handen.

23 Sept. (D.N.B.) — Aanvallen ten Noorden van Lucca en Pistoia bleven zonder succes. Ten Noorden van Florence zetten de geallieerden hun aanvallen den geheelen dag voort; het gelukte den vijand een penetratie bij Firenzuola te vergrooten. Aan de Adriatische kust werd slechts plaatselijk gevochten.

(R.O.) — Het vijfde leger heeft zijn bres in de Gothenlinie verbreed door de verovering van een aantal belangrijke berghellingen.

24 Sept. (D.N.B.) — Bij zware gevechten behaalde de vijand in het gebied van Firenzuola geringe terreinwinst. Aan de Adriatische Zee oplevende gevechtsactiviteit.

(R.O.) — Met de bezetting van Rimini en Firenzuola is de Gothenlinie voor de Duitschers waardeloos geworden. Ten Noorden van Florence werden belangrijke bergposities veroverd. In de Adriatische sector dringen troepen van het 8ste leger door in de Po-vlakte.

LUCHTOORLOG —

18 Sept. (D.N.B.) — Amerikaansche bommenwerpers ondernamen overdag een aanval op Boedapest. Des nachts wierpen vijandelijke vliegtuigen bommen op Bremen, Dortmund en Debreczen in Hongarije. Het V 1 vergeldingsvuur op Londen werd voortgezet.

(R.O.) — 500 bommenwerpers wierpen bommen op olieraffinaderijen in Boedapest. Engelsche bommenwerpers deden een aanval op Walcheren; 700 ton bommen werden uitgeworpen. Twee vliegende bommen kwamen in Zuid-Engeland neer; zij veroorzaakten slechts geringe schade. Duitsche vliegtuigen ondernamen een aanval op Rome.

19 Sept. (D.N.B.) — Vijandelijke bommenwerpers ondernamen aanvallen op Wesermünde en Boedapest, alsmede op andere plaatsen in Hongaarsch en Servisch gebied; 19 vliegtuigen werden neergeschoten.

(R.O.) — Geallieerde bommenwerpers deden weer zware aanvallen op verbindingen achter de Siegfriedlinie; 700 Amerikaansche bommenwerpers bombardeerden de emplacementen van Hannover, Kiel, Koblenz, Maagdenburg, Wiesbaden en Keulen. Op 15 September werd nogmaals een aanval gedaan op het Duitsche slagschip „Tirpitz" waarbij o.a. gebruik gemaakt werd van bommen van 6 ton. De Engelsche luchtmacht ondernam des nachts een aanval op München-Gladbach.

20 Sept. (D.N.B.) — Amerikaansche bommenwerpers ondernamen aanvallen op Noord- en Noordwest-Duitschland, in het bijzonder Koblenz. Des nachts werden aanvallen gedaan op München-Gladbach en Boedapest; 37 vijandelijke vliegtuigen werden vernietigd. Het vergeldingsvuur op Londen duurt voort.

(R.O.) — Verbindingen en olie-installaties achter de Siegfriedlinie zijn hevig gebombardeerd.

21 Sept. (D.N.B.) — Overdag werden vijandelijke aanvallen gedaan op Boedapest, Raab en Presburg. In Trier ontstonden verliezen onder de bevolking. Het storingsvuur der V 1 op Londen duurt voort.

(R.O.) — Engelsche bommenwerpers wierpen ca. 4000 ton bommen op Calais.

22 Sept. (D.N.B.) — Amerikaansche bommenwerpers wierpen 21 September bommen in het Hongaarsche gebied. Bij aanvallen op West-Duitsch gebied ontstond schade in Mannheim, Ludwigshafen, Koblenz en Mainz.

23 Sept. (D.N.B.) — Bij voor den afweer ongunstige weersomstandigheden viel de vijand overdag Kassel en München aan. 15 vliegtuigen werden neergeschoten.

(R.O.) — De Duitschers lanceerden in den loop van den nacht wederom eenige vliegende bommen tegen Zuid-Engeland. Er vielen slachtoffers en er ontstond schade.

24 Sept. (D.N.B.) — Amerikaansche bommenwerpers vielen overdag plaatsen in Zuidoost-Duitschland en in het Sudetenland aan. Des nachts vielen Britsche bommenwerpers vooral de steden Neuss en Düsseldorf aan. Groot-Londen lag gisteren onder zwaar V 1 vuur.

(R.O.) — Vannacht werden aanvallen gedaan op Mainz, Münster en Bocholt.

ZEEOORLOG —

20 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld, dat duikbooten in het Kanaal en den Indischen Oceaan vier schepen met een inhoud van 26.000 ton en twee fregatten tot zinken brachten. Drie schepen werden beschadigd.

21 Sept. — Van Duitsche zijde wordt gemeld: Onder opoffering van drie eigen motortorpedobooten gelukte het een Duitsch convooi bij Duinkerken zonder schade zijn plaats van bestemming te bereiken.

HET VERRE OOSTEN —

Nieuwe landing op de Palaoe-eilanden —

18 Sept. (R.O.) — Amerikaansche troepen hebben een nieuwe landing uitgevoerd op een eiland in de Palaoe-archipel.

Birma —

20 Sept. (Domei) — In het Birmaansch-Chineesche grensgebied zijn de steden Lameng en Pengyoeh door de Japanners ontruimd. Een aanval op Loengling kon worden afgeslagen.

Luchtaanvallen —

18 Sept. (R.O.) — Bij geallieerde luchtaanvallen op Celebes en Ceram werden 3 Japansche schepen, waaronder één van 3000 ton, vernietigd.

21 Sept. (R.O.) — Engelsche vliegtuigen ondernamen van vliegtuigmoederschepen af een luchtaanval op Sumatra.

22 Sept. (D.N.B.) — 500 Amerikaansche bommenwerpers, die van vliegtuigmoederschepen waren opgestegen, hebben Manilla en de luchthaven Clark op de Philippijnen gebombardeerd.

(R.O.) — Manilla is dagenlang gebombardeerd. 11 schepen en 205 Japansche vliegtuigen werden vernietigd. Amerikaansche verliezen 15 machines.

Hiernaast: Een tijdens de zware gevechten in September 1944 door de Duitschers kapot geschoten Engelsche tank ligt aan den weg van Nijmegen naar Arnhem.
Hieronder: Een foto uit Nijmegen, genomen na de gevechten van 20 September 1944.

Zondagmiddag, 17 September 1944: Geallieerde luchtroepen in Nederland geland.
Hiernaast: Op weg naar Nederland.
Hieronder: Manschappen, voorraden en munitie landen op Nederlandschen bodem.

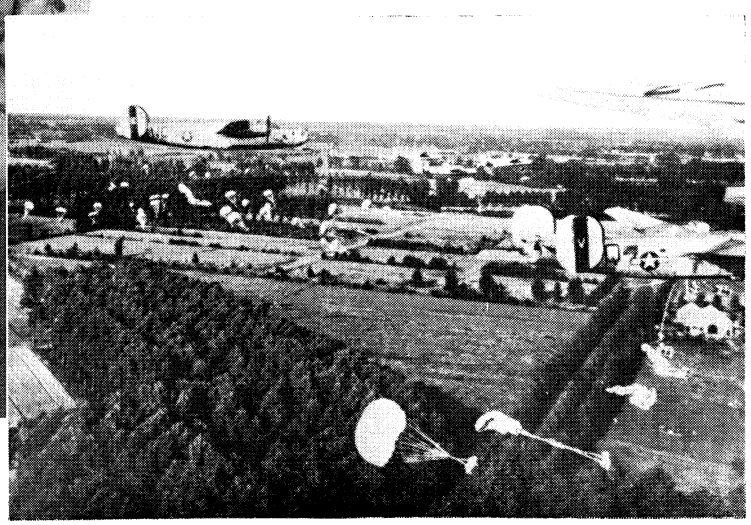

Hiernaast: Een aantal Duitschers, dat bij gevechten in Limbricht (L.) gevangen werd genomen.

Hiernaast: Gevangen genomen Duitschers in de buurt van Nijmegen.

NEDERLAND (BEVRIJD GEBIED)

A. Generaal-majoor H. J. Kruls —

Generaal-majoor Kruls werd in 1902 te Amsterdam geboren. Na de Koninklijke Militaire Academie te Breda te hebben doorloopen, werd hij in 1922 benoemd tot 2e luitenant bij de vestingsartillerie. Gedurende zijn militairen loopbaan studeerde Generaal Kruls tevens te Utrecht in de rechten, in welke faculteit hij in 1937 den meestertitel behaalde.

In 1930 werd de toenmalige luitenant Kruls uitgezonden naar Curaçao voor de organisatie van de luchtdoelverdediging aldaar. Hierin was hij eenige jaren werkzaam bij de Afdeeling Generale Staf van het Departement van Defensie. Na een tweetal jaren bij het 2e reg. veldartillerie was hij van 1934 tot 1937 verbonden aan de Hoogere Krijgsschool en hierop van 1937-38 gedetacheerd bij den Generalen Staf.

In 1938 keerde luitenant Kruls terug naar het Departement van Defensie en werd bevorderd tot Kapitein. In 1939 werd hij adjudant van den Minister van Defensie in welke functie hij in Mei 1940 naar Engeland kwam. In Mei 1942 volgde zijn bevordering tot majoor, in Februari 1943 tot kolonel en op 5 Sept. 1945 tot generaal-majoor en chef van den generalen staf van het militair gezag in Nederland. **(V. b. Gen.-maj. Kruls 6074 A.; Mil. Gez. 6091 A.)**

B. Organisatie der verzetbeweging Oproep van Prins Bernhard —

25 Sept. (Radio-Oranje) — In zijn kwaliteit van bevelhebber der Nederlandsche strijdkrachten richtte Prins Bernhard een aantal aanwijzingen tot de leden der binnenlandsche strijdkrachten, waarin in de eerste plaats nog eens wordt aangedrongen op een nauwe samenwerking tusschen de verschillende organisaties van gewapende vrijwilligers

In deze aanwijzingen wordt o.m. bekend gemaakt, dat wapenen voor zoover deze beschikbaar komen, alleen mogen worden uitgereikt aan hen, die deze kunnen en willen gebruiken, terwijl in het bijzonder gewaarschuwd wordt tegen verraderlijke elementen, waarmee onmiddellijk en zonder pardon moet worden afgerekend.

Voorts dienen de organisaties uit wier midden leden deelnemen aan het gewapend verzet tot overeenstemming te komen over een éénhoofdige plaatselijke leiding. Indien desbetreffend niet tot overeenstemming kan worden gekomen, wordt deze leider aangewezen door de centrale leiding, die daartoe door den Prins werd gemachtigd. Militaire beslissingen moeten door de centrale leiding zooveel mogelijk aan den plaatselijken leider worden overgelaten.

Allen, die in het huidige stadium aan het gewapend verzet tegen den vijand deelnemen hebben in beginsel gelijke rechten. Het verdienstelijke werk, verricht door alle ondergrondsche verzetbewegingen wordt geenszins miskend, doch zal na afloop van den momenteelen actieven strijd tot zijn recht komen.

(V. b. Verzetbeweging en N.B.S. 6091 A.; 6084 A.; 6083 A.)

C. Instructie aan de arbeiders in Duitschland —

26 Sept. (Radio-Oranje) — Op last van het geallieerde opperbevel werd op 25 September een instructie gericht aan de buitenlandsche arbeiders in Duitschland. Hierin wordt medegedeeld, dat de georganiseerde groepen thans tot actie moeten overgaan, waarbij de bevelen der leiders nauwkeurig moeten worden opgevolgd. Niet aangesloten buitenlandsche arbeiders moeten de fabrieken verlaten en werk zoeken op het platte land. In bepaalde gebieden van Duitschland ontvangen de georganiseerde buitenlandsche arbeiders thans de middelen waarmede zij actief verzet kunnen plegen; de gebruiksaanwijzingen moeten na kennisname worden vernietigd, de apparaten zelf verborgen. Weest voorzichtig, zoo eindigt de instructie, en onderschat de macht van de Gestapo niet, maar vergeet ook niet, dat de Gestapo bevreesd is voor de 12.000.000 buitenlandsche arbeiders, die door nu te handelen, het lot van het Derde Rijk kunnen bezegelen.

(V. b. Instr. arb. Duitschl. 6073 A.)

D. Bestraffing van landverraders; rede van den minister van justitie

26 Sept. (Radio-Oranje) — De minister van Justitie, mr. dr. Van Heuven Goedhart, heeft op 25 September eenige bijzonderheden bekend gemaakt aangaande 5 Koninklijke Besluiten, welke voorzien in een snelle bestraffing van landverraders en heulers met den vijand.

Het Besluit „Bijzonder strafrecht" somt o.a. de volgende misdrijven op: misdrijven tegen de veiligheid van den Staat, tegen de koninklijke waardigheid, tegen de openbare orde, tegen de veiligheid van personen en goederen, terwijl als nieuwe misdrijven worden gekenmerkt: het blootstellen van landgenooten aan vervolging, vrijheidsberooving, bestraffing door of vanwege den vijand en zijn handlangers en het met 's vijands hulp benadeelen van landgenooten in hun vermogen.

Deze misdrijven zullen worden berecht door bijzondere gerechtshoven waarin burgerlijke en militaire leden zitting krijgen. Hooger beroep is niet mogelijk, doch enkel cassatie door een bijzonderen Raad van Cassatie.

De bijzondere rechtbanken berechten met terugwerkende kracht en met veel zwaardere straffen dan de gewone rechtbanken, o.a. met de doodstraf. Alle bij algemeen strafrecht bepaalde boeten worden vermenigvuldigd met tien.

De afrekening met landverraders en collaborateurs is neergelegd in het z.g. Tribunaalbesluit. Het tribunaal is een volksrechtbank met een jurist als president en twee burgers als rechter. Het kan de volgende straffen opleggen: interneering voor den tijd van tien jaar, ontzegging van bepaalde rechten en verbeurdverklaring van vermogen of nalatenschap.

Voor deze tribunalen zullen verschijnen een ieder die voordeel heeft getrokken uit maatregelen van den vijand, terwijl de bemoeienissen zich tevens uitstrekken tot hen, die geen gevolg gaven aan lastgevingen der regeering. Met de tribunalen hebben te maken de aannemer, die dik verdiende aan de Duitsche verdedigingswerken, de dagbladdirecteur, die zich verrijkte met de Duitsche propaganda, de ambtenaar, die lastgevingen der regeering in den wind sloeg en de arbeiders, die springladinggaten graven tegen betaling van zes gulden per stuk. Straks zullen, zoo besloot de minister, de tribunalen al deze lieden duchtig aan het verstand brengen, dat hulpverleening aan den vijand nimmer door den vaderlandschen beugel kon en dat dit voor het oogenblik van den eindstrijd meer dan ooit een misdrijf vormt. Zooals gij gedaan hebt, zoo zal het U vergaan!

E. Koningin Wilhelmina onderscheiden met de Orde van den Kousenband —

25 Sept. (Radio-Oranje) — H.M. Koningin Wilhelmina heeft op 24 September van Z.M. Koning George van Engeland de hoogste Engelsche onderscheiding, de Orde van den Kouseband, ontvangen. Koning George wilde hiermede namens alle Britsche onderdanen uitdrukking geven aan de eerbiedige bewondering, die wordt gevoeld voor de moed en standvastigheid, die Koningin Wilhelmina voortdurend heeft getoond, sedert zij vier jaren geleden als een geëerde en welkome gast naar Engeland vertrok.

Geen enkele andere regeerende vorstin van een buitenlandschen staat heeft ooit de Orde van den Kouseband sedert deze bijna zes eeuwen geleden werd gesticht, ontvangen. De eenige vrouwelijke ordeleden zijn op het oogenblik de koningin van Engeland en de koningin-moeder van Engeland.

(V. b. Kon. Wilh. 6082a; 6073 A.)

F. De voorsprong der „loyale" studenten —

27 Sept. — Namens den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen werd door Radio-Oranje een verklaring verspreid van den volgenden inhoud:

In April 1943 is aan de studenten de z.g. loyaliteitsverklaring voorgelegd. De overgroote meerderheid der studenten weigerde te teekenen. Zij echter, die wel teekenden hebben nog geruimen tijd colleges kunnen volgen, examen kunnen doen en hebben hun graad nog verkregen. Daardoor hebben zij in vele gevallen een voorsprong gekregen op hen, die hun vaderlandsche plicht verkozen boven hun eigen carrière. Dit zal het rechtsgevoel van vele Nederlanders krenken. Deze zaak heeft de volle aandacht der regeering en zij kondigt aan, dat na de bevrijding zoo spoedig mogelijk contact zal worden gezocht met de verschillende universitaire instanties, na hun zuivering, ten einde te komen tot maatregelen, waardoor de voorsprong van de studenten, die zich voor het Duitsche gezag gebogen hebben, teniet wordt gedaan. **(V. b. Loyaliteitsverkl. 5488)**

NEDERLAND (BEZET GEBIED)

A. Havenwerken van Amsterdam vernield —

Aan het Oranje-bulletin van 25 September ontleenen wij: Overal in den lande komen berichten binnen, dat de Duitschers voorbereidingen treffen voor hun vertrek. Zij doen dit door het aanbrengen van rigoureuze vernielingen. Het meest sprekende voorbeeld is wel Amsterdam, waar de handelskaden, de kranen en de dokken tusschen 21 en 23 September zijn opgeblazen. De schade wordt door deskundigen geschat op meer dan ƒ 300.000.000. Voorts zijn tallooze fabrieken, bruggen en installaties ondermijnd. Dit is o.m. bekend van de papierfabriek van Van Gelder Zonen te Velsen, die voor ons land van unieke beteekenis is. Het opblazen hiervan zou een ramp zijn voor de publiciteit van ons land.

(V. b. Havenw. 6083 A.)

B. Distributiemaatregelen - Plaatselijke distributie op noodkaarten - Einde der suikerdistributie —

26 Sept. — Uit den Haag wordt gemeld, dat met ingang van 1 October de bonnenlijsten plaatselijk zullen worden vastgesteld. De noodbonkaarten zullen in gebruik worden genomen en zijn slechts geldig in den distributiekring van uitreiking.

30 Sept. — Door den secretaris-generaal van Landbouw en Visscherij wordt bekend gemaakt, dat na 14 October voor personen, geboren in de jaren 1939 of eerder, voorloopig geen nieuwe suikerbon zal worden aangewezen. Aangeraden wordt, zuinig met suiker te zijn.

(V. b. Distr. 6091 A.; 6086 A.)

C. Bestraffing van landverraders; commentaar van mr. J. Huyts —

28 Sept. — Naar aanleiding van een verklaring voor Radio-Oranje door minister mr. dr. van Heuven Goedhart over de bestraffing van landverraders, schreef mr. J. Huyts, hoofdredacteur van de Nieuwe Rotterdamsche Courant een hoofdartikel onder den titel „Zedelijke verantwoording" waarin hij betoogde, dat ongetwijfeld een deel van hetgeen in de jaren van bezetting in ons land gebeurde als politiek misdrijf, helaas echter ook veel als misdaad zonder voorbehoud kon worden beschouwd. Ook al namen deze vergrijpen vormen aan, die de letter van de wet niet heeft voorzien, het rechtsgevoel zou niet verdragen, dat zij daarom onbeoordeeld bleven. Hij geeft er echter de voorkeur aan, dat de rechterlijke macht de gelegenheid wordt gelaten om met voorzichtigheid het instrument der analogie te hanteeren en verzet zich tegen het voornemen om vonnissen te vellen wegens daden, die niet bij voorafgaande wet tot misdaden zijn gestempeld, omdat hierdoor een der fundamenten van ons recht zou worden aangetast. Er zal, zoo schrijft hij voorts, onderscheid kunnen en ook moeten worden gemaakt tusschen strafrechtelijke en zedelijke verantwoording, waarbij misschien ook bepaalde politieke handelingen voor strafrechtelijke verantwoording in aanmerking kunnen komen. Komen er jammerlijke figuren te voorschijn, welnu, dat het blijke. Blijken er mannen van karakter onder te zijn, dan kan het slechts een voordeel zijn te weten wat hen heeft bezield. De wraakzuchtigen zullen misschien meenen, dat er dan tevelen aan „straf" tekort zullen komen, maar de vooruitzienden zullen beseffen, hoeveel ons volk juist in zulk een politiek proces van zedelijke verantwoording zou kunnen winnen, waarin het er niet om gaat om iemand aan de hand van zijn daden in of uit de gevangenis te „bewijzen", maar waarin het er veeleer in beoordeeling van streven en bedoeling op aan komt om klaarheid te scheppen over wat als het wezenlijke belang van ons volk moet worden beschouwd.

(V. b. 6097 D.)

D. Bewindvoerders voor verlaten voedselvoorzieningsbedrijven —

Blijkens een publicatie in de Staatscourant van 25 September werd door den secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij bepaald, dat indien een voedselvoorzieningsbedrijf door den ondernemer werd verlaten, door den voedselcommissaris der betrokken provincie een bewindvoerder kan worden aangesteld, die in en buiten rechten den ondernemer vertegenwoordigt.

E. Verklaring van dr. Seyss-Inquart - Militaire situatie - Spoorwegstaking —

30 Sept. — Rijksminister dr. Seyss-Inquart heeft aan de „Deutsche Zeitung in den Niederlanden" een interview toegestaan, waarbij hij een antwoord gaf op een aantal vragen betreffende de situatie in Nederland zooals deze zich sedert begin September had ontwikkeld. Na een uiteenzetting van den militairen toestand, waarbij hij zeide, dat deze de Duitsche militaire autoriteiten na het bij Arnhem behaalde succes niet verontrustte en zij alle plannen van den vijand rustig afwachtten, besprak dr. Seyss-Inquart de spoorwegstaking. Hij verklaarde, dat de Duitschers het verkeer dat zij noodig hebben zelf ook zonder de medewerking van de Nederlanders in gang kunnen houden. Echter heeft de weermacht, teneinde haar belangen veilig te stellen, na het uitbreken van de staking beslag gelegd op alle verkeersmiddelen en mist de Nederlandsche bevolking dus niet alleen de spoorwegen doch tevens vele andere middelen van verkeer. Zoodoende zullen zich binnen enkele weken ernstige moeilijkheden voordoen voor het dekken van de behoeften van het land, zoowel wat betreft de voedselvoorziening als den aanvoer van steenkool. Duitschland zou wel bereid zijn om, nu de Limburgsche mijnen zijn uitgevallen, de strikt noodzakelijke behoefte aan steenkolen te dekken, echter alleen onder voorwaarde, dat alle verkeersmiddelen voor dit doel gebruikt kunnen worden.

Voorts deelde de Rijksminister mede, dat de Duitsche weermacht als gevolg van den Anglo-Amerikaanschen opmarsch in het Zuidelijke deel van ons land, Nederland nu als bezet gebied beschouwde en zij dienovereenkomstig handelde. Voor de verdediging van Nederland maakt zij aanspraak op alles wat zij noodig heeft en hier te lande aantreft. Dit temeer omdat de staking van de belangrijkste transportorganisatie het haar verhindert al haar behoeften uit Duitschland aan te voeren.

Tenslotte deelde dr. Seyss-Inquart mede, dat de Nederlandsche bevolking, enkele uitzonderingen daargelaten, haar rust en kalmte had bewaard. Het ligt, zoo besloot hij, dus aan de Nederlanders zelf of zij door het handhaven van rust en orde alsmede door het gebruik maken van alle verkeersmiddelen door dezen winter zullen komen. Voor de militaire beveiliging van de Nederlandsche gebieden zal evenals voorheen, de Duitsche weermacht zorgen.

(V. b. Spoorwegstaking 6091 A.; Seyss-Inquart 6085 A.)

F. Oproep aan de Nationaal-Socialisten —

25 Sept. — Door Rauter werd een oproep gericht aan de Nederlandsche nationaal-socialisten, zich thans, nu het vaderland wordt bedreigd, aan te melden voor den dienst bij de Landstorm-brigade en onverwijld onder de wapenen te komen.

(V. b. Landstorm 6066 B.; Rauter 6066 B.)

G. De strijd in Arnhem; ooggetuigeverslag —

30 Sept. — Aan De Telegraaf ontleenen wij het volgende, dat dit blad werd medegedeeld door een vluchtelinge uit Arnhem: Van Zondagmiddag (17 September) af, toen de sirenes boven Arnhem en Oosterbeek loeiden en een helsch lawaai van schietende vliegtuigen en afweergeschut de lucht deed daveren, hebben de bewoners van Arnhem de eene sensatie na de andere meegemaakt. Van slapen kwam niets. Vrijwel dag en nacht dreunde het zware mondingsvuur van Duitsche batterijen, van pantserwagens of stormgeschut. Al spoedig zat men zonder gas, water en electrischen stroom, de levensmiddelenwinkels waren onbereikbaar of snel uitverkocht. Eerst Donderdag (21 Sept.) klonk de kreet „er is brood" en velen trotseerden de neervallende scherven en renden met witte vlaggen, inderhaast van kussensloopen en stokken in elkaar geflanst, de straat op, af en toe plat op den buik dekking zoekend, wanneer het schril gefluit van een granaat wat al te dicht in de buurt kwam. Bij den bakker ontstond wel even gedrang maar tot wanordelijkheden kwam het niet. Vergezeld van een der manlijke huisgenooten ging de onderwijzeres er zoo af en toe op uit, om aan den stadsrand water te gaan halen uit putten of pompen. Over het algemeen gedroegen de Arnhemmers zich koelbloedig, sommigen wisten zelfs hun humor te bewaren, waardoor zij hun medemenschen tot grooten steun waren. Maandag (25 Sept.) toen het wat rustiger was geworden begon de groote uittocht. Het Nederlandsche Roode Kruis en andere hulporganisaties deden voortreffelijk werk met het in veiligheid brengen van zieken en ouden van dagen. De overige burgerij zocht op eigen gelegenheid een goed heenkomen. Wie geen koffertje had nam een kussensloop of maakte van lappen een bundeltje met de noodzakelijkste levensbehoeften. Velen hebben alles moeten achterlaten wat hun lief was, soms met de zekerheid er nooit iets van terug te zien.

Van paniek was geen sprake. Rustig en ordelijk trok de vluchtelingenstroom over den Apeldoornschen weg. Men voelde zich één door het gemeenschappelijke lot en wie zelf haast niets meer had gaf nog een kleedingstuk weg aan een medemensch, die nog minder had weten te redden. Men hielp en men hielp met vreugde; nergens kwamen incidenten voor. Dat geldt ook voor de bewoners van dorpjes, hofsteden en villa's langs den geheelen vluchtweg. Overal ontmoette men liefderijkheid en welwillendheid. Te Apeldoorn was de ontvangst even hartelijk en veel vluchtelingen konden hun emotie niet meer bedwingen, toen zij zich opeens door zooveel zorg omringd voelden. Met bakfietsen, paard en wagens en andere vervoermiddelen waren de Apeldoornsche burgers de vluch-

telingen reeds tegemoet gekomen, zelfs kleine jongens waren gedienstig en sjouwden met balen en koffertjes. Aan levensmiddelen hadden de meeste vluchtelingen geen gebrek, omdat tal van winkeliers voor hun vertrek hun geheelen voorraad, die anders mogelijk toch verloren was gegaan, uitdeelden aan ieder die maar wilde.

(V. b. Strijd bij Arnhem 6089)

ARGENTINIE —

A. Scheepvaartbeperking door de Ver. Staten —

28 Sept. — Naar het D.N.B. uit Stockholm bericht heeft de regeering der Ver. Staten bepaald, dat van 1 October af de uit Zuid-Amerika naar het Noorden varende schepen geen Argentijnsche havens meer mogen aanloopen. Deze maatregel wordt gemotiveerd als een oorlogsvereischte, waarbij er op wordt gewezen, dat Argentinië, dat niet deelneemt aan de oorlogsinspanning der overige Amerikaansche landen, ook niet kan rekenen op tegemoetkoming van de zijde der Ver. Staten inzake zijn scheepvaartproblemen.

(V. b. Argent.-Ver. St. 6037 C.)

BELGIE —

B. Reorganisatie van het kabinet Pierlot —

22 Sept. — De Britsche berichtendienst deelde mede, dat de Belgische ministerpresident met alle leden van zijn kabinet is afgetreden.

27 Sept. — Radio Brussel deelde de vorming eener nieuwe Belgische regeering mede. Minister-president is Hubert Pierlot, minister van Buitenlandsche Zaken Paul Henri Spaak en minister van Koloniën De Vleeschauwer. De regeering bestaat uit zeven katholieken, vijf socialisten, drie liberalen, twee partijloozen en twee communisten. **(V. b. 6092 B.)**

C. Gelukwensch van koning Gustaaf van Zweden —

26 Sept. (Radio-Oranje) — In een telegram aan den regent van België, Prins Karel, zegt koning Gustaaf van Zweden: „Diepe voldoening heeft het Zweedsche volk vervuld bij het vernemen van het goede nieuws, de bevrijding van België. Wij hopen, dat de dag nabij is, dat koning Leopold weer naar zijn volk zal kunnen terugkeeren". **(V. b. 6092 B.)**

BULGARIJE —

D. Betrekkingen met Hongarije verbroken —

26 Sept. (D.N.B.) — Radio Sofia heeft medegedeeld, dat Bulgarije de betrekkingen met Hongarije met ingang van 26 September om 24 uur zal verbreken.

(V. b. Verbreking betrekkingen 6077 B.)

DUITSCHLAND

E. Na-oorlogsche maatregelen der geallieerden —

27 Sept. (Radio-Oranje) — Namens de Engelsche regeering heeft Lord Cranborne in het Britsche Hoogerhuis verklaringen afgelegd ten aanzien van de houding, die de geallieerden na den oorlog tegen Duitschland zullen aannemen. Hij zeide o.m.: Wij kunnen onmogelijk beweren, dat de gewone Duitsche burger geen schuld heeft aan wat er is gebeurd. De geallieerden streven naar een wereld waar vrede heerscht en geen slavernij. Het moet daarom Duitschland onmogelijk worden gemaakt, weer een oorlog te beginnen en wij zullen van alle middelen, die te onzer beschikking staan gebruik maken om dit te bereiken. Lord Cranborne verklaarde voorts, dat het volledige plan voor de geallieerde bezetting van Duitschland na den oorlog nog in behandeling is. Engeland, Amerika en Rusland zullen het grootste aandeel hebben in de bezetting, maar Engeland staat gunstig tegenover de opvatting, dat de leden der Vereenigde Volken, die aan de operaties tegen Duitschland hebben deelgenomen, eveneens aan de bezetting zullen bijdragen.

Voorts werd door de Engelsche en Amerikaansche regeeringen bekend gemaakt, dat de zwarte lijst van firma's, die den vijand hebben gesteund, na de overwinning in Europa zal worden gehandhaafd. Deze maatregel is noodzakelijk om de geallieerden in staat te stellen, toezicht te blijven houden op de Duitsche commercieele, financieele en industrieele ondernemingen buiten Duitschland. Degenen in neutrale landen, die Duitschland gedurende den oorlog hebben geholpen zullen op de zwarte lijst blijven staan, om niet als vijanden van de Vereenigde Volken uit het oog te worden verloren.

(V. b. Na-oorlogssituatie 6079 A.)

F. Vierde verjaardag Driemogendhedenpact —

28 Sept. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van den vierden verjaardag van het Driemogendhedenpact hebben Rijksminister Von Ribbentrop, Mussolini en Sjigemitsoe, minister van Buitenlandsche Zaken van Japan per radio het woord gericht tot de bij dit pact aangesloten volken.

Rijksminister Von Ribbentrop verklaarde, dat het derde jaar van het Driemogendhedenpact de verdragslanden op den proef heeft gesteld en menigen zwaren tegenslag bracht, o.a. het afvallen van Roemenië, Bulgarije en Finland, alwaar de volken zelf bereid waren den strijd voort te zetten, doch de leiding faalde. Deze regeeringen sleuren thans hun dappere volken mede in den draaikolk der vernietiging door het bolsjewisme. Duitschland echter capituleert nooit en is één legerkamp, één onneembare vesting geworden. Laten wij ons, aldus besloot de minister, op geen enkele wijze laten beïnvloeden door vijandelijke overwinningspocherijen, maar vooral laat ons allen met fanatieke vastbeslotenheid de komende gevechten ingaan, dan zullen wij onoverwinnelijk zijn.

Mussolini verklaarde, dat Duitschland, Japan en Italië noch door het goud en den haat en noch door de materieele middelen van hun vijanden kunnen worden overwonnen en verklaarde, dat de fascistische republiek vastbesloten is om te strijden totdat de overwinning is behaald.

Sjigemitsoe gaf uiting aan zijn stellige overtuiging, dat de oorlog in geen geval met een nederlaag voor de landen van het Driemogendhedenpact zal eindigen, doch dat deze in tegendeel zal worden besloten met een overwinning der Asmogendheden.

(V. b. 3e verj. Driem.h.pact 5692 C.)

G. Arbeidsmobilisatie —

23 Sept. (D.N.B.) — Rijksminister dr. Goebbels vaardigde opnieuw zeven verordeningen uit, ten doel hebbend nieuwe krachten vrij te maken voor het leger en de bewapening. Crediet- en verzekeringsinstellingen moeten een aanzienlijk deel van hun personeel afstaan, tentoonstellingen, jaarbeurzen enz. worden niet meer gehouden; deelname daaraan in het buitenland is verboden. Het restaurant- en logiesbedrijf wordt beperkt tot op een noodzakelijk minimum, waarbij de bedrijven, noodig voor het werkende deel der bevolking blijven bestaan met een aanzienlijke personeelsinkrimping. De speelbanken te Baden-Baden, Zoppot en Baden bij Weenen worden gesloten.

(V. b. 6088)

H. Gouwleider Bürckel overleden

29 Sept. (D.N.B.) — Een der oudste medestrijders van Adolf Hitler, gouwleider Josef Bürckel is in den leeftijd van 49 jaar te Neustadt aan de gevolgen van een longontsteking overleden. De overledene was in 1934 rijkscommissaris voor het Saargebied, in 1936 rijkscommissaris voor de aansluiting van Oostenrijk, vervolgens gouwleider en stadhouder te Weenen en chef van het burgerlijk bestuur in Moravië. Sedert 1941 was hij stadhouder van de gouw Westmark.

Willy Stöhr, tot dusver Dienstleiter aan de Parteikanzlei werd tot waarnemend gouwleider benoemd en belast met de leiding in de gouw Westmark.

(V. b. 4486 A.)

FRANKRIJK —

I. Maarschalk Pétain in Duitschland —

30 Sept. (D.N.B.) — Maarschalk Pétain heeft zich van Belfort naar Duitschland begeven ter bescherming van de ware belangen van het Fransche volk tegen de Gaullistische usurpatoren en de Britsche en Amerikaansche uitbuiters. Ambassadeur De Brinon heeft zich belast met het voorzitterschap van de „Fransche regeeringscommissie tot behoud van de nationale belangen". In deze commissie hebben voorts zitting de minister van Arbeid Marcel Déat, staatssecretaris van Binnenlandsche Zaken Darnand, de staatssecretaris van Verdediging generaal Bridoux en Jean Luchaire als gedelegeerde voor inlichtingen en propaganda. **(V. b. Pétain 6087 C.)**

GRIEKENLAND

K. Verhouding tot Bulgarije —

30 Sept. (D.N.B.) — In een door Radio Cairo gepubliceerde verklaring van den Griekschen minister-president Papandreu aan het Grieksche volk wordt met betrekking tot Bulgarije gezegd, dat Griekenland, voordat een of andere samenwerking met Bulgarije mogelijk is, eerst een absolute beveiliging van zijn grenzen en ten tweede volledige herstelbetalingen moet hebben. Voorts dient Bulgarije zonder eenig voorbehoud de nieuwe grenzen en de algemeene verhoudingen te erkennen, die na dezen oorlog zullen ontstaan.

(V. b. Eischen van Griekenland 6069 A.)

ITALIE (KONINKR.) —

L. Ruimer zelfbestuur —

27 Sept. (Radio-Oranje) — Minister-president Churchill en president Roosevelt hebben besloten aan Italië een grootere mate van zelfbestuur toe te kennen. De Italiaansche regeering is uitgenoodigd diplomatieke vertegenwoordigers naar Londen en Washington te zenden, terwijl de Engelsche Hooge Commissaris in Italië in het vervolg den titel van ambassadeur zal voeren.

In een desbetreffende te Washington uitgegeven verklaring wordt o.m. gezegd: Het Italiaansche volk heeft in de afgeloopen 12 maanden getoond vrij te willen zijn en te willen vechten aan de zijde der democratische volkeren. Wij wenschen allen, dat de dag spoedig zal komen, dat de laatste Duitscher Italiaansch grondgebied verlaat en ook Italië tot de vrije landen zal behooren.

(V. b. 6088 B.)

ENGELAND —

Lagerhuisrede van Winston Churchill

A.
29 Sept. (Radio-Oranje) — De Engelsche minister-president Churchill, die 25 September van zijn bezoek aan Canada in Engeland was teruggekeerd, heeft op 28 September een rede gehouden in het Lagerhuis, waarin hij een overzicht gaf van de militaire en politieke situatie. De militaire situatie behandelend zeide de minister, die den slag om Normandië den grootsten slag van dezen oorlog noemde, dat het aspect van den strijd in Europa gedurende de laatste zeven weken totaal was veranderd. Frankrijk en België zijn bevrijd en ook een deel van Nederland is van vijanden gezuiverd. De snelheid waarmede de kracht der Britsche en Amerikaansche legers op het vasteland werd opgebouwd is ongelooflijk. In weerwil van den sterken Duitschen tegenstand werden binnen 24 uur na de eerste landingen reeds 250.000 man aan land gebracht. Thans bevinden zich tusschen de twee en drie millioen manschappen, uitgerust met de allermodernste wapenen, op het vasteland en is de verhouding tusschen het aantal Engelsche en Amerikaansche soldaten als 2 tot 3. Van de wederzijdsche verliezen gaf de minister de volgende cijfers: Tot op dit oogenblik bedragen de Duitsche verliezen circa 400.000 aan gesneuvelden en gewonden en 500.000 krijgsgevangenen, terwijl zich langs de Nederlandsche kust nog 100.000 man bevinden, die moeite zullen hebben, zich bij het front te voegen. De Britten verloren 90.000 man aan gesneuvelden, vermisten of gewonden, de Amerikanen ongeveer 145.000.
Nader ingaande op den strijd bij Arnhem zeide Churchill, dat de schitterende en vruchtbare operatie van de eerste Britsche luchtlandingsdivisie in de groote krijgsverrichtingen een blijvende plaats zal innemen. De verliezen waren zwaar, doch zij werden niet tevergeefs geleden, omdat zij den vijand verhinderden zijn strijdkrachten rondom Nijmegen te ontplooien en twee andere luchtlandingsdivisies daardoor in staat gesteld werden, de zoo belangrijke brug over de Waal te veroveren en een sterk bruggenhoofd ten Noorden van deze rivier te vormen.
Mede ten aanzien van de toekomstige operaties in het Nederlandsche gebied beloofde Churchill, dat binnenkort alle havens van de Spaansche grens tot aan Hoek van Holland in geallieerde handen zullen zijn.
Frankrijk dankt zijn bevrijding aan de gezamenlijke inspanning der Britsche en Amerikaansche legers, krachtig gesteund door de „maquis". Terwijl de groote operatie in Normandië in vollen gang was, leidde de landing der Amerikaansche en Fransche troepen aan de Rivièra, daarbij ondersteund door de Britsche zee- en luchtmacht tot een zeer snelle bevrijding van Toulon en Marseille en werd de zeer snelle opmarsch van de troepen onder generaal Patsch door het Rhônedal mogelijk. Deze operaties werden uitgevoerd in de helft van den tijd, die daarvoor oorspronkelijk was berekend.
Voorts wijdde de minister-president enkele woorden aan den strijd in Italië. Op dit front woedt de strijd met onverminderde hevigheid voort en in onze gelederen bevindt zich een toenemend aantal Italianen. Opmerkelijk is, dat ook de

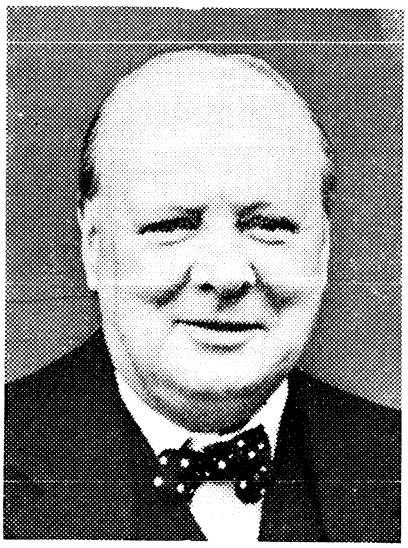

Joden, die zoo onbeschrijflijk veel geleden hebben van de Nazi's, aan den strijd, die zal leiden tot den ondergang van Duitschland, deelnemen. Want al staat nog een zware strijd te wachten, van nu af aan zullen de gevechtsomstandigheden gunstiger worden en zullen de legers van maarschalk Kesselring vernietigd of uiteengedreven worden. Spr. bracht hulde aan de Russen. Rusland strijdt met succes tegen veel grootere vijandelijke strijdkrachten dan de geallieerden in het Westen tegenover zich hebben en ten koste van enorme verliezen heeft het gedurende lange jaren het leeuwenaandeel gedragen.
De strijd tegen Japan besprekend, merkte Churchill op, dat Engeland een vloot naar den Stillen Oceaan heeft gezonden, die in staat is den algemeenen strijd tegen de Japansche marine te aanvaarden. In Birma staat een Britsch leger ter sterkte van 250.000 à 300.000 man aan de Oostelijke grens van Indië. De Japansche divisies, die daartegenover werden ingezet, zijn na een zwaren en kostbaren strijd uiteengeslagen. Dit is de zwaarste strijd, die Japan ooit te land heeft moeten voeren.
Vervolgens onderwierp de Britsche premier den politieken toestand aan een beschouwing. Het bondgenootschap van Engeland, de Sovjet-Unie en de Ver. Staten tegen Duitschland is nooit nauwer geweest dan thans.
Over Polen zeide hij te vertrouwen en te gelooven, dat Polen en Rusland er in zullen slagen tot een deugdelijke overeenkomst te komen en dat er een Poolsche regeering zal worden gevormd, die alle partijen vertegenwoordigt en die het vertrouwen geniet der drie groote mogendheden. Daardoor zou Polen zijn kracht, souvereiniteit en onafhankelijkheid herwinnen, welke ook door deze mogendheden zoozeer wordt gewenscht. Rusland heeft daarbij aanspraak op Britsche hulp bij territoriale wijzigingen aan de grenzen van Polen en het recht veilige grenzen en een bevrienden staat aan zijn Westelijken vleugel te hebben. Nogmaals legde Churchill er den nadruk op, dat de vertegenwoordigers van Frankrijk moeten worden gekend in alle kwesties Duitschland betreffende en de afrekening met dit land betreffende. Hij hoopte dan ook, dat Frankrijk weer spoedig een plaats in de geallieerde commissies zou innemen.
Ook aan Nederland wijdde de minister-president aandacht. Hij zeide o.a.: „Ik vertrouw, dat de dag niet ver af is, waarop onze strijdkrachten er in geslaagd zullen zijn het geheele strijdgebied te bevrijden van onzen standvastigen en zwaarbeproefden vriend en bondgenoot Nederland. Nederland heeft aan Engelands zijde deelgenomen aan de oorlogen voor het vestigen en waarborgen van de vrijheid in Europa. De Nederlanders liggen ons na aan het hart en hun belangen in Europa en elders verdienen Britschen steun en zijn trouwens in ruime mate samengevlochten met die van ons eigen land.
Churchill verklaarde, dat een bevredigende overeenstemming tusschen de meeningen der te Dumbarton Oaks vertegenwoordigde landen wel niet bereikt zou worden. Een nieuwe conferentie is noodig, eventueel met deelneming der ministers van Buitenlandsche Zaken. Hij sprak de meening uit, dat de overeenkomsten, die eventueel in de naaste toekomst worden getroffen, slechts als voorloopige maatregelen voor de oprichting van een wereldorganisatie mogen worden beschouwd.
In Quebec, aldus deelde de Britsche premier mede, had hij met president Roosevelt vele problemen kunnen bespreken, die betrekking hebben op het verloop van den oorlog en de in de toekomst te ondernemen stappen. Deze maken het dringend noodzakelijk dat Stalin zich aansluit bij een conferentie van drie, zoodra de militaire situatie dit veroorlooft. De toekomst van de geheele wereld en in het bijzonder van Europa is afhankelijk van de hartelijke, vertrouwelijke samenwerking tusschen Engeland, de Ver. Staten en Rusland. Geen moeite mag teveel zijn en geen geduld te groot om deze hoop te brengen tot een succes.
Tenslotte maken wij er melding van dat Churchill zich ten aanzien van den vermoedelijken duur van den oorlog niet heeft vastgelegd. Hij verklaarde, dat in uiterst deskundige kringen wordt verwacht, dat de oorlog nog dit jaar zal eindigen, doch voegde hieraan toe, dat hij persoonlijk en met hem de gansche geallieerde oorlogsvoering er ernstig rekening mee houdt, dat het einde van den strijd tegen Duitschland pas in 1945 zal komen.

(V. b. Confer. 6086 B; v. b. Churchill mil. sit. 6046 A; v. b. strijd bij Arnhem 6098 G.)

B. **Ministerie van Sociale Verzekeringen —**

26 Sept. (Radio-Oranje) — De Britsche regeering heeft gedetailleerde plannen bekend gemaakt betreffende de na-oorlogsche sociale zekerheid. De plannen hebben betrekking op verplichte verzekering tegen het risico in de kosten van het moederschap, gezinsuitbreiding, ziekte, werkloosheid en overlijden. Er zal een ministerie van Sociale Verzekeringen worden opgericht.

ZWITSERLAND —

C. **Uitvoer oorlogsmaterieel gestaakt —**

30 Sept. (D.N.B.) — De Bondsraad heeft per 1 October den uitvoer van oorlogsmaterieel en enkele producten, die gelijk te stellen zijn met oorlogsmaterieel verboden. Het verbod is van toepassing op alle oorlogvoerende landen.

DE WERELDOORLOG

Einde van den strijd bij Arnhem - Langzame verbreeding van den Britschen saillant in Brabant - Kanaal Antwerpen-Turnhout overschreden - Calais veroverd - Russen en Roemenen dringen Hongarije binnen. Critieke toestand der verzetstroepen in Warschau

A. **NEDERLAND —**

25 Sept. (Interinf) — De geheele streek ten Noorden van den Nederrijn wordt door Duitsche troepen beheerscht. De laatste resten der Engelsche luchtlandingstroepen pogen zich nog te handhaven in de bosschen tusschen Arnhem en Wageningen. Een verbinding met de geallieerde strijdkrachten ten Noorden van Nijmegen kon niet tot stand worden gebracht. De aanval op de luchtlandingstroepen tusschen Waal en Rijn vordert, evenals die op de ten Zuiden van 's-Hertogenbosch gelande groep. Geallieerde pogingen om de verbinding Eindhoven-Nijmegen te verbreeden mislukten; vooral tusschen Veghel en St. Oedenrode wordt verbitterd gestreden. Ten Oosten van Nijmegen behaalde de vijand geringe terreinwinst.

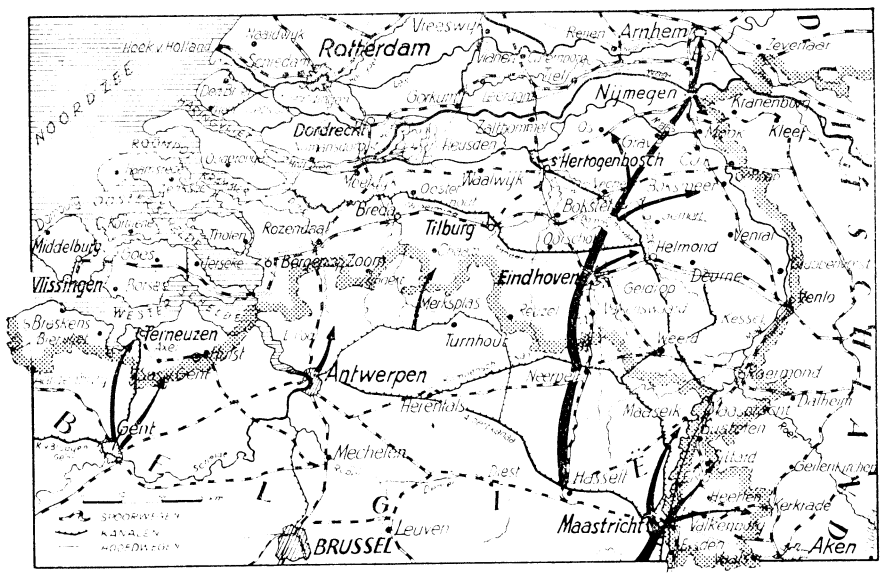

(R.O.) — De Britsche luchtlandingstroepen bij Oosterbeek hebben in den afgeloopen nacht opnieuw versterkingen en voorraden ontvangen, welke over de rivier werden aangevoerd. Het Engelsche leger in de Betuwe dringt gestadig op naar het Noorden. De toevoercorridor van Eindhoven naar Nijmegen is weer stevig in geallieerde handen. Op de Westelijke flank werd een Duitsche aanval in de richting Eindhoven afgeslagen, op de Oostelijke flank werd Deurne door de geallieerden bezet. In de buurt van Nijmegen werd Beek bevrijd en passeerden Britsche troepen de Duitsche grens op weg naar het Roergebied. Britsche tanks hebben den Rijn bij Arnhem bereikt. De toevoercorridor heeft thans een minimumbreedte van 10 K.M.

26 Sept. (D.N.B.) — In het West-Nederlandsche bruggenhoofd en bij Antwerpen werden verscheidene aanvallen afgeslagen. Terwijl vijandelijke aanvallen bij Veghel mislukten, kon de vijand ten N. Oosten van Helmond terrein winnen. Een poging om de luchtlandingstroepen bij Arnhem te ontzetten werd met zware verliezen voor den vijand afgeslagen. Ten Noorden van Nijmegen konden de Engelschen slechts geringe terreinwinst behalen.

(R.O.) — Bij Oosterbeek blijft de positie der resteerende luchtlandingstroepen zeer moeilijk. In de Betuwe zijn de Duitschers opnieuw doorgedrongen tot in Elst. Ter hoogte van Druten trokken geallieerde patrouilles over de Waal; de Duitschers zijn daar bezig versterkingen aan te leggen. Duitsche luchtaanvallen op de brug bij Nijmegen hadden geen succes. Helmond en Deurne werden bevrijd. In den nacht van 24 op 25 September werd de corridor Eindhoven-Nijmegen opnieuw afgesneden; later slaagden geallieerde tegenaanvallen er in de verbinding te herstellen.

27 Sept. (D.N.B.) — Het laatste verzet der Britsche luchtlandingstroepen bij Arnhem werd gebroken. In totaal werden 6450 gevangenen gemaakt, er werden duizenden dooden geteld en er werd een groote hoeveelheid materiaal buitgemaakt. Bovendien verloor de vijand ruim 1000 zweefvliegtuigen en circa 100 vliegtuigen. Ter weerszijden van Eindhoven duren de felle gevechten voort. Bij Nijmegen werden vijandelijke aanvallen afgeslagen.

(R.O.) — Als gevolg van de Duitsche overmacht heeft het bruggenhoofd bij Oosterbeek op 26 September opgehouden te bestaan. Elst is nog steeds in Duitsche, het plaatsje Bemmel in Engelsche handen. Een deel van den hoofdweg Eindhoven-Nijmegen ligt nog onder Duitsch vuur; vanuit het gebied tusschen Best en Schijndel ondernemen de Duitschers hun aanvallen. De Engelschen zijn doorgedrongen tot Oss en Heesch, terwijl zij ten Westen van Eindhoven staan aan het kanaal Antwerpen-Turnhout. Ten Zuiden van Boxmeer bereikten Amerikaansche troepen over een frontbreedte van 8 K.M. de Maas. Te Oss werd een Duitsche voedselbewaarplaats o.a. met 8000 ton vleesch door de Engelschen buitgemaakt.

28 Sept. (D.N.B.) — Een vrij sterke vijandelijke aanval over het kanaal Antwerpen-Turnhout werd uiteengeslagen. Pogingen van den vijand om zijn penetratiegebied Eindhoven-Nijmegen naar het Westen uit te breiden mislukten. Ook ten Oosten van Nijmegen werden zijn aanvallen afgeslagen.

(R.O.) — Elst is opnieuw in Engelsche handen. Bezuiden Oosterbeek staan nog steeds Engelsche troepen aan den Rijn; de Noordelijke oever wordt door de Duitschers versterkt. De Westelijke flank van den corridor Eindhoven-Nijmegen loopt thans over Oss; de Oostelijke flank over een afstand van ruim 20 K.M. langs de Maas.

29 Sept. (D.N.B.) — Het tweede Engelsche leger poogt den corridor Eindhoven-Nijmegen in Oostelijke en Westelijke richting te verbreeden. Tusschen Antwerpen en 's-Hertogenbosch nam de vijandelijke aanvalsactiviteit toe. Duitsche tegenacties beperkten de aanvankelijke successen van den aanvaller.

(R.O.) — De saillant van het Engelsche leger in Brabant werd opnieuw verbreed; Engelsche patrouilles naderden 's-Hertogenbosch tot op 8 K.M. Aan de Maas graven de Duitschers zich op den Oostelijken oever in, terwijl de geallieerde troepen in de buurt van Boxmeer den Westelijken oever over een lengte van 23 K.M. bezet houden.

30 Sept. (D.N.B.) — In Nederland zette de vijand zijn druk op de beide hoekpilaren van zijn penetratiegebied voort. In het gebied van Nijmegen verbitterde luchtgevechten.

(R.O.) — In de afgeloopen dagen is er in de situatie slechts weinig verandering gekomen. Beide partijen bereiden zich voor op nieuwe nog heviger gevechten. In de Betuwe loopt de Engelsche corridor thans van Nijmegen tot aan den Rijn, ten Westen van den hoofdweg Nijmegen-Arnhem. Een Duitsch bruggenhoofd ten Zuiden van Heveadorp werd vernietigd. Ten Zuidoosten van Nijmegen behaalden de Duitschers een plaatselijk succes; tegenaanvallen zijn aan den gang. De geallieerden zijn 's-Hertogenbosch tot op 6 K.M. afstand genaderd; zij stuiten op heftigen tegenstand.

1 Oct. (D.N.B.) — Plaatselijke gevechtsactiviteit bij toenemend artillerievuur.

(R.O.) — Alle spoorverbindingen van de Duitsche troepen in Zuidwest-Nederland met hun front zijn verbroken. Verbreeding van de Britsche saillant in Noord-Brabant ondanks tegenaanvallen.

De strijd bij Arnhem —

Duitsch overzicht —

De Duitsche verdediging trad reeds op den eersten dag der landing in werking. De uit elkaar liggende landingsplaatsen werden afgegrendeld en het vormen van gesloten strijdformaties werd verhinderd. De volgende dagen werden versterkingen ten Oosten van de vesting Holland neergelaten, die op sterken Duitschen afweer stieten. Het eerste resultaat, dat de geallieerden boekten was de bezetting van in totaal 13 dorpen. De tweede groote landing volgde op 19 September en deze diende er toe het élan van den Duitschen aanval te verzwakken en den door het laten springen

van bruggen geïsoleerde landingsdivisies verdere zware verliezen te besparen. In totaal waren op dat tijdstip drie divisies geland. Ook een derde groote landing op 21 September kon het verlies van 3000 Engelsche gevangenen niet goedmaken. Daarop moesten de geallieerden het zwaartepunt nog sterker op de onmiddellijke vereeniging van de gelande strijdkrachten in Arnhem en Nijmegen leggen. Hiermede werden de luchtlandingstroepen belast, die tijdens de vierde groote landing op 23 September werden neergelaten. Door het ingrijpen der Duitsche formaties werd de uitvoering van deze taak verhinderd. Het insnoeren der Engelsche strijdkrachten ging voort en bereikte op 25 September het hoogtepunt. De Engelschen werden toen op een gebied van anderhalven vierkanten kilometer samengeperst, waarna zij hun lot niet konden ontgaan.

In Arnhem zelf konden op 17 September uit de lucht gelande troepen aanvankelijk de stad binnendringen en zij vonden daar in de binnenlandsche terroristenbeweging een welkome ondersteuning. De Duitsche tegenmaatregelen wierpen den vijand uit het centrum der stad. Hij handhaafde zich in de nauwe huizenwijken van de haven tot 18 September. Duitsche eenheden namen de straten, waarin uit elken kelder en elke vensteropening werd geschoten onder krachtig vuur. Weldra werden de eerste gevangenen uit de brandende huizen gehaald. Als gevolg der zware verliezen verminderde de vijandelijke tegenstand. Op 18 September werd des middags een nieuwe landing verricht. De Engelschen trokken zich des nachts naar het Westen terug en hielden de straten tusschen de stad en Oosterbeek bezet. De bevolking trok in wilde vlucht in Noordoostelijke richting. In den nacht van 18 op 19 September draaide de wind en dreef den brandgloed naar de Westelijke woonwijken. Op 19 September gingen de Duitsche troepen tot den concentrischen aanval over. Er werd verbitterd gevochten en huis na huis moest worden geliquideerd.

Engelsch overzicht —

Aan een overzicht van Radio-Oranje omtrent den strijd bij Arnhem ontleenen wij het volgende: Toen op Zondag 17 September de eerste luchtlandingstroepen bij Arnhem neerkwamen, gingen zij recht op de groote verkeersbrug af en slaagden er in tot aan de brug aan den stadskant door te dringen. Met bajonet en handgranaat werd een aanval op een Duitschen bunker, die de lucht in vloog, ondernomen, maar de Engelschen konden niet tot op de brug doordringen, omdat de Duitschers deze van den Zuidelijken oever af beschoten. De Britten verschansten zich toen in een aantal huizen aan den voet van de brug en in den nacht van 17 op 18 September werd een hoofdgroep samengedrongen in een school vlak aan den Rijnoever. Van daaruit bestreken zij de brug over haar volle lengte. Op 18 September des avonds beschoten de Duitschers met mortieren het schoolgebouw en poogden de Engelschen uit te rooken door de aangrenzende huizen in brand te steken. Op 19 September des morgens naderden drie Duitsche zware tanks het gebouw, salvo na salvo werd gelost, maar de Engelschen bleven zitten. Een Britsche parachutist kroop langs de goot, waarna hij van boven af met een bom een Duitsche tank buiten gevecht kon stellen. Dinsdagavond, 19 September stichtten de Duitschers vuren rondom de school, welke door de Engelschen vanaf het dak bestreden werden. In den nacht van 19 op 20 September werden de troepen onophoudelijk beschoten. Op Woensdagmorgen, 20 September schoten tanks granaten in alle huizen waar de Britten stand hielden. De Duitschers begonnen explosieve ladingen aan te brengen in de pijlers van de verkeersbrug. De Engelschen zetten daarop een stormaanval in, verjoegen de Duitschers, verwijderden de ladingen, maar werden toen zelf weer verdreven en in de pan gehakt. Alleen de school was toen nog in Engelsche handen; van de 50 man, die daar oorspronkelijk waren, waren er vier gedood en 21 gewond. Allen, die nog loopen konden, besloten de school te verlaten om te probeeren zich door de Duitsche linies heen te slaan naar de groep, die zich bij Oosterbeek bevond. De brug was dus niet veroverd, maar al den tijd, dat de mannen daar hadden volgehouden, waren de Duitschers niet in staat, via de brug versterkingen te zenden naar het Zuiden. Waren de Britsche parachutisten niet van Zondag tot Woensdagmiddag bij de brug blijven zitten, dan was de brug te Nijmegen waarschijnlijk niet op Woensdagavond door de Engelschen en Amerikanen veroverd. Al die dagen hadden de Engelschen ook op andere plaatsen in en bij Arnhem een zwaren strijd gevoerd. Op Dinsdag 19 September waren zij in drieën gesplitst. Een groep bij de brug in Arnhem, een tweede groep over de rivier in de Betuwe, waarvan niets meer werd gehoord. De derde en grootste groep met het hoofdkwartier, zat vijf K.M. verder naar het Westen, rechts van Oosterbeek tegen den Rijn aan. Er zaten ook nog parachutisten tusschen de Rijnbrug en het vliegveld Deelen. Toen die zagen, dat zij de brug niet meer konden bereiken, maakten zij rechtsomkeert en baanden zij zich al vurend een weg terug in de richting van Deelen. Velen sneuvelden. Op Woensdag 20 September hadden de luchtlandingstroepen bij Oosterbeek een bruggenhoofd met een omtrek van een paar kilometer. Of zij dit konden houden hing af van de versterkingen, die hen zouden bereiken. Op 21 September werden Poolsche parachutisten neergelaten, doch die kwamen in de Betuwe terecht. Het weer werd van uur tot uur slechter, regen en laaghangende wolken. De medicamenten waren practisch op en iedere kogel moest gespaard worden. Als voedsel kregen de mannen 1/6 van het normale rantsoen. Het ergste was, dat het bruggenhoofd te klein bleek en een aanzienlijk deel der wapenen, die afgeworpen werden, binnen de Duitsche linies viel. Al dien tijd lagen de Engelschen onder een moorddadig vuur van zware machinegeweren, mortieren, 88-milimetergeschut en tanks. Het aantal dooden en gewonden nam voortdurend toe. Van dag tot dag moest het bruggenhoofd worden ingekrompen, omdat er niet genoeg mannen meer waren om den ganschen omtrek er van te bemannen. Iedereen zat in de frontlijn, piloten, stafofficieren en verplegers. Op Vrijdag, 22 September werd bericht ontvangen, dat het tweede leger onderweg was om hen te verlossen. En eindelijk in den nacht van 23 op 24 September kwam het eerste contact tot stand.

Omtrent den terugtocht der Engelsche luchtlandingstroepen uit het gebied van Oosterbeek schreef een Engelsche oorlogscorrespondent, die zich bij de troepen bevond: Dit is het einde. De meest tragische en roemrijke slag van dezen oorlog is afgeloopen. De overlevenden van de Britsche luchtlandingsdivisie zijn nu rustig slapend, voor het eerst, in negen dagen en nachten. Maandag, 25 September, kregen wij order den Rijn weer over te steken naar den Zuidelijken oever. Deze ontruiming der stellingen geschiedde niet door een algemeenen doorbraakaanval. Het plan van onzen commandant was om bij kleine groepen, tien tot twintig man sterk en met tusschenpoozen van twee minuten, eenvoudig door de Duitsche linies heen te wandelen. Patrouilles gingen er reeds eerder op uit om door middel van witte lappen, uit valschermen gesneden, de boomen te merken. Om te vermijden, dat de Duitschers zouden ontdekken wat er aan den gang was, legden de kanonnen van het tweede leger den geheelen dag een spervuur neer op de Duitsche stellingen. Onze dekens scheurden wij in stukken en wikkelden die om onze laarzen heen om het geluid van onze voetstappen te dempen. Indien wij van elkaar gescheiden raakten moest ieder van ons op het kompas af naar het Zuiden koersen totdat hij den Rijn bereikt zou hebben. Onze majoor was een oude rot. Hij liep vooraan en hield de groep bij elkaar door den order te geven, dat ieder de slip moest vasthouden van de jas van zijn voorman. Om ons heen was de weerschijn van brandende huizen.

VERWOESTINGEN IN ARNHEM —

Aan een verslag van een bezoek van een specialen A.N.P.-verslaggever aan het geteisterde gebied rond Arnhem ontleenen wij: De bosschen hebben op sommige plaatsen ernstig onder het vuur geleden. Vele plaatsen links en rechts van den weg zijn platgebrand. Doch behalve vernielingen van localen aard zijn er ook nog vele kilometers lange bosschen zoo goed als niet aangetast door de wederzijdsche gevechtshandelingen. Het schoone Oosterbeek blijkt het trefpunt te zijn geweest voor uiterst verwoede gevechten. Vrijwel geen huis is in Oostelijk Oosterbeek onbeschadigd uit den strijd te voorschijn gekomen. Of door de beschieting van verre of door bestoking van zeer nabij zijn heele straten inderdaad in puinhoopen veranderd. Enorme steen- en metaalmassa's zijn de droevige resten van eens riante heerenhuizen of straten van welgestelde middenstanders. Het voor den leek wonderlijke is vooral hierin gelegen, dat sommige buurten totaal verwoest zijn, doch dat, vlak daarnaast, weer ineens eenige huizenrijen opdoemen, alleen met wat beschadigingen aan daken, dakgoten en ruiten.

Ook Arnhem is zeer ernstig beschadigd. De stadsgedeelten rond de Rijnbrug zijn aan een vernietigend vuur blootgesteld geweest en in een wijden cirkel staat geen huis meer overeind. In het centrum der stad, waar zwaar man tegen man gevochten is, zijn tientallen, ja misschien wel honderdtallen van huizen zoo ernstig beschadigd, dat zij straks slechts gesloopt kunnen worden. En bovendien zijn andere deelen van Arnhem door geduchte branden zwaar geteisterd. Echter, meer Oostelijk, den kant van Velp op, staan nog groote stadswijken met huizen, waarvan slechts de ruiten en de daken het ernstig te verduren hebben gehad.

Eenige Arnhemsche cultuur-historische monumenten zijn zwaar beschadigd. Zoo is de Eusebius — of groote kerk — door brand en geschutvuur getroffen. De ingemetselde graftombe van Karel van Egmond, laatsten Hertog van Gelre, uit 1536, bleef gespaard. De St. Walburgkerk is ook uitgebrand, evenals het gouvernementsgebouw en het huis van den commissaris der provincie, dat uit de 17de eeuw dateert. Voorts is een deel van het rijksarchief weggeslagen. Het

gerucht, dat Arnhem van de kaart zou zijn weggevaagd kan echter naar het bekende rijk der fabelen worden verwezen.

OVERIG WESTELIJK FRONT —

25 Sept. (D.N.B.) — In het gebied van Aken, aan het Eifelfront mislukten vijandelijke aanvallen. Ten Noorden van Nancy en Chateau-Salins werd de vijand teruggeworpen. Bij Epinal en Rémiremont konden de geallieerde troepen plaatselijk terrein winnen. De bezetting van Boulogne is bezweken.

(R.O.) — Van het Moezelfront worden krachtige Duitsche tegenaanvallen, welke konden worden afgeslagen, gemeld.

26 Sept. (D.N.B.) — Bij Aken waren slechts plaatselijke gevechtshandelingen. De aan weerskanten van Luneville aanvallende vijand werd afgeslagen. Tusschen Epinal en Rémiremont zette het Amerikaansche leger zijn aanval voort. De vijand kon zijn bruggenhoofd aan de Moezel iets verbreeden. De Engelschen zijn na een zware vuurvoorbereiding tot den aanval op Calais overgegaan.

(R.O.) — Ten Oosten van Antwerpen werd Turnhout bevrijd. Duitsche troepen ondernamen aanvallen bij Nancy. Bij Rémiremont is de Amerikaansche infanterie reeds diep de Vogezen binnengedrongen. De aanval op Calais werd geopend.

27 Sept. (D.N.B.) — Aan het front van Aken tot voorbij Metz slechts plaatselijke activiteit. Ten Noorden van Nancy werden vijandelijke aanvallen afgeslagen. In het gebied van de Boven-Moezel zette het Amerikaansche leger zijn aanvallen voort en behaalde plaatselijke successen. Marinekustbatterijen beschoten de Engelsche kust.

(R.O.) — Bij slecht weer weinig verandering aan het Moezel-front.

28 Sept. (D.N.B.) — Bij Aken, aan het Eifel-front en voor Metz nam de wederzijdsche artillerieactiviteit toe. Sterke vijandelijke aanvallen in Noordelijke richting bij Nancy werden afgeslagen. De Duitsche aanval bij Château-Salins maakt goede vorderingen. In het gebied Epinal-Rémiremont blijven de zware gevechten voortduren.

(R.O.) — Britsche en Canadeesche troepen hebben ten Westen van Turnhout het kanaal Antwerpen-Turnhout overschreden; er wordt hevig gevochten.

29 Sept. (D.N.B.) — Ten Noorden van Nancy gingen de Amerikanen tot den tegenaanval over doch behaalden slechts geringe terreinwinst. Aan weerszijden van Epinal en ten Westen van Belfort neemt de strijd in hevigheid toe. Om het bezit van de vesting Calais wordt hevig gevochten.

(R.O.) — Bij Nancy werden Duitsche tegenaanvallen afgeslagen. De citadel van Calais werd door Canadeesche troepen veroverd.

30 Sept. (D.N.B.) — Om het bezit van het kanaal Antwerpen-Turnhout wordt zwaar gevochten, evenals bij het bruggenhoofd ten Noordwesten van Turnhout. Bij Maaseyck werd de aanvallende vijand teruggeworpen. Van Aken tot Nancy kwamen slechts plaatselijke gevechtshandelingen voor. In het gebied van Château-Salins en Lunéville gelukte het den vijand eenige heuvelstellingen en boschgebieden te veroveren. De afweerslag in de Vogezen en ten Noordwesten van Belfort duurt voort. Bij Calais heerschte een gevechtspauze van 24 uur teneinde de laatste burgers in de gelegenheid te stellen te evacueeren.

1 Oct. (D.N.B.) — Canadeezen trekken over het kanaal Antwerpen-Turnhout en staan ten Noordwesten van laatstgenoemde stad. Hevige gevechten bij Château-Salins en Lunéville. Amerikanen dringen Rambervillers binnen. Aanvallen bij Lure werden afgeslagen.

(R.O.) — De Duitsche tegenstand in Calais is gisteren geëindigd. Er werden in totaal 13.000 gevangenen gemaakt.

OOSTELIJK FRONT —

25 Sept. (D.N.B.) — Aan weerskanten van Torenburg en bij Szeklen werden bolsjewistische en Roemeensche aanvallen afgeslagen. Bij Sanok en Grosno werd met afwisselend resultaat gestreden. In Macedonië werd een Bulgaarsche afdeeling met groote verliezen aan materiaal uiteengeslagen. Ten Zuiden van Riga werden aanvallende Sovjettroepen teruggeworpen. Reval werd ontruimd. In Finland verloopen de Duitsche distancieeringsbewegingen volgens de plannen.

(R.O.) — Russische marinetroepen veroverden 24 September de belangrijke Estlandsche vlootbasis Baltischport. Russische en Roemeensche troepen overschreden bij Arad de Hongaarsche grens. In de voornaamste verzetgebieden van Warschau zijn thans Russische verbindingsofficieren aangekomen.

26 Sept. (D.N.B.) — Aan de Hongaarsch-Roemeensche grens werd de vijandelijke aanvalsactiviteit sterker. Bij Arad werd de vijand teruggeworpen. Aan de Beskidenpassen zette de vijand den geheelen dag zijn aanvallen voort; hij werd opgevangen of afgeslagen. Tusschen de Duna en de Golf van Riga werden tijdens onze uitwijkbewegingen de aanvallen van den volgenden vijand afgeslagen. In dit frontgebied verloor de vijand tusschen 14 en 24 September 933 tanks.

(R.O.) — Estland wordt van Duitsche troepen gezuiverd. In Letland zijn de Russen ter hoogte van Riga doorgebroken en naderen zij de stad. In de randstaten werden op 25 September bijna 1100 plaatsen veroverd. In Zuid-Polen vechten de Russen om het bezit der Karpathische bergpassen. Ondanks heftigen tegenstand dringen Russische en Roemeensche troepen verder in Hongarije door.

27 Sept. (D.N.B.) — In het gebied van Szeged, Gyula en Grosswardein zijn hevige gevechten met opdringende vijandelijke strijdkrachten aan den gang. Aan de IJzeren poort werd een bolsjewistische omsingelingspoging verijdeld. Bij Torenburg en Neumark mislukten de vijandelijke aanvallen. In de Woud-Karpaten distancieerden de Duitsche troepen zich naar voorbereide bergstellingen. De Sovjets dringen verder op naar de Beskidenpassen. De strijd tegen de opstandige beweging in Warschau blijft goede vorderingen maken. Ten Zuiden van Memel bleven bolsjewistische aanvallen vruchteloos. Tusschen de Duna en de Golf van Riga verloopen de uitwijkbewegingen volgens de plannen.

(R.O.) — De Russen zetten hun offensief in de richting Riga voort. De vijand poogt onder zware verliezen zijn troepen uit Letland naar de eilanden in de Golf van Riga over te brengen. In Zuid-Polen forceerden de Russen een linie in de Karpaten en veroverden het spoorwegknooppunt Sucha. De Joego-Slavische partisanen zetten hun succesvolle operaties voort. Griekschе patriotten hebben de verbindingen met Saloniki nagenoeg verbroken.

28 Sept. (D.N.B.) — Aan beide zijden van de IJzeren Poort heerschte levendige gevechtsactie, waarbij opgedrongen Sovjet-afdeelingen werden teruggedreven. Tusschen Szeged en Grosswardein werd de aanvallende vijand teruggedrongen. In Zevenburgen werd de tusschen 15 en 26 September met ruim 30 divisies ondernomen vijandelijke aanval afgeslagen. De vijand verloor daar sedert 1 September 134 tanks, 112 kanonnen, 51 granaatwerpers en ruim 550 machinegeweren. In de Woud-Karpaten werden bolsjewistische aanvallen opgevangen of afgeslagen. De resten der opstandelingen in Warschau hebben 27 September in het fort Mokotof gecapituleerd. Tusschen de Duna en de Golf van Riga werden talrijke vijandelijke aanvallen afgeslagen.

29 Sept. (D.N.B.) — Ten Westen van Turnu-Severin gingen Duitsche bergjagers tot den tegenaanval over. Twee vijandelijke regimenten werden verslagen en een aanzienlijke buit werd binnengebracht. In Kroatië werd in samenwerking met Kroatische troepen de verbinding met het garnizoen der stad Banja-Loeka hersteld. Duitsch-Hongaarsche tegenaanvallen tusschen Szeged en Grosswardein maken goede vorderingen. Bij den Szekler Top werd Neumark opgegeven en distancieerden de troepen zich op den Marossector. Aan de kammen der Woud-Karpaten werden Sovjetaanvallen afgeslagen. In den Noordelijken sector van het Oostelijk front werden in hevige gevechten de doorbraakpogingen van ruim honderd divisies na veertien dagen afgeslagen. Ruim 1000 tanks en 698 Sovjet-vliegtuigen werden vernietigd.

(R.O.) — De Westkust van Estland is geheel van vijanden gezuiverd. In Letland hebben de twee naar Riga oprukkende colonnes zich vereenigd. De strijders te Warschau hebben een gedeelte der Zuidelijke stadswijken moeten ontruimen. In het grensgebied tusschen Polen en Tsjecho-Slowakije won het Russische leger opnieuw terrein.

30 Sept. (D.N.B.) — Aan weerszijden van de IJzeren Poort duurt de strijd voort. Een steunpunt aan den Donau werd den Sovjets ontnomen. Ten Oosten van Szeged, bij Sarkad en bij Grosswardein werden de Russisch-Roemeensche troepen teruggeslagen; Grosswardein werd heroverd. Aanvallen bij Torenburg werden afgeslagen. De door de Sovjets over een breed front voortgezette aanvallen op de Beskidenpassen mislukten. Tusschen Duna en de Golf van Riga neemt de vijandelijke aanvalsactiviteit af.

1 Oct. (D.N.B.) — Op den Balkan duren de gevechten in de bocht van den Donau aan weerskanten van de IJzeren Poort voort. In het gebied van Grosswardein braken Duitsche en Hongaarsche troepen in een tegenaanval den vijandelijken tegenstand en zijn verder in opmarsch. Aan weerszijden van Torenburg en aan de Maros gaat de strijd voort. Bolsjewistische doorbraakpogingen met versche strijdkrachten op de Beskidenpassen werden opnieuw afgeslagen. In Warschau capituleerden nieuwe bendengroepen. Tusschen de Duna en de Golf van Riga mislukten vijandelijke aanvallen; het eiland Moon ging echter verloren. De bewegingen in Finland namen het voorziene verloop.

(R.O.) — Met toestemming der regeering is een aanzienlijke Russische troepenmacht over de grens van Joego-Slavië getrokken. Bij Turnu-Severin zijn de Russen de Donau overgetrokken en vechten zij dus op Joego-Slavisch gebied; op den weg naar Belgrado. Tevens rukken zij verder op naar de Hongaarsche grens. De toestand der Poolsche patriotten in Warschau is critiek.

ITALIAANSCHE FRONT —

25 Sept. (D.N.B.) — De vijand zette zijn zware aanvallen ten Oosten en Noordoosten van Firenzuola voort, doch werd bijna overal afgeslagen. Aan de Adriatische kust werden de troepen op nieuwe stellingen ten Noordwesten van Rimini teruggenomen.

(R.O.) — Langs de Adriatische kust rukt het achtste leger op in de richting van Ravenna. Het vijfde leger is Bologna tot op een afstand van 25 km genaderd. De Duitschers zijn verdreven uit het Oostelijke deel der Gothenlinie.

26 Sept. (D.N.B.) — De vijand zette zijn zware aanvallen voort. Bij Firenzuola kon hij geen terreinwinst behalen; aan de Adriatische kust werden zijn aanvallen op de nieuwe stellingen afgeslagen.

(R.O.) — De Duitschers blijven zich nog in de Gothenlinie handhaven. Ondanks de verovering van Rimini en het bereiken van de Lombardijsche laagvlakte is van een Duitsche terugtocht nog geen sprake. Geallieerde troepen zijn Bologna tot op 20 km genaderd.

27 Sept. (D.N.B.) — Wederom werden doorbraakpogingen bij Firenzuola en de Adriatische kust verijdeld. Over een breed front hebben Engelsche en Amerikaansche zee- en luchtstrijdkrachten de eilanden voor de kust van Dalmatië aangevallen.

(R.O.) — Aan de Adriatische kust hebben de geallieerde troepen 2 km terrein gewonnen. Sedert het begin van het offensief aldaar op 26 Augustus hebben de Duitschers naar schatting 25.000 man, waaronder 14.000 gevangenen verloren.

28 Sept. (D.N.B.) — In het gebied van Firenzuola zette de overmachtige vijand zijn aanvallen den geheelen dag voort; het gelukte den tegenstander een domineerende hoogte te bezetten. Aan de Adriatische kust werd een plaatselijke penetratie afgegrendeld.

29 Sept. (D.N.B.) — Ten Noordwesten van Firenzuola werd de door den vijand veroverde Monte Battiglia aangevallen en omsingeld; pogingen tot ontzet werden verijdeld. Aan de Adriatische kust zet de vijand zijn aanvallen dag en nacht voort.

(R.O.) — 12 km voorbij Rimini werd de stad Belaria door de geallieerde troepen veroverd.

30 Sept. (D.N.B.) — Verzwakt door zijn groote verliezen heeft de vijand zijn aanval in Midden-Italië voor het oogenblik niet hervat. Slechts bij Monte Battiglia duurt de strijd voort, terwijl aan de Adriatische kust de aanvallen van het achtste Engelsche leger zich beperken tot Savignano en enkele plaatselijke aanvallen.

1 Oct. (D.N.B.) — Monte Battiglia bleef na wisselvallige gevechten in vijandelijke handen. Aan de kust ontstonden plaatselijke gevechten aan de Rubicon.

(R.O.) — De geallieerde troepen zijn gevorderd tot een afstand van ongeveer 30 km van Bologna. Het achtste leger maakt vorderingen ten Noorden van Rimini.

LUCHTOORLOG —

25 Sept. (D.N.B.) — Het V 1 vuur op Londen werd voortgezet.

(R.O.) — Er zijn hevige luchtaanvallen ondernomen op Duitsche verkeerswegen in Nederland en op Duitsche bevoorradingspunten voor het front bij Arnhem.

26 Sept. (D.N.B.) — Amerikaansche vliegtuigen ondernamen aanvallen op Coblenz, Frankfurt en Straatsburg. Des nachts vielen Britsche toestellen Mannheim aan. Het V 1 storingsvuur op Londen werd voortgezet.

(R.O.) — Op 25 September werd des avonds een krachtigen aanval op Den Helder ondernomen. Een Duitsch toevoerschip en een mijnenveger vlogen in de lucht; negen schepen geraakten in brand. De R.A.F. bombardeerde des nachts Mannheim. 1100 Amerikaansche bommenwerpers vielen de spoorwegcentra Osnabrück, Hamm en Bremen aan.

27 Sept. (D.N.B.) — Op 26 September bombardeerden Amerikaansche toestellen Osnabrück, Bremen en Hamburg, des nachts vielen Engelsche machines Frankfurt en Karlsruhe aan; 33 vijandelijke machines werden neergehaald. V 1 vuur op Londen.

(R.O.) — 1100 zware geallieerde bommenwerpers hebben 26 September aanvallen gedaan op de verbindingen in West-Duitschland.

28 Sept. (D.N.B.) — Geallieerde vliegtuigen ondernamen aanvallen op Kassel, Keulen, Mannheim, Ludwigshafen en Mainz. Des nachts werd Kaiserslautern gebombardeerd. 90 geallieerde vliegtuigen werden vernietigd.

29 Sept. (D.N.B.) — Bij luchtaanvallen werd groote schade aangericht in Kassel, Maagdenburg, Dessau en in het gebied van Halle-Leipzig. In den afgeloopen nacht werd Brunswijk aangevallen. De Anglo-Amerikanen verloren op 28 September 75 vliegtuigen.

(R.O.) — Op 28 September bombardeerden 1000 Amerikaansche bommenwerpers, vergezeld door 750 jagers rangeerterreinen en fabrieken te Kassel, Maagdenburg en Merseburg. Engelsche bommenwerpers ondernamen aanvallen op Emmerich en Goch alsmede met raketbommen op de rangeerterreinen bij Dieren.

30 Sept. (D.N.B.) — Het V 1 storingsvuur op Londen werd voortgezet. In het gebied van Nijmegen tot Metz kwam het tot verbitterde luchtgevechten tusschen Duitsche en geallieerde jachtvliegtuigen; 18 vijandelijke toestellen werden neergeschoten. Op 29 September zetten de Anglo-Amerikanen hun aanvallen met bommenwerpers en jachtformaties voort. Vooral in het gebied aan den linkerkant van den Rijn ontstonden verliezen. Des nachts deden Britsche vliegtuigen een aanval op Karlsruhe.

(R.O.) — Teneinde de Duitsche spoorwegverbindingen aan den Beneden-Rijn af te snijden werden Münster, Hamm en Bielefeld gebombardeerd. In den sector Nijmegen heerschte een groote activiteit in de lucht; 300 Duitsche jagers kregen een behoorlijke afstraffing van geallieerde Spitfires en Typhoons.

1 Oct. (D.N.B.) — Engelsch-Amerikaansche bommenwerpers ondernamen aanvallen op West-Duitsche steden, in het bijzonder op Bielefeld en Munster. Britsche vliegtuigen wierpen des nachts bommen op Hamburg. 27 vijandelijke machines werden neergeschoten.

ZEEOORLOG —

26 Sept. (R.O.) — In de Egeïsche zee brachten Engelsche oorlogsschepen een Duitsch convooi van vijf schepen tot zinken.

1 Oct. (D.N.B.) — In September werden 17 schepen, totaal 84.000 B.R.T. tot zinken gebracht, 6 andere werden ernstig beschadigd. Voorts werden een torpedojager, drie fregatten, vier torpedomotorbooten en een mijnenveger tot zinken gebracht en een torpedoboot beschadigd. Duitsche zeestrijdkrachten vernietigden in die periode 206 vijandelijke vliegtuigen. Voor IJmuiden brachten beveiligingsstrijdkrachten van een convooi heden vier Britsche motortorpedobooten tot zinken en schoten een andere boot in brand.

HET VERRE OOSTEN —

26 Sept. (R.O.) — Op 24 September brachten geallieerde bommenwerpers in het gebied der Philippijnen een Japansch vliegtuigmoederschip en twee torpedojagers en bij Celebes een tankboot van 10.000 ton tot zinken. Vliegende forten bombardeerden doelen in Mandsjoerije. Volgens een aanvullend bericht uit Duitsche bron zou alleen te Dairen lichte schade aan de havenwerken zijn aangericht.

27 Sept. (D.N.B.) — Het eiland Cebu (Philippijnen) werd evenals Truk en Marcus door vliegtuigen aangevallen. Eveneens werden geallieerde aanvallen gericht op West-Guinea, Halmaheira en de Boningroep. Op het eiland Pililioe (Palaugroep) duren de zware gevechten voort; nieuwe Amerikaansche strijdkrachten gingen aan land.

(R.O.) — Vliegende vestingen bombardeerden Zuid-Mandsjoerije. Andere vliegtuigen bombardeerden doelen bij Nanking. Bij de Philippijnen en bij Borneo brachten vliegtuigen 4 Japansche schepen tot zinken, waaronder één van 3.000 ton.

29 Sept. (R.O.) — Ten Zuiden van de Philippijnen werd een Japansch troepenschip van 10.000 ton tot zinken gebracht. Engelsche onderzeeërs hebben in den laatsten tijd 32 Japansche schepen tot zinken gebracht en 4 andere beschadigd.

30 Sept. (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier deelt mede, dat de eilanden Tinian en Goeam door Amerikaansche troepen werden veroverd. De Japansche garnizoenen sneuvelden tot op den laatsten man. Voorts werd medegedeeld, dat de mannelijke bevolking van Tinian ten getale van ongeveer 3500 man eveneens gesneuveld is, terwijl de vrouwen, kinderen en grijsaards ten getale van 11.500 personen zelfmoord pleegden. De Japansche bevolking van Goeam onderging een zelfde lot.

(V. b. Krijgsverr. 6094/96).

Na de bevrijding van Beek, aangekondigd op 25 September 1944, had een historische episode uit dezen oorlog plaats. De eerste Britsche troepen staken bij Beek de grens naar het Rijnland over.

Krijgsgevangenen uit Normandië komen van een landingsvaartuig in een Engelsche haven aan land.

De Spoorwegstaking in Nederland

Regeeringsmededeelingen - Perscommentaren

Regeeringsmededeeling —
2 Oct. (Radio-Oranje) — De stopzetting van het spoorwegverkeer in Nederland heeft uitmuntende diensten bewezen aan de geallieerde oorlogvoering. Het opperbevel acht voortzetting daarvan uit militaire overwegingen in het bijzonder in het Oostelijk deel van het land noodzakelijk. De regeering wenscht, dat onder deze omstandigheden over de geheele linie wordt volgehouden.
Stemmen, die ons uit Nederland bereiken, bevestigen, dat men ook daar, na de vastberaden wijze, waarop de staking werd ingezet, van geen wijken wil weten, niettegenstaande de onmenschelijke represailles, waarmede wordt gedreigd. De regeering zal er voor zorgen, dat de misdadigers hun gerechte straf niet zullen ontloopen en het leed der slachtoffers zooveel mogelijk zal worden verzacht. Voor het oogenblik kan slechts één parool gelden: Volhouden tot op den dag, waarop de vijand uit Nederland is verdreven.

Motieven en gevolgen der spoorwegstaking - Rede van prof. Gerbrandy —
5 Oct. — „Radio-Oranje" publiceerde een redevoering van professor dr. P. S. Gerbrandy, waarin de minister-president het Nederlandsche volk inlichtte omtrent de motieven en de gevolgen der spoorwegstaking. Wij ontleenen hieraan:
Op 17 September gaf de regeering last tot een algemeene staking van het spoorwegpersoneel. Dit besluit werd genomen na rijp beraad met het geallieerde opperbevel, dat gewezen had op de dringende noodzaak tot dezen maatregel over te gaan, terwijl uit Nederland reeds bij herhaling dringend verzocht was, een dergelijke staking af te kondigen.
De datum der lastgeving tot staking was geen toeval. Op 17 September immers begonnen de groote geallieerde luchtlandingsoperaties. Indien luchtlandingstroepen worden neergelaten, ver voor de frontlijn, dan is dat altijd een hachelijke operatie. De aanvoer van versterkingen en voorraden is ten zeerste afhankelijk van het weer en de luchtlandingstroepen moeten doorvechten totdat de hoofdmacht naar hen is doorgebroken. Het eenige noodzakelijke middel, dat onzerzijds ter beschikking stond om den aanvoer van vijandelijke troepen en materiëel zooveel mogelijk te vertragen, was het volkomen stopzetten van het spoorwegverkeer. Dit geschiedde met succes; van hoog tot laag voerde het spoorwegpersoneel de regeeringsinstructie vastbesloten uit. De invloed der staking deed zich spoedig voelen. Zij noopte de Duitschers tot omwegen bij den aanvoer hunner versterkingen en mede daardoor werd de felle en een oogenblik lang zeer hachelijke strijd om de Waalbrug bij Nijmegen in het voordeel der geallieerden beslist. Wat den geallieerden echter bij Maas en Waal gelukte, kon bij den Rijn echter niet ten uitvoer worden gelegd en hierdoor werd de aanvankelijk zoo snelle opmarsch tijdelijk gestuit. Een tegenslag, die duur betaald werd met het bloed van vele dappere geallieerde strijders en ook tot consekwenties voor de bevolking van het bezette Nederland heeft geleid, welke thans onder oogen moeten worden gezien.
Over de gevolgen der staking behoeven wij niet lang uit te wijden. Gij ondervindt het dagelijks aan den lijve. Echter moeten twee dingen zorgvuldig uiteengehouden worden, nl. eenerzijds de kolen-, anderzijds de levensmiddelenpositie. De beslissende factor, waardoor de kolenpositie wordt bepaald is niet de spoorwegstaking, maar het feit, dat de frontlijn loopt tusschen de Limburgsche mijnen en de rest van Nederland en deze ook zonder spoorwegstaking in elk geval hopeloos zou zijn geworden. Met of zonder spoorwegstaking zouden de electrische centrales komen stil te liggen, zou de gasvoorziening stop komen te staan en zou de levering van huisbrand onoverkomelijke moeilijkheden hebben ontmoet.
Eenigszins anders staat het evenwel met de voedselvoorziening. Vooropgesteld moet worden, dat deze door de Duitschers reeds was ontwricht en dat de voedselvoorziening in elk geval gestagneerd zou hebben door het in beslag nemen van het Nederlandsche spoorwegnet voor Duitsche militaire doeleinden. Wat natuurlijk niet wegneemt, dat de aanvoer van voedsel, die grootendeels afhankelijk is van de spoorwegen, thans ernstige moeilijkheden ondervindt.
Het zou onzerzijds getuigen van een kwalijk begrip van veel moeilijkheden, indien wij dit hier niet onomwonden uitspraken. Er dreigt, zeer zeker in de groote steden, hongersnood indien de bevrijding nog geruimen tijd op zich laat wachten. Echter, zoo deelde de minister-president nadrukkelijk mede, er zijn desondanks zeer goede en steekhoudende redenen om de staking niet op te heffen. En die willen wij thans met U bespreken:
Terugkomend op de kolenpositie willen wij het Duitsche aanbod onder de loupe nemen. De Nederlandsche regeering gaat welbewust dwars tegen elk Duitsch aanbod in. Regeering en volk kunnen tegenover Duitsche aanbiedingen slechts

Mededeeling uit een voor de Duitsche Weermacht gereserveerde spoorwegcoupé

één houding innemen: volstrekt wantrouwen, volstrekte afwijzing, omdat de bittere ervaring bewijst, dat de Duitschers nimmer hun woord houden. Wanneer zij aanbieden Nederland van Duitsche kolen te voorzien, bedoelen zij met onze hulp hun front in ons land van troepen, materiaal en munitie te voorzien. Indien de spoorwegstaking zou worden opgeheven valt er voor de stakers geen generaal pardon te verwachten, doch slechts een afschuwelijke weerwraak op de duizenden ondergedoken employé's. De Duitschers zouden een weer functionneerend spoorwegnet slechts misbruiken om alle nog resteerende voorraden aan voedsel, grondstoffen, machinerieën, enz. uit het land weg te sleepen, waarmede zij trouwens met behulp van hun eigen spoorwegpersoneel reeds mee bezig zijn. Ook zou het volkomen in hun lijn liggen om al ons rollend materiaal in Oostelijke richting te laten verdwijnen, teneinde door roof tot aanvulling te komen van het reeds lang overbelaste en versleten Duitsche spoorwegmaterieel.
Het zwaarst wegende motief voor voortzetting der staking hebben wij voor het einde bewaard. Indien in Nederland de spoorwegen weer aan den gang gingen, dan zou de geallieerde luchtmacht de taak moeten overnemen, die thans met onzelfzuchtige toewijding en ten koste van bloedige offers door de stakende spoorwegmannen wordt uitgevoerd en die, in weerwil van alle daarmede verbonden rampen, Nederland in de geheele wereld tot roem strekt. De geallieerde luchtmacht zou zich dan moeten richten tegen objecten, bediend door Nederlanders. En ook dan zou elk transport in het nog bezette gebied komen stil te liggen. Ook dan zouden de onvermijdelijke gevolgen dreigende hongersnood en stilliggende centrales en gasfabrieken zijn, met bovendien een onvermijdelijk aantal slachtoffers onder de burgerbevolking, en een vernield spoorwegnet, niet alleen onmiddellijk achter het front, maar door het geheele land.
De balans opmakend wordt de regeering, ten volle de zedelijke verantwoordelijkheid aanvaardend voor het op 17 September genomen besluit, bevestigd in haar overtuiging dat 's lands belang in geenen deele gediend zou zijn met het opheffen der staking. Het parool blijft dus: volhouden, totdat met Gods hulp de vijand uit ons land is verdreven.

(V. b. Gerbrandy 6074)

Commentaar „Algemeen Handelsblad —
6 Oct. — Onder den titel „De komende winter" geeft het Algemeen Handelsblad, onder hoofdredactie van S. S. Hoogterp, een visie op de spoorwegstaking waaraan wij het volgende ontleenen: Een ieder weet en kan constateeren, dat er in het geheel geen maatregelen zijn genomen tegen de stakers, o.a. omdat de bezettingsmacht op het standpunt staat, dat het hier een intern-Nederlandsche aangelegenheid betreft. Het verkeer, dat de Duitschers zelf hebben, houden zij nl. met treinen, gevorderde auto's en in beslag genomen rijwielen, zelf gaande en hetzelfde geldt voor hun behoeften aan levensmiddelen en brandstoffen.
Maar wij burgers? — Winkeliers en grossiers raken uit hun voorraden. De voorziening met electrischen stroom gaat het reeds begeven; het gasverbruik is sterk beperkt, en houdt aanstonds op. De bevoorrading met huisbrand is gestaakt, hoewel de winter voor de deur staat. De industrie ligt voor het grootste deel stil door gebrek aan energie. De gevolgen van het gestaakte verkeer doen zich elken dag meer gevoelen, d.w.z. bij de burgerij, niet bij de Duitsche oorlogvoering.
En toch staan wij nog maar aan het begin van alle moeilijkheden en noodtoestanden, die ons, als het zoo voortgaat, staan te wachten! En na een opsomming daarvan te hebben gegeven vervolgt het blad: Het is alles ontwrichting, koude, honger en verkommering wat in de naaste toekomst is te verwach-

ten en het ergste zullen er aan toe zijn de steden, opgroeiende kinderen, zieken en zwakken. Waarlijk, het Westen van ons land (in Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht woont 56% onzer bevolking) gaat op die manier een barren winter tegemoet, waarvan men zich nog slechts een oppervlakkige voorstelling vermag te maken.

Omtrent de positie van het stakende spoorwegpersoneel schrijft het blad: De Nederlandsche Spoorwegen telden ongeveer 40.000 man personeel, waarvan omstreeks 33.000 in het onbezette deel van ons land werkzaam. Wanneer men dezen menschen, hoog en laag, gemiddeld dertig gulden per week wil geven (door middel van een illegale steunactie bijeen te brengen, red.) komt dit neer op een bedrag van een millioen gulden per week. Zulk een bedrag in stilte iedere week opnieuw bijeen te garen en te verdeelen, en dat in een tijd, waarin ieder zijn eigen zorgen per dag ziet toenemen en zijn geld broodnoodig heeft voor zijn eigen gezin is niet zoo heel eenvoudig, te minder omdat de uitgaven van de groote banken en ondernemingen onder toezicht staan.

En intusschen komt, na den verloren slag bij Arnhem, Radio-Oranje laconiek meedeelen dat generaal Montgomery er prijs op stelt, dat de spoorwegstaking in het Oosten des lands radicaal wordt voortgezet. In het Westen komt het er klaarblijkelijk niet zoo erg meer op aan. Prettig idee, zoowel voor de bevolking als voor de spoorwegmenschen in het Westen! Wij zouden tekort doen aan het gezond verstand van onze landgenooten, indien wij zouden verwachten, dat een volgend „bevel" uit Londen hier te lande even grif zou worden uitgevoerd als dat voor de z.g. spoorwegstaking. „Zoogenaamd" omdat een aanzienlijk deel dezer menschen niet staakt, doch niet kan werken.

Commentaar van „Het Parool" —

9 Oct. — In bovengenoemd blad schreef Pieter 't Hoen over dit onderwerp o.m.: De Duitschers hebben er namelijk het allergrootste belang bij, zoo snel mogelijk weer over ons geheele spoorwegnet te kunnen beschikken. Op het oogenblik behelpen zij zich zoo goed mogelijk met hun niet te groote autopark, dat bovendien ten gevolge van het gebrek aan olie en benzine in zijn activiteit beperkt is, zoodat op deze wijze op geen stukken na voldaan kan worden aan de Duitsche verkeersbehoeften. Zij begrijpen evenwel, dat de Nederlandsche spoorjongens niet den minsten lust hebben om hun werk thans in het belang van de Wehrmacht te gaan hervatten. Daarom is Seyss Inquart in de „Deutsche Zeitung" met een verklaring voor den dag gekomen, waarin het heet, dat de Duitschers weinig last hebben van de spoorwegstaking, maar dat het Nederlandsche volk de dupe zal worden, omdat de voedselvoorziening in ons land binnenkort vast zal loopen, terwijl er van aanvoer van kolen geen sprake meer kan zijn. Seyss Inquart is namelijk bereid om steenkool uit Duitschland hierheen te laten komen, maar dan moeten de treinen natuurlijk weer gaan rijden! Wie lacht daar?

Het is ongetwijfeld juist, dat de voedselvoorziening in ons land op den duur bijna geen voortgang meer zou kunnen vinden, indien de huidige toestand nog geruimen tijd zou moeten voortduren. Vooral nu de Duitsche schurkentroep de laatste weken niets anders heeft gegaan dan groote magazijnen met voedselvoorraden opblazen, kan de toestand uiterst moeilijk worden. Met het oog op den voor de deur staanden winter is ook onze kolenpositie uiterst hachelijk; overigens moet dit grootendeels geweten worden aan de omstandigheid, dat de bezetter jarenlang niet anders gedaan heeft dan scheeps- en treinladingen steenkool uit de Nederlandsche mijnen naar Duitschland wegsleepen.

(V. b. Spoorwegstaking 6098 E.; Kolenpositie - Energiebesparing 6092 A.)

NEDERLAND (Bevrijd gebied).

A. Overstrooming van Walcheren

Zeeuwsche eilanden gewaarschuwd —

2 Oct. — Door Radio-Oranje werd op order van het geallieerde opperbevel een waarschuwing gericht aan de bewoners van de eilanden, gelegen in de Scheldemonding. Daarin werd o.m. medegedeeld, dat zeer waarschijnlijk de Duitsche troepen en installaties binnenkort aan hevige en langdurige luchtbombardementen zouden worden blootgesteld. Aangeraden werd, teneinde zich te beveiligen tegen deze bombardementen en overstroomingen, de eilanden te verlaten of, indien zulks niet mogelijk was, een zoo veilig mogelijke plaats op deze eilanden op te zoeken en in elk geval alle militaire doelen, wegen, kanalen, electrische centrales, spoorwegemplacementen, opslagplaatsen en Duitsche concentraties van elken aard te vermijden.

Het bombardement —

7 Oct. (Radio-Oranje) — Lancaster-bommenwerpers van de R.A.F. hebben gistermiddag tusschen 1 en 3 uur, toen het vloed was en de aanval een onmiddellijk effect zou sorteeren, een aanval ondernomen op den Westkappelschen zeedijk van Walcheren. Toen de toestellen boven den dijk verschenen, was de hemel bewolkt maar zij daalden tot beneden het wolkendek op een hoogte van ruim 1500 meter. Duitsche jagers vertoonden zich niet; de luchtafweer was gering. Toen lieten de Lancasters hun bommen, waarvan sommigen een gewicht hadden van ruim 5000 kg vallen en enkelen vielen midden op den dijk. Hoewel deze aan den voet een breedte heeft van 70 meter, werd er onmiddellijk een groot gat in geslagen. De vliegers rapporteerden, dat zij, voor zij terugkeerden, het zeewater in groote golven Walcheren zagen binnenstroomen.

Na den aanval werd een luchtverkenning uitgevoerd en de foto's toonden aan, dat zich in den dijk een gaping bevond van ruim 100 meter en het zeewater al een gebied van ruim 70 H.A. had overstroomd. Reeds had het water het dorp Westkapelle bereikt.

Het gevolg van dezen aanval zal natuurlijk niet zijn, dat Walcheren, voor zoover het beneden den zeespiegel ligt, onmiddellijk onder water loopt. Behalve de duinen is er een gedeelte bij Arnemuiden, dat hooger ligt. De lagere gedeelten zullen, tenzij de Duitschers er in zouden slagen nooddijken aan te leggen, steeds meer onderloopen bij iederen vloed, die natuurlijk nieuwe golven water op zal stuwen door de gaten in den dijk. Het doel van den aanval en de zin van het zware offer, dat ons volk hier brengen moet is het uitschakelen van de sterke Duitsche artilleriestellingen op het eiland, die de monding van de Westerschelde beheerschen.

(Voor bomb. Zeeuwsche eil. zie ook pag. 6110 onder „Nederland".)

B. Duitsche vernielingen en inundaties — Verklaringen der ministers Gerbrandy en Van Kleffens.

6 Oct. (Radio-Oranje) — Minister-president prof. Gerbrandy heeft te Londen een verklaring afgelegd, waarin hij de barbaarsche maatregelen beschrijft, die door de Duitschers in Nederland getroffen worden. Thans is een systematische campagne van inundatie en verwoesting ingezet. Reeds zijn groote oppervlakten van het land met voorbedachten rade onder water gezet, terwijl voorbereidingen zijn getroffen om de belangrijkste zeeweringen te vernielen. Als deze plannen ooit ten uitvoer worden gebracht zullen tallooze steden en dorpen, waaronder gedeelten van Amsterdam en Rotterdam op sommige punten een zes à zeven meter onder water komen te staan.

De Nederlandsche minister van Buitenlandsche Zaken Van Kleffens verklaarde, dat de Duitschers volgens de jongste berichten als represaille-maatregel het welvarende plaatsje Berkel tusschen Rotterdam en Den Haag hebben platgebrand. Voorts is de geheele bevolking van Arnhem, ten getale van 60.000 menschen naar het onherbergzame gebied ten Noorden van de stad gedreven.

Mr. E. N. van Kleffens

Voorts ontleenen wij aan een uitzending van Radio-Oranje van 7 October nog het volgende. In de afgeloopen weken hebben de Duitschers niet minder dan 6000 vernielingsspecialisten naar Rotterdam gezonden. Zij hadden de opdracht, dat tegen het einde van September de voorbereiding tot de volledige vernieling van de havenwerken van Rotterdam, Vlaardingen en Schiedam gereed moesten zijn. Op 27 September werd met deze vernieling begonnen, waarbij kademuren, kranen, machinehallen, dokken, loodsen, laadbruggen, pompinstallaties en elevatoren de lucht in gingen. Begin October bleek dat te Rotterdam ruim zeven kilometer kademuur was vernield. Reeds eerder, namelijk op 21 September had de haven van Amsterdam eenzelfde lot getroffen en was ook daar alles vernield. Tenslotte werden door den vijand in beide havens nog de noodige schepen en boeien tot zinken gebracht in de vaargeulen, teneinde de vernietiging zoo volkomen mogelijk te maken.

De vernietiging van een aantal stationsemplacementen in het Zuiden van ons land, alsmede het opblazen van een aantal vliegvelden zou nog als oorlogsnoodzaak kunnen worden beschouwd. Maar nimmer te rechtvaardigen zijn de inundaties met zout water van een belang-

rijk deel van de provincie Groningen tusschen het Eemskanaal en het Damsterdiep en het binnenlaten van zeewater te Den Briel, Steenwijk en Maassluis.

(V. b. Gerbrandy 6105, 6074; Van Kleffens 4647 E; Vernielingen en inundaties 6098 A, 6011.)

A. Waarschuwing tegen spitten — Deportatieplannen —

8 Oct. (Radio-Oranje) — In vele plaatsen eischen de Duitschers, dat alle mannen van 17—50 jaar zullen gaan spitten aan de Duitsche verdedigingswerken. In Apeldoorn b.v. geschiedde dit op 30 September jl. Er kwamen drie mannen op, waarvan 2 N.S.B.-ers. De Duitschers schoten daarop 22 burgers neer. In Utrecht is nu gisteren dezelfde eisch door de Duitschers gesteld; alle mannen van 17—50 jaar moeten spitten. Men mag hieraan geen gevolg geven. Spitten voor den vijand beteekent verlenging van den oorlog en vertraagt de bevrijding van Nederland. De bevolking wordt voorts gewaarschuwd tegen nieuwe deportatieplannen. De Duitschers willen op korten termijn vele tienduizenden Nederlanders naar Duitschland sleepen.

Omtrent het gebeurde in Apeldoorn schreef het ondergrondsche „Vrij Nederland" van 6 October in een beschouwing over de Duitsche terreur:

Een ander staal van de onmenschelijke misdadigheid van dit volk, dat zichzelf „Herrenvolk" durft noemen, ondervond de bevolking van Apeldoorn. Hier werd een nieuwe methode toegepast om de mannen tot werkverrichting op te roepen. Er werd een aankondiging geplaatst in de Apeldoornsche Courant, waarin de mannen gesommeerd werden zich aan te melden. Slechts enkele tientallen voldeden hieraan. Nu meenden de Moffen een voorbeeld te moeten stellen en hun stroeve ontaarde geest wist geen ander middel te bedenken dan moord. Een aantal Apeldoorners werd neergeschoten en hun lijken op straat gelegd. Enkelen kregen een bord om den hals met het opschrift „terrorist". Door middel van auto's met sirenes werd de bevolking daarop gewaarschuwd voor represailles indien zij aan den oproep geen gevolg gaf. Duizenden mannen kwamen. Waar zij heen gevoerd zijn is niet bekend.

(V. b. Arbeidsinzet 6091, 6086)

B. Regeling voor de nabestaanden van gevallen strijders in verzetsorganisaties —

2 Oct. (Radio-Oranje) — In een regeeringsmededeeling wordt bekend gemaakt, dat de nabestaanden van hen, die gevallen zijn als strijders van verzetsorganisaties, uitkeeringen zullen genieten als de nabestaanden van leden der militaire strijdkrachten, krachtens de bepalingen, welke voor de landmacht bestaan of nog zullen worden vastgesteld. Voor zoover zij niet onder deze bepalingen vallen zal te zijner tijd een afzonderlijke regeling op dezen voet worden getroffen.

(V. b. 6091)

C. Credietovereenkomst met Zweden —

2 Oct. (Radio-Oranje) — Op 2 October werd te Londen een overeenkomst gesloten tusschen Nederland en Zweden inzake credietfaciliteiten, die verleend zullen worden voor den aankoop van Zweedsche goederen ten behoeve van den economischen wederopbouw van Nederland na de bevrijding.

(V. b. Voedsel- en grondst.voorz. 6091)

D. Dagblad „De Vliegende Hollander" —

3 Oct. (Radio-Oranje) — Het geallieerde opperbevel deelt mede, dat „De Vliegende Hollander", het blad, dat tot dusver als weekblad door de geallieerde luchtmacht boven Nederland werd verspreid, voortaan zal verschijnen als dagblad.

Het geallieerde opperbevel is van den binnenlandschen toestand in de nog door den vijand bezette deelen van Nederland nauwkeurig op de hoogte. Het kent de zeer critieke kolenpositie en de binnenkort onoverkomelijke moeilijkheden met de electriciteitsvoorziening. Ongetwijfeld zullen tal van luisteraars er in slagen, ondanks alles hun radio-toestellen in bedrijf te houden. Het opperbevel heeft echter beseft, dat de nieuwsvoorziening door de lucht aanzienlijk moet worden uitgebreid. Daartoe zal „De Vliegende Hollander" voortaan als dagblad ten kantore van Radio-Oranje worden geredigeerd, en zal dagelijks een belangrijk aantal exemplaren boven ons land worden uitgeworpen.

E. Beperking rechtsverkeer —

5 Oct. — Radio-Oranje deelde mede, dat op 16 September het Besluit Beperking Rechtsverkeer in werking trad. Daarbij is bepaald, dat het tot nader order in het bevrijde Nederlandsche gebied is verboden, transacties te verrichten met betrekking tot:

1. onroerende goederen en onroerende rechten;
2. roerende goederen met een waarde van meer dan ƒ 2000.—;
3. octrooien;
4. effecten;
5. vorderingen, cheques, wissels, e.d. met een waarde van meer dan ƒ 1000.—;
6. ondernemingen;
7. alle goederen en rechten waarbij een vijandelijk belang is verbonden.

Van dit verbod zijn uitgezonderd: handelingen tot behartiging van het onderhoud, bewaring en verzekering van deze goederen en rechten, alsmede het trekken en incasseeren van vruchten, zooals huur of rente. Verdere uitzonderingen zullen nader bekend worden gemaakt. Handelingen in strijd met het bepaalde zijn nietig. Acten betreffende verboden handelingen mogen niet in openbare registers worden ingeschreven.

De bedoeling van dit besluit is, te voorkomen, dat gedurende den eersten tijd na de bevrijding dingen gebeuren, die de uitvoering van nadere maatregelen, zooals die betreffende het rechtsherstel, zouden kunnen verijdelen. Verwacht wordt, dat het besluit slechts gedurende korten tijd van kracht zal behoeven te zijn.

NEDERLAND (Bezet gebied)

F. N.S.B. — Bijzondere rechtbank

3 Oct. — Bij besluit van Mussert werd een tijdelijke bijzondere rechtbank ingesteld. Deze heeft opdracht te onderzoeken en te beoordeelen, welke leden der N.S.B., die op 1 September belangrijke vertrouwensposten innamen, zich in de maand September in positieven of negatieven zin hebben onderscheiden. Onder positieven zin wordt verstaan een in bijzondere mate lofwaardig gedrag, onder negatieven zin, een bijzonder laakbaar gedrag. Leider van deze rechtbank is de gewestelijke leider van Zuid-Holland, M. J. A. van Iersel, leden zijn, mr. A. van Leyenhorst, oud-kringleider van Haarlem en burgemeester van Delft en mr. H. A. M. van der Heyden, gewestelijk commandeur van de Landwacht voor Zuid-Holland en Zeeland. Tot leider van opsporing, vooronderzoek en voorlegging werd benoemd F. L. Rambonnet, districtscommandeur van de Landwacht voor Overijssel.

(V. b. Houding N.S.B. 6085)

G. Rede van Mussert te Groningen

Mussert heeft 4 October een bezoek gebracht aan de provincies Groningen en Drente. Te Groningen heeft hij in een openbare vergadering een korte rede uitgesproken. Aan het desbetreffend A.N.P.-verslag ontleenen wij, dat hij den oorlog in vijf phasen verdeelde. In de eerste phase bezette Duitschland Europa, in de tweede werd Europa een belegerde vesting, waarbij het verraad van verschillende landen kwam. Thans is de derde phase aangebroken en deze zal den Amerikanen de nederlaag in Europa brengen. Daarna zullen nog een vierde en vijfde phase komen.

Ten aanzien van de voedselvoorziening merkte Mussert op, dat, tenzij er een wonder gebeurt, deze winter zoo hard zal zijn, dat wij blij zullen moeten zijn, wanneer het woord hongersnood niet zal behoeven te worden uitgesproken.

Sprekende over de positie der N.S.B. zeide hij, dat tweederde van de manlijke leden het militaire uniform draagt. Hij bracht hulde aan den Landstorm, die bij verschillende gevechten werd ingezet. Voorts verklaarde hij, dat het de historische roeping der N.S.B. is, het Nederlandsche volk tot de Europeesche solidariteit te brengen. Tenslotte gaf Mussert uitdrukking aan zijn geloof, dat een nieuw Europa zal komen en een nieuw Nederlandsch volk, dank zij de offers der N.S.B. en dank zij de offers van duizenden.

(V. b. Mussert 6085)

H. Arbeidsdienst — Oproep tot aanmelding —

6 Oct. — Officieel wordt bekend gemaakt, dat de arbeidsmannen van den Nederlandschen Arbeidsdienst, die wegens het verplaatsen van afdeelingen met verlof gestuurd of voorloopig ontslagen waren, zich weer moeten melden bij de afdeeling Hooghalen bij Assen.

Bij deze bekendmaking teekenen wij aan, dat het overgroote deel van den Arbeidsdienst begin September onder den druk der omstandigheden naar huis gezonden en ontslagen werd. Daarna werd inderhaast tot een reorganisatie overgegaan, waarbij o.m. de staf van Doorn naar Assen werd overgeplaatst. (Red.)

(V. b. Arb.d. 6003)

I. Energiebesparing — Stopzetting der stroomlevering —

6 Oct. — Aan eenige officieele bekendmakingen ontleenen wij, dat door het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart werd medegedeeld, dat in verband met de steeds ernstiger wordende kolenpositie het noodzakelijk is, dat de electriciteitsafgifte nog verder wordt beperkt. Voor alle verbruikers, met uitzondering van die bedrijven, waarvan de stopzetting onmiddellijke gevaren zal medebrengen voor het leven of de voedselvoorziening der bevolking, zullen stroomlooze uren worden ingevoerd van zonsopgang tot zonsondergang. Echter eischen de plaatselijke omstandigheden in de geheele provincie Noord-Holland, met inbegrip van Amsterdam, dat de stroomlevering wordt beperkt tot de bedrijven en inrichtingen van alge-

meen belang en zal met ingang van 9 October de stroomlevering aan alle overige gebruikers geheel en al worden gestaakt. Voorts zal met ingang van 12 October door de gasfabriek te Den Haag geen gas meer worden geleverd. Getracht zal worden de broodbakkerijen nog van gas te voorzien. **(V. b. 6092)**

NEDERLAND (Bezet gebied)

A. Sport — Paardensport 1944 —

7 Oct. — Aan de Telegraaf ontleenen wij de volgende statistische gegevens, welke door het centraal bestuur voor het draf- en renwezen over de afgeloopen maanden werden opgemaakt. In het seizoen, dat door de bijzondere omstandigheden vroeger werd gesloten dan normaal, werden op de lange baan ƒ 1.079.085 aan prijzen verreden, tegen in 1943 ƒ 1.157.600. Aan fokpremies is uitgeloofd ƒ 78.882.50, terwijl aan het fokfonds een bedrag van ƒ 19.026.25 werd toegevoegd. Voor de korte baan werd aan prijzen ƒ 65.225, tegen in 1943 ƒ 64.815, uitgeloofd.

(V. b. 5819 A.)

B. Roofoverval te Rotterdam —

5 Oct. — Op 4 October werd door eenige mannen gekleed in politieuniform een puitengewoon brutale en geraffineerde overval gepleegd op het spoorwegpostkantoor Delftsche poort te Rotterdam. Onder een voorwendsel drongen zij de woning van de caissière binnen, ontnamen haar den sleutel van de kluis en begaven zich per auto naar het kantoor, dat des avonds geheel verlaten is en waar zij gemakkelijk werk hadden. Met een buit van ƒ 1.150.000 verdwenen zij zonder een spoor achter te laten.

(V. b. Aanslagen 6066 B.)

C. Distributie - Stopzetting toeslag bijz. arbeid —

In verband met de huidige omstandigheden wordt het toeslagbewijs voor bijzonderen arbeid tijdelijk buiten werking gesteld. **(V. b. Distr. 6098 B.)**

BELGIE —

D. Zuiveringsactie —

2 Oct. (D.N.B.) — In het bevrijde België heeft de zuiveringsactie een vlot verloop, aldus de Londensche correspondent van de „Goeteborgs Handels och Sjoefartstidning". Het aantal arrestanten bedraagt reeds 25.000, waarvan alleen in Brussel 12.000. In enkele dagen tijd zijn te Brussel 100 doodvonnissen uitgesproken.

DUITSCHLAND —

E. Oogst en voedselvoorziening —

2 Oct. (D.N.B.) — Ter gelegenheid van den dankdag voor den oogst heeft de Rijksminister en Rijksboerenleider Herbert Backe zich in een radiotoespraak tot het Duitsche volk gericht, waarin hij o.m. zeide:

De oogst van voedergraan, met name van haver heeft onder den invloed van de droogte sterk geleden. Hieraan is in de eerste plaats een vermindering van het broodrantsoen met gemiddeld 200 gram per week toe te schrijven, want het was niet mogelijk, gelijk in vorige jaren, gerst voor de broodverzorging beschikbaar te stellen. Door dezelfde omstandigheid werden ook onze hooge verwachtingen van den aardappeloogst dit jaar niet vervuld. Desondanks kunnen wij, in tegenstelling tot den slechten oogst van verleden jaar, op een middelmatigen aardappeloogst rekenen. Dit vergemakkelijkt de beschikbaarstelling van aardappelen voor menschelijke voeding, maar zal geen verlichting teweeg kunnen brengen op het gebied van veevoeder, daar aardappelen ter verwerking in nog grootere mate noodig zullen zijn voor de industrieele en bewapeningsdoeleinden.

De suikerbietenoogst belooft niet bij het vorige jaar ten achter te blijven, hetgeen in het bijzonder voor het veevoeder van de grootste beteekenis is. Hier zullen evenwel niet onaanzienlijke verliezen ontstaan uit de bezette gebieden. Ondanks alle moeilijkheden is de productie van boter slechts onbeteekenend ten achter gebleven bij de recordproductie van verleden jaar. Ook de oogst van oliezaden zal de recordopbrengst van het vorige jaar wel evenaren, al is de oogstopbrengst per hectare berekend geringer.

Op het gebied der vleeschvoorziening kunnen wij constateeren, dat onze rundveestapel die twee jaar geleden reeds moest worden ingekrompen, thans bijna weer het peil van vredestijd heeft bereikt. Ook de opbouw van den varkensstapel is sinds het dieptepunt van twee jaar geleden, volgens de plannen verloopen.

Meer dan in eenig ander jaar zal de voedselvoorziening in het zesde oorlogsjaar op den Duitschen oogst en de Duitsche productie zijn aangewezen. Groote en belangrijke gebieden, waarin de landbouw door Duitsche landbouwleiders volgens het Duitsche voorbeeld der agrarische en voedingspolitiek werd opgebouwd, vallen als aanzienlijke aanvulling voor onze voedselvoorziening uit. Evenwel, de oogst dien de Duitsche boeren dit jaar hebben voortgebracht, veroorlooft ons, het zesde oorlogsjaar met vertrouwen in te gaan.

(V. b. Backe 6001 A; Landbouw 5997)

F. Aanwijzingen aan de bevolking van Oostenrijk —

2 Oct. (Radio-Oranje) — Op 1 October zijn via de Londensche radio officieele aanwijzingen gezonden aan de bevolking van Oostenrijk. Er werd een beroep op haar gedaan, te toonen, dat zij bereid is, zich van den Duitschen meester los te maken, om geheime comité's te vormen, die toebereidselen kunnen maken voor de komst der geallieerden. Indien aan deze wenken gevolg wordt gegeven, zal er minder kans bestaan, dat Oostenrijk bij het gebied hoort, zooals de Duitschers van plan zijn er van te maken.

G. Arbeidsmobilisatie - Nieuwe verordeningen —

5 Oct. (D.N.B.) — Rijksminister dr. Goebbels heeft in zijn kwaliteit van rijksgevolmachtigde voor het totale gebruik van arbeidskrachten voor den oorlog, nieuwe verordeningen uitgevaardigd.

Om de overbelaste civiele artsen te ontlasten zullen thans voor de burgerbevolking de in het vaderland aanwezige officieren van gezondheid der weermacht spreekuren houden voor de burgers, terwijl een deel der officieren van gezondheid weer in het civiele leven werkzaam zal worden.

Het verleenen van orden en eereteekenen voor het civiele leven wordt beperkt. Zoo zal de Goethemedaille voor den duur van den oorlog niet meer worden uitgereikt. Voorts werden maatregelen genomen ter vereenvoudiging van de statistische organisatie.

(V. b. Arbeidsmobilisatie 6099 G.)

H. De aanslag op Hitler - Generaal Schmundt overleden —

7 Oct. (D.N.B.) — De chef-adjudant der weermacht bij den Führer en chef van het personeelsbureau van het leger, de generaal der infanterie Rudolf Schmundt, is op 1 October overleden aan de ernstige verwondingen, die hij had opgeloopen bij den aanslag op Hitler op 20 Juli. Op 6 October werd de overledene in het Rijkseeremonument Tannenberg plechtig bijgezet. **(V. b. Aanslag 6087 E.)**

I. Telegramwisseling met de Bulgaarsche en Roemeensche tegenregeeringen —

4 Oct. — Ter gelegenheid van den verjaardag van het Driemogendhedenpact heeft tusschen den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken Von Ribbentrop en de ministers van Buitenlandsche Zaken der Bulgaarsche en Roemeensche tegenregeeringen Zankof en Horia Sima een telegramwisseling plaats gehad, waarin over en weer uitingen van trouw en verbondenheid werden gedaan.

(V. b. Driem.pact. 6099 F.; Zankof 6087 A., 6069 A.; Horia Sima 6077 A.)

ENGELAND —

K. Lord Beaverbrook en minister Lyttleton door de Sovjet-regeering onderscheiden —

5 Oct. — De Sovjet-berichtendienst deelde mede, dat door de Sovjet-regeering de Britsche lord-zegelbewaarder, Lord Beaverbrook en de Britsche minister van

Lord Beaverbrook

Industrie Lyttleton werden onderscheiden met de Soewaroy-orde eerste klasse. De beide ministers hebben deze hooge onderscheiding verkregen voor bijzondere verdiensten voor de organisatie van Britsche oorlogsleveranties aan de Sovjet-Unie.

(V. b. Beaverbrook 5685 A.; Lyttleton 5997 C.)

L. Beschieting van Zuid-Engeland gestaakt —

3 Oct. (Interinf) — De Duitsche batterijen verdragend geschut hebben het beschieten der Zuid-Engelsche havensteden gestaakt. Deze gebeurtenis werd in de betrokken steden feestelijk gevierd.

Er werden eenige bijzonderheden omtrent deze batterijen gepubliceerd, waaraan wij het volgende ontleenen: Voornamelijk waren vier batterijen voor den strijd tegen de Engelsche Kanaalhavens opgesteld. De sterkste hiervan bezat drie loopen, die bij een stand van 51 graden 56 Km ver konden schieten. Iedere gra-

naat woog bijna een ton en verliet den loop met meer dan 850 m snelheid per seconde, dus aanzienlijk sneller dan een infanteriekogel, die een beginsnelheid heeft van 700 m. De batterij-Todt bestond uit vier 38 cm. kanonnen en kon 55 Km ver schieten. De drie stukken van de batterij „Friedrich August" haalden een afstand van 50 Km en de batterij „Grosser Kurfurst" met vier 28 cm. kanonnen bestreek nog juist de afstand tusschen Kaap Griz Nez en Dover, ruim 34 Km. In totaal werden ruim 3700 ton hooge explosieve brisantgranaten afgeschoten, die elk na 25 Km te hebben afgelegd, nog in staat waren door een twintig cm. zware stalen pantsering heen te slaan.

ENGELAND —

A. Oorlogsmisdadigers — Mededeeling van min. Churchill —

5 Oct. (Radio-Oranje) — Minister Churchill heeft gisteren in het Lagerhuis verklaard, dat de Engelsche lijst van oorlogsmisdadigers de namen bevat van Hitler, Göring, Göbbels en Himmler.

B. Organisatie na-oorlogsch herstel

3 Oct. (Radio-Oranje) — Het Comité van Economische Zaken van het Engelsche Vakverbond heeft vandaag een plan gepubliceerd over de organisatie van het na-oorlogsche herstel in Engeland. In dit plan wordt voorgesteld, dat de volgende industrieën publiek eigendom zullen worden: het transportwezen, de brandstof- en krachtvoorziening en de ijzer- en staalproductie. Verder wordt voorgesteld, dat aan de fabrieksarbeiders grootere zeggenschap gegeven wordt. Behalve het in publiek eigendom brengen van zekere takken van industrie behoort, volgens het plan, het geheele nationale economische leven tot op zekere hoogte aan openbaar toezicht te worden onderworpen.

FINLAND —

C. Minister-president Castren over de verhouding tot de Sovjet-Unie

4 Oct. (D.N.B.) — De Finsche minister-president Castren heeft voor de radio gesproken over de onderhandelingen met de Sovjet-Unie.

Na de onderteekening der wapenstilstandsverplichtingen, zoo zeide de premier o.m., is de vervulling gevolgd van de afzonderlijke voorwaarden. De Finsche troepen zijn teruggetrokken tot op de grens van 1940, Porkkala wordt aan Moskou overgelaten, de vliegtuigbases in Zuid-Finland zijn met haar technische inrichtingen aan de Russen afgestaan en tevens zijn onderhandelingen gaande over de uitlevering der koopvaardijvloot en van de in aanmerking komende havens. De voorwaarde volgens welke de Duitsche troepen voor 15 September moesten worden geïnterneerd werd vervuld. De uitlevering der Russische en geallieerde krijgsgevangenen wordt voorbereid. De politieke gevangenen werden vrijgelaten. Rond 400 organisaties zijn ontbonden en ten aanzien van de eischen tot oorlogsschadevergoeding zijn alle maatregelen getroffen.

Radicale maatregelen van organisatorischen aard, zoo vervolgde Castren, zullen noodig zijn om de verplichtingen van den wapenstilstand na te komen. De regeering acht nieuwe verkiezingen noodzakelijk, doch deze stuiten thans op technische moeilijkheden. De leeftijd van den kiezer zal worden verlaagd tot 21 jaar.

De minister-president verklaarde voorts, dat het Finsche volk het begrip voor de Russische mentaliteit is kwijtgeraakt. Finland moet thans het Sovjet-Russische wantrouwen wegnemen en eerlijk er naar streven met de Sovjet-Unie een verstandhouding van volledig vertrouwen te scheppen.

(V. b. Wapenstilst. 6093 A.)

D. Evacuatie Noord-Finsche gemeenten —

5 Oct. (D.N.B.) — Het „Nya Dagligg Allehanda" bericht, dat op 4 October met toestemming der Zweedsche regeering de evacueering van vijf Noord-Finsche gemeenten met in totaal 26.150 inwoners naar Zweden is begonnen. Het betreft hier de gemeenten Nedertornea, Karunka, Overtornea, Turtola en Kolarvi. Tot 3 October waren reeds 27.205 Finsche vluchtelingen in Zweden aangekomen.

FRANKRIJK —

E. Louis Lumière 80 jaar —

Alg. H.blad — Op 5 October wordt de Fransche industrieel en filmproducent Louis Jean Lumière tachtig jaar. Lumière heeft wereldnaam gekregen door zijn uitvinding van het eerste technisch bruikbare filmapparaat. Ook heeft hij, door zijn uitvinding van autochrome fotographische platen, den grondslag gelegd voor de ontwikkeling van de kleurenfilm.

F. Annuleering der handelsverdragen —

2 Oct. (A.N.P.) — De regeering De Gaulle heeft alle tusschen Frankrijk en andere

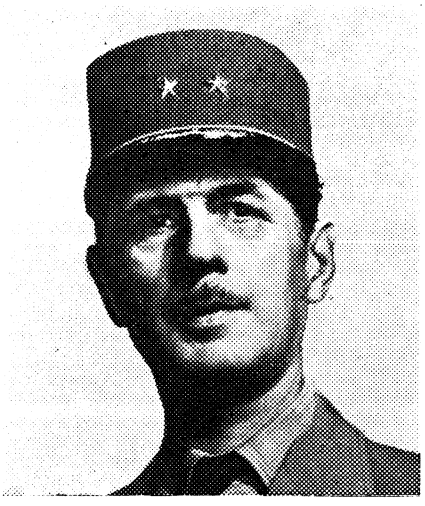

Generaal De Gaulle

landen bestaande handelsverdragen en alle bestaande douane-tarieven geannuleerd.

G. Nationalisatie kolenmijnen —

30 Sept. (D.N.B.) — Volgens de „Courrier de Genève" heeft de Fransche staatscourant de oprichting bekend gemaakt van een nationale maatschappij van steenkolenmijnen, die onder toezicht van den staat belast is met het beheer van alle steenkolenmijnen in de departementen du Nord en Pas de Calais.

VER. STATEN —

H. Militaire verliezen in Italië door de Vereenigde Staten —

6 Oct. — Volgens het D.N.B. deelde de zender Schenectady mede, dat de Amerikaansche minister van Oorlog Stimson op een persconferentie had verklaard, dat de Amerikaansche legers in Italië sedert de landing tot einde September in totaal 15.000 man aan dooden, 56.000 gewonden en 10.000 vermisten hadden verloren. **(V. b. Verliezen 6067 D.)**

I. Mutatie — Adm. Edwards pl.v. opperbevelhebber der vloot —

6 Oct. (Reuter) — Het Amerikaansche departement van Marine deelde mede, dat vice-admiraal B. F. Edwards is benoemd tot plaatsvervangend opperbevelhebber der Amerikaansche vloot en tot plaatsvervangend stafchef der vlootformaties. In een toelichting wordt verklaard, dat de uitbreiding der zeeoperaties er toe heeft bijgedragen, dat de opperste chef der Amerikaansche vloot, admiraal King, een deel zijner bevoegdheden moest afstaan. **(V. b. Am. leiding 6061 E., 5846 F.)**

ZWEDEN —

K. Kabinetswijziging —

30 Sept. (D.N.B.) — De Zweedsche kroonraad besloot tot de volgende wijzigingen in de regeering. Nieuwe ministers: prof. Ohlig, Tage Erlander en B. G. Danielson. Domeo, minister zonder portefeuille, is benoemd tot minister van Verkeerswezen. Ohlin is minister van Handel, Erlander en Danielson zijn minister zonder portefeuille.

Prof. Ohlin is gisteren tot voorzitter der Zweedsche Volkspartij gekozen in plaats van Anderson, die is afgetreden. Minister Domeo is lid van de conservatieve partij.

(V. b. 6093 G.)

L. Sluiting der territoriale wateren

25 Sept. (A.N.P.) — De Zweedsche regeering heeft, aldus werd te Berlijn medegedeeld, een communiqué gepubliceerd, inhoudende, dat zij krachtens den militairen toestand heeft besloten de Zweedsche territoriale wateren voor de koopvaardijvloot te sluiten, daar er in deze wateren gevaar bestaat voor militaire verwikkelingen. **(V. b. 6079 C.)**

M. Ontruiming van Haparanda —

5 Oct. (D.N.B.) — De gebeurtenissen aan het Noord-Finsche front gaven de Zweedsche autoriteiten aanleiding tot de ontruiming van de grensstad Haparanda te besluiten. In den nacht van 4 op 5 October werd reeds een deel der stad ontruimd.

DE WERELDOORLOG —

(Vervolg van pag 6112)

Ned.-Indië —

4 Oct. (R.O.) — Op Balikpapan, de petroleumhaven van Borneo werd opnieuw een luchtaanval ondernomen. Bommenwerpers lieten 30 September 72 ton bommen vallen op de Japansche installaties en schoten 70 Japansche jagers neer. Bij aanvallen op de Japansche scheepvaart bij de Philippijnen, Celebes en de Molukken werden door vliegtuigen 10 schepen tot zinken gebracht. Ook Makassar werd heftig aangevallen.

6 Oct. (R.O.) — Voor de tweede maal in deze week ondernamen de geallieerden een luchtaanval op Balikpapan. 19 Japansche vliegtuigen werden neergeschoten; 9 eigen bommenwerpers worden vermist.

China —

7 Oct. (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier meldt, dat op 4 Oct. de stad Fotsjau werd bezet, nadat de tegenstand van de Chineesche 82ste divisie was overwonnen.

(V. b. Krijgsverr. 6101/4)

DE WERELDOORLOG

Voortgezette strijd bij Nijmegen - Canadeezen dringen Zeeuwsch-Vlaanderen binnen - Zeedijk op Walcheren gebombardeerd - Slag om Aken - Nieuw geallieerd offensief tusschen Metz en Nancy - Verzet in Warschau gestaakt - Verdere opmarsch in Hongarije - In September wierp de R.A.F. ruim 22.400 ton bommen op Duitschland en door Duitschland bezet gebied -

NEDERLAND

2 Oct. (D.N.B.) — Duitsche aanvalstroepen drongen tusschen Nederrijn en Waal de Britsche stellingen binnen en wierpen den taai vechtenden vijand naar het Westen terug. Ten Zuidwesten van Gennep werd een vrij sterke vijandelijke aanval opgevangen.

(R.O.) — Het Britsche tweede leger heeft den Zuidelijken oever van de Maas ten Noorden van Oss van Duitschers gezuiverd. Hevige gevechten bij Huissen op 15 km ten Noordoosten van Nijmegen. De Duitschers trachtten de voorbereiding van het op handen zijnde geallieerde offensief tegen Duitschland te vertragen en begonnen met een aanval op de Oostelijke zijde van de saillant tusschen Rijn en Waal. Zij werden echter afgeslagen. Aan de Westelijke zijde van de saillant maakten de geallieerden nieuwe vorderingen en staan de troepen nu verspreid ten Westen van Elst. Ten Zuiden van Nijmegen werd de saillant eveneens naar het Westen toe verbreed, terwijl nieuwe vorderingen werden gemaakt in de richting van 's-Hertogenbosch.

3 Oct. (D.N.B.) — Tusschen den Nederrijn en de Waal verbeterden de Duitsche troepen hun stellingen en sloegen krachtige Engelsche tegenaanvallen af. Vijandelijke pantsers deden aanvallen ten Zuiden van Gennep, zij behaalden slechts geringe plaatselijke successen.

(R.O.) — In de buurt van Oss beheerschen de Britsche troepen den Zuidelijken oever van de Maas over een breedte van 30 km. Op 1 October vielen de Duitschers hevig aan bij Huissen en behaalden op sommige plaatsen resultaten. Het gebied 8 km ten Zuiden van Arnhem was een brandpunt van den strijd, daar de Duitschers Nijmegen tot elken prijs willen heroveren. Overloon nabij Gennep werd bevrijd, evenals Meijel tusschen Weert en Venlo. Ten Noorden van Merksplas drongen de Canadeezen over de Nederlandsche grens in de richting van Baarle-Nassau. De Westkappelsche zeedijk op Walcheren door Lancaster-bommenwerpers van de R.A.F. stuk gebombardeerd om Duitsche artilleriestellingen uit te schakelen.

4 Oct (D.N.B.) — Noordelijk van Nijmegen en aan de Maas ondernamen Engelschen en Amerikanen hevige, verliesrijke aanvallen zonder er in te slagen de Duitsche stellingen binnen te dringen.

(R.O.) — Sinds het midden der vorige week pogen de Duitschers Nijmegen te heroveren en trachten zij de verkeersbrug met bommen en mijnen te vernietigen. Hun aanvallen, welke in het bijzonder gericht waren op Elst en Huissen werden afgeslagen.

5 Oct. (D.N.B.) — Aan de Belgisch-Nederlandsche grens, ten Zuidwesten van Arnhem en aan de Maas bij Gennep duren de hevige gevechten voort. Ten Noorden van Turnhout won de vijand opnieuw terrein. Een poging om naar Tilburg door te stooten werd verijdeld.

(R.O.) — Vanuit twee richtingen dringen de geallieerden op naar Tilburg; Hilvarenbeek werd bevrijd. Ook ten Noorden van Antwerpen en in de Peel werd eenige terreinwinst behaald.

6 Oct. (D.N.B.) — Bij Turnhout zette de vijand zijn aanvallen in de richting Tilburg voort; zij werden afgeslagen. Zeer hevige gevechten ontwikkelden zich bij Wageningen waar de Duitsche divisies van het Oosten en Westen uit tot den aanval overgingen teneinde het vijandelijke bruggenhoofd te vernauwen.

(R.O.) — Het tweede Britsche leger voerde gisteren aanvallen op beperkte schaal in de richting Arnhem uit; er werd den geheelen dag hevig gevochten en alle gestelde doelen werden bereikt. Ten Noorden van Antwerpen overschreden Canadeesche troepen de Nederlandsche grens en dringen verder naar het Noorden door. Zij staan nu op minder dan 10 km van de dam die Zuid-Beveland met Brabant verbindt. Walcheren en Zuid-Beveland staan onder water. Tilburg wordt vanuit drie richtingen bedreigd. Op één punt zijn de geallieerden nog slechts vijf kilometer van de stad verwijderd.

7 Oct. (D.N.B.) — Vijandelijke tankspitsen, die ten Noorden van Baarle-Nassau probeerden door te dringen, werden in een tegenaanval afgeslagen. Aanvallen op het vijandelijke bruggenhoofd ten Zuidoosten van Wageningen wonnen, ondanks tegenaanvallen, verder terrein.

(R.O.) — Zware Duitsche aanvallen bij Mook en Overloon werden afgeslagen. De Canadeezen maakten goeden voortgang in Westelijk Zeeuwsch-Vlaanderen.

8 Oct. (D.N.B.) — Aan de Nederlandsch-Belgische grens, vooral aan de Westerschelde wordt zwaar gevochten.

(R.O.) — Ten Noorden van Antwerpen maakten de Canadeezen nieuwe vorderingen; de toegangsweg naar Zuid-Beveland ligt onder vuur. 10 km ten Zuidoosten van Tilburg verdedigen de Duitschers zich hardnekkig. In de Betuwe wordt bij Opheusden zwaar gevochten. Ten Noorden van Nijmegen behaalden de geallieerden terreinwinst. Op Walcheren werd de zeedijk ten Oosten van Vlissingen gebombardeerd; het zeewater stroomt door een bres van 135 m breedte snel naar binnen.

OVERIG WESTELIJK FRONT —

2 Oct. (D.N.B.) — Aan het kanaal Antwerpen-Turnhout en ten Noorden van Turnhout worden hevige afweergevechten geleverd. De druk op Maaseyck is verminderd. In aanhoudende zware gevechten bij Chateau Salins en Parroy won de vijand plaatselijk terrein. Amerikaansche afdeelingen poogden uit het Mortagnedal bij Rambervillers de Westelijk voor de Vogezen liggende heuvels te veroveren. De Duitsche stellingen werden echter behouden. In het gebied van de Lure werden alle vijandelijke aanvallen afgeslagen en werd de vijand in enkele sectoren teruggeslagen. De strijd om Calais gaat zijn einde tegemoet. De zware marinebatterijen bij Kaap Griz Nez zijn voor de vijandelijke overmacht na hevigen strijd bezweken. In September hebben de Anglo-Amerikaansche legers in het Westen toenemende verliezen geleden aan menschen en materiaal. Onze troepen maakten 10.650 gevangenen en maakten buit of vernietigden 1149 tanks en 243 pantserverkenningswagens, groote hoeveelheden vrachtzweefvliegtuigen en verder oorlogsmaterieel. De verliezen van den vijand aan dooden en gewonden zijn zwaar.

(R.O.) — Het eerste Amerikaansche leger heeft een grooten land- en luchtaanval geopend op de Siegfriedlinie in het gebied van Aken. Ten Noordoosten van Nancy werden een aantal plaatsen door Amerikaansche troepen veroverd. De tactiek van Hitler om Duitsche garnizoenen in de havens van het Kanaal te houden kostte hem tot nu toe 82.000 man. De laatste haven welke na de verovering van Calais nog in Duitsche handen is, is Duinkerken, waarop de aanval thans geopend is. Hier zitten nog 17.000 Duitschers opgesloten.

3 Oct. (D.N.B.) — De harde gevechten aan de bestaande brandpunten van het front duren voort. De op eenige punten over het Antwerpen-Turnhout-kanaal gedrongen Canadeesche afdeelingen wonnen in weerwil van taaien tegenstand terrein. Tusschen Maaseyck en Aken namen de gevechtshandelingen toe. De verplaatsing van Amerikaansche divisies naar het Noorden kan beschouwd worden als de voorbereiding tot een vijandelijken aanval in Nederland en het gebied van Aken. Ten Westen van Chateau-Salins werd een tijdelijk ingesloten Duitsche afdeeling bevrijd en werden eenige plaatsen heroverd. In het woud van Parroy mislukten vijandelijke aanvallen. Amerikaansche pogingen om de Duitsche heuvelstellingen aan weerszijden van den bovenloop van de Mortagne en Oostelijk van den bovenloop van de Moezel binnen te dringen leverden slechts geringe plaatselijke successen op. De laatste steunpunten in Calais gingen na hevigen strijd verloren. Aanvallen op Duinkerken werden afgeslagen.

(R.O.) — Voorbij Merksplas ten Noordwesten van Turnhout stuitten de Canadeezen op toenemenden Duitschen tegenstand.
Bij een krachtigen aanval van het Amerikaansche leger tusschen Aken en Geilenkirchen werd onder zeer zware gevechten over een breedte van 10 Km een terreinwinst van 3 Km geboekt.

4 Oct. (D.N.B.) — De sterke druk van het eerste Canadeesche leger bij Antwerpen en Turnhout houdt aan. Aan de Nederlandsch-Duitsche grens ten Zuiden van Geilenkirchen slaagde een Amerikaansche divisie er in de Duitsche stellingen binnen te dringen. Bij Parroy en ten Oosten van Epinal en Rémiremont slaagden de Amerikaansche troepen er na hardnekkige aanvallen slechts in enkele dorpen en boschterreinen te bezetten. Voor Duinkerken heerscht wapenstilstand teneinde de burgerbevolking in staat te stellen te evacueeren.

(R.O.) — Bij hun nieuwen aanval ten Noorden van Aken dringen de geallieerden dieper Duitschland binnen. Frontcorrespondenten deelen mede, dat aldaar de belangrijkste stellingen van de Siegfriedlinie zijn doorbroken en de bres verbreed wordt; Kubach en Rimberg werden veroverd. Een Duitsche tegenaanval werd afgeslagen. De Antwerpsche voorstad Merxem is in Canadeesche

handen; de geallieerde troepen staan aldaar op een afstand van 55 Km van Breda. Poolsche troepen, die van Turnhout uit in Noordelijke richting oprukken naderden Breda tot op 20 Km. In het gebied van Arnhem en Nijmegen staakten de Duitschers hun tegenaanvallen. Echternach op de Luxemburgsch-Duitsche grens werd van Duitschers gezuiverd. Aan het Moezelfront veroverden de Amerikanen een hooggelegen terrein ten Noorden van Metz. Ook ten Zuidoosten van Nancy maakten zij vorderingen. Ten behoeve der burgerbevolking werd te Duinkerken een wapenstilstand van 60 uur vastgesteld.

5 Oct. (D.N.B.) — Bij hun zware aanvallen aan weerszijden van Geilenkirchen konden de Amerikanen hun penetratiegebied bij Uebach uitbreiden. Bij Parroy en in het voorterrein der Westelijke Vogezen werden de aanvallen van het 7de Amerikaansche leger afgeslagen.

(R.O.) — Ten Noorden van Aken verdreven de Amerikanen de Duitsche troepen uit hun stellingen bij Uebach en zijn bijna 4 Km in Duitschland gevorderd. In Lotharingen wordt hevig gevochten om het fort Driant bij Metz.

6 Oct. (D.N.B.) — Ten Zuiden van Geilenkirchen poogde de vijand zijn penetratiegebied naar het Oosten uit te breiden; hij werd door tegenaanvallen tot staan gebracht. Tusschen Epinal en Lure poogde de tegenstander op een breed front de Duitsche stellingen voor de Westelijke Vogezen binnen te dringen. Zijn aanvallen werden echter overal opgevangen of uiteengeslagen.

(R.O.) — Ten Oosten van Uebach zijn de Amerikaansche troepen slaags met de Duitschers, die pogen te verhinderen, dat zij doordringen in de Keulsche vlakte. Bij Metz houdt de vijand nog steeds hardnekkig stand in het fort Driant.

7 Oct. (D.N.B.) — Toenemende kracht van de vijandelijke aanvallen in het penetratiegebied ten Zuiden van Geilenkirchen. De bezetting van fort Driant sloeg sterke aanvallen af. Nieuwe deelen van het bosch van Parroy werden gezuiverd. Hevige gevechten zijn ontstaan om de daluitgangen ten Oosten van Rémiremont.

(R.O.) — Ten Zuidoosten van Aken maakten de Amerikanen voortgang.

8 Oct. (D.N.B.) — Aan de Nederlandsch-Belgische grens, vooral aan de Westerschelde, in het gebied ten Noorden van Aken en aan weerskanten van Rémiremont wordt zwaar gevochten. De zuivering van het bosch van Parroy maakt verdere vorderingen. Bij Epinal werd een vijandelijke afdeeling ingesloten.

(R.O.) — Tusschen Metz en Nancy gingen de geallieerden tot een nieuw offensief over; op sommige punten bedraagt de terreinwinst 10 km. Ten Zuidoosten van Aken maakten Amerikaansche troepen contact met troepen, die ten Noordoosten van de stad een bres sloegen in de Duitsche stellingen.

OOSTELIJK FRONT

2 Oct. (D.N.B.) — Op den Balkan is de bolsjewistische druk in de lus van den Donau aan weerskanten van de IJzeren Poort verder toegenomen. Duitsche en Hongaarsche formaties zetten tusschen Szeged en Grosswardein hun tegenaanvallen voort. In het Noordelijke deel van de Szekler punt werd bolsjewistische aanvallen afgeslagen. In de passen van de Oostelijke Beskiden wordt nog altijd verbitterd gestreden. Van de overige deelen van het Oosteijk front worden met uitzondering van vergeefsche Russische aanvallen tusschen de Duna en de Golf van Riga geen gevechtshandelingen van beteekenis gemeld.

(R.O.) — Russische troepen maakten vorderingen in Joego-Slavië. Het leger heeft het bruggenhoofd aan den rechteroever van den Donau, op een punt ten Zuiden van Turnu Severin uitgebreid. In Zuidwestelijke richting hebben de Russen de rivier de Timo overgestoken. Aan beide zijden van de Hongaarsch-Roemeensche grens wordt hevig gevochten. Finsche troepen hebben aan de Botnische Golf een bruggenhoofd gevestigd. De toestand der Poolsche patriotten in Warschau is ernstig.

3 Oct. (D.N.B.) — Zuidwestelijk van Temeschburg en in de lus van den Donau aan weerszijden van de IJzeren poort staan onze troepen in hevigen strijd met de aanvallen Sovjet-Roemeensche afdeelingen. Vrij sterke Sovjetstrijdkrachten zijn Weisskirchen aan de Servisch-Roemeensche grens binnengedrongen. Ten Westen van Arad, bij Grosswardein en aan beide zijden van Torenburg werden bolsjewistische aanvallen afgeslagen. Aan de Maros duren de plaatselijke gevechten voort. In de passen der Oostelijke Beskiden lag het zwaartepunt der vijandelijke aanvallen in het gebied ten Zuiden van Dukla. De bolsjewisten konden hier onder hooge bloedige verliezen slechts geringe terreinwinst behalen. De opstand te Warschau is ineengestort. Na een strijd van weken, welke tot een welhaast volkomen vernietiging der stad leidde, hebben ook de laatste opstandelingen zich overgegeven. Op het eiland Dagö landden sterke vijandelijke strijdkrachten en zijn hevige gevechten met de Duitsche bezetting aan den gang.

(R.O.) — Uit Moskou worden geen belangrijke wijzigingen gemeld. Een Amerikaansch correspondent meldt uit Moskou, dat de Russen ten Zuiden van de IJzeren Poort vorderen in de richting van Belgrado, terwijl Joego-Slavische troepen deze stad uit Zuidelijke en Zuidwestelijke richting naderen.

4 Oct. (D.N.B.) — Tegen het opdringen van snelle Sovjet-afdeelingen vanuit het Sovjet-Roemeensche grensgebied ten Noorden van de IJzeren Poort en in het gebied ten Noorden en Noordwesten van Belgrado worden tegenmaatregelen genomen. Ook ten Zuiden van de lust in den Donau werd zwaar gevochten. Duitsche en Hongaarsche troepen ondernamen ten Westen van Arad succesvolle tegenaanvallen. Ten Zuidwesten Grosswardein wierpen Duitsche pantsers de bolsjewisten terug. Sterke vijandelijke aanvallen ten Westen van Torenburg en aan de Maros werden afgeslagen. Ten Zuiden van Dukla duren de zware gevechten om de Beskidenpassen voort. Het Zuidelijk deel van het eiland Dagö werd ontruimd. In Finland bereikten onze troepen op hun terugmarsch de bevolen doelen.

(R.O.) — Russische en Joego-Slavische strijdkrachten rukken op in de richting van Belgrado; zij zijn op sommige punten tot op 25 Km van de stad genaderd; 5600 krijgsgevangenen werden gemaakt. In Noordelijk Transsylvanië veroverden de Russen het spoorwegknooppunt Regi. De Russen gaan systematisch verder de Oostzeestaten van Duitschers te zuiveren. Voor de Estlandsche kust werd het eiland Dagö bezet. De patriotten in Warschau hebben na een verzet van 63 dagen den strijd op moeten geven.

5 Oct. (D.N.B.) — In den grooten Donaubocht wordt hevig gevochten tegen opdringende Sovjetstrijdkrachten bij Zajecar. Ook ten Noordoosten van Belgrado wordt zwaar gestreden. In het Hongaarsch-Roemeensche strijdgebied behaalden Hongaarsche troepen bij Maros plaatselijke voordeelen. Ten Zuiden van Grosswardein werden vijandelijke aanvallen afgeslagen. Verdere Sovjetaanvallen bij Torenburg en in de Szeklerpunt werd grootendeels afgeslagen. In de Woudkarpaten mislukten hevige sovjetaanvallen. Doorbraakpogingen op de passen der Oostelijke Beskiden bleven zonder resultaat. Ten Noorden van Warschau hadden plaatselijke Duitsche aanvallen succes.

(R.O.) — De Russische opmarsch in de richting van Belgrado duurt voort, de Russen kregen contact met de Joego-Slavische bevrijdingstroepen. In Finland bieden de Duitsche troepen krachtigen tegenstand aan de Finsche pogingen om hun uit Lapland te verdrijven.

6 Oct. (D.N.B.) — Ten Zuiden van de IJzeren Poort en in het gebied van Belgrado duren de zware gevechten voort. Ten Westen van Arad wonnen Duitsch-Hongaarsche aanvallen terrein. In het overige Hongaarsch-Roemeensche grensgebied werden alle vijandelijke aanvallen afgeslagen. In de Woudkarpaten zijn de Russische aanvallen in hevigheid verminderd. Regen en eerste sneeuw worden gemeld. Ten Zuiden van Rozan poogden de bolsjewisten hun bruggenhoofd uit te breiden; zij werden afgeslagen. Ten Westen van Schaulen gingen de bolsjewisten tot den grooten aanval over; harde gevechten zijn hier aan den gang. Op het Noordoostelijk deel van Oesel wordt zwaar gestreden tegen gelande vijandelijke strijdkrachten. Generaal Bor, de leider der Poolsche opstandelingen bevindt zich in Duitsche krijgsgevangenschap.

(R.O.) — Na overschrijding van de Hongaarsche grens werden verscheidene steden en meer dan 100 plaatsen bezet. De Russen vormden een breeden saillant tusschen Belgrado en de Hongaarsche grens.

7 Oct. (D.N.B.) — Op den Balkan duurt de strijd tegen de benden voort. Sovjettanks hebben den mond van de Theiss bereikt, doch werden ten Oosten van Belgrado afgeslagen. Ten Noorden van Arad ging de vijand tot den grooten aanval over en bereikte de Snelle Körões. Bij Torenburg en aan de Maros mislukten bolsjewistische aanvallen. Aan de Beneden-Naref werd het vijandelijk bruggenhoofd bij Seroc onder druk van Duitsche aanvallen ingekrompen. Tusschen de Memel en den bovenloop van de Windau is een hevige afweerslag ontbrand, waarbij onze divisies taaien tegenstand bieden.

(R.O.) — Russische strijdkrachten zijn geland op Oesel voor de kust van Estland. In Finland ondernamen de Duitschers aanvallen op de Finsche havenplaats Tornea.

8 Oct. (D.N.B.) — Aan den mond van de Theiss, voor Belgrado en bij Zajecar houdt de sterke vijandelijke druk aan. In Zuid-Hongarije wordt hevig gevochten om den overgang over de Koeroes. De vijandelijke pogingen om via de passen der Oostelijke Beskiden naar Slowakije door te breken zijn allen mislukt; de vijand verloor sedert 8 September 442 tanks en 3200 man aan gevangenen. Tusschen Memel en Boven-Windau dringen de Sovjets verder op. Tusschen Duna en de Golf van Riga verloopen de distancieeringsbewegingen volgens de plannen. Op Oesel werd Arensburg prijsge-

geven. Finsche regimenten poogden de distancieeringsbeweging in Noord-Karelië en Lapland te storen; het kwam tot hevige botsingen. Hevig wordt gevochten om steunpunten aan de Sovjet-Russisch-Finsche grens.

(R.O.) — De Russen dringen snel door in het hart van Hongarije.

ITALIAANSCHE FRONT —

2 Oct. (D.N.B.) — In Midden-Italië ondernamen de Anglo-Amerikanen talrijke vruchtelooze aanvallen op de bestaande brandpunten. Aan de Adriatische kust wierpen onze pantsergrenadiers de op eén plaats over den Rubicon getrokken Britten weer terug. In het achterland werden in de tweede helft van September 1336 bandieten gedood en ruim 500 gevangen genomen. Groote voorraden werden buitgemaakt.

(R.O.) — De geallieerden rukken op naar Imola. Ten Noordwesten van Firenzuola wonnen de Anglo-Amerikaansche troepen terrein en troepen van het achtste leger bevrijdden Graziano.

3 Oct. (D.N.B.) — Aan de Adriatische kust werden Britsche aanvallen afgeslagen. In de Etruskische Apennijnen heeft het vijfde Amerikaansche leger zijn aanvallen opnieuw voortgezet. De Duitsche troepen sloeg den vijand ten Noordwesten van Firenzuola terug en vingen verder Oostelijk de binnengedrongen vijandelijke troepen op.

(R.O.) — Zoowel aan de Adriatische kust als in den centralen sector maken de geallieerde troepen vorderingen. Door de verovering van hooger gelegen punten bij Imola worden de Duitschers steeds meer in den rug bedreigd.

4 Oct. (D.N.B.) — Aan de Adriatische kust werden aanvallen van Britsche afdeelingen afgeslagen. In de Etruskische Apennijnen vingen de Duitsche troepen de over een breed front ondernomen Amerikaansche aanvallen op. In hevige gevechten om afzonderlijke bergen verijdelden zij in ten deele nieuwe stellingen alle doorbraakpogingen van den tegenstander.

(R.O.) — Britsche en Amerikaansche troepen wonnen in den centralen sector weer eenig terrein. Het bergstadje Mondidoro werd veroverd. Het slechte weer belemmerde de operaties aan de Adriatische kust.

5 Oct. (D.N.B.) — Aan de Adriatische kust mislukten verschillende vijandelijke aanvallen. In Midden-Italië liepen de hevige aanvallen van het 5de Amerikaansche leger op onze taai verdedigde bergstellingen vast.

(R.O.) — In den centralen sector van het front zetten de geallieerde troepen hun opmarsch in de richting van Bologna voort.

6 Oct. (D.N.B.) — De vijand poogt aan weerszijden van den weg naar Bologna door te stooten naar de Povlakte. In zware gevechten werden zijn aanvallen uiteengeslagen. Aan de Adriatische kust mislukten zijn aanvallen eveneens.

7 Oct. (D.N.B.) — De gevechten in Midden-Italië zijn tengevolge van slecht weer in hevigheid verminderd. Plaatselijke aanvallen aan den weg Florence-Bologna bleven in ons vuur steken.

8 Oct. (D.N.B.) — In de Etruskische Apennijnen werden hevige aanvallen van het 8ste Amerikaansche leger afgeslagen. Ten Westen van Roccas Casciano werd een vijandelijke penetratie afgegrendeld.

GRIEKENLAND

3 Oct. (R.O.) — Engelsche strijdkrachten zijn op verschillende Grieksche eilanden geland.

4 Oct. (R.O.) — Het Zuidelijke deel van Griekenland tot aan het kanaal van Corinthe is vrijwel geheel door de Duitsche troepen verlaten. Op een aantal eilanden zijn Engelsche troepen geland. Voorts werd door geallieerde troepen een landing ondernomen op het Noordwestelijke deel van Kreta.

5 Oct. (R.O.) — Engelsche troepen zijn geland op het Grieksche vasteland en hebben de stad Patras bevrijd.

7 Oct. (R.O.) — Het eiland Samos werd door Britsche troepen bezet. Op het vasteland hebben de geallieerden het grootste deel van de Peleponnesus bezet. Uit Patras en Rion rukken Engelsche troepen op naar de landengte.

LUCHTOORLOG —

2 Oct. (D.N.B.) — Boven de Westelijke gebieden verloor de vijand in September 451 vliegtuigen. Britsche vliegtuigen wierpen in den afgeloopen nacht bommen op Brunswijk en het Rijnlandsch-Westfaalsche gebied.

3 Oct. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche formaties bommenwerpers ondernamen aanvallen op plaatsen in West- en Midden-Duitschland. In het bijzonder werden Kassel en Hamm getroffen. In den afgeloopen nacht wierpen Britsche vliegtuigen bommen op Brunswijk. In September werden door jagers en luchtafweergeschut 1307 Anglo-Amerikaansche vliegtuigen, waaronder 591 viermotorige bommenwerpers vernietigd. In dit aantal zijn niet inbegrepen de meer dan 1000 boven het Nederlandsche strijdgebied afgeschoten vrachtzweefvliegtuigen. Troepen van het leger schoten 140 vijandelijke vliegtuigen en vrachtzweefvliegtuigen neer. Aan het Oostelijk front verloren de Sovjets 1280 vliegtuigen.

(R.O.) — 1200 bommenwerpers met een groot aantal jagers hebben weer aanvallen gedaan op de Duitsche verkeerscentra Keulen, Kassel en Hamm. 19 toestellen worden vermist, doch enkelen hiervan landden op bevriend terrein. Bij aanvallen op Duitschland en door Duitschland bezet gebied heeft de R.A.F. in September ruim 22.400 ton bommen en brandbommen afgeworpen.

4 Oct. (D.N.B.) — Amerikaansche bommenwerpers ondernamen een aanval op Neurenberg. Ook Keulen en het Rijnland waren het doel van vijandelijke luchtaanvallen. In den afgeloopen nacht wierpen Britsche vliegtuigen bommen op Kassel en Aschaffenburg, terwijl afzonderlijk vliegende machines eenige steden in Zuid- en Zuidwest-Duitschland aanvielen. 31 vijandelijke toestellen werden neergeschoten.

(R.O.) — De Westkappelsche Zeedijk op Walcheren is door de Britsche luchtmacht kapot gebombardeerd. Het Dortmund-Eemskanaal is door een aanval, die in den nacht van 23 op 24 September door 96 Lancasters werd ondernomen over een lengte van vele kilometers leeggeloopen en onbruikbaar geworden. Hierdoor kunnen binnenvaartschepen van Noord- en Oost-Duitschland het Roergebied niet meer bereiken. Gisteren ondernam de Amerikaansche luchtmacht met 1000 zware bommenwerpers en 750 jagers een aanval op fabrieken in Zuid-Duitschland, o.a. een tankfabriek in Neurenberg en een fabriek bij Karlsruhe; 24 machines keerden niet terug.

5 Oct. (D.N.B.) — Op 4 October vielen Amerikaansche bommenwerpers München aan; er ontstond zware schade aan gebouwen en woonhuizen; 21 Anglo-Amerikaansche vliegtuigen werden neergeschoten.

(R.O.) — Canadeesche bommenwerpers ondernamen op 4 October een aanval op de Duitsche duikbootbasis Bergen in Noorwegen. Bergen is sedert het verlies der Fransche havens de belangrijkste Duitsche duikbootbasis aan den Atlantischen Oceaan. Luchtfoto's hebben aangetoond, dat het onlangs aangevallen slagschip „Tirpitz" door bommen van zes ton getroffen werd en met de achtersteven omhoog ligt. Vanuit Italië ondernamen 750 zware geallieerde bommenwerpers een aanval op de spoorwegemplacementen van München.

6 Oct. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche bommenwerpers hebben 5 October Münster en Keulen aangevallen en verdere aanvallen gericht op Wilhelmshaven, Dortmund, Coblenz en Rheine. In den afgeloopen nacht was Saarbrücken het doel van een Britschen aanval. Afzonderlijke toestellen wierpen bommen op Berlijn. 19 vliegtugen werden neergeschoten.

(R.O.) — Sterke formaties Engelsche bommenwerpers bombardeerden vannacht het spoorwegcentrum Saarbrücken, ook werd een aanval gedaan op Berlijn. Ruim 1000 Amerikaansche bommenwerpers, vergezeld van honderden jagers hebben gisteren aanvallen gedaan op Keulen en Rheine. Andere formaties bombardeerden vliegvelden van Hamburg, Münster, Mannheim. Engelsche bommenwerpers deden een aanval op Wilhelmshaven, terwijl geallieerde gevechtsbommenwerpers aanvallen ondernamen op het Duitsche verkeer achter de Siegfriedlinie.

7 Oct. (D.N.B.) — Amerikaansche bommenwerpers ondernamen onder bescherming van jagers aanvallen op Berlijn, Hamburg, Stralsund en Stettin. Britsche formaties wierpen bommen op Rijnland-Westfalen en deden nachtelijke aanvallen op Dortmund, Bremen en Berlijn. 72 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten.

(R.O.) — Ruim 1250 Amerikaansche bommenwerpers, vergezeld door 1000 jachtvliegtuigen namen deel aan een aanval op Berlijn, Hamburg, Stralsund en Stettin; fabrieken, opslagplaatsen en vliegbootbases werden gebombardeerd door deze grootste formatie, die ooit boven Duitschland heeft gevlogen. 29 Amerikaansche toestellen gingen verloren. Enkele uren na den terugkeer dezer formatie vertrokken de Britsche nachtbommenwerpers, die Dortmund, Bremen en Berlijn bestookten.

8 Oct. — Het Duitsche hoofdkwartier meldt: Amerikaansche bommenwerpers ondernamen aanvallen op Midden-Duitschland; in het bijzonder werden Kassel, Maagdenburg, Merseburg en Bielefeld getroffen. Engelsche bommenwerpers vielen Emmerik aan. Ook Breslau en andere plaatsen in Silezië werden aangevallen. 121 vijandelijke vliegtuigen werden boven Duitschland en in het Westen vernietigd.

HET VERRE OOSTEN —

Philippijnen —

2 Oct. (R.O.) — De strijd om de Philippijnen wordt voortgezet. Sedert de geallieerde landingen op de Palaoe-eilanden zijn 10.000 Japanners gesneuveld.

(Zie vervolg op pag. 6109)

De slag om Arnhem. Boven: Amerikaansche paratroopers verschansen zich achter hun vernielden glider, alvorens tot den aanval over te gaan. Onder: Een der eerste foto's uit den strijd om Arnhem; Britsche paratroopers doorzoeken een verwoest huis in Oosterbeek.

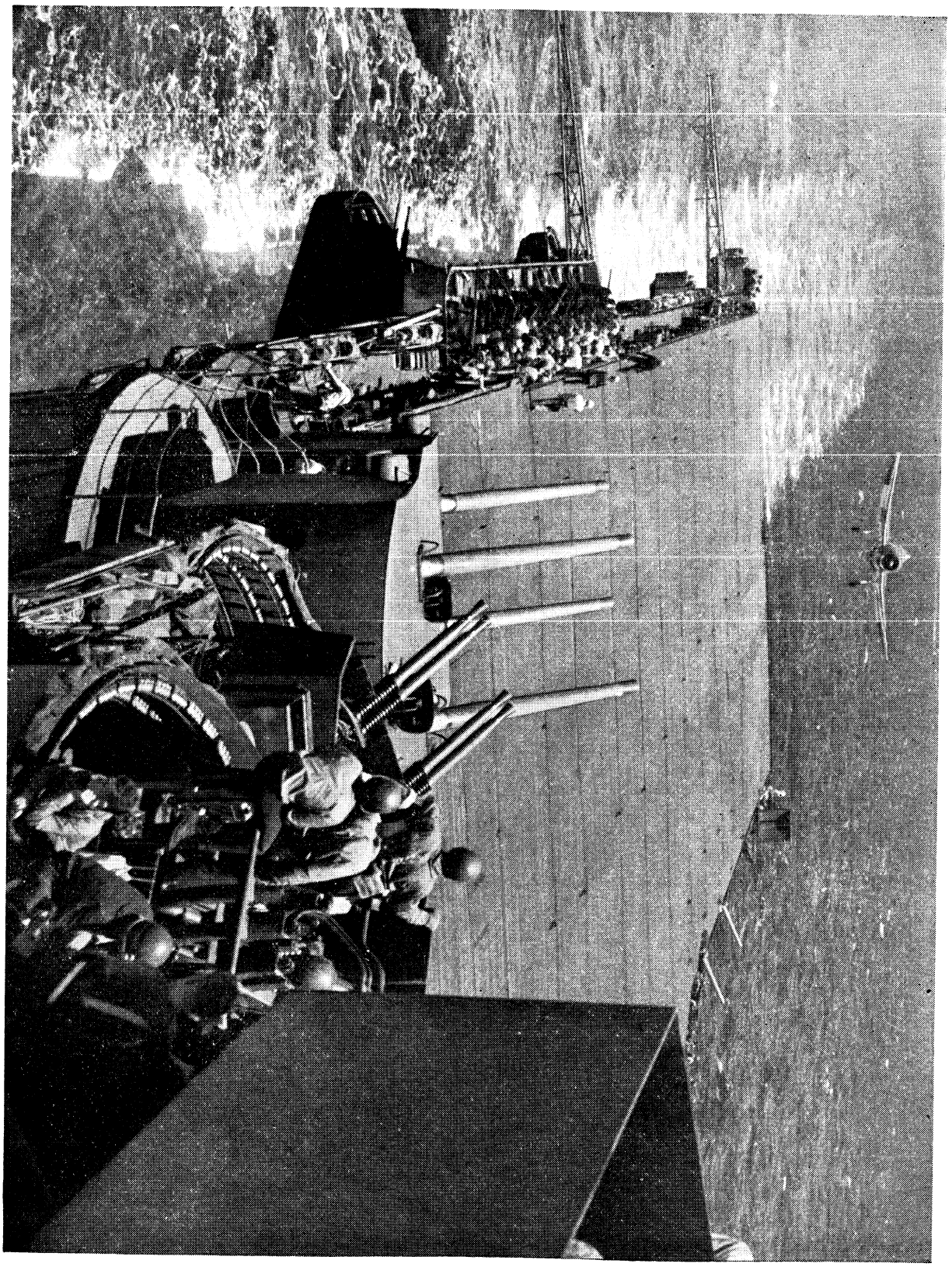

Een gevechtsvliegtuig landt op het dek van het Amerikaansche vliegtuigmoederschip USS Lexington gedurende een aanval der Japansche luchtmacht in den slag van Saipan, bij de Marianen.

A. **NEDERLAND (Bevrijd gebied) —**

Radiorede van H.M. Koningin Wilhelmina

Op 8 October werd door Hare Majesteit een tot het Engelsche volk gerichte radiorede uitgesproken, waarin zij uiting gaf aan haar dankbaarheid voor de vele bewijzen van vriendschap, die de in Engeland vertoevende Nederlanders gedurende de afgeloopen vier jaren van het Engelsche volk hebben ondervonden. Zij dankte den koning van Engeland voor de haar verleende Orde van den Kouseband, die zij beschouwde als een uiting van waardeering voor de standvastigheid van het Nederlandsche volk. Na vermeld te hebben hoe Nederland onder water wordt gezet, terwijl roof en vernielingen in ongehoorde en steeds toenemende mate voortgaan, wees zij er nadrukkelijk op, dat na de jaren van ondervoeding het Nederlandsche volk, vooral in de steden, aan hongersnood ten prooi dreigt te vallen, terwijl tevens de electriciteits-, gas-, water- en brandstofvoorziening uitvallen. Zij bad God, dat deze onherstelbare ramp nog tijdig zou kunnen worden afgewend.

Voorts bracht Koningin Wilhelmina hulde aan de Britten, die met den grootsten moed hebben gevochten en de zwaarste offers hebben gebracht, waarbij haar gedachten in het bijzonder uitgingen naar den heldhaftigen en onvergetelijken strijd bij Arnhem. (V. b. Kon. Wilh. 6097 E.)

B. **Duitsche oorlogsmisdaden — Concentratiekamp Vught - Drijfjachten —**

10 Oct. — Aan een in het Oranje-Bulletin opgenomen rede van den minister van Justitie, mr. Van Heuven Goedhart, ontleenen wij, dat zeer onlangs 1800 mannen en 400 vrouwen uit het concentratiekamp te Vught naar Duitschland werden gedeporteerd. Zonder bagage werden zij in goederenwagens gepropt en zoo vervoerd naar de concentratiekampen Sachsenhausen en Oranienburg. Bijna 500 Nederlanders werden in Vught doodgeschoten zonder vorm van proces, zonder verhoor veroordeeld door een standgerecht buiten hun aanwezigheid.

Aan een overzicht dat door A. den Doolaard op 14 October voor Radio-Oranje werd gegeven ontleenen wij, dat de afgeloopen week in het teeken van groote drijfjachten stond. Er zijn dwangarbeiders noodig voor het aanleggen van versterkingen langs den IJsel, in den Achterhoek, in Groningen en in Drente. Een derde deel der mannelijke bevolking in den Achterhoek werd opgeëischt; de geheele mannelijke bevolking van Groningen moet gaan spitten, tevens de mannelijke bevolking van Apeldoorn, Zutphen, Deventer en Utrecht. Toen in Apeldoorn 4000 mannen niet opkwamen legden de Duitschers als een sinistere waarschuwing de lijken van een aantal gefusilleerden op drukke verkeerspunten op straat. In Utrecht waar allen oorspronkelijk weigerden, werd de stad omsingeld, 4000 mannen werden uit de huizen gesleept en weggevoerd.
Op Walcheren werd na weigering het standrecht afgekondigd. Berkel bij Rotterdam en Putten op de Veluwe werden bij wijze van represaille platgebrand.
(V. b. D'sche repres. 6086 A.; 6091 A.; waarschuwing 6107 A.)

C. **Reorganisatie der vakbeweging**

12 Oct. — Aan het „Oranje-bulletin" ontleenen wij: Voor den zender van Herrijzend Nederland, uit bevrijd gebied, heeft de secretaris van den R.K. Mijnwerkersbond het volgende medegedeeld: Er is overeenstemming bereikt over een plan om te komen tot een nauwe samenwerking in de vakbeweging. Deze samenwerking zal bestaan tusschen de Vakcentrale, het R.K. Werkliedenverbond, het N.V.V. en het C.N.V. In den top kunnen deze organisaties innig verbonden zijn. Een tijd waarin de organisaties elkaar bestrijden, mag niet terugkeeren.

D. **Zuivering van den Hoogen Raad**

13 Oct. (Radio-Oranje) — De minister heeft op grond der bepalingen van het Zuiveringsbesluit en na verkregen advies der commissie omtrent het ontslag van ambtenaren uit hun ambt, als zoodanig ontzet: prof. mr. J. van Loon, president, mr. H. A. Helb en mr. S. A. van Lunteren, raadsheeren van den Hoogen Raad. Zij werden tijdens de bezetting benoemd en gebleken was, dat zij of leden der N.S.B. waren, dan wel met het streven der N.S.B. en met den vijand sympathiseerden.
Voorts werden geschorst in afwachting van de beslissing omtrent hun ontslag: mr. L. A. Nypels, mr. W. M. A. Wijtjens en mr. H. W. B. Tien, omdat op grond van hun houding tijdens de bezetting niet kan worden verwacht, dat zij getrouw zullen medewerken aan het herstel van het vaderland.
Ten aanzien van de overige leden is door het Militair Gezag op last van den minister bepaald, dat zij de uitoefening van hun functie zullen staken. Eerst dient te worden onderzocht of zij nog recht hebben op het vertrouwen, dat het lidmaatschap van ons hoogste rechtscollege eischt.
(V. b. Hooge Raad 5987 A.)

E. **Ontslagverbod —**

12 Oct. (Radio-Oranje) — Namens den Minister van Sociale Zaken, dr. J. van den Tempel, wordt medegedeeld dat, ingevolge het buitengewoon besluit Arbeidsverhoudingen, dat bestemd is te werken in bevrijd gebied totdat een wettelijke regeling tot stand is gekomen, werkgevers niet gerechtigd zijn een werknemer te ontslaan anders dan met diens goedvinden of met toestemming van den Directeur van het Gewestelijk Arbeidsbureau of bijkantoor. Een uitzondering kan hierop slechts worden gemaakt, wanneer een dringende reden in den zin van artikel 1639p van het BW aanwezig is. De regeering wekt werkgevers in het nog bezette gebied op om op overeenkomstige wijze te handelen.
(V. b. 6086 A.; 5446 B.; 4257 C.)

F. **Credietovereenkomst met Zwitserland —**

10 Oct. — Het Oranje-Bulletin deelt mede, dat door de Nederlandsche regeering, evenals met de Zweedsche, thans ook met de Zwitsersche regeering een overeenkomst is gesloten, waarbij Zwitserland crediet verleent voor den aankoop van Zwitsersche producten na de bevrijding. **(V. b. 6107 C.)**

NEDERLAND (Bezet gebied)

G. **Distributie van zout —**

10 October — Met ingang van 10 October heeft het Rijksbureau voor Chemische Producten den verkoop en aflevering van zout zoowel voor den fabrikant, importeur, grossier als den detaillist verboden. Zout wordt derhalve binnenkort in distributie gebracht. **(V. b. Distr. 6108 C.)**

H. **Roode Kruis - Maatregelen tegen misbruik van de vlag —**

10 Oct. — Door het Rijkscommissariaat werd bekend gemaakt, dat het voeren van het teeken van het Roode Kruis op witten ondergrond in het bijzonder op vlaggen, armbanden en als kenteeken op voer- en vaartuigen, volgens het verdrag van Genève van 27 Juli 1929 alleen is toegestaan aan burgers, ook artsen, indien zij kunnen aantoonen, dat zij als lid van het Nederlandsche Roode Kruis in dienst en op last van het Nederlandsche Roode Kruis werkzaam zijn.
Motorrijtuigen mogen het Roode Kruisteeken slechts voeren indien het, voor het gebruik in dienst van het Nederlandsche Roode Kruis, voorzien is van een vergunning van de ter plaatse bevoegde Wehrmachtskommandantur. Tegenover handelingen in strijd met deze voorschriften, alsmede tegen misbruik van het Roode Kruisteeken zal met de meeste gestrengheid worden opgetreden.
(V. b. 5996 A.; 5948 A.)

I. **Plunderaars doodgeschoten —**

11 Oct. — Officieel wordt medegedeeld, dat in Delft een groep terroristen en beroepsmisdadigers, die N.S.K.K. en Landwachtuniformen droegen, verscheidene woningen zijn binnengedrongen en daar radiotoestellen, goud, zilver, levensmiddelen en andere waardevolle goederen roofden. Zij werden te zamen met andere terroristen standrechtelijk doodgeschoten. **(V. b. Aanslagen 6108 B.)**

K. **De voedsel- en brandstofvoorziening van Amsterdam —**

12 Oct. — Van gemeentewege wordt medegedeeld, dat in verband met de stopzetting der gaslevering met ingang van 23 October door de Centrale Keukens warm voedsel zal worden verstrekt. Per persoon zal ¾ liter worden uitgereikt à 20 cent per portie. Voorts worden diegenen, welke nog geen brandstof hebben gekregen, in de gelegenheid gesteld één mud kolen, dat uitsluitend voor kookdoeleinden is bestemd, van hun brandstoffenhandelaar te betrekken.
(V. b. Distr. 6113 G.; stopz. gas- en stroomlevering 6107 I.)

L. **Geallieerde luchtaanvallen —**

Op 14 Oct. was het Oosten des lands het doelwit van bomaanvallen door Engelsche en Amerikaansche vliegers. Vooral in twee steden werden verwoestingen aangericht en honderden woonhuizen

vernield. Daarbij zijn meer dan 100 Nederlandsche burgers gedood. Het aantal gewonden loopt in de honderden.

9 Oct. — Gedurende de laatste dagen deden Engelsch-Amerikaansche vliegers aanvallen in Oost-Nederland. Een stad werd bijzonder zwaar getroffen. Honderden huizen werden verwoest. Het aantal slachtoffers onder de burgerbevolking loopt hier in de honderden.

(V. b. Luchtaanvallen 6086 A.)

NEDERLAND (Bezet gebied) —

A. Besprekingen van den Rijkscommissaris —

14 Oct. — De Rijkscommissaris voerde gedurende de afgeloopen dagen in Den Haag, Rotterdam en Amsterdam besprekingen met verschillende Duitsche en Nederlandsche instanties en liet zich daarbij over den toestand voorlichten. In de volgende dagen bracht hij een bezoek aan verschillende plaatsen in Noord-Brabant om zich ook daar ter plaatse een beeld van de verhoudingen te vormen.

(V. b. Inspectietocht Rijkscomm. 6085 A.; Seyss-Inquart 6098 E.)

B. 's-Hertogenbosch als frontstad

13 Oct. — Sedert den zeventienden September, den dag, waarop de geallieerden door hun luchtlandingen bij Eindhoven en Nijmegen een corridor tot aan de groote rivieren wisten te vormen, ligt 's-Hertogenbosch in de onmiddellijke nabijheid van het gevechtsfront.

De stad is rechtstreeks in den strijd betrokken, omdat het onder het voortdurende vuur van de geallieerde artillerie ligt. Over de gevolgen van deze beschieting en het leven van de burgerbevolking schrijft de correspondent van „De Telegraaf" aldaar d.d. 3 October o.m. het volgende:

— Al ongeveer een maand lang zit Den Bosch dag in, dag uit — geïsoleerd van de buitenwereld — te wachten op den strijd, die maar steeds niet komt. Iederen dag opnieuw denken we: Vandaag gaat er iets gebeuren, en iederen dag opnieuw gebeurt er niets. Nu is „niets" ook weer wat weinig gezegd, want er gaat geen dag en geen nacht voorbij, of granaten suizen met een sinister geluid door de lucht en spatten in een of andere wijk met donderend geweld uit elkaar.

Het doel dezer beschieting door de geallieerden is de bevolking niet erg duidelijk. Aan den anderen kant moet men elders niet denken, dat de Bosschenaren nu allemaal met wringende handen en angstige gezichten door de stad loopen. Het is misschien moeilijk te gelooven, maar het is een feit, dat terwijl eenige wijken langzaam maar zeker worden verwoest, een paar straten verder het leven vrij gewoon zijn gang gaat.

Al eenige dagen lang heeft de Bossche bevolking nu geen gas, geen water en geen electriciteit. Gewerkt wordt er in nagenoeg geen enkel bedrijf, de openbare diensten liggen stil en van een stadsbestuur is weinig te bemerken. Het eenige wat werkt, is de distributiedienst, doch voor de rest is het geheele openbare leven aangewezen op het particulier initiatief. Met den dag wordt het moeilijker de stad te verlaten.

(V. b. Strijd om 's-Hertogenbosch 6101)

ARGENTINIE —

C. Oud-president Ramon Castillo overleden —

13 Oct. — Naar Reuter uit Buenos Aires meldt, is dr. Ramon Castillo, oud-president van Argentinië, overleden.

(V. b. Castillo 5562 A.)

BELGIE —

D. Financieele maatregelen —

13 Oct. — In België werden, aldus het Alg. H'blad, de bankbiljetten in coupures van 10.000, 1000, 500 en 100 francs ingetrokken. Te Brussel hebben zich in verband met de uitgifte van nieuwe bankbiljetten en omruil der oude bankbiljetten door de Belgische regeering dramatische tooneelen afgespeeld. Degenen, die op onrechtmatige wijze in het bezit van biljetten zijn gekomen, trachten thans op alle mogelijke wijzen van dit papier af te komen, waarbij fantastische prijzen voor alle mogelijke artikelen worden geboden. Voor het nieuwe bankpapier werd een prijs betaald, welke twaalf maal zoo hoog is als de waarde van het oude papier.

(V. b. Fin. maatr. 6080 F.)

BULGARIJE —

E. Wapenstilstandsvoorwaarden —

12 Oct. (Radio-Oranje) — Uit Moskou wordt bericht, dat de Russische, Engelsche en Amerikaansche regeeringen hebben besloten, dat, voordat de onderhandelingen over de wapenstilstandsvoorwaarden met Bulgarije kunnen beginnen, de Bulgaarsche troepen en ambtenaren, die in Griekenland en Joego-Slavië zijn, deze landen binnen 14 dagen moeten verlaten. De Bulgaarsche regeering heeft deze voorwaarde, welker naleving door geallieerde vertegenwoordigers zal worden gecontroleerd, aanvaard.

(V. b. Wapenstilstand 6077 B.)

F. Wapenstilstand met de Sovjet-Unie —

11 Oct. (D.N.B.) — De zender van Sofia meldt, dat het wapenstilstandsverdrag tusschen Bulgarije en de Sovjet-Unie heden is onderteekend.

(V. b. Wapenstilstand 6077 B.)

G. Nationaal-socialistische wetten opgeheven —

(D.N.B.) — De minister van Justitie te Sofia, Neitsjeff, heeft op 13 October verklaard, dat de ministerraad twintig uitzonderingswetten heeft opgeheven, o.m. de jodenwetten en de wet tot verdediging van de natie, welke den grondslag vormde voor den strijd tegen het communisme. Tegelijkertijd is het kiesrecht voor vrouwen ingevoerd.

(V. b. Oorl.verkl. a. Duitschland 6077 B.; Wet verded. der natie 4463 A.)

DUITSCHLAND —

H. De militaire situatie —

10 Oct. — Aan een door den militairen correspondent van het D.N.B. gegeven overzicht der situatie aan het begin van het groote herfstoffensief, dat door de geallieerden aan de diverse fronten werd geopend, ontleenen wij, dat de schrijver opmerkt, dat het den Duitschers is gelukt het geallieerde algemeene offensief van den afgeloopen zomer voor het grootste deel nog vóór de Duitsche grenzen tot staan te brengen. Na een opsomming te hebben gegeven van de zwaartepunten van het geallieerde offensief, welke z.i. liggen bij Aken, ten Zuiden van Metz, aan weerszijden van Rémiremont en het gebied van Nijmegen in het Westen, langs den weg Florence-Bologna in Italië en in Litauen en Zuid-Hongarije in het Oosten, besluit Martin Hallensleben zijn uiteenzetting met de verklaring, dat, hoewel de toestand voor de Duitschers weer alle symptomen van een toespitsing vertoont, echter nog nergens kan worden gesproken van een eigenlijke crisis.

Generaal Dittmar behandelde in zijn wekelijksche radiotoespraak op 10 October hetzelfde onderwerp, waarbij hij zich in hoofdzaak bepaalde tot de Sovjetoffensieven. Hij zeide o.m.: Het reeds met het oog op de zwaar beproefde Oostzeevolken, de Estlanders, Letten en Litauers, zeer te betreuren opgeven van het grootste deel der Oostzeelanden is de Duitsche leiding niet gemakkelijk gevallen. Maar het vormde een niet te vermijden consequentie uit de ineenstorting van het centrale front in Juni 1944, waardoor een standhouden in het Noorden op den duur onmogelijk werd. Het kan geenszins twijfelachtig zijn, dat bij den huidigen toestand voor de Duitschers geen enkel gezichtspunt zoo op den voorgrond moet staan als dat van een zoo groot mogelijke verkorting van het front. Na een overzicht te hebben gegeven van de Sovjetplannen op den Balkan, zeide hij, dat het opnieuw een belangrijke krachtsinspanning zal vergen de Sovjets op dezen weg tot staan te brengen, waarbij het een belangrijke taak zal zijn, de niet onaanzienlijke Duitsche strijdkrachten uit de Egeïsche zee terug te voeren.

(V. b. Overzicht 6057 A.)

I. Dagorder van von Rundstedt —

12 Oct. (D.N.B.) — Overeenkomstig een door den Duitschen opperbevelhebber West, gen.-veldmaarschalk von Rundstedt, uitgevaardigde dagorder is de Duitsche tegenstand aan het Westelijke front nog straffer geworden. In deze dagorder wordt o.m. gezegd, dat de vijand voor de poorten van het Rijk tot staan is gebracht. Ook wordt het aanvoeren van versterkingen aangekondigd, terwijl de dagorder sluit met de woorden: „Elke poging van den vijand, ons vaderland binnen te dringen, zal mislukken door uw onwrikbare houding."

(V. b. von Rundstedt 6092 E.)

K. Geallieerde bezettingsmaatregelen —

12 Oct. — Volgens de D. Z. i. d. Nederlanden zou Reuter eenige bijzonderheden hebben medegedeeld inzake de Anglo-Amerikaansche voorschriften, welke in bezette deelen van Duitschland van kracht werden. O.m. zijn alle Duitsche politieke en sociale instellingen stopgezet en de scholen gesloten. Het contact met de bezettingsautoriteiten dient in de Engelsche taal te geschieden. Britsche en Amerikaansche officieren treden op als rechters en zijn bevoegd de doodstraf uit te spreken. Iedere burger beneden de 60 jaren wordt geregistreerd en is verplicht zich voor een arbeidsmobilisatie aan te melden. Alle vermogenswaarden, bank- en spaarbanktegoeden staan onder militaire contrôle. In principe worden door de geallieerden geen levensmiddelen aan de Duitsche bevolking geleverd. De levensmiddelenverzorging wordt aan de bevolking zelve overgelaten. Alle bevelen van het militair gezag moeten zonder meer worden nagekomen en uitgevoerd. Op handelingen ten gunste van Duitschland staat de doodstraf. Het houden van demonstraties, waaronder ook het zingen van Duitsche liederen wordt verstaan, is verboden.

(V. b. Geall. maatr. in D'land 6099 E.)

L. Veldmaarschalk Rommel overleden —

15 Oct. (D.N.B.) — Generaal-veldmaarschalk Rommel is aan de gevolgen van de ernstige hoofdverwonding, welke hij als opperbevelhebber van een legergroep in het Westen bij een auto-ongeval had opgeloopen, overleden. De Führer heeft een staatsbegrafenis bevolen.

(V. b. Rommel 6044 A.)

DUITSCHLAND —

A. Hitler-Jugend in militairen dienst —

10 Oct. (D.N.B.) — De Reichsjugendführer Axmann deelde op een bijeenkomst te Potsdam mede, dat ruim 70% van de jaarklasse 1928 van de Hitler-Jugend zich vrijwillig voor den militairen dienst heeft gemeld. **(V. b. Axmann-H.J. 5794 A.)**

EGYPTE —

B. Nahas Pasja opgevolgd door Ahmed Maher Pasja —

9 Oct. (D.N.B.) — Naar de zender Caïro meldt heeft koning Faroek op 9 October Ahmed Maher Pasja belast met de vorming van een nieuw kabinet. Deze oefent, behalve de functie van minister-president, ook de macht uit van militair gouverneur van Egypte, met de uitdrukkelijke volmacht ook militaire bevelen te kunnen uitvaardigen.

11 Oct. — Naar de zender Caïro meldt, is Ahmed Maher Pasja door den koning ontvangen, die zijn toestemming aan de nieuwe lijst van ministers hechtte. Minister-president en minister van Binnenlandsche Zaken is Ahmed Maher Pasja, minister van Financiën: Makram Abeid Pasja, minister van Buitenlandsche Zaken: Mahmud Fahmen Nakrasji. **(V. b. Nahas Pasja 5653 D.)**

ENGELAND —

C. Mutaties in het kabinet —

9 Oct. — Naar de Britsche berichtendienst meldt is Viscount Swinton, resident-minister in West-Afrika, benoemd tot minister van Burgerlijke Luchtvaart, terwijl de minister zonder portefeuille, Sir William Jowitt, werd benoemd tot minister van Sociale Verzekering.

Swinton's benoeming beteekent, dat hij afstand doet van zijn ambt in West-Afrika, dat hij sedert 1942 bekleedde en dat het thans een minister met kabinetsrang mogelijk is gemaakt, al zijn tijd te wijden aan het ontwerpen van plannen voor de burgerlijke luchtvaart. Het ambt van Sir William Jowitt zal practische beteekenis krijgen zoodra het wetsontwerp tot het instellen van een ministerie van Sociale Verzekering is aangenomen. **(V. b. Mutaties 5837 D.; soc. verz. 6100 B.)**

D. Biddag voor Nederland —

14 Oct. (Radio-Oranje) — De R.K. aartsbisschop van Westminster heeft bekend gemaakt, dat met het oog op de verschrikkelijke ontberingen, waaraan het Nederlandsche volk is blootgesteld en zijn bitter lijden in handen van den vijand, in alle R.K. kerken van Engeland op Zondag, 15 October, een bijzondere biddag voor het Nederlandsche volk zal worden gehouden.

Tenslotte wordt nog medegedeeld, dat op 15 October ook in alle Anglicaansche kerken voor Nederland zal worden gebeden.

E. Geallieerd buitenlandsch overzicht —

Volgens Radio Oranje werden de militaire operaties voor het openstellen van Antwerpen in de afgeloopen week met groote hardnekkigheid voortgezet. Het gevoeligste punt der Duitsche verdediging ligt nog steeds bij Arnhem, alwaar zij het voordeel van den hoogen Veluwezoom bezit, welke meer geschikt is voor observatie en camouflage. Wanneer de strijd in de Betuwe weer in volle kracht ontbrandt, zal het een moeilijke strijd zijn, die van onze bondgenooten zware offers kan vergen.

De strijd om Aken is een symbool. Had de commandant zich overgegeven dan was de oude keizerstad gespaard; zijn weigering heeft tot resultaat dat zij in puin wordt gelegd. Of deze waarschuwing eenig effect zal hebben bij het Duitsche volk is twijfelachtig. Dr. Ley, de Duitsche Arbeidsfrontleider, heeft verklaard dat het Duitsche volk den strijd nooit zou opgeven en als het moest den schansarbeid zou voortzetten tot aan Berlijn toe.

De gevaren die Duitschland vanuit het Oosten bedreigen worden van week tot week grooter. In de Baltische republieken hebben de Duitschers niet alleen zware verliezen geleden, maar bovendien krijgt het Russische opperbevel, zoodra deze nevencampagne is afgeloopen de vrije beschikking over 4 legergroepen, welke tezamen ongeveer 100 divisies tellen. Acuut zijn de gevaren reeds die Duitschland vanuit het Zuid-Oosten bedreigen. De Russen zijn sinds eind Augustus opgetrokken naar Zuid-Slavië en Hongarije; in de afgeloopen dagen zijn zij de Theiss gepasseerd en een sterke tankmacht is diep doorgestooten in de Hongaarsche laagvlakte. **(V. b. Geall. overz. 6100 A.)**

FRANKRIJK —

F. Zuivering - Flandin, Peyrouton en Bergeret naar Parijs overgebracht —

9 Oct. — Op bevel van de regeering De Gaulle zijn Flandin, Peyrouton en generaal Bergeret per vliegtuig naar Parijs overgebracht, alwaar zij in een gevangenis zijn opgesloten. **(V. b. 6087 C.)**

G. Financieele maatregelen —

14 Oct. (Reuter) — Op bevel van De Gaulle moeten in Frankrijk alle voorraden aan goud, deviezen en buitenlandsche aandeelen worden aangemeld.

H. Radiotoespraak van De Gaulle

15 Oct. (Radio-Oranje) — Generaal De Gaulle heeft op 14 October in een radio-uitzending tot het Fransche volk verklaard, dat Frankrijk het grootst mogelijke aandeel wenscht te hebben in den strijd, die nog te wachten is. Het Fransche volk zal hoogstwaarschijnlijk verwonderd zijn, dat Frankrijk door de andere groote mogendheden op den achtergrond gedrongen is. Voorloopig moeten wij den huidigen toestand accepteeren. Wij moeten op onszelf rekenen; onze grootheid zal niet het gevolg zijn van den goeden wil van anderen, maar van onze eigen inspanning. Gen. De Gaulle besloot met een oproep te doen op het Fransche volk om hard te werken voor het bereiken van orde, discipline en eendracht. „Wij maken de belangrijkste periode in onze geschiedenis door en de kinderen van Frankrijk moeten probeeren deze periode waardig te zijn." **(V. b. 6109 F.; 6080 A.)**

I. President Lebrun afgetreden —

13 Oct. — Naar de Londensche correspondent van „Dagens Nyheter" meldt heeft Lebrun, die tot de nederlaag van Frankrijk in den zomer van 1940 president van Frankrijk is geweest, in een langdurig onderhoud met De Gaulle te Parijs dezen formeel in kennis gesteld van zijn aftreden als president van Frankrijk. Destijds heeft Lebrun geweigerd zijn functie officieel neer te leggen. **(V. b. Lebrun 3787 D.)**

K. Mobilisatiemaatregelen —

Naar Reuter meldt heeft radio Paris 13 October medegedeeld, dat alle Franschen tusschen 18 en 45 jaar volgens de nieuwe mobilisatiebeschikking opgeroepen zijn voor den militairen dienst. **(V. b. Dienstplicht 6021 A)**

INTERNATIONAAL —

L. Conferentie te Dumbarton Oaks - Nieuwe Volkenbond —

Aan het Oranje-Bulletin van 12 October ontleenen wij:

De voorstellen betreffende een internationale veiligheidsorganisatie, die op de conferentie te Dumbarton Oaks zijn vastgesteld, zijn in de wereldpers verschenen. Voorgesteld wordt o.a.: Een internationale organisatie op te richten voor het handhaven van vrede en veiligheid. Deze organisatie zal bekend staan als: de Vereenigde Volken. Het lidmaatschap zal open zijn voor alle vredelievende volken. De organisatie zal als organen hebben: Een algemeene raadgevende vergadering, een veiligheidsraad, een internationaal hof van Justitie en een secretariaat. Alle leden van de organisatie zullen tevens leden zijn van de algemeene vergadering. Deze zal adviseeren over de algemeene richtlijnen voor samenwerking ter handhaving van den vrede en kan voorstellen doen ter bevordering van de internationale samenwerking op politiek, economisch en sociaal gebied. In deze vergadering zal elk lid van de organisatie één stem hebben. Voor belangrijke beslissingen is een meerderheid van tweederde van het totaal aantal stemmen vereischt. De algemeene vergadering zal éénmaal per jaar bijeenkomen, maar kan tusschentijds voor een bijzondere zitting worden opgeroepen.

De veiligheidsraad zal bestaan uit elf leden. Vijf hiervan zullen permanent een zetel hebben, n.l. Engeland, De Vereenigde Staten, Rusland, China en t.z.t. ook Frankrijk. De andere zes zetels zullen worden ingenomen door leden, die ieder voor een periode van twee jaar door de algemeene vergadering gekozen zullen worden. De veiligheidsraad zal in eerste instantie verantwoordelijk zijn voor het handhaven van den vrede. Hij zal optreden uit naam van de leden der organisatie. De Veiligheidsraad houdt permanent zitting. Hij zal bevoegd zijn een onderzoek in te stellen naar elk geschil dat kan leiden tot internationale wrijving, om te trachten deze op vreedzame wijze op te lossen of indien dit niet mogelijk blijkt, maatregelen te nemen op diplomatiek en economisch gebied of anders van machtsmiddelen gebruik te maken.

De leden der organisatie zullen strijdkrachten beschikbaar stellen aan den raad. Er zal een militaire staf worden opgericht om den raad van advies te dienen. Deze staf zal bestaan uit militaire chefs van staf van Engeland, Vereenigde Staten, Rusland, China en Frankrijk.

In het internationale hof van Justitie zullen alle staten, leden van de organisatie, vertegenwoordigd zijn.

Het secretariaat zal bestaan uit een secretaris-generaal, die zal worden bijgestaan door permanent personeel. Bij den secretaris-generaal zal de leiding van de administratie van de organisatie berusten.

Bovendien zal een economisch-socialen raad worden opgericht voor de oplossing van de economische, sociale en andere humanitaire vraagstukken.

Gewestelijke overeenkomsten zijn geoorloofd, mits niet in strijd met de grondbeginselen van de organisatie. **(V. b. Dumbarton Oaks 6068 C.)**

DE WERELDOORLOG

Hevige strijd om Zeeland - Amerikanen dringen Aken binnen - Belangrijke Russische vorderingen in de Oostzeestaten; Riga bevrijd - Snelle opmarsch in Joego-Slavië en Hongarije; Szegedin veroverd; gevechten in Belgrado - Ontruiming van Griekenland; Athene bevrijd - Verscherpt luchtoffensief tegen Duitschland - In den Stillen Oceaan hevige luchtaanvallen op Formosa.

INTERNATIONAAL —

A. Conferentie te Moskou - Churchill en Eden confereeren met Stalin en Molotof —

9 Oct. — Radio Moskou maakt bekend, dat de Britsche premier Churchill en de minister van Buitenlandsche Zaken Eden te Moskou zijn aangekomen. Eveneens arriveerden te Moskou veldmaarschalk sir Allen Brooke, chef van den Britschen generalen staf en generaal sir Hastings Ismay.

In een verklaring, die op 9 October door den plaatsvervangend minister-president Attlee in het Lagerhuis werd afgelegd werd medegedeeld, dat het doel van deze reis naar Moskou het beraadslagen met Stalin en Molotof is. Het bezoek is een gevolg van de conferentie te Quebec, welke Stalin destijds om militaire redenen niet heeft kunnen bijwonen en het heeft de goedkeuring weggedragen der Amerikaansche regeering te Washington, die zich te Moskou door haar ambassadeur aldaar, Harriman, zal laten vertegenwoordigen.

10 Oct. — Nader wordt gemeld, dat het eerste onderhoud tusschen Churchill en Stalin, in het bijzijn van Eden, Clark Kerr en Molotof op 9 October plaats had, terwijl voorts Stalin zijn gasten een lunch in het Kremlin heeft aangeboden.

Besprekingen inzake Polen

15 Oct. — Reuter meldt uit Moskou, dat geen fundamenteel meeningsverschil bestaat tusschen Stalin en Churchill ten aanzien van de Poolsche kwestie. Er is geen twijfel aan, dat de geïnteresseerde partijen bezig zijn een oplossing te vinden voor de bestaande geschillen tusschen de Poolsche regeering te Londen en de Poolsche sovjets in Lublin.

Radio New York heeft 15 October gemeld, dat de Poolsche minister-president Mikolajczyk den voorafgaanden dag te Moskou een onderhoud met Churchill heeft gehad dat 2½ uur duurde. Verder heeft 14 October een bespreking tusschen Churchill en Stalin plaats gehad, die meer dan vijf uren heeft geduurd. Voorts hebben Mikolajczyk, de Poolsche minister van Buitenlandsche Zaken, Romer, en Eden op 14 October een onderhoud gehad, dat meer dan drie uur heeft geduurd.

(V. b. Conf. Moskou 5734 A.; 5215 C.; Conf. Teheran 5956 B.)

VEREENIGDE STATEN —

B. Wendell Willkie overleden —

9 Oct. — Uit New-York wordt gemeld, dat Wendell Willkie in den ouderdom van 52 jaar aan de gevolgen van een bloedvergiftiging is overleden. Wendell Willkie werd bekend als Roosevelts tegenstander bij de presidentsverkiezingen in 1940, zoomede door de wereldreis, die hij daarna in opdracht van president Roosevelt ondernam.

(V. b. Willkie 5604 A.)

C. Hulpverleening aan oorlogsslachtoffers —

15 Oct. (Radio-Oranje) — De voorzitter van het Amerikaansche Roode Kruis maakte op 14 October bekend, dat bij deze organisatie reeds veertien millioen kleedingstukken klaar liggen voor de slachtoffers van den oorlog. In Zuid-Frankrijk zijn reeds een millioen kleedingstukken uitgedeeld, meer dan 1½ millioen stuks zijn op weg naar Frankrijk en andere deelen van Europa. Plannen zijn gemaakt tot het verleenen van hulp aan Nederland, België en Luxemburg. In Brussel hebben de Engelsche autoriteiten 100.000 liter levertraan overhandigd aan het Nationale Hulpcomité voor ondervoede kinderen, lijders aan tuberculose en verminkte oud-militairen.

NEDERLAND

9 Oct. (D.N.B.) — Plaatselijke gevechtsactiviteit aan de Belgisch-Nederlandsche grens en in Midden-Nederland.

(R.-O.) — De Canadeezen staan nog slechts 10 km. van den strekdam, die Zuid-Beveland verbindt met het vasteland.

10 Oct. (D.N.B.) — Ten Zuidoosten van Breskens landden vijandelijke troepen. Voor den toegang naar Zuid-Beveland is een penetratie der Canadeezen afgegrendeld.

(R.-O.) — In Zeeuwsch-Vlaanderen zijn Canadeezen in den rug der Duitschers geland. Bij Hoofdplaat is een bruggenhoofd gevormd, dat door een afstand van 11 km. gescheiden is van het bruggenhoofd over het Leopoldkanaal. Dit is overigens zeer klein; 350 meter diep bij een lengte van 5 km. In Noord-Brabant neemt de Duitsche tegenstand toe. In de Betuwe vestigden de Duitschers te Driel een smal bruggenhoofd.

11 Oct. (R.-O.) — Canadeesche troepen hebben bij Woensdrecht den toegang naar Zuid-Beveland en Walcheren afgesneden. Pogingen tot uitbreiding van het bruggenhoofd bij Driel werden verijdeld.

12 Oct. (D.N.B.) — In Nederland zijn nieuwe gevechten ontstaan in het bruggenhoofd ten Zuiden van de Wester-Schelde. De ten Oosten van Breskens gelande vijand leed zware verliezen. De naar Zuid-Beveland leidende landengte werd weer vrijgevochten.

(R.-O.) — Geallieerde luchtmacht en artillerie bombardeerden de Duitsche stellingen op Walcheren. Het Canadeesche bruggenhoofd in Zeeuwsch-Vlaanderen is ongeveer 7 km. breed geworden; bij Breskens hadden nieuwe landingen plaats. In Brabant naderden de Canadeezen tot op 3 km. van Bergen op Zoom en veroverden 2½ km. van den Krekerakschen Dam.

13 Oct. (D.N.B.) — Bij toenemende activiteit van vijandelijke vliegtuigen hielden onze troepen ten Zuidoosten van Breskens stand.

(R.-O.) — Het Britsche 2e leger onder bevel van generaal Dempsey heeft aanvallen gedaan op de Oostelijke flank van de saillant bij Nijmegen. Aan den Zuidelijken oever van de Schelde rukken Canadeezen op in den „zak" bezet door de Duitschers.

14 Oct. (D.N.B.) — Op de landtong naar het eiland Zuid-Beveland werden sterke aanvallen van den vijand afgeslagen.

(R.-O.) — Britsche troepen hebben Venray bereikt. In dezen sector is vandaag de opmarsch in Oostelijke richting tot de Maas voortgezet. In West-Brabant hadden felle gevechten plaats in het aan Brabant grenzende gebied van Zuid-Beveland. In Zeeuwsch-Vlaanderen boekten de Canadeezen eenige kilometers terreinwinst.

15 Oct. (D.N.B.) — De hevige gevechten om den mond van de Schelde duren voort. De Engelsche druk ten Zuiden van Gennep is sterker geworden.

(R.-O.) — De Canadeezen zijn ten Zuiden van Watervliet het Leopoldkanaal overgestoken. Andere Canadeesche troepen rukten op in de richting hunner troepen bij Biervliet; er is een verbinding tusschen beide groepen tot stand gekomen. Duitsche troepen slaagden er in den dam naar Zuid-Beveland, den weg en den spoorweg te heroveren; tevens heroverden zij Woensdrecht, dat drie dagen eerder werd bevrijd. Tusschen Opheusden en Dodewaard werd een Duitsche aanval afgeslagen. Bij Overloon vorderden de Britsche troepen in de richting van de Maas.

OVERIG WESTELIJK FRONT —

9 Oct. (D.N.B.) — De slag in het gebied Geilenkirchen-Stolberg neemt in hevigheid toe. Na zeer zware gevechten werd een omsingelingspoging van Aken tot staan gebracht. Tot hevige gevechten kwam het ten Noordoosten van Nancy.

(R.-O.) — Geallieerde troepen zijn ten Noorden van Aken diep in de Siegfriedlinie doorgedrongen. De ontsnappingscorridor bij Aken is nog 6 km. breed. In Luxemburg werden Echternach en Grevenach bevrijd.

10 Oct. (D.N.B.) — Bij Aken verbeterde onze toestand. Ten N.O. van Nancy houden de Duitsche troepen stand. In het bosch van Parroy en in de heuvels voor de Westelijke Vogezen duren de zware gevechten voort. Duinkerken en St. Nazaire berichten succesvolle gevechten tegen den overmachtigen vijand.

(R.-O.) — De Amerikanen gaven het garnizoen te Aken tot morgenochtend 10.50 uur den tijd zich over te geven; doen zij dit niet dan wordt de stad vernietigd; de ontsnappingscorridor is practisch gesloten.

11 Oct. (D.N.B.) — De omsingelingspogingen van Aken worden door de Amerikanen hardnekkig voortgezet. Bij Nancy, het bosch van Parroy en Remiremont duren de hevige gevechten voort.

(R.-O.) — Van den commandant van Aken werd nog geen antwoord ontvangen; de stad is practisch omsingeld. Tusschen Metz en Nancy maakten de Amerikanen verderen vooruitgang naar de Saar. Het 1ste Fransche leger heeft zich bij hen aangesloten.

12 Oct. (D.N.B.) — In den slag om Aken drongen onze tegenaanvallen de Amerikaansche formaties ten Noorden van de stad in de verdediging. Ten Oosten van de stad heeft de vijand eenig terrein kunnen winnen.

(R.-O.) — De Duitschers weigerden Aken over te geven. De stad werd zwaar gebombardeerd en staat in vlammen. In Mézières en Metz duurt de strijd voort; hevig wordt gevochten om het fort Driant. De plaats Parroy, 30 km. ten Oosten van Nancy werd veroverd.

13 Oct. (D.N.B.) — Aanvallen aan den Oostelijken rand van Aken stortten ineen. Eigen troepen drukten den vijand zoowel ten Noorden als ten Noordoosten der stad terug.

(R.-O.) — Amerikaansche troepen bereikten het fabrieksgebied van Aken.
14 Oct. (D.N.B.) — In de gevechten om Aken behaalden de Amerikanen slechts geringe vorderingen. Zuidoostelijk van Rémiremont gingen de Amerikanen over een breed front opnieuw tot sterke aanvallen over. In verscheiden penetratieplekken wordt nog gevochten.
(R.-O.) — De strijd om Aken duurt nog voort. De stad is weer uit de lucht aangevallen. De Amerikanen naderen het stadscentrum en om 4 uur 's middags werd het stadhuis bezet. In Frankrijk maken Amerikaansche en Fransche troepen verdere vorderingen in de Vogezen.
15 Oct. (D.N.B.) — In zware stellingsgevechten sloegen onze troepen aanvallen ten Noordoosten van Aken uiteen. Ten Oosten van Lunéville en Epinal en vooral ten Zuidoosten van Rémiremont zette de vijand zijn aanvallen voort.
(R.-O.) — Amerikaansche troepen drongen dieper in Aken binnen; de omsingelingsring is op 270 m. na gesloten.

OOSTELIJK FRONT —

9 Oct. (D.N.B.) — In het Banaat en in Servië brachten de Duitsche troepen den vijandelijken opmarsch tot staan. Sovjettroepen drongen door over de snelle Koeroes tot in het gebied van Debreczen. Op de paswegen der Woudkarpaten werden de vijandelijke aanvallen afgeslagen. Ten Noordoosten van Warka en ten N. van Seroc vielen de bolsjewisten vruchteloos aan. Tusschen de Memel en de Windau duurt de zware strijd voort. Aanvallen op het Riga-bruggenhoofd werden afgeslagen.
Op Oesel werd het schiereiland Sworbe verdedigd. In Finland distancieerden de Duitsche troepen zich uit het gebied van Tornio naar het Noorden.
(R.-O.) — De Russen brachten een groote doorbraak tot stand in Litauen, waar zij over een frontbreedte van 480 km. oprukken naar de Oostzee en Oostpruisen. In Hongarije maken de Russen snelle vorderingen. Zij zijn Boedapest tot op 140 km. genaderd.
10 Oct. (D.N.B.) — In Zuid-Hongarije gelukte het den bolsjewisten vasten voet te krijgen op den Westelijken oever van den Theiss. Ten Z.W. van Debreczen wordt in aanval en afweer verbitterd gestreden. Ten Z. van Libau en bij Riga werden de aanvallen der bolsjewisten afgeslagen.
(R.-O.) — De Russen maken in twee breede sectoren vorderingen. Riga is zoo goed als geheel afgesneden doordat de Russen het eiland Oesel bijna volledig in handen hebben en omdat zij veel verder naar het Zuiden de Oostzee bereikt hebben op 30 km van Memel. In Joego-Slavië werd de stad Senta veroverd. In Hongarije werd de spoorlijn van Boedapest naar Debreczen afgesneden.
11 Oct. (D.N.B.) — Aan den Beneden-Morawa en den Beneden-Theiss duren de gevechten voort. In Zuid-Hongarije werden pogingen van den vijand om de Theiss over te trekken verijdeld. Ten Zuidwesten van Debreczen ontwikkelde zich een groote tankslag; op 8 en 9 October werden hier 162 tanks vernietigd. Ten Noorden van Warschau en ten Zuiden van Rozan gingen de bolsjewisten tot hevige aanvallen over. Bij Libau en op het schiereiland Sworbe liep de vijand tevergeefs storm op de Duitsche stellingen. Pogingen der Finnen om op het Zuidelijke front onze distancieeringsbewegingen te hinderen werden verijdeld. Aan het IJszeefront pogen de Russen door te stooten naar het gebied van Petsamo. Op het Visschersschiereiland landden vijandelijke strijdkrachten.
(R.-O.) — In het Noorden heeft het Roode Leger tusschen Liepaja en Memel de Oostzee bereikt. Nog dreigender is de opmarsch naar Oost-Pruisen. Bij Joerburg en Tauroggen trekken de Russen naar de grens van Oost-Pruisen op.
12 Oct. (D.N.B.) — Op den Balkan wordt de druk van de bolsjewisten in het gebied tusschen Zajecar en Belgrado sterker. Hevige gevechten zijn aan den gang met den over de Theiss naar het Westen opdringenden vijand. Hongaarsche cavalerie wierp den tot Kecskemet doorgedrongen vijand over de rivier naar het Oosten terug. Ten Zuiden van Debreczen wordt nog steeds verbitterd gevochten. Na harde gevechten hebben onze troepen zich uit het gebied van Klausenburg volgens bevel naar het Noorden gedistancieerd. De zware gevechten ten Noorden van Tilsit en in het Memelgebied duren voort. Pogingen ons bruggenhoofd om Memel in te drukken, mislukten. Bij Riga gingen de bolsjewisten tot den aanval over. De stormloop stortte ineen. De op het schiereiland Sworbe aanvallende bolsjewisten werden afgeslagen. Een landingspoging werd verijdeld.
(R.-O.) — De Russen hebben de Duitschers in de nabijheid van Oost-Pruisen nieuwe slagen toegebracht; zij bereikten een stadje op de Noordoostelijke grens en bombardeerden Tilsit. Bij Memel werd de corridor waardoor de Duitsche troepen in Letland worden geïsoleerd, aanzienlijk verwijd. Ten Zuiden van Liepaja rukten de Russen 30 km. op. Tusschen Memel en Oost-Pruisen werden Duitsche tegenaanvallen afgeslagen. De Njemen werd door de Russen overschreden. In den Balkan werd Cloej veroverd en in Hongarije Szegedin, de tweede stad van Hongarije. Belgrado werd omsingeld in samenwerking met strijdkrachten van maarschalk Tito.
13 Oct. (D.N.B.) — Op den Balkan zijn gevechten ontstaan met Bulgaarsche formaties in het gebied ten Oosten van Nisj. Ten Zuidoosten van Belgrado zijn gevechten aan den gang. Op den Westelijken oever van de Boven-Theiss wierpen Duitsche en Hongaarsche troepen de bolsjewisten op verscheiden plaatsen terug. In het gebied van Debreczen en Grosswardein is de slag tot nog grootere hevigheid opgevoerd. De bolsjewisten ondernamen ten Noorden van Warschau opnieuw een stormloop op onze stellingen. Bij Rozan kon de vijand geringe terreinwinst bevechten.
In Midden-Finland verloopen onze bewegingen volgens de bevelen. Aan het IJszeefront sloegen de naar het bruggenhoofd Petsamo teruggenomen troepen alle aanvallen af.
(R.-O.) — De Russen hervatten hun aanvallen in en om Riga. Andere Russische afdeelingen staan 12 mijlen van Tilsit. Samen met Tsjechische troepen baande het Roode Leger zich een weg door de Dukla-pas en werd de Slowaaksche bodem betreden. Zij bedreigen de Duitsch-Hongaarsche troepen in de Karpaten en Zevenburgen. Russische afdeelingen landden in Petsamo en bezetten de haven. Sedert drie dagen woedt bij Debreczen een tankslag; het lot van Budapest hangt daarvan af.
14 Oct. (D.N.B.) — Zuid-Westelijk van Sofia sloegen onze troepen den aanval eener Bulgaarsche divisie af. Aan de Morawa tusschen Nisj en den Donau en Zuidelijk van Belgrado werd fel gevochten. Aan den boven-Theiss leverden Duitsche en Hongaarsche tegenaanvallen nieuwe successen op. Tusschen Klausenburg en de Zuidelijke uitloopers van de Woud-Karpaten hebben onze troepen zich uit het Noordelijk deel van de Szekler-punt gedistancieerd in Noordwestelijke richting. Aan den pas van Dukla en het Cziroka-dal in de Oostelijke Beskiden mislukten hernieuwde inspanningen van den vijand.
Ten Noorden van Warschau en Westelijk van Rozan werden de doorbraakpogingen van de Sovjet-Russen verijdeld. De op den Oostelijken oever van de Duna staande formaties werden na verwoesting van alle belangrijke militaire inrichtingen in het Oostelijk deel der stad Riga teruggenomen op den Westelijken oever. Aan de baai van Petsamo zijn zware gevechten met gelande vijandelijke troepen aan den gang.
(R.-O.) — Riga werd door het Roode Leger bevrijd. De vorderingen op Oesel bedreigen den ontsnappingsweg der Duitschers over zee; de in Letland opgesloten Duitschers beschikken nog slechts over de havens Windau en Libau. Een Duitsche landingspoging achter de Sovjet-linies bij Memel werd met een verlies van 4 schepen afgeslagen. In Kirkenes en in de Barentsz Zee verloren de Duitschers 29 schepen. In de Hongaarsche laagvlakte nadert de strijd snel Boedapest en zwenkt tevens naar het Noorden, Transsylvanië en Karpaten-Roethenië met afsnijding bedreigend. Joego-Slavische partisanen en Russische troepen rukken de voorsteden van Belgrado binnen.
15 Oct. (D.N.B.) — Aan de Morawa en aan den rand van Belgrado zijn onze troepen in hevige gevechten gewikkeld. Aan de overgangen van de Theiss tusschen Szeged en Scongrad leidden eigen en vijandelijke aanvallen tot verbitterde gevechten. In den middenfrontsector zette de vijand zijn aanvallen voort. Afgezien van een penetratie ten N. van Seroc bevochten onze troepen een afweersucces. Talrijke bolsjewistische aanvallen op het bruggenhoofd van Memel mislukten. Pogingen der bolsjewisten bij Riga over de Duna te trekken werden verijdeld. In het hooge Noorden distancieerden zich onze bergjagers van het Noordelijke deel van de Petsamo-fjord.
(R.-O.) — In Noord-Transsylvanië worden de Duitschers en Hongaren geleidelijk teruggedrongen bij Bistritsa. Het lot van deze troepen is afhankelijk van den grooten slag bij Debreczen. Russische en Joego-Slavische troepen vechten in Belgrado; de Russen beheerschen den spoorweg van Belgrado naar Nisj. In de Baltische landen heeft het Russische leger de spoorlijn van Riga naar Mitau langs de geheele lengte bereikt. De Duitschers hebben nog slechts de mogelijkheid over zee te ontsnappen. Stalin meldde in een dagorder de verovering van Petsamo.

ITALIE —

9 Oct. (D.N.B.) — Ten Zuiden van Bologna behaalden de Duitsche troepen opnieuw een groot afweersucces.
(R.-O.) — Aan de Adriatische kust en in den centralen sector maken de geallieerden vorderingen. De Amerikanen veroverden twee heuvelstellingen.
10 Oct. (D.N.B.) — De Amerikanen zetten hun doorbraakpogingen ten Oosten van den weg Florence-Bologna voort. Zij werden echter afgeslagen of opgevangen. Britsche pogingen om de vooruitgeschoven Duitsche frontflank bij Roccas Casciano en aan den bovenloop van den Rubicon in te drukken mislukten.
11 Oct. (D.N.B.) — Over het geheele front ondernamen de Anglo-Amerikanen slechts zwakke, vruchtelooze aanvallen.

12 Oct. (D.N.B.) — In de Etruskische Apennijnen namen de gevechten aan den weg Florence-Bologna in hevigheid toe. De over een breed front ondernomen aanvallen werden uiteengeslagen.
(R.-O.) — Het 5de leger heeft Savignano aan den straatweg naar Bologna bereikt. Aan de Adriatische kust werd een heuvelrug gezuiverd.
13 Oct. (D.N.B.) — De aanvallende vijand werd overal afgeslagen. Slechts in een smallen sector kon hij eenige honderden meters optrekken.
(R.-O.) — Het weer stelde de geallieerden in staat de zwaarste tot nu toe ondernomen luchtaanval op de Duitsche stellingen voor Bologna uit te voeren.
14 Oct. (D.N.B.) — Ten Zuiden van Bologna blijft het vijfde Amerikaansche leger scherp aanvallen. Het gelukte den vijand, ten Zuiden van Vergato een heuvel te nemen. Oostelijk van den weg Bologna-Florence hebben onze grenadiers de aanvallende Amerikaansche formaties opgevangen. Aan het Adriatische front werden Britsche aanvallen afgeslagen.
(R.-O.) — Zoowel in het centrum als aan de Adriatische kust behaalden de geallieerden nieuwe vorderingen. In den Adriatischen sector vorderden zij 5 km voorbij Savignano.
15 Oct. (D.N.B.) — De vijand zette aan den weg van Bologna naar Florence en aan het Adriatische front zijn aanvallen voort. De voorgenomen doorbraak bleef hem ontzegd.
(R.-O.) — Bij beter weer maakten het 8e en 5e leger nieuwe vorderingen. Italiaansche patriotten en Duitsche troepen leveren hevige gevechten in de Apennijnen.

GRIEKENLAND —

11 Oct. (R.-O.) — De geheele Peloponnesus is thans in handen der Britsche strijdkrachten. Slechts op enkele punten wordt nog verzet geboden. In Albanië werd Saranda bezet, tegenover het eiland Korfoe, waar de Duitschers nog aan vasthouden omdat het den ingang tot de Adriatische Zee bestrijkt.
12 Oct. (R.-O.) — Grieksche guerillatroepen verhinderen de Duitsche pogingen om naar Albanië terug te trekken. Het Grieksche bevrijdingsleger heeft zijn hoofdkwartier te Patras gevestigd.
13 Oct. (R.-O.) — Athene werd door de Duitsche troepen ontruimd. Generaal Wilson deelde in een proclamatie mede, dat zijn troepen op het punt staan in Griekenland te landen.
(D.N.B.) — Door het verraad van Roemenië en Bulgarije wordt de Duitsche positie op den Balkan in den rug bedreigd. Het werd derhalve noodzakelijk om die reden Zuid-Griekenland te ontruimen. Deze bewegingen, die op de Egeïsche eilanden en den Peloponnesus begonnen zijn, zijn reeds weken aan den gang. De laatste achterhoeden hebben den 12den October zonder strijd Athene ontruimd.
14 Oct. (R.O.) — Het eiland Korfoe is in geallieerde handen; het Duitsche garnizoen gaf zich over.
15 Oct. (R.O.) — Op 14 October werden Athene en Piraeus door Britsche en Grieksche troepen bezet.

LUCHTOORLOG —

9 Oct. (D.N.B.) — De Engelschen en Amerikanen zetten hun aanvallen in het Westelijke en Zuidwestelijke deel van Duitschland op de burgerbevolking voort. 12 jachtkruisers werden neergeschoten.
(R.-O.) — Geallieerde gevechtsbommenwerpers hebben weer aanvallen gedaan op Duitsche stellingen, verbindingen en opslagplaatsen achter de Siegfriedlinie. Engelsche bommenwerpers ondernamen een aanval op een stuwdam nabij de Zwitsersche grens. Foto's en verkenningen wezen uit, dat de dam werd vernield, terwijl de Zwitsersche radio berichtte, dat de waterstand in den Rijn belangrijk was gedaald. Door dezen aanval werd een belangrijke Duitsche bron van electriciteitsvoorziening onklaar gemaakt. Op 7 October werd de dijk van Walcheren, ditmaal ten Oosten van Vlissingen, opnieuw gebombardeerd.
10 Oct. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche bommenwerpers ondernamen overdag aanvallen op Schweinfurt, Mainz, Coblenz en in den nacht op Bochum, Wilhelmshafen en plaatsen in het Rijnlandsch-Westfaalsche industriegebied.
(R.-O.) — Vannacht werden Bochum en Wilhelmshafen zwaar gebombardeerd.
11 Oct. (D.N.B.) — Storingsvliegtuigen wierpen in den afgeloopen nacht bommen op West-Duitsch gebied en Oost-Pruisen.
12 Oct. (D.N.B.) — Amerikaansche vliegers wierpen bommen op Weenen, Keulen en Coblenz. Britsche storingsvliegtuigen vielen Berlijn aan.
(R.-O.) — Keulen en Coblenz werden door geallieerde bommenwerpers gebombardeerd. Mustangs vielen het spoorwegcentrum Aurich aan.
13 Oct. (D.N.B.) — Overdag vielen Amerikaansche en Britsche bommenwerpers Osnabrück, Bremen en plaatsen in het Rijnland en in Westfalen aan. Door het uitwerpen van bommen en het beschieten met boordwapens van plaatsen en wegen in Zuid- en Zuidwest-Duitschland werden de burgerbevolking verliezen toegebracht. Britsche vliegtuigen wierpen bommen op Hamburg.
14 Oct. (D.N.B.) — Amerikaansche vliegers vielen Weenen en Opper-Silezisch gebied aan. Door het uitwerpen van bommen en door aanvallen met boordwapens in West- en Zuidwest-Duitschland leed de burgerbevolking verliezen. Afzonderlijke Britsche vliegtuigen wierpen bommen op Keulen.
(R.-O.) — De vliegende bommen (V 1) blijven in Zuid-Engeland neerkomen. Verleden maand doodden zij 170 personen, terwijl 360 gewonden in de ziekenhuizen werden opgenomen. Op 13 October werden luchtaanvallen ondernomen op Duitsche verbindingen in Roermond en Venlo, terwijl wagons te Utrecht en Amersfoort werden bestookt. In Ginneken werd het Duitsche hoofdkwartier tijdens een stafconferentie vernield. Vanuit Italië bombardeerden bijna 1000 bommenwerpers doelen in Silezië, Oostenrijk en Hongarije.
15 Oct. (D.N.B.) — Britsche en Amerikaansche bommenwerpers ondernamen overdag aanvallen op Keulen, Duisburg, Kaiserslautern en vielen andere plaatsen in het Rijnland en in Opper-Silezië aan. In den afgeloopen nacht wierpen de Britten een groot aantal bommen op woonwijken der steden Duisburg en Brunswijk. Tilsit, Hamburg en Berlijn vormden het doel van andere nachtelijke aanvallen. Vijftig vijandelijke vliegtuigen, waaronder veertig bommenwerpers werden neergeschoten.
In de verslagweek werd vrijwel dagelijks melding gemaakt van V 1-vuur op Engeland, voornamelijk Londen.
(R.-O.) — Vierduizend geallieerde vliegtuigen bombardeerden steden in West-Duitschland: 1000 Engelsche machines wierpen 4500 ton bommen op Duisburg, 1500 Amerikaansche machines vielen Keulen aan. Des nachts waren zware aanvallen uitgevoerd op Duisburg en Brunswijk. Voorts werden nog militaire installaties bij Kaiserlautern en Saarbrücken gebombardeerd. 36 machines gingen verloren. Bij aanvallen boven Nederland werden 59 locomotieven beschadigd en op 86 punten spoorlijnen getroffen. Vanuit Italië werden aanvallen gedaan op Bratislava, den spoorweg Weenen-Boedapest en op knooppunten in Hongarije.

ZEEOORLOG —

9 Oct. (D.N.B.) Bij gevechten voor de Nederlandsche kust tusschen Duitsche bewakingsvaartuigen en Britsche torpedomotorbooten werd één vijandelijke torpedomotorboot tot zinken gebracht; een Duitsch patrouille-vaartuig ging verloren.
10 Oct. (D.N.B.) — Behalve het gisteren gemelde succes werden nog 3 andere Britsche torpedomotorbooten tot zinken gebracht en twee beschadigd.
11 Oct. (D.N.B.) Wederom werden voor de Nederlandsche kust 2 Britsche torpedomotorbooten tot zinken gebracht en 3 andere zwaar beschadigd.
14 Oct. (D.N.B.) — Duikbooten brachten drie schepen met een inhoud van 17.000 brt., alsmede zes torpedojagers en konvooivaartuigen tot zinken. Een ander schip werd door torpedotreffers zwaar beschadigd.

HET VERRE OOSTEN —

JAPAN —

Luchtoorlog —

11 Oct. (D.N.B.) — Het Japansche Hoofdkwartier meldt dat 400 van vliegkampschepen opgestegen vijandelijke vliegtuigen gisteren de Okinawa-eilanden en de eilanden Mijakosjima en Amamiosjima aanvielen. Eenige schade aan grondinstallaties en schepen werd aangericht.
(R.-O.) — Een Japansch eiland tusschen Zuid-Japan en Formosa is aangevallen door vliegtuigen en vliegkampschepen. De vijand werd verrast. 89 vliegtuigen werden op den grond vernietigd, 60 à 70 schepen vernield of beschadigd.
12 Oct. (R.O.) — Op de Palaoe-archipel werd een nieuwe, de elfde, landing uitgevoerd. Balik-Papan werd opnieuw gebombardeerd; uit deze haven betrekt Japan 15 % van zijn vliegtuigbenzine.
13 Oct. (D.N.B.) — Volgens het Japansche hoofdkwartier vlogen sedert de ochtenduren van 13 October opnieuw vijandelijke formaties boven Formosa. Om 12 uur waren de afweergevechten nog aan den gang. In de wateren van Formosa en boven het eiland woedt op het oogenblik de grootste luchtslag uit den Oost-Aziatischen oorlog. Volgens latere Japansche berichten werden drie vliegkampschepen tot zinken gebracht, terwijl drie schepen van een onbekend type alsmede een torpedojager zwaar werden beschadigd.
14 Oct. (R.O.) — Op 12 en 13 October werd Formosa aangevallen. In totaal werden 27 schepen vernietigd en 36 beschadigd; 37 kleine schepen zonken, terwijl de Japanners 396 vliegtuigen verloren. Amerikaansche verliezen: 45 bommenwerpers. Verder wordt gemeld, dat bij de vroegere aanvallen op de Rioe-Kioe-eilanden, Formosa en Luzon 227 Japansche schepen vernietigd of beschadigd en 525 vliegtuigen vernietigd werden, bij een verlies van 53 Amerikaansche toestellen. Er werden geen Amerikaansche oorlogsschepen beschadigd. **(V. b. Krijgsverr. 6110/12)**

DE SLAG OM AKEN.

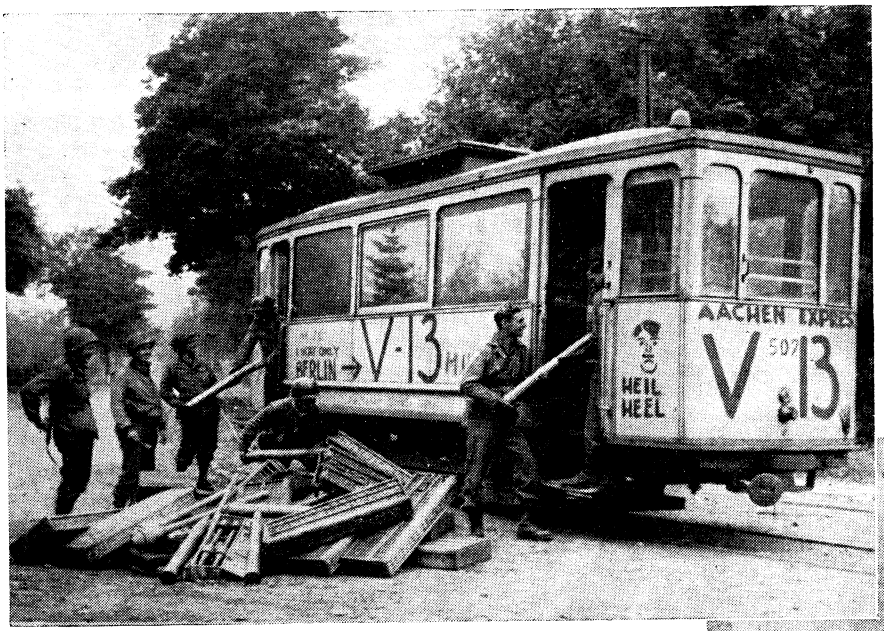

Meerdere van deze V—13 trams werden gevuld met Duitsche munitie, en voorzien van een tijdbom, van een steilen heuvel op de stad Aken losgelaten.

Een Amerikaansche soldaat in een der gehavende straten van Aken. Op den voorgrond een gesneuvelde Duitscher.

Machinegeweerstelling in een verwoeste straat van Aken.

Conferentie te Dumbarton Oaks. Van rechts naar links: E. R. Stettinius, Sir Alexander Cadogan, Lord Halifax, Cordell Hull, en het hoofd der Chineesche delegatie, Dr. Wellington Koo, temidden van twee zijner mede-afgevaardigden.

NEDERLAND (Bevrijd gebied)

Regeeringsmededeelingen

A. Overeenkomst met Frankrijk inzake repatrieerende landgenooten

16 Oct. (Radio-Oranje) — Dr. van den Tempel, minister van Sociale Zaken, heeft medegedeeld, dat de regeeringen van Nederland en Frankrijk een overeenkomst hebben gesloten, waarbij zij zich wederzijds verplichten, zich het lot van elkaars te repatrieeren landgenooten aan te trekken.

(V. b. oproep aan alle vluchtelingen en arbeiders 6083 A.)

B. Regeeringsmededeeling inzake den noodtoestand —

18 Oct. (Radio-Oranje) — De bittere noodtoestand, waarin de vijand door zijn stelselmatige plundering ons volk heeft gebracht, herbergt gevaren, die de regeering aanleiding geven tot een dringend vermaan.

Indien onder de huidige, helaas zoo zorgelijke omstandigheden niet een ieder het zijne bijdraagt tot een zoo eerlijk mogelijke verdeeling van hetgeen beschikbaar is en indien er in eenig deel van ons land wanordelijkheden mochten ontstaan, dan zou de vijand, die immers geen middel schuwt om zijn onderdrukking vol te houden, tot de bloedigste maatregelen kunnen besluiten. Het is daarom, dat de regeering u allen dringend vraagt u te houden aan de volgende drie stelregels:

1. Een ieder beseffe, dat niemand meer dan zijn deel kan verkrijgen zonder een anderen landgenoot te kort te doen.
2. Ook bij het klimmen van den nood blijve een ieder zich ordelijk en gedisciplineerd gedragen, opdat de vijand geen voorwendsel kan krijgen om nog boosaardiger op te treden dan hij reeds doet.
3. Een ieder, die nog in de bevoorrechte positie verkeert, dat hij iets extra's heeft, toone zich bereid met zijn minder gelukkigen buurman te deelen.

Door deze drie regels in acht te nemen, handelt gij in het welbegrepen eigenbelang van uzelf, van uw landgenooten en van het vaderland.

(V. b. Voedselvoorz.; handhaving v. h. prijspeil 6091 A.)

C. Dr. H. van Mook over de vorming eener voorloopige regeering

18 Oct. — Voor zijn vertrek naar Australië heeft dr. Van Mook, luitenant-gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië te Londen een verklaring afgelegd inzake de vorming eener voorloopige Indische regeering, welke in Australië zal zijn gevestigd, totdat zij op bevrijd Indisch gebied kan worden overgebracht.

Deze organisatie bestaat voorloopig uit een luitenant-gouverneur-generaal en een zevental departementshoofden, die in een raad vereenigd, den waarnemenden landvoogd zullen bijstaan in wetgeving en bestuur. De mogelijkheid is geschapen reeds in dit stadium met ten hoogste acht buitengewone leden uit te breiden teneinde de grondslagen in het wetgevend werk in gemeenschappelijk overleg te verbeteren. Overigens wordt zooveel mogelijk de bestaande wetgeving gehandhaafd en gestreefd naar een zoo spoedig mogelijk herstel van de locale besturen in het bevrijde gebied. Uiteraard moet gedurende den eersten moeilijken tijd de staat van beleg gehandhaafd blijven, doch ook daarbij zit het streven voor de gebruikmaking daarvan te beperken tot die maatregelen, welke door de militaire operaties, de beperkte personeele middelen en de herstelvraagstukken geboden zijn. Zoolang het geallieerde opperbevel in de eerste phase het hoogste gezag moet uitoefenen, is het de taak der Indische regeering te voorzien in de personeele en materieele middelen, die voor het herstel van het plaatselijk bestuur noodzakelijk zijn, de voorbereidingen te treffen voor een verderen uitbouw van het meest dringende overheidswerk, mede te helpen voor een ruime deelneming onzerzijds aan den strijd om Nederlandsch-Indië en het geallieerde opperbevel bij de oplossing van bestuursvraagstukken en economische problemen bij te staan.

Wanneer het gouvernement weer op eigen bodem kan worden gevestigd en eenigszins belangrijke deelen van den archipel zijn bevrijd en onder zijn bestuur zijn gebracht, kan de herbouw van de staatsinstellingen en de samenleving met volle kracht ter hand worden genomen. Wel zal dit tijd vorderen, doch de voor die periode bij een Koninklijk Besluit vastgestelde regeling voorziet in een zoo snel mogelijk verloop van dat proces.

Opruiming der Japansche maatregelen van dwang en terreur, herstel van de burgerlijke rechten en vrijheden, de eerste leniging van de gevolgen van verdrukking, roof en economische verdrukking staan daarbij natuurlijk voorop, maar ook het herstel van bestuursorganen, locale en provinciale vertegenwoordiging, onderwijs, geneeskundige verzorging, en onpartijdige rechtspraak zullen van den aanvang af plicht der overheid zijn. Het herstel der productie, desnoods in voorloopige en tijdelijke vormen en van een behoorlijke voorziening met en verdeeling van de eerste levensbehoeften is eveneens reeds in voorbereiding.

Is het bevrijde gebied voldoende uitgestrekt en belangrijk geworden, dan zullen ook de centrale overheidslichamen zoo goed mogelijk worden hersteld. In den ouden vorm kan dit natuurlijk ook dan nog niet, daar verkiezingen nog niet mogelijk zullen zijn. De regeling voor deze periode voorziet echter wel in de benoeming van een tijdelijken Volksraad, bestaande uit één lid, tevens voorzitter, en ten minste 15 tot ten hoogste 30 leden, waarvan ten minste 3/5 gedeelte zullen behooren tot de Indonesische bevolking. Deze tijdelijke Volksraad zal dezelfde bevoegdheden hebben als de Volksraad vóór de Japansche bezetting had.

In de verhouding tot het opperbestuur komt geen wijziging, behoudens de door de omstandigheden geboden voorzieningen, die den luitenant-gouverneur-generaal in staat stellen met de vastgestelde begrooting te werken voor zij door de organen in Nederland is goedgekeurd. Het overigens gehandhaafde toezicht zal dus ten deele achteraf worden uitgeoefend.

Hiermede zijn de hoofdtrekken der beide regelingen geschetst.

De omstandigheden maken de invoering der eerste regeling, die tot vestiging van het voorloopige Indische gouvernement in Australië, thans onverwijld noodzakelijk. In verband daarmede heeft het Hare Majesteit behaagd daartoe te besluiten en mij met de functie van luitenant-generaal te belasten.

(V. b. dr. v. Mook n. Australië 6091 B - 6092)

D. Zender „Herrijzend Nederland" in bevrijd gebied —

21 Oct. — Sinds eenige dagen is op bevrijd gebied weer een Nederlandsche zender. Deze zender, „Herrijzend Nederland", zendt op een golflengte van 420 m. zijn programma uit.

(V. b. Ned. Omroep 5868 A.)

NEDERLAND (Bezet Gebied)

E. Amsterdams voedselvoorziening - Oproep tot aardappelrooien in Drente —

17 Oct. — Door den burgemeester van Amsterdam werd een oproep gericht tot de bevolking van Amsterdam om, uitsluitend ten behoeve van de bevolking der stad, gedurende vier weken in Drente aardappelen te gaan rooien.

Hiermede, aldus de oproep, wordt een werk verricht, waardoor het misschien mogelijk zal zijn den honger buiten de deur te houden.

De gemeente zorgt voor het vervoer per schip naar de plaatsen waar men wordt te werk gesteld. Het Bureau Oogstvoorziening van de Nederlandsche Heidemaatschappij zorgt voor onderdak bij de boeren en voor voeding; de voeding wordt zonder bonnen verstrekt. Gemeentelijke ambtenaren behartigen ter plaatse de belangen van de te werk gestelde arbeiders. Maatregelen zijn genomen, dat salarissen of wachtgelden worden doorbetaald, terwijl boven het salaris of wachtgeld het in Drente geldende rooiloon wordt uitbetaald. Bovendien ontvangt elke man minstens 250 kg. aardappelen per gerooide hectare. Van het Rijkscommissariaat is de uitdrukkelijke toezegging verkregen, dat de arbeiders die uitsluitend door de gemeente Amsterdam voor oogstarbeid zullen te werk worden gesteld, niet voor andere werkzaamheden mogen worden gebruikt.

(V. b. voedselvoorz. A'dam 6113 K; distributie 6113 G.)

F. Aardappelrooien Amsterdam — Waarschuwing der Nederlandsche regeering —

19 Oct. (R. O.) — Naar aanleiding van den oproep van den burgemeester van Amsterdam om vrijwilligers tot het rooien van aardappelen in Drente ten behoeve van de stad werd door de Nederlandsche regeering gewezen, op het gevaar van een valstrik, gezet door de Duitschers, teneinde arbeiders te krijgen voor het aanleggen van verdedigingswerken. Zij motiveerde dit door er op te wijzen, dat de oproep niet uitging van de normale voedselvoorzieningsautoriteiten; dat de verbindingen met Drenthe het twijfelachtig maken, dat, indien er al aardappelen worden gerooid, deze ooit Amsterdam zullen bereiken, doch eerder naar Duitschland zullen gaan en dat er reden is te veronderstellen, dat de Duitsche autoriteiten dezen oproep nimmer zouden hebben toegelaten, indien er geen Duitsche belangen mee gemoeid waren.

(V. b. waarsch. tegen spitten 6107 A)

G. Het kappen van boomen —

19 Oct. — De Wehrmachtskommandantur in Den Haag brengt ter kennis: Hoewel het kappen van boomen en struiken verboden is, komt het herhaalde malen voor, dat men zich in de nabijheid van militaire objecten hieraan schuldig maakt. Er wordt nadrukkelijk op gewezen, dat, behoudens het gewone politietoezicht, met de meest mogelijke gestrengheid van Duitsche zijde tegen overtreders zal worden opgetreden.

(V. b. Duitsche verdediging 6011 A; energiebesparing 6107 I)

NEDERLAND (Bezet Gebied)

A. Energiebesparingsmaatregelen

20 Oct. — De directie van het Gemeente-Energiebedrijf brengt ter kennis van de gasverbruikers in Amsterdam en in de gebieden, die door Amsterdam van gas worden voorzien, dat als gevolg van uitputting der kolenvoorraden op 25 October de gaslevering beëindigd zal worden. **(V. b. energiebesparing 6107 I.)**

B. Uit de Ondergrondsche Pers —

„Vrij Nederland" gaf op 20 October een speciaal vlugschrift uit, gewijd aan de spoorwegstaking. Hierin wordt stelling genomen tegen verslapping, nu de staking voortduurt: „Helaas zien we een doorwerken van de moffenpropaganda op dat gedeelte van ons volk, dat zich nooit door strijdlust en offerzin heeft gekenmerkt. Het zijn deze menschen, die door slapheid en vaatdoekerige praatjes uitmunten, die onmiddellijk klaar staan om de door Seyss Inquart uitgevonden bakerpraatjes verder te vertellen, en die door hun gekanker de beteren verwarren. Zij vertellen, dat de Duitsche militaire machine niet geschaad is door de staking, zij strooien de dwaze praatjes rond, dat wij met onze voedselvoorziening de eenigen zijn, die getroffen worden." Er wordt vervolgens op gewezen, dat de Duitsche propaganda elk middel te baat neemt om de staking te breken. Waarom doet zij dit? Omdat het een Duitsch belang is. De Duitsche propaganda zelf toont het groote belang van de spoorwegstaking aan. Zoowel in Nederland als in België waren de spoorwegen het eerste bedrijf, waarmede de Duitschers zich bemoeiden. Reeds spoedig na het begin van de bezetting waren meer dan 2000 van hen bij de Nederlandsche spoorwegen ingeschakeld. Dit geschiedde in den tijd toen het Duitsche leger nog behoorlijk gemotoriseerd was; naarmate het Duitsche materieel in den loop van den oorlog verdween, werd het belang der spoorwegen grooter. Met verschillende voorbeelden wordt dit belang vervolgens geïllustreerd. Vervolgens wordt de vraag onder oogen gezien of de Nederlandsche belangen door de staking ernstiger geschaad worden dan noodzakelijk is. In dit verband valt te memoreeren, dat reeds in den winter van 1941 kolengebrek in het Noorden ontstond, doordat de Duitschers het spoorwegmateriaal opeischten. Sindsdien is het er niet beter op geworden en sinds Mei 1944 stelden de Duitschers zoo weinig wagons voor kolenvervoer ter beschikking, dat daardoor het vormen van een wintervoorraad kolen voor de bevolking onmogelijk werd. Hieruit ziet men wat er waar is van de Duitsche beweringen, dat zij het Nederlandsche belang op het oog hebben. De Duitsche „zorg" voor onze voorraden kan elke Nederlander met oogen in zijn hoofd vinden, zegt het vlugschrift en vervolgt: „Waar zijn de suikervoorraden, die ook in Amsterdam aanwezig waren? Wat is er met het vleesch, de boter, de kaas en zooveel andere artikelen gebeurd, die in de Amsterdamsche veemen lagen en waarvan de hoeveelheid voldoende was om onze bevolking maandenlang het normale rantsoen te geven? Ze zijn vernietigd of weggevoerd ... Al deze voorraden waren voor de Nederlandsche bevolking bestemd. De mof heeft ze echter gestolen, zoodat de honger in de steden moet komen."

Ten slotte wordt een krachtige oproep gedaan de staking voort te zetten: „Neen, duizendmaal neen, de spoorwegstaking heeft met onze voedseltekorten niets te maken. De vijand gebruikt de staking slechts als een voorwendsel, zooals hij altijd zijn wandaden verbloemt. Wanneer hier honger komt, is er maar één schuldige: Duitschland! Wanneer hier gebrek aan licht, aan gas en water komt, is er maar één schuldige: Duitschland! Duitschland, dat schuld heeft aan al de ellende, die wij vier en een half jaar moesten doormaken. Duitschland, de verwoester van onze steden, de moordenaar van de besten van ons volk, de groote slavenjager en de beul van tienduizenden van onze mannen en jongelingen. Door de staking hebben wij de oogen van de gansche wereld op ons gericht. De geheele vrije wereld ziet toe wat Nederland doen zal. Zullen wij ons buigen nu het groote leed ook aan onze deur klopt? Zullen wij zwakker zijn dan de Russische bevolking, laffer dan de Polen, minder weerstand vertoonen dan de Grieken en de eer verspelen, die het Fransche volk onder ten minste even moeilijke omstandigheden zoo grandioos bewaard heeft? Het antwoord is niet alleen aan de spoorwegmannen, maar aan het heele Nederlandsche volk. Er is maar één antwoord: Volhouden! Sterk zijn!

Omtrent de ervaringen van de door de Duitschers opgepakte mannen schreef „Het Parool" van 19 October onder het hoofd „Wat de Utrechtsche spitters beleefden", het volgende, overgenomen uit een brief van een ontsnapte: „Dien Zaterdag (8 October) heb ik van 's morgens half tien tot 's avonds zes aan één stuk gestaan. Toen moesten we loopen naar het 30 km. verder gelegen Eemnes, waar we 's nachts om 12 uur aankwamen. Vrijwel iedereen had toen kapotte voeten. Bij velen was het zoo erg, dat zij bij het uittrekken van hun sokken hun nagels van de teenen aftrokken. Eén stierf er na een paar uur aan infectie, een ander overleed aan hartverlamming. In Eemnes werden we op patrouillevaartuigen ondergebracht, die ons den volgenden dag naar Kampen overbrachten, waar we 's middags om 5 uur voor het eerst wat te eten kregen. Dezelfde booten brachten ons 's avonds nog naar Zwartsluis. De Duitsche bemanning van één der booten was stomdronken, zoodat er telkens aanvaringen waren tegen bruggen, sluisdeuren en kademuren. In Zwartsluis kregen we voor het eerst gelegenheid om te slapen, n.l. in een kerk, waar we met een paar honderd man in moesten, zoodat er één over je buik en de ander over je beenen lag. Maandagmorgen hebben we van 10 tot 2 uur aangetreden gestaan. Om onbekende redenen werden er hier drie Utrechtenaren uitgehaald en doodgeschoten. De bevolking van het plaatsje leefde sterk met ons mee; van alle kanten werden levensmiddelen aangesleept, terwijl er b.v. een bakkerskar met gesmeerde broodjes verscheen voor de spitters. Toen we bevel kregen om verder te marcheeren stond de heele bevolking langs den weg en probeerde ons moed in te spreken. We liepen naar Meppel, waar de Duitschers ons onze persoonsbewijzen afnamen. Maandagavond kregen we toen erwtensoep met spek er in, maar niemand kon dit machtige voedsel verdragen. Den eersten nacht werd in Meppel in het een of andere tehuis geslapen. Later probeerde ieder ergens bij de bevolking een onderkomen te vinden. Overdag moesten we onder leiding van de Organisation Todt spitten. De Duitschers van de O. T. zeiden voortdurend: „Immer nur leise". Ze waren bang dat het werk te snel zou vorderen, waarna zij waarschijnlijk naar het front gestuurd zouden worden en daar voelden ze niets voor! In den loop van de week zijn een tiental spitters naar huis gezonden nadat gebleken was, dat zij in Utrecht niet gemist konden worden. Een paar wisten te ontvluchten.". **(V. b. spoorw.staking 6098 E., 6105 A.; Duitsche drijfjachten 6113 B)**

CANADA

C. Russische schadevergoeding voor de Finsche nikkelmijnen —

21 Oct. (Radio-Oranje) — De Russische regeering zal de Canadeesche regeering in de eerstvolgende zes jaren 20 millioen Amerikaansche dollar betalen als een compensatie voor de Canadeesche firma's, die nikkelmijnen exploiteerden in het gebied van Petsamo, dat thans door Finland aan Rusland is teruggegeven. **(V. b. weigering graanlevering 4112 F.; handelsbesprekingen met de V.S. 5973 D.)**

CURAçAO

D. Amerikaansche troepen vertrokken —

17 Oct (R.-O.) — De gouverneur van Curaçao, dr. Kasteel, heeft op 16 October medegedeeld, dat het Amerikaansche garnizoen van Curaçao is teruggetrokken en dat de verdediging van het eiland nu geheel is toevertrouwd aan Nederlandsche strijdkrachten.

Zooals bekend arriveerde het Amerikaansche garnizoen in November 1941. **(V. b. Curaçao Commandowissel. 5507 C.)**

DUITSCHLAND

E. Vorming Volkssturm — Alle weerbare mannen opgeroepen —

18 Oct. (D.N.B.) — De Führer heeft met betrekking tot de vorming van den Duitschen Volkssturm de volgende beschikking uitgevaardigd: Na een vijfjarigen zeer zwaren strijd staat als gevolg van het in gebreke blijven van al onze Europeesche bondgenooten de vijand aan eenige fronten in de nabijheid van of aan de Duitsche grenzen. Hij spant zijn krachten in om ons Rijk te vernietigen en het Duitsche volk en zijn sociale orde te vernietigen. Zijn eerste doel is het uitroeien van den Duitschen mensch.

Ter versterking der actieve strijdkrachten van onze weermacht en in het bijzonder tot het voeren van een onverbiddelijken strijd overal daar, waar de vijand den Duitschen bodem wil betreden, roep ik daarom alle Duitsche mannen, die de wapenen kunnen dragen, op tot den strijd. Ik beveel:

1. In de gouwen van het Groot-Duitsche Rijk moet uit alle mannen tusschen 16 en 60 jaar, die de wapenen kunnen dragen, de Duitsche Volkssturm worden gevormd. Deze zal den vaderlandschen bodem met alle wapens en middelen verdedigen, in zooverre deze daartoe geschikt blijken.

2. De opstelling en leiding van den Duitschen Volkssturm berust in de gouwen bij de gouwleiders. Zij moeten zich daarbij vooral bedienen van de bekwaamste organisatoren en leiders der beproefde instellingen van de partij, van de S.A., van de ᛋᛋ, van het N.S.K.K., en van de Hitler-Jugend.

3. Ik benoem den stafchef der S.A., Schepmann tot inspecteur voor de schietopleiding en den corpsleider van het N.S.K.K., Kraus, tot inspecteur voor de motortechnische opleiding van den Volkssturm.

4. De leden van den Duitschen Volkssturm zijn gedurende hun inzet soldaten in den zin van de weermachtswetgeving.
5. De deelneming van leden van den Volkssturm aan organisaties buiten hun beroep blijft onaangetast. De dienst in den Volkssturm gaat echter vóór iederen anderen dienst in andere organisaties.
6. De Reichsführer SS is als bevelhebber van het reserveleger verantwoordelijk voor de militaire organisatie, de opleiders, bewapening en uitrusting van den Duitschen Volkssturm.
7. Het in den strijd brengen van den Duitschen Volkssturm volgt op mijn aanwijzingen door den Reichsführer SS als bevelhebber van het reserveleger.
8. De militaire uitvoeringsbepalingen vaardigt de bevelhebber van het reserveleger, Reichsführer SS Himmler uit, de politieke uitvoeringsbepalingen in opdracht van mij Reichsleiter Bormann.
9. De Nationaal-Socialistische Partij vervult voor het Duitsche volk den hoogsten eereplicht door in eerste instantie haar organisaties als voornaamste draagsters van dezen strijd, in te zetten.
(V. b. Rede Hitler 6025 A.; H.-J. in milit. dienst 6115 A.)

DUITSCHLAND

A. Eerste appèl in Oost-Pruisen - Rede van Himmler —

18 Oct. (D.N.B.) — De Reichsführer SS heeft op 18 October in een stad in Oost-Pruisen het eerste appèl gehouden van den Deutschen Volkssturm. In aansluiting op de bekendmaking van de proclamatie van den Führer hield de Reichsführer SS voor de aangetreden Volkssturmcompagnieën een rede, waarin hij de bedoelingen van dezen Volkssturm uiteenzette en na een overzicht der huidige situatie te hebben gegeven, uiting gaf aan zijn geloof in een Duitsche eindoverwinning en zijn ongeschokt vertrouwen in Hitler.
(V. b. dagorder Himmler 6044 A.)

B. Luchtaanvallen - 300.000 noodwoningen gebouwd —

19 Oct. (A.N.P.) — In geheel Duitschland zijn tot dusverre reeds 300.000 noodwoningen (z.g. Behilfsheime) gebouwd voor gezinnen, die hun huizen ten gevolge van bombardementen verloren hebben.
(V. b. 5797 C.)

ENGELAND —

C. Staatsbegrooting 1945 - Uitgaven £ 4 milliard —

17 Oct. — Naar de Londensche radio-omroep meldt, zal de Britsche regeering deze week het parlement verzoeken zijn goedkeuring te hechten aan de tot nu toe hoogste oorlogsbegrooting. De uitgaven van Engeland in de eerste drie maanden van het komende jaar worden op 1200 millioen pond geraamd. Dit boekjaar bedragen de geraamde uitgaven van Engeland meer dan vier milliard pond.

D. Oorlogsuitgaven —

20 Oct. — Ralph Ashet, de financieele secretaris van het departement van Financiën heeft, naar Reuter meldt, het Lagerhuis medegedeeld, dat Groot-Brittannië sedert het begin van den oorlog tot 2 September 1944 voor den oorlog rond 24 milliard pond sterling heeft uitgegeven.
21 Oct. (Radio-Oranje) — In een Witboek van de Board of Trade wordt aangetoond, dat in 1943 bijna ¾ van den export werd opgeofferd aan de oorlogsbehoeften. Het Witboek — het eerste dat gepubliceerd werd na Maart 1941 — geeft het opvallende feit, dat, vergeleken met 1938, de totale waarde van de Engelsche export is teruggeloopen met meer dan 238 millioen pond. In 1938 bedroeg de export 10.2% van het nationale inkomen; in 1943 was dit nog geen 2.8%. Cijfers over 1944 zijn nog niet voorhanden, maar er is geen reden om aan te nemen, dat deze achteruitgang tot stilstand is gekomen.
(V. b. oorlogsuitgaven 5955 C.)

E. Engelsch-Russisch vakbondcomité over Duitsche misstanden -

19 Oct. (Radio-Oranje) — Het bestuur van het Engelsche verbond van vakvereenigingen heeft op 18 October met een meerderheid van bijna vier tegen één het verslag van het Engelsch-Russische vakbondcomité over Duitsche misstanden aanvaard. Daarin wordt gezegd, dat het Duitsche volk niet van alle verantwoordelijkheid voor de misstappen der Nazi's kan worden vrijgescholden. De algemeene secretaris van het bestuur van het verbond zeide, dat het Duitsche volk over het algemeen de schade zal moeten dragen die de Duitschers hebben aangericht. Hij voegde er aan toe: „Ik kom onvermijdelijk tot de slotsom, dat, sedert Hitler aan de macht kwam, er geen verzet op groote schaal in Duitschland is geboden."
(V. b. Vakver. Congr. 1941 E.)

FRANKRIJK —

F. Financieele maatregelen —

17 Oct. — Besloten is tot het confiskeeren van alle onrechtmatig verkregen winsten sedert het uitbreken van den oorlog. Wat de inbeslagneming van goud betreft werd bepaald, dat alle zich in particulier bezit bevindende hoeveelheden goud behalve sieraden en kunstvoorwerpen moeten worden ingeleverd. Naar inmiddels uit Washington wordt gemeld, blijft het Fransche goud op Martinique ten bedrage van 70 milliard frs. geblokkeerd, terwijl voorts het bedrag van 50 milliard frs. aan Fransche saldi in de Ver. Staten nog geblokkeerd zal blijven. **(V. b. Fin. maatr. 6115 C)**

GRIEKENLAND —

G. Grieksche regeering te Athene teruggekeerd —

18 Oct. (Radio-Oranje) — De Grieksche minister-president is 18 October te Heracleon geland en werd op zijn doorreis naar Athene geestdriftig door de bevolking verwelkomd. In Athene, alwaar nog meer Engelsche troepen zijn aangekomen, is het rustig. Op 16 October is het eerste levensmiddelenconvooi aangekomen. **(V. b. regeering 6078 C.)**

HONGARIJE —

H. Rijksbestuurder Horthy verzoekt wapenstilstand —

16 Oct. — Volgens een officieele Duitsche regeeringsverklaring heeft Rijksbestuurder Horthy voor den Hongaarschen omroep een verklaring afgelegd, waaruit blijkt dat hij buiten het Hongaarsche parlement om en zonder de meening van het Hongaarsche volk te vragen, bij de bolsjewisten te Moskou om een wapenstilstand heeft verzocht.
In deze verklaring beweert de rijksbestuurder, dat Hongarije door Duitschen druk in den oorlog tegen de geallieerden getrokken is. Hij verklaart voorts, dat Hongarije tegen zijn wil door Duitsche troepen bezet is en dat hijzelf indertijd tegen zijn wil in Duitschland vastgehouden is. Verder verwijt hij den Duitschen troepen vernielingen en plunderingen in Hongarije en schrijft hij het Duitsche legerbestuur de bedoeling toe, Hongarije als eigen operatiegebied te misbruiken. Ten slotte verklaart hij, dat het Duitsche Rijk jegens Hongarije de bondgenootschapstrouw heeft gebroken.
In haar commentaar merkt de Duitsche regeering o.m. op, dat:
1. Hongarije is uit volkomen vrijen wil en op persoonlijk initiatief van den rijksbestuurder Horthy in dezen oorlog gegaan.
2. Horthy met hetgeen door Duitsche hulp bereikt was, nooit tevreden was, doch steeds opnieuw eischen stelde. Dit bleek reeds bij de arbitrale uitspraken van Weenen, toen de territoriale aanwas van Hongarije volkomen onbevredigend werd genoemd.
3. Sinds Horthy in het voorjaar van 1942 de regeering opdroeg aan Kallay, heeft Hongarije een volledige zwenking in zijn politiek ten uitvoer gelegd. Terwijl Kallay Duitschland voortdurend de verzekering van zijn trouw aan het bondgenootschap gaf, heeft deze regeering in werkelijkheid met alle middelen getracht zich van het bondgenootschap met Duitschland los te maken.
4. Nadat alle waarschuwingen der Duitsche regeering te Boedapest vergeefsch gebleven waren en toen de documentaire bewijzen voor de volkomen onbetrouwbare houding van de regeering-Kallay zich steeds meer opstapelden, heeft de Führer Horthy in Maart 1944 uitgenoodigd voor een bezoek aan Klessheim. Deze uitnoodiging werd gedaan op een tijdstip, dat de bolsjewisten het Hongaarsche land reeds van het Oosten uit bedreigden. Overeengekomen werd, dat een regeering zou worden benoemd, die loyaal jegens Duitschland was en dat Duitsche troepen in Hongarije zouden worden gebruikt voor de verdere gemeenschappelijke oorlogvoering tegen de bolsjewisten. De bewering van Horthy, dat hij tegen zijn wil in Duitschland is vastgehouden, moet de Duitsche regeering hiermede voor de wereld brandmerken als een infame leugen.
5. In weerwil van den eerlijken wil van den nieuwen minister-president Stojay en zijn regeering heeft reeds kort daarna Horthy met de hem omringende kliek elke handeling van deze nieuwe regeering gesaboteerd en van dat tijdstip af in steeds openlijker vorm samengezworen met de vijanden van het Duitsche en het Hongaarsche volk.
6. Sedert Hongarije toetrad tot de lotsgemeenschap met Duitschland, heeft het Duitsche Rijk de Hongaarsche belangen als zijn eigen belangen behandeld.
7. Door het thans aan de bolsjewisten gedane verzoek om een wapenstilstand heeft Horthy eindelijk het masker laten vallen en zich openlijk deelgenoot verklaard aan het verraad aan zijn bondgenoot Duitschland. Dit verraad beteekent echter tevens, dat Horthy bereid is te capituleeren en de vreeselijkste misdaad aan zijn eigen volk te begaan.
8. De Duitsche regeering weet, dat het ware nationale Hongarije met verachting deze verraders in het uur van ernstigen nood van zich afschudt en dat het Hongaarsche volk en zijn soldaten bereid zijn aan de zijde van Duitschland tegen den binnengedrongen vijand door te vechten. **(V. b. 6078 B.)**

I. Wapenstilstandsverzoek ingetrokken — Horthy afgetreden —

16 Oct. (D.N.B.) — Rijksbestuurder Nikolaus von Horthy heeft op 16 October des avonds de volgende verklaring afgelegd voor den zender van Boedapest: Aan het Hongaarsche volk en aan het Honved leger. De op 15 October tot de

Hongaarsche natie gerichte proclamatie verklaar ik hiermede voor nietig. Tegelijkertijd herhaal ik het door den Hongaarschen chef van den generalen staf tot de troepen gerichte bevel, volgens hetwelk de troepen met enthousiasme verder moeten strijden, zooals de ernstige gevechtssituatie eischt, ten einde den roem van het Honvedleger waardig te zijn. God zal hun weg en het lot van de Hongaarsche natie begeleiden.
Voorts heeft de Rijksbestuurder in een proclamatie aan de presidenten van de beiden huizen van het parlement medegedeeld, dat hij zijn functie neerlegt. Deze proclamatie luidt als volgt:
„Aan de presidenten van beide Huizen. Hiermede verklaar ik, dat ik besloten heb op dit moeilijke oogenblik der Hongaarsche geschiedenis als voorwaarde voor een succesvolle oorlogvoering ten behoeve van de innerlijke eenheid en aaneengeslotenheid der natie af te treden uit mijn functie van Rijksbestuurder en afstand te doen van alle daarmede verbonden wettige rechten. Ik heb dr. Szalasi belast met de vorming van een nieuwe regeering der nationale eenheid.

HONGARIJE —

A. Kabinet afgetreden; regeering Szalasi gevormd —

Op 16 October is een nieuwe Hongaarsche regeering gevormd. Het kabinet bestaat uit de volgende personen:
Minister-president en plaatsvervangend Rijksbestuurder: Franz Szalasi;
Plaatsvervangend minister-president: Eugen Szoelloesi;
Buitenlandsche Zaken: baron Gabriel Kemeny.
Binnenlandsche Zaken: Gabriel Vajna.
Honved-minister en tevens chef van den generalen staf: kolonel-gener. Beregfay.
Justitie: Ladislaus Budinsky.
Eeredienst: Franz Rajnisa.
Financiën: Remenyi-Schneller (zooals tot dusver).
Handel: Ludwig Szasz.
Landbouw: graaf Fidel Palffy.
Nijverheid: Emil Szakvary.
Ravitailleering: Bela Jurcsek (zooals tot dusverre).
Bovendien hebben in het kabinet nog zitting drie ministers zonder portefeuille met speciale, in verband met den oorlog staande taken.
Dit nieuwe kabinet moet een coalitiekabinet genoemd worden met een uitgesproken Pijlkruisersaard. Behalve de minister-president en zijn plaatsvervanger zijn lid der partij van de Pijlkruisers vijf ministers. De minister van Landbouw, Palffy, is leider van de Hongaarsche nationaal-socialistische partij. De ministers van Nijverheid en Financiën zijn uitgesproken oude vaklieden. Het ministerie van Eeredienst, dat in handen is van den bekenden publicist Franz Rajnisa, is het eenige ministerie, waarover de partij van Imredy in het nieuwe kabinet beschikt.
(V. b. Hongarije 6043 C., 6078 A.)

B. Regeeringsdecreet - Regentschapsraad gevormd —

16 Oct. — Minister-president en plaatsvervangend Rijksbestuurder Franz Szalasi heeft een decreet uitgevaardigd, dat den volgenden inhoud heeft:
„De Rijksbestuurder heeft de leiding over de staatszaken neergelegd en kennis genomen van het aftreden van den minister-president Lakatos en zijn regeering. Met het oog op den tegenwoordigen toestand, die buitengewone maatregelen vereischt, heeft hij zijn toestemming gegeven, dat ik ter oplossing van de kwestie inzake het staatshoofd, een regentschapsraad benoem bestaande uit drie leden, en dat ik tot aan het tijdstip van het voorstel inzake de uitoefening der macht van staatshoofd en de aanvaarding van dit voorstel in de voorgeschreven wettelijke vormen, in mijn eigenschap van Koninklijk-Hongaarsch-minister-president, ook de bevoegdheden bekleed van rijksbestuurder, opdat niet uit een eventueele vertraging ernstige schade en gevaren voor de natie en het vaderland zouden ontstaan".
Volgens het Hongaarsche Telegraafagentschap zijn met ingang van 16 Oct. de kolonel-generaal Beregfay, dr. Rajnisa, resp. minister van Defensie en Eeredienst en Onderwijs en dr. Sandor Csia benoemd tot leden van het regentschap.

C. Regeeringsproclamatie - Voortzetting van den strijd —

17 Oct. (D.N.B.) — De nieuwe Hongaarsche regeering heeft 17 October haar eersten oproep tot de Hongaarsche natie gericht. Daarin heet het o.a.: „De nieuwe Hongaarsche regeering roept het geheele Hongaarsche volk op, het gebod van den strijd en den arbeid zonder beding op te volgen. De vijand heeft zijn kaarten op tafel gelegd en thans weten wij, dat een opgeven van den strijd en een wapenstilstand vreeselijke gevolgen zouden hebben".
De partij der Pijlkruisers en de Hongaarsche beweging hebben als draagsters van den nationalen wil op bevel van hun leider Franz Szalasi haar activiteit, zooals zij die voor het partijverbod uitoefenden, weer opgevat. Organisch wordt haar invloedssfeer vergroot, doordat zij bij de handhaving van de rust en orde een onderdeel zullen uitmaken van de uitvoerende macht. Er worden geen nieuwe leden aangenomen.
Dagorder aan het leger —
Minister-president Szalasi heeft in een legerorde de jongste gebeurtenissen in Hongarije uiteengezet, waarin hij wees op de handelingen van een eigenzinnige belangenclique, die de belangen van de natie uit het oog verloor. Aan deze groep is ook de rijksbestuurder ten offer gevallen en van dat oogenblik moest Szalasi kiezen tusschen natie en grondwet, tusschen gerechtigheid en rechtsvorm. „Ik koos", aldus Szalasi „de natie en gerechtigheid. Thans staat in onzen vrijheidsstrijd het doel duidelijk voor oogen: de nationale en sociale vrijheid, zelfstandigheid en onafhankelijkheid van onze natie in de gemeenschap der Europeesche volken."
Duitsch commentaar —
17 Oct. — In de Wilhelmstrasse werd 17 October een uiteenzetting gegeven van de gebeurtenissen in Hongarije. De woordvoerder van het Auswärtige Amt verklaarde, dat de toestand thans volkomen duidelijk is en zoowel politiek als militair als stabiel beschouwd kan worden. De nieuwe regeering heeft het geheele Hongaarsche volk en de Hongaarsche weermacht achter zich. In Hongarije is een fundameenteele wijziging ontstaan van het geheele staatkundige, politieke en militaire stelsel, dat zeer spoedig in elk opzicht weldadig tot uiting zal komen.

D. Generaals naar het Russische leger overgeloopen —

17 Oct. — Kolonel-generaal Miklos, tot dusver opperbevelhebber van het eerste Hongaarsche leger is met medeneming van de geheele kas van zijn leger, naar de Sovjet-Russen overgeloopen. Met hem is ook de chef van zijn staf kolonel Keri, naar de bolsjewisten overgeloopen.

E. Program der regeering Szalasi —

19 Oct. (D.N.B.) — In den eersten ministerraad van de nieuwe regeering heeft minister-president Franz Szalasi het werkplan der regeering bekendgemaakt.
In dit plan is vooral opmerkelijk, de taak van den minister van Justitie en die van den minister voor de Industrie. De minister van Justitie heeft tot taak de jodenkwestie te regelen. De joden blijven in Hongarije en zullen arbeidsdienst moeten verrichten. De minister van Industrie heeft o.m. te behandelen het mijnbedrijf en de electriciteit. De groote industrie wordt gesteld onder een staatscontrôle. De industrie staat in de eerste plaats in dienst van de oorlogsbehoefte.
(V. b. 6088 G.)

F. Horthy in Duitschland —

21 Oct. (D.N.B.) — De vroegere Rijksbestuurder, admiraal Horthy, is met zijn gezin in gezelschap van lt.-veldmaarschalk Vattay, tot dusver chef van de militaire kanselarij, en generaalmajoor Brunssik per speciaal vliegtuig uit Boedapest vertrokken. Hij heeft zich naar Duitschland begeven.

G. Beschouwing van Radio-Oranje over de Hongaarsche kwestie —

11 Oct. (R.-O.) — Hongarije, de laatste bondgenoot van Duitschland in Europa, heeft om wapenstilstand verzocht. De regent van Hongarije, admiraal Horthy, heeft op 15 October voor de radio een proclamatie gericht tot het Hongaarsche volk, waarin hij verklaarde, dat hij het Hongaarsche leger bevel heeft gegeven, het vuren te staken. Hij sprak de hoop uit, dat Hongarije een langdurigen vrede van de vereenigde volkeren zou verkrijgen, daar dit doel niet door andere middelen te bereiken is.
De verklaring van Horthy werd gevolgd door een staatsgreep van de Duitschers en pro-Duitsche Hongaren te Boedapest, die zich van het radiostation meester maakten. Kort daarop vaardigde de chef van den Hongaarschen generalen staf een dagorder uit, waarin hij het Hongaarsche leger bevel gaf den strijd voort te zetten. De leider van de pro-Duitsche partij, de Pijlkruispartij, sprak door de radio tot de Hongaren. Hij deed een beroep op het Hongaarsche leger en volk om zijde aan zijde met Duitschers en Hongaren den strijd voort te zetten. Hij verklaarde van de Duitsche autoriteiten bevel te hebben gekregen, de Hongaren, die trouw aan Duitschland bleven, te beschermen.
De B.B.C. heeft het Hongaarsche volk gewaarschuwd, dat Radio-Boedapest in Duitsche handen is en niet vertrouwd kan worden totdat de Duitschers geheel uit Boedapest zijn verdreven. Te Londen wordt er op gewezen, dat de Hongaren, die den strijd tegen de vereenigde volkeren voortzetten, verantwoordelijk zullen zijn voor de verscherping der geallieerde wapenstilstandsvoorwaarden.
Op 17 October voegde R.O. hieraan nog toe dat, sedert Horthy zijn volk heeft medegedeeld, dat hij de geallieerden om een wapenstilstand had verzocht, nationaal-socialistische elementen wanhopige pogingen hebben gedaan om Hongarije aan Duitsche zijde in den oorlog te houden. Een nieuwe schijnregeering is ge-

vormd en Radio-Boedapest heeft gisteravond een proclamatie uitgezonden van Szalasi. Hierin werd beweerd, dat Horthy ontslag heeft genomen en dat Szalasi zal optreden als regent en Eerste Minister. Twee uur later werd door Radio-Boedapest een zgn. proclamatie van Horthy voorgelezen, waarin zijn proclamatie van den vorigen avond te niet gedaan werd en Horthy het Hongaarsche leger beval door te vechten. In Londen wordt de echtheid van deze laatste verklaring van den regent ten zeerste betwijfeld.

INTERNATIONAAL —

A. Moskousche conferentie - Besprekingen geëindigd — Communiqué —

22 Oct. — Naar Reuter uit Moskou meldt, hebben minister-president Churchill en de minister van Buitenlandsche Zaken Eden met hun gevolg op 19 October Moskou verlaten. Stalin heeft persoonlijk, op het vliegveld van Moskou afscheid genomen van zijn Engelsche gasten. Churchill heeft in een korte rede, vóór het vliegtuig vertrok, gesproken over het genoegen en de eer, die hem de vele en intieme gedachtenwisselingen met zijn „vriend en oorlogskameraad, maarschalk Stalin" bereid hadden.

Het op 21 October uitgegeven communiqué herinnert er aan, dat van 9 tot 18 Oct. te Moskou besprekingen zijn gevoerd tusschen Churchill en Eden eenerzijds en Stalin en Molotof anderzijds met de ondersteuning van hun politieke en militaire adviseurs. De uitvoering der in Teheran opgestelde militaire plannen is in het licht der jongste gebeurtenissen en ook in het kader der besluiten van de conferentie van Quebec over den oorlog in West-Europa grondig onderzocht en men heeft zijn vertrouwen in de toekomstige vorderingen der geallieerde operaties aan alle fronten tot uiting gebracht.

Het deelt vervolgens mede, dat over vele politieke vraagstukken van gemeenschappelijk belang een vrije en intieme gedachtenwisseling heeft plaats gehad. Aanzienlijke vorderingen zijn gemaakt wat betreft de regeling der Poolsche kwestie, die door de Sovjet-Russische en Britsche regeeringen uitvoerig is besproken. De onderhandelende partijen hebben besprekingen gevoerd zoowel met den „minister-president" en den „minister van Buitenlandsche Zaken" der uitgeweken Poolsche regeering te Londen en met den voorzitter van den nationalen raad, alsook met den voorzitter van de Poolsche Sovjet te Lublin. Deze besprekingen hebben in belangrijke mate er toe bijgedragen de meeningsverschillen te beperken en misverstanden uit den weg te ruimen. Omtrent de meest essentieele punten duren de besprekingen nog voort.

Verder is de loop der gebeurtenissen in Zuidoost-Europa aan een diepgaand onderzoek onderworpen. Omtrent de nog overgebleven punten der wapenstilstandsvoorwaarden voor Bulgarije is een accoord bereikt. Beide regeeringen zijn overeengekomen in Joegoslavië een gemeenschappelijke politiek te volgen, die er op gericht is een oplossing voor de interne moeilijkheden van Joegoslavië te vinden door een overeenkomst tusschen de Koninklijke Joegoslavische regeering en de Beweging voor de Nationale Vrijheid. Het recht van het Joegoslavische volk, zijn toekomstigen staatsvorm na den oorlog naar eigen wensch in te richten, wordt, naar het communiqué zegt, als onveranderlijk erkend.

Ten slotte onderstreept het communiqué, dat de ontmoeting met medeweten en goedkeuring van de regeering der Ver. Staten heeft plaats gehad, die bij de besprekingen vertegenwoordigd was door den Amerikaanschen ambassadeur te Moskou, Harriman, die als waarnemer fungeerde. **(V. b. Mosk. conf. 6116 A.)**

B. Duitsch commentaar —

In de Wilhelmstrasse wordt het communiqué, dat verstrekt is over de besprekingen te Moskou tusschen Churchill en Stalin beschouwd als een bevestiging van de opvatting, dat de Sovjet-Unie besloten is, groote deelen van Europa te bolsjewiseeren en dat de Anglo-Amerikanen daartoe hun toestemming hebben moeten geven. De moeilijkste kwestie, de Poolsche, is niet opgelost. Engeland heeft Polen definitief afgeschreven, hetgeen ook blijkt uit de omstandigheid, dat een officieuze commentaar van Reuter slechts spreekt over een Poolsch-Sovjetrussische kwestie. De Ver. Staten hebben slechts als waarnemer aan de conferentie deelgenomen. Dit wordt in het communiqué uitdrukkelijk bevestigd.

ROEMENIE —

C. Kabinet - zeven ministeries onbeheerd —

16 Oct. (D.N.B.) — Nu ook de Roemeensche minister van Binnenlandsche Zaken, generaal Aldea is afgetreden, zijn thans in totaal zeven ministeries zonder minister. Gezien deze ontwikkeling hebben de leiders van het „Blok van vier" verscheiden vergaderingen gehouden en ook een bezoek gebracht aan den koning. Naar het schijnt kunnen zij echter niet tot overeenstemming komen over de vorming van een nieuwe regeering. **(V. b. kabinet 5903 E; omwenteling 6070 A.)**

VER. STATEN —

D. Hulpverleening aan Nederland

16 Oct. (R.O.) — President Roosevelt heeft op 15 October den minister van Koloniën, dr. H. van Mook en den Nederlandschen ambassadeur, dr. Loudon, ontvangen voor een bespreking, welke veertig minuten heeft geduurd.

Dr. Loudon verklaarde na deze bespreking aan de pers, dat de aandacht van den president was gevestigd op de dringende noodzaak van snelle hulp aan het Nederlandsche volk onmiddellijk na de bevrijding. Verklaard werd voorts, dat de president groote actieve belangstelling toonde voor den wanhopigen toestand, waarin het Nederlandsche volk verkeert. **(V. b. 6116 C.)**

E. Dewey over de buitenlandsche politiek —

19 Oct. — Naar Reuter meldt, heeft Roosevelt's tegencandidaat bij de komende presidentsverkiezingen, Thomas Dewey, in een bijeenkomst van den lezerskring der „New York Herald Tribune" een uiteenzetting gegeven over het standpunt van de republikeinsche partij tegenover de buitenlandsche politiek der Ver. Staten.

Dewey verklaarde nadrukkelijk, dat er in geen geval een derde wereldoorlog mag komen. De Ver. Staten dienen de leiding op zich te nemen bij de stichting eener wereldorganisatie ter voorkoming van toekomstige oorlogen, waaraan niet alleen de vier grootste, doch meer dan 60 naties deelnemen.

Alle inspanningen zullen echter tot mislukking gedoemd zijn, wanneer de internationale betrekkingen der Ver. Staten tot de persoonlijke geheime diplomatie van den president blijven behooren. De tegenwoordige buitenlandsche politiek der Ver. Staten, zoo vervolgde Dewey, heeft tot groote moeilijkheden geleid voor zoover Roosevelt het geval-Polen persoonlijk behandelde door in het geheim met Stalin hierover te onderhandelen.

Voorts verweet Dewey de tegenwoordige regeering, dat er nog geen officieel plan bestaat, hoe een invasie en bezetting van Duitschland moet worden uitgevoerd. Hij pleitte er voor, dat indien Duitschland en Japan volkomen zouden worden overwonnen, zij ook volkomen ontwapend moesten worden. Aan Duitschland dient het bezit eener eigen vliegtuigindustrie ontzegd en het geheele Roergebied dient geïnternationaliseerd te worden. **(V. b. Dewey 6050 A)**

F. Roosevelt over de buitenlandsche politiek —

22 Oct. — Naar uit New York wordt gemeld, heeft Roosevelt in een rede voor de vereeniging voor buitenlandsche politiek (Foreign Policy Association) verklaard, dat de geallieerden het er volledig over eens zijn, dat zij niet met de Duitsche regeering willen onderhandelen. Een wereldvrede is niet mogelijk, wanneer de Vereenigde Staten er niet toe bijdragen dezen te bevechten. Duitschland voert thans strijd om elken duim gronds.

Het Amerikaansche volk heeft in de afgeloopen jaren der crisis groote debatten gekend. Oogenschijnlijk hadden de V. S., zoo zeide Roosevelt, het met Duitschland eens kunnen worden. Dat hebben zij echter geweigerd. Evenzoo hadden de V. S. een compromis met Japan kunnen sluiten en door onderhandelen een plaats in het door Japan beheerschte Azië kunnen verkrijgen. Ook dit heeft men geweigerd. Het Amerikaansche volk heeft den laatsten tijd een moreele, politieke, economische en militaire macht bereikt en deze macht heeft de verantwoordelijkheid en de gelegenheid met zich gebracht de leiding over te nemen in de gemeenschap der naties. Na den oorlog zullen zich de vier geallieerden voor een nog grootere en moeilijkere onderneming geplaatst zien, nl. den vrede te verzekeren. De raad der geallieerden moet de noodzakelijke macht bezitten om snel en beslissend te kunnen handelen tot behoud van den vrede, zoo noodig zelfs met gebruik van geweld.
(V. b. Roosevelt 6091 B.)

IJSLAND

G. Regeeringswisseling —

22 Oct. (D.N.B.) — Op IJsland heeft gisteren een regeeringswisseling plaats gevonden. Het nieuwe kabinet bestaat uit zes ministers en, naar United Press meldt, hebben de drie grootste partijen de onafhankelijkheidspartij, de sociaaldemocraten en de communisten, elk twee vertegenwoordigers in de regeering. Minister-president is Olafur Thors, minister van Buitenlandsche Zaken, zijn broer Thor Thors. Voor het eerst maken communisten deel van de IJslandsche regeering uit.
(V. b. regeering 6088 D.)

DE WERELDOORLOG

Zware strijd om de Scheldemonding - Aken veroverd - Belgrado bevrijd - Opnieuw zware luchtaanvallen op Duitschland - Amerikaansche landing op de Philippijnen.

NEDERLAND —

16 Oct. (D.N.B.) — De vijand versterkt zijn pogingen, het bruggenhoofd Breskens in te nemen.

(R.-O.) — In Westelijk Zeeuwsch-Vlaanderen blijven de Duitschers terrein verliezen; ten Zuiden van Bergen op Zoom herwonnen zij echter grond.

Om Woensdrecht werd hevig gevochten; het werd tenslotte door de Canadeezen heroverd. Bij Renkum staken Britsche patrouilles den Rijn over.

17 Oct. (D.N.B.) De gevechten om de Westerschelde duren voort. Ten Oosten van Helmond werd de vijand uit een penetratieplek geworpen.

(R.-O.) — In Zeeuwsch-Vlaanderen werd IJzendijke door de Canadeezen bezet. De Duitschers trekken zich op nieuwe stellingen terug. Engelsche troepen drongen door tot Venray, waar straatgevechten gaande zijn.

18 Oct. (D.N.B.) — Aan den Scheldemond wordt verbitterd om elk duimbreed gronds gestreden. Ten Oosten van Helmond gingen de Engelschen tot den aanval over. Onze troepen vingen de vijandelijke aanvallen op en wonnen terrein terug, dat tijdelijk verloren was gegaan.

(R.-O.) — De Duitschers zijn uit Venray verdreven. Tusschen Maas en Peel, alwaar het terrein zich leent voor verdediging door kleine afdeelingen, werd verbitterd gevochten. In Zeeuwsch-Vlaanderen winnen de Canadeezen voortdurend terrein en naderden Breskens tot op 3 km.

19 Oct. (D.N.B.) — Ten Oosten van Helmond werden de doorbraakpogingen van den vijand uiteengeslagen.

(R.-O.) — Het tweede Britsche leger is Venray voorbij en heeft in zijn opmarsch naar de Maas nog twee dorpen bevrijd.

20 Oct. (D.N.B.) — In het bruggenhoofd Breskens, alsmede op de landtong naar Zuid-Beveland werden Canadeesche aanvallen afgeslagen. Hardnekkige tegenstand en tegenaanvallen hebben ten Oosten van Helmond de poging der Engelschen verijdeld ons bruggenhoofd ten Westen van de Maas in te drukken.

(R.-O.) — Langs den Zuidelijken oever van de Wester-Schelde naderden de Canadeesche troepen steeds meer Breskens. De Duitsche linie loopt nu van Breskens over Schoondijke, Oostburg en Aardenburg naar Heist. Bij Woensdrecht aan den toegang tot Zuid-Beveland wordt telkens terrein gewonnen en verloren. Britsche troepen zijn tot op minder dan 16 km. van Venlo gevorderd.

21 Oct. (D.N.B.) — In Nederland zijn aanvallen bij Breskens en Helmond ineengestort.

(R.-O.) — In een nieuw offensief maakten de Britsche en Canadeesche troepen goede vorderingen in de richting Roosendaal en Breda. In Zeeuwsch-Vlaanderen werden de Duitschers uit Aardenburg verdreven; in dit gebied werden 3200 gevangenen gemaakt.

22 Oct. (D.N.B.) — In Nederland verhinderden onze troepen ook gisteren diepere penetraties in het bruggenhoofd aan de Buiten Westerschelde, nadat het den vijand gelukt was in de plaats Breskens binnen te dringen.

(R.-O.) — In Zeeuwsch-Vlaanderen vechten de Canadeezen in de buurt van Breskens.

OVERIG WESTELIJK FRONT —

16 Oct. (D.N.B.) — De omsingelingspoging ten Noorden van Aken werd verijdeld. Vijandelijke aanvallen ten Oosten van Epinal en ten Oosten van Rémiremont bleven zonder tastbaar succes.

(R.-O.) — De omsingelingsring rond Aken is gesloten; Duitsche tegenaanvallen werden afgeslagen. De Amerikanen moesten zich terugtrekken uit het fort Driant bij Metz.

17 Oct. (D.N.B.) — Het gelukte den vijand de verbinding met Aken te vernauwen, maar niet af te snijden. 30 Amerikanen liepen naar onze troepen over. Op de flanken van het bruggenhoofd Metz onderneemt de vijand aanvallen, die slechts gering succes opleveren. Het fort Driant aan de Moezel ten Zuidwesten van de stad, is weer geheel in onze handen.

(R.-O.) — Duitsche pogingen, de omsingelingsring rond Aken te doorbreken mislukten onder een verlies van 60 tanks; in de straten wordt zwaar gevochten.

18 Oct. (D.N.B.) — In den slag om Aken gelukte het Amerikaanschen en Engelschen infanterie- en pantsertroepen hun omsingelingsvleugels ten Zuidwesten van Würselen te vereenigen en van het Zuidoosten uit tot den rand der stad door te dringen.

(R.-O.) — De pogingen tot ontzet van Aken werden door de Duitschers opgegeven.

19 Oct. (D.N.B.) — Huis na huis aan den stadsrand van Aken wordt verbitterd tegen den uit het Noorden, Oosten en Zuiden aanvallenden vijand verdedigd. Ten Noordwesten van Epinal wordt in het gebied van Bruyères sinds dagen hevig gevochten. Tegenaanvallen van onze troepen ten Zuidoosten van Rémiremont wierpen den vijand uit zijn stellingen.

(R.-O.) — De zuivering van Aken wordt voortgezet, een zwakke Duitsche tegenaanval werd afgeslagen. Aan het Moezelfront maakten de Amerikanen eenige vorderingen en zijn Metz tot op 6 km. genaderd. Ten Oosten van Epinal werd Bruyères bezet.

20 Oct. (D.N.B.) — De materieelslag om Aken woedt voort. Tegenaanvallen van het Oosten uit brachten verlichting. Op de hellingen in het gebied van Bruyères stortten aanvallen in ons vuur ineen. Ook in het brongebied van de Moselotte zijn aanvallen van Algerijnsche en Marokkaansche bergtroepen mislukt.

(R.-O.) — Ten Noorden van Belfort naderden Fransche troepen de grens van Elzas-Lotharingen tot op 4 km.

21 Oct. (D.N.B.) — Ten Noordoosten van Antwerpen gingen de Canadeezen tot den aanval over. Zij werden na geringe aanvankelijke successen tot staan gebracht. Na 19 dagen hebben de verdedigers van Aken sterke aanvallen op den noordrand van de stad uiteengeslagen. Vijandelijke aanvallen in het gebied van Bruyères en Cornimont werden tegengehouden.

(R.-O.) — De strijd om Aken is afgeloopen. De eerste groote Duitsche stad is hiermede door de geallieerden veroverd. Tot dusver zijn 10.000 krijgsgevangenen binnengebracht. De schade in de stad is groot, de kathedraal is er echter vrij goed afgekomen.

22 Oct. (D.N.B.) — Ten Noordoosten van Antwerpen zette de vijand zijn aanvallen voort. Ten Noordwesten van Turnhout mislukten vijandelijke aanvallen. Bij Würselen duurt de strijd voort. De gebieden ten Oosten van Lunéville en bij Bruyères zijn nog steeds brandpunten van hevige gevechten.

(R.-O.) — Engelsche en Canadeesche troepen hebben vorderingen gemaakt ten Noordoosten van Antwerpen; Wuustwezel en Calmpthout werden bezet. Bij Aken zijn de Amerikanen op 21 October tot een nieuwen aanval overgegaan en ten Oosten van Würselen 1 km. gevorderd. Ook bij Dieuze in Oost-Frankrijk werd een nieuwe aanval ingezet, terwijl iets Zuidelijker zwaar gestreden wordt bij Bruyères, dat stevig in geallieerde handen is.

OOSTELIJK FRONT —

16 Oct. (D.N.B.) — Op den Balkan zijn aanvallen op het bruggenhoofd Nisj mislukt. Onze distancieeringsbewegingen in het Noordelijke deel van de Dzeklerpunt verliepen ongestoord. Ten Westen van den Pas van het Cziroka-dal en van Dukla ontstonden harde afweergevechten. Ten Noorden van Warschau en in de beide bruggenhoofden aan de Naref bij Seroc en Rozan, leverden de gevechten onzen troepen een nieuw afweersucces. In het kader eener frontverkorting hebben onze troepen zich van de Duna gedistancieerd, met prijsgeving van het Westelijk deel van Riga. Aan het IJszeefront werden in harde gevechten bolsjewistische aanvallen op onze achterhoeden afgeslagen.

(R.-O.) — Russische en Roemeensche troepen rukten in Noord-Transsylvanië tot ca. 40 km van Bistritsa op.

Nisj werd bevrijd.

17 Oct. (D.N.B.) — Van den Balkan worden uit het gebied van Nisj en ten Westen van de Midden-Morawa gevechten gemeld met Bulgaarsche en Sovjet-Russische gevechtsgroepen. Bij Belgrado is de toestand gestabiliseerd. Aan de Beneden-Theiss maakte een Hongaarsche gevechtsgroep talrijke zware wapens buit en maakte gevangenen. De slag in het gebied ten Zuiden en Zuidwesten van Debreczen nam opnieuw in hevigheid toe. Aan het front van de Woud-Karpaten is de vijandelijke druk ten Westen van den pas van het Cziroka-dal en van den Dukla-pas tijdelijk verminderd. Daarentegen zetten zij hun doorbraakpogingen uit het bruggenhoofd Rozan aan de Narew voort. Aan weerskanten van Wilkowisjken zijn de bolsjewisten over circa 40 km. breedte, na een trommelvuur van verscheiden uren en met krachtige ondersteuning van slagvliegtuigen, tot den grooten aanval overgegaan en hebben op één plaats de Oostpruisische grens bereikt.

17 Oct. (R.-O.) — In het door de Hongaren bezette deel van Zevenburgen maken de Russen goede vorderingen en zijn nu nog 12 mijl verwijderd van de Oostpunt van Tsjecho-Slowakije, dat zij uit een nieuwen hoek benaderen. Leskovac, 40 km. ten Zuiden van Nisj werd

door Russische en Joego-Slavische troepen bevrijd. In Letland zijn de Russen, die veel oorlogsmateriaal buitmaakten, bijna 20 km. ten Zuidwesten van Riga gevorderd. In het Hooge Noorden trekken de Duitschers na het verlies van Petsamo overhaast op de Noorsche grens terug. Bij een nieuwen grooten aanval over een front van 40 km. hebben de Russen ten Zuidwesten van Kowno de grens van Oost-Pruisen bereikt.

18 Oct. (D.N.B.) — Op den Balkan maken ten Westen van Krusevac eigen tegenaanvallen vorderingen. In het centrum van Belgrado, dat van bolsjewisten gezuiverd werd, heerscht rust. Ten Zuiden van Debreczen werden bolsjewistische aanvallen afgeslagen. Onze troepen hebben zich tusschen Trestenburg en het Zuidelijke deel van de Woudkarpaten naar het Noordwesten gedistancieerd. In den pas van het Czirokadal en van Doekla zijn alle aanvallen der bolsjewisten mislukt. Aan de Oostpruisische grens breidde de vijand zijn aanvalsfront van Kalvarja en Schirwindt naar het Zuiden uit. Wirballen viel na taaie verdediging in handen van den vijand. Tegenaanvallen van onze tanks wierpen de aanvallende bolsjewisten in Koerland terug. De vijand verloor in het Baltische gebied van 1-16 October 558 tanks.

(R.-Oranje) — In Letland wordt de positie van het 20e Duitsche leger met den dag moeilijker. In Finland ging Rovanini voor de Duitschers verloren; de naar Noorwegen terugtrekkende Duitsche troepen wordt in hun flank bedreigd. In Letland wordt het overschot der Duitsche Oostzee-legers, die geheel van Duitschland zijn afgesneden naar het Westen teruggedrongen; zij pogen via Windau over zee te ontkomen. In Joego-Slavië wordt nog steeds in de straten van Belgrado gevochten. Ten Zuidwesten van Nisj werden de Duitschers door de samenwerkende Russische, Joego-Slavische en Bulgaarsche troepen uit Prokuplje verdreven. Het Roode leger is over een breedte van 275 km. Tsjecho-Slowakije binnengetrokken.

19 Oct. (D.N.B.): In Servië wordt ten Oosten van Krajevo en Kragujevac en ten Zuidoosten van Belgrado gevochten. Om Debreczen zijn onze troepen in een zwaren strijd gewikkeld met den naar het Noorden opdringenden vijand. Ten Westen van den Doekla-pas werden vijandelijke aanvallen afgeslagen. De slag aan de grens van Oost-Pruisen tusschen Sudauen en Schirwindt duurt met toenemende hevigheid voort. Eydtkau ging verloren. Ook ten Zuidoosten van Libau alsmede tusschen Doblen en de Golf van Riga zetten de bolsjewisten hun sterke aanvallen voort. In Midden-Finland verloopen onze distancieeringsbewegingen volgens de plannen.

(R.-O.) — In Letland vordert de insluiting der Duitsche troepen tusschen Libau en Windau snel. In Tsjecho-Slowakije zijn de Russen, die van uit Polen op zeven punten over de Karpatenpassen zijn op sommige punten 50 km. diep het land binnengedrongen. Zij rukken op naar de voornaamste steden in Roethenië en naar Plesov in Oost-Slowakije, terwijl zij in Noord-Transsylvanië ook een stad hebben ingenomen. De Duitschers in Transsylvanië loopen gevaar te worden geïsoleerd. In Joego-Slavië worden de Duitschers in Belgrado ingesloten; ten Zuiden van de stad worden twee Duitsche divisies geleidelijk vernietigd. In Oost-Pruisen ging de eerste stad, Eidkuhnen, voor de Duitschers verloren. Zij ligt aan de spoorlijn van Kovno naar Insterburg.

20 Oct. (D.N.B.) — In Belgrado zijn onze troepen in zware gevechten gewikkeld. In Zuid-Hongarije wierpen Duitsche troepen te zamen met Hongaarsche formaties den vijand ten Zuidoosten van Szolok terug en drongen door tot Mezoetur. Debreczen werd na hardnekkige verdediging door onze troepen prijsgegeven.

In het grensgebied van Oost-Pruisen duren de zware gevechten voort.

(R.-O.) — In de Baltische staten zijn de Russen verder opgerukt ten Westen van Jelgawa, ook bij Mitau en ten Westen van deze plaats worden de Duitsche troepen in een kleiner gebied teruggedreven. In Finland werd Kemijarvi, een der grootste plaatsen van Lapland bereikt. Bij hun tweeledige opmarsch in Oost-Tsjecho-Slowakije hebben de Russen belangrijke vorderingen gemaakt. In Roethenië hebben zij het dal van de Theiss ten Noorden van Szeged vrijwel geheel van Duitsche troepen gezuiverd. Zij hebben zich nu aangesloten bij de Russische en Roemeensche troepen, die van Transsylvanië Noordwaarts oprukken. In Belgrado wordt om elk huis gevochten. In Oost-Pruisen hebben de Russen een concentrischen aanval ingezet in de richting van Koningsbergen. Een tweede aanval werd begonnen ten Zuiden van Oost-Pruisen over de Narew.

21 Oct. (D.N.B.) — Belgrado werd aan den vijand overgelaten. Terwijl de vijand ten Westen van den Theiss-mond in de richting van den Donau verder kon optrekken, maakte aan weerskanten van Szolnok de aanval van Duitsche en Hongaarsche troepen vorderingen. In de streek van Debreczen en aan weerszijden van de Samos, bieden onze troepen den naar het Noorden oprukkenden bolsjewisten tegenstand. Tusschen Sudauen en Schirwindt bracht de slag weer zware gevechten. De vijand werd met uitzondering van een tankdoorbraak ten Noorden van de Rominterheide afgeslagen. Tusschen Mosjeiken en de Golf van Riga, alsmede op het schiereiland Sworbe, zijn aanvallen der bolsjewisten mislukt.

(R.-O.) — De herovering van Belgrado is een feit; de Russen trekken in Noordelijke richting verder. Ten Zuidoosten van Belgrado werden 9000 Duitschers gedood en 8000 gevangen genomen. In Hongarije rukt het Roode leger uit verschillende richtingen op Boedapest aan en werd Debreczen veroverd; de Duitschers trekken snel terug. In Oost-Pruisen wordt 10 km. ten Westen van Eidkuhnen gevochten.

22 Oct. (D.N.B.) — In Zuid-Hongarije drongen vijandelijke aanvalstoppen door tot Baja aan den Donau.

Tusschen de Midden-Theiss en de Szamos duren de gevechten voort. Aanvallen ten Westen van den Doeklapas werden afgeslagen. Onze troepen brachten in het Narefbruggenhoofd bij Seroc vijandelijke aanvallen tot staan en ruimden bij Rozan de den vorigen dag ontstane penetratieplekken op. In den slag in het Oostpruisische grensgebied werd aan weerskanten van de Rominterheide met groote verbittering gestreden. Aan weerszijden van Tilsit distancieerden wij ons ter frontverkorting op den Zuidelijken oever van de Memel. Op de landengte naar Sworbe konden de bolsjewisten geringe terreinwinst behalen. Aan den weg naar de IJszee en in het Noorsche grensgebied duren de gevechten voort.

(R.-O.) — In Hongarije drijven de Russische en Roemeensche troepen de Duitschers en Hongaren uit het gebied rondom Satul-Mare.

Ten Noorden van Szeged werd op den Westelijken oever van de Theiss een bruggenhoofd gevormd; Baja a. d. Donau werd veroverd. In Joego-Slavië werd Kragujevac ingenomen. Het Noordoostelijke deel van het land wordt gezuiverd.

ITALIE —

16 Oct. (D.N.B.) — De vijand ondernam opnieuw vrij sterke doch vruchtelooze aanvallen in de Etruskische Apennijnen. Afzonderlijke penetraties werden afgegrendeld.

(R.-O.) — Het achtste leger is tot op minder dan 6 km. van Cesena langs den weg van Rimini naar Bologna gevorderd. Het 5e leger veroverde Livergnano.

17 Oct. (D.N.B.) — Amerikaansche strijdkrachten drongen na trommelvuur, naar onze stellingen in Midden-Italië op. Onze pantsergrenadiers deden de aanvallen ten Oosten van Vergato mislukken. Ten Noorden en Noordoosten van Loiano maakte de vijand eenige vorderingen.

18 Oct. (D.N.B.) — Ten Zuiden van Bologna sloegen onze troepen zeer zware aanvallen af, die de vijand in eenige sectoren tot negenmaal toe herhaalde. Ook in het gebied van Cesena liep de vijand tevergeefs op onze stellingen storm.

(R.-O.) — De troepen van het vijfde leger zijn Bologna tot op een afstand van 15 km. genaderd. Het 8e leger nadert Cesena over een breed front.

19 Oct. (D.N.B.) — De aanvallen van het 5e Amerikaansche leger in Midden-Italië namen in hevigheid toe. Tegenaanvallen wierpen den vijand uit kleinere penetratieplekken en veroverden een belangrijken heuvel. Pas in de avonduren kon de vijand penetraties aan den weg naar Bologna bereiken. De Britsche druk in het gebied van Cesena duurt voort.

20 Oct. (D.N.B.) — In Midden-Italië verijdelden onze troepen alle pogingen van de Amerikanen ten Zuiden van Bologna te stooten.

(R.-O.) — Het achtste leger is ondanks slecht weer en fellen tegenstand opgerukt tot op 3 km. afstand van Cesena, welke stad met het 80 km. verder gelegen Bologna het wegennet van Noord-Italië beheerscht.

21 Oct. (D.N.B.) — Het zwaartepunt van de gevechten in Midden-Italië lag in het gebied van Vergato, waar alle aanvallen werden afgeslagen.

(R.-O.) — De geallieerden vorderen in de richting van Bologna. Cesena werd veroverd. Over een front van 6 km werd de rivier de Savio, 20 km ten Noorden van Rimini bereikt.

22 Oct. (D.N.B.) — Onze troepen hebben wederom alle aanvallen in het gebied van Vergato uiteengeslagen. Ook aanvallen bij Loiano mislukten. Britsche aanvallen op onze nieuwe stellingen aan weerskanten van Cesena bleven steken.

22 Oct. (R.-O.) — Het 8e leger is over het geheele front tot den aanval overgegaan. Ten Zuiden van den weg Rimini-Bologna werden belangrijke vorderingen gemaakt. Over de Savio werd een bruggenhoofd gevormd, terwijl andere troepen halverwege Rimini en Bologna staan.

GRIEKENLAND —

19 Oct. (D.N.B.) — In Midden-Griekenland werd de stad Thebe in het kader van onze distancieeringsbewegingen ontruimd.

(R.-O.) — Britsche patrouilles zijn tot in de nabijheid van Lamia, 150 km ten Noordwesten van Athene opgerukt.

22 Oct. (R.-O.) — Bijna de helft van Griekenland is thans bevrijd. De Engel-

sche voorhoedetroepen hebben de terugtrekkende Duitschers tot op een afstand van 160 km. van Athene achtervolgd en rukken op Lamia aan. De Duitsche terugtochtsweg wordt bedreigd door Russische, Joego-Slavische, Bulgaarsche en Albaneesche troepen.

LUCHTOORLOG —

16 Oct. (D.N.B.) Amerikaansche bommenwerpers vielen overdag Keulen en eenige plaatsen in het Rijnland aan. De aanvallen op de burgerbevolking in West- en Zuidwest-Duitschland werden voortgezet. Door nachtelijke Britsche aanvallen ontstond schade te Wilhelmshafen. Ook Hamburg werd aangevallen. (R.-O.) — Des nachts werden hevige aanvallen gedaan op Wilhelmshafen en Hamburg. In de morgenuren ondernamen Britsche toestellen een aanval op de Sorpedam, die het Roergebied van water en electriciteit voorziet.

1200 Amerikaansche bommenwerpers, geëscorteerd door meer dan 1000 jagers, deden aanvallen op Keulen. Andere formaties bombardeerden doelen bij Düsseldorf, Brunswijk, Hannover en Kassel.

17 Oct. (D.N.B.) — Amerikaansche vliegers wierpen overdag bommen in Zuid-oost-Duitschland, waaronder ook op Salzburg. In den nacht werd Gumbinnen door bolsjewistische vliegtuigen aangevallen.

(R.-O.) — Tusschen 1 en 15 October werden 13.000 vluchten gemaakt in het Westen; 450 locomotieven en 2000 wagons werden getroffen, de spoorwegen op ruim 500 plaatsen onbruikbaar gemaakt. Ruim 600 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten.

Dordrecht en Deventer, centra van het Duitsche militaire transport werden gebombardeerd.

18 Oct. (D.N.B.) — Amerikaansche vliegers vielen Keulen, Weenen en Oppersilezisch gebied aan.

(R.-O.) — 2100 Geallieerde vliegtuigen ondernamen een aanval op Keulen. Eenige schroeflooze Duitsche jagers werden op afstand waargenomen. Vanuit Italië werden fabrieken in Opper-Silezië, Oostenrijk, Joego-Slavië en Hongarije gebombardeerd.

19 Oct. (D.N.B.) — Bij een aanval van Anglo-Amerikaansche bommenwerpers op Bonn werd het stadsgebied zwaar getroffen. O.a. vielen de universiteit, vele cultuurmonumenten en 16 ziekenhuizen aan de bommen ten prooi. Andere aanvallen waren gericht op Kassel en Keulen. Britsche vliegtuigen wierpen bommen op Hannover en Mannheim.

(R.-O.) — Bonn, Keulen en Kassel werden door de Britsch-Amerikaansche luchtmacht aangevallen. Voorts werden aanvalsvluchten ondernomen boven een uitgestrekt gebied van Duitschland en Noord-Nederland.

20 Oct. (D.N.B.) — Amerikaansche terteurbommenwerpers wierpen bommen op Mainz, Mannheim, Ludwigshafen, Karlsruhe en Wiesbaden. In den afgeloopen nacht ondernamen de Britten aanvallen op Stuttgart en Neurenberg.

(R.-O.) — Gedurende den afgeloopen nacht hebben 1000 Engelsche bommenwerpers aanvallen gedaan op Stuttgart en Neurenberg. 1700 Amerikaansche toestellen vielen militaire doelen bij Mainz en Ludwigshafen-Mannheim aan.

21 Oct. (D.N.B.) — Amerikaansche vliegers vielen Regensburg en Zuid-Duitschland aan. Vliegers in scheervlucht zetten in West- en Zuidwest-Duitschland hun aanvallen voort.

(R.-O.) — Geallieerde gevechtsbommenwerpers vielen de Duitsche verbindingen achter de Siegfriedlinie aan. 15 locomotieven en ruim 200 wagons werden vernield of beschadigd. Andere aanvallen richtten zich tegen Keulen, Bonn en Koblenz. Ten Oosten van Nancy werd een dam beschadigd, waardoor behalve Duitsche stellingen ook de stad Dieuze onder water kwam te staan.

22 Oct. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche vliegtuigen wierpen in den afgeloopen nacht bommen in Zuidoost- en West-Duitschland.

(R.-O.) — Circa vijfhonderd geallieerde vliegtuigen deden aanvallen op spoorwegen en doelen langs Maas en Rijn tot het front van het 3e leger. Vanuit Italië werden aanvallen ondernomen op Hongaarsch gebied.

Gedurende de verslagweek werd van Duitsche zijde elken dag melding gemaakt van V 1-vuur op Londen.

ZEEOORLOG —

17 Oct. (D.N.B.) — Voor de Nederlandsche kust werd een Britsche motortorpedoboot tot zinken gebracht en een andere zwaar beschadigd.

22 Oct. (R.-O.) — De Engelsche minister van Marine, Alexander, heeft 21 October bekend gemaakt, dat het grootste convooi, dat nog ooit den Atlantischen Oceaan is overgestoken, zonder verliezen te lijden met ruim een millioen ton levensmiddelen en oorlogsmateriaal in Engeland is aangekomen. Het convooi bestond uit 167 schepen.

HET VERRE OOSTEN —

Luchtoorlog —

16 Oct. (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier deelde het volgende mede over de gevechten bij Formosa en de Philippijnen: Tot zinken gebracht 10 vliegdekschepen voor Formosa, een vliegdekschip voor de Philippijnen, twee slagschepen voor Formosa, drie kruisers voor Formosa, elf oorlogsbodems van niet vastgesteld type voor Formosa. Zwaarbeschadigd: drie vliegdekschepen voor Formosa, drie vliegdekschepen voor de Philippijnen, een slagschip voor Formosa, vier andere oorlogsschepen voor de Philippijnen, elf oorlogsbodems van niet vastgesteld type voor Formosa, een kruiser (wellicht een slagschip) voor Formosa, een kruiser voor de Philippijnen. 112 vliegtuigen werden neergeschoten. Aan Japansche zijde worden 312 vliegtuigen vermist. Dertig tot 40 kleinere vaartuigen gingen verloren.

De woordvoerder van de Japansche marine verklaarde, dat de vijandelijke aanvalsvloot in de wateren van Formosa practisch is vernietigd.

(R.-O.) — Behalve de reeds gemelde luchtaanvallen deden op 13 dezer marine-vliegtuigen een aanval op Formosa. Hierbij werden minstens 91 Japansche vliegtuigen neergeschoten. Sedert 11 October wordt Formosa onophoudelijk gebombardeerd. De Japanners leden geweldige verliezen aan schepen en vliegtuigen.

17 Oct. (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier maakte 16 October bekend: Japansche luchtstrijdkrachten vielen in den nacht van 15 op 16 Oct. in de wateren ten Oosten van Formosa een nieuwe vijandelijke vloot aan en beschadigden een vliegkampschip en een slagschip.

(R.-O.) — Zware luchtaanvallen werden gedaan op Formosa, de Philippijnen en Borneo. Formosa werd in 6 dagen 5 malen gebombardeerd. De aanval op de Philippijnen werd uitgevoerd van geallieerde vliegdekschepen. Hierbij werden 89 Japansche vliegtuigen vernietigd. Binnen den tijd van twee weken werd thans voor de vierde maal een aanval op Balikpapan uitgevoerd. De Japanners leden ook hier zware verliezen.

18 Oct. (R.-O.) — De luchtaanvallen op Formosa werden voortgezet. Omtrent de overwinning die de Japanners verklaren op de Amerikaansche vloot te hebben behaald deelt het communiqué van admiraal Nimitz mede, dat de Japansche vloot Formosa naderde, doch omkeerde na te hebben waargenomen hoe sterk het Amerikaansche eskader was. 150 Japansche vliegtuigen werden neergeschoten, geen enkel Amerikaansch vliegdek- of slagschip liep bij deze operatie schade op.

19 Oct. (R.-O.) — Admiraal Nimitz maakte bekend, dat de luchtaanvallen op Luzon, het hoofdeiland der Philippijnen worden voortgezet. Vorige week werden bij de aanvallen op Formosa en de Philippijnen totaal 915 Japansche vliegtuigen vernield, terwijl sedert begin Juni de 3e en 5e Amerikaansche luchtmacht ruim 3000 vijandelijke vliegtuigen en 350 schepen vernielde. De Amerikanen verloren in dien tijd 340 machines.

20 Oct. (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier heeft medegedeeld, dat Japansche strijdkrachten den 19den October bij de Nicobaren, die door een vijandelijke formatie werden aangevallen, een vliegkampschip en een torpedojager tot zinken hebben gebracht. Een slagschip en een torpedojager werden ernstig beschadigd.

22 Oct. (R.-O.) — In den Indischen Oceaan hebben Engelsche oorlogsschepen, w.o. slagschepen en vliegdekschepen, de Nicobaren-eilanden ten Z. van Birma gebombardeerd. 8 Japansche jagers werden neergeschoten, terwijl 4 Engelsche toestellen verloren gingen. Geen enkel oorlogsschip werd beschadigd.

Landingsoperaties op de Philippijnen

19 Oct. (D.N.B.) — Officieel wordt medegedeeld, dat vijandelijke strijdkrachten in de ochtenduren van 17 October landingsoperaties hebben ondernomen tegen het eiland Suluan in het centrale deel van de Philippijnen.

20 Oct. (R.-O.) — Een groote amphibische operatie, die geleid heeft tot een succesvolle Amerikaansche landing op het eiland Leyte (Philippijnen), werd door generaal McArthur bekend gemaakt. De Oostelijke kust van het eiland werd bezet. De eerste landing ontmoette zeer weinig tegenstand omdat de Japanners door deze operatie werden verrast. Honderden schepen van elk type namen aan de landing deel. Het is de grootste concentratie van zee- en luchtstrijdkrachten, die tot nog toe in de Pacific heeft plaats gehad. Volgens nadere mededeelingen breiden de invasiestrijdkrachten hun posities uit en wordt toevoer aan land gebracht. Ook Australische troepen nemen aan den strijd deel. De sterkte der Japansche troepen op de Philippijnen wordt op ongeveer 200.000 man geschat.

22 Oct. (R.-O.) — Zoowel het vliegveld als de stad Takloban, de hoofdstad van Leyte, werden door de geallieerden ingenomen. Door middel van de indringingstactiek werd de Japansche verdediging omsingeld en tot den terugtocht gedwongen. De geallieerde verliezen zijn gering. Er zijn nu ruim 100.000 man geland. **(V. b. krijgsverr. 6116/18)**

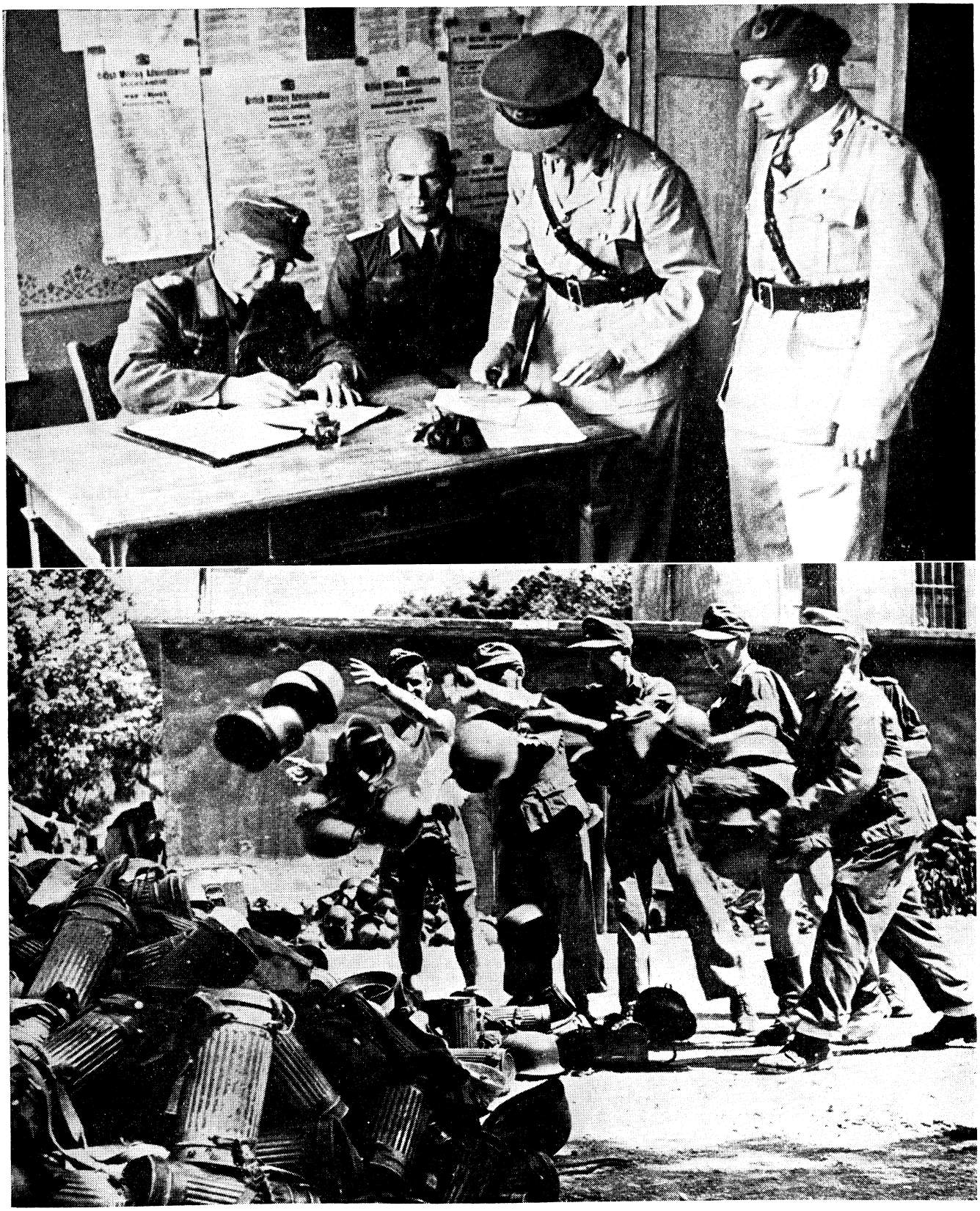

Boven: de onvoorwaardelijke overgave van Rhodes wordt geteekend op het eiland Suni. Onder: Duitsche troepen leveren overeenkomstig de capitulatievoorwaarden al hun wapens, munitie en uitrustingen in.
(British Official Foto's)

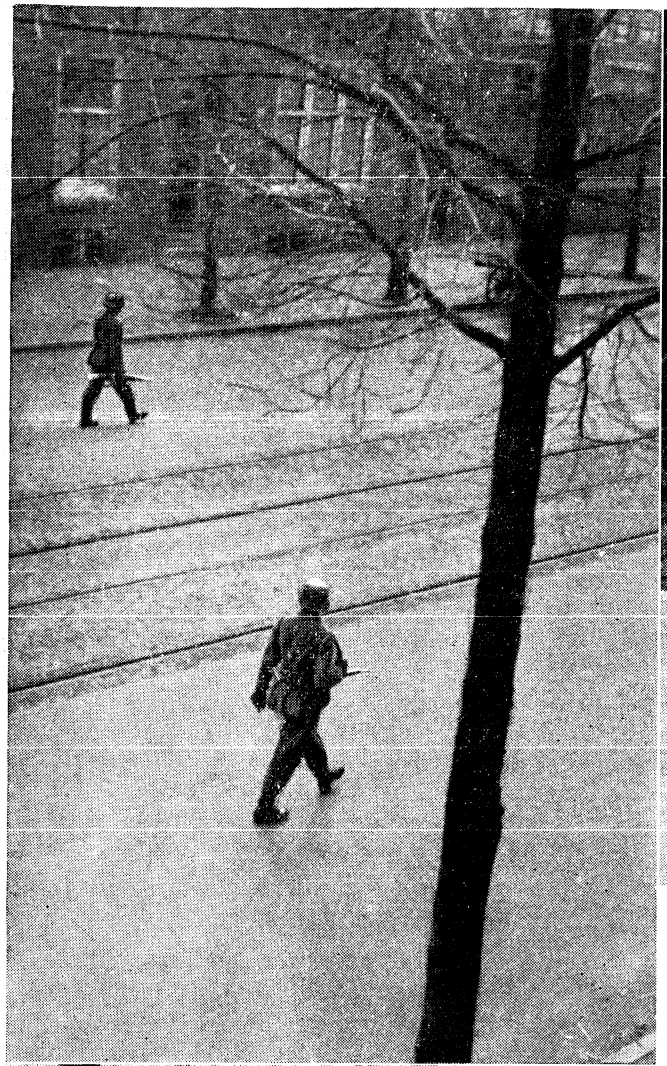

Boven: de consequenties van clandestien hout zagen.

Hiernaast: razzia in de Lairessestraat te Amsterdam.

In Amsterdam laten de Duitschers in het groot draaibanken, electromotoren, etc. naar Duitschland verschepen.

(Foto's Anefo)

A. NEDERLAND (Bevrijd gebied)

Regeering reserveert zich rechten op Duitsch grondgebied

29 Oct. (R.-O.): — De Nederlandsche regeering heeft de volgende nota gericht tot de regeeringen der vereenigde volken en de met deze geassocieerde regeeringen:

Verschillende rapporten zijn ontvangen van de Nederlandsche verzetsbeweging, die aantoonen, dat de Duitschers den laatsten tijd nieuwe, uitgebreide vernieling en schade hebben toegebracht in dat deel van het land, dat zij nog bezet houden. Een aanmerkelijk gedeelte van deze vernieling en schade kan niet redelijkerwijze worden toegeschreven aan overwegingen van militairen aard; het is kennelijk moedwillig en boosaardig. In de huidige omstandigheden wordt het niet raadzaam geacht hiervan bepaalde voorbeelden te geven en om voor de hand liggende redenen is het onmogelijk er een volledig overzicht van te geven. Dit kan pas in een later stadium worden gedaan. In geringer mate hebben de Duitschers, alvorens zich terug te trekken, in het bevrijde deel van Nederland hetzelfde gedaan. Met betrekking tot dat gebied kunnen nu voorbeelden worden gegeven. Fabrieken zijn opgeblazen en machinerieën verwijderd om redenen, die geenerlei verband hielden met militaire operaties; mijnen zijn in groote mate beschadigd, en willekeurig bombardeeren met vliegende bommen heeft verdere schade toegebracht. Een bijzonder schadegeval van vernieling is het onder water zetten van vruchtbare gronden met zout water, zelfs in gevallen, waarin zoet water beschikbaar was. Andere streken zijn in ruime mate onder water gezet, hetzij op roekelooze wijze, hetzij zonder eenige militaire noodzaak, met rivierwater. Het behoeft geen betoog, dat het vraagstuk van steunverleening en wederopbouw, voor zoover dit Nederland betreft, op deze wijze oneindig moeilijker is geworden. Zonder overdrijving kan worden gezegd, dat het zeker is dat, als resultaat van alles wat de Duitschers hebben gedaan, de kracht om zich te herstellen van Nederland met zijn zeer dichte bevolking, zal blijken uitermate verzwakt te zijn, zoowel uit het oogpunt van den landbouw als uit dat van nijverheid en handel. Gezien in verband met de systematische plundering, door den bezetter op ongehoorde schaal gepleegd, en met zijn afpersing en plundering in strijd met de Haagsche Conventie van 1907 betreffende den oorlog te land, en met de algemeene internationale wetgeving en gebruiken, hebben deze verwoesting en beschadiging thans waarlijk enorme afmetingen aangenomen. Men kan onmogelijk verwachten, gezien ook de rechtmatige vorderingen van andere naties op Duitschland, dat Duitschland in staat zal zijn, de schade, die het in Nederland heeft aangebracht, goed te maken door economische waarden van de eene zijde van de grens naar de andere binnen een redelijk tijdperk over te brengen. Ervaringen, in den vorigen oorlog opgedaan, hebben aangetoond, welke bezwaren dit meebrengt. Verder in aanmerking nemend, dat het in het algemeen belang is, dat Duitschland eens voor al zal leeren, dat agressie geen voordeel oplevert, is het mogelijk, dat het Nederlandsche volk tot de gevolgtrekking zal komen, ondanks zijn ingeboren afkeer van alle vormen van met de wapenen afgedwongen veroveringen, dat wanneer in zijn geval substantieele maatregelen tot herstel door den overrompelaar zullen moeten worden genomen, een geschikt deel van aangrenzend Pruisisch gebied, hetzij zal moeten worden afgestaan aan Nederland, onder beding, dat Duitschland deszelfs Pruisische inwoners binnen zijn grondgebied zal opnemen, hetzij op eenige andere wijze op een tijdelijken of permanenten grondslag zal worden gebracht onder beheer en binnen het economisch kader van Nederland. Het kan niet de taak van het huidige Nederlandsche kabinet zijn het land, dat op het oogenblik niet op de daartoe aangewezen wijze kan worden geraadpleegd, te verplichten tot een definitieve politiek betreffende zulk een belangrijke aangelegenheid, waarover niet onmiddellijk een beslissing behoeft te worden genomen, doch de Nederlandsche regeering beschouwt het als haar plicht 's lands rechten te reserveeren, vooral met betrekking tot de formuleering van zijn wel overwogen meening en van zijn vorderingen na zijn bevrijding en om dit ter kennis te brengen van de regeeringen van de vereenigde volken in het bijzonder en van de openbare meening in het algemeen. Dit doende, laat de Nederlandsche regeering buiten beschouwing de smart en het leed, die aan het Nederlandsche volk zijn toegebracht door de vertegenwoordigers van het volk van Duitschland. De smart, veroorzaakt door hun wraakzuchtig worgen van Nederland's nationale leven, door hun massale deportatie van Nederland's mannelijke jongelingschap, door de uithongering, die zij hebben teweeggebracht, door hun op groote schaal gepleegde moorden en middeleeuwsche martelingen, die den dood van duizenden goede burgers hebben ten gevolge gehad, deze smart moge om vergelding schreeuwen, zij kan nimmer worden goed gemaakt in termen van materieele waarden.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, mr. E. N. van Kleffens, zeide naar aanleiding van deze nota: „Landgenooten, aan de verklaring, die U zoo juist gehoord hebt en die, naar ik hoop, duidelijk was, heb ik maar weinig toe te voegen. Zooals U gehoord hebt, stelt de Nederlandsche regeering in dit stadium geen eisch tot aanhechting van Duitsch gebied. Wel heeft zij het verstandig geacht thans uitdrukkelijk voor het Nederlandsche volk het recht voor te behouden, zoodanige aanhechting te verlangen, indien ons volk na rijp beraad na de bevrijding tot de slotsom mocht komen, dat dergelijke aanhechting niet alleen zakelijk gemotiveerd, maar ook anderszins wenschelijk is. Wij zullen ook dezen vraag tezamen op onze eigen Nederlandsche democratische manier beantwoorden en handelen al naar het antwoord uitvalt."

(V. b. Duitsche vernielingen en inundaties; Verkl. min. v. Kleffens: 6106 B)

B. De Duitsche razzia's op mannen

23 Oct. — Naar aanleiding van het feit, dat door de Duitsche bezettingsautoriteiten in tal van plaatsen in het bezette Nederlandsche gebied groote aantallen mannen, gewoonlijk tusschen de 16 en 50 jaar worden gevorderd tot het verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de Duitsche weermacht en o.m. gebruikt worden tot het aanleggen van verdedigingswerken, waartoe zij voor onbepaalden tijd van hun haardsteden worden weggevoerd, bracht de Nederlandsche regeering op 23 October via Radio-Oranje nogmaals met nadruk in herinnering, dat zij het gansche personeel in overheidsdienst de strikte opdracht heeft gegeven alles na te laten, wat kan leiden tot versterking van de vijandelijke oorlogskracht. Het is den burgemeesters dus uitdrukkelijk verboden om op Duitsch bevel ingezetenen aan te wijzen voor dwangarbeid. Het is ambtenaren van den burgerlijken stand uitdrukkelijk verboden gegevens ter beschikking te stellen, die de Duitsche drijfjachten kunnen vergemakkelijken. Het is het gansche politiepersoneel uitdrukkelijk verboden, mee te doen aan de drijfjachten op Nederlanders.

(V. b. waarsch. tegen spitters 6107 A; 6120 B)

C. De levensomstandigheden in het bevrijde gebied —

24 Oct. — Aan een verslag, dat door George Sluiter, een der medewerkers van Radio-Oranje, die een bezoek bracht aan het bevrijde Nederlandsche gebied, werd uitgebracht, ontleenen wij het volgende, dat in het bijzonder betrekking heeft op de voedselpositie van de bevolking aldaar.

De voedselpositie was in de eerste weken na de bevrijding nog niet verbeterd. Het vetrantsoen was nog bepaald onvoldoende.... Toch is op sommige punten al eenige verbetering gekomen. Men heeft al vleesch kunnen distribueeren en in sommige steden verschillende malen een ei per hoofd. Wat de menschen blijkbaar het meest missen zijn sigaretten, thee, koffie, chocolade en zeep.

D. Twee Nederlanders ontvingen hooge Britsche onderscheiding —

28 Oct. — Namens Koning George VI is de „Order of the British Empire" (O.B.E.), Military Division, verleend aan Kolonel J. C. Gerards van den Geneeskundigen Dienst van het K.N.I.L. en aan den Officier Vlieger der 1e Klasse H. P. Sobels. Kolonel Gerards maakte zich zeer verdienstelijk bij de repatrieering van gewonde Nieuw-Zeelanders en Australiërs. Lt.-Cdr. Sobels heeft alle onderhandelingen gevoerd met het Air Ministry over de organisatie en de opleiding der Kon. Nederl. Marine-Luchtstrijdkracten en heeft verder een belangrijke rol gespeeld bij de onderhandelingen tusschen Nederlandsche en Amerikaansche autoriteiten en het Air Ministry.

NEDERLAND (Bezet gebied) —

E. Voedselvoorziening - Centrale keuken te Amsterdam —

23 Oct. — Te Amsterdam is heden de Centrale Keuken in volle werking gekomen. Er moeten dagelijks 437.000 porties worden verstrekt, d.i. voor ca. twee-derde der bevolking.

(V. b. distributie 6119 E.; 6120 A.)

F. Terroristen en saboteurs standrechtelijk doodgeschoten —

24 Oct. — De Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer Nord-West maakt bekend:

In de avonduren van den 23sten October 1944 werd in Amsterdam-Zuid een lid van de Duitsche bezettende macht lafhartig vermoord. Als vergeldingsmaatregel werden een aantal terroristen en saboteurs in de morgenuren van den 24sten October 1944 in het openbaar standrechtelijk doodgeschoten en woon-

huizen in de buurt van de plaats van het misdrijf in de asch gelegd.
Naar aanleiding van deze bekendmaking deelde R.-O. op 26 October mede, dat de volgende bijzonderheden van deze afschuwelijke en weerzinwekkende misdaad ter kennis van de regeering waren gekomen: Op 23 October jl. te 5 uur in den namiddag werd de Gestapo-agent Herbert Oelschlägel, ingedeeld bij de 2e groep van het 4e Sonderkommando, geboren 7 Januari 1908, neergeschoten aan de Zuidzijde van het kruispunt Beethovenstraat-Apollolaan. De schoten werden gelost door een der inzittenden van een Duitsche auto, waarin Oelschlägel zich even te voren nog had bevonden. Hij was in burger gekleed en bleek van te voren reeds te zijn gechloroformeerd, voordat de schoten uit de Duitsche auto hem troffen. Oelschlägel was zeer gehaat bij het ondergeschikte Gestapo-personeel. Hij was instructeur van de meer dan 1500 zgn. „Vertrauensmänner". In den loop van den nacht van 23 op 24 October hebben de Duitsche politieorganen een heel huizenblok op de plaats van den moord omsingeld. De mannen werden er uit gehaald en om 4 uur in den vroegen morgen werden de twee huizen aan de Noordzijde van het kruispunt Beethovenstraat-Apollolaan in brand gestoken, nadat alle bewoners uit hun huizen waren verdreven. Hierbij liet de Gestapo het echter niet. Zij ging over tot een afschuwelijken massamoord op onschuldigen. Om half acht in den morgen werden 29 mannen, gekozen uit gearresteerde landgenooten, ter plaatse in het openbaar door de Gestapo vermoord. De slachtoffers werden in groepen van 5 aan elkaar gebonden; daarna werd de eene groep na de andere gedood. De laatste groep van 5 mannen probeerde weg te loopen doch dit mislukte, nadat de middelste man door een schot was getroffen. De regeering voegt hieraan een uitvoerige verklaring toe, waaruit blijkt, dat zij geen middel onbeproefd zal laten om de daders in handen te krijgen en met de uiterste gestrengheid te berechten.
In andere plaatsen o.a. Haarlem, werden soortgelijke misdaden bedreven.
(V. b. Duitsche repr. 6086 A; Doodvonn. 6085 A)

NEDERLAND (Bezet gebied)

A. Luchtaanval op stad in het Oosten —

Op 28 October hebben Engelsche en Amerikaansche bommenwerpers een aanval gedaan op een stad in het Oosten van het land. Bij dit bombardement zijn woonwijken zwaar getroffen. Meer dan 50 huizen werden verwoest, meer nog zijn beschadigd. Het aantal dooden bedroeg 30, 3 personen worden vermist. Het aantal gewonden bedroeg 12.
(V. b. Luchtaanv. 6113 L)

B. Rede van Mussert en van Rijkscommissaris dr. Seyss-Inquart —

Mussert heeft op 24 Oct. in Den Haag de N.S.B.-ers toegesproken en hen aangespoord onversaagd den strijd aan Duitschlands zijde voort te zetten.
Op 25 Oct. heeft dr. Seyss-Inquart een radiorede gehouden over zijn reis door Zeeland. Hij zeide o.a. thans wel te kunnen verraden, dat de Duitschers ongeveer anderhalf jaar geleden overwogen hebben de kern van Walcheren te laten overstroomen met welwater, dus met zoet water; hiervan werd afgezien om dit voor de voeding van Nederland zoo belangrijke land niet te vernietigen.
(V. b. Mussert 6107 G; Rijkscomm. 6114 A)

C. Lucifersgebrek —

25 Oct. — De directeur van het Rijksbureau voor Chemische Producten brengt ter algemeene kennis, dat lucifers nog slechts in beperkte mate beschikbaar zijn. Het publiek wordt in eigen belang aangeraden, de grootste zuinigheid te betrachten.
(V. b. Distributie 6120 A; 6113 G)

D. N.S.B.-functionarissen geschorst

„Volk en Vaderland" van 27 October bevat het volgende besluit van den Leider:
In afwachting van de beoordeeling van hun gedragingen in September j.l., door de daartoe door mij ingestelde bijzondere rechtbank, zijn door mij als functionarissen der Beweging geschorst:
1. S. L. A. Plekker, stbnr. 936, gemachtigde in algemeenen dienst.
2. F. W. van Vloten, stbnr. 3352, gemachtigde voor den Nederlandschen Volksdienst en hoofd van de afd. Volkszorg der Beweging.
3. G. J. K. Baron van Lynden van Horstwaerde, stbnr. 6891, adviseur van den Leider.
4. J. Dekker, stb.nr. 9679, gemachtigde voor Zeeland.
5. M. Graaf de Marchant et d'Ansembourg, stbnr. 20000, gemachtigde voor Limburg.
6. L. ten Cate, stb.nr. 21752 hoofd v. d. afd. Afstammingsonderzoek.
7. J. P. Rechsteiner, stb.nr. 81430, hoofd v. d. afd. Intendance.
8. E. Voorhoeve, stb. nr. 95400, hoofdkwartier-spreker.
9. C. C. A. Croin, stb.nr. 127977, gemachtigde voor de Artsenkamer.
10. C. Thoen, stb.nr. 167058, wnd. hoofd v. d. afd. Propaganda.
Gedurende den tijd van schorsing is het dezen functionarissen verboden de uniform der Beweging met ranguitmonstering of onderscheidingsteekens te dragen of op eenigerlei wijze namens de N.S.B. op te treden. **(V. b. NSB-rechtb.: 6107 F; percommentaar: 6076 A)**

E. Zaagmans overleden — Kapelmeester van het 7e —

26 Oct. — Johan Zaagmans, oud-kapelmeester van het 7e Reg. Infanterie te Amsterdam, componist van vele koorwerken en jurylid bij tal van zang- en muziekconcoursen, is op bijna 83-jarigen leeftijd te Lochem overleden.

BELGIE

F. Levensmiddelengebrek oorzaak van politieke spanning —

25 Oct. (Radio-Oranje) — Op een kabinetsvergadering heeft de Belgische eerste minister Pierlot op 24 October de critiek op de regeering, vervat in een memorandum van de communistische partij, verworpen. De communisten hadden critiek uitgeoefend op de voedselpolitiek van de regeering en hadden verklaard, dat hun programma, op de basis waarvan zij hadden toegestemd zitting te nemen in de coalitie-regeering, niet was uitgevoerd. Pierlot verklaarde, dat hij niet bereid is in het publiek de zeer vèrgaande eischen van de communistische partij te bespreken en de minister van Voedselvoorziening verklaarde, dat de voedselpositie van België de laatste dagen is verbeterd.
27 Oct. — Naar de „Daily Telegraph" meldt zijn in België de aanvankelijk verhoogde rantsoenen weer verlaagd. Noch voor industrieele behoeften noch voor huishoudelijk gebruik zijn steenkolen beschikbaar. Er zal hout uit de Ardennen worden betrokken. De algemeene voedselpositie is précair en de valuta-decreten, die aanvankelijk gunstig werden opgenomen, worden thans sterk gecritiseerd door de lagere volksklassen omdat ze slechts den bemiddelden lagen ten goede zijn gekomen. De spanning tusschen de regeering-Pierlot en de verzetsgroepen neemt toe.
(V. b. Kab. Pierlot 6099 B)

DUITSCHLAND

G. De „Volkssturm" —

23 Oct. (D.N.B.) — De aanmeldingen van vrijwilligers voor den Duitschen Volkssturm waren gisteren, volgens berichten uit het geheele land zeer talrijk. De aanmeldingsbureaux spreken van „een waren stroom" van vrijwilligers. In Berlijn hebben zich honderdduizenden aangemeld. Uit persberichten blijkt, dat niet alleen de opgeroepen lichtingen, maar ook jongere en oudere lichtingen tot den Volkssturm zijn toegetreden.
24 Oct. (D.N.B.) — Lt.-generaal Dittmar heeft in zijn radiolezing verklaard, dat in den Deutschen Volkssturm de noodzakelijke totaliseering van den oorlog haar hoogsten en laatsten vorm heeft verkregen. De Deutsche Volkssturm zal voor het eigenlijke gevechtsfront een verhoogde vrijheid in den rug brengen en tegelijkertijd een ongekende verdieping van het gevechtsgebied met zich mede brengen. **(V. b. Volkssturm 6121 A)**

H. Duitsche legerleiding —

26 Oct. (D.N.B.) — De militaire woordvoerder in de Wilhelmstrasse deelde mede, dat het opperbevel over de Duitsche legergroep in het Westen bij Generalfeldmarschall Von Rundstedt berust, terwijl Generaloberst Guderian, de Generalstabschef van het Duitsche leger, de legers in het Oosten leidt.
(V. b. Rundstedt 6114 I, 6092 E; Guderian 6080, 6026)

I. Nieuw pantsertype —

26 Oct. (D.N.B.) — Bij de tegenwoordige operaties aan het Oostfront treedt aan Duitsche zijde een nieuwe tank, de z.g. Königstiger, op den voorgrond. De bepantsering is zwaarder dan die van den „Tiger", terwijl ook de bewapening sterker is. Deze tank schijnt het antwoord te zijn op de Sovjet-Russische „Stalin"-tank, die is voortgekomen uit de „T 34". **(V. b. nieuwe wapens 6088; tanks: 6006 B)**

K. Militair-politieke situatie - Rede dr. Goebbels —

27 Oct. (D.N.B.) — Rijksminister dr. Goebbels heeft op 27 October een overzicht over den toestand gegeven. Hij zette o.m. uiteen:
De laatste drie maanden hebben zich gebeurtenissen van het meest beslissende belang afgespeeld, die het oorlogsbeeld in essentieele trekken fundamenteel hebben gewijzigd, deels ten nadeele van ons, deels echter te onzen gunste. De groote hoop van onze vijanden is niet in vervulling gegaan. Wij zijn niet ineengestort onder hun militaire en agitatorische algemeene bestorming. De weg naar Duitschland bleef hun versperd: Het Duitsche volk staat weer stevig op zijn beenen en maakt zich gereed om nieuwe overtuigende bewijzen af te leggen van zijn onverwoestbaren wil tot vrijheid en leven.
Onweerlegbare feiten schijnen volkomen te bewijzen, dat de vijandelijke partij geen enkel oorlogsdoel nastreeft, dat de lijdende menschheid eenigerlei nut zou kunnen brengen. Van de vier vrijheden van Roosevelt is, nu eenige Europeesche

landen in de macht van onze vijanden zijn gekomen, niets meer overgebleven. De volken van het Westen, die de Anglo-Amerikaansche „bevrijders" met vlaggen en guirlandes hebben verwelkomd, moeten deze voorbarigheid thans reeds zeer duur betalen en menig Franschman zal stellig thans reeds met weemoed terugdenken aan de tijden van de Duitsche bezetting van zijn land, toen hij ten minste in tegenstelling tot heden te eten had en stoken kon en toen een hecht gesmede ordemacht van den staat er zorg voor droeg, dat de anarchie, waar zij ook maar haar kop wilde opsteken, terstond weer werd teruggedreven in haar schuilhoeken.

Wat wij in dezen oorlog willen, is duidelijk. Behalve met de verdediging van ons eigen land, zijn wij belast met de bescherming van ons vaderland, dat thans voor een bedreiging staat als nooit te voren in zijn geschiedenis. Het ineenstorten van een reeks staten op ons continent, alleen reeds voor de dreigementen van het bolsjewisme, vormt een klassiek bewijs voor de ontoereikendheid hunner leidende lagen. Zij vallen derhalve het bolsjewisme als goedkoopen buit in den schoot. Zij bezitten geen duidelijke wereldbeschouwing en staatsopvatting, welke berust op de eer. Zij zijn rijp voor den ondergang en verdienen geen ander lot dan het lot dat zij ondergaan. Men kan met hen ook geen medelijden hebben.

Na een uitvoerig exposé over den militairen toestand zeide dr. Goebbels, dat ondanks de onafgebroken vijandelijke luchtterreur tegen het vaderland, de productiecurve voor wapens en munitie een voortdurend stijgende tendenz toont.

Het technische ontwikkelingsproces zal ons binnenkort weer belangrijke kansen bieden. Duitschland heeft ook in dit opzicht nog eenige gewichten in de weegschaal der beslissing te werpen. Zij zijn voldoende om de factoren belangrijk te versterken, waarvan wij ons een fundamenteelen ommekeer in 't algemeene oorlogsbeeld beloven.

Het oorlogsmoreel van ons volk is boven iederen twijfel verheven. De oproep voor den Volkssturm door den Führer vormt er een bewijs voor, dat wij, hoe dichterbij het gevaar komt, des te fanatieker besloten zijn het met alle middelen het hoofd te bieden. Men moge in Londen en Washington onze desbetreffende maatregelen kenmerken als laatsten stap der wanhoop, dat brengt ons niet op een dwaalspoor. Wij weten heel precies wat wij doen, en ook wat wij daarmede kunnen, willen en zullen bereiken. Wij zullen voor geen middel terugdeinzen om den vijand den weg naar Duitschland te versperren. Hij zal stuiten op een verbitterden tegenstand, die hem niets cadeau doet. Reeds thans constateert hij dit in het Oosten zoowel als in het Westen met de diepste ontsteltenis.

De dagen zijn voorbij, waarop hij zich kon beroemen op gemakkelijke en goedkoope overwinningen. Het Duitsche volk heeft zich van den eersten schok, die vooral door den tegenslag in het Westen was ontstaan, weer hersteld.

Wij laten ons Rijk niet tot een aardappelveld maken en ons land niet in een hel veranderen. Onze vrouwen en kinderen zullen niet uitgeroeid, noch zullen onze arbeiders en soldaten als dwangarbeiders naar Siberië gedeporteerd worden. Vansittart noch Morgenthau zullen ooit de wet bepalen volgens welke het Duitsche volk moet leven en ademen. Op hun plannen van haat bestaat er voor een volk, dat eer en vrijheid liefheeft, maar één antwoord: Strijd tot iederen prijs tot aan de overwinning. **(V. b. Goebbels 6109 A, 6099 G; Mil.-pol. situatie 6020 A)**

DUITSCHLAND —

A. Oorlogsuitgaven —

29 Oct. — De totale uitgaven van het Groot-Duitsche Rijk bedroegen in de afgeloopen vijf oorlogsjaren volgens berekeningen van particuliere zijde 525 tot 535 milliard Rm., waarvan ongeveer 240 tot 250 milliard Rm. of ongeveer 46% door belastingen en andere ontvangsten en ongeveer 285 milliard Rm. door het opnemen van credieten door het Rijk werden gefinancierd. Van de opgenomen credieten komen alleen voor rekening van rijkswissels en renteloos schatkistpapier ongeveer 162 milliard Rm. of 56.8%, voor rekening van rijksschulden op langen termijn ongeveer 105 milliard Rm. of bijna 37%, terwijl het restant over diverse andere schuldensoorten, meerendeels op korten termijn, is verdeeld. **(V. b. Oorl.fin. 5909 B; 5541 D)**

B. Volkssturm - Commentaar van Radio-Oranje —

19 Oct. — Aan het commentaar dat Radio-Oranje levert op de oprichting der Duitsche Volkssturm ontleenen wij: Wij hebben nu al zoo vaak te hooren gekregen, dat iedere weerbare man in Duitschland al driedubbel gemobiliseerd was, dat wij zelf kunnen uitrekenen wat de militaire kwaliteiten zullen zijn van de recruten voor den Volkssturm. Afgezien daarvan, worden deze lieden militair ingelijfd, dan zullen zij hun werk voor de oorlogsmachine moeten neerleggen; zij kunnen één van beide: vechten of werken. Werken zij, dan is hun lidmaatschap van den Volkssturm een wassen neus. Vechten zij, dan gaat dat ten koste van de Duitsche oorlogsproductie. **(V. b. Volkssturm 6128 G)**

ENGELAND —

C. Churchill en Eden in Egypte en Italië —

23 Oct. — Naar Reuter meldt, heeft Churchill op zijn terugreis van Moskou naar Engeland een dag in Caïro vertoefd en daarna in Italië een tusschenlanding gemaakt.

Te Caïro heeft hij belangrijke militaire besprekingen gevoerd, die verscheidene uren geduurd hebben. Hierbij waren aanwezig veldmaarschalk sir Alan Brooke, chef van den generalen staf, die Churchill naar Moskou heeft vergezeld en de opperbevelhebber in het midden-Oosten, generaal sir Bernard Paget.

In Italië had Churchill een ontmoeting met generaal Alexander en generaal Maitland Wilson.

Ook Eden bevond zich te Caïro. Hij heeft daar besprekingen gevoerd met Koning Faroek, met den nieuwen Egyptischen premier en den minister van Buitenlandsche Zaken en met den Britschen minister-president in het Midden-Oosten, Lord Moyne. Men meent te weten, dat Eden met de Egyptische staatslieden algemeene vraagstukken in het kader der Britsch-Egyptische betrekkingen heeft besproken. De premier, Maher Pasja, heeft opnieuw de verzekering gegeven, dat Egypte bij den strijd tegen Japan zijn volledig aandeel op zich zal nemen. **(V. b. Egypte 6115 B; Moskou conf. 6116 A; Churchill 6109 A)**

D. Luchtbescherming —

23 Oct. (Radio-Oranje) — De diensten voor civiele verdediging worden verminderd in Londen, Oost-, Zuid- en Zuidoost-Engeland. De vermindering is reeds begonnen in andere gebieden en is door den gang van den oorlog nu ook mogelijk in deze streken. In Londen worden de diensten van het personeel tot op de helft teruggebracht, in andere streken van 2/3 op 1/3. De Fire-Guard-Duty blijft in Londen nog voorloopig van kracht. De Engelsche luchtbeschermingsdienst zal worden ingedeeld bij de afdeeling jachtvliegtuigen van de R.A.F. die opnieuw is ingesteld en voornamelijk een offensieve rol zal spelen.
(V. b. Besch. Z.-Engeland 6108 L; V1 6079 A; Verduistering 6079 A)

E. Schade door V-projectielen —

28 Oct. (Radio-Oranje) — De Engelsche minister van Gezondheid heeft op 27 October in het Lagerhuis verklaard, dat er tengevolge van de vliegende bommen 24.000 huizen in Londen geheel vernield zijn of zoodanig beschadigd, dat zij niet meer hersteld kunnen worden. Hij voegde hieraan toe, dat er in het geheel meer dan 100.000 man aan de reparatiewerkzaamheden deelnemen en dat er binnen enkele weken nog 40.000 bij zullen komen.
(V. b. V1 6079 A)

FRANKRIJK —

F. Regeering De Gaulle door geallieerden erkend —

23 Oct. — De Britsche berichtendienst meldt, dat de regeering van Engeland, de Ver. Staten en de Sovjet-Unie het comité van De Gaulle hebben erkend als voorloopige Fransche regeering. Ook Australië, Canada en Brazilië hebben denzelfden stap gedaan. Bogomolow is door de Sovjet-Unie tot diplomatiek vertegenwoordiger bij de regeering De Gaulle benoemd. Volgens den Moskouschen berichtendienst heeft Bogomolow tegenover den Franschen minister van Buitenlandsche Zaken een verklaring afgelegd, waarin gezegd wordt, dat de voorwaarden voor de erkenning van het comité-De Gaulle als voorloopige Fransche regeering door de Sovjet-Unie, Groot-Brittannië en de Ver. Staten, de versteviging van de democratische basis van de regeering De Gaulle benevens de mobilisatie der krachten van het Fransche volk voor den strijd tegen den gemeenschappelijken vijand is.
(V. b. Regeering 6087 C)

G. De Gaulle over binnen- en buitenlandsche problemen —

25 Oct. (D.N.B.) — Voor vertegenwoordigers van de pers heeft De Gaulle verklaringen afgelegd over problemen der binnenlandsche en buitenlandsche politiek. Frankrijk, zoo zeide hij, is bereid en streeft er bezorgd naar, deel te nemen aan de oorlogsinspanningen der geallieerden. Gezien het onvermogen echter, om zijn eigen wapenproductie thans aanzienlijk op te voeren, kan het zijn oorlogsinspanningen slechts vergrooten, wanneer het van de geallieerden wapens krijgt. Dat zal echter pas mogelijk zijn, wanneer de havens hersteld zijn, hetgeen thans niet het geval is en de tamelijk groote scheepstonnage, die daarvoor noodig is, ter beschikking staat. In ieder geval zal Frankrijk een „langen en zeer harden" veldtocht en zware verliezen te verwachten hebben.

Omtrent den toekomstigen regeeringsvorm in Frankrijk verklaarde De Gaulle, dat Frankrijk vastbesloten is, een democratie te blijven en zich voor geen dictatuur te buigen, van welken kant deze ook moge komen. Op vragen naar de opbouwmogelijkheden voor Frankrijk verklaarde De Gaulle, dat het land onder

de Duitsche bezetting „minder heeft geleden dan te voren was aangenomen" en dat in het bijzonder de Fransche landbouw slechts geringe storingen heeft ondergaan. In industrieel opzicht vormen het volkomen gebrek aan grondstoffen, de moeilijkheden der kolenvoorziening en het weer op gang brengen van het verkeerswezen geweldige problemen. **(V. b. De Gaulle 6115 H)**

A. **Geblokkeerde saldi vrijgegeven**
27 Oct. — In Washington werd officieel medegedeeld, dat de V. S. de sedert 1940 geblokkeerde Fransche saldi wederom heeft vrijgegeven. Het betreft een totaal bedrag van $ 1.5 milliard, waarvan $ 0.9 milliard goudvoorraden van de Banque de France. **(V. b. Fin. 6121 F)**

GRIEKENLAND —

B. **Reorganisatie van het kabinet —**
24 Oct. — Radio Cairo meldt, dat een nieuwe Grieksche regeering is gevormd. De belangrijkste posten in dit kabinet zijn als volgt bezet:
Minister-president, Minister van Buitenlandsche Zaken en voorloopig Minister van Oorlog, Papandreoe; Plaatsvervangend Minister van Buitenlandsche Zaken, Draghoumis; Minister van Marine en voorloopig Minister van Opvoeding, Kanelopoulos; Minister van Financien en voorloopig Minister voor Voedselvoorziening Zvolos; Minister van Justitie en voorloopig Minister van Luchtvaart Avram. **(V. b. Reg. 6121 G)**

HONGARIJE —

C. **Horthy's optreden —**
23 Oct. (D.N.B.) — In antwoord op een desbetreffende vraag werd heden in de Wilhelmstrasse verklaard, dat er geen twijfel meer over kan bestaan, dat de vroegere rijksbestuurder van Hongarije, admiraal Horthy, die zich sedert 21 October met zijn gezin in Duitschland bevindt, zich door zijn omgeving tot handelingen heeft laten verleiden, waarvoor hij later zelf niet meer kon instaan. **(V. b. Horthy 6121 I)**

INTERNATIONAAL —

D. **Moskousche Conferentie - Verklaring van Churchill —**
27 Oct. — Naar de Britsche berichtendienst meldt heeft Churchill 27 October in het Lagerhuis gesproken over zijn jongste besprekingen te Moskou. Hij zeide o.a.:
Het huidige stadium van den oorlog is ernstig en hard en men moet er rekening mede houden, dat de gevechten aan alle fronten nog in omvang en hevigheid zullen toenemen. De vijand heeft tweeërlei hoop: ten eerste, dat hij door het verlengen van den strijd onze vastberadenheid zal verminderen, ten tweede, en dit is nog belangrijker, dat er onder de drie geallieerde groote mogendheden oneenigheid zal bestaan. Natuurlijk kan men niet verwachten, zoo zeide hij, dat drie groote mogendheden, die onder zulke verschillende omstandigheden leven als Groot-Brittannië, de Vereenigde Staten en Sovjet-Rusland, niet in velerlei opzichten verschillende inzichten zouden hebben over de behandeling der diverse, talrijke landen, waarin de overwinning hunner wapenen hen heeft gebracht. Men kan het slechts als een wonder beschouwen, dat tot dusver alles tusschen de drie geallieerden zoo solide, zeker en gezond is geweest.
De Britsche minister-president wees er op, dat het buitengewoon moeilijk is de chefs der drie groote geallieerde landen bijeen te brengen op één plaats en op denzelfden tijd. „Ik heb derhalve niet geaarzeld om als de rondtrekkende minstreel van hof naar hof te reizen, maar steeds met hetzelfde lied of met dezelfde compositie van liederen", zoo zeide Churchill.
Omtrent de bij zijn verblijf in Moskou behaalde resultaten sprak de Britsche minister-president zijn voldoening uit.
Over de eensgezindheid der geallieerde mogendheden verklaarde hij, dat de toekomst van de wereld in de eerste plaats afhankelijk is van de eensgezindheid dezer drie geallieerden. Mocht deze eensgezindheid falen, dan zou ook al het andere verkeerd gaan. Op alle punten, waarop de geallieerden niet tot overeenstemming zijn gekomen, begrijpt Groot-Brittannië de redenen waarom de andere partner niet toestemt. Op een buitengewoon groot gebied is een volkomen overeenstemming bereikt. Op het gebied der belangen op de Zwarte Zee en de Middellandsche Zee was spreker niet van meening dat er eenigerlei direct gevaar bestaat dat door meeningsverschillen over politiek of doctrine de gemeenschappelijke oorlogsinspanningen zouden worden verzwakt. Alle inspanningen zijn binnen dit gebied in deze landen er op gericht zooveel mogelijk zorg te dragen voor een vreedzame bijlegging, ook na den oorlog. De geallieerden hopen volkomen serieus, dat hun politiek er toe bijdraagt, dat de kleine landen niet uit een wereldoorlog terecht komen in interne met de uiterste verbitterdheid ontwikkelde conflicten. Alle overeenkomsten waaruit een duurzame toestand voortvloeit zullen wachten op de aanwezigheid van de Ver. Staten.
In zijn verdere uiteenzettingen over het Poolsche vraagstuk zeide Churchill, dat het het doel is van Groot-Brittannië voor de Polen een tehuis te verzekeren, dat wellicht niet geheel overeenstemt met de grenzen van voor den oorlog, maar dat toch „toereikend is voor de behoefte der Poolsche natie". „Wij bevinden ons in een kritieke situatie", zeide Churchill over het Poolsche thema.
De vorming van het Poolsche nationale comité voor de bevrijding in Lublin heeft overigens de aangelegenheid gecompliceerd.
Ten aanzien van de erkenning der Fransche bestuursoverheid van De Gaulle als voorloopige regeering van Frankrijk zeide Churchill, dat deze ontwikkeling spoedig door een verderen stap tot herstel van de normale regeeringstoestanden in Frankrijk zal worden gevolgd. Hij verontschuldigde de geallieerden, dat zij niet reeds eerder besloten hebben tot dezen stap. De reden is, dat de Britsche en Amerikaansche regeering eerst hadden moeten constateeren, of de door het ingrijpen der geallieerden aan de macht gekomen Fransche regeering geheel Frankrijk bevallen zou. Frankrijk kan overigens niet van de besprekingen der groote mogendheden uitgesloten worden „voor zoover deze betrekking hebben op het probleem van den Rijn en van Duitschland".
Ingaande op de na de ontruiming door de Duitsche troepen ontstane binnenlandsche politieke problemen van Griekenland, zeide Churchill, dat Groot-Brittannië zich niet zou opwerpen tot scheidsrechter over de binnenlandsche Grieksche aangelegenheden.
Omtrent de militaire besprekingen zeide Churchill nog, dat zij een deel vormden van het uitvoerings- en ontwikkelingsproces der besluiten van Teheran.
(V. b. Mosk. confer. 6123 B)

ITALIE (KON.) —

E. **Herstel diplomatieke betrekking met Sovjet-Rusland —**
26 Oct. — Naar het Sovjet-persbureau mededeelt, heeft de vertegenwoordiger der Sovjet-Unie in het door de geallieerden bezette Italië, Kostylef, tegenover de regeering-Bonomi verklaard, dat de Sovjet-regeering bereid is, volledige diplomatieke betrekkingen met Italië aan te knoopen en derhalve het agrément van Kostylef als Sovjet-ambassadeur verzocht. **(V. b. 6099 L; Verbr. betr. 4080 B)**

SPANJE —

F. **Acties der Sovjet-Spaansche Maquis —**
23 Oct. — Uit New York wordt gemeld: Een bericht van United Press uit Barcelona zegt, dat Sovjet-Spanjaarden de contrôle op zich genomen hebben over vier grenssteden in Noord-Oost-Spanje. De Spaansche Maquisards hebben de steden 22 October veroverd.
De Spaansche autoriteiten hebben bepaald, dat alle politieke gevangenen uit den tijd van den burgeroorlog, wien gratie verleend is en die voorwaardelijk in vrijheid zijn gesteld, hun woonplaats slechts met toestemming van de provinciale contrôlecommissie mogen veriaten. Bij overtreding worden de betrokkenen onmiddellijk gearresteerd en moeten zij de hun kwijtgescholden straf uitzitten.
Diplomatieke waarnemers in Londen verwachten, naar „Aftonbladet" uit de Britsche hoofdstad meldt, een nieuwen revolutie-oorlog in Spanje. Tot dusverre is de ontwikkeling geremd, doordat de Westelijke mogendheden Franco steun verleenden. Dit is echter veranderd, nu Moskou besloten heeft, een nieuwe revolutie-onderneming te steunen. Waarschijnlijk is de Spaansche kwestie ook op de conferentie van Moskou behandeld.
26 Oct. — Volgens een „Exchange"-bericht heeft een luit.-kolonel Paz — het betreft hier een pseudoniem — verklaard, dat niets de revolutie tegen Franco zal tegenhouden. De Spanjaarden in Frankrijk zijn reeds georganiseerd en in verscheiden geheime besprekingen zijn de voorbereidingen voor den algemeenen opstand in Spanje getroffen. Het bevel tot den opstand is echter nog niet gegeven. De leiding van de Sovjet-Spaansche beweging in Frankrijk zal waarschijnlijk berusten bij oud-president Barrio, die uit Mexico in Frankrijk is aangekomen.

Terugtocht der Sovjet-Spaansche Maquis
27 Oct. — Naar Reuter uit Parijs bericht, hebben de Sovjet-Spaansche Maquis zich op stellingen teruggetrokken, die ongeveer 20 K.M. ten Noorden van de Spaansch-Fransche grens liggen. Dit zou op uitdrukkelijk bevel van De Gaulle zijn geschied. Ook verluidt, dat bijna alle Spaansche consulaten in Zuid-Frankrijk, die de laatste weken door de Sovjet-Spanjaarden waren bezet, weer zijn ontruimd. **(V. b. Einde burgeroorlog 3726 C)**

TURKIJE —

G. **Openstelling der Dardanellen —**
26 Oct. — „Stockholms Tidningen" meldt uit New York, dat Groot-Brittannië en de Ver. Staten zich in verbinding hebben gesteld met Turkije, ten einde het openstellen van de Dardanellen voor de geallieerde leveranties aan de Sovjet-Unie door te drijven. In diplomatieke kringen te Washington verwacht men, dat Turkije aan dezen Anglo-Amerikaanschen eisch zal voldoen.
(V. b. Geall. pressie 6045 A; 6021 G)

VER. STATEN —

A. Leveringen via de Leen- en Pachtwet —

23 Oct. (Radio-Oranje) — In het Amerikaansche verslag over het bruikleen in 1944 wordt vooral gewezen op de groote hoeveelheden voorraden en materiaal, die Amerika van Engeland heeft ontvangen. Gedurende de eerste drie maanden van 1944 werden verscheidene honderdduizenden Amerikaansche soldaten in Engelsche schepen vervoerd. Australië en Nieuw-Zeeland verschaffen meer dan 95% van al het voedsel, dat door de Amerikanen in het Verre Oosten wordt gebruikt. Gedurende de laatste maanden is er door middel van dit tegenovergestelde bruikleen meer aan de Ver. Staten geleverd dan de Amerikanen aan Australië en Nieuw-Zeeland hebben gezonden. Tenslotte wordt er in het verslag op gewezen, dat Engeland in 1943 meer dan ¾ van alle vliegtuigen voor de Engelsche luchtmacht en vloot heeft geleverd. **(V. b. Leen- en pachtwet 5949 E)**

B. Vlootdag - Wapenproductie en militaire sterkte —

28 Oct. (Radio-Oranje) — Ter gelegenheid van den Vlootdag, welke op 27 October in de geheele Ver. Staten werd gehouden, heeft president Roosevelt eenige bijzonderheden medegedeeld omtrent de rol, die Amerika in dezen oorlog vervult. Hij zeide o.m., dat sinds 1940 bijna 250.000 vliegtuigen werden gefabriceerd en de productie daarvan thans circa 9.000 per maand bedraagt. Het Amerikaansche leger bestaat uit acht millioen man; hiervan is meer dan de helft overzee. De Amerikaansche vloot beschikt over meer dan 1500 oorlogsschepen bijgestaan door 50.000 andere vaartuigen, w.o. landingsbooten. **(V. b. Vlootleiding 6109 I; Oorl. prod. 6080 D; Roosevelt 6123 F)**

C. Gen. Stilwell uit China teruggeroepen —

28 Oct. — Reuter meldt uit Washington, dat de opperbevelhebber van de Amerikaansche grondtroepen in Indië, China en Birma, gen. Joseph H. W. Stilwell, is ontheven van zijn functie van chef van den generalen staf bij generalissimus Tsjang Kai-Sjek, als plaatsvervanger van admiraal Mountbatten en als Amerikaansch bevelhebber op het Chineesche, Birmaansche en Indische oorlogstooneel. De Amerikaansche troepen in deze gebieden zullen voortaan onder bevel komen te staan van lt.-generaal Daniel Sultan en generaal-majoor A. C. Wedemeyer.

Uit Washington wordt gemeld, dat er sinds eenigen tijd scherpe tegenstellingen tusschen Stilwell en Tsjang Kai-Sjek bestonden over de strategische en andere militaire zaken in China. Tsjang zou het aftreden van generaal Stilwell hebben verlangd. **(V. b. China 6005 B; Mutaties leiding 6061 E)**

D. Waarschuwing der regeering tegen te hooge grondprijzen —

29 Oct. — De prijzen voor landbouwterreinen in de Ver. Staten zijn nog steeds aan het stijgen. In sommige landbouwdistricten stegen de prijzen voor akkerland met 42% in vergelijking met het gemiddelde prijsniveau der jaren 1935—1939. De regeering heeft er op gewezen, dat een dergelijke stijging geenszins gerechtvaardigd kan worden geacht, daar de huidige hooge prijzen voor landbouwproducten na den oorlog niet gehandhaafd zullen kunnen blijven.

In 1914—'18 deden de aankoopen der geallieerde regeeringen de prijzen van Amerikaansche landbouwproducten, speciaal tarwe en katoen, met sprongen stijgen en dit hooge prijsniveau verleidde vele farmers er toe, hun bedrijven boven hun krachten uit te breiden.

Toen omstreeks 1919 de Europeesche landbouw weer de hand aan den ploeg sloeg en Europa bovendien niet meer over de middelen beschikte, om in Amerika te koopen, zette op de Amerikaansche graan- en katoenmarkten een desastreuze daling in, welke een der oorzaken was van de crisis in het begin der jaren twintig.

Herbert Hoover,
President der Ver. St. van 1929—'33 en Voedselcommissaris der Ver. St. in den vorigen oorlog. (Br. Inf. Serv.)

De uitbreidingen der boerderijen, welke hadden plaats gehad, konden echter niet meer ongedaan gemaakt worden, tenzij door verlating van de akkers. Met dit schrikbeeld voor oogen probeerden de boeren aanvankelijk méér te produceeren, ten einde door grootere opbrengst het nadeel van den lageren prijs te compenseeren. Deze gedragslijn leidde tot een verdere daling der landbouwprijzen en een latente overproductie van agrarische voortbrengselen. Het inkomen van den landbouw als geheel liep gestadig terug en met name ontstond een wanverhouding tot het industrieele inkomen, dat aanvankelijk beter gehandhaafd bleef. Steeds moeilijker werd het voor den farmer om zich industrieele producten — o.a. landbouwmachines, tractors, auto's — aan te schaffen. Deze disharmonie tusschen het agrarische en industrieele inkomen is een der oorzaken geweest van het ineenstorten der hausse-periode in den herfst van 1929.

In de daaropvolgende crisis werd de Amerikaansche landbouw zwaar bezocht. President Hoover trachtte den farmers te hulp te komen door den Federal Farm Board surplusvoorraden te laten opkoopen en zoo de prijzen op een bepaald, zij het zeer laag, niveau te handhaven, doch deze methode faalde. In 1933 moest van een volslagen noodtoestand in den Amerikaanschen landbouw worden gesproken en met nauwelijks bedekt geweld verhinderden de farmers executoriale verkoopen van met hypotheek belaste landerijen.

Het wederom verhoogen van de landbouwprijzen vormde dan ook een der voornaamste punten, zoo niet het voornaamste punt, van Roosevelt's herstelprogramma en het is teekenend, dat het besluit, waarbij Roosevelt gemachtigd werd den dollar te devalueeren, belichaamd werd in een amendement op de „Farm Relief Act". De verdere steun aan den landbouw werd uitgevoerd door de befaamde A.A.A. (Agricultural Adjustment Administration), welke organisatie later — na het doeltreffend verzet van het Hooggerechtshof — ondergebracht werd onder de Soil Conversation Act. **(V. b. Landbouw 2136 F)**

ZWEDEN —

E. Uitbreiding militaire maatregelen —

24 Oct. (D.N.B.) — De opperbevelhebber van de Zweedsche weermacht, generaal Jung, heeft op 22 October in een zeer opmerkelijke rede, de bewapening verlangd van alle militair opgeleide Zweedsche mannen en de regeering een desbetreffend voorstel gedaan. De uitgaven voor de bewapening van deze mannen worden geraamd op 45.8 millioen Kr. en de bewapening zal bestaan uit geweren en machinepistolen. Met name wil men de ambtenaren en het personeel in oorlogsbedrijven bewapenen. **(V. b. Mil. maatr. 6109 M; 6109 L)**

DE WERELDOORLOG

Breskens, Best, Boxtel, Oirschot, St. Michielsgestel, 's-Hertogenbosch, Tilburg, Bergen op Zoom en Breda bevrijd - Amerikaansche vorderingen in de Vogezen - Russische opmarsch in Oost-Pruisen en in den Balkan - Hevige strijd om Bologna - Amerik. landing op Samar - Zeeslagen bij de Philippijnen.

WESTELIJK FRONT —

NEDERLAND —

23 Oct. (D.N.B.) — De Engelsche divisies, die ten Oosten van 's-Hertogenbosch tot den aanval overgingen, konden slechts weinig terrein winnen.

(R.O.) — Britsche troepen, die 22 October een nieuwen aanval begonnen, vorderden over een frontbreedte van 10 Km. in de richting van 's-Hertogenbosch, waarvan de afstand thans minder dan 10 Km. bedraagt. Canadeesche troepen veroverden in Zeeuwsch-Vlaanderen Breskens en fort Frederik Hendrik.

24 Oct. (D.N.B.) — Het zwaartepunt van de gevechten in het Westen ligt sinds eenige dagen op den rechter Duitschen vleugel in Nederland. Onze divisies verhinderden ten Noorden van Antwerpen en ten Oosten van 's-Hertogenbosch de doorbraakpogingen van de Canadeezen en Engelschen.

(R.O.) — Onder den druk van Duitsche tegenaanvallen moesten de Canadeezen in Zeeuwsch-Vlaanderen eenig terrein, waaronder fort Frederik Hendrik, weer prijsgeven. In de richting van 's-Hertogenbosch werden nieuwe vorderingen gemaakt, terwijl ten Noorden van Antwerpen de geallieerde troepen Roosendaal naderen.

25 Oct. (D.N.B.) — Ten Noorden van Antwerpen en in het gebied van 's-Hertogenbosch namen de gevechten nog in kracht toe. Het eerste Canadeesche en tweede Engelsche leger wonnen na zwaren strijd eenig terrein. De beoogde doorbraak werd verijdeld.
(R.O.) — De Britsche troepen vorderden opnieuw in de richting van 's-Hertogenbosch; in de Noordoostelijke buitenwijken der stad wordt reeds gevochten. In Zeeland heroverden de Canadeezen den toegangsweg naar Zuid-Beveland; zij kregen contact met de uit de richting Antwerpen oprukkende troepen en bedreigen thans Bergen op Zoom. Het Duitsche front is aan het afbrokkelen; Best, Boxtel, Oirschot en St. Michielsgestel werden bevrijd.

26 Oct. (D.N.B.) — Canadeesche aanvallen op de landengte naar Zuid-Beveland bleven na een onbelangrijke penetratie steken. Tegen een plaatselijke landing worden tegenmaatregelen genomen. Concentrische aanvallen uit het Zuiden en Oosten op het gebied Tilburg—'s-Hertogenbosch werden tot staan gebracht. In 's-Hertogenbosch zijn straatgevechten ontbrand.
(R.O) — 's-Hertogenbosch is grootendeels in Britsche handen. De weg en de spoorweg over de Maas werden op één punt bezet. Ten Zuiden van 's-Hertogenbosch rukken de Britsche troepen in Westelijke richting op en bedreigen Tilburg. Canadeesche formaties zijn Zuid-Beveland bijna 10 Km. binnengedrongen. In Zeeuwsch-Vlaanderen werd fort Frederik Hendrik opnieuw veroverd.

27 Oct. (D.N.B.) — Op Zuid-Beveland werden aanvallen van den vijand afgeslagen en landingspogingen verijdeld. Ten Zuiden van Roosendaal duren de doorbraakpogingen van de Engelschen en Canadeezen voort. Bij Tilburg worden de gevechten met den in ons front binnengedrongen vijand voortgezet.
(R.O.) — 's-Hertogenbosch is vrijwel geheel in geallieerde handen. In de buitenwijken van Tilburg wordt gevochten; Vught werd bevrijd. Oostburg, de laatste stad der Duitschers in West-Zeeuwsch-Vlaanderen werd bevrijd. Op Zuid-Beveland beginnen de Canadeesche colonnes zich te verspreiden. De bedreiging van Breda, Roosendaal en Bergen op Zoom wordt grooter.

28 Oct. (D.N.B.) — Bijzonder verbitterd werd gestreden in het gebied van Bergen op Zoom, waar talrijke vijandelijke aanvallen uiteengeslagen werden. Tilburg ging na een zwaren strijd verloren. Bij aanvallen in het gebied van 's-Hertogenbosch leed de vijand groote verliezen.
(R.O.) — Na 's-Hertogenbosch is thans ook Tilburg bevrijd; Breda wordt bedreigd. Canadeesche troepen rukten Bergen op Zoom binnen. Engelsche en Canadeesche troepen landden van zee uit op Zuid-Beveland; zij pogen contact te krijgen met de troepen, die over den dam het eiland binnendrongen. In Zeeuwsch-Vlaanderen werden de Duitschers verder teruggedrongen.

29 Oct. (D.N.B.) — De vijand werd in ons bruggenhoofd ten Westen van Breskens uit een penetratieplek verdreven. Op Zuid-Beveland zijn onze troepen nog altijd in fellen strijd gewikkeld. Tusschen Bergen op Zoom en 's-Hertogenbosch zetten Canadeezen, Engelschen en Amerikanen hun groote aanvallen voort. Onze troepen konden niet verhinderen, dat penetraties bereikt werden. In Bergen op Zoom en verscheiden andere plaatsen zijn felle straatgevechten ontbrand.
(R.O.) — Breda werd op 29 October bevrijd. De Duitschers trekken over de geheele linie in Noord-Brabant terug op de Bergsche Maas, uitgezonderd ten Westen van 's-Hertogenbosch. De geallieerde troepen naderen Roosendaal van drie kanten steeds dichter. Op Zuid-Beveland naderen de Britten en Canadeezen, na hun verbinding tot stand te hebben gebracht, thans Goes. In Westelijk Zeeuwsch Vlaanderen worden de Duitschers langzaam maar zeker naar zee gedreven. Ten Westen van het Deurnsche kanaal drongen de Duitschers door tot 14 km., ten Zuidoosten van Helmond; Meiel moest daarbij worden opgegeven.

OVERIG WESTELIJK FRONT —

23 Oct. (D.N.B.) — Onze troepen deden de aanvallen van de Canadeezen ten Noorden en Noordoosten van Antwerpen in hoofdzaak mislukken.
(R.O.) — Ten Noordoosten van Aken wordt in de straten van Würselen gevochten. Ten Noorden van het Marne-Rijn-kanaal heeft het derde Amerikaansche leger zijn aanval in de richting van Dieuze voortgezet. Ten Noorden van Bruyères werd Brouvelieures veroverd.

24 Oct. (D.N.B.) — Ten Oosten van Luneville en in den sector van Bruyères ontmoetten eigen tegenaanvallen hevigen vijandelijken tegenstand. In het boschterrein wordt met de grootste verbittering gestreden.
(R.O.) — De Amerikanen wonnen 3 Km. terrein bij hun aanval ten Noorden van het Woud van Paroi in Oost-Frankrijk.

25 Oct. (D.N.B.) — In het brongebied van de Mortagne in de Westelijke Vogezen bieden onze troepen verbitterden tegenstand.
(R.O.) — In Oost-Frankrijk wordt hevig gevochten in de buurt van Mérières-les-Metz.

26 Oct. (D.N.B.) — Onze aanvallen in het strijdgebied van Bruyères wonnen verscheiden kilometers naar het Westen terrein. De belangrijke Col du Menil ten Zuiden van Cornimont is weer in onze handen.

27 Oct. (D.N.B.) — De Amerikanen hebben in de Westelijke Vogezen hun aanvallen voor het passeeren van de hoogten ten Westen van de Boven-Meurthe voortgezet.

28 Oct. (D.N.B.) — Ten Westen van St. Dié verijdelden onze troepen de Amerikaansche doorbraak naar het Meurthedal. Ten Zuiden daarvan werd een hiaat in het gebied van Bruyères gesloten.
(R.O.) — In de Vogezen werden vorderingen gemaakt.

29 Oct. (D.N.B.) — In de Vogezen ondernamen de Amerikanen tusschen Mortange en Meurthe ten Westen van St. Dié aanvallen naar het Noorden en Zuid-Oosten.

OOSTELIJK FRONT —

23 Oct. (D.N.B.) — Op den Balkan vochten zich onze troepen, nadat zij zich in het gebied van Nisj tegen de vijandelijke overmacht hadden kunnen handhaven, vrij en kregen aansluiting met onze hoofdmacht. De vernietiging van de Roemeensche en Bolsjewistische divisies, die ten Oosten van Szolnok zijn ingesloten, duurt voort. Ten Noorden van Debreczen hebben onze troepen de Bolsjewistische formaties, die tot aan de Boven-Theiss waren doorgedrongen, van haar verbindingen afgesneden en zware verliezen toegebracht. Aan weerskanten van Seroc afweergevechten. De slag in Oost-Pruisen is naar het Zuiden overgeslagen op het gebied van Augustow. Tusschen Sudauen en Goldap slaagden de Bolsjewisten er in vrij diepe penetraties te bereiken. Na zware straatgevechten is Goldap in vijandelijke handen gevallen. Doorbraakpogingen van de Bolsjewisten aan weerszijden van Ebenrode zijn mislukt. Aanvallen op het bruggenhoofd Memel bleven vruchteloos.
(R.O.) — In het hooge Noorden hebben Russische troepen, oprukkend langs de kust en in het binnenland, de Noorsche grens bereikt. In Transsylvanië worden de Duitsch-Hongaarsche troepen verder teruggedreven naar Satul Mare, de laatste stad op Roemeensch grondgebied. Uit Noord-Hongarije wordt de val van Hajdu Nanas gemeld. In Zuid-Hongarije ontwikkelt de opmarsch naar de Donau zich gunstig. In Joego-Slavië staken Russische troepen de Save over en bezetten o.a. Semlin.

24 Oct. (D.N.B.) — De felle gevechten ten Oosten van Szolnok duren voort. In het gebied van Debreczen en ten Noorden van Nyiregyhaza duren de zeer beweeglijk uitgevoerde gevechten voort. Bij Goldap en ten Zuiden van Gumbinnen werden de bolsjewisten in tegenaanvallen teruggeworpen. Voor Memel werd de vijand doeltreffend door Duitsche scheepsartillerie bestookt.
(R.O.) — Russische legers zijn Oost-Pruisen binnengevallen en over een front van 140 Km breedte tot 30 Km diep gevorderd. Aan weerszijden van den spoorweg van Kaunas naar Gumbinnen en Insterburg rukken zij op naar Königsbergen; Eidtkuhne, Goldap, Rominten werden o.m. veroverd. Met uitzondering van Memel is het geheele gebied aan den Noordelijken oever van de Njemen van Duitschers gezuiverd. In Transsylvanië wordt de positie der aldaar achtergebleven Duitsche en Hongaarsche troepen met het uur slechter. In Noord-Hongarije werd in de nabijheid van de Tsjecho-Slowaaksche grens de Theiss bereikt. In Joego-Slavië breidden de Russische en Joego-Slavische strijdkrachten hun bruggenhoofd op den Noordelijken oever van de Sau uit.

25 Oct. (D.N.B.) — Tusschen Donau en Theiss hadden Hongaarsche aanvalsoperaties succes. Ten Zuiden van Grosskarol in het gebied van de Szamos, alsmede in de Oostelijke Beskiden zijn aanvallen van den vijand mislukt. Tusschen Warschau en de Boeg sloegen onze troepen de bolsjewisten af. Aan de Naref ontbrandden hevige gevechten.
Bij Goldap en ten Zuidoosten van Gumbinnen hebben onze tegenaanvallen naar het Oosten terrein gewonnen.
(R.O.) — In Oost-Pruisen werden krachtige Duitsche tegenaanvallen afgeslagen; twaalf kleine versterkte plaatsen werden veroverd. Het Russische offensief wordt in Zuidelijke richting uitgebreid. In Transsylvanië woedden straatgevechten in Satul Mare. In Hongarije verbreedden de Russische troepen hun opmarsch naar de Donau en bezetten zij een spoorwegknooppunt 70 mijl ten Zuidoosten van Boedapest. In Tsjecho-Slowakije wordt gevochten ten Oosten van Mucasjewo aan de spoorlijn naar Oostenrijk. In Lapland duurt de Duitsche terugtocht voort.

26 Oct. (D.N.B.) — In de dalen van den Midden-Balkan hebben zich zware gevechten ontwikkeld. Bulgaarsche aanvallen in het gebied van Skoplje werden evenzeer afgeslagen als aanvallen van de bolsjewisten bij Krajewo en in het Westelijke Morawadal. In Zuidelijk Hongarije ondernamen Duitsche en Hongaarsche troepen aanvallen en sloegen overzetpogingen van den vijand over de Beneden-

Theiss. In en bij Augustow zijn onze troepen in hevige gevechten gewikkeld. Tankformaties verijdelden in het Oostpruisische grensgebied doorbraakpogingen ten Zuidoosten van Gumbinnen. Na een verbitterden strijd konden de bolsjewisten tegen den avond Ebenrode binnendringen.
(R.-O.) — De bevrijding van Transsylvanië met de verdrijving van de Duitschers uit Satul Mare is voltooid. De Russen zijn begonnen aan de bevrijding van Noorwegen; Kirkenes en twintig andere plaatsen werden bezet. In Oost-Pruisen veroverde het Russische invasieleger nieuwe steunpunten in de Duitsche stellingen. In Letland werden krachtige aanvallen in de richting van Libau ondernomen, waarbij de Duitschers zware verliezen leden. In Polen behaalden de Russen in samenwerking met Poolsche troepen terreinwinst ten Noordwesten van Warschau's voorstad Praga. In Tsjecho-Slowakije werden ten Oosten van Mucasjewo ruim 50 plaatsen bevrijd.

27 Oct. (D.N.B.) — Onze divisies op den Balkan verhinderden de doorbraakpogingen naar Skoplje en Krajewo in het Westelijke Morawadal. De opstand in Midden-Slowakije is bezig ineen te storten. Tweeduizend ontvoerde Duitschers werden bevrijd.
Bij Debreczen en Nyiregyhaza brachten de Duitsche en Hongaarsche formaties den bolsjewisten zware verliezen toe. Onze tankstrijdkrachten zuiverden Nyiregyhaza en bevrijdden Hongaarsche gevangenen. Bij Munkacs, dat ontruimd werd, zijn gevechten met den achtervolgenden vijand aan den gang. De boschgevechten met den ten Zuiden van Augustow opgedrongen vijand duren voort. Een tegenaanval wierp den in Schlossberg binnengedrongen vijand weer terug. In Koerland verbeterden volksgrenadiers hun stellingen. Bolsjewistische aanvallen in het gebied van Doblen mislukten. In het hooge Noorden werden Petsamo en Kirkenes ontruimd.
(R.-O.) — In het hooge Noorden vorderingen ten Westen en ten Zuiden van Petsamo. In Oost-Pruisen vorderen de Russen gestadig; er wordt zwaar gevochten. In Tsjecho-Slowakije werd het verkeerscentrum Mucasjewo veroverd; de Russen vorderden in één dag 40 Km. In Oost-Hongarije is het Roode Leger 15 Km. van uit Transsylvanië opgerukt.

28 Oct. (D.N.B.) — Duitsche en Hongaarsche troepen wierpen in Zuid-Hongarije en aan de Midden-Theiss de bolsjewisten terug. Ten Noorden van Debreczen duren de hevige gevechten voort.
De slag in de Oostpruisische grensgebieden woedt voort. Zijn brandpunten lagen in het gebied van Gumbinnen en aan den Westelijken rand van de Rominterheide, waar in tegenaanvallen ten Noordoosten van Goldap vorderingen werden gemaakt. Krachtige aanvallen der bolsjewisten ten Zuidwesten van Ebenrode stortten ineen. De vijand is ten Zuidoosten van Libau en in het gebied van Autz tot den grooten aanval overgegaan. Door tegenaanvallen werden zijn doorbraakpogingen verhinderd.
(R.-O.) — De Russen konden in Oost-Pruisen opnieuw terrein winnen en verschillende Duitsche stellingen werden veroverd. In Tsjecho-Slowakije werd de hoofdstad van Roethenië, Uzhorod, door de Russen veroverd. Meer naar het Zuiden hebben de Russische legers zich thans vereenigd voor hun opmarsch naar Boedapest en Weenen. In Joego-Slavië werd Novissade aan de Donau door Russische en Joego-Slavische troepen bezet.

29 Oct. (D.N.B.) — De druk van de Bulgaren tusschen het dal van de Strumitza en ten Westen van Nisj duurt voort. Tusschen Donau en Theiss verbeterden Hongaarsche troepen hun stellingen. Bij Ungvar probeerde de vijand verder naar het Westen door te dringen. Door tegenaanvallen werd hij verdreven. In het Oostpruisische grensgebied heeft de vijand op grond van zijn in de vorige gevechten geleden zware verliezen den grooten aanval voorloopig stopgezet. De groote strijd ten Zuidoosten van Libau en bij Autz duurt voort. Onze troepen verijdelden alle doorbraakpogingen.
(R.-O.) — Troepen van maarschalk Tito hebben de Joego-Slavische haven Split bezet. In het Hooge Noorden trekken de Russische troepen zuidwaarts vanaf Petsamo. Uit Polen worden slechts plaatselijke gevechten gemeld. Op Joego-Slavisch gebied wordt de verdrijving van den vijand uit de bocht van den Donau voortgezet.

ITALIE —

23 Oct. (D.N.B.) — Aan de Adriatische kust sloegen onze divisies vijandelijke aanvalstroepen uiteen. Ten Noorden van Cesena kon de vijand een klein bruggenhoofd over de Savio in handen krijgen.
(R.-O.) — In het achterland opereerende patriotten hebben de Duitschers uit het dal van de Groote St. Bernard verdreven. Cervia, tusschen Rimini en Ravenna werd veroverd.
24 Oct. (D.N.B.) — De pogingen van den vijand uit het bruggenhoofd Cesena te voorschijn te treden mislukten.
25 Oct. (D.N.B.) — Ten Noordoosten van Vergato probeerden de Amerikanen met geconcentreerde strijdkrachten tevergeefs een plaatselijke penetratie uit te breiden.
(R.-O.) — De legers van generaal Alexander zijn Bologna tot op 13 km. genaderd.
26 Oct. (D.N.B.) — Afzonderlijke vijandelijke aanvallen bij Imola mislukten.
(R.-O.) — Een belangrijke hoogte ten Zuiden van Bologna werd veroverd.
27 Oct. (D.N.B.) — Vijandelijke aanvallen ten Noorden van Loiano zijn mislukt. Een bruggenhoofd over de Ronco ten Noorden van Meldola werd uiteengeslagen.
(R.-O.) — De geallieerden naderen Forli uit het Zuiden en Oosten. Canadeesche troepen naderen Ravenna.
28 Oct. (R.-O.) — Troepen van het achtste leger staan op minder dan 4 km. van Forli. Er woedt een hevige strijd ten Zuiden van Bologna.
29 Oct. (D.N.B.) — Zuiveringsacties brachten den benden in Noord-Italië zware slagen toe. Zij verloren meer dan 3600 dooden en 8200 gevangenen en de kern van hun zware wapens.
(R.-O.) — Geallieerde troepen blijven vorderingen maken, terwijl zij hun stellingen consolideeren.

GRIEKENLAND —

23 Oct. (R.-O.) — Het eiland Lemnos en de stad Mudros werden door de geallieerden bevrijd. De Cycladen-eilanden ten Zuidoosten van Athene zijn van Duitschers gezuiverd.
24 Oct. (D.N.B.) — Onze bewegingen in Noord-Griekenland verloopen volgens de plannen.
(R.-O.) — Vooruitgeschoven Britsche troepen hebben Lamia bereikt.
26 Oct. (R.-O.) — De Britsche troepen zijn verder opgerukt tot halverwege Lamia en Larissa. Deze laatste stad werd reeds door Grieksche patriotten bevrijd.
27 Oct. (R.-O.) — Britsche troepen en patriotten vorderen, na Larissa te hebben bevrijd, langs den weg naar Saloniki. Tweederde van Griekenland is nu bevrijd.
29 Oct. (D.N.B.) — Het gebied van Larissa werd volgens bevel naar het Noorden ontruimd.
(R.-O.) — Britsche afdeelingen maakten bij Koziani, 65 km. van de Joego-Slavische grens contact met de Duitschers. In het Oosten zijn de Duitschers bezig met de ontruiming van Saloniki.

LUCHTOORLOG —

23 Oct. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche bommenwerpers vielen bij gesloten wolkendek Hannover, Münster, Brunswijk, Neuss en Hamburg aan en wierpen bommen in West-Duitschland.
(R.-O.) — Bijna 2000 Britsche bommenwerpers en jagers bombardeerden Hamm, Münster, Hannover en Brunswijk. Amerikaansche jagers vernielden 13 locomotieven. Vanuit Italië werden militaire doelen in West-Tsjecho-Slowakije en Duitschland gebombardeerd.
24 Oct. (D.N.B.) — Amerikaansche vliegers vielen overdag Augsburg, Regensburg en andere plaatsen in Zuid- en Zuidoost-Duitschland aan. In de vroege avonduren was Essen het doel van een Britschen aanval. Andere vliegtuigen wierpen bommen op Berlijn.
(R.-O.) — Een groot aantal Engelsche bommenwerpers heeft aanvallen uitgevoerd op Essen en Berlijn. Op Essen werden 4500 ton bommen geworpen. Formaties Amerikaansche toestellen bombardeerden punten in Tsjecho-Slowakije en doelen langs den Brennerpas. Geallieerde bommenwerpers vielen vanuit Italië München, Regensburg en Augsburg aan. Het Duitsche geschut op Walcheren werd opnieuw gebombardeerd.
25 Oct. (D.N.B.) — Britsche vliegtuigen wierpen in de vroege avonduren bommen op Hannover.
(R.-O.) — Ruim 400 Thunderbolts en Mustangs bestookten het gebied tusschen Hamburg en Cassel. Zij schoten op 150 locomotieven en beschadigden o.m. ruim 400 wagons. Typhoons bombardeerden Dordrecht; het ging om twee groote door de Duitschers als hoofdkwartier gebruikte gebouwen. Ruim 20 ton bommen werden uitgeworpen.
26 Oct. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche vliegers wierpen bommen op Hamburg, Essen, Neumunster, Münster, Hamm en plaatsen in het Rijnlandsch-Westfaalsche gebied alsmede Zuidoost-Duitschland.
(R.-O.) — Ruim drieduizend Engelsche en Amerikaansche bommenwerpers en jagers deden gisteren overdag aanvallen op Duitschland; het was het grootste luchtoffensief ooit overdag op Duitschland uitgevoerd. Op Essen werden weer 4000 ton bommen geworpen; oliefabrieken in Gelsenkirchen, Homburg en olieraffinaderijen in Hamburg en Harburg, het rangeerterrein van Hamm, het grootste van Duitschland, werden aangevallen.
27 Oct. (D.N.B.) — Anglo-Amerikanen ondernamen wederom aanvallen op Münster, Hannover, Bielefeld en het Rijnlandsche gebied. Boedapest was het doel van een Sovjet-Russischen aanval.
(R.-O.) — Met ongeveer tweeduizend vliegtuigen, waaronder 1400 bommenwerpers werd het luchtoffensief tegen Duitschland voortgezet. Amerikaansche vliegtuigen vielen fabrieken, olie-installaties en spoorwegen in Hannover, Münster, Bielefeld en elders in West-Duitschland aan. Engelsche Lancasters deden een aanval op de I. G. Farbenindustrie te Leverkusen. Bij de in 24 uur door 5000 geallieerde machines ondernomen aanvallen bedroeg het verlies slechts 13 toestellen.

28 Oct. (D.N.B.) — Britsche vliegtuigen wierpen in den afgeloopen nacht bommen op de Rijkshoofdstad en op Rijnlandsch gebied.
(R.-O.) — In den afgeloopen nacht ondernamen Britsche Mosquito's een aanval op Berlijn. Vanuit Italië deden Amerikaansche bommenwerpers aanvallen op de spoorwegemplacementen van Innsbruck.

29 Oct. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche vliegers vielen Keulen, Münster en Hamm aan. In den afgeloopen nacht wierpen vijandelijke vliegtuigen bommen op Keulen en München. Vijandelijke vliegers zetten in scheervlucht hun aanvallen in West- en Zuid-West-Duitschland voort.
(R.-O.) — Ruim duizend bommenwerpers en 400 jagers deden aanvallen op Duitsche geschutsstellingen op Walcheren en gaven Keulen het zwaarste bombardement, dat het tot nog toe heeft gehad. Voorts werden de knooppunten Hamm en Münster getroffen door 350 vliegende forten, geëscorteerd door 200 jagers. 800 gewone en gevechtsbommenwerpers vielen spoorweginstallaties achter de Siegfriedlinie aan. De tactische luchtmacht ondernam 1200 aanvalsvluchten op geschutsopstellingen en andere militaire doelen.

Gedurende het grootste deel van de verslagweek werd van Duitsche zijde V-1 vuur op Londen gemeld.

ZEEOORLOG —

25 Oct. (R.-O.) — Sedert 19 September hebben er op de Noordzee of in Het Kanaal geen gevechten plaats gehad met Duitsche motortorpedobooten. Sinds de landing in Normandië zijn 72 Duitsche M.T.B.'s voorgoed onschadelijk gemaakt. Een aantal Engelsche torpedobooten en escortevaartuigen is nu voor ander werk beschikbaar.

27 Oct. (D.N.B.) — Voor de Nederlandsche kust werd een Britsche torpedomotorboot tot zinken gebracht.

HET VERRE OOSTEN —

Landingsoperaties op de Philippijnen —

23 Oct. — Naar Radio Tokio meldt is het den Japanschen afweer op 21 October gelukt voor Leyte (Philippijnen) twee vijandelijke torpedojagers, twee slagschepen en een vliegkampschip te beschadigen. Een transportschip werd tot zinken gebracht. Volgens de jongste Japansche frontberichten van de Philippijnen schijnt de vijand voorloopig slechts te streven naar de uitvoering eener landing op Leyte en dienovereenkomstig zijn transportschepen in dit gebied te concentreeren. De berichten melden voorts, dat de reeds gelande vijandelijke eenheden zeer krachtigen tegenstand ontmoeten.

24 Oct. (D.N.B.) — De invasie-operatie heeft den Amerikanen ook verder zware offers aan menschen en materieel gekost. Bij de beide voornaamste landingshoofden, bij Tacloban, de hoofdstad, en het ong. 30 km zuidelijker gelegen Dulag, worden verbitterde gevechten gevoerd, waarbij de vijand, ondanks al zijn inspanningen niet in staat was belangrijk naar het binnenland door te dringen.
(R.-O.) — De Amerikanen hebben een 30 km langen sector van den weg, die ten Zuiden van Tacloban loopt, bezet en brengen voortdurend versterkingen aan land. Het eiland ontwikkelt zich snel tot het groote steunpunt voor toekomstige operaties.

25 Oct. (R.-O.) — Amerikaansche troepen hebben vanuit Leyte de Straat van San Juanito overgestoken en zijn geland op het eiland Samar.

26 Oct. (R.-O.) — De Amerikanen maakten op Leyte op alle fronten vorderingen. Op 24 October werden 56 Japansche vliegtuigen vernietigd.

27 Oct. (R.-O.) — Op Leyte is een kuststrook van 70 km bezet; de geallieerden, die zes vliegvelden veroverden, dringen verder het binnenland in. Op Samar werden Japansche tegenaanvallen afgeslagen.

28 Oct. (R.-O.) — De hoofdstad van Samar, Catbalogan is in Amerikaansche handen; bijna het geheele eiland is van vijanden gezuiverd. Op Leyte verloren de Japanners in één week ongeveer 14.000 man aan dooden, terwijl de Amerikanen ongeveer 500 man verloren.

Zeeslagen bij de Philippijnen —

25 Oct. — Het Japansche hoofdkwartier heeft het volgende communiqué gepubliceerd: „Sedert 23 October hebben onze marinestrijdkrachten met haar aan de oppervlakte varende schepen en vliegtuigformaties een hevigen aanval ondernomen op een vijandelijke formatie en een transportvloot in de wateren ten Oosten van de Philippijnen. De tot dusver vastgestelde resultaten zijn: tot zinken gebracht vier vliegdekschepen, waaronder één van de Enterprise-klasse, twee kruisers, een torpedojager en minstens vier transportschepen. Zwaar beschadigd: twee vliegdekschepen, een slagschip en twee kruisers. Onze eigen verliezen bedragen twee kruisers en een torpedojager, die tot zinken gebracht zijn."
(R.-O.) — Op 23 October begon een zee- en luchtslag in de wateren van de Philippijnen. Eén Japansch vlooteskader stoomde op uit de Jolo-zee benoorden Borneo; een tweede door de zee ten Noordwesten van Leyte; het derde werd ten Zuidoosten van Formosa gesignaleerd. In een eerste treffen tusschen de Amerikaansche luchtmacht en de Japansche oorlogsschepen werd een groot Japansch vliegdekschip tot zinken gebracht. Twee andere Japansche vliegkampschepen, 5 tot 6 slagschepen, een kruiser en een aantal niet nader bekende schepen werden beschadigd; 150 Japansche vliegtuigen werden neergeschoten. Aan Amerikaansche zijde ging een vliegdekschip verloren. De slag duurt voort.

26 Oct. — Naar uit twee, op 26 October, door het keizerlijke hoofdkwartier uitgegeven communiqué's blijkt, bedragen de vijandelijke verliezen aan oorlogsschepen thans in totaal 62 bodems, waarvan 28 tot zinken gebracht en 34 zwaar beschadigd. Aan vijandelijke schepen werden tot zinken gebracht: vijf transportschepen, twee vliegtuigmoederschepen, drie kruisers, een torpedobootjager, 17 groote landingsvaartuigen. Zwaar beschadigd, in brand geworpen of op het strand gezet werden 17 transportschepen, zes vliegtuigmoederschepen, drie slagschepen, drie kruisers, drie torpedobootjagers, twee groote landingsvaartuigen. De in de vroegere communiqué's van het keizerlijke hoofdkwartier gepubliceerde resultaten zijn niet begrepen in de hierboven gegeven vijandelijke verliezen.
(R.-O.) — Uit nadere berichten blijkt, dat drie zeeslagen hebben plaats gehad: 1. ten Zuidoosten van Formosa, 2. ten Noorden van de Philippijnen, 3. ten Zuiden van de Philippijnen. Bij den sub 1 bedoelden slag werd 1 Japansch vliegkampschip door vliegtuigen van Amerikaansche vliegkampschepen tot zinken gebracht. Van de 4 slagschepen, die zich in de Japansche formatie bevonden, die aan den sub 2 genoemden slag deelnamen, werden er 3 zwaar beschadigd. In dit gevecht ging het Amerikaansche vliegkampschip „Princeton" (10.000 ton) verloren, 1300 leden der bemanning werden gered. In den sub 3 vermelden slag werden alle Japansche schepen tot zinken gebracht of beschadigd, t.w. 2 slagschepen, 2 kruisers en 4 torpedojagers. Eén slagschip van 29.000 ton werd definitief tot zinken gebracht.
De bevelhebber van de 3e Amerikaansche vloot, Halsey, rapporteerde aan President Roosevelt: De Japansche vloot is bij de Philippijnen verslagen, ernstig beschadigd en op de vlucht gejaagd door de Amerikaansche zeemacht in dit gebied.

27 Oct. (R.O.) — De Amerikaansche minister van Marine maakte bekend, dat aan Japansche eenheden tot zinken zijn gebracht 1 slagschip, 5 kruisers, 1 torpedojager en 2 vliegkampschepen. Voorts zijn een twintigtal schepen beschadigd. Behalve de „Princeton" verloren de geallieerden den zwaren Australischen kruiser „Australia" (10.000 ton); 1 Amerikaansche torpedojager werd beschadigd, terwijl verschillende patrouillevaartuigen beschadigd werden of zonken.
Het Amerikaansche Departement van Marine maakte voorts bekend, dat er zich bij de geallieerde vloot in den Stillen Oceaan minstens 16 slagschepen en 37 kruisers bevinden, voorts honderden torpedojagers, escortevaartuigen en onderzeeërs.

28 Oct. (D.N.B.) — De totale successen van de Japansche luchtmacht in den luchtslag bij Formosa in den tijd van 12 tot 14 October en in den zeeslag voor de Philippijnen op 25 en 26 October zijn: Tot zinken gebracht 34 oorlogsschepen, waaronder 19 vliegkampschepen, twee slagschepen, zes kruisers, een kruiser of torpedojager en twee torpedojagers, alsmede twee transportschepen. Beschadigd: 38 oorlogsschepen, waaronder 15 vliegkampschepen, drie slagschepen, zes kruisers, een torpedojager en 13 andere oorlogsschepen, waarvan het type niet werd herkend. In deze getallen zijn de successen der Japansche strijdkrachten in de Golf van Leyte niet begrepen.

29 Oct. (R.O.) — Uit volledige berichten omtrent den slag in de Golf van Leyte, één der zeeslagen van de afgeloopen week, blijkt, dat het geheele Japansche eskader, bestaande uit 2 slagschepen (ieder ca. 30.000 ton), 2 zware kruisers, 2 lichte kruisers en 10 torpedojagers, tot zinken werd gebracht. Vliegtuigen brachten op 26 October nog een torpedojager tot zinken, terwijl ze een lichten kruiser ernstig beschadigden.

Luchtoorlog —

25 Oct. — Het keizerlijk hoofdkwartier maakt melding van een nieuwen vijandelijken luchtaanval op Kioesjioe en op het tusschen Japan en Korea gelegen eiland Saitsjoe. Ca. 100 Amerikaansche vliegtuigen, die in China waren opgestegen, vielen deze gebieden aan, waarbij eenige schade ontstond.

(R.O.) — Super-vliegende forten deden een aanval op Kioesjioe, het meest Zuidelijke eiland van Japan.

26 Oct. (R.O.) — Voor de tweede maal in 24 uur vielen vliegende forten Kioesjioe aan. Eén vliegtuig ging verloren. **(V. b. Krijgsverr. 6124/26)**

De strijd om 's-Hertogenbosch. Boven: Britsche infanterie en Binnenlandsche Strijdkrachten in de straten van 's-Hertogenbosch. Onder: Een Britsche soldaat nam een Duitscher, die uit een brandend huis in St. Michielsgestel (British Official Foto's)

Boven: Hollandsche vluchtelingen vinden dekking onder een Britsche stelling tijdens den strijd om Boxtel.
Onder: De bevrijding van Tilburg. Britsche troepen trekken Tilburg binnen.

NEDERLAND (Bevrijd gebied) —

A. **Duitsche requireering van kleeding en beddegoed —**

30 Oct. (R.O.) — Aan een toespraak van A. den Doolaard, op 30 October gehouden voor Radio-Oranje, ontleenen wij, dat o.m. te Gorinchem, Breda en Den Haag door de Duitschers kleeding en beddegoed werden gevorderd van de bewoners dier plaatsen. O.a. moesten dekens, stellen ondergoed, overhemden, schoenen, winter- en regenjassen worden ingeleverd, terwijl in Breda de bevolking zelfs gouden ringen en horloges moest afstaan. Een en ander geschiedde tegen zoogenaamde betaling in Nederlandsch geld. **(V. b. Plunderingen 6091 A)**

B. **De overstrooming van Walcheren —**

31 Oct. (R.O.) — De correspondent van het A.N.P. te Londen deelde eenige bijzonderheden mede over den toestand op Walcheren na de bevrijding. Middelburg, dat normaal 21.000 inwoners heeft, herbergt nu ongeveer 40.000 menschen. In Vlissingen zijn ongeveer 3000 van de 23.000 inwoners achtergebleven, terwijl op het platteland veel boeren en dorpelingen hebben geweigerd voor het water terug te trekken en in hun huizen en boerderijen zijn gebleven, ondanks het Duitsche evacuatiebevel. Zij hebben voedsel naar de bovenverdieping meegenomen, waar zij ook slapen, en komen slechts overdag bij eb uit de huizen, als de lage waterstand het mogelijk maakt zich te verplaatsen. Men schat hun aantal op ongeveer 20.000. Vlissingen heeft tot dusver meer van de bombardementen geleden dan Middelburg. De levensomstandigheden zijn overal zeer moeilijk en de A.N.P.-correspondent noemt den toestand ernstig, maar niet wanhopig. De onverzettelijke Zeeuwsche geest wordt misschien nog het beste gedemonstreerd op de boerderijen, die midden in het land liggen, dat door de Duitschers onder water is gezet. Van die boerderijen, geheel omgeven door een troostelooze watervlakte, waait van de daken nu weer de Nederlandsche driekleur.
(V. b. Overstr. v. Walcheren 6106 A)

C. **Zuiveringsmaatregelen —**

5 Nov. (R.O.) — De commissaris van het Militair Gezag te Nijmegen heeft op grond van het Zuiveringsbesluit een aantal personen in Nijmegen in hun functie geschorst. Onder hen bevonden zich de burgemeester, de wethouders, de ontvanger, gemeentepersoneel, de directeur en de adjunct-directeur der electriciteitswerken, de directeuren van de gasfabriek, enz. enz. Aan een aantal ambtenaren werd bevel gegeven hun functie te staken. Zestig personen, verbonden aan het directoraat-generaal van politie, werden in hun functie geschorst.
Te Eindhoven werd voor de zuivering van het politiecorps een commissie benoemd, bestaande uit den burgemeester, een vertegenwoordiger van de justitie, leden van het politiecorps, en leden van de binnenlandsche strijdkrachten. Politie en binnenlandsche strijdkrachten hebben samen een afdeeling Politieke Recherche gevormd, die N.S.B.-ers, collaborateurs en profiteurs opspoort.
(V. b. Zuivering 6113 D)

D. **Economisch herstel — Wachtgeldregeling —**

5 Nov. (R.O.) — Met medewerking van de arbeidsbureaux en werknemersorganisaties is in het gansche bevrijde gebied een wachtgeldregeling ingevoerd, krachtens welke gehuwden bij 0 uur werk 80% ontvangen van hun oorspronkelijke loon. Dit percentage daalt tot 60 % voor bij ouders inwonende ongehuwden en voor ongehuwden beneden de 18 jaar.
(V. b. Ontslagverbod 6113 E; Wachtgeldregelingen Amsterdam 6086 A)

NEDERLAND (Bezet gebied) —

E. **Texel schenkt levensmiddelen aan Amsterdam —**

31 Oct. — Onder leiding van haar burgemeester, Rijk de Vries, aldus ontleenen wij aan „De Telegraaf", heeft Texels burgerij in de afgeloopen weken levensmiddelen verzameld voor de noodd ruftige burgerij van Amsterdam. Gistermiddag is er een schuit voor de Prins Hendrikkade komen varen met het geschenk aan boord, bestaande uit 75 ton aardappelen, 16 ton groente, 6 ton meel, 350 kg diversen (w. o. havermout), 14 schapen en 300 liter olie. Dit alles, belangeloos ingezameld en belangeloos vervoerd, werd 31 October door Amsterdam in persoon van wethouder Strak met open armen aanvaard. De wethouder heeft daarbij medegedeeld, dat het voedsel in samenwerking met den Geneeskundigen Dienst en den Dienst van Sociale Zaken onder het meest noodlijdende deel van de bevolking gratis en geheel buiten de distributie om als extraatje zal worden verstrekt.
(V. b. Voedselvoorz. A'dam 6119 E)

F. **Voedselvoorziening - Centrale Keuken te Amsterdam —**

31 Oct. — Het aantal „eters" is in 1 week van 437.000 op 265.000 gedaald. De oorzaak hiervan is de vermindering van de hoeveelheid per portie van ¾ op ½ liter (prijs 20 cent per portie) en de in de eerste week voorgekomen belangrijke stagnaties. Het aantal bij de Centrale Keuken werkzame personen bedraagt 4000, waarvan 90 % ongeschoold.
(V. b. Centr. Keuken 6127 E)

G. **V1-projectiel neergestort —**

31 Oct. — Een 27 October in de omgeving van Den Haag afgeschoten raket-projectiel, zoo meldt „Het Volk", stortte kort na het opstijgen weer neer, waarbij het terechtkwam op het internaat van de Kruisvaarders van St. Jan te Rijswijk. Twaalf jongens in den leeftijd van 9—13 jaar en een broeder vonden hierbij den dood. Een groot aantal kinderen werd min of meer ernstig gewond.

H. **Invaliditeits- en Ouderdomswet - Rente-trekkenden per 1 Juni '44**

2 Nov. — Op 1 Juni 1944 werden 56846 weduwrenten en 18741 weezenrenten krachtens de Invaliditeitswet genoten, terwijl op genoemden datum 111214 personen, die uit hoofde van de Invaliditeitswet, vóór 1 Juli 1922 onder de verplichte verzekering vielen, zich in het genot van een ouderdomsrente van drie gulden per week bevonden. Voorts ontvingen 95866 personen een rente wegens blijvende of tijdelijke invaliditeit. Van degenen, die in het tijdvak 1919—1923 gebruik hebben gemaakt van de voor hen geopende gelegenheid om tegen een wekelijksche premie van 39 cents op grond van de Ouderdomswet een verzekering aan te gaan, waren op 1 Juni 1944 72.698 personen in het genot van een ouderdomsrente van drie gulden per week. Ten slotte waren op 1 Juni 1944 van degenen, aan wie in 1919 bij de inwerkingtreding van de Ouderdomswet of reeds daarvoor een kostelooze ouderdomsrente van drie gulden werd toegekend, nog 4250 personen in het genot daarvan.
V. b. Inval. en Ouderdomswet 5948 A)

I. **Beëediging vrijwilligers Landstorm Nederland —**

2 Nov. — In een klein stadje in het Noorden des lands heeft een dezer dagen een SS-Obersturmführer eenige honderden SS-grenadiers van de SS-vrijwilligers brigade Landstorm Nederland op den Führer beëedigd. Na de plechtigheid sprak de commandeur, een SS-Sturmbannführer, hen toe. Hij verheugde zich, dat er onder het Germaansch-Nederlandsche volk nog zoovelen zijn, die nu als SS-grenadiers voor het voortbestaan van hun volk zijn aangetreden. De geschiedenis zal eens hun daden erkennen, want niet door wetenschappelijke theorieën, maar door de mannen achter de wapens wordt de oorlog gewonnen, aldus spreker
(V. b. Beëediging Landstorm C066 B)

BELGIE —

K. **De activiteit der Verzetsbeweging —**

31 Oct. (Radio-Oranje) — Uit een overzicht van de activiteit der Belgische verzetsbeweging gedurende de bezetting blijkt, dat er 207 fabrieken zijn aangevallen; 7 groote electrische centrales, 255 locomotieven, 1000 wagons en bijna 400 vrachtauto's werden vernield. 138 treinen werden tot ontsporing gebracht en bovendien zijn 700 Duitschers en 652 verraders gedood.

L. **Liquidatie der verzetsbeweging**

1 Nov. (Radio-Oranje) — De Belgische regeering heeft den mannen van de verzetsbeweging toegestaan zich aan te melden voor het leger, de politie en andere politieke diensten. Deze menschen hebben er bezwaar tegen gemaakt zonder meer bij het leger te worden ingelijfd. Ook hadden zij critiek uitgeoefend op de geallieerde legerleiding en deze er van beschuldigd, dat de nieuw opgerichte Belgische corpsen onvoldoende zijn uitgerust en opgeleid. Deze critiek werd op 31 October door den Belgischen minister van Defensie beantwoord. Hij wees er op, dat de vorming en opleiding van troepen een werk is, dat veel tijd kost. Het geallieerde opperbevel heeft de Belgische regeering verzocht deze corpsen zoo spoedig mogelijk op te richten en zij heeft al het mogelijke gedaan om aan dit verzoek te voldoen.

M. **Saneering der geldcirculatie —**

2 Nov. — Van het totale bedrag aan bankbiljetten dat moest worden ingeleverd ten bedrage van 100 milliard francs werd slechts 76 milliard francs ter omruil in nieuwe biljetten ingeleverd. De eigenaars van de resteerende 24 milliard francs waagden het niet hun biljetten in te leveren.
Tijdens te Londen gehouden besprekingen verklaarde de Belgische minister van Financiën, dat het bedrag aan bankbiljetten, dat door de Duitschers in omloop werd gebracht tot op ongeveer een derde is teruggebracht.
(V. b. Fin. maatr. 6114 D)

N. **Communisten steunen regeering-Pierlot —**

3 Nov. — Naar het officieuze Engelsche nieuwsbureau uit Brussel verneemt,

heeft het bureau van de Belgische communistische partij een publicatie het licht doen zien, waarin verklaard wordt, dat de partij haar politiek van steun aan de regeering-Pierlot zal voortzetten.

Woordelijk wordt in de verklaring het volgende medegedeeld: „Onze partij heeft besloten haar deelneming aan de regeering voort te zetten, in de hoop, dat hetgeen door den minister-president beloofd werd, binnen afzienbaren tijd vervuld zal worden."

(V. b. Kab. Pierlot 6099 B)

BRITSCH-INDIE —

A. Congresleidersbijeenkomst —

30 Oct. (D.N.B.) — Naar Radio Delhi meldt, is op 30 October de eerste bijeenkomst van congresleiders sedert Augustus 1942 te Bombay gehouden. Men verklaarde zich accoord met de houding door Gandhi aangenomen bij zijn besprekingen met Djinnah. Voorts handhaafde de bijeenkomst de door de uitvoerende commissie van het congres in Augustus 1942 aanvaarde motie „Verlaat Indië", waarin de Britten uitgenoodigd worden Indië te verlaten. Ten slotte werd Gandhi verzocht geen nieuwe periode van vasten te beginnen, daar dit zijn leven, dat kostbaar en belangrijk voor de komende ontwikkeling van Indië is, in gevaar zou kunnen brengen.

(V. b. Rede Gandhi v. congresvertegenw. 6014 C)

BULGARIJE —

B. Geallieerde wapenstilstandsvoorwaarden —

30 Oct. — Radio Moskou heeft den tekst gepubliceerd van de tusschen Engeland, de V.S. en de Sovjet-Unie en Bulgarije gesloten wapenstilstandsovereenkomst. Hierin is o.m. het volgende bepaald:

De Bulgaarsche regeering verplicht zich de Duitsche strijdkrachten te ontwapenen en deze als krijgsgevangenen uit te leveren.

Bulgarije verplicht zich zijn land-, zee- en luchtstrijdkrachten onder Sovjet-Russisch opperbevel te plaatsen.

De Bulgaarsche troepen moeten gemobiliseerd en onder geallieerde contrôle geplaatst worden.

De Bulgaarsche troepen en ambtenaren moeten zich binnen een bepaalden termijn uit Griekenland en Joego-Slavië terugtrekken.

De Sovjet-Russische en geallieerde land-, zee- en luchtstrijdkrachten hebben in Bulgarije alle vrijheid van handelen.

Alle Sovjet-Russische en geallieerde krijgsgevangenen moeten onmiddellijk in vrijheid worden gesteld.

Bulgarije verplicht zich alle politieke gevangenen, die ten gunste van de geallieerden werkzaam zijn geweest, in vrijheid te stellen.

Alle pro-Duitsche organisaties worden ontbonden.

Bulgarije moet alle Duitsch bezit, benevens alle in de havens liggende schepen, als oorlogsbuit uitleveren.

De Bulgaarsche handelsvloot wordt onder Sovjet-Russisch commando geplaatst.

Bulgarije moet zijn industrie in dienst stellen van de geallieerde oorlogsdoeleinden. Een geallieerde contrôlecommissie wordt gevormd, die tot na het sluiten van het vredesverdrag zich zal belasten met de regeling en uitvoering van de gestelde wapenstilstandsvoorwaarden.

(V. b. Wapenstilst. voorw. 6114 E)

ENGELAND

C. *Lagerhuisrede van Churchill*

31 Oct. — Naar Reuter meldt, heeft Churchill 31 October in het Lagerhuis verklaard, een einde van den oorlog in Europa vóór het einde van het voorjaar of zelfs vóór het begin van den zomer niet te kunnen voorspellen en nog minder te kunnen garandeeren. Churchill, die de wet tot verlenging van de huidige parlementsperiode in tweede lezing indiende, zeide van meening te zijn, dat de coalitieregeering in Engeland niet mag worden verbroken voordat de vijand is ineengestort. Het is niet waarschijnlijk, dat er algemeene verkiezingen kunnen gehouden worden binnen zeven of negen maanden. Alleen op de basis van militaire redenen is het niet raadzaam aan te nemen, dat minder dan 18 maanden na afloop van den oorlog in Europa noodig zullen zijn voor de „definitieve vernietiging van den Japanschen wil of van de Japansche capaciteit om door te vechten".

Uitstel der verkiezingen —

1 Nov. (Radio-Oranje) — Churchill heeft op 31 October in het parlement een wetsontwerp ingediend waarbij de verkiezingen opnieuw voor hoogstens een jaar worden verschoven. Hij verklaarde, dat de coalitie moet worden gehandhaafd totdat Duitschland is verslagen. Er kan natuurlijk door een omwenteling in Duitschland elk oogenblik een einde aan den oorlog worden gemaakt, maar gezien de kracht van de Nazi-partij is dit toch niet waarschijnlijk. Van een zuiver militair standpunt bezien achtte hij het waarschijnlijk, dat de oorlog nog tot de volgende lente of de eerste maanden van den zomer zal duren. Daarna zal er nog minstens 1½ jaar noodig zijn om Japan te verslaan, maar het zou te ver gaan de verkiezingen uit te stellen totdat ook Japan de wapens neerlegt. Als de oorlog in Europa ten einde is, zullen er verkiezingen worden gehouden. Er moet niet te veel haast met de verkiezingen worden gemaakt met het oog op de mannen in het leger, die zooveel mogelijk ook moeten stemmen. Bovendien zal de voorgestelde reorganisatie der kiesdistricten en de herziening van de verkiezingslijsten tijd vorderen. De verkiezingen zullen dus nog wel 8 tot 9 maanden op zich laten wachten. Churchill verklaarde, dat hij het uiteenvallen van de coalitie, die Engeland door deze critieke periode heen heeft geholpen, met leedwezen zal aanschouwen, maar het kiesrecht is een van de grondslagen van de democratie; zonder verkiezingen wordt de democratie tot een holle frase. De mededeeling van Churchill werd algemeen met instemming begroet. Namens de arbeiderspartij verklaarde de waarnemende voorzitter, Greenwood, dat niets de arbeiderspartij zou beletten actief aan den oorlog te blijven deelnemen, totdat de overwinning is behaald.

(V. b. Mededeeling Churchill 6109 A)

D. Dr. Temple, aartsbisschop van Canterbury overleden —

30 Oct. — Naar uit Londen wordt gemeld, is de aartsbisschop van Canterbury, dr. William Temple, overleden. Zoowel dr. Temple als zijn voorganger te Canterbury, lord Lang, is voor zijn benoeming tot aartsbisschop van Canterbury aartsbisschop van York geweest. Na zijn benoeming tot aartsbisschop van York, twee jaar geleden, heeft hij een bezoek gebracht aan de Sovjet-Unie en aan Amerika. Tot nieuwen aartsbisschop van Canterbury zal waarschijnlijk de huidige aartsbisschop van York, dr. Cyrill Carbett, worden benoemd.

De Londensche correspondent van „Svenska Dagbladet" weet te melden, dat dr. Temple de eerste Engelsche bisschop is, die beschikt heeft, dat hij gecremeerd wil worden.

(V. b. Aartsbissch. v. Canterbury 5596 D)

FINLAND

E. Lotta-organisatie ontbonden —

1 Nov. (D.N.B.) — Behalve de burgerwachten is thans, naar uit dagbladberichten uit Helsinki blijkt, ook de bekende Lotta-organisatie ontbonden.

(V.b. Lotta-organisatie 5539)

F. Schadevergoeding aan Sovjet-Rusland —

3 Nov. (D.N.B.) — De schadevergoeding, die Finland moet uitkeeren aan de bevolking van het aan de Sovjet-Unie afgestane gebied van Karelië, moet, volgens een voorloopige berekening, naar Dagens Nyheter uit Helsinki meldt, geraamd worden op 18 millioen Finsche marken, d.d. tweemaal zooveel als de betalingen na den winteroorlog hebben bedragen. De enorme som zal worden opgebracht door een inbeslagneming van 20 pct. van alle bezit.

(V. b. Wapenstilst. voorw. 6093 A)

G. Uitlevering der handelsvloot —

4 Nov. — Aan de „D. Z. i. d. Niederl." ontleenen wij een bericht uit Stockholm, waarin wordt medegedeeld dat Finland in totaal 100.000 br.t. scheepsruimte aan de Sovjet-Unie moet afstaan. Dit is voor de Finsche scheepvaart een zware slag aangezien, afgezien van de overige oorlogsverliezen, reeds eerder een belangrijk aantal schepen door de overige geallieerde landen in beslag genomen werd.

FRANKRIJK

H. Hooggerechtshof voor leden der Vichy-regeering —

31 Oct. — Radio-Paris heeft medegedeeld aldus de Britsche berichtendienst, dat het Fransche kabinet heeft besloten een hooggerechtshof in te stellen, dat vonnis moet vellen over de leden der voormalige regeering van Vichy.

(V. b. Vichy 6061 G)

I. Compromisvoorstel van de verzetsbeweging —

3 Nov. (D.N.B.) — Naar de Britsche berichtendienst meldt heeft de Fransche Nationale Verzetsraad op 3 dezer een compromis-voorstel aan de regeering-De Gaulle voorgelegd, dat voorziet in de vorming van een republikeinsche civiele garde, die in de plaats zal komen van de patriottische militie.

K. Ontwapening en ontbinding der „Patriottische militie" gelast —

30 Oct. (D.N.B.) — Het ministerie van Binnenlandsche Zaken van De Gaulle heeft bij decreet bepaald, dat de „Patriottische Militie" moet worden ontwapend en ontbonden.

In de verschillende deelen van het land, aldus de Parijsche Reutercorrespondent King, is men het in kringen der verzetsbeweging over deze kwestie niet eens. Een groot deel der militie zou geneigd zijn de wapens aan de desbetref-

fende autoriteiten uit te leveren, doch anderen zijn van afwijkende meening. Er zal veel van afhangen op welke wijze de regeering thans de ontwapeningspolitiek ten uitvoer zal leggen.
Naar „Associated Press" uit Parijs meldt, heeft het decreet van De Gaulle over de ontwapening der linksradicale Fransche militie een zoo ernstig meeningsverschil tusschen De Gaulle en de communisten doen ontstaan, dat de beide communistische leden van het kabinet, Tillon en Billoux, waarschijnlijk zullen aftreden.
(V. b. Maquisards 6013 B)

A. **Dr. Petiot gearresteerd —**
3 Nov. (S. P. T.) — De Parijsche massamoordenaar, dr. Marcel Petiot, wiens naam omstreeks een halfjaar geleden regelmatig op de frontpagina's der wereldpers prijkte, is gearresteerd.
We herinneren er aan, dat men in de woning van Petiot destijds niet minder dan 45 koffers met kleedingstukken van verdwenen vrouwen vond. Hij zal vervolgd worden op het vermoeden van massa-moord.

HONGARIJE —

B. **De opvolging van Horthy als Rijksbestuurder —**
2 Nov. (D.N.B.) — Het Huis van Afgevaardigden is vandaag bijeengekomen om kennis te nemen van een schrijven van 16 October, waarin de voormalige Rijksbestuurder, admiraal Horthy, mededeeling doet van zijn besluit ten behoeve van de succesvolle voortzetting van den oorlog, alsmede in het belang van de innerlijke eenheid en aaneensluiting van het land, afstand te doen van zijn functie met alle daaraan verbonden rechten van Rijksbestuurder. De president van het Huis van Afgevaardigden verklaarde, dat als gevolg van de aftredingsoorkonde hij den Rijksraad tegen 27 October bijeenriep, daar het ambt van Rijksbestuurder vervuld moest worden. De Rijksraad besloot de beide Huizen niet bijeen te roepen voor een gemeenschappelijke zitting, daar een belangrijk deel van het land door den oorlog getroffen is en het huidige oogenblik voor deze bijeenroeping niet geschikt is. De president is derhalve van meening, dat de uitoefening van de macht van het hoofd van den Staat tot nader order door middel van het parlement moet geschieden.
(V. b. Horthy 6121 I; 6130 C)

C. **Confiscatie der Joodsche vermogens —**
5 Nov. (D.N.B.) — Het geheele vermogen der Joden in Hongarije gaat over aan den Staat. De zich in Joodsch bezit bevindende stukken grond en onroerende goederen worden bij het kadaster aan den staat overgedragen. Het in beslag genomen Joodsche vermogen zal in de eerste plaats gebruikt worden voor het herstel der oorlogsschade en voor steun aan oorlogsverminkten.
(V. b. Joden 5910 D; 5903 A)

IRAN —

D. **Sovjet-Unie wenscht olieconcessie —**
30 Oct. (Interinf) — Onder het voorwendsel, dat de Iraansche regeering weigert vóór het einde van den oorlog onderhandelingen over petroleumconcessies met de Sovjet-Unie en andere geallieerde mogendheden op te nemen, zijn de Sovjet-politici thans begonnen met alle middelen der agitatie te streven naar het bereiken van hun doel. In Teheran is een „Iraansch vrijheidsfront" gevormd, dat is overgegaan tot openlijken strijd tegen de regeering. Ruim 20 bolsjewistische dagbladen zijn met een geweldige campagne tegen de regeering begonnen. Men acht het derhalve niet uitgesloten, dat de regeering-Saed door een staatsgreep of door een of andere „paleisrevolutie" binnenkort ten val zal worden gebracht, wanneer zij mocht blijven weigeren met de bolsjewisten te onderhandelen over de petroleumconcessies.

E. **Regeering afgetreden —**
1 Nov. (D.N.B.) — Uit Teheran wordt gemeld, dat de regeering van Iran wegens haar weigering de Sovjet-Unie onverwijld petroleumconcessies te verleenen in de Noordelijke provincies des lands, door de uit Moskou geïnspireerde kringen tot aftreden is genoodzaakt.
(V. b. Regeering 5903 C)

F. **Olieconcessie aan de Sovjet-Unie geweigerd —**
2 Nov. (Radio-Oranje) — De minister-president van Iran heeft in een radiorede de redenen medegedeeld waarom zijn regeering het verzoek van Sovjet-Rusland geweigerd heeft om onmiddellijke olie-concessies in Noord-Iran. Hij zeide dat, zoolang buitenlandsche troepen in het land zijn, de openbare meening elke concessie zou beschouwen als onder druk te zijn gegeven. Alle rapporten van Iraansche diensten in het buitenland drongen er op aan geen concessies te geven voor het einde van den oorlog. De Iraansche premier was van meening, dat het besluit om op het oogenblik aan niemand concessies te verleenen geen invloed moest uitoefenen op de relaties met de Sovjet-regeering; het was een besluit, dat Engelsche en Amerikaansche maatschappijen zonder ergernis hadden aanvaard.

ROEMENIE —

G. **Regeeringswijziging —**
1 Nov. (D.N.B.) — Volgens een bericht van United Press is de Roemeensche regeering Sanatescu afgetreden. Behoudens goedkeuring door den koning heeft Sanatescu, die tot dusver minister-president was, een nieuwe regeering gevormd. Deze bestaat uit vier liberalen, vijf nationaal-zararisten en zes leden van het z.g. democratische front, d.w.z., de communistische organisatie. Onder hen bevindt zich de communistenleider Patrascanu, die door zijn aftreden de crisis der eerste regeering-Sanatescu heeft veroorzaakt. Met zes ministers zijn de communisten thans het sterkst in de regeering vertegenwoordigd. Maniu en Bratianu, de leiders der nationaal-zaranisten en liberalen, konden geen belangrijke posities verkrijgen, doch moesten zich tevreden stellen met de functies van minister zonder portefeuille.
(V. b. Kabinet 6123 C)

VER. STATEN —

H. **Ambassadeur in Tsjoengking-China afgetreden —**
31 Oct. — De Amerikaansche ambassadeur in Tsjoengking, Clarence Gauss, heeft na het terugroepen van Stilwell zijn ontslag aangeboden, onder het motief dat de terugroeping van Stilwell het resultaat is van belangrijke verschillen van meening tusschen de Amerikaansche regeering en Tsjiang Kai-sjek. Men heeft het thans aan Tsjiang Kai-sjek overgelaten door een grondige reorganisatie van zijn leger en door „actievere" operaties tegen de Japanners te toonen, dat hij „op gemeenschappelijke basis" wil verder strijden.
(V. b. China 6005 B; Stilwell 6131 B)

I. **Overzicht militaire verliezen —**
De Britsche berichtendienst meldt uit Washington, dat het Amerikaansche bureau voor oorlogsinlichtingen op 2 November heeft medegedeeld, dat de totale verliezen der Amerikaansche strijdkrachten sedert het uitbreken van den oorlog 487.692 man bedragen.
(V. b. Verliezen 6067 D)

DE WERELDOORLOG

Bevrijding van Goes, Roosendaal, Waalwijk, Vlissingen, etc. - Britsche landing op Walcheren - 637.000 gevangenen sinds D-day - Amerikaansche vorderingen bij Aken - Gevechten in de Vogezen - Vorderingen in Hongarije en Tsjecho-Slowakije - Russische opmarsch naar Boedapest - Grieksche vasteland geheel bevrijd - Amerikaansche opmarsch op Leyte en Samar - Japansche landing op Leyte.

WESTELIJK FRONT —
NEDERLAND —
30 Oct. (D.N.B.) — In Nederland is de strijd, zich uitstrekkend van ten Noordoosten van Brugge tot het gebied van 's-Hertogenbosch, tot een geweldigen slag aangegroeid. 's-Hertogenbosch ging verloren.
(R.O.) — De Canadeezen hebben Goes en Roosendaal bevrijd; zij rukken snel op naar den verbindingsdijk met Walcheren. In Westelijk Zeeuwsch-Vlaanderen werden Cadzand en Zuidzande bevrijd. Ten Noorden van Tilburg drongen de Britten door tot bij Sprang en bevrijdden Oosterhout.

31 Oct. (D.N.B.) — Onze tot dusver op Zuid-Beveland vechtende troepen zijn naar Walcheren teruggetrokken. Canadeezen, die den toegang naar Walcheren wilden forceeren, werden uiteengeslagen. In Noord-Brabant heeft de vijand zijn tankformaties vooral tusschen Roosendaal en Breda en ten Oosten van Oosterhout tot sterke doorbraakwiggen geconcentreerd. Onze fel strijdende troepen hebben alle pogingen om hun front open te splijten verijdeld en hebben vijandelijke divisies aan bruggenhoofdstellingen ten Zuiden van de Beneden-Maas in het mondingsgebied tot staan gebracht.
(R.O.) — Geheel Zuid-Beveland is bevrijd. In Zeeuwsch-Vlaanderen wordt hevig gevochten bij Sluis. Retranchement werd bevrijd. Algemeene opmarsch ten Noorden van den weg Bergen op Zoom-Roosendaal-Breda. De troepen staan 5 km. van Steenbergen en hebben Oud Gastel bereikt. Ten Noorden van Tilburg werd Kapelle bereikt. In de Peel is het Duitsche tegenoffensief tot stilstand gekomen.

1 Nov. (D.N.B.) — In de ochtenduren van heden is de vijand geland in het gebied van Vlissingen. In Noord-Brabant heeft de vijand op het geheele front

tusschen het eiland Tholen en het gebied ten Oosten van Oosterhout zijn aanvallen voortgezet. In het gebied van Geertruidenberg kon de vijand eenige kilometers naar het Noorden opdringen.
(R.O.) — De Nederlandsche troepen vechten thans weer onder het commando van het 1e Canadeesche leger en wel ten Noordoosten van Breda. Ten Noorden van Roosendaal werd Oud-Gastel bevrijd. Geallieerde troepen hebben ten Noorden van Oudenbosch en op den weg Breda-Moerdijk, bruggenhoofden gevestigd over de Mark. Vlak bezuiden de Bergsche Maas zijn Sprang, Raamsdonk en Waalwijk bevrijd. De geallieerde tegenaanval in de Peel heeft succes gehad; het dorp Liesel werd heroverd.

2 Nov. (D.N.B.) — Op het voor een groot deel overstroomde Walcheren zijn onze grenadiers in felle gevechten gewikkeld. Aan den benedenloop van de Maas is de gevechtsactiviteit iets verminderd.
(R.O.) — Op Walcheren zijn Britsche troepen geland. Er werden twee bruggenhoofden geconsolideerd bij Vlissingen en West-Kapelle. Verschillende kilometers kust en het grootste gedeelte van Vlissingen waren gisteren in Britsche handen. In Zeeuwsch-Vlaanderen werd Sluis bevrijd. Op den Zuidelijken oever van de Wester-Schelde is de strijd vrijwel beëindigd. Hier werden in totaal 10.600 gevangenen gemaakt. Er wordt hevig gevochten in de twee bruggenhoofden over de Mark. Canadeesche eenheden drongen door in Geertruidenberg. In de Peel moesten de Duitschers terrein prijsgeven ten Oosten van Liesel en ten Westen van Meiel.

3 Nov. (D.N.B.) — Op Walcheren zijn onze troepen in Vlissingen en op de Westpunt van het eiland in zwaren afweerstrijd gewikkeld.
(R.O.) — In Vlissingen wordt nog gevochten. Van hun bruggenhoofd van Westkapelle zijn landingstroepen Vlissingen tot op 3 Km genaderd. De Canadeezen hebben zich terug moeten trekken op den dam van het Sloe. De linie van de Mark wordt hardnekkig door den vijand verdedigd. In de Peel naderen de geallieerden Meiel.

4 Nov. (D.N.B.) — Op Walcheren en aan den benedenloop van de Maas bieden onze troepen den Canadeeschen en Engelschen aanvallen verbitterden tegenstand. Ten Noordoosten van Roosendaal en bij Oosterhout zijn harde gevechten aan den gang. Ten Zuidoosten van Helmond werden de aanvallende Britten afgeslagen.
(R.O.) — In Vlissingen worden de laatste Duitschers opgeruimd. De landingstroepen van Westkapelle en van Vlissingen hebben hun verbinding tot stand gebracht. Het Duitsche verzet is geconcentreerd rond Middelburg en Arnemuiden. Noord-Beveland en Tholen zijn in geallieerde handen. Bij Oudenbosch en Oosterhout in N. Brabant hebben de geallieerden hun bruggenhoofden over de Mark uitgebreid.

5 Nov. (D.N.B.) — Onze grenadiers weren zich op Walcheren tegen den van het Westen, Zuiden en Oosten opdringenden vijand. Aan de Beneden-Maas verhinderden de bruggenhoofdbezettingen de beoogde doorbraak der Engelschen en Canadeezen naar de groote Maasbruggen bij Moerdijk.
(R.O.) — Westelijk van 's-Hertogenbosch bereikten Britsche troepen de Maas. Poolsche troepen bereikten Geertruidenberg en de Bergsche Maas. De geallieerde druk in de richting van den Moerdijk wordt zwaarder. Op Walcheren ontwikkelt de strijd zich verder in de richting Arnemuiden. Noordoostelijk van Domburg handhaven de Duitschers zich nog. In Oost-Brabant drongen Britsche troepen tot den rand van Meiel door.

OVERIG WESTELIJK FRONT —

30 Oct. (D.N.B.) — Canadeesche strijdkrachten zijn tot den aanval overgegaan op het Oostelijke front van de vesting Duinkerken. Door eigen aanvallen in het gebied van Cornimont werden onze stellingen naar het Westen opgeschoven.
(R.O.) — In Oost-Frankrijk hebben de Amerikanen eenige plaatselijke vorderingen gemaakt ten Oosten van Rambervillers en in de buurt van Luneville.

31 Oct. (D.N.B.) — Onder den indruk van onzen afweer heeft de vijand noch op Duinkerken noch op ons bruggenhoofd ten Noordoosten van Brugge zijn aanvallen voortgezet. Tusschen de Boven-Meurthe en Mortagne werd verbitterd gestreden.
(R.O.) — In Oost-Frankrijk hebben de Amerikanen Mezieres-les-Metz met uitzondering van één gebouw, van vijanden gezuiverd.

1 Nov. (D.N.B.) — Het garnizoen van ons bruggenhoofd ten Noordoosten van Brugge heeft zich taai verdedigd tegen de Canadeezen.
Sinds bijna twee maanden trachten de Amerikanen en Fransche troepen door ons front in het Westen der Vogezen heen te stooten. Ook gisteren vielen zij aan ten Noorden van Baccarat en ten Oosten van Rambervillers. Het gelukte Franschen troepen in Baccarat binnen te dringen. Zij verloren daarbij echter door onzen vastberaden afweer volgens voorloopige berichten 24 tanks en gepantserde verkenningswagens. Ten Oosten van Rambervillers bleven de vijandelijke aanvallen steken.
(R.O.) — Sedert de eerste landingsoperaties in Normandië werden in totaal 637.000 Duitsche soldaten gevangen genomen.

2 Nov. (D.N.B.) — Ter weerszijden van Stolberg zijn aanvallen van Amerikaansche bataillons in ons vuur ineengestort. Ten Oosten van Pont-à-Mousson en in de wouden ter weerszijden van Baccarat hebben zich op een breed front felle gevechten ontwikkeld. Eerst na wisselvalligen strijd kon de vijand eenige terreinwinst behalen.
(R.O.) — In de Vogezen heeft het Fransche 1e leger vorderingen gemaakt. Bij Aken hebben de Amerikanen een nieuwen aanval ingezet vanuit de bosschen bij Hürtgen.

3 Nov. (D.N.B.) — Het garnizoen van ons bruggenhoofd ten Noordoosten van Brugge is door den vijand overweldigd. In de gevechten der laatste weken heeft het ruim 50 vijandelijke tanks vernietigd. Ten Zuidoosten van Aken hebben de Amerikanen onze stellingen aangevallen. De aanval stuitte na geringe aanvankelijke successen. Fransche bataljons, die gisterochtend ten Noorden van Baccarat hadden aangevallen, werden teruggeworpen.
(R.O.) — Bij een plaatselijk offensief hebben de Amerikanen bij Aken het dorp Vossenack genomen. In de Vogezen werd Baccarat door de Franschen bevrijd.

4 Nov. (D.N.B.) — De in het woud van Hürtgen opgedrongen Amerikanen werden door onze grenadiers op hun uitgangsstellingen teruggeworpen.
Op den weg Remiremont-Gérardmer konden Fransche formaties penetraties van minder belang bereiken.
(R.-O.) — Ten Zuidoosten van Aken heeft het 1e Amerikaansche leger het dorp Schmidt veroverd. In Oost-Frankrijk hebben de geallieerden weer terrein gewonnen in de uitloopers der Vogezen.

5 Nov. (D.N.B.) — Door onze tegenaanvallen Zuidoostelijk van het bosch van Hürtgen werden verscheidene verloren gegane plaatsen heroverd.

(R.O.) — Bij Aken verloren de Amerikanen het dorp Schmidt, terwijl in Oost-Frankrijk de geallieerde troepen 1/3 deel van den weg van Epinal naar den Rijn hebben afgelegd.

OOSTELIJK FRONT —

30 Oct. (D.N.B.) — Tusschen Donau en Beneden-Theiss zijn Hongaarsche formaties in strijd gewikkeld met de aanvallende bolsjewisten. In het gebied van Debreczen hebben Duitsche en Hongaarsche troepen in gevechten van drie weken sterke vijandelijke strijdkrachten vernietigend geslagen en daarmede de door den vijand beoogde omsingeling van het in het Zuidoostelijk deel van Hongarije staande Duitsche en Hongaarsche formaties verijdeld. Het 27e Sovjet-Russische leger, het 6e garde-pantserleger, alsmede verscheidene pantser- en cavaleriecorpsen leden zware verliezen aan menschen en materieel. De bolsjewisten verloren verscheiden duizenden dooden en meer dan 6600 gevangenen. Vernietigd of buitgemaakt werden 793 vijandelijke tanks en stukken stormgeschut, 1010 kanonnen van allerlei aard, bijna 2.000 voertuigen alsmede groote hoeveelheden andere wapens en oorlogstuig. Ten Westen van den Doeklapas zijn alle aanvallen in het afweervuur ineengestort. In den Noordelijken sector duren de zware gevechten voort.
(R.-O.) — In Oost-Pruisen doen de Duitschers krachtige tegenaanvallen. In Tsjecho-Slowakije en N.O. Hongarije werden door de Russen weer een aantal plaatsen veroverd, waaronder het spoorwegknooppunt Chkop.

31 Oct. (D.N.B.) — Op den Balkan werden Bulgaarsche aanvallen op onze stellingen ten Oosten van het Wardar-dal afgeslagen. Tusschen Donau en Beneden-Theiss dringt de vijand in de richting van Kecskemet op. In de Oostelijke Beskiden leed de vijand opnieuw zware verliezen. Sinds den 26sten October werden in de gevechten tegen het Slowaaksche bendencentrum Altsohl-Neusohl meer dan 10.000 gevangenen gemaakt en meer dan 100 stukken geschut van allerlei kaliber alsmede 600 vrachtauto's en 1 pantsertrein buitgemaakt.
In den slag in Oost-Pruisen hebben onze formaties de groote Sovjet-Russische aanvallen tot staan gebracht en den vijand onder zeer zware verliezen verslagen. Meer dan 35 divisies infanterie en talrijke tankformaties strandden op den taaien wil tot verzet en de vastberaden tegenaanvallen van onze divisies en den Volkssturm. Ook de verliezen aan materieel van de bolsjewisten zijn zwaar. In den tijd van 16 tot 28 October werden daar 1066 tanks, 330 stukken geschut en 48 vliegtuigen door troepen van het leger vernietigd of buitgemaakt. Vliegende formaties en luchtdoelartillerie schoten in denzelfden tijd 264 vliegtuigen omlaag en vernietigden 189 tanks.
R.-O.) — In Oost-Pruisen zetten de de Duitschers hun krachtige tegenaanvallen voort. In Roethenië en N.O. Hongarije blijven de Russen voorwaarts dringen. In Tsjecho-Slowakije werden reeds 21.000 Duitschers en Hongaren krijgsgevangen gemaakt.

1 Nov. (D.N.B.) — Bij Pristina en Kraljewo zijn talrijke Bulgaarsche en bolsjewistische aanvallen gestrand. In Kroatië werd het gebied tusschen den middenloop van de Drave en de Save door Kroatische formaties van benden gezuiverd. In het gebied van Kecskemet zijn harde gevechten aan den gang met den tusschen Donau en Theiss opdringenden vijand. Aan de Oostgrens van Slowakije en in de Oostelijke Beskiden hebben Duitsche en Hongaarsche troepen talrijke afzonderlijke Sovjet-Russische aanvallen afgeslagen.
(R.-O.) — Tusschen Donau en Theiss zijn de Russen door het vijandelijke front heen gebroken en vorderen op een breed front in de richting van Boedapest. Hun voorhoede is nog maar 70 Km. van de stad verwijderd. Nyiregyhaza werd veroverd. In Zuid-Dalmatië werden over een uitgestrekt gebied overal vorderingen gemaakt. Russische troepen zijn 20 Km. ver in Slowakije opgedrongen.

2 Nov. (D.N.B.) — Na vijandelijke landingen op de Westkust van Dalmatië bij Split, Metkovic en Dubrovnik hebben onze troepen zich in de bergen in de kuststrook gedistancieerd.
Aan het front van de Naref hebben Duitsche troepen de laatste weken herhaalde doorbraakpogingen van verscheiden Sovjetlegers in taaie volharding verijdeld en vernietigden daarbij 609 bolsjewistische tanks.
Ten Oosten van Libau en in 't gebied van Autz zijn alle doorbraakpogingen mislukt. Aan het Oostelijke front zijn door troepen van het leger in October 4329, door formaties van het luchtwapen nog 367 pantsers vernietigd.
(R.-O.) — Het gebied van Petsamo in het Hooge Noorden is thans geheel bevrijd. In Hongarije werd Kecskemet na hevige straatgevechten door de Russen ingenomen. De uit het Zuiden aanvallende Russen zijn de afgeloopen 24 uur 20 Km. langs de Donauoevers gevorderd.

3 Nov. (D.N.B.) — Op den Balkan ontzegt de afweerstrijd van onze troepen in het Stroemitza-dal evenals ten Noordoosten van Skoplje en Pristina den Bulgaren iederen opmarsch.
Ten Noordwesten van Kecskemet leveren Duitsche en Hongaarsche formaties strijd tegen bolsjewistische strijdkrachten, die opdringen naar Boedapest.
(R.-O.) — Zoowel uit het Oosten als uit het Zuiden nadert het Roode Leger Boedapest steeds dichter. Op een punt staan zijn troepen nog slechts 46 Km. van de stad af. In Joego-Slavië werd de havenstad Zara bevrijd door troepen van maarschalk Tito.

4 Nov. (D.N.B.) — In Macedonië zijn onze troepen in harde gevechten gewikkeld met de Bulgaarsche formaties. Eigen aanvallen op de bolsjewisten aan den bovenloop der westelijke Morava vorderen goed. Aan den Donau bleven bolsjewistische aanvallen op de bruggenhoofdstelling bij Dunafoeldvar zonder succes. Pantsergrenadiers sloegen ten Zuidoosten van Boedapest aan de spoorlijn naar Szolnok aanvallen af.

(R.-O.) — Russische troepen, die langs den hoofdweg van Kecskemet naar Boedapest oprukken zijn in den loop van den dag 30 Km. gevorderd en de stad tot op 15 Km. genaderd. De Oostzeestaten zijn met uitzondering van de omgeving van Libau van Duitschers gezuiverd. In Oost-Pruisen werden Duitsche tegenaanvallen bij Goldap afgeslagen.

5 Nov. (D.N.B.) — In Macedonië heeft de toestand weinig verandering ondergaan. Noordoostelijk van Skoplje werd een Bulgaarsche groep afgesneden. De vijandelijke druk in het gebied Noordoostelijk van Pristina duurt voort. Bolsjewistische strijdkrachten, die het dal van de Westelijke Morawa waren binnengedrongen, werden verdreven.

(R.-O.) — De Duitschers hervatten in Oost-Pruisen hun tegenaanval bij Goldap; zij werden afgeslagen, waarbij de Russen hun stellingen konden verbeteren. Slechte weersomstandigheden vertraagden den hoofdaanval op Boedapest; Szolnok en Czegled werden veroverd. In Joego-Slavië bevrijdden maarschalk Tito's troepen de havenstad Sibenik; thans is een 400 Km. lange kuststrook aan de Adriatische zee in geallieerde handen.

ITALIE —

30 Oct. (D.N.B.) — Britsche troepen, die den sector van den Ronco ten Noorden van Meldola probeerden te passeeren, werden teruggeworpen en leden verliezen.

(R.-O.) — Poolsche troepen, opdringend in de richting Forli, hebben Bredappio, de geboorteplaats van Mussolini bezet.

31 Oct. (D.N.B.) — In den Westelijken frontsector viel de vijand tevergeefs het gebied van Castel Nuovo aan. Britsche formaties konden ten Noorden van Meldola den overgang over den Ronco forceeren.

(R.-O.) — Een Canadeesche patrouille is tot op 4 Km. afstand van Ravenna doorgedrongen. Indische troepen vestigden een bruggenhoofd over den Rocco.

1 Nov. (D.N.B.) — Italiaansche Alpini hebben een penetratie in het gebied van Castel Nuovo opgeheven en talrijke Brazilianen als gevangenen binnengebracht. Ten Westen van Imola is de vijand uit een belangrijk heuvelterrein geworpen.

(R.-O.) — Patrouilles zijn tot op 2 km van Ravenna doorgedrongen.

2 Nov. (R.O.) — Geallieerde troepen op weg naar Forli hebben het dorp Meldola bezet. Sinds het oprukken der geallieerde legers van de Gustav-linie af, hebben de Duitschers, volgens een bekendmaking van generaal Alexander, in Italië 194.000 man verloren.

3 Nov. (D.N.B.) — Valschermjagers wierpen den vijand uit heuvelstellingen ten Westen van Imola, grenadiers sloegen Britsche aanvallen voor onze nieuwe stellingen ten Zuiden van Forli uiteen.

(R.-O.) — Alle voorname punten rond Forli, op den weg Rimini-Bologna zijn bezet; pantserafdeelingen hebben de buitenwijken der stad bereikt.

4 Nov. (D.N.B.) — Aanvallen ten Westen van Imola werden afgeslagen. Pogingen om den Ronco-sector bij Forli te passeeren werd verijdeld.

(R.-O.) — Tengevolge van slecht weer staan alle operaties stop. Sedert 11 Mei 1944, den dag van den aanval bij Cassino, verloren de geallieerden in Italië 116.000 man.

GRIEKENLAND —

30 Oct. (R.-O.) — Britsche troepen bereikten in Noord-Griekenland een punt op 75 km. van de Zuidgrens van Joego-Slavië.

31 Oct. (D.N.B.) — Duitsche garnizoenen, die ook na de ontruiming van Griekenland op eilanden in de Egeïsche Zee werden achtergelaten, zijn op Milos en Piskopi in strijd gewikkeld met gelande vijandelijke strijdkrachten.

1 Nov. (D.N.B.) — Binnen het bestek der Duitsche distancieeringsbewegingen in Griekenland werd Saloniki, zonder hinder van vijandelijke zijde, ontruimd.

(R.-O.) — Britsche en Grieksche strijdkrachten hebben een punt op slechts 11 km afstand van de Joego-Slavische grens bereikt; Arnissa werd bevrijd.

2 Nov. (D.N.B.) — Het garnizoen van Piscopi ten Westen van Rhodos heeft het eiland van vijanden gezuiverd. Op Milos duren de gevechten voort.

(R.-O.) — Britsche troepen zijn gisteren Saloniki binnengerukt.

4 Nov. (D.N.B.) — Het ten Westen van Rhodos gelegen eiland Calchi is weer van vijanden gezuiverd.

5 Nov. (R.O.) — Geallieerde patrouilles, die de Joego-Slavische grens hebben bereikt, stelden vast, dat het Grieksche vasteland thans geheel van Duitschers is gezuiverd.

LUCHTOORLOG —

30 Oct. (D.N.B.) — In het Westen ontstonden boven het achterwaartsche strijdgebied hevige luchtgevechten tusschen onze jachtvliegers en vijandelijke jachtformaties. In den afgeloopen nacht zetten eigen vliegtuigen het bombardement op vijandelijke ravitailleeringssteunpunten bij Aken en in het Nederlandsche gebied voort. Amerikaansche vliegers wierpen bommen op het stadsgebied van München. Britsche vliegtuigen vielen Keulen aan.

(R.-O.) — Engelsche Mosquito's hebben nog twee aanvallen op Keulen gedaan; een der Rijnbruggen werd door een voltreffer geraakt. Engelsche bommenwerpers vielen het Duitsche slagschip „Tirpitz", dat bij Tromsö ligt, aan; zij plaatsten minstens één voltreffer met zes tons bommen. Des nachts werd nog de Noorsche duikbootbasis Bergen gebombardeerd. Boven Nederland voerde de geallieerde luchtmacht ruim 600 aanvalsvluchten uit; voornamelijk gericht tegen de spoorwegen, die op 49 punten werden getroffen. De lijn Amersfoort-Zwolle is thans geheel onbruikbaar.

31 Oct. (D.N.B.) — Vijandelijke vliegers vielen Hamburg, Münster, Hamm en het Rijnlandsche gebied aan; des nachts Keulen. Bovendien was Berlijn het doel van Britsche vliegtuigen.

(R.-O.) — Ongeveer 850 Engelsche bommenwerpers vielen Keulen opnieuw aan, waarbij o.a. een groote oliefabriek bij Wesseling werd getroffen. Andere Britsche formaties gingen naar Berlijn. 1800 Amerikaansche toestellen vielen de spoorwegknooppunten Hamm en Münster en oliefabrieken in Hamburg en Harburg aan. Vanuit Italië werden aanvallen gedaan op de spoorwegen te München en in Oostenrijk.

1 Nov. (D.N.B.) — Britsche vliegers hebben overdag bommen geworpen op Rijnlandsch gebied en des nachts Keulen en Hamburg aangevallen.

(R.-O.) — Wederom werd Keulen door de Britsche luchtmacht aangevallen; sedert 28 October voor de 8ste maal. In totaal werden daarbij 9000 ton bommen op de stad uitgeworpen. De Duitschers gebruiken Keulen als distributiecentrum voor hun Westelijk front. Amerikaan-

sche bommenwerpers deden aanvallen op Hamm en Gelsenkirchen; Weenen werd vanuit Italië gebombardeerd. Een Duitsche aanval werd gericht op Parijs, alwaar een groote menigte de slachtoffers der Duitsche wreedheden herdacht.

2 Nov. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche vliegers heben bommen geworpen op Rijnlandsch gebied, op Weenen en Graz. In den afgeloopen nacht hebben de Britten het Rijnland en Berlijn aangevallen. In totaal zijn in October door jagers en afweergeschut van het luchtwapen 739 Anglo-Amerikaansche vliegtuigen, waarvan 377 viermotorige bommenwerpers, neergeschoten. Bovendien verloren de bolsjewisten 1562 vliegtuigen.
(R.-O.) — Engelsche bommenwerpers vielen Oberhausen aan. Gelijktijdig werden Keulen en Berlijn aangevallen. Engelsche machines signaleerden het optreden van Duitsche schroeflooze jagers. 300 Amerikaansche bommenwerpers deden aanvallen op Hamm en Koblenz alsmede op oliefabrieken te Gelsenkirchen.

3 Nov. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche bommenwerpers hebben overdag Midden-Duitsch gebied benevens de steden Bielefeld, Duisburg en Trier aangevallen. 82 vliegtuigen werden neergeschoten. In den afgeloopen nacht behaalden nachtjagers en luchtdoelartillerie bij aanvallen van Britsche vliegtuigen op Düsseldorf met het neerschieten van 52 viermotorige bommenwerpers, een nieuw afweersucces. Daarmede verloor de vijand in de laatste 24 uur boven Duitsch gebied 134 vliegtuigen, waarvan 108 viermotorige bommenwerpers.
(R.-O.) — Bij een aanval op het Duitsche oliecentrum Merseburg door 1100 Amerikaansche bommenwerpers en 900 jagers, waarbij tevens Bielefeld, Rheine en nog andere punten werden gebombardeerd, ontwikkelde zich een groote luchtslag, waarbij 203 Duitsche jagers, tegen 41 eigen bommenwerpers en 28 jagers, werden vernietigd. 1000 Engelsche bommenwerpers deden aanvallen op Düsseldorf en Osnabrück. In October werd in weerwil van ongunstig weer, door Engelsche bommenwerpers 50.000 ton bommen op Duitschland afgeworpen.

4 Nov. (D.N.B.) — De vijand heeft zijn luchtaanvallen voortgezet in het gebied links van den Rijn en heeft bovendien hier en daar bommen geworpen o.m. op München, Weenen en Berlijn.
(R.-O.) — Een aantal Mosquito's bombardeerde Berlijn. Omtrent het dd. 3 November gemelde bombardement van Düsseldorf, wordt nog medegedeeld, dat de Engelsche toestellen 4000 ton bommen uitwierpen.

5 Nov. (D.N.B.) — Vijandelijke vliegers wierpen gisteren in den loop van den dag en in de eerste uren van den nacht bommen in Noordwestelijk, Westelijk en Zuidelijk Rijksgebied, waardoor in verscheidene steden verliezen veroorzaakt werden. Nachtjagers en afweergeschut van de luchtmacht schoten overdag 29, des nachts 34 vliegtuigen omlaag.
(R.-O.) — 100 Engelsche bommenwerpers ondernamen een aanval op Bochum. 1100 Amerikaansche bommenwerpers en ruim 800 jagers bombardeerden oliefabrieken bij Hamburg, Harburg, Gelsenkirchen en Hannover, alsmede spoorwegemplacementen bij Saarbrücken. 20 Engelsche Typhoons ondernamen een aanval op een fabriek van éénmans-torpedo's te Utrecht, die 12 maal getroffen werd. Voorts werd een aanval gedaan op de brug te Venlo. Vanuit Italië werden aanvallen ondernomen op Regensburg, München, Augsburg en Linz. Geallieerde bommenwerpers wierpen in October 100.000 ton bommen op Duitschland, dat is meer dan Duitschland gedurende den geheelen oorlog op Engeland wierp.
In het begin en einde van de verslagweek werd van Duitsche zijde melding gemaakt van V1-vuur op Londen.

ZEEOORLOG —

1 Nov. (D.N.B.) — Bij gevechten voor Hoek van Holland werd 1 Engelsche torpedomotorboot tot zinken gebracht en 1 beschadigd.

2 Nov. (D.N.B.) — Voor Ostende werden 2 Britsche vrachtschepen tezamen 5.000 Brt., getorpedeerd. Eén er van is vermoedelijk gezonken. In den mond van de Schelde brachten onze ontploffingsbooten een munitieschip van 2.000 Brt. en twee vijandelijke oorlogbodems tot zinken. Voor de Nederlandsche kust werden opnieuw 2 Britsche motortorpedobooten tot zinken gebracht, een derde in brand geschoten en twee andere beschadigd.

3 Nov. (D.N.B.) — Voor de Nederlandsche kust werden 2 Britsche motortorpedobooten tot zinken gebracht en 6 andere zwaar beschadigd.

4 Nov. (R.O.) — Lichte Engelsche oorlogsbodems hebben in den nacht van 1 op 2 November bij Hoek van Holland een Duitsch convooi aangevallen. Een Duitsch vrachtschip werd door een torpedo getroffen. Ook begeleidende oorlogsschepen werden door vuur der Engelsche schepen beschadigd. Alle Engelsche schepen keerden veilig terug.
In het N. van de Adriatische Zee hebben 2 Britsche torpedojagers in denzelfden nacht 3 Duitsche torpedojagers tot zinken gebracht. 1 Britsche torpedojager werd licht beschadigd.

5 Nov. (R.O.) — Het tot nu toe grootste convooi is veilig in Rusland aangekomen. De begeleidende Britsche oorlogsschepen en vliegtuigen brachten minstens 3 Duitsche onderzeeërs tot zinken en beschadigden verschillende anderen. 1 Engelsche korvet ging verloren.

HET VERRE OOSTEN —

Birma —

30 Oct. (R.O.) — Chineesche en Britsche troepen hebben 5000 Km² van Birma bevrijd. Over een lengte van 150 Km. kregen zij den spoorweg naar Mandalay weer in handen.

Zeeslagen bij de Philippijnen —

30 Oct. (R.-O.) — Adm. Nimitz, de Amerikaansche vlootopperbevelhebber heeft in een communiqué medegedeeld, dat de Japanners verleden week in drie zeeslagen de volgende verliezen hebben geleden: 2 slagschepen, 4 vliegdekschepen, 6 zware kruisers, 3 lichte kruisers en 9 torpedojagers tot zinken gebracht; 13 Japansche eenheden, waaronder 1 slagschip en 3 zware kruisers werden zwaar beschadigd; in totaal werden van de 60 aan den strijd deelnemende Japansche schepen er 58 tot zinken gebracht of beschadigd. De Amerikanen verloren: een vliegdekschip, 2 escortevaartuigen, 3 torpedojagers en eenige kleinere vaartuigen. Tenslotte verloren de Japanners nog 171 vliegtuigen.

31 Oct. (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier deelt mede, dat het speciale vliegcorps Kamikaeze sinds 25 October de volgende successen heeft behaald in de wateren ten Oosten van de Philippijnen, met inbegrip van de Golf van Leyte. Tot zinken gebracht 3 vliegkampschepen, 1 kruiser en 1 transportschip. Beschadigd 6 vliegkampschepen, 2 slagschepen, 2 kruisers, 1 transportschip en 3 oorlogsschepen van onbekende klasse.

2 Nov. (R.O.) — Admiraal Nimitz deelt mede, dat bij de groote zeeslagen bij de Philippijnen verschillende Am. oorlogsschepen schade hebben opgeloopen, waaromtrent geen nadere bijzonderheden zullen worden verstrekt.

Landingsoperaties op de Philippijnen

30 Oct. (R.-O.) — Twee derde deel van het eiland Leyte is in Amerikaansche handen. In het dal van Leyte is alle georganiseerd verzet geëindigd. Op Samar zijn twee Japansche afdeelingen ingesloten. De bevrijding van anderhalf millioen Philippino's is zoo goed als voltooid.

31 Oct. (S.P.T.) — In Amerika is de landing van Japansche versterkingen op het eiland Leyte officieel bekendgemaakt. De verbitterde strijd duurt onverzwakt voort. Japansche berichten melden, dat de Amerikanen de vliegvelden Tacloban en Dalag in gebruik hebben, terwijl het hun eveneens gelukt is ten Zuiden van Tacloban nieuwe troepen ter sterkte van ongeveer een divisie te landen, zoodat nu op het eiland Leyte vier Amerikaansche divisies aan den slag deelnemen.
(R.-O.) — Gedurende de eerste tien dagen van strijd op Leyte verloren de Japanners volgens het communiqué van generaal McArthur 24.000 man, terwijl de Amerikanen 3000 man, waarvan 700 gesneuvelden, verloren.

3 Nov. (D.N.B.) — Volgens een mededeeling van het Japansche hoofdkwartier heeft de Japansche luchtmacht nieuwe successen behaald in den strijd tegen den Amerikaanschen aanvoer voor het invasieleger op Leyte. Op 1 Nov. brachten de Japansche vliegers in de Golf van Leyte een kruiser, 3 torpedojagers en een transportschip tot zinken. Een slagschip, een tweede slagschip of groote kruiser, een kleine kruiser en een torpedojager werden beschadigd.
(R.-O.) — Hoewel de vijand er in is geslaagd versterkingen aan land te brengen gaat de opmarsch in de N.W.-hoek van Leyte voort.

Luchtoorlog —

31 Oct. (R.O.) Bij een luchtaanval op de haven van Manilla werd een Japansche kruiser tot zinken gebracht, 2 andere kruisers werden getroffen door bommen, 3 vrachtschepen tot zinken gebracht en 90 Japansche vliegtuigen werden omlaag geschoten.

1 Nov. (R.-O.) — Adm. Nimitz deelde mede, dat de Japanners in de afgeloopen twee maanden 2594 vliegtuigen verloren. De Amerikanen verloren in deze periode 300 marinevliegtuigen.

4 Nov. (D.N.B.) — Het Japansche hoofdkwartier maakt bekend, dat bij aanvallen der Japansche luchtmacht o.a. op de vliegvelden van Tacoblan op het eiland Leyte ruim 110 vijandelijke vliegtuigen zijn vernield. Voorts raakte een transportschip door bommen in brand. De Japanners verloren 5 machines.
(R.-O.) — Bij een Japanschen luchtaanval van 1 Nov. op een oorlogshaven in de Marianen werden verschillende Amerikaansche oorlogsschepen beschadigd, 13 Japansche vliegtuigen werden neergeschoten.
(V. b. Krijgsverr. 6131/34)

DE STRIJD OM WALCHEREN

Links boven: De bemanning verlaat een landingsvaartuig, dat door de Duitsche kustbatterijen tot zinken is gebracht.
Links onder: De bemanning van een zwaar gehavend landingsvaartuig probeert met man en macht het zinkende schip te redden.
Rechts: Een aantal drenkelingen wordt door een hospitaalschip opgenomen. De geallieerde verliezen bij de landing waren zeer zwaar.

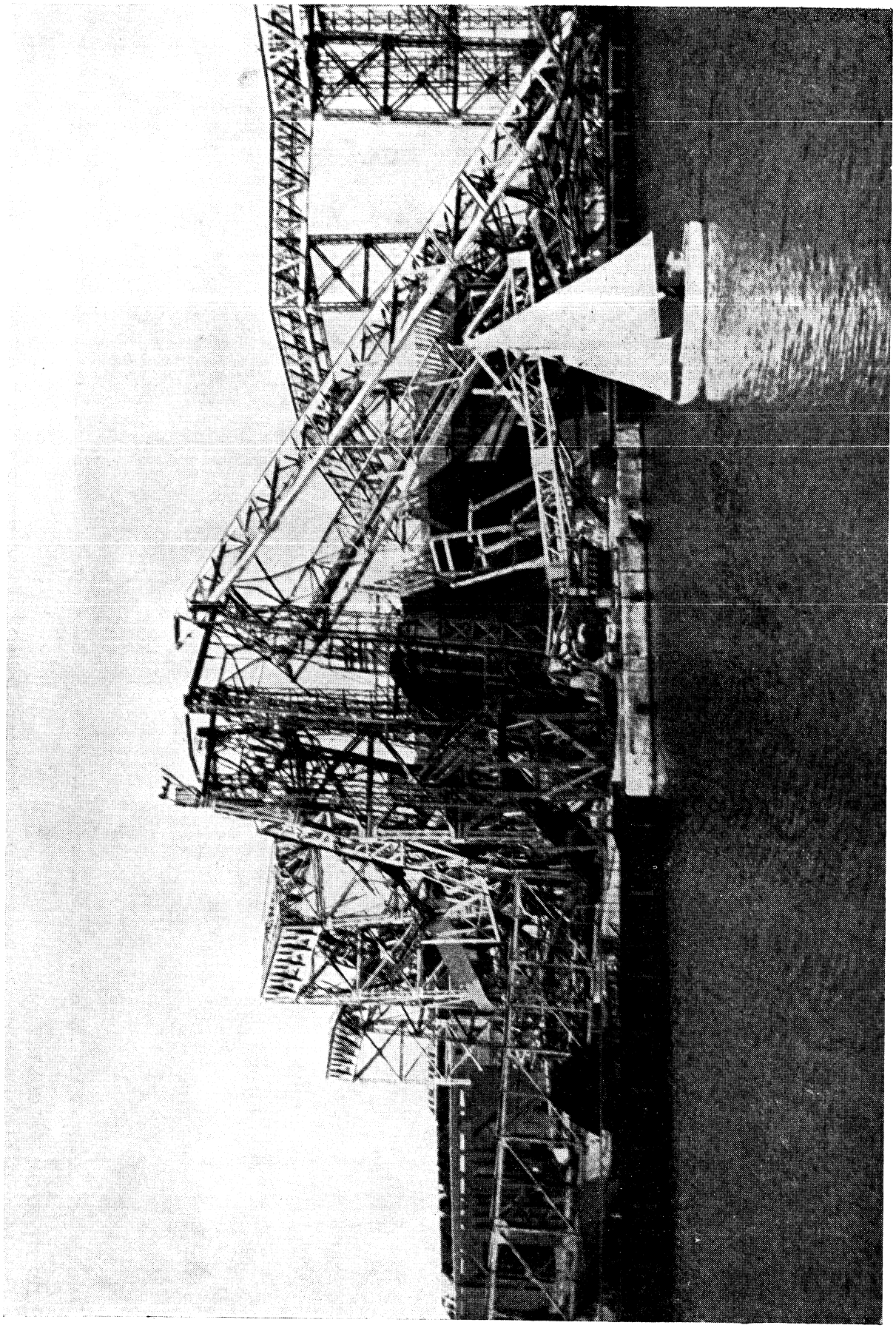

Zwaar waren de verwoestingen door de Duitschers aangericht in de havens van Amsterdam.

NEDERLAND (Bevrijd gebied)

A. Engeland steunt Nederlandsche annexatie-plannen —

9 Nov. (Radio-Oranje) — Attlee, plaatsvervangend minister-president, heeft op 9 November in antwoord op een vraag in het Engelsche Lagerhuis gezegd: „Wij hebben van de Nederlandsche regeering een officieele mededeeling ontvangen, waarin gezegd wordt, dat Nederland zich het recht voorbehoudt, als schadeloosstelling voor de verwoestingen en vernielingen door de Duitschers aangericht, een behoorlijk deel op te eischen van het aangrenzende Pruisische grondgebied. Dat gedeelte zal hetzij moeten worden afgestaan, of getrokken moeten worden binnen de economische sfeer van Nederland op een voorloopige of permanente basis.

De Britsche regeering acht dezen eisch om territoriale compensatie ten koste van Duitschland een rechtvaardigen eisch en als de Nederlandsche regeering zou besluiten dien eisch naar voren te brengen, dan zal daaraan van Engelsche zijde een krachtige steun worden gegeven".

(V. b. Regeering reserv. rechten op Duitsch grondgeb. 6127 A)

B. Oproep tot samenwerking —

10 Nov. (Radio-Oranje) — In bevrijd Nederland verscheen in verschillende persorganen een door ruim 40 vooraanstaande landgenooten onderteekende oproep, waarin zij stelling nemen tegen de neiging om opnieuw allerlei vooroorlogsche scheidslijnen te trekken op politiek en godsdienstig terrein. De onderteekenaars richtten zich tot het Nederlandsche volk, in het bijzonder tot het deel in het bevrijde gebied, met een tweevoudige boodschap:

1. Zij ontraden het voortijdig heroprichten van vereenigingen en organisaties en in het algemeen onderhandelingen en uitingen, die het streven naar meer eenheid en samenwerking kunnen schaden.
2. Zij wekken daarnaast een ieder op, deel te nemen aan een gemeenschappelijke discussie van het hier opgeworpen vraagstuk betr. de geestelijke vernieuwing en politieke hergroepeering van ons volk en dringen er op aan, alle aandacht te concentreeren op de groote maatschappelijke problemen, die door en voor ons volk in de eerstkomende jaren tot een oplossing moeten worden gebracht.

C. Telegramwisseling met President Roosevelt —

11 Nov. — President Roosevelt heeft de volgende boodschap gezonden aan H. M. de Koningin:

„Meer dan ik Uwe Majesteit zeggen kan ben ik getroffen door de berichten over de schandelijke en moedwillige vernieling, die door de nazi-barbaren wordt aangericht in Nederland. Ik vertrouw echter, dat de slagen, die onze vereenigde strijdkrachten den vijand toebrengen, spoedig zullen leiden tot de volledige bevrijding van Nederland. Uwe Majesteit moge er intusschen zeker van zijn, dat alle mogelijke stappen worden genomen om te waarborgen, dat hulp beschikbaar zal zijn voor het Nederlandsche volk."

H. M. de Koningin deed hierop het volgende antwoord aan den president toekomen:

„Ik zend U mijn oprechten dank voor Uw bijzonder hartelijk telegram en in het bijzonder voor Uw warm medeleven met mijn land in zijn huidige beproeving. Het lijden van dat deel van het land, dat nog niet is bevrijd, wordt, nu de winter heeft ingezet, van dag tot dag zwaarder. Ik ben U zeer dankbaar voor uw krachtdadige hulp om met zoo min mogelijke vertraging steun te brengen aan mijn volk." **(V. b. Hulpverleening a. Nederland 6123 D)**

D. Telegram van Koningin Wilhelmina aan president Kalinin —

10 Nov. (Radio-Oranje) — H. M. de Koningin heeft ter gelegenheid van den 27sten verjaardag van de Unie der Socialistische Sovjet-Republieken een telegram gezonden aan den Heer Kalinin. president van den Oppersten Raad van de Unie van Sovjet-Republieken. Dit telegram luidde als volgt:

„Ik hecht er aan, Mijnheer de President, U ter gelegenheid van dezen jaardag mijn zeer hartelijke gelukwenschen aan te bieden, evenals de wenschen, die ik koester voor het geluk en den voorspoed van de Sovjet-Unie. Ik wil tegenover U uitdrukking geven aan de diepe bewondering voor de volharding waarmede de volkeren van de Unie hun oorlogstaak voortzetten en voor de groote overwinningen van hun heldhaftige legers".

(V. b. Sovjet-Unie en Koninklijk Huis 3743 E; 5860 A)

NEDERLAND (Bezet gebied)

E. Duitschers blazen stadhuis van Heusden op —

10 Nov. (Radio-Oranje) — Op 5 November hebben de Duitschers met behulp van dynamietladingen het oude stadhuis van Heusden in de lucht laten springen. Zij wisten, dat in de kelders van dit gebouw zeker 180 menschen een toevlucht hadden gezocht, waarvan er minstens 120 zijn omgekomen. Ook de beide St. Catharinakerken werden opgeblazen.

F. J. L. Pierson overleden —

9 Nov. — Op 6 Nov. overleed te Baarn op bijna 90-jarigen leeftijd de heer J. L. Pierson, lid van de oude garde der Nederlandsche bankiers.

Door een schenking van een kwart millioen was Pierson in '29 in staat de naar zijn vader genoemde Allard Pierson-Stichting in het leven te roepen, met haar bekende afdeelingen o.a. voor kunsten oude geschiedenis, moderne literatuur en West-Azië en Egypte. In '34 kon de stichting de waardevolle Grieksch-Romeinsch-Egyptische collecties Scheurleer en Von Bissing verwerven, welke aan de gemeente Amsterdam werden aangeboden en door haar in het Allard Piersonmuseum werden ondergebracht.

G. Distributie - Verscherpte maatregelen en verminderde rantsoenen

Van 12 November a.s. af zullen de distributiediensten voor zieken, aan a.s.- en jonge moeders noodrantsoenbonnen uitreiken. Deze bonnen geven met directen ingang recht op het koopen van 1¾ liter gestandaardiseerde melk. Voor ziekenrantsoenen komt voortaan slechts de zgn. „A-groep", dat zijn de ernstige zieken, in aanmerking.

Bij deze officieele mededeelingen teekenen wij aan, dat per 12 November te Amsterdam het broodrantsoen werd verminderd van 2600 tot 2200 gram per week en het taptemelkrantsoen tot 7/8 liter per 14 dagen. Voorts stuit de inwisseling der bonnen voor margarine of vet op groote moeilijkheden, aangezien de winkeliers veelal uitverkocht zijn.

(Handelsblad - Telegraaf)

(V. b. Distributie 6135 F; 6098 B)

H. Hout voor Haagsche armen en zieken —

6 Nov. — Naar „Het Vaderland" vernemt ligt het in de bedoeling, van gemeentewege brandhout ter beschikking te stellen ten behoeve van noodlijdenden en zieken hier ter stede. Het plan hiertoe is in overweging genomen dank zij het initiatief van den burgemeester van Wassenaar, om, behoudens goedkeuring van den productiecommissaris en van het Rijksbureau voor Hout, 1.000.000 K.G. hout uit de Wassenaarsche bosschen voor dit doel te reserveeren. Deze hoeveelheid hout zou dan worden aangevuld door het rooien van eenige honderden daarvoor in aanmerking komende boomen der gemeente 's-Gravenhage.

(V. b. Verbod kappen v. boomen 6119 G; Distributie 6120 A)

I. Het conflict in de Gereformeerde Kerken —

7 Nov. — In de provincie Groningen heeft het conflict in de Geref. Kerken tot nu toe het sterkst om zich heen gegrepen. Reeds ging men hier over tot consolidatie van een eigen kerkelijk leven der afgescheiden gemeenten. Tot dat doel werd een eerste classisvergadering bijeengeroepen. Vertegenwoordigd waren op deze bijeenkomst de kerken van Assen, Enumatil, Groningen, Helpman, Hoogkerk, Roodeschool, Ten Post, Overschild, Zuidlaren en Zuidwolde, terwijl afgevaardigden van Sappemeer en Schildwolde als toehoorders aanwezig waren. Harlingen was verhinderd aanwezig te zijn. Ds. D. v. Dijk, te Groningen, fungeerde in deze vergadering als praeses, ds. J. Schelhaas te Roodeschool, als scriba en dr. B. A. Bos, te Assen, als assessor. Besloten werd o.a. dat de vrijgemaakte kerken de hoogleeraren Schilder en Greydanus zullen overnemen en aan prof. Greydanus te verzoeken, als actief hoogleeraar op te treden.

De kerkeraad van Amsterdam heeft ten aanzien van het conflict een soort Godsvrede ingesteld. De discussies over de onderhavige punten zullen tot na den oorlog opgeschort worden. Op den kansel en bij huisbezoek zal zooveel mogelijk over de zaak gezwegen worden. Voorloopig wenscht men bij verschil van inzicht en meening, in broederlijken zin naast elkander voort te arbeiden.

(V. b. Conflict in Geref. kerken 6086 A)

BELGIE —

K. Verbetering der voedselpositie

6 Nov. (R.O.) — In België begint de voedselvoorziening beter te worden. Er is nu een bepaalde hoeveelheid boter en melk beschikbaar en ook de broodvoorziening gaat beter. In Brussel is vleesch uitgedeeld. Drie margarinefabrieken gaan weer aan het werk. Met uitzondering van chocolade voor de kinderen, die reeds was verdeeld, zijn nu ook de eerste geallieerde levensmiddelen onder de bevolking gedistribueerd.

(V. b. Distributie 6128 F)

L. Zuivering - Hendrik de Man in staat van beschuldiging - 56.000 verdachten —

6 Nov. (R.O.) — De Belgische senaatscommissie, die belast is met het opruimen van landverraders, heeft bepaald, dat zes leden van den Senaat terecht moeten staan. Onder de beschuldigden bevindt zich ook Hendrik de Man, oudminister van Financiën.

9 Nov. — In de Belgische Kamer van Afgevaardigden heeft de minister van Justitie op 8 November verklaard, dat reeds vonnissen zijn uitgesproken tegen 900 verraders en personen, die met den vijand hebben geheuld. Hij voegde er aan toe, dat 56.000 verdachten zijn gearresteerd. **(V. b. Zuivering 6108 D)**

A. **Prijsstabilisatie —**

9 Nov. — De Belgische regeering is voornemens een prijsstabilisatie toe te passen waarbij men zich zal baseeren op een peil, dat zich ongeveer 40 procent boven het niveau van 1935 zal bewegen. De regeering wil voor het bereiken van dit doel een commissie benoemen van producenten en consumenten, welke tot vaststelling der prijzen kan overgaan op een wijze, waarbij met de belangen van beide partijen rekening zal worden gehouden. Naar de minister van Economische Zaken mededeelde, zal als grondslag voor de prijsvorming een bepaalde verhouding van den Belgischen franc tot het Pond Sterling worden aangenomen, waardoor een aanpassing aan de Engelsche marktprijzen zou geschieden.

(V. b. Financieele maatr. 6135 M; 6114 D)

DUITSCHLAND —

B. **Volkssturm beëedigd - Rede dr. Goebbels —**

12 Nov. (D.N.B.) — Honderdduizenden Duitsche mannen hebben op 12 November in alle Duitsche gouwen uiting gegeven aan de gedachte van den Volkssturm en den eed op den Führer afgelegd.

Dr. Goebbels zeide o.m.: „Het Duitsche volk is thans vastbesloten niet alleen aan het front, maar ook in het vaderland, daar waar de vijand er in mocht slagen, een penetratie in ons Rijksgebied te bewerkstelligen, huis na huis en straat na straat te verdedigen.

In de eerstvolgende drie maanden zullen wij tallooze divisies naar binnen en naar buiten laten marcheeren.

De Duitsche natie staat weer vast op de been. Wij zijn moreel noch materieel murw geworden. Ik heb opzettelijk hier in Berlijn de eerste groepen voor den Volkssturm vrijwillig opgeroepen. Honderdduizenden mannen hebben zich in de Rijkshoofdstad aangemeld. Nooit kan men van zoo'n volk verwachten, dat zijn leiding de wapens neerlegt en capituleert."

Gemeenschappelijk spraken de duizenden den eed uit: „Ik zweer bij God dezen heiligen eed, dat ik onvoorwaardelijk trouw en gehoorzaam zal zijn aan den Führer van het Groot-Duitsche Rijk, Adolf Hitler. Ik beloof plechtig, dat ik voor mijn vaderland dapper zal strijden en liever zal sterven dan de vrijheid en daarmede de sociale toekomst van mijn volk prijs te geven".

(V. b. Volkssturm 6129 B; Goebbels 6128 K)

C. **Boodschap der R.K. Bisschoppen aan het leger —**

7 Nov. — De „Deutsche Zeitung in den Niederl." meldt: De katholieke bisschoppen van West- en Zuid-Duitschland hebben in een gemeenschappelijk herderlijk schrijven hun geloovigen opgewekt, zich in de thans aangebroken beslissende phase van den oorlog offervaardig te plaatsen achter de aan de fronten staande soldaten. Wij ondervinden niet alleen den langen duur, doch ook de toenemende zwaarte van den oorlog, zoo wordt in het herderlijk schrijven gezegd. Op dit oogenblik is het ons een behoefte, een woord van toenemende deelneming, wanneer deze althans nog kan toenemen, een woord van begroeting en bewondering te richten tot onze dappere soldaten. Wij willen hun ons aller dank uitspreken voor de doeltreffende bescherming, die zij met ontzaglijke inspanning in schier bovenmenschelijke prestaties ons vaderland aan alle fronten hebben verleend, vooral echter voor de bescherming tegen den stormloop van het goddelooze bolsjewisme. Moge het door deze inspanningen gelukken, voor ons allen een eervollen en zegenrijken vrede te bevechten. **(V. b. Bisschopsconf. 5653 B; Subs. R.K.Kerk 5660 B)**

D. **V2 als nieuw wapen in gebruik**

10 Nov. — Nadat in het Duitsche weermachtbericht van 8 November melding was gemaakt van het gebruik der V2, waarmede Londen reeds sedert eenige weken zou worden beschoten, brengt de Berlijnsche pers berichten over het nieuwe wapen, waarin zij Reuter citeert, volgens welke de V 2 een geweldige raket met ongeveer een ton ontplofbare stoffen zou zijn en een afstand van 600 K.M. zou kunnen afleggen.

Toonaangevende Duitsche instanties wijzen er op, dat de V 2 grooter en veel explosiever is dan de V 1, langere afstanden kan overwinnen en een grootere doel- en trefzekerheid bezit. Een andere winst is, dat het raden naar de met raffinement gebouwde lanceerbases vruchteloos is. T. a. v. de grootere trefzekerheid wijst men op de ervaringen met de V 1, die geleid hebben tot een bijzonder doel- en stuurmechanisme; een aanwijzing vormen de mededeelingen omtrent treffers in verschillende Londensche wijken en de raadselachtige ontploffingen in Parijs.

(V. b. Nieuwe wapens 6128 I; 6093)

E. **Herdenking van den 9den November - Proclamatie van Adolf Hitler —**

12 Nov. (D.N.B.) — De Führer heeft een proclamatie uitgevaardigd, waarin hij o.m. zegt:

„De eischen van de totale oorlogvoering zijn voor mij aanleiding geweest, de herdenking van den negenden November uit te stellen tot den eersten daaropvolgenden vrijen Zondag.

Als de kern van den aan Duitschland opgedrongen strijd noemde de Führer:

1e. Ons eigen doel, nl. de handhaving van ons volk, de beveiliging van zijn toekomst met alle middelen.

2e. Het doel onzer vijanden: de vernietiging van ons volk, de uitroeiing en daarmede het einde van zijn bestaan.

De Führer vervolgde: Het door de democratieën gesteunde Sovjetisme streeft er naar het Duitsche rijk te vernietigen en ons volk uit te roeien. Dat de burgerlijke wereld, die toen onbewust of bewust handlangersdiensten voor het bolsjewisme in het binnenland verrichtte, in een door God veroorzaakte blindheid haar eigen ondergang tegemoet ging, veranderde niets aan de feiten van haar houding.

Het besef voor het bolsjewistische gevaar in het binnenland was ook voor het nationaal-socialisme reeds bij velen aanwezig. Het inzicht in de noodzakelijkheid van de redding van Europa van het bolsjewistische monster bestaat ook thans bij talrijke buitenlandsche staatslieden, parlementsleden, partijpolitici en economen. Tot een practisch resultaat echter kan dit inzicht pas leiden, als een sterke Europeesche macht er in slaagt, buiten het kader der theoretische verwachtingen den gemeenschappelijken strijd van allen om het bestaan te organiseeren en met succes te voeren. Hiertoe kan en zal echter alleen het nationaal-socialistische Duitsche rijk in staat zijn.

De Führer zeide tenslotte: „In de schaduw van ons volk marcheert het Europa, dat ziet, dat thans niet alleen beslist wordt over het lot van Duitschland, maar over de toekomst van alle volken, die zich tot Europa rekenen en bewust de bolsjewistische barbaarschheid verafschuwen". **(V. b. Hitler 6120 E)**

EGYPTE —

F. **Moordaanslag op Lord Moyne**

6 Nov. — Naar Reuter uit Caïro meldt, is de Britsche minister voor het Midden-Oosten, Lord Moyne, aldaar op 6 Nov. door een aanslag gedood. De aanslagplegers werden gearresteerd.

In verband met den aanslag op Lord Moyne heeft minister-president Mohammed Maher Pasja op 6 Nov. het kabinet in buitengewone zitting bijeengeroepen. Alle hooge ambtenaren der Egyptische en Britsche politie nemen aan het onderzoek deel.

Te Caïro is officieel medegedeeld, dat de personen, die den aanslag op Lord Moyne hebben gepleegd, geen Egyptenaren zijn. In een door de Egyptische regeering uitgegeven formeele verklaring wordt gezegd, dat de regeering „verontwaardigd is over de misdaad."

7 Nov. — Reuter meldt, dat Churchill in het Lagerhuis heeft verklaard, dat volk en parlement een zeer zwaar verlies hebben geleden door den dood van Lord Moyne. Officiecle inlichtingen omtrent de daders of hun motieven zijn nog niet ontvangen. Nader wordt gemeld, dat de daders bij het verhoor in het Hebreeuwsch antwoordden en dat de Palestijnsche politiekolonel Gilles voor het verder onderzoek te Caïro is aangekomen.

Naar Exchange Telegraph meldt, was de vermoorde Lord Moyne 64 jaar oud. Hij behoorde tot de rijke bierbrouwersfamilie Guiness. Als lid der conservatieve partij heeft hij 24 jaar zitting gehad in het Lagerhuis. In een conservatieve regeering der twintiger jaren had hij de portefeuille van Landbouw. In het kabinet Churchill van 1940 werd hij eerst onderstaatssecretaris. In 1944 werd hij benoemd tot minister van het Midden-Oosten, nadat zijn voorganger Casey gouverneur-generaal van Bengalen was geworden.

8 Nov. — Naar Reuter meldt, heeft Eden in het Lagerhuis medegedeeld, dat de gevangen genomen moordenaars van Lord Moyne de volgende bekentenis hebben afgelegd:

„Wij zijn leden der organisatie „strijders voor de vrijheid van Israël" en „wat wij deden, hebben wij gedaan op aanwijzing van die organisatie".

Zij hebben voorts bekend, dat zij van de leiding dezer geheime organisatie niet alleen de opdracht ontvangen hebben Lord Moyne, doch ook drie andere vooraanstaande Britsche personen neer te schieten, zoo meldt Exchange uit Caïro. De „Ster" zou zich ten doel gesteld hebben, door het aanwenden van het brutaalste geweld „de vrijheid van Israël te dienen." De moordenaars noemden zich Moisje Cohen en Itzak Salzmann, doch men betwijfelt of dit hun werkelijke namen zijn.

(V. b. Aanslagen 5070 C)

ENGELAND —

G. **Scheepsbouw —**

2 Nov. (Radio-Oranje) — De Engelsche minister van Marine, Alexander, heeft op 1 November in het parlement bekend gemaakt, dat er in 4 jaar en 4 maanden tot aan December 1943 in Engeland 634 oorlogsschepen met een totaaltonnage van bijna 1.200.000 ton gebouwd zijn. Een marine-medewerker wijst er op, dat dit gelijk staat met de gezamenlijke tonnage

van alle slagschepen van de Engelsche, Amerikaansche, Fransche, Duitsche en Italiaansche vloten in Januari 1940. Bovendien verklaarde de minister, dat er in deze vier jaren in Engeland bijna 4000 kleine marinevaartuigen van in totaal bijna een half millioen ton zijn gebouwd. Voorts hebben de Engelsche scheepswerven in deze periode 1000 vrachtschepen met een gezamenlijke waterverplaatsing van meer dan 4.700.000 ton gebouwd.
(V. b. Scheepvaart 5636 E)

A. Sociale plannen —

3 Nov. (Radio-Oranje) — In het Britsche Lagerhuis werd op 3 November het debat voortgezet over het plan van sociale verzekering, onlangs als Witboek gepubliceerd en gebaseerd op het rapport-Beveridge. In zijn rede verklaarde de nieuwe minister van Sociale Verzekering, die het debat opende o.m., dat het plan verschillende nieuwe vormen van sociale verzekering inhoudt. De kosten zullen in 1945 650 millioen pond bedragen. Dit bedrag zal gaandeweg tot 831 millioen pond oploopen in 1975. Het plan, zeide de minister, is tegelijkertijd een aansporing voor het Engelsche volk en een bewijs van onbegrensd vertrouwen in de toekomst van Engeland.
De woordvoerder van de Engelsche arbeiderspartij, Greenwood, zeide, dat deze en dergelijke sociale wetten voor de eerstvolgende verkiezingen hun beslag behooren te krijgen. „Wij kunnen ons niet veroorloven, dit plan te laten saboteeren of het in gevaar laten brengen", verklaarde hij.
(V. b. Sociale Zaken 6121 E; 5955 C; 5927 A)

B. Verkeer —

3 Nov. — De parlementaire secretaris van het Britsche ministerie voor oorlogstransporten, Philip Noel Baker, heeft in het Engelsche Lagerhuis verklaard, dat acht landen (waaronder ook Nederland) een internationale overeenkomst hebben gesloten welke een permanente contrôle der handelsscheepvaart voor de overgangsperiode van oorlog naar vrede vastlegt. De bestaande contrôle der geallieerde scheepvaart zal dan in een internationale contrôle worden omgezet. De overeenkomst zou volgens Noel Baker wat de Britsche positie op het gebied van de handelsscheepvaart betreft, minder ongunstig zijn dan thans algemeen werd gevreesd. **(V. b. Scheepvaart 6070 C)**

C. Veldmaarschalk Sir John Dill overleden —

6 Nov. — Naar radio Londen meldt, is veldmaarschalk Sir John Dill op 4 Nov. in een ziekenhuis te Washington overleden. De maarschalk was 62 jaar oud en lag sinds verscheidene maanden ziek. Sir John Dill was bij het uitbreken van den oorlog chef van den imperialen generalen staf en was thans in de Ver. Staten werkzaam als leider van de Britsche gemengde commissie.
(V. b. 4908 A)

D. Herovering der uitvoermarkten

6 Nov. (R.O.) — De Britsche minister van vliegtuigproductie, Sir Stafford Cripps heeft op 5 November in een rede te Manchester verklaard, dat Engeland vastbesloten is zijn verloren uitvoerhandel te herwinnen. Door zich geheel en al op den oorlog toe te leggen, heeft Engeland een groot deel van zijn vooroorlogsche uitvoermarkten, verloren en heeft het een belangrijk deel van zijn buitenlandsche betrekkingen moeten prijsgeven. Engeland is vastbesloten, zoo zeide de minister, zijn uitvoer met de benoodigde 50 % op te voeren. Tegelijkertijd moet Engeland echter ook zijn productie opvoeren met het oog op de binnenlandsche consumptie en het opvoeren van den levensstandaard van het Engelsche volk. Sir Stafford Cripps zeide: „Dit alles zal een geweldige krachtsinspanning vergen, maar Engeland beschikt over geschoolde arbeiders, die tot de beste van de wereld behooren".
(V. b. Geleide economie 6059 B; 5967 E; Export 5910 A)

E. Rede van min.-pres. Churchill

9 Nov. — Churchill heeft op de jaarlijksche lunch, die door den burgemeester van Londen aan de Britsche Regeering is aangeboden, een rede gehouden, waarin hij o.a. het volgende zei: De gebeurtenissen van 1944 stellen die van 1943 geheel in de schaduw. Rome, Athene, Parijs, Brussel en Belgrado werden bevrijd. Door eigen krachtsontplooiing hebben deze steden bijgedragen tot hun bevrijding van het Duitsche juk. Alle vazalstaten hebben zich nu tegen hem gekeerd. Deze staten zijn slaven geweest. Zij hadden tot nu toe tegen hun eigen belangen in gehandeld, dikwijls zelfs tegen hun wil. Thans kunnen ze vergelding eischen. Zij hebben hetzelfde recht op vergelding als de vrije landen, die sedert het begin van den oorlog in den strijd staan. In het Oosten en het Westen staan de eerste geallieerde troepen op Duitsch gebied. Het U-booten gevaar is op het oogenblik zoo goed als geweken. Uit de lucht komt een onophoudelijke regen van bommen op Duitschland neer.

Dit onheil dat thans Duitschland treft, is door Engeland nog niet voor een tiende deel ondervonden. De hoop is gerechtvaardigd, dat in 1945 de overwinning zal worden behaald en Europa den vrede deelachtig zal worden. De overwinning in Normandië is beslissend geweest en zij is ten volle uitgebuit. Maar eens moest het oogenblik komen, dat de achtervolgers hun toevoersysteem weer moesten opbouwen en dat de achtervolgden hun eigen opslagplaatsen en aanvoerbases zouden bereiken. Aldus moest noodzakelijkerwijze een pauze intreden.

Gedurende de laatste maanden werd in de eerste plaats aandacht gegeven aan den aanvoer van de voorraden en het inrichten van de havens.
De operaties in Italië, welke den weg tot de Povlakte geopend hebben en in Nederland, waar de Scheldemond geopend werd, zoodat de Schelde spoedig ter beschikking van het Noordelijke leger zal staan, hebben groote verliezen medegebracht. Maar zij zijn slechts een voorspel van de groote operaties van de komende maanden.

Wij staan op den drempel van Duitschland en het zal de volle energie van de drie groote geallieerden kosten om den wanhopigen weerstand te verpletteren, dien wij moeten verwachten van den doodelijk gewonden en naar zijn eigen hol teruggeslagen vijand. Wij hebben den plicht het noodige voor te bereiden voor den overgang van den oorlogs- naar den vredestoestand, soc. verbeteringen voor te bereiden en den oorlog tegen Japan te voeren, maar niets mag in den weg staan voor de te behalen definitieve overwinning. Het is hoog tijd, dat weer een bespreking tusschen de leiders der drie groote mogendheden plaats zal hebben. Door den uitslag der verkiezingen in Amerika zijn de vooruitzichten voor een dergelijke conferentie weer vergroot. Met groote instemming heb ik kennis genomen van de verkiezing van Roosevelt en ik wil niet nalaten de sportieve houding van Dewey te noemen. Engeland telt onder de twee Amerikaansche partijen vele vrienden.
Het schijnt bijna zeker, dat ook wij in Engeland in 1945 onze verkiezingen zullen houden. Deze zullen door alle partijen met groot enthousiasme en met alle krachten worden gevoerd, zonder echter aan de onderlinge vriendschap en broederschap afbreuk te doen.
(V. b. Rede Churchill 6136 D)

F. Plan Beveridge tot voorkoming van werkloosheid —

9 Nov. (R.O.) — Sir William Beveridge heeft een rapport gepubliceerd over het voorkomen van werkloosheid, waarin hij voorspelt de werkloosheid op drie manieren te voorkomen:

1. Door de vraag naar goederen en diensten in stand te houden,

2. Door de vraag in het meest productieve kanaal te leiden,

3. Door een efficiënte organisatie van de werkkrachten.

Hij ziet geen heil in een wijziging van privaat-eigendom; zijn rapport draagt trouwens den titel „Werk voor iedereen in een vrije maatschappij". Naar zijn meening moet de staat er op toezien, dat het kapitaal goed belegd is en dat de vraag naar goederen op een hoog peil wordt gehouden. Vooral het laatste is volgens hem zeer belangrijk.
Sir William Beveridge zet een programma uiteen voor de volgende tien jaren, voor overgang en wederopbouw. Voorop staat bij hem de gedachte aan sociale veiligheid, op de basis, reeds in zijn vorig rapport uiteengezet. Voorts spreekt hij de meening uit, dat het er niet zoozeer op aan komt kapitaal te verzamelen, dan wel er op toe te zien, dat het kapitaal van het land op groote schaal belegd wordt, zoowel in industrie als in sociale ondernemingen, zooals het bouwen van huizen.
Een ander voorstel betreft den uitvoer. Wat dit betreft zou hij het op prijs stellen, als alle landen samenwerkten om den wereldhandel in zijn geheel te ontwikkelen. Er moet wel een centrale contrôle zijn op de ligging van de industrie en het vervoer. Het witboek der regeering gaat volgens hem niet ver genoeg, terwijl als het land zijn voorstellen als uitgangspunt neemt, hij gelooft, dat het mogelijk is, zich te ontdoen van de ellende der werkloosheid.
(V. b. Plan Beveridge 6142 G, 6143 A)

G. Churchill over de V 2 —

10 Nov. (R.O.) — Churchill heeft op 10 November in het Lagerhuis mededeelingen gedaan over de raketgranaten die door de Duitschers op Engeland worden afgeschoten. Aan deze mededeelingen ontleenen wij, dat de schade en het aantal slachtoffers tot nu toe niet groot waren. De granaten bevatten ongeveer dezelfde hoeveelheid springstof als de vliegende bommen, doch dringen voor hun ontploffing dieper den grond in. Zij veroorzaken hierdoor wat grooter schade in de onmiddellijke nabijheid, maar minder schade door luchtdruk in het rond. De raketgranaten vliegen op een hoogte van ongeveer 100 K.M. door het luchtruim; er kan geen luchtalarm tegen worden gegeven. Zuiver gericht kunnen deze projectielen

niet worden, hun spreiding is zoo groot, dat er zelfs eenige in het neutrale Ierland terechtkwamen.

12 Nov. (D.N.B.) — De Engelsche bladen wijzen er op, dat de groote snelheid der nieuwe bommen (V 2) — 1300 km per uur in horizontale richting en 1600 km bij het neerkomen — een waarschuwingssysteem onmogelijk maakt. Prof. Low, een Engelsch expert op het gebied van raketprojectielen is van meening, dat de V 2 een actieradius heeft van 500 tot 650 km. Het projectiel wordt vermoedelijk met vloeibare zuurstof en alcohol gedreven. Het brandstofverbruik eischt vermoedelijk per minuut een ton. Naar de Londensche zender meldt zijn alleen in het district Greenwich 95 % der huizen door vliegende bommen beschadigd. 11½ % der huizen werd verwoest. 10.000 gezinnen wonen in beschadigde huizen en 2000 in zwaar beschadigde woningen. 500 gezinnen hebben geen woning meer en kunnen niet meer in hun totaal vernielde woningen verblijven.

Omtrent de beschieting van Antwerpen door de V 1 en V 2 verneemt het D.N.B. nog, dat zware schade is aangericht in de dokken en havenwerken. Ook uit de stadsdeelen Deurne, Borgerhout en Berchem wordt melding gemaakt van uitgebreide verwoestingen. Ook de Nationale Bank, het Sportpaleis en de naaste omgeving van deze gebouwencomplexen werden getroffen. Geheele reeksen huizen vielen hier aan de V 2 ten offer. Groote deelen der bevolking van Antwerpen zijn na de detonaties naar het platteland gevlucht.

(V. b. V-1 6129 E; V-2 6135 G; 6142 C)

FINLAND —

A. Twee Finsche ministers afgetreden —

9 Nov. — Uit Stockholm bericht de „Morgen Tidningen", dat Fagerholm, de Finsche minister van Sociale Zaken en Vuori, zijn ambtgenoot van Arbeid, leden der Sociaal-Democratische Partij, op 7 November zijn afgetreden. Aangenomen wordt, dat thans het geheele kabinet zal worden gereorganiseerd en een meer radicale koers zal worden gevolgd.

(V. b. Kabinet 6093 A)

FRANKRIJK —

B. Saneering der staatsfinanciën - 3% leening —

8 Nov. — De Gaulle heeft per 6 Nov. de uitgifte eener 3 % leening aangekondigd. Het belangrijkste doel hiervan noemde hij, 100 milliard frs. van de thans in omloop zijnde bankbiljetten, die worden geraamd op een totaal van 600 milliard francs, te absorbeeren. Zou de nieuwe leening, die een deflationair karakter draagt, niet gunstig worden ontvangen, dan zouden nog veel scherpere maatregelen tegen de bankbiljettenhamsteraars, worden genomen.

(V. b. Fin. maatr. 6121 F; Geblokkeerde saldi 6130 A)

C. Zuivering —

9 Nov. — Volgens een bericht van den Engelschen nieuwsdienst is de vroegere minister van Onderwijs in de regeering van Laval, Jerome Carcopino, gearresteerd. Voorts werden verscheidene hooge ambtenaren van de Fransche spoorwegen in hechtenis genomen. Uit Parijs wordt gemeld, dat de minister van Justitie, De Menthon, 39 rechtbanken heeft opgericht om de processen wegens landverraad te bespoedigen.

(V. b. Zuivering 6115 F)

D. Fransche nationaliteit voor baron de Rothschild —

10 Nov. — De Britsche berichtendienst meldt, dat het hoogste Fransche Hof van Beroep het besluit van de regeering van Vichy, waarbij Henri de Rothschild van de Fransche nationaliteit was vervallen verklaard, heeft te niet gedaan.

(V. b. Maatregelen tegen Joden 5707 D)

E. Bezoek van Churchill en Eden

12 Nov. — Reuter meldt, dat Churchill en Eden zich op 10 November per vliegtuig naar Parijs hebben begeven. In hun gezelschap bevonden zich mrs. Churchill, miss Mary Churchill en een aantal hooge regeeringsambtenaren.

Het doel van het bezoek zou een bespreking van de uitrusting van het Fransche leger zijn.

(V. b. Reis Churchill en Eden 6129 B)

GRIEKENLAND —

F. Saneering der staatsfinanciën —

11 Nov. — Het grootste gedeelte van de in 1941 uit Griekenland weggevoerde hoeveelheid goud, welke een waarde had van £ 43 millioen, bevindt zich thans in Engeland. De Grieksche minister van financiën heeft dit feit medegedeeld. Tegelijkertijd kondigde de minister maatregelen aan met het doel, aan de inflatie een einde te kunnen maken. De staatsuitgaven zullen in de eerstvolgende zes maanden het bedrag van £ 25 millioen niet mogen overtreffen. Voorts werd besloten binnenkort over te gaan tot de uitgifte van nieuwe drachme-bankbiljetten, welke per vliegtuig uit Engeland zullen worden aangevoerd. Voor deze nieuwe bankbiljetten zal een op het Pond Sterling gebaseerde pariteit worden vastgesteld. Inmiddels heeft de inflatie onrust gewekt. De wisselkoers voor het gouden Pond Sterling bedraagt thans 23 trillioen drachmen; de handel is door deze ontwikkeling geheel lamgeslagen. Naar uit Athene wordt gemeld, zal nog deze week de nieuwe drachme worden ingevoerd. Men zal munten in omloop brengen van een halve drachme tot 50 drachmen, die te Athene worden geslagen, terwijl te Londen gedrukte bankbiljetten tot 5000 drachmen zullen worden uitgegeven. **(V. b. Inflatie 6078 C)**

GRONDSTOFFEN —

G. Koper - Wereldproductie en -verbruik —

7 Nov. — Een nieuwe Amerikaansche raming schat de tegenwoordige wereldkopercapaciteit op 2.5 millioen ton. Deze hoeveelheid blijft weliswaar aanzienlijk ten achter bij de raming der Kennecott Copper in het voorjaar van 1944, die 3.15 millioen ton bedroeg, doch heeft niettemin te New York niet de vrees kunnen wegnemen, dat het verschil tusschen productie en behoefte na den oorlog op de wereldkopermarkt een probleem van den eersten rang zal worden. Men is namelijk van meening, dat ook de in de nieuwe raming genoemde hoeveelheid de behoefte verre overtreft. Ook in de te verwachten vraag naar koper als gevolg van de door den oorlog ontstane verwoestingen, wil men geen garantie zien voor een volledig verbruik der Amerikaansche koperproductie.

Men wijst er op, dat reeds in 1938 tegenover de wereldproductie van geraffineerd koper van 2.246 millioen ton slechts een wereldkoperverbruik stond van 2.143 millioen ton, waarbij de V.S. bij een productie van geraffineerd koper van 0.847 millioen ton slechts een eigen verbruik hadden van 0.473 millioen ton.

(V. b. Koper 6022 D)

SOVJET-UNIE —

H. Geallieerd memorandum inzake het nakomen der wapenstilstandsvoorwaarden —

5 Nov. — Naar radio Moskou meldt, heeft de geallieerde contrôlecommissie aan den min.-president van de Roemeensche regeering, generaal Sanatescu, een memorandum voorgelegd, waarin de onvoldoende vervulling door de Roemenen van eenige voorwaarden van het verdrag van wapenstilstand van 12 Sept. wordt geconstateerd. In het memorandum wordt o.a. gewezen op het onvoldoende werk der Roemeensche organen t.a.v. het teruggeven van den door de Roemenen tijdens den bezettingstijd geroofden Sovjet-Russischen eigendom. De geallieerde contrôlecommissie verlangt een snelle en nauwgezette vervulling door Roemenië van alle voorwaarden van den wapenstilstand.

In politieke kringen te Berlijn wijst men er in dit verband op, dat de actie der Sovjetregeering reeds heeft geleid tot den val van de Roemeensche capitulatieregeering op 1 November en tot de vorming van een nieuwe regeering met een grooter aantal communistische ministers.

(V. b. Wapenstilst. Roemenië 6087 B; Val Regeering 6137 G)

I. De stand der oorlogsproductie —

11 Nov. — Radio-Oranje deelt mede, dat door Radio-Moskou eenige bijzonderheden zijn gepubliceerd over de geweldige stijging in de productie van de Russische metaalbedrijven sedert 1941. Van 1941 tot 1944 is de productie van vliegtuigen vier malen grooter geworden, de productie van tanks 7—8 maal zoo groot en van geschut 6 maal. De productiecapaciteit van de fabrieksarbeiders is gedurende de laatste twee jaren met 40% gestegen.

(V. b. Wapenindustrie 4724 C)

K. 27ste Verjaardag der Octoberrevolutie - Rede van Stalin —

6 Nov. (D.N.B.) — Op de feestelijke bijeenkomst der Moskousche Sovjets, naar aanleiding van den 27sten verjaardag der bolsjewistische Octoberrevolutie, heeft Stalin als voorzitter van de commissie van Staatsverdediging een rede gehouden.

Stalin heeft een militair overzicht gegeven. Hij zeide daarin o.a., dat het roode leger den geheelen last der gevechten alleen moest dragen, waaruit hij het recht meent te kunnen afleiden, dat het de overwinningsbanier in Berlijn zal hijschen. Er bestaat reden aan te nemen, zoo zeide Stalin, dat dit in de nabije toekomst zal geschieden. Ten aanzien van het binnendringen van het roode leger in Noord-Noorwegen verklaarde Stalin, dat het hier een geallieerd land betreft.

Stalin zeide vervolgens, dat alles wat zich heeft afgespeeld terug te brengen viel tot de besluiten van de conferentie te Teheran. De daar genomen besluiten zijn automatisch in daden omgezet. Hij liet daarbij doorschemeren, dat reeds destijds de militaire plannen in dien zin waren vastgelegd, dat de bondgenooten der Sovjet-Unie hun aandeel aan de bloedige offers moesten overnemen, waardoor ook voor het roode leger een zekere ontlasting ontstaan is. Doch niet alleen op militair, ook op politiek gebied is de conferentie van Teheran het uitgangspunt geweest van initiatieven, waaruit de eensgezindheid der geallii-

eerden telkens weer opnieuw gebleken is. Dit is ook bij de jongste Moskousche conferentie ondubbelzinnig tot uitdrukking gekomen. Aan het slot zijner rede verklaarde Stalin zich tegen een internationale organisatie als de Volkenbond, waaraan wij een zoo treurige nagedachtenis hebben. Daarentegen sprak hij zich uit voor een organisatie, die beschikt over alle effectieve mogelijkheden, zonder in bijzonderheden te precisieeren, hoe hij zich een dergelijk instrument van veiligheid voorstelt.
(V. b. Rede Stalin 5940 B; Telegram Kon. Wilh. 6141 D)

SPANJE —

A. Anti-Spaansche houding der Sovjet-Pers —

3 Nov. — Het officieuze Sovjet-Russische orgaan „Woina I Rabotsji Klass" heeft volgens een bericht van Aftontidningen een fellen aanval gericht op Spanje. In het artikel wordt gezegd, dat men „bij de verdrijving van de fascistische pest van het vasteland niet kan en mag stilhouden bij de Pyreneeën".
Het is noodzakelijk, zoo wordt gezegd, het Spaansche regime volkomen uit te roeien. Tegelijkertijd levert de Engelsche correspondent Paul Winterton een commentaar uit Moskou op dit thema. Daarin wordt gezegd, dat de bolsjewieken Franco als vijand beschouwen. Zij wenschen den val van Franco en hechten goedkeuring aan het optreden der Sovjet-Spaansche Guerillas, die trachten een burgeroorlog in Spanje te organiseeren.
(V. b. Acties der Sovjet-Spaansche Maquis 6130 F)

B. Generaal Franco zoekt toenadering tot de geallieerden —

10 Nov. — De Berlijnsche correspondent van het „Handelsblad" deelde mede, dat generaal Franco een interview heeft toegestaan aan een vertegenwoordiger van de Amerikaansche „United Press".
Franco zeide in dit interview, dat Spanje nimmer fascistisch is geweest en ook nooit met de As-mogendheden verbonden was, en dat het goede betrekkingen met de democratische landen Amerika en Engeland en met de Sovjet-Unie nastreeft.
Volgens genoemd blad heeft dit interview in Engeland en in de Ver. Staten een volledig negatieve uitwerking gehad en ook niet geleid tot vermindering van de communistische aanvallen op Spanje, die zich uiten in de aan Spanje gewijde agressieve hoofdartikelen in de Moskousche pers en in de activiteit van de linksche Spaansche beweging aan de Pyreneeën-grens.
De scherpe reactie in de Britsche pers heeft ongetwijfeld niet nagelaten indruk te maken op het Engelsche kabinet, want opnieuw is tot uitdrukking gekomen, dat bij het breede publiek van Engeland geen sympathieën bestaan voor het regime van Franco. De medewerker van „Exchange" verneemt verder, dat van den kant van Eden instructie is gezonden aan Lord Templewood om opnieuw met generaal Franco het probleem van Tanger ter sprake te brengen. De Britsche regeering heeft nooit de eenzijdige regeling, die Spanje ten aanzien van Tanger heeft ingevoerd, als definitief erkend.
(V. b. Verslechtering betr. m. geallieerden 5830 G)

VER. STATEN —

C. *President Roosevelt ten derden male herkozen*

6 Nov. — Om de vier jaar heeft in de Ver. Staten de presidentsverkiezing plaats. De president wordt niet direct gekozen. In elken staat worden een aantal kiesmannen gekozen, en wel zooveel als de staat senatoren en afgevaardigden in het Congres telt. Deze kiesmannen komen in Januari bijeen om den nieuwen president te kiezen, maar zij stemmen niet afzonderlijk. Wanneer er in een staat een democratische meerderheid is, kiest deze staat democratisch. Zoodoende had Roosevelt b.v. in 1940 achter zich 449 kiesmannen en Willkie 82, de stemverhouding was ongeveer 27 millioen tegen 22 millioen. Hoewel de president eerst in Januari gekozen wordt, kan men door de meerderheden in de verschillende staten na te gaan, ongeveer midden November weten hoe de uitslag zal zijn.
De stemming heeft plaats op den eersten Dinsdag volgende op den eersten Maandag in November, in 1944 dus 7 November, daar 6 November de eerste Maandag was in deze maand.

President Roosevelt werd in 1932 voor de eerste maal gekozen, de stemverhouding was toen 22 tegen 15 millioen, in 1936 werd hij herkozen met 27 tegen 16 millioen stemmen, in 1940 werd hij (als eerste van 39 presidenten voor de derde maal president met 27 tegen 22 millioen stemmen.
De nieuwe president aanvaardt in Maart 1945 zijn ambt.

8 Nov. — De uitslag der Amerikaansche presidentsverkiezingen staat, hoewel de definitieve cijfers nog niet bekend zijn, thans wel vast: Roosevelt is herkozen, zooals ook Dewey officieel heeft erkend. Volgens de laatste tellingen had Roosevelt reeds 11.103.000 stemmen tegenover Dewey 9.304.000, terwijl Roosevelt de leiding had in 36 staten met 432 kiesmannen tegenover Dewey in 12 staten met slechts 99 kiesmannen. De herkozen president behaalde zijn stemmen voornamelijk in de 11 Zuidelijke staten, in Maryland, Pennsylvania, New Hampshire en Illinois.

9 Nov. — Nadat 49.5 millioen stemmen geteld waren, had Roosevelt 27.2 millioen en Dewey 22.3 millioen stemmen behaald.
(V. b. Roosevelt candidaat 6038 E; Dewey candidaat 6006 D)

D. Britsche perscommentaren —

8 Nov. — De herkiezing van Roosevelt stelde alle oorlogsberichten in de Britsche avondbladen in de schaduw, zoo meldt Reuter.

De „Evening Standard" schrijft in een hoofdartikel: „Het verkiezingsresultaat is het door het Engelsche volk gewenschte, hoewel het aan dezen wensch nooit uitdrukking heeft gegeven. Wij verheugen ons, dat de Amerikaansche kiezers het besluit namen, de taak van bevechting der overwinning en de nog grootere tot verzekering van den vrede in de krachtige en beproefde handen van Roosevelt te laten.

De „Star" schrijft in zijn hoofdartikel o.a.: „Roosevelt heeft thans de volmachten om met Stalin en Churchill samen te werken bij den opbouw der wereldveiligheid, zonder een protest van zijn kiezers te moeten vreezen."

E. Duitsch commentaar —

8 Nov. (D.N.B.) — De herkiezing van Roosevelt is volgens de tot dusver ontvangen berichten een feit.
In de Wilhelmstrasse beschouwt men de herkiezing als een voldongen feit, dat niets verandert aan den toestand. Daarom is het overbodig het verkiezingsresultaat diepgaand te bespreken. Voor Duitschland is de situatie volkomen duidelijk: Roosevelt is de uitgesproken vijand van het Duitsche volk.
Ofschoon de toekomstige samenstelling van het Huis van Afgevaardigden en den Senaat nog niet definitief vaststaat, schijnt zich hier een afkeeren van het beginsel van het isolationisme en een sterkere neiging tot interventionisme ook in Europeesche problemen af te teekenen. Met dit politieke feit zal men in het vervolg rekening moeten houden.

F. Verkiezingen voor Huis van Afgevaardigden en Senaat —

8 Nov. — De tegelijkertijd gehouden Senaatsverkiezingen hebben een democratische meerderheid opgeleverd; de juiste stemmenverhouding is nog niet bekend. Tot de niet herkozen republikeinsche afgevaardigden behoort Hamilton Fish, een der felste tegenstanders van Roosevelt. De democratische leider uit Kentucky, Barkley, is met groote meerderheid herkozen.
Het bureau voor oorlogsinlichtingen te Washington meldde, dat de reeds gekozen leden van het Huis van Afgevaardigden uit 219 democraten en 127 republikeinen bestonden. Onbeslist 87. Winst democraten 24 zetels van de republikeinen. Winst republikeinen 5 zetels van democraten en 1 van progressisten. Tot dusverre hadden de democraten 222, de republikeinen 209 en de kleinere partijen 4 zetels.
9 Nov. (Radio-Oranje) — Naar aanleiding van zijn herkiezing heeft Roosevelt op 8 November een verklaring afgelegd. Hij zeide: „Voor de eerste maal sinds 80 jaar hebben wij midden in een oorlog nationale verkiezingen gehouden en wij hebben, na alle wijzigingen, die in dat tijdperk zijn voorgekomen, de wereld getoond, dat democratie een levende kracht is, dat ons vertrouwen in de Amerikaansche instellingen ongeschokt is en dat inzake bestuur, geweten en niet geweld, de krachtbron vormt. Laat ons, in dat geloof vereenigd, den oorlog en een duurzamen vrede winnen."
(V. b. Huis v. afgev. en Senaat 4522 D)

G. Minister Ickes afgetreden —

11 Nov. — Naar Reuter uit Washington meldt, heeft de Amerikaansche minister van Binnenlandsche Zaken en gevolmachtigde voor vloeibare brandstoffen, Harold Ickes, op de persconferentie medegedeeld, dat hij zijn ontslag-aanvrage bij president Roosevelt heeft ingediend. **(V. b. Ickes 4446 G)**

H. Internationale luchtvaartconferentie te Chicago —

1 Nov. (Radio-Oranje) — Op 1 November werd onder voorzitterschap van den Amerikaanschen onderstaatssecretaris van Buitenlandsche Zaken de conferentie over internationale burgerluchtvaart te Chicago geopend. Rusland zal niet aan de besprekingen deelnemen, omdat, zooals de regeering van dat land heeft verklaard, landen als Portugal, Spanje en Zwitserland, die Rusland niet vriendschappelijk of zelfs vijandig gezind zijn, tot de conferentie werden uitgenoodigd. Overigens wordt de conferentie bijgewoond door de gedelegeerden van 51 naties. President Roosevelt zond een wel-

komstwoord, waarin hij o.a. zeide: De wereld kan niet verscheidene jaren op luchtverbindingen wachten; er is ook geen reden voor. De eenige transportvliegtuigen, geschikt voor handelsdoeleinden, die beschikbaar komen, zullen Amerikaansche vliegtuigen zijn. De president is van meening, dat Amerika bereid is andere naties te helpen een aandeel te krijgen in de handelsdiensten.
3 Nov. — Er zijn bezwaren geopperd tegen een Canadeesch voorstel om een internationaal lichaam voor luchttransport op te richten. De vertegenwoordiger der Ver. Staten vond het te gewaagd om economisch en commercieel volmachten te geven aan een eventueele organisatie voor wereldluchttransport. Het Amerikaansche standpunt is, zeide hij, dat de internationale organisatie zich behoort te beperken tot een consultatief, feiten verzamelend lichaam. Tegelijkertijd deed hij uit naam van zijn regeering het aanbod om militaire vliegtuigen voor civiel luchtvaartverkeer beschikbaar te stellen, zoodra deze niet langer voor militaire doelen noodig zijn. Amerika, zeide hij, is voorstander van het beginsel van een vrije luchtvaart. Elk land behoort vliegvelden beschikbaar te stellen voor het gebruik van de internationale vliegdiensten, maar in elk land behoort het binnenlandsche vliegwezen een zuiver nationale aangelegenheid te blijven.
Ook heeft Amerika zich verzet tegen een Engelsch voorstel, een internationale autoriteit in het leven te roepen voor de toewijzing van luchtroutes en -diensten.
6 Nov. (Radio-Oranje) — De vertegenwoordigers van Centraal- en Zuid-Amerika bij de conferentie voor burgerluchtvaart te Chicago hebben een gemeenschappelijke verklaring gepubliceerd, waarin zij protesteeren tegen het Amerikaansche plan voor een uitvoerenden luchtvaartraad. Zij zijn gekant tegen het Amerikaansche plan volgens hetwelk de 15 leden van den raad gekozen zouden worden door de grootere mogendheden, die dubbel stemrecht hebben en wijzen er op, dat dit een nadeel voor de kleinere landen zou zijn.
Een subcommissie van de Engelsche regeering heeft op 6 November voorstellen bekend gemaakt voor het oprichten van een school in luchtvaartwetenschap. Het doel hiervan is, speciaal daarvoor gekozen candidaten onderricht te geven in technische en wetenschappelijke onderwerpen en hen zoodoende in staat te stellen leidende betrekkingen te bekleeden bij de vliegtuigindustrie, de burgerluchtvaart, de luchtdiensten en bij het onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek.

A. Het ontslag van generaal Stilwell —

1 Nov. (D.N.B.) — Het terugroepen van den Amerikaanschen generaal Stilwell uit China heeft president Roosevelt aanleiding gegeven tot het afleggen van een verklaring in de persconferentie, volgens welke Stilwell om persoonlijke meeningsverschillen met de regeering van Tsjoengking is teruggeroepen. Uitdrukkelijk verklaarde Roosevelt, dat deze feiten geen politieken achtergrond hebben.
Reuter meldt daarentegen uit Tsjoengking, dat Stilwell zich te zeer gemengd heeft in binnenlandsche Chineesche aangelegenheden van Tsjoengking en gestreefd heeft naar een overeenstemming tusschen het regime Tsjoengking en de communistische beweging. Tsiang-Kai-sjek was daar vertoornd over en heeft voorgesteld, dat Stilwell zou worden teruggeroepen. **(V. b. Stilwell 6131 B)**

ZWITSERLAND —

B. Sovjet-Unie weigert herstel der diplomatieke betrekkingen —

4 Nov. — Radio Moskou meldt: „Zooeven is medegedeeld, dat de Sovjet-Russische regeering in een nota aan den Zwitserschen ambassadeur te Londen het herstel der diplomatieke betrekkingen met Zwitserland heeft geweigerd". Volgens radio Moskou is deze weigering het antwoord op een memorandum van de Zwitsersche regeering aan den Sovjet-ambassadeur te Londen, waarin zij gezien haar oude democratische tradities, haar bereidwilligheid tot openhartige bespreking der problemen uit het verleden te kennen geeft, en haar wensch in herstel der diplomatieke en economische betrekkingen met de Sovjet-Unie uitspreekt. In het antwoord van de Sovjetregeering wordt gezegd, dat de aangevoerde beweegredenen in het memorandum stilzwijgend voorbijgaan aan de kwestie der politieke lijn, die Zwitserland ook thans tegenover de Sovjet-Unie volgt en die gekenschetst kan worden als een „profascistische" politiek. Tot dusver heeft Zwitserland op geen enkele wijze afstand gedaan van deze vijandelijke politiek. Op grond daarvan heeft de Sovjetregeering het voorstel der Zwitsersche regeering afgewezen.
(V. b. Comm. Part. verboden 4466 C)

C. Minister van Buitenlandsche Zaken afgetreden —

10 Nov. (D.N.B.) — Het hoofd van het Zwitsersche politieke departement (dept. van Buitenlandsche Zaken), bondsraad Pilet-Golaz, heeft zijn ontslag als lid van den Bondsraad ingediend. In een officieele verklaring wordt gezegd, dat hij dit besluit reeds te voren genomen had, doch met de bekendmaking daarvan heeft gewacht, om niet vooruit te loopen op de besprekingen over de verhouding tusschen Zwitserland en de Sovjet-Unie.
Het aftreden van Pilet-Golaz als minister van Buitenlandsche Zaken wordt te Berlijn beschouwd als een gevolg van de mislukte poging tot het aanknoopen van diplomatieke betrekkingen met Moskou. Het betreft hier, naar men meent, een reactie op een actie van buitenaf, die des te ongewoner aandoet daar Zwitserland er trotsch op is geweest zijn beslissingen souverein en vrij van welke vreemde invloeden ook, te nemen.
(V. b. Bondsraad 4512 C)

DE WERELDOORLOG

Duitsche terugtocht over Hollandsch Diep en Bergsche Maas - Amerikaansch offensief tusschen Metz en Nancy - Nieuw Duitsch projectiel (V-2) in gebruik - Verminderde duikboot-activiteit -

WESTELIJK FRONT —

NEDERLAND —

6 Nov. (D.N.B.) — Op het overstroomde Walcheren worden op enkele duinen nog steunpunten gehandhaafd. Op Middelburg ligt zwaar vuur van vijandelijke scheepsartillerie. Na verbitterde gevechten aan den benedenloop van de Maas trokken onze troepen zich terug op eenige bruggenhoofden. De Moerdijkbruggen werden opgeblazen.
(R.-O.) — De geallieerde troepen bereiken op verschillende punten de linie van de Maas en het Hollandsch Diep; Heusden, Geertruidenberg, Klundert en Dinteloord zijn bevrijd. Op Walcheren werden Arnemuiden en Nieuwland bevrijd en staan de geallieerden voor Middelburg. In de Peel duurt de hevige strijd bij Meiel voort.

7 Nov. (D.N.B.) — In de duinen aan de Noordwestelijke kust van Walcheren en om Middelburg zetten onze troepen hun weerstand voort. De kern van onze formaties kon over Hollandsch Diep en Maas teruggebracht worden. De vernietiging der in Noord-Brabant strijdende Duitsche formaties is daarmede mislukt. Sedert het begin van den slag in het gebied van Antwerpen en in Noord-Brabant heeft het daar strijdende leger 883 Canadeesche en Engelsche tanks vernietigd. Aanvallen op het bruggenhoofd van Moerdijk werden uiteengeslagen.
(R.-O.) — Op Walcheren werden Middelburg en Veere bevrijd. Voorts werd Willemsstad aan het Hollandsch Diep bevrijd.

8 Nov. (D.N.B.) Op de Noordelijke punt van Walcheren hebben de steunpunten zich gehandhaafd tegen den aanvallenden vijand.
Het bruggenhoofd Moerdijk werd gehandhaafd.
(R.O.) — Op Oostkapelle na is Walcheren geheel bevrijd. Bij Moerdijk, alwaar de groote bruggen zijn vernield, duurt de Duitsche tegenstand nog voort; overigens bevinden zich ten Zuiden van de Maas nog slechts enkele Duitsche afdeelingen.

9 Nov. (D.N.B.) — De bezetting van het eiland Schouwen heeft gisteren de op 6 November gelande Canadeesche strijdkrachten, na uiterst verbitterde gevechten, tot den terugtocht gedwongen.
Het garnizoen van het bruggenhoofd bij Moerdijk heeft ook gisteren de pogingen der vijandelijke tankformaties om er doorheen te stooten en het van de Maas af te snijden, verijdeld.
(R.O.) — Op den Zuidelijken Maasoever, die thans van het Hollandsch Diep af tot aan Nijmegen toe vrijwel geheel in geallieerde handen is, naderen de troepen de Moerdijkbruggen

10 Nov. (D.N.B.) — In wekenlange gevechten in het bruggenhoofd van Breskens, op Zuid-Beveland en Walcheren, hebben onze troepen voor den vijand de vrije vaart naar Antwerpen versperd. Sedert weken ligt thans het havengebied van Antwerpen onder zware beschieting van onze V 1 en V 2. In de stad en in de dok- en haveninstallaties is reeds zware schade ontstaan.
(R.-O.) — De strijd op Walcheren is afgeloopen en Noord-Westelijk Brabant is van den vijand gezuiverd.

12 Nov. (D.N.B.) — Uit Nederland maken onze troepen melding van bewegingen bij den tegenstander in het gebied van Nijmegen en Helmond.

OVERIG WESTELIJK FRONT —

6 Nov. (D.N.B.) — In het penetratiegebied ten Zuidoosten van Stolberg kwamen

onze gevechtsgroepen goed vooruit en sneden vijandelijke strijdkrachten af. Ten Westen van den bovenloop der Meurthe bij St. Dié en om den uit het Moezeldal naar de Westelijke Vogezen leidenden weg is het weer tot verbitterde gevechten gekomen. De aanvallende vijandelijke bataljons konden in den loop van den dag onbelangrijke terreinwinst behalen.
(R.O.) Ten Zuidoosten van Aken hebben de Amerikanen het bij Duitsche tegenaanvallen verloren terrein weer grootendeels heroverd.

7 Nov. (D.N.B.) — Door aanvallen in het penetratiegebied van de Germeter werd wederom terrein van den vijand gezuiverd.
Tusschen Baccarat en St. Dié kon de vijand slechts op enkele plaatsen den Westelijken oever van de Meurthe bereiken.
(R.O.) — Ten Zuidoosten van Aken behaalden de Duitsche troepen eenige terreinwinst; Vossenack werd door hen heroverd. Ten Noorden van St. Dié hebben de Amerikanen de Meurthe bereikt.

8 Nov. (D.N.B.) — Tanks en grenadiers vernietigden ten Zuidoosten van Stolberg de daar afgesneden Amerikaansche gevechtsgroep en heroverden Kommerscheidt. De vijand ging in de vroege ochtenduren tusschen Pont-à-Mousson en Château-Salins tot den grooten aanval over. Er zijn zware gevechten ontbrand.
(R.O.) — Bij Aken heeft het Amerikaansche leger Vossenack weer bezet; Duitsche tegenaanvallen werden afgeslagen. In de Vogezen werd het geallieerde bruggenhoofd bij Baccarat uitgebreid.

9 Nov. (D.N.B.) — Van weerszijden van Aken wordt toenemend artillerievuur gemeld. Een aanval op Würselen mislukte. Onze tanks en grenadiers zetten de zuivering in het gebied van Kommerscheidt voort.
De afweerslag aan de grens van Lotharingen woedt tusschen Pont-à-Mousson en het Rijn-Marne-kanaal op een breedte van ruim 50 km. Tegenover den tegenstand onzer troepen konden de Amerikaansche divisies slechts in enkele sectoren in ons hoofdgevechtsveld binnendringen, in andere, zoo vooral ten Noordoosten van Pont-à-Mousson werden zij afgeslagen, ten Westen van Château-Salins teruggeworpen. In het gebied van Marsal zijn bijzonder felle gevechten aan den gang.
(R.O.) — Het 3e Amerikaansche leger heeft een nieuwen aanval geopend op een breed front tusschen Metz en Nancy; reeds werden 14 plaatsen, o.a. Nomeny, veroverd en waren de geallieerden op sommige punten circa 3 km gevorderd. Gepoogd wordt Metz te omsingelen. Ten Zuidoosten van Aken duurt de hevige strijd voort.

10 Nov. (D.N.B.) — Tusschen Delmé en Château-Salins konden de Amerikanen in een reeks plaatsen binnendringen. Ook ten N. van Metz ging de vijand tot den aanval over en slaagde er in, in het gebied van Diedenhofen de Moezel over te steken. Grenadiers hebben de ingesloten sterkte Königsmachern ontzet.
(R.O.) — In Frankrijk heeft het 3e Amerikaansche leger zijn aanvallen uitgebreid tot een front van 80 km van de Luxemburgsche grens tot het Rijn-Marne-kanaal. Gesteund door 2000 vliegtuigen konden de troepen gisteren tot 6 km ver doordringen, waarbij 25 plaatsen werden bezet. Ten Zuiden van Metz maakten de Amerikanen goede vorderingen in den sector Pont-à-Mousson en staken den weg van Metz naar Straatsburg over. Bij Thionville staken de Amerikanen op twee punten de Moezel over.

11 Nov. (D.N.B.) — De vijand poogt Metz vanuit het Noorden en Zuiden te omsingelen. Ten Zuiden van Diedenhofen werden de Amerikanen teruggedrongen over de Moezel. Volksgrenadiers sloten het vijandelijk bruggenhoofd ten Noordoosten van Königsmachern in en drongen de tegenstanders verder naar de Moezel terug. In het gebied van Château-Salins kon de vijand terreinwinst behalen.
De Amerikanen maakten verdere terreinwinst tusschen Metz en Nancy. Metz wordt vanuit het Zuidoosten bedreigd. De verbinding tusschen Metz en Sarrebourg is afgesneden. Rond Château-Salins bemoeilijkten dichte mijnenvelden verdere terreinwinst.

12 Nov. (D.N.B.) — Aan den oostelijken rand van het Woud van Hürtgen hebben tanks en grenadiers de Amerikanen uit een penetratieplek geworpen. De poging van het derde Amerikaansche leger om de vesting Metz ten val te brengen is ook gisteren door onze divisies doeltreffend tegengegaan. Aan de Zuidwestelijke grens van Lotharingen, ten Noordoosten van Nomeny en ten Noordoosten van Château Salins, slaagden vijandelijke aanvalstoppen er in, onder uiterst zware verliezen terrein te winnen.
(R.O.) — De omsingeling van Metz is op 15 km na voltooid; de hoofdweg en de spoorlijn, die de vesting met Duitschland verbinden zijn afgesneden.

OOSTELIJK FRONT —

6 Nov. (D.N.B.) — Op den Balkan leden de in het dal van de Strumitza bij Kumanovo en ten Noordoosten van Pristina aanvallende Bulgaren verliezen. Verscheiden aanvallen der bolsjewisten op ons bruggenhoofd aan den Donau bij Dunafoeldvar stortten ineen.
Tusschen Czegled en Szolnok bieden Duitsche en Hongaarsche troepen verbitterden tegenstand tegen de verder aanvallende bolsjewistische formaties. Tegenaanvallen wierpen de bolsjewisten aan het front aan de Theiss en aan de Slovaaksche grens uit ons gevechtsveld, waarin zij na krachtige vuurvoorbereiding hadden kunnen binnendringen. De stad Goldap in Oostpruisen is van de bolsjewisten bevrijd.
(R.O.) — De Russen staan aan de toegangswegen naar Boedapest; vestingwerken op 15 km afstand van de stad werden veroverd. In Oost-Pruisen zetten de Duitschers onder zware verliezen hun tegenaanvallen voort.

7 Nov. (D.N.B.) — Aan de Theiss zijn tegenaanvallen tegen den overgestoken vijand aan den gang. Plaatselijke acties der bolsjewisten aan de Oostgrens van Slovakije mislukten evenals ten Zuidwesten van den Doeklapas. In Oost-Pruisen werd de Westelijke oever van het meer van Goldap van den vijand gezuiverd.
(R.O.) — De gevechten om Boedapest nemen voortdurend in hevigheid toe. De Duitschers ondernemen hevige tegenaanvallen in de richting van Szolnok.

8 Nov. (D.N.B.) — In het dal van de Zuidelijke Morava zijn vrij sterke aanvallen der Bulgaren mislukt. Voor Boedapest ten Noorden van de spoorlijn Czegled-Szolnok zijn sterke aanvallen der bolsjewisten afgeslagen. Door tegenaanvallen werden de bolsjewisten uit verscheiden plaatsen verdreven. In een afweerslag van 12 dagen hebben onze divisies stand gehouden tegen den stormloop en een groot deel van de bolsjewistische aanvalsformaties uiteengeslagen. Van 26 October tot 7 November werden 602 vijandelijke tanks vernietigd, 239 bolsjewistische vliegtuigen neergeschoten. De opstandige beweging in Slovakije is ineengestort en uiteengeslagen.
De poging om ons Oostelijk front in den rug aan te vallen heeft den opstandelingen meer dan 4000 dooden en bovendien meer dan 15.000 gevangenen gekost. Volgens de voorloopige gegevens werden twee pantsertreinen, 267 vliegtuigen, 104 tanks, 309 stukken geschut en alle voorraden der opstandelingen buitgemaakt.

9 Nov. (D.N.B.) — Op den Balkan werd het Strumitza-dal ontruimd. In den sector van Papatin aan den Donau hebben de bolsjewisten vasten voet kunnen krijgen op den Westelijken oever. Bij het bruggenhoofd aan den Donau bij Dunafoeldvar ten Zuidoosten van Boedapest en ten Noorden van Szolnok mislukten Sovjetrussische aanvallen.

10 Nov. (D.N.B.) — Bij Kumanovo in Servië zijn wederom sterke Bulgaarsche aanvallen mislukt. Ten Zuiden en Zuidoosten van Boedapest zijn aanvallen gestrand voor de Duitsche en Hongaarsche stellingen.
(R.-O.) — In Hongarije oefenen de Russen in den Noordelijken sector steeds meer druk uit. Zij zijn weer op andere punten over de Theiss gedrongen. Aan het 2e Oekrainische front verloren de Duitschers van 6 October tot 6 November 100.000 gesneuvelden en 42.000 gevangenen; 416 vliegtuigen werden vernietigd en 386 buit gemaakt; 900 tanks werden vernietigd en 138 buitgemaakt. In Joego-Slavië sneuvelden ruim 1000 man van een groep Duitschers, die in het dal van de Vardar door troepen van maarschalk Tito was omsingeld. De slag om Boedapest neemt in omvang toe.

11 Nov. (D.N.B.) — In Oost-Pruisen leefde de gevechtsactiviteit weer op. In Hongarije werd de strijd door het slechte weer belemmerd.
(R.O.) — Troepen van het Roode Leger zijn samen met strijdkrachten van maarschalk Tito op een breed front ongeveer 85 mijl ten Zuiden van Boedapest den Donau overgestoken. Zij rukken op in de richting Pecs, 100 mijl Zuidwestelijk van Boedapest.

12 Nov. (D.N.B.) — Tusschen noordelijk Macedonië en Midden-Servië werden in succesvolle gevechten onze stellingen verstevigd. In Hongarije hebben de bolsjewisten ten Noorden van de spoorlijn Czegled-Szolnok en in het gebied van Mezoekoevesd hun aanvallen hervat. Duitsche en Hongaarsche formaties zijn in zware gevechten gewikkeld met den opdringenden tegenstander.
(R.O.) — Tusschen Theiss en Donau ten N.O. van Boedapest werden krachtige Duitsche tegenaanvallen afgeslagen.

ZUIDELIJK FRONT — ITALIE —

6 Nov. (D.N.B.) — Ten Noordoosten van Roccas Casciano is het tot harde plaatselijke gevechten gekomen, waarbij de vijand geringe vorderingen behaalde.
7 Nov. (D.N.B.) — Uit Midden-Italië wordt toenemende gevechtsactiviteit in de frontbocht ten Noorden van Roccas Casciano gemeld.

8 Nov. (D.N.B.) — In de Etruskische Apennijnen werden aanvallen in de frontbocht ten Noorden van Rocca San Casciano in de diepte van het hoofdgevechtsterrein door de daar strijdende divisie infanterie opgevangen.

9 Nov. (D.N.B.) — In het Oostelijke deel der Etruskische Apennijnen en in den aansluitenden sector aan het Adriatische front is het achtste Engelsche leger tot vrij groote aanvallen overgegaan. Ten Noorden van Rocca San Casciano liep de vijand vast in het vuur van onze steunpunten. Op de vlakte van Forli kon hij ons front terugdringen en den Roncosector passeeren.
(R.O.) — Ten Z. en Z.W. van Forli maakten geallieerde troepen opnieuw vorderingen.
10 Nov. (D.N.B.) — Na zwaar artillerievuur is het tot straatgevechten in Forli gekomen.
11 Nov. (D.N.B.) — Ten Zuiden van Forli werden Britsche afdeelingen, die de Rabbi waren overgestoken, verslagen en werden de vijandelijke aanvallen aan den Westelijken rand der stad tot staan gebracht.
(R.-O.) — Na een langen en hevigen strijd heeft het 8e Britsche leger Forli genomen. Ten Noorden van Forli staken de geallieerden de Montane over.
12 Nov. (D.N.B.) — In Midden-Italië wordt om Forli hevig gestreden. Onze infanterie heeft ten Zuiden van Forli den vijand de nagestreefde doorbraak door haar stellingen ontzegd.
(R.O.) — De geallieerde strijdmacht bedreigt Faenza, een Duitsch bolwerk op den weg naar Bologna. Uit Noord-Italië wordt vernomen, dat de patriotten der verzetsbeweging den strijd met toenemende felheid voortzetten.

GRIEKENLAND —

8 Nov. (R.-O.) — In totaal werd in de Egeïsche Zee circa 100.000 vijandelijke scheepsruimte tot zinken gebracht.
9 Nov. (D.N.B.) — Het garnizoen van het eiland Milos in de Egeïsche Zee heeft na dagenlange gevechten den met steun van een vlootformatie gelanden vijand teruggeworpen en hem weer verdreven.
10 Nov. (D.N.B.) — De op de Egeïsche Zee in den strijd gebrachte formaties der marine hebben sedert 1941 de verdediging ter zee van de Griekse kust en de ravitailleering van de talrijke eilandensteunpunten veilig gesteld. Dezelfde eenheden hebben ook de distancieeringsbeweging uit de Egeïsche Zee beveiligd en het terugvoeren van de troepen en het materieel ten uitvoer gelegd.

LUCHTOORLOG —

6 Nov. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche formaties zetten hun aanvallen op het Westelijke en Zuidwestelijke gebied van Duitschland voort. Weenen werd zwaar getroffen. Strijdkrachten der luchtverdediging schoten 48 vijandelijke vliegtuigen omlaag. Gedurende de laatste vier maanden werden boven Duitsch, of boven door Duitschland bezet gebied, 11503 vijandelijke vliegtuigen, meerendeels viermotorige bommenwerpers neergeschoten.
(R.O.) — 1200 Amerikaansche bommenwerpers en 650 jagers bombardeerden de spoorwegen bij Frankfurt, Karlsruhe en Ludwigshafen, alsmede een chemische fabriek te Ludwigshafen. Engelsche bommenwerpers vielen Solingen aan. Voorts werd bij Kassel een aanval gedaan op den Ederdam. Vanuit Italië werden aanvallen ondernomen op Weenen en spoorwegen in Oostenrijk. Binnen 24 uur ondernamen 5000 geallieerde vliegtuigen aanvallen op Duitschland.
7 Nov. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche vliegers hebben hun aanvallen op het Ruhrgebied voortgezet. Na den zwaren aanval op Bochum in den nacht van 4 op 5 November was Gelsenkirchen gisteren en in den afgeloopen nacht het doel van vijandelijke bommenwerpers. Neumünster, Hamburg en Koblenz werden vrij zwaar getroffen. Jagers en afweergeschut van het luchtwapen schoten 55 vijandelijke vliegtugen neer.
(R.O.) — Ruim 3000 geallieerde vliegtuigen vielen Duitschland aan. In hoofdzaak waren de bombardementen gericht op het verkeerscentrum Koblenz, op Gelsenkirchen, Hamburg en Harburg.
8 Nov. (D.N.B.) — Nadat sinds den 15den Juni het gebied van Groot-Londen met afwisselende kracht onder het vuur van de V. 1, heeft gelegen, wordt deze beschieting sinds eenige weken door het gebruik van een nog veel doeltreffender projectiel, de V. 2, versterkt.
Bij aanvallen van Amerikaansche vliegers op het Zuidelijke Rijksgebied werden 7 viermotorige bommenwerpers neergeschoten. In Marburg aan de Drau en Weenen ontstond geringe schade.
(R.-O.) — Op 4 November hebben Engelsche bommenwerpers het Dortmund-Eemskanaal gebombardeerd. Het kanaal is leeggeloopen. Vanuit Italië werd o.a. Weenen aangevallen.
9 Nov. (D.N.B.) — Vijandelijke vliegers hebben aanvallen ondernomen op Mörs, Homburg, Rheine, benevens op plaatsen in Midden-Duitschland. Vannacht wierpen Britsche vliegtuigen bommen op Hannover. Majoor Walter Nowotny, drager van de hoogste Duitsche dapperheidsonderscheiding, is na 258 overwinningen te hebben behaald, gesneuveld.
(R.O.) — Engelsche vliegtuigen bombardeerden o.m. een oliefabriek te Homburg. Amerikaansche bommenwerpers vielen een oliefabriek en spoorwegemplacementen te Rheine aan. Sedert de landingen in Noord-Afrika, thans twee jaar geleden, werden door de geallieerde luchtvloten 450.000 ton bommen op doelen in het Middellandsche zee-gebied afgeworpen en werden 11.200 vijandelijke vliegtuigen in dat gebied vernietigd.
10 Nov. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche vliegtuigen hebben hun aanvallen op West-Duitschland voortgezet. Vooral in Saarbrücken ontstond schade.
(R.O.) — 1800 geallieerde vliegtuigen ondernamen aanvallen op Duitsche frontstellingen bij Metz, het gebied van Stuttgart en rangeerterreinen bij Saarbrücken. Engelsche bommenwerpers vielen punten in het Roergebied achter Aken aan.
11 Nov. (R.-O.) — 800 Amerikaansche bommenwerpers en 600 jagers ondernamen gisteren aanvallen op het Duitsche verkeer en doelen in en om Frankfurt en Keulen.
12 Nov. (D.N.B.) — Het Ruhr- en Midden-Rijnlandsche gebied is overdag het doelwit geweest van Anglo-Amerikaansche bommenwerpers Vooral in Oberlahnstein en Wuppertal ontstonden verliezen. In Zuidoost-Duitschland werd Salzburg getroffen. Britsche vliegers wierpen in de avonduren bommen op Hamburg en Dortmund en veroorzaakten aanzienlijke schade.
12 Nov. (R.-O.) — Engelsche en Amerikaansche bommenwerpers ondernamen gisteren twee krachtige aanvallen op benzinefabrieken in het Roergebied, o.a. op Castrop bij Dortmund. 450 Amerikaansche bommenwerpers, begeleid door 370 jagers bombardeerden oliefabrieken en spoorwegen bij Gelsenkirchen en Koblenz.
Van Duitsche zijde werd vrijwel de geheele verslagweek door melding gemaakt van V1- en later ook V2-vuur op Londen.

ZEEOORLOG —

10 Nov. (R.-O.) — Gedurende October heeft de Duitsche duikbootvloot belangrijk minder activiteit aan den dag gelegd dan in eenige andere maand sedert het begin van den oorlog. De Europeesche dienst van het Duitsche persbureau meldde, dat de Duitschers den aanbouw van duikbooten hebben gestaakt.

HET VERRE OOSTEN —

Birma —
9 Nov. (R.-O.) — In Noordwest-Birma vorderen Britsche troepen in de richting van de Chindwin-rivier.

China —
10 Nov. (D.N.B.) — De Japansche troepen hebben Kweilin, het belangrijkste steunpunt van den vijand aan het Kwangsi-front, geheel ingenomen. Daarmede heeft de vijand alle frontluchtsteunpunten in Zuidwest-China verloren en is gedwongen zich te beperken tot een terugtocht naar het binnenland van China.

De Zeeslagen bij de Philippijnen —
10 Nov. (D.N.B.) — Naar uit een officieele Japansche publicatie blijkt, hebben de Amerikanen sedert het begin van hun offensieve operaties tegen Formosa tot 5 November, dus binnen nauwelijks vier weken, in totaal 234 schepen van verschillende soort verloren, die of tot zinken gebracht of zeer zwaar beschadigd werden. Daarin zijn 115 landingsvaartuigen, die eveneens vernietigd zijn, niet begrepen. Onder de tot zinken gebrachte schepen bevinden zich 22 vliegkampschepen, 3 slagschepen, 15 groote kruisers, 21 torpedojagers of kleine kruisers en talrijke andere vaartuigen.

Philippijnen —

8 Nov. (D.N.B.) — Tot opperbevelhebber der Japansche legerstrijdkrachten op de Philippijnen is generaal Yamasjita benoemd.
10 Nov. (R.-O.) — De troepen van generaal MacArthur hebben belangrijke vorderingen gemaakt. Tot dusver werden 35.000 Japanners onschadelijk gemaakt; een even groote Japansche troepenmacht biedt nog krachtigen tegenstand.
11 Nov. (R.-O.) — Van vier groote Japansche transportschepen, die probeerden versterkingen aan land te brengen, werden er drie tot zinken gebracht. Bovendien werden 7 escortevaartuigen in den grond geboord. Op Leyte vorderden de Amerikanen 8 km.
12 Nov. (R.-O.) — Binnen 24 uur werd een tweede Japansche poging om op Leyte versterkingen aan land te zetten verijdeld. De Amerikaansche troepen dringen het eiland dieper binnen.

Luchtoorlog —

6 Nov. (R.-O.) — Amerikaansche vliegende vestingen hebben voor het eerst een aanval gedaan op Singapore, waarbij een afstand van 6000 Km. moest worden afgelegd. Andere bommenwerpers hebben aanvallen gedaan op de olie-installaties op Sumatra.
8 Nov. (R.-O.) — Bij luchtaanvallen van bommenwerpers, opgestegen van vliegkampschepen, op Japansche bases op Luzon werden 440 Japansche vliegtuigen vernietigd. 30 Japansche schepen werden tot zinken gebracht of beschadigd. In October vernietigde de Amerikaansche luchtmacht 1½ millioen ton scheepsruimte voor de Chineesche kust.
11 Nov. (D.N.B.) — Bij gesloten wolkendek hebben gisteren ca. 29 Amerikaansche bommenwerpers, die van het Chineesche continent waren opgestegen, de Westkust van het eiland Kioesjoe en het eiland Saisjoe tusschen Kioesjoe en Korea aangevallen. De aangerichte schade wordt gering genoemd.

(V. b. Krijgsverr. 6137/40)

DE SLAG OM DE PHILIPPIJNEN

Bovenstaande kaart geeft een overzicht van de gevechtshandelingen op de Philippijnen

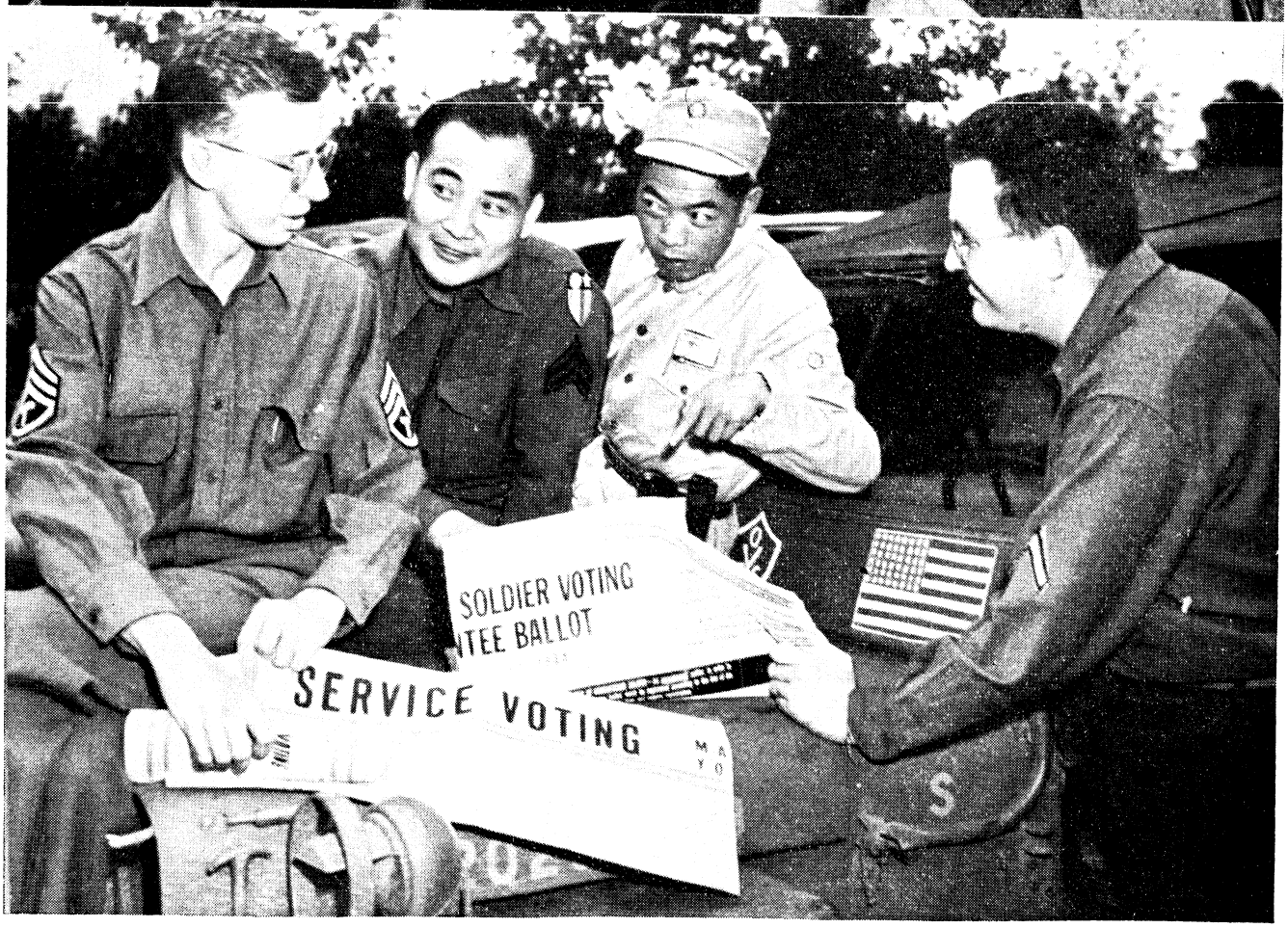

DE PRESIDENTS-VERKIEZINGEN IN DE VER. STATEN

Boven: Roosevelt, Truman en Wallace tijdens een rondrit door Washington onmiddellijk na den voor Roosevelt zoo gunstigen uitslag.

Onder: Ook in het Verre Oosten kregen de militairen gelegenheid tot stemmen. Amerikaansche soldaten aan het

NEDERLAND (Bevrijd gebied) —

A. **H.M. de Koningin zendt gelukwenschen aan Pres. Roosevelt —**

15 Nov. (Radio-Oranje) — De Regeeringsvoorlichtingsdienst meldt, dat H. M. de Koningin het volgende telegram heeft gezonden aan President Roosevelt: „Ik bied U en Mevrouw Roosevelt mijn beste gelukwenschen aan met den vierden ambtstermijn, waartoe gij door uw land geroepen zijt. Ik ben verheugd bij de gedachte, dat deze bijzondere onderscheiding een belooning is voor alles wat gij voor de zaak der vereenigde volkeren hebt gedaan." **(V. b. Telegramwisseling met pres. Roosevelt 6141 C)**

B. **Geldverkeer —**

13 Nov. (Radio-Oranje) — Sinds 21 October kunnen geallieerde troepen in Nederland slechts met Nederlandsch geld betalen. Vreemd geld moet door de bevolking worden geweigerd. De tot 20 October ontvangen Belgische en Fransche franken moeten worden geregistreerd en zullen na onderzoek worden omgewisseld. **(V. b. De gulden in het nation. en intern. verkeer 6074 A)**

C. **Stopzetting van het grensverkeer met België —**

13 Nov. (Radio-Oranje) — Alle grensverkeer tusschen België en Nederland is, behalve voor militairen, stopgezet. Deze maatregel is vooral genomen om de voedselvoorziening in bevrijd Nederlandsch gebied niet te bemoeilijken.

D. **Nederlandsch Vrouwen-Hulpcorps —**

16 Nov. (Radio-Oranje) — Het Nederlandsche Vrouwen-Hulp-corps is in België aangekomen, waar het door generaal-majoor Kruls werd verwelkomd. Het hulpcorps zal zoo spoedig mogelijk naar het bevrijde gebied doorreizen. Het is nu in eenheden gesplitst, die ieder beschikken over een veldkeuken, cantinewagen en ambulance. Ook beschikt het over een aantal transportauto's voor het vervoer van levensmiddelen. Het zal in Nederland zoo spoedig mogelijk met krachten uit het bevrijde gebied worden uitgebreid.

E. **Rechtspraak in „Naam der Koningin" —**

15 Nov. (Radio-Oranje) — In het bevrijde gebied wordt weer recht gesproken „In naam der Koningin" en niet meer, zooals door de Duitschers was ingesteld, „In naam van het recht". **(V. b. Rechtspraak 4247)**

F. **Executie van straffen gestaakt**

15 Nov. (Radio-Oranje) — Bij K.B. van 17 Sept. 1944 is de executie gestaakt van straffen, opgelegd door de door den bezetter ingestelde rechtelijke instanties, zooals vrederechters en economische rechters. De tuchtrechtspraak voor de voedselvoorziening is echter gehandhaafd, daar deze reeds voor den oorlog was ingesteld.

G. **Hulp aan oorlogsslachtoffers —**

15 Nov. (Radio-Oranje) — Bij Koninklijk Besluit is op 16 September 1944 een regeling getroffen ter voorziening in het levensonderhoud van hen, die ten gevolge van den oorlog of door handelingen van den bezetter, buiten staat zijn daarvoor zelf in voldoende mate te zorgen.

H. **Commissie voor het economisch leven —**

18 Nov. (Radio-Oranje) — Het militair gezag heeft een college van algemeene commissarissen voor landbouw, handel en nijverheid belast met den zorg voor het economische leven in het geheele bevrijde gebied. Dit college bestaat uit: prof. dr. J. E. de Quay, voorzitter, ir. A. W. Boerma, drs. J. H. Gispen en mr. B. J. M. van Spaendonck, leden. Het is gevestigd te Tilburg. **(V. b. Prof. de Quay 3685 E; mr. v. Spaendonck 4447 A)**

NEDERLAND (Bezet gebied) —

I. **Aardappelen uit Drente aangekomen —**

14 Nov. (R.-O.) — De eerste aardappelschuiten uit de Noordelijke provincies zijn in Amsterdam aangekomen. Voorloopig zijn het er ruim tien, maar nog meer zijn op komst. Het initiatief van het gemeentebestuur om vrijwilligers op te roepen om aardappelen te gaan rooien, heeft dus succes gehad. **(V. b. Aardappelrooien 6119 E; F)**

K. **Overval op de Nederlandsche Bank te Almelo - Ruim 40 milliioen gulden meegenomen —**

18 Nov. — Op 15 November omstreeks 18 uur hebben ten minste zes gewapende personen een overval gepleegd op het kantoor van de Nederlandsche Bank te Almelo. Het personeel werd gedwongen in de kluis te gaan en daar opgesloten. De telefoondraden werden doorgesneden en vervolgens maakten de overvallers zich meester van 10 kisten met bankbiljetten van ƒ 100 en ƒ 25 tesamen ter waarde van ƒ 46.150.000.
(V. b. Overval 6108 B)

ANDORRA —

L. **Fransche bezetting —**

16 Nov. — Volgens een Reuterbericht heeft het ministerie van Buitenlandsche Zaken van De Gaulle meegedeeld, dat honderd Fransche gendarmes den staat Andorra in de Pyreneeën hebben bezet. **(V. b. Andorra 1402 G)**

BELGIE —

M. **Financieele herstelmaatregelen**

14 Nov. — De Belgische regeering heeft bevel gegeven tot het aangeven van alle zich in België bevindende effecten, welke het eigendom zijn van natuurlijke en rechtspersonen met domicilie in België. De regeering heeft voorts besloten tot het opeischen van alle beurswinsten uit den tijd der Duitsche bezetting door middel eener belasting van 100%. Men verwacht hiervan een opbrengst van 50 milliard francs. **(V. b. Fin. Maatr. 6114 D)**

N. **Politieke oneenigheid - Communistische ministers afgetreden**

16 Nov. — Reuter meldt uit Brussel, dat de drie communistische ministers in de regeering-Pierlot zijn afgetreden, omdat hun eisch, de verzetsbeweging en haar organisaties in het leger op te nemen, niet ingewilligd werd. Uit Brussel wordt, volgens „Aftontidningen", gemeld, dat in geheel België onrust heerscht. Den geheelen dag reden auto's met partisanen door Brussels straten om uitnoodigingen aan leden der verzetsbeweging rond te brengen voor een groote protestvergadering.
Het komende weekeinde wordt te Brussel beschouwd als de vuurproef voor de regeering. In Brussel voert de verzetsbeweging een pamflettenoorlog en de algemeene politieke crisis zal de komende dagen nog scherper worden.
(Communisten steunen regeering-Pierlot 6135 N)

O. **Voedselpositie blijft ernstig - Minister Spaak te Londen —**

15 Nov. — Naar de zender Brussel meldt, heeft Spaak o.m. verklaard, dat het doel van zijn bezoek aan Londen was het bespreken van de moeilijkheden, waarmede België heeft te kampen. De voedselpositie is nog steeds zeer slecht, vet ontbreekt vrijwel geheel. Binnen twee tot drie maanden zal de toestand zeer ernstig zijn als er geen buitenlandsche hulp komt, want België verbruikt thans zijn reserves.
De mijnwerkers werken slechts twee dagen per week, omdat hun voedselrantsoenen onvoldoende zijn. Ook bij de vervaardiging van mijnhout wordt slechts twee dagen per week gewerkt. De vervoerpositie is eveneens zeer moeilijk, daar de geallieerde militaire autoriteiten de helft der vervoermiddelen gebruiken. **(V. b. Voedselpositie 6141 K)**

P. **Communistische oproep tot demonstratie —**

18 Nov. — Naar Reuter uit Brussel meldt, hebben de Belgische communisten op 10 November een oproep gericht tot de geheele verzetsbeweging om Zondag 12 November op straat te demonstreeren. De toestand kon 10 Nov. „uiterst gespannen" genoemd worden, omdat dit de laatste dag was waarop de leden der verzetsbeweging hun wapens konden inleveren. Tot nog toe hebben zij dit geweigerd onder aanvoering van de uit de regeering getreden communistische ministers. Verder wordt uit Brussel gemeld, dat de woordvoerder der regeering verklaard heeft, dat Eisenhower als hoogste bevelvoerende generaal in geval van ernstige onlusten het bestuur in België zelf zal overnemen. **(V. b. 6149 N)**

DUITSCHLAND —

Q. **Nieuw jachtvliegtuig; fantastische resultaten —**

16 Nov. — Het Zweedsche dagblad „Dagsposten" zegt in een militaire beschouwing, dat Duitschland op militair-technisch gebied een ware revolutie bewerkstelligt. De nieuwe wapens zijn sensationeel. Hiermede wordt aangetoond, aldus „Dagsposten", wie het initiatief in de technische ontwikkeling heeft. Ook met betrekking tot den oorlog in de lucht zijn nieuwe mogelijkheden te verwachten. „Dagsposten" haalt het voorbeeld aan van 50 geallieerde vliegtuigen, die Leipzig aanvielen en waarvan slechts enkele terugkeerden. Deze vliegtuigen werden door zeven nieuwe Duitsche jagers in enkele seconden vernietigd.
(V. b. Nieuw vliegtuig 5742 B; nieuwe wapens 6142 D; 6128 I)

ENGELAND —

R. **Churchill en Eden brengen bezoek aan Parijs —**

14 Nov. (D.N.B.) — De Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, heeft in het Lagerhuis een verklaring afgelegd over de reis van Churchill en hemzelf naar Parijs. Eden wees op de spontane geestdrift, die de Fransche burgerbevolking tegenover de Engelsche gasten heeft getoond. Aan het hoofd van het Fransche volk staat een man, zoo zeide hij, die de eenheid van de Fransche natie symboliseert. Om hem heen bevindt zich een aantal energieke collega's, die zich hebben onderscheiden. In dit verband zwaaide Eden den minister van Buitenlandsche Zaken van De Gaulle, Bidault, bijzonderen lof toe.
Voorwerp van bespreking te Parijs is de nieuwe situatie geweest, die is ontstaan door de uitnoodiging tot Frankrijk gericht, om met de Geallieerden zijn plaats als permanent lid van de adviseerende Europeesche commissie in te nemen. Verder is het werk besproken, dat uit deze verandering voortvloeit. Van deze besprekingen kan worden gezegd,

dat zij, die er aan deelnamen, het resultaat „in hooge mate bevredigend" achten. Het is zeker, zoo besloot Eden, dat Frankrijk zich weer zal herstellen. Het kan bij zijn pogingen rekenen op begrip en hulp der Britsche volken. **(V. b. Churchill en Eden te Parijs 6144 E)**

A. Dalende kolenproductie —
14 Nov. (Radio-Oranje) — De kolenproductie is opnieuw gedaald. Volgens de laatste gepubliceerde cijfers zijn er in het tweede kwartaal van 1944 46½ millioen ton verkoopbare kolen geproduceerd, d.i. twee millioen ton minder dan in hetzelfde kwartaal van 1943. Het aantal te werk gestelde arbeiders was iets grooter en de gemiddelde productie per arbeider bleef gelijk. Het verlies is toe te schrijven aan stakingen en verzuim. Door stakingen is meer dan een ½ millioen ton verloren gegaan, d.i. meer dan het dubbele van de tonnage, die verleden jaar in hetzelfde kwartaal minder geproduceerd werd door stakingen.
(V. b. Kolenproductie 5910 A)

B. Schade door luchtaanvallen —
15 Nov. — Radio-Oranje geeft het volgende bericht uit de „Daily Express" door: Tot Juni 1944 waren er bijna 54.000 burgers bij luchtaanvallen gedood en 70.000 gewond. Honderden steden en dorpen zijn voor een groot deel in puin gelegd. Er zijn millioenen huizen door vliegende bommen vernietigd of beschadigd. In Londen zijn er alleen al 25.800 in puin gelegd. Er is een tijd geweest, dat er gemiddeld 700 huizen per uur werden beschadigd.
(V. b. Schade luchtaanv. 6046 A)

C. Grooter export-faciliteiten —
18 Nov. (Radio-Oranje) — Volgens een nieuwe regeling van het ministerie van Handel, die op 18 November in werking trad, zijn enkele contrôlemaatregelen op den uitvoer van goederen uit Engeland verzacht. De oude regeling bepaalde, dat licenties noodig waren voor alle goederen, die naar bepaalde bestemming werden uitgevoerd en voor sommige goederen, die werden uitgevoerd naar alle bestemming. Volgens het nieuwe systeem is een aantal plaatsen waarheen goederen vervoerd kunnen worden, vnl. in Z.-O. en W. Afrika, thans van beperkingen ontheven evenals een aantal goederen, zooals cosmetische artikelen, boenwas en sommige kruiden en chemicaliën. Er wordt echter de nadruk op gelegd, dat deze verzachtingen niet beteekenen, dat er nu in de naaste toekomst voldoende plaatsruimte zal zijn om naar deze plaatsen goederen te vervoeren.
(V. b. Herovering der invoermarkten 6143 D)

D. Luchtmaarschalk Sir Stafford Leigh-Mallory omgekomen —
18 Nov. — De Britsche berichtendienst meldt, dat de Engelsche chef-luchtmaarschalk Sir Stafford Leigh-Mallory als vermist is opgegeven. Het vliegtuig, waarin hij met zijn vrouw naar Zuid-Oost-Azië wilde vliegen, heeft Engeland den 14den November verlaten, doch is niet op de plaats van bestemming aangekomen. Mallory was onderweg om zijn functie van chef der luchtmacht in Zuid-Oost-Azië te aanvaarden.

E. De aanslag op Lord Moyne —
18 Nov. (D.N.B.) — In een verklaring in het Lagerhuis zeide Churchill, dat deze aanslag niemand meer dan hem, die steeds een vriend der Joden is geweest, heeft geschokt. Mochten de droomen van het Zionisme in den rook van moordenaarspistolen opgaan, dan zouden vele menschen, evenals hij, hun meening moeten herzien. Churchill zeide voorts een brief te hebben ontvangen van Dr. Weizmann, een oud vriend van hem, waarin deze de verzekering geeft, dat de Joden alles in het werk zullen stellen om het kwaad uit hun midden uit te roeien.
(V. b. Aanslag op Lord Moyne 6142 F)

FINLAND —

F. Kabinet Paasikivi gevormd —

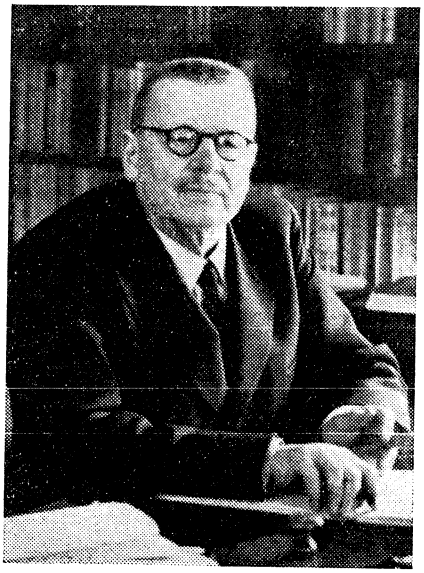

Dr. J. K. Paasikivi

17 Nov. — Naar het Zweedsche Telegraafagentschap meldt, is 17 November een nieuwe Finsche regeering gevormd. Ministerpresident is Paasikivi, minister van Buitenlandsche Zaken Enckell, die deze functie reeds bekleedde in het vorige kabinet. Minister van Justitie werd Kekkonen, minister van Binnenlandsche Zaken Hillilae, die dit ambt ook voorheen waarnam. De minister voor Landsverdediging Walden behield eveneens zijn ambt. De voorzitter der vereeniging voor Finsch-Sovjetrussische toenadering, dr. Helo, werd benoemd tot minister van Financiën. Regeeringsraad Tuomioja staat hem terzijde als minister tot behartiging van bijzondere aangelegenheden van dit ministerie. De minister van Handel, dr. Takki, is thans minister van Onderwijs geworden.
De nieuwe Finsche minister-president Paasikivi heeft over zijn regeeringsprogram het volgende voor de radio verklaard: „Finland moet werken in wederzijdsch overleg met de Sovjet-Unie en de wapenstilstandsvoorwaarden. De vriendschappelijke economische en culturreele betrekkingen met Zweden en de andere Noordelijke landen zullen blijven gehandhaafd en worden versterkt".
(V. b. Kabinet 6144 A)

FRANKRIJK —

G. Kroon van Napoleon gestolen —
13 Nov. (D.N.B.) — De kroon van Napoleon en zijn gouden horloge zijn van hun plaats in den Dôme des Invalides te Parijs gestolen. De materieele waarde van de kroon is niet zoo groot, daar zij van verguld zilver was; het gewicht van de kroon bedraagt ongeveer 1,4 kg. Zij werd onder een glazen klok bewaard in de ruimte, waarin het graf van Napoleon zich bevindt. De kroon werd Napoleon in 1804 door Cherbourg geschonken.

H. Uitbreiding kabinet De Gaulle
15 Nov. — Radio Parijs heeft medegedeeld dat Paul Jacoby is benoemd tot minister van Koloniën, Paul Ramadier, lid van de voorloopige consultatieve vergadering, treedt toe tot de regeering-De Gaulle als minister van Voorziening.
(V. b. Reg. De Gaulle 6129 F; 6087 C)

I. Economisch leven onder staatstoezicht —
14 Nov. (D.N.B.) — De Fransche minister van Economische Zaken heeft bekend gemaakt, dat het Fransche economische leven door den staat zal worden beheerd. Het ministerie van Economische Zaken zal worden vervangen door een ministerie van Economische Ordening, dat alle sociale en economische stappen van de regeering zal coördineeren. Vooraanstaande personen op het gebied van handel, nijverheid en financieele aangelegenheden en vertegenwoordigers van de arbeiders zullen worden geraadpleegd over het opstellen van een program.
Er zijn al wijzigingen aangebracht in het bestuur van de Banque de France en de regeering heeft de nationalisatie bevolen van de kolenmijnen in het Noorden van het land. **(V. b. Geleide economie 6109 G)**

K. Financieele saneering —
19 Nov. (Radio-Oranje) — Door de Fransche regeering werd een decreet uitgevaardigd, waarin werd bepaald, dat alle winsten, tusschen 1 September 1939 en 31 December 1944 gemaakt door samenwerking met den vijand of door operaties op de zwarte markt, als onwettig worden beschouwd. Ter confiscatie dezer onwettige winsten worden in ieder departement speciale commissies ingesteld, welke bestaan uit betrouwbare ambtenaren en leden der voormalige verzetsbeweging. Teneinde hen in staat te stellen, hun arbeid met zoo gunstig mogelijk resultaat te verrichten werd aan deze commissies, waarvan de eerste reeds te Lyon werd geïnstalleerd, een hooge mate van zelfstandigheid toegekend. **(V. b. Saneering Fin. 6144 B)**

GRIEKENLAND —

L. Anti-Bulgaarsche stemming —
15 Nov. — Uit een bericht uit Londen in het Zwitsersche blad „Tat" blijkt, dat de Grieksche polemiek tegen Bulgarije nog in felheid toeneemt. Volgens deze bron hebben zes Grieksche ministers den premier Papandreoe hun ontslag aangeboden, aangezien de gerechtvaardigde Grieksche eischen bij de Bulgaarsche wapenstilstandsvoorwaarden niet in het oog zijn gehouden.
Papandreoe heeft hun ontslag echter niet aanvaard. Ook Eden heeft, zoo wordt verder gezegd, bij zijn bezoek aan Athene moeite gehad om de Grieksche regeering begrijpelijk te maken, dat de Grieksche territoriale en hersteleischen niet in de Bulgaarsche wapenstilstandsvoorwaarden konden worden opgenomen, doch moesten worden bewaard voor latere regelingen.
De stemming in Griekenland is hoogst anti-Bulgaarsch. **(V. b. Verh. met Bulgarije 6099 K)**

M. Herstel van het leger —
17 Nov. — Uit een bericht van Reuter blijkt, dat de opperbevelhebber van de Britsche troepen in Griekenland reeds deelneemt aan de zittingen van het Grieksche ministerie van Oorlog waar beraadslaagd wordt over de wederoprichting van het Grieksche leger.

ITALIE —

N. Generaal Roatta gearresteerd —
17 Nov. — Reuter meldt uit Rome, dat generaal Mario Roatta, die chef van den generalen staf was, toen maarschalk Badoglio den wapenstilstand onder-

teekende, op bevel van de met de zuivering belaste commissie is gearresteerd. Hij wordt beschuldigd van het plegen van oorlogsmisdaden in Joego-Slavië. **(V. b. Zuivering 6088 B)**

SOVJET-UNIE —

A. De actie van generaal Wlassov - Comité tot bevrijding opgericht

14 Nov. (D.N.B.) — Onder leiding van generaal Wlassov is in Praag het „comité voor de bevrijding der volkeren van Rusland" opgericht, zulks in tegenwoordigheid van vertegenwoordigers van verschillende Russische volken en Duitsche vertegenwoordigers van staat en partij.

De Duitsche staatssecretaris voor Bohemen en Moravië, Obergruppenführer Frank, heette de aanwezigen welkom, waarna generaal Wlassov een openingstoespraak hield. In aansluiting hierop las hij een manifest voor, dat gericht was tot de volkeren van Rusland en was opgesteld door het bevrijdingscomité. Het manifest karakteriseert de uitbuiting en onderdrukking der volkeren van Rusland door het bolsjewisme en geeft een uiteenzetting van de voornaamste beginselen van den nieuwen staat, die moet worden opgericht op het gebied der Sovjet-Unie en die moet berusten op de erkenning der rechtsgelijkheid van alle volkeren van Rusland. De vergadering besloot met een toespraak van den president der „vereeniging van internationale organisaties", S.S.-Obergruppenführer Lorenz.

B. Overzicht militaire verliezen —

13 Nov. (D.N.B.) — In den oorlog tegen de Sovjet-Unie die bijna 41 maanden duurt, zijn de totale verliezen der bolsjewistische strijdkrachten te land, ter zee en in de lucht bijzonder zwaar. Volgens Duitsche berekeningen verloren de Sovjet-Russen in dien tijd aan dooden, gewonden, gevangenen en door andere omstandigheden 33.6 millioen man, onder wie 13.4 millioen dooden. **(V. b. Overzicht Sovjet-verliezen 5475 A)**

C. Petroleumbronnen bij Bakoe ontdekt —

16 Nov. — Naar van de zijde der Sovjet-Unie werd gemeld, werden nabij Bakoe in de Kaspische Zee aanzienlijke nieuwe oliebronnen ontdekt. **(V. b. Petroleum 5958 B)**

SPANJE —

D. Engeland gekant tegen Spanje's aanwezigheid op de a.s. vredesconferentie —

15 Nov. — Richard Law, de Britsche minister zonder portefeuille bij het ministerie van Buitenlandsche Zaken, heeft volgens Reuter, in het Lagerhuis in antwoord op een vraag betreffende generaal Franco en de vredesconferentie de volgende verklaring afgelegd:

De Britsche regeering is van meening, dat er geen reden voor is, dat welk land ook, dat geen positieve bijdrage heeft geleverd tot de oorlogsinspanningen der Vereenigde naties, bij de Vredesconferentie of bij welke andere beraadslagingen ook over het Vredesverdrag zou zijn vertegenwoordigd.

Toen de onafhankelijke Thomas Driberg vroeg: Mag ik uit dit zeer bevredigende antwoord afleiden, dat de Britsche regeering zich niet om den tuin zal laten leiden door een vertraagde uitspraak uit den mond van generaal Franco vóór de democratie? antwoordde Law: Ik geloof dat de Britsche regeering waakzamer is dan iemand wie het ook zij, aanneemt.

De „Daily Telegraph" noemt het antwoord, dat Law heeft gegeven ten aanzien van een deelneming van generaal Franco aan de Vredesconferentie, een „beleefde afwijzing".

De „News Chronicle" uit haar grootste voldoening over het antwoord van Law. Door dit antwoord is ondubbelzinnig gebleken, dat Engeland geen belangstelling heeft voor een streven van de Spaansche en andere regeeringen om, zij het ook met vertraging, op den geallieerden wagen te klimmen. **(V. b. Franco zoekt toenadering tot geall. 6145 B)**

VER. STATEN —

E. Generaal Wheeler opvolger van Stilwell —

18 Nov. — Luitenant-generaal Rasmond A. Wheeler is benoemd tot plaatsvervangend opperbevelhebber in Zuid-Oost-Azië, als opvolger van generaal Stilwell. **(V. b. Ontslag gen. Stilwell 6145 C)**

F. Productie van civiele vliegtuigen

17 Nov. — Het ministerie van Marine heeft de Gruman-vliegtuigenfabriek toestemming verleend, onmiddellijk een aanvang te maken met de productie van vliegtuigen voor de civiele luchtvaart. Dit is de eerste maal sedert de deelneming van de Vereenigde Staten aan dezen oorlog, dat een dergelijke vergunning werd verleend. **(V. b. Civ. Luchtv. 6145 H)**

ZUID-AFRIKA —

G. Inzameling ten bate van Nederland —

13 Nov. (Radio-Oranje) — In geheel Zuid-Afrika is een „Holland-week" gehouden, waarbij o.a. gelden zijn verzameld ten bate van Nederland. Men schatte, dat 50.000 pond sterling zou worden ingezameld, maar aan het einde van de week was er al £ 103.000 binnengekomen en het geld blijft nog toestroomen.

ZWEDEN —

H. Grensincidenten met Duitsche bezettingstroepen in Noorwegen

16 Nov. (D.N.B.) — Nadat de spreker van de Wilhelmstrasse zich op scherpen toon had uitgelaten over de anti-Duitsche campagne van de geheele Zweedsche pers naar aanleiding van enkele grensincidenten in Noord-Scandinavië, gaat ook de Duitsche ochtendpers van heden uitvoerig op dit thema in. In het algemeen herhaalt men de beschouwingen van den spreker van de Wilhelmstrasse, waarin deze eerst de grensincidenten terugbracht tot twee onbeteekenende voorvallen, die geen menschenlevens kostten. Overigens constateerde spr. met verontwaardiging, dat van Duitsche zijde veel ernstiger verwijten aan het adres van Zweden gericht zouden kunnen worden. Als voorbeelden noemde hij een groot aantal gevallen, waarin Zweedsche soldaten Noorschen bodem betraden, de opleiding van pro-Geallieerde Noren in Zweden tot politietroepen voor een eventueele bevrijding van Noorwegen, en het feit, dat de Geallieerde luchtmacht het Zweedsche luchtruim herhaaldelijk gebruikt als verzamelplaats voor zijn eskaders bij aanvallen op Noord-Duitschland.

(V. b. Incident v. Duitsche marine 5653 C; Inmenging Duitsch-Noorsche aangelegenh. 5756 F)

DE WERELDOORLOG

Nieuwe slag bij Aken - Russen blijven vorderingen maken in Hongarije - De „Tirpitz" door 6 tons bommen tot zinken gebracht

WESTELIJK FRONT — Nederland

15 Nov. (D.N.B.) — Felle gevechten ten Zuidoosten van Helmond, waar de Engelschen tot den aanval overgingen.

(R.O.) — Bij een nieuwen aanval ten Zuidoosten van Eindhoven hebben Britsche troepen verschillende dorpen, o.a. Meiel, bezet.

16 Nov. (D.N.B.) — Tusschen het Noorderkanaal bij Weert en de Belgische grens ontwikkelden zich zware gevechten.

(R.O.) — Britsche troepen zijn de Maas bij Roermond tot op minder dan 10 km genaderd.

17 Nov. (R.O.) — Roermond is tot op minder dan 2 km genaderd.

18 Nov. (R.O.) — De Westelijke Maasoever bij Roermond is, met uitzondering van 3 bruggenhoofden, van Duitschers gezuiverd.

19 Nov. (D.N.B.) — Voor het bruggenhoofd van Roermond werden vrij krachtige Engelsche aanvallen afgeslagen.

Overig Westelijk Front —

13 Nov. (D.N.B.) — Het zwaartepunt van den strijd is het gebied van Metz. De Amerikanen konden Diedenhofen binnendringen, doch hun bruggenhoofd aldaar niet uitbreiden. Ten Zuidoosten van Metz werden tankaanvallen aan de Nied opgevangen. Bij Morchingen leed de vijand zware verliezen.

(R.O.) — Hevige tankslag ten Zuidoosten van Metz. De Amerikanen dringen Thionville binnen. De eerste forten van Metz werden veroverd. Ten Zuidoosten van Aken zware strijd in het bosch van Hürtgen.

14 Nov. (D.N.B.) — Uitbreiding van den slag aan weerszijden van Metz. Overzetpogingen bij Thionville werden uiteengeslagen, of tot aan de Moezel teruggeworpen.

(R.O.) — Bij Metz werden opnieuw drie forten veroverd. Ten Zuidoosten van Metz drongen de geallieerden door tot 20 km van de Duitsche grens. Ten Noordoosten van Metz staken Amerikaansche troepen opnieuw de Moezel over en heroverden tevens het op 12 November bij Königsmachern verloren gegane terrein.

15 Nov. (D.N.B.) — Bij Gravelotte en ter weerszijden van de Seille hevige afweergevechten. Tusschen de Nied en Morchingen werden nieuwe omsingelingspogingen verijdeld. De vijand won terrein tusschen het Rijn-Marnekanaal en Baccarat.

(R.O.) — De omsingeling van Metz vordert, de opening naar het Oosten is nog 12 km breed. Ten Zuiden van Metz opmarsch in de richting van Saarbrücken. Ook ten Noorden van Metz konden geallieerde strijdkrachten weer 6 km naar het Zuiden in de richting van het Saargebied oprukken.

16 Nov. (D.N.B.) — Ten Oosten van Thionville is de slag opnieuw ontbrand; de Amerikanen konden hun bruggenhoofd op den Oostelijken oever van de Moezel uitbreiden. Het strijdgebied tusschen den bovenloop van de Nied en Dieuze bleef behouden. De vijand kon in Morchingen binnendringen.

(R.O.) — Het 3e Amerikaansche leger drong van het Westen en Zuiden uit tot op minder dan 2 km van Metz door. Morchingen werd bevrijd, de troepen rukken op in de richting van de Saar. Fransche troepen vorderden 8 km ter weerszijden van de Doubs. Het 7e Amerikaansche leger begon een plaatselijk offensief bij Belfort.

17 Nov. (D.N.B.) — De derde slag bij Aken is begonnen. Alleen ten Oosten van Geilenkirchen en bij Stolberg konden de Amerikanen hier en daar in onze stellingen binnendringen. Tusschen Blamont en Raon l'Etape voortdurende vijandelijke druk op onze stellingen.

(R.O.) — Ten Noorden van Aken ging het 9e en ten Zuiden van Aken het 1e Amerikaansche leger tot den aanval over. Op sommige punten werd 2 à 3 km terrein gewonnen. Opnieuw terreinwinst bij Metz.

18 Nov. (D.N.B.) — De slag van Aken is over een frontbreedte van 70 km tot de grootste sterkte ontbrand. Het zwaartepunt lag ten Noorden van Aken, waar tot 42 maal toe herhaalde aanvallen werden afgeslagen. Ten Oosten van Thionville kon de vijand verder opdringen. Bij Metz werd de vijand aan de stadsranden tot staan gebracht.

19 Nov. (D.N.B.) — Op den derden dag van de slag bij Aken hield ons front stand behoudens eenige penetraties bij Geilenkirchen.

(R.O.) — Troepen van het 2e Britsche en 9e Amerikaansche leger vechten bij Geilenkirchen, dat veroverd werd. Amerikaansche troepen drongen Metz binnen. Bij de Zwitsersche grens maakten Fransche troepen vooruitgang.

OOSTELIJK FRONT —

13 Nov. (D.N.B.) — De slag ten Oosten van Boedapest nam in omvang en felheid toe. De in Jaszbereny doorgedrongen vijand werd teruggeworpen. Mislukte aanvallen bij den Doekla-pas en op de heide van Rominten. Versterkte vijandelijke aanvallen in het gebied van Autz.

(R.O.) — Mezö-Köveso, 110 km ten Noordoosten van Boedapest werd veroverd. Ten N. en N.W. van Szolnok zijn de Russen door de Duitsche linies heengebroken. Monor werd bezet. In Joego-Slavië wordt Skoplje van drie zijden bedreigd.

14 Nov. (D.N.B.) — Vijandelijke aanvallen bij Mostar mislukten. Het bruggenhoofd Dunafoeldsar werd ontruimd. Ten Oosten van Boedapest werd de beoogde doorbraak verijdeld. In het gebied van Autz werden aanvallen afgeweerd.

(R.O.) — Tusschen Donau en Theiss veroverden de Russen verschillende steden en stations op afstanden tusschen de 20 en 50 mijl van Boedapest. Joego-Slavische troepen drongen Skoplje binnen; Cetinje werd veroverd.

15 Nov. (D.N.B.) — De vijand zette zijn doorbraakpogingen ten Oosten van Boedapest op een breed front voort.

(R.O.) — Het laatste Duitsche bruggenhoofd over de Donau ten Z. van Boedapest werd veroverd. Van uit het Oosten naderen de Russen de stad tot op 20 mijlen. Skoplje werd door de troepen van Maarschalk Tito bezet.

16 Nov. (D.N.B.) — Op den Balkan hebben onze troepen de gebieden ten N. van de linie Elbasani-Skoplje bereikt.

(R.O.) — In de richting Boedapest werden goede vorderingen gemaakt, zoowel langs den spoorweg Miskolcz-Boedapest als pal Oostelijk van de stad, waar de Russen nog 16 mijl van de hoofdstad staan. Jaszbereny werd veroverd.

17 Nov. (D.N.B)) — Vijandelijke aanvallen uit een bruggenhoofd aan de Donau bij Batina werden uiteengeslagen. Toenemende heftigheid van den slag ten Oosten van Boedapest, ten Z. van het Matragebergte en in de vlakten van Miskolcz.

(R.O.) — Ten O. en N.O. van Boedapest versterken de Russen zich langs de spoorwegen. Tusschen Szolnok en Boedapest staan de Russen op 20 km van de hoofdstad.

18 Nov. (D.N.B.) — Tusschen Boedapest en Miskolcz vergeefsche pogingen van den vijand om den doorbraak te forceeren.

(R.O.) — De frontlinie in Hongarije blijft zich in de richting van Boedapest verschuiven.

19 Nov. (D.N.B.) — Bulgaarsche aanvallen in het gebied Pristina-Mitrovica werden afgeslagen.

(R.O.) — De Russen dringen verder door in de omgeving van Boedapest; de kleinste afstand is thans 12 km. De Duitschers ontruimden Tirana, de hoofdstad van Albanië.

ITALIE —

13 Nov. (D.N.B.) — In den slag om Forli slaagden de Britten er in, ten Noorden van de stad in onze stellingen binnen te dringen.

13 Nov. (R.O.) — Het 8e Britsche leger is een kanaal overgestoken en staat nu op 7 km van Ravenna.

14 Nov. (D.N.B.) — Zware gevechten breidden zich uit van den Adriatischen kustsector tot in de bergen van Modigliana.

Ten Noorden van Forli kon de vijand onze stellingen iets terugdringen.

15 Nov. (R.O.) — Britsche troepen staken op eenige punten de Montone over en zijn uit het Z.O. om Ravenna heen getrokken.

17 Nov. (D.N.B.) — Na geruimen tijd kwam het weer tot plaatselijke aanvallen aan de Ligurische kust.

19 Nov. (R.O.) — Britsche troepen veroverden een Duitsch steunpunt 3 km ten Westen van Ravenna. Poolsche troepen veroverden Montefontini, 8 km ten Zuiden van Faenza.

LUCHTOORLOG —

16 Nov. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche vliegers wierpen overdag bommen op Westelijk en Zuidelijk Rijksgebied. Des nachts werden plaatsen in Westelijk Duitschland aangevallen.

17 Nov. (D.N.B.) — Ango-Amerikaansche vliegers hebben aanvallen ondernomen op dicht bij het front gelegen plaatsen in het Westelijk gevechtsgebied. Bovendien werden München en Innsbrück aangevallen. In München werden cultuurmonumenten een prooi der bommen. De bevolking leed verliezen.

13 Nov. (R.O.) — De Amerikaansche strategische luchtvaartafdeelingen d.w.z. de 15e in Italië en de 8e in Engeland hebben tot einde October meer dan 630.000 ton bommen uitgeworpen, waarvan ruim 330.000 ton op Duitschland. Zij hebben 15.210 Duitsche vliegtuigen neergeschoten of op den grond vernield. Bij deze operaties verloren de Amerikanen 8.157 vliegtuigen, d.i. minder dan 2% van alle machines, die deelnamen.

15 Nov. (R.O.) — Op 14 November werd Berlijn voor de 176e maal gebombardeerd; ditmaal door Mosquito's, die bommen van twee ton uitwierpen. Engelsche bommenwerpers vielen een oliefabriek bij Dortmund aan; Amerikaansche toestellen bombardeerden vanuit Italië doelen te Linz en Innsbrück.

17 Nov. (R.O.) — 3000 Engelsche en Amerikaansche vliegtuigen openden en ondersteunden de aanvallen in het gebied van Aken.

19 Nov. (R.O.) — Engelsche bommenwerpers deden een aanval op Münster; een andere Engelsche formatie bombardeerde een oliefabriek in het Roergebied. Amerikaansche vliegtuigen ondernamen aanvallen op oliedepôts, spoorwegemplacementen en vliegvelden bij München, Augsburg en Regensburg.

19 Nov. (D.N.B.) — Toestellen der Anglo-Amerikanen hebben gisteren overdag en in de avonduren de aanvallen voortgezet. Vooral in Bochum, Munster en Weenen ontstond schade.

Gedurende de verslagsweek werd van Duitsche zijde iedere dag melding gemaakt van V.1 en V.2-vuur op Londen en Antwerpen.

ZEEOORLOG —

14 Nov. (D.N.B. — Door een luchtaanval werd het slagschip „Tirpitz" buiten gevecht gesteld. Een groot deel der bemanning werd gered.

14 Nov. (R.O.) — Het laatste Duitsche slagschip, de ca. 35.000 ton metende „Tirpitz", werd op 12 November in de Tromsö-fjord tot zinken gebracht. 29 Lancaster-bommenwerpers deden een aanval met 6-tons bommen en wisten drie voltreffers te plaatsen.

15 Nov. (R.O.) — Onder de Noorsche kust hebben Engelsche oorlogsschepen in den nacht van 11 op 12 Nov. een Duitsch convooi van elf schepen aangevallen. Negen schepen werden vernietigd, een tiende aan den grond gezet. De Engelsche schepen kregen geen schade, zij telden slechts een verlies van twee doden en zeven gewonden. Het eskader bestond uit 2 kruisers en 4 torpedojagers.

19 Nov. (D.N.B.) — Duitsche duikbooten hebben vijf torpedobootjagers en twee bewakingsschepen tot zinken gebracht.

plaats Bhamo. Deze zijn in 30 dagen 90 km opgerukt.

HET VERRE OOSTEN —

Birma —

16 Nov. (R.O.) — In Noord-Birma naderen Chineesche troepen de havenplaats Bhamo na in 30 dagen 90 km te zijn opgerukt.

Palaoe-eilanden —

14 Nov. (R.O.) — De Japanners hebben een klein aantal troepen aan land gezet op een van de kleine eilanden van de Palaoe-groep, 800 mijl ten Oosten van de Philippijnen. Amerikaansche oorlogsschepen en vliegtuigen hebben deze strijdkrachten onophoudelijk gebombardeerd.

Philippijnen —

15 Nov. (R.O.) — Op Leyte maakten de Amerikanen weer eenige vorderingen. De Japanners hebben ondanks de zware bij de landingspogingen geleden verliezen, toch weer vijf divisies op dit eiland geconcentreerd. In de Palaoe-groep werd door den vijand een klein eiland heroverd.

Luchtoorlog —

15 Nov. (R.O.) — Op 12 November werd een aanval gedaan door Amerikaansche vliegtuigen op de haven van Manilla; twee Japansche oorlogsschepen en 11 transportschepen werden vernietigd; 28 Japansche vliegtuigen werden neergeschoten en ruim 130 op den grond vernield. Een Amerikaansch vliegdekschip kreeg schade.

Zeeoorlog —

16 Nov. (R.O.) — Sedert begin 1944 brachten Engelsche duikbooten in het Verre Oosten 157 Japansche vaartuigen tot zinken. **(V. b. Krijgsverr. 6146-48)**

Air Chief Marshal Sir Stafford Leigh—Mollary, opperbevelhebber der geallieerde luchtmacht.
(Foto Ass. Press.)

Lord Magne.

(Foto Ass. Press.)

NEDERLAND (Bevrijd gebied) —

A. **De spoorwegstaking - Toespraak van Min.-pres. prof. Gerbrandy —**
21 Nov. (R.-O.) — Naar aanleiding van het feit, dat het negen weken was geleden, dat de regeering de instructie gaf tot een algeheele staking van het spoorwegverkeer, heeft min.-president prof. Gerbrandy zich in een radio-rede gericht tot de landgenooten in het bezette deel van Nederland. Hij bracht in de eerste plaats hulde aan de stakende spoorwegmannen, die ondanks alle Duitsche terreur thans twee maanden onafgebroken volhielden en daarmede een taak verrichten, welke anders door de geallieerde luchtvloten zou moeten worden uitgevoerd. Voorts deelde hij mede, dat de regeering besloten had, dat voor de nagelaten betrekkingen der gevallenen op het front der spoorwegstaking, afgezien van reeds bestaande rechten, dezelfde voorzieningen zullen gelden als reeds getroffen zijn voor gevallenen der binnenlandsche strijdkrachten. De minister-president besloot zijn toespraak met een oproep tot volharding. **(V. b. Spoorwegstaking 6105; Rede Gerbrandy 6105)**

B. **De drooglegging van Walcheren**
22 Nov. (R.-O.) — Aan een gesprek, dat de heer Van Beers, oorlogscorrespondent bij het A. N. P. te Londen tijdens een recent bezoek aan Walcheren voerde met eenige deskundigen van den Rijkswaterstaat, ontleenen wij het volgende: Na de verdrijving der Duitschers van het eiland bleken er in de dijken drie groote gaten te zijn geslagen, zoodat nieuwe zeeweringen met een totale lengte van 2½ km zullen moeten worden gebouwd.
Indien het thans niet aanwezige materiaal door de geallieerden wordt geleverd, is het mogelijk, het eiland binnen een jaar weer droog te krijgen, waarna het nog enkele jaren zal duren voordat de landbouw er weer op kan worden beoefend. Kleine pompinstallaties zijn reeds in werking om het overtollige regenwater uit enkele niet ondergeloopen Oostelijke polders af te voeren, terwijl ook de grootere gemalen binnen afzienbaren tijd weer bruikbaar zullen zijn. Er is geen sprake van, dat Walcheren zal verzinken. **(V. b. Walcheren 6135 B)**

C. **Het probleem der illegaliteit —**
25 Nov. (R.-O.) — In het Londensche weekblad „Vrij Nederland" onderwierp de minister van Justitie, mr. Van Heuven Goedhart, het probleem der illegaliteit aan een beschouwing.
In de eerste plaats verklaarde de minister, dat de jaren van bezetting twee groote politieke winsten hebben opgeleverd: 1. dat de intellectueelen, die zich vroeger niet met de politiek wilden bemoeien, hun staatsburgerlijke verantwoordelijkheid hebben ontdekt; 2. dat over de staketsels van partijen en groepen heen, allerlei Nederlanders elkander hebben ontmoet en tot de ontdekking zijn gekomen, dat hoezeer zij in geloof, doel of beginsel uiteen mogen loopen, samenwerking toch zeer wel mogelijk is. De illegale werkers verdeelde mr. Van Heuven Goedhart in drie groepen: 1. de groep, die de leuze heeft „Terug naar vóór 1940!", welke in hoofdzaak de meest rechtsche en meest linksche groepen omvat; 2. de groep, die streeft naar maatschappelijke en politieke heroriënteering, d.w.z. vernieuwing van partij, stelsel en politieke structuur; 3. de groep, die slechts illegaal is om de vrijheid en het verzet en die wegvalt op den dag dat de laatste Duitscher de beenen heeft genomen.
De schrijver komt dan tot de vraag wat er voor deze illegaliteit na de bevrijding te doen valt, waarbij hij vooraf opmerkt, dat alle illegaliteit, die zich na de bevrijding nog als zoodanig manifesteert, anti-democratisch, staatsgevaarlijk en

Mr. G. J. van Heuven Goedhart, Min. v. Justitie

onduldbaar is. Echter mag de illegaliteit na de bevrijding aanspraak maken op: 1. de vervolging en berechting der collaborateurs en landverraders; 2. adviseeren ten aanzien van de bezetting van ambten, den terugkeer der oude functionarissen en de houding door die gezagsdragers tijdens de bezetting aangenomen; 3. vertegenwoordiging in alle wetgevende lichamen.
Na te hebben verklaard, dat z.i. de illegaliteit na de bevrijding verantwoordelijke posten moet bekleeden in den staat en zijn organen eindigt de minister: „Ik denk er niet aan te stellen, dat iedere illegale werker na de bevrijding gezagsdrager moet worden; dat is sentimenteele nonsens. Maar in de gelederen der illegaliteit zijn mannen, die al tellen zij nog geen 30 jaar, getoond hebben, heel wat meer situatiebegrip en vaderlandsch verantwoordelijksgevoel te bezitten dan menig hoogwaardigheidsbekleeder, die in den loop der jaren bij gebrek aan gewicht omhoog is gevallen. Geef ze hun kans!". **(V. b. Verzetsbeweging 6107 B; 6097 B; 6091 A; mr. v. Heuven Goedhart 6113 B)**

D. **Razzia's —**
25 Nov. (R.-O.) — Aan een beschouwing over de door de Duitschers uitgevoerde razzia's wordt het volgende ontleend:
Sinds begin October zijn de Duitschers begonnen met een deportatie-campagne, die er op is gericht in beginsel alle mannen van 17 tot 40 jaar in handen te krijgen. Stad na stad wordt omsingeld, waarna een oproep tot vrijwillige melding plaats heeft. Van geluidsinstallaties voorziene auto's rijden door de stad, spelen marschmuziek en lezen dan het aanmeldingsbevel voor. Nadat de termijn voor aanmelding is verstreken worden op groote schaal huiszoekingen verricht. Dit systeem is eerst in kleinere plaatsen toegepast, maar op 12 November vond de eerste groote slag plaats en wel te Rotterdam, waar naar schatting 50.000 mannen werden weggevoerd, waarvan ongeveer de helft zich op de oproeping had gemeld. Op 20 November was Den Haag aan de beurt. Hier was het succes al veel minder. Slechts een klein getal meldde zich vrijwillig; anderen werden bij de huiszoekingen gegrepen: In totaal zullen een 10.000 mannen zijn weggevoerd. In de andere groote steden kunnen soortgelijke acties worden verwacht. Ieder dient zich hierop voor te bereiden en alles te doen om de Duitsche menschenjachten zooveel mogelijk te doen mislukken. De Duitsche plannen gaan veel verder dan het verkrijgen van arbeidskrachten, zij pogen de volkskracht tot in lengte van jaren te breken.
(V. b. Waarschuwing tegen razzia's 6107 A)

E. **Bezoek van Prof. Gerbrandy en andere ministers —**
26 Nov. (R.-O.) — De Regeeringspersdienst meldt: De Minister-president, prof. mr. P. S. Gerbrandy is voor een bezoek aan Nederland aldaar aangekomen, vergezeld van den Minister van Oorlog, Ir. van Lidt de Jeude, van den Minister van Justitie, Mr. van Heuven Goedhart, den Minister van Financiën, Handel, Nijverheid en Landbouw, Ir. van den Broek en van den Minister van Binnenlandsche Zaken, Mr. Burger. Prof. Gerbrandy zal van zijn bevindingen in het bevrijde gebied aan H. M. de Koningin en het kabinet verslag uitbrengen. **(V. b. Min. Gerbrandij 6153 A; min. Lidt de Jeude 3880 A; min. v. Heuven Goedhart 6153 C)**

F. **Dr. H. Colijn overleden —**
12 Nov. (R.O.) — Dr. H. Colijn is op 16 September j.l. overleden aan hartverlamming.
Hendrikus Colijn, die op 22 Juni 1869 in de Haarlemmermeer is geboren, begon zijn loopbaan bij het onderwijs. Al spoedig ging hij over naar den militairen dienst. In 1894 nam hij deel aan de Lombok-expeditie, daarna trok hij naar Atjeh, waar hij tevens werd belast met het burgerlijk bestuur in enkele deelen van dat gewest; hier verwierf hij de eeresabel voor betoonde dapperheid. In 1904 werd hij adjudant van Gouverneur-generaal Van Heutsz. Nadat hij verschil-

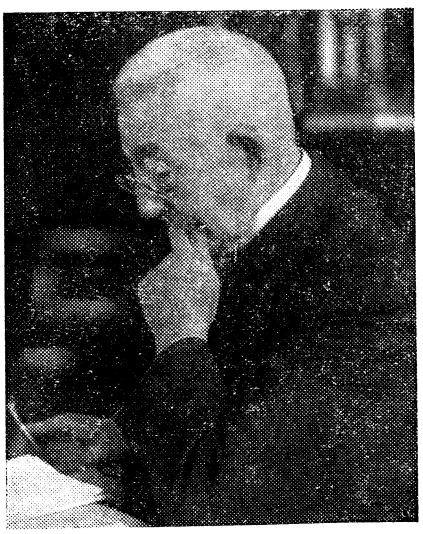

Dr. H. Colijn

lende opdrachten had uitgevoerd verliet hij in 1907 den militairen dienst in den rang van majoor. Hij werd toen benoemd tot secretaris van het Gouvernement van Nederlandsch-Indië, daarna tot adviseur voor de bestuurszaken der buitenbezittingen. In 1909 keerde de heer Colijn, die inmiddels was gekozen tot lid der Tweede Kamer voor de A.R. partij, naar Nederland terug. Zijn benoeming tot minister van Oorlog volgde in 1911, welke functie hij tot Augustus 1913 bekleedde.

Daarna trad hij op als directeur van de Bataafsche Petroleummaatschappij.
In 1914 deed de heer Colijn zijn intrede in de Eerste Kamer en acht jaar later volgde hij dr. Kuyper op als leider van de A.R. partij en tevens als hoofdredacteur van het dagblad „De Standaard". De Vrije Universiteit verleende hem in 1930 het eere-doctoraat. Sindsdien stond dr. Colijn in het centrum van de A.R. politiek. Dr. Colijn is voorts nog opgetreden als minister van Financiën en eenige malen als minister-president, het laatst in 1937. Nog vele andere functies heeft dr. Colijn in het belang van ons land, dat hij bij den Volkenbond vertegenwoordigde, vervuld en wel op een wijze, die hem internationale vermaardheid bezorgde; zoo was hij voorzitter van de conferentie tot afschaffing van in- en uitvoerverboden, in welke conferentie hij op uiterst krachtige wijze den vrijen handel heeft bepleit. In dit verband dient zijn naam ook te worden genoemd met betrekking tot de Oslo-conferentie.

In het nationale leven genoot dr. Colijn niet alleen in eigen kring hoog aanzien, doch hij mocht bogen op het respect van het gansche Nederlandsche volk en met hem is een nationale figuur, in den waren zin van het woord, heengegaan.
(V. b. dr. H. Colijn 4704 A; 4646 A; 4551 C)

A. Voedselschaarschte - Protest-staking te Eindhoven —

22 Nov. — Zoowel Reuter als Radio-Oranje melden, dat alle bedrijven in Eindhoven, inbegrepen de Philipsfabrieken en ook de directeuren, staken op grond van de slechte levensmiddelenvoorziening.
(V. b. Levensomstandigheden en bevrijd gebied 6127 C)

NEDERLAND (Bezet gebied) —

B. Vorming Jeugdstormbataljon —

17 Nov. — In een bijeenkomst van Jeugdstormleiders te Berlijn is besloten tot oprichting van een vrijwilligersbataljon van den Jeugdstorm. Vrijwilligers voor dit bataljon die den 16-jarigen leeftijd hebben bereikt, kunnen zich mondeling dan wel schriftelijk aanmelden Duymaer van Twiststraat 42, Deventer. Voor Duitschland luidt het adres: „Einsatzstab Germanische Jugend-Niederlände" Kaiserdamm 45, Berlin-Charlottenburg.
(V. b. Jeugd 6011 A; 5986 A; Jeugdstorm 6060 A; 6004 A)

C. Verbod tot fotografeeren —

20 Nov. — Door den Höh. S.S. und Polizei-führer Rauter is een verbod tot het afbeelden van personen en zaken in de open lucht afgekondigd.
Dit decreet bepaalt o.m.: Het fotografeeren, filmen, teekenen, alsmede het op eenigerlei andere wijze afbeelden van personen en zaken, welke zich buiten besloten ruimten bevinden, is verboden. Overtreding van de beschikking kan met gevangenisstraf tot 5 jaar en/of geldboete tot een onbeperkt bedrag worden gestraft.
(V. b. Duitsche verbodsafk. 6119 G; 6086 A)

D. Uitgifte zilverbons van 5 gulden

21 Nov. — De Ned. Bank zal binnenkort zilverbons van ƒ 5 in het verkeer brengen. De zilverbons van ƒ 5 hebben een grootte van ongeveer 12.9 bij 7.3 centimeter. Zij zijn gedateerd op 16 October 1944.
(V. b. Uitgifte zilverbons 5569)

E. Ned. Roode Kruis - C. Piek Secretaris-Generaal —

21 Nov. — Het Rijkscommissariaat deelt mede:
De comm.-gen. voor Bestuur en Justitie heeft op 18 November 1944 als algemeen plaatsvervanger van den Rijkscommissaris den heer Carel Piek benoemd tot lid van het Nederlandsche Roode Kruis en hem aangesteld als secr.-gen. van het Nederlandsche Roode Kruis.

F. Verklaring Piek —

24 Nov. — Aan een vertegenwoordiger van het A.N.P. deelde de heer Piek het volgende mede: „Ik heb de functie van secr.-generaal van het Nederlandsche Roode Kruis aanvaard, ten einde deze uiterst nuttige instelling bij moeilijkheden, die haar bestaan bedreigen, met raad en daad ter zijde te staan. Het Dagelijksche bestuur en de beide secretarissen hebben vóór mijn aankomst in Den Haag hun functies neergelegd en het bovendien niet noodig geoordeeld voor een behoorlijke overdracht van de loopende zaken zorg te dragen. Ik laat de beoordeeling over deze gedragslijn en de daarin tot uitdrukking komende plichtsopvatting, gelet op den ernst der tijden, over aan de Nederlandsche samenleving. De diensten in Den Haag gevestigd en onder het Hoofdbureau ressorteerende hebben hun verantwoordelijke taak zonder onderbreking voortgezet.
Ik wacht de ontwikkeling in de kringen en afdeelingen af en wensch deze niet in het minst te beïnvloeden. Het zal blijken, wie in de organisatie van het Nederlandsche Roode Kruis de lijdende menschheid dient, dan wel zichzelf zoekt of doeleinden nastreeft, die in strijd zijn met het volkenrecht en de Conventie van Genève.
Ik beschouw het als mijn plicht doel en streven van het Nederlandsche Roode Kruis, vastgelegd in het Kon. Besluit en de statuten, met strikte inachtneming van de internationale afspraken, te handhaven en te beveiligen, en doe daarbij een beroep op de medewerking van allen, die van goeden wille zijn". **(V. b. Roode Kruis 6113 H)**

G. Amsterdamsche aardappelrooiers teruggehaald —

Op 23 November arriveerde een transport van 270 aardappelrooiers, die gedurende vier weken in Drente ten behoeve van de voedselvoorziening van Amsterdam aardappelen hebben gerooid.
De ervaringen aan den overkant van het water waren over het algemeen gunstig geweest.
's Morgens om kwart over zes stond men op en werkte dan van half acht tot half vijf. Over het eten was men tevreden: men kreeg veel brood, roggepap en melk; tweemaal in de week vleesch. En hoofdzaak: de voldoening groote hoeveelheden aardappelen tijdig uit den grond te hebben gehaald voor onze voedselvoorziening! **(V. b. Aardappelrooien 6149 I)**

H. Wapendepôt in Kerk te Lemele

24 Nov. — In het dorp Lemele, ten Zuiden van Ommen, had men den laatsten tijd verschillende malen waargenomen, dat wagens van het Nederlandsche Roode Kruis voor de kerk stilhielden en pakken aflaadden. Toen naar aanleiding daarvan werd ingegrepen, ontdekte de Duitsche contrôledienst op de zolderverdieping der kerk een wapendepôt, bestaande uit een Engelsch antitankwapen, vijf machinepistolen van Engelsche herkomst, een zak handgranaten, vijf Amerikaansche snelvuurgeweren en 50 kg ontplofbare stoffen met de bijbehoorende lonten. De geestelijke en de koster van de kerk zijn wegens medeplichtigheid gearresteerd en de kerk is gesloten. Op de deur der kerk is een mededeeling aangeplakt, waaruit blijkt, dat zich in de kerk een Engelsch wapendepôt heeft bevonden en dat de kerk derhalve wegens misbruik van haar religieuze bestemming gesloten moest worden.
(V. b. Verboden wapenbezit 5978 A; 5955 A)

BELGIE —

I. Radiorede van min.-pres. Pierlot

16 Nov. — Ministerpresident Pierlot heeft 16 November in een rede voor den Brusselschen zender o.m. gezegd: „Verscheiden weken geleden heeft de regeering de voorwaarden bekend gemaakt, waaronder de leden der verzetsbeweging tot en met 18 November boven alle andere vrijwilligers voorrang zullen hebben als zij in het leger willen gaan. Zij, die niet tot het leger willen toetreden, moeten tot het burgerlijke leven terugkeeren. Degene van hen, die nu nog wapens draagt, zal kennis maken met de gestrengheid van de wet.
Ik verklaar, dat de maatregelen betreffende de inlevering der wapenen en de opneming van de verzetsbeweging in het leger, genomen zijn in volledige overeenstemming met het geallieerde opperbevel. Nu wordt er een campagne gevoerd. Er wordt gepraat, geschreven, aangeplakt en opgehitst. De bedoelingen der regeeringen worden in een onjuist licht gesteld. De waarheid is deze:
Er is een politieke groep, die voor zich alleen de verdiensten van verzetsbeweging en vaderlandsliefde opeischt, om daaruit politieke munt te slaan en onder bedreiging met gewapende benden haar wil aan de regeering op te dringen. Dat laten wij niet toe. Wij willen legaliteit. De huidige, abnormale toestand kan niet blijven voortduren. De regeering heeft bevolen en men zal moeten gehoorzamen". **(V. b. Pierlot 6135 N; 6099 B; 6080 F)**

K. Ordebewaring door geallieerde troepen —

16 Nov. — Na deze verklaring van Pierlot las de omroeper de volgende mededeeling van den bevelhebber van het geallieerde legercorps in België voor:
„De maatregelen betreffende de opneming van de verzetsbeweging in het leger en betreffende de inlevering van wapenen zijn door het geallieerde opperbevel goedgekeurd. De geallieerde troepen zullen de Belgische regeering bij de handhaving van orde en rust terzijde staan. Het opperbevel spreekt de verwachting uit, dat het niet tot onrust zal komen. Zou dat toch 't geval zijn, dan zal het energieke maatregelen nemen voor de handhaving van de rust". **(V. b. Verzetsbew. 6135 K; L.)**

L. Ontwapening der verzetsgroepen

19 Nov. (D.N.B.) — Volgens een door den zender Brussel verspreid communiqué van de geallieerde expeditie-strijdkrachten in België hebben de leiders der Belgische verzetsgroepen in een resolutie medegedeeld, dat zij voornemens zijn de wapenen neer te leggen.
Naar de Belgische radiodienst meldt, hebben de leden der verzetsbeweging 19 November groote demonstraties gehouden. Nadat de leiders in beginsel hebben besloten, de wapens af te geven, richten zij zich thans met alle energie op de politieke actie. In de vergaderingen werden verschillende eischen gesteld, o.a. maatregelen tegen politeke tegenstanders en tegen bepaalde leiders van bedrijven, betere voedselvoorziening, verhooging van het bedrag aan geld, dat men van zijn bankrekening mag nemen, aftreden van het kabinet-Pierlot en vorming van een andere regeering, die meer „met den volkswil in overeenstemming is". **(V. b. Verzetsbew. 6135 K; L)**

M. Regeering Pierlot vraagt volmachten —

21 Nov. (D.N.B.) — Aan den vooravond van de bijeenkomst der Kamer van Af-

gevaardigden, die 22 Nov. plaats vindt, om het verzoek van de regeering, haar nieuwe volmachten te verstrekken, te bespreken, blijft de toestand in de Belgische hoofdstad nog uiterst gespannen en onzeker.
Naar uit een regeeringsverklaring blijkt, heeft het ministerie voor de Nationale Verdediging om de volgende nieuwe volmachten verzocht: 1e. De volmacht openbare vergaderingen te verbieden, 2e. De volmacht alle soorten correspondentie aan censuur te onderwerpen, achter te houden of in beslag te nemen. 3e. De volmacht de bevolking uit iedere streek te verwijderen, waar haar aanwezigheid een nadeeligen invloed op de operaties zou kunnen oefenen, 4e. De volmacht maatregelen te treffen om de verspreidng of den verkoop van kranten, drukwerken, vlugschriften, aanplakbiljetten en mededeelingen te verhinderen, die de zaak van den vijand dienen of het moreel der bevolking zouden kunnen beïnvloeden.
22 Nov. (D.N.B.) — Naar de Brusselsche zender meldt, heeft Pierlot voor de Belgische Kamer het ontwerp voor een volmachtenwet verdedigd. Hij verklaarde, dat de regeering in staat moet worden gesteld de noodzakelijke maatregelen voor den wederopbouw van het land snel te treffen, hetgeen thans niet mogelijk is.
Pierlot zeide voorts het uittreden van de communisten uit de regeering te betreuren, maar het is niet mogelijk gelijktijdig aan de regeering deel te nemen en in de oppositie te zijn, zooals de communisten hebben geprobeerd. **(V. b. Regeering Pierlot 6135 K; 6099 B, 6080 F)**

A. Relletjes te Brussel —

25 Nov. (D.N.B.) — Naar Reuter meldt, is het voor het eerst sedert de bevrijding op 25 November te Brussel tot bloedige botsingen gekomen, toen de politie een optocht van demonstranten in de regeeringswijk wilde tegenhouden. Talrijke schoten werden door de politie en de demonstranten gelost. De politieagenten wierpen ook met handgranaten. Een aantal gewonden moest per ziekenauto worden weggevoerd. De demonstratie was georganiseerd door de sterkste groep van de Belgische ondergrondsche beweging, het Vrijheidsfront (Front de l'Indépendance). De tot de regeeringswijk doorgedrongen menigte riep o.a. „Aan de galg met Pierlot". Van het terras van het ministerie van Financiën vuurde een machinegeweer en een deel van de demonstranten werd door tanks met machinegeweren verspreid.
Per radio deelde min.-president Pierlot o.a. mede, dat het aantal betoogers ca. 1000 heeft bedragen. Er werden 45 betoogers en 15 politiemannen gewond. **(V. b. Comm. oproep tot demonstr. 6149 P)**

B. Pierlot over voedseltoestand in België —

26 Nov. (D.N.B.) — De Belgische premier Pierlot heeft volgens Reuter verklaard, dat, wanneer de invoer in België niet grooter wordt, de ravitailleeringstoestand in België zoo rampspoedig zal worden, dat geen regeering van dit land in staat is dien te overleven. **(V. b. Voedselpositie 6149 O)**

CANADA —

C. Dienstplicht voor overzeesche troepen —

24 Nov. (R.O.) — De Canadeesche regeering heeft besloten, 16.000 man van de „Home Defence Forces" overzee te zenden. Tot nu toe was de dienst overzee alleen door vrijwilligers aangegaan. Het besluit werd medegedeeld door den nieuwen minister van Defensie, die pas drie weken geleden zijn post heeft aanvaard. In de motiveering van het besluit deelde deze mede, in principe tegen het zenden van dienstplichtigen naar de overzeesche fronten te zijn; drie weken geleden had hij het nog mogelijk geacht de Canadeesche strijdkrachten overzee te versterken met vrijwilligers, maar het resultaat was tegengevallen. Nu was er een gebrek aan manschappen. De verliezen waren in West-Europa en Italië grooter geweest dan was geschat. Daarom had de regeering besloten het tekort aan te vullen met manschappen van de Home Defence Forces. Overigens zou het systeem van vrijwilligers gehandhaafd blijven. **(V. b. Canada defensie 4342 A; 4827 D)**

DUITSCHLAND —

D. Bankbiljettencirculatie —

23 Nov. (R.O.) — De in Duitschland in omloop zijnde bankbiljetten zijn binnen zes weken met meer dan 10% gestegen tot Rm. 44.700.000.000. Alleen al in de laatste week van October steeg de nominale waarde met Rm. 1.500.000.000. **(V. b. Staatsschuld 5942 A; 5642 A)**

E. Dr. Goebbels bezoekt grenssteden —

Goebbels heeft dezer dagen eenige door de vijandelijke luchtterreur bijzonder zwaar getroffen steden in een grensgouw bezocht. **(V. b. Goebbels 6142 B; 6128 K)**

ENGELAND —

F. Regeeringsbenoemingen —

22 Nov. — Naar de Britsche berichtendienst meldt, zijn op 22 November de volgende benoemingen in de Engelsche regeering bekendgemaakt: Sir Edward Grigg is benoemd tot minister-resident in het midden-Oosten, kapitein Harold Balfour tot minister-resident in West-Afrika. Tot minister van Openbare Werken is benoemd Duncan Sandys, tot parlementair onderstaatssecretaris voor de Luchtvaart air-commodore Brahner, tot parlementair secretaris bij het ministerie van Voorziening John Wilmot. Voorts werd medegedeeld, dat het ministerie voor den Economischen Oorlog binnenkort zal worden opgeheven.
De Britsche berichtendienst deelt nog mede, dat Grigg de opvolger is van Lord Moyne. Sandys, de schoonzoon van Churchill, zal als minister van Openbare Werken verantwoordelijk zijn voor de bestrijding van het gebrek aan woonruimte en het herstel van de door bommen beschadigde huizen. Hij krijgt een zetel in het kabinet als jongste lid daarvan. Hij is opvolger van Lord Portal. **(V. b. Mutaties Kab. 6115 C; Moyne 6150 D)**

FRANKRIJK —

G. Generaal Giraud leider der conservatieve oppositie —

16 Nov. (D.N.B.) — Generaal Giraud, die na een kort bezoek aan Parijs in Zwitserland is aangekomen, heeft thans de leiding op zich genomen van de Fransche conservatieve oppositie.
In een interview verklaarde Giraud, dat hij in Parijs bijna was gearresteerd, omdat hij geprobeerd heeft, den status weer in te voeren, die destijds door Roosevelt en Churchill te Casablanca werd opgesteld, en op grond waarvan Giraud en De Gaulle gemeenschappelijk tot het einde van den oorlog het hoogste Fransche regeeringsgezag zouden uitoefenen. Voorts heeft hij getracht de vrijlating te bewerkstelligen van de onlangs door De Gaulle gearresteerde officieren en ambtenaren, onder wie de generaals Bergeret en Noguès en de gouverneurs Chatel en Boisson.
In zijn interview gaf Giraud als zijn overtuiging te kennen, dat het De Gaulle niet zal gelukken, den toenemenden communistischen invloed in Frankrijk de baas te worden. In Zuid-Frankrijk zijn volgens de Zweedsche pers nationale krachten van verzet in actie, die zich onder Giraud scharen om de z.g. beweging van de Witte Maquis in het leven te houden. Dezen zullen zich tegen de communisten keeren, wier activiteit volgens Giraud binnenkort aanzienlijk zal toenemen. Een der redenen der toenemende communistische agitatie is volgens Giraud de onhoudbare voedselvoorziening. **(V. b. Giraud 5910 B; 5766 B; 5620 D; Bergeret 6115 F)**

H. Churchill's bezoek aan Parijs - Commentaar van Radio-Oranje —

Aan een beschouwing van Radio-Oranje van 13 November betreffende het bezoek van Churchill en Eden aan Parijs ontleenen wij het volgende:
Het zijn voor Frankrijk en voor Europa belangrijke dagen geweest, voor Frankrijk belangrijk door de openlijke erkenning als groote mogendheid. Sinds in October 1943, na de conferentie van Moskou, de Europeesche Adviescommissie te Londen werd opgericht, is het, zeker niet alleen door Franschen, als een ongewenschte toestand beschouwd, dat in dit lichaam, dat belangrijke beslissingen voor Europa voorbereidde, alleen Engeland, Amerika en Rusland waren vertegenwoordigd. Nu is ook de Fransche voorloopige regeering uitgenoodigd in deze commissie een permanenten vertegenwoordiger te benoemen. Voorts is aan Frankrijk toegezegd, dat de geallieerden er naar zullen streven, het grootst mogelijke aantal Fransche troepen in het veld te brengen voor het laatste stadium van den strijd tegen Duitschland. Vast staat, dat de Franschen in elk geval voldoende materiaal krijgen om de Duitsche garnizoenen te vernietigen, die nog stand houden in Lorient en aan de mondingen van de Loire en de Gironde.
Dit alles is ook van Europeesche beteekenis. Een beter begrip tusschen Engeland en Frankrijk in de periode tusschen 1919 en 1939 had dezen tweeden wereldoorlog door tijdig optreden wellicht kunnen voorkomen. De herleving van de „Entente cordiale" tusschen Engeland en Frankrijk eenerzijds en de banden tusschen Engeland en Rusland anderzijds kunnen een waarborg vormen voor het in bedwang houden van het Duitsche gevaar na dezen oorlog.
(V. b. Bezoek Churchill en Eden 6140 R)

I. Oud-Min. Caillaux overleden —

22 Nov. — Naar Reuter uit Parijs meldt, is de Fransche oud-premier Joseph Caillaux in den nacht van 21 op 22 November op 81-jarigen leeftijd overleden. De overleden Fransche oud-premier behoorde tot de markantste Fransche staatslieden. Tusschen 1899 en 1911 was hij meermalen minister van Financiën. In 1911 werd hij premier en als zoodanig sloot hij met Duitschland de overeenkomst betreffende Marokko en den Congo. In den wereldoorlog trachtte hij met Duitschland tot overeenstemming te komen, zoodat hij in 1918 door Clemenceau gearresteerd werd. Beschuldigd van landverraad werd hij wegens gebrek aan bewijs vrijgesproken, doch uit Parijs verbannen. In 1924 werd hij door Herriot

begenadigd. In 1925 en 1926 was Caillaux opnieuw minister van Financiën.
(V. b. Caillaux 11 AK)

GRIEKENLAND —

A. Territoriale eischen aan Bulgarije —

22 Nov. — Een lid van het Grieksche gezantschap te Londen heeft op een persconferentie verklaard, dat Griekenland een herziening van zijn Noordelijke grenzen verlangt, om een veiligheidszone tegen Bulgarije te krijgen. Het zal op zijn minst den bergdriehoek van Noord-Epirus, die een oppervlakte van 9000 vierkanten kilometer beslaat, opeischen. **(V. b. Ant. Bulg. stemming 6150 K)**

INTERNATIONAAL —

B. Economische conferentie te Rye —

25 Nov. — De internationale economische conferentie te Rye in de Ver. Staten werd op 10 Nov. geopend. Zij wordt bijgewoond door vertegenwoordigers uit 52 staten, waaronder zich ook Portugal en Spanje bevinden.
De president van de Amerikaansche Kamer van Koophandel, Johnston, verklaarde bij de opening o.m., dat de wereld van morgen niet een wereld moet zijn van hooge tolmuren, groot wantrouwen en groote vijandelijkheden, doch het zal wel in ieder geval een wereld met concurrentie zijn. De verkeersontwikkeling in alle deelen der aarde zal tot een nauwere samenwerking dwingen, welke zich òf ten goede òf ten kwade zal uitwerken. Hoe de uitwerking zal zijn, zal afhangen van het begrip voor de positie van anderen, van de achting van het standpunt van anderen en van den wensch naar een aanpassing der levensgewoonten. De Amerikaansche zakenman is van meening, dat zijn bestaansbasis bestaat uit het leveren van goederen en diensten aan diegenen, die hiervoor belangstelling toonen, zoodat de toekomstige bloei van de uitbreiding van zijn handel afhankelijk is. Dit geldt ook voor de andere zakenlieden. Alle zakenlieden moesten daarom een grootere rol in de wereldaangelegenheden spelen, want de wereld zal nooit bloeien wanneer haar handel door enkele groote landen wordt beheerscht. **(V. b. Valuta conf. 6019 A)**

C. Luchtvaartconferentie —

20 Nov. (Radio-Oranje) — Door de vertegenwoordigers van Engeland, Canada en de Ver. Staten werd overeenstemming bereikt inzake de regeling van het internationale burgerluchtverkeer na den oorlog. Indien dit plan door de andere 51 aan de conferentie deelnemende staten wordt goedgekeurd, zal het burgerluchtverkeer overal worden geopend, zoodra de militaire autoriteiten hieraan hun goedkeuring hebben gehecht. Naar gemeld wordt, is de overeenkomst gebaseerd op open concurrentie en het principe van de zgn. volle vliegtuigen. Dit beteekent, dat elk land, dat internationale handelsvliegtuigen exploiteert, zoo dikwijls vliegtuigen kan gebruiken als het verkeer dit noodzakelijk maakt, mits de vliegdiensten aan een bepaalde standaard van een winstgevende onderneming voldoen. **(V. b. Luchtv. confer. 6145 H)**

WEST-EUROPEESCHE SAMENWERKING

D. Engelsch plan tot vorming van een West-Europeesch blok —

14 Nov. — United Press meldt, dat Churchill eerst naar Parijs is vertrokken, nadat hij met de leiders der Belgische en Nederlandsche regeeringen uitvoerige en, naar verluidt, succesvolle besprekingen had gevoerd. Na zijn Parijsche besprekingen kan thans de weg naar een hecht militair bondgenootschap, dat geheel West-Europa in een enkel blok bijeen zou brengen, als definitief voorbereid gelden.

17 Nov. (A.N.P.) — Uit een bericht van de „News Chronicle" worden nadere bijzonderheden bekend over den inhoud der besprekingen, die Churchill voor zijn vertrek naar Parijs heeft gevoerd met de leiders der Belgische en Nederlandsche regeeringen. Volgens het Engelsche blad betrof het de totstandkoming van een hecht militair bondgenootschap, dat tusschen de Engelsche regeering en de West-Europeesche staten is gesloten en bepaalt, dat onmiddellijk na de bevrijding een begin moet worden gemaakt met het opstellen van eigen legers in de West-Europeesche staten. Daar uitrusting en wapenen ontbreken, zal de opleiding door Engelsche officieren in Engeland ter hand worden genomen. Voor zoover de Belgische resp. Nederlandsche onderdanen wegens hun hoogeren leeftijd of om andere redenen niet geschikt zijn voor den dienst in de koloniën, zullen zij dienst moeten verrichten op het Europeesche oorlogstooneel.
Churchill heeft er waarde aan gehecht, deze overeenkomst voor zijn vertrek naar Parijs te sluiten, om daarop dienovereenkomstige onderhandelingen met De Gaulle te kunnen bouwen.

18 Nov. — Onder den titel: „Nieuwe Europeesche Plannen", schrijft de „New York Times" o.m.:

De ontwikkeling schijnt te gaan in de richting van de vorming van een regionale en collectieve veiligheidsgroep der West-Europeesche mogendheden.
Tot deze groep zouden behooren Groot-Brittannië, Frankrijk, België en Nederland en mogelijk zelfs Denemarken, Noorwegen en Zweden. Zij zal beoogen een gezamenlijke verdediging te organiseeren, waarbij gedacht wordt aan het elkaar ter beschikking stellen van strategische bases voor gemeenschappelijk gebruik. Dit statenblok, zoo redeneert men, zou dan opgenomen worden in de algemeene wereldorganisatie voor handhaving van den vrede. Zoolang als dit statenblok een zuiver defensief karakter blijft dragen, kan er niets tegen in gebracht worden.
In feite zou dit statenblok gemakkelijk de kern kunnen worden van een nieuwe Europeesche organisatie, bestemd niet alleen voor de wederzijdsche verdediging, maar ook voor politieke en economische samenwerking ten bate van alle deelnemende staten. De gevaren van zulk een blok springen echter eveneens in het oog, zoo gaat de „New York Times" voort. In de eerste plaats zou dit statenblok zich bezig kunnen gaan houden niet slechts met de verdediging van zijn tegenwoordige grenzen, maar ook met het bepalen van nieuwe grenzen, alsmede met de contrôle en het beheer van Duitsch grondgebied, en mogelijke Duitsche industrie. Een zoodanige taak brengt gevaren met zich mee van tegenstellingen der belangen tusschen de leden onderling. In de tweede plaats, zoo gaat de „New York Times" voort, zou het ook kunnen leiden tot de vorming van een tegenblok, onder leiding van Rusland in Oost-Europa.
Het gezaghebbende New Yorksche blad concludeert echter, dat met goeden wil en onderling vertrouwen deze gevaren overwonnen kunnen worden binnen den algemeenen opzet van de voorgestelde wereldorganisatie.
(V. b. Churchill en Eden te Parijs: 6155 H)

E. Economisch blok —

15 Nov. — Naar uit Londen wordt gemeld, gaan aldaar steeds meer stemmen op, welke zich uitspreken voor een onbeperkte wederzijdsche valuta-ondersteuning tusschen Engeland en Frankrijk voor de periode van den wederopbouw. Men meent, dat een dergelijke methode eenvoudiger en ook gunstiger zal zijn dan speciale valuta-overeenkomsten.
Er werd besloten tot oprichting van een commissie van deskundigen, welke besprekingen zal voeren over een aanpassing der Engelsche en Fransche economische politiek. Nederlandsche en Belgische deskundigen zouden eveneens tot deelneming aan deze besprekingen worden uitgenoodigd, ten einde op deze wijze te komen tot de vorming van het in Engeland als noodzakelijk beschouwde West-Europeesche economische blok. Hoe echter de Britsche schatkist tegenover een dergelijk blok zal staan, is echter nog niet bekend.
(V. b. Valuta confer.: 6019 A)

F. Russisch commentaar —

21 Nov. (D.N.B.) — Volgens „Aftontidningen" houdt de Sovjetpers zich steeds meer bezig met de oprichting van een zg „Westelijk Blok". Zij verklaart, dat de communistische partijen in België en Frankrijk zich beslist hebben uitgesproken tegen een dergelijk blok. De algemeene opvatting is, dat zulk een blok slechts een kloof tusschen de geallieerden zou doen ontstaan.
Van Sovjetzijde spreekt men het bericht tegen, als zou de Sovjetregeering verklaard hebben, de beteekenis van het blok te begrijpen en geen bezwaren te hebben. Integendeel, zoo wordt gezegd, men begrijpt in het geheel niet, dat België en de uitgeweken regeeringen van Denemarken en Noorwegen zich reeds met het plan accoord hebben verklaard.
Het Engelsche tijdschrift „Economist" heeft met verwijzing naar de regionale politieke tendenties van de Sovjet-Unie in Oost-Europa zich uitgesproken voor het recht van Engeland, een dergelijk blok tot stand te brengen. De zender van Moskou heeft zich hierover uitgelaten en legt daarbij nadruk op de „merkwaardige bewijsvoering" die in de bewering zou liggen, als zou de schepping van eigen invloedssferen van de Sovjet-Unie schadelijk te achten zijn.

G. Zweedsche en Amerikaansche persstemmen —

23 Nov. (D.N.B.) — Onder het opschrift „Westelijke Entente of Oostelijk Blok" publiceert „Svenska Dagbladet" een hoofdartikel, waarin verklaard wordt, dat men zonder overdrijving kan zeggen, dat Zweden evenals waarschijnlijk ook Noorwegen en Denemarken, niet geneigd zijn zich voor de toekomst te binden aan een Westelijke entente tegen een Oostelijk blok. Het Noorden wil niet tusschen hamer en aanbeeld raken maar hoopt op oprechte, vriendschappelijke betrekkingen naar alle windstreken. Ook in Amerika wordt het plan van een West-Europeesch statenblok

hevig becritiseerd. De „New York Sun" vraagt ironisch of men van plan is met het oog op den komenden vredestoestand de klok achteruit te zetten. Amerika krijgt al meer het gevoel, dat deze oorlog moet dienen om Europa door twee groote mogendheden te laten beheerschen. Feitelijk is er geen reden meer om het Volkenbondsplan van Dumbarton Oaks door het Congres te laten behandelen.
In een bericht van „Stockholms Tidningen" uit New York wordt eveneens de nadruk gelegd op de teleurstelling en ontmoediging in de Ver. Staten, veroorzaakt door het plan voor een West-Europeesch statenblok.
(V. b. Econ. confer. 6155 H)

ITALIE (KONINKRIJK) —

A. Littoria wordt Latinia —
25 Nov. — Het Zwitsersche telegraafagentschap meldt, dat de regeering-Bonomi heeft besloten, den naam van de provincie en de stad Littoria, in de Pontijnsche moerassen te veranderen in Latinia. De stad werd in 1932 door Mussolini gesticht. **(V. b. Littoria 231 D)**

POLEN —

B. Min.-president Mikolajczyk afgetreden - Kwapinski opvolger —
25 Nov. — Naar de Britsche berichtendienst meldt, is de minister-president der uitgeweken Poolsche regeering te Londen, Mikolajczyk, afgetreden. Zijn opvolger is Kwapinski.
De toekomstige minister-president van de uitgeweken Polen te Londen, Jan Kwapinski trad tusschen 1905 en 1907 in Polen op als actief revolutionnair. Hij werd gearresteerd en ter dood veroordeeld, doch de straf werd later gewijzigd in 15 jaar gevangenisstraf. Na de Russische revolutie keerde hij in 1921 naar Polen terug. Later werd hij voorzitter van het Vakvereenigingscongres en van de Vakvereeniging van Poolsche landarbeiders.
(V. b. Mikolajczyk 5596 F)

VER. STATEN —

C. Radiorede generaal Eisenhower
20 Nov. (R.-O.) — In een radiorede heeft generaal Eisenhower, de opperbevelhebber der geallieerde troepen in Europa, medegedeeld, dat sinds de eerste landingen in Normandië op 6 Juni reeds meer dan een millioen Duitsche soldaten onschadelijk werden gemaakt. De Amerikaansche arbeiders spoorde hij aan, meer munitie voor de geallieerde legers te produceeren. „Op het oogenblik, zeide hij, vallen wij met groote kracht aan en hebben meer munitie noodig dan ooit te voren. Bij de verovering van Aken heeft het 1ste Amerikaansche leger in twee weken tijd 300.000 granaten van 10½ cm afgeschoten. Elke minuut wordt 5000 pond munitie tegen de Duitsche stellingen gebruikt. Alleen door een enorm gebruik van wapenen is het mogelijk geweest op te rukken naar de Duitsche grens. Daarna zullen de Duitschers ongetwijfeld in staat zijn, na zich met alle kracht ten Westen van den Rijn te hebben verweerd, van deze rivier zelf een formidabele barrière te maken. Daarom moeten aan het thuisfront en aan het oorlogsfront alle krachten worden ingespannen om de eindoverwinning niet te lang op zich te laten wachten. Er zijn geen teekenen van een ineenstorting van het Duitsche moreel: Om den vrede te veroveren, zullen wij er als de duivel voor moeten vechten. Ik heb meer oorlogsmateraial noodig en de soldaten denken er hetzelfde over."
(V. b. Eisenhower: 6061 E)

D. Cordell Hull afgetreden; Stettinius minister van Buitenlandsche Zaken —
26 Nov. — Reuter meldt uit Washington: Een hooge regeeringsinstantie heeft medegedeeld, dat minister Cordell Hull om gezondheidsredenen zijn ontslagaanvrage heeft ingediend.

27 Nov. — Volgens Reuter heeft Roosevelt officieel het aftreden van Cordell Hull als staatssecretaris aanvaard. Roosevelt verklaarde, dat Hull nauw contact met hem zal blijven houden en zal fungeeren als adviseur voor de buitenlandsche politiek. Tot zijn opvolger werd benoemd Stettinius, tot dusver plaatsvervangend staatssecretaris.
(V. b. Stettinius: 6010 A; Cordell Hull: 5910 C)

DE WERELDOORLOG

Snelle geallieerde vorderingen in Lotharingen en den Elzas - Toenemende bedreiging van Boedapest - Eerste luchtaanval met landvliegtuigen op Tokio —

WESTELIJK FRONT —

Nederland —

20 Nov. (R.-O.) — Britsche troepen zijn ten N. van Meiel het Deurnsche kanaal overgestoken.

21 Nov. (D. N. B.) — Ten Z.O. van Helmond werden Britsche aanvallen afgeslagen.
(R.-O.) — Britsche troepen naderen Venlo; zij staan in de omgeving van Baarloo en Maasbree.

22 Nov. (D. N. B.) — Het Maasbruggenhoofd ten Z.O. van Helmond handhaafde zich.
(R.-O.) — De Britsche troepen zijn nog ca. 5 km van Venlo verwijderd.

23 Nov. (R.-O.) — Britsche troepen hebben de Maas bij Roermond bereikt en staan in het andere Duitsche Maasbruggenhoofd nog 2 km van Venlo.

24 Nov. (D. N. B.) — Op het verkleinde Maasbruggenhoofd ten Z.O. van Helmond werden talrijke aanvallen afgeslagen.
(R.-O.) — Het Duitsche bruggenhoofd bij Roermond werd opgeruimd.

25 Nov. (R.-O.) — Britsche troepen naderen Oostrum ten O. van Venray en dringen op naar Grubbenvorst.

26 Nov. (R.-O.) — Maashees werd bevrijd. Andere troepen drongen door in Blerik, tegenover Venlo.

Overig Westelijk Front —

20 Nov. (D. N. B.) — Ongekende hevigheid van den slag bij Aken, waarbij het Duitsche front stand houdt. Afwisselende gevechten bij Geilenkirchen. In Metz, aan de N.O. grens van Lotharingen en ten O. van Morchingen zijn vijandelijke aanvallen opgevangen.
(R.-O.) — Metz is omsingeld en voor 1/3 in Amerikaansche handen. Meer naar het Z. staan de geallieerden 10 km voor Sarrebourg. Blâmont werd bezet.
Fransche troepen drongen in Belfort binnen, namen Altkirch en bereikten den Rijn.

21 Nov. (D. N. B.) — Voortgezette vijandelijke aanvallen tusschen Geilenkirchen en Stolberg. Aan de N.O. grens van Lotharingen heroverden onze troepen een reeks plaatsen. In Metz verbitterde strijd tegen den binnengedrongen vijand. Hevige gevechten in de Bourgondische Poort en Boven-Elzas.
(R.-O.) — Duitsche tegenaanvallen bij Geilenkirchen. Eschweiler door de Duitschers ontruimd. Metz bevrijd evenals Dieuze. Gevechten in Sarrebourg. Belfort door Fransche troepen bevrijd.

22 Nov. (D. N. B.) — Iets verminderde hevigheid van den slag bij Aken. Vijandelijke aanvallen bij Geilenkirchen en Eschweiler tot staan gebracht.
In Lotharingen afweergevechten bij Metz, ten O. van het Bischwald en ten O. van Saarburg. Heftige strijd om Belfort.
(R.-O.) — Bij Linnich staan geallieerde troepen nog 2 km van de Roer. Op een ander punt staan zij 3 km van Düren. Ten O. van Metz werd Faulquemont bevrijd en meer naar het Zuiden Sarrebourg. Amerikaansche troepen vorderen op den weg naar Saverne. Fransche troepen bevrijdden Mühlhouse en zijn op weg naar Colmar.

23 Nov. (D. N. B.) — De hevigheid van den slag bij Aken neemt wederom toe. In de eerste week verloor de vijand 320 tanks en minstens 20.000 man. Uit Eschweiler trokken onze troepen zich terug. Ten O. van Saarburg kon de vijand de grens tusschen den Elzas en Lotharingen overschrijden. Saverne ging verloren.
(R.-O.) — Geallieerde troepen bereikten op 2 punten de Roer. De Amerikanen bevrijdden Saverne en rukken op naar Straatsburg.

24 Nov. (D. N. B.) — Aan het front bij Aken succesvolle eigen tegenaanvallen. Van Saverne uit drong een vijandelijke tankgroep Straatsburg binnen.
(R.-O.) — Zware gevechten in den Akensector, waarbij hevige Duitsche tegenaanvallen werden afgeslagen. Amerikaansche aanval binnen het Saargebied ten Z.O. van Luxembourg. Fransche tankdivisie uit Saverne dringt door in Straatsburg, waar straatgevechten gaande zijn.

25 Nov. (D. N. B.) — De slag bij Aken nadert zijn hoogtepunt. Vijandelijke aanvallen, uitgevoerd door versterkingen, werden afgeslagen. Voortgaande vijandelijke druk in den Elzas en Lotharingen.
(R.-O.) — Nog steeds verwoede gevechten bij Aken. De Saar werd o.m. bij Merzig en 40 km ten Z. van Saarbrücken bereikt.

26 Nov. (D. N. B.) — Voortgaande Amerikaansche aanvallen bij Aken. In Lotharingen en den Elzas weinig verandering behoudens kleine vijandelijke penetraties.
(R.-O.) — In den Aken-sector enkele kleine dorpen veroverd. Ook aan den Oostelijken oever van de Saar werd een klein gebied bezet.

OOSTELIJK FRONT —

20 Nov. (D. N. B.) — Vijandelijke pogingen om het bruggenhoofd bij Apatin en Batina aan den Donau uit te breiden mislukten. Bulgaarsche aanvallen in het gebied Pristina-Mitrovica werden afgeslagen. Voortgezette Russische doorbraakpogingen ten Z.O. van Boedapest, evenals hun aanvallen ten Z. van het Matragebergte en in het gebied van Miskolcz en Tokai.
(R.-O.) — Tusschen Boedapest en Miskolcz namen de Russen 6 plaatsen. In Joego-Slavië maakten troepen van Maarschalk Tito vorderingen ten N. en W. van Cetinje.

21 Nov. (D. N. B.) — Geringe vijandelijke vorderingen ten O. van Boedapest en ten Z. van het Matra-gebergte. Aanvallen ten Z. van Miskolcz bleven vruchteloos.

(R.-O.) — De Russen staan op 10 km van Miskolcz. Zij passeerden den spoorweg Miskolcz-Boedapest en staan 40 km van de grens van Slowakije. Ook vestigden zij bij Tokai een bruggenhoofd over de Theiss. In Albanië bevrijdden troepen van Maarschalk Tito Durazzo.

22 Nov. (D. N. B.) — Pogingen van den vijand om zijn bruggenhoofden bij Apatin en Batina uit te breiden mislukten. Doorbraakpogingen tusschen Boedapest en Miskolcz werden verhinderd en aanvallen op laatstgenoemde stad afgeslagen. De vijand werd op zijn bruggenhoofd bij Tokai samengedrongen.

(R.-O.) — Op het eiland Oesel in de Golf van Riga werden de Duitsche stellingen doorbroken. In Hongarije verdere terreinwinst; in de laatste twee weken werden hier ca. 12.000 gevangenen gemaakt. Bulgaarsche en Joego-Slavische troepen veroverden Mitrovica.

23 Nov. (D. N. B.) — De vijand won terrein in zijn bruggenhoofd in Zuid-Hongarije. Bij Ungvar mislukten vijandelijke doorbraakpogingen.

(R.-O.) — Ten N.O. van Boedapest wordt Eger bedreigd. Bij Hatvan maakten de Russen vorderingen. Tokai werd door de Russen veroverd. Finsche troepen bereikten de Noorsche grens; vrijwel geheel Finland is thans van den vijand gezuiverd.

24 Nov. (D. N. B.) — In een nieuw afweerfront ten W. van Apatin en Batina werden vijandelijke aanvallen afgeslagen. Ook ten Z. van Miskolcz liepen vijandelijke aanvallen vast. Ten N.W. van Ungvar ging de vijand tot den aanval over; hij werd opgevangen. De afweerslag ten Oosten van Libau tot in het gebied van Autz is opnieuw ontbrand.

(R.-O.) — De Russen melden de volledige verovering van het eiland Oesel. In Tsjecho-Slowakije gingen de Russen tot den aanval over. Zij staan 10 mijl voorbij Uzhorod. Meer Zuidelijk werd Stap veroverd.

25 Nov. (D. N. B.) — De bij Apatin en Batina doorgebroken vijand werd na een korten opmarsch tot staan gebracht. In midden Hongarije wordt vlak ten Z. van Boedapest gevochten.

(R.-O.) — Joego-Slavische troepen zijn Oostenrijk binnengedrongen en veroverden St. Andrä ten O. van Klagenfurt. In Hongarije weinig verandering.

26 Nov. (D. N. B.) — Ten W. van Apatin en Batina bleef de vijand steken. Zijn aanvallen tusschen Boedapest en Miskolcz mislukten.

(R.-O.) — De Russen staken de Hernad over en staan 10 km van Miskolcz. Behalve deze stad wordt ook Hatvan bedreigd. In Joego-Slavië is een groot aantal Duitschers omsingeld. In Albanië naderen de troepen Skoetari.

ITALIE —

20 Nov. (D. N. B.) — Talrijke aanvallen van Amerikaansche troepen in de Etruskische Apennijnen en aan de Adriatische Zee zijn mislukt.

21 Nov. (D. N. B.) — In Italië is in de ochtenduren van 21 Nov. het achtste Britsche leger aan weerskanten van Forli, tot den aanval overgegaan.

(R.-O.) — Duitsche troepen heroverden Montefontini.

22 Nov. (D. N. B.) — Aan de Adriatische kust leverde de eerste aanvalsdag het achtste Britsche leger slechts geringe terreinwinst in een plaatselijk begrensden sector op.

23 Nov. (D. N. B.) — Gedurende den nacht ging de vijand opnieuw over tot den aanval. Verbitterde gevechten zijn ontbrand, vooral in een penetratieplek N.W. van Forli.

23 Nov. (R.-O.) — Castiglione werd verloverd en de Duitschers hebben zich over de Cosina teruggetrokken.

24 Nov. (D. N. B.) — Het achtste Engelsche leger trachtte de doorbraak naar de vlakte der Romagna te forceeren. De hier opereerende Duitsche divisie handhaafde den samenhang van haar front.

25 Nov. (D. N. B.) — Amerikaansche formaties hebben onze bergstellingen ten Zuidwesten van Vergato tevergeefs aangevallen.

25 Nov. (R.-O.) — Gisteren zijn de Engelschen de Cosina en het kanaal op 5 plaatsen overgestoken. Britsche troepen bereikten de buitenwijken van Faenza.

LUCHTOORLOG —

20 Nov. (D.N.B.) — In het Westelijke Rijksgebied zetten Anglo-Amerikaansche vliegtuigen haar aanvallen voort. Amerikaansche bommenwerpers deden aanvallen op Weenen en plaatsen in Zuidoost-Duitschland.

(R.-O.) — Vanuit Italië hebben geallieerde bommenwerpers de olie-installaties nabij Weenen aangevallen.

21 Nov. (D.N.B.) — Gisteren overdag hebben Anglo-Amerikaansche vliegers plaatsen in West-Duitschland aangevallen. Andere aanvallen waren gericht op Opper-Silezië.

(R.-O.) — Zware Engelsche bommenwerpers, geëscorteerd door jagers vielen punten in het Roergebied aan. 900 Amerikaansche toestellen vielen een benzinefabriek in Gelsenkirchen en de spoorwegemplacementen van Münster aan. Voorts werden aanvallen gedaan op doelen bij Koblenz, Wiesbaden en Bonn, alsmede op de Duitsche olie-installaties in Oostenrijk en in Opper-Silezië.

22 Nov. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche bommenwerpers ondernamen aanvallen op Noordwest-, West-, Zuidwest- en Midden-Duitschland. In eenige steden ontstond schade.

(R.-O.) — Ca. 3000 geallieerde vliegtuigen ondernamen gisteren een der hevigste aanvallen van den oorlog op de benzine-industrie in W.- en Midden-Duitschland, vnl. Hamburg, Harburg, Merseburg en Homburg. Engelsche bommenwerpers vielen o.m. Koblenz aan en een V2-startbaan in Nederland.

23 Nov. (D.N.B.) — Amerikaansche bommenwerpers vielen het Zuid-Duitsche gebied aan en lieten op verschillende steden bommen vallen. In München werden de Frauenkirche en andere cultuurmonumenten beschadigd.

(R.-O.) — Vanuit Italië vielen geallieerde bommenwerpers doelen bij München en Salzburg en de spoorwegemplacementen van Villach aan.

24 Nov. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche vliegtuigen lieten overdag bommen vallen op West-Duitschland en in den nacht op het gebied van Noordwest- en Midden-Duitschland.

25 Nov. (R.-O.) — Linz en München werden vanuit Italië zwaar gebombardeerd.

26 Nov. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche vliegtuigen hebben in de Westelijke gebieden overdag steden in het gebied dicht bij het front aangevallen. Bij een aanval van Amerikaansche formaties op Midden-Duitschland werd Merseburg betrokken.

(R.-O.) — 2000 geallieerde vliegtuigen bombardeerden oliefabrieken in Merseburg en Lückendorf, alsmede olietanks en spoorwegemplacementen in Bingen. Voorts vielen Engelsche vliegtuigen Duitsche convooien op weg naar Noorwegen aan.

Van Duitsche zijde werd in de verslagweek dagelijks melding gemaakt van V 1 en V 2-vuur op Londen, Antwerpen, Luik en Brussel.

HET VERRE OOSTEN —

China —

20 Nov. (R.-O.) — Eén Japansche colonne rukte in een week 50 mijl van uit Kweiling op, een andere 45 mijlen van uit Lioetsjoe.

Landing op de Asia-eilanden —

20 Nov. (R.-O.) — Amerikaansche troepen zijn op de Asia-eilanden, 200 mijlen ten N.W. van Nederlandsch Nieuw-Guinea, geland.

Japansche verliezen op de Marianen- en Palaoe-eilanden —

22 Nov. (R.-O.) — De Japansche verliezen op de Marianen en Palaoe-eilanden bedragen 63.000 dooden en 3.267 gevangenen.

Philippijnen —

20 Nov. (R.-O.) — De Japansche verliezen sedert het begin van de landing op Leyte bedragen 45.000 man. Amerikaansche verliezen 5700 man, waarvan 1100 gesneuvelden.

24 Nov. (D. N. B.) — Volgens Japansche gegevens zijn 7 divisies, ter sterkte van 100.000 man, Amerikaansche troepen op Leyte geland. De bewapening is zeer modern en bevat o.m. per divisie 60 antitankkanonnen, 8 stukken van 7 cm, 1000 zware machinegeweren en 400 stukken geschut van verschillend kaliber.

(R.-O.) — Op Leyte werden de Japansche stellingen te Limon vernietigd, waardoor ineenstorting van de Japansche verdedigingslinie dreigt.

25 Nov. (R.-O.) — De stad Limon werd veroverd en de rivier de Leyte ten Zuiden daarvan gepasseerd. Een vijandelijk convooi met versterkingen werd vernietigd; van de 6000 Japansche soldaten kwamen er 4500 om het leven.

26 Nov. (R.-O.) — Opnieuw werd een Japansch convooi met troepen tot zinken gebracht. Thans verdronken 2000 Japansche soldaten. In totaal deden de Japanners nu vier pogingen, die hun 16 schepen met 65.000 brt. en 17.000 soldaten kostten.

Luchtoorlog —

20 Nov. — (D. N. B.) — Op 19 November beschadigden Japansche vliegtuigen ten Oosten van de Philippijnen een vliegdekschip en een slagschip, terwijl twee kruisers tot zinken werden gebracht.

(R.-O.) — Amerikaansche bommenwerpers deden een aanval op Hongkong.

21 Nov. (R.-O.) — Super-vliegende forten uit China deden een aanval op Zuid-Japan. Op 17 November deden ruim 100 Amerikaansche bommenwerpers een aanval op olie-installaties op Borneo. Voorts deden bommenwerpers van vliegdekschepen op 19 November een aanval op Manilla, waarbij minstens 110 Japansche vliegtuigen en drie groote vrachtschepen vernietigd werden.

22 Nov. (R.-O.) — Amerikaansche bommenwerpers deden een aanval op de Omoera-vliegtuigfabrieken op Kioesjioe.

24 Nov. (D. N. B.) — Ongeveer 70 vijandelijke bommenwerpers van het type B 29 deden den eersten luchtaanval op grootere schaal op Tokio. De schade is gering.

(R.-O.) — Vliegende vestingen, opgestegen van Saipan, deden een aanval op Tokio. Dit was de eerste aanval met landvliegtuigen. De vorige aanval op Tokio in 1942 had plaats met vliegtuigen van vliegkampschepen.

Zeeoorlog —

21 Nov. (R.-O.) — In den Stillen Oceaan zijn in den laatsten tijd (niet bij de recente zeeslagen om de Philippijnen) 10 Amerikaansche oorlogsschepen verloren gegaan.

(V. b. Krijgsverrichtingen 6151/52)

Nog steeds is een stukje van Groot-Brittannië door de Duitschers bezet. Hier ziet men een matroos van de Kriegs-Marine" den weg vragen aan een Engelschen „Bobby" op één der Kanaaleilanden.

H.K.H. Prinses Juliana arriveert voor een bezoek aan het opleidingskamp in Engeland van het Vrouwelijk Hulp Korps, dat op het punt staat naar het vasteland te vertrekken. (Foto Anefo - R.V.D.)

NEDERLAND (Bevrijd gebied) —

A. Radiotoespraak van H. M. de Koningin —

28 Nov. (Radio-Oranje) — H.M. de Koningin hield over de zenders van Radio-Oranje te Londen en „Herrijzend Nederland" te Eindhoven de volgende toespraak tot de bevolking van Nederland:

Landgenooten!

„Ik wil een enkel woord tot U richten in dezen bangen tijd, waarin wij wachten op de bevrijding van ons geheele land, een tijd waarin de nood hoog gestegen is, de mannen in grooten getale worden ontvoerd en de vernielingen en verwoestingen afmetingen hebben aangenomen als geen van ons zich ooit heeft kunnen voorstellen. In de eerste plaats een woord tot U, die nog zucht onder den hiel van den onderdrukker en in het bijzonder tot onze spoorwegmannen, die met ware zelfopoffering en met terzijdestelling van alle gedachten aan persoonlijke belangen of van eigen veiligheid of die hunner gezinnen prachtig hun vaderlandschen plicht hebben gedaan en nog doen. Gij hebt een voorbeeld gesteld van eensgezind volhouden, zooals wij dit gezien hebben bij onze helden van het verzet en nog iederen dag zien, een volhouden dat een steun is en zal blijven voor ons geheele volk in dezen donkeren tijd, die de uiterste inspanning vraagt van saamhoorigheid en nauwe onderlinge samenwerking.

Landgenooten in het bezette vaderland! Gij weet hoe groot vertrouwen ik in den weerstand van ons geheele volk stel. Werkt allen eensgezind samen gelijk tot nu toe; steunt elkander en blijft elkander helpen. Uw groote ontberingen zijn ons bekend. Voor U wordt alles in het werk gesteld voor spoedigen aanvoer na uw bevrijding van voedsel en verdere benoodigdheden. Wij beschikken over voorraden, doch de moeilijkheid is deze voorraden bij U te brengen, na de verwoesting en versperring van vrijwel alle middelen van verkeer in West-Europa en de moedwillige vernielingen en het wegsleepen van materieel in ons land door den vijand en de eischen van de oorlogvoering. Het is onze vurige hoop al deze moeilijkheden te kunnen overwinnen.

Thans richt ik mij tot allen die bevrijd zijn en wel in de eerste plaats tot onze dappere jonge mannen, die thans zijde aan zijde mede strijden als oorlogvoerenden met onze bondgenooten. U komt een woord van lof en dank toe voor uw aandeel in de oorlogvoering en de voortreffelijke wijze waarop gij uw taak vervult, onder uiterst moeilijke omstandigheden. Het is mij steeds opnieuw een voldoening te vernemen hoezeer onze bondgenooten prijs stellen op uw diensten.

Landgenooten! Gij zult U kunnen voorstellen wat het voor mij beteekent weer met U in rechtstreeksche verbinding getreden te zijn, na vier jaar van U te zijn afgesneden. Ik dank U allen hartelijk voor de boodschappen, die ik van U ontving en alle blijken van medeleven, die gij mij geeft en die mij zoozeer verblijd hebben. Gij zult U kunnen voorstellen hoezeer ik gedeeld heb in uw blijde ontroering op het tijdstip uwer bevrijding, een bevrijding waaraan gij zelf in zoo hooge mate hebt bijgedragen. Hoe ontembaar en onstuimig zouden uw en mijn vreugde geweest zijn, indien niet de gedachte, die ons nimmer loslaat, aan onze landgenooten die zoo bitter moeten lijden onder den druk van den bezetter, deze vreugde temperde!

Ook bevrijd Nederland kent nog zijn moeiten en zorgen, gevolg van den nog steeds woedenden wereldoorlog.

In de eerste plaats richt ik mij tot U, bewoners van Walcheren en van West Zeeuwsch-Vlaanderen, die land en vee en haardsteden, ja alles kwijt zijt en nu worstelt tegen de binnenstroomende golven, Zeelands geduchten en ouden vijand. Ondanks het onheil dat U getroffen heeft — ik weet het — laat gij den moed niet zakken en beraamt gij nu reeds hoe de ramp is te boven te komen. Alles wordt in het werk gesteld om materialen te verkrijgen teneinde spoedig een krachtig begin te kunnen maken met het herstel van dijken en de drooglegging van het land.

Walcheren, West Zeeuwsch-Vlaanderen, zij zullen herrijzen!

Met niet minder diep medegevoel richt ik mij tot de bewoners onzer zwaar geteisterde steden en dorpen, over wier levens en over wier woningen de verschrikking van den oorlog is gegaan. Het vaderland bewondert U voor uw standvastigheid en onverschrokkenheid. Zoodra de harde eischen der oorlogvoering dit zullen veroorloven, zullen uw belangen de volle aandacht krijgen. Het is mij bekend, hoe tal van streken lijden door gebrek aan middelen van vervoer, waardoor zelfs het weinige voedsel en die materialen welke nog aanwezig zijn, niet vervoerd kunnen worden. Dat zijn moeilijkheden die echter, naar ik hoop en vertrouw, meer en meer zullen afnemen. Ook vergeet ik niet de velen, zoowel in de steden als op het platteland, die tengevolge van de vernielingen aan hun woningen aan weer en wind zijn blootgesteld en alleen reeds daardoor harde maanden tegemoet gaan. Waar de nooden van ons volk zoo hoog gestegen zijn, doe ik een beroep op onze mijnwerkers, die reeds zulk goed werk gedaan hebben, om voort te gaan met hun algeheele toewijding en ijver te leggen in hun belangrijke taak, waardoor hun kameraden in andere bedrijven aan het werk kunnen gaan en die goederen voortbrengen, die tot de eerste levensbehoeften van ons land behooren, waardoor tevens de bezwaren van de voedselbereiding worden opgeheven en de koude uit de woningen van vele verkleumde landgenooten kan worden geweerd — want overal waar gewerkt kan worden is aanpakken de leuze.

Ik wil niet besluiten zonder de huismoeders te gedenken, aan wie natuurlijk alles ontbreekt voor het in stand houden van haar huishouden. Mijn gedachten zijn voortdurend met haar, op alles bedacht wat haar lot kan verlichten. Ik weet en hoop, dat zij de hulp hebben van onze landbouwers, wien ik zou willen toeroepen: helpt voor zoover gij kunt voortdurend met al uw vermogen en helpt opnieuw!

Dat ieder van U doordrongen zij, dat onze kracht om deze groote benauwenis en beproeving te boven te komen, gelegen is in onzen wil en in onze saamhoorigheid en in onze samenwerking; dan zullen wij ook daarin overwinnaars zijn. De ure van bevrijding zal komen! Leve het vaderland. **(V. b. Radiotoespr. Kon. Wilh.: 6113 A)**

B. Radiotoespraak van prof. Gerbrandy —

27 Nov. (Radio-Oranje) — Op 26 Nov. hield minister-president Prof. Gerbrandy een radiotoespraak voor den zender „Herrijzend Nederland", waaraan het volgende is ontleend: De vijf ministers zijn in bevrijd Nederland aangekomen als een vooruitgeschoven post der regeering om den toestand scherp op te nemen. Daarnaast zullen de vier ambtgenooten van Prof. Gerbrandy enkele maatregelen van algemeen landsbestuur kunnen bevorderen, die de grenzen der bevoegdheid van het militaire gezag overschrijden en die alleen door verantwoordelijke ministers kunnen worden genomen. De Minister van Binnenl. Zaken kan reeds in de bevrijde provinciën richtlijnen aangeven, opdat provinciale en gemeentelijke autoriteiten verdere maatregelen tot zuivering van hun bestuursapparaat kunnen treffen, terwijl ook de voorziening van een vrije, gezuiverde pers alle aandacht vraagt. De Minister van Justitie moet, om de behoefte aan een snelle en gestrenge rechtspraak te vervullen, hier in het land zelf zich overtuigen hoe hij deze zaak het vlugst en doelmatigst op gang kan brengen. Hij is trouwens niet alleen Minister van Justitie, maar Minister van Justitie en Politie beide. De Minister van Financiën, van Handel, Nijverheid en Landbouw heeft voor bepaalde beslissingen op gebied van het geld en van een beginnend herstel behoefte aan aanraking met de plaatselijke autoriteiten en mannen van het bedrijfsleven.

Prof. Gerbrandy wees er voorts op, dat het nemen van dit soort maatregelen in geen enkel opzicht afbreuk doet aan de bevoegdheden van het militair gezag, die onverminderd in stand blijven. Dat militair gezag zal, zelf dadelijk onder den Minister van Oorlog en via dezen onder de regeering, verantwoordelijk blijven. Zoo is en zoo blijft de structuur. Aangezien de bevrijding nog steeds in de operationeele phase verkeert, berust het feitelijke algemeene gezag bij het geallieerde opperbevel, zoodat bijv. ook de geheele voedselvoorziening door dat opperbevel wordt geleid en voor zijn verantwoordelijkheid komt. De minister-president memoreerde vervolgens de schanddaden van de Duitschers tijdens de bezetting en den strijd van het verzet. Het slot van zijn betoog was, dat het gemeenschapsbelang, als in den strijd veroverde tropee, in de komende iaren niet meer verloren mag gaan. Met vereende krachten is veel teruggewonnen, zoodat het zwaardere werk van vernieuwing kan beginnen. Allereerst noodig zijn: 1. gezag, d.i. erkenning van de leiding. 2. dagelijksch brood, d.i. onder meer transportmogelijkheid en volle bereidheid om, waar voedsel aanwezig is en daar waar arbeid noodig is, die vrijwillig te leveren waar het wettige gezag is hersteld. 3. rechtvaardigheid, dus ook het vasthouden, straffen en doen boeten van hen die, naar onpartijdig oordeel, dat verdienen. **(V. b. Radio-toespr. prof. Gerbrandy: 6153 A)**

C. Vier millioen menschen naar Engeland? —

28 Nov. — Aan de Telegraaf ontleenen wij het volgende bericht, dat door de „News Chronicle" zou zijn gepubliceerd:

„De Nederlandsche regeering is voornemens om in verband met de verwoestingen van den oorlog in Nederland 4 millioen Nederlanders naar Engeland te laten evacueeren. Nederland wordt door een ontzaglijken rampspoed bedreigd en ongeveer de helft der inwoners van Nederland moet daarom het land verlaten. Derhalve heeft de Nederlandsche uitgeweken regeering de massale evacuatie van 4 millioen inwoners als onvermijdelijk onder oogen gezien. De regeering ziet geen anderen weg dan deze vier millioen naar Engeland te brengen, waar zij in reuzenkampen zouden moeten worden verzorgd."

Johan Fabricius

A. Toespraken voor Radio-Oranje

(Voor den zender van Radio-Oranje worden regelmatig toespraken gehouden door landgenooten, die als regel sedert eenige jaren hun stem door dezen microfoon doen hooren. Wij nemen op deze pag. de foto's van twee der meest bekenden onder hen, op; de eerste is van Johan Fabricius, de tweede van A. den Doolaard. (Red.)

Luisteraars! Sedert eeuwen is voor ons volk geen winter zoo donker opgerezen als deze. Een oogenblik heeft het er naar uitgezien, alsof Nederland met één slag van zijn vierjarigen plaag bevrijd zou zijn geweest en, zij het ook verzwakt, verarmd, beroofd, aan wederopbouw zou kunnen gaan denken. Deze droom, zoo vurig gekoesterd door ons allen, is niet in vervulling gegaan. Wij hebben ze nog, onze onuitgenoodigde gasten en kwellers; ze stappen nog door onze straten, misschien minder „siegesbewusst" dan eens, maar nog gevaarlijker nu, in hun woede over hun vernedering, in hun galbitteren wrok over den haat, die hen vier jaar lang heeft aangestaard. De groote rivieren, die ons eerst ons land schonken en daarna welvaart door de eeuwen heen, vormen nu een ijzeren bolwerk tegen de uit het Zuiden naderende verlossing. Voor het eerst zijn zij ons volk vijandig gezind, ons volk, waarvan de gedachten hunkerend over de kille, grijze wateren gaan, die een zoo wreede scheuring tusschen Noord- en Zuid-Nederland te weeg brachten.

Eén groot en sterkend feit houdt onze hoop levendig in deze zoo juist aangebroken Decembermaand 1944; het front ligt niet stil; de kanonnen donderen tusschen Nijmegen en Bazel. Elk uur, dat het weer toelaat, ronken de geallieerde luchtvloten over West-Duitschland; hun aanvallen zijn gericht op bruggen, spoorwegen, verkeerscentra en vijandelijke troepenconcentraties. Brandende Duitsche steden werpen hun rossig schijnsel door de nacht, die over Hitler's Derde Rijk aanbreekt. De stoomwals rolt voort, te langzaam naar onzen wensch, maar onvermurwbaar en zonder onderbreking. Tegenover het Duitsche verbeten verzet stelt het geallieerde oppercommando een even verbeten wil tot doorzetten. Het eens zoo machtige rijk achter Duitschland's laatsten verdedigingsgordel, den Rijn, heeft een spookachtig karakter gekregen. Daar het gezond verstand al lang niet meer ontkennen kan dat deze oorlog voor Duitschland verloren is, denkt men daarginds niet meer, maar bedwelmt men zich met mystieke leuzen en hoopt op het wonder. Wie als overtuigd nationaal-socialist nog zijn arm in de lucht steekt en „Heil Hitler" roept, weet niet eens meer of hij wel een levende heil toewenscht. Maar iedere Duitscher weet dat de sombere beul Himmler, met zijn kleine, lichtschuwe oogjes achter de blinkende brilleglazen, slechts dood en het zwaard over het land kan brengen. In zijn rijk der duisternis kan geen zonnestraal binnendringen; spookachtig benauwend is het voor elk nog gezond denkend brein.

In Duitschland is nu ook de Volkssturm opgericht, nadat alles wat physiek nog eenigszins opgewassen scheen tegen de vreeselijke ontberingen van een winterfront reeds twee jaar geleden naar Rusland is gezonden.

Dit droevige samenraapsel is ongeschikt voor het voeren van een veldtocht, maar het is nog juist goed genoeg om zich een geweer in de hand te laten drukken en dan gehoorzaam op zijn post te sterven. Deze roekeloos in het vuur geschoven menschelijke muur moet nu het vaderland redden, en vol trots wijst de Nazipropaganda op het verlangzaamde tempo van den geallieerden opmarsch, dat volgens haar tot oorlogsmoeheid aan deze zijde moet leiden en tot bereidheid om met Hitler, of wel Hitler vertegenwoordigd door zijn overleden lotgenoot, te onderhandelen. Het eenige, waartoe een tijdelijk geslaagd verzet in werkelijkheid zou leiden, is een nieuwe, geweldige industrieele krachtsinspanning hier en in Amerika, met alle onplezierige gevolgen daarvan voor wat er in Duitschland nog leeft en overeind staat. Alles wat Himmler en zijn duvelstoejager, Goebbels, nu nog verordonneeren — gedwongen evacuatie uit steden, die dan tot den laatsten steen verdedigd moeten worden, terwerkstelling van moeders, inlijving van kinderen en grijsaards — het kan den Duitschen ramp door uitstel alleen nog maar vollediger maken, een chaos en een ellende in Duitschland scheppend, die alle menschelijke verbeelding te boven zullen gaan. En het Duitsche volk, door doodsangst gedreven in al te gefundeerd schuldbewustzijn, doet dof en weerloos mee aan dezen nationalen waanzin, die met nationalen zelfmoord gelijk staat. Soms lijkt het of zich aan dit Derde Rijk, dat zich zoo vreeselijk aan de menschheid vergreep, een gerechtigheid voltrekt, waarin wij niet meer de hand hebben.

De tweede toespraak luidt:

Luisteraars! Zij tot wie wij nog spreken kunnen, het zijn voornamelijk diegenen die den strijd vol hebben gehouden en vol blijven houden, omdat zij weten dat bukken beteekent geestelijk ten onder gaan. Maar ook onder hen, die niet meer kunnen luisteren zijn duizenden onversaagden. Zeker, bij duisternis en kou en honger kruipen weemoed en wanhoop, versaagdheid soms naar boven. Door drijfjachten en beestachtige wreedheden probeert de vijand den geest van de ondergrondsche strijders te breken. Duistere gedachten komen soms op, ook wanneer dapperen, die voor geen kleintje vervaard zijn, bijeenzitten rond een slechte, sputterende kaars, wanneer er nauwelijks een paar aardappels per dag zijn en het broodrantsoen een hongerrantsoen is. Over andere dingen behalve brood en aardappels spreek ik niet, want ik zou een hoonlach terug krijgen. Maar over de andere dingen wil ik toch spreken, juist voor hen die in de zwaarste omstandigheden van ooit wachten moeten tot hun kans weer komt, dulden moeten terwijl onrecht en verdrukking door de straten marcheeren, niet vergelden kunnen wat om vergelding schreeuwt; hun roep ik toe: er is en blijft slechts één nieuwe orde: de orde van het verzet.

Ook zich beheerschen om krachten te sparen, ook dat is verzet; zich bedwingen tot de betere gelegenheid zich voordoet, ook dat is verzet, en het gaat er om den geest levend te houden, den geest, dien de Duitschers dood willen in steden en dorpen, want zoo de geest verloren gaat, dan is alles verloren. Het waren niet enkel de Geuzen die Leiden ontzetten; het was de verzetsgeest binnen de muren, die maakte, dat er nog een stad was, die ontzet kon worden. De Duitschers belagen niet alleen uw lichaam, zij belegeren niet alleen uw straten; dat zijn slechts hun middelen om storm te loopen tegen den geest, den geest van verzet.

De hemel is duister van verdrukking en de aarde zwart van honger, maar de geest van het verzet is als de bliksem, die weerlichten blijft van uit de volheid van een eeuwigen toorn. En al sluipen de dagen duister voorbij in hun grauwen wanhoop, vecht, vecht met de kracht, die U rest en steeds resten zal; vecht voor het behoud van den geest van het verzet; vecht om het behoud van Holland's ziel, want het is zooals het nieuwe Geuzenliederenboek zingt:

„Gedenk altijd, mijn vaderland, wat U heeft gebracht dat beulenvolk, met bloed besmeurd, dat trapt en moordt en goed verbeurt, uw beste mannen medesleurt, uw eerlijk recht verkracht.

Houd moed, mijn dierbaar vaderland, versaag niet in den nood, eens zal het uur der wrake slaan, eens breekt de dag der vrijheid aan, waarvoor uw zonen zijn gegaan tot in den heldendood.

Blijft steeds Uzelf, mijn vaderland, bewaar uw eigen aard, houd zuiver steeds uw taal en bloed, en zorg dat geen barbarenvoet uw fiere hoofd ooit bukken doet; dan zijt g'uw vrijheid waard.

Laat geen gebrek, mijn vaderland, laat honger, smart noch pijn verslappen ooit de vrije geest, die steeds uw erfdeel is geweest; laat geen geweld U zien bevreesd; Geen vijand krijge U klein!

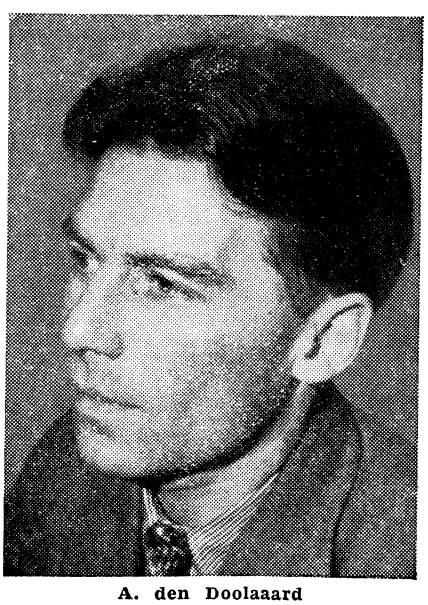

A. den Doolaard

A. **Commentaar op de komst van prof. Gerbrandy —**
30 Nov. — Het plotseling verschijnen van prof. Gerbrandy in Brabant wordt verklaard door het hoofdartikel in de Times van 29 Nov. Het geschiedde op eisch van de Geallieerden. De Times bespreekt de recente politieke moeilijkheden in de bevrijde gebieden. Geen enkel leger, zoo schrijft het blad, kan onverschillig blijven op het punt van den toestand in de gebieden, waardoor zijn etappenlinies loopen. Daarentegen kunnen de militaire autoriteiten geen verantwoordelijkheid op zich nemen voor het beheer van dergelijke gebieden, behalve vlak achter het front. Het beheer moet aan de betrokken nationale regeering worden overhandigd. Zulk een regeering moet aan twee voorwaarden voldoen: In de eerste plaats moet zij bereid zijn de bevriende legers in hun bevrijdingstaak te steunen, in de tweede plaats moet zij ruwweg in overeenstemming zijn met de openbare meening van het land. Op het oogenblik hebben militaire overwegingen den voorrang. De nationale regeeringen zijn slechts de voorloopige procuratiehouders van de toekomstige. **(V. b. Bezoek van prof. Gerbrandy 6153 E)**

B. **Kinderuitzending naar Engeland**
30 Nov. (Radio-Oranje) — De regeeringspersdienst maakt bekend: In verband met den nood in ons land en meer speciaal de gevaren, die worden gevreesd als gevolg van de ondervoeding van de Nederlandsche jeugd, is de Nederlandsche regeering geruimen tijd geleden in verbinding getreden met de Britsche regeering. Deze heeft thans kunnen goedkeuren, dat een aantal Nederlandsche kinderen gedurende eenigen tijd in Engeland zal kunnen verblijven om weer op krachten te komen. In bevrijd Nederland zal, in samenwerking met het militair gezag, een comité worden samengesteld, dat de organisatie in Nederland in handen zal nemen en ook de kinderen zal aanwijzen, die in de eerste plaats voor uitzending in aanmerking komen. **(V. b. 4 mill. menschen naar Engeland 6159 C)**

NEDERLAND (Bezet gebied) —

C. **Overstrooming in de Betuwe —**
3 Dec. — Ten Zuidwesten van Arnhem heeft een speciaal Duitsch commando den dijk van den Rijn vernield en daardoor de stellingen der Engelschen over een breede oppervlakte onder water gezet. De weg van Arnhem naar Nijmegen staat reeds op vier punten blank.
(V. b. D'tsche inundaties 6106 B)

D. **Bankbiljettencirculatie boven 5 milliard gulden —**
30 Nov. Uit den weekstaat van de Nederlandsche Bank per 27 November blijkt, dat de bankbiljettencirculatie is gestegen tot ƒ 5.006.745.165. **(V. b. Bankbilj., circul. 5470 B; 5528)**

E. **Kunstsubisidies der gemeente Amsterdam —**
30 Nov. — De burgemeester heeft de kunstsubsidies voor het seizoen 1944-'45 vastgesteld. Deze subsidies zijn:
Voor het Concertgebouw ƒ 100.500; voor concerten in de kleine zaal (kamermuziek-uitvoeringen) ƒ 500.
Voor de afd. Amsterdam van de Mij. tot bevordering der Toonkunst ƒ 2000; voor het Amsterdamsch Conservatorium, afd. Muziekdramatische Kunst, ƒ 750.
Voor de Ned. Ver. voor Hedendaagsche Muziek ƒ 300.
Voor de Chr. Oratoriumver. en de Oratoriumvereen. elk ƒ 1000.
Voor de dilettanten-zang- en muziekvereenigingen te zamen ƒ 8250 en ten slotte voor bijzondere gebeurtenissen op kunstgebied, alsmede nu daarvoor in aanmerking komende tooneelgezelschappen ƒ 12.200 **(V. b. Jaarverslag Concertgebouw 5890 A)**

F. **Distributie-Verlaging broodrantsoen —**
2 Dec. — In de prov. Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht wordt het broodrantsoen, met ingang van Zondag 3 Dec. voor personen van 4 jaar en ouder verminderd van 1400 gram tot 1000 gram per week. **(V. b. Distrib.; verscherpte maatr., verminderd rants. 6141 G)**

G. **Diefstal van 46 millioen gulden opgehelderd —**
2 Dec. — De Duitsche Sicherheitspolizei heeft den bankroof, onlangs te Almelo gepleegd, waarbij meer dan 46 millioen gulden werd geroofd, opgehelderd. De voornaamste daders, leden van een verzetsgroep, konden gearresteerd worden. Al het geroofde geld kon achterhaald en aan de Ned. Bank overgegeven worden. **(V. b. overval op Ned. Bank te Almelo 6149 K)**

BELGIE —

H. **Gespannen politieke toestand - Demonstraties tegen het kabinet-Pierlot —**
28 Nov. — Ten aanzien van den toestand in België schrijft de News Chronicle o.a. dat deze steeds slechter wordt en dat de betoogingen in het weekeinde in de straten van Brussel een bewijs vormen voor de impopulariteit der reg.-Pierlot. Deze regeering handhaaft haar gezag door te steunen op het opperbevel der geallieerden.
Thans wordt het duidelijk, dat een groot gedeelte der bevolking afwijzend staat tegenover de regeering. **(V. b. polit. toestand; Demonstraties 6155 A; 6154 M; 6149 P)**

I. **Reorganisatie van het kabinet-Pierlot —**
2 Dec. — Pierlot heeft, naar Radio Parijs meldt, zijn kabinet gereorganiseerd. De door het aftreden van beide communisten en van den afgevaardigde van de Verzetsbeweging beschikbaar gekomen portefeuilles zijn nu in handen gegeven van de socialisten. De socialisten eischen, dat de distributie van levensmiddelen en kolen en de toestand van de arbeiders worden verbeterd.
(V. b. kabinet Pierlot 6149 N)

K. **Zorgelijke voedselpositie; onderhandelingen met de geallieerden**
1 Dec. — Naar Reuter uit Brussel meldt, heeft de Belgische premier Pierlot het woord gevoerd over de geweldige moeilijkheden der Belgische levensmiddelensituatie.
Pierlot verklaarde, dat België nog slechts voor 14 dagen voorraad aan binnenlandsch vet heeft en vleesch voor den duur van een maand.
Pierlot deelde dan mede, dat de Belgische regeering in overleg is met Gr. Brittannië en de Ver. Staten alsmede met andere regeeringen om hun de kritieke voedselvoorziening van België onder het oog te brengen. **(V. b. voedselpositie 6155 B, 6149 O)**

CANADA —

L. **Verzet tegen de geallieerde strategie —**
28 Nov. (D.N.B.) — De Canadeesche minister van Luchtvaart, C. G. Power, heeft in een rede in het Lagerhuis, toen hij na Mackenzie King het woord voerde, volgens Reuter het volgende verklaard: „Hoewel generaal Eisenhower's strategie eischt, dat verliezen binnen 24 uur worden aangezuiverd, eischt noch de overwinning noch de nationale eer van Canada, dat de Canadeesche troepen ieder uur en iederen dag in den strijd worden geworpen".
Naar Reuter uit Vancouver meldt, hebben gewapende soldaten in de kuststad Prince Rupert in Britsch-Columbië (West Canada) geprotesteerd tegen het recruteeren van soldaten. De soldaten van drie regimenten begonnen een sitdownstaking, daar zij een antwoord eischten op hun wensch weer naar huis in Quebec teruggestuurd te worden.
In Terrace in Britsch-Columbia, zijn onder de Fransch-Canadeesche troepen wederom ongeregeldheden uitgebroken in al de zes militaire kampen in de provincie. Een regiment infanterie uit Saskatsjewan, dat bestemd was voor den dienst overzee en dat uit Terrace zou vertrekken, werd door stakende binnenlandsche troepen met geweld bedreigd en gedwongen in het kamp te blijven.
(V. b. Dienstpl. overz. troepen 6155 C)

DUITSCHLAND —

M. **Overzicht der militaire situatie**
29 Nov. (D. N. B.) — De militaire correspondent van het D.N.B., Martin Hallensleben schreef in zijn overzicht: De gevechten in Elzas-Lotharingen verdienen daarom een verhoogde belangstelling, omdat zich daar een ontwikkeling voltrekt, die alle op een omsingeling gerichte aanvallen van de Amerikaansche en Gaullistische formaties dreigt te berooven van de vruchten van hun zonder twijfel opmerkelijke tactische successen. Het Duitsche legerbevel is er in geslaagd om de tegen den rug van het Duitsche front in de Vogezen begonnen tangbeweging, zoowel in het gebied van Straatsburg als ook even ten Noorden van Mühlhausen, vast te doen loopen. Dit feit beteekent niet meer of minder dan het mislukken van een ongetwijfeld grootscheepsche operatie, welker hoofddoel bestond in het omsingelen van den geheelen Zuidelijken Duitschen vleugel en de vernietiging van de legergroep van den generaal der pantsertroepen Balck. Een partieel succes heeft de vijandelijke operatie behaald, doordat zij de Duitschers gedwongen heeft thans het voorterrein van het Zuidelijke deel van de vestingzône-West in enkele sectoren te ontruimen. Hier in Elzas-Lotharingen had het geallieerde opperbevel nog eenmaal een groote kans. Deze is verkeken. De echelonneering van de Duitsche versterkings-installaties in het Westen biedt geen flankeerende operatiemogelijkheden. Zij eischt het vele offers kostende frontale stormloopen, dat voor den aanvaller alleen maar de hamertactiek openlaat, d.w.z. het ononderbroken strijden voor betrekkelijk kleine sectoren, om ten minste het vooruitzicht te hebben door middel van dergelijke sloopende methoden enkele kilometers vooruit te komen.
Aan het op 28 November door generaal Dittmar verstrekte wekelijksche radiooverzicht ontleenen wij:
Nog is er aan Duitsche zijde een zorgvuldige spaarzaamheid in het gebruik van de strijdkrachten noodig, die het dringend noodzakelijke weet te scheiden van het weliswaar gewenschte, doch nog niet bereikbare. Van beteekenis is evenwel, dat de Duitsche strijdmacht op de punten waar de vijand de beslissing zoekt, sterk genoeg is gebleken, om den vijand niet alleen het gewenschte succes te ontzeggen, doch hem te dwingen tot een verbruik van menschen en materieel, dat

als een bedenkelijke hypotheek zal drukken op al zijn toekomstige plannen en voornemens. Dit beteekent dat ook de krachtsontplooiing der westelijke Geallieerden haar grenzen kent die niet alleen worden bepaald door de grootere of kleinere gunst der omstandigheden, doch op zijn minst in dezelfde mate door de Duitsche tegenmaatregelen". **(V. b. Overzicht mil. sit. 6128 K)**

DUITSCHLAND —

A. Instructies aan de buitenlandsche arbeiders —

3 Dec. (R.O.) — Op 30 Nov. 1, 2 en 3 Dec. werden namens den geallieerden opperbevelhebber instructies gericht tot de buitenlandsche arbeiders, wier land in oorlog is met Duitschland, en die werkzaam zijn in het Roergebied, het Rijnsch-Westfaalsche industriegebied en het Rijnland. Vóór aankomst der geallieerde troepen dienen de arbeiders zich zooveel mogelijk schuil te houden, terwijl zij zich bij het geallieerde militaire gezag dienen te melden zoodra de troepen hun gebied hebben gezuiverd. De arbeiders dienen zich gereed te houden voor het doen van belangrijk werk ten behoeve van de geallieerden in afwachting van hun repatrieering. In geen geval mogen zij trachten op eigen gelegenheid naar hun land terug te keeren. **(V. b. Instructies a. buitenl. arb. 6097 C)**

ENGELAND —

B. Mutaties in de legerleiding —

26 Nov. — Churchill heeft, naar de Britsche berichtendienst meldt, generaal Sir Henry Maitland Wilson benoemd tot leider van de Britsche delegatie in Washington en tot persoonlijk vertegenwoordiger van Groot-Brittannië voor militaire zaken bij het presidium van Roosevelt, als opvolger van den onlangs overleden veldmaarschalk Sir John Dill.

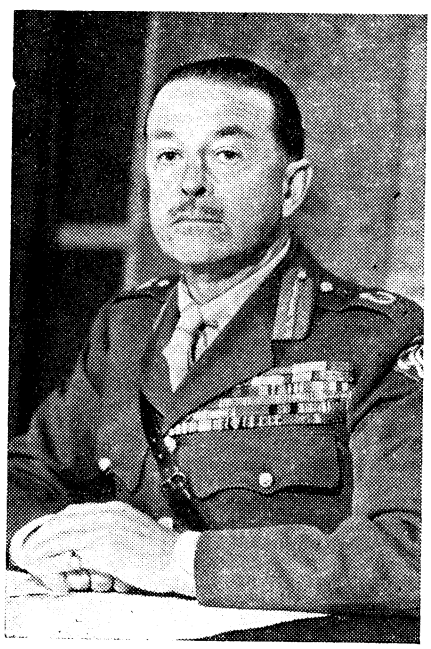

Field-Marshall Sir Harold Alexander

Generaal Sir Harold Alexander is benoemd tot opperbevelhebber der geallieerde troepen in het gebied van de Middellandsche Zee en luitenant-generaal Mark Clark tot opperbevelhebber van de vijfde geallieerde legergroep in Italië. Het ministerie van oorlog heeft voorts medegedeeld, dat de koning de benoeming van generaal Sir Harold Alexander tot veldmaarschalk heeft goedgekeurd.
(V. b. Mutaties legerleiding 6046 A; Sir John Dill 6143 C; Maitland Wilson 5805 B; Alexander 5791 A)

C. Munitieopslagplaats ontploft —

29 Nov. — In een voorraadkamp van de R.A.F. te Beaton-on-Trent had een geweldige ontploffing plaats, meldt Reuter. Meer dan 220 personen zijn gedood. Een voorraad bommen met een waarde van millioenen ponden, die had kunnen dienen voor honderden groote aanvallen, ontplofte.

Naburige gebouwen zijn weggevaagd, soms volkomen verdwenen. Het gebied lijkt door een aardbeving getroffen.
De Engelsche regeering heeft verklaard, dat de ramp niet door optreden van den vijand werd veroorzaakt.

D. Lagerhuisrede Van Churchill - Geen oorlogeinde voor den zomer van 1945 —

30 Nov. (D. N. B.) — Churchill heeft in het Lagerhuis o.m. gezegd, dat hij enkele maanden geleden den domper heeft moeten zetten op de voorbarige hoop op een spoedig einde van den oorlog. „Ik heb", aldus Churchill, „toen gezegd, dat de oorlog tegen Duitschland nog wel tot Januari—Februari zou kunnen duren. Ondanks de teleurstelling, die deze woorden hebben veroorzaakt, heb ik er toen reeds op gewezen, dat het ook zelfs laat in het voorjaar of in het begin van den zomer zou kunnen worden. Wanneer ik nu een of andere verandering zou moeten aanbrengen in deze voorspelingen of dit raden — want het kan nauwelijks meer dan raden zijn — dan zou ik het woord „begin" voor de woorden „van den zomer" weglaten.

Vervolgens sprak Churchill over de operaties aan het Westelijke front. Hij zeide, dat alleen bij de gevechten om Antwerpen en in Nederland de Britsche en Canadeesche eenheden 40.000 man hebben verloren. **(V. b. Lagerhuisrede Churchill 6136 C)**

FRANKRIJK —

E. Levensmiddelenrantsoen verhoogd —

29 Nov. — De Fransche minister voor de voedselvoorziening heeft een verhooging van het broodrantsoen aangekondigd van 275 tot 350 gram per persoon en per week, terwijl het vleeschrantsoen is verhoogd van 70 tot 250 gram. **(V. b. Voedselvoorz. 6030 B)**

GRIEKENLAND —

F. Zes ministers afgetreden —

3 Dec. — Naar Reuter uit Athene meldt, hebben alle zes de ministers, die den linkervleugel van de Eam-beweging vertegenwoordigden hun ontslag aangeboden **(V. b. kabinet 6130 B)**

G. Onlusten te Athene —

3 Dec. (D. N. B.) — Naar Reuter meldt heeft de politie te Athene op 3 December het vuur geopend op eenige duizenden aanhangers van de EAM, die tijdens een betooging langs het koninklijke paleis trokken. De politie loste duizenden schoten uit machinegeweren en machinepistolen. Twee auto's vol gewonden en dooden werden weggevoerd. Later maakte de politie zelfs gebruik van granaatwerpers en lichte stukken tankafweergeschut. Onder de betoogers bevonden zich vele jonge vrouwen en meisjes, van wie verscheidene gewond werden. Voorzoover kon worden geconstateerd waren alle demonstranten ongewapend. De demonstranten verzamelden zich voor het hoofdkwartier der communisten, waar de secretaris-generaal der EAM in een rede zeide, dat het volk zonder offers te tellen voor de vrijheid zal strijden. De Grieksche premier, Papandreoe heeft in een radio-rede de leiders van de uiterste linkerzijde verantwoordelijk gesteld voor de onlusten. Hij bezwoer manschappen en officieren van de EAM de wapens niet tegen het eigen vaderland op te nemen. **(V. b. Herstel v. het leger 6150 L)**

INTERNATIONAAL —

H. Joodsch wereldcongres —

29 Nov. — Het Joodsche wereldcongres in Atlantic City heeft een resolutie opgesteld, waarin de eisch vervat is, dat Joden overal weer alle functies moeten innemen, die zij voor den oorlog bekleedden, zoo meldt de Britsche berichtendienst.
De voorzitter van het congres, Nahoem Goldman, verklaarde volgens Reuter, dat het van essentieel belang is, dat de Joden zitting en stem krijgen in de nieuwe volkerenorganisaties.

ITALIE (Koninkrijk) —

I. Kabinet Bonomi afgetreden —

I. Sforza uit politieke leven —

26 Nov. — Naar Reuter meldt, is de regeering van Bonomi in haar geheel afgetreden. De oorzaak van het aftreden ligt in de oneenigheid tusschen de regeeringspartijen. Graaf Sforza heeft verklaard zich geheel uit het politieke leven te zullen terugtrekken.
(V. b. Kabinet Bonomi 5998 F; 5981 D)

POLEN —

K. Kabinet Arciszowski te Londen gevormd —

30 Nov. — Reuters diplomatieke correspondent meldt, dat onder leiding van Tomas Arciszowski (socialist) een nieuwe Poolsche regeering te Londen is gevormd.
De daarin als minister van Buitenlandsche Zaken opgenomen Adam Tarnowski is, evenals de minister voor Landsverdediging, luitenant-generaal Marjan Kukiel, partijloos.
Minister van Binnenlandsche Zaken is de nationaal-democraat Zygmunt Erogowski, terwijl de socialist Jan Kwapinski Handel en Industrie voor zijn rekening heeft genomen. Ook de minister van Voorlichting, Adam Pragier, behoort tot de socialistische partij. Verder zijn er nog twee leden der christelijk democratische partij en een nationaal-democraat in de nieuwe regeering opgenomen, terwijl de ministeries van Financiën, Sociale Welvaart en Opvoeding nog open blijven voor de boerenpartij, die tot dusver heeft geweigerd aan de regeering deel te nemen.
(V. b. Kab. 6157 B)

SPANJE —

L. Actie van de Sovjet-Russische pers tegen gen. Franco —

27 Nov. — De Sovjet-pers voert een felle campagne tegen het regime van generaal Franco in Spanje. De „Iswestija" schrijft: Het is thans tijd den strijd tegen Franco opnieuw te beginnen, des te eerder omdat hij „met zijn Duitsche meesters, die in Zuid-Amerika, in het bijzonder in Argentinië intrigeeren, onder één hoedje speelt". De „Moskwa Bolschewik" zegt te weten, dat de Duitschers thans reeds ijverig plannen uitwerken „om met Spanje en Argentinië als uitgangspunt een nieuwen aanvalsoorlog te beginnen".
(V. b. Anti-Spaansche houding der Sovjetpers 6145 A)

DE WERELDOORLOG

Geallieerden dringen op naar het Saargebied - Snelle Russische opmarsch in Zuid-Hongarije. - München met bommen van 5500 kg aangevallen Zware Japansche verliezen bij pogingen om garnizoen op Leyte te versterken

WESTELIJK FRONT —

NEDERLAND —

27 Nov. (R.O.) — In Nederland worden de laatste Duitschers ten W. van de Maas onschadelijk gemaakt.

28 Nov. (D.N.B.) — Aanvallen in het Maas-bruggenhoofd bij Venlo werden afgeslagen.

OVERIG WESTELIJK FRONT —

27 Nov. (D.N.B.) — In de omgeving van Metz zetten onze troepen hun verzet voort. In N.O. Lotharingen vielen de Amerikanen over een breed front aan; in het gebied ten Oosten van Sierck liepen zij vast. Bij Bolchen en ten W. van St. Avold kon de vijand geringe vorderingen maken. Hevige strijd om den Markirch-pas en den bergpas ten Z.O. van Gérardmer.

(R.O.) — Weissweiler is geheel bezet; om Koslar wordt hevig gevochten. Amerikaansche troepen braken ten W. van St. Avold door de Maginot-linie. De geallieerde corridor naar Straatsburg werd verruimd. Fransche troepen zetten hun opmarsch langs den W. Rijnoever in de richting Straatsburg voort. Alle forten van Belfort zijn bezet.

28 Nov. (D.N.B.) — Hernieuwde doorbraakpogingen naar de Roer van Amerikaansche troepen werden afgeslagen. Vijandelijke aanvallen ten N.O. van Bolchen werden verijdeld, evenals doorbraakpogingen ten N. van Saarburg.

(R.O.) — Bij Jülich werd de Roer bereikt. Koslar werd bezet en in Langerwehe wordt gevochten. St. Avold werd door de Amerikanen veroverd. Meer naar het Z. trachten 50.000 Duitschers den Rijn te bereiken, terwijl Amerikaansche troepen uit het N. en Fransche troepen uit het Z. op hen aanrukken.

29 Nov. (D.N.B.) — Verbitterde strijd bij Aken om het stroomgebied van de Roer en de Oostelijke uitgangen van het bosch bij Hürtgen. Bij Sierck werd de vijand teruggeworpen. Ten O. van Busendorf en Bolchen voortgezette vijandelijke aanvallen. Verbitterde afweergevechten ten N. van Buchsweiler.

(R.-O.) — Geringe vorderingen in den Aken-sector; Barmen werd veroverd. De geallieerden staan 6 km van Saarlautern en bereikten ten N. van St. Avold de grens van het Saargebied. Fransche successen ten Z. van het Rhône-Rijn-kanaal.

30 Nov. (D.N.B.) — De strijd bij Aken gaat voort. Bij Metz houden onze troepen hun verzet nog steeds vol. Aan weerszijden van het woud van St. Avold en ten Z. van Saarunion mislukten vijandelijke tegenaanvallen. Ten N. van Buchsweiler handhaafden onze formaties zich. Ten W. van Mühlhausen naderde de vijand onze nieuwe stellingen.

(R.-O.) — In den Aken-sector werd Langerwehe veroverd. Hagenau wordt bedreigd. De Amerikanen die van Straatsburg uit opereeren veroverden Erstein.

1 Dec. (D.N.B.) — Voorgezette vijandelijke aanvallen ten N.O. van Geilenkirchen en in het gebied van Hürtgen. Sinds het begin van den slag op 17 November heeft de grootste vijandelijke tererinwinst ca. 15 km bedragen. Nieuwe hevige gevechten ten O. van Sierck en Busendorf. Aanvallen bij Saarunion mislukten. Ten O. van Markirch behaalde den vijand een vrij diepe penetratie.

(R.O.) — Langs de Roer stroomafwaarts van Jülich hebben de Amerikanen een strook van 5 mijl in handen; zij naderen Düren. De geallieerden bereikten de buitenwijken van Saarlautern en staan nog ca. 15 km van Saarbrücken. Saarunion werd veroverd.

2 Dec. (D.N.B.) — Geilenkirchen en Hürtgen waren opnieuw brandpunten van den strijd. De vijand drong in Linnich binnen. Pogingen naar Saarlautern door te stooten werden verijdeld.

(R.O.) — De Amerikanen drongen in Linnich door. Ten N. van Merzig staan de Amerikanen over een breedte van 15 km langs de rivier de Saar. De geallieerden naderen zoowel Hagenau als Schlettstadt.

3 Dec. (D.N.B.) — In November maakten wij meer dan 5200 gevangenen, vernielden of veroverden 1514 tanks en gepantserde verkenningswagens, terwijl 82 vliegtuigen door het leger werden neergeschoten. Ten N.O. van Geilenkirchen hevige gevechten met den in het hoofdgevechtsterrein binnengedrongen vijand.

Bij Hürtgen vergeefsche vijandelijke aanvallen. Bij Saarlautern, alsmede tusschen Saaralben en de Boven-Vogezen werden alle vijandelijke doorbraakpogingen verijdeld. Ten O. van Ingweiler en ten Z. van Hagenau stortten Amerikaansche aanvallen ineen. In Schlettstadt woeden verbitterde gevechten.

(R.O.) — Gevechten in Linnich en Jülich. Meer Zuidelijk wordt in de straten van Saarlautern en Saarunion gevochten. In den Elzas drongen Amerikaansche troepen binnen in Schlettstadt. Tijdens het geall. offensief, dat nog geen 3 weken aan den gang is, werden ruim 100.000 Duitschers uitgeschakeld, waarvan de helft gevangen werd genomen.

OOSTELIJK FRONT —

27 Nov. (D.N.B.) — Hevige aanvallen op Knin in Dalmatië werden afgeslagen. Aanhoudende felle afweergevechten ten W. van Apatin en Batina. Tusschen Boedapest en Tokaj verminderde de kracht der vijandelijke aanvallen.

(R.O.) — In Oost-Slowakije bevrijdden de Russen ruim 60 plaatsen, waaronder Michalovce en Humenne. In Hongarije werd Hatvan veroverd. In Montenegro vallen Joego-Slavische troepen afgesneden Duitsche afdeelingen aan. Duitsche tegenaanvallen in het gebied Visegrad-Serajewo werden afgeslagen.

28 Nov. (D.N.B.) — In Zuid-Hongarije aanhoudende vijandelijke druk van het gebied van Mohacs uit. In het Z.W. deel van het Matra-gebergte werden binnengedrongen formaties verdreven.

(R.O.) — In Oost-Slowakije rukten de Russen 6 mijlen op en bevrijdden opnieuw 50 plaatsen.

29 Nov. (D.N.B.) — Van Mohacs uit drongen de Sovjet-Russen op naar Fünfkirchen. Met het verzwakken van de gevechten in Midden-Hongarije is de poging van den tegenstander om Boedapest van het Zuid-Oosten uit te nemen mislukt. Onze troepen hielden stand tegen 61 vijandelijke divisies en 7 pantsercorpsen. De vijand leed zware verliezen, o.m 664 tanks en ruim 100 kanonnen. Luchtdoelartillerie en luchtmacht vernietigden nog 155 tanks, 153 vliegtuigen, alsmede 800 voertuigen, talrijke locomotieven en spoortreinen.

(R.O.) — In Oost-Slowakije rukken de Russen snel op naar het Z. einde van de Dukla-pas. In Hongarije staken Russische en Roemeensche troepen ten N. van Nyiregyhaza de Theiss over. In Montenegro verzamelen zich Joego-Slavische en Albaneesche troepen om een aanval op de Duitschers bij Skoetari te doen.

30 Nov. (D.N.B.) — In Koerland bevochten onze troepen een afweeroverwinning. De aanval van 70 infanteriedivisies en talrijke pantserformaties werd tusschen 19 en 25 Nov. gebroken. De vijand verloor 158 tanks en 34 vliegtuigen en leed groote verliezen.

(R.O.) — De Russen zijn de Donau overgestoken boven de samenvloeiing met de Drau en hebben een bruggenhoofd veroverd van 150 km breed en tot 40 km diep. 330 plaatsen, o.a. Mohacs en Pecs, zijn in Russische handen.

1 Dec. (D.N.B.) — In Z. Hongarije mislukten vijandelijke aanvallen op onze nieuwe stellingen tusschen de Drau en de bergen ten N.W. van Fünfkirchen. Van Mohacs uit trekt de vijand op naar de linie Fünfkirchen-Szekssard.

(R.O.) — In Z. Hongarije bereikten de Russen Szekszard en Szigetvar. In Noord-Hongarije werd Eger veroverd, terwijl in Oost-Slowakije de rivier de Ondawa werd bereikt. Hier zetten de Russen hun druk in de richting van Presov en Kosice voort.

2 Dec. (D.N.B.) — Op den Balkan bereikten onze troepen de gebieden ten N. van het meer van Skoetari en het dal van de Westelijke Morawa. In Z. Hongarije zijn gevechten gaande op de linie Kaposvar-Paks. Ten N.O. van Miskolcz handhaafde de vijand zijn sterken druk.

(R.O.) — In Z. Hongarije vorderden de Russen in de richting van het Balatonmeer en veroverden Kaposvar. In Oost-Slowakije staken zij de Ondawa over.

3 Dec. (D.N.B.) — In Z. Hongarije handhaaft de vijand zijn druk ten W. van Fünfkirchen en in het gebied van de Kapos. In het Matra-gebergte werd een penetratieplek opgeruimd. Bij Miskolcz en tusschen de rivieren Sajo en Hernad wordt zwaar gevochten.

(R.O.) — In Z. Hongarije stootten de Russen ook naar het N. door en veroverden Paks, 90 km ten Z. van Boedapest. In Oost-Slowakije zijn de Russen minder dan 30 km van de spoorlijn Kosice-Presov.

ITALIE —

27 Nov. (D.N.B.) — In Italië heeft het afweersucces van onze troepen in het gebied van Faenza het 8e Britsche leger gisteren tot een gevechtspauze gedwongen.

30 Nov. (D.N.B.) — Onze troepen zuiverden twee vijandelijke penetratieplekken aan den Monte Belvedere en ten Zuidwesten van Vergato.

(Radio-Oranje) — Ten Noordoosten van Faenza wordt verwoed gevochten om een overgang over de door regens zeer gezwollen Lamone.

1 Dec. (D.N.B.) — Het achtste Britsche leger viel onze stellingen in de Romagna, ten O. van Faenza, opnieuw met vrij sterke strijdkrachten aan. De stormloop werd opgevangen.

(Radio-Oranje) — Op het front van het 5e leger veroverden de Duitschers ten Z.O. van Bologna twee heuvels, maar de geallieerden bezetten twee kleine steden.

2 Dec. (D.N.B.) — Ten westen van Imola bereikten onze valschermjagers aan den Monte Grande nieuwe stellingen. Britsche aanvallen ten O. van Faenza mislukten.

(Radio-Oranje) — Ten N.O. van Faenza werden de Duitschers verder teruggedreven naar de rivier de Lamone.

3 Dec. (D.N.B.) — De slag ten Noorden van Forli is opnieuw ontbrand. De vijandelijke divisies konden slechts enkele kilometers oprukken.

LUCHTOORLOG —

27 Nov. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche bommenwerpers, die naar Noordwesten Midden-Duitschland vlogen, wierpen bommen op verschillende steden en landelijke gemeenten. Daarbij ontstond schade in Hannover en Hamm. Des nachts vielen vijandelijke vlieghtuigen München aan.

(Radio-Oranje) — Ongeveer 2000 gevechtsbommenwerpers namen deel aan frontoperaties. 1000 Amerikaansche bommenwerpers en 700 jagers ondernamen aanvallen op doelen bij Hannover, Hamm en Bielefeld; 122 Duitsche jagers werden neergeschoten, 37 bommenwerpers en 13 jagers gingen verloren. Op 27 November werd München, o.a. met bommen van 5500 kg gebombardeerd. Op 26 November werd het Duitsche hoofdkwartier te Hilversum en dat der S.D. te Amsterdam aangevallen; beide aanvallen slaagden.

28 Nov. (D.N.B.) — Gisteren overdag waren de aanvallen van de Anglo-Amerikaansche bommenwerpers en jagers gericht op het gebied aan weerszijden van den Rijn. Zware schade ontstond in Offenburg en Keulen. In den nacht ondernamen Britsche vliegtuigen een aanval op Freiburg in Breisgau. Een andere nachtelijke aanval was gericht op Düsseldorf-Neuss.

(Radio-Oranje) — 500 Amerikaansche bommenwerpers en 250 jagers deden aanvallen op spoorwegemplacementen te Offenburg en Bingen. Engelsche bommenwerpers bombardeerden de rangeerterreinen bij Keulen. Bij aanvallen van Amerikaansche jagers boven Hannover, Brunswijk, Maagdenburg en Münster werden ca. 100 Duitsche jagers vernietigd. In den nacht van 21 op 22 November werden het Dortmund-Eemskanaal en het Mittellandkanaal gebombardeerd; beide kanalen werden over een afstand van ca. 25 km drooggelegd. Tenslotte ondernamen Britsche bommenwerpers in den nacht van 27 op 28 November aanvallen op Freiburg, Neuss en Berlijn.

29 Nov. (D.N.B.) — De vijandelijke luchtactiviteit was beperkt tot aanvallen in het gebied dicht bij het front en nachtelijke storingsvluchten. In de ochtenduren van heden hebben de Britten aanvallen gedaan op Essen, Düsseldorf en Neuss.

(Radio-Oranje) — Amerikaansche gevechtsbommenwerpers vielen de Duitsche linies tusschen Jülich en Düren aan. Engelsche typhoons bombardeerden een Duitsch hoofdkwartier bij Houten (Utrecht). Een zeer hevige aanval werd door Mosquito's ondernomen op Neurenberg. Ten slotte werd nog een aanval gedaan op Neuss en Essen.

30 Nov. (D.N.B.) — Amerikaansche en Britsche vliegers vielen West- en Noordwest-Duitschland aan. Er ontstond schade in Hannover, Hamm en Dortmund. Stoorvluchten waren in den afgeloopen nacht gericht op Hannover en het Zuidelijk Rijksgebied.

(Radio-Oranje) — Ruim 4000 geallieerde bommenwerpers en jagers ondernamen gisteren aanvallen op oliefabrieken in Misburg, spoorwegemplacementen bij Hamm, op Dortmund en Hannover. In Nederland werden verschillende V2- batterijen kapot geschoten. Tevens werden aanvallen gedaan op Duitsche hoofdkwartieren in Rotterdam, Arnhem, bij Nijmegen en bij Kleef.

1 Dec. (D.N.B.) — Midden-Duitschland, het Rijnlandsch-Westfaalsche gebied, alsmede het gebied nabij het front in het Westen waren gisteren overdag de aanvalsdoelen van Anglo-Amerikaansche vliegers.

(Radio-Oranje) — In de afgeloopen 48 uur werd Duitschland door ruim 10.000 geallieerde vliegtuigen aangevallen. Des nachts was Duisburg het hoofddoel, terwijl overdag o.a. benzinefabrieken in de buurt van Leipzig door 1250 Amerikaansche bommenwerpers en 1000 jagers werden bestookt. Opnieuw werden V2-bases in Nederland gebombardeerd.

2 Dec. (D.N.B.) — De Anglo-Amerik. zetten gisteren overdag hun aanvallen aan den Boven-Rijn en in West-Duitschland voort.

Vooral in kleine plaatsen ontstond schade. In de vroege avonduren drongen vliegtuigen dieper het Rijksgebied binnen en wierpen hier en daar bommen. De Anglo-Amerikaansche luchtmacht verloor in de afgeloopen maand aan het Westelijke front en boven het Rijksgebied 907 vliegtuigen, waaronder 466 viermotorige bommenwerpers. In het Oosten heeft de Duitsche luchtmacht 369 Sovjet-vliegtuigen neergeschoten.

(Radio-Oranje) — Mosquito's bombardeerden Karlsruhe.

3 Dec. (D.N.B.) — Amerikaansche bommenwerpers wierpen gisteren bommen in Opper-Silezië, Zuid-Oost-Duitschland en het gebied van den Midden-Rijn. Jachtvliegers ondernamen aanvallen in scheervlucht in West- en Zuidwest-Duitschland. Door aanvallen van Britsche formaties, die tegen den avond naar West-Duitschland vlogen, ontstond schade in eenige steden, vooral in Hagen.

(Radio-Oranje) — Bommenwerpers bestookten doelen achter de linie, een benzolfabriek te Dortmund, emplacementen bij Bingen, Frankfort, Heidelberg en schepen op den Rijn. Jagers bestookten een opslagplaats van V2 projectielen in Nederland.

Gedurende de verslagweek werd van Duitsche zijde regelmatig melding gemaakt van V1 en V2 vuur op Londen, Antwerpen en ook Luik.

ZEEOORLOG —

27 Nov. (D.N.B) — Duikbooten boorden zes schepen met een inhoud van 33.500 B.R.T. alsmede drie torpedojagers in den grond.

28 Nov. (D.N.B.) — De zee-oorlog voor de Noorsche kust is in den laatsten tijd sterk opgeleefd. Op 27 November sloegen Duitsche konvooien voor West-Noorwegen verscheidene aanvallen van vijandelijke bommenwerpers en torpedovliegtuigen af.

1 Dec. (D.N.B.) — De Duitsche marine heeft in November 7 koopvaardijschepen met een inhoud van 35.500 B.R.T., 8 torpedojagers, 1 duikboot, 6 motortorpedobooten, 4 bewakingsvaartuigen en 17 landingsbooten in den grond geboord. 8 andere schepen en 5 motortorpedo-booten werden beschadigd.

2 Dec. (R.O.) — Op 27 November deden vliegtuigen van vliegkampschepen aanvallen op een Duitsch convooi voor de Noorsche kust. Een troepentransportschip werd in vlammen achtergelaten; twee vrachtschepen en een treiler in brand geschoten en naar de kust gedreven. Deze 3 schepen zijn vermoedelijk vernietigd. Bij een lateren aanval werden nog drie vrachtschepen, 2 treilers en twee andere escorteschepen beschadigd of in vlammen achtergelaten. Er waren geen eigen verliezen.

HET VERRE OOSTEN —

China —

29 Nov. (D.N.B.) — Japansche infanterie heeft de grens tusschen Kwangsi en Kweitsjau overschreden en is de provincie Kweitsjau binnengedrongen.

Philippijnen —

29 Nov. (D.N.B.) — Tegelijk met de landing op Leyte zetten de Amerikanen een eenheid aan land op Samar. Hier doen de Japanners sinds 12 November hevige tegenaanvallen, waardoor de vijandelijke troepen opeen werden gedrongen en geen verdere operaties konden verrichten.

30 Nov. (R.O.) — Opnieuw werd een Japansch convooi op weg naar Leyte vernietigd; 13 schepen werden tot zinken gebracht, terwijl naar schatting 4000 soldaten verdronken.

1 Dec. (R. O.) — Voor de zevende maal werd een Japansch convooi, bestemd voor Leyte, vernietigd; ditmaal waren het 6 schepen, waarmede 5000 Japanners verdronken. De totale Japansche verliezen bij deze pogingen kunnen op 25.000 man, 29 transportschepen en 18 escortevaartuigen worden gesteld.

3 Dec. (R.O.) — De Japanners hebben luchttroepen op Leyte geland. Zij slaagden er in de bedreiging van Ormok, de laatste haven in Japansche handen, te verminderen.

Luchtoorlog —

27 Nov. (D.N.B.) — Op 27 November wierpen verschillende formaties vijandelijke zware bommenwerpers van het type B 29 van groote hoogte bommen. Slechts geringe schade werd veroorzaakt.
(R.O.) — Vliegende vestingen deden opnieuw een aanval op Tokio.

28 Nov. (R.O.) — Bij een Amerikaansche luchtaanval op 24 November op de baai van Manilla werden minstens 48 schepen vernietigd of beschadigd, terwijl 87 Japansche vliegtuigen zeker en 32 waarschijnlijk vernield werden.

29 Nov. (D.N.B.) — De Japansche luchtmacht bracht op 28 November een groot vijandelijk transportschip en een landingsboot ten W. van Leyte tot zinken. Voorts werden vliegvelden op Saipan aangevallen. Een speciaal corps bracht 1 slagschip, 3 groote kruisers en 4 groote transportschepen tot zinken, terwijl 1 slagschip of zware kruiser en een transportschip werden beschadigd.

30 Nov. (D.N.B.) — In den nacht van 29 op 30 Nov. ondernamen kleine formaties van op de Marianen gestationeerde Amerikaansche bommenwerpers in verscheidene golven aanvallen op Tokio. Belangrijke installaties werden niet getroffen, terwijl ook de verliezen aan menschenlevens gering waren.
(R.O.) — Voor het eerst werd een nachtelijke luchtaanval op Tokio gedaan. Deze werd uitgevoerd door super-vliegende forten; het was de derde aanval binnen 5 dagen.

3 Dec. (D.N.B.) — Het gebied van Tokio en Yokohama werd op 3 dezer in verscheidene golven door Amerikaansche bommenwerpers aangevallen.

(V. b. Krijgsverr. 6157-58)

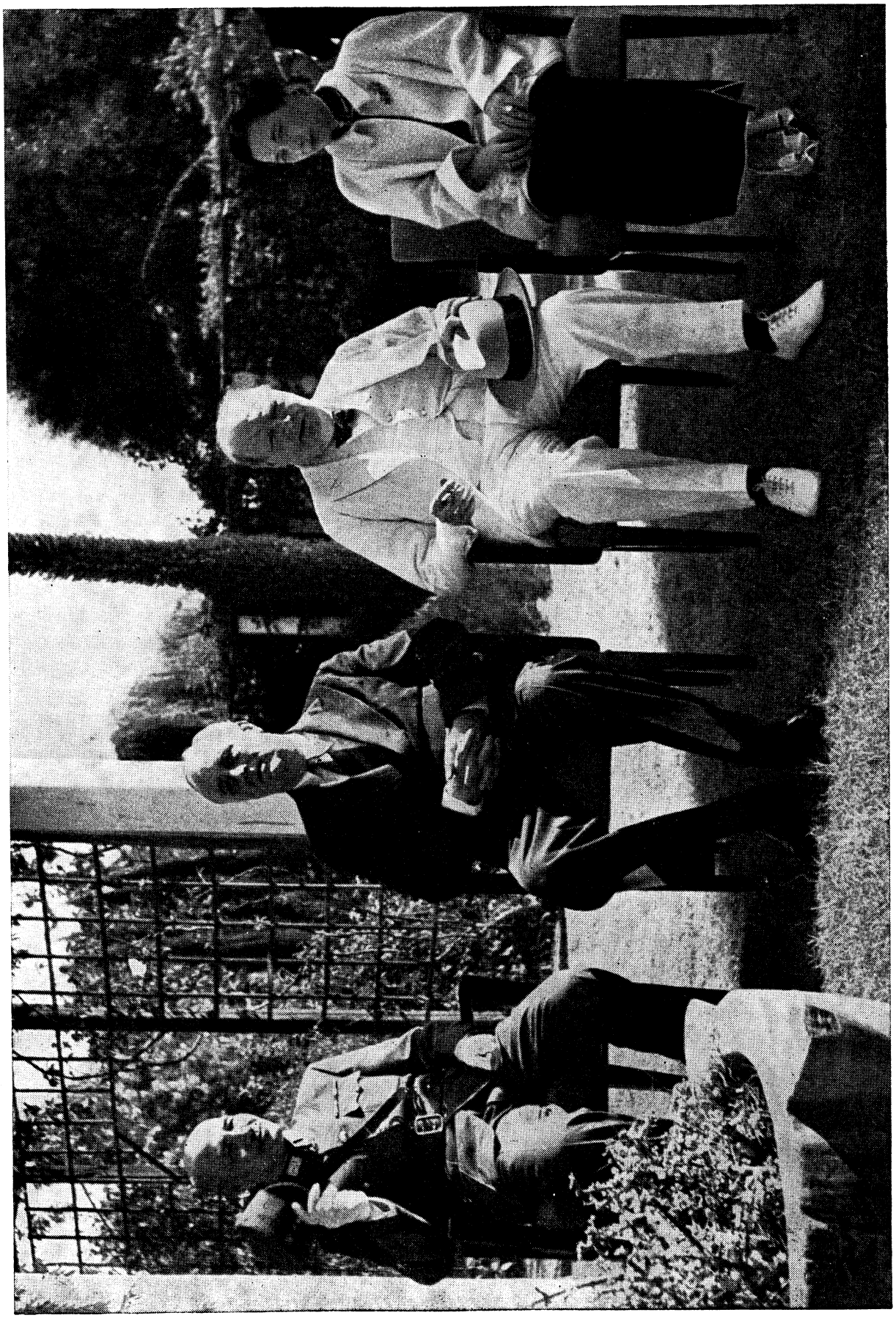

Een jaar geleden hebben Churchill, Roosevelt en Tsjiang-Kai-Sjek in Noord-Afrika geconfereerd. De drie groote mogendheden waren vastbesloten hun vijanden op zee, in de lucht en op den grond onder voortdurenden druk te zetten. V.l.n.r.: de Generalissimo, **Roosevelt, Churchill** en Mevrouw Tsjiang-Kai-Sjek. (British Official Photograph)

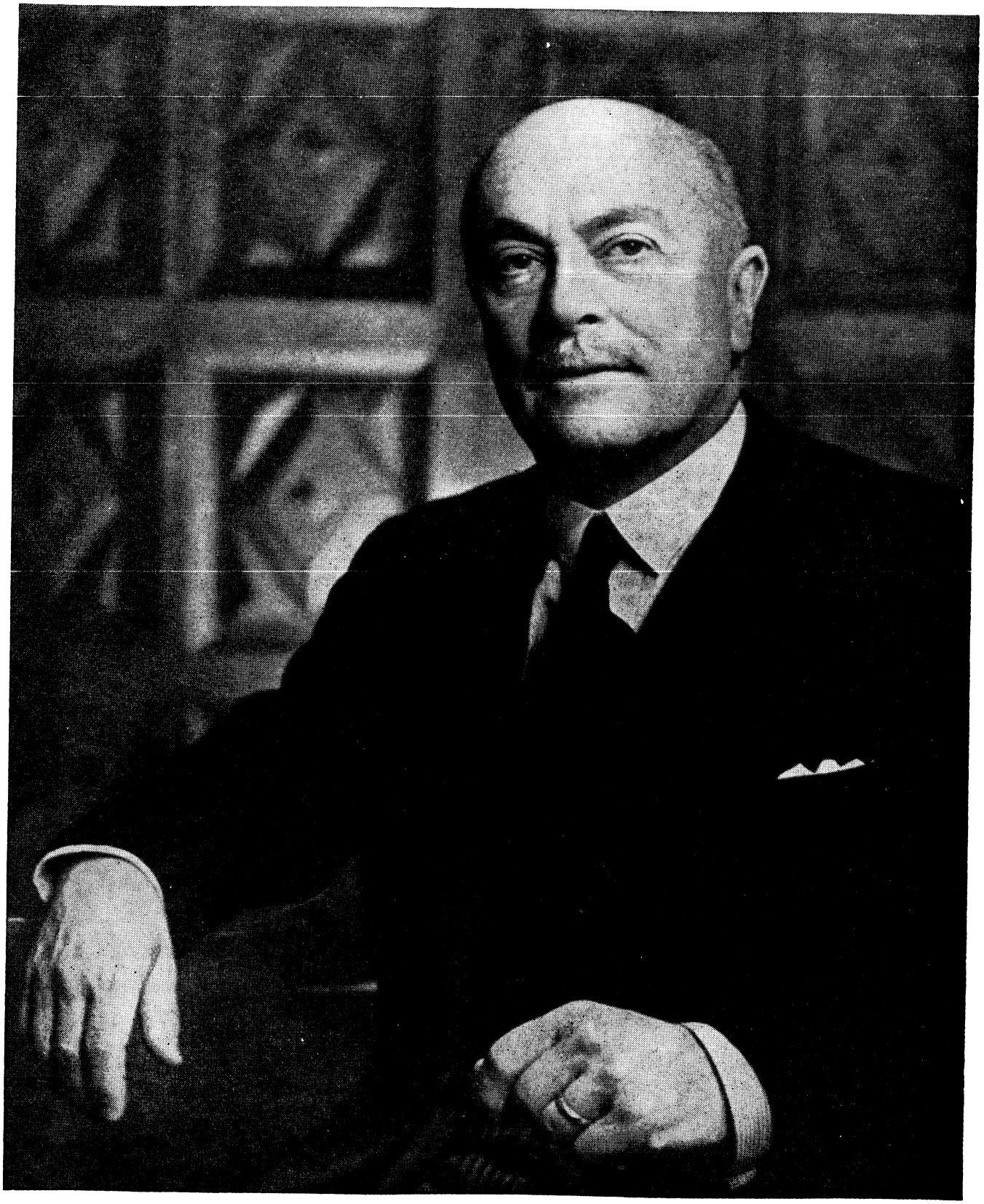

Herbert Pierlot, premier van België.

(Foto Anefo)

NEDERLAND (Bevrijd gebied) —

A. **Vrouwencorps bij de Marine —**
4 Dec. (Radio-Oranje) — H. M. de Koningin heeft dezer dagen een Koninklijk Besluit geteekend, waarbij de Koninklijke Nederlandsche Marine een eigen vrouwencorps krijgt. De leden van dit corps zullen Marva's worden genoemd, een afkorting van de woorden Marine Vrouwen Afdeeling, en zullen een donker blauwe uniform dragen.
(V. b. V. H. K. 6149 D)

B. **Persconferentie van Prof. Gerbrandy —**

5 Dec. (R. O.) — Op een persconferentie, die op 4 Dec. in Nederland is gehouden heeft prof. Gerbrandy o.m. verklaard, dat zijn regeering zal aftreden zoodra Nederland bevrijd is. Hij voegde er aan toe, dat hij en zijn ministers niet naar Nederland waren gekomen om de regeering te vestigen, maar uitsluitend om dringende zaken af te handelen. Minister Gerbrandy legde den nadruk op de volgende punten. De bestaande Tweede Kamer is in 1937 gekozen en had volgens de grondwet in 1942 herkozen moeten worden. Ongeveer 1/3 deel van de bevolking, die nu den kiesgerechtigden leeftijd heeft bereikt, kon in 1937 nog niet stemmen. De oude kamerleden zouden niet den steun genieten van deze jonge, frissche elementen, die den nieuwen geest in Nederland vertegenwoordigen. De verzetsbeweging zal medezeggenschap moeten hebben in de vorming van de nieuwe wetgevende macht. De Minister hoopte dat, wanneer H. M. de Koningin een nieuwen eersten minister benoemt, dit een man zal zijn die gedurende de geheele Duitsche bezetting in Nederland heeft gewoond en het verzet tegen de Nazi's op Nederlandsch gebied geleid heeft. Intusschen zal al het mogelijke worden gedaan om de oorlogsinspanning van Nederland aan te passen bij die van de andere vereenigde volkeren. Het Nederlandsche leger zal deelnemen aan den oorlog in het Groote-Oceaangebied en aan de bezetting van Duitschland.
(V. b. Gerbrandy 6161 A; 6159 B)

NEDERLAND (Bezet gebied) —

C. **Demarcatielijn tusschen Oost- en West-Nederland voor mannen —**
6 Dec. — De hoogere S.S.- en politieleider Noord-West, Rauter, en de commissaris-generaal voor de Openb. Veiligheid betr. de IJsel-sperlinie maken bekend, dat op grond van artikel 47 van de Verordening openbare orde 1943 no. 1-1943 o.m. bepaald wordt:

Het overschrijden in beide richtingen van de lijn, welke wordt gevormd door den loop van den IJsel, vanaf den Rijn tot zijn uitmonding met het Keteldiep in het IJselmeer en welke wordt voortgezet door de kust van het IJselmeer en de kust van de provincies Friesland en Groningen langs de Waddenzee, is verboden voor mannen, behoorende tot de jaargangen 1905—1928.

Handelingen in strijd met deze beschikking worden gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden en met geldboeten van ten hoogste ƒ 2000 of met een dezer straffen, voor zoover niet op grond van andere bepalingen een zwaardere straf is verbeurd.
De commissaris-generaal voor de Openbare Veiligheid of de door hem aangewezen instantie kan andere uitzonderingen toestaan. Verzoeken daartoe moeten worden ingediend bij den politieofficier van de „Beauftragten" voor de provincie of voor de stad Amsterdam of Rotterdam, die met het oog op de verblijfplaats van den verzoeker bevoegd is. **(V. b. Duitsche dwangmaatr. 6153 C; 6119 G; 6057 A)**

Bekendmaking.

De Burgemeester van Zaandijk maakt op last van den Wehrmachtsbefehlshaber in Nederland het volgende bekend:

Het is ten strengste verboden boomen langs wegen of in de omgeving van militaire werken te kappen of te beschadigen.

Ook boomen op particulier terrein mogen in geen geval worden geveld.

Tegen overtreding van dit verbod zal ten strengste worden opgetreden.

De waarn. Burgemeester van Zaandijk,
P. S. VOLKERS.

Zaandijk, 24 October 1944.

D. **Bepalingen inzake het voeren van het Roode-Kruisteeken —**
Aangezien gebleken is dat het Roode-Kruis teeken bij herhaling door Nederlandsche burgers ten onrechte en in strijd met de bepalingen van het Verdrag van Genève van 27 Juli 1929 wordt gevoerd, zijn in overeenstemming met de bevoegde instanties van de Duitsche weermacht, bepalingen vastgesteld die moeten waarborgen, dat dit teeken uitsluiend me machtiging van het Nederlandsche Roode Kruis wordt gebruikt.

De beschikking in zake het voeren van het Roode-Kruisteeken laat geen twijfel bestaan, dat in de toekomst elk misbruik van het Roode-Kruisteeken zeer scherp en eventueel ook als sabotage met de zwaarste straffen bestraft zal worden.
(V. b. Roode Kruis 6113 H)

E. **W. Dyserinck onder-voorzitter van het Nederl. Roode Kruis —**
9 Dec. — Het Rijkscommissariaat maakt bekend:

De commissaris-generaal voor Bestuur en Justitie heeft op 8 December, den heer consul-generaal t.b. Willem Dyserinck benoemd tot onder-voorzitter van het dagelijksch bestuur van het Nederlandsche Roode Kruis.
(V. b. Roode Kruis 6165 D)

F. **Doodvonnissen wegens moord op ondergedokenen —**
5 Dec. — Voor het Duitsche Obergericht hebben terechtgestaan de landbouwer J. van der Veen te Voorthuizen, de landbouwer G. Mulder te Voorthuizen, de melkrijder Th. Pater te Voorthuizen en de landbouwer J. E. van de Haar te Huigen, gemeente Putten. De verdachten werden respectievelijk beschuldigd van moord, aanstichting tot en medeplichtigheid aan moord en opruiing.

In Voorthuizen werd in grooten omvang aan ondergedoken joden huisvesting verleend. Er was hiervoor een soort organisatie gevormd, die in verbinding stond met „Vrij Nederland". De leiding berustte bij de leerares A. van der Broek. Onder de ondergedokenen waren twee personen, mej. K. Levie en mej. R. Groenenberg, die met de bovengenoemde beschuldigden in conflict geraakten.
De onverlaten kwamen overeen, beide ondergedokenen te vermoorden in een kippenhok. Rachel Groenenberg, daarheen gelokt onder het voorwendsel, dat zij een betere schuilplaats zou krijgen, werd met een hamer neergeslagen. Toen bleek, dat zij nog niet dood was, heeft men haar den hals afgesneden. Tot den tweeden moord is het niet meer gekomen. De verdachten Van der Veen en Mulder werden wegens moord ter dood veroordeeld, de verdachte Pater wegens medeplichtigheid tot vijf jaren tuchthuisstraf. De verdachte Van de Haar werd wegens aansporing tot verzet tegen maatregelen der bezettende macht veroordeeld tot een jaar en zes maanden tuchthuisstraf.
(V. b. Doodvonnissen 6127 E)

CANADA —

G. **Voortzetting der oorlogsinspanning - Motie van vertrouwen in Mackenzie King aangenomen —**

Min.-pres. Mackenzie King

8 Dec. — Het Canadeesche Lagerhuis heeft, naar Reuter uit Ottawa meldt, met 141 tegen 70 stemmen een amendement aangenomen op de motie van vertrouwen, zooals die door de regeering was ingediend. De motie luidt, dat het Huis „de regeering bij de instandhouding der oorlogsinspanningen zal steunen". Vervolgens werd de motie van vertrouwen (141 tegen 70 stemmen) ten gunste der regeering aangenomen . **(V. b. Verzet tegen geall. strategie 6161 M; Mackenzie King 2014 B)**

DUITSCHLAND —

A. Protest tegen schending van het volkenrecht —

3 Dec. — Volgens een bericht van „United Press" uit Straatsburg, heeft aldaar de Gaullistische generaal Le Clerc een bekendmaking uitgevaardigd en in geheel Straatsburg doen aanplakken, volgens welke voor elken uit een hinderlaag of door vrijbuiters gedooden Franschen soldaat vijf Duitsche gijzelaars terechtgesteld zullen worden. De gijzelaars zullen zoo noodig genomen worden uit de door de divisie van Le Clerc gemaakte krijgsgevangenen. Dit dreigement tegen Duitsche onderdanen en krijgsgevangen geeft het opperbevel van de Duitsche weermacht aanleiding tot de volgende tegenverklaring:

„In Duitschland bevinden zich vele honderdduizenden Fransche krijgsgevangenen en andere Franschen. Wanneer generaal Le Clerc en zijn chef, generaal de Gaulle een systeem van in strijd met het Volkenrecht zijnde represailles willen invoeren, waarvan Duitsche onderdanen en krijgsgevangen Duitsche soldaten het slachtoffer moeten zijn, dan moeten de generaals weten, dat het niet zal blijven bij de represailles, waarmede zij dreigen, maar dat Duitschland zeer krachtige tegenrepresailles zal nemen en dat de slachtoffers van deze tegenrepresailles de in Duitschland aanwezige Franschen zullen zijn. Wanneer generaal Le Clerc en de Gaulle een dergelijk wederzijdsch vermoorden van onschuldige slachtoffers wenschen, kan dat. De wereld wete echter, dat zij de verantwoordelijkheid daarvoor dragen. **(V. b. Protest behandeling krijgsgev. 6079 E)**

B. Vrouwen in militairen dienst —

5 Dec. (D.N.B.) — De Reichsreferentin van den B.D.M. en de Reichsfrauenführerin hebben een oproep uitgevaardigd, waarin medegedeeld wordt, dat de mogelijkheden, die thans reeds voor de vrouwen bestaan in dienst van de weermacht te treden, uitgebreid zullen worden tot een korps van weermachthelpsters (Wehrmachthelferinnen-korps) waarin iedere vrouw van 18 jaar af, die dit wenscht, dienst kan doen op de plaats van een soldaat, welke haar in dit korps al naar geschiktheid, wordt toegewezen.

ENGELAND —

C. Omvang der Engelsche oorlogsinspanning - Verlies- en schadecijfers —

Aan „Je Maintiendrai" ontleenen wij:

De Engelsche regeering heeft 28 Nov. een Witboek gepubliceerd waarin de Britsche prestaties voor de oorlogvoering uitvoerig worden beschreven.

In geen ander land ter wereld zijn er percents-gewijze zooveel mannen en vrouwen gemobiliseerd als in Engeland. 22 millioen mannen en vrouwen zijn voor militaire diensten opgeroepen of werken in de oorlogsindustrie. Van alle mannen tusschen de 14 en 65 jaar zijn er in dit land meer dan 93% onder de wapenen of ingedeeld bij de luchtbescherming en oorlogsindustrie. 4½ millioen mannen en niet minder dan ½ millioen vrouwen zijn onder de wapenen. Verder zijn er nog 6½ millioen vrouwen ingedeeld bij de luchtbescherming en ander oorlogswerk. Tot Juni van dit jaar zijn er in Engeland sedert het uitbreken van den oorlog, geproduceerd: meer dan 100.000 vliegtuigen, w.o. 10.000 zware bommenwerpers, 17.700 middelzware en lichte bommenwerpers, en 38.000 jagers; 25.500 tanks, meer dan 919.000 militaire auto's en vrachtauto's, 35.000 stukken veldgeschut van middelzwaar en zwaar kaliber en 21.600 stukken luchtafweergeschut; 722 groote oorlogsschepen en bijna 1.400 kleinere oorlogseenheden en meer dan 3.600 landingsvaartuigen en andere marine vaartuigen.

Alleen in 1943 hebben Br. gieterijen en fabrieken 20.000 stukken scheepsgeschut geleverd. En dit is alleen nog maar de oorlogsvloot. Bovendien zijn op de Britsche scheepswerven tot aan het einde van 1943 nog 6.000 schepen met een gezamenlijke tonnage van 4½ millioen br. reg. ton voor de koopvaardijvloot gebouwd en verder werd een zeer groot aantal verbouwingen en reparaties verricht, waarvoor zij de helft van de werkkrachten beschikbaar hadden.

Wat de landbouw aangaat, voor den oorlog verbouwde Gr. Br. één vijfde van zijn benoodigde voedselvoerraad, nu meer dan 2/3. De productie van tarwe, gerst en aardappelen is meer dan verdubbeld.

Verlies- en schadecijfers: De gewapende macht van Gr. Br. heeft in 5 jaar meer dan een half millioen manschappen verloren, waarvan 176.000 zijn gesneuveld. Van de koopvaarderij zijn 29.600 mannen omgekomen. Door luchtbombardementen zijn 57.000 burgers, w.o. 27.500 kinderen gedood en meer dan 78.000 gewond. 4½ mill. huizen zijn beschadigd of vernield, d.w.z. 1/3 van alle huizen in Gr. Br. Meer dan 200.000 zijn er geheel vernield. Tot aan het eind van 1943 zijn er meer dan 2900 schepen verloren gegaan, in het geheel 11.600.000 b.r.t. **(V. b. Oorlogsverliezen 5556 C)**

FRANKRIJK —

D. Bezoek van generaal De Gaulle aan Moskou —

2 Dec. D.N.B.) — Naar uit Moskou wordt gemeld, is De Gaulle aldaar gisteren aangekomen.

Volgens Reuter zullen bij de besprekingen van De Gaulle met Stalin de volgende punten op den voorgrond staan: collectieve veiligheid, een nieuw pact tusschen Frankrijk en Sovjet-Rusland en regionale pacten in Europa.
(V. b. De Gaulle 6129 F)

E. Verdrag met de Sovjet-Unie —

10 Dec. (D.N.B.) — Naar radio Moskou meldt, wordt in het Sovjet-Russisch-Fransche communiqué over het bezoek van generaal De Gaulle en zijn minister van Buitenlandsche Zaken Bidault aan Moskou o.a. gezegd, dat de besprekingen met Stalin en Molotof betrekking hebben op het geheele vragencomplex, dat de voortzetting van den oorlog en 'n blijvenden vrede alsmede vooral het Duitsche probleem betreft. Beide regeeringen hebben haar oprechten wensch bevestigd naar een nauwe samenwerking, alsook haar voornemen de oorlogshandelingen voort te zetten tot aan de volledige overwinning op Duitschland en alle maatregelen te nemen om Europa voor een nieuwe agressie te behoeden.

Ter uitvoering van deze besluiten hebben de beide regeeringen op 10 Dec. de onderteekening tot stand gebracht van een Verdrag van Bondgenootschap en wederzijdschen Bijstand, waarvan de tekst afzonderlijk zal worden gepubliceerd. **(V. b. Sovjet-vertegenw. bij Fr. reg. 5700 E)**

GRIEKENLAND —

F. Britsche bevelhebber eischt terugtrekken van Elas-troepen —

4 Dec. — Generaal Scobie heeft volgens een bericht van Reuter aan alle troepen van Elas en de politie van Elas bevel gegeven een vrij groot gebied van Athene en den Piraeus te verlaten, met inbegrip van den Marathondijk. Troepen van Elas, die Woensdag na middernacht in dit gebied worden aangetroffen, zullen als vijanden worden beschouwd. Troepen van Elas, buiten dit gebied, in het achterland van Attica, moeten blijven waar zij zijn. Iedere beweging, die zij uitvoeren, zal als vijandelijk worden beschouwd.

800 Elas-soldaten zijn van Thebe uit het gebied van Athene en den Piraeus binnengedrongen. In Thessium, een district van Athene, waar zij al ruim 24 uur met behulp van vroegere officieren en cadetten van het leger strijden, zouden zij de meerderheid krijgen. Door Britsche troepen zijn formaties omsingeld en ontwapend, zonder dat daarbij schoten gelost behoefden te worden. Duizenden Atheners volgden vandaag het stoffelijk overschot van de slachtoffers der schietpartij op Zondag, op weg naar de Kathedraal, waar een rouwdienst gehouden werd.

G. Gebrek aan levensmiddelen —

4 Dec. — Het Grieksche ministerie voor de Voedselvoorziening deelde mede, dat er voor Athene nog slechts voorraden levensmiddelen voor eenige dagen aanwezig zijn.

H. Ongeregeldheden en stakingen

4 Dec. — Reuter meldt, dat in Athene nieuwe schietpartijen zijn ontstaan. Alle openbare bedrijven, de waterleiding uitgezonderd, hebben krachtens het stakingsbevel van de E.A.M. (de Grieksche verzetsbeweging) het werk in de hoofdstad neergelegd.

Naar Reuter uit Athene meldt, heeft de opperbevelhebber der Britsche troepen in Griekenland, generaal Scobie, een nieuwe proclamatie tot het Grieksche volk gericht, waarin het volgende gezegd wordt:

„Een beperkt aantal bepaalde elementen was voornemens de belangen van Griekenland als natie op te offeren, en, zoo mogelijk, een burgeroorlog te ontketenen. Daardoor was de Grieksche regeering genoodzaakt, in Athene en de Piraeus overeenkomstig de Grieksche grondwet den staat van beleg af te kondigen. Ik herhaal, dat ik, samen met de overwegende meerderheid van het Grieksche volk, hecht achter de constitutioneele regeering sta en haar elke hulp zal verleenen, totdat de Grieksche staat weer is hersteld met een rechtmatig leger achter zich en er vrije verkiezingen kunnen worden gehouden.
(V. b. Onlusten te Athene 6162 G)

I. Min.-pres Papandreoe afgetreden

5 Dec. — Volgens een bericht van Reuter uit Athene heeft de Grieksche ministerpresident Papandreoe zijn ontslag ingediend. **(V. b. 6 Ministers afgetr. 6162 F)**

K. Militaire acties —

5 Dec. (D. N. B.) — De toestand in Athene is 4 December steeds ernstiger geworden, aldus Reuter. Want in verscheidene wijken ontstonden zware straatgevechten tusschen de twee elkaar vijandige partijen. De slag in Thracië schijnt met een overwinning voor de Elas (gewapende onderdeelen van de Eam beweging) geëindigd te zijn, die een strategisch belangrijken berg hebben bezet en hun royalistische tegenstanders uit de streek hebben verdreven door het vuur te rich-

ten op de onder hen staande tegenstanders. De Eam had 4 December negen van de vijftien politiedistricten van Athene bezet, waarna de regeeringstrouwe politie werd ontwapend, terwijl sterke formaties Elas-troepen, ondanks het door generaal-majoor Scobie uitgevaardigde verbod vanuit verscheidene richtingen de hoofdstad naderden.
Een heele divisie Elas-troepen zou in de afgeloopen 36 uur groepsgewijze de hoofdstad binnengedrongen zijn..
Volgens den Britschen berichtendienst duren de gevechten in het gebied van de Acropolis te Athene voort. Britsche troepen hebben duizend partisanen in de buitenwijken omsingeld en ontwapend. In den Piraeus, waar de partisanen blijkbaar de overhand hebben, vielen zij drie politiebureaux aan en namen zij een aantal officieren gevangen.

6 Dec. (D.N.B.) — Naar Reuter uit Athene meldt zijn Britsche tanks en luchtlandingstroepen in de ochtenduren tot den strijd tegen de Elastroepen overgegaan.
Reuter meldt nader, dat de Britsche luchtlandingstroepen het communistische hoofdkwartier, gevestigd op het hoofdplein van de stad, zijn binnengedrongen, nadat zij de toegangen met granaten hadden doen springen. Ca. 40 gevangenen, de meesten nog gewapend, werden uit het gebouw gehaald. Onder hen bevonden zich eenige jonge vrouwen. De strijd wordt nog van het belendende gebouw uit voortgezet. De algemeene staking is uitgebreid tot het havengebied van Patras, waar de Elastroepen 100 leden der nationale garde hebben ontwapend.
Voorts wordt gemeld, dat de toestand in Saloniki zich verscherpt.

8 Dec. (D.N.B.) — Volgens een bericht van generaal Scobie, den Britschen opperbevelhebber in Griekenland, dat Reuter doorgeeft, hebben 7 December den geheelen dag de gevechten in Athene en op den Piraeus tusschen Britsche en geregelde Grieksche troepen eenerzijds en troepen der opstandelingen anderzijds voortgeduurd.
In de meeste gebieden zijn, deels tegen hevig verzet in, vorderingen gemaakt. Aangezien de opstandelingen vele bunkers en stabiele huizen bezet hielden, heeft men gebruik moeten maken van tanks en artillerie om hen daaruit te verdrijven. In de buitenwijken van Athene en den Piraeus hebben de troepen der opstandelingen zich ingegraven en kazernes, die door geregelde Griekse troepen bezet waren, met granaatwerpers beschoten. Vliegtuigen zijn ter ondersteuning van de Griekse en Britsche troepen in den strijd gebracht. Deels in scheervlucht steunden zij de operaties met mitrailleuraanvallen.
Tot dusver is niet gebleken, dat de troepen der opstandelingen het bevel van generaal Scobie nakomen, volgens hetwelk zij zich na 7 December te middernacht buiten het voorgeschreven gebied rondom Athene moeten houden.
Generaal Scobie heeft, volgens „Exchange" versterkingen naar Athene en den Piraeus gezonden. De eerste stukken veldartillerie zijn in stelling gebracht tegen de barricaden der Elas. In een dagorder heeft generaal Scobie medegedeeld, dat alleen geregelde formaties van het Grieksche leger en de vloot naast het Britsche leger de orde zullen handhaven. Tot dusver zijn weinig slachtoffers gevallen. De schade aan gebouwen in Athene beperkt zich tot twee stadswijken. De strijdkrachten der Elas in de hoofdstad worden geschat op 5000 tot 7000 man. 5000 leden van de Elas en Eam zijn als gevangenen in kampen ondergebracht. De toeleg van de Elas om van uit versterkte stellingen de haven Piraeus aan te vallen, heeft generaal Scobie genoopt, de hulp der Britsche vloot in te roepen. Troepen van de marine namen de stellingen onder vuur en gingen aan land om de toegangswegen tot den Piraeus te bewaken. Te Saloniki is de algemeene staking afgekondigd. In Athene zou nog geen verflauwing der verzetsbeweging zijn te constateeren. De Elas-troepen handhaven zich nog bij de Akropolis, waar bovenop zich Britsche valschermjagers bevinden.

A. Verklaringen van Churchill en Eden i.z. Griekenland —

5 Dec. — Naar Reuter meldt heeft Churchill in het Engelsche Lagerhuis in zake den toestand in Griekenland er op gewezen, dat de vraag of het Grieksche volk een monarchie of een rechtsche of linksche regeering wenscht een zaak is, die van de beslissing van het Grieksche volk zelf afhangt. Tot het Grieksche volk in staat is een beslissing te nemen, zal Engeland niet dralen zijn numeriek aanzienlijke leger in Griekenland — dat nog versterkt wordt — te gebruiken, opdat wet en orde gehandhaafd worden.

Ten aanzien van de ernstige botsingen te Athene was spr. van meening, dat het aan de hand van de thans beschikbare gegevens niet gemakkelijk was vast te stellen, wie het vuur heeft geopend. Het is betreurenswaardig, dat iets dergelijks in Athene gebeurd is, nauwelijks een maand, nadat de stad „bevrijd" is.
Griekenland ziet zich, zoo zeide Churchill, geplaatst tegenover hoogst wanhopige economische en financieele problemen, geheel afgezien van den burgeroorlog, welken de bezettende macht poogt te voorkomen. De Geallieerde troepen poogden het bloedvergieten te verhinderen, doch vaak is het noodzakelijk, geweld te gebruiken om nog grooter bloedvergieten te voorkomen. De verantwoordelijkheid ligt binnen de geallieerde militaire sfeer. Tot aan de algemeene verkiezingen onder veilige uiterlijke omstandigheden moet de autoriteit der Griekse regeering als zoodanig aangenomen en in het geheele land afgedwongen worden. Wanneer de Geallieerden de Grieken zouden willen helpen, dan zouden zij dit niet kunnen doen, wanneer de automatische pistolen, die geleverd werden voor het gebruik tegen de Duitschers, thans gebruikt worden voor een poging om met geweld een communistische dictatuur af te dwingen, zonder dat het volk in staat is zijn wensch kenbaar te maken. „Engeland neemt", aldus Churchill, „een groote verantwoordelijkheid op zich, wanneer het tusschenbeide komt voor het handhaven van wet en orde in Athene.

8 Dec. — Churchill verklaarde volgens Reuter in het Lagerhuis over Griekenland: „De tegen ons ingediende aanklacht luidt, dat wij Britsche strijdkrachten in den strijd werpen om de vrienden der democratie in Griekenland en in andere deelen van Europa te ontwapenen en de volksbewegingen te onderdrukken, die bij het overwinnen van den vijand dapperen bijstand hebben geleverd. Het betreft hier een tamelijk nauwkeurig geschilpunt, waarover het Huis zich moet uitspreken, voordat wij hedenavond uiteengaan." Voorts zei Churchill: „Wij gaan een moeizamen weg vol dorens. Wij moeten lasten op ons nemen en uiterst ondankbare taken. Wij worden door alle kringen uitgelachen, bespot en gehekeld."
Eden verklaarde tijdens de debatten, dat hij de gebeurtenissen in Griekenland betreurt. Engeland moet er naar streven, dat het Grieksche volk zijn eigen beslissingen tot uitdrukking brengt door stembriefjes en niet door bommen.
Bij het stellen van de kwestie van vertrouwen aan het einde der debatten, verkreeg Churchill 279 stemmen, tegen
(V. b. Onlusten te Athene 6162 G; Eden 6155 H)

HONGARIJE —
B. Szalasi door Hitler ontvangen —

6 Dec. (D.N.B.) — De Führer heeft op 4 December den leider van de Hongaarsche natie, Frans Szalasi, ontvangen, die voor een bezoek in Duitschland vertoefde. De Führer heeft met Szalasi een vrij langdurig onderhoud gehad over alle vraagstukken van de politieke, militaire en economische samenwerking tusschen Duitschland en de onder de revolutionnaire Hongaristenbeweging één geworden Hongaarsche natie. Deze bespreking, die nu weer verloopen is in den geest der oude traditioneele en beproefde wapenbroederschap en vriendschap der beide volken, werd beheerscht door het vaste voornemen van het Duitsche en Hongaarsche volk, den verdedigingsstrijd met alle middelen voort te zetten en daarvoor ook alle voorwaarden te scheppen. Van Duitsche zijde namen aan het onderhoud deel rijksmin. Von Ribbentrop, generaal-veldmaarschalk Keitel en generaaloberst Guderian; van Hongaarsche zijde minister Baron Kemeny, minister van Buitenl. Zaken en de Honved-minister kol.-gen. Beregffy.
(V. b. Szalasi 6122 E)

INTERNATIONAAL —
C. Internationale Luchtvaartconferentie —

9 Dec. (R.-O.) — De Internationale conferentie voor de Burgerluchtvaart te Chicago is ten einde. Er zal een organisatie worden opgericht, die haar zetel in Canada zal vestigen, waarin alle aangesloten landen een stem zullen uitbrengen. Deze organisatie zal problemen als luchtwaardigheid, exploitatie, vervoerprijzen, navigatie e.d. behandelen en trachten inzake al dergelijke technische en economische punten regelingen tot stand te brengen. De organisatie zal worden gepresideerd door een lichaam, waarin 7 groote luchtvaartmogendheden vertegenwoordigd zullen zijn, o.a. Nederland, alsmede groepen van de kleinere mogendheden. Er is een plaats open gehouden voor Rusland, dat niet op de conferentie tegenwoordig was. Het hoofddoel van de conferentie, nl. tot een nauwkeurige regeling van de concurrentie in de burgerluchtvaart te komen is evenwel niet bereikt. De oorzaak hiervan is de uiteenloopende zienswijze van Engeland en de Ver. Staten omtrent het vervoeren van passagiers tusschen tusschenstations op lange afstandsvluchten (het z.g. vijfde recht in de lucht). Men bedoelt hiermede, dat bv. Amerikaansche toestellen, vliegend van New York naar Rome via Londen en Parijs, ook passagiers zouden mogen vervoeren van Londen naar Parijs, dus tusschen twee tusschenstations op het oorspronkelijke traject New York-Rome. Engeland wilde hieraan wel medewerken, mits onder strenge internationale contrôle, terwijl Amerika volledige vrijheid wenschte zijn diensten ten koste van de plaatselijke concurrenten uit te breiden indien het verkeer tusschen de tusschenstations daartoe aanleiding zou geven. Toen overeenstemming niet mogelijk bleek werden de reeds wederzijds gedane concessies ingetrokken. Ieder land is dus nu vrij overeenkomsten die het vijfde recht insluiten al dan niet te teekenen Het Engelsche standpunt werd

door een aantal Europeesche staten, waaronder Frankrijk, gesteund. Het Amerikaansche standpunt werd o.a. door de Nederlandsche delegatie gesteund. In een persgesprek zeide Mr. L. P. M. Steenbergen, dat het Amerikaansche voorstel inderdaad enkele nadeelen oplevert voor de locale luchtlijnen, maar toch te verkiezen is boven het Engelsche standpunt, dat men niet als economisch gezond kan beschouwen en dat bovendien niet in het belang van het publiek is. Van het Amerikaansche plan mogen groote voordeelen voor de uitbreiding van de luchtvaart worden verwacht.
Ten slotte zij vermeld, dat de K.L.M. op de conferentie een plan indiende om na den oorlog 39 luchtlijnen te exploiteeren. **(V. b. Int. Luchtv conf. 6155 A)**

ITALIE (Koninkrijk) —

A. **Nieuw kabinet Bonomi —**

10 Dec. (D.N.B.) — Het door Bonomi gevormde nieuwe kabinet, waarin Palmiro Togliatti en Giulio Rodino als vice-presidenten zitting hebben, is, volgens Radio-Rome, als volgt samengesteld:
Minister van Buitenlandsche Zaken Alcide de Gaspari (Chr.democraat); min. van Binnenlandsche Zaken Bonomi; min. van Landbouw Fausto Bullo (communist); minister voor de Bezette Gebieden Mauro Occimaro (communist) minister van Financiën Marello Soleri (liberaal), minister van Opvoeding Vencenzo Arangio Ruin (liberaal), minister van Oorlog Alesandro Casati (liberaal); minister van Justitie Umberto Bettini (Chr.dem.); minister van Handel en Nijverheid Giuliano Grandi (Chr.dem.); minister van Transport Francesco Erabona (Dem. Arbeiderspartij); minister van P.T.T. Cervoletto (Dem. Arb.partij); minister van Luchtvaart Carlo Solari (Dem. Arb.partij), en minister van Marine admiraal Raffaello de Curtin.

10 Dec. (R.-O.) — In overeenstemming met de wapenstilstandsvoorwaarden hebben de geallieerden hun goedkeuring gehecht aan het nieuwe kabinet. De vicepresident is de leider der communisten.
(V. b. Kab. Bonomi afgetr. 6162 I)

ROEMENIE —

B. **Kabinet Sanatescu afgetreden**

4 Dec. — Naar de Britsche berichtendienst meldt, is de Roemeensche regeering Sanatescu afgetreden.

C. **Regeering Radulescu gevormd —**

8 Dec. (D.N.B. — Generaal Radulescu die een nieuw Roemeensch kabinet heeft samengesteld, heeft aan de leden van zijn regeering een programma voorgelegd, dat o.a. behelst: Onmiddellijke, totale uitvoering van de wapenstilstandsovereenkomst, herstel van de rust in het land, onmiddellijke ontwapening van de burgerwachten en van de Unie van Patriotten, Agrarische hervorming en afschaffing van de rassenwetgeving. **(V. b. Kab. Sanatescu afgetr. 6137 G)**

VER. STATEN —

D. **Crew onderstaatssecretaris van Buitenlandsche Zaken —**

4 Dec. — President Roosevelt heeft, naar Reuter meldt, Joseph C. Crew benoemd tot onderstaatssecretaris van het staatsdepartement. Hij neemt thans de plaats in, die voor kort Stettinius heeft gehad. Crew is tot het uitbreken van den oorlog tusschen de Ver. Staten en Japan Amerikaansch ambassadeur te Tokio geweest.
(V. b. Stettinius Min. v. Buitenl. 6151 B)

E. BIOGRAFIEËN — Lord Curzon —

Aan de „Telegraaf" ontleenden wij de onderstaande levensbeschrijving van Lord Curzon, wiens naam den laatsten tijd in verband met de Poolsch-Russische moeilijkheden inzake de wederzijdsche grensafbakening, herhaaldelijk wordt genoemd.

Het was na 'n succesvolle politieke en diplomatieke loopbaan, dat lord Curzon door Engeland werd afgevaardigd naar het vredescongres te Versailles in 1919.
Een der besten van de universiteit te Oxford werd hij spoedig na het behalen van zijn graad benoemd tot privé-secretaris van lord Salisbury, toen een van de vooraanstaande Engelsche politici en later — het was in 1885, dat Curzon benoemd werd — eerste minister. De jonge Curzon reisde veel, vooral in tropische gebieden en maakte zich vooral een buitengewone kennis van Aziatische toestanden eigen en het sprak bijna vanzelf, dat hij benoemd werd tot staatssecretaris voor Indië, spoedig gevolgd door de benoeming tot onderkoning van Britsch-Indië (in 1889, toen Salisbury minister-president was).
Hier kon Curzon zijn groote capaciteiten ten toon spreiden en in deze functie toonde hij zich een empire-builder van groot formaat. Overal waar hij kon, bij de Perzische Golf en in Thibet, zette hij den Russischen imperialisten den voet dwars en bevestigde hij de Britsche hegemonie in Indië en in de omliggende bufferstaten. Na het afloopen van zijn ambstermijn werd hij herbenoemd, doch deze wilskrachtige figuur kwam toen spoedig in conflict met den nieuwen opperbevelhebber der legers in Indië, Kitchener. In dit conflict kreeg hij geen steun van zijn regeering en in 1904 nam hij ontslag. Als lid van het Hoogerhuis deed hij nog vele malen van zich spreken, tot hij in in 1919 weer in het volle licht der publiciteit trad door een grens tusschen Polen en Rusland voor te stellen, waaraan later zijn naam werd gehecht en die door alle geallieerden werd goedgekeurd.
Dit voorstel kwam op een oogenblik, dat de Sovjet-Russische legers ondanks de binnenlandsche twisten aanmerkelijke successen tegen de Polen boekten, doch men kent ook den merkwaardigen afloop. De Polen waren blijkbaar hun groot historisch verleden niet vergeten, de Sovjet-Russen werden belemmerd door inwendige moeilijkheden en de Fransche generaal Weygand gaf den Polen goeden steun. Binnen enkele weken werden de Russen tot voorbij de Curzon-lijn teruggeslagen. Toen namen, zooals vanzelf spreekt, de Polen niet meer genoegen met deze lijn als grens en de definitieve grens tusschen Polen en Rusland, zooals die bij het vredesverdrag tot stand kwam, lag aanzienlijk Oostelijker dan de Curzon-lijn.
De demarcatielijn, zooals die in 1939 door Duitschland en Sovjet-Rusland werd vastgesteld, liep voor een goed deel samen met de Curzon-lijn, doch zoowel in het uiterste Noorden als in het Zuiden was hij iets gunstiger voor de Sovjet-Russen. Blijkbaar echter zat de Sovjet-regeering toen zoo met het nationaliteitenbeginsel in haar maag, dat zij het oude project van lord Curzon weer uit de archiefkast heeft gehaald, welke manoeuvre het voordeel heeft, dat zoowel Engeland als Amerika deze grens in 1919 heeft goedgekeurd.
(V. b. Lord Curzon 8 M; 35 AW)

DE WERELDOORLOG

Stellingen bij Arnhem geïnundeerd; Hevige strijd in Saargebied; Russen naderen Boedapest; Britten naderen Faenza; Groote luchtaanvallen op Duitschland; Amerikanen versterken hun positie op Leyte. —

WESTELIJK FRONT —
Nederland —
4 Dec. (D.N.B.) — Bij Arnhem hebben pioniers de dijken van den Rijn opgeblazen en zoodoende de vijandelijke stellingen ten Z. van den stad onder weter gezet Bij Venlo verzetten Duitsche troepen zich sinds weken hardnekkig.
(R.O.) — Britsche troepen zijn den verdedigingsring om Venlo binnengedrongen en namen Blerik. Het bruggenhoofd van Wansum, bij Venraaij, is door de Duitschers ontruimd.
5 Dec. (R.O.) — De linkeroever van de Maas is thans geheel van Duitschers gezuiverd. Het water van den Beneden-Rijn stroomt meer en meer door de door de Duitschers opgeblazen dijken over het land van Betuwe tusschen Arnhem en Nijmegen. De geallieerden moesten hun stellingen iets terugnemen.

Overig Westelijk Front —
4 Dec. (D.NB.) — Ten N.O. van Geilenkirchen stortten vijandelijke aanvallen ineen, evenals ten O. van Aken. In Saarlautern en in het brongebied van de Saar afweergevechten tegen den aanvallenden vijand. Saarunion werd heroverd. Ten N.W. van Lützelstein konden de Amerikanen de Beneden-Vogezen binnendringen. Ten Z. van Hagenau mislukten de vijandelijke aanvallen. In Schlettstadt en om Rapportsweiler wordt verbitterd gevochten. Ten N. van het kanaal van Hüningen werd een vijandelijke gevechtsgroep afgesneden.
(R.O.) — Langs de Roer hebben de Amerikanen thans 14 km van den oever in handen. Bij Saarlautern staken zij de Saar over. Tusschen Saar-union en Hagenau namen de Amerikanen Ingweiler. Ook Schettstadt is thans geheel in handen der Amerikanen.
5 Dec. (D.N.B.) — Bij Aken nam de kracht der vijandelijke aanvallen af. De citadel van Saarlautern werd heroverd.
(R.O.) — De situatie bij Aken onderging weinig verandering. De Amerikanen zijn Saarbrücken tot op 10 km genaderd. In den Elzas werd Ribeauville bevrijd.
6 Dec. (D.N.B.) — Plaatselijke gevechten bij Aken. Ten O. van Saarlautern hevige afweergevechten. Bij Forbach zijn vijandelijke formaties dichter genaderd. Vijandelijke aanvallen in den Elzas zijn gestrand.
(R.O.) — In den Aken-sector werd Bergstein veroverd. Over de Saar werden nieuwe bruggenhoofden gevormd. Saarlautern is thans geheel in Amerikaansche handen. In de buitenwijk van Sarreguemines wordt gevochten.
Even ten Z. van Saarlautern hebben de Amerikanen een krachtig bruggenhoofd van ongeveer 2 km. diep over de Saar gevormd. Er zijn weer vorderingen gemaakt in de richting van Saarbrücken en Sarreguemines. De Am. hebben zich meester gemaakt van plaatsen op minder dan 10 km. afstand van Saarbrücken en hun voorhoeden staan 5 km. ten N.W. en ten Z.W. van Sarreguemines. In Saarbrücken woeden groote branden. Het Am. Saarfront in Duitschland is nu 50 km. breed.
7 Dec. D.N.B. — Amerikaansche aanvallen bij Jülich werden afgeslagen. Bij Saarlautern strijd om kazemattroepen. Bij Forbach geringe Amerikaansche terreinwinst. Ten N.O. van Saaralben werden vijandelijke doorbraakpogingen uiteengeslagen.
(R.O.) — De Amerikanen bereikten de Roer op een nieuw punt bij Düren. Zij staan nog 8 km voor Saarbrücken. Saargemünd is gedeeltelijk in hun handen. Ook drongen zij door in Forbach. Ostheim, 8 km ten N. van Colmar werd veroverd. Sinds den eersten invasiedag geraakten 750.000 Duitschers in krijgsgevangenschap.
8 Dec. (D.N.B.) — Ten W. van Jülich vergeefsche vijandelijke aanvallen. Nieuwe pogingen om de Saar over te steken werden verijdeld, evenals het meerendeel der aanvallen ten O. van Saaralben. In het gebied van Schlettstadt en Rappoltsweiler werd de aanvallende vijand teruggeworpen. Pogingen om ons front bij Masmünster in te drukken mislukten.
(R.O.) —— De Amerikanen breiden hun bruggehoofden over de Saar uit. Zij strijden binnen de stellingen der Siegfriedlinie. Ten W. van Hagenau wonnen de Duitschers bij een tegenaanval eenig terrein terug.
9 Dec. (D. N. B.) — Bij Jülich trokken onze troepen zich naar den O. oever van de Roer terug. In het gebied van Hürtgen en Vossenack aanvallende Amerikaansche formaties werden uiteengeslagen. Bij Saarlautern heroverden wij eenige frontsectoren. Voortgezette vijandelijke aanvallen in de Beneden Vogezen werden afgeslagen. Aan den pasweg naar Kaysersberg en tusschen Mühlhausen en Thann wisselden eigen en vijandelijke aanvallen elkaar af.
(R.-O.) — Hevige strijd ten N. van Saarlautern, die in het voordeel der Amerikanen is verloopen. Vrijwel de geheele W. oever van de Roer in den Akensector is thans in Amerikaansche handen.
10 Dec. (D. N. B.) — Zware afweerstrijd tusschen Saargemünd en Bischweiler in het voorterrein van den Westwal. De vijand kon in Niederbronn en Bischweiler binnendringen. In den Elzas bij Kaysersberg aanhoudende vijandelijke druk. Bij Thann werd de voorgenomen vijandelijke doorbraak verhinderd.
(R.-O.) — De Amerikanen trachten thans ook bij Düren de Roer te bereiken. Zij staan nog 6 km van Saarbrücken. Geallieerde troepen drongen in Hagenau binnen en meer naar het Zuiden in Thann

OOSTELIJK FRONT —

4 Dec. (D. N. B.) — Op den Balkan werden aanvallen in het W. brongebied van de Morowa en aan de Drina afgeslagen. De bij Szigetvar en ten W. van Kaposvar optrekkende vijand werd opgevangen. Tusschen het Plattenmeer en Dunafoeldvar kon hij naar het N. terrein winnen. Ten N. van Erlau vergeefsche vijandelijke aanvallen. Bij Miskolcz mislukten doorbraakpogingen van Russen en Roemenen.
(R.-O.) — De Russen zetten hun opmarsch ten Z.W. en ten W. van Paks naar de rivier de Drau voort. In N. richting voorbij de rivier de Kapos oprukkend hebben zij punten op ongeveer 35 km van het meer van Balaton bereikt. In Noord-Hongarije werden Miskolcz en Satoralja-Ujhely veroverd.
In Miskolcz is een aantal fabrieken die belangrijk materiaal leveren voor de Duitsche en Hongaarsche legers.
Er wordt nu een wig in de Duitsche legers gedreven en de N. legergroep wordt teruggedrongen in de richting van het Matra-gebergte.
De positie van de Duitschers in het Z. is nog ernstiger dan in het N. Ten gevolge van de doorbraak ten W. van de Donau is een bewegingsoorlog ontstaan, waarbij de Russen van hun bruggenhoofd in verschillende richtingen oprukken met een snelhed van ruim 20 km. per dag. Door het persbureau „Transocean" wordt de Russische opmarsch ten W. van de Donau zeer snel genoemd. De berichtgeving uit Moskou gebruikte vanochtend voor de eerste maal het woord achtervolging.
5 Dec. (D. N. B.) — In Dalmatië versterkte vijandelijke druk bij Knin. Zware gevechten bij Vukovar, waar de vijand over de Donau kwam. Nieuwe Sovjet-aanvallen bij Szigetvar en ten W. van Kaposvar werden afgeslagen. De naar het N. opdringende vijand werd tusschen Plattenmeer en Donau opgevangen. Ten N.O. van Miskolcz leed hij zware verliezen.
(R.-O.) — Russische en Joego-Slavische troepen hebben Mitrovica, 70 km ten W. van Belgrado, bevrijd. De Russen behaalden aanzienlijke terreinwinst in de richting van het Balaton-meer; zij veroverden hier een 100-tal steden en dorpen en bereikten o.a. Siofok aan het Balaton-meer. Ongeveer 2/3 van Hongarije is thans in Russische handen.
4 Dec. (D.N.B.) — Omsingelingspogingen bij Knin werden verijdeld. In Hongarije nam de slag in omvang en hevigheid toe. Aan weerszijden van Boedapest is de vijand tot den grooten aanval overgegaan. Ten Z. van de stad werden over de Donau gezette troepen afgegrendeld. Ook bij Hatvan zijn zware gevechten ontbrand.
(R.-O.) — In Joego-Slavië werden verschillende plaatsen tusschen Donau en Sau, 75 tot 90 km ten N.W. van Belgrado, bevrijd. In Hongarije werd Szigetvar veroverd. Het meer van Balaton werd op meer punten bereikt en in dit gebied werden een 120-tal plaatsen bezet.
7 Dec. (D. N. B.) — In Montenegro en West-Servië verloopen onze marschbewegingen volgens de plannen. Vijandelijke aanvallen ten W. van het Fruska Gora-gebergte. Ook in het gebied ten O. van het Plattenmeer tot ten N.O. van Boedapest zette de vijand zijn aanvallen voort. Hij leed zware verliezen bij zijn aanvallen ten weerszijden van Boedapest. Zwakke aanvallen in het Matra-en in het Bükk-gebergte bleven vruchteloos.
(R.-O.) — In Joego-Slavië werd Sid, 200 km N.W. van Belgrado aan de spoorlijn naar Zagreb, bevrijd. In Hongarije is de driehoek, gevormd door de Donau, het meer van Balaton en de Drave, thans grootendeels in Russische handen. Vrijwel de geheele Z. oever van het Balatonmeer is in Russisch bezit. Oprukkend langs de W. oever van de Donau bereikten de Russen een punt op 40 km ten Z. van Boeda.
8 Dec. (D. N. B.) — Ten W. van de Fruska-Gora doorgedrongen formaties werden teruggeworpen. Vijandelijke pogingen om tusschen Drau en Plattenmeer naar het Westen door te breken, mislukten. Omsingelingspogingen ten Z. van Boedapest leverden den vijand slechts weinig terrein op, daarentegen kon hij ten N. van de stad zijn penetratiegebied verdiepen. Ten N.W. van Erlau en bij Miskolcz ble-

ven de aanvallen van den vijand vruchteloos.
(R.-O.) — In Dalmatië werd Knin bevrijd. In Hongarije werd Bares aan de N. oever van de Drau veroverd. Het Duitsche steunpunt Szekes-Fehervar wordt bedreigd.
9 Dec. (D. N. B.) — De gevechten om het vijandelijke Donaubruggenhoofd bij Voekovar duren voort. In Hongarije verkreeg de vijand tusschen Drau, Plattenmeer en Donau eenige kleine penetraties. Ten N. van Boedapest versterkte hij zijn druk in Z. en N. richting. De stad Waitzen viel in handen der Sovjet-Russen.
(R.-O.) — De Russen rukten opnieuw in W. richting op tusschen Drau en het meer van Balaton, terwijl zij ook vooruitgang maakten tusschen het N. einde van dit meer en de Donau.
10 Dec. (D. N. B.) — Onze aanval op het bruggenhoofd van Vukovar maakt goede vorderingen. In Hongarije geringe vijandelijke terreinwinst. Penetraties in het gebied van Boedapest werden afgegrendeld of opgeheven. Bij Miskolcz en in Oost-Slowakije bleven vijandelijke aanvallen zonder resultaat.
(R.-O.) — Ten Z. van Boedapest staan de Russen aan een spoorwegstation, dat 18 km van Boedapest ligt. Ten N. van de stad bereikten zij de Donau. De stad Vacz werd veroverd. De verbindingen met Boedapest worden nu aan 3 zijden door de Russen bedreigd.

ITALIE —

4 Dec. (D. N. B.) — Ten Z. W. van Vergato en bij Faenza werden vijandelijke aanvallen afgeslagen.
4 Dec. (R.-O.) — Het 8ste leger won terrein tusschen Faenza en Ravenna en bereikte den spoorlijn tusschen deze plaatsen.
5 Dec. (D. N. B.) — Van Faenza tot in het gebied van Ravenna zware afweergevechten.
5 Dec. (R.-O.) — De stad Ravenna werd veroverd. De Duitschers trekken terug.
6 Dec. (D. N. B.) — De stad Ravenna werd zonder slag of stoot prijsgegeven en daardoor voor de verwoesting gespaard.
6 Dec. (R.-O.) — Een Engelsch gemotoriseerd regiment is, na een schitterende omsingelingsbeweging, de stad Ravenna binnengedrongen. De Engelsche soldaten werden door de bevolking met uitbundige vreugde begroet.
7 Dec. (D. N. B.) — Het 8ste Engelsche leger heeft gisteren het zwaartepunt van zijn aanvallen verlegd naar ten Zuidwesten van Faenza. De tijdelijk binnengedrongen vijand werd op een kleine penetratie na weder uit ons hoofdgevechtsgebied geworpen.
8 Dec. (D. N. B.) — Het 8ste Britsche leger heeft ten Zuidwesten van Faenza zijn krachtige aanvallen voortgezet. De omstreden plaats Pideura bleef in Duitsche handen. Tankstrijdkrachten, die trachtten de stad Faenza te nemen, werden aan den rand van de stad opgevangen.
8 Dec. (R.-O.) — Mezzano, 10 km van Ravenna aan den weg naar Ferrara werd veroverd. Uit het Z. zijn geallieerde troepen dichter bij Faenza gekomen.
9 Dec. (D. N. B.) — De Engelschen zetten hun aanvallen in het gebied van Faenza voort. Zij slaagden er in onze troepen terug te dringen tot den Westelijken stadsrand. Ook om de plaats Pideura werd hevig gevochten.
10 Dec. (D.N.B.) — De slag om Faenza is gisteren tot de grootste hevigheid opgevoerd. Eigen tankformaties gingen tot den tegenaanval over en wierpen de Britten naar het Zuiden terug. Ook op den Westrand van Faenza werd de vijand over den Lamone-sector teruggeworpen.
10 Dec. (R.-O.) — Een dorpje op 1 km ten Z.W. van Faenza werd veroverd. Faenza wordt nu van 3 zijden bedreigd.

LUCHTOORLOG —

4 Dec. (D.N.B.) — Vijandelijke activiteit in West- en Zuidwest-Duitschland, speciaal door aanvallen in scheervlucht. In Zuid-Oost Duitschland werden bommen geworpen.
4 Dec. (D.O.) — In November wierpen de Engelsche en Amerikaansche luchtmachten een totaal van bijna 103.000 ton bommen op Duitschland, waarvan de R.A.F. 53.000 ton voor haar rekening nam. Bommenwerpers uit Italië deden op 2 en 3 Dec. aanvallen op punten bij Weenen.
5 Dec. (D.N.B.) — Bij vluchten overdag van Amerikaansche formaties werden Kassel en West-Duitschland getroffen. In den afgeloopen nacht ondernamen Britsche bommenwerpers aanvallen op Karlsruhe en Heilbronn.
5 Dec. (R.O.) — Ruim 1000 Engelsche bommenwerpers en jagers vielen gisterenavond Karlsruhe en Heilbronn aan. Overdag bombardeerden andere Eng. toestellen Oberhausen, terwijl ruim 1200 Amerikaansche bommenwerpers en 1000 jagers doelen bij Kassel en Mainz aanvielen.
6 Dec. (D.N.B.) — Amerikaansche bommenwerpers vielen gisteren Berlijn aan. Andere aanvallen waren gericht op het Westelijke Rijksgebied, waarbij vooral in Hamm schade ontstond. Soest was in den afgeloopen nacht het doel van een aanval der Britten, die ook aanvallen ondernamen op Westelijk en Zuidwestelijk Duitschland.
6 Dec. (R.O.) — De tactische luchtmacht deed 2200 aanvalsvluchten op spoorwegemplacementen in N. O. Nederland en Duitschland. Ruim 550 bommenwerpers begeleid door 800 jagers vielen Berlijn en Münster aan.
7 Dec. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche formaties wierpen gisteren bommen uit, waardoor vooral in Bielefeld en Minden schade onsttond. In de avonduren ondernamen Britsche bommenwerpers een aanval op Osnabrück. Bovendien werden Giessen, alsmede opnieuw het Midden-Duitsche gebied aangevallen. Snelle Britsche gevechtsvliegtuigen ondernamen een aanval op Berlijn.
7 Dec. (R.O.) — Ruim 800 Amer. bommenwerpers begeleid door 800 jagers vielen de Leuna-benzinefabriek bij Merseburg en het spoorwegemplacement bij Bielefeld aan. Andere vliegtuigen vielen spoorwegmateriaal en spoorwegen aan. Meer dan 1300 Engelsche bommenwerpers vielen 's nachts wederom de Leuna-fabriek aan en bovendien Osnabrück en Giessen. Mosquito's gingen naar Berlijn.
8 Dec. (R.O.) — Mosquito's vielen Keulen aan met 2-tons bommen.
9 Dec. (D.N.B.) — Britsche vliegers lieten overdag bommen vallen op West-Duitsch gebied, waarbij vooral in Duisburg schade aan gebouwen ontstond.
9 Dec. (R.O.) — Engelsche bommenwerpers vielen een benzine-fabriek bij Duisburg aan.
10 Dec. (D.N.B.) — Bij aanvallen van Amerikaansche vliegers op Zuid-Duitschland, ontstond vooral in Stuttgart schade.
10 Dec. (R.O.) — Ruim 400 geëscorteerde Amerikaansche bommenwerpers vielen doelen bij Stuttgart aan. Andere bommenwerpers vielen Duitsche kazernes bij Saarbrücken aan.
Gedurende het grootste gedeelte van de verslagweek werd van Duitsche zijde melding gemaakt van V1 en V2 vuur op Londen en in mindere mate op Antwerpen.

ZEEOORLOG —

8 Dec. (D. N. B.) — Duitsche duikbooten hebben van het voor het Sovjetfront bestemden ravitailleeringsverkeer aan de kust van Moermansk drie schepen met een inhoud van 22.000 brt., alsmede een torpedojager en vier convooivaartuigen tot zinken gebracht. Vijf andere schepen met een inhoud van 30.000 brt. werden getorpedeerd.
10 Dec. (R.-O.) — In November was het verlies aan geallieerde schepen door actie van vijandelijke duikbooten wederom zeer gering. Het aantal onderzeeërs dat tot zinken werd gebracht kan in verhouding hiertoe zeer bevredigend worden genoemd.

HET VERRE OOSTEN —

China —

8 Dec. (R.O.) — In Zuid-China hebben de Chineezen Japansche troepen verslagen, die optrokken naar Kwei-jang in de provincie Kweitsjau.

Birma —

4 Dec. (R.O.) — Britsche troepen hebben de rivierhaven Kalewa veroverd. Dit is een belangrijk knooppunt voor de rivierscheepvaart in Z. richting naar Mandalay en is de toegangspoort tot den Birmaweg, die nog grootendeels in Japansche handen is.
5 Dec. (R.O.) — De troepen, die Kalewa veroverden, hebben een bruggenhoofd over de rivier de Chindwin.

Philippijnen —

6 Dec. (R.O.) — De Japansche steunpunten op Leyte worden geleidelijk onschadelijk gemaakt. In de baai van Manilla werd een Japansche torpedojager door vliegtuigen tot zinken gebracht.
7 Dec. (R.O.) — Op Leyte maken de Amerikanen vorderingen bij Ormok. De Japansche positie is critiek.
8 Dec. (R.O.) — Amerikaansche troepen zijn op Leyte in den rug der Japanners bij Ormok geland. Een Japansch convooi met versterkingen werd vernietigd. 13 schepen zonken, waaronder 7 torpedojagers. Ongeveer 4000 man verdronken. 62 Japansche vliegtuigen werden neergeschoten. 1 Amerikaansche torpedojager, 1 klein transportschip en 5 vliegtuigen gingen verloren. Bovendien werd nog een convooi, bestaande uit 6 toevoerschepen van 300 tot 800 ton tot zinken gebracht.
9 Dec. (R.O.) — Amerikaansche troepen bereiken de buitenwijken van Ormok.

LUCHTOORLOG —

4 Dec. (R.O.) — Op 3 December deden vliegende vestingen een aanval op een vliegtuigenfabriek te Tokio, die in vlammen werd achter gelaten.
8 Dec. (D.N.B.) — Het Kamikaze-aanvalscorps heeft op 5 December 4 vijandelijke transportschepen aangevallen in de zeeengte van Surigoao. Twee transportschepen werden tot zinken gebracht, een derde beschadigd. Op 7 December heeft dezelfde eenheid in de Camotezee twee kruisers beschadigd. Op 5 en 6 December heeft het Japansche luchtwapen een convooi van ongeveer 80 vijandelijke schepen bestemd voor Leyte, aangevallen. Vier transportschepen en drie torpedobooten werden tot zinken gebracht, twee transportschepen, een schip van onbekende categorie en twee torpedobooten werden zwaar beschadigd.

ZEEOORLOG —

5 Dec. (R.O.) — Bij recente operaties brachten Amerikaansche duikbooten weer 20 Japansche vaartuigen tot zinken, w.o. een lichte kruiser en een torpedojager. Een Amerikaansche torpedojager ging verloren, toen hij de baai van Ormok op Leyte binnenvoer.

(V. b. Krijgsverr. 6163-64)

BEKENDMAKING

In den nacht van Zaterdag op Zondag zijn belangrijke hoeveelheden levensmiddelen, welke hier ten behoeve van de Duitsche Weermacht waren opgeslagen, ontvreemd.

De bevolking der gemeente Enkhuizen wordt hiervoor aansprakelijk gesteld en is verplicht **op korten termijn voor vervanging in natura te zorgen ter vermijding van represaille-maatregelen.**

De onderstaande hoeveelheden en artikelen moeten geleverd worden:

41 kisten eieren à 360 stuks
1 kist „ „ 500 „
701 kg. versch vleesch,
waarvan 400 kg Rund- en 301 kg Varkensvleesch
535 kg. versche worst
10 vaten boter à 50 kg.
23 „ „ „ 25 „
636 verduurz. worsten van 1¼ kg.

Ik stel de bevolking in staat, deze artikelen op

Dinsdag, Woensdag en Donderdag
21, 22 en 23 November 1944

tusschen 9 tot 12 uur en 2 tot 4 uur ten Stadhuize in te leveren.

Indien **Donderdagavond** 23 dezer bovenstaande artikelen tot de daarbij aangegeven hoeveelheden niet in mijn bezit zijn, dan zijn, van de zijde van de bezettingsautoriteiten **de meest strenge maatregelen** ten opzichte van de bevolking van Enkhuizen te verwachten.

De Burgemeester v. Enkhuizen

Enkhuizen, 20 November 1944

DE ONTVREEMDE BOTER, VLEESCH EN EIEREN

van de weermacht

Er is een redelijke kans om te veronderstellen, dat aan de eisch, aan de burgerij gesteld om deze levensmiddelen te leveren, zal kunnen worden voldaan.

Gepoogd zal worden om de benoodigde distributiebescheiden eerst te innen, wanneer de levensmiddelen weer ruimer zullen zijn.

Voorloopig zou kunnen worden volstaan met geldelijke bijdragen = er zal ongeveer

Fl. 20 à 25.000

noodig zijn, welk bedrag heden aanwezig **moet** wezen.

Gelegenheid om hiertoe bij te dragen zal zijn:

hedenmiddag van 2 tot 6 uur in het Nutsgebouw

Het Comité, dat zich hiermee vrijwillig belast heeft:

Ds. S. S. M. Aertsen	N. S. Groot	Dr. J. Th. Keijer	
Ds. A. J. Boss	Dr. B. van der Heide	Dr. D. van Noort	
Dr. T. J. Bekkering	Dr. W. Hesselink	A. Sluis	J. Bakker Kzn.
A. M. Botman	P. J. Hilarides	J. J. Sluis	Ds. H. van der Veer
Ph. H. van der Deure	Pastoor Jongmans	D. van der Spruijt Jzn.	Ds. C. C. G. Visser

Enkhuizen, 23 November 1944

Twee in November 1944 aangeplakte plakkaten te Enkhuizen.

(Repr. Rijksinstituut v. Oorlogsdocumentatie)

Keesings Historisch Archief No. 703
Archief van 4—10 December 1944.
6170a

Maarschalk Joseph Broz-Tito van Joego-Slavië.

(Foto Anefo)

NEDERLAND (Bevrijd gebied) —

A. **Prof. Gerbrandy over de inschakeling der verzetsbeweging —**

12 Dec. (Radio-Oranje) — Prof. Gerbrandy hield op 11 dezer een persconferentie te Londen, waarin hij het vraagstuk van de inschakeling der verzetsbeweging besprak, mede in het licht van de gebeurtenissen in Frankrijk en België. De Minister meende, dat de strubbelingen bij het inschakelen der verzetsbeweging bij de politieke verantwoordelijkheid en bij het leiderschap hier geringer zullen zijn dan elders. Een voorwaarde hiertoe achtte de Minister dat de verzetsbeweging zichzelf zuivert van ongewenschte elementen, zooals personen die op het laatste oogenblik zijn binnengedrongen e.d. Bij de samenstelling van een nieuwe regeering zal t.z.t. een keuze kunnen worden gedaan uit de personen die de verzetsbeweging hebben geleid. **(V. b. Het probl. der illegaliteit 6153 D)**

B. **Commissie voor de perszuivering**

14 Dec. (Radio-Oranje) — Het A.N.P. te Londen meldt dat Minister Burger, die in bevrijd gebied is, heeft aangekondigd dat spoedig een voorloopige commissie zal worden geïnstalleerd, bestaande uit vooraanstaande persoonlijkheden uit de Nederlandsche perswereld, voor de toepassing van het besluit tot zuivering van de pers. **(V. b. Zuivering 6135 C)**

C. **De Koningin van Engeland stelt auto's ter beschikking —**

15 Dec. (Radio-Oranje) — De Koningin van Engeland heeft op 15 December aan Prinses Juliana 4 auto-colonnes ter beschikking gesteld, ieder bestaande uit 11 auto's, te weten: 4 cantinewagens, 2 keukenwagens, 2 voorraadwagens, 2 watertankers en 1 luidsprekerwagen. Deze colonnes zullen binnenkort in Nederland worden gebruikt.

D. **Plan tot verbetering der voedselvoorziening —**

15 Dec. (Radio-Oranje) — De geallieerde autoriteiten hebben bekend gemaakt, dat tusschen het militair gezag, de Shaefmissie voor Nederland en de staven voor de burgerbevolking der geallieerde legers, overeenstemming is bereikt over een groot hulpplan. De basis van het plan is een verhooging van het voedselrantsoen der burgerbevolking tot 1500 calorieën in de maand December en 1800 calorieën in Januari. **(V. b. Voedselpositie 6154 A; 6119 B; 6091 A)**

E. **Verklaring inzake herstel van het burgerlijke bestuur —**

16 Dec. (Radio-Oranje) — In een persgesprek verklaarde Minister Burger, dat de Nederlandsche regeering de plicht heeft reeds thans de grondslagen te leggen voor een zoo spoedig mogelijk normaal functionneeren van het burgerlijk gezag. De terugkeer naar democratische vormen moet, aldus de Minister, zoo snel mogelijk worden uitgevoerd. Sommige maatregelen, als het weer in werking stellen van het parlement, kunnen natuurlijk eerst genomen worden na de bevrijding van het gansche land, maar andere, zooals het weer in werking stellen van de gemeenteraden, behoeven naar de meening van den Minister niet langer te wachten. Er moet een formule gevonden worden die het mogelijk maakt gemeenteraden bijeen te roepen zonder nieuwe verkiezingen te houden, terwijl toch die leden welke onbetrouwbaar zijn gebleken, moeten worden vervangen, vooral door jongere leden, die geschikt zijn deze plaats in te nemen.
(V. b. Verklaring Gerbrandy 6165 B; Min. Burger 6171 B)

F. **De „Tromp" beschadigd —**

16 Dec. — De Nederlandsche flottieljeleider „Tromp", die deel uitmaakte van het Britsch-Indische eskader dat de aanvallen op Sabang en Padang uitvoerde, is volgens Engelsche berichten in beschadigden toestand in een Australische haven aangekomen. In den loop van één nacht werd de „Tromp" elfmaal getroffen door granaten van 15 en 20 c.M.
(V. b. Kruiser „Tromp": 6159 A)

NEDERLAND (Bezet gebied) —

G. **Amsterdamsche aardappelrooiers terug —**

Op 10 Dec. is de laatste ploeg rooiers uit Drente teruggekeerd. Met toestemming van de verschillende instanties hadden de rooiers voor hun familie ook een en ander uit Drente mogen meenemen. Binnenkort zullen allen bericht ontvangen, op welke hoeveelheid aardappelen elk volgens zijn prestaties nog recht heeft en waar men de premie aan cokes kan ontvangen. Er zijn in Drente 2170 Amsterdamsche aardappelrooiers geweest. Zij allen hebben het werk goed aangepakt. Er zijn gerooid 2000 H.A. Er zit nog 100 H.A. in den grond zoodat van den oogst slechts een klein gedeelte verloren is gegaan. In Drente ligt nog 700.000 ton aardappelen klaar voor verzending.
(V. b. Aardappelenrooiers terug 6154 F)

H. **N.S.B. - 13-jarig bestaan - Radiorede van Mussert —**

14 Dec. — Ter herdenking van het 13-jarig bestaan der N.S.B. heeft de Leider Mussert een radiorede gehouden.
Na een korte historische beschouwing zei de Leider o.m.: De Meidagen van 1940 kwamen, als een zeepbel spatte uiteen wat den volke als hecht en betrouwbaar was voorgespiegeld. De heeren trokken naar Londen, het volk bleef weerloos achter. De Rijkscommissaris deed wat in zijn vermogen was om de bezetting een zoo mild mogelijk karakter te doen dragen. Ik deed met mijn duizenden getrouwen het mogelijke om ons volk er van te doordringen, dat er voor ons maar één weg is en die is de solidariteit, de samenwerking met Duitschland als kloppend hart van Europa.
De beide nieuwe wereldmachten, Amerika en de Sovjets, willen Europa vernietigen en hebben elkander gevonden in haar wil tot deze vernietiging. Amerika wil Europa vernietigen om in andere werelddeelen de erfenis over te nemen. Stalin wil Europa's macht vernietigen om de Vereenigde Sovjet-republieken uit te breiden.
Straks wanneer de oorlogskansen keeren, wanneer Europa door de bezetting der Sovjets en de Amerikanen een harde les heeft gekregen, zullen de oogen van millioenen zijn open gegaan en zullen zij beseffen de grootheid van ons streven: Nooit weer oorlog binnen Europa. **(V. b. Mussert 6128 B)**

I. **Luchtaanval op Leiden —**

15 Dec. — In het begin van deze week is Leiden eenige malen door Anglo-Amerikaansche bommenwerpers aangevallen. Naar tot dusver is vastgesteld zijn daarbij alleen onder de burgerbevolking 46 dooden te betreuren. Bovendien werden behalve talrijke woonhuizen, het museum voor volkenkunde en het natuurwetenschappelijke museum door bomtreffers ernstig beschadigd. **(V. b. Luchtaanvallen 6128 A)**

K. **F. W. van Bilderbeek doodgeschoten —**

15 Dec. — De gemachtigde van den Leider en leider van de hoofdafdeeling financiën en administratie der N.S.B., F. W. van Bilderbeek, is op Donderdag 14 December te Assen doodgeschoten. De dader heeft zich onmiddellijk hierna vrijwillig gemeld en is in hechtenis genomen. **(V. b. Opperstormleider Elferink vermoord 6035 A)**

DUITSCHLAND —

L. **Derde verjaardag Driemogendhedenpact - Rede van Von Ribbentrop —**

11 Dec. (D.N.B.) — Naar aanleiding van den derden verjaardag van het Duitsch-Italiaansch-Japansche bondgenootschap, hebben 11 December de Duitsche Rijksminister van Buitenlandsche Zaken Von Ribbentrop, de Duce als Minister van Buitenlandsche Zaken van het Republikeinsch-Fascistische Italië en de Japansche Minister van Buitenlandsche Zaken Sjigemitsjoe, radioredevoeringen gehouden.
Von Ribbentrop zeide o.m.: De elfde December is voor ons van historische beteekenis, omdat op dien dag Duitschland, Italië en Japan zich definitief hebben aaneengesloten in een strijdgemeenschap, die nooit anders dan door de gemeenschappelijke overwinning kan en zal worden beëindigd.
Hoezeer eensgezind in hun vernietigingswoede, streeft elk onzer afzonderlijke vijanden er naar, toch zooveel mogelijk eigen voordeelen te behalen. Maar de heldenmoed onzer soldaten zal een geweldige streep door hun rekening halen. Ook al kost dit het bloed der edelsten en besten, hieruit zal toch het hoogste geboren worden: Vrijheid en onafhankelijkheid van onze eigen volken. Wij zullen strijden tot de vijand tot het inzicht komt dat in deze geweldige worsteling tusschen geest en materiaal de geest zal triomfeeren. Op de beide blokken van 100 millioen vastberaden strijders zoowel in Europa als in Oostazië zal de bestorming van de vijandelijke coalitie te pletter slaan. Uit de lotverbondenheid van Duitschland, Italië en Japan zullen na de overwinning vrede en een nieuwe orde te voorschijn komen, die den volkeren een gelukkige toekomst zullen verzekeren. Van die nieuwe wereldorde zal het Driemogendhedenpact een der hoekpijlers zijn. **(V. b. Tweede verjaardag 5772 B)**

ENGELAND —

M. **Benoemingen bij de vloot —**

12 Dec. — Admiraal Sir Bruce A. Fraser is volgens Reuter benoemd tot opperbevelhebber van de Britsche vloot op de Stille Zuidzee. Vice-admiraal Sir Arthur J. Power is benoemd tot opperbevelhebber in Oost Indië. **(V. b. Mutaties vlootleiding 5725 C)**

N. **Jaarvergadering van de Labour Party —**

13 Dec. (Radio-Oranje) — Op 12 December is te Londen de jaarvergadering van de Engelsche Labour Party voortgezet. Met overweldigende meerderheid is de resolutie aangenomen, dat noch het Duitsche, noch het Japansche volk kan worden vrijgesproken van de misdaden die in hun naam zijn begaan. De waarnemende eerste Minister, Attlee, die de motie indiende, zeide dat de schuldigen moeten worden gestraft en dat vergoed moet worden wat is vernield en geroofd. Hij verklaarde verder, dat deze landen moeten worden ontwapend en dat hun de macht moet worden ontnomen opnieuw een oorlog te beginnen, door een organisatie die desnoods met gebruikmaking van wapenen den vrede bewaart. De kern van deze organisatie zijn de Vereenigde Volkeren en de eerste steen is de nauwe samenwerking tusschen het Britsche gemeenebest, de

Vereenigde Staten en Rusland. De Arbeiderspartij wenscht een organisatie die alle landen, zoowel groot als klein, omvat, maar de grootste verantwoordelijkheid voor het bewaren van den wereldvrede moet worden gedragen door de drie groote mogendheden.

15 Dec. (Radio-Oranje) — Op 14 December is op het congres der Arbeiderspartij met groote meerderheid een motie aangenomen waarin werd verklaard, dat bij de volgende verkiezingen o.a. de nationalisatie van de zware industrieën, den mijnbouw en de electriciteitsvoorziening op het partijprogramma zullen staan. **(V. b. Labour-party 5499 D; 5565 C)**

FRANKRIJK —

A. **Erkenning door het Vaticaan —**

11 Dec. (Radio-Oranje) — De Heilige Stoel heeft de voorloopige Fransche regeering erkend. Er zal een apostolisch nuntius worden aangesteld. **(V. b. Voorl. Fransche regeering door V. S. erkend 6021 A)**

GRIEKENLAND —

B. **Overzicht der politieke en militaire situatie —**

Generaal Scobie heeft den 12en Dec. aan de Elas-troepen de volgende voorwaarden gesteld:

1e. De Elas-troepen moeten zijn bevelen opvolgen, daar zij door de overeenkomst van Caserta onder zijn bevel zijn gesteld. Tot deze bevelen behoort dat tot de ontruiming van Attica.

2e. Allen aanhangers der Elas in Athene en den Piraeus moet worden bevolen den tegenstand op te geven en de wapenen in te leveren. Het aantal aanhangers is bekend en als de wapeninlevering niet in voldoende mate geschiedt, zal deze voorwaarde als niet-nagekomen worden beschouwd.

In antwoord op dezen voorwaarden heeft de Elam op 14 Dec. vijf eischen als eenige practische oplossing gesteld, en wel: 1. Onverwijlde staking der interventie van generaal Scobie; 2. Staking der bombardementen; 3. Vorming eener waarlijk democratische regeering; 4. Bestraffing der verraders en der personen die verantwoordelijk zijn voor den burgeroorlog; 5. Zuivering van het staatsbestuur van alle fascisten zonder buitenlandsche interventie en stichting van een democratischen volksstaat met een leger voor verdediging van de binnen- en buitenlandsche vrijheden.

Scobie heeft daarop den leiders van de Elas laten weten, dat men één voorwaarde over het hoofd had gezien, nl. de ontwapening van de Elas-troepen. Wanneer dit geschiedt, zal de gewenschte toestand spoedig verkregen zijn.

Er gaan geruchten over een bemiddelende rol, die de aartsbisschop van Griekenland zou spelen.

Geheel Griekenland staat thans onder de heerschappij van de Elas, met uitzondering van de Zuidelijke helft van het schiereiland Piraeus. De Elas-troepen hebben in Athene en omgeving een sterkte van 23.000 man. Zij trachten zoo snel mogelijk een beslissenden slag te leveren, voordat nieuwe Britsche versterkingen zullen zijn aangekomen.

Teneinde de Britsche troepen te steunen heeft de luchtmacht zich in den strijd gemengd.

16 Dec. — Eenige honderden gewapende Bulgaren zijn Noord-Griekenland binnen gerukt. De Bulgaren schijnen van de ongeregeldheden gebruik te willen maken om een deel van Griekenland te bezetten. Zij beweren door de Elas uitgenoodigd te zijn Macedonië te komen bevrijden. **(V. b. Ongeregeldheden en Mil. acties 6166 D; 6167 A)**

ITALIE —

C. **Politieke godsvrede ingesteld —**

13 Dec. (D.N.B.) — Het nieuwe kabinet-Bonomi is 12 December door Prins Umberto beëedigd en heeft vervolgens zijn eerste bijeenkomst gehouden. Bonomi deelde mede, dat hij den geallieerden heeft verzekerd, dat een algemeene godsvrede in acht moet worden genomen. Elke Minister is verplicht, de constitutioneele kwestie niet aan te snijden, daar deze later door een volksstemming zal worden beslist. In de tweede plaats moet elke Minister bevestigen, dat hij kennis heeft genomen van den tekst der harde wapenstilstandsvoorwaarden van September 1943. **(V. b. Kabinet Bonomi 6168 D)**

JOEGO-SLAVIE —

D. **Vorming van een voorloopige regeering —**

13 Dec. (Radio-Oranje) — Maarschalk Tito en Dr. Soebaszi, de premier van de Joego-Slavische regeering te Londen, hebben een overeenkomst geteekend voor de vorming van een vereenigde, voorloopige Joego-Slavische regeering. Het communiqué legt er den nadruk op, dat het Joego-Slavische volk geheel vrij zal worden gelaten bij de verkiezingen. **(V. b. Joego-Slavi4 4682 D; 4650 D)**

POLEN —

E.

Grensregelings-Kwestie

Churchill over de grensregelingskwestie —

15 Dec. — Churchill heeft, naar Reuter meldt, in het Lagerhuis een verklaring afgelegd, over Polen. Hij zeide o.a.: „Ik kan niet accoord gaan met de meening, dat de voorstellen over de grensafbakening van het nieuwe Polen niet solide en bevredigend zijn geweest. Wanneer de gebieden rondom Lemberg en het in het Zuiden aangrenzende gebied dat onder den naam Curzonlinie bekend is, tot aan de Oekraïne zouden leiden, dan zou Polen in het Noorden geheel Oost Pruisen, het gebied ten Westen en Zuiden van de vesting Koningsbergen met inbegrip van de groote haven Dantzig krijgen. In plaats van den bedreigden corridor zou Polen over een streek kunnen beschikken die zich langs de Oostzee over een afstand van meer dan 320 kilometer uitstrekt. Ik kan niet aannemen dat een dergelijke aanbieding door Polen van de hand gewezen wordt. Natuurlijk dient het aanbod vergezeld te gaan van een ontwarring der bevolkingslagen in het Westen en in het Noorden en van een overgang van verscheidene millioenen menschen van het Oosten naar het Westen en naar het Noorden. De Duitschers moeten geheel uitgestooten worden. Ik kan niet inzien, waarom in Duitschland geen plaats zou zijn voor de bevolking van Oost-Pruisen, want in dezen oorlog zijn toch reeds zes of zeven millioen Duitschers gedood.

Bij het bespreken van deze kwestie ben ik op groote moeilijkheden gestuit, omdat de houding der Ver. Staten niet met dezelfde nauwkeurigheid is vastgesteld als die der Britsche regeering. Ongetwijfeld zullen de Vereenigde Staten op een zeker oogenblik een verklaring over de geheele kwestie afleggen. Zij dienen daarbij rekening te houden met de uitwerking die een mislukken van de samenwerking der drie geallieerde groote mogendheden zou hebben.

Ik ben er absoluut van overtuigd, dat het in het belang is van Polen om met de Sovjet-Unie een overeenkomst aan te gaan nog voordat haar legers het voornaamste deel van Polen binnenrukken. Ik stel voor, dat de drie groote mogendheden zoo spoedig mogelijk bijeenkomen voor het voeren van besprekingen. De plaats van samenkomst dient indien eenigszins mogelijk in Engeland te liggen."

In het debat verklaarde de spreker van de Labourpartij, Lawrence, o.a. dat de ernstigste factor is, dat de premier naar het schijnt alle hoop heeft opgegeven om door onderhandeling tot een overeenkomst te geraken. Daar het bekend is, hoeveel moeite de premier en de Minister van Buitenlandsche Zaken zich hebben gegeven voor een oplossing in goede verstandhouding, geeft deze aangelegenheid aanleiding tot ernstige bezorgdheid. Ten aanzien van de door Churchill genoemde migratieplannen zeide spr.: De geallieerden moeten niet spelen met gebieden die Duitsch zijn en door millioenen Duitschers bewoond worden. Wanneer groote deelen van Duitschland met Duitsche inwoners bij Polen zouden worden aangesloten of de Duitschers er uit verdreven zouden worden, dan zouden de Geallieerden daardoor voor de toekomst een tegenstand scheppen die waarschijnlijk noch tot den vrede van Polen noch van de wereld zou bijdragen.

Duitsch commentaar —

In een critiek op Churchill's verklaring zegt dr. Siegfried Horn, diplomatiek correspondent van het D.N.B. o.a., dat het een historisch feit is, dat Engeland niet wilde toestemmen in een kleine grenscorrectie, die tusschen Duitschland en Polen alleen, zonder moeilijkheden had kunnen worden afgehandeld. Churchill maakt zich schuldig aan geschiedvervalsching. Geraakt in een dwangpositie heeft Engeland aan de Sovjet-Unie concessies moeten doen. Churchill's verklaring is een antwoord op de uiting van Arciszweski, chef der uitgeweken Poolsche regeering, dat de Curzonlinie als oplossing van het vraagstuk niet aannemelijk is.

Poolsche regeering over het Lagerhuisdebat —

16 Dec. (D.N.B.) — De uitgeweken Poolsche regeering te Londen heeft een bijeenkomst gehouden, om te beraadslagen over de verklaringen van Churchill in zake de Poolsche kwestie. Van welingelichte zijde wordt verklaard, dat Arcizewski en zijn ambtgenooten smartelijk getroffen waren door het feit dat Churchill de Sovjetrussische eischen als rechtmatig en rechtvaardig bestempeld heeft en dat hij de nieuwe Poolsche regeering critiseerde. Het ziet er naar uit, dat de Poolsche regeering in de kwestie-Lemberg niet het voornemen heeft, haar vroegere standpunt prijs te geven. Deze kwestie is ook al de oorzaak geweest van het aftreden van Mikolacczyk. Een deel der leden van de uitgeweken Poolsche regeering beschouwt Churchills uitlatingen als een poging, zich te mengen in de binnenlandsche aangelegenheden van Polen. **(V. b. Memorandum van Sovjet-Unie 6080 B; Curzon 6168 E)**

ROEMENIE —
A. **Opheffing der Jodenwetten —**

13 Dec. — Naar Reuter meldt, zijn te Boekarest een aantal wetten uitgevaardigd waardoor de decreten van het regime-Antonescu tegen de Joden ongeldig worden verklaard. Deze wetten behelzen het herstel der Joden in openbare functies en particuliere betrekkingen, en restitutie van het onteigende Joodsche bezit. **(V. b. Jodenwetten 4333 A)**

VER. STATEN —
B. **Vlootsterkte —**

15 Dec. (R.-O.) — De Amerikaansche commissie van Marinezaken heeft op 14 December bekend gemaakt dat de Amerikaansche marine nu honderd maal zooveel schepen heeft als in Juli 1940 en over 7½ maal zoo groote hoeveelheid scheepsruimte beschikt. Zij heeft thans o.a. 15 kruisers en 123 vliegkampschepen. **productie 5425 A; 5385; 5573 G)**

WETENSCHAPPEN —
C. **Nobelprijzen uitgereikt —**

13 Dec. — Wederom is een aantal Nobelprijzen uitgereikt. De plechtigheid geschiedde niet zooals gewoonlijk in Zweden, het geboortenland van den stichter der prijzen, den uitvinder Alfred Nobel, maar in de Ver. Staten. Dr. Otto Stern (voor 1943) en dr. Isidore Rabay (voor 1944), die zich bezig houden met onderzoekingen over den bouw van atomen en atoomkernen uitgezonden stralen, werden len, werden onderscheiden. Dr. Hendrik Edward Doyag deelden den Nobelprijs Nobelprijs voor natuurkunde 1943. Allen wonen in Amerika.
De prijs van 1944 voor geneeskunde werd in ontvangst genomen door twee Amerikanen, dr. Joseph Erlinger en dr. Herbert Gunther. Ze hebben onderzoekingen gedaan op het gebied van electrische meting van de werking van het zenuwenstelsel.
De ontvanger van den zevenden Nobelprijs is een Hongaarsche scheikundige, in Zweden woonachtig, die zich vooral met studie van isotopen heeft beziggehouden.
Ten slotte werd ook een Nobelprijs voor literatuur toegekend en wel aan den Deenschen schrijver Johannes Johnson. **(V. b. Nobelprijzen 4891 D)**

ZWITSERLAND —
D. **Presidentsverkiezingen - Von Steiger gekozen —**

14 Dec. (D. N. B. — Als opvolger van den huidigen president van Zwitserland, Stampfli (Vrijzinnig), is voor 1945 op 14 Dec. door de Vereenigde Federatiënvergadering de vertegenwoordiger der boeren- en burgerpartij Bondsraad E. von Steiger met 192 van de 231 stemmen gekozen. Bondsraad Kobelt (Vrijzinnig) werd tot vice-president gekozen met 169 van de 189 stemmen. **(V. b. Presidentsverkiezingen 5377 B)**

DE WERELDOORLOG

Hevige strijd in den Elzas - Geallieerde vorderingen in Saargebied - De Russen staan voor Boedapest - Faenza door de Britten veroverd - Nieuwe Amerikaansche landing op de Philippijnen —

WESTELIJK FRONT —

11 Dec. (D.N.B.) — Ten O. van Aken ging het 1ste Amerikaansche leger op 10 December tot den vierden grooten aanval over. Bij Saarlautern duurt de verbeten strijd om vestingwerken voort. Toenemende hevigheid van de vijandelijke aanvallen tusschen Saargemünd en Hagenau.
(R.O.) — De Amerikanen zijn Düren van uit het N. en Z.W. tot op 5 km genaderd. In Saarlautern sloegen zij 7 Duitsche tegenaanvallen af. Hagenau werd veroverd. De Franschen bereikten Münster, 15 km ten W. van Colmar.
12 Dec. (D.N.B.) — De Amerikaansche doorbraakpogingen ten O. van Aken mislukten. In eenige sectoren konden zij ons hoofdgevechtsterrein binnendringen. Bij Saarlautern lijdt de vijand zware verliezen. Zijn pogingen om hier over de Saar te trekken werden verijdeld. In de Beneden-Vogezen zijn de gevechten toegenomen. Bij Saargemünd geringe Amerikaansche vorderingen. Ten N.W. van Hagenau nog hevige gevechten.
(R.O.) — De geallieerde troepen staan nu 13 km ten O. van Saargemünd dat thans geheel in hun handen is. Het 7de Amerikaansche leger is van Hagenau uit 13 km opgerukt in de richting van den Rijn.
13 Dec. (D.N.B.) — De slag bij Aken duurt met dezelfde felheid voort, vooral ten Z. en Z.O. van Jülich. Tusschen Saargemünd en Hagenauer Forst vormde de vijand vooral bij Rohrbach en tusschen Reichshofen en Woerth aanvalswiggen.
(R.O.) — De Amerikanen staan thans nog 1 km van Düren. Ten N. van deze stad hebben zij 30 km van den W. oever van de Roer in handen. De vijand deed tegenaanvallen op de bruggenhoofden over de Saar, vooral bij Dillingen. In den Elzas veroverden geallieerde troepen Seltz.
14 Dec. (D.N.B.) — De Amerikanen konden in den Roersector ten Z. van Jülich en tuschen Vossenack en Monschau in eenige dorpen binnendringen. Ten N. van Hagenau kon de vijand geringe terreinwinst boeken. In den Boven-Elzas werd Reichenweier van den vijand gezuiverd.
(R.O.) — Tegenover Düren rukten de Amerikanen weer ongeveer 3 km op en bezetten eenige dorpen. Bij Monschau werden nieuwe aanvallen gedaan, die eveneens een terreinwinst van 3 km opleveren. Ten O. van Saargemünd staken geallieerde troepen op 3 punten de Blies over. Zij vorderden eveneens in de corridor van Wissembourg.
15 Dec. (D.N.B.) — Zware afweergevechten ten W. van Düren tegen opnieuw aanvallende Amerikaansche formaties. Ten Z. van Düren geringe terreinwinst van den aanvaller.
(R.O.) — Bij Düren behaalden de Amerikanen plaatselijke successen. Tusschen Colmar en Mühlhausen deden de Duitschers één van hun grootste tegenaanvallen der laatste maanden. Zij behaalden eenige terreinwinst.
16 Dec. (D.N.B.) — Afnemende vijandelijke aanvallen in den Roer-sector bij Düren. Ten N.O. van Saargemünd behaalde de vijand onbelangrijke terreinwinst. Aan de N.O.-giens van den Elzas trokken onze troepen terug op den Westwal. In den Boven-Elzas weinig verandering, ondanks voortgezette vijandelijke aanvallen in de Rijnvlakte, bij Schlettstadt en in de Hooge Vogezen.
(R.O.) — Het Duitsche bruggenhoofd bij Düren is in tweeën gesplitst, doordat de Amerikanen op een nieuw punt de Roer bereikten. Hevige gevechten in het Saargebied. Bij Wissembourg en Lauterbourg trokken troepen van het 7de Amerikaansche leger over de Duitsche grens. De Duitsche aanval in den Elzas werd afgeslagen.
17 Dec. (D.N.B.) — Ten O. van Aken trad een nieuwe gevechtspauze in. Aan de Saar liepen de Amerikanen vast, vooral bij Dillingen, Saarlautern en Enzdorf. Aanvallen tusschen Saargemünd en Bitsch werden in hoofdzaak afgeslagen.
(R.O.) — De Duitschers deden een krachtigen tegenaanval 50 km ten Z. van Aken. Ten Z.O. van Malmédy staken zij de Belgische grens over en drongen de Amerikaansche linies binnen. Bij een anderen aanval stak de vijand de Luxemburgsche grens over bij Echternach en Vianden. In het Saargebied wonnen de Amerikanen bij Dillingen eenig terrein. Bij Bitsch hevige Duitsche tegenstand. Wissembourg en Lauterbourg zijn in Amerikaansche handen.

OOSTELIJK FRONT —

11 Dec. (D. N. B.) — Het bruggenhoofd bij Vukovar werd uiteengeslagen. In Hongarije bleven Sovjet-Russische aanvallen tusschen Drau en Plattenmeer en op de landengte van Stuhlweissenburg vruchteloos. Pogingen om het penetratiegebied ten N.O. van Boedapest uit te breiden werden verijdeld. Bij Miskolcz en in Oost-Slowakije versterkte de vijand zijn aanvallen.
(R.-O.) — De Russen namen een plaats op 12 km van Boedapest. Van Vacz uit zijn zij 12 km opgerukt in de richting van Boedapest. Een eiland in de Donau vlak bij Boedapest is eveneens in Russische handen.
12 Dec. (D. N. B.) — Aan het Donaufront werd een bruggenhoofd ten N.W. van Esseg uiteengeslagen. In Hongarije hadden Sovjet-Russische aanvallen tusschen Drau en Plattenmeer geen succes. Doorbraakpogingen ten N. van Boedapest werden opgevangen. Ten N. van Miskolcz behaalde de vijand aan weerszijden van de Sajo geringe terreinwinst.
(R.-O.) — De Russen zijn Boedapest weer dichter genaderd; de stad ligt onder Russisch artillerievuur. Ten N. van Miskolcz hebben de Russen hun opmarsch hervat.
13 Dec. (D. N. B.) — Ten Z.O. van Vukovar duren de felle gevechten voort. In Hongarije plaatselijke vijandelijke aanvallen ten Z. en ten O. van het Plattenmeer. Het zwaartepunt der vijandelijke aanvallen ligt nog steeds ten N. van Boedapest en in het gebied van Miskolcz. In Oost-Slowakije stortten nieuwe aanvallen aan den weg Ungvar-Kaschau ineen.
(R.-O.) — Ten N. en N.O. van Boedapest dringen de Russen door de laatste Duitsche stellingen; er woedt een hevige strijd. Ten N. en N.W. van Miskolcz veroverden de Russen weer een 12-tal plaatsen.
14 Dec. (D. N. B.) — In het N. en N.O. deel van den stellingsgordel om Boedapest sloegen onze troepen vijandelijke aanvallen uiteen. Tusschen de Donaubocht bij Waitzen en het Matragebergte hield de vijandelijke druk voornamelijk in Noordelijke richting, aan.
(R.-O.) — De Russen veroverden Isala,

11 km ten N.O. van Boedapest. In de voorstad Neu-pest wordt gevochten.
Langs de Hongaarsch -Tsjechische grens dringen de Russen op naar den pas van Bratislava.
15 Dec. (D. N. B.) — Ten Z. en ten N.O. van het Plattenmeer alsmede voor Boedapest ondernam de vijand slechts enkele vergeefsche aanvallen. Ten Z. van de rivier de Eipel tracht hij sinds dagen ons front bij Szeczeny te doorbreken. Ook ten N. van Erlau bleven zijn aanvallen vergeefsch.
(R.-O.) — De toestand bij Boedapest is weinig veranderd. Tusschen Miskolcz en de Slowaaksche grens maakten de Russen opnieuw vorderingen.
16 Dec. (R.O.) — De Russen zijn de Eipel 60 km ten N. van Boedapest, overgestoken en hier Tsjecho-Slowakije binnengedrongen; zij bevrijdden Ipoly-Sag.
17 Dec. (D. N. B.) — Toenemende vijandelijke druk tusschen de Save en Vukovar Voortgezette Sovjet-Russische aanvallen bij de engte van Ipoly-Sag en tusschen de Eipel en het Matragebergte. Ons front werd gehandhaafd ondanks terreinwinst van den vijand. In Oost-Slowakije breidde de vijand zijn aanvallen aan den weg Ungvar-Kaschau naar het N. uit.
(R-O.) — Ten N. van Miskolcz zijn de Russen de grens van Slowakije tot op 8 km genaderd.

ITALIE —

11 Dec. (D. N. B.) — Sterke vijandelijke aanvallen ten Zuidwesten van Faenza zijn ineengestort. Ten Noorden en Noordwesten van Ravenna is de activiteit weer opgeleefd.
(Radio-Oranje) — Het 8ste leger gaat voort met de omsingeling van Faenza.
12 Dec. (D. N. B.) — In den Lamonesector ontwikkelden zich ten Noorden van Russi zware gevechten. Bij acties tegen benden in Noord-Italië verloor de vijand in den tijd van 1 tot 10 December meer dan 900 dooden en 1200 gevangenen.
13 Dec. (D. N. B.) — De Britten konden hun bruggenhoofd aan de Lamone niet meer verbreeden. Ten Zuidwesten van Faenza stortten aanvallen van den vijand ineen.
14 Dec. (D. N. B.) — Onze troepen drongen ten Zuiden van Bologna de vijandelijke linies binnen. Britsche aanvallen ten Zuidwesten van Faenza mislukten.
14 Dec. (R.-O.) — Ten N.O. en ten Z. van Faenza hebben geallieerde troepen de Lamone in grooten getale overschreden.
15 Dec. (D. N. B.) — Vijandelijke aanvallen ten Oosten van de Ligurische kust werden afgeslagen. Ten Zuidwesten van Faenza zijn de Britten tot een grooten aanval overgegaan.
15 Dec. (R.-O.) — Het bruggenhoofd over de Lamone werd uitgebreid. Verder Westelijk naderden geallieerde troepen den straatweg Rimini-Bologna tot op 12 km.
16 Dec. (D. N. B.) — Aan den Naviglio kwam de vijand slechts in een smallen sector eenige honderden meters vooruit.
17 Dec. (D. N. B.) — Het brandpunt der afweergevechten lag om en Westelijk van Faenza. De vorderingen der Britsche aanvalsformaties beperkten zich tot een smalle strook tusschen de Senio en Faenza.
(Radio-Oranje) — Faenza werd veroverd.

LUCHTOORLOG —

11 Dec. (D.N.B.) — Het gebied aan weerskanten van den Rijn was ook gisteren het doel van vijandelijke vliegtuigen. Bovendien vielen Amerikaansche bommenwerpers Koblenz en Bingen aan.
(Radio-Oranje) — Ruim 1150 Am. vliegtuigen, w.o. 500 zware bommenwerpers deden aanvallen op spoorwegcentra, o.a. Koblenz en Bingen. Bommenwerpers uit Italië deden op 9 Dec. aanvallen op de Skoda-fabrieken te Pilsen en op doelen bij Regensburg.
12 Dec. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche bommenwerpers vlogen overdag naar West- en Zuid-Duitschland en wierpen bommen vooral in het Rijn-Maingebied. Bij een Amerikaanschen aanval op Weenen werd o.a. brand veroorzaakt in het Burgtheater en in de Staatsopera.
(Radio-Oranje) — Meer dan 3000 geallieerde vliegtuigen vielen spoorwegemplacementen en benzinefabrieken in het Roergebied, spoorwegemplacementen bij Frankfort en doelen bij Weenen aan.
13 Dec. (D.N.B.) — Amerikaansche formaties hebben Opper-Silezië, het gebied van Rijn en Main en Midden-Duitschland gebombardeerd. Aanzienlijke schade is ontstaan in Darmstadt en Hanau. Verdere aanvallen der Britten waren gericht op Witten en Essen.
(Radio-Oranje) — Een sterke formatie Eng. bommenwerpers deed een aanval op Essen. Mosquito's bombardeerden Osnabrück. Andere zware Eng. bommenwerpers vielen Witten aan. 1250 zware Am. bommenwerpers en 900 Am. jagers vielen de Leuna-benzinefabrieken bij Merseburg en spoorwegemplacementen te Hanau, Darmstadt en Aschaffenburg aan. Am. bommenwerpers uit Italië vielen een benzinefabriek in Zuid-Silezië en doelen bij Weenen aan.
16 Dec. (D.N.B.) — Amerikaansche bommenwerpers vielen 15 Dec. Kassel en Hannover, alsmede plaatsen in Zuid-Duitschland aan, waaronder Rosenheim. De Britten deden een aanval op Mannheim-Ludwigshafen. Tevens wierpen Britsche gevechtsvliegtuigen bommen op Hannover en Osnabrück.
(Radio-Oranje) — 700 zware Am. bommenwerpers, begeleid door 500 jagers, deden aanvallen op Hannover en Kassel. Am. bommenwerpers uit Italië vielen Rosenheim ten Z.W. van München, Innsbrück, Linz, Salzburg en Amstetten aan. Voorts vielen Eng. bommenwerpers bunkers voor motortorpedobooten te IJmuiden met 6-tons bommen aan. Andere Eng. bommenwerpers deden 's nachts een krachtigen aanval op Ludwigshafen.
17 Dec. (D.N.B.) — Amerikaansche vliegtuigen vielen 16 December Zuid-Duitschland aan. Schade ontstond in Innsbrück en in het gebied van Stuttgart. Britsche bommenwerpers vielen Siegen aan.
(Radio-Oranje) — Zware Am. bommenwerpers vielen spoorwegdoelen bij Stuttgart aan, terwijl Eng. bommenwerpers Siegen bestookten. Bommenwerpers uit Italië vielen fabrieken van synthetische olie in Tsjecho-Slowakije aan.
15 Dec. (D.N.B.) — Lichte Amerikaansche bommenwerpers vielen het gebied van de Saarpfalz aan.
Gedurende de verslagweek werd van Duitsche zijde vrijwel dagelijks melding gemaakt van VI en V2 vuur op Londen en, in mindere mate, op Antwerpen.

ZEEOORLOG —

11 Dec. (D. N. B.) — In den strijd tegen het vijandelijke ravitailleeringsverkeer hebben onze duikbooten vijf schepen met een inhoud van 34.000 Brt. en twee torpedobootjagers in den grond geboord.
11 Dec. (R.-O.) — Er is een krachtige nieuwe Britsche vloot gevormd, die in den Stillen Oceaan zal opereeren. Deze zal den naam dragen van Britsche Pacific-Vloot, en de belangrijke vloot in de Indische wateren, die vroeger de Oostelijke vloot genoemd werd, zal nu den naam krijgen van Oost-Indische vloot. Er zullen dus voortaan twee vlooten in het Oosten opereeren, dank zij het aantal schepen dat ter beschikking staat door de algemeene situatie en het tot zinken brengen van de „Tirpitz". De Pacific-vloot zal haar basis voorloopig in Australië hebben.

HET VERRE OOSTEN —

Birma —

16 Dec. (R.-O.) — Chineesche troepen hebben Bhamo, het eindpunt van den karavaanweg naar China, veroverd.

Philippijnen —

11 Dec. (R.-O.) — Ormok, het laatste Japansche steunpunt op Leyte, is in Amerikaansche handen.
13 Dec. (R.-O.) — Opnieuw werd een Japansch convooi dat versterkingen aan land wilde zetten op Leyte, vernietigd.
4 Japansche transportschepen, tezamen 24.000 ton, alsmede 3 escorteerende torpedojagers werden vernietigd. Tevens werden 50 Japansche vliegtuigen neergeschoten. De Amerikanen verloren 8 toestellen.
14 Dec. (R.-O.) — 3 Japansche transportschepen, die blijkbaar niet wisten, dat Ormok in Amerikaansche handen is, liepen de haven binnen en werden door kustbatterijen met man en muis tot zinken gebracht.
15 Dec. (R.-O.) — De Japansche verliezen op Leyte bedragen tot nu 62.500 man. De Amerikanen verloren 10.400 man.

Landing op Mindoro —

16 Dec. (D. N. B.) — Het Japansche hoofdkwartier deelt mede, dat een door een sterke vlootmacht beschermd convooi de Soeloezee is binnengedrongen en sedert 14 dezer krachtig aangevallen wordt door Japansche luchtstrijdkrachten. Deze boorden tot 15 Dec. vier transportschepen in den grond en beschadigden 8 transportschepen, 2 slagschepen, 3 groote kruisers, 2 kleine kruisers of torpedojagers en 8 schepen van onbekend type. In den ochtend van 15 Dec. is de vijand begonnen met de landing op het Philippijnsche eiland Mindoro. Een divisie Amerikaansche strijdkrachten is aan land gegaan in de nabijheid van San Jose, aan den Zuid-westpunt van het eiland.
(R.-O.) — De Amerikanen deden een nieuwe landing in de Philippijnen, thans op het eiland Mindoro. Op 13 en 14 Dec. werden 224 Japansche vliegtuigen vernietigd en 90 toestellen op den grond gebombardeerd.
17 Dec. (R.-O.) — Op Mindoro werd San Jose, 8 km van de kust, veroverd. De Amerikanen leggen vliegvelden aan. Tijdens de luchtaanvallen, die aan de landingen voorafgingen, werden volgens de laatste gegevens in totaal 360 Japansche vliegtuigen buiten gevecht gesteld. 2 Japansche vaartuigen werden tot zinken gebracht en 15 andere beschadigd.

Luchtoorlog —

11 Dec. (D. N. B.) — Vijandelijke vliegtuigen wierpen in den nacht van 10 op 11 Dec. brandbommen op Tokio en Midden-Japan. Er werd geen schade van beteekenis aangericht.
14 Dec. (D. N. B.) — Ca. 80 Am. vliegtuigen vielen de omgeving van Tokio en het gebied van Sjikokoe aan. De hoofdaanval was gericht op de prefecturen Aitsji en Sjizoeoka, waar onbelangrijke schade ontstond.
(R.-O.) — Am. vliegende vestingen vielen op 13 Dec. een belangrijke Japansche vliegtuigenfabriek in Nagajo op Hondo aan.
15 Dec. (R.-O.) — Am. marinevliegtuigen hebben op 13 Dec. aanvallen gedaan op de haven en vliegvelden van Luzon. 91 Japansche vliegtuigen en 3 schepen, samen 11.000 ton, werden vernietigd.
(V. b. Krijgsverr. 6169-70)

De Akropolis, een der belangrijkste door de Britten bezette punten te Athene. Achter de Akropolis ligt de Piraeus welke nog grootendeels in handen van de Elas is. Op de photo ziet men eveneens een R.A.F.-Beaufighter op patrouille. (Zie ook: 7172 B)
(British Off. Photograph)

Op 3 Aug. 1944 rukten Britsche tanks en infanterie Impruneta (Italië) binnen. Deze plaats werd langen tijd hardnekkig door de Duitschers verdedigd, teneinde den geallieerden opmarsch naar Florence tegen te houden.

(British Off. Photograph)

NEDERLAND (Bevrijd gebied) —

A. **Locomotieven voor Nederland —**

20 Dec. (R.-O.) — De Nederlandsche gezant in Zweden heeft een van de 50 locomotieven, die door een Zweedsche firma voor de Nederlandsche regeering worden gebouwd, in ontvangst genomen.

B. **De positie van de ex-illegale werkers —**

20 Dec. (R.-O.) — In een onderhoud met een oorlogscorrespondent van Aned zeide de Minister van Justitie, Mr. van Heuven Goedhart, dat het ontoelaatbaar is, dat in bevrijd gebied verwarring zou ontstaan door de overigens prijzenswaardige actie van ex-illegale werkers, indien deze zich een macht toeëigenden, die in een rechtsstaat als de onze alleen toekomt aan de politie. De regeering stelt de adviezen van de vroegere ondergrondsche werkers bij de arrestatie van onbetrouwbare elementen zeer op prijs. Ook hebben zij in de eerste dagen goed werk verricht met het bijeenhalen van landverraders, maar op den duur kunnen geen twee polities naast elkaar bestaan. De Minister had bij besprekingen met vroegere ondergrondsche werkers vastgesteld, dat zij het in beginsel met hem eens waren. Om verder gebruik van hun kennis te kunnen maken zijn verschillende maatregelen ontworpen. De Minister wees er voorts nog op, dat de uitstekende vaderlanders niet alleen en uitsluitend onder de ex-illegalen gezocht moeten worden. Velen in bezet gebied, overigens voortreffelijke patriotten, hadden nimmer de gelegenheid ondergronds werkzaam te zijn. Anderen, bv. de zeevarenden, voerden den strijd buiten Nederland. **(V. b. Gerbrandy over verzetsbew. 6171 A; V. Heuven Goedhart over probleem der illegaliteit 6153 C)**

C. **De zuivering van het politiekorps**

21 Dec. (R.-O.) — Uit een toespraak van Kapt. van Mourik Broekman voor den zender „Herrijzend Nederland" op 19 Dec. bleek, dat van het personeel van het beruchte directoraat-generaal van politie te Nijmegen, dat ruim 500 ambtenaren telde, er al meer dan 225 gearresteerd of buiten dienst zijn gesteld; uit het ongev. 140 man tellende corps te Nijmegen zijn 50 man uit den dienst verwijderd, uit dat van Eindhoven, dat ongeveer 250 man sterk was, 55 man en uit dat van Roosendaal, dat ongeveer 50 man telde, 14 man.

In zijn toespraak wees Kapt. van Mourik Broekman er op, dat vele politie-ambtenaren meer dan hun plicht deden getuige het groote aantal, dat in concentratiekampen werd opgesloten en waarvan vele omkwamen. Anderzijds schoot een aantal beslist te kort, terwijl er dan een derde groep is, die wel eens een fout gemaakt heeft, maar toch over het geheel niet als ongeschikt behoeft te worden beschouwd. Uiteraard geeft deze laatste groep de grootste moeilijkheden bij de zuivering.

(V. b. Zuivering 6171 B; 6097 D)

NEDERLAND (Bezet gebied) —

D. **„Centrale Reederij Voedselvoorziening" opgericht —**

18 Dec. — In een op 16 December gehouden persconferentie heeft de secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij eenige mededeelingen gedaan. Deze hadden in het bijzonder betrekking op de instelling van de „Centrale Reederij Voedselvoorziening". Op 1 December werd in beginsel besloten tot de oprichting van dit lichaam, hetwelk thans zijn werkzaamheden heeft aangevangen. Het doel van deze organisatie is leiding te geven aan alle voedseltransporten per binnenschip van het N.O. des lands naar het Westen des lands en in het Westen zelf. De Centrale Reederij Voedselvoorziening is geen eigenares van de schepen. Zij zal zooveel mogelijk gebruik maken van bestaande instellingen, in het bijzonder van die van het departement van Waterstaat (Bevrachtingscommissarissen en Sleepvaartcommissarissen). De directie van de Centrale Reederij Voedselvoorziening bestaat uit den directeur-generaal van de Voedselvoorziening, de burgemeesters van de gemeenten Amsterdam en Rotterdam en den secretaris-generaal van het departement van Landbouw en Visscherij, die tevens voorzitter is. Het bureau der nieuwe instelling is gevestigd te A'dam, Prins Hendrikkade 159.

De voedselnood in het Westen van het land is in de allereerste plaats een transportvraagstuk. Ten gevolge van verschillende omstandigheden is het transport geruimen tijd gestagneerd, waardoor de voedselvoorraden in het Westen van het land grootendeels uitgeput zijn.

E. **De rantsoenen in West-Nederland —**

18 Dec. — Van Duitsche zijde wordt er in verband met de werkzaamheden van de Centrale Reederij Voedselvoorziening op gewezen, dat de voedselvoorziening der groote Nederlandsche steden in het Westen van het land in de eerste plaats een transportvraagstuk is.

Er wordt naar gestreefd op deze wijze van Januari af wederom 2 tot 3 kilogram aardappelen en ongeveer 1400 gram brood beschikbaar te stellen en het in de laatste weken uitgereikte rantsoen van 125 gram vleesch alsmede ongeveer 100 gram olie te handhaven, tot de aansluiting aan de nieuwe boterproductie verkregen is. **(V. b. Centr. Reederij Voedselvoorz. 6175 D)**

F. **Justitie - Bescherming van schuldenaren —**

20 Dec. — Het Verordeningenblad bevat een besluit van den secretaris-generaal van het dep. van Justitie betreffende bescherming van schuldenaren. Volgens artikel 1 van dit besluit kan de rechter een schuldenaar een of meermalen uitstel verleenen, indien aannemelijk is, dat deze door de bijzondere omstandigheden, welke zich ten gevolge van den oorlog sedert 10 Mei 1940 hebben voorgedaan, niet tijdig aan zijn verplichtingen kan voldoen. **(V. b. Verord. Justitie 5881 A; 5648 B)**

G. **Vereenvoudiging der rechtspleging —**

20 Dec. — In het Verordeningenblad is een besluit van den secretaris-generaal van het departement van Justitie tot vereenvoudiging van de rechtspleging opgenomen. Art. 1 van dit besluit bepaalt: De Hooge Raad vonnist steeds met drie raadsheeren behalve in zaken, vermeld in artikel 92 van de wet op de rechterlijke organisatie. In deze zaken vonnist de Hooge Raad met zes raadsheeren. In Artikel 2 wordt bepaald, dat beroep in cassatie niet kan worden ingesteld. Cassatie „in het belang der wet" blijft echter mogelijk.

(V. b. Verord. Justitie 6175 F)

H. **Muziek - Herman Rutters 65 jaar**

Op 22 December werd een gezaghebbend figuur in het Nederlandsche muziekleven 65 jaar: Herman Rutters. Een naam die klank heeft en waarvan de autoriteit niet alleen in eigen land, doch ook buiten onze grenzen sinds lang is gevestigd. Herman Jan Hendrik Rutters is Amsterdammer van geboorte. Hij bezocht het gymnasium, waarna hij als leerling van Bernard Zweers zijn muzikale opleiding genoot. De practijk der muziekbeoefening leerde hij o.a. kennen gedurende zijn werkzaamheid bij de Nederlandsche Opera. In 1921 werd Herman Rutters als leeraar in de muziekgeschiedenis aan het Muzieklyceum verbonden.

Ook voor de Volksuniversiteit te Amsterdam trad hij als docent op. Tal van tijdschriften publiceerden artikelen van zijn hand, o.a. „Het Orgel", waarvan hij in 1912 hoofdredacteur werd. Sinds 1916 is hij als eerste muziekredacteur aan het „Algemeen Handelsblad" verbonden. In officieele functies heeft Herman Rutters zich verdienstelijk gemaakt door zijn werk als voorzitter van het hoofdbestuur der Nationale Vereeniging tot veredeling van den Volkszang, als voorzitter van de Organisatie van Nederlandsche Toonkunstenaars, voorzitter van het mede door hem opgerichte genootschap „Muziek en Religie", bestuurslid der Nederlandsche Brucknervereeniging en vice-voorzitter van de afdeeling Amsterdam der T.N.H.V.

I. **Energiebesparingsmaatregelen —**

22 Dec. — Naar „De Telegraaf" meldt is thans ook te Rotterdam de gas- en electriciteitsvoorziening gestaakt.

(V. b. Energie-besp.maatr. 6120 A)

K. **Technische Noodhulp —**

20 Dec. — Verschenen is een verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffende de Technische noodhulp. (Deze Techn. Noodhulp is een organisatie, welke speciaal moet optreden bij rampen, storingen, en algemeene noodtoestanden)'

(V. b. Verord. Rijkscomm. 6075 A)

BELGIE —

L. **Nationalisatie der oorlogsindustrie —**

21 Dec. — Bij de Belgische regeering is een voorstel ingediend om over te gaan tot de nationalisatie van de oorlogsindustrie. De nationalisatie van de oorlogsindustrie moet worden beschouwd als de eerste stap op den weg naar de nationalisatie van andere bedrijven, zooals mijnen, electriciteitsfabrieken, spoorwegen e.d.

ENGELAND —

M. **Nieuw type vliegtuig —**

21 Dec. (R.-O.) — De Engelsche luchtmacht heeft, naar thans bekend wordt, sinds eenigen tijd een nieuw type Mosquito-vliegtuig in gebruik, de Mark-16. Deze vliegtuigen zijn voorzien van luchtdichte cabine, die het mogelijk maakt op meer dan 10 km hoogte te vliegen. Het vliegtuig kan één bom van 2.000 kg of 6 van 250 kg vervoeren.

N. **Nieuwe oproepingen voor het leger —**

22 Dec. (D. N. B.) — Volgens een bericht van Reuter, heeft de Engelsche regeering vandaag officieel medegedeeld, dat in de komende maanden 250.000 man meer dan de vroegere behoefte voor de Britsche legerstrijdkrachten zullen worden opgeroepen. Deze nieuwe recruten worden gehaald:

1e. Uit alle jonge Engelschen, die thans den leeftijd van 18 jaar bereiken.

2. Uit de werklieden, die beschikbaar komen uit de munitie-industrie.

3. Uit het personeel van marine en luchtmacht, dat naar het leger wordt verplaatst.

4. Uit mannen, die beschikbaar komen als gevolg van nieuwe uitkammingen der bedrijven, of die werkzaam waren bij het thuisfront of in administratieven overheidsdienst. **(V. b. Dienstpl. 5024 F)**

FRANKRIJK —

A. Fransch-Russisch verdrag — De tekst —

De zender van Moskou publiceerde 17 December den tekst van het Fransch-Sovjetrussische verdrag, dat op 16 Dec. jl. in het Kremlin door de gevolmachtigden van de Sovjet-Unie en Frankrijk, Molotov en Bidault, is onderteekend:

1. Beide verdragspartijen verplichten zich den strijd tot aan de definitieve overwinning op Duitschland voort te zetten en iedere mogelijke hulp te verleenen; 2. Beide verdragspartijen verplichten zich geenerlei afzonderlijke vredesonderhandelingen met Duitschland aan te gaan; 3. Beide verdragspartijen verplichten zich ook na afloop van den huidigen oorlog alle maatregelen te nemen tegen iedere nieuwe eventueele agressie; 4. Ingeval een verdragspartij betrokken wordt in den oorlog tegen Duitschland, verplicht de andere verdragspartij zich om haar iedere mogelijke hulp te verleenen. 5. Beide partijen verplichten zich geen bondgenootschap te onderteekenen, dat tegen de andere partij gericht is; 6. Beide partijen verplichten zich elkander iedere economische hulp na den oorlog te verleenen; 7. Het huidige bondgenootschap staat in geenerlei relatie tot de andere, te voren gesloten bondgenootschappen; 8. De Russische en Fransche tekst van het bondgenootschap wordt geratificeerd en blijft 20 jaar van kracht. Ingeval het één jaar vóór afloop van dien tijd niet mocht worden opgezegd, blijft het voor onbepaalden tijd bestaan met een opzeggingstermijn van één jaar.

21 Dec. (D. N. B.) — Volgens verklaringen van officieele zijde te Parijs bevat het Fransch-Sovjet-Russische pact een geheime clausule, waarin beide partijen zich verplichten, elkander te steunen bij het sluiten van den vrede, om Duitschland te dwingen tot het afstaan van gebieden, zoowel in het Oosten als in het Westen, aldus meldt Associated Press uit de Fransche hoofdstad.
(V. b. Verdr. m. Sovjet-Unie 6166 E)

GRIEKENLAND —

B. De militaire toestand —

18 Dec. (D.N.B.) — De tegenstand van de Elas in Athene is, volgens Engelsche radio-berichten, hardnekkiger geworden, toen de aanval ter zuivering van de straten werd voortgezet. In den morgen van 18 Dec. verdreven Britsche troepen Elas-formaties uit hun stellingen, die den weg van Athene naar de haven beheerschen. De R.A.F. deed raket-aanvallen op goed gecamoufleerde geschutsstellingen van de Elas en op een munitie-opslagplaats in een voorstad, waarbij gebouwen getroffen werden. De groote Averoff-gevangenis in een N.O.-voorstad van Athene werd door de Elas-troepen in brand gestoken. 700 Gevangenen bevinden zich in Britsche handen, o.a. de vroegere premier Rallis en de vroegere dictator Gangelos, die beiden in tanks in veiligheid werden gebracht.

19 Dec. (D.N.B.) — Naar Reuter uit Athene meldt, zijn strijdkrachten der Elas door het prikkeldraad gedrongen, dat het gebied van het hoofdkwartier der geallieerde strijdkrachten nabij Athene omgeeft. De Britsche luchtmacht was reeds gedwongen, het belegerde hoofdkwartier vanuit de lucht te ravitailleeren.

20 Dec. (D.N.B.) — Het communiqué van generaal Scobie luidt, dat de Britsche troepen nog steeds de haarden van verzet der Elas-formaties langs den weg

Lt.-Generaal Scobie

Athene-Faliron zuiveren. Voorts zijn operaties begonnen om het hoofdkwartier van de Britsche luchtmacht te ontzetten. Deze operaties worden voortgezet. Het in Volo gestationneerde garnizoen kon zonder incidenten ontbonden worden. In Saloniki en Patras is de toestand onveranderd.

21 Dec. (D.N.B.) — Reuter meldt uit Athene, dat de Britsche troepen op 21 December ongeveer een derde van de stad gezuiverd hadden. De meeste troepen van de Elas, welker aantal als gevolg van de verliezen in de jongste gevechten van ca. 25.000 tot 20.000 was verminderd, houden thans het Noordelijke stadsdeel bezet.

23 Dec. (D.N.B.) — Athene is nog steeds slagveld. Shermantanks hebben van de bergen af over de daken der huizen heen gevuurd op het gebouw van de Grieksche militare academie, dat door de opstandelingen krachtig verdedigd wordt. De operaties van zee uit tegen den Piraeus hadden succes, doch de landstrijdkrachten, die zich wilden vereenigen met de van zee uit aan land gegane troepen, stieten op hevigen tegenstand van de Elastroepen en konden niet doorbreken. Het voornaamste verzet van de opstandelingen blijft geconcentreerd in de Noordelijke deelen van Athene. **(V. b. Milit. toestand 6172 B)**

C. Geen eenstemmingheid over regentschapskwestie —

19 Dec. (D.N.B.) — De speciale correspondent van Reuter in Athene meldt, dat Papandreoe heeft medegedeeld, dat verschillende leiders der politiek in en buiten zijn kabinet het voorstel, om een regent te benoemen, afzonderlijk van elkaar bij den koning zullen indienen. **(V. b. Politieke situatie 6172 B)**

D. Joegoslavische ambities —

20 Dec. (D.N.B.) — Volgens „United-Press" zou Joegoslavië ambities koesteren het gebied om de steden Edessa en Castoria ongeveer 40 km ten Zuiden van de Joegoslavische grens, in te lijven.

E. Bulgaarsche demonstratie —

20 Dec. (D.N.B. — In Sofia zijn demonstraties gehouden, waarbij inwilliging van de rechtvaardige Bulgaarsche eischen aan Griekenland werd geëischt. Het aantal gewapende Bulgaren, dat de Grieksche grenzen overschreed, wordt op 3000 geschat. **(V. b. Bulgaarsche acties 6172 B)**

HONGARIJE —

F. Voorloopige Nationale Vergadering —

24 Dec. (Radio-Oranje) — In bevrijd Hongarije is te Debreczen een voorloopige Nationale Vergadering ingesteld, die een beroep gedaan heeft op het Hongaarsche volk om aan de zijde van het Roode Leger te strijden ter bevrijding van Hongarije van het Duitsche juk. Deze Nationale Vergadering bestaat, naar Radio-Moskou meldt, uit 230 afgevaardigden, die alle democratische partijen, alsmede vakverbondsorganisaties, landelijke raden en vakbonden van handwerkslieden en boeren vertegenwoordigen.

INTERNATIONAAL —

G. Internationaal arbeidsbureau —

23 Dec. (Radio-Oranje) — In Januari zal door den Raad van Beheer van het Internationale Arbeidsbureau een belangrijke vergadering te Londen worden gehouden. Een van de belangrijkste maatregelen, die zal moeten worden genomen, betreft het vormen van een aantal internationale commissies, voor elken bedrijfstak één, die de taak krijgen om de arbeidsvoorwaarden en den levensstandaard van de arbeiders in die bedrijfstakken door internationaal optreden te verbeteren. **(V. b. Engelsch-Russ. Vakbond-comité 6121 E)**

POLEN —

H. Mikolajczyk naar Lublin —

19 Dec. (D. N. B.) — Volgens een bericht uit Londen heeft de afgetreden Poolsche Minister-president, Mikolajczyk, besloten zich naar Lublin te begeven om daar te zamen met het comité van Lublin een nieuwe Poolsche regeering te vormen. **(V. b. Mikolajczyk 6156 D)**

I. Positie van Poolsche regeering te Londen —

22 Dec. (D. N. B.) — De Londensche correspondent van „Morgentidningen" meldt, dat het comité van Lublin den laatsten tijd een groote activiteit heeft getoond. Te Londen concludeert men daaruit, dat de dagen der uitgeweken Poolsche regeering zijn geteld. Uit welingelichte Engelsche bron verluidt, dat het comité van Lublin contact heeft gezocht met de Tsjechoslowaaksche vertegenwoordigers te Moskou en onderhandelt met Bulgarije en vertegenwoordigers van de regeering-Tito. Verder heeft Sovjet-Rusland het comité toestemming gegeven tot het sluiten van migratieverdragen met de aan Polen grenzende Sovjetrepublieken. Daaruit blijkt, dat de Sovjet-Unie het comité reeds als volwaardig beschouwt. Volgens hetzelfde blad streeft men ook van Britsche zijde **naar een contact met de Poolsche regeering te Lublin. (V. b. Regeering te Londen 6162 K)**

SOVJET-RUSLAND —

K. Himmler oorlogsmisdadiger —

24 Dec. (R.-O.) — De Russische commissie voor het onderzoek naar oorlogsmisdaden heeft verklaard, dat Himmler persoonlijk heeft deelgenomen aan de gruwelen in de omgeving van Lwow, waar in totaal 700.000 menschen ter dood zijn gebracht. Engelschen, Amerikanen, Nederlanders, Joego-Slaven en Tsjecho-Slowaken zijn uit concentratiekampen in Duitschland naar Lwow gebracht en daar vermoord. **(V. b. Himmler: 5430 A; zie ook: 6109 A)**

VER. STATEN —

A. Verliescijfers van het leger in West-Europa —

19 Dec. (R.-O.) — De verliezen der Amerikaansche legers in West-Europa hebben van 6 Juni tot 1 December in totaal 259.000 man bedragen. Hiervan zijn er 44.000 gesneuveld en bijna 190.000 gewond. Er zijn 25.000 vermisten. De verliezen van de Amerikaansche luchtmacht zijn niet in deze cijfers begrepen.

(V. b. Verliescijfers 6109 H)

ZWITSERLAND —

B. De verhouding tot de Sovjet-Unie —

20 Dec. ((R.-O.) — De Minister van Buitenlandsche Zaken heeft op 19 Dec. in den Bondsraad een verklaring afgelegd over de Zwitsersche buitenlandsche politiek. Hij zeide o.a., dat er geen al te groote waarde moet worden gehecht aan de Russische weigering om de politieke betrekkingen met Zwitserland te hervatten. Hij legde den nadruk op het feit, dat Zwitserland geen buitenlandsche inmenging kan dulden in zijn binnenlandsche aangelegenheden en meende, dat de Russen of niet geneigd of niet in staat waren de Zwitsersche neutraliteitspolitiek te begrijpen. De Minister weerlegde voorts de beschuldiging dat Zwitserland een pro-fascistische houding had aangenomen. Door neutraal te blijven had Zwitserland de internationale organisatie in het leven gehouden, waardoor vele honderden onschuldigen waren gered. Ten slotte verklaarde de Minister, dat het in het belang van Zwitserland is om de betrekkingen met Rusland te hervatten en dat het de plicht van het land is om mede te werken aan een systeem van internationale solidariteit, maar dat daarbij geen afstand kan worden gedaan van de Zwitsersche onafhankelijkheid.

(V. b. Verh. tot Sovjet-Unie 6145 A)

DE WERELDOORLOG

Duitsch tegenoffensief in het Westen - Gevechtsfront tusschen Monschau en Trier - 4/5 van Hongarije thans in Russische handen - Japansche tegenstand op Leyte ten einde —

WESTELIJK FRONT —

18 Dec. (D.N.B.) — Sterke Duitsche strijdkrachten zijn op 16 December van den Westwall uit over een breed front tot den aanval overgegaan en hebben de voorste Amerikaansche stellingen tusschen het Hohe Venn en het Noordelijke deel van Luxemburg onder den voet geloopen. In den Roersector ten W. en ten Z. van Düren bij Saarlautern, bij Bitsch en aan de grens tusschen de Palts en den Elzas duren de gevechten voort.

(R.O.) — De Duitschers zijn een groot tegenoffensief begonnen, het belangrijkste sedert dat bij Avranches, tusschen Monschau en Trier. Bij Monschau, Vianden en Echternach drong de vijand de Amerikaansche linies binnen. Hij behaalde de grootste terreinwinst in de richting van Malmédy.

19 Dec. (D.N.B.) — Onze aanval wordt voortgezet. Pantserformaties zijn door bressen in het front van het 1ste Amerikaansche leger doorgestooten. In een nachtelijken pantserslag werden vijandelijke reserves teruggeslagen.

(R.O.) — Het Duitsche offensief neemt nog in kracht toe, de grootste terreinwinst van den vijand bedraagt thans ongeveer 25 km en bracht hem in de omgeving van Stavelot. De strijd is hevig. Op 18 Dec. werden 95 Duitsche tanks en pantserwagens vernietigd en 26 beschadigd. In het Saargebied is Dillingen thans vrijwel van den vijand gezuiverd.

20 Dec. (D.N.B.) — Een groot deel van de achter het front overgebleven steunpunten van den vijand werd opgeruimd. De aanval ging voort, waarbij op vele plaatsen gevechten ontstonden met aangevoerde vijandelijke reserves. Tot nu toe werden meer dan 10.000 gevangenen gemaakt, 200 tanks vernietigd of buitgemaakt en 124 vliegtuigen neergeschoten.

(R.O.) — Duitsche troepen staan halverwege de Belgische grens en Luik.

In het Zuiden werd Malmédy veroverd.

Op sommige punten zijn de Duitsche tankcolonnes tot staan gebracht.

21 Dec. (D.N.B.) — De bezetting van de Schnee-Eifel, achter het front, werd gevangen genomen of vernietigd. 7000 Amerikanen geraakten hier in gevangenschap. Het totale aantal gevangenen is thans meer dan 20.000. De groote weg Luik-Bastogne-Arlon werd overschreden. Ten N.W. van Bitsch worden zware afweergevechten gevoerd.

(R.O.) — Monschau werd door Amerikanen heroverd. Bij Stavelot en St. Vith woeden hevige tankslagen. Aan het Saarfront en in de Palts afwisselende gevechten. Bij Bitsch werd een aantal forten veroverd.

22 Dec. (D.N.B.) — Pogingen van den vijand om onzen aanval tot staan te brengen, werden verijdeld. St. Vith werd veroverd, het garnizoen gevangen genomen. Over de Ourthe werden bruggenhoofden gevormd. Bij Stavelot woeden zware tankgevechten. Ook in Midden-Luxemburg werden goede vorderingen gemaakt. Aan de Saar moet de vijand zijn bruggenhoofd bij Dillingen en Enzdorf ontruimen. Ten N.W. van Weissenburg werd hij uit bunkergroepen verdreven. Ten W. van Kayserberg wordt hevig gevochten.

(R.O.) — Op 19 dezer hadden de Duitschers een bres van 80 km in de Amerikaansche linies geslagen en waren bijna 60 km in België doorgedrongen. Zij stonden 20 km van Luik en 10 km van Bastogne. Malmédy werd heroverd. Bij Wissembourg hebben troepen van het 7e leger zich moeten terug trekken. Ten N.W. van Colmar maakten Fransche troepen plaatselijke vorderingen.

23 Dec. (D.N.B.) — Tot veertien maal herhaalde aanvallen der Amerikanen aan het N. front van het doorbraakgebied werden afgeslagen.

(R.O.) — Het vijandelijk offensief boet aan kracht in, hoewel de vijand vooral op de Z. flank nog successen behaalt. Hij bereikte Laroche en St. Hubert. Bij Wiltz, dat door den vijand is omsingeld, woedt een hevige tankslag.

24 Dec. (D.N.B.) — Het zwaartepunt van den strijd verplaatste zich naar de Z. flank, waar Bastogne omsingeld is, terwijl de opmarsch ten W. van de Ourthe voortgaat.

(R.O.) — Op de N. flank van het Duitsche front in België oefenen de Amerikanen zwaren druk uit. In het centrum konden de Duitschers nog iets verder opdringen naar Marche. Aan de Z. flank vallen de Amerikanen in N. richting aan.

OOSTELIJK FRONT —

18 Dec. (D.N.B.) — Sovjetaanvallen ten Z. van het Plattenmeer werden afgeslagen. Bij Szeczeny mislukten nieuwe doorbraakpogingen.

(R.O.) — In N.O. Hongarije maakten de Russen snelle vorderingen uit de richting Miskolcz naar de Slowaaksche grens. Ook bij Boedapest wonnen de Russen weer terrein, vooral ten N.O. van de stad.

19 Dec. (D.N.B.) — Tusschen Drau, het Plattenmeer en Boedapest bleven talrijke vijandelijke aanvallen steken. Tusschen de Donau-bocht bij Waitzen en de Zuidgrens van Slowakije mislukten vijandelijke aanvallen na gering terreinverlies. Eigen tegenaanvallen bij Ipolysag wonnen terrein. Ten Z. van Szeczeny, in het Bükk-gebergte en aan de Sajo houdt de vijandelijke druk aan. Ten Z. van Rosenau en aan den weg Ungvar-Kaschau werd de vijand na geringe vorderingen opgevangen.

(R.-O.) — De Russen staan thans over een lengte van 110 km langs de Hongaarsch-Slowaaksche grens, die zij op één punt overstaken. De Duitschers zijn verder naar de Hernad teruggedreven. 4/5 van Hongarije is in Russische handen. Troepen van Maarschalk Tito veroverden Podgorcza in Montenegro.

20 Dec. (R.-O.) — Ten Z. van het Plattenmeer en bij Waitzen duren de hevige gevechten voort. Aan het Matra- en Bükk-gebergte houden de vijandelijke aanvallen aan. Tusschen Sajo en Hernad werden tal van vijandelijke aanvallen uiteengeslagen.

(R.-O.) — Kosice in Slowakije wordt thans ernstig bedreigd, nadat de Russen 40 plaatsen in de omgeving bevrijdden.

21 Dec. (D. N. B.) — Tusschen Plattenmeer en Donau ging de vijand tot den aanval over. Ook tusschen Waitzen en de Slowaaksche grens werd de vijandelijke druk sterker. Aan de Eipel, de Westelijke hellingen van het Matragebergte en aan weerszijden van de Boven-Sajo werd de vijand na zware gevechten opgevangen. In het gebied van Kaschau mislukten vijandelijke aanvallen.

(R.-O.) — De Russen dringen steeds verder in Slowakije door en bedreigen het spoorwegknooppunt Lucenec.

22 Dec. (D. N. B.) — Bij Stuhlweissenburg en ten O. van het Velenszemeer werd de vijand na geringe terreinwinst opgevangen. Ten O. van de Midden-Gran aan de Slowaaksche grens kon de vijand door een smalle frontopening terrein winnen in N. richting. Bij Szeczeny en aan de Boven-Sajo mislukten doorbraakpogingen, terwijl ook ten Z. van Kaschau aanvallen werden afgeslagen. In Koerland ging de vijand ten Z. van Frauenburg tot een grooten aanval over, waarbij hij hier en daar kleine penetraties tot stand bracht.

(R.-O.) — Bij Lucenec maken de Russen vorderingen. Het Matra-gebergte wordt van Duitschers gezuiverd.

23 Dec. (D. N. B.) — De vijand kon in het gebied ten W. van Boedapest doordringen en dringt op naar het N. en N.W. Aanvallen uit het O. mislukten.

(R.-O.) — In N. Hongarije rukken de Russen verder op voorbij Erlau. Ook in Slowakije maakten zij vorderingen in de richting van Lucenec.

24 Dec. (D. N. B.) — Ten N. van de Eifel en aan de Beneden-Zagya handhaaft de vijand zijn sterken druk.
(R.-O.) — De Russen zijn een nieuw offensief begonnen ten Z.W. van Boedapest, gericht op Stuhlweissenburg. Aan de Eifel en aan de Tsjecho-Slowaaksche grens opnieuw vorderingen van de Russen.

ITALIE —

18 Dec. (D.N.B.) — De vijandelijke aanvallen ten W. van Faenza nemen in kracht af. Aan weerszijden van Bagna-Cavallo eindigde de Canadeesche stormloop met een nederlaag.

(Radio-Oranje) — Na de verovering van Faenza zijn de geallieerde troepen 5 km opgerukt op den weg naar Bologna.

19 Dec. (D.N.B.) — Het achtste Britsche leger beperkte zich gisteren tot aanvallen aan weerszijden van Faenza en Bagna Cavallo, die mislukten.

(Radio-Oranje) — Aan den weg naar Bologna vorderen de geallieerde troepen in de richting van Castel Bolognese.

20 Dec. (D.N.B.) — De aanvallende Britsche formaties konden gisteravond ten Noorden van Faenza een onbelangrijke penetraties tot stand brengen, welke echter werd afgegrendeld.

(Radio-Oranje) — De Duitschers doen krachtige pogingen om den geallieerden opmarsch ten N. van Faenza te stuiten.

21 Dec. (D.N.B.) — De vijand leidde gisteren zijn grooten aanval ten Noorden van Faenza in met een trommelvuur van 100.000 schoten op een frontbreedte van 10 kilometer. In weerwil van dit zware vuur had hij des avonds onze troepen slechts ongeveer 2 km teruggedrongen.

22 Dec. (D.N.B.) — Ten Noordoosten van Faenza zijn de aanvallen in kracht verminderd. In het gebied van Bagna-Cavallo slaagde de vijand er in onze troepen in een smallen sector op den Noordelijke oever van de Senio terug te dringen.

(Radio-Oranje) — Ten N.O. van Faenza houden de geallieerden een 10 km lange linie langs de rivier de Senio bezet.

LUCHTOORLOG —

18 Dec. (D. N. B.) — Amerikaansche vliegtuigen lieten bommen vallen op plaatsen in Opper-Silezië en Zuidoost-Duitschland. In den afgeloopen nacht ondernamen de Engelschen een aanval op München. Er werd aanzienlijke schade aangericht. Andere formaties lieten bommen vallen op Ulm. Ook het Rijnlandsch-Westfaalsche gebied werd aangevallen.

(R.-O.) — De Duitschers hebben thans een grooten tegenaanval ingezet tegen het Am. 1e leger. De Duitsche luchtmacht deed een van haar grootste krachtsinspanningen sinds den dag van de invasie en verloor ongeveer 120 vliegtuigen, tegen een geallieerd verlies van nog geen 40. 1300 Engelsche bommenwerpers deden in den nacht van 17 op 18 December aanvallen op Ulm, München, Duisburg, Hanau en Münster. Bommenwerpers uit Italië vielen olie-installaties en andere punten in Silezië en Oostenrijk aan.

19 Dec. (D. N. B.) — Steden in het West-Duitsche gebied, in Opper-Silezië en in Zuidoost-Duitschland waren gisteren het aanvalsdoel van Amerikaansche vliegtuigen. De Engelschen vlogen boven het Oostzeegebied en ondernamen storingsaanvallen op West-Duitschland.

(Radio-Oranje) — Engelsche bommenwerpers deden vannacht een aanval op Gdynia. Ruim 500 zware Am. bommenwerpers, geëscorteerd door 600 jagers, bombardeerden o.a. Mainz, Koblenz en Keulen. Am. zware bommenwerpers uit Italië bombardeerden opnieuw benzinefabrieken in Silezië. Bovendien vielen zij Graz in Oostenrijk en Sopron in Hongarije aan.

20 Dec. (D. N. B.) — In het Westen vijandelijke luchtactiviteit in het gebied nabij het front. Amerikaansche bommenwerpers vielen, uit het Zuiden komend, opnieuw Opper-Silezisch gebied, alsmede eenige plaatsen in Zuid-Duitschland aan.

(Radio-Oranje) — Engelsche bommenwerpers vielen Trier aan, terwijl ruim 300 Am. bommenwerpers wegen en spoorwegdoelen tusschen Trier en Gmünd aanvielen. Am. bommenwerpers uit Italië vielen opnieuw doelen in Silezië en Oostenrijk aan.

21 Dec. (D. N. B.) — Amerikaansche vliegtuigen lieten gisteren overdag bommen in Z. en Z.O.-Duitschland vallen.

(Radio-Oranje) — Zware Am. bommenwerpers uit Italië deden o.a. aanvallen op de Skoda-fabrieken in Pilsen, op Linz, Salzburg en Villach in Oostenrijk en op Regensburg. Gedurende de laatste zes dagen heeft de Am. luchtmacht in Italië het offensief dagelijks met bijna 1000 toestellen onderhouden.

22 Dec. (D. N. B.) — Britsche vliegtuigen vielen plaatsen aan in het West-Duitsche gebied, alsmede in het Oostzee-gebied. Vooral Trier en Bonn werden vrij zwaar getroffen. De Amerikanen wierpen bommen neer op Zuid-Duitschland.

(Radio-Oranje) — Engelsche bommenwerpers deden aanvallen op Keulen en Bonn. Andere vliegtuigen vielen Trier opnieuw aan. Bommenwerpers uit Italië deden aanvallen op spoorwegdoelen te Rosenheim, ten Z.O. van München.

23 Dec. (R.-O.) — Engelsche bommenwerpers vielen Koblenz en Bingen aan.

24 Dec. (R.-O.) — Ruim 1000 bommenwerpers deden aanvallen op spoorbruggen en knooppunten achter het Westelijke front. 400 andere bommenwerpers voerden aanvallen uit op 7 spoorwegemplacementen o.a. bij Trier, Kaiserslautern en Homburg. Meer dan 3000 jagers en gevechtsbommenwerpers richtten zich tegen het verkeer. 178 Duitsche vliegtuigen werden neergeschoten; 63 geallieerde toestellen keerden niet terug, doch een aantal landde in niet-vijandelijk gebied. Des avonds vielen bijna 100 Mosquito's spoorwegdoelen bij Bonn en Koblenz aan.

Van Duitsche zijde werd in de verslagweek dagelijks melding gemaakt van V-vuur op Londen, Antwerpen en in mindere mate op Luik.

ZEEOORLOG —

20 Dec. (D.N.B.) — Door strijdmiddelen ter zee van de marine werd voor het eiland Walcheren een vijandelijke torpedojager in den grond geboord.
(R.-O.) — Admiraal Sir Bruce Fraser is in Pearl Harbour aangekomen, waar hij besprekingen zal voeren met Admiraal Nimitz, den Am. opperbevelhebber in den Stillen Oceaan.

21 Dec. (D.N.B.) — Door zeestrijdmiddelen der marine zijn in de Schelde zes vijandelijke ravitailleeringsvrachtschepen met een inhoud van meer dan 30.000 ton tot zinken gebracht.

HET VERRE OOSTEN —

Birma —

19 Dec. (R.O.) — In Noord-Birma heeft het 14de Britsche leger Indab, vanwaar een oliepijpleiding naar de rivier de Chindwin loopt, veroverd.

22 Dec. (R.O.) — Twee steden aan den spoorweg naar Mandalay werden veroverd.

China —

19 Dec. (R.O.) — De Japanners ontruimden Nankang in de provincie Kiangsi.

Philippijnen - Leyte —

18 Dec. (R.O.) — De Amerikanen zijn tot 10 km opgerukt en veroverden veel materiaal. De Japansche tegenstand neemt af.

19 Dec. (R.O.) — De vernietiging van de afgesneden 26ste Japansche divisie is voltooid.

20 Dec. (R.O.) — Het Japansche hoofdkwartier te Valencia werd veroverd.

Mindoro —

18 Dec. (R.O.) — De Amerikanen zijn 11 km voorbij San Jose opgerukt. Officieel wordt gemeld, dat de Am., die op Mindoro zijn geland, thans vasten voet hebben op het Z. deel van het eiland, en 11 mijl zijn opgerukt. Zij hebben hoog gelegen terrein veroverd, 6 mijl van San José het binnenland in. Zij zetten de constructie van vliegvelden voort.

19 Dec. (R.O.) — De eenige tegenstand, dien de Japanners bieden, bestaat uit luchtaanvallen.

Luchtoorlog —

18 Dec. (D.N.B.) — Ongeveer 70 vijandelijke bommenwerpers vielen Nagoja aan. De schade was gering.
(R.O.) — Super-vliegende-vestingen vielen Nagoja in Japan en Hankou in China aan.

19 Dec. (R.O.) — In de afgeloopen week werden in de Philippijnen ruim 740 Japansche vliegtuigen buiten gevecht gesteld. In de omgeving van Luzon werden in drie dagen tijds door Amerikaansche vliegtuigen 28 Japansche vaartuigen tot zinken gebracht.

20 Dec. (R.O.) — Am. vliegende vestingen vielen de vliegtuigfabriek te Omura op Kioesjioe aan. Andere formaties bombardeerden Shanghai en Nanking.

21 Dec. (D.N.B.) — Ongeveer 30 geallieerde vliegtuigen deden een luchtaanval op Moekden en Dairen.

22 Dec. (D.N.B.) — Vijandelijke vliegtuigen deden wederom een aanval op Nagoja, waar geringe schade werd veroorzaakt. Op 20 Dec. brachten Japansche vliegtuigen een middelgroot transportschip tot zinken voor Mindoro.
(Radio-Oranje) — Ruim 60 vliegende vestingen deden op 21 dezer een aanval op Moekden.

24 Dec. (R.O.) — Zware Am. bommenwerpers hebben op het voornaamste vliegveld bij Manilla bijna 100 geparkeerde Japansche vliegtuigen vernietigd. Andere formaties vielen Japansche bases en schepen bij de Vulkaan- en Bonin-eilanden aan.

Zeeoorlog —

19 Dec. (R.O.) — Tijdens recente operaties brachten Amerikaansche onderzeeërs in het Verre Oosten en op den Grooten Oceaan weer 33 Japansche schepen en kleinere vaartuigen tot zinken, waaronder een lichten kruiser en 2 torpedojagers. **(V. b. Krijgsverr. 6173-74)**

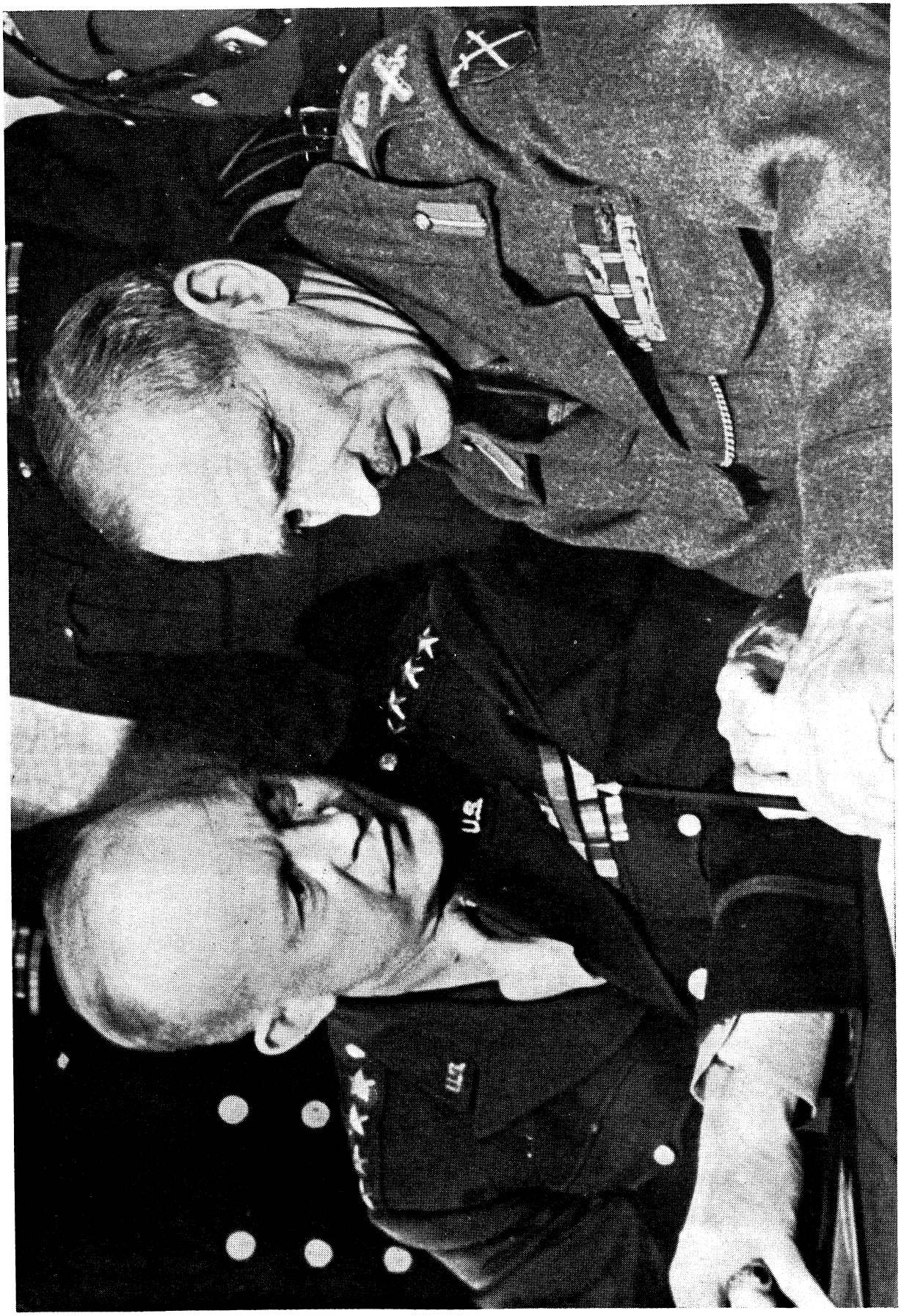

Generaal Dwight D. Eisenhower en Veldmaarschalk Bernard L. Montgomery tijdens een bespreking op het hoofdkwartier van het Geallieerde expeditie-leger.
(British Off. Photograph)

Op 5 December 1944 werd door het 8ste Britsche leger Ravenna (Italië) veroverd. Op de photo ziet men hoe versterkingen en voorraden over de rivier de Ariti worden gebracht. Op den achtergrond ziet men, hoe de genie voorbereidingen treft voor het bouwen van een noodbrug.

NEDERLAND (Bevrijd gebied) —

A.

Kerst- en Nieuwjaarsboodschappen van H. M. Koningin Wilhelmina en Prof. Gerbrandy.

Kerstboodschap van H.M. de Koningin aan koopvaardij- en visschersvloot —
25 Dec. (Radio-Oranje) — H.M. Koningin Wilhelmina heeft de volgende Kerstboodschap gericht tot de Nederlandsche koopvaardijvloot en de Nederlandsche visschersvloot:
„U allen, opvarenden van de koopvaardij- en van de visschersvloot, wensch ik een gezegend Kerstfeest en een voorspoedig Nieuwjaar. De wensch omvat tevens de uwen thuis, die met U in gedachten vereenigd zijn. Volhardt in uw moeilijke en gevaarvolle taak, tot ons aller doel bereikt is: de bevrijding van Nederland en de bevrijding van Nederlandsch-Indië. God zij met U."

Kerstboodschap van H. M. de Koningin aan het Nederlandsche volk —
25 Dec. (Radio-Oranje) — H. M. de Koningin richtte via de radio een Kerstboodschap tot het Nederlandsche volk, waarin zij op de beteekenis van het Kerstevangelie voor dezen tijd wees. Juist nu is de Kerstboodschap de eenige houvast, die het eeuwig en onwankelbaar bestaan van het Leven en van het Licht der menschen, gelijk Johannes zegt, bevestigt. De komst van dat Leven, van dat Licht in deze wereld beteekent de vervulling van de belofte van Gods vernieuwing van den mensch. Kerstmis is het feest der belofte, ook van de belofte aan ons van een betere toekomst, waarvan wij hopen en mogen verwachten, dat zij spoedig zal aanbreken. Ook nog in anderen zin is ons Kerstfeest rijk aan beloften. Het belooft ons de eindoverwinning van het goede over het kwade. De wereld is nog niet af; Christus werkt nog aan haar volmaking en voltooiing, maar er zal een dag komen, waarop Zijn werk af zal zijn en Hij zal wederkomen en wonen bij de menschen. De Koningin gedacht allen die lijden en wenschte Haar volk Gods zegen toe.

Nieuwjaarsboodschappen van H. M. de Koningin aan Ned. Oost- en West-Indië —
31 Dec. (Radio-Oranje) — H. M. de Koningin sprak voor de radio een Nieuwjaarsboodschap uit tot de rijksgenooten in Nederlandsch-Oost-Indië, die als volgt luidde:
„Rijksgenooten in Nederlandsch-Indië!
Bij het intreden van het nieuwe jaar wil ik niet nalaten een kort woord tot U te richten. Het zal kort zijn om de gevaren, welke het luisteren voor sommigen uwer medebrengt. In het van ons scheidende jaar is er krachtig gestreefd naar de uitbreiding van onze strijdkrachten, ten einde met alle te onzer beschikking staande middelen mede te werken aan uw bevrijding. Dat de bevrijding voortgeschreden is, bewijzen de krijgsverrichtingen op Nieuw-Guinea. Met groote voldoening gedenk ik het uitnemende werk dat daar, onder uiterst moeilijke omstandigheden, is verricht, zoowel bij het opruimen van achtergebleven vijandelijke troepen als bij het herstellen van een normaal bestuur en bij hulpverleening aan de bevolking. Hierbij gedenk ik het heldhaftige gedrag van het garnizoen te Manokwari, dat met ongekenden moed en verbeten vasthoudendheid in het binnenland den ongelijken strijd heeft volgehouden, tot het uur der bevrijding sloeg. Het is bemoedigend, dat hun opofferingen en ontberingen ten slotte met dit succes zijn bekroond. Eerbiedige hulde zij gebracht aan allen, die in een strijd op een der fronten in Nederlandsch-Indië het leven lieten. Het afgeloopen jaar heeft echter voor velen van U nog geen verlichting gebracht in uw moeiten en ontberingen. Weest overtuigd van mijn hartelijk medeleven in uw geestelijken druk en stoffelijken nood. Moge uw taai volharden, dat ieders bewondering wekt, U ook in het komende jaar de kracht geven dezen zwaren tijd te boven te komen. Uw trouw en standvastigheid zullen beloond worden, de bevrijding zal komen! Alle wenschen, die ik koester voor U, vat ik samen, dat God U moge zegenen in het nieuwe jaar!"
Hierna volgden nog eenige zinnen in het Maleisch.
Tot West-Indië sprak H. M. als volgt:
„Rijksgenooten in het vrije Nederland op het Westelijke halfrond!
Bij de wisseling van het jaar wensch ik een enkel woord tot U te richten om uiting te kunnen geven aan al het goede, dat ik U in 1945 toewensch. Moge het voor U in zeer vele opzichten een voorspoedig jaar zijn! De wereldoorlog, die zoo zwaren druk op vele volken legt, zal ook in het komende jaar U niet ongemerkt voorbijgaan. Ik ken uw bereidheid om ook uw lasten in dezen te dragen. Ons aller gedachten gaan uit naar het moederland en naar Nederlandsch-Indië, dat nog zoo wreed moet lijden onder het geweld van den onderdrukker. Uw medeleven en gevoel van saamhorigheid met deze deelen van het Rijk getuigen van uw levend besef voor onze Rijksgemeenschap, dat mij ten zeerste verheugt. Met bijzondere waardeering volg ik uw bereidheid, het uwe bij te dragen tot de oorlogvoering en daarnevens tot de leniging van den nood in Nederland en in Indië, die op zoo vele plaatsen zoo hoog gestegen is. Ik houd mij er van overtuigd, dat ik uw en mijn gedachten vertolk, waar ik den wensch uitspreek, dat de spoedige eindoverwinning een einde make aan de groote worsteling. Moge het nieuwe jaar voor U allen veel heil en zegen brengen!"
(V. b. Radiorede Kon. Wilh. 6159 A)

Toespraak van Prof. Gerbrandy tot het Nederlandsche volk —
31 Dec. (Radio-Oranje) — De Minister-President, Prof. Gerbrandy, richtte voor de radio een toespraak tot het Nederlandsche volk. De minister memoreerde de groote verandering op het oorlogstooneel in 1944, die door den nood en zorgen van het oogenblik niet mag worden vergeten. Rusland werd geheel bevrijd, Italië voor tweederden gezuiverd. Het onderzeeboot-gevaar werd binnen de perken gehouden, terwijl de vliegende bommen hun doel, de geallieerden klein te krijgen, niet bereikten. De veldtocht in Oost-Europa leidde niet alleen tot veranderingen in Roemenië en Bulgarije, bevrijding van Griekenland en een groot deel van Joego-Slavië, maar bracht de Russen in Oost-Pruisen en tot om Boedapest. In het Verre Oosten leed Japan zware verliezen. De veldtocht in Birma vorderde uitnemend, de sprong van Nieuw-Guinea naar de Philippijnen werd gedaan. Boven dit alles uit steekt de sprong naar het vasteland in West-Europa. De minister ging uitvoerig in op de bijzonderheden van dezen veldtocht en behandelde toen de vraag, waarom de zegevierende legers juist midden tusschen Zuid- en Noord-Nederland tot staan moesten komen. Hij wees er op, dat bij alle uitnemende voorbereiding er toch een punt komt, waarop een nieuwe concentratie van krachten noodzakelijk is, terwijl niemand precies weet wanneer dit punt zal komen. Bij het einde van het jaar wilde de Minister al het goede, dat werd bereikt in het oog houden en uiting geven aan zijn verwachtingen voor de toekomst van ons volk, mede op grond van hetgeen hij in het bevrijde Zuiden had waargenomen.
(V. b. Rede Gerbrandy 6171 A)

BEVEL.

Op bevel der **Duitsche Weermacht** moeten alle mannen in den leeftijd van 17 t/m. 40 jaar zich voor den arbeidsinzet aanmelden.

Hiervoor moeten **ALLE** mannen van dezen leeftijd onmiddellijk na ontvangst van dit bevel met de voorgeschreven uitrusting op straat gaan staan.

Alle andere bewoners, ook vrouwen en kinderen, moeten in de huizen blijven totdat de actie ten einde is. De mannen van genoemde jaargangen, die bij een huiszoeking nog in huis worden aangetroffen, worden gestraft, waarbij hun particulier eigendom zal worden aangesproken.

Bewijzen van vrijstelling van burgerlijke of militaire instanties moeten ter contrôle worden meegebracht. Ook zij, die in het bezit zijn van zulke bewijzen, zijn verplicht zich op straat te begeven.

Er moeten worden medegebracht: warme kleeding, stevige schoenen, dekens, bescherming tegen regen, eetgerei, mes, vork, lepel, drinkbeker en boterhammen voor één dag.

De dagelijksche vergoeding bestaat uit goeden kost, rookartikelen en loon volgens het geldende tarief.

Voor de achterblijvende familieleden zal worden gezorgd.

Het is aan alle bewoners der gemeente verboden hun woonplaats te verlaten.

Op hen, die pogen te ontvluchten of weerstand te bieden, zal worden geschoten.

Aankondiging omstreeks Nieuwjaar in verschillende steden en dorpen aangeplakt.

NEDERLAND (Bezet gebied) —

A. **Mevr. H. Roland Holst 75 jaar —**

27 Dec. — 24 December werd Henriëtte Roland Holst vijf-en-zeventig jaar. Zij is, onbetwistbaar Nederlands grootste dichteres nà Hadewijch en Anna Bijns en evenals haar beide voorgangsters uit de dertiende en de zestiende eeuw, tevens een groote persoonlijkheid. Mevrouw Roland Holst-van der Schalk, die kort na haar huwelijk met den lateren directeur der Rijks-Academie van Beeldende Kunsten, prof. R. N. Roland Holst, tot de socialistische beweging toetrad, had daarvóór als dichteres gedebuteerd met den bundel „Sonnetten en Verzen" (1895), waarin zij, in tegenstelling tot de Tachtigers, meer de wijsgeerige idee dan het gevoel van het oogenblik liet spreken. Steeds heeft zij in haar werken een voor een vrouw bijzondere sterke neiging tot het abstracte, het geestelijke getoond.

Mevrouw H. Roland Holst

Het tragische conflict van geheel haar dichterlijk oeuvre — en ongetwijfeld ook van haar leven — bleef de tegenstelling tusschen haar zin voor het zuiver geestelijke en haar, even sterk bewogen, vrouwelijke gevoeligheid. Haar drang naar wijsgeerige abstractie deed haar bevrediging vinden bij de nuchtere, sociaal-democratie; zij zocht haar toevlucht bij het „orthodoxe" historisch-materialisme. Maar haar dichternatuur en haar vrouwelijk mededoogen vonden daarmee op den duur evenmin vrede. En toen in Sovjet-Rusland de theorie van het communisme werkelijkheid was geworden, wendde zij zich steeds meer af van zulk een klassenstrijd, dien zij in haar in 1925 verschenen boekje „Communisme en Moraal' opelijk heeft veroordeeld.

Na dertig jaar lang als extremistisch socialiste te hebben gewerkt en gestreden, vond zij den moed te breken met dat verleden, waarvoor zij zoo vele offers had gebracht niet alleen, maar dat haar ook tot haar schoonste verzen had geïnspireerd. Sindsdien heeft haar poëzie een sterk religieuzen inslag gekregen. Ontroerend schoone verzen heeft de dichteres daarna nog geschreven, gezegd moet echter worden, dat deze zelden de hoogte van haar vroegere lyriek bereiken.

CANADA —

B. **Omvang der oorlogsproductie —**

29 Dec. (R.-O.) — De Canadeesche Min. van Munitie en Voorraden heeft eenige cijfers medegedeeld over de oorlogsproductie van dit jaar. Canada is op één na het grootste exportland ter wereld; het is op twee na de grootste producent van hout en op drie na die van staal. Dit jaar heeft Canada het oorlogsproductie-record van verleden jaar ongeveer geëvenaard. Canada heeft reeds 1000 schepen, bijna 15.000 vliegtuigen en voor een waarde van £ 100 millioen aan seinapparaten en electrische toestellen gemaakt. **(V. b. Voortzetting der oorlogsinspanning 6165 G)**

DUITSCHLAND —

C. **Dr. Goebbels over Hitler —**

28 Dec. — Aan een artikel van dr. Goebbels in „Das Reich" ontleenen wij:

„Indien de wereld werkelijk wist, wat hij haar te zeggen en te geven heeft en hoe innig zijn liefde behalve aan zijn eigen volk aan de geheele menschheid behoort, dan zou zij op dit uur nog afscheid nemen van haar valsche goden en hem haar hulde betuigen. Hij is de grootste onder de persoonlijkheden, die thans geschiedenis maken. Van hen allen staat hij ver vooraan in het vooruitzien van de dingen die komen gaan. Hij overtreft ze niet alleen in genie en politiek instinct, doch ook in kennis, karakter en wilskracht. De man, die zich ten doel heeft gesteld zijn volk te verlossen en bovendien het aanschijn van een continent te veranderen, heeft zich afgekeerd van de alledaagsche genoegens en de burgerlijke geneugten van het leven, ja nog meer, zij bestaan voor hem in het geheel niet meer.

Hij brengt zijn dagen en een groot deel van zijn slapelooze nachten door in den kring van zijn intieme en intiemste medewerkers en staat toch ook onder hen in de ijzige eenzaamheid van het genie, dat zich triomfeerend boven allen en alles verheft. Nooit komt een woord van valschheid of van lage gezindheid over zijn lippen. Hij is de waarheid zelf. Er gaat van hem een ononderbroken stroom van geloofwaardigheid en vasten wil naar het groote uit. Er is niemand in zijn naaste omgeving, die daardoor niet mede wordt aangegrepen. Hij bezit het zesde zintuig, d.w.z. de gave om te zien wat voor de oogen van anderen verborgen blijft. Hij kan met een handbeweging, een enkel woord een probleem ontwarren, waarover de deskundigen wekenlang hebben gepeinsd.

Wanneer hij met licht gebogen hoofd loopt, dan is dat een gevolg van het eeuwige bestudeeren der kaarten, want hij vat den oorlog ernstiger op dan welke staatsman ook. Niets blijft hem verzwegen of verborgen, zij het iets goeds of iets slechts. Ik ken niemand, die van een onderhoud met den Führer ontevreden is heengegaan. Wie hem voor het eerst ontmoet, raakt onder den indruk van den omvang van zijn kennis op allerlei gebied, van zijn bepaald fenomenaal geheugen, van de scherpte van zijn oordeel en van het inzicht zijner beschikkingen en maatregelen. Er bestaat geen mensch, die zooals hij de kunst beheerscht, zijn uur af te wachten en niet alleen te juister tijd schijnbaar passief, doch ook te juister tijd werkelijk actief te worden. De Führer is een meester van de grondigheid. Men kan hem niets wijsmaken. Het is jammer, dat zijn vijanden niet weten, hoe diep hij hen en hun hysterische methoden in de politiek en oorlogvoering veracht. Hij kan het zich permitteeren, maandenlang te zwijgen wanneer zij hem willen dwingen te praten, om uit zijn woorden zijn bedoelingen op te maken. Achter hem staat zijn volk als een muur. Hij is het wonder der Duitschers. Hij is het onverklaarbare, het geheim en de mythe van ons volk. Terwijl een volk zich onder de kracht van zijn wil geheel en al veranderde, bleef hij zelf onveranderd. Welk een wonder, dat deze man onuitputtelijk blijft in zijn volheid van gedachten en zijn diepe geloofwaardigheid, dat hij recht door zee en zonder te kunnen dwalen zijn weg gaat en zich geleid voelt door de hand eener hoogere voorzienigheid, die hem, zij het ook soms langs omwegen, altijd veilig naar het doel brengt.

Men heeft het gevoelen, dat deze man absoluut geen persoonlijke wenschen koestert, zij het alleen, onze verwoeste wereld zelf weer op te bouwen. Hij staat buiten al het gewoon menschelijke, zoodat men er heel klein bij wordt. Hij is de matigheid zelf. Hij woont en leeft in een stijl van persoonlijken eenvoud, die den oorlog meer dan waardig is. Zijn slaapvertrek is niet veel grooter dan de coupé van een personentrein, en daarin staan slechts een veldbed en een tafeltje, dat hoog beladen is met papieren, kaarten en statistieken.

De pijnen, die dezen wilden tijd begeleiden, zoo besluit dr. Goebbels, zijn de geboorteweeën van den nieuwen tijd, die op zekeren dag ons zal bereiken als een groote genade, door ons verdiend en door het lot geschonken. Dan pas zal men in vollen omvang kunnen afmeten, wat de Führer voor onze eeuw beteekent. Deze eeuw zal zijn naam en kenmerk dragen. Hij is onder de levende staatslieden de historisch prominentste figuur, hetgeen onze vijanden onuitgesproken reeds tot uiting brengen door het feit, dat zij zich ondanks de diepste innerlijke tegenstellingen tegen hem aaneensluiten, om de hoop te kunnen koesteren, hem de baas te worden. Het zal vergeefsch zijn. Deze man is hun te groot." **(V. b. Hitler 6142 C)**

D. **Nieuwe marine-strijdmiddelen**

29 Dec. — Uit Duitsche berichten blijkt, dat de marine ter bestrijding van de geallieerde ravitailleeringsscheepvaart uiterst kleine duikbooten en andere kleine gevechtsmiddelen gebruikt. De bemanning gaat tewerk met welbewuste zelfopoffering. Groot-admiraal Dönitz heeft den mannen dezer speciale formatie, behoorende tot de formaties van admiraal Heye, den naam van „Sturm Wikinge" gegeven.
(V. b. Eenmanstorpedo 6028 I)

ENGELAND —

E. **Lloyd George neemt afscheid van de politiek —**

28 Dec. — Lloyd George, de „vader" van het Lagerhuis, waarvan hij 55 jaar lang onafgebroken lid is geweest, is, naar Reuter meldt, voornemens zich uit het politieke leven terug te trekken. Lloyd George, die bijna 82 jaar is, heeft dit besluit genomen op advies van zijn geneesheeren. **(V. b. Lloyd George 4681 D)**

FRANKRIJK —

F. **Benoeming bevelhebber in den Elzas —**

27 Dec. — Het opperbevel der geallieerden heeft den commandant van het eerste Fransche leger, generaal de Lattre de Tassigny benoemd tot opperbevelhebber in den Elzas-Sector. Onder hem staan een Fransche divisie onder generaal Leclerc en een Amerikaansche divisie.

A. **Gen. Catroux ambassadeur te Moskou —**

31 Dec. (R.-O.) — De Fransche regeering heeft Generaal Catroux tot ambassadeur te Moskou benoemd. Deze generaal, die kan terugzien op een schitterende militaire loopbaan, heeft bovendien ruime ervaring in koloniale zaken en geniet een hoogen roep als bemiddelaar. Hij was één van de eerste hooge officieren, die zijn steun gaf aan Generaal de Gaulle, hij werd door de regeering te Vichy ter dood veroordeeld.

(V. b. Verdrag met Sovjet-Unie 6176 A)

B. **Erkenning van comité te Lublin**

29 Dec. — Radio Parijs heeft 26 Dec. bevestigd, dat de regeering-De Gaulle een geaccrediteerden gedelegeerde zal zenden, naar het Poolsche comité van Lublin.

(V. b. Comité te Lublin 6176 H)

GRIEKENLAND —

C. **Churchill en Eden voeren in Athene besprekingen —**

26 Dec. (D. N. B.) — Naar Reuter meldt, zijn Churchill en Eden in Athene aangekomen. Er vond een bespreking plaats met den Griekschen Min.-president Papandreoe. Deze werd er van in kennis gesteld, dat ter regeling van het huidige conflict een conferentie zal worden belegd, waartoe ook de Elas is uitgenoodigd.

De aartsbisschop van Athene, mgr. Damaskinos, heeft zich bereid verklaard, het voorzitterschap van deze conferentie op zich te nemen.

De aartsbisschop van Athene heeft een bespreking gehad met den Britschen ambassadeur. Op 25 December zijn besprekingen gehouden tusschen Churchill, Papandreoe en den aartsbisschop. Bij beide besprekingen was Eden tegenwoordig.

Uit Athene wordt nader gemeld, dat Churchill zijn toespraak op de conferentie van 26 December tweemaal moest beginnen, daar de afgevaardigden van de Elas als gevolg van de nog aan den gang zijnde gevechten, een uur te laat aankwamen. Churchill sprak de hoop uit, dat de Elas de voorwaarden van Scobie zou aanvaarden en verklaarde, dat de Britten slechts in Griekenland zijn om hun verplichtingen na te komen en dat zij slechts wenschen, dat door een geheime verkiezing een passende regeering zal worden gevormd.

Churchill, Eden en de overige Britsche en niet-Grieksche vertegenwoordigers hebben, naar Reuter meldt, na de openingstoespraken de conferentiezaal te Athene verlaten. De conferentie wordt voortgezet. De vertegenwoordigers van de Elas nemen officieel aan de bijeenkomst deel.

Volgens een niet-officeel bericht uit Athene heeft Churchill verklaard, dat de toestand in Griekenland aan een herziening zou worden onderworpen, wanneer Roosevelt, Stalin en hij binnen niet al te langen tijd, van nu af te rekenen, bijeen zouden komen. Verder zou Churchill gezegd hebben, dat de Britten Griekenland niet zouden verlaten, alvorens een behoorlijke Grieksche regeering gevormd zou zijn. Wanneer de Grieken zelf geen oplossing zouden vinden, zou eventueel een „Internationale trust voor Griekenland" gevormd moeten worden.

(V. b. Overz. d. situatie 6176 B; 6172 B)

D. **Churchill en Eden naar Londen teruggekeerd —**

28 Dec. (D. N. B.) — Volgens den Londenschen zender zijn Churchill en Eden wederom naar Londen teruggekeerd. Zij zouden den Griekschen koning hebben aanbevolen onmiddellijk zijn goedkeuring te hechten aan de instelling van een regentschap.

Naar Reuter uit Athene meldt heeft de Grieksche premier Papandreoe in een telegram aan den Griekschen koning zijn ontslag ingediend en tegelijkertijd de vorming van een uit drie leden bestaanden regentschapsraad geadviseerd.

Het is onwaarschijnlijk, zoo verluidt uit Athene, dat aartsbisschop Damaskinos de verdaagde conferentie der Grieksche politieke leiders in de komende dagen weer zal bijeenroepen. De burgeroorlog gaat dus verder. Onder de Grieksche leiders heerscht groot pessimisme. Zij zijn van meening, dat de voorstellen die de Elas op de conferentie heeft gedaan, in dien vorm onaanvaardbaar zijn. Het eenig tastbare resultaat is tot dusverre de eenstemmige principieele aanvaarding van het regentschap. De eisch inzake een volksstemming en verkiezingen wordt in Britsche kringen onuitvoerbaar geacht.

(V. b. Churchill en Eden 6155 H; Regentschapskwestie 6176 C)

JAPAN —

E. **Opening van het parlement —**

26 Dec. (D.N.B.) — Op 26 December werd het Japansche parlement in tegenwoordigheid van den Tenno geopend. De keizer las een boodschap voor, waarin hij verklaarde, dat de militaire situatie steeds ernstiger wordt, en dat de Japansche bevolking derhalve nog meer dan ooit zich offers moet getroosten.

De Japansche premier Koiso hield een rede, waarin hij de ontwikkeling van het oorlogsgebeuren besprak en den Tenno voor zijn woorden dankte. Vervolgens sprak de keizer woorden van lof voor de prestaties van de Japansche soldaten van alle wapenen.

(V. b. Regeering 5892 E)

VATICAAN —

F. **Kerstboodschap van Paus Pius XII —**

24 Dec. (D. N. B.) — Paus Pius XII heeft over den zender van het Vaticaan een Kerstboodschap gericht tot de wereld.

Nadat de Paus in deze boodschap allereerst uitdrukking gaf aan zijn diepe teleurstelling, dat ook dit jaar het Kerstfeest gevierd moet worden temidden van een ontzaglijk algemeen bloedbad, herinnerde hij aan de toenemende wreedheid van de oorlogvoering en de om zich heengrijpende verwoesting, die ook niet is blijven staan voor de godshuizen en die in tallooze kerken het eeuwige licht heeft doen dooven.

Voorts behandelde de Paus in zijn Kerstboodschap de toekomstige politieke structuur der volkeren en wees er op, dat in de toekomst aan alle volken gelijke rechten moeten worden verleend. Deze gedachte der rechtsgelijkheid staat volgens den Paus niet toe, dat er na dezen oorlog staten zullen zijn, die behandeld zouden worden als „overwonnenen". De taak der kerk bestaat er in te streven naar de door God gewilde vrijheid aller volkeren. Aan het slot van zijn boodschap gaf de Paus den apostolischen zegen.

Volgens Radio-Oranje begon de Paus met te verklaren dat, wanneer een land geheel afhankelijk is van één eerzuchtig individu, het tot een ziellooze massa vergroeit. Maar de volkeren bieden krachtig het hoofd aan de dictatoren en over de geheele wereld is de hoop weer opgelaaid. Over de toekomst zeide de Paus: „Iedereen is het er over eens, dat het recht zijn loop moet hebben, waar het diegenen betreft die, voordeel trekkend uit den oorlog, inbreuk hebben gemaakt op de algemeene wetten, maar de bestraffing van geheele gemeenschappen zou een inbreuk zijn op de menschelijke oordeelkundigheid".

(V. b. Rede Paus Pius XII 6080 E)

DE WERELDOORLOG

Het front in Zuid-België en Luxemburg gestabiliseerd. Boedapest is omsingeld; er woeden hevige straatgevechten

WESTELIJK FRONT —

25 Dec. (D.N.B.) — De vijandelijke druk op het N. W. Rijnlandsche en Saar-Paltische gebied is opgeheven en zijn doorbraakpogingen naar den midden- en benedenloop van den Rijn zijn verijdeld.

(R. O.) — De Amerikanen maakten goede vorderingen bij hun aanvallen op de Z. flank der Duitschers. Hun ingesloten troepen bij Bastogne houden stand. Op de N. flank is het front gestabiliseerd.

(R. O.) — In het centrum van het front wonnen de Duitschers eenig terrein bij Hotton, Marche en Rochefort, dat zij veroverden. Ook namen zij Libramont, 40 km. ten N O van Sedan. In de wig bij St. Vith trekken de Amerikanen langzaam terug. Zij heroverden Laglaise 10 km ten N. W. van Stavelot.

27 Dec. (D.N.B.) — In het gebied van Laroche ontwikkelde zich een groote tankslag, waarbij 70 Amerikaansche tanks werden vernietigd of buitgemaakt.

(R. O.) — De Amerikanen bij St. Vith trokken zich verder terug, waardoor de Duitschers hun beide wiggen konden vereenigen. Zij bereikten voorts Celles.

28 Dec. (D.N.B.) — Aan het N. W. front in België vordert onze aanval langzaam terwijl de vijand aan het Zuidelijke front zijn sterken druk handhaaft. In den Boven-Elzas levendige gevechten ter weerszijden van Kaysersberg.

(R.-O.) — Bij Grandmend woeden zware tankgevechten. Het contact met de bij Bastogne ingesloten troepen werd hersteld. Eschdorf werd heroverd. Bij Dinant werden de Duitschers tot op 18 km van de Maas teruggeslagen.

29 Dec. (D.N.B.) — Zware gevechten in het Belgisch-Luxemburgsche gebied. Tusschen Stavelot en Marche maakten wij vorderingen. Tegenaanvallen bij Rochefort werden uiteengeslagen.

(R. O.) — De Duitsche opmarsch is tot staan gebracht. Tusschen Rochefort en Celles werd een Duitsche strijdmacht omsingeld. Grandménil werd heroverd, Bastogne werd geheel ontzet, terwijl ook Echternach weer in geallieerde handen kwam.

30 Dec. (D.N.B.) — De afweerslag in het Belgisch-Luxemburgsche gebied woedt voort. Ten Z.W. van Bastogne doet de vijand doorbraakpogingen.

(R. O.) — Aan de N. flank van het front in België graven de Duitschers zich in. De Amerikaansche troepen, die uit het Saargebied werden overgeplaatst, dreven, na Bastogne te hebben ontzet, een diepe wig in de Duitsche linies ten N. van deze stad.

31 Dec. (D N.B.) — De winterslag tusschen Maas en Moezel is zoo uitgebreid en hevig, dat ongeveer de helft van het aantal soldaten aan het Westfront aan dezen slag deelneemt. De zwaartepunten van den strijd liggen bij Rochefort en Bastogne.
(R. O.) — De Amerikanen vallen thans de geheele Duitsche saillant aan. Aan de punt van de saillant heroverden zij Rochefort. Zij naderden Houffalize tot op 10 km.

OOSTELIJK FRONT —

25 Dec. (D.N.B.) — In Koerland breidde de vijand zijn aanvallen uit tot ten N. van Vainode.
(R.O.) — De Russen hebben de laatste groote wegen, die uit Boedapest naar het W. leiden, afgesneden. Stuhl-Weissenburg en Bieske werden veroverd.
26 Dec. (D.N.B.) — Westelijk van Boedapest kon de vijand in N. en N.W. richting terrein winnen.
(R.O.) — De Russen zijn in de W. en N.W. voorsteden van Boedapest doorgedrongen. Zij zijn Gran aan den Z. oever van de Donau, 40 km ten N.W. van Boedapest tot op 10 km genaderd.
27 Dec. (D.N.B.) — Bij Podgerica in Montenegro afgesneden strijdkrachten hebben den doorbraak door het gebergte geforceerd en zich met onze hoofdstrijdkrachten in Noord-Montenegro vereenigd
(R.O.) — Boedapest is, na de verovering van Gran, geheel omsingeld. 9 voorsteden zijn in handen der Russen. In Slowakije werd de rivier de Gran bereikt.

28 Dec. (D.N.B.) — In N.O. Kroatië hevige gevechten tusschen San en Donau. De in Otok doorgedrongen vijand werd teruggeworpen. Toenemende heviglheid van den slag tusschen Plattenmeer en Slowakije. Uit het gebied Stuhlweissenburg-Felsoegalla zwenkte de vijand naar het W. In Boedapest verdedigt het garnizoen zich aan den binnensten verdedigingsring. Aan den Gran trekken onze troepen zich terug op den W. oever.
R.O. — De Russen namen opnieuw 7 voorsteden van Boedapest. Felsögalla 38 km ten W. van Boedapest, werd door hen veroverd.

29 Dec. (D. N. B.) — Doorbraakpogingen tusschen Plattenmeer en den Donau mislukten. Het garnizoen van Boedapest hield in het centrum der stad stand.
(R.-O.) — Ten N. en Z. van Boedapest snelle Russische vorderingen in W. richting. Nog 12 voorsteden van Boedapest werden veroverd.
30 Dec. (D.N.B. — In Hongarije werden bolsjewistische aanvallen bij Stuhlweissenburg en Felsögalla afgeslagen. In de omgeving van Boedapest hebben Duitsche en Hongaarsche troepen hevige tank- en infanterie-aanvallen teruggeslagen.
(R.-O.) — In Boedapest wordt van huis tot huis gevochten. In Slowakije staken de Russen de Hron over en staan nu in de vlakte voor Pressburg.

31 Dec. (D.N.B.) — Van O. Slowakije tot aan de Memel slechts geringe gevechtsactiviteit.
(R.-O.) — De Russen veroverden verschillende straten in Boedapest. Twee derde van Boedapest is thans in Russische handen.

ITALIE —

25 Dec. (D. N. B.) — In een kleinen sector is de vijand de Lamona gepasseerd.
26 Dec. (D. N. B.) — Noordwestelijk van Ravenna werd een vijandelijke verkenningsgroep uiteengeslagen.
27 Dec. (R.-O.) — De geallieerden zijn de Senio op een tweede punt overgestoken.
27 Dec. (D. N. B.) — De Duitsche en Italaansche troepen versterkten in het gebied van Gallicano hun veroverde stellingen.
28 Dec. (R.-O.) — Bij Gallicano zijn de Duitschers een krachtigen aanval begonnen, de geallieerde voorposten trokken zich terug.
29 Dec. (D. N. B.) — Britsche aanvallen ten N.O. van Faenza mislukten.
29 Dec. (R.-O.) — Op 27 Dec. heroverden de Duitschers Barga, 30 km ten N. van Pisa.
30 Dec. (D.N.B.) — In Midden-Italië hebben geen gevechten van beteekenis plaats gevonden.
(R.-O.) — Ook Gallicano moest aan den vijand worden overgelaten.
31 Dec. (D.N.B.) — Vijandelijke landingspogingen aan de Ligurische kust werd verijdeld; na deze pogngen zijn veel dooden en gevangenen achtergebleven.
(R.-O.) — Barga is thans weer in geallieerde handen.

LUCHTOORLOG —

25 Dec. (D. N. B.) — Vijandelijke bommenwerpers ondernamen zware aanvallen langs den middenloop van den Rijn.
26 Dec. (D. N. B.) — De vijand zette zijn aanvallen op West-, Zuid- en Z.O.-Duitschland voort.
25 Dec. (R.-O.) — 2000 Am. bommenwerpers en 900 jagers wierpen 5000 ton bommen op 11 vliegvelden bij Frankfort en op doelen tusschen Euchkirchen en Trier. Engelsche bommenwerpers deden aanvallen bij Keulen en bij Bonn. 116 Duitsche vliegtuigen werden vernietigd.
26 Dec. (R.-O.) — 400 Am. bommenwerpers, geëscorteerd door 400 jagers vielen wegen en spoorwegen dicht achter het front aan. 12 steden, o.a. Hamburg, Karlsruhe, Ludwigshafen en Freiburg, hadden van deze aanvallen te lijden. Bommenwerpers uit Italië vielen een fabriek van synthetische benzine bij Brucks in Tsjecho-Slowakije aan.
27 Dec. (D. N. B.) — Plaatsen in het Westduitsche gebied waren het aanvalsdoel van Anglo-Amerikaansche bommenwerpers.
27 Dec. (R.-O.) — 150 Am. bommenwerpers vielen spoorwegdoelen bij Koblenz aan. Tegen doelen achter het front werden 1400 aanvalsvluchten ondernomen. Bommenwerpers uit Italië vielen benzinefabrieken in Silezië aan.
28 Dec. (D. N. B.) — Het zwaartepunt der luchtaanvallen lag gisteren ten W. van den Rijn. Bovendien werd Fulda aangevallen. Am. formaties wierpen bommen in Zuidoost-Duitschland. Na nachtelijke stoorvluchten boven N.W.-Duitsch gebied vielen de Britten in de vroege ochtenduren Westduitsch gebied aan.
28 Dec. (R.-O.) — 600 Am. bommenwerpers en 400 jagers vielen wegen en spoorwegdoelen in W.-Duitschland aan. Eng. bommenwerpers vielen Rheydt aan. Bommenwerpers uit Italië deden aanvallen op doelen bij Weenen.
29 Dec. (D. N. B.) — Anglo-Amerikaansche vliegtuigen wierpen bommen neer op plaatsen in West- en Zuid-Duitschland. Vooral in Koblenz en Kaiserslautern ontstond opnieuw schade.
29 Dec. (R.-O.) — 2000 toestellen vielen 14 spoorwegdoelen aan, o.a. bij Neunkirchen, Kaiserslautern, Koblenz en Bonn. Andere bommenwerpers vielen Keulen en München-Gladbach aan. Bommenwerpers uit Italië deden aanvallen op Regensburg.
30 Dec. (D.N.B.) — Anglo-Amerikaansche vliegtuigen wierpen bommen neer op plaatsen in Z., en W.-Duitschland, vooral in het Rijn- en Maingebied. Zware schade werd aangericht in Bingen. De vijand verloor 47 vliegtuigen.
31 Dec. (D.N.B.) — Vijandelijke terreurbommenwerpers vielen plaatsen in W.- en Z.-W.-Duitschland aan, waaronder Kassel en Kaiserlautern. Des avonds bombardeerden de Engelschen Keulen en Hannover.
(R.-O.) — 1300 Am. bommenwerpers vielen spoorwegen bij Mannheim, Kaiserlautern, Kassel, Karlsruhe, Landau en Koblenz aan.
Gedurende de verslagweek werd van Duitsche zijde geregeld melding gemaakt van V.-vuur op Antwerpen, Luik en Londen.

ZEEOORLOG —

27 Dec. (D.N.B.) — Duitsche duikbooten hebben twee schepen met een inhoud van 12.000 brt. tot zinken gebracht. Voorts werd voor Cherbourg een 14.000 brt. metend passagiersschip zoo zwaar beschadigd, dat aangenomen kan worden, dat het is vergaan. Bovendien zijn 8 torpedobootjagers en konvooischepen tot zinken gebracht.
29 Dec. (D. N. B.) — Sturm-Wikinge hebben voor de monding van de Schelde meer dan 40.000 brt. tot zinken gebracht.
31 Dec. (D.N.B.) — In de wateren om Engeland werden 6 schepen met een totale inhoud van 25.600 brt. tot zinken gebracht. Een dezer schepen was een munitievrachtschip.

HET VERRE OOSTEN —

Philippijnen —

26 Dec. (.R-O.) — De Japansche verliezen in de Philippijnen bedragen meer dan 113.000 man, de Amerikaansche verliezen 11.000 man. Bovendien zijn sinds 20 Oct. meer dan 2700 Jap. vliegtuigen vernietigd, 41 Jap. transportschepen en 27 oorlogsschepen tot zinken gebracht.

Luchtoorlog —

25 Dec. (R.-O.) — Geallieerde vliegtuigen brachten bij Hongkong een Jap. torpedojager tot zinken. Andere bommenwerpers deden een aanval op Nanking.
26 Dec. (.R-O.) — Op 24 Dec. deden supervliegende-forten een zwaren aanval op de Bonin-eilanden.
27 Dec. (D. N. B.) — Tokio werd door ca 50 Am. toestellen aangevallen, waarvan 14 werden neergeschoten. De Japanners verloren 4 toestellen.
(R.-O.) — Op 20 Dec. deden vliegtuigen van Britsche vliegkampschepen een luchtaanval op Belawan-Dehli, terwijl later Sabang werd aangevallen.
28 Dec. (D. N. B.) — Een sterke formatie vliegtuigen wierp brandbommen op het gebied van Groot-Tokio.
(R.-O.) — Op 27 Dec. deden vliegende vestingen een aanval op Tokio en veroorzaakten o.a. brand in een vliegtuigfabriek. 1 bommenwerper ging verloren. In de laatste vier weken wierpen Am. bommenwerpers meer dan 1500 ton bommen op Japan. Van een Japansch eskader bij Mindoro werden op 26 Dec. 3 torpedobootjagers tot zinken gebracht en 1 slagschip en 1 kruiser beschadigd.
31 Dec. (D. N. B.) — Bij Mindoro brachten Jap. vliegtuigen 8 transportschepen en twee kruisers tot zinken, terwijl 5 transportschepen en 1 kruiser werden beschadigd.

Zeeoorlog —

27 Dec. (R.-O.) — Op 24 Dec. werden bij een aanval op de Bonin-eilanden 1 Japansche torpedojager en 2 andere schepen door oorlogsbodems tot zinken gebracht.
28 Dec. (D. N. B.) — Japansche zeestrijdkrachten hebben op 26 Dec. bij Mindoro 4 transportschepen tot zinken gebracht en 5 torpedobooten vermoedelijk tot zinken gebracht. 1 Jap. torpedojager werd ernstig beschadigd.
(R.-O.) — Amerikaansche onderzeeërs brachten 1 Japansch vliegkampschip, 6 andere oorlogsschepen en 20 vrachtschepen tot zinken (V. b. Krijgsverr. 6177-78)

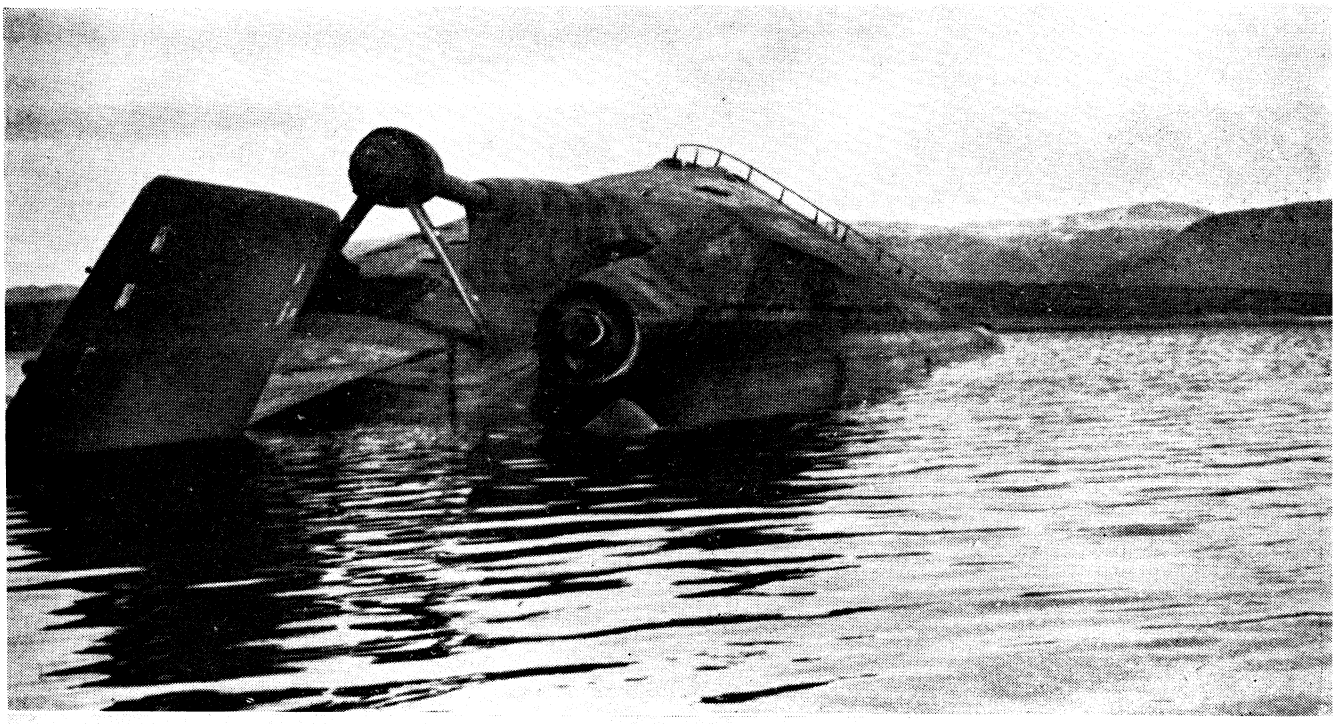

Photo boven: Op 14 November 1944 werd de „Tirpitz" door vliegtuigen van de Royal Air Force tot zinken gebracht. Het schip ligt 6 km. buiten de Tromsö-fjord (Noorw.) en bevindt zich half onder water. (Zie pag. 6152)
Beneden: Op 1 November 1944 landden Britsche Marine eenheden, in de nabijheid van West-Kapelle, op Walcheren. (Zie pag. 6137). Op den voorgrond ziet men hoe amphibie-tanks aan land gaan. Op den achtergrond rechts ziet men, hoe een vijandelijke stelling onder vuur wordt genomen. (British Off. Photograph)

Photo boven: Soldaten van het Britsche leger bewaken een groot aantal pantserwagens en andere voertuigen, die door de Duitschers bij hun terugtocht uit België, blijkbaar wegens benzinegebrek, werden achtergelaten.
Beneden: De verwrongen overblijfselen van een Duitsche gemotoriseerde colonne, die in het Belgische plaatsje Gognes Chauvée, door geallieerde vliegtuigen werd aangevallen.

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

GEILLUSTREERD DAGBOEK VAN HET HEDENDAAGSCH WERELDGEBEUREN MET VOORTDUREND BIJGEWERKTEN INDEX

PERMANENTE INDEX VOOR DE PERIODE 1 JULI 1943—2 JULI 1944.

Handleiding bij het gebruik van den index

De verwijzing naar het berichtenmateriaal geschiedt in den index door vermelding van pagina, kenletter, maand en jaartal (7-43 is Juli 1943). De berichten zijn gerangschikt volgens Landen of Gebieden (België, Italië, Insulinde, Europa, enz.) of — indien het berichten van algemeenen aard betreft — volgens trefwoorden, zooals:

AFBEELDINGEN (Kaarten, Grafieken, Foto's, enz.)
BEVOLKING
BIOGRAFIEEN
CONFERENTIES
ECONOMIE - FINANCIEN
ENERGIE
GRONDSTOFFEN
INDUSTRIE
INTERN. ORGANISATIES (Roode Kruis, Volkenbond)
KUNST - KULTUUR (Beeldende Kunst, Film, Fotografie, Grafische Kunst, Literatuur, Musea, Muziek, Radio, Televisie, Tentoonstellingen, Tooneel)
LANDBOUW
NATUURRAMPEN
PERSWEZEN
RELIGIE
SPECIALE PAGINA'S
SPORT
VEETEELT
VERDRAGEN (Pact van Drie, Atlantic Charter)
VERKEER (Luchtvaart, Post, Scheepvaart, Spoorwegen, Telefoon, Telegraaf, Tourisme, Wegverkeer)
VISSCHERIJ
WERELDOORLOG
WETENSCHAPPEN

De namen van Landen en Gebieden zijn dooréén met de trefwoorden alphabetisch gerangschikt. De onder ieder Land opgenomen berichten zijn verdeeld in groepen, welke worden aangegeven door alphabetisch gerangschikte trefwoorden. Voor Nederland luiden deze trefwoorden o.a.

ARBEIDSDIENST
ARBEIDSFRONT
ARBEIDSINZET
BEZETTING (Rijkscommissariaat)
BINNENLAND
BUITENLAND
DISTRIBUTIE
EMIGRANTENREGEERING
FINANCIEN
GERMAANSCHE SS
HANDEL - NIJVERHEID
JEUGD
JUSTITIE (Politie)
KUNST
LANDAANWINNING
LANDBOUW - VEETEELT (Boschbouw)
N.S.B.
ONDERWIJS - OPVOEDING
OOSTKOLONISATIE
PERSWEZEN
PRIJSBEHEERSCHING
RELIGIE
SOCIALE ZAKEN (Verzekering, Volksdienst, Volksgezondheid, Werkloosheid, Winterhulp)
SPORT
VERKEER
VISSCHERIJ
VOLK EN BODEM (Heemkunde, Opgravingen)
WEERMACHT
WETENSCHAPPEN

Voor KRIJGSVERRICHTINGEN der diverse landen, zie het chronologisch overzicht onder „WERELDOORLOG (2e)"

A.

AFBEELDINGEN

FOTO'S BINNEN TEKST:

Berkel, van, 2-44 ..... 5835 A
Duitsche postzegel, 11-43 5729
Durigo, Ilona, 1-44 .... 5813 B
Heldengedenkdag Utrecht, 11-43 5732
Japikse, dr. N., 3-44 .. 5883 B
Royaards, Ben, 6-44 .... 5971 A
Seyss-Inquart, 11-43 .... 5730 A
Verschaeve, Cyriel, 5-44 5932 C
Zimmermann, Louis, 7-43 5601 A
Zutphen, J. van, 10-43 .. 5697 A

FOTO'S BUITEN TEKST:

Amerik. bommenwerper (brandend), 6-44 ..... 5976b
A'dam, Karthuizerhofje — luchtaanval, 7-43 .... 5598a 5606a
Arbeid in D'land, prop. bilj., 4-44 ..... 5920a
Arbeidsdienst, recl.pl., 3-44 ..... 5888a/b
Arbeidsfront, recl.platen, 6-44 ..... 5992b
Arnhem, Openluchtmuz., 7-43 ..... 5614a
Atlantikwal, oefeningen, 4-44 ..... 5904a
Berlijn, luchtaanvallen, 12-43 ..... 5768b
Berlijn; concert i. d. Dom, 3-44 ..... 5872b
Berlijn; brandende Fransche dom, 6-44 ..... 5976b
Boeren bewaken de oogst, 8-43 ..... 5638a
Bonn, universiteit, 10-43 5710a
Boris III, koning, 9-43 5654a
Budapest, riviergezicht, 4-44 ..... 5920b
Bulgaarsche regenten bij Hitler, 11-43 ..... 5726a
Cassino, Monte, luchtaanv., 3-44 ..... 5864b
Duitsche duikboot in actie, 12-43 ..... 5760b
Duitsche krijgsgev., 11-43 5752a
Duitsche officieren beëedigd, 12-43 ..... 5784a
Duitsche Spoorwegm., dag v. d. 5776a
Duitsche wapenfabr., 1-44 5808a
Dwergtank „Goliath", 4-44 ..... 5904b
Engelsche krijgsgev., 11-43 ..... 5752b
Enkhuizen, „Peperhuis", 1-44 ..... 5800b
Führerbau München, 1-44 5824b
Gobelin J. Semey, 4-44 5912a
Goering, bespr. i. h. hoofdkwartier, 8-43 .. 5630a
Grondstoffenbesparingsplaten, 3-44 ..... 5896a
Grootmoefti insp. Bosnische vrijw., 1-44 ..... 5816b
„Hermanusburg" en „Iwangbrod" aan Narwafront, 5-44 ..... 5952b
Himmler, bez. Avegoor, 2-44 ..... 5848b
Hitler, bespr. i. h. hoofdkwartier, 8-43 ..... 5630a
Hitler, ontm. m. Mussolini, 5-44 ..... 5936a
Hongaarsche troepen i. d. Karpathen op marsch, 6-44 ..... 6000a
Ind. Nat. Regeering; receptie Berlijn, 12-43 .. 5760a
Inundatie in Nederland, 6-44 ..... 5992a
Invasie Frankrijk; zweefvliegtuigen, brandend Caen, krijgsgevangenen, 6-44 ..... 5976a
— idem: Vluchtelingen, D'sche pantsergrenadiers, vestingw. „Atl.-Wall", puinhoopen Caen, 6-44 ..... 6000b
Italiaansche front, 11-43 5752a
Ital. front; Duitsche ravitailleeringscolonne, 5-44 ..... 5960b
Ital. oorlogstooneel, 1-44 5816a
Japansche ambassade Berlijn; receptie, 12-43 .. 5776a
Keulen, Dom, 7-43 .... 5590a
Keulen, beschadig. Dom 11-43 ..... 5752a
Kustverdediging i. h. Oosten, 11-43 ..... 5752a
Ley, dr., bez. Utrecht, 2-44 ..... 5856b
Luchtaanval; neerstortende bommenwerper, brandende Fransche dom Berlijn, 6-44 .... 5976b
Luchtafweertoren D'land, 3-44 ..... 5872a
Luchtbescherming; recl.-platen, 6-44 ..... 5976b
Messerschmitt-Gigant .. 5744a
Milaan, Dom. 8-43 .... 5646a
München, Feldherrenhalle,, 11-43 ..... 5736a
München; Maximiliaaneum, 2-44 ..... 5848a
München, pinacotheek, 4-44 ..... 5928a
Mussert, rede verjaard. Hitler te Nijmegen, 4-44 ..... 5928b
Mussolini, bevrijd., 9-43 5670a
Mussolini, ontm. met Hitler, 5-44 ..... 5936a
Nat. Soc. Bew. 12 jr. bestaan, 12-43 ..... 5776a
„Nederland in oorlogstijd" I (Arbeidsdienst), 3-44 ..... 5888a
„Nederland in oorlogstijd" II (Grondstoffenbesp.), 3-44 ..... 5896a
„Nederland in oorlogstijd" III (Arbeid in D'land), 4-44 ..... 5920a
„Nederland in oorlogstijd" IV (Winterhulp), 5-44 ..... 5944a
„Nederland in oorlogstijd" V (Ned. Volksdienst), 5-44 ..... 5952a
„Nederland in oorlogstijd" VI (Luchtbescherming), 6-44 ..... 5976b
„Nederland in oorlogstijd" VII (Arbeidsfront), 6-44 ..... 5992b
Neergesch. bommenwerper, 11-43 ..... 5752b
Nevelwerpers. 12-43 .... 5768a
„Nibelungenmot" (opera), 3-44 ..... 5896b
Nowrotny, 12-43 ..... 5776a
Nijmegen, luchtaanv., 3-44 ..... 5864a
— begraf. slachtoffers, 3-44 ..... 5864b
Ontr. Oostel. geb., 11-43 5752b
Paaschgebr. Twenthe, 4-44 ..... 5912b
Parijs, Sacre Coeur, 5-44 5944b
Postzegels Heldengedenkd., 3-44 ..... 5880a
Rembrandt als herdersjongen, 12-43 ..... 5784b
Ribbentrop, v., 11-43 .. 5726a
Rommel, Inspectiet. West-Europa, 1-44 ..... 5808b
Rosenberg, Vergadering A'dam, 6-44 ..... 5968b
Ruyter-cantate, de, 2-44 5832b
Seyss-Inquart, dr. Nieuwjaarsreceptie, 1-44 .... 5800a
— beëed. D'sche Akademie, 2-44 ..... 5848a
Sigarettenkaart N.O.C., 2-44 ..... 5856a
Simeon II, koning, 9-43 5654a
Slagschip „Scharnhorst", 1-44 ..... 5792a
Speer, bespr. i. h. hoofdkwartier, 8-43 ..... 5630a
Strauss, R., 6-44 ..... 5984a
Studenten, vrijwilligers n. Oostland, 9-43 .... 5622a
Tanks, oefening, 11-43 .. 5752b
Vegte, ir. v. d.; onderscheiding, 6-44 ..... 5987 A
Venlo, gedenkbord 600-j. best., 1-44 ..... 5792b
Verkeer in oorlogstijd, 2-44 ..... 5840a en b
Verpleegsters Duitsche Roode Kruis, Nederl. vrijw., 5-44 ..... 5960a
Volksdienst, recl.platen, 5-44 ..... 5952a
Volksduitschers trekken terug, 11-43 ..... 5752a
Vrouwen in manlijke beroepen 5744b
Wageningen, kerk, 12-43 5776a
Winterhulp, recl.platen, 5-44 ..... 5944a
Zeeman, prof., 10-43 .. 5718a

GRAFIEKEN:

Bevolking: Pruisen, bevolkingsdichtheid, 8-43 5623 A
— Zuigelingensterfte en Volksinkomen, 8-43 .. 5623 A
— A'dam, bev. pyram., 8-43 ..... 5639 A
— A'dam, leeft. ind., 8-43 5639 A
Effectenhandel A'dam, '41-'43, 10-43 ..... 5716 A
Engeland, staatssch., 10-43 5700 B
Goud; wereldprod. 1913-'23 en 1940-'43, 12-43 .. 5767 C
Hout: Zweedsche houthandel, 8-43 ..... 5642 B
Nederl. bevolking .... 5583 A
— boekenprod. 1938-'42, 7-43 ..... 5608 B
— Staatsschuld, 8-43 5650
Petroleum: prod. 9-43 .. 5684 B
Scheepv. wereldtonnage, 11-43 ..... 5747 A
Tabak: prod. en verbr., 8-43 ..... 5635 D
Woningen, Ned. leeftijdsverdeeling, 3-44 .. 5889 A
Zweden: Houthandel, 8-43 5642 B

KAARTJES:

Adriatische zee, 10-43 .. 5694a
Afrika, diamantprod., 11-43 ..... 5750 A
Azoren, 10-43 ..... 5705 A
Birmaansch-Indisch oorlogstooneel, 5-44 ..... 5936b
Birmawegen, 10-43 .... 5724 E
Corsica, 10-43 ..... 5686a
Dodecanesus, 10-43 .... 5702a
Egeïsche zee, 10-43 .... 5702a
Estland, 3-44 ..... 5880b
Fransche Riviera, 10-43 5686a
Griekenland, 10-43 .... 5702a
Italië, 9-43 ..... 5662a
Italië, oorlogsterr. 12-43 5776b
Ital. Riviera, 10-43 .... 5686a
Kanaalkust, 6-44 ..... 5968a
Kroatië, 10-43 ..... 5694a
Letland, 3-44 ..... 5880b
Libanon, 11-43 ..... 5742 A
Litauen, 3-44 ..... 5880b
Montenegro, 10-43 ..... 5694a
Nieuw-Brittannië, 1-44 .. 5800 B
Oostelijk front, 1-44 .... 5824a
Oostzeegebied 5880b
Philippijnen, 10-43 ..... 5708 A
Sardinië, 10-43 ..... 5686a
Sicilië, 7-43 ..... 5598 A
Sovjet-Unie, 9-43 ..... 5678a
Thailand, grenswijziging, 7-43 ..... 5604 C
West-Europa m. afst. kringen, 2-44 ..... 5832a

TEEKENINGEN:

Phosphorrubberbus, 12-43 5753a
Steenkool als industriegrondst., 1-44 ..... 5823 E

ALBANIE

Nederl. betalingsverk., 8-43 ..... 5649 A
Onafh. uitger., 9-43 .... 5677 B
Politieke status, 11-43 .. 5724 A

ARGENTINIE

ALGEMEEN:

Robinsonade, 11-43 .... 5735 F
Ontbinding pol. part., 1-44 ..... 5797 B
Aardbeving, 1-44 ..... 5812 B
Vijfling geboren, 3-44 .. 5882 B

BINNENLAND:

Social. arbeidersp. verboden, 8-43 ..... 5628 F
Nationale partij ontb., 8-43 ..... 5652 C
Politieke situatie, 3-44 5869 B

BUITENLAND:

Brazilië: gen. Rawson amb., 8-43 ..... 5643 E
Chili, overeenk., 8-43 .... 5652 D
Ver. Staten, pacht- en l.-wet, 9-43 ..... 5683 B
D'land, Japan; dipl. betr. verbroken, 2-44 ..... 5829 B
Frankrijk, Bulgarije, Hongarije, Roemenië; dipl. betr. verbroken, 2-44 .. 5837 B
Ver. Staten, dipl. betr. verbroken, 3-44 ..... 5869 B
Politiek ongew., 3-44 .. 5875 B

ECONOMIE, FINANCIEN:

Ver. Staten, econ. pressie 8-43 ..... 5628 F
— Pacht- en leenw., 9-43 5683 B
Industrialisatie; vakarbeidersgebrek, 3-44 .... 5891 B

LANDBOUW:

Maïs, oogst, 7-43 ..... 5604 D

REGEERING:

Kabinet Ramirez:

Buitenl. z., min. afgetr., 9-43 ..... 5683 B
Mutatie, 10-43 ..... 5709 A
Samenstelling, 11-43 .... 5735 F
Mutatie, 2-44 5830
Afgetr., 2-44 ..... 5854 B

Kabinet Farrell:

Gevormd, 2-44 ..... 5854 B
— idem ..... 5875 B

AUSTRALIE

Parlement, ontbinding, nwe verkiezingen, 7-43 5602 E
Hert. v. Gloucester gouv.-gen., 11-43 ..... 5750 C
Boschbrand, 1-44 ..... 5820 B
Ned. Ind. emigr.reg., heroveringspl., 3-44 .. 5885 A
Oorlogsverliezen, 4-44 .. 5908 B

B

BALKAN

Unie v. Soc. Sovjetrepublieken, 6-44 ..... 5966 C

BELGIE

BEVOLKING:

Bevolking toek. ontw., 8-43 ..... 5643 C
Bevolking, 5-44 ..... 5948 C

BEZETTING:

Inlevering radiotoestellen, 4-44 ..... 5917 A

DISTRIBUTIE:

Aardapp.rants. verh. 7-43 5610 B
Levensmidd. pr., 8-43 .. 5643 C
Broodrants., verh., 9-43 5677 E
Vetrantsoen, verh., 9-43 5677 E
Levensmidd. pos., 1-44 .. 5812 C
Distributie, overz. rantsoenen, 5-44 ..... 5957 A
Brood- en boterrantsoen gewijzigd, 6-44 ..... 5982 D

EMIGR. REGEERING:

Valutaverdr. m. Nederl., 11-43 ..... 5723 A
Tolunie m. Nederl., 2-44 5836 A
Overeenk. m. Engeland; verkl. Eden, 6-44 ..... 5965 A

FINANCIEN:

Fin. ontwikkeling in oorlogstijd, 6-44 ..... 5989 D

HANDEL, NIJVERHEID:

Levensmidd. pr., 8-43 .. 5643 C
Nederland, handelsverk., 9-43 ..... 5669 A
— Handelsverdrag, 9-43 5673 A

JEUGD:

Vlaamsch H.J. opger., 11-43 ..... 5750 B

JUSTITIE:

Aanslagen:

Bovesse vermoord, 3-44 5861 D
Overzicht, 3-44 ..... 5875 C
Optreden D'sche politie 4-44 ..... 5908 C

KUNST, KULTUUR:

Letterkunde:

„Charles de Costerprijs", 7-43 ..... 5595 E
Duitsche vertalingen, 10-43 5706
Cyriel Verschaeve 70 jr, 5-44 ..... 5932 C

LANDBOUW:

Aardappelpositie, 7-43 .. 5610 B
Ontw. tuinbouw, 6-44 .. 5998 C

LEOPOLD, KONING:

Nieuwe verblijfplaats, 6-44 ..... 5989 D

LUCHTAANVALLEN:

Luchtaanvallen beperking onderwijs, 5-44 .. 5959 C
Protest kard. v. Roey, 6-44 ..... 5964 A
Overzicht Anglo-Amerik. aanvallen, 6-44 ..... 5976 B

ONDERWIJS:
Beperkingen a.g.v. luchtaanvallen, 5-44 ..... 5959 C
VLAAMSCH NAT. VERB.:
10-jarig bestaan, 10-43 .. 5707 F
Wachtbrigade, 3-j. best., 6-44 ..... 5964 A
WEERMACHT:
Div. „Wallonië" b. Tsjerkassy bevr.; Degrelle onderscheiden, 2-44 ... 5849 A
Oproep van Dr. Borms, 5-44 ..... 5959 C

BEVOLKING

Zielental en welvaart, 8-43 ..... 5623 A
Verdeeling n. leeftijden, wereld, 1-44 ..... 5809 A
Bevolking en industr. cap., 1-44 ..... 5818 B
Geboortecijfer jongens, 1-44 ..... 5823 C
Vijfling in Argentinië, 3-44 ..... 5882 B

BIOGRAFIEEN

Ambrosio, 8-43 ..... 5624 A
Arrese, 1-44 ..... 5802 A
Axmann, A., 1-44 ..... 5794 A
Backe, 7-43 ..... 5592 A
Badoglio, 7-43 ..... 5608 A
Ba Mau, dr., 8-43 ..... 5632 A
Berkel, W. A. v., 2-44 .. 5835 A
Blokzijl, M., 8-43 ..... 5625 A
Boissevain, W., 5-44 .... 5932 A
Bonomi, I., 6-44 ..... 5981 D
Bosjilof, 9-43 ..... 5672 A
Brinon, de ..... 5866 A
Callenfels, P. C., 9-43 .. 5673 A
Cuypers, Hubert, 12-43 .. 5788 A
Dijt, prof. ir. M. D., 11-43 5756 A
Exel, H. v., 8-43 ..... 5641 A
Faassen-Braakensiek, M., 6-44 ..... 5980 A
Frank, dr., 11-43 ..... 5754 A
Frick, dr., 2-44 ..... 5826 A
—, aanvulling, 2-44 .... 5834 A
Garms, C. M., 2-44 .... 5836 A
Gentile, prof. G., 4-44 .. 5926 B
George, H., 10-43 ..... 5707 B
Gerbrandy, 11-43 ..... 5743 E
Ghéon, H., 6-44 ..... 5993 A
Ghyczy, v., 7-43 ..... 5611 B
Goebbels, 12-43 ..... 5786 A
Graziani, 10-43 ..... 5689 A
Grondijs, dr. L. H., 6-44 5963 A
Guilbert. Yv., 2-44 ..... 5846 G
Hall, H. ter, 6-44 ..... 5971 A
Henkel, M. D., 6-44 .... 5971 A
Hessing, prof. J., 4-44 .. 5927 A
Hierl, 7-43 ..... 5600 A
Hong. ministers, 3-44 .. 5887
Imredy, B. v., 6-44 .... 5965 B
Ibn Saoed, 8-43 ..... 5648 A
Ital. ministers, 7-43 .... 5611 C
Japikse, dr. N., 3-44 .. 5883 B
Kal, prof, N., 4-44 .... 5900 A
Kalff, mr. J., 5-44 .... 5955 A
Kernkamp, prof. G. W., 10-43 ..... 5698 A
Kessler, dr. J. H. H., 9-43 ..... 5669 A
Keynes, J. M., 6-44 .... 5994 A
Kraus, W., 6-44 ..... 5997 A
Kuiler, K., 5-44 ..... 5947 A
Landré, W., 6-44 ..... 5980 A
Latzko, A., 9-43 ..... 5669 A
Laurel, dr. J. de. 11-43 5738 A
Lewis, 2-44 ..... 5834 A
Ley, dr., 12-43 ..... 5762 A
Lincoln, Trebitsj, 10-43 .. 5699 F
Loon, H. W. van, 3-44 5882 A
Lugten-Reys, mevr. S. J. A., 4-44 ..... 5915 A
Lunteren, Mr. van, 3-44 5881 A
Manditsj, 10-43 ..... 5704 A
Mondriaan, 2-44 ..... 5846 G
Mosley, 12-43 ..... 5778 A
Munch, E., 2-44 ..... 5846 G
Navratil, 10-43 ..... 5712 A
Neditsj, 8-43 ..... 5640 A
Noeri es Saïd, 11-43 .... 5746 A
Noordewier - Reddingius, 9-43 5658
Offers, M., 2-44 ..... 5828 A
Pavolini, 10-43 ..... 5696 A
Pfitzner, dr. H., 5-44 .. 5942 A
Revel, Th. di., 8-43 .... 5615 A
Royaards, B., 6-44 ..... 5971 A
Rust, 11-43 ..... 5720 A
Rijke, mr. W. de, 8-43 .. 5633 A
Sikorski, 7-43 ..... 5596 F
Singer, W. H., 1-44 .... 5836 A
Stalin, 11-43 ..... 5743 E
Taverne, prof., 3-44 .. 5874 A
Thijssen, Theo, 12-43 .. 5788 A
Tojada, S., 5-44 ..... 5939 D
Tuka, 1-44 ..... 5818 A
Vasvari, L., 4-44 ..... 5910 D
Verschaeve, C., 5-44 .. 5932 L
Vos, Floris, 7-43 ..... 5608 B
Wigersma, ir. B., 6-44 .. 5963 A
Wynandts-Francken, dr. C. J., 4-44 ..... 5911 E
Wijnveldt, J., 4-44 .... 5907 A
Zeeman, prof. P., 10-43 5698 A
Zimmerman, L., 7-43 .. 5601 A

BIRMA

BUITENLAND:
Japan schenkt onafhankel., 8-43 ..... 5620 E
Oorlogsverklaring a. Engeland en Ver. Staten, 8-43 ..... 5620 E
HANDEL, NIJVERHEID:
Ec. structuur, 8-43 ..... 5644 C
REGEERING:
Onafhankelijkheidsverkl., 8-43 ..... 5620 E
Dr. Ba Mau, 8-43 ..... 5620 E
— Biografie, 8-43 ..... 5632 A

BOLIVIA

BUITENLAND:
Kab. Villaroel niet erkend door Engeland, Ver. Staten en Am. staten, 2-14 ..... 5830 A
— Verklaring Ver. Staten, 2-44 ..... 5830 A
HANDEL, NIJVERHEID:
Tin; prod., verbruik, 8-43 5620 B
REGEERING:
Omwenteling, 12-43 .... 5788 B
Kabinet Villaroel:
Regeeringsprogram, 12-43 5788 B
Nwe regeering erk., 1-44 5805 A
Mutaties, 2-44 ..... 5845 A
Reorganisatie, 4-44 .... 5908 D

BRAZILIE

Argentinië; gen. Rawson ben., 8-43 ..... 5643 E

BULGARIJE

BINNENLAND:
Comm. aansl., 8-43 .... 5636 G
Nwe volksorganisatie, 2-44 5854 C
Maatregelen tegen partisanen, 4-44 ..... 5908 E
Huwelijkspremie, 6-44 .. 5967 C
BUITENLAND:
Italië (rep.) erkend. 10-43 5693 A
Waarschuw. Ver. Staten, 12-43 ..... 5774 A
Argentinië, dipl. betr. verbr., 2-44 ..... 5837 B
JODEN:
Evacuatie, 11-43 ..... 5757 A
JUSTITIE:
Duitschl. verdrag, 8-43 .. 5651 E
REGEERING:
Algemeen:
Koning Boris III overl., — Simon II opv., 8-43 .. 5651 E
— foto buiten tekst, 9-43 5654a
Regenten verk., 9-43 .... 5667 D
Regenten bij Hitler, 11-43 5723 C
Voogden Simeon II, 11-43 5725 B
Kab. Bosjilof:
— kabinet, 9-43 ..... 5677 C
Bosjilof, biografie, 9-43 5672 A
Verklaring, 9-43 ..... 5684 F
Mutatie, 10-43 ..... 5707 E
Ministers b. Hitler, 11-43 5742 B
Afgetreden, 6-44 ..... 5973 A
Kab. Bagrianof:
— kabinet, 6-44 ..... 5973 A
Verklaring, 6-44 ..... 5973 A

C

CANADA

BINNENLAND:
Status, toekomstige, 7-43 5602 D
BUITENLAND:
Quebec, Britsch-Amerik. conf.. 8-43 ..... 5635 A
— Versl. Br.-Am. conf., 8-43 ..... 5643 I
— Geall. vredesvoorw., 8-43 ..... 5643 I
— Slotcommuniqué, 8-43 5652 A
— Verkl. Churchill, 8-43 5652 A
— Verkl. Roosevelt, 8-43 5652 A
— Rede Churchill, 9-43 5659 A
HANDEL, NIJVERHEID:
Baconleveringen aan Engeland, 3-44 ..... 5883 A
— idem, 6-44 ..... 5967 E

CHILI

Trans-Andestunnel voltooid, 12-43 ..... 5780 C
Argentinië, overeenk., 8-43 ..... 5652 D

CHINA (TSJOENGKING)

BINNENLAND:
Int. Concessie Sjanghai, opgeheven, 7-43 ..... 5595 B
BUITENLAND:
Japan geeft bestuursrechten over Sjanghai terug, 7-43 ..... 5595 B
Japan, bondgenootschap, 11-43 ..... 5724 B

CHINA (NANGKING)

Pres. Lin Sen overl., 8-43 5644 E
Sovjet-Unie, terugtocht, 10-43 ..... 5707 G
Ravitaill.wegen, 11-43 .. 5724 E
Conf. Cairo Tsjang Kai-Sjek, 11-43 ..... 5765 B
Buitenmongolië, grensincident, 4-44 ..... 5901 B

COLUMBIA

Regeering afgetr., 8-43 .. 5644 B
Regeering afgetr., 3-44 5876 B

CONFERENTIES

Quebec, 8-43 .... 5635 A, 5643 I
Cairo, 12-43 ..... 5765 B
Teheran, 12-43 ..... 5773 C
Britsch-Amerik. olieconf., 5-44 ..... 5934 G
— Voorbespr. geëindigd, 5-44 ..... 5939 E
Empireconferentie; rede Churchill, 5-44 ..... 5940 B
— gesloten, 5-44 ..... 5956 C
Teheran; aanbod Kieler Kanaal, 5-44 ..... 5956 B

CUBA

Kabinet, mutaties, 3-44 .. 5876 C
— Comm. minister, 3-44 5882 C
R. G. Sanmartin, president, 6-44 ..... 5982 F

D

DENEMARKEN

BEVOLKING:
Geboorteoverschot, stijgend, 7-43 ..... 5595 H
Beroepstelling, 6-44 .... 5978 B
BEZETTING:
Uitzonderingstoest., 9-43 5658 B
Uitzonderingstoest., 10-43 5699 E
FINANCIEN:
Staatsuitgaven, financiering, 7-43 ..... 5610 C
HANDEL EN NIJVERHEID:
Nederland, handelsverdr., 8-43 ..... 5632 B
Nederland, betalingsverkeer, 10-43 ..... 5692 A
Econ. positie, 10-43 .... 5701 B
JODEN:
D'tsche maatreg., 10-43 .. 5699 E
LANDBOUW:
Zuivelprod. gestegen, 4-44 ..... 5901 C
Omvang veestapel, 6-44 5973 C
N.S.A.P.:
Clausen als leider afgetr., 5-44 ..... 5955 G
REGEERING:
Kab. Scavenius afgetr., 9-43 ..... 5658 B
VOLK EN BODEM:
2000 jr. oude ploeg gevonden, 6-44 ..... 5997 B
WEERMACHT:
Kryssing, luit.-kol., generaal Waffen ᛋᛋ, 8-43 .. 5628 E
IJSLAND:
Opheffing bondsacte, 1-44 5814 D
Nota i.z. opheffing bondsacte, 4-44 ..... 5927 C
Boodschap kon. Christiaan, 5-44 ..... 5939 C
Republiek uitger.; afscheidswoord koning Christiaan, 6-44 ..... 5990 C

DUITSCHLAND

ARBEIDSDIENST:
Hierl. rijksmin., 8-43 .... 5650 A
ARBEIDSFRONT:
Ley, dr., biogr. ..... 5762 A
— Bez. a. Nederl., 2-44 5851 A
— Modelbedr. onderscheiden, 3-44 ..... 5869 D
Meirede dr. Ley, 5-44 .. 5930 B
ARBEIDSINZET:
Sportbeoefening, 7-43 .. 5594 A
Buitenlanders, 12 milioen tewerkgest., 7-43 .. 5601 C
Berlijn, uitbr. Ned. Kerkdiensten, 7-43 ..... 5609 A
Nederlanders (35.000) te Berlijn, 7-43 ..... 5609 A
Stopzetting bedrijven geëindigd, 7-43 ..... 5609 A
Arbeidspotentieel, 9-43 5676 A
Oorlogsprod., éénh. leid., 9-43 ..... 5676 A
Nederl. arbeiders, aantal, 10-43 ..... 5696 B
Buitenl. arbeiders, 10-43 5717 B
Nieuwjaarsopr. Speer en Sauckel, 1-44 ..... 5795 A
Poolsche arb. pos. 2-44 5837 C
Ned. arb. houding 2-44 5851 A
Rede dr. Ley in Nederl., 2-44 5852
Modelbedr. onderscheiden; rede dr. Ley, 3-44 5869 D
Nederl. arb. verlof uitgest., 3-44 ..... 5873 A
Een millioen Fransche arb., 3-44 ..... 5884 B
Reisbeperking buitenl. arbeiders, 4-44 ..... 5926 D
Pioniers v. d. Arbeid benoemd, 5-44 ..... 5933 A
Wijz. syst. tewerkstelling buitenl., 5-44 .... 5942 A
Ned. Boekw. in Potsdam, 1-44 ..... 5942 A
Stopzetting industrie, 5-44 ..... 5957 B
Rijksverdedigingsverordening Sauckel, 6-44 .. 5697 A
ARCHAEOLOGIE:
Opgravingen Trier, 11-43 5745 B
BEVOLKING:
Repatrieering uit de Sovjet-Unie, 2-44 ..... 5845 B
— id., 3-44 ..... 5882 D
Geb.-sterfte-huwelijkscijfers '43, 5-44 ..... 5942 A
BINNENLAND:
Algemeen:
Dr. Goebbels opent Kunsttent. München, 7-43 ..... 5597 B
Woonruimte, distr., 9-43 5677
Wichelroede afgesch., 9-43 ..... 5681 B
Voedingsgewoonten, 11-43 5751 E
Heldengedenkdag, 3-44 5876 E
Oostmark, herd. aansluiting, 3-44 ..... 5882 D
Protectoraat, herd. 5-j. best., 3-44 5883
Bevolking:
Burgerl. stand, 10-43 .. 5704 B
Nieuwjaarsboodsch., 1-44 5795 A
Luchtaanvallen:
Witboek luchtaanvallen burgerbevolking, 7-43 5597 B
Dr. Goebbels; verkl. luchtaanv., 8-43 ..... 5635 B
Berlijn vergelding; rede dr. Goebbels, 11-43 .. 5757 B
Vergelding, 12-43 ..... 5764 B
Rede plv. perschef Sündermann, 12-43 ..... 5790 A
Overzicht aanv. '43, 1-44 5797-C
Wederopbouw 1-44 ..... 5797 C
Amerik. piloten door bevolking gedood, 6-44 .. 5972 B
Schadereg. v. Nederlanders, 6-44 ..... 5980 A
Anglo-Amerik. aanvallen op neutrale en hospitaalschepen, 6-44 5982 B
BUITENLAND:
Algemeen:
Driemogendhedenpact, 3e verj., 10-43 ..... 5692 C
Bondgenootschap m. Italië en Japan, 2e verj.: Rede v. Ribbentrop, 12-43 ..... 5772 B

Verkl. v. Ribbentrop betr. buitenl. politiek Sovjet-Unie en positie geall. i.v.m. verkl. Molotof, 4-44 ..... 5908 F

Landen:

Argentinië, dipl. betr. verbroken, 2-44 ..... 5829 B
— Verkl. v. Ribbentrop, 2-44 ..... 5829 B
Denemarken: maatr. tegen Deensche joden, 10-43 5699
Eire; boodschap i.z. veiligh. v. Rome, 4-44 .. 5926 B
Europa, verh. tot, 11-43 5758 A
— idem, 12-43 ..... 5761 A
Hongarije, mil. samenw. versterkt, 3-44 ..... 5886 F
— Dr. Vessenmeyer gezant te Boedapest, 3-44 5887
Italië (kon.), oorlogsverkl., 10-43 ..... 5707 H
Italië (rep.) erkend, 10-43 ..... 5693 A
— 5 j. bestaan vriendschapspact, 6-44 ..... 5966 D
Iran, oorlogsverkl., 9-43 5667 B
9-43 ..... 5659 C
Philippijnen erk., 10-43 5708 A
Portugal: wolframexport gestaakt, 6-44 ..... 5981 G
Spanje: wolframexport beperkt, 5-44 ..... 5942 B
Turkije; v. Papen n. Berlijn, 11-43 ..... 5743 D
— handelsverdr. hern., 3-44 ..... 5871 E
Turkije; chroomleveringen gestaakt, 4-44 .. 5925 C
Vaticaan; verh. t., 9-43 5683 E
Zweden: Transitoverkeer, 8-43 ..... 5628 B
— anti-D'sche perscamp., 10-43 5699
— waarsch. a. d. pers t.a.v. berichtgeving bombardementen, 4-44 5908 F

DISTRIBUTIE:

Broodrants. verh., 9-43 5683 C

EMIGRANTENREGEERING:

Sovjet-Unie, com. Vrij Duitschland opger., 8-43 5627 A

FINANCIEN:

Staatsschuld, stijg., 7-43 5609 A
— overz., 8-43 ..... 5642 A
Probleem der oorlogsschulden, rede dr. Funk, 3-44 ..... 5878 B
Oorl.financiering; rede graf Schwerin-Krosigk 4-44 ..... 5909 B
Staatsschuld, overzicht, 5-44 ..... 5942 A

GOEBBELS:

Open. kunsttent. München, 7-43 ..... 5597 B
Verklaring luchtaanv., 8-43 ..... 5635 B
Rede i. z. vergelding luchtaanv., 11-43 .... 5757 B
Biografie, 12-43 ..... 5786 A
Kerstboodschap, 12-43 .. 5790 B
Nieuwjaarsboodsch., 1-44 5795 A
Dr. Seyss Inquart pres. D'sche Akademie, 2-44 5845 B
Oostmark, herd. aansluiting, 3-44 ..... 5882 D
Overz. mil. en pol. situatie, 4-44 ..... 5901 D
Stadpresident v. Berlijn, 4-44 ..... 5909 B
Rede 55ste verjaardag Hitler, 4-44 ..... 5921 A

GOUVERNEM.-GENERAAL:

Ned. Studenten, arbeidsinzet (foto buiten tekst), 8-43 ..... 5622a
— Vertrek, 8-43 ..... 5625 A
Situatie d. Russische opmarsch; rede dr. Frank, 4-44 ..... 5901 D
Tuinbouw, ontwikkel., 6-44 ..... 5988 C

HANDEL, NIJVERHEID:

Olievoorziening, 10-43 .. 5699 A
Ruilhandel, 10-43 ..... 5708 B
Ontbinding kartels, 11-43 5750 D
Geen monopolies, 1-44 .. 5821 A
Stopzetting industr., 5-44 5957 B
Concentratie v. d. handel, 6-44 ..... 5972 B

HITLER:

Mussolini bespr. militaire kwesties, 7-43 ..... 5609 A
Verjaarsgeschenk Mussolini, 8-43 5616
Seyss-Inquart en Mussert, telegr.wissel., 8-43 5619 A
Militair-politieke besprekingen, 8-43 ..... 5628 D
(foto buit. tekst), 8-43 5630a
Ned. Sleepb.kap. onderscheiden, 8-43 ..... 5633 A
Rede Italië, 9-43 ..... 5665 A
Mussolini ontv., 9-43 .. 5677
Neditsj ontv., 9-43 5677
Noorwegen, verkl. inz., 9-43 ..... 5681 C
Overz. situatie, 10-43 .. 5698 B
Geschenk verlofgangers, 10-43 ..... 5707 B
Graziani ontv., 10-43 .. 5707 B
Bulg. reg. ontvangen, 11-43 ..... 5723 C
Heldengedenkdag, rede, 11-43 ..... 5727 A
Bulg. min. ontv., 11-43 5742 B
Mussert en dr. Seyss-Inquart ontv., 12-43 .... 5762 B
Toespr. officieren, 12-43 5765 A
Telegramw. m. Mussert, 12-43 ..... 5769 B
Nieuwjaarsboodsch., 1-44 5795 A
Elfde verj.d. machtsovername, 2-44 ..... 5827 A
Quisling ontv., 2-44 .... 5830 C
Corpsch. d. b. Tsjerkassy bevr. divisies ontvangen; gen. Stemmermann, Lieb, Gille en Leon Degrelle onderscheiden, 2-44 ..... 5849 A
Lijfarts, dr. Morel, onderscheiden, 3-44 ..... 5861 C
Manditsj en Peritsj ontvangen, 3-44 ..... 5871 F
Verkl. Wapenstilstandsvoorwaarden d. Sovj. Unie aan Finland, 3-44 5884 A
Viering 55ste verjaard.; rede dr. Goebbels, 4-44 5921 A
Conf. m. Mussolini, 5-44 5933 A
Ontvangt Tiso en Tuka, 5-44 ..... 5948 D
Telegram a. Mussolini, 6-44 ..... 5966 D
Telegram v. Mussert i.z. invasie, 6-44 ..... 5979 A
Stojay ontvangen, 6-44 5981 C

JEUGD:

Oproep Hitler, 11-43 .... 5723 C
Bulg. regenten ontv., 11-43 .....5723 C
Reichsjugendf. Axmann, biogr., 1-44 ..... 5794 A

JODEN:

Maatregelen, 10-43 5699

JUSTITIE:

Bulgarije, verdr., 8-43 .. 5651 E
Défaitisme, doodstr., 9-43 5677
Minister Frank, biogr., 11-43 ..... 5754 A
Schending volkenrecht, 2-44 ..... 5830 C
Twee Nederl. terdoodveroordeeld w. clandestien slachten, 4-44 5901 D

KUNST, KULTUUR:

München, opening dr. Göbbels, 7-43 ..... 5597 B
Theater, reorg. Berlijn, 7-43 ..... 5601 C
Zarah Leander, 9-43 .... 5683 C
Nederl. boeken vert., 10-43 5706
Heinr. Georg 50 jaar, 10-43 ..... 5707 B
Seyss-Inquart president Deutsche Akad., 2-44, 5845 B
Hans Pfitzner 75 jaar, 5-44 ..... 5942 A
Werner Kraus 60 jaar, 6-44 ..... 5997 A

LANDBOUW:

Boeren ondersch., 10-43 5693
Oogstdankdag, 10-43 .. 5693
H. Backe, rijksminister, 4-44 ..... 5909 B
Voedselvoorziening, 5-44 5958 C
Tuinbouw Gouv.-Gen., 6-44 ..... 5988 C
Groenteproductie, 6-44 .. 5997 A

N.S.D.A.P.

S.A.-leiding: Schepmann ben., 8-43 ..... 5642 A
Oprichtingsherdenking, 3-44 ..... 5869 C
Gouwl. Wagner overleden; Giesler ben., 4-44 ..... 5926 D

OEKRAINE RIJKSCOMM.:

Landbouw, prod. opvoering, premiestelsel, 7-43 5601 C
Arbeidsdienstplicht, lichtingen 1922-1926, 7-43 5602
Massagraven, Winnitza, 7-43 5602
Tabaksexport, 7-43 ..... 5609 A
Massagraven, Winnitza, 7-43 ..... 5609 A

ONDERWIJS:

Studenten, toen. aant., 9-43 ..... 5683 C
Bonn, univers. 125 jaar, 10-43 ..... 5710a
Minister Rust bez. Ned., 10-43 ..... 5715 A
Bonn, univers. 125 jaar, 10-43 ..... 5717 B
Minister Rust, biogr., 11-43 ..... 5720 A
400 j. bestaan Universiteit Koningsbergen, 6-44 ..... 5997 A

OOSTLAND RIJKSCOMM.:

Wit-Roethenië; gouwl. Kube verm., 9-43 ..... 5683 C
— gouwl. v. Gottberg ben., 10-43 ..... 5699 A
Estland, mobilisatie, 2-44 5837 E

PERS:

Frankf. Ztg. opgeh., 8-43 5642 A
Rede dr. Dietrich, 12-43 5765 A
Dr. Kastenholz overl., 3-44 ..... 5876 E

PROTECTORAAT:

5-jarig bestaan, 3-44 .. 5883

REGEERING:

Algemeen:

Publicatie oorzaken wereldoorlog, (Roosevelt) 7-43 ..... 5603 H
Militair-politieke bespr., 8-43 ..... 5628 D
(foto buit. tekst), 8-43 5630a
— (Fransch Doc.), 8-43 5634 D
Leidersconf. Hoofdkwartier, 10-43 ..... 5698 B
Leidersconf. Hoofdkwartier, 10-43 ..... 5717 B
Leidersconf. München, 11-43 ..... 5742 B
Propagandal. conf., 1-44 5812 D

Ministeries:

Arbeidsdienst Hierl rijksmin., 8-43 ..... 5650 A
Binnenl. Z., dr. Frick afgetr., 8-43 ..... 5650 A
— Himmler ben., 8-43 .. 5650 A
Bohemen, Moravië, von Neurath afgetr., 8-43 .. 5650 A
— Dalüge afgetr., 8-43 .. 5650 A
— dr. Frick ben., 8-43 .. 5650 A
Staatsministers, Frank ben., 8-43 ..... 5650 A
Bewap. en Oorl.prod., prof. Speer ben., 9-43 5676 A
Himmler 43 jr., 10-43 .. 5704 B
Rust, min. v. Onderwijs bez. Nederl., 10-43 .... 5715 A
Mutaties, 11-43 ..... 5757 B
Dr. Ley bezoekt Nederl., 2-44 ..... 5851 A
Landbouw, H. Backe rijksminister, 4-44 .... 5909 B
Volksvoorl. en prop.-staatssecr. Gutterer opgev. d. dr. Naumann, 5-44 ..... 5933 A
Dr. Rosenberg bezoekt Nederland, 6-44 ..... 5961 A

RELIGIE:

Bisschopsconf. Fulda, 8-43 ..... 5653 B
Subs. R.K. kerk, 9-43 .. 5660 B

SOCIALE ZAKEN:

Woonruimte, distr., 9-43 5677
Soc. Verz. Duitschers in Nederl., 10-43 ..... 5691 A

SPORT:

Harbig gesneuveld, 4-44 5900 A

VERKEER:

Rijksspoorw., jaarverslag 1942, 7-43 ..... 5597 B
Benzine niet voor particulieren, 11-43 ..... 5723 A
75 jaar Postwisselverk. m. Nederl., 12-43 ..... 5764 A
Omvang spoorwegwezen, 12-43 ..... 5772 B
— Rede dr. Goebbels, 12-43 ..... 5772 B
Dag D'sche Spoorwegmann., 12-43 ..... 5772 B
Bep. briefverkeer n. Nederl., 1-44 ..... 5811 A
Blokkadebreker geridderd, 3-44 ..... 5869 C
Beperk. telefoonverk. m. Nederland, 4-44 .. 5908 A

WEERMACHT:

Luchtaanv. burgerbevolk., Witboek, 7-43 .. 5597 B
Rundstedt, v., bezoekt Nederland, 7-43 ..... 5600 B
Oorzaken wereldoorlog publicatie, 7-43 ..... 5603 H
Militair-politieke bespr., 8-43 ..... 5628 D
(foto buit. tekst), 8-43 5630a
Oorzaken wereldoorlog publicatie, 8-43 ..... 5634 D
Jeschonnek, gen., overl., 8-43 ..... 5642 A
Dalüge, afgetr., rijksprot. Boh. Mor., 8-43 ..... 5650 A
Korten, stafchef luchtw., 9-43 ..... 5660 B
Mussolini bevrijd, 9-43 .. 5667
— idem, 9-43 ..... 5674 A
— Skorzeny, 9-43 5675
Rangen Weermacht en ᛋᛋ, 9-43 5675
Führergeschenk, 10-43 .. 5707 B
Nieuw wapen, 10-43 .... 5717 B
Krijgsgev. uitwisseling, 10-43 ..... 5717 B
Nieuw vliegtuig, 11-43 .. 5742 B
Toespraak t. officieren d. Hitler, 12-43 ..... 5765 A
Nieuw wapen, 12-43 .... 5772 B
Rangen luchtwapen, 12-43 ..... 5781 A
Nwjaarsdagorder Hitler, Göring, Doenitz, Himmler, 1-44 ..... 5795 A
Prestaties bew.ind. 1-44 5821 A
Uitr. dr. Todt-prijs, 2-44 5845 B
Lichtingen 1884-'93 opger., 2-44 ..... 5845 B
Batalj.comm. ᛋᛋ-brig. „Nederland" onderscheiden, 3-44 ..... 5861 C
Huwel.bem. oorlogsgew., 3-44 ..... 5861 C
Koopvaardijkap. geridderd, 3-44 ..... 5869 C
Runstedt, inspectiereis Atlantikw., 3-44 ..... 5874 A
Heldengedenkdag; rede adm. Dönitz, 3-44 .... 5876 E
Verklaring bewapening; rede dr. Funk, 3-44 .. 5883
Karpatenpassen bezet, 3-44 5887
Verklaring situatie Gen. Gouvernem. dr. Frank 4-44 ..... 5901 D
v. Manstein en v. Kleist onderscheiden. 4-44 .. 5902 A
Nieuw wapen, dwergtank, 4-44 ..... 5902 A
Mutaties en onderscheidingen, 4-44 ..... 5926 D
Hube omgekomen, 5-44 5933 A
Gille onderscheiden, 5-44 5933 A
Nieuwe wapens, 5-44 .... 5948 B
Adm. Dönitz; laatste zoon gesneuveld, 6-44 5966 D
Legerleiding Kanaalkust, 6-44 ..... 5972 B
Vergeldingswapen; 1e vermelding O.K.W., 6-44 5984
Vergeldingswapen „V 1", beschrijving 1e optreden, 6-44 ..... 5985 A
Vrouwen bij luchtdoelart., 6-44 ..... 5997 A

ECONOMIE, FINANCIEN

Bankbiljettencirc., stijging, 7-43 ..... 5603 F
— Intern. overz., 9-43 .. 5669 B
Bankbilj.circ., 2-44 ..... 5839 F
Leenbanken, historisch overzicht, 4-44 ..... 5897 A
Goud en grondstoffen in intern. ruilverk, 5-44 .. 5951 A
Int. bankbiljetten-circulatie, 5-44 ..... 5957 C
Geleide economie Engeland, 6-44 ..... 5967 E
Kosten levensonderhoud intern., 6-44 ..... 5990 A

ECUADOR

Grensgeschil m. Peru bijgelegd, 6-44 ..... 5964 B
Revolutie; kabinet afgetreden, 6-44 ..... 5964 B

EGYPTE

Sprinkhanen, bestrijding, 7-43 ..... 5603 D
Wafdpartij, 8-43 ..... 5653 D
Pan-Arab. congr., 9-43 5660 A
Sovjet-Unie, herstel dipl. betr., 9-43 ..... 5672 E
Caïro, conf. Roosevelt, Churchill, Tsjang Kai-sjek, 12-43 ..... 5765 B
Caïro, conf. Roosevelt, Churchill, Inönü, 12-43 5773 E
Hongersnood, 5-44 ..... 5933 C

EIRE

Voorstel V. S. t. verbr. dipl. betr. m. D'land afgewezen, 3-44 ..... 5875 D
Engeland staakt reisverkeer, 3-44 ..... 5875 D
Verklar. Churchill, 3-44 5883 A
Telefoonverk. m. Engeland gestaakt, 4-44 .. 5909 A
Boodschap i.z. veiligh. v. Rome, 4-44 ..... 5926 B
Parlementaire nederlaag De Valera; nwe verkiezingen, 5-44 ..... 5948 E
Koopvaardijvloot, vorming, 6-44 ..... 5967 B
De Valera herkozen, 6-44 5973 F

ENERGIE

Electr. verbr. voorn. landen, 10-43 ..... 5775 A
Toek. Eur. electr. voorzien., 1-44 ..... 5820 C
Windturbines, 2-44 .... 5839 G
Lichtgas in Nederland, 3-44 ..... 5895 B
Windmolens, toenemend in Nederl.. 4-44 ..... 5927 A

ENGELAND

ALGEMEEN:
Londen, beteekenis, 6-44 5997 C
ARBEIDSINZET:
Vrouwendienstpl., 8-43 .. 5636 E
10-43 ..... 5707 C
Verplichte mijnarbeid, 12-43 ..... 5766 A
BINNENLAND:
Sir Oswald Mosley uit gevangenis ontsl., 12-43 5766 A
— Biografie, 12-43 ..... 5778 A
Evacuatie Z. en O.kust, 3-44 5862
— Zuidkust, 3-44 ..... 5891 C
— Beperking postverkeer, 3-44 ..... 5891 C
BUITENLAND:
Italië, Churchill over, 8-43 ..... 5620 C
Birma; oorlogsverkl. v., 8-43 ..... 5620 E
Spanje, dipl. bespr., 8-43 5652 E
Sovjet-Unie, verh. t., 9-43 5682 C
Oorl. sit. exp. Church., 9-43 ..... 5682 C
Oorlogsverkl. Vrij Indië, 11-43 ..... 5723 B
Conf. Turkije, 11-43 .... 5735 H
Conf. Caïro, 12-43 ..... 5765 B
Conf. Teheran, 12-43 .... 5773 C
Conf. Caïro, Inönü, 12-43 5773 E
Eire, reisverkeer gestaakt, 3-44 ..... 5875 D
Turkije; handelsbetr. verbroken. Britsche militairen verlaten Turkije, 3-44 ..... 5877 D
Ver. Staten, olieconf., 3-44 ..... 5879 A
Eire, verkl. Churchill, 3-44 ..... 5883 A
Turkije; Unaydin benoemd, 3-44 ..... 5885 E
Oorlogssit., verk. Churchill, 3-44 ..... 5891 C
Eire, telefoonverk. gestaakt, 4-44 ..... 5909 A
Zweden; stopzetting handelsverkeer met D'land geëisch, 4-44 5917 B
Turkije; stopzetting handelsverkeer met D'land geëisch, 4-44 5917 B
Spanje; Eng. protest te Madrid, 4-44 ..... 5917 B
Turkije; chroomlevering a. D'land gestaakt 4-44 ..... 5925 C
Zweden; nota t.a.v. handelsverk. m. D'land afgewezen, 4-44 ..... 5925 D
Ver. Staten: valutaovereenkomst, 4-44 ..... 5927 G
Portugal; stopzetting leveringen a. D'land geëisch, 5-44 ..... 5934 B
Zweden; antwoord inz. handelsverkeer met D'land, 5-44 ..... 5934 C
Sovjet-Unie; bezoek Eden; invasie geëischt, 5-44 ..... 5940 B
— Bezoek Eden aan Stalin, 5-44 ..... 5955 C
Sovjet-Unie; leveranties, 5-44 ..... 5958 D
Nederland; overeenk.; verkl. Eden, 6-44 .... 5965 A
België; overeenk.; verkl. Eden, 6-44 ..... 5965 A
Noorwegen; overeenk.; verkl. Eden, 6-44 .... 5965 A
Min. Lyttelton over Roosevelts houding t. a. v. Japan, 6-44 ..... 5997 C
CHURCHILL:
Londen, eereburger, 7-43 5595 D
Offensief, over, 7-43 .... 5596 D
Italië, over, 8-43 ..... 5620 C
Quebec, te, 8-43 ..... 5635 A
Verklaring, 8-43 ..... 5652 A
Quebec, rede, 9-43 .... 5659 A
Terug uit Am., 9-43 .... 5677 A
Lagerhuisrede; invasie i. h. Westen, 9-43 ..... 5682 C
Rede oorlog 1944, 11-43 .. 5742 C
Conf. Caïro, 12-43 ..... 5765 B
Conf. Teheran, 12-43 .... 5773 C
Conf. Caïro, Inönü, 12-43 5773 E
Terug in Engeland, 1-44 5812 E
Aank. gr. gebeurt., 1-44 5821 B
Lagerhuisrede, 3-44 .... 5861 E
Verklaring Eire, 3-44 .. 5883 A
Verklaring t.a.v. d. oorlog, 3-44 ..... 5891 C
Motie v. vertrouwen gevraagd, 4-44 ..... 5902 B
Rede conf. dominion-premiers, 5-44 ..... 5940 B
Leveringen aan de Sovjet-Unie, 5-44 ..... 5958 D
Lagerhuisrede betr. buitenl. pol., 6-44 ..... 5965 A
Lagerhuisrede Invasie, 6-44 ..... 5981 B
DIPLOMATIE:
Sovjet-Unie; Maiski afgetr., Goesew ben., 8-43 5628
Turkije; Orbay afgetr., 3-44 ..... 5877 D
Beperk. dipl. verkeer, 4-44 ..... 5924 B
Beperking dipl. verk. opgeheven, 6-44 ..... 5997 C
DOMINIONS:
Rede Churchill, 5-44 .... 5940 B
Empireconferentie Londen, 5-44 ..... 5956 C
Militair aandeel, 5-44 .. 5956 C
FINANCIEN:
Buitenl. schulden, 8-43 5643 A
Staatsschuld, 10-43 ..... 5700 B
Begrooting, oorlogskosten, 4-44 ..... 5902 B
Bank of England, lord Catto gouvern., 4-44 .. 5910 A
Britsch-Amerik. valutaovereenk., 4-44 ..... 5927 G
Staatsuitgaven, 5-44 .... 5933 D
Oorlogsuitgaven en kosten v. levensonderhoud, 5-44 ..... 5955 C
J. M. Keynes, biografie, 6-44 ..... 5994 A
HANDEL, NIJVERHEID:
Baconpolitiek gewijzigd, 3-44 ..... 5883 A
Kolenexport n. neutrale landen gestaakt, 4-44 .. 5910 A
Petroleum: conf. met Ver. Staten, 5-44 ..... 5934 G
— voorbespr. m. Ver. Staten geëindigd, 5-44 5939 E
Bacon: Canadeesche leveringen, 6-44 ..... 5967 E
Geleide economie, 6-44 5967 E
KON. HUIS:
Hert. v. Gloucester G.-G. v. Australië, 11-43 .... 5750 C
LUCHTAANVALLEN:
Schade, 2-44 ..... 5830 D
REGEERING:
Kab. Churchill:
Financ.; K. Wood overl., 9-43 ..... 5685 A
Mut. kabinet, 9-43 ..... 5685 A
Mutatie, 11-43 ..... 5742 C
Mutatie, 2-44 ..... 5837 D
RELIGIE:
Aartsbisschop v. York n. Moskou ..... 5677 D
Aartsbisschop v. Canterbury, Lenin-orde, 7-43 5596 D
SOCIALE ZAKEN:
Stakingen, 10-43 ..... 5693 D
Staking Ned. Zeel., 10-43 5707 C
Stakingen, 12-43 ..... 5773 A
Mijnwerkersstaking, 3-44 5876 D
Mijnwerkersstaking, 4-44 5910 A
Anti-stakingsmaatr., 4-44 5927 A
Loonovereenk. mijnen, 4-44 ..... 5927 A
Stakingen overzicht, 5-44 5955 C
VERKEER:
Amer. schepen, 8-43 .... 5636 E
Beperking postverkeer, 3-44 ..... 5891 C
Reisverbod, 5-44 ..... 5933 D
VOLKSVERTEGENW.
Commonwealth-partij, verkiezingsoverw., 1-44 5812 E
Parlementaire nederl. regeering; motie van vertrouwen aangenomen, 4-44 ..... 5902 B
WEERMACHT:
Geheime Dienst, „News Review" over —, 7-43 5602 A
Mountbatten, Lord, opperbev. Z.O. Azië, 8-43 5651 D
Found afgetr. admir., 10-43 ..... 5700 A
Cunningham, A. ben. admir., 10-43 ..... 5700 A
Krijgsgev. uitwisseling, 10-43 ..... 5717 B
Mutatie leger-, vlootleiding, 11-43 ..... 5725 C
Verklaring gen. Alexander, 11-43 ..... 5725 C
Rangen luchtwapen, 12-43 ..... 5781 A
Mutaties leiding, 12-43 .. 5791 A
— id., 1-44 ..... 5798 B
— id., 1-44 ..... 5805 B
— id., 1-44 ..... 5821 C
— id., 2-44 ..... 5854 D
— id., 3-44 ..... 5876 D
Marinesteunpunt d. Ver. Staten overgen., 3-44 5891 C
Sovjet-onderscheiding v. Harris, 5-44 ..... 5955 C
Aandeel Dominions, 5-44 5956 C
Mutaties leiding, 6-44 .. 5990 D

ESTLAND

Mobilisatie, 2-44 ..... 5837 E

EUROPA

Geallieerde adviesommissie, 11-43 ..... 5750 E
Voedingsgewoont., 11-43 5751 E
Verhouding D'land-Europa, 11-43 ..... 5758 A
Nat. vrijheid in Europ. eenheid, 12-43 ..... 5761 A
Toek. electr. voorziening, 1-44 ..... 5820 C
Rubberplanten, 2-44 .... 5834 B
Veestapel en vleeschverbr., 3-44 ..... 5894 D
Levensonderh.; prijzen en kosten, 5-44 ..... 5935 B
Literatuurgeschiedenis, 5-44 ..... 5953 A

FINLAND

Regeeringsverkl., 9-43 .. 5677 F
Id., 9-43 ..... 5684 C
Onafhankelijkheidsherd., Rede Ryti, 12-43 ..... 5773 B
Kabinet, mutatie, 1-44 .. 5812 G
Ver. Staten, ult. eischen, 2-44 ..... 5845 C
Wapenstilst.voorw. Sovjet-Unie, 3-44 ..... 5862 A
Svinhufvud overleden, 3-44 ..... 5870 A
Rijksdagzitting, geheime, 3-44 ..... 5870 A
Wapenstilst.voorw. Sovjet-Unie, 3-44 ..... 5870 A
— D'sch commentaar dr. Schmidt, 3-44 ..... 5870 A
— Verworpen, 3-44 .... 5884 A
— Brief koning Gustaaf, 3-44 ..... 5884 A
— Verkl. Hitler, 3-44 .. 5884 A
— Antw. a. d. Sovjet-Unie., 3-44 ..... 5887 A
— Verkl. der Sovjet-Unie ..... 5887 A
Econ. positie, 3-44 ..... 5892 A
Kabinet, mutatie, 4-44 5902 C
Rijksdagzitting, 4-44 .. 5902 C
Besloten rijksdagzitting, 4-44 ..... 5918 A
Vredesonderhand. m. de Sovjet-Unie gestaakt, 4-44 ..... 5925 B
Verklaring min. Salovaare i.z. Karelië, 6-44 5965 C
Amerik. zwarte lijst, 6-44 5982 G
Ver. Staten: Finsche gezant uitgewezen, 6-44 .. 5989 E

FRANKRIJK

ARBEIDSDIENST:
Ontbonden; manschappen ter beschikking v. d. staat, 6-44 ..... 5982 A
ARBEIDSINZET:
Wettel. reg., 2-44 ..... 5837 F
Een millioen arbeiders in D'land, 3-44 ..... 5884 B
BINNENLAND:
Geboorten, stijging, 7-43 5596 A
Parijs, octrooi opgeh., 8-43 ..... 5635 F
Menton terug, 10-43 .... 5699 B
Wederopbouw, problemen, 12-43 ..... 5782 B
Na-oorlogsche positie, 12-43 ..... 5789 B
Ontr. Middell.z. kust, 1-44 ..... 5821 D
Luchtaanv.: aant. slachtoffers, 1-44 ..... 5821 D
Overz. pol. situatie, 2-44 5831 B
Evacuatie Z.kust, 2-44 .. 5846 A
Evacuatie N.-Fr., 3-44 .. 5862 B
Evacuatie en inundatie, 4-44 ..... 5903 J
Protest Kardinalen tegen Anglo-Amer. bombardement, 5-44 ..... 5959 B
Overzicht Anglo-Amerik. luchtaanv., 6-44 ..... 5976 B
Invasie; radiotoespr. Pétain en Darnand, 6-44 .. 5982 A
— 35.000 burgerslachtoffers, 6-44 ..... 5998 A
Geboorte- en sterftecijfers 1939-'43, 6-44 ..... 5982 A
BUITENLAND:
Na-oorlogsche positie, 12-43 ..... 5789 B
Argentinië, dipl. betr. verbr., 2-44 ..... 5837 B
EMIGRANTENREGEERING:
Gouv.-gen. Boisson, aftr., Cournarie ben., 7-43 .. 5596 B
Gaulle, de, politieke leiding, 8-43 ..... 5620 D
Giraud, opperbevelhebber, 8-43 ..... 5620 D
Pucheu gearrest., 8-43 .. 5643 F
Officiëele erk. .... 8-43 5651 B

Sovjet-Unie, Bogomolof ben., 10-43 ..... 5700 E
Giraud afgetreden, 11-43 5743 A
Flandin, Peyrouton, Boisson gearr., 12-43 .. 5766 B
Proces c. Boisson, Flandin etc., 1-44 ..... 5812 H
Helleu terugger. Levant, 2-44 ..... 5846 A
Pucheu ter dood veroordeeld, 3-44 ..... 5876 A
— terechtgesteld, 3-44 .. 5884 B
Reorganisatie; De Gaulle opperbevelh.; Giraud weigert aftreden, 4-44 ..... 5910 B
Processen beëindigd, 5-44 ..... 5933 F
Derrien gevonnist, 5-44 .. 5949 A
Naamsverandering, 5-44 5954 B
Gr. Fransch en Spaansch-Marokko gesloten, 6-44 5982 H
Kunstenaars terdoodveroordeeld, 6-44 ..... 5998 A

FINANCIEN:
Staatsbegr. 1944, 2-44 .. 5855 C
Staatsschuld, 5-44 ..... 5949 A
Kapitaalmarkt, overz., 6-44 ..... 5982 A

HANDEL, NIJVERHEID:
Ind. ontwikkel., 9-43 .... 5684 G

JODEN:
Maatregelen, 10-43 ..... 5707 D

JUSTITIE:
Guillotine buiten werking, 11-43 ..... 5757 C
Symbol. bedreigingen strafbaar, 1-44 ..... 5798 D
Verscherpte actie tegen terreur, 3-44 ..... 5892 B
Représailles t.a.v. processen emigr.-reg., 5-44 5933 F
Représailles tegen processen emigr.-reg., 5-44 5933 F
„Maquisards" gevonnist, 5-44 ..... 5949 A
Repressaille tegen vonsen v. Algiers, 5-44 5949 A, 5956 D
„Maquisards" francs-tireurs, 6-44 ..... 5989 B

KUNST, KULTUUR:
Ghéon, Henri overl., 6-44 5998 A
Girandoux, J. overl., 2-44 5846 G
Guilbert, Y. overl., 2-44 5846 G

LANDBOUW:
Agrar. problemen, 3-44 5886 E

PETAIN:
Kerstboodschap 12-43 .. 5790 B
Radiotoespr. invasie, 6-44 5982 A

REGEERING:
Reorganisatie, 1-44 ..... 5798 D
Darnand hoofd der politie, 1-44 ..... 5821 D
Brinon, de, biogr., 3-44 5866 A
Déat, M., min. v. Arbeid, 3-44 ..... 5884 B
Darnand staatssecr. binnenl. zaken, 6-44 .... 5989 B

RELIGIE:
Kardinalen protest. tegen Anglo-Amer. bombardementen, 5-44 ..... 5959 B

VERKEER:
Electrificatie spoorwegnet, 6-44 ..... 5998 A

WEERMACHT:
44 opgericht, 8-43 ..... 5628 G
„Richelieu" in geall. dienst, 11-43 ..... 5757 C
Rangen luchtwapen, 12-43 ..... 5781 A
„Maquisards" franc-tireurs, 6-44 ..... 5989 B

G

GEALLIEERDEN

Pressie op bondgenooten v. Duitschland, 5-44 .. 5949 B

GRIEKENLAND

Inflatie, 1-44 ..... 5805 C
Emigrantenreg., Prof. Evolos d. Moskou benoemd, 1-44 ..... 5812 F
— min.-pres. Tsuderos afgetr., 4-44 ..... 5910 C
— Sovjet-Unie verbr. dipl. betrekkingen, 4-44 ..... 5910 C
— Kab. Venizelos afgetr.; Papandreu min.-pres., 5-44 ..... 5933 B
— Nieuw kabinet Papandreu, 5-44 ..... 5955 E

GRONDSTOFFEN

Aluminium: wereldprod. en verbr., 10-43 ..... 5700 H
— Prijsontw. en toepassing, 12-43 ..... 5782 D
Bauxiet: wereldpr., 7-43 5583 B
Cacao: wereldprod., 9-43 5672 D
Celwol, wereldprod., 3-44 5866 D
Chilisalpeter, wereldprod., 3-44 ..... 5861 B
Diamant: wereldprod., 11-43 ..... 5750 A
Goud: Wereldprod. 1913-'23—'40—'43, 12-43 ..... 5767 C
— intern. beteekenis en functie, 5-44 5935
— en grondstoffen in internat. ruilverkeer, 5-44, ... 5951 A
Hout: Overz. Zweden, 8-43 ..... 5642 C
Katoen: Prod. overz., 8-43 5642 C
— wereldoogst, 2-44 .... 5855 I
— wereldproductie en -verbruik, 5-44 ..... 5957 D
Koper: o. Borneo, 8-43 .. 5636 D
— wereldprod., 8-43 .... 5636 F
— Rhodesia, 8-43 ..... 5643 G
— wereldproductie en verbr., 10-43 ..... 5700 H
— na-oorlogsche probl., 1-44 ..... 5814 G
Kunstzijde wereldprod., 3-44 ..... 5866 D
Kwikzilver: wereldproductie, 12-43 ..... 5775 B
Lood: wereldproductie en verbr., 10-43 ..... 5700 H
Mais: wereldproductie, 1-44 ..... 5814 F
Meststoffen, wereldprod., 3-44 ..... 5861 B
Nikkel: wereldproductie en verbr., 10-43 ..... 5700 H
Petroleum: probl. V. St., 7-43 ..... 5602 B
— wereldprod. 1942, 8-43 5636 B
— nwe vindplaatsen, 9-43 5668 A
— wereldprod., 9-43 .... 5684 B
— Duitsche voorz., 10-43 5699 A
— Jaarversl. Kon. Olie, 10-43 ..... 5700 I
— Ver. Staten, buitenl. bel., 10-43 ..... 5709 B
— Reserves i. h. Nab. Oosten, 12-43 ..... 5775 B
— Roem. prod., 1-44 .... 5805 E
— Uitputting N. Am. reserves, 2-44 ..... 5831 C
— Verdr. Ver. Staten—Saoedi—Arabië, 2-44 .. 5846 E
— Vér. Staten pol. i. h. Nab. Oosten, 3-44 .... 5863 B
— Strijd om petr.gebieden in Voor-Azië, 3-44 5879 A
— Engelsch-Amerik. conf., 3-44 ..... 5879 A
— Verzet tegen Amerik. reg.plannen, 3-44 ..... 5879 A
— Hist. overz. gebruik, 4-44 ..... 5906 A
— Britsch-Amerikaansche conf., 5-44 ..... 5934 G
— idem; voorbespr. geëindigd, 5-44 ..... 5939 E
— Turkije weigert concessies aan Ver. Stat., 5-44 ..... 5940 C
— Sovj.-Unie, productie, 5-44 ..... 5958 B
Platina: Productiestijging, 12-43 ..... 5767 B
Rubber: prijsverh. kunstrubber, 7-43 ..... 5611 A
—, prod. kunstrubb. V.S., 9-43 ..... 5683 D
— productiekosten, 12-43 5766 C
— Wereldpr. en voorr., 12-43 ..... 5772 A
— planten i. Europa, 2-44 5834 B
— prod. synth. r. Ver. Staten, 2-44 ..... 5854 E
— Amer. prod. synth. rubber, 5-44 ..... 5941 B
— Int. comité ontbonden., 5-44 ..... 5957 D
Steenkool: grondstof bedrijfsl., 1-44 ..... 5823 E
Suiker: Europ. pos., 8-43 5636 C
—, Java, prod., 8-43 .... 5636 D
— Wereldprod., 9-43 .... 5658 A
— productie Java, 10-43 5716 B
— Br.-Indische suiker verdringt Javasuiker, 3-44 ..... 5886 D
Tabak: wereldprod., Eur. verbr., 8-43 ..... 5635 D
Tarwe: wereldprod. en verbr., 10-43 ..... 5701 A
Thee: internat. restrictie verl., 6-44 ..... 5967 F
Tin: prod., verbruik, 8-43 5620 B
— wereldproductie en verbr., 10-43 ..... 5700 H
Titanium: wereldproductie en verbr., 10-43 .. 5709 B
Tschleder: productie, 12-43 ..... 5783 D
Wol: wereldvoorraden, 12-43 ..... 5775 B
— Bedr. d. kunstvezels, 1-44 ..... 5805 F
Zeewater: theor. mogelijkheden, 11-43 ..... 5759 B
Zink: wereldproductie en verbr., 10-43 ..... 5700 H
Zijde: wereldproductie, 12-43 ..... 5775 B
— id. 1940—'42, 3-44 .... 5877 F

H.

HONGARIJE

BINNENLAND:
Regeering Stojay beh. situatie, 4-44 ..... 5902 D
Geheime zenders Budapest ontdekt, 4-44 .... 5910 D
Nat.-soc. in vrijheid gesteld, 4-44 ..... 5910 D
Liberale en anti-D'sche partijen verboden, 4-44 5918 B
Opheffing pol. partijen en vakvereen., 4-44 .. 5902 D

BUITENLAND:
Italië (rep.) erkend, 10-43 ..... 5693 A
Buitenl. politiek, 12-43 .. 5766 E
Waarsch. Ver. Staten, 12-43 ..... 5774 A
Nederland, Handelsovereenk., 1-44 ..... 5802 B
Argentinië, dipl. betr. verbr., 2-44 ..... 5837 B
D'land, milit. samenw. versterkt, 3-44 ..... 5886 F
Duitschland, dr. Vessenmeyer gezant te Budapest, 3-44 5887

Diplomatie:
Gezanten te Madrid en Stockholm staatsburgerschap ontnomen, 3-44 ..... 5894 C

JODEN:
Regeling jodenvraagst., 4-44 ..... 5902 D
— maatregelen, 4-44 .... 5903 A
Uitschakeling Joodsche advocaten en journalisten, 4-44 ..... 5910 D

JUSTITIE:
Amnestie v. pol. misdrijven, 4-44 ..... 5926 E

ONDERWIJS:
Onderwijs gestaakt, 4-44 5903 A

REGEERING:
Kab. v. Kallay:
Mutatie, min. Buit.l. Zaken, 7-43 ..... 5611 B
Afgetreden, 3-44 5887
Kab. Stojay:
Benoemd, 3-44 5887
Levensloop ministers, 3-44 5887
Beëdiging, 3-44 ..... 5894 C
Verklaring, 4-44 ..... 5903 A
Vasvari staatssecr. v. nijverheid, 4-44 ..... 5910 D
Arnothy vertegenw. v. d. min-president, 4-44 5910 D
Imredy, min. z. portef., 6-44 ..... 5965 B
Regeeringsverkl., 6-44 .. 5965 B
Stojay bezoekt Hitler, 6-44 ..... 5981 C

WEERMACHT:
Honvedleger v. h. Oostfront terug, 12-43 .... 5766 E
D'sche troepen bezetten Karpatenpassen, 3-44 5887
Dagorder Horthy, 4-44 .. 5918 B
Mut. legerleiding, 4-44 5926 E
Ver. Oostfrontstrijders; rede Imredy, 6-44 .... 5998 E

I

INDIE

BINNENLAND:
Hongersnood, aanb. Bose, 8-43 ..... 5653 A
— id., 11-43 ..... 5735 G
— id., 11-43 ..... 5743 B
Gandhi; vrijlating geëischt, 4-44 ..... 5903 B
Bengalen, hongersnood, 5-44 ..... 5933 G
Gandhi in vrijheid, 5-44 5939 B

ONAFH. LIGA:
Bose, president, 7-43 .... 5596 E
Voorl. regeering vrij Indië, 7-43 ..... 5596 E
Reg. Vrij Indië gev., 11-43 ..... 5723 B
Oorlogsverkl. Engeland, Ver. Staten, 11-43 .... 5723 B
Bose bezoekt Java, 12-43 5782 C
Regeering Vrij Indië overgebr. naar Vóór-Indië, 4-44 ..... 5926 C

WEERMACHT:
Onafhankelijkheidsleger, 7-43 ..... 5596 E

INDUSTRIE

Potloodfabricage, 11-43 .. 5759 A
Scheepsbouw, 12-43 .... 5774 C
Werelddeelen, industrialisatie, 10-43 ..... 5709 B
Scheepsbouw, 1-44 ..... 5815 B
Bevolking en industr. cap., 1-44 ..... 5818 B

INSULINDE

ALGEMEEN:
Prof. C. de Bussy, overl., 5743 C
Ontwikkeling dagbladwezen, 12-43 ..... 5782 C
Vorming Ned. emigr.-reg. in Australië, 3-44 5885 A
Amerik. persstemmen t.a.v. rechten n. herovering, 6-44 ..... 5966 B

ARBEIDSINZET:
Javaansche arbeiders n. Malakka, Borneo en Sumatra, 10-43 ..... 5700 G
Arbeidsdienst Java. 3-44 5885 A

BORNEO:
Industrie, organis., 7-43 5595
Koper, 8-43 ..... 5636 D
Econ. Bet., 9-43 5660
Javaansche arbeid., 10-43 5700 G
Econ. ontw., 3-44 ..... 5876 F

CELEBES:
Industrie, organis., 7-43 5595
Exploitatie. 12-43 ..... 5782 C
Econ. ontw., 3-44 ..... 5876 F

ECONOMIE, FINANCIEN:
Bankbiljettencirc., Java, 7-43 ..... 5601 B
Exportrecht Java, 8-43 .. 5644 D
Prijsontw., Java, 8-43 .. 5644 D
Econ. ontw., Java, 9-43 .. 5659 G
Econ. bet. Borneo, 9-43 5660
Liq. Eur. Banken, 11-43 5743 C
Orden. bedr.l. Sumatra, 2-44 ..... 5838 A
Econ. ontw. Borneo, Celebes, Sumatra, 3-44 5876 F
Econ. toestand Java, 4-44 ..... 5918 D

GRONDSTOFFEN:
Koper o. Borneo, 8-43 .. 5636 D

INDUSTRIE:
Java, Sumatra, Borneo en Celebes, 7-43 5595
Java, 9-43 ..... 5683 A

JAP. BEZETTING:
Bestuursindeeling, 7-43 5594 B
Centr. Civiele Raad, 8-43 5636 D
Tweej. bezetting Java; Jap. verkl., 3-44 ..... 5885 A

JAVA:
Grondstoffen, contrôlemijen, 7-43 5595
Industrie, organis., 7-43 5595
Bankbiljettencirc., 7-43 5601 B
Soerabaja, luchtaanval, 7-43 ..... 5606 A

Centr. Civiele Raad, 8-43 5636 D
Suikerprod., 8-43 ..... 5636 D
Prijsontw., 8-43 ..... 5644 D
Exportrecht, 8-43 ..... 5644 D
Econ. ontw. 9-43 ..... 5659 G
Chem. ind., 9-43 ..... 5683 A
Bandoengsche hoogesch. herop., 10-43 ..... 5716 B
Suikerprod., 10-43 ..... 5716 B
Bezoek van Bose, 12-43 5782 C
Bewegingsvrijheid Chineezen, 12-43 ..... 5782 C
Econ. ontw.; Arbeidsdienst, 3-44 ..... 5885 A
Tweejar. bezetting; Jap. verkl., 3-44 ..... 5885 A
Econ. en pol. toestand, 4-44 ..... 5918 D

LANDBOUW:
Suikerprod. Java, 8-43 .. 5636 D

NIEUW-GUINEA:
Nederl. bestuur in Hollandia hersteld, 5-44 .. 5932 B

ONDERWIJS:
Bandoengsche hoogesch. herop., 10-43 ..... 5716 B

SUMATRA:
Industrie, organis., 7-43 5595
Javaansche arbeid., 10-43 5700 G
Orden. bedr.l., 2-44 .... 5838 A
Econ. ontw., 3-44 ..... 5876 F

VERKEER:
Telegrafie:
Nederl., verb., 8-43 .... 5636 A

WEERMACHT:
Krijgsgevangenen; hulpverleening Roode Kr., 8-43 ..... 5618 A

INTERN. ORGAN.

GEALLIEERDEN:
Adv.comm. v. Europa, 11-43 ..... 5750 E

JOURNALISTENBONDEN, UNIE V. NAT.:
Congres Weenen, 7-43 .. 5603 A

KOMINTERN:
Stalin, geheim bev., 8-43 5627 A

OLYMP. COMITE:
50-jarig bestaan, 6-44 .. 5988 B

ROODE KRUIS:
Zwitserland stuurt gecondenseerde melk v. Utr. kinderen, 7-43 .. 5593 A
Krijgsgevangenen Oost-Azië; hulpverleen., 8-43 5618 A
Telegr. verk. Ned.-Ind., 8-43 ..... 5636 A
Uitwisseling krijgsgev., 10-43 ..... 5717 B
Zweedsch schip v. d. krijgsgev. gecharterd, 12-43 ..... 5782 A
Insuline v. Nederl. diabetici, 12-43 ..... 5789 A
Werk v. Krijgsgevangenen, 1-44 ..... 5798 E
Oproep a. d. regeeringen v. oorlogvoerende landen, 1-44 ..... 5804 A
Missies n. Japan en Ver. Staten, 2-44 ..... 5830 E
Postverkeer, 2-44 ..... 5854 F
Anglo-Amerik. bomaanvallen op hospitaalschepen, 6-44 ..... 5982 B
Nederland: toezending pakketten krijgsgev., 6-44 ..... 5996 A
— Vorming chirurg. ploegen, 6-44 ..... 5996 A

VOLKENBOND:
Raadszaal te Genève verbrand, 4-44 ..... 5911 D

IRAK

Noeri es Saïd, biogr., 11-43 ..... 5746 A
Regeering; Noeri es Saïd afgetr.; Hamdi al Badschadschi premier, 6-44 5982 E

IRAN

Oorlogsverkl. a. D'land, 9-43 ..... 5667 B
Geall. conferentie te Teheran. 12-43 ..... 5773 C
Geallieerde verklaring, 12-43 ..... 5773 C
Mutaties kabinet, 12-43 .. 5783 E
Regeering afgetreden, 3-44 ..... 5892 D
Nieuwe regeering gevormd, 4-44 ..... 5903 C

ITALIE

(Zie na pag. 5684 D
ITALIE (KONINKR.) en ITALIE (REPUBL.)

BADOGLIO:
Biografie, 7-43 ..... 5608 A
Kabinetsformateur, 7-43 5611 C
Proclamatie, 7-43 ..... 5611 C
Ordemaatr., oproep, 7-43 5612
Capitulatie, 9-43 ..... 5663 A
Uitgeweken n. Sicilië, 9-43 5664

BINNENLAND:
Algemeen:
Proclamatie, 8-43 ..... 5611 C
Ordemaatregelen, 7-43 .. 5612
Triëst, betoogingen, 7-43 5612
Situatie, overzicht, 8-43 5615 A
Comm. agitatie, 8-43 .... 5626 B
Vakver., toezicht, 8-43 .. 5626 B
Regeeringsmaatr., 8-43 .. 5626 B
Corp. organen opgeh., 8-43 5642
Partijlidm. overh.pers. verb., 8-43 ..... 5651 C
Procl. fasc. reg., 9-43 .. 5664
Rep. fasc. partij opger., 9-43 5675

Rome:
Rome, bevolking, 7-43 .. 5595 I
—, bomaanval, 7-43 5605-6
—, protest paus, 7-43 .... 5610 E
—, open stad, 8-43 ..... 5634 B
—, pos. open stad, 8-43 5641 D
—, gouverneur, 8-43 5642
—, pos. open stad, 8-43 5651 C

BUITENLAND:
Polit. ongewijzigd, 8-43 5615 A
Capitulatie reg. Badoglio, 9-43 ..... 5663 A
Wapenstilst. voorw., 9-43 5663 A
Geh. Britsch-Ital. bespr. te Lissabon, 9-43 .... 5663 A
Verslag D'sche zaakgel., 9-43 5664
Dalmatië d. Kroatië geannexeerd, 9-43 ..... 5667 C
Verdr. d. Kroatië opgezegd, 9-43 ..... 5667 C

DIPLOMATIE:
D'land Pariani ben., 9-43 5659 C
Turkije, Bastianini ben., 8-43 ..... 5634 B
— Rocco ben., ... 9-43 5659 C
Vaticaan; Ciano, graaf, afgetr., 8-43 5616
—, Riggo B., ben., 8-43 5626 B

FINANCIEN:
Staatsfinanciën, overzicht begr. tekort, 8-43 5627
Verhouding Lire, pond, dollar, 8-43 ..... 5641 D

HANDEL, NIJVERHEID:
Corp. organen opgeh., 8-43 5642
Ned. betalingsverk., 8-43 5649 A

JUSTITIE:
Politie:
Chef benoemd, 7-43 5612
Militarisatie, 8-43 ..... 5626 B

Rechtbanken:
Bijz. rechtbanken opgeheven, 8-43 ..... 5615 A
Gerechtsh. Dalmatië opgeh., 8-43 ..... 5641 D

MUSSOLINI:
Conf. m. Hitler, militaire kwesties, 7-43 ..... 5609 A
Afgetreden, 7-43 ..... 5611 C
Annunziaten, orde v.; ridderrechten, 7-43 .... 5615 A
60ste verj.d.; geschenk Hitler, 8-43 5616
Bevrijding, 9-43 5667
— (f. buiten tekst), 9-43 5670a
— idem, 9-43 ..... 5674 A
— Skorzeny bevord., 9-43 5675
Leider fasc. rep. partij, 9-43 5675
Radiotoespraak, 9-43 5675
Dagorders, 9-43 5675
Bezoek a. Hitler, 9-43 .. 5677

PERSWEZEN:
„Giornale d'Italia", 7-43 5612
„Tribuna", 8-43 ..... 5615 A
Reorganisatie pers, 8-43 5616
Regeeringsverandering, weerklank, 8-43 5627
Reorganisatie pers, 8-43 5651 C

REGEERING:
Kabinet Mussolini (I):
Verkeer, min. v., afgetr., 7-43 ..... 5610 A
Mussolini afgetr., 7-43 .. 5611 C

Kabinet Badoglio:
Badoglio benoemd, 7-43 5611 C
—, samenst. kabin., 7-43 5611 C
Duitsch commentaar, 7-43 5611 C
Duitsch commentaar, 8-43 5616
Binnenl. Zaken, Fornaciari afgetr., 8-43 .... 5634 B
—, Ricci ben., 8-43 .... 5634 B
Buitenl. Zaken, Quariglia afgetr., 8-43 .... 5634 B
—, Rocco ben., 8-43 .... 5634 B
Volksvoorl., Rocco afgetr., 8-43 ..... 5634 B
—, Galli ben., 8-43 ..... 5634 B

Kabinet Mussolini (II):
Dagorders, 9-43 5675
Samenstelling, 9-43 .... 5684 D

Koning Victor Emanuel:
Proclamatie, 8-43 ..... 5611 C
Regeering beëedigd, 8-43 5615 A
Capitulatie, 9-43 ..... 5663 A
Uitgeweken naar Sicilië, 9-43 5664

REP. FASC. PARTIJ:
Oprichting, 9-43 5675
Pavolino, secr., 9-43 5675

SICILIE:
Econ. gesteldheid, 7-43 .. 5596
Kaartje, 7-43 ..... 5598 A
Land. Geallieerden, 7-43 5598 A
Bezet. Geallieerden, 8-43 5637 A

SOCIALE ZAKEN:
Vakvereenigingen, staatstoezicht, 8-43 .. 5626 B

VERKEER:
Spoorwegen:
Electrificatie, 7-43 5596

VOLKSVERTEGENWOORDIGING:
Groote Raad Fasc. partij, besluiten 24 Juli, 8-43 5615 A
—, ontbonden, 8-43 ..... 5615 A
Kamer Fasc. Corp. ontbonden, 8-43 5616
—, Parl. onschendb. opgeh., 8-43 5627
Senaat; pres. Suardo afgetr.; T. di Revel benoemd, 8-43 ..... 5615 A

WEERMACHT:
Mobilisatie, uitbr., 7-43 5610 A
Fasc. militie, positie, 7-43 5612
Militarisatie overheidspersoneel, 8-43 5616
Ambrosio, stafchef, 8-43 5626 B
Militarisatie politie, 8-43 5626 B
Oorlogstoestand afgek., 8-43 5627
Capitulatie reg. Badoglio, 9-43 ..... 5663 A
Wapenstilstandsvoorw., 9-43 ..... 5663 A
Duitsche maatr., 9-43 .. 5665
Ricci, comm. vrijw. mil., 9-43 5675
Ontslag eed v. tr. Vict. Em., 9-43 5675

ITALIE (KONINKR.)

BUITENLAND:
Kroatië, dipl. betr. verbroken, 10-43 ..... 5693 B
Duitschland, oorlogsverkl., 10-43 ..... 5707 H
Verraad, Badoglio, 10-43 5716 C
Geall. contrôle comm., 11-43 ..... 5735 C
Sovjet-Unie, dipl. betr. aangeknoopt, 3-44 .... 5885 B
Sovjet-Unie; prof. Kostilew t. dipl. vert. der Sovjet-Unie ben., 4-44 5911 A
Sovjet-Unie; econ. onderhandelingen, 4-44 5925 E
Frankrijk; wapenstilst. herroepen, 6-44 ..... 5981 D

JEUGD:
Kinderen n. d. Sovjet-Unie, 12-43 ..... 5783 F
— Schip vergaan, 2-44 .. 5830 B

JODEN:
Jodenwetten opgeh., 2-44 5846 B

KUNST, KULTUUR:
Kunstschatten naar Amerika, Engel., 10-43 5717

PERS:
18 couranten verboden, 6-44, ... 5998 F

REGEERING:
Kab. Badoglio:
Samenstelling, 10-43 .... 5699 C
Mutaties, 11-43 ..... 5751 A
Mutaties, 2-44 ..... 5854 G
Mutaties, 4-44 ..... 5926 A
Afgetreden, 6-44 ..... 5981 D

Kab. Bonomi:
Samenstelling, 6-44 .... 5981 D
Beëedigd, 6-44 ..... 5998 F

Koning Victor Emanuel:
Positie, 10-43 5708
Bezit onteigend, 11-43 .. 5725 D
Geen keizer van Abessinië. koning van Albanië, 12-43 ..... 5766 D
Verzoek om steun aan kon. v. Engeland, 1-44 5823 A
Abdicatieplannen, 4-44 5918 C
Afgetreden, 6-44 ..... 5981 D

WEERMACHT:
Gen. Roatta ontsl., 11-43 5735 C
Mutaties gen. staf, 11-43 5757 D
Rangen luchtwapen, 12-43 5781 A
Overz. verliezen, 3-44 .. 5862 C
Uitlevering vloot a. d. Sovjet-Unie, 3-44 .... 5871 B
Soldaten in dienst v. d. Sovjet-Unie, 4-44 .... 5911 A
Wapenstilst. m. Frankrijk herroepen, 6-44 .. 5981 D

ITALIE (REPUBL.)

ARBEIDSINZET:
Totale mobilisatie, 12-43 5791 E

BINNENLAND:
Bomaanval Monte Cassino, 2-44 ..... 5854 H
Boodschap Iersche reg. i.z. Rome, 4-44 ..... 5926 B
Nieuwe vlag, 6-44 ..... 5966 A
Rome ontruimd, verkl. Mussolini, 6-44 ..... 5981 E

BUITENLAND:
Bondgenootschap met D'land en Japan; 2e verj.; verkl. Mussolini, 12-43 ..... 5772 B
Eire, boodsch. i.z. Rome, 4-44 ..... 5926 B
Nieuwe vlag, 6-44 ..... 5966 A
5-j. bestaan vriendschapspact m. D'land, 6-44 ..... 5966 D

HANDEL, NIJVERHEID:
Social. bedrijfsleven, 1-44 5821 E

JODEN:
Neurenbergerwetten, 11-43 5735 B
Confiscatie kunstbezit, 11-43 ..... 5757 E
Naar concentratiekampen, 12-43 ..... 5782 E
Vijandel. vermogen, 2-44 5838 B

JUSTITIE:
Graaf Ciano etc. ter dood veroord., 1-44 ..... 5812 I
Proces legerleiders, 2-44 5838 B
Belangr. industrieelen in arrest, 3-44 ..... 5885 C
Bastianini ter dood veroord. en naar Zwitserland gevlucht, 4-44 .. 5926 B
Scorza vrijgesproken, 4-44 ..... 5926 B
Admiraals terdoodveroordeeld, 6-44 ..... 5966 A

MUSSOLINI:
Constitueerende bijeenk., 10-43 ..... 5693 A
Staatshoofd, 10-43 ..... 5693 A
Regeeringsprogram, 11-43 5725 D
Conf. m. Hitler, 5-44 .. 5933 A
Telegram a. Hitler, 6-44 5966 D
Ontruiming Rome, verkl., 6-44 ..... 5981 E

REGEERING:
Kabinet Mussolini (II):
Graziani, biogr., 10-43 .. 5689 A
Constitueerende bijeenk., 10-43 ..... 5693 A
Erkenning bondgenooten, 10-43 ..... 5693 A
Pavolini biographie, 10-43 5696 A
Zetelverplaatsing, 10-43 5699 C
Uitbreiding, 10-43 ..... 5699 C
Graziani bezocht Hitler, 10-43 ..... 5707 B
Programma, 11-43 ..... 5725 D
Venetië, zetel, 11-43 .... 5725 D
Programma, 11-43 ..... 5750 F
Naamgeving; Soc.wetten, 11-43 ..... 5757 E

PERS:
Gayda omgekomen, 3-44 5885 C

RELIGIE:
Medew. Kath. Actie, 11-43 ..... 5750 F

VERKEER:
Nwe Postzegels, 2-44 .... 5838 B
WEERMACHT:
Gambara stafchef, 10-43 5717 A
Rangen luchtw., 12-43 5781 A
300.000 man opgeroepen, 12-43 ..... 5782 E
Overz. verliezen, 3-44 .. 5862 C
Maatr. t. verst. d. nat. verdediging, 4-44 .... 5926 B
Nieuwe vlag, 6-44 ..... 5966 A
Bestrijding partisanen, 6-44 ..... 5973 B
WETENSCHAPPEN:
Prof. Gentile overl., 4-44 5926 B

J.

JAPAN

ARBEIDSINZET:
Alg. mob., 9-43 ..... 5685 C
Thee- en geishahuizen gesloten, 3-44 ..... 5871 C
Inkrimping aantal banken, 3-44 ..... 5871 C
Tot. arb.mobilisatie, 3-44 5876 H
BUITENLAND:
Sjanghai's concessies aan Nanking-China, 7-43 .. 5595 B
Maleische sultans voor samenwerking, 7-43 .. 5603 C
Ital. reg.wisseling, 8-43 5636 H
Argentinië; dipl. betr. verbroken, 2-44 ..... 5829 B
Bondgenootschap met D'land en Italië; 2e verj.; verkl. Sjigemitsoe, 12-43 ..... 5772 B
China (Nanking), bondgenootsch., 11-43 ..... 5724 B
Italië (rep.) erkend, 10-43 5693 A
Philippijnen, erk., 10-43 5708 A
— verdrag, 10-43 ..... 5708 A
Sovjet-Unie, visscherijverdr. gesl., 4-44 .... 5903 D
KOLONIEN:
Zie Insulinde, Philippijnen en Malakka
REGEERING:
Kabinet Tojo:
Bewapeningsmin. ingest., 10-43 ..... 5693 C
Mutaties, 10-43 ..... 5700 D
Overz. oorlogsv. Tojo, 1-44 ..... 5821 F
Mutaties, 2-44 ..... 5855 B
Overz. situatie Tojo, 3-44 5892 E
SOC. ZAKEN:
Arbeidstijden en -loonen, 6-44 ..... 5998 B
VERKEER:
Beperk. verkeer, 7-43 .. 5595 C
Ontwikkeling, 7-43 ..... 5610 D
WEERMACHT:
Krijgsgevangenen; hulpverl. Roode Kruis, 8-43 5618 A
—, Opgave, 8-43 ..... 5641 B
Rangen luchtwapen, 12-43 5781 A
Amerik. vlootsterkte, 3-44 ..... 5885 F
Adm. Koga gesneuveld; adm. Tojoda opperbevelhebber, 5-44 ..... 5939 D

KROATIE

BUITENLAND:
Dalmatië geannexeerd, 9-43 ..... 5667 C
Verdr. m Italië opgezegd, 9-43 ..... 5667 C
Italië (rep.) erkend, 10-43 5693 A
Italië (kon.) dipl. betr. verbr., 10-43 ..... 5693 B
REGEERING:
Kab. Manditsj:
Min. president Manditsj ben., 9-43 ..... 5659 F
Oorlog, min. v. Navratil ben., 9-43 ..... 5659 F
Manditsj, biogr., 10-43 .. 5704 A
Reorg. kabinet, 10-43 .. 5707 A
Navratil, biogr., 10-43 .. 5712 A
Mutatie, 11-43 ..... 5735 I
Mutaties, 2-44 ..... 5839 D
Manditsj en Peritsj b. d. Führer, 3-44 ..... 5871 F
Mutatie, 5-44 ..... 5933 E
WEERMACHT:
Zuiveringsactie partisanen, 7-43 5606

KUNST, KULTUUR

ALGEMEEN:
Bescherm. kunstschatten in oorlogstijd, 5-44 5935 A
BEELDENDE KUNSTEN:
W. H. Singer, overl., 1-44 5836 A
P. Mondriaan, overl., 2-44 5846 G
E. Munch, overl., 2-44 .. 5846 G
$ 127.000 v. e. Frans Hals, 2-44 ..... 5855 E
LITERATUUR:
Y. Guilbert, overl., 2-44 5846 G
J. Giraudoux, overl., 2-44 5846 G
Europeesche lit.geschiedenis, 5-44 ..... 5953 A
MUZIEK:
Bizet, opera ontd., 10-43 5709 D
Ilona Durigo, overl., 1-44 5813 B
Toonstelsel, prof. Fokker, 1-44 ..... 5806 A
Y. Guilbert overl., 2-44 5846 G
Hans Pfitzner 75 jr., 5-44 5942 A
TOONEEL:
Y. Guilbert, overl., 2-44 5846 G
Doel en taak tooneelwetensch.; rede prof. Kindermann, 3-44 .... 5865 A
W. Kraus, 60 jr., 6-44 .. 5997 A
H. Ghéon overl., 6-44 .. 5998 A

L

LANDBOUW

Bacteriën uitzetting, Nederland N.O.-polder, 7-43 ..... 5583 C
Sprinkhanen-bestrijding Egypte, 7-43 ..... 5603 D
Agrar. probl. in Frankrijk, 3-44 ..... 5886 E
Nederland; bron van volksbestaan, 4-44 .... 5919 B

L

LIBANON

Confl. de Gaulle, 11-43 .. 5742 A
Idem, 11-43 ..... 5751 B
Idem, 11-43 ..... 5757 F

LIBERIA

Oorlogsverkl. Asmogendheden, 2-44 ..... 5839 E

LITAUEN

Ex-pres. Smetona overl., 1-44 ..... 5813 A

M

MALAKKA

Maleische sultans werken met Japan samen, 7-43 5603 C
Javaansche arbeid., 10-43 5700 G
Industrialisatie, 3-44 .. 5892 C

MAROKKO

Grens Spaansch- en Fransch-Marokko gesloten, 6-44 ..... 5982 H

MARTINIQUE

Aansluiting, Geallieerden, 7-43 ..... 5596 C

MONTENEGRO

Onafh. uitger, 9-43 .... 5677 B

N

NATUURRAMPEN

Aardbeving Turkije, 11-43 5757 G
Aardbeving Argentinië, 1-44 ..... 5812 B
Boschbrand Australië, 1-44 ..... 5820 B
Aardbeving Turkije, 2-44 5839 B
Vesuvius uitbarsting, 3-44 ..... 5893 A

NEDERLAND

ARBEIDSDIENST:
Vrijwill. n. Oostl., 7-43 5607 A
Ouderdag, 8-43 ..... 5648 B
Arbeidsmannen uit Oostland terug, 11-43 .... 5722 A
Oogstwerkzaamheden, 11-43 ..... 5722 A
Diphtherie-inenting, 11-43 5723 A
Overz. prestaties, 11-43 5738 B
Tentoonstelling, 12-43 .. 5778 B
Werkobj. Odoorn overgedr., 3-44 ..... 5860 A
3-jar. best. A.D.M., 3-44 5881 A
Aanleg van nooddijken, 5-44 ..... 5938 A
Studenten a. D'sche hoogescholen dienstplichtig, 6-44 ..... 5962 A
Strafbepalingen dienstonttrekking, 6-44 .... 5978 A
Vrijwilligers naar Oostland, 6-44 ..... 5994 B
ARBEIDSFRONT:
„Drakenburg", vorm. Oord: Opening, H. J. Woudenberg, 7-43 .... 5593 A
Putten, Jeugdvorm., oord. Geopend, 7-43 .. 5593 A
Werkloozenuitkeering: Bijslag, 7-43 ..... 5593 A
—, Extra-uitkeering verv., 8-43 ..... 5620 A
Concertt. Mozartkoor, 8-43 ..... 5633 A
Mussert, bezoek, 10-43 5704 B
„Vreugde en Arbeid" 3 jr., 11-43 ..... 5738 B
Samenk. m. Econ. front, 12-43 ..... 5770 A
Gem. v. d. Arbeid; overz. werkzaamh., 12-43 .... 5770 A
Kinderclubs, 2-44 ..... 5851 A
Hulp a. begaafden, 3-44 5881 A
Jeugdweek, 3-44 ..... 5881 A
Bezoek Rauter, 4-44 .. 5898 A
Tentoonstelling H'lem, 4-44 ..... 5927 A
Meirede's Woudenberg en Mussert, 5-44 ..... 5930 A
ARBEIDSINZET:
Dienstn. Duitsche weermacht, 8-43 ..... 5593 A
Lichting 1924, verb. tewerkstell., 7-43 ..... 5593 A
Vrijst. dienstn. Duitsche weermacht, 7-43 ..... 5593 A
Sportbeoefening arbeiders in Duitschland, 7-43 .. 5594 A
Vrouwen, dienstverplicht., 7-43 ..... 5601 A
Vrijst. dienstn. Landwacht, 7-43 ..... 5607 A
Lichting 1922 en '23, verb. tewerkstelling, 8-43 .. 5625 A
Boetenstelsel, 8-43 .... 5633 A
Loonovermaking, 8-43 .. 5633 A
Verloven uitgesteld, 9-43 5669 A
Aantal Nederl. i. h. buitenl., 10-43 ..... 5696 B
Arbeidsprestatie vergel. m. buitenl., 10-43 .... 5701 C
Verlof Ned. arbeiders D'land, 11-43 ..... 5739 A
Soc. toelage arb. in D'land, 11-43 ..... 5747 B
Verl. ambtsper. ambtenaren, 12-43 ..... 5770 A
Vrouwenarbeid ..... 5770 A
Vergoed. b. verpl. tewerkstelling, 1-44 .... 5802 B
Nwe reg. vrijstelling tewerkstell., 2-44 ..... 5843 A
Houding Ned. arb. in D'land, 2-44 ..... 5851 A
Bezoek dr. Ley, 2-44 .. 5851 A
Op. Arbeitskammer D. A.F., 2-44 5852
Verlof Ned. arbeiders D'land uitgest., 3-44 .. 5873 A
Z-kaarten v. d. voedselvoorzieningsbedr., 3-44 5890 A
Regeling arbeidsvoorw. D'sche instanties, 4-44 5898 A
Twee Nederl. arbeiders i. D'land wegens clandestien slachten terdoodveroordeeld, 4-44 5901 D
Geen straf voor „opduikers", 4-44 ..... 5914 A
Maatr. tegen ongeoorl. verzuim, 4-44 ..... 5926 F
Verlof arb. in D'land toegestaan, 5-44 ..... 5938 A
Verlofsverbod verlengd, 5-44 ..... 5946 A
Straffeloosheid v. onderduikers; verkl. Max Blokzijl, 6-44 ..... 5962 A
Premies bij bedrijfsverbeteringen, 6-44 ..... 5970 A
BEZETTING:
Algemeen:
Burg. stand Duitschers, 10-43 ..... 5704 B
Prestatiewedstr. D'sche bedrijven, 5-44 ..... 5931 A
Uitzonderingstoestand bij invasie, 5-44 ..... 5946 A
Brochure prof. Schrieke, 5-44 ..... 5950 A
Onbevoegd in- en uitreizen, 5-44 ..... 5956 A
N.S.D.A.P.:
Arbeitsbereich 3 jaar, 11-43 .....5720 B
Jungvolk en Jungmädel opgenomen in H.J., 3-44 ..... 5890 A
Vergadering Arnhem; rede Ritterbusch, 4-44 5900 A
Dr. Rosenberg bezoekt Nederland, 6-44 ..... 5961 A
Inwijding B. D. M. wimpels, 6-44 ..... 5978 A
Ritterbusch:
Rede Tilburg, 11-43 .... 5720 B
Ben. Arbeitsber. Leiter, 12-43 ..... 5771 A
Rede Eindhoven, 2-44 .. 5827 A
Bezoek N.S.K.K., 2-44 .. 5837 A
Opname Jungvolk en Jungmädel i. d. H.J., 3-44 ..... 5890 A
Rede Arnhem, 4-44 .... 5900 A
Rijkscommissariaat:
Schmidt, Gen. Komm., omgekomen; herdenk. Den Haag; begrafenis Münster, persbeschouw., 7-43 ..... 5584 A
Artsen, brief a. Rijkscommissaris maatr. Sicherheitspol., 7-43 ..... 5587 A
Ritterbusch, Diensl. W., benoemd; levensbeschr., 7-43 ..... 5592 B
Artsen, Aanbied. verontschuldigingen, 7-43 .... 5600 B
Fr. Schmidtschule geop., 1-44 ..... 5810 A
Seyss-Inquart:
Herd. rede G. K. Schmidt, Den Haag en Münster, 7-43 ..... 5584 A
—, Rede Landwacht, 8-43 5617 A
—, Hitler, telegramwissel., 8-43 ..... 5619 A
—, N.S.K.K., bez. Motorschule, 8-43 ..... 5625 A
—, Begr. mr. Reydon, 8-43 ..... 5649 A
— ‡‡ Sportwedstr. Rijswijk, 9-43 5658
Rede oogstdankf. Gron., 10-43 ..... 5690 A
Rede Arnhem, 11-43 .... 5720 B
Rede Heldengedenkdag, 11-43 ..... 5730 A
Bezoek a. Hitler, 12-43 .. 5762 B
Rede 12 j. best. N.S.B., 12-43 ..... 5769 A
President D'sche Academie, 12-43 ..... 5781 C
Kerstgeschenk zusters D'sche Roode Kruis, 12-43 ..... 5791 B
Nieuwjaarsboodsch., 1-44 5796 A
Install. pres. Deutsche Akademie, 2-44 ..... 5845 B
Huldiging Tsjerkassystrijders, 4-44 ..... 5916 A
Rede 55ste verjaardag Hitler, 4-44 ..... 5921 B
Uiteenzetting 4 jr. Rijkscommissariaat, 6-44 .. 5969 A
Inwijding B. D. M. wimpels, 6-44 ..... 5978 A
Verordeningen:
Niet-kerkklokken, aangifte, 7-43 ..... 5585 A
Verblijfbeperk. Gelderl., Overijssel, Drente, Groningen, Friesl., 8-43 .. 5624 B
Oorlogsschadereg., 8-43 5648 B
Bezettingsschaderegeling, 9-43 ..... 5668 B
Verbl.verbod Overijssel, Groningen, Friesland, strumenten, 2-44 ..... 5829 A
Drente, Gelderland, opgeheven, 11-43 ..... 5722 A
Aanm. electr. meetin-

Vlagverbod, 6-44 ..... 5970 A
Meenemen vliegtuigonderdeelen verboden, 6-44 ..... 5970 A

BINNENLAND:
Algemeen:
Vos, Floris, overl., 7-43 5608 B
Rambonnet, J. J., overl., 8-43 ..... 5624 B
Verblijfsbeperk., Gelderl., Overijssel, Drente, Groningen, Friesl., 8-43 .. 5624 B
Oorlogsschadereg., 8-43 5648 B
Bezettingsschaderegeling, 9-43 ..... 5668 B
Sluitingsuur, Zeeland, 9-43 5668 B
Ambtenaren, pos. tijdel., 10-43 ..... 5692 A
Verbl.verbod Overijssel, Groningen, Friesland, Drente, Gelderland, opgeheven, 11-43 ..... 5722 A
Verduisteringsvoorschriften, 11-43 ..... 5722 A
Verduisteringsvoorschr. verscherpt, 12-43 ..... 5763 A
Walvisch op Texel, 1-44 5823 B
Overstrooming Werkendam, 2-44 ..... 5829 A
Ambtenaren, pos. tijdel., 4-44 ..... 5898 A
Afsluiting gemeenterekening 1942, 5-44 .... 5931 A
Uitzonderingstoestand bij invasie, 5-44 ..... 5946 A
Brochure prof. Schrieke, 5-44 ..... 5950 A
Bezoldiging Wethouders, 6-44 ..... 5986 A

Bevolking:
Geboorten, sterften, huwelijken, grafiek, 7-43 .. 5583 A
's-Gravenhage, vermind., 7-43 ..... 5592 B
Amsterdam, overz., 8-43 5639 A
Overzicht 1e halfj. 1943, 10-43 ..... 5703 A
Cijfers 31 Dec. '42, 12-43 5791 B
Honderdjarigen, 1-44 .... 5799 A
Nijmegen 100.000 inw., 2-44 ..... 5853 A
Oudste inwoonster overled., 3-44 ..... 5868 A
Nationale Plan, 3-44 .... 5873 A
le huwelijk N.O. polder, 3-44 ..... 5881 A
Levensduur woningen, 3-44 ..... 5889 A
Archieven Noord-, Zuid-Holland en Zeeland n. d. Cannenburch, 3-44 .. 5890 A
Vrouwenoverschot dalend, 4-44 ..... 5899 A
Amsterdam, inwonertal 1-1-'44, 6-44 ..... 5978 A
Gezondheidstoestand '42, 6-44 ..... 5988 A

Gemeenten:
Amsterdam, luchtaanv., 7-43 ..... 5601 A
—, hulp Volksd. luchtaanv., 8-43 ..... 5640 B
—, opheffing korte ritten, 11-43 ..... 5749 A
— Gas- en electr. tariefverh., 12-43 ..... 5762 B
— Opheffing tramverkeer op Zondag, 12-43 .... 5771 A
— Opnamereg. ziekenhuizen, 12-43 ..... 5789 A
— Omnibussen op Zondag, 12-43 ..... 5789 A
— Bevolk., 31-12-42, 12-43 5791 B
— verpl. aanm. leege woningen, 1-44 ..... 5810 A
— Opstaan v. ouderen in tram, 2-44 ..... 5829 A
— Decentr. politie, 2-44 5837 A
— Groentevoorziening, 2-44 ..... 5844 A
— Monumenten in teekening gebracht, 4-44 .. 5907 A
— Walr. Bossevain overleden, 5-44 ..... 5932 A
— Gemeenterekening '42, 6-44 ..... 5962 A
— Citroenendistributie, 6-44 ..... 5963 A
— Dalend inwonertal, 6-44 ..... 5978 A
— Begrooting '44, 6-44 .. 5980 A
Arnhem, luchtaanv., 3-44 ..... 5859 A
Burgemeesters, Mut., Den Bosch, Kerkrade en Maastricht, 7-43 ..... 5592 B
Enschede, luchtaanv., 3-44 ..... 5859 A
Financ overz., 9-43 .... 5685 B
's-Gravenhage: verplichte diphtherie inent., 10-43 ..... 5715 A
— opheffing korte ritten, 11-43 ..... 5749 A
— Bevolk., 31-12-42, 12-43 5791 B
— luchtaanval, 4-44 .... 5914 A
Hilversum, nwe burgem., 12-43 ..... 5771 A
— install. burg. Fijn, 2-44 5843 A
— Groentevoorziening, 2-44 ..... 5844 A
Leiden; verord. gehuwde vrouwen, 8-43 ..... 5620 A
Middelburg, oorlogsschadereg., 8-43 ..... 5648 B
Nijmegen, 100.000 inw., 2-44 ..... 5853 A
— luchtaanval, 3-44 .. 5859 A
Rotterdam, wethouder Dykhuis, 7-43 ..... 5592 B
—, Oorlogsschadereg., 8-43 ..... 5648 B
— Zeehavenprobl., 9-43 5671 A
— Schade onderzoek, 11-43 ..... 5725 A
— Bevolk., 31-12-42, 12-43 5791 B
— Eerste ruilwarenbeurs, 4-44 ..... 5899 A
— Tewerkstelling bevolking, 6-44 ..... 5970 A
Utrecht, Geertekerk, 8-43 5640 B
— Jongens 's av. v d. straat, 1-44 ..... 5803 A
Vlissingen, Callenfels burgem., 9-43 ..... 5673 A
Wethouders, bezoldiging, 6-44 ..... 5986 A

Luchtaanvallen:
Amsterdam, 7-43 ..... 5601 A
Zeeuwsche veerb., 9-43 .. 5658
Oosten des lands, 10-43 5697 A
Veerbooten, 11-43 ..... 5740 A
Openluchtmuseum, 11-43 5748 A
Enschede, Nijmegen, Arnhem, 3-44 ..... 5859 A
— id., 3-44 ..... 5868 A
's-Gravenhage, 4-44 .... 5914 A
Treinen en schepen gemitrailleerd, 6-44 .... 5961 A
Roosendaal gebombardeerd; treinen gemitrailleerd, 6-44 ..... 5971 A
Luchtaanval Nijmegen, film, 6-44 ..... 5972 A
Schadereg. Nederl. i. D'land, 6-44 ..... 5980 A
Joodsch kamp beschoten, 6-44 ..... 5980 A
Loos gerucht Eindhoven, 6-44 ..... 5987 A
Kindertehuis Ermelo beschoten, 6-44 ..... 5987 A
Verkeersmiddelen beschoten, 6-44 ..... 5995 A

Luchtbescherming:
Voorschriften, 5-44 .... 5931 A

Provinciën:
Verblijfbeperk. Gelderl., Overijssel, Drente, Groningen, Friesl., 8-43 .. 5624 B
Overijssel, Rijke, mr. W. de, comm., 8-43 ..... 5633 A
Zeeland, sluitingsuur, 9-43 5668 B
Noord-Holland, begrooting 1944. 4-44 ..... 5898 A
Zeeland „Sperrgebiet", 5-44 ..... 5930 A
Zuid-Holland; uitbreiding verboden gebied, 5-44 ..... 5938 A

Waterstaat:
Secr.-Gen. Spitzen, mr. D. G. W., ontsl., 8-43 5633 A
— v. d. Vegte, Ir. W. L. Z. v. d., benoemd, 8-43 5633 A
E. D. Brands direct. generaal, 12-43 ..... 5764 A
König, oud-min. overl., 2-44 ..... 5835 A

BUITENLAND:
Zwitserland schenkt gecondenseerde melk aan Utrechtsche kinderen, 7-43 ..... 5593 A
Am. insuline v. diabetici, 12-43 ..... 5789 A
Vaticaan schenkt levertraan v. zieke kinderen, 5-44 ..... 5956 A

DIERENBESCHERMING:
Wijz. Vogelbesluit, 2-44 5843 A

DISTRIBUTIE:
Papierbesparing: Lijst toegest. art., 7-43 .... 5589 A
Drukwerkorders; beperk. oplaag, 7-43 ..... 5589 A
Methaangas: Aangewezen, 7-43 ..... 5589 A
Verk. voorschr. kweek., 7-43 ..... 5589 A
Meubelen; verkoopverbod, 7-43 ..... 5607 A
Groenten, Fruit; klantenbinding, 7-43 ..... 5607 A
Levensmidd., extra aardappelen, suikerwerk en pruimen, 7-43 ..... 5607 A
Overzicht Aug. '43, 8-43 5649 A
Geen benzine v. particulieren, 11-43 ..... 5723 A
Overz. Sept., 10-43 ..... 5692 A
Edelgesteenten, glas, keramiek en houtproducten distributiegoed, 10-43 ..... 5697 A
Overz. October, 11-43 .. 5723 A
Productieverb. „De Tijd" 3 × p. w. 11-43 ..... 5723 A
Papierbesp. Verpakkingsvoorschr., 11-43 ..... 5723 A
Textiel uitbr. verg. stelsel, 11-43 ..... 5739 A
Papierbesp. Verpakkingsvoorschr., 11-43 ..... 5739 A
Extra kerstrantsoenen, 11-43 ..... 5747 B
Verkoopverb. Bouillon, 11-43 ..... 5747 B
Optreden C.C.D., 11-43 .. 5748 A
Scheermesjes, 12-43 .... 5762 B
Generaal pardon, 12-43 5762 B
Fonds v. prijspolitiek, 12-43 ..... 5771 A
Appelen v. d. Haag en A'dam, 12-43 ..... 5778 B
Levensmiddelenrantsoenen in 1941 en '42, 12-43 5787 A
Rantsoen vervang.midd. verh., 1-44 ..... 5803 A
Uitgifte nwe stamkaarten, 2-44 ..... 5844 A
Appelen groote steden, 2-44 ..... 5844 A
Croquettenber. verboden, 3-44 ..... 5860 A
Melkrants. tijd. verl., 3-44 ..... 5860 A
Brandstoffenrants. verl., 3-44 ..... 5860 A
Schoenrep. klantenbinding, 3-44 ..... 5868 A
Geen brood op beschuitbonnen; eenheidsshag; vermind. energierants. hotels, etc., 3-44 ..... 5873 A
Wijz. melkrantsoen i. h. volle melkgebied, 3-44 5890 A
Extra-rantsoenen v. visschers, 3-44 ..... 5890 A
Samenst. brood, 3-44 .. 5890 A
Groenteregeling voor zieken, 4-44 ..... 5899 A
Melkrantsoen verhoogd, 4-44 ..... 5915 A
Textielpunten geldig, 5-44 ..... 5932 A
Suiker in voorschot, 5-44 ..... 5932 A
Scheermesjes, 5-44 ..... 5946 A
Bijz. rantsoen vette kaas, 5-44 ..... 5955 A
Overheidsgroentewinkels Wassenaar, 5-44 ..... 5956 A
Citroenen A'dam, 6-44 .. 5963 A
Paarlen distributiegoed, 6-44 ..... 5970 A
Kantoormeubelen; vergunningstelsel, 6-44 .. 5987 A
Abrikozen v. kinderen, 6-44 ..... 5994 B
Aardappelrants. tijd. verminderd, 6-44 ..... 5994 B
Stroop op voorschot, 6-44 ..... 5994 B

EMIGR.-REGEERING:
Protest tegen achterstell., 7-43 ..... 5592 B
Valutaverdrag m. België, 11-43 ..... 5723 A
Gelukwensch a. d. Sovjet-Unie, 11-43 ..... 5743 E
Gerbrandy, prof., levensloop, 11-43 ..... 5743 E
Rede kon. Wilhelmina, 11-43 ..... 5754 B
Tolunie m. België, 2-44 5836 A
Verkl. luchtaanval Enschede, Nijmegen, Arnhem, 3-44 ..... 5859 A
Leden hofhouding bij bombardem. op Londen gedood, 3-44 .... 5860 A
Sovjetamb. d. koningin ontvangen, 3-44 ..... 5860 A
Radio Oranje over luchtaanv. op Nijmegen, 3-44 ..... 5868 A
Ned. Ind. regeering in Australië; heroveringspl., 3-44 ..... 5885 A
Scheepsbouwopdrachten in de V.S., 5-44 ..... 5958 E
Overeenk. m. Engeland; verkl. Eden, 6-44 .... 5965 A

FINANCIEN:
Algemeen:
N.V. ontwikkeling, 8-43 5639 B
Buitenl. vorderingen, 8-43 5640 B
Betalingsverk. Italië, Albanië, 8-43 ..... 5649 A
Gemeentel. fin. overz. 9-43 ..... 5685 B
Betalingsverk. Denemarken, 10-43 ..... 5692 A
Faillissementen; daling, 10-43 ..... 5697 A
Betalingsverk. Zweden, 10-43 ..... 5706 A
Fin. verhouding Rijk, Gem., Prov., 10-43 .. 5715 A
Aanpassing D'sch prijspeil, 11-43 ..... 5738 B
Loterijen verb., uitbr. staatsloterij, 11-43 .... 5739 A
Faillissementen in 1943, 1-44 ..... 5799 A
Rijksuitk. a. d. gemeenten, 1-44 ..... 5803 A
Spaargelden '38-'43, 2-44 5835 A
Uitbreiding staatsloterij, 2-44 ..... 5844 A
Spaargelden '43, 2-44 .... 5853 A
Staatsschuld 1905-'44, 2-44 5855 A
Buitenl. kap.bel. opbrengst, 3-44 ..... 5866 B
Bep. inw. D'sch bankpapier, 3-44 ..... 5878 A
Overz. bankbilj. circulatie, 3-44 ..... 5878 A
Begrooting Noord-Holl., 4-44 ..... 5898 A
Regeling rente publiekrechtelijke leeningen, 4-44 ..... 5915 A
Fin. regeling van het D'sche reisverkeer n. Nederl., 4-44 ..... 5915 A
Afsl. gemeenterekening, 1942, 5-44 ..... 5931 A
Naaml. Venn. overzicht, 5-44 ..... 5938 A
Econ. Hist. Archief jaarverslag, 5-44 ..... 5932 A
Overzicht coöperaties en commanditaire vennootschappen, 5-44 .... 5947 A
Amsterdam, gemeenterek. 1942, 6-44 ..... 5962 A
Duitsch deviezenbeschermingscommando ingesteld, 6-44 ..... 5970 A
Amsterdam, begrooting 1944, 6-44 ..... 5980 A
Hypotheken, daling uitstaand bedrag '43, 6-44 5986 A
Spaargelden 1942, 6-44 .. 5996 A

Bankwezen:
Spaarbanken, inl., 8-43 5632 B
Bouwspaark., ontw., 9-43 5672 B
Landel. Hypotheekb., 12-43 ..... 5771 A
Fonds v. prijspolitiek, 12-43 ..... 5771 A
Spaarbanken '38-'43, 2-44 5835 A
— id., 2-44 ..... 5853 A
Leenbanken, hist. overzicht, 4-44 ..... 5897 A
Emissie Landel. Hyp. Bank, 4-44 ..... 5925 A
Spaarbanken in '42, 6-44 5996 A

Belastingen:
Vennootschapsbel. 1942, wijz., 7-43 ..... 5588 A
Zegelwet, wijz., 7-43 .. 5588 A
Opcenten pers. en grondbel., 9-43 ..... 5657 A
Vermogensbel. '41, 11-43 5748 A
Dubbele belasting, 12-43 5762 B
Beurszegel, opbr., 1-44 .. 5799 A
Couponbel.; heffing gestaakt, 1-44 ..... 5810 A
Inkomstenbel. navordering, 3-44 ..... 5860 A
Person. bel. bij evacuatie, 3-44 ..... 5874 A
Afsluiting gemeenterekening 1942, 5-44 .... 5931 A
Pers. belasting 1942, 5-44 5931 A
Accijns gedistilleerd verhoogd, 6-44 ..... 5970 A
Inh. loonbelasting, 6-44 .. 5996 A

Clearinginstituut:
Directie, Mutatie, 8-43 .. 5625 A
Verplaatsing n. A'dam, 9-43 ..... 5657 A

Effecten:
Duitsche effecten, aangifte, 8-43 ..... 5649 A
—, handel, 8-43 ..... 5649 A
Handel A'dam '41-'43, 10-43 ..... 5716 A
Opheffing stopkoersen, 11-43 ..... 5748 A
Dividenduitk. 1939-'42, 11-43 ..... 5759 C
Emissies in 1943, 1-44 .... 5803 A
Couponbel.; heffing gestaakt, 1-44 ..... 5810 A
Uitgiften en afl. in 1942, 1-44 ..... 5810 A
Omzetten hoogste en laagste koersen 1943, 1-44 ..... 5819 A
Divid. i. natura, 2-44 .. 5828 A
Duitsche effecten, stopkoersen, 6-44 ..... 5962 A
Emissies 1940-'43, 6-44 .. 5996 A

Nederlandsche Bank:
Statuut, wijz., 7-43 .... 5585 A
Directie, mut., 7-43 .... 5586 A
Jaarverslag 1942-43, 7-43 5586 A
Directie, mut., 8-43 .... 5640 B
Directie, mut., 4-44 .... 5907 A

Staatsleeningen:
3½% 1943, ∫ 1 milliard, 7-43 ..... 5600 B
—, Overz., 7-43 ..... 5600 B
—, Geslaagd, 8-43 ..... 5619 A
Overzicht, 8-43 5650
Verkoop ∫ 100 mill. 3% Grootb. inschr., 4-44 .. 5899 A
Uitgifte schatkistpapier, 6-44 ..... 5996 A

Verordeningen:
—, Uitstel v. rente en aflossing, Bataafsche Petr. Mij., 8-43 ..... 5619 A
Deviezenbesl. wijz., 10-43 5692 A
Deviezenreisverk., 10-43 5692 A
Loterijenverbod, 11-43 .. 5739 A
Duitsche deviezenbeschermingscommando ingesteld, 6-44 ..... 5970 A

Verzekeringswezen:
Organisatie, 8-43 5650
Levensverz. prod. 1940-'42, 10-43 ..... 5697 A
Schadeonderzoek R'dam, 11-43 ..... 5725 A
Levensverz.bedr. 1942, 12-43 ..... 5778 B
Assurantiewezen, ordening, 12-43 5779
Risicoverz. bedrijven, 3-44 ..... 5881 A

GERM. LANDDIENST:
Kerstverlof, 12-43 ..... 5787 B

GERMAANSCHE ᛋᛋ:
Sportwedstr., 9-43 5658
Beëed. vrijw., 9-43 .... 5681 A
Avegoor, sportveld geop., 10-43 ..... 5697 A
Taak en opvatting, 10-43 5714 A
Grootgermaansch/Groot-Duitsch, 11-43 ..... 5739 A
Joelfeest, 12-43 ..... 5779 A
Bezoek Reichsführer Himmler, 2-44 ..... 5842 A
— Rede Rauter, 2-44 .. 5842 A
— Germ. Leistungsrune, 2-44 ..... 5842 A
Tournée Feldmeyer Germaansche jeugd, 5-44 .. 5954 A
Vergadering Berlijn; reden Heubel en v. d. Veen, 6-44 ..... 5963 A
Reichsschule Valkenburg, 6-44 ..... 5970 A
Jeugdbijeenk. A'dam, Den Haag; toespr. Feldmeyer, 6-44 ..... 5986 A

HANDEL, NIJVERHEID:
Algemeen:
Uniformen, verord. i.z. vervaard., 7-43 5594
Meubelen; vergunningsstelsel, 7-43 ..... 5607 A
Stroocarton, prod., 7-43 5607 A
Centralisatie prijzencontrôle, 8-43 ..... 5631 A
Financieele resultaten '42, 8-43 ..... 5631 A
Onroer. goederen, verkoop, 8-43 ..... 5631 A
Prijsbeheersching, verslag 1941-'43, 8-43 ..... 5631 A
Tabaksbelangen, Mij. v., 8-43 ..... 5632 B
Steunr. kl. zelfstandigen, 8-43 ..... 5640 B
Steunverl. bedrijven 9-43 5657 A
Kamer v. Kooph., mr. de Kock v. Leeuwen afgetr., 9-43 ..... 5681 A
Hout, verkoop- en afleververbod, 10-43 ..... 5697 A
Verboden handelsnamen, 10-43 ..... 5697 A
Steunverl. bedr., 10-43 5704 B
Im-, export, productie levensmidd. '38, 10-43 5714
Productieverbod aardew. etc., 11-43 ..... 5723 A
Verpakkingsvoorschriften 11-43 .....5739 A
Verkoopverb. Bouillon, 11-43 ..... 5747 B
Bep. naaimachinehandel, 11-43 .....5748 A
Boekenverk., aanb. v. na den oorlog verb., 11-43 5755 A
Inventarisatie hotelgoederen, 12-43 ..... 5771 A
Bedrijfssluiting Kerstmis/Nieuwjaar, 12-43 5779 A
Commissie Woltersom opgeheven, 12-43 ..... 5787 B
Prijsreg. nieuwe huizen, 2-44 ..... 5829 A
Berkel, van, 75 jaar, 2-44 5835 A
Rijksdienst v. grondstoffenbesparing, 2-44 .... 5844 A
Bruinkoolwinning Kerkrade, 2-44 ..... 5853 A
Veilingen, regeling, 3-44 5874 A
Baksteenind. overz., 3-44 5878 A
Duitsche orders, vergunningsstelsel, 3-44 ..... 5881 A
Regeling risico-verzekering bedr., 3-44 ..... 5881 A
Zweden, handelsverk., 3-44 ..... 5881 A
Wijz. Engelsche baconpol., 3-44 ..... 5883 A
Raamadvert. verboden, 3-44 ..... 5890 A
Lichtgasproductie, 3-44 5895 B
Ruilwarenbeurs R'dam, 4-44 ..... 5899 A
Vestigingsverbod Leesbibliotheken, 4-44 .... 5915 A
Econ. Hist. Arch., jaarversl., 5-44 ..... 5932 A
Verbruikscoöp. i. d. kl.-handel, 5-44 ..... 5941 A
Verpakkingsvoorschriften, 6-44 ..... 5962 A
Wijz. Engelsche baconpol., 6-44 ..... 5967 E
Industrie t. b. Zuiderzeevisschers bev., 6-44 .. 5977 A
Verscherpte contr. op uitvoer n. D'land, 6-44 5986 A
Kantoormeubelen; vergunningstelsel, 6-44 .. 5987 A
Bloembollenhandel, overzicht, 6-44 ..... 5993 A

Handelsverdragen:
België, onderh., 9-43 .... 5669 A
—, Handelsverdr., 9-43 .. 5673 A
Denemarken, overeenk., 8-43 ..... 5632 B
Hongarije, overeenk., 1-44 ..... 5802 B
Zuid-Slavië, betalingsverkeer, wijz., 7-43 5594

JEUGD:
Vrouw. jeugd 's avonds niet op straat, R'dam, 7-43 ..... 5592 B
Zwitserland schenkt melk v. Utr. kinderen, 7-43 ..... 5593 A
Vormingsoord N.A.F. Putten geopend, 7-43 5593 A
Jeugdherbergen, toez., 7-43 ..... 5601 A
Verantw. minderjarigen, 9-43 ..... 5657 A
Vrouw. jeugd 's avonds niet op straat, Utrecht, 9-43 ..... 5657 A
Ned. Jeugdherb. Centr.; plannen, 11-43 ..... 5735 A
Marine Jeugdstorm, 11-43 5740 A
Identiteitskaarten, 12-43 5763 A
Jeugdk. Ned. Omr., 1-44 5802 B
Utr. jongens 's avonds v. d. straat, 1-44 ..... 5803 A
Opstaan v. ouderen in A'damsche tram, 2-44 5829 A
Kinderclubs N.A.F., 2-44 5851 A
Jeugdweek N.A.F., 3-44 5881 A
Jeugddag Ned. Omr., 3-44 ..... 5882 A
Tournée Feldmeyer Germaansche jeugd, 5-44 .. 5954 A
Geschenk Vaticaan zieke kinderen, 5-44 ..... 5956 A
Inwijding B. D. M. wimpels, 6-44 ..... 5978 A
Jeugdbijeenk. Germ. ᛋᛋ; toespr. Feldmeyer, 6-44 5986 A
Unie v. speeltuinorg., 6-44 ..... 5995 A

JODEN:
Opeischbaarh. vorderingen, 10-43 ..... 5692 A
Joodsche kerkgenootsch. niet-commerc. vereen., 12-43 ..... 5762 B

JUSTITIE:
Aanslagen:
Aanslag bevolkingsregister A'dam, 7-43 .... 5588 A
—, Bestraffing, 7-43 .... 5588 A
W.A.-man vermoord. Het Zandt, 7-43 ..... 5589 A
Comm. Nijmegen, 7-43 5592 B
Kaay, opperlnt. Enschedé, 7-43 ..... 5592 B
Overval distr. kant., Huizen, 7-43 ..... 5607 A
Wilde, A. de (v. d. Waals) R'dam, 7-43 ..... 5608 B
Bisschop, Reilingh, Oost-indiën vermoord, 8-43 5634 A
Comm. Bussum, 8-43 .. 5640 B
Jeugdstormkw. A'dam 8-43 ..... 5649 A
Kerlen, pol.pres. Utr., verm., 9-43 ..... 5668 B
Bruyn, pol.beambte Rotterdam, verm., 9-43 .. 5669
—, Bestraffing, 9-43 .... 5681 A
Overzicht Febr.-Sept., 10-43 ..... 5689 B
Kerlen, pol.pres. Utrecht vermoord; daderes gearrest., 10-43 5691
Meppel, moordaansl., 10-43 5691
Duyn, P. v. vermoord, H'stede, 10-43 ..... 5706 A
Jong, A. M. de, doodgesch., 10-43 ..... 5715 A
Wijkbrug en Wageningen, 11-43 ..... 5721 A
Doppenberg doodgesch., 11-43 ..... 5722 A
Arts Wageningen vermoord, 11-43 ..... 5734 B
Overval distr.kant. Boskoop, 12-43 ..... 5779 A
Overval postkant. Sittard, 12-43 ..... 5789 A
Buurtboerenleider verm., 12-43 ..... 5799 A
Op overheidsdienaren, 1-44 ..... 5803 A
Op politiebeambte te Rotterdam, 1-44 5811
Op politiewachtm. Amsterdam, 3-44 ..... 5860 A
Op politiewachtm. Rotterdam, 3-44 ..... 5860 A
Op postkant. R'dam, 3-44 5861
Op rijksduitscher Singenstreu, 6-44 ..... 5970 A
Op Landwacht, 6-44 .... 5979 A
Kap. v. Pol. Ragut doodgeschoten, 6-44 ..... 5995 A
Districtscomm. Drenthe vermoord, 6-44 ..... 5995 A
Opperw.meester Stap doodgeschoten, 6-44 .. 5995 A
Algemeen:
Arbeidsverpl. gedetineerden, 8-43 ..... 5632 B
D'sche kinderen, toez., 10-43 ..... 5706 A
Mil. Strafkamer Haagsche rechtbank opgeh., 10-43 ..... 5706 A
Mr. Hannema, vice-pres. econ. gerechtsh., 11-43 5735 A
Optreden C.C.D., 11-43 .. 5748 A
Gen. Quanjer lid Vredegerechtshof, 12-43 .... 5771 A
Uitbr. bevoegdh. president, 2-44 ..... 5835 A
Parketwachters in functie, 2-44 ..... 5835 A
Mr. P. IJssel de Schepper overl., 3-44 ..... 5860 A
Prof. Taverne overl., 3-44 ..... 5874 A
Mr. v. Lunteren lid Hooge Raad, 3-44 .... 5881 A
Mr. J. Wijnveldt proc.-gen. Hooge Raad, 4-44 5907 A
Crisis contrôle dienst; overzicht optreden, 5-44 ..... 5939 A
Uitzonderingstoestand bij invasie, 5-44 ..... 5946 A
Brochure Secr.-gen. Schrieke, 5-44 ..... 5950 A
Mr. N. S. Hoekstra adv.-gen. Hooge Raad, 6-44 5987 A
Processen:
Aanslag bevolk.reg. Amsterdam, 7-43 ..... 5588 A
Commun. actie, 7-43 .... 5588 A
Roofoverval, 7-43 ..... 5588 A
Wapenbezit, 7-43 ..... 5588 A
Sabotage d. moord, 7-43 5588 A
Sabotage, 7-43 ..... 5592 B
Echtscheiding, bij kinderloosheid, 7-43 .... 5600 B
Verzuim verplichte verg. gestraft, 7-43 ..... 5600 B
Spionnage, 8-43 5619
Sabotage, 9-43 ..... 5625 A
Sabotage, 8-43 ..... 5632 B
Spoorwegdiefst., 8-43 .. 5633 A
Verbergen onderduikers, 8-43 ..... 5640 B
Misdrijf voedselvoorz., 8-43 ..... 5648 B
Prijsopdrijving, 9-43 .... 5668 B
Radiotoestell. inl., 9-43 .. 5673 A
Aansl. N.S.B., 9-43 .... 5681 A
Sabotage, 9-43 ..... 5681 A
Ambt. O.M. veroord., 9-43 ..... 5681 A
Moord Joodsche vrouwen, 10-43 ..... 5690 A
Verbergen onderduikers, 10-43 ..... 5690 A
Moordaansl., sabotage. Moord gen. Seyffardt, 10-43 ..... 5690 A
Rumpunexfabriek, 10-43 5697 A
Comm. actie, 10-43 ..... 5706 A
Volksschädl., gestr., 10-43 5706 A
Onttrekking tewerkstell., 10-43 ..... 5715 A
Prijsopdr. verhuiz., 10-43 5715 A
Sabotage, 11-43 ..... 5721 A
W.A.-man veroord., 11-43 5722 A
Doodvonnis roofmoord 5734 B
Echtsch. w. kinderloosh., 11-43 ..... 5740 A
Schilderijen kultuurgoed, 11-43 ..... 5741 A
Deviezensmokkel, 11-43 5755 A
Cland. stoffenhandel, 12-43 ..... 5771 A
Zwarte vleeschhandel, 12-43 ..... 5771 A
Deviezensmokkel, 12-43 5771 A
Alcoholknoeierij, 12-43 5779 A
Doodvonnis moorden. dr. Posthuma, gen. Seyffardt, echtpaar Reydon, 1-44 ..... 5810 A
Doodvonnissen v. sabotage, 1-44 5811

Doodvonnissen v. terr. activit. en sabotage, 1-44 5811
Rotterdam, politiebeambte vermoord, 1-44 5811
Schilderijen kultuurgoed, 2-44 ..... 5836 A
Doodvonnissen v. terroristen, 2-44 ..... 5853 A
Doodvonnissen w. sabotage en wapenbezit, 3-44 ..... 5860 A
Doodvonnissen w. sabotage, 3-44 ..... 5868 A
Doodvonnis w. verb. bezit wapenen, 3-44 .... 5890 A
Doodvonnis w. terreur en ill. actie, 4-44 .... 5915 A
Doodvonnis w. moord, 4-44 ..... 5925 A
Ambtenaren v. Vredesgerechtshof, 5-44 ..... 5931 A
Doodvonnis w. sabo-, tage, 5-44 ..... 5938 A
Veldpostdief gevonnist, 5-44 ..... 5947 A
Doodvonnissen wegens sabotage, 5-44 ..... 5947 A
Doodvonnissen wegens sabotage, verb. wapenbezit en ill. prop., 5-44 5955 A
Doodvonnissen w. sabotage, ill. actie en benadeeling weerm., 6-44 5962 A
Doodvonnissen w. overvallen, aanslagen en verboden wapenbezit, 6-44 ..... 5978 A
Doodvonnisen w. sabotage en terrorisme, 6-44 5986 A
Tafelpartij, 6-44 ..... 5987 A

Vergrijpen:
Kerkdiefstall. Den Bosch, 1-44 ..... 5799 A
Platina electroden gestolen, 1-44 ..... 5819 A
Wetgeving:
Wetb. v. Strafr. aanv., 7-43 ..... 5588 A
Wetb. v. Strafrecht, beschouwing, 7-43 ..... 5591 A
Cassatie, beperk., 8-43 .. 5648 B
Verantw. minderjarigen, 9-43 ..... 5657 A
Politiestandgerecht; bevoegdh., 9-43 ..... 5673 A
Scherper maatr. tegen onwillige boeren, 12-43 5788 A
Doodstraf aansl. gemeenteh. etc., 2-44 ..... 5855 F
Wijz. tijdsduur voorl. hechtenis, 3-44 ..... 5881 A
Economisch sanctiebesluit, 6-44 ..... 5970 A
Testamenten v. Nederl. i. buitenland, 6-44 ..... 5978 A
Strafbepalingen onttrekking N.A.D., 6-44 .... 5978 A

KOLONIEN:
Depart. n. Zutphen, 10-43 5704 B

KUNST- KULTUUR:
Algemeen:
Reydon, mr. H., overl. 8-43 ..... 5649 A
Goedewaagen, prof. dr. T., lid Kultuurr., 10-43 5692 A
Gew. bureau Kultuurkamer Utrecht, 11-43 .... 5748 A
3-jar. best. v. Depart. Volksvoorl. en Kunsten, 11-43 ..... 5756 A
Ned.-D'sche inl.bur., 12-43 ..... 5780 A
Overzicht 1943 v. h. Dept. v. Volksvoorl. en Kunsten, 1-44 ..... 5803 A
„Kitschzaken" maatregelen tegen, 3-44 .... 5882 A
2e Nederrijnsche Kultuurdag, 6-44 ..... 5971 A
Prijsvraag Volksmeubelen, 6-44 ..... 5971 A

Beeldende Kunsten:
Kuno Brinks hoogleeraar 9-43 ..... 5681 A
Rietstapprijs herald., 10-43 ..... 5705 B
Schilderijen kultuurgoed, 11-43 ..... 5741 A
W. H. Singer overl., 1-44 5811 A
C. M. Garms overl., 2-44 5836 A
P. Mondriaan overl., 2-44 5846 G
„Kitschzaken" maatregelen tegen, 3-44 .... 5882 A
Rietstapprijs heraldiek, 4-44 ..... 5915 A

Film:
40 jr. bioscoopth., 10-43 5698 A
Kleurenfilm, 11-43 ..... 5755 A
Tabaksfilm, 12-43 ..... 5771 A
Prijsvraag v. kinderfilm, 5-44 ..... 5947 A
H. ter Hall overleden, 6-44 ..... 5971 A
Dr. Vlimmen verfilmd, 6-44 ..... 5980 A

Literatuur:
Boekenprod., 1938-'42, 7-43 ..... 5608 B
Ned. Taal en Volkscultuur, Inst., 8-43 ..... 5626 A
Latzko, Andreas, overl., 9-43 ..... 5669 A
D'sche vertalingen, 10-43 5706
Jong, A. M. de, doodgesch., 10-43 ..... 5715 A
Naoorl. aanb. verboden, 11-43 ..... 5755 A
Thyssen, Theo, overleden, 12-43 ..... 5768 A
Loon, W. H. v., overl., overl., 3-44 ..... 5882 A
Vestigingsverbod leesbibliotheken, 4-44 .... 5915 A
Mevr. S. J. A. Lugten—Reys overl., 4-44 ..... 5915 A
Boekwezen, 5-44 ..... 5954 A

Monumentenzorg:
Geertekerk, Utr., onteig., 8-43 ..... 5640 B
Cunerakerk, Rhenen, 8-43 ..... 5649 A
A'damsche monumenten in teekening gebracht, 4-44 ..... 5907 A
Inventarisatie stedenschoon, 5-44 ..... 5939 A

Musea:
Gem.museum Den Haag dir. dr. G. Knuttel ontsl., 7-43 ..... 5593 A
Openluchtmuseum Arnh. 25 jr., 7-43 (foto) 5614a
Voorts, Huize de, afgebr., 8-43 ..... 5640 B
Rijksmuseum in 1942, 12-43 ..... 5791 B
Bezoek 1943, 3-44 ..... 5874 A
M. D. Henkel overleden, 6-44 ..... 5971 A

Muziek:
Onderwijs, rijkscommissie ingesteld. 7-43 .... 5593 A
Prijs v. Leo Ruygrok, 7-43 ..... 5601 A
Zimmermann, Louis, 70 jaar., foto binn. tekst, 7-43 ..... 5601 A
Nederl.-Fransch concert Parijs, 8-43 ..... 5626 A
Mozartkoor, H. J., 8-43 5633 A
Noordewier-Reddingius 75 jr., 9-43 5658
Hutschenruyter overl., 11-43 ..... 5755 A
J. Vincent 75 jaar, 12-43 5762 B
Hubert Cuypers 70 jaar, 12-43 ..... 5788 A
Jaarversl. R'damsch Phil. Ork., 1-44 ..... 5796 A
Leo Ruygrok overl., 1-44 5799 A
Toonstelsel prof. Fokker, 1-44 ..... 5806 A
Opv. Ruytercantate d. N. J. S., 1-44 ..... 5806 A
Maartje Offers overl., 2-44 ..... 5828 A
Bading's opera „De Nachtwacht", 2-44 .... 5853 A
J. P. J. Wierts overled., 2-44 ..... 5853 A
Jaarverslag Concertgebouw A'dam, 3-44 .... 5890 A
Schoolonderwijs, 4-44 .. 5899 A
Activiteit dep. v. Volksvoorl. en Kunsten, 5-44 5946 A
Kor Kuiler met pensioen, 5-44 ..... 5947 A
Willem Landré 70 jaar, 6-44 ..... 5980 A

Radio:
Inlever. toestellen, 9-43 5673 A
Inlevering toestellen, gen. pardon, 10-43 5691
Muziekfeest, 10-43 ..... 5698 A
Versch. strafbep., 10-43 5706 A
Jeugdkamp Ned. Omr., 1-44 ..... 5802 B
Prijsvr. hoorsp. Trek n. h. Oosten, 1-44 ..... 5811 A
3-jar. best. Ned. Omroep, 3-44 ..... 5868 A

Tentoonstellingen:
Kunsttentoonst. Haarl., 8-43 ..... 5619 A
„Soldaten am Atlantikwall", 11-43 ..... 5722 A
Ned. Arb. Dienst, 12-43 5778 B
Arbeidsfront, tentoonstelling H'lem, 4-44 .. 5927 A
Ver. „Hendrick de Keyser", 6-44 ..... 5971 A

Tooneel:
Hooykaas gez., 10-43 5706
v. d. Viesprijs v. Ank v. v. d. Moer, 2-44 ..... 5853 A
H. ter Hall overleden, 6-44 ..... 5971 A
Ben Royaards opvolger van C. v. d. Lugt Melsert te A'dam, 6-44 .. 5971 A
Mien Faassen-Braakensiek overleden, 6-44 .. 5980 A
Deutsche Theater; spec. weermachtsvoorstellingen, 6-44 ..... 5987 A

LANDAANWINNING:
Noordoostpolder, bacteriënuitzetting, 7-43 5583 C
1e Boerenl.bnk. N.O. polder, 1-44 ..... 5806 B
Noordoostp.; overz. 2-44 5853 A
Noordoostp. wrak gev., 3-44 ..... 5861 A
Wieringermeer zelfstandig, 3-44 ..... 5869 A
Noordoostp. grondbew., 3-44 ..... 5874 A
Noordoostp., 1e huwelijk, 3-44 ..... 5881 A
Industrievestiging t. b. Zuiderzeevisschersbev., 6-44 ..... 5977 A

LANDBOUW- VEETEELT:
Algemeen:
Bacteriënuitzetting, N.O. polder, 7-43 ..... 5583 C
Oogstwerkzaamh., inkwartiering t.b.v., 7-43 5594 A
Dierenartsenkamer, 8-43 5649 A
Boeren- en Tuindersb. — Damave ontsl., 9-43 .. 5669 A
— van Til benoemd, 9-43 ..... 5669 A
Oogstdankfeest, 10-43 .. 5690 A
Mond- en klauwz. bestr., 10-43 ..... 5706 A
Veeartsenijkundig virusber. inst., 10-43 ..... 5715 A
Oogstwerk Arbeidsd., 11-43 ..... 5722 A
Mond- en klauwz. bestr., 11-43 ..... 5741 A
Mond- en klauwz. bestr., 11-43 ..... 5759 C
Tabaksfilm, 12-43 ..... 5771 A
Scherper maatr. tegen onwillige boeren, 12-43 5788 A
Tabaksoogst 1943, 12-43 .. 5788 A
Tabaksteelt, 1-44 ..... 5806 B
Nederl. vlasinst. opger., 1-44 ..... 5811 A
Agrarisch inkomen, 1-44 5819 A
Veeprijzenreg., 2-44 .... 5837 A
Wijz. Engelsche baconpol., 3-44 ..... 5883 A
Veeregeling v. geëvacueerde boeren, 3-44 .... 5890 A
Loonregeling, wijziging, 4-44 ..... 5899 A
Landbouw als bron v. volksbestaan, 4-44 .... 5919 B
Dr. Posthuma, graaf Grote herdacht, rede Mussert, 6-44 ..... 5979 A
Bijenteelt, 6-44 ..... 5987 A
Bloembollenhandel, 6-44 5993 A

Landstand:
Damave ontslagen, 9-43 5669 A
Roskam ontslagen, 10-43 5691 A
Bierma benoemd, 11-43 5723 A

Voedselvoorziening:
Groenten en fruit, verkoopvoorschr. kweekerij, 7-43 ..... 5589 A
Voedselpositie, 9-43 .... 5673 A
Voedselposit.; Overzicht ir. Louwes, 10-43 .... 5713 A
Volkstuinwezen, 11-43 .. 5745 A
Teeltplan 1944, 12-43 .... 5779 A
Volkstuinen in bedrijfsverb., 1-44 ..... 5799 A
Verpl. aardappelt. volkstuinders opgeh., 1-44 .. 5811 A
Voedselvoorz. gr. steden, 2-44 ..... 5844 A
Samenst. brood, 3-44 .. 5890 A
Gevolgen der inundaties, 4-44 ..... 5916 A
C.C.D.; overzicht optreden, 5-44 ..... 5939 A
Teelt braakliggende gronden, 5-44 ..... 5939 A
Wijzigingen tengevolge van den oorlog, 5-44 .. 5954 A
Prijsaanduiding groente en fruit, 6-44 ..... 5972 A
Wijz. stelsel oogstleveringen, 6-44 ..... 5980 A
Oogstjaar 1945, Scheuring hooiland, 6-44 ..... 5995 A

NAT. SOC. BEWEGING:
Algemeen:
Geen wederopn. na bedanken, 7-43 ..... 5589 A
Afstamm.onderz., 8-43 .. 5634 A
Aanslag in Drente, 8-43 5634 A
Vorming, Nachenius, J. C. ben., 8-43 ..... 5634 A
Volksdag Limburg, 8-43 5634 A
Staatskamp Lunteren, 8-43 ..... 5640 B
Voorhoeve, E., terug, 8-43 ..... 5648 B
Reydon, Mr. H., overl., 8-43 ..... 5649 A
Ambtsdragers, houding t.o.v. N.S., 9-43 ..... 5668 B
Aansl. Drente bestraffing, 9-43 ..... 5681 A
Aanslagen, overz. Febr.-Sept. '43 ..... 5689 B
Bewapening, 10-43 ..... 5689 B
Rede van Geelkerken, 10-43 ..... 5696 B
Mut. distr.leid. R'dam, 10-43 ..... 5696 B
Groep Geleen 10 jaar, 11-43 ..... 5720 B
Rede v. Geelkerken Tilburg, 11-43 ..... 5720 B
Rede v. Geelkerken Amsterdam, 11-43 ..... 5755 A
Ereteeken 10-j. lidmaatsch., 11-43 ..... 5755 A
12-jarig bestaan, 12-43 .. 5769 A
Leeuwenberg propagandaleider, 12-43 ..... 5780 A
Uniformen beschermd, 12-43 ..... 5788 A
Nat. Dagbl., mut. hoofdred., 1-44 ..... 5797 A
Elfde verj.d. machtsovername D'land; rede v. Geelkerken, Eindhoven, 2-44 ..... 5827 A
Nat. Dagbl., Zwiers hoofdred., 2-44 ..... 5844 A
Bezoek dr. Ley, 2-44 5852
Symph. l. opgeheven; opengesteld toetreding nwe leden, 2-44 ..... 5853 A
Bijeenk. Breda; rede Mussert, 3-44 ..... 5861 A
Prop. actie „Strijd om A'dam"; Rede Mussert, 3-44 ..... 5867 A
Zijlma hoofd afd. agrarzaken, 3-44 5868
Raad v. d. magistratuur ingest., 4-44 ..... 5915 A
Ordemaatregelen; regeling lidmaatschap nevenorganisaties, 4-44 5925 A
Boekwinkel Potsdam, 5-44 ..... 5942 A
F. v. d. Veen, stafleider in Duitschland, 5-44 .... 5948 A
Vergadering Berlijn; reden Henkel en v. d. Veen, 6-44 ..... 5963 A
Prop.actie „Strijd om A'dam" beëindigd, Rede Mussert, 6-44 .. 5879 A
Uniformen nevenorg. beschermd, 6-44 ..... 5979 A
Opbrengst Frontzorgcollecte, 6-44 ..... 5979 A
Ir. v. d. Vegte onderscheiden, 6-44 ..... 5987 A

Econom. front:
Samenk. m. N.A.F., 12-43 5770 A
Landwacht:
Oprichting, 11-43 ..... 5741 A
V. Geelkerken inspect. gen., 11-43 ..... 5755 A
Feldmeyer en mr. Zondervan insp., 11-43 .... 5755 A
Taak en bevoegdheid, 12-43 ..... 5764 A
Doelstelling, 2-44 ..... 5828 A
In functie getr., 3-44 .. 5882 A
Inval te Dordrecht, 4-44 5925 A
Aanslagen, 6-44 ..... 5879 A
Distr.comm. Drenthe vermoord, 6-44 ..... 5995 A

Medisch front:
Landdag, 9-43 ..... 5667 E
Mussert, ir. A. A.:
Herdenkt G. K. Schmidt, 7-43 ..... 5584 A
Inspecteert Landwacht, 7-43 ..... 5600 B
Inspecteert Landwacht, 8-43 5617 A
Hitler telegramwissel., 8-43 ..... 5619 A
Verklaring „Vova", 8-43 5619 A
Rede Volksdag Limburg, 8-43 ..... 5634 A
Exel. v. ontvangen, 8-43 5641 A
Begr. mr. Reydon, 8-43 5649 A
Bezoek Drente, 9-43 .... 5657 A
Proclamatie, 9-43 ..... 5673 A
Rede N.S.V.O., Arnhem, 10-43 ..... 5689 B
Rede Oogstdankfeest Groningen, 10-43 ..... 5690 A
Himmler, fel., 10-43 .... 5704 B
N.A.F., bezoek, 10-43 .. 5704 B
Rede Landstorm, 10-43 5707
V.N.V. 10 jaar, 10-43 .... 5707 F
Rede Studentenfront, 11-43 ..... 5721 A
Rede Heldengedenkdag, 11-43 ..... 5730 A
Rede Oude W.A., 11-43 5748 A
Rede Technisch Gilde, 11-43 ..... 5755 A
Bezoek a. Hitler, 12-43 5762 B
Rede 12 j. best. N.S.B., 12-43 ..... 5769 A
Telegramw. m. Hitler, 12-43 ..... 5769 B
Bezoek a. Hengelo, 12-43 5780 A
Rede Landstorm, 12-43 .. 5780 A
Kerstgroet Ned. arbeiders in D'land, 12-43 .. 5787 B
Bezoek Vreugde en Arbeid-Kerstfeest R'dam, 12-43 ..... 5788 A
Nieuwjaarswensch, 1-44 5796 A
Afscheid vrijwill., 1-44 5812 A
Bezoek Alkmaar, 1-44 5819 A
Bezoek N.S.K.K., 2-44 .. 5837 A
Rede te Breda, 3-44 .... 5861 A
Rede A'dam; prop. actie, 3-44 ..... 5867 A
Install. Zijlma, agrar. zaken, 3-44 5868
Woord t.h. Nederl. volk, 4-44 ..... 5899 A
2e oproep t. h. Nederl. volk, 4-44 ..... 5907 A
Nederl. pos. n. d. oorlog, 4-44 .. .. 5915 A
Huldiging Tsjerkassystrijders, 4-44 ..... 5916 A
Rede 55ste verjaardag Hitler, 4-44 ..... 5921 B
Rede A'dam-Noord, 4-44 5924 C
Rede fr.zorgactie Breda, 4-44 ..... 5924 C
Mei-rede, 5-44 ..... 5930 A
Vijftig jaar, 5-44 ..... 5945 A
idem ..... 5947 A
„Mussert als ingenieur", 5-44 ..... 5947 A
Reden A'foort, Rotterdam, Den Haag, 6-44 .. 5963 A
Rede A'dam, prop.actie, 6-44 ..... 5979 A
Telegram a. Hitler i. z. invasie, 6-44 ..... 5979 A
Bezoek N. Overijssel, 6-44 5979 A
Dr. Posthuma en graaf Grote herdacht, 6-44 .. 5979 A
Rede Arnhem o. vergelding, 6-44 ..... 5995 A

Nat. Jeugdstorm:
Landd. vrijw. Danzig, 8-43 ..... 5640 B
Aanslag kwartier A'dam, 8-43 ..... 5649 A
Negenj. bestaan, 9-43 .. 5681 A
Dag Oude Jeugdstorm, 9-43 ..... 5681 A
Marineafdeeling, 11-43 .. 5740 A
Kerstverlof Germ. Landdienst, 12-43 ..... 5787 B
Opv. „Ruytercantate", 1-44 ..... 5806 A
Inschak. nat. weerbaarh., 2-44 ..... 5829 A
IJsfeest, 3-44 ..... 5869 A
Bijeenk. A'dam, 3-44 .. 5882 A
Zeiltocht N. en Z. Holland, 4-44 ..... 5907 A
Jongmaatsgilde opger., 5-44 ..... 5939 A
Jeugdstormers opgenomen N.S.B., 5-44 ..... 5948 A
Zonnewendefeest, 6-44 .. 5995 A
Nat. Soc. Vr. Org.:
Mutatie leiding, 8-43 .. 5625 A
Bijeenk. Arnhem, 10-43 5689 B
Studentenfront:
Landdag, 3e, 11-43 ..... 5721 A
Technisch Gilde:
Jaarvergadering, 11-43 .. 5755 A
Rede v. d. Vegte, 11-43 .. 5755 A
W.A.:
W.A.-man vermoord te Het Zandt, 7-43 ..... 5589 A
W.A.-man vermoord in Drente, 8-43 ..... 5634 A
Frontzorgactie, 8-43 .... 5640 B
Sportfeest Utrecht. 8-43 5648 B
W.A.-man veroord., 11-43 5722 A
Dag Oude W.A., 11-43 .. 5748 A
Rede Zondervan, 11-43 5748 A
Luchtvaartschool geop., 4-44 ..... 5899 A
Frontzorgactie; Rede Zondervan en Mussert, 4-44 ..... 5924 C

ONDERWIJS, OPVOEDING:
Algemeen:
Jeugdvormingsoord NAF Putten geopend, 7-43 5593 A
Schoolgeldreg. M.O., 7-43 5593 A
Studenten, vrijw. arb.-inzet Oostland (foto buiten tekst), 8-43 .... 5622a
—, Vertrek, 8-43 ..... 5625 A
Collegegelden, betaling 8-43 ..... 5633 A
Reydon, Mr. H., overl. 8-43 ..... 5649 A
Duitsche scholen, schoolverz. 9-43 ..... 5673 A
Collegegelden, betaling, 10-43 ..... 5705 B
Bezoek Rijksmin. Rust, 10-43 ..... 5715 A
Eeredoctoraat J. v. Dam, 10-43 ..... 5717 B
Thyssen, Theo, overleden, 12-43 ..... 5788 A
Studenten a. D'sche hoogescholen arbeidsdienstplichtig, 6-44 .. 5962 A
Voorziening vacatures, 6-44 ..... 5963 A
Particulier onderwijs, toezicht, 6-44 ..... 5980 A
Muz.onderwijs op sch., 4-44 ..... 5899 A
Noodeindexam. kweekscholen, 4-44 ..... 5900 A
Bestr. tekort studieboeken, 4-44 ..... 5908 A
Hooger onderwijs:
A'dam, ontsl. prof. dr. J. D. v. d. Waals en dr. H. D. Herderschee, 7-43 ..... 5589 A
—, dr. G. M. Verrijn Stuart, 8-43 ..... 5625 A
—, ben. K. Brinks, 9-43 5681 A
— prof. Offerhaus ontsl., 10-43 ..... 5698 A
— prof. Zeeman overl., 10-43 ..... 5698 A
— prof. Kernkamp overleden, 10-43 ..... 5698 A
— ben. dr. K. Muller t. buitengew. hoogl., 1-44 5806 B
— prof. dr. F. C. Bursch benoemd, 5-44 ..... 5930 A
— Prof. Faddegon ontsl., 5-44 ..... 5948 A
Delft, prof. N. Kal overleden, 4-44 ..... 5900 A
Groningen, prof. Dijt ben., 11-43 ..... 5756 A
— prof. Kreuzwendedich v. d. Borne overl., 12-43 ..... 5788 A
— prof. Kapteyn afgetreden, 2-44 ..... 5843 A
— prof. Rompelman ben., 2-44 ..... 5843 A
— prof. ir. B. Wigersma ben., 6-44 ..... 5963 A
— prof. Kapteijn herbenoemd, 6-44 ..... 5980 A
Leiden, prof. dr. R. v. Genechten ben., 8-43 .. 5633 A
— prof. J. Hessing overleden, 4-44 ..... 5927 A
— prof. L. H. Grondijs ben., 6-44 ..... 5963 A
Utrecht, prof. dr. C. G. N. de Vooys ontslagen, 7-43 ..... 5607 A
—, prof. dr. E. v. Everdingen, ontsl., 8-44 .. 5633 A
— Dr. L. J. Del Baere benoemd, 5-44 ..... 5948 A
Lager onderwijs:
Geen schoolgeld '42/'43, 11-43 ..... 5749 A
Spijbelen, 11-43 ..... 5749 A
Wijz. toelatingsleeftijd, 3-44 ..... 5874 A
Uitbr. aantal leerkrachten, 4-44 ..... 5900 A
Schoolgeldregeling, 6-44 5987 A
Middelbaar onderwijs:
Schoolgeldreg., 7-43 .... 5593 A
Eindexamen vervr., 10-43 5705 B
Staatsexamen vervr., 11-43 ..... 5735 A
Exameneischen verlicht, 12-43 ..... 5763 A
— id., 3-44 ..... 5874 A
OOSTKOLONISATIE:
Vrijwill. Arbeidsdienst n. Oostland, 7-43 ..... 5607 A
Studenten n. Gen. Gouvernement (foto buiten tekst), 8-43 ..... 5622a
—, Vertrek, 8-43 ..... 5625 A
Ned. Oost-Instituut opgericht, 8-43 ..... 5625 A
Tabaksbel. Mij. v., 8-43 5632 B
Nat. Jeugdst. n. Danzig, 8-43 ..... 5640 B
Ned. Oost Comp., P. S. Heerema, 8-43 ..... 5649 A
— Overdracht staatsgoed T., 9-43 ..... 5673 A
Arbeidsmannen terug uit Oostland, 11-43 ..... 5722 A
Result. N.O.C. in Litauen, 1-41 ..... 5796 A
Prijsvraag Ned. Oost Inst., 1-44 ..... 5811 A
Vertrek boeren n. h. O., 2-44 ..... 5835 A
J. Barendrecht overl., 3-44 ..... 5869 A
Gauleiter dr. Meyer, bezoek, 6-44 ..... 5972 A
Vrijwill. Arbeidsdienst n. Oostland, 6-44 ..... 5994 B

PERS:
Blokzijl, Jubileum, 8-43 5625 A
„De Tijd" 3 x p. week, 11-43 ..... 5723 A
3-jar. best. Dep. Volksvoorl. en Kunsten, 11-43 ..... 5756 A
Uitr. dr. Goedewaagenprijs, 12-43 ..... 5789 A
100-j. best. N. R. Crt., 1-44 ..... 5797 A
Mut. hoofdred. Nat. Dagblad, 1-44 ..... 5797 A
Off. toestemming b. ben. hoofdredact 1-44 .... 5819 A
P.K.man W. Kuyper gesn., 2-44 ..... 5844 A
Ned. prop comp., 2-44 .. 5844 A
M. Zwiers hoofdred. Nat. Dagbl., 2-44 .... 5844 A
„De Tijd" 2 x p. week, 3-44 ..... 5869 A
Dr. Kastenholz overl., 3-44 ..... 5876 E
Mr. Kalff overleden, 5-44 5955 A
POLITIE:
Nijmegen, Comm. moordaanslag, 7-43 ..... 5592 B
Enschede, opperlnt. Kaay vermoord, 7-43 ..... 5592 B
Preventieve politie, ingegest. v. Limburg en N.-Brabant, 7-43 ..... 5600 B
Directoraat n. Nijmegen, 8-43 ..... 5625 A
Maj. Van Dijk overleden, 9-43 ..... 5657 A
Utrecht, pol.pres. vermoord, 9-43 ..... 5668 B
Kooymans, kol. P. J. stafchef, 9-43 ..... 5668 B
Rotterdam, pol.beambte vermoord, 9-43 5669
Politiestandger.; bevoegdheid, 9-43 ..... 5673 A
Radiotoestellen, waarsch. inl., 9-43 ..... 5673 A
Kerlen, pol.pres. Utrecht vermoord; daderes gearrest. 10-43 5691
Radiotoestelen inl.; gen. pardon, 10-43 5691
— Versch. strafb., 10-43 5706 A
Duyn, P. v., vermoord, H'stede, 10-43 ..... 5706 A
v. Hilten landspol.pres., 11-43 ..... 5749 A
Inkwartiering, 12-43 .... 5763 B
Aanmeldingsplicht, 12-43 5763 B
Sociale politie A'dam, 12-43 ..... 5779 A
Brandweer politieonderdeel, 12-43 ..... 5788 A
Kol. Kooymans n. Oostfr., 1-44 ..... 5799 A
Oldenzaal, Groningen, politiemannen verm., 1-44 ..... 5803 A
Decentr. A'damsche recherche, 2-44 ..... 5837 A
Aanslagen pol.wachtm. te A'dam en R'dam, 3-44 ..... 5860 A
Utrecht pol.pres. benoemd, 3-44 ..... 5869 A
Zaandam, kap. Ragut vermoord, 6-44 ..... 5995 A
Opperw. Stap doodgesch., 6-44 ..... 5995 A

PRIJSBEHEERSCHING:
Verslag 1941-'43, 8-43 .. 5631 A
—, Centralisatie prijzencontrôle, 8-43 ..... 5631 A
—, Groepsprijzen, 8-43 .. 5631 A
Prijsopdrijving, proc., 9-43 ..... 5668 B
Overzicht 1943, 1-44 ..... 5810 A
Fonds v. d. prijspol., 1-44 5810 A
Prijsreg. nieuwe huizen, 2-44 ..... 5829 A
Makelaars beboet, 2-44 5837 A
Gedw. prijsverl. luxeartikelen, 3-44 ..... 5882 A
Contrôle op verhuizingen, 4-44 ..... 5900 A
Consumptieijs, prijsregeling, 4-44 ..... 5916 A
Optreden C.C.D., 5-44 .. 5939 A
Prijsaanduiding v. uitgestalde waren, 5-44 .. 5948 A
Prijsaanduiding groenten en fruit, 6-44 .... 5972 A
Optreden t. bloemenwinkels, 6-44 ..... 5987 A
RELIGIE:
Friesche bijbel, 9-43 .... 5682 A
Bierens de Haan, dr. J. D., overl., 10-43 ..... 5692 A
Prof. dr. K. Schilder geschorst, 3-44 ..... 5891 A
Bijbelverkoop Ned. Bijbelgenootschap, 5-44 5930 A
SOCIALE ZAKEN:
Algemeen:
Ambten. pos. tijd., 10-43 5692 A
Ongev.w. herz. contr., 11-43 ..... 5740 A
Gem. v. d. Arb.; overz. werkzaamh., 12-43 .... 5770 A
Verlenging ambtsperiode ambtenaren, 12-43 .... 5770 A
Vrouwenarbeid, 12-43 .. 5770 A
Mevr. Ketelaar-v. Goch overl., 3-44 ..... 5891 A
Uitkeeringen inval. en ouderdomswet, 5-44 .. 5948 A
Besmettelijke ziekten:
Diphtherie, 9-43 ..... 5667 E
— Opgave, 9-43 ..... 5673 A
— id. 9-43 ..... 5681 A
— id. 10-43 5692
— id. 10-43 ..... 5696 B
— id. 10-43 ..... 5704 B
— id. 10-43 ..... 5715 A

— verplichte inent. Den Haag, 10-43 ..... 5715 A
— overz., 11-43 ..... 5723 A
— Inenting Arbeidsd., 11-43 ..... 5723 A
Dysenterie, 9-43 ..... 5667 E
— overz., 10-43 ..... 5696 B
— overz., 10-43 ..... 5704 B
— overz., 11-43 ..... 5723 A
Kinderverlamming, 8-43 5641
— Overzicht, 8-43 ..... 5647 A
— Opgave, 8-43 ..... 5649 A
— id. 9-43 ..... 5657 A
— id. 9-43 ..... 5667 E
— id. 9-43 ..... 5673 A
— id. 9-43 ..... 5681 A
— id. 10-43 5692
— id. 10-43 ..... 5696 B
— id. 10-43 ..... 5704 B
— id. 10-43 ..... 5715 A
— id. 10-43 ..... 5723 A
Besmettelijke ziekten, verpl. inenting, 5-44 .. 5948 A

Verzekeringswezen:
Verhooging bedr.. 8-43 5634 A
Organisatie, 8-43 5650
Verz. kleine zelfstandigen, 3-44 ..... 5877 G

Volksdienst:
Verslag 1942-'43, 8-43 .... 5620 A
Luchtaanv. A'dam, 8-43 5640 B
Luchtaanv. Nijmegen, 3-44 ..... 5859 A
— id., 3-44 ..... 5882 A

Volksgezondheid:
Artsen concentratiekamp, 7-43 ..... 5587 A
Zwitserland stuurt gecondens. melk v. Utr. kinderen, 7-43 ..... 5593 A
Artsen, aanb. verontschuldigingen, 7-43 .... 5600 B
Medisch Front, landdag, 9-43 ..... 5667 E
Tandheelk. verz.: 8000 pat. p. arts, 10-43 5697
Tuberculosebestr.: J. van Zutphen 80 jr., 10-43 .. 5697 A
Gesl.ziekten, bestr., 10-43 5704 B
Publ. vrouwen toez., 10-43 ..... 5704 B
Opname A'damsche Ziekenh., 12-43 ..... 5789 A
Overz. overheidsmaatr. 1942, 12-43 ..... 5789 A
Insuline v. diabetici, 12-43 ..... 5789 A
Kosten Ziekenf. besl. '42, 1-44 ..... 5820 A
Tandheelk. verz., reg., 2-44 ..... 5837 A
Tandheelk. verz. bijbet. v. prothese, 3-44 ..... 5891 A
Dr. F. O. Bruyning overl., 3-44 ..... 5891 A
Geschenk Vaticaan zieke kinderen, 5-44 ..... 5956 A
Gezondheidstoestand '42, 6-44 ..... 5988 A
Vorming chirurg. ploegen Roode Kruis, 6-44 5996 A

Werkloosheid:
Bijslag leden N.A.F., 7-43 5593 A
Extra-uitk. leden N.A.F. vervallen, 8-43 ..... 5620 A
Steunr. kl. zelfstandigen, 8-43 ..... 5640 B
Kerstuitk. a. ondersteunden, 12-43 ..... 5789 A

Wetgeving:
Kinderbijsl. verruimd, 9-43 ..... 5657 A
Ziekenfondsbesl., 9-43 5668
Ziekengeld, uitk., 9-43 .. 5673 A
Duitschers, soc. verz., 10-43 ..... 5691 A
Ziektewet, premieverh., 10-43 ..... 5691 A
— Aanvulling, 10-43 .... 5691 A
Huispersoneel vrije middag, 11-43 ..... 5723 A
Ongev.wet herz. contr., 11-43 ..... 5740 A
Ziektewet-Kraamgeldregeling, 11-43 ..... 5740 A
Ziekenfondsbesl. Uitk. b. overlijden, 12-43 ..... 5763 A

Winterhulp:
Toezicht, 8-43 ..... 5649 A
Jaarversl. 1942-'43, 10-43 5696 B

SPORT:
Elfstedentocht, te voet, 7-43 ..... 5594 A
Ned. arb. in D'land, voetbal, 7-43 ..... 5594 A
H-wedstr. Rijswijk, 9-43 5658
Kessler, dr. J. H. H., overl., 9-43 ..... 5669 A
Blankers-Koen, mevr., wereldrec. versprr., 9-43 5673 A
Sportbeoef. Ned., 11-43 5749 A
Paardensport 1943, 1-44 .. 5819 A
IJsfeest N.J.S. en Hitl. Jugend, 3-44 ..... 5869 A
Ir. Paulen, voorz. N.A.U., 3-44 ..... 5875 A
Demonstratie Medau Schule, 4-44 ..... 5916 A
Kolfbaan A'dam, 6-44 .. 5971 A
Verboden water pleiziervaartuigen, 6-44 .. 5995 A

VERKEER:
Algemeen:
Fin. regeling van het D'sche reisverk. naar Nederland, 4-44 ..... 5915 A
Onbevoegd in- en uitreizen, 5-44 ..... 5956 A

Luchtvaart:
K.L.M. zetelverplaatsing, 10-43 5698
— Lijn Curaçao, Cuba, U.S.A., 11-43 ..... 5723 A
W.A. luchtvaartschool geopend, 4-44 ..... 5899 A

Post, Telef., Telegr.:
Postzegels, uitgifte nwe, 7-43 ..... 5594 A
Reorg. P.T.T., 8-43 ..... 5619 A
Insulinde, verb., 8-43 .. 5636 A
Legioenzegels, opbr., 10-43 ..... 5698 A
Gelukstelegrammen, etc. afgeschaft, 11-43 ..... 5723 A
Beperking telefoonverk., 11-43 ..... 5741 A
75 jaar postwisselverk. m. D'land, 12-43 ..... 5764 A
Verz. aanget. stukken, 12-43 ..... 5780 A
Overval postkant. Sittard, 12-43 ..... 5789 A
Bep. briefverk. uit D.-land, 1-44 ..... 5811 A
Aanget. stukken, 1-44 .. 5811 A
Beperking tel. oproepen, 2-44 ..... 5829 A
Jaarcijfers 1943, 3-44 .... 5858 C
Aanslag postkant. Rotterdam, 3-44 5861
Bep. interloc. telef., 3-44 5869 A
Huis-aan-huis-bestelling gestaakt, 4-44 ..... 5901 A
Beperking postdienst, 5-44 ..... 5932 A
Beperking telefoonverkeer, 5-44 ..... 5938 A
Beperking telef. verkeer m. Duitschland, 4-44 .. 5908 A
Telefon. door en voor derden verboden, 5-44 5948 A
Onderscheiding ir. v. d. Vegte, 6-44 ..... 5987 A
Beperking telefoonverkeer, 6-44 ..... 5988 A
— idem, 6-44 ..... 5995 A

Scheepvaart:
Sleepb.kap. door Führer ondersch., 8-43 ..... 5633 A
Luchtaanv. Zeeuwsche veerb., 9-43 5658
Zeehavenproblemen, 9-43 5671 A
Verboden gebied vaart., 9-43 ..... 5673 A
— id., 9-43 ..... 5681 A
In- en uitladen verord., 10-43 ..... 5697 A
11-43 ..... 5746 B
Bemanning binnenvaart. sch., 11-43 ..... 5723 A
Binnenscheepv., overz., Nieuwe waterweg 75 jr., 11-43 ..... 5756 A
Monstering, via Seemansamt, 4-44 ..... 5901 A
Scheepsbouwopdrachten in de V.S., 5-44 ..... 5958 E

Spoorwegen:
Diefstallen, 8-43 ..... 5633 A
In- en uitladen verord., 10-43 ..... 5697 A
Diefstallen, 10-43 ..... 5704 B
100 jr. A'dam-Utrecht, 12-43 ..... 5764 A
Voor en achter in- en uitstappen, 6-44 ..... 5988 A

Tourisme:
A.N.W.B., jaarversl. '42, 7-43 ..... 5594 A
Jeugdherbergwezen, toezicht, 7-43 ..... 5601 A
Ned. Jeugdherb. Centr.; plannen, 11-43 ..... 5735 B
Vreemdelingenverk. '43, 6-44 ..... 5972 A
Verboden water pleiziervaartuigen, 6-44 .. 5995 A

Wegverkeer:
Trouwpartijen, vereenv., 10-43 5698
Benzine niet voor particulieren, 11-43 ..... 5723 A
Korte ritten tramverkeer A'dam en Den Haag opgeheven, 11-43 ..... 5749 A
Meubeltransport, vergunningstelsel, 12-43 ..... 5764 A
Tramverk. op Zondag te A'dam opgeheven, 12-43 5771 A
Intern. contact, 9-43 5658
Omnibussen op Zondag te A'dam, 12-43 ..... 5789 A
Verpl. aang. motorrijtuigen, 12-43 ..... 5789 A
Verwijdering vluchtheuvels, 1-44 ..... 5820 A
Opstaan v. ouderen in A'damsche tram, 2-44 5829 A
Opr. Centr. Ned. Motorvoertuigenbedr., 4-44 5907 A
Wijziging max. snelheid, 6-44 ..... 5972 A
Meubeltransport, reg. loc. verk., 6-44 ..... 5995 A

VISSCHERIJ:
Paling, levensgew., 7-43 5599 A
Achteruitgang sedert '18, 8-43 ..... 5633 A
Scheldevisschers, 9-43 .. 5681 A
Vischboekjes, 10-43 .... 5706 A
Wolhandkrabben, 11-43 5741 A
Beperking vischgebied, 4-44 ..... 5916 A

VOLK EN BODEM:
Openl. museum, Arnhem, 7-43 .....5614a
Ned. Taal en Volkscultuur, Inst., 8-43 ..... 5626 A
Terpen, bescherming, 9-43 5658
Friesche bijbel, 9-43 .... 5682 A
Dr. Holwerda 70 jr., 12-43 ..... 5771 A
Spadehuis Frank. werkgemeensch. geop., 1-44 5811 A
Opgr. Drenthe, 2-44 .... 5837 A
Collectie Ubagh, 2-44 .. 5854 A
Wrak in N.O.-polder gev., 3-44 ..... 5861 A
Orchideeën bescherm., 3-44 ..... 5874 A
Windmolens, toenemend aantal, 4-44 ..... 5927 A

WEERMACHT:
Algemeen:
Mil. strafkamer Haagsche rechtb. opgeh., 10-43 ..... 5706 A
Rangen luchtwapen, 12-43 ..... 5781 A
Invasie, mogel. gevolgen, 2-44 ..... 5828 A
— id., 2-44 ..... 5836 A
Heldengedenkd. Grebbeberg, 3-44 ..... 5883 B

Christiansen:
Inspectiereis, '43 ..... 5589 A
—, N.S. Fliegerkorps, ontheven leiding, 9-43 5625 A

Duitsche verdediging:
Rundstedt, Gener.-veldmaarschalk v., bezoek, 7-43 ..... 5600 B
Bezettingsschadereg., 9-43 ..... 5668 B
Kustverd.maatr., 9-43 .. 5668 B
— Uitbr. verb. gebied vaartuigen, 9-43 ..... 5673 A
—, id. 9-43 ..... 5681 A
— Scheldevisscherij, 9-43 ..... 5681 A
Rauter, rede Landstorm, 10-43 5707
Kinderverzorging, 11-43 5722 A
Tentoonstelling „Soldaten am Atlantikwall", 11-43 ..... 5722 A
Frontboekhandel, 12-43 .. 5764 A
Rauter, rede Landstorm, 12-43 ..... 5780 A
Bezoek Rommel, 1-44 .. 5799 A
Evacuatiemaatr., 2-44 .. 5854 A
Rundstedt, v., inspectie, 3-44 ..... 5874 A
Rommel, inspectie, 4-44 5901 A
Inundatiemaatregelen, 4-44 ..... 5924 A
Zeeland „Sperrgebiet", 5-44 ..... 5930 A
Zuid-Holland, uitbreiding verboden gebied, 5-44 ..... 5938 A
Uitzonderingstoestand bij invasie, 5-44 ..... 5946 A
Duitsche Roode Kruiszusters beëedigd, 5-44 .. 5948 A
Geneesk. behand. leden Duitsche weerm., 5-44 5956 A
Tewerkstelling bevolking R'dam, 6-44 ..... 5970 A
Ondersteuning krijgsgevangenen en onderdanen vijandel. staten verboden, 6-44 ..... 5972 A
Deutsche Theater; spec. weermachtsvoorstellingen, 6-44 ..... 5987 A
Verboden wateren v. pleiziervaartuigen, 6-44 5995 A

Krijgsgevangenschap:
Korps motordienst en 13de, 14de, 15de, 16de, 17de en 18de R. I., 7-43 5589 A
Infant., Huzaren, Wielrijders en Zeemacht opger., 7-43 ..... 5592 B
Veldart., luchtvaart en spec. afd. oproep, 7-43 5600 B
Wielrijders, artill., spec. afd., laatste opr., 7-43 5607 A
Koloniale reserve, 8-43 5625 A
Briefpakjes, verzending, 8-43 ..... 5633 A
Toez. pakketten, 11-43 5722 A
Aalmoezeniers, 1-44 .... 5806 B
Wegens moedig gedrag vrijgelaten, 4-44 5917
Ondersteuning krijgsgev. verboden, 6-44 ..... 5972 A
Toezending pakketten, 6-44 ..... 5996 A

Landstorm:
Oprichting, beëed. 10-43 5707
Beëed. nwe formaties: regimenten „Gen. Seyffardt" en „De Ruyter", 12-43 ..... 5780 A
Diensttijd verl., 2-44 .. 5844 A
Beëediging, 4-44 ..... 5925 A

Landwacht:
Opleidingstijd verl. t. 4 mnd., 7-43 ..... 5600 B
Vrijstelling tewerkst. in D'land, 7-43 ..... 5607 A
Beëediging, 8-43 ..... 5617 A

N.S.K.K.:
Rijkscommissaris, bezoek, 8-43 ..... 5625 A
Bezoek Mussert, Ritterbusch, 2-44 ..... 5837 A

Rauter:
Rede Landwacht, 8-43 .. 5617 A
—, Beëed. H-vrijw., 9-43 5681 A
Rede Landstorm, 10-43 5707
id. 12-43 ..... 5780 A
Bezoek Arbeidsfront, 4-44 ..... 5898 A
Huldiging Tsjerkassystrijders, 4-44 ..... 5916 A

Vloot:
Lot sedert Mei '40, 1-44 5797 A

Vrijwilligers Oostfront:
Vertrek, 7-43 ..... 5589 A
Vrijstelling v. arbeidsinzet, 7-43 ..... 5593 A
Exel, v., ondersch., 8-43 5641 A
Vertrek, 10-43 ..... 5691 A
Vertrek, 11-43 ..... 5734 B
Vertrek, 11-43 ..... 5749 A
Vertrek, 1-44 ..... 5812 A
P.K.man Kuyper gesn., 2-44 ..... 5844 A
Ned. prop. comp., 2-44 .. 5844 A
Wiking-div. b. Tsjerkassy bevr., 2-44 ..... 5849 A
Comm. brig. „Nederland" ondersch., 3-44 5861 C
Ned. verpleegsters n. D'land, 3-44 ..... 5891 A
Vertrek, 4-44 ..... 5901 A
Huldiging Tsjerkassystrijders, rede's Rauter, Mussert en dr.

Seyss-Inquart, 4-44 .. 5916 A
Dr. J. B. v. Heutsz onderscheiden, 5-44 ..... 5955 A
Frontzorgcollecte, opbrengst, 6-44 ..... 5979 A
Comm. ⸸-brigade Nederland onderscheiden, 6-44 ..... 5988 A

WETENSCHAPPEN:
Geschiedenis:
Japikse, dr. N., overl., 3-44 ..... 5883 B
Wijsbegeerte:
Bierens de Haan, dr. J. D., overl., 10-43 ..... 5692 A
Wijnaendts Francken, dr. C. J., overl., 4-44 .. 5911 E
Hessing, prof. J., overleden, 4-44 ..... 5927 A
Prof. dr. Goedewaagen over Ned.-Duitsche wijsgeerige betrekkingen, 5-44 ..... 5960 A

NOORWEGEN

BINNENLAND:
Wetgeving, herz., 10-43 .. 5708 C
Ontploffingsramp Bergen, 4-44 ..... 5927 F
BUITENLAND:
Europ. pos., 9-43 ..... 5681 C
Sovjet-Unie, verlangens, 5-44 ..... 5949 C
EMIGRANTENREGEERING:
Overeenkomst met Sovjet-Unie en Geallieerden, 5-44 ..... 5955 D
Overeenk. m. Engeland; verkl. Eden, 6-44 .... 5965 A
KUNST, KULTUUR:
E. Munch overl., 2-44 .. 5846 G
ONDERWIJS:
Oslosche studenten in arrest, 12-43 ..... 5766 F
QUISLING:
Bezoek a. Hitler, 2-44 .. 5830 C
Protest Sovjet-aanspr., 5-44 ..... 5957 E
VERKEER:
Benzine niet voor particulieren, 11-43 ..... 5723 A
WEERMACHT:
Officieren krijgsgevangen, Förer-garde, Germ. ⸸ inged., 8-43 .. 5643 B

P

PALESTINA

H. Grafkerk geopend v. niet-Christenen, 3-44 .. 5863 A
Bomaanslagen, 3-44 .... 5893 B

PARAGUAY

Gen. Morinigo president, 8-43 ..... 5644 A
Munthervorming, 10-43 .. 5700 F

PERS

Journalistencongres, Weenen, 7-43 ..... 5603 A
1e berichtgeving invasie, 6-44 ..... 5989 A

PERU

Grensgeschil m. Ecuador bijgelegd, 6-44 ..... 5964 B

PHILIPPIJNEN

Onafh. uitger., 10-43 .... 5708 A
Japan verdrag, 10-43 .... 5708 A
Laurel, dr. J. de, biogr., 11-43 ..... 5738 A

POLEN

ALGEMEEN:
Katyn, massagraven, identificatie lijken, 7-43 5597
— Dtsch. Witb., 11-43 .. 5751 A
— D'sche verkl., 2-44 .. 5839
Kol. Beck overleden, 6-44 5982 C
EMIGR.-REGEERING:
Mikolajczyk, min.-president ben., 7-43 ..... 5596 F
Sikorski, omgekom., 7-43 5596 F
Emigr.reg. te Moskou, 2-44 ..... 5846 C
BUITENLAND:
Grenzen m. d. Sovjet-Unie, 1-44 ..... 5805 D
— Poolsch antw., 1-44 .. 5813 C
— Poolsche verkl. verw. d. Sovjet-Unie, 1-44 .. 5814
— Bem. voorstel Ver. Staten afgewezen, 2-44 5830 F
— Curzongrens afgew., 3-44 ..... 5862 D
— Antw. Stalin, 3-44 .. 5877 A

PORTORICO

Onafh.h. streven, 8-43 .. 5643 H

PORTUGAL

Stakingen, 8-43 ..... 5628 A
Voorzorgsmaatr., 9-43 .. 5659 E
Azoren, Engelsche steunp., 10-43 ..... 5705 A
Geall. graanlev. gestaakt; brooddistributie, 3-44 ..... 5871 G
Engeland eischt stopz. leveringen a. D'land,
— afw. antwoord, 5-44 .. 5934 B
— Wolframuitvoer n. D'land gestaakt, 6-44 .. 5981 G
Achtjarenplan industrie, 6-44 ..... 5981 G

R

RELIGIE

Orthodox Russ. Kerk, 7-43 ..... 5603 G
— Sergius metrop. Moskou, 9-43 ..... 5677 D
— Sergius overl., 5-44 .. 5958 B
— Alexei metrop. Moskou, 6-44 ..... 5967 K
R.K. Kerk, encycl. Paus Pius XII, 7-43 ..... 5603 G
— Bisschopsconf. Fulda, 8-43 ..... 5653 B
— Subs. D'land, 9-43 .. 5660 B
— College v. Kardinalen, 12-43 ..... 5783 A
— H. Grafk. geopend v. niet-Christenen, 3-44 .. 5863 A
— Houding t.a.v. communisme, 3-44 ..... 5866 C
— encycl. Paus Pius XII, 4-44 ..... 5927 E
— Verkiezing vic. gen. Jezuïeten, 5-44 ..... 5932 D

RHODESIE

Koperprod., 8-43 ..... 5643 G

ROEMENIE

BINNENLAND:
Petroleumprod., 1-44 .. 5805 E
Positie i.v.m. Sovjetopmarsch, 3-44 ..... 5893 D
BUITENLAND:
Italië (rep.) erkend, 10-43 ..... 5693 A
Waarschuw. Ver. Staten, 12-43 ..... 5774 A
Argentinië, dipl. betr. verbr., 2-44 ..... 5837 B
Sovjet-Unie; verklaring Molotof, 4-44 ..... 5903 E
JUSTITIE:
Verscherpte ordemaatr., 4-44 ..... 5911 B
REGEERING:
Kabinet Antonescu:
Mutatie, 10-43 ..... 5700 C
Mutatie, 4-44 ..... 5903 E
Mutatie, 5-44 ..... 5934 D
WEERMACHT:
Kinderen v. frontstrijders, 7-43 ..... 5603 E
Reserves opgeroepen, 3-44 ..... 5893 D
Dagorder Antonescu, 4-44 ..... 5918 E

S

SAN MARINO

Regeeringswisseling, 8-43 5634 C

SAN SALVADOR

Revolution. beweging, 4-44 ..... 5911 C
Pres. Martinez vervangen d. Menendez, 5-44 5949 D
Nieuw Kabinet, 5-44 .... 5949 D

SAOEDI-ARABIE

Ibn Saoed, biograf., 8-43 5648 A
Ver. Staten olieovereenkomst, 2-44 ..... 5846 E

SERVIE

Moordaanslag Serajewo 1914, 7-43 ..... 5610 F
Min.-pres. Neditsj, biografie, 8-43 ..... 5640 A
— Bezoek a. Hitler, 9-43 5677

SLOWAKIJE

Italië (rep.) erkend, 10-43 ..... 5693 A
Tuka; prof. dr., biogr., 1-44 ..... 5818 A
Vijfjarig bestaan, 3-44 .. 5885 D
Tiso en Tuka door Führer ontvangen, 5-44 5948 D

SOVJET-UNIE

BINNENLAND:
Opstand Kaukasus, 8-43 5641 C
Nieuw Volkslied; „Internationale" verouderd, 12-43 ..... 5791 D
Grondwetsherz., 2-44 .... 5838 C
— Rede Molotof, 2-44 .. 5838 C
BUITENLAND:
Vrij Duitschland, Comité opger., 8-43 ..... 5627 A
Egypte herst. dipl. betr., 9-43 ..... 5672 E
Engeland, verhoud., 9-43 5682 C
Frankrijk, dipl. betr. em.reg., 10-43 ..... 5700 E
Turkestan, terugtocht, 10-43 ..... 5707 G
Geallieerde conferentie Moskou, 11-43 ..... 5734 A
Gelukwensch Ned. em. reg., 11-43 ..... 5743 E
Conf. Teheran, 12-43 .. 5773 C
Joegoslav em.gr. reg. te Moskou, 12-43 ..... 5773 D
Verdrag m. voorm. Tsj.-Slovakije, 12-43 ..... 5783 B
Grenzen m. Polen, 1-44 5805 D
Griekenl. Prof. Evolos benoemd, 1-44 ..... 5812 F
Poolsche grenskwestie, Poolsch antw., 1-44 .. 5813 C
Poolsche verkl. verworpen, 1-44 5814
Ver. Staten, handelsov.-eenk., 1-44 ..... 5814 A
Poolsche grenskwestie, bemidd. V. St. afgew., 2-44 ..... 5830 F
Poolsche em.reg. te Moskou, 2-44 ..... 5846 C
Finland, wapenstilst.-voorw., 3-44 ..... 5862 A
Poolsche grenskwestie, Curzonl. afgew., 3-44 .. 5862 D
Finland, wapenstilst.-voorw., 3-44 ..... 5870 A
Zweedsch protest i.z. luchtaanv. Stockh. afgewezen, 3-44 ..... 5871 A
Poolsche grenskwestie; antw. Stalin, 3-44 .. 5877 A
Finland, wapenstilst.-voorw. verw., 3-44 .. 5884 A
— Antw. a. d. Sovjet-Unie, 3-44 ..... 5887 A
— Verkl. Sovj. Unie, 3-44 5887 A
China (Tsjoengking) grensincident, 4-44 .. 5901 B
Japan, Visscherijverdr. gesl. 4-44 ..... 5903 D
Roemenië; Verklaring Molotof, 4-44 ..... 5903 E
Griekenl.; dipl. betr. m. emigr. reg. verbroken, 4-44 ..... 5910 C
Finland; vredesonderh. gestaakt, 4-44 ..... 5925 B
Italië (Koninkr.); econ. onderhandelingen, 4-44 5925 E
Noorwegen, verlangens t.a.v., 5-44 ..... 5949 C
Naoorlogsplannen met Duitsche weerm., 5-44 5955 B
Conferentie Teheran, Kieler Kanaal, 5-44 .... 5956 B
Overeenkomst Noorsche emigranten, 5-44 ..... 5955 D
Protest van Quisling tegen Sovjet-eischen t. a. v. Noorwegen, 5-44 .. 5957 E
Engelsche leveranties, 5-44 ..... 5958 B
Balkan; unie v. soc. Sovjetrepublieken, 6-44 .. 5966 C
Ver. St.; handelsbespr. afgebroken, 6-44 .... 5973 D
DIPLOMATIE:
Engeland, Maiski afgetr., Goesew ben., 8-43 5628
Corps dipl. n. Moskou, 8-43 ..... 5635 E
Ver. Staten, Litwinof afgetr., Gromyko ben., 8-43 ..... 5641 C
Italië (koninkr.) dipl. erkenning, 3-44 ..... 5885 B
IJsland; Sovjetgezant aangekomen, 3-44 .... 5886 B
Italië (Koninkr.); prof. Kostilew benoemd tot dipl. vert., 4-44 ..... 5911 A
HANDEL, NIJVERHEID:
Kapt. Kravtsjenko legt functie i. d. Sovjet-Russ. inkoop-comm. i. d. Ver. Stat. neer, 4-44 5918 F
Petroleumwinning, 5-44 5958 E
Ver. Staten; handelsbespr. afgebroken, 6-44 .. 5973 D
OEKRAINE:
Nwe regeering, 2-44 5839
REGEERING:
Volkscommissarissen:
Buitenl. Zaken; Maiski pl.v. volkscomm., 8-43 5628
Mutaties, 2-44 ..... 5838 C
Volkscommissaris v. Wit-Roethenië, 4-44 ..... 5903 F
RELIGIE:
Sergius metrop. Moskou, 9-43 ..... 5677 D
Raad v. kerk. aangel., 10-43 ..... 5700 E
Sergius overleden, 5-44 5958 B
Alexei metrop. Moskou, 6-44 ..... 5967 K
STALIN:
Geheim bevel, 8-43 ..... 5627 A
Levensloop, 11-43 ..... 5743 E
Conf. Teheran, 12-43 .... 5773 C
Meirede; 2e front geëischt, 5-44 ..... 5940 B
WEERMACHT:
Stalin, geh. bevel, 8-43 5627 A
Rangen luchtwapen, 12-43 ..... 5781 A
Sjoekov pl.verv. opperbev., 2-44 ..... 5855 D
Ital. vloot uitgel., 3-44 5871 B
Mutatie leiding, 3-44 .. 5877 A
Ital. soldaten in dienst, 4-44 ..... 5911 A
Gen. Watoetin overl., 4-44 ..... 5918 F
WIT-ROETHENIË:
Volkscommissaris ben., 4-44 ..... 5903 F

SPANJE

BINNENLAND:
Monarchisme, 8-43 ..... 5652 E
Zevenj. bewind Franco, 10-43 ..... 5692 B
Reorg. Falanx, 12-43 .. 5790 C
Besluiten ministerr., 3-44 5871
BUITENLAND:
Engeland, dipl. bespr., 8-43 ..... 5652 E
Verh. tot Engeland, 1-44 5822 B
Verslechtering betr. m. geallieerden, olieëmbargo, 2-44 ..... 5830 G
Handh. neutr., 2-44 .... 5839 A
Olieëmbargo ver., 2-44 5855 H
Overz. buitenl. pol., rede Arrese, 3-44 .... 5877 B
Engeland; protest te Madrid i.z. in beslag genomen petroleum, 4-44 5917 B
Acc. m. geall. t.a.v. export n. D'land; uitl. Ital. oorlogsschepen, 5-44 ..... 5942 B
D'land: wolframexport beperkt, Consul. Tanger gesloten, 5-44 .... 5942 B
Ver. Staten: Petroleumembargo opgeh., 5-44 5942 B
Grens Spaansch- en Fransch-Marokko gesloten, 6-44 ..... 5982 H
FINANCIEN:
Tabaks- en lucif.monopolie, 1-44 ..... 5822 B
JUSTITIE:
Amnestie, 12-43 ..... 5790 C
idem, 3-44 ..... 5871 H
Spionnen veroordeeld, 6-44 ..... 5981 F
PERSWEZEN:
Grooter persvrijheid, 12-43 ..... 5790 C
REGEERING:
Arrese, biogr., 1-44 .... 5802 A
Jordana, verkl. buitenl. pol., 2-44 ..... 5830 G

Arrese, verkl. buitenl. pol., 3-44 ..... 5877 B
WEERMACHT:
Dienstplicht, voorl. wet, 7-43 ..... 5595 A

SPECIALE PAGINA'S

Bevolking Ned. '43, 10-43 5703 A
Bevolking: Zielental en welvaart, 8-43 ..... 5623 A
— Verdeeling n. leeftijden, 2-44 ..... 5809 A
Bloembollenhandel, overzicht, 6-44 ..... 5993 A
Duitschland en Europa, 12-43 ..... 5761 A
Europ. literatuurgeschiedenis, 5-44 ..... 5953 A
Geneeskunde: Kinderverlamming, 9-43 ..... 5647 A
Leenbanken, hist. overzicht, 4-44 ..... 5897 A
Luchtoorlog, gegevens, 5-44 ..... 5937 A
Mussert 50 jaar, 5-44 .... 5945 A
Nationale Plan, 3-44 .. 5873 A
Paling, levensgewoonten, 7-43 ..... 5599 A
Phosphorbommen, 11-43 5753 A
Rijkscommissariaat 4 jr.; uiteenzetting dr. Seyss-Inquart, 6-44 ..... 5969 A
Vergeldingswapen „V 1"; omschrijving 1e optreden, 6-44 ..... 5985 A
Volkstuinwezen, 11-43 .. 5745 A
Wetb. v. Strafr., aanvulling Nederland, 7-43 .. 5591 A
Woningen, levensduur, 3-44 ..... 5889 A
Zuiderzeevisschersbev., industrie t. b., 6-44 .. 5977 A

SPORT

Overzicht sportbeoef. Nederl., 11-43 ..... 5749 A
Aljechin krankz., 12-43 5771 A
Aljechin niet krankz., 1-44 ..... 5814 E
Athletiekwereldrecords, 1-44 ..... 5815 C
Harbig gesneuveld, 4-44 5900 A
Intern. Olymp. Com. 50 j. bestaan, 6-44 ..... 5988 B

SYRIE

Pres. Sjoekri el Koewetli gek., 8-43 ..... 5644 F

T

TANGER

Duitsch consulaat gesloten, 5-44 ..... 5942 B

THAILAND

Japan geeft provincies terug, 7-43 ..... 5604 C

TIBET

Tasji Lama; troonsbestijging, 6-44 ..... 5967 H

TSJECHO-SLOWAKIJE (VOORM.)

Verdrag m. Sovjet-Unie, 12-43 ..... 5783 B

TURKIJE

BINNENLAND:
20-j. bestaan repl., 11-43 5725 E
Aardbeving, 11-43 ..... 5757 G
— id., 2-44 ..... 5839 B
BUITENLAND:
Ital. amb. Bastianini benoemd, 8-43 ..... 5634 B
— Rocco ben.. 9-43 ..... 5659 C
Conf. Menemencioglu-Eden, 11-43 ..... 5735 H
Papen v., n. Berlijn, 11-43 ..... 5743 D
Buitenl. pol., 11-43 .... 5751 D
Papen v. n. Ankara terug, 12-43 ..... 5766 G
Conf. Inönü, Churchill, Roosevelt, 12-43 ..... 5773 E
Buitenl. pol. ongew., 12-43 ..... 5773 E
Geall. wapenlev. gestaakt; olieembargo, 3-44 ..... 5871 E
Duitschl. handelsverdr. hern., 3-44 ..... 5871 E
Engeland; handelsbetr. verbroken; Britsche militairen verlaten het land, 3-44 ..... 5877 D
Comment. afstand Ital. vloot a. d. Sovj. Unie, 3-44 ..... 5877 D
Engeland; Orbay afgetr., 3-44 ..... 5877 D
Engeland; Unaydin benoemd, 3-44 ..... 5885 E
Ver. Staten; leen- en pachtleveringen gestaakt, 4-44 ..... 5903 G
Engeland en Ver. Staten verlangen stopzetting handelsverkeer met Duitschland, 4-44 .... 5917 B
Duitschland; chroomleveringen gestaakt, 4-44 5925 C
Duitschland, handelsbetrekkingen; verkl. Menemencioglue, 5-44 .. 5934 A
Intern. toestand; verkl. Menemencioglue, 5-44 .. 5940 C
Ver. Staten; petroleumconcessies geweigerd, 5-44 ..... 5940 C
REGEERING:
Kabinet Saracioglue:
Min. v. oorlog overl., 11-43 ..... 5751 D
Menemencioglue afgetr., 6-44 ..... 5989 C
VERKEER:
Uitbr. spoorwegn., 9-43 5660 C
Motoriseering, 6-44 .... 5998 D
WEERMACHT:
Mut. leiding, 1-44 ..... 5814 B
Maatr. t. landingen, 6-44 5967, I

V

VATICAAN

ALGEMEEN:
Uitbr. paus. paleisw., 2-44 ..... 5839 C
Bevolking verdrievoudigd, 4-44 ..... 5927 B
BUITENLAND:
Duitschl. verh. t., 9-43 5683 E
DIPLOMATIE:
Ital. ambass. graaf Ciano afgetr., 8-43 5616
—, Riggo, B., ben., 8-43 5626 B
PAUS PIUS XII:
Engelsche gezant audiëntie geweigerd wegens luchtaanv., 7-43 ..... 5595 F
Encycl. „Mystici corporis Christi", 7-43 .... 5603 G
Protest bomaanv. Rome, 7-43 ..... 5610 E
Radiotoespraak, 9-43 .. 5659 D
Positie, 10-43 ..... 5699 D
Kerstboodschap, 12-43 .. 5790 B
Protest bomaanv. Castel Guandolfo, 2-44 ..... 5846 D
Protest bombardement Monte Cassino, 3-44 .. 5871 I
Encycl. „Orientalis ecclesiae decus", 4-44 .. 5927 E
Geschenk Ned. zieke kinderen, 5-44 ..... 5956 A
ROME:
Basiliek San Lorenzo gebombardeerd, 7-43 5605

VEETEELT

Mond- en klauwz. bestr. Nederl., 10-43 ..... 5706 A
Europ. veestapel en vleeschverbr., 3-44 .... 5894 D

VERDRAGEN

Zweden-Duitschl.: transitoaccoord, 8-43 ..... 5628 B
Nederl.-Denem. handelsovereenk., 8-43 ..... 5632 B
Nederl.-Ital. betalingsovereenk., 8-43 ..... 5649 A
Bulg.-Duitsch justitioneelverdr., 8-43 ..... 5651 E
Arg.-Chili, overeenk., 8-43 ..... 5652 D
Kroat.-Ital. verdr. opgezegd, 9-43 ..... 5667 C
Nederl.-België, handelsverdr., 9-43 ..... 5673 A
Driemogendhedenpact 3e verj.d., 10-43 ..... 5692 C
Japan - Philippijnen, 10-43 ..... 5708 A
Nederl.-België, handelsverdr., 11-43 ..... 5723 A
Bondgenootschap D'land, Italië, Japan, 2e verj., 12-43 ..... 5772 B
Sovjet-Unie—Tsjecho-Slovakije, 12-43 ..... 5783 B
Nederl.-Hongarije, handelsovereenk., 1-44 .. 5802 B
Sovjet-Unie—Ver. Staten, handelsverdr., 1-44 .... 5814 A
Nederl.-België, tolunie, 2-44 ..... 5836 A
D'land-Turkije, handelsverdr., 3-44 ..... 5871 E
Sovj.-Unie—Japan; visscherijverdrag, 4-44 .. 5903 D
Engeland—Ver. Staten; valutaovereenkomst, 4-44 ..... 5927 G
Noorwegen, Ver. Staten, Engeland, Sovj. Unie; burg. overeenk., 5-44 .. 5955 D

VER. STATEN

ARBEIDSINZET:
Arbeidsdienstpl. vrouwen, 7-43 ..... 5597 A
Arbeidsdienstplicht, 1-44 5806 C
— Verzet A. F. L., 1-44 5823 D
BEVOLKING:
Opgave, 4-44 ..... 5903 H
Naturalisatie, toen. aantal, 6-44 ..... 5967 A
BUITENLAND:
Birma: oorlogsverkl. v., 8-43 ..... 5620 E
Argentinië, econ. pressie, 8-43 ..... 5628 F
Sovjet-Unie, Litwinof afgetr., Gromyko ben., 8-43 ..... 5641 C
Portorico, verz. onafh., 9-43 ..... 5643 H
Argentinië, buitengesl. Pacht- en leenw., 9-43 5683 B
Oorlogsverkl. Vrij Indië, 11-43 ..... 5723 B
Conf. Cairo, 12-43 ..... 5765 B
Conf. Teheran, 12-43 .... 5773 C
Conf. Cairo, Inönü, 12-43 5773 E
Waarsch. a. Bulgarije, Hongarije, Roemenië, 12-43 ..... 5774 A
Wijz. leen- en pachtwet, 1-44 ..... 5798 A
Sovjet-Unie, handelsov.-eenk., 1-44 ..... 5814 A
Bolivia, Nwe reg. niet erkend; verkl. Hull, 2-44 ..... 5830 A
Spanje; olieembargo, 2-44 5830 G
Finland; ult. eisch, 2-44 5845 C
Saoedi-Arabië, olieovereenk., 2-44 ..... 5846 E
Spanje; olieembargo verl., 2-44 ..... 5855 H
Argentinië, dipl. betr. verbroken, 3-44 ..... 5869 B
Eire, voorstel tot verbr. dipl. betr. m. D'land afgewezen, 3-44 ..... 5875 D
Sovjet-Unie, verzoek om inlichtingen i.z. erkenning reg. Badoglio, 3-44 ..... 5885 B
Overzicht standpunt der Ver. Staten, 3-44 .... 5893 C
Turkije, leen- en pachtwetleveringen gestaakt 4-44 ..... 5903 G
C. Hull waarschuwt neutrale landen; overz. buitenl. pol., 4-44 .... 5910 E
Zweden; stopzetting handelsverkeer met D'land geëischt, 4-44 5917 B
Turkije; stopzetting handelsverk. m. D'land geëischt, 4-44 ..... 5917 B
Turkije; chroomleveringen a. D'land gestaakt, 4-44 ..... 5925 C
Zweden; nota t.a.v. handelsverk. met D'land, afgewezen, 4-44 ..... 5925 D
Engeland; valutaovereenkomst, 4-44 ..... 5927 G
Confer. van Teheran Kielerkanaal, 5-44 .... 5956 B
Sovjet-Unie; handelsbespr. afgebroken, 6-44 .. 5973 D
Finland; zwarte lijst, 6-44 5982 G
Finland; gezant uitgewezen, 6-44 ..... 5989 E
DISTRIBUTIE:
Levensmidd.voorz., nieuwe gevolmachtigde 7-43 5597 A
ECONOMIE, FINANCIEN:
Argentinië. econ. pressie, 8-43 ..... 5628 F
—, Pacht- en leenw., 9-43 5683 B
Overz. leveringen Leen- en Pachtwet, 12-43 .. 5774 A
Wijz. leen- en pachtwet, 1-44 ..... 5798 A
Vanderbilt, W., overl., 1-44 ..... 5814 C
Begrooting 1944-'45, 1-44 5814 C
Belastingvoorst. Roosevelt afgew., 3-44 ..... 5862 E
Winsten door belastingen geabsorbeerd, 3-44 ..... 5871 K
Leen- en pachtwet één jaar verlengd, 3-44 .. 5893 C
Leen- en pachtwet één jaar verlengd, 4-44 .... 5927 D
Britsch-Amerik. valutaovereenkomst, 4-44 .. 5927 G
Nieuw credit leen- en pachtwet, 5-44 ..... 5949 E
Oorlogsuitgaven, 5-44 .. 5956 B
Staatsschuld, 6-44 ..... 5981 A
HANDEL- NIJVERHEID:
Rubberprijzen, 7-43 .... 5611 A
Tin: prod. en verbruik, 8-43 ..... 5620 B
Oorlogsindustrie, 8-43 .. 5635 C
Scheepsb. v. Engel., 8-43 5636 E
Rubber (kunst) prod., 9-43 ..... 5683 D
Scheepsbouw, productie, 10-43 ..... 5709 C
Conjunctuuroverzicht '41-'43, 2-44 ..... 5847 A
Petrol.voorziening, 7-43 5602 B
— buitenl. bel., 10-43 .. 5709 B
— Olieres. Nabije Oosten, 12-43 ..... 5775 B
— Uitp. Am. reserves, 2-44 ..... 5831 C
— Verdr. m. Saoedi-Arabië, 2-44 ..... 5846 E
— Oliepol. in Nab. Oosten,, 3-44 ..... 5863 B
— Conf. m. Engeland, 3-44 ..... 5879 A
— Verzet tegen regeeringsplannen, 3-44 .... 5879 A
Winsten door belastingen geabsorbeerd, 3-44 ..... 5871 K
Petroleum: conf. met Engeland, 5-44 ..... 5934 G
— voorbespr. m. Engeland geëindigd, 5-44 .. 5939 E
Rubber; prod. synth. rubber, 5-44 ..... 5941 B
Zwarte lijst; neutrale firma's, 5-44 ..... 5941 B
— 437 Zweedsche firma's, 6-44 ..... 5990 B
Winsten industrieconcerns, 5-44 ..... 5956 B
Scheepsbouwopdrachten Ned. emigr.-reg., 5-44 5958 E
Sovjet-Unie; handelsbespr. afgebroken, 6-44 .. 5973 D
KUNST- KULTUUR:
Film:
Greta Garbo ontsl., 7-43 5597 A
Letterkunde:
H. W. v. Loon overl., 3-44 ..... 5882 A
REGEERING:
Pres.schap-cand. Willkie, Wendell, 7-43 ..... 5604 A
Buitenl. Z. Sumn. Welles afgetr. 9-43 ..... 5684 A
—, Stettinius ben., 9-43 5684 A
Wendell Willkie geen presidentschapscandidaat, 4-44 ..... 5910 I
Marine; Frank Knox overl., 5-44 ..... 5934 I
Gen. MacArthur geen pres. candidaat, 5-44 .. 5934 I
Forrestal, min. v. Marine, 5-44 ..... 5949 I

ROOSEVELT:
Conf. Quebec, 8-43 .... 5635 A
Conf. Caïro, 12-43 ..... 5765 B
Conf. Teheran, 12-43 .... 5773 C
Conf. Caïro, Inönü, 12-43 5773 E
Kerstrede, 12-43 ..... 5790 B
Congresboodschap, 1-44 5806 C
Uitnood. 4e candidatuur, 2-44 ..... 5831 A

SOCIALE ZAKEN:
Anti-stakingsw. aangen., 7-43 ..... 5597 A
Stakingen uitgebr., 7-43 5597 A
Stakingen, 11-43 ..... 5735 E
Stakingen, 1-44 ..... 5797 D
Overeenk. m. spoorwegarb., 1-44 ..... 5811 B
Spoorw. weer in part. beheer, 1-44 ..... 5823 D
Verzoening Green Lewis, 2-44 ..... 5831 A
Lewis, biogr., 2-44 ..... 5834 A
Stakingen, overz. 1928-'43, 3-44 ..... 5877 E
Toenemend aantal stakingen, 5-44 ..... 5949 E

VERKEER:
„Normandie" gelicht, 11-43 ..... 5724 D
— idem, 3-44 ..... 5895 A

VOLKSVERTEGENWOORDIGING:
Opheffing comm. partij, 6-44 ..... 5967 A

WEERMACHT:
Oorlogsindustrie, 8-43 .. 5635 C
Verliezen, 11-43 ..... 5724 D
Rangen luchtwapen, 12-43 ..... 5781 A
Mutaties leiding, 12-43 .. 5791 A
— id., 1-44 ..... 5798 B
— id., 1-44 ..... 5805 B
— id., 1-44 ..... 5821 C
— id., 2-44 ..... 5846 F
Vlootsterkte; Jap. opgave, 3-44 ..... 5885 F
Zoon van Roosevelt krijgsgev., 3-44 ..... 5886 A
Engelsch marinesteunpunt overgen., 3-44 .. 5891 C

VERKEER

LUCHTVAART:
Burgerluchtv., toekomstige, 7-43 ..... 5604 B
Zeetransp., vergel., 7-43 5611 A
Na-oorl. mogel., 10-43 .. 5703 B
Wolkvorming, 11-43 .... 5741 B
Na-oorl. probl., 1-44 .... 5822 A

SCHEEPVAART:
Luchttransp., verg., 7-43 5611 A
Zeehavenproblemen, 9-43 5671 A
Ned. Binnensch.v., 11-43 5746 B
Wereldkoopvaardijvloot, 11-43 ..... 5747 A
Overzicht scheepv. en scheepsb., 12-43 ..... 5774 C
Toenemend aantal zeilscheepsb., 12-43 ..... 5781 B
Vredesplannen Am. reeders, 1-44 ..... 5815 B
Na-oorl. probl., 1-44 .... 5822 A
Intern. verg. overz., 2-44 5847 B
Verliezen neutr. koopvaardijvl., 6-44 ..... 5967 L

WEGVERKEER:
Autos: aantal, toekomst, 9-43 ..... 5672 C
— Am. auto's n. d. oorlog, 3-44 ..... 5865 C

VISSCHERIJ

Algem. overzicht, 11-43 5758 B
Walvischvangst, 12-43 .. 5783 C

W.

WERELDOORLOG (1e)

Moordaanslag Serajewo, 7-43 ..... 5610 F

WERELDOORLOG (2e)

ALGEMEEN:
Churchill over offensief, 7-43 ..... 5596 D
Birma: oorlogsverkl. a. Engeland en Ver. Staten, 8-43 ..... 5620 E
Italië; wapenstilstandsvoorw. geallieerden, 8-43 ..... 5626 B
Oorlogsmisdadigers, 10-43 ..... 5707 C
Phosphorbommen, 11-43 5753 A
Tanks verschill. landen, 11-43 ..... 5756 B
Engelsche en Am. vliegt., 12-43 ..... 5774 B
Luchtoorl.: verkl. D'sche perschef Sündermann, 12-43 ..... 5790 A
Mogelijkheden 1944, 1-44 5798 C
Kosten, 1-44 ..... 5807 A
Atlantikwall, 1-44 ..... 5807 B
Overzicht situatie, 4-44 5919 A
Luchtoorlog; gegevens, 5-44 ..... 5937 A
— Ontwikkeling sedert '42, 6-44 ..... 5973 E
Vergeldingswapen „V 1", omschrijving 1e optreden, 6-44 ..... 5985 A

BALKAN:
Zuiveringsactie Kroatië en Servië, 7-43 ..... 5605 A
Luchtaanv. Roem. petr.-geb., 8-43 ..... 5621 A
Zuiver.actie Kroatië, 8-43 5638
Spalato bezet, 9-43 .... 5686 A (zie voorts Zuidel. front)

INVASIE:
Mogelijkheden, 2-44 .... 5841 A
Engeland; evacuatie Z. en O. kust, 3-44 5862
Mogelijkheden, 3-44 .... 5865 B
Engeland; evacuatie Z. kust, 3-44 ..... 5891 C
—, beperk. postverk., 3-44 5891 C
Nederl.; inundatie, 4-44 5916 A
Mogelijkheden, 4-44 .... 5923 A
Nederl.; inundatie, 4-44 5924 A
Engeland; dipl. verkeer onder contrôle, 4-44 .. 5924 B
—, Scheepsconcentraties d. D'sche vliegtuigen gebombardeerd, 4-44 .. 5928 A
— Uitreisverbod, 5-44 .. 5923 D
Stalin verlangt 2e front, 5-44 ..... 5934 E
Dreigement als wapen. 5-44 ..... 5940 A
Geall. landingsmat., 5-44 5940 A
Sovjets eischen invasie, 5-44 ..... 5940 B
Vermelding O.K.W., 5-44 5952 A
D'sche legerleiding Kanaalkust, 6-44 ..... 5972 B
Begonnen; landingen Seinebaai, schiereil. v. Cherbourg, 6-44 ..... 5974 A
Telegram Mussert a. Hitler, 6-44 ..... 5979 A
Verklaring Churchill, 6-44 ..... 5981 B
Radiotoespraak Pétain, 6-44 ..... 5982 A
Radiotoespraak Darnand, 6-44 ..... 5982 A
Gevechten in Normandië m. toen. hevigh. voortgezet; zware geall. verliezen; geen besl. wijz. i. d. situatie, 6-44 .... 5983 A
Eerste berichtgeving, 6-44 ..... 5989 A
Contr. dipl. verkeer Engeland opgeh., 6-44 .. 5997 C

Zie voorts voor Krijgsverrichtingen onder Westelijk front.

JAPAN:
Salomons eil., operaties op Nw. Guinea, 7-43 5590
Luchtaanval op Ceylon; gevechten op Nieuw-Georgië; luchtaanv. op Soerabaja, 7-43 ..... 5606 A
Zeegevecht b. Salomonseil.; luchtaanval Hongkong, 7-43 ..... 5614 A
Luchtaanv. op Rendova, 8-43 ..... 5622 A
Bougainville, strijd op, 8-43 ..... 5630 A
Luchtaanv. op Balik Papan, gev. bij Vella, convooisl. b. Guadalcanar, 8-43 ..... 5638 A
Kiska ontr., luchtaanv. op Tsjoenking, aank. „Thor", landing Santuau, aanv. Koelembangra afgesl. 8-43 .. 5646 A
Am. landing Arundel, 9-43 ..... 5654 B
Overz. Aug. verl. Nw. Georgië, 9-43 ..... 5662 A
Strijd Salomonseil.: Salamaua, Lae ontr., 9-43 5678 B
Geall. land. i. Finschhafen, 9-43 ..... 5686 B
Jangtse-offensief; aanv. op Wake afgesl., 10-43 5694 B
Geall. duikb.verl.; zeegev. b. Vella Lavella; Jap. terugt. op Kalambangra, Vella Lavella; 12.000 Br.-Ind. soldaten overgeloopen; geall. luchtaanv. op Rabaul, 10-43 ..... 5702 B
Strijd in Birma, 10-43 .. 5710 B
Am. landing Mono; overz. geall. scheepsverl.; str. op N.-Guinea en Birma, 10-43 ..... 5718 B
Am. landing op Choiseul en Bougainville; Zeeslag bij Bougainville, 11-43 ..... 5726 B
2e Zeeslag bij Bougainville, 11-43 ..... 5736 B
3e, 4e en 5e slag bij Bougainville, 11-43 ..... 5744 B
Aanval op Bali; 1e slag b. d. Gilbert-eil., 11-43 5752 B
2e, 3e en 4e slag bij de Gilbert-eil., 11-43 .... 5760 B
Hernieuwde strijd in China; 6e luchtslag b. Bougainville; Luchtsl. b. de Marshall-eil.; overz. wederzijdsche verliezen, 12-43 ..... 5768 B
Chin. verliezen October, 12-43 ..... 5776 B
Jap. luchtaanv. op Bougainville, 12-43 ..... 5776 B
Am. land. op Nw.-Brittannië, 12-43 ..... 5784 B
Eilanden Gilbert-archipel ontruimd, 12-43 ..... 5784 B
Jap. successen b. Nw.-Brittannië, 12-43 ..... 5784 B
Strijd op Nw.-Brittannië, 12-43 ..... 5792 B
Strijd in China; oper. b. Tsjangtheh geëindigd, 12-43 ..... 5792 B
Am. landing op Nw.-Guinea; de strijd op Nw.-Brittannië, 1-44 ..... 5800 B
Luchtaanvallen op Gilbert-eil.; Borneo en Celebes, 1-44 ..... 5808 B
Luchtslag bij Nw.-Brittannië, 1-44 ..... 5816 B
Am. landing op Marshalleil.; geall. vliegt. verl. op Nw.-Brittannië, 2-44 5832 B
Strijd in Birma; actie Ind. nat. leger; strijd b. d. Marshall-eil., 2-44 5840 B
Strijd in Birma; Britsche div. omsingeld; geall. aanv. op Truk, 2-44 ..... 5848 B
Aanval op Truk afgesl.; 7e Br. div. in Birma vern.; Am. aanv. op Marianen; Jap. bez. Kwadjelin en Wotho overweld., 2-44 ..... 5856 B
Aanval op Am. vloot bij Marianen; Am. landing Admiraliteitseil., 3-44 ..... 5864 B
Strijd o. d. Admiraliteitseil., 3-44 ..... 5872 B
Jap. offens. op Bougainville; Jap. opm. i. Birma, 3-44 ..... 5880 B
Jap. troepen passeeren Br. Ind. grens, 3-44 .. 5888 B
Opmarsch in Br. Indië; overzicht strijd op Nw. Guinea, 3-44 ..... 5896 B
Omsingeling Imphal; ravitailleering gen. Stillwell bedr.; luchtaanval op Am. vloot bij Carolinen, 4-44 ..... 5904 B
Strijd in Birma; Kindat d. Jap. troepen bezet; Japansche opmarsch n. d. Brama-Poetra-vlakte 4-44 ..... 5912 B
Luchtaanval op Sabang; Jap. offensief in Br. Indië, richting Sengmai en Kohima-Dimapoer, 4-44 ..... 5920 B
Paletwa d. Jap. tr. veroverd; geallieerde landingen op Nieuw-Guinea; Hollandia heroverd; Jap. opmarsch in Honan (China), 4-44 5928 B
Britsche terugt. in Birma, Jap. veroveren Tsjengtsjau, 5-44 .... 5936 B
Jap. aanval op Parel; Loyang d. Jap. troepen bedreigd; nieuwe geall. landingen op Nieuw-Guinea, 5-44 .. 5944 B
Overzicht strijd in China; Loesjan en Lojang bezet; omsingeling Imphal. (Br. Indië) voltooid; 15.000 Br. Indiërs overgeloopen; Luchtaanval op Oost-Java en Soerabaya; Amer. landing op Biak, 6-44 5976 A
Amerik. luchtaanval op Japan; Amerik. vlootaanv. o. d. Marianen, 6-44 ..... 5984 A
Tsjangsja bezet; Amerik. landing o. d. Marianen; Zeeslag Stillen Oceaan, 6-44 ..... 5992 A
Strijd rond de Marianen; Strijd in China; Hengjang bereikt; Pinghsiang bereikt, 6-44 .. 6000 B

LUCHTOORLOG:

Luchtmachtverl.; Geall. aanval op Keulen, 7-43 5590
Br. aanv. Aken en Parijs, 8-43 ..... 5598 A
Geall. aanval op Hamburg, Dronthjem, Kiel, Hannover, Kassel en Remscheid, Duitsche aanv. op Hullen Londen, 7-43 5614
Geall. aanval op Roem. petr.gebied, Noorwegen, Hamburg, 8-44 .. 5622
Geall. aanval op Mannheim, Neurenberg, Bonn, Bochum, Duitsche aanv. op Engeland, 8-43 5630
Duitsche aanval op Engeland; geall. aanval op Vlissingen en Parijs, 8-43 5638
Luchtaanv. o. Berlijn, Engelsche steden, 2-43 5646
Luchtaanv. op München-Gladb., Rheydt en Berlijn, 9-43 ..... 5654 A
Verhoogde luchtactiviteit; aanvallen op Parijs, Berlijn, Mannheim, Stuttgart, München en Brussel, 9-43 5662
Luchtaanv. op Parijs en Nantes, 9-43 ..... 5670 A
Luchtaanv. op Hannover, Oldenburg, Nantes, Ludwigshafen, Mannheim, Darmstadt, Aken en Engeland, 9-43 .... 5678 A
Luchtaanvallen op Hannover, Brunswijk, Bochum en Hagen, 9-43 5686 A
Aanv. op München, Kassel, Frankfurt, Stuttgart en Londen, 10-43 5694 A
Aanval op Bremen, Hannover, Schweinfurt en Münster; luchtslag boven D'land; kol. Philipp gesneuveld. 10-43 5702 A
Aanval op Londen, Nisj, Napels ,Cassel en Frankfurt en convooi Middell. zee; kap. Nowotny ondersch.; 10-43 5710 A
Aanval op Great Yarmouth, Wiener Neustadt en Napels, bolsjew. verliezen, 10-43 .. 5718 A

Aanval op Wilhelmshaven, Keulen, Düsseldorf, Ipswick en Vaticaanstad, 11-43 ..... 5726 A
Aanval op Napels, Londen, West-Duitschland, en convooien Middell. zee, 11-43 ..... 5736 A
Aanval op N.W. D'land, Plymouth, Noorwegen, Mannheim en Londen, 11-43 ..... 5744 A
Aanval op Berlijn, Toulon, Sofia, Stuttgart, Frankf. a. M., Offenbach en Bremen, 11-43 5752 A
Phosphorbommen, 11-43 5753 A
Luchtaanval Berlijn; vergelding rede dr. Goebbels, 11-43 ..... 5757 B
Aanvallen op Bremen, Berlijn en Leipzig 12-43 ..... 5760 A
6000ste overwinn. jachteskader 52; 115 Sovjettoestellen van 4-7 Dec. vern., 12-43 ..... 5768 A
Aanval op Emden, Bari, Innsbruck, Bremen, Berlijn, 12-43 ..... 5776 A
Aanval op Innsbruck, Bremen, Frankfort a. M., Offenbach, Mannheim en Sofia; D'sche aanv. op Theemsmonding. 12-43 ..... 5784 A
Aanvallen op Berlijn, Aken, Rome en West-D'land, 12-43 ..... 5792 A
Aanval op Mannheim, Ludwigshafen, Parijs, Berlijn, Kiel en Stettin, 1-44 ..... 5800 A
Aanv. op San Remo, Lucca, Sofia, Midd. D.-land, Rome, 1-44 ..... 5808 A
Aanv. op Klagenfurt, Berlijn, Maagdenburg, 1-44 ..... 5816 A
Aanv. op Berlijn; prins zu Sayn-Wittgenstein gesneuveld, 1-44 ..... 5824 A
Aanv. op Frankf. a. M.; Londen, Brunswijk, Maagdenb.; 806 Br.-Am. toestellen in Jan. b. W. Europa vern., 2-44 ..... 5832 A
Aanval Zweedsch R. Kr. schip „Wiril"; Frankf. a. M., Brunswijk, Ludwigshafen, 2-44 ..... 5840 A
Aanval Londen, Rome, abd. v. Cassino, Castel Gandolfo, Berlijn, Helsinki, 2-44 ..... 5848 A
Overz. luchtaanv. op Londen, 2-44 ..... 5850 A
Aanval op Londen, Leipzig, Stuttgart, Schweinfurt, Gotha; 806 Anglo-Am. vliegt. in Januari vernietigd, 2-44 ..... 5856 A
Aanval op Augsburg, Regensburg, Fürth, Helsinki, Brunswijk, Londen, Vaticaanstad, Parijs en Rome, 3-44 5864 A
Luchtaanv. op Bonn, Keulen, Berlijn en Rome; luchtslag b. h. IJsselmeer, 3-44 ..... 5872 A
Aanval op Ital. steden, Londen, Stuttgart, Brunswijk, Augsburg en Ulm; Duitsch schip in Spaansche w. vernietigd, 3-44 ..... 5880 A
Aanval op München, Friedrichshafen, Frankf. a. d. Main, Ludwigshafen, Berlijn, Hull en Londen, Maj. zum Lippe-Weissenfeld gesneuveld, 3-44 .. 5888 A
Aanval op Ruhrgebied, Bristol, Brunswijk, Neurenberg; kol. Wilke gesneuveld, 3-44 .. 5896 A
Aanval op Z.W., Z.O. D'land, Zwitserland, Boedapest, Boekarest en Ploesti, 4-44 ..... 5904 A
Aanval op W., M., N., O. en M. D'land. Brunswijk, Posen, Stettin, Aken, Augsburg, Schweinfurt en Boedapest, 4-44 ..... 5912 A
Aanvallen op Belgrado, Boedapest, Kroonstad, Berlijn, Parijs, Kassel, Paderborn, Keulen, Londen en Hull; Zw. hospitaalsch. d. Amer. vliegt. tot zinken gebracht, 4-4 ..... 5920 A
Aanvallen op Hamm, Koblenz, Dusseldorf, Brunswijk, Weenen, Mannheim, Boekarest, Friedrichshafen, Karlsruhe, Essen, Schweinfurt, München, Bristol en havens en scheepsconcentraties a. d. Engelsche kust, 4-44 .... 5928 A
Aanvallen op Berlijn, Plymouth, Florence, Frankrijk, Ploesti en Turnu-Severin. Overzicht geall. verliezen 1944, 5-44 ..... 5936 A
Aanvallen op Kroonstad, Boekarest, Berlijn, Rouaan, Elboeuf, Seine-et-Oise, Brussel, Mechelen, Namen, Brunswijk, Luik, Karijk. Wiener-Neustadt en Saarbrücken, 5-44 5944 A
Voorbereiding invasie O.KW., 5-44 ..... 5952 A
Aanvallen op Kanaalkust, Balkan, N.W. en Midden Duitschland, op steden Brüx, Berlijn, Leuven, Stettin, Osnabrück, Bristol, Portsmouth, Herenthals, Lokeren, Aarschot, Luik, Hasselt, Antwerpen, Namen, Bijssel, Valenciennes, Epinal, Belgrado, Ploesti, Brunswijk, Keulen, 5-44 .... 5952 A
Aanvallen op Duitschland; op steden Duisburg, Kiel, Dortmund, Brunswijk, Portmouth, Saarbrücken, Berlijn, Wiener-Neustadt, Aken en Müllhausen, 5-44 .... 5960 A
Aanvallen op Mannheim, Ludwigshafen Saarbrücken, Trier, Aken, Keulen, Torquay, Brighton, Leipzig, Posen, Kottbus, Falmouth, Portsmouth, Osnabrück, Hamm en Ploesti; Overzicht geall. vliegtuigverliezen Mei '44, 6-44 ..... 5968 A
Aanvallen op Ploesti, Kroonstad, Turnu-Severing, Belgrado, München, 6-44 5975
Overzicht luchtaanvallen op België en Frankrijk, 6-44 ..... 5976 B
Aanvallen op Bulg.-Roem. gebied, Recklinghausen, Essen, München, Boedapest, 6-44 5984
Aanvallen met vergeldingswapen „V 1" op Londen en Z. Engeland, 6-44 5984
Aanvallen met vergeldingswapen „V 1" voortgezet; bijzonderheden, 6-44 ..... 5985 A
Aanvallen op Weenen, Presburg, Hamburg, Bremen, Hannover, Wesermünde, Maagdenburg, Stettin, Berlijn; Vergeldingsaanvallen op Londen en Z. Engeland, 6-44 5992
Aanvallen op Giurgiu, Ploesti, Bremen, Boedapest, Weenen, Saarbrücken, Maagdenburg en Wittenberg, 6-44 .. 6000
„V 1"-storingsvuur op Londen voortgezet, 6-44 6000

NAOORLOGSPLANNEN:

Voorstel der Sovjet-Unie met Duitsche weermacht, 5-44 ..... 5955 B

OOSTELIJK FRONT:

Strijd ontbrand, pantserslag Bjelgorod-Orel, 7-43 5590
Veldslag bij Bjelgorod en Orel, 7-43 ..... 5598 A
Sovjet-offensief; Sovjetverl.: overz.; Aanval Noorsche kust, 7-43 .. 5605 A
Sovjet-aanval gebied v. Orel; Bolchof ontruimd, 7-43 ..... 5613 A
Sovjet-offensief; Orel ontruimd. Roem. petroleumgeb. gebombard., 8-43 ..... 5621 A
Strijd in sectoren Orel, Bjelgorod en Wjasma, 8-43 ..... 5629 A
Hev. Sovjet-aanvallen langs geh. front; 14.500 tanks vernietigd, doorbraakpog. afgeslagen, 8-43 ..... 5637 A
Charkof, Bjelgorod, Achtyrka ontr. 8-43 ..... 5645 A
Taganrog ontr., 9-43 .... 5654 A
Stalino en Mariopol ontr.; Aanv. op Spitsbergen, 9-43 ..... 5661 A
Frontverkorting, Nowo-rossisk en Briansk ontr. 9-43 ..... 5670 A
Frontverkorting; Poltawa, Anapa ontr. 9-43 .. 5678 A
Roslawl, Smolensk, Temrjoek ontr., 9-43 5686 A
Taman, Krementsjoeg ontruimd. Sovjet aanv. afgeslagen. Sovjet-verliezen overz., 10-43 .... 5694 A
Koebanbruggenhoofd, Saporosje ontr., 10-43 .. 5702 A
Sovjet-offensief hervat; Dnjeprdoorbraak afgedamd, landing Krim afgesl., 10-43 ..... 5710 A
Melitopol en Dnepropetrofsk ontruimd; tankslag bij Krivoy Rog, 10-43 ..... 5718 A
D'tsche tegenaanv. bij Kriwoy Rog; Sovjetlanding o. d. Krim; Aanv. bij Perekop; offensief bij Kief, 11-43 5726 A
Kief ontruimd; Sovjetoffensief bij Newel en Kief, 11-43 ..... 5736 A
Regen en sneeuw. Sjitomir ontruimd. D'sch tegenoffensief bij Kief. Poolsche troepen overgeloopen, 11-43 ..... 5744 A
Sjitomir heroverd; Gomel ontruimd, 11-43 .. 5752 A
Aanh. zware gevechten; Korosten heroverd; 12-43 ..... 5760 A
Belemmerende weersomstandigheden; landingshoofd in Straat v. Kertsj opger., 12-43 .. 5768 A
Tsjerkassy ontruimd; Succesv. D'sche tegenaanvallen; Sovjetverl. 3 Nov.-13 Dec., 12-43 .... 5776 A
Bolsj. aanvallen b. Cherson, Kirowograd, Newel, Nikopol en Witebsk afgeslag.; D'sche tereinwinst bij Kirowograd en Korosten, 12-43 ..... 5784 A
Geslaagde D'sche aanvallen bij Resjitsa en Kirowograd; Korosten ontruimd, 12-43 ..... 5792 A
Overz. situatie per 6 Jan., 1-44 ..... 5800 A
Overzicht situatie p. 15 Jan., 1-44 ..... 5808 A
Slag n. h. Noorden verpl.; overz. slag b. Witebsk, 1-44 ..... 5816 A
Overz. situatie; elast. D'sche verd. i. h. N.; D'sche initiatief in h. Z., 1-44 ..... 5824 A
Bolsj. offens., 4 brandp. Jamburg, Rowno, Loezk ontr., 2-44 ..... 5832 A
Nikopol ontr.; overzicht situatie, 2-44 ..... 5840 A
Verm. activiteit; Staraja Roessa ontr.; ingesl. divisies bevrijd, 2-44 5848 A
Bevr. d. b. Tsjerkassy ingesl. divises, 2-44 .. 5849 A
Distanc.bew.; Cholm, Kriwoi-Rog, Rogatsjef ontr.; Optr. Estl. vrijwilligers, 2-44 ..... 5856 A
Sovj.aanv. o. d. Narwa; offensief richting Witebsk; D'sch afweersucc. b. Rogatsjef, Newel, Kriwoi-Rog, 3-44 5864 A
Sovjettroepen dringen D'sche linies bij Kriwoi Rog binnen; spoorl. Tarnopol-Odessa bereikt; Oeman ontruimd, 3-44 ..... 5872 A
Zw. gev. i. d. Zuid. sector; aanval op Tarnopol afgesl.; Cherson ontr.; Reg. „Gen. Seyffardt" eerv. vermeld, 3-44 ..... 5880 A
Strijd tusschen Boeg en Dnjestr, Winnitza en Smerinka ontr., 3-44 .. 5888 A
Sovjet-offensief voortgezet; Balti, Proeskoerov, Nicolajef, Czernowitz ontruimd; D'sche tegenaanv. b. Kowel; maj. Rudel onderscheiden, 3-44 .... 5896 A
Sovjet-aanvallen afgesl., Duitsch afweersucces tusschen Dnjepr en Tsjaussy; distancieeringsbew. t. O. v. d. Dnjepr voortgezet; garnizoen v. Kowel, 4-44 ..... 5904 A
Sovjetopmarsch op de Krim; Kertsj en Odessa ontruimd; Sovjetopmarsch in Roemenië tot staan gebracht; D'sch-Hong. tegenaanval b. Stanislau; Delatijn heroverd, 4-44 5912 A
Teodosia en Simferopol ontruimd; strijd bij Tarnopol geëindigd; Nadworna en Ottynia heroverd, 4-44 ..... 5920 A
Bolsjew. aanvallen aan beneden-Dnjepr hervat; doorbraakpogingen bij Jassy verijdeld; aanvallen op Sebastopol afgeslagen; D'sche terreinwinst bij Kowel, 4-44 ..... 5928 A
Sovj. aanv. a. Dnjestr en Sereth afgeslagen; D'sche terreinwinst bij Kowel, 5-44 ..... 5936 A
Sebastopol ontr.; sovj.-bruggenh. a. d. ben.-Dnjestr opgeruimd, Afweerslag tusschen Proeth en Moldau beeindigd, 5-44 ..... 5944 A
Ontruiming v. de Krim, 5-44 ..... 5952 A
Gevechten tusschen Karpathen en Dnjestr en Z. van Berezina, Duitsche luchtaanv. op Ostrof, Pleskau, Smolensk, Rowno, Sarny, Sd lboenowo, 5-44 ..... 5952 A
Beperkte gevechtsactiviteit; D'sche luchtaanvallen op spoorwegknooppunten en troepenconcentraties, 5-44 5960 A

Beperkte activiteit; Duitsche terreinwinst b. Jassy; Sovjet-achterl. gebombardeerd, 6-44 .. 5968 A
Beperkte activiteit, nwe D'sche terreinw. b. Jassy; Sovjet-offensief tegen Finland geopend, 6-44 5975
Sovjet-offensief o. Karelische landengte; Finsche terugtocht; Wederz. voorbereidingen op zomeroffensief, 6-44 5984
Voortzetting Sovjet-offensief tegen Finland; Wiborg ontruimd; bolsjewistisch zomeroffensief i. d. sector Orsja begonnen, 6-44 ..... 5991 A
Witebsk en Orsja ontruimd; garnizoenen breken omsingelingsring; Karhumaeki en Petroskoj door Finsche troepen prijsgegeven, 6-44 ..... 6000 A

RECAPITULATIE:

1-9-39—31-12-39 5655
—. id. 1-1-40—19-5-40 5679
— 20-5—25-9-40 5687
— 26-9—31-12-40 5695
— 1-1-41—28-2-41 5711
— 1-3—2-4-41 5719
— 3-4-41—30-4-41 5737
— 1-5-41—30-6-41 5777
— 1-7-41—31-8-41 5785
— 1-9-41—31-10-41 5793
— 1-11-41—31-12-41 5801
— 1-1-42—28-2-42 5817
— 1-3-42—31-5-42 5825
— 1-6-42—31-7-42 5833
— 1-8-42—30-9-42 5857
— 1-10-42—31-10-42 5905
— 1-11-42—30-11-42 5913
— 1-12-42—31-12-42 5929

WESTELIJK FRONT:

Overvallen Kanaalkust afgeslagen; Dover, Deal en Folkestone gebombardeerd, 12-43 ..... 5792 A
Beschieting Kanaalkust, 1-44 ..... 5816 A
Schiereiland Cherbourg afgesneden; aanval op de vesting begonnen; overzicht verliezen invasievloot, 6-44 ..... 5991 A
Cherbourg ingesloten; stad ontruimd, havens verwoest, verbeten tegenstand forten; zware gevechten in het gebied van Caen en Tilly, 6-44 ..... 5999 A

ZEEOORLOG:

Gevechten Midd. Zee, 7-43 5590
Geall. scheepsverl., 7-43 5598 A
Geall. verl., Midd. Zee, 7-43 5606
Br. aanv. schepen voor de Ned. kust, 7-43 5606
Geall. verl., 7-43 5614
Tonnageverlies, Juli, geallieerden, 796.991 br.t., 8-43 5622
Aanv. o. Gibraltar, 8-43 5622
Tonnageverlies 1e halfj. '43, geall. 3.1 mill. ton, 8-43 5630
Convooislagen Atl. Oc. en Middell. Zee, 8-43 .. 5638
Engelsche kruiser vern., 8-43 5646
Tonnageverl. Aug. '43, geall. 377.000 brt., 9-43 5654 A
Ital. vloot n. Malta, 9-43 5670 A
Hern. activiteit Duitsche duikb., 9-43 ..... 5678 A
Tonnageverl. Sept. '43, geall. 315.700 br.t., 9-43 5686 A
Convooislag Middell.zee, 10-43 ..... 5694 A
114.200 brt. Anglo-Am. scheepsruimte vernietigd, 10-43 ..... 5702 A
54.000 brt. Anglo-Amerik. tonn. vernietigd, 10-43 5710 A
Zeegev. Kanaal. Britsche kruiser vernietigd; kap. Lüth ondersch., 10-43 ..... 5718 A
Tonnageverlies Oct. '43 geallieerden 301.700 brt.; 28.500 door duikbooten vern., 11-43 ..... 5726 A
Luchtaanvallen convooien Middell. zee; aanval motortorpedobooten in Kanaal; duikbootactie, 11-43 ..... 5736 A
Luchtaanvall. konvooien Atl. Oc. en Middell. Z.; 56.000 b.r.t. vernietigd, 11-43 ..... 5742 A
Tonnageverlies Nov. 1943 geall. 306.900 brt., 36.000 brt. door duikbooten vern., 12-43 .. 5760 A
43.000 brt. door duikbooten vern.; gevecht v. d. Nederl. kust, 12-43 .... 5768 A
Duikbooten i. d. Finsche Golf vernietigd, 12-43 5784 A
34.500 ton Anglo-Amerik. tonn. en 9 torpedojagers vernietigd; slagsch. „Scharnhorst" tot zinken gebracht, 12-43 5792 A
225.200 brt. Anglo-Amer. tonnage in Dec. vernietigd; 47.500 brt. handelstonnage getorpedeerd; 21 torpedojagers vernietigd, 1-44 .. 5800 A
Aanval kust v. Cyrenaika; aanv. Alg. kust, 32.000 ton vernietigd, 1-44 ..... 5808 A
36.500 ton, 3 torpedoj., 2 duikb. vern., 1-44 .. 5816 A
178.000 brt. Anglo-Amer. tonnage, 44 oorlogsch. in Jan. vernietigd; 32.000 brt. i. d. N. IJszee t. zinken gebr., 2-44 ..... 5832 A
70.000 brt. scheepsr. vernietigd, 2-44 ..... 5840 A
Zeegevecht v. IJmuiden, 2-44 ..... 5848 A
Operaties b. Nettuno; escortejagers i. d. Atl. Oceaan vern.; Britsch convooi in Kanaal aangev., 2-44 ..... 5856 A
Tonnageverlies Februari '44 geall. 144.000 ton; 35.000 ton d. duikbooten vern., 3-44 ..... 5864 A
Zeegevecht b. IJmuiden; geall. convooi v. d. Alger. kust aangevallen; 16 torpedojagers d. D'sche duikb. vernietigd, 3-44 ..... 5872 A
46.000 ton en 5 torpedojagers d. D'sche duikb. vernietigd, 3-44 ..... 5888 A
Tonnageverlies Maart '44 156.000 ton; 23.000 ton d. duikbooten vern., 3-44 ..... 5896 A
14 Torpedojagers vernietigd; slagschip„ Tirpitz" in actie, 4-44 .. 5904 A
37.000 ton en 3 oorlogsschepen door D'sche duikbooten vernietigd, 4-44 ..... 5912 A
Aanval op Br. convooi b. d. Engelsche Zuidkust; 9100 b.r.t. vernietigd, 4-44 ..... 5928 A
Tonnageverlies April '44, 153.820 ton en 34 oorlogschepen; 32.000 ton en 5 torpedojagers in N. IJszee vernietigd; Overz. geall. verliezen 1944 5-44 .. 5936 A
Geall. convooi bij Alg. aangevallen, 5-44 .... 5944 A
Tonnageverlies Mei '44 131.700 ton en 30 oorlogsschepen, 6-44 .... 5968 A
13.000 ton door D'sche duikb. tot zinken gebracht, 6-44 6000

ZUIDELIJK FRONT:

Eng. aanval It. gebied, luchtmachtverl., 7-43 .. 5590
Eng.-Am. landing op Sicilië, overz., 7-43 .... 5598 A
West Sicilië ontruimd; Am. aanval op Rome; aonv. op Napels, 7-43 5605 A
Geall. aanval op Livorno en Kreta; hevige strijd op Sicilië, Nicosia ontruimd, 7-43 ..... 5613 A
Catania (Sicilië) ontr., Roem. petr.gebied gebombard., 8-43 ..... 5621 A
Sicilië: elast. verdediging, luchtaanvallen o. Rome, Milaan, Turijn, 8-43 ..... 5629 A
Sicilië ontruimd; zware luchtaanv. op Italië, 8-44 ..... 5637 A
Luchtaanv. Ital. steden, 8-43 5646
Engelsche landing Z.-Italië, 9-43 ..... 5654 A
Ontw. Ital. legers; Anglo-Am. landingen b. Calabrië en Salerno .. 5661 A
Hev. strijd m. Anglo-Am. troepen; ontw. Ital. legers; Ital. vloot naar Malta, 9-43 ..... 5670 A
Overz. geall. verliezen; Sardinië ontr., 9-43 .. 5678 A
Napels ontr., Spalato en Korfoe bez., 9-43 .... 5686 A
Corsica ontr., Kos bezet, 10-43 ..... 5694 A
Voortgezette Anglo-Am. aanvallen, 10-43 ..... 5702 A
Plaatselijke gevechten, 10-43 ..... 5710 A
Vertraagde activiteit in Italië; Levitka verov., 10-43 ..... 5718 A
Plaats. gevechten, 11-43 5726 A
Toenemende gevechtsactiviteit, 11-43 ..... 5736 A
Landing op Leros; eilanden bij Fiume bezet, 11-43 ..... 5744 A
Geall. steken Sangro over; Samos bezet, 11-43 ..... 5752 A
Engelsch offensief, 12-43 5760 A
Heen- en weer golvende operaties in Italië; voortz. zuiveringsactie in den Balkan, 12-43 .. 5768 A
Britsche doorbr. poging in Z. Italië verijdeld, 12-43 ..... 5776 A
Britsche aanvallen bij Ortona; benden in Bosnië vernietigd, 12-43 .. 5784 A
Ortona ontruimd; 12-43 5792 A
Strijd t. W. v. Venaïro, bij Cervarro en Monte Forchia, 1-44 ..... 5808 A
Am. landing b. Nettuno; geall. aanv. b. Casino afgesl., 1-44 ..... 5824 A
Hev. strijd bij Nettuno en Cassino, 2-44 ..... 5832 A
Aanv. op Cassino afgesl.; Anglo-Amer. aanv. op Castel Gandolfo; geall. verl. bij Nettuno, 2-44 5840 A
Geall. teruggedr. b. Nettuno, aanv. op Cassino afgesl., 2-44 ..... 5848 A
Overz. landing b. Nettuno, 2-44 5850
D'sche stellingen b. Nettuno verbeterd, 2-44 .. 5856 A
5700 gevangenen b. Nettuno; geall. troepen bij Aprilia vern., terreinwinst b. Anzio, 3-44 5864 A
Bep. activiteit in Italië; Februari-resulaten v. d. strijd in den Balkan, 3-44 ..... 5872 A
Toen. activiteit bij Nettuno en Cassino, geall. aanv. afgesl., le comm. repl. Ital. troepen, 3-44 ..... 5880 A
Cassino, geall. aanv. afgesl.; aanval op convooi bij N.-Afrika, 3-44 ..... 5888 A
Geen verandering i. d. situatie bij Cassino, 3-44 ..... 5896 A
Aanval op convooi v. N. Afrika; stoottroepactiviteit bij Cassino, 4 44 ..... 5904 A
Aanval op Rhodos afgeslagen; 42.000 ton i. d. Middell. Zee beschadigd; geall. steunpunten b. Nettuno vernietigd, 4-44 ..... 5912 A
Steunpunten bij Nettuno heroverd; convooi v. d. Afr. kust gebombardeerd, 4-44 .. 5920 A
Steunpunt bij Nettuno heroverd; aanval bij Aprilia afgeslagen, 4-44 5928 A
Overz. geall. verliezen April op de Balkan; geen wijzigingen i. It., 5-44 ..... 5936 A
Beperkte activiteit in It.; kerngeb. Kroatië v. comm. benden bevrijd, 5-44 ..... 5944 A
Offensief der Geallieerden bij Cassino, 5-44 5952 A
Duitschers ontruimen Cassino en trekken zich bij Gaeta en Pontecorno terug, 5-44 .... 5952 A
Opleving activiteit Nettunofront, 5-44 ..... 5952 A
Voortz. geall. offensief; D'sche troepen trekken op Rome terug; geall. verbinding tusschen Cassino- en Nettuno-front, 5-44 ..... 5960 A
Voortzetting geall. offensief; Aprillia, Ceccano, Carpineto ontruimd; D'sche distancieeringsbeweging voortgezet, 6-44 ..... 5968 A
Voortzetting geall. offensief; Rome ontruimd; Civita Vecchia en Tarquinia door Anglo-Amerikanen bezet; succesvolle D'sche operaties in Kroatië en op de Balkan; Overzicht geall. verliezen April o. d. Balkan, 6-44 5975
Duitsche terugtocht; Viterbo, Aquapendento, Orvieto ontruimd, 6-44 5984
Duitsche terugtocht; Elba ontruimd, 6-44 .... 5991 A
Terugtochtsbewegingen i. Italië voortgezet; comm. benden o. d. Balkan vernietigd, 6-44 6000

WETENSCHAPPEN

ALGEMEEN:

Uitr. Nobelpr. uitgesteld, 11-43 ..... 5757 H

ARCHEOLOGIE:

Opgravingen Trier, 11-43 5745 A

ASTRONOMIE:

Nieuwe planeet, 12-43 .. 5767 A
Veranderende hemelpool, 1-44 ..... 5804 B
Levensduur der sterren, 5-44 ..... 5943 A

BIOLOGIE:

Paling, levensgewoonten, 7-43 ..... 5599 A

DIERGENEESKUNDE:

Mond- en klauwzeer, 11-43 ..... 5741 A
— id., 11-43 ..... 5759 C

GENEESKUNDE:

Kinderverlamming, 8-43 5647 A
Geneesmiddelen, nwe, 9-43 ..... 5671 B
Phosphorwonden, 11-43 5753 A
Geneesm. nwe, 3-44 .... 5858 B
Nw. middel tegen suikerziekte, 3-44 ..... 5886 C
Penicilline, 3-44 ..... 5894 A
Nieuwe behandeling bevriezingen, 5-44 .... 5933 H

GEOLOGIE:

Wichelr. D'land afgesch., 9-43 ..... 5681 B

METEOROLOGIE:

Europ. klim.wijz., 9-43 .. 5671 C
Wolkvorming vliegtuigen, 11-43 .....5741 B
Kunstm. klim.vorm., 3-44 ..... 5858 A

NATUURKUNDE:

Atoomsplitsing, 9-43 .... 5682 B
Ultrasonore trillingen, 3-44 ..... 5894 B

PARAPSYCHOLOGIE:
Voordr. prof. Greven, 12-43 ..... 5780 B
PHYSIOLOGIE:
Geestelijke ontwikkeling en rijpheid, 5-44 ..... 5958 A
PRAEHISTORIE:
Opgravingen in Kenya, 5-44 ..... 5943 A
SCHEIKUNDE:
Zeewater als leverancier van grondst., 11-43 .... 5759 B
WIJSBEGEERTE:
Dr. C. J. Wijnaendts Francken overl., 4-44 5911 E
Prof. Hessing overl., 5-44 ..... 5927 A
Prof. Goedewaagen over Ned.-Duitsche wijsg. betrekkingen, 5-44 .. 5959 A
ZOOLOGIE:
De mustang in N. Amerika, 1-44 ..... 5815 A
Kl. walvisch op Texel, 1-44 ..... 5823 B

IJ

IJSLAND

Opheffing bondsacte m. Denemarken, 1-44 .... 5814 D
Sovjetgezant aangekomen, 3-44 ..... 5886 B
Nota Deensche reg., 4-44 5927 C
Boodschap koning van Denemarken, 5-44 .... 5939 C
Volksstemming, 6-44 .... 5966 F
Republiek uitgeroepen; Björnsson president, 6-44 ..... 5990 C

Z

ZUID-AFR. UNIE

„Cape Corps" onlusten, 7-43 ..... 5595 D
Gouv.-g. Duncan, overl., Ren, J. de, ben., 7-43 5602 C
Rede Smuts, 12-43 ..... 5766 H
Rede Smuts over naoorlogsprobl., 6-44 .... 5967 G

ZUID-SLAVIE

Zetelverplaatsing v. Londen n. Kairo, 8-43 .... 5628 C
Comm. emigr. regeering Moskou, 12-43 ..... 5773 D
Tito, maarschalk, 12-43 5773 D
Positie koning Peter, 12-43 ..... 5791 C
Rand. Churchill b. maarsch. Tito, 3-44 .. 5871 D
Emigr.-reg. kabinetswijziging, 5-44 ..... 5955 F
Onderhandel. koning Peter en maarsch. Tito, 6-44 ..... 5989 F

ZWEDEN

BEVOLKING:
Aantal per eind '43, 5-44 5934 C
BINNENLAND:
Verkl. Hansson, 2-44 .... 5845 D
Soc.-democraten weigeren samenwerking m. communisten, 6-44 .... 5967 D
BUITENLAND:
Duitschl., transitoverk., 8-43 ..... 5628 B
— incident zeestrijdkr., 8-43 ..... 5653 C
— Critiek Duitsche pers, 9-43 ..... 5660 B
Eng. neutr. schending, 8-43 ..... 5651 A
Protest inzake arrestatie Noorsche studenten, 12-43 ..... 5766 F
Troonrede kon. Gustaaf, 1-44 ..... 5804 C
Aanval vreemde vliegt., 2-44 ..... 5855 G
— Protest d. Sovjet-Unie afgewezen, 3-44 5871 A
Bemiddeling Finland—Sovjet-Unie, 3-44 .... 5884 A
Overz. buitenl. pol., 3-44 5894
Duitschland, waarsch. a. d. pers t.a.v. berichtgeving bombardementen, 4-44 ..... 5908 F
Engeland en Ver. Staten verlangen stopzetting handelsverkeer m. D'land, 4-44 ..... 5917 B
—, Geall. nota t.a.v. handelsverkeer met D'land afgewezen, 4-44 5925 D
— Antwoord Zweedsche regeering, 5-44 ..... 5934 C
— Geall. onderh. met part. firma's, 5-44 .... 5949 F
— 437 firma's op geall. zwarte lijst, 6-44 ..... 5990 B
Ver. Staten, noodlanding bommenwerpers, 6-44 .. 5997 D
HANDEL, NIJVERHEID:
Houth. overz., 8-43 .... 5642 B
Nederl. betal.verk., 10-43 5706 A
Positie Kreugerconcern, 3-44 ..... 5893 E
REGEERING:
Kab. Hansson:
Justitie, min. afgetr., 9-43 ..... 5659 B
— Bergquist ben., 9-43 5659 B
— Zonder portef. Quensel, Rübbestad ben., 9-43 ..... 5659 B
VERKEER:
Vrije doorvaart Skagerrak stopgezet, 11-43 .. 5724 C
VOLKSGEZONDHEID:
500.000 rheuma-patiënten, 6-44 ..... 5990 B
WEERMACHT:
Invasie, prevent. maatr., 7-43 ..... 5603 B
Mobilisatiekosten, 3-44 5875 G
Partisanenformaties, 4-44 ..... 5903 I
Mut. legerleiding, 4-44 5903 I
Noodl. Amerik. bommenwerpers, 6-44 ..... 5997 D
WETENSCHAPPEN:
Uitr. Nobelpr. uitgesteld, 11-43 ..... 5757 H

ZWITSERLAND

BINNENLAND:
Eidgenoess. Sammling, opheffing, 7-43 ..... 5595 G
Nat. Gem. Schaffhausen, opheffing, 7-43 ..... 5595 G
Nicole gearrest., 8-43 .... 5652 B
—, vrijgel., 9-43 ..... 5684 E
Nat. Raad, samenstell., 11-43 ..... 5735 D
Volkenbondsraadzaal verbrand, 4-44 ..... 5911 D
Soc.-dem. partij zuiveringsactie, 6-44 ..... 5966 E
BUITENLAND:
Roode Kruis schenkt gecondenseerde melk aan Utrechtsche jeugd, 7-43 5599 A
Wering van vluchtelingen, 5-44 ..... 5959 D
LUCHTAANVALLEN:
Bern en Genève, protest, 7-43 ..... 5602 F
Am. vliegers geïnt., 8-43 ..... 5643 D
Schaffhausen gebombardeerd; Amer. verontschuldiging, 4-44 .. 5811 D
— schade, 5-44 ..... 5949 G
VERKEER:
Tourisme:
Hotelwezen, ontwikkeling, 7-43 ..... 5595 G
WEERMACHT:
Am. vliegers geïntern., 8-43 ..... 5643 D
Mobilisatie grenstr., 9-43 5667 A

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

GEÏLLUSTREERD DAGBOEK VAN HET HEDENDAAGSCH WERELDGEBEUREN MET VOORTDUREND BIJGEWERKTEN INDEX

PERMANENTE INDEX VOOR DE PERIODE 3 JULI 1944—1 JULI 1945

Handleiding bij het gebruik van den index

De verwijzing naar het berichtenmateriaal geschiedt in den index door vermelding van pagina, kenletter, maand en jaartal (7-43 is Juli 1943). De berichten zijn gerangschikt volgens Landen of Gebieden (België, Italië, Insulinde, Europa, enz.) en enige andere rubrieken als:

AFBEELDINGEN (Bekendmakingen, Foto's, Grafieken, Kaarten)
BIOGRAFIEEN
INTERNATIONAAL (Conferenties, Organisaties, enz.)
OVERZICHTSPAGINA'S
WERELDOORLOG
WETENSCHAP EN TECHNIEK

DE RUBRIEK NEDERLAND IS GESPLITST IN NEDERLAND (bezet) EN NEDERLAND (bevrijd)
Al de bovenvermelde rubrieken zijn alphabetisch gerangschikt.
De in iedere rubriek opgenomen berichten zijn verdeeld in groepen, welke worden aangegeven door alphabetisch gerangschikte trefwoorden. Voor Nederland luiden deze trefwoorden o.a.

ARBEID (-sdienst, -sinzet, -sorganisaties enz.)
BELASTINGEN
BEVOLKING
BEZETTING (Rijkscommissariaat, verorden. enz.)
BUITENLAND
DISTRIBUTIE
GELD- EN BANKWEZEN
GEMEENTEN
GODSDIENST
HANDEL - NIJVERHEID (w.o. Prijsvorming en -beheersing)
JUSTITIE (Politie)
KUNST EN CULTUUR
MILITAIRE ZAKEN
N.S.B.
OPVOEDING, ONDERWIJS EN JEUGDBEWEGING
OORLOGSSCHADE
PERS
RADIO
RODE KRUIS
SOCIALE ZAKEN
SPORT
STAATKUNDE
VERKEER EN ENERGIE
VERZEKERINGEN
VOEDSELVOORZIENING (Distributie, Land- en Tuinbouw, Veeteelt en Visserij)

Voor KRIJGSVERRICHTINGEN der diverse landen, zie het chronologisch overzicht onder „WERELDOORLOG (2e)".

ABESSINIE

Aanspr. op It. Eritrea, 9-4-45 ..... 6257 H
£ 10.000 voor S.U., 9-4-45 ..... 6257 I

AFBEELDINGEN

BEKENDMAKINGEN E.D.

Bekanntmachung begin Sept. '44, 9-44 ..... 6075 A
Zuinig met gas en electra, 9-44 .. 6075 A
Oproep a. Duitsche soldaten door S.H.A.E.F., 9-44 ..... 6084 A
Oproep N.S.B.ers, 9-44 ..... 6085 A
Bekanntmachung te Utrecht, 9-44 6086 A
Nur für Wehrmacht, 9-44 6105
Bekenmaking Zaandijk, 12-44 6165
Bekendm. v. Enkhuizen, 12-44 .... 6170a
Aankondiging der Duitschers om te werken, 12-44 6179
Opr. t. aanmelding om te werken 6188b
Affiche-oproep. arbeiders voor Meppel-Groningen 6217
Affiche illegaliteit voor oproep arbeiders 6235
Affiche Goebbels „moed houden" 6237
Bekendmaking Centr. Keuken te Den Haag 6242
Geall pamfl. voor D. soldaten 6243
Oproep omtr. oorlogsbuit 6299
Tweede procl. luit-gen. Foulkes .. 6301
Oproep der D. 6194b
Opr. D. antw. illigaliteit 6198b
Zevenaar: Bekendmaking 6212a

FOTO'S BINNEN TEKST:

Aalders, prof. dr. W., 3-45 ..... 6247 H
Amerik. postzegel ter herinn. a. landing op Iwojima 6256
Amerik. in strijd bij Okinawa 6256
Ammers-Küller, J. v., 8-44 6051
Ansingh, Lizzy, 3-45 ..... 6230 B
Bernhard, Z.K.H. Prins 7-5-45 6279
Beaverbrook, 10-44 ..... 6108 K
Bosch, jhr. Ridder von Rosenthal 6281
Breitscheid, 9-44 6088
Capitulatie Duitsland 6274
Capitulatie-overeenk. v. Nederland 6275
Capitul.-overeenk. v. Duitschl. .. 6278
Capitulatie Wageningen 6280
Churchill, 9-44 ..... 6100 A
Colijn, Dr. H., 12-11-44 ..... 6153 F
Concentratiekam Hannover-Harlen 6296
Curzon, 12-44 ..... 6168 E
Dagorder Prins Bernhard aan B.S. 6292
Damaskinos, 1-45 ..... 6185 C
Deutsche Zeitung - dood Hitler .. 6272
De Vlugt, dr. W., 2-45 6210
Dewey, Th., 8-44 ..... 6050 A
Doolaard, A. den, 11-44 ..... 6160 A
Doriot, Joe, 2-45 ..... 6219 D
Drees, W. ..... 6313 A
Eden, 24-4-45 ..... 6267 C
Eisenhower 6194a
Fabricius, Johan, 11-44 ..... 6160 A
Foulkes, lt.-gen. 6279
Friedeburg teekent cap. op Russ. Hoofdkwartier 6288
Gaulle, De, 10-44 ..... 6109 F
Gerbrandy, mr. P. S., 4-45 ..... 6251 B
Grohé ..... 6029 A
Guderian, Gen.ob., 8-44 ..... 6036 B
Gustaaf, Kon., 1-45 ..... 6192 E
Harold Alexander, 11-44 ..... 6162 C
Heuven Goedhart, mr., 11-44 ..... 6153 C
Himmler na zelfmoord 6302
Hoover, Herbert, 10-44 ..... 6131 D
Huizinga, prof. dr. Joh., 2-45 ..... 6209 C
Keitel teekent cap. op Russ. H.K. 6288
Kleffens, mr. E., 10-44 ..... 6106 B
Kluge, v., 7-44 ..... 6012 A
Koningin, H.M. de 6274
Koolen, mr. dr. D., 3-45 ..... 6247 A
Kruls, 9-44 ..... 6097 A
Kruls, gen-maj. H. J. 6280
Lammers, dr. H., 8-44 ..... 6034 A
Léhar, Frans, 30-4-45 ..... 6277 H
Lloyd George, 3-45 ..... 6248 C
Lijken in Zuiderkerk, 1-45 6200
Mackenzie King, 12-44 ..... 6165 G
Mannerheim, maarsch., 8-44 ..... 6046 B
Michael, Kon., 9-44 ..... 6077a
Molotov, 24-4-45 ..... 6267 C
Montgomery 6205c
Morawski, 1-45 ..... 6185 I
Mussert, ir. A. gearresteerd, 9-5-45 6282 D
Nimitz, adm. 6270
Osmena Sergo 6270
Paasiviki, Dr. J. K. ..... 6150 F
Paus Pius XII ..... 6080 E
Peinbaur, prof. Joseph, 4-45 ..... 6263 A
Pétain ..... 6087 C
Plastiras, 1-45 ..... 6185 D
Polet. J., 8-44 ..... 6060 A
Prins Bernhard, 9-44 6073
Ranitz, jhr. mr. S. M. S. de, 7-44 6017 A
Rembrandtpenning, 7-44 ..... 6027 A
Roland Holst, mevr. H., 12-44 .... 6179 B
Roosevelt, Pres. 6087
Rundstedt, Von, 9-44 ..... 6092 E
Rutgers, prof. dr. V., 3-45 ..... 6247 D
San Francisco, int. conf., 24-4-45 6267 C
Schermerhorn, prof. ir. ..... 6313 A
Schwerin v. Krosigk, 3-5-45 ..... 6273 A
Scobie, 12-44 ..... 6176 B
Seyss-Inquart, 9-5-45 ..... 6285 F
Speenhoff, Koos, 3-45 6230
Speer, 4-5-45 ..... 6273 G
Spitzen ..... 6236 C
Starkenborgh, Jhr. Tjarda v. 6217a
Stettinius, 24-4-45 ..... 6267 C
Tiso, Dr., 9-44 ..... 6078 B
Truman, Harry, 4-45 ..... 6259 A
Valkov Wassely ..... 6326 E
V. d. Steur, ir. J. v. d., 2-45 ..... 6218 D
v. Vloten 9-44 6076
Verhongerde vrouw 6294
Vliegende Hollander (laatste nr.) 6286
Wallace, Henry, 1-45 ..... 6202 A
Zwarte handel in A'dam. jordaan 6300

FOTO'S BUITEN TEKST:

Aanslag op Hitler, 7-44 ..... 6032a
Aanslag op Hitler; verg. R Ley; demonstratie Weenen, 8-44 .... 6040b
Airborne troops op weg n. Nederland, 9-44 ..... 6096a
Aken, slag om 6118a
Akropols als Britsche vesting 6174a
Amerika: pres.verk. 6148b
Amerik. aanval op Jap. Mar.basis 6261b
Amerik.-Russ. ontmoet. a. Elbe .. 6270b
Amer. passeeren Rijn 6256a
Amsterdam: C.S. t. spoorw.stak. .. 6198a
Amsterdam: intocht Canad. op 9-5-45 ..... 6283, 6284
Amsterdam: verwoestingen 6140b
Ardennenfront 6208b
Arnhem - Parachutisten 6112a
Arnhem: na de bevrijding 6260b
Beek - bevrijding, 9-44 ..... 6104a
Bernhard, Z.K.H. Prins 6216a
Betonnen schepen, 8-44 ..... 6072a
Birma, Japansche soldaat op wacht, 8-44 ..... 6048a
Blaskowitz 6290a
Bommen: Amer. 10 m l. en 1 m diam. 6264a
Bormann, 7-44 ..... 6032a
Borneo: landing Austr., Am. en Ned. marine-eenheden 6342b
Bosch, Den: Br. tr. en B.S. 6134a
Bose, S. Ch., bez. Singapore, 8-44 6048a
Boxtel: Vluchtelingen 6134b
Br. Kon. fam. en Churchill gehuldigd op 28-5-'45 ..... 6290b
Britsche troepen in Italië 6174b
Cadogan, Alex 6118b
Cap. D. off. te Wageningen 6290a
Capitulatie: zitting in schoollokaal te Reims 6290b
Cherbourg, ruïnes, 7-44 ..... 6016a
Chineesche muur m. Jap. soldaat, 7-44 ..... 6024b
Churchill 6164a
Churchill 6290b
Churchill en Montgomery steken Rijn over 6246b
Dachau: kamp door Amerikanen bezet, D. burgers gedwongen bezoek. 6278a
Dönitz, 7-44 ..... 6032a
Duitsche gemob. colonne na luchtaanv. in Gognes Chauvée 6182b
Duitsche gevangenen bij Limbicht en Nijmegen, 9-44 ..... 6096b
Duitsche krijgsgevangenen 6256a
Duitsche krijgsgev. 6246a
Duitsche krijgsgev in Engel., 9-44 6104b
Duitsche krijgsgev. ingescheept .. 6304a
Duitsche krijgsgevang. ontw. 6304a
Duitsche oproep om te werken .. 6194b
D. oproep - antw. illegaliteit 6198b
Duitsche wapens en mat. in België 6182b
Duitschers op Engelsch eiland in Engeland 6158a
Duitschland: Amer. opmarsch 6228a
Duitschland: binnentrekken geall. troepen, witte vlag 6250b
Dumberton Oaks conferentie 6118b
Echt: Br. tr. 6208b
Eenmanstorpedo, 7-44 ..... 6032b
Eisenhower 6178a
Eisenhower, Generaal 6320a
Enkhuizen: D.bekendmaking 6170b
Essen: Krupfabr. na bombard. 6328a
Fegelein, 7-44 ..... 6032a
Flakhelferinnen, 7-44 ..... 6016b
Förster, gen. 6016b
Foulkes 6290a
Geall. versterk. lossen op Franse kust, 9-44 ..... 6090b
Geïnundeerde gebieden 6212b
Gennep: opm. d. geall. 6240a
Goering, 7-44 ..... 6032a
Goering: zijn kunstschatten gev. 6308a
Halifax 6118b
Hamsun, Knut, 8-44 ..... 6040a
Helder: inscheping D. krijgsgev. 6304a
Hitler, 7-44 ..... 6032a
Honger: dood-tochten 6198b
Hongertochten 6212b
Houtzagen in hongerwinter 6126b
Hull, Cordell 6118b
Italië: Britten in straat gevechten 6256b
It. krijgsgevangenen 6188a
Iwojima: d. Am. tr. verov. 6228b
Japan: parade in Tokio, 8-44 ..... 6048a
Jap. soldaat bij Chin. muur 6024b
Jap. troepen in gevecht m. Amerikanen, 8-44 ..... 6048a
Juliana, H.K.H. en 3 prinsesjes, 9-44 ..... 6082b
Juliana, H.K.H. Prinses bij V.K.H. in Engeland 6158b
Kesseln.ng, maarschalk, 8-44 ..... 6064b
Keulen: na bombardementen 6328a
Kinderen: voeding in W.-Nederl. 6240b
Koo, Wellington 6118b
Korten 6064b
Korten, gen. bijzetting Tannenberg-monument, 8-44 ..... 6064b
Kunstschatten gevonden in Z.-Duitschl. 6308a
Ley, dr. 6040b
Lisieux Eng. oorl.materiaal, 9-44 .. 6090a
Loerzer, 7-44 ..... 6032a
Londen: verw. door V. project. .. 6264b
Luchtlandingen, 9-44 ..... 6096a
Magne Lord 6152b
Mannerheim, president v. Finland, 8-44 ..... 6064b
Michilsgestel, St.: D. gevang. gen. 6134a
Milaan: bevrijd. Partisanen 6278b
Mollary, Sir Stafford 6152a
Montfoort: Br. tr. bez. 6208b
Montgomery 6178a
Montgomery 6246b
Montgomery, Veld-maarschalk .. 6320a
Mussolini, 7-44 ..... 6032a
Mussolini; vaandelwijding, 8-44 .. 6064b
Nanuur: Amer. landing - vernielingen der Jananners 6308b
Nederland: hongerwinter 6208a
Nederland: voedselnood .. 6198b, 6204b
Nederland: zwervende kind. 6204a
Neuegamme: toestanden in kamp 6304b
Nomoera, Adm. Noakoe, 8-44 .... 6064b
Nijmegen; verwoestingen, 9-44 .. 6096a
Nijmegen: verwoestingen 6194a
Osaka, Jap. mil. at. 6016b
Okinawa: strijd 10de Am. leger .. 6328b
Okinawa: voorber. v. landing 6250a
Ontwapening Duitsche militairen 6126a
Oosterbeek - Parachutisten 6112a
Oostfront - Stormaanv. der Russen 6188a
Oproep: antw. illegaliteit 6198b
Opr. tot aanmelding om te werken 6188b
Osaka: na Am. bomb. 6342a
Overgave van Rhodes 6126a
Pantserschrik, 7-44 ..... 6016b
Pantservuist, 7-44 ..... 6016b
Philippijnen: kaart 6148a
Pierlot, H 6164b
Porkeys, 7-44 ..... 6008a/b
Postzegels, 7-44 ..... 6008a/b
R.A.F. bomb. op spoorl. Bangkok-Singapore 6312b
Rangoon: Austr. leger bezet 6312a
Ravenna (Italië) bereikt - Bouw noodbrug 6178b
Razzia's te A'dam 6126b
Rembrandt: Eedracht v. h. land, 7-44 ..... 6024a
Rivièra geall. handen, 27-8-44 .... 6064a
Roof van materiaal uit Ned. 6126b
Roosevelt, F. D. 6148b
Roosevelt 6164a
Roosevelt, F. D. 6260a
Russ.-Amerik. ontmoet. a. Elbe .. 6270b
Rijkskanselarij 6320b
Rijkskanselarij: de adelaar te pletter gevallen 6320a
Siegfriedlinie: Am. tr. 6234a
Sjoekov, maarschalk 6320a
Stettinius 6118b
Straatsburg, kathedraal, 8-44 .... 6056b
Tank, Engelsche, 9-44 ..... 6096a
Tannenberg-monument; bijzetting gen. Korten, 8-44 ..... 6064b
Tilburg: bevrijd. d. Br. tr. 6134b

Tilly, ruïnes, 7-44 ..... 6016a
Tito, J. Broz. 6170b
„Tirpitz" tot zinken gebracht 6182a
Truman, H. 6148b
Tsjiang-Kai Sjek 6164a
Tsjiang-Kai-Sjek, mevr. 6164a
Vl, 7-44 ..... 6032b
Vl, voor en tijdens den start, 8-44 6056a
V.E.-day in Amerika 6298a
V.E.-day in Londen 6298a
V.E.-day in Moskou 6298a
Verre Oosten: Am. soldaten 6148b
Vliegtuigmoederschip (Amer.) 6112b
Vluchtelingen, 8-44 ..... 6072b
Voedselbomb. boven Ned. 6270a
Voedseltransport 6204b
Voedselvoorz. in W.-Nederland .. 6240b
Vught: galg 6216a
Wallace, H. 6148b
Walcheren: houding geall. 6140a
Walcheren - landing der Br. Mar. 6182a
Walcheren: onder water 6222a
Westkapelle: zwaar gehavend 6222b
Weteringschansplantsoen 6240b
Wilhelmina. Kon., 9-44 ..... 6082a
Willemstad 6212b
Witzleben, Von voor Volksgerecht, 8-44 ..... 6048b
Zevenaar: bekendmaking 6212a
Zwaar geschut, 7-44 ..... 6016b

GRAFIEKEN:

Energieproductie, 3-44 ..... 6069 C
In- en uitvoercijfers D'land, 7-44 .. 6020 A
Vischaanv. Noordzee, 8-44 6041

KAARTJES:

Caen, 7-44 6009
Normandië, 7-44 6007
Oostel. front Centr. sector, 7-44 .. 6008
Ital. Westfront 6024
Ital. oorlogstooneel, 7-44 6032
Oost. front, 8-44 ..... 6039a
Seinebaai, 8-44 6040
Westfront, 9-44 6094
Westfront, 23-9-44 ..... 6101 A
Philippijnen 6148a
Philippijnen 6188
Westfront (Nijmegen) 6221
Westfront (Z. Limburg) 6221
Philippijnen 6234
Actie Prinses Irene Brigade 6293

ALBANIE

Dipl. betr. Duitschl. herv., 13-7-44 6021 K
Italië erkent Alb. reg., 9-4-45 ..... 6258 E

ANDORRA

Fransche bezetting, 16-11-44 ..... 6149 L

ANNAM

Annam verkl zich zelfst., 3-45 .... 6236 I

ARGENTINIE

BEVOLKING

Bevolking '42 ..... 6021 L

BUITENLAND

Uitgetr. uit Pan.-Amer. Unie, 1-45 6190 G
Oorl.verkl. a. Dld. en Jap., 27-3-45 6248 A
ambas. uit Washington terugge-roepen, 8-44 ..... 6037 C
Dipl. betrekk. m. Engel. en Am. hersteld, 10-4-45 ..... 6257 K

STAATKUNDE

Oud-pres. Ramon Castillo over-leden, 9-10-44 ..... 6114 C

VERKEER EN ENERGIE

Scheepvaartbep. d. Ver. St., 28-9-44 6099 A

AUSTRALIE

Labourpartij tegen de commun., 28-5-45 ..... 6305 O

BELGIE

ARBEID

Mijnwerkersstaking, 27-1-45 ..... 6200 F
Stakingsverbod afgekond., 15-5-45 6296 A
Mijnw.staking opgeschort, 21-5-45 6302 B
Staking in Luiksche kolenbekken, 9-6-45 ..... 6318 B

BEVOLKING

Geboorte en sterftecijfers 1943, 8-44 6054 E
Overeenk. m. Ned. betreff. vluch-telingen, 1-45 ..... 6187 C

BEZETTING

Grohe rijkscommissaris; ambts-aanvaarding; toespr. secr.-gene-raal, 7-44 ..... 6029 A
Rijverbod auto's, 8-44 ..... 6046 F
Junclaus mil. bevelh., 8-44 ..... 6061 H

BUITENLAND

Algemeen

Gelukwensch v. Kon. Gustaaf, 9-44 6099 C
Stopzett. grensverk. m. Ned., 11-44 6149 C
Min. Spaak te Londen over voed-selpositie, 11-44 ..... 6149 O
Onderh. m. geall. over voedseltoe-stand, 12-44 ..... 6161 K
Degrelle in Spanje, 9-5-45 ..... 6286 F

Overeenkomsten

Tolunie met Ned., 6-9-44 ..... 6074 A
Overeenk. m. Ned. betr. vluchte-lingen, 1-45 ..... 6187 C

ECONOMIE

Econom. problemen, 15-1-45 ..... 6195 H
Tolunie m. Ned. en Luxemb., 9-44 6074 A

GELD EN BANKWEZEN

Financ. maatr. der Reg., 6-9-44 .. 6080 F
Financ. maatr., 13-10-44 ..... 6114 O
Sanering geldcirculatie, 11-44 .... 6135 M
Fin. herstelmaatr., 14-11-44 ..... 6149 M
Geblokk. goud in Ver. St., 1-45 .. 6190 E

Staatsfinanciën

Staatsbegrooting '44, 8-44 ..... 6054 E

HANDEL EN NIJVERHEID

Prijsstabilisatie, 9-11-44 ..... 6142 A
Nat. oorl.industrie, 12-44 ..... 6175 L
Milit. helpers bij steenk.prod.. 1-45 6188 M

JUSTITIE

Hendrik de Man schuldig - 50.000 verdachten, 6-11-44 ..... 6141 L
Polit. zuivering, 15-1-45 ..... 6195 G
Degrelle in Spanje, 9-5-45 ..... 6286 F

KONINKLIJK HUIS

Prins Karel Regent, 9-44 ..... 6092 B
Soc. partij wenscht aftreden Kon. Leopold, 5-5-45 ..... 6271 K
Kon. Leopold bevrijd, 8-5-45 ..... 6286 C
Kon. Leopold n. Brussel?, 9-5-45 .. 6286 D
Kon. Leopold keert voorl. niet terug, 12-5-45 ..... 6286 E
De Koningskwestie, 18-6-45 ..... 6327 A
Boodschap Kon. Leopold, 26-6-45 6331 D

MIJNBOUW

Hulp v. militairen in steenkolen-mijnen, 14-1-45 ..... 6190 H
Mijnwerkersstaking, 27-1-45 ..... 6200 F
Staking in Luiksche kolenbekken, 9-6-45 ..... 6218 B

MILITAIRE ZAKEN

Ordebewaring d. geall. tr., 16-11-44 6154 K
Ontwap. verzetsgroepen, 19-11-44 6154 L
Milit. helpen bij steenk.prod., 1-45 6188 H

OORLOGSSCHADE

Overz. oorlogsschade, 7-4-45 ..... 6251 K
Verl. te Antwerpen door vliegen-de bommen, 21-4-45 ..... 6261 H

OPVOEDING

Onderw.beperk. a.g.v. luchtaan-vallen, 5-44 ..... 5959 C

SOCIALE ZAKEN

Soc. maatregelen, 6-1-45 ..... 6183 E

STAATKUNDE

Algemeen

Prins Karel regent, 21-9-44 ..... 6092 B
Politieke spanning, 25-10-44 ..... 6128 F
Relletjes te Brussel, 25-11-44 ..... 6155 A
Gespannen pol. toest., 28-11-44 .. 6161 H
Politieke en econ. probl., 15-1-45 6195 H

Parlement

Eerste zitting parlement, 20-9-44 6092 B

Politieke partijen

Comm. steunen reg. Pierlot, 3-11-44 6135 N
Comm. oproep tot democr., 18-11-44 6149 P
Soc. partij eischt aftr. Kon. Leo-pold, 5-5-45 ..... 6271 K
Samenwerk. comm. en soc., 18-6-45 6327 B

Regeering

Reg. op Vad. bodem; samenstell. kab., 8-9-44 ..... 6080 F
Reorg. kab. Pierlot, 22-9-44 ..... 6099 B
Gelukwensch Kon. Gustaaf, 26-9-44 6099 C
Comm. steunen reg. Pierlot, 11-44 6135 N
Oneenigh. in reg. - Comm. min. afgetreden, 16-11-44 ..... 6149 N
Spaak over voedselpositie, 11-44 .. 6149 O
Radiorede Pierlot, 16-11-44 ..... 6154 I
Reg. Pierlot vraagt volm., 21-11-44 6154 M
Pierlot over voedseltoest., 11-44 .. 6155 B
Demonstr. t. kab. Pierlot, 11-44 .. 6161 H
Reoorg. kab. Pierlot, 2-12-44 ..... 6161 I
Kab. Pierlot afgetr., 2-2-45 ..... 6205 D
Kab. v. Acker gevormd, 13-2-45 .. 6213 G
Reg. en partijen en de Konings-kwestie, 18-6-45 ..... 6327 A

VERKEER EN ENERGIE

Rijverbod auto's, 8-44 ..... 6046 F
Stopzett. grensverk. m. Ned., 11-44 6149 C

VERZETSBEWEGING

Activiteit verzetsbew., 31-10-44 .. 6135 K
Liquidatie verzetsbew., 1-11-44 .... 6135 L
Ontwap. verz.groepen, 19-11-44 .... 6154 L
Relletjes te Brussel, 25-11-44 ..... 6155 A

VOEDSELVOORZIENING

Levensmidd.gebrek, 25-10-44 ..... 6128 F
Verbetering voedselpositie, 11-44 6141 K
Voedselpos. blijft ernstig, 18-11-44 6149 O
Pierlot over voedseltoest., 26-11-44 6155 B
Zorgelijke voedseltoestand, 1-12-44 6161 K
Voedselvoorz. wordt beter, 9-6-45 6318 C

ZUIVERING V. H. OPENB. LEVEN

Zuiveringsacties, 10-44 ..... 6108 D
De Man schuldig - 55.000 verdach-ten, 11-44 ..... 6141 L
Pol. zuiv., 15-11-45 ..... 6195 G

BIOGRAFIEEN

Aalders, prof. dr. W., 3-45 ..... 6247 H
Ansingh, Lizzy, 3-45 ..... 6230 B
Boudier-Bakker, Ina, 16-4-45 ..... 6261 G
Bürchel, J., 9-44 ..... 6099 H
Caillaux, Joseph, 22-11-44 ..... 6155 I
Cassel, G., 7-44 ..... 6002 A
Catto, lord, 7-44 ..... 6018 A
Churchill, 11-44 ..... 6166 B
Colijn, dr. H., 12-11-44 ..... 6153 F
Curzon, 12-44 ..... 6168 E
Dewey, Thomas, 14-8-44 ..... 6050 A
Dietl, 7-44 ..... 6012 A
Dönitz, adm. 6272
Dudok, M. W., 7-44 ..... 6010 B
Eisenhower, 1-45 ..... 6194 A
Fischer, dr. F., 1-45 ..... 6200 E
Graad v. Roggen, W., 3-5-45 ..... 6271 I
Hamsun, Knut, 7-8-44 ..... 6042 A
Henriot, Ph., 7-44 ..... 6006 G
Holdert, H. M. C., 7-44 ..... 6027 A
Huizinga, prof. dr., 2-45 ..... 6209 C
Jannings, Emil, 7-44 ..... 6028 A
Jonai, 7-44 ..... 6030 A
Kaiser, Henry, 28-8-44 ..... 6066 A
Kesselring, 7-44 ..... 6028 A
Kluge, v., 7-44 ..... 6012 A
Koiso, 7-44 ..... 6030 A
Koolen, mr. dr., 3-45 ..... 6247 A
Kruls, H. J., 9-44 ..... 6097 A
Lammers, dr. H., 8-44 ..... 6034a
Leley, Jan, 4-45 ..... 6251 I
Lloyd George, 3-45 ..... 6248 C
Montgomery, 1-45 ..... 6205 C
Ovink, Prof. dr. B. J., 8-44 ..... 6059a
Pembaur, prof. Joseph, 20-4-45 .. 6263 A
Polet, Joh., 8-44 6060
Roland-Holst, H., 12-44 ..... 6179 B
Rolland Romain, 1-45 ..... 6237 E
Rundstedt, Von, 7-44 ..... 6012 A
Rutgers, prof. dr. V., 3-45 ..... 6247 D
Speenhoff, Koos, 3-45 ..... 6229 E
Stettinius, E R., 7-44 ..... 6010 A
v. d. Steur, prof. ir. J., 2-45 .... 6218 D
Thijsse, dr. Jac., 1-45 ..... 6190 C
De Vlugt, dr. W., 2-45 ..... 6209 G
Zaalberg, C. J. Ph., 7-44 ..... 6011 A

BOLIVIA

Kab. erkend door Engeland en Ver. Staten, 7-44 ..... 6006 F

BRAZILIE

Aranha, min. v. buitenl. zaken af-getreden, 8-44 ..... 6067 F
Hervatt. dipl. betrekk. m. S.U., 20-3-45 ..... 6243 A
Oorlogsverklaring aan Jap., 7-6-45 6310 I
Levensmidd. v. bevrijd Eur., 13-6-45 6318 D

BRITSCH INDIE

Gandhi; rede v. congresvertegen-woordigers, 7-44 ..... 6014 C
Boodsch. Bose a. Gandhi, 7-44 .... 6021 I
Congresleid. bijeenkomst, 30-10-44 6136 A

BULGARIJE

ALGEMEEN

Uitzond.toest. opgeheven, 9-10-44 6114 G

BUITENLAND

Griekenland; eischen, 8-44 ..... 6069 A
Sovj.-Rusl. verkl. de oorlog, 9-44 6077 B
Wapenstist. verzocht, 9-44 ..... 6077 B
Oorlogsverkl. aan D'land, 9-44 .. 6077 B
Verhoud. m. Griekenl., 9-44 ..... 6099 K
Telegramwiss. m. D'land, 10-44 .. 6108 I
Wapenstilst.voorw., 12-10-44 ..... 6114 E
Wapenstilst. m. Rusl., 11-10-44 .... 6114 F

Geall. wapenstilst.voorw., 10-44 .. 6136 A
Erkenn. Pools Lublin reg., 5-2-45 6210 A
Betrekk. m. Duitschl. verbr., 9-44 6077 B
Betrekk. m. Italië, Kroatië en Slowakije verbroken, 9-44 ..... 6077 B
Betrekk. m Hongarije verb., 9-44 6099 D

JUSTITIE

Arrestaties, 22-9-44 ..... 6092 C
Ex-regenten gevonnisd, 2-45 ..... 6205 E
1027 doodvonnissen, 29-3-45 ..... 6248 B
Politieke zuivering, 10-4-45 ..... 6257 L

MILITAIRE ZAKEN

Rusl. verklaart de oorlog, 9-44 .. 6077 B
Oorlverkl. a. Duitschl., 9-44 ..... 6077 B
Wapenst.st.voorwaarden, 10-44 .... 6114 E
Wapenstlst. m. Rusl., 10-44 ..... 6114 F
Geall. wapenst.st.voorw., 30-10-44 6136 B

STAATKUNDE

Buitengew. parl.zitting; redevoeringen v. Bragianof, Zankof, Draganof, 8-44 ..... 6069 A
Kab. Bragianof afgetr., 9-44 ..... 6077 B
Moeravief president, 9-44 ..... 6077 B
Reg.verklaring, 9-44 ..... 6077 B
Moeravief afgetr. - Georgyef premier; nat. tegenregeering, 9-44 .. 6087 A
Ex-regenten gevonn. en terechtgesteld, 3-2-45 ..... 6205 E
Nation.-soc. wetten opgeh., 10-44 .. 6114 G

CANADA

BUITENLAND

Russ. schadevergoed. v. d. Finsche nikkelmijnen, 21-10-44 ..... 6120 C

ECONOMIE

Russ. schadevergoed v. Finsche nikkelmijnen, 21-10-44 ..... 6120 C

HANDEL EN NIJVERHEID

Omvang oorlogsprod., 12-44 ..... 6180 B

MILITAIRE ZAKEN

Dienstpl. v. overz. troepen, 24-11-44 6155 C
Verzet t. geall. strategie, 28-11-44 6161 L
Voortzetting oorlogsinspanning - motie vertr. in Mack. King .... 6165 G
Omv. der oorlogsprod., 29-12-44 .. 6180 B

STAATKUNDE

Voortz. oorl.inspanning - Motie v. vertr. in Mackenzie King, 8-12-44 6165 G
Nederlaag der socialisten ..... 6310 K

CHILI

Oorl.verklaring a. Japan, 15-2-45 6213 H
Oorl.verklaring a. Japan, 6-4-45 .. 6251 L

CHINA

Bezoek Wallace, vice-pres. V.S., 7-44 ..... 6005 B
Overeenk. Tsjiang Kai-sjek met communisten, 7-44 ..... 6014 D
Stillwell uit China teruggeroepen, 23-10-44 ..... 6131 B
Am. ambass. afgetr., 30-10-44 .... 6137 H
Ontslag van gen. Stillwell, 6-11-44 6146 A
Zweden doet afstand van exterritoriale rechten in China, 9-4-45 ..... 6259 B

DENEMARKEN

ARBEID

Algem. staking uitgebr., 17-9-44 6088 E

BEVOLKING

Toeneming, 8-44 ..... 6045 C

BUITENLAND

Verdr. m. V.S. i.z. Groenl.,10-5-45 6286 G
Rus. troep. op Bornholm, 12-5-45 6286 H
Econ. en cult. samenwerking met Sovjet-Unie, 28-5-45 ..... 6305 P

ECONOMIE

Econ. positie, 10-43 ..... 5701 B

GELD EN BANKWEZEN

Kosten Duitsche bezetting, 21-5-45 6302 C

JUSTITIE

Politie ontbonden, 19-9-44 ..... 6092 D

MILITAIRE ZAKEN

Britsche tr. in Kopenh., 6-5-45 .. 6276 A
Opleid. bezett.troepen, 15-5-45 .. 6296 B

STAATKUNDE

Nieuwe regeering, 6-5-45 ..... 6276 B
Open. v. h. parlement, 10-5-45 .... 6286 G

DUITSCHLAND

ALGEMEEN

Tannenberg monum. opgebl., 1-45 6198 C
Dittmar over pos. Duitschl., 7-44 6009 A
Na-oorlogsche maatr. der geall., 27-9-44 ..... 6099 E

ARBEID

Algemeen

Rijksarb.leider Hierl 70 j., 27-2-45 6224 B
Tewerkstell. D. in S.U., 9-3-45 .... 6231 A
Verkiez. arb.vertegenw., 16-6-45 .. 6318 G

Arbeidsdienst

Overz. Arbeidsdienst, 9-10-44 ..... 6115 F
Arbeidsdienstpl. in Oekraïne, 7-43 5602

Arbeidsinzet

Ondersch. buitenl. arb., 7-44 ..... 6028 A
Mobilis. arb.reserves, 7-44 ..... 6028 A
Tct. oorl.voering; decreet v. d. Führer. 8-44 ..... 6036 B
— Maatregelen, 8-44 ..... 6036 B
— idem 6 punten, bep. postverkeer, pers- en filmwezen, 8-44 .. 6052 A
— Concentr. v. d. pers, 8-44 ..... 6059 C
— Bep. eff.handel, 8-44 ..... 6059 C
— Maatr. in protector., 8-44 ..... 6059 C
— Sluit. v. theaters, uitg. en scholen; vac.verbod; strafbep., 8-44 6068 A
Theaters gesloten, 9-44 ..... 6079 E
Beperkende maatr., 9-44 6080
Arb.mobilisatie, 14-9-44 6088
Instruc. buitenl. arb., 9-44 ..... 6097 C
Arb.mobilisatie, 28-9-44 ..... 6099 G
Nieuwe verord., 10-44 ..... 6108 G
Instruct. buitenl. arb., 12-44 ..... 6162 A
Sauckel over pos. buit.l. arb., 1-45 6195 I
Geall. opr. tot buitenl. spoorwegarbeiders, 12-2-45 ..... 6213 K
Bevrijd. buitenl. arbeiders, 30-4-45 6276 H

BEVOLKING

Geboorte-, sterfte-, huwelijkscijfers '43, 5-44 ..... 5942 A
Repatr. Volksduitschers, 9-7-44 .. 5028 A
Geall. instruct. a. D. volk, 9-44 .. 6093
Na-oorl. maatr. d. geall., 9-44 .... 6099 E
Instruct. bevolk. v. Oostenr., 10-44 6108 F
Bevolk. v. Keulen, 26-5-45 ..... 6305 Q

BUITENLAND

Algemeen

H. Backe bez. Ned.; rede over Ned. pos. i. d. Eur. landb., 7-44 .. 6001 A
Finl.; bez. v. Ribbentrop; toezegging D'sche steun, 7-44 ..... 6006 A
Ver. St. protest. moord krijgsgevangenen, 8-44 ..... 6052 A
Bulg. verkl. oorl. a. D'land, 9-44 6077 B
D. bezetten Slowakije, 9-44 ..... 6078 B
Transitoverk. via Zweden verboden, 9-44 ..... 6079 C
Protest behand. kr.gevang., 9-44 .. 6079 E
Zweedsche leverant. beperkt, 2-44 6093 G
Vierde verj. drie-mog.-pact, 9-44 6099 F
Telegr.wisseling met Bulgarije en Roemenië, 4-10-44 ..... 6108 I
Grensincid. op Zweedsche grens, 16-11-44 ..... 6151 H
Protest schending volkenr., 3-12-44 6166 A
Rede Ribbentrop - verj. bondgenootschap m. Italië en Jap., 12-44 6171 L
Uitw. zwaargew., 24-1-45 ..... 6200 I
Repatr. v. buitenlanders, 27-5-45 6302 G

Dipl. betrekkingen

Albanië; dipl. betrekkingen aangeknoopt, 7-44 ..... 6021 A
Turkije verbr. dipl. betr., 8-44 .. 6045 A
V. Papen terug uit Turkije, 8-44 .. 6053 C
D. gezantsch. in Roemenië geïsoleerd. 25-8-44 6070
Bulg. verbr. dipl. betr., 9-44 ..... 6077 B
Betrekk. m. Finl. verbr., 9-44 .... 6078 D
D gezant in Roem. gesneuveld, 9-44 6087 B
Zweden en Spanje verbr. dipl. betrekkingen, 8-5-44 ..... 6287 B

CONCENTRATIEKAMPEN

Behand. der gevangenen, 18-5-45 6296 H
Zeven millioen dooden in Treblinka, 14-5-45 ..... 6296 I
Het kamp te Birkenau, 14-5-45 .. 6296 K
51.000 dooden in Buchenwald, 19-5-45 6297 A

DEPORT., EVACUATIE ENZ.

Repatr. Volksduitschers, 7-44 .... 6028 A
2½ millioen krijgsgevangenen keeren terug ..... 6307 B

GEESTELIJK LEVEN

Boodsch. D. Bisschoppen aan het leger, 6-11-44 ..... 6142 B

GELD EN BANKWEZEN

Beperk. eff. handel, 8-44 ..... 6059 C
Pruis. min. v. fin. opgeheven, 9-44 6079 E
Oorl.uitgaven, 10-44 ..... 6129 A
Bankbilj.circul., 11-44 ..... 6155 D
Ontd. goudvoorr. en kunstschatten door Amer. leger, 8-4-45 ..... 6252 B
Waarde mark t.a.v. dollar, 18-5-45 6296 G

HANDEL EN NIJVERHEID

Bijeenk. leiders oorl.ind., 7-44 .... 6013 A
In- en uitvoer 1938, 7-44 ..... 6020 A
Amer. controleur der metaal-ind., 25-5-45 ..... 6305 R

HITLER

Zie Staatkunde

HUISVESTING

300.000 noodwoningen geb., 10-44 6121 B

JUSTITIE

Zitting volksgerecht, 8-44 ..... 6049 A
Strafbep. arb.mobil., 8-44 ..... 6068 A
Polit. deeln. v. aansl. op Hitler gevonnist, 11-9-44 ..... 6087 E
Himmler Russ oorl.misd., 24-12-44 6176 K
Tweede burgem. v. Breslau terechtgesteld, 1-45 ..... 6203 G
Vonnissen v. h. standgericht, 7-2-45 ..... 6210 C
Offic. terechtgesteld wegens verzuim, 19-3-45 ..... 6243 B
Nieuwe arrestaties, 13-5-45 ..... 6287 F
Reg. Dönitz gevangen gen., 24-5-45 6302 D
Rauter gearrest., 3-6-45 ..... 6311 D
Börmann gearresteerd, 15-6-45 .... 6318 E
Von Ribbentrop gearrest., 16-6-45 6318 H

KUNST

Emil Jannings 60 jaar, 7-44 ..... 6028 A
Bperk. Filmwezen, 14-8-44 ..... 6052 A
Sluit. theath. e.d., 8-44 6068 A en 9-44 ..... 6079 E
Tentconst. gesloten, 9-44 6080
Ontdekk. goud en kunstschatten d. Amerik. leger, 8-4-45 ..... 6252 B
Prof. Joseph Pembauer 70 jaar, 20-4-45 ..... 6263 A
De kunstverz. van Goering, 29-5-45 6305 U

MILITAIRE ZAKEN

Panthertanks als nw. wapen, 7-44 6006 B
Gen. Dietl. omgekomen, 7-44 ..... 6012 A
Gen. v. Rundstedt d. Gen. v. Kluge verv., 7-44 ..... 6012 A
Gen. Dollman overl., 7-44 ..... 6013 A
Gen. v. Wickede en Eglseer verongelukt, 7-44 ..... 6013 A
Gen. Rendulic opvolger van gen. Dietl., 7-44 ..... 6013 A
Pantserschrik en Pantservuist als nwe wapens, 7-44 ..... 6013 A
V1; verkl. Churchill; bijzerh., 7-44 6013 C
Nwe wapens; beschr. N.R.C., 7-44 6020 A
Aansl. op Hitler en Gen. Staf. 7-44 6025 A
Himmler bevelh. binn.l. leger, 7-44 6025 A
Guderian chef gen. staf; toespr., 7-44 6026
Eenmanstorpedo, 7-44 ..... 6028 A
Kesselring ondersch.; levensl., 7-44 6028 A
Duitsche groet, 8-44 ..... 6036 B
V.1, proefnemingen en prod., 8-44 6038 F
Dagorder Himmler, 8-44 ..... 6044 A
Maj. Remer bevorderd, 8-44 ..... 6044 A
Eereraad v. daders aansl. Hitler, 8-44 ..... 6044 A
Gen. Kreipe stafchef luchtw., 8-44 6044 A
Veldmaarsch. Rommel gew., 8-44 .. 6044 A
Gen. Sepp Dietrich ondersch., 8-44 6052 A
Overz. mil. situatie v. gen. Ditmar, 8-44 ..... 6057 A
Veldmaarsch. Model ondersch., 8-44 6059 C
Veldmaarsch. Mannerheim onderscheiden, 8-44 ..... 6067 B
Verkl. veldmaarschalk v. Brauchitsch, 8-44 ..... 6068 A
Gen. Jüttner pl.verv. v. Himmler, 8-44 ..... 6068 A
Gen. Jüttner pl.verv. v. Himmler, 8-44 ..... 6068 A
Krijgsgev.; uitwiss., 8-44 ..... 6068 D
D. troep. bezetten Slowakije, 9-44 6078 B
Guderian roept jeugd op, 9-44 6080
Pol. d. verschroeide aarde, 9-44 .. 6080
Model volgt v. Kluge op, 8-9-44 .. 6081
Vernielingsboot. 16-9-44 6088
Duitschers contra Finnen, 9-44 .. 6088 F
V. Rundstedt weer in functie, 9-44 6092 E
en, 9-44 6093
Geall. instruct. a. D. volk, 19-9-44 6093
Het V.1-wapen, 23-9-44 6093
Gen. Schmundt overl., 10-44 ..... 6108 A
Meded. Churchill over oorlogsmisdaigers, 10-44 ..... 6109 A
Mil. situatie in D., 10-10-44 ..... 6114 H
Dagorder v. v. Rundstedt, 12-10-44 6114 I
Geall. bezet.maatr., 12-10-44 ..... 6114 K
Rommel overleden, 10-44 ..... 6114 L
Hitler Jugend in mil. dienst, 10-44 6115 A
Vorming Volkssturm, 10-44 ..... 6120 E
Eerste appèl Volkssturm, 10-44 .... 6121 A
De Volkssturm, 23-10-44 ..... 6128 G
Duitsche legerleiding, 26-10-44 .... 6128 H
Nieuw pantsertype, 26-10-44 ..... 6128 I

Goebbels over mil. sit., 27-10-44 .. 6128 U
Oorlogsuitgaven, 10-44 ..... 6129 A
Radio-Oranje over Volkssturm, 19-10-44 ..... 6129 B
Boodschap R.K. Bissch. aan leger, 7-11-44 ..... 6142 C
V.2 in gebruik, 10-11-44 ..... 6142 D
Volkssturm beëed., 12-11-44 ..... 6142 B
Nieuw jachtvliegtuig, 16-11-44 .... 6149 Q
Mil situatie, 11-44 ..... 6161 M
Vrouwen in mil. dienst, 5-12-44 .... 6166 B
Nieuwe marine-strijdmidd., 12-44 .. 6180 D
Dagorder a. d. wehrmacht, 1-45 .. 6183 A
Gouden Eikenloof ingest., 1-45 .... 6183 B
Tannenberg monument opgeblazen, 23-1-45 ..... 6200 G
Textiel inzam., 1-45 ..... 6200 H
Uitwiss. zwaargew., 1-45 ..... 6200 I
De verded. v. Berlijn, 2-45 ..... 6204 A
Russ. offic., 29-1-45 ..... 6205 F
2e Burgem. v. Breslau terechtgesteld, 30-1-45 ..... 6205 G
Verdediging v. Berlijn, 1-2-45 .... 6205 H
Russ. troep. i. D'sche dienst, 2-45 6206 B
Dittmar: mil. situatie, 6-2-45 .... 6210 B
Vrouwen in Volkssturm, 12-2-45 .. 6213 I
Duitsche verl. in O.-Pruisen ..... 6219 A
Verscherp. duikb.oorlog, 4-3-45 .. 6224 C
Overz. mil. situatie, 5-3-45 ..... 6230 C
Offic. terechtgesteld wegens verzuim, 18-3-45 ..... 6243 B
Overz. mil. sit. i. h. Westen, 3-45 6243 C
Börmann: geall. opmarsch, 3-4-45 6251 M
Opr. „Weerwolfbeweging", 7-4-45 6252 A
Geen open steden, 13-4-45 ..... 6257 M
Verbod tot overgeven v. steden, 16-4-45 ..... 6261 I
Dagorder Hitler voor sold. Oostfront, 16-4-45 ..... 6261 K
Goebbels: verded. v. Berl., 22-4-45 6262 B
Hitler te Berlijn, 24-4-45 ..... 6266 D
Beschr. v. Berlijn, 25-4-45 ..... 6266 E
Goering afgetr. - v. Greim opperbevelhebber, 28-4-45 ..... 6266 F
Aanbod: onvoorw. overgave aan Engeland en V.S., 28-4-45 ..... 6266 G
Zweden bemiddelaar - Hitler ziek, 29-4-45 ..... 6266 H
Hitler ontving Von Greim, 30-4-45 6272 A
Hooge onderscheid. v. Axmann, 30-4-45 ..... 6272 B
Bijz. over bemidd. Graaf Bernadotte, 30-4-45 ..... 6272 C
Dood v. Hitler - Adm. Dönitz opvolger - Proclamaties en dagorders 6272
Dagorder Gen.-Ob. Blaskowitz. 3-5-45 ..... 6273 E
D'sche cap. in Ned. en Denem. 6274
Berlijn gevallen, 4-5-45 ..... 6276 D
Geall. krijgsgev. achtergel., 2-5-45 6276 E
D. leger in Italië capitul., 2-5-45 .. 6276 F
Capitulatie 1e en 2e leger, 3-5-45 .. 6276 G
Onvoorw. overgave aan geall. - Capitulatie te Reims - Radiorede, v. Dönitz, 7-5-45 6286
Ratificatie capitul. te Berl., 9-5-45 6287
Duitsche verliescijfers, 10-5-45 .... 6287 G
Duikb. geven zich over, 16-5-45 .. 6296 C
Duikbootverl., 17-5-45 ..... 6296 E
Fransche bezett.zone, 19-5-45 ..... 6297 H
Het laatste verzet, 31-5-45 ..... 6305 V

NAT.-SOCIALISME

Gouwleider Bürckel overl., 29-9-44 6099 H
Generaal Schmundt overl., 7-10-44 6108 H

OORLOGSCHADE

300.000 noodwoningen geb., 19-10-44 6121 B

OPVOEDING

Scholen gesloten ..... 6068 A
Beperk. onderwijs, 9-44 ..... 6079 E

PERS

Concentratie, 8-44 ..... 6059 C
Tijdschriften beperkt, 9-44 ..... 6079 E

SPORT

Reichsportf. Breitmeyer bezocht Nederland, 7-44 ..... 6022 A

STAATKUNDE

Algemeen

H. Backe bezoekt Ned.; rede over Ned. pos i. Eur. landb., 7-44 .... 6001 A
Himmler bevelhebber binnenl. leger, 7-44 ..... 6025 A
Crohé rijkscomm. België en Nrd.-Frankrijk, 7-44 ..... 6029 A
Lammers, dr. H., biografie, 8-44 .. 6034 A
Himmler, dagorder, 8-44 ..... 6044 A
Breitscheid en Thälmann gedood, 9-44 6088
Herd. 9 Nov., 12-11-44 ..... 6142 E
Onvoorw. overgave a. d. geall. - Capitulatie te Reims - Radiorede van Dönitz, 7-5-45 6286

Geallieerde politiek

Naoorl. maatregelen, 25-9-44 ..... 6049 E
Min. Morrison over de vrede, 4-9-44 ..... 6079 A
Churchill over oorl.misd.. 10-44 .. 6109 A
Geall. bezet.maatr., 18-44 ..... 6114 K
Gemeensch. bestuur v. Duitschl., 12-5-45 ..... 6287 D
Verord. v. geall. mil. gezag, 13-5-45 6287 E
Verklar. v. bestuur van D'land, 17-5-45 ..... 6296 D
Reg Dönitz niet erkend, 17-5-45 .. 6296 F
Reg. Dönitz gev. gen., 24-5-45 .... 6302 D
Geall. hoofdkw. te Frankf., 27-5-45 6302 F
Overeenk. i.z. bezetting, 6-6-45 .. 6310 M
Russen wenschen demarcatielijn meer westelijk ..... 6311 A
Wijz. demarcatielijn. 6-6-45 ..... 6311 B
Fransche bezett. van Rijnland, 9-6-45 ..... 6311 C
Bezett.pol. Rusl. - Slag om Berl. - Verkl. v. Maarschalk Sjoekov, 11-6-45 ..... 6318 F
Montgomery over toestand in Duitschland, 22-6-45 ..... 6327 C

Hitler

Rede leiders v. d. oorl.industr., 7-44 6013 A
Afscheidswoord generaal Dietl, 7-44 6012 A
Aansl.; radiorede; off. verklar. complot; achtergr.; dagorder, 7-44 6025 A
Aansl.; rede dr. Goebbels, 8-44 .. 6033 A
Mussert over aanslag, 8-44 ..... 6034 B
Decreet oorlogsvoering, 8-44 ..... 6036 B
Mussolini, bespreking, 8-44 ..... 6037 A
Aanslag; namen daders, 8-44 .... 6037 A
— dr. Goerdeler voortvluchtig, 8-44 6044 A
— Majoor Remer bevorderd, 8-44 6044 A
— Eereraad leger; daders v. Volksgerecht. 8-44 ..... 6044 A
— Zitting Volksgerecht, 8-44 .... 6049 A
Leidersconf., rede, 8-44 ..... 6052 A
Goerdeler, dr. gearr., 8-44 ..... 6052 A
Brauchitsch over oorlog, 8-44 6068
Pol. deeln. aansl. gevonnisd, 9-44 6087 E
Pavelitsj bij Hitler, 9-44 ..... 6093 D
Gen. Schmundt overl., 10-44 ..... 6108 H
Churchill over oorl.misd., 10-44 .. 6109 A
Hitler over Volkssturm, 10-44 .... 6120 E
Herdenk. 9de Nov., 12-11-44 ..... 6142 E
Goebbels over Hitler, 12-44 ..... 6180 B
Nieuwj.boodsch. Hitler, 1-45 ..... 6189 A
Dagorder v. d. Wehrm., 1-45 ..... 6189 B
Hitler over 12e verj. machtsovername, 1-45 ..... 6206 D
Goebbels: Hitlers verj., 21-4-45 .. 6262 A
Hitler te Berlijn, 24-4-45 ..... 6266 D
Hitler ontving v. Greim, 30-4-45 .. 6272 A
Dood v. Hitler - Adm. Dönitz opvolger - Procl. en dagorders .. 6272
Hitler en Goebbels pleegden zelfmoord, 3-5-45 ..... 6273 C
Lijken van Hitler en Goebbels gevonden, 5-5-45 ..... 6273 D
Lijk v. Hitler gevonden, 11-5-45 .... 6287 C

Politieke partijen

(Zie ook Nat. Socialisme)

Breitscheid en Thälmann gedood, 15-9-44 6088
Samenwerk. tusschen soc.democr. en comm. te Berlijn, 24-6-45 .... 6327 D
Commun. proclamatie. 26-6-45 .... 6332 A

Regering

Leidersconf. oorl.industrie, 7-44 .. 6013 A
Goebbels over mil.-pol.toest., 10-7-44 ..... 6020 A
Himmler bevelhebber binnenl. leger, 7-44 ..... 6025 A
Crohé rijkscomm. België en Nrd.-Frankrijk, 7-44 ..... 6029 A
Bürckel overleden, 9-44 ..... 6099 H
Arbeidsmobil., 8-44 6068 A; 9-44 6079 E; 9-44 6099 G; 10-44 ..... 6108 G
Goebbels over mil sit., 27-10-44 .... 6128 K
Goebbels over beëed. Volkssturm. 11-44 ..... 6142 C
Goebbels bez grensstreken, 11-44 .. 6155 E
Goebbels over Hitler, 28-12-44 .... 6180 C
12e verj. machtsovername, 30-1-45 6206 C
Herdenk. 24 Febr. 1920 - Rede van Hitler, 24-2-45 ..... 6218 H
Radiorede dr. Goebbels, 28-2-45 .. 6224 A
Heldengedenkdag, 11-3-45 ..... 6237 A
Graaf Schwerin, min. v. buitenlandsche zaken, 3-5-45 ..... 6273 A
Radiorede v. Schwerin-v. Krosigh 6273 B
Proclam. Seyss-Inquart, 2-5-45 .... 6273 F
Radiotoespraak Speer, 4-5-45 ..... 6273 G
Leidende fig. gev. genomen, 6-5-45 6276 I
Onvoorw. overg. a. geall. - Capit. te Reims - Radiorede v Dönitz, 7-5-45 6286
Lijken v Goebbels en zijn gezin gevonden, 8-5-45 ..... 6287 A
Himmler pleegt zelfmoord, 25-5-45 6302 E

VERKEER EN ENERGIE

Reisbeperking, 7-44 ..... 6020 H
Beperk. postverk., 14-8-44 ..... 6052 A
Zweden verbiedt transito-verkeer m. Noorwegen, 4-9-44 ..... 6079 C
D'sche Rijkszender staakt de uitzendingen, 3-5-45 ..... 6276 C

VOEDSELVOORZIENING

Oogst en voedselvoorz., 2-10-44 .. 6108 E
Verl. der rantsoenen, 2-45 ..... 6206 A
Voedselvoorz. en volksgezondheid 6305 S
Moeil. voedselpos. in Rijnl, 28-5-45 6305 T

ECUADOR

Geen gebiedsafst.; verk. Galapagoseil. gewijzigd, 8-44 ..... 6069 B

EGYPTE

Nahas Pasja opgevolgd door Ahmed Maher Pasja, 9-10-44 ..... 6115 B
Moordaansl. op Lord Moyne, 9-11-44 6142 F
Moordenaars Lord Moyne t. dood veroordeeld, 22-1-45 ..... 6201 A
Egypte in oor. m. asmogendheden, 24-2-45 6219
Moordaansl. op Ahmed Maher, 24-2-45 ..... 6219 C

EIRE

Nieuwe president, 23-6-45 ..... 6327 F

ENGELAND

ALGEMEEN

Luchtbescherming, 23-10-44 ..... 6129 D
Verduist. gedeelt. opgeh., 7-9-44 .. 6079 A
Koude golf, 1-45 ..... 6199 C
Koudegolf, 27-1-45 ..... 6201 C
Opheffing verduist. maatregelen, 20-4-45 ..... 6262 D

ARBEID

Organ. na-oorl. herstel, 3-10-44 .. 6109 B
Eng.-Russ. vakbond-com. over D. misstanden, 19-10-44 ..... 6121 E

BUITENLAND

Bolivia; kab. erk., 7-44 ..... 6006 F
Frankr.; pos. maguisards; verklar. Eden, 7-44 ..... 6013 B
Z.-Slavië; geen steun aan Milhailowitsj, 7-44 ..... 6014 B
Ver. St.; petr.overeenk., 8-44 .... 6053 A
Churchill over oorl.misd., 5-10-44 .. 6109 H
Buitenl. overz., 10-44 ..... 6116 E
Churchill en Eden in Egypte en Italië, 23-10-44 ..... 6129 C
Ned. aanspr. op Duitsch gebied gesteund, 9-11-44 ..... 6141 A
Churchill en Eden naar Parijs, 14-11-44 ..... 6149 R
De aansl. op Lord Moyne, 18-11-44 6150 E
Eng. tegen Spaansche aanwezigh. op a.s. vredesconferentie, 15-11-44 6151 D
Churchill bezoek aan Parijs - Comment. Radio-Oranje, 11-4 .. 6155 H
Verklar. Churchill en Eden i.z. Griekenland, 5-12-44 ..... 6167 A
Churchill over Poolsche grens - reg. kwestie. 15-12-44 ..... 6172 E
Churchill en Eden voeren besprek. te Athene, 26-12-44 ..... 6181 C
Hoogerhuis over hulpverl. a. bevrijde gebieden, 27-2-45 ..... 6225 E
Churchill over Krimconf., 27-2-45 6226
Levensmidd.pos. en hulpverl. aan bevrijde gebieden, 22-3-45 ..... 6244 A
Mrs. Churchill bezoekt Sovjet-U., 29-3-45 ..... 6248 D
Fransch-Eng. financ. overeenk., 2-4-45 ..... 6252 C
Mrs Churchill door Stalin ontvangen, 9-4-45 ..... 6257 N
Eng. parl.leden n. D. concentratiekampen, 19-4-45 ..... 6262 C
Rap. parl.leden over Buchenwald, 28-4-45 ..... 6267 A
Boodsch. Churchill, Stalin, Truman, 27-4-45 6269
Telegr. Kon George aan Eisenhower, 8-5-45 ..... 6287 I
Churchill rede v. 10 Mei ..... 6297 B
Eng. wenscht geen gebiedsuitbr., 30-5-45 ..... 6306 D
Telegr.wiss. Churchill-Tito, 28-5-45 6306 E
Gift aan „Help Holland Council", 17-6-45 ..... 6319 A

GEESTELIJK LEVEN
Biddag voor Nederland, 14-10-44 .. 6115 D
Dr. Temple aartsbisschop v. Canterbury overleden, 30-10-44 ..... 6136 D
Dr. Fisher aartsbisschop v. Canterbury, 5-1-45 ..... 6184 D
Benoem. Dr. Fisher bevestigd, 22-1-45 ..... 6201 B

GELD EN BANKWEZEN
Lord Catto, biografie, 7-44 ..... 6018 A
Staatbegroting 1945, 17-10-44 ..... 6121 C
Oorlogsuitgaven, 20-10-44 ..... 6121 D

HANDEL EN NIJVERHEID
Petrol., Eng.-Am. overeenk., 8-44 6053 B
Overheidsinvloed op bedrijfsleven, 8-44 ..... 6059 B
Herovering der uitvoermarkten, 6-11-44 ..... 6143 D
Plan Beveridge ter voorkoming werkloosheid, 9-11-44 ..... 6143 F
Grootere exportfaciliteiten, 18-11-44 6150 C
Uitvoer in 1944, 17-2-45 ..... 6213 L

MILITAIRE ZAKEN
Algemeen
Verliezen in Italië, 7-44 ..... 6006 C
Bijzonderheden over V.1, 7-44 .... 6013 C
Mutaties leiding, 8-44 ..... 6046 A
Bevelh. Middell. zeegebied, 8-44 .. 6061 E
Eisenhower opperbevelh. i. Frankrijk, 8-44 ..... 6061 E
Krijgsgev., uitwiss., 8-44 ..... 6068 D
V.1 buiten werking, 9-44 ..... 6079 A
Montgomery bevord. tot veldmaarschalk, 4-9-44 ..... 6079 A
Milit. sit., overzicht, 25-9-44 ..... 6100 A
Ontplof. mun. opslagplaats, 11-44 6102 C
Beschieting Z.-Eng. gestaakt, 10-44 6108 L
Luchtbescherming, 10-44 ..... 6129 C
Sir J. Dill overl., 6-11-44 ..... 6143 C
Rede Churchill, 9-11-44 ..... 6143 E
Churchill over V.2, 10-11-44 ..... 6143 G
Luchtmaarsch. Mallory omgek., 18-11-44 ..... 6150 D
Mutaties legerleiding, 11-44 ..... 6162 B
Omvang Eng. oorl.inspann., 12-44 6166 C
Nieuwe oproepingen, 12-44 ..... 6175 N
Commando-wisseling a. W. front, 1-45 ..... 6184 E
Verliezen door vijand. luchtacties, 13-1-45 ..... 6190 K
Churchill over taak in Middenl. Zee, 18-1-45 ..... 6196 A
Verliescijfers Britsche Rijk, 1-45 .. 6196 B
Biografie Montgomery ..... 6205 C
Prinses Elisabeth bij Vrouwelijk Hulpkorps, 5-3-45 ..... 6231 B
Slachtoffers der V.-wapens, 9-4-45 6257 O
Verliescijfers, 11-4-45 ..... 6257 P
Opheff. verduist.maatr., 20-4-45 .. 6262 D
Einde aanv. V.-wapens, 27-4-45 .. 6266 I
Viering overw. op D'land, 8-5-45 6287 H
Telegr. Koning George a. Eisenhower, 8-5-45 ..... 6287 I
Verl. oorl.vloot en koopvaardij, 13-5-45 ..... 6288 A
Opheffing censuur, 16-5-45 ..... 6297 C
Gedeelt. demobil., 17-5-45 ..... 6297 D
Britsche oorl.verl., 31-5-45 ..... 6306 B
Geall. zeeverliezen ..... 6306 C
Luchtmacht
Sir H. R. Mollory overl., 4-44 ..... 6150 D
Nieuw type vliegt., 12-44 ..... 6135 M
Vloot
Adm. Fräser vlootchef, 7-8-44 .... 6046 A
Scheepsbouw, 2-11-44 ..... 6142 G
Benoemingen bij de vloot, 12-44 .. 6171 M
Overz. marine verl.. 1-45 ..... 6184 C

MIJNBOUW
Dalende kolenprod., 14-11-44 ..... 6150 A

OORLOGSSCHADE
Algemeen
Organ. na-oorl. herstel, 10-44 ..... 6109 B
Schade door V.1 project., 10-44 .. 6129 D
Churchill over V.2, 10-11-44 ..... 6143 G
Verl. en schadecijfers ..... 6166 C
Verl. door vijand. luchtacties, 1-45 6190 B
Verl. d. vijand. luchtactie, 13-1-45 6190 K
Verliescijfers Br. Rijk, 1-45 ..... 6194 B
Luchtaanvallen
V.1 verklar. Churchill, 7-44 ..... 6013 C
Schade, 8-44 ..... 6046 A
Schade door V. project., 28-10-44 .. 6129 E
Schade door luchtaanv., 15-11-44 .. 6150 B

OVERZEESCHE GEBIEDSDEELEN
Hertog v. Windsor afgetreden als gouvern. Bahama-eil., 17-3-45 .... 6237 B

SOCIALE ZAKEN
Min. v. soc. verz. in opr., 26-9-44 6100 B
Sociale plannen, 3-11-44 ..... 6143 A
Plan-Beveridge ter voork. werkloosheid, 9-11-44 ..... 6143 F

STAATKUNDE
Algemeen
Lloyd George neemt afscheid v. d. politiek, 28-12-44 ..... 6180 E
Lloyd George overl., 26-3-45 ..... 6248 C
Churchill
(Zie ook regering)
Verliezen in Italië, 7-44 ..... 6006 C
Churchill over V 1, 7-44 ..... 6013 C
Lagerhuisrede mil. sit., 8-44 ..... 6046 A
Churchill in Italië, 8-44 ..... 6070 C
Lagerhuisrede, 29-9-44 ..... 6100 A
Churchill over oorlogsmisd., 5-10-44 6109 A
Lagerhuisrede, 31-10-44 ..... 6136 C
Rede Churchill, 9-11-44 ..... 6143 E
Churchill over V.2, 10-11-44 ..... 6143 G
Lagerhuisrede, 30-11-44 ..... 6162 D
Churchill over Poolsche grens - reg. kwestie, 15-12-44 ..... 6172 E
Churchill over taak in Middenl. Zee. 18-1-45 ..... 6196 A
Politieke partijen
Jaorverg. Labour partij, 12-44 .... 6171 N
Commonwealth partij assoc. met Labour, 12-1-45 ..... 6190 I
Verkiez.progr. Labourpartij, 21-4-45 6262 E
Het program v. Labour, 30-5-45 .. 6306 A
Bernard Shaw communist, 21-6-45 6332 C
Regeering
Min. Morrison o. d. vrede, 6-9-44 .. 6079a
Lagerhuisrede Churchill, 29-9-44 .. 6100 A
Beverbrook en Lyttelon d. Sovjet-reg. onderscheiden, 5-10-44 ..... 6108 K
Mutaties in het kabinet, 9-10-44 .. 6115 C
Lagerhuisrede v. Churchill, 31-10-44 6136 C
Rede v. Churchill, 9-11-44 ..... 6143 E
Regeeringsbenoemingen, 22-11-44 .. 6155 F
Lagerhuisrede Churchill, 30-11-44 6162 D
Churchill over taak in Middenl. Zee, 18-1-45 ..... 6196 A
Churchill en Eden in Egypte en Italië, 23-10-44 ..... 6219 C
Reg. afgetreden, 23-5-45 ..... 6302 H
Churchill vormt nwe reg., 26-5-45 6302 K
Verkiezingen
Uitstel der verkiezingen, 1-10-44 .. 6136 C
Felle verkiez.strijd, 5-6-45 ..... 6311 E

VERKEER EN ENERGIE
Scheepvaart; na-oorlogsche positie, 8-44 ..... 6070 C
Contrôle op de scheepvaart, 3-11-44 6143 B

VOEDSELVOORZIENING
Levensmidd.positie en hulpverl. aan bevrijde geb., 22-3-45 ..... 6244 A
Verlaging voedselrants., 23-5-45 .. 6302 I

FINLAND

ALGEMEEN
Maarsch. Mannerheim ontv. Duitsche onderscheiding, 8-44 ..... 6067 B

ARBEID
Arbeidsmobilisatie, 8-44 ..... 6054 G

BEVOLKING
Evac. N.-Finsche gem., 5-10-44 .. 6109 D

BUITENLAND
Algemeen
Wapenst.st.del. te Moskou, 15-9-44 6088 F
Wapenstst.voorw., 20-9-44 ..... 6093 A
Castren over verhoud. tot Sovjet-Unie, 4-10-44 ..... 6109 C
Oorl.verkl. a. D'land, 4-3-45 ..... 6225 A
Verkl. o. buitenl. pol., 30-4-45 .... 6262 G
Diplomatieke betrekkingen
Bezoek Von Ribbentrop; toezegg. D'schen steun, 7-44 ..... 6006 A
Ver. Staten; dipl. betr. verbr., 7-44 6014 A
Betr. m. D'land verbr., 4-9-44 .... 6078 D
Betr. m. Hongarije, Kroatië, Slowakije en Japan verbr., 20-9-44 .. 6093 A
Herst. betrekk. met Sovjet-Unie, 1-2-45 ..... 6205 D

HERSTELBETALINGEN
Schadeverg. a. Sovjet-Unie, 3-11-44 6136 F
Uitlev. der handelsvloot, 4-11-44 .. 6136 G

MILITAIRE ZAKEN
Voortzett. Sovjet-offensief, 1-7-44 6008 A
Aanh. druk der Sovjets, 10-7-44 .. 6016 A
Wapenst.st. m. Sovjet-Unie, 4-9-44 6078
Wapenst.st.onderh. m. S.U., 6-9-44 6079
Duitsche troep. slaags m. Finnen, 17-9-44 ..... 6088 F
Mannerheim uit mil. dienst, 4-1-45 6183 F
Oorl.verkl. a. Dld., 4-3-45 ..... 6225 A

ONDERWIJS
Geen Duitsch meer op F. scholen, 28-5-45 ..... 6306 H

SOCIALE ZAKEN
Lotta-organ. ontbonden, 1-11-44 .. 6136 E

STAATKUNDE
Rede Linko min., 7-44 ..... 6014 A
Mannerheim president, 8-44 ..... 6054 G
Dagorder v. Mannerheim, 8-44 .. 6054 G
Hackzell min.-pres. in nwe kab., 8-44 ..... 6054 G
Nieuw kabinet, 21-9-44 ..... 6093 A
Twee ministers afgetr., 9-11-44 .. 6144 A
Kab. Paasiviki gevormd, 17-11-44 .. 6150 F
Binnenl. hervormingen, 4-3-45 .... 6225 B
Uitsl. Rijksdagverk., 19-3-45 ..... 6244 B
Sluiting en opening v. d. Rijksdag, 6-4-45 ..... 6252 D
Reconstr. parl. Paasikivi, 17-4-45 .. 6262 F

FRANKRIJK

ARBEID
Arb. dienstpl. voor mannen, 22-1-45 6201 E

BEVOLKING
Slachtoffers D. oorl.misd., 4-5-45 .. 6277 B

BEZETTING
Grohé, rijkscomm. N.-Frankrijk; ambtsaanv.; toespr. secr.-gen., 7-44 ..... 6029 A
Rijverbod voor auto's, 8-44 ..... 6046 F
Junclaus mil. bevelhebber in N. Frankrijk, 8-44 ..... 6061 H

BUITENLAND
Algemeen
Com. de Gaulle erkend, 7-44 ..... 6021 A
Bezoek v. Churchill en Eden, 12-11-44 ..... 6144 E
Churchill e. Eden n. Parijs, 14-11-44 6149 R
Churchills bezoek aan Parijs - Comment. Radio Oranje, 11-44 .. 6155 H
Bez. gen. De Gaulle a. Moskou, 2-12-44 ..... 6166 D
Erk. door Vaticaan, 11-12-44 ..... 6172 A
Erkenn. com. te Lublin, 29-12-44 .. 6181 B
Bezett. linker Rijnoever, 26-1-45 .. 6201 F
Gen. De Gaulle over buitenl. pol, 7-2-45 ..... 6210 E
Delegatie te San Francisco, 27-3-45 6248 F
Geall. leveringen, 4-4-45 ..... 6252 E
Protestnota a. Spanje i.z. Laval, 8-5-45 ..... 6288 B
Grenswijz. v. Italië verlangd, 18-5-45 ..... 6297 B
Protest t. Sovjet-Unie, 28-5-45 .... 6306 G
Diplomatieke betrekkingen
Dipl. betrekk. d. Zweden en Turkije beëindigd, 8-44 ..... 6067 E
Jefferson Caffery benoemd tot ambass. d. Ver. Staten, 22-9-44 .. 6093 B
Gen. Catroux ambass. te Moskou, 31-12-44 ..... 6181 A
Hervatt. dipl. betr. met Italië, 1-3-45 ..... 6225 C
Verdragen en overeenkomsten
Annuleering der handelsverdragen, 2-10-44 ..... 6109 F
Overeenk. m. Ned. i.z. repatr. Nederl., 16-10-44 ..... 6119 A
Verdrag m. Sovjet-Unie, 10-12-44 6166 E
Tekst Fransch-Russisch verdrag, 17-12-44 ..... 6176 A
Engelsch-Fransche financ. overeenk., 29-3-45 ..... 6248 D
Fransch-Zwitsersche financ. overeenkomst ..... 6257 R

ECONOMIE
Econ. leven onder staatstoezicht, 14-11-44 ..... 6150 I

EVACUATIE
Evacuatie v. Parijs, 7-44 ..... 6030 B

GELD EN BANKWEZEN
Financ. maatr., 14-10-44 ..... 6115 G
Financ. maatr., 17-10-44 ..... 6121 F
Geblokk. saldi vrij, 27-10-44 ..... 6130 A
Saneering staatsfin.. 8-11-44 ..... 6144 B
Financ. saneering, 19-11-44 ..... 6150 K
Fin. saneering - leening, 8-1-45 .. 6191 B
Financ. saneering, 19-1-45 ..... 6196 D
Waardevermind. v. d. fr., 12-3-45 .. 6237 C
Fransch-Zwitsersche fin. overeenkomst ..... 6257 R
Geldsaneering, 26-5-45 ..... 6303 B

HANDEL EN NIJVERHEID
Nationalisatie der kolenmijnen, 30-9-44 ..... 6109 G
Geallieerde leveranties, 4-4-45 .... 6252 E
Handelsovereenk. m. Zwitserland, 7-4-45 ..... 6252 H

JUSTITIE
Moordaansl. Henriot, 7-44 ..... 6006 G
— 20 mill. fr. belooning, 7-44 .... 6013 B
Positie „Maquisards"; verkl. Eden, 7-44 ..... 6013 B
Oudmin. Mandel gedood, 7-44 .... 6021 A
Positie „Maquisards"; Duitschl. houding, 7-44 ..... 6030 B
Daders aansl. Henriot gearrest., 7-44 ..... 6030 B
Arrestatiebevel tegen Pétain, 16-9-44 ..... 6087 C
Strafmaatr. t. collabor., 17-9-44 .. 6087 C
Hoogger.hof v. leden Vichy-reg., 31-10-44 ..... 6136 H
Dr. Petiot gearrest., 3-11-44 ..... 6137 A
Zuivering, 9-11-44 ..... 6144 C
Fransch nationaliteit voor Baron de Rotschild, 10-11-44 ..... 6144 D
Kroon v. Napoleon gest., 13-11-44 6150 G
Overz. zuiv.acties, 11-1-45 ..... 6191 A
Charles Maurras veroord., 29-1-45 6206 E
Doodvonn. t. collab., 13-2-45 ..... 6213 M
Adm. Astava veroord., 13-3-45 .... 6238 A
Berechting v. collab., 7-4-45 ..... 6252 G
Polit. zuivering, 9-4-45 ..... 6257 Q
Proc. tegen gen. Deutz, 10-4-45 .. 6258 A
Proc. t. maarsch. Petain, 24-4-45 .. 6267 B
Laval in Spanje gearrest., 4-5-45 .. 6277 A
Advocaat weigert verded. Pétain, 5-5-45 ..... 6277 C
Protestnota a. Spanje i.z. Laval, 8-5-45 ..... 6288 B
Laval uitgeleverd, 19-5-45 ..... 6297 I
Groot-Moefti huisarrest, 28-5-45 .. 6306 E
De bewaking v. Laval. 28-5-45 .... 6307 L
Pétains houding na Dieppe, 21-6-45 6332 D

KUNST
Romain Rolland overl., 3-1-45 .... 6237 E

MILITAIRE ZAKEN
Positie „Maquisards", verklaring Eden, 7-44 ..... 6013 B
Dienstpl. in d. geall. bezette gebieden, 7-44 ..... 6021 A
Positie „Maquisards" - Duitschlands houding, 7-44 ..... 6030 B
Mobilis.-maatr.. 13-10-44 ..... 6115 K
Benoem. bevelh. in den Elzas, 27-12-44 ..... 6180 F
Sterkte v. leger en vloot, 15-1-44 6196 C
Elba onder Fr. souvereiniteit, 3-2-45 ..... 6206 F
Kosten Duitsche bezett., 25-2-45 .. 6219 E
Exp.leger voor bevrijd. Indo-China, 11-5-45 ..... 6288 C
Fr. bezett.zone in Duitschl., 19-5-45 6297 H

MIJNBOUW
Nationalisatie der mijnen, 13-3-45 6237 D
Deskund. naar mijnen in Saargebied, 7-4-45 ..... 6252 F

OORLOGSSCHADE
Oorl.schade aan geb., 24-5-45 .... 6303 C

OPENBARE WERKEN EN WEDEROPBOUW
Reg.plannen v. wederopb., 3-3-45 6225 D

OVERZEESCHE GEBIEDEN
Algerië
Relletjes in Algiers, 15-5-45 ..... 6297 E
Indo-China
Zelfbestuur voor Indo-China, 26-3-45 ..... 6248 E
Exp.leger v. bevrijd. Indo-China, 11-5-45 ..... 6288 C
Syrië
Onderh. afgebr. - Arab. steun v. Syrië en Libanon - Br. verkl., 21-5-45 ..... 6303 M
Toenemende spann., 28-5-45 ..... 6307 D
Egyptische nota, 31-5-45 ..... 6307 E
Toest. blijft gespannen - De Gaulle stelt Eng. verantw., 5-6-45 ..... 6311 I
Botsingen m. Fr. troepen, 13-6-45 6320 C

PERS
Reorgan. v. d. pers, 19-9-44 ..... 6093 B

STAATKUNDE
Algemeen
Oud-min. Cailleux overl., 22-11-44 6155 I
Doriot gesneuveld, 23-2-45 ..... 6219 D
Politieke partijen
Gen. Giraud leider conserv. oppositie, 16-11-44 ..... 6155 G
Communisten achter De Gaulle, 22-1-45 ..... 6201 D
Regeering
Henriot, Ph. vermoord, 7-44 ..... 6006 G
Parmentier secr.generaal binnenl. zaken, 7-44 ..... 6021 A
Marion en Bonnefoy opv. Henriot, 7-44 ..... 6021 A
Oud-min. Mandel gedood, 15-7-44 .. 6021 A
Vichy verlaten, 8-44 ..... 6061 G
Voorloop. reg. gevormd, 29-8-44 .. 6080 A
Uitbr. voorl. regeering, 13-9-44 .. 6087 B
Pétain in Duitschl., 30-9-44 ..... 6099 I
Radiotoespr. v. De Gaulle, 15-10-44 6115 H
Pres. Lebrun afgetr., 13-10-44 .... 6115 I
Reg. De Gaulle door geall. erk., 23-10-44 ..... 6129 F
De Gaulle over binnenl. en buit.l. problemen, 25-10-44 ..... 6129 G
Uitbreid. kab. De Gaulle, 15-11-44 6150 H
De Gaulle over buitenl. politiek, 7-2-45 ..... 6210 E
Reg.progr. v. De Gaulle, 25-5-45 .. 6303 A
Verkiezingen
Uitslag gem.raadsverk., 15-5-45 .. 6297 F
Wetgeving
Statuut Maarschalk Pétain afgeschaft, 12-9-44 ..... 6087 C

VERKEER EN ENERGIE
Rijverbod auto's Noord-Frankrijk, 8-44 ..... 6046 F
Herstel geregeld scheepvaartverkeer, 5-1-45 ..... 6185 A

VERZETSBEWEGING
Compromisvoorstel verzetbeweging, 3-11-44 ..... 6136 I
Ontwap. en ontbinding - Patriott. militie gelast, 30-10-44 ..... 6136 K
Eischen v. d, verzetsbeweging, 23-5-45 ..... 6302 L

VOEDSELVOORZIENING
Volkstuinen, 7-44 ..... 6030 B
Levensmidd.rantsoen verh., 29-11-44 6162 E

ZUIVERING V. H. OPENB. LEVEN
Zuiveringsacties, 21-9-44 ..... 6093 B
Zuiveringsacties, 9-10-44 ..... 6115 F
Zuivering, 9-11-44 ..... 6144 C
Overz. zuiv.acties, 11-1-45 ..... 6191 A
Charles Maurras veroord., 29-1-45 6206 E

GRIEKENLAND

ARBEID
Ongeregeldheden en stakingen, 4-12-44 ..... 6166 H

BUITENLAND
Eischen aan Bulgarije ..... 6069 A
Verhouding m. Bulgarije, 30-9-44 .. 6099 K
Anti-Bulg. stemming, 15-11-44 .. 6150 L
Terr. eischen aan Bulg., 22-11-44 6156 A
Churchill en Eden voeren bespr. te Athene, 26-12-44 ..... 6181 C
Churchill en Eden naar Londen terug, 28-12-44 ..... 6181 D
Nat. comité in Duitschl. gevormd, 11-1-45 ..... 6191 I

GELD EN BANKWEZEN
Inflatie, 7-44 ..... 6022 B
Inflatie, 30-8-44 ..... 6078 C
Saneering staatsfin., 11-11-44 ..... 6144 F

MILITAIRE ZAKEN
Herstel v. h. leger, 17-11-44 ..... 6150 M
Britsch bevelhebber eischt terugtr. Elzastroepen, 4-12-44 ..... 6166 F
Milit. acties, 5-12-44 ..... 6166 K
Verklar. Churchill en Eden i.z. Griekenland, 5-12-44 ..... 6167 A
Overzicht mil. en pol. situatie .. 6172 B
De mil. toestand, 18-12-44 ..... 6176 B
Wapenst.st.onderhand., 1-1-45 .... 6185 B
Strijd in Athene beëindigd ..... 6185 E
Plastiras over burgeroorl., 8-1-45 6191 C
Wapenstilstand, 12-1-45 ..... 6191 D
Maatr. t. E.A.M. leiders, 9-1-45 .... 6191 E
Lot der gijzelaars, 9-1-45 ..... 6191 F
Plastiras over wapenst.st., 13-1-45 6191 G
Schade burgeroorlog, 13-1-45 ..... 6191 H
Liquid. burgeroorl.. 21-1-45 ..... 6196 E
Churchill over begin burgeroorlog, 22-1-45 ..... 6201 G
Liquid. burgeroorl., 1-2-45 ..... 6206 G
Elzas gijzelaars vrijgel., 27-1-45 .. 6207 A
Overeenst. reg. en E.A.M., 11-2-45 6211 A
Bez. Churchill en Eden - Opheff. oorlogstoestand, 14-2-45 ..... 6213 N

SOCIALE ZAKEN
Loon in natura, 20-6-44 ..... 6022 B

STAATKUNDE
Algemeen
Onlusten te Athene, 3-12-44 ..... 6162 G
Ongeregeldh. en stakingen, 4-12-44 6166 H
Overz. mil. en pol. situatie ..... 6172 B
Pol. toestand, 12-44 ..... 6176 C, D, E
Maatr. tegen E.A.M. leiders, 9-1-45 6191 E
Kab.crisis, 21-2-45 ..... 6219 F
Regeering
Reg. te Caïro., 30-8-44 ..... 6078 C
Reg. te Athene teruggekeerd, 18-10-44 ..... 6121 G
Reorgan. v. h. kab., 24-10-44 ..... 6130 B
Zes ministers afgetreden, 3-12-44 6162 F
Min.-pres. Papandroe afgetreden, 5-12-44 ..... 6166 I
Kab. Papandroe afgetr. - Aartsbisschop Damaskinos regent, 1-1-45 ..... 6185 C
Gen. Plastiras min.-pres., 3-1-45 .. 6185 D
Kab. Plastiras afgetr., 8-4-45 ..... 6252 I
Kab. Vulgaris gevormd, 9-4-45 .... 6258 B

VOEDSELVOORZIENING
Gebrek aan levensmidd., 4-12-44 6166 G

GUATAMALA

Opstand; pres. Ubico verjaagd, 7-44 6021 E
Diplom. betrekk. m. Spanje verbroken, 24-1-45 ..... 6201 H

HONGARIJE

ARBEID
Arbeidsorg. gesticht, 8-44 ..... 6046 D
Arb.dienstplicht, 12-9-44 ..... 6088 G

BUITENLAND
Roemenië verklaart Hongarije de oorlog, 8-9-44 6077
Oorl.toest. m. Roemenië, 7-9-44 6078
Horthy verz. wapenst.st., 16-10-44 6121 H
Horthy afgetr. - Wapenstilstandsverzoek ingetrokken, 16-10-44 .. 6121 I
Wapenst.stand m. geall., 22-1-45 .. 6201 I

GELD EN BANKWEZEN
Confiscatie Joodsche vermogens, 5-11-44 ..... 6137 C
Goudres. teruggevonden, 21-5-45 .. 6303 D

JUSTITIE
Uitlev. Horthy geëischt, 13-2-45 .. 6214 A

MILITAIRE ZAKEN
Horthy verz. wapenst.st., 16-10-44 6121 H
Wapenst.st.verzoek ingetrokken, 16-10-44 ..... 6121 I
Reg.proclam. - Voortzett. strijd, 17-10-44 ..... 6122 C
Generaals n. Russ. leger overgeloopen, 17-10-44 ..... 6122 D

STAATKUNDE
Politieke partijen
Opheff. pol. part., 8-44 ..... 6068 B
Regeering
Plv. min.-pres. Rasch afgetr., 7-44 6027 C
Mutaties, 8-44 ..... 6053 A
Verklaring, 8-44 ..... 6053 A
Stogay afgetr. - Lakatos min.pres., 29-8-44 ..... 6078 A
Mutaties in 't parlement, 1-9-44 .. 6078
Reg.verklar. min.-pres. Lakatos, 21-9-44 ..... 6093 C
Horthy afgetr. - Regeer. Szalasi gevormd, 16-10-44 ..... 6121 I
Reg.decreet - Regentsch.raad gevormd, 16-10-44 ..... 6122 B
Reg. procl.: voortzetting strijd, 17-10-44 ..... 6121 C
Progr. reg. Szalasi, 19-10-44 ..... 6122 F
Horthy in Duitschland, 21-10 44 .. 6122 F
Beschouwing Radio-Oranje over Hong. kwestie, 11-10-44 ..... 6122 G
Optreden v. Horthy, 23-10-44 ..... 6130 C
Opvolging v. Horthy, 2-11-44 ..... 6137 B
Szalasi door Hitler ontv., 6-12-44 6167 B
Parlement
Voorl. Nat. verg., 23-12-44 ..... 6176 G

INDO-CHINA

Spec. volmachten v. Decoux, 8-44 6068 F
Bezett. door Jap. troepen, 12-3-45 6238 A

INTERNATIONAAL

ALGEMEEN
Nederl. positie i. d. Eur. landb.; rede min. Backe, 7-44 ..... 6001 A
Britsch adm noemt verliescijfers, 15-6-45 ..... 6327 G

ARBEID
Vergad. int. arb.bureau, 23-12-44 6176 G

Vergad. zeevaartscom. int. arb.-bureau, 9-1-45 ..... 6191 K
Vergad. int. arbeidsbureau, 19-1-45 6196 F
Wederinschakeling vakbew., 6-1-45 6196 G
Intern. vakb.conf., 3-2-45 ..... 6207 B
Idem, 9-2-45 ..... 6211 C
Idem, 18-2-45 ..... 6214 C
Idem, 22-2-45 ..... 6219 G
Wereldvakver.congres niet op int. conf., 10-5-45 ..... 6288 F

CONFERENTIES

Intern. valutaconf. Bretton Woods. 7-44 ..... 6019 A
Führer-Duce, 1-8-44 ..... 6037 A
Int. val. conf. Brett. Woods, 1-8-44 6038 A
Dumberton Oaks; viermogendh.-conf., 8-44 ..... 6068 C
Confer. Dumb. Oaks, 28-8-44 ..... 6068 C
Churchill-Roosevelt, 11-9-44 ..... 6086 B, 6087
Conf. Dumberton Oaks, 9-10-44 .. 6115 L
Conf. te Moskou. 9-10-44 ..... 6116 A
Moskou conf. communiqué, 16-10-44 6123 A
Duitsch commentaar, 16-10-44 .... 6123 B
Churchill o. Moskou conferentie, 23-10-44 ..... 6130 D
Luchtvaartconf. te Chicago, 1-11-44 6145 H
Econ. conf. te Rye, 25-11-44 ..... 6156 B
Luchtvaartconf., 20-11-44 ..... 6156 C
Joodsch wereldcongres, 29-11-44 6162 H
Int. luchtv.conf., 9-12-44 ..... 6167 C
Stille Zuidzeeconf., 25-1-45 ..... 6202 B
Confer. v. drie, 7-2-45 ..... 6211 B
Krimconferentie, 12-2-45 ..... 6214 B
Int. conf. te San Francisco, 14-2-45 6215 B
Wederopr. tweede intern., 3-3-45 6225 F
Krimconf., 2-3-45 ..... 6225 I
Churchill o. conf., 27-2-45 6226
Int. conf. San Francisco, 6-3-45 .. 6231 C
Ned. del. te S. Francisco, 18-3-45 .. 6235 C
Eden over int. conferentie San Francisco, 22-3-45 ..... 6244 C
Fransche deleg. te San Francisco, 27-3-45 ..... 6248 F
Poolsche deeln. aan int. conf. - Roosevelt president, 7-4-45 ..... 6252 K
Nederl. standpunt t.a.v. int. conf., 12-4-45 ..... 6257 A
Italië niet op int. conf., 9-4-45 .... 6258 D
Turk. delegatie n. int. conf., ...
Ned. del. te San Francisco, 20-4-45 6261 B
Poolsche kwestie op int. conf., 20-4-45 ..... 6262 L
Int. conf.: Pool. kwestie, verklar. van Van Kleffens, 24-4-45 ..... 6267 C
Opening der conf. - Regeling voorzittersch. - Eerste plenaire zitting, 26-4-45 ..... 6268 A
Van Kleffens over Neerlands bevrijding 6276
Argentinië toegelaten tot intern. conf., 1-5-45 ..... 6277 D
Molotov naar Moskou terug, 1-5-45 6277 E
Besprek. Pool. kwestie afgebroken, 6-5-45 ..... 6277 F
Molotov n. Moskou terug, 10-5-45 6288 D
Poolsche kwestie op int. conf., 10-5-45 ..... 6288 E
Arb.congres niet op int. conf., 10-5-45 ..... 6288 F
Balkanperikelen 6288
Int. conf. te San Franc., 18-5-45 .. 6297 M
Min. Attlee optimistisch, 19-5-45 .. 6297 N
Verkl. v. De Schrijver, 15-5-45 .... 6297 O
Overeenst. i.z. stemrecht, 24-5-45 6303 E
Overeenst. i.z. regionale veiligh. en het mandaatsysteem, 25-5-45 6303 F
Int. conf. - Overw. kleine mogendheden - Punten v. overeenstemming, 28-5-45 ..... 6306 I
Int.conf. te San Franc., 8-6-45 .... 6311 F
Int. conf.: recht veto, 13-6-45 .... 6319 D
Int. conf.: Spanje uitgesl. - Ned. tegen veto-recht - Ontw. Handvest gereed, 20-6-45 ..... 6328 A
Slotconf. te San Franc.: Handvest goedgekeurd - Doel en grondslagen - Rede v. Truman ..... 6332 E
Tekst Handvest ..... 6335 v. v.

EUROPEESCHE SAMENWERKING

Eng. plan voor West. blok, 14-11-44 6156 D
Econ. blok, 15-11-44 ..... 6156 E
Russ. comment., 21-11-44 ..... 6156 F
Zweedsche en Am. persstemmen, 21/23-11-44 ..... 6156 G
Russ. protest t. blokvorming van West-Europa, 14-6-45 ..... 6320 A

GEESTELIJK LEVEN

R.K. Kerk; karl. Maglione overl., 8-44 ..... 6070 E

GELD EN BANKWEZEN

Intern. valutaconf. Bretton Woods, 7-44 ..... 6019 A
Valutaconf. Bretton Woods; quota en stemmen d. deeln. landen, 8-44 6038 A
Zwitserl.; export m. staatsmedewerking, 8-44 ..... 6038 G

GRONDSTOFFEN

Aardappelen; vitaminegehalte, 7-44 6022 C
IJzer; uitputting wereldvoorr., 7-44 6022 D
Koffie; wereldproductie 40-'43, 7-44 6022 D
Koper; uitputt. wereldvoorr., 7-44 6022 D
Petroleum; uitputting wereldvoorraad, 7-44 ..... 6022 D
Steenkool; uitputting wereldvoorraad, 7-44 ..... 6022 D
Suiker; intern. samenwerk., 7-44 .. 6022 D
— Engelsch-Am. overeenk., 8-44 .. 6053 B
Tin; wereldprod., 8-44 ..... 6053 B
Wol; wereldvoorr., 8-44 ..... 6053 B
Rubber; intern. overeenk., 8-44 .. 6061 I
Wijn; wereldprod. en verbruik, 8-44 6062 A
Energie; wereldproductie, 8-44 .... 6069 C
Vet; Europ. prod., 8-44 ..... 6069 C
Tarwe; als brandstof, 8-44 ..... 6070 F
Wereldprod. koper, 7-11-44 ..... 6144 G
Bijeenk. int. rubbergr., 18-1-45 .... 6195 B
Wereld-goudproductie, 12-4-45 .... 6258 C

JUSTITIE

Voorbereiding int. gerechtshof, 5-4-45 ..... 6251 D
Opstell. lijsten oorl.misdadigers, 2-4-45 ..... 6253 I
Eng. parl.leden n. D. concentratiekampen, 19-4-45 ..... 6262 C
Plannen v nieuw Hof int. justitie, 21-4-45 ..... 6262 H
Rapp. Eng. Parl.leden o. Buchenwald, 28-4-45 ..... 6267 A
Int ber oorl.misd., 17-5-45 ..... 6297 K
Int. Hof v. Justitie te Den Haag, 25-5-45 ..... 6303 G
De bestraff. v. oorl.misd., 30-5-45 6305 W
Poolsche lijst v. oorl.misd., 4-6-45 6312 A

KUNST

Knut Hamsun 85 jr., biografie, 8-44 6042 A
Emil Jannings 60 jaar, 7-44 ..... 6028 A
Gigli, B. gefusilleerd, 8-44 ..... 6054 D
Redd. Eur. kunstschatten, 29-12-44 6194

PAN-AMERIKAANSCHE UNIE

Argentinië uit Pan-Amer. Unie, 11-1-45 ..... 6190 G

ROODE KRUIS

Hulp aan St. Nazaire en Roemenië, 2-4-45 ..... 6252 L

VERDRAGEN EN OVEREENKOMSTEN

Intern. Valutaovereenk., 7-44 .... 6019 A
Eng.-Am. petroleumovereenk., 8-44 6053 B
Vierde verj. driemogendh.-pact, 28-9-44 ..... 6099 F
Econ. verbond tusschen België, pleit, 6-1-45 ..... 6185 F
Nederl., Frankr. en Engeland be-
Econ. overeenk.: Zwitserl., V.S., Engeland en Frankr., 9-3-45 .... 6231 D

VER. VOLKEN

Aantal leden Ver. Volken ..... 6201 K
Handv. goedgek. op slotconf. te San Francisco - Doel en grondslagen - Rede van Truman - Rede gen. Smuts - Rede Gromyko - Engeland dringt aan op correctie 6232, 6333
Het handvest der Ver. Volkeren, 6335 t/m 6342
Het ontstaan van de U.N.O., ... 6342 A

VERKEER EN ENERGIE

Wereldprod., 28-8-44 ..... 6069 C

VOEDSELVOORZIENING

Aarlappelen: vit.-onderzoek, 7-44 .. 6022 C
Zuivelproductie, 7-44 ..... 6027 B
Wereldoogst 1944, 12-1-45 ..... 6191 N
Het Eur. voed.probl., 14-5-45 .... 6297 L
Voedselschaarschte in Eur. verw., 28-5-45 ..... 6306 K
Ernstige voedselpos. - Voedselzending uit Denemarken voor Nederland, 7-6-45 ..... 6311 H
Voedselconf. te Londen, 15-6-45 .. 6319 C

IRAN

ALGEMEEN

Ex-sjah Riza Pahlavi overl., 8-44 .. 6037 D
Sovjet-Unie wenscht olie-concessies, 30-10-44 ..... 6137 D
Regeering afgetr., 1-11-44 ..... 6137 E
Olieconcessie aan Rusl. geweigerd, 2-11-44 ..... 6137 F
Oorlogsverkl. a. Japan, 2-3-45 .... 6225 G
Ontruim. v. Iran - Ruslands houding, 9-6-45 ..... 6319 F

ITALIE

ALGEMEEN

Littora wordt Latinia, 23-11-44 .. 6157 A
Italië niet op int. conf., 9-4-45 .... 6258 D
Alban. reg. erkend, 9-4-45 ..... 6258 E

BUITENLAND

Bulgarije verbr. dipl. betr., 7-9-44 6077
Herstel diplom. betrekk. m. Sovj.-Rusland, 26-10-44 ..... 6130 E
Moeilijkh. i.z. Triëst, 10-5-45 ..... 6288 G

GEESTELIJK LEVEN

Restaur. abdij Monte Cassino, 16-3-45 ..... 6238 E

GELD EN BANKWEZEN

Geall. nemen goud in besl., 20-5-45 6297 Q

JUSTITIE

Onderz. n. ill. verrijking, 13-9-44 .. 6088 B
Gen. Roatta gearrest., 17-11-44 .... 6150 N
Skorzeny gevangen gen., 17-5-45 .. 6297 P

KUNST

Gigli, B., gefusilleerd, 8-44 ..... 6054 D

MILITAIRE ZAKEN

Conf. Mussolini-Hitler, 8-44 ..... 6037 A
Militarisatie fac. partij, 8-44 ..... 6038 B
Maarsch. Graziani opperbevelhebber D'sche-It. leger, 8-44 ..... 6044 C
Insp.tocht v. Mussolini, 8-44 ..... 6062 C
Comm. Nat. garde afgetr., 8-44 .... 6070 D
Oorl.schip i. Spanje vrijgeg., 17-1-45 6197 C
Gen. Roatta ontsnapt, 5-3-45 ..... 6231 E
Geen verlichting wapenstilstandsvoorwaarden, 6-3-45 ..... 6231 F
Wapenstilstandsvoorw., 15-3-45 .... 6238 D
Nobile actief lid Ital. luchtmacht, 22-3-45 ..... 6244 D

OPVOEDING

Verz. v. examens, 8-44 ..... 6054 D

STAATKUNDE

Algemeen

Politieke godsvrede ingest.. 13-12-44 6172 C
Geheime fascist. organ., 12-3-45 .. 6238 C
Geheime fascist. organ., 23-3-45 .... 6244 E
Herstel It. bestuur, 11-5-45 ..... 6289 A

Regeering

Zuiveringsacties, 7-44 ..... 6021 C
Fascisten gefusilleerd; represailles rep.reg., 8-44 ..... 6021 C
Croce afgetr., 8-44 ..... 6038 C
Optr. tegen fascisten, 8-44 ..... 6038 C
Ruimer zelfbestuur, 27-9-44 ..... 6099 L
Kab. Bonomi afgetr. - Sforza uit politiek, 26-11-44 ..... 6162 I
Nieuw kabinet Bonomi. 10-12-44 .. 6168 A
Mussolini terechtgest., 30-4-45 .... 6277 G
Overeenk. tusschen reg. en patriotten, 13-5-45 ..... 6289 B
Reg. Bonomi afgetr., 13-6-45 ..... 6319 G
Parri vormt regeering, 20-6-45 .. 6326 B

VERZETSBEWEGING

Overeenk. tusschen reg. en patriotten, 13-5-45 ..... 6289 B

JAPAN

ARBEID

Arbeidsdienstpl. v .vrouwen, 8-44 6070 B

BUITENLAND

Turksch gezant geïnt., 29-1-45 .... 6207 D
Sovjets zeggen neutr.pact op, 5-4-45 6252 N

MILITAIRE ZAKEN

Mutaties legerleiding, 7-44 ..... 6030 A
Vlootleiding, mutaties, 8-44 ..... 6044 B
Bewapening bevolking, 8-44 ..... 6054 B
Toestand krijgsgevangenen op Formosa, 8-44 ..... 6070 B
Totale mobilisatie. 13-1-45 ..... 6191 L
Vorming Volksstorm, 24-3-45 .... 6244 F
Mutaties in legerleiding, 11-4-45 .. 6258 F
Hoe lang kan Japan het uithouden 6289 C
Jap. psyche en Jap. misrekening 6298 A
Nieuwe defensiemaatregelen 6308
Vrees voor invasie. 15-6-45 ..... 6328 C
Crisistoestand in Japan, 27-6-45 .. 6333 A

STAATKUNDE

Politieke partijen

Groot Japansche partij opgericht, 3-4-45 ..... 6252 M

Regeering

Verl. v. Saipan; Rede Tojo, 7-44 .. 6030 A
Mutatie, 7-44 ..... 6030 A
Afgetreden, 7-44 ..... 6030 A

Samenstelling, 7-44 ..... 6030 A
Levensbeschr. Koiso en Jonai, 7-44 6030 A
Reg.verkl., 8-44 ..... 6037 E
Reg.programma, 8-44 ..... 6044 B
Rijksdagrede min.-pres. Koiso, 6-9-44 ..... 6079 B
Opening v. h. parlement, 26-12-44 6181 E
Reg.progr., 13-1-45 ..... 6191 L
Open. parlement - Rede Koiso, 21-1-44 ..... 6196 H
Kab. Koiso afgetr., 5-4-45 ..... 6253 A
Adm. Soezoeki min.-pres., 8-4-45 6353 B
Reg.verklaring ..... 6353 C
Kab. in spoedzitting bijeen 6308

JOEGO-SLAVIE

BUITENLAND

Geen Engelsche steun aan Mihailowitsj, 7-44 ..... 6014 B
Tito naar Sovjet-Unie, 5-4-45 ..... 6253 K
Verdrag m. Rusland, 12-4-45 ..... 6258 H

STAATKUNDE

Reorg. kab., 7-44 ..... 6014 B
Overeenk. maarsch. Tito en min.-pres. Soebasjitsi, 7-44 ..... 6014 B
Verh. koning Peter en maarsch. schalk Tito, 7-44 ..... 6021 F
Overeenk. koning Peter en maar- Tito, 8-44 ..... 6067 C
Voorl. reg. gevormd. 13-12-44 ..... 6172 D
Reg. Sjoebasjitsi afgetr., 22-1-45 .. 6202 E
Nieuw kabinet Sjoebasjitsi, 29-1-45 6207 G
Vorming regentschapsraad, 2-3-45 6225 H
Kab. Tito gevormd, 6-3-45 ..... 6231 G
Klachten en beloften van Tito, 28-5-45 ..... 6307 C

KROATIE

Bulgarije verbr. dipl. betr., 7-9-44 6077
Pawelitsj bij Hitler, 20-9-44 ..... 6093 D

LUXEMBURG

Tolunie m. Nederl., 6-9-44 ..... 6074 A
Terugkeer v. d. Groothertogin, 15-4-45 ..... 6258 G

MONACO

Kroonprinses afgetr.; prins Ranier opvolger, 7-44 ..... 6005 C

NEDERLAND (Bezet)

AANSLAGEN

(Zie „Justitie")

ALGEMEEN

Zaalberg overleden, 7-44 ..... 6011 A
Ned. onderscheiden in D'land, 7-44 6018 B
Spertijd gewijzigd; 10 uur binnen, 7-44 ..... 6027 A
Naamgeving N.O.polder. 7-44 .... 6027 A
N.O. polder ontw., 8-44 ..... 6058 A
Overstroomingen i. d. Betuwe, 3-12-44 ..... 6161 C
Dr. v. d. Vlugt oud-burgemeester v. A'dam overl., 10-2-45 ..... 6209 G
Ir. Jon Lely overl., 4-4-45 ..... 6251 I

ARBEID

Algemeen

Loonbet. bij verpl. verzuim, 8-44 6005 A

Arbeidsdienst

Hoogere bezoldiging A.D. kader, 7-44 ..... 6003 A
Oproepen tot aanmelding, 6-10-44 6107 H

Arbeidsinzet

Toestemming v. vrouw. arbeidsters vereischt, 7-44 ..... 6018 B
Z.S. kaarten v. industrie en econ. ver., 7-44 ..... 6018 B
Ned. in D'land ondersch., 7-44 .. 6018 B
Z.S. procedure v. bankwezen, 8-44 6042 B
Z.S. procedure v. bouwvak, 8-44 .. 6051 A
Z.S. procedure v. wegvervoer, hout- en boschbedrijf, 8-44 ..... 6059 A
Z.S. procedure v. Indische onderneming, 8-44 ..... 6066 B

Organisaties

Propag.-actie; rede Zwertbroek, 7-44 ..... 6018 B
Geschil m. meelfabriek, Schiedam, 8-44 ..... 6035 A

Stakingen

Commentaar op spoorwegstaking, 6-10-44 6105

BELASTINGEN

Ontduiking; aank. prijzen Staatsloterij, 8-44 ..... 6035 A
Tabaks- en bieraccijns, verh., 8-44 6050 B

BEVOLKING

Stijgend geboortecijfer '43. 7-44 .. 6018 B
Overzicht 1939-'43, 8-44 ..... 6042 B
Regeling begrafenissen te A'dam, 27-1-45 ..... 6200 A
Stijgend sterftecijfer te A'dam, 10-2-45 ..... 6209 F
Maatr. i.z. het begraven, 14-2-45 .. 6213 D
Verhoogde sterfte te A'dam, 12-2-45 6213 C
Hoogere sterftecijfers te A'dam, 24-2-45 ..... 6218 F
Dalend sterftecijfer te A'dam, 13-3-45 ..... 6236 B
Gem. begrafenissen te A'dam, 24-3-45 ..... 6241 K

BEZETTING

Algemeen

Mededeel. a. krijgsgevangenen, 4-9-44 6075
Waarschuwing tegen geruchten, 6-9-44 6075
Inspectietocht Rijkscomm., 11-9-44 6085
Duitsche repressailles, 8-9-44 6086
Razzia's tegen niet-actieve Ned., 9-44 6086
Seys-Inq.: Milit. situatie - Spoorwegstaking, 30-9-44 ..... 6098 E
Waarschuw. tegen spitten - Deportatieplannen, 8-10-44 ..... 6107 A
Duitsche oorl.misd. - Concentr.-kamp Vught - Drijfjachten, 10-10-44 ..... 6113 B
Roode Kruis-teeken mag niet misbruikt worden, 10-10-44 ..... 6113 H
Plunderaars doodgeschoten, 11-10-44 6113 I
D'sche razzia's op mannen, 23-10-44 6127 B
Rede's van Mussert en Seyss-Inq., 24-10-44 ..... 6128 B
Duitsche requir. v. kleeding en beddegoed, 30-10-44 ..... 6135 A
Razzia's beschouwing, 25-11-44 .... 6153 D
Rede Seyss-Inquart, 12-3-45 ..... 6235 E
Spertijd te A'dam verscherpt, 11-4-45 ..... 6257 D
Seyss-Inquart: Hitler's verj., 23-4-45 6266 G

Verordeningen

Verbod t. betreden geïnundeerde gebieden, 7-44 ..... 6011 A
Visscherijverbod N. Waterweg, 7-44 6022 A
Om 10 uur binnen, 7-44 ..... 6027 A
Rijkscomm. over uitzond.tiestand, 4-9-44 6075
Om 8 uur n.m. binnen, 4-9-44 6075
Verbod v. vergaderingen, 13-9-44 6086
Proviand. op eigen gelegenh. verboden, 13-9-44 6086
Rijkscomm. houdt bespr. in div. plaatsen o. de toestand, 14-10-44 6114 A
Kappen v. boomen verb., 19-10-44 6119 G
Verbod tot fotografeeren, 20-11-44 6154 C
Demarcatielijn v. mannen tusschen O. en W. Nederl., 6-12-44 ..... 6165 C
Tot 5 uur binnenshuis, 30-1-45 .... 6205 B
Wijz. uitgaansverbod, 30-3-45 ..... 6247 E

BUITENLAND

Amer. hulp. v. Nederland, 22-10-44 6123 F
Inzameling in Zuid-Afrika voor Nederland, 16-11-44 ..... 6151 G

BURGERLIJKE STAND

Zie Bevolking

DISTRIBUTIE

Zie Voedselvoorziening

EFFECTEN

Zie Geld en Bankwezen

GELD EN BANKWEZEN

Algemeen

Regeling hypotheekrenten, 7-44 .. 6004 A
Rijkspostspaarb. '43, 8-44 ..... 6035 A
Scheepshyp.banken '39-'43, 8-44 .. 6036 A
Hypotheken minimumrenten, 8-44 6043 A
Bouwspaarb. ontw., 8-44 ..... 6059 A
Spaarbanken; provinc. overz., 8-44 6067 A
Beperk. bet.verk., 5-9-44 6075
Beperk. bet.verk., 9-44 6086
J. L. Pierson overl., 9-11-44 ..... 6141 F
Overval Ned.. Bank te Almelo, 18-11-44 ..... 6149 K
Uitgifte ƒ 5.— bankbilj., 21-11-44 .. 6154 D
Bankbilj.circ. boven 5 milliard gulden, 30-11-44 ..... 6161 D
Overval te Almelo opgehelderd, 2-12-44 ..... 6161 G
Overz. der Staatsschuld ..... 6241 L
Achterstand bij de Postcheque en girodienst, 7-4-45 ..... 6251 H

Effecten

Daling aand. koersen, 7-44 ..... 6011 A
Wijz. eff. provisie, 8-44 ..... 6051 A
Div. overzichten, 8-44 ..... 6060 A
Beurssluiting, 5-9-44 6075
Beperkte verhand.mogelijkh. eff., 22-2-45 ..... 6218 C

Gemeente-financiën

Begrooting gem. Rotterdam, 15-8-44 6058

Ned. Bank

Jaarverslag 1943-'44, 7-44 ..... 6002 B
— commentaar De Telegraaf, 7-44 6014 F

GEMEENTEN

Arnhem, burg. Bloemers gepens., 8-44 ..... 6035 A
Rotterdam - Begrooting, 8-44 .... 6058 A
De voedsel- en brandstofvoorz. v. Amsterdam, 12-10-44 ..... 6113 K
Van Maasdijk plv. burgem. van Den Haag, 16-3-45 ..... 6236 E
Boomen v. Amsterdam verdwijnen, 19-3-45 ..... 6236 F

GODSDIENST

R.K episcopaat en R.K. pers, 8-44 6036 A
Geref. Kerken, conflict; prof. Schilder ontslagen, 8-44 ..... 6043 A
Mgr. dr. G. C. v. Noort 60 jaar priester, 8-44 ..... 6060 A
Waarsch. episcopaat t. zw. handel, 8-44 ..... 6060 A
Geref. kerken, conflict, 8-44 ..... 6060 A
Optreden t. Kerk. organen, 16-9-44 6085
Het conflict in de Ger. Kerken, 7-9-44 6086
Het conflict in de Ger. Kerken, 7-11-44 ..... 6141 I
Zesde eeuwfeest mirakel v. A'd., 3-45 ..... 6236 A

HANDEL EN NIJVERHEID

Algemeen

Duitsche K. v. K. 10 j. bestaan, 7-44 6011 A
dam, 8-44 ..... 6035 A
Geschil N.A.F.-Meelfabr. Schie-Groentenhandel, centralisatie, 8-44 6051 A
50 j. bestaan Ned. Scheepsb. Mij.. 8-44 ..... 6067 A
Lucifers gebrek, 25-10-44 ..... 6128 C
W. Graad v. Roggen overl., 3-5-45 6271 I

Prijsvorming en prijsbeheersching

Contr. luxe art.; tentoonst. Deventer, 7-44 ..... 6004 A
Spakenburg gestraft, 7-44 ..... 6018 B
— idem, 7-44 ..... 6027 A
Episcopaat waarsch. t zw. handel, 8-44 ..... 6060 A
C.CD. contr. vermoord, 8-44 ..... 6066 B

HAVENBEDRIJF

Zie Verkeer en Energie

HOOGER ONDERWIJS

Zie Opvoeding

JEUGDBEWEGING

Zie Opvoeding

LANDSTORM

Zie Militaire Zaken

LUCHTAANVALLEN

Zie Militaire Zaken

JUSTITIE

Algemeen

Bescherming van schuldenaren, 20-12-44 ..... 6175 F
Vereenvoud. der echtscheiding, 20-12-44 ..... 6175 G
Noodmisdrijvenbesluit afgekond., 3-2-45 ..... 6209 E
Vereenv. rechtspleging - Uitbreid. bevoegdh. kantonrechters, 12-2-45 6213 F
Tuchthuisstraf v. gebruik stroom, 26-2-45 ..... 6223 B

Aanslagen

W.A.man gewond; politieambtenaar gedood, 7-44 ..... 6010 B
Politieambtenaar doodgesch., 7-44 6010 B
Op Huis van Bewaring A'dam. 7-44 6027 A
Op Postkant. R'dam, 7-44 ..... 6027 A
Opperstorml. Elferink verm., 8-44 6035 A
C.C.D. contr. vermoord, 8-44 ..... 6066 B
Roofoverval te Rotterdam, 8-10-44 6108 B
Mr. J. Feitsma neergesch., 6-2-45 6209 D
Dynamietaanslagen, 11-4-45 ..... 6257 D

Processen

Terroristen en saboteurs standrechtelijk doodgeschoten, 7-44 .. 6027 A
Geschil N.A.F.-Meelfabriek Schiedam, 8-44 ..... 6035 A
Terroristen gefusilleerd, 8-44 ..... 6035 A
Rector Magnificus van Delft veroordeeld, 8-44 ..... 6043 A
Doodvonn. w. illeg. actie, 8-44 .... 6043 A
Berechting loonovertredingen, 8-44 6043 A
Doodvonn. w. illeg. actie, 8-44 .... 6050 B

Doodvonn. w. illeg. actie en spionnage, 8-44 ..... 6066 B
Bestraff. v. landverraders, 28-9-44 6098 C
Doodvonn. wegens moord op onderduikers. 5-12-44 ..... 6165 F

KERKELIJKE ZAKEN
Zie Godsdienst

KUNST - CULTUUR
Algemeen
M. Dudok 60 j., 7-44 ..... 6010 B
Rembrandtherdenking; rede jhr. de Ranitz; Rembrandtpenning prof. dr. de Vries, 7-44 ..... 6027 A
Restaur. Groote Kerk te Schiedam, 8-44 ..... 6043 A
Kunstsubs. gem. A'dam, 30-11-44 .. 6161 E
Koos Speenhoff gesneuveld ..... 6229 E
Beeldende kunsten
Prof. v. d. Pluym ontslagen, 8-44 6043 A
Polet, Joh., 60 jaar, 8-44 ..... 6060 A
Lizzy Ansingh, 70 jaar, 10-3-45 .. 6230 B
literatuur
Staatsprijzen 1943, 8-44 ..... 6035 A
Geschiedenisboek, uitsl. prijsvraag, 8-44 ..... 6043 A
Ammers-Küller, J. v., 60 jaar, 8-44 6051 A
Huldiging, Lod. v. Dyssel. 22-9-44 6092a
Roland-Holst. 75 jaar, 27-12-44 .. 6180 A
Ina Boudier-Bakker, 70 j., 16-4-45 6261 G
Muziek
Herman Rutters, 65 jaar, 22-12-44 6175 H

LAND EN TUINBOUW
Zie Voedselvoorziening.

LIJFRENTEN
Zie Verzekeringen.

MILITAIRE ZAKEN
Algemeen
Bezold. voorm. personeel, 8-44 .. 6043 A
Lombok. 50 j. herdenking v. overval, 8-44 ..... 6061 B
E. Zaagmans overleden. 26-10-44 .. 6128 E
Vorming Jeugdstormbataljon, 17-11-44 ..... 6154 B
Verbod tot fotografeeren. 20-11-44 6154 C
Demarcatielijn voor mannen tusschen O. en W. Nederland, 6-12-44 6165 C
Oproep Dienstneming bij S.S., 4-1-45 ..... 6183 D
Dagorder Gen. Oberst Blaskowitz, 3-5-45 ..... 6273 F
Duitsche capitulatie in Nederland en Denemarken 6274
Landstorm
Beëediging nieuwe formaties, 8-44 6066 B
Beëediging vrijwil. landstorm, 2-11-44 ..... 6135 I
Luchtaanvallen
Treinen, auto's, tram beschoten, 7-44 ..... 6002 B
Personentrein beschoten, 7-44 .... 6010 B
Op Oosten des lands, 7-44 ..... 6027 A
Op treinen. 8-44 ..... 6043 A
— id., 8-44 ..... 6060 A
Beschieting vervoermiddelen, 13-9-44 6086
Luchtaanvallen op het Oosten des lands, 14-10-44 ..... 6113 L
Luchtaanval op Leiden, 15-12-44 .. 6171 I
Ruim 100 dooden bij aanvallen op W.-Ned., 27-2-45 ..... 6223 E
Luchtaanval op Den Haag, 5-3-45 6229 D
Verliezen der bevolking, 29-3-45 .. 6247 G
Oorlogshandelingen
Strijd rond Arnhem (ooggetuigenverslag), 30-9-44 ..... 6098 G
Overstromingen en bombardementen op Walcheren, 2-10-44 ..... 6106 A
Den Bosch als frontstad, 13-10-44 6114 B
Luchtaanval op stad in 't Oosten van Nederland, 28-10-44 ..... 6128 A
Duitschers blazen stadhuis van Heusden op, 10-11-44 ..... 6141 E

MUSSERT
Zie N.S.B.

MUZIEK
Zie Kunst.

NED. BANK
Zie Geld en Bankzaken.

N.S.B. ENZ.
Algemeen
M. Blokzijl over Ned. Emigr.reg., 7-44 ..... 6001 A
Jeugdstormers n. Oostland, 7-44 .. 6004 A
Zonnewendefeest; rede Feldmeijer, 7-44 ..... 6005 A
Bijeenk R'dam, 7-44 ..... 6005 A
Blokzijl, M., radiopraatje: recht v. d. kleine groep, 7-44 ..... 6010 B
W.A.-man gewond, 7-44 ..... 6010 B
Kab. v. d. Leider; jhr. de B. v. Scheltinga afgetreden, 8-44 .... 6035 A
— dr. K. van Eijbergen, waarn. chef, adresverandering, 9-44 .... 6043 A
H. Ovink, overl., 8-44 ..... 6059 A
Limburgsche volksdag, 8-44 ..... 6060 A
Jeugdstormfrontfonds, 8-44 ..... 6060 A
Perscommentaren op houd. N.S.B. op 5 en 6 Sept., 9-44 ..... 6076 A
Overzicht situatie, 11-17 Sept., 10-9-44 ..... 6085 A
N.S.B. over de rijwielvordering, 23-9-44 ..... 6092 A
De N.S.B. na de bevrijding, 9-44 .. 6092 A
Oproep aan de N.S.B.-ers, 25-9-44 6098 F
Bijzondere rechtbank ingesteld, 3-10-44 ..... 6107 F
Rede v. Mussert te Groningen, 4-10-44 ..... 6107 G
Rede v. Mussert te Den Haag, 24-10-44 ..... 6128 B
N.S.B. functionarissen geschorst, 27-10-44 ..... 6128 D
Beëediging vrijw. Landstorm, 2-11-44 ..... 6135 L
13-jarig bestaan der partij Mussert voor de radio. 14-12-44 ..... 6171 H
Bilderbeek, F. W., doodgeschoten, 15-12-44 ..... 6171 K
Feldmeyer gesneuveld ..... 6218 E
Dr. Seyss Inquart over Nat. Soc., 12-3-45 ..... 6235 E
Mr. Rost v. Tonningen n. h. front, 27-3-45 ..... 6247 B
Mussert
Rede te Rotterdam, 7-44 ..... 6005 A
Rembrandtherdenking: kunstenaars en geleerden ontvangen, 7-44 .. 6017 A
Rede aanslag op Hitler, 8-44 .... 6034 B
Rede Limb. volksdag, 8-44 ..... 6060 A
Rede Landstorm, 8-44 ..... 6066 B
Radio rede Mussert, 10-9-44 ..... 6085 A
Rede te Groningen, 4-10-44 ..... 6107 G
Rede te Den Haag, 24-10-44 .... 6128 B
Rede bij 13 jar. bestaan, 14-12-44 .. 6171 H
Volksdienst
Mutatie leiding A'dam, 8-44 .... 6032 A

ONDERWIJS
Zie Opvoeding.

OORLOGSSCHADE, ENZ
Beperking molestschadeuitkeering, 7-44 ..... 6027 A
V 1 bij Den Haag neergestort, 31-10-44 ..... 6135 G

OORLOGSHANDELINGEN
Zie Militaire Zaken.

OPVOEDING, ONDERWIJS EN JEUGDBEWEGING
Algemeen
Jeugdstormers n. Oostland, 6-44 .. 6004 A
Jeugdleidersconferentie, 7-44 .... 6011 A
Geen terugbetaling rijksbeurzen, 7-44 ..... 6027 A
Geschiedenisboek, uitsl. prijsvraag, 8-44 ..... 6043 A
Opstaan in treinen, 8-44 ..... 6058 A
Muziekonderw., E. v. Beijnum, inspecteur, 8-44 ..... 6060 A
Jeugdstormfrontfonds, 8-44 ..... 6060 A
A. W. Groote, (steno), overleden, 4-9-44 6086
Hoger onderwijs
Amsterdam, prof. v. d. Pluym, ontsl., 8-44 ..... 6043 A
Delft, prof. Ir. J. Muysken, veroord., 8-44 ..... 6043 A
— prof. G. Wiersma, overleden, 8-44 ..... 6043 A
— prof. ir. J. Muysken, ontsl., 8-44 ..... 6059 A
Leiden, prof. E. C. Wiersma, overl., 8-44 ..... 6043 A
— prof. dr. B. J. H. Ovink, overleden, 8-44 ..... 6059 A

P.T.T.
Zie Verkeer en energie.

PERS
Inkrimping dagbladen, 7-44 .... 6011 A
Holdert overleden, 7-44 ..... 6027 A
Nwsbl. v. h. Noorden opgeheven, 8-44 ..... 6035 A
Houding R.K. episcopaat, 8-44 .... 6036 A
Gepen uit ondergrond. pers, 10-44 6120 B
De Roode, J. J., overleden, 16-1-45 6195 F
Dagbladen in miniatuur formaat, 17-4-45 ..... 6261 E

PENSIOENEN
Zie Verzekeringen.

POLITIE
Zie Justitie.

PROCESSEN
Zie Justitie.

PRIJSVORMING EN PRIJSBEHEERSCHING
Zie Handel en Nijverheid.

RADIO
Zie Verkeer en energie.

RAMPEN E.D.
Technische noodhulp, 20-12-44 .... 6175 K
Scheepsramp op IJsselmeer, 11-1-44 6190 F

RELIGIE
Zie Godsdienst.

ROODE KRUIS
C. Piek, secr.-gen., Roode Kruis, 21-11-44 ..... 6154 E
Verklaring van Piek, 24-11-44 .. 6154 F
Bepal. i.z. voeren R. Kruisteeken, 12-44 ..... 6165 D
W. Dyserink, onder-voorz. Ned. R. Kruis, 9-12-44 ..... 6165 E

SCHEEPVAART
Zie Verkeer en energie.

SOCIALE ZAKEN
Loon- en salarisbeschikking, 7-44 6005 A
Loonbetaling bij verplicht verzuim, 7-44 ..... 6005 A
Gem. v. d. Arbeid: uitspraak geschil N.A.F.-Meelfabriek Schiedam, 8-44 ..... 6035 A
— Berechting loonovertredingen, 8-44 ..... 6043 A
Wachtgeldregeling in stopgelegde bedrijven, 12-9-44 6086
Inval. en ouderdomswet - Rententrekkende per 1 Juni 1944, 2-10-44 6135 H
Hout voor Haagsche armen en zieken, 6-11-44 ..... 6141 H

SPOORWEGEN
Zie Verkeer en energie.

SPORT
Bezoek sportleider Breitmeyer, 7-44 ..... 6022 A
Ned. Gymn. Verb. jaarverslag, 8-44 6050 B
Westeinder en Brasemermeer vrij v. watersport, 8-44 ..... 6058 A
Paadensport 1944, 7-10-44 ..... 6108 A

STAATKUNDE
Algemeen
Seyss-Inuart over de toestand, 8-1-45 ..... 6189 D
Mr. dr. D. Koolen, overleden, 25-3-45 ..... 6247 A
Majoor Kruyt, overleden, 10-4-45 6257 G
Proclam. Seyss-Inquart, 3-5-45 .. 6273 F
Wetgeving
Strafbepalingen loon- en salarisbesch., 7-44 ..... 6005 A

STAKINGEN
Zie Arbeid.

TECHNIEK
Zie Wetenschap.

VAKVEREENIGINGEN
Zie Arbeid.

VEETEELT
Zie Voedselvoorziening.

VLOOT
Zie Militaire Zaken.

VERKEER EN ENERGIE
Algemeen
Koppelnetten N. en Z. Nederland, 7-44 ..... 6004 A
Beperking taxi's en spoorwegen, 8-44 ..... 6051 A
Generatoren, toenemend aantal, 8-44 ..... 6058 A
Depart. v. Verkeer en Energie ingest., Ir. E. v. Dieren, secr.-gen., 8-44 ..... 6058 A
Generatoren, toenemend aant., 8-44 6058 A
Zuinigheid m. gas en electr., 7-9-44 6075
Maatregelen v. energiebesparing, 9-44 6085
Maatregelen v. energiebesparing, 18-21-9-44 ..... 6092 A
Stopzetting stroomlevering te A'dam, 6-10-44 ..... 6107 I
Gaslevering stopgezet te A'dam, 20-10-44 ..... 6120 A
Gas en electra te R'dam stopgezet, 22-12-44 ..... 6175 I
Pontverb. te A'dam gestaakt, 3-45 6236 H

Havenbedrijf
Havenwerken v. A'dam vernield, 25-9-44 ..... 6098 A
P.T.T.
Opheffing telef. oproepberichten, 8-44 ..... 6043 A
Beperking briefverkeer, 23-1-45 .. 6200 C
Radio
Scheveningen-Radio, 40 j., 13-9-44 6086
Scheepvaart
Optreden N.Z.H. reddingmij. 7-44 6011 A
Spoorwegen
Beperking spoorwegverk., 8-44 .. 6051 A
Goederenvervoer maatregelen, 8-44 6058 A
Jeugd verpl. tot opstaan, 8-44 .. 6058 A
Electr. A'dam-Amersfoort, 8-44 .. 6066 B
Contrôle op de spoorwegen, 21-9-44 6092 A
VERORDENINGEN
Zie **Bezetting.**
VERZEKERINGEN, LIJFRENTEN EN PENSIOENEN
Opzeg. molesttransp. verzek., 7-9-44 6075
Beperk. levensverz. uitkeeringen, 15-9-44 6086
VOEDSELVOORZIENING
Algemeen
Bewindvoerders voor verlaten voedselbedrijven, 25-9-44 ..... 6098 D
Seyss-Inquart o. voedselvoorzien., 8-1-45 ..... 6189 D
Stadskinderen n. Noorden en Oosten, 10-1-45 ..... 6190 A
Schepen varen n. h. Westen, 10-1-45 ..... 6190 B
Vetgehalte melk verlaagd, 12-1-45 6190 D
Scheepsramp op IJsselmeer, 11-1-45 6190 F
Dr. Hirschfeld: nood i. h. Westen, 18-1-45 ..... 6195 D
Voute (Burg. A'dam) nood in het W., 17-1-45 ..... 6195 E
De nood in het Westen - noodmisdrijvenbesluit, 3-2-45 ..... 6209 E
Nood in W. - verhoogde sterfte, 12-2-45 ..... 6213 C
Overschrijden IJsel-linie verboden, 22-2-45 ..... 6218 G
Dreigend gebrek a. drinkwater te A'dam, 27-2-45 ..... 6223 C
Org. wegverv. Voedselvoorz. opgericht, 27-2-45 ..... 6223 D
v .d. Wense over voedselpositie, 3-3-45 ..... 6223 F
Toenemende bedelarij, 5-3-45 .... 6230 A
Dalende sterftecijfer, 13-3-45 .... 6236 B
Maatregelen tot hulp voor bezette gebieden, 28-3-45 ..... 6247 F
Kinderuitzend. stopgezet, 6-4-45 .. 6251 F
Stopzet. drinkw.voorz. in N.-H., 12-4-45 ..... 6257 F
Voeding en volksgezondheid ..... 6261 F
Distributie
Aardappelrants. 3 k. p. w., 7-44 .. 6011 A
Gasloze uren in div. gemeenten, 7-44 ..... 6022 A
Aardapp.rants. verl., zeep tegen beenderen, 8-44 ..... 6035 A
's-Gravenhage; groentevoorziening, 8-44 ..... 6035 A
Rotterdam; groentevoorziening, 8-44 ..... 6035 A
Ransoenen, overzicht '41-'43, 8-44, 6051 A
Bloem voor kinderen; aardappelrants. verh., 8-44 ..... 6051 A
Centralisatie groentenhandel, 8-44 6051 A
Textiel; bereidverklaringen noodig, 8-44 ..... 6058 A
Tabak; rantsoen verlaagd, 8-44 .. 6058 A
Episcopaat waarsch. t. zwarten handel, 8-44 ..... 6060 A
C.C.D. contr. vermoord, 8-44 .... 6066 B
Rost v. Tonningen over groentevoorziening, 8-44 ..... 6067 A
Gas en electr. rantsoen verlaagd, 8-44 6067
Nood-bonkaarten uitgereikt, 12-9-44 6086
Distr. op noodbonkaarten - Einde suikerdistributie, 26-9-44 ..... 6098 B
Stopzetting toeslag bijz. arbeid, 9-44 ..... 6108 C
Zout komt op de bon, 10-10-44 .. 6113 G
Waarsch. Ned. Reg. tegen aard. rooien, 18-10-44 ..... 6119 A
Oproep a. A'dam voor aardappelrooien, 17-10-44 ..... 6119 E
Centrale keukens te A'dam, 23-10-44 ..... 6127 E
Texel schenkt A'dam levensmidd., 31-10-44 ..... 6135 E
Centr. keukens te A'dam, 31-10-44 6135 F
Verscherpte maatregelen - Vermindering rantsoenen, 12-11-44 .. 6141 G
Aardappelen uit Drente aangekomen, 14-11-44 ..... 6149 D
A'dam aardap.rooiers teruggehaald, 23-11-44 ..... 6154 G
Verlaging broodrantsoen, 2-12-44 6161 F
A'dam aardap.rooies terug, 10-12-44 6171 G
Centr. Reederij voedselvoorziening opgericht, 18-12-44 ..... 6175 D
De rantsoenen in W. Nederland, 18-12-44 ..... 6175 E
Steeds meer eters bij Centr. keuken te A'dam, 22-1-45 ..... 6199 F
Broodrantsoen 500 gr. per week, 26-1-45 ..... 6199 G
Levensmid. uit Friesland, 29-1-45 .. 6200 B
Levensmid. vervoer per trein, 27-1-45 ..... 6200 D
Distr. Zweedsche gaven, 13-2-45 j 6213 E
337.000 eters bij Centr. keuken te A'dam, 19-3-45 ..... 6241 I
Zweedsche hulp voor het Westen, 25-3-45 ..... 6247 C
Broodrantsoen in 't Westen tot 600 gr. verlaagd, 6-4-'45 ..... 6251 G
Dreigende sluiting Centr. keuken te A'dam, 9-4-45 ..... 6257 E
Broodrantsoen verlaagd tot 400 gr. p. w., 18-4-45 ..... 6261 C
Centr. keuken A'dam halveert verstrekkingen, 17-4-45 ..... 6261 D
Voedsel door de lucht aangevoerd, 30-4-45 ..... 6265 F
De rantsoenen in April, 23-4-45 .. 6265 G
Centr. keuken te A'dam gesloten, 23-4-45 ..... 6266 A
Zweed. Roode Kruisschip n. Ned. vertrokken, 26-4-45 ..... 6266 B
Voedselaanvoer d. geall. vliegtuigen, 1-5-45 ..... 6271 G
Het afwegen d. levensmiddelen, 2-5-45 ..... 6271 H
Land en tuinbouw
Nederl. positie in Eur. landb.; rede minister Backe, 7-44 .... 6001 A
Kersen eten in boomgaarden verboden, 7-44 ..... 6002 B
Landbouwinventarisatie '42-43, 7-44 6003 A
Mutaties in leiding Landstand, 8-44 6067 A
Oproep a d. boeren, 7-9-44 6075
Veeteelt en Visscherij
Vischverbod N. Waterweg, 7-44 .. 6022 A
Noordzeevisscherij overzicht, 8-44 6041
Verplicht. rundv. lev., 8-44 ..... 6058 A
Verwerking vischschubben, 14-3-45 6236 G
VOLKSDIENST
Zie **N.S.B.**
WETGEVING
Zie **Staatkunde.**

NEDERLAND (Bevrijd)

ALGEMEEN
Spec. mededeel. aan bevolk. v. Rotterdam, 5-9-44 ..... 6083a
Oproep aan alle vluchtelingen, 5-9-44 ..... 6083a
Waarschuw. t. voorbarig vlaggen, 23-9-44 ..... 6091 A
Plunderingen door Landwacht en S.D., 19-9-44 ..... 6091 A
f 40 v. bioscoopkaart, 9-6-45 ..... 6317 C
Nederl. Fin. en Ec. positie, 18-6-45 6321
ANNEXATIE
Schadevergoed. door annexatie, 18-5-45 ..... 6294 A
Nat. actie voor annexatie, 26-5-45 6300 F
Adres i.z. D. herstelbet., 16-6-45 .. 6322 B
ARBEID
Algemeen
Oproep a. Ned. arbeid. in Duitschl., 13-9-44 6083
Spoorwegstaking afgekondigd, 17-9-44 6084
Spoorwegstaking geslaagd, 19-9-44 6091 A
Ontslagverbod, 12-10-44 ..... 6113 E
Prof. Gerbrandy over spoorwegstak., 21-11-44 6153
Reg.verklar. i.z. arbeidsinzet, 2-1-45 6183a
Gerbrandy o. arbeidsinzet, 9-1-45 6189 B
Spoowegstaking reg. oproep, 25-1-45 ..... 6199 D
Sal. personeel in Overheidsdienst, 27-1-45 ..... 6199 E
Invoer. arbeidsregistratieplicht, 2-5-45 ..... 6271 E
Functie gemachtigde voor den arbeid opgeheven, 19-5-45 ..... 6294 L
Instelling D.U.W., 15-6-45 ..... 6314 D
Hoger lonen - 6 ur. werkdag, 9-6-45 ..... 6317 L
Loonschade - Verhog. kinderbijsl., 22-6-45 ..... 6326 C
Stakingen
St. bij arbeidsres. te A'dam, 2-6-45 6305 E
St. i. Rottd. haven, 30-6-45 ..... 6330 F
Vakvereenigingen
Reorganisatie der vakbeweging, 12-10-44 ..... 6113 C
Samenwerk. tusschen vakorg., 13-1-45 ..... 6189 C
Reg. erkent vakver., 28-4-45 ..... 6265 E
R. v. Vakcentralen, 15-6-45 ..... 6316 C
BEDRIJFSORGANISATIE
De raad voor het bedrijfsleven, 30-5-45 ..... 6305 F
Min. rondschrijv., 13-6-45 ..... 6322 A
Bedr. org. mijnbedr., 6-45 ..... 6325 E
d. H. M. goedgek., 27-6-45 ..... 6330 C
BELASTINGEN
Zekerheidstelling zwarte gelden, 16-1-45 ..... 6313 G
Verm. inkomstenbel., 30-6-45 .... 6330 A
BEVOLKING
Vier millioen menschen n. Engeland, 28-11-44 ..... 6159 C
Kinderuitzend. n. Engeland, 30-11-44 ..... 6161 B
Repatr. arb. uit Duitschl., 1-3-45 .. 6223 A
Kinderuitzend. n. Zwitserl., 16-3-45 6285 A
Kinderuitzend. n. Engeland en Zwitserland, 11-5-45 ..... 6285 M
Slachtoffers hongersnood in Amsterdam, 12-5-45 ..... 6285 P
„Avondklok" te A'dam, 8-5-45 .. 6286 B
Huwelijk tusschen Ned. en D. vrouwen, 14-6-45 ..... 6313 C
Oorl.pleegk., 6-45 ..... 6324 D
Sterfte den Haag, 6-45 ..... 6324 E
BINNENL. STRIJDKRACHTEN
Zie **Mil. Zaken.**
BUITENLAND
Algemeen
Ned. aanspraken op Duitsch gebied, 29-10-44 ..... 6127 A
Engeland steunt Ned. annexatieplannen, 9-11-44 ..... 6141 A
Telegramwis. Kon. Wilhelmina-Roosevelt, 11-11-44 ..... 6141 C
Telegram Kon. Wilhelmina aan Kalinin, 10-11-44 ..... 6141 D
Gelukwenschen v. Kon. Wilhelmina aan Roosevelt, 15-11-44 .... 6149 A
Stopzetting grensverk. m. België, 13-11-44 ..... 6149 C
Amer. leen. voor 100 mill. dollar, 20-2-45 ..... 6209 B
Eng. hulpactie v. Nederland, 19-2-45 6217 B
Kinderuitzend. n. Zwitserland, 16-3-45 ..... 6235 A
Zwits. steun voor Ned. Universiteiten, 16-3-45 ..... 6235 B
Ned. del. te San Francisco, 18-3-45 6235 C
Besprek. m. Frankrijk, 20-3-45 .. 6241 B
Ned. deeln. aan voorbereid. int. gerechtshof, 5-4-45 ..... 6251 D
Ned. standpunt i.z. int. conferentie, 12-4-45 ..... 6257a
Ned. del. te San Francisco, 20-4-45 6261 B
v. Kleffens bij int. conf. over bevrijding 6276
Boodschap Eng. koning aan Kon. Wilhelmina, 9-5-45 ..... 6280 A
Gelukwenschen v. Kon. Wilhelmina, 9-5-45 ..... 6280 B
Gelukwenschen v. Z. H. den Paus, 13-5-45 ..... 6280 C
Kinderuitzend. n. Engeland en Zwitserland, 11-5-45 ..... 6285 M
H. M. dankt Canada, 18-5-45 .... 6291 H
H. M. dankt Zweden, 18-5-45 .. 6291 I
Zweedsche en Zwitsersche hulp, 19-5-45 ..... 6294 G
Canadeesch fonds gevormd, 19-5-45 ..... 6294 H
50.000 kinderen n. Frankrijk, 18-5-45 ..... 6294 K
Duitschers moeten zich melden, 21-5-45 ..... 6299 D
Vertrek der Duitschers, 25-5-45 .. 6300 C
Comm.-Gen. voor Ned. econ. belangen in D. benoemd, 23-5-45 .. 6300 G
Raad econ. samenw. m. Frankrijk, 24-5-45 ..... 6300 I
Afstand ex-territ. rechten in China, 30-5-45 ..... 6305 M
Credieten in Amerika en bij neutralen, 7-6-45 ..... 6310 H
Huwelijk tusschen Ned. en D. vrouwen, 14-6-45 ..... 6313 C
Verkeer m. Duitschland, 11-6-45 .. 6314 D
Verteg. Lond. Voedselcong., 12-6-45 6316 D

Gerbrandy dankt Engeland, 9-6-45 6319 B
Adres i.z. D. herstelbet., 16-6-45 .. 6322 B

Diplom. betrekkingen

Ned. en Fankrijk benoemen ambassadeurs, 17-5-45 ..... 6293 C
Amb. v. Canada en Sovj. Unie - De titel v. ambassadeur, 23-6-45 6326 E

Verdragen

Tolunie met België en Luxemb., 6-9-44 ..... 6074 A
Credietovereenkomst met Zweden, 2-10-44 ..... 6107 C
Credietoveeenkomst m. Zwitserland, 10-10-44 ..... 6113 F
Overeenkomst m. Frankrijk i.z. repatrieering v. Ned., 16-10-44 .. 6119 A
Overeenkomst m. België i.z. vluchtelingen, 4-1-45 ..... 6183 B
Econ. overeenk. met België, Luxemburg en Frankrijk, 20-3-45 .. 6241 C
Bruikleenovereenk. met V. S., 1-5-45 ..... 6271 D

DEPORTATIE

Zie **Evacuatie.**

DIPLOMATIEKE BETREKKINGEN

Zie **Buitenland.**

DISTRIBUTIE

Zie **Voedselvoorziening.**

ECONOMIE (ALGEMEEN)

Commissie v. h. econ. leven benoemd, 18-11-44 ..... 6149 H

EFFECTEN

Zie Geld en Bankwezen

EVACUATIE - DEPORTATIE EN REPATR.

Waarschuw. t. massa-deportatie, 19-9-44 ..... 6091 A
Overeenk. i.z. repatr. v. Ned. m. Frankrijk, 16-10-44 ..... 6119 A
Overeenk. i.z. vluchtelingen met België, 4-1-45 ..... 6183 B
Repatr. arbeid uit Duitschl., 1-3-45 6223 A
Repatr. krijgsgevang. uit Duitschl., 10-3-45 ..... 6229 C
Repatr. uit Duitschland, 25-5-45 .. 6299 G
Uitsluitend repatr. door M. G., 26-5-45 ..... 6300 D
Repatr. uit Duitschland, 5-6-45 .. 6310 G
Geld v. repatr., 15-6-45 ..... 6317 H
Zorg v. rep. kijgsgev., 23-6-45 .... 6324 B
Stand rep. u. Dld., 30-6-45 ..... 6330 H

GODSDIENST

Dankdiensten in de kerken, 13-5-45 6285 B
Synagoge te A'dam heropend, 11-5-45 ..... 6291 K
Ned. Herv. predikanten geschorst, 26-5-45 ..... 6301 F
Kerk als dankoffer te A'dam, 6-5-45 ..... 6309 G
Vermoorde Joden, 27-6-45 ..... 6329 F
Herd. schr,v. i.z. oorl.sch., 25-6-45 6330 I
Bevrijd.bijeenk. te A'dam, 29-6-45 6331 A
„De vernieuw. v. d. Kerk", 26-6-45 ..... 6331 B

GELD EN BANKWEZEN

Algemeen

De financieele situatie, 16-5-45 .. 6294 C
Geldverkeer in N.-H. vrij, 19-5-45 6294 D
Canadeesch crediet, 23-5-45 ..... 6300 H
Ned. fin. pos. - Bez.kosten enz. - Alg. overz., 16-6-45 6321
Zilv. munt. niet in circ., 21-6-45 .. 6325 F

Effecten

Handel in effecten verboden, 10-5-45 ..... 6285 D

Ned. Bank

Bestuur der Ned. Bank, 9-5-45 .. 6285 C
Eerste bankstaat Ned. Bank, 10-5-45 ..... 6285 I
De fin. situatie, 16-5-45 ..... 6294 C

Staatsfinanciën

De gulden en int. ruilverkeer, 9-9-44 6074
Geldverkeer, 13-11-44 ..... 6149 B
Amer. leen. van 100 millioen dollar, 10-2-45 ..... 6209 B
Pos. Gulden - Zwart geld, 6-45 .. 6329 K

GEMEENTEN

De toestand te Nijmegen, 4-1-45 .. 6183 C
Tijdelijke gemeenteraden, 17-4-45 6261 A
Waarn. burgemeester v. A'dam benoemd, 8-5-45 ..... 6282 A
Burgemeesters in hun functie hersteld, 10-5-45 ..... 6282 B
Uitgangsverbod te A'dam opgeheven, 17-5-45 ..... 6291 M
Duitsche repressaillemaatregel te Putten, 16-5-45 ..... 6294 B
De wederopbouw van R'dam, 24-5-45 ..... 6300 B
Eigendom v. Duitschers en N.S.B.-ers, 17-5-45 ..... 6310 A

HANDEL EN NIJVERHEID

Algemeen

Handelsverk. m. Frankrijk, 2-4-45 6251 C
Import Br. fietsen, 9-6-45 ..... 6317 K
Cijfers 1e levensbehoeften, 12-6-45 6317 D
Aankoopprog. Lond. Reg., 19-6-45 6323 F
Wegvoer goed. uit Dld. stopgezet, 24-6-45 ..... 6323 G
Commiss. R.herstel, 21-6-45 ..... 6325 G
Klantenbinding, 27-6-45 ..... 6320 G

Prijsvorming en Prijsbeheersching

Handhaving prijspeil, 18-9-44 .... 6091 A
Drs. G. Brouwers, wnd. dir.-gen. v. d. prijzen, 28-5-45 ..... 6305 G
Prijsbeh. t. t. v. bezett., 12-6-45 .... 6322 D

Rechtsherstel

Mil. Commissariaat, 21-6-45 ..... 6325 G

HUISVESTING

100.000 won. verw., 24-6-45 ..... 6326 D

JEUGDBEWEGING

Zie **Opvoeding.**

JUSTITIE

Algemeen

Rechtspraak in „Naam der Koningin", 15-11-44 ..... 6149 E
Executie van straffen gestaakt, 15-11-44 ..... 6149 F
Duitschers moeten zich melden, 21-5-45 ..... 6299 D
Oud-min. de Geer voor den rechter, 7-6-45 ..... 6310 E

Pol. delinquenten

Bestraffing landverraders, 26-9-44 6097 D
Doodvonn. wegens spionnage, 9-1-45 ..... 6189 A
Mussert e.a. N.S.B.-ers gearresteerd, 9-5-45 ..... 6282 D
Eigendommen D. aan staat; van N.S.B.-ers onder beheer, 14-5-45 6291 F
Seyss-Inquart gearresteerd, 9-5-45 6285 F
Seyss-Inquart n. Engeland, 21-5-45 6300 A
Rost v. Tonningen pleegt zelfmoord, 9-6-45 ..... 6310 F
Rauter gearresteerd, 3-6-45 ..... 6311 D
Bijz. R. v. Cass. en Bijz. Ger.-hoven ingest., 16-6-45 ..... 6316 F
Landverr. geëxec., 25-6-45 ..... 6329 G
Collab. gearrest., 29-6-45 ..... 6329 H
Volksger. verboden, 27-6-45 ..... 6329 E

KONINKLIJK HUIS

Pr. Bernard opperbevelh. Ned. strijdkrachten, 9-44 6073
Oder Pr. Bernard, 9-44 6073
Prinses Juliana in Engeland - Prins Bernard aan het front, 9-9-44 6083
Kon. Wilhelmina onderscheiden, 25-9-44 ..... 6097 E
Radiorede Kon. Wilhelmina, 8-10-44 ..... 6113a
Telegramwiss. Kon. Wilhelmina-Roosevelt, 11-11-44 ..... 6141 C
Telegram Kon. Wilhelmina aan Kalinin, 10-11-44 ..... 6141 D
Gelukwensch Kon. Wilhelmina a. Roosevelt, 15-11-44 ..... 6149 A
Radiotoespraak Kon. Wilhelmina, 28-11-44 ..... 6159 A
Kerst- en Nieuwjaarsboodschap d. Koningin, 25-12-44 ..... 6179a
Toespraak H. M. de Koningin, 23-2-45 ..... 6217 C
H. M. bezoekt bevrijd Nederland, 20-3-45 ..... 6241 D
Prins Bernard tot B. S., 24-3-45 .. 6241 F
Boodschap H. M. voor bevr. gebied, 24-3-45 ..... 6241 H
H. M. betuigt deeln. bij overlijden Pr. Roosevelt, 13-4-45 ..... 6257 C
H. M. de Koningin en Pr. Juliana bezoeken Nederland, 3-5-45 .... 6271 F
Rede H. M. de Koningin bij capitulatie, 5-5-45 6274
Toespraak Prins Bernhard, 7-5-45 6279
H. M. dankt Canada, 18-5-45 .... 6291 H
H. M. dankt Zweden, 18-5-45 .... 6291 I
Gift H. M. stichting 1940—1945, 12-6-45 ..... 6313 H
Koningin ontv. Mgr. De Jong, 13-6-45 ..... 6316 E
Pr. Juliana in New York, 30-6-45 6329 A
Ben. bij 't secretar. v. H. M. de Koningin, 9-6-45 ..... 6329 B

KUNST

Kunstschatten teruggevonden, 18-9-44 ..... 6091 A
Prof. A. Donkersloot hoofd zuivering kunstkringen, 2-6-45 .... 6305 N

LANDBOUW

Zie **Voedselvoorziening.**

LUCHTVAART

Zie **Verkeer.**

M. G.

Zie **Militaire Zaken.**

MILITAIRE ZAKEN

Algemeen

Pr. Bernard opperbevelh. Ned. strijdkrachten - Instructies a. h. Ned. volk - Aanwijz. v. Ned. in Duitschland, 9-44 6073
Order Pr. Bernhard, 9-44 6073
Afkond. Bijz. staat v. beleg, 5-9-44 6074
Gen. maj. Kruls chef gen. staf, 7-9-44 6074
Prins Bernard tot B.S., 12-9-44 .. 6083
Bevrijding v. Maastricht en Eysden, 15-9-44 6083
Nederlandsche vrijwilligers, 23-9-44 6091 A
Aankomst Ned. Vrouwen Hulpcorps, 16-11-44 ..... 6149 D
Vrouwencorps bij de Marine, 4-12-44 ..... 6165 A
De „Tromp" beschadigd, 16-12-44 6171 F
Geheel Nederland bevrijd 6279
Proclam. Can. bevelhebb. Foulkes, 8-5-45 6279
Bijz. staat v. beleg ingesteld, 8-5-45 6280
Gen. Winkelman en Luit.-Gen. Baron v. Voorst tot Voorst keeren terug, 13-5-45 ..... 6282 C
Intocht der geallieerde troepen, 7-5-45 ..... 6282 E
Schietpartij te A'dam, 9-5-45 .... 6282 F
West. Nederland in quarantaine, 6-5-45 ..... 6285 A
Verbod tot dragen van vuurwapenen, 12-5-45 ..... 6291 G
Geschied. v. d. Pr. Irene brigade 6293 A
Strijd tusschen Russen en Duitschers op Texel, 17-5-45 ..... 6293 B
Vertrek geall. troepen ..... 6294 Q
Duitsche represaillemaatregel te Putten, 16-5-45 ..... 6294 B
De bevrijd. v. Ned. Indië, 17-5-45 6295 F
Comm. „Onze marine" herleeft, 23-5-45 ..... 6299 E
Overwinn.parade 1e Canad. leger, 21-5-45 ..... 6299 F
Vertrek v. d. Duitschers, 25-5-45 6300 C
Vlootverliezen, 1-6-45 ..... 6305 D
Kader moet zich melden, 9-6-45 .. 6309 H
Alle auto's gevorderd, 9-6-45 .. 6309 O
Oproep voor leger en vloot, 7-6-45 6309 F
Vijwilligers voor uitzend. naar Indië, 15-6-45 ..... 6313 D
Benoem. hoofdaalmoezenier, 14-6-45 ..... 6313 E
Canad. vinden door D. gerooofde goederen, 17-6-45 ..... 6314 E
Sectie Soc. Z. Staf Pr. Bernh., 18-6-45 ..... 6323 C
Beschikk. Oorl.buit, 23-6-45 ..... 6323 I
Wegv. goed. n. Dld. stopgezet, 24-6-45 ..... 6323 G
Positie O.V.W., 23-6-45 ..... 6323 D
Zorg v. rep. krijgsgev., 23-6-45 .. 6324 B
Stoottroepen, 6-45 ..... 6329 C
De strijd tegen Japan. Diverse verklaringen, 21-6-45 ..... 6326 F

Binnenl. strijdkrachten

Pins Bernhard tot B.S., 12-9-44 .. 6083
Prins Bernhard tot B.S., 24-3-45 .. 6241 F
Boodschap geall. opperbev. aan B.S., 24-3-45 ..... 6241 G
Reorganisatie B.S., 15-5-45 ..... 6294 N

M. G.

Militair Gezag, 23-9-44 ..... 6091 A
Biografie Gen. Kruls ..... 6097 A
Commiss. v. h. econ. leven benoemd, 18-11-44 ..... 6149 H
M. G. verplaatst n. Nederland, 13-4-45 ..... 6257 B

Operaties

Off. comm. omtrent luchtlandingen, 17-9-44 6084
Instructies bevolking ten Z. Rijn en Lek, 17-9-44 6084
Boodschap v. Prins Bernhard, 17-9-44 6084
Voorbarige demonstraties - Geen bloemen, 15-9-44 6084

Vloot
Kruiser „Sumatra" op mijn gelooopen, 7-44 ..... 6011 A
Kruiser „Tromp" verloren, 8-44 .. 6059 A

NED. BANK
Zie Geld en Bankwezen

ONDERWIJS
Zie Opvoeding.

OVEREENKOMSTEN
Zie Buitenland.

MIJNBOUW
Toestand in Limb. mijnen, 20-3-45 6241 A
Reg. bijdrage kosten pensioenreg. mijnbedrijf, 24-5-45 ..... 6299 C
Mijnen onder staatsbeheer, 16-6-45 6313 B
Bedr. org. mijnbedr., 6-45 ..... 6325 E
Id. d. H.M. goedgek., 27-6-45 .. 6330 C

N.S.B.
Mussert e.a. N.S.B.-ers gearresteerd, 9-5-45 ..... 6282 D

ONDERSCHEIDINGEN
Hooge Brit. onderscheid. voor twee Nederl., 28-10-44 ..... 6127 D

OORLOGSSCHADE
De overstooming v. Walcheren, 31-10-44 ..... 6135 B
De drooglegging v. Walcheren, 22-10-44 ..... 6153 B
De toestand te Nijmegen, 4-1-44 .. 6183 C
De oorlogsschade te Groningen, 14-5-45 ..... 6291 L
Voorl. overzicht v. d. schade aan den grond, 10-5-45 ..... 6294 F
Zware ontploffing te Dussen, 1-6-45, ... 6305 C
Oorlogsschade 15 milliard, 8-6-45 6309 C
Verl. Ned. tankvloot, 17-6-45 .... 6316 H
Verliez. koopvaardij, 11-6-45 .... 6317 B
In N. Limburg, 17-6-45 ..... 6317 F
In Wieringermeer, 9-6-45 ..... 6317 I
Ovezicht oorlogssch., 18-6-45 6321
100.000 won. verw., 24-6-45 ..... 6326 D
Herderl. schrijven, 25-6-45 ..... 6330 I

OORLOGSSLACHTOFFERS
Hulp aan oorlogsslachtoffers, 15-11-44 ..... 6149 G

OPENBARE WERKEN EN WEDEROPBOUW
Dep. v. Waterstaat en Wederopbouw, 18-5-45 ..... 6291 D
Coll. v Alg. comm. v. d. wederopbouw, 20-5-45 ..... 6291 E
De wederopbouw v. Rottedam, 21-5-45 ..... 6300 B
Idem R. d. haven, 18-6-45 ..... 6325 C

OPVOEDING, ONDERWIJS EN JEUGDBEWEGING
De voorsp. der „loyale" studenten, 27-9-44 ..... 6097 F
Universiteit Zurich adopt. Leid. Universiteiten, 18-1-45 ..... 6195 C
Zwits. steun aan Ned. Universiteiten, 16-3-45 ..... 6235 B
Universiteiten weldra open, 5-6-45 6309 K
Ontslag hoogleraren, 6-48 ..... 6314 C
Opricht. Ned. Jeugdgem., 16-6-48 6315 C

OVERZEESCHE GEBIEDEN
Dr. v. Mook over vorming, voorl. Ned. Ind. regeering, 18-10-44 .. 6119 C
G. G. naar Mandsjoerije overgebracht, 20-2-45 ..... 6217 A
Toespraak Dr. v. Mook, 7-3-45 .. 6229 A
Volksraad met Ind. meerderheid, 23-5-45 ..... 6301 G
Vorming autonome lichamen, 22-5-45 ..... 6302 A
De strijd tegen Japan - Diverse verklaringen, 21-6-45 ..... 6326 F

P.T.T.
Zie Verkeer en energie.

PERS
Reorgan. v. d. pers, 7-9-44 6074
Dagblad „Vliegende Hollander", 3-10-44 ..... 6107 D
Oproep tot samenwerking, 10-11-44 6141 B
Voorl. comm. voor perszuiv., 14-12-44 ..... 6171 B

POLITIEKE DELINQUENTEN
Zie Justitie.

POLITIEKE PARTIJEN
Zie Staatkunde.

PROVINCIES
Comm. der Kon. v. N. Holland benoemd, 9-5-45 ..... 6281 C
Noodtoest. N. Limburg, 17-6-45 .. 6317 F

PRIJSVORMING EN PRIJSBEHEERSCHING
Zie Handel en Nijverheid.

RADIO
Zie Verkeer en energie.

RECHTSHERSTEL
Zie Handel en Nijverheid.

REGEERING
Zie Staatkunde.

RELIGIE
Zie Godsdienst.

REPATRIEEERING
Zie Evacuatie.

ROODE KRUIS
Voedselaanvoer door Roode Kruis, 28-5-45 ..... 6305 H
Activiteit ged. oorl., 16-6-45 ..... 6316 G
Verh. N.V.H.-H.A.R.K., 18-6-45 .. 6324 A
Inz. voor W. gestaakt, 21-6-45 .. 6324 A

SCHEEPVAART
Zie Verkeer en energie.

SOCIALE ZAKEN
Econ. herstel wachtgeldregeling, 5-10-44 ..... 6135 D
Opricht. „Ned. Volksherstel", 9-5-45 ..... 6285 G
Reg. bijdrage pensioen mijnbedrijf, 24-5-45 ..... 6299 C
Stichting 1940—1945, 24-5-45. ..... 6301 A
Gift H. M. aan stichting 1940-1945 6313 H
Prinses Margriet Sticht., 17-6-45 6315 D
Maatsch. Werk. Hum. Gr.sl., 15-6-45 ..... 6315 B
Sticht. '40—'45, 9-6-45 ..... 6316 B
Hout v. kind. en zieken, 9-6-45 .. 6317 M
Gift aan „Help Holland Council", door Eng. firma's, 17-6-45 .. 6319 A
Sectie S.Z. Staf Pr. Bernhard, 18-6-45 ..... 6323 C
Verh. N.V.H.-H.A.R.K., 18-6-45 .. 6324 A
Inzam. v. W. gest., 21-6-45 ..... 6324 C
Oorl. pleegkinderen, 6-45 ..... 6324 A
Verhog. kinderbijsl., 22-6-45 .... 6326 C

SPOORWEGEN
Zie Verkeer en energie.

SPORT
Geen totalisator bij draverijen, 18-6-45 ..... 6330 B

STAATKUNDE
Algemeen
Dr. H. Colijn overleden, 12-11-44 .. 6153 F
Min. Burger: herstel burg. bestuur, 16-12-44 ..... 6171 E
Reg. Gerbrandy biedt ontslag aan, 16-5-45 ..... 6291 A
Benoem. secret.-generaal, 15-5-45 . 6291 B
Eigendommen D. aan staat; die van N.S.B.-ers onder beheer, 14-5-45 ..... 6291 F
Oproep Ned. volksbeweging, 17-5-45 ..... 6293 E
Nat. Adviescomm., 14-5-45 ..... 6315 E
N.V.B. gesticht, 24-5-45 ..... 6315 F
Politieke partijen
Oproep tot samenwerking, 10-11-44 6141 B
Geen terugkeer oude Comm. partij, 26-5-45 ..... 6300 E
Zuivering i. d. S.D.A.P., 5-6-45 .. 6310 C
Heropr. R.K. Staatsp., 16-5-45 .... 6315 A
Regeering
Samenstelling, 7-44 ..... 6001 A
Wolff en v. Zwanenberg adviseurs, 7-44 ..... 6003 A
Radiorede prof. dr. Gerbrandy tot overheid en bevrijd. Ned.-Indië, 9-44 6073
Afscheid Ned. reg. v. Engeland, 6-9-44 ..... 6074 A
Mededelingen a. burg. autoriteiten, 9-9-44 6074
Mededeelingen i.z spoorwegstaking, 2-10-44 6105
Gerbrandy: reden en gevolgen spoorwegstaking, 5-10-44 6105
Gerbrandy en Van Kleffens over Duitsche vernielingen en inundaties, 6-10-44 ..... 6106 B
Regeling v nabestaanden der gevallenen in verzetsbeweging, 2-10-44 ..... 6107 B
Mededeeling i.z. noodtoestand, 18-10-44 ..... 6119 B
Ned. aanspraken op Duitsch gebied, 29-10-44 ..... 6127 A
Prof. Gerbrandy over spoorwegstaking, 21-11-44 ..... 6153 A
Bezoek van Gerbrandy e.a. ministers, 26-11-44 ..... 6153 E
Radiotoespraak prof. Gerbrandy, 27-11-44 ..... 6159 B
Comment. op komst prof. Gerbrandy, 30-11-44 ..... 6161 A
Persconf. prof. Gerbrandy. 5-12-44 6165 B
Gerbrandy over inscnakeling verzetsbew., 12-12-44 ..... 6171 A
Kerst- en nieuwjaarsboodschap der koningin, 25-12-44 ..... 6179 A
Gerbrandy tot Ned. volk, 31-12-44 6179
Gerbrandy over arbeidsinzet, 9-1-45 6189 B
Min. Burger afgetreden, 26-1-45 .. 6199 A
Reg. oproep: voortzett. spoorwegstaking, 25-1-45 ..... 6199 D
Kab. Gerbrandy afgetr., 8-2-45 .... 6209 A
G.G. v. Ned.-Indië n. Mandsjoerije overgebracht, 20-2-45 ..... 6217 A
Toelichting samenst nieuwe kab., 23-2-45 ..... 6217 D
Reconstructie kab. Gerbrandy, 24-2-45 ..... 6218 A
Reger.verklar. i.z. nieuw kab., 23-2-45 ..... 6218 B
Nieuwe ministers benoemd, 6-4-45 6251 A
Toespr. prof. Gerbrandy, 6-4-45 .. 6251 B
Toespr. min.-pres. Gerbrandy, 5-5-45 6275
Waarschuw. der reg., 6-5-45 6276
Geheel Nederland bevrijd 6279
College v. vertrouwensmannen, 7-5-45 6279
Telegram Coll. v. vertrouwensmannen aan H.M., 9-5-45 ..... 6280 D
Proclamatie Coll. v. vertrouwensmann, 9-5-45 ..... 6281 A
Eerste bestuursmaatregelen, 9-5-45 6281 B
De positie der vertrouwensmannen, 17-5-45 ..... 6291 C
Dep. v. Waterstaat en wederopb., 18-5-45 ..... 6291 D
Zetel reg. weer in Nederl., 23-5-45 6299 A
Coll. v. vertrouwensmannen legt taak neer, 23-5-45 ..... 6299 B
De kab.formatie, 26-5-45 ..... 6300 K
De kab. formatie (Schermerhorn-Drees), 30-5-45 ..... 6305 A
Schermerhorn en Drees kab. formateurs ..... 6313 A
Kab.form. geslaagd, 23-6-45 ..... 6323 A
Aankoopprogr. en oorlogsschuld Lond. reg., 19-6-45 ..... 6323 F
Min. Gispen dankt geall.. 18-6-45 6323 H

Wetgeving
Beperking rechtsverkeer, 5-10-44 .. 6107 E

STAATSFINANCIEN
zie Geld en Bankwezen

STAKINGEN
zie Arbeid

TECHNIEK
zie Wetenschap

TUINBOUW
zie Voedselvoorziening

VAKVEREENIGINGEN
zie Arbeid

VEETEELT
zie Voedselvoorziening

VERDRAGEN
zie Buitenland

VERKEER EN ENERGIE
Algemeen
Auto's beschikb. v. Koningin van Engeland, 15-12-44 ..... 6171 C
De toestand der bruggen, 18-5-45 .. 6295 C
Herverdeel. gevord. auto's en rijwielen, 17-5-45 ..... 6295 D
Wijz. reisverbod, 1-6-45 ..... 6305 B
Twee bruggen over de IJsel, 30-5-45 6305 K
Gas en electr.voorz., 7-6-45 ..... 6309 D
Electr. aanvoer en productie ..... 6309 E
Alle auto's gevorderd, 9-6-45 ..... 6309 O
Import Eng. fietsen, 9-6-45 ..... 6317 K
Electr.voorz. hervat, 13-6-45 ..... 6317 N
Luchtvaart
De toestand der vliegvelden, 17-5-45 6295 B
Wederopb. Schiphol, 23-6-45 ..... 6325 I
Stud. comm. luchtv. + scheepv. samenw.. 20-6-45 ..... 6325 K
P.T.T.
Dir.-gen. der PTT benoemd, 8-5-45 6285 N
Hervatt. verzend. briefkaarten, 11-5-45 ..... 6285 C
P.verk. m. buitenl. hervat, 22-6-45 6325 L
Radio
Zender „Herrijzend Ned.", 21-10-44 6119 I
Toespr. voor Radio-Oranje 6160
Einde Radio-Oranje, 5-6-45 ..... 6309 I
Commissie-Oranje. 6-45 ..... 6314 A

Scheepvaart
Havenwerken t. Den Helder, 18-5-45 6294 O
De havens v. Rotterdam, 15-5-45 .. 6294 P
Havens v. A'dam toegankel., 19-5-45 6294 R
Eerste Ned. schip in R'damsche haven, 25-5-45 ..... 6301 D
Landmijnen a. d. kust, 8-6-45 .... 6309 I
Noorzeekanaal wordt vrijgegeven, 4-6-45 ..... 6309 M
1e sch. in A'dam, 16-6-45 ..... 6316 A
1e tankers in R'dam, 17-6-45 ..... 6316 H
Herstel H.A.L., 12-6-45 ..... 6316 I
Verliez. koopv., 11-6-45 ..... 6317 B
Wed.opb. R'dam. havens, 18-6-45 6325 C
Samenw. scheepv.-luchtv., 20-6-45 6325 K

Spoorwegen
Locomotieven uit Zweden, 20-12-44 6175 A
Goudriaan, prof. ir. afgetr., 19-5-45 6295 A
Toekomstplannen d. N.S., 23-5-45 6301 E
Verb. R'dam, Utr., Alkm., A'dam, 21-6-45 ..... 6326 B

VERZETSBEWEGING
Steun a. verz.slachtoffers, 24-9-44 6091 A
Organ. verz.bew. Opr. Pr. Bernhard, 25-9-44 ..... 6097 B
Instructie arb. in D'land, 26-9-44 6097 C
Terroristen en saboteurs standrecht. doodgeschoten, 24-10-44 .. 6127 F
Overval op Ned. Bank te Almelo, 18-11-44 ..... 6149 K
Probleem der ill., 25-11-44 ..... 6153 C
Wapendepot in Kerk te Lemele, 24-11-44 ..... 6154 H
Gerbrandy over inschakeling verzetsbew., 12-12-44 ..... 6171 A
Positie der ex-illegalen, 20-12-44 .. 6175 B
Manifest oud illegalen, 12-2-45 .. 6213 A
Raad der illegaliteit, 19-5-45 .... 6294 M
Stichting 1940—1945, 24-5-45 ..... 6301 A
Massagr. bij Bloemendaal, 2-6-45 6305 L
Reden Gerbrandy en v. Randwijk, 6-45 ..... 6314 F
Sticht. '40-'45, 9-6-45 ..... 6316 B
Massagraf b. d. Haag, 27-6-45 .. 6329 D
Med. contact bijeen, 18-6-45 .... 6331 C

VISSCHERIJ
Zie **Voedselvoorziening.**

VOEDSELVOORZIENING
Algemeen
Voedsel en grondstofvoorz., 20-9-44 6091 A
Ned. Regeer. waarschuwt A'dam v. aardappelrooien, 19-10-44 .... 6119 F
Levensomstandigheden in bevrijd gebied, 24-10-44 ..... 6127 C
Voedselschaarschte-staking te Eindhoven, 22-11-44 ..... 6154 A
Plan t. verb. voedselvoorz., 15-12-44 6171 D
Voedselvoorz. in Nederl., 18-1-45 6195 A
Prot. artsen voedselnood, 23-1-45 6199 B
De nood in h. W. Hulp Zweedsche Roode Kruis, 28-1-45 ..... 6205 A
Hulpactie „Zuid-Noord", 17-2-45 6213 B
Prijzen levensmiddelen, 7-3-45 .. 6229 B
Hulpverl. a. bezet Ned., 18-3-45 .. 6235 D
Levensmiddelenvoorz. Noord-Ned., 7-4-45 ..... 6251 E
Geall. voedselaanv. per vliegtuig, 25-4-45 ..... 6265 A
Med. a. D. garnizoen in Holland over voedselaanvoer, 25-4-45 .. 6265 B
D. accepteeren voedselvoorz.plan niet, 25-4-45 ..... 6265 C
Geall. wijzigen hun plan, 28-4-45 6265 D
Levensmiddelenaanv. voor bez. gebied, 2-5-45 ..... 6271 A
Voedselaanv. d. vliegt., 1-5-45 .. 6271 B
Voedselaanvoer door geallieerde vrachtauto's, 3-5-45 ..... 6271 C
Voedselaanv. door geall. vliegtuigen, 7-5-45 ..... 6285 E
Voedselaanv. p. schip, 9-5-45 .... 6285 H
Centr. keukens hervatten het bedrijf, 9-5-45 ..... 6285 K
Slachtoffers hongersn. in A'dam, 12-5-45 ..... 6285 P
Zweedsche en Zwitsersche hulp, 19-5-45 ..... 6294 G
Canadeesch fonds gev., 19-5-45 .. 6294 H
Hongeroed. in W. Ned., 16-5-45 .. 6294 I
Voedselaanv. d. R. Kr., 28-5-45 .. 6305 H
Hongerslachtoff. te A'dam, 2-6-45 6305 I
Voedselvoorz. 1945, 4-6-45 ..... 6309 A
De privé-voorr. v. Seyss-Inquart, 4-6-45 ..... 6309 B
Aant. dln. Centr. keuken, 14-6-45 6317 F
Vooruitz. voedselvoorz., 6-45 .... 6323 E
In besl.nem. d. D. ger. goed., 27-6-45 ..... 6330 D

Distributie
Speciale distributiebonnen, 18-9-44 6094 A
Hervat. groentendistributie, 8-5-44 6285 L

Land- en tuinbouw
Oproep a. d. boeren, 16-9-44 6082
Veeteelt
Omvang veestapel, 27-6-45 ..... 6330 F
Visscherij
Vischvangst hervat, 9-6-45 ..... 6317 A
1e haringviss. uitgev., 19-6-45 .... 6326 A

VOLKSGEZONDHEID
Protest artsen voedselnood, 23-1-45 6199 B
Gebrek verpleg. personeel voor hongerpatiënten, 6-6-45 ..... 6309 N

WATERSTAAT
De inundatie v. d. Wieringerm., 17-5-45 ..... 6294 E
Drooglegg. idem, 9-5-45 ..... 6317 I

WEDEROPBOUW
Zie **Openbare werken.**

WETGEVING
zie **Staatkunde**

ZUIVERING V. H. OPENB. LEVEN
Hooge Raad, 13-10-44 ..... 6113 D
Maatregelen, 5-11-44 ..... 6135 C
Politiekorps, 21-12-44 ..... 6175 C
Kunstenaars, 23-5-45 ..... 6301 B
Overheidsorganen, 26-5-45 ..... 6301 C
Prof. Donkersloot, hoofd zuivering kunstkringen, 2-6-45 ..... 6305 N
Wiltons leiding geschorst, 7-6-45 6310 D
Overheidspersoneel, 12-6-45 ..... 6313 F
Eerer. Kunsten herroepen, 20-6-45 6325 A
Werkverg. kunstenaars, 18-6-45 .. 6325 B
Overh.dienst en bedrijv., 22-6-45 .. 6325 H
Openb. berisp. cultuurk.leden, 29-6-45 ..... 6329 I

NED. OOST INDIE

ALGEMEEN
Amer. aanspr. op steunpunten, 8-44 6061 A
Lombok, 50-j. herdenking overval, 8-44 ..... 6061 D

ARBEID
Arbeidsmobilisatie van Aziaten op Java, 8-44 ..... 6061 D

HANDEL EN NIJVERHEID
Houtproductie Java, 8-44 ..... 6061 D
Industr., 8-44 ..... 6061 D
Herstel v. d. prod. - Uitbreiding handel m. Australië, 12-6-45 .... 6318 A

MILITAIRE ZAKEN
De landing op Morotai, 9-44 ..... 6088 A
Strijd tegen Japan, 19-9-44 ..... 6091 B
Landing op Tarakan 6290
De bevrijd. v. Ned.-Indië, 17-5-45 6295 F
De strijd tegen Japan - Diverse verklaringen, 21-6-45 ..... 6326 F

STAATKUNDE
Voorloopige Ned. Ind. regeering samengesteld, 14-9-44 6083
Dr. v. Mook n. Australië, 19-9-44 6092
Japan. stellen onafh. comité in .. 6295 G
Volksraad met Ind. meerderheid, 23-5-45 ..... 6301 G
Autonome lichamen, 22-5-45 ..... 6302 A
Gelijkberechtigheid, 11-6-45 ..... 6317 N

NED. WEST INDIE

ALGEMEEN
Kol. West-Indië tijdens den oorl., 18-6-45 ..... 6329 K

CURAÇAO
Amerik. troepen vertr., 17-10-44 .. 6120 D
Nat. fonds voor Nederland, 24-1-45 6199 C

SURINAME
Waarborgen v. econ. toekomst gevraagd ..... 6295 H

NOORWEGEN

BUITENLAND
Duitsch transitoverk verb., 10-9-44 6079 C
Quisling bij Hitler, 28-1-45 ..... 6211 D

KON. HUIS
Terugkeer v. Kon. Haakon. 8-6-45 6310 L

KUNST EN CULTUUR
Knut Hamsun 85 jr., 8-44 ..... 6042 A

JUSTITIE
Knut Hamsun in arrest, .. 29-5-45 6307 F

MILITAIRE ZAKEN
Duitsche capit. onderteekend, 9-5-45 ..... 6289 D
Aankomst v. geall. troepen, 11-5-45 6289 G
Bergen als marinehaven ..... 6307 G

NAT. SOC.
Quisling geeft zich over, 9-5-45 .. 6289 E
Terboven pleegt zelfmoord, 11-5-45 6289 F

STAATKUNDE
Kab.-Gerhardsen, 21-6-45 ..... 6333 B

OOSTENRIJK

BUITENLAND
Geall. aanw., 2-10-44 ..... 6108 F

KUNST
Frans Léhar 70 jaar, 30-4-45 ..... 6277 H

STAATKUNDE
Voorl. reg. gevormd, 29-4-45 ..... 6288 B
— Samenstelling, 30-4-45 ..... 6277 I
— niet door V.S. erkend, 1-5-45 .. 6277 K

OVERZICHTSPAGINA'S

Aanslag op Adolf Hitler, 7-44 .... 6025 A
Aanslag Hitler, verkl. dr. Goebbels, 8-44 ..... 6033 A
— id. zitting volksgerecht, 8-44 .... 6049 A
Duitschl. pos. in 5e oorlogsjaar 7-44 6009 A
D'sche mil. sit.v. gen Dittmar, 8-44 6057 A
Intern. Valutaconferentie Bretton Woods, 7-44 ..... 6019 A
Rembrandtherdenking, 7-44 ..... 6017 A
Visscherij, opbr. Noordzee, 8-44 6041

PALESTINA

Groot Moefti te Parijs, 28-5-45 .... 6306 E

POLEN

BEVOLKING
5.000.000 Polen gedood, 5-1-45 ..... 6186 E
7.5 millioen Polen verh., 5-6-45 .... 6312 B
Roethenië deel der Sovjet-Unie, 29-6-45 ..... 6334 C

BUITENLAND
Onderh. m. d. Sovjet-Unie, 8-44 .. 6037 B
— idem, 8-44 ..... 6045 B
— idem, 8-44 ..... 6054 C
Memorand. a. Sovj. Unie, 29-8-44 6080 B
Churchill over grensreg., 15-12-44 6172 E
Territoriale eischen van reg. te Lublin, 27-1-45 ..... 6201 D
Tsjecho-Slow. breekt met Poolsche emigr.reg., 2-2-45 ..... 6207 E
Reg. te Londen niet accoord m. Jalta, 18-2-45 ..... 6215 A
Eden over Poolsche kwestie, 6-3-45 6231 H
Danzig bij Polen, 3-4 45 ..... 6253 D
Russ. verkl. i.z. gearresteerde Polen, 19-5-45 ..... 6298 B
Lond. reg. over gearrest. Polen, 23-5-45 ..... 6303 K
Dipl. betrekk. m. S.U. en Denemarken hervat, 22-5-45 ..... 6303 L

GEESTELIJK LEVEN
Kard. Hlond over Kath. Kerk, 14-6-45 ..... 6319 I

JUSTITIE
Lijst oorlogsmisdadigers, 4-6-45 .. 6312 A
Proces der 16 Polen. 19-6-45 ..... 6333 D

MILITAIRE ZAKEN
Opstand te Warschau, 8-44 ..... 6069 D
Opperbevelhebber, 23-5-45 ..... 6307 H

STAATKUNDE
Poolsche Sovjet Lublin bijeen, 8-44 6061 B
Mikolajczyk afgetreden - Kwapinski opvolger, 25-11-44 ..... 6157 B
Kab. Arciszowski te Londen gevormd, 30-11-44 ..... 6162 K
Mikolajczyk naar Lublin, 19-12-44 6176 H
Positie Poolsche reg. te Londen, 22-12-44 ..... 6176 I
Afwijz. fin. verplicht. a. Londenreg., 3-1-45 ..... 6185 G
Protest d. Londenreg., 3-1-45 .... 6185 H
Nat. raad te Londen tot reg uitgeroepen, 3-1-45 ..... 6185 I
Verklaring v. Morawsky ..... 6186 A
Houding v. Engel. en V.S., 5-1-45 6186 B
Regeer. te Lublin d. Sovjet-Unie erkend, 5-1-45 ..... 6186 C
Standpunt reg. te Londen, 6-1-45 6186 D
Londen reg. niet n. San Francisco, 15-3-45 ..... 6238 G
Danzig bij Polen, 3-4-45 ..... 6253 D
Poolsche afgev. spoorloos verdwenen, 7-4-45 ..... 6253 E
Lond. reg. over verhoud. tot Sov.-Unie, 24-4-45 ..... 6268 C
Lond. reg. over Russ. arrestatie van Polen, 23-5-45 ..... 6303 K
Vorming Democr. Reg., 15-6-45 .. 6319 H
Samenstell. nieuwe regeer. ..... 6328 D
Protest tegen nieuwe voorl. regeering, 27-6-45 ..... 6334 A

PORTUGAL

Reorgan. der regeering, 8-9-44 .. 6080 C

ROEMENIE

BEVOLKING
Duitschers n. S.-U., 16-1-45 .... 6197 B

BUITENLAND
Sovjet-Unie; wapenstilstand; capitulatievoorwaarden, 8-44 6070
Duitsch gezantsch. geïsol., 26-8-44 6070 A
Oorlogstoest. m. Hongarije, 8-9-44 6077
Oorlogstoest. m. Hongarije, 7-9-44 6078
Duitsch gezant gesneuveld, 15-9-44 6087 B
Telegramwiss. met Duitsl., 4-10-44 6108 I
Geall. memorandum i.z. nakomen wapenstilstandsvoorw. v. Roemenië, 5-11-44 ..... 6144 H
Russen willen oliebelangen overnemen, 1-45 ..... 6191 M

JUSTITIE
Maarsch. Antonescu gearr., 18-9-44 6093 F

MILITAIRE ZAKEN
Wapenstilst. m. d. Sovj.-Unie, 8-44 6070 A
Nat. groep wil strijd voortz., 8-44 6070 A
Wapenstilst.del. te Moskou, 31-8-44 6077
Sovjets bezetten Roemenië, 3-9-44 6077
Wapenstilstand m. Sovjets geteekend, 13-9-44 ..... 6087 B
Antonescu uit leger ontsl., 8-2-45 6211 F

STAATKUNDE
Omwenteling, 8-44 ..... 6070 A
Omwenteling, 27-8-44 ..... 6077 A
Opheffing Jodenwetten, 13-12-44 .. 6173 A
Zeven ministeries onbeh., 16-10-44 6123 C
Regeeringswijziging, 1-11-44 .... 6137 G
Kab. Sanatescu afgetr., 4-12-44 .. 6168 B
Reg. Radulescu gevormd, 8-12-44 6168 C
Antonescu uit leger ontsl., 8-2-45 6211 F
Onlusten - Kab. crisis, 25-2-45 .. 6219 H
Demonstraties tegen Radulescu duren voort, 27-2-45 ..... 6226 A
Reg. Radulescu afgetreden, 1-3-45 6226 B
Kab. Groza gevormd, 6-3-45 .... 6232 A
Min. Eden o. pol. situatie, 14-3-45 6238 H

VOEDSELVOORZIENING
Liquidatie groot grondbez., 20-3-45 6244 G

PARAGUAY

Oorl.verkl. a. asmogendh., 10-2-45 6211 E

PERU

Aardbev. te Lima, 21-1-45 ..... 6197 A
Oorlogsverkl. a. Duitschl. en Japan, 15-2-45 ..... 6214 D

PHILIPPIJNEN

Intern. Europ. geestelijken, 7-44 .. 6021 H
Ex-pres. Quezon overl., 8-44 .... 6046 E
Oorlog met Engeland en Ver. Staten, 23-9-44 ..... 6093 E
Philippijnen in 1946 onafhankelijk - Econ. hulp in ruil voor vlootsteunpunten, 30-6-45 ..... 6333 C

SOVJET-UNIE

ARBEID
Eng.-Russ. vakbondcom. o. Duitsche misstanden, 19-10-44 .... 6121 E
Duitsche arbeiders in Sovjet-Unie tewerk gesteld, 9-3-45 ..... 6231 A

BUITENLAND
Uitl. emigr. verlangd, 7-44 ..... 6021 D
Polen; onderh. met emigr.-com. en emigr.-reg., 8-44 ..... 6037 B
Turkije; onderhandel., 8-44 ..... 6038 D
Polen; onderhoud met emigr.-comité, 8-44 ..... 6045 B
— idem, 8-44 ..... 6054 C
Oorlogsverkl. a. Bulgarije, 8-9-44 6077
Bulgarije vraagt wapenstilstand, 6-9-44 6077
Wapenstilst m. Finland, 4-9-44 .. 6078 D
Wapenstilstandsonderhoud met Finland, 6-9-44 6079
Poolsch memorandum, 29-8-44 .. 6080 B
Onderscheid. v. Beaverbrook en Lyttleton, 5-10-44 ..... 6108 K
Schadevergoed. v. Finsche nikkelmijnen, 21-10-44 ..... 6120 C
Anti-Spaansche houd. i. Sovj.-pers, 3-11-44 ..... 6145 A
Actie pers tegen Franco, 27-11-44 6162 L
De Gaulle te Moskou, 2-12-44 .. 6166 D
Himmler is oorlogsmisd., 24-12-44 6176 K
Verhoud. tot Zwitserland, 20-12-44 6177 B
Oorlogslev. v. Amerika, 24-1-45 .. 6202 D
Amer. leveranties, 3-2-45 ..... 6207 F
Boodschap Churchill-Stalin-Truman, 27-4-45 6269
Russ. tr. op Bornholm, 12-5-45 .. 6286 H
Stalin: gearrest. Polen, 19-5-45 .. 6298 B
Protest tegen „blokvorming" in West-Europa, 14-6-45 ..... 6320 A
Russ. bases a. Dardanellen, 29-6-45 6334 D

Diplom. betrekkingen
Syrië; dipl. betrekkingen m., 8-44 6045 D
Met Italië hersteld, 26-10-44 .... 6130 E
Met Zwitserland geweig., 4-11-44 6146 B
Poolsche Lublin reg. erk., 5-1-45 6186 C
Met Finland hersteld, 1-2-45 .. 6206 D

Verdragen
Met Frankrijk, 10-12-44 ..... 6166 E
— Tekst, 12-44 ..... 6176 A
V. m. Turkije opgez., 21-3-44 .. 6244 H
Neutr. p. m. Japan opgez., 5-4-45 6252 N
Verdrag m. Joego-Slavië, 12-4-45 6258 H
Sovjet-Unie en leen- en pachtwet, 26-6-45 ..... 6334 B
Sovjet-Tsjech. overeenk., 29-6-45 6334 C

ECONOMIE (ALGEMEEN)
Petroleumbronnen bij Bakoe ontdekt, 16-11-44 ..... 6151 C

GODSDIENST
Politiek t.a.v. den Godsd., 13-6-45 6320 B

HANDEL EN NIJVERHEID
Ver. Staten; econ. onderhand., 8-44 6061 F
Stand oorlogsproductie, 11-11-44 .. 6144 I
Sovjet-Unie en de leen- en pachtwet, 26-6-45 ..... 6334 B

JUSTITIE
Stalin over gearrest. Polen, 19-5-45 6298 B
Het proces d. 16 Polen, 19-6-45 .... 6333 D

MILITAIRE ZAKEN
Wapenstilstand m. Roemenië geteekend, 13-9-44 ..... 6087 B
Stand oorlogsproductie, 11-11-44 . 6144 I
Overz. milit. verliezen, 13-11-44 .. 6151 B
Vlootversterking m. Amer. eenheden, 31-3-45 ..... 6248 G
Militaire opleiding, 31-5-45 ..... 6307 K
Gen. Berzarin overleden ..... 6327 E
Russ. bases a. Dardanellen, 29-6-45 6334 D

STAATKUNDE
27e verj. Octoberrev.-rede Stalin, 6-11-44 ..... 6144 K
Opperste Sovjet bijeenger., 10-4-45 6263 B
Nationale Feestdag, 10-5-45 .... 6289 H

VERKEER EN ENERGIE
Hervatting scheepvaart, 28-5-45 .. 6307 I

SPANJE

ALGEMEEN
Rede v. Franco, 7-44 ..... 6028 B

BEVOLKING
Overzicht, 8-44 6061

BUITENLAND
Anti-Spaansche houding der Sovj.-pers, 3-11-44 ..... 6145 A
Franco zoekt toenad. tot geall., 10-11-44 ..... 6145 B
Eng. tegen aanwezigh. Spanje op de a.s. vredesconferentie, 15-11-44 6151 D
Russ.perscamp. t. Franco, 27-11-44 6162 L
Ital. oorlogssch. vrijgeg., 17-1-45 .. 6197 C
Guatamala verbreekt pol. betekk., 24-1-45 ..... 6201 H
Lequerica o. buitenl. pol., 23-1-45 6201 M
Protest bij Japan i.z. mishand. Spaanse onderdanen, 24-3-45 .... 6244 I
Dipl. betrekk. m. Japan afgebr., 12-4-45 ..... 6258 I
Beperk. D. activiteit, 19-4-45 .... 6263 C
Bewaking v. Laval, 28-5-45 ..... 6307 L

STAATKUNDE
Algemeen
Acties der Sovjet-Spaansche maquis, 23-10-44 ..... 6130 F
Franco onder buitenl. druk. De monarchie-moeilijkh. i.z. Tanger 6328 E

Regeering
Jordana, min. v. Buitenl. Zaken, overleden, 8-44 ..... 6044 D
Lequerica, min. v. buitenl. Z., 8-44 6054 F
Lequerica over btl. pol., 23-1-45 .. 6201 M

SYRIE

Dipl. betr. m. d. Sovj.-Unie, 8-44 6045 D
Oorl.verkl. a. asmogendh., 26-2-45 6226 C
Reconstr. kab., 9-4-45 ..... 6258 K
Onderh. m. Frankrijk afgebroken - Arab. steun voor Syrië en Libanon - Britsche troepen teruggetrokken, 21-5-45 ..... 6303 M
Toenemende spanning, 28-5-45 .. 6307 D
Egyptische nota, 31-5-45 ..... 6307 E
Toestand blijft gespannen, 5-6-45 6311 I
Botsingen m. Fr. troepen, 13-6-45 6320 C

TRIëST

Moeilijkheden, 10-5-45 ..... 6288 G
V.S. en Engeland tegen Tsjecho-Slow. bestuur, 15-5-45 ..... 6298 C
Titos troepen terug achter de Isonzo, 17-5-45 ..... 6298 D
Joego-Slaafsche aanspr., 18-5-45 . 6298 E
Geall. breiden bez. uit, 23-5-45 .. 6303 N
Overeenkomst i.z. Triest, 11-6-45 .. 6309 E

TSJECHO-SLOWAKIJE

ALGEMEEN
Dr. Hodza overleden, 7-44 ..... 6006 E
Regeeringsoproep, 8-44 ..... 6068 E

BUITENLAND
Bulgarije verbr. dipl. betr., 7-9-44 6077
Betr. met Poolsche emigr. reg. verbr., 2-2-44 ..... 6207 E
Dr. Benesj o. herstel grenzen, 28-3-45 ..... 6248 H
Dr. Benesj o. buitenl. pol., 8-4-45 6253 F

JUSTITIE
Tiso gearresteerd, 22-5-45 ..... 6304 A

MILITAIRE ZAKEN
Opstand te Praag, 6-5-45 ..... 6277 L
Russ. troepen in Praag, 9-5-45 .. 6289 I

NAT. SOC.
Konrad Henlein pleegt zelfmoord, 11-5-45 ..... 6289 L

STAATKUNDE
Algemeen
Opstand - Bezet. d. D. troepen, 30-8-44 ..... 6078 B
Radiorede dr. Tiso, 31-8-44 6078
Dr. Benesj o. herstel d. grenzen, 28-3-45 ..... 6248 H
Verhoud. Tsjechen en Slowaken, 9-4-45 ..... 6258 L
Samenst. regeer. - Dr. Fierlinger min.-president, 11-4-45 ..... 6258 M
Autonomistische bew. in Roethenië, 16-5-45 ..... 6298 F
Verhoud. tusschen Tsjechen en Slowaken, 7-6-45 ..... 6312 C
Nationaal blok gevormd, 19-6-45 .. 6328 F

Regeering
Kab. Tuka afgetreden - Dr. Tiso min.-pres., 5-9-44 6078
Terugkeer der regeer., 12-3-45 .. 6238 I
Dr. Benesj vormt n. kab., 31-3-45 6248 I
President en reg. n. Praag, 11-5-45 6289 K

TURKIJE

BUITENLAND
Hern. druk geallieerden, 7-44 .... 6021 G
Onderh. m. Sovj.-Unie, 26-7-48 .. 6038 D
Toenemende pressie d. geall. Nat. vergad. bijeen, 8-44 ..... 6045 A
Duitschland, dipl. betr. verbr., 8-44 6045 A
— v. Papen b. Saraciogloe; rede Saraciogloe; D. comment., 8-44 6045 A
— v. Papen te Berlijn, 8-44 ..... 6053 C
Frankijk (Vichy); dipl. betrekk. beëindigd, 8-44 ..... 6067 E
Openstell. d. Dardanellen, 26-10-44 6130 G
Dipl. betr. m. Japan verbr., 3-1-45 6186 F
Dardanellen op v. geall. scheepv., 13-1-45 ..... 6191 C
Openstell. d. Dardanellen, 15-1-45 6197 D
Oorogsverkl. a. Duitschl. en Japan, 23-2-45 ..... 6220 A
Geall. convooi door Dardanellen, 25-2-45 ..... 6226 D
Nota a. Sovjet-Unie i.z. opzegg. vriendschapsverdrag, 8-4-45 .... 6253 G
Turk. delegatie n. San Fancisco .. 6258 N

JUSTITIE
Daders aansl. Von Papen vrij, 8-44 6053 C

MILITAIRE ZAKEN
Mobilisatiemaatr., 8-44 ..... 6053 C

STAATKUNDE
Hasan Saka min. B. Z., 14-9-44 .. 6088 C

VERKEER EN ENERGIE
Scheepv. Zw. Zee gestaakt, 8-44 .. 6038 D
Verdere beperking van scheepv. verk., 8-44 ..... 6045 A

VATICAAN

Rede v. Paus Pius XII, 1-9-44 .. 6080 D
Reg. de Gaulle erkend, 11-12-44 .. 6172 A
Kerstboodschap Paus Pius XII, 24-12-44 ..... 6181 F
Toespr. Paus Pius XII over geest en soc. herv., 18-1-45 ..... 6226 F
Radiorede Z. H. de Paus, 9-5-45 .. 6289 M

VER. STATEN

BUITENLAND

China (Tsjoenking); bezoek van Wallace, 7-44 ..... 6005 B
D'land; protest wegens moord op krijgsgevangenen, 8-44 ..... 6052 A
Scheepvaartbeperking voor Argentinië, 28-9-44 ..... 6099 A
Hulpverleen. a. oorl.slachtoffers, 15-10-44 ..... 6116 C
Hulpverleen. a. Nederland, 16-10-44 6123 D
Dewey over buitenl. politiek, 19-10-44 ..... 6123 E
Roosevelt over buitenl. politiek, 22-10-44 ..... 6123 F
Leveringen via leen en pachtwet, 23-10-44 ..... 6131 A
Gen. Stilwell uit China teruggeroepen, 28-10-44 ..... 6131 C
Telegramwiss. Kon. Wilhelmina - Roosevelt, 10-11-44 ..... 6141 C
Ontslag gen. Stilwell, 1-11-44 ..... 6146 A
Oorlogslev. aan Sovj.-Unie, 24-1-45 6202 D
Leveringen a. Sovj.-Unie, 3-2-45 .. 6207 F
Int. conf. te San Francisco - Amer. delegatie, 14-2-45 ..... 6215 B
Roosevelt in Afrika, 23-2-45 ..... 6220 B
Verkl. Roosevelt o. Krimconferentie, 2-3-45 ..... 6225 I
Churchill o. Krimconf., 27-2-45 6226
Boodsch. Churchill, Stalin, Truman, 27-4-45 6269
De buitenl. handelspolitiek, 26-5-45 6308 B

Diplom. betrekkingen

Bolivia; kabinet erkend, 7-44 .... 6006 F
Finland; dipl. betr. verbroken, 7-44 6014 A
Frankrijk; com. De Gaulle erk., 7-44 ..... 6021 A
Argentinië; ambass. uit Washington teruggeroepen, 8-44 ..... 6037 C
Ambassadeur in China afgetreden, 31-10-44 ..... 6137 H

Verdragen

Engeland; petroleumovereenk., 8-44 6053 B
Steunpunten, ook in Indië, 8-44 6061 A
Verdrag met Denemarken i.z. Groenland, 10-5-45 ..... 6286 G
Wijziging bruikleenovereenkomsten, 15-5-45 ..... 6298 G
Leveringen bruikleenwet, 23-5-45 6304 B

ECONOMIE

Productie 1943-1944, 14-3-45 ..... 6238 F

GELD EN BANKWEZEN

E. R. Stettinius, biografie, 7-44 .. 6010 A
Waarschuwing tegen te hooge grondprijzen, 29-10-44 ..... 6131 D
Voorstellen i.z. gouddekking, 12-4-45 ..... 6258 P
Omvang bankbilj.circ. ..... 6258 R

HANDEL EN NIJVERHEID

Aanb. „Liberty"-schepen gestaakt, 8-44 ..... 6051 B
Petr., overeenk. m. Engel., 8-44 .. 6053 B
Sovjet-Unie; econ. onderhandelingen, 8-44 ..... 6061 F
Scheepsbouw; prod. 1943-'44 ..... 6067 D
Waarsch. der reg. tegen te hooge grondprijzen, 29-10-44 ..... 6131 D
Productie civiele vliegtuigen, 17-11-44 ..... 6151 F
Overzicht export 1943-1944, 12-4-45 6258 Q
Wijz. bruikleenovereenk., 15-5-45 6298 G
Levering bruikleenwet, 23-5-45 .. 6304 B
De buitenl. handelspolitiek, 28-5-45 6308 B

MILITAIRE ZAKEN

Algemeen

Gen. Eisenhower opperbevelh. i. Frankr., 8-44 ..... 6061 E
Bevel Middell. Zeegebied, 8-44 .. 6061 E
Verliezen, 8-44 ..... 6067 D
Oorlogsproductie, 9-44 ..... 6080 D
Militaire verl. in Italië, 6-10-44 .. 6109 H
Gen. Stilwell uit China teruggeroepen, 28-10-44 ..... 6131 C
Overz. mil. verl., 10-44 ..... 6137 I
Ontslag gen. Stilwell, 1-11-44 .... 6146 A
Gen. Wheeler, opvolger v. Stilwell, 18-11-44 ..... 6151 E
Radiorede gen. Eisenhower, 20-11-44 6157 C
Verliescijfers leger in W.-Europa, 19-12-44 ..... 6177 A
Nieuwe inlijvingen, 11-1-45 ..... 6192 A
Uitbreid. oorlogsprod., 13-1-45 .... 6192 B
Overz. mil. verl. en bewapening 6192 C
Mobilisatie d. wetenschap ..... 6192 D
Biografie Eisenhower ..... 6194 A
Overz. mil. verliezen, 10-2-45 ..... 6211 G
Verliescijfers Amer. strijdkrachten, 16-3-45 ..... 6238 K
Wijziging in legerleiding, 6-4-45 6253 H
Overz. mil. verl., 10-4-45 ..... 6258 O
Vertrek Am. troepen uit Europa, 10-5-45 ..... 6289 O
Truman procl. overw. op D'land, 8-5-45 ..... 6298 N
Jap. ballons m. springstof, 22-5-45 6304 D
Jap. vliegende bommen op Amerika, 30-5-45 6308

Vloot

Mutaties in opperbevel der vloot, 6-10-44 ..... 6109 I
Vlootdag - Wapenproductie en mil. sterkte, 28-10-44 ..... 6131 B
Vlootsterkte, 15-12-44 ..... 6173 B
Verl. der oorl.vloot, 17-5-45 ..... 6298 H

OORLOGSSCHADE

Jap. ballons met springstof, 22-5-45 6304 D
Jap. vliegende bommen, 30-5-45 .. 6308

RECORDS

Recordvlucht 7000 km. over zee, 16-6-45 ..... 6320 D

SOCIALE ZAKEN

Verhoog. werklozensteun, 28-5-45 6308 A

STAATKUNDE

Algemeen

Wendell Wilkie overl., 9-10-44 .... 6116 B

Congres

Verkiez. huis v. afgevaard. en senaat, 8-11-44 ..... 6145 F
Truman spreekt congres toe, 16-4-47 ..... 6263 D

Regeering

Roosevelt ten derde male tot pres. gekozen, 6-11-44 ..... 6145 C
Britsche perscommentaren, 8-11-44 6145 D
Duitsche perscomment., 8-11-44 .. 6145 E
Ickes afgetreden, 11-11-44 ..... 6145 G
Cordell Hull afgetr. - Stettinius min. v. buitenl. zaken, 26-11-44 6157 D
Crew onderstaatssecretaris van buitenl. zaken, 4-12-44 ..... 6168 D
Congres-boodschap v. Roosevelt, 6-1-45 ..... 6186 G
Pres. Roosevelt geïnstall., 21-1-45 6197 E
Wijziging i. h. kab., 22-1-45 ..... 6202 A
Roosevelt overl. - Truman opvolger, 13-4-45 ..... 6259 A
Truman proclam. overwinning op Duitschland, 8-5-45 ..... 6289 N
Wijz. i. d. reg., 24-5-45 ..... 6304 C

Verkiezingen

Roosevelt candidaat, 8-44 ..... 6038 E
Dewey, Th., biografie, 8-44 ..... 6050 A
Roosevelt herkozen, 6-11-44 ..... 6145 C
Huis v. afgevaard. en senaat, 8-11-44 ..... 6145 F

VERKEER EN ENERGIE

Nw. electr. vervoersysteem, 25-1-45 6202 C
De prestatie der scheepsbouwindustrie, 24-5-45 ..... 6308 C

IJSLAND

Reg. Thordarson afgetr., 17-9-44 .. 6088 D
Regeer.wisseling, 22-10-44 ..... 6123 G

ZUID-AFRIKA

Inzameling voor Ned., 16-11-44 .. 6151 G
Verzet t. best.wijz. mand.gebieden, 19-5-45 ..... 6304 F

ZWEDEN

BUITENLAND

Ver. Staten. Amerik. noodlandingen. Verz. t. vrijlat. afgew., 7-44 6014 E
Frankrijk (Vichy); dipl. betr. geëind., 8-44 ..... 6067 E
Beperking asylrecht, 6-9-44 ..... 6079 C
Transitoverk. a. Duitschl. verboden, 10-9-44 ..... 6079 C
Grensincid. met D. soldaten aan Noorsche grens, 16-11-44 ..... 6151 H
Luchtvaartverk. m. Finland gestaakt, 2-3-45 ..... 6226 F
Afstand ex-terr. rechten in China, 9-4-45 ..... 6259 B

GELD EN BANKWEZEN

G. Cassel, biografie, 7-44 ..... 6002 A

HANDEL EN NIJVERHEID

Pos. koopv.vloot, 8-44 ..... 6054 H
Beperking leveranties a. Duitschl., 19-9-44 ..... 6093 G

KON. HUIS

Troonrede Kon. Gustaaf, 11-1-45 .. 6192 E
Morgan. huw. v. pr. Karel Johan, 21-5-45 ..... 6304 G

MILITAIRE ZAKEN

Sluiting der territoriale wateren, 25-9-44 ..... 6109 L
Ontruiming v. Haparanda, 5-10-44 6109 M
Uitbreid. mil. maatregelen, 24-10-44 6131 E

STAATKUNDE

Kamerverkiezingen, 18-9-44 .... 6093 G
Kabinetswijziging, 30-9-44 ..... 6109 K
Troonrede Kon. Gustaaf, 11-1-45 6192 E

ZWITSERLAND

ALGEMEEN

Opheff. verduistering, 12-9-44 .... 6087 D

BUITENLAND

Algemeen

De verhoud. tot de Sovjet-Unie, 20-12-44 ..... 6176 B
Geen asyl v. oorlogsmisd., 10-4-45 6259 C

Verdragen en overeenkomsten

Credietovereenkomst m. Nederl., 10-10-44 ..... 6113 F

Diplom. betrekkingen

Rusland weigert herstel dipl. betrekk., 4-11-44 ..... 6146 B

GELD EN BANKWEZEN

Duitsche credieten geblokk., 18-2-45 6215 D

HANDEL EN NIJVERHEID

Export, 8-44 ..... 6038 G
Wetensch. onderz., 8-44 ..... 6054 A
Uitv. oorlogsmat. gest., 30-9-44 .. 6100 C

JUSTITIE

Zuivering v. h. publ. leven, 28-5-45 6308 D

MILITAIRE ZAKEN

Militaire maatregelen, 9-44 .... 6079 D

STAATKUNDE

Min. v. Binnenl. Zaken afgetreden, 10-11-44 ..... 6146 C
Steiger tot president gek., 14-12-44 6173 D

WERELDOORLOG

ALGEMEEN

Duitschl. pos. in 5e oorlogsjaar; verkl. gen. Dittmar, 7-44 ..... 6009 A
Einde convooistelsel ..... 6307 A
2.500.000 krijgsgevangenen n. huis 6307 B
Britsche adm. geeft cijfers over verliezen, 15-6-45 ..... 6327 G

LUCHTOORLOG

Aanvallen op Boedapest, Belgrado, Kroonstad, Kiel, Weenen, Leipzig, Opper-Silezië; Vergeldingsvuur op Eng. voortgez., 7-44 6008
Aanv. op Weenen, Ploesti, München en Boedapest; zwaar vergeldingsvuur op Londen, 7-44 .. 6016
Aanv. op Ploesti, Saarbrücken, Augsburg, München, Weenen, Kiel, Keulen, Roergebied, Berlijn, Koblenz, Schweinfurt, Friedrichshafen, Wetzlar, Leipzig; Hamburg, Mannheim en Ludwigshafen, 7-44 6024
Zwaar vergeldingsvuur op Londen, 7-44 6024
Aanv. Ploesti, Kiel, Berlijn, Stuttgart, Boedapest, Wiesbaden, Merseburg en Hamburg, 7-44 .. 6032
Vergeld.vuur op Londen voortgezet, 7-44 6032
Aanvallen op Midden-, Duitschl., Bremen, Boedap. Kroatië, Boekarest, Ploesti, München, Mannheim, Ludwigshafen, Frankenthal, Friedrichshafen, Saarbrücken, Kempten; opgave Anglo-Amerik. vliegtuigverliezen, 8-44 6040
Aanv. op Bremen, Hamburg, Anklam, Schwerin, Maagdenburg, Brunswijk, Berlijn, Opper-Silezië, Boedapest, Ploesti, Saarbrücken, Karsruhe, Primaseno en Luxemburg; voortzetting V1-bimbardement, 8-44 6048
Aanv. op Straatsburg, Saarbrücken, Metz, Brunswijk, Hildesheim, Rüsselheim, Mühlhausen, Berlijn, Kiel, Mannheim, Ludwigshafen, Trier, Kaiserslautern, Maagdenburg, Dessau, Stettin, Kiel, Ploesti, Bremen; voortzetting V1 actie, 8-44 6056
Aanv. op Ploesti, Hongarije, Opper-Silezië, Weenen, Sudetenland, Bohemen, Kiel, Pardubitz, Rostock, Wismar, Schwerin, Brünn, Rüsselsheim, Darmstadt, Rijnland, Westfalen, 8-44 6064

Aanv. op Mannheim, Ludwigshafen, Kiel, Koningsbergen, Berlijn, Hamburg, Tilsit, Duisburg, Emden, Weenen, Ostrau, Oderberg, Stettin, Bremen; voortzetting V1 actie; overzicht geall. verliezen in Augustus, 8-44 6072
Mannheim, Ludwigshafen, Hannover, Karlsruhe, Mainz en Dusseldorf gebombardeerd, 9-44 6082
Düsseldorf, Mainz, Mannheim, München-Gladbach, Brunswijk, Ulm, Heilbronn, Stuttgart, Neurenberg, Weenen, Hannover, Maagdenburg, Eisenach, Darmstadt, Berlijn, aangevallen. Haven v. d. Helder gebomb., 9-44 6090
Zware bombardementen op Duitsche steden, 9-44 6096
Zware bombardementen op Duitsche steden, 9-44 6104
22.400 ton op Duitschland en bezet gebied geworpen - Zeedijk op Walcheren gebombard., 10-44 .. 6112
Verscherpt luchtoffensief tegen Duitschland, 10-44 6113
Zware aanvallen op Duitsl., 10-44 6126
Eerste luchtaanv. m. landvliegtuigen op Tokio 6158
München met bommen van 5500 KG aangevallen 6164
Massale luchtaanv. op D'land 6170
In Febr. 135.000 ton bommen op Duitschl. geworpen 6228
Geall. nemen bommen van 10 ton in gebruik 6240
Zware luchtaanv. op Kobe, Osahe en Nagoya 6312

OOSTELIJK FRONT

Sloesk, Borissof, Minsk, Polozk, Kowel, Baranowitze d. bolsjewisten heroverd; Wilna bedreigd, 7-44 ..... 6007 A
Voortzetting Russische aanval op Finland, 7-44 ..... 6008 A
Lida. Pinsk, Wilna ontruimd; verdediging Baltische landen; overzicht Sovjet-offensief, 7-44 .... 6015 A
Toen. strijd; Ostrof, Pleskau, Lublin, Narwa, Lemberg, Brest-Litowsk, Bialystok en Dunaberg ontruimd; Overzicht, 7-44 .... 6031 A
Siedice, Kalvaria, Wilkowisjken, Milau en Kowno ontruimd; Birsen en Radzymin heroverd; aan-
Druk op het Finsche front, 7-44 .. 6016 A
Grote activiteit geh. Oostfront; Grodno ontruimd; Overz., 7-44 6023 A
vallen op Warschau afgeslagen; opgave Sovjet-tankverl. in Juli, 8-44 ..... 6039 A
Bolsjewistische aanvallen en doorbraakpogingen afgeslagen; Wilkowisjken heroverd, 8-44 6047
Stabilisatie; bolsjew. heroveren Wilkowisjken, 8-44 6055
Sovjet-offensief op Zuidel. vleugel hervat; Jassy opgegeven; omwenteling in Roemenië, 8-44 6064
Sovj.-zomeroffensief opgevangen; aanval op Warschau afgeslagen; Sovj.-tr. bezetten Roemenië, 8-44 6071
Sovjets in aanval bij Wijsshof - Sovjets steken Narwa over - Titos partisanen in offensief - Sovjets passeeren op drie plaatsen Bulgaarsche grens - Varna bezet, Vijand. met Finland gestaakt, 9-44 6082
Russen veroveren Lomscha en Praga - Russ. offensief in Letland en Estland, 9-44 6090
Nieuwe Russ. offensieven in Oostzeestaten en in Hongarije, 9-44 6095
Russen en Roemenen dringen Hongarije binnen, 9-44 6103
Verzet in Warschau gestaakt - Verdere opmarsch in Hongarije, 10-44 6111
Belangrijke Russ. vorderingen in Oostzeestaten - Riga bevrijd - Snelle opmarsch in Joego-Slavië en Hongarije: Szegedin bevrijd; gevechten in Belgrado, 10-44 .. 6117
Belgrado bevrijd, 10-44 6124
Russ. opmarsch in Oost-Pruisen en in den Balkan, 10-44 6132
Vorderingen in Hongarije en Tsj.-Slowakije - Russ. opmarsch naar Boedapest, 10-44 ..... 6138, 6139
Russen voor Boedapest - Strumitza-dal ontruimd 6147
Russen blijven vorderingen maken in Hongarije 6152
Toenemende bedreiging voor Boedapest 6158
Snelle Russ. opmarsch in Zuid-Hongarije 6163
Russen naderen Boedapest 6169, 6170
Russen staan v. Boedapest 6173, 6174
Vier-vijfde van Hongarije in Russische handen 6177, 6178
Boedapest omsingeld 6182
Verbitt. gevechten in Boedapest .. 6187
Groot Russ. offens. in Polen 6192, 6193
Russ. offensief tusschen Karpaten en Memel - Warschau in Russische handen 6197, 6198
Russen dringen door op Duitsch gebied 6203
Oost Pruisen in Russ. handen 6207, 6208
Russen passeeren de Oder 6218
Garnizoen v. Boedapest capit. .. 6215
Russen veroveren Posen .. 6220, 6221
Russen vord. in Pommeren .. 6227, 6228
Pommeren vrijwel geheel in Russ. handen - Danzig bedreigd 6232, 6233
Russen dringen op naar Danzig en Gdynia 6239
Russ. terreinw. in Hongarije 6245, 6246
Russen veroveren Küstrin, Danzig en Gdynia en maken vorderingen in Hongarije. Zij dringen Oostenrijk binnen 6249, 6250
Hongarije geheel in Russ. handen. In Weenen wordt gevochten 6254, 6255
Russen veroveren Weenen en Koningsbergen 6260
Russ. offensief tegen Berlijn .. 6264
Amerikanen en Sovjet-troepen maken contact a. d. Elbe 6269, 6270
Russen veroveren Breslau - Onvoorwaardelijke capit. van alle Duitsche troepen 6290

RECAPITULATIE

1 Jan.—13 Febr. 1944 6065
11 Jan.—28 Febr. 1944 6228

VERRE OOSTEN

Overz. strijd b. d. Marianen; Am. aanv. o. d. Bonineil.; Tsjoetsjau d. Japanners bezet; Likow en Hengjang ingesloten, 7-44 .... 6008 B
Wederz. verliezen in Birma; luchtaanval op Kioesjoe; Joengfeng (China) veroverd, 7-44 .. 6016 B
Laatste strijd op Saipan; luchtaanval Madoera; Offensief b. Hengjang (China); Landing op Goeam; overzicht, 7-44 ..... 6024 A
Am. landing op Tinian; hevige gevechten op Goeam; Hengjang (China) d. Japan bezet; luchtaanval op Hondo, 8-44 ..... 6048 A
Overz. strijd in Birma, 8-44 6056
Overz. strijd in China, 8-44 6056
Luchtaanv. op Palembang, 8-44 .. 6056
Luchtaanv. op Kiosjoe, Formosa, Mindanao, Halmaheira en Celebes. In Birma Tengjoe op Jap. veroverd. Jap. successen in China. Amerikanen landen op Palanë-eilanden en Morotai, 9-44 .. 6082
Nieuwe landingen op Palaoeeilanden - Bombardementen op Ned. O. Ind., havens en steden, 9-44 6096
Tinian en Goeam veroverd, 9-44 .. 6104
Balikpapan gebombardeerd en Fotsjau in China door Japan bezet, 10-44 6109
Grote geallieerde aanval op Formosa, 10-44 6118
Amerik. landing op Philippijnen, 10-44 6126
Amerik. landing op Samar - Zeeslagen bij de Philippijnen, 10-44 6134
Amerik. opmarsch op Leyte en Samar - Japansche landing op Leyte, 10-44 6140
Singapore gebombardeerd 6148
Zware Japan. verliezen bij poging om garnizoen van Leyte te versterken 6164
Amerikanen versterken hun positie op Leyte 6170
Nieuwe Amerik. landing op Philippijnen 6174
Japan. tegenstand op Leyte ten einde 6178
Vrijwel geheel N. Birma gezuiverd 6188
Amer. landen op Luzon 6193
Amer. opmasch n. Manilla 6198
Amer. 25 K.M. van Manilla 6208
Amer. dringen Manilla binnen .. 6212
Massale luchtaanv. op Tokio ... 6216
Amer. landen op Iwojima 6222
Strijd om Mandalay in Birma 6233, 6234
Amerik. landen op Okinawa 6250
Amer. vernietigen Jap. slagschip „Jamato" 6256
Amer. landen op Mindanao 6264
Brit. troepen veroveren Rangoon - Geall. troep. landen op Tarakan 6278
De landing op Tarakan 6290
Groote Jap. verliezen op Philippijnen - Vredesgeruchten 6308
Geall. landingen op Br. Borneo .. 6312
Geall. landing op Br. N. Borneo - Nieuwe vorderingen der Chineezen - Laatste verzet der Japanners op Okinawa 6320

WESTELIJK FRONT

Geall. doorbraakpog. b. Caen; Am. aanv. bij Carentan; terroristen en saboteurs in gevechten gedood; overzicht geall. verliezen 1e invasiemaand, 7-44 ..... 6007 A
Voortz. slag om Caen; aanvallen bij La Hay du Puits afgesl., Am. doorbraakpoging bij St. Lô verijdeld; terroristen- en sabotagegroepen vernietigd, 7-44 ..... 6015 A
Zware geall aanv. in Normandië; St. Lô ontruimd; terroristen gedood, 7-44 ..... 6023 A
Engelsch-Amerik. aanvallen in gebieden v. Caen en St. Lô; geall. terreinwinst; teroristen doodgeschoten, 7-44 6032
Amerik. doorbraak t. Z. v. Aranches; resultaten zuiveringsacties tegen bandieten; Eng. aanvallen bij Caen afgeslagen, 8-44 6040
Eng. aanval op Caen afgeslagen; Am. terreinwinst in Bretagne; aanv. op Brest, Lorient, St. Nazaire en St. Malo afgeslagen; Angloamerik. omsingelingsoperaties, 8-44 6047
Anglo-Amer. omsingelingsoperaties in Bretagne; gevechten in Chartres en Orléans; St. Malo gevallen; land. a. d. Rivièra, 8-44 6055
Eisenhower bevelh. in W. Frankr., 15-8-44 ..... 6061 E
D'sche distancieeringen in W. en Z. Frankrijk; gevechten in en om Parijs; Am. landing bij St. Juan de Luz; optreden d. „maquis", 8-44 6063
Geall. opmarsch in N. Frankrijk; Amiens en Verdun ontruimd; afweergevechten in Rhônedal bij Valence; trommelvuur op Engelsche kust, 8-44 6071
Roemeensche wapenstilst. del. te Moskou, 31-8-44 6077
Sovjet-troep. bezetten Roemenië, 3-9-44 6077
Brussel bevrijd - Siegfriedlinie bereikt - Kanaalkust geïsoleerd - Duits. troep. ontruimen Metz en Nancy - Model opvolger van v. Kluge - Luik en Ostende bevrijd, 9-44 6081
Maastricht bevrijd - Luchtland.-troepen bij Tilburg, Eindhoven, Arnhem en Nijmegen gedaald - Zeebrugge bezet - Britsche patrouilles op Ned. grondgebied - Stad Luxemburg bevr. - Eupen, Malmedy, Le Havre, Neufchateau, Nancy en Epinal bevr., 9-44 6089
Zware strijd bij Arnhem - Eindhoven en Nijmegen bevrijd - Hevige gevechten om Aken - Brest en Boulogne gevallen 6094, 6095
Einde van strijd bij Arnhem - Langzame verbreding v. d. corridor - Kanaal Antwerpen-Turnhout overschreden - Calais veroverd, 9-44 ..... 6101 A
Voortgezette strijd bij Nijmegen - Canadeezen dringen Z. Vlaanderen binnen - Zeedijk op Walcheren gebombardeerd - Slag om Aken - Nieuw geall. offensief tuss. Metz en Nancy, 10-44 6110
Hevige strijd om Zeeland - Amerik. dringen Aken binnen, 10-44 6115
Zware strijd voor Scheldemond. - Aken veroverd, 10-44 ..... 6124 A
Brabantsche steden en dorpen bevrijd - Amerik. vorderingen in Vogezen, 10-44 ..... 6131, 6132

Britsche landing op Walcheren - Amerik. vorderingen bij Aken - Gev. in de Vogezen, 10-44 6137, 6138
Duitsche terugtocht over Holl. Diep en Bergsche Maas - Am. offens. tuss. Metz en Nancy 6146, 6147
Nieuwe slag bij Aken 6151
Snelle geall. vorderingen in Lotharingen en den Elzas 6157
Geallieerden dringen op naar Saargebied 6163
Stellingen b: Arnhem geïnund. - Hevige strijd in Saargebied 6169
Hevige strijd in de Elzas - Geall. vorderingen in Saargebied 6173
Duitsch tegenoffensief - Gevechtsfront tusschen Trier en Monschau 6177
Front in Z. België en Luxemburg gestabiliseerd 6181
Commandowisseling bij Britsche leger, 5-1-45 ..... 6183 E
Hevige slag in de Ardennen 6186
Duitschers trekken terug in de Ardennen 6192
Voortgezette D. terugtocht uit Ardennen 6197
Duitsche saillant in Ardennen geheel opgeheven 6203
Invasie-omvang der operaties, 31-1-45 ..... 6207 C
Reeds 800.000 D. gevangen genomen 6211
Kleef en Rijnswoud veroverd 6215
Nieuw Amer. offensief a. d. Roer 6220
Duitsche terugtocht ten W. van de Rijn - Roermond en Venlo bevrijd 6227
Amer. veroveren Keulen - Bruggehoofd bij Remagen 6232
Amer. vergrooten bruggenhoofd bij Remagen - Nieuw geall. offensief 6238, 6239
D'schers ontr. Saargeb. en Rijn-Paltz. Bij Wesel groot geall. offensief 6245
Rijn op vele punten overschreden - Roergeb. met omsingeling bedreigd 6248, 6249
Strijd in Oost-Ned. - Roergebied omsingeld 6253, 6254
Snelle geall. vorderingen in O.-Ned. - Arnhem bevrijd. Am. bereiken Elbe bij Maagdenburg .. 6259, 6260
Oost-Ned. vrijwel geheel bevrijd - Canadeezen aan Grebbe-linie - Maagdenburg e.a. steden genomen - Amer. tot in Tsjecho-Slowakije doorgedrongen - Strijd in Roergebied ten einde .. 6263, 6264
Am. en Sovjet-troepen maken contact a. d Elbe 6268, 6269
Berlijn, Hamburg en München veroverd - D. troepen in N.W.-Duitschland, Denemarken en Ned. capituleren 6728
Am. nabij Praag - Onvoorwaardelijke capitulatie onderteekend .. 6290
Olie-leidingen i. h. Kanaal, 24-5-45 6304 E
Nieuw geall. offensief a. d. Adriatische kust, 8-44 6072
Geall. troepen doorbreken Cothenlinie - Amer. bezetten Lucca en Pratto, 9-44 6082
Cothenlinie definitief doorbroken, 9-44 6096
Belaria veroverd, 9-44 6104
Engelsche troepen op Grieksche vasteland geland, 10-44 6112
Ontruiming van Griekenland - Athene bevrijd, 10-44 6118
Griekenland voor de helft bevrijd, 10-44 6125
Hevige strijd om Bologna, 10-44 .. 6133
Grieksche vasteland geheel bevrijd, 10-44 6139
Forli genomen 6148
Ravenna veroverd 6170
Faenza veroverd 6174
Geall. bereiken de Povlakte 6264
D. troepen in Italië capituleeren 6278

ZEEOORLOG

11.000 ton d. duikb., kruiser en torpedojager d. marinestijdmiddelen vernietigd, 7-44 6016
74.000 ton en 2 torpedojagers d. duikbooten vernietigd, 7-44 6024
149.000 ton geall. handelstonn. en 27 oorlogsschepen in Juli vernietigd; duikboot- en eenmanstorpedo-actie, 8-44 6040
31.000 ton geall. scheepsruimte d. duikbooten vernietigd; 25.500 t. door éénmanstorpedo, 8-44 6048
22.000 ton geall. scheepsruimte d. duikb. vernietigd; actie lichte strijdmiddelen en éénmanstorpedo's, 8-44 6056
40.000 ton geall. scheepsruimte, Engelsche kruiser, vliegtuigmoederschip en 4 torpedojages d. duikbooten vernietigd; actie t. comm. benden in de Egeïsche Zee, 8-44 6064
Actie v. D'sche duikbooten in de N. IJszee; 225.000 ton scheepsruimte door duikbooten en 15 oologsschepen door éénmanstorpedo's vern.; 36.000 t. scheepsruimte i. Kanaal en Ind. Oceaan tot zinken gebracht; 226.500 geall. tonnage in Augustus vernietigd; 262.000 t. beschadigd, 8-44 6072
Eng. vliegtuigen vallen „Tirpitz" aan - Embden beschoten, 9-44 . 6082
De „Tirpitz" t. zinken gebracht 6152
Toegenomen D. duikbootactiviteit 6193
Geallieerde zeeverliezen ..... 6306 C

ZUIDELIJK FRONT

Geall. opmarsch in Italië; Siena ontruimd, 7-44 6008
Aanvallen bij Volterra; geringe geall. terreinwinst, 7-44 6016
Afweerslag voortgezet; Arezzo, Livorno en Ancona ontruimd, 7-44 6024
Aanvallen op Florence afgesl., 7-44 6032
Aanvallen op Florence afgeslagen; verliezen comm. benden op Balkan; aanval op Korcoela afgeslagen, 8-44 6040
D'sche troepen ten N. van Florence teruggetrokken; pogingen tot passeeren v. d. Arno afgeslagen, 8-44 6048
De terroristen vernietigd; aanvallen a. d. Arno afgesl., 8-44 6056

WETENSCHAP EN TECHNIEK

Penicilline; Ned. onderz., 8-44 .... 6053 D
Temperatuurstijging Noordpool, 8-44 ..... 6062 B
Louis Lumière 80 j., 5-10-44 ..... 6109 E
Nobelprijzen uitgereikt, 13-12-44 .. 6173 C
Dr. Jac. Thysse overleden, 11-1-45 6190 C
Mobilisatie der wetenschap, ... 6192 D
Dr. F. H. Fischer overleden, 24-1-45 6200 E
Prof. dr. Huizinga overleden, 5-2-45 ..... 6209 C
Prof. ir. J. v. d. Steur overleden, 20-2-45 ..... 6218 D
Prof. mr. V. Rutgers overleden, 27-3-45 ..... 6247 D
Prof. dr. W. Aalders overleden, 31-3-45 ..... 6247 H
Rijksbureau voor oorlogsdocumentatie opgericht, 15-5-45 ..... 6293 D
Magnetische Noordpool verschoven, 27-5-45 ..... 6303 H
Onderz. n. atoombommen, 22-5-45 6303 I
Olieleidingen i. h. Kanaal. 24-5-45 6304 E
Kuyper-bibliotheek terecht, 4-6-45 6310 B
Bouw stratosfeervliegtuig, 30-6-45 6332 B

Index van 3 Juli 1944—1 Juli 1945

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

GEILLUSTREERD DAGBOEK VAN HET HEDENDAAGSCH WERELDGEBEUREN MET VOORTDUREND BIJGEWERKTEN INDEX

PERMANENTE INDEX VOOR DE PERIODE 1 JULI 1945—30 JUNI 1946

Handleiding bij het gebruik van den index

De verwijzing naar het berichtenmateriaal geschiedt in den index door vermelding van pagina, kenletter, maand en jaartal (7-45 is Juli 1945). De berichten zijn gerangschikt volgens Landen of Gebieden (België, Italië, Nederlandsch Indië enz.) en enige andere rubrieken als:

AFBEELDINGEN (Binnen. tekst, Buiten tekst, Landkaarten enz.)
BIOGRAFIEEN
INTERNATIONAAL NIEUWS
WERELDOORLOG
WETENSCHAP EN TECHNIEK

Alle bovenvermelde rubrieken zijn alphabetisch gerangschikt.

De in iedere rubriek opgenomen berichten zijn verdeeld in groepen, welke worden aangegeven door alphabetisch gerangschikte trefwoorden. Voor Nederland luiden deze trefwoorden o.a.

ARBEID
BELASTINGEN
BEVOLKING
BUITENLAND
DISTRIBUTIE
GELD- EN BANKWEZEN
GEESTELIJK LEVEN
HANDEL - NIJVERHEID
JUSTITIE (Politie)
KONINKLIJK HUIS
KUNST
MILITAIRE ZAKEN
MIJNBOUW
OPVOEDING, ONDERWIJS EN JEUGDBEWEGING
OORLOGSSCHADE
OPENBARE WERKEN
SOCIALE ZAKEN
SPORT
STAATKUNDE
VERKEER EN ENERGIE
VERZEKERINGEN
VOEDSELVOORZIENING (Distributie, Land- en Tuinbouw, Veeteelt en Visscherij)
VOORLICHTING
WATERSTAAT

Voor KRIJGSVERRICHTINGEN der diverse landen, zie het chronologisch overzicht onder „WERELDOORLOG (2e)".

ABESSYNIE

ALGEMEEN

Aanspraak op vroegere It. koloniën, 9-3-46 ..... 6654 C
De aanspraken op Erythrea en Ital. Somaliland, 17-6-46 ..... 6775 D
Opening Russ. ziekenhuizen, 17-6-46 6775 E
Smuts over v.m. Ital. kol., 20-6-46 6778 L

BUITENLAND

Timosjenko Russ. gezant, 28-2-46 6649 H
Timosjenko aangekomen, 17-6-46 6775 E

AFBEELDINGEN

BINNEN TEKST

Acher Achille, 1-4-46 6680
Acte van beschuldiging tegen Goering en andere Nazi-leiders, 19-10-45 ..... 6485 F
America (Peel), uitgew. pamflet, 15-8-45 ..... 6410 D
Atoombom, 29-9-45 ..... 6455, 6456
Attlee, C., 26-7-45 6376
Banning, Dr. W. 13-9-45 ..... 6440 B
Beel, Dr. L. J. M., 22-9-45 ..... 6449 E
Bevin, E., 21-8-45 ..... 6412 A
Bidault, George, 15-6-45 6777
Bidault, Georges 22-11-45 6517
„Big Three" tijdens conf. Teheran 16-12-45 6555
Blokzijl, M. 12-9-45 6433
Boer, F. de, 28-2-46 ..... 6644 E
Churchil, aankomst te Fulton, 5-3-46 6657
Clark Kerr, 3-3-46 ..... 6647 A
Doorman, Schout bij Nacht K., 23-2-46 6635
Francellar, 3-5-46 6726
Frankrijk, teek. samenstelling der Constituante 14-11-45 6509
Garantie verstrekt d. d. Ned. reg. te Londen ten behoeve v. h. Nat. Steunfonds 11-11-45 6503
Gasperi, Alcide de, 10-6-46 6770
Genechten, Mr. Dr. van, i. d. bekl. bank 3-10-45 6458
George, Koning v. Engeland, 11-1-46 6585 D
Gevechtsschepen, grootte en sterkte, 27-1-46 6610
Gillard, Frank, 3-5-46 6726
Giral José, 23-2-46 6642
Göring, 9-15-6-46 6769
Gouin Felix, Min. pres., 28-1-46 .. 6609 A
Gouden med. v. d. stad A'dam aan gen. Eisenhower, 12-12-45 ..... 6554 D
Grese, Irma (Bergen Belsen) 21-9-45 ..... 6444 I
Guardia, La, 3-12-45 ..... 6534 K
Halley, Sir William, 3-5-46 6726
Harriman 1-11-45 ..... 6494 D
Hatta, Moh. Ir. 14-10-45 6477
Helfrich, C. E. L., 1-9-45 ..... 6422 D
Hirohito, 14-8-45 ..... 6405 H
Hitler, Huw. acte, 13-19-1-46 6587
Hondo gebomb. 16-7-45 6370
Hoover, Herbert, 6-4-46 6690
Inönu, pres. Turkije 7-11-45 ..... 6502 E
Jackson, Robert H. 20-11-45 6563
Jong, Kard. de bij benoeming gelukw. door Min. Schermerhorn, 27-12-45 ..... 6574 B
Kalinin, 4-6-46 6762
Kleffens, Min. dr. van, 9-2-46 ..... 6640 F
Kolfschoten mr. H. A. F. 20-10-45, Kramer, Joseph (Bergen Belsen) 21-9-45 ..... 6480 C 6444 I
Kruls, lt.-gen. Mr. H., 27-10-45 .... 6488 C
Landbouw- en Veeteelt statistiek 3-11-45 ..... 6506 B
Laval, P., 31-7-45 6386 B, 10-10-45 6470 A
Lehman, Herbert, H., 22-3-46 ..... 6666 C
Leopold, Koning, 19-7-45 ..... 6365 A
Lie, Trygre, secr. gen. U.N.O., 2-2-46 6617 F
Lieftinck, Prof. Mr. P., 7-45 6355
Logemann, Min. Prof. Dr. J. H. A., 5-10-45 6461
Manoeilski, dr. 18-1-46 ..... 6601 G
Menthon, François de, 18-1-46 .... 6593 C
Molotov, W. M. 9-8-45 ..... 6395 A
Mook, Lt. Gouv. Gen. Dr. 13-10-45 ..... 6467 H
Nat. Steunfonds, micro-foto van garantie, verstr. d. Ned. reg. t. Londen t. beh. v., 11-11-45 6503
Palestina. Bevolkingsvraagst., 20-1-46 6602
Patton, Gen., 22-12-45 6578
Peron, 3-7-6-46 6766
Pétain, H. Ph., 23-7-45 6377
Peter, Koning v. Joego-Slavië m. zijn gemalin, 30-11-45 ..... 6533 H
Petiot in beklaagde bank, 5-4-46 6697
Quisling, V., 23-8-45 ..... 6413 D
Renner, Dr. Karl, 20-12-45 ..... 6570 H
Ritter, Dr. P. H. Jr., 7-45 6344
Roedenko, lt. gen., 9-2-46 ..... 6624 A
Romijn, Kapt. A. en dochter, 6-2-46 6613 A
Roosevelt, Mevr. gedel. U.N.O., 13-2-46 ..... 6624 D
Rosenberg, 9-15-6-46 6769
Royen, min. mr. J. H. van, 26-2-46 6637 A
Savornin Lohman, prof. de 18-3-46 6662 A
Schaik, Mr. J. R. H. van, 25-9-45 6448 A
Schermerhorn en Mgr. de Jong, 27-12-45 ..... 6574 B
Schouten, J., 5-9-45 ..... 6423 I
Seyss-Inquart in bekl. bank, 29-12-45 ..... 6573 A
Seyss Inquart, 11-20-6-46 6785
Sjahir, 22-2-46 ..... 6632 D
Snogger, John, 3-5-46 6726
Soekarno, Ir., 11-10-45 6468
Spaak, P. H. voorz. Alg. Verg. der U. N. O., 1-46 ..... 6592 C
Thorez, Maurice, 24-25-6-46 6784
Truman, H., 10-8-45 ..... 6404 G
Tweede Kamer kiezerslijsten .... 6706 I
Verzetskruis, Ned., 7-5-46 6731
Volkshuishouding, Ned. 6716
Vorrink, J. J. 8-9-45 ..... 6434 B
Wyshinski bij Veiligh. Raad, 26-1-46 ..... 6609 E

BUITEN TEKST

Amer. surplus-voorraden, 17-2-46 6634b
Arnhem, Luchtlandingen 9-45 .... 6438a
Arnhem, strijd en verwoesting 9-45 6438b
Atoombom, verwoesting Hiroshima, Nagasaki, 9-45 ..... 6454b
Atoombom, Nagasaki. 10-45 .... 6462b
Atoombom, proefneming in N. Mexico, 10-45 ..... 6462a
Birma-weg door U.S.A. geaband. 17-3-46 ..... 6666b
Bredius, Dr. A., 31-3-46 ..... 6682a
Breskens, bunkerstad, 8-45 ..... 6414a
Brits Indië bespr., 5-5-46 ..... 6730a
Broekhoff, K. H. overlden, 14-4-46 6698a
Bunker v. onderzeeërs te IJmuiden, 3-11-45 ..... 6494b
Catharine Miller-Bridge te Deventer, 3-11-45 ..... 6494a
Churchill, het geschenk van Ned. aan 10-11-45 ..... 6502a
Churchill in Ned., 12-5-46 ..... 6738a
Churchill op Binnenhof, 12-5-46 .. 6738b
Concentratiekamp Ohrdruf 9-45 .. 6446b
Conf. Min. B.Z. Londen (Bevin, Molotof, Byrnes, Bidault), 9-45 6454a
Cordell Hull, 17-11-45 ..... 6510a
Einstein, Albert, 20-1-46 ..... 6602a
Eisenhower bezoekt Nederland, 13-10-45 ..... 6470a
Eng.-Ned. bespr. op Chequers, 27-12-45 ..... 6578a
v. Eyck, Dr. J., portret, 7-4-46 .... 6690a
Firefly, jager-verkenner, 6-1-46 .. 6586a
Fonsie: raket-batterij, 13-1-46 .... 6594b
Gaulle, gen. Ch. de, 27-1-46 ..... 6610a
Gouden masker Graf in Egypte ontdekt, 24-2-46 ..... 6642b
Herd. door D. gefus. in St. Bavo te Haarlem, 1-12-45 ..... 6526a
Herdenkingsspel A'dam, 8-45 .... 6430b
Hopkins, Harry L., 17-2-46 ..... 6634a
Hongarije, inflatie, 5-5-46 ..... 6730b
Ind. del. op slot Hubertus, 14-4-46 6693b
Intern. kampen, 7-45 ..... 6370a
Japan, onderteek. cap., 2-9-45 .... 6478a
Jong, Kard. dr. J. de, 3-3-46 ..... 6650a
Juan, Don Sp. troonpretend., 6-1-46 6586b
Kaartje confl. China, 27-12-45 .... 6578b
Kabinet Schermerhorn, 7-45 .... 6354a
Kabinet Soekarno 17-11-45 ..... 6510b
Kardinalen ontv. roode bonnet, 3-3-46 ..... 6650b
Konk. fam. te Rome, 26-5-46 ..... 6754b
Kremlin te Moskou, 13-1-46 ..... 6594a
Leopold, Koning met zijn gemalin i. Zwitserl. 8-12-45 ..... 6534b
Meteor, Eng. eenpersoons gevechtsvliegt. 27-10-45, ... 6486b
Monetaire zuivering, 7-45 ..... 6380a
Montgomery, bezoek A'dam, 9-45 6430a
Mook, Lt. g.g. dr. H. J. v. tijdens persconferentie Batavia 15-12-45 .. 6554a
Mussert, ir. A. proces 1-12-45 .... 6526b
Ned. en de oorlog tegen Japan, 7-45 ..... 6388a
Ned.-Indië 1945: Ind. opschriften op winkels te Batavia, 22-12-45 6562a
Ned. Indië 1945: Jeugdige leden v. h. nat. leger oefenen m. Jap. wapenen, 22-12-45 ..... 6562b
Neurenberg, proces, overzicht beklaagdenbk. 8-12-45 ..... 6534a
Nieuwe Fransche regeering, 3-2-46 6618a
Noodwoningen, 8-45 ..... 6422b
Olieboringen i. h. land v. Coevorden, 13-10-45 ..... 6470b
Oorlogsschade (Ned.), 7-45 ..... 6362a
„ (Betuwe), 7-45 .... 6380b
„ (Limburg), 8-45 .. 6406b
Permanente hof van Intern. Justitie 10-11-45 ..... 6502b
Piet Hein, torpedojager bij vertrek naar Ned. O. Indië, 27-10-45 .... 6486a
Potsdam, conf., 8-45 ..... 6396b
Prinselijk gezin, 8-45 ..... 6396a
Prins. paar bez. Magleby, 14-4-46 6698b
Repatr. uit N.O.I., 10-2-46 ..... 6626a
Rubens, mid.st. drieluik, 7-4-46 .. 6690b
Saodi-Arabië, Koning n. Egypte, 3-2-46 ..... 6618b
Scheepsbranden in Eng. havens, 10-3-46 ..... 6658b
Scholten, prof. overleden, 19-5-46 .. 6746a
Sjahrir en Sjarifoedin, 29-12-45 .. 6570b
Sjarifoedin en Sjahrir, 29-12-45 .. 6570b
Soekarno, ir. tijdens toespraak t. nat. jeugd 15-12-45 ..... 6554b
State-department over docum. Spaansch-Duitsche verhouding, 17-3-46 ..... 6666a
Tjarda van Starkenborch Stachouwer, Jhr. Mr. A. W. L., 9-45 .... 6422a
Tjideng komp. geint., 28-4-46 ..... 6722b
Tencil raket batterij, 13-1-46 ..... 6694 B
Troonrede H.M. in Ridderzaal, 24-11-45 ..... 6518a
Trygve Lie, secr. U.N.O., 21-4-46 .. 6706a
Tweede Kamer, overzicht, 20-10-45 6478b
Umberto II v. Italië, 26-5-46 ..... 6754a
Universiteit Leiden, heropening 15-9-45 ..... 6446a
V-2 raketwapen, de start 24-11-45 6518b
Veiligheidsraad, 1e zitting, 27-1-46 6610b
Veiligheidsraad, opr. vergad., 31-3-46 ..... 6682b
Veiligheidsraad, Disc. Big Three, 31-3-46 ..... 6682b
Vereenigde Volken, 10-2-46 ..... 6626b
Verre Oosten, oorlogsterrein, 8-45 6414b
Verre Oosten, opperbevelhebbrs, 8-45 ..... 6406a
„Victorious", vliegdekschip, 7-45 6370b
Viermogendh.conf. Parijs, 28-4-46 .. 6722a
Walcheren, overstrooming, 7-45 .. 6388b
Wandschilderingen Kathedr. Weenen, 20-1-46 ..... 6602b
Warschau 1946, 19-5-46 ..... 6746b
Waterlooplein, Groote staking 1941 24-2-46 ..... 6642a
Weerbare democratie, 10-3-46 ..... 6658a
Wieringermeer, overstrooming, 7-45 6354b
Wieringermeer, Slootdorp, 29-12-45 6570a
Yangtse, prog. stuwdam, 21-4-46 .. 6706b

LANDKAARTEN

China
Eenvoudig overzicht Oostelijk deel, 26-11-45 6523
Overzicht Mandsj. en Korea, 27-12-45 ..... 6578b
Duitschland
Bezetingszônes, 17-12-45 6560
Iran
Eenvoudig overzicht (Azerbeidsjan), 27-11-45 ..... 6525 D
Japan
Overzicht strijdgebied „Pacific" 7-45 ..... 6362b
Hondo gebomb, 16-7-45 6370
Gebomb. gebieden, 29-7-45 6396
Nederland
A'dam-Rijnkanaal, 11-2-46 ..... 6621 D
Ned. Indië
Java situatieschets, 22-11-45 ..... 6522 F
Batavia e.o., 5-6-46 ..... 6765 G
Situatie bij Tongerong, 5-12-5-46 .. 6765
Oostenrijk
Bezett.zônes, 11-9-45 ..... 6437 D
Palestina
Eenvoudig overzicht, 17-10-45 .... 6486 B
Verre Oosten
Overzicht strijdgebied „Pacific", 7-45 ..... 6362b

AFGHANISTAN

BUITENLAND

Grensverdrag m. Rusland. 15-6-46 6778 G

ALBANIE

ALGEMEEN
Uitslag verkiezingen; Erkenn. door Eng. 5-12-45 ..... 6551 N
Uitroep. republiek, 12-1-'46 ..... 6584 F

BUITENLAND
Verhoud. t.o.z. v. Engeland en nabuurstaten, 5-4-46 ..... 6688 F

ARGENTINIE

ALGEMEEN
Antwoord op Blauwboek V.S., 30-3-46 ..... 6680 A
Ver. St. herzien hun standpunt, 12-4-46 ..... 6698 I

BEVOLKING
Immigratiemogelijkheden 12-45 .. 6559 K
Onderhoud over immigratie, 25-5-46 6751 F

BUITENLAND
Door Ver. Staten beschuld. van coll. met „as", 13-2-46 ..... 6626 A
Dipl. betrek. met Rusland hervat, 3-7-6-46 ..... 6766 B

ECONOMIE
Stijging volksinkomen 1935-1945, 28-3-46 ..... 6688 G

GELD- EN BANKWEZEN
Reg. maatr. tegen gecamoufleerd Duitsch kapitaal, 12-11-45 ..... 6508 A

ONDERWIJS
Duitsche en Jap. scholen gesloten, 20-5-46 ..... 6744 C

STAATKUNDE:
Farrell over verkiezingen en toest. van het land, 6-7-45 6352
Vloot in oppositie tegen regeering; Comm. partij toegelaten, 1-8-45 ..... 6383 C
Reg. afgetreden; Kol. Peron gearr., Driemanschap neemt reg. over, 14-10-45 ..... 6477 A
Nieuwe regeering, Kol. Peron „held v. Arg.", 22-10-45 ..... 6484 A
Peron president, 28-3-46 ..... 6679 A
Peron, def. president, 3/7-6-46 .... 6766 B
Nieuw kab. samengesteld, 3-7-6-46 6766 B

AUSTRALIE

ARBEID
Staking Ind. en Austr. havenarb., 28-3-45 ..... 6450 E
Actie tegen Ned. schepen, 9-1-46 6584 E
Einde boycot Ned. schepen, 20-2-46 6632 E
Houding havenarbeiders, 14-3-46 6654 D

BEVOLKING
Voorloopig geen immigratie van Nederlanders, 20-11-45 ..... 6515 C
Immigratie mogelijkheden, 20-5-46 6744 D

BUITENLAND
Menzies over legering Ned. strijdkrachten, 1-8-45 ..... 6383 E
Chifley over legering Ned. strijdkrachten, 13-8-45 ..... 6402 B
Commun. Ned. Ind. regeering i.z. staking, 28-9-45 ..... 6450 E
Ned. Ind. commissie in Australië, 10-45 6471
Protest v. d. Ned. reg., 3-11-45 .. 6491 D
Austr. waarn. bij Ned.-Ind. besprekingen, 25-2-46 ..... 6639 B
Ned. Indië, critiek Menzies op reg.beleid i.z., 7-3-46 ..... 6646 E
Ver. St., contrôle over Austr. rechtsgeb. door V.S. niet gewenscht. 18-3-46 ..... 6663 E
Evat. Dr. over Indon. kwestie, 4-4-46 ..... 6688 H
Veto tegen uitreis Ned. Schepen, 17-4-46 ..... 6696 C
Keith, Frank off. gezant, 10-5-46 .. 6737 C
Chifley over betr. m. Ned., 20-6-46 6775 G
N.O.I. overeenk. m. Australiërs, 24-1-46 ..... 6614 H

DEPORTATIE, EVACUATIE, ENZ.
Nederlanders in Australië, 17-4-46 6703 F

GELD- EN BANKWEZEN
Leening a. N.O.I., 20-4-46 ..... 6703 G

HANDEL EN NIJVERHEID
N.O.I. bestelling geannuleerd, 11-4-46 ..... 6687 A

MILITAIRE ZAKEN
Chifley over verd. Stille Zuidzee, 20-6-46 ..... 6775 F

STAATKUNDE:
Curtin overleden, 4-7-45 ..... 6352 A
Chifley opvolger Curtin, 12-7-45 6359 A
Chifley over onvoorw. overgave Japan, 25-7-45 ..... 6383 D
Verzet tegen Am. contrôle, 18-3-46 6663 E

VERKEER EN ENERGIE:
Luchtvaart:
Verbinding Engeland, 15-5-45 .. 6367 H
Scheepvaart
Veto uitreis Ned. schepen, 17-4-46 6696 C
„Tasman" vertrokken, 3-6-46 ..... 6758 B
Weigering rep. a. Ned. schepen, 11-6-46 ..... 6766 C

B

BELGIE

ALGEMEEN
Opheffing staat van beleg, 26-1-46 6615 B
Ned. Belg. cult. accoord, 14-1-46 6589 D
Protest dr. v. Mierlo tegen spellingontw., 25-5-46 ..... 6751 G
Terrein IJzer Toren onteigend, 18-6-46 ..... 6775 H
Spaak over West.blok en Duitschland, 21-6-46 ..... 6783 B

ARBEID
Stakingen
Mijnwerkersstaking Luik e. o., 23-5-46 ..... 6751 H
v. Acker over stakingen, 27-5-46 .. 6751 I

BEVOLKING
Tegenstelling Wallonië - Vlaanderen, 6-8-45 ..... 6391 A
Min. Vos over Vlaamsche bew., 8-9-45 ..... 6436 B
Waalsch nat. congres - Anti Belgisch standpunt, 23-10-45 ..... 6484 A

BUITENLAND
Algemeen
Bezoek De Gaulle Brussel, 10-10-45 6469 C
Bezoek Churchill Belg. 16-11-45 .. 6516 A
Toespraak Churchill i. h. parlement 16-11-45 ..... 6516 A
Ned.-Belg. spellingscomm. geïnstall. 1-12-45 ..... 6522 O
Verkeer met Ned. zonder passiva, 16-2-46 ..... 6631 D
Niet uit Duitschl. teruggekeerde pol. gevangenen, 18-2-46 ..... 6632 F
Nat. Rijkdom gehalveerd, 26-3-46 6680 B
De kwestie, Ruhr, Rijn en Saargebied, 23-4-46 ..... 6720 F
De Grelle klacht bij V. R. omtrent uitlevering, 6-5-46 ..... 6727 E
Schermerhorn te Leuven, 22-5-46 6742 D
Senaat over buitenl. politiek en probleem Duitschland ..... 6775 I
Diplom. betrek. m. h. buitenland
Belgisch-Nederl. betrekkingen, 6-8-45 ..... 6392 B
Ned. Amb. over Belg.-Ned. betrekkingen, 25-8-45 ..... 6418 M
Cult. betrekkingen met buitenl. 17-9-45 ..... 6444 G
Handelsverdrag met Ned. Glaslever. 9-11-45 ..... 6504 H

ECONOMIE (ALGEMEEN)
Van Acker over kolenprod., handelspol., 7-8-45 ..... 6392 A
Van Acker over werkl.h., kolenvoorz., haven Antw., 24-9-45 .. 6451 B
Wetsvoorstel Nationalisatie bedrijven, 11-4-46 ..... 6696 D
Loon en prijsstop aangekondigd, 15-4-46 ..... 6704 F
Prijsverlaging voor 10% voorgest., 14-5-46 ..... 6737 D
National. der mijnen, 21-5-46 ..... 6744 E
v. Acker over loon- en prijspol., 27-5-46 ..... 6751 I

GELD- EN BANKWEZEN
Stabilisatie, monetaire maatregelen, 21-7-45 ..... 6391 D
Van Acker over monetaire zuivering, 7-8-45 ..... 6392 A
Staatsschuld, 31-8-45 ..... 6427 C
„Belga" afgeschaft 20-12-45 ..... 6559 L
Tolunie m. Ned. en Lux., 20-4-46 6701 B
Nationalisatie Nat. Bank, 24-4-46 6720 G
Leening v. Canada, 7-5-47 ..... 6727 F

HANDEL EN NIJVERHEID
Algemeen
Diamantbeurs heropend, 31-1-46 6615 C
Uitbreiding koopvaardijvloot, 18-2-46 ..... 6639 D
Ned. K. v. K. vergadert te Brussel, 15-4-46 ..... 6704 G
Philipsfabrieken te Leuven, 4-6-46 6757 G
Ned. Belg. samenw. gem. secr., 21-6-46 ..... 6781 G

Overeenkomsten
Tolunie met Nederl. en Luxemburg, 20-4-46 ..... 6701 B
Handelsverdr. m. Nederl., 28-5-46 6750 D
Handelsverdr. m. Spanje, 12-4-46 6682 E
Ned. K. v. K. over samenwerk. met Ned. en Luxemb. Rede Dr. Kortenhorst, 15-4-46 ..... 6704 G

JUSTITIE
Politieke delinquenten
Vonnissen collaborateurs, 8-8-45 6392 C
Aantal geïntern. pol. delinq. 19-11-45 ..... 6552 A
Borms ter dood veroordeeld, 7-1-46 ..... 6591 C
Terechtst. Burg. en districtsh. v. Groot-Luik, 8-2-46 ..... 6623 C
Doodv. en terechtst. sedert bevr., 14-3-46 ..... 6663 K
Dr. Borms terechtgesteld, 12-4-46 6696 F
Prof. F. Daels ter dood veroord., 27-6-46 ..... 6783 C

KONINKLIJK HUIS
Koningskwestie, Weigering aftreden Leopold, Voorgeschiedenis, 19-7-45 ..... 6365 A
Kamerdebatten i. z. Koningskwestie, 27-7-45 ..... 6374 G
Vertrouwensvotum, 7-8-45 ..... 6392 A
Koningskwestie, 5-9-45 ..... 6427 D
Koning naar Zwitserl., 4-9-45 .... 6430 D
Koning Leopold in Zwitserl., proclam., 7-10-45 ..... 6468 A
Koningskw.; Doc. i. z. onderhoud Hitler-Leopold; Antw. v. Koning 3-11-45 ..... 6499 B
Spaak over Koning Leopold III, rede i. d. Senaat 12-11-45 ..... 6508 C
Kon. Leopold wil refer., weig. Belg. reg., 21-1-46 ..... 6600 C
Pirenne weerlegt besch. tegen Leopold, 13-2-46 ..... 6623 B
Leopold doet geen afstand, 26-3-46 6671 D

KUNST
Bert Decorte staatsprijs poëzie, 1-46 ..... 6608 F
Geroofde kunstschatten uit Dld. terug, 12-3-46 ..... 6654 F
Cult. cont. met Ned., 22-26-3-46 .. 6670 A

MILITAIRE ZAKEN
Algemeen
Van Acker over leger, 7-8-45 .. 6392 A
IJzer mon. verwoest, 18-3-46 ..... 6663 L
Opricht. vlootmacht, 28-3-46 ..... 6671 F
Belg. troep. n. Britse zone in D., 3-4-46 ..... 6680 C
Op terrein IJzer Toren heldengedenkteken, 18-6-46 ..... 6775 H

OORLOGSSCHADE EN VERGOEDING
Verklaring van Acker, 7-8-45 .... 6392 A
Geroofde kunstschatten uit Dld. terug, 12-3-46 ..... 6654 F
Raming oorlogsverliezen, 26-3-46 .. 6680 B
De oorlogsverliezen, 6-6-46 ..... 6766 D
De koopvaardijvloot 1940-1945, 13-6-46 ..... 6766 E

OPVOEDING
Ned. Belg. cult. accoord, 14-1-46 6589 D

PERS
Schorsing v. d. Quotidien, 6-10-45 6469

PRIJSVORMING EN -BEHEERSING
Loon en Prijsstop, 15-4-46 ..... 6704 F
10% prijsverlaging voorgest., 14-5-46 6737 D
v. Acker over loon en prijspol., 27-5-46 ..... 6751 I

SPORT
Nederland—België 6—3, 13-5-46 .... 6732 H

STAATKUNDE
Algemeen
Tegenstelling Wallonië-Vlaanderen, 6-8-45 ..... 6391 E
Kabinet
v. Acker nieuw kabinet, 1-4-46 .... 6680 D
Motie v. vertr. goedgek., 5-4-46 .. 6688 I
Motie v. vertr. aangenomen, 12-4-46 6696 E
Politieke partijen
R.K. ministers afgetreden, 19-7-45 6365 A
Kath. in oppositie, 27-7-45 ..... 6374 G
Elias, leider V.N.V. gearresteerd, 1-8-45 ..... 6384 A

Kath. in oppositie, 2-8-45 ..... 6384 B
Macht lib. partij versterkt, 2-8-45 6384 B
Herleving V.N.V., 6-8-45 ..... 6391 E
Chr. Volkspartij, eerste congres, program, 22-8-45 ..... 6411 B
Verh. Social. Comm., 27-8-45 .... 6427 A
Min. Vos over Vl. Bew. 8-9-45 .. 6436 B
Waalsch Nat. Congres, 23-10-45 .. 6484 B

Regeering

Motie van vertrouwen in Regeering van Acker, 27-7-45 ..... 6374 G
Nieuwe ministers benoemd, 2-8-45 6384 B
Ontbinding Parlement, 10-1-46 .. 6591
Reg. verklaring Van Acker, 7-8-45 ..... 6692 A
V. Acker over W.-Entente, 10-11-45 6508
10-11-45 6508
Kab. V. Acker afgetreden, 19-2-46 6632 G
Verloop reg. crisis (De Schrijver, Spaak), 1-3-46 ..... 6646 G
Kab. Spaak (soc. en special.), 14-3-46 ..... 6654 E
Kab. Spaak volledig, 15-3-46 ..... 6663 H
Kab. Spaak afgetreden, 20-3-46 6664 A
Inform. opdracht De Schrijver, 22-3-46 ..... 6664 B
Reg. crisis. v. d. Acker formateur, 26-3-46 ..... 6671 E
Progr. v. Acker aanvaard, 15-4-46 6704 F
v. Acker stelt 10% prijsverl. voor, 14-5-46 ..... 6737 D
v. Acker over loon en prijspol., 27-5-46 ..... 6751 I
Senaat over buit. politiek en probleem Duitschland ..... 6775 I

Volkvertegenwoordiging

v. Acker reg.verkl., 5-4-46 ..... 6688 I
Kab. v. Acker aanvaard, 12-4-46 .. 6696 E

Wetgeving

Nieuwe spelling Ned. Taal, 16-3-46 6663 F
Wetsvoorstel nat. bedrijv., 11-4-46 6696 D

VERKEER EN ENERGIE

Algemeen

Verkeer met Ned. zonder pasvisa, 16-2-46 ..... 6631 D
K.L.M. verbinding met Ned., 10-3-46 6652 A

Scheepvaart

Verbind. Albert- en Julianakanaal „Stop van Lanacken", 21-9-45 .. 6451 A
Uitbreid. koopvaardijvloot, 18-2-46 6639 D
De koopvaardijvloot 1940-1945, 13-6-46 ..... 6766 E

Spoorwegen

Treinen Antwerpen—Brussel in 25 min., 19-3-46 ..... 6663 I

ZUIVERING v. h. OPENBARE LEVEN

Verklar. inzake zuivering, 31-8-45 6427 B

BIOGRAFIEEN

Beel, Dr. L. J. M., 23-6-45 6343
Boer, F. de, waarn. burg. v. Amsterdam, 28-2-46 ..... 6644 E
Booy, J. M. de, 23-6-45 6343
Bredius, Dr. A. 15-3-46 ..... 6662 B
N.O.I., 28-2-46 ..... 6639 C
Clark Kerr, Arch., 3-3-46 ..... 6647 A
Drees, W., 23-6-45 6343
Hopkins Harry, L., 30-1-46 ..... 6610 C
Jong, Kard. J. de, 27-12-45 6574
Jong, Kard. de, 27-12-46 6578
Keyes, Adm. Lord, 26-12-45 ..... 6585 A
Kleffens, Mr. E. N. van, 23-6-45 .. 6343
Kolfschoten, Mr. H. A. M. T., 23-6-45 6343
Krug, Julius, 27-2-46 ..... 6650 B
Leeuw, Prof. Dr. G. v. d., 23-6-45 6343
Lieftinck, Prof. Mr. P., 23-6-45 .. 6343
Logemann, Prof. Dr. J. H. A., 23-6-45 6343
Mansholt, Ir. S. L., 23-6-45 6343
Meynen, Mr. J., 23-6-45 6343
Patton, Gen. George, 22-12-45 6578
Ringers, Dr. Ir. J. A., 23-6-45 .. 6344
Ritter Jr., Dr. P. H., 23-6-45 6344
Royen, Dr. J. H. van, 23-6-45 .. 6343
Savornin Lohman, Prof. Jhr. Mr. B. C., 18-3-46 ..... 6662 A
Schaik, Ir. Th. S. G. J. M. van, 23-6-45 6344
Schermerhorn, Prof. Ir. W., 23-6-45 6343
Verschuur, Mr. Dr. T. J., 19-7-45 6371 B
Vos, Ir. H., 23-6-45 6343

BRAZILIE

Omwenteling op 29-10-45 ..... 6493 A
Presidentsverkiez. 7-12-45 ..... 6552 B

BRITSCH INDIE

ALGEMEEN

Simla conferentie mislukt, 7-45 .. 6366 A
Nehroe over Z. Aziatische Statenbond, 4-8-45 ..... 6392 D
Church over landingen op Malakka, 17-8-45 ..... 6393 B
Soebhas Chandra Bose overleden, 23-8-45 ..... 6411 C
Deeln. nat. aan verkiez., 14-9-45 .. 6436 C
Wavell en Attlee over status Britsch-Indië, 20-9-45 ..... 6444 H
Resolutie Al-Ind. congres, 23-9-45 .. 6451 C
Soebhas Chandra Bose zou nog leven, 3-1-46 ..... 6591 E
Attlee over toekomst van India, 23-3-46 ..... 6665 F
Terugtrek. Brit.-Ind. troepen uit N.O.I., 28-3-46 ..... 6639 C
Gandhi over onafhankelijkheid, 3-4-46 ..... 6688 K
Confer. v. Simla mislukt, 13-5-46 .. 6737 E
Gandhi over Britsche voorstellen, 4-6-46 ..... 6766 F
Moslem-Liga aanv. Br. voorst., 8-6-46 6767
Geen inter.-regeering, 27-6-46 ..... 6784 C

GEESTELIJK LEVEN

Comm. vijanden v. d. Islam, 21-5-46 6744 F

JUSTITIE

Proc. „doodenlijn" Birma, 21-5-46 6744 G

BUITEN MONGOLIE

Verdrag met Rusland, 2-3-46 .... 6647 B

BULGARIJE

Nota v. Engel. over de verkiezingen, 22-8-45 ..... 6412 B
Dimitroff cand. Comm. partij, 21-8-45 ..... 6414 C
Verkiezingen uitgesteld, 25-8-45 .. 6419 A
Datum verk. vastgesteld, 3-9-45 .. 6427 F
Bulgarije republiek? 12-45 ..... 6559 M
Kolarov pres. v. d. Sobranje 12-45 6559 M
Am. memor. aan Reg., 13-3-46 .. 6664 C
Kabinet Georgiev, 1-4-46 ..... 6680 E
Memor. a. conf. 4 min. te Parijs, 1-5-46 ..... 6727 G
Vorming interim regering, 17-6-46 6777 C

C

CANADA

Algemeen

De verdediging N. Canada met V. S. geregeld ..... 6776 B

ARBEID

Stakingen

Scheepvaartstakingen, 28-5-46 .... 6752 A

BEVOLKING:

Oorlogshuw., 29-10-45 ..... 6493 B

BUITENLAND:

Bespr. Mackenzie King-de Gaulle, 29-8-45 ..... 6422 C
Overeenk. tusschen Am. Canada en Engl. i. z. geheim atoombom 16-11-45 ..... 6518 B
Russ. spionnage i.z. atoombom, 16-2-46 ..... 6632 I
Russ. spionnage, rapport Mack King i.z., 5-3-46 ..... 6654 G
Russ. amb. over spionage-aff., 5-4-46 ..... 6689 D

GEESTELIJK LEVEN

Russ. orth. in V. S. en Canada cont. Patriach v. Moskou, 20-4-46 6722 A

GELD- EN BANKWEZEN

Overeenkomst m. h. buitenland

Cred. overk. met Nederland, 16-1-46 6589 E
Canad. cred. aan Nederland, 13-2-46 6621 C
Leening aan België, 7-5-47 ..... 6727 F

JUSTITIE

1e Vonnis der spion.aff., 13-4-46 .. 6696 G
Verrad. atoomgeheim in Engeland gestraft, 3-5-46 ..... 6728 C
Spionnen gestraft, 26-6-46 ..... 6776 A

MILITAIRE ZAKEN

1ste Canadeesche leger ontbonden, 23-7-45 ..... 6375 A
Oorlogsverliezen, 29-10-45 ..... 6493 B
Verded. N. Canada met V. S. geregeld ..... 6776 B

STAATKUNDE

Alexander G. G. van Canada, 1-8-45 ..... 6384 C
Verkl. Mackenzie King over souvereiniteit en Wereldreg. 18-12-45 6559 N
Rapport Mack King over Russ. spionnage, 5-3-46 ..... 6654 G

VERKEER EN ENERGIE

Scheepvaart

Stakingen, 28-5-46 ..... 6752 A

CHILI

Presid. Rios overleden, 27-6-47 .... 6783 D

CHINA

ALGEMEEN

Schermutseling tusschen comm. en reg. troepen, 7-11-45 ..... 6499 C

BEVOLKING

25 millioen evacué's, 17-8-45 ..... 6492 D

BUITENLAND

Algemeen

Soeng door Stalin ontvangen, 7-7-45 ..... 6353 D
Soeng te Moskou, 16-7-45 ..... 6366 B
Hirohito, oorlogsmisdadiger verklaard, 16-7-45 ..... 6366 C
Besprekingen Soeng-Stalin onderbroken, 16-7-45 ..... 6369 C
Bespr. Soeng-Stalin hervat, 8-8-45 6395 C
Russ. eischen i. z. Mandsjoerije 25-11-45 ..... 6522 P
Am. waterbouwexp. n. China i. v. m. regul. v. d. Yang-Tse 29-11-45 ..... 6532 G
Fransch. exterr. rechten opgeheven, 1-3-46 ..... 6647 C
Russ. antw. op Am. protest i. z. Mandsjoerije, 27-4-46 ..... 6720 H
Nota massamoord aan Ned. Reg., 5-12-6-46 ..... 6765 G
Moord op Chineezen in N.O.I., 17-6-46 ..... 6775 C

Verdragen en overeenkomsten

Vermoedens i.z. Russisch-Chin. verdrag, 17-8-45 ..... 6402 D
Verdrag met Rusl. gesloten, Soeng uit Moskou, 17-8-45 ..... 6404 D
Russ.-Chin. verdrag gepubliceerd, 27-8-45 ..... 6421 D

HANDEL EN NIJVERHEID

De industrieele toestand v. Mandsjoerije ..... 6788 C

MILITAIRE ZAKEN

Strijd Regeeringstroepen tegen Communisten, 31-7-45 ..... 6384 E
Botsing Comm.-Reg.troepen, 17-8-45 6402 D
Chin. troepen naar Indo-China, 1-9-45 ..... 6427 G
Mandsjoerije terug. Russ. troepen, 29-9-45 ..... 6462 E
Schermuts. tusschen Comm. en reg. 7-11-45 ..... 6499 C
Einde v. d. binnenl. strijd, 11-1-46 ..... 6584 G
Reg. troepen in Moekden, 17-1-46 ..... 6600 D
Opnieuw conflict in Mandsjoerije, 18-2-46 ..... 6633 A
Russ. troepen in Mandsjoerije, 27-2-46 ..... 6639 E
Anti Russ. betoogingen. 8-3-46 .. 6654 H
Mandsjoerije. Ook Br. protest, 13-3-46 ..... 6664 D
Oorlogsbuit. Repatr. Japanners, 11-3-46 ..... 6655 A
Am. protest i.z. Russ. troep. in Mandsjoerije. 6-3-46 ..... 6650 D
Amer. troep vertrekken, 2-4-46 .. 6689 B
Rus. troep. uit Mandspoerije, 15-4-46 ..... 6696 H
Tsjangtsjoen herov. op commun. 25-5-46 ..... 6752 B
Japanners gebruiken Narcotica .. 6767 A
Wapenstilstand in Mandsjoerije, 7-17-6-46 ..... 6776 C

STAATKUNDE

Rede van Tsjiang Kai-sjek, (8-j. oorlog), 7-7-45 ..... 6352 B
Politieke Raad, rede Tsjiang Kai-sjek, 20-7-45 ..... 6366 C
Wang minister v. B. Z., 30-7-45 .. 6384 D
Soeng eerste min., 30-7-45 ..... 6384 D
Spanning Tsjoenking-Communisten, 31-7-45 ..... 6384 E
Onderhandelingen met Comm., 31-7-45 ..... 6384 E
Nankingreg. ontbonden, 16-8-45 .. 6402 C
Confl. tusschen reg. en comm. 7-11-45 ..... 6499 C
Samenst. nat. vergad., 1-2-46 .... 6615 D

CONGO (BELG.)

Ontwikkel. gedurende d. oorlog 11-12-45 ..... 6559 O

D

DENEMARKEN

BUITENLAND
Hulp aan Ned., 6-2-46 ..... 6623 D
ECONOMIE (Algemeen)
Econom. situatie, 1-11-45 ..... 6493 C
GELD- EN BANKWEZEN
Mogelijke devaluatie Kroon, 31-7-45 6384 F
Inwisseling bankbiljetten, 8-45 .. 6392 E
Monetair verdr. met Ned., 1-2-46 6614 G
Wetsontwerp kapitaalheffing, 27-5-46 ..... 6752 C
HANDEL EN NIJVERHEID
Handelsbespr. met Engeland, Boter-export, 31-7-45 ..... 6384 F
Overeenkomst m. Nederl., 1-4-46 6676 F
MILITAIRE ZAKEN
Am. verlaten Groenland, 21-12-45 6569 B
Russen ontruim. Bornholm, 4-4-46 6680 F
STAATKUNDE
Verkiezingen
Uitslag verkiez. 1-11-45, ... 6493 C
Wetgeving
Wetsontwerp Kap. heff., 27-5-46 .. 6752 C
VERKEER EN ENERGIE
Luchtvaart
K.L.M.-verb. met Ned., 10-3-46 6652 A
VOEDSELVOORZIENING:
Situatie zuivelproductie, 31-7-45 .. 6384 F

DUITSCHLAND

ALGEMEEN
Hugenberg over Duitschl. toekomst, 17-7-45 ..... 6367 C
Am. vlag in Berlijn geheschen, 20-7-45 ..... 6375 B
Toestand in Dld. volgens Montgomery, 2-10-45 ..... 6461 A
Behoud. v. Dld., 25-11-45 6519
Jaarwedde voor Stauffenberg's weduwe 26-11-45 ..... 6523 D
Schuld aan oorlog - Enquête onder Amer. sold., 25-1-46 .... 6608 G
Min. Stansgate over Ruhr en Rijn, 25-1-46 ..... 6608 H
Goederen terug n. Ned., 11-2-46 6622 A
Kunstschat n. België terug, 12-3-46 6654 E
Ontploff. in pol. kazerne, 18-3-46 6665 C
Lord Vansittard voor fed. Dtl., 17-4-46 ..... 6705 B
Duitsche belang. in Spanje, 25-4-46 6730 C
Duitsche roof in Nederland, 12-6-46 6765 A
Duitschl. en de Ned. havens, 10-6-46 6765 B
Toekomst v. Duitschl., 21-6-46 .... 6783 F
Controle op 't Ruhrgebied ..... 6798 D
ARBEID
Vakvereen. toegestaan, 22-7-45 .. 6375 C
BEVOLKING
Onwettige geboorten in Am.zone, 18-5-46 ..... 6144 H
Oorlogsverliezen, 8-45 ..... 6392 F
Zelfmoordepidemie, 22-8-45 ..... 6411 E
Oorlogsverliezen volgens Attlee, 23-10-45 ..... 6484 C
Sterftecijfer Berlijn, 4-12-45 ..... 6552 C
Vroegere Gauleiter van Luxemburg pleegt zelfmoord, 21-12-45 ..... 6573 B
Afscheid van Sleesw. Unie v. Duitschland, 12-2-46 ..... 6623 G
Tijdens oorlog genaturaliseerde Franschen, 11-3-46 ..... 6655 I
Positie Duitsche joden, 1-8-46 ..... 6670 E
Duitschers uit Polen uitgewezen, 21-6-46 ..... 6786 E
BUITENLAND
Geall. hulp, 9-7-45 ..... 6360 C
Stevens en Best (grensinc. Venlo) teruggevonden, 3-8-45 ..... 6392 H
Schending van verdragen, 6-12-45 6559 P
Vroegere Gauleiter van Luxemburg pleegt zelfmoord, 21-12-45 6573 B
Christiansen uitgelev. aan Ned., 22-1-46 ..... 6598 F
Rauter in gevang. te Scheveningen, 14-2-46 ..... 6621 H
Duitsche journalisten en diplom. moeten Portugal verlaten, 1-3-46 ..... 6649 F
Duitsche geleerden n. Rusland, 19-3-46 ..... 6665 B
Verbet. voedselvoorz. Ned. in D., 21-5-46 ..... 6740 I
Belgische senaat over probl. Duitschland ..... 6775 I
CONCENTRATIEKAMPEN - OORLOGSMISDADEN
Aantal slachtoffers concentratiekampen, 23-8-45 ..... 6411 F
Proces Bergen Belsen 21-9-45 .... 6444 I
Berecht. Duitschers in Nederl., 25-3-46 ..... 6669 C
Monument te Belsen, 14-4-46 ..... 6727 I
Leider Centr. bur. S.S. gearr., 29-5-46 ..... 6752 D
DEPORTATIE, EVACUATIE EN REPATRIEERING
Repatr. buitenl. arb., 23-7-45 .... 6375 D
Repatr. uit Centraal Europa, plan geall. Contrôle Raad 10-12-45 .. 6560 B
Poolsche vluchtelingen repatr. niet, 15-4-46 ..... 6698 F
DISTRIBUTIE
Voedselrantsoenen voor Berlijn, 11-7-45 ..... 6360 A
Voedselrantsoenen voor Duitschl., 19-7-45 ..... 6367 D
ECONOMIE (ALGEMEEN):
Econ. maatregelen bezettende mogendheden, 8-7-45 ..... 6359 C
Hugenberg over ec. wederopbouw, 17-7-45 ..... 6367 C
Grootgrondbezit verdeeld, 6-9-45 .. 6428 B
Pap. v. Price en gen. Eisenhower over toestand, 1-12-45 6532
Geall. steun, 9-7-45 ..... 6359 C
Hervorming grondbezit, 6-10-45 6469 A
Hervorming grondbezit, 2-1-46 .. 6595
Vrije markten in Berlijn, 18-3-46 6672 A
Econ. herstel en de geall., 29-3-46 6680 L
Saargeb. econ. geheel m. Frankrijk, 30-4-46 6727
Ned. havens en Duitschl., 10-6-46 6765 B
GEESTELIJK LEVEN
Herstel godsdienstvrijheid, 19-7-45 6367 G
Kard. Faulhaber: „Wir haben Schuld", 22-9-45 ..... 6451 E
Confl. kard. Faulhaber m. d. Am. contr. raad, 13-11-45 ..... 6508 E
Kard. v. Galen overleden, 23-3-46 6680 G
Protest Duitsch episcopaat, 20-5-46 6744 G
GELD- EN BANKWEZEN
Berlijn. banken d. Russ. troepen bezet, 7-3-46 ..... 6647 D
Berlijn. banken niet door Russ. troepen bezet. 13-3-46 ..... 6655 C
Betaalmid. geall. troep in Br.zone, 23-5-46 ..... 6744 L
Herstelbet. Am. zone opgeschort, 28-5-46 ..... 6752 E
Duitsche tegoeden in Zweden, 16-4-46 ..... 6722 I
Duitsche activa in Zwitserland, 22-5-46 ..... 6746 M
Hongaarsch goud in D., 20-6-46 .. 6777 B
HANDEL EN NIJVERHEID
I. G. Farben opgebl., Russen eischen 40 fabr., 26-10-45 ..... 6484 D
Industrieën als herstelbetaling, 26-9-'45 ..... 6451 G
Geheim verdr. Churchill en Roosevelt i.z. Duitsche ind., 13-11-45 6508 D
Krupp fabr. eigendom van de geall.. 24-11-45 ..... 6523a
I.G. Farben en de oorlog, 12-12-45 6560 A
Mijnen in Saargeb. d. Franschen in beslag genomen, 23-12-45 .... 6569 C
Staalproductie-besprek. in contrôleraad, 23-1-46 ..... 6600 G
Vrije markten te Berlijn, 18-3-46 .. 6672 A
Duitsche technici in Britsche dienst, 15-5-46 ..... 6737 I
Duits. handelsart. aan banden, 16-4-46 ..... 6698 H
Ned. havens en Duitschl., 12-6-46 6765 B
Productie v. Rusl. en Duitschl. in 1950 ..... 6776 H
Steenkolen n. Finland en Italië, 25-6-46 ..... 6783 E
HERSTELBETALINGEN
Industr. als herst.bet., 26-9-45 .... 6451 G
Fransche schadeverg.eisch, 5-12-45 6532 N
Herstelbet. Am. zone opgeschort, 28-5-46 ..... 6752 E
Duitsche herstelbetalingen, 30-5-46 6761 A
JUSTITIE
Algemeen
Arrest. comm. leiders te Berlijn, 11-3-46 ..... 6655 A
Massa-arrestaties, 11-7-45 ..... 6360 A
Massa-arrestaties. 15-7-45 ..... 6367 A
Arrestaties-aanslagen, 3-9-45 .... 6427 H
Arrestatie kolenproducenten, 7-9-45 ..... 6428 C
Meisinger gearresteerd, 7-9-45 .... 6428 D
Duitsche rechtspleging in nwe banen, 3-11-45 ..... 6500 B
Nieuwe bijz. i.z. Rijksdagbrand 6591 F
Razzias op de Donau, 22-5-46 ..... 6744 K
Oorlogsmisdaden
Christiansen uitgel. aan Ned., 22-1-46 ..... 6598 F
Rauter in gevang. te Scheveningen, 14-2-46 ..... 6621 H
Aantal slachtoffers concentratiekampen, 23-3-45 ..... 6444 I
Massagraf te Lonsdorf, 4-2-45 .... 6623 E
Massamoord tijdens Ardennenoffensief, 6-3-46 ..... 6655 D
Niet teruggekeerde Belg. pol. gevangenen, 18-2-46 ..... 6632 F
Berechting oorlogsmisdadigers, 9-8-45 ..... 6393 G
Eerste lijst oorlogsmisdadigers, 30-8-45 ..... 6419 B
Oorlogsmisdadigers naar Neurenberg, 8-9-45 ..... 6436 D
v. Neurath gearresteerd, 22-9-45 .. 6451 F
Schoengarth oorlogsmisd. in Nederland, 13-2-46 ..... 6633 B
Processen
Vonnis i.z. pro Fransche inlijvingspropaganda Saargebied, 7-7-45 .. 6352 C
Proces Bergen Belsen, 21-9-45 .... 6444 I
Duitsche oorlogsmisdadigers te Smolensk berecht, 20-12-45 .... 6578 D
Neurenberg, Acte v. beschuldig., 19-10-45 ..... 6485 F
Neurenberg, Ley, Dr. Robert pleegt zelfmoord, 25-10-45 ..... 6493 D
Neurenberg, Bormann nog voortvlucht., 25-10-45 ..... 6493 D
Proces Bergen Belsen, uitspraak 19-11-45 ..... 6516 B
Hess, Rudolf simuleerde geheugenverlies 1-12-45 ..... 6523 C
Proces Bergen-Belsen, beulen geëxecuteerd 14-12-45 ..... 6552 D
Dachau, zes en dertig doodvonnissen 14-12-45 ..... 6552 E
Neurenberg, Schending v. verdragen 6-12-45 ..... 6559 P
Neurenberg, D'tschers roofden 22.000 kunstwerk. uit West-Europa 19-12-45 ..... 6561 A
Neurenberg, voorbereiding; akte van beschuldiging, 20-11-45 6563
Proc. Neugamme begonnen, 19-3-46 6672 G
KUNST
Algemeen
Herstel cultureele leven, 21-8-45 .. 6411 D
Letterkunde
Keyserling overleden, 29-4-46 .... 6720 I
Hauptman, Gerhardt, overleden, 11-6-46 ..... 6776 G
MIJNBOUW
Franschen leggen beslag op mijnen in Saargebied, 23-12-45 ..... 6569 C
MILITAIRE ZAKEN
Algemeen
Oorlogspol. (rap. Comm. Kilgore), 11-7-45 ..... 6360 C
Christiansen uitgeleverd aan Nederland, 22-1-46 ..... 6598 F
Oorlogsverliezen, 8-45 ..... 6392 F
Invasieplannen in Engeland in 1940, 13-10-45 ..... 6469 B
Oorlogsverliezen, volgens Attlee, 23-10-45 ..... 6484 C
„Bismarck" grootste slagschip, 29-11-45 ..... 6523 B
Oorlogsverliezen, 8-45 ..... 6392 F
Inv.pl. Eng. in 1940, 13-10-45 .... 6469 B
Oorlogsverliezen, vlg. Attlee, 23-10-45 ..... 6484 C
v. Blomberg overleden, 14-3-46 .... 6672 B
Duitschers kenden Ned. code, 15-6-46 ..... 6773 D
Duur der bezetting, 11 en 21-6-46 .. 6776 D
Vloot
De vlootverliezen, 10-5-46 ..... 6729 D
OORLOGSCHADE EN VERGOEDING
Verwoesting van Berlijn, 11-7-45 6360 C
Oorlogsverliezen, 8-45 ..... 6392 F
Lawson over teruggave door D. geroofde goederen, 22-8-45 .... 6412 C
Schade in Essen, 15-5-46 ..... 6737 G
Puinruimen in Berlijn, 28-5-46 .... 6752 F

OPVOEDING
Anti-fasc. jeugdorg., 3-7-45 .... 6352 C
Priestly over het Duitsche kind 14-9-45 .... 6436 E
Montgomery over jeugd, 2-10-45 6461 A
D. scholen in Argentinië gesloten, 20-5-46 .... 6744 C

PERS
Duitsche journal. en diplomaten moeten Portugal verlaten, 1-3-46 6649
Journalisten in Sovjet-zone toegelaten, 15-12-'45 .... 6560 C

STAATKUNDE
Algemeen
Geen invoering Sovjet-systeem, 8-7-45 .... 6359 C
Bezettingszones en problemen, 11-7-45 .... 6360a
Gedragsregels voor Duitschland, 26-9-45 .... 6451 H

Bestuur
Bestuur Beieren, 3-7-45 .... 6352 C
Regeering in Russ. zone, 3-9-45 .. 6427 I
Reg. wisseling in Beieren, 6-10-45 6469 A
Fr. wenscht auton. in Rijnbekken, 17-10-45 .... 6478 C
Verklar. van Byrnes over Centr. bestuur, 5-12-45 .... 6532 I
Verbod massabetooging in Am. zone, 17-1-46 .... 6600 F
Staten in Am. zone, 24-6-46 .... 6783 G

Geallieerde Politiek
Geallieerde steun, 9-7-45 .... 6359 C
Vergadering mil. gouveneurs, 11-7-45 .... 6360 A
Bezettingszonen en problemen, 11-7-45 .... 6360 A
Afschaffing Naziwetten, 8-7-45 .... 6360 C
Radioreden Eisenhouwer en Montgomery, 7-8-45 .... 6392 G
Gedragsregels voor Duitschland v. geallieerd controleraad, 26-9-45 6451 H
Beleid Patton in Beieren, 26-9-45 6454 G
Montgomery over toestand, 2-10-45 6461 A
Hervorming grondbezit, 6-10-45 .. 6469 A
Patton van zijn taak ontheven, 6-10-45 .... 6469 A
Eisenhower over dood Hitler, 15-10-45 .... 6477 B
Fr. wenscht Auton. Rijnbekken, 17-10-45 .... 6478 C
Russen eischen 40 fabrieken, 26-10-45 .... 6484 D
I. G. Farben worden opgeblazen, Russische eischen, 26-10-45 .... 6484 D
Britsch rapport i. z. dood van Hitler 2-11-45 .... 6500 A
Geheimverdr. Churchill-Roosevelt met betrekk. tot de D'tsche ind. 13-11-45 .... 6508 D
Confl. kard. Faulhaber m. d. Am. contrôleraad 13-11-45 .... 6508 E
Behandeling v. D'land 25-11-45 .. 6519
Krupp-fabr. eigendom geall. 24-11-45 .... 6523 A
Rapp. v. Byron Price en gen. Eisenhower over toestand in D'land; Frankr. beschuld. v. obstructie 1-12-45 .... 6532 H
Verkl. v. Byrnes over Centr. bestuur 5-12-45 .... 6532 I
Civiel bestuur in Am. zône 11-12-45 6560 D
I. G. Farben en de oorlog, med. Comm. v. Ondezoek v. Kartels 12-12-45 .... 6560 A
Journalisten in Sovjet-zône toegelaten 15-12-45 .... 6560 C
Mijnen i. h. Saargebied d. Franschen in besl. genomen, 23-12-45 6569 C
Vorming pol. part. in Fr. zône toegestaan, 23-12-45 .... 6569 D
Schermerhorn over geallieerde politiek in Duitschland, 2-1-46 .. 6572 A
Hervorming grondbezit, 2-1-46 6595
Verbod massabetoogingen in Am. zone, 17-1-46 .... 6600 F
Besprekingen controle-raad i. z. staalproductie, 23-1-46 .... 6600 G
Min. Stansgate over Ruhr en Rijn, 25-1-46 .... 6608 H
Shalto Douglas opperbevelhebber in Britsche zone, 14-2-46 .... 6623 F
Berlijnsche banken door Russen bezet, 7-3-46 .... 6647 D
Vermindering rantsoenen in Br. zone, 28-2-46 .... 6654 I
Berlijnsche banken niet door Russen bezet, 13-3-46 .... 6655 C
Russ. troepen door militaire politie vervangen, 18-3-46 .... 6665 D
Belg. troep. in Britsche zone, 3-4-46 6680 C
Sokolovski lid geal. contr. comm., 12-4-46 .... 6696 I
Critiek van Beveridge, 29-4-46 .... 6721 B
Ned. Huender Dr. hoofd Ned. Missie bij A.C.C., 20-5-46 .... 6740 K
Razzias op de Donau, 22-5-46 .... 6744 K
Betaalm. geall.troep. Br. zone, 23-5-46 .... 6744 L
Herstelbet. Am. zone opgeschort, 28-5-46 6752
Ned. troep. n. Duitschl., 31-5-46 .. 6752 K
„The Economist" over Duitschl., 2-8-6-46 6759
Bevin over Ruhr en Saargebied, 5-6-46 .... 6760 B
Koenig en Eisenhouwer over duur der bezetting, 11 en 21-6-46 .... 6776 B
Beperk. pol. partijen in Brits zone, 18-6-46 .... 6776 E
Contrôle op 't Ruhr gebied .... 6788 D

Nat.-Socialisme
Goebbels lijk gevonden, 3-7-45 .. 6352 C
Salaris van Hitler, 4-9-45 .... 6428 A
Nazileidersinkomsten, 2-11-45 .... 6493 E
Testament van Hitler, 1-46 6587
Ley pleegt zelfmoord, 25-10-45 .... 6493 D
Bonnon nog voortvluchtig, 25-10-45 6493 D
Hess simuleert geheugenverlies, 1-12-45 .... 6523 C
Eisenhower over dood Hitler, 15-10-45 .... 6477 B
Duitsch rapport i.z. dood Hitler, 2-11-45 .... 6500 A
Gestapo en communisme, 13-9-45 .. 6451 D
Denazificatie, 2-10-45 .... 6461 A
Ondergr. Nazi-org. ontdekt, 1-4-46 6680 A
Geheim verdr. Franco-Hitler, 30-4-46 .... 6722 C

Politieke partijen
Comm. partij over stichting anti-fasc. jeugdorg., 3-7-45 .... 6352 C
Orientatie Duitsche pol. partijen, 8-7-45 .... 6359 C
Verbod pol. activiteit en partijvorming, 8-7-45 .... 6359 C
Lib.-dem. partij opgericht, 15-7-45 6367 B
Conf. anti-fasc. part,. 19-7-45 .... 6367 E
Eerste partij verg. S.D.A.P. en Comm. 20-9-45 .... 6445 A
Organisatie pol. partijen in Fr. zone toegestaan, 23-12-45 .... 6569 D
Comm. leiders te Berlijn gearresteerd, 11-3-46 .... 6655 A
Dem. Social. Unie opgericht, 13-3-46 .... 6655 B
Soc. Eenheidspartij - Russ. zone, 2-3-46 .... 6654 K
Soc. dem. tegen fusie m. comm., 1-4-46 .... 6680 I
Löbe uit partijbest. S.D.P., 17-4-46 6696 K
Labourparty en Soc.Dem., 10-4-46 6696 L
Fusie comm. en social., 23-4-46 .... 6705 A
Labour keurt fusie comm. en soc. af, 9-5-46 .... 6728 B
Erkenning Soc. Partij, 23-5-46 .... 6752 G
Beperk. pol. part. in Britsche zone, 18-6-46 .... 6776 E
Bijeenk. Chr. democraten, 17-6-46 6776 F
Schumacher over toekomst v. D., 21-6-46 .... 6783 F

Verkiezingen
Eerste vrije verkiez. sinds 1933, 17-1-46 .... 6600 E

VERKEER EN ENERGIE:
Transport-systeem door Geallieerden hersteld, 9-7-45 .... 6360 C

Postverkeer
Postverk. m. Ned., 3-4-46 .... 6763 G
Postverkeer m. Nederland, 11-6-46 6763 G

Scheepvaart
Verdeel. koopvaard.vl., 30-5-46 .... 6761 A
Ned. havens en Duitschl., 2-6-46 6765 B

VOEDSELVOORZIENING
Algemeen
Graan naar Duitschl., 9-7-45 .... 6360 C
Russisch voedsel voor Berlijn, 11-7-45 .... 6360 C
Voedselvoorziening, 19-7-45 .... 6367 D
Groot grondbezit verdeeld, 6-9-45 6428 B
Graanimp., 2-10-45 .... 6461 A
Hervorming grondbezit, 6-10-45 .. 6469 A
Hervorming grondbezit, 3-1-46 6595
Voedselvoorz. critiek, 11-3-46 .... 6654 K
Vermind. der voedselrants., 1-4-46 6680 K
Verbet. voedselvoorz. Ned., 21-5-46 6740 I

Distributie
Voedselrantsoenen voor Berlijn, 9-7-45 .... 6360 C
Voedselrantsoenen voor Duitschl., 19-7-45 .... 6367 D
Vermind. rantsoenen in Britsche zone, 28-2-46 .... 6654 I

E

EGYPTE

ALGEMEEN
Troonrede Koning Faroek 13-11-45 6508 F
Osman Pasja doodgeschoten, 7-1-46 6584 H
Eisch tot ontruim. Caïro en Alexandrië, 28-2-46 .... 6639 G

BUITENLAND
Arab. rechten in Palestina, 1-46 .. 6591 G
Eng. Egypt. verdrag herzien, 31-1-46 .... 6615 M
Brits-Egypt. onderhand., 8-5-46 .. 6728 A
Brits-Egypt. onderhand., 3-6-46 .. 6760 A
Herzien. Eng.-Eg. verdrag .... 6767 C
Smuts over Eng.-Egypt. onderh., 20-6-46 .... 6778 L

MILITAIRE ZAKEN
Smuts over ontruim. Egypte, 26-4-46 .... 6721 A
De Britsche troepen, 25-5-46 .... 6752 I

STAATKUNDE
Nieuw kabinet, 18-2-46 .... 6639 F

WETENSCHAP
Graf uit oudheid ontdekt, 21-2-46 6633 C

ENGELAND

ALGEMEEN
Verdachte scheepsbranden, 11-3-46 6655 E
Toekomst van India, 23-3-46 .... 6665 F
Toekomst Eng. Democr. 17-23-3-46 6659

ARBEID
Algemeen
Arbeidstoestand in cijfers, 3-46 .. 6665 E

Stakingen:
Havenstakingen, 20-7-45 .... 6368 A
Stakingsactie, 1-8-45 .... 6385 F
Staking afgeloopen, 14-8-45 .... 6403 A
Havenstakingen, 17-10-45 .... 6478 A
Havenstakingen beëindigd; Nat. stakingscomm. contra Trade-Union, 5-11-45 .... 6500 D
Haven-conflict, arbeid. weigeren aangeb. loonsverh., 3-12-45 .... 6532 M

BUITENLAND
Algemeen
Eden-Saka over territoriale Balkan-wijzigingen, 11-7-45 .... 6361 E
Deken Canterbury over Stalin, 18-7-45 .... 6367 L
Druk in Syrië uitgeoefend, 18-7-45 6369 A
Politiek t.o.v. Triest, 17-7-45 .... 6369 E
Alexander G. G. v. Canada, 1-8-45 6384 C
Witboek tegen Laval, 1-8-45 .... 6385 I
Montgomery tot Duitsche volk, 7-8-45 6392
Laski over politiek t.o.v. Griekenl. en Spanje, 11-8-45 .... 6402 F
Bevin over buitenl. politiek, 21-8-45 .... 6412 A
Houding t.a.v. Balkanprobleem, nota aan Bulgarije, 22-8-45 .... 6412 B
Lawson over teruggave door Duitschland geroofde goederen, 22-8-45 .... 6412 C
Reactie Nederl. nota, 21-8-45 .... 6413 A
Sir John Chanceller over Palestina, 24-8-45 .... 6419 E
Handvest Ver. Volkeren goedgek., 24-8-45 .... 6419 F
Palestina vraagstuk, 24-9-45 .... 6452 B
Procl. Mountbatten a. d. bevolk. v. Ned. Indië, 6-10-45 6460
Verkl. vice-adm. Patterson en gen. Christison i.z. Ned.-Indië, 6-10-45 6460
Bevin over misl. conf. Londen, 11-10-45 .... 6470 C
Attlee over Indië, 15-10-45 .... 6477 C
Bevin over Ned. Indië, 26-10-45 .. 6483
Besprek. tusschen Christison, Denning en Soekarno, 26-10-45 6483
Attlee, meded. D'tsche oorlogsverkl., 23-10-45 .... 6484 C
Standp. i.z. Palestina, 17-10-45 .... 6486 B
Churchill ontvangt geschenk v. h. Ned. Volk, 3-11-45 .... 6489 B
Dood v. Hitler, Br. rapport 2-11-45 6500 A

Lord Gort, hooge comm. van Palestina afgetreden, 2-11-45 ..... 6502 A
Verkl. Bevin i. z. Palest. kwestie, 14-11-45 ..... 6510 D
Attlee i. z. Ned. Indië, 20-11-45 .. 6516
Overeenk. tusschen Am. Canada en Eng. i. z. geheim v. d. atoombom, 16-11-45 ..... 6518 B
Laski, antwoord v. d. S.D.A.P. a. i. z. Ind. beleid, 1-12-45 ..... 6550 K
Lagerhuisdebat over Ned. Indië en Fransch Indo-China, 12-12-45 6552 H
Geen wapens naar Spanje, 20-12-45 6569 G
Deleg. Alg. Verg. Vereen. Volkeren, 20-12-45 ..... 6576 A
Lagerhuislid te Batavia, 14-1-46 6590 G
Protest Poolsche troepen tegen reg. Warschau, 17-1-46 ..... 6594 D
Min. Stansgate over Ruhr en Rijn, 25-1-46 ..... 6608 H
Lord Vansittart voor Westersch blok, 25-1-46 ..... 6615 G
Leidsch eere-doct. voor Churchill, 9-2-46 ..... 6621 F
Egypt. reg. eischt ontruiming v. Caïro en Alexandrië, 28-2-46 .. 6639 C
Churchills onthull. over Darlan (Fr.), 3-4-46 6648
Hulp aan Griekenl. voor econ. herstel, 26-1-46 ..... 6616 C
Britsche troepen zouden Griekssche reactionairen helpen, 23-1-46 ..... 6601 B
Prins Bernhard onderscheiden, 19-2-46 ..... 6628 D
Sir Clark Kerr naar Batavia als bijz. ambassadeur, 21-1-46 ..... 6600 B
Sir Stafford te Batavia, 1-2-46 .. 6614 L
Ind. extremisten vallen Britsche convooien aan, 12-3-46 ..... 6662 D
Britsch-Am. Palestijn. comm. in Jeruzalem, 15-3-46 ..... 6658 F
Serawak aan Br. Kroon, 6-2-46 .. 6623 I
Mountbatten over Ind. kwestie, 26-3-46 ..... 6670 F
Churchill over Rusland, 16-3-46 .. 6672 C
Verh. met Albanië, 5-4-46 ..... 6688 F
Smuts over ontruim. Egypte, 26-4-46 6721 A
Onderh. met Egypte, 8-5-46 ..... 6728 A
Standpunt t.a.v. Russ. olieconc. in Iran, 18-4-46 ..... 6696 M
Lord Vansittard voor fed. Duitsl., 17-4-46 ..... 6705 B
Maleische Unie verzet der sultans, 1-4-46 ..... 6705 D
Beveridge over geall. pol. t.a.v. Duitschl., 29-4-46 ..... 6721 B
Steun opbouw Fr. luchtmacht, 31-5-46 ..... 6752 H
Troep. in Egypte. Deb. in L.Huis, 25-5-46 ..... 6752 I
Verkl. Eng. L.Huis Ned. troepen naar Duitschl., 31-5-46 ..... 6752 K
Getuigenis over Mihailowitsj, 23-5-46 ..... 6746 D
Churchill in Nederland, 8-5-46 .. 6723
Eere prom. Churchill in Ned., 10-5-46 ..... 6735 A
Brits-Ned. besprek. i.z. Indië, 12-4-46 ..... 6694 A
„The Economist" over geal. pol. in Duitschland, 2-8-6-46 6759
Het Roer en Saargebied, Bevin, 5-6-46 ..... 6760 B
Engels. protest nota a. Roemenië, 1-6-46 ..... 6762 B
Gandhi en Moslem-Liga accoord met voorstellen, 4-6-46 ..... 6766 F
Lagerhuisdebat over buitenl. politiek, 6-6-46 ..... 6767 B
Gruber (Oostenrijk) bij Bevin .... 6770 C
Antw. v. Roemenië op nota, 6-6-46 6770 D
Bevin en wapenstilstand in Mandsjoerije, 7-17-6-46 ..... 6776 C
Duur bezet. v. Duitschl., 11-6-46 .. 6776 D
Vorming inter. reg. in Br. Indië, 17-6-46 ..... 6777 C
Smuts over onderh. Eng.-Egypte, 20-6-46 ..... 6778 L
Verded. raad en polit.com. voor Z.O. Azië 20-6-46 ..... 6783 H

Diplomatieke betrekkingen

Sir M. Drummond Peterson amb. Moskou, 3-2-46 ..... 6615 L
Erk. Poolsche reg. Warschau, 5-7-45 ..... 6352 D
Telegrammen Attlee-Damaskinos, 8-8-45 ..... 6393 A
Telegr. Kon. George-Kon. Wilhelmina, 8-45 ..... 6399 B
Britsch ambass. tot Ned. volk, 18-8-45 ..... 6399 C
Briefwiss. Churchill-Franco, 19-9-45 ..... 6452 A
Eng. reg. verafschuwt Franco-regeering, 5-12-45 ..... 6552 G
Oostenr. reg. erkend, 8-1-46 ..... 6586 B
Alban. reg. erkend, 5-12-45 ..... 6551 D
Clark Kerr naar Batavia als bijz. amb., 21-1-46 ..... 6600 B

Verdragen en overeenkomsten

Geen gentlemans agreement met Vichy, 16-7-45 ..... 6367 K
Handelsbesprek. Denemarken, 31-7-45 ..... 6384 F
Financieele overeenkomst met Ned., 11-8-45 ..... 6401 F
Handvest Ver. Volken goedgekeurd, 24-8-45 ..... 6419 F
Bespr. m. Ver. St. n.a.v. einde leen- en pachtwet, 10-9-45 ..... 6446 C
Besprek. tusschen Christison, Denny en Soekarno, 26-10-45 .. 6483
Atoombom - Bez. Attlee aan Truman - Geheime Eng.Am. overeenkomst, 30-10-45 ..... 6493 F
Britsch-Am. comm. gevormd i.z. Pol. kwestie, 14-11-45 ..... 6510 D
Eng.-Am. fin. overeenkomst, 12-12-45 ..... 6554 E
Fransch-Eng. overeenkomst i.z. Syrië en den Libanon, 14-12-45 6561 B
Eng.-Ned. besprek. i.z. N.O.-I. - verkl. v. Mook, 27-12-45 6569
Vredesverdrag met Siam, 6-1-46 6586 I
Eng.-Egypt. verdrag herzien, 31-1-46 ..... 6615 M
Hulp aan Griekenl. voor econ. herstel, 26-1-46 ..... 6616 C
Brits-Egyptische onderhand., 3-6-46 6760 A
Betrek. m. Rusland, Bevin, 5-6-46 6760 B
Herzien. Engelsch-Egyptisch verdr. 6767 C
Transpordanië onafhankelijk .... 6770 E

EMPIRE (Overzeesche gebieden)

Serawak (Br. Borneo) aan Brits. kroon, 6-2-46 ..... 6623 I

ECONOMIE (ALGEMEEN)

Reactie beurs op verkiezingen, 30-7-45 ..... 6385 D
Kosten levensonderhoud, 27-7-45 6385 G
Attlee en Churchill over oph. leen- en pachtwet, 18-8-45 ..... 6419 C
Bespr. met V. S. n.a.v. eind leen- en pachtwet, 10-9-45 ..... 6446 C
Lv. electr. centr. a. Spanje, 24-3-46 6672 E
Oliemijnen in Mid. Oosten, 29-3-46 6674 C
Standp. t.a.v. Russ. olieconc. in Iran, 18-4-46 ..... 6696 M
Lord Keyns overl., 23-4-46 ..... 6705 E
Oorlogskosten en schulden, 29-1-46 6623 H

GELD- EN BANKWEZEN

Algemeen

Reactie beurs op verkiezingen, 30-7-45 ..... 6385 D
Bk. v. Engel. onder Reg. beheer, 22-8-45 ..... 6412 D
Nation. Bank v. Eng., 2-11-45 .... 6494 A
Nat. Bank v. Engl. wet aangenomen, 20-12-45 ..... 6569 F
Betalingbalans, 7-1-46 ..... 6584 I
Lord Keynes, gouv. Int. Bk. Herst. en W., 20-2-46 ..... 6633 D

Overeenkomst met het buitenland

Finant. overeenk. met Ned., 11-8-45 6401 F
Attlee en Churchill over opbr. leen- en pachtwet, 18-8-45 6419
Fin. bespr. met Ver. St., 10-9-45 .. 6446 C
Eng.-Am. fin. overeenk., 12-12-45 .. 6554 E
Finant. accoord met V.S., 11-4-46 6689 C
V. S. keuren leening goed, 11-5-46 6738 M

GEESTELIJK LEVEN

Deken v. Canterbury over Stalin, 18-7-45 ..... 6367 L
Mgr. Griffin over Polen, 27-7-45 .. 6385 H
Opperrabbijn dr. J. Hertz overl., 14-1-46 ..... 6600 H
Bisschop v. Chichester o. gedw. volksverk., 4-3-46 ..... 6647 F

HANDEL EN NIJVERHEID

Staalindustrie, 5 jarenplan, 25-7-45 6375 E
Laski over nationalisatie, 7-8-45 .. 6402 E
Mijneigenaren accoord met nationalisatie, 6-9-45 ..... 6428 E
Reg. kondigt Nationalisatie programma aan, 26-11-45 ..... 6523 E

Algemeen

De Nat. staalindustrie, 8-4-46 .... 6705 C
Herstel der koffiemarkt, 10-5-46 .. 6737 H
Duits. technici in Britsche dienst, 15-5-46 ..... 6737 I
Bloembollen uit Nederl., 21-5-46 .. 6749 C

JUSTITIE

Joyce ter dood veroordeeld, 20-9-45 6445 B
W. Joyce (Lord Haw Haw) terechtgest., 3-1-46 ..... 6585 B
Verrad. atoomgeheim gestraft, 3-5-46 ..... 6728 C

KONINKLIJK HUIS

Church. weigert orde kouseband, 30-7-45 ..... 6385 C
Ontmoeting Koning-Truman, 2-8-45 6385 E
Kon. George ontvangt Samoerai zwaard, 28-2-46 ..... 6647 E

KUNST

E. Phillips Oppenheim overl., 3-2-46 ..... 6615 H

MILITAIRE ZAKEN

Algemeen

Verliezen, 16-7-45 ..... 6367 I
Mil. elementen in Lagerh. vertegenw., 27-7-45 ..... 6385 A
Churchill over voorbereide landingen Verre Oosten, 17-8-45 .. 6398 B
Toespraak Attlee na capitulatie Japan, 10-8-45 ..... 6406 A
Plannen voor D'tsche invasie in 1940, 13-10-45 ..... 6469 B
Christison neemt maatr. in N.O.I., 27-12-45 ..... 6575 F
Firefly vliegtuigen aan Nederl. verkocht, 5-1-46 ..... 6580 A
Verliezen in N.O.I., 7-1-46 ..... 6584 C
Amer. memor. val Singapore, 14-12-45 ..... 6586 N
Gen. Christison over Britsche critiek, 18-1-46 ..... 6591 B
Britsche troepen in Griekenland zouden reactionnairen helpen, 23-1-46 ..... 6601 B
Lt.-gen. Christison wordt vervangen, 28-1-46 ..... 6608 C
Parade Ned. en Britsche troepen, 1-2-46 ..... 6614 K
Gen. Mallaby in N.O.I. gesneuveld, 22-2-46 ..... 6632 B
Egypte eischt ontr. van Caïro en Alexandrië, 28-2-46 ..... 6639 G
Sterkte beroepsleger, 21-2-46 .... 6640 B
Prov. Hirosjima (Jap.) wordt Br. bezett.zone, 26-2-46 ..... 6649 D
Ontruim. van Libanon, 12-3-46 .. 6658 E
Verkl. over Rus. duikb. in Javazee, 27-3-46 ..... 6670 G
Ned. neemt tanks over, 10-4-46 .. 6687 I
Brits. verliezen in N.O.I., 3-4-46 .. 6688 B
Britten op Java, 5-4-46 ..... 6688 C
Belg. troepen in Brits. zone, 3-4-46 6680 C
Botsingen Brit. troepen en extrimisten op Java, 29-5-46 ..... 6751 E
Troepen in Egypt. Deb. Lagerhuis, 25-5-46 ..... 6752 I
De Gaulle bij overw. feest, 28-5-46 6753 A
Britsche troepen in N.O.I., Bevin, 5-6-46 ..... 6760 B
Britsch ultimatum aan Indon. troepen, 15-6-46 ..... 6775 B
Chifley (Australië) over verdediging Stille Zuidzee, 20-6-46 ..... 6775 F
Duur bez. v. Duitschl., 11-6-46 .... 6776 D
Steunpunt op Azoren verlengd, 5-6-46 ..... 6778 F
Britsche bases in Italië, 24-6-46 .. 6786 B

Leger

Herv. Ned. legerleiding naar Br. voorbeeld, 21-12-45 ..... 6589 F
Montgomery, Chef Imp. Gen. Staf, 1-2-46 ..... 6615 F
Sir Shalto Douglas opperbevelhebber in Britsche zone in Duitschland, 14-2-46 ..... 6623 F

Luchtmacht

R.A.F. oorlogsverliezen, 13-11-45 6508 H
Firefly vliegtuigen aan Ned. verkocht, 5-1-46 ..... 6580 A
Onbemande bommenwerpers, 3-5-46 6729 A
R.A.F. boodschap aan Kon. Wilhelmina, 29-4-46 ..... 6720 A

Vloot

Dam voor Scapa Flow, 2-7-45, .. 6352 D
Vloot in Singapore, 4-9-45 ..... 6427 E
Adm. Keyes overleden, 26-12-45 .. 6585 A
Sir Willis opperbev. Midd.-Zeevloot, 21-2-45 ..... 6640 A

MIJNBOUW

Mijneigenaren accoord met nationalisatie, 6-9-45 ..... 6428 E
Nation. der mijnen, 5-2-46 ..... 6615 K

OORLOGSSLACHTOFFERS

Aant. oorlogsslachtoffers, 16-7-45 6367 I

OORLOGSSCHADE EN WEDER-OPBOUW

Schade V. 1 prog. in Londen, 14-11-45 ..... 6552 F
Woningbouw - nieuwe steden, 28-4-46 ..... 6728 D

OPVOEDING

Priestley over het Duitsche kind 14-9-45 ..... 6436 E

STAATKUNDE

Algemeen

Afscheid Churchill, 26-7-45 .... 6376 A
Nieuwe Regeering, 26-7-45, ... 6376 B
Verklaring Attlee en Eden, 7-45 6377 A
Benoemingen kab. Attlee, 4-8-45 6384 G
Mil. element in Lagerhuis vertegenw., 27-7-45 ..... 6385 A
Actief politicus, Churchill weigert Kouseband, 30-7-45 ..... 6385 C
Kabinet volledig, inner council, 7-8-45 ..... 6392 I
Troonrede, program Labour regeering, 17-8-45 ..... 6402 G
Adviescomm. atoomenergie, 21-8-45 6403 C
Bevin over buitenl. politiek, 21-8-45 ..... 6412 A
Lawson over teruggave door Duitschl. geroofde goederen, 22-8-45 ..... 6412 C
Bk. v. Engl. onder Reg. beheer, 22-8-45 ..... 6412 D
Attlee en Churchill i.z. oph. leen- en pachtwet, 18-8-45 ..... 6419 C
Parl. pct. i.z. Indo-China en N.-O. Indië, 25-10-45 ..... 6485 A
Dalton, begrootingsrede min., 24-10-45, ... 6485 B
Attlee, med. Lagerhuis bezoek Truman; bespr. i. h. Lagerhuis over geheime Eng.-Am. overeenkomst, 30-10-45 6493
Attlee med. Lagerhuis over proefstation atoomenergie, 29-10-45 6494 B
Lagerhuis, Bevin over buitenl. politiek: rede Churchill over buitenl. pol., 7-11-45 ..... 6500 C
Lagerhuis, Eden over buitenl. pol., 23-11-45 ..... 6523 F
Bevin, voorstel v. e. wereldparlement, 23-11-45 ..... 6523 G
Bevin over Ned.-Indië, rede Lagerhuis, 23-11-45 ..... 6523 H
Lagerhuis, debat over Eng. fasc., 20-12-45 ..... 6569 E
Churchill krijgt Orde v. Verdienste, 2-1-46 ..... 6584 K
Bevins popul. gestegen, 7-3-46 .. 6648 A
Lagerhuis, Bevin over buitenlandsche politiek, 22-2-46 ..... 6639 H
Lagerhuislid te Batavia, 14-1-46 6590 G
Decentr. buitenl. politiek, 24-5-46 6752 M

Politieke partijen

Communisten steunen Labour, 31-7-45 ..... 6385 B
Churchill leider conservatieve oppositie, 30-7-45 ..... 6385 C
Laski over nationalisatie, 7-8-45 .. 6402 E
Laski over politiek t.o.v. Spanje en Griekenl., 11-8-45 ..... 6402 F
Churchill in oppositie, 17-8-45 .... 6402 G
Commonwealth partij ontbonden, 13-8-45 ..... 6403 B
Laski besch. Vat. i.z. Spanje, 27-9-45 ..... 6462 F
Rede Churchill, felle aanval op Labourpartij, 28-11-45 ..... 6532 K
Verkl. v. Sir Oswald Mosley, de voorm. Eng. fascistenleider, 3-12-45 ..... 6532 L
Hitlervereering, 10-12-45 ..... 6552 I
Toekomst der democratie, 17-3-46 6659
Labour party contra communn., 26-3-46 ..... 6672 D
Brief Lab. part. aan Sjahrir, 18-3-46 ..... 6671 A
Labour en Duitsche Soc. Dem., 10-4-46 ..... 6696 L
Afkeur. fusie Soc. en comm. in D., 9-5-46 ..... 6728 B
Bevin op labour congres, 13-6-46 .. 6768 A

Regeering

Bevin in Lagerhuis, 5-6-46 ..... 6760 B
Lagerhuisdebat over buitenl. pol., 6-6-46 ..... 6767 B
Noel Baker over Ind. politiek, 25-6-46 ..... 6783 I

Verkiezingen

Verkiezingen, 5-7-45 ..... 6352 D
Labouroverwinning bij verkiezingen, 26-7-45 6376
Reactie beurs op verkiezingen, 30-7-45 ..... 6385 D

VERKEER EN ENERGIE

Luchtvaart

Verbinding Australië, 15-5-45 ..... 6367 H
Radar, laatste kolom onderaan .. 6411 G
Nationalisatie burgerluchtvaart, 2-11-45 ..... 6494 A
Wereldsnelheidsrecord, 7-11-45 .... 6508 G
„Gloster Meteor" spoorloos verdwenen, 20-11-45 ..... 6516 C
K.L.M.-verb. met Ned., 10-3-46 .. 6652 A
Organ. burger luchtvaart, 20-4-46 6728 E
Nat. Eng. luchtmacht, 4-5-46 ..... 6744 M
Bouw nieuwe luchtvloot, 2-8-6-46 6760 C

Post, Telefoon, Telegrafie

Nationalisatie Tel. en Tel.dienst, 2-11-45 ..... 6494 A

Radio

Ned. dankt B.B.C., 25-5-46 ..... 6749 H

Scheepvaart

Verdachte scheepsbranden, 11-3-46 6655 E
Herstel dienst R'd.-Hull, 21-3-46 6668 F

VOEDSELVOORZIENING

Distributie

Drastische verlaging der rantsoenen, 2-2-46 ..... 6615 I
Min. Smith afgetr., 28-5-46 ..... 6752 L
Brood gerantsoeneerd, 28-6-46 .... 6783 L

F

FINLAND

BEVOLKING

Een millioen Finnen wil emigreeren, 11-4-45 ..... 6668 D

BUITENLAND

Algemeen

Herstelbet. aan Rusland, 2-1-46 .. 6585 C

Diplomatieke betrekkingen

Rusland herstelt dipl. betr., 8-45 6395 D
Herstel dipl. betrekk. met Ver. Staten, 30-8-45 ..... 6429 E
Dipl. vertegenw. naar Rusl., 14-9-45 6436 F

Verdragen met buitenland

Conf. Min. B. Z. Londen over vredesverdrag, 21-9-45 ..... 6445 D

HANDEL EN NIJVERHEID

Handelsbetrek. m. Nederland, 21-5-46 ..... 6743 B
Handelsverdr. m. Nederland, 3-6-46 6755 B
Steenkolen uit Duitschland, 25-6-46 6783 E

JUSTITIE

Staatslieden veroordeeld, 22-2-46 .. 6640 C

OORLOGSSCHADE EN VERGOEDING

Oorlogsschuld 1914-1918 afbetaald, 19-12-45 ..... 6569 H
Oorlogsverliezen, 17-1-46 ..... 6592 A
Herstelbetaling aan Rusl., 2-1-46 .. 6585 C

PERS

Beperking persvrijheid, 28-1-46 .... 6615 N

STAATKUNDE

Pres. Mannerheim afgetr., 5-3-46 .. 6655 F

VERKEER EN ENERGIE

Sterkte koopvaardijvloot, 30-1-46 .. 6616 A

FRANKRIJK

ALGEMEEN

Duits. natur. tijdens oorlog, 11-3-46 6784 A
Herdenking 18 Juni 1940, 18-6-46 .. 6784 A

ANNEXATIE

Roergebied en Rijnland, 1-4-46 .. 6681 D

ARBEID

Vakvereenigingen

C.G.T. eischt loonsverhooging, 7-6-46 ..... 6768 B
C.G.T. handh. eisch tot loonsverh., 26-6-46 ..... 6783 L

Stakingen

Artsenstak. in 18 depots, 25-5-46 .. 6753 B

BEVOLKING

Statistieken, 1-12-45 ..... 6561 D
Staatsb.schap. inw. overz. geb., 26-4-46 ..... 6721 C
Toelaten 2 millioen immigr., 6-4-46 6697 A

BUITENLAND

Algemeen

Overdracht „troupes spéciales" aan Syrië en den Libanon, 8-7-45 .. 6361 B
Engelsch Witboek tegen Laval, 1-8-45 ..... 6385 I
Laval uit Spanje gezet, 31-7-45 .. 6386 B
Bespr. de Gaulle-Truman, de Gaulle-Mackenzie King, 29-8-45 6422 C
Bezoek De Gaulle aan Brussel, 10-10-45 ..... 6469 C
De Gaulle wijst ann. af, Westersch blok, 13-10-45 ..... 6469 C
Fr. wenscht autonoom Rijnbekken, 17-10-45 ..... 6478 C
Bidault tegen centr. D'tsche reg., vóór „Westel. blok", 5-11-45 .... 6501 A
Fr. eisch tot schadevergoeding 5-12-45 ..... 6532 N
Polit. t.o.v. Saar- en Roergebied, 18-1-46 ..... 6592 B
Russ. critiek op Fr. socialisten, 5-2-46 ..... 6625 F
Blum in Am., 22-3-46 ..... 6672 F
Fransch voorst. i.z. Spaans. kwestie, 27-3-46 ..... 6674 C
Smokkel aand. Kon. Olie, 6-4-46 6689 E
de Gaulle bij overw.feest te Londen, 28-5-46 ..... 6753 A
Grensschend. v. Siam, 28-5-46 .... 6753 H
Graanleen. v. Nederland, 8-4-46 .. 6694 C
Groot Moefti ontsnapt, 13-6-46 .... 6770 B
Duur bez. v. Duitschl., 21-6-46 .... 6776 D

Diplomatieke betrekkingen

Oostenr. reg. erkend, 8-1-46 ..... 6586 B
Betrekk. met Spanje, 3-8-45 .... 6393 C
Betrekk. met Spanje, 19-1-46 .... 6600 I
Léon Blum, buitengew. amb., 29-1-46 ..... 6609 B
Jhr. mr. Tj. Starkenborgh amb. te Parijs, 4-2-46 ..... 6614 E
Fr. maatr. t.o. v. Spanje, 26-2-46 6649 K

Verdragen en overeenkomsten

Geen gentlem.-agreement Vichy-Engeland, 16-7-45 ..... 6367 K
Herstelbetalingen, 19-7-45 ..... 6368 C
Overeenkomst met China i.z. N.-Indo-China, 26-12-45 ..... 6576 F
Samenw. m. Italië in Europeesch verband, 10-11-45 ..... 6509 F
Fr.-Eng. overeenk. i.z. Syrië en de Libanon, 14-12-45 ..... 6591 B
Handelsverdr. m. Nederland, 10-4-46 ..... 6683 A

ECONOMIE (ALGEMEEN)

Debat i. z. herstelbetalingen, 19-7-45 ..... 6368 C
Fin. toestand en saneeringsplannen, 11-7-45 ..... 6385 K
Econ. wederopbouw, 13-9-45 .... 6452 C
Saargebied econom. eenheid met Frankr., 30-4-46 ..... 6727 H
Vier jarenpl. ijzer en staalprod.. 21-5-46 ..... 6744 N

GELD- EN BANKWEZEN

Door D'tschers gestolen aand. „Kon. Nikkijke" op Parijsche beurs, 21-11-45 ..... 6516 E
National. Banque de France, 3-12-45 6552 K
Devaluatie v d. franc, 26-12-45 .. 6570 B
Monetaire positie précair, 2-2-46 6616 B
Goudvoorraad raakt op, 16-4-46 .. 6697 B
Begrootingstek. en buitenl. cred., 25-3-46 ..... 6681 B
Am. credieten, 29-5-46 ..... 6753 E

HANDEL EN NIJVERHEID

Handelsverdr. m. Nederland, 10-4-46 ..... 6683 A
Scheepsbouwopdr. in Nederland, 8-4-46 ..... 6694 D
Confisc. couranten bedrijven, 17-4-46 ..... 6697 C
Vier jarenpl. ijzer en staalprod., 21-5-46 ..... 6744 N

JUSTITIE

Politieke delinquenten

Proces Pétain begonnen, 23-7-45 .. 6377
Laval getuige in proces-Pétain, 31-7-45 ..... 6386 B
Laval gearresteerd, 31-7-45 ..... 6386 B
Proces Pétain, Clemenceau en Herriot getuigen, 31-7-45 ..... 6386 D
Pétain veroordeeld, naar Portalet, 11-8-45 ..... 6420 B
Proces Laval, 5-10-45 ..... 6462 A
Proces Laval, geen nieuwe proces, 13-10-45 ..... 6469 A

Laval ter dood veroordeeld, 9-10-45 ... 6470 A
Laval, geëxecuteerd, 15-10-45 .... 6478 B
Pétain naar eiland d'Yeu overgebracht, 20-11-45 ... 6516 D
Moordenaar van Darlan gerehabiliteerd, 23-12-45 ... 6570 A
Polit. amnestie bepleit, 8-3-46 .... 6655 G
Fransche ex-terroristen in China opgehangen, 1-3-46 ... 6647 C
Petiot ter dood veroordeeld, 5-4-46 6697 D
Petiot terechtgesteld, 25-5-46 .... 6753 D
Groot Moefti ontsnapt, 12-6-46 .... 6770 B

KUNST
Paul Valéry overleden, 25-7-45 .. 6379 B
Prix Concourt v. Jean Bary, 11-12-45 ... 6561 E
Schrijver Maurois in opspraak, 19-1-46 ... 6608 I
Nieuwe led. Acad. Franc., 9-4-46 6706 A
Bekroningen der Acad. Franc., 26-6-46 ... 6788 E

MILITAIRE ZAKEN
Oorlogsverliezen, 4-8-45 ... 6393 B
Benoem. legerleiding 1-12-45 .... 6561 C
Mil. uitgaven gehalveerd, 12-2-46 6633 E
Ontruim. Libanon, 12-3-46 ... 6658 E
De Gaulle aan graf Clemenceau, 14-5-46 ... 6738 B
De Gaulle bij overw.feest te Londen, 28-5-46 ... 6753 A
Grenschend. v. Siam, 28-5-46 ... 6753 H
Duur bez. v. Duitschl., 11-6-46 .... 6776 D

Luchtmacht
Britsche steun, 31-5-46 ... 6752 H

OORLOGSSCHADE EN VERGOEDING
Debat herstelbetalingen, 19-7-45 .. 6368 C
Oorlogsverliezen, herstelbetalingen, 4-8-45 ... 6393 B
Oorlogsschade, 27-8-45 ... 6420 A
Herstelbetalingen, 30-8-45 ... 6420 C
Herstelbetal. Fr. schadeverg. eisch 5-12-45 ... 6532 N
Amer. vergoedt verlies „Normandië", 16-5-46 ... 6738 A

SPORT
Comm. onderz. houding Aljechin, 28-2-46 ... 6648 B

STAATKUNDE
Algemeen
Referendumplan terug verwezen, 19-7-45 ... 6368 B
Proces Pétain begonnen, 23-7-45 .. 6377
De Gaulle over verkiezingsplannen, 23-7-45 ... 6379 A
Referendumpl. verworpen, 30-7-45 6386 A
Nieuw referendumplan, 31-7-45 .. 6386 C
Data ref. en verkiezingen vastgesteld, 8-8-45 ... 6393 D
Tardieu overleden, 17-9-45 ... 6445 C
De Gaulle wijst annexatie af; Westersch blok, 13-10-45 ... 6469 C
Comm. voorst. nieuwe grondwet, 30-11-45 ... 6524 B
Twee-Kamerstelsel, 1-3-46 ... 6648 C
Onthullingen v. Churchill over rol van Darlan, 3-4-46 ... 6648
Int. politiek, 22-3-46 ... 6672 E
Viermogendheden conf., 25-4-46 .. 6706 D
Parijsche conf. verdaagd, 17-5-46 .. 6745 G
De Gaulle over Staatsinr. v. Fr., 16-6-46 ... 6777 A

Politieke partijen
Slotverg. Assemblée Consultative, 3-8-45 ... 6393 C
Verkiez. drie partijen - Overwinning v. De Gaulle, 22-10-45 6485 D
Overeenk. tusschen communisten en soc. i.z. reg. program; medewerking Repl. Volksbew. gevraagd, 7-11-45 ... 6501 C
Commun. voorstel nieuwe grondwet, 30-11-45 ... 6524 B
Congres Fr. socialisten, enz., 8-45 6419 G
Soc. treden uit „deleg. linksche groepen", 29-12-45 ... 6576 C
Verkiezingen en S.F.I.O., 3-4-46 .. 6681 C
Spaans. soc. wijzen comm. af, 25-5-46 ... 6753 C
Verliezen voor Comm. en Soc., winst M.R.P., 4-6-46 ... 6760 D
Programma der M.R.P., 13-6-46 .. 6768 C
Anti-commun. betooging, 18-6-46 6784 A

Regeering
Gouin Minister-president, 28-1-46 6609 A
Overwinning voor De Gaulle, 22-10-45 ... 6485 D
De constituante voor 't eerst bijeen, 7-11-45 ... 6501 B
Overeenst. tusschen comm. en soc. i.z. reg. program; medew. repl. volksbew. gevraagd, 7-11-45 6501 G
De Gaulle pres. voorl. reg., 14-11-45 ... 6503 J
Verklaring van De Gaulle, 14-11-45 6508 I
Nieuw kabinet De Gaulle, 22-11-45 6516 F
Reg.progr. d. Constituante goedgekeurd, 24-11-45 ... 6524 A
De Gaulle dreigt met aftreden, 2-1-46 ... 6576 D
De Gaulle afgetreden, 21-1-46 .... 6600 K
Twee-kamerstelsel, 1-3-46 ... 6648 C
Begrotingstekort, 25-3-46 ... 6681 B
Nieuwe constituante bijeen - Reg. Gouin neemt omtslag, 13-6-46 .. 6768 C
Auriol voorz. Ass. Const. Bidault hoofd der reg., 15-6-46 ... 6776 I
Samenst. kab. Bidault, 24-6-46 .. 6783 M

Verkiezingen
Bespr. over verkiezingen, 7-7-45 6353 A
De Gaulle over verkiez.plannen. 23-7-45 ... 6379 A
Datum verkiez. vastgesteld, 8-8-45 6393 D
Gemeenteraadsverkiez. in Algerije, 6-8-45 ... 6393 E
Uitslag depart. verkiez., 26-9-45 6452 D
Verkiez. drie partijen - overwin. van De Gaulle, 22-10-45 ... 6485 D
Uitslag verkiez. Ass. Constit., 4-6-46 6760 D

Wetgeving
Besprek. over nieuwe grondwet, 7-7-45 ... 6353 A
Volksstemming i.z. nieuwe president, 14-7-45 ... 6361 A
Commun. voorstel nieuwe grondwet, 30-11-45 ... 6524 B
Grondwet aangen. d. Constituante, 20-4-46 ... 6705 F
Grondwet bij ref. verworpen, 6-5-46 6729 B

VERKEER EN ENERGIE
Overz. koopvaardijvloot, 30-11-45 .. 6524 C
K.L.M.-verbind. m. Nederl, 10-3-46 6652 A
Reizen v. Ned. n. Frankrijk, 2-4-46 6676 G

Scheepvaart
Amer. vergoedt verlies Normandië, 16-5-46 ... 6738 A

VERZEKERING, LIJFRENTE EN PENSIOENEN
Min. v. Arbeid over sociale verzekering, 3-7-45 ... 6352 E
Nat. verzek. Mij., 14-5-46 ... 6745 A

VOEDSELVOORZIENING
Algemeen
Verzoek. a. Rusland v. graanlever., 27-2-46 ... 6640 D
Oogst 1945 zeer slecht, 11-3-46 .... 6655 H
Léon Blum buitengew. amb., mede voor verb. der voedselvoorziening, 29-1-46 ... 6609 B
Graanleen. v. Nederland, 8-4-46 .. 6694 C
Graanlev. v. Nederland, 21-5-46 .. 6745 B

Distributie
Broodkaart opnieuw ingevoerd, 28-12-42 ... 6576 B

ZUIVERING
Aljechins gedragingen onderzocht, 22-2-46 ... 6648 B
Confisc. courantenbedrijven, 17-4-46 6697 C

G

GRIEKENLAND

ALGEMEEN
Toenemende onrust, 13-7-45 ... 6359 B
Zakithynos: Griekenl. recht op Dodekanesus, 30-7-45 ... 6387 B
Br. hulp voor Econ. herstel 26-1-46 6616 C
Burgeroorlog - Eng. zouden react., steunen, 23-1-46 ... 6601 B

BUITENLAND
Spanning om Griekenl., 13-7-45 .. 6359 B
Grieksch-Turksche betrekkingen, 11-7-45 ... 6361 E
Telegrammen Attlee-Damaskinos, 8-8-45 ... 6393 A
Uitnoodiging Groote Mogendh. v. toezicht verkiezingen, 22-8-45 .. 6412 B
Adv. van Engel., V.S., Frankrijk, 20-9-45 ... 6446 A

Diplomatieke betrekkingen:
Grieksch-Turksche betrekkingen, 11-7-45 ... 6361 E
Russ. amb. in Gr. benoemd, 29-11-45 ... 6524 E

ECONOMIE (Algemeen)
Brit. hulp voor Econ. herstel, 26-1-46 ... 6616 C

JUSTITIE
Algemeen
Veiligheidsmaatr., 7-7-45 ... 6353 B
Amnestie, 12-12-45 ... 6561 F

STAATKUNDE
Regeering
Min. van B. Z. afgetreden, 23-7-45 6374 F
Onrust; Regeering afgetreden, 30-7-45 ... 6387 A
Nieuwe regeering, 24-11-45 ... 6524 D
10 Ministers afgetreden, 11-3-46 .... 6656 A
Plebec. koningschap, 11-5-46 ... 6753 F

Politieke partijen
Oproep EAM, 13-7-45 ... 6359 B
Arrestaties ELAS aanhangers, 13-7-45 ... 6359 B
Communistische critiek, 30-7-45 .. 6387 A
Leider Liberalen over Koning, 29-8-45 ... 6420 D
E.A.M. veroorz. ongeregeldh. 28-12-45 ... 6576 E
Burgeroorlog - Eng. bezettingstr., zouden react. beschermen, 23-1-46 6601 B
E.A.M. stelt eischen, 11-2-46 ... 6623 A

H

HONGARIJE

ALGEMEEN
Staat van Beleg afgekondigd, 12-11-45 ... 6509 A

BUITENLAND
Diplomatieke betrekkingen
Overeenk. diplom. betrekkingen met Ver. St., 1-10-45 ... 6462 G
Amerikaansch gezant, 6-12-45 .... 6554 F

Verdragen en overeenkomsten
Econ. pact met Rusland, 24-9-45 .. 6452 E
Engelsch protest tegen econ. pact met Rusland, 12-11-45 ... 6509 A
Hong.-Russ. handelsmij. ontbonden, 12-12-45 ... 6552 M
Rusland pacht vliegvelden, 11-3-46 6656 B

ECONOMIE (ALGEMEEN)
Econ. toestand, 29-11-45 ... 6524 H
Maatreg. op ec. gebied, 4-4-46 .... 6689 F

GEESTELIJK LEVEN
Progrom in dorp, 27-5-46 ... 6753 G

GELD- EN BANKWEZEN
Algemeen
Inflatie van de pengö, 3-5-46 ... 6721 E
Bankbilj. v. 1 milliard, 16-5-46 .. 6738 C
Hong. goud in Duitschl., 20-6-46 .. 6777 B
De inflatie, 20-6-46 ... 6784 B
Amer. credieten, 20-6-46 ... 6777 B

JUSTITIE
Imredy ter dood veroordeeld, 23-11-45 ... 6524 G
Bardossy terechtgesteld, 10-1-46 .. 6601 C

STAATKUNDE
Algemeen
Terugkeer graaf Karolyé, 7-5-46 .. 6729 C

Regeering
Reg. Tildy, samenst., 12-11-45 .... 6509 A
Zoltan Kodaly parl.lid, 20-11-45 .. 6524 F
Hooge Raad gekozen, 10-12-45 .... 6552 L
Republiek uitgeroepen, 3-2-46 .... 6616 D

Verkiezingen
Verk. gem. raad Boedap., 9-10-45 6470 B
Alg. verkiezingen, 4-11-45 ... 6509 A

I

IERLAND

BUITENLAND
Hulpverleening aan Ned. 26-10-45 6494 C
Wells voor toelat. tot UNO, 3-1-46 6594 K

INDO-CHINA (FR.)

Vervang. Britsche troep. door Fransche, 7-12-45 ... 6532 O
Fransch-Chin. overeenkomst i.z. Noord-Indo-China, 26-12-45 ... 6576 F
Fr. regeer. erkent Viet-Nam, 16-3-46 ... 6656 C

INTERNATIONAAL

ALGEMEEN
Ned. nota over schadevergoedingen, 18-8-45 ... 6399 D
Pauley over schadevergoedingen, 15-8-45 ... 6403 D

Verh. kl. naties-„big three"; Engelsche reactie Nederl. nota, 21-8-45 ..... 6413 A
Status van Tanger, 23-8-45 ..... 6420 E
Spaansch protest i. z. Tanger, 6-9-45 ..... 6429 B
Sp. troepen uit Tanger terug, 13-9-45 ..... 6433 C
Advies Engel., V.S., Frankrijk aan Griekenl., 20-9-45 ..... 6446 A
Laatste herdenkingsdag wapenstilstand 1918, 12-11-45 ..... 6509 C
Nobelprijzen v. Cordell Hull en Int. Roode Kruis, 13-11-45 ..... 6509 E
Herstelbetal. Fransche eisch 5-12-45 6532 N
Uitlever. v. d. D'schers geroofd goud aan geall. 16-12-45 ..... 6570 C
Recap. wereldgebeuren 1945, 31-12-45 6571
Persstemmen Conf. te Moskou, 23-12-45 ..... 6577 A
Dollarkoers op Eur. zw. markten, 1-1-46 ..... 6586 A
Kosten wereldoorlogen, 12-1-46 .. 6592 H
Hervorm. Duits. grondbez., 20-26-1-46 6595
U. N. Mandaatgebieden, 16-1-46 .. 6609 C
Emigr. en verpl. pers., 1-2-46 .... 6617 A
Liquidatie Volkenbond, 31-1-46 .. 6617 B
Aantal vermoorde Eur. Joden, 6-2-46 ..... 6617 C
Capac. waterkracht install., 23-2-46 ..... 6649 B
Duikbootverliezen v. d. As, 8-3-46 6656 E
Churchill. Samengaan Eng. sprekende volken. Critiek op Stalin Antw. v. Stalin, 5-3-46 ..... 6657 B
Herstel Rijnscheepvaart, 1-3-46 .. 6649 A
Bis. van Chichester (Eng.) over gedw. volksverhuizing, 4-3-46 .. 6647 F
Int. Persmuseum te Den Haag, 9-2-46 ..... 6621 L
Encycliek Quemadmodum, 5-1-46 6586 K
Testament van Hitler, 13-19-1-46 6587
De Iraansche kwestie, 14-3-46 6666
Churchill over Rusland, 16-3-46 .. 6672 C
Unra crit. op Russ. beleid in Oostenrijk, 26-3-46 ..... 6673 A
Spaansche kwestie v. Veiligh.-raad, 11-4-46 ..... 6690 C
Poolsche aankl. tegen reg. Franco, 18-4-46 ..... 6697 E
Elf millioen wezen in Europa, 23-4-46 ..... 6706 B
Vlootverliezen Duitschl. en Italië, 10-5-46 ..... 6729 D
Vraagstuk displaced persons, 1-6-46 6760 E

ARBEID

Intern. Christ. Vakverbond bijeen .... 6768 D

COMMISSIES

Ver. Volken einde zitting, 23-12-45 6570 E
Com. voor Carib. eilanden, 21-12-45 6578 A
Com. voor atoomenergie, 24-1-46 .. 6609 D
Com. voor 't Verre Oosten, 10-3-46 6658 A
Ver. voor int. rechtsorde, 8-1-46 6582 G
Geallieerde Raad hoogste gezag, 8-1-46 ..... 6585 B
Eng.-Am. com. bijeen, 9-1-46 ..... 6586 D
Pol. com. voor het Verre Oosten, 29-9-45 ..... 6462 B
Adv. Com. voor het Verre Oosten, 12-10-45 ..... 6470 D
Eerste bijeenk. adv. com. Ver. O., 30-10-45 ..... 6533 C
Dag. best. com. Verre Oosten, 3-46 6658 A

CONFERENTIES

Smuts over San Fr. conf., 7-7-45 6352 D
Potsdam conf. geopend, 17-7-45 .. 6368 D
Ec. conf. België, Frankrijk, Nederl., Luxemburg, 19-7-45 ..... 6368 E
Ver. Staten erkennen Bretton Woods, 20-7-45 ..... 6369 I
Potsdam conf. beëindigd, 3-8-45 .. 6387 C
Medisch congres Moskou over Longkanker, 30-7-45 ..... 6388 D
Ver. Staten erkennen handvest V.V., 28-7-45 ..... 6388 G
Communiqué Potsdam, I, 3-8-45 .. 6394
Morgenthau over Bretton Woods, 8-8-45 ..... 6395 F
Communiqué Potsdam, II, 8-45 .. 6403
Rusl. ratificeert handvest V.V., 8-45 ..... 6414 D
Zionistische wereldconf., 23-8-45 .. 6419 D
Goedk. Engelsche Lagerh. handvest V.V., 24-8-45 ..... 6419 F
Begin conf. Raad Min. B. Z. in Londen; Molotov over Rusl. t.o.v. Balkan; Comm. i.z. Ital. grens; status Triëst; Vredesverdrag met Finl. en Roemenië, 18-9-45 ..... 6445 D
Nederl. aanvaardt handvest V.V., 26-9-45 ..... 6448 C
Conf. minist. B. Z., verl. onbevr. conflict Molotof, 24-9-45 ..... 6453 A
Truman over conf. Londen, 26-9-45 6454 F
Comment. Conf. v. Londen, 3-10-45 6462 C
Wereldcongres van Vakver., 4-10-45 ..... 6462 D
Bevin over mislukte conf. Londen, 11-10-45 ..... 6470 C
„Observer" over misl. conf. Londen, 15-10-45 ..... 6478 E
Ned. deleg. conf. F.A.O. te Quebec, 17-10-45 ..... 6480 D
Ned. deleg. herstelbetalingsconf. te Parijs, 9-11-45 ..... 6504 G
Conf. herstelbet. te Parijs, 9-11-45 6509 B
Wereld-federatie d. democr. jeugd 13-11-45 ..... 6509 D
Deleg. Voorber. comm. Ver. Volken, 20-11-45 ..... 6513 F
Ned. Voorstel op de zitting der voorb. Comm. Ver. Volken, 29-11-45 ..... 6525 A
Maritieme-conf. te Kopenhagen, pensioenen v. Zeelieden, 28-11-45 6532 P
Herstelbet. conf.; Ned.-schadevergoedingseisch, 9-11-45 ..... 6533 A
Herstelbet. conf. drie voorst. aangenomen betr. D'tsche activa in het buitenland, 5-12-45 ..... 6533 B
Ned. voorstel o. d. zitt. der Voorb. Comm. d. Ver. Volk. verworpen, 8-12-45 ..... 6553 A
Verkl. Ned. delegatie wereld-jeugdconf., 12-12-45 ..... 6553 B
Statuut v. d. herstelbet. comm. vastgesteld, 10-12-45 ..... 6561 G
„Bretton Woods" verzekerd, 15-12-45 ..... 6561 H
Conf.-Molotov-Byrnes-Bevin te Moskou begonnen, 16-12-45 ..... 6561 I
Herstelbet. conf. Door D'tschers weggevoerde goud zal aan eigen. worden teruggeg., 17-12-45 ..... 6561 L
Herstelbet. conf. te Parijs, slotzitting; percentages vastgest.; perm. bureau opger. 22-12-45 .... 6570 D
Voorber. Comm. Ver. Volken, einde zitting, 23-12-45 ..... 6570 E
Conf. te Moskou - Slotcommuniqué, 28-12-45 ..... 6576 G
Ned. Del. bij Ver. Volken, 5-1-46 6582
Charter voor mijnwerkers, 18-1-46 6592 G
Uitv. overeenk. Bretton Woods, 29-1-46 ..... 6610 B
Geheim pact tuss. Big Three, 30-1-46 ..... 6616 E
Int. spoorwegcongres te Brussel, 3-2-46 ..... 6624 B
Atlantic Shipping Conference, 6-2-46 ..... 6625 C
West Ind. Conf. geopend, 22-2-46 .. 6634 B
Herstelbet. Ned. gedelegeerde te Brussel, 27-2-46 ..... 6649 C
Fr. voorstel Conf. van vier, 5-3-46 6656 D
West-Ind. conf. geëindigd, 14-3-46 6657 A
Voedselconf. te Londen 4-4-46 .... 6681 F
Wereldvoedselconf., 6-4-46 ..... 6690 A
Viermogendhedenconf. te Parijs 25-4-46 ..... 6706 D
Wereldomroep conf., 30-4-46 ..... 6721 G
Socialisten int. bijeenkomst 20-5-46 — ..... 6745 C
Parijs conf. verdaagd 17-5-46 ..... 6745 G
Voedselconf. 23-5-46 ..... 6746 A
Voedselconf. beëindigd 29-5-46 .... 6753 I
Molotov op Parijs. conf. 27-5-46 .... 6753 K
Steenkoolconf. te Parijs 24-5-46 .... 6753 L

ECONOMIE (ALGEMEEN)

Ec. Conf. België, Frankrijk, Nederland, Luxemburg, 19-7-45 ..... 6368 E
V.S. erkenn. Br. Woods, 20-7-45 .. 6369 I
Morgenthau ov. Br. Woods, 8-8-45 6395 F
Kolenvoorz. Europa, 5-9-45 ..... 6436 G
Nederl.-België-Luxemburg; mon. overeenk., 9-45 ..... 6448 D
Scheepvaartpool opheffing, 13-10-45 6478 D
Overzicht groothandelsprijzen, 27-10-45 ..... 6525 B
Wetsontwerp i. z. Bretton Woods in Ned. aang., 13-12-45 ..... 6557 A
Plan voor Intern. handelsorg. 27-12-45 ..... 6593 A
Wereldtekort voedsel, 13-2-46 .... 6625 A
Voedselpos. graan- en rijstprod. 13-2-46 ..... 6625 B
Ver.St. bankiers der wereld 6626
Ned. Walvischvaart mij. opgericht 2-3-46 ..... 6644 B
Herstel Rijnscheepvaart 1-3-46 .... 6649 A
Min. Mansholt over wereld voedselpos. 23-3-46 ..... 6668 C
Voedseldistrib. over hele wereld 26-3-46 ..... 6673 A
Tarwemarkt ..... 6673 B
Raming wereldroggeprod. ..... 6673 C
Wereld varkensstapel ..... 6673 D
Engel. en Am. oliemijen in 't Midden Oosten 29-3-46 ..... 6674 C
Tolunie Ned. Belg. Iux., 20-4-46 .. 6701 B
Samenwerk. v. d. tolunie 10-5-46 .. 6738 G

GEESTELIJK LEVEN

Russ. orth. in U.S. en Canada contra Patriarch Moskou, 20-4-46 .. 6722 A
Nieuwe chef Leger d. Heils 10-5-46 6738 G

HERSTELBETALINGEN EN WEDEROPBOUW

Engelsman Lord Keynes gouv. Int. Bk. Herstel en Wederopbouw 20-2-46 ..... 6633 D
Ned. nota over schadevergoeding, 18-8-45 ..... 6399 D
Pauley over schadeverg. 15-8-45 .. 6403 D
Fransche eischen i. z. herstelbet. 5-12-45 ..... 6532 N
Statuut comm. herstelbet. vastgesteld, 10-12-45 ..... 6561 G
Door Duitsl. geroofd goud terug naar eigenaars, 17-12-45 ..... 6561 L
Slotzitting conf. te Parijs Perc. vastgesteld Perm.bur. opger. 22-12-45 ..... 6570 D
Finsche herstelbet. aan Rusland, 3-1-46 ..... 6585 C
Lord Keyns gouv. Int. bank voor Herstel en Wederopbouw 20-2-46 6633 D
Herstelbet.bureau te Brussel 26-2-46 — ..... 6640 E
Herstel Rijn scheepvaart, 1-3-46 .. 6694 A
Duitsche herstelbet. in Am. zône opgeschort, 28-5-46 ..... 6752 E
Duitsche herstelbetaling 30-4-46 .... 6761 A

JUSTITIE

Algemeen

Berechting oorlogsmisdadigers 9-8-45 ..... 6393 G
Eerste lijst oorlogsmidadigers 30-8-45 ..... 6393 G
Ned. openb. aankl. bij Int. Mil. Trib. 24-9-45 ..... 6449 D
Rechters int. Hof. van Justitie 7-2-46 ..... 6617 D
Motie Uruguay. Geen doodstraf tegen oorlogsmisdadigers 7-2-46 .... 6618 B
Proc. Neugamme te Hamburg begonnen 19-3-46 ..... 6672 G
Acte v. beschuldig. proces Neurenberg, 19-10-45 ..... 6485 F
Neurenberg, Ley, dr. R., pleegt zelfm., 25-10-45 ..... 6493 D
Neurenberg, Bormann nog voortvluchtig, 25-10-45 ..... 6493 D
Proces geopend, Hindenburgs Pol. testam. werd vervalst, 20-11-45 .. 6517
Neurenberg, Hess, R. simuleerde geheugenverl., 1-12-45 ..... 6523 C
Voorbereiding, acte van beschuldiging, 20-11-45 6563
Seyss-Inquart, 15-1-46 ..... 6593 B
Seyss Inquart over N.S.B., verraad en Mussert, Ned. aan Oostfr. 29-12-45 ..... 6573 A
Seyss-Inquart vraagt Ned. getuigen, 15-1-46 ..... 6593 B
Aankl. van West-Europa, 18-1-46 .. 6593 C
Plundering v. Ned., 22-1-46 ..... 6616 F
Russ. aanklacht, 9-2-46 ..... 6624 A
Gen. v. Paulus getuige, 9-2-46 ..... 6624 A
Massamoord bosch van Katyn, 9-2-46 ..... 6624 A
Goering en Ned. aan 't Oostfront, 21-2-46 ..... 6634 A
Acte van schuld tegen Jap. oorlogsmisdadigers, 30-4-46 ..... 6721 K
Int. Crim. oorl.bureau opgericht, 26-3-46 ..... 6678 B
Jackson n. Nederland, 17-5-46 .... 6742 C
Uitlevering de Grelle in V. R., 6-5-46 ..... 6727 E
Proc. Neurenberg: Verhoor en verdediging, ... 6769
Proc. Neurenberg, verhoor Seyss Inquart, ... 6785

MILITAIRE ZAKEN

Duitbootverliezen van de as, 8-3-46 ..... 6656 E

NOBELPRIJZEN

Cordell Hull voor den vrede 1945, 13-10-45 ..... 6509 E
Ontstaan en stichting Nobelprijzen, 13-10-45 ..... 6509 E
Voor Int. Roode Kruis, 13-11-45 .. 6509 E
Voor ontdekker Penicilline, 26-10-45 6485 C

ORGANISATIES

Algemeen

Unrra: progr. rede Lehmann, 3-7-45 ..... 6353 E
Ontbind. Schaeff, 14-7-45 ..... 6361 C
Int. org. der opvoeding, 8-8-45 .. 6393 F
Int. gerechtsh. oorlogsmisd. 9-8-45 6393 G
Int. Chr. Vakverbond herleeft, 20-8-45 ..... 6412 E
Opr. int. verb. van Vakver., 4-10-45 6462 D
Opheff. Scheepv. Pool, 13-10-45 .. 6478 D
Oud-int. vakverb. opgeh., 16-12-45 6561 K
Unrra: Lehmann afgetr. als dir., 13-3-46 ..... 6666 C
Ned. ver. voor int. rechtsorde opgericht, 8-1-46 ..... 6532 G
Plan voor int. hand.org., 13/19-1-46 ..... 6593 A
Uitvoer. Bretton Woods, 29-1-46 6610 B
Liquidatie Volkenbond, 31-1-46 .. 6617 B
Vergad. int. spoorwegcongres, 3-2-46 ..... 6624 B
Unnra: La Guardia dir., 13-3-46 6666 C
Unnra: Verg. in Atlantic City, 26-3-46 ..... 6673 A
Diamant-industrie, 4-4-46 ..... 6682 B
Het industrieele programma der UNNRA, 29-6-46 ..... 6788 F

Ver. Volken

Prof. Eysinga n.a.v. Handvest Ver. Volken, 22-8-45 ..... 6413 B
Oostenrijk wil lid worden Vereenigde Volkeren, 26-9-45 ..... 6454 B
Handv. Ver. Volk. van kracht, 25-10-45 ..... 6485 E
Organisatie der Vereenigde Volk., Overzicht, 4-11-45 6495
Zetel. d. Ver. Volken in Amerika? 18-12-45 ..... 6561 M
Br. deleg. Alg. Verg. Vereen. Volken, 20-12-45 ..... 6576 A
Eerste Alg. Verg. der U.N.O., 10-1-46 ..... 6585 D
Rede Min. Schermerhorn voor de U.N.O., 11-1-46 ..... 6592 C
Norman Makim voorz. Veiligh.-raad, 17-1-46 ..... 6592 D
U.N.O. Veiligh.raad en versch.-comm., 11-1-46 ..... 6592 E
Wereldfed. Vakv. toelating tot U.N.O., 16-1-46 ..... 6592 F
Toel. Zwed., Zwits., Eire, Port. tot U.N.O., 3-1-46 ..... 6594 K
U.N.O. - Salaris secr.-generaal, 22-1-46 ..... 6601 E
Wyshinski hoofd Russ. delegatie U.N.O., 22-1-46 ..... 6601 F
Perz., Indon., Grieksche kwestie voor Veiligheidsraad, 18-1-46 .. 6601 G
Opricht. Com. v. Atoomenergie aangenomen, 24-1-46 ..... 6609 D
Veiligh.raad Perz., Indon., Griekenland, 26-1-46 ..... 6609 E
Veiligh.raad Iran-Russ. overleg, 29-1-46 ..... 6610 A
Comm. mil. staf U.N.O. bijeen, 4-2-46 ..... 6617 E
V.V. - Trygve Lie secr.-gen., 2-2-46 ..... 6617 F
Grieksche kw. in Veiligheidsraad, 2-2-46 ..... 6617 G
Syrië, Libanon eischen terugtr. Br. en Fr. troepen, 5-2-46 ..... 6618 A
Uruguay protest. tegen doodstr. oorlogsmisd., 7-2-46 ..... 6618 B
Perm. zetel U.N.O. in Amerika, 12-2-46 ..... 6624 C
Vrouwelijke gedeleg. U.N.O., 13-2-46 ..... 6624 D
Spaak voorzitter U.N.O., 6-2-46 .. 6624 E
Slotverg. Vereen. Volken in Londen, 15-2-46 ..... 6633 F
5-2-46 ..... 6633 G
Levant-kwestie in Veiligh.raad 15-2-46 ..... 6633 G
Adj. secr.-gen. Vereen. Volken, 7-2-46 ..... 6633 H
Ind. kwestie in Veiligheidsraad, 8-2-46 ..... 6640 F
Iraansche kwestie - Verkl. Bevin, 14-3-46 ..... 6666 B
Protest bij Veiligheidsraad, 14-3-46 ..... 6666 B
Iraansche kwestie in Veiligh.-raad - Russen verlaten verg. Veiligh.raad, 28-3-46 ..... 6672 H
Stalin over Ver. Naties, 23-3-46 .. 6674 D
Spaansche kwestie niet in Veil.-raad, 27-3-46 ..... 6674 E
Spaansche kwestie, 11-4-46 ..... 6690 C
Spanje in veiligh.raad, 30-4-46 .. 6721 F
Siam klaagt over grensschend., 28-5-46 ..... 6753 H
Betaling contributie, 2-4-46 ..... 6681 E
Iraansche kwestie, 4-4-46 ..... 6682 A
Zetel U.N.O. Long Island, 11-4-46 6690 B
Iraansche kwestie op agenda, 24-4-46 ..... 6706 C
Aanhouden Ir. kwestie, 9-5-46 .... 6729 F
Lidmaatsch. Veil.raad, 18-5-46 .. 6745 E
Iraansche kw. in Veiligh.r., 23-5-46 6745 F
Gromyko perman. vert. Veiligheidsraad, 12-4-46 ..... 6698 G
Stettinius neemt ontslag, 31-5-46 6754 I
Uitlev. Degrelle in Veiligheidsraad, 6-5-46 ..... 6727 E
Vergadering Vluchtelingencommissie, 1-6-46 ..... 6760 E
Rapport i.z. Spanje in Veiligh.-raad, 2-6-46 ..... 6761 B
Austin volgt Stettinius op in V.R., 6-6-46 ..... 6768 E
Contrôle op atoomenergie, 15/18-6-46 ..... 6777 D
Spaansche kw. in V.R., 20-6-46 .. 6778 A
Russ. veto in Spaansche kwestie, 27-6-46 ..... 6784 E

VERKEER EN ENERGIE

Algemeen

Capac. waterkracht install., 23-2-46 6649 B
2-46 ..... 6649 B
K.L.M. verbindingen, 3-46 ..... 6652 A
Russ.-Hong. luchtv.mij., 11-3-46 6656 B
K.L.M. naar Oslo, 18-3-46 ..... 6660 A

Scheepvaart

Opheff. int. scheepv. pool., 13-10-45 6462 D
Wereldkoopvaardijvloot, 21-1-46 .. 6601 D
Verdeeling Duitsche Koopvaardijvloot, 8-3-46 ..... 6656 F
Atlantic ship conf. te Londen, 13-2-46 ..... 6625 C
Herstel Rijnscheepv., 1-3-46 ..... 6649 A
Frankrijk en opheff. uit scheepvaartpool, 7-3-46 ..... 6655 K
Dienst Ned.-Hull hervat, 21-3-46 .. 6668 F
Rott. Lloyd herv. dienst op Indië, 27-3-46 ..... 6668 G
Verdeeling Duitsche koopvaardijvloot, 30-6-46 ..... 6761 A
Winst en verlies geallieerde vloten, 30-6-46 ..... 6761 A
Int. scheepv.congres te A'dam, 27-6-46 ..... 6784 D

Spoorwegen

Spoorwegcongres te Brussel, 3-2-46 6624 B

VOEDSELVOORZIENING

Voedselconferentie te Londen, 4-4-46 ..... 6681 F
Wereldvoedsel confer., 6-4-46 .... 6690 A
Voedselschaarste, 21-5-46 ..... 6745 D
Voedselconf., 23-5-46 ..... 6746 A
Voedselconf. beëindigd, 29-5-46 .. 6753 I

IRAN

ALGEMEEN

Britsche en Sovjettroepen in Iran, 20-7-45 ..... 6379 C
Vertrek Am. troepen, 29-8-45 .... 6428 F
Am. voorstel i. z. ontruiming van Iran, 27-11-45 ..... 6525 D
Britsche nota aan Rusland, 27-11-45 6525 D
Neg. Russ. antwoord op Iraansche nota, 29-11-45 ..... 6525 F
Russ. antw. op verzoek v. Teheran 3-12-45 ..... 6533 D
Nieuwe Iraansche nota aan Rusland; evac. der geall. troepen gevr., 3-12-45 ..... 6533 D
Russ. antw. op de Britsche nota 3-12-45 ..... 6533 D
Russen verwerpen voorstel van vertr. geall. troepen per 1 Jan. 4-12-45 ..... 6533 E
Teheran protesteert, 17-12-45 .... 6561 N
Sovjet-Russ. olieboringen in Iran z. toest. Ir. reg., 8-12-45 ..... 6562 A
Geschil met Rusland, 20-2-46 .... 6634 C
Iraansche kwestie voor V.R., 4-4-46 ..... 6682 A
Kwestie op agenda U.N.O., 24-4-46 6706 C
Aanhouden der kwestie d. U.N.O., 9-5-46 ..... 6729 F
Kwestie in Veil.raad, 23-5-46 .... 6745 F
Verhouding Teheran-Arbeidsjan, 23-4-46 ..... 6706 E
Verklaring Soetanek, 31-5-46 .... 6754 A
Accoord met Moskou, 5-4-46 ..... 6682 C

ECONOMIE

Brits standp. i.z. Russ. olieconc., 18-4-46 ..... 6696 M

MILITAIRE ZAKEN

Iran en Azerbeidsj. slaags, 20-5-46 6746 B

STAATKUNDE

Separistische beweging door dem. partij begonnen, 20-11-45 ..... 6518 A
Nat. congres v. Azerbeidsjan eischt autonomie, 20-11-45 ..... 6525 E
„Republiek Azerbeidsjan" uitgeroepen; Russische persstemmen, 17-12-45 ..... 6561 N
Min. v. binnenl. Zaken afgetreden, 21-12-45 ..... 6570 F
Capitulatie v. Tebris; comm. gearresteerd, 21-12-45 ..... 6570 F
Nieuwe regeer., 8-3-46 ..... 6658 B
Reg. Hakimi afgetr., 22-1-46 ..... 6601 H
Nieuwe min.-pres., 28-1-46 ..... 6618 C
Iraansch-Russ. bespr. mislukt, 8-3-46 ..... 6658 C
Protest bij Veiligheidsraad, 14-3-46 6666 B
De kwestie in Veil.raad - Russ. eischen a. Iran, 28-3-46 ..... 6672 H
Separ. bew. der Koerden, 21-3-46 6674 A

ITALIE

ALGEMEEN

Gravin Ciano geïnterneerd, 1-9-45 6428 G
Stoff. overschot v. Mussolini geroofd, 24-4-46 ..... 6706 F
Italië wordt republiek, 5-6-46 .... 6761 C
Onrust na het referendum, 10-6-46 6770 A
Italië officieel Republiek - Umberto in Portugal, 19-6-46 ..... 6778 B
Amnestie voor pol. gevangenen, 22-6-46 ..... 6786 A

BUITENLAND

Oorlogsverklaring aan Japan 15-7-45 ..... 6368 F
Triëst. politiek t.o.v., 17-7-45 ..... 6369 E
Briefwiss. Gasperi-Byrnes over toek. grenzen, 8-11-45 ..... 6501 E
Samenwerk. m. Frankrijk in Europ. verband, 10-11-45 ..... 6509 F
Aanspr. op Erythrea en Somaliland, 9-3-46 ..... 6654 C
Smuts over voorm. Ital. kol., 20-6-46 ..... 6778 L

GELD- EN BANKWEZEN

Ver. St. leenen 60 millioen dollar, 12-2-46 ..... 6634 D
Protest tegen conf.gelden in Nederland, 26-3-47 ..... 6669 E

JUSTITIE

Gravin Ciano gearresteerd, 1-9-45 6428 G
Scorza, vroeg. Secr. fac. partij gearrest., 17-12-45 ..... 6562 B
Edda Ciano verbannen naar Liparische eiland, 20-12-45 ..... 6593 D
Amnestie voor pol. gevangenen, 22-6-46 ..... 6786 A

HANDEL EN NIJVERHEID

Steenkolen uit Duitsland, 25-6-46 6783 E

MILITAIRE ZAKEN

Algemeen

Oorlogsverklaring aan Japan, 15-7-45 ..... 6368 F
Wapenstilstandsvoorw. gepubl.; Italië niet in staat tot herstelbet. 6-11-45 ..... 6501 D
Britsche bases in Italië, 24-6-46 .. 6786 B

Vloot

Geen overdracht schepen aan Rusland, 25-7-45 ..... 6387 D
Vlootverliezen, 10-5-46 ..... 6729 D

STAATKUNDE

Siciliaansche separatisten, 18-7-45 6368 G
Regeering Parri afgetreden, 26-11-45 ..... 6525 C
Nieuw kabinet gevormd, 10-12-45 6553 C
Katholieken voor republiek, 29-4-46 ..... 6721 H
Troonsafstand Vict. Emanuel, 10-5-46 ..... 6738 D
Italië wordt republiek, 5-6-46 .... 6761 C
Gasperi tijd. staatshoofd, 10-6-46 .. 6770 A

Politieke partijen

Social. congr. te Florence, 18-4-46 6693 B

Verkiezingen

De parlementsverk.. 5-6-46 ..... 6761 C
Definitieve uitslagen, 18-6-46 ..... 6778 C

Volksvertegenwoordiging

Stand parlementsverk., 5-6-46 .... 6761 C

J

JAPAN

ALGEMEEN

Onrust, 20-8-45 ..... 6406 F
Zelfmoordpoging Tojo, 14-9-45 .. 6438 G

Behandeling van Japan, 25-11-45 .. 6519
Prins Konoge pleegt zelfmoord, 17-12-45 ..... 6562 C

BEVOLKING
Verbroederingsverbod, 22-8-45 .. 6414 K

BUITENLAND
Algemeen
Italiaansche oorlogsverklaring, 15-7-45 ..... 6368 F
Russ. oorl.verkl., 9-8-45 ..... 6395 A
Japansche vredesaanbod, 9-8-45 .. 6395 B
Dipl. betrekkingen
Dipl. betrekk. met buitenland verbroken, 17-12-45 ..... 6562 C

ECONOMIE
Behandeling van Japan, 25-11-456519
Japan uitgeschakeld als exportland, 14-3-46 ..... 6658 D
MacArthur bep. afschaf. grootgrondbezit, 17-12-45 ..... 6562 C

HANDEL EN NIJVERHEID
Desindustr. door de geallieerd., 23-1-45 ..... 6525 G
Japan uitgesch. als exportland, 14-3-46 ..... 6658 D

JUSTITIE
Keizer als oorlogsmisdaiger, 20-7-45 ..... 6366 C
Arrestaties, 14-9-45 ..... 6438 G
Proces tegen 300 oorlogsmisd. begonnen, 17-12-45 ..... 6562 C
Keizer geen oorlogsmisdadiger, 19-12-45 ..... 6570 G
Yahasmita ter dood veroordeeld, 5-2-46 ..... 6625 D
Yamashito geëxectueerd, 22-2-46 6634 E
Ned. Mr Röling lid int. Hof ter ber. Jap. oorlogsmisd., 1-2-46 .. 6612 G
Mr. Borgerhof Mulder bij het Int. Tribunaal te Tokio, 28-2-46 6645 E
Jap. oorlogsmisd. op Java, 21-12-45 6575 D
Oorlogsmisdadigers acte v. beschuld., 30-4-46 ..... 6721 K
Moord op guerillastrijders, 27-6-46 6786 C

KUNST
Samoerai Zwaard aan Kon. George (Eng.) geschonken, 28-2-46 ..... 6647 E

MILITAIRE ZAKEN
Algemeen
Ital. oorlogsverklaring, 15-7-45 .. 6363 F
Russische oorlogsverkl., 9-8-45 .. 6395 A
Wat Japan verliest, 18-8-45 ..... 6406 E
Oorlogsverliezen. 23-8-45 ..... 6414 L
Russen trekken terug uit Mandsjoerije, 29-9-45 ..... 6462 E
Slag in Javazee. 23-2-46 6635
Ned. mil. in Jap. krijgsgevangenschap, 27-2-46 ..... 6644 A
Chineesche oorlogsbuit. 11-3-46 6665 A
Ind. volksleger mag Japs ontwapenen, 24-12-45 ..... 6575 C
Sterkte Jap. oorlogsvloot en vergelijking met de Am. oorlogsvloot, 14-1-46 ..... 6610 D
Complot tegen M. Arthur, 30-4-46 6721 I
M. Arthur keurt parlement goed, 21-5-46 ..... 6746 C
Narcotica als strijdmiddel tegen China ..... 6767 A
Capitulatie
Geallieerde oproep tot overgave, 26-7-45 6380
Afwijzing Potsdam ultimatum, 29-7-45 6396
Capitulatie; Rede Hirohito, 14-8-45 6405 E
Japansche vertegenw. naar Manilla, 20-8-45 ..... 6406 D
Staking vijandelijkheden in Mandsjoerije, N.-Guinea, Java, 8-45 ..... 6406 E
Hirohito over oorz. nederlaag, 5-9-45 ..... 6430 C
Nederl. bij overgave vertegenwoordigd, 20-8-45 ..... 6414 H
Einde bespreking Manilla; onderteekenaars acte v. overgave, 22-8-45 ..... 6414 I
Bezetting Japan, overgave en ontwapening, Sabang ontruimd, 1-9-45 ..... 6422 D
Overgave geteekend, 3-9-45 ..... 6430 A
Jap. overgave op Bali, 11-3-46 .. 6653 C
26.000 Japs vrij op midden-Java, 23-3-46 ..... 6670 C

OORLOGSSCHADE
Oorlogsverliezen, 23-8-45 ..... 6414 L
Verliezen vloot, 22-8-45 ..... 6414 M
Verwoesting Hirosjima, 5-9-45 .... 6430 B
Toekomst Japan, 22-9-45 ..... 6453 C
Aant. slachtoffers atoombom 4-12-45 ..... 6533 F
Vloot
Verliezen vloot, 22-8-45 ..... 6414 M
N.O.I. eischt schadevergoeding, 30-3-46 ..... 6679 D

ONDERWIJS
Jap. scholen in Argentinië gesloten, 20-5-46 ..... 6744 C

STAATKUNDE
Algemeen
Nieuw kabinet gevormd, 10-8-45 .. 6406 B
Regeeringsverklaring, 18-8-45 .... 6406 G
Totalitaire partij ontbonden, 19-8-45 6414 G
Rijksdagzitting, rede: Hirohito en Higasjikoeni, 5-9-45 ..... 6430 C
Vijf ministers afgetreden, 12-1-46 .. 6593 E
Bestuur
Parlements verkiezingen, 15-4-46 6698 C
Complot tegen Mac Arthur, 30-4-46 6721 I
Kab. Sjidehara afgetred., 7-5-46 .. 6729 G
Nieuw kab. goedkeur. Mac Arthur, 21-5-46 ..... 6746 C
Geallieerde politiek
Verbroederingsverbod, 22-8-45 .... 6414 K
V. S. en Rusland over bez. maatr. 14-9-45 ..... 6438 E
Amer. bezet. pol. verklar. Wilson. Nieuwe instructies voor Mac Arthur, 25-9-45 ..... 6453 B
Mac Arthur wijst contrôle af, 13-10-45 ..... 6470 E
Behoud v. Japan, 25-11-45 6519
Desindustrialisatie door geallieerden, 23-11-45 ..... 6525 G
Amer. soldaten vernietigen cyclotrons (atoom-onderzoek), 4-12-45 6533 G
Mac Arthur schaft groot-grondbezit en thintoïsme af; verbr. dipl. betr. m. buitenland, 17-12-45 .... 6562 C
Mac Arthur handhaaft den Keizer, Hirohito geen oorl.misdadiger, 19-12-45 ..... 6570 G
Hirosjima, Brit. bez. zone, 26-2-46 6649 D

VOEDSELVOORZIENING
Algemeen
Mac Arthur bep. afschaffing groot grondbezit, 17-12-45 ..... 6562 C

JOEGO-SLAVIE

BUITENLAND
Verhouding tot Griekenland, 13-7-45 6359 B
Politiek t.o.v. Triëst, 17-7-45 .... 6369 E
Moeilijkh. met Griekenl., nota aan „Big Four", 4-9-45 ..... 6425 I

GODSDIENST
Katholieken t.o.v. Tito, 17-7-45 6368 H
Verdragen met Polen en Tsjecho-Slowakije, 9-5-46 ..... 6738 E
Wapenlev. verdrag met Rusland, 11-6-46 ..... 6778 D

JUSTITIE
Proces tegen leden Nat. Comité, 1-8-45 ..... 6387 F
Amnestie, 8-8-45 ..... 6393 H
Arrestatie Mihailowitsj, 5-4-46 .... 6698 D
Brits-Am. getuigenis over Mih., 23-5-46 ..... 6746 D

MILITAIRE ZAKEN
Gedeeltelijke demobilisatie, 19-7-45 6368 I
Gen. Mihailowitsj gearrest., 26-3-46 ..... 6674 B
Wapenlev. v. Rusland, 11-6-46 .... 6778 D

OORLOGSSCHADE EN VERGOEDING
Oorlogsschade, 7-12-45 ..... 6594 A

STAATKUNDE
Algemeen
Katholieken t.o.v. Tito, 17-7-45 .. 6368 H
Tito contra monarchie, 8-8-45 .... 6393 H
Wet op socialisatie land, 23-8-45 .. 6413 C
Tito candid. Volksfront, 12-9-45 .. 6437 A
Uitroeping republiek, 29-11-45 .... 6525 H
Mihailowitz spoort tot opstand aan 29-11-45 ..... 6525 H
Verkl. Koning Peter II, 30-11-45 .. 6533 H
Van koninkrijk tot republiek, overzicht, 30-11-45 ..... 6534 A
Presidium gekozen, 7-12-45 ..... 6553 D
Verkiezingen
Voorber. verkiez., 29-7-45 ..... 6387 E
Datum verkiez., 3-9-45 ..... 6428 H
Uitsl. verkiez., 13-11-45 ..... 6510 A
Russ. en Amer. bez. politiek, 2-8-6-46 ..... 6761 D

LIBANON

Ontruiming door Br. en Fr. troepen, 12-3-46 ..... 6658 E

LUXEMBURG

ALGEMEEN
Voorm. Gauleiter pleegt zelfmoord, 21-12-45 ..... 6578 B

ECONOMIE (ALGEMEEN)
Handelsv. m. Ned. glaslev., 9-11-45 6504 H
Econ. toestand, 10-12-45 ..... 6553 E
Tolunie met België en Ned., 20-4-46 6701 B
Samenwerk. i. d. tolunie, 10-5-46 6729 E

HANDEL EN NIJVERHEID
Algemeen
Dr. Kortenhorst in Ned. K. v. K. te Brussel voor samenwerk. m. Nederl. en België, 15-4-46 ..... 6704 G

SPORT
Voetbal: Ned. wint van Lux. 6—2, 10-3-46 ..... 6652 E

STAATKUNDE
Verkiezingen:
Uitslag, 27-10-45 ..... 6501 F

N

NABIJE OOSTEN

Bijeenkomst Arab. staatshoofden, 31-5-46 ..... 6761 E
Groot-Moefti uit Frankrijk ontsnapt, 13-6-46 ..... 6770 B
de Moefti in Cairo, 20-6-46 ..... 6786 D

NEDERLAND

ALGEMEEN
5 Mei nationale feestdag, 10-8-45 6398 E
Opheffing Am. recreation centers, 30-8-45 ..... 6418 G
Montgomery in A'dam, 1-9-45 .... 6423 B
Civil Affairs verdwenen, 4-9-45 .. 6423 C
Herdenkingsmanifestatie A'dam, 1-9-45 ..... 6425 H
„Oog en Oor" A'dam, 4-10-45 .... 6465 C
Eisenhower, gen., in Ned., 6-10-45 6465 E
Ned. kinderen n. h. buitenland, 20-10-45 ..... 6482 A
Artsen protesteeren i. z. vervoermidd., 2-11-45 ..... 6496 F
Haarlem bestaat 700 jaar, 23-11-45 6522 D
Gouden med. v. A'dam v. gen. Eisenhower, 5-12-45 ..... 6529 B
Nation. Welvaartsplan, reg. nota 11-12-45 6544
Afbeeld. gouden med., 12-12-45 .... 6554 D
Schiermonnikoog Ned. bezit, 27-12-45 ..... 6573 D
Min. Lieftinck tegen loterijspel, 7-1-46 ..... 6581 D
Deleg. Alg. Verg. Ver. Volken, 5-1-46 ..... 6582 E
Cultur. contact met V.S. en Engl., 7-1-46 ..... 6582 H
Opinie Oorlog of vrede, 19-12-45 .. 6583 A
Landelijk Com. voor Rechtszekerheid, 14-1-46 ..... 6598 D
Contact Com. Onroerende Zaken, 19-1-46 ..... 6598 G
Nat. feestdag 4 Mei, 26-1-46 ..... 6612 H
Min. Kleffens v., perm. verteg. voor Ned. in veiligheidsraad, 26-2-46 ..... 6637 A
H. Mansfield Kruis v. Verd., 26-2-46 ..... 6638 F
Min. Schermerhorn Gentsch Eeredoct., 11-3-46 ..... 6651 E
Oproer polit. delinquenten A'dam, Drente, 9/15-6-46 ..... 6763 C
conf. 17-12-45 ..... 6557 B
Kon. Olie attend. op oliegebied in 11-3-46 ..... 6652 F
Onderz. gedr. Konk. vereen., 23-6-46 6669 D
Pacifistische org. opgericht, 20-4-46 6703 B
Churchill in Nederland, 3-5-46 6723
Bevrijding herdacht, 4-5-46 ..... 6723 A
Gerbrandy Groot Kruis Ned. Leeuw, 6-5-46 ..... 6725 G
Winkelman, gen. onderscheiden, 14-5-46 ..... 6731 G
Congres ambtenarenbond, 11-5-46 6732 E
Huwelijk met vreemde onderd., 10-5-46 ..... 6734 B

Eerepromotie v. Churchill, 10-5-46 6735 A
Ambtenaren centr. gesticht, 25-5-46 6784 F
Belg. prot. tegen spellingsovereenkomst, 25-5-46 6751 G
Beleid mr. v. Spaendonck, 2-8-6-46 6757 E
Delft bestaat 700 jaar, 29-5-46 6757 H
De Rijksconferentie, 17-6-46 6771 C
Ongeregeldh. intern. kamp Duindorp, 17-6-46 6773 F
Onderscheidingen, 20-6-46 6774 F
Deput. uit W.N.I. in ons land, 26-6-46 6779 A
Ir. Otto over Indon. proleem 6779 B
Schermerhorn over wereldproblemen, 27-6-46 6787 A
't Werk van de H.A.R.K., 24-6-46 6787 B
Aantal onderscheid. wordt beperkt 25-6-46 6787 C

ANNEXATIE

Schermerhorn over annexatie, 27-6-45 6346
Rapport v. d. Wal acht annexatie noodz., 11-7-45 6357 A
Annexatie - Comité opgericht, 19-7-45 6364 D
Landbouwkringen over annexatie, 13-7-45 6383 A
Staats-Comm. onderzoekt annexatie-vraagstuk, 18-8-45 6399 F
Staats-Comm. annexatie; leden, 22-8-45 6407 E
Mijnwezen en annexatie, 18-8-45 6407 L
Openb. Ann. vergadering, 24-8-45 6417 B
Anti-ann.comm. Ned. gevormd, 29-9-45 6459 B
Staats-Comm. ann.; voorl. versl., 29-9-45 6459 C
Am. blad i.z. ann., 10-10-45 6465 D
Schermerhorn, ann.probleem, 31-10-45 6487 C
Zuidelijke prov. voor annexatie, telegr. comité's v. gebiedsuitbr. 8-11-45 6506 E
Kath. Arbeidsbew. vóór annexatie 22-11-45 6514 D
Annexatie niet v. d. baan, verkl. min. Schermerhorn op een pers-

ARBEID

Algemeen

Schermerhorn over rechtsorde v. d. arbeid, 27-6-45 6348
Mansholt over arb. situatie in land- en tuinb., 11-7-45 6356 A
Mansholt over arb.voorw. landb. 23-7-45 6371 D
Wachtgeldregeling, 24-7-45 6373 C
Kosten Arbeidsdienst, 6-8-45 6390 F
Band N.V.V. en S.D.A.P. verbroken, 6-8-45 6390 G
Verpl. arb. bij Wederopbouw, 11-8-45 6398 G
Adv. St. v. d. Arb. i.z. salarisverh. 12-9-45 6434 D
Uitz. arb. naar geteisterde. geb. 20-9-45 6442 A
Drees over 5 dag. werkweek, 18-9-45 6442 B
Wijz. arb. in geteisterde geb., 9-10-45 6466 A
Trib. over N.A.D., 18-10-45 6476 A
Winkelsl. Nwe reg., 16-10-45 6475 C
Coll. Rijksbem., 17-10-45 6480 B
Buitengew. besl. arbeidsverh. 1945, 17-10-45 6481 B
Herplaatsing personeel, 31-10-45 6487 B
Voorm. P.T.T. person. protest. achterstelling bij ambten. in D'land, 7-11-45 6496 G
Een partij v. d. arbeid, 50 pred. richten brief tot S.D.A.P., 9-11-45 6506 A
Nieuwe loonreg. bouwbedrijf, 12-11-45 6513 B
Overdruggingsuitk., ten deele buiten werking, 29-11-45 6520 H
Werkloosheid, aantal 20-11-45 6520 M
Loon- en prijspolitiek, reg. nota, 11-12-45 6540
Wachtgeldregeling, reg. nota, 11-12-45 6541
Arbeidsbemiddeling, reg. nota, 11-12-45 6542
Soc. Hulpverl. aan werkl. arb. 11-12-45 6542
Rechtsherstel ambt. Ontslag tijdens bez. 4-12-45 6545 B
Limb. mijnen vragen 6000 arbeiders, 14-12-45 6550 H
Medezeggenschap i. h. bedrijf verleend, 13-12-45 6558 E
Fin. toestand burg. rijkspers. en onderwijzers, 16-1-46 6589 A
Werkloosheid per 31 Dec. '45, 31-1-46 6613 E
Nat. Welvaartsplan, 28-3-46 6667 A
Liq. Ned. Arb. Front, 10-4-46 6685 C
Dienstbodenprobleem, 27-4-46 6719 C
Geïnt. werkers in mijnen, 7-5-46 6732 G
Verloren dagen d. geschillen, 19-5-46 6740 F
Vacantie v. bakkers, 25-5-46 6748 G
Loon pol. delinq., 28-5-46 6749 A
Arbeiders in kampen, 15-4-46 6701 E
E.V.C. dagvaart Staat, 5-6-46 6756 F
Com. adv. arb. vrouwen geïnstalleerd, 1-6-46 6757 A
Herop. inst. arbeidsontw., 24-6-46 6782 I

Stakingen:

Staking in Mauritsmijn, 3-7-45 6350 A
Staking in Rotterd. haven, 7-7-45 6351 A
Schermerhorn over stakingen, 14-7-45 6358 A
Overeenstemming Rotterd. haven, 21-7-45 6373 B
Vakbonden wijzen havenstakingen af, 18-8-45 6400 G
Overzicht Rotterd. stakingen, 21-8-45 6408
Rede (niet uitgespr.) Drees over stakingsrecht, 21-8-45 6408 A
Confl. R'd. haven, uitspr. rijksbem., 16-10-45 6475 F
Zeelieden en havenarb., 10-5-46 6724 G
Zeelieden, 26-5-46 6748 G
Veembedrijven, 28-5-46 6748 D
Staking op Schiphol duurt voort, 28-5-46 6748 E
Havenstaking, 16-5-46 6733 A
Schermerhorn en E.V.C., 20-5-46 6739 H
Reeders weigeren E.V.C.-voorstel, 21-5-46 6739 I
Staking bij A.D.M., 22-5-46 6740 A
Havenstak. duren voort, 3-6-46 6757 D
Zeeliedenconflict - contact met reg., 18-6-46 6774 C
Stakingen op Schiphol en bij de dokken: N.D.S. en A.D.M., 17/26-6-46 6779 D

Vakvereenigingswezen

Open brief E.V.B. aan Min. Pres., 3-8-45 6382 B
Antwoord Reg. aan E.V.B., 7-8-45 6389 F
Liquidatie N.A.F., 31-7-45 6390 E
Band N.V.V. en S.D.A.P. verbroken; samenw.-confess. vakb. in bezetting, 6-8-45 6390 G
Vakbond tegen havenstakingen, 18-8-45 6400 G
R.K. Arb. Ver.; feest v. d. arb. Tilburg, 3-45 6407 M
Conf. R. v. Vakcentr. met min. Drees, 23-8-45 6416 C
Vakbew. in nieuwe banen; „Stichting v. d. Arbeid", 4-9-45 6423 H
Geen overeenst. E.V.C. en Sch. Ver. „Zuid", 8-9-45 6434 C
R. K. Werkl.verb. inst. zeven raden, 6-10-45 6467 B
Protestschrijven E.V.C. i.z. uitspr. rijksbem., 16-10-45 6475 F
N.V.V., loonen en prijzen, 31-10-45 6490 B
Fusie Ned. Kath. Arbeidersbew. met andere vakvereen. afgewezen, 20-11-45 6514 A
Nota Sticht. v. d. Arbeid, i. z. de loonvorming, 21-11-45 6514 C
Alg. eischen E.V.C., 12-11-45 6520 L
Eerste congres Stichting v. d. Arbeid, 28-11-45 6521 A
Bespr. N.V.V.-E.V.C. gestaakt 6-12-45 6528 H
Chr. Nat. Vakverbond. Ledenaant. 12-12-45 6550 I
Fusie Bond v. Nederl. Onderw. en Nederl. Onderw. Genootschap, 10-12-45 6551 C
Alg. Ned. Graf. Bond opgericht, 11-1-46 6580 G
Acc. fusie N.V.V.-E.V.C., 14-2-46 6620 C
Unie Ned. Ambtenaren, 11-3-46 6651 G
Verb. Prot. Chr. werkgevers tegen voorontwerp min. Vos bedrijfsorg., 25-2-46 6645 D
Ned. Herv. Kerk en vakbeweging, 11-5-46 6734 E
Schermerhorn en E.V.C., 20-5-46 6739 H
Reeders wijzen E.V.C.-voorstel af, 2-5-46 6739 I
Int. Christ. Vakverbond congresseert te Amsterdam 6768 D
Mijnwerkersfondscom. gekozen, 19-6-46 6774 B

BELASTINGEN

Schermerhorn over belastingen, 27-6-45 6346
Lieftinck over bel. en zwarten handel, 9-7-45 6355
Herziening bel.steisel; navorderingsbesluit, 15-8-45 6401 E
Fiscaal Recherchebesl., 1-10-45 6459 G
Leen-overeenk. met Ver. Staten, 21-10-45 6481 E
Radio-belasting, ingevoerd, 1-11-45 6490 C
Invoerrechten geschorst; accijns op wijn; handel m. België, 20-11-45 6520 B
Beschikk. geblokkeerde saldi en belastingen, 7-12-45 6557 E
Belastingvold. uit geblokk. tegoed, 23-12-45 6565 D
Consentgeld ter financiering Rijksbur., 3-1-46 6572 B
Regeer. nota i.z. financ. beleid, 22-1-46 6597
Venn. belasting Buitenl. Kap. verst., 16-1-46 6597 A
Regeer. nota div. belast., 27-1-46 6606
Betaling met geblokk. geld, 18-2-46 6629

BEVOLKING

Huwelijken met Canadeezen, 24-7-45 6371 E
Aantal gedeport. Ned., 8-8-45 6391 B
Aantal gedep. Joden, 8-8-45 6391 B
Opinie onderz. i.z. sympathieën bevolking, 22-8-45 6410 E
Volksgez.heid, reg. nota, 11-12-45 6542
Tuberculose bestr., 8-12-45 6558 C
Aantal oorlogsslachtoffers Nijmegen, 12-11-45 6506 C
Aantal oorlogsslachtoffers in vergelijk. met Engeland, 10-11-45 6506 D
Aant. burgerslachtoffers bombard. R'dam, 12-45 6558 D
Nog niet terugegek. ged. Ned., 10-10-45 6475 A
Overtocht naar Canada van met Canad. soldaten geh. vrouwen, 18-12-45 6568 D
Uitwijzing ongewenschte Duitschers, 8-10-45 6465 B
Repatr. Sovjet-burgers uit Ned., 15-2-46 6629 C
Emigranten uit Rusland, 10-2-46 6621 M
Nederl. uit Rusland teruggek., 25-1-46 6621 D
Huwelijk m. vreemde onderd., 10-5-46 6734 B
Repatr. uit Rusland, 27-5-46 6750 F
10.000 displ. pers. n. Suriname, 1-6-46 6760 E

BUITENLAND

Algemeen

Schermerhorn over buitenl. politiek, 27-6-45 6345
Doel en methode geldzuivering, 9-7-45 6355
Teruggave Ned. bezit in Duitschl., 24-7-45 6372 E
Ned. bankbilj. in V.S., 25-7-45 6372 I
Notawisseling i.z. opl. strijdkr. in Australië, 1-8-45 6383 E
Incident bij Venlo 1940, 3-8-45 6392 H
Toespraak Br. ambassad., 18-8-45 6399 C
Nota aan V.S., Engel., Rusl., Frankrijk i.z. schadevergoeding, 18-8-45 6399 D
Vos over buitenl. ec. betr. 14-9-45 6432 B
Amb. Loudon over verh. met V.S. 19-9-45 6442 E
Drie millioen dollar voor ons land, 24-9-45 6450 D
Vatic. waarsch. v. D'tschen inv. 1940, 25-9-45 6454 D
Uitw. ongew. D'tschers, 8-10-45 6465 B
Deleg. voedselconf. Quebec, 17-10-45 6480 D
Schadevord. op D'land, 20-10-45 6480 E
Ned. kinderen n. h. buitenland, 20-10-45 6482 A
Ned. geschenk v. Churchill, 3-11-45 6489 B
Eischen v. deblokk. v. bevr. activa in Amerika, 31-10-45 6491 A
Ned. protest te Canberra, 3-11-45 6491 D
Iersche hulpverl. aan Ned., 26-10-45 6494 C
Fransche reg. stelt studiebeurzen ter beschikking, 5-11-45 6496 B
Christiansen, gen. wordt uitgeleverd, 5-11-45 6497 C
Deleg. herstelbet. conf. te Parijs, 9-11-45 6504 G
Min. v. Kleffens over organ. Ver. Volken, 17-11-45 6513 E

Deleg. bijeenk. voorb. comm. Ver. Volken, 20-11-45 ..... 6513 F
Voorl. geen immigratie in Australië, 20-11-45 ..... 6515 C
Schermerhorn over geall. politiek in Duitschland, Oudejaarsrede, 2-1-46 ..... 6572 A
Verkeer België-Nederland zonder pasvisa, 15-2-46 ..... 6631 D
Hulp uit Denemarken, 6-2-46 .... 6623 D
Van Kleffens lid atoomcom., 25-3-46 ..... 6668 B
Verbetering voedselvoorz. Ned. in Duitschland, 21-5-46 ..... 6740 I
Huender Dr. hoofd Ned. missie A.C.C., 20-5-46 ..... 6740 K
Graanzend. aan Frankrijk, 21-5-46 6745 B
Amer. onderscheid. voor A. Dyxhoorn, 9-4-46 ..... 6687 B
Brits onderscheid. voor T. van Starkenborgh, 16-4-46 ..... 6695 D
Graanleen. aan Frankrijk, 8-4-46 6694 C
Schermerhorn te Leuven, 22-5-46 6742 D
Geen bedelbrieven naar Amerika, 8-6-46 ..... 6764 C
Wat Duitschland roofde, 12-6-46 6765 A
Onze havens en Duitschl., 12-6-46 6765 B
Chineesche nota a. Ned. Regeer., 5/12-6-46 ..... 6765 G

Diplomatieke betrekkingen

Gezantschap in Rome, 24-8-45 .... 6407 H
Cult. attachés i. h. buitenland, 29-9-45 ..... 6459 H
Cult. contact m. buitenl.; Novum i. d. Ned. dipl. gesch. 13-11-45 6505 B
Gezant te Madrid ben. 16-11-45 .. 6513 C
Gezant in Portugal ben., 19-11-45 .. 6513 D
Gezant in Argent., Paraguay, en Uruguay, 30-11-45 ..... 6528 A
Gezant in Tsjecho-Slowakije benoemd, 4-1-46 ..... 6582 I
Jhr. Mr. Tj. Starkenborgh Stach. amb. te Parijs, 4-2-46 ..... 6614 E
Bar. v. Leynden 1e gez. secr., 20-4-46 ..... 6703 D
Rychevorsel jhr., 1e gez. secr., 20-4-46 ..... 6703 D
Keith Frank off. gezant in Australië, 10-5-46 ..... 6737 C
Chifley (Australië) over betrek. m. Ned., 20-6-46 ..... 6775 G

Verdragen

Notawiss. i.z. opl. strijdkr. in Australië, 1-8-45 ..... 6383 E
Belg.-Ned. betrekk, 6-8-45 ..... 6392 B
Nota aan V.S., Engl., Rusl. en Frankr. omtr. schadevergoed,. 18-8-45 ..... 6399 D
Fin. overeenk. met Engel., 11-8-45 6401 F
Cult. betr. m. België, 17-9-45 .... 6444 G
Handv. d. Ver. Volk. door Ned. aanvaard, 26-9-45 ..... 6448 C
Nederl.-Belg. bespr. inzake spelling, 17-10-45 ..... 6475 A
Ned. spellings-comm. ingeïnstalleerd, 1-12-45 ..... 6522 O
Buitenl. handelspol. reg. nota, 11-12-45 6543
Buitenl. leeningspol., 27-1-46 6605
Erkenn. Oostenrijk-reg., 5-2-46 .. 6614 F
Overeenkomst m. Denemarken, 1-4-46 ..... 6676 F
Handelsverdr. m. Frankr., 10-4-46 6683 A
Comité Benelux samenw., 12-4-46 6685 A

DEPORTATIE, EVACUATIE EN REPATRIEERING

Deportatie uit Putten, 9-7-45 .... 6356 A
Aantal gedeporteerde Ned., 8-8-45 6391 B
Aantal gedeporteerde Joden, 8-8-45 6391 B
Nog niet teruggek. gedep. Ned., 10-10-45 ..... 6475 A
Med. persconf. over repatr. uit Indië, 6-12-45 ..... 6528 F
Totaalcijfers Rep. uit D'land en Rusland, 7-12-45 ..... 6547 C
Radiotoespr. Kon. Repatr.-groep uit Indië, 4-1-46 ..... 6582 C
Emigranten uit Rusland, 10-2-46 6621 M
Nederlanders uit Rusland teruggekeerd, 25-1-46 ..... 6621 D
Repatrieering Sovjet-burgers, 15-2-46 ..... 6629 C
Koers der ingelev. Marken door repatr., 25-1-46 ..... 6613 B
Repatr. uit Rusland, 27-5-46 ..... 6750 B
Repatr. uit N.O.I. stop, 11-4-46 .. 6688 E
Ned. in Australië, 17-4-46 ..... 6703 F
Repatr.cijfers i. Nederl., 15-5-46 .. 6736 K
Evac. op Java vertraagd, 22-5-46 6743 E
Sjahrir en geïntern., 28-5-46 ..... 6751 B

ECONOMIE (ALGEMEEN)

Schermerhorn over econ. herstel, 27-6-45 6347
Raad v. Econ. Zaken, 27-6-45 6349
Lieftinck over ec. toestand, 9-7-45 6355
Opheffing ec. sectie M.G., 9-7-45 6356 A
Mansholt over econ. situatie landbouw, 23-7-45 ..... 6371 D
Koers overzeesche valuta, 8-45 .. 6415 G
Econ. situatie, rede min. Vos, 29-8-45 ..... 6416 B
Econ. situatie, rede Min. Vos, 8-9-45 ..... 6432 A
Vos over buitenl. econ. betr. 14-9-45 6432 B
Sociaal-econ. raad v. d. stad Tilburg, 27-12-45 ..... 6568 H
Nat. Welvaartsplan, 28-3-46 ..... 6667 A
Dr. G. Brouwer over loon- en prijspol., 27-3-46 ..... 6667 D
Tolunie met België en Lux., 20-4-46 ..... 6701 B
Samenwerk. i. d. tolunie, 10-5-46 6729 E
Staatscontr. en vrije concurr., 11-4-46 ..... 6701 D
Missie Steenberghe opgeheven, 22-5-46 ..... 6739 G
Levensonderhoud arbeidsgezinnen, 9/15-6-46 6763
Wat Duitschland roofde, 12-6-46 .. 6765 A
Onze havens en Duitschl., 12-6-46 6765 B
Ir. Otten over Indon. probleem, 6779 B

GEESTELIJK LEVEN

Boodschap Prot. Kerken, 16-7-45 6363 D
Brief R.K. Episcopaat, 16-7-45 .. 6363 E
Afscheid Deken v. Noort, 13-9-45 .. 6435 F
Conflict Geref. Kerken, 10-9-45 .. 6441 D
Installatie Deken in A'dam, 17-9-45 6442 D
Vermaning der Kerken i.z. de pol. delinquenten, 29-10-45 ..... 6491 C
Mgr. J. W. M. Baeten, coadjutor; opvolger v. d. bisschop van Breda, 5-11-45 ..... 6497 F
Nieuwe leiders bij h. Leger des heils, 14-12-45 ..... 6548 C
Gen. Synode der Ned. Herv. Kerk, Kerstboodschap, 27-12-45 ..... 6568 G
Mgr. de Jong, benoeming Kardinaal, 27-12-45 ..... 6574 B
Bisschopswijding Mgr. Baeten, 29-12-45 ..... 6574 C
Kerkelijk leven in 1945, 29-12-45 .. 6574 D
Symp. bet. vorming leger doordr. van chr. beginselen, 1-46 ..... 6579 C
Doodstraf - vóór en tegen, 18-1-46 6589 C
Prof. Kraemer Br. eere-doctoraat, 30-1-46 ..... 6614 C
Humanistisch verbond, 18-2-46 .. 6629 B
Gen. Syn. Geref. Kerken, 19-2-46 6631 C
Kard. de Jong geïnst. en gehuldigd, 28-2-46 ..... 6644 F
Vastenbrief R.K. bisschoppen, 3-3-46 ..... 6644 G
Geref. Kerken in hersteld verb., 7-3-46 ..... 6645 A
Eerste Stille Omgang, 18-3-46 .. 6660 B
Herd. schrijv. Gen. Synode over Indië, 26-3-46 ..... 6669 H
Eere doc. voor mgr. H. de Jong en ds. Gravemeyer, 27-3-46 .... 6669 I
Ned. Herv. Predikant. te Utrecht, 1-5-46 ..... 6725 C
Verklar. Bisschoppen bij verkiez., 13-5-46 ..... 6731 F
Hereen. Geref. Kerk en N. Herv. Kerk, 16-5-46 ..... 6734 D
Ned. Herv. Kerk en vakbeweging, 11-5-46 ..... 6734 E
Opperrabijn v. Palestina in ons land, 15-6-46 ..... 6773 D
Mirakelfeesten te A'dam - Plechtigheid in Stadion, 22/24-6-46 .. 6780 H
Kath. cult. federatie opgericht, 24-6-46 ..... 6781 H

GELD- EN BANKWEZEN

Algemeen

Schermerhorn over 's lands fin., 27-6-45 6348
Koers overzeesche valuta, 8-45 .. 6415 G
Crediet v. d. Middenst., 10-10-45 6467 A
Financ. v. h. verzet; onthulling v. mr. G. v. Hall, 11-11-45 6503
Ambtenaren mogen invasiegeld behouden, 10-11-45 ..... 6504 B
Ontsl. mr. Albarda als secr.-gen. dep. v. financ., 15-11-45 ..... 6504 D
Benoem. mr. Jacobs tot secr.-gen. dep. v. financ., 15-11-45 .. 6504 D
Verplicht betalen v. schulden aan vijanden en afgifte van geld en geldsw. papieren en doc., 23-11-45 ..... 6520 C
Reg. nota fin. voorz. met betrek. tot oorlogsschade, 11-12-45 6538
Door gerepatr. ingelev. Duitsch geld wordt terugbet., 29-2-45 .. 6563 K
Effecten-verkoop. Open. A'damsche beurs, 29-12-45 ..... 6572 D
Verlaging rente Rijkspostspaarbank, 1-1-46 ..... 6581 A
Cont. com. voor onroer. zaken, 19-1-46 ..... 6598 G
Ver. effect.handel wijst bedrijfschappen af, 28-1-46 ..... 6607 B
Koers ingelev. Rijksmarken door repatr., 25-1-46 ..... 6613 B
Effecten registratie, 30-1-46 ..... 6613 C
Ned. saldi in V.S. gedeblokk., 18-2-46 ..... 6637 F
Joods vermogen, 15-3-46 ..... 6661 D
Betaling met geblokkeerd geld, 18-2-46 6629
Ned. gulden gelijk aan N.O.I.-gulden, 4-3-46 ..... 6646 A
Sjahrir protesteert tegen invoer Ned. geld, 16-3-46 ..... 6662 C
Ital. protest. tegen confisc. Ital. gelden, 26-3-46 ..... 6669 E
Dr. Holtrop, dir. Ned. Bank, 6-4-46 ..... 6695 G
Tolunie met Belg. en Luxemburg, 20-4-46 ..... 6701 B
Beurshandel hervat, 11-5-46 ..... 6732 D
Dec. '45, 2/8-6-46 ..... 6755 D
Nederl. Bank, verslag '44-'45 .... 6755 D
Critiek op fin. pol. door Prof. Brouwers, 29-5-46 ..... 6756 A
De deviezenpositie met ponden en dollar-saldi, 13-6-46 ..... 6764 B
Jaarverslagen: A'dam. Bank - Incasso Bank - Philips, 8/19-6-'46 6773 H

Deviezen

Dev. noodig v. buitenl. reizen, 30-10-45 ..... 6496 B
Dev.-budget toegest. ten behoeve van Ned. studenten n. h. buitenland, 3-11-45 ..... 6496 B
Dev. beschikb. voor aankoop buitenl. boeken, 13-11-45 ..... 6505 B

Geldzuivering

Inlevering 100 gulden-bilj., 9-7-45 6355
Doel en methode geldzuivering (min. Lieftinck), 9-7-45 6355
Uitz. blokkeeringsmaatregelen, 16-7-45 ..... 6363 A
Inlevering Fr. bankbilj., 19-7-45 .. 6363 B
Belegging bankbilj. in schatkistpromessen, 25-7-45 ..... 6372 G
Deblokkeering ƒ 100-bilj., 25-7-45 .. 6372 H
Ned. bankbilj. in de V.S., 25-7-45 6372 I
Bankbiljetten-circ. gedaald, 25-7-45 6373 A
Beschikking geldzuivering 1945, Rede Lieftinck, 12-9-45 6431
Deblokkeering bilj. 500 en 1000 gld; toel. Lieftinck, 13-9-45 ..... 6431 A
Inl., 500 en 1000 gld bilj., 19-9-45 .. 6441 B
Straffen voor oppotten zinkgeld, 21-9-45 ..... 6441 C
Deblokkeering bankbilj., verkl. Lieftinck, 27-9-45 6447
Fiscaal recherche besluit, 1-10-45 6459 G
Circ. nieuw geld, 10-10-45 ..... 6466 F
Deblokk. bij huw., geboorte en begrafenis, 25-10-45 ..... 6481 A
Deblokk. bij huwelijk v. aank. huish.art., 3-11-45 ..... 6496 D
Geldsaneering, resultaten, radiorede min. Lieftinck, 13-11-45 .... 6504 C
Blokk. safe-lok., Fisc. onderz. n. inhoud, 19-11-45 ..... 6513 G
Centr. vermogensopsporingsdienst ingest., 8-12-45 ..... 6545 C
Belastingvold. uit geblokk. tegoed, 23-12-45 ..... 6565 D
Monetaire zuivering gesl., inflatie afgewend, radiorede min. Lieftinck, 21-12-45 ..... 6566 A
Reg. nota geldzuivering, 3-2-46 .. 6611
Effecten registratie, 30-1-46 ..... 6613 C
Gebr. geblokk. geld, 18-2-46 6629
Aankoop eff. en staatsleeningen, etc. op geblokk. geld, 18-2-46 .. 6630
Geldzuiv. geblokk. saldi, 28-2-46 .. 6637 E
Ned. saldi in V.S. gedeblokk, 18-2-46 ..... 6637 F
Prod. invest. geblokk. tegoed, 11-3-46 ..... 6651 B
Verpl. inlev. goud etc, 12-3-46 .. 6651 C
Hyp. geldleen. in vrij geld, 3-4-46 6694 B
Deblok. aanvragen, 13-5-46 ..... 6736 D
Inschrijv. 3 pct. Grootboekschuld, 21-5-46 ..... 6739 F
Geldzuiv. verlengd, 28-5-46 ..... 6749 D

Lieftinck adv. geblok. geld op Grootboek, 21-5-46 ..... 6755 C

Gemeente financiën

Reg. nota betr. gem. fin. en verh. Rijk en gem., 17-12-45 6545
Fin. zelfstandigh. gemeente en prov., 28-1-46 ..... 6607 A

Herstelbank

Oprichting herstelbank, 24-9-45 .. 6450 C
Herstelbank opgericht, 2-11-45 .. 6490 D
Buitengew. comm. Herstelbank, 5-1-46 ..... 6581 B
Herstelcredieten, 27-1-46 6605
De molest-uitkeer., 22-3-46 ..... 6667 E

Ned. Bank

Goudvoorraad Ned. Bank; herwaard., 2-7-45 ..... 6350 A
Statuut Nederl. Bk., 10-10-45 .... 6466 E
Trip, pres. Ned. Bank, 10-10-45 .... 6466 E
Com. v. adv. inzake statuut Ned. Bank ingesteld, 6-11-45 ..... 6496 E

Overeenkomst m. h. buitenland

Crediet in V.S., 2-7-45 ..... 6350 A
Fin. overeenk. m. Engel., 11-8-45 6401 F
Monetair acc. met Engl. koers bepaald, 7-9-45 ..... 6424 G
Toep. mon. overeenk. Ned.-Belg.-Luxemb., 18-9-45 ..... 6448 D
Ec. overeenk. met V.S., 21-10-45 6481 E
Leenovereenk. m. V.S., 31-10-45 6490 E
Eischen voor deblokk. bevroren activa in V.S., 31-10-45 ..... 6491 A
Tweede leen. overeenk. met V.S., 3-11-45 ..... 6496 C
Handel en bet.-verkeer met V.S., 17-1-46 ..... 6596 A
Valutapolit. en monet. accoorden, 27-1-46 6603
Monetair verdrag met Denem., 1-2-46 ..... 6614 G
Am. leen- en pachtleveranties, 7-2-46 ..... 6621 A
Actie reg. te New-York niet afgeleverde bommen, 7-2-46 ..... 6621 B
Canadeesch crediet, 13-2-46 ..... 6621 C
Totaal der Amer. credieten, 27-2-46 ..... 6637 G
Ned. goud in Amerika, 5-3-46 .... 6643 B
Buitenl. leeningspolitiek, 27-1-46 .. 6605
Amer. credieten, 8-3-46 6675
Activa in Zwitserland vrij, 31-3-46 6676 E
Amer. cred. verloopt vlot, 27-4-46 6719 G

Rijks-financiën

Millioenennota, 12-12-45 6546
Gr.boekschuld 1946 - Spaarcertif., 5-1-46 ..... 6581 C
Regeer.nota i.z. fin. beleid, 22-1-46 6597
Vervolg reg.-nota fin. beleid, 27-1-46 6603
Valuta polit. en monet. accoord, 27-1-46 6603
Herstelcredieten, 27-1-46 6605
Reg.-nota over fin. beleid, 3-2-46 6611
Inschr. Grootb. en Spaar-certif., 16-2-46 ..... 6628 F
Aankoop effect. en staatsleen., etc. op geblokk. geld, 18-2-46 .. 6630
Ned. goud in Amerika, 5-3-46 .... 6643 B
Buitenl. leeningspolitiek, 27-1-46 6605
Ned. gulden gelijk aan N.O.I. gulden, 4-3-46 ..... 6646 A
Sjahrir protesteert tegen invoer Ned. geld, 16-3-46 ..... 6662 C
Toestand Rijksfin., 6-4-46 ..... 6684 A
Duitsche bezetting kostte 9½ milliard, 9-4-46 ..... 6692 C
Rijksbegroot. 1946, 12-4-46 6699
Vervolg Rijksbegroot. 1946, 28-4-46 6715
Saneer. staatfinanc., 17-5-46 ..... 6742 F
Bezorgdheid omtr. staatsfin., 13-5-46 ..... 6743 A
Plan san. staatsfin., 28-5-46 ..... 6749 E

GODSDIENST zie Geestelijk leven

GRONDSTOFFEN

Kolen uit Roergebied, 11-7-45 6356
Koninklijke in 1944, 31-7-45 ..... 6390 I
Kolen uit Duitschland, 13-8-45 .... 6401 C
Consentgeld ter financiering Rijksbureau, 3-1-46 ..... 6572 B
Papierpositie, 24-4-46 ..... 6703 A
Prijzen benzine en gasolie, 29-4-46 6719 D
Oliewinning in Drente, 9/15-6-46 .. 6763 C

HANDEL EN NIJVERHEID

Algemeen

Schermerhorn over socialisatie, 27-6-45 6348
Credietverleening bedrijfsleven, 30-7-45 ..... 6381 C
Voorrang „goede" bedrijven, 7-9-45 ..... 6432 E
Boekenprod. in oorlogstijd, 7-9-45 6432 F
Aant. Middenst. bedrijven, 10-45 6467 A
Nieuwe regeling winkelsluiting, 16-0-45 ..... 6475 C
Consentgeld ter fin. van Rijksbureaux, 3-1-46 ..... 6572 B
Arrestaties bij Unilever, 13-2-46 6638 I
Schenking B.P.M. voor wetensch. doeleinden, 28-2-46 ..... 6638 J
Nat. Welvaartsplan, 28-3-46 ..... 6667 A
Prof. Kaag reg. vert. bij Unilever, 22-3-46 ..... 6668 A
Suikerleen. van Engeland, 23-3-46 6668 C
Jaarbeurs te Utrecht, 12-4-46 .... 6684 C
Smokkel. in Frankr. m. Kon. Olie, 6-4-46 ..... 6689 C
Fransche orders v. Ned. scheepsbouw, 8-4-46 ..... 6694 D
Aankoop Am. surpl. voorraden, 8-5-46 ..... 6725 B
Maatr. tegen smokkelhandel, 22-5-46 ..... 6740 G
Omzetten der Industrie, 26-5-46 .. 6750 A
Dr. Kortenhorst te Brussel in Ned. K.v.K. over samenwerking m. Belg. en Luxemb., 15-4-46 .. 6704 G
Het Unielever-proces, 4-6-46 ..... 6756 C
Winst bij Unilever, 29-5-46 ..... 6757 G
Philipsfabrieken in België, 4-6-46 6758 G
Fokker eenige vliegtuigfabriek, 6764 A
Wat Dutschland roofde, 12-6-46 .. 6765 A
Onze havens en Duitschl., 12-6-46 6765 B
Overzicht schepen in aanbouw .. 6772 D
Toekomst vliegt.industrie: overeenk. Fokker-B. Aircraft en het luchttaxibedrijf, 25-6-46 ..... 6780 B
Ned. Belg. samenw. - Gemeenschapp. secr., 21-6-4 ..... 6781 G

Handelsverdragen

Verdrag met België en Luxemburg inzake glaslev., 9-11-45 .. 6504 H
Cred.-overeenkomst met Canada, 16-1-46 ..... 6589 E
Handels- en bet.-verkeer met Ver. St., 17-1-46 ..... 6595 A
Handelsverdrag m. Frankr., 10-4-46 6683 A
Overeenk. m. Denemarken, 1-4-46 6676 F
Handelsbetr. m. Finl., 21-5-46 .... 6743 B
Handelsverdr. m. België, 28-5-46 6750 D
Handelsverdr. m. Finl., 3-6-46 .... 6755 B

Import en export

Invoer regeeringsgoederen, 1-8-45 6381 D
Regeering koopt vrachtauto's, 31-7-45 ..... 6381 E
Aankoop vliegtuigen in V.S., 1-8-45 6382 F
Bestellingen in Amerika, 9-8-45 .. 6390 C
Import auto's, 6-8-'45 ..... 6390 D
Aankoopen in buitenl., 13-8-45 .... 6401 D
Aankoopen in V.S., 20-8-45 ..... 6409 A
Door C. A. geïmp. goederen, 4-9-45 6423 C
Reg. aankoop wol, 4-9-45 ..... 6424 K
Cijfers i.z. inv. reg. wege, 9-45 .. 6432 C
Diamant import, 7-9-45 ..... 6432 D
Louwes over voedselaank. in V.S., 19-9-45 ..... 6442 F
Nederl. leger-aank. in Canada, 20-10-45 ..... 6481 C
Import 3½ millioen kg. vleesch, 24-11-45 ..... 6521 C
Export bloembollen, 5-9-45 ..... 6424 H
Geraamde im- en export 1946, 3-46 6651 H
Aank. Amerik. bouwmat., 5-1-46 6581 H
Aank. en pacht Amer. vliegtuigen, 1-3-46 ..... 6644 C
Aankoop Am. auto's, 22-5-46 .... 6741 E
Bloembollen n. Engeland, 21-5-46 6749 C
Export kleed. industrie, 7-6-46 .... 6763 B
Groenten n. Amer. bez. troep. in Duitschland, 22-6-45 ..... 6781 C

Industrie

Tinbaggermolens voor Indië, 9-7-45 6356 A
Hervatting zoutprod. Boekelo en Hengelo, 9-7-45 ..... 6356 A
De „Koninklijke" in 1944, 31-7-45 6390 I
Nieuwe vliegtuig industrie, 4-9-45 6424 K
Fokker ontw. volksvliegtuig, 22-9-45 ..... 6450 A
Adv.-com. v. d. bouw v. vliegt.-mat. in Ned., 28-9-45 ..... 6459 K
Productie leder- en schoen-prod., 25-10-45 ..... 6482 B
Hoogovens en staalfabr. hervatten productie, 26-10-45 ..... 6482 C
Walserij Hoogovens terug uit Duitschland, 24-1-46 ..... 6599 A
Buitenl. opdrachten voor scheepsbouw, 27-3-46 ..... 6668 I

Organisatie bedrijfsleven

Schermerhorn over bedrijfsorg., 27-6-45 6348
Schermerhorn over socialisatie, 27-6-45 6348
Onderzoek beleid Woltersom, 3-45 6407 I
Voorl. regeling Bedrijfsorg., 27-6-45 6407 K
Radiorede mr. de Jongh, Woltersomsche bedr.org., 5-9-45 ..... 6425 A
Reorganisatie bedrijfsl.; rede Min. Vos, 8-9-45 ..... 6432 A
Voorrang „goede" bedrijven, 7-9-45 6432 E
Groothoff over nwe org. bedr.l., 24-8-45 ..... 6450 B
Centr. Zuiveringsraad voor bedrijfsleiders ingesteld, 5-10-45 .. 6466 D
Organ. v. h. bedrijfsleven, reg. nota 11-12-45 6543
Verb. Prot.-Chr. werkgevers tegen voorontw. van Min. Vos inzake bedrijfsorg., 25-2-46 ..... 6645 D

Prijsvorming en prijsbeheersching

Schermerhorn over ontoelaatbare prijsstijging in zijn fin. overzicht bij reg.-verkl., 27-6-45 6348
Ingrijpen prijsbeh. op meubelveilingen, 27-6-45 ..... 6416 A
Zwarte handel is Gifhandel, oproep reg., 21-11-45 ..... 6513 H
Proc.-verbaal prijsovertr., 5-2-46 6622 B
Dr. G. Brouwer over loon en prijspolitiek, 27-3-46 ..... 6667 D
Prijsbesch. pensions en logies, 17-4-46 ..... 6692 B
Prijs kolen verhoogd, 11-5-46 .... 6743 C
Loonen en prijzen prof. Brouwer, 29-5-46 ..... 6756 A
Prijzenbeschikk heerenmaatkleed., 7-6-46 ..... 6763 B
Max. prijs haring - handel. protest, 20-6-46 ..... 6773 G

HUISVESTING

Schermerhorn over volkswoningbouw, 27-6-45 6348
Aanbouw noodwoningen, 30-8-45 .. 6418 F
Verhoog. huren zonder toestemm. verboden, 19-12-45 ..... 6565 E
Woonruimte in A'dam, 22-5-46 .... 6740 D
Huurverhooging prof. Brouwer, 29-5-46 ..... 6756 A
Controle pensionprijzenn, 5-6-46 .. 6756 D

JUSTITIE

Algemeen

M. G. over wijziging tribunaal besluit, 12-7-45 ..... 6357 A
Toestand intern. kampen; rapport Kruls, 24-8-45 ..... 6415 C
Dir. Gen. voor bijz. rechtspleging; misstanden in intern.kampen Vught, Harderwijk; Verklaring Vorrink, 15-9-45 6443
Comité tegen doodstraf, 22-9-45 .. 6449 B
Verbod van M. G. tot verwijd. v. tatoueer., 1-10-45 ..... 6459 F
Briefw. Regeering en Hooge Raad, 26-9-45 6479
Toestand over intern. kamp volgens kol. P. Snijders, 5-11-45 .. 6497
Adv. Gen. bij den Hooge Raad benoemd, 7-12-45 ..... 6546 C
Amst. advocaten over de doodstraf, 10-12-45 ..... 6547 A
Lond. comm. v. rechtzekerheid, 14-1-46 ..... 6593 D
Mr. Röling lid uit Hof ter berecht. Jap. oorlogsmisd., 1-2-46 ..... 6612 G
Afschaf. bezet.recht, 13-2-46 ..... 6620 A
Mr. Borgerhof Mulder bij Int. trib. te Tokio, 28-2-46 ..... 6645 E
Centr. coll. reclasseering, 11-3-46 .. 6651 D
Rechteloosheid en rechtzekerh., 16-3-46 ..... 6661 A
Int. Crim. Voorl. bureau opgericht, 26-3-46 ..... 6678 B
Unilever proces off. in hoog. beroep, 4-6-46 ..... 6756 C
Opperrabijn v. Palestina bij min. v. Justitie, 15-6-46 ..... 6773 D
Geding P.R.A. - „Ochtendpost", 24-6-46 ..... 6781 F
Bureau Nat. Veiligh. opgeheven, 22-6-46 ..... 6782 F

Politieke delinquenten

Begrip collaboratie, 12-7-45 ..... 6357 A
Zuivering; rechtspositie pol. gevangenen, 16-7-45 .....6363 C
Rechtsport. pol. gevang., 16-7-45 .. 6363 C
Bijz. Gerechtshof A'dam, 24-7-45 .. 6373 D
Bijzonder gerechtshof A'dam, 24-7-45 ..... 6373 D

Schermerhorn over rechtspos. pol. gevangenen; proces Blokzijl; v. Genechten, 18-8-45 ..... 6400 D
N.A.C. advies over pol. gevangenen, 18-8-45 ..... 6400 E
1ste zitting bijz. gerechtshof Den Haag; (principieele uitspr.), 21-8-45 ..... 6409 B
Pol. gevangenen; aantal; naar Duitschl.? 22-8-45 ..... 6409 C
Protest N.B.S. i.z. vrijlating pol. gevangenen, 23-8-45 ..... 6409 D
Protesten i.z. vrijlating N.S.B.ers, 24-8-45 ..... 6415 D
Vrijlating geïnterneerden, 24-8-45 6415 E
N.A.C. advies i.z. vrijlating geintern., rapport P.O.D., 1-9-45 .. 6415 F
Bijz. Raad v. Cassatie ingesteld, 27-8-45 ..... 6417 D
Vrijl. geïntern.; houding Reg., 4-9-45 ..... 6424 L
Bijz. gerechtshof den Haag, doodstraf uitgesproken, 4-9-45 ..... 6424 M
Proces Blokzijl, 12-9-45 6433
Proces De Blocq v. Scheltinga, 12-9-45 ..... 6433 A
Blokzijl, ter dood veroordeeld, De Blocq van Scheltinga, levenslang, 25-9-45 ..... 6449 C
Openb. aanklager voor Ned. b. h. Int. Mil. Trib., 24-9-45 ..... 6449 D
Proces v. Genechten, 3-10-45 6458
Doodstraf v. verrader, 25-9-45 .... 6459 A
Herstel cassatierechtspraak, 13-10-45 6465 A
Schermerhorn over bestr. v. pol. delinquenten, 4-10-45 ..... 6465 C
Voorz. V.B.N.A. gearresteerd, 10-10-45 ..... 6467 D
Mussert, dagvaarding, 13-10-45 .. 6475 G
Bijz. Raad v. Cass. eerste zitting, 17-10-45 ..... 6475 H
Meen. Tribun. Den Bosch over N.A.D., 18-10-45 ..... 6476 A
v. Genechten, ter dood veroordeeld, 17-10-45 ..... 6476 B
Pol. delinquenten, rede min. Kolfschoten, 20-10-45 ..... 6480 C
Bijz. Gerechtshof A'dam, doodstr. v. verraders, 26-10-45 ..... 6482 E
Pol. delinq., besluit, 23-10-45 .... 6491 B
Pol. delinq. Vermaning der Kerken, 29-10-45 ..... 6491 C
Christiansen, gen. wordt uitgeleverd, 5-11-45 ..... 6497 C
Bijz. Rechtspleging, dir.-gen. benoemd, 6-11-45 ..... 6497 E
Aanbrenger ter dood veroord., gevangenisstraf v. bunkerbouwers, 9-11-45 ..... 6505 A
Landw. geen vreemde krijgsdienst uitspr. bijz. raad v. cassatie, 14-11-45 ..... 6505 D
Voorzitter V.B.N.A. weer in vrijheid gesteld, 10-11-45 ..... 6505 E
Doodstraf, onderz. publ. opinie, 13-11-45 ..... 6505 F
Berechting pol. delinq., opr. A'd. comité t. reg. en Ned. volk., 14-11-45 ..... 6505 G
Blokzijl in cassatie, eisch doodstraf, 15-11-45 ..... 6514 B
Dienstneming N.S.K.K. gestraft, 19-11-45 ..... 6514 E
Proces Mussert begonnen, 27-10-45 6520 G
Proces Blokzijl, Cassatieber. verworpen, 5-12-45 ..... 6529 D
De Blocq v. Scheltinga in cass. 20 jaar, 5-12-45 ..... 6529 E
Proces Mussert, doodstr. geëischt, 27-11-45 ..... 6529 F
Beleid d. reg. t. a. v. pol. delinq. reg. nota, 11-12-45 6537
Gratieverzoek Blokzijl ingediend, 17-12-45 ..... 6547 A
Mussert ter dood veroordeeld, 12-12-45 ..... 6547 B
Genechten, Dr. van, pleegt zelfmoord, 13-12-45 ..... 6548 A
Eerste doodvonnis zonder recht v. cassatie, 17-12-45 ..... 6556 F
Genechten, dr. v., schrijven waarom hij zelfm. pleegde, 19-12-45 6567 F
Ned. en proces Neurenberg. Seyss-Inquart over N.S.B.-verraad en Mussert, 29-12-45 ..... 6573 A
Doodstraf vóór of tegen, 18-1-46 .. 6689 C
Landwacht geen Duitsche dienst, 2-1-46 ..... 6573 C
Vraag aan Min. van Justitie over Financiering N.S.B., 7-1-46 .... 6582 A
Taak tribunaal Leekenelement, 9-1-46 ..... 6582 B
Stemrecht polit. delinquenten, 16-1-46 ..... 6596 C
Nederl.schap oud-Spanjestr., 5-1-46 6598 C
Christiansen, uitgel. a. Ned. autor., 14-1-46 ..... 6598 E
Spion ontsnapt - vergaan v. „Simon Bolivar", 29-1-46 ..... 6607 D
Berechting oorlogsmisdadigers, 26-1-46 ..... 6611 A
Rauter i. gevangenis Schev., 14-2-46 6621 H
Doodstr. geëischt Overste J. Feenstra, 9-2-46 ..... 6621 I
Mussert voor Bijz. Raad v. Cassatie, 20-2-46 6627
Wijz. Besluit polit. delinquenten, 20-2-46 ..... 6628 G
Politieke moord. Doodstr. 5 daders, 13-2-46 ..... 6628 H
Voorw. gevang.str. collaborateurs, 15-2-46 ..... 6628 I
Doodstraf voor verraders, 5-3-46 .. 6645 F
Proces Carp, 5-3-46 ..... 6653 A
Doodvonnis Blokzijl voltr., 16-3-46 6660 F
S.S.-man Mooyman gearr., 18-3-46 6660 G
Dr. Carp 18 jaar gevangenisstraf, 19-3-46 ..... 6661 B
Oorlogsmisd. Schoengarth d. „Sich. Polizei" ter dood veroordeeld, 13-2-46 ..... 6633 B
Oproer. pol. del. te A'dam, 11-3-46 6652 F
Mussert in cassatie, 20-3-46 ..... 6669 A
Doodstraf voor verrad. Eng.-vaarders, 25-3-46 ..... 6669 B
Berecht. Duitschers in Ned., 25-3-46 6669 C
Aanslag op Rauter opgeheld., 30-46 6677 F
Broekhoff overleden, 10-4-46 .... 6683 B
Geïnterneerd werken in mijnen, 7-5-46 ..... 6732 G
Schrieke ter dood veroord., 2-4-46 6677 G
Rumoer rond Arnold Meyer, 12-4-46 6693 A
Müller E. E. 10 jaar gevang., 16-4-46 6695 E
Doodstr. beul v. Ommen, 17-4-46 6702 A
Affaire de Geer, 8-5-46 ..... 6725 A
Vonnis Mussert voltrokken, 7-5-46 6732 I
Marchant d'Ans. veroord., 14-5-46 6734 A
Min. over Meyer, 21-5-46 ..... 6741 F
Meijer komt voor, 23-5-46 ..... 6741 G
Meyers aanhang verspreiden valsche stembiljetten, 20-5-46 ..... 6741 H
Jackson n. Nederland, 17-5-46 .... 6742 C
Loon v. pol. delinq., 28-5-46 ..... 6749 A
Huisraad gedetin., 24-5-46 ..... 6749 B
Vonnis de March. et d'Ans., 28-5-46 6749 K
Stemvervalsch. vrij, 24-5-46 ..... 6749 M
Aantal polit. gevangen, 3-4-46 .... 6678 A
Vrijlat. pol. delinq., 23-4-46 ..... 6702 B
Pol. delinq. stemmen niet, 16-5-46 6731 E
Toestand in int. kampen, 2/8-6-46 6756 B
Doodstraf Ganzevis, 4-6-46 ..... 6756 G
Dr. Goedewagen gearrest., 11-6-46 6765 C
Silbertanne moorden opgelost, 15-6-46 ..... 6772 B
Mijer Schwenke gearresteerd, 17-6-46 ..... 6773 A
Dr. Carp veroordeeld, 17-6-46 .. 6773 B
Ongeregeldh. in intern. kamp Duindorp, 17-6-46 ..... 6773 F
Aantal vrijgel. pol. delinq., 22-6-46 6781 B
Meyer veroordeeld, 13/26-6-46 .... 6781 D
Kief in vrijheid, 24-6-46 ..... 6781 D
Ganzevis ter dood veroord., 18-6-46 6781 E
Verhoor Seyss-Inquart 6785
Zwol. tribunaal staakt, 26-6-46 .... 6787 D

Politie

P.O.D. blijft zelfst. pol. orgaan, 13-8-45 ..... 6400 C
P.O.D. te Hilversum, belangr. stuk in handen i.z. revolutieontk. N.S.B. 1940, 22-9-45 ..... 6448 G
Politie, organisatie, 8-11-45 ..... 6505 C

Processen (gew. str.recht en civ. recht)

Beleed. M.G. aanklacht Gen. Kruls, 22-2-46 ..... 6593 F
Arrestaties bij Unilever, 13-2-46 .. 6633 I
Overtred. persbesluit 1945, 15-3-46 .. 6661 C
Maatregelen Bond Oud-Ill. werk, 10-4-46 ..... 6683 C
Autor. streven der O.D., 15-5-46 .. 6734 C
P.R.A. contra „Ochtendpost", 24-6-46 ..... 6781 F

Zuivering

Schermerhorn over zuivering, 27-6-45 6347
Zuivering, 16-7-45 ..... 6363 C
G.A.C. en voordracht lidmaatsch. Hoogen Raad, 27-12-45 ..... 6573 B

KONINKLIJK HUIS

H. M. leidt Reg.-Schermerhorn in, 27-6-45 6345
Prinses in Ottawa, 1-7-45 6349
H. M. in Den Haag, 6-7-45 6349
H. M. bezoekt Putten, 9-7-45 ..... 6356 A
Prins Bernhard onthult gedenkplaat in Wageningen, 11-7-45 .. 6356 A
Prinses Juliana neemt afscheid van Canada, 12-7-45 ..... 6356 A
Prins Bernhard tot de B.S., 16-7-45 6364 A
Vertrek Prinsessen uit Canada, 17-7-45 ..... 6364 B
H. M. ongesteld, 18-7-45 ..... 6364 C
H.M. hersteld, 23-7-45 ..... 6372 A
Prinses Juliana in Nederland terug, 23-7-45 ..... 6372 B
Prins Bernhard onderscheidt Eisenhower, Bedell Smith, Crerar, 23-7-45 ..... 6372 C
Prins Bernhard bij ontbinding Irene Brigade, 25-7-45 ..... 6374 E
Terugkeer Prinselijk gezin, 3-8-45 6382 D
Radiotoespraak Prinses, 4-8-45 .. 6389 C
Kinderfeest Soestdijk, 6-8-45 .... 6389 D
Gezondheidstoestand H. M., 7-8-45 6389 E
Prinses over Roode Kruis in Indië, 15-8-45 ..... 6397 C
Prins Bernhard over zijn staatsrechtelijke positie, 9-8-45 ..... 6398 D
Prins Bernhard in Engeland, 8-45, 6399 A
Telegramwisseling H. M. en Koning George, 8-45 ..... 6399 B
Am. onderscheiding voor Prins Bernhard, 23-8-45 ..... 6410 B
Prinses leidt herdenkingsweek in, 27-8-45 ..... 6417 F
Prinses voorz. Volksherstel, 30-8-45 6417 G
Viering Koninginnedag, 1-9-45 .... 6423 F
Koningin in Scheveningen, 7-9-45 6423 G
Prins Bernhard over Com. „Nederl. helpt Indië", 10-9-45 ..... 6435 B
Prinsesjes naar school, 12-9-45 .... 6435 C
H.M. in Rotterdam, 24-9-45 .... 6449 F
H.M. ontvangt buitenl. amb., 26-9-45 ..... 6449 G
Prins Bernhard Insp. Gen. Kon. Landm., 22-9-45 ..... 6449 H
H. M. en de ex-illig. werkers, 28-9-45 ..... 6459 D
H. M., rede op 6 Dec. 1942, 7-10-45 6463
Prins Bernhard ontvangt Am. onderscheiding, 1-11-45 ..... 6489 A
H. M. biedt Churchill geschenk v. h. Ned. volk aan, 3-11-45 ..... 6489 E
Prins Bernhard, Buitengew. comm. v. d. Herstelbank, 2-11-45 ..... 6490 D
H. M. conf. te Londen met Schermerhorn en Logemann i.z. Ind. kwestie, 2-11-45 6492
Troonrede van H. M. bij de opening v. d. Staten Gen., 20-11-45 6511
Gedeelte v. h. Koninkl. trein bij München teruggevonden, 24-11-45 6521 H
Prinses, radiorede over, Ned. helpt Indië", 8-12-45 ..... 6548 B
H.M. geeft gift v. „Ned. helpt Indië", 8-12-45 ..... 6548 B
Kerstboodschap v. H. M. de Koningin, 21-12-45 ..... 6567 D
H.M. decoreert Koopv.leden, 22-1-46 6599 B
H.M. verdeelt giften uit Curaçao en buitenland, 23-1-46 ..... 6599 C
Rede H.M. - Dies Leidsche Univ., 9-2-46 ..... 6621 E
Prins Bernh. in Engel. ondersch., 19-2-46 ..... 6628 D
Prins Bernh. moet rust nemen, 27-2-46 ..... 6636 E
Prins en Prinses met vacantie in Berner Oberland, 12-3-46 ..... 6660 C
Radiotoespr. H.M. tot repatr. uit Indië, 4-1-46 ..... 6582 C
Open brief Van Hamel aan H.M., 14-1-46 ..... 6590 F
Prins. paar n. Scandinavië, 14-4-46 6695 A
Boodschap R.A.F. aan H.M., 29-4-46 ..... 6720 A
Verjaardag Prinses Juliana, 30-4-46 6720 B
Gratieverl. d. Koningin, 3-5-46 .. 6724 B
Prins. paar n. Zwitserland, 23-5-46 6724 E
Sur. com. bij H.M., 20-5-46 ..... 6739 D
Fractieleid. bij H.M., 25-5-46 ..... 6739 B
Prinses over noodgebieden en hulp, 17-6-46 ..... 6771 B
Prins Bernhard sticht fonds, 17-6-46 ..... 6771 B
Opperrabijn v. Palestina bij H.M., 5-6-46 ..... 6773 D
Pr. Bernhard onthult gedenkteeken gen. Snijders, 18-6-46 ..... 6774 D
H.M. verleent onderscheidingen, 20-6-46 ..... 6774 F
H.M. ontvangt deput. N.W.I., 26-6-46 ..... 6779 A

KUNST

Algemeen

Schermerhorn over cultureele zaken, 27-6-45 6348
Eereraden, uitspraken, 5-7-45 .. 6350 A
Soc. Gesch., Intern. Inst. voor, 2-7-45 6351
Wie door eereraden berechtigd worden, 11-7-45 6358
Rijksmuseum heropend, 16-7-45 .. 6374 A
Reinink over reorganisatie cultureele leven, 11-8-45 ..... 6401 I
Verpl. documentatie kunstbezit, 8-45 ..... 6416 D
Kol. Instituut, naamsverandering, 27-8-45 ..... 6418 H
Prof. B. Schrieke overl., 13-9-45 .. 6435 E
Actie tot Rechtsherstel Ned. Kunstenaars, 19-9-45 ..... 6443 A
Expert voor kunstschatten naar D'land, 22-9-45 ..... 6449 A
Cult. Attach. i. h. buitenl. 29-9-45 6459 H
Fed. v. Kunstenaars Dr. C. v. d. Leeuw voorz., 6-10-45 ..... 6467 E
Colenbrander, Prof. Dr. Th. overl., 10-10-45 ..... 6467 G
Vergunning aan kunstenaars, 15-10-45 ..... 6476 C
Fransche reg. stelt studiebeurzen ter beschikking, 5-11-45 ..... 6496 B
Beysens, Mgr. prof. dr. J. Th. overleden 18-11-45 ..... 6522 B
Ned. Kasteelensticht. geïnstall., 5-12-45 ..... 6550 M
Ned. Ver. van kunstenaars opgericht, 7-1-46 ..... 6583 D
Cult. contact met Ver. St. en Engeland, 7-1-46 ..... 6582 H
Cult cont. België en Ned., 22/26-3-46 ..... 6670 A
Verzam. Bredius a. Staat, 2-4-46 6678 E
Wet zuivering kunstenaars, 25-4-46 6724 F

Beeldende kunst

Eereraden tegen beeldende kunstenaars, 1-8-45 ..... 6383 B
Dr. A. Bredius overleden, 15-3-46 6662 B
Geroofde schilderijen terug, 10-10-45 ..... 6467 F
V. d. Velde teruggev. te Berlijn, 4-4-46 ..... 6725 H

Bouwkunst

Raadhuis A'dam, 13-8-45 ..... 6402 A

Film

Ivens weigert opdr. voor Indiëfilm, 24-11-45 ..... 6522 E
Kriterionbioscoop te A'dam door studenten geëxploiteerd, 6-11-45 6497 B
Conflict Ned. Bioscoopbond en Amer. filmmij., 10-4-46 ..... 6685 D

Letterkunde

Litteraire prijzen uitgereikt, 24-7-45 ..... 6374 B
Eereraad, uitspraken, 11-8-45 .... 6401 K
Eereraad, uitspraak, 9-45 ..... 6425 C
Eereraad, uitspraken, 4-10-45 .... 6459 I
Ginneken, prof. J. v. overl., 22-10-45 6481 I
Eereraad, uitspraak, 23-10-45 ..... 6482 G
Van der Hoogtprijs 1941 en 1945, 27-12-45 ..... 6583 B
Prof. dr. F. Sassen hoogl. Leiden, 27-2-46 ..... 6637 B
Vlaamsche schrijvers in Ned., 20-5-46 ..... 6742 B
Jaarverg. „Ver. v. Letterkundigen", 25-6-46 ..... 6782 D

Muziek

Eereraad, uitspraken, 5-7-45 ..... 6350 A
Eereraad, uitspraken, 27-8-45 ..... 6417 E
Ontslagaanvrage Koetsier, 5-9-45 .. 6425 D
Jan Koetsier uitgesloten, 15-9-45 6443 B
Eereraad, collect. uitspraak over musici, 18-10-45 ..... 6482 F
Schorsing zonder sanctie, 11-12-45 6551 B
Rudolf Escher muziekprijs, 3-1-46 6583 C

Tooneel

Eereraad, uitspraak, 5-7-45 ..... 6350 A
M. van Westerhoven overleden, 28-2-46 ..... 6638 H
Praag, E. v. overleden, 1-4-46 .... 6678 D

MILITAIRE ZAKEN

Algemeen

Schermerhorn over oorlog Verre Oosten, 27-6-45 6345
Schermerhorn over leger en vloot, 27-6-45 6346
Raad v. alg. oorlogv., 27-6-45 6349
Onderscheidingen voor Eisenhower, Bedell Smith, Crerar, 23-7-45 ..... 6372 C
Vrijwilligers in Australië, 25-7-45 6374 D
Legering strijdkrachten in Australië, 1-8-45 ..... 6383 E
Verklaring Chifley over legering Ned. in Australië, 13-8-45 .... 6402 B
Ned. bij Jap. capitulatie vertegenw., 20-8-45 ..... 6414 H
Helfrich teekent Jap. cap.verdrag, 3-9-45 ..... 6430 A
Winkelman, gen. H. G. verlaat d. Censuur opgeheven, 13-9-45 ..... 6435 G
dienst, 10-10-45 ..... 6463 A
Aank. in Canada v. Ned. leger, 20-10-45 ..... 6481 C
Dijxhoorn, gen. maj. A. Q. H. lid v. h. Hoog Milit. Gerechtshof, 27-10-45 ..... 6488 B
Winkelman, gen. verkl. over ineenstorting v. Nederland in 1940 30-10-45 ..... 6488 E
Categor. v. personen die van werkelijken dienst zijn vrijgesteld, 8-12-45 ..... 6545 F
Min. Meynen roept vrijwilligers op voor Indië, 16-12-45 ..... 6556 A
Het opperbevel in Indië, beschikking, 19-11-45 ..... 6557 G
Landwacht geen Duitsche dienst, 2-1-46 ..... 6573 C
Ned. escadrille te Soerabjaa, 18-12-45 ..... 6575 A
Aftr. Gen. Reijnders '40. Brochure, 1-46 ..... 6579 A
Critiek op het nieuwe leger, 1-46 6579 B
Off. naar Amer. legercursus Biarritz, 4-1-46 ..... 6579 D
Ontslagaanvr. gen.-luit. v. Oyen; gen. Uhl met pensioen, 7-1-46 .. 6584 A
Nieuwe legerleiding - Br. voorb., 21-12-45 ..... 6589 F
Mil. keuring - Nieuw systeem, 13-1-46 ..... 6590 A
Ontslagaanvr. gen.-maj. v. Straaten, 11-1-46 ..... 6590 D
v. Oyen overdr.comm. aan lt.-gen. S. H. Spoor, 31-1-46 ..... 6608 D
Oorlogsmuseum te Overloon, 2-2-46 6612 F
Parade Ned. en Brit. troepen in N.O.I., 1-2-46 ..... 6614 K
Afschaffing bezettingsrecht, 13-2-46 6620 A
Actie Ned. Reg. terugbet. niet gelev. bommen, 7-2-46 ..... 6621 B
Doodstraf tegen overste Feenstra geëischt, 9-2-46 ..... 6621 I
Ned. oorlogsgravencomité, 4-2-46 .. 6621 K
Opheffing censuur post v. en n. Indië, 9-2-46 ..... 6622 C
Min. Meynen over opbouw nw. leger, 26-2-46 ..... 6636 A
Opheffing bijz. staat van beleg, 5-3-46 ..... 6643 A
Ned. troepen op Java geland, 9-3-46 ..... 6653 B
Jap. overgave op Bali, 11-3-46 .. 6653 D
Uitk. ineens mobil. slachtoffers, 18-3-46 ..... 6660 E
Hoofden van scholen vrij van mil. dienst, 22-3-46 ..... 6667 F
Landing Ned. troep. op Java, 29-3-46 ..... 6679 B
Britsche tanks overgenomen, 10-4-46 ..... 6687 I
Res.-off. onttrek. zich aan dienstplicht, 9-4-46 ..... 6693 B
Lidm. Ned. Bond v. Militairen - verbod, 5-4-46 ..... 6695 C
Rost v. Tonningen, Schout bij nacht, 12-4-46 ..... 6695 G
Oproeping dienstplichtigen, 17-4-46 6696 A
Plan bouw nieuwe vloot, 24-4-46 6702 C
Flott. „Tromp" terug in Ned., 3-5-46 ..... 6724 E
Winkelman, gen. onderscheiden, 14-5-46 ..... 6731 G
Onderscheidingen oorlogsdaden, 14-5-46 ..... 6732 A
Opruimen mijnen en munitie, 14-5-46 ..... 6732 C
Commando overdr. op O.-Java, 14-5-46 ..... 6737 B
Wijz. opperbevel in N.O.I., 21-5-46 6744 B
Ned. troepen n. Duitschland, 31-5-46 ..... 6752 K
Gevaarl. oorlogstuig, 28-5-46 ..... 6749 O
Britsche troepen in N.O.I., 5-6-46 6760 B
Soekarno: staat v. beleg op Java en Madoera, 8-6-46 ..... 6765 F
Intelligentiepeil lichting 1945, 19-6-46 ..... 6773 C
Ned. code was Duitschers bekend, 15-6-46 ..... 6773 D
Gedenkteeken gen. Snijders onthuld, 18-6-46 ..... 6774 D
Helfrich tegen samenvoeg. depart. Marine en Oorlog, 22-6-46 ..... 6780 E
Geen militairen in Vierdaagsche - Maj. Breunisse trekt zich terug, 22-6-46 ..... 6782 G
Troepenverplaats. bij Batavia .... 6783 A

Leger

Zuivering Officierskorps, 11-7-45 6357 A
Off. en O.O. naar Engeland voor expeditie-macht, 11-7-45 ..... 6358 A
Irene Brigade ontbonden, 25-7-45 6374 E
Opbouw nieuw leger, 3-8-45 .... 6381 A
Korps gezagstroepen ingesteld, 28-7-45 ..... 6382 C
Territoriale bevelh. gezagstroepen, 3-8-45 ..... 6391 C
Verkl. Chifley over legering Ned. in Austr., 13-8-45 ..... 6402 B
Inf. Bataljons naar Indië, 22-8-45 6410 I
Troepen voor Indië, 7-9-45 ..... 6423 D
Prins Bernhard, Inspecteur-Generaal Kon. Landm., 22-9-45 ..... 6449 H
Meynen over opb. v. h. leger, 29-9-45 ..... 6457 C
Ned. deelneming bezetting Japan, 29-9-45 ..... 6457 C
Deel res. officieren v. bezetting Duitschland, 29-9-45 ..... 6457 C
Ned. bataljons vertrokken n. N.O. Indië, 14-10-45 ..... 6474 C
Aank. in Canada v. h. Ned. leger, 20-10-45 ..... 6481 C
Kruls, mr. H., gen. maj. bevord. en chef Gen. Staf, 27-10-45 .... 6488 B
Kruls, Lt.-gen. meded. i.z. nieuwe Ned. leger, 27-10-45 ..... 6488 C
Legerraad, instell., 27-10-45 ..... 6488 D
Bergh, v. d. S. J. gen. maj. tot Kwartiermeester-Gen. benoemd, 23-11-45 ..... 6520 E
Lichting 1945 naar Indië, 24-11-45 .. 6520 F
v. Voorst tot Voorst, Gen. H. F. M. Baron, ontsl. verl. mil. dienst, 11-12-45 ..... 6545 G
Critiek op 't nieuwe leger, 1-46 .. 6579 B
Protest onderoff. tegen uitzending, 25-1-46 ..... 6612 D
Officieren van civielen dienst, 31-1-46 ..... 6612 E
Waarsch. mil. oproeping onderoff., 9-2-46 ..... 6621 G
Opbouw nieuwe leger, 26-2-46 .... 6636 A
Ned. landen op Lombok, 25-3-46 6670 D
Buurman, gen.-maj., 12-4-46 ..... 6695 G
Nieuwe korpsen opger., 10-5-46 .. 6732 B
Herd. plechtigh. 8 R.I., 11-6-46 .. 6765 D

Luchtmacht

Lib. vliegtuigen v. marine, 8-9-45 6357 A
Ned. vliegers tegen Japan, 19-7-45 6371 A
Ned. vliegers tegen Japan, 24-7-45 6374 C
Firefly jagers voor Marine, 5-1-46 6580 A
Oorlogsverliezen, 12-1-46 ..... 6580 B
School voor parachutisten, 7-5-46 6724 D

Militair Gezag

Schermerhorn over M.G., 27-6-45 .. 6346
Grondslag M.G., 1-7-45 ..... 6350 A
Opheff. Econ. sectie M.G., 9-7-45 6356 A
M.G. over tribunaal besluit, 12-7-45 ..... 6357 A
Kruls ontslag geweigerd, 21-7-45 .. 6364 E
Kruls territoriale bevelh., 3-8-45 6391 C
Inkrimping M.G., 26-9-45 ..... 6449 I
M.G. verwijd. tatoueeringen verboden, 1-10-45 ..... 6459 F
M.G. Liq., rede min. Schermerhorn, 27-10-45 ..... 6488 A
Kruls, gen., huldiging, 27-10-45 .... 6488 B
Org. v. d. Overheidsdiensten, M.G. reg. nota, 11-12-45 6537
Beleed. M.G. Aankl. door gen. Kruls, 22-1-46 ..... 6598 A
Opheff. bijz. staat v. beleg - Einde M.G., 5-3-46 ..... 6643 A
Gen. Kruls gehuwd, 12-3-46 ..... 6651 F

Vloot

Helfrich opperbevelh., 4-9-45 ..... 6423 E
Vloot naar Indië, 14-10-45 ..... 6474 C
In Am. opgeleide mariniers naar Indië, 15-12-45 ..... 6556 B
Meld.plicht vlootpers. in N.O.I., 31-12-45 ..... 6575 H
Mariniers te Priok geland, 31-12-45 6583 H
Adm. Helfrich naar Ned., 2-1-46 6583 K
Dagorder Helfrich, 3-1-46 ..... 6583 L
Schout bij nacht Pinke bevorderd, 14-12-46 ..... 6631 G
Slag in de Javazee, 23-2-46 6635
Demob. marine-pers., 4-2-46 ..... 6612 C
Lt.-gen. Helfrich in Ned. terug, 21-2-46 ..... 6628 E
13 officieren ontslagen, 15-2-46 .. 6631 K

Mariniers n. Indië, 21-3-46 ..... 6668 H
Bevord.mogelijkheid, 21-5-46 ..... 6741 G
Kon Marine tijdens oorlog ..... 6771 A
Tentoonst. Kon. Marine te A'dam, 22-6-46 ..... 6780 E
Ned vloot op Java-zee, 29-6-46 .... 6788 A

MIJNBOUW

Schermerhorn over socialisatie, 27-6-45 6348
Schermerhorn over nationalisatie, 27-6-45 6349
Staking in Maurits mijn, 3-7-45 6350 A
Groothoff over moeilijkheden, 9-7-45 ..... 6356 A
Productie, 9-7-45 ..... 6356 A
Groothoff over annexatie, 18-8-45 6407 L
Groothoff over onv. mijnprod., 24-9-45 ..... 6450 B
Toenemende kolenproductie, 28-9-45 ..... 6459 E
Limb. mijnen vragen zesduizend arb., 14-12-45 ..... 6550 H
Productie mijnen 1940-45, 5-1-46 6581 G
Kolenproductie verh., 15-3-46 .... 6660 H
Vergad. mijnindustrieraad, 11-5-46 6735 C
Mijnwerkersfondscom. gekozen, 17-6-46 ..... 6774 B

OPVOEDING, ONDERWIJS EN JEUGDBEWEGING

Onderwijs (Algemeen)

Schermerhorn over Volksopvoeding, 27-6-45 6348
Zorg voor N.S.B. kinderen, 9-7-45 6358 A
Ned. Jeugdgemeenschap, 25-7-45 .. 6373 E
Hervorming onderwijs, 10-8-45 .... 6401 G
Ned. kind. n. h. buitenl., 20-10-45 6482 A
Deviez.-budget voor studie in buitenland, 3-11-45 ..... 6496 B
Deviez. voor aankoop buitenl boeken, 13-11-45 ..... 6505 B
„Instituut Kerk en Wereld" te Driebergen geopend, 29-11-45 .. 6522 C
Kinderen N.S.B.-ers en Rijksduitschers gewoon n. school, 24-11-45 6546 A
Rijksdienst v. d. lich. opvoed. en d. sport ingesteld, 5-12-45 ..... 6550 N
A.N.O.V. Gen. appèl onderw. bonden, 31-12-45 ..... 6574 A
Fin. positie onderw. personeel, 16-1-46 ..... 6589 A
Ned.-Belg. cultureel accoord, 14-1-46 ..... 6589 D
Eerste Rijksbrandweerschool, 15-1-46 ..... 6596 D
Psychol. instituut voor Limburg, 6-2-46 ..... 6614 D
Dr. P. Idenburg, dir.-gen. onderwijs, 27-2-46 ..... 6637 B
Hoofden v. scholen vrij van milit. dienst, 22-3-46 ..... 6667 F
Min. v. d. Leeuw over onderwijshernieuw., 23-3-46 ..... 6668 D
Baldadigheid der Jeugd, 12-4-46 .. 6687 C
Studenten en politiek, 12-4-46 .. 6694 F
Congres te Utrecht, 24-4-46 ..... 6719 F
Opleid. inst. buitenl. dienst, 30-4-46 6725 F
Opening luchtvaartschool, 16-5-46 .. 6736 G
Herop. Inst. Arbeidsontw., 24-6-46 6782 I

Hooger onderwijs

Landbouw Hooge School geopend, 8-45 ..... 6409 F
Min. v. d. Leeuw over universit. leven, 25-8-45 ..... 6417 C
„Studenten teekenaars", positie, 4-9-45 ..... 6425 E
Studentenhuis A'dam, 5-9-45 ..... 6425 F
Berisping aan Univ. A'dam i.z. houding in oorl., 7-9-45 ..... 6435 D
Opening Univ., Leiden, A'dam, Delft, Nijmegen, 18-9-45 6441
Colenbrander, Prof. Dr. Th. overl., 10-10-45 ..... 6467 G
Ginneken, Prof. J. van overl. hoogl. Ned. taal en letterkunde, 22-10-45 ..... 6481 I
Senaat v. d. Technische Hoogeschool i. z. houding tijdens bez.; comm. studenten, 5-11-45 ..... 6497 A
Beysens, Mgr. prof. dr. J. Th. overl. oud hoogl. in de wijsbegeerte, 18-11-45 ..... 6522 B
Eere-promotie dr. ir. D. S. Huizinga, scheidend dir. v. d. Landbouwhoogeschool Wageningen, 3-11-45 ..... 6551 A
Protest v. studenten teekenaars i. z. zuivering, 10-12-45 ..... 6551 D
Rümke, prof. H. C., hoogl. psychiatrie Rijksuniversiteit Utr. neemt ontslag, 14-12-45 ..... 6568 B
Sticht. Kath. volkshoogescholen, 5-1-46 ..... 6583 E
H.M. bij Dies Leidsche Universiteit, 9-2-46 ..... 6621 E
Leidsch eere-doct. voor Churchill, 9-2-46 ..... 6621 F
Studentenzuivering, 16-2-46 ..... 6629 A
Prof. F. Sassen hoogleer. Leiden, 27-2-46 ..... 6637 B
Prof. Kaag reg.-com. bij Unilever, 22-3-46 ..... 6668 A
Eere doc. Mgr. de Jong en ds. Gravemeyer en A. v. d. Luyk, 25-3-46 ..... 6669 I
Pol. soc. facult. a. A'dam Univ. 6-4-46 ..... 6687 D
Reorg. Hoog. onderw., 2-5-46 .... 6725 E
Vernieuwing Hoog. Onderw., 15-5-46 6736 F
Amst. stud. eigen parlement, 20-5-46 6741 B

Lager Onderwijs

Sal. der onderw., 12-4-46 ..... 6694 B
Invasiegeld onderw., 2-5-46 ..... 6725 D
Herz. onderw.sal., 14-5-46 ..... 6736 C
Bezold. der onderw., 20-5-46 .... 6739 B

ONGELUKKEN, RAMPEN e.d.

s.s. „Meerkerk" op mijn geloopen, 17-6-46 ..... 6772 C

OORLOGSSCHADE EN VERGOEDING

Schade Putten, 9-7-45 ..... 6356 A
Fruitboomen in Betuwe geleden door inundatie en oorlogsschade, 12-9-45 ..... 6357 A
Rapport v. d. Wal over totale oorlogsschade in Ned., 11-7-45 6357 A
10% v. h. Ned. volk is alles kwijt, 11-7-45 ..... 6357 A
Oorlogsschade Rotterd. haven, 18-7-45 ..... 6363 G
Teruggave Ned. bezit in Duitschl., Comm. voor Ned. ec. belangen, 24-7-45 ..... 6372 E
Schade Ned. Spoorwegen vgl. Deutsche Reichsbahn, 8-8-45 .... 6390 J
Paarden terug uit Duitschl., 8-8-45 6391 A
Nota inzake schadevergoeding, 18-8-45 ..... 6399 D
Onderz. gest. goed. in Duitschl., 30-8-45 ..... 6417 A
Vordering op D'land, rede Min. Vos, 8-9-45 ..... 6432 A
Gas uit D'land en kolenvoorziening, 17-9-45 ..... 6439 A
Expert voor kunstschatten naar Duitschland, 22-9-45 ..... 6449 A
Opricht. van com. voor oorlogsschade, 24-9-45 ..... 6450 C
Geroofde schilderijen terug, 10-10-45 ..... 6467 F
Schadevord. op D'land, 20-10-45 6480 E
Binnenvaart, terugk. van de D'tschers gestolen schepen, 20-10-45 ..... 6481 D
Vraagstuk d. herstelbetal., inaugurale rede prof. dr. J. R. M. v. d. Brink, 26-10-45 ..... 6504 F
Besl. materieele oorlogsschade 1945 17-11-45 ..... 6512 D
Koninkl. trein bij München teruggevonden, 24-11-45 ..... 6521 H
Telefoonst. uit D'land terug, 6-12-45 ..... 6529 C
Elsch Ned. Schadeverg., 9-11-45 .. 6533 A
Fin. voorzieningen m. betr. tot oorlogsschade reg. nota, 11-12-45 6538
Cijfers oorlogsschade Zeeland en Brabant, 12-12-45 ..... 6550 F
45.000 auto's gingen verloren, 12-12-45 ..... 6550 G
Install. v. d. „Shell" in D'land teruggevonden, 18-12-45 ..... 6558 H
Spoorwegstations, oorlogsschade, 21-12-45 ..... 6567 C
Bomb. 14-5-40 R'dam, 11-1-46 .... 6580 C
Oorlogsschade aan huisraad, 9-1-46 ..... 6589 B
Walserij Hoogovens terug uit Duitschl., 24-1-46 ..... 6599 A
Door Duitschers geroofde goed., 11-2-46 ..... 6622 A
Schadereg. voor getroffen won., 13-2-46 ..... 6631 A
Herstel beschadigde won., 22-2-46 6631 B
Verg. in den landbouw, 20-3-46 .... 6667 E
Molestuitkeeringen, 22-3-46 ..... 6667 E

OORLOGSSLACHTOFFERS

Aantal Nijmegen, 12-11-45 ..... 6506 C
Aantal oorlogsslachtoffers, vergel. met Engeland, 10-11-45 .... 6506 D
Aantal burgerslachtoffers bombard. R'dam 12-45 ..... 6558 D
Ned. oorlogsgraven Comité, 4-2-46 6621 K

OPENBARE WERKEN EN WEDEROPBOUW

Schermerhorn over leniging van stoffelijke nood en economisch herstel, 27-6-45 6347
Schermerhorn over taak Min. van Openb. Werken en Wederopb., 27-6-45 6349
Schermerhorn over volkswoningb., Raad v. Wederopb., 27-6-45 6349
Herstel Wieringermeer, 4-7-45 .... 6350 A
Electr. treinen terug uit Duitschland, 9-7-45 ..... 6356 A
Hervatting zoutprod. in Boekelo en Hengelo, 9-7-45 ..... 6356 A
Investeeringsprogr. ontwikkeld voor herst. vooroorl. peil, 11-7-45 6357 A
Ringers over wederopb. en openb. werken, inundaties, 4-8-45 .... 6389 A
Wieringermeerdijk dicht, 6-8-45 .. 6389 B
Herstel Ned. Rijnvaart, 8-8-45 .... 6390 B
Verplichte arb. bij wederopbouw, 11-8-45 ..... 6398 G
Rede Britsch amb. tot Nederl. over den wederopbouw, 18-8-45 6399 C
Direct. voor herstel en voorz., 13-8-45 ..... 6401 D
Ringers over wederopbouw, 21-8-45 ..... 6407 C
Min. Vos over econ. situatie en wederopbouw, 29-8-45 ..... 6416 B
Bespr. i.z. schadeverg., Conf. den Haag en Frankfort, 24-8-45 .... 6416 E
Aanbouw noodwoningen, 30-8-45 .. 6418 F
Haven IJmuiden vrij, 3-9-45 ..... 6424 C
Walcheren's herstel. Nolledijk gedicht, 3-9-45 ..... 6424 D
Rijnvaart hervat, 6-9-45 ..... 6424 E
Uitz. arb. naar geteist. gebieden, 20-9-45 ..... 6442 A
3 Millioen dollar voor Ned. voor Amerik. Relief, 24-9-45 ..... 6450 C
Crediet v. d. Middenstand, 10-10-45 ..... 6459 K
Hoogovens en staalfabr. herv. prod., 26-10-45 ..... 6482 C
Schermerhorn, over Schadeloosstell. en Wederopbouw, 31-10-45 6487 C
Inundatie, herstel Walcheren, 27-10-45 ..... 6489 C
Herstel Wieringermeer, 27-10-45 6489 C
Opening spoorbrug bij Oosterbeek, 11-12-45 ..... 6550 C
Nog een Am. Ing. noodig voor herstel productiemiddelen, 11-12-45 6550 D
Wieringermeer is droog, 12-12-45 .. 6550 E
Aank. Amer. bouwmaterialen, 5-1-46 ..... 6581 H
Moerdijkbrug weer open, 2-1-46 .. 6573 E
Bouwplan 1946 Wederopbouw, 15-3-46 ..... 6659 A
Boeken uit D. terug, 5-4-46 ..... 6686 B
Financ. wederopbouw, 17-4-46 6691
Geen expert bij wederopb., 12-4-46 6701 E
Arbeiders in kampen, 15-4-46 .... 6701 E
Opruim. mijnen en munitie, 14-5-46 6732 C
Ned. eigend. in Duitschl., 27-5-46 .. 6749 I
Gevaarl. oorlogstuig, 28-5-46 .... 6749 O
Prinses over hulp voor noodgebieden, 17-6-46 ..... 6771 B

OVERZEESCHE GEBIEDSDEELEN

Schermerhorn over overz. geb. 27-6-45 6346
Logemann over N. O. I., 19-7-45 .. 6371 A
G.G. en Gen. ter Poorten in Ned., 10-9-45 ..... 6435 A
Logemann in Australië, 10-9-45 .. 6435 I
Voorbereiding Rijksconf., 12-9-45 6442 C
Dr. van der Plas gedesavoueerd, 6-10-45 6460
G. G. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer Jhr. Mr. A. W. L., ontslag, 16-10-45 ..... 6474 A
Oproep Ned. bladen i.z. Ind. beleid, 25-10-45 ..... 6481 H
Publieke opinie Ind. regeeringsbeleid, 13-11-45 ..... 6505 F
Buitengewesten van N.O.I. onder Ned. Bestuur, 2-2-46 ..... 6515 A
Soc. Adviescomm. v. d. Rijksconf. geïnst., 30-11-45 ..... 6520 K
Ontw. v. d. toestand en gebeurtenissen in Ned.-Indië, overz. reg. nota, 11-12-45 6535
Eng.-Ned. bespr. i.z. Ned. Indië, verkl. v. Van Mook, 27-12-45 6569
Verklaring dr. Van Mook en dr. Verboeket, 27-12-45 ..... 6574 E

Britsch-Ind.-Ned. politiecorps ingesteld, 27-12-45 ..... 6575 G
Bezw. Koningin tegen begrooting Curaçao, 31-12-45 ..... 6575 J
Repatr. uit Indië. Radiotoespraak Koningin, 4-1-46 ..... 6582 C
Ontslagaanvr. lt.-gen. v. Oyen; gen. Uhl met pensioen, 1-1-46 .. 6584 A
Min. Logemann reg. beleid Indië, 15-1-46 ..... 6588 D
Geen geh. overeenk. Van Mook en Sjahrir, 11-1-46 ..... 6588 C
Min. Logemann beantw. den Heer Welter, 12-1-46 ..... 6588 D
Instel. Ned. Mil. Gerechtshof in N.O.I., 4-1-46 ..... 6590 B
Scherpe critiek op Ind. beleid, 16-1-46 ..... 6593 A
Dr. Van Mook te Batavia, 31-1-46 6608 B
Overleg met N.O.I. massaverg. A'dam, 4-2-46 ..... 6613 F
Publ. opinie i.z. Ind. vraagstuk, 2-2-46 ..... 6613 G
Regeer. voorst. Gemeenebest Indonesië, 11-2-46 6619
Art. 73 Handvest San Francisco, 11-2-46 ..... 6619 A
Toelichting Min. Logemann, 11-2-46 ..... 6619 B
Ind. Eur. comité Vrij Indonesië, 26-2-46 ..... 6638 C
Kleine Soeda eil. bezet, 8-3-46 .. 6646 C
Ned. troepen op Java geland, 9-3-46 ..... 6653 B
Comm. van Poll. naar Indië, 16-3-46 ..... 6660 D
Bespr. tusschen dr. Van Mook en Sjahrir, 13-3-46 ..... 6662 E
Ned. troepen landen op Lombok, 25-3-46 ..... 6670 C
Bespr. Ned. en Ind. del., 25-3-46 .. 6670 E
Mountbatten over Ind. kwestie, 26-3-46 ..... 6670 F
Ned.-Ind. besprek., 1-4-46 ..... 6679 C
Ind. deleg. n. Ned., 8-4-46 ..... 6687 E
Wetsontw. geldleen., 16-4-46 ..... 6692 D
Brits-Ned. besprek., 12-4-46 ..... 6694 A
Reg.verklar. i.z. N.O.I., 2-5-46 6717
Bespr. op Hooge Veluwe, 25-4-46 6701 A
Rapp v. Poll, 3-5-46 6726
Rapport Van Poll, 3-5-46 6726
Sur. com. bij H.M., 20-5-46 ..... 6739 D
Dajakkers en trouw aan Nederl., 21-5-46 ..... 6744 A
Mr. Slamet over Ind. kwestie, 3-6-46 ..... 6757 I
Ind. kwestie voor Veiligheidsraad, 4-6-46 ..... 6758 A
Verklaring Sjahrir, 5-6-46 ..... 6758 C
Verwarde toestand O.Sumatra, 3-6-46 ..... 6758 D
Ontwerp 5-j. plan Suriname, 1-6-46 6758 E
Rapport over Curaçao, 2/8-6-46 .. 6758 F
10.000 displ. pers. n. Suriname, 1-6-46 ..... 6760 E
Verklaring Sjahrir, 5/12-6-46 ..... 6765 G
Massamoord op Chineezen - Nota, 5/12-6-46 ..... 6765 G
West-Ind. comm. in Ned., 14-6-46 6771 D
Sjahrir overhandigt voorstellen .. 6774 G
Aantal geïntern. op Java, 17-6-46 6774 H
Evacuatie der Japs, 18-6-46 ..... 6775 A
Brits ultimatum a. Indon. troepen, 15-6-46 ..... 6775 B
Deleg. N.W.I. in ons land: ontv. d. H.M. de Kon.; overhand. petities; zelfbestuur in Rijksverband, 26-6-46 ..... 6779 A
Ir. Otten over Indon. probleem, 6779 B
Java suikerind. genation., 21-6-46 6782 K
Voorbereid. rijksconf., 25-6-46 .... 6782 M
Baker over Ind. politiek, .. 25-6-46 6783 I
Britsche troepen verlaten Bandoeng, 28-6-46 ..... 6788 B

SOCIALE ZAKEN

Staking in Rotterdam, 7-7-45 .... 6351 A
Mansholt over situatie in land- en tuinb., 11-7-45 ..... 6356 A
Zorg voor N.S.B.-kinderen, 9-7-45 6358 A
Ziekenfondsbesluit gehandhaafd, 20-7-45 ..... 6371 C
Wachtgeldregeling, 24-7-45 ..... 6373 C
Sociale Verz., Ontwikkeling, 9-8-45 6400 F
Herziening Sociale Verz., 22-8-45 6407 F
Conf. Drees met R. v. Vakcentr., 23-8-45 ..... 6416 C
Raad v. Beheer Volksherstel, 30-8-45 ..... 6417 G
Drees over tekort verpleegsters, 8-9-45, ... 6434 E
Com. „Ned. helpt Indië" opger., 10-9-45 ..... 6435 B
Drees over 5 dag. werkweek en volksverz., 18-9-45 ..... 6442 B
Wachtgeldreg., reg. nota, 11-12-45 6541
Soc. Verzekering, reg. nota 11-12-45 6542
Soc. Hulp verl. aan werkl. arbeiders, reg. nota 11-12-45 6542
Onderst. gezinnen geint. pol. del. 14-12-45 ..... 6546 B
Opricht. sticht. „Puttens Jeugd", 25-3-46 ..... 6668 E
Hers.oord oud-ill. in 't Loo, 1-4-46 6678 F
Vac.-fonds v. d. lanb., ... 24-5-46 6749 G
E.V.C. dagv. Min. Drees, 5-6-46 .... 6756 E
Amerika en de H.A.R.K., 8-6-46 .. 6764 C
Mijnwerkersfonds gekozen, 19-6-46 6774 B
Kosten sonsum.-crediet, 19-6-46 .. 6780 D

SPORT

Athletiek

Turnfeest K.N.G.V., 11-6-46 ..... 6765 E

Wandelen

Geen militairen in vierdaagsche - Maj. Breunese trekt zich terug, 22-6-47 ..... 6782 G

Schaken

Dr. Euwe in dienst K.N.S.B., 4-4-46 6687 G
Dr. Euwe wint Zaansch tournooi, 15-6-46 ..... 6774 E

Voetbal

Ned.—België, 6—3, 13-5-46 ..... 6732 H
België—Ned., 2—2, 30-5-46 ..... 6750 E
Ned.—Luxemb., 6—2, 10-3-46 .... 6652 E

Wielrennen

Stayer en sprintkamp, 3-9-45 .... 6426 C

STAATKUNDE

Algemeen

Oud-min. Verschuur overleden, 19-7-45 ..... 6371 B
Staat v. Beleg verlengd, 22-8-45 .. 6407 D
Onderzoek beleid dr. Hirschfeld, Van Spaendonck, 8-45 ..... 6407 I
G.G. en Gen. ter Poorten in Ned., 10-9-45 ..... 6435 A
Comm. voorbereiding Rijksconf., 12-9-45 ..... 6442 C
G. G. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer Jhr. Mr. A. W. L. ontslag, 16-10-45 ..... 6474 A
Richtlijnen bij ben. reg. nota, 11-12 45 6544
Oud-min. Burger over zijn ontslag, 10-1-46 ..... 6580 D
Vereeniging voor Intern. Rechtsorde, 8-1-46 ..... 6582 G
Schermerhorn dankt Lord Inverchapel, 10-4-46 ..... 6687 F
Vorrink treedt af als reg. gevolm., 9-5-46 ..... 6724 C
Mr. Slamet over Ind. kw., 3-6-46 .. 6757 I
N.W.I. wenscht zelfbestuur in rijksverb., 26-6-46 ..... 6779 A

Bestuur

Raad v. binnenl. bestuur, 27-6-45 6349
M.G. en burgerlijk bestuur, 1-7-45 6350
Vorrink Comm. Gen., 25-7-45 .... 6371 F
Kerstens Ind. reg.-comm., 3-8-45 6381 B
Raad v. Rechtsh. ingesteld, 13-8-45 6400 B
Dir. voor herstel en voorz., 13-8-45 6401 D
R. v. Rechtsh. geïnstalleerd, 20-8-45 6407 B
Benoeming leden R. v. St., 23-8-45 6407 G
Dir.-gen. buit. ec. betr., 14-9-45 .. 6432 B
Comm. van Gelderl. treedt af, 9-11-45 ..... 6504 A
E. H. Ebels comm. in Groningen, 9-11-45 ..... 6504 A
Mr. H. P. Linthorst Homan, comm. in Friesland, 17-11-45 ..... 6513 A
Scholten, mr. J. H. lid v. d. Raad v. State, 29-11-45 ..... 6520 I
Comm. in Gelderland, jhr. dr. C. G. C. Quarles van Ufford ben. 19-12-45 ..... 6565 C
Fin. zelfstandigh. Gem. en Prov., 28-1-46 ..... 6607 A
Eervol ontslag mr. A. B. baron v. Voorst tot Voorst, comm., 4-4-46 6677 A
Eerste vrouw burgemeester, 4-4-46 6677 B
Mr. Deckers lid R. v. State, 3-4-46 6695 G
Statenverkiezingen, 4-6-46 ..... 6756 E

Nationaal-socialisme

Doodstraf voor Schriecke, 2-4-46 .. 6677 G
Müller E.E. veroordeeld, 16-4-46 .. 6695 E
Vonnis Mussert voltrokken, 7-5-46 6732 I
Machant et d'Ans. veroord., 14-5-46 6734 A
Dr. Goedewagen gearrest., 11-6-46 6765 C

Nat. Adv. Commissie

Installatie N.A.C., 21-7-45 ..... 6364 F
N.A.C. over verantw. kab. Gerbrandy, 11-8-45 ..... 6398 F
N.A.C. over pol. gevangenen, 18-8-45 ..... 6400 E
N.A.C. over verkiezingen; meening dr. Brugmans, 28-8-45 .... 6415 A
Advies N.A.C. i.z. vrijlating geintern., 1-9-45 ..... 6415 F
Laatste bijeenkomst N.A.C., 16-11-45 6512

Politieke partijen

Schermerhorn over oude en nieuwe scheidingslijnen, 27-6-45 6346
Schermerhorn over Rott. staking, 7-7-45 6351
Drees, onderzoek Rott. staking, 7-7-45 ..... 6351 A
Lieftinck over strijd tegen „zwart" geld, 9-7-45 6355
Oud-min. Verschuur overleden, 19-7-45 ..... 6371 B
Vorrink Comm. Gen., 25-7-45 .... 6371 F
Schermerhorn afgetreden, Banning voorz. N.V.B., 3-8-45 .... 6382 G
S.D.A.P. bijeenkomst A'dam, 2-8-45 6382 H
Mansholt, Drees, Vos, Albarda over N.V.B., 2-8-45 ..... 6382 H
Witteman over R.K. Staatspartij, standpunt t.o.v. N.V.B., ontbinding Staatk. pol. Ver., 2-8-45 .. 6382 J
Vrijz. Dem. Bond hervat werkz., standpunt t.o.v. N.V.B., 2-8-45 6382 K
Band S.D.A.P.-N.V.V. verbroken, 6-8-45 ..... 6390 G
Manifest Comm. partij, 8-8-45 .. 6390 H
Samenwerking Kath. St.partij en N.V.B., 22-8-45 ..... 6409 E
Schouten voor de A.R.-partij, houding t.o.v. Reg. en N.V.B., 5-9-45 6423 I
Geen samenw. Communisten—S.D.A.P., 7-9-45 ..... 6424 A
Program verg. Chr. Hist. Unie, 7-9-45 ..... 6424 B
S.D.A.P. vergadering R'dam; rede Min. Vos, 8-9-45 ..... 6432 A
Rede Oud in V.D. verg.; samengaan met S.D.A.P.?, 7-9-45 ..... 6434 A
S.D.A.P. conf. rede Vorrink; verh. tot N.V.B., C.P.N., Godsd.; Drees over Kabinetsform., 8-9-45 ..... 6434 B
Constit. verg. N.V.B. program reden Banning en Schermerhorn, 13-9-45 ..... 6440 B
S.D.A.P. en C.P.N. motiv. afw., 15-9-45 ..... 6440 C
C.D.-Unie, plannen, 19-9-45 ..... 6441 A
N.V.B. over verk. rede Schermerhorn, 22-9-45 ..... 6448 B
S.D.A.P.-N.V.B. bespr., 22-9-45 .. 6448 E
Anti-Rev. Partij, Urgentieprogr., 24-9-45 ..... 6448 F
N.S.B. wilde in 1940 revol., 22-9-45 6448 G
Federatieve samenwerk. A.R. en C.H., 13-10-45 ..... 6474 D
Anti-Rev. partij, bijeenk. centraal convent., 2-11-45 ..... 6490 A
C. P. N., Roestam Effendi als lid geschorst, 27-11-45 ..... 6521 F
Onderz. naar gestes der Unie tijdens bezetting, 1-12-45 ..... 6521 G
Leden C.H. tegen samenwerk. met A.R., 5-12-45 ..... 6528 G
Antw. S.D.A.P. aan prof. Laski i. z. Ind. beleid, 1-12-45 ..... 6550 K
Onderhand. tusschen S.D.A.P., N. V.B., V.D.B. en Christofoor tot opr. soc. volkspartij, 13-12-45 .. 6550 L
R.K. Staatspartij wordt „Kath. Volkspartij", 22-12-45 ..... 6566 B
A.J.C. los van S.D.A.P. en N.V.V., 17-12-45 ..... 6568 C
Seys-Inquart over N.S.B.-verraad en Mussert, 29-12-45 ..... 6573 A
Partij van den Arbeid, 10-1-46 .. 6580 E
Roestam Effendi geroyeerd uit C.P.N., 12-1-46 ..... 6580 F
De financiering der N.S.B. - Vragen a. d. Min. van Just., 7-1-46 6582 A
Europ. actie voor Federale Unie, 2-1-46 ..... 6582 F
Eereraad voor Driemansch. Ned. Unie, 26-1-46 ..... 6607 C
Partijcongres C.P.N., 8-1-46 .... 6614 A
Fed. samenw. A.R. met C.H.Unie, 24-1-46 ..... 6614 B
1e Congres Partij van den Arb., 6-2-46 ..... 6620 B
K.V.P.-Urgentieprogram, 11-2-46 .. 6628 C
Bijz. Alg. Verg. der C.H.U., 28-2-46 ..... 6638 A
K.V.P. en Partij v. d. Arbeid, 28-2-46 ..... 6638 B
Mr. v. Walsum, voorzitter N.V.B., 22-2-46 ..... 6638 D

Deel C.D.U. naar C.H.U., 1-3-46 6645 B
Bestuur Partij v. d. Arbeid, 7-3-46 6645 C
Uittreden uit C.H.U., 11-3-46 .... 6652 C
Partij van de Vrijheid, 12-3-46 .. 6652 D
Samenwerk. uitgetr. C.H.U. en Herv. Staatspartij, 25-3-47 ..... 6669 F
Soc. Dem. centr. opger. in P. v. d. A., 30-3-46 ..... 6669 G
Lib. Staatsp. steunt P. v. d. Vr., 3-4-46 ..... 6678 G
Arnold Meyer veroordeeld, 13/26-6-46 ..... 6681 D
Commun. demonstr. te A'dam, 20-6-46 ..... 6682 C
Anti-Fascisme, 10-4-46 ..... 6683 C
Vorming Chr. Nat. partij, 30-3-46 .. 6686 A
P. v. d. A. tegen Franco, 11-4-46 .. 6686 C
C.H.U. en P. v. d. A., 16-4-46 .... 6695 F
Rumoer rond Arn. Meijer, 12-4-46 6693 A
Aanvoerders lijsten kieskr., 28-4-46 6706 I
Program pol. partijen, 28-4-46 6707
Debat Schermerhorn-de Vries, 25-4-46 ..... 6718 A
Viering 1 Mei, 3-5-46 ..... 6720 C
Oude S.D.A.P., 10-5-46 ..... 6732 F
Autoritair streven der O. D., 15-5-46 6734 C
Persstemm. over verkiez. uitslag, 18-5-46 6739
Fractieleid. bij H.M., 25-5-46 .... 6739 B
Romme fractiel. K.V.P., 21-5-46 .. 6739 C
Min. over Meyer, 21-5-46 ..... 6741 F
Meyer komt voor, 23-5-46 ..... 6741 G
Meyers aanhang verspreid valsche stembiljetten, 20-5-46 ..... 6741 H
Schermerhorn spreekt te Leuven, 22-5-46 ..... 6742 D
Uitslag verk. Prov. Staten, 29-5-46 6747
Comm. willen 3 part. reg., 27-5-46 6748 B
Verliezen C.H.U. bij Statenverk., 4-6-46 ..... 6756 E
Congres Utrecht - opricht. „oude S.D.A.P., 17-6-46 ..... 6774 A
Cand.lijst C.P.N. te Deventer en K.V.P.-lijst te Nijmegen te laat ingediend, 26-6-46 ..... 6782 E

Regering

Benoeming Kab. Schermerhorn, 23-6-45 6343
Inleiding H.M. de Koningin, 27-6-45 6345
Programma rede Schermerhorn, 27-6-45 6345
Schermerhorn over Kab. Gerbrandy, 27-6-45 6345
Schermerhorn over gezagsverh. 27-6-45 6346
Schermerhorn over Socialisatie, 27-6-45 6348
R. v. alg. oorlogv., R. v. binnenl. bestuur, R. v. econ. zaken, R. v. wederopbouw, 27-6-45 6349
Mansholt over land- en tuinbouw, 11-7-45 ..... 6356 A
Schermerhorn over geldzuivering, loon en prijspolitiek, 14-7-45 .. 6358 A
Logemann over N. I., 19-7-45 .... 6371 A
Mansholt over landbouw, 23-7-45 .. 6371 D
Schermerhorn over radio, 28-7-45 6371 G
Meynen over nieuw leger, 3-8-45 6381 A
Drees over Kab. Schermerhorn, Vos over woningbouw, Mansholt over regeeringsgoederen, 2-8-45 ..... 6382 H
Ringers over wederopbouw, 4-8-45 6389 A
Schermerhorn en Logemann over Japan's capitulatie, 15-8-45 6397
Memo Gerbrandy beleid Londensche regeering, 18-8-45 ..... 6399 E
Vraagstuk politieke gevangenen, 18-8-45 ..... 6400 E
Kolfschoten tot Raad v. Rechtsherstel, 20-8-45 ..... 6407 B
Ringers ov. wederopb. en zwarten handel, 21-8-45 ..... 6407 C
Leden R. v. State benoemd, 23-8-45 6407 G
Standpunt Reg. t.o.v. bedrijfsorg., 8-45 ..... 6407 K
Drees over stakingsrecht (niet uitgespr. rede), 21-8-45 ..... 6408 A
Rede Mansholt bij opening Landb. Hooge School, 8-45 ..... 6409 F
Ned. rechten i. h. Verre Oosten, 20-8-45 ..... 6410 F
Vos over Econ. situatie, 29-8-45 .. 6416 B
Conf. Drees met R. v. Vakcentr., 23-8-45 ..... 6416 C
Leeuw, v.d. over universit. leven, 25-8-45 ..... 6417 C
Schermerhorn over Illegaliteit, 1-9-45 ..... 6425 I
Lieftinck over geldzuivering, 8-9-45 ..... 6431 A
Vos over ec. situatie, 8-9-45 ..... 6432 A
Vos over buitenl. ec. betrekkingen, 14-9-45 ..... 6432 B
Drees op partijverg. S.D.A.P.; 8-9-45 ..... 6434 B
Drees over tekort aan verpl., 8-9-45 ..... 6434 E
Logemann in Australië, 10-9-45 .. 6435 I
v. Schaik over Verk. en energie, 17-9-45 ..... 6439 A
v. Schaik bij spoorw.staking herd., 17-9-45 ..... 6439 B
Schermerhorn, rede N.V.B. 13-9-45 6440 B
Lieftinck, rede deblokk. bankbilj., 27-9-45 6447
Schermerhorn over verk., 22-9-45 6448 B
Beel, rede ambtelijke zuivering, 22-9-45 ..... 6449 E
Meynen over opb. v. h. leger, 29-9-45 ..... 6457 C
Kab. en Annexat., 29-9-45 ..... 6459 B
Standp. d. regeering i.z. Indië, 1-10-45 6460
Logemann, rede over Indië, 5-10-45 6461
H. M., rede 6 Dec. 1942, 7-10-45 6463
Schermerhorn over bijz. rechtspl., 5-10-45 ..... 6465 C
Schermerhorn, rede over Indië, 12-10-45 6468
Logemann over ontslag G.G., 16-10-45 ..... 6474 A
Kolfschoten, rede pol. del. 20-10-45 6480 C
Mansholt, lid deleg. conf. F.A.O., 17-10-45 ..... 6480 D
Vos, lez. schadeverg. D'land, 20-10-45 ..... 6480 E
Leeuw, v. d. inst. persraad, 26-10-45 ..... 6480 F
Kleffens, van, interview met „Times" i.z. Ind. kwestie, 26-10-45 6483
Schermerhorn over Annexatie, Schadeloosstel. en Wederopbouw, 31-10-45 ..... 6487 C
Schermerhorn, radio-rede liq. M.G. 27-10-45 ..... 6488 A
Schermerhorn en Logemann, conf. met H. M. te Londen i.z. Ind. kwestie, 2-11-45 6492
Mansholt, radiorede over conf. int. voedsel- en landbouworg. Quebec 2-11-45 ..... 6496 A
Lieftinck, radiorede over resultaten geldsaneering, 13-11-45 ..... 6504 C
Kleffens, v. over Organ. d. Ver. Volken, 17-11-45 ..... 6513 E
Oproep ministers aan de bevolk. tot meewerk. vern. zwarte handel, 21-11-45 ..... 6513 H
Logemann, verkl. Indië, 16-11-45 6515
Voorz. raad v. min. voortaan door Koningin ben.; min. pres. off. titel; niet min. secr., 6-12-45 .... 6527 A
Nota i. z. regeeringsbeleid a. Staten-gen. aangeboden door min. pres. Schermerhorn, 11-12-45 6535
Kabinetsform. reg. nota, 11-12-45 6535
Door de Ned. reg. te Londen gevolgde beleid reg. nota, 11-12-45 6537
Leeuw, v. install. Ned. kasteelenstichting, 5-12-45 ..... 6550 M
Rijksdienst v. d. lich. opvoed. en d. sport ingesteld, ressort. onder min. v. onderw. kunsten en wetenschap., 5-12-45 ..... 6550 N
Meynen roept vrijwilligers op voor Indië, 16-12-45 ..... 6556 A
Schermerhorn vindt annex. niet van de baan, 17-12-45 ..... 6557 B
Min. Schermerhorn over geall. politiek in Duitschland. Oudejaarsrede, 2-1-46 ..... 6572 A
Bezwaren van Kon. tegen begrooting Curaçao, 31-12-45 ..... 6575 I
Min. Lieftinck tegen loterijspel, 7-1-46 ..... 6581 D
Radio Min. van Schaik, motorvoertuigen, 12-1-46 ..... 6581 I
Min. Schermerhorn over reg.beleid, 9-1-46 ..... 6588 A
Min. Logemann reg.beleid Indië, 15-1-46 ..... 6588 B
H.M. de Kon. decoreert Koopv.-leden, 22-1-46 ..... 6599 B
H.M. de Kon. verdeelt giften uit Curaçao en buitenland, 23-1-46 6599 C
Reactie op motie v. Poll in N.O.I., 19-1-46 ..... 6599 H
Rede H.M. de Kon. Dies Leidsche Universiteit, 9-2-46 ..... 6621 E
Ned. reg. tegen deval. Curaçaosche gulden, 14-2-46 ..... 6623 A
Comm. v. Poll samengesteld, 21-2-46 ..... 6628 B
Min. Meynen over opb. nieuwe leger, 26-2-46 ..... 6636 A
Min. v. Kleffens perm. vertegenwoord. Ned. in veiligheidsraad, 26-2-46 ..... 6637 A
Min. v. Royen Buitenl. Zaken, 26-2-46 ..... 6637 A
Comm. v. Poll n. Indië, 16-3-46 .. 6660 D
V. d. Leeuw install. Radioraad, 21-3-46 ..... 6667 C
V. Kleffens lid atoomcomm, 25-3-46 6668 B
Mansholt over voeds.positie, 23-3-46 6668 C
Van der Leeuw over onderw.-hernieuw., 23-3-46 ..... 6668 D
Schermerhorn over Sticht. „Putten's Jeugd", 25-3-46 ..... 6668 E
Dorp, mr. dr. v. overleden, 26-3-46 6678 C
Ned.-Ind. besprek., 1-4-46 ..... 6679 C
Amerik. onderscheid. v. oud-min. Dijxhoorn, 9-4-46 ..... 6687 B
Brits-Ned. besprek. i.z. Indië, 12-4-46 ..... 6694 A
Brit. onderscheid. v. Tj. v. Starkenborgh, 16-4-46 ..... 6695 D
Bespr. op Hooge Veluwe, 25-4-46 6701 A
Reg.verkl. beleid N.O.I., 2-5-46 .. 6717
Gerbrandy onderscheiden, 6-5-46 .. 6725 G
Affaire De Geer, 8-5-46 ..... 6725 A
Rapp. comm. v. Poll, 3-5-46 6726
Vorrink treedt af als reg.comm., 9-5-46 ..... 6724 C
Regeer.verkl. reactie N.O.I., 7-5-46 6727 A
Schermerhorn demiss., 18-5-46 .. 6739 A
Mansholt naar de F.A.O., 20-5-46 .. 6741 A
Schermerhorn te Leuven, 22-5-46 6742 D
Beel formateur, 27-5-46 ..... 6748 A
E.V.C. dagv. de staat, 5-6-46 ..... 6756 F
Min. Drees install. com. adv. arb. v. vrouwen, 1-6-46 ..... 6757 A
Sjahrir over Ned. voorstellen, 5-6-46 ..... 6758 C
Mansholt over voedselpositie, 3-6-46 ..... 8-6-46 6763 F
Lieftinck dient wet belast.herzien. in, 13-6-46 ..... 6763 H
West-Ind. comm. in Ned., 14-6-46 .. 6771 D
Bespr. m. reg. over zeeliedenconflict 18-6-46 ..... 6774 C
Sjahrir overhandigt voorstellen .. 6774 G
Nat. Havenraad ingesteld, 21-6-46 6780 A
Min. besprekingen te Londen, 24-6-46 ..... 6782 B
Commun. demonstr. te A'dam, 20-6-46 ..... 6782 C

Verkiezingen

N.A.C. over verkiezingen, 28-8-45 6415 A
Verkiezingen hebben voorrang, 22-9-45 ..... 6448 B
Reg.-nota over kieswet noodgem.raden en Prov. St., 11-12-45 6545
Stemrecht pol. del., 16-1-46 ..... 6598 C
Kieswetwijziging, 31-1-46 ..... 6612 B
Cand.stell. kamerverkiez., 10-4-46 6686 B
Statenverkiez., 17-4-46 ..... 6692 A
Opinie-onderzoek, 20-4-46 .....6701 C
Aanvoerd. lijst kieskringen P. St., 28-4-46 ..... 6706 I
Pol. delinq. stemmen niet, 16-5-46 6731 E
Verkl. Bisschoppen bij verkiez., 13-5-46 ..... 6731 F
Uitslag 2e Kamer, 17-5-46 6733
Persstemmen, 18-5-46 6739
Valsche stembiljetten (Meyer), 20-5-46 ..... 6741 H
Uitslag verkiez. Prov. Staten, 29-5-46 6747
Stemvervalschers vrij, 24-5-46 .... 6749 M
Samenst. 2e Kamer, 2/8-5-46 ..... 6755 A
Statenverkiez., 4-6-46 ..... 6756 E
Lijst C.P.N. te Deventer en lijst K.V.P. te Nijmegen te laat ingediend voor gem.raadsverk., 26-6-46 ..... 6782 E

Volksvertegenwoordiging (Alg.)

Schermerhorn over democratie en volksvertegenw., 27-6-45 6347
Zuivering Staten-Gen., 7-8-45 .... 6390 A
Aantal Kamerleden, 18-8-45 .... 6407 A
Zuivering St.-Gen., 24-8-45 ..... 6415 B
Rapp. zuiveringscomm. St. Gen.; ledenlijst, 18-9-45 ..... 6439 C
Wetsontwerp noodparlement, 9-45 6440 A
Samenstelling St.-Gen., voorl. versl., 2-10-45 ..... 6457 A
Noodparlement, mem. v. antw., 5-10-45 ..... 6457 B
Wetsontw. Voorl. Staten-Gen. Eerste K. neemt aan, 25-10-45 6480 A
Noodparlement, vacatures aangevuld, 8-11-45 ..... 6495 B
Opening Staten-Generaal 20-11-45 6511
Nota i. z. reg. beleid aan Stat. Gen. aangeb. 11-12-45 6535

Tweede Kamer, wetsontw. „Voorl. St. Gen.", 10-10-45 6464
Eerste Kamer, zitting, 18-10-45 6474 B
2 Tw. Kamerleden bedanken, 23-1-46 ..... 6598 B
Nieuwe Kamerleden benoemd, 22-2-46 ..... 6637 C
Prof. de Sav. Lohman overl., 18-3-46 ..... 6662 A
Statenverkiezingen, 17-4-46 ..... 6692 A
Lijstaanvoerders, 28-4-46 ..... 6706 I
Schadeloosstell. 2e Kamerleden, 10-5-46 ..... 6731 C
Ontbinding parlement, 16-5-46 .... 6731 D
Fractieleid. bij H.M., 25-5-46 ..... 6739 B
Uitslag verkiez. Prov. Staten, 29-5-46 6747
Commun. willen 3 part.-regeering, 27-5-46 ..... 6748 B
Voorl. zitting St.-Gen. gesloten - open. buitengew. zitting, 2/8-6-46 6755 A
Mr. v. Schaik voorz. 2e Kamer, 7-6-46 ..... 6763 A
Voorz. der afd. benoemd, 7-6-46 .. 6763 A
Engelbrink benoemd, 7-6-46 ..... 6763 A

Eerste Kamer

Zitting Eerste Kamer, 8-10 45 .. 6474 B
Wetsontw. voorl. St.-Gen. aangenomen, 25-10-45 ..... 6480 A
Handv. Ver. Volken aangenomen, 8-11-45 ..... 6495 A
Van Kleffens over Handvest Ver. Volken, 8-11-45 ..... 6496 A
Twee nieuwe leden benoemd, 16-11-45 ..... 6504 E
Open. St.-Gen., 20-11-45 6511
Vragen over Indië. 1-12-45 ..... 6528 E
Prof. de Sav. Lohman overl., 18-3-46 ..... 6662 A

Tweede Kamer

Open. Tw. Kamer; rede v. Van Schaik, 25-9-45 ..... 6448 A
Tw. Kamer behandelt wetsontw. voorl. samenst. St.-Gen., 10-10-45 6464
Verkl. Logemann over Indië, 16-10-46 ..... 6471, 6473
Debat over Indië, 19-10-45 ..... 6473 A
Logemann antwoordt leden, 19-10-45 ..... 6473 A
Van Kleffens bespr. Handvest Ver. Volken, 31-10-45 ..... 6487 A
Twee nieuwe leden benoemd, 16-11-45 ..... 6504 E
Open. St.-Gen. en Troonrede H. M. de Koningin, 20-11-45 6511
Mr. v. Schaik tot voorz. benoemd, 11-45 ..... 6520 D
Vragen over loon en prijspol., 23-11-45 ..... 6520 D
Min. Lieftinck biedt millioenennota aan, 12-12-45 6546
Vragen Koejemans over Jap. in Indië, 7-12-45 ..... 6556 C
Logemann antw. Tweede kamerl. Koejemans over Jap. in Indië, 17-12-45 ..... 6556 C
Lieftinck, exposé over „Bretton Woods" in Tw. Kamer, 13-12-45 .. 6557 A
Drees, debat Tweede Kamer, 19-12-45 ..... 6565 A
Mansholt, debat Tweede Kamer, 19-12-45 ..... 6565 A
Vos, debat Tweede Kamer, 19-12-45 6565 A
Kolfschoten, debat Tweede Kam., 19-12-45 ..... 6565 A
Volksgezondheid en Indië, 19-12-45 6565 A
Tweede Kamer.. Debatten regeeringsbeleid, 3-1-46 ..... 6583 A
Tweede Kamer, reg.beleid, 16-1-46 6598 A
2 Tw. Kamerleden bedanken, 23-1-46 ..... 6598 B
Tweede Kamer. Verg. oorlogsschade, etc., 24-1-46 ..... 6612 A
Tweede Kamer kieswetwijz., 31-1-46 ..... 6612 B
Tw. Kamer - ‚Critiek op R.V.D.-dienst, 1-2-46 ..... 6628 A
Nieuwe Kamerleden benoemd, 22-2-46 ..... 6637 C
Cand.stelling, 10-4-46 ..... 6686 D
Wetsontw. grondw.herz., 3-5-46 .. 6724 A
Uitslag verkiezingen, 17-5-46 6733
Grondwetherz., 3-5-46 ..... 6724 A
Samenstelling 2e Kamer, 2/8-6-46 6755 A
Verslag over toestand int.kampen, 2/8-6-46 ..... 6756 B
Mr. v. Schaik, voorzitter, 7-6-46 .. 6763 A
Voorzitters der afd. benoemd. 7-6-46 ..... 6763 A
Engelbrink tot lid benoemd, 7-6-46 6763 A
Wet „belast.-herzien." ingediend, 13-6-46 ..... 6763 H
Schermerhorn over Ned. Code, 19-6-46 ..... 6773 E

Wetgeving

Ontwerp K.B. collaboratie, 12-7-45 6357 A
Herz. belastingbesluit, 15-8-45 .. 6401 E
Spelling, regeling, 10-8-45 ..... 6401 H
Wetsontwerp reorg. Sociale Verz., 22-8-45 ..... 6407 F
Wetsontwerp noodparlement, 9-45 6440 A
Wetsontw. Voorl. St.-Gen. door Tw. Kamer aangen., 10-10-45 .. 6464
Uitwijz. ongew. D'tschers, 8-10-45 6465 B
Wetsontw. Voorl. St. Gen. door Eerste Kamer aangen., 25-10-45 6480 A
Besluit pol. delinq., 23-10-45 ..... 6491 B
Wet goedkeuring Handvest v. S. Francisco, afgek. 16-11-45 ..... 6520 A
Schorsing invoerrechten; accijns op wijn, 20-11-45 ..... 6520 B
Besl. Huwelijken met vijandel. en niet vijand. vreemdelingen, 28-11-45 ..... 6528 C
Staatsloterij in ouden vorm, 30-11-45 ..... 6528 D
Rechtskracht wetsbesluiten, reg. nota, 11-12-45 6537
Kiesw. noodgem.raden, Prov. Staten reg. nota 11-12-45 6545
Wetsontw. i.z. Ing. Curaçao aangenomen, 19-12-45 ..... 6565 B
K.B. verlaging rente Rijkspostspaarbank, 1-1-46 ..... 6581 A
Kieswetwijziging, 31-1-46 ..... 6612 B
Grondwetsherziening, 28-2-46 .... 6637 D
Wijz. tijd persbesluit, 29-3-46 ..... 6676 C
Wetsontwerp cons.crediet, 1-4-46 .. 6676 D
Wetsontw. wijz. grondwet, 9-4-46 .. 6691 A
Wetsontw. geldleen. N.O.I., 16-4-46 6692 D
Grondwetherz. in 2e Kamer, 3-5-46 6724 A
Zuivering kunstenaars, 25-4-46 .. 6724 F
Wetsontw. grondw.herz., 3-5-46 6724 A
Herz. ontslagen ambtenaren, 15-5-46 6736 I
Wet „belast.herzien." ingediend, 13-6-46 ..... 6763 H
Kosten cons.crediet, 19-6-46 ..... 6780 D
Noodwet voor te laat ingediende cand.lijsten gem.raad, 26-6-46 .. 6782 E

VERKEER EN ENERGIE

Algemeen

Schermerhorn over verkeer en energie, 27-6-45 6349
Regeling reizen naar Duitschland, 2-7-45 ..... 6350 A
Opheffing reisverbod, 2-8-45 ..... 6382 E
Censuur opgeheven, 13-9-45 ..... 6435 G
v. Schaik over verk. en energie; kolentoevoer en wagens; gas uit Duitschl., 17-9-45 ..... 6439 A
Corresp. met Ned. Indië, 23-10-45 6481 G
Postduiven, geschenk v. d. R.A.F. v. Ned., 5-12-45 ..... 6550 A
Reizen n. buitenland, 10-1-46 .... 6582 D
België geen pas visa noodig, 16-2-46 6631 D
Verk. België-Ned. zonder pas visa, 18-2 46 ..... 6632 F
Reizen naar Frankrijk en Spanje, 2-4-46 ..... 6676 G
Wegenwacht A.N.W.B., 16-4-46 .... 6702 F
Aankoop Amer. auto's, 22-5-46 .. 6741 E
Autobevrachtingsdienst opgeh., 5-6-46 ..... 6757 C
Coöp. wegvervoer in voorber., 22-6-46 ..... 6780 G

Electriciteit

Weer electr. stroom voor huish. verbruik, 2-7-45 6350
Stroom uit Duitschl., 2-7-45 ..... 6350 A
Stroom uit Duitschl., 18-7-45 .... 6372 D
v. Schaik over electr., 17-9-45 .... 6439 A
Electr. en gasrantsoen verh., 19-10-45 ..... 6475 D

Havenbedrijf

Stakingen in Rotterdam, 7-7-45 .. 6351 A
Capaciteit Rott. haven, 18-7-45 .... 6363 G
Overeenstemming Rott. haven, 21-7-45 ..... 6373 B
Open brief aan Min.-Pres., 3-8-45 6382 B
Antwoord regeering, 7-8-45 ..... 6389 F
Vakbonden wijzen havenstaking af, 18-8-45 ..... 6400 G
Overzicht Rott. staking, 21-8-45 .. 6403
Haven IJmuiden weer vrij, 3-9-45 6424 C
Toekomst Rotterd. havens, 2-4-46 6685 B
R'dam concur. m. D'tsche havens, 20-4-46 ..... 6702 G
Staking zeelieden en havenarb., 10-5-46 ..... 6724 G
Havenstaking, 16-5-46 ..... 6733 A
Schermerhorn en E.V.C., 20-5-46 .. 6739 H
Reeders wijzen E.V.C.-voorstel af. 21-5-46 ..... 6739 I
Staking bij A.D.M., 22-5-46 ..... 6740 A
Havenstak. duren voort, 3-6-46 .. 6757 D
Onze havens en Duitschl., 12-6-46 6765 B
Zeeliedenconflict, 18-6-46 ..... 6774 C
Nat. havenraad ingesteld, 21-6-46 .. 6780 A

Luchtvaart

Plesman in V. St. voor aankoop vliegtuigen, 1-8-45 ..... 6382 F
Luchtpostverbinding met buiteni.,. 11-8-45 ..... 6401 A
Regeeringsvliegdienst, 17-8-45 .... 6401 B
Fokkerfabr. ontw. volksvliegtuig, 22-9-45 ..... 6450 A
Comm. Nat. Vliegtuigindustrie, 28-9-45 ..... 6459 K
Regeeringsvliegdienst N.O., 9-10-45 6467 C
Schiphol intercont. luchthaven, 11-10-45 ..... 6475 E
K.L.M.; pos., 31-10-45 ..... 6491 E
Eerste retourvlucht reg. transportdienst n. Indië, 23-10-45 ..... 6514 G
Aank. en pacht Amer. vliegtuigen, 1-3-46 ..... 6644 C
Herstel verbindingen K.L.M., 10-3-46 ..... 6652 A
K.L.M.-luchtlijn op Oslo, 18-3-46 6660 A
Opening vliegdiensten K.L.M., 8-4-46 ..... 6694 F
Toek. Ned. luchtvaart, 20-4-46 .... 6702 D
Reg.vliegdienst opgeheven, 29-4-46 6719 A
Eerste Ned. vliegt. n. Moskou, 28-4-46 ..... 6719 B
Luchtvaartschool geopend, 16-5-46 6736 G
Leiding v. d. K.L.M., 15-5-46 ..... 6736 H
Luchtd. A'd.-New York geopend, 23-5-46 ..... 6740 C
Luchtlijn n. Bazel, 28-5-46 ..... 6749 F
Fokker eenige vliegtuigfabriek, 6764 A
Toekomst vliegtuigind., 25-6-46 .. 6780 B
K.L.M.-verbind. m. N.- en Zuid-Amerika, 21-6-46 ..... 6780 C

P.T.T.

Uitbreiding telegr.-verkeer, 2-7-45 6350 A
Corresp. m. Ned.-Indië mogelijk, 23-10-45 ..... 6481 G
Telefoonverbind. met Denem. herop. 12-11-45 ..... 6506 G
Luchtpost naar Indië drie maal p. week, 18-12-45 ..... 6556 D
Censuur corresp. v. en n. Indië opgeheven, 9-2-46 ..... 6622 C
Internat. pakketpost, 31-3-46 ..... 6676 A
Postverkeer met Duitschl., 3-4-46 6676 B
Postverk. m. Duitschl. moeilijk. 4-6-46 ..... 6757 B
Postverz. n. Duitsl., 11-6-46 ..... 6763 G

Radio

Schermerhorn over radio, 27-6-45 6348
Schermerhorn over radio, 28-7-45 6371 G
Stichting Ned. Radio Omr. in den overgangstijd, 28-7-45 ..... 6371 G
A.V.R.O. en N.C.R.V. weigeren medew. N.E.R.O., 30-8-45 ..... 6418 D
Staking radio personeel, 5-9-45 .. 6425 B
Radiotelefoonverkeer, open. met Suriname, 23-10-45 ..... 6481 F
Radio-belasting, 1-11-45 ..... 6490 C
Episcopaat verl. terugk. K.R.O.; Syn. der Ned. Herv. Kerk v. Nat. omroep, 8-11-45 ..... 6506 F
Overeenst. tusschen regeer. en omroepver. 17-11-45 ..... 6512 A
Min. v. d. Leeuw voor Nat. Omroep, 24-12-45 ..... 6563 E
Radio-stichting, bestuur, 27-12-45 .. 6568 F
Nieuwe radioregeling, 19-1-46 .. 6599 D
Manifest. voor Nat. radio-omroep, 22-1-46 ..... 6599 E
Nieuwe leden Radioraad, 1-3-46 6644 D
Instal. Radioraad, 21-3-46 ..... 6667 C
Mr. v. Rhijn, lid Radioraad, 12-4-46 6695 G
Radio-tel. met Curaçao, 18-4-46 .. 6702 E
Ned. dankt B.B.C., 25-5-46 ..... 6749 H
Moeilijkheden bij „Radio Nederl.", 25-6-46 ..... 6781 A

Scheepvaart

Schermerhorn over scheepvaart, 27-6-45 6348
Nederl. Rijnvaart belangen, 8-8-45 6390 B
Plannen K.P.M., 29-8-45 ..... 6418 K
Rijnvaart hervat, 6-9-45 ..... 6424 E
Binnenvaart, terugk. v.d. D'tschers gest. schep., 20-10-45 ..... 6481 D
Stoomvaart Mij. „Nederland" i. d. oorlogsjaren, 18-11-45 ..... 6514 F
Scheepvaart, reg. nota, 11-12-45 .. 6544
Vloot K.P.M., 10-12-45 ..... 6550 B
s.s. „Trompenberg" vergaan, bem. gered, 15-12-45 ..... 6558 B

Scheepv.beweging R'dam en Amsterdam toegenomen, 3-1-46 .... 6572 C
Zeesleepvaartvloot L. Smit & Co, 31-12-45 ..... 6573 F
Actie tegen Ned. sch. in Australië, 9-1-46 ..... 6584 E
H. M. decor. koopv.leden, 22-1-46 6599 B
Spion Kloosterboer ontsnapt - Vergaan „Simon Bolivar", 29-1-46 ..... 6607 D
A. Romijn, dapperste kap. der Koopv., 6-2-46 ..... 6613 A
Amsterd.-Rijnkanaal, 11-2-46 .... 6620 D
Lijndienst Rotterdam-Hull herst., 21-3-46 ..... 6668 F
Rott. Lloyd regelm. n. Indië, 27-3-46 6668 G
Vord. v. schippers op de geallieerde vloot, 1-4-46 ..... 6677 C
Verliezen K.P.M., 2-4-46 ..... 6677 D
Verliezen tankvloot, 2-4-46 ..... 6677 E
Austr. veto uitreis Ned. schepen, 17-4-46 ..... 6696 C
„Tasman" uit Australië vertrokken, 3-4-46 ..... 6758 B
Kustvaartuigen aan reeders, 8-6-46 6763 D
Onze havens en Duitschl., 12-6-46 6765 B
Austr. weigert repar. aan Nederl. schepen, 11-6-46 ..... 6766 C
s.s. „Meerkerk" op mijn gelopen, 17-6-46 ..... 6772 C
Overzicht Ned. schepen in aanbouw, ... 6772 D
m.s. „Westerdam" op Holl.-Amerlijn, 25-6-46 ..... 6779 C
Ned. kustvaarders n. Middell. Zee, 24-6-46 ..... 6782 A
Int. Scheepv.congres te A'dam, 27-6-46 ..... 6784 D

Spoorwegen

Electr. treinen terug uit Duitschl., 9-7-45 ..... 6356 A
Overzicht Ned. Spoorwegen, 8-8-45 6390 J
Onbruikb. mat. uit Indië terug, 27-8-45 ..... 6418 A
Meer wagens voor vervoer, 28-8-45 6418 B
v. Schaik over N.S. bij herd. staking, 17-9-45 ..... 6439 B
Opening spoorbrug bij Oosterbeek, 11-12-45 ..... 6550 C
Opbouw modern bedrijf, 29-1-46 .. 6603 A
Electrific. van diverse lijnen, 19-6-46 ..... 6772 A

Wegverkeer

Canad. hulp bij busdiensten, 27-8-45 6418 A
Aankoop auto's 27-10-45 ..... 6491 F
Toewijz. verkeersmid. te traag, 2-11-45 ..... 6496 F
Moerdijkbrug weer open, 2-1-46 .. 6573 E
Min. v. Schaik over motorvoert., 12-1-46 ..... 6581 I

VERZEKERING, LIJFRENTE EN PENSIOENEN

Afkoopen beleening verzekeringen, 23-7-45 ..... 6372 F
Regeling ∫ 100-bilj. gepensionneerden, 1-8-45 ..... 6382 A
Toekomstige sociale verz., 9-8-45 .. 6400 F
Herziening sociale verz., 22-8-45 .. 6407 F
Drees over wenschelijkh. volksverz., 18-9-45 ..... 6442 B
Tariefverh. levensverz., 29-11-45 .. 6521 B
Beschikking Levensverzek. uitkeeringen 1945, 8-11-45 ..... 6557 D
Premies levensverz. verhoogd, 6-5-46 ..... 6735 B

VERZETSBEWEGING

Min. in verzetsbew., 23-6-45 6343
Schermerhorn over de illegaliteit, 27-6-45 6346
Schermerhorn over B.S., 27-6-45 6346
Maj. Claessens over advies illegaliteit bij zuivering, 12-7-45 ..... 6357 A
Prins Bernhard tot de B.S., 16-7-45 6364 A
Drees over Vaderl. en Groot Burger Comité, 21-7-45 ..... 6364 F
Opheffing B.S., 28-7-45 ..... 6382 C
Gefusilleerde gijzelaars herdacht, 18-8-45 ..... 6400 A
N.B.S., protest vrijlating pol. gevangenen, 23-8-45 ..... 6409 D
Gefusilleerden begraven op Leusderheide, 22-8-45 ..... 6410 A
America (Peel) hielp geallieerde vliegers, dank der Amerikanen, 15-8-45 ..... 6410 D
Am. onderscheiding voor Prins Bernhard, 23-8-45 ..... 6410 E
Prinses over hulp aan verz.bew., 27-8-45 ..... 6417 F
Rede Schermerhorn; Stichting 1940—1945; positie illegaliteit, 1-9-45 ..... 6425 I
Vught, slachtoffers herdacht, 4-9-45 6426 A
Herdenking spoorw.staking, 17-9-45 6439 B
H. M. en de ex-illeg. werkers, 28-9-45 ..... 6459 D
Slachtoffers I.D.- en O.D. proces 1943 met mil. eer begraven, 22-11-45 ..... 6521 D
Herdenk. 422 gefus. te Haarlem, 27-11-45 ..... 6521 E
Leden Parool-groep te Overveen bijgezet, 19-12-45 ..... 6558 F
Herst.oord oud-ill. in 't Loo, 1-4-46 6678 F
Herd. opstand Georgiërs Texel, 8-4-46 ..... 6693 D
Comité v. corlogsgraven, 27-4-46 6719 E
Verzetskruis ingesteld, 7-5-46 .... 6731 A
Oorlogsherinn.kruis, 10-5-46 ..... 6731 B
Gedenkplaat L. Polak, 27-5-46 .... 6750 F
Oorlogsmuseum Overloon, 27-5-46 6750 G

VOEDSELVOORZIENING

Algemeen

Schermerhorn over voedselvoorz., 27-6-45 6348
Vooruitzichten voor fruit, suiker, eieren, 12-7-45 ..... 6357 A
Kosten ingevoerd voedsel (Schermerhorn), 14-7-45 ..... 6359 A
Louwes in Am. over Ned. behoeften, 19-9-45 ..... 6442 F
Louwes over voedselpositie, 5-10-45 ..... 6466 B
Ned. deleg. conf. F.A.O., 17-10-45 6480 D
Landbouw, Visscherij en Voedselvoorz. reg. nota, 11-12-45 6543
Nat. productie 75% voor consumptie, meded. min. Vos, 19-12-45 .. 6567 B
Aantal levensmid. in vrije verkoop, 1-1-46 ..... 6581 E
Hulp uit Denemarken, 6-2-46 .... 6623 D
Buitenl. hulp in 1945, 22-2-46 6643
Wetsontw. cons.crediet, 1-4-46 .... 6676 D
Prijsstijging indexcijfers, 23-3-46 .. 6678 I
Hoover in Ned., 9-4-46 ..... 6687 A
Subsid. voedselpakket, 12-4-46 .... 6693 C
Graanlen. a. Frankrijk, 8-4-46 .... 6694 C
Reh. ir. Louwes, 10-5-46 ..... 6736 B
Verbet. voedselvoorz. Nederl. in Duitschland, 21-5-46 ..... 6740 I
Mansholt n. Am. F.A.O., 20-5-46 .. 6741 A
Graanlev. aan Frankrijk, 21-5-46 .. 6745 B
Levensonderh. arbeidersgezinnen, 9/15-6-46 ..... 6763 E
Mansholt over positie suiker, vet en haring, 8-6-46 ..... 6763 F

Distributie

Electr. stroom voor huish. verbruik, 2-7-45 ..... 6350 A
Uniform rantsoen-schema, 16-7-45 6363 F
Textiel-distributie, 25-7-45 ..... 6371 H
Schoenendistributie, 8-9-45 ..... 6432 A
Gas- en electr.rantsoen verh., 19-10-45 ..... 6475 D
Tabak en versnaperingen, 23-10-45 6482 D
Vereenv. textiel-distr., 8-12-45 .. 6545 D
Aantal levensm. in vrijen verkoop, 1-1-46 ..... 6581 E
Verlaging broodrants., 23-3-46 .. 6668 C
Verlaging broodrantsoen, 22-5-46 .. 6740 E
Benzine, smeerolie, e.d. vrij. 11-5-46 ..... 6743 C
Beleid mr. v. Spaendonck, 2/8-6-46 6757 E
Distributie ruwe suiker, 20-6-46 .. 6780 F

Land- en tuinbouw

Schermerhorn over land- en tuinbouw, 27-6-45 6348
Mansholt over probl. van land- en tuinb., 11-7-45 ..... 6356 A
„Oogst moet binnen" (Schermerhorn), 14-7-45 ..... 6358 A
Mansholt over landb. problemen, 23-7-45 ..... 6371 D
Landbouwkringen over annexatie, 13-7-45 ..... 6383 A
Landbouw in cijfers, 3-11-45 ..... 6506 B
Behandeling in Reg. nota, 14-12-45 6543
Eere-promotie dr. ir. D. S. Huizinga, scheidend dir. Landbouwhoogeschool Wageningen, 3-11-45 6551 A
Beschikk. Pachtreg. 1945 17-11-45 6557 F
Ir. S. L. Louwers adviseur F.A.O., 31-1-46 ..... 6613 D
Graanpositie slecht. 21-5-46 ..... 6740 H
Export bloembollen n. Engeland, 21-5-46 ..... 6749 C
Vacantiefonds v. landbouw, 24-5-46 ..... 6749 G
Uitmalingsperc. tarwe, 22-5-46 .... 6749 N
Groenten n. Am. milit. in D'tschland, 22-6-46 ..... 6781 C

Veeteelt

Mansholt over veeteelt, 23-7-45 .. 6371 D
Toestand veehouderij, 10-10-45 .... 6466 C
Veeteelt in cijfers, 3-11-45 ..... 6506 B
Tax.markt voor gebruiksvee afgeschaft, 13-11-45 ..... 6512 B

Visscherij

Toestand visschersvloot, 6-9-45 .... 6424 F
Plannen walvischvaart, 4-1-46 .... 6581 F
Mij. walvischvaart opger., 2-3-46 .. 6644 B
Stichting Unievisch, 11-3-46 ..... 6652 B
Haringvisscherij 1945, 15-4-46 ..... 6692 E
Max.-prijs haring - handel protesteert, 20-6-46 ..... 6773 G

VOORLICHTING

Algemeen of R.V.D.

Schermerhorn over reg. voorl. dienst, 27-6-45 6349
Taak Reg. voorl. dienst, 1-9-45 .. 6423 A
Open. afd. „Oog en Oor" (R.v.D.), 4-10-45 ..... 6465 C
Reg. nota over R.v.D., 11-12-45 6537

Pers

Oprichting Ned. Dagbladpers 1945, 31-7-45 ..... 6382 L
Henr. v. d. Mey overleden, 26-8-45 6418 C
Telegraaf en „Courant" geschorst, 30-8-45 ..... 6418 E
Positie Telegraaf, 6-9-45 ..... 6425 G
Persbesluit 1945, 20-9-45 ..... 6443 C
Inst. Persraad, 26-10-45 ..... 6480 F
Oproep Ned. bl. Ind. beleid, 25-10-45 ..... 6481 H
Persstemmen nota reg. beleid, 13-12-45 ..... 6545 A
Persstemmen over begroting, 14-12-45 ..... 6549 A
Bovene van, G. A., oud hoofdred. Aneta te Batavia, te 's-Hage overleden, 17-12-45 ..... 6556 E
D. Hans overleden, 5-1-46 ..... 6583 F
G. D. J. Lambooy hoofdred. A.N.P., 8-1-46 ..... 6583 G
Internationaal persmuseum, 9-2-46 6621 L
Opheffing censuur post v. en n. Indië, 9-2-46 ..... 6622 C
Overtreding persbesluit 1945, 15-3-46 6661 C
Wijz. tijd persbesluit, 29-3-46 ..... 6676 C
Broekhoff overleden, 10-4-46 .... 6683 B
Papierpositie, 24-4-46 ..... 6703 A
Persstemmen o. verkiez., 18-5-46 .. 6739
Dr. Goedewagen gearresteerd, 11-6-46 ..... 6765 C
Meyer Schwenke gearresteerd, 17-6-46 ..... 6773 A
Geding P.R.A.-Ochtendpost, 24-6-46 6781 F

WATERSTAAT

Herstel Wieringermeer, 4-7-45 6350
Wieringermeerdijk dicht, 6-8-45 .. 6389 B
Haven IJmuiden vrij, 3-9-45 ..... 6424 C
Nolledijk (Walcheren) gedicht, 3-9-45 ..... 6424 D
Wieringermeer droog, 12-12-45 .... 6550 E
Amsterdam-Rijn-Kanaal, 11-2-46 .. 6620 D

ZUIVERING VAN HET OPENBARE LEVEN

Schermerhorn over zuivering, 27-6-45 6347
Uitspr. eereraden, 5-7-45 6350
M.G. over wijziging Tribunaalbesluit, 12-7-45 ..... 6357 A
Zuivering Officierscorps, 11-7-45 .. 6357 A
Rechtspositie pol. gevangenen, 16-7-45 ..... 6363 C
Collaboratie, begrip, 16-7-45 .... 6363 C
Bijzonder Gerechtshof A'dam, 24-7-45 ..... 6373 D
Maatregelen tegen beeldende kunstenaars, 1-8-45 ..... 6383 B
Zuivering Staten-Gen., 7-8-45 .... 6390 A
Uitspraken tegen letterkundigen, 11-8-45 ..... 6401 K
Onderzoek beleid Hirschfeld, v. Spaendonck, Woltersom, 8-45 .. 6407 I
Bijz. Gerechtshof den Haag, doodstraf geëischt, 21-8-45 ..... 6409 B
Pol. gevangenen, aantal, naar Duitschl., 22-8-45 ..... 6409 C
Protest N.B.S. i.z. vrijlating pol. gevangenen, 23-8-45 ..... 6409 D
Landbouw Hooge School gezuiverd, 8-45 ..... 6409 F
Zuivering St.-Gen., 24-8-45 ..... 6415 B
Toestand intern. kampen, rapport Kruls, 24-8-45 ..... 6415 C

Protesten i.z. vrijlating N.S.B.ers, 24-8-45 ..... 6415 D
Vrijlating geïnterneerden, 24-8-45 6415 E
N.A.C., advies i.z. vrijlating geintern. rapport P.O.D., 1-9-45 .. 6415 F
Uitspraken tegen musici, 27-8-45 .. 6417 E
Vrijl. geïntern.; houding Reg., 4-9-45 ..... 6424 L
Zuivering bedrijfsleven, 5-9-45 .... 6425 A
Zuivering radio, 5-9-45 ..... 6425 B
Rapport zuiveringscomm. St. Gen., 18-9-45 ..... 6439 C
Actie tot rechtsherstel Ned. Kunstenaars, 19-9-45 ..... 6443 A
Uitspraken Eereraden, 15-9-45 .... 6443 B
Zuivering Pers, Besl. 1945, 20-9-45 6443 C
Ambtelijke zuivering, rede min. Beel, 22-9-45 ..... 6449 E
Eereraad Litteratuur, uitspr., 3-10-45 ..... 6459 I
Uitwijzing ongew. D'tschers, 8-10-45 ..... 6465 B
Centr. Zuiveringsraad bedrijfsleven, 5-10-45 ..... 6466 D
Vergunning aan kunstenaars, 15-10-45 ..... 6476 C
Kolfschoten over polit. del., 20-10-45 ..... 6480 C
Inst. Persraad, 26-10-45 ..... 6480 F
Eereraad; Muziek, collect. uitspr. o. musici, 18-10-45 ..... 6482 F
Eereraad, Litteratuur, uitspr., 23-10-45 ..... 6482 G
Perszuiv., adres Haagsche dagbl.-direct. a. d. minister, 17-11-45 .. 6522 A
Staking ambt. opgeheven; Centr. Org. Zuivering neemt ontslag, 26-11-45 ..... 6528 B
Zuivering, reg. nota, 11-12-45 6544
Kunstzuivering, schorsing zonder sanctie, 11-12-45 ..... 6551 B
Protest v. studenten-teekenaars i. z. zuivering, 10-12-45 ..... 6551 D
Kon. besluit regelt zuivering rechterlijke macht, 18-12-45 ..... 6558 A
Ben. Hooge College v. d. rechterl. macht, 18-12-45 ..... 6558 A
Eervol ontslag Mr. Frederiks, 14-1-46 ..... 6596 B
Eereraad voor Driemansch. Ned. Unie, 26-1-46 ..... 6607 C
Studentenzuivering, 16-2-46 ..... 6629 A
Wetsontw. tijd Persbesluit 1945, 29-3-46 ..... 6676 C
Collab. Amst. Ballast Mij., 1-4-46 6677 H
Aant. polit. gevangenen, 3-4-46 .. 6678 A
Vrijlat. pol. deliq., 23-4-46 ..... 6702 B
Wet zuivering kunstenaars, 25-4-46 6724 F
Polit. delinq. mogen niet stemmen, 16-5-46 ..... 6731 E
Rehabil. ir. Louwes, 10-5-46 ..... 6736 B
Zuivering v. d. adel, 21-4-46 ..... 6740 B
Hirschfeld eerv. ontslagen, 20-5-46 6741 D
Hirschfeld in beroep. 27-5-46 ..... 6749 L
Beleid mr. v. Spaendonck, 2/8-6-46 6757 E

NED. O. INDIE

ALGEMEEN

Schermerhorn over overz. gebieden, 27-6-45 6346
Logemann over N.O.I., 19-7-45 .. 6371 A
Strooibiljetten, 21-8-45 ..... 6410 H
Min. Logemann in Australië, 10-9-45 ..... 6435 I
Indon. terug naar Indië, 19-9-45 6444 E
R.A.P.W.I. gemol., 13-10-45 6468
Corresp. m. Ind., 23-10-45 ..... 6481 G
Oproep Ned. bl. i.z. Ind. beleid, 25-10-45 ..... 6481 H
Reg. v. Mook i.z. fin. steunverl., 26-10-45 6483
Oud-krijgsgev. en geïntern. buiten Java ontevred., 30-11-45 ..... 6522 L
Repatrieering, 3400 Ned. uit Batavia vertr., 1-12-45 ..... 6532 A
Indon. bestuursambt. door extrem. vermoord, 12-12-45 ..... 6559 B
Jap. rapport i.z. Indië, 15-12-45 .. 6569 A
Aanslag op Sharir, 27-12-45 ..... 6575 E
Fin. der N.S.B. - Vragen aan Ned. Min. van Justitie, 7-1-46 ..... 6582 A
Repatr. naar Ned. 1e groep, 4-1-46 6582 C
Br. verliezen in N.O.I., 7-1-46 .... 6584 C
Alle Japs. van Java naar Galang, 8-1-46 ..... 6584 D
Samenwerking op Borneo, 12-1-46 6590 E
Mas Hamet open brief aan H.M. de Kon., 14-1-46 ..... 6590 F
Com. voor gebiedsuitbreiding, 14-1-46 ..... 6599 F
Com. voor gebiedsuitbreiding, 14-1-46 ..... 6599 F
Dem. Liga - Tegen Soekarno, 17-1-46 ..... 6600 A
Kunstschatten op Java „Derima Coll", 29-1-46 ..... 6608 E
Opheffing censuur post van en 22-2-46 ..... 6615 A
Buitengew. onder Ned. bestuur, 2-2-46 ..... 6615 A
Java in bezettingstijd, 4-2-46 .... 6622 E
Petitie Democr. Liga, 15-2-46 ..... 6631 E
Muiterij te Menado, 22-2-46 ..... 6631 L
Europ. in Indon. handen, 18-2-46 6632 A
Muiterij Minahassa geëindigd, 13-3-46 ..... 6653 E
Reactie invoering nieuw geld, 9-3-46 ..... 6654 A
Pest in Bandoeng, 11-1-46 ..... 6590 C
Com. v. Poll naar Indië, 16-3-46 6660 D
Extra-uitkeer. ambtenaren, 3-4-46 6679 E
Van Mook terug in Batavia, 8-5-46 6727 B
Van Mook is optimistisch, 16-5-46 6737 A
Van Mook v. d. radio, 22-5-46 .... 6743 D
Dajakkers en trouw aan Nederl., 21-5-46 ..... 6744 A
Van Mook te Singapore, 27-5-46 6751 A
Verwarde toest. op O.-Sumatra, 3-6-46 ..... 6758 D
De Rijksconferentie, 17-6-46 ..... 6771 C
Aant. geïnt. op Java ..... 6774 G
Ir. Otten over Indon. probleem 6779 B
Voorbereid. v. d. Rijksconf., 25-6-46 6782 M
Baker over Ned. pol. in Indië, 25-6-46 ..... 6783 I

ARBEID

Stakingen

Havenarb. in Australië, 28-9-45 .. 6450 E
Comm. der Ned. Ind. Reg., 28-9-45 6450 E
Havenarb. in Singap. en Sydney, 26-10-45 6483
Door stakingen in Australië worden levensmidd. bestemd voor N.O.I. niet vervoerd, 3-12-45 .. 6532 D
Actie tegen Ned. schepen in Australië, 9-1-46 ..... 6584 E

BUITENLAND

Overeenkomst met Australiërs, 24-1-46 ..... 6614 H
Art. 73 handvest San Francisco, 11-2-46 ..... 6619 A
Critiek Menzies op Austr. reg.beleid i.z. Ned.-Indië, 7-3-46 ..... 6646 E

BEVOLKING

De positie der Chineezen, 24-6-46 6782 O

DEPORTATIE, EVACUATIE, ENZ.

Japs en geïnt. geevacueerd, 4-4-46 6679 F
Stopzetting evac. n. Nederl., 11-4-46 6688 E
Nederl. in Australië, 17-4-46 ..... 6703 F
Cijfers v. d. repatrieering, 15-5-46 6736 K
Evac. op Java vertraagd, 22-5-46 6743 E
Aanbod Sjahrir omtr. geïntern., 28-5-46 ..... 6751 B
Aantal geïnt. op Java ..... 6774 G
Evacuatie der Japs, 18-6-46 ..... 6775 A
Britse troepen bevrijden gevangenen, 24-6-46 ..... 6782 L

ECONOMIE (ALGEMEEN)

Econ. toestand N.O.I., 8-45 ..... 6398 A

GELD- EN BANKWEZEN

Algemeen

Jap. geld door N.O.I. geld vervangen, 6-3-46 ..... 6645 H
Ned.-Ind. gulden gelijk aan Ned. gulden, 4-3-46 ..... 6646 A
Reactie invoering nieuw geld, 9-3-46 ..... 6654 A
Protest Sjahrir invoer Ned. geld, 16-3-46 ..... 6662 C

Overeenk. m. h. buitenland

Wetsontw. geldl. v. Ned., 16-4-46 6692 D
Australische leening, 20-4-46 ..... 6703 G

GOUV.-GEN.

G.G. bevrijd, 19-8-45 ..... 6398 C
G.G. in Tsjoengking, 8-45 ..... 6418 L
G.G. en Lt.-Gen. ter Poorten in Ned., 10-9-45 ..... 6435 A
Mevr. Tjarda in kamp Tjideng, 16-9-45 ..... 6444 C
G.G. ontslag, 16-10-45 ..... 6474 A

GRONDSTOFFEN

Kinine prod. intact, 13-9-45 ..... 6436 A
De tinmijnen op Banka, 5-1-46 .. 6583 I
Suikerproductie 1942-1945, 9-2-46 .. 6622 F

HANDEL EN NIJVERHEID

Algemeen

Australië annul. bestell., 11-4-46 6687 A
Java, suikerind. genational., 21-6-46 6782 K

Industrie

Tinbaggermolens voor N.O.I., 9-7-45 6356
Order voor schepen, 28-8-45 .... 6426 F
Kinine-prod. intact, 13-9-45 ..... 6436 A
Commissie Nat. Vliegtuigindustrie, 28-9-45 ..... 6459 K
De tinmijnen op Banka, 5-1-46 .. 6583 I
Suikerproductie 1942-1945, 9-2-46 .. 6622 F
Prijzen der levensmidd., 27-3-46 .. 6670 H

HULP AAN INDIE

Kerstens en Hoogstraten o. Nica, 3-8-45 ..... 6381 B
Werving Nica-personeel, 15-8-45 .. 6397 B
Prinses over Roode Kruis in Indië, 15-8-45 ..... 6397 C
Medische hulp, 28-8-45 ..... 6418 I
Nica plan, 27-8-45 ..... 6426 D
„Ned. helpt Indië" com. opger., 10-9-45 ..... 6435 B
Hulp aan geïnterneerden; Indon. rep. moet ontbonden, 8-9-45 .... 6435 H
v. Mook over fin. steun verleen., 26-10-45 6483
Reorgan. Nica, 10-11-45 6507
Medic. voor burgerbevolking, 16-3-46 ..... 6663 D
Herd. schrijv. Gen. Synode in Ned., 26-3-46 ..... 6669 H

JUSTITIE

Opr. bijz. gerechtshoven, 4-1-46 .. 6590 B
Gener. pardon voor pol. overtr., 1-3-46 ..... 6645 G
Journalisten gearresteerd, 24-4-46 6704 D
Repatr. uit Australië gearresteerd, 15-4-46 ..... 6704 E

MILITAIRE ZAKEN

Algemeen

Intern. kampen, Batavia, 12-9-45 .. 6444 A
Ned. krijgsgevangenen, 16-9-45 .. 6444 B
Toest. op Born., Cel., Mol. en Sum., 13-10-45 6468
Amb. uit Batavia teruggetrokken, 21-11-45 6516
Verz.schrift Nederl. vrouwen om Ambonneezen niet weg te zenden uit Bat., 24-11-45 ..... 6522 H
Extr. voeren duizend gijzelaars weg uit Soerabaja, 17-12-45 ..... 6559 G
Alle Japs van Java naar Galang.
Jap. oorlogsmisd. op Java, 21-12-45 6575 D
8-1-46 ..... 6584 D
Inst. Ned. Mil. Gerechtsh., 4-1-46 .. 6590 B
Samenwerking op Borneo, 12-1-46 6590 E
Ned. offic. protesteeren tegen uitzending, 25-1-46 ..... 6612 D
Parade Ned. en Br. troepen, 1-2-46 6614 K
Luit.-gen. Helfrich in Ned. terug, 21-2-'46 ..... 6628 E
Slag in de Javazee, 23-2-46 6635
Engelsche verliezen, 7-1-46 ..... 6640 B
Nog 20.0000 Japs op Midden-Java, 23-3-46 ..... 6670 C
Russische duikboot in Java-zee, 27-3-46 ..... 6670 G
Landing Ned. troepen op Java, 29-3-46 ..... 6679 B
Britsche tanks overgenomen, 10-4-46 ..... 6687 I
Britsche verl. op Java en Sumatra, 3-4-46 ..... 6688 B
Britten op Java, 5-4-46 ..... 6688 C
Oproeping dienstplichtigen, 17-4-46 6696 A
Protest Ned.-Ind. regeer., 1-5-46 .. 6720 D
Commando-overdr. op Oost-Java, 14-5-46 ..... 6737 B
Wijz. opperbevel, 21-5-46 ..... 6744 B
Botsing Britsche troepen en extr., 29-5-46 ..... 6751 E
Britsche troepen in N.O.I. (Bevin), 5-6-46 ..... 6760 B
Evacuatie der Japs, 18-6-46 ..... 6775 A
Britsch ultimatum aan Indon. troepen bij Soerabaja, 15-6-46 .. 6775 B
Britsche troepen bevrijden gevangenen, 24-6-46 ..... 6782 L
Ind. protest bij geall. beveilhebbers, 22-6-46 ..... 6782 N
Troepenverplaats. in omgeving Batavia ..... 6783 A
Britsche troepen verlaten Bandoeng, 28-6-46 ..... 6788 B

Britsche troepen

Herbezetting door Britsche troepen, Herstel Ned. gezag, 13-8-45 6397 A
Invasie Indië voorbereid (Rede Churchill), 17-8-45 ..... 6398 B
Aant. geall. krijgsgev. Java, 5-9-45 6426 B
Bezetting Java, 24-9-45 ..... 6450 E
Br. bezett. plaats. Java en Sum., 13-10-45 ..... 6476 D

Bez. Sem., Soerab.; mil. toest. andere eil., 26-10-45 6483
Gen. Mallaby vermoord. Eng. reacties, 25-10-45 ..... 6491 G
Toest. buiten Java, 2-11-45 6492
Opnieuw strijd te Soerabaja, 10-11-45 6507
Nog steeds gevechten in Soer.; eveneens onl. in Sem. en Batavia, 15-11-45 ..... 6515 D
Gevechten in Sem., 26-11-45 ..... 6522 I
Soerabaja bezet, 29-11-45 ..... 6522 K
Bezoek van Christison aan Sumatra, 3-12-45 ..... 6532 B
Britsch ultimat. aan extr. te Bandoeng, 1-12-45 ..... 6532 N
Handgran. naar toestel van Christison, 8-12-45 ..... 6551 G
Toestand in de buitengewesten, 10-12-45 ..... 6551 I
Tjibadak met grond gelijk gemaakt als repr.-aanval op Eng. convooi, 11-12-45 ..... 6551 K
Nieuwe Britsche troepen in Batavia, 14-12-45 ..... 6559 F
Britsche strafexpeditie verwoest Bekassi, 17-12-45 ..... 6559 I
Br. verliezen in N.O.I., 7-1-46 .... 6584 C
Gen. Christison over verhoud. tusschen Ned. en Engelschen, 18-1-46 ..... 6591 B
Gen. Mallaby gesneuveld, 22-2-46 6632 B

Extremisten

Aanvallen op Ambarawa, 1-12-45 6522 M
Br. Ultimatum aan extrem. te Bandoeng, 1-12-45 ..... 6522 N
Br. vliegtuigbem. door extrem. vermoord, 3-12-45 ..... 6532 C
Gev. in Bandoeng, 7-12-45 ..... 6532 F
Indon. bestuursambt door extr. vermoord, 12-12-45 ..... 6559 B
Extr. voeren duizend gijzelaars weg uit Soerabaja, 17-12-45 ..... 6559 G
Arrestaties van de T.R.I., 23-3-46 6670 B
Japansche instructie v. T.R.I., 15-5-46 ..... 6736 L
Massamoord op Chineezen, 5/12-6-46 ..... 6765 G
Moord op Chineezen, 17-6-46 ..... 6775 C
Indon. protest bij geall. bevelhebbers, 22-6-46 ..... 6782 N

Nederlandsche leger

Aantal N. I. krijgsgevangenen, 21-8-45 ..... 6410 F
Inf. bataljons naar Indië, 22-8-45 6410 I
Troepen voor Indië, 7-9-45 ..... 6423 D
Ned. troepen, 27.000 man n. Indië, 29-9-45 ..... 6457 C
Ned. troepen mogen niet landen, 19-11-45 ..... 6515 D
Dienstpl. mogen Java niet verlaten, 12-45 ..... 6551 H
Inh. soldaten K.N.I.L., 27-12-45 .. 6574 E
Indon. volksleger mag Japs ontwapenen, 24-12-45 ..... 6575 C
Ontslagaanvr. lt.-gen. Van Oyengen. Uhl met pensioen, 7-1-46 .. 6584 A
Ontslagaanvr. gen.-maj. v. Straaten, 11-1-46 ..... 6590 D
Lt.-gen. Chistison wordt verv., 28-1-46 ..... 6608 C
Lt.-gen. v. Oyen overdr. comm. aan lt.-gen. S. H. Spoor, 31-1-46 6608 D
Sir Montague Stopford te Batavia, 1-2-46 ..... 6614 L
Buitengew. onder Ned. bestuur, 2-2-46 ..... 6615 A
Militaire mutaties, 16-2-46 ..... 6631 H
Verjong. officierencorps K.N.I.L., 21-2-46 ..... 6631 I
Kleine Soenda-eil. bezet, 8-3-46 .. 6646 C
Ned. troepen op Java geland, 9-3-46 ..... 6653 B
Twee dagorders Gen. Spoor, 12-3-46 6653 C
Jap. overgave op Bali, 11-3-46 .. 6653 D
Nieuwe benoem. bij K.N.I.L., 12-3-46 ..... 6663 B
N.-I. Leger bezet Depok, 25-3-46 .. 6670 D
Ned. land. op Lombok, 25-3-46 .... 6670 D

Nederlandsche luchtmacht

Ned. escadrille te Soerabaja, 18-12-45 ..... 6575 A
Sticht. Indon. luchtmacht, 17-4-46 6703 E

Nederlandsche vloot

Marine-activ. Indonesiërs, 20-12-45 6575 B
Meldingspl. vloot-personeel, 31-12-45 ..... 6575 H
Mariniers te Priok geland, 31-12-45 6583 H
Adm. Helfrich naar Ned., 2-1-46 6583 K
Dagorder Helfrich, zelfbeh. en dicipl., 8-1-46 ..... 6583 L
Schout bij Nacht Pinke bevorderd, 14-2-46 ..... 6631 G
13 officieren ontslagen, 15-2-46 .. 6631 K
Mariniers uit Ned., 21-3-46 ..... 6668 H
Ned. vloot patrouill. op Java-zee, 29-6-46 ..... 6788 A

OPENBARE WERKEN EN WEDEROPBOUW

Plannen K.P.M., 29-8-45 ..... 6418 K
Order voor schepen, 28-8-45 ..... 6426 F
Schadeverg. d. Japan. 30-3-46 .... 6679 D

OPVOEDING

Republ. universiteit geopend, 9-3-46 ..... 6654 B

PERS

Journalisten gearresteerd, 24-4-46 6704 D

RADIO

Radio en pers te Batavia onder censuur, 26-1-46 ..... 6614 I

STAATKUNDE

Algemeen

Kerstens en Hoogstraten over Ind. regeering, Nica en ec. wederopbouw, 3-8-45 ..... 6381 B
Rede Schermerhorn en Logemann n.a.v., Jap. capitulatie, houding G.G., Toekomstige status N. I., 16-8-45 6397
Eenh. koninkrijk, grondslag voor eventueel overleg, 3-9-45 6460
Rede van Logemann, 5-10-45 6461
Rede van Schermerhorn, 12-10-45 6468
Rede van Logemann, 16-10-45 .... 6471/3
Verklaringen van Van Kleffens en Hoogstraten, 26-10-45 6483
Conf. te Londen met H.M. de Kon., Logemann en Schermer-
Verkl. v. Logemann, 16-11-45 .... 6515 D
Med. v. R.V.D., 21-11-45 6516
Onderhoud Logemann met B.B.C.-correspondent, Cnester Willinot, 28-11-45 ..... 6532 F
Min. Logemann over reg.bel. in N.O.I., 15-1-46 ..... 6588 B
Geen geheime overeenkomst tusschen Van Mook en Sjahrir, 11-1-46 ..... 6588 C
Min. Logemann beantw. dhr. Welter, 12-1-46 ..... 6588 D
Samenwerking op Borneo, 12-1-46 6590 E
Scherpe critiek op Ind. beleid, 16-1-46 ..... 6598 A
Overleg met Ned.-Ind. massaverg. te A'dam, 4-2-46 ..... 6613 F
Publ. opinie i.z. Ind. vraagstuk, 2-2-46 ..... 6613 G
Overeenk. met Australiërs, 24-1-46 6614 H
Buitengewesten onder Ned. bestuur, 2-2-46 ..... 6615 A
Reg. voorst. gem. best. Indonesië, 11-2-46 6619
Art. 73 Handvest San Francisco, 11-2-46 ..... 6619 A
Toclicht. Min. Logeman, 11-2-46 .. 6619 B
Ind.-Europ. com. „Vrij Indonesië", 26-2-46 ..... 6638 C
Comm. v. Poll naar Indië, 16-3-46 6660 D
Partij v. d. Arbeid opgericht, 9-3-46 ..... 6663 A
Sumatra-vorsten vermoord, 24-4-46 6703 H
Reg.verkl. over Ind. reactie, 7-5-46 6727 A
Zelfbestuur buitengewesten, 28-5-46 6751 D
Mr. Slamet over Ind. kwestie, 3-6-46 ..... 6757 I
Chin. nota a. Ned. reg over massamoord, 5/12-6-46 ..... 6765 G

Besprekingen

Van Mook ontmoet nat. leiders. Van Mook gedesavoueerd, 1-11-45 6492
Bespr. tusschen Ned., Ind. en Eng. teleurstellend, 17-11-45 .... 6515 D
Conf. te Singapore tusschen dr. Van Mook, Mountbatten en Christison, 6-12-45 ..... 6551 G
Indon. weigeren bespr. met Ned., 22-11-45 ..... 6522 F
Eng.-Ned. bespr. inzake Indië - Verklaring van Van Mook, 27-12-45 6559
Bespr. Ned. en Ind. deleg., 25-3-46 6670 E
Mountbatten over besprek.. 26-3-46 ..... 6670 F
Ned.-Ind. besprek., 1-4-46 ..... 6679 C
Ind. deleg. n. Ned., 8-4-46 ..... 6687 E
Comm. Van Poll in N.O.I., 11-4-46 6687 K
Evatt, dr. over Indon. kwestie, 4-4-46 ..... 6688 H
Wetsontw. geldleen., 16-4-46 ..... 6692 D
Brits-Ned. besprek., 12-4-46 ..... 6694 A
Bespr. op „Hooge Veluwe", 25-4-46 6701 A
Reg.verklaring, 2-5-46 6717
Rapp. comm. Van Poll, 3-5-46 6726
Reg.verkl. over Ind. reactie,7-5-46 6727 A
Conf. te Djokjakarta, 28-5-46 ..... 6751 C
Mr. Slamet over Ind. kwestie. 3-6-46 ..... 6757 I
Ind. kwestie voor Veiligh.raad, 4-6-46 ..... 6758 A
Sjahrir over Ned. voorstellen, 5-6-46 ..... 6758 C
Verklaring Sjahrir over massamoord op Chineezen, 5/12-6-46 .. 6765 G
Sjahrir overhandigt voorstellen 6774 G
Pol. partijen in Indië en de onderhand., 16-6-46 ..... 6774 H

Geallieerde politiek

Boodschap v. MacArthur aan V. Mook, 23-8-45 ..... 6411 A
Proclam. van Mountbatten aan de bevolking, 6-10-45 6460
Verkl. vice-adm. Patterson, 6-10-45 6460
Verkl. gen. Christison, 6-10-45 6460
Bespr. te Singapore, 13-10-45 .... 6467 H
Verkl. Attlee i.z. N.O. Indië, 15-10-45 ..... 6477 C
Am. stemmen i.z. Ind. kw., 26-10-45 6483
Christison, ult. Ind. rebellen, 31-10-45 6492
Med. van min. Attlee i. z. Indië, 20-11-45 6516
Bevin over Ned.-Indië, rede Lagerhuis, 23-11-45 ..... 6523 H
Conf. Singapore tusschen Mountbatten, Dr. v. Mook en Gen. Christison. Geen bijz. bekend, 6-12-45 ..... 6551 G
Conf. Singapore, taak Gen. Christison nader omschr., 10-12-45 .... 6558 I
Jap. oorlogsmisdadigers op Java, 21-12-45 ..... 6575 D
Christison neemt act. maatr., 27-12-45 ..... 6575 F
Br.-Ind.-Ned. politiecorps ingest., 27-12-45 ..... 6575 G
Br. Lagerhuislid in Batavia, 14-1-46 ..... 6590 G
Gen. Christison over Br. critiek, 8-1-46 ..... 6591 B
Nieuwe politie in Batavia, 15-1-46 6599 G
Sir. A. Clark Kerr, bijz. amb. te Batavia, 21-1-46 ..... 6600 B
Radio en pers te Batavia onder censuur, 26-1-46 ..... 6614 I
Clark Kerr ontvangt Sjahrir, 4-2-46 ..... 6622 D
Ex-lid Volksraad. collab. gearrest., 21-2-46 ..... 6631 F
Gen. Mallaby gesneuv., niet vermoord, 22-2-46 ..... 6632 B
Terugtr. Br.-Ind. troepen, 28-2-46 6639 C

Nation. beweging

Onger. Java, Soekarno en Ind. Rep., 18-9-45 ..... 6444 D
In. Rep. Soekarno, 28-9-45 ..... 6450 E
Soek. verlaat Bat., 5-10-45 6461
Sterkte Soek. leger, 5-10-45 6461
Samenst. reg. Soek., 13-10-45 .. 6476 D
Oorlogsverkl. z.g. Ind. volksleger, 13-10-45 ..... 6476 D
„Republ.-Ind." neemt part. eigend. in besl.; nwe jeugdorg., 13-10-45 6476 D
Abdoel-Kadir-Soek. onderhoud, 15-10-45 ..... 6476 D
Hatta, vijf eischen, 19-10-45 6477
Verkl. Sjarifoedin, 26-10-45 6483
Christison ult. Ind. rebellen, 31-10-45 6492
Mook, dr. v. ontm. Nat. leiders, 1-11-45 6492
Soek. aank. verz., 1-11-45 6492
Sjarifoeddin geen communist, 3-11-45 ..... 6499 A
Soek. wijst Ind. program af, 11-11-45 ..... 6506 H
Soek. doet beroep op Truman en Attlee, 9-11-45 ..... 6506 H
Kab. Soek. afgetreden; Nieuw kabinet, 11-11-45 6507
Twee verkl. v. h. kabinet Sjahrir, 20-11-45 6516
Indon. weigeren bespr. met Ned., 22-11-45 ..... 6522 F
Vertrouwen v. Nat. conventie in Sjahrir, 27-11-45 ..... 6522 G
Verkl. Sjahrir eerst erk. onafhankel., 4-12-45 ..... 6551 E

Dreigende taal v. Sjahrir en Soetomo, 12-12-45 ..... 6551 L
Jap. steunden national., 13-12-45 .. 6558 L
Indon. bestuursambt. door extremisten vermoord, 12-12-45 ..... 6559 B
Sultan v. Langkat opgesl., later weer vrijgelat. nadat hij verkl. ondert. had, 18-12-45 ..... 6559 C
Twee min. „kabinet"-Sharir afgetreden, 19-12-45 ..... 6559 E
Extremisten en excessen, 27-12-45 6574 E
Aanslag op Sjahrir, 27-12-45 .... 6575 E
Uitbr. kabinet-Sjahrir, 7-1-46 .... 6584 B
Reactie Sjahrir, bespr. Chequers, 16-1-46 ..... 6591 A
Mr. Peradiredja over oorzaken van de moeilijkheden, 17-1-46 .. 6599 H
Reactie op motie Van Poll, 19-1-46 6599 I
Dem. Liga tegen Soekarno, 17-1-46 6600 A
Vorming volksfront op Java, 1-2-46 ..... 6614 M
Republ. leger van naam veranderd, 2-46 ..... 6622 G
Onderh. nog niet begonnen, 19-2-46 ..... 6632 C
Indon. Werk Com. wijst Ned. voorst. af, 21-2-46 ..... 6632 D
Toelichting op Regeeringsvoorstellen, 26-2-46 ..... 6639 A
Austr. waarn. bij Ned.-Ind. bespr., 25-2-46 ..... 6639 B
Bijeenk. Centr. Nation. Comité, 1-3-46 ..... 6646 B
Nieuw Kabinet Sjahrir, 12-3-46 .. 6653 F
Protest Sjahrir invoer Ned. geld, 16-3-46 ..... 6662 C
Extrem. vallen Br. convooien aan, 12-3-46 ..... 6662 D
Bespr. tusschen dr. Van Mook en Sjahrir, 13-3-46 ..... 6662 E
2 nieuwe politieke groepeeringen, 14-3-46 ..... 6662 F
Republ. leger trekt verloven in, 15-3-46 ..... 6663 C
Tan Malakka en Soebardjo door T.R.I. gearr., 23-3-46 ..... 6670 B
Brief Labour-partij aan Sjahrir, 18-3-46 ..... 6671 A

N.-I. Regeering
Kerstens Indisch reg. comm., 3-8-45 ..... 6381 B
Communiqué N.I. Reg., 28-9-45 .. 6450 E
Standpunt reg. i.z. Soek., 1-10-45 6460
In. meerderh. i. Volksr., 3-10-45 6460
v. Mook te Bat., 5-10-45 6460
Plas, Dr. v. d. gedesav., 6-10-45 6460
Schermerhorn laakt Austr. arb., 13-10-45 6468
v. Mook, verkl., 15-10-45 ..... 6476 D
Van Mook i.z. fin. steunverl., 26-10-45 6483
Mook, v. ontm. nat. leiders; v. Mook gedesav., 1-11-45 6492
Conf. Londen met H. M., Logem. en Schermerhorn, 2-11-45 6492
Mook v., door reg. tot publ. gedwongen, 5-11-45 ..... 6497 G
Verkl. Ned. Ind. reg. i. z. Ind. kwest.e, 7-11-45 ..... 6497 H
Troonrede passus Ned.-Indië, 20-11-45 6511
Nieuwe bespr. tusschen Ned. Ind. en Eng. teleurstelling, 17-11-45 6515 D
Ontw. en gebeurt. in Ned. Indië, overzicht reg. nota, 11-12-45 6535
Rapport over kap. F. J. G. Huyer te Soerabaja, 7-12-45 ..... 6551 F
Conf. Singapore tusschen Dr. v. Mook, Mountbatten en Christison, geen bijz. bekend, 6-12-45 6551 G
Plas, v. d. Dr. vraagt ontslag als lid Raad v. Indië, 15-12-45 ..... 6558 K
Eng.-Nederl. bespr. i.z. Ned.-Indië, verkl. v. Van Mook, 27-12-45 6559
Straten v. gen. aftgetreden als hoofd v. h. geall. M.G. afd. burg. bestuur, 17-12-45 ..... 6559 A
Dr. v Mook naar Indië, 18-12-45 .. 6559 D
Verkl. dr. Van Mook en dr. Verboeket, 27-12-45 ..... 6574 E
Geen geh. overeenk. tusschen v. Mook en Sjahrir, 11-1-46 ..... 6588 C
Dr. v. Mook te Batavia, 31-1-46 6608 B

Politieke partijen
Hoofd Kempetai op Java gearrest., 4-4-46 ..... 6688 A
Volksfront op Sumatra, 8-4-46 .... 6638 D
Nat. Com. en Raad v. extrem. op Sumatra opgericht, 20-4-46 ..... 6704 A
K. H. Mansoer gearrest., 20-4-46 .. 6704 B

VERKEER EN ENERGIE

Algemeen
Opheffing censuur post van en naar Indië, 9-2-46 ..... 6622 C
Doodenlijn Bangkok—Moulsmain, 28-3-46 ..... 6679 A

Luchtvaart
K.L.M.-verbind. met Ned., 10-3-46 6652 A

Radio
Radio en pers te Batavia onder censuur, 26-1-46 ..... 6614 I

Scheepvaart
Rott. Lloyd vaart n. Ned.-Indië, 10-3-46 ..... 6622 C
„Tasman" uit Australië vertrok., 3-6-46 ..... 6758 B

VERZETBEWEGING
Atjeh onder Jap. bezetting, 6-5-46 6727 C

VOEDSELVOORZIENING

Algemeen
Prijzen der levensmidd., 27-3-46 .. 6670 H

Land- en tuinbouw
Schade aan de theecultuur, 11-3-46 6679 G
Groote rijstoogst, 24-4-46 ..... 6704 C
Suiker en rubber. 3-5-46 ..... 6720 E

NED. W. INDIE

ALGEMEEN
H.M. verdeelt giften uit Curaç. en buitenland, 23-1-46 ..... 6599 C
Toek. N.W.I., beschr. in Maasbode, 20-3-46 ..... 6671 B
Surin. comm. bij H.M. de Kon., 20-5-46 ..... 6739 D
Vijfjarenplan Suriname, 1-6-46 .... 6758 E
Rapport over Curaçao, 2/8-6-46 .... 6758 F
De Rijksconferentie, 17-6-46 ..... 6771 C
West-Ind. comm. in Ned., 14-6-46 6771 D
Deleg. door H.M. ontv., 26-6-46 6779 A

ARBEID
Arbeidsbemidd. op Curaçao, 4-3-46 6646 D

BEVOLKING
10.000 displac. pers. n. Suriname, 1-6-46 ..... 6760 E

ECONOMIE

Algemeen
Suriname, econ. ontwikkeling, 24-8-45 ..... 6426 G

GELD- EN BANKWEZEN
Geen devaluatie te Curaç., 14-2-46 6623 A

HULP AAN NEDERLAND
Curaç. Roode Kruis adop. 1000 kinderen, 4-1-46 ..... 6575 K

ONDERWIJS
Jurid. Hoogeschool op Curaçao, 27-3-46 ..... 6671 C

STAATKUNDE

Algemeen
Suriname, begrooting, 8-12-45 .... 6551 M
Lng. Curaçao door Kamer aangen., 19-12-45 ..... 6565 B
Bezwaren H.M. tegen begroot., 31-12-45 ..... 6575 I
Curaçao, opening Staten Generaal, 16-4-46 ..... 6696 B
Suriname en rede H.M. Dec. '42, 6-5-46 ..... 6727 D
Begrooting 1947 van Curaçao, 11-6-46 ..... 6766 A

VERKEER EN ENERGIE
Suriname, radiotelef. geopend, 24-8-45 ..... 6426 G
Tel. verb. Curaçao-St. Maarten, 18-9-45 ..... 6444 F
Radio-tel. met Ned., 18-4-46 ..... 6702 E

NOORWEGEN

JUSTITIE
Proces Quisling begonnen, 23-8-45 6413 D
Proces Quisling, 29-8-45 ..... 6421 A
Doodstraf Quisling geëischt, 31-8-45 6421 B
Quisling ter dood veroord., 11-9-45 6437 B
Quisling gefusilleerd, 24-10-45 .... 6486 A

STAATKUNDE

Politieke partijen
Geen samenw. social.-Comm., 3-9-45 6428 K

Regeering
Halvard Lange min. v. Buitenl. Zaken, 1-2-46 ..... 6625 E

VERKEER EN ENERGIE
K.L.M. luchtlijn op Oslo, 18-3-46 .. 6660 A

O.

OOSTENRIJK

BUITENLAND
Erkenning door Eng., Ver. St., Frankr. en Rusland, 8-1-46 .... 6586 B
Ned. erkent Oostenr. regeering, 5-2-46 ..... 6614 F
UNRRA - critiek op Russ. beleid, 26-3-46 ..... 6673 A

GELD- EN BANKWEZEN
Schilling eenige wettige betaalmiddel, 5-12-45 ..... 6553 F

JUSTITIE
Advoc. weigeren Seyss-Inq. te verdedigen, 15-11-45 ..... 6510 B
Schuschnigg als gevang. der Nazi's, 12-12-45 ..... 6553 H
Moorden. van Dolfus gearresteerd, 7-2-46 ..... 6618 D

MILITAIRE ZAKEN

Algemeen
Deel Russ. troepen teruggetrokk., 8-6-46 ..... 6778 E

STAATKUNDE

Algemeen
Los van Duitschl., Binnenl. bestuur, 8-8-45 ..... 6393 I
Schuschnigg over zijn beleid, 11-9-45 ..... 6437 C
Opr. Geall. doel onafh. Oostenr., 11-9-45 ..... 6437 D
Renner over verk., 25-9-45 ..... 6454 A
Oostenrijk lid van Ver. Volk., 26-9-45 ..... 6454 B
Renner over pos. van Oostenrijk, 3-11-45 ..... 6501 G
Eisch Noord. deel Z. Tirol - Trentino, 26-12-45 ..... 6586 C
Monarch. activiteit in Tirol, 19-1-46 6594 B
Monarch. partijen vormen geen partijen, 28-2-46 ..... 6649 E
Handhav. grondwet 1929, 15-4-46 .. 6698 I
Gruber bij Bevin, ... 6770 C

Regeering
Ontsl. kabinet Renner, 29-11-45 .. 6525 I
Kabinet Figl gereed, 10-12-45 .... 6553 G
Renner, Dr. Karl, bondspresid., 20-12-45 ..... 6570 H
Samenstelling kabinet, 20-12-45 .. 6578 C

Verkiezingen
Renner over verkiez., 25-9-45 .... 6454 A
Uitslag, 25-11-45 ..... 6525 I

Wetgeving
Grondwet v. 1929 in werk getreden, 20-12-45 ..... 6570 H

VERKEER EN ENERGIE
K.L.M. verbind. met Ned., 11-3-46 6652 A

P

PALESTINA

ZIONISME
Autonomen Joodschen Staat gewenscht, 16-7-45 ..... 6369 B
Zionistische wereldconf., 23-8-45 .. 6419 D
Sir John Chanceller over Palestina, 24-8-45 ..... 6419 E
Zionisten bijeenk. A'dam, 4-9-45 .. 6426 B
Joodsche immigratie, 3-9-45 ..... 6428 L
Pal. vraagstuk in Raad V.V.? Gesp. toest. Palestina; brief Truman, 24-9-45 ..... 6452 B
Standpunt Eng. en Ver. St., 17-10-45 ..... 6486 B
Arabieren alg. staking; anti-joodsche demonstr. in Egypte, 2-11-45 6502 A
Lord Gort afgetreden, 2-11-45 .... 6502 A
Sir Allan Cunningham opvolger Lord Gort, 9-11-45 ..... 6510 C
Verkl. v. Bevin en Truman, 14-11-45 ..... 6510 D
Britsch-Am. comm. gevormd, 14-11-45 ..... 6510 D
Overzicht Palest. laatste jaren, 2-12-45 6527
Eng.-Amer. commissie bijeen, 9-1-46 6586 D
Br.-Amer. Palest. comm. in Jeruz., 15-3-46 ..... 6658 F
Rapp. Britsch-Amerik. Commissie, 2-5-46 ..... 6729 H

PERZIE

Verhoud. Teheran-Azerbeidsjan, 23-4-46 ..... 6706 E
Iran en Azerbeidsjan slaags, 20-5-46 ..... 6746 B

POLEN

ALGEMEEN
Poolsche bezitt. in Engeland, 7-7-45 ..... 6353 C
Brief Oostenr. lt. i. z. massagraf Katyn, 11-12-45 ..... 6553 I
Positie der Joden, 12-12-45 .....6562 D

BUITENLAND
Algemeen
Poolsch bezit in Engeland, 7-7-45 6353 C
Mgr. Griffin over Polen, 27-7-45 6385 H
Bepal. Russ.-Poolsche grens, 16-8-45 ..... 6404 C
Meded. v. Bevin over terugkeer van soldaten n. Polen, 23-11-45 6526 A
Repatr. uit Rusland, 30-1-46 .... 6618 E
Poolsche troepen buiten Polen, 21-3-46 ..... 6666 D

Diplomatieke betrekkingen
Herstel dipl. betr. Roem., 14-9-45 6437 G

Verdragen en overeenkomsten
Engeland erkent reg. in Warschau, 5-7-45 6352
Ver. St. erkennen reg. Warschau, 5-7-45 6353
Verdrag met Vaticaan beëindigd, 14-9-45 ..... 6437 F
Verdrag met Joego-Slavië, 9-5-46 6738 E
Handelsbetrekkingen met Italië gestaakt, 20-5-46 ..... 6746 E
Luchtvaart-overeenk. m. Rusland, 24-3-46 ..... 6682 E
Gen. Bos in New York, 28-5-46 .. 6762 G

DEPORT. EVACUATIE EN REPATRIEERING
Repatrieering uit Rusland, 30-1-46 6618 E
Vluchtelingen in Duitschl. repatr. niet, 15-4-46 ..... 6698 F
Troepen repatr. niet, 7-5-46 ..... 6730 B
Aantal uitgewezen Duitschers, 21-6-46 ..... 6786 E

GEESTELIJK LEVEN
Nat. Poolsche Kath. Kerk, 14-2-46 6634 F

GELD- EN BANKWEZEN
Crediet van de V.S., 25-4-46 ..... 6722 F

HANDEL EN NIJVERHEID
Industrie
Kolen-, staal- en textielprod., 27-12-45 ..... 6586 E
Nationalisatie industrie, 26-1-46 .. 6618 F

MILITAIRE ZAKEN
Algemeen
Meded. v. Bevin over terugkeer v. soldaten n. Polen, 23-11-45 .. 6526 A
Poolsche troepen buiten Polen, 21-3-46 ..... 6666 D
Gen. Bor in New York, 28-5-46 .. 6762 G

STAATKUNDE
Politieke partijen
Splitsing boerenpartij, 1-9-45 .... 6428 M
Pol. part. over wet o.d. landb.-herv., 10-9-45 ..... 6437 E
Boerenpartij in oppos., 1-5-46 .... 6730 A
Leider boerenpartij gearr., 15-5-46 6738 F
Boerenpartij tegen afschaffing Senaat, 4-6-46 ..... 6762 A

Regeering Londen
Houding Reg., 7-7-45 ..... 6353 C
Liquidatie reg. Arciszewski, 7-7-45 ..... 6353 C
Poolsche bezittingen in Engel., 7-7-45 ..... 6353 C

Regeering Warschau
Annexatie Duitsch grondgebied, 7-7-45 ..... 6353 C
Poolsche bezittingen in Engeland, 7-7-45 ..... 6353 C
Regeeringsplan, 24-7-45 ..... 6379 D
Nationalisatie industrie, 15-1-46 .. 6594 C
Protest te Londen - P. troepen in Engeland, 17-1-46 ..... 6594 D

Wetgeving
Nieuwe echtscheid.wet, 6-4-46 .... 6690 D

VERKEER EN ENERGIE
Luchtvaartovereenk. met Rusl., 24-3-46 ..... 6682 E

PORTUGAL

BUITENLAND
Welles voor toelating tot U.N.O., 3-1-46 ..... 6594 K
Duitsche dipl. en journalisten moeten het land verlaten, 1-3-46 6649 F
Ex-kon. Umberto in Portugal, 19-6-46 ..... 6778 B

MILITAIRE ZAKEN
Twee div. voor Timor gereed, 15-8-45 ..... 6404 A
Eng. en Amerik. steunpunten op Azoren blijven voorl., 5-6-46 .... 6778 F

SPORT
Aljechin overleden, 26-3-46 ..... 6682 D

STAATKUNDE
Verbod pol. verg., 13-11-45 ..... 6510 E
Democratie en dictatuur; verkiezingen, 19-11-45 ..... 6526 B

R

ROEMENIE

BUITENLAND
Algemeen
Verzoek Koning aan Big Three i.z. vorming Reg., 22-8-45 ..... 6414 A
Rusl. reactie op verz. Koning; Groza naar Rusl. 10-9-45 ..... 6438 A
Conf. Min. B.Z. Londen over vredesverdrag, 21-9-45 ..... 6445 D
Eng. en Amerik. protestnota's, 1-6-46 ..... 6762 B
Antwoord a. Engeland en Ver. St., 6-6-46 ..... 6770 D

Diplomatieke betrekkingen
Rusl. herstelt dipl. betrekkingen, 8-45 ..... 6395 D
Herstel dipl. betr. Polen, 14-9-45 6437 G
Betrekk. m. Franco verbroken, 4-4-46 ..... 6690 E

JUSTITIE
Antonescu terechtgesteld, 3-6-46 .. 6762 C

STAATKUNDE
Politieke partijen
Samengaan soc. en comm., 11-3-46 6658 G

Regeering
Uitbreiding regeer., 9-1-46 ..... 6594 E

Verkiezingen
Verkiezingen aangekondigd, 9-1-46 ..... 6594 E

RUSLAND

ALGEMEEN
Herdenking revolutie, rede Molotov, 7-11-45 ..... 6502 C
Stalin nog op vacantie, 7-11-45 .. 6502 D
Het na-oorlogsche Rusland, overz., 12-45 6555
Stalin in Moskou terug, 18-12-45 .. 6562 F
Geen deeln. aan Bretton Woods, 16-1-46 ..... 6594 F
Polemiek tegen U.S.A. i.z. Korea, 27-1-46 ..... 6618 G
Critiek op Fr. socialisten, 5-2-46 .. 6625 F
Stalin over de Ver. Naties. 23-3-46 6674 D
Kalinin overleden, 4-6-46 ..... 6762 D

ARBEID
Tekort aan arb.krachten, 24-7-45 6388 B

BEVOLKING
Emigranten naar Nederland, 10-2-46 6621 M
Repatr. Sovjet-burgers uit Nederlanders, 15-2-46 ..... 6629 C
Beperking echtscheiding, 22-2-46 .. 6634 H

BUITENLAND
Algemeen
Eischen aan Turkije i.z. herz. grenzen Kaukasus, 4-7-45 ..... 6353 D
Stalin ontvangt Chin. Min. van B. Z., 7-7-45 ..... 6353 D
Reactie op Britsche Labour overwinning, 29-7-45 ..... 6388 C
Oorlogsverkl. aan Japan, 9-8-45 .. 6395 A
Japansch vredesaanbod, 9-8-45 .. 6395 B
Bepaling Russisch-Poolsche grens, 16-8-45 ..... 6404 C
Waardeering v. Bulgarije, 22-8-45 6414 E
Rusl. over verzoek steun Koning Michael, 10-9-45 ..... 6438 A
Reacties bezetting Japan, 14-9-45 6438 E
Russische belangst. i.z. Palestina, 17-10-45 ..... 6486 B
Boodschap Truman en Stalin, 1-11-45 ..... 6494 D
Russ. eischen i. z. Mandsjoerije aan Chin. reg. overhandigd, 25-11-45 ..... 6522 P
Russ. antw. op verzoek van Teheran, 3-12-45 ..... 6533 D
Russ. antw. op Britsche nota i. z. Iran, 3-12-45 ..... 6533 D
Russ. verwerpt voorstel tot terugtrekk. geall. troepen uit Iran per 1 Jan. '46, 4-12-45 ..... 6533 E
Territoriale eischen aan Turkije, 20-12-45 ..... 6570 I
Conf. te Moskou. Comm. Big Three, 28-12-45 ..... 6576 G
Wyshinski hoofd Russ. delegatie U.N.O., 22-1-46 ..... 6601 F
Russ. spionnage i.z. atoombom in Canada, 16-2-46 ..... 6632 I
Iraansch geschil, 20-2-46 ..... 6634 C
Spionnage in Canada erkend, 21-2-46 ..... 6634 G
Rapport van Mackenzie King i.z. Russ. spionnage, 5-3-46 ..... 6654 G
Russ.-Iraansche bespr. mislukt. 8-3-46 ..... 6658 C
Anti-Russ. betoog in China, 8-3-46 6664 D
Churchill over Rusland, 16-3-46 .. 6672 C
Iraansche kw. voor veiligh.raad - Russen verl. de verg., 28-3-46 .. 6672 H
Unnra-crtiek op beleid in Oostenrijk, 26-3-46 ..... 6673 A
Amb. in Canada over spionnage-affaire, 5-4-46 ..... 6689 D
Antwoord op Amer. protest i.z. Mandsjoerije, 27-4-46 ..... 6720 H
Nederl. repatr. uit Rusland, 27-5-46 6750 B
Molotov op Parijsche conferentie, 27-5-48 ..... 6753 K
Truman Stalin twee maal uitgenoodigd, 1-6-46 ..... 6762 F
Voorstel bij U.N.O. contr. atoomenergie, 15/18-6-46 ..... 6777 D

Diplomatieke betrekkingen
Russ.-Turk. betrekkingen, 2-7-45 6361 E
Soeng te Moskou, 16-7-45 ..... 6366 B
Besprek. Soeng-Stalin onderbroken, 16-7-45 ..... 6369 B
Besprek. Soeng-Stalin hervat, 6-8-45 ..... 6395 C
Herstel dipl. betr. Roemenië en Finland, 8-45 ..... 6395 D
Dipl. betrekk. m. Finland hervat. 14-9-45 ..... 6438 A
Molotov over politiek ten aanzien van Balkan, 19-9-45 ..... 6445 D
Chabanov over Russ.-Slavische betrekkingen, 15-8-45 ..... 6494 B
Sir Clark Kerr naar Batavia, 21-1-46 ..... 6600 B
Sir Peterson Eng. amb. te Moskou, 3-2-46 ..... 6615 L
Timosjenko gezant in Abessinië, 28-2-46 ..... 6649 H
Dipl. betr. met Zwitserland, 19-3-46 ..... 6666 F
Novikov ambass. Ver. St., 12-4-46 6698 G
Gromyko perman. vertegenw. in Veil.h.raad, 12-4-46 ..... 6698 G
Bevin over betrekk. Engeland-Rusland, 5-6-46 ..... 6760 B
Argentinië hervat dipl. betrekkingen m. Rusland, 3/7-6-46 ..... 6766 B

Verdragen en overeenkomsten
Vermoeden Russ.-Chin. verdrag, 17-8-45 ..... 6402 D
Russ.-Chin. verdr. gesloten, 17-8-45 6404 D
Handvest San Francisco geratificeerd, 8-45 ..... 6414 D
Russ.-Chin. verdrag gepubliceerd, 27-8-45 ..... 6421 D
Rusl. vraagt leening aan Ver. Staten, 21-9-45 ..... 6446 B
Econ. pact met Hongarije, 24-9-45 6452 E
Turksch-Russ. vriendschapsverdrag afgeloopen, 7-11-45 ..... 6502 E
Fransch verzoek om graanlev., 27-2-46 ..... 6640 D
Verdrag met Buiten-Mongolië, 2-3-46 ..... 6647 B
Verzoek aan U.S.A. om leening, 2-3-46 ..... 6649 I
Vliegvelden gepacht in Hongarije, 11-3-46 ..... 6656 B
Accoord met Iran, 5-4-46 ..... 6682 C
Luchtvaartovereenk. met Polen, 24-3-46 ..... 6682 E
Wapenlev.verdr. m. Joego-Slavië, 11-6-46 ..... 6778 D
Grensverdr. m. Afghanistan, 15-6-46 6778 G

DEPORTATIE, EVACUATIE, ENZ.
Polen repatr. uit Rusland, 30-1-46 6618 E
Nederlanders naar huis, 25-1-46 .. 6621 D
Emigranten naar Nederland, 10-2-46 6621 M
Repatr. Sovjetburgers uit Nederland, 15-2-46 ..... 6629 C

ECONOMIE (ALGEMEEN)
Economische positie, 13-10-45 .... 6470 F
Geol. onderz. ten dienste Econ., 25-12-45 ..... 6594 G

GEESTELIJK LEVEN
Geestelijkh. en komende verkiez., 19-11-45 ..... 6586 G
Patriottisme Russ. Kerk, 8-1-46 .. 6602 A
Patriarch Moskou contr. Russische Orth. in U.S.A. en Canada, 20-4-46 ..... 6722 A

GELD- EN BANKWEZEN
Overeenkomsten m. h. buitenland
Leening aan V.S. verzocht, 21-9-45 6446 B
Crediet van de V.S., 20-4-46 ..... 6722 E

HANDEL EN NIJVERHEID
Algemeen
Prod. Rusl. en Duitschl. in 1950 6776 H
Industrie
Industrie op oorlogsbasis, 24-7-45 6388 B
Overeenk. m. h. buitenland
Wapenleveranties aan J.-Slavië, 11-6-46 ..... 6678 D

JUSTITIE
Oorlogsmisd. te Smolensk berecht, 20-12-45 ..... 6578 D

KUNST
Herdenking Tsiolkofski, 4-9-45 .... 6426 P

MILITAIRE ZAKEN
Algemeen
Oorlogsverkl. aan Japan, 9-8-45 .. 6395 A
Strijd in Mandsjoerije begonnen, 9-8-45 ..... 6395 A
Bezetting Z. Sachalin, aantal Koerillen, 29-8-45 ..... 6428 N
Sachalin en Koerillen opgeëischt, 3-9-45 ..... 6428 O
Terugtr. troepen uit Mandsjoerije, 29-9-45 ..... 6462 E
Mannen boven 33 jaar gedemob., 11-1-46 ..... 6586 H
Russ. troepen in Mandsjoerije, 27-2-46 ..... 6639 E
Russ. troepen bezetten Berlijnsche banken, 7-3-46 ..... 6647 D
Stalin Volkscomm. Russ. strijdkr., 26-2-46 ..... 6649 G
Amer. protest i.z. Russ. troep. in Mandsjoerije, 6-3-46 ..... 6650 D
Berlijnsche banken niet door Russen bezet, 13-3-46 ..... 6655 C
Britsch protest omtrent houd. der Russ. in Mandsjoerije, 13-3-46 .. 6664 D
Russ. troepen door mil. pol. vervangen, 18-3-46 ..... 6665 D
Russen ontr. Bornholm, 4-4-46 .. 6680 F
Rus. troespen uit Mandsj. terug, 15-4-46 ..... 6696 H
Rus. troepen door Tsj.-Slowakije, 21-5-46 ..... 6746 G
Geen troep. n. overw.feesten te Londen, 28-5-46 ..... 6754 C
Deel Russ. troep. terug uit Oostenrijk, 8-6-46 ..... 6778 E
Vloot
Vlootdag, dagorder Stalin, 22-7-45 6379 E
Geen overdracht van It. schepen, 25-7-45 ..... 6387 D
Russ. duikboot in Javazee, 27-3-46 6670 G

OORLOGSSCHADE EN VERGOEDING
Offic. cijfers over oorlogsschade, 14-12-45 ..... 6553 K
Finsche herstelbetalingen, 2-1-46 .. 6585 C

OPENBARE WERKEN EN WEDEROPBOUW
Opbouw in Oekraine, 3-7-45 ..... 6353 D

STAATKUNDE
Algemeen
Dimitroff afgetreden, 21-8-45 .... 6414 C
4de 5-jarenplan, 21-8-45 ..... 6421 C
Rede Molotov bij herd. revolutie, 7-11-45 ..... 6502 C
4de 5-jarenplan, 11-12-45 ..... 6554 A
1 Mei-viering, 2-5-46 ..... 6722 B
Politieke partijen
Rede Kalinin voor Liga v. Jonge comm., 3-12-45 ..... 6534 B
Soc. eenheidspartij in Russ. zone v. Duitschl., 2-3-46 ..... 6654 K
Regeering
Molotov op Parijsche conf., 27-5-46 6753 K
Kalinin overleden, 4-6-46 ..... 6762 D
Verkiezingen
Candidatuur Stalin, 4-1-46 ..... 6586 F
Geestelijkh. en komende verkiezingen, 19-11-45 ..... 6586 G
Verkiezingsuitslagen, 15-2-46 .... 6641 A

VERKEER EN ENERGIE
Luchtvaart
Luchtlijnen met V.S., 21-8-45 .... 6414 P
Ned. vliegtuig n. Moskou, 28-4-46 6719 B
Luchtvaartovereenk. m. Polen, 24-3-46 ..... 6682 E
Scheepvaart
Bouw koopvaardijvloot, 14-5-46 .. 6738 H

VOORLICHTING
Censuur op persberichten minder streng, 5-12-45 ..... 6534 C
Weer strenge censuur op persberichten, 8-12-45 ..... 6570 I

S

SIAM

BUITENLAND
Vredesverdr. met Eng. - Herstel v. dipl. betr. met Ver. St., 6-1-46 .. 6586 I

KONINKLIJK HUIS
Koning Ananda Mahidol uit Zwitserl. vertrokk., 30-11-45 ..... 6534 D

MILITAIRE ZAKEN
Frankrijk schendt de grens, 28-5-46 6753 H
Koning v. Siam overleden ..... 6786 K

SPANJE

ALGEMEEN
Vlaggen in verband einde oorlog, 15-8-45 ..... 6404 E
Decr. 1937 ingetrokken pol. part. toegelaten, 13-9-45 ..... 6438 B
Latende burgeroorlog, 13-11-45 .. 6510 F
Antwoord op Amer. witboek, 19-3-46 ..... 6656 E
P.v.d.A. in Ned. tegen Franco, 11-4-46 ..... 6686 C
Kwestie voor Veil.raad, 11-4-46 .. 6690 C
Poolsche aankl. tegen Franco, 18-4-46 ..... 6697 E
Spanje in veiligh.raad, 30-4-46 .... 6721 F
De uitlev. van Degrelle, 6-5-46 .. 6727 E
Rapport Veiligh.raad, 2-6-46 ..... 6761 B
Spaansche kwestie - veto Rusland, 20-6-46 ..... 6778 A
Veto's van Rusland in Veiligh.-raad, 27-6-46 ..... 6784 E

BUITENLAND
Algemeen
Laval uit Spanje gezet, 31-7-45 .. 6386 B
Protest i. z. Tanger, 6-9-45 ..... 6429 B
Briefwisseling Churchill-Franco, 19-9-45 ..... 6452 A
Verhouding tot de Ver. Staten, 23-9-45 ..... 6454 E
Vat. wijst beschuld. v. Laski i.z. Sp. kw. af, 27-9-45 ..... 6462 F
Druk op Franco - Terechtst. republiek, 26-2-46 ..... 6649 K
Spaans-Fransche kwestie niet in Veiligh.raad, 27-3-46 ..... 6674 E
Nota aan Ver. Staten, 27-3-6 ..... 6674 E
Beslissing sub.-comm. Ver. Naties niet erkend, 29-5-46 ..... 6754 D
Diplomatieke betrekkingen
Zuid-Am. verbreken dipl. betrekkingen, 13-11-45 ..... 6510 F
Betrekkingen met Frankrijk, 19-1-46 ..... 6600 I
Roemenië verbreekt dipl. betrek., 4-4-46 ..... 6690 E
Veiligh.raad - Advies verbreking polit. betr., 2-6-46 ..... 6761 B
Overeenk. m. h. buitenland
Handelsverdr. m. België, 12-4-46 .. 6682 E
Duitsche handelsactiviteit aan banden, 16-4-46 ..... 6698 H
Geheim verdrag Franco-Hitler, 30-4-46 ..... 6722 C
Duitsche belangen in Spanje, 25-4-46 ..... 6730 C

JUSTITIE
Tegenstanders v. Franco veroord., 13-12-45 ..... 6554 B
Gen. L. Castello vrijgelaten, 10-1-46 ..... 6594 H

KUNST
Ortega van Gasset teruggekeerd, 9-8-45 ..... 6395 E

MILITAIRE ZAKEN
Spaansche troepen terug uit Tanger, 13-9-45 ..... 6438 C
Nederlanderschap oud-Spanjestrijders, 5-1-46 ..... 6598 C

STAATKUNDE
Algemeen
Don Juan aanspr. op troon, 30-3-46 6682 F
Opening Cortez, 15-5-46 ..... 6738 I
Bestuur
Nieuw kabinet. Reg.verklaring, 22-7-45 ..... 6379 F
Zwenking naar democratie, 23-8-45 6414 F
Monarchie
Franco over monarchie, 17-7-45 6369 D
Don Juan over monarchie, 19-7-45 6369 D
Mgr. Daniel over monarchie, 2-9-45 6429 A
Vaticaan weerlegt beschuld. Laski, 27-9-45 6462
Plannen eventueele monarchie, 25-9-45 ..... 6510 F
Politieke partijen
Spaansche soc. wijzen Fransche commun. af, 25-5-46 ..... 6753 C
Republiek
Negrin over vorming republiek, 17-7-45 ..... 6369 D
Bespr. Republikeinen - Spaansche Cortez, 31-7-45 ..... 6388 E
Republiek in ballingschap. 22-2-46 6641

VERKEER EN ENERGIE
Reizen v. Nederl. naar Spanje, 2-4-46 ..... 6676 G
K.L.M.-verbind. met Ned., 10-3-46 6652 A

SYRIE

BUITENLAND
Commando „troupes spéciales" aan Syrië en Libanon, 8-7-45 ..... 6361 B
Britsche druk, 18-7-45 ..... 6369 A
Fransch-Britsch accoord?, 25-7-45 6388 A

T

TRANSJORDANIE

ALGEMEEN
Emir Abdullah wenst Groot-Syrië, 10-5-46 ..... 6738 K
Onafhankelijkheid koningskroning 6770 E

TSJECHO SLOWAKIJE

ALGEMEEN
Demonstr. ten gunste v. Tiso; Slowaken vragen autonomie, 12-12-45 ..... 6554 C

BUITENLAND
Diplomatieke betrekkingen
Ned. gezant benoemd, 4-1-46 .... 6582 I
Overeenkomsten, enz.
Verdrag met Joego-Slavië, 9-5-46 6738 E

JUSTITIE
Frank ter dood veriordeeld, 25-5-46 6746 H

STAATKUNDE
Geallieerde politiek
Terugtrekk. Russ. en Am. troepen, 12-11-45 ..... 6510 G
Regeering
Parlement Fierlinger afgetred., 12-11-45 ..... 6510 G
Parlement heropend, 12-11-45 .... 6510 G
Dr. Benesj, president, 20-6-46 ..... 6778 H
Verkiezingen
Voorl. nation. vergadering, Verkiezingen, Ec. plan, Bevolkingspolitiek, 12-7-45 ..... 6361 D
Uitslag verkiezingen, 27-5-46 ..... 6754 E
Benesj tot president herkozen, 29-5-46 ..... 6754 F

TURKIJE

BUITENLAND
Algemeen
Sovjet-eischen i.z. herz. grenzen Kaukasus, 4-7-45 6353
Saradjogloe over buitenl. polit., 11-7-45 ..... 6361 E
Saka-Eden over territoriale Balkan wijzigingen, 11-7-45 ..... 6361 E
Saka over verh. tot Rusland, 11-7-45 ..... 6361 E

Standpunt t.o.v. Dardanellen, 14-9-45 ..... 6438 D
Turksch-Russ. vriendschapsverdrag afgeloopen, 7-11-45 ..... 6502 E
Am. memorandum i. z. Dardanellen, 2-11-45 ..... 6502 E
Am. en Britsche memoranda i.z. Dardanellen - Turkije in principe bereid deze aan te nemen, 6-12-45 6534
Sovjet-eischen i.z. Turksche gebiedsdeelen, 20-12-45 ..... 6570 I

STAATKUNDE

Politieke partijen

Nieuwe Dem. partij, 9-1-46 ..... 6594 I
Congr. Republ. Volkspartij, 13-5-46 6738 L

Regeering

Inönu, rede eerste zitting Nat. Verg., 2-11-45 ..... 6502 E

Wetgeving

Wijziging kieswet, 17-5-46 ..... 6746 I

V

VATICAAN

ALGEMEEN

Paus over film-journaals, 1-9-45 .. 6429 C
Paus over doodstraf, 16-11-45 .... 6526 C
Pauselijk staatssecr. uitgebreid, 24-5-46 ..... 6754 G
Radiotoespraak Z.H. de Paus, 3-6-46 6762 E

AUDIENTIES

Paus ontvangt Am. Congresleden, Paus over plichten overwinnaars, 30-8-45 ..... 6421 E

BUITENLAND

Polen verbreekt polit. betrekkingen, 14-9-45 ..... 6437 F
Waarschuw. v. d. Paus - Duitschers inv. in Nederland, 25-9-45 6454 D
Beschuld. van Laski i.z. Spaansche kwestie weerlegd, 27-9-45 6462
Nooit vredesplannen voorgesteld, 12-2-46 ..... 6650 A
M. Taylor n. Vaticaan, 6-5-46 .... 6730 E

KERKELIJKE ZAKEN

Nieuwe kardinalen benoemd, 24-12-45 ..... 6578 E
Kerstboodschap v. d. Paus, 27-12-45 6578 F
Encycl. Quemadmodum, 5-1-46 .. 6586 K
Rome en Roetheensche Kerk, 21-1-46 ..... 6602 B

VENEZUELA

ALGEMEEN

Revolutie, 22-0-45 ..... 6486 C

VERENIGDE STATEN

ALGEMEEN

Immigratie 1940-1945, 1-46 ..... 6594 L
Spionnen en saboteurs, 1-46 ..... 6594 M
Harry L. Hopkins overleden. 30-1-46 ..... 6610 C
Vloedgolf Hawaii-eiland, 2-4-46 .. 6682 H
Sterfdag Roosevelt herdacht, 13-4-46 .....6698 K
Stettinius neemt ontslag V.N., 31-5-46 ..... 6754 I

ARBEID

Algemeen

Rapport v. H. Wallace over werkl., stak. en nat. inkomen, 1-12-45 .. 6554 G
Begrootingsplan - Loonsverh., 22-1-46 ..... 6602 C
Vakvereenigingswezen, 4-1-46 .... 6625 H
Aankondiging nieuwe loon- en prijspolitiek, 15-2-46 ..... 6634 I

Stakingen

Kap. en arb., stakingen, 8-45 .... 6421 G
Stakingsgolf en werkeloosheid, 17-10-45 ..... 6478 F
Zeshonderdduizend stakers, 28-11-45 6526 F
Staalindustrie in staking, 21-1-46 6602 D
Einde staking General Motors, 14-3-46 ..... 6658 H
Staking steenkolenindustrie, 8-5-46 6730 H
Mijnstaking onderbroken, 11-5-46 6738 N
Spoorwegen staken, 24-5-46 ..... 6746 K
Arbitr. mijnstak. verworpen, 17-5-46 ..... 6746 L
Spoorw.staking geëindigd, 27-5-46 6754 H
Einde mijnstaking, 31-5-46 ..... 6754 K
Ned. en de Amer. hulp, 8-6-46 .... 6764 C
Zeeliedenstaking voorkomen, 17-6-46 ..... 6786 I

BEVOLKING

Aantal oorlogsslachtoffers, 16-7-45 6369 F
Aantal oorlogsslachtoffers, 9-8-45 .. 6404 F
Aantal inwoners, 22-11-45 ..... 6526 D

BUITENLAND

Algemeen

Hulp aan Europa (Lehmann), 3-7-45 6353 E
Critiek op Poolsche Regeering Warschau, 19-7-45 ..... 6369 H
Rede Truman bij vlaghijsching te Berlijn, 20-7-45 ..... 6375 B
Aanspraken Japansch grondgeb., Vredesvoorwaarden, 24-7-45 .... 6388 F
Eisenhower tot Duitsche volk, 7-8-45 ..... 6392 G
Pauley over schadevergoedingen, 15-8-45 ..... 6403 D
Bespr. Truman - De Gaulle, 29-8-45 6422 C
Brief Truman i.z. Palestina kwestie, 24-9-45 ..... 6452 B
Bezettingspol. Japan, 25-9-45 .... 6453 B
Truman over conf. Londen, 26-9-45 6454 F
Standpunt V. St. i.z. Palestina, 17-10-45 ..... 6486 B
Am. Onderscheidng v. Prins Bernhard, 1-11-45 ..... 6489 A
Attlee meded. Lagerhuis bezoek Truman; bespr. in h. Lagerhuis over geheime Eng.-Am. overeenkomst, 30-10-45 6493
Truman, rede over buitenl. politiek, 27-10-45 ..... 6494 E
Truman over Palest. kwestie, 14-11-45 ..... 6510 D
Britsch-Am. comm. gevormd i. z. Palest. kwestie, 14-11-45 ..... 6510 D
Am. waterbouw exp. n. China, 29-11-45 ..... 6522 G
Gouden med. v. Amsterdam v. gen. Eisenhower, 5-12-45 ..... 6529 B
Afbeeld. gouden med. 12-12-45 .. 6554 D
Truman doet beroep op Chin. tot staking vijand., 17-12-45 ..... 6562 H
Ned. ondersch. voor La Guardia, 5-12-45 ..... 6562 I
Antwoord Ned. inz. Indië, 24-12-45 6568 A
„Statedepartment" over Ned. Indië, 19-12-45 ..... 6570 K
Buitenl. handel 1941-'44, 7-1-46 .. 6586 L
Sumner Welles voor toelating Zwed., Zwits., Eire en Portugal tot U.N.O., 3-1-46 ..... 6594 K
Russische polemiek tegen U.S.A. i.z. Korea, 16-1-46 ..... 6618 G
Argentinië beschuld. van collab. met „as", 13-2-46 ..... 6626 A
Ned. Kruis v. verdienste voor H. Mansfield, 26-2-46 ..... 6638 F
Witboek over Spanje, 5-3-46 .... 6649 K
Buiteni. politiek - Rede Byrnes, 2-3-46 ..... 6650 C
Australië wenscht geen contr. v. Ver. Staten, 18-3-46 ..... 6663 E
Memorandum aan Bulg. regeering, 13-3-46 ..... 6664 C
Brit.-Am.-Palest. comm. in Jeruzalem. 5-3-46 ..... 6656 F
Spaansch antwoord op Am. Witboek, 19-3-46 ..... 6666 E
Blum in Am., 22-3-46 ..... 6672 F
Spaansche nota, 27-3-46 ..... 6674 E
De Birma-weg, 7-4-46 6683
Oud-min. Dijxhoorn onderscheiden, 9-4-46 ..... 6695 D
Herz. standp. t.o.v. Argentinië, 12-4-46 ..... 6698 I
Off. verk'. troepenterugtrekk. uit Iran, 15-4-46 ..... 6698 L
Russ. antwoord op prot. inzake Mandsjoerije, 27-4-46 ..... 6720 H
Uitnood. bijwonen proev. atoombom, 8-5-46 ..... 6730 D
Vergoed. voor Frankr. voor verl. Normandië, 16-5-46 ..... 6738 A
Getuigenis over Mihailowitz, 23-5-46 ..... 6746 D
Congr. over Ind. kwestie, 4-6-46 .. 6758 A
Protestnota aan Roemenië, 1-6-46 6762 B
Stalin tweemaal uitgenoodigd, 1-6-46 ..... 6762 F
Pools gen. Bos in New York, 28-5-46 ..... 6762 G
Antwoord van Roemenië, 6-6-46 .. 6770 D
Voorstel bij U.N.O. contr. atoomenergie, 15/18-6-46 ..... 6777 D

Verdragen, overeenkomsten en econ. betrekkingen

Aanval v. Hurley o. h. „state-department", 27-11-45 ..... 6526 E
Erken. Poolsche regeer. te Warschau, 5-7-45 6353
Aanvaard. Bretton Woods, 20-7-45 6369 I
Senaat ratificeert handvest San Francisco, 28-7-45 ..... 6388 G
Buitenl. fin. transacties, 1-8-45 .... 6388 K
Betrekkingen met Argentinië en en Spanje, 29-7-45 ..... 6388 I
V.S. desavoueeren Bulg. reg., 18-8-45 ..... 6405 D
Rusland vraagt leening, 21-9-45 .. 6446 B
Am. Relief 3 mill. voor Ned., 24-9-45 ..... 6450 D
Verhouding Spanje, 23-9-45 ..... 6454 E
Am. leen. overeenk. met Nederl., 21-10-45 ..... 6481 E
Boodschap Truman aan Stalin, 24-10-45 ..... 6494 D
Am. tweede leen. overeenk. met Ned., 3-11-45 ..... 6496 C
Overeenkomst Am., Can. en Eng. i.z. geheim atoombom, 16-11-45 6518 B
Verkl. Truman over herz. besluiten Potsdam, 30-11-45 ..... 6534 F
Eng.-Amerik. fin. overeenkomst, 12-12-45 ..... 6554 E
Am. polit. in China verkl. Byrnes v. d. Senaatscomm., 8-12-45 .... 6562 G
Oostenrijksche reg. erkend, 8-1-46 6586 B
Leening van 60 mill. dollar aan Italië, 12-2-46 ..... 6634 D

Diplomatieke betrekkingen

Herstel dipl. betrekk. m. Finland, 30-8-45 ..... 6429 E
Overeenk. herstel diplom. betrekk. met Hongarije, 1-10-45 ..... 6462 G
Hurley afgetr. als amb. in China, Marshall opvolger, 27-11-45 ..... 6526 E
Gezant in Hongarije benoemd, 5-12-45 ..... 6554 F
Dipl. betrekk. met Siam, 6-1-46 .. 6586 I
Dipl. privil. voor leden Uno en andere intern. organ., 20-2-46 .. 6642 B
Novikor, Russisch ambass., 12-4-46 6698 G
M. Taylor n. Vaticaan, 6-5-46 ..... 6730 E

ECONOMIE (ALGEMEEN)

Crowley over buitenl. fin. transacties (leen en pachtwet), 1-8-45 6388 K
Morgenthau over mon. pol. en Bretton Woods, 8-8-45 ..... 6395 F
Leen- en pachtwet geannuleerd, 22-8-45 ..... 6421 H
Rapport i.z. leen- en pachtsteun, 4-9-45 ..... 6429 H
Rusl. vraagt leening, 21-9-45 ..... 6446 B
Eng. Am. bespr. n.a.v. einde leen- en pachtwet, 10-9-45 ..... 6446 C
Oliemijnen in het Midden-Oosten, 29-3-46 ..... 6674 C
Surplusvoorraden, 27-3-46 ..... 6682 G
Prijsstijging, 13-4-46 ..... 6730 K

GEESTELIJK LEVEN

Russ. Orth. in Ver. St. en Canada contra Patriarch v. Moskou, 20-4-46 ..... 6722 A

GELD- EN BANKWEZEN

Algemeen

Staatsfinanciën 1940-1945, 7-1-46 .. 6586 M
Export- en Importbank, 12-1-46 .. 6602 E
Bankiers der wereld, 9-2-46 6626

Overeenkomst m. h. buitenland

Buitenl. fin. transacties (leen en pachtwet), 1-8-45 .....
Rusl. vraagt Leening, 21-9-45 .... 6429 F
Am. leeningsovereenkomst met Ned. gesloten, 21-10-45 ..... 6481 E
Am. leeningsovereenkomst met Ned. gesloten, 3-11-45 ..... 6496 C
Deblok. buitenl. activa, 6-12-45 .. 6534 L
Eng.-Am. fin. overeenk., 12-12-45 6554 E
Hand. en bet.verkeer met Ned., 17-1-46 ..... 6596 A
Ned. wil geld terug van niet afgelev. bommen, 7-2-46 ..... 6621 B
Leening van 60 mill. dollar aan Italië, 12-2-46 ..... 6634 D
Ned. saldi in Ver. St. geblokkeerd, 18-2-46 ..... 6637 F
Tot. der Am. credieten, 27-2-46 .. 6637 G
Credieten aan Nederland, 8-3-46 .. 6675
Finant. accoord met Engeland, 11-4-46 ..... 6689 C
Crediet aan Rusland, 20-4-46 ..... 6722 E
Crediet aan Polen, 25-4-46 ..... 6722 F
Senaat keurt Eng. leening goed, 11-5-46 ..... 6738 M
Crediet aan Frankrijk, 29-5-46 .... 6753 E
Crediet aan Hongarije, 20-6-46 .... 6777 B

HANDEL EN NIJVERHEID

Algemeen

Ned. koopt surplusvoorraden, 8-5-46 ..... 6725 B
Autoproductie onvoldoende, 9-5-46 6754 L

Industrie
Vliegtuigproductie, 14-8-45 ..... 6405 B
Han.- en bet.verkeer met Nederland, 17-1-46 ..... 6596 A
Actie Ned. reg. over niet afgelev. bommen, 7-2-46 ..... 6621 B
Scheepsbouw 1939-1945, 7-2-46 .... 6625 L
Verkoop en pacht vliegtuigen, aan Nederland, 1-3-46 ..... 6644 C
Vliegtuigprod. 1942-1944, 22-2-46 .. 6650 E
Japan uitgeschakeld als exporteur van industrieele producten, 14-3-46 ..... 6653 D

Overeenk. m. h. buitenland
Rubber uit het Verre Oosten, ... 6786 F

KUNST

Algemeen
Kunstobjecten in kaart gebracht, 8-45 ..... 6416 D
Fr. Werfel overleden, 28-8-45 .... 6422 B

Film
Filmmij. in conflict met Ned. Bioscoopbond, 10-4-46 ..... 6685 D

OORLOGSSCHADE EN VERGOEDING
Aantal oorlogsslachtoffers, 16-7-45 6369 F
Aantal oorlogsslachtoffers, 9-8-45 6404 F

MILITAIRE ZAKEN

Algemeen
Oorlogsverliezen, 16-7-45 ..... 6369 F
Oorlogsverliezen, 9-8-45 ..... 6404 F
Recruteering en demobilisatie, 14-8-45 ..... 6405 A
Rede Truman na capitulatie Japan, 10-8-45 ..... 6406 A
Geen snelle demobilisatie, 27-8-45 6422 A
Troepen weg uit Iran, 29-8-45 .... 6428 F
Rapport i.z. Pearl Harbour, 30-8-45 6429 F
Voorl. verliezen, 3-9-45 ..... 6429 G
Mac Arthur over bezet Japan, 14-9-45 ..... 6438 E
Beleid Patton in Beieren, 26-9-45 6454 G
Truman, wetsontwerp alg. dienstpl., 23-10-45 ..... 6494 E
Bericht i. z. inmeng. en deeln. v. Amerik. mariniers gedementeerd, 1-11-45 6500
Troepen v. d. veiligheidsraad; wetsontw. d. Senaat goedgekeurd, 8-11-45 ..... 6510 H
Marshall, gen. afgetreden, Eisenhower tot opvolger ben., 21-11-45 6518 C
Amerik. troepen nog 10 j. in Dl., 29-11-45 ..... 6526 G
Oorlogsvet. en pol. partijen voor alg. dienstpl., 20-11-45 ..... 6534 G
Krijgsgev. der „as" in Am., 2-12-45 6534 H
Gen. Patton overleden, 22-12-45 .. 6578 G
Ned. off. op legercursus te Biarritz, 4-1-46 ..... 6579 D
Memorand. val Singapore, 14-12-45 6586 N
Actie Ned. reg. terugbet. niet afgeleverde bommen, 7-2-46 ..... 6621 B
Am. sold. verlaten China, 2-4-46 6639 B
Legerdag m. rede Truman, 8-4-46 6690 G
Compl. tegen MacArthur, 30-4-46 6721 K
Veiligheid der V.S., 30-4-46 ..... 6722 D
Intern. Am. milit. samenwerking, 6-5-46 ..... 6730 F
Begroot. Am. leger, 7-5-46 ..... 6730 G
Gemeensch. mil. basis op IJsland, 3-5-46 ..... 6730 M
Verd. Noord Canada geregeld .... 6776 B
Steunp. op Azoren verlengd, 5-6-46 6778 F
Eenhoofdige leiding strijdkrachten, 17-6-46 ..... 6786 G
Vliegtuigproductie, 14-8-45 ..... 6405 B

Luchtmacht
Vredessterkte, 30-8-45 ..... 6429 D
Recordvlucht lange afst. Boeing 29, 21-1-45 ..... 6519 D
Spaatz opperbevelh. luchtstrijdkrachten, 26-1-46 ..... 6618 H
Naoorlogsche sterkte, datum .... 6618 I

Vloot
Aanbouw oorlogsschepen, 18-7-45 6369 G
Vlootbases, 7-9-45 ..... 6429 K
Nimitz, Chester Adm. als opvolger van adm. E. J. King ben. tot bevelhebber der Am. vloot, 21-11-45 6518 C
Enquête onder Am. soldaten omtrent Duitsche schuld aan oorl., 25-1-46 ..... 6603 G
Oplegg. oorlogsvloot; wet vredessterkte marine-pers., 3-12-45 .... 6534 I
Organ. oorlogsvloot, 14-1-46 ..... 6610 D
Sterkte oorlogsvl. vergeleken m. Japan, 12-45 ..... 6610 E

STAATKUNDE

Algemeen
Geen verand. in buitenl. politiek, 3-7-45 ..... 6353 E
Ontmoet. Truman-Engelsche koning, 2-8-45 ..... 6353 E
Rede Truman, rekensch. over Potsdam, 15-8-45 ..... 6404 G
Truman 12 punten buitenl. politiek, 27-10-45 ..... 6494 E
Sterfdag Roosevelt herdacht, 13-4-46 ..... 6693 K
Snijder min. v. financiën, 26-6-46 6786 H

Bestuur
Guardia, La, afgetr. als burgem. v. New York, wordt radiocommentator, 3-12-45 ..... 6534 K
O'Dwyer Bill, burg. v. New York, 15-12-45 ..... 6562 I

Kabinet
Morgenthau afgetreden, 6-7-45 .. 6353 E
Byrnes opvolger Stettinius als min. B. Z., 2-7-45 ..... 6353 E
Grew afgetreden, Acheson benoemd, 16-8-45 ..... 6405 C
Min. Ickes neemt ontslag, 14-2-46 6625 G
Krug opvolger van Ickes, 27-2-46 6650 B
Prot. reg. Russ. troepen Mandsj., 6-3-46 ..... 6650 D

Pol. Partijen
Comm. partij heropgericht, 28-7-45 6388 H

Wetgeving
Ontwerp alg. dienstpl., 23-10-45 6494 E
Wetsontw. troepen v. d. veiligheidsraad goedgek. d. Senaat, 8-11-45 ..... 6510 H

VERKEER EN ENERGIE

Luchtvaart
Wereld- en hoogterecord autogiro, 14-1-46 ..... 6610 F
K.L.M.-verbind. met Ned., 10-3-46 6652 A
Dienst A'dam-New-York geopend, 23-5-46 ..... 6740 C

VOORLICHTING

Algemeen
Rede Truman; Vredespolitiek, 7-9-45 ..... 6429 I
Briefwiss. Gasperi-Byrnes over toekomstige grenzen Italië, 8-11-45 ..... 6501 E
Am. memorandum i. z. Dardanellen aan min. van Turkije overhandigd, 2-11-45 ..... 6502 E

Pers
Journalisten naar Polen en Bulg., 25-8-45 ..... 6421 F

WERELDOORLOG

JAPAN
Landing op Borneo, 1-7-45 6354
MacArthur over bevrijding Philippijnen, 4-7-45 6354
Opmarsch in Z.O. China, Lioet-Sjeng genomen, 4-7-45 6354
Japansche opmarsch in Birma, 5-7-45 6354
Startbaan op Okinawa aangelegd, 7-7-45 6354
Korea beschoten, 8-7-45 6362
Vorderingen op Borneo, 9-7-45 .. 6362
N.I. troepen in strijd op Borneo, 10-7-45 6362
Geallieerden in O. Birma teruggeslagen, 10-7-45 6362
Sabang gebombardeerd, 12-7-45 .. 6362
Chineesche vorderingen bij Kanton, 12-7-45 6362
Bombardementen op Japan, 7-45 6370
Japansche verliezen, 7-45 6370
Gecombineerde Anglo-Am. vloot tegen Japan, 19-7-45 6370
Baai v. Balikpapan veroverd, 16-7-45 6370
Sambodja veroverd, 20-7-45 6370
Strijd in Birma, 7-45 6370
Vliegveld Kausien en Kankhow veroverd, 18-7-45 6370
Strijd in N.-Guinea, 19-7-45 6370
Ned. vliegers tegen Japan, 24-7-45 6374 C
Geallieerde oproep tot overgave, 26-7-45 6380
Bombardementen op Japan, 22-7-45 6380
Jap. verliezen in Birma, 22-7-45 .. 6380
Verliezen op Borneo, 22-7-45 6380
Chineesche opmarsch, 22-7-45 .. 6380
Strijd op N. Guinea 6380
Japan wijst Potsdam ultimatum af, 29-7-45 6396
Oshima naar Tokio, 30-7-45 6396
Atoombom, eerste gebruik, 6-8-45 6396
Russische oorlogsverklaring, offensief in Mandsjoerije, 9-8-45 .. 6396
Japan bereid tot voorwaardelijke overgave, 10-8-45 6396
Strijd gaat voort, 14-8-45 6405
Reden Hirohito, Attlee, Truman, Stalin, 15-8-45 6405
Staking vijandelijkheden, 8-45 .. 6406 E
Bezetting Japan, overgave en ontw. Sabang ontruimd, 1-9-45 ..... 6422 D
Overgave geteekend, 3-9-45 ..... 6430 A
Verwoesting Hirosjima, 5-9-45 .. 6430 B
Higasjikoeni over oorz. nederl., 5-9-45 ..... 6430 C

WETENSCHAPPEN

ALGEMEEN
Schermerhorn over techn. en wetensch. achterstand, 27-6-45 6348
Lond. Waterloo-bridge n. Ned., 19-11-45 ..... 6515 B
Noordpool wordt warmer, 1-12-45 6526 H
Duitsche geleerden naar Rusland, 19-3-46 ..... 6665 B
E. Philips Oppenheim overleden, 3-2-46 ..... 6615 H
Leidsch Eere-doct. voor Churchill, 9-2-46 ..... 6621 F
Schenkingen Bat. Petr. Mij. Wetensch. doeleinden, 28-2-46 .... 6638 G
Min. Schermerhorn Gent's eere-doctor, 11-3-46 ..... 6651 E
Duitsche geleerden in Amerika, 22-3-46 ..... 6674 G
Van Dorp, mr. dr. E., overleden, 26-3-46 ..... 6678 C
Boeken uit Duitschland terug, 5-4-46 ..... 6686 D
Eere promotie Churchill in Nederland, 10-5-46 ..... 6735 A
Wetenschap. onderz. toegestaan, 10-5-46 ..... 6737 F
IJzergebied poolzeeën wordt kleiner ..... 6778 I
Baas Becking, kol. prof. in Ned. 23-4-46 ..... 6703 C
Amer. Bussiness-men club in Ned., 15-5-46 ..... 6732 K
Portielje, eere-doctor, 15-5-46 .... 6736 A
J. P. Thijssefonds, 25-5 46 ..... 6750 H
Kath. cult. federatie opger., 24-6546 6781 H
6-46 ..... 6781 H
Cordell Hull wint vredesprijs, 13-10-45 ..... 6509 E

CHEMIE
50 soorten synthetische rubber 6778 K

GENEESKUNDE
Medisch congres Moskou over Longkanker, 30-7-45 ..... 6388 D
Nobelprijs ontd. penicilline, 26-10-45 ..... 6485 C

GEOLOGIE
Geolog. onderz. ten dienste economie, 25-12-45 ..... 6594 G
Zeebodem-onderzoek, 17-5-46 ..... 6746 F

PHYSICA
Pract. toep. atoomenergie, 29-5-46 6754 B
Br. Adv. comm. atoomenergie, 21-8-45 ..... 6403 C
Atoombom, beschouwing Eng. Proefstation atoomenergie, 29-9-45 6455
Radar ..... 6411 G
Atoomenergie, proefstation 29-10-45 6494 B
Russ. pr. met atoomenergie, 30-10-45 6502 B
Atoombom: motie afd. Natuurk. v. d. Kon. Ned. Acad. v. Wetenschap, 17-11-45 ..... 6515 A
Br. overeenk. tusschen Am., Canada en Eng. i.z. geheim v. d. atoomenergie, 16-11-45 6518
Niels Bohr. dr., atoomenergie en pleidooi v. intern. samenw., 1-12-45 ..... 6526 I
Atoom-onderz. bij Philips, 7-12-45 6529 A
Amer. sold. vernietigen D. cyclotrons (atoomonderzoek), 4-12-45 6533 G
Zw. comm. v. atoomonderzoek ingested, 6-12-45 ..... 6562 L
Atoomenergie en med. wetensch., 1-46 ..... 6594 N
Fr. Hooge Comm. benoemd voor atoom-energie, 5-1-46 ..... 6601 A
Atoomonderzoek bij Didcut., 30-1-46 6615 E
Radar en weervoorspelling, 5-6-46 6770 F

Ziekteverschijn. d. atoombom-aanvallen, ... 6786 L
Radar gedeelt. vrijgegeven, 1-5-46 6730 I

Spelling
Maatregelen reg. spelling, 10-8-45 . 6401 H
Ned.-Belg. bespr. inzake spelling, 17-10-45 ..... 6475 B
Nieuwe schrijfwijze Ned. Taal in België, 16-3-46 ..... 6663 F
Spellingskwestie, voorstand. 30-3-46 6678 H
Belg. protest. tegen spelling - overeenk.. 25-5-46 ..... 6751 G

STERRENKUNDE
Grootste telescoop ter wereld, 28-4-46 ..... 6722 G

IJ

IJSLAND

Aankoop invasie-havens, 7-5-46 .. 6730 L
Geen mil. basis voor U.S.A., 3-5-46 6730 M

Z

ZUID-AFRIKA

ALGEMEEN
Smuts over San-Francisco-conf., 7-7-45 ..... 6352 D
Smuts over immigratie, 4-12-45 .. 6562 K
Belangr. goudontdekking, 26-4-46 6722 H

BEVOLKING
Toelating immigranten, 13-6-46 .. 6770 G

BUITENLAND

Algemeen
Smuts over ontruim v. Egypte, 26-6-46 ..... 6721 A
Rede Smuts: Eng.Egypt. onderhand.; v.m. Ital. kol.; vredesconferenties, 20-6-46 ..... 6778 L

STAATKUNDE
Kabinetswijziging, 10-11-45 ..... 6510 I

ZWEDEN

BUITENLAND
Welles voor toelating tot U.N.O., 3-1-46 ..... 6594 K
Meening Jungs betr. aansluiten bij U.N.O., 5-3-46 ..... 6650 F

GELD- EN BANKWEZEN
Duitsche tegoeden in Zweden, 16-4-46 ..... 6722 I

STAATKUNDE
Nieuwe regeering Hansson, 1-8-45 6388 L
Min. v. buitenl. Zaken tegen „Westel. Blok", 22-11-45 ..... 6526 K

VERKEER EN ENERGIE
K.L.M.-verb. met Ned., 10-3-46 .. 6652 A

ZWITSERLAND

ALGEMEEN
Koning Leopold toegel., 4-9-45 .. 6430 D
Koning Leopold te St. Gallen, 7-10-45 ..... 6468 A
Neutr. pol. verkl. Min. v. Landsverdediging, 6-12-45 ..... 6562 L
Ned. Prins. paar op vacantie in Berner Oberland, 12-3-46 ..... 6660 C
Ned. Prins. paar in Zw., 23-5-46 6742 E

BUITENLAND

Algemeen
Welles voor toelating tot UNO, 3-1-46 ..... 6594 K

Diplomat. betrekkingen
Dipl. betr. met Sovjet-Unie, 19-3-46 ..... 6666 F

Verdragen en overeenkomsten
Geheime overeenk. met Nazi volgens Am beschuld., 15-11-45 .. 6510 K

GELD- EN BANKWEZEN
Opheffing bankgeheim, 30-11-45 .. 6534 M
Duitsche activa, 22-5-46 ..... 6646 M
Ned. activa vrij, 31-3-46 ..... 6676 E

VERKEER EN ENERGIE
K.L.M.-verbind. met Nederland, 10-3-46 ..... 6652 A
Luchtlijn Ned.-Bazel, 28-5-46 ..... 6749 F